Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

180338

Universidad de Deusto
Biblioteca

180393

Sermones dominicales super Euangelia et Epistolas/ tam de tẽpore q̃ de sanctis per totum annum editi a fratre Hugone de prato florido Ordinis predicatorum.

Ad sacram libri huius doctrinam Nicolai radieri Epigramma.

Eya age docte liber cecis caput ede tenebris
Doctorumq̃ hominum limina prepes adi
Ad loca cuncta gradum celeres quoq̃ dirige gressus
Ne teneat pigro te pede lenta quies
Ocius alligeri trana celer aeris oras
Et freta precipiti transige vasta rate
Terrarum toto tua nomina profer in orbe
Laudibus acresonans sit nemus omne tuis
I celer altorum pete magna palatia regum
Queq̃ graues habitant atria quere duces
Confestim patulas faciet tibi ianitor edes
Ad quecunq̃ pedem limina ferre sinet
Suscipiet flexo procerum te poplite cetus
Portabitq̃ suo curia tota sinu
Quisq̃ tuis ambas sermonibus arriget aures
Et tua peruigilans dogmata quisq̃ leget
Theologus cathedra residens te doctor in alta
Exponet populo voce patente rudi
Ergo vola et rapidis liquidas age motibus auras
Atq̃ tuum magno tolle decore caput.

Ilz sont a vendre a Paris chies Francoys regnault libraire demourant en la rue sainct Jacques a lenseigne sainct Claude.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Nicolaus Cadierus solertissimum sacre pagine professorem dominum ac magistrum Robertum falesium ordinis fratrum beate marie de carmelo precipuum obseruatorem virum magne doctrine sanctitatis et religionis saluere iubet.



Otissimum theologie mun⁹ esse arbitror (doctor prestantissime) predicare, crebrisq; sermonibus exhortationi populorū insistere vt quo frequēti⁹ christi fides ipsis indicitur eo magis animarum suarum cultui studeant: maximoq; inuigilent labore munus hoc a christo primū, deinceps ab apostolis originē traxit quos olim christ⁹ his verbis affatus esse legitur apud marcum. Euntes in vniuersum mūdum predicate euangelium omni creature hoc munere apostoli fūgentes maximam orbis partem qui fere totus a deo apostataverat deo conciliarunt. Cuius m uneris ope ecclesiam in terris construxerunt, orthodoxam fidem per omnes mundi regiones seminarunt, sparserunt, effunderunt. Cū igitur tanta in hoc munere tum dignitas, tum excellentia exhuberet merito quidē nō debet quisquis indifferēter ipsū sibi vsurpare inquit preclare textus in capitulo Cū ex iniuncto de hereticis Quocirca laicis omnibus ne predicare audeant iure interdictum est dicto espi. cum ex iniuncto. cuiuscunq; etiā professionis extent. c. sicut in vno corpore eo. titu. immo vero nullus predicare potest nisi mittatur vnde dominus ait discipulis suis. Euntes predicate ꝛc. et iubēte domino toto orbe dispersi sunt canone in nono. xxi. dist. Unde esayas. Ecce ego mitte me. viij. q. i. In scripturis et. xvi. q. i. ℌ hoc idem argu. ff. de ruto. ꝛ cura. l. vbi et. l. pretor qualiter autē i proposito missio intelligenda sit satis hoc ex. d. ca. cum ex iniuncto perspicuum cuilibz esse potest presentis autem neq; est speculationis neq; considerationis id tamen aperte ꝛ corā profiteri ausim id presertim ad doctores spectare cum doctorum ordo sit quasi precipuus in ecclesia. d. ca. Cum iniuncto. ℌ cum igitur est et doctor⁹ priuilegiatus cū predicationis officium quod ad doctores pertinet priuilegiatum esse canonica lege caueatur. c. quod dei timorem de sta anona. in hoc autem memorati officij priuilegium consistit qm̄ nemini predicare fas est nisi cui commissum est ab episcopo vel apostolica sede. c. cuz excommunicamus ver. quia vero de hereti. illustres igitur theologie professores qui preclaros sermones ediderunt omnium laudibus extolli merentur decensq; ꝛ congruum existit sermones ipsos perpetuis litterarum monumentis mādari de⁹ enim apostolos euangelium predicaturos missurus eis precepit aperte dicens quod dico vobis in tenebris dicite in lucem et quod in aure auditis super tecta predicate quod nuper considerans noster cadomensis achademie calcographus seu mauis librarius operepretium se facturū durit si opus hoc hugonis de prato florido egregiis sermonibus refertissimuz impressum iri curaret quod (quia doctor eo equidam strenuissimus) tibi commendatum volui. Vale ꝛ me qui tibi addictus sum in clientelam tuam ascribito. Cadomi idibus martiis.

Tabula.

Abraam patrem nostrū imitari debemus in octo maximis et laudabilibus virtutibus quas habuit. folio. cclvi. ℙ
Abstinētiā desideriorꝫ cē nalium habere debem⁹ propter tria. fo. cxlv. ℨ
Aduentus christi in carnē sex in se cōtinet bene notanda. folio. ijj. ℣
Aduentus quadruplex recolitur ab ecclesia. folio. i. ℟
Aduent⁹ xp̄i in mūdū siue in carnē deside rabat ab oibus creaturis. fo. i. ℬ
Aduenit nobis christus octo modis folio. cxix. ℘
Afflictis debemus compati in quattuor. folio. cclij. ℨ
Agrum quem seminator christus seminauit deus in fine mundi metet generaliter in qua tria faciet. folio. lxxv. ℵ
Ammirationis quam xp̄s habuit in euangelio cum dixerit amice quomodo huc ingrasti non habens vestem nuptialem tres fuit cause. folio. cclxxviij. ℭ
Amicicia ℞a tria dz hꝛe. fo. cclxxviij. ℧
Amicicia conseruat naturam fo. cxxxv. quasi in fine.
Amicos quis volens sibi facere duo debet considerare Ibidem.
Ambulare debemus secundum spiritum propter quattuor. fo. cclij. ℳ
Ambulare debemus cum summa cautela et moderamine ꝓpter quattuor. folio. cclxix. ℵ
Amorem alioꝫ ad attrahendum ad se valent et deseruiunt sex. fo. lxij. in fine
Anticristus trahet ad se multos, differenter. folio. vij. ʒ
Anticristi ortus progressus, cultus consilcius et obitus. fo. ij. ℱ ℬ ℣ ℍ ℟
Anima que ad imaginez dei facta est imaginem dei in se deformat quando mortaliter peccat que reformari potest quinq; modis. fo. xlv. ℳ
Anime simūitudinarie senescere dicit⁹ per peccatum et hoc quantum ad quattuor. folio. cclxxiij. ℟
Anime que post resurrectionem christi cū eo resurrexerunt steterunt vsq; ad ascēsionem christi in hoc mundo sed vbi steterint in scriptura non reperitur. et hoc rationabiliter propter quattuor. fo. clx. ℟
Anna habuit septem laudabiles conditiones propter quas eius testimonium meritō debet acceptari cuius vita est speculum omnibus mulierib⁹ in quibus quidem conditionibus mulieres ꝓ posse eā imitari debent. fo. xxxij. ℟
Apostolum et sui similes imitari debem⁹ in septem. fo. ccxcij. ℟
Arboris boni id est boni hominis duodecim sunt fructus. fo. ccxvi. ℣
Arboris bone decem sunt conditiones. fo. ccxix. ℵ
Ascensio salutoris nostri Jesu christi est mirabiliter virtuosa quod patet ex quinq;. fo. clviij. primo membro.
Ascensionis christi quinq; sunt fructus. fo. eodem. secundo membro.
Ascendentem christum imitari debemus in quinq;. Ibidem.
Ascendens christus et possidens regnum suum quinq; maxima dona suis apostolis etcorum sequacibus largitus est. fo. clx. membro tercio
Ascensionem suam xp̄s propter duo distulit q̄ non statim post resurrectionem ascēdit. fo. clx. ℑn principio.
Ascens⁹ xp̄s in celū quattuor fecit q̄ nos similiter facere debemus si celum ascendere noluerimus. fo. clxi. ℳ
Ascēdit christus in celum quadrupliciter fo. clxij. questione quinta.
Ascendit xp̄s ꝛ nō semp nobiscū stare voluit propter septem. fo. eodem. ℴ
Auarus non pōt satiari bonis mūdi quattuor de causis. fo. ccxxxix. ℣
Baptismus excedit circuncisionē in tribus. fo. xxxvij. ℬ
Baptismus iterum excedit circuncisionem in virtute quantuz ad septem. fo. eodem. ℬ
Beatitudo post resurrectionem mortuorum in quo consistat fo. cxxij. ℵ
Beatitudo plus apparet esse in nobis q̄ in patribus veteris testamenti ꝛ hoc quātum ad octo. fo. ccxli. ℟
Bellum spirituale quod nobis instat est valde durum et forte. et hoc propter octo fo. cclxxxiij. ℭ
Beneficia propter multa antiquis prestita et nostra beneficia figurantia fiducialiter currere. et secure possumus dimittere. fo. lxxij. quarto membro.
Bona que operamur non facere debemus propter vanā gloriā. et hoc signanter propter tria. fo. cliij. ℵ
Caritas dei erga nos circa nos manens apparet eē maxima ꝛ hoc quantum ad quattuor. fo. clxxij. ℵ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Charitatis perfecte in nobis duo sunt signa. folio clxxxiij. mẽbro quinto
Charitatem perfectam habere nos sex inducunt folio clxxxix. F
Charitatis siue dilectionis excellentia et nobilitas vltra alias virtutes ex tredecim apparet. fo. ccxlij. U
Charitas vt in nobis sit septem requirun tur folio. cclxi. E
Carnalia desideria fugere debemus propter sex causas. fo. cxlvi. L
Cecitatem corporalem similiter spiritualẽ causantia et inducentia sunt.
folio lxxxij. D
Cecitas mentis magis est ꝑiculosa ꝙ corporis et hoc propter octo.
folio. lxxxiij. E
Cecitatis spiritualis triplex est remediu folio. eodem. F
Cenam siue refectionem duplicem parat. Jesus xps electis suis. fo. clxxxiij. U
Cenam ad suaz dominus tripliciter vocat folio clxxxv. P
Cenam ad suam vt omnes veniant quattuor ipse dñs obseruat. fo. eodem.
Cena domini demonstrat magnificentiaz diuine bonitatis: quia ad hanc cenam omnia sunt parata. et hoc patet quantum ad octo. fo. eodem. S
Circuncidi voluit christus propter nouem folio. xxxiij. X
Circuncisio est duplex ꝑm. Bern. ibidem.
Circuncisio excedit̃ a baptismate in tribus. folio. xxxvij A
Cibus anime verbum dei multos salutares effectus habet. fo. lxxxvi. post Z
Clarificare debemus christum vt apostoli et hoc in quattuor si volumus scire si spiritussanctus habitet in nobis ⁊ operetur nos discam. fo. cli. R
Corp⁹ beate virginis quod portauit christum dicitur bestum propter octo.
folio. c. R
Corpus christi digne sumptum sex effect⁹ optimos operatur in nobis qui omnes p fermentum peccati mortalis impediuntur folio cxxx. B
Corpus christi sumere volens septem obseruare debet. fo. cxxxi. C
Congregatione sine in communitate stare bonum est ꝓpter tria fo. cxxxij. G
Corporalis refectio quattuor facit in homine. folio. cxxxv. post U
Compati afflictis debemus in quattuor. folio cciij. Z
Corpus nostrum macerare debemus cum magna et discreta disciplina propter quattuor. fo. ccxv. ante E
Confitentes se nosse deum factis autẽ negantes peiores sunt sarracenis propter ꝙt tuor. fo. ccxxix. S
Conuiuium christi septem virtuosa habuit que deficiunt in conuiuijs mundi.
folio cvi. Z
Cophini duodecim tot signat virtutes.
folio cvij . A
Crux christi et penitentia signãtur per nauem multiplici ratione. fo. cclxx. A
Cupiditas dicitur nauis propter tria.
folio. lix S
Currere vt quis bene valeat quinq; exigũtur. fo. lxxij. G
Currere spiritualiter volentem duo impediunt. fo. lxxij. post D
Curreudũ ad bene et strenue sex nos monere debent que etiam corporaliter currentes ad velociter currendum incitare solẽt folio. eodem. B
Currunt multi sed solum vnus accipit brauium. fo. lxxj. F

DAmnati vel sancti an aliquando redeant ad videndum hunc mundum. fo. cxxix Z
Decens et congruum fuit propter sex ex parte deiv ad ouile christi per baptismalẽ dei grattã reducamur. cxl. X
Denarius vt bonus sit requiruntur sex. folio. ccxcvij. Q
Desideria carnis debem⁹ fugere et ab eis abstinere propter sex. fo. cxlvi. L
Defectus triplex circa diuitias contingit in hominibus fo. cclxvij Z
Deus quomodo dicitur venisse in mundũ cum ipse sit vbiq; fo. xlj. Z
Deum vt misertus erat turbe que sequebatur eum monuerunt quattuor.
folio ccxl. Z
Deus blasphematur tribus modis
folio cclxxi post B
Deus habuit tres pueros et maximos filios. folio xcv. U
Deus prouidebit nobis necessaria ꝓpter quattuor rationes fo. cclij. E
Deum diligere debemus super omnia toto corde et anima propter decẽ magna beneficia que nobis contulit.
folio. cclxvij. R
Deuotio et frequentia populi ad audiendum verbum dei causabatur ex octo
folio cci. D
Differentia est inter pati sufferre et sustinere. folio. lxxxv. D

Digitus dei dicitur spūs dei triplici ratione folio. xcix. Q
Dilectio dicitur legis plenitudo triplici ter. folio. lxi Y
Dilectio operatur quattuor per que placemus deo. folio. clvi. M
Dilectio est triplex. fo. ccxlij. post T
Dilectio nostra quaz habere debemus ad proximum debet habere quattuor.
folio. clxxxij. N
Dilectio matris ad filios maior est ꝙ patris ꝓpter quinq; causas.
folio. cclvij. P
Dilectio nos ꝓrio placabiles ꝓpter quattuor reddit. fo. cclvi. N
Dilectionis mutue duplex est fructus.
folio. clxxxij. O
Dilectionis mutue fructus vt maneat in nobis hoc apparet in duob⁹ signis.
folio. clxxxiij. post O
Diligere proximũ sicut teipsum exponitur sex modis. fo. ccxlij. T
Diuitie dicuntur spine. quia quantum ad quinq; spinis comparãtur.
folio. lxxvij. R
Diuitie dicũtur mammona iniquitatis ꝙt tuor de causis. fo. ccxxv. S
Diuitis epulonis crudelitatem et immisericordiam erga lazarum cui noluit misereri aggrauant octo. fo. clxxx. R
Diuortium potest in duodecim casibus celebrari. folio. xlviij. X
Disciplina sex bona afficere habet in nobis. fo. ccxcviij. X
Discumbere in primo loco contingit tripliciter. folio. cclxiij M
Documenta sex de instabilitate mundi et de eius falsa fiducia prosperitate ⁊ gloria de eius tribulatione ꝺ eius gaudio ⁊ multa amaritudine. fo. cxvij. N
Domin⁹ dicitur esse prope sex genera hominum. fo. xxiij. S
Dominus sex de causis presentiam suam subtrahit seruis suis. fo. xlij B
Dominus discipulis suis nouem dicebat que intelligere non valebant.
folio. eodem C
Domino nostro a nobis in trib⁹ ministrari potest. fo. xvij. Q
Dona septem ministrare debemus alijs.
folio. l. A
Ducimur ad deum multis modis.
folio. ccxxv. D

EBrietas cauẽda est propter tria
folio vi. X
Ecclesia ante natalem christi septem o cantat septem mala representantia fo. xxi C
Ecclesia militans per vineã designat propter quattuor fo. lxix. U
Ecclesiam dei hac vltima etate mundi per veram fidem et opera bona non ingredientes multum reprehenduntur propter tria folio eodem X
Ecclesiam vineam domini quattuor inuastant et impugnant fo. eodem Y
Ecclesia vel anima iusti intelligitur p mulierem qui timet valde vel anxiatur ꝓpter quattuor fo. cxliij post F
Ecclesia presens et militans dicitur regnũ celorũ propter quattuor. fo. cclxxvi O
Elemosinam libenter dare ad hoc debent nos inducere quinq;. fo. clxxix D
Epiphania domini decem miracula reuerentia digna a deo facta sunt. Folio xxxix E
Equales secũdũ deũ viuere cupientes octo debent habere ad se inuicẽ. fo. l. C
Exẽpla vite accipere debemus a sanctis patribus fo. cxx R
Exempla salutaris quinq; ad nostram instructionem pertinentia fo. cccl
Excommunicatio dicitur iniusta tribus modis fo. clxv Z
Excommunicatio apostolorum a iudeis illata fuit iniusta tribus modis. Folio eodem A
Excommunicatio iuste lata mirabiliter ẽ timenda et cauenda propter tria. Folio eodem A

EBrium septem sunt genera septem genera peccatoꝝ significantia fo. cclxxxi A
Felicitas eterna significat̃ ꝓ denarium quituplici rõne. fo. lxxi C
Feminis multum compassus est christus. folio. cclvij U
Festa sex solẽnia precepit deus fieri filijs israel preter sabbatum qõ oñi septimana solennizabant fo. xli S
Fides per dilectionem operatur in nobis decem. folio. cxxxvi. Circa medium.
Fides assimilatur scuto. fo. cxxxvij. P
Fidem christi debent tria in nobis firmiter stabilire fo. cclx ain fine.
Fides christiana bona est et nulla alia fides quod patet ex tribus. fo. ibidem B
Fidei virtus mirabilis apparet quantum ad tria fo. ibidem C
Fides nostra magnuz meritum habet qõ patet quantum ad tria. fo. ibidem D
Fides nostra debuit omnino per mira-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cula confirmari multiplici ratione. Folio ccl xxxi B
Filius dei quare dicitur incarnatus ⁊ nō pater nec ſpūſſanctus fo.ij J
Filius dei quō ſit factus hō ibidē L
Filius dei quare ſolus dicitur incarnat⁹. Folio.iij. M
Fletus xp̄i eſt quintuplex qui ſignat quintuplicem fletum quem in hac vita debemus habere fo.cxl P
Fratrē non offendere ad hoc nos ſeptem inducunt fo.ccxc L
Fraternitatē et ſocietatē chriſtianam diligere et in ipſa manere debemus propter quattuor fo.cciij R
Fructus quadruplex dominice paſſionis. fo.cxlij. A
Fructum triplicē conſequimur ſi in nouitate vite ambulemus fo.ccx P
Fructus iuſticie quadruplex eſt. Folio ccxvi D
Fructificare debemus in opere omnium virtutum fo.cxiij. ante medium
Furtum cauere debemus propter duo. Folio.ccl xxv. N
Gaudere debem⁹ propter quinq; fo.xxiij. E
Gaudēdū eſt in deo et nō in mūdo propter ſex. Ibidem. F
Gaudere debemus ſumme pr̄ pter decē bona magna que in chriſti natiuitate conſecuti ſumus fo.xxv D
Gaudij repromiſſio monſtratur eſſe vera quantū ad quinq; fo.cxiv M
Gaudio vano mundi fletum' et triſtitiam preferamus propter quattuor. Folio ccxxxix Q
Gaudium triplex magi habuerunt. Folio xxxix. D
Genera periculorum corporalium octo pericula anime octo ſignificantia. Folio lxxviij S
Genus humanum intelligitur per cecum quod ante aduentum chriſti quattuor mala patiebatur/ que in ceco apparent. a ſ bus omnibus chriſtus ipſum plenarie liberauit fo.xxij C
Gloriari non expedit homini in iſta vita propter quinq; fo.lxxx U
Gloriari ſi quis vult in iſta vita de duob⁹ debet gloriari fo.lxxx X
Gloria eorum qui terrena ſapiunt et veri ſeruiunt, recte eſt in confuſionem eoꝝ quantum ad ſeptem fo.ccxcviij S
Gratie octo ſunt quas peccatores a deo ſumanum recipiunt fo.xcj A
Gratis filij dei ad nos chriſtianos mirabilis apparet quantum ad quattuor. Folio clxxviij A
Gratie gratum facientes ordinantes ordinant ad tria fo.ccxxxi A
Gratiam gratū facientem debemus ordinare ad tria fo.eodem B
Gratiam inuanum recipere quid ſit. Folio.xc. ante A
Heretici occulti qui alios non inducunt ad malū ab eccleſia debent tolerari propter tria. Folio.lxv J
Hereticj quattuor generibus falſatorum comparantur. fo.ccxvij k
Homo volēs ſe humiliare debet quattuor et conſiderare fo.cxxi T
Homo habet quattuor a deo ſicut res a loco proprio quattuor habet ſcilicet quietationem vitam: fructificationem et conſeruationem fo.clxxxiij Q
Homo recte conſiderans conditiones domini et dignitatis nunq; deſideret Folio.clxxxvi C
Homicida dicitur aliquis ſex modis. Folio.clxxxix E
Homines de ſe confidentes qui reputant ſe iuſtos et alios tanq; peccatores deſpiciunt in talibus hominibus tria peccata demonſtrantur fo.cc.xxxij E
Homo deficit in ſeipſo tripliciter. Folio.ccxxxix k
Homo inſufficiens eſt et deficit ad bene viuendum quantum ad tria. Folio ccxl R
Homo deficit et eſt inſufficiens ad ſuum deſiderium implendum et ſatiandum qō patet quantum ad tria ibidem.
Homini tria ſolent eſſe occaſio clamandi. folio.clxij Y
Homo nouus et homo vetus quid ſit. Folio.cclxxiij ante R
Honor et reuerentia a populis chriſto regi exhibiti attenduntur quātum ad quattuor folio.cxix Q
Humilitatem ſeruare nos ad hoc faciendum tria inducunt fo.lxvij R
Humilitatis virtus magnitudo et pfectio er quattuor demoſtrat. fo.cxxi. poſt T
Humilitas habet efficere duodecim mirabilis et virtuoſa fo.cxxij X
Humilitatem habere debemus propter duo fo.cxciij In principio
Humilitas habet in nobis facere quinq; magnos fructus. fo.eodem Q
Humilitatez ſeruare ad hoc nos quattuor

laudamur. fo. cclij. N
Ieiunare debem⁹ propter ſex bona que ex ieiunio eueniunt. fo.lxxxviij. R
Ieiunium verum ſex debet habere conditiones. fo.lxxxix. L
Ieiunandum eſt quadraginta diebus et non plus nec minus propter ſex. fo. eodem. M
Ieiunamus tempore quadrageſimali. et non ſtatim poſt epiphaniam propter ſex. fo.eodem. N
Ieiunium quare non eodem tempore eueniat. fo. eodem. O
Ieiunare qui teneantur. fo.eodē P
Ieiunium frangens an peccet mortaliter. fo.xc. Q
Ieiunare volens quante etatis eſſe debeat. fo. eodem. R
Ieiunans qua hora comedere debeat. fo. eodem. S
Ieiunans que cibaria comedere poſſit. fo. eodem. T
Ieiunium an frangatur per potationem ante comeſtionem vel p comeſtionem electuariorum. vel per anticipationem none. fo.eodem. U
Ieiunij meritum minuunt ſex. fo.eodem. x
Ieiunantium infructuoſe ſex ſunt genera hominum. fo.eodem. Y
Ieiunare tenentur quantumcunq; iuſti et innocentes. et hoc propter tria. fo.eodem. Z
Jeſus puer viginti habet conditiones p quas ab omnibus alijs pueris ſeparatur. et per quas nobis reuerendus et diligendus mirabiliter declaratur. fo.xxvij. L
Jeſus hoc nomen habet in ſe decem magnas et laudabiles virtutes. fo.xxxvi. J
Imitātur aliqui deum ſtulte et fatue. fo.cij. U
Imitātur aliqui deum bene et ſapienter. et hoc quantum ad ſeptem. fo.eodem. X
Incarnatio filij dei aſſimiletur matrimonio quātū ad septē. fo.cclxxvi. P
Incarnatio dei neceſſaria fuit multiplici ratione. fo.iij. N
Infirmitates contingunt quinq; de cauſis. fo.cclxxij. S
Ingratitudo triplex damnum habet. fo.cclxx. x
Ingratitudo peccatum valde magnū eſt ⁊ quinq; mala facit fo.cclxxxvij. F
Inimicis debemus benuolentiam demōſtrare in quinq; fo.li. D
Inuitati ad nuptias venire contēnit quadruplici de cā. fo. cclxxvi. Q
Inuidiam fugere debemus propter tria. folio. cclv. P
Johannes vox clamantis in deſerto manens nobiſcum ſeptez modis clamauit ad nos. fo. xxi. P
Johannes fuit plus q̄ propheta quantuz ad ſex. fo. xvij. N
Iraſci proximo tribus modis poſſumus. folio. ccviij. V
Judeoꝝ malicia et peruerſitas deteſtanda oſtenditur ex ſex. fo.cxiij. R
Judicium debet habere quattuor. ſ. iudicem reum ⁊c. fo. viij. D
Judicantes alios male ſunt redarguende propter quattuor rationes. fo.xix. U
Judicium eſt multiplex. fo.lx. X
Juſtos exaltauit deus multipliciter vt ceteri eos imitentur. fo.lvij. O
Juſti affliguntur et puniuntur in preſenti tempore propter decē. fo.lxxix. T
Juſticie fructus quadruplex eſt. folio. cc xvi D
Juſtus de duobus ſumme gaudere debet folio cx. B
Juſtus poteſt in preſenti tempore gaudere de decem bonis. folio eodem. C
Juſti in vita beata decem gaudia maxima habēt fo. cxi. D
Juſtos quomodo deus exaltauerit memorare debem⁹ vt eos imitemur. fo.clxvij. F
Juſticie ſeruire poteſt attēdi ⁊ exponi q̄ q; modis. fo. ccxv. Z

Largitas diuina monſtrat ſuos ad quattuor. fo. cliij. X
Lepra originatur et cauſatur ex corruptione quattuor humorum. Sic a ſimili peccator cauſatur ex corruptione ⁊ mala diſpoſitione quattuor affectionum. fo. liij. J
Lepram quinq; modis legimus curatam qui deſignant quinq; modos curandi peccata fo.eodem. R
Lepre ſeptem malas proprietates et operationes habet ſignificantes ſeptem pctā mortalia. fo. ccxlviij. B
Lepram in ſcripturis legimus tribus modis curatam fuiſſe qui ſignāt tres modos remiſſionis pctōꝝ. fo.ccxlix. C
Legis dominus contra legem faciens nō peccat. fo. cxij. K
Liber quadruplex in ſcripturis inuenit

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur. fo.xcij. Q
Locus infimus vel nouissimus propter tria est eligendus. fo.cclxiij. N
Loquendo quattuor debemus obseruare. fo.cliij. U
Lupi seuientis scilicet dyaboli quinq; sūt opera. fo.cxxxix. T
Lucurie peccatum cauere debemus propter tria. fo.xcvij. N
Lucis proprietatis sunt .xiij. secundum quas ambulare debemus vt filij lucis simus. fo.cxij. Y
Magi triplex gaudium habuerunt. fo.xxxix. D
Magos patres nostros sequi debemus in.xij. fo.xl. F
Magnificentia diuine bonitatis et charitatis in cena quā xp̃s p̃parauit monstratur quantū ad tria. fo.clxxxiij. T
Magnum dicitur aliquid esse quadrupliciter. fo.cxxi. A
Male agere et non bene operari contingit propter ser. fo.li. E
Mala multa euenīūt hominibus propter peccata. fo.lvi. W
Malū octo hz facere et quō in malo nos habere debeamus. fo.lvij. Q
Malefactores cōtra legem dei agentes in lege mandabantur occidi. fo.xl. D
Maria virgo in christi passione spiritualis gladio tredecim vicibus fuit perforata. fo. xxxi. Q
Maria virgo reliquit nobis pro nostra vite instructione octo salutaria exemple. fo. xliij. R
Marie tres signant tres amaritudines quas homo querens christum debet habere. fo.cxxiij. A
Mariarum tres pirides signant trinitatē trine substantie que fuit in christo. fo.eodem. B
Mariarum tria vnguēta in piridibus signant tres amores quos querens deum secum habere debet. fo.eodem. C
Matrimonīū triplex est. fo.xlvij. O
Matrimonio carnali octo considerāda concurrunt. fo.eodem. P
Matrimoniuz excellit alia sacramēta quātum ad ser. fo.eodem. O
Matrimonij varietas attenditur quantū ad quinq;. fo.eodem. R
Matrimoniū quid efficiat. fo.eodem. S
ante litteram.
Matrimonium ad cōtrahendum nos tria debent mouere. fo.eodem S
Matrimonio existētes sex modis debent ad inuicem considerari. Ibidem post. S
Matrimonio existentium separatio duobus modis fieri potest. fo. xlviij. U
Matrimonio existentium separatio potest fieri in.xij. casibus. fo.eodem. X
Matrimonio in spirituali debent tria bona inuenīri. fo.xlix. Y
Matrimonio in spirituali inueniūtur.xij. bona. fo.eodem. Z
Matrimonio in spirituali quod deus facit cum anima est tripler bonum quod similiter debet esse in matrimonio carnali. fo.cclxiij. ante. Z
Mater plus diligit natos q̃ pater ꝓpter quinq; causas. fo.cclvij. Y
et. fo.xciij E
Medū proprietates sunt septem propter ea christus stetit in medio discipulorum. fo.cxxxij. Y
Membra nostra omnia sicuti exposuimus peccato. ita econuerso exponamus omnia membra in sanctificationem vite. fo. ccxv. C
Mendacium cauere debemus et loqui veritatem propter tria. fo.cclxxv. W
Mestitia et dolor vidue cuius filius vnicus moriebatur causabatur ex tribus. fo.cclvij. X
Militiam hominis denastant tria et faciunt hominem succumbere inimicis spūali ter et corporaliter. fo.lxxiij. R
Ministrare possamus domino nostro Jesu xp̃o in tribus. fo.xix. P
Mirabilia innumerabilia facta sūt in xp̃i conceptione et natiuitate propter que tetus mundus obstupescere et ammirari debet. fo. xxix. Q
Miraculū a xp̃o factū magnuz fuit. in quo septem seruauit. fo.ccxxxviij. E
Misericordiam exhibere proximo ad compassionem cordis et beneficentiam operis tria nos inducere debent. fo.lxvij. Q
Misericordiam facere siue exhibere et nō iusticiam sapientiam potētiam habet euāgelista dicens. Estote misericordes. et hoc propter septem. fo.ccv. T
Misericordiā habere ad hoc incitant nos omnes creature. fo. eodem. X
Misericos est erga nos deus pater. z hoc quantum ad decem. fo.ccvi. P
Misericordie duo sunt genera. fo.ccvij. A
Misereri debemus proximo in quattuor fo. cciij. Z
Motio virtutum celestium causabitur ex tribus. fo.vij. C

Modestiam maxime seruare debemus circa tria. fo.lxvij. S
Modestiam in quibus seruare et habere debeamus. fo.ccciij. W
Mors est triplex. fo.cxiij. Y
Mors christi nouem habet efficere in nobis que in baptismo nobis conferuntur. fo. ccix. U
Mortes quattuor incurrimus ex peccato. fo.ccxxxvi. S
Mulier chananea in sua oratione fuit virtuosa quantum ad decem. fo.xciij. D
Mulier chananea quattuor magnas contumelias a xp̃o patienter sustinuit quas xp̃s ei intulit vt eius patientiam probaret et declararet. fo.xciij. F
Mulieri chananee christus non loquebatur pro misericordia supplicante propter quattuor. fo.xcv. S
Mulier chananea sex magnas virtutes habuit propter quas sanata fuit filia ei⁹ quas etiam peccator debet habere si vult ab infirmitate peccati liberari. fo. ccxcvi. T
Mulieres siue tres marie commendantur a ser. fo.cxxiij. Z
Mulieribus querentibus Jesum appa ruit angelus coopertus stola candida per quod notantur quattuor. fo.cxxv. D
Mulierem pregnantē quadrupliciter possumus considerare. fo.cxliij. E
Mundus dicitur desertum dupliciter. fo. xxij. C
Mundus arguendus est de triplici iudicio. fo.cxlix. P
Mundus arguendus est de octo maximis sceleribus. fo.eodem. Q
Mundus odit bonos homines tribus de causis. fo. clxxxviij. D
Mundus circa vitam ordinatam tripliciter errat. fo.cclxij. Z
Murmuratio causatur ex multis. fo.lxxxiij. S
Murmuratio phariseorum contra christū de receptione peccatorū apparet et est impia et iniusta ex tribus. fo.cxci. Z
Murmuratio phariseorum contra christum apparet primo iniusta ex parte christi. et hoc quantum ad quinq;. fo.eodem. W
Murmuratio phariseorum contra xp̃m apparet iniusta ex parte scribarū z phariseorum murmurantium quod ostenditur quo ad quattuor. fo. eodem. Q
Murmuratio phariseorum contra christū apparet iniusta ex parte publicanorum et ceterorum peccatorum z hoc quo ad quattuor. folio. cxcij. O

Natiuitas christi omnibus est cōmunis et hoc ideo. vt ab oibus ametur z veneret. fo.xxvi. B
Natiuitatem xp̃i testificate sūt omnes creature. Ibidem. R
Nauis quam christus ascēdit signat tria. folio. lviij. Q
Nauis christi octo habet conditiones. folio. lix. R
Naui bene onerata veniente de oriente in ea sūt optima bona q̃q; ita in cruce xp̃i omnia bona inueniuntur. eodem T
Nauis i mari ex quattuor patitur iacturā folio. cclxxi. B
Nauis christi et nauis petri differunt. folio. cci. E
Negligentia humane salutis notatur in dormitione a quo ꝓpter quattuor cauere debemus et non dormire. folio. lxiij. E
Negligentia cognitionis veri boni multū est reprehensibilis ex tribus. folio. cclxxvij. R
Nunc illius temporis potest esse quadruplex comparatio. xci. B
Nuptijs a spiritualibus dei et anime hominis expelluntur tripliciter folio. cclxij. Z

Obscuritas et claritas verborum et operum christi quadrupliciter consideratur. fo.cliij. A
Obuiare et surgere christo. quattuor nos inducunt. fo.v. R
Odium fugere et laboti bonorum operuz intendere inducimur ex octo. folio lxx. B
Occidere possunt prātes et exterminare malos proscribere et cōdemnare quod patet per tria. fo.ccvij. R
Occiditur proximus duobus modis folio. eodem. S
Oculis mentis celum respicere debemus et ad ipsum ambulare propter quattuor. folio. cxiij. D
Odium quid mali agat in corde hominis folio. cxcvij. A
Olla nimis bullies quattuor mala facit sic et os fatui z irati. folio. cc.lxxvij. E
Omne datum optimum z omne donum p fectum a deo est potest tripliciter exponi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fo.cli. S
Onus proximi quod portare debemus in quattuor species diuiditur.
fo.cclvi. R
Onus vt portemus alteri⁹ quattuor nos ad hoc faciendum inducunt. fo.cclv. Q
Opera mala dicuntur opera tenebrarum propter quattuor. fo.vi. S
Opera misericordie facere nos nouem ad hoc inducunt. fo.clviij. F
Opera dei possunt considerari tripliciter. fo.cclxxij. post. B
Opus virtutis dicitur opus bonum propter septem. fo.cclxxxviij. I
Oratio perfecta debet habere decem conditiones. fo.cliij. I
Oratio in fide et dilectione facta duodecim miracula facit. fo.clv. B
Oratio in vt instemus nos quattuor debēt inducere. fo.cciij. P
Oratio pharisei fuit mala propter sex. fo.ccxxxiij. I
Oratio publicani fuit sapiētia plena. quātum ad sex opera sapientie. fo.ccxxxiij. L
Oratio publicani fuit bona ꝓpter sex. fo.ccxxxiij. R
Orationem nostram quattuor faciunt exaudiri apud deum. fo.xlvij. L
Ordo triplex est in inferno. fo.lxvi. L
Ordo non dicitur econuerso esse in inferno quantum ad tria. fo.eodem. W
Originalis peccati remedia. fo.xxxiij. T
Ornamenta indigna que mala sunt opera nascuntur ex duplici radice. fo. vi. U
Ques habent decem conditiones que cōueniunt fidelibus xpi. fo.xxxix. U

DAtientiam habere debemus in dictis ⁊ factis. quod ostenditur per duas rōnes. fo.ccv. O
Patientiam in aduersis debemus habere ꝓpter tria. fo.lxvij T
Patrem plus diligit filius q̄ matrem ⁊ cōsanguineos ex parte patris plus q̄ cōsanguineos ex parte matris propter tres causas. fo.cclvij. I
Passio dominica quattuor habet fructus fo.crlij. A
Pastor bonus debet septem habere que omnia perfectissime fuerunt in christo. fo.cxxxvij. Q
Pastor mercenarius tria videtur habere fo.cxxxix. R
Pax bona tripler est. fo.cxxxiij. N
Pax mala etiā est triplex. fo.eodē L
Pacem quadruplicem fecit xp̄s cōtra quadruplicem guerram quam habuit homo. fo.xxvij. W
Peccati originalis remedia. fo.xxxiij. T
Peccatum vt odio habeatur per septem ē considerandum. fo.cclxxxix R
Peccatuꝫ humane nature quod in omnes transit fuit quadrupliciter infinitum. fo. iij. O
Peccatum designatur per somnum propter quinq. fo.v. P
Peccatum originale in christo non fuit ꝓpter duo. fo.xxxiij. T
Peccatū intelligitur per leprā quattuor modis. fo.lij. S
Peccatum per mortale dyabolus homini quattuor mala facit. fo.xcvij. O
Peccata mortalia septem designantur per septem demoniacos qui in scriptura sacra reperiuntur. fo.ci. S
Peccata dicūtur spine propter quattuor. fo. ccxvij. L
Peccatum intelligitur per leprā. et peccatot p leprosū triplici rōne. fo.cclvij. B
Peccata vt dimittantur valent quattuor fo.cclxiij. F
Peccatum signatur per febrem propter quinq. fo. cclxxx. S
Peccata dicuntur redire dupliciter. fo.cclxxxvij. S
Peccator murmurat de omnib⁹ factis dei fo.xvij. N
Peccator assimilatur arundini quantum ad quattuor. fo. eodem. O
Peccatoribus sex tubis debent clamare predicatores. fo.xxij. B
Peccator per peccatum quinq mala incurrit. fo.lij. P
Peccator designatur per paraliticum cuius conditio mirabilis apparet quantum ad quattuor secundum q̄ quattuor mala facit peccator. fo.xlvij. L
Peccatores a deo permittuntur viuere in terris propter tria. fo.lxv. R
Peccator comparatur cani propter quattuor. fo.xcv. P
Peccatoris seu diuitis status describitur quadrupliciter. fo.clxxix. S
Peccator siue diues dānatur tripliciter. fo.eodem. P
Peccator stans in peccato mortali patitur quattuor mala. fo.cxc. B
Peccator contra dei maiestatem peccans sicut pro crimine lese maiestatis omnibus

ptinatur fo.eodem R
Peccatoris status tripliciter discribitur folio.cclj. S
Peccatori gaudenti et non prospicienti mala sibi futura ea sibi annunciare debem⁹ que sunt septem fo.cccxvij O
Peccatori quattuor sunt valde periculosa folio.cccxix T
Peccatorē diabolus surdū facit quantum ad ser. I
Peccatorem diabolus mutū facit quantū ad tria. Ibidem L
Peccatorem diabolus tenet ligatum quatuor vinculis Ibidem N
Peccator designatur per sanciatū ꝓpter septem mala que ei propter pcm mortale eueniunt que in sanciato designantur. Folio.cclxiij X
Peccatores volentes curari a dño qui designantur per leprosos qui clamauerunt ad dominum pro sanitate debent quinq facere si voluerint anime consequi sanitatem fo.cclxij I
Peccator volens sanari a lepra anime ad hoc necessarū sunt quattuor modi quos christus seruauit in sanatione leprosorum folio.cclxij. A
Peccator assimilatur homini mortuo ⁊ peccatum morti quantum ad decem. Folio cclvi T
Peccatoris triplex est insensibilitas. Folio.cclxxij C
Peccatorem quattuor portatores portāt ante Jesum. fo.eodem D
Peccator ne portet aī Jesum impeditur a quadruplici turba fo.cclxxij E
Peccator quomodo resurgere debeat Folio.eodem P
Peccator post resurrectionē a peccatis debet ire in quadruplicem domum. Folio eodem B
Peccatores vocati ad nuptias venire contemnentes a tribus exercitibus condemnantur folio.cclxxvij S
Peccator pro vno peccato mortali qđ in modico tempore egit tot et tantas penas patiatur imperpetuum hoc iustum est propter tria fo.cclxxxvij P
Penitentia designatur per nauē propter quinq rationes fo.lix U
Penitentia designatur per vineā propter quattuor fo.lxix Y
Peregrini sumus et esse debemus in hoc mundo propter quinq que conueniūt peregrinis fo.crlvi R
Periculorum octo generator pericula anime significantis in mortali expositione. folio. lxxviij. S
Parientium diuersitates nouem sunt. folio. crliij. F
Plenitudo temporis dicitur tempus gratie propter octo. fo.xxxiij. S
Pirides tres magdalene iacobi et salome signant trinitatem trine substantie q̄ fuit in christo. fo. cxxiij. B
Predicator signatus per Johannem vocez clamantis in deserto per quem spiritussanctus pcōribus clamat ꝓpter quattuor dz clamare propter que homines clamare solent. folio. xxij. A
Predicatores intelligi possunt per canes propter quattuor ꝓpietates canis. folio. xcvi I
Premium triplex consequimur si deo seruimus. fo. T
Pharisei et scribe deficiebant in iusticia sua quod patet quantum ad ser. folio ccvi. Q
Primi erunt nouissimi et nouissimi primi tripliciter intelligitur. folio. lxxi. E
Profectus spiritualis consistit in sedecim virtutum operibus. folio. xcij. C
Prouentus quez deus facit in tentatione est quintiplex. folio ccxxvij. O
Proximum debemus diligere ꝓpter sex folio. lxi. A
Proximum debemus diligere dupliciter. folio lxij. B
Proximum diligere debemus in deo et ꝓpter deum tanq̄ nosipsos. talis amor charitas nominatur propter quattuor. folio clxxxij. S
Proximo nostro debemus duo. folio clxxxix S
Proximum prouocare ad iram conniciando vel malis imprecando vel culpas quas commisit ad memoriam reducendo nō debemus propter tria. folio cclxij. O
Proximum diligere debemus sicut christus dilexit nos dilexit aūt nos christus sex modis. folio. cclxvij. T
Prudentia tria considerat. folio lvi. W
Prudentia quam habere debemus et docere comparatur quibusdam animalibus folio. eodem. N

Prudenter intelligere debemus ser Folio.clxvi. C
Prudentia spiritus in bello spirituali vt debemus tripliciter secundū q tres sunt partes prudētie.fo.clxvij. D
Purgare aliquid ad hoc duo sunt necessaria. fo.rcvij. L
Purgantes res sunt quattuor secundum quattuor que naturaliter purgant. Folio eodem M
Purgatorio existentes libenter iuuare debemus propter quinq. fo.ccccvi S
Publicani oratio in tēplo orantis qualis fuit fo.ccxxxiij R

Quadruplex est causa mandati de amore secundum quattuor que in amore considerantur. folio.cclxviij S
Querendo deum tria debemus obseruare folio.xlij D
Querentibus primum regnum dei et iusticiam eius omnia temporalia adijciuntur hoc tripliciter ostenditur. fo.liij. R
Quies triplex dicitur fo.cxxxij S

Ratio triplex quare iudei magis de Johanne ꝯ de christo credebant fo.rr X
Ramorum palmarum et olive precisio fo.cxx R
Refectio septem panum et quinq panum ordeaceorum differunt fo.ccvij E
Regratiari deo nos sex inducunt in mortalitate fo.cclxix
Religio vide de matrimonio spirituali. folio.xlix X
Religiosi mali secrete sine occulte in quattuor moriuntur fo.ccccviij Y
Renouatio est duplex.fo.cclxxiij ante k
Renouari debemus secundum sex species renouationis que in creaturis inueniuntur. fo.cclxxiij L
Reprehensibilis atq; stultus est iste primus inuitatus ad nuptias ex sua excusatione quantū ad ser fo.clxxxvi B
Resurrectionis christi de cōgruitate quattuor leguntur facta. fo.cxxix Y
Resurrectionis probatio et resurrectionis modus fo.cxxv E
Resurrectio christi probatur quinq modis fo.eodem F
Resurrectionis christi triplex testimoniū folio eodem G
Resurrectio christi ꝓbatur per duodecim rationes fo.eodem H
Resurrexit christus quinq modis. Folio cxxvi I
Resurrectionis christi vere tris fuerunt signa. fo.cxxvij K
Resurrectio corporum nostrorum futura est propter quinq rationes.fo.eodē M
Resurrectio christi sex annunciat mundo folio eodem L
Resurgēt oēs homines tam in corpore ꝙ in anima fo.cxxviij N
Resurrectio corporum nullo modo potest esse naturalis sed est omnino miraculosa. folio eodem O
Resurrectio corporum magis conueniens fuit differtur vsq; ad finem mundi quā si statim fieret / et hoc propter tria. Folio eodem P
Resurget in die nouissimo idem homo numero.et resumet anima idem corpus numero qualiter intelligatur.fo.eodē Q
Resurget homo cum omnibus membris que viuus habuit vel habere debuit si natura non errasset fo.eodem R
Resurgent omnes in etate iuuenili in qua christus resurrexit fo.eodē S
Resurgens post mortem siue boni siue mali amplius non comedent. Fo.eodē T
Resurgentibus cum christo quid factum sit fo.cxxix X
Resurrectio mortuorum statim completo numero electorum et consumpto mundo fiet fo.eodem Y
Resurrectio christi dat nouem exempla q quilibet debet habere si vult vt spiritualiter resuscitetur fo.cxxxv N
Retrahitur homo a seruitio dei multis de causis fo.ccxvi I

Sancti vel damnati an redeant videre hunc mundum. Folio cxxix. Y in fine sermonis
Sanctum iste terminus triplicē interpretationem siue significationem habet fo.xcvij R
Sanctum intelligitur tripliciter.fo.clxiij. post principium sermonis
Sanguinis in se quattuor habet virtutes naturales fo.xxxv Y
Sanguis christi octo habet virtutes excellentissimas. fo.cxv. tercio mēbro
Sapere plus ꝙ oportet contingit triplici ter fo.xiv N
Scientia dei est duplex. | Folio.ccxcix. ante Q
Seculum designatur per mare propter decem rationes fo.ix X

Seminator deus pater in sex agris bonū semen seminauit.in quibus omnibus preter sextū dyabolus lolium vel zizania superseminauit. fo.lxiij. D
Seminator filius dei xps anteꝙ exiret seminare quattuor fecit. fo.lxxv M
Seruire duobus dominis nemo potest. hoc exponitur de quattuor.et seruire deo et dyabolo nemo potest propter quinq. fo.cclj. E
Seruire diuitijs dicitur cupidus vel auarus propter quinq que ad seruum pertinent propter quod dicitur seruus diuitiarum que omnia aduersantur charitati. fo.eodem. F
Seruitium nostrum vt gratum sit deo septem requiruntur. fo.xviij. D
Signa.xv.extremum iudicium precedentia. fo.viij. B
Signū ponit q accipitur nouem modis et istis omnibus modis Jesus positus fuit in signum. fo.xxx. P
Signa tria sunt quibus quis cognoscitur de qua patria ipe sit. Folio.ccxcv.
Signa tria sūt q quis vere surrexit a morte culpe siue peccati fo.ccxxxvi. Q
Similitudo dilectionis membrorum corporis naturalis ad membra ecclesie qua se inuicem debent supportare et seruire. sicut membra corporis naturalis. attenditur quantū ad octo. fo.cclxv. P
Societatem et fraternitatem christianam diligere debemus propter quattuor. fo.ccli K
Societatem derelinquere malū est ꝓpter tria. fo.cxxxiij. in principio.
Sol in fine mundi obscurabitur quadrupliciter. fo.vij. Y
Solicitudo triplex est. fo.l. B
Et fo.cxciij. R
Solicitudinis due sunt considerationes. fo.eodem. S
Solicitudo temporalium duplex est. fo.cclij. J
Soliciti esse non debemus in crastinum. propter duas rōnes. fo.cclij D
Speculū per quod in presenti vita cognoscimus est triplex. fo.lxxxv. D
Spiritussanctus dicitur arguere quadruplici ratione. fo. clix. O
Spiritussanctus sex nominibus nominatur. fo.clxij. Q
Spiritussanctus consolatur nos triplicīter. fo.clxiij. S
Spiritussanctus tria genera hominum nō consolatur. fo.eodem. T
Spiritussanctus dicitur spiritꝰ veritatis propter quinq. fo.eodem. X
Spiritussanctus a quo mittatur. fo.eodem. ante X
Spiritussanctus fecit apostolos et eorum sequaces apros ad testificandum christo tripliciter. fo.eodem. X
Spiritussanctus missus ē apostolis quinquagesimo die a resurrectione quadruplici ratione. fo.clxv. post principium.
Spiritussanctus apparuit in linguis propter sex rōnes. fo.clxvi. D
Spiritussanctus in linguis igneis apparuit propter quattuor rationes. fo.eodem. J
Spiritualis profectus consistit in sedecim virtutibus. fo.rcij. C
Spiritussanctus apparuit potius in igne ꝙ in alio elemento propter septem rationes secundum septem dona spiritussancti fo.clxx. J
Spiritusancto repleti fuerūt omnes apostoli quod ostēditur quadruplici signo re plene. fo.clxxi. L
Spiritumsanctum xps apostolis tribus vicibus dedit. fo.eodē. ante. O
Spiritussanctus missus est in quadruplici rerum specie. fo.clxi. ante. O
Spiritussanctus venit q missus est in specie columbe propter quinq proprietates columbe quas in nos veniens operatur. fo.lxxi. O
Spiritussanctus in specie nubis descēdit ad ostendendum q spiritussancrus tres proprietates nubis in nobis operatur. fo.clxxij. D
Spiritumsanctum ter legimus datum. fo.eodem. post. D
Spiritussanctus missus est in ossa. id est in sanctos viros. qui dicuntur ossa septimodis. fo.eodem. post R
Spiritussanctus erudit quemlibet iustum quotidie per septem dona. fo.lxxij. S
Spiritussanctus postꝙ nos erudit q informat per septem dona per eadem nos pugnare facit contra septem mala humane nature. fo.eodem. T
Spiritussancti bonitas mirabilis apparet et magna propter quattuor. fo.clxxviij. C
Spiritussancti bonitas vt nobis prosit ad uertere debemus quattuor. Jbidem.
Spiritussanctus communicat nobis abū

Universidad de Deusto
Biblioteca

ranter et excellenter quattuor bona.
fo.clxxix. E
Spiritussancti quattuor bonis nobis cō municatis tam superius debemus inniti ad quattuor alia. Ibidem. F
Stelle dicuntur cadere de celo in fine mūdi tripliciter. fo.viij. A
Stella que apparuit tribus magis differebat ab alijs stellis quantum ad quinq. fo.xxxviij. C
Stipendium peccati. fo.ccxvi. E
Superbia quantū malum sit et ex magna plaga propter superbiam sit facta. fo.clxvij. ante F
Superbie quattuor sunt species. fo.ccxxxiij. H
Superbia vbi est ibi stultitia et hoc appareat quantum ad sex. fo.cxxxij. I
Surgendum t obuiandum est regi nostro propter duo. fo.v. ante P
Surgere et obuiare xpō quattuor nos inducunt. fo.eodem. R

TAngitur hō in vita sua a deo quinq modis. fo.cclix. A
Tēpano est duplex. fo.cv. Y
Temporis plenitudo dicitur tempus gratie ppter octo. fo.xxxiij. S
Testimonium de xpo. fo.clxv. X
Timoris septem sunt species. fo.clxxxiij. post. Q
Triticum signat electos quod consideratur tripliciter scīz triplicem electorum statum. fo.lxvi. N
Tristicia quam habent sancti in mundo. melior est leticia mundi propter decem. fo.cxliij. D
Tribulationes libenter pati valet ad septem. fo.cxxix. B
Tribulatio infirmitatis corporalis inter alias vtilissime est propter quinq. fo.eodem. C
Trinus q deus sit in personis .i. q tres persone sint in vno probatur per tres rationes. fo.clxxi. X
Tres persone scilicet pater et filius et spiritussanctus q sint solum vnus deus probatur per tres rationes. fo.clxxiij. U
Turbā sanctā exhibentē xpo reuerentiā in die palmarū in occursu. in quattuor sequi debemus. fo.cxx. R

TErbum dei habet virtutē omnium seminum. et hoc pz quātum ad decē. fo.lxxv. O
Uerbū dei nō fructificat propter quattuor impedimenta. fo.lxxvi. P
Uerbum dei est cibus anime cuius plures sunt proprietates. fo.lxxxvi. post. I
Uerbo dei insidiantur demones maxime propter quattuor. fo.lxxvi. Q
Uerbum dei audientes et istud custodientes isti dicuntur beati propter octo. fo. ci. S
Uerbum dei diligenter auditum septem bona efficere habet in audiente. fo.cci. E
Uerbū dei audire debemus propter quinq bona que facit in audiente. fo.cxxxv. O
Uerbū dei tenendū est et in eo standū propter quattuor. fo.eodem. P
Uerbū dei est gladius et armatura ad diabolum impugnandum. quod patet ex septem. fo.cclxxxv. D
Ueritatem non dicere aliquem contingit tripliciter. fo.cccxi. O
Uestem preciosam virtutum induere debemus ppter tres causas. fo.lxvij. O
Uestis preciosa virtutū debet esse contexta ex septē virtutib⁹. fo.eodem. P
Uestium lutum quattuor aggrauant et peccatum inducunt. fo.clxxix. I
Uia quam dñs ambulauit et que ad dominum ducit est via virtutum que dicitur recta dupliciter. fo.xxij. D
Uia de tripliciter in veritate docetur. fo.cxxi. Q
Uiator prudens octo debet attendere. fo.cclxxix. Y
Uicia quinq sunt a quibus cauere debemus in que filij israel per desertū eundo inciderunt et pro ipsis valde puniti sunt. fo.ccxxvi. L
Uicia et peccata si inciderimus . maiora erunt peccata nostra q̄ antiquorum t hoc propter sex. fo.ccxxvi. L
Uidere bene volenti tria sunt necessaria. fo.cxli. S
Uinea est penitēta ad quam homines deus diuersimode mittit. fo.lxx. A
Uirgo Maria in passione xpi fuit perforata gladio spirit ali tredecim vicibus. fo.xxxi. Q
Uirgo Maria reliquit nobis ad nostram vite informationem octo salutaria exempla. fo. xlij. R
Uirtutum opera et virtutes quattuor bona efficiunt in homine. fo.vi. U
Uirtutes et dona spiritussancti sunt optima bona quod patet ex quattuor. folio. clij. U

Uirtutes excellunt omnia alia bona quantum ad sex. fo. cclxx. Y
Uita nostra que dicitur esse hostia debet habere quinq. fo. xlviij. L
Uitam triplicem habemus a filio dei. folio. clxxxij. M
Uite nostre nonitas consistit in decem. folio. ccx. X
Uite spiritualis sunt duodecim fructus. folio ccl. D
Uiuere non debemus secundum carnis imperiū et eius desideria sed scōm spiritū propter octo. fo. ccxxi. R
Unitātem spiritus et corporis mistici. scz ecclesie in vinculo pacis conseruare ad hoc nos sex inducūt. fo. cclxvi. Q
Uocati sumus ad quattuor. folio. cclxv. O
Uxor qualis in matrimonio sit querenda. folio. xlvij. S

Xpo suscipiendus est in aduentu cum magna reuerentia t diligētia propter quattuor. folio. ij. C
Xps rex differt ab alijs regibus in quinq folio eodem. D
Xps rex caro et frater noster est nobis missus a deo quantum ad tria. fo. eodē E
Xps rex noster venit nobis in aduētu duo decim modis. fo.eodē F
Xps suscipiendus est a nobis reuerenter quia cum sit rex celi et terre venit tamen humilis t māsuetus similis nobis cum lege mansuetudinis et amoris et hoc propter quattuor. fo.iij. S
Xpo ministrare debemus propter tria. folio. xix. R
Xpo i rege nostro quattuor mirabilia possumus intelligere. fo.cxvij. N
Xps venit nouem modis in ruinam et resurrectionem multoꝝ. fo.xxx. O
Xps reliquit nobis.xij. salubria exempla. folio. xli. D
Xps post resurrectionem suam quadragita diebus stetit vsq ad ascensionem. t non plus vel minus propter quattuor. fo. clxi. questione tercia.
Xps super omnes celos ascendit. folio cxiij. in fine.
Xps an fuisset incarnatus si homo nō peccasset. folio. xiij. D
Xpm moverunt quattuor ad miserendum et ad pascendum turbam. fo. ccxi. S
Xps in omnibus membris habuit virtutem sanctitatis. fo.lij. F
Xps ea quinq que passus est in corpore suo quotidie patitur in membris suis et ministris et a fidelibus suis. Folio lxxxij F
Xpus quater illusus fuit. Folio eodem. A
Xpm illudere videntur mali sacerdotes quattuor modis fo.eodem B
Xps per quinq rationes probat q demonium non eiecit in virtute beelzebub. folio.xcix D
Xps non solum non peccauit. sed nec peccare potuit propter sex rationes. folio.cxi E
Xpus de omnibus dicebat veritatem. scz de celo mundo inferno. pcīō et de opere virtuoso. fo.cxij G
Xpm sequi debemus propter octo cōmendabilia que in ipso reperiuntur Folio.cxiij I
Xps pontifex noster excellenter quattuor habuit que omnes alij pontifices habere debent. fo.cxv. L
Xps post resurrectionem venit ad apostolos propter quinq in eis faciendum Folio.cxxxij. D
Xpi cicatrices vulnerum in eo manserunt propter quinq. fo.eodem E
Xps contulit apostolis quinq bona propter quinq laudabiles conditiones/ que in eis erant. fo.eodem F
Xps passus est pro nobis propter nouem in quibus ipsum imitari debemus folio.cxli Y
Xpm imitari debemus in nouem vestigijs folio eodem I
Xps filius dei propter nostram salutem quattuor itinera peregit. fo.clviij D
Xps habuit testimoniū de omni loco t de omni creatura. et omnia testificata sunt xpm suum autorem esse. fo.clxv Y
Xps pendēs in cruce docuit .xij. perfectissima exempla fo.ccij. F
Xpo exhibere debemus precordialem reuerentiam. et q christi sanctitas habitet in cordibus nostris huius trie sunt signa folio. ccvi. P
Xps in decem magnis beneficijs nos visitauit et quotidie visitat que solum nobis christianis confert. fo.ccxxix. U
Xpo debemus tria facere. scz cum ipso mori. sepeliri. resurgere fo.cxxxvi F
Xps diuersis vijs ad se nos ducere conatur ne tantum bonum quantum vult nobis dare perdamus. fo.ccxxxix. P
Xpus sex commendabilia habuit cor-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula.

ra ser vituperabilia que de phariseis notantur. fo.cclxi. £
Xpo attribuuntur quattuor a phariseis q excessiue et super omnes homines ei conueniunt. fo.cccj. ¤
Xps in suscitatiõe puelle chananee septẽ obseruauit que nos habere debem⁹ si voluerimus ab ipso a morte peccati suscitari. fo.cccxvij. ¶
Xps pendens in cruce multum profecit. fo.cccxx. A
Xpi conuiuium in quinq; differebat a conuiuio regis Balthasar. fo.ccc. B
Xpi oculorum eleuatio in quinq; differebat ab eleuatione oculorum regis Balthasar. fo.cccj. C
Xpi excellentiam et perfectionem hieremias per quattuor predixit. fo.cccij. D
Utopici conditiones tres sunt que conueniunt luxurioso et auaro. fo.cclxij. E
ymaginem qua ad dei similitudinem facti sumus diligenter debemus attendere. et hoc propter quinq;. fo.cccij. ℞
Izania hereſis nascitur in populo ex ignorantia prelatorum et rectorum propter tria. fo.lxiij. F
zizania vitiorum in anima hominis ex tribus nascitur. fo.eodem. G
zizania vitiorum ne in anima nra regnet tria valent. fo.eodem. ℣

¶ Finis Tabule.

Incipiunt ser

mones dominicales super euangelia et epistolas per totum annum editi a Fratre Hugone de prato ordinis predicatorum.

¶ Prologus.

ECce dabit voci sue vocem virtutis. ps. lxvij. Quãuis a multis multipliciter sint conflati sermones: ac et hominum gratiã meruerint tanq; fideles agricole in vinea domini fideliter laborãtes tandẽ diurnũ denariũ fideliter ꝓcepturi: nichilomin⁹ ego nouissimus vigilaui: et visum est michi bonum in vinea dñi pariter desudare: vt gratiam et meritum consequar cũ eisdẽ dante deo felicitatis eterne denarium similiter recepturus. De illius ergo virtute cõfisus qui sermonis et scientie habet clauẽ qui claudit ⁊ nemo aperit/ aperit ⁊ nemo claudit/ qui aperit os mutorũ et linguas infantũ facit disertas: qui predicatoris voci sue vocẽ virtutis donat: sermones dñicales de euãgelijs et epistolis per totum annũ ad dei honorẽ: proximorũ salutẽ: et predicãtiũ cõmodum cõpilaui: ꝓut michi diuina gratia est largita de prato scripture ego oriundus de prato: de floruido ordine predicatorũ minimus/ flores colligens et inserens locis aptis vt dicti sermones amplius redolerent. Sed totũ euangeliũ et epistolam diuidẽs et exponẽs per membra singula moralia immiscui: ⁊ dicta sanctorum que pertinent ad salutem anime ꝓout materia fuit passa. Null⁹ ergo ꝓpter prolixitatẽ sermones dictos abhorreat vel deuitet quis si multũ habet predicare. inde accipiet vnum membrũ vel duo vel solius littere expositionẽ enarret: put melius iudicauerit dignum fieri. Quibus autẽ pluries predicare incumbit: diuersis vicibus poterunt membra singula predicare varijs cibis et pluribus reficientes animas diuersorum indeuitam eternam ⁊ fructum allaturi.

¶ Dominica prima aduentus domini de euangelio. Sermo primus.

Icite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi mãsuetus. Mathei. xxi. Istud tẽpus vocatur aduẽtus dñi. Quia secũdũ quatuor dñicas quas continet: quatuor saluatoris nostri aduentus sancta mater ecclesia recolit: scz aduẽtũ xpi in mundum siue in carnẽ: et hoc in prima dñica ꝓpter quod dicit. A Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹. Aduẽtũ xpi ad iudicãdũ: et hoc fit in secũda dñica ꝓpter qõ dicit. Tunc videbitis filiũ hois venientẽ. Aduentũ filij dei quẽ facit ad hoies in morte: et hoc fit in tercia dñica in qua agitur de aduẽtu filij dei ad limbum: per quẽ aduẽtus eius in morte hois designat: ꝓpter qõ dicit. Tu es qui vẽturus es an aliũ expectam⁹. Aduentũ xpi ad mẽtes nostras: ⁊ hoc fit in quarta dñica ꝓpter qõ dicit. Dñs ꝓpe est. Tũc em maxime filius dei expectatur venturus in mẽtes omniũ fideliũ p gratiã spũssancti sicut corporaliter tũc venit ⁊ natus in mũdo fuit qz q̃ p humana salute perfecte ipsum credũt fuisse natũ: et tante solẽnitati digne se ꝓparãt et disponũt: nõ est dubiũ quin filius dei per gratiã in mẽtibus eorũ habitet ⁊ quiescat. Joh̃. xiiij. Ad eũ veniem⁹ et mãsionẽ apud eũ faciemus. B In ꝑsenti autẽ dñica aduẽtũ xpi in mũdũ siue in carnẽ: quãdo scz carnẽ sumere et nasci dignat⁹ est ex virgine gloriosa sctã mater ecclesia recolit humiliter et deuote. Qui quidẽ aduẽtus desideratur ab oibus creaturis. Nã desiderabat ab oibus superiorib⁹. s. ab angelis vt restaurarenk qz per incarnationẽ filij dei sedes demonũ cadentiũ sũt iplete. Desiderabatur etiã ab inferioribus scz sanctis de limbo vt inde extraherẽtur: qui ibi detinẽbãtur captiui qui p aduentũ filij dei liberati sunt. zacharie. ix. Tu autẽ in sanguine testamenti eduristi vinctos de lacu in quo non erat aqua. Desiderabak ab anterioribus scz patribus veteris testamẽti q̃ ꝓpter vehemens desiderij affligebãtur: et ideo ab ipsis patrib⁹ veteris testamẽti ꝓficerenk nõ amplius in vmbra legaliũ ambulãtes negz in spe venturi alaq affligeretur: qz spes q̃ differk affligit animã ꝓuer. xiij. Utinã disrũperes celos et descenderes. Isa. lxiij. Desiderabak a posterio-

ibus et modernis vt in eius fide et meri-
ro saluarentur: nō descēdētes amplius in
infernū: qz post eius aduētū ad celū ascen
dūt oēs qui credūt in ipsū: in vita gr̄e pmā
suri. Johā. iii. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret: vt oēs qui credūt
in eū nō pereāt: sed habeāt vitā eternam.
Hic qdē aduētus tanq̄ res magnifica val
de et etiā res admiratione plena et p mul
ta tēpora fuit ante p̄nūciatus p multorum
oracula prophetarū. Inter quos ppheta
quidā noie zacharias de numero. xii. pro
phetarū: predictū aduentū a spūsancto do
ctus: mirabiliter pnūciauit z bene et de
presēti tanq̄ de re certa locut⁹ est. d. Exul
ta satis filia syon: iubila filia hierusalem.
Ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator
ipse paup et ascendēs sup asinā z sup pul
lum filiū asine. Matheus autē hāc prophe
tiā recitat: licet verba aliquantulum diffe
rant. Et quia euangelū hodiernū solum
propter hāc prophetiā hodie recitatur q̄
christi aduentū veraciter exprimit et deno
te ideo soli hāc ppheriā prout a matheo
sumitur prosequar ipsermone hoc eīm euā
gelium in dñica palmarū cantatur in qua
ea que in euangelio continentur ad litte
ram contigerunt: et ideo ibi hoc euāgeliū
sumitur iuxta et prosequar. ¶ In hac er
go ppheria prout a Matheo sumitur tria
principaliter continētur. Primo eīm annū
ciatio bona predicatoribus imperatur ibi
Dicite. Secundo cui bona annunciatio an
nuncietur subiungitur ibi: filie syon. Ter
cio ipse aduentus saluatoris mirabilis nū
ciatur ibi. Ecce rex tuus venit tibi mansue
tus. ¶ Primo ergo bona annunciatio pre
dicatoribus imperatur cū dicit. Dicite. scz
vos predicatores qui estis os dei p quos
deus ipse loquitur ad sautē. hiere. iii. Si
separaueris pretiosum a vili quasi os meū
eris. Mathei. xiii. Non enim vos estis lo
quentes sēd spūsanctus. Et ideo cōsuetu
do est ecclesie vt hodie oīnes prelati predi
cent. Et oēs fideles debent hodie ad pre
dicationē ire vt audiāt bonā annunciatio
nē quā deus homini promisit et veraciter
adimpleuit. Et ideo hoc bonū nuncium de
incarnatione filij dei: nec p̄dicatores de
bēt silere: nec fideles alij propter negligen
tiā non audire. i. ad Cor. ix. Ue michi si nō
euāgelizauero. i. si nō bonā annūciationē
direro. Euāgeliū eīm idē est qō bona annū
ciatio ab eu qō est bonū et angelus quod
est nūcius. iii. Re. vij. Hec dies boni nūcij
est. si tacuerimus et noluerim⁹ nūciare ste
leris arguemur. Dic hystoriā breuiter ve
re sicut tūc erat obsessa samaria et in for
tissima angustiis cōstituta. Nā caput asini
octoginta argenteis vendebatur et tabi
stercoris colūbe: id est vescia propter gra
na ibi latentia quinq̄ argenteis vēdebat:
et mulieres filios suos comederūt. vt. iii.
Re. vi. patet. Sic ante aduentū dei totius
mūdus multis et magnis premebat: et ci
bi animarū scz dona spūssancti et virtutes
et verbū veritatis nimis erant cari: et ho
mines filios occidētes ydolis immolabāt
quod erat iniqu⁹ q̄ ipsos comedere. Erāt
etiā hoies infirmi virtute nō valētes ma
lo resistere nec in bono proficere sub seruī
tute viciorū detēti. Erāt etiā ignorantes
et turpiter errantes: creaturas creatorem
credētes: et eis honores diuinos stultissi
me impēdentes: et ideo sub ptāte diabolē
tenebantur: propter que oia in morte ad
infernum descendebāt ibi eternaliter cru
ciandi. Et sic ab yssus humane miserie de
aduentu filij dei indigebat ab yssum diui
ne misericordie petens vt ab his omnib⁹
liberaretur ad vitā gratie transferenda.
Aduentus ergo filij dei dies boni nunciī
fuit quē nullo modo celare debemus sed
ipsum reuerenter: et deuote populis nun
ciare. Et hoc est quod deus hic mādat di
cens. Dicite id est annunciate et predicate
diē leticie et gratie et misericordie plenz
quia saluator noster iam venit. Ysaie. lxi.
Spiritus dñi sup me eo q̄ vnxerit me euā
gelisare pauperibus misit me vt mederer
cōtritos corde et predicarem captuis in
dulgentiā et clausis apertionē et predica
rem annū dñō placabilē et diem vltionis
deo nostro vt consolarer omnes lugentes
et ponerē consolationē lugentibus syon:
et darē eis coronā pro cinere: oleū gaudii
pro luctu pallium laudis pro spū meroris.
Nobis quippe leticia geminatur. Antiqs
dicebatur saluator noster aduenier: sed no
bis dicitur: saluator noster iā venit. Spes
autē que differtur affligit animā. Prouer.
xiii. Et ideo anti qui patres summe deside
rabant quod nos iam habemus. Bernar.
Ardorem desiderii patrum suspirantium
christi in carne presentiam frequentissime
cogitans confundor et cōpungor in meip
so: et nunc vix contineo lachrymas ita pu
det reporis torporisq̄ miserabilium tem
porum horum: qui nangz nostrum tantum
ingerit gaudiū hoc mun⁹ gratie exhibite
quantum accederat veteribus scīs deside
riis sola promissio. Et sic patet primum.

¶ Secundo cui hec bona annunciatio de
beat intimari subiungitur quia filie syon
Syon erat arx et turris Dauid in monte si
ta. z figurat ecclesiam triumphantem que
est arx dei. Filia syon erat ipsa ciuitas hie
rusalem in valle sita que protegebatur ab
arce syon sicut filia a matre. et signat eccle
siam militantem que protegitur et defen
ditur a triumphante sicut filia a matre.
Sic ergo illis qui sunt in hierusalem. i. in
ecclesia dei hec bona annunciatio predica
ri debet. non saracenis quia ipsi derident
et nolunt audire. Nec iudeis vel hereti
cis quia ipsi nō credunt: sed filij dei incar
nationem deprauant Mathei. vij. Nolite
sanctum dare canibus et margaritas non
mittatis ante porcos. Xpianis ergo qui
sunt in valle lachrymarum constituti et q̄
se sub manu dei humiliant et curant eius
voluntatem audire hanc bonam annuncia
tionem predicare debemus. Qui autez su
perbiunt de numero xpianoz et voluntā
tem dei non curant audire. sed potius in
plateis eligunt morari et fabulas audire
q̄ ad ecclesiam dei pergere pro salute alia
rū suaz verbū dei penitus nauseantes iu
deis et saracenis pciores in actibus vir
tuosis predicare non cogimur nec debe
mus. Qui enim benedictionem noluerit
elongabitur ab eo vt dicit Dauid. psalm.
cviij. et Mathei. ij. Confitebor tibi pater
celi et terre quia abscon. hec a sa. et pru.
et re. ea parvulis. i. humilibus. Tales au
tem qui verbum dei contemnunt forte iu
dicium sustinebunt Luc. x. Dico vobis q̄
sodomitis remissius erit in die illa q̄ ciui
tati illi. Et sic patet secundum. ¶ Tercio
aduentus filij dei mirabilis nunciat quia
ecce rex tuus. Ecce in scripturis frequen
ter magne admirationis est nota sicut di
citur Ysaie octauo. Ecce virgo concipi
et et pariet filium. Similiter est hic. Iste
rex qui venit mirabilis est sup omnes qui
fuerunt ac etiam sunt futuri et ideo cū ma
gna diligētia nosipsos preparare debem⁹
vt ipsi in natiuitate venienti secundum ec
clesie representationē reuerēter et digne
occurram⁹ vt decet cū oliuis et palmis.
vt turbe fecerūt. prout in hoc euāgelio cō
tinet. Debem⁹ ergo ei occurrere cū oliuis
et ꝛa pace pectoris ad deū z corpis ad pri
mū z cū op⁹ mie. Hec eīm duo oliua signi
ficat. s. pacē in foliis et miam ppter oleum
qō generat: p quod misericordia designat
Unde in signum pacis columba detulit
ad Noe in ore suo ramum olive virenti
bus foliis vt patet. Gen. viij. Item debe
mus occurrere cum palmis. i. cum victoria
victorum: et demonum. Nam palma victo
riam designat vt martires in signum victo
rie ad palmam depinguntur z antiqui pal
mam tribuebant marti qui est deus belli.
Occurramus ergo obuiaz saluatori nostro
ipsum recepturi tam humiliter q̄ deuote.
Amos. iiij. Preparate in occursum dei tui
israel facilis enim est via. Bern. Non opor
tet te homo maria transfretare non pene
trare nubes non transalpinare necesse est.
non grandis ostenditur tibi via vsq̄ ad te
metipsum. occurrere deo tuo vsq̄ ad cordis
compunctionem et oris confessionem ¶
Assignantur autem in prophetis predicta
quatuor rōnes quare eum suscipere debe
mus cum magna diligentia et reuerentia
corporis atq̄ mentis. Primo propter digni
tatem quia rex. Secundo propter proprie
tatem quia tuus. Tercio propter vtilita
tem quia venit. Quarto propter mansuetu
dinem quia mansuet⁹. ¶ Primo ergo de
bemus eum suscipere reuerenter ppter di
gnitatem quia rex. Et attende qualis rex.
certe non quales alii. ymo multum differt
ab alijs. ¶ Que ātē differentia in q̄n
q̄ maxime apparet primo in vniuersalita
te quia iste est rex vniuersalis scilicet celi
et terre et inferni et omnia ei obediunt et
reuerentur. Phil. v. Dedit ei nomen quod
est super omne nomen vt in nomine Jesu
omne genu flectatur celestium terrestrium
et infernoz. Sed alii sunt reges particu
lares quia solum terre. nec totius terre sz
alicuius partis. ¶ Secundo apparet diffe
rentia in perpetuitate quia rex est ppetu⁹.
Dan. vij. Ptās eius potestas eterna q̄ non
auferetur Apocal. xix. Habet in vestimen
to suo et in femore suo scriptum Rex regū
et dominus dominantium. In natiuitate
apparuit q̄ sit rex regum et dominus om
nium: quia natus est intacto sigillo virgi
nalis pudoris. Unde nat⁹ est rex Mathei
ii. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Alii
autem fiunt reges: sed non nascuntur re
ges. vnde non sunt reges a natura: sed a
fortuna. non sunt perpetui reges: sed ad
modicum tempus vsq̄ ad mortem. ¶ Ter
cio in potentialitate z potestate: quia eius
potentia extenditur simpliciter ad omnia.
s. spūalia z corpalia z celestia z terrestria. z
ad alias z corp⁹ z ad oia bōa tā nāta q̄ fo
tūe z glorie z gr̄e et ad ea q̄ sūt z ad ea q̄ nō
sunt Mathei. xxviij. Data est michi omnis
potestas in celo z in terra. Sz potēta alio

rum dominorum extenditur: solum ad corpora. et ideo post occisionem corporum nõ possunt facere amplius. et ideo modicũ sunt timendi. Sed iste rex post occisionem corporis potest animam mittere in gehennã in perpetuo cruciãdã. et ideo solus ipse timẽdus est Lu. xii.. Nolite timere eos qui occidunt corpus. et post hoc non habent amplius quid faciant. timete eum q̃ postq̃ occi. hab. ptã. mit. i gehẽ. Quarto differt in perfectione: quia in omnibus simpliciter est perfect⁹. et in scientia et virtute et breuiter in omni re. Sed alij domini in nullo perfecti sunt. Et ita est perfectus iste rex q̃ in nullo deficere vel errare potest. ¶ Quinto in premiorum largitate: quia innumerabilia et inaudita stipẽdia suis militibus elargitur: quia cuilibz militi totuz regnum suum donat Lu. xii. Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnum. Quod regnũ est ipse deus omne bonũ continens. Omnes autẽ alij reges dant premia misera et caduca. Ut etiam Alexander qui omnes alios in largirate excessit. qui diuisit regnũ suum duodecim pueris suis dum adhuc viueret vt patet. i. Machabe. i. et per consequens ptãtẽ et regna simul donauit. et quia hec simul omnia cum vita perdũtur. ideo modicũ dedit xps aũt perpetua largitur. ex quibus omnibus regis magnificentia demonstratur. ¶ Secundo debemus eũ reuerenter suscipere propter proprietatem quia tuus. Est enim noster. nõ est enim rex saracenorũ vel tartarorum: qz ipsum negauerunt dicentes. Regem non habemus nisi cesarem Jo. xix. Non enim terreat nos potentia caro enim et frater et pater noster est. Its accidit de xpo et nobis sicut de Joseph erga fratres suos qui ampleratus ẽ eos dicens. Nolite timere pro salute enĩz vestra misit me deus ante vos Geñ. xlv. Bernñ. Puto q̃ xps non poterit me despicere os ex ossibus meis caro de carne mea. Sed quidam maledicti xpiani dicũt sicut iudei. Non habemus regem nisi cesarem quia eligũt sibi regẽ scz dyabolum qui cedit eos fortitudine in anima et corpore. Cesar enim dicitur a cedendo Job. xxiij. Ipse est rex super omnes filios superbie. Xpm autem qui omnium pinguedine virtutum et spiritussancti gratijs vngit nos. nolunt super se regnare xps enim idem ẽ quod vnctus Lu. xix. Nolumus hunc regnare super nos. ℰ Nota ergo q̃ iste rex caro et frater noster est nobis missus a deo quantum ad tria. Primo ad exẽplum et in exemplum nostre actionis vt ipsum sequamur in operib⁹ virtuosis. Exo. xxv. Omnia fac sm exemplar quod tibi in monte monstratum est. i. in xpo Joh. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quẽadmodum ego feci ita et vos faciatis. In cuius figura in altũ leuatus est vt ab omnibus posset videri tanq̃ signum directum Isa. v. Leuabit signum in nationes. ¶ Secundo est missus in precium iuste redemptionis. Eramus enim debito insolubili obligati. sed per suum sanguinẽ nos redemit Apoca. v. Redemisti nos deo in sanguine Caros ergo nos habz quia care nos emit. ¶ Tercio in premiuz beate remunerationis quia ipse est tota merces Jo. xvij. hec est vita eterna vt cognoscant te solum deũ verum et quem misisti Jesum christum. Ubi nota de Joseph q̃ dedit Beniamin fratri suo vterino duplicem partem. Xps aũt est frater noster ex vtroq̃ parẽte quod nõ cõuenit angelis. Ad Hebre. ij. Nusq̃ enĩ angelos sed semen Abrahe apprehendit Et ideo duplicẽ partẽ nobis confert. angelis aũt solũ vnam quia in anima et in corpore nos glorificat Jo. x. Ego veni vt vitã habeant et abundantius habeant scilicet q̃ angeli: qz in corpore et in aia beati erimus Isa. vi. In terra sua duplicia possidebunt. ¶ Tercio debemus eũ reuerenter suscipere propter vtilitatem qz venit nobis ad nostram vtilitatem. tantus enim et talis rex dignatus est venire in carne et tot labores sustinere et tantam mortẽ solum propter nostrum cõmodũ. F Ubi nota q̃ rex iste venit nobis. xij. modis. ¶ Primo venit vt vita ad nos viuificandum qz omnes in peccatis eramus Joh. x. Ego veni vt vitã habeant. Item. ego sum panis viuus qui de celo descendi. si quis man. ex hoc pa. vi. in eternum Joh. vi. ¶ Secundo venit vt lux ad nos illuminãdum quia in tenebris habitamus. Isa. ix. Habitãtibus in regione umbre mortis lux orta est eis. paruulus enim natus est nobis. et filius datus est nobis. ¶ Tercio venit vt medicus ad sanandum qz magnus vbiq̃ iacebat egrotus. vnde medicinas salutares scz sacramẽta ecclesie instituit omnem morbum expellentia. ¶ Quarto venit tanq̃ gigas ad nos de ptãte dyaboli eripiẽdum: qz omnes ab eo detinebamur. Ad Col. i. c. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum. i. demonũ. et transtulit in regnum dilectionis filij sui. Lu. xi. Cũ fortis

armatus custodit atrium suum in pace sũt omnia que possidet. ¶ Quinto venit tanq̃ iustus ad opera dyaboli destruenda et nos per gratiam iustificandum. quia omnes peccatores eramus diuina misericordia indigẽtes. vt dicit Roma. xxxi. et Jo. iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli et ad Ro. vi. Uetus homo noster id est concupiscẽtia mali simul crucifixus est cum christo vt destruatur corpus peccati. i. conger i es peccatorũ. Unde in pmissa zacharie prophetia dicitur Ecce rex tuus venit tibi sanct⁹ et saluator. ¶ Sexto venit tanq̃ ignis ad corda nostra igne spiritussancti inflammandum. quia omnes propter inabundantem maliciam infrigidati eramus Mathei xxiiij. Quoniam abundabit malicia refrigescet charitas multorum. hoc frigus christus venit expellere. Luce decimosecũdo Ignem veni mittere in terram. Et ideo in specie ignis spiritumsanctuz super apostolos misit. ¶ Septimo venit tanq̃ redemptor ad precium pro nobis soluendum. et nos libertati restituendus. quia omnes vt obsides pro debito primorum parentum in carcere inferni detinebamur. Psal. lxviij. Que non rapui scilicet in cruce tunc exsoluebam. quia qui peccatum non fecit penã peccatorum sustinuit et exsoluit. et per consequens nos liberauit. Johannis decimo octauo. Si filius vos liberauit. vere liberi eritis ad Galathas. quarto. Itaq̃ iaz nõ sumus filij ancille sed libere. sup. matris ecclesie qua libertate christus nos liberauit. ¶ Octauo venit tãq̃ mediator ad nos patri reconciliandum et pacificandum. qz omnes inimici dei eram⁹ ad Roma. quito Commendat deus charitatem suam in nobis quoniam cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filii sui. Johannis decimo. Medius autem vestrum stetit scilicet coram deo ad nos reconciliandum Ipse tanq̃ mediator recepit vulnera que deus humano generi inferebat Isaie. liij. Uulnerat⁹ est propter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra. Unde in eius natiuitate angeli cecinerũt pacem sanctam dicentes In terra pax hominib⁹. Luce. ij. ¶ Nono venit tanq̃ thesaurus ad nos veris diuitijs preditandum et replendum quia omnes mendici eramus ad Gal. ij. Ipse est in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei absconditi. ad Roma nos octauo. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit Profecto qui non habet deum nichil omnino habz. et qui habet deum predites est. Augusti. Dñs aurum in arca dives non est: habẽs deum in conscientia dives est Joh. iij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterũ: qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. ¶ Decimo venit tanq̃ clamus ad nos in vna fide et cultura vnius dei et vna lege et vna ecclesia insimul vniẽdum: quia dimisi eramus in omnib⁹ suprà dictis: et alius sic et alius sic ibat. Joh. x. Alias oues habeo que nõ sunt ex hoc ouili: et illas oportet me adducere vocẽ meã audient et fiet vnum ouile et vnus pastor ¶ Undecimo venit tanq̃ deus ad humanam naturam exaltandũ: qz valde depressi eramus. Qui enim omnium omnũ constituti fueramus sub elementis mundi eramus seruientes: vt dicit Aplus ad Gal. iiij. Et vide quantum exaltauit eã quia deus factus est homo: et homo veraciter est de⁹ et ideo extunc angelus recusauit ab hoie adorari: vt patet Apoca. xxij. quando angelus dixit Johãni volenti se adorare. Ui de inquit ne feceris conseruus enim tuus sum et confratrum tuorum. ¶ Duodecimo venit tanq̃ dominus ad nos in cuitatem nostram celestem reducendum a quo omnes erulabamus et expulsi eramus Jo. xii Ego si exaltatus fuero omnia trahã ad me ipsum. i. hominem qui cum omnibus cõmunicat ad Ephes. quarto Ascendens christ⁹ in altum captiuam duxit captiuitatem dedit dona hominibus. ¶ Quarto debem⁹ eum suscipere reuerenter propter mansuetudinem: quia cum sit rex celi et terre venit tamen humilis et mansuetus similis nobis cum lege mansuetudinis z amoris.

S Et hoc quidem satis cõgrue ppter quatuor. Primo propter salutẽ quam venerat dandam: non eñ tunc venit ad mundũ iudicandũ sed saluandũ Jo. iij. Non enim misit deus filium suũ in mundũ vt mundũ iudicaret sed vt mundus saluaretur per ipsum. Quando eñ ad iudicandum venerit tunc cũ maiestate magna veniet et virtute Salus aũt in humilitate consistit Jo. xvij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Ut ergo ostenderet salutẽ ale in humilitate cõsistere: ideo humiliter venit. Mathei. iij. Sic decet nos iplere omnẽ iusticiã. i. oẽm humilitatẽ. ¶ Secũdo propter exemplũ quo nos venerat informandũ et docendũ. Ipse eñ venit nos docere cõtẽnere mũdũ et mundana ergo vt nos veraciter doceret et informaret debuit ipse prospera mũdi despicere et humiliter ambulare Phil.

aiij

ad tria christus missus ẽ nobis

secundo. humiliauit semetipsum formam serui accipiens. Et ideo postq̄ lauerat pedes discipulorū dixit. Exēplū enī dedi vobis vt quēadmodū ego feci: ita et vos faciatis. Jo. xiij. ¶ Tercio propter diuinam virtutē monstrandā: qz si cū potentia vt reges mundi venisset: cōuersio fidelium attribueretur potētie armorū et non virtuti diuine: sicut patet de cultura deorū quam romani principes violenter per potentiaz armorū in totū mundū induxerunt. Propter hoc etiā elegit pteptibiles psonas ad sui comitatū vt totū dei virtuti ascribatur prime Corinth. i. Videte vocationē vestrā fratres quia non multi sapientes secundū carnem sed que stulta sunt mundi elegit deus. In quo apparet qz xps vere fuit deꝰ qui sic abiecte venit: et tamen totum mundum conuertit a ritu nocuo et vsitato ad fidem arduam intelligendum et fortē operandū. Ex quo soluitur questio de machometo qui multos ad suā fidem conuerit quia ritus ille facilis est ad intelligendum et operandum et ideo multos attrarit.

¶ Quarto propter congruum attractiuū ostendendum. Si enim cum potentia venisset: fuisset a nobis timore habitus potius q̄ amatus: timor autem non est cōueniens attractiuus ad deo seruiendum sed amor. Nam qui ex timore seruit non mercetur: sed qui ex amore immo perfecta charitas foras mittit timorē vt dicitur. i. Johā. quarto. Et ideo mansuetus et humilis venit vt a nobis potius ametur q̄ timeatur et nos ad se per amorem attrahat. Hiere. xxxi. In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miserans. Johā. vi. Nemo potest ad me venire nisi pa. qui mi. m. traxerit eum per amorem: sicut attrahitur ouis dum ramus viridis ei ostenditur vt dicit Augustinus. ¶ Sequitur tractatus.

℣ Circa aduētum filij dei siue incarnationem sex videnda. ¶ Primo an filius dei fuisset incarnatus si homo non peccasset. Et dicendum q̄ sic probabiliter. Nam si homo non peccasset fuisset incarnatus ad complementum beatitudinis humane vt homo esset beatus in anima et in corpore. Nam beatitudo hominis in cognitione humanitatis et diuinitatis christi consistit iuxta illud. Johā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū et quē misisti Jesū xp̄m. Nō aūt fuisset icarnatus ad patiendū pro hoie sicut postea principaliter fuit. ℣ Secūdo videndum est quō deus dicitur venisse in mundū cū ipse sit vbiliber cuius ratio est: quia ipse est bonū infinitum: omnia bona in se continens et ipse in omnibus consistens: et ideo oportet q̄ vbiq̄ sit Augu. Deus est vbiq̄. Est enim intra omnia non inclusus: extra omnia non exclusus supra omnia non eleuatus. Et dicendum q̄ filius dei dicitur venisse in mūdū inquantū nouo modo cepit esse in mundo quo ante non fuerat. s. per carnis assumptionem. Et propterea vocatur aduētus filij dei in carnem. ¶ Tercio videndū est cū secundū Augu. indiuisa sunt opera trinitatis ad extra cuius ratio est: quia cum operatio procedit ab essentia vt dicit philosophus: et vna sit essentia in trinitate diuia oportet q̄ ea sit vna operatio. Quare ergo filius dicitur incarnatꝰ et non pater nec spiritussanctus. Et dicendum vt dicit Augu. q̄ tota trinitas operata est incarnationē et omnia humana opera christi dicitur fecisse. Sed quia in trinitate est relatio realis constituens siue distinguens realiter personas diuinas ideo persone diuine sunt distincte ab inuicem et vna non est alia: quia pater non est filius nec spiritussanctus: et aliquid competit vni quod competit alij. Sicut generatio competit patri et non filio nec spiritui sancto et processio competit spiritui sancto et nō patri vel filio: et gigni eternaliter et incarnari temporaliter filio et non patri vel spiritui sancto: et ad videndum pono duo exēpla. Unum pro laicis in predicatione: et aliud pro clericis in sermone. Exemplum pro laicis est scriptura alicuius carte. Scripturam enim alicuius carte operantis fit cor: imaginatio et manus quia cum omnis motus sit a corde: manus non potest scribere nisi moueatur a corde. Similiter si imaginatio non imaginaretur differētias colorum litterarum nunq̄ manus scriberet. De manu manifestum est. et tamen q̄uis hec tria operantis sunt scripturam: tamen sola manus dicitur scribere: sed non cor vel imaginatio. Sic est in proposito: q̄ q̄uis tota trinitas incarnationem sit operata: et alia opera humana christi: tamen solus filiꝰ dei fuit incarnatꝰ et mortuus et sepultꝰ resurrexit et ascēdit in celū: exēplum quātū ad clericos est in syllogismo dicat sic. Quis hō habet aiam petrus est hō: ergo petrus habet aiam manifestū est q̄ hanc cōclusionē scz petrus habet aiam fecit voluntas memoria et intellectꝰ siue rō: qz si voluntas noluisset syllogisare predicta conclusio non esset habita: et si memoria non

retinuisset premissas non assensisset cōclusioni et si ratio non syllogisasset non haberetur conclusio. et tamē q̄uis hec tria operentur conclusionem: tñ sola rō dicit syllogisare. Simile est in trinitate circa incarnationē filij dei quia incarnatio solo filio dei competit. ℣ Quarto videndum est quomodo filius dei factꝰ est homo. Et dicendum q̄ per assumptionē anime et corporis factus est homo ex quibus homo cōstat. Sed cauendum est hic quia ex vnione anime et corporis cōstituitur persona humana que dicitur homo: sed in xp̄o nō fuit sic: sed solum fuit ibi persona diuina et nō humana: quia vnio duarum naturarum facta est in vna diuina persona et non duabus personarum in vna natura. Sic ergo persona verbi dei ex eo q̄ assumpsit animam et carnē ex quibus constat homo facta est homo ꝓpter assumptionē nature humane q̄uis ipsa persona verbi semper est verus deus in natura diuina: et ideo quod erat permansit: et quod non erat assumpsit. Un filius dei scōm naturā humanā operatus est omnia humana et naturitatem et mortem: et secūdū diuinā operatus est oia opera que solus deus poterat facere. Nō aūt per contrarium accidit in morte: quia non dicitur filius dei mortuus fuisse ex eo q̄ dimisit animam et carnem quas nunq̄ dimisit: sicut dicitur factus homo: eo q̄ corpus et animam assumpsit. Sed dicitur mortuus fuisse ex eo q̄ separata fuit anima a carne: sicut alij homies ex eo q̄ separatur anima a carne mori dicuntur. ℣ Quinto videndum est quare solus filius dei dicitur incarnatus et non pater nec spiritussanctus. Et dicendum q̄ incarnatio competit filio et non patri nec spirituisancto. Per incarnationē enim filius dei factꝰ est filius virginis: sed de ratione filij est q̄ generetur et nascatur et habeat patrem et matrem: quod non competit pri. nec spirituisancto: sed solum filio. Et ideo filiꝰ dei eternaliter genitus a patre cepit in tempore habere matrem et ex ea nasci. Et quia omnia que ad rationem filiationis pertinent ei competūt et non patri vel spiritui sancto: ideo solus ipse debuit incarnari. Item filius dei est dei virtus et dei sapientia omnia ordinans et omnia perficiens: vt dicitur. i. Cor. i. Si ergo pater venisset in mundum ad docendum homines et patiendum pro eis: et filius remansisset in celo ad gaudendum: fuisset valde vituperosum filio. Et ideo decens fuit vt filius veniret in mūdū ad pficiendū ois et ad ordinandū tanq̄ dei virtus et dei sapientia vt sicut deus pr̄ per ipsum fecerat hoiem. ita per ipsum reficeret et genꝰ hūanū repararet. Spiritui sancto aūt nullo modo incarnari ꝓpetebat qz ipse hz a carnalibus ad celestia eleuare. Ezec. viij. Et eleuauit me spūs inter celum et terrā. Unde si ipse fuisset immixtus carni et carnalibus. recisset contra naturam spūs. et ideo non decebat ipsum incarnari. ℣ Sexto videndū est quare fuit necessarium filium dei incarnari. quia sicut solo verbo tecit mundum et hominem. ita solo verbo potuit eum reficere. Et dicendum ſm Augustinum. Deus nō respicit quid possit facere sed quid deceat ipsum facere et sit ꝓueniens rationi et nature rei. Et scōm hoc fuit cōueniēs filiū dei incarnari multiplici rōne. ¶ Primo ratione manifestationis misericordie diuine. Nā ante aduētū filij dei deus manifestauerat valde iusticiam suā et nō misericordiam: nam vsq̄ tunc in toto mundo iusticia regnabat. quod patz quātū ad omnē locū ad oēm populū. et ad oēm ꝑsonam. Quātum ad oēm locū ptz q̄ iusticia regnabat: qz in celo vñ electi sunt angeli. In aere vbi pjecti sūt demōes. In paradiso terrestri vñ electꝰ ē hō. In mūdo vbi factū ē diluuiū. In limbo vbi detinebant pfes ꝑ pctō primi parētis. In purgatorio vbi purgabant iusti. In inferno vbi tormētabant dānati. Et sic mia alicubi nō regnabat nisi in celo respectu remanentiū angelorū. Ps. xxxv. Dñe in celo mia tua. Idē ps quātum ad oēm populū. Nam in populo gētili magnas iusticias exercuit deꝰ. et multis pestilētijs ipsū tradidit vt pz in pharao et exercitu eius q̄ oēs submersi sūt in mari. vt patz Exo. xxiiij. Itē pz in exercitu. Sennacherib de quo angelꝰ dñi mille octogintaquinq̄ simul interfecit vt pz Isa. xxxvij. et que maior pestilētia q̄ esse sub ptāte demonū et ydolis immolare quod populus gentilis ante aduētū filij dei faciebat. In populo etiaz dei. s. iudaico magnas iusticias inter multa beneficia exercuit deus. Nam sexcentamilia que egressa sunt de egypto prostrata sunt in deserto. et a serpentibus et igne consumpta. et solum duo terram promissionis intrauerunt. Proinde tradite sunt plures pene vsq̄ ad consummationem in manus inimicorum. Idem patet quantum ad omnem personam. Nam nō valebat fides quia Abraam fidelis et omnes patriarche ad inferos descenderunt.

Non lex vel pphetia quia Moyses et omnes prophete illuc ibant. Non dignitas sacerdotalis vel regalis quia Aarõ et David ꝛ omnes sacerdotes illuc descenderũt Non sapientia vel fortitudo quia Salomon et Sanson et omnes sapientes et fortes ad inferos sunt detracti. Non sanctitas vel iusticia: quia Job Thobias ꝛ etiã Johannes baptista. et oẽs iusti illuc ibãt Job. iij. Ubi constituta est domus omni viuẽti. At vbi venit plenitudo temporis scilicet incarnationis filij dei misit deus filium suum in similitudinem carnis peccati cum sacco gratie et misericordie pleno quibus totam terram replent. psal. xxxi. Misericordia domini plena est terra. Que maxime in incarnatione filij dei demõstrata est. que apparet in celo quod ab hominibus possidetur. in terra que illuminata et sanctificata est presentia saluatoris. in inferno qui fuit euacuatus in omni populo et in omni persona: quia quicunq; volũt possunt saluari ꝛ celum intrare. i. Thi. ij. Qui vult oẽs homines saluos fieri. Misericordia ergo regnat super omnia opera dei. ps. cxliij. Miserationes ei⁹ super omnia opera eius. O Secundo ratione iuste satisfactionis. Nam peccatũ humane nature quod in omnes transit fuit quadrupliciter infinitum. Primo quia contra infinitum bonum commissum. Secũdo q infinitis bonis nos priuauit. scilicet iusticia originali et statu innocentie et gratia et gloria dei. Tercio quia infinitos infecit et inficit. ppter quod omnes nascimur filij ire Ephes. ij. Eramus natura filij ire. Quarto quia infinitis malis nos addixit. Job. xiij. Homo natus de muliere. ꝛc. repletur multis miseriis. Cum ergo deus sit iustissimus et nichil impunitum relinquat et peccatum non possit ad ordinem reduci iusticie nisi per satisfactionez condignã oportuit q aliquis satisfaceret cuius meritum esset infinitum et qui esset supra totam naturam sicut peccatum totam naturam corruperat. Nullus autem purus homo potest esse meriti infiniti nec supra totam naturam ymo omnes sunt meriti finiti et infra naturam. et ideo oportuit q talis esset deus. Deus autem non peccauit sed homo. Et ideo vt iusta fieret satisfactio. oportuit q esset deus et homo simul. deus qui posset. et homo qui deberet Et ideo oportuit filium dei incarnari vt in natura humana iuste pro homine satisfaceret. inq̃ apparuit maxima charitas dei, quia cum in tota natura nullus inueniret qui posset satisfacere voluit filiũ suũ assumere carnem vt pro homine satisfaceret. Ro. Propter nimiam charitatem qua dilexit nos deus filium suum, misit in mundũ.

¶ Tercio fuit cõueniens ratione summe communicationis. Bonum enim vt dicit Dyonisius est suypsius communicatiuũ. et quanto melius est tanto magis se communicat. vt patet in luce que omnia corporalia in bonitate excedit et ideo magis se communicat. Cum ergo deus sit summum bonum. summe se nobis debuit communicare. Summe autem communicatiõis modus fuit per incarnationis misterium.

¶ Quarto ratione desiderij naturalis. Naturale enim desiderium hominis est esse beatum. nec aliquid natura patitur esse frustra: quia demonstraret imperfectionẽ autoris nature. quod est impossibile homo autem naturaliter desiderat esse beatus. Beatitudo autem hominis consistit in cognitione deitatis et humanitatis xpi Jo. xvij. Hec est vita eterna. ꝛc. Ergo ad cõplemẽtũ et perfectionem beatitudinis in qua sola naturale desiderium hominis pficitur et quiescit. deus debuit incarnari etiam si homo non peccasset vt dictũ est supra. et ideo sancti naturaliter aduentum xpi desiderabant dicentes. Utinã disrumperes celos et descenderes Isa. lxvij.

¶ Quinto ratiõe compassionis. vt scilicet posset his qui tẽtantur et affliguntur cõpati vt dicit Apostolus ad Hebreo. ij. Nobis autem compati in natura diuina non poterat. et ideo naturã humanã decuit ipsum assumere in qua his qui tentantur compateretur et misericors fieret. Nõ esset pena et afflictio pene cognoscitur nisi per experientiam. et ideo assumpsit carnem vt penas nostras experiret. et per consequẽs nobis compateretur et misericors fieret ꝛ ab ipsis penis tandem nos liberaret. Debuit enim per omnia fratribus similari vt misericors fieret Hebre. ij. ¶ Sexto fuit cõueniẽs. rõne repletionis. sicut enim nec frustra aliquid ita nec vacuũ põt cõsistere in natura. Manifestum est autem q̃ demones de celo cadendo mansiones eoꝝ vacue remãserũt que per solum meritum filij dei fuerunt hominibus preparate Jo. xiiij. In domo patris m. man. mul. sunt scz vacue. si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum. Oportuit ergo filium dei incarnari vt in carne assumpta mereretur nobis illarum mansionum ade

ptionẽ. et sic replerentur. Et tõ dicit theologi q̃ tantum durabit mundus ad minus donec ille mãsiones ab hominib⁹ repleãtur. cuius rego. alter dicat scz q̃ tantus durabit mundus donec ibi sunt homines in equali numero angelor. ¶ Septimo rõne completionis vt scz omnis modus productionis hominis compleretur. Nam primus homo productus fuit sine patre ꝛ matre. s. Adam. secundus scilicet Eua. producta fuit ex patre et sine matre. oẽs alij ex patre et matre. Restabat aũt quartus modus vt ds produceretur ex matre sine patre. quod prodijt xps in eẽ. et in hac quarta generatione filij dei in terrã suam. s. in Jerusalem celestem per xpi meritum rediret. Sicut in figura deus dixit Abrahe Gen. xij. Generatione autem quarta reuertetur populus meus huc. ꝛc.

¶ De epistola. Sermo secundus.

Scientes quia hora est iam nos de somno surgere. Ro. mano. xiij. Consuetudo est quãdo aliquis magnus dñs venit ad aliquam terram: q̃ homines illius terre dirigunt nuncios ad exquirendum quãdo dominus iste fuerit prope terram vt tunc milites et pedites ornati pergant ei obuiã ipsum honorifice recepturi. Quia ergo sm representationem ecclesie rex noster christus filius dei rex celi ꝛ terre in proximo est vt descendat ad nos nobis maxima donaria largiturus. ideo Apostol⁹ in presenti epistola tanq̃ nuncius ꝛ speculator ecclesie affirmat dicens. Scientes quia hora est iam vt surgamus ꝛ nos preparemus in occursum obuiam saluatori nostro Amos. i. ij. c. Preparare in occursum dei tui israel. Quia et si secundum carnem non sit modo venturus ad nos tamen venuet in mentem si erimus preparati. Joh. xiiij. Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. ¶ Circa hanc preparationem Apostolus in presenti epistola quatuor facit. Primo ergo hortatur nos vt surgamus ꝛ preparemus nos ad occurrendum obuiã regi nostro. in principio epistole. Secundo duas causas assignat quare est surgendũ et regi nostro obuiandũ ibi. Nunc enim propior est nostra salus q̃ cum credimus. nox precessit. dies aũt appropinquabit. Tercio inducit volẽtes occurrere vt non indigna induant ad digne occurrẽdũ tãto regi ibi. Abijciamus ergo opera tenebrar ꝛ induamur arma lucis. Quarto ostendit q̃ sint indigna ornamenta in q̃bus ei occurrere nõ debem⁹. ꝛ q̃ digna: in q̃b⁹ ei hũiliter ẽ obuiãdũ ibi. Nõ in comessationibus et ebrietatib⁹. ꝛc. sz induimini dominum iesum christum. ¶ Primo ergo Apostolus hortatur nos vt surgamus et preparemus nos ad occurrendum obuiam regi christo di. Scientes quia tempus est hora est vt de somno torporis et negligentie surgamus vt occurramus obuiã saluatori nostro Prouerbi. decimoquarto Usqz quo piger dormis. Item sicut ostium vertitur in cardine suo. sic piger i lecto suo in eodem. xxvi. c. Maxime autem surgẽdũ est a somno culpe et peccati. Ephe. quinto. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christ⁹. p Designatur aũt peccatum per somnum propter quinq̃. Primo quia sicut somnus reddit hominem insensibilem. sic peccatum Prouerbiorum vicesimotercio. Traxerunt me et ego non sensi. verberauerunt me et ego non dolui. Trahitur homo a demone cuius seruus factus est alias non auderet eum trahere. et nedum trahitur. sed et hoc non sentit. hoc figuratum fuit. iiij. Regum. sexto de militibus regis syrie quos Heliseus duxit i Samariam percutiens cecitate quos rex israel voluit occidere sed Heliseus non permisit. Ita demon postq̃ traxerit homines ad peccatum statim vellet occidere et ducere in infernum sed deus non permittit ex magna misericordia. Trenorum tercio. Misericordie domini multe: quia non sumus cõsumpti. Et non solum trahitur sed etiam verberatur et vulneratur letaliter ꝛ totus expoliatur. Luce decimo capitulo. Qui et dispoliauerunt eum et plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Et tamen nõ dolet ymo letatur quod peius est. Prouer. ij. Letantur cum male fecerint et exultant in rebus pessimis. ¶ Sedo designatur potiꝰ p somnuz quia sicut somnus est quedã imago mortis Ita et anima i pctõ manẽs mortua est. quia separata est a vita vera scilicz deo qui est beata vita animarum. Jo. decimo. Ego sum resurrectio et vita Vera mors quã homines nõ timẽt est. s. separatio anime a deo qui est btã vita animarũ. Et ideo dicitur in psalmista. Mors peccatorum pessima. Tercio q̃ sicut somnus reddit hominem similem bestijs pro tempore illo q̃ dicit philosophus in dimidio temporis scilicet. in quo dormim⁹ non differimus a bestijs ita peccatum. ps. xlviij. hõ cuz in honore esset nõ intellexit. comparatus est iumentis insipientib⁹ et similis factus est il-

lis Boe. Vnus ista conditio est vt si se nos se deserit infra bestias redigatur. Sicut ergo ligatur bestia ꝛ ducitur ad macellum ita ligatur peccator et ducitur ad infernū. Prouer. v. Funibus peccatorū suorū quisq; constringitur. Mathei. xxi. Ligatis manibus ꝛ pedibus mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Quarto quia sicut somnus facit ea apparere que non sunt et videtur dormienti q̄ sit episcopus et q̄ habeat vestes preciosas. ꝛ similia fantasmata generat. sic peccatum facit apparere ea que nō sunt. Isa. xix. Sicut somniat esuriens ꝛ comedit cum autē fuerit expergefactus vacua est anima illius sic erit multitudo omnium gentiū. Facit enim peccatum apparere vmbras ac si appareret verba bona quando aūt pctōr fuerit excitatus per penam tunc cognoscet q̄ bona mundi sunt vmbra. Unde impij qui sunt in inferno dicunt illud. Sapientie. iiij. ca. Transierunt omnia illa tanq̄ vmbra. Facit enim peccatum malum apparere bonū. et ecōuerso. ꝛ hoc sic: quia corrumpitur palatū rationis aie. Augustinus. Palato nō sano pena est panis qui est suauis. et oculis egris odibilis est lux que puris est amabilis. Isa. v. Ue qui dicitis malum bonum ꝛ bonū malū ponētes tenebras lucē. ꝛ lucē tenebras ponentes amarū in dulce. et dulce in amarum. ¶ Quinto sicut somnus facit videri dormienti illa esse vera pericula que non sunt. et vera pericula facit eum non timere. vt si latro esset supra eum volens eum strangulare. sic peccatum facit peccatorem supra modum timere pericula mundi ꝛ diuersa rerum temporaliū que pericula nō sunt. et vera pericula scz virtutes facit perdere et separari a deo et mori. in anima nō timet paupertatem enim mundi et abiectionem nimis timet. et paupertatem ꝛ cōfusionem eternam non timet. ps. xxiij. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Talis enim somnus quo pctōres dormiunt est somnus confusionis et mortis.

Hiere. iij. c. Dormiemus in confusione nostra. Sic dormiuit Sanson in gremio Dalide et surrexit confusus et victus ab inimicis. Judicū. xvi. Et ideo talis somn⁹ est penitus deserendus. i. Thessalo. v. Non dormiamus sicut et ceteri sed vigilemus. et sobrij simus. Surgamus ergo charissimi et obuiam eamus saluatori nostro. Prouerbiū est. qui mane nō surgit diem suam postponit. Et sic patet primū. ¶ Secūdo apostolus duas causas assignat ḡre surgendū est ꝛ regi nostro obuiandum. Prima sumit a propinquitate glorie secunda a ppinquitate gratie ibi Nox precessit dies aūt appropinquabit. Dicit ergo sic. Dixi quia hora est a somno surgendi peccati et pigricie vt obuiemus regi nostro/quia nū c nostra salus scz deus qui est salus eterna et gloria beatorum propior nobis est q̄ esset sup. p̄mo cum credidimus quando scz fidē recipimus. Quanto enim plus viuimus: tāto proximiores morti sumus in qua christus nobis bene operantibus aduenit mercedē eternam redditurus. Apoca. xxij. Ecce venio cito ꝛ merces meas mecum est reddere vnicuiq; iuxta opera sua. Jac. Confirmate corda vestra quoniam aduētus domini appropinquabit. Et est opportuna rō: si nō essemus valde corrupti/ quia omnis motus vel naturalis vel volūtarius mouetur feruētius dum appropinquat fini. Unde philosophus dicit q̄ naturalis motus in fine augmentatur sed violētus remittitur. Et Greg. dicit super illud Jo. iij. Haudentq; vehementer quasi effodientes thesaurum Qui thesaurum fodit tanto anxius effodit endo laborat quanto se thesauro appropiquare existimat. Uel salus eterna propior dicitur non approximatione loci sed debiti. quanto em̄ post susceptam fidem plura bona operamur tanto magis salus eterna appropinquat nobis et ipsi Mathei. iiij. c. Penitentiam agite appropinquabit em̄ regnum celorum Jaco. iiij. Appropinquate deo et appropinquabit vobis. ¶ Secūdam ronez ponit dicens. Nox precessit. Sicut em̄ nox et dies sunt continua et vnum non pōt appropiquare nisi alterū discedat sic culpa et gratia. In infusione em̄ gr̄e culpa expellitur. Et hoc est q̄ dicit. Nox p̄cessit. Surgendū est enī q̄ nox p̄cessit: dies aūt appropinquabit. Nox inquā culpe et infidelitatis et ignorātie quib⁹ dormiebam⁹ precessit et p̄ dei gr̄am recessit. Dies aūt. i. illuiatio gr̄e appropinquauit sole iusticie mūdū irradiāte. Mala. iiij. Timētib⁹ deū orietur sol iusticie. Sic ergo p̄z q̄ surgere debem⁹ ire obuiā q̄ ꝛ gr̄ia ei⁹ ꝛ gr̄a appropinquauit. gratia facit nos surgere et ambulare et gr̄a trahit. Quid ergo moramur q̄ non imus obuiam regi nostro. Mich. ij. Surgite abite. quia non habet hic requiē

℟ Ubi nota q̄ quattuor nos inducunt ad surgēdum et eundum obuiam christo Primum est gallicantus diuine p̄dicatiōis dū eni dies appropiquat galli cantare frequētant ꝛ tunc viatores surgūt et inviā sūm vadūt. Charissimi ecce nūc dies in quo omnes prelati et predicatores predicant. quia in hodierno euangelio eis mandatur dum dicitur. Dicite vos scilicet predicatores filie syon. i. ecclesie fidelium vt surgāt et preparent se ad obuiandum regi suo q̄ venit ei mansuetus et benignus. Dicitur q̄ leo timet vocem galli. Ferocior ergo est leone qui vocem predicatoris non timet q̄ est preco dei minans penam et promittens gloriam. ¶ Secundum est tactus diuine correctionis Uiator enim qui nō surgit ad vocem galli debet excitari per tactū. Sic deus hominibus qui ad verbum predicationis surgere a peccatis ꝛ ad se redire nolunt aduersa euenire permittit vt ad deum ire cogantur. Ere. Mala que nos hic premunt ad deum ire compellunt Actuum. xij. Percussoq; latere petri exci. e. di. Surgeve mi et conti. ce. ca. de ma. eius. Petrus in viculis herodis peccator in vinculis diaboli. qui dum ex latere per aduersa percutitur quasi equus calcaribus excitat⁹ surgit et ad deum vadit. et tunc vincula peccatorum soluuntur. Sic fuit tactus Saulus et surrexit Paulus et ad deum redijt Actuū. ix. Et bene dicit ex latere quia aduersa nō principaliter et directe deus irrogat peccatori sed propter peccata. et ideo multum debemus timere peccare. et si non propter penas eternas saltem temporales quas deus propter peccata irrogat. et quas propter merita auertit. Exemplum de Achab de quo dicitur. iij. Regum. xxi. Nōne vidisti Achab humiliatum cotā me propter qō non inducam malum in diebus eius. Hieremie decimoseptimo q̄ si gens illa egerit penitentiam a peccato suo agam et ego penitentiam. ¶ Tercium est dies diuine illustrationis quia satis est piger viator qui ꝛ si non surgit ad cantum gallorum nec⁹ duz excitatur et tangitur surgit saltem orto iā sole. Cum ergo dies gratie appropinquauerit vt dictum est. omnino surgere et ire obuiam christo debemus Unde in apocalipsi. Ego sto ad ostium et pulso. si quis aperuerit michi intrabo ad illum secūde Corinteorum. serto Ecce nunc temp⁹ acceptabile ecce nunc dies salutis. Nimis est acceptabile illud tempus quando deus querit ad nos intrare q̄ est omne bonū. ¶ Quartum est strepitus ambulantium per viā recte operationis. Consueuerunt enim viatores ad strepitum ambulantium surgere et ambulare. Reducamus ergo ad memoriam exempla seruor⁹ dei quos deus de mortuis viuos fecit tanq̄ carbones succendit sicut Augustino fecit: et tunc velocius surgemus et secure ad deum accedemus. Hoc fuit figuratum in turbis de quibus dicitur in euangelio hodierno: q̄ precidebant ramos de arboribus et prosternebant in via. Precidere ramos de arboribus est accipere exempla sanctorum. Precidamus ergo ramos obedientie ab Abrahamur animum penitentie a Dauid: ramum fidei a petro ramum dilectionis a Johanne: ramum humilitatis a beata virgine et sic de aliis. et nota hic q̄ turbe precidebant ramos arborum fructiferarum scz oliuarum et palmarum. Quidam precidunt ramos arborum infructiferarū ꝛ siluestrium dum exemplum accipiunt in peccato Dauid: et non a penitentia qui dicunt sicut Dauid peccauit et penituit: sic et ego possum peccare et penitere. Magdalena peccauit. petrus peccauit. Paulus peccauit: similiter ergo et ego possum peccare. In quo delinquunt cōtra s̄pm scr̄ā numium confidētes et presumentes de dei mia. ꝛc. et sic patet secundum. ¶ Tercio apostol⁹ inducit christo volentes occurrere vt indigna ornamēta abijciant: et digna assumant dicēs. Abijciamus ergo opera tenebrarum. ꝛc. Si ergo tenebre recesserunt ergo opera illarū debent recedere S Opera ergo mala dicuntur opera tenebrarum ꝓpter quatuor. Primo q̄ ex tenebris ignorātie ꝛ erroris oriuntur. Phūs. errant omnes q̄ peccant. s. in assumptione minoris. Quia peccator dicit fornicari est malum: sed fornicari cum ista non videtur sibi malum sed delectabile bonum. Prouer. ij. Omnis emptor dicit malum est: malum est: cum recesserit gloriatur Sapi. v. errauimus a veritate et sol iusticie non lurit nobis. Secundo quia tenebras querunt et in tenebris sunt Johā. iij. Omnis qui male agit odit lucem Job. xxiij. Si subito videāt auroram arbitrantur vmbrā mortis. Tercio q̄ in anima tenebras spūales inducūt. ps. lxxxi Nescierunt nec⁹ intellexerūt: in tenebris ambulant. i. Johā. primo. Qui odit fratrē suum in tenebris est. ¶ Quarto quia ad eternas tenebras ducunt Mathei. xxij. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Sed q̄ vt dicit b⁹ Augu. non sufficit abstinere a malo nisi bō faciat quod bonū est: ideo post⁹ abiceremus opa tenebrarū debem⁹ iduere arma

nota.

lucis: scilicet virtutes que animam ornent et defendant in pugna spirituali Epheſe. vi. Induite arma dei vt possi. sta. aduersus insi. diaboli. ij. Corinth. x. Arma militie nostre non sunt carnalia sed spiritualia. Induamus ergo virtutes vt honeste ambulemus sicut in die scilicet in aperto ad edificationem proximorum Mathei. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona Epheſe. quito. Ut filij lucis ambulate. ¶ Nota q virtutes et opera virtutum quatuor bona efficiunt in homine prout hic innuitur. ¶ Primum est quia tangꝫ vestes operiunt multitudinem peccatorem. i. Petri quarto Charitas operit multitudinem peccatorū. Et hoc sic innuitur quando dicitur Induamur. Uestes enim induuntur. ¶ Secundum est quia defendunt hominem tam in vita qꝫ in morte: tam in presenti qꝫ in futuro ab hominibus animam unpugnantibus Ecclesia. xxix. Super scutum potētis et super lanceam aduersus inimicum tuū pugnabit Thobi. iiij. Elemosina ab omni peccato et a morte liberat et non patitur animam ire in tenebras. Hoc innuitur cū dicitur arma. Arma enim defendunt. ¶ Tercium est quia ornāt et decorant hominem. ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Uestitus deauratus sunt opera in charitate facta. Uestitus vero luto circundatus sunt opera extra charitatem facta. Uarietate vero circundatus est ornatus ille quando abundat diuersis generibus bonorum operum prouer. tercio. Stragulatam vestem fecerunt sibi. i. variarum et et multarum virtutum. Et hoc sic innuitur cum dicitur Lucis. Lux enī ornat. Est eñ secundum philosophum ypostasis colorū. Unde qñ mulieres volunt pulchre apparere: tūc ornāt se seu colorāt. ¶ Quartū ē qz fidelē exhibēt nobis societatē. Ipse eñ non deserunt nos quando alia oia nos deserūt scz in morte. Diuitie delitie et honores et oia nos deserunt Apo. xviij. Opera eñ illorum sequūtur illos. Peccatores faciūt sicut colūba nidificās in fenestra vbi plures pullos amisit. Thesaurizant eñ in mūdo isto vbi omnes antecessores sui tātum thesaurum amiserunt Ozee. vij. Effraim facta est quasi colūba seducta non habēs cor. id est sensum. Mūdus iste est saccus pertus⁹ de quo dicit Aggei. i. Qui merces congregauit misit eas in saccū pertusū. Foramē mūdi est mors per quā omnia recedūt: et ideo nullo modo thesaurizandū est in mundo. Mat. vi. Nolite vobis thesaurizare thesauros in mundo sine in terra vbi erugo et tinea demolitur: et vbi fures effodiunt et furantur. Thesaurizandum est ergo operibus bonis que in celo conseruantur et nunqꝫ nos deserunt. Mat. eodē. c. Thesaurizate vobis thesauros in celo: vbi nec erugo nec tinea demolit: et fures non effodiūt nec furātur. Et hoc innuitur cum dicitur sic. Ut in die honeste ambulemus. In die scz domini quando veniet ad iudiciū particulare in morte vnīuscuiusqꝫ: et ad iudiciū vniuersale i fine mūdi. Tunc eñ honeste ambulat homo quando bonam societatem habet. Si ergo habuim⁹ opera virtutum que sola nos comitantur: tūc in die domini honeste ambulemus. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ostēdit que sunt indigna ornamenta que abijcere debemus ad eundum obuiaz regi nostro. U Indigna vero ornamenta sunt opera mala que nascuntur ex duplici radice scz ex carnis concupiscentia. Et hoc sic primo tangitur cum dicit. Nō in comesationibus. Et ex spiritu ali malicia: et hoc sic tangitur secūdo cū dicitur. Nō in contentione. Ad hāc duplicē radicem videlicet carnis concupiscētiā et contentionem omnia mala reducūtur. Dicit ergo sic. Abijciamus ergo opera tenebrarum et induamus arma lucis vt honeste ambulemus et procedamus digne obuiam regi nostro venienti non ambulātes in comesationibus. Comesatiões sunt mutue inuitationes a conuiuia facta per symbola que prohibet Salomon Prouerbio. xxiij. Noli esse in cōuiuijs potatorum nec in comesationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt: quia vacantes potibus et dantes symbola cōsumentur. Et ebrietatibus Luce. xxi. Uidete ne grauentur corda vra crapula a ebrietate. X Ebrietas est nimia potatio: a qua propter tria cauere debemus. Primo quia ad luxuriam prouocat. prouer. ij. Luxuriosa res est vinum et tumultuosa ebrietas. Uiero. Uenter mero estuans facile spumat in libidinem. id est i luxuriā. ¶ Secūdo qz spīm suffocat. Osee. iiij. Fornicatio et vinum et ebrietas auferunt cor. Ideo enim ebrius est quasi bestia: et non discernit. Propter quod Noe iacuit denudatus in tabernaculo Gen. ix. Et Loth. cum filiabus dormiuit vt ptz in eodē. ¶ Tercio qz substantiā minuit et annichilat Eccle. xix. Operarius ebrius nō locupletabit. Sic annichilauit substantiam suam ille filius prodig⁹ viuendo luxuriose vt dicitur Luce tercio. Neqꝫ ambulemus in cubilibus hoc secundum morem pigritantium in lectis suis. vi gilantibus eñ prouenit regnum celorum. et non dormientibus quib⁹ dicitur Amos vi. Ue vobis qui dormitis in lectis eburneis et lacuitis in lectis vestris. Cogitare ei deberent tales q christus dicit. Mathei. viij. Uulpes foueas habent et volucres celi nidos filius autem hominis non habet vbi reclinet caput suum ꝛc. Neqꝫ ambulemus in imundicijs. hoc est in immundicijs carnis ad quas inducunt cubilia. Epheſ. iiij. Non ambuletis sicut gentes que, tradiderūt se impudicicijs. eccle. xxiij. Auferam me ventris cōcupiscentiā a cōcubitus cō cupiscentie non apprehendat me. Similiter non ambulemus in peccatis spiritualibus. s. cōtētione que ex superbia nascitur. Prouer. ii. Honor est homini q̄ separat se a contentione. Jsiō. In nulla causa contendas: quia contētio lites pascit fauces odiorum accendit. a cōcordiam rumpit. et emulatione que nascitur ex inuidia. Uel contētio refertur ad verbum. emulatio autē ad factum. Jac. iii. Ubi zelus et contentio. ibi inconstantia a omne opus prauū. ¶ Postꝫ posuit que debemus abicere: ponit ornamenta q̄ debemus induere dicens. sed induimini dñm Jesum christum. i. formaz et conuersationem dñi nostri Jesu christi. vt quomodo christus ambulauit in sanctitate et iusticia coram deo et omni populo. ita et nos pro modulo nostro ambulemus Ad quod tenemur Galathas. iii. q̄ baptizati estis in christo iesu christum induistis id est induere promisistis. Collocen. tercio Induite vos sicut electi dei viscera miseri cordie. sic erat indutus apostolus qui dicebat Gal. ii. Uiuo ego iam non ego viuit vero in me christus. sic ergo induti digne et honeste ibimus obuiam regi nostro. et tantum de epistola.

¶ Dominica secunda de euāge. ser. iii.

ERūt signa in sole et luna et stellis Luce. xxi. sancta mater ecclesia sicut pia a sapiēs ma ter oēs fideles xpianos amore et timore tā qꝫ carissimos filios nititur ad viā veritatis reducere et ad virtutum opera promouere nunc in prosperis blādiens nunc terrens aduersis vt per dulcedinē pmioꝝ inducat ad opa vtuosa et p terroꝛē tormētoꝝ auertat iniquitate malorꝝ. est eñ in hoibus sicut in arboribus. nam homo bone et male arboris assimilatur. est nāqꝫ quedam arbor sicut oliua que leniter debet tractari et fructus eius manibus colligi. et non partica excuti. alias sequēti anno minus fructificaret. est autem alia arbor vt nux cuius fructus non debet leniter manu colligi sed ptica excuti. vt sequenti anno melius fructificet. Sic sunt quidam tam bone nature vt non indigeāt verbere sed solis verbis veraciter corriguntur. et quidam sunt tam peruerse nature quibus verba nil conferunt sed indigent forti verbere. exemplum ptz in petro et paulo et alijs discipulis. Nam Petrus et Johannes ad solum xpi verbū omnia reliquerunt et ad deum veraciter sunt conuersi. et alij discipuli. Paulus vero non verbo sed forti verbere est conuers⁹ prostratus et excecatus. Sic ergo scta mater ecclesia in precedenti dominica ad consolationem bonorꝝ aduentum filij dei in mundum ad memoriam reduxit vt eos ad magnum amorem alliceret. Qui quidē ad uentus totus fuit mellifluus et humilis a deuotus ac nimia charitate circūfluus. In hac vero dominica ad terroꝛem malorꝝ aduentum filij dei ad iudicium generale in fine mundi fiendum recolit et affirmat. vt eos magno timore percutiat. vt per hoc a malis caueant perpetrandis. et ad bona excitent semetipsos. et si contingat: quia possibile est nostro tempore dictum iudicium euenire. simus edocti de his que tūc euenire dicuntur. Qui quidem aduentus totus erit horribilis et amaritudine plenus. quia talis tunc erit tribulatio qualis nunqꝫ fuit nec postmodū est futura. vt dicitur Math. xxiiij. De hoc ergo aduentu presens euangelium tractat et tunc in toto officio ecclesia suis fidelibus recitat perhorrendum. ¶ In quo quidem euāgelio qui qꝫ principaliter continentur. primum est signorum generale iudicium precedentiū euentus. a hoc in principio euangelij. Secundum est filij hominis scilicet xpi ad iudicium venientis aspectus. ibi. et tunc videbunt filium hominis venientem. ꝛc. Tercium est ad iustos diuine consolationis affatus. ibi. Dis aūt fieri incipientibus respicite. ꝛc. Quartum est cuiusdam similitudinis ad antedicta cernenda annexus. ibi. Uidete ficulneā et omnes arbores. ꝛc. Quintum est omnium predictoꝝ certissime adimpletionis tempus ibi. Amen dico vobis quoniam non preteribit generatio hec donec omnia fiant. ꝛc. ¶ Primo ergo

ponitur signorum generale iudicium precedentium euentus: quia erunt signa in sole et luna et stellis. ꝛc. ℣ Et ponuntur euentura signa in fine mūdi circa quadruplicem creaturam. et primo circa creaturam celestem cum dicit. erunt signa in sole et luna. Que autem sint ista signa hic nō determinatur sed in Math. xxiij. c. vbi dr Sol obscurabitur et luna non dabit lumē suum. Hoc est signum in sole q obscurabitur. Qui quidem quadrupliciter obscurabitur. primo ad litteram tunc erit generalis eclipsis scilicet virtute diuina in tota terra. Illa enim eclipsis ab alijs differt tū quia erit vniuersalis. oēs mundum alie sunt particulares. tū quia diu durabit: sed alie tam diu durant donec sol transierit lunam interpositam inter solem ⁊ terram. tum qr non fiet per lune interpositionem sicut omnes alie. sed per diuinam virtutem sicut et in xpi passione factum est. Secundo dicit obscurari propter maioris luminis superuentionē. Nam vt dicit Hiero. sol obscurabitur non diminutione sue lucis abscedentis sed maiori luce superueniente. scz xpo qui est vera lux. Cri. Sicut in hoc seculo luna et sidera obscurantur orto sole. sic xpi gloriosa apparitiōe sol obtenebrescet et luna non dabit proprium iubar. Et hoc erit post finem mundi dum xps ad iudiciū veniet. sed ad lram obscurabitur ante finē mundi. Tercio obscurabitur methaphorice. vt dicatur sol obscurari quia seuerā vindictam iudicis respicere non audebit sicut in passione christi radios sue lucis retraxit: quia xpm pendentem in cruce respicere non audebat Aug⁹. Werotem diei iudicij et tormenta pereuntium neq sol neq luna neq cetera astra neq terra aspicere poterunt. et retrahent splendorē suum. Quarto potest intelligi sol obscurari mistice. sol enim iusticie xps est qui tunc valde obscurus erit: quia miraculis et predicatione non erit clarus. Apocal. vi. Sol factus est niger quasi saccus cilicinus. Antichristus aūt erit valde clarus. quia vbiq predicabit et miracula facere videbitur: quia vt dicit Isiē. Tunc omnia mirabilia auferentur a fidelibus. et antichristus et discipuli eius ea facere videbitur demonum operatione. ij. Thessal. ij. Cuius aduentus erit sm operationem sathane in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus Apoca. xiij. c. Faciet signa magna vt etiam faciat ignem de celo descendere in terram in conspectu hominum. et seducet habitantes in terra propter signa que data sunt illi facere. Obscurabitur enim xps quantum ad diuinitatem q nullus audebit ipsum predicare fuisse deum sed purū hominem. Item quantum ad veritatem: quia nullus audebit ipsum predicare doctorem veritatis sed falsitatis. Item quantum ad spūssancti plenitudinem: quia nullus audebit ipsum confiteri plenum fuisse spūssancto sed spiritu maligno. Et sic valde obscurus erit xps in mundo. Luna non dabit lumen. Ad litteram sic erit. Consueuit enim lucere luna occulto solevel obscurato. sed tunc non sic erit. et in horribilib⁹ tenebris inundus inuoluetur. Uel mistice per lunam sancta ecclesia designatur que tunc lumen doctrine non dabit. nec sanctitas ecclesie miraculis fulgebit. Subtrahetur etiam ab ea lumen obedientie: qr omnia regna romano imperio rebellabunt. ⁊ omnes ecclesie rebellabunt ecclesie romane prope finem mundi. vt dicit glo. super illud. Thessal. ij. Nisi venerit discessio primum et reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. Luna etiam vertetur in sanguinem. vt dicitur Joheł. ij. quod mistice recipiendum est quia ecclesiastici peccatis inuoluentur et tunc ecclesia magnā persecutionem patietur ab antichristo et eius nuncijs. et cruore maxime perfunde tur. Apocal. xiij. Et faciet vt quicūq non adorauerit imaginē bestie. i. antichristi occidatur. In eodem. xvij. Et vidi mulierem ebriā de sanguine sanctoꝝ ⁊ de sanguine martirum Jesu. Quosdam autem antichristus trahet ad se timore tormentorum. Danielis. xi. Ruent in gladio et in flamma et in captiuitatem et rapinam. ℨ Et propter hoc tradet frater fratrem. et pater filium eligentes potius in bonis ducere dies suos q̄s sub tanta tribulatione rerum ⁊ personarū dāna pati. Quosdam trahet largitate munerū: qr inuenti et thesauros absconditos quos demones reuelabūt. Dañ. viij. In copia rex occidet plurimos. Item Multiplicabit gloriam et dabit eis ptātes in multis et terram diuidet virtute. In eodem. vi. Quosdam trahet deceptione miraculoꝝ sicut simplices et populares Mathei. xiij. Surgent pseudo xpi. i. falsi christi qui dicent se esse christos. Et pseudo prophete. i. falsi prophete. et dabūt signa magna et prodigia magna. ita vt in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Et sic christi ecclesia vndiq confundetur. et lumen non dabit. et vndiq sanguine per

fundetur. Stelle autem de celo cadent: nō quidem secūdū substantiā quia perpetue sunt. Sed tripliciter dicuntur cadere. scz proprie similitudinarie et mistice. A ¶ Proprie autem dicūtur cadere duplici ter. i. igneas comas emittendo: omnia eīm sidera magnas comas a se emittent: vt circa vicinum aduentum alicuius magni domini solent euenire comete: et lumen suum retrahendo per aliquos dies ante iudiciū retrahent lumen suum: vt non videantur. Johełis. i. Stelle retraxerunt splendorem suum. ¶ Stelle autem simili tudinarie dicuntur vapores in aere qui cadendo corruscant in aere. De quibus seculares dicunt q stelle cadunt quia tūc frequenter per aerem discurrent ad terrorē. Sapi. v. Ibunt directe emissiones fulgorum. Mistice autem sancti doctores dicuntur stelle: iuxta illud Danielis. xii. Qui ad iusticiam eruditi sunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Q ii tunc obscurabuntur et cadēt quia non docebunt. Et multi propter timorem tormentorum ex celo ecclesie cadent/ qui ayt dicitur Apoca. duodecimo. Draco ille magnus traxit cauda sua terciam partem stellarum et misit eos in terraz. ¶ Secundo ponūr signa circa creaturam terrestrem tam terre q maris cum dicitur. Et in terris pressura gentium. Tunc erit⁹ maior pressura erit q vnq fuit vel postmodū sit euentura. Quadruplicem enim tribulationem passura est ecclesia. scz tyrannoꝝ hereticoꝝ ⁊ ypocritarum quas iam passa est: quarta erit antichristi ceteris maior quē i fine mundi patitur: vt patet Danielis septimo. Videbam inquit in visu noctis et ecce bestie quatuor magne ascendebant mari. Prima quasi leena. Ista est crudelitas tyrannorū. Secunda similis vrso. Ista est versutia hereticorum. Tercia similis pardo. Ista est varietas ypocritarum et dolus. Quarta terribilis et fortis nimis. Ista signat antichristum. Erit ergo tunc in toto mundo magna pressura et anxia et in corpore. Nā cū psecutione antichristi erit magne pestilētie ⁊ fames ⁊ guerre et seditiones et terremotꝰ. In mari etiā erit signū magne et inaudite cōfusionis et turbationis que nunq̄ ante fuit vt isra patebit. ¶ Tercio ponūtur signa circa rōnalem creaturā: videlicet homes. Arescēt eīm et erūt sicci et pallidi quasi mortui ppter timorē eoꝝ que videbūt et expectabūt/ qr spiritus tristis exsiccat ossa. Prouerbioꝝ xvii. Et que erunt illa. B Ubi nota q. Hieronimꝰ dicit se inuenisse in annalibus hebreorum in quibus scriptum reperit q in fine mundi. xv. signa erūt in. xv. diebus ante diem iudicij. sed an continuē sint illi dies an interpaulati non expressit. Nam primo die erigent se maria omnia super omnes montes. ix. cubitis stantia in loco suo quasi murus Secunda tantuz descēdent q vix videri poterūt. Tercia maria rebibunt in locum pristinuz. Quarta omnes pisces et bleue maris et omnia que mouentur in aquis congregabuntur super aquas et dabunt vsq ad celum rugitus. Quinta aues et omnia volatilia celi congregabuntur in campis inuicem ploratantes et ylulātes et non gustantes cibum neq bibentes Sexta flumina ignea surgent ab occasu solis vsq ad ortum currentia. Septima omnia sidera errantia et fixa spargent et se comas igneas sicut comete. Octaua erit magnus terre motus itavt omnia animalia p̄sternantur. Nona omnes lapides tam magni q̄s parui dirudentur in quatuor partes vnaquāq aliam collidentem. Decima omnes plāte et herbe et arbores sanguineuz fluent rorē. Undecima omnia animalia exibunt de cauernis et siluis et venient ad cāpos rugientia et nichil gustantia. Duodecima omnes montes et colles et edificia p̄sternentur et in pulverem redigētur. Tredecima exibunt homines qui vsq remāserunt de cauernis. et ibunt velut amentes et non loquentes. Decimaquarta omnia corpora mortuorum stabunt supra sepulcra parata ad resurgendum. Quintadecima, comburetur mundus et omnia habentia vitam morientur. ⁊ statim postea fiet iudicium. Nam statim quatuor angeli ibunt ad quatuor partes terre dicentes. Surgite mortui venite ad iudicium Math. xxiij Mittet angelos suos cum tuba ⁊ voce magna et congregabit electos a q̄tuor celoꝝ vsq ad terminos eorum. Hec autem mirabilia preueniēt propter duo. Primo vt magnum malum futuꝝ prenuncient vñ dicit. Ezechiel. Ultima tribulatio multis tribulationibus prenenitur. vt per crebra mala q̄ preueniunt iudicentur mala perpetua que subsequentur. multa enim debent mala p̄cutere vt malum sine fine valeant nuncisare. Secundo vt sint incitamenta doloris ⁊ hominibus compati videantur. Omnes ei creature compatientur homini in iudicio. Nam sol obscurabitur luna cōuertetur in sanguinem et sic de alijs. Cuius rationem assignat Crisost. dicens. Pfefamilias mo-

ciente domus tota turbat. familia plangit et nigris vestimentis se induit. Sic humano generi propter qđ omnia facta sunt cras finē constituto totus destruitur mūdus celi ministeria lugēt. et cādore depolito tenebris induētur. Murior est ergo lapidib⁹ qui hodie non ploraī: et ad cōpassionē non mouet. Propterea dicit Hieremie. vi. Luctū vnigeiti fac tibi plāctū amarū ¶ Quarto ponūtur signa circa creaturā intellectuālē scz circa angelos: cū dicitur. Nam virtutes celoz mouebūtur. ¶ Que cōmotio ex tribus causabitur. Prio ex timore cu iusdā reuerētie. Job. xxvi. Colūne celi cōtremiscunt et pauent ad nutū cuius Beda Quid facīūt tabule quādo tremūt colūne quid virga deseru patitur cū cedrus paradisi percutitur. ¶ Secundo ex preparatione pugne. Crisost. Si rex processurus contra aliquē ad bellū expeditionē mandat in populo oēs dignitates mouebuntur. et exercitus excitantur. ī tota ciuitas fremet. quāto magis regi celesti exurgente iudicare vivos et mortuos angelice virtutes cōmouebūtur. terribiles ministri terribilem dominū precedentes. ante ipsum fulgura viua pro lumine precedunt. pro tubis tonitrua horrenda. ¶ Tercio ex horrore divine vindicte. Crisost. ḡhuis angeli conscij sibi non sint videntes tamen infinitas multitudines dānari nō intrepidi illic stabūt. Et sic patet primū. ¶ Tunc videbunt filiū hois ꝛc. ¶ In hac secunda parte ponitur filiū hominis scilicet christi ad iudicium venientis aspectus et hoc est. Et tūc videbūt filium hominis venientem. scilicet ad iudicium in nube materiali. Actuuz. Et nubes suscepit eum ab oculis eorum Et sequitur Quēadmodū vidistis eū ascendentē in celum sic veniet Isa. xix. Ascendet deus super nubem leuem. Item in nube. i. cum multitudine sanctoz et angeloz. Isa. ij. Dominus ad iudicium veniet cum senatoribus populi sui. Cum potestate magna quo ad humanitatem scām quā dedit ei pater omne iudicium facere et maiestate quo ad diuinitatez. Primus aduentus fuit in humilitate magna et infirmitate secundus vero erit in ptāte magna et maiestate. ¶ Circa hoc iudiciū nota q ad omne iudicium quattuor requiruntur scilicet iudex. reus accusator et testis. Iudex autem erit christus. iudex autem debet iudicium facere vbi scelus est commissum. Et ideo descendet ad terram. Item debet facere in loco communi. et ideo iudicium fiet in valle Josophat. Item debet sedere: et ideo descendet in sede maiestatis in nubibus candidis sedens. Ipse enim fuit iudicatus stans et ipse iudicabit sedēs. Item debet esse potens vt possit sententiam executioni mandare. Ecclesia. viij. Noli velle fieri iudex nisi valeas virtute irrūpere iniquitates. Et ideo descēdet cū potestate ī oēs sancti et angeli cum eo: non sicut alia vice quando venit humilis ad saluandum et non ad iudicandum Johā. iij. Non misit deus filium suum in mundum vt iudicaret mundum: sed vt saluaretur mundus per ipsum. Item debet videre et videri: ideo veniet in forma humana. Apoca. i. Videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt. Item debet esse iustus Et ideo ostēdet vulnera lanceā et clauos et crucem in qui bus maxima eius iusticia demonstratur. Nam vt ita fieret satisfactio voluit in cruce mori. Que omnia vsq modo celauit clamans misericordiam et non iusticiam. Propter quod dicit apostolus. Hebreoruz. xij. q sanguis christi melius loquitur ēp abel quia ille clamat vindictam. Mathei. xxiiij. Tunc apparebit signum filij hominis in celo scilicet crux et claui. Unde cantamus. Hoc signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum veniet. ¶ Reus in hoc iudicio erit peccator. Et quia deus debet conuenire: ideo quatuor angeli tanqz dei nuncij ibunt ad quatuor partes mundi dicentes. Surgite mortui venite ad iudicium. i. Corinth. iij. Canet enim angel⁹ et mortui resurgent qui in christo sunt primi. Mathei. xxiiij. Mittet angelos suos cū tuba et congregabit electos. Et quia anima et corpus simul peccauerunt: ideo omnes anime corpora sua resument: et ministerio angelorum ante iudicium ducent. Et quia de similibus idem est iudicū ideo vsurarij cum vsurarijs: fornicarij cum fornicarijs et sic de alijs insimul ligabuntur. Mathei. xxiiij. Ligate eos fasciculos ad comburendum. Quia pro terrenis iudicabuntur: ideo in terra prosternentur: iusti vero in aere iuxta christum locabuntur. i. Thessal. iiij. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur qui residui sum⁹ simul rapiemur cum illis obuiā christo in aera: et sic semper cū dño erim⁹. ¶ Accusatores i hoc iudicio erūt demones: qz referent oia cogitata oia ꝟba: oia opa: oia cōmissa: ī ad vltimū sic allegabūt vt refert Aug. Dicturꝰ ē aduersarius diabol⁹. s. inqt ptra nos. Ecce iste iudex iudica hunc meū eē ob culpam

qui vnus noluit esse per gratiaz. tuus per naturā. meus per miseriā tuus ob passionē. meus p suasionē. tibi mobedies michi obedies a te accepit imortalitatis stolā. a me accepit hanc pānosam qua idut⁹ est tuniā. tuā vestez dimisit. cum mea huc venit eqssime iudex iudica hunc esse meū. Un si bene aduertim⁹ dyabolus qnqz allegat. ¶ Primū est culpa lese maiestatis p quā a gratia peccato: cecidit. ¶ Secundū est miseria prime volūtatis p quā naturā deuastauit. ¶ Tercū est obseruātia prime et dyabolice inidtatis p quā christi passionē euacuauit. ¶ Quartū est seruitus dyabolice potestatis p quā obseruantiā mandatoz deū cōtēpsit. ¶ Quitū est dehonestatio charitatis p quā amisit vestē virtutū nuptialis iocunditatis. ¶ Testis erit angel⁹ q custodiūt peccatorē ī ptā scripta in fronte. vt in ore duoz ster omne testimoniū. Dañ. vij. Judiciū sedit ī libri aperti sunt. i. cōscientia ī ptā singulorum. ¶ Vbi auditis iudex christ⁹ vertet se ad sanctos quibus promisit secum iudicare. Wath. xix. Vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebit sup sedes. et c. Et dicet. Quid vobis de peccatorib⁹ videt fiendū fore. Et pmo vertet se ad virginē matrē q dicet. Satis aperta stetit ianua misericordie. ammodo. tēpus iusticie et nō misi cordie. Eccli. iij. Omnia habēt tempus suū. Secūdo vertet se ad apostolos qui dicent. Nos extraximus eos de potestate dyaboli ī de cultura deorum et dedimus eis sacramenta ecclesie per que mundati sunt a peccatis et filij dei effecti et ipsi per viam bonam ambulare noluerunt: sed a deo recesserūt. qui noluerit benedictionem elōgabitur ab eo. ipsi noluerunt mam benedictionem: ī ideo sunt imperpetuum maledicti. Apoca. xix. Vindica dñe sanguinem nostruz qui effusus est Job. xxj. Qui dixerunt deo recede a nobis scientiam viarum tuarum nolumus. Tercio vertet se ad martyres qui dicent. Vindica dñe sanguinem nostruz qui vsq modo misericordiam inuocanit: sed nunc iusticiam petit. Apocalipsis. xix. Vindica domine sanguinem. ꝛc. Quarto ad confessores qui dicent. Qui non vult doctrinaz accipere debet aciter verberari: sed isti doctrinam veritatis noluerunt recipere. et ideo eternaliter verberentur. Quinto ad virgines q dicent. Foris habitare debent canes et venefici ī qui in carnalib⁹ voluptatibus sunt inuoluti vt porci: quia inter nos mūdi habitare debent. Apoc. xxj. Nichil coinqnatū ī faciens abominationez intrabit ad illā. Et breuiter nullus misericordiā: sed iusticiā allegabit. Postea fit vna vox omniū sanctoz di entium. Moriant moriant. sicut christo fuit dictū crucifigatur crucifigat. Tunc iudex irata facie versus ptōres formabit sententiā dicēs. We occidistis gladio ī seruos meos pauperes fame ī sitī quod totū michi reputo factuz: qz qđ vni ex minimis meis fecistis. ꝛc. Un dicet. Esurini ī nō dedistiz michi māducare ꝛc. vt ptz Wath. xxv. ī io discedite a me maligni in ignē eternum q̄ parat⁹ est dyabolo ī angelis ei⁹. In qua sententia qnqz dicet. Primo quarticationē omnis boni. ibi. Discedite a me ḡa sū omne bonū. in quo cōsistit principaliter pena dānatoz. Secūdo deordinationē corporis ī anime ī ritam omniū virtū iferioz ī superioz qđ erit magna pena. ibi. maledicti: quia corpus maledicet anime: ḡa sibi consensit. ī anima corpori: ḡa malum persuasit. Tercio penaz itolerabilē corporis et anime. ibi: ignē. Quarto pene eternitatē nunqz finiēde. ibi: eternū. Quinto dicet societatē damnatoz lamentabilē. ibi: preparatus est dyabolo et angelis suis. Cogitemus ergo carissimi quo ibit ptōz sic sententiatus ī maledictus. non surſuz quia ibi erit facies iudicis irati. propter quā dicent montibus. cadite super nos. ī collib⁹. operire nos a facie ire agni. vt ptz Apocal. vj. Non ante: quia ibi ptā i frōte scripta. perhentis ad infernū. Non retro: quia ibi mundus expellens. Non ad dextrā vel ad sinistrā: quia ibi demones demergentes. Nō restat igit nisi vt terra os suū aperiat ī descendāt in infernū viuētes: ī sic fiet. ¶ Et nota q iudex sic ordinabit: vt in ifimo inferni sint ydolatre ī hereticī: super eos superbi ī obstinati. tercio loco homicide ī raptores. quarto luxuriosi et delicati: quorum deus venter est. q̄ cooperientur vermibus et tineis ī recompensationez deliciarū. Isa. xxiiij. Subtus te sternetur tinea. ī operimentū tuū erūt vermes. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur ad iustos dinine consolationis affatus. quod est magne cōsolationis et remunerationis: quia pro modica penitentia habebunt perpetuum gloriam. p terrenis/celestia. pro transitorijs eterna. Et hoc est ibi. Vis autem fieri incipientibus scilz que dicta sunt de signis. ī repro

bis respicite per fidem ⁊ leuate per spem capita vestra.i. desideria mētis vře. spes eñ habet eleuare sicut desperatio deprimere: quoniam appropinquat redemptio vestra.i. cum iudiciuz horribile reprobis inferendum fiet. tunc vos electi ⁊ dilecti non timeatis: quia vos non tanget: immo sicut ipsi damnabunt. ita econtra vos saluabimini / et redemptio vestra tunc apparebit: quia per gratiã redemptionis christi tūc in anima ⁊ in corpore eritis glorioſi. et ideo vos non timeatis: quia contemptistis omnia propter me qui mala pſentia non timuistis: sed patienter toleraſtis quorum mens semper in celo habitauit: et q̄ in me non in mūdo nec in vobis estis confisi. ¶ Vis enim quattuor modis debēt iusti leuare capita sua id est spem suã Primo ois mundana contēnendo Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia / et secuti sumus te. Secūdo mala presentis nō formidādo. Ro. v. Sed ⁊ gloriamur in tribulationibus scientes q̄ tribulatio patientiam operatur. patientia probationē: probatio aūt spem. Tercio in celis habitando. Phil. iij. Nostra cōuersatio i celis est. Quarto in deo ⁊ non in mūdo: nec in se cōfidendo. ps. lxx. In te dñe speraui non cōfundar in eternum. Sic leuauit caput suū Dauid et cōfisus est in deo ⁊ vicit Goliã vt patet. i. Regū. xvij. Sic apostoli ⁊ martyres in deo sperantes omnia vicerunt. Phil. iiij. Omnia possuz in deo qui me cōfortat. Et ideo vos q̄ hec obseruastis nolite timere: sed gaudeatis: quia mundus inimicus vester destruitur ⁊ dyabolus cū ministris suis qui vos multo tempore molestauerunt in carcerem reducūtur vbi in perpetuum cruciādi: ⁊ quia laboriosa vita vestra finitur in requiem transitura: et quia vestra redemptio ⁊ gloria appropinquat: ⁊ ideo dicit eis. Uenite bñdicti patris mei possidete paratum vobis regnū ab origine mūdi. Esurui enim ⁊ dedistis michi mãducare ⁊c. Math. xxv. Carissimi in his quattuor modis leuem⁹ capita nostra modo / ⁊ appropinquabit redēptio nostra. nobis eñ loquit christ⁹ in Fbis predictis sicut ⁊ illis. Apocal. iij. Qui habet aures audiendi audiat quid spūs dicat ecclesijs. Et sic patet tercium. ¶ Quarto quandam similitudinem ad antedicta cernenda annectit dicens. Uidete ficulneam et omnes arbores que cum producunt ex se fructum scitis quoniam prope est estas Gregorius. Bene ac regnum dei estati cōparatur quia nunc merotis nostri nubila transeunt ⁊ vite dies eterne solis claritate fulgescunt: sicut ergo fructus arborum sunt signa estatis: sic signa que predixit sunt signa finalis iudicij. Et ideo vt dicit Gregorius in omel. Quoniam multa eorum que dixit iam facta cernamus: nam guerre et fames ⁊ pestilētie sunt in vniuerso mūdo. pauca restant que non est dubiū quin in proximo sunt fienda. propter quod solicitari in bonis operib⁹ et fide vera funditus radicari debemus: vt si hic terribilia que restant nostris temporibus contigerit euenire non enellamur propter aridi tatem a fidei firmitate. domus enim supra petrã edificata nec a vento flante nec a pluuia descendente: nec a fluuio iurta currente potest a sua stabilitate moueri: sed manet penitus inconcussa. vt dicitur. Mat. vj. Arbor autem que bene radicata non est que modicum habet solis de facili a vento prosternitur / turbine conquassat et modico euellitur torrente. Unde homines illi illo in tempore arescere perhibentur qui bonis operibus non fulciūtur ac etiam vera non radicantur fide. Et quid refert carissimi q̄ illud generale iudiciuz in carne mortali degere inuenerit an particulare iudicium quo quilibet iudicatur in morte. Quid enim refert q̄ michi mundus finiatur quod i generali iudicio fiet vel ego finiar mundo quod in particulari iudicio agitur omni die. certe nichil. et ideo acsi in proximo generale iudicium fiendum esset semper parati esse debem⁹ vt coram iudice conueniamus cum particulare q̄ ei quantuz ad vnumquēq; equipollere cernitur in proximo sit venturum et citius q̄ credamus. Mathei. xxiiij. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis veniet. Et sic patet quartum. ¶ Quinto ponitur omniuz predictoꝝ certissime adimpletionis tempus Et hoc ibi. Amen dico vobis: non preteribit scilicet de mortalitate ad immortalitatem generatio hec. i. genus humanuz vel generatio iudeorum: donec omnia supradicta fiant. Celum non sidereum: sed aereum: de quo dicitur Mathei. xiij. Uolucres celi comedebant illud. Et terra transibunt id est innouabuntur deposita prioris figura. permanente autem substantia vt dicit Beda. Uerba autem mea non trãsibunt. i. intellectus verborum meorum nō manebit incōpletus. Greg. Manētes sententias exp̄m. ⁊ f̄mo dei q̄ trãsit. Et sic

ptz certitudo iudicij generalis: qz i gñatõe illa fiet. Sz sicut certū est iudiciū i generatione illa fieri. sic est incertum tempus ⁊ hora quando fieri debeat: qz nullus vnq̄ sciuit: nec scit. nec sciturus est. Math. xiij. De die autem illo et hora nemo scit neq; angeli i celo neq; filius nisi pater. Filius scz xp̄s p tanto dicit nescire: qz ad modum nescietis se habuit cum nulli vnq̄ reuelauerit neq; reuelatur⁹ sit. Itē pro tanto dicitur nescire quia iquantuz homo hoc nescit. iquantum vero deus et iudicium et horã ⁊ diē iudicij ⁊ ola alia veraciter scit. Et ideo dicit Aug. Quotquot de hac materia locuti sunt qz multi tã fuerunt scilz de certitudine ⁊ tēpore finalis iudicij et de ãtichristi ortu locuti. mēdaces sūt inuētiꝝ quicūq; de hoc loquūtur a seipsis loquunt: si ei xp̄s hoc noluit reuelare apostolis q̄ fuerit sup oēs dei secretarij iurta illō Joh. xij. Omnia quecunq; audiui a patre meo nota feci nobis: multominus vlli alij reuelabit qui tamen de hoc quesierunt Actuum. i. Dñe si in tempore hoc restitues regnum israhel. Et ait illis. Nō est vestrum nosse tempora vel momenta q̄ pater posuit i potestate sua. Similiter si spūssanctus qui prophetis omnia reuelauit et aduentuz xp̄i et tēpus aduentus hoc eis noluit reuelare. multo minus aliis reuelabit. Et sic patet quintum et vltimum principale de euangelio.

Sequitur tractatus.

¶ Ut autem de aduentu ad iudicium aliqua notitia habeam⁹ f̄m q̄ ex scripturis colligi p̄t: distinguēda sunt nobis tria. s. p̄cedēntia. cōcomitātia. et subsequēntia ad iudiciū Precedētia distinguunt f̄z triplicē statū. Prio scām statuz p̄dicationis q̄ fiet per enoch ⁊ helyã Malach. iij. Ecce mittã vobis helyã pphetã anteq̄ veniet dies domini magnus et horribilis. Secundo f̄m statum persecutionis que fiet per antichristum et pseudo pphetas. Tercio scām statū purgationis que fiet p ignem p̄. xcvi. Ignis ante ipsum precedet. pe. iij. Elementa vero calore solue̅tur. Quilibet ãt istoruz statuum distinguitur multipliciter E Circa statuz Enoch et helye nota q̄ añ ipsum precedent quattuor Primo discidium: regnorum a romano imperio ij. Thessa. ij. Nisi ue. dis. primū scilicet omnium regnorum a romano imperio. Unde glosa. super illud Mañ. vij. Et habebat cornua decem dicit appropiquãte die iudicij romanum regnum scindetur in decem regna. Secundo inobedientia ecclesiarum romane ecclesie: vt dicit Glo. super p̄missō verbo apostoli. Nisi venerit discessio. Tercio ypocrisis religiosorū ⁊ hereticoꝝ. i. Thi. iij. In ypocrisi loquētiū mēdaciū. Math. xxiiij. Surgent pseudo xp̄i ⁊ pseudo pphete et multos seducēt. Quarto vniuersalis excitatio plurimoꝝ Math. xxiiij. Surget gens cōtra gentem et regnū aduersus regnū. Post hoc sequitur p̄dicatio helye ⁊ Enoch q̄ redditur p̄mendabilis a trib⁹. Prio a tēporis diurnitate. Apoca. xi. Dabo duobus testibus meis ⁊ pphetabūt mille ducētis. lx. diebus id ē tribus annis et dimidio: qz tanto tpe xp̄s predicabit. Secūdo a virtute verborum Ibidez. Si quis voluerit nocere eis ignis exeat de ore ipsorum et deuorabit inimicos eorum. ⁊ si quis voluerit eos ledere sic oportet occidi eū. Hi habēt p̄tātē claudendi celum ne pluat tēpore pphetie eorum et p̄tātem habent super aquas conuertandi i sanguinē. ⁊ p̄cutere terrã plagã quotiēscunq; voluerit. Tercio a patiendi cōstantia. Ibidē. Et cũ finierint testimoniū suū bestia que ascēdet de abisso. glosa interliniaris. i. antichrist⁹ q̄ ascendet ad regendū p̄ tenebrosos demones. faciet aduersus eos bellum et occidet illos et vincet: et corpora eorum iacebunt̄ plateis ciuitatis magne que vocabat̄ sodoma. glo. interliniaris. ſ hierusalem. dicitur magna virtutibus nunc vero sodoma est mutata. quia nemo predicabit in ea: et egyptus: interliniaris. i. tenebrosa sine cognitione dei: vbi dominus illoruz scilicet Enoch et helie crucifixus est.

Et videbunt de populis et tribubus ⁊ linguis et gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium. et corpora eorū non sinēt poni in monumentis. glosa interliniaris: vt memoria habeatur eorum: et habitantes terram gaudebūt super ipsis. interliniaris: quia iustorum afflictio est consolatio malorum. et iocundabunt ⁊ munera mittent adinuicē: quonīã hi duo prophete cruciauerunt eos. interliniaris: contradicendo iniquitati ipsorum qui habitabant sup terrã. et p⁹ tres dies et dimidiū spiritus vite intrabit in eos. et steterunt super pedes suos et timor magnus cecidit super omnes illos qui videbant illos et audierunt vocē magnã de celo dicēt z illis. Ascendite huc scz ad consortium angelorum seu sanctoꝝ. et ascēderūt in celū in nube que illos refrigeret et inimicos

terrent. t videāt eos inimici ei⁹. ¶ Circa statū t psecutionē ātichristi notāda sūt nobis quinq; s. ortꝰ ātichristi. t pgressꝰ. cultus. ꝓfectus. t obitꝰ F Circa ortū eiꝰ nota quattuor. Primo vñ nascet quis de tribu dan Gen. xlix. Fiat dan coluber in via Et Apo. Dan non scribit i catha logo sanctoꝝ i detestationē antichristi. se cundo quō nascet. quia de fornicatione t non de virgine sicut quidam finxerūt. ij. Thessa. ij Et revelet hō peccati. id est de peccato cōceptus. Tercio quō cōfouebit i vtero. qz operatiōe dyaboli. Nam sicut dicit Aug. Spiritꝰ malignus descendet i vterꝝ matris t ex virtute dyaboli cōfouebitur t iplebit antichristus nō tñ erit i an tixpo dyabolꝰ sicut i demoniacis. qz tunc sibi non iputaretur peccatuz. sed quia sic possidebit eum q̄ pro sua voluntate ichi nabit eum cum assensu liberi arbitrij. Unde super illud. ij. Thessa. ij. Cuius ad uentus erit secundum operationez sathanē dicit glo. Non tamē sine ꝑsensu. vt fre netici qui culpam non habent. quia si sic peraretur a dyabolo nō imputaretur. ḋc quid ageret. q̄ āt incipiat esse malus ex vtero matris probatur p illud ps. xlviij. Trāsgressorem de ventre noui te. tc. Hoc di citur de antichristo sicut hiere. i. dicitur beato Johanni baptiste. Priusq; te for marem in vtero noui te. tc. ¶ Quarto vbi nascetur. quia i Babylonia. Apoca. xvii. Babylon magna mater fornicatio num. S Circa progressum nota quattuor. Primo vibi nutriet. quia i illis ciuitatibus scilicet nutriendus est Coro saim t Bethsaida. Uñ super illo verbo Mathei xi. Ue tibi Corosai ve tibi Beth saida dicit Augustinꝰ. Ideo imprecatur et improperat deus istis ciuitatibꝰ. quia in eis conuersatus est filius perditionis. Secando a quibus nutrietur. quia a mal chitis et magis Babilonis et docebunt eum omnem artem magicam sicut dicit Aug. Nutrietur etiam a spiritibus mali gnis. qz propter icātationes suas quoti die ei famulabuntur et assistent ei comites in diuersis. Apoca. xvi. Uidi de ore bestie t de ore pseudo prophete. propter incantationes quas de ore emittet exire spiritus immundos. Tercio qui populi ei adherebunt. qz populus iudeorum Jo han. v. Alius veniet in nomine ipsius t il lum accipient. Quarto in qua etate inci piet hec cōia qz i adolescētia Eccle. xxiiii. Uidi cunctos viventes q̄ ābulabant sub sole cum adolescēte secūdo. s. antichristo. Nam primus adolescens fuit xps. In il la ergo etate icipiet predicare qua t xps. D Circa cultū eius similiter nota q̄t tuor cultus per quos attrahit diuersos ad se. Primo q̄ vt attrahat ad se iudeos dicet se eē messiam i lege promissū verum deū et verū hominem. t reedificare tēplū Salomonis. dicens se velle restaurare ri tum mosy. ij. Tessa. ij. Qui gloriatur t ex tollitur sup omne quod dicit deꝰ aut qđ colit. ita vt in templo dei sedeat ostendēs se tanq; ipse sit deus. Dicet eni iudeis se velle destruere omnē ydolatriā Dañ. xi. Elevavit aduersus omnē deū Uerūtamē cor eius erit ad destruendm omnē cultuz iudeorū. Lodē. viii. c. dr. Et cor eiꝰ aduer sus testamentum sanctū. Itē i eodē. viij. Usq; ad principē fortitudinis magnifica tus ē. t ab eo tulit iuge sacrificium. Scōo vt attrahat gentiles et ydolatras faciet simulachrū t statuā. t per incantationes mittet in ipsum spiritū malignuz ad dan dum responsa. t vocabit ipsum deum mo azim. Apoxiij. Datum est ei vt daret spi ritū imagini bestie vt loquatur ipsa ima go bestie. et faciet vt quicumq; non ado rauerit imaginem bestie occidat. Danie lis. xi. Deū patrū suorum non reputabit. deū āt moazim statuet in loco suo et ve nerabitur. Moazim interpretatur presi dium. qz ponet edictum vt quicūq; fuge rit ad statuā illā sit securus t non occida tur ob reverētiā statue. Hanc etiam ima ginem faciet ab omnibus adorari. vt di citur Apoca. xiij. Tercio vt attrahat ad se xpianos dicet se christuz venisse ad iu dicium sicut promisit in euangelio. Et o stendet se mortuuz. t tercia die resurget. Apoca. xiij. Et vidi vnum de capitibus suis quasi occisum in morte. dicit glosa. i terliniaris Similabit se antichristꝰ mor tuū. et p triduū latēs post appebit dicēs se suscitatū. t plagā mortis eius curatam Glo. Arte magica ascendet in aera feren tibus eū demonibus et sic curabitur pla ga mortis eius et qui primo mortuus cre debat post vinus reputabitur. Et hoc est quod ibidem sequit. Et admirata est vni uersa terra post bestiam. Et adoraverūt draconē. s. dyabolū qui dedit potestatē bestie. s. surgēdi. t adoraverunt bestiam id est antichristum. Quarto vt attrahat ad se omnē hominē peritum et magnum ponet caracterem in fronte et manu dex tera. vt distinguant sui ab alienis. et ne

mo possit emere vel vēdere nisi habuerit signū. Apoca. xiij. Facit omnes pusillos et magnos diuites t pauperes seruos t li beros habere caracterem in manibꝰ t in frontibus ne quis possit emere vel vēde re nisi habeat caracterē bestie aut nomē eius. Z Circa conflictū eius nota. q̄ cōtra triplicē populū dimicabit. s. contra clericos/nobiles/t mercatores. Clericos et laycos expugnabit t ad se trahet p ra tiones naturales. Erit em̄ valde istructꝰ in scripturis philosophoꝝ Dañ. viij. Sur get rex impudēs facie t intelligēs ꝓpositiones. Job. xiij. De ore eius lōpades p cedunt. i. rōnes naturales philosophoꝝ. Milites t nobiles expugnabit t ad se tra het per distributionē terraꝝ t dignitatū Dañ xi. Multiplicabit gloriā et dabit po testatem in multis t diuidet terram gra tuito. ¶ Mercatores expugnabit t ad se trahet per aurum t argentū. Dañ. xi. Do minabit thesauroꝝ auri t argēti. t in om nibus pretiosis egypti. In eodē. viij. In copia reruz occidet plurimos. Demones em̄ revelabūt ei omnes thesauros absco ditos t maxime loculos Salomōis quos ipse suffodi fecit. Antichristus em̄ homines morientes falsa spe decepti absconderunt thesaurū suū sperātes se redire post lon gum annū quē ponebāt philosophi ad eū dem locū et carnaliter vivere sicut priꝰ. et ideo i sepulchris antiquoꝝ frequēter est inuētus thesaurꝰ. hec sepulchra inveniet dyabolꝰ antichristo Job. xxi. Ipse ad se pulchra ducet. et in congerie mortuoꝝ vi gilabit. In eodē. xli. Sternet sibi aurum quasi lutum. ¶ Populus etiam minor si militer distinguitur in tria genera homi num. scz in simplices/infirmos/t perfecte penitentes. Simplices ad se trahet p fal sos prophetas id est predicatores. Infir mos per tyrannos. et perfectos per falsa mirabilia. Hec tria notat dñs in euange lio Mathi. xxiiij. cū dicit. Surgēt pseudo prophete id est pseudo christi ad decipiē dum simplices t tradent eos in magnam tribulationem t occident. et ad infirmos cogendos dabunt signa magna vt si fieri potest in errorē inducantur electi ad per fectos commouendos. Propter has om nes tribulationes t persecutiones satha nas dicitur soluendus circa diem iudicij et dabitur ei libera potestas tentandi ho mines t nocendi. Apoca. ij. Cum consum mati fuerint mille anni. i. cum apptopin quauerit finis mundi. millenarius enim est numerus pfectꝰ. soluetur sathanas. i. dabit ei libera potestas tentādi. Et post ea iterꝝ religabit in iudicio. Apoca. ij. Ec ce dyabolus q̄ seducebat eos missus est i stagnū ignis t sulphuris vbi est bestia et pseudo ꝓphete cruciabunt in scla sclorū. R Circa obitum antichristi notāda sūt quattuor: scz tēpus/ psona interficiens locꝰ/t modꝰ. Dño nota tpꝰ: qz postq̄ pdi cauerit tribꝰ annis t dimidio ser diebus post mortē helye t Enoch iterficiet. Apoca. xi. Ciuitatē sanctā calcabūt mēsibus. xlij. Dañ. xij. Usq; quo finis hoz mirabi liū. i. quāto tpe durabit psecutio ātichri sti. Et respōdit angelꝰ t iurauit p viuētē in seculo seculoꝝ. Quia in tpꝰ t tēpora t dimidiū tpis. i. vsq; ad tres āños t mediū ¶ Secūdo nota psonaz interficientē: qa ipse xps interficiet vel michael ministerio interficiet. xps vero auctoritate. ij. Tessal ij. Quē dñs interficiet spū oris sui. In hy storijs scolasticis dicit q̄ quedā audietur vox in aere dicēs. Morere. Et statim ful minabitur antichristꝰ. ¶ Tercio nota lo cū: qz in illo loco morietꝰ vñ christꝰ ascēdit scz in mōte olineti. Cōgregabit em̄ multi tudinē exercituꝰ sui: t cum fuerit in supmo glorie sue pte multitudine exercitus sui interficiet in valitudine sua. Dañ. xi. Ue niet in valitudie vt cōterat t figat taber naculū suū inter maria sup montē inclitū maria appellat mare mortuū t circūadia cētia maria. montē inclitū appellat mon tē olineti. Et sepultur. Uenier vsq; ad sum mitatē eiꝰ: scz mōtis olineti et nemo auxi liabit ei: scz qñ interficiet a xpo. ¶ Quar to nota modū: qz interficiet subito, t absq; manu hominis t cūctis videntibus. Job. xxiiij. Subito morietꝰ t auferēt violentū id est ātichristū sine manu. In eodē. iij. c. Uidentibus cunctis precipietur.

Z Circa terciū: scz statū purgatiōis que fiet p ignē nota pambula q̄ sequent statū antichristi t pcedēt ignē purgatiōis Primo q̄ spaciū penitēdi post mortē anti christi. ergo dabit spaciū. xl. diez. ad peni tētiā illis q̄ in psecutiōe antixpi negaue rūt fidē. Dañ. xij. In tpe illo cū postra fue rit abominatio in desolationē. i. antixps qui abominabilē se erigebat ad adorādū deis mille. ccxc. id est tres annos cū dimi dio: qz tāto tpe durabit. Et postea sequit Beatus qui expectat et pervenit ad dies M. ccccxxv. In hoc em̄ numero iuenitur spacium. xlv dierum datum ad peniten dum. Nam si diebus mille. ccxc. addātur

dies.xlv.sunt.Mcccxxxv.Est ergo sensus Beatus qui post hos dies persecutionis virerit qui sunt dies mille.ccc. ꝛ puenit ad dies.xlv.superadditos ad penitentiā qui simul omēs sūt.Mcccxxx. sicut dicit magister in hystoriis in vltima visiōe Danielis.Et in isto tēpore omnes iudei conuertētur.ps. lvj. Cōuertenk ad vesperā. et famem patienk vt canes.s.mūdi.videntes em̄ se deceptos ab antichristo conuertenk ad christū.Et istud tēp⁹ vocatur status securitatis.Dicēt em̄ tūc ministri antichristi:licz em̄ pnceps noster est mortu⁹ tamē pacē ꝛ securitatē habemus.ꝛ ducēt vxores ꝛ cōuiuia celebrabūt.ꝛ cū dixerit pax et securitas tūc repētinus supueniet eis interit⁹:vt dicit Apostol⁹.j.Thessal.v.Quia vt dicit Math xxiiij.Sicut i diebꝫ Noe erant homines edētes ꝛ bibētes et nuptui se tradētes.sic erit i aduētu antichristi. ¶ Post hūc statū erit stat⁹ signorū q̄ ponit hiero. que suprādicta sūt si tamen sunt vera.nā de eis apud theologos doctores dubitatio est: quidam em̄ dicūt q̄ possibilia sūt. ꝛ possibile videtur ea sic euenire. Quibusdā em̄ videt omnino absurdum: ꝛ dicūt q̄ statim post p̄habitū tēpus mūdus cōburet.Quicq̄d aūt sit p̄dictoris arbitrio relinquatur. ℣

¶ Post predicta ḡ pambula sequtur stat⁹ purgationis q̄ fiet per ignē.nam virtute dei ignis maxim⁹ generabit i terra ex cōcursu omniū causarū superiorū ꝛ inferiorū que ex sua natura habēt virtutē igniēdi que omnia diuina virt⁹ faciet simul cōcurrere.sicut factū est diluuiū ex cōcursu omniū causarū que habēt pluuiam generare vt dicit Augustin⁹. q̄ ignis facē hui⁹ mūdi purgabit ꝛ tantū ascendet quātū aqua diluuij: q̄ purgabit bonos quos inueniet si aliq̄d in eis purgandū fuerit.boni vero et perfecti q̄ nichil purgabile habebunt resolutionem in corporibꝫ patientur sine aliqua lesione ꝛ pena: vt dicit Augustin⁹ malos aūt cōcremabit. Innouabit etiam elemēta.ij.pe.iij. Elemēta calore soluentur. Glo. Cōsumpti per ignē meliorez speciem reassumēt. Et q̄ postq̄ iste ignis cōbusserit mundū descendet ad infernū cuz reprobis diuisa ab eo luce.ps.xviij. Vor dñi intercidentis flāmam ignis. Vbi Basili⁹.Dñs ita recidet flammā ignis vt electis luceat ꝛ reprobos exurat.ꝛ in tali exustione omnia maria et omnes aque p̄ter oceanū cōburentur.ꝛ terra ita equabitur et remanebit lucida vt cristall⁹. Et sic patet primū. ℣ Sequtur secundū scz cōcomitantia ipsum iudiciū.que erūt multa.s.resurrectio corpoꝝ virtute diuina.ꝛ congregatio eorūdem ad vallē Josaphat virtute angelica. Et tūc christ⁹ veniet ad iudiciū ad dictā vallē ꝛ cum iustis et peccatoribus disceptabit.Omnia hec quecūq̄ ḡ in iudicio cōcurrent in p̄cedenti sermone satis diffuse dicta sunt.ꝛ ideo hec ibi require.ꝛ hic ampli⁹ nō dicaī. Et sic patz secundū. ℣ Sequit tertiū scz sequētia post iudiciū.s.stat⁹ innouationis mūdi qui erit post iudiciū ascēdētib⁹ electis cū christo ad celū. ꝛ descendētib⁹ impijs ad infernū:quia sicut hō inouabit in corpore et in omnib⁹ sensib⁹ corporis.cui⁹ innouationi hic non insisto:q̄ ad resurrectionez corporis pertinet.ita mundus innouabit post iudiciū ꝛ superiora ꝛ inferiora.In superioribus inouabitur firmamentū:quia quadā luce resurrectōis clarebit ꝛ q̄escet mobile vlterius nō mouendū. Vñ glo.super illud Isaie.Celi sicut fum⁹ liquescent dicit Celi noui ꝛ terra nova quasi quadā resurrectiōis virtute glorificata clarebūt Item inouabit sol: q̄a lucebit simpliciter sicut lux septem dier.i.lux ante peccatuz quia p̄ peccatū omnia sunt deteriorata in odiū hominis.Isa.xij. Erit lux solis sicut septē dier. Vbi dicit glo.q̄ in septuplum plus lucebit q̄m fecit ante peccatū.Stabit etiā immobilis in oriēte vbi creat⁹ est nūq̄m ad occasuz tendēs:nec eclipsim patiēs Abac.iij Sol et luna steterunt in habitaculo suo. Propter hoc totuz tempus futurum dicitur vna dies:quia nox ei non succedit.zacharie.xiij.Erit dies que nota est dño ꝛ non dies neq̄ nox.Et quia vt dicit phs. Tēpus est numer⁹ motꝰ p pri⁹ ꝛ posteri⁹.ꝛ mot⁹ nec in firmamēto nec i sole ꝛ astris erit:seq̄t q̄ vlteri⁹ tps nō erit Apocal.x. Tēp⁹ iam nō erit. ¶ Itē inouabitur luna:quia habebit lumen a se ꝛ non a sole sicut modo habet.ps.lxxxviij. Luna perfecta in eternum.Item habebit tantā lucem quantam habuit sol ante peccatuz Isaie.iij.Erat lux lune sicut lux solis Itē non minuetur/ nec deficiet/ nec patietur vltra eclipsim.Isaie.vj. Nō occidet vltra sol tuus ꝛ luna tua non minuetur. ¶ In inferioribus vero innouabuntur quattuor elementa.et primo ignis clarior erit. Secundo aer: quia erit sine turbine/ pluuia/ꝛ tonitruo.Item ex aere et luce infusa erit vnuz corpus:sicut cristallus habet lucem incorporatā.modo lux accedit aeri

et recedit.Unde in illa alteratione que fiet per ignem illa ꝓmunicabūt aer ignis celū et aqua.et oia ista dicenk celum vnum. Unde in apoca.xxi. Vidi celū nouū et terram nouam. sumit celum pro tribus elementis sicut dicit glosa. Iterz carebit qualitatib⁹ corruptibilib⁹ sicut caliditate frigiditate.humiditate:et siccitate:remanebunt tamen qualitatum radices in aere. Tercio aqua inouabitur q̄ i aere nō erit fluxibilis.ꝛ q̄ ē proprietas patricipalis aque ꝓpter hoc dicit Apoca.xxi.Et mare tam non est. Item carebit potentia extinguendi Sap.xix. aqua extinguendi naturam oblita est. Item carebit corruptione et potentia corrumpendi:quia omnis corruptio ab humiditate est:que in aqua nō erit.Uñ glo.super illo verbo.pet.iij. elementa calore soluentur. dicit elementa quattuor quibus hic mundus constat ille magnus ignis comburet.neq̄ omnia consumet vt non sint.sed duo ex toto consumet:duo in meliorem restituet faciem.q̄ quidam exponunt de igne ꝛ aqua que ex toto dicunk consumi quo ad vlum illarū qualitatū scz caliditatis et humiditatis Aqua em̄ non habebit ptātem extinguēdi vl fluēdi.neq̄ ignis cōburēdi.Quarto innouabitur terra.quia non erit obscura sz lucida sicut cristallus. Itē non habebit vsū germinādi nec ea erūt vegetabilia. Item erit tota plana. Isa:xlviij. Humiliabitur omnis mōs ꝛ collis. Hāc inouationem expectant omnes creature ꝓpter q̄s dicit Apost Ro. viij. q̄ omis creatura igemiscit ꝛ parturit vsq̄ adhuc q̄ ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis i libertatem filiorum dei. Ibidem.

¶ De epistola Sermo quart⁹.

Quecūq̄ scripta sūt ad nostrā doctrinā scripta sūt Ro.xv. in hac dñica eccle. recitat aduētū xp̄i ad iudiciū generale in fine mūdi.de quo iudicio mlta scripta sūt valde ꝛ precedētia signa et concomitantia ꝛ sub sequētia vt in predictis est ostensum.que omnia sunt scripta et ecclesia recitat ad nos eruiendum vt de ipso iudicio ꝛ de his que ad illud concurrunt eruditi ad ipsum preparemur vt decet iacula eni q̄ preuidentur minus fuerunt vt dicit Grego. ¶ De hac eniz materia epistola presens loqui videtur ostēdens q̄ omnia que deus pater prophetas suos scribere mandauit et que ei⁹ filius hō factus in terra est operatus omnia sunt ad nostram doctrinam ꝛ animaꝝ salutez perpetuo consequendā. In qua quidē epistola apostolus quattuor facit. ℣ Primo enim totā diuinā paginā ad nr̄am dicit eē scriptam eruditionē.ibi.Quecunq̄ scripta. Secundo vt omnes idē sentiam⁹ exēplo xp̄i ꝛ fx xp̄z.ꝛ hoc ad dei honorē.ad ipsū deū suaz fundit oratiōnē.ibi.de⁹ āt patiētie ꝛ sola ei⁹ det idipsū vobis sapere ꝛc. Tercio vt i obsequijs charitatis et infirmitatū tolerātia iuicē supportem⁹.sicut et xp̄s nos suscepit ꝛ supportauit piā ponit exhortationē.ibi.propter q̄s suscipite iuicez sicut et xp̄s suscepit,vos. Quarto vt omni gaudio spūali ꝛ pace repleamur iterato subiūgit depcationē.ibi. De⁹ āt spei repleat vos omni gaudio ꝛ pace ꝛc. ¶ Prio ergo dicit totā scripturam esse scriptam ad nostram eruditionem:et hoc est quecunq̄ scripta sunt siue in veteri testamento siue in nouo:siue de deo siue de celo vel mundo vel inferno: vel de angelis vel de animabus vel de aduentu christi in mundum vel de aduentu eiusdem ad iudicium omnia ad eruditionem nostrā deus scribi fecit per seruos suos vt in ipsis de credendis sperandis et agendis eruditamur: et vt p patientiā in aduersis.et per consolationem in prosperis scripturaruz .i.quae scriptura docent mandant habere veram spem de bonis eternis mereamur . vt nec propter aduersa nec propter prospera ab isto cum spe decidamus. Hoc enim scripture mandant vt non frāgamur aduersis nec prosperis dissoluamur sed firmam spem tanq̄m anchoram in aduersis et prosperis retinentes ad brauiuz superne vocatōis curramus. ℣ Circa hoc verbum ad nostram instructionem notandum q̄ multa scripta sunt tam in veteri q̄m in nouo testamento. a quibus tam magnam doctrinam accipere possumus et debemus. hoc est enim magis larum verbū ad predicandum et exponendum q̄m sit in tota scriptura. Ubi nota q̄ est quadruplex liber scilicet liber creature . liber scripture . liber gratie. et liber glorie . In quolibet istorum multa sunt scripta ad nostram doctrinam. ¶ Primus liber est liber creaturarum de quo dicitur Gene.i. In ptincipio creauit deus celum et terram.scz cōtinens et contentum. Ex quo instruimur ad fidem de deo habendam. q̄ in rerum creatione reluceat dei omnipotentia q̄ patri appropriatur. In reruz vero ordinati

one dei sapiẽtia que filio attribuitur. In rerũ autẽ cõseruatione dei bonitas que spiritui sancto attribuit. Ex quo patet q̃ vn⁹ est deus in trib⁹ personis consistens qui creauit ordinauit ꝛ regit oia Ro.i. Inuisibilia dei per ea q̃ facta sũt intellecta cõspiciunt. sempiterna quoq; virtus ei⁹ et diuinitas. Sap.xiij. A magnitudie ei⁹ speciei ꝛ creature cognoscibiliter poterit hoꝝ creator videri. Iste vocat liber creaturarum in quo mirabilia possumus speculari. prouer.vi. Vade ad formicã o piger et cõsidera vias ei⁹ ꝛ discе sapientiã Et dicas hec de obediẽtia celi ꝛ de fructuositate terre: de elemẽtis: de natura multorum animalium. ℟ Secundus liber est liber scripture qui continet totuz vetus testamentũ i quo multa sũt scripta Nam primo inuenim⁹ scriptũ in Genesi. i.c.q̃ de⁹ hominem magna dignitate dotauit. Faciam⁹ inquit hominem ad imaginẽ nostrã vt p̃sit piscibus maris ꝛ volatilibus celi et bestijs terre vniuersecq; creature. De cuius excellentia miratur propheta in psal.d. Quid ẽ homo q̃ memor es eius. Omnia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ oues ꝛ boues vniuersas ꝛc. Ex quo instruimur q̃ maximã dilectionẽ ad deũ habere debem⁹ quia tales nos fecit ꝛ omnia propter nos. Instruimur etiam q̃ animam ꝛ naturã nostrã sic excellentẽ in magna reuerentia ꝛ puritate conseruare debem⁹ et non in luto viciox labefactare. Eccle. ix. Fili in mansuetudie seruа animã tuaz et da illi honorẽ scõz meritũ ꝛ sãctitatem id est dignitatẽ. Sz inuenim⁹ etiã scriptuz in Genesi q̃ deus propter peccatũ ꝛ mandati transgressionem expulit hominez de paradiso ꝛ quasi tota illa excellẽtia spoliauit ac infinitis bonis priuauit. ac infinit⁹ miseriis cum tota sua posteritate adiudicauit. ¶ Ex quo instruimur q̃ supra omnia cũ ita sit peccatũ detestari debem⁹ q̃ nobis tot bona abstulit ꝛ tot malis addixit. Eccle.xxi. Qui l vno offẽdit multa bona perdet. Tercio inuenim⁹ in scripturis iterũ i gen.vi.c.q̃ ꝓpter peccatũ carnis. omnis el caro corruperat viã suã de⁹ totũ gen⁹ humanũ pter octo in diluuio dẽleuit ꝛ dixit. Penitet me feciss hominẽ. Ex quo instruimur q̃ carnalis concupiscentia est illa vorago in qua genus humanũ suffocatur. et est ignis ipsum consumens Ad quod significandu⁹ ignis super sodomitas descendit turpiori peccato carnis fedatos. Job.xxi. Ignis est ysq; ad consumationem deuorãs et omnis eradicãs scz.germina virtutũ. ꝛ ideo quantũ possumus corpus nostr̃ macerare debem⁹ ne taliter suffocemur ꝛ taliter comburamur Au. Carnẽ vraz domate feminas, et abstinentia esce vel po⁹ quãtũ valitudo permittit Ũs de istis dicit Hebre.xi. Circuierũt i melot. i pe.ca.egẽ.an.affli. ¶ Quarto inuenim⁹ scriptũ ste; i Esa.xi.c.q̃ i edificatione turris babi. deus diuisit labiuz vnũ in.lxx. linguas. quam filij hominũ ex magna superbia edificabant coquentes lateres pro saxis ꝛ bitumen pro cemento cuius cacumen vsq; ad celum volebant erigere vt ex altitudine non timerent amplius a diluuio aque et ex lateribus qui non leduntur ab igne non timerent futurũ iudiciũ per ignẽ fiendũ. ꝛ sic cogitabãt dei potẽtiam subterfugere. Ex quo istruimur q̃ ois diuisio ꝛ discordia est ex superbia. ab ipsa enim omnis perditio initium sumpsit vt dicitur Thob. iiij. Quicunq; enim peccat superbit et cõtra deũ erigit. dum ei⁹ mandata cõtemnit ꝛ contra ipsa facit et ei⁹ gratiam et dona proiicit tanq̃ lutũ ꝓpter quod homo separatur a sanctis ab ecclesia iustorũ et a merito passionis xp̃i et omnium electorum. a virtutib⁹ et donis spiritussancti et pace et proximi vnitate. q̃ inter superbos semper iurgia sunt vt dicitur ꝓuerbi.xiij. Et breuiter ab omni bono separatur. Isa.lix. Iniquitates vestre diuiserũt inter nos ꝛ deuzerunt. Ex quo patet q̃ super omnia debemus superbiaz detestari et humilitatem sectari per quam homo multipliciter exaltatur petri.pe.v. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempore ꝛc. Luce.xiiij. Omnis qui se exaltat humiliabitur. ꝛc. ¶ Quinto inuenimus scriptum. Exodi.xiij. quõ deus eduxit populum suum per manum validã de egypto a seruitute pharaonis ipso cum exercitu suo suffocato in mari. et quõ mirabilib⁹ beneficijs est ipsum per desertuz ꝓsecutus. Nam columna nubis per diem ꝛ colũna ignis per noctẽ nũq̃ ipsis defuit. ꝛ mãna ãgelox panis cib⁹ optim⁹ p q̃dragintã ãnos de celo exhibit⁹ fuit eis. Ex quo instruimur q̃ de⁹ populũ suũ de manu hostiũ eripit ꝛ ipsũ innumerabilibus beneficijs per desertũ mũdi prosequit. Nã ignẽ spiritussancti mittit qui eos accendit et purificat et illuminat. et nubem refrigerii eis tribuit in adũersis. Danie.iii. Fecit medium fornacis quasi ventum roris

flantem. i. Cor.i. Fidelis deus qui nõ patiet nos tẽptari sup id qõ poteritis: sz faciet cũ tẽptatione prouentum vt possitis sustinere. Et iõ si bene agimus multũ i dõo cõfidere dẽmus ps.xxxi. Spera in domino ꝛ fac bo. Sexto inuenim⁹ i Leui. vij. q̃ de⁹ sacerdotes et leuitas de populo seq̃stranit ad cultũ deo exhibendũ ꝛ istituit sacrificia ad peccatox ostensionem. illud sacrificiũ verũ aque imaculate significantia per quod peccatũ non est ostensum sz ablatũ a quo fluxerũt omnia sacramenta ecclesie que habẽt i ei⁹ sanguine efficaciã ois peccata delere. Ex quo istruimur q̃ ad cultũ diuinũ semper sũt aliqui ordinandi. et q̃ sacramẽta ecclesie per ista sacrificia figurata denote ꝛ pure debemus suscipere vt a peccatis mũdemur ꝛ salutẽ anime conseq̃mur. Math.xvi. q̃ crediderit ꝛ baptisat⁹ fuerit salu⁹ erit. Ipsa enim sunt medicine leuissime ꝛ efficacissime et sine rerum dispẽdio omnẽ languorez animе sanant sine quibus salus hois haberi non potest. ¶ Septio inuenimus in libro Numerox. xxiij. c. omnes mãsiones quas fecerũt filij israheli deserto numeratas ꝛ inscriptas fuisse. Ex quo istruimur q̃ omnia tẽpora nostra ꝛ oia opera nostra ꝛ omnes mansiones quas facimus i mundi deserto scribũtur i libro et in iudicio coram deo de omnibus districtam rõnẽ deo reddemus: et propter ipsa et de ipsis iudicabimur. siue ad vitã siue mortẽ. Da.vij. iudiciũ sedit ꝛ libri aperti sũt vñ Bern. omnẽ tẽpus tibi impẽsum requirek⁹ te qualiter sit expensum Math.x. Sed et capilli capitis vestri numerati sunt. quia minima vestra deus numerat. Propter quod valde ambulare debemus caute cum obseruemur in omni vita nostra. Epheseos v. Videte quõ caute ambuletis. ¶ Octauo inuenimus Deut.i.c. quomõ Moyses seruus dei et omnis illa cõgregatio que egressa est de egypto vltra sexcentа milia hominum pugnatorum pro quibusdam peccatis omnes pter duos scz Josue ꝛ Caleph filium Jephone mortui sunt in deserto nec terrã promissionis potuerũt intrare. Ex quo instruimus q̃ deus populum suum in hoc mundo punit ne puniat in futuro Augustinus. Ideo diuina bonitas irascitur. maxime in hoc seculo ne iratus fiat in futuro: et misericorditer adhibet tẽporalẽ seueritatẽ ne eternam iuste inferat vltionem. nec terram lacte et melle manantem in hoc mundo populo suo cõfert vt tãdem dulcedine eterne satietatis reficiat: ꝛ iõ dei flagella cum gaudio ꝛ hilaritate patiẽter sustiere debem⁹. q̃ in ipsis purgamur istruimur et mẽdamur et vt filij dei ꝛ nõ vt adulteri tractamur Hebre.xi. Si extra disciplinã estis ergo adulteri ꝛ non filij dei estis. Quẽ eni diligit deus cor.sta.ãt om.fi. quem re.ij. Wachs vi. Etenim non sinere peccatores ex sentẽtia agere sed status vltionez adhibere magni beneficij ẽ iudiciũ. ¶ Nono inuenimus Josue quõ dñs per Josue illas septẽ ipsas ꝛ pessimas nationes deleuit. et ciuitates eox succẽdit ꝛ popul⁹ dei totaz occupauit. Ex quo instruimur q̃ ipũ et filij eox propter eos exterminãtur a terra et bona eox alijs tradũtur. psal. Filij ei⁹ fiãt orphani ꝛ vxor ei⁹ vidua et episco.c. acci. alter. nutãtes trãsferent filij ei⁹ mẽdicẽt ꝛ efficiantur de habitationib⁹ suis. Scrutet feneratoꝛ omnẽ substãtiã eius ꝛ diripiant ali. la. ei⁹. Sic mãdauit Achab deleri cũ tota progenie sua: vt ptz.iiij. Regum xxi. Exo.ij. Ego sum deus zelotes vindicans iniquitatẽ patrũ in filios i terciam et quartã generationẽ Ex quo pz q̃ dei flagella iferunt bonis ad correptionẽ ꝛ emẽdationẽ: et malis ad exterminationẽ ꝛ futurox tormentox inceptionẽ. Unde i vita ista incipit eis ifernus ꝛ de tormentis trãseunt ad tormenta Job.xxiiij. Ab aquis niuium transeunt ad calorem niuiũ. Sic trãsiuit pharao cũ egyptijs de plagis ad plagas vt ptz in Exodo. ¶ Decimo inuenimus Judicium.ij.c.q̃ de mandato dei in dices constituti sunt qui populũ iudicabant vel cõsolabant. Ex quo istruimur q̃ ois potestas seu minister dei est vltor in iram ꝛ q̃ male agit vt dicit apls. Ro.xiij. Prouerbiorũ.viij. Per me reges regnãt et legũ conditores iusta decernunt. Ex quo ptz q̃ dominis temporalibus obedire tenemur et statuta eorum iusta que diuine iustitie non contradicunt et rite et pro cõmuni vtilitate omniũ statuuntur etiã q̃ntum ad conscientiã seruare tenemur: ꝛ cõtrarium facientes penã que tarak tenentur soluere. Multi aũt cõtrarium dicunt male dicentes q̃ homini statura et lex si transgrediantur ea homines nõ obligãt conscientiam sed bursam. Contra quod dicit Ro.xiij. Qui potestati resistit dei ordinationi resistit. Co.iij. Serui obedite per omnia dominis vestris. scilz carnalibus non ad oculum seruientes quasi hominibus placentes sed i simplicitate cor

bis sicut timētes deū. ¶ Undecimo inue nim⁹ i libro Regū. i. q̄ dominus ifurore filios israhel dedit legē ⁊ regnum dignita tē. Un dicit Osee xiij. Dabo iquit tibi re gē in furore meo Et quo istruimur q̄ di gnitas humana seu mundana non est ap petēda nec deus libenter eā hominibus ofert: quia i ea multe vanitates ⁊ iusticie continent. Unde Saul primo rege ā deo ꝓstituto dicitur q̄ quando est factus rex non erat vir melior i omni israhel qui po stea in regis dignitate factus ē valde ma lus. hoc est signum q̄ temporali dignitate fulgentes et temporali iocunditate letā tes non sint multi amici dei. Et ad signifi candum q̄ temporalis dignitas vana sit. et per consequens non appetēda semper quando in libro Regū dicit talis fuit et tantus regnauit: addit ⁊ mortu⁹ ē. Mors enim optime ostendit quoniam humana dignitas vana est. Nam rex et imperator sicut et cetteri sub terra reconduntur nec potentia nec delicie nec diuitie eos comi tantur. sed facit eos omnia predicta relin quere. ⁊ melius esset eis nunq̄ habuisse Job. xxvij. Dives cum dormierit nihil se cum auferet Ecclesia. lxi. O mors q̄m a ma ra est memoria tua homini pacem haben ti in substantijs suis. Et sic patet de duo bus libris scz creature et scripture.

S Tercius liber qui est liber gra tie est totū nouū testamentū. quia nouus testamentus est principaliter ipsa gratia spūssancti q̄ dat fidelib⁹ a xpo Ipse ergo xps est liber gratie q̄ est scriptus intus ⁊ foris vt dicit Ezechiel. ij. quantū ad diui nitatē ⁊ humanitatē quia vtrobiq̄ doctri na magna laenitur qui est forma et exem plum totius xpiane religionis. quem in tota vita nostra imitari et speculari debe mus Jo. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quēadmodum ego feci ita ⁊ vos facia tis. De quo libro grādis nobis restat ser mo. Sed q̄ imbecilles sum⁹ ad audiēdū dimittatur ad presens. T Quartus liber est liber glorie in quo beati legunt et ipsum legendo omnia sciunt. quem se mel legere est omnia scire. vt dicit Augu. Et sic ptz q̄ in quattuor libris scz creatu rarū scripturarū. gē. et glorie. multa scri pta sunt ad eruditionē nostrā. Et sic patz primum. U Secundo apostolus vt exemplo christi idem omnes sentiam⁹ et vnanimes deū honoremus suam fūdit o rationem dicēs. Deus patientie ⁊ solacij id est consolationis supple dator. det po bis idipsum sapere i alterutrū. i. sapiētes facere vt vnus alterum supportare sciat et ei placere. ⁊ vt oīs credatis et idē di catis. i. Cor. i. Idipsum dicatis oīs. ⁊ nō sint i vobis scismata. ⁊ hoc sic ꝑz Jesū xp̄z et ꝑm exemplū Jesu xp̄i qui oīs homies ad vnitatem reduxit. et hoc idē peto pro vobis vt vos vnanimes i corde ⁊ vno ore i locutione glorificetis deum qui vos cre auit et patrem domini nostri Jesu christi qui vos cum filio Jesu xpo naturali in fi lios adoptauit. Et sic patet secundum

X Tercio apostolus vt invicez sup portemus in obsequijs charitatis et fir mitatū tolerātia sicut et xps suscepit nos piā ponit exhortationez dicēs ꝓpt q̄ scz vt deū honorez: suscipite inuicē Lestis i aliquo infirmi et si in aliquo idigeris vn⁹ seruat alteri: ⁊ hoc sicut ⁊ xps sucepit vos ducens ⁊ eleuās i honorē dei. glo. vt vos faceret imortales ymo quasi deos et dei filios. ꝑs. lxxxi. Ego dixi dij estis ⁊ filij ex celsū omnes. Suscepit enim nos christus sicut nutricius ad informandum Itez no stras tolerando o miserias: ⁊ nobis sua be neficia exhibendo. Sic et nos invicem su scipere debemus. y Consequenter ponit modus quō xps suscepit nos q̄ in deos suscepit ꝑz veritatē. et gentiles ꝑm misericordiā ⁊ ostēdit q̄ hic debem⁹ nos suscipere invicē ⁊ rōne veritatis iusticie et rōne misericordie. Et hoc ē quod dicit cō sequenter. Dico ei xp̄z fuisse ministrū scz ꝑdicatorē ⁊ apostolū circūcisiōis: ⁊ ꝓpter circūcisionē scz iudeorum. q̄ illis specia liter missus ē ⁊ in ꝓpijs personis eis ꝑdi cauit. Mathei. xv. Non sum miss⁹ nisi ad oues que perierūt dom⁹ israhel. Et hoc ꝓpter veritatē dei. s. ostēdēdā. Et postea exponit se dicēs. Ad cōfirmādas id ē im plendas promissiones patrū. i. patribus veteris testamēti factas. Gen. xxij. In se mine tuo benedicent⁹ omnes gentes. Et sic gentes xps suscepit ex sola misericor dia et hoc sic Gentes aūt dico habere ho norare deum super misericordiam. id est de misericordia sibi facta q̄ non ex operi bus iusticie que fecimus nos. scz secundū misericordiam salvos nos fecit. Tit. iij.

A Et hoc scilz q̄ gentes debent ho norare deum super misericordia sibi fa cta probat per quattuor autoritates. Et prima respicit misericordiā sibi impensā super infusione fidei quam deus gentib⁹ infudit. ibi. propteres confitebor tibi in gentibus domine. Secunda vero super

infusione charitatis primi. ibi. Letamini gētes cum plebe ei⁹. Tercia aūt sup in fusione charitatis dei. ibi. Laudate dñm omnes gētes. Quarta sup infusione vere spei: ibi. Erit radix Jesse. He aūt sunt tres virtutes. s. fides / spes / ⁊ charitas. p quas omnes gētes saluate sunt. Dicit ergo gē tes laudare debere deū de misericordia sibi impensa sup infusione fidei quā de⁹ in misericordia eis infudit. Et hoc est qō dicit. O dñe. loqtur christus ad patrē. cō fitebor tibi in gentib⁹. i. faciā gētes con fessione fidei tuā diuinitatem cōfiteri. et nomini tuo. i filio tuo incarnato per quē cognoscēris sicut res per nomē. faciā gen tes cantare. i. aperte confiteri eius huma nitatem ⁊ incarnationem affirmando. In his antē duobus perfecta consistit fides. Item gentes debent deum honorare pro pter infusionem caritatis et vnitatis pro prie: quia coniunxit eas cū plebe sua vin culo dilectionis fidei et vnitate ecclesie. ita q̄ est vnum ouile et vnus pastor. Sic ergo dicit. Letamini gentes cū plebe ei⁹ cui ex dei misericordia iuncti estis. Item gentes debent deum honorare pro infu sione charitatis dei. In qua laudent deū et tota dilectiōe vt filij dei ⁊ hoc est. Lau date omnes gentes dñm: scilicet pro dile ctione quam vos facit habere ad illum. laudate eum vocibus et magnificate mu neribus. Item gentes debent honorare deum pro infusione firme spei: quia fecit et facit eas sperare in christū. q̄ ꝓcedit de radice iesse ⁊ a mortuis resurrexit. Et hoc ibi. Erit radix Jesse. ⁊ ex hac ille ꝓcedet qui exurget. s. a mortuis regere id est ad regēdū gētes i fide ⁊ bonis op⁹ ⁊ gētes in eū spabūt. i. p eū spabūt hērevitā eter nā Gen. xlix. Et ipse erit expectatio gēnū Et nota q̄ Jesse dicitur radix. ⁊ david ar bor. beata maria ram⁹ ⁊ christ⁹ flos ⁊ fru ct⁹. Isa. xj. Egredietur virga de radice iesse et flos de radice ei⁹ ascēdet. Et sic ptz ter ciū. ¶ Quarto ⁊ vltimo iterato subiūgit deprecationem. ibi. Deus aūt spei scz in fusor et in quo sperare debemus. repleat vos omni gaudio spūali quo sitis bñ ordi nati ad deuz. ⁊ pace qua sitis bñ ordinati ad proximum. et hoc est in credendo scilz in his que sunt fidei sitis concordes. ⁊ vir tute spūssancti id est in charitate que dici tur spiritussancti virtus. Et sic patet quar tum

¶ Dominica tercia aduentus de euan gelio. ¶ Sermo quintus.

QUam audisset Jo hannes in vinculis ops christi mittēs duos de discipulis suis ait illi. Tu es q̄ venturus es an aliū expecta mus. Math. xj. In hac tercia dñica aduē tus recolit christi aduent⁹ ad limbū. De hoc em̄ videt Johannes petere. s. an xps qui per se in mūdū venerat etiā ad infer ni claustra per se descēdat. vt dicit Greg. Per quē aduētū intelligitur aduent⁹ filij dei in morte hois. In morte nāq̄ filius dei et ad mortuos ⁊ ad limbū descēdit. Qui q̄ dē aduētus filij dei in morte est cum ꝓpa ratione ⁊ timore expectādus. Et iō eccle sia ad hūc nos omēs fideles iuitat dicēs. Surgite vigilemus: q̄ nescitis qñ veniet dñs Lu. xij. Et vos estote parati: q̄ qua hora nō putatis dñs veniet. Potest etiaz per aduētū xp̄i ad limbū aduentus xp̄i in mentē significari. Quia sicut sancti pres quasi in quodā carcere ꝓ culpa ꝓmor parentū in limbo manebāt: sic ⁊ nos ꝓ eadē culpa in valle hui⁹ mūdi detinemur. ⁊ in ea tanq̄ ꝓfinia demoramur. ⁊ filiū dei tā q̄m in mētes nostras spūaliter venire desi deram⁹. q̄ nos cōsolet dicētes. Isa. lxiij. Utinaz disrumperes celos ⁊ descēderes. Sic ergo i hac dñica aduēt⁹ xp̄i ad limbū recolit. de quo Johānes in euāgelio hic q̄rere videt. In quo q̄dē euāgelio q̄ttuor summarie cōtinent. Primū est Johannis vinculatio dolorosa. ibi. Cū audisset Jo. in vin. op. xp̄i. Secūdū est iohānis inter rogatio fructuosa. ibi. Tu es q̄ venturus es an aliū expectam⁹? Tercium est christi virtuosa respōsio. ibi. Respōdēs aūt ies⁹ ait illis. Euntes renūciate Jo. q̄ vi. ⁊ audi stis. ceci vident ⁊c. Quartū est de iohāne a xpo facta recōmēdatio copiosa: ibi. Illis aūt abeūtibus cepit Jesus dicere ad tur bas de Johāne. Quid existis i desertū vi dere. ⁊c. ¶ Primo ergo ponit Johā nis vinculatio dolorosa. Herodes em̄ an tipas siue ascalonita filius regis Herodis qui innocētes occidi fecit / iohannē vincu lauit / ⁊ in carcere posuit. Herodes em̄ a grippa filius Aristoboli filij regis herodis et fratris illi⁹ Herodis ascalonite occidit Jacobū fratrē Johānis gladio ⁊ petrum in carcere religauit. Qualis q̄ pater talis filius ⁊ nepos etiaz fuit. In carcere ergo predicti herodis Johānes existēs ⁊ audi ens mirabilia opera q̄ xps faciebat misit duos discipulos suos quoruz nomina ta centur. vt ex parte sua christum interroga.

rent dicentes. Tu es qui vēturus es. ꝛc. ¶ Circa hāc ꝑmā partē: scz Johānis vinculationē tria notant ad nostrā edificationē. s. vinculationis Johānis admiratio. quō Johannes vsq; hodie in vinculis detinet: ꝛ ꝙs per Johannē in vinculis significet. Primo ergo notatur magna admiratio q̄ ex Johānis vinculatiō e cōsurgit q̄ quidē admiratio ex quattuor causat. s. ex parte Johānis/ex pte Herodis/ex parte Herodiadis/et ex parte cause vinculationis. ¶ Ex parte quidē Johānis: quis vt dicit Crisᵒ. Johānes scola virtutuz/magisterū vite/sanctitatis norma/forma iusticie/virginitatis speculum/pudicicie titulus/castitatis exēplū/penitētie via/peccatoꝝ venia/fidei disciplina. Johānes maior homie/par angelis/legis sanctio/apostoloꝝ vox/silētiū ꝓphaꝝ/lucerna mundi ꝓcursor iudicis/christi cattametator. i. loci ꝓparator/dñi testis. ꝛ toti⁹, nedi⁹ trinitatis. Hic tantus ꝛ talis tradit Herodi incarcerādus ꝛ saltatrici donatur. ¶ Ex parte vero Herodis cōsurgit admiratio: qz vt idē Crisᵒ. dicit Herodes prophanauit tēplū. sacerdotiū sustulit/cōfudit ordinē: temerauit regnū: corrupit imperiū. ꝛc quid erat religiōis ꝛ legis. quid vite. q̄d mor̄/q̄d fidei/quid disciplineꝙdidit ꝛ cōfudit Herodes sicarius in cuez: an nobiles latro. in socios populator/ in domesticos p̄do/plebis interēptor/occisor filioꝝ in extraneos homicida. in ꝓpios parricida/inbriās terrā cruore/sanguinē piuum in poculo crudelitatis absorbuit. ꝛ hic tā nequā ꝛ sceleꝛosus tenuit et alligauit Johannē. ¶ Ex pte aūt Herodiadis admiratio surgit: quia herodias meretrix vxor philippi ꝛ cōcubina herodis fratris eius demonū innocatrix ꝛ incātatrix/ imposterix criminū/corruptrix castitatis/ spectaculū demonū/ corruptio mor̄/ homicida sancti dei. ꝛ filia dyaboli/ꝛ mater iniq̄tatis/et ad preces tam nequissime Johānes est incarceratᵒ ꝛ morti cōdemnatᵒ. ¶ Ex parte vero cause vinculatiōis admiratio cōsurgit: qz ꝓpter iusticiā quā Johānes defendebat ꝓpter veritatē quam p̄dicabat/ꝛ ꝓpter sanctitatem quam cōtinebat est carceri mancipatᵒ ꝛ vinculis alligatus. Curissimi quis audiuit vnq̄ talia. ꝛ ꝙs de talibus plenam posset reddere rationem Ro. i. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ꝛ scientie ꝛ dei q̄m incōprehensibilia sunt iudicia eiᵒ ꝛ inuestiga. vie eiᵒ. Un quidā philosophi quesierūt (vt dicit Boetius) si deus est vnde tot mala: ꝛ si deus non est vñ tot bona? Sed ve mūdo ab scandalis: q̄a viculatio hec vsq; hodie manet. Si quis em̄ hodie vult simulis esse Johāni ꝛ desidere iusticiā ꝛ loq̄ veritatē ꝛ sanctitatem seruare. certe multas patietur tribulationes ꝛ angustias ꝛ rep. ꝛ psone incommoda multa sustiet. ij. ad thimotheū. iij. Oēs q̄ pte volūt viuere in christo Jesu psecutionē patient. Sed proth dolor plorādū est fratres: qz hodie pauci iohānes inuenīūtur q̄ defendāt iusticiā p̄dicent veritatez et contineāt sanctitatē. Psal. Non est intelligēs aut requrens deū. omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt. non est q̄ faciat bonū non est vsq; ad vnū. D ¶ Et nota q̄ sicut ꝓpter p̄dicta tria scilz iusticiā/ꝛ veritatē/ꝛ sanctitatē Johānes se incarcerari permisit. ita ꝓpter alia tria spōze ad carcerem deserti perrexit. Et primo vt manus quibᵒ dñm tāgere debebat ab omnibᵒ opibus coinq̄natis mūdi⁹ huius mundas seruaret. Secundo vt visum quo spiritūsanctū in colūbe specie visurᵒ erat immaculatū custodiret. Tercio vt auditū quo patrē dicentē. hic est filiᵒ meᵘ dilectᵒ auditurus erat. ꝛ linguā qua dicturus erat ecce agnus dei. sanctā et puram cōseruaret. Quia ergo totᵒ mūdus in maligno positᵒ est vt dicit. ij. Jo. v. Et iter latrones thesaurᵒ seruari non pōt. iō ad desertū cōfugit. Apoca. xviij. Exite de eo populus meᵘ. ꝛ participes nō sitis delictiaꝝ eius. E Secūdo notandū est q̄ Johānes vsq; hodie in vinculis tenetur. Si quis em̄ vult similis esse Johāni ꝛ defensare iusticiā/ꝛ loqui veritatez/ ꝛ cōtinere sanctitatē/ certe multas patietur persecutiones. ij. Thi. iij. Oēs q̄ pte viuere volūt in christo psecutionē patient. Johannes em̄ interp̄tatur gratia sive in quo est grā Gratia aūt ꝛ virtutes vsq; hodie in vinculis tenent ꝛ vicia regnāt. Tenet em̄ i vinculis vera fides. ꝛ infidelitas ꝛ fides mortua regnāt. ita vt videatur tēpus iudicij aduenisse in quo fides perpauca erit Luce. xviij. Cum venerit filius hominis putas ne inueniet fidem in terra. Similiter spes de deo totaliter supplantata est. et tota spes ad mundana fluxit. Isa. xxviij. Posuimus mendacium spem nostram et mendatio protecti sumus. Spes mundana notum veraciter est mendaciuz q̄ mentitur ꝛ non dat quod promittit. Similiter charitas dei et proximi est extincta. et odium et guerra vbiq; regnant. Wathei

xviij. Surget gēs ꝓtra gētē ꝛ reg. aduer. re. ꝛ q̄m abūdabit iniqui. re. ca. mul. Similiter liberalitas nō ꝓparet: scz auaricia regnat vbiq; Hie. vj. A maiore vsq; ad minorē oīa auaricie studēt. Similiter castitas nō seruat: scz luxuria oia penetrat ꝛ cor tas rūpit. Psal. Corrupti ꝛ abominabiles facti sūt Similiter humilitas nō habetur sed honor ꝛ vana gloria per oīs q̄rit Jo. xij. Dilexerunt gloriā hoim magis q̄ dei. Et breuiter vicia vbiq; regnāt ꝛ sua abūdantia replēt terrā. Gratia aūt ꝛ ꝓtutes breuiter viculātur. Osee. iiij. Nō est veritas et non est misericordia ꝛ nō ē sciētia dei in terra. Maledictū et mēdaciū et furtuz et homicidiū ꝛ adulteriū inundauerūt: ꝛ sāguis sanguinē tetigit. F Tercio notāduz q̄ per Johannem i viculis et i carcere detētum significat homo penitens i ergastulo carnis degēs. Corpus em̄ quod añ peccatū erat palatium glorie post peccatū factū est carcer miserie Job. vij. Nūq̄d mare aut cetus sum ego. q̄ circūdedisti me carcere. In quo carcere hō penitēs q̄dru plici viculo alligat. scz viculo originalis concupiscētie. viculo pōtis miserie. viculo actionis ꝓtraue et viculo charitatis fraterne. Prio ligatur viculo originalis concupiscētie que est ꝓnitas ad malū et difficultas ad bonū. ꝓpter q̄s dicit Apls. Ro. vij. Non em̄ q̄s volo bonum hoc ago sed quod odi malū illud facio Eccle. vij. Inueni amariorē morte mulierē. i. concupiscētiā mali vicula em̄ illius sunt manꝰ illius. Pronitas ad malum et difficultas ad bonum sunt manꝰ et vicula illiᵒ mulieris. Hec cupiscentia signata est per mulierem de qua dicit Luce. xiij. q̄ erat clinata nec poterat sursum respicere: q̄ vt dicit Beꝛ. xiij. Sensus hominis et cogitatio eiᵒ ab adolescentia sua proni sunt ad malū ¶ Secunda ligat viculo pōtis miserie scilz penalitatū carnis: que sūt fames sitis frigus ꝛ calor. labor ꝛ dolor ꝛ mors. Osee. xi. In funiculis adam trahaz eos Penalitates aūt pōtes dicūtur funiculi adam. quia ex adā contrahuntur. Hec viscula penitens humiliter sustinet. i. Cor. iiij. Usq; in hanc horā esurimᵒ et sitimus et nudi sumus et colaphis cedimur et instabiles sumus. Scit enim q̄ he penalitates sunt quasi quedam medicine amare purgatiue ꝛ malis et preseruatiue. Greg Quo: lima ferro. q̄s flagella grano quo: formar auro. hec tribulatio iusto. Et sicut aurū fornace. ꝑbat ita in aduersitate vir

tus peccator aūt ab hoc viculo scipz festinat soluere quasi manū dei possit effugere dū esurit ꝛ sitim expellit ꝙ crapulā et ebrietatē: frigᵒ vestiū multitudie laboꝛē aūt ociositate: doloꝛē vero voluptate: mortē aūt medicinarū sūptione. Sed vt dicit hie. xxix. Catenas ligneas ꝓfregisti ꝛ facies ꝙ eis ferreas: q̄ i esurie et sitim sempiternā ibit ꝛ caloꝛē ꝛ frigᵒ itolerabile patiet. Job. xxiiij. ab aquis nimiū transibūt ad caloꝛē nimiū: ¶ Tercio ligat vinculo actiōis prauet: quia vt dr Johan. iij. In multis quidē offēdimᵒ oīs. psal. Funes peccatoꝝ circūpleri sūt me. A q̄bᵒ peccatoꝛ penitēs dū audit opa xp̄i q̄ cecos illuminat mortuos i peccatꝝ resuscitat ꝛ pctā relaxat: istāter ꝓcurat absoluit: mittit duos nūcios ad deū. scz orōnem ꝛ elemosinaz qui coꝛā deo vadūt vt illuminet i mente. et ꝛtᵒ dei ꝓferat ad hec vicula ꝓfrigēda. Et iō dicit. Tu es q̄ vēturᵒ es: i mentez meā ꝙ gratiā tuā vt me illumines de credēdis: et mihi robur cōferas i agēdis. sic fecit Cornelī centurio de quo dicit actꝰ. x. Elemosine ꝛ orōnes tue ascēderunt in memoriā i conspectu dei. Et ideo ad eum petrus missus est qui eum illuminauit et a viculis peccatoꝝ absolut. ¶ Quarto ligatur viculo charitatis fraterne que est viculū personalissimum vniens animam cum deo et omnes virtutes in anima et omnes fideles in vna ecclesia. et opera bona omnium fidelium in merito passionis christi et in merito gloriose beate virginis: ꝓpter quod dicit Apꝰs Col. iij. Super omnia aūt hec charitatē habete quod est viculum perfectionis. Et ad Ephes. iij. In charitate radicati et fundati vt possitis comprehendere cuz oibᵒ sanctis q̄ sit latitudo lōgitudo ꝓfundum Et sciptz ꝓmū. E Scōo ponit. Johi interrogatio fructuosa: magnᵒ em̄ fructus secutus est dū ꝙ eam discipulos suos ad cognitionem christi reduxit. Et hoc est. Tu es qui venturus es an aliuz expectamus. Ubi nota q̄ hebrei ob hoc verbum dānant Johannem pro eo q̄ dicunt ipsum in morte de christo dubitasse. nec veram fidem habuisse de ipso: Mira cecitas: quoniam si Johannes hac interrogatione dubitasset vel aliquo modo peccasset dominᵒ post ꝯtū fecit ipsū non tantū cōmendasset. H Nota tñ de hac interrogatione diuersimode sancti sentire videntur Gregoꝛ. enim ꝛ Hiero. sētire vidēt ꝛ dicere q̄ quesiuit si christᵒ de scip

so descēsurus erat ad iferos sicut p se ipz in mundum venerat quatenꝰ eiꝰ descensū deberet iferis nūciare sicut eum iam i mūdo nunciauerat venisse Unde Grego. ait Queritꝫ vt sciat et si is qui per seipsum venerat per se etiam ad iferni claustra descēdat. Idem dicit Hiero. Ait eni Unde non ait Tu es qui venisti. sed tu es qui venturus es. et est sensus. Wāda mihi qꝫ ad inferna descensurus sum. vtrū te debeam inferis nūciare. an alium ad hec sacramēta missurus es Ambrosiꝰ vero dicit q nō fide sed pietate dubitauit: sicut vxor dicit viro eunti vltra mare. dimitte me solum et filios tuos. Hoc non dicit ex ignorātia sz ex pietate. Chrisꝰ. vero dicit q nullo modo dubitauit. ait enim. Sed non vtiqz habet hoc rationem scilicz q Johannes aliquo mō dubitauerit Johannes enim ne hoc ignorauit. Hylarius vero dicit q non sue sed discipulorum ignorantie p̄suluit. vt enim scirēt non aliū a se predicatū ad opera eius ituēda discipulos suos misit. Et hec est verior sententia vt ex xpi responsione apparet. qꝫ nō dixit ego descendam vel aliquid ad descensum pertinens sed solū factis et verbis discipulos Johānis certificauit: q discrete pro magistro suo crebrius emulabant̄ preponētes eum ipsi. Et Johānes apptoplquās morti noluit eos i hoc errore dimittere. sed misit eos ad xpm in quo inuenirēt exempla vite lumen doctrine ⁊ miracula glorie. per que oia cognoscere poterant q ipse erat filius dei. Et sic patet secundum. ℣

Euntes renunciate Johanni. In hac tercia parte ponit christi responsio virtuosa quia per miracula eius respōdet. Nam coram eis multa miracula fecit. vt dicitur Lu. vij. Et sic patet q responsio optima fuit qꝫ incepit a factis. ibi. ce. vi. cla. am. et terminata est ad verba. ibi. Et beatus est qui non fuerit scandalisatꝰ i me Act. i Cepit Jesus facere et docere. primo ergo probat q ipse erat filius dei quia opera talia similiter et in tanta quantitate ⁊ in tali potestate non orando sed precipiēdo fecit: que nullus vnq̄ fecit nec facere potuit. Jo. xv. Si opera non fecissem in eis que alius nemo fecit peccatum nō haberent. In eodem. v. Opera que ego facio hec sunt que testi. perhi. de. me. Secūdo idem proba per rationez que talis est Beatitudo consistit in cognitione deitatis et humanitatis xpi. Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cog. te. so. ue. de. et quem mi. Je. xpm. Scandalisari āt in christo nihil aliud est q̄ propter humana opera q̄ pertulit non credere ipsum esse deum. Nō scandalisari āt in christo nihil aliud ē q̄ sub humanitate christi credere diuinitatē eē humane infirmitatis operib⁹ non obstātib⁹ q̄ pertulit Uñ scādalū ponit hic p obice. oberāt ppie dr lapillꝰ q̄ abscōdit⁹ i puluere. Hamꝰ etiā dr abscondi in vermē: et est ober vel scandalum i pisce. Uult ergo xps hic dicere. Si ille q̄ quis videat me hūane fragilitatis opera exercere: nihilominꝰ tñ credit q sub humanitate sit absconsa deitas beatꝰ qui tūc nō scandalisabit vel scādalum patietur i me Sic qui propter opera humane fragilitatis que perfero non credit me esse deum nec sub humanitate diuinitatem latere. scandalum patietur i me propter quod ea pietur et condemnabitur sicut pisces abhamo. Et hoc dicens tetigit valde subtiliter istos discipulos Johānis qui tali scādalo laborabant dum propter abstinentiam vite magistrum suū et pferebāt non considerantes alia opera q̄ faciebat. Hoc erāt scandalum maxime apparet in morte christi vt dicit Greg. Grāde eni scādalum mēs fideliū pertulit qñ eum qui se filium dei dicebat videbāt capi ⁊ occidi tanq̄ a deo toraliter derelictū. Uñ dicebant. Si rex israhel sit descendat nunc de cruce et crediemus ei. vt patz Wath. xvi. Coz. i. Nos āt p̄dicamus xpm crucifixū iudeis quidem scandalū. Et sic patet responsionem xpi i nullo pertinere ad Johānē nisi q̄ remittit ad eū discipulos tāq̄ magister remittit scolares ad repetitionem magis particulariter instruendos. qꝫ xps alte pbauerat q̄ ipse erat filiꝰ dei. q. d. xps. Eatz ad Johannē et renūciate ei mirabilia q̄ corā vobis feci. et que me facere audistis. Nā cecos illuminaui. claudos feci ābulare. ⁊ leprosos mundaui. surdos feci audire et mortuos suscitauit: et pauperes euangelizaui. i. de euāgelio instruxi. vel istructo res alios de euāgelio feci. Et tūc Johannes exponet vobis pphetiā ysaie que de messya futuro dicta fuit que cum factis meis concordat. Quia cum deus ipe venerit et saluabit nos. tunc sez i aduētu messye qui deꝰ erit aperientur oculi cecoꝝ ⁊ aures surdoꝝ patebunt tunc saliet sicut cervꝰ claudicās. et aperta erit lingua mutorum sicut scriptum est ysa. xxxv. Et mi eodem. lxi. Euangelisare pauperibus emisit me. Et ideo pauperes euangelisātur.

Diuites em̄ ita sunt intenti diuitijs congregandis ⁊ cōseruandis et intantū tēporalib⁹ inhiāt q̄ de euāgelio istrui nichil curāt. Et si ali quādo audiūt verbū dei a solicitudinibus mūdi suffocat in ore eoꝝ et nō refert fructū: vt dr Wath. xiij. Propter qō christus dixit. Difficile q̄ pecunias ha. intrabit in regnū celoꝝ. In eodē. xix. ℣ Moraliter autē nota q̄ filius dei in aduētu suo i animā pctōris omnis supradicta mirabiliter operat. Et ideo in stificare impiū miraculoꝝ maximū. oīa em̄ miracula in iustificatione impij cōcurrūt: ppter quod dicit sanctꝰ Augustin⁹ q̄ magis est de ipio facere piū q̄ creare celū et terrā. ¶ Homo em̄ per pctm̄ septez dāna patitur q̄ hic insinuant. Primo excecatur pctōr in mēte. Sap. vij. Excecauit em̄ eos malicia eoꝝ. Uere pctōr est cecus. Nā ducitur a dyabolo ad furcas inferni ⁊ nō videt. Peccator est sicut nocta q̄ in lumine solis videre nō pōt: sed in tenebris meliꝰ hole videt. sic pctōr lucem veritatis ⁊ bonitatis diuine non videt tenebras autez peccatoꝝ ⁊ astutias ⁊ lucra mūdi optime videt. Lu. xvi. Filij huius mundi vel seculi prudētiores filijs lucis in generatione sua sunt. Hāc cecitatē dñs sanat. cū fidei lumen pctōi infundit: in quo omnia videt ⁊ cognoscit necessaria ad salutem. Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Et sine quo misteria fidei nō cognoscit. Uñ dicit Ysa. Nisi credideritis nō intelligetis. Et hoc est quod dr. Ceci vidēt id est pctōres ceci in mēte tenebris peccatoꝝ illuminātur. ¶ Secūdo pctōr per impotentiā claudicat. claudicare ab impotētia ꝓcedit. peccator em̄ denicty a vicijs nō pōt ꝓcedere recta via: qꝫ vt dicit Boetiꝰ: posse peccare ab ipotentia ꝓcedit: qꝫ ex hoc pōt hō male agere: qꝫ in efficacis ⁊ stabilitate boni stare nō potuit. Exemplū claudi vel cadētis. ex hoc em̄ qs claudicat vel cadit: quia recte ire vel stare non potest. sic peccator ab hoc bono cadit in malū: quia in bono stare nō pōt: ppter qō dicit Augustinus. Peccatū nichil est: ⁊ posse peccare non est posse: sed deficere: qua de re dr christꝰ nō potuisse peccare. Itē sicut claudꝰ in omni passu ꝑsus terrā fiecrit. sic pctōr omni tēpore q̄rit tēporalē mercedē ⁊ terrena commoda. ppterea em̄ vadit ad ecclesiā. facit elemosinam vt conseruetur ⁊ augeatur in bonis ꝓsentibus. ꝓpterea christus dicit. Amen dico vobis receperūt mercedez suam Wathei quinto. Et dicitur Job. xij. c. Abundant tabernacula prędonū. Hāc impotentiā xps depellit dū ipse q̄ est Ds fortitudo anime pctōris illabit i quo oia pōt hō. Phil. iiij. Oia possum in eo q̄ me cōfortat. Et p quē omnia facit. Et hoc est qō hic dr. Claudi ambulāt. s. recti ꝑsus celū celestia q̄rentes. ¶ Tercio pctōr leprā anime icurrit: q̄ lepra corporis in cēturplū peior est q̄ a solo deo sanari pōt. propter quaz reddit abominabilis deo ⁊ sanctis. et ejicit extra castra. i. extra ecclesiā sctōrū a dyabolo deuorādus. In cuiꝰ figura mādatum est in lege q̄ leprosus deberet mitti extra castra ⁊ caput discooptū portare: qꝫ pctōr nō potest dyabolo resistere si deꝰ pmittit dyabolū ꝓprias virtutes in peccatorē exercere. q̄ em̄ habet caput discooptū nō habet inimico resistere. Uñ Cayn homicidio perpetrato ait. Gen. iiij Ecce ejcis me a facie tua. omnis qui inuenerit me occidet me: q̄ aūt peccator nō sit rim a dyabolo deuorat̄ er magna dei misa procedit. Tren. iij. Misericordie dñi q̄ nō sumꝰ ꝓsumpti. Hāc leprā p grām suā dñs repellit quā aie infudit. sicut cōtrariū expellit cōtrariū. est em̄ cōtraria gratie dei per quā grām Cōstantinꝰ ab vtraq; lepra curatꝰ est. ⁊ Naaman syrus. iiij. Regū. v. Et hoc est qō dicitur. Leprosi mūdantur. ¶ Quarto peccator efficit surdus ab audiendo in effectu ꝑba vite. Ps. cxiij. Aures hñt ⁊ nō audiēt. Pctōr efficit surdus propter strepitū mūdanoꝝ: qꝫ tota die in dominijs mūdi ⁊ iter rotas fortune moratur sicut molēdinarius surdꝰ efficit in molendino propter strepitum mole. propter ea dicitur Hieremie. xvij. peccatori. Terra/terra/terra audi verbum domini. Ter dicitur terra: quia peccator terrena cogitat. terrena loquitur/ terrena operatur. Peccator sicut dicit psalmista facit sicut aspis qui vt non audiat vocem incantantis et sic capiat obturat aures suas vnaz immittendo in eam caudam. et aliam figēdo ad terram. Sic peccator ne audiat verbum dei ⁊ ne capiatur ab eo obturat vnā aurem cauda id est longam vitam sibi ꝑmittendo: et de morte non cogitando. Luce. xij. Gaude anima mea hab. mul. bona repo. ⁊c. Aliam obturat terra scilicet circa terrena toraliter se occupando ⁊ in eis bonum suum constituendo. psalm. cxliij. Beatum direrunt populum cui hec sunt. Hanc surditatem dominus expellit dum per gratiam suam tangit aures cordis et facit hominem, omnis mundana contem

Universidad de Deusto
Biblioteca

nete et verbo vite itentū esse. Sic tetigit apostolos qui statim ad vnicum verbum xpisti relictis omnibus secuti sunt eum. vt patet math. iiij. Et hoc est quod dicit Surdi a diūt supra verbū dei cum esse ctu. ¶ Quinto peccator in anima a morte culpe moritur: quia cuz vita anime que p gratiam vivit deo in dilectione dei consistit. iuxta illud Hugonis de sancto victore. Scio alma mea: quis amor est vita tua et per peccatū mortale odiū dei incurrat. liquet q per peccatū anima moritur cum dei dilectionem amittit. Hec est pessima mors de qua super omnia est dolendum. et ad quā vitandā omnia mala sunt tolerāda. z ad quā expellendam omnia sunt experenda. ps xxxiij. Mors peccatoz pessima. Augustinus. Vera mors est quā homines non timent. scz separatio anime a deo. moritur homo in corpore z oēs amici cōueniunt z plorant. z curant honorifice euz sepelire. moritur in anima z nullus curat z nullus dolet. z nullus plorat. Hāc mortē dñs expellit dum amorem suū qui est vita anime ipsi anime infundit per quā sapiunt et spūalia z terrena decipiunt. et per quem deus in eo manet z ipse in deo qui est beata vita animarum. vt dicit Augustin⁹. j. Joh. iiij. De⁹ charitas est z qui manet in charitate i deo manet. ꝛc. Et hoc est qō dicitur: mortui resurgūt. ¶ Sexto peccator efficitur pauper: quia cū omnia bona sint filiozum dei: iuxta illud. j. Coz. iij. Omnia vestra sunt siue mundus. siue mors/ siue vita/ siue p̄sentis/ siue futura/ et peccator de filio dei transit ad dyaboli seruitutem. manifestuz est q omnia bona perdit. Mathei. xxv. Et sūt q non habet scz gratiā filioz z quod habet auferet ab eo. Et sic peccator bona fortune videtur habere: certe non iuste z rite possidet: sed sicut predo in malum suū et dānationem: quia vt dicit Augustin⁹ peccator non est dignus pane quo vescitur. Nulla creatura est ita pauper sicut peccator qui tamen diuitem se dicit qō mors optime probat: quia in morte diuitias z delitias z honores totaliter perdit. Apoca. iij. Dicis q̄a dives sum z locupletatus sum et nullius egeo/ z nescis quia miser es z miserabilis pauper z cecus z nudus. Justus autē in morte veras diuitias impetruuz duraturas delitias et honores inuenit. Propter qō dicit scriptura. Eccli. xlj. O mors bonū est iudicium tuum. Hanc paupertatē tollit dūs dum virtutes anime infundit que vere diuitie sunt que auferri non possunt et durant perpetuo. Et hoc est quod dicit ibi. Pauperes euangelisantur. i. virtutibus sublimant. ¶ Septimo peccator de omnibus factis dei scandalisatur z murmurat. Nam murmurat de iusticia dū videt pestilentias venire z homines eternaliter dānari. ps. xlviij. Nunq̄d in eternum irascetis nobis. Item murmurat de misericordia qua deus parcit peccatoribus. Luce. xv. Murmurabāt scribe z pharisei dicētes: quia hic peccatores recipit z mā ducat cū illis. Item murmurat de quidē tia qua peccatoribus semper p̄spera eueniunt z iustis aduersa. Hiere. xij. Quare via pctōrum p̄sperat. bene est omnibus q̄ inique agunt. Itē murmurat de bono tēpore z de malo: z breuiter de omnib⁹ murmurat z scandalisatur. Unde christus exē plū posuit de se z Johāne baptista dicēs. Non venit Johānes māducare panē neq̄ bibere vinū z dicitis demoniū habet venit filius hominis māducare z bibere: et dicitis hic est vorator z potator: vinū vt dicitur Math. xj. Hic cadit exemplum illius senis qui cū venit cum filio z asino ciuitatē z primo ascendit ipse asinum. secūdo fecit ascendere filiū. tercio ascendit ipse z filius simul. quarto nullus eoz ascendit: z de omnib⁹ fuit murmuratum. Istud est pessimū peccatū scilicet murmurare z scandalisari de factis dei p̄ti. Coz. x. Neq̄ murmuraueritis sicut q̄dam eoz murmurauerūt z perierūt ab exterminatore. Hoc murmur z scandalū dūs sedat per lumē spiritussancti qui docet nos credere omnia. iuste p̄cedere z recte disponere j. Jo. ij. Unctio eius. s. spūssancti docebit vos de omnibus p̄sertim q̄ p̄sturi sūt ad salutē. Et sic patet tercium. m

¶ Quarto ponitur Johannis cōmendatio copiosa cum dicit. Illis autē abeuntibus cepit Jesus dicere ad turbas de Johanne. Quid existis in desertum videre ꝛc. Siquidez totus populus exibat in desertum ad videndum z audiendum Johānem. Sed noluit Jesus cōmēdare Johānem coram discipulis suis: quia tunc magis cōfirmasset eos in errore quo eū sibi p̄referebant: sed illis abeuntibus cōmendauit eū coram turba. Que quidem cōmendatio necessaria fuit z digna. Siquidē ex interrogatione Johānis quadruplex error turbe surrexit de Johanne. Quidam enim cogitabant q esset mobilis in sua fide cum paulo ante christum asseruit deb-

dicēs. Ecce agnus dei qui tollit. ꝛc. Jo. ii. Wo do⁹ interrogat: Tu es qui venturus es an alium expectam⁹? Et ideo xps hoc remouens asserit. Johannē non esse mobilē vt arundinē sed firmū in fide sua. Quidā aūt mirabāt eū histrionib⁹ q̄ in facie laudant homines vt accipiant munera de rebus dñoz z per cōsequens non existimabant eū esse sancte vite. Hoc xps removens dicit eum non esse mollib⁹ vestitū vt histriones qui in aula regā morātur et eis adulantur: dicit adultores ab aula. Uñ Johannes talia non querebat scz mollibus vestiri et in aula et regū et dñoz morari et deliciis affluere immo induebat tunica de pilis camelorum facta et zona pellicea ad lūbos eius et in deserto habitabat. et i spelūca iacebat. et cibus eius fuit locusta et mel siluestre vt patet Math. 3. Et asperā et sanctā vitam ducebat. Et nota hic q̄ vestis iohannis et olim iustoz est vestis iusticie que figurata est per incōsutilē tunicam xpi quam deus suis manibus texit vt phis dicit Boecio q̄ facit hoiem dignum nuptijs eterni regis: quare ille pauper nō habens de nuptijs est expulsus vt patet Mathei. xx. Ista vestis est valde rigida et non est mollis. quia arta est via que ducit ad vitam. Mathei. 8. Vestis aūt peccatoris est mollis. quia bonis mundi est delectabilis. Ista vestis mollis est pellicea. vtpote de corijs pauperum vite est. Exemplum de vsurarijs et predonibus qui exercitant pauperes. Ista est vestis illa quā rex Amon preuidi fecit nuncijs qui venerant eam visitare. Rex Amon id est diabolus peccatorib⁹ qui vadūt eum visitare ad infernum precidit vestes scz in morte quia tunc ois bona auferunt ab eis et tunc sunt viri confusi fortiter valde. q tunc apparet ignominia eoz. nam q̄ supra omma quesierunt honores suppeditantur a canibus. quia super ois quesierunt diuitias. expoliantur ab oibus. Cum ista veste pellicea eiecti sunt primi parentes de paradiso posīt vestē innocentie perdiderunt. Istam vestem mollē nō habuit Johannes baptista sed peccatores qui morantur in domibus dominoz mundi vestiti sunt ea

¶ Quidaz credebant eū non esse ppheā pro eo q̄ futura nesciebat. quod ad ppheam pertinet/ sed de eis interrogabat. Hoc xps removē dixit Johannē non esse propheam solum. sed plusq̄ propheam.

N Ubi notatur q̄ vere Johannes fuit plusq̄ prophetes quantum ad sex primo q̄ in vtero in mūdo. et in limbo prophetas nūt q̄ null⁹ alius fecit. Secūdo quia in dicē xp̄m ostendit quē omnes alij. futurū esse dicebant. Tercio quia fuit prophetes cōsolationis sed alij afflictionis pro eo q̄ dicebant expectare expecta. spes aūt q̄ differtur affligit alias vt dicit Prouer. 13. Quarto quia non solum vera predicabat sed sēper agebat sancta. quod multi alij nō fecerunt. Quinto q̄ alij p̄phete de ipso Johāne pphetauerūt vt Malachias. Ecce mitto angelum meum. ꝛc. Eiusdem. 3. Sexto q̄ omnē prophetisationē terminauit. Math. xi. Usq̄ ad Johānē lex et pphete. ¶ Quia dā credebāt Johānem non esse. nūciū dei pro eo q̄ secretū de messia futuro nō reuelauit ei quod ad nūciū pertinet. s. secreta dñi portare. Hoc xps removet dicens eum esse angelum id est nunciū de quo scriptus erat Malachie. iij. qui debebat aduentum messie filij dei immediate p̄cedere et viaz ei preparare. s. p̄dicando et baptisando et homines ad penitētiā inducēdo z christo testimoniū perhibendo. In quibus simul aggregatis magna Johānis fama declarat. Et sic p3 q̄ in cōmēdatione iohānis quatuor virtutes cardinales apparent in eo perfecte fuisse. Nam in eo q̄ dissimilis arūdini describit fortitudo insinuatur. in eo q̄ non fuit mollib⁹ indutus nec in aula regū cōmoratus eius tēperātia manifestatur in eo vero q̄ prophetes asserit eius prudentia cōmēdat sed in eo q̄ angel⁹ appellatur ei⁹ iusticia declaratur. In angelo enī. i. nūcio humilitas z fidelitas designatur que ad iusticiā reducuntur. O Moralit er aūt ad edificationē nostrā nota q̄ Johānes nō fuit arundo vēto agitata qz cogitationes arūdinis cōuenit peccatori et nō Johanni. Assimilatur aūt peccator arūdini quātū ad quattuor. primo quia arundo radicatur in arena et terra fluida et non in petra. sic peccator nō radicatur in petra xpo sed in mūdo fluctuti. Jo. ij. Mundus transit et concupiscentia eius. Et ideo peccator cum mūdo transit quia vt dicit Greg. Qui labenti innititur necesse est vt cum labēte labatur. Johannes aūt in petra christo fuit radicatus sic iustus primo et principaliter debet fundari in christo qui est regnuz dei z iusticia eius. Et nota hic q̄ arbor bene radicata et fundata difficiliter eradicatur sic qui bene radicatus est in christo vt in mundo ab vtroq̄ difficile mouetur. Et ideo attendendum est vbi homo p̄mittat radices vtrum in christo vel in mundo

¶ Secundo quia arundo exterius habet

c

pter sex dr Johannes.
plus q̄ Ppheta

p°

2°

pulchritudinē in folijs et interius in fupi se vacuitatē. sic mūd⁹ et mūdani exterius apparēt pulchri et interius sunt vacui et deformes. Vacui sunt qz non habent virtutes que sunt vere et proprie diuitie hominis. nec habent deū qui est omne bonum. et ideo nichil habēt sed sunt oino vacui. et ideo semper desiderāt repleri tanq̄ nichil hñtes. Sunt etiā deformes quia tria sunt turpiora de mundo scz infernus. diabolus et alia peccatorum. sicut tria sūt pulchriora que reperiunt in creaturis. s. paradisus angelus et anima iusti. Johānes aūt nō fuit vacuus interius sed plenus spūsctō. Lu. i Spiritusctō replebit adhuc ex vtero mris sue. Itē exterius fuit pie asperitate et abstinentia multū extenuatus et rigid⁹. Unde inter oēs sctōs depingitur exterius deformis intus aūt fuit pulcherrimus. Sic iustus debet esse interius plenus virtutibus. et exteri⁹ vacuus in rebus mūdi interius pulcher ⁊ exteri⁹ abiectus et attenuatus. Hic patet exēplū de galla puella simichi cōsulis et patricij filia que cū a parentibus molestaret vt reciperet virū. alioquin dicebant medici haberet barbā. non curauit hfe barbā ⁊ esse exterius deformis dū interius esset formosa. in dialogo est. Pōt etiā per arūdinē ypocrita designari q̄ exterius lucet per apparentē cōuersationem interius aūt est vacuus qz veritatē virtutis nō habet qui ad modū arūdinis aduentum detractionis vel adulationis in diuersa mouet. Hec est illa arūdo que rpm sitienē aceto potauit vt pīz Mathei. 22. Sitit xp̄s salutē nr̄am et bonitatē. sed ypocrita speciē bonitatis et propinat. sicut acetū habet similitudinē vini ⁊ tñ vinū nō est.

¶ Tercio qz arūdo est valde debilis ⁊ de facili cuellitur et frangit et ad oēm ventū mouetur. sic pctōr est valde debilis ad onera penitentie. nec potest ea sustinere. frangitur etiā in omni aduersitate sibi contingente. et blasphemat et ad omnē ventum temptationis flectitur et inclinatur. Arundo vere est mundus quia nullam stabilitatem habet Ecclesiastici. xxvij. Stult⁹ sicut luna mutatur. i. mundus q̄ semp̄ sultitiat ⁊ coronatus rosis vt puer semper vult in choreis vocari. et ideo nullo modo in eo est cōfidendum. Sed iohannes fuit valde fortis. quia a stumine persecutionis vinculationis et decollationis euelli non potuit a fide et operum iusticia. nec a vento aduersionis fuit motus cū iudei miserunt legatos et nūcios qz volebāt eū p messya siue xp̄o recipere sed dixit Non sū vt ptz Jo. i. Sic vir iustus debet esse fortis ad onera penitentie et i omni aduersitate fortiter firmus q̄ tunc erit q̄n amorē dei habebit q̄ facit gratia leuia. ¶ Quarto quia arūdo habet languinē pro fructu sic peccator nō refert fructū ex operib⁹ suis. Sap̄. 5. spes impij q̄si lanugo que a vento tollitur. Ro. 5. Quē fructum tūc habuistis in illis i quibus nūc erubescitis. Johānes aūt fructus retulit. quia triplici cā debet ei fruct⁹ cēte simus scz qz virgo qz predicator et qz martir. Sz vir iust⁹ debz facere opa bona q̄p gloriosē fructē vt patet i libro sapie. 4. c

De epistola. Sermo sextus.

Sic nos existimet hōvt ministros xp̄i. i. Cor. 4. In tota epla hodierna vnū intēdit Apostol⁹ scz falsū iudicū quo ad ministros xp̄i subditi phibere i quo cū euāgelio cōcordat in quo ostēdit q̄ xp̄s falsaz opinionē de Johāne baptista dei ministro ꝓpter interrogationē quā fecit exortā p multiplicem de Johāne cōmēdationez deleuit ostendēs ipz vez ministrū dei. Tria ḡ Apl's arcā tale iudicū in hac epistola facit. Prio dicit q̄ viri eccle. qui ad ecclesia in suis officijs cōstituūt ad diuina tractanda debent vt xp̄i ministri a reliquis reputari Sic nos existimet hōvt. mi. ⁊ dispē. mi dei Sc'o ostendit q̄ tales ministri non debent a suis subditis iudicari. ibi. Dic iam ḡritur inter dispensatores. Tercio ostēdit quattuor rationes que debēt tale iudicū cohibere ibi Michi aūt ꝓ minimo ē vt a vobis iudicer aut ab humano die ⁊c. Prio ergo dicit apostol⁹ q̄ viri ecclesiastici qui ad ecclesia in suis officijs instituuntur ad diuina. tractanda debēt vt christi ministri a reliquo populo estimari et hoc ibi. Sic nos existi. hō. ⁊c. s. viros ecclesiasticos existimet homo quilibet vt ministros xp̄i. querentes. s. xp̄i honorem ⁊ ei seruientes 2. Cor. 4. Non em̄ nosmetipsos predicamus sed iesum christum dñm nr̄m nos aūt seruos vestros per Jesum et dispēsatores ministeriorum dei. Nota q̄ dispensator est qui prouidet et disponit quod cuiq̄ ꝑsone congruit et sm̄ hoc cuiq̄ distribuit vel qui disponit ministroꝝ officia vl q̄cūq̄alia bona domini sui. Talis dispensator erat. paulus ⁊ tales debent esse ꝓlati om-

nes et ministri ecclesiaꝝ Cor. i. Cui⁹ factus sum ego paulus minister sm̄ dispensationē dei que facta est michi in vobis pīz. Petri. 4 Unusquisq̄ sicut accepit gratiam in alterutrum illā administrantes sicut boni dispēsatores multiformis gr̄e dei. Quidā sūt ministri ecclie potius sunt discipatores & dispēsatores qui dissipāt patrimoniuz christi Luce. 16. Homo quidā erat diues q̄ habebat villicū et diffamat⁹ est apud illū quasi dissipasset bona illius. Circa hanc p̄mā partē epistole ad edificationem nostrā tria sunt videnda quia cuz quilibet christian⁹ sit emptic⁹ seru⁹ christi eius sanguine redemptus et de ptāte diaboli ereptus debet ei fideliter ministrare et deuotū obsequium exhibere omnia bona que habz ad honorem et voluntatem domini expēdere cum bonorum ipsius sit dispēsator et domin⁹. Et ideo primo videndum est. que req̄runtur ad hoc q̄ ministerium et seruitium nostrum sit deo acceptum. quod valde solicite attendere debemus quia in tali seruitio cōcurrunt et persone et maximum lucrum et econtrario maximū dānum. Si enim debito modo fiat remunerandum est vita eterna. Si em̄ aliquis multo tēpore ⁊ multo labore et sollicitudine addiscat aliquaz artē ex qua tamen modicum lucrū consequit cum quanta sollicitudine deret addiscere ministeriū hoc circa quod potest accidere maximū lucrum et maximū dānum. ¶ Et ideo nota q̄ septem requirūtur ad hoc vt nostr̄ seruitium sit deo gratū. ꝓ primum est intelligentia veritatis que per fidem habetur vt scz credamus de deo ola que fides catholica credit Hebr. 11. eorum vndecimo. Credere enim oportet accedentē ad dominum quia est et inquirentibus se remunerator sic. Sicut em̄ regi terreno non est acceptus minister cecus sed intelligēs iuxta illud Prouer. 14. Accept⁹ est regi minister intelligēs sic regi celesti nō est acceptus minister infidelis scz fidelis Hebr. 3. Sine fide impossibile est placere deo. Quō em̄ quis poterit placere deo nisi sciat que placita sunt deo quod per fidē scitur. Et ideo iudei et saraceni et omnes extere nationes que seruiunt deo eorum seruicia non sunt deo accepta quia non habent fidem sine qua impossibile est deo placere ⁊ ideo nescaunt quid faciunt et quidem credentes se obsequi deo peccāt. Jo. decimo sexto. Uenit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. et hec facient vobis. quia non nouerunt patrem nec̄ me Aug⁹. Omnis actio infidelium mala. ¶ Scōm est conformitas moris vel moralitatis que per imitationē habetur vt conformet se minister moribus dñi. Conformari enim debemus actibus xp̄i ⁊ eū sequi Jo. xij. Si q̄s michi ministrat me sequat. Similitudo em̄ inter amantes est. Ecclē. xiij Omne animal diligit sibi simile ⁊ omnis homo proximum suum. tunc em̄ deo acceptum est ministeriū nostrum q̄n et in actibus conformamur. vt sicut ipse est sanctus. impollutus. segregat⁹ a peccatoribus. ita et nos simus. Leuiti. xi. ⁊ xix. Sācti estote quoniam ego sanctus sum. qualis est ergo dominus talis nitik esse minister. Propter q̄ dicitur. Prouerbi. xix. Princeps qui libenter audit verba mendacij omnes ministros habet impios quia scz nituntur et in malo conformari. Hic cadit exemplum cuiusdam infirmi qui videbatur sibi esse gallus quem nullus medicoꝝ poterat curare nisi quidam medicus qui simulauit se similiter esse gallum et tunc infirmus accessit ad eum. et omnia que medicus faciebat similiter et ipse faciebat. et medicus assumpsit medicinam similiter et ille. per quam liberatus fuit. Nunq̄ placet mulier viro nisi conformet se actibus suis vel moribus. et ideo vidue non libenter assumuntur qz aliorum moribus cōformate. ¶ Tercium est munditia puritatis que per charitatem habetur. p̄s. c. Ambulans in via immaculata hic michi ministrabit. Peccatuz reddit animā non solum immundā sed leprosā. Unde peccatū per leprā in scriptura designat. Sicut ergo null⁹ dñs vult ministrum leprosuz sibi ministrare ymo abominatur ipm. sic xp̄s nullū vult sibi ministrare pctō mortali infectū. ymo ex ipso ministerio ipsum condēnat. vt patz in ministris ecclesie qui si in pctō mortali in sacramētis ecclesie deo ministrent. mortaliter peccāt. Hic cadit exemplum illius domine tuderātine de qua Greg. dicit in dyalogo q̄ cum de nocte pollura esset a viro de mane vocē sit ad dedicationem oratorij sancti Sebastiani et tetigit reliquias eius. ⁊ statim inuasa est a demone. hanc immunditiam peccatorum charitas depellit qz ipsa est ignis diuinus qui animam purificat ⁊ consumit rubiginē peccatorum. Prouer. x. Universa delicta operit charitas. Lu. vij. Remittuntur ei pctā multa qm̄ dilexit multum. ¶ Quartuz est actus humilitatis qui per subiectionem habetur. proprium enim ministri est humilitas et subiectio. habet eñ

dominū discalciare ⁊ equū preparare ei ge nu flectere et in omni obsequio ei assistere et iō cōtra naturā et rōnem ministri est superbia. Et hoc multo magis in ministris xpi debet obseruari. nō solū hac rōne sed etiā qz dns eoz humilim⁹ fuit Math. xi. Discite a me qz mitis sum et humilis corde. Valde ergo monstruosum est et detestabile q aliquis de ministris sit superbus ⁊ ambitiosus cum dns eoz sit humilis. Et iō Jesus discipulus suis ait Mat. ij. Quicūq inter vos vult ma. fi. sit mi. ve. secus est in ministris dyaboli cū ipse sit superbissimus ⁊ iō sicut ipse est supbus et ipi sunt superbi. Job. xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. Sed in ministris xpi nullo modo est tolerandum. pū. c. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiā. Hec humilitas subiectionē habz quādo scz minister xpi vult subesse et non prelle et omnes alios reputat se superiores i. Petri. v. Non quasi dominātes in clero. Et iteram. Superiores inuicē arbitrātes philip. ij. ¶ Quintum est patientie longā animitas q per aduersoz tolerātiā habeā debet enim minister sustinere correctiōes domini in dictis ⁊ in factis et obsequia laboriosa tolerare. vt mercede retributiōis non careat. ij. Coz. vi. In omnib⁹ exhibeamus nos sicut dei ministros in multa patientia. Job. xiij. Etiam si occiderit me ipso sperabo. Minister xpi debet facere sicut canis. qui si expellitur per vnum ostiū redit per aliud. Non coronat xps aliquem ministrū. nisi sit probatus in patientia aduersorum. sicut rex terrenus nō dat ciuitatem militi nisi multa aduersa pro eo sustinuerit vel paratus sit sustinere Jac. primo. Beatus vir qui suffert tēptationē. qm cum probatus fuerit accipiet coronam vite. ⁊c. ij. Thi. ij. Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit. ¶ Sextum est negociatio fidelitatis que per sinceram dilectionem habetur Math. xxiiij. Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudens quem constit. dns sua. suā. Quoniam enim minister habet sinceram dilectionem ad dominum tunc enim negocia fideliter agit alias querit vtilitatem propriam et non domini. et tunc valde a domino diligitur et carius habetur. Eccles. xxiij. Est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. Et nota q merces non retribuitur secundum multitudinem negotiorum. sed secundum fidelitatem Math. xxv. Quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium.

¶ Septimum est strenuitas velocitatis q per sollertē diligentiam habetur. Quādo minister xpi solliciť ⁊ velox in ministerio suo accepť est illi sicut minister sollicitus et velox acceptus est regi et dño terreno. Proverbio. xxij. Vidisti virū velocē in opere suo. coram regibus stabit. Econtrario est de pigro quia ministrū negligētē et pigrū dominus liberter expellit. et cū magnis iurgijs sustinet eū. Eccle. xxij De sterc⁹e bouū lapidať est piger. i. vilissima oblurgatione. Sic de muliere pigra q per totā septimanā nō purgat domum nisi in die sabbati. et domus eius ita immunditijs scatida vt videatur esse quoddā stabulū Sic sunt multi clerici circa officium diuinum valde negligentes. nec attēte nec tpe suo dicentes. Aliq sunt qui officium diuinū non dicunt nisi die dominica. ⁊ ecclesiā dei tenēt sicut aliā domū cōtra. Jhere. xlviij. Maledictus vir qui facit opus suū negligenter. Johā. ij. Auferte istā hinc et nolite facere domū patris mei do. ne. Seculares vero domini alias suas purgant semel in anno, et magis sunt solliciti de seruitio equoruz q de seruitio dei Q Secundo videndū est in quo xps vult sibi ministrari Et dicendū q in tribus sibi a nobis et ministrari ⁊ seruiri potest. Prio in sollerti custodia nostri Abacuc. ij. Super custodiam meam stabo. Quilibet hō quedā ciuitas dei est. vnde illud psal. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. In qua deus spōsam et filiā suā. i. alam ad ipsius imaginem creatā collocauit ab hostibus custodiēdā qui huic ciuitati diuersa continue mouent prelia Job. vij. Militia est vita hominis super terrā. In hoc ergo xpo ministrare debemus vt sponsam suam. i. animaz nostrā et ciuitatem suam ita custodiamus ne ab hoste capiatur et in captiuitatem inferni ducatur. ij. Thi. ij. Labora sicut bonus miles christi Jesu. Sic militauerat apostol⁹ qui dicebat. ij. Thi. iij. Bonū certamē certaui cur. cōsum. fi. ser. Secūdo debem⁹ ministrare in fideli et vtili ꝓsu virtutum et donorum nobis collatorū. sicut dicit Job. i. c. Quilibet homo egreditur nud⁹ ex vtero matris sue. Et philosophus dicit q anima nascitur sicut tabula rasa. Et a nobis penitus nichil habemus. sed omnia bona nobis a deo donantur primo. Chorinteo. iij. Quid habes quod non accepisti. Sic ergo christo ministrare debemus vt virtutibus et gratijs nobis concessis laudabiliter vtamur ad dei honorem et

proximi vtilitatem. Et ideo non debemus abscondere bona dei vel inutiliter tenere qz ille seruus qui abscondit pecuniam domini sui condēnatus est vt patet Luce xix. Dñe ecce mna quā habui repositam in sudario. Sic bene iussus fuerat ille bonus seruus qui dixit Domine quinq talēta tradidisti michi. ecce alia quinq superlucratus sum Mat. xxv. et. ij. petri. i. Ministrate in fide vestra virtutē et opera fructuosa. Ue ergo illis q bonis dei ad ipsius vtuperiū et proximi nocumentū vtunť. Tercio possumus seruire in subiectione seruoz xpi opera pietatis eis exhibēdo. et quantū ad corpus et quātū ad alam. Ser eīm sunt opera pietatis ad corpus et ser quantū ad alam In hoc ergo christo ministramus si opera pietatis proximis exhibemus/ qz hec opera ipse sibi reputat fieri Mathei. xxv. Esurii et dedistis michi māducare ⁊c. Amē dico vobis q diu fecistis vni ex minimis. ⁊c. Johā. ij. Auferte ista hinc et nolite facere domū patris mei do. ne. Seculares vero domini alias suas purgant semel in anno, et magis sunt solliciti de seruitio equoruz q de seruitio dei Q Secundo videndū est in quo xps vult sibi ministrari Et dicendū q in tribus sibi a nobis et ministrari ⁊ seruiri potest. Prio in sollerti custodia nostri Abacuc. ij. Super custodiam meam stabo. Quilibet hō quedā ciuitas dei est. vnde illud psal. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. In qua deus spōsam et filiā suā. i. alam ad ipsius imaginem creatā collocauit ab hostibus custodiēdā qui huic ciuitati diuersa continue mouent prelia Job. vij. Militia est vita hominis super terrā. In hoc ergo xpo ministrare debemus vt sponsam suam. i. animaz nostrā et ciuitatem suam ita custodiamus ne ab hoste capiatur et in captiuitatem inferni ducatur. ij. Thi. ij. Labora sicut bonus miles christi Jesu. Sic militauerat apostol⁹ qui dicebat. ij. Thi. iij. Bonū certamē certaui cur. cōsum. fi. ser. Secūdo debem⁹ ministrare in fideli et vtili ꝓsu virtutum et donorum nobis collatorū. sicut dicit Job. i. c. Quilibet homo egreditur nud⁹ ex vtero matris sue. Et philosophus dicit q anima nascitur sicut tabula rasa. Et a nobis penitus nichil habemus. sed omnia bona nobis a deo donantur primo. Chorinteo. iij. Quid habes quod non accepisti. Sic ergo christo ministrare debemus vt virtutibus et gratijs nobis concessis laudabiliter vtamur ad dei honorem et

R Tercio videndū est quare domio ministrare debemus. Dicēdum q propter tria. Primo propter debitum reddendum et innumeris beneficijs deo seruire obligamur. et maxime ex tribus. Primo quia ad imaginē suā nos creauit pulcherrimas creaturas et sui capaces Cogitemus quanz teneremur medico q reddidisset nobis visum vel manus vel pedes ⁊c. quantū vero tenemur deo qui corpus et animam nobis dedit. Job. ij. Manus tue dñe fecerūt me et plasmauerunt me ⁊c. Secundo quia omnia nobis subiecit et ad nostrum ministeriū et seruitutē ordinauit ⁊ etiā angelos suos. ps. lxxx. Angelis suis mandauit de tevt custodiant te in oibus vijs tuis ⁊c. de quo miratur propheta dicens. Quid est homo q memor es ei⁹. Omnia subiecisti sub pedibus eius. ⁊c. ps. viij. Tercio quia ipse in luto et latere mortalitatis per. xxx. annos nobis seruiuit/ et pedes nobis lauit. vt nos redimeret morti se tradidit/ et ideo totaliter et in omnibus et per omne tempus et omni genere famulatus ei obligamur. Et si omni die milliesies morereturi/ non ťn esset sufficiēs recōpensatio. ps. cxv. Quid retribuā dño pro omnibus que retribuit michi. ⁊c. q d nichil dignum Secūdo deo tenemur ministrare ꝓpter precium cōsequendum vt si terreat labor/ alliciat merces que infinita est. Triplex autem premium consequimur si deo seruimus. Primuz est quia si deo seruimus totus mūdus seruit bonis. quia vt dicit Augusti. Qui sub est iugo christi oia subsunt ei. Bernardus. Fideli homini totus mundus diuitiarum est totus plenus quia tam prospera q aduersa cooperantur ei in bonum Ro. 8. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. ¶ Secundum est quia deus suos seruitores nobilitat valde transferēs eos de genere seruoz in carissimos filios pū. lxxxi. Ego dixi dij estis etiā excel. om. huiꝰ hēmus exēm i cruce xpi q fuit deo breue tēp⁹ iduro seruitō ⁊ tñ ita exaltata ē Aug. Crux de penis latronū trāsijt ad frontes imperatorum. Quid ergo dominus faciet fidelibus suis si tantum honorez contulit penis suis hoc etiā pz in apostolis ⁊ alijs sanctis. Nam beatos se reputant imperatores si possunt osculari ossa eoz. Terciū est quia deus seruitoribus suis dat totuz regnum suum quod est omne bonum Naz sic Alexander diuisit regnum suum duodecim pueris suis. i. Machabe. i. sed christ⁹ cuilibet dat totum. Lu. xij. Uos estis qui permansistis mecum in temptationibus, meis et ego disponam vobis sicut disposuit. pa. me. regnum. T Tercio debemus deo ministrare propter tormentuz vidz tandum quia cum ex multis beneficijs teneamur seruire deo vt dictuz est. nisi hoc fecerimus pro ingratitudine igni eterno et tenebris merito condemnabimur. Math. xxv. Inutilē proijcite in tenebras exteriores. Hoc autem tormentum in tribus consistit Primo et principaliter in separatione a deo. secundo in conjunctione ad tormēta Math. xxv. Discedite a me maledicti ecce primuz. in ignem eternum ecce secundum tercio in deordinatione virium anime et corporis. et remorsu conscientie ysaie. lxvi. Vermis eorum non morietur. i. remorsus conscientie. Et sic patet primum. ¶ Secundo dicit apostolus q minister christi in suis ministerijs nō debet a subditis iudicari. ⁊ hoc sic est. Hic est inter vos subditos tam queritur id est in tempore presenti. cum magz expectandum esset vsq; in futurum donec deus iudicet vt fidelis quis scilicet iter dispēsatores inueniatur. q. d. Uos iudicatis ministros et dispensatores christi. q non sunt fideles U Cōsequenter tercio apostol⁹ ponit quattuor rationes per quas ostendit q tales sic alios iudicentes sunt redarguendi cohibendi. Quarum prima est q ministri ecclesie vel prelati parū curant talia iudiciaet ideo nichil subditis prosunt. Eccle. xxxij. Ubi auditus non est nō effundas sermonem ⁊ hoc sic est. Michi autē pro minimo est id est parū curo vt ayo

bis iudicer. et similter parum curo vt iudicer ab humano die id est ab intellectu humano scilicet carnali qui solum carnalia videt non sicut intellectus et dies sanctorum qui spiritualia videt. Uel ab humano die id est ab homine quando est in suo die .i. in hac presenti vita in qua videt tantum exteriora et ideo non potest dñi iudicare. pri. Reg. 16. Homo videt ea que patent deus autē intuetur cor. Sed contra hoc est illud Eccle. xli. Curam habe de bono nomine. ſ. Eorum 8°. prouidemus bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus. Ad hoc dicendum q̄ laudis fama nobis nō est querenda propter honorem proprium ꝛ sic non curat apostolus sed propter honorem dei et proximi edificationē et sic loquitur scriptura ¶ Secunda ratio est nullus melius potest alium iudicare q̄ ipse seipsum sed nullus seipsum. iudicare sufficit ergo multo minus alium et hoc ē qđ dicit apl's Sed neq̄ meipsū iudico. i. iudicare valeo certa et diffinito iudicio qui tamē melius cognosco me ipsum q̄ alii. Petrus putabat seipsum bene cognoscere quando dixit Matthei. 26. Si oportuerit me mori tecū non te negabo. ꝛ tamen de ceptus fuit. Sed contra hoc videtur esse quod dicitur infra. Si nosmetipsos iudicaremus nō vti q̄ iudicaremur. Et dicendum q̄ ibi loquit de iudicio examinationis prope cōsciēne. hic āt de iudicio diffinitionis vel cōdēnationis. Et q̄ nō possit seipsum diffinitive iudicare ostendit dum dicit. Nichil mihi conscius sum id est nullius grauis delicti cōscientiam habeo. sed non in hoc iustificatus sū i oculis dei qui forte aliquod peccatum occulte habet ps. 18. Delicta quis intelligit. Prouer. 2. Quis pōt dicere mundum est cor meū purus sū a peccato Eccle. 19 Sunt iusti atq̄ sapientes et opera illorum in manu dei et tñ nescit homo vtrum a morte an odio dignus sit Sed contra dicit. Jo. i. epi's. 3. c. Carissimi si cor nostrum nō reprehenderit nos fiduciaz habem⁹ ad deū Sed qui fiduciam habet ad deum iust⁹ est Ad hoc dicendum q̄ hoc non dicit q̄ sinō habet hō cōscientiam peccati grauis q̄ sit propter hoc iust⁹ ſz q̄ illis qui sic perfecte viuūt vt non agant contra conscientiā deus reuelabit si est peccatū in eis vel in generali contritione, dimittet. Uñ de saracenis dicitur qui viam veritatis non audiunt q̄ si viuant bene secundum legem nature q̄ deus eis viam veritatis sue siue per angelos siue per homines reuelabit quia vt dicit Dyonisius. Multos tam angeli erudierunt. Tercia ratio talis est. Nullus debet alii iudicare nisi habeat super eum auctoritatē. sed super ministros ecclesie nullus habet potestatem vel auctoritatē nisi deus vel aliquis loco dei. ergo a secularibus iudicari non habent Et hoc ibi. Qui aūt iudicat me dñs est. q.d. Non debetis me iudicare virum sim fidelis dispensator an nō quia nō habetis auctoritatez super me sed dñs iudicat me quia habet auctoritatē qui est maior iudex et testis et cognitor conscientie. Piere. xxix. Ego sum iudex et testis dicit dñs. Jo. 2. Ipse em̄ sciebat quid esset in homine Uide ergo diligenter q̄ hic tangit tripler iudiciū. primū est hominis de horis et de occultis eius. et hoc est oino incertū Secundū est hominis de seipso et hoc non est oino incertū. nec est oino certū. Tercium est dei de horis: et hoc est oino certū. Quarta ratio quasi concludendo inducitur et est talis Judicium et omnis cetera requirunt suū tempus determinatū. sed tempus iudicij non est adhuc. ergo non licet modo iudicare. Et hoc est. Nolite ante tēpus iudicij iudicare iudicio diffinitionis suspicioso. Eccle. 8. Oi negocio tēpus est et oportunitas quoadusq̄ veniat tempus dñi. ſ. ad iudicandū tunc em̄ erit tempus iudicij Isaie tercio. Dñs ad iudicandū venit cū senioribus populi sui. qui illuminabit abscondita tenebrarum id est manifesta faciet opera tenebrosa sez petā in tenebris facta quātum ad malos. Jo. 3. Omnis qui male agit odit lucem. Et manifestabit consilia cordium id est opera bonorum ex discretione et deliberatione facta Dañ. vij. Judicium sedit et libri aperti sunt. i. corda singulorum et tunc laus erit vnicuiq̄ sez bonis pro bonis operibus et intentionib⁹ rectis. prouerbior. 3. Date ei de fructu manuū suarum et laudent in portis opa eius Et sic patet secundum tercium et quartum.

¶ Dominica quarta de euangelio. Sermo septimus.

Misserūt iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ad iohannem vt interrogarent eum. tu quis es. Jo. ſ. In euāgelio precedentis dominice ostendit quō xp̄us multipliciter Johānez baptistā cōmendauit. In presentis āt dñice euangelio ostenditur quō iohannes magnificauit xp̄m ꝛ se summe humiliauit et dicit se eē vocē ꝛ predicōnē xp̄i vt nos excitet ad preparandū vt occurramus saluatori nostro obuiā in proximo venturo secundum ecclesie representationē in quo ipsius aduētus in mentes nostras ſm veritatē significat. Assit ergo in hac dominica de aduentu xp̄i in mentē quē per gratiā suā facit. Et cō vt ipsum digne in hospitio animarum recipiamus Johānes baptista clamat tāq̄ xp̄i p̄co its dicens. Dirigite viā dñi. Uia dñi est ad cor et ideo corda preparare oportet Euangelium āūt continet quattuor. Primo iudeorū ad Johannē baptistam solennē legationē. ibi. Miserunt iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas. Scō legatorū multiplicē interrogationē. ibi. Tu quis es. Tercio Johannis ad singula responsionē. ibi. Et confessus est et non negauit. Quarto loci vbi hec perfecta sunt descriptionē ibi Hec in Bethania facta sunt trans iordanē ¶ Primo ergo ponitur ad Johannem baptistā solēnis legatio iudeorū. magistri em̄ legis iudeorū videbant ex Danielis pphetia tēpus aduētus messie in ianuis venisse et ideo erant valde perpleri si de ipsis aliquis magnus surgeret. Uñ Josephus dicit q̄ quia tempus aduentus messie ꝛ pleniorem erat. multi surrexerunt et dixerunt se esse xp̄m. et maxime quidam nole Theodas ꝛ Judas galileus. vt dicit Origenes et magnam in populo cōmotionē fecerunt. vt ēt recitat Samaritel in actibus apostolorū. cap. v. Uidentes ergo iudei xp̄m et Johannem apud omnes maxime opinionis esse conuenerunt potius in Johannem. volentes eū recipere pro messia q̄ xp̄m x ¶ Tripler āūt fuit rō vt dicit. Crisostomus quare iudei magis de Johanne q̄ de xp̄o credebant. primo qr erat de magno genere vt pote filius zacharie magni sacerdotis. Et qr miraculose natus ēt de vtroq̄ parente sterili et senē. xp̄s āūt vt credebāt erat filius fabri et cuiusdam paupercule mulieris ꝛ nō miraculose natus: quia de iuuencula q̄uis de sene patre quod non est contra naturā. Secundo qr Johannes in victu et vestitu magis aspera vitā q̄ xp̄s agere videbatur nam tunicam de pilis camelorū habebat ꝛ zonā pelliceam ad lūbos eius. et cibus eius locuste et mel silueſtre. vt patz Matth. iij. c. xp̄s āūt cōmunibus vestibus induebatur et communi cibo vtebatur et in conuiuijs comedebat. Tercio quia Johannes cōsortia hoim deuitabat. in deserto morabatur in atris latitans et speluncis donec spūs ei dixit vt exiret ad xp̄o testimonium perhibendum. Et tunc venit in omnem regionem iordanis predicans baptisma penitentie. vt patet Luc. iij. xp̄s autem cum publicanis ꝛ peccatoribus manducabat et stabat vnde dī. Mar. ij. propterea ergo iudei ad Johānem legationē miserunt vt an esset xp̄s interrogarent. Que quidem legatio ex tribus solennis apparet. sez ex parte mittentium quia iudei qui tunc erant acceptabilis populus dei. et ex parte missorum. qr sacerdotes et leuite phariseorum qui erant in scientia et vita excellentiores in populo.

Et ex parte loci. quia hierusalem que cū totius regni caput et domina. sic patet primum. ¶ Secundo ponitur interrogatio legatorum. Ad hoc ergo venerant vt interrogarēt eum dicentes. Tu quis es. Interrogauerunt autē eum de duobus. ſ. de persona. ibi. Tu quis es et de officio. ibi. Quid ergo baptisas. De persona āt primo interrogant in particulari. ſ. an sit xp̄s an helyas vel pr̄opheta sez Heli seue. Secundo in generali quis sit vt possint mittentibus respondere ibi. Quis es tu vt responsum demus. Et sic patet secūdum. ¶ Tercio ponitur Johannis ad singula quesitorum responsio. Nam primo rñdet ad cōstionem de persona secundo ad q̄stionem de officio ibi. Ego baptiso vos aqua. Item primo rñdet ad questionē factā in particulari. secundo ad questionem factam vniuersaliter ibi. Ego vox clamantis in deserto Et sic patz q̄ ad singula q̄sita respondit. Et hoc est quod sequitur. Et pfessus est et nō negauit. Confessus ē se non esse qđ nō erat ſ. xp̄m. Helyā. vel pphetam Heliseū. et nō negauit se eē qđ erat. sez vocē clamātis in deserto et hoc est quod sequitur. Et confessus est qr non sum ego christus. vbi apparet q̄ non fuit arundo que a vento mouet qr a vēto vane glorie qui magnos cedros euulsit et euellere nō desistit penitus non est motus. Nonne primi parētes perfectissimi ab illo euulsi sunt dū esse de sideratēs bonū et malum scientes. Nam apostoli extremi viri in perfectiōe ab illo cōcussi sunt cum facta est contentio inter eos quis eorū videretur eē maior Luc. xxij. Sed non Johānes baptista ab illo aliqualiter est commot⁹. Nā isti legati offerebant ei magnā honorē dignitatē. dū p xp̄o eū recipere volebant. magnā sanctitatis et status opinionē dū p Helya eū recipere disponebant. ꝛ magnā scientiā ꝛ diuinorū reuelationē dum xp̄m pphetā singulariter reputabāt. Propter primum cecidit lucifer volens vt deus esse. propter secundum cōmoti sunt apostoli

li volentes magnum statum habere propter tercium primi parentes exulsi sunt. diuina vt deus scire cupientes. O iohannis baptiste humilitas admirabilis Quis hominum si eligeret in prophetã eligi recusaret. Quis nollet sanctus et sapiens reputari. Gregor⁹. Magnũ est honorẽ non appetere. maior aũt oblatũ respuere. maximũ aũt de habito nõ superbire. Aug⁹. Magna virtus est holes dignitates non appetere sed oblatas respuere maxima virtus est. Et tõ dicit Crisõ. q Johãnes in nullo opere tantũ vnq̃ meruit sicut in hac humilitate tam pfunda. Sicut ergo beata virgo in sua humilitate fuit sup oẽs merito exaltata. Luce primo. Respexit humilitatem ancille sue sic iohãnes in sua hũilitate a xpo pre omnibus cõmendat. Ait ergo. Non sũ ego christus. i. nõ sum vnctus vt gigas humane nature ad pteliandum cum draconе antiquo. xp̃s em̃ idẽ est qđ vnctus. Itẽ non sum vnctus vt rex ad humanam naturam de potenti manu dyaboli eripiendus et liberandum. Item nõ sum vnctus vt sacerdos magnus pro tota humana natura expiationis sacrificiũ ad deo immolandũ. Hec enim tria hominum genera inungi debebãt. et hec tria xp̃s quem iudei expectabant et q̃rebant facere habebat. s. bellum humane nature cum dyabolo pteliari. ipsam de manu dyaboli eripere. et pro toto pp̃o hostiam placationis deo offerre. Et ideo quia ad hec tria inungendus erat debebat pre omnibus participibus suis esse vnctus. Sed ego inquit Johannes non sũ ille. Et ideo adiungunt. Helyas es tu Quia it. Nec etiam sum Helyas qui debet exire de paradiso et precedere iudicem in adventu secundo. iste enim primus aduentus est qui est in mirabili dulcedine et copiosa misericordia. sed ille erit in formidabili iudicio et seuero. Vñ in hoc primo aduentu christus nos iudicare non venit sed a peccatis omnibus saluare. Jo. iij. Non misit deus filium suum vt iudicet mundum s; vt saluetur mundus per ipsum. Hinc quãtuz ad operationem et virtutem Johãnes posset dici Helias vt ipsa Xitas dicit in Matt. xi. c. Si vultis recipere ipse est Helyas. qđ etiam angelus testatus est Luc. i. Ipse precedet ante illum in spũ et virtute Helye. Non est ergo Johannes Helyas in persona sed in spũ. Et ideo subiungunt Prophetes es tu qui ait. Nec etiam sum ille propheta magnus de quo moyses. Deutro. xviij. dixit Proppetam de gente tua et de fratribus tuis suscitabit tibi dñs deus tuus. ipsum tanq̃ me audietis. Dictũ em̃ prophetã videbantur iudei petere. Uel non sum propheta scz. Heliseus qui per excellentiã dictus est propheta: quis habuit spiritum in duplo plusq̃ Helyas. s. spiritum prophetisandi et faciendi mirabcula. Sed Johannes nullũ signum fecit. vt ptz Jo. i. Uel ad litterã non fuit ꝓpheta Johãnes vt dicit glo. quia ad prophetam pertinet futura p̃dicere. sed iohannes non predicebat futura sed ostendebat p̃nta. ¶ Posq̃ ergo iohannes confessus est se non esse quod non erat. respondit ad questionẽ factã vniuersaliter qs esset et ꝓfitetur se esse qđ erat. qz postq̃ missi questierãt qs esset vt responsũ darẽt his qui eos miserũt. dixit. Ego vox clamantis in deserto. dirigite viã dñi. humilis et vera confessio: qz vere Johannes fuit vox verbi incarnati in ipso clamantis in deserto iudee id est facientis ipsum clamare. Triplex est enim habitudo vocis ad verbum quam Johãnes veraciter habuit ad xp̃m. Prio qz vox naturaliter precedit verbũ. prius em̃ vox auditur q̃ verbũ mẽte vel conceptꝰ accipiatur. sic et Johannes precessit xp̃m nascendo. predicando. moriẽdo. et ad inferos descẽdendo. Luc. i. c. Preibio enim ante faciem domini parare vias eius. Secundo quia vox baiulat verbũ ad aurea auditoꝝ quasi quoddam vehiculum et quasi interpretator manifestat ipsum. Sic et Johãnes manifestauit christum in dicis et testimonium de ipso reddidit auribus ipsoꝝ. non solummodo absentem testificando sed et presentẽ demonstrando Jo. i. Ecce agnus dei. ꝛc. Sed vt manifestetur in israel propterea ego veni in aqua baptisatus. Tercia est qz vox transit in nichilũ. verbo in mente audientiũ remanente. Sic et iohannes posq̃ suscitauit iudeoꝝ auditum ad xp̃m recipiendum desijt predicare et baptisare. remanẽte baptismo et predicatione xp̃i Jo. iij. We oportet minui illuz autem crescere. Et ideo merito comparat lucerne que desinit lucere apparente sole. Jo. v. Ille erat lucerna ardens et lucens. Uere iohannes fuit vox verbi dei que tota fuit clara totaliter vocans ad penitentiam. Nichil enim fuit in Johanne quod non vocaret ad penitentiam. nam et ortus et vita tota scilicet vestimentum. habitaculum. cibus potus. actus. etas. atq; mores. omnia ad penitentiam vocabant. talis debet esse predicator veritatis. vt totus vocet verbo et exemplo et in totsylla

sua. i. Thi. 4. Esto exemplũ fidelium i verbo in conuersatione in charitate in fide in castitate. ¶ Posq̃ aũt Johannes respõdit ad questionẽ factam de persona rñdit ad questionẽ factam de officio et ministerio suo. Nam nunciis interrogantib⁹ cur et qualiter ipse baptizaret respondit valde humiliter dicens. Ego baptizo in aqua. i. lauo solum exterius tanq̃ minister eius qui debet vos mundare interius quod est valde humile et ideo michil magni facio. Interrogans aut̃ de baptismo et cur baptizat quia scriptum erat in ysa. Ipse absterget gentes multas. Hoc debebat cẽ in aduentu messie. Sequitur Medius autez vestrum stetit qui lauat ab omnib⁹ peccatis interi⁹ mundans Job. i. Super quem videris spũm descendentem et manentem super eum sicut columba hic est qui baptizat in spũsancto. i. interius mundat. quez vos peccatorum tenebris et excecati nõ cognoscitis quia solum a mundis corde videtur. Matthei. v. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. i. cognoscent ¶ Ubi nota q̃ christus dicitur medi⁹ nostier dupliciter. Prio qz pacificat nos deo et angelis et ad inuicez Col. i. Pacificans p sanguinez crucis eius sive que in celis sũt sive que in terris sunt. Et ideo ipse ẽ pax nostra que fecit vtraq; vnum Eph. secũdo. Hoc enim ad meditorem pertinet. et ideo iure mediator hominũ nominatur. i. Thi. 2. Mediator dei et hominum homo xp̃s Jesus Secundo quia deus erat ira iratus cõtra hominẽ q̃ hominem interficiebat et ad infernum proiciebat Sed xp̃s sicut pius mediator proiecit se super hominem sicut mater super filium proiicit et fuit medius inter deum et hominem et recepit vulnera in corpore suo ysa. liii. Vulneratus ẽ p̃ter liquitates nostras propter eadeus pater placatus est homini. Iste medicus nostervenit post Johannẽ nascendo predicãdo et baptizando qui tamen ante Johannẽ factus est. i. omni gratia. et virtute et omni perfectione anime perfectus Unde glo. dicit. Ante me factus est id est michi in dignitate prelatus. Non enim aliter potest itelligi christus ante Johannez factus nisi fm humanam naturam in qua fuit perfectus ante Johãnem secundũ enim diuinã naturam non est factus sed eternꝰ. Ubi nota q̃ tunc homo dicitur perfectus quando est coniunctus deo per gratiam. et habet scientiam et virutem et vsum liberi arbitrij defectus autem istorum facit hominẽ quasi nõ differri a bestijs. Sed omnia ista christus ante Johãnem habuit. immo hec omnia Johannes a xp̃o habuit. nam quando beata virgo habens christum in vtero salutauit Elisabeth tunc beatus Johannes fuit mundatus a peccato et gratia et virtute repletus et scientia illuminatus. et vsũ liberi arbitrij recepit. vt dicit Crisꝰ. propter quod exaltauit in gaudio infans in vtero existens. vt patet Luce. i. christus autem fuit ab instanti conceptionis perfectus. et per consequens fuit factus id est perfectus ante Johannem. et hoc est qđ dicitur per Jsa. xlvi. c. Anteqũ parturiret peperit id est perfectus virum in vtero habuit et iterum Jheremie. tricesimo primo. Femina circundabit virum id est perfectũ hominem. Et propter hanc perfectionem. Johannes indignum se dicebat discalciare et corrigiam calciamenti eius soluere. Hoc autem verbum tripliciter potest exponi. Primo litteraliter. secũdo spiritualiter tercio figuraliter. Nam per calciamentum intelligitur christi humanitas. quia diuinitas vt dicit. Grego. mortalitatis. nostre mortitinio calciata venit ad nos super lutum humanarum miseriarum. Corrigia vero istius calciamenti fuit amor: quis propre nimiam charitatem qua dilexit nos deus misit deus filium suum in similitudinẽ carnis peccati vt dicit Apl̃s Ro. viij. Ultimum ergo tanti amoris propter quod est et in quo diuinitas coniuncta est humanitati et deus factus est homo Johannes nõ poterat nec dignus erat exsoluere et manifestare: quia tãtus amor fuit q̃ excessit omnem intellectum humanum nec verbis explicari posset. quasi dicer et Johannes mẽ misteriuz incarnationis eius nescio. nec exprimere valeo. vt dicit Grego. Tercio figuraliter: vt hoc dictum Johannis alludat illi figure veteris testamenti de propinquo discalciando qui nolebat relictam fratris sui propinqui in suam recipere vxorem. vt patet Deu. xxv. Dic historiam quasi d. Johannes. Uos queritis aliquem magnum qui humanam naturaz sibi assumat in spõsam que soli xp̃o debetur. et si christus non vult eam sibi assumere. ego eius propinquus non sum dignus discalciare eum et assumere michi humanam naturam in spõsam: qz eam de manu dyaboli eripere non possem vt dicit gre. et sic ꝑz tercio. ¶ Quarto ponitur locus vbi hec sunt perpetrata: quia in bethania trans iordanem non in bethania que est prope hierusalem.

¶ Moralizatio circa tercium membrum. Ego vox clamantis in deserto. Moraliter aũt ad edificationem nostrã circa hanc responsionem Johannis quattuor videam⁹ primo cuius vox clamantis Johãnes fuit secundo quare clamantis. tercio vbi clamãtis. quarto quid clamantis. primo ergo videndum cuius vox clamantis Johannes fuit. Et dicendum q̃ duorum clamantium Johannes vox fuit. primo fuit vox verbi dei in deserto mũdi cla. qui ad hoc factus est homo. vt in nos et ad nos clamare posset y Septem autem modis manẽs nobiscum clamauit ad nos et primo clamauit vt mundo et mundanis renunciemus: quia totus mundus in maligno positus ẽ. et quia mundus transit et concupiscentia eius vt dicit. i. Jo. secũdo. Et Lu. xviii. Nisi quis regnũ. ō. q̃. possi. non poterã meus esse disci. Secundo clamauit vt vitam carnalem abnegemus ꝛ corpora nostra in cruce penitentie configamus quia caro concupiscit aduersus spiritum et eũ nititur suffocare. vt dicit Apls. Gal. v. ꝛ. Wath. xvi. Si quis vult venire post me abneget se. i. renunciet vite carnali ꝛ desideria eius nec cet et tollat crucem suam et sequatur me: quia qui amat animam suam. i. vitam animalem perdet eam. vt ipse in Watheo ait. Tercio clamauit vt in celo et non in mundo qui est saccus pertusus thesaurisemus quia in celo omnia conseruantur et in mũdo omnia consumũtur et diripiũtur Wat. vi. Thesaurisate nobis thesauros in celo. vbi nec erugo nec tinea demolitur et vbi fur non effo. neq; fu. Quarto clamauit vt proximam tanq̃ nos intime diligamus et misericordie operibus intendamus q̃ qui diligit proximum legem impleuit et dilectio proximi malum non operatur. vt dicitur Ro. xiii. Hoc est preceptum meũ vt diligatis inuicẽ sicut dilexi vos ꝛ Lu. vi. Esto. mise. ꝛc. Quinto clamauit vt pro nostris necessarijs et in nostris pressuris ad deum ꝛ non ad vana recurramus: quia omnis qui petit acci. et qui querit inue. Lu. xi. Wath. vii. Uenite ad me om. qui la. et one. estis. et ego re. vos. ꝛ Jo. vii. In nouissimo aũt die magno festi stabat Jesus et clamabat. Si quis si. ve. ad me et bi. Sexto clamauit vt in prelio spiritus fortiter dimicem⁹. quia mundus caro et demonis mouent contra nos prelia. Lu. xxii. Simon ecce sathanas expetiuit vos. s. ad temptandum et dimicandum et tõ ecclesia cantat. Estote fortes in bello ꝛ pugnate cũ antiquo serpẽte. q; si pugnauerimus coronabimur. alias tanq̃ captiui in carcerem dyaboli detrudemur in perpetuum cruciandi. 2. Thimo. 2. Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit. Septimo clamauit vt nos ad transmigrandum omni tempore parati simus quia mors fortissime approximquat ꝛ nichil certius morte et nichil incertius hora mortis vt dicit. Bern. et Wath. 24. Et vos estote parati quia qua hora nõ putatis. si ho. ve.

¶ Secundo fuit Johannes vox totius humane nature per ipsum et in ipso clamantis et misericordiam postulantis ¶ Clamauit autem humana natura per. Johannem propter septem mala que tunc fortissime patiebatur prope interitum constituta Et ad hec mala representanduz ecclesia ante natalem christi septem. o. cantat. predicta septem mala representantia. primum malũ quod humana natura patiebatur erat malum ignorantie. quia totaliter ignorans. Non enim habebat sapientiaz que est de diuinis quia et si vnitatem dei cognosceret tamẽ trinitatem personarum penitus ignorabat. Actuũ. 19. Sed neq; si spiritus sanctus est audiuimus. Item non habebat scientiam que est de creaturis q̃ venerabatur eas vt deos Sapien. 13. Aut giz stellarũ aut animam aquam aut solez aut lunam rectores orbis terrarum deos putauerunt Item non habebant prudentiam que est recta ratio agibilium quia eorum actiones ad finem vltimum non ordinabantur. Uenit autẽ filius dei et optime nos docuit ista tria. s. sapientiam sciaz et prudentiam Job. 18. Ego ad hoc natus sum et venj in mundum aut testimoniuz perhibeam veritati. Unde plus scit de veritate modo vna vetula que cõtinuat predictiones q̃ antiquitus philosophus vnus. Et propterea cantat ecclesia primũ o dicẽs O sapientia que ex ore altissimi pdisti. ꝛc. veni ad docendum nos viam prudẽtie. Secundum malum quod patiebatur erat culpa quis pro peccato primorum parentum omnes ad inferos descendebant et ibi tã q̃ debitores detinebãtur captiui. Nec valebat sapiẽtia nec prophetia quis ibi. Salomon et omnes prophete erãt nec dignitas aliquas quis ibi. ꝛc. erant reges et sacerdotes nec penitentia innocentia vel iustitia quia ibi abel iob et omnes iusti. seq; venit filius dei et soluit precium et pro debito sanguinem suum fudit. i. p̃ e. ¶ Primo. Non corruptibilibus auro vel arto. liberati estis. Sed pretioso sanguine agni incõtaminati. propterea cantat ecclesia secundum o. O adonay et dux dom⁹ israel ꝛc. veni ad redimendum nos in brachio excelso. Tercium malũ quod patiebatur homo erat quia erat subiectus pessime seruituti diaboli in luto et latere seruiens magisq; q̃ populus israel sub egiptica seruitute. Dic. xvi. Seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem. sed venit filiꝰ dei et de hac seruitute nos eripuit et de mundo principẽ mundi eiecit et eum in inferno fortiter religauit Jo. xii. Nunc princeps mundi eijcietur foras et hoc valde iuste. quia sicut diabolus genus humanũ sibi constituerat seruum propter victoriã quam de primis parentibus habuit sic christus vincendo diabolum ligauit eum et ablatulit predam eius vt patet in illa similitudine Lu. xi. Cum fortis armatus. s. diabolus custodit atriũ suum scz mundũ in pace sunt ea q̃ possi. Si aũt fortilii. superuenit. ꝛc. propterea cantat ecclesia tercio o dicẽs O radix iesse que stas in signũ populorum ꝛc. veni ad liberandum nos. Quartum malum quod patiebatur erat. quia funibus peccatorum omnes ligati erant Sapientie xvii. Una enim cathena tenebrarum id est peccatorum omnes ligati erant. Erant enim homines diuersimode irretiti propter qõ diuersos fines ponebant aliqui in honoribus aliqui in diuitijs aliquis in delectatione carnalium. vt dicit phlis Qualis est vnusquisq; talis finis videtur ei. Philip. decimotercio. Quorum deus venter est. Sed venit filius dei et funes peccatorum dissoluit dando scilicet gratiam et meritum passionis nobis applicando per quam fines peccatorum soluuntur et ex tunc Petro et eius successoribus dedit claues quibus peccatores absoluerz a peccatis quod ante non fecerat. Et propterea cantat ecclesia quartum o dicens. O clauis dauid veni educ vinctum scilicet funibus peccatorum de domo carceris id est de malorum concupiscentia et colligãtis. Quintum malum quod patiebatur erat quia vmbra legalium obumbrata erat quia omnia in figura contingebat illis vt dicit apostolus. j Cor. x. et Hebreo. x. Umbram enim hñs lex futurorum bonoz non ipsam imaginem rerum Semper enim animalium sanguinẽ offerens nunq̃ peruenit ad verum sanguinem nisi aduentu christi. Veniens enim ipsa veritas omnis vmbra cessauit. et vno sacrificio immolato consummauit in sempiternum sanctificatos omnium animalium

sacrificio enervato et quassato vt dicit apostolus vt supra. In cuius figura in morte christi vellum templi scissũ est et sancta sanctorum sunt aperta et ideo predicatores nostri testamenti tenet velatam faciem sicut moyses tenebat quando populo predicabat vt patet Exodi. 34. Hebreo. 9. Tabernaculum factum est primum. Et sequitur. Quod dicitur sancta. Et sequit hoc significante spiritu sancto. nondum preparatam esse sanctoz nom adhuc priore tabernaculo habente statum. propterea cantat ecclesia quintum o. dicens. O oriens splendor lucis etc rne. veni illumina sedentes in tenebris scz legalijs et vmbra mortis. Sed tũ malum quod natura humana patiebatur erat quia exulabatur a patria et ciuitate sua. duplex enim patria debebatur homini scz paradisus terrestris ratione corporis. ꝛ paradisus celestis ratõe animẽ Ab vtraq; ergo illa patria ꝓpter pctm primi parẽtis exulabatur. Sed venit filius dei et ad celestem patriam nos reduxit Wathei. 2. Ascẽdit enj pandens iter ante eos et Ephe. 4. Ascendens in altũ captiuã duxit captiuitatem. Non autem ad paradisum terrestrem nos reduxit quia illum docuit nos contemnere. Quidam constituunt hic paradisum. Sapiẽtie. 2. Uenite fruamur bonis q̃ sunt et vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celeriter quoniam hec est pars nostra propterea cantat ecclesia sextum o dicens. O rex gentium veni et salua hominem quem de limo formasti Saluare enim hominem est ducere eum ad paradisum celestem. Septimum malum quod patiebatur erat quis lõga spe attendiata manebatur. Dicebatur enim homini a prophetis expecta reexpecta. Spes enim que differtur affligit animam. Proverbiorum. xiii. Mitte domine quem missurus es. Ysie. lxiiii. Utinã dirumperes celos et descenderes. Sed venit filius diu desideratus et exhibuit in re quod erat in spe. Johannis primo. Ecce agnus propterea Simeon ait Luce secundo. Nunc dimittis seruum tuum domine secundũ verbũ tuũ in pace. Qz vide. oculi mei salutare tuũ: propterea cantat ecclesia septimum o dicens. O emanuel et expectatio gentium. ꝛc. veni ad saluandum nos scilicet realiter. Secundo videamus quare Johannes vox clamantis dicatur. Ad quod dicendum q̃ vox clamantis dicitur predicator: in quo et per quem spũs sctũs peccatorib⁹ clamat. A Quib⁹ ꝓpt aũtuor clamare dz ꝓpter q̃ solent homes clamare

quattuor gentibus hoim. Clamamus ad surdos ad dormientes ad in tumultibus demorantes et ad lõge distantes. Omnia ecclia hec sunt peccatores. Primo ecclia sunt surdi quia tonitruum illius horribilis vocis nõ audiunt. s. surgite mortui venite ad iudicium. Ipsi enim sunt aspis surda: qr vnã aurem obturant ad terram figẽdo. i. terrena meditando et aliã aurẽ caudã imittendo id est longã vitã sibi ꝓmittendo. Secũdo sunt dormientes qr ita secure stant aut stare putãt in pctis sicut hõ dormit i lecto ymo ita ꝓfundãt se in somno peccati q̃ nisi tanget ꝓ penas nõ excitant. Exẽplum huius ptz in Sampsone q̃ ita ꝓfunde dormiebat in gremio Dalide q̃ totondit eum et nichil sensit donec captus et ligatus et exoculatus fuit vt patet Iudicũ xvi. Dalida est cõcupiscẽtia carnis in qua si quis dormit tondet oibus virtutibus et tradit demonib⁹ exoculandus. Tercio stant in tumultibus mundi et inter rotas fortune: propter quod ita efficiuntur surdi q̃ turbas dei. i. predicatores non audiũt. ps. cxvii. Aures habẽt et non audient. ¶ Quarto sunt valde delonge stãtes a deo. ps. cxviii. Longe a peccatoribus salus. Et propteres clamandum est peccatoribus vt a peccatis resurgant. Ysaie. lviii. Clama ne cesses. quasi tuba exalta vocẽ tuam B Ubi nota q̃ peccatoribus ser tubis clamare debem⁹. Primo promittendo gloriam dei vt amore boni ipsos attrahamus Ysaie. lxiii. Oculus non vi. deus absq̃ te que ꝓpara. expe. te Secundo minando penam eternam vt timore pene ipsos retrahamus a malis Job xxiii. Ab aquis nimium transi. ad calorem nimium. Tercio testificando velocem transitum mũdi vt ab ipsius amore eos euellamus. s. Johan. ij. Mundus transit et concupiscentia eius Quarto accelerationez mortis asserendo vt semper ipsos paratos manere faciamus. Mathei. iij. Jam securis ad radicem arboris posita est Ecclesiastici xiij. Memor esto quoniam mors non tardabit Quinto affirmando q̃ omnia in morte deserunt hominem preter bona opera scz honores/ diuitie et delicie/ et consanguinei/ vt ipsos bonis moribus seu operibus intendere faciamus Apocalip. xiiij. Opera enim illorum sequuntur illos. Sexto illa horribili voce clamando. Surgite mortui venite adiudicium vt ipsos timore percutiamus. Hieroni. Siue comedam siue bibam siue aliud quid faciã semper illa vox horribilis videtur auribus meis insonare. Surgite mortui venite ad iudicium.

¶ Tercio videndum est vbi dicel vos clamãtis qr in deserto. i. in mũdo q̃ dicitur desertum dupliciter. Primo qr bonis derelictus est et malis plen⁹ Eccle. xvi. Abyssus sensato inhabitat patria et a tribus impijs deseret. Secundo qr venenosis animalib⁹ plenus est. i. Job. ij. O mine quod est i mundo aut est concupiscentia carnis/ aut est cõcupiscentia oculoz aut superbia vite Ista sunt tria genera vitiorum venenatorum que inuenerunt filij israel in deserto Deutro. viij. Ducet te tuus fuit in solitudie magna atq̃ horribili q̃ erat serpẽs flatu ardẽs et significat supbiã q̃ vento vane gl̃ie vrit. Et scorpio et significat luxuriam: que sicut scorpio blande mordet et postea infigit cũ cauda venenumita in principio delectat et post cruciatorum ꝓuerbiorum. xiij. Ingreditur blande et in nouissimo mordebit vt coluber Et dispersas id est situs que facit hominem mori sitit: et significat auaricia qua auarus semper sitit et nunq̃ pecunia implebitur Eccles. v. D Quarto videndum est quid clamantis: quia dirigite viam domini Via domini per quam dñs ambulauit et que ad dñm ducit est via virtutis Que dicitur recta dupliciter Primo quia ad locum intẽtum ducit scilicet ad beatitudinem quaz ois homo naturaliter appetit Naturalis aũt via ad beatitudinem est iter virtutum vt dicit Boecius Secundo dicitur recta qr medium non discrepat ab extremis/ extrema autem hominis sunt ortus et mors et vtrũq̃ cuz gemitu et paupertate Job. i. Nudus egressus suz de vtero matris mee et nu. re. il Ergo tota vita hominis ad hoc vt sit recta debet esse cuz gemitu ꝓ tanto ergo via virtutum dicitur recta quia facit concordare medium cum extremis Nam qui in via virtutis sunt per totum plorant Augustꝰ. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum quo minus flemus ps. xli. Fuerunt michi lachrime mee panes die ac nocte plorare enim debemus quotidie et ꝓ dilatiõe pñie et ꝓ incolatu pñtis miserie Illa pfecto qui hijs inmitũtur et satagũt tpalia contẽnunt Phili. Omnia arbitrat⁹ sũ vt stercora aut rẽm lucrifaciã. Tũc ergo viã dñi dirigim⁹ et facim⁹ rectã quando per ipsam post dominũ recto tramite ambulamus. vt sicut ipse tẽ poralia contempsit carnem afflixit aduersa multa sustinuit. iuste et sancte vixit/ et vsq̃ in finem perseuerauit. ita et nos faciamus Ysaie. ij. Pec vias domini, ambulate in eis neq̃ ad dexteram neq̃ ad sinistram declinantes. ꝛc.

De episto. sermo. viii.

Gaudete in dño. semper iterum dico gaudete Phi. iij. Uere si dissimulare noluerimus magnum gaudium instar totius populo rpiano de natiuitate filij dei in humana natura in primo recolenda. in qua et per quam humana natura est exaltata et omnib⁹ bonis repleta. Natus est enim filius dei cum sacco pleno gratiarum et omnium virtutum quas nobis gratis donauit. i. Cho. i. Gras ago deo meo semper per Jesum rpm quia in omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia. ita vt nichil vobis desit. Propteres in hac epla apostol⁹ ad gaudiũ nos hortatur In qua quidem epla summarie tria facit. Primo ergo apostolus ad spũale gaudium nos inuitat. ibi. gaudete in domino semp Secundo impedimentum orationis tollit et ad ofonem et gratiaz actionem inducit et confortat ibi. Nichil solliciti sitis sed i omni ora. et obsecra. et cum gra. ac. petitione vestre inno. apud deũ. Tercio imprecatur et orat vt deus in omnibus et vbiq̃ nos custodiat ibi Et pax dei que exuperat omnem. cust. cor. vestra. Prio ergo ad spiritus lẽ gaudiũ apostolus nos hortatur et facit tria. Primo ostendit in quo gaudendũ ibi Gaudete in dño. Secũdo qualiter gaudẽdum ibi. Modestia vestra. Tercio quare gaudendum est ibi. Dñs prope est. Dicit ergo. Gaudete in dño et non in mundo neq̃ in vanitatibus huius seculi semper. i. omni tempore tam in ꝓsperis q̃m in aduersis. Jaco. i. Omne gaudium existimate fratres mei cum in temp. va. incidetis. Gaudete ergo ꝓ bono gr̃e in quo estis. Iterum dico gaudete ꝓ bono gloie quod expectatis Wath. vi: Gaudete et exultate quoniã merces vestra multa ẽ in celis Isa. lx. Gaudẽs. s. de merito gaudebo in dño scz de ꝓmio. Non igitur gaudein mundo sz in dño i. super mia dei q̃ se incarnauit in virginis vtero. Item dico gaude qr filius dei carnẽ assumpsit per conceptionẽ in virginis vtero. quinymo iterũ gaudete: qr cito nascet et nobis apparebit per suã gloriosam natiuitatẽ qr et angeli de ipsa gaudebant cũtates gloria in altissimis deo. et pastorib⁹ dicebant. Euãgelisso vobis gaudium magnũ. Gaudete vt modestia vestra id est modestum gaudiũ vestrũ et modesta opera vestra nota sint omnibus hominib⁹. non ad vanam gloriaz sed ad edificationẽ vt per vos discãt bene agere, et bene gaudere et mod erate operari. i. opera sua cũ modo et gere. ll. Chor. 8. Prouidemus bona nõ tãtum coram deo sed etiam coraz hominibus Mat. 5. Sic luceat lux vestra coram hoimibus ut. ui. ope. vra bona. Et que est causa quare gaudere debem⁹ certe qr dñs prope est qui est fons gaudij. Est enim prope omnibus per potẽtiam essentiam et presentiam ymo omnibus. Actuũ. 17. In ipso enim viuimus mouemur et sumus. Sed iustis est prope per gratie infusionem et spũsle ꝓtectionem de quo est maxime gaudendum.

¶ Sequitur moralitas epistole.

Gaudete in dño semper. ꝛc. Moraliter ad edificationem nostrã circa hãc primaz ptẽ tria. videamus Primo quare xpi fidelibus sit gaudendum. Secũdo quare in dño et non in mundo sit gaudendum. Tercio quibus et quomodo dominus prope est.

¶ Circa primũ nota q̃ propter quã qr gaudere debemus. primo qr ad imagẽ dei creati sumus et ipse hoc tempore homo fieri ad similitudinẽ nostram voluit Phili. ij. Semetipsum exinaniuit formam serui accipiens in si. ho. factus. Magnum gaudium valde quia deus est homo et homines sunt dii et filij dei. ps. lxxxi. Ego dixi dii estis et fi. excel. omnes. Ab hoc ergo gaudio peccatores penitus excludũtur. quia imaginem dei quam in seipsis habẽt supplantauerũt. luto peccatoz ita q̃ medi apparet i eis et fũt penitus in bestias trãformati ps. xlviii. Homo cum in honore esset non intellexit cõparatus est ꝛc. Filius etiaz dei non est factus homo peccator sz homo iustus ita q̃ negq̃ de sui creatione nec de filij incarnatione peccatores gaudere pñt. Primo melius esset eis q̃ natꝰ nunq̃ fuissent nec filius dei incarnatus Wathe. 16. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille Secundo gaudere debemus quia filij dei ad hoc natus est vt illuminet nos dei sapientia vt nobis remittat peccata vt nos iustificet et vt nos de ptãte diaboli redimat. i. Coz. i. Qui factus est nobis a deo sapiẽtia et sanctificatio et iusticia et redemptio Ista sunt permaxima beneficia que filius dei nascẽs nobis contulit et ideo eis nunquam est gaudendum. Ab hoc gaudio peccatores seipsos excludunt. quia sapientiam mundi et non dei volunt habere. peccata volunt retinere et in eis viuere. dimissio

potius ꝙ virtutes volunt possidere. et de ptãte diaboli nolũt exire. Et ideo in hac natiuitate de nullo pñt gaudere. renuũt enim verum gaudium et admittunt falsoz et stultũ quod est de ludo taxillor et epulis et chorets. et sic de aliis. Sap. ii. Coronemus nos rosis et frustur bonis. et non sit pratum qđ nõ pertrãseat luxuria nostra qñ hec est pars nostra. Tercio gaudere debemus qz rps ad hoc natus est vt sup nos regnet. Et iõ statim natus a magis est adoratus qui fuerũt primitie gentiũ. Realiter enim nos sumus iudei. i. rpm pfitentes super quos rps regnat Mathei. ij. Ubi est q̃ natus est rex iudeorum. Uere hec est materia magni gaudij qz regẽ habemus potentissim⁹ ad p tegendum largissimum ad donandum. misericordissimum ad parcendũ liberalissimum ad remunerandum qz minimum seruitium valde remunerat Mat. ix. Centuplum accipietis ↄ vitã eternam possidebitis. Ab hoc ergo gaudio pctõres penitus sunt alieni: qz rpm nolunt super se regnare nec eius legibus astringi et hoc qz iustum dominum nolunt. sed sic volo sic iubeo est lex eor. Luce. xix. Nolumus hũc regnare super nos. Et ideo cum potentia amicor se iuuant. pecunias per phas et ne phas procurant. parcere nesciunt nec miseris subuenire volũt. ymo proverbo dãt alapã. pro alapa vulnus. pro vulnere interficiunt. nec centuplam satagunt retributionem obtinere. Job. xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis. scientiã viarũ tuarũ nolumus. ¶ Quarto gaudere debemus: quia ad hoc natus est rps vt nos spũsi natiuitate i filios dei regeneraret. Johannis. i. Dedit eis ptãtem filios dei fieri de quo multũ est gaudendũ quia in hac natiuitate omnia nobis parcit et veste polimita virtutuz qua nos dignos facit nuptiaz regis eterne strẽnue modo vestit et in filios dei adoptat. Si aũt sumus filij ↄ heredes. vt dicitur Ro. viij. Hoc gaudio pctõres nõ possunt gaudere: qz p pctm in quo stant omnia perdunt et filiationem dei et vestem virtutum et hereditatem regni et penit⁹ nudi remanẽt inter ribaldos diaboli Apo. iij. Dicis quia dives sum et nullius egeo. et nescis quia tu es miser et miserabilis et cecus pauper et nudus.

¶ Quinto gaudere debem⁹ qz ad hoc natus est rps vt nos deo et ad inuicem pacificet. vñ rex pacificus significat vel vocatur. Et iõ statim in eius natiuitate cecinerunt angeli pacẽ dicẽtes. Gloria in excelsis deo et in ter. pax ho. bo. voluntatis. Intrans enim in mundum fecit cantare pacem. vadens per mundum fecit predicari pacem et exiens de mundo reliquit in testamento pacem. Jo. xiiij. Pacem meaz do vobis pacem relinquo vobis Ad hoc peccatores excluduntur qz nec pacẽ dei nec pacẽ proximi nec pacẽ sui habẽt Isa. lxviij. Non est pax impijs dicit dominus. ¶ Secundo videndũ quare in deo et non in mundo gaudenduz sit F Ubi nota ꝙ propter ser in deo et non in mundo est gaudendum.

¶ Primo quia gaudium mundi est fatuuz et fatuitate procedens. Assimilatur enim risui frenetici quis ridet imminente morte quando omnes sui plorant et ipse ridet sic mundani gaudent imminente ymo existente morte. quãdo scz serui dei plorant: quis cognoscunt nocumentum mortis anime. Et hoc innuit rps qñ fleuit super ihrusalẽ gaudẽtẽ. dicens. Si cognouisses et tu supple fleres. Luce. xix. Bern. Compatitur dei filius et plorat pro nobis. hõ pauit et ridebit. Et sic patet ꝙ gaudiũ mundi est fatuitate procedit. Item est fatuum ab effectu qz hominem infatuat. Est enim sicut vinum quod inebriat hominem nisi temperetur aqua. sic gaudium mundi nisi memoria aduersorum temperetur. Propter qđ dicitur Eccle. xj. In die bonoz ne immemor sis malorz. Et iterum Eccle. septimo. Cor sapientis vbi tristicie est cor stultorum vbi leticia huius exemplum patet in Salomone qui non prohibuit cor suũ quin omnino luptate frueretur. vt ptz Eccle. ij. et iõ infatuatus fuit. Gaudium aũt dei ex vera causa procedit. et facit hominem tẽperatũ. et ideo in deo et non in mundo est gaudendũ ¶ Secũdo quia gaudiũ mundi est breue cito mutatur Job. ij. Gaudiũ ypocrite id ẽ mundi qui est ypocrita ad instar puncti. Gaudium mundi nullam stabilitatem habet nisi sicut serenitas martij que matabilis est Eccles. xxvij. Stultus id est mundꝰ qui semper fluitat vt luna mutatur. Gaudium aũt in dño est perpetuum. quia hõ de gaudio gratie transit ad gaudium glorie. Math. xxv. Serue bone ↄ fidelis. tc. intra in gaudium domini tui Johã. xvi. Gaudiũ vestrum nemo tollet a vobis. ¶ Tercio quia gaudium mundi non est plenum neq̃ purum letificat eñ hominem in delectationibus solũ corporalibus in quibus non superat bestias. Neq̃ etiam est purum. vt dicitur. Proverbio. xiiij. Risus dolore miscebitur Boecius. ꝙ multis amaritudinibus dulcedo felicitatis humane est respersa. Et inde est ꝙ gaudium de mũdanis nõ satiat. sicut nec ipsa mundana quia non est de essentia anime nec intrat in animã Gaudium aũt de dño plenũ est quia implet animã Johã. xvj. Petite vt gaudiũ vestrum plenũ sit. Ita etiã replet animam vt redundet in corpus proverbio. 17. Animus gaudens etatem floridã facit Est etiã purũ quia si tribulationes et aduersitates cõtigunt gaudet Ro. v. Sed et gloriamur in tribulationibus Isa. xxv. Gaudium et letitiam obtinebunt et fugiet dolor ↄ gemitus. Quarto quia ꝙ gaudium mundi excludit gaudiũ dei. Jaco. 4. Quicunq̃ voluerit esse amicus huius mundi inimicus dei constituetur Bern Delicata est diuina consolatio quia nõ datur admittentibus alienã Et a dño maledicitur Luc. vi. Ue vobis diuitibus qui habetis hic consolationẽ vestrã qz sciliceet in futuro non gaudebis. Et ideo oñis homo sapiens debet ipsum spernere. ps. lxxvj. Renuit consolari ais mea scz in his mundanis. Gaudiũ autẽ in dño transit ad gaudium celi et omne gaudiũ continet. Quinto quia gaudiũ mundi de rebus pessimis est. prouer. ij. Letanꝫ cũ malefecerint ↄ exultant in rebus pessimis. Augu. Quid est seculi gaudiũ nisi impunita nequitia. s. luxuriari in spectaculis nugari: ebriositate ingurgitari. turpitudinẽ facere: et nichil mali pati. Gaudiũ aũt in domino est de rebus optimis scz de virtutũ possessione de bonorum operum factione: et de malorum asperatione. Sexto quia gaudium mundi vertitur in tristiciam atq̃ luctum. proverbio. 14. Extrema gaudij luctꝰ occupat ratio est quia vel homo dimittit gaudiũ mundi qñ fit per mortem vel gaudiũ mundi dimittit hominem quod fit per aduersam fortunaz et vtrumq̃ est valde dolorosum de primo. Ecclesia. xli. O mors qñ amara est memoria tua homini pacẽ habenti in substãtijs suis et adhuc valente capere cibũ. De scõo Boecius. Infelicissimum genus infortunij est fuisse felicẽ. Gaudiũ autẽ in dño transit ad leticiam perpetuam. Tercio videndũ quibus dominus prope est F Ubi notandum ꝙ dño dicitur esse prope ser generib⁹ hominũ. Primo est prope peccãtibus vt de peccato erubescant et abstineant et bene agant. Hic cadit exemplũ illius heremite qui ostẽdebat se velle peccare in platea cũ vna meretrice que noluit. sed dixit cum in cellã loci secretũ qui ait hic videt me deus ũ tota curia celi. quod audiens illa cõuersa est ¶ Secũdo est prope penitentes: huo ad intrandum ad eos ↄ eos recipiendus p iustificationem si volũt et ostium aperire Apo. iij. Ego sto ad ostiũ et pulso si quis aperuerit. intrabo ad eũ. Hiere. iij. Tu fornicata es cũ multis amatoribꝰ. tamen reuertere ad me et ego suscipiã te. Tercio prope ẽ tribulatis ad adiuuandũ et eripiendum. ps. lxxx. Cum ipso sum in tribulatione. eripiã eũ et glorificabo eum. Caro enim et frater noster est. Heñ. iij. 8. Ber. Puto ꝙ me spernere nõ poterit caro de carne mea et os de ossibus meis. Sicut fuit ppe petro dũ cepisset mergi in mari: et statim rps affuit ambulans super mare. Sic fuit prope beato Anthonio dum quadã die a diabolo fortissime molestaret qui ait. Ubi eras domine Jesu. qui dixit Ego erã ibi sed expectabam agonẽ tuũ. ¶ Quarto est prope iustis ad exaudiendum. ps. cxliij. Prope est dominus omnibus inuocantibus eum in veritate. Sic fuit prope chananee ↄ centurioni cui dixit Unde sicut credidisti sic fiat tibi. ¶ Quinto est ppe iustis de bono opere cõuenientibus ad opera eorũ perficiendũ. Math. xviij. Ubi duo vel tres cõgregati sunt in nomine meo ibi in medio illorum ego sum. Isa. xxvj. Opa opera nostra operatus es in nobis dñe. Sexto est ppe iustis et peccatoribus ad mercedẽ condignã tribuendã. Apo. xx. Ecce ego venio cito ↄ merces mea mecũ est reddere vnicuiq̃ secũdũ opera sua Sic fuit ppe illi diuiti q̃ dicebat Saude alia mea hẽs multa bona l ani. pluribus de nocte misit eũ ad infernũ iuxta stipẽdia meritorũ: vt patet Luce. xij. Et nota ꝙ nũc lõge plus est dñs prope iustis ad remunerandum ꝙ fuit in vete. testamen. et via ad celum est modo ↄ propinquior quis tũc via ad celum ibat per infernum: modo autem vadit recto tramite Mathei. iij. Penitentiã agite appropinquabit enim regnũ celorũ. Cum ergo dñs sit ita prope omnibus iustis modis multum in domino gaudere debemus nichil solliciti esse: quis ipse in aduentu suo omnia prouidebit nobis et dabit. Et sic patet primum.

¶ Secundo apostolus ad orationem et gratiarum actionem nos inducit et confortat. Et circa hoc duo facit primo remouet impedimentum orationis. Secundo induxit ad orationem ostendens insimul modum orationis ibi. Sed in omni oratione et cetera Dicit ergo. Dominus prope est et vt possitis ad ipsum corda dirigere nichil solliciti sitis. i. petri quinto. Omnem sollicitudinem vestrã proiicientes in eũ.

quonsam ipsi cura est de vobis. Hec sollicitudo que hic prohibitur est inordinata occupatio circa temporalia ḡhīs laborem in acquirendo timorē in possidendo ⁊ dolorē in amittendo. Sequit̄ i textu. Sed in oīi oratione et obsecratione et gratiarū actione scz de habitis iam beneficiis petitiones vestre innotescant apud deum. Oratio dicit simplex petitio obsecratio dicit petitio cū adiuratione. vt rogo te per deū. Et sic patet secundū. Tercio apostolus ipsecatur et orat vt pax dei vndiq; et in oīibus nos custodiat. di. Et pax dei. s. a deo data et creata et dicit dei ad differentiaz pacis diaboli de q̄ Lu. ii. Cū fort. armatus custodit. suū in pace sunt oia que possidet et ad differentiā pacis mūdi Jo. 14. Pacē meā do vobis nō quomodo mund⁹ dat ego do vobis et ad dīam pacis carnis. de qua Mat. 14. Non veni mittere pacē in ter. sed gla. que pax scz exuperat oēm sensum. i. oēm cognitionē. si em minimā creaturā perfecte cognoscere nō valemus. quō illā nobilissimā pacem a deo nobis infusā cognoscemus. Hec in aquā pax custodiat corda vestra ne per timorē malū vel amorē corrūpant. Cor em maxime indiget custodia Prouerbi. 4. Omni custodia serua cor tuū ex ipso em vita pcedit. Et intelligentias vestras ne per errorem seducantur. locus enim veritatis est ipsa pax: et ideo in pace nullus error potest remanere ps. lxxv. In pace factus est locus ei⁹. Et vt custodiat certe in iesu christo dño nr̄o loco securo et firmo in quo oīa bona obseruātur. quia vt dicit Grego. Sicut oia ex nichilo facta sunt ita in nichilum renderent oia nisi manus omnipotentis teneret ea. Et sic patet tercium.

¶ In natiuitate dñi de euangelio Sermo nonus.

EVangeliso vobis gaudiū magnū quod erit oīi populo q: nat⁹ est nobis hodie saluator. Luce. 2. Sicut dicit Bern. tria sunt hodie mirabiter cōiuncta. s. deus et hō mater et virgo fides et cor humanū. Mirabile est ergo oino et omnē intellectū transcēdit humanū q: deus incōprehensibilis et imutabilis factus et natus est hō vt hodie fuit. Verū nō est impossibile si sane intelligaī. Nā factus est hō sine sui aliqua mutatione. Aliquando etiā ita aliquid fit quod scīm substantiā transmutat. et vt sic caro fit terra: et terra fit lapis: sic nō est factus deus homo. Aliquādo fit aliquid qđ nō mutatur scīm substantiam sed recipit aliquid quod non habebat. sicut qñ lana tingitur et hō fit frater. et isto modo filius dei factus est hō. mon q: in substantia fuerit mutatus sed suscepit in se quod non habebat. s. naturā humanaz alam et corpus ad phīl. 2. Habitu inuentus vt hō. Et ideo quod erat pmansit q: nulla mutatio in natura diuina facta est. et qđ nō erat assūpsit non pmixtionem vel diuisionem passus. q: in persona filij dei non sunt commixte due nature. s. diuina et humana sed sunt cōiuncte ita q: quelibet mansit integra. Nec persona filij dei diuisa est ab alijs personis assumendo humanam naturaz. quia vt dicit Augu. Indiuisa sunt opera trinitatis. In persona ergo filij dei assumēte naturaz humanam erat psona pr̄is et spūscti. Jo. 14. Non credis q: ego in pr̄e et pater i me est Item ibidem. Pater in me manens ipse facit opera. Persona em̄ non diuidit ab essentia et ideo in persona filij dei humanaz naturam assumēte fuit tota essentia diuina ⁊ per ꝑs oīe tres persone Iste aūt modus fuit possibilis deo. ⁊ p dei gratiam factus est nobis intelligibilis pr̄i. Chor. 2. Nobis autē reuelauit per spm̄ suū. Spūs em̄ scrutatur etiam pfunda dei Secundum mirabile est q: mater sit virgo ⁊ virgo sit mater sicut factū est. quod possibile est deo. quia virtus diuina multo melius ex sanguinib⁹ virginis potuit vnum corpus formare q̄m virtus seminis humani. Potuit etiam hoc corpus ita formatuz extra mittere sine corruptiōe virginalis pudoris. et plus potest deus facere q̄m nos possumus desiderare. sed vna virgo potest hoc desiderare q: pariat sine sui corruptione. ergo deus potuit facere. Sic ergo hoc intelligim⁹ vt deo possibile et non nature. Tercium mirabile est q: cor humanum predictis credit perfecte non tamen inclinatur ad hoc credendum sine dono fidei. i. Cor. 12. Fides est donū dei. et ideo oportet nos habere fidem ad ea perfecte credendum que de natiuitate fidei dei dicuntur. Hieremie. 15. Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone id est fides et cor humanū que sunt sicut duo ferra valde dura et non possunt continguntur in frigore infidelitatis nisi ignis fidei assit. ¶ In autoritate autē premissa de euangelio hac nocte cantato sumpta quattuor ipsa dicuntur. ¶ Primum est ipsius natiuitatis autoritas cum dicitur Euangelizo vobis. angelus loquitur missus ex parte dei ad hoc annunciandum Secundum est natiuitatis iocunditas ibi gaudium magnum. Tercium est natiuitatis communitas ibi quod erit omni populo. Quartum est natiuitatis veritas ibi. quia natus est hodie saluator. ¶ Primo ergo ponitur natiuitatis autoritas. quia angelus loquit ex parte dei dicens Euāgelizo vobis id est bonam annūciationez vobis loquor. Euāgelium enim idem est quod bona annūciatio. ab eu quod est bonum et angelus qđ est nuncius Ad hanc autē autoritatē roborandam ecclesia hodie quattuor viros eximios introducit scilicet ysaiā eximiū prophetarum qui a spiritu sācto inspirat⁹ nō solum xp̄i natiuitatē sed etiaz omnia alia eius facta et gesta humana predixit vt de vnoquoq; certitudo magis firmaretur in nobis nam predixit conceptionez di. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Predixit natiuitatem dicens. Paruulus natus est nobis et filius datus est nobis. Predixit ḡdicationem dicens. Videbunt oculi tui preceptorem tuū. et aures tue audient verbū post tergum monentis Predixit passionē di. Tanq̄ ouis ad occisionem ductus est. Predixit resurrectionē dicēs Erit germen eius in magnificentia et gloria ⁊ fructus. terre scz xp̄s sublimis Predixit ascensionem dicens Quis est iste qui venit de edom tinctis vestib⁹ de bosra. Iste formosus in stola sua gradiens in multitudie virtutis sue Et predixit xp̄i aduentum ad iudicium di. Dominus ad iudicium veniet cum senatoribus populi sui. ¶ Secundo introducit. Paulum apostolū qui raptus in paradisū ꝑm incarnatum vidit et ideo qđ prius nō credebat postea firmissime credidit. Tercio introducit Lucā euāgelistā dominum autoritate angeli natum recitātē di. Euāgelizo vobis. gaudium magnum. Quarto introducit Johannem euāgelistā qui eternam generationem xp̄i nobis describit di. Verbū caro factū ē et habitabit in nobis Et vtranq; generationem. Johānes veraciter cognouit nam super pectus dñi in cena recūbens in ipso sacro dominici pectoris fonte vtraq; generationez perfecte potauit et cognouit Et ideo in prima canonica ca. i ipse sic ait Quod vidimus et audiuimus et manus nostre contrectauerunt hoc de verbo vite annunciamus vobis. Aliaz vero generationem q̄ xp̄s in vtero matris nat⁹ est recitat nobis Mathe⁹. i. ca. di. Qđ em̄ i ea natū est de spūsācto est ¶ Habuit cīm xp̄s tres generatiōes ⁊ tripliciter fuit natus. Ad quod representādū hodie tres misse cantātur Prima natiuitas xp̄i ē eterna eius generatio qua semp et ab eterno generatur et genitus est a pr̄e oīno ineffabiliter et nobis incomprehensibilis. Isa. liij Generationē eius quis enarrabit. Et hāc significat missa matutinalis que in media nocte cantat. Secda xp̄i natiuitas fuit qua cōceptus est in virginis vtero. qua ideo natus fuisse dicitur q: statim cōceptus omni perfectione aie fuit pfectus et vsū liberi arbitrij habuit. Hec fuit quantū ad aliqđ obscura. in eo scz q: corpus fuit statim formatū et anima infusa in omni perfectione perfecta. Et quantū ad aliquid fuit clara in eo scz q: sicut alioz pueroz corpora illud corpus de purissimis sanguinibus beate virginis formatū est licet per spūsanctī virtutē. et sicut corpora aliorum crescebat. Et hanc significat missa aurore que aliqđ habz obscuritatis et aliqđ claritatis Tercia christi natiuitas fuit qua hodie ex inte merato virginis gloriose vtero natus est que tota fuit clara. Et hāc significat missa cantanda in tercia clara die Vel tres misse tres status hominū representant scz missa matutinalis statum hominis ante legem qui totus fuit tenebrosus Missa auroze statum hominis sub lege qui habuit aliquid claritatis propter precepta moralia ⁊ aliquid obscuritatis ꝓpter precepta cerimonialia. q: vt dicit. i. Chor. x. Omnia in figura cōtingebant illis. Missa vero tercia statum hois post christi aduentū q̄ totus fuit clarus. Non est ergo quid fabulosum vel fictum christi natiuitas. sed oīi fide digna et veritate subnixa et autoritate pleclara ꝟ. petri. ꝟ. Non enī indoctas fabularis secuti notam fecimus vobis dñi iesu xp̄i virtutem. Ad hanc ergo autoritatē insinuandam circa angelum christi natiuitatem nūciantem duo narrant scz quia magna cum luce apparuit. quod nunq; in ve. testa legit̄ cōtigisse de angelis q̄ tamē sedulo patribus apparuere. vt dicit Beda Et q: statim facta est cum angelo multitudo celestis milicie dicentium. Gloria in excelsis deo. Hec em̄ duo multū faciunt ad autoritatem dicti angeli autenticandam. s. q: fuit in multitudine et in lumine. Hanc ergo natiuitatem christi que hodie scz media nocte dñica natus est in mundo Lucas narrat dicēs Exiit edictū a cesare augusto vt describeret̄ vniuersus orbis. Et dicas totam hystoriam natiuitatis. Ideo ergo christus nascitur dum mundus describitur quia ip-

tres lex natuitas xp̄i. obqđ tam ssse dicit. natiuitate

se ad hoc veniebat vt homines. terrenos ad celestem militiã trãsferret et quosdã eligeret alios reprobatos. Et nota q̃ put in quibusdam cronicis inuenitur quando hec descriptio fuit facta rome fuerunt inuenta mille milia et octingenta milia hominum pugnatorum. Et sic patet primum.

¶ Secundo ponitur natiuitatis iocunditas cum subditur, gaudium magnum

℣ Ubi nota q̃ propter decem magna bona que in christi natiuitate cõsecuti sumus summe gaudere debemus primo qz natura humana est summe exaltata que erat in infimis collocata. Nam homo est deus et deꝰ est homo Et que vnq̃ potuit maior exaltatio esse Hanc exaltationẽ non cognouit angelus nusq̃ em vt dicit apostolus ad hebre.2. angelos apprehendit. Et ideo angelus qui priꝰ sustinebat se ab hominibus adorari tanq̃ maior postea non sustinuit sed dicit sevolenti adorare. Uide ne feceris conseruus enim tuus sum ego et fratrum tuorum Apoca.vltimo. Hanc dignitatẽ peccator non cognouit qui pro. reuili in luto peccati manet et inter ribaldos dyaboli in plateis mundi moratur. Secundo quia humana natura est deo pacificata que erat deo maxime inimica. qma cum deus sit homo non potest hominem amplius odire odiret enim seipsum. Ephe.2. Ipse enim est pax nostra Et ideo natus fecit sibi cantari pacem. Luce.2. Et in terra pax homo. bo volunt. Potest hic dici de quadruplici pace quam christus in homine fecit.

vide in sequenti sermone

¶ Tercio quia est summe dotata et omnibus bonis repleta. cum esset in summa miseria constituta. Nam bona nature gratie et glorie ertunc in natura humana in maxima copia sunt lucta. Nã bona nature posuit hõs gfe omnia et bona glorie reposuit Deꝰ enim dã do nobis filiũ suũ omnia bona nobis cum ipso dedit Ro.viij. Quomodo non etiam omnia bona nobis cum ipso donauit. ¶ Quarto quia est perfecte illuminata cum esset vndiq̃ excecata in creatore et creaturis erant psal. Exortum est in tenebris lumẽ rectis scilicet christꝰ deus noster qui est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum Jo.i. ysa.9. habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis paruulus enim natus est nobis et filius datus est nobis In cuius signum angelus christi natiuitatem annuncians pastoribus cum magna luce apparuit et tota illa nox a media nocte citra quando christꝰ est natus ita fuit luminosa q̃ quasi dies ridebatur et statim nouum sidus exortum fuit die noctuq̃ fulgens donec magos ad christum perduxit. vt verum lumen notum esse nunciaret et demonstraret. Ysaie. xl. Surge et illuminare hierusalem quia venit lux tua et gloria domini super te orta est. ¶ Quinto quia natura humana est ita nitari restituta que erat omni infirmitate prostrata Ysaie decimo. A planta pedis vsq̃ ad verticem non est in eo sanitas. Christus enim nascendo contra omnem cõmunem languorem efficaces detulit medicinas quibus omnes sanauit. ps. cõfitemini sexto. Misit verbum suum et sanauit eos Augustinus Magnus itaq̃ venit medicus quia mundus vbiq̃ iacebat egrotus. Nã instituit sacramenta ecclesie contra omne vulnus peccati valentia ¶ Sexto quia est libertati donata que erat sub seruitute turpissima diaboli constituta: per quo enim filius dei factus est homo liberauit homines a diaboli seruitute infundẽdo scilicet gratiam et virtutes per quas homo a iugo diaboli liberatur Johannis decimo. Et ꝑ moysen data est gratia et veritas per Jesum christum facta est. Collocen.i. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum id est demonum et transtulit in regnum scilicet dilectionis sue. Septimo quia est a debito delictorum pro quo in carcere inferni obnoxia tenebatur absoluta quod impossibile erat solui. Huius enim predictum debitum plenarie et superabũdanter in cruce solutum fuit. in natiuitate tamen sufficienter solutũ fuit quia cum in sua natiuitate meritum infinitũ acquisierit liquet q̃ per illius meritum totũ debitũ humane nature potuerat solui. Sicut enim tũc in humana natura erat peccatũ infinitũ ita repertũ est in natura meritũ infinitũ scilicet in Jesu christo sed illi q̃ meruit videlicet saluator mõ placuit differre vt abũdanti solueret Ysaie.liij. Gratis venũdati estis gratis redimemini. Octauo qz est spũsancti robore confortata. Nunq̃ enim inuentꝰ est aliqs i tota humana natura q̃ cõciperet et nasceret sine peccato nisi christus et sic natura humana in omnibus hominibus a peccato vincebatur. in christi autem natiuitate natura vicit peccatum. Ex quo patet maximũ robur et collatũ ex omni parte ad peccatũ vincendũ. Et ideo hodie multi vicũt petiũ quia ante christi aduentũ nõ poterant. quinpotius omnes vincebant. ps. xiij. Non est q̃ faciat bonũ nõ est vsq̃ ad vnũ. Nono quia in natiuitate xpi cepit natura hũana vite

anime appropinquare et ad ciuitatem suã redire: quia prius semper versus mortem tendebat et in exilio exulabat. modo em quanto plus tendimus versus mortem corporis tanto plus tendimus versus vitam sile et versus ciuitatem nram. Propter. qõ dicit apls ad phil.i. Cupio dissolui et esse cum christo. Otius autem pro magno manere vita longa ꝓmittebat homini. Exo.ij Honora patrem tuum et matrem tuam vt sis longeuus super terram. ¶ Decimo qz in natiuitate xpi natura humana omni perfectionis genere fuit dotata vel perfecta. Nam fuit perfecta in natura quia principium est coniunctũ finiꝰ. deꝰ homini. Unũ quodq̃ enim tunc perfectum est quando coniungitur suo principio. et non quiescit. donec ad idem redit. sicut aqua ad mare. Sic hõ non põt quiescere nisi coniũgatur deo. Augꝰ. Fecisti nos dñe ad te et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. Item perfecta fuit in gratia: quia ipsa plenitudo gre tota hũane nature se ifudit. nec vaꝝ hũana natura potuit maiorem gram obtinere quã vt filius dei eã assumeret et in ea nasceret. Item perfecta fuit in gloria qz filiꝰ dei verꝰ homo statim natꝰ est in gloria et semp in vita beata fuit. simul enim fuit viator et comprehensor. Multũ ergo in xpi natiuitate gaudere debemꝰ in qua decem magna bona q̃ hõ summe desiderat consecuti sumꝰ. Nam summe homo desiderat exaltari si sit depressus. pacificari si sit in periculosa discordia ditari si sit miseria arctus. illuminari si sit tenebris obũbratus. sanari si sit grani infirmitate pstrictus. liberari si sit durissima seruitute subiugatus. a debito absolui pro quo sit in duro carcere religatus. fortificari si sit inuiribus desit iutus. ad ciuitatem suam redire si sit in exilio condemnatus. et in omnibus perfici si sit mirabiliter imperfectus. Hec autem omnia per christi natiuitatem consecuti sumus vt dictum est. et ideo gaudemꝰ. phil.vltimo. Gaudete in domino semper iterũ dico gaudete. Gaudere ergo hodie debemus in xpo ad memoriam predicta beneficia reducendo. sed non debemꝰ hodie vane gaudere in mũdo. in choreis et ludis et spectaculis demoniorum et comessationibus quibus hodie gaudet mundꝰ. qui verum gaudium in vanum gaudium commutat. cuius finis est luctus. Proverbiorum. decimo quarto. Extrema gaudij luctus occupat. Et sic patet secundum.

¶ Tercio ponitur natiuitatis communitas. cum subdit quod erit omni populo

Natiuitas em xpi cibus est communis vt ab omnibus ametur et veneretur. Primo enim fuit cõis deo et hominibus. Nam filius dei sumẽs carnem humanam in genere hominum. natus est verus deus et verꝰ homo. Galat.iij. At vbi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere factum sub lege vt eos qui. tc. Decebat enim vt filius dei cui attribuitur sapientia inter homines nasceretur. vt humanã instaurã que tota deordinata erat per sapientiam suã reordinaret. et superbum humani generis inimicum sua prudentia debellaret. et viam sapientie hominibus demonstraret qui vbiq̃ errabũdi viabãt Et quia sic communis est ideo deus et hõ hoc natale venerantur. ¶ Secundo fuit communis angelis et hominibus. Nam persona filij dei que nata est Jesus. est cum angelica natura maximam affinitatẽ habẽs Jo.iij. Spiritus est deus. Eadem tamen persona carnem induens et verus hõ natꝰ est in qua carne per omnia similis hominibus fuit. phil.ij. In similitudine hominũ factus ẽ habitu inuẽtus vt homo. Et ideo angeli et homines debent hoc natale deuotꝰ venerari. Et propterea angeli descendentes dixerunt. Gloria in excelsis deo. Et pastores omnes bethleem fuerunt. et ipsum venerati sunt. vt patet Lu.ij. Natus est vt ruinas angelorꝰ hominibus repleret. et ideo communis vtriq̃. ¶ Tercio fuit cõmunis patribus veteris testamenti et hominibus noui. Ab illis em fm carnẽ descendit. s. Abraham ysaac et Jacob et aliis patribus vt Matheus narrat in euangelio hac nocte cantato Ab illis aũt descendens ad homines noui testamenti et eis suã maiestatem ondit per quod beati dicunt Lu.x. Beati oculi qui vident que vos videtis. Et ideo priores et posteriores debent ipsum venerari Math.xxi. Et qui precedebant et qui sequebãtur dicentes. Benedictus q̃ venit in nomine domini. ¶ Quarto fuit communis iudeis et gentilibus. nam de gente iudea originem traxit et iudeus fuit Hebre.vij. Manifestũ est q̃ de tribu iuda ortus sit dñs nr. gẽtiles aũt in filios adoptauit et fratres deinceps eos xpianos vocãs Uñ et nos qui gẽtiles eramus mõ sumꝰ et dicimur xpiani sez ffres et filij xpi. Si aũt filij et heredes. vt dicit apls Ro.viij. Et ideo omnia bona q̃ xpo est operatꝰ sup xpianos requieuerunt sicut super filios suos. et xpi soli sunt heredes omniũ bonorum christi.

Jo. vij. Volo pr̃ vt vbi ego sum illic et ipsi sint mecũ. i. eorũdem bonorum possessores. Ja. xxij. Ego dispono vobis sicut dispo-suit michi pa. meus regnum. Quinto fuit communis viuis et mortuis. Nam christ⁹ homo viuens natus est ⁊ animam viuentẽ semper assumpsit. Sed in carne mortali est natus in qua fuit mortuus et ad mortuos descendit ⁊ in ipsa a mortuis resurrexit vt viuos et mortuos viuificaret et ad immortalitatẽ trãsferret. Ro. viij. Traditus est p̃ peccata nostra et resurrexit ppter iustificationẽ nostram. Sicut enim in Adam omnes moriuntur ita et in xp̃o omnes viuificabuntur. vt dicit apostolus. i. Cor. xv. ¶ Sexto fuit cõmunis viris et feminis. Nam et femina sumpsit carnẽ ꝫ in forma viri apparuit. et hoc valde congrue. nam p virum ⁊ feminã perditio humana aduenit et ideo vt iusta fieret satisfactio per illum salus debuit procurari qui haberet partem cũ vtroq; vt sicut vterq; fuit in culpa. ita vterq; procuraret salutem. Et sicut femina principium maledictionis extiterat. ita esset principium benedictionis ⁊ gr̃e. Et propterea incarnatio filij dei in vtum a maria sumpsit. Ja. i. Spũssanctus superueniet in te. ⁊c. ¶ Septimo fuit communis iustis et peccatorib⁹. Nam de iusta et sancta matre nasci voluit. sed pro peccatoribus voluit incarnari. vt ipsos oraculo viue vocis ad penitentiam reuocaret. Wath. viij. Non veni vocare iustos. sed peccatores ad penitentiã. Et in huius figura in tota christi genealogia non fit mẽtio de aliqua sancta muliere nisi solũ de peccatoribus seu peccatricib⁹. s. raab. thamar. ruth. et Bersabee. ¶ Octauo fuit cõmunis diuitibus et pauperibus quia diues super omnes ⁊ in omnibus bonis de cuius plenitudine accipiunt vniuersi hodie fuit natus sed in maxima paupertate. pś. xliij. Simul in vnum diues ⁊ pauper. Pauperem em̃ vitam elegit vt daret cõtemnere bona mundi. Et intrã fuit pauper q; sub dño natus est nec ei fuit locus in diuersorio. nedum in domo. sed pannis vilibus est inuolutus. et in p̃sepio reclinatus Wath. viij. Vulpes foueas habent et vo. ⁊c. Paupertatem ergo elegit et paupertatem p̃dicauit et ipsi regnũ celi promisit Wathei. v. Beati pauperes spũ: quoniã ipsor̃ est regnum celor̃. ¶ Nono fuit cõmunis sapientibus et simplicibus. Nam sapientis dei omnia regens et omnia gubernãs nata ẽ vt puer paru⁹ vagit⁹ emittẽs ꝯsi penit⁹ nichil sciẽs nec ẽt loq; valẽs qui aperuit os mutor̃ et linguas infantiũ fecit disertas. Et ideo magi sapientes venerunt ipsum adorare et similiter pastores simplices. Sapientes aũt mundi inflati tẽ ro mundane scientie nolunt se huic puero humiliare. et ideo eius misteria nõ cognoscunt. Wath. xi. Confitebor tibi domine pr̃ rex celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentib⁹ et reuelasti ea paruulis. Decimo fuit communis breuiter ꝯcludendo omni statui et conditioni. Nam virginibus et maritatis ⁊ viduis cõmunis fuit qr̃ de mr̃e virgine desponsata tamen nasci voluit que post mortem viri vidusta fuit. Item fuit ꝯmunis senibus ⁊ pueris qr̃ eternus et antiquus dier̃ hodie natus est et cepit esse puer vnius diei vt oẽs cuiusc; ẽtatis surgãt in eius laudez psal. Juuenes et ẽginces senes cũiunioribus⁹ laudent nomen domini. Item communis fuit clericis ⁊ laycis quia de stirpe sacerdotali ⁊ laicali natus fuit. Item cõmunis fuit nobilibus et artificibus magnis ⁊ paruis vt nõ limt qui se a calore eius abscondant. Nam de stirpe regia processit vsq; ad partem artificẽ et vxorẽ fabri. Oms ergo christus natum reuerentur quia omnes in ipso partẽ hñt scz homines et angeli patres veteris testamẽti et noui. Judei item et gentiles. Viui etiam et mortui. Viri et femine Justi etiam et pctõres diuites et paures sapientes et simplices. virgines et maritate ⁊ vidue senes et pueri clerici et laici nobiles ⁊ populares. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur natiuitatis veritas quia natus ẽ nobis hodie saluator. Vere nat⁹ ẽ hodie saluator mundi nec aliquis de hoc dubitare debet cuz hoc per multa argumẽta fuerit demonstratuz k. Et omnes creature eius ortũ testificate sunt Nam prio ipz testificati sunt angeli qui statim ipso nato apparuerunt hominibus dicẽtes. Natus est vobis hodie saluator: Secundo testificati sunt ipsum sol et luna et stelle Nã hac die in oriente tres soles apparuerunt qui statim in vnum coniuncti sũt ad designandũ q; tria. scz diuinitas anima ⁊ caro i xp̃o cõiuncta sũt nouũ. s. anima de nouo creata ⁊ antiquũ scz caro ab Adã descẽdẽs ⁊ eternũ scilicet deitas coniuncta sũt simul et facta sunt vnus sol vnus hõ Jes⁹ xp̃s Jtẽ hac die Rome circa solẽ apparuit vnus circulus aureus in quo circulo erat quedam virgo pulcerrima. in cuius gremio erat q̃dam puer et dictũ est iperatori q; ille puer erat maior eo Si quidem romani volẽtes

Octauianum cesarẽ vt deus adorare quisquis mũdo in pace p̃sidebat imperator recusauit dicens. Volo pri⁹ scire si aliqs vn̄ q; maior me nasciturus sit Et aduocauit sibillam que dum in die natalis christi in camera imperatoris vaticanũs intenderet vidit predictũ circulum et virginẽ in gremio puerũ gestatem que omnis Sibilla oñdit imperatori dicens: Hic puer maior te est. Et statim audita est vox in camera imperatoris in capitolio Hic est ara celi. Unde vsq; hodie p̃dicta camera que facta est modo ecclesia vocatur Sancta maria ara celi Imperator ãt statim deposuit dyadema ⁊ illũ puerũ adorauit et recusauit deinceps ab hominibus adorari. In hac nocte nato dño in oriente apparuit vna stella in qua erat quidã puer habens crucem in frõte qui voce humana allocutus est magos dicens vt in iudeam pergerent ad regem in deor̃ natũ adorãdũ Tercio testificata sũt eum omnia elemẽta Nam hac nocte obscuritas aeris in lucem quasi diei cõuersa est. et Rome fons olei erupit qui fluxit vsq; ad tiberim in signum q; fons pietatis et misericordiam largiturus Templum etiã pacis corruit Siquidem romani habentes per. iij. annos continue pacem templum pacis cõstruxerũt in quo posuerunt imaginem romuli et consuluerunt appollinem quantuz durare deberet. Et acceperunt responsum q; donec et quousq; virgo. pareret et virgo permaneret. Quiverginẽ impossibile repetantes parere posuerunt titulum Templum pacis in eternum Jn hac aũt nocte dictum templum corruit Jtez hodie vinee engadi floruerunt. et balsamum produxerunt in signum q; ille erat natus qui omnia conseruare debebat per virtutem liquoris sanguinis sui. ¶ Quarto testificata sunt eum animalia. Nam cum virgo reclinaret eum in p̃sepio animalia que ibi erant scilicet bos et asinus genu flexerunt sibi. Et multi miseri christiani hodie christo genua nõ flectunt. ysa. i. Cognouit bos possessorem suum et asinus p̃sepe domini sui israhel autez me non cognouit et populus meus non intellexit. ¶ Quinto testificati sunt eum omnes prophete. Actuũ x. Huic omnes pphete testimo. perhi. ysa. Ecce virgo concipi. ⁊ pariet filiũ. Baruth post hoc in terris vis⁹ est cũ ho. cõuer. est Tacha. Ecce rex tuꝰ venit tibi mansuetus ¶ Sexto testificate sunt eum multe figure veteris testamẽti et maxie virga aarõ q̃ vna nocte germinauit et fronduit ⁊ fructũ fecit. Sicr̃s subito totus p̃fectus fuit in anima et in corpore ⁊ verus deus et homo et sic perfectus natus est. Septimo testificatur xp̃i natiuitatẽ diuina bonitas. quia cum scõm Dyonisiũ bonũ sit sui ipsius diffusiuũ: et quãto melius est tanto magis diffundi debet vt pater in sole summũ bonuz quod deus est maxime se diffũdere debuit Summus aũt diffusionis modus bonitatis diuine fuit per incarnationẽ ⁊ natiuitatẽ christi vt dicit augu. Magis aũt deus est paratus se nobis communicare. q̃ nos possumus ipsum recipere. Cũ ergo hũana natura poterat deũ recipere tamẽ verum hominẽ et suppositum in humana natura ergo deus debuit incarnari et nasci sicut verus homo in humana natura. Et secũdo hoc filius dei fuisset factus hõ ⁊ nat⁹ etiaz si homo non peccasset sed pro alia causa. Octauo hoc testificatur summa dei iusticia propterea em̃ xp̃us natus est vt pro hoie pateretur erper cõsequens esset iusta satisfactio. vt sicut supbiẽdo hõ voluit fieri deitas deus se humiliando voluit fieri homo: et sicut homo peccando penã meruerat infinitã et suuz peccatũ fuit infinitum multipliciter: ita deus merendo in humana natura factus homo meritũ acquisiuit infinitum et suum meritum fuit infinitum multipliciter. Ad hanc aũtem iustam satisfactione prosequendã oportuit q; deus fieret hõ vt esset deus deus ⁊ hõ q̃ satisfaceret. deus qui posset. et homo qui deberet. Nono hoc testificatur summa dei charitas fecerat em̃ deus hoiem et multis gratijs dotauerat eũ tandẽ ipsum ad vitã beatam perducturus. et hõ oibus gratijs se exuerat. et infinitis miserijs fuerat implicatus et tandẽ ad illã beatã vitã non ibat sed ad inferos se limbum descendebat. Deus aũt ex maxima charitate misit filiuz suũ i mundum factum hoiem de virgine gloriosa vt homini cõpateret. eius miserias patiendo et sic ipsum ab oibus liberaret et ad vitaz transferret eternã Ephe. ij. Propter nimiã charitatem qua dilexit nos deus cum essemor̃. cõuiuificauit nos christo cuius gratia saluati et consedere fecit in celestibus. Decimo hoc testatur suma dei pfectio propter quã dei perfecta sunt opera Gene. i. Vidit deus cuncta q̃ fecerat et erant valde bona propter pctm autẽ oia effecta sunt imp̃fecta Nam celum fuit ex parte euacuatum ⁊ paradisus totaliter remansit vacuus ⁊ sol et luna et stelle et omnia elementa perfe-

ctione sunt diminuta. et homo perfectus factus est totaliter imperfectus. vt ergo omnia ad perfectionem reducerentur oportebat q̄ filius dei fieret homo. in quo oia coniungerent suo principio. et sic perficerentur. Nam homo quibus cū oibus conuenientiā connectus est deo et deus hominis. ita q̄ principiū et finis oim insimul sunt connecta in vno hoie christo qui inquantū deus est oim principiū. et inquātū homo finis. Apo. i. Ego sū alpha et o principium et finis. Jo. xij. Ego si exaltatus fuero a terra oia trahā ad meipsum id est hominem qui habet cū oibus cōuenientiam vt dicit Gregorius per xp̄m ergo oia ad perfectionem sunt reducta Et quartus modus producendi hominē est in vniuerso repertus. nā primus fuit facere hominē sine p̄re et matre vt adā. Secundus fuit facere hominem ex patre sine matre vt eua. Tertius fuit facere hoiem ex patre et matre. vt oēs alii. Quarto restabat hoiem facere ex matre sine patre et fuit christus. In hac ergo generatione totus mundus perfectionem accepit. Et sic patet quartum.

De epistola Sermo Decimus.

Multifarie multisq̄ modis olim loquens dēs patribus in prophetis nouissime autē diebus istis locut⁹ est nobis in filio. Hebre. i. Quia hominibus non fortiter radicatis nec dei cōsiliū super salute ꝓpria cōsiderātibus subtiliter sed extrinseca tm̄ discernentibus videt quos ādā abstrudū Jobsuspendū q̄ filius dei hodie nat⁹ sit de vir sine gloriosa. ideo Appostolus in epistola sua hodie in tercia missa cantat mirabiles conditiones de hoc puero scribit et excellēter et multipliciter ip̄m nobis describit. per quod ostēdit nobis istū puerum vere fuisse filiū dei. et supra angelos et oēm creaturam. per que oia vult nos apostolus inducere ad verā fidē reuerentiā et amorez ad istum puerū. ¶ Narrat enī apl⁹s in hac epistola. xx. conditiones de hoc puero p quas ab oibus alīs separat et per q̄s nobis reuerēdus et diligēdus mirabiliter declaratur prima est q̄ in ipsa est determinata spes hominis que per longā expectationē diu afflixerat eius desiderii. q̄m̄ spes que differtur affligit animā vt dicit Proverbio. 8. Ante aūt illud tēpus dicebat homini a ꝓphetis q̄ deum consiliū sciebant. Expecta reexpecta Jsa. 28. Erat em̄ verbū dñi expecta reexpecta. Sicut em̄ aqua frigida alie sitienti et sicut nūcia bonus de terra longinqua. Sic fuit natiuitas ist⁹ puer ri toti generi humano diu expectādo effectio. ꝓpter q̄d dicebat. Utinaz dirūperes celos et descēderes Jsa. lxiij. Ipse em̄ hominis spē determinauit et desiderū implebit. Et hoc est. Multipharie id est multotiens multisq̄ modis olim loquens dēs patribus i ꝓphetis Multotiens em̄ et multis modis deus locutus est pribus i ꝓphetis et per ꝓphetas. s. sōnis et imaginariaz visionē vt Hiere. et Amos et multis alīs. et per apertā vocē i subiecta creatura forma tam vt Moysi et in spū vt dauid et ceteris. Nouissime aūt diebus istis. s. tp̄e natiuitatis ipse qui sic multipliciter loqbat eduxit locutus est nobis realiter. nō dicēdo expecta reexpecta sed illud Ego qui loqbar ecce assum Jsa. lij. Secūdā est q̄ in ipso et p ipsū pacificati sumus deo cui⁹ signū est locutio. inimici em̄ non loquunt ad inuicem nisi aliquādo per interpositā personā Adā suū mandatū transgressus fuit nunq̄ generi humano locutus fuit nisi per subiectā creaturā. Nouissime aūt diebus istis scz tp̄e natiuitatis locutus est nobis non p subiectā creaturā sed in ꝓsona filii sui qui vsq̄ tunc per os prophetaz locutus fuerat Et hoc est quod dicit locutus est nobis in filio in signū pacis perfecte. Ipse em̄ est pax nr̄a vt dicitur ad Ephe. ij. et Mat. xvij. Hic est filius meus dilect⁹ ip̄m audite W Et potest hic dicere de quadruplici pace quā xp̄s fecit. Habebat em̄ homo quadruplicē guerram scz cum deo cuius pacē xp̄s fecit i carnis assūptione. Jtē hoies ad inuicē habebant guerram hanc pacē xp̄us fecit i vnit⁹ baptismi et fidei et ecclesie institutiōe Jo. x. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. et illos oport. me addu. et vocem meam au. et fiet vnum ouile et vnus pastor. Terciam guerrā habebat hō cum angelo hanc pacem christus fecit in sua ascensione. quādo scilicet homines cum angelis in gloria collocauit. Quartam guerram habebat homo cum seipso scilicet anima cum carne hanc pacem fecit christus in spiritussancti missione per quem motus carnales sunt subdati et spiritus carni dominatur. Tercia conditio sequitur ex hoc dicto. i. locutus est nobis in filio. quia deus pater omnia ministeria in filio suo / nobis manifestauit Jo. xv. Omnia quecūq̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Nam vsq̄ ad xp̄i natiuitatem omnia in figura contingebant illis. vt dicit apostolus Corint. x. In cuius figura moyses velata facie populo predicabat. Sed quando deus pater locutus est nobis in filio cui totum cor suum manifestabat omnia nobis reserauit. et nulla figura permansit. Hebre. vij. Omnia nuda sunt et aperta oculis ei⁹ ad quem nobis sermo Jn filio ergo loquendo omnia nobis manifestauit. In cuius figura in morte xp̄i velū templi scissum est. et visa sunt sancta sanctorum. Jo. vi. Erunt omnes docibiles dei quia dē⁹ per se docuit nos. mathei. v. Apperiens os suum docebat eos. ¶ Quarta est q̄ alii filii non constituuntur heredes nisi in morte parentum. et sunt vsq̄ ad prefinitum tempus sub tutoribus et actoribus. et per consequens a seruis nichil differre videntur. vt dicit apostolus ad Gal. iij. Sed iste puer statim natus est cōstitutus heres dei. Et hoc est q̄ dicit. quē cōstituit heredē.

¶ Quinta est quia alii filii non constituūt heredes in omnibus bonis parentum eorum sed in quibusdam solū. s. in bonis terrenis que sunt bona fortune. vt diuitie. sz in bonis nature et glorie pater non constituit heredem filium. sed iste puer constitutus est heres dei in omnibus bonis. s. nature fortune. gratie et glie. Et hoc ē quod dicit. vniuersorum. et ideo in fine omnium orationum dicimus. per dominum nostrum Jesum xp̄m filium tuum quasi ipse sit claui ger et heres omnium bonorum. ¶ Sexta est: quia alii pueri q̄n nascunt sunt omnino ignorantes et imperfecti. q̄ dicit phūs. Anima nascitur sicut tabula rasa in qua nichil est scriptum. perficitur aūt scientia et virtute. in. ij. de anima. et ideo pueri traduntur magistris disciplinādi: sed iste nō indiguit magistro. imo statim natus et conceptus sciuit omnia: quia iste est dei sapientia in creata per quam deus omnia condidit. Et hoc est quod inquit. per quem fecit et secula id est per cuius sapientiam fecit seculuz visibile et invisibile. Iste puer est ista sapiētia a qua omnis alia sapientia deriuatur et per quam dicitur sapiens omnis homo. Prouerbiorum octauo. per me reges regnant et legum conditores iusta decernūt.

¶ Septima est: quia alii pueri quando nascuntur sunt pleni imundicijs. nec pulchritudo apparet in eis perfecta: sed iste puer statim natus et anteq̄ nat⁹ fuit splēdor et gloria dei. id est gloriose substantie fuit. ita q̄ tota pulchritudo dei ei⁹ reluc̄bat Sapientie octauo Candor est enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis. i. pe. i. Ipse est enim quem desiderant gentes siue angeli pro spicere Ita est pulcer q̄ in eius visiōe cōsistit nostra beatitudo Lu. x. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis Etiam sm̄ humanitatem fuit pulcerrim⁹ psal. xliiij. Speciosus forma pre filijs hominū. Et ita fuit pulcer q̄ eius splēdor faciei splendiuit vsq̄ in orientē vt patuit in stella magorum et vsq̄ Romā in sole patuit vt dictum est in precedenti sermone. Et hoc est quod dicit Qui cum sit splēdor glie. ꝛc. Octaua est quia alii pueri non assimilantur patribus per omnia sed in q̄busdā lineamētis taccitis p nō aūt in substātia. Sed iste puer est figura substantie dei totā ipsā continens et representans ita q̄ qui videt filium videt et patrē et ecōuerso Job. 14. Philippe qui vi. me videt et patrem nō credis q̄ ego in patre et pater in me est. Una ergo est substantia et essentia patris et filij licet sint due persone Et ideo qui videt vnum videt et alium ꝓpter qđ. apparet q̄ iste puer est vere deus Et hoc ē qđ dicit et figura subē ei⁹. Nona est quia alii pueri quando nascuntur sunt imbecilles et ab alijs portantur Sed iste puer statim natus portauit et portat omnia verbo virtutis sue. i. imperio potentio sue Est ergo iste puer dei sapiētia gloria dei substātia et dei virtus per quam omnia sunt producta in esse et omnia conseruātur vt sint sicut enim omnia ꝓduxit ita omnia conseruat. Ere. Sicut omnia ex nichilo facta sūt. ita in nichilū tenderent nisi manus conditoris ea teneret Iste em̄ puer iacens in cunabulis omnia portabat et cōtinebat Ut cantamus Jacet in presepio et in nubibus tonat. Et hoc est quod dicit portās omnia verbo virtutis sue. ¶ Decima q̄ alii pueri nascuntur peccatores Job. Omnes nascimur filij ire et ideo indigent per baptismū mundari. Sed iste nō fuit natus pctōr sed statim natus fecit purgationem peccatorum quia statim meruit meritum infinitum per quod tota natura humana poterat purgari Sed in cruce meruit superabūdanter meritum infinitum per quod totā naturam purgauit. Apoc. i. Qui lauit nos a peccatis nr̄is a quibus nos nullus vn̄ q̄ poterat liberaī seu purgaī. Et hoc ē qđ ait purgatō nē pcōr facies officia sqz pueri alij l' ifātes

non consueuerūt haberi in reuerētis. ymo sedent in terra cum infantibus. Sed iste puer statim natus sedet ad dexteram dei patris omnipotentis in excelsis. Unde existens in gremio matris sedebat ad dexteram maiestatis dei in excelsis. eo q simul erat beatus et indigens comprehensor et viator. Et hoc est qđ dicit. Sedet ad dexteram maiestatis in excelsis id est in equalitate dei inquantum deus t in potestib⁹ bonis patris inquantum homo. Ipse enīz fuit deus et homo. Et ideo inquantum deus per omnia fuit equalis patri. inquantū vero homo fuit supra omnem creaturam visibilem et invisibilem cōstitut⁹ Ephes. i. Ipsum dedit caput super omnem ecclesiā. ¶ Duodecima est quia omnes alij pueri sunt infra angelos: sed iste puer fuit supra angelos sicut filius et dominus est supra seruos. Et hoc est quod dicit apostolus. Tanto melior effectus angelis ānto differentius nomen pre illis hereditauit: quia iste puer habuit nomē filij t domini. et angeli nomen serui. Unde dicuntur angeli. i. nuncij. Sed iste puer vt verus dei filius et domin⁹ hereditauit. i. veraciter apprehēdit nomen quod est super omne nomen. vt in nomine Jesu om. ge. fle. rc. vt dicit apostolus ad Phil. ij. Et Actu. iiij. Neq enim est aliud nomen sub celo datum hominib⁹ in q̄ oporteat nos saluos fieri. Unde etiam inquātū fuit hō fuit super angelos in gratia et in gloria constitutus. licet inquantum fuit homo mortalis et passibilis fuerit aliquantulū ab angelis minoratus. ps. viij. Minuisti eū pau. ab an. sed et hodie super angelos eū coronasti. ¶ Tredecima est quia alij pueri generantur ab hominibus et sunt filij hominum. sed iste pure est filius hominis id est virginis vel filij⁹ dei in celis sine matre. et in terra sine patre. Unde nec angeli nec homines fūt filij dei sicut iste. Et hoc est quod dicitur. Cui dixit aliquando angelorum fi. me. e. t. quasi diceret. nulli. Et q̄ aliquando angeli dicuntur filij dei iuxta illō Job. xxxviij. Ubi eras cum me simul laudarent astra matutina et iubilarent omnes filij dei. D icuntur filij adoptiui sicut t homines. pri. Jo. iij. Uidete qualem charitatem dedit nobis deus pater vt filij dei nominemur t simus. Sed iste est vnicus filius dei naturalis de eius substantia genitus. ergo iste puer angelos et homes excellit. ¶ Quartadecima est. q. alij pueri nascunt et grānt in tpe: sed iste est genit⁹ a deo pre in eternitate. Et hoc ē qđ ait ego hodie genuit te. i. in eternitate. Unde ita est eternus sicut deus pater t qt. eternitas est tota simul sequitur q si pater genuit eum et ideo filius semper est genitus a pre. et semper generatur beata autē virgo secūdū humanitatem assumptam genuit eum hodie fm ecclesie repsētationē prouerbiorū. 8. Ante colles ego parturiebar. ¶ Quintadecima est quia et si hominibus vel angelis posset aliqua reuerētia exhiberi tamen adorari vt deus non debz aliqua creatura ysa. xlviij. Gloriam meam alteri nō dabo. Sed deus mandat angelis et multo magis hominibus q̄ istum puerū debeant vt verū deum adorare. Et hoc est adorēt eum omnes angeli dei. Magi similiter eum adorauerunt. Mathe. 2. Procidentes adorauerunt eum. Iste ergo puer est verus deus cuius ministri et nuncij sūt celestes spūs. Ipse ergo facit spūs celestes angelos suos id est nuncios suos. i. ad annunciandum misteria sua hominibus t ad ipsos regendū et gubernādū et ministros suos. i. eosdem spūs facit flammam ignis ad malos puniendū et coercendū et ideo a quo mari et timeri et reuereri debet vt verus deus et dominus. Et hoc est. Qui facit angelos suos spūs t ministros suos flammā ignis. ¶ Sextadecima est qt regnum t potētia omni homini deficit quia vel homo dimittit regnū per mortē vel regnū dimittit hominem per aduersam fortunaz. Sed thronus et regnum hui⁹ pueri est ppetū quod nūq̄ deficiet Danielis. 7. Potestas eius potestas eterna. que nō auferetur et regnum eius qđ nō corrūpetur. Et hoc est quod sit Thronus tuus in se. se. Regnabit ergo in perpetuū sup bonos per amorē et gloriam sup malos per timorez penā: Et ideo multum debemus solicite et seruire t multū timere eum offendere exquo gloria et pena ppetua est. ¶ Decimaseptima est qt regnū omnium aliox errat multotiens in regimine. quia frequenter in regno mundi et curia male allegatur et male procedit et male sentētiatur Sed iste nunq̄ in regimine suo errat: nec ei⁹ regnum id est iudicium regni vnq̄ ad dextram vel ad sinistram declinat sed est virga equitatis Et hoc est qđ dicit virga equitatis virga regni tui. Et tñ videtur q̄ mirabiliter erret in hoc regno dū impij sublimantur t iusti deprimuntur Eccle. 8. Sunt iusti quibus mala proueniūt q̄si opera egerint impiorū et sūt impij q̄si securi sunt quasi iustorum. facta habeant.

Et sic non videtur equitas in regno dei. ymo omnia vident a casu contingere. Eccles. ix. Uidi sub sole nec fortiū esse bellū. nec velocium cursum. nec sapientiū panē. nec doctorū diuitias. nec artificum gratiam sed tempus casumq̄ in omnibus. sed veraciter non sic est. ymo omnia recte ponderantur et disponūtur. quamuis hoc nos videre non valeam⁹. Boe. Et tu q̄uis causam tante dispositionis ignotes. tamē quoniam bonus rector mūdum temperat. recte fieri ne dubites. ¶ Decimaoctaua est. quia iste puer inquantum homo fuit rectissimus et bene dispositus nam semper dilexit iusticiam et omne bonū. nā iusticia virtus est generalis ad omne bonum. Mat. v Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominib⁹ vt videamini ab eis. i. opera bona. Et sicut semper dilexit iusticiam. ita semper odiuit inquitatem et omne malū et ideo fuit rectissim⁹ in affectu. Et ideo deus vnxit eū oleo letitie. i. virtute spūsāncti et gra q̄ letā faciunt animam pre participibus suis id est super omnes sanctos q̄ fuerunt secū participes in predicta virtute et gratia spūssancti. Et totum hoc debet intelligi inquantum homo: quia inquantum homo fuit vnctus Isa. lxi. Spūs domini super me. sic enim fuit plenus virtute et gratia spūssancti q̄ de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹. t quicunq̄ hunc spiritū sanctum vel aliquā gratiam hūt ab eo habent Johannis. i. De plenitudine ei⁹ nos omnes accepim⁹ gratiam pro gratia. Omnes aūt alij sancti habuerunt gratiam per partes. Hunc ipse fluuius gratiarum et donorum spiritussancti totam se infudit vt ei non sit dat⁹ spiritus ad mensuram. ¶ Decimanona est qt omnia alia pereunt preter seruitium quod isti puero impendit. vt divitie. delitie t honores. ac etiam celi aerei peribunt. sicut et terra et terrena: peribit enim hec figura terre cum omnibus terrenis t figura aeris sicut diluuio perierūt Ceterū celi et terra fm substantiam ineternum stabunt. sed seruitium quod isti puero fit nunq̄ perit sed cum defuncto recedit. Apoc. xiiij. Opera enīz illox sequtur illos Ambro. Non sunt bona dolo q̄ secū ferre non potest. sola misericordia comes est defunctorum. Et hoc est. Ipsi peribunt sz celi aerei et que in eis continent. t u aūt permanes. s. ad remunerādū opera tibi facta Eccl. xv. Ego merces tua magna nimis. ¶ Uicelima est qt ois alia mutantur t trāseunt per prius et posterius et preteritum recessit et futurū non aduenit sed iste puer est eternus et non mutantur anni sui. nec accedunt nec recedunt sed ineternum omnia sibi assunt simul. nec est et aliquid preteritum vel futurum sed omnia sunt presentia. Et ideo certissimam scientiam de reb⁹ presentib⁹ preteritis et futuris habet nec falli potest nec in vllo mutari. Est ergo semper idem et omnia sunt ei pñtia quia ipse est eternus fm substāniā diuinā q̄ hūanam naturā assūpsit. In eternitate aūt sunt ois simul. et non est prius aut posterius. et ideo nullo modo mutat. Mala. iij. Ego dñs t nō mutor Boe. O qui pperua mundū rōne gubernas. Immobilis stabilisq̄ manēs das cuncta moueri. Et hoc est quod dicit. ve. ut amictū mutabis eos t mutabūt tu aūt idē ipse es t anni tui nō deficiēt. In magna ergo reuerentia istū puerū habere debemus cū tot excellentias de eo narrat Apostol⁹.

¶ Dominica infra octauam natiuitatis. De euangelio. Sermo vndecimus.

Erat Joseph et Maria mater Jesu mirantes super his que dicebant de illo Lu. ij. Multa mirabilia sunt dicta et facta circa xp̄i natiuitatem in celo et in terra vt supra dictum est propter que regio tota concutit et oēs in admirationē ducuntur. Et quid mirum si alij in admirationē ducūtur cū Joseph et Maria mater eius qui de ipso perfectā fidē habebāt et sciebant tm esse filiū dei de spūssancto conceptū t natū ex ea de his que dicebantur de illo de quibus loquitur presens euangelium mirabātur in quo principaliter quinq̄ continent. Primū est Josep et Marie super his que dicebant de xp̄o congrua admiratio in principio euāgelij. Secūm est symeonis de iesu et maria ardua pphetatio. ibi. Et benedixit illis simeon et dixit ad mariā matrē ei⁹ Ecce positus est hic in ruinā. rc. Tercū est anne de xp̄o confessio et verissima affirmatio. ibi. Et erat anna prophetissa filia phanuel de tribu aser. Quartuz est marie t ioseph ad ppria remeatio cū iesu ibi. Et vt perfecerūt oia secūm legē dñi reuersi sūt in galileā in ciuitatē suā nazareth. Quintum est xp̄i pfectus et virtuosa pfortatio. ibi. puer autem crescebat et confortab plenus sap. et gratia dei erat in illo. Primo ergo ponit ioseph et marie super his q̄ dicebāt de xp̄o congrua admiratio. congrue enīz mirabātur qñ tot t talia cōtigerūt. ptigit enīm admiratio ex his q̄ supra vsitatū cursū natu-

re fiunt et supra naturā existunt quoꝝ causas ignorāmus. q̄ vocant mirabilia ¶ Multa aūt talia mirabilia in xp̄i conceptione et natiuitate contigerunt propter que ioseph et beata virgo que non immerito mirabantur. sicut dicit Origenes. Congregemus in vnū que dicta ⁊ facta sunt in xp̄i conceptione et natiuitate. et videbim⁹ in numera mirabilia propter quod tot⁹ mund⁹ obstupescere debet ac etiam admirari. Primum mirabile est quia deus omnipotens misit extremū baronē suū scz Gabrielem ad quandam pauperculam virginem significans scz ꝙ volebat vnicum filium suū per omnia sibi equalem ⁊ coinunicare vt sicut esset vnic⁹ filius dei in celis. ita esset vnicus fili⁹ virginis in terris. Et volebat ꝙ de ea carnē assumeret. fieretq; veraciter filius eius carnalis. Lu. primo Missus est angelus Gabriel a deo. ⁊c. Quis vnq̄ simile mortem audiuit. ¶ Secūdum mirabile fuit. q; deus misit virgini d. ꝙ spūs sanctus descenderet in eam ⁊ corpus illud formaret. et animam in eo crearet. ita ꝙ ipsa esset expers a consortio virili nec vir in dicto puero aliquid facere haberet. et ideo esset fili⁹ dei et filius virginis et non alicuius viri. et ꝙ portaret eum sine pena et pareret sine corruptione et ideo virgo permaneret post partum sicut fuit ante partū. Lu.i. Spiritus sanctus superueniet in te. ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Quis audiuit vnq̄ tam admirabile et obstupendū. ¶ Tercium fuit quia de⁹ misit virgini dicendo ꝙ per predictum puerū volebat genus humanū exaltare et liberare. ita ꝙ homines per christū a diaboli potestate liberarentur. et in dei filios adoptarent. vt cū ipso in regno eius perpetuo regnarent. et ideo vocaret eum. Jesum id est saluatorem quia homines saluaturus et redēpturus erat. Mat. primo. Vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim saluum faciet populū suū a peccatis eorum. Istud est omnino mirabile et supra tot⁹ facultatem nature. Ista tria mirabilia audiuit beata virgo ab angelo gabriel. que si explicarent plus q̄ centum mirabilia continerent. ¶ Quartū mirabile audiuit ab Elizabeth quia eodem die ꝙceptionis xp̄i beata virgo iuit in domum zacharie et salutauit Elizabeth. ad cuius vocē Elizabeth clamauit et vocauit eam matrem domini sui. ⁊ dixit filium suū ex hoc eruitasse in vtero suo Luce. i. Unde hoc michi ꝙ veniat mater domini mei ad me. Ecce vt facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in vtero meo. Istud fuit omnino mirabile ¶ Quintum mirabile audiuit btā virgo et Joseph a pastoribus qui dixerūt eis ꝙ angel⁹ domini cum magna luce apparuit eis. quod nunq̄ auditū est in toto veteri testamento ꝙ angeli q̄ tam sepe apparuerūt patribus cū luce apparerent. ⁊ dixit eis ꝙ natus erat saluator mundi. et ꝙ venirent in Bethleem et inuenirent infantem pannis inuolutum. in presepio positum et subito cum angelo hoc dicente facta est multitudo angeloꝝ clamantium. Gl̄ia in excelsis deo. Et in ter. par. ho. bone voluntatis ¶ Sextū mirabile fuit auditum a magis qui de extremis terre venerunt in tredecim dieb⁹ in Hierusalem dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Uidim⁹ enim stellam eius in oriente ⁊ venimus adorare eū. Et vene. Bethleē. ⁊ stel. ista. supra vbi erat puer. et aperti thesau. suis obtu. ei mu. ⁊ precedentes adoraner ūt eū. vt p̄z Mat. ij. De quibus verbis et factis Marie et Joseph non immerito potuerunt admirari. ¶ Septimum mirabile audierunt a Symeone qui non vnum mirabile sed multa mirabilia dixit. vt patet in hoc euangelio scz ꝙ Jesus positus erat in ruinam ⁊ resurrectionem multorum et in signū cui contradicetur. et ꝙ cor ⁊ animam virginis gladio tra. si. erat. ¶ Octauum mirabile audierunt ab ysa. Anna filia phanuel. Sed quod mirabile dixerat. Lucas cā breuitatis nō refert nisi ꝙ publice loquebatur de xp̄o ipsum confitendo declarando et protestando omnibus qui expectabant redemptionem israhel. ¶ Nonum mirabile audierunt ab angelo qui dixit eis vt fugerēt cum puero in egyptū pro eo ꝙ herodes q̄ futurus erat puerum ad perdendum eum vt patet Math. ij. Istud fuit valde mirabile ꝙ filius dei statim natus cogebatur fugere et querebat ad occidendum qui venerat vitam dare. Bene ergo ioseph et Maria mirabantur de his que dicebantur de illo. q̄nuis multa alia dicebant q̄ non sunt scripta. ¶ Secundo pomk de Jesu et Maria Symeonis ardua ꝓphetatio qt ait ad mariā mrem ei⁹. Ecce posit⁹ ē hic i ruinā ⁊ resurrectionē multoꝝ i israhel. vbi ꝓphetisat de xp̄o. scdo de mre eius. ¶ Tria prophetisat de xp̄o ⁊ vnū de mre. De xp̄o enī tria ꝓdicit. s. ꝙ debeat eē in ruinā multoꝝ i israhel. et in resurrectionē sup. multorū ⁊ i signū ctradictiōis. Sic ergo xp̄s fuit in ruinā ⁊ resurrectionē multoꝝ. Circa q̄

sciendum ꝙ christus quantum in se fuit venit dare vitā et resurrectionem omnib⁹ Jo.x. Ego veni vt vitam habeant et pri. Thi.ij. Qui vult omnes homines saluos fieri sed multi noluerunt hanc vitam luminis gratie recipere Jo.iij. Hoc est aūt iudicium quia lux venit in mundum et dilexerūt magis homines tenebras q̄ lucem. Job. 24. Ipsi fuerunt rebelles lumini Qui dixerunt deo rece. a no. sci. i. no In eodem. ¶ Sciendum est etiam ꝙ sicut duplex est motus scz aīe et corporis ita duplex est vita et resurrectio scz corporis et aīme. Resurrectionem aūt et vitaz corporis christus venit omnibus dare et omnibus dabit. q; mortem nostram moriendo destruxit et vitam resurgendo reparauit. Sicut enim primus homo destruxit naturaz ita xp̄s reparauit. Resurrectionē aūt et vitā aīme que consistit in gratia et gloria dei venit dare solum eis qui sermonem eius seruauerūt Jo.7. Siquis sermones meos seruauerit nō gu. mor. in eter. Exemplū sicut ptās venit protegere et saluare omnes de ciuitate nō cōsideādo merita aliquorum sed dum examinat merita protegit et saluat solum illos q̄ bene se hāt et statuta ciuitatis seruāt alios aūt cōdemnat ⁊ occidit Ita venit xp̄s in mūdum oēs saluare sz dū merita examinat quosdā facit resurgere a peccatis et quosdā reliquit in fecibus suis. Et hoc est quod hic dicit ꝙ Jesus positus fuit in resurrectionem multorum sed nō omnium ita tamē causalit̄ positus fuit in resurrectōnez multoꝝ quia ipse fuit cā resurrectōis et vite omniuz qui a peccatis resurrexerūt et vita gratie vixerunt. Jo.2. Ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiam si mor. fu. viuet. Occasionaliter aūt et nō per causam fuit etiam in resurrectionem multorum qui de factis et dictis xp̄i scādalisati fuerunt vnde debuerunt edificari ⁊ ad eum conuerti. Exēplu3 de sole Sol eñ simpliciter est cā illuminationis sed est occasio obcecationis habentib⁹ debilem visuz vt noctuis vel corruptis oculis vl̄ lippis qt si sol non luceret viderent. per hunc ergo modū xp̄s venit in ruinam multorum. Est ergo xp̄s in ruinem malorum per occasionem et in resurrectionem bonoruz per cāz

O Ubi nota ꝙ nouem modis xp̄s venit in ruinam et resurrectionē multorum. Primo venit in ruinam demonū et resurrectionē hominū causaliter vt scz demones expellerētur de mūdo et homines assumerētur in celum de primo. Jo.12. Nunc princeps mundi huius ej̄cietur foras. Secūdo ibidē Et ego si exal. fu. ster. omnia traham ad meipsū. i. hominē qui habet cōuenientiā cum oibus per quod fuit in resurrectionē et i reparationē ruine angeloꝝ q̄ de ipsis hominibus reparata est. Secūdo venit causaliter in ruinā vicioꝝ et resurrectionē virtutū. qt in aduentu christi vicia regnabant et virtutes supplantate erant. Hoc fuit figuratū in eo ꝙ quando xp̄s intrauit in egiptum omnia simulacra egipti corruerunt Ysaie. xix. Ecce dñs ingredietꝝ egyptum id est mundum. interpretat enim egyptus cōfusio et tenebre q̄ cōpetunt mundo. super nubē leue. id est in carne mortali et monebuntur simulacra egypti. i. mundi peccata que sunt simulacra mūdi ⁊a mundo adorantur. Tercio venit in ruinam mortis nature ⁊ culpe: et in resurrectionem nature et gratie causaliter. De primo Osee. xiij. Ero mors tua o mors de secundo. Johan. xj. Ego sum resurrectio et vita ⁊ cetera. Quarto venit in ruinā veteris testamenti quantum ad cerimonialia. et in resurectionem noui. Mathei vndecimo. Usq; ad Johannem lex ⁊ prophete. ū. Cor. v. Uetera transierunt. et ecce noua facta sunt omnia. In cuius signum in morte christi velū templi scissum est. Quinto venit causaliter in ruinam veteris hominis. i. carnalis conuersacionis. et in resurrectionem noui scz spūalis vite Ro. vj. Uetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati. ū. Cor. iiij. Licet eis qui foris est noster homo corrumpat. tamē is qui intus est renouatur de die in diem Sexto venit occasionaliter in ruinā iudeorum sed casualiter in resurrectionem gentilium Johā. ix. In iudicium in hunc mundum ego veni vt qui nō vident videant. et q̄ vident cecli fiāt. Septimo venit occasionaliter in ruinā phē losophorum et sapientiam mundi habentium intellectum superbum. qui dicunt virginem non posse parere ⁊ virginem permanere: et deum non posse nasci. ⁊ in resurrectionem simpliciū qui capiuāt intellectū suum in obsequium fidei christi. ij. Cor. x. In captiuitatem redigentes omnē intellectum humanum in obsequium christi. i. gentes eum credere pro merito fidei q̄ sunt nature impossibilia. Luce. x. Confiteor tibi pater celi et terre quia abscondisti hec a spi. et pru. et re. ea par Octauo venit occasionaliter in ruinā hereticoꝝ habētiū itelle-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctum ob peccatum. dicentium christū corp⁹ de celo attulisse. et virginem angelū fuisse qui sunt lapidandi et comburendi. Quod figuratum est in verbo domini quando dixit Moysi. Et si bestia tetigerit montē lapidabitur Exodi. xix. Recte ipsi sunt bestie nichil scientes. vtpote cerdones et fabri. t audent montē deitatis et hūanitatis xpi tangere. Et venit in resurrectionē fidelū qui christū verū deū et hominē confitētur qz ipsos cōfitebit coram patre filios suos et filios suos. et heredes Roma. vi. Mat. x Omnis qui me confitebitur coram hominibus confit. et ego eum coram patre meo. Nono venit occasionaliter in ruina malorum christianorū qui tanto beneficio ingrati existunt. quia christus omnibus alijs reprobatis nos eligit in populū et filios suos. Ephese. primo. Qui eligit nos ante mūdi constit. Et nos tantū beneficiū non recognoscimus nec grates exhibemus. Et venit in resurrectionem humiliū christianorū qui tantū beneficiū cognoscunt dicentes. Quid retribuam dño pro om. q̄ re. mi. Calicem salutaris accipiā ꝛc. ps. cxv. i. mortem parati simus pro ipso recipere. tales deus suscitat et exaltat. Lu. i. Deposuit potētes de sede. et exalta. hu. Tales si cadent aliquando per petm facit eos resurgere pro verbio. xxiij. Septies in die cadit iustus t resur. Sic ceciderūt apostoli t fecit eos resurgere. Sic igit primo secūdo tercio quarto quinto modo venit xps causaliter et per se in ruinā t resurrectionē. Sexto aut modo septimo octauo et nono venit in ruinā occasionaliter. Itē nota qz iesus positus est in signū multiplex cui fuit contradictum et contradicit omni die. ℣ Nouem em modis ponitur et accipitur signum et istis modis omnibus iesus positus fuit in signū primo em positus est in signū cōtradictionis et percussionis. vt signū ponitur ad sagittam. Venit em filius dei predicare paupertatem cōtemptum mundanoz. et delicias carnis spernere. Et in signum horum oia hec xpus obseruabat t impleuit. Luce ij. Hoc vobis signum inuenietis infantem pannis inuolutum. et positum in presepio Ecce magna paupertas et cōtemptꝰ mūda norū et delicioz. Hunc signo totus mūdus contradicit qz omnes volunt diuites esse et honores habere et delicijs carnis vti. Sapi. ij. Fruamur bonis q̄ iuuentute qm hec est pars nr̄a. Itē xps tota die percunt in factis suis tanq̄ signū a sagittis. Nihil em facit de quo homines non murmurēt t eū verbis non percutiāt. Sine em patienter sufferat malos vt corrigant. sive acriꝰ puniat eos pro merito factorū suoz. sive insos permittat affligi vt puriores fiāt sive remuneret malos in vita ista tanq̄ nichil bonū in futuro seculo habitaturos semper homines murmurant et percutiūt eu verbis. sicut filij israel in deserto Niere. xvij. Uenite percutiamus eū lingua. Contra hoc dicit apostolus. i. Cor. x. Neq murmuraueritis sicut quidā eoz murmuraerunt t perierunt ab exterminatore Secundo fuit positus in signū directionis: sicut ponitur corda et regula cementarij: quia ipse fuit exemplum et regula omniū operū nostroz Jo. xiij. Exēplū enim dedi vobis vt quēad. ego fec. rit et vos faci. Exo. xxv. Omnia fac secūm exēplar quod tibi in mōte monstratū est. i. in christo qui est iusticie mons. Isaie vij. Propterea dñs ipse hoc da. vo. sig. s. directionis. Hunc signo ꝓtradicta mundo q̄ nullo modo in actionibus suis regule xpi vult se cōformare. sed dicit. Sic volo sic iubeo sit pro ratione voluntas Luce. xix. Nolumus hūc regnare super nos. Tercio fuit positus in signū sanatiōis sicut vrui. ⁊ sara et pulsus sedatus est signū sanitatis: et hoc quando fuit suspensus in ligno. qz hic fuit signum q̄ humana natura erat purgata et ira dei sedata. Hoc figuratū fuit vbi dominus dixit ad moysen. Fac serpentem eneum et pone eum in signū qui percussus inspexerit eū viuet. Nume. xxij. Quicūq ergo per fidem xpm clare respicit in cruce suspensum signum est sanitatis aie. Jo. iij. Sicut moyses exaltauit serpentem in deser. ita exal. apor. filiuz hoie vt ois qui cre in ip.nō pere. Sic aspexit eum latro de cruce et sal. fuit. Hunc signo mundus contradicit qz in suis infirmitatibus ipsum respicere contēnit. et eius medicinas vt sanetur sumere recusat. Quarto fuit positus in signum imitationis. sicut ponitur vexillum in exercitu sicut em dicit. Job. vij. Militia est vita ho. su. terrā. Et ideo in hac militia debet esse vexillifer et vexillū christus autem est vexillifer et crux quā sibi baiulauit est vexillum. debem⁹ ergo si volumus i hac militia de hostibus nūphare imitari christum portantē signū crucis vt accipiamus crucem penitētie et post ipm eamus Mat. xvi. Si quis vult post me venire ꝛc. tollat crucē suā scz penitētie et sequat me. Huic signo mūdus cōtradicit. sub cruce et post crucem penitentie non vult ire. sed vadit post crucē mundi et post cupiscētias suas

et ideo de hostibus victoriā non reportat sed consumitur ab eis. Prouerb. xxiij. Uastātes potibus et dantes symbola cōsumētur ab eis. Contra quos Ecclesiasticj. xvij Post concupiscentias tuas non eas facūt em te in gaudium inimicis tuis. ¶ Quinto fuit positus in signum euasionis. sicut quādo capitur aliqua terra ponitur scutū vel vexillum domini in illa domo quam dominus non vult expoliari sed vult eam defendere. Christus enim per sanguinem suū est in signum euasionis omnibus qui predicto sanguine tincti sunt. Hoc figuratum fuit in sanguine agni de quo dñs mandauit filijs israhel tingi superlimiaria domorum vt non tangerentur ab angelo percutiente. Exodi. xij. Erit vobis sanguis iste in signum. quia angelus percutiens non tetigit vbicūq vidit ostia hoc sanguine tincta Quicunq vult euadere de excidio mundi qui tota die a demonibus capitur et occiditur oportet q̄ tingatur sanguine xpi. Ut in Ezechie. ix. viro volenti percutere eum tatem dictum est. q̄ omnes illos super q̄s viderit signum thau. i. signum crucis non deberet tangere. quicunq; ait est insignitus sanguine xpi habet signū thau. super caput in fronte sua. Hoc fuit figuratum in captione hiericho de qua sola Raab meretrix euaserat cum omni domo sua: quia cingulum coccineū appendit ad fenestram domus sue. vt ptz Josue. ij. Cingulus rubeus sanguinem xpi significat. Hunc signo mundus cōtradicit: quia nec signum thau vult recipere. nec sanguine xpi tingi ymo non vult nisi vanitatis signa portare et alia figurata. ¶ Sexto positus fuit in signū ostensionis vt ponit circulus in taberna ad ostendendum q̄ ibi sit vinum. Sic ergo xps positus est in signum ad ostendendum q̄ vbicūq ipse est per gratiā suā ibi est vinum leticie. quod letificat deū et homines et omne bonum. et vbicunq; ipse non est nichil boni habitat. ps. iiij. Signatum est super nos lu. vult. dñe. Et nota hic de ficulnea cui maledixit xps: qz habebat solū folia q̄ statim aruit. Sic sunt multi qui habēt xpm soluz extrinsecus per signa christianitatis exteriora: sed non intus in corde per veritatem rei. tales habent solū folia. et ideo maledicentur a deo et arescent. debent em iuxta xpm habere. Cāntico. viij. Pone me vt signaculū sup cor tuū. Hunc signo mundus cōtradicit. et dicit q̄ omnia mala eueniunt seruis dei. et amatores mundi qui deum non habēt omnia bona habent. i. Mach. i. Eamus et disponamus testamentū cum gētibus q̄ circa nos sunt quia ex quo recessimꝰ ab eis inuenerunt nos multa mala Job xij. Abundant tabernacula p̄donū t audacter quocant deū. ¶ Septimo fuit positꝰ in signū clementie et pietatis peccatorib⁹ sicut arcus celestis fuit positus in nubib⁹ celi in signuz clemētie dei quia pepercerat terre sicut ptz. Gen. ix. Sic Jesus in modū arcus extensus. brachijs crucifixus est ad recipiendum et osculandum pctōres Isa. v. Leuabit dominus signum in nationes. Hunc signo mundus cōtradicit: quia se nō proijcit in brachijs xpi. nec misericordiam petit. si in malicijs perseuerat. ¶ Octauo fuit positus in signum discretionis sicut ponuntur termini seu lapides grossi in cāpis ad discernendū campos. Sic et xps in die iudicij qui statuet oues a dextris hedos a sinistris et ipse stabit in medio discernens inter eos. Hunc signo mundus non poterit contradicere: quia tunc detructꝰ erit mundus et mundani in suis signis inuenient se deceptos. ps. lxxiij. Signa nostra non vidimus iam nō est pro. et n. non cog. am. Sa. v. Ergo errauimus a via veritatis. ¶ Nono positus fuit in signum victorie t immortalitatis sicut olim fiebat Rome arcus triūphalis magnus principibus redeuntibus cum victoria in signū victorie et immortalitatis quia dicebant eos inter deos immortalitatis trāslatos sic christus post resurrectionem deuicta morte et mundo et demonibus et omnibus inimicis positus est in celis gloriosus t habens omnium ptātem in signum victorie et immortalitatis humane. Apo. xij. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole. i. humanitas christi amicta sole diuinitatis et immortalitatis dei. et luna. i. mundus sub pedib⁹ eius Isa. lv. Erit dñs. in signum eternum quod non auferetur. Hunc signo non contradicit mundus: qz mūdus non est in celo vbi hoc signum erit Isaias xxv. Tollatur impius ne videat gloriam dei. ¶ Secūdo prophetat de virgine dicens. Et tuam ipsius animā pertransibit gladius. i. gladius ipsius. s. dolor habitus de passione ipsius pertransibit tuam animam vt dicit Beda. Uel fm Crisō. gladius id est dolor dominice passionis pertransibit ipsius animam quam reputas tuam. Uel resoluendo possessiuum in primitiuum. sic. Gladius dominice passionis pertransibit tuam ipsius animam id est tui ipsius: qz vt dicit Augustinꝰ. Anima magis est vbi amat q̄ vbi animat. Et ideo

anima virginis magis erat in filio suo xpo quem super omnia diligebat q̄ in corpore suo et ideo vulnera xpi ipsa sensit sicut et xps quātuz ad animi trilliciam Bern. Xps in cruce carnē. maria autem spirituz immo labat et nisi ita fuisset q̄ spes marie semp effuit gloriose resurrectionis filij ipsa fuisset mortua in passione filij pte dolore. sed spes resurrectionis retinuit ei vitā Addit aūt tertius vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Istud vt non ponit cansatiue sed consecutiue. Et hoc enim secutū est q̄ reuelate sunt vbiq̄ cogitationes iudeorum q̄rsq̄ tunc latebant. Sic reuelata fuit iniqua cogitatio Herodis cum mandauit interfici pueros vt inter ipsos occideretur christus. qui prius simulauerat se eū adorare. Sic pontifices et pharisei simulabant se zelatores legis et contra legē xpm occiderūt. per quod cogitationes innidie et auaricie eoz ostense sunt Q Non hic q̄ tredecim vicibus beata virgo fuit gladio perforata in filij passione. Primo quando vidit eum capi et ligari sicut pdictum. et oēs discipuli fugierunt ipso solo derelicto. Secundo q̄n coā iudicibus falsē accusabatur et reus esse mortis iudicabatur. Tercio q̄n per totam noctem fuit illusus et alapis cesus et conspurus. Quarto quādo de mane vidit eum vinctum duci ad pylatū. et stabant cōstanter accusantes eū q̄ deberet mori et ipse nichil respondebat. Quinto quando vidit ipsum duci ad Herodem qui Johannem interfecerat et xpi sanguinem sitiebat. qui illusit illi tāq̄ insano et indutū veste alba remisit ad pylatum. Sexto quando coram pylato a toto populo est accusatus vt eū crucifigeret. et pylatus sedens pro tribunali ipsum cruci condemnauit. Septimo q̄n in atrio pylati fuit ligatus nudus ad columnam et fortissime flagellatus. Octauo quando posita ē corona spinea super caput eius. et arundo pro sceptro in manu et indutus fuit purpura in derisionē regie dignitatis. et velati sunt ei oculi. et fuit alapis cesus et consputus et viliter illusus. Nono quando vidit eum exire cum cruce in collo inter duos latrones vadens ad mortē festinanter. Decimo quando vidit eum exui nudū et super crucē clauis affigi et a toto populo maledici et conuicia inferri dicente. Vah qui destruis templum dei. et in triduum redificas illud vndecimo quando vidit eum petere bibere et non potuit habere. sed datum fuit ei vinum felle mixtū quod non potuit bibere Duodecimo quando vidit eum pte maximo dolore lachrimātem et dicentem. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me et pre magna pena inclinauit caput et emisit spiritum Tredecimo quando corpus eius est depositum de cruce. et sepultura traditū tunc tetigit eum et obsculata ē omnia vulnera eius et redūt in Ierusalē semimua. et tota consūpta Pluries ergo q̄ sint hore dicit beata virgo trāsuerberata ē gladio in morte filij et idco veruz prophetauit Symeon di. Et tuam ipsius animaz pertransibit gladius Et sic patet secundū.

¶ Tercio ponitur anne de christo confessio et verissima affirmatio. quia erat anna prophetissa filia phanuel. R Ubi nota q̄ euangelista septem laudabiles cōditiones de ista anna refert propter quod eius testimonium merito debet acceptari cuius vita est speculum omnibus mulieribus quis et bona virgo. et bona nupta. et bona vidua fuit et in istis conditionibus debent eam mulieres pro posse imitari. Prima conditio est quia vsq̄ ad matrimoniuz virginitatem conseruauit Iste est ille thesaurus preciosus absconditus in agro carnis et illa preciosa margarita pro qua emenda omnia largiri debent vt dicitur Matth. 13. Quia non est digna ponderatio cōtinēns animē. Eccle. 15. Ipsi redditor centesimus fructus et aureola et canticum speciale Et ideo' quantum potest debet istum thesaurum mulier custodire vel saltez vsq̄ ad matrimonium. ¶ Secunda est quia post mortem viri licet solum septem annis cum ipso fuerat alij post ea nō nupsit. Cū q̄ vir eius fuit vna caro dixisse ex mortuo viro mortuā reputare et reliquū rēpus in penitētia cōsumere. Unde in quibusdaz autibus hoc dicitur obseruari. vt mortuo compare nulli alteri amplius societur. vt inturturibus.

¶ Tercia est quia toto tempore viduitatis sue bene se habuit et laudabiliter vixit quod indicat virtutem in vidua magnam virtus enim circa difficile est. Difficile est enim valde a consuetis abstinere Cum igitur in matrimonio multa vana et delectabilia obseruentur virtuosum est viduitate ab omnibus illis abstinere et eis fructus sera gesimus promittitur pro labore. ¶ Quarta est qz circa templū frequens erat nō q̄ aliquando, ab eo recederet sic vidue circa ecclesiam et in locis sanctis debent frequenter et libenter esse et. non discurrere. per domos ociose et verbose quamadmoduz faciunt. q̄ plurime. qz sicut. Anna meruit

christum videre quis in ecclesia conuersabatur. sic ipse in ecclesia vident xpm et verba christi audiunt et dicunt verba xpi. et xps in medio eaz. Quinta est. qz corpus suū iciunando macerabat. sic debent vidue se cere periculosus est enim status viduitatis si vidua delicate vivit. 1. Thi. v. Uidua que in deliciis viuens est mortua est. Piero. Quādiu eua abstinuit in paradiso virgo fuit. Scito preceptū abstinentie violauit. corruptionem sensit. Idem ad quādam virginē O filia si apostolus castigauit corpus suū et in seruitutē redegit. quomō adhuc in iuuencula in feruore iuuentutis posita dapibus et vino plena de castitate eris secura. Serta est quia obsecrationib' instituit quod est acceptabile sacrificiū deo obsecratio est petitio cū adiuratione. Multa enim sunt ioza quib' vidue debent orare et obsecrare. scz vt conseruent in bono proficiat in seruitio dei. et vt deus pacificet mundū et conuertat peccatores et similia. Septima est qz pter bona opera sua bonum pphetice meruit habere. vade et tu fac similiter vt propter bona opera tua deus reuelet tibi que tibi expediunt. Hec ergo Anna sic laudabilis ipa hora superueniens quasz Symeon accepit puerum Jesum confitebatur dño et loquebatur de illo oibus qui expectabant redēptionem israel. i. holbus qui herodis alienigene tyrānide grauati liberationē populi et ciuitatis hierusalē expectabāt promittēs per aduentum christi et ipso christo redēptionem a tyrannide supradicta. Huius euāgeli sta expresse hoc nō dicat. qz testimonij mulieris in eccla loqui pmittit vt dicit apls i. Thi. ij. Docere aūt mulierē nō pmitto. Sed cōtra hoc arguit non fuerūt liberati per xpm ab illa tyrānide. Rñsio non est intelligendū ad litterā. sed referendū est ad spūalem liberationem quā plenarie p xpm cōsecuti sunt. Et sic patet tercium. Quarto ponit Marie et ioseph ad pptia remeatio Quinto ponitur christi pfectus et virtuosa confortatio qz puer crescebat et confortabatur secundū corpus. plenus sapientia quia ab instanti sue cōceptiōis plenus fuit et gratia dei erat in illo. Et sicut crescebat scōm corpus. ita crescebat in vsu gratie et virtutum q̄ erant in illo. Quidam trescunt solū in corpore Isaie. lxv. Puer centum annorum morietur. Et sic patet quintum.

¶ De epistola Sermo duodecimus.

Q Uanto tempore heres parvul' est nichil differt a seruo. Gal. 4. Quia bonū nō diligit nisi cognitū docet apostolus in epistola presenti maximū bonū. primo maxima bona que per natiuitatē pueri cōsecuti sumus vt in eius amore ardentius accendamur. Nam ante eius aduentū eramus seruu. peccati seruitute detenti et sub iugo legis. gentes sub seruitute peccati iudei sub iugo legis per christi autem aduentum ab vtroq̄ sumus liberati et per gr̄am spūs abvtroq̄ in filios dei adoptati. Et ec ois apostolus in pre senti epistola ostendit. In qua quidē epistola tria facit. Primo proponit humane consuetudinis similitudinem per quam seruitutē et libertatē spirtrusmittitur demonstrare in principio epistole. Secundo predictā similitudinē ad ppositum adaptat p quā ondit in seruitute nos fuisse. sed per xpm libertatē habere ibi. Ita et nos cum esse. paruu. sub ele. mūdi eram. ser. Tercio ostendit fructum per predictam libertatem habemus. siue ostendit cuidēs testimonium per quod patet nos predictā libertatem vt dei filios possidere ibi. Quia autem estis filij dei misit deus fi. s. in cor. vestra. ¶ Primo ergo proponit humane consuetudinis similitudinem per quaz seruitutem in qua fuimus ante aduentū christi et libertatem spiritus quam adepti sumus per ipsum mittitur demonstrare dicēs Quanto tempore heres parvulus est. etate et scientia nichil differt a seruo. qz cogitur vt seruus et verberatur et nullam habet suarum rerum potestatem cuz sit dominus omnium. i. cuius sit dominus omnium suarum rerum. Luce. xv. Fili oia mea tua sunt. Sed est sub tutoribus q̄ eū ab hostibus tueantur et actoribus qui pro eo causas agant et bona eius pcurēt et ipsum in moribus informent et hoc non semper sed vsq̄ ad prefinitum tempus a patre. i. aure a patribus instituto in quo corpore ordinatum est e iure vt ei suarum rerum potestas detur Sunt enim iura que sunt a patribus instituta determinantia tempus quando tradenda est hereditas successori et quādo filiusfamilias relinquendus est sibipsi vt se gerat ad sensum suū. In quo instruimur q̄ pueri sub ferula discipline sunt tenendi et non sunt dimittendi sensui suo. Prouer. 4. Qui parcit virge odit filium suū. In eodem. xxij. Stultitia colligata est i corde pueri. et virga discipline fugabit eā. In eos

dem.xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinam.si enim percusseris eū virgā non morietur. tu percutis virgā eū et animam eius de inferno liberabis. In eodē. xxix. Puer qui dimittitur voluntati sue confundit matrē suā Eccle.vij. Melior est ira risu quia per tristiciā vultus corrigitur anim⁹ delinquentis.i.melior est aspera correctio patris q̄ blanda remissio.vt patet in heli sacerdote qui remisse corripuit filios suos dicens/quare facitis res hmōi.j.Regū.ij. Et ideo occisi sunt in bello ambo vno die.et ipse cecidit de sella et fractis ceruicib⁹ expirauit. Unde fertur de quodā qui ibat ad suspendium. et pater plorans sequebatur eum qui sub specie osculandi patrem amputauit dentibus sibi nasum dicens. Ego vado ad suspendium quia non correxistim⁹ Boetius in disciplina scolarū hec Et ideo deus sicut bonus et sapiens pater quotidie corrigit nos flagellis et disciplina pacis eius semper nos erudit ad salutem. quia non viriliter sed puerliter viuimus quod patet quantum ad quattuor. Primo quia temporalia que quasi nulla sunt magis q̄ eterna diligimus.sicut paruulus magis diligit pomū q̄ regnum.et a nociuis sicut paruuli non abstinemus Prouerbio.i. Usq; quo paruuli diligitis infantiā et stulti ea que sunt sibi noxia cupient. Secūdo quia sicut paruuli tota die nugis et ludis et spectaculis intenti sumus magis q̄ saluti aie.zacharie viij. Plateæ hierusalem implebuntur infantibus ⁊ puellis ludentib⁹ Baruch.3. Qui in auibus celi ludunt. Tercio quis nichil certum de statu nostro iudicamus.sed tota die vagi corde sicut pueri qui vbiq; cespitant circūferimur oīm vēto Contra quod Prouerbiorū.iij. Palpebre tue precedunt gressus tuos. Unde illa sancta animalia erant plena oculis ante et retro vt patet Ezechielis.i. Quarto q̄ contrarijs affectibus tota die afficimur. sicut paruulus qui modo ridet et modo plorat. Prouerbio.xvij. vult et non vult piger et sic patet primum. ¶ Secundo hanc similitudinē ad ppositū adaptat per quā ostendit nos ante christi aduentū sub seruitute fuisse sed per ipsum liberos esse. Dicit ergo. Ita et nos iudei cū essemus paruuli. cognitione dei ⁊ viribus resistendi peccatis eramus cseruietes per terrorē minarū ⁊ per repromissionē bonorū sub elementis id est sub lege que per elementa intelligitur.q̄ ipsa est prima institutio ad fidem et iusticiam sicut ab elemētis primum vsum discendi assumunt paruuli. Elementis dico mundi vnde lex dicitur elementū mundi q̄ non celestia et terrena promittebat sed terrena et transitoria vt est mundus. Isaie.i. Si volueritis et audieritis me bo.ter. comedetis. Uel sub elementis mundi.i. subtilitatibus iudeoꝝ que accipiebantur sēm elementorū mundi cursum qualis erāt neomenie.i.lunares dies et sabbatū. Augustin⁹ Si itaq; iudei sub elementis erant q̄ differunt a paganis. Responsio Pagani non sub elementis seruiunt sed elementis seruiunt. Colunt enim astra et solem et lunam aquam et terrā et huiusmodi. Judei vero sub elementis deo seruiebant. In elementis q̄ neomenias id est lunares dies significat et sabbatum quod iudei obseruabant non q̄ in elementis sperarent vt pagani. sed in his deū venerabantur dum paruuli erant et ad tempus plenitudinis nondum peruenerant. Sicut em̄ paruulus sub pedagogo est. et actore et tutore antēq̄ sit adultus/ ita iudeis adhuc paruulis lex fuit pedagogus.q̄ timore cōpressit et precepit dei obedire coegit fuit etiā lex actor et tutor iudeis quos deus heredes instituit dum paruuli erant cognitione dei ⁊ viribus resistēdi peccatis. Quo tēpore erant ecce quasi serui legalibus scz territi penis a malis et promissionibus tēporalium ad bona incitati:nec sui dominabantur sed vicia nec suoꝝ.i.hereditatē eterne cū essent horū dñi a deo constituti. Ypo ergo fuit lex tutoris loco dū cōtra malignorū spirituū impugnationes ⁊ gentilium persuasiones que ad ydolatriam trahebant illos defendit admonendo deprecando et aliquando puniendo. Et sic eterna bona illis cōseruauit.quoniā ex illis christ⁹ multos ex inferno liberauit. Fuit etiam eis actor.quoniā causam eius apud deum bene egit dum p sacrificia et placationes expiationes deus eis placauit.et hoc vsq; ad tempus prefinitum id est vsq; ad aduentum christi. In quo constituit deus/ vt perfecti et liberi fierent et hereditatem obtinerent/ alios quin exhereditarentur. De quo ipse subdit. At vbi venit plenitudo tp̄is.⁊ ce. hec omnia Aug⁹. Posq̄ ergo ostendit q̄ ante xp̄i aduentum eramus sub seruitute. consequenter ostendit q̄ per xp̄i aduentum sumus a seruitute liberati:et i filios dei adoptati. Et hoc est qđ dicit. At vbi venit.nō facili necessitate sed sola dei voluntate plenitudo temporis.id est posq̄ tempus precedēs ꝑpletuꝫ est. Plenitudo em̄ temporis est cōpletum tēpus quod prefinitū fuit a deo patre vt mitteret filiū S Uel plenitudo tēporis dicit tēpus grē et hoc ꝓpter octo. ¶ Prio ppt̄ carnalitatē dationē qr in eo dant plena dona spūsācti. Joelis.ij. Effundā de spū meo sup omnem carnē Actuū.ij. Repleti sunt omnes spū sancto ¶ Secūdo ꝓpter pacis plenitudinē:quia in eo fuit plena pax in toto mūdo Ps.lxxj. Orietur in diebꝰ illius iusticia ⁊ abūdantia pacis. Isaie.lij. Conflabunt gladios in vo.⁊ lanc.su in falces. ¶ Tercio ꝓpter tēporalitū copiā: q ia i eo fuit plena abūdātia sicut spūalitū ita ⁊ tēporalitū rerum. Joh.ij. Filie sy̆ō exultate ⁊ letamini in dño deo vestro: quia dedit vobis doctorem iusticie ⁊ descendere faciet ad vos imbrē temporantie ⁊ serotinū sicut in pncipio:⁊ implebunt aree frumento et vino torcularia redūdabunt ⁊ oleo. ¶ Quarto ꝓpter figurarum adimpletionē quia in eo oēs figure ve.te. implete sunt. ⁊ omnia que de christo fuerunt ꝓphetata impleta sunt. Math.v. Non veni legē soluere:sed adimplere. ¶ Quinto ꝓpter tēporis adimpletionem:quia in eo tēpus impletū et cōpletū est j.Cor.x. Nos sumus in quos fi.se.deue. ¶ Sexto ꝓpter misericordie repletionē.tēpore em̄ legis iusticia vbiq; regnabat:sed nūc misericordia dñi plena est terra. ¶ Septimo ꝓpter creaturarum cōpletionē. Quid em̄ aliud creatura petebat nisi suo creatori i aliqua creatura vniri. Ephes.j. Proposuit in eo in dispēsatione plenitudinis tēporū instaurare omnia in christo q̄ in celis ⁊ q̄ in terra sunt ipso ¶ Octauo ꝓpter ꝑmū redditionez:quia in eo paradisus ⁊ vita est data Luce.xxiij. Hodie mecum eris in paradiso.Math.ij. Uoca operarios et red.il. mer. Joh.iiij. Alij laborauerūt ⁊ vos in labo.eorū itroistis In hoc ergo tēpore sic pleno misit deus filiū suū naturalem.i. in carne apparere fecit similez nobis. Isa.xix. Cla.ad do. a fa.tri.⁊ mit.e.sal. ⁊ propu. qui li.e. Factū ex muliere ex carnis assumptione. Ro. j. Qui factꝰ est ei ex semine Dauid ꝑm carnem. Et melꝰ dicit factū quā natū. fuerūt em̄ quidā heretici qui dixerūt eum nichil assumpsisse de corpore virgineo:sz intrās in ipsam cū quodā aereo corpore quod sibi formauerat statim exiuit plus honoris dantes aeri q̄ virgini nichil plus dantes vtero ipsius q̄ ꝑsepio. Contra quos Seū xxvij. Caro em̄ ⁊ frater noster est ꝑs. homo natus est in ea. Factum sub lege. Ad litteram ꝓpter observantiam circūcisionis ꝑm legem datam Abrahe:vt patet Gen.xvij. ⁊ ppter observantiam purificationis scdm legem datam moysi vt patet Leuiti.xij. Adimplenit aūt legez non necessitate qr dñs legis: sed perfecta humilitate:Mat.iij. Sic decet nos implere omnem iusticiam id est omnem humanitatē ¶ Sic ergo christus factꝰ est ex muliere et sub lege ꝓpter duo. Primo ꝓpter redemptionē a malo. Secūdo ꝓpter collationem boni. Duplicem em̄ effectum ex christi incarnatione consecuti sumus. Primus est redemptio a malo ⁊ a seruitute legis:⁊ hoc est vt eos qui sub lege erant id est sub legis seruitute redimeret ab illa seruitute. Et hoc refert ad illud quod dictum est:factuꝫ sub lege Gala.iij. Christ⁹ nos redemit a maledicto ꝛc. Secūdus effectus est collatio gratie filialis.⁊ hoc est: vt adoptionē filioꝝ reciperemus. participes bonoꝝ ⁊ gratie eius hic in ꝑsenti:et glorie in futuro Ephes.i. Predestinauit nos in adoptionem filioꝝ per Jesum christum in ipsum. Et respicit ad hoc quod dicitur:factū ex muliere. Factꝰ est ergo sub lege:vt e. qui sub lege erāt redimeret nō solum a maledicto legis: sed a dyabolo ⁊ a morte eterna. Factus est ex muliere vt adoptionē filioꝝ dei reciperemus. Cogitemus carissimi magna beneficia dei. Nā factus est homo vt nos deos faceret ꝑmo Jo.iij. Uidete qualem charitatem dedit nobis deus pater vt filij dei nominemur et simus. Factus est seruus vt nos liberaret:vt hic patet. Factꝰ est pauper: vt nos ditaret.j.Cor.j. In omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo ⁊ omni scientia ita q̄ nichil vobis desit. Factꝰ est humilis vt nos secū exaltaret Phil̄ ij. Humiliauit semetipsum ꝓpter quod deus illuz exaltauit et nos in ipso Joh.xij. Uolo pater vt vbi ego suz illic sit ⁊ minister meus s.eadem exaltatione. Mortuus est vt nos vinificaret. Jo.xij. Ego si exal.fue.a ter.i. super lignum leuatus ⁊ crucifixus omnia traham ad meipsum id est hominem qui conuenientiam habet cum omnibus: ⁊ ꝓpter quez facta sunt omnia traham ad vitam:quia ego sum vita. Descendit a inferos vt nos inde extraheret. zachar.ix. Tu autem.in testamento sanguinis tui eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. Resurrexit a mortuis vt nos resuscitaret.j Chor.xv. Quoniāquidem per hominem mors/⁊ per hominē resurrectio

mortuoꝝ. Si aūt christꝰ resurrexit ⁊ nos resurgemꝰ. Ro. iij. Mortuꝰ est ꝓpter peccata nr̄a ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationē nr̄am. Ascēdit ad celos vt nos illuc duceret. Ephes. iij. Ascēdēs in altū captiuam duxit captiuitatē Joh̄ā. xiij. Et si abiero et ꝑparabo vobis locum. vcz veniꝫ ⁊ accipiam vos ad meipsum. vt vbi sum ego ⁊ vos sitis. O anima misera cogita hec magna bñficia dei ⁊ tota consurge in amorē ihū pueri: quia omnia hec fecit tibi. et in ipsius laudes erumpe: et dic cuꝫ ꝓpheta. Quid retribuā dño ꝓ oib⁹ q̄ re. mihi. Et sic patz scōm. ¶ Tercio ostēdit euidēs testimoniū ⁊ signum per quod ptz nos predictā libertatē vt dei filios possidere. Et hoc sic est. Quoniā aūt estis filij. i. hoc est signū ⁊ testimoniū q̄ non soluz nos indei sed etiā vos gētiles estis per christū facti filij adoptiui ipsi⁹ dei: quia de⁹ pater misit spiritū filij sui q̄ est etiā spūs patris: qui a patre filioꝝ ꝓcedit. in corda nostra scilz tam iudeoꝝ q̄ gentiliū: quia spūs ꝓbat nos esse dei filios: vt ergo ꝓbaremur adoptati esse in filios a deo sp ritū suū dedit nobis q̄ facit nos clamare. Et hoc sic est. Clamantē id est clamare faciēte abba pater. qō nunq̄ ꝑsumerem⁹ nisi spūs doceret nos ⁊ faceret dicere Ro viij. Spe spūs postulat ꝓ nobis. i. postulare nos facit gemitibus inenarrabilib⁹. ¶ Abba hebraicum est idipsum significās quod ⁊ pater. Pater vero grecū est derivatiōe: quia derivatur a patir quod grece dicitur pater: sed latinū est ishitutiōe. Sic ergo iudeos grecos ⁊ latinos q̄ sunt adoptati ꝓ xp̄m i filios dei spiritussanct⁹ clamare facit deū christū patrē suū esse ⁊ ipsum cōfitentur. Et nota q̄ dicit spūssanctus nos facit clamare abba pater ꝓ qō dat intelligi q̄ spūs sanctus duob⁹ modis facit nos clamare. scilz occulte quod significatur in nomine occulto quod est abba ⁊ apte quod significat in nomine noto qō est pater. Pater em̄ aperte clamat dei cognitionē in intellectu. ⁊ dei virtutē i effectu. Consequēter cōcludit dicēs. Itaq̄ q̄ sic hz spiritū q̄ facit eū clamare iam non est seruus expulsa culpa omnino. Joh̄ā. xv. Jam non dicam vos seruos: sed amicos. Sed filius ihūsa adoptionis gratia. prima Joh. iij. Videte qualem charitatem dedit nobis deus: vt filij dei nominemur ⁊ simus. q̄ si filius ꝓ gratiam. ⁊ heres tandē participando gloriam: per deuz id est per dei misericordiā Ro. viij. q̄ si filij ⁊ heredes: heredes quidem dei coheredes aūt christi. Cum ergo sumus filij christi debem⁹ per viam christi ambulare: q̄ fuit via disciplineꝫ ⁊ virtutis. qui aūt per viā christi non ambulāt nō sunt filij. Hebre. xij. q̄ si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri et non filij estis. Ibidē Quem em̄ diligit deus castigat flagellat autem omnem filiū quem recipit. Si vis plura dicere de via christi q̄ fuit via paupertatis ⁊ penalitatis: humilitatis ⁊ charitatis. require in tabula.

¶ In circumcisione domini de euangelio Sermo tredecimus.

Postq̄ consummati sunt dies octo vt circūcideretur vocatum, est nomē ei⁹ Jesus. Lu. ij. Ab ore veritatis regnū celorum sinapi cōparatur: quia paruū est quantitate: sed magnum est virtute. Nemo em̄ potest in regnū celoꝝ intrare, nisi fit paruus sui reputatiōe ⁊ maximus virtute. Mat. xviij. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli, nō intrabitis in regnum celoꝝ. In cuius exemplū filius dei factus est parvus in corpore ⁊ obsequūs qui est infinit⁹ virtute. Et ideo euāgeliū ꝓtendens est paruū quātitate ⁊ maximū in virtute: quia illum cōtinet ⁊ describit qui factus est octo dierum cum sit eternus et omnino immensus. In quo quidem euangelio tria mirabilia continentur. Primū est: quia eternus sub tempore clauditur. ibi. Postq̄ consum. sunt di. octo. Secundum est: quis filius dei impassibilis patit ⁊ circūciditur. ibi: vt circūci. puer. Tercium est quia deus innominabilis nominatur. ibi: vocatū est nomen eius Jesus. ¶ Primū ergo mirabile est: quis filius dei sub tēpore clauditur ⁊ infans octo dier̄ efficitur. Filius quippe dei inquātum homo ce pit habere dies ⁊ annos ⁊ patriā ⁊ parentes. et in tempore creuit et mortuꝰ est. Et vide quia ex hoc q̄ sub tēpote clauditur et per consequens sub lege: quia tale tempus erat a lege determinatuz. Gen. xvij. Infans octo dier̄ circūcidet. In quo mirabilia eius misericordia circa homines demonstrantur. Ex hoc enim voluit contineri sub lege vt hos qui sub lege erant redimeret Expertus em̄ circuncisionis penā ⁊ alias cerimonias legis quas vt videm⁹ seruauit: quia non venit legem soluere: sed adimplere. Mat. v. Compassus est iudeis ⁊ eos ab illo onere liberauit. Mali

xvi. Usqꝫ ad Johanē lex et prophete. Similiter expertus penalitates humane nature. i. famem sitim calorem ⁊ frigꝰ ꝓpatitur nobis sicut ꝓprius pater. ⁊ tandē omnibus liberabit. Hebre. iij. Non enim habemus pontificē qui possit compati infirmitatib⁹ nostris. tēptatū aūt per omnia ꝑ similitudinem enim non cognoscit nisi cognitum et expertum. Et ideo filius dei voluit experiri nostra mala scilz paupertatem expulsionem contumeliam verborū. falsam accusationem. et neqꝫ sententiam. amicoꝝ derelictionem ⁊ tandē iniustam ⁊ violentam mortē. ad quā omnia mala humane nature ordinantur vt i omnib⁹ malis nobis compatereꝫ et ꝓ nobis patrem rogaret. Clamem⁹ ergo ad christum secure si quodcūq̄ malū patimur qz ipse omnia expertus est. ⁊ iō nobis ꝓpatitur. ⁊ ꝓ nobis apud deū aduocat. i. Jo. ij. Aduocatū habem⁹ apud deū patrē Jesum xp̄m iustū et ipse ē ꝓpiciatio ꝓ peccatis nr̄is. Clausus est ergo sub tempore et lege ꝓ nostra salute ⁊ iō nō dz nobis durū videri si claudimur sub iugo xp̄i et penitentie et religionis ꝓ honore dei ⁊ bono nostro. Matthe. xi. Tollite iu. meum supervos. Et sic ptz primū. ¶ Secundū mirabile est quia filius dei impassibilis patitur ⁊ circuncidi tur. Filius quippe dei inquantuz de⁹ est ipsa beatitudo nec pati potest sed inquātum homo passus est penam circuncisionis et alias penas. In quibus omnibus simul patiebatur et beat⁹ erat. Sic ergo christus circuncisus est octauo die cultro lapideo in membro generationis secundum lex mandabat. Leuitici. xij. Non tamen cultrus lapideus erat de necessitate sacramenti. Et nota etiam q̄ christus incīpiū hō nō tenebat circūcidi: qz circūcisio fiebat ꝓ peccō originali tollēdo: sz peccm originale nō fuit in xp̄o Bern̄. Ad qđ tibi circuncisio bone Jesu, necesse. qui nec peccatum contraxisti nec commisisti. quod ipse non feceris etas manifestat. q̄ vero nō contraxeris hoc veritas probat et patris deitas et matris integritas. Pater tibi est ab eterno sed deus est in quem peccatum non cadit. Mater tibi est ex tempore sed virgo est nec parere potuit incorruptio corruptelaz ⁊ Et q̄ peccatum originale in christo non fuerit ex duobus patet primo quia christus nō fuit generatus ex concupiscentia carnali nec per modum generationis. quia nec i semine viri nec in sanguine menstruoso impio in quo est libido. Unde etiam si deus modo formaret vnū hominez non per viam generationis: sed sicut primum hominem vel primam mulierem talis non haberet peccatū originale. ergo multo magis xp̄s non habuit. qz per viam generationis formatus non fuit. Secūdo idem patet quia duo contraria non possūt simul esse i eodē subiecto sed iusticia originalis que est contraria peccato originali fuit i xp̄o in summo ergo nō fuit in eo peccatuz originale Assumpsit enim xp̄s carnē in perfectissimo statu carnis. scz in statu carnis ante peccatum prout fuit in primis parentib⁹ ante peccatū qui iusticiā originalē habuerūt que cōsistebat i hoc q̄ anima erat subdita deo nec aliquod malū cōcupiscebat ⁊ ossa vires inferiores subiecte erāt rōni nec ad malū instigabāt. et totum corp⁹ subiectum erat anime. Hec est iusticia originalis que fuit perfectissima in xp̄o. ad quam iusticiā sequebatur q̄ cia exteriora ad nutū subiecta fuissent homini sicut xp̄o fuerūt qui talē iusticiā habuit. Postq̄ aūt anima primi hominis rebellauit deo. etiam inferiores vires rebellauerunt rationi ⁊ corp⁹ anime ⁊ in hoc consistit peccatum originale quia cum tali in obedientia ⁊ concupiscētia ⁊ inordinatione homo nascitur. in qua peccatū ⁊ culpa contrahitur. Nam dum anima infunditur et creatur in corpore infecto et maculato concupiscentia. maculatur et ipsa. et ideo statim infusa est maculata. et ꝓsistit in ipsa culpa et peccatū originale qđ cuz ipsa originat. Ad quod sequit q̄ omnia exteriora rebellant homini. Et si ꝓcrearet quō anima pueri statim creata et infusa rebellat deo. Dicēdū quia vt dicit apostol⁹ ad Ro. v. In Adā omnes peccauerūt Un anima ade rebellāte deo oīa rebellauerunt in ipso ꝓ eo scz q̄ ab Adam accipimus corpus ⁊ naturā corruptā in qua sic creatur et maculatur. et ideo statim ictabilis est ad malū. Et iō peccatū originale est peccatum cōtractū et non cōmissum qz in ipsa infusione anime ipsum anima contrahit. Et si quereretur vlteri⁹ quare parentes mundati a peccato originali generant filios cum peccato originali Dicendum quia parentes mundātur a peccato originali solū quātum ad culpā anime et non quantuz ad reatum pene. Unde ipse fomes peccati ⁊ concupiscētia mali remanent in carne. licet per baptismuz et bōa opera in tali persona minuatur Ro. vij.

Universidad de Deusto Biblioteca

triceo aliã legẽ in mẽbris meis repugnã tẽm legi mẽtis mee. Et quia parẽtes oãt filio corp⁹ maculatũ: t anima cũ ifũditur tali corpori maculatur iõ parẽtes mũdari generant filios cũ peccato originali etiaz quãtumcũq; sancti propter quod omnes nascimur filij ire vt dicit in Job. Et quia originale per generationez introducitur inde est q; circũcisio i membrio generationis fiebat vt ibi fieret medela vbi fiebat t morbus. quoniam per que quis peccat p hec et torquetur Sap. xi. Octauo aũt die fiebat propter figuram. Omnia enim in figura contingebant illis. vt dicitur .i. ad Corint. x. Quia figurebatur abisto corruptionis per christum fienda que perfecte implebitur i octauo. siste que est etas resurgentium. Et si obijceretur quis videtur omnino q xp̃s habuit originale peccatum: quia penas inflictas pro peccato originali habuit. s. fame sitim. calorem et frigus et mortem. Dicendus est q xp̃s nullum defectum vel penalitatem ex natura contraxit sed voluntarie assumpsit penalitates nostras vt posset nobis compati vt dictum est. defectus autẽ culpabiles nec assumpsit nec contraxit. quattuor em̃ mala sine vulnera consecutus est homo ex peccato que sunt infirmitas. ignorantia concupiscentia et malicia xp̃s aũt solam infirmitatem assumpsit que sequit totam humanam naturam. s. calorem famem. sitim. frigus labores mortẽ. t hmõi Et iõ non habuit febres t dolores vẽtris et alias infirmitates que totam naturam humanam non consequuntur nullo ergo mõ originale pecm̃ habuit q̃uis assumpsit penas pro originali pecto inflictas U

Sciendum est autem q deus a principio mundi vsq; modo contra peccatum originale tria remedia instituit et ordinauit. Nam homo fecit morbum et deus fecit remedium. Primum remedium fuit sacrificium pro adultis Et inde est q antiqui patres deo sacrificium offerebant Si aũt parvuli morierentur ante vsum liberi arbitrij sufficiebat eis fides parentum vt sicut parentibus introductum fuit peccatum. ita per eosdem deleretur. Si aũt parentes parvulorum qui morierentur non erant fideles parvuli non salvabantur. Secundũz fuit circumcisio tẽpore Abrae quis deus mandauit Abrae q ipse et posteri eius deberent circũcidi hoc ergo remedium fuit datum solum in populo pro masculis. omnes autẽ alij populi vsq; ad christum habuerunt remedium primum ac ẽt fere indeoz. Tertiũ remediũ fuit baptismus Nam circumcisio non erat remedium cõmune nec suaue imo valde penosum et ideo adueniẽte medico suauitatis s. Jesu xp̃o vbi non est masculus et femina gẽtilis t iudeus circũcisio et prepuciũ barbar⁹ t scitus seru⁹ et liber vt dicit Apostol⁹ ad Col. iij. istituit suaue t pmune remediũ scz baptismũ qui non soluz purgat peccatũ originale sz actuale p qđ institutus mortale t venale t nõ solũ purgat sz aperit celũ qđ circũcisio nõ faciebat t hoc facit baptism⁹ i virtute passionis xp̃i que i xp̃o operat. q̃ t pctã deleuit t celũ aperuit baptism⁹ q̃ ẽ remediũ necessariũ ad pctm̃ tollendũ et ad regnũ dei introducẽdũ Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua t spũ. nõ po. introi. i regnũ dei. ¶ Notãdũ q̃ omnibus istis remedijs xp̃s vs⁹ fuit nõ ꝓpter necessitatẽ. Naz circũcisus fuit t baptisatus. et in die purificationis pro eo sacrificium oblatum fuit. scilicet parturturum et duo pulli columbarum. vt patet Luce ij. X q̃uis non indigeret voluit tamen hodie circumcidi propter nouem.

¶ Primo propter bonitatem legis mosaice ostendendam vt scz ostenderet legẽ moysi esse bonam t a deo esse datam. contra hereticos qui vetus testamentum nõ recipiunt. t dicunt ipsum a dyabolo fuisse datum. dum enim christus legez observat et fm legẽ circũciditur. profecto ostendit bonam esse legem. Secundo propter veritatez humane carnis demonstrandã vt ostenderet se veram carnem habere et non fantasticam vel aeream contra hereticos qui dicunt ipsum corpus aereuz habuisse. sicut apparuerunt interduz angeli in corporibus assumptis. quia caro fantastica vel aerea non potest sanguinem emittere Vñ si corp⁹ ãgeli apparẽs. ispẽ hũana scideret nõ emanare inde sanguis

¶ Tercio propter fatorum observantiam destruendaz. vt destrueret omẽs malitias t fata que tunc fiebant et adhuc fiũt Cauent enim homines quia hodie est caput anni dare aliquid de. domibus syns. nec volunt q̃ inde aliq̃d asportet nisi ptm̃ aliq̃d iferat cõtra quos xp̃s hodie dedit preciosũ qđ habebat. s. carnẽ t sanguinẽ suũ t nihil recepit. m'te ei obseruãne fiũt q̃bus homes ponũt spem suam. quasi omnes xp̃s destruxit in circumcisione In quo dedit intelligi q̃ solum in filio dei incarnato debemus habere spem. et solum

ad ipsum in omnib⁹ factis nostris oculos mẽtis dirigere. t ideo nobis hodie ostendit carnẽ suã: q̃ in eo spes salutis nostre consistere debet. q. d. christus. Ecce ostendo vobis in quo spem ponere debetis. et quid in oblus factis vestris respicere debeatis. s. virtutẽ sanguinis mei. ¶ Quarto ꝓpter spem nostre redẽptionis firmaz reddendã: vt firma spes nostre redẽptionis haberet. debebat eñ xp̃s totã humanã naturã redimere q̃ fuit maria emptio pro maxima aũt emptione dat arra. vt firma sit emptio Et iõ xp̃s dedit hodie arrãm nre redẽptiõis q̃ sanguine xp̃i fiẽda erat vt firma t rata pmaneret. postea em̃ i cruce hanc solutionẽ cõpleuit. vbi totum sanguinẽ suũ fudit. s. petri. j. Non eñ corruptibilibus auro vel argento re. estis: sed pre. san. ag. incontaminati. ¶ Quinto ꝓpter exẽplum humilitatis dandũ. Et hoc est quod dicit Bernard⁹. Nullũ habẽs vestigiũ vulneris. ligatur ã vulneris non refugit. non sic impij. non sic agit puer sitas elationis humane: erubescim⁹ eñ ligamram vulnerum qui interdum de vulneribus gloriamur. Valde proni ad vulnera. postea ad remedia verecũdi. Ille em̃ quẽ peccati nemo potest arguere ꝑmuz remedium sine vlla necessitate suscepit. t ideo circũcidi voluit vt oẽm humilitatẽ impleret. Mat. iij. Sic nos decet implere omnẽ iusticiã. i. omnem humilitatem. ¶ Sexto propter misteriũ incarnationis. celandũ. vt sacramentũ incarnationis dyabolo celaretur. Cuz eñ circũcisio fieret cõtra peccatũ originale credidit dyabolus t hunc peccatorẽ esse q̃ circũcidebat q̃ et circumcisionis remedio indigebat. Propter hoc etiaz voluit q̃ mater sua perpetua virgo desponsata esset. ¶ Septimo ꝓpter onꝰ circumcisionis tollendũ vt exptꝰ penã circumcisionis cõpateretur his qui circũcidebantur. t sic ab illo onere eos liberaret: vt dictũ est. ¶ Octauo ꝓpter spirituales circũcisionẽ faciendam vt ostenderet nos spũaliter exẽplo sui circũcidi. ¶ Duplex est eñ circũcisio fm Bern. que debet fieri in nobis: scilz exterior in carne interior in mente. Circũcisio exterior cõsistit in duobus. ꝑmo in habitu ne sit superfluus vanus et dissolutus. Secũdo in omnib⁹ sensib⁹ vt sint ordinati t nõ dissoluti. Debemus ergo esse circũcisi in aspectu vt nõ habeamus oculos sublimes t vagos ad videndum vana t concupiscendũ mulieres. Itẽ in auditu vt nõ audiamus vana t nociua

Item in gustu t olfactu vt ab immoderato cibo t potu nos t ab his q̃ ad concupiscentiam ꝓuocant abstineamus. Item in tactu: vt non tangam⁹ et operemur q̃ tangere t operari nobis nõ sunt licita. ¶ Si militer interior circumcisio in duobus cõsistit. s. in corde vt non cogitemus mala t vana. t in voluntate vt non desideremus mala. Qui ergo ad petram christum sic se circuncidit interius t exterius. vere cum christo est hodie circumcisus spiritualiter et hunc diẽ solẽniter celebrat. Col. ij. Circuncisi estis in christo circũcisione nõ manu facta in expoliatione corporis carnis: sed in circũcisione d. n. ie. xp̃i. Sed qui se dissoluit interius in corde t exterius in opere t dissolute operantur. hi hodie cum christo non circuncidũntur. nec hunc diẽ celebrant: sed cõtaminant spiritui sancto resistentes. Actuũ. vij. Dura ceruice et incircuncisis cordibus t auribus vos spiritui sancto semp restitistis. ¶ Nono voluit circuncidi et sanguinem suum fundi ꝓpter virtutem sui sanguinis demonstrandam. ad ostendendũ q̃ omnem virtuosam operationẽ quã quicunq; sanguis habet efficere sanguis christi specialiter efficit in nobis. Y Innenimus enim de sanguine quattuor virtutes. Primo enim sanguis habet rumpere: vt sanguis, hircorum adamantem: quem nichil aliud frãgere potest. et hoc facit per calorẽ qui est in illo sanguine virtualiter: sicut calor est virtualiter in sole: sic sanguis christi fragit cor hominis quod est durius: et hoc p calorez spiritussancti. quis em̃ est tam durus vt duz recogitat sanguinẽ christi pro se totiens effusum: vt in eius amore non frangat t igne spiritussancti vrat. ¶ Secundo sanguis habet mũdare vt dixerũt pontifices capitolij imperatori Constantino leproso q̃ si lauaretur i sanguine puerorũ calido t fumanti mundaretur. Hoc pontifices habuerũt per responsa demonum qui de sanguine christi dicere intenderunt sed pontifices materialiter intellexerũt. Sic sanguis christi lauat a lepra peccati. qđ sol⁹ sanguis christi potest abstergere. Apoca. j. Qui lauit nos a peccatis nr̃is in sanguine suo: per quez sanguinẽ Cõstantinus a lepra anime t corporis est mundatus. in baptismo enim sanguis christi operat. Tercio sanguis habet vnificare t cõseruare vitam. Unde quidam philosophi dixerunt q̃ anima erat in sanguine siue sanguis ꝑ eo q̃ vita in sangui

ne cōseruatur Leuiti. xvii. Anima eīs omnis carnis in sanguine est id est vita. Sic sanguis xpi dedit nobis vitā gre. Tren. iij. In vmbra tua viuem⁹ in gētib⁹. Alia trāslatio habet. In sanguine tuo viuem⁹ in gentibus Ephes. ij. Cum essemus mortui in delictis ꝛ peccatis nostris conuiuificauit nos christus in illo scz in sanguine xpi. Uñ adhuc oēs gentes sicut pagani et iudei sup quas nō stillat sanguis xpi manent mortui in delictis suis. Et hoc est qđ per ꝓphetā christus dicit. Similis fact⁹ ſū pellicano solitudinis. de q̄ ferrur q̄ fecit pullos suos sub arbore. ꝛ dū ꝑ esca se absentat venit serpēs ꝛ interficit eos. Pellicanus autē redīs percutit rostro latus ſuū de quo sanguis emanat quez distillat super pullos. ꝛ sic eos reducit ad vitam. ꝛ intātū debilitat q̄ fere moritur. Sic christus videns filios suos morti traditos ab antiquo serpēte sanguinem super eos fudit. ꝛ sic eos reuocauit ad vitaz. ad cuius effusionem debilitatus est vsq̄ ad mortē ¶ Quarto sanguis habet purificare et colorare: quia sanguis de concha de quo tingit purpura est pulchrior sup omnes colores rubeos. est enim purpura quidā pannus tinctus in sanguine conche. ꝛ est etiaz ita rubeus q̄ videtur flammā ignis proiicere: quā sub pena capitis antiquit⁹ nullus poterat induere nisi imperiali prędit⁹ vel regia dignitate. Uñ nec coccum id est grana de quibus tingitur scharletū et verzenū quod est lignū rubeuz de quo tingunt pānī rubei sunt aliquid respectu sanguinis conche. Exemplum de mulieribus q̄ accipiūt babacellum. i. granū ad colorandum ꝛ pulchrificandū faciem suam: sic sanguis xpi pulcrificat animā sup omnia. Uñ beata Agnes ait. Sanguis eius ornauit genas meas. Et iō aima sup quā stillat sanguis christi est pulchrior res de mūdo: ꝛ alia super quam non stillat est turpissima. Et sic patet secūdū. ¶ Tercīū mirabile est: quia filj⁹ dei innominabilis nominatur. Nomia eīm ponunt ad exprimēdū ꝓprietates rerū: sed nullū nomen nec omnia nomia simul possant exprimere boni tatem ꝛ totā ꝓprietatē dei q̄ enarrari nō pōt. tamen hodie nominatur. Uocatū est inquit nomen eius Jesus. i. saluator. Et hoc valde congrue in capite anni impositum est ei nomen. Romani nanq̄ dñi mūdi adorabant solem ꝛ lunā ꝛ alios planetas ponentes in eis salutē humanā consistere. et statuam solis vocabant apollinē statuam vero lune dyanaz. statuā martis martem. ꝛ sic de alijs. Et ab ipsis denominabant omnes dies septimane: vt primaz diem septimane a sole scz diez solis. Sed crescente religione christiana hoc nomen mutatū est ꝛ vocatur dñica: quia ea dñs nat⁹ est ꝛ circūcisus ꝛ in ea resurrexit. Secundā aūt diem denominabant a luna. f. diem lune ꝛ sic de alijs. Septimū a saturno: scz diem saturni: sed iudei vocant sabbatum. i. requiē: quia de⁹ illo die ab operibus creationis requieuit. in quo ipsum imitamur. annum autem cōputabant ꝑm motū solis: mēses aūt ꝑm motum lune. Et sic patet q̄ ꝑm veritatem omnis dies est caput anni ꝛ similiter caput mensis: quia quolibet die est sol in aliquo puncto in q̄ non erit vsq̄ ad mensem in sequenti luna ri. Romani aūt ordinauerūt q̄ ianuarius esset primus mensis anni vocātes eum ianuarium a Janulo qui fuit rex tuscie tan q̄ aliquid numinis fuerit in eo. Et sic ꝓz q̄ ꝑm cōputationem romanoz hodie est primus dies anni. ꝑm autē iudeos ꝛ multas alias cognationes nō est sic: q̄ iudei accipiūt ꝑmū diē anni primaz lunā Aprilis. Ut ergo xps ostenderet q̄ ipse est salus omnium. ꝛ ipse solus deberet adorari ꝛ ab ipo solo omnis salus deberet peti voluit in capite anni vocari Jesus id est saluator: quia ipse solus saluat. Uocatum est inquit nomen eius Jesus. O nomē tremens vocatum totiēs exprecratum et tam diu desideratū: sed hodie primo exhibitū et saluatori impositus. Dudum eīs longe erat a pctōribus salus. longe erat Jesus: prope erat deus vltionum dñs exercituū Unde Dauid agnoscēs nomē potētie postulabat nomē clemētie. d. Die dñe anime mee salus tua ego sum. q. d. Satis dixisti ego sum dñs. satis scimus te esse dñm: et ideo absc̄de queso nomen potestatis et exhibe nomē benignitatis. Fac vt cognoscas te Jesum: quod hodie implerum est: apparuit enim benignitas et humanitas saluatoris nostri dei quoniam vocatum est nomen eius Jesus. O nomen omni honore et reuerentia dignum. Non est fratres carissimi casualiter inuentum et impositum hoc nomen: sed a deo nominatū. Ysaie. lxij. Uocabitur tibi no. no. quod os domini nominauit. Ab angelo nunc atum Luc. j. Uocabis nomen eius Jesus. Ab apostolis predicatum. Actuum. iiij. Non est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oporter nos saluos fieri

Ab olb⁹ creaturis adoratum et inuocatū ꝓphet. ij. Jn nole Jesu omne genu flectet. et infer. Uocatū est ergo nomen ei⁹ Jesus. Utinam scirem⁹ exprimere et iconpo rare nobis dilectionem huius dulcissimi nominis quod toties legimus in scripturis. quod est melos i ore: iubil⁹ in corde vt dicit Bernard⁹ ꝑdeo dicit quidaz. Jesu dulcis memoria dans vera cordis gaudia: sed super mel et omnia ei⁹ dulcis presentia. Nil tamen suauis⁹ auditur. nil tocūdi⁹ nil cogitatur dulcius q̄ iesus dei filius iesus spes penitentibus q̄ pius es petentib⁹. q̄ bonus te querentibus: sed quid inuenientibus iesu rex admirabilis ꝛ triūphator nobilis dulcedo ineffabilis totus desiderabilis. nec lingua pōt dicere. nec littera exprimere. experto ꝑt credere quid sit iesum diligere Amor Jesu dulcissimus et vere suauissim⁹: plus milies gratissim⁹ q̄ dicere sufficim⁹. Jesu decus angelicū in aure dulce cāticū in ore mel miri ficū. i corde nectar celicū. iesu tua dilectio grata mētis refectio replēs sine fastidio. dans famem desiderio. Qui te gustāt esuriunt. qui bibūt adhuc sitiunt. desiderare nesciūt. nisi Jesū quē diligūt. et si volum⁹ hui⁹ benedicti nominis dulcedinem ꝛ varietatem scire nota q̄ hoc nomen Jesus ē ptio penitētib⁹ i refugiū. ꝫ quis ei peccator nō timeat nomen poētie. q̄s audeat sustinere deum vltionū. omnipotēs nomen eius Sed ecce Jesus dulce refugiū: spes vera penitentibus. Wath. i. Uocabis nomen eius Jesus. Ipse enim saluū faciet populū suū a peccatis eorū. ¶ Secūdo est egrotantibus i remediū. Wath. xvi. Jn nomine meo demonia eijcient ꝛc. super egros manus imponent ꝛ bene habebūt Et iō non ē nomen Jesu ab īfirma ria negligendum. quia i ipso habet salutis antidotum Bernar. Habes eīm o anima mea reconditum electuariū cūvasculo vocabuli quod est Jesus quod nullivnq̄ pesti. inefficax luenit. ¶ Tercio est pugnātibus in presidium: subiecit eīm omnē feritatem inimicorum. Lu x. Reuersi sunt discipuli dicētes. Domie in nomine tuo etiam demonia subiciuntur nobis. Prouerbiorū. xviij. Turris fortissima nomen domini: ad ipsaz confugiet iustus et saluabitur. Exemplū de beata Agatha que dixit q̄ ferasnon timeret. quia audito nomine Jesu mansuescunt ¶ Quarto est patientibus in solacium. Uñ ipse consolat patientes dicens Lu. vi. Beati eritis cuz vos oderunt homines et expro. et eie. n. v. t. m. pro. fi. ho. gau. et ex. ecce. n. m. v. m. est in celis. ideo idant apostoli. gau. a cō. cōsi. quoniā dig. ha. sunt pro no. ie. cōtu. pati Actuum. v. Unde dicebat apostolus in eodē. xxi. Ego non solū alligari sed etiam mori i hierusalēparat⁹ sum propter nomē domini iesu. Et ꝓpterea martires duz ꝓ hoc nomine pat sebank videbat eis in magnis delicijs ꝛ solacijs esse. Quinto ē proficiētib⁹ i augmētis ps. lxxxiij. Jbunt de virtute i virtutez. s. in virtute nominis iesu q̄ sine ipso nihil possum⁹ facere. Prouer. iiij. Justoz semita quasi lux crescit ꝓficit vsq̄ ad perfectū diez. Et hoc in nomine Jesu. quia omnia per ipsum facta sūt Jo. i. ¶ Sexto ē deficiētib⁹ i subsidiū Hoc significatū est Actuū. iij. vbi ait petr⁹ claudo. Jn nomine iesu surge ꝛ ambula. Et statim surrexit. Si ergo sedes alicubi ꝑ pigriciā. sanet te iesus excitēdo torpore. Si propter ipotētiam sanet te iesus infundēdo vigorē. ¶ Septio dat idulgētiā et remissionē peccatoz in ecclesia dei vt habeā per hos vers⁹. Cū iesus in missa quotiens audisq̄ Maria Et flect⁹ genua dat iohannes tibi papa Obventā sceleru vigili nempe diez. ¶ Octauo est credētibus ꝛ cōfitentibus in hōris fastigiū Jo. i. Dedit eis ptātem filios dei fieri his q̄ credunt in nomine eius Quod ē maxim⁹ honor ꝛ ꝓfect⁹ quia si filij et heredes: vt dicit Apostol⁹ ad Roma. viij. Hoc cognouit angelus quando non permisit se adorari a iohanne euangelista Apoca. vltio. Nono est contemplātib⁹ i suspiriū. Jsa. xxvi. Domine nomen ꝛ memoriale tuuz in desiderio anime. Nulluz enim nomen ita excitat animē spirituale desiderium ꝛ suspirare facit sicut iesu⁹. Exemplū de beato ignatio qualiter habebat hoc nomen impressum in corde suo. vt post mortem inueniretur in eo scriptum aureis litteris. Decimo est postulantibus in exaudi tionis suffragium. Jo. xv. Quicquid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Nota quo modo hoc nomen ie s⁹ est titulus nostre petitionis in curia dei patris. et ideo ecclesia semper in fine omniū orationum adiungit Per dñm nostruz iesum christum ius aūt istius tituli non cōpetit olb⁹ et iō nō oīs oratio exaudit̄ Undecio ē ꝓseuerātib⁹ i ꝑmiū Apoca. xx. ij: Et nomē ei⁹ in frontibus eorum: quasi diceret. hec est gloria eorum habere nomen dei iesu scriptum in frontibus sui

De epistola Sermo.xiiij.

Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nr̄i dei ꝛc.ad Titū.iij. In euāgelio hodierno agit de xp̄i circūcisione. i epistola vero de baptismo quem xp̄s instituit vt circūcisioni succederet per quē saluamur ꝛ renascimur in filios dei et ad vitam spūs renouamur. In qua quidē epistola apostol⁹ tria facit prio ostēdit magnitudinē diuine mie super nos apparuisse i eo q̄ nos saluauit. i. pricipio epistole. Secūdo determiat modū per quē nobis sal⁹ aduenit ibi. per lauacrum regenerationis ꝛ re.s.s. Tercio ponit finē ad quez saluationē talē ordinauit. ibi. vt iustificati gratia ipsius here. sim⁹ ꝛ spē vite eterne. ¶ Prio ḡ ostēdit magnitudinē diuie misericordie super nos apparuisse dicēs Apparuit benignitas ꝛ humanitas saluatoris nostri dei id est larga misericordia ꝛ clemētia qua se voluit vntre nostre misere nature. et propter nos miser fieri. Uel benign⁹ de⁹ humanatus saluator noster de⁹ apparuit scilicet mūdo q̄ carnē. et nobis per fidem Et hoc. non ex operibus iusticie q̄ fecimus nos sez prius. nullus nā q̄ hoc credat. ij. Thi. i. Qui vocauit nos vocatione sua sancta nō sm opera nostra quia nulla bona feceram⁹. imo potius cū inimici essemus reconsiliati sumus deo. Ro. v. Quippe quia etiam que videbantur bona nulla erant. Isa. lxiiij. Et facti sumus vt īmundi omnes nos. quasi pannus menstruate vniuerse iusticie nostre Sed ex suā misericordiā saluos nos fecit s. in sua passione. Treñ. iij. Misericordie domini quia nō sum⁹ cōsumpti nō nostre iusticie. ¶ Cōsequēter ostēdit modū isti⁹ nostre saluationis q̄ est per baptismū habentem vim a xp̄i passione. Saluauit eni nos per lauacrum regenerationis ꝛ renouationis spiritussancti. i. quod fit per spiritum sanctuz qui lauacrū est regenerationis quia i eos regeneramur i filios dei. Jo. iij. Oportet vos nasci denuo. Et renouationis. quia in eo deposito veteri homine cum actibus suis renouamur in nouū hominem qui secunduz deum creat⁹ ē in iusticia et sanctificatione. vt dicit Apostolus ad Epheſ. iiij. Que regeneratio siue renouatio fit per spiritum sanctuz qui in baptismo operatur. Unde talis regeneratio spiritussancti debet dici renouationis. inquam spūssancti quem spiritum effudit i nobis nō tm̄ i nos sed i nobis ad quietā permanentiā. ꝛ hoc abūde: quia ꝛ ad remitionē omniū peccatoꝝ ꝛ ad copiā omniū virtutum Johel. ij. Effūdā de spū meo super omnē carnē. ꝛc. Et nota q̄ idez est regeneratio ꝛ renouatio in re. differūt tamen rōne. quia regeneratio appellatur inquantum dat esse spirituale. renouatio vero inquantum aufert vet⁹ esse siue pristinam vetustatem. Unde regeneratio dicit gratiam ad bonū. renouatio vero gratiam contra malum: hoc est lauacrum de quo zacha. xiij. Erit fons patens domui Dauid in ablutionem peccatorum et mē struate. Et Ezechie. xxxvi. Effundam super vos aquā mūdā ꝛ mūdabimini ab oībus liquitatibus vr̄is Jn quo quidē lauacro spūssanctus i copia dat ad sancte ꝛ spiritualiter viuēdū. Et hoc ē quē sez spiritū sanctum effudit super nos abunde ad bene et spiritualiter viuēdū ꝛ ad nos regenerandū ꝛ renouādum per Jesum christū saluatorē nostrū. i. per passionez Jesu christi in qua ppie saluatoris nomen accepit siue obtinuit. ¶ Consequēter tercio ostēdit finem isti⁹ saluationis. Ad hoc enim nos saluauit per lauacruz baptismi. vt tādem simus heredes vite eterne. alias talis salus nichil valeret. Et hoc est. Ut iustificati gr̄a. Sola ei gratis iustificat. Ro. iij. Justificati gratis ꝛc. Ipsius. s. per fidē Ro. v. Justificati ergo ex fide pacem habeamus ad deū. heredes sim⁹ scōm spez vite eterne. Ro. viij. Spe enim salui facti sumus Tandem autez simus heredes secundum rem in xp̄o Jesu domino nr̄o in quo vita eterna cōsistit. Jo. xvij. Hec ē vita eterna vt cog. te so. ne. deū et quez misisti Jesum xp̄m. ¶ Sed cōtra plures nō saluant per baptismuz et in pūi per gratiam et in futuro per gloriaz ergo christ⁹ non saluauit nos per baptismum. Dicendum est q̄ xp̄s se habet vt medicus et vt sol in saluatione hominis. Sicut enim medicus non sanat hominem sine medicina sic neq̄ xp̄s sanat sine baptismo. Johan. iij. Nisi quis rena. fue. ꝛc. Sicut ergo medicus parat medicinam et mendat dietā sic et christ⁹ parauit sacramēta ecclesie ꝛ mandauit abstinentiam a malis. Et sicut medic⁹ diceret hoies sanare q̄ hēret ita efficaces medicinas q̄ quicunq̄ eas sumeret sanaretur sic et xp̄s dicit hoies saluare quia sacramenta ecclesie preparauit. que sunt tante virtutis vt quicunq̄ ea digne sumit saluatur per hoc in pte

ti per gratiam et in futuro per gloriaz: ꝫ nis non omes saluentur qr̄ nō omnes ea sumūt. Similiter se hz xp̄s vt sol. manifestū est enī q̄ sol totū mūdū illumiat quantum est de se. sed si quis claudit fenestraz non illumiat a sole sed i tenebris manet. Sic ꝛ xp̄s stat ad ostiū vnuscuiusq̄ ꝛ vult intrare ꝛ illumiare omnē hominē. sed nō illuminat nisi qui ei aperuerit Apoca. iij. Ego sto ad ostium et pulso si quis aperuerit. in. ad illum ꝛc. Peccatores autem qui nolunt ei aperire sed rebellāt. nō illuminantur Joh. xxiiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini qui dir. deo rece. a nobis Johā. ij. Hoc est iudicium quia lux venit in mundum et dilexerunt homines magis te. ꝫ lucem. Et sic patet secundum et tercium. ¶ Quia in euāgelio agitur de circūcisione et in epistola de baptismo. videamus in quantis baptismus excedit circuncisionem. B Notandum ergo q̄ baptismus excedit circūcisionez in trib⁹ Primo in cōmunitate quia baptism⁹ omnib⁹ est cōmunis marib⁹ ꝛ mulierib⁹ ꝛ iudeis ac gentilib⁹. et omnib⁹ mādatur vt baptisētur. Math. xxviij. Docete omnes gentes baptisantes eos. Et iō fit i aqua que omnibus est communis. et in necessitate ab omnib⁹ potest conferri. Circuncisio autē non fuit omnibus communis nec omnib⁹ est mandatum vt circūcidantur sed soluz iudeis marib⁹ ꝛ nō feminis. ¶ Secūdo i suauitate. qr̄ baptism⁹ est remediū suaue et circūcisio austerum et durū quia i loco neruoso fiebat. ꝫ uis cultr⁹ lapideus nō fuerit de necessitate. ¶ Tercio i virtuositate. Nā baptismus est maxime efficacie et virtutis Excedit āt baptism⁹ circūcisionem in virtute quantū ad septē. B Primo qr̄ per baptismū omnes saluātur quicūq̄ saluant. Uñ ē sacramentū necessitatis Jo. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ꝛ spūsancto ꝛc. Per circūcisionē aūt nō omnes saluabant: nec erat oib⁹ necessaria vt dictū est. ¶ Secūdo quia per baptismuz mūdamur ꝛ a culpa ꝛ a pena. ꝛ a peto originali ꝛ actuali quia vt dicit Angu. In p nullis delet originale: et in adultis originale ꝛ actuale operat effin virtute passionis xp̄i qui in passione sua nobis abluit in sāguine suo maculas peccatoꝝ nr̄oꝝ ꝛ penas pro eis sustinuit Isa. liij. Uere lā guo. nostros ipse tu. et do. no. ipse portauit. Ro. vi. Quicunq̄ baptisati sumus in christo Jesu in morte ipsius baptisati sumus. i. in virtute mortis christi. Circuncisio āt mūdabat hominē solū a culpa originali: non āt a pena: quia carentia visionis diuine que erat pena originalis peccati nō auferebat. Circūcisi enim illi descēdebāt ad limbū sicut alij: nec etiaz inuenitur datum ab aliquo sancto q̄ circūcisio auferret peccatum actuale sed solū originale. quod verum est principaliter. Sed ex consequēti etiam auferebat actuale si inueniebat. ꝛ hoc solum quātū ad culpam sed non quātū ad penā. ¶ Tercio quia i baptismo confertur gr̄a ꝛ dat spūssanct⁹ abūde ad vincēdum ex omni parte peccatuz. vt hic dicat: per quem enerunt vires peccati vt concupiscētia non ita dominet nobis et per quem habilitant omnes potentie anime ad bene operādū ꝛ delectabiliter. Jn cui⁹ figura super christū descendebat spūssanct⁹ in specie columbe que est aial fertile ꝛ oi mense generat. Operat ei baptismus in virtute xp̄i crucifixi cū quo peccatū ē crucifixū ꝛ vires eius sunt enervate et cōcupiscētia refrenata. Ro. vi. Uetus hō noster id est cōcupiscētia carnalis simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati ꝛ cōgeries peccatoꝝ. Jn cuius figura mandauit domin⁹ Moysi vt suspenderet serpentez in ligno. vt vti. Numeri xxi. Fac tibi serpentē eneū ꝛc. Serpēs venēs homines est ipm peccatū qđ suspēsū est in ligno crucis vt dicit Augustin⁹. Suspēs⁹ autē non habet vires nisi soluat ꝛ iō peccatū nō pōt homini nocere nisi hō recedat a cruce Peccatuz enim solū in cruce ligatū ꝛ suspensū est. alibi aūt magnas vires habet propter quod dicit Apostolus ad Gal. ij. Xp̄o confix⁹ sū cruci Circūcisio autē essi cōferebat gr̄am per quaz homo fiebat dign⁹ deo non tamē pferebat gratiam abundantem/que eneruaret cōcupiscentiam peccati vt habilitaret potentias anime ad faciliter et delectabiliter operandum bonum. ¶ Quarto quia per baptismuz regeneramur in filios dei ꝛ renouamur a veteri homine in nouam creaturam. i. Jo. iij. Uidete qualem dilectionem dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus: et iō statim baptisati dicuntur xp̄iani id est filij dei Unde in baptismo imprimitur caracter qui est quoddam signū distinctum: ponens hominem in specialem potestatem. Per circūcisionē autē non regenerabantur circūcisi in filios dei magis ꝫ alij iusti q̄ circuncisi non erant. nec in ipsa imprimebatur caracter per quem circuncisus in aliqua excellen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ela super alios poneret. ¶ Quinto qz p baptismus totaliter homo eripit a ptate diaboli. vt nec hic nec alibi baptisato dominet. quia xps in cruce in cuius virtute agit baptisms diabolũ debellauit z in inferno religauit: vt dicit Augu. Uñ cantamus caput draconis saluator cõtriuit: in iordanis flumine ab eius ptate nos oñs eripuit Col. i. Qui eripuit nos de ptate tenebraz. i. demonũ. Hoc fuit figuratum Exo. xv. quãdo i mari rubro Pharao cuz toto exercitu suo submersus ẽt filij israhel liberati sũt vñ cãtem⁹ dño ꝛc. equũ z assẽ sorẽ proiecit i mare. ꝛc. Mare rubrũ ẽ baptisms xpi sanguine rubricat⁹ pz. lxxviij Tu cõfregisti capita draconũ i aquis. Circũcisio autez non totaliter eripiebat a potestate diaboli: quia oms saltẽ post mortem incarcerati in inferno detinebantur ¶ Sexto quia per baptismũ conferẽ baptisato mirabilis vestis omniũ virtutuz et donorũ spũsancti q̃ virtute passionis xpi in baptismo confertur. Xps autem in cruce exutus vestimentis cõfecit mirabilem vestem virtutum: quia i ea oms virtutes fuere noluit enim nudus remanere: quia vt dicit Augu. nullũ exemplũ alicuius virtutis defuit in cruce: quin ymo omnes virtures in cruce fuerunt. Hec est vestis stragulata et polimita. i. varia. que facit hominem dignuz nuptijs eternis quam qui cunqz non habet de nuptijs expellitur. Mathei. xxij. amice quomodo huc istrasti non habens vestem nuptialem. Hãc ãt vestem circũcisio cum tãta virtute nõ pferebat: qz cuius pferet gratiã cũ q̃ virtutes i fũdunt. rñ illa grã p tũc nõ faciebat hoiez dignũ nuptijs eternis nec per illã tũc ad nuptias ibat Hanc ãt vestẽ quidã xpiano rũ furant cũ dissimilãt se esse qd nõ sunt. hñtes voce iacob sz man⁹ esau. Sicut fecit pilatus q̃ dñ furat⁹ fuisse tunicaz inconsutilem christi. ¶ Septio qz baptismus aprit celum. In cui⁹ figura baptisato xpo aperti sunt celi. Mat. iij. Circũcisio autez celum non aperiebat.

In epypha. dñi de euãge. ¶ Sermo xv.

CUm nat⁹ eẽt Jesus in betleem iude in diebus Herodis. ecce magi ab oriente venerunt Herosolimam. Mathei. ij. Sicut dicitur Eccle. ij. Sapiẽtia abscondita et thesaurus inuisus que vtilitas i vtrisq. Siquidem deus pr motus mia super insipientia et paupertate nostra miserat nobis sapientiã ois docentẽ z thesaurux omnia replentẽ. s. filiũ suũ qui est sapientia z thesaur⁹ su⁹. Col. ij. Ipse ẽ i quo sũt oms thesauri sapiẽtie z sciẽtie dei abscõditi. Sed miserat eũ i sacco nostre mortalitatis i quo abcõdebat vestitus nra humanitate z iõ vt nobis eẽt vtilis z pficuus hodie manifestauit per stellã. Et hoc vat de congruo: quia signũ debet respondere signato: thesaur⁹ autẽ iste manifestãdus erat lux vera que illumiat omnẽ hominẽ et iõ per stellã signũ lucis et vasculum debuit reuelari De cuius manifestatione z veneratione habetur i pñti euãgelio qs quidem euangeliuz summarie quattuor continet. Primo cõtinet magoũ aduẽtuz ad christũ iqrẽdũ i pricipio euãgelij. Secũdo Herodis cõsiliũ ad christũ occidẽdũ ibi. Audiens ãt Herodes rex turbat⁹ est valde. Tercio magoũ profectũ ad xpz venerãdũ ibi. Qui cũ audissẽt regẽ abierũt. Et ecce stella ꝛc. Quarto dei responsũ magis factũ ad suã patriã remeandũ ibi. Et responso accepto in som. ne redi. ad herodẽ: per aliu. ui. reuersi sũt in regionem suã Primo ergo ponitur magoũ aduent⁹ ad xpm iquirendũ ibi. Cum nat⁹ esset Jesus in Bethleem iude ad differentiam alteri⁹ Bethleem que erat i Galilea in tribu Zabulon. vt patet Josue. xix. In diebus Herodis regis Sed quare non dixit i diebus Octauiani cesaris Et dicendũ q̃ hoc non dicitur vt determinet tempus natiuitatis christi per tempus Herodis: sed vt videatur impleta prophetia Jacob que habetur Gene. xlix. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore ei⁹ donec veniat qui mittendus est. Sed iam ablatum erat sceptrum de Juda: quia iste herodes erat alienigena qui primus rex iudeorum fuit. Et sic euangelista ꝑbat xpz venisse ex triplici ꝓphetia. Ex prophetia iacob qui prophetauerat vt dictuz est de tempore. Ex prophetia Michee qui prophetauit de loco vt infra dicetur. Ex prophetia Balaam qui prophetauit de orta stelle. Nume. xx. iiij. Orietur stella ex Jacob. Manifestum est ergo christum natuz esse cum omnes iste tres prophetie vno tempore sunt implete. Ysaias autem de aduentu istorum magorum prophetauit vt patet in epistola hodierna. Et iõ euangelista hoc purissime supponens ait Cum natus esset ꝛc. ecce magi non magi id est malefici. vt quidam dicunt. sed magi id est sapientes et philosophi. fuerunt enim

sapientes et philosophi in terra persarũ. Nam magus lingua persarũ idem est qs philosophus lingua greca: z sapiens lingua latina. Ab oriente venerunt hierosolimam. i. de parte orientis venerũt hierosolimam non vocati. z ideo hac nocte non dicitur inuitatorium. Uenerũt autem porius hierosolimaz: quis erat caput regni et ibi erant scribe docentes legem. Uenerũt ergo hierosolimã vt interrogarẽt scribas legis de loco vbi xps nasci deberet. Et hoc est. Ubi est qui nat⁹ est rex iudeorum. Non inquirunt virum sit natus rex iudeorum: sed affirmant q̃ natus est rex. Nullus vnq̃ fuit natus rex preter illum Apocal. xix. Habens in vestimento et in femore suo scriptuz. Rex regum z dñs dominantiũ: quasi dicerent. Non querimus Herodem regem iudeoruz: sed quendam puerũ recenter natũ qui natus est rex de quo certi sumus. Uidimus enim stellã eius in oriente nuper exortam eius significantem ortuz. z ideo venimus adorare eum. Et nota q̃ ordinate loquuntur. Uidimus stellã eius et venimus adorare euz. Stella est lumen fidei de celo descendẽs: quia fides est donũ dei vt dicit apostol⁹ Ephes. ij. Oportet enim q̃ homo ꝑmo per stellam fidei illuminetur: z consequẽter adoret deũ. Est ergo primo necessaria illumiatio mẽtis per fidem. secundo exhibitio operis per diuinũ cultum. Uideamus ergo z nos stellam Jesu. i. veram fidem de eius incarnatione habeamus: z veniam⁹ puro corde adorare eum sicut et magi fecerunt. Et nota q̃ pastores venerunt excitati voce angelorum z magi lumine stelle: et vtriq; ad christum venerandum venerunt. Et nos miseri et negligẽtes virtũ q̃ habemus z non imus. Nam vocem angelorum id est predicatorum quotidie audimus. z stellam fidei videmus et tamen christum puro corde z mẽte deuota et mũdis manibus non adoramus: et ideo omnibus gẽtib⁹ reprehensibiliores sumus: qz et fidem z doctrinam z exempla bonevite habemus. Mat. xj. Ue tibi bethsaida: qa si in tiro z sydone facte fuissent virtutes q̃ facte sunt in vobis olim in cinere z cilicio penitentiã egissent. Aug⁹. Si dicitur⁹ eos a q̃b⁹ audierũt q̃ talis stella xpm natũ significaret: pfecto ab angelis aliqua meritõe revelatiõis. Potuerũt igit illis angeli dicere. Stellã quã videtis xpi est. ite et adorate illũ q̃ nat⁹ est: z simul iudicate qualis z quãt⁹ nat⁹ sit. Dicit ei q̃ hi tres magi fuerũt de pgenie Balaam q̃ de ortu stelle p̃dixerat q̃ in anno semel sicut p̃decessores sui fecerãt ibãt sup montẽ victorialem: z tribus diebus ibi morãtes se lauabant z orabãt deũ vt eis illã stellã quã Balaam p̃dixerat eis ostẽderet. quadam sũt vice scz in nocte natiuitatis dñi dum sic ibidẽ more solito morarent stella q̃dã supra montẽ prope eos apparuit. q̃ habebat formã pulcherrimi pueri. sup cui⁹ caput crux pendebat: q̃ magos allocuta est dicens. Ite velociꝰ in terrã iuda z ibi regem quẽ queritis natũ inuenietis qui statim cũ magna comitiua venire ceperunt. Sed quomõ tã in paruo spacio temporis scz in tredecim dieb⁹ tãm venire potuerũt scz ab oriẽte in Hierusalem que in medio mundi dicit esse stra. Et dicendũ est q̃ isti magi vt dictũ est z verũ videt z Hieronymus testat hoc: fuerũt successores Balaã potuerunt decenter venire de patria sua vsq; ad hierusalez sup dromedarios z camelos q̃ sunt animalia velocissima ambulãdo: qz eoꝝ patria est iuxta madian que nõ est in capite orientis: sed est sita a hierusalẽ a parte orientis ad orientalẽ plagam. Et ꝓpterea dicũt. Uidimus stellã eius in oriente. i. in patria nostra q̃ est ad orientalem plagaz. Et sic hoc videt dicere Isaias in ꝓphetia hodierna di. Inundatio camelorꝝ opiret te z dromedarij madiã z epha que sunt due regiones site i Arabia vt dicit Hieronym⁹. Remigi⁹ dicit. Si isti fuerũt successores Balaam: regio istoꝝ nõ lõge distat a terra ꝓmissionis. Idcirco in tã breui spacio tẽporis venire hierusalẽ potuerũt. Sed tũc querendũ est quare euangelista dicit eos venisse ab oriente: quod non est. Quia ab illa regione venerunt q̃ in orientali parte iudeis sita est. Si autẽ venerũt de capite orientis quod distat a hierusalem per iter vnius anni: tunc dicẽdum est q̃ ille deus q̃ stellam oriri fecit z creauit. perduxit eos sua virtute in tam paruo tempore ab oriente in hierusalem in tredecim diebus: vt dicit Remigius. Uñ Crisostomus dicat q̃ per bienniuz ante iter arripuerunt: ita q̃ per annum z tredecim dies venerunt in hierusalẽ: sed hoc non tenet. ¶ Queritur de hac stella an fuerit vna de aliis. Et dicendum q̃ non: quia ab aliis differebat quantum ad quinqz. Primo in ortu siue creatione: qz alie stelle a principio mũdi create sunt sed hãc tũc puer nat⁹ creauit. z magis vt peciret deputauit. Secũdo in situ: qz eas

Fulgentiꝰ non erat in celo cum alijs: sed in aere ꝓpinquo nobis. Tercio i actu: qr lucebat die ac nocte licet aliquãdo occultaretur. Quarto in motu: qr non circulariter sicut alie: sed in rectum ibat: ꝛ antecedebat eos. nec cõtinue monebatur: sed cũ ipsi ibãt ꝛ ipsa monebat ꝛ ꝓcedebat ꝛ cũ stabant ꝛ ipsa stabat. Quinto in duratione: qr alie stelle perpetue sunt: sed hec ꝓacto officio in ꝓcedentẽ materiã redacts est. ¶ Item nota q̃ hec stella dicitur eiꝰ scz xp̃i: quia ab eo de nouo creata ad sue natiuitatis iudiciũ. ꝛ ad locũ natiuitatis ostendendũ. Non aũt dicit eius quasi ipse dñs stellarum sit natus sub stelle dominio sicut aliqui mentiuntur astrologi. cũ nec etiã nos sic nascamur. ita q̃ ex stellis vel ex cõstellatione aliquis efficiatur bonus vel malus. Augꝰ. Hic iã erubescat stultitia sacrilega que sub stellaruꝫ decreto putat esse natũ xp̃m. Nullos em̃ hoies nasci sic credit q̃ recte credit in xp̃m. Uere nec hec stella fecit christuꝫ mirabiliter venire: sed ipsam fecit xp̃s mirabiliter apparere. Ipse em̃ natꝰ ex matre nouuꝫ sidus celo ostendit q̃ natus ex patre celũꝫ creauit. eo nascente lux noua est in stella renelata. quo moriente lux antiqua est in sole velata. Eo nascente superi nouo honore clarueruẽt. quo moriẽte inferi nouo tremore tremuerũt. quo resurgẽte discipuli nouo amore exarserũt. quo ascẽdẽte celi nouo obsequio patuerunt. Tamen verũ est quicq̃d fuerit de christo q̃ stelle habẽt effectus sup corpora humana ꝛ alia corpora quantuꝫ ad qualitates actiuas ꝛ passiuas alterãdas ꝛ nõ super libꝫ arbitriuꝫ nisi idirecte vt dicit Augꝰ. Hrego. Crisostomus et alij doctores. Unde nõ efficiũt hominẽ bonũ vel malum: sed inclinant ꝛ disponũt homines ad bonũ vel malũ: vel ad diuersa vicia ꝛ ad diuersas virtutes ꝛ artes et exercitia: nichilominus tamen homines possunt per liberum arbitriuꝫ talibꝰ inclinationibꝰ ꝛ dispositionibus resistere. propter quod dicit Ptolomeus q̃ sapiẽs hõ dominatur astris. stultus autez ab astris mutatur. Eccleꝫ. xxvij. Homo sapiens manebit in sapientia sua: vt sol. stultꝰ aũt vt luna mutatur: quia vt dicunt Isidorus et Crisostomus ꝛ multi alij sancti doctores. Si ex stellis est q̃ sumꝰ boni vel mali: ergo nec bonum nostrum est laudabile nec malum vituperabile. et per cõsequẽs nec ꝓmia nec supplicia meremur. frustra enim ponerentur leges ꝛ ꝓcepta. Item si adulter ꝛ homicida per stellas fiũt. magna est stellarum iniquitas. maior est aũt illius q̃ ad hoc eas creauit: vt dicit Isidorus. Ex quo sequitur sicut dicit Boetiꝰ q̃ omnia crimina in auctorẽ stellarũ: scz deum referant. quod nephas est cogitare. Et sic patz primum.

¶ Secũdo ponitur Herodis cõsilium ad christũ occidendũ. Et hoc est. Audiẽs aũt Herodes rex. s. q̃ rex indeoꝝ esset natus turbatus est: qr primo timebat interitum regni sui. Turbatus est etiam ꝓpter iram romanoꝝ quã incurreret si cõsentiret nouo regi. decreuerant etiã romani ne quis rex vel deus sine eorum licẽtia diceretur. Turbatꝰ est etiam ꝓpter astantẽ multitudinẽ magos comitantẽ: quasi erubescens alium q̃ se regẽ queri in regno suo. Turbata est etiã omnis hierosolima cum illo sed quare cũ potius deberet gaudere de rege suo nato. cuꝫ Herodes esset alienigena ꝛ tyrannus. Et dicendum q̃ in veritate non sunt turbati: sed turbationez simulauerũt vt Herodis fauorẽ haberent: quia si turbationẽ nõ ostendissent: eiꝰ indignationẽ incurrissent: qr multum iudeoꝝ effundebat sanguinem: ꝛ eis iugũ importabile imponebat. Uel si i rei ꝛitate aliqualiter turbati sunt ideo sunt turbati: quia nouitatẽ ꝛ mutationem timebant. in qua posset esse periculũ personaꝝ ꝛ rerum. Et cõgregãs omnes ꝓncipes sacerdotũ q̃ in templo dei sacrificia offerebant ꝛ scribas populi: qui scz populum de lege ꝛ prophetis docebant. scisitabat ab eis id est quererabat quasi bono zelo: vbi christus nasceretur. i. nasci ꝛm ꝓphetas debebat: quia omnes ꝓphete de christo id est de messia futuro q̃ eos saluare debebat ꝓphetauerũt. At illi ꝓius habito cõsilio inter se scripturas scrutãtes. dixerũt q̃ i Bethleẽ iude (q̃ ꝓmo vocata ẽ effrata) debebat nasci. Et sic erat per Micheam prophetam scriptum capitulo quinto. Et tu bethlez effrata paruulus es in milibus iuda. Ex te enim egredietur dominator in israel. Tunc Herodes clam. i. occulte a scribis ꝛ sacerdotibus. cauens sibi ab eis ne maliciam eius perpenderent ꝛ impedirent vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stelle quando scilicet apparuisset eis ꝓmo. Et mittens illos in Bethleẽ i. hortans eos vt irent ait illis. Ite et interrogate diligenter de puero. ꝛ cum inueneritis et adorueritis renunciate michi locuꝫ ꝛ puerũ ꝛ omnia q̃ inueneritis. Renũciate dico ad me redeundo: vt personaliter ꝛ ore tenus mihi omnis enarretz vt et ego similiter veniã ꝛ adorẽ eũ. Indecens enim videt q̃ vos veniatis ab extremis terre ad eũ adorãdũ ego q̃ sũ iuxta nõ faciã reuerẽtiam ei. Et iõ bono zelo et ex rõnabili cã videbat querere sed frustra iactãter oculos pennatoꝝ. ꝛ omne humanũ studiũ contra dei consilium est inane. satis q̃ fuit Saul david ꝛ pluries habuit eum inter manꝰ ꝛ voluit cõfodere eũ ꝛ tamẽ nunq̃ potuit eũ occidere. ꝛ filij iacob posse suũ totũ fecerũt vt interficerent ioseph. et habuerunt eum ꝓ manibꝰ. ꝛ tamen non potuerunt eum delere. quia deꝰ ordinauerat ipsum super eos regnare. Sic Herodes omne studium adhibuit vt christum interficeret ꝛ non potuit. Et sic pz secundum. ¶ Tercio ponit magorum profectus ad christum venerandũ Et hoc est. Qui cum audissent regem aduenturum itinere quo ceperant egredientes de hierusalem. Quibus egressis tati stella quã viderãt reapparuit. ꝛ more solito aficedebat eos vsq̃ dum venies staret supra domũ vbi erat puer Et quo pz q̃ dum ingressi fuerãt hierusalẽ stella se occultauit. ne hierosolimite ꝛ Herodes eã viderẽt. qui indigni fuerunt xp̃i stellã videre. Uel qr ideces erat eis signũ ostẽdẽ. cũ habebãt ꝓphetiã que debebat eis sufficere. Ex q̃ etiã patet q̃ dum hõ cõfidit in deũ ꝛ ei se totũ cõmittit deꝰ illuminat ꝛ dirigit euꝫ quando ãt derelicto deo confugit ad auxiliam hominum deus subtrahit ei auxilium. et per consequens cõfundit ꝛ male dicit. Hiere. xvij. Maledictus hõ qui confidit in homine ꝛ ponit carnem brachium suum. Benedictus vir qui confidit in domino. et erit dñs fiducia eius. Isti magi habebãt stellã ducẽ sui. et venerũt ad cõsulendum Herodem. Sic multi xp̃iani habẽt stellã vbi dei. i. ꝓcepta legis mosaice et euãgelice q̃ illumiãt gressꝰ oiz volẽtiũ recte ambulare. ꝛ ipsi vadũt ad dyabolũ q̃ diuinos ꝛ sortilegos ꝓsulẽdũ q̃ si aliq̃ dicit eis veritatẽ vel i aliquo iuuet hoc facit ad perdendum eos. vt dicit Augustin. Sic Herodes magis veritatem dixit volens occidere Jesum. Ut enim dyabolus salutem nostram occidat frequenter loquitur veritatẽ. ꝛ ideo nõ debemus attendere quid sed qua intentione dicat. Sicut dixit canis latroni volenti sibi dare panem vt non latraret quia volebat domum expoliare. cuius vt dicit glosa dei cõfessio actuꝫ est vt stella in ingressu indeę magis se occultaret vt sic cogerẽtur querere a scribis vbi puer ꝓ quo ꝓphetas nasci deberet quatenꝰ magi ꝛ nos i illũ audiẽtes testimoniũ ꝓphetarũ ꝛ videntes stellã magz firmaremur in fide. ꝛ testimoniũ de xp̃o natoꝝ efficax appareret. Uidẽtes ergo magi stellam gauisi sunt gaudio magno valde quia magis gaudet homo de bono ꝓdito reiuento q̃ ꝓ principio cũ illud habuit si cut pater filij prodigi magis fuit gauisus dum ipsũ perditũ reinuenit q̃ ꝓ principio dũ ipsũ habuit ꝛ iõ fecit ꝓuiuiũ vt pz Luxy. Sic isti magis gauisi sũt dum stellã perditam reiuenerũt q̃ fuerãt ꝓ principio dũ eis apparuit. D Triplex ergo gaudiũ magi habuerũt. primum propter stelle recuperationem quo gauisi sunt gaudio quia videntes stellam gauisi sunt. Secundum propter stelle antecessionez quo gauisi sunt gaudio magno quia antecedebat eos. Tercium propter loci ostensionẽ quo gauisi sunt gaudio magno valde qr stetit supra vbi erat puer. id est supra illũ diuersoꝝ in quo natus est. q. d. hic est puer quem diu queritis. Et ideo intrantes domum de camelis descendentes inuenerũt puꝝ rum quem querebant cum Maria matre eius et non cum Joseph Nutu enim dei actum est vt Joseph aliquo casu abesset ne pater pueri putaretur. Et ꝓcedentes cum magna humilitate adorauerunt eum vt solum deum qui solum modo adorari debet Et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera. Aurum sicut regi magno. Thus sicut deo vero ꝛ sacerdoti magno. Mirram sicut mortali homini. In auro enim ostenditur regis dignitas. In thure vero eius deitas. et sacerdotalis excellẽtia In mirra vero humana mortalitas. Qr mirra corpora mortuoꝝ imungebantur que habet a putre dine conseruare. sicut fuit factum corpori christi ꝓst mortem Jo. xix. Uenit ꝛ Nicodemus ferens mixturam mirre quasi libras centũ. Et sic ꝓtestati sũt enim regẽ esse celi ꝛ terre ꝛm carnẽ de ꝓgenie Dauid regẽ natum. ꝛ deũ verum ab eterno a deo ꝓre genitum. ꝛ summũ sacerdotẽ ad offerendam hostiaꝫ ad deo totum genus humanum reconciliãdum. ꝛ mortalez hominẽ moriturum ꝓ peccato totius generis humani delendo. ¶ Et nota q̃ libet istoꝝ trium magoꝝ obtulit ista tria in q̃ bus deum venerati sunt. In quo tres magne virtutes magorum apparent. ꝓio eorum humilitas ꝛ reuerentia demonstrat.

quia procidentes. Secūdo eoꝝ fides ⁊ latria quia adorauerūt. In quo ostēderant ipsū verū deū ee cui solū cultus latrie debet. Isa. xli. Gloriā meā alteri non dabo. Et cōsidera bene magnā fidē magorum. qꝝ inuenerūt ipsū i stabulis ⁊ nō in palatio regali pānis vilib⁹ inuolutū ⁊ non aureis fectū. solū cum vna paupercula muliere. et non cū caterua militū ⁊ domicellorum vagientē in cunabulis ⁊ non loquentē. et tamen deū verū crediderūt ⁊ ipsū adorauerūt. Tercio eoꝝ charitas ⁊ mia quia obtulerūt ei munera. quod est effect⁹ charitatis. i. Coꝝ. xiij. Charitas patiens ē benigna ē. i. egenis larga ꝯnis ei ille puer esset filius diues in olbus ꝑdiues. tamē vt pauper venit in mundū ⁊ pauperes vitam elegit uihil penit⁹ habens et iō tanꝯ pauperi ei munera obtulerunt. Sic ergo hac sacratissima die est christus a magis cognitus et adoratus. ℭ Et nota qꝝ hac benedicta die q̄ fidei nostre litterā fuit deus decem miracula digna reuerentia ostendit. Primo enim magus adorauit ⁊ verā fidem de redemptore suo habuit. In quo significatur qꝝ in hac die primo gentilis populus vera fide illuminari cepit qui per longū tempus añ obtenebrat⁹ diuersas adorauit creaturas. Isa. ix. Popul⁹ gentiū qui ābulabat i tenebris vidit lucē magnā. Hodie ergo primo xps est cognit⁹ et adoratus a populo gētili vt ver⁹ deus. Et propterea istud festū dicit epypha. ab epy qō est supra ⁊ phanos apparitio. qꝝ hodie christus per stellam que hodie apparuit magis desuper demonstratus est. ℭ Secundo Johannes xpm baptisauit. Nam eodē die reuolutis. xx. ix. annis. ⁊. xiij diebus venit ad flumen iordanis et baptisatus est a Johanne. Erat enim vt dicit Lucas. iij. ca. quasi annorum triginta. quia per. xiij. dies intrauerat. xxx. Et propterea istud festum dicitur theophania. a theos quod est deus ⁊ phanos quod est apparitio. quia tota trinitas dei in baptismo apparuit. scilicet pater in voce. filius in carne spiritussanctus in columbe specie. In quo quidem baptismo christ⁹ tactu sue mūdissime carnis vim contulit regenerationi aq̄e ⁊ ordinauit hūano generi ad tollendum peccatum suaue remedium et cōmune omnibus virtutib⁹. ⁊ terminauit penosū ⁊ particulare remediū deficiēs i virtute. vt circūcisionē. Tercio idē Johānes tanꝯ paranimphus ecclesiā xpo desponsauit. vt deinceps generarent filij spūales. et spirituali generationi tenderetur tanꝯ rei necessarie. Jo. iij. Oportet renasci vos denuo. propt hoc cātam⁹ hodie celesti sponso iuncta est ecclesia. Sicut ei vir et vxor cōueniunt ad filios procreandum sic xps in vtero ⁊ fide eccl'e regenerat holes in filios dei per baptimuꝝ. Et iō baptisat⁹ dicit filij⁹ xpi. ⁊ ecclesie. ⁊ ob hoc vocāt xpiani⁹. i. filius xpi. Jo. i. Dedit eis po. fi. dei fi. ꝛc. qui non ex sāgui. ꝛc. sed deo nati sūt. Magna quoꝝ excellētia est hodie hoib⁹ collata. vt fiāt filij dei. ⁊ ecclesia fidelium optio spōso ⁊ nobili est cōiūcta. ℭ Quarto deus ꝑ loquit humano generi. qui ablitio mūdi propter guerrā nobiscū factaꝝ nō fuerat nobis nisi per subiectā creaturam locut⁹. quasi inimicus nobis. Sꝛ hodie reddidit nobis loquelā dicēs. Hic est filij⁹ meus dilectus ipsū audite. q.d. hic q̄ sibi ecclesiā fideliū despōsauit et i tāta amore est coniūct⁹ idem est filij⁹ me⁹ dilectus. Et ideo propter ei⁹ a more pacē facto cū hominib⁹. ⁊ omnez offensā remisso et si vultis q̄ hec pax illibata perduret ipsum audite ⁊ ei⁹ mandata iplete. ℭ Quarto i columbe specie spūssāct⁹ descēdit ad significandū q̄ deinceps vita nostra totaliter spūalis debet esse vsꝛ enim tunc homines carnaliter vixerant dicētes Frustra mur bonis a iuuentute. quoniam hec est pars nostra Sap̄. ij. in eorum persona. i. Coꝝ. xv. ait sic apostolus. Comedamus et bibam⁹ cras enim moriemur Merces enim homines terrena erat. iuxta illud Isa. i. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Sed deiceps spūaliter viuere oportet. et omnia carnalia ⁊ mundana relinquere. propter quod xps dicit in matheo. Ignem veni mit. in terram id est spiritum sanctum qui in specie ignis apparuit. veni enim separare vxorem a viro. id est carnalem vitam ab homine. Et iterum in eodem. xvi. Si quis. v post me venit. abne. se. et tol. cru. suā et se. me. Deiceps etiam merces est spiritualis et celestis et nō terrena Lu. xxij. Ego dispono. vo. sicut disposuit mihi pater me⁹ regnum Sic ergo incepta est hodie vita spiritualis ⁊ terminata est carnalis et terrena. ℭ Sexto celi aperiuntur. qui ab initio mūdi fuerāt homini clausi propter peccatum. Et hoc ad tria significandum. Primo ad significandum q̄ tota trinitas ad terram descēderat. scꝛ pf in voce. filius in carne spiritussanctus in specie columbe. ad quid

fo clauderetur. ℭ Secundo ad significandum q̄ omnem hominem spiritualiter vidum q̄ omnem hominem deinceps recipere est paratum. quentem deinceps recipere est paratum. qō vsq̄ tunc non fecerat: quia quātumcū q̄ homo spiritualiter ⁊ sancte vixisset nō ascendit celum: sed ad inferos descendebat. Tercio ad significandū pacem inter deum et hominem factaꝝ: quasi diceret celum. Et quo facta est pax inter deuꝝ ⁊ hominem. ad quid clauderer amplius. Naꝝ porte ciuitatū tempore guerre claudunt: et tempore pacis reserātur. ℭ Septimo omnis pphetia finitur: quia magi vidēt oculo ⁊ Johānes ostendit digito dicens. Ecce agnus dei. Jo. i. Propter quod dñs ait. Usq̄ ad Johānē lex et pphete. Matt. xi. Gaudiū ergo magnuꝝ est hodie humano generi exhibitum: quia spes nostra est hodie adimpleta. Nā spes que differtur affligit animā. Prouer. xiij. Unde dñs ait Lu. x. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis amen dico vobis q̄ mul. re. ⁊ prophe. voluerunt videre que vos vi. ⁊ non viderunt. Unde Symeō postq̄ hoc magnū bonū diu expectauit vt vidit ait. Nūc dimittis ser. tuū dñe sm verbū tuū in pace. Luce. ij. Ergo sicut aqua frigida sitiēti anime: sic desideratus bonū dnm possidet. quod hodie impletū est. ℭ Octauo christus desertuꝝ intrauit et cepit facere penitentiā nostrā ⁊ ieiunare incepit: Nam quia spūssanctus descenderat vt dictum est. ⁊ homines debebant deiceps spiritualiter viuere. ostēdit quo modo spūaliter viuat. s. carnem maceran do/mundū relinquēdo/ ⁊ desertū contemplatiōis ⁊ pudicicie ingrediēdo/ caro em̄ et mund⁹ cōtrariant quando alit q̄s recedit ab vno cōtrario tanto magis ad aliud appropinquat. Et ideo q̄ vult ad spūalez vitam recedere. debet a carnali ⁊ mūdana vita discedere. Interuit em̄ desertū tāꝯ pugil humane nature. ad hostē eius. s. dyabolū debellādū. Nam in fine ieiunij ipsuꝝ pstrauit ⁊ debellauit: vt ꝛꝯ Math. xiij. ℭ Nono aquā cōuertit i vinū. ⁊ primū miraculū coram⁹ discipulis suis fecit: quia eodem anno post baptismū cuꝝ esset annoꝝ. xxx. ⁊. xiij. dierum/ inuitat⁹ ad nuptias aquā cōuertit in vinuꝝ. Et propter hoc festuꝝ hoc vocat bethphania. a beth qō est domus: ⁊ phanos apparitio qꝝ in illo miraculo quod factū est in domo apparuit q̄ erat deus verus. In quo miraculo ostendit matrimonium esse bonum/ contra manicheos qui ipsum damnant: quia ipsum sui presentia et miraculi factione decorauit. ℭ Decimo de quinꝯ panibus ordeaceis et duobus piscibus quinq̄ milia hominum satiauit: ⁊ dicit Beda. Nam eodem die reuoluto anno cum esset christus. xxx. ⁊ vnius anni ⁊. xiij. dierum ascēdit in montem. et misertus turbe quinq̄ panes ordeaceos ⁊ duos pisces quos qui dā puer in sacculo habebat/ fregit et multiplicauit: et iussit apponi turbe vt comederent: ⁊ saturati sunt: qui fuerunt quinq̄ milia hominuꝝ. et sustulerunt de fragmētis. xij. sportas: vt patet Jo. vi. In quo monstratur esse verus deus: quia facere miracula per imperium soli deo conuenit Et propterea vocatur hoc festum phagiphania. a phagi grece qō est comedere latine: ⁊ phanos quod est apparitio: quia in tali miraculo monstratus est esse verus fili⁹ dei. Et sic patet qꝝ quadrupliciter christus est hodie mōstratus esse filius dei. s. per stelle apparitionem/ per vocez patris in iordanis flumine/ per aque in vinū conuersionē/ et panum. in deserto multiplicationem. Propter quod festuꝝ hoc quadrupliciter nominatur. scꝛ epyphania/ theophania/ bethphania/ ⁊ phagiphania. Hec est ergo dies quā fecit dñs quā decez magnis miraculis decorauit. ℭ Quarto ponitur dei responsum predictis magis factum ad suam patriam remeandū Et hoc est. Et responso accepto scꝛ a deo in somnis: dum de nocte dormirent scilicet ne redirent ad Herodem. cogitauerūt enim an deberent ad Herodem redire. Et ideo dicuntur respōsum accepisse super eo quod taciti cogitabant. Sicut et Moyses dict⁹ est ad deuꝝ clamare cū tamen fleret Exo. xiij. Quid clamas ad me moyses. Per aliam viam scꝛ per Tharsim conducto nauigio reuersi sunt in regionem suam scilꝛ Indiam: vt dicit Crisostomus. Et quādo beatus Thomas venit illuc adiūcti sunt ei. ⁊ simul cum eo predicauerūt. Herodes autē imperu furoris sui videns se illusuꝝ a magis ibat tharsim: ⁊ omēs naues que magos cōduxerant combussit. ꝑs. xlviij. In spū ve. cō. naues tharsis. ℭ Carissimi fratres sequamur magos istos patres nostros: ꝑmittas fidei nostre. Primo in inquisitione salutis ⁊ magna sollicitudine querendi christum ⁊ veniendi ad ipsum. Nam nobis sicut ⁊ ipsis stella id est lumen fidei est exorta. Ysaie. lv. Querite dominum dum inueniri potest. invocate eum dum prope est. Hebreoꝝ. x. Accedamus cum vero corde: in plenitudine fi

dei aspersi corda a cõscientia mala. Et nichil nos retrahat a querẽdo christum. nõ labor vel dispendium: quia magi laborioso t dispendiosa itinera aggressi sunt: vt christũ inuenirent. Non opulẽtia diuitiarum: quia magi ditissimi fuerunt vt pote orientales dñi Grego. Quis nesciat oriẽtales prediuites esse. Non nobilitas t excellẽtia: quia magi reges t magni dñi fuerunt. Non sapientia t scientia: quia magi philosopht fuerunt. Hec enim tria genera hominum videntur non curare christũ querere. scz diuites: potentes domini: t mũdi sapientes: nec intelligunt misteria dei. Math. xj. Confitebor tibi dñe pater celi t terre: quia abscõdisti hec a sa. t prudẽt re. ea par. ¶ Secũdo sequamur eos in prosecutione boni opis: quia q̃uis in ingressu indee aspectũ stelle perdiderũt: vt dicit glosa. tamen ꝓpter hoc non destiterũt a bono ope inchoato: sed ingressi sunt hierusalem querentes a scribis vbi esset christus. Multi ꝓpter quodcũq; impedimentũ a quocũq; opere inchoato desistũt contra quos dicit Lu. ix. Nemo mit. manũ ad aratr̃ t re. re. ap. est regno dei. ¶ Tercio in cõfessione veritatis: quia cõtra herodẽ dixerunt aliũ regẽ iudeox̃ esse natũ quem ipsi volebant adorare. t non Archelaum filiũ ei⁹. sicut sirenes faciũt submergi nauem: sic adulatores hominẽ quẽ laudant t veritatẽ ei non dicũt Ysaie. ij. Populc meus qui beatum te dicũt ipsi te decipiunt t viã gressuũ tuox̃ dissipant. Prouer. xix. Qui blandis fictisq; sermonibus loq̃tur amico suo rethe expãdit gressib⁹ eius. ¶ Quarto in leticia cordis: quia cũ magno gaudio ibant ad christum adorandum ꝑs. Jubilate deo omnis terra. seruite dño in leticia. ij. Cor. ix. Non ex tristicia aut necessitate: hilarem em̃ datorẽ diligit dñs Ysaie. lxj. Ueniẽt in syõ laudãtes et leticia sempiterna super capita eorum. ¶ Quinto in fide mentis quã valde' mirabilẽ ostenderũt: quia vt dictũ est ipsum nõ in palatio regali: nõ in lecto aureo: nõ in comitiuis militũ inuenerũt: sed in stabulo in vilib⁹ pãnis cũ vna, paupercula muliere: t tamẽ verũ deum t regẽ celi t terre ipsum crediderũt t cõfessi sunt. ¶ Sexto in reuerẽtia corporis: quia ꝓcidẽtes adorauerũt eũ. Multi stãt erecti cotã deo nec se inclinãt. ¶ Septimo in charitate muneris: qr obtulerũt ei aurũ. ¶ Octauo in deuota oone mẽtis: qr obtulerũt ei thus per quod oratio significat. ꝑs. Dirigatur oco mea sicut incẽsũ ꝛc. ¶ Nono in mortificatione carnis: qr obtulerũt ei mirrã per quã carnis mortificatio designatur. Corpus em̃ xpi in mirra legit inuolutum vt ptz Jo. xix. Col. iij. Mortificate mẽbra vestra q̃ sunt sup terrã Ro. xv. Obsecro vos p̃ misericordiã dei vt exhibeatis corpora. ho. vt sanc. d. pla. ¶ Decimo i cogitatione redit⁹: quia ex quo resp̃sũ accepe runt de reditu. ergo de ipso taciti cogitabãt. ¶ Undecimo i declinatiõe herodis vt ad herodẽ id est dyabolum nõ declinemus vel redeam⁹. ex quo em̃ semel euasimus man⁹ ei⁹ ampli⁹ ad eũ nõ redeamus quia ipse vult i nobis occidere christũ vt posset nobis libere dñari. sicut herodes volebat. Si aũt ad eũ redierim⁹ erũt nouissima nostra peiora ꝑib⁹: qr ipse cũ septẽ spiritib⁹ se nequiorib⁹ in nos introibit vt nos forti⁹ possideat t nũq̃ ꝑdat. vt dicit Lu. xj. ¶ Duodecimo in dimissiõe vie veteris. vt viã veterẽ dimittam⁹ t ꝑ aliã viã in patriã redeamus. Carissimi patria nostra est paradisus. a qua t de qua expulsi sumus ꝓpter gulã / supbiam / t inobedientiã t trãsgressionẽ: vt dicit Gregor⁹. Redeam⁹ ergo ad eã ꝑ aliã viã scz per continentiã mentis t corporis: ꝑ humilitatẽ: ꝑ obedientiã t per obseruationẽ mandatorum dei: quia cõtraria cõtrarijs curantur Col. iij. Induite vos sicut electi t dilecti dei viscera mie benignitatẽ hũilitatem: desuper patiẽtia. Isa. iij. Hec est via ãbulate in ea: nec ad dexterã nec ad sinistrã. ꝛc.

¶ Dñica infra octauam epyphanie dñi. De euangelio. Sermo. xvj.

Cum factus esset Jesus annox̃ duodecim ascẽdentibus parentib⁹ illi⁹ hierosolymã sm̃ cõsuetudinẽ diei festi cõsummatis diebus cũ redirẽt remãsit puer Jesus in hierusalẽ Lu. ij. Hoc est ꝓmũ euangelium quod de operibus christi legitur. nichil enim habemus de operib⁹ christi q̃ vsq; ad tricesimũ annum operat⁹ est excluse Omnes em̃ euãgeliste opa christi que in xxx. anno t deinceps facere incepit scribere ꝓcurauerũt. vt fides t auctoritas magis eius operibus ꝓberetur. Credẽdũ est q⁹ magnificus puer semper magnifice gessit. De illis etiam paucis redegerũt in scriptis: vt melius memorie mandarentur quia vt dicitur Jo. xxi. Multa quidem et alia signa fecit Jesus: que si scribantur ꝑ

singulatim ec ipsum mundũ arbitror / posse capere eos qui scribendi sunt libros et tamen sunt scripta que nobis sufficiunt ad salutẽ et ꝑ que tota vita nostra potest optime informari. Continet aũt ꝓsens euãgelium multa salubria documẽta et exemplaria ex parte xpi & ex parte virginis matris eius. In quo quidẽ euãgelio ser sum marie continenk. Primũ est parentũ Jesu ad festũ pasce ascensio et ipsius Jesu i hierusalẽ remansio virtuosa: in principio euãgelij. Secundũ est ipsius iesu a parentib⁹ dilusio requisitio et inuestigatio et ipsius reuersio fructuosa ibi. Estimantes aũt illum in comitatu esse venerũt iter diei. t requirebant eũ inter cognatos et notos Terciũ est sup prudentia Jesu olim admiratio et matris ipsius ꝓ locutio dolorosa. ibi. Stupebãt aũt oẽs qui eũ audiebant super ꝓudentia et responsis eius. Et dixit mater eius ad illũ. Fili q̃d fecisti nobis sic Quartum est Jesu ad parentes eius respõsio incõprehensibilis et totaliter põderosa ibi. Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. nesciebatis q⁹ in his q̃ patris mei sunt oportet me esse. Quintũ est ipsius iesu ad parentes subiectio / et verbox̃ suorũ a matre cõseruatio copiosa ibi. Et descendit cum illis t erat subditus illis Et mater eius cõseruabat oia verba hec Sextũ est ipsi⁹ iesu in sapientia t gratia profectus et in etate corporis augmentatio gaudiosa ibi. Et iesus proficiebat etate et sapientia apud deum et homines. Primo ergo ponitur parentum iesu ad festum ascensio et ipsius iesu in hierusalem remansio virtuosa. Circa quod sic notandum q⁹ sicut habetur Numeri. xxviij. Ser festa solẽnia precepit iesus fieri filijs israel ꝓter sabbatum quod omni septimana solennisabant: de quo habetur Exo. xix. ¶ Primum festum fuit neomenie. i. noue lune quod fiebat in kalẽdis qõ est in principio mensũ in quo nõ debebãt operari sed facere magnũ sacrificiũ deo scz de duobus vitulis et vno ariete et septẽ agniculis et vno hirco qui ꝓ ꝓcõ et expiatione populi offerebãtur ¶ Secũdum fuit festũ pasche quod incipiebãt. xiiij die lune primi mensis. i. aprilis habebant em̃ menses lunares eodẽmodo sicut t nos In quo totus ꝑplus per familias t domos suas. xiiij: die ad vesperam immolabat hedum. Et similiter quelibet familia comedebat illo sero agnũ assũ igni. et de sanguine tingebant superliminaria domorum. Et hoc festum durabat septẽ dieb⁹ licet octo cõputando primas vesperas in quibus incipiebat festum in quibus omnibus debebant comedere azima. ¶ Primus et vltimus erant solennes Et quolibet istorũ septem dierum faciunt simile sacrificium sicut in kalendis. Et hoc est festum de quo i ꝑncipio euangelio fit mentio ad quod. Jesus cum parentibus ascendit. ¶ Tercium festum fuit nouarum frugum In quo offerebant penes nouarum frugum in q̃ sicut in kalendis simile sacrificium facere tenebãtur Et hoc fiebat. l. die a paschate i pẽthecoste quando data fuit lex. ¶ Quartũ festum. fuit tubarum quando israhel fuit liberatus tubis enim et cornibus vtebant. quod fiebat prima die septimi mẽsis. scz septembris. In quo offerebant simile sacrificium sicut in kalẽdis. Sed erat duplicatus scilicet pro kalendis et ꝑ festo quod erat in kalendis ¶ Quintum fuit festum propiciationis quod fiebat decima die septembris in quo offerebant simile sacrificium sicut kalendis. In quo debebant in penitẽtia se affligere pro peccatis vt deus propicius fieret et delicta parreret t peccata sertũ fuit scenophegie id est fixio tabernaculorum quod fiebat decimaquinta die septẽbris t durabat octo diebus. prima dies et octaua erant solennes eribãt em̃ extra domos suas et habitabant sub vmbraculis octo diebus in memoriam q⁹. xl. annis sub vmbraculis in deserto habitabant quolibet istorum dierum magnum sacrificiũ offerebant. Nam prima die offerebant in sacrificium. xiij. vitulos. t. 14. agniculos t duos arietes et hircum pro peccato. Et sic faciebant omni die vsq; ad septimum inclusiue excepto q⁹ a prima die vsq; ad septimum minuebant vnum vitulum die vero octauo sicut in kalendis simile faciebant sacrificium. Istud festum et festũ nouarũ frugũ scilicet penthecostes et pasche erant valde solennia apud iudeos et erat preceptũ vt patet. Exo. xx. q⁹ in his trib⁹ solennitatib⁹ omnes masculini sexus debebãt se in hierusalem ad templum presentare coram do de duobus autem primis poterat homo ꝓpter infirmitatem et vie longitudinem excusari. De tercio vero scilicz de festo pasche nullus poterat nisi propter infirmitatez legitime excusari. Ad hoc ergo festũ pasche ascendit. Jesus cum parentibus suis i hierusalem et steterunt ibi septem diebus quibus expletis redierũt in Nazareth t puer Jesus remansit in hierusalem t hoc nesciebant parentes eius. Cuz putẽ venissent ꝛa

zareth et non inuenissent eum crediderūt eum esse in comitatu. i. cū aliis qui eos fuerunt comitati in via et cum eis in erant et sic prima die quieuerunt secunda autē die ceperunt eū querere inter cognatos et notos id ē inter consanguineos et notos cū quibus credebant cū esse et per totā diez illū non inuenerūt. Die tercia regressi sūt in hierusalem et inuenerunt euz in medio doctoz audientem illos et interrogentez et omnes mirabantur super prudentia eiꝰ que apparebat interrogatiōibus et respōsionibus suis. Sed quō potuit esse q puer tante diligentie per totam diem non reꝯrere a parentibus. Et dicit glosa q mos erat iudeis eūtibꝰ ad festa q mulieres ibāt seorsum et viri seorsū pueri āt poterāt cuz vtriscz ad libitū ambulare Et ideo btā virgo credebat eū cū ioseph ambulare et econuerso et isto mō non credebant cū in hierusalem remansisse. Et dixit mater eius ad illū Fili quid fecisti nobis sic tc. Et ait filius Et quid est q me q̄rebatis nesciebatis q in his que patris mei sūt oportet me esse. q. d. Ammodo iam tempus appropinquat vt incipiam ostendere ad quid veni. quis ad prēdicandum et docēdū et ad querendum locs et animes que patris mei sūt Unde quasi tunc intrauit possessionē tēpli Sed nōne sciebat virgo ad quid filius venerat. Dicendum q bta virgo sciebat i generali ad quid filꝰ venerat nesciebat tn mē quantum ad omnia particularia in quibꝰ. instruebatur quotidie et videndo et audiendo Et sic intelligendum est quod sequitur Et ipsi nō intellexerūt verbū quod ipse locutus est eis. Uel nesciebatis q in his que patris mei sunt oportet me esse. i. nesciebatis q pater spūalis preponēdus est carnalibus et ideo debui de cultu dei et animarum salute curare non obstante q me dolētes quererent. z hoc ipsi non intellexerūt Et descendit cum illis et erat subditus illis reuerentiam et obedientiam exhibendo. Et Maria tanq̄ archa sapientie cōseruabat omnia verba hec que post ea retulit btō Luce scribenda posteris ne lateret Et Jesus pficiebat etate quo ad se. per incrēta mēbroꝝ et tēpoꝝ Grego. Juxta naturā hois de infantia i iuuentutē pcedebat Et similiter pficiebat sepia z grā apud deum secundum eius gloriam et apud homines ad quorum salutem accedebat sapientia et gratia eius Non enim in se proficiebat sapientia et gratia que secundum animam ab instanti sue conceptionis recepit plenitudinem sapientie et gratie non ad mensuram vt inquit apostolus scōm vero personā nullam perfectionem recepit. sed erat ipsa perfectio sapientie et gratie. q̄a persona erat filia dei christus cui scōz personā habuit sapientiā diuinā que est causa et fons omnis sapientie et boni. et scōm animā quā assumpsit habuit scientiam humanam que est dupler scz intellectiua et practica. Intellectiuā habuit infusā a deo qui anime create christi statim omnē scientiam et sapientiā infudit et gratia spūsancti. non ad mensuram. In hac ergo sapientia et gratia xp̄us nunq̄ profecit sed pferebat in vsu ipsaꝝ. scz in scientia practica z experimentali quando ad ipsas applicebat. Hebreo. v. Didicit ex his que passꝰ est obediētiam. Ostensio ergo sapientie et gratie eius proficiebat apud hoies qui inde glorificabatur: apud deū qui inde glorificabatur. Sapientia ergo referūr ad predicationem eius. et gratia ad conuersationē ex quibus surgebat profectus verbi z erūpli. Sic ergo in vsu sapientie et gratie proficiebat apud deum et homines vt dictum est. Et sic patet littera.

¶ Moralitas

Moraliter autem ad edificationem nr̄am notā q̄ totum hoc euangelium est plenum exemplis. Quia vt dictum est hoc est primum euangelium quod de operibus christi narrat ecclesia deuit vt totum exemplis radiaret. Inuenimus autem in eo tam ex parte christi q̄ ex parte virginis gloriose viginti magne edificationis et informationis exempla. ℣ Nam ex parte christi sunt duodeci et ex parte virginis sūt octo Primū quod a xp̄o habemus est vt a puericia bonis operib⁹ assuescam⁹. qz puer asc̄dit in tēplū in festo ad adorandū z disputādum qz scōm philosophū ex actibus bonis generat habit⁹ virtutū q̄ faciunt delectabiliter et faciliter operari sicut et natura. Delectatio autē perficit operationē quēadmodum pulchritudo iuuentutē vt ibidē phūs dicit. et inde vt opus dei sit facile z perfectum oportet q̄ a iuuentute incipiatur. Propter quod dicitur treno. iij. Bonum est viro cum portauerit ab ado. sua. z ceu Mathei. xi. tollite iugum meum super vos iugum enī meū suaue est. tc. Illis aūt q̄ nō in iuuētute sed in senectute volūt iugum xp̄i z onꝰ penitētie subire nimis ē difficile atq̄ graue. Mathei. vij. Arta est via que ducit ad vitam et pauci ambulant per eā. exemplum de virgulto plicando et dum

bote grossa Ecle. xxx. Curua ceruicem a iuuentute quia vt dicitur prouerbiū. Qui a puericia delicate nutrit seruuz saum. i. corpus postea sentit eum contumacē ¶ Secundum est vt postq̄ ceperimus in via dei ambulare in ea perseueremus. quia aliis recedentibus. Jesus in templo remansit: Quia vt dicit. Bern̄. Sola inter virtutes perseuerantia coronatur. Quidam nō possunt audire vnam missam sed statim eleuato corpore dñico fugiunt Contra quos dicitur Mat. x. Non qui incepit sed qui perseuerit In cuius figura mandatuz est in lege vt cauda animalis sēper deo immolaretur vt patet Leui. j. Et vxor Loth quia non processit iugiter āte sed conuersa est retro in statuam salis est transformata vt pz Bern̄. xix. Propter quod christus venientibus ad se discipulis ait Luce. xi. Memores estote vxoris Loth. qz nemo. mit. ma. suam ara. ct. re. re. aptus est regno dei. vt dicitur in eodem. ix. ¶ Tercium est vt cōsanguineos et notos amicos fugiamus et mūdanos quia Jesus inter cognatos non est inuentus sic inter consanguineos z mūdi huius amicos Jesus id est salus non inuenitur Raro enim vel nunq̄ suadent parentes filijs z consanguineis nisi ea q̄ mūdi sunt in quibus anima perditur Mat. x. Inimici hominis domestici eius. Propter ea dixit dominus Abrae. Gen̄. xii. Egredere de terra tua et de cognatiōe tua z de domo patris tui. Imo quo pcꝰ est pleriq̄ parentū faciūt sicut cozni qui pullis suis escā non ministrant nisi post tres dies dum vident eos nigras plumas emittere sicut ipsi. Sic multi filios suos oditunt nec videre volunt nisi se sequantur in abutijs mundi et negotijs lucratiuis vt qualis pater. talis sit filius. Propterea dñs ait. Luc. xiv. Si quis ad me venit et non odit patrez et matrem suam tc. non potest meus esse discipulus Unde christus quidam dixit. Sequere me Qui respondit. Domine permitte me primo sepelire patrem meum. Xp̄s respondit. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos Luc. nono. Et Hiero. dicit q̄ summum genus pietatis est scilicet in hoc parentibus esse crudelem scilicet in non eis obediēdo in eo q̄ a dei seruitio eos retrahere conantur quia vt dicit. Augusti. Diligendus est generator. sed preponend⁹ est creator ¶ Quartū est vt ij deū predictū peccatū re inuenire cupimus pacē hēam⁹. quia non nisi in hierusalem. que visio pacis interp̄tatur se inuenire premittit. Debe. ij. Pacem et sanctimoniam sequimini cum omnibus sanctis. sine qua nemo videbit deū Psal. In pace factus est locus eius. Unde apostolus suis hereditario iure in testamento pacem reliquid dicens. Pacem meaz do vobis. Joh. xiiij. Unde ingrediēs mundum et vadens per mundum. egrediens mundum pacem predicauit tanq̄ necessariā ad salutem. Luc. ix. In quācuq̄ domū intraueritis dicite primū pax huic domui. ¶ Quintuz est vt deum in loco debito. s. in templo domini per orationem q̄ramus: quia ibi non alibi xp̄s inuent⁹ est. non inuenitur deus in plateis: quia ibi vanitates et detractiones. non in curijs. qz ibi periuria et false accusationes et sentētie. Non in apothecis: quia ibi multa mendacia et deceptiones. Non in tabernis qz ibi totaliter dyabolus et non xp̄s: sed in ecclesia. Est aūt duplex ecclesia. s. magna z parua. magna vt ecclesia materialis. parua vt camera vel cella holo in vtraq̄ inuenit deus. ¶ Sextum est vt tempore congruo scz per triduū deum queramus. quia xp̄s non nisi per triduum potuit inueniri. primus dies sit contritionis secundus confessionis. tertius satisfactionis. Quidā hūt primum et non secundum vel tercium. quidam habent primum secundum et non tercium et ideo deum non inuenīunt. Exodi octauo. Viam trium dierum pergemus in solitudinem et sacrificabimus dño deo nostro. tales enim deum inuenīunt. ¶ Septimum est vt debitum modum inquirendo deum teneamus: qui a parentibus debitum modum tenentibus permisit se inueniri qui fuit in eo q̄ sollicite dolorose et p seueranter eū quesierunt. Vade igitur et tu fac similiter. ℣ Et sic patet q̄ inquirendo deū tria debent obseruari. s. debit⁹ locus congruū tempus. et decens modus. Et per cōtrarium tripliciter erratur inquirendo deū scz in loco. tēpore et modo. sicut in quācuq̄ alia re. vt dicit Bern̄. Quidam enim errant in loco quia querunt eum vbi non est. Et hoc tripliciter. Primo sicut carnales qui deū vētet est q̄ q̄rūt deū in delicijs carnis in q̄b⁹ nō est: qz spūs ē deꝰ Canti. iij. In lectulo meo p noctē q̄sui quē diligit aia mea. q̄sui eū et nō inueni. Quia vt dicit ap̄lus. i. Cor. xv. Caro et sanguis regnū dei non possidebunt. Secundo sicut auari q̄ adorāt crucē nūmi qui q̄rūt euz in diuitijs. Osee. v. In gregib⁹ et armētis suis vadēt ad q̄rēdum dñm. Sz ibi non inue

solicite. dolorose et p seueranter debemus. querere deum.

nitur:quia deus est perfectum bonũ.Sed diuitie multam amaritudinem habent anexam et in acquirendo et conseruando et in perdendo.magis aũt in contrario reperitur.i.in paupertate voluntaria q; pauper factus est deus Wath.v.Beati pauperes spiritu quoniã ipsorũ est regnũ celoz.Tercio sicut vani gloriosi superbi qui gratiam hominũ diligũt magis q; dei.q; q̃rũt eũ in dignitate honoris mũdani sed ibi non inuenitur:quia deus non est in falso honore sed in vero. honorant mũdanus falsus est quia non est reuerẽtia exhibita in testimonium virtutis.sed est honoz pannoz et diuitiarum qui exhibetur bonis et malis.

Et ideo xp̃s non est inuentus a magis in domo. Herodis.palatio regali sed in stabulo.In vero autem honore qui cõsistit in virtutibus deus optime inuenit. ¶ De his tribus dicitur Job.xxviij.Non inuenitur in terra suauiter viuentium.quo ad primos.abyssus dicit non est in me. quo ad secundos.et mare loquitur non est mecũ quo ad tercios. Ubi ergo inuenitur deus? Certe in alis humili in tẽplo dei cõmorãte cvñ.Augustinus.Excelsus es dñe et humiles cor de sunt domus tue. Et in eloquio diuino. Wathei.xviij.Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi sum ego. in medio eoz.Et iõ xp̃s in tẽplo diuina colloquens inuentus fuit. ¶ Hoz figura habetur.iij. Regũ.xix.de Helya qñ voluit videre deum et dictum est ei vt iret in desertum et staret in montem coram domino.et ecce cõmotio magna .i. terre motus et non ibi dominus et ecce ignis magnus.et non ibi dominus.et ecce sibilus aure tenuis.et ibi dñs. ¶ per foramen petre ecclesia dei designat.per spiritũ grãdem superbia honoris per cõmotionem magnã tumultus diuitiaz.per ignem magnuz luxuria que ignis est vsq; ad consummationem deuorans.vt dicitur Job.xxxi.per sibilum aure tenuis verbum dei et anima sibilãs,verbum dei. ¶ Quidã errant in tempore et hoc tripliciter. ¶ primo q; nõ querũt eũ in triduo contritionis confessionis.et satisfactionis vt factum est.Secundo quia querunt eum nimis tarde.s.anxietate mortis constituti Sic refert.Beda de quodam monacho in Anglia q; in extremis cõstitut' vidit ifernũ apertũ.et dictũ est sibi ab astantibus q; deberet se recõmẽdare deo.q; ait.tarde surrexi.Et prout diceret.Me' in edituriũ meũ intende antec; gloria p̃ri diceret expirauit Similiter dicit. Grego.in dyalogo de quodam romano qui in extremis constitutus vidit demones et exclamans pether in dutias vsq; mane et sic clamans mortuus est. ¶ Tercio quia non querũt eum in tẽpore misericordie deputato quod est vita p̃sens sed.iusticie sicut ille dives epulo de quo dicitur Wath.16. q; non leuauit oculos nisi quando erat in tormentis Ergo deus querendus est per triduũ ante mortem et in vita p̃sẽti sic enim solum inueniri potest ysa.lv.Querite do.dum inueniri põt invocate eum dum prope est.2.Coz.6.Ecce nunc tempus acceptabile ecce nũc dies salutis. ¶ Quidam errant in modo et hoc etiam tripliciter. ¶ primo quia q̃runt eum soluz verbis.d.Domine adiuua me. Wath.7. Non omnis qui dicit michi domine dñe intrabit in regnum celoz;s qui fecerit voluntatem patris mei.Secundo quia querunt eum soluz extrinsece Nã signant se cruce vadunt ad ecclesiam ieiunant dant elemosinas dicunt p̃r noster.s anima eorum et cor est in potestate diaboli propter peccatum mortale quod tenent.ysa.29.Populus hic labijs me honorat cor aũt eorum longe est a me sine causa enim colũt Econtra vult deus scz cor et animam.Prouer.23.Prebe michi fili cor tuum Bern.in Da michi animas cetera tolle tibi Terẽ quia non querunt eum super omnia sed infra multa plus diligunt multa q; deum et ideo non inuenũt Wath.x.Qui amat patrem aut matrem.aut filium aut agros aut quodcũq; aliud plusq; me non est me dignus. Est ergo querendus deus verbis et factis intrinsecus et extrinsecus.et super omnia alia.et tunc inuenitur. ¶ Octauũ exemplũ quod a christo habemus est vt medium in omnibus factis nostris teneamus.poeta.Medium tenuere beati.Virtus enim consistit in medio et vicium in extremis vt dicit philosophus quia prodigalitas que dat danda et non danda consistit in extremis similiter auaritia que retinent danda et nõ danda.Sed largitas que dat danda et retinet retinenda tenet medium.Et ideo illa sunt vicia et hec est virtus Et ideo discretio dicit mater omnium virtutum.quia in omnibus,medium tenet Et ideo christ' ad hoc ostendendum stetit in medio animaliuz in natiuitate. in medio latronum in cruce in medio discipulorum suorũ in resurrectione per viam ergo medũ ambulare debemus ysa.xxx.Decet via ãbulare in ea nec ad dexteram nec; ad sinistram. Hec est via regia per quã filij regis eterni gradiuntur.

Nonus exẽplum est vt in societate bonoz maneamus quia inter doctores inuentus est quẽadmodũ scabies inficit socios et pauci mores inficiunt et boni informant. ps. Cum sancto sanctus eris et cum peruerso peruerteris.Et vide grande bonum et grã de malum.quia viuendo cum bonis acquiritur fama:et si malum faciat vir creditur fama aut ẽ maximũ bonum est Prouer.xxij Melius est nomen bonum q; diuitie multe Viuendo aut ẽ cum malis perditur fema.et frequenter de quo non habet culpam inculpatur.Ergo qui negligit famam similissimus est. Decimũ exemplum est vt bonum modum in nostra ratiocinatione et collocutione teneamus.quia Ihesus audiebat et interrogabat. Multi semper volunt loqui nec loquentem permittunt finire sermonẽ qui stulti reputantur Prouerbi.xviij. Qui prius respondet q; audiat stul.se'cẽ dem̃. et confu:dis.et Eccler.xxij. Audi tacens simul et quarens. Talis enim modus est apud discipline et contrarius est generatiõ contentionis et iuri. Ubi habemus exẽplũ prius discẽdi q; docẽdi. q; xp̃s audiuit et interrogauit prius q; docuit quod est contra hereticos qui prius docent q; discere vint.vtpote qui sunt cerdones et artifices Undecimum exemplum est vt parentibus nostris subiiciamur et eos in summa reuerentia habeamus/ quia Jesus qui tantus est subditus erat vni paupercule mulieri et vni fabro. Et hoc est Descendit cum eis et erat subditus illis Bernardus. Quis quibus deus hominibus. Unum de decez preceptis est honorare parentes Exo.xx. Honora patrem et ma. ꝛc. In eodem.xxxi. Qui maledicit.p̃ri scz vel matri mot. moriatur ꝛc.Eccle.iij. Honora patrẽ tuũ. et si defecerit sensu vemamda.quia non pertinet ad filios corrigere parentes q̃nis sint nimis sensati et transuersi.nisi reuerenter et dulcibus verbis.nec debent eos verbis exasperare vel deridere. Prouerbioz.xxx Oculum qui subsannat patrem et despicit partũ matris sue suffodiant eum corui de torrentibus.et comedant eum filij aquile. Dicit p̃hus q; sunt quedam amicicie quibus non possumus rependere equales vices sicut parentibus magistris et dñs.dñs quidẽ parẽtibus et magistris nõ possum' reddere equiualens ait p̃hus Si em̃ nos et nostra deoz parẽtibus largiremur nõ possemus eis condignã mercedẽ rependere, quicquid em̃ bonũ habemus ab eis habemus. Duodecimũ exẽplũ est vt sicut etate et p̃e.ita sapientia dei et gratia operibus semp crescamus et p̃ficiamus q: Jesus p̃ficiebat etate quo ad se p̃ incrementa membroz et tẽporũ et proficiebat:sapiẽtia et gratia apud deũ et homes vt dictum est. Ergo nos facere debemus vt in sapientia et gratia p̃ficiamus et crescamus. Quia vt dicit grego.In via dei nõ p̃ficere. deficere est/ qz vt idẽ dicit. In omelia sup est iohis.xvi Si quis diligit me ꝛc.Amor dei nunq; otiosus est.magna enim operatur si est. si aut ẽ operari desinit.iã amor non est. et ideo assimilat igni q̃ semp est in motu multi crescunt solũ etate et p̃e et non sapientia et gratia'Isaie.lxv. Puer centum annoz morietur.Contra quos apostolus.i.Coz.xiij Nolite pueri effici sensibus.malicia autem paruuli estote sensibus aũt p̃fecti.Et multi crescunt solũ scientia speculatiua.sed nõ practica et experimẽtali. Quod tangit vale clericos et religiosos qui oia speculant et pauca operant.et ideo ad regnum dei nichil proficiũt. Unde dicit apostolus.i.Coz.xiij.Regnũ dei non cõsistit in sapiẽtia verbi sed in ostensione spiritus et virtutis.

Augu. Surgũt indocti et regnũ dei capiunt.et nos cũ doctrinis nostris in infernũ demergimur. Et multi crescant sapientia mundi et non dei.que est animalis terrena et diabolica vt dicitur Jaco.iij. Hiere.iij. Sapientes sunt vt faciant mala bene aut ẽ facere nescierunt.Et sic patẽt exempla ex parte p̃ri: ¶ Ex parte aũt virginis habemus octo salutaria exempla. Primuz est vt in festis deuote ecclesias visitemus et indulgentias reportemus quia de ciuitate sua iuit in paschate ad aliã ciuitatẽ ad templum dñi visitandum.propter hoc enim institutas sunt festa vt in eis ad ecclesias eamus:et in eis missam et predicationem audiamus.et deuote deũ oremus et reliquias sanctoz visitemus et indulgentias reportemus Et vt ista liberius faciamus p̃ceptũ est a domino vt in festis opera seruilia nõ agamus quod secundariũ est in festis Multi aũt accipiunt solũ caudã et credũt se accepisse caput solũ eim ab operib' vacãt Exo. xx.Memento vt diem sabbati sanctifices. Sanctificare sabbatum est ab operib' intendere. Et ideo qui male agunt in festis neutrum custodiunt.quibus nichil magis seruile q̃ peccatum. per quod hõ efficitur seruus. Johannes octauo. Qui facit peccatum seruus est peccati. Secundum est vt fi

tuos sancta opera doceamus. quia vadens ad festum filium suum secum duxit. parē tes eñ duo debent filios. s. nutrimentum et documentum. et quale documentum cer te dei. Sed heu hodie quia solū documen tum unusq; dant eis et de doctrina dei nī chil curant et sic mittūt eos ad mortē infer ni. Mathei. xiij. Tradet autem frater fra trem in mortem et pater filium. Et ideo fi lij in infernum surgent in parentes eos dē tibus discerpentes. Et ideo christus ait. Luce. xxiij. Filie hierusalem nolite flere super me sed super vos ⁊ super filios vros flere. quia venient dies in quibus dicent. beate steriles que non genuerunt. Terciū est vt simus solliciti de perditione filiorū nostrorum vt salutem eorum procuremus. quia beata virgo filium perditum solicite requisiuit. Multi et multe vident filios suos a lupo infernali asportari et non cla mant neq; aliquid curant. Bernar. Cadit asinus et est qui subleuet. perit homo ⁊ nō est qui curet. venit lupus et omnes clamāt venit diabolus et nullus obstat. Sic erat sollicita mater beati augustini que sicut so lent flere matres filios mortuos. sic illa p̄ ditiones filij sui quotidie flebat vt dicit au gustinus. et non quiemit donec ipsum ad salutem reduxit. Quartum est vt pium et discretum modum in arguendo filios tene amus. vt non eos cum delinquunt blasphe memus neq; maledicta imprecemur Unde ait. Filij q̄d feciſti nobis sic' hic cadit exē plum de istis septem filijs et filiabus qui ons manet propter iniuriam ab eis recep tam maledixit qui statim tremore capitis et omnium membrorum conquassatione vexati et suorum ciuium oculos non feren tes per mundum dispersi sunt. De quibus dicit beatus Augu. q̄ duo ipsorum frater et soror venerūt ad africam et ad memo riam beati Stephani sunt curati. Debem⁹ ergo ipsos arguere verbis et si indigēt ver berare Ecclesia. iij. Tunde latera eius dū infans est. Quantum est vt quando iesum perdimus per peccatum. ipsum cum dolo re requiramus vt dictum est supra. quia do lentes querebamus te. Sic quesiit eū ma dalena et inuenit et sibi apparuit. Johan. xx. Maria stabat ad mon. fo. pio. Quidaz volunt ipsum ridendo inuenire dum nul lam contritionem de peccatis habent sed ridendo confitentur. Sextum est q̄ vxores viros suos honorent. quia beata virgo de surpe regia quendam tabrum scilicet Jo seph virum suum honorauit di. p̄ tuus et ego do. q̄. te. Cum enim premisit et pa trem filij dei vocauit sicut et ipsa vera ma ter erat. eundem honorem sibi attribuens in paternitate p. edicta qui ipsius nutrit⁹ solum erat. Quantūcunq; vxor nobilis sit et alta debet in dictis et factis virum ho norare et ei subesse. Sicut Sarra honora uit Abraham dominum eum vocans quia vt dicit apostolus. j. Co. xj. Mulier caput ⁊ mu lieris et propter ipsū facta est mulier. Ma xime autem debet ipsum honorare vt cu stodiat corpus suum ne cum altero fornice tur. quia id est fuminum dedecus viri. Et propterea in lege talis mulier mandata est lapidari. vt patet Deutro. xxij. Septimum est vt legem dei iugiter meditemur. quia Maria conseruabat omnia verba cōferēs in corde suo. p̄s. c. Meditabar in mādatis tuis. Et p̄s. i. In lege ei⁹ meditabitur die ac nocte Deute. vj. meditaberis ea sedens in domo tua. et ambulās in itinere tuo dor miens atq; consurgens. Lex et verbuz dei cibus est anime. mathei quarto. Non in so lo pane viuit homo. sed in omni verbo q̄ procedit de ore dei Omnibus autem qui non retinent cibum nichil confert. Sic est de verbo dei. In cuius figura mandatum fuit in lege moysi q̄ nullum animal non ru minans offerretur in sacrificium Octauum est vt presumptionem et curiositatem fol di alta misteria dei abdicamus. quia cum non intellexerit verbum quod locutus est ad eos non fuit importuna vt ipsum iterū credens aliquid magni in dicto latere Ro manorum. xij. Nam plus sapere q̄ oportet sa. sed sapere ad sobrietatem. Hoc est con tra multos qui alta misteria dei ⁊ subtiles questiones eorum intellectum penitus et credentes scire volunt vt de predestinatio ne et de trinitate et vnitate dei et de corpo re christi et similibus qui sunt. arguendi et verberandi vnde in libro Exodi. Et si bes tias tetigerit montem lapidabitur. Bestia est homo secularis scilicet qui vult tāgere montem scripture. Solus moyses ascēdit montem ad loquendum deo quia solus hō cui revelat deus secreta sua debet alta et profunda scrutari. In fine nota quoddam misterium. quia in festis quando debet ie sus queri et inueniri perditur. et in toto alio tempore non perditur sicut in istis q festa sunt instituta vt homines vacent di uinis vt dictum est. et ipsi vacant potatio nibus et comesationibus et ludis et vani tibus et minus esset malū operari vites co lendo calceos q̄ suere q̄ sic facere. Et pro

pter hoc festa nostra in odiū deo sunt. Isa. i. Solennitates vestras odiuit anima mea Amos. v. Odi et proieci festiuitates ve stras. Et ideo saraceni qui non solennizāt festa dicunt q̄dnoz festa. Treno. i. Ui derunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. Et quod peius est quia in pascha et magnis solennitatibus quando homo de beret magis sanctificari tūc magis se dissol uit et vane letatur. Et breuiter festa viden tur ordinata solū ad solacium corporale.

¶ De epistola. Sermo xvii.

OBsecro vos fra tres p̄ misericordiā dei vt exhi beatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem. Ro. xij. Sicut dicit apostol⁹ ad Ro. xij. Que a deo sunt ordinata sunt. Omnes aūt fideles sūt a deo p̄ creationē et regenerationē. ideo beatus Paulus tanq̄ dei apostolus ad gē tes conuertendas et ordinandas in epl'a hodierna omnes fideles nititur ordinare. vt re et nomine xp̄iani. i. xp̄i fideles simus filij. Et quia homo habet ordinem ad deū a quo est. ad mundum in quo est. et ad pro ximum cum quo viuit et est. ideo in hac epistola quantum ad hec nos satagit ordi nare. Que quidē epl'a in quattuor scindit. Primo enim ordinat nos ad deum ⁊ quoniā partem nostri. s. scīm corpus vt ipsum ho stiam viuentem deo offeramus. in princi pio epistole. Secundo nos ordinat ad mū dum vt nos ei conformare non debeamus ibi. Et nolite ꝓfor. huic se. sed renouamini in nouitate sensus vestri. Tercio nos ordi nat iterū ad deum ⁊ in aliam partem nostri sc̄z ⁊m intellectū ne plus q̄ oportet et deceat sapiamus ibi. Dico eñ per gratiam dei q̄ data est michi omnibus qui sunt inter vos nō plus sapere q̄ oportet sapere. etc. Quar to ordinat nos ad prorimum vt vnus alte ri subueniat. ibi. Sicut enim in vno corpo re multa membra habemus. ¶ Primo er go apostolus ordinat nos ad deū ⁊m vnaz partē nostri sc̄z ⁊m corpus vt ipsum hostiā viuentem deo ofleramus. Et hoc est. Obse cro vos fratres id est per sacra aduro. Est eñ obsecratō petitio cum adiuratione vt p natiuitatem xp̄i et per mortem et similia. In quo apl's benignitas et humilitas de monstratur quia non imperrat sicut prelatus et dñs. sed obsecrat sicut frater et ser uus. cum tamen magnus esset prelatus et pre aliis apostolis. Sciebat enim q̄ animꝰ hominis melius ꝑ blanda deducitur q̄ ꝑ violenta trahatur Seneca Senotos⁹ est animꝰ hominis et naturaliter ꝑra ptātez recalcitrano facilius ducitur q̄m trahatur Unde superbos ꝑlatos qui aliter faciunt dñs increpat per. Ezechielem. xxx 4. c. di Cum austeritate imperabatis eis et cū po tentia et dispersi sunt oues mee. Sicut fe cit roboam filius Salomonis. ⁊ ideo popꝰ lus non acquieuit ei sed recessit ab eo ⁊ p̄z 3. Regū. xx. Obsecro inquā fratres Et per quid obsecro certe per misericordiam dei supplevobis factam Et sicut est admiratio non. solū per vnū bonum ⁊ per omnia bo na que christus nobis fecit que ōnis xp̄s mot⁹ misericordie nobis largitus est. Uñ ex misericordia nos fide illuminauit nos a peccatis absoluit. nobis dona et virtutes infudit in filios dei regenerauit. de ptāte dyaboli nos eripuit nobis celum aperuit et per mortem suam saluos nos fecit. Nō Titum. 3. Nō ex ope. iusticie que fecimus nos sed ⁊m suam misericordiā saluos nos fecit In quo ostenditur magnus feruor a postoli quando p̄ omnia bona nostra nos adiurat quando eñ feruenter desideram⁹ aliquid ab aliquo obtinere per illud quod magis amat eum adiuram⁹. Sic apostol⁹ per dei miam quam magis amare debem⁹ nos adiurat que magis apparuit. in eo q̄ sanguinem suum p̄ nobis fudit. Et ideo a postolus vt frangat corda nostra adaman te duriora adducit sanguinem christi q̄ si adamas sāguine hirci frāgitur multo ma gis corda nostra deberēt sanguine xp̄i frā gi. In cuius effusione consistit mia dei. Et quid obsecro Certe vt exhibeatis cor vra non corpora animalium sicut tudei ātiqui tus p̄s. xlix. Non accipiam de do. ⁊. ui. Ue stra dicit non aliena Sūt el aliqui qui de a lieno corio longam coriā facium Ro. 6. Sicut exhibuistis membra vestra ser. imū. et iniqui ad iniqui. ita nunc exhi. ser. iu. in sanctificationez Exhidete dico corpora ve stra hostiam deo per carnaliū desideriorū et operum mortificationem Gal. 5. Qui āt sunt xp̄i carnem su. cru. cum ui. et cō. Col. 3. Mortificate membra vestra que sunt su per terram. ⁊. Corū. 4. Semper mortifica tionem Jesu in corpore vestro circunferen tes. Et hoc iustum est quis ipse corpus su um in ara crucis hostiaz deo pro nobis im molauit. ¶ Nota q̄ ab hostia immolan da totus sanguis effundebatur iuxta al tare. Sic iuxta crucem christi que est alta re dei de quo edere nō habent ptātem qui tabernaculo seruiunt. Hebreoꝝ. xiij. De

be mos consumere in penitentia vitam carnis et sanguinis. Lu. ix. Qui vult venire post me abneget semetipsum. id est vitam carnalē et animalē. et tol. cru. suam et sequatur me Hal. ij. Xpo cōfixus sum cruci. Multi cōsumunt vitam suam in vtili labore sed nō iusta carnem xpi L hec autem hostia quinq debz habere. Primo debet esse hostia immolata per carnis mortificationē. Secundo debet esse viuens per charitatis feruorē. Tercio debet esse sancta per xpi sanctificationem. Quarto debz esse placens per hylarem oblationē. Quinto debet esse rationalis per discretionis circunspectionem. primū patet. ¶ Secundo debet esse hostia viuens per charitatis feruorem. Et hoc est. Exibete dico hostiaz viuentem scz per charitatem que facit opera viua cum sit forma virtutū. Et ideo qui non diligit manet in morte et facit opera mortua. Uel viuentem per fidem que per dilectionem operatur: quia fides sine operib⁹ mortua est. vt dicit Iaco. ij. Abacuth. ij. Justus in fide sua viuet. In veteri lege offerebatur hostia mortua Et hoc ē. recte et nō sine ratione quia de morte temporali transibit ad mortem eternam. scz ad carentiam visionis diuine. cui obligari erāt sed modo cessauit illa obligatio. et aperta est ianua ad vitam ergo viuens hostia a fidelibus vite debet offerri. ¶ Nota q quidam offerunt hostiam mortuam et non viuam. scz qui corpus suum in ecclesia dei vendicant sepeliri. et non cessant a peccatis. Corpus mortuū sepelitur in ecclesia et anima viua in inferno. Lu. xvi. Mortuus ē diues et sepultus in inferno. Item qui carnem suam affligunt siue per ieiunium siue per orationē. siue quocunq alio modo in peccatis mortali existentes. Item viri religiosi qui corpore sunt in claustro et corde et mēte in seculo. Tales inique et ex aduerso diuidunt: q: dant corp⁹ deo et animā seculo. Mors autem est separatio anime a corpore. et ideo cum alma sit in seculo per amorem et iugē meditationez corpus remanet mortuū in claustro quod offerūt deo. Quia vt dicit Augustin⁹ magis est ala vbi amat q vbi animat. Et talibus cum sint in continua morte est eis claustrum maxima pena et quasi carcer. ¶ Tercio debet hec hostia esse sancta et hoc tripliciter sm q sanctum tripliciter dicitur. Nam sanctuz vno modo idem est qō sine terra. Debet enim esse hostia nostra sine spe retributionis terrene. sed solum pza spe retributionis eterne. Ma. vi. Nolite thesaurisare vobis thesauros in terra. ꝛc. the. aūt vobis thesauros in celo. O deus quot sunt qui tibi seruiūt solum pro temporali mercede. et qui querunt solum bonas prebendas. et in omnibus spūalibus querunt solum temporalez mercedem Malachie. i. Quis est in vobis qui claudat ostia et incendat altare meum gratuito. Secundo sanctum idem est quod firmatum. Debet ergo hostia nostra esse firma et stabilis et perseverans quia non qui ceperit sed qui perseueraverit hic salvus erit Math. x. In cuius figura cauda alis semper debebat in sacrificio offerri. vt patet Leuit. iij. Tercio sanctum idem est quod sanguine tinctum. Debz enim hostia nostra esse tincta virtute sanguinis xpi. qz nisi sanguis xpi stillet super eam nichil valet. eo q non potest nos a peccatis mundare nisi in virtute sanguinis eius Hebre. ix. Sanguis xpi emūdauit conscientiā nram ab operibus mortuis. In cuius figura in veteri testamento omnia pene mundabantur in sanguine. et sine sanguinis effusione non fiebat remissio. vt dicit apostolus ad Hebreos. ¶ Quarto debz hostia nostra esse deo placens per hilaritatē vt libēter et nō cū tristicia et murmure hostiā immolem⁹ qz hilarē datorē diligit deus. vt dicit apostolus. ij. Cor. ix. Mat. vi. Cū ieiunatis nolite fieri. sicut ypocrite. ¶ Quinto debz esse discreta. Et hoc est. rōnabile obsequium vestrum supple sit per discretionē. per quam omnia perfecta et fructuosa redduntur Bernardus in epla ad carthusienses. Denuo sunt q alia corporis exercitia. sicut sunt vigilie et ieunia q alia huiusmodi que spūalia non impediūt sed adiuuant si cum ratione et discretione fiant que si indiscretionis vicio sic agunt vt vel deficiente spiritu vel languente carne spūalia impediantur. qui sic agit corpori suo tollit boni operis effectū spiritus affectū. primo exemplum. et deo honorē sacrilegus est. et horum omniū in deū reus Leuit. ii. Quicquid obtuleris sacrificij sale condies. Tamen cauendū est ne nimis de sale ponatur. Quidam enim nimis discreti sunt intrā vt nichil pene vel doloris velint sustinere. Et ideo Bern. subiungit ibidem Justum est caput quandoq dolere in feruito dei quod olim sepe laborauit in sancte seculi. esurire ventrem vsq ad ruinam qui sepe suppletus est vsq ad vomitum. ij

modus in omnibus tenendus est. Rationabile ergo sit obsequium vestrum. Et sic pz primum. ¶ Scdo nos ordinat apostolus ad mundum quatenus et conformari non debeam⁹ dicens. Et nolite cōformari huic seculo. Et hoc dupliciter. primo per amorem: qz amantem similat amato vt in illō transformetur Osee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. Sicut em calor disponit cerā vt fiat similis sigillo impresso. sic amor disponit animam vt amato sibi cōiuncto assimiletur. Et est tanta hec assimilatio et conformatio vt amator mundi mundus dicatur Jo. pri. Mundus eum nō cognouit. Propter hoc dicit Jo. i. cano. ij. c. Fratres nolite diligere mundum neq ea que in mundo sunt. In mundo sunt tria vt ibidē dr. s. concupiscētia carnis concupiscētia oculorum et superbia vite. Hec sūt mūdi q mūdani diligunt. s. diuitie. delicie. et honores. q̄ dilectores suos perdunt et derelinquunt saltē in morte. Secundo per operationē vt non conformemur actibus mundi quia mali sunt. peccatores sunt simee mundi: qz omnibus actib⁹ mundi meretur summope conformari. Et ideo non possunt eē hostia dei. In cuius figura in lege mādatur est q omne animal ambulans super manus vt sit mea sit immundum. nec de ipso possit fieri sacrificiū. vt pz Leuit. xi. Item sunt sicut camelion qui ad omnē colorem sibi appositum mutat. sic peccatores ad omnē impressionem mali quam habent siue per auditū siue per visum statim afficiunt ad illud et illud cogitant et desiderant Ezech. xxiij. Cūq vidisset viros depictos in pariete in eternum super eos concupiscentia oculorum suorum. ¶ Et nota q huic seculo nullo modo debemus cōformari cum sit animal mō struosum. Est enim illa bestia quam vidit. Johānes in apocalipsi que habebat septē capita cornua decem. et super cornua eius decem diademata et super caput eius nomina blasphemie. et similis erat pardo. et pedes eius sicut pedes vsi. et os eius sicut os leonis. Et habetur Apocalipsis. de cimotercio. Peccator qui mundus dicitur est bestia que ratione non vtitur sicut bestia dum non considerat finem suum. Septem capita sunt septē vicia que peccatori siue mundo dominantur. Vicia enī regnāt in mundo et non virtutes. Tot enim dominos. habz peccator quot vicia in eo regnāt Jo. viij. Qui facit peccm̄ seruus est peccati. Decem cornua sunt decem transgressiones decalogi quib⁹ pctōr deum impugnat. Decem diademata super cornua signant gloriam quam habent peccatores de suis peccatis. prouer. ij. Letantur cum malefecerint exultant in reb⁹ pessimis. Nolo vero blasphemie sunt verba quib⁹ peccatores se excusant et deum accusant dicentes omnia esse predestinata et ex necessitate venire. Per pardum vero qui est varij colores intelligantur duplicitatis varietates quia mundani aliud dicunt z aliud faciunt vnū habent in ore et aliud in corde Pedes vero similes habet vtso qui similes sūt manibus hūanis qz mūdani habent opera similia operib⁹ hominū sed non sunt sed potiꝰ sunt opera bestiarum. Sicut visus mel cōcupiscit z sequitur sine freno ita mundani concupiscūt et sequūtur dulcedinem temporalem vsq ad mortem. Os vero eorū est sicut os leonis feridum quia fetet corā deo et sanctis eius. ps. xiij. Sepulcrū patens est guttur eorū. Nolite ergo in quit apostolus huic seculo conformari sed reformamini scz p gratiam christi qui per peccatū deformati fuistis in nouitate sensus vestri vel mētis vestre secundum aliam litterā non in nouitate carnis sed mētis Anima em̄ que ad imaginē dei facta est imaginē dei i se deformādum peccat. Ephes. 4. Renouamini spiritu mentis vestre et induite nouum hominem scz christū. ¶ Nota q hec reformatio materialis fit quinq modis. M primo per mallcationem tribulationū et persecutionum ps. cxviij. Supra dorsum meū fabricauerūt peccatores. Sicut reformantur fabrilia. Et ideo necessariꝰ est ignis spiritus sācti in corde hominis reformādi. Malleare em̄ supra ferrum frigidū ranum est z penitus inutile. Piere. v. Nunquid fedebitur ferrum ferro ab aquilone. i. in frigore aquilonis Sic fuit reformatus Paul⁹ quādo dixit Actū. 14. Per mul. tribul. oportet nos in re. celorum. ¶ Secundo per subtractionem sicut reformantur sculptilia dum celte elevantur a lapide hoc est per paupertatem voluntariam que omnia superflua abscidit et dispergit pauperibus ps. cxi. Dispersit dedit pauperibus iusticia eius manet in seculum seculi Sic fuit reformatus. Zacheus qui ait Luce. nono. Domine ecce di. bo. meorum do. pau. z si quez de fraude. quadruplum. ¶ Tercio per additionem eius quod deest. Sicut reformantur domus z multa alia. Sic docebat dominꝰ reformari illum cui dixit. Marci decimo. Unum tibi deest. Vade que habes vende et da pau. hec est ergo reformatio et reno

natio fit per consilia. Implens enim precepta reformatur cōsilia super addendo. Sic reformati sunt apostoli Math.xix: Ecce nos reliq. omnia et se. ꝛc. ¶ Quarto per fusionē quando aliquid primo liquescit et postea funditur in aliquid. in quo formam recipit sicut campane. Sic oportet q̄ primo aliquefiat feruore deuotionis. Cantico. v. Anima mea liquefacta ē. Et postea ad formam recipiendam proficiatur quasi in modulum in aliquem bonum virum cuius formam accipiat et exemplum. Sic volebat reformari apostolus illos quibus dicit ad. Phil. iij. Imitatores mei estote et observate eos q̄ ita ambulāt sicut habetis formo. Sic volebat reformari Augustin⁹ qui estuabat estu incredibili quando iuit ad. Simplicianum vt proferret sibi quis esset aptus mod⁹ viuendi sic affecto vt ipse erat ad ambulandum in via dei in qua aut sic ibat. Propterea Petrus dicit prelatis. i. Petri. v. Non quasi dominantes in clero sed forma facti gregis ex anima. ¶ Quinto per appositionez dicentium colorum vt reformantur domus quando pinguntur. Duo autem sunt colores quibus reformari debemus. s. albedo mundicie et rubedo caritatis. Cant. v. Dilectus meus candidus et rubicundus. ¶ Sequitur vt probetur que sit voluntas dei. Ad hoc enim debet fieri ista reformatio vt probemus interiori sensu que sit id ē q̄ bona sit voluntas dei. Est enim bona quo ad declinationem a malo. bene placens quo ad operationem boni quod est in precepto. et perfecta quo ad impletionē boni quod est in cōsilio. Vel est bona in se. ea enim ipso quo deus vult aliquod bonū est illud beneplacens in deo dispositus per virtutes. et p̄fecta in beatis. Et sic patet secundum. ¶ Tercio apostolus ordinat nos iterum ad deum secundum aliam partem nostri scilicet secundum intellectum ne plus q̄ deceat sapiamus dicens. Dico autem id est affirmo et precipio et supra obsecrani et monui. Et cur hoc. Rūsio. Plus est in fide errare ꝛ periculosi⁹ q̄ in hostia offerenda vel in deordinatione ad mundum vel in quacunq; alia re. Et ideo dico. i. precipio per gratiam apostolatus mei que data est michi non meis meritis reddita. per quam sum gentium doctor. et apostolus constitutus in fide et veritate. i. Cor. xv. Gratia dei sum id quod sum. Precipio in quam omnibus qui sunt inter vos. i. omnibus fidelibus qui vobiscum sunt nō plus sapere q̄ oportet sapere. p̄ouer. xxv.

Sicut qui mel comedit multum non est ei bonum quia inflat. sic qui perscrutator est maiestatis opprimetur a gloria N

Et nota q̄ aliquis plus sapit q̄ oportet tripliciter. primo quando terminos transgreditur a patribus constitutos in his que fidei sunt. puta cuz nouas vult inuenire vel nouo modo ea que fidei sunt exponit. Contra quod p̄ouer. xxij. Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui. Secundo quando excedere nititur vires ingenij sui et questiones ad quas attigere non potest nititur disputare et reuoluere. Cōtra quod Ecclesiastici quarto. Altiora te ne quesieris. et fortia te ne scrutatus fueris. ¶ Tercio quando in discendis ordinem peruertit prius volens discere difficilia q̄ facilia Bern⁹. Medicus bonus ordinat de cibis. Si ordinē in cibis sumēdis non serues ipsos cibos naturaliter bonos tibi reddes non bonos. quod dicitur de cibis intellige de scientis. Hebreorum quinto. Facti estis quibus lacte opus est non solido cibo perfectorum autem est solidus cibus. qui pro consuetudine exercitatos habēt sensus ad discretionem boni et mali. Precipio ergo non plus sapere q̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem id est ad modum temperantie vt neq; excedas in nimium neq; coarteris in debitum. multa enim scire debem⁹. i. Cor. xiiij. Ignotās ignotabitur Osee. iiij. Quia scientiā tu repulisti et ego repellam te. Ebrius et nō sobrius reputaretur qui vellet volare. eodem modo non reputabitur sobrius qui nititur celestia perscrutari. Prouerbiorum vicesimo tercio. Prudentie tue pone modum. Similiter qui nollet surgere ad comedendum non sapiens sed stultus et peregrinus diceretur. sic qui nonvult aliqualiter discere que sunt fidei insipiens et non sane mētis diceretur primo Thimo. iiij. Attende lectioni exhortationi ꝛ doctrine. hec medita re. in his esto. ergo quilibet debet velle tātum sapere sicut vnicuiq; diuisit deus. i. diuisum dedit. mensuram fidei id est fidem illustratam illustratione maiori vel minori. secundum enim q̄ quilibet est illustratus in fide tantum debet velle sapere. Sapientie. vndecimo. Omnia constituisti in numero pondere et mensura. et potissime gratiarum suarū dono. Et sic p̄z tercū. ¶ Quarto nos ordinat apostolus ad proximum. vt vnus alteri seruiamus. Et ad hoc inducit quādā similitudinē ī corpore humano dicens. Sicut enī in vno corpore multa mēbra habemus omnia āt membra nō eundez actū habent sed diuersi actibus sibi innatez fungunt ut oculus enī videt pro pedibus ꝛ manib⁹ et omnibus aliis membris. Et lingua loquitur pro omnib⁹ membris ꝛ sic de aliis. Ita multi. i. omnes fideles vnū corp⁹ sumus in christo id est per christū. Gratia enim per christū nobis collata nos vnit in corpore mistico quod est ecclesia. Gala. v. Omnes vos estis vnū estis in Jesu xpo. Si gali āt sumus vel esse debemus mēbra ita q̄ alter sit mēbrum alteri⁹ illi subministrādo et adiuuando Ephes. 4. Supportantes inuicez in charitate. ¶ Et nota q̄ hec similitudo collligationis et subministrationis membroz corporis naturalis ad membra ecclesie qua sibimutuem debent seruire supportare et diligere sicut membra corporis naturalis attenditur quātū ad octo Si de hoc vis predicare require infra dominica. xj. post trinitatem in mortalitate sermonis de epistola. Et sic patet quartuz

¶ Dñica prima post octauaz epyphanie. De euangelio. Sermo. 18.

NUptie facte sūt in chana galilee Jo. ij. Quia tē p⁹ institutum ab ecclesia p̄ celebrandis nuptijs extat presens tō hodie in ecclesia euāgelium de nuptijs recitatur vt qualiter se habeant in matrimonijs cōtrahendis nuptiarum celebratores salubriter instruantur. Non enim omni tempore possumus nuptijs intendere celebrandis sin ecclesie institutā primo ab eadem multa tempora feriantur Nam ab aduētu dominic⁹ q̄ ad octauā epyphanie inclusiue celebrare nuptias nō debem⁹ Similiter a septuagesima vsq; ad octauas pasche etiam inclusiue et similiter a tribus diebus ante ascēsionem dominic⁹q; octauas penthecostes abstinendum est In hoc ergo euāgelio de nuptijs ser⁹ sūmarie cōtinentur. Primo ēm describitur conuiuium nuptiale in principio euangelij. Secūdo. ꝺclarantur cōiuratū persone ibi. Erat mater Jesu ibi. Vocatus est autē. Jesus et discipuli eius ad nuptias. Tercio ponitur colloquium maternale ad filium ibi Et defi. ui. ait ad Jesum Vinum non habent. Quarto subiungitur matris ꝛ fil⁹ ad ministros zuiuq; imperiū salutare ibi Et dixit mater Jesu ministris Quito ab architriclino qui gustauit aquā vinū factam bonitas vini asseritur specialiter. ibi. Ut autem gustasset architriclin⁹ aquam vinum factam ꝛc. ¶ Sexto inter signa Jesu hoc perhibetur initiale subinfertur insimul ex miraculo facto bonum subscutum fidei speciale ibi. Hoc fecit initium signorum in chana galilee ꝛc. Et crediderūt in eum discipuli eius. Primo ergo describitur conuiuium nuptiale quia nuptie facte sont in chana galilee id est in quodo vico siue villa prouincie galilee. Ubi nota q̄ quidam dicunt q̄ sponsi⁹ istarum nuptiarum fuit Johannes euāgelista. Sed hoc non est probabile secundum opinionem illorum qui dicunt q̄ iste nuptie facte fuerit post vocationem apostolorum inter quos fuit Johannes vt patet Math. xiij. Quia non est credibile q̄ post vocationem rediens ad ducendum vxorem qui vsq; tunc permanserat virgo. Secundum autem opinionem illorum qui dicunt q̄ he nuptie fuerūt facte ante vocationem apostolorum vel discipulorum que communior est credibile est q̄ iste nuptie fuerūt Johānis. et ideo tanq; consanguineum vocauit Iesum et discipulos eius supple futuros. Et ideo mater Iesu fuerat ibi. tanq; mater Johannis. quia vt dicunt erat filius virginis nutricius Et hoc est. Erat mater Iesu ibi. Vocatus est autem Iesus ꝛ discipuli scilicet futuri ad nuptias secundam opinionem. sed non futuri immo presentes secundum primam opinionem. Quicquid autem sit credendum est q̄ sponsus vel sponsa fuerit consanguineus vel consanguinea virginis: propter q̄s vocatus est Iesus et discipuli ei⁹. Christus autem voluit interesse nuptijs duplici de causa. Primo vt gloriam suā coram multis manifestaret. Secundo vt nuptias approbaret. contra manicheos qui nuptias dānant. ipsas igitur probauit p̄ Scītia sua ꝛ miraculo potentie sue. Et sic patet primum ꝛ secundum. Sequitur tercium. Et deficiente vino ꝛc. In quo ponitur colloquium maternale virginis: que plena visceribus pietatis compassa est verecundie sponsi in defectu vini. Et ait ad Jesum. Vinum nō habent. s. ministri ad propinandum et conuiuibendum. quod fuit signum paupertatis sponsi qui non potuit vinum sufficiens preparare pro tot conuiuas sed Iesus venit cum discipulis q̄ erāt pauperes Hic nota q̄ loco illius particule scilicet Iesus venit cū discipulis q̄ erāt pauperes alii libri habent. Sed pauperes alii venerunt pauperes autem quādo inuitantur ad bonum prandium in duplo comedūt ꝛ bibūt tanq; esurientes. et p̄teritā famē restaurare

volentes. Hic cadit exemplum marchiõis ferrarie qui dixit q̃ i capitulo ferrarie generali ferrarie celebrato biberunt fratres vinum pro duobus militibus militum. Hoc etiam fuit signum q̃ beata virgo de parẽtela coniugũ erat quia aliter non de defectu vini curasset quia eius defectum sumz reputauit. Dicit ergo Jesus non offensus vel arguens vel corrigens matrẽ cuius cõpassio grata fuit et vt per effectum patuit. Quid michi et tibi est mulier Mulier hic est nomẽ sexus et non molliciei. Ex hoc loco arguunt heretici q̃ christus nihil habuit facere cum virgine sed transiuit per eã sicut aqua per cannale. Dicunt enim q̃ attulit corpus de celo sed mentiuntur. quia idem Johãnes qui hoc dicit asserit q̃ ibi erat mater Jesu Dupliciter ãt hoc verbũ exponitur vno modo secundũ Crisc. sic. q̃d michi et tibi est mulier scilicet de defectu vini quasi diceret Cognitio istius defect' non pertinet ad me vel ad te sed ad illos q̃rum sunt nuptie qui debebant sibi de necessarijs prouidisse dumtte ergo primo vt ipsũ cognoscant defectũ et gratia tunc miraculi q̃ petis acceptior erit illis. Et ponit exemplum Crisc. de medico qui si se vitro offerret egroto non multum curaret egrot' de ipso sed cũ multis precibus egroti offert se ei tunc multam reuerẽtiam exhibet illi. Et hoc est quod sequitur Nondum venit hora mea. i. hora qua magis gratum sit et acceptum miraculum illis quibus postulas fieri nondũ adest quia nondum patet defectus vini. Non autẽ conditor tempoꝝ et horaꝝ subiectus fuit alicui hore vt quidam astrologi dicunt ymo omni tẽpore est hora sua operandi quod vult vt dicit Crisc. Sed tamen ex parte rei q̃ requirunt determinatum tẽpus et locum ac etiam quantũ ad homines vna hora cõpetentior est alia sicut hic vtilior hora faciendi miraculum erat post recognitionẽ defectus vini q̃ ante. ¶ Secũdũ vero Augustinũ sic exponitur. Quid michi et tibi mulier scilicet cõmune. i. quid habeo a te per qõ possum hoc facere. q. d. Tu petz fieri miraculum quia sponsus vel sponsa attinet tibi ſm carnem sed secũdũ carnem quaz a te sũpsi non possum facere miracula sed solũ mi ferias et mortem pati quod in cruce apparebit tũc eñ te matrem meam recognoscã ſm carnẽ et i carne quã de te sũpsi moriar et crucifigar et ideo te tũc discipulo cõmẽdabo Et hoc est dũ sequitur Nondum venit hora mea. i. non est tempus recognoscendi quid ex te habeo sed erit in passiõe euãgelio predicato Non hora necessitatis sed voluntatis spontanee in qua pati et mori disposui Jo. x. Nemo tollit animã meam. sed ego ponam eam Sic patet tertium. Et dicitur mater iesu ministris. Ecce quartum In quo mater et filius salubriter ipserant ministris. et primo imperat mr̃ dicẽs Quodcunq̃ dixerit vobis facite. ex quo patet q̃ beata virgo oino credebat q̃ filius suus esset miraculũ facturus. Et ideo secure dixit ministris. Quodcunq̃ dixe. vo. facite. &c. Erant aũt ibi sex in domo cõuiuij lapidee hydrie. i. vasa lapidea aquaria ad ꝓpitios quod est aquas ser posite scõm purificationem iudeoꝝ. et i deo erant posite ibi vt possent purificari immundi scõm modũ iudeoꝝ. vt si aliquis de cõiuijs aliquam immunditiam incurrisset scõm legẽ vt si tã gerat mortticinũ vel aliquod prohibitũ lauaretur in eis et fieret mũdus et sequitur Capientes id est capere valentes sangule metretas binas vel ternas metreta dicit a metron quod mensura, scõm cõsuetudinẽ terre aliqui eñ habẽt maiorẽ aliqui minorem scõm ysidorũ metreta est decẽ sextarioꝝ sextarius aũt cõtinet duas libras: et sic patet q̃ erant magna vasa que iesus fecit impleri. Unde ait ministris implete ydrias aqua. et impleuerunt eas vsq̃ ad summum Et dixit eis. Jesus iam facta mutatione. Haurite de hydrijs et ferte architriclino. Scõm augusti. Architriclinus est princeps trium ordinum mensurarum a se altitudine distantium. Uel ipsa domus sic disposita dicitur architriclinus et dicitur ab archos quod est princeps et dinũ dom' dic scõm augustinum non dicitur architriclin' princeps vel dominus conuiuij vel domus in qua erat conuiuium. sed prepositus ministrantium qui scilicet fuerat constitutus vt ordinaret conuiuium et etiam seruitores. Unde ponit questionem Crisc. di. Quare iesus precepit ferri vinum architriclino potius q̃ sponso vel alicui conuiue. Et respõdet q̃ ille cui committitur cura et ordinatio conuiuij non comedit vsq̃ post alios. et ideo salubrior et discretior est ad indicandum de vino q̃ conuiue qui iam sunt repleti de cibo et potu. Et ideo iussit dominus ferri illi vinum ex aqua factum vt veritatem cognitam alijs indicaret. Et tulerunt ministri. Ut autem gustauit aquam vinum factam. et nesciebat vndej esset illud vinum vocauit sponsum architriclinus mirans vini bonitatem quod secundũ genera

tem ordinẽ primo debuit ꝓpinari. et dixit eis credens q̃ ita fieri precepisset. Omnis homo primo. i. in principio conuiuij ponit bonum vinuz. s. in mensa. et cum inebriati fuerint. i. repleti cibo et potu tũc ponit illũ quod deterius est. i. minus bonum: quia ꝓpter opilationem medie cellule ex vapore vini. bonum vinũ non potest cognosci et discerni. Tu aũt seruasti bonũ vinũ vsq̃ ad huc. i. vsq̃ ad finem conuiuij contra generalem consuetudinem. Et ex hoc patz q̃ optimũ fuit vinum. Unde Crisc. Hoc generale in omnib' miraculis xpi q̃ semper ad nobilius germinantur q̃ natura possit facere Unde si restituit visum vel auditũ vel aliõ membrum melius facit q̃ natura prius fecerat vel facere posset. Pater etiam q̃ hoc vinum fuit rubeum sicut cantat ecclesia. Aque rubescunt hydrie qz sicut fecit illud vinum melius ita fecit pulchrius pulchri' est autem vinum rubeũ q̃ albũ. Pulchrius etiam claruit miraculum qz si album fecisset credidissent q̃ fuisset aqua aliquantulũ rubricata propter precedens vinum quod dixissent fuisse in vasis. Et sic patet quartũ et quintum. ¶ Sexto inter signa Jesu hoc perhibetur initiale. cum dicitur. Hoc initium signorum fecit iesus in chana galilee Non enim legit ante aliquod signũ fecisse Ex quo pat et q̃ in adolescentia sua nullus fecit signũ. Uel hoc dicitur primũ signũ publice et manifeste a Jesu factũ. Sed dicit primũ non simpliciter. sed primum quod fecit in patria illa. Et manifestauit gloriam suam id est deitatis sue potentiam. Et crediderunt in eum discipuli eius futuri scz quosdam. sed presentes scõm alios qui tũc credebant. sed tunc viso miraculo magis crediderunt. Et sic patet littera.

¶ De triplici matrimonio.

¶ Sicut patz in hoc euangelio agitur de nuptijs et matrimonio celebritas O Et ideo sciendũ q̃ triplex est matrimoniuz scz carnale inter virũ et vxorẽ. spũale inter animam et deum. sacramentale inter filiũ dei et humanam naturam siue inter xpm et ecclesiam. de quo dicit Apostolus. Ephe. v. Sacramentum hoc magnũ est ego autez dico in xpo et ecclesia. Primum ergo ẽ matrimonium carnale inter virum et vxorem cuius nuptie in presenti describuntur.

D Circa quod ad presens considerãda octo concurrunt scz necessitas. excellentia. varietas. effectus motuum conuersationum. separatiũ quo ad quid et separatiũ simpliciter. Primo ergo considerandum est de eius necessitate. est enim sacramentum necessitatis. Sicut enim baptismus ẽ sacramentum necessarium ad salutem iuxta illud Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit. &c. sic matrimonium est necessarium vniuerso licet non sit necessarium alicui homini. quia sine ipso mundus deficeret. Et ideo i veteri testa. erat in precepto Bene. i. Crescite et multiplicamini. &c. re. terram. Ex quo manifeste patet q̃ est bonum: quia impossibile est illud esse malum sine quo mundus esse nõ potest et quod deus precepit fieri Q Secundo videndum est de eius excellentia et bonitate. Excedit enim alia sacramenta quantum ad ser. primo quantum ad ꝓpetuitatem: qz primum ante oia sacramenta a principio mũdi institutum est vsq̃ ad finem mundi durabit. Scõo quantum ad locũ et ad statũ vbi et in quo fuit institutũ: qz in paradiso et in statu innocentie. Alia autẽ sacramenta in valle huius miserie sũt instituta et in statu corruptionis et peccati et, vt quedã medicine anime languentis vt patet in parabola de sanctato et samaritano. Quere in sermone. xiij post festum trinitatis. Tercio quantuz ad significationẽ quia significat matrimonium vel coniunctionẽ xpi cum ecclesia Ephe. v. Sacramentum hoc magnuz est ego dico in ecclesia et in xpo. Quarto quantum ad nobilissimam virtutẽ quã deus excellenter posuit ibi. s. amorem q̃ charitatem. Señ. ij. Quãobrem relinquet patrem et matrem adherebo. &c. vxo. sue. Propterea formauit deus mulierem de osse viri vt fortiter sicut se diligeret eam. Eph. v. Uiri debent diligere vxores scz vt corpora sua. Quinto quantum ad desiderium naturale qõ non põt esse malum. qz ostenderet malignam instituentis naturam qõ est impossibile. Omnis autez homo naturaliter desiderat matrimonij copulã vt perpetuetur in filijs. qz in se perpetuus esse non potest. Sexto quantum ad honorẽ quem xps matrimonio exhibuit. Nam matrem virginẽ voluit desponsari cũ non esset necesse vt de matre desponsata nasceret et ad nuptias inuitat' cũ discipulis suis iuit et ipas maiestatis sue ꝓsentia decorauit q̃ primũ miraculũ ibi fecit ꝓpter quod oẽs cõiugas lectificauit R Tercio videndũ ẽ de eius varietate q̃ attẽdit quãtũ ad quinq̃. Primo quantum ad discretionem personarum. quia a principio mundi vsq̃ ad moysen solum mater et filia sunt exceptę. ne mater cum filio vel pater cum filia/ in matrimonio iungerentur: quod patet

per hoc quod dicitur Gen.ij. Quapropter relinquet homo patrē et matrē et adherebit vxori sue. Ergo nec filius patrē nec mater filiū accipere poterat. Sed per legem moysi xvi. persone sunt excepte. s. mater et nouerca. socrus et nurus. filia et preuigna. soror carnalis. amita et matertera. neptis. s. filia fratris carnalis et sororis quia scz mater patris vel matris filia. filie. z filia filij. vxor patrui et auunculi. vxor fratris carnalis ut si in casu scz quando frater sine liberis moreretur. Et hec lex i populo dei vsq; modo durat. Sed gregorius papa ad supradicta addidit vt amicitie inter fideles longius protraherent et latius extenderent. Et fecit statutū vt vsq; ad quartū gradū inclusiue non possent matrimoniū ptrahere. primus gradus est frater carnalis et soror. Secundus filij ipsor. Tercius filij filior. Quartus filij nepotum. Et quia vnus papa potest tantū quantū alius. ideo super illo statuto Gregorij potest ali⁹ papa dispēsare vt frequenter videmus. In personis aūt a moyse exceptis dispensare non pōt. ¶ Secundo quantum ad pluralitatem et vnitatem vxorum. Nam a principio mundi vna fuit concessa vni. Erunt inquit duo in carne vna. Gen.ij: Quia vir z vxor quantū ad actum matrimonij ad equalia iudicātur: qr vir non hz potestatem sui corporis. sed vxor et econuerso. vt dicit Apostolus. i. Cor. vij. Sed Lamech cepit habere plures vxores. vt patet Gen.iij. Et quia totus mundus defluxerat ad pluralitatem vxorū propter quod genus humanū magis multiplicabatur. ideo deus permisit populo suo plures vxores habere vt magis multiplicarentur et crescerent. et hoc vsq; ad christum fuit concessum. qui eligens populum sp̄uālē et dimittēs carnalē reduxit cōiugiū ad primū statum. vt esset solū vnus vnius vxoris vir. vt magis spiritui vacarēt. quia vt dr Jo. vi. Spiritus est qui vivificat. caro aūt non prodest quicq;. ¶ Tercio quantum ad libellum repudij quem licebat dari in veteri testamēto vt pz Deutro. xxiiij. non autem in nouo Mat. xix. Quod de⁹ coniunxit hō non separet Similiter aque amarissime de quib⁹ habef. Nume. v. quas debebat bibere vxor suspecta viro de adulterio modo nec fieri debent nec bibi et vxorem suspectam non potest vir aliquo experimento probare. ¶ Quarto quantum ad meritum. quia in veteri testamento nō erat maioris meriti virginitas et continentia vidualis q̄ matrimonium. Aug⁹. Celibatus Johannis baptiste non prefertur nuptijs abrahe. tm̄ enim patriarche et prophete matrimonio merebantur quantum modo in virginitate et viduitate viuēte. Sed in nouo testamēto vtraq; est maioris meriti q̄ matrimonium. Nam statu matrimoniali redditur fructus triceſim⁹. viduali vero sexagesimus. sed virginali centesimus Mat. xiij. Dabit fructū. aliud centesimum. aliud sexagesimum. aliud triceſimū. Beda. Nunc aūt bona est castitatis continentia. melior continentia vidualis. optima perfectio virginalis. ¶ Quinto quantum ad preceptū et indulgentiam quia in veteri testamento erat sub precepto. Genesi. i. Crescite et multiplicamini et replete terrā. Modo aūt sub indulgentia cadit eius celebratio et abstinentia sub consilio. i. Cor. vij. Bonum est homini mulierem non tangere. Et infra. Propter fornicationem aūt v. vr. s. ha. Hoc aūt dico sm indulgentiam et non sm imperiū. Et infra. De virginib⁹ preceptum non ha. consilium aūt do. Et infra. Ego aūt parco si similiter nubat Et infra Beatior aūt erit si sic permanserit sm meū consilium. Unde modo pro magno bono consulitur homini in virginitate permanere: quia mulier innupta et virgo co. que dei sunt z quō placeat deo vt sit sancta mēte et corpore. Que aūt nupta est cogitat q̄ mundi sunt quomodo pla. viro vt ibidem dicit apostolus. Quarto videndum est de eo quod efficit coniugium. Et dicendum ē q̄ consensus expressus voluntarie et nō ficte vel coacte perverba de presenti vel per nutum si sit mutuus efficit matrimonium. carnis aūt copula ipsum consummat. Alia aūt que precedunt vt promisso de accipiendo sunt sponsalia nec efficiūt matrimoniū similiter que comitantur vt missio anuli que est signum matrimonij et instramentū et omne alia que obseruantur in matrimonio sunt quedam solennitates matrimonij et non efficiunt matrimonium. Consensus aūt ille est in cohabitationem perpetuam. et in copulam carnalem. ¶ Quinto videndum est quid debeat mouere ad contrahēdum et qualis vxor debeat queri S Ad quod dicendum est q̄ tris dūt mouere ad contrahendūz scz proles. vt habeantur filij qui sancte nutriantur et efficiantur filij dei. et per consequēs vite eterne. Quia si filij z heredes. Roma. viii. Secūduz ēvt fornicatio vitet. i. Co. vii. propt fornicationes vir. suā habeat. z vna q̄q; vir. suū. qr melius est nubere q̄ vri vt ibidem dicitur. Terium est quia nemo sibi cum esset inimicus obsecutus. quia nemo sibi satis est. Gen.ij. Nō est bonū homini esse solū faciam⁹ et adiutoriū simile sibi z eccle. xxxvi. Ubi non est mulier ingemiscit egerr. Est em̄ homo animal naturaliter sociale. ¶ Ad secundū dicendum q̄ eorū qui vxores accipiunt quidam sunt lasciui et vani et hi in vxoribus nō querunt nisi pulchritudinē vt suā adimpleant voluptatem. Quidā sunt auari et cupidi et ibi nō querunt nisi diuitias. Quidā sunt sapientes z discreti et hi querunt principaliter vxores bonas. Primi stulte faciunt. quia vt plurimum pulchritudo in muliere periculosa Ut quidam philosophus de hoc querit si vir debeat ducere vxorē turpē aut pulchrā Et respondet q̄ pulchra cito adamatur turpis autem facile continetur Difficile est autem custodire quā oēs amant sed molestus est possidere quā nemo dignatur habere. minori autē miseria deformis habetur q̄ pulchra seruetur. Et ideo nec nimis turpis nec nimis formosa vxor querenda est z pl⁹ turpis q̄ nimis formosa. Secundi scz cupidi imprudenter agunt. Unde Crisō. Tu iuuenis quando vxorem ducere vis. noli querere diuitez sed bene morigeratā quia boni mores frequēter acquirunt diuitias diuitie aūt bonos mores nunq̄ fecerunt. Propterea querit Theofrastus phūs q̄d sit melius ducere vxorē pauperē vel diuitē Et respondet q̄ pauperē alere difficile est diuitem ferre tormentū est. diues em̄ magnam arrogantiā habet in domo. Et ideo vt dicit Salomon Prouer. xxi. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cū muliere litigiosa et in domo communi. Tercij autē scilicet sapientes optime faciunt qui querunt in vxoribus sapientiā et bonitatem. qr sapiens mulier edificat domum suam/ insipiens vero extractā manibus destruet vt dicit Prouer. xiiij. z Eccles. xxvi. Sicut sol oriens in mūdo in altissimis dei sic mulieris bone species in ornatū domus suc. Unde in quibusdam terris est consuetudo q̄ cereus accensus ponitur in manib⁹ sponse dum intrat domum viri. Et iterum in eodem. xxxi. Qui possidet mulierem bonam inchoat possessionem. Unde in quibusdam terris sportarius plenus frumento in manibus sponse dum intrat domum traditur quod ipsa spargit per domum in signum abundantie. Et ideo Eccles. xxvi. dicitur Mulieris bone beatus vir. Non dixit mulieris diuitis vel pulchre. Habere ergo bonam vxorem est donum dei. Prouerbio. xix Domus et diuitie dant a parentibus. dño aūt ppria vxor prudens. Beat⁹ ergo vir qui inuenit vxorē bonā et infelicissimus qui accipit malā. Et nota q̄ bonitas puelle cognoscitur in moribus. z si habet honestos et probos parentes et maxime matrē. Unde qualis pater talis filius et quidam de meretrice puta q̄ sit sua filia puta z Crisō. Debet em̄ puella esse timorata et verecunda sine quibus parata est ad oē malū Sexto videdū est quomō vir z vxor debēt conuersari. vt eor⁹ matrimoniū sit deo acceptum et fructum triceſimū mereantur. ¶ Ad quod dicendum q̄ sex modis debent adinuicē conuersari prout ex hoc euangelio colligitur. primo debent amabiliter conuersari vt vnus coniugū diligat alterū sicut seipm. Ephe. v. Singuli autem vnusquisq; sicut seipm̄ sic et vxorē diligat. Et hoc innuitur quia he nuptie dicunt facte in chana galilee que interpretatur zel⁹ zelus aūt est intensus amor viri ad mulierem. Unde zelotipus vocat qui nimis diligit vxorē. debet aūt zelus esse tēperatus. quidā autē nimis excedūt in zelo vxorum et econuerso. quidā nimis sunt remissi nichil zelantes vxores nec vxores viros sed virsq; est malum. Debet etiam zelus siue amor esse precordialis et singularis vt ex corde se diligāt et nullū alū tantū. et hoc signatur per annulum qui mittit in digito sponse qui debet esse vnus et singularis z debet mitti in digito quarto in quo est quedam vena que respondet corde. Quidā autem multū deficiūt et a precordiali z singulari amore vxorū et econuerso vxores. ¶ Secundo debent conuersari cum timore dei. qr q̄ sine timore dei matrimonio vtuntur z cōmiscent vt insensata iumenta disbolus habet ptātem super eos. et eorum matrimonium non est ad salutē sed ad pniciem vt angelus Thobie iuniori dixit. vt patet in septem viris quos oēs diabolus interfecit. vt patet Thobie. z. Et ideo multum timere debent sponse facere moluss z facturas et alia que matrimonio aduersantur: z marime deo displicēt. qr per hoc diabolus accipit potestatez super eos. Et hoc innuitur q̄ erat ibi mater Jesu. s. salutis. mater salutis est timor dei. ¶ Tercio debent conuersari salubriter vt vnus iuuet alterum et confortet ad salutē. quod ostendit Apostolus. i. Chorintiorum. vij. dicens. Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidem. z sanctificata est mu-

lier infidelis per virũ fidelem. Sicut enim vnus unat alĩ in corporalibus. ita debet iunare in spĩalibus. ve ergo illis que sunt causa perditionis virorũ et ipsos unant pdere. Et hoc innititr per hoc q ibi fuit iesꝰ id est salus. Quarto debent cõuersari concorditer vt vnus concordet cum altero i bono. Ecclesia. xxv. In tribus beneplacitũ est spiritui meo q̃ sunt probata corã deo ⁊ hominibus. concordia fratrũ. amor ꝓximorũ et vir et vxor sibi bñ consentientes. Et nota q dicit bene consentientes. quia in nullo malo vnus debet alteri consentire. Hoc notat per hoc q ibi fuerunt discipuli Jesu quibus erat vnũ cor et anima vna in domino vt dicit Actuũ. iiij. Si ergo litigiose viuant magna pena est ꝓuer. xix. Tecta iugiter pstillantia litigiosa mulier. Quinto debent cõuersari patienter vt vnus eoꝝ supportet defectũ alterius et patienter toleret. Epheſe. iiij. Supportantes inuicẽ in charitate Gala. vj. Alter alteri onera portate et sic adimplebitis legẽ xpi. Ubi de Socrate legitur q duexores eiusdem habuit et valde concitate verberauerunt eũ. ⁊ ipse egrediens domũ sedit extra iuxta murũ domus et vxores proiecerunt aquam putridam super eũ qui ait. sciebam q post tempestas debebat sed pluuia et abscessit. Multi enim valde defectuosi sunt et tamen modicum defectũ vxorum tolerare nõ possunt Et nota q mulier est formata de costa pectoris viri ⁊ non de pede. qz non debet supeditari vt famula sed teneri vt socia. Et maxime coniugibus est virtus patiẽtie necesseria quia matrimonium multa incommoda et aduersa circunstant. i. Thoz. vũ. Tribulationem tñ carnis habebunt huiusmodi. s. coniuges Jn cuius signũ in quibusdam terris scutum portatur ante sponsam quando vadit ad virum. et vir collaphis ceditur quando subarrat sponsam. Et hoc innitur q in coniuncto defecit vinum. et coniuges patiẽter tulerũt nec murmurasse leguntur Multi statim murmurãt propter quẽcunq defectum et maledicũt illi qui matrimoniũ procurauit. Costra ꝺs Sapien. i. Custodite vos a murmuratione que nichil prodest. Sexto debent conuersare honeste et caste vt eorum concupiscentia tota infra claustra matrimonij restringatur et seipsis sint contenti nec alios nec alias concupiscant. Debent etiam honeste seipsis vti et solum naturali modo. i. Coz. vij. Uir vxori debitum reddat. et similiter vxor viro. et nolite fraudare inuicem nisi ex consensu forte vt vacetis orationi. Non enim in omni tempore debent cõmisceri. sed in solẽnitatibus debent orationi vacare mestrua seu et vbi fluxus ille mulieb̃is adest debent abstinere. Hoc innititur per hoc q aqua in vinum conuersa est. Tũc in matrimonio aqua quẽ est fluxibilis in vinũ quod est restrictiuum conuertitur quando concupiscentia carnis que valde fluxibilis est restringitur et intra claustra matrimonij coartatur vt solum ad inuicem et nulli alij velint penitus commiscẽri. Septimo videndum est de separatione coniugum quantum ad thorum et cohabitationem.

U Et dicendum q talis separatio duobus modis fieri contingit. Primo ex vtriusq consensu. vt quando vnus vel ambo consentiunt penitentiam agere et aliquaꝫ religionem intrant vt dicit apostol. i. Corinth. vi. Nisi inquit ex consensu vt vacetis orationi. Secundo ex culpa vnius eorum vt quando alter eorum fornicatus est. et potest, probari tunc enim reliquus coniugum potest ab eo separari. Si autem ambo fornicati sunt non possunt ab inuicem separari. quia qlibet est in culpa. nec vnus contra alium hz̃ bet ius querele. Hoc idem accidit in fornicatione spirituali que committitur recedendo a fide. vt si alter coniugum efficiatur hereticus. quia tunc potestatem super vxorem perdit et econuerso vxor super virũ. Octauo videndum est de totali cõiugũ separatione: ita q vterq̃ non possit alteri copulari. X Et dicẽdũ q tale diuortiũ potest in duodeci casib̃ celebrari. qui in his versibus continentur. Error conditio. votum cognatio crimen. Cultus disparitas. vis. ordo. ligamẽ honestas Si sis affinis. si forte coire nequibis. Hec dirimũt facta et impedũt facienda. Primo ergo casus. est error persone. vt si consensi accipere filiã petri iuniorẽ ⁊ ipse dedit maiorem sicut fecit Laban Jacob vnde iacob de mane cognita veritate poterat dimittere. Ziaz propter scandalum autem bonum est facere sicut Jacob. Secundus casus est error conditionis quãdo sc̃z vxor creditur esse libera et est serua et econuerso de viro sc̃z error qualitatis vel fortũe nõ impedit. vt quando creditur esse virgo vel sapiens vel sana vel diues vel huiusmodi. et hoc non est. et simile est de viro. Tercius casus est votũ solẽne quod per susceptionem sacri ordinis vel per ingressionem religiõis solẽnisatur. sed votum simpler licet impediat contrahendum tamen non dirimit cõtractum non tamẽ potest debitũ petere licet possit reddere qui hmõi votum simpler fecit. Quartus casus est cognatio spũalis que contrahit in baptismo et cõfirmatione vt quando tenes filiam alicuꝰ ad baptismũ vel cõfirmationem tunc illam tu nõ potes accipere nec aliquis filioꝝ tuorum in vxorem et si sit masculus quem tenuisti non potest accipere aliquam filiarũ tuarũ et, simile est de cognatione legali scilicz de filio adoptiuo. Quintus casus est crimen puta quando vir ãteq̃ esset sua vxor sed vxor alterius promisit q si moreretur vir eius acciperet eam in vxorẽ vt fornicaretur, cum ea et postea fornicatus est cum ea et maxime si vnus vel ambo postea machinati sunt in mortẽ viri prioris vel vxoris. mechi. Sextus est disparitas cultus qz inter xpianũ et quãcunq aliam nõ baptisatam non potest esse coniugiz̃ cuz baptisatus sit tanua sacramentoruꝫ. Et similiter si aliquis infidelis cõuertatur ad fidem et vxor nollet conuerti potest accipere aliam vxorẽ et similiter est de vxore quia non est cõuentio lucis ad tenebras neq̃ christi ad belial vt dicit Apostolus. ⁊. Corum. 6. Septimus casus est vis vt quando aliquis timore coactus accipit aliquã si enim postea quando est in tuto non consentit potest dimittere eam quia matrimonia debent esse libera. Octauus casus est sacer. ordo a pud latinos tantum sed non apud grecos Nonus casus est ligamẽ alicuius religionis cui per obedientiaz est ligatus.

Decimꝰ est iusticia publice honestatis que contrahitur in spõsalib̃ qui apaelia desponsata um per verba de futuro nunq̃ potest nubere alicui de parentela illius vsq̃ ad quartam generationem inclusiue ni si contingat illum mori vel aliter impediri vt non accipiat eam et econuerso de viro. Undecimus casus est affinitas siue parentela vsq̃ ad quartam generationem in clusiue. Duodecimus casus est impotẽcia coitus vnde quando vir propter male ficium vel propter frigiditatez vel propter quodcunq aliud impedimentũ non potest cum vxore coire tunc possũt separi si volũt Possumus autẽ addere vnam alium casum qui est mors que matrimoniuz̃ separat. Si enim resurgeret vir non teneretur mulier recipere eum et sic patet de matrimonio carnali Secundum est matrimoniũ spirituale inter deum et fidelem animam quod celebratur in baptismi collatione tunc enim anima abrenunciat dyabolo et pompis et fidei a nullo subarratur. quia deum ei in deum credere. se profiteretur et veste polimita et talari sc̃z virtutũ et dono ꝓfusci quevestis nuptialis a christo dicit Math. xxij. inducit et ornat. Ubi beata agnes ait. Anulo suo subarrauit me et immẽ. mo. ornme. Osee Sponsabo te michi in fide Et tũc deus inseparabiliter per gratiam eidẽ coniungitur donec fidẽ sponso sponsa seruat. Unde iuitus ab ea separatur. Hoc matrimonium per penitentiã reconiungit et reficitur si fuerit per fornicationẽ cũ diabolo qui in omni peccato mortali admittit per diuortiũ separatum. Osee. ij. Sponsabo te michi in iusticia et iudicio. i. in penitentia in qua hõ facit opera iusticie et seipsum iudicat vt a dño non iudicetur. Hiere. iij. Tu fornicata es cũ amatoribus multis. tamen reuertere et ego suscipiã te. Jbidẽ. xxxi Jn chari ppe. di. te. ⁊ ideo attrari te mi. Nũq̃ ei ala rediret ad deũ nisi traheretur ab eo Hoc matrimoniũ in religionis assumptiõe perficit in qua alia species alius deo cõiungitur et magis obligatur eidem. Sicut enim in matrimonio carnali mulier relinquit patriam et patrem et totam suam spem ponit in viro suo. sic in ingressu religionis homo relinquit patriam et parentes et totum mũdum et ad deũ confugit et sub eius spe et protectione imposterum viuit Hiere. xvij. Benedictus vir qui confidit in domino et erit dominus fiducia eius. Item sicut spõsa dum vadit ad virũ induit nouas vestes: sic intrans religionem induit nouum vestimentoꝝ genus quod ad humilitatis et penitentie indicium sancti patres sanxerunt et instituerunt. Item sicut sponsa stat deum ceps sub preceptore viri et quicqd habet possidet cõmune cum viro et ab omni alio homine continentiam promittit. sic intrãs religionem promittit obedientiam prelato loco dei et michil potest deinceps ꝓpriũ possidere. Debet etiam manere in ꝓpetua castitate. Jn his tribus obedientia ab renunciatione proprij et castitate perpetua hoc matrimonium substantialiter cõsistit. Et sic ptz q matrimonium celebratur in baptismo reparatur in penitentia. et perficitur in religione tue obseruata. Et nota q in matrimonio spũali debent tria bona sicut in carnali matrimonio inueniri q̃ sũt fides proles et sacramẽtũ, fides vt alia ꝺdẽ seruet deo quam in baptismo promisit et nunq̃ per peccatum mortale cum dyabolo fornicetur. quod non facit anima peccatoris. Jsaie. xxviii. Z facie tua dñe concea

pimus et quasi parturiuimus et peperim⁹ spiritum id est bonos spirituales. Itē debet ibi esse sacramentum vt nunq̄ a deo separetur Osee.ij. Sponsabo te mihi in sempiternum Jo.xv. Manet in me quasi si quis in me non manserit mittetur foras. ¶ Et nota q̄ hoc matrimonium spirituale celebratur t in chana galilee id est i celo transmigrationis. cū deuictis ad virtutes et de mundo ad celū transitur. tunc enim anima deo coniungitur tanq̄ sponsa. Item in hoc matrimonio est iesus id est salus anime et vite. In nullo autem alio contubernio inuenitur salus in matrimonio et contūctione anime ad deum et omnia salutifera ad hanc salutem ordinantur/ propter hoc ēm factus est mundus. factus est homo et facta sunt omnia. Jo.i. Omnia propter ipsū facta sunt et sine. ꝛc. id est propter salutem quem in ipso constituit/ quia ipse est initium et principium omnium. Jesus enim saluator et salus interpretatur. Item ibi est mater iesu id est mater salutis. scilicet timor dei castus et sanctus per quem homo declinat a malo et facit bonum. De primo Prouer.xv In timore domini declinat omnis a malo. De secundo Ecclesiastici. xv. Qui timet deū faciet bo. Et ideo q̄ sine timore est/ iustificari non poterit. vt dicitur in eodem. Recte ergo timor dicitur mater salutis quia peccatum excludit et bonum operatur in quo salus consistit. ¶ Itē sunt ibi duodecim discipuli id est duodecim virtutes que fuerunt in discipulis. Nam ibi est primo fides apostolica que perfecte in apostolis fuit. Mathei. xvi. capitu. Tu es christus filius dei viui dixit Petrus similiter omnes apostoli dixerunt. Hoc enim matrimonium in fide celebratur vt dictum est Secundo est ibi spes apostolica. Johānis vi. Domine ad quem ibim⁹. q. d. Spes nostra in te est. Sic anima deo coniuncta totam spem ponit in deum et ipsum sequitur puro corde. ps. In te domine speraui non confundar in eternuz. Tercio ibi charitas apostolica Johannis. xj. Eamus et nos vt moriamur cum ipso. Sic anima deo despōsata super omnia diligit deum et omnia diligit propter ipsum sicut sponsa diligit virum et omnes consanguineos viri. Quarto est ibi obedientia prompta que fuit in ger apostolos. quia statim ad vnius vocis christi iussionem secuti sunt eum. vt patet. Mathei quarto. Sic anima deo copulata obeditionibus p̄ceptis dei sicut bonavrotito. Luce septimo. Dico huic vade t vadit/ et seruo meo fac hoc et facit. Quinto est ibi eleuatio mentis a terrenis et cōuersatio celestis que fuit in apostolis Philip. Nostra conuersatio i celis. Sic anima deo despōsata habitat in celestibus vbi est spōsus suus. quia vt dicit Augusti. Anima est potius vbi amat q̄ vbi aiat. Qt ergo sponsus suus quez super omnia diligit est in celo/ ideo/ ipsa per spiritū sanctum eleuatur ad celum Ezechielij. Eleuauit me spiritus inter celum et terram. Sexto est ibi plena iusticia per quā apostoli oibus que sua fūt reddiderunt: ideo honorē sibi ipsis sancti tatem/ et proximo ob sequiū et bonā voluntatē. Sic anima deo cōiuncta reddit deo q̄ dei sunt et cesari que cesaris sunt. Ro.xiij. Reddite oīous debita cui tributū tributū cui vectigal. cui honorem honorē. Septimū in ueniret a sponso debitis obligata non reduceret eā. Septimo est ibi abūdātia spes que fuit in apostolis Actuū. ij. Repleti sūt oēs spiritusancto. Sic anima deo coniūcta ex quo scit christū sponsum suū esse iurta illud Johā. iiij. Spiritus est deus. nitimur quātū potest spūaliter viuere et in spiritū transformari et spūalibus abūdare. Debz etiā matrimoniū spirituale sicut et carnale in abundātia celebrari. Sal. v. Spiritum. et de. carnis non perfici. Octauo est ibi fortitudo siue patientia firma que fuit in apostolis Luce. x. Ecce ego mitto vos sicut ones in medio lupoꝝ. In eodem. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sic anima deo coniuncta ꝓpter nulla aduersa que sponsus permittit euenire separatur ab eo Romanoꝝ. viij. Quid nos separabit a charitate christi/ quasi diceret nichil. immo reputat se beatā si pro amore sponsi patiatur aliquid aduersi. Actuū. v. Ibant apostoli gaudentes cōspectū. qm̄ digni sunt pro nomine iesu cōtumeliā pati. Nono est ibi edificatio primorum que fuit in apostolis Mathei quinto. Vos estis lux mundi. Sic anima deo coniuncta propter amorem spōsi edificat verbo et exemplo vt propter ipsa ab omnibus ametur Romanorum. xij. Prouidentes bona non tantum coraz deo sed etiam coraz hominibus. i. Thimoteo. quarto. Exemplum esto fidelium in verbo in conuersatione in charitate in fide in castitate. Decimo est ibi victoria plena de inimicis que fuit in apostolis. Luce. x. Reuersi sunt autem. lxxij. discipuli di. Domine ecce demonia subiiciuntur nobis in nomine tuo. Sic anima sponsa dei omnes persuasiones diaboli/ superat resistendo

bus ei persuadet vt per peccatum mortale secū fornicetur Jaco. 4. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Unctē enim mundum ipsum odiendo et fugiendo quia sponsum suum christum occidit vicit etiam carnem ipsam macerando et damando quia a deo sponso suo ipsam retrahere nititur. i. Cor. ix. Castigo corpus meum et in seruitutem redigo. ¶ Undecimo est ibi concordia et vnitas animoꝝ q̄ fuit in apostolis Actuum 4. Erat illis cor vnum et anima vna in domino. Sic anima sponsa dei vnū est cuz deo et habet cum ipso idem velle et idem nolle. Et ideo omnia mandata eius impletp̄ Ad omnia mandata tua di. i. Cor. vi. Qui adheret deo vnus spiritus est. ¶ Duodecimo est ibi communio rerum sicut in apostolis fuit quibus erant omnia communia et distribuebatur vnicuiq̄ prout opꝰ erat vt dicitur Actuū. 2. Sic anima spōsa christi omnia hz communia cum deo t ideo penitentibus se ex parte dei bona sua largitur que ipse in persona illorum se recipere profitetur Mathei. 25. Quodvni ex mi. me fecistis mihi fecistis. ¶ In hoc matrimonio debet anima sponsa christi habere hydrias aque id lachrimas oculoꝝ t cordis vt eis sepe lauetur ne spōso turpis appareat 4. Regum. 5. Unde lauare septies in iord. pā. vi. Lauabo per singulas noctes lectū meum ꝛc. Sic lauit se magdalena et peꝛr Et ideo sponso innumerabiliter placuerūt Aque istius matrimonij id est aduersa et tribulationes et tristicia que in hoc matrimonio contingerint conuertetur in vinum optimū gaudij et cōsolatiōis. Jo. xvi. Tristicia vestra vertetur in gaudium et pā. 5. Transiuimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium Et sic patet de matrimonio spūali. Tercium est matrimoniū sacramentale inter filium dei t humanam naturam q̄ fuit initiatum in patriarchis et prophetis quando deus iurauit Abrahā et Dauid q̄ de semine ipsoꝝ carnem sumeret pā. cxxxi. Juravit dominus dauid t nō frustrabitur eum de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Tunc fuere istius matrimonij sponsalia celebrata. Fuit aūt ratificatum in gabrielis archangeli missione tunc enim ratum et acceptum est factuz tam ex parte dei ad cōsummandum matrimonium angelum mittētis q̄ ex parte virginis que vices humane nature gerebat consētientis Consummatum vero fuit dū filius dei hūanā naturā id est animā t carnē in vtero/ virginali tanq̄ in thalamo/ in vnitate persone sibi vniuit et copulauit vt essent duo in carne vna id est diuina et humana natura i vna persona filij. dei. Sicut in matrimonio carnali sunt duo in vna carne scz generanda. Uterus ergo virginalis fuit istius connubij thalamus. vt dicit Ere. pā. xviij. Ipse tanq̄ spōsus procedit de thalamo suo. Fuit autem hec sponsa in domum viri introducta in xpi ascensione. Tunc enim humana natura ad dexteram dei patris ē pariter collocata tanq̄ dilecti sui sponsa. Et nota q̄ incarnatio dei dicitur matrimonium propter septem que requiruntur in fra secunda dominica post festum trinitatis in primo membro sermonis de euangelio.

¶ De epistola. Sermo.xix.

Habētes donationes secūdum gram que data est vobis differētes ꝛc. Ro. xij.. Intellectus huius epistole dependet ex superioribus scz ex epistola precedentis dñice que immediate supra hāc ponitur. In qua ostēdit apostolus q̄ oēs xpiani sicut ad inuicem mēbra corporis naturalis sibi inuicem subministrant in operationibus suis. ita fideles debēt gratijs sibi datis mutuo subuenire. Et ad hoc in presenti epistola apostolus fideles inducit. que quidem epistola scindit in tres partes. Primo docet quō superiores. s. qui hñt aliquā excellentiam respectu aliox et gratiaz specialē debent illā gratiam aliis ministrare. ibi. Habentes donationes. secundo oñdit quomō equales se ad inuicē debēt habere. ibi. Dilectio sine simulatione. Tercio ostēdit quomodo etiā ad inimicos debemus benignam demonstrare. ibi. Benedicite persequentibus vos. ꝛc. ¶ Primo ergo docet quō superiores scz qui habent excellentiā aliquam respectu alioꝝ et gratiam specialem debet illā aliis ministrare: quia sicut vnum mēbrum ministrat aliis bonū suum sic fideles debent adinuicē facere. Et hoc est. habētes dona. ꝛc. differentes id est dona differentes. dico habentes fm gratiam que data est vobis Mathei. x. Gratis accepistis gratis date. Omnis enim bona sunt a gra dei. Sicut is sup. membra dei ad inuicē id est in diuersis donis a deo vobis gratis collatis sitis sicut membra corporis que membra bona sua sibi adinuicem coniungunt et sibi mutuo seruiunt A Et enumerat hic septem dona. Primum est prophetia in dicendo occulta vel futura. Et

hoc est. siue prophetiam sup. habeatis. et hoc fm rōnem fidei. i. fm q exigit fides illoz quibus prophetatur et qui prophetāt et habent donū propheticū id ē siue habeatis p̄ophetiā propter fidem vestram siue propter fidez illoz quibus prophetatis. sitis membrum alter alterius in prophetando que decent. Et nota q̄ a dono prophetie incipit: qz in primitiua ecclesia credentes accepto spūsancto prophetabant et accipitur prophetare pro futura p̄dicere vel occulta reuelare. ¶ Secundum est ministerium in sacramenta ecclesie ministrando. Et hoc est siue ministerium habeatis sitis membrum in ministrando. s. sacramenta inferiorib⁹ ptis. Cor. xij. Sic vos existimet homo vt ministros xpi et dispensatores misteriorum dei. ¶ Tercium est doctrina in ignorantes docendo. Et hoc est. siue qui docet. i. docere est aptus sit membrum in doctrinam illam alios amministrādo. Prouer. xi. Qui abscondit frumēta maledicetur a populis. benedictio aūt super caput vendentium. Dañ. xij. Qui ad iustitiaz eruditi multos quasi stel. in per. eter. ¶ Quartum est exhortatio ad consilia implenda. Et hoc est. qui exortatur id est qui habet gratiam exhortandi id est inducendi per efficax verbum et sanctam vitā suā alios ad maiora scz consilia. Titū. ij. Hec loquere et exhortare. ¶ Quintum ē abundantia rerū ad necessitatem pauperū subleuandam. Et hoc est. qui tribuit id est qui habet vnde tribuat elemosinam corporalē pauperib⁹ sit mēbruz in simplicitate dādo illam id est solū pro vita eterna nichil aliō querens in elemosina Prouer. x. Simplicitas iustoruz dirigat eos Math. v. Nesciat sin istra quid faciat dextera tua. ¶ Sextū est eminentis status ad alios gubernandū Et hoc est qui preest. s. alijs per gratiā prelationis et regiminis p̄sit ē sit membrū in solicitudine ē primo sui. ij. Thi. ij. Solicite cura te ipsum probabilem exhibere deo operarum inconfusibilē. ē postea alioz. Ps. cxx. Ecce non dormitabit neq̄ dormiet qui custodit israhel. B Et nota q̄ triplex est sollicitudo. Prima est munda ne curiositatis que phibetur Mathei. xvi Nolite solliciti esse di. quid manducabim⁹ aut bibe. Secunda est mundane infirmitatis que indulgetur. i. Corinth. vij. Qui cum vxore est sollicitus est que sunt mundi quō placeat vxori. Tercia est diuine circunspectionis scz sollicitudo eorum que ad deuz spectant pro se et pro alijs. de qua hic dicitur et prima Corin. 7. Qui sine vxore est sollicitus est que sūt dei et quomodo placeat deo. Et prelatis contemplatiuis p̄cipit. 2. Thi. 2. Sollicite cura teipsū ē. vt supra. Septimū est miseratio ad miseris compatiendum Et hoc est qui miseretur. i. qui hz donū miserendi et compatiendi miseris ē vt oppressis misereatur et sit membrum in hylaritate Eccle. xxxv. In omni dato facti larem vultum tuum. In eodem. i. Inclina aurem tuam pauperi sine tristicia quia hilarem datorem diligit deus. 2. Corin. ix. et nota q̄ per se est dare elemosinam. pauperi et per se est misereri. quia elemosina respicit actū exteriorem et misereri actū interiorem cordis est enim misereri miserie dare cor. Unde vnū potest esse sine altero potest enim quis misereri sine dare elemosinā est ergo misereri elemosina interior cordis que magis placz deo Prouer. xxj. Prebe fili mi cor tuū mihi. Et sic patet primum ¶ Secūdo ostendit apostolus quomō equales se adinuicem debent habere. ¶ Et ponit hic octo in quibus equales adinuicem debent. se habere fm deum. vt uere cupientes. Primū est dilectio vera ē discreta quantum ad se scilicet vt in se verā dilectionem: habeant Dilectio aūt vera ē quādo est sine simulatione. Discreta vero est quando in proximo odit̄ culpa et diligit natura. Et hoc est dilectio sine simulatōe sup. vera ē non ficta quia vt dicitur in Job 26. Simulatores et callidi prouocant irazz dei. i. Jo. j. Non diligamus verbo neq̄ lingua sed opere et veritate odientes malū adherentes bono. i. dilectio vestra non solum sit vera sed etiam discreta quod tunc est quando eritis odientes malū in proximo et adherentes bono eius per amorem p̄s. 6vi. Qui diligitis dominū odite malū Augustinus. Sic diligēdi sunt homines vt eorum non diligantur errores ¶ Secundum esta effectus dilectionis quantum ad alios vt scz sicut quis habet dilectionez ad se et proximi in seipso ita velit primū habere. et sicut ipse diligit proximum. ita velit amari a primo Et hoc est charitate fraternitatis inuicem diligentes suple sitis. vt quilibet non tantum alterū diligat. sed ab illo rediligi appetat Jo. xv. Hoc est preceptum meū vt diligatis inuicez sicut dilexi vos quia sicut diligere proximum pertinet ad salutem tuam ita vt diligaris ab ipso pertinet ad salutem ipsius quā sicut te debes diligere. Mat. xij. Diliges proximum tuum sicut teipsum. ¶ Tercium

est opinio bona de proximo ad proximum. que estenditur in exhibitione honoris. Et hoc est honore inuicem preuenientes sup. sitis. vt quilibet ostendat se sentire de alterō ꝑtum appetit sentiri de se ipso et q̄ sit venerabilis et bonus. Est enim honor secūdum philosophū reuerentia exhibita in testimonium virtutis phili. ij. In humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. s. Petri. ij. Omnes honorate et hoc exigit amor si est in corde. qui enim veraciter diligitur sine dubio honoratur Ambrosius. Non est amor fraternus nisi mutuis se preueniat obsequijs. Etiam viliores de ecclesijs honorare debemus pti. Cor. xij. Que putamus ignobiliora membra esse corporis his abundantiorem honorem circundamus. Quartum est sollicitudo proximo obsequendi in feruore spūs Sicut enim prelati ē qui presunt debent circa subditos sollicitari vt dictum est. ita subditi adinuicem debent esse solliciti in mutuis obsequijs exhibendis. Et hoc est. sollicitudine. s. exhibendi quod est vtile non sitis pigri quia tale est opus dei. quia vt dicitur Hiere. xlviij Maledictus qui facit opus dei negligēter Sed multi sunt de quibus dicitur Prouerbiorū. xxvi. Sicut ostium vertitur in cardine suo. sic piger in lectulo suo. Hanc autem sollicitudo debet esse in feruore spiritus. sicut sollicitudo marthe. Et hoc est. spiritu feruentes sup. sitis id est debitis esse solliciti in feruore spiritus qui est charitas et ignis diuinus Pu. Thessalo. v. Spiritū nolite extinguere Quintum est bona intentio in operibus bonis. vt scilicet in omnibus bonis queramus gloriam dei. vt pro ipsis spem retributionis eterne habeamus. Et hoc est. domino seruientes id est propter dominum sitis seruientes in quibus seruitis vt in omnibus nichil nisi eius gloriam quaeratis. Mathei quinto. Sic lu. lux vra coram hominibus vt videant opera vestra bona et glorū. patrem vestrum qui in celis est. Vel secundū aliam lram. Tempori seruientes. i. secundū temporis exigentiaz et oportunitatem proximo seruiatis. Ecclesiastici octauo. Omni negocio tempus est et oportunitas. Et ad hoc faciendum vos moueat spes retributionis eterne vt in operibus sitis gaudentes spe id est bona gaudēter faciatis propter spem retributiōis eterne vt si terreat labor alliciat merces Genesis quinto. Ego ero merces tua magna nimis. Spe illius boni ad quod tēditis quicquid in via contingit gaudere debetis. Septum est patiētia in aduersis. vt si a proximo molestemur. vel quecunq̄ mala nos premant patientiam habeamus Et hoc est in tribulatione patientes. Est enim patientia saccus meritorū et quanto plus extenditur tanto plus capit Mathei. xxi. In patientia vestra possi. ant. vestras. Quidam scindunt illū saccum et ideo ola merita effundantur. Aggei primo. Qui cōgregauit merces misit eos in saccū pertusū. Patientia enim in aduersis purgat animā et facit eā perfectā Jacobi primo Patientia opus perfectum habeat vt sitis perfecti. Et ideo beatus vir qui suffert temptationem quoniā proba. fu. ac. to. vite vt ibidem dicitur. ¶ Septimū est orationum instantia vt scz pro malis culpe amouendis ē pro bonis et necessarijs obtinēdis orationi insistemus. Et hoc est. orationi instantes sitis i. thessa. v. Sine intermissiōe o. i. pe. iiij. Estote prudentes et vigilate in orationibus. Pro nobis nāq̄ et alijs orare debem⁹. Multa em̄ nos ad orandum impellunt scz abundātia malorū et periculorum que circunstant. q̄ totus mundus in maligno positus est. i. Jo. v. Hiere. Omnis homo a proximo suo se custodiat ē in omni fratri suo nō habeat fiduciam quia omnis frater supplantatus supplantabit. et omnis amic⁹ fraudulēter incedet. Et debilitas virium ad resistendū malis. Roma. viij. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuitatem me in lege peccati que est in mēbris meis. Et carentia virorū bonorum qui deficiunt Jsaie. lvij. Viri miseri cordie tollimur. quia non est qui eripiat. Mathei. ix. Messis quidem multa operarii pauci rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suā Occasiō est mi sericordie exhibitio in sanctos et peregrinos. Non enim soluz prelati et maiores debent benefaccre suis inferioribus sed etiā inferiores ad inuicem debent sibi mutuo subuenire. Et ideo quod supra dixit de maioribus ad minores nunc dicit de paribus inter se. vt vnus subueniat alteri et maxime sanctis hominibus benefacere debemus. Ecclesi. xxi. Si benefeceris scito cui benefeceris. benefac iusto et magnam inuenies retributionem et ne suscepcris peccatorem. Et hoc est necessitatibus sanctorum communicantes. sup. vestra bona temporalia. Hebreoū. xiij. Beneficentie et cōmunicationis nolite obliuisci. talibus em̄ hostijs promeretur deus. ij. Corinte. viij. Vestra abundantia scz in rebus tempora-

libus illorum inopiam supplcat vt et illorum abundantia scilcet in spiritualib⁹ ve sire inopie sit supplementum. Et hoc si sint in loco residentes. Si autem sunt transeuntes recipiatis eos hospitio. Et hoc non solum semel/ sed continue sitis sectantes hospitalitates in illis: scilcet qui transeunt exẽplo abrahe t loth: qui inde magna premia sunt cõsecuti. Et abraham in angelis hospitio receptis cognouit vnitatem t trinitatem dei: dum tres vidit t vnum adorauit: et accepit promissionem de filio habendo de quo filius dei debebat nasci: in quo omnes gentes benedici debebãt. Et loth ab eisdem angelis liberatus est ab incendio sodomorum. Historia habetur Genesis xviij. et. xix. ca. Mathens et martha t Maria magdalens hospite christi sanctificate sunt et maxime gratias a deo receperunt pluries est inuentũ q⁹ exercentes officium hospitalitatis credentes recipere peregrinos receperunt christum. Sicut patet de beato grego. qui pluries recepit christum et angelum dei. Immo medius dicamus q⁹ semper recipiũt christum mathei. xxv. Esurivi et de. michi man. ꝛc. Multis valde deberent nos inducere ad opera misericordie t maxime ad hospitalitatem sectandam. Et sic patet secundum D Tercio ostẽdit apostolus quomodo ad inimicos debemus benivolentiam demonstrare: et hoc quantum ad quinq. Primo vt corde inimico benedicamus pro ipso orando mathei. v. Orate pro persequẽtibus et calũniantibus vos. Et hoc est benedicite: id est bonum optate persequentibus vos: et pro ipis orate vt deus reducat ipsos ad penitentiam. Secũdo ore et non solum corde inimico benedicamus eum saluando et benedicendo. Et hoc est: benedicite scilcet ore et ozis bene dictio ex corde procedat: et nolite maledicere contra quosdam qui simul benedicunt et maledicũt. Unde benedictio non sit maledictioni admixta exemplo christi de quo dicitur. j. pe. ij. Qui cum malediceretur non maledicebat cum pa. non commi. Tercio vt congratulemur inimico in bonis et cõpatiamur in malis. Et hoc est/ gaudere scz cum inimicis gaudentibus sup. debitis. vt per hec congratulationis signa animi benivolentia designetur et demonstretur. Philip. ij. Gaudeo et congratulor omnibus vobis Idipsum autẽ et vos gaudete et congratulamini michi. Et similiter flere debetis scz cum inimicis flentibus/ vt cõpassionem in aduersis eis ingruẽtibus ostẽdatis. Eccle. vij. Non desis plorantibus in consolationem et cum lugentibus ambula. ij. Corin. x. Quis infirmat et ego non infirmor/ quis scandalizat et ego non vror. Et ita debetis gaudere et tristari cũ inimicis vt bonũ et malum eorum vestrum reputetis/ quod est summe perfectionis. Unde determinat modũ gaudij et meroris. Et hoc est. Id ipsum inuicẽ sentientes sitis sup. vt quod vnus sentit. i. experitur siue malum siue bonum sentiat alter per animi cõpassionẽ et per signi ostẽsionem Augu. Bona voluntas aduersa alterius quasi ꝓpria debet respicere. Quarto vt in intellectu cum eo concordemus/ vt etiam si sciamus alta et magna non presumamus nos ei ipsum vilipendendo et supprimendo/ et nostram scientiam exaltando sed consentiamus humili scientie quã inimicus noster habet/ et ostendamus nos cũ eo in omnibus concordare. Et hoc est Nolite sitis alta sapientes quantum ad intellectum id est non ostendatis vos alta et magna sapere alijs despectis Romanorũ. xj. Nolt altum sapere et time Luce decimosexto. Quod altum est hominibus abominabile est apud deum. Sed sitis humiliter consentientes id est humili scientie parvulorũ/ quibus deus revelat veritatem Mathei xj. Abscõdisti ea a sa. et ptu. et reue. e. parvulis. Quinto vt inimico malũ pro malo non reddamus sed bonum/ et hoc est qd post hanc epistolam dicit subdens. Nulli malum pro malo reddentes sed cum bona. habe. Romanorũ. xij. Si esurierit inimicus tuus ci. illum si sitit po. da. illi. Et sic patet tercium/ et per cõsequens patet littera Nam apostolus in hac epistola ad viginti optimos nos hortatur: nam ponit septem quãtum ad maiores respectu minorum t octo respectu equalium/ que debent habere ad inuicem. et quinq. quantum ad inimicos.

¶ Ad edificationem nostrã vnũ solum in hac epistola videamus. quia cum tota scriptura clamet q⁹ homines bene agãt deus innumerabilia premia bene agentibus repromittat/ et male agentibus penas innumerabiles cõminet/ hinc etiam operari sit opus rationis que in homine dominatur. quare nõ omnes homines bene operãtur et virtute desertaviciose agunt. Ps. Nõ est qui facit bonum non est vsq; ad vnum. Ad hoc dicendum q⁹ hoc contingit propter fer.

¶ Primo propter facilitatem/ bonum enim opus procedit a virtute/ virtus autẽ vt dicit philosophus est circa difficile. sicut patet nam in fide nra multa difficilia et omnem intellectum nostrum excedentia continẽtur que ad salutem consequendã credere oportet. propter qõ dicitur Isa. liij. Domine quis credidit nostre. audito. Simile apparet in spe. q⁹ enim homo sperat futuram gloriam quam nec oculus potest videre. nec auris audire. nec cor cognoscere. nec intellectus intelligere vt dicit apostolus. i. Cor. ij. est valde difficile. Simile apparet in charitate. nam q⁹ homo diligat inimicos et diligat deum plusq; se et futura bona plusq; presentia est valde difficile. Homines autem magis inclinant ad facile q; ad difficile et ideo plures male agunt q; bene. ¶ Secundo hoc contingit propter multiplicitatẽ. quia vt dicit Dyo. malum cõtingit multifariam: id est multis modis. bonum autem vnifariam. i. ex vna et perfecta causa. Exemplum de homine sano et infirmo. Ad hoc enim q⁹ sit infirmus sufficit q⁹ in vno membro scz pede vel oculo, patiatur. Ad hoc autẽ q⁹ sit sanus oportet q⁹ in toto corpore et in omnibus membris sanitate potiatur. Similiter apparet in pulchritudine. Idem ergo dicendum est de operatione bona et mala. in qua si vna circunstantia desit sufficit q⁹ sit mala. scz ad hoc q⁹ sit bona omnes bone circunstantie requirũtur. vt q⁹ sit facta debito modo tẽpore et loco suo. bono animo ad bonum finem. et multa alia. Non autem citius amittit aliqd q; q⁹ omnia seruet et ideo plures male agunt q; bene. ¶ Tercio propter cõ naturalitatem. vnũquodq; enim magis inclinatur ad id quod est sibi naturale/ q; ad id quod est sibi ab alio. Sicut lapis magis inclinatur ad ferri deorsum quod habet a natura. q; ad ascendere sursum. quod habet a proiciente et econuerso est de igne. Sed cum homo sit ex nichilo et naturaliter defectiue operatur quod est operari malum: quia facere malum nõ est nisi deficere a bono vt dicit Boe. Et ideo Augu. dicit q⁹ malũ nichil est et nichil faciunt homines cum peccant. Operari autem bonum habet homo a deo. Jo. xv. Sine me nichil potestis facere et ideo ho. citius inclinatur ad malũ qõ habz a natura. q; ad bonũ qõ habz ab alio scilcet a deo. et hãc rationẽ assignat greg.

¶ Quarto propter boni propinquitatem omnis enim homo naturaliter desiderat bonum. quia vt dicit phus. bonũ est quod omnia appetunt. Hec autem est differentia inter operationẽ boni et operationem mali: quia in operatione mali est delectatio t postea sequitur amaritudo: quia vt dicit philosophus mali penitudine rapientur. sed in operatione boni est econuerso: quia bonum fit cum difficultate: quia arta est via q⁹ ducit ad vitam et lata que ducit ad perditionem Matthei. vij. et ideo est ibi pena: scz postea sequitur delectatio. quia bonorum laborũ gloriosus est fructus. Sap. iij. Non autem magis inclinatur ad presens bonum q; ad futurum quia futurum est incertum t potest non haberi et perdi. propter quod prouerbium dicit. Melius est hodie ouum q; cras gallina. ¶ Quinto propter malam societatem. Nam in omni opere bono caro cõtradicit anime. Galath. v. Caro cõcupiscit aduersus spm et spus aduersus carnẽ Sexto propter modicam fidelitatẽ. Si enim homo firmiter crederet aliã vitã et immensitatem penarum et perpetuitatem et similiter immensitatem glorie et crederet firmiter propter bona opera in perpetua gloria collocari et propter mala eternis ignibus deputari/ raro male ageret. Sed homo habet fidem mortuã et remissam et dicit forte sic erit sicut dixit Adam eue dicenti sibi q⁹ esset sicut deus: non enim credidit quia vt dicit apostolus. j. Thi. ij. Adam non est seductus sed dixit. Si hoc michi eueniet videbo. Ita homines non credunt sed dicũt si erit videbimus. propter ea apostoli dixerunt christo Luce. xvij. Domine adauge nobis fidem.

¶ Dominica secunda post octauã epyphanie de euangelio Sermo. xx.

QUam descẽdisset Jesus de mõte secute sunt eũ turbe multe. Mathei. viij. In hoc euangelio duplex miraculum a salvatore nostro factus saluberiter recitatur. Primum fuit mundatio cuiusdã leprosi. in principio euangelij. Secundus fuit curatio paralitici. ibi. Cũ aũt introisset caphernaum Circa primũ miraculũ. s. mũdationẽ leprosi tria ponunt. Primo miraculũ antecedẽtia. ibi. Cũ descẽ. Jesus ec. lepro. ve. ado. eum. Secõ miraculũ ꝓcomitãtia. ibi. Extẽdens

Jesus ma.ait. Uolo mūdare. Tercio miraculum subsequentia ibi. Et ait illi Jesus. Uide ne dixeris sed vade ostē.te sacerdoti. ℣. Littera plana est.

Sensus misticus.

¶ Mistice exponendo nota q̄ per istum leprosum intelligitur genus humanum peccato infectum. Quando ergo Jesus descēdit de mōte sue maiestatis et factus est homo. tūc secute sunt eū turbe multe. Aliqui vt instruerentur et sequerentur audiendo verba vite. vt discipuli. Aliq̄ vt sanarētur vt infirmi. Aliq̄ vt viderēt signa vt curiosi. Aliq̄ vt obseruarēt. vt pharisei. Aliq̄ enīz descēderet de mōte deitatz sue fieretq̄ hō pauci eū seq̄bant. q̄ pauci eū cognoscebāt nam solū iudei. ps. Notus in iudea deus. quando ergo factus est homo tūc venit ad eum leprosus id est genus humanum peccato infectū et humiliauit se mala sua recognoscendo. et adorauit eū et salutem petiuit. Tria ergo fecit. Nam venit per charitatem et desiderium passibus mentis. sic enim ad deum acceditur. Adorauit per fidem et humilitatem. Salutem petiit per spem ℣ benignitatez di. Domine si vis potes me mundare. q. d. posse tuum credo et confiteor: quia credo te esse verum deum: quia omnia potes. et ideo te vt deum adoraui. Sed propter benignitatem tuam salutem meam spero. ℣ ideo munda me. quia si vis potes me mundare. Et extendēs Jesus manum sue virtutis tetigit eum dicēs Uolo. mundare. i. sis mundus. imperatiui modi est. q. d. Quid mirum si volo te mundare immo propter hoc solum de celo descendi et factus sum homo vt te tangerem et curarem. Et nota q̄ statum quando Jesus tetigit hominem leprosum quod fuit in cruce quando factus est sicut leprosus totus sanguinolentus et vlcerosus totus iurta illō Isa.liij. Reputauim⁹ eū quasi leprosum et percussum a deo et humiliatam tunc sanctus est homo. In cuius figura Jesus voluit tangere leprosum ad inuendū q̄ quando ipse quasi leprosus fieret tunc homo mundaretur. Et hoc est quod sequitur. Et confestim mundata est lepra eius

F Et nota q̄ in omnibus membris xp̄i erat virtus sanatiua Luc.vi. Uirtus de illo exibat ℣ sanabāt omnes. Nam manu tāgendo hunc leprosum sanauit eum ore dicendo matheo sequere me sanauit eum in anima. oculo respiciendo petrum cōuertit eum. pedes cum tangerentur a magdalena a peccatis dimissa est. Dum faciem eius staret supra socrū petri obumbrando eam febris dimisit eam dum amorissa fimbriā vestimēti eius tangeret sanata est. dum digitū misit in aures et os muti loquelā habuit et auditū. dum sputo oculos ceci nati linuit re habuit visum. dum vocem guttu ris eius audiuit lazarus reuixit. Si ergo a lepra peccati cupimus sanari veniam⁹ ad deum per desiderium et charitatem Jacobi. iiij. Appropiquate deo et appropin. vobis Adoremus eum per fidem et humilitatem quia credere oportet accedentem ad deū. vt patz ad hebreos. iiij. Petamus salutē per spem et benignitatem. propter eius benignitatem salutem speramus. Tutum. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos sed scōm suā misericordiā saluos nos fecit. Et sic patent antecedentia et cōsequentia miraculum primum.

Moralitas.

¶ Moraliter aūt nota q̄ per leprosuz iſtū intelligitur peccator. et per leptam peccatum multiplici rōne F Primo ratōe figure eoz que deus mandauit per moysē circa leprosum obseruari. Nā vt patet Leuitici. xiij. Leproso existenti in lepra quib⁹ precipiebātur facere. scz vt recederet a societate hominum. vt portaret vestimenta dissuta. vt haberet caput discoopertū. vt haberet os tectū et vt clamaret se immundū. Omnia hec conueniunt peccatori ℣ Nam peccator per peccatū hec quinq̄ mala incurrit. Primo enim separatur a deo ℣ a societate angelorz et sanctorz. et a societate fidelium de ecclesia. de quibus non est merito sed solum numero. et eius habitatio est cum demonibus et cum feris pessimis q̄ deuorāt aiam in deserto. i. in mūdo ab omni virtute deserto. Job. ij. Frater fui draconū et socius strucionū. Sic nabuchodonosor propter peccatū proiectus fuit ab hoibus. et factus bestia cum bestijs habitauit. vt patz Dan. iiij. ps. xlviij. Homo cum in honore esset nō intel. cōparatus est iumentis. et si. factus est illis. Et tandem recludetur in leprosorio inferni nam de celo de paradiso et de mundo expulsi sunt peccatores et eis leprosorum in inferno est assignatū Apoc. xxij. Foris canes et venefici. ¶ Secundo habet vestes dissutas. i. virtutes q̄ sunt vestes anime. quia virtutes ita sūt cōsute et cōnexe in homie iusto vt qui habet vnā habz omnes. nec vna sine reliquis haberi potest. per peccatū aūt dissuitur: q̄ peccator p̄t habere fidē informē sine aliis virtutibus et potest habere prudentiam sine alia scz fortitudine. et iusticiam sine tēperantia prout sunt virtutes morales ℣ nō infuse a deo. Tales virtutes quia sunt discrete modicū calefaciunt animam. Et ideo a deo reūciuntur. Apoca. iij. Utinam esses calidus aut frigidus. sed quia tepidus es incipiaz te cuomere ex ore meo. Qui tales vestes hñt sunt viri confusi turpiter valde quia non cooperiunt turpitudinem peccatorum suoz licut vniuersa delicta operit charitas. vt dicitur. Prouerbiorum. x. Hoc fuit figuratum in eo q̄ Amon rex. i. dyabolus fecit precidi vestes vsq̄ ad nates nunciū dauid qui inerant ad consolandum eū Quibus rex Dauid mandauit vt non rediremt in hierusalē ad eū sed starent in hiericho. vt p̄z. ij. Reg. x. Sic dyabolus facit illis qui consolant eū in eo q̄ male agunt. quibus dissuit et precidit virtutes. et sunt viri confusi et ignominiosi turpiter valde. Quibus deus mādat. i. prohibet ne remāt in hierusalez celestem ad videndum eum. sed sient in hierico. i. in defectu et carentia visionis diuine que est pena penarum. hierico enim luna interpretatur in qua defectus notatur. ¶ Tercio habet caput discoopertū id est non habet armaturā dei q̄ consistit in virtutib⁹ infusis et donis spūs sancti. Et iō in prelio spiritus stare nō pōt nec resistere quin vulneretur et perforet. iaculis enim temptationum et impulsibus dyaboli resistere non potest quin ab ipso letaliter vulneretur ℣ ledat. Et ideo Cayn peccator effectus ait omnis qui inuenerit me occidet me. Genes. iiij. Et ideo quotidie mortaliter peccat et de peccato trahit ad peccatum. Grego. Peccatū quod per penitentiam non deletur mor suo pondere ad aliud trahit. Propterea dicit apostolus ad Ephes. vi. Induite armaturam dei vt possitis stare aduersus insidias dyaboli quia siultum est in prelio inermem esse.

¶ Quarto habet os rectū: quia alimentū anime. i. verbū dei non sumit et si sumit nō retinet ℣ fit ei abominabile quod est signū mortis. ps. Omnē escā abominata est anima eorum. ℣ appro. vsq̄ ad por. mortis Nō sumit etiam alimentum vite: quia omnia opera sua sunt mortua. nec possunt anime vitam conferre. et ideo fame moritur Luc. xv. Ego autem hic fame pereo. Debebat etiam os contectum portare: quia fetebat os eius. Sic peccator coram deo et sanctis eius fetet Isa. xxxiij. De cadaueribus eoz ascēdet fetor. Et iō tāq̄ asin⁹ ℣ canis fetēs ad foueas inferni proiicitur in morte. Hier. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefact⁹ et proiectus extra portas hierusalē Luce. xvi. Mortuus est diues et sepultus est in inferno. ¶ Quinto debet clamare et dicere se immundum: et hoc est signū q̄ se iuuare nō pōt. sed adiuuari petit. Nam ille qui clamat in angustis positus auxilium petere videtur. peccator enim per se pōt cadere in peccatuz sed non inde exire: quia est spiritus vadens et non rediens. vt dicitur in. ps. Unde nisi mis dei vel prece alicuius sācti viri vel precibus ecclesie qui quotidie pro peccatorib⁹ rogat iuuaretur peccator nunq̄ ad deū rediret. ℣ ideo per deuotam orationem fortiter debet clamare Job. v. Uoca si est. i. quia est qui te audiat. ℣ ad aliquem sanctorum conuertere. ps. Leuaui oculos me. in montes id est in sanctos vnde veniet auxilium michi. Sic clamauerūt illi decem viri leprosi qui steterunt a longe et le. voce di. Jesu preceptor miserere nostri. Et iō mundati sunt vt ptz. Luc. xvij. Sic clamauit chananea dicens. Miserere mei fili dauid. et filia eius fuit liberata. vt dicitur Math. x. ¶ Secundo per lepram intelligitur peccatum rōne originis ℣ vniuersalis infectionis. Originatur enim lepra et causatur ex corruptiōe quattuor humorum. Omnes enim humores sunt in leproso corrupti et ideo omnia membra corrumpuntur J Sic peccatum causatur ex corruptione et mala dispositione quattuor affectionū que sunt in anima. que sūt gaudiū spes timor et dolor. propter quod anima efficitur leprosa et omnes potentie anime corrumpuntur. Gaudet enī peccator de peccatis de quibus non est gaudendum sed flendum. Prouerbioz. ii. Letantur cū malefecerint et exul. in rebus pessimis. Et de quibus est gaudendū scz de bonis operibus nō gaudet immo attediatur in ipsis Job. x. Tedet animam meā vite mee. Jtē timet que non sunt timenda scilicet bona mundi ne sibi deficiant. et bona mundi ne se ledant. ps. Illic trepi. vbi nō e. ti. Luc. xij Ne terreamini ab his qui corpus occi. et post hoc non ha. am. quod fa. Et non timet deum nec sanctos qui sunt super omnia timendi. Luc. xij. Timete eum qui po. oc. co. et ani. et mittere in gehennam. Jtem speret in quibus non est sperandum. scilicet in mundum qui ab initio fefellit omnes in se sperantes Isaie xxxvi. Ecce confidis super baculum arundineum confractum. super egyptum. i. super mundum qui est con-

fusio et tenebra. sic enim interpretatur egyptus. Cui cuz inmixus fuerit homo commixtus intrabit manum eius et perforabit eam. Et non sperat in bonitate dei ⁊ in merito passionis christi. et in oratione sanctorum in quo est sperandum. ps. Sperate in eo omnis congregatio populi. ¶ Item dolet de quibus non est dolendum. s. de perditione pecunie et honoris et de morte pinquorum et de huiusmodi transitorijs. plus dolet dum perdit nummum q̄ cū perdit deum. plus dolet perdere mundum q̄ celum. plus possessiones q̄ virtutes. plus amicos q̄ sanctos. plus corpus q̄ animā. Et de quibus est dolendum non dolet sez de morte anime et de verberibus peccatorum. Prouerbiorum xxiij. Verberauerūt me et nō dolui. Mirabilis error regnat in mūdo quia vt dicit Augustinus. Quia moritur homo in corpore ⁊ omnes amici eius conueniunt et plorant. moritur in anima et nullus dolet et nullus plorat. Sic ergo patet q̄ quattuor affectiones anime sunt corrupte in peccatore. propter quod dicit Boecius in libro de consolatione philosophie. Saucia pelle. pelle timorem. spemq̄ fugato. nec dolor adest. Nubila mens ē vitaq̄ frenis hec vbi regnāt. Ex horum autem quattuor corruptionibus omnes potētie anime inficiuntur tam interiores q̄ exteriores. Nam volūtas fallacia bona vult intellectus falsa cognoscit memoria malorum recordatur. cor praua cogitat oculi vana vident. aures inhonesta audiūt. lingua peruersa loquitur. manus illicita tangunt et breuiter omnes potentie anime sunt infecte. ¶ Tercio per lepram significatur peccatum ratione operationis et proprietatis habet enim lepra septem pessimas actiones in corpore efficere septē peccata mortalia figurantes quas require infra dñica xiij. post festuz trinitatis in moralitate sermonis. ¶ Quarto per leprā intelligitur peccator ratione curationis: q̄z solus deus potest curare leprosum et similiter peccatores. Hoc etiam ibidem require ℟ Et nota q̄ quinq̄ modis legimus lepram curatam fuisse in scriptura. qui signant quinq̄ modos curationis peccatorum. Primo aque ablutione. vt lepra naaman. qui curatus est in iordane. vt pz. iiij. Regū. v. Et hoc signat baptismū in quo omnia peccata mundantur. Apoca. i. Qui dilexit nos et lauit nos in sanguine suo id ē in virtute sanguinis sui qui in baptismo operatur. Signat etiam lachrymarum effusionem in quibus lota fuit magdalena et Petrus. Lu. xxiij. Egressus petrus flevit amare. Jo. xxi. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei q̄ non custodierunt legem tuam. ¶ Secūdo legim⁹ leprā curatum fuisse persone offerēte vt pz de illis decem leprosis quibus christus dixit. Ite ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent mundati sunt. Luc. xvij. Et signat confessionez in qua homo ostendit sacerdoti conscientiā loco dei que est tante virtutis q̄ statim vt homo proponit firmiter cōfiteri mūdatus est a culpa et a pena inferni liberat⁹. ps. xxxi. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam domino ⁊ tu remisisti impietatem peccati mei. Ex magna ergo mia dei processit q̄ tam facilis et efficacia remedia contra peccata instituit. et homo miser nō sumit ea. ¶ Tercio pītie sepsratione. vt lepra marie sororis moysi. pro qua cum moyses rogaret vt sanaretur respondit dñs. separetur primo et maneat extra castra sex diebus vt patz. Numeri. xxi. Et signat excommunicationē et aliarum penarum ecclesiasticarum irrogationē que sunt vt quedaz medicine amare purgantes malos humores. Quidā habent humores ita inuiscatos. i. peccata ita infra anime per obstinationez q̄ non missi per fortē medicinam id est disciplinam extirpantur. Job. vi. Peccata mea sicut sagitte in me sunt pti. Cor. v. Decreui hmōi tradere sathane in interitū carnis. i. vexationē sathane vt spūs saluus fiat. In primitiua enim ecclesia qui excommunicabantur statim a demone vexabantur. ¶ Quarto manus inclusione vt manus moysi que extracta de sinu moysi leprosa apparuit et reposita in sinu similis facta est carni reliquo vt patet. Exodi. iiij. Et signat religionis ingressum. Aliqui enim in seculo sunt valde leprosi et peccatores qui dum intrant religionē curantur. Sic curatus est matheus dum illam sanctam et venerabilem apostolorum religionem ac consortium est ingressus. Est enim religio quasi quoddam martirium in quo omnia peccata purgantur. ¶ Quinto tactus impressione vt hic leprosus. et signat penarum et tribulationum infrictionem. que sunt vt quoddam purgatorium rubiginem consumens et animam nitidantem reddens. Est autem duplex purgatorium. Unū in vita ista in quo homo vel uter tangitur q̄ omnis pena in presenti labilis et momentanea est vt dicit Aplus. ij. Corinth. iiij. In quo homo probatur quasi aurū per ignē an sit verum aurū. Seū. xx

Accede ad me vt tangā te fili mi et probē vtrum sis filius meus. Aliud purgatorium est in alia vita in quo homo fortiter tangitur et vt ferrū mixtum terre sez vena ferri ponitur in igne magno ad purgandum. Propter quod qui sunt ibi misericordiam a nobis postulare non cessant Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei. quia manus dñi tetigit me. Tercio ponuntur miraculum primum subsequens/ quia facto miraculo dixit Jesus mundato. Vide nemini dixeris. Et attende q̄ quis hoc verbū sit in forma precepti: non tamen preceptum fuit. Quomodo enim et quare ei precepisset vt nemini diceret cum sanauerat eum coram multis turbis. Sed vt daret nobis exemplum in nobis operibus gloriam hominū non queremus. ideo sic mandauit Jhs. Celari iussit ⁊ celari non potuit. sed dat exemplum. vt sui sequaces in magnis que faciunt lateri velint/ sed vt prosit alijs prodamur inuiti. Insinuatur etiam in hoc vt qui gloriam mundi fugit maxime eam apprehendit/ vt patet in sanctis qui spreuerunt gloriam mundi ⁊ modo ita exaltantur in hoc mundo a mūdo ⁊ etiā a mundanis. Unde quidam sapiens. hoc solum habet huius mundi gloria gloriosū q̄ se appetentes fugit et se fugientes appetit. Sequitur. Uade ostende te sacerdoti Jhs. Mittit ad sacerdotem propter humilitatem/ vt sacerdoti deferat honorem. Eccle. viij. Honorifica sacerdotes. Specialiter autem exhortatur ad confessionē que post contritionem in qua homo mundatur a culpa necessaria est ad salutem prouer. xxviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur/ qui autem cōfessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur. Sequitur. Et offer munus tuum quod precepit moyses leprosos offerre in testimonium sue curationis. vt recipiatis ab omnibus tanq̄ mundus. ¶ Circa quod sciendum q̄ vt habetur Leuitici. xiij. in mundatione leprosi id est si contingit q̄ leprosus mundaretur a lepra multa debebant obseruari. Nam sacerdos debebat exire ad eum extra castra. et mundatus debebat habere duos passeres viuos et aquas viuas id est de fonte scaturiente in quodam vase fictili et quēdam baculum de ligno cedrino. et vermiculum id est quoddam situm rubeum/ et aliquantulum de ysopo. et sacerdos debebat accipere vnum de illis passeribus et iugulare ei guttur. ita q̄ sanguis eius distillaret super aquas illas viuas in vase fictili. et debebat accipere vnum alium passerē viuū ⁊ ligare ipm simul cū ysopo et ligno cedrio cū filo illo rubeo ita q̄ fieret aliquod aspersiolum quod debebat intingere in illis aquis viuis ⁊ aspergere leprosum mundandū septies et postea debebat sacerdos soluere istum passerem viuum et mittere eum a volare in agrum et tūc mundandus debebat intus redire in castra ad consortium hominum sed non in domū suam. et ibi debebat stare septem diebus in capite vero septem dierum debebat lauare vestimenta sua et radere ōnes pilos corporis sui octauo vero die debebat offerre ad ostium tabernaculi duos agnos et vnā ouem de quibus fiebat sacrificiuz deo Debebat etiam apportare vas olei de quo sacerdos debebat effundere in palmam manus sinistre et digitum dexterum intingere in oleo dicto sue palme et p̄ facere versus altare septies ⁊ de reliquo oleo palme manus debebat vngere aurem dextrā mūdati et pollices manus dextre/ et pedis dextri et his peractis die octauo redibat in domum suam Totum hoc erat in figura mundationis peccatoris que fit in baptismo quia vt dicit Aplus. i. Corin. xv. Omnia in figura contingebant illis. In baptismo enim virtus mortis et sanguinis christi principaliter operatur. Quę virtus non applicatur holbus nisi mediāte baptismo Unde duo passeres significabant duas naturas que fuerunt in christo. scilicz diuinā et humanam quarum vna scilicet humana fuit mortua et sanguinem eius fudit. id est virtutem suaz super baptismi aquas quia in eius virtute baptismus habet purgare pctā ⁊ hoc significabat passer occisus. alis vero natura scilicet diuina non fuit mortua nec aliqđ passa. quod significabat passerviuus auolare dimissus. Tū baptismus in virtute deitatis christi habet efficaciam infinitam ad omnia peccata delenda ⁊ ideo passer viuus dimittebatur in aquas. Lignum cedrinum est lignum imputribile. et signat christi animam immortalem. Uermiculum vero id est filum tinctum vermiculo id est colore rubeo signat carnem christi in suo sanguine rubricatam. ysopus vero qui est herba odorifera et medicinalis multe habens folia signat multiplicem virtutem passionis christi. Ista quattuor fuerunt simul connuncta scilicet passer viuus. id est deitas cedrus id est anima christi. ysopus id est virtus et operatio christi. et vermiculum id est caro christi et sic liga-

ta mitebatur in aquas et sacerdos asperg-
gebat leprosum septies quia virtus passio-
nis christi que pcedit a diuinitate q a car-
ne et ab anima non purgat pctā nisi medi-
ante aqua baptismi Baptismus siquidē est
ianua sacrāmētorum Unde eius virtus nō
tangit peccatorē nisi per baptismū aque sā-
guinis vel flaminis Septies aūt asperge-
bat ad ostendendum q omnia genera pec-
catorū que sunt septem in baptismo mūdā
tur Et inde mūdatus primo restituitur ha
bitatiom hominū id est iustificatus cōgre
gationi fidelium et angelorum sed nō statī
redit in domū suam sed primo debet face-
re sacrificium deo. Domus peccatoris mū
dati et iustificati est celū. hebre. xiij. Non
habemus hic manentem ciuitatem sed fu-
turaz inquirimus ad quā iustificatus non
statim vadit sed primo debet facere sacrifi
cium deo pmundatione sua et tantum bñ
ficium recognoscere et debet offerre in sa-
crificium duos agnos et vnā oue id est ge
minum amorem scilicet dei et primi q sūt
duo agni noueli Jo. i. Mandatuz nouū
do vobis vt diligatis inuicem Quis vero
significat innocentiā noue vite quam mū
datus debet inchoare. Et sic debet deo to
tum amorem suū offerre et in nouitate spi
ritus innocentiam vite conseruare vt non
rursus mortis operibus inq̄netur. ¶ Oz
etiam secū portare oleum. i. hñe opera pie
tatis qō septies oz proijci Xpus taberna
culum quia omnia opera bona que proce-
dunt a septem virtutibus que virtutes p
cedunt ab oleo id est a gratia spūssancti oz
tendere versus celū quod est tabernaculuz
dei non manu factum. i. debent fieri ad ho
norē dei et ad edificationez ecclie. De quo
oleo debet vngi auris dextera mundati vt
libenter audiat vba sancta et pollices ma
nus dextere et pedis dextri. Per manū dex
terā intelliguntur opera bona per pedem
dextrum bona desideria Omnia eñ opera
hominis et desideria debēt eē vncta oleo
leticie spūssācti in anima denota: Eccle. ix.
Oleum de capite tuo non deficiet. Sic fece
runt ille quinq̄ virgines prudentes sed q̄
q̄ fatue non sumpserunt oleaz in lampadi
bus id est in operibus suis vt dicitur Ma
thei. xxv. Et ideo lampades earum extin-
cte fuerunt. i. opera earum perierunt Sed
manus sinistra. i. mala operatio non debz
inungi oleo pietatis vt bona intentione fi
at Uerbi gratia. Ille qui fenerator vt ele-
mosinaz det: et filias mariter ne fornicētur
vngit manum sinistram oleo. Et simile est
de omnibus malis que bona intentione fi
unt Et postq̄ homo sic fuerit mundatus a
peccato tunc. vii. die. i. septima etate que ē
etas morientium lauabitur et radetur ab
omnibus pilis. i. ab omnib⁹ miseriis et lic
anima munda et lota die octauo. i. etate o-
ctaua que est etas resurgentium simul cuz
corpore redibit in domum suam. i. in celum
Et sic patet primum et per consequens pri
mum miraculum scilicet mundatio leprosi

¶ Consequenter ponitur secundum mira
culum scilicz curatio paralitici Circa quod
quinq̄ facit euangelista. Primo introducit
centurionis orationem vel petitionem ibi
Cum autem intrasset capharnaum accessit
ad eum centurio: Secundo curationis pro
missionem ibi ego veniam et curabo eum.

¶ Tercio centurionis fidelem responsio-
nem ibi Et respondens centurio ait. Domi
ne non sum dignus vt intres sub tectū me
um sed tantum dic verbo et sanabitur pu
er meus. Quarto saluatoris admirationez
ibi Audiens autem. Jesus admiratus est.
et sequentibus se dixit. Amen dico vobis
non inueni tantam fidem in israel. Quinto
promissionis implectionem. ibi. Et dixit Je
sus centurioni. Uade et sicut credidisti fiat
tibi. Dicit ergo Cū introisset Jesus caphar
naum accessit ad eum centurio id est prin
ceps super centum milites qui erat aliení
gena natione scilicet romanus vt dicit glo
sa. Sed contra: Luce septimo dicitur ipsuz
misisse ad eum seniores iudeorum rogans
eum vt veniret et postea Jesu veniente mi
sit amicos dicens Me ipsum nō sum dign⁹
arbitratus vt venirem ad te ergo ipse non
accessit Et dicendum secunduz Augustinū
q̄ non est contrarietas. quia illud per nos
ipsos dicimur facere quod per amicos fa-
cimus. Uel corpore forte non venit
sed iudeis tanq̄ familiaribus christi nego
cium commisit vt ipsi hoc impetrarent. Et
ideo Lucas dicit seniores misisse. Uel di
cit glosa interlinearis accessit mente q de-
siderio qui modus accedendi ad deum est
melior quia spiritus est deus q ideo vult q̄
accedatur ad eum spiritualiter. Accessit er
go rogans eum per amicos scilicet iudeos
qui dixerunt vt patet. Luce septimo. Di-
gnus est vt hoc illi prestes diligit enim gē
tem nostram et sinagogā ipse edificauit no
bis Et dixit. Domine puer me⁹ id est ser-
me⁹ iacet i domo paralitic⁹. Contra illos q̄
statim seruos dum infirmātur emittunt so

ros nulla pietate seu varietate affectum.
Consequenter ponitur promissio curatio-
nis vbi ait. Ego veniam virtualiter licet
non corporaliter. et curabo eum q̄ virtus
eius que est vbiq̄ tūc illuc quia ibi nouū
effectuz curationis fecit. Ire enim incepit
sed corporaliter non peruenit. vt dicitur.
Lu. vij. ¶ Consequenter ponitur fidelis
responsio centurionis. qui ait. Domine nō
sum dignus vt intres sub tectum meum.
Nam et ego homo sum habens sub me mi
lites. ꝛc. quasi dicat Sicut ego sum sub po
testate et nichilominus habeo sub me mi
lites qui ad nutum michi obediunt. ita et
tu fm humanitatem es sub deo. et fm dei
tatem omnia subsunt tibi q ad nutum obe
diunt. Et ideo non opus est vt venias cor
poraliter sed dic ifm verbo q sanabitur pu
er meus. In quo magna eius fides appa-
ruit. Et ideo quarto sequitur admiratio sal
uatoris qui audiens tantam fidem in ho
mine gentili admiratus est: id est ad modū
admirantis se habuit. faciendo aliquam
gestum admirationis. Non ifm in eum ad
miratio cadit qui omnia ab eterno nouit.
Et sequentibus se cum admiratione locu
tus est dicens. Amen dico vobis. non inue
ni tantam fidem. Sed nonne in
uenit maiorem in beata virgine et in Jo
hanne baptista qui ait. Ecce agnus dei ec
ce qui tollit peccata mundi Jo. i. Et in Pe
tro et in aliis discipulis qui dixerunt. Tu
es christus filius dei viui. Math. xvi. Et
dicendum q̄ facta comparatione verū di
cit: quia centurio nō audierat prophetas
nec vocē patris dicentis. Hic est filius me⁹
dilectus in quo michi p̄placuit ipsum audi
te sicut Johannes et apostoli. Nec angel⁹
fuit et locutus sicut beate virgini. Nec vi
derat eum adhuc mirabilia facientem. Et
ideo facta comparatione et habita gentili
tatis ratione maiorem fidem habuit. In q̄
iuuatur q̄ gētiles qui eius mirabilia nō
viderunt. maiorē fidē habituri erāt in chri
stum q̄ iudei quibus tanq̄ filijs panem
filiorum dedit in eis virtutes et miracula
operando. Et quia ipsi filij contumaces et
rebelles fuerunt lumini ac patrem suuz oc
ciderunt exhereditati sunt celi hereditate
amissa et gentiles qui in ipsum crediderūt
introierunt in regnum in filios adoptati.
Et hoc est quod sequitur. Quia multi ab
oriente et occidente. i. de diuersis partib⁹
mundi venient et recumbent cum abrahā
ysaac et iacob in regno celorum. i. sicut pa
triarche propter fidem quam habuerunt
in spe beate glorie quieuerunt. sic gentes
in me crediture ad eternā gloriā transferē
tur et iudei filij regni ei⁹ q̄ eni extra regnū
in tenebras exteriores inferni propter eo
rum incredulitatem et duriciā cordis sui.

¶ Ultimo ponitur promissionis impleto
dñi ait Jesus centurioni. Uade et sicut cre
didisti fiat tibi. et sanatus est puer eius in
illa hora. ¶ Sicut ex dictis pz ofo et peti
tio centurionis ex quattuor cōmendabilis
apparet scz a sapiētia hūilitate fidelitate
et pietate. Hec autē quattuor apud deum
omnem orationē faciunt exaudire. Li
primum est. sapientia. Nā sapienter peti
nit vt pote rem bonā. Nā stulti⁹ est petere
quod iure possit negari vt dicit Catho. Et
tempore pgruo scz q̄n xp̄s intrauit caphar
naum id est ecclesiā iustoz. Nā capharnaū
interpretat villa pulcerrima et villa pin-
guedinis et consolationis. que tria optime
conueniunt ecclesie iustoz. Intes enim pe
tere salutem michil pderat qui post mortē
oēs ibant ad infernū. Petamus ergo q nos
sapienter q̄ adhuc Jesus est in capharnaū
Mat. xxviij. Ecce ego vobiscuz sum vsq̄ ad
consummationē seculi. Mater filiorum ze
bedei q̄us illa esset coniuncta sanguinez
xp̄o. tamē quia non sapienter petiit a xp̄o
exaudita non est. Petamus rem bonā Nā
salomon quia rem bonā petiit. s. sapiētiā
fuit plenarie exauditus. vt pz. iij. Regum
iij. ¶ Secundum est humilitas cum ait.
Non sum dignus vt intres sub tectum me
um. Eccle. xxxv. Oratio humiliantis se nu
bes penetrat. Tunc autez homo humiliat
se in oōne q̄n peccatorem se recognoscit.
Sic recognouit se publicanus non pharī
seus et ideo ille fuit exauditus et alter cō
demnatus. ¶ Tercius est fides. Unde ait
Sed dic. ver. et sa. puer meus. Jaco. i. Po
stulet aūt in fide nichil hesitans. q̄ oīs pos
sibilis sunt credenti Math. xxi. Si habue
ritis fidem. ꝛc. ¶ Quartum est pietas qua
cōpassus est seruo suo et non expulit eum
vt multi faciunt. Si ergo volumus exaudi
ri compatiamur aliis et compatietur deus
nobis. sic ꝑpatiebat Job dicens: Compa
tiebatur quōdā anima mea pauperi Job.
iij. Et oculus fui ceco q̄ pes claudo. In go
dē. xxix. Et deus postea compassus est ei et
reddidit ei oia duplicata. vt pz Job. vltio. c.

Moralitas.

¶ Moraliter per istum paralīticum desi-
gnatur peccator cuius conditio prout hic
innitur apparet miserabilis quantum ad
quattuor secundum q̄ quattuor mala fa-
cit peccator que sunt seruitus persone rā

formatio nature. infirmitas creature. et vexatio anime. ¶ Primum est seruitus persone. Unde puer meus. i. seruus meus. Nam peccator efficitur seruus peccati Jo. viii. Qui facit peccatum seruus est peccati. et non solum vnius peccati sed omnium que in eo regnant que ligant hominem tanq̃ seruũ. Prouer. v. Funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq̃ constringitur. Unde Boecius in li. de consol. probat q̃ peccator nunq̃ est impunitus. sed statim habet pensam propecato sc̃z seruitutez peccati qui est maxima pena sicut liberras perdulce bonum. ¶ Secundum est transformatio nature. i. quia iacet. homo est factus rectus. cetera animalia curua. vt ipsa statuta indicet homini vt debeat contẽplari. vt dicit poeta ouidius. Os homini sublime dedit celumq̃ videre Jussit. ꝛc. Peccator autem peruertit naturam in terram non in celũ respiciendo ysa. Incuruatus sum vsq̃ in finem Hiere. xx. Verterunt ad me dorsum et non faciem. Quia peccator terrena cogitat terrena loquitur et terrena operatur Hiere. xxij. c. Terra terra terra audi verbũ domini. Et quia homo habet. vim amatiuam per quã in illud quod diligit transformatur Juxta illud bugonis de sancto victore. Scio alia mea q̃ in illud quod diligis transformaris Inde est q̃ amando terram efficitur terra que est ymago dei et in deum debuit trãsformari Aug⁹. Talis est vnusquisq̃ qualem id quod diligit. si terraz diligis terra es si deum diligis deus es. pſ. Ego dixi dij estis. ¶ Tercium est infirmitas creature quia paralitica. Paralisis est dissolutio membrorum seu neruorum non valentium recipere influentiam virtutis a corde propter opilationem vel ꝓpter malos humores in ipsis existentes quam infirmitatem recte patitur peccator. Nam influentiam cordis ecclesie id ẽ christi qui est cor et caput ecclesie non valet recipere. Sacramenta enim que fluxerunt de corpore christi pẽdentis in cruce vt dicit Aug⁹. non recipit. et hoc propter malas qualitates ⁊ affectiones quas habet in anima a quibus non curatur. quia non vult recipere medicinam. Et breuiter ad oĩa opera bona peccator est valde infirmus. nec ei sapunt nec vllo modo et sunt cordi vnde nec ea facere potest. ¶ Quartum est vexatio anime q̃ male torquetur. Peccatum delectat corpus sꝫ verat animam Aug⁹. Jussisti domine ⁊ sic est vt pena sit sibi omnis inordinatus animus. quando enim peccator cogitat bona

que perdidit. mala que fecit et periculum quod ei imminet si mezeretur nisi sit omnino stultus valde tormẽtatur Job. vij. Pecata mea sicut sagitta sunt in me fixa. Sicut hõ tormentatur habens ferrum in vulnere. sic peccator habens peccatum in alia. Et sic patet de euangelio.

¶ De epistola. Sermo.xxi.

Nolite prudẽtes esse apud vosmetipsos Ro. xij. Sicut dicit Boecius. primo extirpanda sunt vicia deinde inserende virtutes Hiere. iiij. Nouate vobis nouale et nolite serere inter spinas. Semen eñ quod inter spinas cecidit suffocatum fuit vt dicit dominus Wathei. xiij. Ideo apostolus in hac epistola nos hortatur ad extirpationem malo. postes ad perfectionez boni. In qua quidez epistola quattuor facit. Primo nobis prohibet ne prudentiam inutilem ⁊ presumptuosam possideamus in principio ep̃le. Secundo nos monet ad illud quod ẽ magne perfectionis. vt nulli malũ pro malo reddentes pacem cum inimicis habeamus ibi. Nulli malum pro malo reddẽtes. Tercio nos monet vt etiã inimicis bona ꝓ beamus ibi. Si esurierit inimicus tuus ciba illũ. Quarto sub infert generale documentum quõ in malis omnibus nos geramus. ibi. Nolt vinci a malo sed vince in bono malum. ¶ Primo ergo prohibet ne prudentiam inutilem et presumptuosam possideamus ſm q̃ hoc verbũ dupliciter potest exponi. Nam si exponitur. nolite prudẽtes esse apud vosmetipsos. i. prudentiã vestrã nolite inter vos continere. sed debetis alia cõmunicare ipsos dirigendo et ordinando. sic prohibet nobis prudentiam inutilẽ. Prouer. xx. Sapientia abscondita et thesaurus inuisus que vtilitas in vtrisq̃. d. nulla. Uñ ille seruus piger qui abscondit talentum domini sui condemnatus est vt dicitur Wath. xxv. Si autem exponitur. Nolite prudentes esse. ꝛc. id est nõ vos prudentes reputetis. sic presumptuosam prudentiam nobis verat. vt in oculis nostris prudentes non simus Jsa. i. Ue qui prudẽtes estis in oculis vestris. id est coram vobismetipsis prudẽtes. Sic ergo primo nos admonet vt prudẽtiã habeamus et ipsam alios doceamus. Cũ eniz prudentia sit virtus optima per quaz tota vita hominis dirigit. et sine qua hõ aliis virtutibus stabiliter effi-

citur. cũ multa alia prudentia dicat. bonum autẽ vt Dyonisius dicit sunpsius est communicatiuum profecto prudentiam habere et communicare debemus.

Circa quod sciendum q̃ prudẽtia tria considerat. i. futura presentia et preterita Seneca. Si sapiẽs fuerit animus tuus tribus temporibus dispenset. futura prouide. presentia dispone preterita memora re Sapien. viij. Attingit ergo a fi. vsq̃ ad finem fortiter et dispone omnia suauiter scilicet prudentia. Unde illa sancta animalia de quibus dicitur Ezechielis. j. et Apoca. iij. per quem viri euangelici signãtur erant plena oculis ante et retro. quia viri prudentes omnia ꝓspiciunt futura presentia et preterita. Primo ergo prudentiã habere debemus ad futuroꝝ cautellã et inspectionem quia vt dicit Boecius Non eñ quod ante oculos situm est sufficit intueri. sed rerum exitus prudentia metitur. Exemplum de ioseph qui septem annis fertilitatis cõgregauit vt tempore famis haberet. peccator autem sicut bestia non considerat nisi ꝓsentia. Contra quod dicitur Eccle. vi. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Hanc prudentiam docet nos formica. Prouer. vj. Uade ad formicam o piger et considera vias e. que congre. ꝛc. Secundo debemus habere prudẽtiam ad presentiũ dispositionẽ vt sc̃z sic vtamur diuitijs ne in paupertatem deueniamus sic negocietur vt nõ condẽnemur sic dominemur ne seruire cogamur. sic honorem recipiamus vt nõ vituperemur. Omnia ista cauet prudentia virtus moralis et iam in homĩb⁹ mundi. Et multo magis prudẽtia spiritus virtus diuina in filijs dei. Nam non vult hic ditari et delectari ne in perpetuz pauperem habeat et doloꝛ iuxta illud Luce. Ue vobis diuitibus qui habetis hic cõsolationem vestram. in eodem. xvj. Recordare fili quia rece. bo. in vi. Sed vult hic depauperari et cruciari vt homo in perpetuũ sit beatus vt dicit Augu. Luce. vi. Beati pauperes spũ quoniã ipsoꝝ est regnuz celoꝝ Augu. Domine hic vre hic secã. ite sic negociatur vt non cõdẽnetur sed optime remuneretur Wathei xxv. Euge serue bone et fi. quia in pauca fuisti. super multa constituã. Item dominatur creaturis. et vicissim seruit Jo. viij. Semẽ abrahe sumus et nemini seruiuimus unq̃. Itẽ in dignitate sic honore fungit q̃ non confunditur quia in ipsis non elevat sed humiliatur. Exemplum de paulo qui posq̃ fuit raptus

ad celum et a christo gloriose ad apostolatum vocatus dixit ego sum minimus apostoloꝝ qui non sum dignus vocari apostolus. i. Corinth. xv. Sic etiam magni patriarchs. Abraam qui posq̃ deus ei locutus fuerat dixit. Loquar ad dominũ meuz cum sim cinis ⁊ pulvis Gen. xviij. Sic mater dei posq̃ angelus ei locutus fuerat asserẽs eam super omnia exaltatam vt pote filiuz dei perituram dixit Ecce ancilla domini ꝛc. Lu. i. Et quia iuxta sentencias domini Luce. xiij. Omnis qui se humiliat exaltabitur ideo in deo spiritus prudentis sum me exaltabitur ysaie. lvij. Ecce seruus meus elevabitur exaltabitur et sublimis erit valde prudentia vero mũdi et carnis omnis hec facit in contrarium et ideo mors est vt dicit apostolus ad. Roma. viij. quia solum hic vult ditari ⁊ delectari honorari ⁊ dominari et quid sequatur non curat ⁊ mala presẽtia fugit. et non curat incidere in futura similis equo vmbratico qui propter vmbrã in magnum precipitium cadit ⁊ saltat similis etiam cani portanti carnes super põtez qui propter vmbram carnium resultantez in qua dimittit carnes vt dicit Esop⁹. Omnia enim bona et mala presentia sunt vmbra futurorum bonorũ et malorum. Et de hac prudentia ⁊ sapientia mundi loquitur Jacobus in canonica sua c. iij. dicens Non est ista sapientia desursum descendẽs sed terrena. animalis diabolica. Terrena est prudentia auaroꝝ qui vt talpa inuolunt se terrenis et optime sciunt terrena lucrari cum de terrenis sup cetera curent. Et tales vocat mũdus valde prudentes de spũ libus eñ nichil vident sicut talpa extra terrã non videt lumen Animalis ẽ prudentia carnalium qui sciunt gaudere et ꝓfui bonis mundi vt et animalia nichil aliud desiderant quorum deus vẽter est. Diabolica vero est prudentia superboꝝ qui caute dominantur et prudenter scit opprimere inimicos et amicos acquirere. ita q̃ opptessi ab eis vix ꝑt ꝓpendere. Tales significantur per milites pylati qui dicebant christo prophetiza quis est qui te pcussit. Lu. xxij. Et tales mundus super omnia reputat prudentes Tales sunt prudentes apud semetipsos de quibus hic loquitur apostolus q̃ sunt prudentes apud mundum sed ipsi sũt mundas primo. Jo. secundo. Omne quod est in mundo id est hominibus mundi aut est concupiscentia carnis aut est cõcupiscẽtia oculoꝝ aut superbia vite. Tercio debemus habere prudentiam ad memoriã pre-

teritoium vt scilicet memoremur quot ma
lis propter peccata hominibus euenerunt
vt ab ipsis caueam⁹. et quomodo deus ius
tos exaltauit vt ad iustitiā animemur. Vñ
sapiens quidā. Felix qui ex alieno pericu
lo nouit sibi cauere. Iuxta illud felix quez
facit⁹ alienā pricula cautū Recordemur em
q⁹ dyabolus et oēs angeli mali tā nobiles
creature propter vanā superbiā de celo sūt
ad inferos proiecti. in perpetuū cruciandi
ibidē. Primi parentes ad imaginē dei fa
cti propter gulam et vanam gloriā de para
diso ad hanc vallē miserie sunt expulsi et
morte et miserijs infinitis cū tota posteri
tate sua addicti propter peccatū carnis to
tus mundus preter octo alias aquis dilu
uij est submersus. Et pharao cū toto exer
citu suo et sennacherib cum centū et octo
ginta milibus propter iniurias et oppres
siones quas seruis dei inferebant penitus
sunt extincti. Et plurimi sexcēta milia filio
rum israhel propter incredulitatē et diffi
dentiā prostrata sunt in deserto ⁊ diuersis
mortibus interēpta et solū duo scz iosue ⁊
caleph terram promissionis intrauerunt.
Nonne propter peccata et iniusticias ⁊ di
uersos dolos regna et ciuitates destructa
sunt. Ubi est troya vbi est ninive vbi ē car
thago et babylon. Apoca.xviij. Cecidit, ba
bylon illa magna et facta est habitatio de
moniorū. Eccle.x. Regnū de gente in gen
tem transferretur propter iniusticias ⁊ di
uersos dolos. Quid ergo fratres putam⁹
nos effugere iudicium dei si peccauerim⁹
et tantam neglexerimus salutē vnde Ro
ma.ij. Ignoras quomodo benignitas dei
ad penitentiam te adducit. Scōm autem
duriciam tuā et impenitens coz thesauri
zas tibi iram in die ire et reuelationis iu
sti iudicij. Ibidem etiā. Ira et indignatio
angustia et tribulatio in oēm animā hois
operantis malū. Sed prothdolor benigni
tas dei est peccatoribus noticia Eccle.viij.
Qz nō profertur cito contra malos senten
cia filij hominū absq; vllo timore perpe
trant mala. Similiter memorari debem⁹
quomōdo deus iustos exaltauit vt eos imi
temur. Nonne Joseph factus est domin⁹
egypti qui custodiuit mandatum. Nonne
Moyses constitutus est deus pharaonis
et dux super populū domini qui negauit se
esse filiū filie pharaonis magis eligens af
fligi pro populo dñi q; terrene iocundita
tis potiū habere. Hebreo.xi. Nonne dauid
pascens oues factus est rex super populū
dñi propter suā mansuetudinē. Quid dicā
de apostolis piscatoribus quoz ossa reges
et imperatores cū magna reuerentia osculā
tur. Charissimi nunquid manus dei est
abbreuiata et non magis extenta. imo est
extenta. Sic ergo operemur vt illi ⁊ sic ex
altabitur, sequamur opera et sequent nos
premia. Et non simus vt cattus qui vult pi
sces comedere et non vult tangere flumi⁹.
Dicit augu. q⁹ deus adiutor noster non ad
iuuat nisi volentē et nitentē se adiuuare.
Ephe.v. Surge qui dormis. exurge a mor
tuis et illuminabit te christus.

¶ Et nota q⁹ prudentia quam habe
re et docere debemus quibusdā aliabus
comparat Et primo per christū cōparat ser
penti. Mathei.x. Estote prudētes sicut ser
pentes. Cuius prudentia in quattuor ap
paret. Nam serpens caput abscondit pro
eo cetera membra exponendo. in arto fora
mine se ponit vt veterē abijciat pellem. ne
incantatorē audiat vnā aurē ad terrā figit
et aliā obturat cauda propter inimicitias
quas habet cum hoie in cauernis et deser
tis habitat. Sic et nos caput nostrū id ē
christum summe custodire debemus. ne p
peccatum abscondamur ab eo. qui potius
morti nos tradere debemus. quia per tale
mortem in perpetuū viuemus. Luce.xvij.
Qui perdiderit animā suā id est vitam pro
pter me inueniet eam Item in arto foramē
ne ponere nos debemus vt veteris hois
et conuersationis pellē deponamus Ephe.
iiij. Deponite nos scōm pristinā conuersa
tionē veterē hominē Mathei.vij. Con
tendite intrare per angustā portam. quia
ta est via que ducit ad vitā. Item ne per
assionem diaboli audiamus vnam aurē cau
da id est memoria mortis obstruere debe
mus et aliam terra id est considerationē pe
ne fragilitatis considerantes et quot et
quantis potest homo perire qui em̄ castrū
suum iureū sentit guerram mouere non ad
det. Item cognoscentes inimicitias quas
cum mūdo habemus: et quomodo nos ple
cui non omittis iuxta illud Johan.xv. Si
me persecuti sunt. et: vos persequentur de
bemus exire de mundo. Isaie.lij. Exite de
mundo populo meus. Secundo prudentia
quā habere debemus comparat per salo
monē quattuor alialibus. Unde ait prouer
bio.xxx. Quattuor sūt nūma terre. et ipsa
sunt sapienti ora sapientibus. Formice po
pulus infirmus qui preparat in messe cibū
sibi. Lepusculus plebs invalida que collo
cat in petra cubile suum. Regem locusta

non habet. ⁊ egreditur vniuersa per tur
mas suas. Stellio manib⁹ nitit et morat
in edib⁹ regū. ¶ Ista quattuor similiter
nos facere debem⁹ vt in cōspectu dei pru
dētes nos simus. Nam tēpore messis qō
est tota vita p̄sens debem⁹ vt formica fru
ctus bonoz opez cōgregare: vt ide in fu
tura vita pascamur. Eccli.ix. Quodcunq;
potest manus tua facere instanter opare:
quia nec opus nec ratio nec sapientia nec
scientia erūt apud inferos quo tu prope
ras. Apoca.xviij. Opera em̄ illoz sequun
tur illos. ¶ Itē considerantes nostrā fra
gilitatez ⁊ modicā nostrā virtutē. vt lep⁹
in petra christo spem nostrā locare debe
mus: vt in eius virtute aduersa superem⁹
et bona operemur. ⁊ premia tandem con
sequamur. Philip.iij. Omnia possum in
eo q̄ me cōfortat. Isa. Qui sperāt in dño
mutant fortitudinem assumēt pennas vt
aquille current ⁊ non laborabunt. Hiere.
xvij. Benedictus vir qui confidit in dño ⁊
erit dño fiducia eius. ¶ Itē p desiderū
eternoz saltare versus celū vt locuste de
bemus: sed statim debem⁹ ad terrā refle
ci ⁊ descendere per paucoz meritorum ⁊
fragilitatis nostre cōsiderationē: qui em̄
saltat eleuatur in altū ⁊ statim reflectitur
versus terram. Sic ⁊ nos facere debem⁹.
Exēplum de pauone qui respiciēs sibi pe
des statim humiliatur ponens alas.
¶ Itē considerantes q⁹ multa naturalia
s. ingenij docilitas ⁊ multa alia bona mū
di nobis desunt. q̄bus tanq̄ alis si ea ha
beremus volare possemus: q⁹ omnia hec
sunt homini data vt versus celuz volet et
facilius tendat beneficia dei recognoscē
do. debem⁹ manibus niti ⁊ in domo regis
eterni morari Augustinus. Surgūt indo
cti ⁊ celum vel regnū dei rapiūt. ⁊ nos cū
doctrinis nostris in infernū dimergimur.
Et propterea dicit apostolus. j. Cor. vij.
Unusquisq; in ea vocatione qua vocatus
est permaneat. Tot⁹ em̄ mundus confun
ditur in eo q⁹ vnus dicit. o si essem religio
sus sic facerē. Alius. o si nō haberem vxo
rem aut filios sic facerem. ⁊ sic de alijs. et
nullus est cōtentus statu suo. Omnes em̄
in quocunq; sunt statu p̄sunt benefacere
et in domo regis eterni morari: quia stel
lio manibus nititur ⁊ morat̄ur in domib⁹
regum. Simus ergo contenti statu voca
tionis nostre ⁊ in eo nitamur animas na
stras saluare. quia. I quocūq; statu homo
contentatur bene est sibi. et in quocunq;
non contentat male est ⁊ erit sibi. Multa
autē alia sunt q̄ ad prudentiam nos inui
tant. ⁊ prudentiā nos docēt de quib⁹ ab
stinebim⁹. Et sic patet primū. O
Secūdo nos monet ad id quod est magne
perfectiōis. vt scz nulli malū p malo red
dentes pacem cum inimicis habeamus.
Quod nos docet dupliciter facere: scz vin
dictā non requirēdo: ⁊ quod est perfecti⁹
iniuriā non repellēdo. ibi. Non vosmetip
sos defendentes. dicit ergo. Nō sitis red
dentes alicui malū, connicij detractionis
vel alicuius pene p malo vobis ab eodē
illato. Prouer. Non dicas reddā malum
pro malo. expecta dñm ⁊ liberabit te. Sz
magis sitis prudentes bona facere ⁊ non
mala reddere. nō em̄ cōrā deo q̄ intus vi
det: sed etiā hominibus. Cōrā deo debe
mus bona prudere tripliciter: scz in cogi
tatione: vt sit mūda. Math. vij. Ue vobis
qui cogitatis inutile. In affectione: vt sit
sancta Leui. xj. Sācti eritis quoniā ego
sanctus sum. Et in intentione: vt sit recta
Mat. vj. Si oculus tu⁹ simplex fuerit to
tum corp⁹ tuū lucidum erit. ¶ Similiter
cōrā hominib⁹ etiā tripliciter: scz in hab
tu: ne sit notabilis. Aug⁹. Non sit notabi
lis habitus vester. In locutione: ne sit ir
rationalis. Sermo em̄ est nūcius rationis
Et iō sine ratione proferri non debet. Unde
in soluz habentib⁹ rationē inuenitur ser
mo. Et ideo de omni verbo ocioso merito
homines sunt rationem reddituri: vt dici
tur Math. xij. Et in operatione: ne sit re
prehensibilis. Ephese. v. Videte quō cau
te ambuletis. Et ita prudeatis facere bo
na. q⁹ si fieri potest aliquo decēti modo si
tis pacē habētes cum omnibus hoibus.
et hoc quātū in vobis est. Aliquando em̄
nullo mō fieri p̄t. p⁹. lxx. Cū his q̄ oderūt
pacē erā ps. cū loquebar illis ipugnabāt
me gratis. Hebre. xij. Pacē sequimini, cuz
omnib⁹ ⁊ sanctimoniā: sine qua nemo vi
debit deū. ¶ Deide cū dicit. Nō vosmet
ipsos defendētes. monet ad id quod per
fectius est. scz vt iniuriis nō propulset: sed
magis sustineatur. Et hoc est. Non sitis
vosmetipsos defendētes. Mat. v. Si q⁹
percusserit te in vnā maxillā pre. ei ⁊ alte
rā. Sed date locū ire scz vos pseqūtis ⁊
affligēs: qō facit q̄ permittit aduersarij
facere quod vult. Eccli. viij. Ne stes con
tra faciem cōtumelioſi. Hoc cadit sub con
silio. Uel date locū ire dei vt ipse aduersa
rios ⁊ iniuriantes puniat. Si em̄ vos pu
nitis eos de iniuriis vobis illatis, non re
linquetis locum deo vt eos puniat in die

sre id est in die iudicij. Et nota q̄ vt dicit Augustin⁹. non p̄cipit hic apostol⁹ vt sancti nolint vindicare cū scriptū sit. Apocalyp. Usq̄quo dñe iuste t verax nō vindicas sanguinē nostrū qui effusus est: sed precipit vt se nō vindicēt: sed relinquāt vindictam ire dei. Quid ergo interest inter sanctū t peccatorem cum vterq̄ vindictā velit: vt est illud. Diligite inimicos vestros. benefacite his q̄ vos oderunt. Matth. v. Et dicēdū q̄ sanctus homo. magis cupit corrigi inimicū q̄ puniri. t cū deus punit nō delectatur de pena inimici: quia non odit eum: sed de iustitia dei: t quia deū diligit hoc ei placet q̄ deo. Et sancti de celo petunt vindictā de inimicis nō vt delectent in pena inimicorū: sed de iustitia dei. ps. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Peccator autē econuerso: quia solū vult puniri t verari inimicū t de correctione nō curat t delectatur de pena inimici t nō iustitia dei. Sic ergo date locū ire dei. dā ipse punit scriptū est em̄. michi vindictā et ego retribuā dicit dñs in Deuerb. fm litteram septuaginta interpretū vt dicit glo. Nostra autē translatio habet. Ne dicas reddam malum pro malo: expecta dominū t liberabit te. Et sic patet secundū.

¶ Tercio monet ad illud q̄ est maxime perfectionis: t sub consilio cadit: vt scz bona inimicis prebeamus. Et hoc est. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. si sitit potū da illi. Isa. lviij. Frange esu. pa. tuū. Matthei. v. Qui de. vni. ex mini. meis pota. aque frigi. a do. vo. q. rect. m. suam. Et rationē reddit huius: quia inimicus p hoc ad charitatem inflāmabit: t de inimico efficietur amic⁹. Prouer. xxv. Cum placuerint dño vie hominis inimicos eius cōuertet ad pacem. Et hoc est. Hoc faciens carbones ignis cōgre. su. ca. et⁹. i. ferueté charitatē que ignis est. congre. super caput id est sup mentem que est caput anime. i. occasiones t quasi materias diuersas. da bis et: vna ad charitatez que est ignis inflāmetur. Lu. xij. Ignem veni mittere in terrā. i. charitatē: t quid volo nisi vt accēdatur. Vi sunt carbones. vastatores ignuti q̄ consument omnem rubiginem peccatoz: Et sic patet tercius. ¶ Quarto subinfert generale documentum: quō in omni malo nos habeam⁹ dicēs. Nolite vinci a malo: sed vincite in bono malū. Q hoc potest intelligi octo modis fm. q̄ malum octo hz facere. s. corrūpere/ debilitare/ mestum auferre/ excecare/ tormentare/ impedire/ contristare/ t destruere. Primo fm sensum litteree: vt. s. primus non superet nos malo suo: nec corrumpat faciendo nos malos sicut ipse est sed nos vincam⁹ bono nostro malum proximū faciendo ipsum bonum t ad bonitatem trahendo. j. de. ij. Conuersationē vestram inter gētes habentes bonam: vt in eo q̄ detractant de vobis tanq̄ de malefactoribus ex bonis operibus vos considerantes glorificēt deū. Sic vicit Cecilia sponsum suum Valerianū: t mater Augustini ipsum augustinū t multi alij suos inimicos deuicerūt. ¶ Secūdo vincimus in bono malū q̄n ipsum malum conuertitur nobis in bonū: q̄ fit q̄n sumus in charitate fundati. Ro. viij. Diligentibus deū omnia cooperantur in bonū: Glo. Etiā malū per occasionem: vt quando post malum et etiam ꝓpter malum quod quis fecit cadēdo a charitate: postea fortis⁹ resurgit t fervencius bonus operatur: vt dicit Apostolus ad Ro. v. Ubi abun. de. super et gra. Tercio quando in ipso malo quod nolebat per impatientiā nobis auferre meritum: per patientiam meritum augemos t in malo quod volebat nobis auferre animam fortiter animaz possidemus Matth. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Quantūcunq̄ em̄ calefaciat et ferueat ignis si olla est plena aqua: nō frangitur. Quantūcunq̄ em̄ seuiret contra vincentium mundus t tyrānus tamē Uincentius per patientiā vicit mundum et plus potuit sustinere q̄ mūdus inferre. Quarto quādo per malum quod volebat ꝓ suo furore mentē excecare t rationez obfuscare: iuxta illō: ps: Supcecidit ignis scz tribulationis et angustie et non viderunt solē: nos illuminamur: Quod fit quā do credimus nobis mala euenire vt a domino corripiamur ne cum hoc mundo dānemur: vt dicit apostolus ad Cornth. Uiere. Per omne flagellū t doloꝛ erudiens h. erusalez. Sic fuit illuminat⁹ dauid qui dixit angelo percutiente populū: percute me: ego sum qui peccaui. j. Reg. xxiij. ¶ Quinto quādo per ipsum malum quod volebat nos tormentare t penā irrogare penas exoluimus peccatoꝛ: vt quando per famem t sitim: calorem t frigus: t alia mala pene que in p̄senti patimur: a penis absoluimur peccatorū: Hebre. xj. Circuierūt in melotis in pel. capri egē. ā. Sic exoluit apostol⁹ in malis q̄ sibi euenerūt ꝓ nas peccatorum suoꝛ. Sexto quando in malis non solū purgamur a penis peccatorū sed etiam perficimur sicut aurū i fornace Sap. iij. Tanq̄ aurū i for. probs. elec. dominus mala enim contrariū volunt facere scz dominē ifirmare et iperfectū ostendere. Et hoc ē quod sathā dicit Job. i. Mitte manū tuam et tange cuncta que possidet Et ideo tange os eius et carnez. t tūc videbis q̄ i faciem benedicat tibi id est tunc apparebit q̄ non sit perfectus: et q̄ non sit bon⁹ realiter sed apparenter tantū. Nichilomin⁹ Job vicit in bono malū quia i ipsis mal⁹ pfect⁹ apparuit. ¶ Septimo q̄ nō solū mala patienter toleram⁹ sed etiā gloriamur et letamur in ipsis malis que non premant Ro. v. Sed et glorias mur in tribulationib⁹ Actuū. v. Ibant a postoli gaudentes a cōspectu cōcilij quoniam digni habiti sunt pro no. ih. cō. pa. Mala enim habent contristare. et ideo dum in eis letamur non vincimur a malo sed vincim⁹ in bono malū. Octauo quando per ipsa mala que patimur ad regna celorum peruenimus. Matth. v. Beati qui perse. patiūtur propter iusticiaz. ꝛc. beati eritis cū ma. vo. ho. Omnis enim res tendit ad locū suū. loc⁹ autē et fons omnium malorū est ifernus: vbi vmbra mortis et nullus ordo sed sempiternus horor: habitat Job. x. Et ideo omne malum iquantū malū trahit deorsū: dū ergo in malis t per mala tendimus sursū in celo recte vincimus in bono malū: et nō vincimur a malo. Cū ergo omnis medicina fiat per contrariū: quis contraria cōtrarijs curank. tūc non vincimur a malo sed vincim⁹ in bono malū. quando contrariū operamur quod habet ducere malū t ad ꝓtrariū im⁹ quod habet ducere malū. Et sic patet quartum

¶ Dominica tercia De euangelio.

Sermo. xxij.

Ascendente ie-su i naniculā secuti sūt eum discipuli ei⁹. Matthei. viij. Iesus vt ver⁹ hō hūana opera fecit. iō ad trāseūdū de vna parte stagni ad. alias naicula ꝺdiguit: nauicula ascēdit t i nauicula ob dormiuit sed vt ver⁹ deus creaturis iperauit et obedīūt ei t nullus opus habuit. Et iō inquantū christus erat deus non indigebat naui sed nauis indigebat christo nec in fluctibus submergeretur quod per effectus postea patuit. Nec etiam inquantum deus dormiuit nec dormitauit ps. cxx. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet qui custodit israhel de hac ergo materia pñs euāgelij erat. Jn quo ꝺdē euāgelio quinq̄ ponit sūmarie euāgelista Primū est Jesu t discipuloz ei⁹ i naniculā ascensio ad trāsfretādū i principio euangelij. Secundū est maris t fluctuuz concitatio ad nauigātes t nauiculā submergendū ibi. Et ecce mo. ma. fact⁹ ē in mari ita vt naui. operi. fluctib⁹. Tercū est Jesus a discipulis excitatio t eorundē ad ipz deprecatio ad periculū euadendū ibi. Et accesse et sus. eū dicentes Dñe salua nos perim⁹. Quartū est Jesu digne increpatio et ad mare t ad ventos eiusdē iperiū ad tranquillādū ibi. Et dixit eis. Quid timidi estis mo. fi. t sur. ipe. vē. t mari. Quintū ē holz exister: iū i naui admiratio t potestatis pfessio ad oia coercēdū ibi. Porro hoīes naute q̄ apostoli vt dicit glosa mirati sunt dicentes. Qualis est hic. q̄ venti et mare obediunt ei. Hanc Origenes dicit q̄ non apostoli mirati sunt sed holes quorū nauicula qui cū ipsis erant. ¶ Primo ergo ponit Jesu et discipulorum eius in naniculā ascensio ad trasfretandum. Et hoc est. Ascendente Jesu in naniculā vt scz de vna parte stagni vel loci ad aliam transiret. secuti sunt eū discipuli eius. cū eo a deūde locū ire volentes. Hanc enim potuisset super mare ambulasse sicut alias vice fecit: vt patet Matth. vi. quarta autē vigilia noctis venit ad eos ambulans super mare. tamen voluit nauigio ad illam terram venire. quia nunc humana nunc diuina opera ostendebat vt se verum deum et verum hominem comprobaret et vt daret nobis exemplum q̄ in his que possumus operari per nos non debemus temptare deum diuine prouidentie nos committentes et nihil penitus operātes Nam christus non voluit sed cum alijs nauigauit Sic et nos debemus in mari huius seculi nauigare. et remos accipere et bona operari. Multi volunt solum velare ad celum et nihil volunt operari in terra. Cōtra q̄s apostol⁹ ij. thessa. iij. qui nō vult operari nō mādūcet. Littera plana ē q̄. hoc euāgelium hystoriale ē et non doctriale. et ideo moralia videamus.

¶ Moralitas.

¶ Moraliter autem ad istructionez t nostram duo hic videamus scz quid per naniculam t quid per mare significetur.

¶ Circa primum sciendū q̄ per hanc naniculam tria significantur. s. ecclesia. religio crucifixi. Notandū ergo q̄ christ⁹ hāc

triplicē nauē ascendit. ⁊ similiter discipuli ei⁹. ⁊ omnis perfecte vinēs ⁊ ad portū eterne salutis desiderās veni. eandē triplicē nauē ascēdere debz .s. nauē ecclesie. nauē religionis. ⁊ nauem penitentie id ē crucē penitētie. Nam ⁊ ecclesia militās ⁊ religionis stat⁹ ⁊ crux penitētie per nauē possunt intelligi. Prima nauis est ecclesia militās q̄ rōe figure nauis per nauē congrue designatur: nam sicut nauis in capite ⁊ i cauda est arta ⁊ i medio lata sic sancta ecclesia in principio fuit arta. Exēplum de sācto marcello papa qui multis annis fuit deputat⁹ ad custodiā animalium Et beat⁹ Urban⁹ papa multo tēpore i sepulcris martirū latuit Hebre. xi. In solitudinib⁹ errātes i montib⁹ ⁊ spelūcis ⁊ i cauernis terre. Similiter in fine tēpore antichristi erit valde arta. q⁹ vt dicit Mathe. xxiiij. Erit persecutio magna ⁊ talis qualis non fuit ab origine mūdi i medio ūt. s. mō, ēval de lata et ampla: ⁊ quātū ad numerū. q⁹ multi sunt fideles. ⁊ quantum ad gaudium: quia patrimonum crucifixi est valde in diuitijs et honoribus exaltatum. et abundant valde tabernacula clericorum et audacter pronocant deum cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Joh. xij. Et quia vt dicit Matthei. vij. Arta est via que ducit ad vitā. et ampla que ducit ad perditionem. iō in primitiua ecclesia prelati multi saluabant et sanctificabantur. et modo multi dānantur et pauci sanctificantur. Hāc nauem xp̄s intrauit tāq̄ dom⁹ ⁊ naucler⁹ quādo nostrā fragilitatē assumptionis descendit i vterū virginalē tūc ei prio fuit de ecclesia militante. Nos autem i hanc nauē itram⁹ quādo super aquas baptismi natamus narat enim hec nauis in magno pelago gratiarum et dono⁹ spūssancti. Et iō non possum⁹ ad eas ascēdere nisi super aquas natando. Christ⁹ āt hanc nauē intrando descēdit. quia minoratus paulomin⁹ ab angelis i eā intrauit vt dicit ps. Nos āt hāc nauē intrando multū ascēdim⁹. quia in filios dei adoptamur Joh. i. Descendit po. f. d. fi. Et q⁹ vt dictum est christus est hui⁹ nau⁹ dñs et nauclerus. iō quando ipsam in baptismo intramus eius fidelitatem inuamus. et dyabolum et omnē alium dominū abnegamus. quod facimus quando dicim⁹ in baptismo: credis in deum et dicit baptisandus credo. abrenuncias dyabolo et pompis eius et respondet abrenuncio. Nam vsq̄ tunc tanq̄ filij ire ad dominiū dyaboli spectamus. Hec nauis fuit figurata p̄ archaz noe ad quā omnis qui intrauit fuit saluat⁹: et qui non intrauit periit ⁊ suffocat⁹ est. Sic qui hāc intrat saluat. ⁊ q̄ non intrat damnat Math. xvi. Qui crediderit et baptisatus fuerit salu⁹ erit. qui vero non crediderit condemnabitur. In hoc tamē differt hec ab illa. quia vt dicit Crisō. in illam lup⁹ intrauit et lup⁹ exiuit homo intrauit et homo exiuit. nihil enim illa mutatuz est Sed i hanc hō intrat lupus ⁊ exit ouis dei itrat hō ⁊ fit filij dei. ⁊ iō ecclesiā dicit christian⁹ filij christi. Et nota figurā. nam Noe misit foras archā corui. sic christ⁹ misit dyabolū extra ecclesiā Jo. xij. Nūc princeps huius mūdi ejicietur foras. Item noe misit colūbam que rediit ad archam ferens ramū oliue virentibus foliis: vt patet Gen. viij. Sic deus pater emisit filiū per mortem qui rediit per resurrectionem portans ramū oliue. i. pacē dei et ideo ait. Pax vobis Jo. xx. virentibus foliis id est cum gratijs et donis spūssancti: et ideo ait. Accipite spiritum sanctum. Hec est illa nauis de qua Salomon prouerbiorum. iij. ait. Facta est quasi nauis institoris delon. por. panez suū. Nā xp̄s venit i ecclesiā quasi institor ⁊ quasi negociator. querēs bonas margaritas. s. animas hominū pretiosissimas margaritas. Math. xiij. Simile ē regnū ce. ho. que bonā mar. Que nauis de lōge panem nostrū i. christū portauit scilicet de celo Johā. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi Mirabilis autē institor christus i hac nauī fuit: quia dedit deitatem et accepit humanitatem. De primo. i. Johan. iij. Uidete qualem charitatem dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus De secundo Johā. i. Uerbum caro factū est ⁊c. Dedit diuitias et accepit paupertatem. De primo Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnuz vt edatis et bibatis super men. meam in regno meo. De secundo. ij. Corinthe. viij. Qui cum esset dives ege. propter nos effectus ē. Et breuiter dedit omnia bona sua et accepit omnia mala nostra. De primo Roma. viij. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit De secūdo Hebre. iiij. Tēptatum autem per omnia propter quod cantam⁹. O admirabile commertiū creator generis humani animatum cor. su. de vir. nasci dignatus est. ⁊cetera. De hac āt naue dicit Crisō. Nauigat ecclesia instructa fidei gubernaculo, felici cursu per hu-

dedit eis

ius seculi mare habens deum gubernatorē. angelos remiges choros portās omniuz sanctoz. erecta in medio ipsa salutari arbore crucis. in qua euangelice fidei vela suspendens flante spūsancto ad portū tam paradisi ⁊ securitatez quietis eterne deducit. R Unde si bene aduertimus octo de hac naue dicit. ¶ Primo q̄a hoc seculū mare tempestuosum valde habet nauigare. ⁊ ideo valde timenduz est. et cum cautela eunduz. Ephes. v. Uidete quō caute ambuletis. Item. Nusq̄ est securitas o fratres neq̄ i celo neq̄ i paradiso. multo minus in mūdo. In celo angelus cecidit sub presentis deitatis. Adam de paradiso de loco voluptatis. Judas in mūdo de scola veritatis. Discipuli etiā fuerunt in periculo in presentia christi: vt hic patz. ¶ Secūdo ostēdit q̄ habet deū gubernatorē cui mare ⁊ venti obediunt. et ideo multū cōfidendū est. Unā sanctis dicit q̄ hec nauis pōt cōcuti: sed nō submergi: quia christus semp est ibi eam gubernādo. Math. xxviij. Ecce ego vobiscū sum om. d⁹. vsq̄ ad consum. seculi. Qui et si aliquando videatur dormire. tamen peruigilat et nobiscū est. Isa. xliij. Cū pertransieris p̄ aquas tecū ero. ⁊ flumina nō operient te. ¶ Tercio ostēdit q̄ angelos habet remiges q̄ eā inter fluct⁹ huius seculi custodiunt ⁊ deducunt. ps. Angelis suis mandauit de te. ⁊c. Et ideo multum gaudēdū. Phil. iiij. Gaudete i dño semp iterum dico gaudete. ¶ Quarto ostēdit q̄ habet choros sanctoz portare q̄ sunt omni virtute pleni. ⁊ ideo libenter intrandum: quia cum sancto sanctus eris: vt dicit ps. xvij. ¶ Quinto dicit q̄ arbor istius nauis est salutifera crux christi q̄ stat semper erecta tāq̄ arbor: extēsa tāq̄ artemo ad pregendum: ⁊ ideo sub ipsa manendū quia de ipsa virtus mirabilis emanat: ita q̄ quicūq̄ sub ipa manet a nullo pōt ledi Qđ figuratū fuit Ezechielis. ix. vbi viro volēti percutere hoies ciuitatis. mādatū est q̄ nullū percuteret super quē videret Thau. i. signum crucis. ¶ Sexto dicit q̄ nauis istius vela sunt carte euāgeliorum que sunt plene vbis christi scriptis. sicut plenū est velum aere ⁊ vēto. Uerbum em̄ nichil aliud est nisi aer format⁹ in guttura loquētis. Ista em̄ vela plena sunt flatu id est verbis christi q̄ nos docent qua via quādo/quomō/ ⁊ quo sit eundum. ⁊ ideo attenti⁹ sunt audienda. Luce. xi. Beati q̄ audiunt verbum dei et custodiunt illud. ¶ Septimo dicit q̄ spiritussanctus illaz nauē ducit. Johañ. iij. Spiritus vbi vult spirat. Et ideo vbi est impetus spūssancti illuc ⁊ statim est eundū. Unde Ezechie. i. de illis sanctis animalib⁹ per q̄ virt⁹ euangelici designantur dicitur: vbicunq̄ erat impetus spirit⁹. illuc gradiebatur ⁊ rote. Secure ergo ad impetū ⁊ motionem spiritussancti nauigem⁹: quia ipse ad portū felicitatis eterne nos ducet. ¶ Et octauo ⁊ cōclusiue in p̄dicta auctoritate dicit ps. xlij. Spiritus tu⁹ bonus deducet me in terram rectaz. In quo portu ⁊ omni pace et opulētia quiescemus. Isa. xxxij. Sedebit populus me⁹ in pulchritudine pacis et in tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta. ¶ Secūda nauis est religio que cōgrue dicitur nauis: quia tria que sunt substantialia religionis scilicet obedientia: continētia/ ⁊ paupertas excellenter reperiuntur in naue. Ubi enim est obedientia prompta. cōtinētia magna. et paupertas summa: quia ibi nichil crescit: nichilq̄ ibi est: nisi quod deforis apportat. Hanc nauem christus intrauit dum stetit in mūdo Nā substātialia religionis perfectissime obseruauit: quia vsq̄ ad mortē fuit obediens. Philip. ij. Exinaniuit semetip. fa. obe. vsq̄ ad mortē. Uirginitatē ⁊ cōtinentiam in summo gradu seruauit. ita q̄ nec primos mot⁹ habuit vel aliquā cogitationē carnalē. Et nota q̄ christus habuit ita castos motes q̄ nūq̄ fuit de aduersarijs de hoc notatus vel accusatus vel infamatus/ vel in suspitione habit⁹ cum de multis alijs fuerit licet iniuste infamatus: et tamen cum mulieribus conuersatus est. ⁊ a peccatrice tangi se permisit. ⁊ cuz maria et martha frequenter est hospitatus: et magdalenam a multis de effusiōe vnguēti molestatam defendit et commendauit. Paupertatem etiam voluntariam in summo gradu seruauit tanq̄ penitus nichil habens. Mat. viij. Uulpes fo. ha. ⁊c. Propterea fuit religiosus: quia fuit nazarē⁹ que in veteri testamento fuit quedam religio. Et ideo cum barba longa ⁊ capillis depingitur. Unde ipse fuit caput ⁊ institutor omnis perfectionis ⁊ religiōis. Illud enim sanctum collegium apostolorum instituit. cui nec prius/ nec postea aliquod aliud potuit in sanctitate ⁊ omni pfectione equiparari: quia in ipso omnia cōsilia fuerūt plenarie obsuata. Et nota q̄n apostoli itrauerūt illā nauē ad xp̄m sequēdū reliquerunt aliam nauē, scz cupiditatis.

Math. iiii. At illi relictis cõtinuo rhetib⁹ et naui secuti sunt eũ. Sicut eñ cum naui religionis nauigatur ad celũ. sic cuz naui cupiditatis nauigatur ad infernum.

S Dicitur aũt cupiditas nauis p̃ pter tria. Primo quia sicut nauis stat sup aquas ꝛ non implet: sic cupiditas stat sup diuitias ꝛ nõ implet: sed semper sitit. Eccli. v. Auarus nõ implebitur pecunia. Secũdo: qz sicut nauis fit cum magno labore: custoditur cuz magno timore: et pditur cum magno dolore. Sic auarus cuz magno labore ꝛ multis incõmodis acquirit diuitias ꝛ p ipsis acquirendis vt aranea se cuiscerat ꝛ consumit. Sap̃. v. Ambulauimus vias difficiles. ps. Anni nostri sicut aranea meditabunt. Item cum magno timore ꝛ sollicitudine ipsas diuitias custodit. Job. xv. Sonitus terroris semper est in auribus eius. ꝛ cum pax sit insidias suspicatur. Boe. Tu qui nũc gladium quẽcunq; pertimescis si huius vite callẽ vacuus viator itrasses coz̃ latrone cantares. O preclara mortaliũ opum beatitudo quam cum adeptus fueris secur⁹ esse desistis. Itez cum magno dolore eas amittit: quia vt dicit Boetius. Infelicissimũ genus infortunij est prius fuisse felicẽ et postea infelicẽ. Et ideo diuitie dicũtur spine ab ipsa veritate. Lu. viij. quia cozitationũ suarũ aculeis mentez̃ lacerant in acquirẽdo et perdendo: vt dicit Gregor⁹ Tercio cupiditas dicit nauis: quia sicut naui de tanto lucro ꝛ de tantis mercibus nichil manet nisi feces et sentina: ita auaro de omnibus bonis suis ꝛ rebus nichil remanet nisi tormenta in inferno ꝛ putredo vermiũ in fossa: auaro enim omnia auferunt in morte. Nam diuitias auferunt consanguinei: corpus comedunt vermes: animã asportat dyabolus: nichil ergo remanet ei nisi cruciatus ifernalis. Et ideo multum est flendum in morte peccatoris: cum omnia perdat. Piere. vj. Luctũ vnifac tu. planc. ꝛc. ¶ Tercia nauis est crux christi: q̃ dicit nauis: qz christus portauit.

T Et quis sicut in naui bene onerata maxime q̃ de otiẽre venit sunt optima que: ita in cruce omnia bona inueniuntur: quia vt dicit Augustin⁹. nullũ excẽlũ bonitatis ꝛ perfectionis abest a cruce immo tota vita nostra in cruce potest informari. Omnes eñ virtutes apparẽt in cruce: ppter qõ dicebat ap̃lus ad Galathas vj. Michi absit gloriari/ nisi in cruce dñi nr̃i. ꝛc. Nã p̃mo ibi apparet maxima charitas ex parte dei patris qui vnigẽ filium suum morti tradidit ꝓpter seruum redimendũ. Secũdo apparet magna fides ex parte virginis gloriose que mortem filium semper deum credidit. Tercio apparet magna spes ex parte latronis q̃ i quẽdam perfortatum denudatum crucifixum tanq̃ in verũ deum regem celi sperauit: propter quod non immerito audiuit. Hodie mecũ eris in paradiso Lu. xxiij. Quarto apparet maxima prudẽtia ex parte spiritussancti qui sic sapienter decepit luciferum: abscondẽs deitatem sub humanitate tanq̃ hamũ piscator abscõdit sub vermiculo: et sic cepit ꝛ percussit eum. Job. xxvj. Prudentia eius percussit superbum. In eodem xl. Nũquid capitur leuiathan hamo. Quinto appet magna iusticia ex parte christi: qui vt iusta fieret satisfactio factus est homo mortuus in cruce: vt sicut homo in ligno peccauerat. ita homo in ligno satisfaceret Et sicut peccarum hominis fuerat infinituz ad omnes perdendũ ita meritum hominis esset infinitũ ad omnes saluandum. Et sic iusticiam magnam exercuit in cruce super corpus suum tam acerbe patiendo p̃o iusta satisfactione hominis. Sexto apparet magna temperantia deitatis christi fm quam christus etiã in cruce fuit beatus: et tamen ita fruebat beatitudine q̃ fm humanitatez maxime patiebatur: ꝛ ita patiebatur q̃ semp erat beatus. Eccli. xl. In die bonorum ne immemor sis malorum ꝛ econuerso. Septimo appet maxima fortitudo ex parte humanitatis christi: qz omnia aduersa patiẽter sustinuit nec in omnibus est cõmota. Isa. liij. Tanq̃ ouis ad occisionem ducet. Hanc nauem christus ascẽdit in morte vt transiret de hoc mundo ad patrẽ. In hac naue scz cruce christ⁹ pendens mirabilia docuit. De quibus si vis predicare recte in dñica quinta post festũ trinitatis in secundo mẽbro euãgelij. Per hanc nauẽ scz crucẽ penitẽtia designat. Lu. xij. Qui nõ baiulat crucẽ suã. i. penitẽtiã ꝛ sequitur me nõ potest me⁹ esse discipul⁹ qz sicut in cruce hõ mortificat ꝛ ligat: sic i penitẽtia mortificant mẽbra ꝛ concupiscentia mala ligat. Gala. ij. Christo confix⁹ sum cruci. Crux q̃ est nauis penitẽtie. U Designat ergo penitẽtia p nauez̃ ꝓpter q̃nq; rõnes q̃s recte ifra i dñica. xix. post festũ trinitatis i p̃mo mẽbro euãgelij. Hec nauis patit magnã tẽpestatẽ ex ventis sicut hic innuitur. Nam quattuor venti cõtra

eam fortiter flant. de q̃bus Mañ. vij. Ecce quattuor venti pugnabant in mari. Cõtra quos deus ordinauit et fecit quattuor virtutes tanq̃ quattuor anchoras. vt nauem penitentie contra omnẽ ventũ stabilirent que sũt iusticia. prudentia. tẽperantia et fortitudo. Primus est ventus orientalis qui signat natalẽ et progeniẽ hominis que maxime penitentie contrariatur ꝓpter quod dictũ ẽ abrahe Gen. xij. Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. Unde et christus ait. Si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem suã non potest meus esse discipulus. Luce. xiiij. quia inimici hominis domestici eius. vt ipse dñus dicit Mathei. x. Contra hunc est anchora iusticie: quia iustuz est subditũ esse deo magis q̃ parentib⁹. Deus autẽ mandat penitẽtiã agere Mathei. iij. Penitentiã agite appropinquabit enim reg. ce. et parentes iubent delicate viuere. Secũd⁹ est ventus occidentalis qui signat mortẽ ꝛ defectũ carnis que quotidie tendit ad occasũ: quã quidã ignorãtes credentes differunt penitentiam agere. Soph. ij. Nor cantantz̃ i fenestra ꝛ corui⁹ i superliminari. Qui ventus multos submersit et hoc est peßimũ: quia hic vẽtus scilicet consideratio mortis super oia deberet ꝑpellere nauẽ penitentie. Sicut fuit impuls⁹ quidã magister qui ascẽdẽs cathedrã dixit. Liquo coar ranis cra coruis vanaq; vanis. Ad logicã pergo que mortis non timet ergo. Contra hunc ẽ ancora prudentie: que habet considerare finem. Eccle. vij. Memorare nouissima tua. et in eternum non peccabis. ¶ Tercius est ventus meridionalis qui signat prosperam mundi i quib⁹ penitentia dissoluitur Hiere. xxxi. Usque quo delicijs dissolueris filia vaga: quia vt dicitur Job. xxviij. Non inuenitur i terra suauiter viuentiuz scz penitentia. Contra hsic est anchora tẽperantie: cui⁹ est bona mũdi tẽperate recipere: siue honores siue delicias siue diuitias. i. Corinth. x. Omnia vobis licent. Qui gaudent tanq̃ non gaudentes. et qui emunt tanq̃ non possidentes. et qui vtuntur hoc mundo. tanq̃ non vtentes sint. Psal. Diuitie si affluant nolite cor apponere. ¶ Quartus est ventus aquilonis qui signat aduersa Hiere. i. Ab aquilone pendetur omne malum: quia sicut a calore charitatis oritur omne bonum ita a frigore iniquitatis omne malum. In aduersis autem penitens per impatientiam frãgitur et blasphemat murmurat et maledicit In cuius persona dicitur Job. iij. Maledictus vir qui annũciauit patri meo dicens natus est tibi puer masculus. Contra hũc est anchora fortitudinis que ois mala patiẽter tolerat: dicẽs illud Job. i. Dominus dedit dominus abstulit: sicut dño placuit ita factũ est sit nomẽ domini benedictũ. ¶ Quantũ ad predicta duo dicitur i Psal. Cadent a latere tuo mille: id est aduersis que non directe sed ex latere veniũt: et decẽ milia a dextris tuis. i. a prosperis que per dexterã designant quia facit peius penitere ꝓsperitas q̃ aduersitas. Filij israel fuerunt dissoluti in arma quantitate qñ in deserto habuerunt i manna panẽ angelorũ: et discipuli christi fuerunt tempore passionis fracti i aduersitate. Dauid in tẽpore aduersitatis sanctuz se conseruauit: et tempore prosperitatis turpiter deliquit. Cũ igitur ista nauis ita fortiter ꝑpellatur a ventis. nichil restat nisi vt deuote clamem⁹ dicẽtes dñe salua nos perimus: sicut apostoli fecerũt ꝛ teneam⁹ supradictas anchoras firmas. Et tunc christ⁹ ꝑpabit ventis et fiet trãquillitas magna. i. Corinth. x. Fidelis deus qui nõ patietur vos tẽptari supra id q̃ potestis. sed facit cũ tẽptatione etiam prouentum. vt possitis sustinere. Et sic patet primuz. x Circa secundum nota q̃ per mare pñs seculuz designatur multiplici ratione Primo ratione motionis ꝛ instabilitatis. Nam mare nunq̃ quiescit sed fluctat et eleuatur et deprimitur. Sic mundus nunq̃ quiescit quosdaz eleuando et quosdam deprimendo psalmi. Uidi impium superexaltatum et eleuatũ sicut cedros libani et pertransiui et ecce non erat Job. xxx. Eleuasti me et quasi supra ventum ponens alisisti me valde. Boetius. Hunc continuum ludum ludimus fumus infimis ꝛ infima summis mutare gaudemus. ¶ Secundo ratione electionis. Nam mare mortuos a se ad littus ejicit Sic mundus ejicit illos qui sunt mortui mundo. nec opera mundi faciunt. i. Corinth. vi. Tercio. Tanq̃ purgamenta huius seculi facti sumus omniũ perissima vsq; adhuc Johã. xv Quia vero de mundo non estis ꝓpterea odit vos mundus Uiri enim spirituales non solum ejiciunt de mundo sed etiam persecutionem patiuntur Jo. decimoquito. Si me persecuti sunt ꝛ vos persequentur. ¶ Tercio ratõe deuotatõis. si mari ei grãdiores pisces deuorãt minores Sic i mũdo potẽtes pusillos deuorãt ꝛ affligũt mat. xviij. tenẽs sub

mundus. signatum. in morti.

focabat eū. Abac.i. Quare non respicis super iniquē agentes: t taces deuorante impio iustiorē se: t facis homines quasi pisces maris. Uiuunt tamē sancti viri licet a tyrannis deuorentur sicut ionas in ventre ceti. H. corinth. vi. Quasi morientes et ecce viuim⁹. Quarto ratione terminatio nis mare eni terminū habet arenam que est sterilis t grauis. Hieremie. v. Qui posui arenā terminū mari Sic finis huⁱ mūdi est ifructuositas. cum onere peccatorū Ro.i. Quem fructum habuistis in illis in quib⁹ nūc erubescitis Eccles. iij. Quid habet homo de vniuerso labore quo laborat sub sole. nihil enim inuenit homo i morte nisi opera sua. siue bona siue mala. que sonū portabit Apoca. xiiij. Opera eni illorū sequuntur illos. Et quia mundus totus in maligno posit⁹ est nec opera bona facit. sicut spina non facit ficus et vuas. ideo i fine nihil inuenit nisi onus et penā peccatoꝝ. ōni spe boni fraudat⁹. Job. vij. Consumpti sunt absq; vlla spe. huⁱ⁹ exēplū christus recitat de diuite epulone qui vnam guttam aque nō potuit. habere tormenta vero multa habebat: vt patet Luce. xvi. ¶ Quinto ratione multitudinis periculorum. Sunt enim in mare mirabilia et multiplicia pericula et de ventis et de piratis et de scopulis t sic de alijs Ecclesiasti. xliij. Qui nauigant in mari enarrent pericula eius. Sic mundus iste tot⁹ est plenus periculis. ij. corinth. xi. Periculum fluminum. periculum latronum. periculum ex genere. periculum ex fal. fra. peri. ex gen. peri. in ci. peri. in soli. peri. in mari. peri. in ter. Bernardus. Periculum probat transeuntium raritas. et pereūtiū multitudo. Pauci valde transeūt per hūc mundum illesi. et multi periclitantur Augusti. Ama seculuꝫ et absorbebit te. amatores suos votare nouit nō portare. Ubi sunt gigantes et potentes a seculo viri famosi nonne omnes cum multis periculis perierunt. ¶ Sexto ratione monstruositatis. Nam in mari mirabilia sunt monstra. Aliquando inuentus est ibi piscis p omnia sicut miles armatus in equo. Sic mūdus iste totus est plenus hominibus monstruosis. Quidam enim habent faciem in pectibus et pedes in capite. vt omnes auari. Quidā habent duas linguas in ore vt omīs adulatores t detractores q̄ aliud i ore alij⁹ i pectore gerūt vt ot salua proner. xviij. Uerba bilinguis quasi simplicia. et ipsa perueniunt vsq; ad interiora ventris. Quidam habent gladios in labijs. vt ōnes maledici psal. Gladi⁹ in labijs eorū. Quidā habent multa capita quia quot vicia regnant i homine. tot capita t dominos habent. Quia auaro dominatur auaricia et luxurioso luxuria et sic de alijs &c. Augu. Value tot dominorum seru⁹ est quod viciorū. ¶ Septimo p̄ sens seculū designat mare ratione mālonabilitatis. Nō enim mare est loc⁹ ad manendū sed cito transeundū null⁹ enim intrat mare vt ibi maneat ꝫ vt cito trāseat Ita mūd⁹ iste non est loc⁹ ad manendum hebre. xiiij. Non habem⁹ hic manentem ciuitatē sed futurā iquirim⁹ Omnes enim in hoc mundo sumus vt hospites et peregrini qui festinare debem⁹ t ad ciuitatez nostrā redire Augu. Nihil aliud ē tēp⁹ presentis vite nisi curs⁹ ad mortē in quo nemo vel paululū stare. vel tardi⁹ ire permittitur: sed omnes pari modo vrgemur. ¶ Octauo ratione icertitudinis Non est i potestate hominis existentis in mari ire quo vult sed ducit a ventis frequēter quo nō vult. nec ad portū itentū peruenit sicut vult. Sic non est i homine sed i spiritu sancto ducēte vt ad portū salut⁹ perueniat Ro. ix. Non est volentis neq; currentis sed miserentis dei. Et propterea multū otare debem⁹ vt de⁹ vitā nostram dirigat i salutē. Thobie. iiij. omni tēpore benedic deū et pete ab eo vt vias tuas dirigat. ¶ Nono rōne saporis. Est eni mare valde amar. t tamē piscib⁹ maris i eo nutritis valde sapit Sic mūd⁹ i rei veritate valde amar⁹ est t tamen hoīb⁹ mūdanis valde sapit nec eī amaritudinē sentiunt immo magnā dulcedinez reputant. magnas delitias efflui bonis mūdi. Job. xxi. Esse sub sentibus delicias computabāt psal. Beatum dixerunt cui hec sunt. Et hoc ex magna corruptione palati procedit. Habent enim homines mundi palatū corruptum vt febricitātes. et ideo amarū videtur eis dulce. et dulce amarum Augustin⁹. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. Isaie. v. Ue qui dicitis malum bonum et bonum malū ponentes amarum in dulce et dulce in amarum ¶ Decimo ratione voracitatis vel satiabilitatis. Nam mare omnia flumia deuorat et nunq; redūdat vel satiatur aquis. Eccle. v. Omnia flumina intrant mare et mare non redundat. Sic mūd⁹ omnia bona terre consumit et nunq; dicit sufficit. Omne enim quod est in mundo aut ē concupiscentia carnis aut concupiscentia oculorum aut superbia vite. i. Jo. ij. Sed concupiscentia carnis non satiatur delicijs. nec concupiscentia oculorum diuitijs. nec superbia vite honoribus ergo mūd⁹ non satiat Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. infernus id ē superbia vite. os vulue. i. concupiscentia carnis et terra que nunq; satiatur aqua id ē cōcupiscētia oculorū diuitijs. Et sic patz de toto euāgelio

¶ De epistola Sermo.xxiij.

Nemini quicq; debeatis nisi vt inuicem diligatis Ro.xiij.

In hac epistola docet ap̄ostolus quomō omnes et singuli debent se habere adinuicem fm interiorem affectū qui est charitas siue amor: non em̄ sufficit q̄ homines pacifice se habeāt adinuicem et signa dilectionis ostendant. nisi assit et bona voluntas et dilectio cordis: quia dñs noster christus intuetur corda hominum et non solum opera. i. Reguz. xvi. Homines vident que foris patent. de⁹ āt intuetur cor. Duo āt facit in hac epistola apostolus. Primo ponit debitum generale in quo omnes adinuicē obligamur in principio epistole. Secundo ponit solutiuū speciale per quod omnia debita exsoluere cōprobamur ibi. Qui em̄ diligit proximū legē impleuit. ¶ Primo ergo ponit debitum generale in quo omnes adinuicē obligamur. Et hoc est Nemini quicq; debeatis i. olb⁹ reddite debita t nulli quicq; quod sūū est soluite: siue hōrem siue tributū. Ita tamen q̄ non sitis debitores alicui⁹ nisi in charitate t dilectione. i. qua estis omnes debitores adinuicē. quia vnusquisq; tenetur et debet alterum sicut seipsum diligere. in debito charitatis omnes adinuicem obligamur semper enim reddēda est charitas et semper debetur. In cuius figura ignis semper in altari debebat ardere vt patet Leuiti. vi. Prouerbiorum. xxx. Ignis scilicz charitas nunq; dicit sufficit Ambrosi⁹. Nullum temp⁹ est in quo non sit charitas impendēda nec cum redditur amittitur sed potius reddēdo multiplicatur: et quanto plus reddit tāto magis augetur: que reddi non potest nisi habeatur nec haberi nisi reddat. Idez dicit Augu. Et patet primum. ¶ Secundo ponit solutiuum speciale per quod omnia debita et mādata soluere comprobamur Et hoc est. Qui enim dili. proxi. legem implesit. Et circa hoc tria facit. Primo ponit

intentum scilicet q̄ diligit proximū totā legem implet. Secundo p̄bat ibi. Nam non adulterabis. Tercio concludit ibi. Plenitudo ergo legis est dilectio. ¶ Primo ponit intentū dicens sic. Debetis inuicē diligere: qz qui diligit proximū legez adimpleuit. Cuⁱ⁹ ratio est. Nam qui diligit proximū diligit deū. non em̄ diligēd⁹ est proxim⁹ nisi in deo t propter deū t ad deū. Si q̄s ei aliter diligeret proximū nō diligeret proximū ꝫ aliquid proximi. puta viciū ei⁹ vl diuitias aut alīq naturalia ei⁹ Ex dilectione ergo dei causāt dilectio proximi. Sed p̄pter vnūquodq; tale t illō magis vt dicit phūs p̄mo posterioꝝ ergo qui diligit proximū multo magis diligit deū. Sed i his duob⁹ mandatis vniuersa lex pendet t prophete. ergo qui diligit proximū omnia iplet t omnia debita soluit. Hic cadit exēplū cuiusdam sacerdotis de Frācia qui habebat optimū vinū de quo omni mane t sero bibebat t dicebat q̄ sol nebat sibi omnia debita: quia anrias cogitatiōes debitoꝝ faciebat eū obliuisci. ¶ Secūdo p̄obat itentū suū dicēs Non adulterabis. Ubi nota q̄ quedā sūt p̄cepta affirmatiua: quedaz negatiua taz ad deum q̄ ad proximū pertinentia vt patet Exodi. xx. Manifestū ē āt q̄ q̄ diligit deū et proximū implet p̄cepta affirmatiua q̄ sunt de hōre et reuerētia dei. et de bono proximi: quia vt dicit Gregorius: probatio dilectionis exhibitio est operis. i. Jo. iij. Qui habuerit substantiā huⁱ⁹ mundi et vi. fra. suū ne. ha. et clau. visce. suā ab ea quomodo cha. dei est in illo. Joh. xiiij Si diligitis me mādata mea seruate. Si militer q̄ diligit deū t primū cauet ab oiuria t nocumēto eoꝝ sicut a pp̄ijs malis q̄ libimet posset p̄tingere qz primuz vt se ipsū diligere dz. Sz oia p̄cepta negatiua ad hoc tendūt vt hō nec cogitatiōe nec locutione nec opere deuz vel proximum offendat. Et hoc est quod dicit. Non adulterabis: non oc. non fura. nō falsum testi. dices t cetera. Et p̄pteres dilectio proximi malū non operatur. Item per dilectionem proximi implentur p̄cepta iuris naturalis que sunt. Quod tibi non vis fieri alijs feciſſe caueto. Quod tibi vis fieri alijs feciſſe memento. Mat. vij. Quecunq; vultis vt faciant nobis homines eadē et v. fa. illis: Nam qui diligit proximum debitum sibi seruitium impendit: et a nocumento cauet: t ideo tercio concludit dicens: Plenitudo ergo legis est dilectio.

quia est plenitudo legis nature et legis mosaice vt dictum est: et legis euangelice Jo.xv. Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem. ℣ Et nota q dilectio dei dicitur legis plenitudo tripliciter primo quia mouet omnes virtutes ad implēdum opera legis. Gala.v. Fides per dilectionem operatur et similiter alie virtutes monet etiam membra. Nā philosophus dicit q bonum amatum mouet voluntatē et voluntas mouet membra. Secundo q cōsummat et perficit bona opera ab alijs virtutibus inchoata. facit enim in bono non solū inchoare sz perseuerare i. Thi. pri. Finis precepti est charitas. glo. consummans et confirmās. Tercio quia opera aliarū virtutuz plena et fructuosa reddit quia sine ipsa omnino sunt vacua et vana. j. Cor. xiij. Si distri. omnes facultas. me. in ci. pauperum. et si tra. cor. meuz ita ve ar. chari. āt non ha. nichil michi p̄dest. Et sic patz secundum principale. Et ideo circa dilectionez proximi tria hodie videamus. s. quare proximus sit diligendus: quomō sit diligendus. t que faciunt ad trahendum alios ad amorem suum.

A Circa primuz nota q propter ser debemus proximū diligere. primo quia de⁹ hoc mandauit in veteri et nouo testamento Leuit. xix. Diliges amicū tuū vel proximū tuū secundū aliam translationē sicut teipsum. Idem dicit Mathei. xx. et Lu. x. Ex quo patz q sine dilectione proximi non potest esse salus cum sit maximū mandatorum. et obseruatio mandatoruz sit necessaria ad salutem. Math. xix. Si vis ad vitam ingredi ser. mandata primo Jo. iij. Qui nō diligit ma. i morte. ¶ Secūdo quia fraternitas nos cōpellit. omis enim secūdū corpus vnū patrē habemus adā. et vnaz matrē scz euaz. Et secūdum animā ab vno deo creati sum⁹ Malachie ij. Nunqd non pater vn⁹ est omniū nostrū nunquid non de⁹ vn⁹ creauit nos. Quare ergo vnus quisq; despicit fratrem suū. Voluit de⁹ vnicū hominē facere ex quo omis p̄dirent vt omis se diligerēt tanq; fratres Non sic legitur factū in angelis et animalibus brutis mutus ergo dilectio est debitum naturale a quo nullus absoluitur quantūcunq; vnus homo ab altero solua tur. Sed inter christianos est alia fraternitas preter hanc scz spiritualis. de qua dicit Augu. Omis quidem fratres sm q homines sumus quantomagis sz q xpiani. Ad illud qō es hōy⁹ pater fuit, adā et vna mater eua. Ad illud vero q xpian⁹ esy⁹ pater est de⁹ et yna mater ecclesia. Hec fraternitas tāto melior est naturali fraternitate: quanto meliorem patrez hz deū. t meliorē matrē ecclesiam. Ex quo pz q christiani pl⁹ iuncti debent diligere q̄ extere nationes. ¶ Tercio q exēpla nos inducunt et maxime tria. Et primo nos inducit exēplū dei qui intīm dilexit hominē q vnicū filiū suuz fieri constituit hominem et pro eo redimendo ad crucis patibulum destinauit. Ephe. ij. Propter nimiā charitatem suā qua dilexit nos de⁹ cū essemus mortui peccatis conuiuificauit nos xpo. cuius gra saluati estis. Secūdo nos inducit exēm āgelorū q̄ intīm nos amāt vt hominē donec viuit nō dereliquāt. sz custodiūt dirigunt et illuminant Hebre. i. Omnes sunt administratorij spirit⁹ propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Tercio nos inducit exēplū animaliū. quia vnum quodq; diligit suū simile vt dicitur Eccle. xiij. ¶ Quarto debem⁹ proximū diligere quia dei et hominū placentia hoc persuadet. Super oia enim placet deo amor t cōcordia proximorū Eccle. xxv. Diligere p̄ximū sicut se maius est omnib⁹ olocaustis math⁹ et sacrificijs. Hic cadit exēplū illarum duarū cognatarū que steterūt simul viginti annis et valde se dilexerūt et mutuo sibi obsequebant. et nunq; verbum asperū inuicē habuerūt. Et cuidā heremite magne vite reuelatū est q cū illis duabus cognaris mansionē i celo esset habitur⁹. ¶ Quinto debem⁹ proximū diligere: quia magnū emolumentū et fructū attrahit. et multoz maloz est euasio. quia si quis diligit proximū de⁹ diligit eum et dat ei gratiā suā et exaudit eū in petitionibus suis: et dat ei fortitudinē ad vincendum dyabolū et carnē et mundum. et sperandus aduersa et tandem dat ei vitā eternam in qua manet in deo perfecte et deus in eo. i. Jo. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Qui autē non diligit manet in morte per quam separatur a deo qui ē beata vita animaz vt dicit Augu. Separat etiaz ab omnib⁹ alijs virtutib⁹. qz dilectio est forma olim virtutū: sine forma aūt nichil p̄t p̄sistere. quia forma dat eē rei ꝛz philosophus. se paratur etiā a merito passionis christi et omniū sanctorū. et a bonis omnibus que in ecclesia fiunt: et tandez separabitur a gloria et applicabitur tormentis. Math. xxv. Discedite a me maledicti in ignem

eternū. Esuriui enī t nō de. mi. mandūca re. ¶ Sexto debemus proximū diligere: quia in dilectione proximi adimplemus omnia mādata dei: vt dictū est supra t affirmatiua t negatiua. Et sic patz primum.

B Secundo videam⁹ quō proximū diligere debeam⁹. Et dicendū q duplici ter debemus diligere proximū. scz sicut deus dilexit nos: t sicut diligimus nosipsos Primo debem⁹ diligere proximū sicut deus dilexit nos: sicut habetur Jo. xv. Hoc est preceptum meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos Dilexit autē t diligit nos tripliciter. s. vehementer/ veraciter/ t perseueranter. Sic et nos debemus inuicez diligere. ¶ Primo aūt dilexit nos vehemēter Cuius vehemētia amoris in quat tuor apparet. Et in eisdē vehementia nostri amoris ad primū similiter apparere debet. Primo vehementia amoris dei ad nos apparet in eo q non solum misit seuum suum vel angelū ad nos visitanduz in ifirmitate mortali t in carcere dyaboli detētos: sed filiū suū vnigenitum. Jo. iij. Sic deus dilexit mūdum vt filiū. vnigenitum daret. Ber. Dñe quid est hō q memor es ei⁹. nam mittis ei filiū tuum mittis ei spiritum sanctuz t ne quid in curia celesti vacet in eius ministeriuz mittis angelos tuos. Sic t nos debemus in salutez primorum nosipsos exponere: ad exhortandū t erudiendū et inuicem obsequendum. ij. Cor. xij. Ego libenter impendam et superimpēdar ipse pro animabus vestris. Itē cum essem liber ex omnibus: omniuz me seruū feci: vt omnes facerē saluos. i. Corinth. ix. Quidā abominanť primos pauperes t infirmos t nec videre volunt: sed christ⁹ tetigit leprosuz di. Volo mūdare. Math. viij. In cui⁹ figura dicit Lu. x. Samaritan⁹ iter faciēs appropinquauit sauciato q incidit in latrones t alligauit vulnera ei⁹: quem sacerdos t leuita pertransierant t desperarunt. ¶ Secundo vehemētia amoris dei apparet: quia mittēs filium suum nobis nō aliquid vile vel modici valoris nobis misit: sed misit nobis melius quod potest esse scz bonaz vitam. Joh. x. Ego veni vt vitā habeant t abundantius habeāt. vita em̄ est finis omniū. Nā mundani p vita pingui t honorabili corporis omnia faciūt iuxta illud Eccli. vi. Os labor hois in ore eius. Spūales aūt omnia faciūt pro vita anime bona ad laudē dei. j. Cor. x. Omnia ad laudez dei facite. Sic t nos meliora nostra debem⁹ primis dare scz bonā volūtatē: cuz passione cordis: t amore/ suffragia orationū/ cōsiliuz sanum: t bona tēporalia meliora: et non solū panē mucidū t vinū aciduz prouer. xxiij. Prebe michi fili cor tuū. Sic faciebat apostol⁹ di. ij. Corinth. x. Quis infirmatur t ego non infirmor: quis scādalisatur t ego nō vror. Sicut em̄ pz Heb. xiij. Sacrificiuz Abel deus respexit: quia meliora obtulit. t ad sacrificiuz cayn t ad munera eius non respexit: qr peiora obtulit. ¶ Tercio apparet vehementia amoris dei: quia nos preuenit amādo. gratis em̄ nos amauit t non ex operib⁹ nostris. j. Joh. iiij. Inh. ap. ca. dei in no. nō quasi n. di. deū: sed qm̄ ip. pri. di. nos. Hiere. xxxi. In charitate ppetua dilexi te: ideo attraxi te mi. Sic t nos non solum diligēdo nos diligere debem⁹. quod ethnici t peccatores faciūt sed etiā inimicos: vt dicitur. Math. v. Et debemus primos preuenire amādo. Tunc em̄ carbones charitatis super eoz capita congerimus t ad amorē maxima incētiua p̄bem⁹. ¶ Quarto apparet vehementia amoris dei: quia de filio suo vnigenito fecit hostiaz p peccato nostro delēdo propter quā reppropiatus est placatus nobis deus Hebre. x. Una em̄ oblatione scz sui corporis cōsummauit sanctificatos i sempiternū. Caros ergo deus nos habet: quia care nos emit scz precioso sanguine vnigeniti sui. ptim̄. Petri. i. Non auro vel argento redempti estis: sed precioso sanguine agni incontaminati. Sic et nos debem⁹ de corporib⁹ nostris hostiam deo facere: ipsa in proximoz obsequia consumendo et morti sine cesse est exponendo. Ro. xij. Obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpora. ho. vi. san. deo placentem. Ephes. v. Ambulate in dilectione sicut et christus dilexit vos t tradidit semetipsuz pro vobis. t ho. deo. Si enim olim deus placabatur hostia mortua multomagis nūc hostia viua. Unde de Noe legit Gen. viij. q deus odoratus est odorem sacrificij eius et ait. Nequaq; vltra maledicā terre propter homines. Et nota q deus habuit p bono q Abraham voluit filium ysaac sacrificare deo. Et ait. Quia fecisti hanc rez nec pepercisti vnigenito tuo propter me benedicens benedicam tibi t multiplicabo te. Et multomagis habet pro bono si homo seipsum sacrificat propter deum in obsequium primoz. ¶ Secundo nos amat christ⁹ veraciter. Diligere aūt vera

citer est quando diligimus personam propter bonū suū. ⁊ non ꝓpter cōmodum nostrū ꝙ vocatur amor honestus sine amor amicitie. Sic nos christꝰ dilexit: qz bonorū nostrorꝝ nō indiget. Sic et nos debemꝰ proximū diligere ꝓpter seipsum ⁊ non ꝓpter sua qualis est amor cōcupiscētie siue vtilis: quādo scz aliquem amamus: quia est nobis vtilis: vel quia ab eo bona speramus: qui non est verus amor. Talis est amor hominū mūdi: vera autem amicicia non est pensanda temporalibus cōmodis sed gratuito amore pertāda: vt dicit Seneca. Item verciter tunc amamus quando amamus psonā in bonū virtutis eius et vicia detestamur. nec psonis cōdescendimus vt vicijs implicentur: quia vt hic dicitur. Dilectio primi malum nō operatur. Augustinꝰ. Sic diligendi sunt homines vt eoꝝ non diligantur errores. Tullius. Nulla est excusatio si amicitie causa peccaueris. Bern. Sanctiat lex amicitie vt ne rogemus res turpes: nec faciamꝰ rogari. sic ⁊ christꝰ dilexit nos. Nam matri filiorꝝ ze bedei male roganti. non cōdescēdit ꝙuis esset eius amica: vt patet. Mat. xx. ¶ Tercio amauit nos christus perseueranter. Joh. xiij. Cum dilexisset su. qui erant in mun. in fi. di. eos. sic nos debemꝰ proximū diligere. Prouer. xvij. Omni tēpore diligit qui amicꝰ est. Quidaz diligūt solū tempore prosperitatis. Eccli. vj. Est amicus sociꝰ mense ⁊ nō permanet in die necessitatis. Boetius. Quem felicitas fecit amicū: infortuniū faciet inimicū. Et oui dius tempore felici. multos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. ¶ Secundo debemus diligere proximuz sicut nosipsos. quod sex modis exponitur. Primo debemꝰ diligere proximū sicut nosipsos vt diligamꝰ in proximo quod debeumꝰ diligere i nobis. In nobis autem debemus diligere naturā nostraz que est imago ⁊ similitudo dei ⁊ totius trinitatis ꝓprio sanguie filij dei redempta et ideo valde carā debemus eam habere Debemus etiā in nobis diligere gratiaz et virtutes ⁊ bona opera. ⁊ nō vicia ⁊ peccata. ⁊ hec eadē debemus diligere in proximo. Secūdo debemꝰ diligere primum sicut ⁊ nos. id est ex quo nos scz ex charitatis affectu ⁊ effectu ⁊ non ex cōcupiscentis carnis. Eodē modo primū ex charitate debemꝰ diligere: ⁊ non ex aliqua mala cōcupiscentia. vel rōne partis: qz est sociꝰ in aliquo malo. Tercio debemꝰ primū diligere sicut nos. i. in quo nos scz in deo et nō in mūdo. in puritate ⁊ nō in prauitate. Quarto debemus diligere primum sicut nos. id est ꝓpter quod nos. s. ꝓpter deuz et non ꝓpter aliquod cōmodū tēporale finis em dilectionis nostre ⁊ fructus debet esse ipse deus: vt ipse sit tota merces nostre dilectionis. Ben. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Quinto debemus diligere primū sicut nos. i. ad quod nost scz ad gratiā in psti ⁊ gloriā i futuro nec nos nec primū ad aliquē aliū finem diligere debemꝰ: puta ad regnandū vel gaudendum: vel aliquid hmōi. Eccli. xij. Tue deū et mādata eius obserua. hoc est enim omnis hō. i. hic est finis omnū hominum quia vt dicit Augustinꝰ. Deꝰ fecit hominē vt deū cognosceret. cognoscendo amaret: amando possideret: ⁊ possidēdo frueretur. Sexto debemꝰ primum diligere sicut nos. i. quomō nos. s. super res tēporales ⁊ sup corpꝰ nostrum ꝓpriuz: sed infra deū: plus em debemꝰ diligere salutem ꝓximi ꝙ bona tēporalia: ⁊ etiā plus ꝙ corpus ꝓpriuz. ⁊ debemꝰ parati esse si necesse esset ⁊ corpꝰ ⁊ bona nostra ꝓ salute anime ponere scz proximi. qui ergo sic diligit proximū profecto legē implenit: ⁊ malum non operat. Et nota ꝙ nomine primi intelligitur omnis hō: vt dicit Augustinus. ¶ Tercio videamꝰ que faciūt attrahendū alios ad amorem suū. et dicendum ꝙ ser. ¶ Primū est modestia sermonū Eccli xx. Sapiēs in verbis amabilē se facit: gratie aūt fatuoꝝ effundent. multum em loquētes sunt multū displicibiles: qz multū effūdūt. Prouer. x. In multiloquio peccatum nō deerit. Propterea orauit Dauid dicens. Pone dñe custodiā ori meo: et hostiū circumstātie labijs meis. ¶ Secūdz est similitudo in cōuictu: vt hō sciat secōformare bonis moribus alioꝝ et non sit singularis in domo. Eccli. xij. Omne animal diligit sibi simile. ¶ Tercij est virꝰ in operibꝰ. Virtuosi em multū diligūtur etiā a malis: ⁊ hoc quia sūt boni: qz virꝰ est ꝙ bonū facit habentē. ⁊ opus eiꝰ bonū reddit: vt dicit phūs. Bonū aūt est quod omnia appetūt: vt dicit idē phūs. Tullꝰ. Nichil est virtute amabiliꝰ nichil quod magis alliciat ad diligēdū. Un eos quos nunꝙ videamꝰ diligimꝰ audita virtute. Hieronymus. Et quos ad contēplationē sui roma non traxit vnius hois: scz Titi liuij fama perdurit. Un sup omnia homo qui vult diligi debet conari esse bonus.

¶ Quartū est fidelitas in commissis. Ec clesiasti. xxxiii. Si est tibi seruꝰ fidelis sit tibi quasi aia tua. omne eni rarū carū. Et quia fidelitas rara est ideo cara. Piere. ix Omnis hō a ꝓrio suo se custodiat: et i omni fratre suo nō habeat fiduciā. quia omnis vir supplantās supplātabit ⁊ omnis frater fraudulenter iceder. ¶ Quintū est mutua obsecta et beneficia Therentius hoc tēpore obsequium amicos ⁊ veritas odiuz parit: Un Jacob quādo voluit sibi recōciliare fratrem suū Esau ⁊ amicū sibi facere misit ei munera dicēs: placabo eū munerib⁹ que precedūt Ben. xxii. Multe amicicie recōfirmunt ⁊ multe paces fiūt ꝓpter munera ꝓuerbi. xviii Donum hominis dilatat viā eius. et principes spacium ei facit. Sextū est preuenire a mando Augu Nulla ē maior ad amorem inuitatio ꝙ ꝓuenire amando ⁊ nimis ē durus animꝰ ꝙ ⁊ si diligat dilectionē nolit ipendere saltez nolit repēdere. Et iō i obsecqs et bñficijs ꝓuenire debemus si cupimꝰ adamari. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dominica quarta De euangelio.

Sermo. xxiiij.

SImile ē regnū celoꝝ homini qui seminauit bonū semen agro suo Matth. xiij. Sicut dicit Gregoriꝰ regnuz celoruz idcirco terrenis rebꝰ simile dicit vt ex his q̄ animus nouit surgat ad incognita: quatenus exēplo visibiliū ad inuisibilia se rapiat. Et iō christus veniēs spūalem vitaz et gloriam nos docere frequēter in parabolis loquebat. Animus enim hominis assuetus terrenis elenat se difficulter ad inuisibilia. Et ꝓptera multi philosophi errauerūt sensū trāscēdere nō valētes: nā celestia corpora ꝓrio mouētia ⁊ ola disponentia esse dixerūt: et ipsa tanꝙ deos adorāda homines docuerūt: christꝰ autem aliam causam affignat vt super hoc euangeliū patet quare in parabolis loquebatur vt scz humiles et fideles qui in his q̄ sunt fidei in tellectū suū captiuēt: credentes simpliciter quod ecclesia docet. misteria dei per fidei lumen cognoscant. et eis a spūssancto reuelentur. Superbi autem et infideles qui nolunt se subijcere discipline exercentur sui erroris recipientes mercedem. Un super hoc euangeliū discipulis querentibꝰ quare in parabolis loqueretur respondit dominus. Vobis datum est nosse misterium dei: ceteris aūt in parabolis: vt videntes non videāt ⁊ audientes non intelligāt. Et iō xps qñq; i parabolis loquebat. In hoc aūt euāgelio quedā parabola continet doctrinaz cōtinēs valde magnā. In qua q̄dem parabola quinꝙ per ordinem declarant. Primū est diuine bonitatis affluentia quia bonū semen seminauit in pricipio euangelij. Secūdum est humane salutis negligentia et dyabolice fraudis operatio quia dormierūt homines et dyabolꝰ zizania seminauit ibi. Cū autem dor. ho: ve. inimi. Tercū est rectorice vel rectorie potētie ignorātia. qz vnde zizania agri habent ignorat: ibi Cū autem cre. her: ꝛc. Accedentes aūt serui ꝓffamili. dixe: ei. Domine nonne bonuz semen seminasti i agro tuo: vnde ergo habet zizania: Quartū est diuine longanimitatis patientia: qz vtraq; vsq; ad messem mandauit dimitti: ibi Serui aūt dixerūt: vis im⁹ colligim⁹: ea Quintū est magne equitatis iusticia: quia zizania et triticuz secūdū vtriusq; decentiam recondi iussit ibi Colligite primum zizania et alligate ea fasciculos ad comburendum et ceteru

¶ Primo ergo ponitur diuine bonitatis affluētia ⁊ largitas qz semiauit bonū semen: Et hoc est: Simile ē regnū celoꝝ homini q̄ semiauit bonū semē i agro suo ꝛc. i. simile est negociū ecclesi q̄ regnū celoꝝ dicit: vt dominica. xx. poost festū trinitatꝛ dicek Uel negociū dei qui regnū celoꝝ dicit ad ecclesiā simile ē huic negocio seminatoris qđ fuit vel esse potuit nō ei comparatio hec ē persone ad personā sed negocii ad negociū. Et quia totū hoc euāgeliū est i parabolis ideo est totū mistice exponendum. Et quia contraria iuxta se posita magis elucescunt vt dicit phūs ideo de bonitate seminatoris et malicia superseminatoris insimul prosequamur: ꝙuis non eodem membꝛo ponantur. D

Nota ergo circa primū ꝙ iste semiator scz deꝰ pater in ser agris bonū semen seminauit. In quib⁹ omnib⁹ ꝓter sextū dyabolꝰ infelix lolium vl zizania sup seminauit. Eccle. xxxiii. Unū contra vnū: bonū cōtra malū. Et nota ꝙ zizania i singulari ē femini generis ⁊ declinat hec zizania huiꝰ zizanie i plurali vero ē neutri generis nō hec zizania grīo hoꝝ zizanioꝝ vnde est nomen eteroclitū. ¶ Primus ager est celū empireum. in quo deus naturam angelicaz seminauit que est optimū semen et omni perfectione completa et nulla alia creatura sic ad dei bonitatem ⁊ perfectionē ap

propīquauit. Uñ apostol⁹ dicit de christo debte. ij. Uidim⁹ eū paulominꝰ ab āgelꝫ minorarī. Jn hoc ergo agro dyabol⁹ zizaniā superseminauit. s. superbiam magnā quia deo equiparari voluit in eo q̄ boni tatem suam voluit a seipso habere Ysa. xiiij. Qui dicebas in corde tuo in celum conscendam super astra celi exaltabo solium meum sedebo in monte testamenti i lateribꝰ aquilonis ⁊ similis ero altissimo ¶ Secūdus ager est paradisus deliciarꝫ i quo deꝰ seminauit bonū semen. s. humanam naturam sex excellētijs dotatꝫ Nā erat immortalꝫ vt posset nō mori. Unde nec infirmitas aliqua eā occupasset nec ignis vel aqua vel aeris intemperies vl aliquid aliud eam lesisset. nec dyabol⁹ i eam intrare potuisset. Erat dominās omni creatre iferiori cui ppt̄ hoiem cetera creata sūt obia enim iferiora sibi ad nutū obedissent et terra et arbores advotū fructificassent Erat i se valde ordinata et nunq̄ caro dominata esset. Erat plena scientia sciētiā sine labore in posteꝝ habuisset. Erat deo grata et accepta per virtutuꝫ ⁊ donorum possessionez Et erat ad regnū sine labore et dolore viuendo ventura. Jn hoc agro dyabol⁹ superseminauit zizania scz lobediētiā. vanaꝫ gloriā ⁊ gulā Gen. iij. Ne āq̄ moriemini sed eritis sicut dij scientes bonum et malum ¶ Tercⁱ⁹ ager ē mūd⁹ i quo deꝰ seminauit multa bona semina. s. multitudinē et diuersitatē creaturaruꝫ in quo hō valde instruit suum creatorem considerare ad agnoscēdū ⁊ per cōsequēs ad amādū. Nā in creaturarū productiōe cognoscit dei omnipotentia. Jn creaturarū gubernatione dei prouidentia. Et i ipsarum perpetuatione dei permanentia quia effectus non est melior ⁊ durabilior sua causa. Jn hoc agro dyabolus superseminauit zizania. s. magnā discordiā ⁊ magnā miseriā ⁊ magnā deceptionē. Hec etria in oib⁹ animalib⁹ reperiūtur et maxime i hominib⁹ i quib⁹ est maxima discordia et briga. quilibet enim vult esse dominus et suam voluntatem facere. et ideo inuicem se expellunt et occidunt. Non ei pugnant pro iusticia et veritate. sed pro ambitu honorum et pro appetitu diuitiarum. Jac. iiij. Unde bella ⁊ lites in vobis nonne ex concupiscentijs vestris que militant in membris vestris litigatis. et bel ligeratis Ztez est in hominib⁹ magna deceptio. quilibet enim nititur alium decapere ⁊ supplantare. prouer. Ole emptor dicit malū ē malū est: ⁊ cū recesserit gloriab. biere. ix. Omnis hō a proximo suo se custodiat ⁊ i omni fratre suo non habeat fiduciā. Michee. vij. Ab ea que dormit i sinu tuo custodi claustra oris tui: q̄t filij contra meliā facit pr̄i. et filia cōsurgit aduersus matrē suā. ppterea dicit apostol⁹ ad Epheſe. v. Uidete quō caute ambuletis. Item est i hoib⁹ magna miseria: cū miseria enim nascimur. cū miseria viuim⁹ et cū miseria morimur. ⁊ i valle miserie habitam⁹ et iō puer nascēs incipit a ploratu sue calamitatis prophera Nōdū loquit et statz prophetat vt dr Augustin⁹. Ephes. v. Redimētes tempus quoniā dies mali sunt. Et quo adam lapsus est ⁊ de paradiso expulsus omnes dies mali sūt et pleni miseria: vt dicit idem Augustin⁹. Job. xiij. Homo natus de muliere breui viuens tempore repletur multis miseriis. ¶ Quart⁹ ager est anima hominis in qua deus bonum semen seminauit scz suā similitudinē esse tia et potētijs. ⁊ suā bonitatē in gratijs ⁊ virtutibus et spiritussancti domo. Ysaie xi. Requiescet super eum spūs domini spūs sapientie et intellectus spūs scientie et pietatis spūs consilij et fortitudinis ⁊ replebit eum spūs timoriꝫ domini. In hoc agro dyabolus superseminauit pessimaz zizaniā scilicet concupiscentiam malorum Naz anima instigata a carne mala concipisat et illicita desiderat Gen. viij. Sensus enim hominis et cogitatio hūani cordis pr̄ni sunt i malum ab adolescentia suam Item rebellionem virium inferiorū ad rationem Ro. vij. Uideo aliam legem i membris me. repu. le. men. mee Et habitationem vitiorum: vt imago dei in ipsa sit totaliter transformata: et sit imago cesaris et non dei. et que debuit dom⁹ dei esse. efficiatur habitaculum demonum. Lu. xi. Tunc vadit et assu. sep. alt. spiritꝰ nequi se. et ingress. ha. ibi. ¶ Quintus ager est ecclesia militans in quo deus seminauit bonū semen scilicet verbi predicationem vt hō de credendis et agendis instruatur peccatorū remissionem: vt hō de manu dyaboli liberet: corporis sui manducationem vt homo in dei amore conseruetur: et medicinarum id est sacramētorū ecclesie exhibitionem: vt hō ab omi infirmitate sanetur: Et nota q̄ iste est agera chademach emptus sanguine Jesu christi in sepulturam peregrinorū. i. sanctorū qui se peregrinos reputant i hoc mundo

vbte. xj. Confitētes quia hospites et peregrini sunt super terrā. Sepulchrum autem malorū est infern⁹: Luce. xvi. Mortuus est diues ⁊ sepul. in iferno. Et ideo patrimonium christi crucifixi vocatur ecclesia. Jn isto agro seminauit dyabol⁹ pessimaz zizaniā. s. hereticam prauitatem cum multis erroribus. Symoniacā malignitatem cum multis muneribus. Scismaticā diuisionē cū multis seditionibus ambitiosam ignatorū promotionē cū multis abusibus Et malā temporalium administrationem cum multis tribulationib⁹. ij. Machabe. vj. Nam tēplū luxuria ⁊ cōmessationib⁹ erat plenum ⁊ scortantiū cū meretricibus Altare enim plenum erat illicitis que libus phibebant. ¶ Sext⁹ ager est beata virgo in quo deus seminauit verbum suū diuinū ⁊ eternū cum plenitudine gratiarum ⁊ virtutum. Terra illa quondam inculta facta est vt ortus voluptatis. hic est ager plenus cuius fragrantiam deus pater sentiens benedixit ei. hec est terra bona ⁊ optima que attulit fructū centesimū sexagesimū ⁊ tricesimū: quia ⁊ virgo ⁊ nupta ⁊ vidua fuit. Jn hoc agro dyabol⁹ nunq̄ potuit aliquod malū seminare: neq̄ actuale neq̄ originale. Can. iij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non est in te. Et sic pz q̄ deus vicit dyabolum in seminis ppagatione: quia bonū est potentius malo: nec dyabolus tantuz abundat in malo quantū deus in bono. Et sic patz primū. ¶ Secūdo ponit humane salutis negligētiā ⁊ dyabolice fraudis operationem. Sed opera dyaboli in precedēti mēbro sunt dicta in zizaniaꝝ superseminatione: ⁊ ideo solū de humane salutis negligētia videamus: que in hominū dormitione notat. ¶ Ubi nota q̄ homo mirabiliter est negligens circa salutem suam ⁊ nimis circa ipsam dormit. ¶ Sed propter quattuor dormire non debet. ¶ Primo quia est in fortissimo prelio cōstitutus: in quo homo habet cum diuersis pugnare: qrinimici eius non dormiūt scz demones sed semper insidias machinant Job. xxx. Qui me comedūt nō dormiūt. s. pe. v. Sobrij estote ⁊ vigilate: quia aduersarius ve ster dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit quaerens quē deuoret cui resistite fortes in fide. Et hoc est q̄d hic dicit. Cū aūt dormiunt homines. i. quādo tēp⁹ aptū esset ad rēdēdū laqueos: quod tūc est q̄n homines incaute se habēt nec de salute sua curāt: tūc em̄ dormiūt: observat em̄ dyabol⁹ tēp⁹ ⁊ locuz et cōplexionem ⁊ modū ⁊ oportunitatē vt melius possit homines capere: ⁊ tūc tendit laqueos ⁊ insidias parat vbiq̄ ac etiā in medio tritici. i. inter ipsa bona: q̄ sub specie boni frequēter mala facit operari. vt vsurarius sub specie pietatis fenerator interdū vt maritet filias ⁊ nutriat filias ne mala arripiāt viā. ij. Corinth. xj. Ipse em̄ sathanas frequēter transfigurat se in angelū lucis. Gen. xxx. Scit em̄ dñs q̄a qua cūq̄ die comederitis ex eo aperient oculi vestri. q. d. Comedite securet qz ex hoc sequet bonū ⁊ nō malū. Et hoc est q̄d hic dicitur. Et abūt. glo. i. abscondit se vt occultissim⁹. Et iō nullo modo est dormiēdū cū inimici nostri nō dormiāt. ps. cxx. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet q̄ custodit israel Cui⁹ rōnem assignat Bernard⁹. Quia nō dormit neq̄ dormiet q̄ impugnat israel. Gene. xxxj. Fugiebat somnus ab oculis meis dixit Jacob. Itē in hoc prelio est p̄ditio: q̄ caro que deberet animā adiuuare pdit eā ⁊ nititr eā tradere in manꝰ inimicorū Hala. v. Caro cōcupiscit aduersus spiritū. Stultus aūt esset q̄ in castro fortiter oppugnato vbi sciret proditores esse obdormiret. ⁊ stultior q̄ in gremio proditoris obdormiret. Exēplū sansonis q̄ dormiuit i gremio dalide que tradidit eū in manꝰ philistinorū inimicoꝝ suoꝝ q̄ ligauerūt ⁊ exoculauerūt eū. ⁊ fecerunt eum molere vt tumētū: vt ptz Judicū. xvj. Dalida est caro quādo aūt hō dormit in sinu carnis. i. satisfacit eius voluptati et in eius amore letatur: et negligit eius desideria refrenare: tunc tonderur omnibus virtutibus ⁊ omnibus bonis: ⁊ tradetur in manus demonū q̄ sasciunt ⁊ operiunt ei oculos ne videat quo ducitur ⁊ mala que est passurus sicut sasciaf suspendendus. ⁊ faciunt eū molere id est de peccato in peccatum circuire. ps. In circuitu impij ambulant. Qui ergo sic dormiunt confundētur hieremie. iij. Dormiemus in confusione nostra. Propterea dicit Apostolus. i. ad Thessalonicēn. v. Non dormiamus sicut et ceteri: sed vigilemus et sobrij sumus. Epheſe. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christus. ¶ Secundo non debemus dormire: quia tempus vigilie est valde breue: ⁊ tempus quietis erit perpetuuz. Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. i. Corinth. vij. Hoc aūt dico fratres tempus breue est. Reliquum est: vt qui habent vxores tanq̄ non habentes sint. ⁊ qui flentes non flentes sint.

et qui gaudent tanq̃ non gau. & qui em. tan. non possidentes. et qui vtuntur hoc mũdo tan. nõ vtant. Et quid est tota vita presens vnꝰ hominis respectu eternitatis future certe nichil ps. Quoniã mille anni ante ocu. tu. tanq̃ hester. di. que pterijt Et ideo xps reprehendit petrũ decẽs Symon dormis nõ potuisti vna hora vigilare mecũ. Mat. xxiũ. ¶ Tercio non debemus dormire: qr nõ est locus aptus neq̃ tẽpus dispositũ dormitioni. Locus nõ est aptus: quia totus mundus est plenus fecibus peccatorum. j. Johã. v. Totꝰ mũdus in maligno positus est. Plenus pressuris tribulationũ. Johã. xvj. In mundo pressurã habebitis. in me aũt pacẽ. Tempus non est dispositũ: quia nox precessit & aurora grẽ iam venit: vt deinceps bonis operibus intendamꝰ abiectis operibꝰ tenebrarũ. Ro. xiij. Nox precessit/ dies aũt approp̃inquauit. abijciamꝰ ergo opa tenebrarum. et induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulemꝰ. Isa. lx. Surge & illuminare hierusalẽ: quia venit lu. tu. ¶ Quarto nõ debemus dormire: quia semper in morte sumus. Math. iiij. Jam securis ad radicem arboris posita est. Multa pericula semper nos circũdant in quibꝰ semper sumus in morte. ꝓpter quod cantamꝰ. Media vita in morte sumus. Et quis posset dormire dũ deberet sibi caput amputari. & dato q̃ nullũ periculũ immineret. tñ sero mortis fortissime approp̃inquat: et ianua celi est aperta: & ianitor clamat vt cito eamus alias ianua claudet nobis. Mathei. xv. Media nocte clamor factꝰ est ecce spõsus venit. ob. ei. & q̃ para. erant intra. cum eo ad nuptias. & clau. est ia. nouissi. ho ve. & re. vir. di. Dñe dñe aperi nobis. At ille sit. Amẽ dico vobis nescio vos. Vigilate itaq̃ &c. Et sic patet secũdum. ¶ Tercio ponitur rectorice potestatis ignorantis.

F Ignorabãt enim rectores & prelati vnde zizanie heresum nascant in populo et hoc ꝓpter tria. Primo quia dormiũt et non considerant populum sibi cõmissum ideo intrat & exit lupus & non perpendũt. Contra quos Prouerbi. xxvij. Diligẽter attẽde vultũ pecoris tui tuosq̃ greges cõsidera. Ezech. xiij. Fili hominis speculatorẽ dedi te filijs israel & audies verbum ex ore meo & annũciabis eis ex me. q̃ si dicẽte me ad impium morte morieris & tu non annũciaueris ei. sanguinẽ eius de manu tua requirã. Non enim cõsiderãt oues nisi quando debent tonderi: & tũc considerãt diligenter dicentes cum filijs Heli facerdotis. j. Reg. ij. Dabo michi carnem vt comquam sacerdoti. nunc dabis alioquin tollam vi. ¶ Secũdo quia nesciunt considerare & non solũ nesciunt: zizaniã heresum distinguere: sed nec fidẽ quaz protestãtur et de cuius patrimonio viuunt agnoscũt nisi sicut simplices seculares fidiote aut illitterati. Nec articulos fidei distinguere sciunt. Isa. lxvj. Speculatores eius cecidi omnes. Jn eodez. xxiij. Erit sicut populus sic sacerdos. Et ideo sũt merito repellendi. Osee. iiij. Quia tu scientiã repulisti. repellã et ego te ne sacerdotio fungaris michi. Periculosuz est valde de ignorãtia et negligentia prelatorum: quia vt dicitur Mathei. xv. Si cecus ceco ducatũ prestat ambo in foueaz cadunt. Sunt enim dñici gregis custodes a lupis circũdati. Sunt nauis ecclesie naucleri inter fluctus mundi euntes. Et sunt domꝰ dei ostiarij a tyrannis & hereticis obsessi. istis autem tribus generibꝰ hominũ est valde periculosum dormire. Unde dauid. custos populi dei dicit. Si dedero som. ocu. me. & palpebre. dormi. & requiẽ tem. me. Prouerb. vj. Festina discurre & suscita amicũ tuum ne dormirent palpebre tue. ¶ Tercio quia non sunt viri spũales. spũalis enim dũdicat omnia: vt dicit apostolus. j. Cor. ij. Si spiritualiter viuerent scirent zizaniã considerare/ & inter lepiã & leptam discernere. Et hoc est quod hic dicitur. Cũ creuisset herba & fructũ fecisset tũc appa. & ziza. Glo. Cum homo spiritualis esse ceperit tunc diiudicat omnia. Nisi enim ex cõparatione virtutum vicia non cognoscuntur. sicut cecitas non cognoscitur nisi per visum. Quãdo ergo homo crescit in scientia & virtute/ tũc videt vicia aliorum. Sicut enim palatũ infectũ non põt iudicare de saporibꝰ. sic hõ vitiosus de vicijs. Cũ ergo herba crescit & fru. fe. tũc appa. ziza. i. cum viri catholici ecclesiarũ rectores creuisset in vita & doctrina: vt Augustinꝰ & Hiero. et ceteri tũc apparuit & fuit cognitũ pestiferũ dogma hereticorũ qõ putabat vera doctrina ãte aut nõ cognoscebatur: sicut zizania nõ cognoscit nisi ab exptis dũ est parua in herba/ cuius cognitio est impossibilis. Sed xps vñ hoc ꝓcipit ostẽdit di. Inimicꝰ hõ. &c. id est dyabolꝰ. & ideo dicitur inimicus hõ: qr per holes fidei christiane inimicos hez zizania heresum seminauit. Unde sicut homo malus dicitur dyabolꝰ ita dyabolus dicitur homo malus. Non enim dyabolus/ nisi per homines malos seminare zizania potest. ¶ Ubi notaq̃ ex tribus nascitur zizania viciorũ in anima hominis: scz ex malicia inimici qui importune nos tentat & q̃ sagaciter spargit eã in terra: & ex pinguedine terre. quã do scz caro deliciose, nutrit. Jn terra enim pingui & humida nimis crescũt male herbe & stant vermes & rane. Et ex negligentia custodis qui deberet claudere aditus inimico ne posset intrare: deberet corpus macerare & desiccare: ne vicia pullularẽt ibi. & deberet sacculo confessionis malas herbas extirpare. puer. xxiiij. Per agrum pigri hois trãsiui & ecce totũ repleuerant vrtice. i. pturitus carnalis concupiscentie et operuerũt superficiẽ eius spine. i. sollicitudines diuitiarũ que spine dicuntur. & maceria lapidum erat destructa. i. omnes virtutes dissipate. Hec ẽ terra de qua dicitur Hesa. iij. Spinas & tribulos germinabit tibi. Et Hebre. vj. Terra ꝓferens spinas & tribulos reprobo est: & maledictioi proxima cuꝰ consummatio in cõbustionẽ

h ¶ Tris enim debemꝰ facere ne zizania viciorum in anima nostra regnet: scz claudere aditum suggestionibus inimici et macerare carnẽ & eradicare zizania dũ incipiunt pullulare. Unde poeta Ouidiꝰ Principijs obsta: sero medicina paratur. Et nota q̃ optime p zizania vicia designãtur. Est enim zizanie vẽtosum bladum acutum & venenosum. faciens hominẽ nimis dormire. Inquantũ est acuta signat auariciam. Auarus enim valde est acutꝰ & subtilis ad decipiendum & torquendum. ps. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. sicut enim nouacula acuta radit ꝓpilos ita q̃ homo vir sentit: sic vsurariꝰ dulciter aufert totũ. Inquãtũ vero est ventosa signat superbiam q̃ eleuat hominem ad ventũ. superbus enim nescit nauigare nisi velis flatis. Et fomentum superbie est adulatio. per quam superbus eleuatur & ruit & dissipatur Job. xxx. Eleuasti me & quasi i vẽtum ponens elisisti me valde. Isa. iij. Popule meus qui beatum te dicũt ipsi te decipiunt. & viam gressuum tuoꝝ dissipant. Inquantũ autẽ est venenosa & reddit hominem sopitũ: signat luxuriam. Concupiscentia enim carnis recte est venenũ intrãs per venas ad cor: auferẽs vitam aie ꝓverbiorum. xxiij. Et sicut regulus venena diffundet. Ubi mulier dicitur dulce venenum faciens hominem: vt frena dormire. Ad hec tris scz sagbiã/ auariciã/ luxuriã omnia peccata reducunt: vt dicit. i. Johannis. ij. Omne quod est in mũdo aut est cõcupiscentia carnis/ aut est concupiscẽtia oculoꝝ/ aut superbia vite. Et sic ꝓz tercũ.

¶ Quarto ponitur diuise equanimitatis patientia: quia vtraq̃ ad messem crescere dimitti mandauit. Dum enim serui dicerẽt vis imus et colligimus ea respondit non: simite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem. Jnordinatus fuit zelus seruorum: quia si stetim quando homo peccatuz habet euelleretur: pauci remanerent. Jac. iij. In multis quidẽ offendimus omnes. Unde eodẽ zelo Jacobũ & Johannẽ dicentes. Domine si vis vt dicamus vt descẽdat ignis de celo & consumat illos: sicut fecit Helyas: christus redarguit dicens. Nescitis cuius spiritus sitis. filius enim hominis nõ venit perdere animas: sed saluare. Lu. iij. Ex hoc videtur q̃ heretici non sunt. ab ecclesia preciidẽdi: & multominꝰ materiali gladio feriendi. Contra dicit glo. Hiero. sup illud. i. Corinth. v. Auferte malũ a vobis Et reddit causam. Nescitis quia modicũ fermentum totam massam corrumpit. Responsio. Sũt quidam heretici notorij qui alios volunt corrumpere & ad malum trahere. Et isti tanq̃ mẽbra putrida ne alia mẽbra corrumpant sunt ab ecclesia preciendi. Jn quoꝝ precisione, non eradicat triticum: sed potiꝰ in eorum diuisione triticum cõfunditur & eradicatur vel suffocatur: & sic intelligẽda est auctoritas apostoli inducta. Alij vero sunt heretici occulti qui alios non inducũt ad malum. Et ideo debent ab ecclesia vt hic dicitur tolerari.

J Et hoc ꝓpter tris. Primo: quia forte conuertentur. Unde Augustinꝰ. hic in glo. dicit. hic datur locꝰ penitẽtie & monemur non cito amputare: quis hodie erat cras forte conuertetur & defendet veritatẽ. Si ergo modo eradicarentur: triticum quod futurum erat eradicaretur. Exemplum de Augustino et paulo. Secundo: quia tales non bene discernuntur a fidelibus cũ sint occulti. Augustinꝰ in glo. Sicut inter lolium & triticum q̃diu herba est pax. distat: ita monet dñs ne de ambiguo iudicemus: quia dñs in die iudicij non suspiciose: sed manifeste iudicabit vel damnabit. Tercio: quia per eos boni frequenter excitanꝰ & probantur contrauenientes operibus eoꝝ. vnde Augꝰ. in glo. Necesse est vt mali ꝓmixti bonis sint: per quos exerceantur vel quoꝝ. ꝓparatiõe nitanꝰ ad melius: qbꝰ sublatis altitudo charitatis

i

marcescit quod est triticũ eradicare. Ufi. Coy.xi. dicit. Oportet hereses esse vt q̃ probati sunt manifesti fiãt. Et sicut ecclesia patitur occultos hereticos ꝓpter tria sic deus omnipotẽs peccatores patitur ꝓpter tria. ℟ Statim em̃ homo quãdo peccat merẽt supplicii eternale: quia contra bonum eternum peccauit: sicut homicida attamen non statim capitur ⁊ traditur potestati morte plectẽdus. Sic deꝰ eius sententiã differt ⁊ cõdemnationem ꝓpter tria. Primo vt dei misericordia ⁊ benignitas in his qui ꝓpenitent manifestentur. i. Thi. i. Ideo misericordiam consecutus sum: vt in me ostẽderet deus omnem patientiã ad informationẽ eoꝝ qui crediturí sunt illi in vitã eternam. Et magna em̃ benignitate deus peccatorẽ sustinet vt q̃nq̃ peniteat ⁊ ad deum reuertat humiliter ad maiorem gratiã resurgẽdo Roma. ii. Ignoras quoniam benignitas dei ad penitẽtiã te adducit Isa. xxx. Propterea expectat nos deus: vt misereatur nostri. Et nõ solũ expectat: sed tota die vt redeat peccatorẽ hortat: porrigens ei manum vt surgat. Isa. i. Conuertam manuꝫ meã ad te. s. ad te adiuuandum si surgere vis. Iere. iii. Tu fornicata es cum amatoribus multis: tamen reuertere ad me ⁊ ego recipiã te. Et nõ solum hortatur: sed minatur penas ⁊ ꝓmittit premia. De primo Luc. xiii. Ita dico vobis nisi penitentiã egeritis omnes simul pibitis. Ps. viii Nisi conuersi fueritis gla. su. vi. ar. suum tetẽdit ⁊ paranit illũ. Et i eo pa. va. mortis. suas ardẽ. effecit. ¶ Dei secũdo Matthei. Penitentiã agite appro. em̃ regnũ celorũ. Et quia multi sunt male nature: ita q̃ verba nichil eis ꝓsunt. ideo deꝰ impẽdit verbera ⁊ flagella. quare enim deꝰ tot flagellis ⁊ guerris ⁊ pestilentijs nos affligit nisi vt cõuertamur ad deũ. Respõdet Gregoriꝰ. Mala q̃ nos hic pmũt ad deum reꝓpellũt. Idẽ. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Osee. v. In tribulatiõe sua mane ꝓsurgẽt ad me. ¶ Et nota quã tũ expectat multos semp ad ostiũ cordis pulsans: ⁊ nõ aperiũt ei Apoc. iii. Ego sto ad ostiũ ⁊ pulso: si q̃s ape. mi. itra. ad illũ scz cũ virtutibꝰ ⁊ spũssancti donis. Secũdo deꝰ differt suã sententiã ⁊ cõdẽnationẽ vt dei iusticia in his q̃ pereunt comꝓbetur. ⁊ ex hoc dei ꝓuidẽtia perpendatur. multi enim ex hoc q̃ cum vident malos puniri non credunt mundũ dei ꝓuidentia guberꝛnari. Boetius. Quidam queserũt: si deus eꝰ vnde mala. et si nõ est vnde bona. Nam si deus non potest elicere de malis peccatoꝝ penitentiam ⁊ misericordiã elicit iusticiã eos acriter puniẽdo que inter opa dei ⁊ anime virtutes maxime relucet Nam ita bene stat latro in furcis sicut miles in equo. Et ita decenter peccator recluditur in inferno/ sicut gemma reclud̃it in annlo ad sui honorẽ. Et hoc est qõ dicit apostolꝰ ad Ro. ix. Dicit em̃ scriptura pharaoni: quia in hoc ipsum excitaui te vt ostendã in te virtutem meaꝫ. ⁊ annuncietur nomen meũ in vniuersa terra. Ergo cuius vult miserẽt: ⁊ quẽ vult indurat. Exo. vii. Ego idurabo cor pharaonis. s. vt postea dire punia eũ. ergo in quibusdam peccatoribꝰ deus ostendit misericordiam suã eoꝝ miserendo: ⁊ in quibusdaꝫ iusticiam eos acriter puniendo. Ro. ix. q̃ si deus volẽs ostendere iram ⁊ notã facere potentiã suam sustinuit in multa pacientia vasa ire apta in interitum: vt ostenderet diuitias glorie sue in vasa misericordie sue qui preparauit in gloriaꝫ quos et vocauit: quare? certe q̃ placꝫ sibi. Ibidẽ An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorẽ: aliud in cõtumeliã. ¶ Tercio vt ex malicia peccatoꝝ iusti per patientiã purgentur perficiantur ⁊ coronent. vt dicum est de hereticis: nisi tm̃ fuisset persecutio tyrãnoꝝ nõ essent martyres per patientiam coronati: ⁊ ideo deꝰ permisit tyrannos tyrãnidem exercere: vt martyres purgarentur ⁊ perficerentur ⁊ coronarentur: ⁊ ideo in malis dei ꝏpotẽtia ostendit qui de malis eorũ elicit tot bona: et ideo bene direxit illi. 'Si deꝰ est vñ mala. imo mala ostẽdit deũ omnino eẽ dũ de malis eliciunt bona quod solꝰ deus põt facere. Et sic ꝓz quartũ. L Quinto ostẽditur magne eẽ tatiꝫ iusticia: q̃ zizania ⁊ triticũ fm̃ vtriusq̃ decentiã recõdi mandetnã in tẽpore messis. i. in finali iudicio in fine mũdi vel particulari iudicio: scilz in morte vniuscuiusq̃ dicet messoribꝰ. i. angelis q̃ ad hoc deputati sũt: ⁊ ꝑ quos deꝰ sua iudicia exercet. ⁊ in bonos ⁊ i malos. Colligite ꝓmũ zizaniꝫ. i. peccatores hereticos/ ⁊ scismaticos q̃ messem dei conantur corrũpere ⁊ cõburere et vastare: qui sunt vulpes sansonis: qui habẽt faces ac cẽsas in caudis ad cõburẽdũ messem christianoꝝ: q̃ sicut zizania ex corruptione aeris ⁊ ex ire malicie oriunt: sic ipsi ex corruptiõe carnis sunt nati ⁊ in corruptione et malicia mentis nutriti et iõ de ipsis ait. Ligate eos fasciculos ad cõburendũ vt qui fuerũt simul ligati in culpa sint simul ligati i pena. s. auari cũ auaris luxuriosi cum luxuriosis ⁊ sic de alijs ⁊ postea fiat de omnibꝰ vnꝰ fascis magnꝰ ⁊ ad iferni ꝓiciat ad perpetuũ ignẽ. Ubi nota q̃ duo hic videt ponere circa reprobos penã. s. separationem a bonis: ⁊ ordinationem in penis. Primo ponit separationẽs a bonis cum dicit. Colligite zizanias. i. tolite eos de medio bonoꝝ. ne cum eis societatem habeãt: neq̃ faciem dei videãt Isa. xxvi. fm̃ lxx. Tollat impius ne videat gloriã dei: que est principalis et essentialis pena dãnatoꝝ. sicut visio est tota merces vt dicit Augu. Secũdo ordinationẽ in supplicijs ostendit cũ dicit. Et alligate ea fasciculos ad cõburẽdũ. Arego. Si nullus ordo in supplicijs seruãdus ẽ si deus volẽs ostendere iram ⁊ notã facere potentiã suam sustinuit in multa pacientia vasa ire apta in interitum: cur cõburenda zizanias in fasciculos ligatur. Sed nimirũ fasciculos ad cõburẽdũ ligare est hos qui eterno igni tradendi sunt pares paribꝰ sociare vt quos similis culpa inquinat par etiã pena cõstringat. Et sic videtur q̃ sit ordo in iferno. Cõtra quod dicitur Job. x. Ubi nullus ordo ⁊c. Ad quod dicendum q̃ in inferno tripler est ordo. Primus est diuine iusticie Augustin. Peccatores in supplicijs ordinãtur: vt nunq̃ sit dedecus culpe sine decore iusticie. Secundus ordo est supplicium: quia non omnes equaliter puniuntur Deutro. xxvi. Pro mẽsura peccati erit et plagarum modus Apoc. xviii. Quãtũ se glorificauit ⁊ in delicijs fuit. tãtũ date ei tormentũ ⁊ luctũ. Tercius est ordo peccantiũ: quia illi qui fuerunt similes in culpa socĩabunt in pena vt dictũ est. M Et similiter quantũ ad tria dicit non ibi esse ordo. Primo q̃ ibi elementa ⁊ cetere creature non seruant ordinẽ ⁊ suã distinctionem sed cõmixta sũt omnia ⁊ sunt confusa. ꝓ Ignis grãdo nix glacies spũs procellarum. Et iõ iferꝰ vocat chaos Luc. xvi. qõ ꝓfussionẽ sonat. scõo q̃ dãnati nõ seruant ibi locũ Job. xxiii. Ab aq̃s nimium trãseunt ad calorẽ nimiũ. Res autez tunc inordinata dicit quãdo frequenter mutat locũ. Tercio quia elemẽta ibi mutant proprietates suas. nã ꝓprietas aq̃ est extinguere ignez sed ibi nõ extinguet sz potꝰ augebit. Itẽ ꝓprietas ignis ẽ lucere. sed ibi non lucebit. proprietas aerꝫ est lumen recipere: sed ibi non recipiet. Sequitur. Triticuꝫ aũt congrega in horr.

Induite vos sicut

electi dei sãcti ⁊ dilecti Col. iii. Sicut solẽt pueri quãdo depictẽdũtur fructꝰ alienos capere vestibꝰ denudari ⁊ ꝛberari ⁊ sic remanẽt valde cõfusi: sic primi parẽtes nostri q̃ pomũ vetitũ rapuerũt sũt veste inocẽtie denudati q̃ inocẽtia sicut vestiꝫ cooperiebat turpitudinẽ eoꝝ ⁊ iõ erãt nudi ⁊ nõ verecũdabant. Sicut vestis tenebat eos calidos ⁊ iõ erãt nudi ⁊ nullũ frigꝰ patiebãt. Sicut vestiꝫ valde ornabat eos q̃ sicut liliũ cãdore luminis vestiebat eos ⁊ iõ nudi pulcherrimi appe

¶ De epistola. Sermo. xxv.

bant. Sicut vestis ferreas ab oleastro conseruabat eos: et ideo nudi ab aliquo non tegebant. Et sicut vestis reuerendos exhibebat eos: optime enim vestitos i reuerētia habem⁹. Et ideo sic nudi ab ãgelis et oibus creaturis in magna reuerentia habebantur. Hac aũt veste denudati remanserũt valde confusi. quia hec oia perdiderũt et nos cũ illis: stati eni erubuerũt et frig⁹ et calores senserunt: et turpes et nudi apparuerunt: et omnia facta sũt eorũ lesiua et ãgeli eos deriserũt dicẽtes. Ecce Adã quasi vn⁹ ex nobis fact⁹ est. Et sic denudati et confusi electi sũt de paradiso. Hec omnia patent Heñ. iij. et Lu. ix. Qui etiã spoliauerunt eũ et plagis ipositis abierũt semiuo relicto. Et sic patet q̃ optimus sit hanc vestẽ habere: et q̃ dãnosũ ea carere. Hec aũt vestis per duo recuperari potest. per baptismũ et penitentiã. In baptismo eni hõ hanc vestez recuperat et idutus quia in ipso virt⁹ christi operat Gala. iij. Quicunq; in christo Jesu baptisati estis christum induistis. i. vestẽ christi. Et sicut vestis innocentie supradicta quinq; effecit in primis parentib⁹ corporaliter. ita i nobis efficit quinq; spiritualiter. Nam primo ipsa operit multitudinem peccatorũ Prouer. x. Omnia delicta operit charitas pri. pe. iij. Charitas operit multitudinem peccatorum. Secũdo calore ignis spiritussancti facit nos valde calidos. de quo dicitur Lu. xij. Ignem veni mittere in terrã et quid volo nisi vt accendat̃ Cãticorũ. viij. Aque multe non potuerũt extinguere charitatẽ. Ro. viij. Quis nos separabit a charitate xp̃i. q. d. nullus. Tercio ornat animam valde. quia ipsa est vestis nuptialis q̃ facit hominẽ dignum nuptijs regis eterni: et quicũq; eã nõ habet pannos⁹ vt ribald⁹ reputat̃ de nuptijs repellend⁹ Mathei. xxiij. Quõ huc iterasti non habẽs vestẽ nuptialẽ Quarto ab omni lesiuo hominẽ defendit. i. pe. iij. Et q̃d ẽ quod nobis noceat si bont emulatores fueritis. Immo quod plus est omnia lesiua facit cooperari in bonũ Ro. viij. Diligentibus deũ omnia cooperantur i bonũ Quinto facit hominem valde reuerendũ et dignũ honore: quis facit eum eterni regis filiũ. i. Johan. iij. Videte qualẽ charitatẽ dedit nobis deus vt filij dei nominemur, et simus. Ad hanc preciosam vestẽ induendã apostolus i hac epistola nos hortatur in qua facit quattuor. Primo nos hortatur et modum induendi et causã assignat vt hanc preciosã vestez induamus in principio epistole. Secũdo nos hortat vt hanc vestez baltheo regio constringamus ibi. Super omnia aũt hec charitatẽ habentes quod est vinculuz perfectionis. Tercio nos hortat vt cũ hac veste i pace christi et vnitate ecclesie gaudeam⁹ ibi. Et pax christi exul. i. cor. ve. Quarto nos hortatur vt de tam preciosa veste grati existentes verbũ laudis et doctrine ad xp̃i honorẽ abundanter in labijs habeamus ibi. Grati estote et verbuz christi habitet in vobis. ¶ Primo ergo nos hortatur et modum induendi et causam assignat. vt preciosam vestem virtutũ induamus dicens. Induite vos sc̃z per baptismum si baptizati non estis: vel per penitentiam si baptizati estis quia hec vestis in baptismo donatur: et perdita per penitentiaz recuperatur. Induite ergo vos quia coraz celesti rege nudi apparere non debetis. Adam enim valde erubuit coram domino nud⁹ apparere et abscõdit se vt p̃z Ge. iij. abscõdi me eo q̃ nud⁹ essẽ et p̃z Apo. xvi. Beat⁹ q̃ custodit vestimẽta sua ne nudus ãbulet. O Assignat ei triplicẽ cãz̃ re preciosã vestẽ virtutũ induere debem⁹ vbi etiã inuit induendi mod⁹ quia electi dei sancti et dilecti Electi aũt eterna electione. Ephe. i. Elegit vos añ mũdi cõstitutionẽ vt essetis sancti ꝛc. Sãcti vero sacramentoz̃ pceptiõe que virtute xp̃i hominẽ sanctificãt et iustificãt. i. Cozith. vi. Sed abluti estis sed sãctificati estis. sed iustificati estis i no. d. Jesu christi. Sz dilecti sanguinis christi redẽptione tanq̃ dilectis filijs exhibita Apoca. i. Qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris i sãguine suo. Quos ergo elegit sãctificauit et redemit: ergo hãc vestẽ pciosã virtutũ induere debem⁹ quia electi et sanctificati et dilecti et sicut electi sancti et dilecti ita quia et causa et mod⁹ induendi in his vestibus inuit. ¶ Primo ergo debem⁹ induere quia electi sc̃z ad statũ gre i presẽti et glorie i futuro. Ad celestẽ ergo habitationẽ et cõuiuiũ eternũ sum⁹ electi et vocati et ideo debem⁹ dignas vestes induere illi enim qui ad aliquẽ statũ et dignitatẽ eliguntur dũt vestes honorabiles. ij. Cozithe. v. habitationẽ celestem superindui cupientes si tamen vestiti et non nudi inuenimur. ¶ De ioseph legit q̃ solũ q̃ debuit coram rege comparere protin⁹ totõdere et veste mutata obtulerunt eũ regi. Gen. xli. In aula regis Assueri nullus debebat stare vestitus sacco, vt patet Hester iij. sic in aula dei. Et ideo ille non habens vestem nuptialem expulsus est de nuptijs vt patet Mathei. xxij. Secundo debemus induere, quia sancti id est mundi per sacramentorum susceptionem vt fiamus habitaculum dignum dei. ij. Cozin. vij. Vos estis templum dei viui. Camera enim magni domini pulchris pãnis ornatur multo magis nos debemus vestes virtutum pulchras induere cũ simus templũ dei et spiritussanctus habitet in nobis vt dicit Apostolus. j. Cozinthe. iij. et. j. Machabe. iij. Ornauerũt facie templi coronis aureis et scutulis. p̃s. octogesimus sextus. Sanctificauit. i. mũdauit et ornauit tabernaculum suum altissimus Tercio debemus induere quia dilecti amici dei cari. Care enim nos emit et redimit. s. suo sanguine precioso vt caros nos haberet. Cari aũt amici regis preciosis vestib⁹ induũtur vt patet de Jonatha. j. Macha. xi. Ubi dicitur q̃ Antiochus dedit ei prãtem esse in purpura ꝛ habere fibulã aureã ante pectus tanq̃ amicus regis. Sic deus vult q̃ amici sui sint in purpura que est vestis regalis. i. habeãt charitatẽ in ala que per purpurã sanguine cõche rubricatã significatur. et habeant fibulã aureã ante pectus id est carnis continentiã. Fibula esñ constringit pectus ne possit videri vel tangi. per quod carnis cõtinentia designat. Cañ. v. Dilect⁹ meus cãdidus per carnis continentiã ꝛ rubicũdus per charitatis ignem inter vbera mea cõmorabitur tanq̃ corus et dilect⁹ amicus/ sicut Johãnes euangelista recubuit supra pectus christi. De quo ipse multũ gloriatur dicens. Hic est discipulus ille qui supra pectus domini in cena recubuit. Et sic amici dei debent esse in corpore et in anima vestiti. Prouer. xxxi. Omnes domestici eius vestiti duplicibus. ¶ Consequenter cum dicit. Uiscera misericordie benignitatem ꝛc. determinat genus vestimẽtorũ, ista enim vestis est vestis virtutũ et luminis et glorie quam induere debemus Isa. lij. Induere vestimentis glorie tue bierusalẽ ciuitas sancta Roma. xiij. Induimini dñm Jesum christum. i. virtutes domini Jesu christi.

P Ponit aũt apostolus hic septem virtutes ex quibus debet vestis ista esse contexta tanq̃ ex multis coloribus. Prouer. xxxj. Stragulatam vestem fecit sibi. i. variam bis. et pur. iij eius. Prima est misericordia cordis. Et hoc est. Uiscera misericordie id est in intimo cordis misericordiã habere. i. cordis compassionem vt miseris et afflictis cõpatiamini. Misericordia enim id est miseris dans cor ethimologisatur. Mathei. ix. Euntes discite q̃d est misericordiam volo et non sacrificium. Secunda est beneficentia operis vt sicut homo compatitur proximo in corde ita benefaciat in opere. Prima est elemosina interior. Secunda exterior. Et hoc est benignitatez suprandicte vt vestra misericordia per benigna opera manifestetur. Hec autem beneficia operis et elemosina exterior in duo diuiditur quia quedam est elemosina corporalis ꝛ dicitur in sex opera misericordie q̃ in hoc versu continẽtur. Uestio/cibo/poto/tego/redimo/ visito/ condo. Alia est elemosina spiritualis ad animam pertinens et continet sex alia opera mie que in hoc versu continẽtur. Consule castiga solare remitte fer ora. Q Notandũ aũt q̃ ad misericordiam in effectu ꝛ affectu proximo exhibendam id est ad compassionem cordis ꝛ beneficentiam operis tria nos inducũt. Primũ est colligantia membrorũ quia vt dicit apostolus ad Ephe. iij. Omnes vnum corpus sumus in christo. caput aũt christus. Cum autem patiatur vnum membrum compatiuntur omnia membra. Similiter cum patitur vnus fidelis reliqui debent ei compati. ij. Cozinth. xj. Quis infirmatur et ego nõ infirmor/ quis scandalisatur ꝛ ego non vror? Secundum est assimilatio capitis. quia in hoc opere christo capiti nostro assimilamur qui compatiens miseris nostris voluit fieri homo et eas experiri/ vt ab ipsis nos liberaret. Hebreo. iij. Non habemus pontificem qui non possit compati infi. no. tenta. autem per omnia Wath. iij. Misereor super turbam quia iam triduo sustinent me nec hñt quid manducent. Misertus est eñ adultere et liberauit eam Johannis. viij. Mulier vbi sunt qui te accusauerunt. ꝛ ce. Compassus est chananee et exaudiuit eaz Mat. xv. O mulier magna est fides tua. ꝛc. Compassus est et petro et respexit retro. Luce. xxij. Et cõuersus do. respe. pe. Compassus est matri et commendauit eam Johanni Johan. ix. Ecce mater tua. Compassus est magdalene et apparuit ei Johãni xx. Maria stabat aũt ad monumentum foris plotano. Cõpassus est et discipulis ꝛ venit ad eos Jo. xx. Uenit iesus ꝛ stetit in medio discipulorũ suorũ. ¶ Tercũ est meritum retributionis. Multũ eñ in hoc opere meremur quod patet quia quicquid in hoc proximo facimus Christus reputat sibi factum,

Mathei. xxv. Ob vni ex mini. me fe. mi. fe. Et ideo multum meremur Cuius ratio est quia in mia dat homo primo quicquid habet. s. cor interius et oia bona sua exterius Mathei. v. Beati misericordes quoniã ipsi misericordiã consequentur. Tercio virtus ex qua vestis debet esse cõterta est humilitas vt in gratijs et bonis nobis datis et in bonis operibus que facimus non superbiamus: sed in humilitate mentis ⁊ corporis semper maneamus Lu. vij. Cum feceritis que pre. sunt vo. di. serui inutiles sumus. Et hoc est qõ tamẽ notat humilitatẽ.

℟ Et nota q̃ ad humilitatẽ seruandã ꝛia nos inducunt. Primũ est conditio nr̃a si em̃ consideramus introitũ et exitũ nr̃m. et quot miserijs subiacem⁹ habemus materiam magne humilitatis ⁊ non superbiendi Ecclesia. x. Quid superbis ci. et ter. Miche. vi. Humiliatio tua in medio tui. Voluit deus ventrem ponere ante oculos vt homo posset respicere vnde deberet humiliari Bernar. Quid superbis saccus sterco rum et cibus vermium memento vñ veneris et erubesce. vbi sis et ingemisce. quova dis et cõtremisce. Secundũ est exemplum creatoris et creature. Nam creator seipm̃ humiliauit formã serui accipiens et humilem matrẽ et humiles discipulos elegit humile iumentũ equitauit/ humile obsequiũ exhibuit dum pedes discipulor̃ lauit Mathei. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. Similiter tota creatura humiliter obseruat/ dum ministeria sua humiliter iplet et sno creatori humiliter obedit. Baruth. iij. Stelle quoq̃ vocate sunt et direrunt assumus. et luxerunt cum tocũditate ei qui fecit illas. Tercio est magna punitio quam pro superbia legimus sepissime fore factam vt patet in demombus et primis parentibus/ et in Sennacherib et Pharaone et in multis aliis. Et magnum meritum humilitatis reddendum/ vt si non terret supplicij alliciat premium. Job. ij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Humilitas enim est mensura exaltationis et retributionis/ quia quantũ quis se humiliat tantũ remunerabitur et exaltabitur. Lu. xiiij. Qui se humiliat exaltabit. Quarta virtus ex qua debet hec vestis esse conterta est modestia operũ et sermonũ vt in omnibus modũ debitum teneamus. Phil. iij. Modestia vra nota sit oibus hoibus. Et hoc est circa modestiã. S Debem⁹ autẽ modestiã maxime circa tria obseruare. Primo circa verbaꝝ modeste loquamur Eccle. xxviij. Verbis tuis facito stateram et frenos ori tuo rectos. In lingua em̃ maxima imodestia et distãperantia appareret et ideo maxime indiget freno. Jacobi. iij. Omnis natura bestiarũ et volucrum ⁊ serpentũ et ceterorũ domatur/ et domita sunt a natura lingnam autem humanã/ nullus hominũ domare potest. Inquietum em̃ malum est plena veneno mortifero. Propterea petiuit Dauid dicens. Pone dñe custodiaz ori meo et hostiũ circũ. la. Secundo debemus obseruare modestiam circa rẽporalia et in acquirẽdo et in vtendo multi enim se consumũt vt rẽporalia acquirant mare et aridã peragrantes/ et nullũ finẽ ponũt ad acquisitionem eorũ Cõtra quos Math. vi. Nolite solliciti esse in crastinũ dicẽtes dõmandu. aut bi. querite primũ regnũ dei et iusticiam eius et hec oia adijci. vobis. Et multi effrenate bona acquisita consumunt. Prouer. xiij. Vacantes portibus ⁊ dantes simbola consimenꝝ Eccle. ij. Nec prohibui cor meum quin omni voluptate frueretur. Tercio debemus modestiam habere circa scibiles/ vt ea q̃ decent et expediunt nobis scire velimus Roma. xij. Non plus sapere q̃ oportet sapere sed sapere ad sobrietatẽ. Circa scibilia autẽ maxima imodestia inuenitur et mirabiliter nociua. Quidam enim totum rẽpus suũ expendũt in quibusdam scientijs nullius vtilitatis semper discẽtes et nunq̃ ad scientiam veritatis peruenientes/ vt dicit apostolus. ij. ad Corin. iij. Quidam insistunt toto posse quibusdam scientijs lucratiuis et decceptiuis. Quidã attendunt spiritibus errorꝝ et doctrinis demoniorũ vt dicit Apostolus pri. Thi. iiij. Quidam conant scire q̃ facultatẽ suã excedãt vt trinitatẽ diuinarũ personarũ et predestinationem hominũ Contra quos Eccles. iij. Altiora te ne quesieris et Prouer. xxv. Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Quinta virtus ex qua debet hec vestis esse conterta est patientia in aduersis vt patienter recolemus aduersa. ij. Corin. vi. In omnib⁹ exhibeamus nos sicut dei ministros in multa patientia. Et hoc est patientiam. Debemus autem in aduersis patientiã habere propter tria. ¶ Primo quia patientia ditat homine. Nam patiens de omni malo lucratur de quo aliq̃ perdunt scilicet de contumelia de fame et de siti frigore et caloze Mathei decimooctauo. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi/ scz duplicata. Ipsa enim est saccus meritorum qui quanto plus extenditur tanto

plus implet̃. Patiẽtia sicut vsus verberib⁹ ipinguat. ⁊ sicut salamãdra in igne tribulatiõis viuit ⁊ sicut aur̃ i igne depurat impatiẽs vo sicut plũbũ i igne ?sumit. Mirabile ẽ de patiẽtia: qz inimici sui soluit et oia debita ⁊ ditat eã habentẽ. Secũdo qz patientia hominem martyrẽ esse facit Ergo martyres esse possumus si patientiaz veraciter in anima conseruamus. Nonne Marcellus papa celebratur vt martyr propter patientiã quã habuit in custodia animalium. cum tamen non fuerit gladio peremptus. Jaco. i. Patientia opus perfectum habet: opus perfectũ est martyrium. Unde vir patiens dicit multomagꝝ miracula facere q̃ martyr. vñ Gregorius. Ego virtutẽ patientie signis ⁊ miraculis matorẽ esse puto. Cui⁹ ratio est quia martyrium gladij paruo durat tempore: sed martyrium patientie quandoq̃ durat. xx. xxx. vel. xl. annis. Tercio/ quia patientia in prelio spirituali protegit hominem ab omni ictu. et omnino necessaria est si quis vult illesus de prelio mundi exire. Hebreo. x. Patientia nobis necessaria est. ¶ Sexta virtus ex qua debet hec vestis esse conterta est supportatio penalitatum infirmitatum et defectuum proximi. Ro. xv. Debemus autem nos infirmiores infirmitates aliorum supportare. Galath. vi. Alter alterius onera portate ⁊ sic adimplebitis legem christi. Unusquisq̃ habet multos defectus. Sicut ergo quis vult in suis defectibus supportari. ita debz alios supportare. Mathei. vij. Quecunq̃ vultis vt faciant vobis homines et vos facite illis. Christus enim qui nullum habuit defectum portauit patienter graues mores hominum per. xxxiij. annos. et quotidie deus graues mores nostros supportat.

¶ Septima virtus ex qua debet hec vestis esse conterta est remissio offensarum/ vt scilicet remittamus proximo offensas culpabiles nobis illatas. relinquẽtes deo vindictam tanq̃ iudici viuorum et mortuorum. Ro. xij. Michi vindictam et ego retribuam dicit domin⁹. Sicut christus pẽdẽs in cruce omnes remisit offensas dic. Luce xxiij. Pater dimitte illis ꝛc. Sic et nos debemus dimittere. Et hoc est quod dicit. Donantes/ id est parcentes vobisipsis. si quis aduersus aliquem habet querelam. sicut et christus donauit vobis/ scilicet in baptismo et penitentia omnes offensas vestras. ita et vos debetis aliis parcere. Et hoc est necessarium ad salutem. aliter deus non remitteret nobis peccata nec exaudiret nos in aliquo Math. xviij. Serue nequaz nonne oportuit te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus fũ. Et eccle. Relinque proximo tuo nocenti tibi et tunc tibi precanti peccata soluentur. Mirabile est vnde homo hominꝝ seruat iram et a deo querit medelã. cum ñ christus dicat. Math. vi. Si non dimiseritis hominibus peccata eorum nec pater vester di. vo. peccata vestra. scribitur enim ibidem dimitte nobis debita nostra sicut et nos. ꝛc. Et nota q̃ supportare defectus aliorum et dimittere offẽsas sunt due elemosine spũales deo valde accepte et hominibus necessarie ad salutem. Et sic ptz primum. ¶ Secundo nos hortatur apostolus vt hanc preciosam vestem baltheo regio scz charitate precingamus. Omnes enim virtutes deficerent ad terrena nisi charitate stringerentur in anima. Charitas aũt vnit virtutes in anima et vnit hominem deo et ecclesie. et per consequens est vinculum perfectionis. Et hoc ẽ quod dicit. Super omnia autem hec habete charitatem tanq̃ baltheũ omnes supradictas virtutes constringentem et ordinantem que vel quod est vinculum perfectionis et non seruitutis. Eccle. Uincula illius alligatura salutaris. Est etiam vinculum suauitatis. Math. vi. Jugum enim meum suaue est et onus meum leue. Est etiaz vinculum magne salutis et virtutis omnis trahens. Omne enim volũtarie agens trahitur ab amore rei. bonum enim amatum mouit operantes. vt dicit philosoph⁹. Hec traxit filium dei de celo ad terram et facit hominem trahere ad celestia. Osee. xi. In funiculis adam traham eos in vinculis charitatis. Hiere. xxxj. In charitate perpetua dilexi te. ideo attraxi te misc. Et sic patet secundum. ¶ Tercio nos hortatur apostolus vt cum veste hac in pace christi et vnitate ecclesie exultemus. Solent enim mulieres cum honorificentia indute et honorate ⁊ in nobili societate existentes ⁊ pace multũ exultare. Sic et nos hac veste ꝓciosa iduti. in pace xpi ⁊ vnitate ecclesie viuẽtes multũ gaudere debem⁹ Phil. iij. Gaudete in do. sp. Et hoc ẽ qõ dicit. Et pax xpi a xpo scz data vel q̃lis fuit in xpo Jo. xiiij. Pacẽ relinquo vobis. pacẽ meã do vobis. Exultet in cordib⁹ vris. i. in cordib⁹ vris exñs exultare vos faciat Phil. iiij. Et pax xpi q̃ exuperat oẽm sensũ custodiat corda vra ⁊ itelligẽtias vras. In q̃. s. pace vocati estis i vno corpore. i. ad viuẽdũ in vno cor

pote quod ẽ ecclesia.quia in pace vocavit nos deus.i.Cor.r.Unum corpus multi sumus in christo.Et ideo xps ingrediens in mundum pacem annunciari fecit Lu.ij. In terra pax hominibus.Vadens per mundũ pacem predicari fecit.Lu.r. In quancũq; domũ intraveritis primũ dicite pax huic domui.Egrediens de mundo pacem in testamentum legauit Johannis.xiij.Pacez relinquo vobis. Surgens a mortuis pacẽ nobis apportauit dicens. Pax vobis Jo. xx.Et sic patz tercium. ¶ Quarto nos hortatur apostol⁹ vt de tam preciosa veste nobis in xpi pace et ecclesie vnitate collata Grati exillamus.Et hoc est. Grati estote.s. de tantis gratijs quia ingratitudo est ventus vrens .siccans fontem pietatis et rozẽ misericordie ⁊ fontem gratie vt dicit Ber. et Seneca in libro de beneficijs non est dignus dandis qui gratias nõ agit de datis. Et in libro Sap. Ingrati spes ẽi glacies hybernalis contabescet.Consequenter cũ dicit. Verbum christi ostendit in quo debz esse talis gratitudo . Et dicit q̃ debet esse in duobus. Primo in distributione talenti accepti a deo quantum ad proximum.Et hoc est. Verbum christi habitet in vobis. id ẽ hic est modus gratitudinis vt verbum christi habitet in vobis . id est intellectus et observatio verbi christi et hoc abundanter.vt non solum habitet in vobis verbũ xpi:sed in omni sapiẽtia sitis docentes et cõmonẽtes vosmetipsos ita vt vnus doceat alterum. Sitis ergo docentes inscios verbũ xpi et commonentes pigros vt seruent verbũ dei.Et in quib⁹ debeãt seipos docere ostendit dicens. In psalmis qui de moribus agunt et in hymnis qui de laude dei agunt:et canticis spiritualibus q̃ sunt de bono eterno.Ephe.v. Loquẽtes vobis metipsis in hymnis et canticis spũalibus. Secundo debet esse ista gratitudo quantum ad proprium profectuz interioris act⁹ Et hoc est.Sitis cantantes domino ad honorem domini. Et hoc in cordibus vestris in gratia que data est vobis .i. in consideratione bñficiorũ dei quevobis per gratiã dei sunt collata.Et sic patet quartum.

¶ Dominica septuagesime de euangelio. Sermo.xxvi.

SImile est regnuz celorum homini patrifamilias qui exijt primo mane conducere operarios in vineam suam. Math.xx. In hac sacra dominica septuagesime triplex ſ militudo preponitur nobis.ſ.laborantium in vinea.currentium in stadio et pugnantium in agone Cuius rõ est quia hac nocte recolit ecclesia quomõ expulsus fuit adam de paradiso.et in hanc vallem miserie protectus.In qua constitutum est et laborare currere et pugnare. Primo mandatum est et laborare vt laborem manuũ suarum mãducet.Gen.iij.Maledicta terra i opere tuo in labore comedes ex ea.et rursum.In sudore vult⁹ tui vescẽris pane tuo et.Job.v. Homo nascitur ad laborem. Laborandum est ergo quia merces est magna et fructus gloriosus Sapi.iij. Bonorum laborũ gloriosus est fructus . Secũdo mandatum est currere.vt pervelocem cursum brauium currentium et nõ stanti conferat. Tercio mandatum est et pugnare.vt per victoriam inimicoꝝ ciuitatẽ suam reintret.Job.vij.Militia est vita hominis super terram. Pugnandum est ergo quia solum vincentes coronantur.ij.Thi. ij. Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit.De primo agitur in hoc euangelio De duob⁹ secũdis in epistola. Agitur enim in hoc euãgelio de laborantibus in vinea ecclesie et penitentie. In quo quidẽ euangelio quinq; continent. Primo ibi sub quadam similitudine divine bonitatis magnitudo demonstratur ex operariorꝝ cõductione.in principio euangelij. Secundo humane pigricie ocium redarguitur in ociosorũ redargutione.ibi. Quid statis hic tota die ociosi. Tercio divine retributionis magnificentia declaratur in denariorꝝ collatione ibi.Cum autem sero factuz esset dixit dñs vinee voca operarios et red.il.mer. Quarto fraterne felicitatis invidentia subinfertur in operariorum murmuratione.ibi.Et accipientes murmurabant aduer.patrem fa.di. Vi.no.v.ho.fe.rc. Quinto presumptionis audacia exprimitur et desperationis dejectio subleuat in parabole adaptione.ibi. Sic erunt primi novissimi ⁊ no.pri. Multi sunt vo.pau.ve.electi. ¶ Primo ergo sub quadaz similitudine divine bonitatis magnitudo demonstratur in operariorum cõductione.Et hoc est quod dicit. Simile est regnum celorum.i.simile est negocium ecclesie militãtis huic negocio quod fuit vel ẽ potuit. Littera plana est. Et q̃ hec est quedam similitudo.ideo est cuius mistica expositio requirenda. Iste ergo pfa-

milias est deus p̃ter cuius celum et terra vna domus est vt dicit Crisoſt. qui habet tres familias.ſ.angelos et sanctos in celo qui letantur. homines in mũdo qui pelegrinantur. Unde et ecclesia militans vocatur . et demones et dãnatos in inferno qui tormẽtantur et assidue cruciãtur. Iste deus pater plantauit vineam et operarios conduxit.vt fideliter laborantes in ea ad celestẽ familiam transferantur felicitatis eterne denarium recepturi. Ubi nota q̃ per hanc vineam duo significari possunt que ꝑgrue cum hac similitudine currunt . Primo per hanc vineam ecclesia militans significatur Isa.v. Vinea domini exercituũ domus israel est &rego. Iste paterfamilias est conditor noster qui habet vineam vniuersalẽ ecclesiam que est ab Abel iustoꝝ ad vltimum electum qui in fine mũdi nasciturus est.que quot sanctos ꝓtulit quasi tot palmites misit. Hic patet exit ad colendam vineam mane hora tercia sexta nona et vndecima.et operarios conduxit.q; a mundi huius initio vsq; ad finem ad eruditendum fidelium plebem predicatores mittere nõ desistit. Hui⁹ vinee christus est vitis et omnes fideles palmites Jo.xv. Ego suꝫ vitis et vos palmites ¶ Propter quattuor autem ecclesia militans per vineã designatur. Primo rõne apparentie.⁊ hoc quantũ ad locũ et quantum ad tempus. Quantum ad locum.nam vines iuxta terram turpissima apparet.sed in frondibus ⁊ in alto pulcherrima ẽ.sic sctã ecclesia hic in terra turpissima apparet. quia ceci ⁊ claudi et rugose vetule cum multis miserijs sunt in ea. Luc.r. pauperes ⁊ debiles ec.et clau.intro.huc. Superius aũt in celo ẽ pulcherrima:quia omnes sunt reges ⁊ regine et sancti pri.Pe.ij. Regale sacerdotium.gẽs sancta.plus acquisitionis. ¶ Similiter quantum ad tempus.nam tempore hyemali vinea tota apparet turpis ⁊ dissoluta.et sine folicitudine imo sine vlla prouidentia gubernata. In vere aũt et estate apparet tota pulchra et ordinata. Similiter ecclesia in tempore presentis hyemis.i.aduersitatis tota videtur turpis et dissoluta ⁊ nulla prouidentia gubernata:quia in ea mali exaltantur ⁊ boni deprimunt. Hieremie.xij. Quare via impioꝝ prosperatur . bene est omnibus qui inique agunt Et boetius per uersi residet celsi mores solio.rc. In futuro aũt tempore ei⁹ pulchritudo et ordo apparebit.i. Jo.iij.Charissimi filij dei sum⁹. sed nondum apparuit quid erim⁹. cum aũt apparuerit similes ei erimus. Phil.iij. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratũ corpi.cla.sue. ¶ Secundo per vineã ecclesia designat rationem existentie quata virtus vitis ⁊ bonitas in vuis apparet et non in frondibus. Sic tota virtus ecclesie est in operibus charitatis.et non in foliꝫ verborum et vestimentis ovium et religionũ Wath.vij. Non omnis homo qui dicit michi do.do.in.reg.ce.ſz.qui.fe.vo. ps.m.Jaco.ij. Ostendas michi fidẽ tuã ex operibus tuis.Uñ illa ficulnea que nõ habebat nisi folia.maledicta est a xpo.vt pz Wath.xxi. Quidam in ecclesia dei habent solum verba ⁊ non facta:sed solum vestes sanctitatis.qui sunt amputandi et in ignẽ mittendi Jo.xv. Omnem palmitem in me non ferentem fructũ tol.e. Iste ergo est verus palmes istius vinee quando mores vue respondent frondibus et frondes vuis id est facta verbis et habitui.et verba et habitus factis.Osee.x. Uitis frondosa israel et fructus adequatus est ei ¶ Tercio per vineam ecclesia designatur rõne precidentie:quia sicut vitis precisa ad nullũz opus est apta nisi ad ignem. sic palmites ecclesie i.fideles si per peccatũ a xpo precidentur nichil valẽt vltra nisi ad ignem inferni pũciantur. Ezech.xv. Fili hominis quid fiet de ligno vitis ex omnib⁹ lignis nemorum nunquid tolletur de ea lignum vt fiat op⁹ quasi dicat non. Unde subdit. Etiam cum esset integrum non erat aptũ ad opus Uñ. sicut palmites dum herent viti omnibus lignis sunt meliores.et precisi a vite viliores. sic fideles ecclesie dum xpo adherent per fidei stabilitatem omnibus aliꝫ nationibus sunt meliores et digniores.et precisi per peccata mortalia peiores. Eccle.ix. Melior est canis viuꝰ leone mortuo Mat. v. Si sal euanuerit ad nichlum valet vltra nisi vt mittatur foras et conculcetur ab hominibus. ¶ Quarto per vineam ecclesia designatur ratione putationis et colligantie:quia sicut vinea devastatur nisi putet et ligetur et vertitur in labruscas et ascendunt super eam vepres.sic ecclesia dei nisi purgetur a vitijs et tyrãnis et ab hereticis qui exterminant eam devastatur ⁊ consumitur et ascendunt super eam vepres id est hereses et peccata. Isa.v. Nunc ostẽdã vobis quid faciam vinee mee.Et subditur Non putabitur et non fodietur et ascẽdẽt super eã vepres et spine.⁊ iõ oportet eam purgari. Lu.iii. Cuiꝰ vẽtilabrũ i manu sua et purgabit aream suã. De hac vinea domi-

Universidad de Deusto Biblioteca

ñ multũ conqueritur: quia cum ita diligẽter plantauerit eã. Nam vt dicit Bernardus. Hec vinea est plantata manu dei. redempta sanguine xpi. irrigata verbo veritatis dei propagata gratia et virtutibus et fecundata spũssancti donis. tamen omnes vuas magnas asportat dyabolus. et ipse non nisi racemos colligere põt. Michee. vij. Factus sum sicut qui colligit racemos in autumno videmie. ¶ Ista vinea est signata per vineã quam Noe plantauit. et bibens vinũ ei⁹ inebriatus est ⁊ nudatus in tabernaculo suo. vt patz. Gen. ix. Filij⁹ enim dei amore istius vinee inebriatus est. et sicut ebrius in cruce nudat⁹. Ad istam vineam misit dominus eruditores ⁊ custodes hora prima siue mane. quod fuit ab adam vsq; ad Noe. qui fuerunt Abel ⁊ Enoch et multi alij. Similiter hora tercia que fuit a noe vsq; ad Abraam. qui fuerũt Noe et tres filij eius et Job et multi alij. Similiter hora sexta que fuit ab Abraam vsq; ad moysen. qui fuerunt Abraam ⁊ rũ patriarche. Similiter hora nona que fuit a moyse vsq; ad christum. qui fuerũt Moyses et omnes prophete. Similiter hora vndecima que est a christo vsq; ad finem mundi. qui fuerunt apostoli et discipuli christi et omnes predicatores in nouo testamẽto qui mercedem plenam receperunt. et primo denarium dei effigiatum in carne humana. s. christum qui est imago dei ipsi cognouerunt et receperunt Jo. xvij. Et ipsi cognouerunt et crediderunt vere quia tu me misisti. Et ideo xps dixit eis Beati oculi qui vidẽt que vos videtis Lu. x. Latroni etiam de cruce qui in hac vltima etate venit primo dictũ ẽ xp̃s omnibus aliis prioribꝰ. Hodie mecũ eris i paradiso. Lu. xxiij.

X Et nota q̃ multum reprehendunt qui hac vltima etate in qua nos sumus ecclesiam dei per veram fidẽ et opera bona non ingrediuntur. Et hoc ꝓpter tria. Primo quia magna virt⁹ emanat a passione christi ad intrandũ et persistendũ et laborãdũ in vinea. Luce. vi. Virtus de illo exibat. Et ideo apostolus dicit. Omnia possum in eo qui me confortat Jo. xvi. Confidite q̃ ego vici mundũ. ¶ Secundo quia intrantes hanc vineã modicũ laborant et statim remunerantur vt patuit de latrone et multis aliis. Sed Antiqui patres per multũz tempus sc̃z per octingentos aut sexcentos annos laborauerunt. et tarde remunerati sunt sc̃z in morte christi qui mortu⁹ est vndecima hora. i. vltima etate mũdi. Sed modo modicũ laborare oportet ⁊ statim desc̃endimus recipientes denarium felicitatis eterne. Eccle. li. Modicum laboraui et inueni michi multã requiem. ¶ Tercio quia via est illuminata et abbreuiata. Nam olim ꝓpter magnam guerrã via que ducit ad cel̃ ibat per infernum et tenebras. et faciebat magnũ circuitum. modo vadit et ducit ad celum recto tramite nisi qui per purgatorium sunt transituri Math. iij. Penitentiã agite appropin. enim regnum ce. ¶ Nota etiam q̃ hanc vineam domini quattuor deuastant et impugnant. ¶ Primo versutia hereticoꝝ qui falsa expositione scripture et pestifero dogmate ecclesiam totã cotrumpere nituñt. Can. ij. Capite vobis vulpes parvulas que vineam vestram demoliuntur. Tales enim debẽt occidi. sunt em membra putrida totum corpus ecclesie corrũpentia. ¶ Secundo hanc vineam deuastat pressura tyrannoꝝ. ps. Exterminauit eam aper de silua. Isti apti frequenter ecclesiam ad sollicitudinem reduxerunt vt dicit Aug⁹. Et nisi fuisset manu dei retenta omnino perisset. ¶ Tercio superbia prelatoꝝ qui quotidie per malũ exemplum vineam istam. s. ecclesiem deuastant. Thren. xij. Pastores multi demoliti sunt vineam meam. Ista superbia et magnis dimittit honoribꝰ que in ecclesia dei sunt cauenda. Valde em dilatatũ est patrimonium crucifixi. ⁊ vtinã ad salutẽ ⁊ nõ ad pniciẽ aiaꝝ. ¶ Quarto abundantia peccatoruz. Unde iezabel peccatrix vineam Naboth. dissipauit. vt patz. iij. Regũ. xxi. Tot enim mala in ecclesia dei tam in clericis q̃ in laicis abũdant q̃ non videtur iam vinea esse domini sed dyaboli. Et remota fide magis videt vinea domini plebs saracenorum q̃ christianorum. et intm abundant in ea mala q̃ videtur dominus ipsam non custodire. sed eam totaliter reliquisse Osee. iiij. Homicidium. furtum. adulterium. mendaciũ inundauerunt. et sanguis sanguinem tetigit. ¶ Secundo per hanc vineam penitentia designatur. Et ideo ecclesia hoc sacro tempore quod vocatur septuagesima hoc euã gelium legit in quo cantica laudis omittit sc̃z te deum laudamus. alleluya. gloria in excelsis. et lamenta penitentie incipit assumere dicens. Circundederunt me gemitus. et cetera. Et tres magnos peccatores hodie legit scilicet Dauid in principio misse qui peccauit peccato luxurie. Paulum in epistola qui peccauit peccato superbie. et matheum in euangelio qui peccauit peccato auaricie ad que tria peccata omnia peccata reducuntur. vt nullius quantumcunq; peccatoꝝ vel in quocunq; genere peccatoꝝ diffidat a penitentiam accedere. 3

Designatur etiam penitentia per vineam propter quattuor. s. ratione mansionis. ratione resecationis. ⁊ ligationis ratione plãtationis et ratione lenificationis. Primo p vineam designatur penitentia ratione mãsionis. quia licut vinea non facit fructum nisi palmites manserint in vite. ita penitẽtia non facit fructum nisi per fidem et charitatem penitentes manserint in christo. Joh. xv. Sicut palmes non potest facere fructum nisi manserit in vite sic et vos nisi in me manseritis. ⁊ ideo multi saracenotũ et iudeoꝝ ⁊ hereticoꝝ aspere viuunt ⁊ penitentiam agunt. et quia non sunt christo iuncti per fidem non fructificant et multi christianotũ faciunt similiter penitentiam suam. Et quia non sunt christo per charitatem coniuncti denarium non merentur. Secundo ratione resecationis et ligationis. quia nisi vinea putetur et ligẽ et fodiatur dissipaꝫ et vertitur in labruscas. Sic oportet q̃ penitens vicia resecet per puram cõfessionem. et abscidat superflua per elemosinarum largitionem. vt ligetur ad patibulum crucis per ipsius virtutis inhabitationem. Gala. ij. Christo cõfixus sum cruci. quia de cruce erit mirabilis virtus ad penitentiaz agendam omnia amara dulcorans. Quod figuratum fuit in ligno quod dominus in aquas marath mitti iussit vt patet Exodi xv. Item oportet q̃ fodiatur quod penitẽs facit dum euellit ab anima virulentiam malarum cogitationum. vt dum removet a se terrena desideria et stat sequestratus ab omni cõsortio malo. quia cum sancto sanctus eris vt dicit. ps. Tercio ratione plantationis quia vinea plantata in latere mõtis in paucitate terre melius vinum facit q̃ plantata in planicie in terra pingui. sic penitentis debet fieri in monte contẽplationis et spiritus paupertate et non in mũdo latoso et abundãtis tẽporalibuz. In cuius exemplũ christus ascturus penitentiam deserũ intrauit. Quarto rõne letificationis. quia sicut de vinea exprimitur succus sc̃z vinũ quod letificat deũ et homines. sic de penitentia Lu. xv. Gaudiũ est in ce. su. vno pecca. pe. agẽte. A Ad hãc vineã sc̃z penitentiam deus quosdaz mittit mane. i. hora prima hois vel etate que vocaꝫ puericia que durat vsq; ad. xv. annum q̃ sicut sol mane non est clarus sed vaporibus circundatus ⁊ parui calozis: sic etas puerilis In hac hora vel etate misit Johannem baptistam. Nicolaũ. et beatum Dominicuz ⁊ multos alios qui a cunabulis ceperũt agere penitentiam quibꝰ deus ꝓmisit vitam eternam. Prouer. viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Itẽ quosdaz mittit hora tercia que vocatur adolescẽcia. q̃ durat a. xv. anno vsq; ad. xxx. annũ: quia sicut sol hac hora semper ascẽdit: sic homo. In hac etate vel hora misit Johãnem euãgelistam: sanctũ petrũ: sanctũ paulum: sanctum Franciscum ⁊ alios multos. Itẽ quosdam mittit hora sexta que vocatur iuuẽt⁹: que durat a tricesimo ãno vsq; ad quadragesimũquintũ: quia sicut sol hac hora videtur figi et stare. sic homo in hac hora id est etate figitur ⁊ solidat. In hac hora vel etate misit beatũ Petrum et beatũ Arsenium qui fuit magn⁹ miles ⁊ multos alios. Itẽ quosdam mittit hora nona que vocat senectue: q̃ durat a. xlv. anno vsq; ad seragesimũ: quia sicut sol hac hora semper descẽdit sic homo hac etate incipit deficere. vires ⁊ sensus debilitantur. In hac hora misit illum latronem de quo fertur q̃ dum se mel vidisz capillos suos canos dixit. Hec etas non est latrocinia exercendi: sed penitentiam agendi. et conuersus magnam penitentiam egit: sic homo prudẽs debet statum suum considerare. Eccl'asti. xvi. Oculi stultorum in finibus terre. sapientis autez oculi in capite suo. Multi semper querunt noua de mundo et vana et non considerãt canicies et rugas suas. et infirmitates vsus. Item quosdaz mittit hora vndecima sc̃z vespere. que vocatur senium. que durat a seragesimo anno vsq; ad mortem: qa sicut sol tũc omnino incipit deficere et nullus calozis esse. sic ista etas. et hec etas vltima hora vocatur siue in sene. siue in iuuene. In hac hora vel etate venisit omnes illi qui vere penitent⁹ et conuertuntur in morte. ¶ Et nota q̃ frequenter accidit q̃ qui hac nouissima hora veniunt prius remunerantur et denariuz perpetue felicitatis recipiunt q̃ illi qui in prima hora vel etate penitentiam agere ceperunt. prius enim remuneratus est latro de cruce q̃ petrus vel iohannes: quia frequẽter accidit q̃ illi qui tardius veniunt feruentius operantur: et plus in modico tẽpore merentur: q̃ alij in multo: quia deus non pensat quantum: sed ex quanto affectu. Unde illa vidua que misit duo era minuta in gazophilatium plus omnibus misit vt Chris-

stus dixit. Et propterea inquit senioza. Faciamus illud quod in itinere fieri solet. vt qui tardius exierūt. velocitate recōpēsant motā. Et nota q̄ sunt reprehensibiles qui saltem in hac hora penitentiam non assumūt/ quia penaz ꝛ seruitutē merentur eternam. In cuius figura mandatum fuit in lege Deu. xv. q̄ seruo qui septimo anno. i. vi etate nolebat egredi seruitutem debebat subula perforari auris/ et sic in eternū permanebat seruus. Item valde reprehēdendi sunt qui vsq; ad horā vespertinam differunt vineam penitentie intrare/ quia in illa etate non possunt penitentiam agere et volunt q̄ illa etas portet onera, totius vite quod valde absurdū videtur. Hic cadit exemplū illius militis qui ibat in sardiam ad seruiendum iudici arbotec cum quinq; equis quorum quattuor vendidit pisis/ et precium viuendo voluptuose consumpsit. postea super quintum posuit totā sarcinam et desuper ipse ascendit. qui pondus ferre non sustinens crepuit in plano portus. Tales solum feces volunt dare deo/ et totum vinum bibunt. Hic cadit exemplū de illo filio qui habebat vegetē vini. et patri pluries de vino petēti noluit dare nisi vltimo de fece. In qualibet ergo etate de⁹ per suā misericordiam quotidie multa milia ad vineam penitētie mittit/ vt nullus in aliqua desperet etate. et ideo omnes in quacunq; etate debemus vineam penitentie intrare Et sic patet primum. Secundo in hoc toto euangelio humane pigritie ociū redarguitur cū dicitur. Quid hic statis tota die ocio si id est toto tēpore vite vestre pñtis qui respectu alterius vite vna dies est/ immo minus q̄ vnū momentū. quod tēpus ita modicum et parum concessum est nobis ad laborandum vt laborare non recusemus.

¶ Ubi nota q̄ per totū officiū in epistola et in euangelio monemur ociū fugere et labori bonoꝝ operū intendere. Ad qđ faciendū inducimur ex octo. primū est natura: quia ad hoc nascimur vt laboremus Johā. v. homo nascitur ad laborē. Etiam in statu innocentie homo laborasset Gen. ii. Tulit eñ deus hominem et posuit eum in paradisum voluptatis vt operaretur et custodiret illū. q̄us in statu illo ille labor non erat homini penosus sed delectabilis post peccatum autē datus est homini in pena Genesis. iii. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. ¶ Secundum est creatura. omnis enim creatura laborat et non otiatur q̄diu volvitur vita presens. Nam de angelis dicit apostolus hebreorum. i. Omnes sunt administratorii spiritꝰ in ministerium missi. De celo vero sole ꝛ luna ꝛ stellis patet ad oculum: quia quotidie mouentur ꝛ peragunt officium sibi iniunctū. Omnia etiam mouentur elementa ac etiā terra licet non locali: sed alterationis motu. Omnis etiā animalia cū labore victū sibi vendicant. Prouer. vi. Uade ad formicam o piger ꝛ conside. vi. eius. Unde de apibus dicitur q̄ non patiuntur otiosam in cōgregatione viuere. ¶ Tercio est locus. nō sumus eñ in loco isto tanq; in loco quietis: sed laboris. est eñ mūdus iste quidaz campus laboris: vbi agricole laborant et tyrones probātur. Michee. ii. Surgite abite: quia non habetis hic requiem. Johā. xvi. In mundo pressuram habebitis. ¶ Quarto est tempus: quia totuz tempus presens concessum est ad laborandum et bene operandum ꝛ merendū. Sal. vi. Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. Eccles. ix. Quodcūq; potest manꝰ tua facere instāter operare. Sen. Omnia aliena sunt tantum tempus nostrum est turpis autem est iactura que per temporis negligentiaz fit: quia irrecuperabilis est. ¶ Quintū est rationis ordo: hic est eñ rationis ordo in tota creatura vt qui vult quiescere prius laboret: quia omnis creatura modo laborat ꝛ postea quiescit hoie quiescēte. Et iō omnis creatura parturit ꝛ ingemiscit vsq; adhuc quietem hominis expectās: vt dicitur. Roma. viii. et de deo etiam dicit q̄ sex diebus operatus est septima die requieuit Gen. ii. Unde lucifer qui prius voluit sedere q̄ ministrare dicēs sedebo in monte testamenti in latere aquilonis. Isaie. xiiii. proiectus est de celo et labore penoso ⁊ infructuoso est in perpetuum deputatus. Si militer homines qui illum imitātur et pervertunt ordinem dei/ vt prius velint sedere q̄ ministrare vel laborare proiiciuntur ad laborē inutilē et penosum. Ps. Laborabit in eternū et viuet adhuc in finē. Sextū est exēplū christi qui factus est homo in laboribus multis a iuuentute sua fuit. vt daret nobis exemplum laborandi. Ps. Pauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea. Qui etiam ad laborandum nos inuitat dicens. Ite et vos in vineā meam ꝛ q̄ iustum fuerit dabo vobis/ et ideo nemo potest dicere nemo nos conduxit. Jo. xv. Si non venissē et eis locutꝰ nō fuissē peccā non haberent/ nunc aūt excusationē nō habent Septimū est modicus labor ꝛ magnū pre-

miū. quia quilibet denariū accipit Bern. Labor meꝰ vix est vniꝰ horē ꝛ si amplius est nō sentio pre amore. i. Corin. ix. Quod oculꝰ non vidit nec auris audivit nec in cor hois ascendit q̄ preparauit deꝰ diligētibꝰ se. ¶ Octauū est multoꝝ malorū fuga. quia qui ocia sectatur in multa mala incidit. Prouerb xxi. Desideria occidunt pigrum. noluerunt enim quicq; manꝰ eiꝰ operari. tota die concupiscit et desiderat Eccle. xxxiii. Multam maliciaz docuit ociositas. Ezechielis. xvi. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue saturitas panis ꝛ vini et otiū. Sed quō peccatores dicūtur otiari cū ipsi dicant in iferno Lassati sumus in via iniquitatis Sap. vi. Et dicendū q̄ ipsi multū laborant et euiscerant se et consumūt vt aranea et circueunt mare et aridā. Hiere. ix. Ut inique agerēt laborauerūt. sed pro tanto labor eoꝝ dr̄ otiū quia frustra est. quia sicut homo per otiū nichil consequitur its ipsi ex labore eorū nichil cōsequūtur boni. Sap. v. Quid nobis profuit superbia ꝛ divitiaꝝ iactātia ad cōtulit nobis. Et sic patet secundum. ¶ Tercio divine retributionis magnificentia declarat in denarij collatōe q̄ fuit excedēs merces ꝛ retributio sup merita singulorū tam qui venerūt de mane sicut qui venerūt de sero Ro. viii. Non sūt condigne passiones hui⁹ temporis ad futurā gloriā que reue. i nobis. Et hoc est quod ait. Cū ār sero factū esset ꝛc. Ubi nota q̄ duplex est sero. s. generale omniū quod ē finis mūdi. et pticulare vnius cuiuslibet q̄ ē mors Jn vtroq; autē sero dominꝰ seruis suis mercedem reddet: quia in particulari die iudicij dñs retribuet mercedē quātū ad animā. in vniuersali quantū ad corpus q̄ in illo sero vniuersali erimꝰ beati in corpore ꝛ anima. Dominus vinee ē deus pater q̄ vineā fācte ecclesie plantauit teste. Isa. Uinea electa ego te plātaui. et Mathe. xx. Homo erat paterfamilias qui plantauit vineam. Procurator dei patris et istius vinee est xp̄s fm q̄ hō cui p̄ eis dedit in manꝰ Math. vndecio. Omnia mihi tradita sūt a p̄re meo. Ipe ergo habz et punire et remunerare vivos et mortuos Actu. x. Qui constitutus est a deo iudex viuorum et mortuoꝝ est ergo christus noster iudex vt dictum est. quia nos iudicabit. Item est noster procurator quia omnia bona nobis p̄curauit Romano. viii. Quomodo non cum illo omnia bona nobis donauit. Item est noster aduocatus. quia causam nostrā suscepit et semper p nobis deum, interpellat. i. Jo. i. Aduocatū habemꝰ apud patrē Jesū, christū iust. ꝛ ipse est propiciatio p peccatis nostris. Item ē nostre mercedis retributor: vt hic pater Jo. x. Ego vitā eternā do vobis. Dat ergo xp̄s omnibus servis suis denariū. i. seipsum qui est denariꝰ dei p̄is et beata vita animarum vt dicit augu. Ser. xv. Ego merces tua magna nimis. ¶ Significatur ergo felicitas eterna per denariū qui tuplici rōne. ¶ Primo ratione imaginis. Nam in denario qui olim dicebatur denarius erat imago regis. Felicitas autē hūana est deitas et humanitas xp̄s enim qui est imago dei patris et deꝰ humanatus seu icarnatus est beatitudo nr̄a. Nā cognoscere xp̄m inquantū deus est et inquantū hō est vita eterna. Joh. xvii. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū et quē misisti Jesū xp̄s. Est ergo xp̄s denariꝰ et imago patris in quo ipsuz habendo ꝛ videndo consistit beatitudo nostra qui cūctis omnibꝰ idē detur tamēvnꝰ alio clarius videbit ꝛ perfectius possidebit fz differentiā meritorum. Sicut oēs stelle illuminant a sole. sed vna magis illuminat alia. i. Corinth. xv. Stella differt a stella in claritate sic et resurrectio mortuoꝝ. corpꝰ et erit magis clarum ex maiori gloria anime. Uñ diff rentia claritatꝫ corporū ex differētia glorie animarū causabitur ita q̄ in ipsa maiori claritate corporū cognoscet maior gloria animarū. Et sic vna erit gloria omniū de eisdē scz ō eusione mali ꝛ de adeptione boni. Et quantum ad omnia hec erunt pares. Et hoc ē quod hic dicitur. pares nobis illos fecisti. Sed illā gloriā nō oēs equaliter participabunt vt dictū est. ¶ Secūdo rōne valoris. denariꝰ eni dicitur a decem quia olim decē paruulos valebat. Uita aūt eterna p̄ observatione decē, p̄ceptoꝝ datur Mat. xix. Si vis ad vitā igredi serua mādata Ipsa ergo observatio decē p̄ceptorū gra informata valet denariū regni celestis q̄ vt dicit Augu. Regnū celoꝝ tātū valet quantū habes. Hō autē gra dei adiutus servat p̄cepta ergo regnum dei meretur. ¶ Tercio rōne litterarū. Sunt ei littere in denario exprimētes nomē regis per quas scientia designatur sic et in denario vite beate erit scientia omnium rerū. quia in ipso deo cognoscemus deuz et omnia alia. i. Corintheo. xiij. Nunc cognosco ex parte. tunc autem cognoscam

sicut cognitus sum. Uidem⁹ eñ nunc p speculū in enigmate tunc aūt facie ad faciem. Grego. Quid est quod nesciant qui vidētē omnia vident. ¶ Quarto rōne sufficiētie: quia in denario est omnis sufficiētia corporalis vite que emi potest. Eccles. x. pecunie obediunt omnia. Sic in denario regni erit similiter sufficiētia et superabūdantia oīs boni. Ero. xxvij. Ostendam tibi omne bonum. ¶ Quinto rōne figure rotūde in qua non est finem vel principiū inuenire. Sic illa vita beatis que est deꝰ non habet principiū nec finē. Et quicūq; eā semel habuerit; perpetuus efficietur i ipsa Jo. vi. Omne quod venit ad me non ejiciā foras. Et sic patz tercio. ¶ Quarto fraterne felicitatis iuidentia subinfertur: quia pmi videntes q vltimi acceperunt singulos denarios et ipsi non amplius acceperūt murmurauerunt: non aduersus procuratorē sed aduersus patrēfamilias di. Hi nouissimi vna ho. fe. t pares il. no. fe. qui por. pondi. t estus. Sed cū boni nunq̄ murmurēt de omnibus que deꝰ facit. sed dicunt cū Job dominꝰ dedit dominꝰ abstulit: sicut dño placuit sic est: sit no. do. benedictū. quō cum omnes isti operarij boni fuerūt quia omnes denariū acceperūt dicuntur murmurasse. ¶ Ad quod dicendū q murmuratio ex multis pōt accidere. Prio enī proprie causatur murmurat o ex motu impatiētie ex eo scz q non patiēter sustinent aliqui ea que deus facit sibi vel alijs siue bona siue mala. sic filij israhel in deserto non patienter tulerūt eas q deus fecit eis t ideo murmurauerunt. i. Corinthe. x. Neq; murmuraueritis sicut eorū quidam. Et talis murmuratio non est inter sanctos vt dictū est. Gregor. Regnū celorū nullus murmurans accipit. et nullꝰ qui accipit murmurare pōt. ¶ Secundo potest causari ex longa expectatione et cordis suspiratione. Et ista fuit i antiquis patribus. Grego. Accipiētes murmurabant. quia antiqui patres in infernū descendentes a gloria dilati sunt. Quasi ergo post murmurationem denariū accipiunt qui post longa tēpora inferni ad gaudia regni perueneruntꝫ ¶ Tercio potest causari ex admiratione diuine clemētie. Talis murmuratio quandoq; est inter sanctos viros qui videntes q deus tam copiose remunerat t citꝰ aliquando remunerat tarde veniētes q̄ sibi lōgo tēpore seruiētes quodāmō murmurāt dei super hoc liberalitatez et misericordiam admirantes. Sic petrus murmurare potuisset q latro citius eo ad regnū peruenisset. t de tali murmuratione intelligi potest quod hic dr murmurauerūt. ¶ Quarto potest causari ex admiratione diuine patientie: t hanc etiā habēt sancti viri q̄ videntes malos in hac vita florere quodā modo murmurāt dei sup hoc patientiaz admirātes viere. xij. Quare via impioz prosperat bene est omnib⁹ q̄ preuaricantē lique agunt Abacuc. i. Quare respicis cū temptotes tacēs cōculcāte ipio iustiorez se. Uel dicendū q murmurauerūt. i. murmurare potuerūt: quia non oīs similiter currit quattuor pedibus q̄lmo sepissime claudicāt vno pede vnde Cris. Non autem oportet eas que in parabolis sunt sm totū quod dicit inuestigare sed intentionem propter quem composita est. intelligere t nichil vltra scrutari. Non ergo ducit hoc vt ostendat aliquos iuidia moueos: sed vt ostendat hos in tanto positos honore qō inuidiam alijs potuit generare. Et sic patz quartum. ¶ Quinto presumptionis audacia reprimitur t desperationis subleuat detectio t parabole adaptatione qz sic erunt primi nouissimi. i. iudex q primo ad hanc vineā sunt vocati erunt nouissimi in laboratione et per cōsequēs in remuneratione quia vltimo conuenē tur. et nouissimi scz gentiles qui nouissima hora in hanc vineam intrauerūt erūt primi i regno qō factū ē post eoz vocationē. Non tñ oīs q̄ ad hanc vineā vocant; neq; oīs q̄ in ea laborant recipiēt denarium regni: quia multi sūt vocati ad fidē et penitentiam: pauci vero electi ad regnum. Multi sunt electores episcopoz t aliorum dominoz et pauci sunt episcopi et potestates respectu aliorum sic debet intelligi hoc exemplum de filijs israhel q̄ per moysen sunt vocati ad intrandū terrā promissionis t fuerūt vltra sexcēta milia et non intrauerūt nisi duo scz Caleph et Josue. Et quo magnꝰ timor debet incuti nobis et debemꝰ nitide illis paucis electis et multum laborare vt simus hoēs q̄ dicit. Erunt primi nouissimi: primi tripliciter pōt intelligi. ℰ Primo vt nouissimi in oculis suis sint primi et maxima in oculis dei: t hoc verū est: quia humilitas est que exaltat. i. Regū. iv. Nonne cum parvulus esses in oculis tuis caput in tribubus israhel factus es. Luce xiij. Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. Et cōuerso. qui sunt primi t maximi in oculis suis sint minimi t nouissimi i oculis dei: quia qui se exaltat humiliabitur: vt ibidē dicit Lucas. ¶ Secundo vt nouissimi in iudicio hominū sint primi in iudicio dei: quia homines vident q̄ foris patēt: deꝰ aūt intuetur cor. i. Regū. xvj. Et tō frequenter aliter iudicat deꝰ q̄ hoēs q̄ intima aspicit. Et tō cōuerso primi in iudicio hominū sint nouissimi i iudicio dei. ¶ Tercio vt dictū est scz q̄ primo venerunt vltimo remunerantur t qui vltimo venerūt primo. Cuius ratio pōt esse dupler. Prima q̄ dicta est scz q̄ illi qui tardius veniūt feruētius operantur. Secūda est sola gratia et voluntas dei que tangit in littera cum dicitur. An oculus tuꝰ neq; est: quia ego bonus sum. nō licet mi. quod volo facere: qz vt dicit Apostolꝰ. Ro. vj. Gratia dei vita eterna. Cū ergo gratia nō supponat meritum alias eñ gra nō esset gratia: vt dicit Apostolus ibidē. t vita eterna detur gratis: ergo nouissimi possunt esse primi. t primi nouissimi. Quia vt dicit Apostolꝰ ibidem. Non est volētis neq; currentis: sed dei miserentis. Et sic patet quintum.

¶ De epistola. Sermo. xxvij.

Nescitis q̄ hi qui in stadio currūt omnes quidē currūt: sed vnus accipit brauium. i. Corinthi. ix. Consuetudo est aliquarum terrārū q̄ isto tēpore currere faciunt brauiū et in aliquibus terris agoniste frequentāt agones. armati scutis t galeis t baculis ligneis et agonisant in plateis t vijs. Ecclesia autem isto sacro tempore se pnitentie ad brauiū eterne felicitatis velocius currere et in agone spiritus fortius dimicare. Et ideo hoc tempore facit legi quandam epistolam pauli in qua beatus paulus sub similitudine currentium, brauiū et agonisantium in plateis nos hortatur vt ad brauium superne vocationis cū firma spe percipiendi curramus t in agone spiritus congrue dimicemus. non q̄ licitum sit predicta etiam conspicere nedū facere: sed sicut christus prudentiam villici iniq̄tatis allegauit. sic apostolꝰ prudentē actū illoz allegat. vt in eo q̄ prudenter faciunt facta sua eos sequamur prudēter facta spūs faciēdo. Math. v. Estote prudentes sicut ser. In qua ḋḋ epistola apostolꝰ quatuor facit. Primo enim sub similitudine currentium in stadio nos hortatur. vt sic curramus q̄ brauiū regni celestis cōprehendere valeamus in principio epistole. Secūdo sub similitudine agonistarū nos hortatur vt egitime certemus quatenus coronā glorie percipiamꝰ. ibi. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. Tercio in duobus predictis se addu cit in exemplū vt ipsuz inspicere valeamꝰ ibi. Ego sic curro nō quasi ꝛc. Quarto multa beneficia antiquis patribus pstita reducit ad memoriam nostra bñficia figurātia. ppter que fiducialiter currere t̄ secure possumus dimicare in. x. capitulo. ibi. Nolo aūt vos ignorare frarres q̄ patres nostri omnes sub nube fuerūt. Primo ergo sub similitudine currentium in stadio hortatur nos vt sic curramꝰ q̄ brauiū regni celestis accipere valeamꝰ. Et hoc est. Nescitis q̄ hi qui in stadio currunt id est in octaua parte miliarij. Stadium eñ est octaua pars miliarij. Miliariū autem cōstat ex passibus mille. Passus autē continet quinq̄ pedes. Et sic stadium continet passus centū. xxv. Et dicitur stadiū fuisse inditurū ab Hercule vt tantū currereturꝫ sub spe adipiscendi premiuz aliquod in fine cursus: t daretur ei qui citius perueniret. Ipse aūt Hercules vno anhelitu tantū spaciū pertrāsibat. Et dicitur stadiuz a stando: quia tūc Hercules stabat. In tali ergo stadio omnes qui cōueniunt vt accipiant premiū in fine cursus reddendū omnes currūt ad finē stadij: sed vnus qui melius omnib⁹ currit t vsq̄ ad finem pertingit accipit brauiū. i. premiū cursus quod cūq̄ sit illud. Non est vbiq̄ equale spaciū quod statuitur ad currendum. Posita similitudine adaptat dicēs. Sic ergo vos currite vt comprehendatis premium scz cursus vestri quod est denarius regni celestis. qui vt in hodierno euangelio habetur datur omnibus qui in vinea penitentie perseuerant. Unde non est sicut brauium quod soluz vni tribuitur: sed omnib⁹ qui vsq̄ ad finem currunt plenissime elargitur. In hoc ergo est similitudo vt si volumus brauiuz eternum recipere: vsq̄ ad finē cursus curramꝰ: quia soluz sic currēti attribuit. ¶ Circa hoc primū membrum tria ad edificationē nostraz videamus. s. qui sunt equi ad hoc brauium currentes. que sunt necessaria ad bene currendum. et que nos mouere debent ad bene currēdū. ¶ Prio videamꝰ q̄ sunt equi ad hoc brauiū currētes. omnes eñ currunt t ius

dei et pagani/mathematici/ et christiani: quia omnes in fide sua credūt saluari: sed vnus tantum populus. s. christianus accipit brauium. F ¶Et dicendum q̄ sex sunt equi ad hoc brauium currentes/ sex populos significātes ⁊ omnes frustra currunt preter vnum qui accipit brauium. Primus equus est pallidus/ de quo dicitur Apocalips. vj. Vidi et ecce equus pallidus ⁊ qui sedebat super eū nomē illi mors. ⁊ infernus sequebatur eum. Et iste signat genus iudeoꝝ quorum merces erat temporalis abūdantia quam pallor designat. Isa. x. Si audieritis me bona terre comedetis. Quis omnes morūtur ad inferos descendentes. ⁊ ideo ad brauiū ne queunt peruenire: sed mors vel infernus sequitur eos. De quoꝝ numero sunt omnes christiani qui p̄ terrenis deo seruiūt hs. Confitebitur tibi cū beneferis ei. Joh̄. vj. Queritis me quia manducastis ex panib⁹ meis. De quibus dicitur Math. v. Amen dico vobis rece. mer. suū. ¶Secundus est equus emissarius de quo dicitur in ecclesiastico. Equus emissarius sic et amicus subsannator: sub omni supra sedente hinnūt. Iste significat genus sarracenoꝝ quoꝝ vita tota est in luxuria ⁊ delicijs corporalib⁹ ⁊ per huiusmodi currūt quia dicunt in alia vita futura scilicet homines plures vxores habere ⁊ iuxta flumen lactis ⁊ mellis cōsistere. Et ideo brauium non accipiunt felicitatis eterne. De quorum numero sunt omnes mali christiani quorū deus venter est qui in corporalibus delicijs finē suū cōstituunt. Eccles. vj. Olis labor hominis in ore ei⁹. ¶Tertius est equus rufus Apoca. vj. Et exiit alius equus rufus. ⁊ qui sedebat super eū datū est ei vt sumeret pacē de terra ⁊ vt inuicē se interficiant ⁊ dat⁹ est illi gladius magn⁹. Iste significat gen⁹ tartaroꝝ propter magnā effusionē sanguinis quā fecerūt quib⁹ magn⁹ gladius est largitus ad seipsos ⁊ alios interficiendū ⁊ pacifice super totā plagā orientalē regnāt. Isti iniciter currunt quia de modo currēdi ⁊ ambulādi in vijs dñi nullā legē habēt sz q̄lz currit sicut sibi placz. de quorū numero sūt oēs xp̄iani q̄ sub lege euāgelū nolūt astringi sz volūt viuere p̄ libito voluntatis. ¶Quartus equus est niger Apoca. vi. Ecce equus niger ⁊ q̄ sedebat super eū habebat statera i manu sua. Iste significat gen⁹ hereticoꝝ qui staterā dolosā habēt i manibus dum verba euāgelij ⁊ sacre scripture nō ponderāt recto modo sed false exponentes que nō intelligūt. ⁊ iō sicut falsarij literarū ⁊ ponderū debēt cōburi De quoꝝ numero sunt omnes xp̄iani qui falsificantur ⁊ operantur. ¶Quintus equus est varius qui ē fallax ad salutē. zacha. vj. In quadriga quarta equi varij ⁊ fortes. Iste signat genus ypocritarū et falsoꝝ xp̄ianorū q̄ sūt varij. quia sūt aliud literis ⁊ aliud exteris aliud gerūt i ore aliud i pectore ⁊ sub pelle ouina habēt mortē caninū mar. vij. Attēdite a falsis prophetis q̄ veniūt ad vos i vestimentis ouiū intrinsec⁹ autē sūt lupi rapaces. Isti videtur currere sed nō currūt. ⁊ iō brauiū non accipiunt. Isti sūt valde fortes ad nocendū. ⁊ decipiendū q̄ homines nō cauēt sibi ab eis. ¶Sextus equus ē albus. Apoca. vi. Et ecce equus albus et qui sedebat super eū habebat arcū et data ē ei corona ⁊ exiit vincēs vt vinceret Et iste signat genus veroꝝ xp̄ianoꝝ qui ois vincunt et perueniūt vsq̄ ad brauium. et ideo coronantur qui habēt alba et candida vestimenta. i. opera. Eccle. ix. Omni tempore vestimenta tua sint candida. Ro iij. Abijciam⁹ opera tenebrarum et induamur arma lucis. i. opera lucida Isti soli accipiunt brauiū. ¶Secūdo videamus que sunt necessaria ad bene currendum ita q̄ brauiū habeamus. Sicut enim legere ⁊ non intelligere est negligere ita currere et non bene currere ē opus perdere. S ¶Et sciēdum q̄ ad bene currendum quinq̄ exigūtur que etiā exiguntur in cursu corporali et sunt necessaria. Primum est fortitudo persone et congrua dispositio. quia nec cec⁹ nec claud⁹ nec debilis vel infirmus bene currere potest ita hō debz esse dispositus et sanus in mēte per virtutes ⁊ gratiā dei que dispōnunt et faciunt hominē aptū ad bene currendū. Extere natiōes nō possūt currere. quia sūt cece ⁊ claude: nec mali christiani: quia sunt debiles ⁊ infirmi dei fortitudine ⁊ spūssancti donis carentes. ⁊ ideo cum via dei sit arta ⁊ difficilis nō possunt per eam currere. Aug⁹. Angusta est via que ducit ad vitam eternā ⁊ ad ipsam nisi dilatato corde non curritur: quia iter virtutum quo gradiūtur pauperes xp̄i est amplū spei fidelium. ⁊ si artū sit infidelium vanitati. ¶Secūdū est impedimentoꝝ remotio. Y Sunt enim multa impedimenta spūaliter currere volentem: q̄ precipue sunt duo. Primum est vinculatio peccatorum. catenatus enī vt est peccator non potest currere. Prouer. v. Iniquitates sue capiunt impiū/ et funibus peccatorum suorum constringitur. et ideo per veram contritionem et cōfessionem oportet q̄ primo abhūs vinculis absoluatur/ q̄ alias nō posset pergere nedū currere Jo. xj. Soluite eum et sinite abire. hoc dixit christus de lazaro per quem peccator designatur. ¶Secūdū impedimentū est onus tēporaliū. Non enī oneratus potest velociter ambulare nedū currere. Bernardus. Tu onustus auro et argento putas te christū sequi. qui exultasti vt gygas ad currendam viam. Et quia illud onus est onus anime que currere debet: igitur hec alienatio debet fieri intus in alia vt anima non afficiat nec cōcupiscat temporalia que ēuis aliquis non habeat. afficiatur tamen et concupiscat ea habere: ita est oneratus ac si haberet. et qui nō cupiscit nec afficitur est leuis et aptus ad currendū. ēuis tēporalia possideat. Et attende q̄ cursor precingit se et habet vestes curtas non defluētes in terram vt melius currat. Sic spūaliter currere volētes oportet cingi per continentiā carnalis voluptatis. Luce. xij. Sint lūbi vēi prec. Debet etiam velles curtas hre vt de tēporalibus solū accipiat necessaria. i. Thi. vi. Habētes alimenta et quibus tegamur his contenti simus. Quid habent vestes mulierbres percenū defluētes. sicut viri effeminati qui taliter carnis voluptatibus immergūtur et ideo currere nō possunt. Unde in huius figura mandatum est in lege Deutro. xxij. q̄ videri veste feminea indui non debent. ¶Teraum quod exigitur ad bene currendum vt brauium habeatur est velox cursus arreptivus. Sic homo arripiat cursū. Nam in cursoribus brauiū magna prerogatiua est anticipare cursū. Ita spiritualiter cito incipere cursum maximū bonū est ad brauiū percipiendum. Trenorū. iij. Bonū erit viro cum portauerit iugum domini ab adolescentia sua. cum non paruū. sit in iuuene sit vel sic assuescere. Multi sunt qui dicunt statim volo currere et semper vadūt se reuertendo et nunq̄ currunt. Prouerbioꝝ. xxvi. Sicut ostium vertitur in cardine suo. sic piger in lectulo suo Eccle. xxxiij. precordia fatui quasi rota carri. Rota carri sēper vertitur circa axim nec vnq̄ ab axe separatur et similiter ostium in cardine. Sic multi dicant se velle recedere a mundanis. et nunq̄ recedunt. ¶Quartū est deuiatiōis cautio/ vt currens a deuiatione caueat. q̄ parvus error in principio maximus autez in fine. dicit phūs in p̄mo de celo et mūdo Et si homo si modicū deuiat/ multū errat. Numeri. xx. Non ibimus per agros/ nec per vineas/ nec bibemus aquas de cisternis tuis: sed via publica gradiemur nec ad dexterā nec ad sinistram declinantes. Quidā ad spectacula et ludos ⁊ per tabernas deciūāt ad dexteram mundi. Quidā vero seculi tristicia absorbentur que mortē operāt: vt dicit apostol⁹. i. Corinth. vij. Exemplum huj⁹ habemus in filijs israel qui circuierunt per. xl. annos in deserto: et viam quā in duobus mensibus facere debebant distulerūt facere per. xl. annos ps. In circuitu impij ambulāt. Et ideo qui nō vult deuiare vadat post christū qui via est Johannis. xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Bernard⁹. Beatus est dñe Jesu qui te hominem inter homines cōuersantē obseruans diligenter p̄ viribus se p̄bet imitatorē tui. ¶Quintū est cursus continuatio Est enim sola perseuerantia heres regni eterni. Math. x. Qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. In cuius figura mandatū est in lege q̄ semper cauda animalis deberet in sacrificio offerri. Multi incipiunt feruenter currere: sed non continuant: nec opus penitentie consumāt: et ideo nichil facūt. Prouer. xviij. Qui mollis est et dissolutus in opere suo fr⁹. ēr est sua opera dissipantis. Mollis est qui cedit duris: et ideo quādo occurrit et aliquod difficile in opere incepto desistit. quod tale est ac si illud opus dissiparet. Cōtra quod dicit apostolus. ij. Thi. iij. Bonum certamen certaui/ cursū cōsummaui/ fidē seruaui. ¶Tercio videamus que nos⁹ monere debēt ad bene et strenue currendum. 3 Et dicendum q̄ sex debēt nos hortari monere ⁊ incitare ad bene currendū que etiā corporaliter currētes solēt icitare. ¶Primum est premiuz ⁊ brauiū preciositas. Plures enim veniunt ad currendum: ⁊ melius satagunt currere vbi brauium preciosius cernitur. In autem cursu ponitur brauiuz continēs omne bonum in se. Exodi. xxxiij. Ostendam tibi omne bonū. Isa. lxvij. Oculus non videt deus absq̄ te que preparasti expectātibus te. Est etiam hoc bonum perpetuum ⁊ nunq̄ finiēdum. Isa. li. Letitia sempiterna super capita eorum. ¶Secundum est nobilitas ⁊ multitudo personaruz expectantium nos currentes. Nam qui debent currere coram rege et regina et omnibus baronibus ⁊ dominab⁹ regni totis viribus bene currere/ nitūtur. nos autem

orem deo. et beate marie et angelis ⁊ sanctis omnibus currimus Bernar. Expectāt nos angeli vt eorum ruina restaurētur. sancti vt eorum gloria complcatur. Deus pater quasi filios ⁊ heredes vt super omnia bona sua constituat. Filius quasi fratres ⁊ coheredes vt fructum natiuitatis: pretiuz sanguinis patri suo offerat. Et ipse spiritus sanctus qui est ipsa charitas ⁊ benignitas in qua pater nos prędestinauit ad regnum. Et maxime nos religiosi debemus niti bene currere. quia non solum celū sed etiam mūdus nos currere aspicit et aliqui vt addiscant: et aliqui vt derideant ⁊ infament. j. Corinthe. viij. Spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. ¶ Tercium est temporis brevitas: breui enim tēpore currere habemus. zachy. Que est vita nostra nisi vapor ad modicum parens. Antiqui magno tempore currebāt ⁊ tandem ad inferos descendebant. nos aūt in vltima hora venientes modicū in vinea patientie et penitentie nolumus ambulare et in stadio currere. ¶ Quartum est miseria loci in quo sumus: et malorum habitantium in eo copositas. quia totus mundus est plenus malis. j. Johannis. v. Totꝰ mundus in maligno ēst positus Gregoriꝰ. Mala que nos hic premunt ad deum ire cōpellunt. Optime fecit deus qui locum incolatus et peregrinationis nostre tot malis et omni instabilitate repleuit. vt nos bonitate sua non detineret Bernar. O munde immunde si sic transiens allicis quid faceres si maneres certe omnes caperes. De loco autem malo festinat homo exire. Sic festinauit Loth exire de sodomis. Genesis xix. ¶ Quintum est inimicorum nos insequentium crudelitas. quia demones nos in hoc cursu fortissime insequūtur perdere capiētes. j. petri. v. Aduersarius noster diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quem deuoret. Consueuerunt aūt omnes homines insequētibus inimicis fortissime currere fugiendo Acuum. xij. Percussoꝝ latere petri excitauit eum dicens. Surge velocius. ¶ Sextum est perditionis ⁊ cōfusionis multiplicitas: quia si nō bene cucurrerimus expoliabimur armis. et in carcerem diaboli detrudemur. et sic erimus in perpetuum confusi. et auferētur a nobis corpus et anima et omnia bona nostra. Luce. viij. Et autem qui non habet et quod videtur ha. auferet ab eo. ⁊c. Charissimi curramus fortiter super equum albū vt nō confundamur et tanq̄ victi in carcere reducamur. sed tanq̄ victores brauium habeamꝰ Et sic patet primum. ¶ Secundo sub similitudine agonistarum nos hortatur apostolus vt legitime decertemus quatenus coronam glorie percipere mereamur. Et talis est ratio omnis pugnāe in agone pro modico premio ab omnibus abstinet ⁊ fortiter dimicat. ergo multo fortius in agone spūs debemus nos pro magno premio ab omnibus abstinere et fortiter dimicare. Et hoc est. Omnis enim vel aliquis qui in ago. cō. hoc est omnis qui in agone certaminis pugnat cum alio ab omnibus impedientibus pugnam ne victus efficiatur abstinet sed nos sumꝰ in agone ⁊ pugna ꝑ duximus in hac vita Job. vij. Militia est vita hominis super terram. Ergo per totam vitam ab his que nos in pugna spiritus impediunt abstinere debemus. R Ubi nota q̄ inter alia maxime sunt tria que deuastant hominis militiam et faciunt homines succumbere inimicis etiam in prelio mundi. ¶ Primum est desideria carnalia delicie carnis. Unde de militibꝰ hannibalis dicitur in tito liuio. Quos nec ferrum nec ignes nec nues potuerant vincere delicie cāpanie enervauerunt. Unde ibidem legitur q̄ senatus romanus misit quēdam capitaneum ad quandā militiam qui inueniens eam delicijs et meretricibus dissolutā statim exbāmuit de exercitu omnes feminas que cause sunt perditionis et mandauit q̄ nullus posset habere nisi vnum equum nec aliquē famulū: et statim fuit militia reparata ⁊ deuicerūt hostes. Simile est in prelio spiritus. Et ideo beatus petrus capitaneus istius filij clamat. Obsecro vos tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs que militant aduersus animā. j. petri. ij. In cuius figura mandatū est in lege q̄ procedentibus filijs israel ad bellum preco deberet clamare dicens. Si quis duxit vxorē de nouo reuertatur in domum suam vt patet Deutro. xx. ¶ Secundum est multitudo spoliorū: quia magnum periculū est donec homo est i bello spolijs intendere. Exemplū de conflictu conradi neporis. Friderici imperatoris qui debellatus est a rege Karolo quia milites eius erant dispersi ad spolia et intendētes. ꝓpter quod iudas machabeus dixit. j. Machabeorum. iiij. Nō cōcupiscatis spolia quia bellum cōtra nos est: sed vt notū est nos sumꝰ in continuo bello: ⁊ ideo nullo tempore debemus spolijs intendere vel spolijs onerare. sed semper sub armis virtutum stare. j

Thessal. v. Sobrij simus iduti lo. fi. ⁊ cur. et ga. spem salutis. ¶ Tercium est inobedientia militum suo superiori: quia de facili debellatur exercitus si milites nō obediūt pacti. Et ideo prelatis ecclesiarum tanq̄ ducibus istius exercitꝰ obedire oportet hebre. xiij. Obedite prepositis ve. per. omnia ⁊ subiacete illis. Et sic patet q̄ a tribꝰ maxime abstinere debemꝰ. s. a desideriis et delicijs carnis ⁊ a spolijs tēporalibꝰ: ⁊ ab inobedientia prelatorum. Et si pugnantes in agone mūdi abstinent ab his tribꝰ vt corruptibilem coronam accipiant. i. gloriam et mercedem transitoriam que corrūpitur et deficit. multomagis nos abstinere debemus qui incorruptā glorie coronaz accepturi sumus. i. eternam que nunq̄ corrumpitur nec vnq̄ deficit nec marcescit. i. pe. v. Ut cum venerit princeps pastorum p capiatis immarcessibilem eterne glorie coronam. Et sic patet secūdum. ¶ Tercio in duobus predictis se adducit in exemplum vt ipsam sequi debeamus dicendo. Ego igitur q̄ ad finem cursus in pugna venire volo. sic curro ad brauium regni quātum ad primū non quasi ad incertum. i. non tanq̄ incertus de premio: quia qui de ꝑmio est incertus pigre et lente ⁊ male currit. Qui aūt veram spem habet de ꝑmio optime currit sicut paulus. Similiter sic pugno quantuz ad secundum supple contra dyabolum: carnem: ⁊ mundum: nō quasi aerem verberās id est maniter pugnans: quia enim pro hoste aerem percutit propter inanem ictum magis seipsum grauat: vel quasi aerē verberans pugnat qui tantū verba habet quibus ad litteraz aer verberatur: et operibꝰ bonis caret quibꝰ predicti inimici vincuntur. prouer. xix. Qui tantum' verba sectat nichil habebit. Talis q̄ verbo edificat facto destruit. Eccli. xxxiij. Unus edificās et alter destruēs quid prodest illis nisi labor. Nō sic ergo pugno: sed castigo corpus meū. i. disciplinis vigilijs ⁊ ieiunijs castū facio ⁊ in seruitutē redigo. s. anime: id est facio ipsum rōni obedire: vt q̄ ratio dictat facienda faciat. et que nō dictat facienda caueat. Et propter dicit Castigo corpus meum: quia corpꝰ est q̄ impedit animā i cursuret in certamine prodit. retrahit. em corpus animā ne bene currat. et prodit et impugnat vt succumbat. Et ideo q̄ vult bene currere et bñ dimicare: oportet q̄ corpus castiget et mēbra mortificet. Colo. iij. Mortificate membra vestra. Et non dicit occido corpus meum: sed castigo. Ro. xij. Rationabile obsequium vestrum. Et maxime hoc est necessarium predicatoribus ne reprobus efficiatur. quod tunc est quando illud quod predicat verbis factis non implet. Ro. ij. Qui predicas non furandū furaris. Debet enim predicator ois q̄ docet implere. Ro. xv. Non audeo loqui eorum que p me nō efficit christus. Et hoc est. Ne forte cum alijs ꝺdi. ipse rꝓbus efficiar. Et sic ꝑz tercium. ¶ Quarto apostolus multa beneficia antiquis prestita reducit ad memoriam nostra beneficia figurātia propterque fiduciaiter currere et secure possumꝰ dimicare. Et hoc est. Nolo autez vos ignorare. fra. qm̄ pa. nostri non carnales corinthei enim loquebatur: sed fidei instructores omnes tā boni q̄ mali sub nube fuerūt. Ecce primum beneficium multum in se cōtinēs quia a nube multa bona habuerunt. ꝓtegebat enim eos a persequentibus inimicis. Exodi. xiij. c. Columna nubis stetit inter castra egyptiorū et castra israel. eratq̄ tenebrosa ita vt ad se inuicem toto noctis tempore accedere non valerent. Item illuminabat. Exod. xiij. Per diem erat colūna ignis. Nā filijs israel erat luminosa ⁊ egyptijs tenebrosa. Item ducatum prebebat. exod. xiiij. Dominus precedebat eos in columna nubis. Item refrigerium exhibebat in ardore diei ⁊ protectionē a vento et pluuia et tempestate. Isa. iiij. Erit in vmbraculum diei ab estu et in absconsionem a tē pestate et pluuia. Secundum beneficium tangit cum dicit. Et omnes mare transierunt. scz sicco pede ab egyptijs liberati et ipsis egyptijs submersis Exodi. xiiij. Filij israel perreexerunt per medium sicci maris et aque erant eis pro muro a dextris ⁊ a sinistris. ¶ Tercium beneficium tangit cū dicit. Et omnes in moyse id est in ductu moysi baptizati sunt id est ab ignorantia dei purgati per vim signa i nube. et in mari id est in signis visis in nube precedente et in mari cedente et locum faciēte sūt purgati et illuminati. Exodi. decimoquarto. Submersis egyptijs tumuit populus dominum et crediderunt domino et moysi seruo eius scilicet timore purgati. Quartum beneficium tangit dicens. et omnes eandem escam spiritualem manducauerūt scz manna quod de celo cadebat. propter quod dicit spūalem siue angelicam. Sap. xvi. Angelorum esca nutriuisti populū tuū. Quintum beneficium tangit dicens. et omnes eundem potum spūalem b biberunt: qui virtute dei qui spūs est sibi propinatuz de

petra oreb et de petra cades. vt patz. Numeri. xx. Percussit eñ Moyses ad imperiū domini virga bis silicem ⁊ egresse sunt aque largissime ita vt biberet populus et iumenta. Et ne crederetur q̄ aquas dedisset ad momentum subdit. Biberunt autem de spūali conse. c. petra. i. voluntati eorum satisfaciente. quocunq; enim procederent aquarum fluenta eos sequebantur. dicit glo. Sed contra. Si sequebatur. eos aqua ex percussione prime in oreb. cur murmurauerunt postmodū in cades et necessariū fuit eis aquā dare. Rñsio. dicitur q̄ glosa referenda est ad illam percussionem que facta est in cades ⁊ non ad primā. Petra aūt erat christus. i. per petram illam figurabatur christ⁹ a quo et per quem omnia supradicta beneficia nos habem⁹ maiora et meliora. sicut res est melior et dignior figura sicut vinum est preciosius circulo. Omnia enim supradicta beneficia figura fuerunt nostrorum beneficiorū que maiora sunt q̄ patet. Quia illi habuerunt pro duce Moysen. et nos christum qui eduxit nos de egypto tenebrarum huius mundi in celestem hierusalem. Illi habuerunt nubem. et nos spūssancti gratiā que protegit nos ab omnibus inimicis multomagis q̄ colūna nubis filios israel. qua gratia apostoli roborati ante reges et pūides ipauidi stabant qui prius clausis ianuis morabantur. Itē illuminat de credendis ⁊ agendis. i. Jo. ij. Unctio docebit vos de omnib⁹. Et Jo. xvi. Cū aūt venerit ille spūs veritatis docebit vos omnem veritatē. Colūna illa illuminabat corpus. sed gratia spūssancti mētem.

¶ Item p̄bet nobis ducatum ⁊ nobiscum graditur per totuz desertū mundi. Matth. xxviii. Ecce ego vobiscum sum omni. die. vsq; ad consum. se. s. per gratiaz spūssancti quod colūna illa non fecit. Item refrigerium mentis prestat in omnibus aduersis et tribulationibus. Unde paraclitus dicitur. i. consolator. Et ideo cantamus. Cōsolator optime dulcis hospes anime dul. re. Propterea apostoli recepto spūsancto ibāt gaudētes a conspectu concilij quoniam digni habiti sunt pro nomie Jesu contumeliam pati. Actum. v. Qui prius erant tristes ⁊ desolati. Columna illa prebebat refrigerium cōtra solis incendium et aeris intemperiē. gratia vero spūssancti contra intemperies vitiorum et contra cuncta nobis aduersantia nos defendit. Illi baptisati. i. purgati fuerūt in mari rubro. et nos in baptismo christi sanguine rubricato in quo submergitur pharao. i. dyabolus cum toto exercitu viciorum ⁊ renascimur in filios dei. Illi habuerūt manna in cibum celestem et nos corp⁹ christi verum. quod sine comparatione excedit manna: quia habet dare vitam eternam. qd̄ manna non fecit. Johan. vi. Ego sum panis viuus qui de ce. descendi. Si quis mādu. ex hoc pa. vi. in eternū pa. vet. Patres vestri mādu. manna in deserto ⁊ mortui sunt. Illi habuerūt aquam de petra. et nos doctrinam a christo intelligentiā nostram replentem in satietatem: et et vitam eternam dātem. Johā. vi. Verba que ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Et sic patet q̄ potiora beneficia sum⁹ nos per misericordiam dei consecuti q̄ illi patres veteris testamenti: propter que et in quorum virtute oportet ad brauium currere et in agone spiritus possemus decertare. Et sic patet quartum. et consequēter totum de epistola.

¶ Dominica in sexagesima de euangelio.

Sermo. xxviij.

Cum turba plurima cōueniret et de ciuitatibus properarēt ad Jesum dixit per similitudinem. Exīt qui seminat seminare semen suum. Lu. viij. Plurimes dñs turbis in parabolis loquebat: vt q̄ dicebat memorie mandaretur: quia quod per similitudinē accipitur melius seruatur: et philozophus etiā dicit q̄ non est intelligere sine fantasmate. i. nisi illud quod dicit in vniuersali non applicādo ad aliquid in aliquo exemplo imaginabili conspicitur. Et ideo intellectus semp reflectitur supra fantasmata: in quibus conspicit qd̄ intelligit. Est aūt vt dicit Origenes parabola sermo quasi factus: non autem iuxta quod dicitur possibilis autē fieri rerū significatiuus per trāsumptionē eor. q̄ in parabola traduntur. Sicut ergo christ⁹ in hoc euāgelio parabolice loquit: vt qd̄ per simplices dictū retineri nō potest per similitudinē melius teneat: saltem a discipulis q̄ similitudinis expositionē intelligere meruerunt: et superbis ⁊ nō curantibus intellectus dicit claudatur. Matth. xi. Confitebor tibi pater qz abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus et reuelasti ea parvulis. In quo quidem euāgelio quattuor summarie ptinent. primo eñ christi p̄dicatio facta ad turbas in parabolis recitat: in pncipio euāgelij: vsq; ibi. Qui habet au. su. Secundo discipulor⁹ interrogatio de parabole expositione subiūgitur. ibi. Inter. aūt eū discipuli eius que esset hec parabola. Tercio q̄re dbus dā in parabolis et quibusdā apte sit loquendū a christo innuit. ibi. Vobis datuz est nosse misteriū regni dei ⁊c. Quarto ipsius parabole a christo expositio per ordinem aperit ibi. Est aūt hec parabola. Semen est verbum dei. ¶ Primo ergo christi predicatio facta ad turbas in parabolis recitat. Et hoc est. Cum turba pluri. cōueniret. Multi enim de ciuitatib⁹ et de castris multis ad Jesum cū festinantia veniebāt audientes doctrinā ⁊ miracula ei⁹. a videtes rēpus messie in lege pmissi iam venisse. ita q̄ magna cōmotio in tota patria fiebat: ⁊ ideo multi veniebāt. qdā vt instruerentur. Multi vt sanarent: quia virtus de illo exibat ⁊ sanabat omnes. Lu. vi. Multi vt miracula ei⁹ viderent Lu. v. Vidimus mirabilia hodie. Multi vt frequenter credentes ipsum esse messiam q̄ in mundum ad populū iudeorū liberandū venire debebat Johānis. vi. Hic est vere ppheta q̄ venturus est in mundū. Dū ergo talis cōcursus populoz fieret christ⁹ iuit ad mare ⁊ ascēdit vnā nauiculā ppter turbā eū populi et de nauicula pposuit hanc similitudinē ⁊ multas alias. vt patz Matth. xiij. Est aūt similitudo hec de semiatore seminante et de semine iacto. et de vario seminis euentu: quia aliud cecidit secus viam. aliud in petrosa. aliud inter spinas. aliud in terrā bonā: vt infra patet. Et q̄ hec sit similitudo. et vtilis sit mistica significatio reqrēda patet per illud quod in fine similitudinis dicit. Qui habet aures audiēdi audiat. Ubi dicit Beda. Quotiēs hec audiuimus ve lin euāgelio. vel in apoca. Johānis interponit misticuz esse quod dicit querendūq; a nobis inētius ostenditur. Et ideo in hac prima parte tria videre debemus: scz quis sit ille seminator: et quod est eius semen ⁊ quomodo hoc semen diuersimode cadit. Circa primū nota q̄ seminator ille filius dei est: cui ppriū est seminare. Et hoc est quod hic dicitur. Exīt seminare: id est ad seminandum q̄ seminat: id est qui habet officiuz seminandi qui tunc exīt dum visibilis in carne nobis apparuit. Johan. xv. Ego exiui a patre meo et veni in mundū. Qui ab initio mūdi seminauit ⁊ seminare nō cessat. Eccli. xi. Mane semina semen tuū. et vespere ne cesset manus tua. Et Jo. v. Pater meus vsq; modo operat ⁊ ego operor. Qui seminauit seruos: scz celū. paradisum terrestrē. mūdū sanctam ecclesiā. animā hominis et beatas virginē. Si de hoc vis predicare qras supra dñica quarta post festū Epyphanie in primo mēbro sermonis de euangelio. Sic ergo filius dei est propie seminator. omnes alij predicatores et seminatores quotcunq; bonorū sunt cophini. Un Augusti. ait. Quis ego nisi cophinus seminatis. in me ipse ponere dignar quod velit spargere. ¶ Sic seminator primo exiuit ad creādū agrū vt haberet vbi seminaret. et hoc fecit quando mūdū creauit. Matthe. xiij. Ager aūt est mūdus quē fecit magnū pulchrū et fecūdū vel abūdantem. Sed magnitudinem eius vsurpauit sibi superbia et diuisit ex superbia eñ ceperunt homines vsurpare sibi dominia ⁊ terras. sicut patet de Nemroth tirāno qui incepit esse robustus venator coram dño. Gen. x. Ipse cepit esse potēs i terra ⁊ erat robu. ve. cotā do. Pulchritudinē vero ei⁹ vsurpauit luxuria Gen. vj. Uidentes filij dei filias hominū q̄ essent pulchre acceperunt sibi vxores ex omnib⁹ quas elegerāt Abundantiā aūt eius vsurpat sibi auaricia. que querit q̄ sua sunt cōmunia facit ppria et oia retinet ⁊ abscōdit. ppter quod generat caristia in terra ⁊ ideo omnibus est odiosa Prouer. xi. Qui abscondit frumēta maledicetur in populis: benedictio aūt super caput vendentiū. Et quia bona istius agri sic sunt occupata: ideo non germinat nisi spinas ⁊ tribulos Gene. iij. Spinas et tribulos germinabit tibi. Et ideo secūdo iste seminator exīt ad hoc agrum purgandū p diluuij inundationē Genesis vi. Finis vniuerse carnis venit coram me repleta est terra iniquitate. Tunc eñ magnitudo pulchritudo et fecūditas vel abūdantia creaturarū delete sunt. Tercio iste seminator exiuit ad hunc agrū seminandū dum factus est homo et cū hoibus cōuersatus est Baruth. iij. Post hoc in terris vis est ⁊ cū hominibus cōuersatus est Mathei. iij. Circuibat Jesus totā galileā docens in synagogis. In quo agro seminauit exemplū cōuersationis verbū predicationis ⁊ meritū sue passionis: quia suo sancto exēplo mundum informauit Joh. xiij. Exēplū eñ dedi vobis. vt quēadmodum ego feci ita ⁊ vos faciatis. Suo vero verbo mundum eruditur. Johan. xvij. Ego palam locutus sum mundo ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt Et sue passionis meritō mundum redemit. j. Petri. i. Non auro vel

argento redempti estis sed pretio sanguis agni. ¶ Et nota q dicit semen suum. Tunc enim predicator seminat semē suū quando verbum dei per scientiā habet in corde, et per iusticiam habet in opere. Sic predicabat apostolus qui dicebat Ro. xv. Nichil audeo loqui eox que per me non efficit christus. Quando vero predicator non facit que predicat, nec quod predicat habet in corde. sed i quaterno seminat semen alienū. Jesus ergo semen suū seminauit. qz verbū dei habebat in se, imo ipse erat fons verbi dei et cepit primo facere et docere Actuū primo. Multi aūt statum q habent vnū quaternū sermonū volunt docere et predicare. similes plato q postq̄ quesiuit a christo quid esset veritas statim exiuit foras ad ppm nō expectata resp̄sione. Tales qui nō habet scientiā si erroris in quaterno errorē ꝺdicabit. ¶ Quarto exibit ad hunc agrū metendū et fructū congregandū. s. in finali iudicio, quis est quotidie in particulari iudicio vnusquisq; mortis deus metat hunc agrum tamen in fine mundi messionē faciet generalem. In qua tria faciet. ℣ primo em̄ metet omnes homines. Apocal. xiiij. Mitte falcem tuā et mete quia venit hora. Secundo ventilabit per quā ventilationē separabūtur boni a malis pervētilabrū discretionis Lu. iij. Cuius ventilabrū in manu eius et purgabit aream suā. Tercio congregauit i duplici horreo scz celi i q̄ cōgregabunt electi et iferni i q̄ congregabunt reprobi. Lu. iij. Cōgregabit tritū i horreū suū paleas aūt cōburet igni exting̃uibili. Primus ḡ erit ꝓtinet ad op̄ creationis. Secūs ad opus purgationis. Tercius ad opus redēptiōis. Quartus ad opus retributiōis

¶ Secūdo vero videamus de semine qō seminatū est. Hoc aūt semē cōgrue potest intelligi corp̄ christi et verbū dei. De corpore em̄ suo dicit christus. Johā. xij. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipsum solū manet. Si aūt mortuū fuerit multū fructum affert. Gal. iij. Semini tuo quod est christus. Et cōuenienter valet dicit semen. sicut em̄ semen primo seminatur. secundo in terra mortificatur. tercio incipit pullulare. quarto ascendit sursum. quinto ꝓducit spicam. sexto maturescit septimo mettitur. octauo in horreo reconditur. Sic istud semen scilicet corpus christi primo fuit seminatum in terra bona. s. in ventre virginis in incarnatione. Secundo fuit mortuum in passione. Tercio pullulauit et fronduit in resurrectione Quarto ascēdit sursū in ascensione. Quinto produxit spicam in spiritussancti missione et gentium vocatione. Sexto maturescet et cōplebitur ista spica in vniuersali ecclesie cōgregatione quādo cōuertentur reliquie iudeox. Septimo metetur in mādi cōsummatione Octauo recōdetur i horreo vite eterne imperfecta retributione Prima quattuor competūt corpori christi vero. reliqua vero corpore christi mistico

Itē per hoc semen congruētius omnibus intelligitur verbum dei. Unde de hoc semine dicere ad litterā christus intendit vt in fine euangelii in expositione similitudinis apparet. O habet enim verbum dei omnem virtutem omniū seminum. Et hoc ꝓtz quātū ad decē, est em̄ verbū dei creatiuū, illūinatiuū, letificatiuū, cōstificatiuū, sanctificatiuū, nutritiuū vel vīnificatiuū gnatiuū renouatiuū est Xtute maximē et quātitate paruū est cū puritate seminādo hec aūt omnia in seminibus inuenunt. Nam primo quoddā semen est habēs virtutē calefactiuā sicut granum sinapis ꝓperis, sic verbū dei habet inflāmare alios ꝓp. cētesimo xviij. Ignitum eloquium tuū vehementer. et Treno. De excelso misit ignē in ossibus meis. id est verbū ignitū et eruditū me et Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā id est verba ignita. Secūdo est quoddam semen illuminatiuū vt semē rute et feniculi sic verbū dei habet aiam illuminare. ꝓp. cxviij. Lucerna pedibus meis verbum tuum et lux semitis meis. Tercio est quoddam semē hns virtutē letificatiuam vt cardomomū et semē croci. sic verbū dei habet aiam letificare, sicut Johānes baptista adverbū marie salutātis elizabeth exultauit Lu. i. Ex quo facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit infans in vtero meo. Sicut similiter exultauit maris ad verbum elizabeth dicentis. Beata que credidisti. Et ait. Magnificat aia mea dñm. Et exultauit spiritus. Quarto est quoddā semen habens virtutē refrigerativam et castificativā vt semen lactuce q̄ deferatur ab homine sic etiam verbū dei habet animam castificare et sanctificare. Actuum decimo. Loquente petro cōpuncti sunt corde et cecidit spiritussanctus super eos qui audierunt verbum qui sc̄s spiritussanctus habet animam sanctificare et castificare. ¶ Quinto multa semina habēt Xtutē sanatiuā. et ideo ponunt in medicinis et cōfectiōib̄ vt semē cucumeris et peponis cū multis aliis sic Xbūs dei hanc sanare. ꝑs. Misit verbū suū et sanauit eos. Sap. xvi. Neq; herba neq; malagma sanauit eos sed sermo tuus domine q̄ sanat vniuersa. ¶ Sexto quasi omnia semina terre habent virtutē nutritiuam vīnificatiuā et cōseruatiuā. vt frumēta et legumina. ꝛc. sic verbū dei ꝫz alios vnificare ꝫseruare et nutrire Matth. iiij. Nō in solo pane viuit hō sed in omni verbo quod ꝓcedit de ore dei Isa. i. Nisi dñs exercituū reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissemus. et quasi gomorre sūles essemus. Sic conseruatus est Moyses in colloquio diuino. xl. diebus. vt ptz. Exodi. xxxiij. ¶ Septimo ois semina terre hñt virtutē gnatiuā: qz vnū generat aliud. sic filius hominis regenerat hoīem in filios dei. vt patet in baptismo in quo dū accedit verbū ad elemētū fit sacramētū vt dicit Aug⁹. In quo hō regeneratī filiī dei Jaco. i. Uolūtarie genuit nos verbo veritatis. i. Corinth. iiij. Per euangelium ego vos genui. Octauo in seminib⁹ totus mūdus renouat. sic per verbū dei totus mundus est renouatus ad nouū cultū ad nouā doctrinā et ad nouā vitā Jo. xiij. Mandatū nouū do vobis. Apoca. xxi. Ecce nouus facio oia. Nono semina sunt modica quātitate sed maxima virtute. sic verbū dei breue est: quia verbum abbreuiatū fecit dñs sup terrā. Ro. ix. sed super oia maximum est virtute. quia per ipsum omnia facta sunt. Decimo sicut semina munda et pura debent seminari. et non cum herbis sic verbū dei cū magna puritate debet ꝓdicari vnde. ij. Corinth. ij. Non sumus sicut plurimi adulterantes verbū dei: sed ex sinceritate coram deo in xpo loquimur Phil. i. Quidā ex cōtentione xpm annunciant non sincere. Recte ergo semē est verbū dei. et cōgruenter verbū dei vocatur semen propter decē predicta in quibus cū semine materiali ꝓuenit. Et qz verbū dei tot habet virtutes et ita magne efficacie esse perhibet. ideo dicit Augustinus q cū tanta diligentia est audiēdū cum quāta ē corpus xpi videndum. ¶ Tercio videam⁹ quō hoc semē diuersimode cadit: qz aliud cecidit sec⁹ viā. Ubi nota q vt dicit theophilus non dr hic q seminator seminauerit secus viam vel supra petram vel inter spinas: sed dr q semē sic diuersimode cecidit: quia verba dei in corda audientium seminantur: sed quidaz sic ipsum recipiūt sicut granū recipit iuxta viā: quia illud cōculcant. Et quidā sic recipiunt sicut granū

recipit̄ super lapides: quia in eis nō mittit radices. Quidā sic recipiūt ipsum sicut semē recipitur inter spinas. quia suffocat in eis et non refert fructū. Quidā sic ꝓpsū recipiunt sicut semē recipitur in terrā bonam et bene paratā et cultā qz in talibus multū fructificat verbū dei. ¶ Uel si dicatur q directe sicut in terram bonā sic secundū et supra petrā et inter spinas seminatur. Dicendū est sicut dicit Crisosto. q̄ secus est de seminatore materiali et de seminatore verbi dei et quia ille nunq̄ seminat secus viā vel supra petrā vel inter spinas quia non pōt facere q̄ via non sit via et petra non sit petra. et spine non sint spine. Sed verbum dei est tante virtutis q̄ frequenter facit viā bonā terram. lapidē cōuertit in terraz. et spinas euellit de terra Isa. lv. Sicut imber descēdit de celo et inebriat terrā et infundit eā et germinare eam facit et dat semen serenti et panē comedēti. sic erit verbum quod egredietur de ore meo non reuertet̄ ad me vacuum. Et ideo verbum dei in via et iuxta viam et supra petrā et inter spinas et vbiq; est seminandum Marci. xvi. Predicate euangelium omni creature. ¶ Notandum ergo vt hic apparet q̄ semen verbi dei quadruplicē euentū habet et quadrifariā diuiditur. et de quattuor partibus tres perduntur. ℣ Et ꝓut hic innuit quattuor sunt impedimenta ne verbū dei fructificet in anima hominis seminatū. s. societas mundanorum: quia conculcatū est ab hominibus. peruersitas inimicox̄q; volucres celi comederūt illō. ariditas auditorum. quia natū aruit: quia non habebat humorem. et sollicitudo terrenorum quia simul exorte spine suffocauerunt illō

¶ Primū impedimentum est societas mūdanox̄. stare enī tota die in plateis et teatris vbi audiuntur diuersa noua. stare in foro seu in apothecis vbi audiuntur diuersa mēdacia stare i curijs vbi audiūt diuersa periuria et deceptiones suffocat verbū quod hō de mane in predicatione audiuit. Et hoc est quod hic dicitur q̄ illud quod cecidit secus viam conculcatum est ab hominibus. ꝛc. Remedium contra hoc est fugere homines Treū. iij. Sedebit solitarius et tacebit. Unde arsenius cogitans quomō posset saluari audiuit vocem dicentem sibi. arseni fuge homines. si vis saluus fieri. Seneca. Quotiens inter homines fui minor homo redūzi sicut bonus hō de bono thesauro suo ꝓfert bonū

vt ipsa veritas dicit. Math. xii. sic malus de malo profert malu. Sed vt dicitur. i. Johañ. v. Totus mundus in maligno positus est. Et ideo conuersans cum mundanis in mundo non nisi malum ibi audire potest. Propter q angel⁹ dixit loth. Gen. xix. In monte te saluum fac. Et vxor eius quia vertit se ad ciuitatez c̃uersa est in statuam salis vt esset posteris exemplum commonendi omnes qui volunt saluari quatenus ciuitates relinquant nec vñq̃ ad eas redire presumant Isa. lii. Exite de medio eius. Et Apocal. xviii. Exite de illa populo meus et participes ne sitis delicarum eius. ¶ Secundum impedimentum est peruersitas inimicorum quia volucres celi comedebant illud quod primo impedimento coniunctum est quia ex quo homo non curat verbum dei recondere in corde suo sed dimittit illud discoopertum in auribus suis. quod tunc est quando nõ facit clausuram auribus suis et a vanis nouis superuenientibus conculcatur. et tunc volucres celi. i. demones qui in hoc caliginoso aere commorantur. propter qõ volucres celi dicuntur. rapiunt verbum dei de auribus peccatorum ne credentes saluentur. ¶ Vbi nota q demones maxime insidiant verbo dei propter duo. Primo quia sciunt ipsum esse maxime virtutis vt dictũ est supra Hebre. iii. Viuus est sermo dei z efficax z penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens vsq̃ ad diuisionem anime et spiritus compagum quoq̃ et medullarum. Secundo quia ex eo sunt maxima damna consecuti. Nam ad verbum apostolorum totum mundum cui dominabantur perdiderunt. et in ydolis non sunt amplius adorati: sed per verbum dei eorum fuit destructa cultura. Remedium contra hoc secundum impedimẽtum est facere clausuram omnibus sensibus et abscondere semen verbi in corde per firmam et tugẽ memoriam. Nam terra que est secus viam debet sepiri et abscõdi. ps. centesimus. xviii. In corde meo abscondi eloquia tua non peccem tibi. Et Luce. secundo. c. Maria aũt conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. In cuius figura mãdatũ est in lege Leuitici. xiq̃ animal non ruminans esset immundum nec de ipso poterat fieri sacrificium. Est etiam remedium contra hoc signum crucis. Aues enim aliquo signo vel forma dñe arcentur in campis ne comedant semen. formido aũt demonibus ad signum crucis propterea signamus nos dum verbum in predicatione audimus. Cañ. viii. Pone me vt signaculum super cor tuum. Hic cadit exemplum de illo iudeo de quo dicit Gregorius q dum veniret romam iecuit de nocte in templo apollinis. et fecit crucem de lapidibus z iacuit inter eos et demones de nocte non fuerunt ausi tãgere eum: sed statim visa cruce disparuerunt. ¶ Tercium impedimentum est ariditas auditorum. quia natum aruit. Granum nãq̃ super lapides seminatum aduniente estu aret. quia non habet humorẽ ps. cxxviii. Fiet sicut fenum tectorum qõ priusq̃ euellatur exaruit. Sic multi deuote audiunt verbum dei. et dum in pace et prospere viuunt deo confitentur. ps. Cõfitebitur tibi cum benefeceris ei. Sed aliqua tribulatione infirmitatis vel paupertatis vel alterius aduersitatis aduenien te statim arent. et per impatientiam frangũtur. sicut enim granum non cognoscit tempore humiditatis sed ariditatis. sic ẽ pore estus sic tales tempore tribulationis cognoscuntur. Sicut enim aurum non dene cognoscitur nisi in camino ignis: sic homo non in prosperitate sed in aduersitate potissime cognoscitur Eccle. ii. Ignis probatur aurum et argentum homines vero in camino tribulationis. Et hoc est quod sathã dixit domino Job. i. Nunquid iob frustra timet deum. nonne tu vallasti eum ac domum eius. Et subdit in eodẽ. c. Mitto quin mitte manũ tuã et tange cuncta que possidet et tunc videbis q in faciem benedicat tibi. Et similiter dixit. ii. c. q tangeret carnem eius. Remedium contra hoc ẽ adherere crucifixo quia de ipso tria summa virtutis exeũt totam terram virtualiter irrigantia. s. flumen lachrymarum aq̃ et sanguinis. que adhesio fit per fidez spẽ et charitatem. non enim hoc vicium contingit nisi ex defectu fidei spei et charitatis quicunq̃ enim aridus humectari cupit phas virtutes adhereat crucifixo. vt sic arãdat dei filium pro hominum salute in ligno suspensum. speret per ipsum crucifixum saluari. diligat super omnia tanq̃ deum ipsum filium virginis crucifixum. propteres dicebat Apostolus Gal. ii. Christo confixus sum cruci. s. per veram fidem spẽ et charitatem. ¶ Quartũ impedimentũ est sollicitudo terrenorum nimia: quia si mul exorte spine suffocauerunt illud. Nõ enim põt dei verbum in hominibus solliciti terrenoq̃ fructificare. quia verbum

dei nisi attente z profunde audiat nõ germinat in eis peccatoris. Sz tales nõ possunt attente z pfunde recipere verbũ dei cuius rõ est: qz vt dicit Aug⁹. anima magis est vbi amat q̃ vbi animat. Et qz tales nimis amãt diuitias. ideo magis sunt extra circa diuitias cõgregãdas et custodiẽdas q̃ in ecclesia vbi audiunt verbuz dei quia vt dicitur Math. v. Vbi est thesaurus tuus ibi est et cor tuũ. Hic cadit exempluz de quodam domino et eius seruo qui dominus dum esset in ecclesia diebus dominicis nõ videbatur a clerico homines incensante. et ideo non prebebat ei incensũ et eius seruus non siabat ibi. et temẽ ab eodem clerico videbatur ibidem. et ideo incensabat vbi ipsum cõspiciebat et postea dominus cõfitebat q̃ nũq̃ in ecclesia mente siabat. et semper eius seruus diebus dominicis ibi mẽtaliter siabat q̃uis cum pecoribus foris esset qõ deus requirit. In cuius figura mandatum est in lege Leuitici. iii. q̃ totus adeps interior sem per offerretur deo in sacrificium: qz deus pater totam intentionem hominis in predicatione et in omnibus bonis que facit requirit Prouer. xxiii. Prebe f. m. cor t. m. Si eñ omnis ars et que hõ facit requirit totum hominez multo magis deus. ¶ Remedium contra hoc est considerare multiplices diuitiarum defectus. Nam non satiãt sed sitim immittũt. Item frequenter sunt causa perditionis corporis et anime Eccle. v. Vidi aliud malũ sub sole. diuitie congregate in malũ domini sui. Item in magna necessitate sez in morte hominem derelinquunt. Debemus etiã dei bonitatẽ considerare que omnibus prouidet et inanimatis et irrationabilibus creaturis Math. vi. Nolite ergo sollicti eẽ. &c. cur ergo ita sollicitamur vbi ita parua vtilitas z fructꝰ tã exilis repit. Eccle. v. Qui amat diuitias fructũ non capiet ex ipsis. multa eñ incõmoda z nocumẽta maxima inde ꝓuenũt. vt infra patebit. Et sic ꝓz de tribꝰ partibꝰ semis q̃ pdũt. ¶ Quarta aũt pars seminis cecidit in terrã bonã. i. in corda bonoꝝ fidelium. q̃ sunt parata et laborata p bonoꝝ operũ exercitationem sunt purgata a malis herbis peccatoꝝ p frequẽtẽ pfessionẽ. sunt humectata p spiritum sancti inhabitationẽ. q̃ lachrymis humida facit corda. et sunt impinguata per virtutũ infusionẽ. q̃ verbũ dei deuote z reuerenter audiunt. z ideo in ipsis affert fructũ cẽtuplũ. i. multũ fructũ et pfectũ. Centenariꝰ ei nũerꝰ pfectionẽ designat. qz vltra ipm nõ itur. z qz cõstat ex decies decẽ denarijs eñ numerus similiter perfectionem designantes sic decem partes centum omnes sunt perfecte. Math. aũt. xiii. dicitur. Et alius fructũ aliud cẽtesimũ. aliud sexagesimũ: aliud triceſimũ: vt sicut semẽ perditũ tripharia est diuisum/ ita semen fructificãs tripliciter diuidit. Boni eñ fideles in triplici statu considerãtur. Nã quidam sunt incipiẽtes: quidam proficiẽtes: et quidaz perfecti. Vel quidã sunt in matrimonio: quidam in viduali continentia: z quidam in virginitate perfecta. Primi referunt fructum triceſimum: secundi sexagesimum/ et tercij centesimum: sez qui implent nõ solũ precepta: sed etiam superaddũt consilia. Ista bona terra perfectissime fuit beata virgo: et attulit fructum cẽtesimũ/ sexagesimum et triceſimum: qz et virgo et vidua et nupta fuit/ et omnia cõsilia implenit. Et sic patet primum. Secũdo discipulorũ interrogatio de paraboli explanatione subiungit: quia discipuli sicut et ceteri de turba non intellexerũt parabolam hanc/ et ideo cum Jesus dimissi set turbas et rediisset domum/ et esset cum discipulis singularis/ vt dicit Math. xiii. interrogauerũt eum/ vt edisseret eis similitudinẽ istam et intellectum eis ostenderet. Vbi habem⁹ exemplum que non intelligimus interrogare debere a doctorib⁹. ¶ Consequẽter tercio Jesus ostẽdit causam quare quibusdã in parabolis loqueretur/ z q̃busdã dei misteria reuelaret dicens. Vobis datũ est nosse misteriũ regni dei. q. d. Ideo corã turbis parabolã ꝓpositã nõ exposui/ qz meritũ eoꝝ non exigit/ qz z si aure audiũt/ corde tñ nõ credũt q̃ audiunt. Vos aũt tales nõ estis/ z ideo vobis exponoꝝ quia vobis est datũ nosse misteriuz regni dei. i. secreta sacre scripture que regnũ dei dicit/ quia regnũ dei docet et in ea regni iusticia continetur et gloria. Ceteris autẽ q̃ foris sunt vt dicit Math. xiii. id est q̃ negz intrant per fidẽ negz curãt cognoscere veritatẽ. i parabolis sup. occultandũ est misteriũ dei. z nõ dicit vestus Lucas. Auferet a vobis regnũ dei. i. sacra scriptura/ z dabit̃ gẽti faciẽti fructꝰ eius. Et quare hoc/ vt videntes. i. videre z intelligere se putãtes/ nõ videãt fm veritatẽ z audiẽtes verba nõ intelligãt intellectũ eoꝝ. Istud aũt vt causatiuũ est: sz nõ causãt ex ꝓbitate doctoris siue dñi: sz ex malicia z idignitate eoꝝ. Sep. ii. Exce-

cauit eos malicia eoꝝ. Ex parte ergo eoꝝ ponitur causatiue. ex parte vero domini permissiue Isa. vi. Excreca cor populi huius. i. excecari permitte. In hoc etiam misericorditer agit cum eis: quia si cognoscerent non tame n propter hoc bene egerent. Ro. i. Qui cum cognouisset deum nō sicut deum glorificauerūt aut gratias egerunt. Si ergo cognoscerent & male agerent magis peccarēt Lu. xij. Seruꝰ qui cognouit voluntatem domini sui et nō facit plagis vapulabit multis. Uel vt videntes foris humanitatem non videant. i. non cognoscant intus diuinitatē et videtes foris mirabilia nō videant intus virtutē diuinaꝫ operantem. Item audientes foris verbū non intelligant interiꝰ spūalem sensū. Et sic ptz secundū et tertiū. ¶ Quarto parabola ipsa a christo per ordinē aperit et declaratur. Et hoc est. Est aūt hec parabola ād ē talis ē intellectus istius parabole. Qd semen est verbū dei per qō holes regenerantur in filios dei et in quo electi crescūt et multiplicātur Johā. i. Dedit eis potestatē fi. dei fieri. ꝛc. ꝛ Act. vi. Numerꝰ aūt fidelium crescebat scz per verbū ꝓdicationis. Quod aūt secꝰ viam hi sunt. i. per se mē quod cecidit secus viam intelliguntur hi qui audiūt deinde venit dyabolus. ꝛc. Nam q ui supra petram. ꝛc. id est hi sunt qui intelliguntur p petrā supra quā cecidit semen. Quod aūt inter spinas cecidit hi sunt. i. per semē qō cecidit inter spinas intelliguntur hi. ꝛc. Et sic ptz q hec expositio est breuis et aperta. Et nō ꝓpter honorem dñi nichil addamus vel minuamꝰ Prouer. xxx. Ne addas quicq verbis illius. Et glo. hic dicit. Nota hanc primam esse parabolam que cum interpretatione posita sit et cauendum est vbicūq dominus interrogatus a discipulis suis sermones suos edisseruit ne vel aliud vel pluvelimꝰ intelligere q ab eo expositū est Aliō aūt vel plus dicit id est cōtrariū vel superfluum. Superfluū aūt nō dr quicq ad fidelium vtilitatē cedit. Ideo aūt hanc parabolā per seipz dignatꝰ est exponere. vt se figurate loqui innotesceret et rerū significationes etiam in his q exponere voluit q rēdas eē. doceret. Et qz ipse hoc non exposuit. s. quare diuitie per spinas significentur cum ille delectent ꝛ iste pungāt. ideo hoc solum in hac parte queramus. R

Notandum ergo q diuitie dicunt spine: qz quantū ad quicq spinis ꝛparantur. ¶ Primo dicunt spine rōne punctionis. Nā spine sub folijs habēt aculeos de q̄bus pungūt. Sic diuitie sub folijs mūdane glorie mentē tripliciter pungūt. s. p labozē in acquirēdo. per timozē in cōseruādo. ꝛ p dolozē in perdēdo. Greg. Diuitie spine sunt. quia cogitationū suaꝝ pūctionibꝰ mentē lacerāt. ꝛ cū vlq ad peccatuꝫ pertrahunt quasi infricto vulnere cruciāt Et qz diuitie sub foliis glorie mūdane pūgunt. ideo a dño fallaces diuitie vocant. nā homes fallunt. qz ꝓmittūt abundātiā ꝛ immittunt penuriā ꝛ sitim Lu. i. Diuites dimisit inanes. Ꝓmittunt quidē quieē et dant inq̄etudinē. Eccles. v. Saturitas diuitis nō sinit euꝫ dormire. Hic cadit exemplū de illo pauꝑ q̄ tota die cātabat ꝛ postq̄ inuenit marsupiuꝫ denarijs plenū nō cantauit plꝰ. ¶ Secō rōne vestiū lacerationis. quia sicut intrans spinas nō potest vestes suas illesas seruare. sic diuitie hois secū cōuersantis lacerāt vestē interiorē scz vestē virtutū. Sen. Diuitie ipsum cor lacerāt q̄ si aliter extrahi neq̄rēt ipm cor anellēdū esset Abac. ij. Ue q multiplicāt nō sua. Et subdit. Nunq̄d nō repente surgent q̄ mordeāt te. ꝛ suscitabunt q̄ lacerabūt te. ¶ Tercio rōne latitationis nā sub spinis latitāt serpētes ꝛ sepe tāgētes mordēt. Eccles. x. Qui dissipat sepem mordebit eum coluber. sic serpentes infernales sub diuitijs se absc̄odunt. et ibi laqueos tendunt et hominibus insidiantur. i. Thi. vi. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationem et in laqueum dyaboli. ¶ Quarto ratione ligationis. spine enim ita complectuntur et constringūtur ad inuicem vt vix possint ab inuicem separari. Sic diuitie ita ligant et constringūt affectum hominis vt vix possit eas excutere. ideo christus dixit Luce. xviij. q̄ difficile qui pecunias habent intrabunt in regnum dei. Et ideo qui vult perfectus esse vend. om. que habet et det pauperibus/ vt dicitur Matheꝰ. xix. ¶ Quinto ratiōe nutritionis. nam sicut spine sunt materia ignis ꝛ pabulum. sic diuitie sunt materia et pabulum cupiditatis. qui ignis est infernalis Isaie. xxxiij. Spine congregate igne comburētur. Jaco. v. Diuitie vestre putrefacte sunt. et erugo eoꝝ erit vobis in testimonium. et manducabit carnes vestras sicut ignis. Et nota q̄ diuitijs duo adiungit. s. sollicitudinem et voluptatem quia hec duo mala diuitias comitantur. Et sic patet totum.

¶ De epistola. Sermo. xxix.

¶ Libenter sufferetis insipientes cum sitis ipsi sapientes. ij. Corin. xi. Ista epistola valde magna est ꝛ quantitate verborum et pōdere sententiarū nec pauci verbis valet aliquatenus explicari. Nam seminator iste beatus multa in ea seminat fidelibus salubriter colligēda. In qua qui dem epistola summarie quicq facit. Primo enim ostendit q̄ mundani ministros ecclesie discolos atq malos q̄ sapientes et bonos libentiꝰ amplectunt/ in principio epistole. Secō ostēdit q̄ boni ministri et veri serui christi multos labores et aduersa in ptesenti seculo patiunt passi sunt et patiētur ibi in laboriḃ pluribus. Tercio ostēdit de quo et in quo in hac vita ꝓfecti homines gloriant ibi Si gloriari oportet que infirmitatis mee sunt gloriabor. Quarto ostendit q̄ deus quandoq̄ seruis suis permittit euenire aduersa. vt in hac humilitate ꝛ gratijs conseruentur. ibi Et ne magni reuelatio. me da. est michi stimulꝰ carnis mee ꝛc. Quinto ostendit q̄ deus interdum seruos suos non exaudit ad votum vt ad salutis bonā exaudiatur ibi. Propter quod ter dominum rogaui. ¶ Primo ergo ostēdit corinthios et in persona eorum mūdanos libentius et patientius ministros discolos sustinere q̄ sapientes et bonos. Et hoc est qō dicit. o corinthi ꝛ o mūdani libēter sufferetis insipientes ministros ꝛ pseudo apostolos in operibus suis incōgruis atq malis cū sitis ipsi sapientes. i. esse debeatis ꝛ exēplificat di. Sustinetz em quādam mala patientia si quis ex libertate que est in christo in seruitutem ve. le. vos redigit. i. reducit. Contra quos Galath. iiij. State et nolite iterum iugo seruitutis cōtineri. Item sustinetis si quis deuorat. i. vastando deuorans subito cōsumit Mat. xxiij Qui deuorant domos viduarum sub obtentu prolixe orationis. Item sustinetis si quis cupit blande et paulatim procurando vt ei porrigatis manum dando. ab ista acceptione etiam dicuntur accipi res Talis em acceptio omnino sine rapina nō est vnde Grego. Aues que rapiūt accipitres dicuntur capm inquit. Paulus si quis accipit ꝛc. Si enim in accipiendo malū non esset et quodāmodo rapina scriptura non diceret ignis deuorabit tabernacula eoꝝ qui munera libenter accipiūt. Hoc est valde cōtra questiones hospitalioꝝ et tēplorum qui per omnē modū et per phas et nephas pecuniā extorquere nituntur ꝛ tamen mundꝰ sustinet eos et libentiꝰ dat eis q̄ sanctis viris veris ministris xp̄i. Uñ hoc per omia verificatur modo apud christianos. Itē sustinetis si q̄s extollitur de bonis que non habet se iactando ꝛ vobis supbe loquendo et dominando. Contra quos Eccles. xxxij. Rectorem te posuerūt noli extolli: sed esto in illis quasi vnus ex illis. Item sustinetis si quis in faciem vos cedit. In facie cedere appellat in presentia opprobriū cōtumeliāq̄ iferre. glo. Non appello in facie cedere nisi ignobilitatē vobis obijcere obijciebāt enim pseudo apostoli corinthijs q̄ ignobiles erant et non de genere abrahe. Et hoc est quod sequit. Scōm ignobilitatē dico. i. dico illos vos cedere in facie dum ignobilitatē vobis improperāt quasi nos veri apostoli infirmi fuerimꝰ in hac parte. i. non possemꝰ de genere carnis ꝛ parentū gloriari sicut ipsi. Sed falsum est: quia veri ministri christi sunt nobiliores omnibus aliis qz filij sunt regis eterni. Jo. i. Dedit eis potestatē filios dei fieri. Sunt etiam filij abrahe: quia ex fide abrahe sunt/ ꝛ opera abrahe faciūt/ ꝛ cū fideli Abraham bene dicētur. vt dicit apostolus ad Galathas. iij. Erat etiā fm carnē de tribu Beniamin apostolus ꝛ nō de tribu abrahe cū abrahā genuit Jsaac a quo Jacob pr̄xit. patriarchārū. Unde etiā fm carnē non poterant illi pseudo apostoli supra paulū gloriari. Et hoc est quod subdit. In quo. i. in qua ꝛ de qua nobilitate quis illoꝝ audet gloriari audeo ꝛ ego. hoc fñ in insipientia dico quantū ad materiā gloriādi. neq̄ efficaci mihi neq̄ eis esset gloriandū in hoc: sed nō quantū ad finē ex parte nostri: quia bonus finis hoc dico vt ostendā illos non esse nobis preferendos propter generis nobilitatē Grego. Justi ꝛ perfecti gloriā laudis fugientes ꝛ animarū lucra querētes: aliquādo virtutes suas predicāt. non vt ipsi apud homines ostēsione sua ꝓficiant/ sed alioꝝ prouideant vite. cum exemplo suo eos ad vitā spūs trahūt. Et q̄ ipsi de nullo supra me possint gloriari. ptz quia hebrei sunt lingua et natione et ego similiter. Israelite sūt. i. de populo israel. ꝛ ego similiter. Semen abrahe sunt. i. de abrahā nati. ꝛ ego similiter. Ministri xp̄i sunt de facto ꝛ nō de iure. qz vsurpāt ubi officium sicut questuarij officium predicationis. Osee octauo. Ipsi regnauerūt et nō ex me. et ego similiter sum legitimꝰ mi-

ster christi/ et non vsurpo michi officium predicationis quia a christo sum vocatus et ideo sū ego magis minister christi q̄ ip si q̄uis non deberē me de hoc collandare Et hoc est quod subdit. Ut minus sapiēs dico plus ego id est magis sum ego minister christi q̄ ipsi. Et sic patet primum. Secundo ostendit q̄ boni ministri et veri serui christi multos labores et anxietates et multa aduersa patiuntur in vita ista. Et hoc est. In laborib⁹ plurimis sup. fui ego et mei similes/ similiter fui in carceribus abundantius q̄ pseudo apostoli/ et ego si militer fui in plagis etiam supra modum et in mortibus frequenter id est in periculis ducentibus ad mortem similiter fui. quia vt dicit. ij. Thi. iij. Omnes qui pie volūt viuere in christo Jesu perse. pa. Vasi aūt proficiēt in peius errātes et in errorem mittētes Actū. xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Consequēter quod dixerat de plagis in generali et mortibus exēplificat in particulari dicēs. A iudeis quīquies quadragenas pcussiones vna percussione minus accepi. ii. xxxix. tanq̄ malefactor. Sicut in lege mandabatur deu. xxv. Pro mensura peccati erit et plagarum modus. Ita dūtaxat q̄ q̄dragenariū numerū nō excedat. Et dicit glo. q̄ vnum ictum dimittebāt de xl. plagis ne immisericordes viderentur exuebant enim apostolū et ligabāt et sic xxxix. plagas cū duris flagellis inferebāt sicut malefactoribus fiebat. sicut etiam factum fuit christo ad colūnam ligato. Item ter virgis cesus sum. s. a gentibus Actū xvi. Magistratus scissis tunicis eorū iussserunt eos virgis cedi. Item semel lapidat⁹ sum. Actū. xiiij. Lapidātes paulū extraxerunt eū ante ciuitatē existimātes eū esse mortuū. Cōsequenter exēplificat quomodo fuit in mortibus frequēter di. Ter naufragiū feci id est sustinui rupta naui in mari et nō tm̄ ter naufragiū pertuli immo nocte et die in pfundo maris fui. s. rupta naui et dei grā protegente euasi. Vñ dicit haymo. Nō est amplius mirādū petrū super vndas maris infusis vestigiis ambulasse q̄ paulū nocte ac die in profundo maris fuisse et dño protegēte ad terram liberū puenisse. Et rursū. Qui seruauit ionam in vētre ceti et militē suum egregiū in mari conseruauit. Item in itineribus fui sepe immo quasi totū mundū circuiui apostolus predicādo euāgeliū xpi Ro. xv. A hierusalem p circuitū vsq̄ illiricū repleueri euangeliam christi. Cōsequenter amplius exēplificat idē. s. quō fuit in mortibus frequēter. In periculis fluminū scz fui et in periculis latronū volentiū me occidere: periculis ex genere. i. ex gēte mea vnde Actuum xxiij. Collegerunt se quidā ex iudeis et deuouerūt se dicētes. neq̄ māducaturos neq̄ bibituros donec occiderēt paulū. Erant aūt plus q̄ quadraginta qui hāc cōiurationem fecerāt. Periculis ex gētib⁹. i. gentilibus et paganis propter destructionem y dolox et assertionē vnius dei. Actu. xix. Cōcitauerūt demetrius aduersarius et q̄ cum illo erāt artifices seditionē dicentes magna dyana ephesiorum. Periculis in ciuitate ex cōmotione illox contra me. Actuū. Diuisa est multitudo ciuitatis et quidā erāt cū iudeis: quidā cū apostolis In solitudine a bestijs et serpentibus. Actuū. xxviij. Vipera inuasit manū eius. Periculis in mari a piratis et fluctibus. Periculis in falsis fratribus. s. hereticis q̄ simulāt se christianos et sunt persecutores eox. Galath. ij. c. Propter subintroductos falsos fratres qui subintroierunt explorare libertatē nostrā quā habemus in christo Jesu. &c. Moraliter ad edificationē nostrā notat q̄ octo ponit genera periculox corporaliū octo pericula animę significātis. S. Primū est periculū fluminum id est carnalū voluptatum que homines in aquis cōcupiscētie demergūt quod figuratū est in eo q̄ pharao. i. diabolus oēs paruulos hebreox in flumē proiici mādauit vt patet Exodi. i. Et ideo deus omnes voluptuosos prime etatis in aq̄s diluuij submergi iussit. Contra hoc periculum est tēperātia que habet submersionē voluptatū cauere. Secundum est periculum latronū id est tēperationū occulta rum diaboli qui a dextris et a sinistris nobis insidiatur et in angelū lucis se transfigurat/ vt dicit Apostolus. ij. Corinth. xi. Contra hoc periculū est prudentia que habet cauere pericula et videre vnde proueniāt in prelio spūs. Mat. x. c. Estote prudētes sicut serpētes. Tercū periculum est ex genere. i. amore parentū et ppinquorū q̄ querūt q̄ sua sūt nō curāt aiam pire immo ipsam frequentius faciunt periclitari Michee septimo. Inimici hominis domestici eius. Propter quod dixit dominus abrahe. Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui Ecclesie duodecimo. Cōtra hoc periculū est obedientia quia homo obedit deo/ omnibus alijs contemptis. et ipsum sequitur Math. xl. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Quartum est periculū ex gentibus id est odium inimicox quo q̄s non parcit iniurias. immo vellet inimicum suum occidere. i. Jo. iij. Qui odit fratrem suum homicida est. Contra hoc periculum est charitas dei et proximi qua homo propter deum diligit etiam inimicum. Math. v. Diligite inimicos vestros. Quintum est periculum in ciuitate. i. cupiditates que in mercationibus ciuium exercentur. vnus q̄sq̄ est mihi alīū decipere Hebre. ix. vnusquisq̄ a proximo suo se custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam: q̄ omnis vir supplantās supplantabit. et omnis amicus fraudulenter incedet. et vir fratrē suum deridebit. Contra hoc periculum est iusticia. quia homo reddit vnicuiq̄ quod suū Ro. Reddite oib⁹ debita. cui tributū tributum. cui honorē honorē. cui vectigal vectigal. Sextum periculum est in solitudine. i. in accidia claustraliū. qui seruitiū dei accidiose et cum tristicia faciunt. respicientes retro posīt̄ ad oratū miserūt manum similes filius israel qui posīt̄ de egypto exierant reddire cupiebant et frequentervellent propter accidiam mori. Quod figuratum est in eo q̄ helias init in desertū et ex tristicia obdormiuit subter vnam iuniperum et petiit anime sue vt moreretur vt pz. iij. Regū. xix. Contra hoc periculuz est alis virtus. s. gaudiū et leticia spūalis. Phil. iiij. Gaudete in dño semper iterum dico gaudete. Septimum periculum est in mari. i. in piratis et fluctibus maris. p quos designantur oppressiones et rixe magnatorū qui totā concordiam conturbant et pauperes depredātur. Contra quos dicit Johannes baptista. Neminem per calūniam concutiatis. et contenti estote stipendijs vestris. Lu. iij. Contra hoc periculum est pax et concordia. Ro. xij. Si fieri p̄t q̄ ex vobis est cum om. ho. pa. ha. Octauū periculum est in falsis fratribus. i. ypocrisi hereticox qui simulant se fratres. et sub vestimentis ouium cupiunt agnos christi denotare vt lupi. Math. vij. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium. intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. Contra hoc periculuz est veritas fidei et doctrine. vt homo in vera fide et doctrina consistat et omni spūi non credat. i. Jo. iij. Nolite omni spūi credere sed probate si ex deo spūs sint. Deinde cum dicit. in labore et erūna. ostendit q̄ serui dei non solum habent labores et penas assumptas et afflictas. sed etiam ex natura cōtractas dicens. In labore supple fui ex natura cōtracta. et erumna que est quidam morbus et quasi sensuum cōtabescentia. quam hō ex natura corrupta habet Sap. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Item in vigilijs multis supplefui: q̄ aliquando protrahebat sermonē vsq̄ ad mediam noctez. vt patet Act. xx. Vel laborabat manibus pro victu quotidiano vt gratis euangelium predicaret et nullus grauaret. ij. Thessal. iij. Nec panem gratis manducauimus ab aliquo. sed in labore et fatigatione nocte et die operantes ne quem vestrum grauaremus. Item fui in fame et siti et in ieiunijs multis et in frigore et nuditate. Sed cōtra. dicitur in. ps. Nō vidi iustum derelictum nec semē eius querens panem. Et Math. vij. Primum querite regnum dei et iusticiam eius et hec omnia adijcient vobis. Soluit Grego. in moralibus exponens hunc locū dicens. Sanctus qui mente super mentem rapitur pauper inopia non angustiatur. oppressus nichil patitur. Et licet verum est q̄ vere iustus aliquando patiatur defectum temporalium. ipse tamen defectus est illi loco delictarum. Deinde cum dicit. preter illa que extrinsecus sunt. ostendit q̄ serui dei ministri christi nō solum habent penas et labores exteriores tam assumptas q̄ afflictas sed etiam habent anxietates interiores in sollicitudine et compassione fideliuz dicēs preter illa que extrinsec⁹ sunt. i. preter illa que sustineo exterius in corpore viget me magis quod intrinsecus est in mente. s. sollicitudo omnium ecclesiarum. i. illa quam habeo de omnibus ecclesijs pro eis orando. ipsas docendo. ipsas ordinando et omnibus compatiendo. De primo ad Ephe. iij. Huius rei gratia flecto genua mea ad pa. do. nostri Jesu christi vt det nobis sm̄ diuitias glorie sue habitare christum per fidem in cordibus vestris in charitate radicati et fundati. De secūdo. Actu. xxij Nō subterfugi quo minus annunciarem vobis omne consilium dei. De. tercio. i. Corinth. xiiij. c. Omnia honeste et sm̄ ordinē fiant in vobis. De quarto exēplificat hic dicens Quis infirmatur in fide vel in virtute alīqua et ego non infirmor id est de illo sicut de meipso non doleo. Quis scandalizatur in aliquo et ego non vror igne zeli et charitatis. In fine istius secundi mem

bri nolit q̄ propter decem deus iustos affligi permittit. Primo vt purgentur a puluere vel rubigine peccatoꝝ. Lu. xxij. Symon ecce sathan expetiuit vos vt cribraret sicut triticum. Inde Gregorius. Quod flagellū grano quod lima ferro quod fornax auro hoc facit tribulatio viro iusto. ¶ Secundo vt non adhereant terrenis et desiderio mūdanorum. quia si adherent terrenis amittunt pulchritudinem et sapotem quia dum terrenis conglutinātur terrena sapiunt. p̄s. Conglutinatus est in terra vēter noster. Si ergo cor hominis aduolet vt cogitet de terrenis. non tamen dent adhererе sz cogitationes peruersas repellēdo cito ad se redire. Hoc autem maxime habz facere tribulatio: quia quando homo tribulatur nec in mundanis inuenit requiez anhelat ad deum in quo credit se requiem inuenire Aug⁹. Fecisti nos domine ad te et inquietum est cor nostrū nisi requiescat in te. Unde Esa. xvij. dicitur de columba q̄ quam vir iustus intelligitur q̄ cum non inuenisset pes eius vbi quiescere reuersa est ad archam. ¶ Tercio vt non corrumpant in delectationibus et quiete bonoꝝ. aqua enim putrescit nisi moueatur Iere. xlviij. Requieuit moab in fecib⁹ suis nō est trāsfusus de vase in vas. Sic enim corruptus est dauid tempore quietis z pacis. qui tempore aduersitatis conseruatus est illesus. ¶ Quarto ne extollantur in magnitudine gratiarum et donorum. Et hoc innuit hic apostolus di. Et ne magnitudo reuelationum extollat me. ꝛc. ¶ Quinto vt magis illuminentur in cognitione verorum. Isa. xxviij. Et tm̄modo sola veratio dabit intellectum auditui Iere. Per omne flagellum et dolorē eruditus hierusalem. Unde melius cognouerunt apostoli christū in aduersis dum ab eo separati fuerunt. q̄m in pspe ris dum eum pntem habuerūt. ¶ Sexto vt augeatur in eis gratia et gloria pmiorum. Et hoc innuitur cum dicitur. Uirtus in affirmitate perficitur. Nam dicit Iero. Sicut ignis dum flatu premitur crescit. sic dum iusti pemūtur aduersis crescūt in meritis. p̄s. xx. Dum superbit impius in affligendo incenditur pauper in charitate crescendo. Quod figurarum est in eo quod scriptura refert q̄ Salomon coronatus est in regem gyon. iij. Reg. i. quod interpretatur luctatio. et significat tribulationem in qua opus est lucta vel patientia. Sic afflictus est Thobias et Job'. ¶ Septimo vt velocius gradiantur ad regnum celorum. Sicut enim equus calcaribus punctus velocius currit ad brauium. sic iusti vite psentis malis puncti ad deum ire coguntur Grego. Mala que nos hic pemūt ad deū ire compellūt. Iere. xxvj. Stimulator eius aquilone veniet ei. ¶ Octauo vt peccatores ad cogitandum quid de eis fiet excitentur. si iustis irrogantur tot genera aduersorum. Prouer. xi. Si iustus in terra recipit quantomagis impius z peccator. Lu. xxiij. Si in viridi hoc facit. in arido quid fiet. id est in siccis ab humore gratie vnde tiapetri. iiij. Si iustus vix saluabitur impius et peccator vbi parebit? ¶ Nono vt flagella non semper venire putentur ex merito peccatorum sicut dixerunt amici ī b. Recorde re inquiunt quis vnq̄ innocēs perij. Job. iiij. Et ideo ipse ostendit q̄ non propter demerita sua ipse flagella patiebatur. Un aut Non peccauit et in amaritudine. occu meus In eodem. xvij. glo. Culpam non feci et flagella recepi. Si em̄ semper propter demerita flagella irrogarentur. tunc omnem flagellatum homines condemnarent et abominarentur sicut abominantur suspensum quod esset materia multorum malorum. ¶ Decimo vt minores videntes maiores meritis et dignitate tribulari non ārent in afflictione aduersorum. quādo enim homines parui meriti audiunt per scripturā christum et apostolos et magnos sanctos tot aduersa passos fuisse debēt omnino cōsolari. Ro. xv. Quecunq̄ scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt. vt per patiē conso. scriptu. spem habe. Et sic pz secundum. ¶ Tercio ostendit de quo et in quo homo in vita ista si gloriari velit debet gloriari. vult hic dicere Apostolus q̄ in quocūq̄ statu et conditione homo sit in vita ista. non debet gloriari nec expedit. et hoc propter quinq̄. U primo quia non est in tuto sed in continuo prelio et multa aduersa eum circunstant. Unde post̄ apostolus ad celum raptus fuerat protestatus est spiritussanctus quō vincula et tribulationes eum hierosolimis manebant. Actuum. xx. Semper etiam habebat angelum sathane qui eum torquebat. non ergo et gloriari pdebat. et multominus nobis qui pauciorib⁹ gratijs subleuamur et plurimis malis replemur. ¶ Secundo non est gloriandum quia multi gloriando miserabiliter euanescunt et deuotio cordis effundit Eccle. xliij. Aperti sunt thesauri et euolauerūt nebule q̄si aues. ¶ Tercio q̄ inimici nostri. sz demones propter gloriationē

omnis bona nostra depredantur. In cuius figura dicitur Isa. xxxix. q̄ Ezechias post q̄ thesauros omnes ostendit nūcijs pladan regis babylonis dixit Isaias. Ecce dies venient z auferētur omnia que in domo tua sūt z que thesauriuerūt patres tui vsq̄ ad diem hanc in babylonem dicit dñs. Gregorius. Deprecari desiderat qui thesaurum publicum in vis portat. ¶ Quarto quis gloriatio vel iactātia multos turbat Prouer. xxviij. Qui se iactat z dilatat ingenia concitat. ¶ Quinto quis gloria hominis nichil est. Johannis. Si ego gloriam meam quero gloria mea nichil est. Hieremie nono. Non glorietur fortis in fortitudine sua. nec sapiens in sapientia sua. nec dives in diuitijs suis.

X Sed si gloriari vult aliquis l vita ista de duobus gloriari debet. Primo de infirmis z aduersis que patit p deo z dei iustitia. Secūdo de gratijs z donis q̄ recepit a deo. Et hoc facit ibi Si gloriari oportet scio hominē christo. Primo ergo ostēdit q̄ pro infirmis z aduersis q̄ pro deo patimur gloriari debemus di. Si gl'iari oportet que infirmitatis mee sunt gloriabor. Et hoc propter tria. ¶ Primo ppter multa bona que aduersa z infirma efficiunt in homine que supra immediate dicta sunt. Secundo quia infirma z aduersa patiētes eligit deus hic ad gratiam z in futuro ad gloriam. De primo. i. Corinth. i. Infirma mundi elegit deus sz ad gratiā suam. De secundo Lu. xiij. Exi in vicos z plateas ciuitatis et pauperes z de. z cc. z claudi. int. huc. Non enim' est deus noster vt' dū gentiuz z principes mundi qui solum potentes z diuites mundanos et dissimulatores ad'sui eligūt comitiuam. Tercio: quia tales sic infirmi et disciplinati ostēdūtur esse filij dei Hebre. xij. q̄ si extra disciplinaz estis ergo adulteri z nō filij estis. Pro hmōi ergo est gloriādum. Et de hoc ponit exemplum de quodaz aduerso quod sustinuit pro christo dicens. Deus et pater domini nostri Jesu christi qui est benedictus in secula scit q̄ non mentior. i. ipsum qui omnia nouit in noco testem' q̄ veruz est quod dico. Dama sci prepositus gentis arethe regis voluit me comprehendere. ꝛc. Littera plana est. ¶ Secūdo cum dicit. Si gloriari oportet. vbi incipit. xij. ca. ostendit q̄ de gratijs et donis que homo recipit a deo est gloriandum. Et circa hoc duo facit. Primo ostēdit q̄ pro huiusmodi sit gloriandum. Secundo ostendit congruum modum gloriandi. et causam quare in talibus est gloriādum ibi. Nam si voluero gloriari non ero insipiens. ¶ Primo ergo ostendit q̄ de gratijs et donis est gloriandum que homo recipit a deo. Et hoc est. Si gloriari oportet quia oportet propter pseudo apostolorum reprehensionem. vt ipsi mendaciter non glorientur pro huiusmodi que dixi et que dicā est gloriandū. sed veraciter nō expedit gloriari vt patet per ea que dicta sunt supra. Potuit ergo materiam sue gloriationis quantum ad donum quod recepit a deo in duplici raptu mentis. Primus fuit in tercium celum. Secundus in paradisum ibi. Et scio huiusmodi hominem. Dicit ergo. Ueniam ad visionem ignotorum et reuelationes dominorum domini id est a domino michi factas et ostensas. Scio hominem in christo sicut membrum in corpore suo et sicut' locutum in loco Actuum. xxvij. In ipso enim vivimus mouemur et sumus. ¶ Ante annos xiij. id est in anno. xiiij. ante hoc tempus. Et nota q̄ loquitur hic de se tanq̄ de alio quia hoc ad cōmendationē sui pertinebat Jn' his autem que ad accusationem sui pertinent loquitur de se tanq̄ de se. di. i. Thi. i. Qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus. Prouerbiorum. xviij. Justus prior accusator est sui. ¶ Sequitur. Siue in corpore siue extra corpus nescio deus scit id est nescio si in illo raptu anima fuit extra corpus an in corpore deus autez scit q̄ hoc facere potuit. Cū ola creata sint in eius potētia obediētiali. Et addit de termino ad quem fuit raptus. d. Raptum huiusmodi vsq̄ ad tercium celum. Primum est celum aereum Wathel. xiij. Uolucres celi comederunt illud. Secundum est sidereū scilicet firmamentum Genesis primo. Uocauit q̄ deus firmamentum celum. Tercium est empireum quod statim conditum sanctis angelis est repletum. Genesis primo. In principio cre. deus celū et' ter. ¶ Sed cōtra aut hominem appellat cū dicit. scio hominem. hominem integrum ex anima et corpore. et sic sciebat hominem raptum in corpore. aut pro sola anima dicit hominem per synodochen. et sic sciebat raptum sine corpore. Respondeo esse raptum sine corpore dupliciter intelligendum est. Uel corpore nō simul rapto et hoc bene sciebat. quia cum corpore non fuit raptus. Uel corpore ab ipsa anima, simpliciter separato et hoc nesciebat. Nesciebat enim verum alia in illo raptu fuit a corpore separata. Sed contra. si anima pauli fuit rapta supra firma-

mentum vt dictū est/ et certū erat ei q̄ anima sua non poterat esse simul extra corpus et in corpore. quomodo ergo potuit ignorare an esset a corpore separata vel non. Responsio. duplex est raptus/ vnus localis alius per mentis contuitū. primo modo non fuit raptus paulus/ non em̄ fuit anima sua localiter in celum trāslata sed secundo modo fuit raptus. Et vtrū in illo contuitu mentis anima fuerit separata a corpore ignorabat. Et si aliquis opponat quod glo. dicit q̄ vltra ola sidera fuerit raptus/ et sic videtur raptus fuisse localiter. Dicendum est q̄ plura omnia sidera potuit rapi secundum intelligentiam. quia deus ostendit ei vitaz eternam. Item si ad diuisionem raptus ē. ergo vidit deum facie ad faciem. i. per essētiam. Sed Exodi. xxxiij. dicitur. Non videbit me homo et viuet. Et. j. Jo. xiij. Deum nemo vidit vnq̄. Paulus autem bene sciebat scripturas ergo sciebat q̄ quando vidit deum viuus non fuit. et per consequēs fuit anima a corpore separata. Ad quod dicendum q̄ vidit deum facie ad faciē eo modo quo anime separate sanctorum vident. Ad hoc aūt quod obijcitur dicendū: non videbit me homo et viuet id est non videbit me hō sensibus corporis vrendo ꝛ imaginatione. Et eodē modo dicendū est ad aliud scz. Deū nemo vidit vnq̄. s. sensibus corporis vtendo. Hoc aūt bene sciuit paulus q̄ bene sciuit q̄ quando alia vidit deū non est vsa sensibus corporeis vel aliqua imaginatione alicuius rei/ sed per violentiā spūs fuit tota ad celestia eleuata: et deū p̄ essentiam vidit. non tamen in manendo sed in transeundo/ et ideo in quodam raptu deū vidit. Sed contra quō si deum vidit in quo sunt ola non vidit etiā modum raptus sui et nescuit an anima sua esset a corpore separata vel non. Responsio. Deus est speculum in quo omnia videntur/ est tamen speculum voluntarium. et ideo operit se sicut vult. Nam ꝛ plura ibi videt vnus hō alius sicut deo placet/ noluit ergo deus sibi ostēdere modum raptus sui ꝛ tñ ei multo maiora ostendit. Deinde dicit. Et scio huiusmodi hominem. Ubi ponit secundum raptum. Primus raptus credit fuisse in domo anani/ quando tribus diebus non māducauit nec bibit qui fuerat ante annos. xiiij. quā do hoc dixit. Secūdus aūt quādo factus est in extasi in templo in hierusalem/ vt patet Actū. xxi. De quo nō dicit quādo fuit sed ait. Et scio hmōi hominē id est eūdem qui supra raptꝰ est ꝛ etiā in christo existentem tunc sicut prius sive in corpore sive extra corpus nescio/ deus scit. Et pone sicut prius quomodo raptus est in paradisum. i. in dulcedinē superne contēplationis. Glo. in eam trāquillitatem qua fruūtur ilsti qui sunt in celesti hierusalem. Quod supra dixit tertium celū hic dicit paradisum. non em̄ fuit raptus in paradisū deliciarū sed in paradisū angelorū. et audiuit nō aure corporis sed aure mētis id est mēte p̄cepit archana verba id est intimatione quadam percepit de sacratissima dei essentia ꝛ gloria beatorum. ꝛ intantū secreta verba audiunt q̄ non licet homini loqui. i. verbis explicare Augu. Dixit quidē quod posset hominibus dici: et tenuit apud se quod non posset dici. Ergo ꝛ audiatur ad quod possimus pertingere. Illa ergo archana et secreta que de gloria dei et beatorum in mente percepit nec ab homine mortali dici p̄t: nec homini mortali lingua a intimari/ nec aure audiri vel corde cogitari Isa. lxiij. Oculus non vidit de. abs. i. que p̄pa. ex. te. Concludit ergo d. p̄o huiusmodi ergo visione et reuelatione a deo receptis gloriabor quoniodo congruum est p̄o huiusmodi gloriari. cum sint bona spiritualia ꝛ ad dei honorem tendentia. Et sic qui gloriatur in his bonorem dei querit et in dño gloriatur. ij. Corinthe. x. Qui gloriatur in domino glorietur. per me autem nichil sup. gloriabor id est p̄o his que pertinent ad me vt esse de genere abrahe ꝛ consequenter bēiamin et hmōi ad carnem pertinentibus. nisi in infirmitatibus meis scilicet corporalibus afflictionibus/ q̄ virtus in infirmitate perficitur. Deinde dicit. Nā ꝛ si voluero gloriari. ostendit congruum modum ꝛ causam gloriandi dicens. Si voluero gloriari p̄ter reprimendā audaciam pseudo apostolorum non ero insipiens/ quia bono zelo faciam ad edificationem audientium ꝛ depressionem malorum/ et ideo veritatem dicam. i. p̄o veritate dicam. quod dicere veritatem interpretatur haymo. Si quis inquit p̄o vtilitate ꝛ edificatiōe aliorū facti diuinitus sibi cōcessū eū humilitate narrat nō est insipiēs q̄ loquit veritatē Jo. xiij. c. Vos vocatis me magister ꝛ dñe et bene dicitis sū. ergo sm̄ Glo. Qui necessitate vigente vera de se loquit quātomagis veritati seruiat. hic est ergo cōgruus modus gloriādi quādo hō necessitate vigente ad edificationem proximorum/ et ad depressionem presumptuosorum/ gloriatur et sic gloriabatur apostolus. In sua humilitate et de

catum carnis penitus refrenatur: et p̄ consequens homo vtitur ratione ꝛ dignitatē recuperat quam amisit Grego. In pugna christi primo contra gulā agat. q̄ nisi prius hec refrenetur frustra cōtra alia vicia laborat. ¶ Tercio p̄pter veritatem intelligendam. quod est hominis proprio opera tio. In hoc accidit sicut in mūdo. quis ex humiditate resoluuntur humores ascendentes in aerē et claritatē solis obnubilantes. sic est in stomacho q̄ ex multo cibo resoluuntur fumositates ad cerebrū ascendentes/ et obscurantes meatus spiritū vitaliū. propter quod homo incipit dormire: a quibus fumositatibus intellect⁹ ebetatur. vnde. Qui nimis cibis vrunt gtoma gis ventrē pascūt tātomagis sensum obtundunt mentis. sed subtracto cibo per ieiunium competenter minuūtur vapores et subtiliantur spūs animales. ꝛ ideo ieiunus melius intelligit veritatē. Exēplū huius habemus in daniele qui per ieiunium triū hebdomadarū eleuatus fuit ad intelligendum visiones dei. Quarto hostē nostrum scz diabolū fugat/ vt in christi ieiunio demonstratur: qui post ieiunū diabolum tentantē deuicit et fugauit Mat. xvij. Hoc genus demoniorum non ejicitur nisi ie. et oratione. Quinto quia gratiā dei impetrat. Uñ antiqui patres quādo aliquaz gratiā a deo postulare volebant ieiunū indicebant vñ moyses vadēs ad loquēdū deo vt legem ab eo reciperet et gratiam populo impetraret diebus. xl. ieiunauit. vt patet Exodi. xxxiij. Sexto quia ad gloriam paradisi perducit. quod figuratum est in ieiunio helye qui post ieiunū quadragenarij ad montē dei oreb peruenit vt patet. iij. Regū. xix. ¶ Secundo queritur quomodo sit ieiunandū. Ad quod dicendum q̄ verū ieiunij ser habere debet. Primum est vt homo prius baptisēt per veram contritionē et verā cōfessionē vt dictum est supra in principio sermonis Isaie lviij. hoc est ieiunū quod elegi. Dissolue colligationes impietatis. Secundum est q̄ homo firmum propositum hab eat abstinendi a peccatis. Si enim deus mandat a carne mortua abstinere. multomagis a carne viua. aliter talis vt diabolus ieiunaret. Tercium est vt sit ieiunij parcum et in quātitate et in qualitate. vt nec multū splendide nec nimis comedas. Quartū est vt sit ieiunij letū Mat. vi. Unge caput tuū oleo. s. leticie/ multi em̄ ex ieiunio efficiuntur ita tristes ꝛ melācolici q̄ totā familiam turbant. Quintum est vt sit ieiunium verum et non simulatū. sicut ieiunij ypocritarū qui exterminant facies suas vt appareant hominibus ieiunantes Mathei vi. Et sicut saracen qui de die ieiunant et de nocte comedūt/ horū em̄ ieiunia nō sūt recipienda. Sextū est vt sit ieiunij largū et bonis operibus mle sociatum/ vt quod tibi subtrahis pauperi largiaris/ et non fiat abstinētia per auariciā ad thesaurisandum. Et talia opera mie cū ieiunio fiant.

¶ Tercio queritur quare tanto tēpore scz. xl. diebus et nō plus nec minus ieiunandū sit. Ad quod dicendū q̄ propter ser rōnes. Primo scz vt latori noue legis. s. christus cū latore veteris scz moyse cōcordaret/ qui tantūdē ieiunauit. et ideo tātū voluit nos ieiunare. Secūdo vt ostendat q̄ quattuor euangelia per decē p̄cepta et decē p̄cepta per quattuor euāgelia replicata ducunt ad plenā remissionē q̄ per numerū quadragenarij designātur. Tercio vt totus annus decimetur vt dictū est supra. Quarto qr hoc tēpus fuit in natura p̄figuratum vt patet in purgatione mūdi quā deus fecit in diluuio. xl. diebus ꝛ ideo ad purgationē minoris mūdi. s. hominis tantūdem ieiunare debem⁹. Quinto quia hoc tēpus fuit in scriptura ad penitē tiam p̄figuratū. vt patet in ieiunio niniuitarum qui. xl. diebus ieiunauerunt. Sexto quia hoc tēpus est scriptura sancti ficatum sēm omnes partes sui. s. annos menses/ septimanas/ dies/ et horas. Nā xl. annos pluit mānā in deserto. xl. mensibus p̄dicauit christus in mūdo. xl. hebdomadas stetit in vtero mris. xl. diebus stetit in deserto. xl. horis stetit in sepulchro.

¶ Quarto queritur quare isto tpe non statim post epyphaniā vt christus ieiunamus. Ad quod dicendū q̄ p̄ter ser rationes. Primo qr in hoc tēpore scilicet in martio in quo sēper quadragesimus euenit factus est mundus et homo perditus Et ideo decens fuit vt homo eodem tēpore per ieiunium ꝛ penitentiam reparetur ad vitam. Secūdo quia tempus ieiunij debet cum pascate resurrectionis continuari. quia ieiunio corporis debet succedere sacietas ꝛ consiliatio mentis que per sumptionem corporis christi in paschate exhibetur quod sanctificati sumere debemus. et ideo non ieiunamus post epyphaniam quēadmodum fecit christus vt sanctitas ieiunij cum resurrectionis gaudio contineatur. et vt sic sanctificati spiritualiter

cum christo resurgemus: et ipsi incorpore mur per ipsius corporis sumptionē Unde augu. Cibus sum grandiū crescē ædūcabis me/nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis/sed tu mutabis in me. Resurrectio aūt non pōt venire nisi prima dominica post passionem dñi que fuit facta. xv. luna primi mensis. et ideo eodē tēpore recolitur/licet non semp eodē die. qt hoc nō potest esse. Tercio qt hoc tēpore mundus a vetustate hyemali renouatur et ideo dicēs fuit vt etiam hō per penitētiam renouare tur ad vitam gratie Ephe. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre. Quarto quia hoc tempore maxime necessaria est medicina quia homines et bestie propter abundantiam sanguinis magis ad luxurias mouentur. Unde omnia in humorem modo consurgunt. Quinto quia hoc tempus magis accedit ad equalitatem diei et noctis. frigoris et caloris/vt ex ipso tempore admoneamur ab inequalitate viciorum recedere ad virtutes que in medio consistunt sicut vicia in extremis/et ideo inequalia sūt Quia gulosus habet maius os q̄ ventrē Sexto vt ostēdat q̄ ad gloriā resurrectionis non peruenitur nisi per penitētiā et carnis affectionem/quia non est seruus maior domino suo. Jo. xiij. Christus autez sic peruenit. Unde mater filiorum zebedei fuit dersa q̄ petit filios ante regnare q̄pati vt patet Mat. xx. ¶ Quinto q̄ritur quare non semper eodem tempore ieiunamus. i. quare quadragesima alta et bassa procedit. Ad quod dicendum q̄ quadragesima nulle modo eodem tempore occurrere potest Cuius ratio est qt pascha nostrum quo xp̄us immolatus fuit oportet q̄ respondeat paschati veteris testamenti per quod figuratū fuit q̄ incipiebat. xiiij luna ad vesperam primi mensis. Primus autem mensis est in quo primū lunare terminatur. Aprilis/ quia in ipso semper primus lunare terminat. ¶ Nota ergo q̄ annus solaris cōtinet. cxij. lunaria. xij. dies non cōpletos. Unde si hodie esset luna prima sequenti anno eodē die esset luna xij. Habet em̄ lunare. ccxl. dies et dimidiū: quos multiplicando per. xij. erunt ccc. xiiij dies annus autē cōtinet. cccl xv. dies et sex horas. Pascha antē resurrectionis semp oportet esse in dominico die sicut christus resurrexit. Luna em̄ in parasceue semper debet esse quasi plena vt sez habeat ad minus. xv. dies et ad plus. xx. qt christ⁹ plena luna passus est. Et hīs ergo patet quare quadragesima non potest occurrere vno modo sicut festa sanctorū in quibus obseruantur menses solares et non lunares. sicut hic/quia omnia supradicta non possūt semper eodē tēpore occurrere. ℗ Sexto queritur an omnes in quocūq; statu teneantur ieiunare/vt laborantes/viatores/infirmi/pauperes/pueri lactantes. Ad hoc dicendum q̄ quadragesimale ieiunium de iure positiuo est. In iure autē positiuo hoc est obseruandum q̄ semper recurrendum est ad intentionē legislatoris intētio aūt legislatoris in hoc ieiunio fuit inducere homines ad virtutem abstinentie moderate vt vires ieiunantiū non excedat. Et propterea sacerdos potest dispensare cum omnibus in hoc ieiunio ex rationabili causa vbi recte iudicat q̄ legislator dispensare deberet. De laborantibus ergo distinguendum est. vtrum sint diuites vel pauperes. quia diuites tenēt non enim oportet eos tota die laborare. pauperes vero si possent sufficienter sibi et familie sue necessaria acquirere modo cum labozādo puta qt modica hora multum lucrātur. vel quia leuem artē exercēt que non debilitat eos. tunc tenent aliter vero non tenentur ad totum sed pro posse ad partem. Viatores autem qui ex tali re victum querunt. qui ambulare non pōt ieiunando similiter non tenentur ad totū. Alii vero viatores spontanei si tale iter differre non possunt pura quia est festum tempore ieiunij/vel quia ieiuntum inuenit ros in via vel quia habent necessario ire pro factis suis. et eundo cōmode ieiunare non possunt/ similiter non tenentur ad totum/sed sicut possunt ad partem. Infirmi autem si eos offendit ieiunium vel cibi ieiunij nō tenent. nō tamē debet esse quantūcunq; modica offensio pro quo ieiunij frangāt et cibos phibitos assumāt Pauperes aūt mēdicantes si in hora comestionis nō tantum acquisierint vt eis sufficiat. vel qt ex precedēti media nimia debilitant nonā expectare nō tenent. alii aūt tenent. Pueri aūt infra. xx. annū nō tenent sed donū est q̄ ante sicut possūt incipiant ieiunare et in septimana aliquo vel aliquibus diebus ieiunēt. Mulieres vero lactantes non tenent ad totū si ex hoc pueris deficeret nutrimētū vel ipse nimis molestarent ex hoc. sed debēt vt possūt ieiunare. Ite pregnātes aūt nō tenent. Ita tamē ista debēt fieri de licētia sacerdotis ¶ Et queritur viteri⁹ vtrū frāgens ieiunium preter predictos modos peccet mortaliter. Et dicendum q̄ sic. si hoc fiat ex contemptu vel sine rationabili causa: quia mandatum ecclesie sicut mandatum dei obligat iuxta illud Luce. x. Qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit. ℟ Septimo queritur in qua etate hō tenetur incipere ieiunare. Ad quod dicendū q̄ a. xxi. anno homo debet totam quadragesimam ieiunare ante aūt non tenetur: quia vsq; ad illud tempus natura multo indiget nutrimēto ppter nutritionem et augmentationem quam habet in corpore facere. nam vsq; tunc hō nutritur et crescit: sed bonum est vt puer ante hoc tempus ieiunare incipiat. q̄ vt dicit phūs Non parūlest in iuuene sic vel sic assuescere. ℧ Octauo queritur qua hora homo debeat comedere quando ieiunat. Et dicendum est q̄ ieiunās hora nona debz comedere et non ante. cuius ratio est. quia ieiunium debz esse penosum. a medio autem die vltra ieiunium incipit esse penosum. ante autez parum vel nichil: qt calor naturalis de nocte reddit ad interiora sicut sol et per totam noctem in dirigendo cibum laborat. de mane autez vt sol ad exteriora redit transmittendo cibū digestū ad membra. et hoc facit vsq; ad medium diē media aūt die calor naturalis non habet in quod agat. et ideo reflectitur supra stomachū et consumit humiditatē eius. et ex tunc homo incipit debilitari. et ieiunium incipit esse penosum. ante aūt parū vel nichil est penosum. Ūñ Jnno. dicit q̄ nequa q̄ putandi sunt ieiunare qui ante nonam comedunt. quod intelligo per magnā horam vt in tercia vel i media die. Sufficit enim q̄ nona inueniat hominē comedentem in mensa alius oporteret eum habere horologium ad horā nonā cognoscendā. quod non est necessarium. Sed contra de religiosis qui media die comedunt. Et dicendum est q̄ verū est in quibusdam ieiuniis voluntariis nō ab ecclesia institutis sed in ieiuniis ab ecclesia institutis ipsi obseruant horā none et seruare tenentur sicut et alii. Exēplum ionathe qui comedit ante horā et propter hoc venit plaga dei in populum vt patet. i. re. xiiij. ¶ Nono queritur que cibaria in ieiuniis possint comedi. Ad hoc dicendū q̄ carnes ouū et caseus vbiq; er totaliter sunt phibita in quadragesima. extra vero quadragesimā in ieiuniis ecclesie sūt er carnes vbiq; sunt phibite. oua vero et case⁹ possunt comedi. vel nō comedi ꝓm ecclesie cōsuetudinē diuti⁹ approbatā. ℧ Decimo q̄rit an potatio añ comestionē. vel comestio electuariox̄ vel tragee vel antipatio none frangat ieiunū. Et dicēdum q̄ vini potatio ante comestionē vel comestio electuariox̄ vel tragee post comestionem non frangunt ieiunū. vt dicit Jnno. papa. nisi ista sumantur in fraudem. vt scilicet fames tollatur: quia si sic fieret omnino esset contra intentionem legislatorig. que debet respici tanq̄ principale in omni lege. Si q̄s ei de mane comederet electuaria et bñ biberet certe nullam postea vsq; ad nonā famē pateretur et sic illuderet ieiunio et ecclesie. anticipatio aūt none per magnam horā ita q̄ comedatur in media die vel citra omnino frangit ieiunum vt dicit Jnnocentius. nisi legitima assit causa. ✠ Undecimo queritur q̄ sunt illa que minuūt ieiunij meritum. Ad quod dicendum q̄ sunt sex. primū est multox̄ ciborx̄ sumptio et delectatio in eisdē Secundū est magna mora in comedendo et multum comedere. Tercij est comestio electuariox̄. Exemplū de illo famulo domini richardi cardinalis qui videns familiam omn̄ sero quadragesime electuaria comedere. comedebat ipse castaneas ex q̄ de electuarijs habere non poterat. Quartum est potatio vini añ comestionē. Quintum est impatientia et perturbatio familie. Exemplum de illo qui dum ieiunaret totam familiā conturbabat. cui apparuit beata virgo dicēs q̄ potiꝰ faceret elemosinas et non ieiunaret. Sexto est occupatio in re illicita vt tollatur tedium ieiunij. vt illi qui ludunt ad taxillos plus autez hīs omnibus est non confiteri in principio quadragesime. ℣ Duodecimo q̄ritur qui infructuose ieiunant. Ad quod dicendum q̄ sex genera hominum infructuose ieiunant. scz ypocrite qui ieiunant vt boni reputēt. Et illi q̄ nō hñt vt comedāt. libēter ei comederēt si haberēt. Et illi q̄ nō hñt appetitū comedēdi. de hoc dolēt. Et illi q̄ ieiunāt ppter infirmitatē cauendā vel reuma. Et illi qui ieiunant propter auariciā vt burse parcant. Et illi qui ieiunant vt sapidius et melius comedant vt gulosus et deliciosus. ℥ Tredecimo querit vtrum isti teneant ieiunare et quare. Ad quod dicēdū q̄ quātūcūq; iusti et inocētes ieiunare tenēt Et hoc propter tria. Primo vt obediāt mādato eccle. q̄ ita obligat sicut mādatū dñi. x. Qui vos

audit me audit. Secundo vt eis meritum augeatur. Non enim solum peccatores affligunt in vita ista. sed vt plurimum iusti ad augmentum glorie. sic patet de Iob. Quarto vt a malis preseruentur. est enim iumentum purgatiuum et preseruatiuum sicut medicina. ¶ Quartodecimo queritur an existentes in pctō mortali teneātur ieiunare. et ad quid valeat eis. Et dicendū q̄ status peccatoris est sicut status infirmi. Unde sicut infirmus magis indiget cōfortari q̄ sanus. Cuius cibus non conuertatur in corpus suum sicut conuertitur in corpus sani. sic pctōr magis indiget ieiunare et benefacere q̄ iustus. quamuis ei tion tantum prosit. Valet autem ieiunium et alia bona opera q̄ facit pctōr in mortali existens quantum ad multa alia. q̄uis ad premiū essentiale vite eterne non valeat. Ad que bona valeat require alibi qr hoc non est de presenti materia. Et tātum de dubijs istis.

¶ De epistola. Sermo. xxxiiii.

HOrtamur vos ne inuacuū gratiā dei recipiatis. ij. Corin. vj. Sicut dr eccl. iij. Omnia tempus hñt. Et omni tempore debem⁹ spūalib⁹ intendere. iuxta illud. ps. Benedicā dñm in omni tpe tñ hoc tempus est specialius ab ecclia ad lamenta penitentie et spūs militiam institutum Et ideo omnes veri xp̄iani christi milites debent modo in spūali bello contra carnē mundū et dyabolum fortius dimicare: qr fortius instat bellū iuxta illō. eccle. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iusticia et timore et prepara animam tuam ad tentationem. Et ideo apostolus christianos cautos et magister in hac epistola oīs fideles hortatur vt gratiā dei qua possint in hoc periculo de hostibus triumphare recognoscant et ipsam non negligant sed ipsa accuratissime vtantur: quia per ipsam possunt hostes deuincere et in omnibus virtuose agere. et tandem ad regna celestis peruenire. Propterea dicebat apostolus. i. corin. xv. Gratia dei sum id quod sū et gratia eius in me vacua non fuit. ¶ In hac ergo epistola apostolus tria facit. Primo ergo hortatur vt gratia dei vtētes bona opera inchoemus. in principio epistole. Secūdo nos hortatur vt in bonis operibus inchoatis de bono in melius pcedamus ibi. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros. Tercio nos hortatur rr bona opera inchoata in p̄ seuerantia consūmemus. ibi. per arma iusticie a dex. et a sini. tc. Prio ergo nos hortatur vt gratia dei vtentes bona opera inchoem⁹. Et qr bonū opus nō pōt fieri nisi malū caueat. ideo circa primum duo facit. Primo hortat ad bonū. Scdo dehortatur a malo scz vt a malo caueam⁹ ibi. Nemini dantes villam offensionem. Iterum circa primum duo facit. Primo ponit exhortationem ad bonum inchoandū. et assignat rationem. Secundo ostendit tēpus adesse ad bonum faciendum ibi. Ecce nunc tempus acceptabile. Dicit ergo. Hortamur vos ne inuacuū gratiam dei recipiatis. et assignat rationē: quis deus promittit iuuare qui ait Isa. xlix. Tempore accepto. s. tpe gratie exaudiui te. amouēdo omnia impedimenta salutis et in die salutis. s. quādo salus offertur qō ēmodo tpe gratie adiuuate cōferendo omnia necessaria ad salutem. Propter duo ergo debemus incipere bene operari. s. qr de⁹ omnia impedimenta remouet. et quia gratiam et opportunitatem bene operandi confert. q̄ duo homo naturaliter desiderat vt perueniat ad salutem. Et ideo dixit. Exaudiui te. Hec est maxima gratia quam non debemus inuacuū recipere. ¶ Ubi nota q̄ tūc dicitur aliquis gratiā sibi factā recipere inuanum siue inuacuum qñ non vtitur ea ad finem illū ad quez gratia illa fuit ei exhibita. vt si gratis accomodo tibi aureos vt lucreris et tu teneas eos in scrinio siue in archa sicut ille seruus nequam qui ait Luce. xix. Domine ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Cui dñs ait. Quare nō dedisti pecuniā meā ad mensā et ego veniens cū vsuris vtiq̄ exigissem illam. Unde et phūs dicit q̄ vacuū est qđ nō includit finē ad quē est. Et sm hōc modum multas gratias a deo inuanum siue inuacuū recipim⁹: qr per ipsas finē inētū nō cōsequimur. A Et iter alias octo sunt gratie quas pctōres a deo inuanum recipiūt. ¶ Prima est gra filioz adoptionis per quam sum⁹ a seruitute dyaboli liberati et in dei filios adoptati. quod totū fit in baptismo. i. Johā. iij. Uidete qualē dilectionē dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus. Qui ergo post baptismalē gratiam iterq̄ subdit se dyaboli seruituti inuacuū gratiā adoptionis filiorū in baptismo recepit. ij. petri. ij. Canis reuersus ad vomitū suū et sus lota in volutabro luti. ¶ Scōs gratia est celi apertio

nis et debiti solutionis. Nam xp̄s per sue passiōis meritū gratis nobis celū aperuit a quo iuste exulabamus. et pretium soluit pro quo tanq̄ pro debito primotum parē tam in carcere inferni detinebamur neq̄ celum ascendere poteramus Apo. iij. Qui habet clauem dauid qui claudit et nemo aperit: aperit t nemo claudit. s. pe. ij. Qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignū id est penā et pretiū pro peccatis nostris. Tunc hō hanc gratiā inuanū recipit quando nec celū vult intrare et maiori se obligat quotidie pena peccatoz dū peccata peccatis addit propter que eterno cruciatui est deputandus Lu. xi. Fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. ¶ Tercia est gratia vie cognitionis nam christus ad hoc venit in mundum vt viam eundi ad celum nos doceret quam nullus docere poterat. quia nullus ascendit in celum nisi qui de celo descendit filius hois qui semper est in celo. vt dicitur Johānis iij. Unde ait. Ego sum via. Jo. xiiij. Et iterum. Ego sum ostium per me si quis introierit sal. In eodem. x. hanc viam nesciunt extere nationes. et ideo saluari non possunt. quia sine fide impossibile est placere deo Hebre. xi. Cognoscere ergo deū per fidem et eius volūtatē et eius iudicia magna gratia est. ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi et iudicia sua nō manifestauit eis. Hanc gratiam homo inuacuū recipit quando p viam cognitā nō incedit. Christus clamat Uenite post me ego sum via. Uenite p viā innocentie. per viam penitentie. per viam obedientie per viam sanctitatis per viam humilitatis per viam paupertatis et pauci vadunt post eū. sed abeunt alius in villam suam. alius ad negociationē suā. Et dicunt dño illud Job. xxi. Recede a nobis scientiam viarum tuarū nolumus. Ité melius fuisset viaz veritatis non cognoscere q̄ post cognitionē retrorsum cōuerti. s. pe. ij. Quarta est gratia medicinarū preparationis qr christus efficacissimas medicinas infirmo homini preparauit. Hę medicine sunt sacramenta ecclesie que christus in suo sanguine confecit. et homini a demonibus sauciato adhibuit. vt pz in illa parabola Lu. x. Dō quidē descēdit ab hierusalē in hiericho t incidit in latrones. tc. Et qr vt dicit Aug⁹. hę medicine scz sacramenta ecclesie fluxerūt de latere christi pendentis in cruce ideo infinitā habēt virtutē. ita vt cōs in quacūq̄ infirmitate sanent. hs. cij. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Hę medicine non sunt in exteris nationibus et ideo eorū plage sunt desperabiles. quia nisi deus per miraculū faciat nullus eorū sanat. Sed nos non habem⁹ nisi aperire os et dicere/ peccaui et recipere sacramenta ecclesie et tunc spūs sanctus intrat et totaliter sanat animā Apoca. iij. Ego sto ad ostium et pulso. hanc gratiam inuacuū recipit quicunq̄ has medicinas spernit nec eas vult sumere. qr nec penitentiā nec eucaristiā sumit/ et stultizat volens sine medicina salutē. quod nō potest esse Luce. ix. Si quis vult post me venire scz ad salutē abneget semetipsum et amaram medicinā et tollat crucē suā id est penitentiā. et sequatur me. Quinta est gratia administrationis/ deus enim magnā gratiam fecit homini in eo q̄ ordinauit q̄cūq̄ creature ei seruirēt. vt ad salutē facilius peruenirent. Unde dicit Hebre. i. Omnes angeli sunt administratorij spiritus in ministerium missi. propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Celū etiā sol luna et omnia sidera famulant hōi. et simul quatuor elementa t ola terre nascēta. et breuiter omnia homini seruiūt ad salutē t bona nature et bona fortune propteres dicit phūs. ij. phisicoz q̄ homo est finis oim et Deutro. vi. Que creauit dñs deus in ministerij cunctis gentibus que sub celo sūt De hac gratia Dauid admiratur dicens. Dñe quid est homo q̄ memor es eius. Et sequit. Omia subiecisti sub pedibus eius. tc. Hanc gratiā inuacuū recipit qui nō ad salutem sed ad pernicie vtit creaturis et bonis nature et fortune/ vt qui in creaturis delectatur plusq̄ i creatore vt deliciosus vel qui creature plus seruit q̄ creatori vt auarus vel qui honorē deo debitū non creatori exhibet sed creaturis impedit. vt superbi. Jo. xij. Dilexerūt gloriā hominū magis q̄ gloriā dei. Sexta est gratia expectationis. homo enim peccās mortaliter statim est dignus mortis eterne. qr ptra eknū bonū peccauit t eterno bono se priuauit. sed deus ex magna gratia et misericordia non statim cōdēnat eū sed expectat eū vt penitentiam agat et eius misereat Isaie. xiij. Propterea expectat deus vt misereatur nostri. Et q̄ ista sit magna gratia considera illos qui statim post peccatum ad infernum descenderūt vt chore dathan t abiron qui viuētes absorpti ad inferos descēderūt vt patet Nume. xxvi. Ita quilibet peccatoz esset dign⁹ descen-

dere. Et attende quantū expectat multos sed audi Ysaiā. Expecta reexpecta manda remanda vt vadant ⁊ cadāt retrorsum et conterantur et illaqueent ⁊ capiantur quia longa expectatio est eis occasio pīa mala faciendi/ deus tamen facit quod in se est. Ecclesiastici. viii. Quia non profertur cito contra malos sententia filii hominum absq; vllo timore perpetrāt mala diuina mia abutētes. Hanc ergo gratiā inuacuū recipit qui factus cotinus semper dicit cras cras et nunq̄ redit ad archaz noe. In cuius figura dominus mandauit in lecticovt nunq̄ cotinus in sacrificio offerretur deo. ¶ Septima gratia est nuptialis vestitionis. deus autē gratis indult oēm christianum veste omnium virtutū et donorū spūssancti et facit eū dignum nuptijs eterni regis. quā veste quicunq; nō habuerit de nuptijs eternis expellerur. q; non est dignum vestitum sacco aulā regis intrare. Ista est maxima gratia. Null⁹ vnq̄ histrio ab aliquo domino talem vestē vel tale donū recepit. Et q; ista sit magna gratia patet q; christus istam vestē nō donat nisi christianis et sacre fonte regeneratis. Hanc ergo gratiā inuacuū recipit quicunq; hanc vestē per peccatū mortale proiicit ⁊ nudus remanet tanq̄ ribaldus inter lusores. Cōtra qđ dicit Apo. xvi. Beatus qui custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. ¶ Octaua est gratia glorioſe resurrectionis propterea enim christus mortuus est et glorioſus resurrexit vt mortem nostrā destrueret moriendo/ et vitā repararet resurgendo. Hec fuit maxima gratia quia ex iusticia est q; moriamur et ex gratia q; resuscitamur et immortales sum⁹. Sed q; glorioſi resurgamus hoc est maxima gratia quā expectamus. Philip. iij. Saluatorem expectamus dñm nostrū Jesum christum qui reformauit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Hāc gratiam inuacuum recipit quicunq; i quadragesima non mortificat corpus per penitentiam vt in paschate glorioſus cum christo resurgat/ quia vt dicit Apostolus i. Corinth. xv. Sicut granum non surgit glorioſum cum foliis nisi prius moriatur in terra sic homo non surgit in gloria nisi in mundo prius mundo moriatur. Colloſ. iij. Mortui enim estis et vita vestra abscōdita est cum christo in deo. Romano. vi. Si enim mortui sumus cum christo credimus q; simul etiam viuemus cum eo. Deide cū dicit. Ecce nunc tempus acceptabile ostendit tempus adesse ad bonum faciendum quia nunc est tempus acceptabile in quo deus acceptat opera nostra. Et dies salutis in quo salus eterna cōfertur bene operantibus. B Ubi nota q; potest esse quadruplex comparatio istius nunc. Ditima est presentis seculi ad futurum q; presens seculum est aptum et acceptabile ad bene operandum et non futurum Ecclesiastici nono. Quodcunq; potest manus tua facere instanter operare: quia nec opus nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. Sed vt dicitur Prouerbioꝝ. xx. Propter frigus piger arare noluit/ mendicabit ergo in estate et non dabitur ei. Quia si peccator vellet dare totum mundum pro vna gutta aque in alia vita non haberet. Exemplum de diuite epulone Luce. xvi. Et si totū mūdus rogaret pro vno dānato non exaudiretur: quia in inferno nulla est redemptio vt dicitur Job. vii. Nunc ergo est dies salutis. ¶ Secundo potest esse comparatio presentis temporis ad tempus vete. te. in quo viuebant homines longissimo tempore. et multa patiebantur aduersa/ ⁊ tandē ad inferos descēdebant. quia nec scitas nec iusticia nec misericordia nec aliquid aliud valebat Job. xxvi. Ibi cōstituta est domus omni viuenti. Sed modo postmodum laborem et quasi pro nichilo datur vita eterna et multis datur gratis sine labore Eccle. ii. Modicum laborauī et inueni michi multam requiem. Statim modo quando moritur iustus vadit ad paradisū Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. Hoc verbum non potuerunt audire omnes sancti et prophete ve. testa. nec etiam Johannes baptista et tamen vnus latro. testa. audire meruit. Nunc ergo est tempus acceptabile et dies salutis. ¶ Tercio potest esse cōparatio istius temporis quadragesime ad reliquū tēpus totius anni. quia hoc tempus precipue est dies salutis ab ecclesia institutus ad delendum peccata. ad expugnandū vicia/ ⁊ acquirendum gloriam. In nundinis vel foro inueniuntur omnia necessaria et tunc debent emi. quia melius forum habetur. Charissimi modo sunt nūdine bonorū animē mē ecclesie sunt aperte/ indulgentie dantur/ misse ⁊ oratiōes multiplicantur. ⁊ frequēter predicationi insistit cōfessores sedent peccata relaxare parati. Omnis ergo sum parata venite ad nuptias. Uere hoc ē tps acceptabile ⁊ dies salutis in q̄ oia renouā

tur ⁊ ad fructificandū se parāt/ preter miserū peccatorē. nam animalia ⁊ vinee ⁊ arbores incipiunt parere/ de quo dñs conqueritur per hieremiā. viii. c. di. Milius in celo cognouit tempus suū. turtur ⁊ ytū do. ⁊ ciconia custodierunt tempus aduentus sui/ populus aūt meus non cognouit iudicium dñi. ¶ Quarto potest esse/ comparatio ptis temporis ad futurū/ siue hodierne diei ad crastinū. Hodie ergo est dies salutis/ quia vt dicit Bernard⁹. Qui nobis p̄misit veniam de cōmissis/ diem crastinum non spopōdit. Et ideo stultum est in crastinū differre/ quia vt dicit Ouidius de remedio amoris. Qui non est hodie eras minus aptus erit. Et vt dicit Bern⁹. Nil certius morte/ et nichil icertius hora mortis. Multi intrant de sero/ lectulum et de mane inuenīūtur mortui. Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos. ⁊ in puncto ad infer. descendūt. Exemplum de illo diuite. Luce. xij. qui dicebat. Anima mea habes multa bona repo. in an. plur. requi. come. bibe epu. Et sequitur. Stulte hac nocte repe. ani. tu. a te. que aūt pa. cui⁹. erūt. Propterea dicit Eccle. v. Non tardes conuerti ad dñm ⁊ ne differas de die in diem: subito enim veniet ira illius: et in tempore vindicte disperdet te. Sed multi faciunt sicut Salomon dicit Prouer. xxvi. Sicut ostium vertit̄ in cardine suo/ sic piger in lectulo suo. Ostium cuz rugitu vertit̄ in cardine: sed nunq̄ inde exit. sic peccator in cōcupiscentia sua clamans/ o plus/ o plus. sed non dimittit eam. ¶ Deinde cum dicit nemini dātes sup. sitis vllam offensionem/ dehortatur a malo: vt. i. a fratrū offendiculo caneam⁹. i. Corinth. x. Sine offensione estote iudeis et gentibus ⁊ ecclesie dei. Et assignat huius rationem dicēs Ut nō vituperet mi. no. s. per vos dum offenditis ⁊ nos non imitamini. ministeriū dicit officium. Ro. xi. Nomen dei per vos blasphemat inter gentes. p̄terea monet petrus. i. epistola. ii. c. Cōuersationem vestrā inter gētes habentes bonam vt in eo q̄ detractant de vobis tanq̄ de malefactoribus ex bonis operib⁹ vos cōsiderantes glorificent deum. Et sic patz primum. ¶ Scīō nos hortat̄ vt in bonis operib⁹ inchoatq̄ de bono ad melꝰ p̄cedam⁹. Et circa hoc duo facit. Primo hortat̄ ad p̄fectū virtutū in gñali. ad nullā virtutē descendendo. Secundo in speciali ad speciales descendendo. ibi. In multa patientia. Dicit ergo. Nō recipiam⁹ inuacuum gratiaz dei sed in omnibus bonis et virtutibus exhibeamus nos. scz ego et vos sicut dei ministros. i. counth iiij. Sic nos existimet homo vt ministros christi. ¶ Deinde cuz dicit in multa patientia descendit ad profectum specialem in virtute. Et tangit p̄fectū in. xvi. operibus virtutū siue in. xvi. virtutibus. ¶ Et primo in patiētia dicens. Exhibeamus nosmetipsos in omnibus sicut dei ministros in virtutibus. s. in multa patientia habita scz in tribulationibus: quia vt dicit in. ps. xxxiij. Multe tribula. iusto. Secundo exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros in necessitatibus. vt scz in necessitatibus sanctorum et pauperum pro posse nostro subueniamus Ro. xii. Necessitatibus sanctoꝝ communicantes. scz nostra bona temporalia. Tercio i angustijs que sunt in subtractione eoꝝ que hō desiderat. vnde surgit in eo cura et timor Hebre. xi. Egentes angustiati afflicti. Sic enim angustiatos consolari debemus et eis compati et pro posse assistere qđ elemosina magna ē. Math. xv. Infirm⁹ fui et visitastis me. in. car. er. et ven. ad. m. Et. ij. co. x. Quis infir. ⁊ ego non infir. ⁊c. Uel nosipsos debemus exhibere patientes i angustijs si nobis ingruerunt. ¶ Quarto in plagis nobis ab alijs illatis in quibus sensus affligitur. qđ fit dum libenter eas tolleramus. i. co. xi. In plagis supra modum a iudeis quinquies quadragenas vna min⁹ accepi. ter virgis cesus sum. semel lapidatus sum. Quinto in carceribus in quibus libertas auferī et motus in quibus debemus proficere p̄ patientiam. Sexto in seditionibus glo. id est commotionibus populi contra nos maledicentis et blasphemantis vt si populus contra nos commoueatur. et nos in famat et blasphemat tanq̄ seductores p̄ficiamus per patientiam et non deficiam⁹ per impatientiā. Septimo in laboribus manuū voluntarie assumptis Act. xx. Ea que michi opus erant et hijs qui mecum sunt ministrauerūt manus iste. ſ. Thes. iij. In labore et fatigatione nocte et die laborantes. Et infra. Si quis nō vult operari non māducet. ps̄. Labores manuum tuarum māducabis. beas. es et bene tibi erit. ¶ Octauo in vigilijs in quibus debem⁹ orare et premeditatur quid sit agendum et qualiter Math. xxvi. Uigilate et orate ne intretis in tēptationē. Nono in ieiunijs volūtarijs ⁊ coactis vt dicit glosa vt carnē nostram domemus abstinentia esce et po

tus. inquantum valitudo permittit. vt dicit apostolus. Castigo corpus meum et in seruitutē redigo. Itē vsq; in hanc horam esurimus et sitimus et nudi sumus. i. Co. iiij. Decimo in castitate mētis et corporis Castitas enim corporis modicū quidē valet si ex affectu mentis non procedit. In cuius figura mandatum est leui. xij. q; in purificatione duo turtures offerētur. In quib⁹ duplex castitas designatur. Ju. xij. Sint lumbi ve. precin. hec est illa sanctimonia de qua dicit apostolus ad Hebre. xij. Pacem sequimini cū omnibus et sanctimonium sine qua nemo videbit deum. Quis nichil coinquinatū introibit in illā. Apo. xxi. ¶ Undecimo in scientia vt scias quo⁹ modo caute ambuletis non quasi insipientes. Non enim satis est ministris christi habere castitatem propter seipsos tantū. nisi habeant scripturaꝝ scientiā ad alios informandum Osee. iiij. Quia tu scientiā repulisti repellam et ego te ne sacerdotio fungaris michi. Et hiere. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meū. et pascēt vos scia et doctrina. ¶ Duodecimo in longanimitate operis vt non deficiamus sed diu et constanter expectemus. nō querentes hic remunerationē. Jaco. v. Exemplū accipite fratres exitus mali longanimitatis laboris et patientie prophetas qui locuti sunt in nomine domini. Tredecimo in suauitate sermonis vt sc̄z blādi et affabiles simꝰ Eccleſ. iiij. Congregationi pauperū affabilem te facito. In eodē. vi. Uerbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos. Sed q; ē quedam carnalis suauitas et ypocritis simulata. ideo addit. spūsancto inſp. habita. vt sc̄z deū suaues et affabiles simus. non sicut illi qui per dulces sermones corda innocentium et simplicium seducunt. ¶ Quartodecimo in charitate non ficta. charitas non ficta sed vera appellatur. quando timore aduersitatis ab amico non retrahimur sed eum vt possumus adiuuamus. puer. xxvij. Omni tempore diligit qui amicus est. Item charitas non ficta est qñ sic est in corde et in opere sicut ostenditur in verbo. i. Jo. iij. Fratres non diligamus verbo neq; lingua. sed opere et veritate. Ficta ergo charitas est q̄ cor de non perseuerat et opere nō implet. sed solū p verba ostēdit. et non diligit pſonā sed bona ei⁹. Quintodecimo tāgit pfectū in verbo Fixatis ipsū audacter et deuote predicando. et ipsum semp̄ loquendo quā tumcūq; surgit tribulatio. Col. iij. Uerbū christi habitet in vobis. Uerbum veritatis est christus. Johan. xvij. Ego sum via veritas et vita. Non ergo fallitas nostro verbo commiscere debet. prouer. viij. Ueritatem meditabitur guttur meū. ¶ Sextodecimo in virtute dei: qō facimus quando in ipso cōfidimus et speramus. et non in aliquo alio. Hiere. xvij. Maledict⁹ vir qui cōfidit in homine et ponit carnem bra chium suum. Benedictus vir qui confidit in dño. ij. corin. i. Ut non simus confidentes in nobis: sed in deo. Et. ps. c. xlv. Nolite confidere in pncipib⁹: nec in filiis hominū. ꝛc. Et sic patet secūdum. ¶ Tercio nos apostolus hortatur vt bona opera inchoata in perseuerantiā consūmemus: cō summatio autem boni in duobus cōsistit sc̄z in expugnatione viciorum: et hoc facit in hac parte: et dilatatione virtutum: et hoc facit post hāc epistolam. In hac ergo parte ad expugnationem et victoriam vicior nos hortatur dicens. Exhibeamus nos sicut dei ministros in expugnatione viciorum pugnantes et defendentes nos per arma iusticie que sunt virtutes. i. Thes. v. Induti loricam fidei et charitatis. et galeam spem salutis. per que arma debem⁹ nos defendere per omnem modum: sc̄z a dextris et a sinistris. ps. nonagesimo. Cadent a latere tuo mille et decem mi. a dextris tuis. Item debemus nos defendere vt transeamus illesi per gloriaz humani fauoris vt vbi non extollamur: et per ignobilitatem id est per contemptum nostrum tanq̄ simus viles et ignobiles vt inde nō deiciamur et contristemur. Per hec duo trāsiuit ipse apostol⁹ vt patet actū. xiij. qñ putauerunt eū esse mercurij. et barnabaz tonem. et afferētes coronas voluerūt eis vt dijs sacrificare. et statim post tanq̄ vilissimos eos reputantes eiecerunt extra ciuitatem lapidantes. ¶ Item debemus transire illesi per infamiam: qua dicimur mali. et per bonam famā qua dicimur boni et iusti. vt sc̄z p humilitatē nō caremus si a quibusdam vituperemur: et a quibusdam laudemur. i. corin. iij. Michi autē p minimo est vt a vobis iudicier aut humano die. Sed contra hoc videt esse qđ dicitur Eccle. xxi. Curam habe de bono nomine. Et dicendum est q; curādum est de bona fama propter honorem dei: et sic loquitur auctoritas. et nō est curandū ꝓpter se. et sic loquit apostol⁹ hic. ¶ Itē vincamus

per arma iusticie et non curemus si reputemur vt seductores dummodo veraces sumus. Nam ipse xp̄s vt seductor est habitus Johā. vij. Alij dicebant qz bonus est. alij non sed seducit turbas. ¶ Itē nō curemus si simus habiti sicut qui ignoti sc̄z a deo. id est non approbati nec ab eo electi cū th oppositū sit verū qz cogniti sumus hoc est approbati. id est approbatorum opera facientes. i. thi. ij. Nouit dñs que sunt eius. Itē non curemus si habiti simus tanq̄ morientes. glo. de vicio in vicium ruentes vt peccatores: qz ecce viuimus. id est in aperto per opera bona ostēdimus q; viuim⁹ deo. Potest etiam intelligi de morte corporali: quia propter miserias quas quotidie patiebantur reputabantur quasi mortui et tamē veraciter viuebant. ¶ Itē vincemus per arma iusticie vt si etiā affligamur in corpore simus vt castigati. id est ad nostram correctionē reciamus afflictionem. scientes illud ad hebre. xij. Quē enim diligit dñs castigat. flagellat autem omnem filiū quē recipit. Et non simus mortificati. id est non propter hoc nos reputemus morti traditos. ps. cxvij. Castigans castigauit me dñs et morti non tradidit me. Et si habiti simus quasi tristes. in anima simus tamen gaudentes Jaco. i. Omne gaudiū id est perfectum et integrum existimate fratres cum in temp. va. in si. ¶ Item si habiti simus sicut egentes omni spūali bono vel temporalibus diuitijs non curemus: qz sumus multum locupletantes spūalibus et veris diuitijs. et habundamus non solū quantū ad nos sed etiam quantum ad alios. puer. Est diues cū nichil habeat. et est pauper cum in multis diuitijs sit constitutus i. corin. i. In omnibus diuites facti estis in illo. Item si habiti sumus a multis tanq̄ nichil boni habētes nec diuini nec terreni non curemus. quia veraciter nos sumus omnia possidētes sc̄z per contemptū et abiectionem in quo omnia possidentur Deu. x. Omnis lo. quem cal. p. ve. ve. e. i. Col. iij. Omnia vestra sunt sive paulus. sive appollo. sive cephas. sive mundus. sive vita. sive mors et sic patet de epistola.

¶ Dñica scōa de euāgelio. Sermo. xxxv.

EGressus iesus secessit in partes tyri et sydonis. ꝛc. Mat. xv. Sicut dicitur. i. Jo. iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli. Ante liquidem christi aduentū diabol⁹ possidebat homines mundanos in anima et in corpore. et ideo tunc tē potis multi demoniaci fuisse leguntur. ꝓpterea diabolus a dño princeps huius mundi appellatus est. Jo. xij. Nunc princeps huius mundi ejicietur foras. Quotidie enim iesus demonia expellebat. vt patet euangelia intuenti. Et ideo modo demoniaci nisi ficticij. non apparent. Et hoc in tribus primis dominicis diebus quadragesime euidenter apparet. in quibus omnibus de demonum expulsione narratur: de hac enim materia presens euangelium recitat. In quo quidē ſer per ordinē continentur. Primum est filij dei misericordia copiosa. in principio euangelij. Secundum est chananee oratio virtuosa ibi. Ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa cla. di. ei. mi. m. do. fi. da. Tercium est xp̄i resistētia siue duricies misteriosa. i. misterio plena ibi. Qui non respondit ei verbū Quartum est collegij apostolor̄ intercessio affectuosa ibi. Et accedēs discipuli ei⁹ rogauerunt eum dicentes. dimitte eam. Quintū est ad discipulos et ad chananeā christi responsio seriosa ibi. Ipse autē respondēs ait. Non sum missus nisi ad oues que perierūt domus israel. Et iterum ibi. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere. Sextum a christo chananee commendatio et exauditio gratiosa ibi. O mulier magna ē fides tua. ¶ Primo ergo ponitur filij dei misericordia copiosa: qz videns miserias nostras quibus plusq̄ in luto et latere omni famulatu sub durissimo pharaonis imperio premebamur. exiuit a patre et venit in mundū et egressus de paradiso loco deliciaꝝ et bestiaꝝ venit ad angustias nostras vt ipsas in carne nostra assumpta nobiscuz experiretur et ab ipsis nos finaliter liberaret Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tempo. mi. de. fi. suum fac. ex mu. fac. sub le. vt eos q̄ sub le. erāt redimeret et. Math. viij. Misereor super turbas qz ecce iaz triduo sustinēt me. Hoc triduum est tempus nature. tempus scripture scilicet legis. et tempus gratie. In quo triduo deus miserius est turbe vniuerse terre. Exo. iij. Uidi afflictionem populi mei qui est in egypto. et descendi vt liberem eū. Et hoc ē qđ hic dicitur. Egressus iesus secessit in par. ty. et sydo. Tyr⁹ interpretatur tribulcio ꝛ angustia. sydō interpretatur venatio angustie. Uenit ergo filius dei ad venādū et capiendū angustias nostras vt erueret nos ab eis. Et hoc dē

intelligi p hoc q mulier chananea id est natura humana. per peccatū rabiem non solum canina: sed rabida effecta est: quia sicut canis rabidus omnes inficit. sic ipsa omnes inficiebat propter quod omnes nascuntur filii ire. vt ait tob. Dum christus in gressus est partes tyri et sydonis. ipsa a tyro et sydone exiuit: quia dum christus miseras nostras intrauit natura humana remedia salutis inuenit quia christus appropinquans homini sauciato qui incidit in latrones allegauit vulnera eius infundens oleum et vinum. Lu.x. id est sacramenta ecclesie que languentis anime et iam existentis in morte sunt efficacissime medicine psal. centesimus sextus. Misit verbū suum et sanauit eos. et eripuit eos de interitionibus eoꝝ. ¶ Uel aliter. Egressus est iesus id est salus de terra et populo iudeorum. Et fuit hoc ex maxima iusticia. Ipsi enim fuerunt rebelles lumini qui dixerunt deo recede a nobis scientiã viarū tuarū nolumꝰ Job. xxi. Lu. xix. Nolumus hunc regnare super nos. Item non habemus regem nisi cesarem. Jo. xix Et ideo Jesus. i. salꝰ secessit ad ciuitates et ad populos gentilium. Nam tyrus et sydon ciuitates gentilium erant Act. xiij. Nobis oportebat primum loqui verbum dei sed quoniã repellitis illud. ecce cõuertimur ad gentes. Et fuit maxime mie dei vt ad illos vt pote gentiles gram salutis effunderet qui ipsum quotidie impugnabant et ipsum negabant et honorem suum quotidie ydolis exhibebant. Ti. iii. Non ex operibus iusticie que fe. nos sed se. suã mi. saluos fecit. In immensum ergo tenemur deo pro maxima misericordia nobis facta que in christi incarnatione et morte nobis apparuit: sꝫ christiani magis et super omnes obligantur: quia Jesus id ẽ salus a iudeis egressa super christianos plenarie requieuit Ro. xv. Gentes aũt super misericordia sꝫ sibi facta honorare dñt deum. Et sic patet primū. ¶ Secũdo ponitur chananee oratio virtuosa: qr ecce mulier chananea. ꝛc. Attende q ecce in scriptura sacra nota est admirationis. Valde quippe mirabile in ista muliere apparuit quia vt dicit Crisostomus. Mira res mulier caput peccati. arma dyaboli. expulsio paradisi. corruptio legis antique. venit ad dñm Jesum. mulier naturaliter timida non timet adire et ei loc cui⁹ aspectū cherubin et seraphin in celestibus. tremunt. O admiranda res sursum trepor. deorsū fiducia. Propterea inquit venit. ppterea carnẽ assumpsit. vt et ego audeã ei loqui. mulier naturaliter modici sensꝰ ita sapiẽter allegauit. ¶ Ubi nota q prout ex hoc euãgelio colligi pōt chananea in sua oratione oñdit ẏ tuosa fuisse quãtū ad deũ. ¶ Prio oñdit plena fuisse sapiẽtia. qõ apparet in duobus. Primo in eo q a societate peccatoꝝ recessit. quia a finibus illis egressa est in quibꝰ sez pctōres habitabãt a qbus recedere magna sapientia est Job xxviij. Timere deũ ipsum est sapientia. et recedere a malo intelligentia. sicut enim scabies sic et praui mores pctōres inficiũt pō. Cum elec. electus eris et cũ peruerso peruerteris. Et ysaie. lij. Exite de medio eius populi meꝰ. et ne participes sitis coinquinationis. Perditur etiam fama in cõtubernio pctōꝝ que res valde cara est. p. xvij. Melius est nomen bonũ qꝫ diuitie multe. Mala ergo societas trahit homine ad malum. et bona ad bonũ. i. corin. vij. Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem. et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem. Et attende q dicit a finibus illis egressa. Non enim homo debet solum exire a peccatoribus et peccatis: sed a finibus id est a circunstantiis peccatorum: qr non solũ hõ debet vitare fornicationem et mulierẽ fornicariã sed omnes fines et circunstantias. et inductiua ad fornicationẽ. vt delicate comedere et bene bibere. et otiari et bene indui et ad spectacula et choreas ire. et mulieres videre et cum eis colloqui et manere. Et similiter est in oibus peccatis aliis faciendum. ¶ Secũdo eius sapientia apparet in eo q sapienter allegauit: quia ex parte sui allegauit miseriã. vnde ait. Miserere mei: quia fili⁹ mea inuocat misericordiam tuam. Psalmista. Abissus abissum inuocat. id ẽ abissus miserie mee inuocat abissum misericordie tue. Ex parte filie allegauit vexationem pessimam: quia male a demonio vexabatur. Ex parte christi allegat potentiam quia domine et clementiã: qr fili⁹ dauid. quasi dicat. Tibi subest cum volueris quia dñs vniuersoꝝ es tu. sed potentia est frustra que per opus non manifestat. sicut potentia visiua in oculo nisi videat. et potentia gressiua in pedibꝰ nisi ambulet. Eccle. xx. Sapientia abscondita et thesaurꝰ inui. q̃ vtilitas in vtrisq; Ergo manifestet potẽtia tua in expellẽdo demoniũ a filia mea. sicut expulisti euz de celo ita expellas eum de mundo: non permittas eum vexare filiam meã creaturam tuã et hoc profecto facere debes. qr ex origine carnis quã assũpsisti tibi misericordia est innata quia scũm carnẽ assumptam filius es dauid. qui fuit clementissimus et misericordissimus. i. Corinthi. ij. Dauid in sua misericordia consecutus es sedem regni in seculo. Operare ergo scũm naturam tuam cuius proprium est misereri. Ingrediatur misericordia tua expellat miseriã meã vt liberetur filia mea. quia ipsa patiente ego patior. ¶ Ubi nota q matres plus diligunt filios qꝫ patres triplici ratione. Primo quia magis sunt certe q sũt filij sui. Secundo quia magis laborant in eorum generatione et nutritione. Tercio quia statim natos secum tenent et nutriũt Sicut et consanguineos cum quibus conuersati sumus magis diligimus quia amicicie sociali coniungitur amicicia naturalis. Et hoc totũ redit ad hoc q mater plus ponit ibi de suo qꝫ pater. Sed plus de eo quod pertinet ad substantiam filij ponit a patre: quia pater dat formam et mater dat materiã et ideo filius naturaliter plꝰ diligit patrem et consanguineos ex parte patris qꝫ matrem et consanguineos eius. ¶ Secundo ostenditur chananea fuisse fide illuminata. Ubi nota q fides chananee fuit vera viua et approbata. Vera fuit quia christi diuinitatem et humanitatem plenarie est confessa in quibus tota fides consistit. Dum enim dixit dñe cõfessa est deitatem: dum vero subdit fili dauid cõfessa est humanitatem. Viua fuit: quia ipsam p bona opera manifestauit: quia vt dicitur Jacobi. ij. Fides sine operibꝰ mortua est. Approbata fuit: quia in opprobriis et aduersis semper firma steterit et ideo pro filia miraculum impetrauit: quia fideles attribuuntur miracula Mathei. xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis et dicetis huic monti transi. hinc et transibit: et nichil impossibile erit vobis. Quidam habent fidem sicut est flos qui statim ad tactum eius nescit. ¶ Tercio ostenditur spe subniti: quia non confugit ad falsa presidia. sed in christo vero medico posuit spẽ suã. Nam vt dicit origenes. Non iuit ad magos non adduxit ad diuinos: non iuit ad mulieres imposatrices: non quesiuit ligaturas sed omnes reliquit diabolus cultus. et venit ad dominum iesum omnium salutarẽ sicut filia dei benedicta ysaie. xvij Maledictus vir qui confidit in homine et ponit carnem brachiũ suũ. Benedictus vir qui confidit in dño: et erit dñs fiducia eius. Quia saul consuluit. phitonissam interfectus est in bello et audiuit mortem suam et filiorum suorum. i. Re. viii. Hic caditur exemplũ qõ. beatus gre. in dyalogo recitat de illa domina que iuit ad dedicationem ecclesie sancti sebastiani. et retigit reliquias eius cuz nocte fuisset polluta a viro suo: que dum reliquias tangeret inuasa est a dyabolo: quam parentes eius duxerunt ad flumen vt fm consilium diuinorum in aqua aliquotiens lauaretur: et dñs hoc agerent intrauit in eam demonum legio. ¶ Quarto fuit pietate et compassione diffusa: quia filie demoniace mirabiliter compassa est: et eius miseriam propriã reputauit. Ubi nota q omnis peccator in mortali existens peccato habet demoniũ in mente et in ventre. Sed in hoc est differentia: quia aliquando verat hominem solum in anima: aliquãdo in anima et in corpore sicut in deo et permittitur: libenter enim strangularet eam dyabolus si deus vellet. Sic ista erat in anima et in corpore verata. Sed attende quod dicit Augusti. Pietas inquit mũdi est solum circa corpꝰ et de anima nichil curat: moritur enim homo fm corpus et amici conueniunt et plorant: et non recedũt a corpore donec illud tradant honorifice sepulture: moritur in anima et nullus plorat: nullus dolet. vnde Bern. Cadit asinus et habet subleuantem se. cadit homo in peccatum et non est qui subleuet. venit lupus et asportat ouem et omnes clamant et omnes succurrunt. portat lupus infernalis animam hominis ad infernuz et nullus reclamat. Sed ista sua solicitudine et oratione salutem anime et corporis filie sue procurauit. Sic fuit solicita mater sancti Augustini: et ipsum reuocauit ad vitam. Sic deberent esse solliciti parentes ad filios ipsos reuocare ad vitam. Prouerbio. vi. Festina discurrens sicita amicum tuum. Sed hodie fit oppositum: quia parentes filios trãsmittunt ad mortem propter quod christus ait. Inimici hominis domestici eiꝰ. Mat. x. ¶ Quinto fuit humilitate abiecta: cuius humilitas in quattuor apparet: quia non canem qui aliquid valet: sed catellum se dixit et indignam pane se professa est: quia non panem: sed micas cadentes petuit. et filios dei suos dominos nominauit. Et quia se sic humiliauit. ideo exaudita fuit. Jacobi. iij. Deus superbis resistit humilia-

bus autẽ ad gratiam. ps.c.i. Respexit in ora.hu.et non spre.pre.eox. Ideo fuit publicanus exauditus et pharisẽus dãnat' quia ille humiliter ⁊ ille superbe orauit. Similiter filius prodigus postẽ se humiliauit et dixit se nõ esse dignũ filium sed mercenarium nominari. statim a patre ad filioꝝ gratiã est receptus. ⁊ iussit honorifice cum cõuiuiũ preparari. vt ptz Luce.xv. et Beñ.xviij. Loquar ad dñm meũ cum sim cinis et puluis/id est cum me cinerem et puluerẽ recognosco tunc in oratione ad deũ loquar aliter enim orare nichil valet ⁊c. Sexto fuit patiẽtia roborata. ¶ Quattuor enim magnas contumelias a christo patienter sustinuit. quas christus ei intulit vt eius patiẽtiã declararet. Prima fuit in hoc q̃ christus nichil ei respondit ac si excõmunicata fuisset. Secunda q̃ dixit eã non esse ex ouibus dei/et per consequens ex ouibus diaboli. Luce.xi. Qui non est mecum aduersus me est: et qui non colligit mecum dispergit. Tercia q̃ canẽ eam appellauit. Quarta quia dixit eã non esse dignam pane vesci. Certe pauci inueniuntur quibus si quis tanq̃ excõmunicatis loqui recusaret insuper ones diaboli eos appellaret ac etiam canes vocaret: necnõ indignos pane vesci assereret. quin magna impatientia moueren̄. Sed ista parata semper et non turbata patienter hec omnia toleraut. Et q̃ patientia opus perfectum habet vt dicitur Jaco.v. Ideo perfecte obtinet quod petiuit Mat.xviij. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. ¶ Septimo fuit perseuerantia coronata. quia perseuerauit pulsans donec obtinuit quod petiuit Luce.xi. Si perseuerauerit pulsans dabit et quotquot habet necessarios. Quia dicit berñ. q̃ inter virtutes sola perseuerãtia singularis filia est regis summi: et ideo ipsa sola coronari meretur Mat.x. Qui perseuauerit vsq̃ in finem hic saluabit. In cuius figura mandatum est in lege. Leuitici. ij. q̃ semper cauda animalis debet in sacrificiũ offerri. Unde apostolus. i. Chorin. ix. Multi quidẽ currunt sed vnus accipit. ille scilicet qui fortius et perseueranter currit. Alij autẽ aristam ceparũ capiunt. Octauo fuit reuerentia venustata quia adorabat eum et ideo gratiam meruit obtinere. Ecclesia. xxxij. Pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Multi stant erecti in ecclesia et dedignãtur se inclinare in terram. et maiorem reuerentiam exhibent hominibus q̃ deo. et ideo nichil obtinent. Non sic fecerunt magi/sed procidentes adorauerunt. Math.ij. Et nota hic de trib' quinquagenarijs. quoꝝ duo ab igne consumpti sunt qui irreuerenter locuti sunt helye/tercius vero euasit/quia reuerenter et humiliter est locutus. Histo.habet.iij.Re.i. Unde nõ solum deo/sed etiam seruis dei est magna reuerentia exhibẽda/vt gregorius dicit: vt ptz de alexandro/qui totum mundũ vilipendebat. ⁊ reges ⁊ principes suppeditabat ⁊ tamen veniens hierusalẽ summũ sacerdotẽ veneratus est vt dicit magister in hystorijs. ¶ Jtem fuit discretiõe precipua: quia decentia et bona petiuit scilicet vt sibi misereretur et filie vtriq̃ salutis gratiã impendendo: multi indecenter et male petũt ⁊ ideo non accipiunt. Jaco. iiij. Petitis et non accipitis eo q̃ male petatis. Multi petunt solum mũdana bona que si petant ad sustentationem vite peti debent. math.vi. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Prouer.xxx. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi. sed tantũ victum tribue. Unde hec chananea petiuit solum micas. Et ideo augustinus dicit. Si reprobis a deo queritis/cum modo queritis vt scz si prosint deo/si obsint nõ deo. Et illi cõmittite: quia ⁊ quid prosit et quid obsit nõ nouit egrotus/sed medicus. Multi q̃ petius est petunt mala scilicet vt pote vindictas inimicoꝝ et mortem/qui non exaudiuntur: quia nescit insticia dei patrocinari criminibus: vt dicit crisostomus. Exemplo de salomone qui a deo fuit exauditus: quia non petiuit tẽporalia: neq̃ vindictã siue stragem inimicoꝝ: sed ad regẽdũ populũ dei sapiẽtiã postulauit: vt patet. iij. Re. iij. sic et iste quia decentia petiit exaudita fuit. ¶ Decimo fuit feliciter trãsmutata: quia de cane facta est ouis christi. ⁊ ideo panes filioꝝ habuit: q̃ prius nõ merebat micas. Et hoc innuit math. dum dicit chananeã eam fuisse q̃ interpretatur cõmutata et marcus dicit eam syrophenissam genere. q̃ interpretatur alte conuersa. Ueraciter est fuit cõmutata ⁊ alte cõuersa. dũ de canibus ad filioꝝ gratiam est translata. ps. lxxvij. Hec mutatio dextre excelsi. Ecõtrario autẽ peccatores infeliciter trãsmutantur: quia de gratia filioꝝ ad seruitutẽ vq̃ aboli redigũtur ⁊ de hominib' in bestias trãsmutant. ps.xlviij. Homo cũ honore esset nõ intellexit compara. est iumentis insipientibus ⁊ similis factus est illis. Et sic patz scõm. ¶ Tercio ponit xp̃i resistẽtia siue duricies misterio plena.

quia non respondit ei verbũ Berñ. Quid est hoc dñe ielu christe q̃ non respondes ei. Certe hoc nõ careꝫ misterio vel figura. Tu enim venisti de celo in terrã et in partes tyri et sydonis secessisti. i. angustias et tristicias humane nature assũpsisti. sic enim tyrus et sydon interpretatur vt omnium misereris. Tu liberasti adulteram fortiter accusatã Jo.viij. Et magdalenã excussisti te ab ea septẽ demonia expulisti Luce.viij. Tu sanasti languidũ non petẽtem. qui.xxxviij. annos in infirmitate habebat ⁊ preuenisti eũ di. Uis sanus fieri Jo.v. Tu conuertisti paulũ te persequentem. Actuum.ix. Tu illuminasti longinũ cor tu um lancea perforantem vt dr in hystorijs Tu mandasti discipulis tuis dicens. Euntes discite quid est misericordiam volo et non sacrificium. Math.ix. Tu constituisti matrẽ tuã reginã misericordie. vt de misericordia sua recipiant vniuersi. vt dicit Berñ. Et quid plura. Tua mia plenũ est celũ et terra. ¶ Cur ergo non loqueris chananee nec eam exaudis tam sapiẽter fideliter pie et deuote pro mia supplicantem. Dicendũ est ergo q̃ propter quatuor fecit. ¶ Primo propter commendationeꝫ doni. Quia sicut dicit Augustinus si aliquando non statim dat deus quod petitur. bona pmendat non negat: quia dona que cito dantur viliescunt. dilata vero et diu desiderata dulcius obtinentur. Ubi in iure canonico prohibetur ne sponse statim potestati mancipẽtur virorum ne maritus vilẽ habeat datã quã nõ suspirauit dilatam. ¶ Secũdo propter ascensionẽ alFecit eñ de' sicut faber qui supra carbones ardẽtes aquã proiicit vt magis ⁊ fortius igniant. Sic dñs non statim exaudire eam curauit vt in dilatione eã fortius exardesceret et inflammaret. Quia vt dicit Gregor' Desideria dilata crescunt si sũt dilatione deficiunt desideria vera nõ fuerunt. ¶ Tercio propter manifestationem boni. vt scz eius virtus et bonitas manifestaretur. que hodie in vniuerso mundo narratur. Math.xxvi. Amen dico vobis vbicunq̃ predicatũ fuerit euãgelium hoc in vniuerso mundo dicetur et q̃ hec fecit in memoriam eius. Si enim dominus statim exaudisset eam. tot eius virtutes hodie non claresceret in mũdo. propter q̃ dictum est abrahe vt filium immolaret vt eius timor et obedientia nota fierent Genesis. viceſimo secundo. Nunc cognoui q̃ timeas dominum tã ẽ cognoscere feci. Unde Crisost. propterea xp̃s sic exasperauit eã ⁊ distulit eã exaudire: quia sciebat eã sic respõdere ⁊ sic perseuerare et pauẽ fore. ¶ Quarto propter exhibitionem exẽpli: vt scz nos exẽplo hui' facti in precum instantia persistamus ⁊ perseuerantes aures diuine misericordie ppulsem'. et credam' firmiter q̃ si de' nõ statim exaudit ꝓpter melius facit qõ ipse bene cognoscit: cuius penitus ignorem'. Et sic patet tercũ. ¶ Quarto ponitur collegũ apostoloꝝ deprecatio affectuosa: quia accesserũt discipuli ei' dicẽtes. Dimitte eã scz exaudiẽdo: q̃ clamat post nos. i. clamorib' nos infestat. qõ valde effugitare debemus vt sancti apostoli pro nobis ad dominũ intercedant: quia eis christus iurauit di. Amen amen di.vo. si quid pe.pa. in no.me.da.vo. Jo.xvi. Circa qõ sciendum q̃ cuius deus omnia pdestinauit ab eterno. nec pcib' ab eo quod disposuit possit aliquatenꝰ remoueri. iuxta illud malach. iij. Ego dñs et non mutor. tñ disposuit et ordinauit vt sancti p se ⁊ pro aliis pcib' obtineant quod deus ante secula disposuit eis dare: vt dicit gregorius ⁊ hoc apte in dyalogo ꝓbat: ⁊ ponit exemplũ de Jsaac de quo de' dixit abrahe: vt dicit Apostol' ad Ro.ix. et habet Beñ.xxi.c. In Jsaac vocabitur tibi semen ⁊ tñ scriptũ est geñ. xxv. Deprecat' est Jsaac dñm ꝓ Rebecca vrore sua eo q̃ sterilis esset: ⁊ exaudiuit eũ ⁊ dedit conceptũ rebecce. Si ergo de' disposuerat multiplicare semen abrahe p Jsaac cur accepit vroꝛẽ sterilẽ. ⁊ si deus disposuerat q̃ esset sterilis cur deprecat' est pro ea vt cõciperet. certe quia ita ordinatum est vt illud quod deus ante secula electis suis disposuit dare precibus sanctoꝝ obtineat. propterea dicit Job.v. Uoca si est qui te exaudiat. ⁊ ad aliquẽ sanctorum cõuertere. Rogare ergo debemus apostolos ⁊ alios sanctos in omni necessitate nostra quia ipsi sunt aduocati nostri ⁊ mediũ inter nos et deum per quos deus ordinauit omnia nobis largiri. Lu.xxij. Ego dispono vobis sicut dis.mi.pa.meus regnũ. i. sicut deus pater dedit michi regnum et omnia in manus ita et ego concedo vobis ¶ Deinde cum dicit. Nõ sum missus nisi ad ones ⁊c. ponit ad discipulos et ad chananeã christi respõsio seriosa. Et ꝓ xp̃o ad discipulos dicẽtes. Dimitte eã. respõdit dicẽs. Nõ sum missus scz a deo pr̃e ni. ad ones que perierũt do. israel. Ubi nota q̃ dominus promisit ⁊ iurauit Abrahe q̃

de semine eius filius dei carnem assumpturus erat Lu.i. Jusiurandum quod iurauit ad Abrahã patrẽ no. datu. se nobis Unde filijs israel fuit promissus ⁊ de pro gente eoꝝ natus et principaliter ad eos saluandos venit qui perierãt et quotidie peribant: quia et antecessores eoꝝ et ipsi quotidie ad infernũ descendebant: sed secundario venit ad omnes gentes saluandas Esa.xxvi. In semine tuo bñdicentur oẽs gentes. Et hoc est quod dicit. Non sum missꝰ a deo principaliter nisi ad oues que perierunt et pereunt omni die de domo et progenie israel: sed ex consequenti et secundario ad oẽs gẽtes saluãdas sum missus. i. Thi.ii. Qui vult omnes homines saluos fieri. ¶ Nota q̃ per oues nõ dñt intelligi angeli mali vt heretici dicũt. quia nõ sunt oues ſꝫ lupi rapaces. quos christus venit dispergere ⁊ non colligere. matth.i. Quid nobis et tibi Jesu nazarene venisti ante tẽpus perdere nos. Secundo xp̃s respondit chananee. Nam ipsa perseverans in petitione venit et adorauit eum dicens. Dñe adiuua me. Cui christus respondit dicẽs. Non est bonum sumere panem filioꝝ et mittere canibus. i. virtutes et grane et bona spũalia sunt iustorum et debent dari iustis cũ ipsi sint filij dei et p consequens heredes olim bonoꝝ: et non debent dari peccatoribꝰ cũ ipsi non sint filij dei sed canes filios mordẽtes et lacerãtes: quia si filios dei defenderent et dentibus suis non lacerarent decens esset q̃ ipsi de pane comederent. ¶ Et attende q̃ cum ipsa a longe clamaret christus nõ respõdit ei verbum. sed dum appropinquauit et adorauit rñdit ei xp̃s: q̃ dum petit a longe clamat petens miam et nõ appropinquat per verã confessionem et satisfactionẽ deus ei verbũ salutis nõ respõdet sed dum per verã contritionẽ confessionẽ et satisfactionem appropinquat. tunc dat verbum salutis et pacis respondet ei. Dicit ergo. Non est bonum sumere panem filioꝝ ⁊ mittere canibus. Ubi manifeste apparet q̃ canes hic peccatores signãt. qui vere sunt canes. et longe peiores q̃ canes. Quia canis solum habꝫ miseriam ad malum pene. peccator autem habet miseriam culpe et pene. Canis solum est obnoxius morti temporali seu corporali. ſꝫ peccator morte corporali ⁊ eterna pariter obligatur. Magna est ergo vilitas et miseria peccatoris qui de filio dei fit canis. et in morte tãq̃ canis ad foueas inferni sepeliendus proiicitur in tormentis Luce.vi. Mortuus est diues ⁊ sepultꝰ est in inferno.

℣ Comparatur autẽ petr̃o cani propter quatuor. Primo propter impudẽtiã quia canis cotã quocunq̃ facit impudentiã suã: sic petr̃o cotã deo ⁊ tota curia celi nõ erubescit peccare. Hiere.iii. Frons meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Sed certe erubescere deberet vt ꝓbe ageret. Boeci⁹. Magna vobis si dissimulare non vultis est iudicta necessitas ꝓbitatis cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. ¶ Secundo propter insaturabilitatem: insaturabilis est enim animus peccatoris ⁊ omniũ bonoꝝ patitur famez licut canis. Unde filius ꝓdigus qui gerit peccatoris figurã dicit Lu.xv. Quanti mercenarij in domo patris mei a.pa. ego aũt hic fame pereo. Qui siliquis por. ven. su. imple. cu. Eo enim ipso q̃ peccatores deũ non habent qui est bonum perfectum satians hominis appetitum nichil habent. et per cõsequens non satiantur: sicut ergo auris nõ impletur auditu nec oculus visu sic nec auarus pecunia: nec superbus honorib⁹. ps. Famem patienꝫ vt canes Psalvi. Canes impudẽtissime nescierũt saturitatẽ. ¶ Tercio ꝓpter immũdiciã: quia canis qõ euomit resumit. Prouerb. xxvi. Sicut canis q̃ reuertitur ad vomitũ suum sic imprudẽs qui reuertit ad stulticiã suã Et sicut canis trahit os suum per immundicias ⁊ per terrã sic peccator tota die immundicias peccatorũ vertit in ore suo: et marime os detractoris feces aliorum lingua ruminat tota die. similis scabro q̃ stercus colligit ⁊ reuoluit. ps. Lingua eorum transiuit in terra. ¶ Quarto ꝓpter noxietatem: quia canis dentibus mordendo nocet ⁊ lacerat quoscũq̃ potest et aliquando fundit venenum vt canis rabidus. sic peccator in lingua ⁊ manu ⁊ reruꝫ ablatione proximum lacerat et cõsumit. ps. Lingua eorum gla. acu. Et iterũ. Sicut nouacula acuta fe. do. Prouer. i. Insidiemur sanguini. abscondamus tendiculas contra insontem frustra deglutiamus eum sicut infernus viuentem. Isti ergo canes nõ sunt digni comedere panem filiorum dei qui est virtus passionis christi gratia dei dona ⁊ virtutes et quecũq̃ bona spũs. Mat.vii. Nolite sanctum dare canib⁹ neq̃ margaritas spargere inter porcos: sed deus ne fame pereant dum viuunt de mensa eruberanti filiorum proiicit buccellas eis et micas. quia bona temporalia minus sunt q̃ micis

et respectu bonorum spiritualiũ. Ne etiã mice multis spinis ⁊ ossibus sunt respersi quia vt dicit Boeci⁹. q̃ multis amaritudinib⁹ felicitas humana respersa est. Et sic patet q̃ omnia bona sunt filiorum dei: qui ipsi sunt heredes dei. peccatores aũt bona furantur ⁊ male vtũtur ⁊ ipsa tanq̃ fures et proditores possident et ideo in malum suũ tenent Eccli. v. Vidi aliud malum sub sole: dimitte congregare in malum dñi sui. ℣ Possunt etiã per canes intelligi sancti ꝑdicatores propter quatuor bonas ꝓprietates canis: quia est valde fidelis dño/ dẽtibus lacerat lupos/ lingua sanat vulnera ⁊ latratu fugat latrones. Sic et sancti predicatores fideles sunt deo/ ipsum non deserentes ⁊ eius fidem defendentes/ parati pro eo mori. lacerant dentibus reprehensionum vicia et peccata sanant lingua. i. consilio ⁊ monitionib⁹ suis vulnera peccatoruꝫ/ et demones et hereticos latratu sue predicationis fugant. ps. Lingua canũ tuoruꝫ ex inimicis ab ipso. ¶ Isti etiã canes colligunt micas de mẽsa filioꝝ dei qui sunt in vita eternal quia omnia quecunq̃ bona iusti in hac vita habent sunt minus q̃ mice respectu bonoꝝ eterne vite. Et cum istis rogat chananea colligere micas cadẽtes. quibus christus ait. Jo. vi. Colligite que superauerunt fragmenta ne pereant. Et sic patz quartum et quintũ. ¶ Sexto ponit chananee a christo cõmẽdatio et exauditio gratiosa: quia ait chananee. O mulier magna est fides tua: magna. i. alta: quia vsq̃ ad celum duz me verũ deum adorasti. Fides peccatoriũ clauditur infra tectũ domus duꝫ solũ mũdana querũt Sap. ii. Dic est pars nostra/ nec est agnitus reuersus ab inferis. ⁊ post hoc erimus si non fuerimꝰ. Magna id est ample: quia per totum mũdũ narrabitur fides tua. Mat. xxvi. Ubicũq̃ fuerit predicatum euãgeliuz hoc ꝛc. vt supra. Magna i. profunda ⁊ radicata/ qz nec contumelijs nec verecundia de corde tuo potuit extirpari. Fides petr̃orum valde faciliter extirpatur/ quia radicem nõ habẽt/ quia ad tẽpus credũt ⁊ in tẽpore tribulationis recedũt. Luce. viii. Dicit insup fides. Magna i. longa quia vsq̃ ad finez perfecte es credita. Et quia fidei debent miracula ea q̃ fides eleuat hominem supra esse nature: quia fides credit qõ natura non potest ideo datur ei operari supra posse nature. et ideo fiet tibi miraculũ plenũ sicut petisti ⁊ plusq̃ petisti: qz nõ solũ vt filia tua sanetur. sed et tu ⁊ ipsa in anima et in corpore sitis salue. Et quia verbum christi erat virtutis effectiuũ ideo sanata est filia eiꝰ ex illa hora. Et sic patet q̃ parentes possunt filijs sanitatem corporis et salutem anime impetrare. ⁊ similiter alij homines adinuicem possunt apud deũ vnus alteri gratiaz obtinere. Et sic patet ſertũ. ¶ Si vis moraliter loqui per filiã demoniacam chananee anima peccatrix ite lligitur. que a demonio et a vicijs ⁊ amũdo pessime vexatur. nec curat saluti perere. Sed qz multa dicta sunt dimittatur ad presens.

¶ De epistola. Sermo. xxxvi.

Rogamus vos et obsecramus in dño Jesu vt quẽ ad.ac. a vobis quomõ vos oporteam. et placere deo ꝛc. j. The. iii. Apostolus qui fuit in paradiso et euãgeliũ nõ ab homine sed per reuelationem iesu christi didicit ad Galath. i. per quẽ etiã christus loquebatur vt ipse testatur dicens. An experimentũ queritis eius qui loquitur in me christus. ii. Corin. xiii. In hac epistola vult nobis volũtatem dei intimare tanq̃ dei nuncius ad hoc missus. et ideo est diligenter a nobis audiendus. Quia vt ipse dicit. ii. Corinth. v. Legatione pro christo fungimur. obsecramus vos pro christo recõciliamini deo. In hac ergo epistola apostolus tria facit. Primo enim vt in via dei ambulemus exhortationem ponit generalem. Secundo vt dei voluntatem faciamus exhortationem ponit specialem ibi. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Tercio quare sic sancti esse debemus causam assignat rationabilem ibi. Non enim vocauit nos deus in immunditiam sed in sanctificationẽ. Circa primum duo facit. Primo ponit exhortationem. Secundo exhortationis causam et rationem ibi. Scitis enim que prece. de vobis. Primo enim vt in via dei ambulemus non descendendẽdo ad aliquod speciale generaliter hortatur nos di. Rogamus vos et obsecramꝰ i. cũ adiuratione rogamus in dño iesu christo. i. per dñm iesũ xp̃m vt sic ambuletis in via dei ꝓficiẽdo quẽadmodũ accepistis a nobis. i. in exẽplo qõ vobis dedimꝰ quõ oporteat vos ambulare ⁊ placere deo. qz non sẽz carnẽ. ii. Corint. v. In carne enim ambulantes non secundum carnem militamus imo qui christi sunt carnẽ suã crucifixerunt ꝛc. cũ vi. ⁊ concu. Galatas quinto.

Ambulatio respicit ad mandatorum impletionē placentia vero ad cōsilior cōsummationē. Sed quo fine volo vt sic ambuletis, certe vt abūdetis magis. s. in gratis dei ⁊ i donis spūssancti. Bona em̄ operatio ⁊ continuatio boni meretur abūdātiam maioris gratie ⁊ perfectius spūssancti dona possidere. ¶ Consequenter cuz dicit. si quis em̄ ⁊c. ponit rōnem quare est acquiescēdū: que talis est: quia scitis que precepta dederim vobis non auctoritate mea: sed per dm̄ nostrū Jesum christum que omnia tendūt ad hoc vt spūaliter ambuletis ⁊ deo placeatis. Et ideo inexcusabiles estis si nō facitis: ⁊ iō dicit Luce. xii. Seruus sciens vo. do. sui ⁊ nō faciens plagis vapulabit multis. Et sic ptz primum. ¶ Secūdo vt dei voluntatē faciamus et sancti sim⁹ specialiter nos hortatur. Circa quod quattuor facit. Primo enim nos hortatur vt sancti simus. Secūdo dissuadet ea que sanctitatē impediunt quantuz ad seipsū. ibi. vt abstineatis vos. Tercio quantū ad proximū. ibi. Et ne quis supergrediatur neq; circūueniat in negocio fratrem suum. Quarto huius dissuasionis rōnem assignat. ibi. Quoniā vindex est dūs de his omnib⁹: dicit ergo. Scitis que precepta dederim vobis: quia hec est voluntas dei. glo. i. preceptū quod de⁹ vult impleri. s. sanctificatio vestra: vt sz sancti sitis. Leuit. xi. Sancti estote quoniaz ego sanctus sum dicit dūs deus noster. et Jo. xvii. Ego pro eis sanctifico meipsum: vt ⁊ ipsi sint sancti. ¶ Consequēter dissuadet quedam vicia que maxime impediunt sanctitatem quantum ad seipsum di. Voluntas dei est sanctificatio vestra que cum immunditia. s. carnis non potest haberi ⁊ iō voluntas est: vt abstineatis vos a fornicatione que inquinat hominem ne sit sanctus. Et ideo dicit. i. Corinth. vi. Fugite fornicationē. Non em̄ melius impugnat q̄s fugiendo. Ut sciat vnusq; sc̄z vestrū possidere suum vas. i. suuz corpus in quo tanq̄ in suo vase anima continetur: in sanctificatione. i. in virtutum plenitudine que faciunt hominem sanctum. pri. Corinth. iii. Templū dei sanctū est quod estis vos Et honore: quantuz ad subiectionē vicior̄: vt nullū vicium vobis dominet̄ sed virtutes. Hoc est em̄ magnus honor vt vicia suppeditentur ⁊ virtutes dominentur et regnēt. qz vt dicit phūs. honor ⁊ reuerentia exhibita i testionū virtuz ¶ Uel vas hic vxor propria vocat. i. petri. iii. Tanq̄ vasculo muliebri honorem impartientes. Hocvas in sanctificatione possideur cum caueat ab omni illicito actu et honore cum quis vtitur eo debito modo et debito fine non turpiter abutendo ad delectationem Thobie. vi. In his qui ita coniugio accipiunt vt deum a sua mente excludant. ⁊ libidini sue ita vacant sicut equus et mulus in his dominatur demonium. Et ideo sciat vnusquisq; vestrum possidere vas suuz i. corpus suum ⁊ vxorem suam. non in passione desiderij sup. carnalis adimplenda sicut gentes que deum ignorant per gratiam et veram fidem que legi dei nō sunt subiecte: licet naturali instinctu et ratione deū cognoscant ⁊ propter hoc solū carnalis q̄rūt ⁊ carnis delectationē Ro. i. Tradidit illos dūs in passiones ignominie. Hoc vicium hodie in mundo etiā inter fideles. ⁊ mirabiliter diabolus coinquinat matrimonium quod est magnū peccatuz et magna miseria. ¶ Consequenter dissuadet a malo quantū ad proximū dicens. Et ne quis supergrediatur fratrem suum sc̄z per potentiam opprimendo. neq; circūueniat in aliquo negocio per dolū ⁊ astutiam decipiendo. Uel non supgrediatur per superbiam: nec circūueniat per auaritiā De quibus dicitur Iere. v. Inuēti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendos viros. ¶ Consequēter ponit rationem dissuasionis di. Quā vindex est dominus. i. propterea non debetis ista facere. qm̄ deus qui scit ⁊ potest et vult vindex est. i. vindictā faciet de his olbus ⁊ in presenti ⁊ in futuro sicut prediximus vobis ⁊ testificati sumus dū vobis predicaremus. glo. sub testimonio scripturaz phanmus Eccle. xii. Cuncta que fiūt adducet de⁹ in iudicio. ⁊c. pro omni errato siue bonū sit siue malū. s. Corinth. v. Omnes nos manifestat oportet ⁊c. ante tri. xp̄i vt referat vnusq̄sq; propria cor. prout gessit siue bo. siue ma. Et sic ptz secundū. Tercio quare sit sancti esse debem⁹ cām assignat di. Qz non vocauit nos deus sup. ad fidē et gratiā suā in immūditiā hoc est vt immunditie petātur sed vt sanctificemur sed in sanctificationē vt sc̄z sancti simus in nobis et sancta exēpla proximis exhibeamus Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona et glorificent patrē vestrū qui in celis est. Quia oportet sanctos habere testimonium ab his qui foris sunt. vt dicit apostolus. s. Thimoteo. iii. s. Pe.

ii. Conuersationem vestram inter gentes habentes bonam vt in eo q̄ detractāt de vobis tanq̄ de malefactoribus ex bonis operibus vos considerantes glorificent deū in die visitationis. Et sic patet tercium.

R Sicut patet ex dictis in tota illa epistola apostolus ad duo nos inducere intendit. s. vt simus sancti et vt ad luxuriā caueam⁹ que maxime impedit sanctitatē. ¶ Primo ergo nos hortatur ad sanctitatem quia voluntas dei est de hoc vt simus sancti. Simus ergo sancti sc̄m triplicem interpretationem vel significationē huius nominis quod est sanctum. Nam sanctum idem est quod sanguine tinctum. et ideo omnes qui pro christo in suo sanguine moriuntur et tinguntur sancti dicuntur tunc enim sancti erimus cum virtus sanguinis super nos stillabit. quod fit dum in innocentia et gratia baptismali que in virtute sanguinis christi cōseruntur nos firmiter permanemus nec ab eis per mortale peccatum aliquando separamur. Unde oēs illi qui sine peccato mortali post baptismuz vixerunt congrue sancti vocari possunt. ¶ Item sanctū idem est quod a terra elevatum et sine terra. vnde sancti dicuntur illi qui terrena et carnalia deserentes in celestibus per meditationē ⁊ desiderium conuersant phil. iii. Nr̄a cōuersatio in celis est et hebr. xiii. Nō habemus hic manentē ciuitatē sed futurā inquirim⁹. Mūdus enim iste loc⁹ est corruptionis sed super globū lunarē nō est corruptio vt dicit phūs. Illic ergo ne inq̄nemur eleuati conuersari debem⁹ Ezechi. viii. Eleuauit me spūs inter celū et terrā. Tūc ergo erimus sancti quādo cum martha oēs facultates nostras in sanctor̄ necessitatib⁹ cōsumimus et cum maria ad pedes crucifixi verbum dei scripturas legendo ⁊ meditando audimus attēde ⁊ deuote orādo et loquimur in intimis cordis nostri Jsaie. xxvi. Anima mea desiderauit te in nocte. sed ⁊ spiritu meo i precordijs meis de mane vigilabo ad te. Dum em̄ legimus scripturā sacrā deus nobiscū loquit. sed dū oram⁹ loquimur nos deo vt dicit Aug⁹. ¶ Itē sanctū idē est quod purū ⁊ mundū. Un etiam sancti dicunt qui q̄uis aliqn fuerit immūdi tamē per veram ⁊ asperā penitentiā ab omni inquinamēto se plenarie mūdauerūt. Nā et Dauid et magdalena ⁊ plures isto modo sancti dicūtur scribit in libro Leui. Sanctificamini. i. mūdamini et sancti estote Jsaie v. Justus hō i iustitia sctificabit. i. mūdabit

Quicunq; ergo non permāserit in innocentia baptismali et vult deo facere voluntatem vt sit sanctus emūdet se et lauet se per veram penitentiā ⁊ deuotā: qz alia in contritione et cōfessione et satisfactione mūdatur. q̄ sunt penitentie partes. ij. Corinth. vii. Mūdem⁹ nos ab oi inq̄namēto carnis et spiritus. L Et quia in tali mundatione debet purgari facies ale quam hō videre nō potest. ideo duo sunt necessaria scilicet speculū in quo se aspiciat mundandus et res purgantes. Speculū autem est sacra scriptura et verbū dei in quo si quis bene attendit videt oēs defectus suos. Prouer. vi. Mundatum lucerna est et lex lux. Unde sicut ille qui prius non videbat nisi trabes in domo ingrediente radio solis videt minimos pilos. sic ille in cuius mentē ingreditur radius spūssancti et verbum dei videt omnes defectus suos. qui prius vix peccata grauia cognoscebat. Un Gregorius assimilat spūssanctū ⁊ verbum dei radio solis. In huius figura mandatū est in lege Exodi. xxxviii. q̄ sacerdotes intraturi rēplū ad sacrificandū deberent lauari in libro Eneo in quo specula affixa esse debebant: vt in eis maculas suas aspicitēs extergerent et lauarent. Hoc speculuz accepit Augustin⁹ dū se purgare incepit. Unde ipse dicit q̄ accipienti sibi apostoli paulū ⁊ legēti apparuit vna facies eloquiorum castorū. in quibus defectus et macule suas aspexit. ¶ Et ideo exultare dedicit cum tremore. Hoc speculum deuote petebat Dauid dicēs. Ps. cxviii. Reuela oculos meos et cōsi. mi. de lege tua. M Res aūt purgantes sunt quattuor. scōm quattuor que materialiter purgāt. Prima est aqua lachrimarū qua fuit lotus ⁊ purgata Maria magdalena et Petrus Luce. vii Lachrimis cepit rigare pe. ie. sū sc̄z magdale. In eodem. xx. Egressus pe. fle. amare. Et attende q̄ ois fortis macula debet lauari specialiter. Omne autez peccatū mortale fortissima macula est quam solus de⁹ abstergere potest et delere Jsaie. xliii. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Et ideo omne mortale peccatum specialiter et singulariter lauari debet. Ps. v. Lauabo per sin. no. lectū meū. i. per singula peccata conscientiā meā. ¶ Et nota q̄ lixivium melius lauat q̄ aqua. quod in virtute cineris lauat et ideo si volum⁹ bene lauari mittamus cinerem vilitatis humane nature in aquam lachrimarum nostrarū. In cuius figura ecclesia in prius

ciplo sacri ieiunij cinerem supra capita nostra ponens ait. memento quia cinis es et in cinerem reuerteris. Hec ait vilitas maxime apparet in morte in qua homo qui alijs dominari volebat ponitur sub terra et pedibus conculcatur qui affluebat diuitijs modico cilicio inuolutur et nichil aliud secum portabit: qui quotidie comedebat carnes et splendide viuebat traditur ipse vermibus comedendus: et quem omnia venerabantur ab hominibus conculcatur. Exemplū de ludo scacorū in quo omnes custodiunt regem. sed ppleto ludo rex ponitur i fundo sacci. sic accidit pctōri Propter quod dicit scriptura Ecclesia. vij. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. Hoc figurat̄ū est Numeri. xix. Vbi mandatū est a domino q̄ cineres vacce rufe extra castra sc̄z combuste deberent mitti in aquam lustrationis qua debebant aspergi filij israel: vt a carnis immunditijs mundarentur. Vacca rufa est caro humana cuius cineres id est memoria cinerum in quos resoluitur: debent in aquā lachrymarū per quā mundamur mitti ad Hebre. ix. Si enim cinis vitule aspersus coinquinatos sanctificat ad emundationē carnis quātomagis sanguis christi emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis id est peccati. ¶ Secūda res purgās est aspera. vt est lima que eleuando rubiginem de ferro ipsum purgat et purificat per quod significat elemosinarū largitio. per quam dum homo eleuat se a substātia sua et pauperi porrigit a rubigine peccatorum mūdat. Vñ de zacheo qui dixit. Dñe ecce dimidiū bonorū meorū do pau. xpus dixit. Hodie huic domui salus facta est. Lu. xix. Ergo si volumus a peccatis purgari accipiamus limā id est elemosinaruz largitionem in qua dum substantia nostra redditur a peccatis mūdamur Thob. iij. Elemosina ab omni peccato et morte liberat Lu. xi. Date elemosinā r ecce oia munda sunt vobis. Sic mundatus est Cornelius centurio cui Actuū. x. dictum est. Elemosine tue ascenderunt in memoriā in cōspectu dei. Et ideo ad eū missus est petrus vt ab oīb⁹ peccatis eū mūdaret. Sic p̄soluit Daniel Nabuchodonosor di. Peccata tua elemosinis redime Danie. iiij. ¶ Tercia res purgans est res calida vt ignis qui in fornace metalla purgat. et signat spiritū sanctū qui in fornace tribulationū purgat corda electorū: ideo apostolorum pectora purgaturus in specie ignis apparuit. si ergo ab igne volumus purgari disponamus nos vt apostoli per ieiunium et orationē et concordiam animorum: que tria apostoli habuerunt dum spiritūsanctū expectabant vt dicit Actuū. i. Sic purgat⁹ est ilias qui se pollutum asserebat qui ait. Vo lauit ad me vn⁹ de seraphin et calculo quē forcipe tulerat de altari tetigit os meum et sic mundauit eum. ¶ Itē calculus ignem signat spiritūsanctū. Hunc ignem christus venit mittere in terrā vt omnes purgaret. Luce. xij. Ignē veni mittere in terram. Et attēde q̄ talis dispositio omnino est necessaria. quia vbi aurum et argentū purgantur plumbum et palee consumuntur. et hoc propter indispositionem eorū. Similiter in fornace tribulationū vbi electi purgantur impij consumuntur propter indispositionem suaz. ¶ Quarta res purgans est res amara vt medicina que malos humores interius purgat. Et signat amaritudinem penitentie. que animā purgat. Nam sicut medicina habet diuisiuum laxatiuum r restauratiuum sic penitentia habet tres partes. s. contritionem que diuidit peccata et deducit vsq̄ ad os confessionem que proijcit extra et satisfactionē per quam homo restauratur et restituitur ad virtutes et dona et ad bona que fuit in ecclesia r ad bona que perdidit. que si licet fecerat ante peccatum et ad sacramēta ecclesie et ad vitam eternam. ¶ Et nota q̄ sicut medicina aliquando inuoluitur zuccaro vt facilē possit sumi. sic penitētia inuoluenda est in ligno crucis. cui⁹ passione considerata omnia dulcescūt. Hoc fuit figuratum in aquis marath. in quas cum moyses iussu domini lignum misisset dulcorate sunt. Exodi. xv. In pentitentia ergo nostra ne deficiamus vel nimium molestemur christum crucifixum contēplemur qui pro nobis tot et tanta sustinuit patienter Hebre. xij. Recogitate eū qui ta. fuit. aduer. se a pecca. cōtra. vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Et sic patet mora litas. ¶ Secundo apostolus nos hortat specialiter vt a luxuria caueam⁹ r corpora nostra in sanctificatione r honore custodiamus et non in passione carnalū voluptatum sicut gentes que spū dei non agūt A quo quidē peccato cauere debemus. et contra ipsum exhibere remedia oportuna

N Primo ab ipso propter tria cauere debem⁹. ¶ Primū est dei cōtumelia et displiceētia. nā oēs sumus filij dei et filie r ad ei⁹ imaginē creati. Sed nōne vn⁹ rex

ā magnum vituperium sibi reputaret: q̄ aliquis cum filiab⁹ suis fornicaretur. certe sic. Quanto ergo magis fornicatio filiorum et filiarum dei cedit in verecundiā dei. Prouer. vi. Scel⁹ et furor viri nō parcet in die vindicte. nec aquiescet cuiusq̄ precib⁹. nec accipiet pro redemptione dona plurima. Et exponit glo. de celesti spōso cui omnes ale nostre in fide baptismi sunt tanq̄ sponse copulate Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Item sicut dicit apostolus. i. Corinth. iij. Nescitis quia templū dei sc̄m est qđ estis vos. Si quis autē templū dei violauerit disperdet illū deus. In eodem. vi. Nescitis q̄ mēbra vestra sunt templum spiritussancti. ¶ Secundum est proximi iniuria. Maxima enim iniuria in hoc peccato proximo infertur et quam primus magis molestē portat. Nam qđ carius habet ab eo aufertur sc̄z mater filia soror vel vxor. Omnē enim fidem qui hoc vicio laborat proximo frangit. Unde dauid fidelissimum militem suū scilicet vriā tanq̄ proditorem occidi fecit propter vxorem eius. vt p̄z. ij. Re. xi. et Amon Thamar sororem suam corrupit. vt patet in eodem. xiij. ¶ Tercium est propria iactura. Mirabilem enim iacturam homo patitur ex hoc vicio. Nam ex hoc vicio perdit hō spiritualia bona corporalia et seipsum qđ totum in filio prodigo patet qui dissipauit substantiā suam. r perdidit stolam primam sc̄z virtutes et dona anime. et seruo demonis est effectus vt patet Lu. viij. propter hoc luxuria comparatur igni qui omnia consumit. Job. xxxi. Ignis est vsq̄ ad consummationē deuotans Osee. iiij. Fornicatio vinum et ebrietas auferūt cor ipsum etiā corpus frequenter perdit adulter. Patitur etiam homo inquā ex hoc vicio iacturam q̄ hoc vicium est valde efficax ad capiendū. et valde potens ad retinendū Augustinus. Efficacissimū glutinū ad capiendū alias est mulier. Prouer. vij. Multos enī vulneratos deiecit et fortissimi quiq̄ interfecti sūt ab ea. propter ea balaam hoc pre ceteris elegit ad capiendū filios israel. vt patet. Nume. xxv. Huius exēplū habem⁹ in dauid sansone r salomone. Quis enim sanctior dauid. q̄s fortior sansone quis sapientior salomone et tamen oēs isti ab hoc vicio victi sunt. propterea dicitur Prouer. xxij. Fones profunda os aliene. cui iratus est dom⁹ incidet in eam. Et ideo qui hoc vicio laborat vir de sua salute cogitare potest. deum non cognoscit. nec ad ipsum redire curat. ad celū oculos non leuat. verba correctionis non audit Osee. v. Non dabunt cogitationes suas vt reuertantur ad deū suum. quia spūs fornicationis in medio eorū est et dñm non cognouerunt. ¶ Secundo contra ipsum adhibere remedia opportuna debemus r omnia incitamenta eius fugere: sicut r multū comedere et potare in q̄ est luxuria sicut ignis i ligno. Ephes. v. Nolite iebriari vino in quo est luxuria Et sicut ociari r varijs vestimentis indui et mulieribus colloqui vel respicere vel quod peius est tangere vel de eis loq̄ vel cogitare vel vanas cantilenas cātare: vel in choreis saltare. Omnia enī hec sunt incitamenta luxurie: que omnino debemus vitare. Est ei mulier sicut balitis⁹ r ignis et ideo nec videri nec tangi debet. ¶ In fine nota q̄ tria sunt que solent homines in vicio isto decipe. s. sanctitas mulieris: cōfidentia de ppria castitate: r consanguinitas. Contra primū dicit Hiero. Si pudicam queris feminam quam videris bene conuersantem mente dilige: sed non presentia frequentie corporalis. Hic cadit exemplum illius sancte heremite de rosita. que tempore indulgentie iuit romā. et dū rediret a terrigenis plumbini est detenta propter eius nimiam sanctitatē. qui et heremitorium construxerunt. quam vnus pisanus frequentius visitabat r tandem ipsam de heremitorio trahens eam sibi in vxorem accepit. Contra secundū Hiero. dicit. Ostiolum ruzz aut raro aut nunq̄ mulierum pedes terāt. vide ne sub eodem tecto manseris nec in preteritā castitate cōfidas: nec Dauid sanctior: nec Salomone sapiētior: nec Sansone fortior esse potes Memēto semper q̄ paradisi colonum mulier de possessione sua eiecerit. Exemplum Quantumcunq̄ sit durum ferrum illud tamen ignis emollit r calefacit. mulier aūt ignis est. Aliud exemplū. Ex duobus lapidibus si ad inuicē collidantur ignis exit. Item q̄uis cādela iuxta muruz posita ipsum non comburat. tamē ipsum denigrat Sic qui cum muliere versatur q̄uis nō cōburat tñ denigrat. Cōtra tercium dicit Hieronim⁹. Si generis gr̄a indicas mulierem nullo mō dimittimemento q̄ Thamar a fratre suo corrupta sit. Precipue debz hō cauere ne sit solus cū sola. Prouerbiū est. Asio faciasgio. ppterea quotidie in oratione dñicali petimus. Et ne nos inducas in tentationem. Et sic patet de epistola.

¶ Dñica.iij. de euãgelio. Sermo. xxxvij.

ERat Jesꝰ eiciẽs demoniũ et illud erat mutum Lu.xj. Dicitur Apocal'.xviii. Sicut reddidit vobis reddite illi. Et hic re.l. Reddite ei ſm opus ſuũ iuxta omnia que fecit facite illi Dyabolus quippe cernens ſede celo in terrã et profundũ infernũ expulſum et videns hominem ad illum locũ aſcendere vnde ipſe proiectꝰ fuerat inuidit homini ineffabile bonũ perceptu ro. et ideo fortiſſime eũ tentauit et de paradiſo proiecit loco voluptatis et glorie. necnon ꝛ additum regni celeſtis et preciu dens in hanc vallem miſerie ipſũ traxit. ꝛ qui debebat immortalis in celũ aſcẽdere mortalis factus deſcẽdit poſtmodũ ad infernũ. Sap.ii. Inuidia dyaboli mors introiuit in orbẽ terraꝝ. Filius aũt dei qui venit omnia inſtaurare ſiue que in celis ſiue q̃ in terris ſunt vt dicit apoſtol' Ephe. i. Venit etiam reddere vnicuiq; ſm ſtipendia meritoꝝ ſuoꝝ. dyabolũ de mundo expulit. et hominem ad regna celeſtia reuocauit. vt ſicut dyabolus hoiem de paradiſo loco ſibi proprio deputato fraudulenter expulerat. ita Jeſus nõ fraudulenter ſed ſapienter et potenter dyabolũ de hoc mũdo de loco ſibi deputato expelleret ad infernum. Prouer. xxvi. Reſpondet ſtulto iuxta ſtulticiam ſuam. Et quia dyabolus in hominibus habitabat in mundo ideo prius eum ab hominibus ſequeſtrauit. Et poſtmodum ad infernum proiecit. We hac ergo ſequeſtratione in preſenti euangelio agitur. in quo quidẽ euangelio quinq; per ordinem deſcribuntur. Primũ eſt operatio deitatis in demonis expulſione in principio euangelij. Secundum eſt deprauatio bonitatis in ſcribaruꝫ et phariſeoꝝ falſa impoſitione. ibi. Quidam autẽ ipſoꝝ dixe. in bel. princi. de. eiecit demonia. Tertiũ ẽ reprobatio falſitatis in xpi reſponſione ibi. Ipſe aũt vt vi. co. e. dixit Omne regnum in ſeipſo di. deſolabitur. Quartũ eſt euẽtus penalitatis iudeis vẽturus pro eoꝝ mala operatione. ibi. Cum immundus ſpiritus exie. ab ho. ambu. p. ſo. inaquo. Quintũ eſt attollentia veritatis in cuiuſdam mulieris acclamatione. ibi. Et factũ eſt dum hec diceret extol. vo. que. mu. de tur. dixit illi Beatus venter q̃ te portauit. ¶ Primo ergo ponitur operatio deitatis in demonis expulſione: qr erat Jeſus eiciens demoniũ. Circa q̃ nota q̃ omnis res habet propriã operationem. Exemplũ in ſole ꝛ igne. Nam ſol habet illuminare et ignis calefacere. Et quia proprium eſt eis ideo ab hac operatione nõ ceſſant: propria aũt operatio filij dei vt entis in mundũ fuit demones expelliere et opera eorum deſtruere. i. Joh. iii. In hoc apparuit filius dei vt diſſoluat opera dyaboli: et ideo ab hac operatione nõ ceſſabat. Et hoc eſt quod hic dicitur. Erat ieſus eiciẽs demo. q. d. Cõtinue ipſe eiusdem erat. Erat enim verbum preteriti imperfecti temporis ꝛ ſignificat continuationẽ preteriti ad preſens. Licet enim eum de celo ad terram et de deſerto vt in dñica prima quadrageſime. et de filia chananee vt in precedenti dominica dictum eſt et tandem de mundo ad infernum. Johan. xij. Nunc princeps mundi huius eiicietur foras. Eiecit ipſum et quotidie eiicit de cordibꝫ fideliũ. Et hec eſt ratio quare modo non ſicut ante aduentũ chriſti demoniaci niſi ficticij apparent: qui ſunt non verbo: ſed fortiverbere expellẽdi. ¶ Subdit autem dicens: ꝛ illud erat mutum ſcz ab effectu: quia mutum hominem cui merat faciebat. erat etiã cecũ vt dicit Matheus: erat etiam ſurdum vt dicit Theophilus. Omnis autem a natiuitate ſurdus mutus eſſe dent licet non econuerſo. ſurdus autẽ ad euentũ bene poteſt loq̃ quatuor ergo miracula ſimul in vno homine ꝓpetrata fuit. nam cecus videt: ſurdus audit: mutus loquitur: et poſſeſſus a demonio liberatur. quod quotidie in cõuerſione fidelium diuina gratia opaꝝ: vt dicit Gregoꝝ. Nam dyabolus per peccatum mortale quattuor facit homini. O Primo enim excecat eũ vt non videat pericula in quibus eſt. ꝛ nullo modo redemptorem ſuum agnoſcat Eſt enim dyabolus ſicut cornus qui primũ eruit oculum homini ſuſpẽſo: ſic dyabolus ei quem per peccatũ mortale ſuſpendit. primo oculũ fidei nititur eruere. et ſecundo oculũ conſiderationis ꝓpij ſtatus ſi eñ peccator conſideraret et videret mala quibus addictus eſt. et bona quibꝰ eſt priuatus ſtatim ad deum et cuꝝ feſtinatione rediret: ꝓpterea dicitur. Piere. ij. Scito ꝛ vide q̃ malum ꝛ amarum eſt te dereliquiſſe dñm deũ tuũ. ¶ Secũdo facit eũ ſurdum ad verbũ vite audiendum. Iſaie. vi. quãtũ ad vtrũq;. Excreca cor ppli huius et aures eius aggraua. vt videntes nõ videant et audientes non intelligãt. Et quia auditus non poteſt eſſe vacuus: ideo quãta q̃ delectabilis que egrediunt de corpore virginis que tot ſunt vt cum impetu fluant delectant et letificant ciues ciuitatis dei. Hic cadit exẽplũ de illo qui vidit beatã virginẽ per quandã rimulam cum vno oculo quem eruit ſibi. et deſiderabat ſibi erui alũ et iterꝫ videre eam. ¶ Sed audiamus chariſſimi cum magno gaudio quid chriſtꝰ reſpõdit. Ait enim quinimmo beati qui audiunt verbũ dei et cuſtodiũt illud. Et poteſt quinimmo eſſe vna dictio et tunc tantũ valet ac ſi diceret. verũ eſt quod dicis. Et hoc etiã verꝝ beati ſunt qui audiũt verbũ dei. et cu. illud. Et debꝫ legi ſine interrogatione. Uel poſſunt eſſe due dictiones et tunc tñ valet quin ſicut etiã iuxta illud. Eccl. xxxiij. Quin. i. etiam camel' tuis potũ tribuã et immo poni poſſed. Unde ſenſus eſt beatus venter qui te portauit. Et dñs reſpondit. Quin. i. etiam beatus eſt. ſed etiã beati qui audiunt verbũ dei. et cuſtodiunt illud. S ¶ Et nota q̃ qui audiunt verbum dei et cuſtodiũt illud ſunt beati propter eadẽ octo ꝓpter que corpus et venter btẽ virginis ſupra dictũ eſt beatũ. Et primo propter fomitis ligationem et extinctionem. Nam ita mortificant corpora ſua per ſalubrem diſciplinam q̃ non audent carnalia petere. exemplum beati benedicti abbatis qui inter viticas ꝛ vepres ſe nudũ ꝓiecit et per cutis vulnera eduxit a corpore vulnus mẽtis. ita q̃ nũꝫ aliquid tale vt Gregoꝝ dicit ſentiret. ũ. Corinth. iij. Semp mortificationẽ ieſu chriſti in corpore noſtro circunferens vt et vita ieſu in corporibus nꝛis manifeſtet. petõres aũt fomitẽ peccati nutriunt nõ extinguũt. ¶ Scõo propter totalẽ incorruptionẽ q̃ nec corporis nec mentis corruptionẽ patiuntur. Uñ beata lucia dixit. Corruptiones mentis ꝛ corporis nunq̃ ſuſcepi. ps. cxviij. Beati immaculati in via qui ambulant in lege dñi. Corith. v. Expurgate vetus fermẽtum vt ſitis no. cõſper. ſicut eſtis azimi. Peccatores aũt et in ala et in corpore corrumpuntur et in ala cũ dyabolo fornicant. ¶ Tercio propter perfectã ad ſpiritũſanctũ ſubiectionẽ. ſunt enim diſpoſiti ꝛ parati ad ꝓſequẽdũ oia que ei ſpũſancti ſuggerit et reuelat Ezech. i. Ubi erat impetus ſpiritus illuc gradiebant. ps. Ad oia mandata tua dirigebar Iſa. lx. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant. i. ita velociter obediunt ſpirituſancto ſicut nubes ventis. Peccatores aũt nõ omni impulſui ſpũſancti reſi-

ernales in ea extinxit, et ad concordiam ſpiritus duxit. ¶ Secũdo fuit beatum ꝓpter totalem incorruptionẽ: quia non fuit corruptum in filij conceptione nec grauatum in eius portatione. nec virginale ſigillum fuit fractuꝫ in eius parturitione: nec fuit putrefactum in anime egreſſione. ps. Nec dabis ſanctũ tuum videre corruptionem. ¶ Tercio fuit beatum ꝓpter perfectam ipſius ad ſpũſancti ſubiectionem: qr ſemper corꝑ virginis ſpũſancti organuꝫ fuit ad omne opus bonum diſpoſitũ ꝛ paratũ. Lu. i. Ecce ancilla dñi. ſ. in omnibus obedire parata. ¶ Quarto fuit beatũ ꝓpter radialẽ emiſſionem. Erubant eñ qui iam radij virtuales de facie et oculis virginis glorioſe qui libidinẽ ꝛ petulantiam aſpicientium extinguebat vt dicũt doctores deuoti. Hoc fuit figuratũ in virga Aaron que erat ſignũ clementie ad quẽcumq; errẽdebatur: vt ꝓz Heſter. v. ¶ Quinto fuit beatũ ꝓpter totius trinitatis ꝛ deitatis in eo habitationem: quia verus filius dei et tota trinitas ꝛ deitas in eo corporaliter habitauit. Piere. xxxi. Nouũ faciet dñs ſuper terrã: femina circũdabit virum. id eſt beata Maria chriſtũ. Qui ideo fuit vir in vtero exiſtẽs: quia perfectus deus ꝛ perfectus homo. Apoc. xij. Signum magnũ apparuit in celo: mulier amicta ſole. i. deitate. ¶ Sexto fuit beatum ꝓpter finalẽ remunerationẽ: quia ſtatim poſt mortem fuit glorificatum. Iſa. xxv. Gloria libani data eſt ei decor carmeli ꝛ ſaron. Noſtra aũt corpora incinerantur nec ſtatim habent ſua remunerationem. Apocal. vi. Date ſunt illis ſingule ſtole albe ꝛ dictum eſt eis vt requieſcerẽt tempus adhuc modicũ donec impleaꝫ numerus fratrum ſuorum: quia in die iudicij completo numero electoꝝ corpora ſua gloria potientur. Jo. x. Ingredietur ꝛ egredietur et paſcua inuenier. ¶ Septimo eſt beatũ ꝓpter totalem delectationem: quia omnes ſenſus corporis virginis ſunt actualiter in felici delectatione vt oculi: aures: guſtus: olfactus: et tactus. Iſa. lx. Tunc videbis ꝛ affluens ꝛ mirabit ꝛ dilatabitur cor tuũ. Illũ eñ ſcz chriſtũ habuit ꝛ hꝫ ſemp in preſentia de quo dicit Lu. x. Beati oculi q̃ vidẽt que vos videtis. ¶ Octauo eſt beatũ ꝓpter delectabilẽ viſionẽ: quia corpus virginis eſt ita pulchrũ ꝛ glorioſum q̃ ipſum omnes ſancti et angeli videre deſiderãt. ꝛ ipſum videndo maxime delectant. ps. xlvi. Fluminis iperꝰ letificat ciuitatẽ dei. i. pulchra ꝛ delectabilis que egrediunt de corpore virginis que tot ſunt vt cum impetu fluant delectant et letificant ciues ciuitatis dei. Hic cadit exẽplũ de illo qui vidit beatã virginẽ per quandã rimulam cum vno oculo quem eruit ſibi. et deſiderabat ſibi erui alũ et iterꝫ videre eam. ¶ Sed audiamus chariſſimi cum magno gaudio quid chriſtꝰ reſpõdit. Ait enim quinimmo beati qui audiunt verbũ dei et cuſtodiũt illud. Et poteſt quinimmo eſſe vna dictio et tunc tantũ valet ac ſi diceret. verũ eſt quod dicis. Et hoc etiã verꝝ beati ſunt qui audiũt verbũ dei. et cu. illud. Et debꝫ legi ſine interrogatione. Uel poſſunt eſſe due dictiones et tunc tñ valet quin ſicut etiã iuxta illud. Eccl. xxxiij. Quin. i. etiam camel' tuis potũ tribuã et immo poni poſſed. Unde ſenſus eſt beatus venter qui te portauit. Et dñs reſpondit. Quin. i. etiam beatus eſt. ſed etiã beati qui audiunt verbũ dei. et cuſtodiunt illud. S ¶ Et nota q̃ qui audiunt verbum dei et cuſtodiũt illud ſunt beati propter eadẽ octo ꝓpter que corpus et venter btẽ virginis ſupra dictũ eſt beatũ. Et primo propter fomitis ligationem et extinctionem. Nam ita mortificant corpora ſua per ſalubrem diſciplinam q̃ non audent carnalia petere. exemplum beati benedicti abbatis qui inter viticas ꝛ vepres ſe nudũ ꝓiecit et per cutis vulnera eduxit a corpore vulnus mẽtis. ita q̃ nũꝫ aliquid tale vt Gregoꝝ dicit ſentiret. ũ. Corinth. iij. Semp mortificationẽ ieſu chriſti in corpore noſtro circunferens vt et vita ieſu in corporibus nꝛis manifeſtet. petõres aũt fomitẽ peccati nutriunt nõ extinguũt. ¶ Scõo propter totalẽ incorruptionẽ q̃ nec corporis nec mentis corruptionẽ patiuntur. Uñ beata lucia dixit. Corruptiones mentis ꝛ corporis nunq̃ ſuſcepi. ps. cxviij. Beati immaculati in via qui ambulant in lege dñi. Corith. v. Expurgate vetus fermẽtum vt ſitis no. cõſper. ſicut eſtis azimi. Peccatores aũt et in ala et in corpore corrumpuntur et in ala cũ dyabolo fornicant. ¶ Tercio propter perfectã ad ſpiritũſanctũ ſubiectionẽ. ſunt enim diſpoſiti ꝛ parati ad ꝓſequẽdũ oia que ei ſpũſancti ſuggerit et reuelat Ezech. i. Ubi erat impetus ſpiritus illuc gradiebant. ps. Ad oia mandata tua dirigebar Iſa. lx. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant. i. ita velociter obediunt ſpirituſancto ſicut nubes ventis. Peccatores aũt nõ omni impulſui ſpũſancti reſi-

divisio evangelij.

stimt. ¶ Quarto propter radialē emissio nē. Egrediunt enim a facie et ab oculis ē ab omnibus sensibus tustor quidā radij virtuales proximos illuminantes et edifi cantes per bona verba et sancta exēpla q̄ in eis cōspiciūtur Matth. v. Vos estis lux mundi. subdidē. Vos estis sal terre. i. Corit. x. Sive comeditis sive bibi. sive aliud q̄d fa. om. in glo. dei facite. A peccatorib⁹ au tē egrediuntur radij basilica mortales p ximos occidētes. nam loquendo videndo et tangendo occidunt animos. Et loquen do occidunt maxime illos qui adulantur hominib⁹ in prauitatibus suis. Unde p̄ uerbior. xxix. Qui blandis fictisq̄ sermo nibus loquitur amico suo retia expandit pedibus eius. Et ysaie. liij. Populе meus qui te beatum dicunt te decipiunt et viā gressuum tuor dissipant. Hodie diminu te sūt veritates a filijs hominū vt inquit psalmista. Pro modico lucro hodie subtri cetur veritas et asseritur falsitas isa. lix. Corruit veritas in plateis. Potius etiam et vana et fabulas mundi volunt audire homines. ij. Thi. iiij. A veritate quidem audituū auertent. ad fabulas autē conuer tentur. ¶ Quito propter trinitatis inha bitationē Jo. xiiij. Qui diligit me sermo. me. ser. ꝛ pa. m. di. e. ꝛ ad eū ve. et mā. ap. eū faci. Actu. x. Loquēte pe. ce. s. s. super. om. qui au. ver. Peccatores aūt sunt ha bitaculum multor⁹ demoniorum. Multi em legionem demonū in vētre hñt. ¶ Sexto propter finalē retributionem. quia verbū dei cū effectu auditū dat vitam eternam. Jo. viij. Si quis sermonē meū ser. mor. nō gustabit in eternum sed transi. de morte ad. vi. Pctōres aūt omni morte morituntur et in anima et in corpore. ¶ Septimo pro pter totalē delectationē quia in anima et in corpore erunt beati et similiter omnes sensus actualiter semper erunt in actu sus rum delectationum Isa. lx. In terra sua duplicia possidebunt. Peccatores aūt to taliter tormentabuntur. et per omnia et in omnibus erunt in penis. ¶ Octauo p pter delectabilē visionē. Unde sancti non solum delectabuntur in videndo deum ſz etiam in videndo scinuicē. Unde quilibet sanctus tota celestē curiā letificabit. et tō quot sancti tot gaudia. Lu. xv. Gaudium est angelis dei super vno pecca. pent. agē te. et multomagis super iusto gloriā possi dente. Isa. xxxv. Gaudium et leticiam ob tinebunt. Pctōres autem erunt deformes nimis: quia turpiores de mundo sunt pec catores. dyabolus et infernus. Et sic patet sextū. ¶ In fine nota q̄ per septem spūs malignos septem peccata mortalia designātur. Unde in scriptura septē demonia cos legim⁹ designantes septē genera pec catorū. Cuius rō est. quia eandem operas tionē habet dyabolus circa animam ꝛ alī quando circa corpus sicut mortale peccas tum. Et ideo congrue per septē demonia cos qui in scriptura reperiuntur septem pctā mortalia designantur. ¶ Primus de moniacus est de quo in presenti euange lio agitur. qui vt dictum est erat princeps in omnibus ydolis. ad quem confluebat multitudo muscarum. pter sanguinē sa crificij. Istud demonij faciebat loqui ydo la. et adorari vt deos. Per hoc peccatum superbia designatur. que similiter operat in anima. ipsa enim est principissa et ma gistra omnij peccatoꝝ. Thob. iiij. Nūq superbiam in tuo animo dominari permit tas. ab ipsa enim initiū sumpsit omnis p ditio. Istē supbia facit hoies se velle ado rari vt deos. Exemplum huius habemus Dañ. vi. de Nabuchodonosor qui prece pit vt nullus peteret ab alio deo nisi a se. Et attende q̄ musce cum alis faciebāt illi ydolo ventum. Sic superbus laude malo rum et adulatorum nutritur. qui facūt su perbo ventum de alis suis id est de gra tijs eis datis. Totum hoc in primis parē tibus pt̄s. ¶ De istis muscis recte potest intelligi illud. Exo. viij. Venit musca gra uissima in vniuersa terra egypti et corru pta est terra ab huiuscemodi muscis. Istō demonium ejicitur humilitate: quia cōtra ria contrarijs curantur. ¶ Secundus de moniacus est Saul quez demon malt agi tabat. et non permittebat eum dauid re spicere rectis oculis. nec eum audire pote rat commendari. et pluries eum sine cau sa occidere est conatus. vt patet. i. Regum xviij. Idem facit inuidia in homine. nam verat eum et consumit eum. nec potest in uidus respicere rectis oculis cui inuidet sed vellet eum mori et aliquando eum oc cidit. Exemplum de cayn et abel. et de fra tribus ioseph. de quibus in Genesi. Istud demonij ejicitur amore proximi. ¶ Ter cius est de quo dicitur in presenti euange lio q̄ erat mutus. et math. xij. q̄ erat cec et mutus. Idem facit ira in homine. que excecat mentē eius qz ira impedit ani. ne po. cer. verū vt dicit Catho. Unde prouer biū ē. Iō irat⁹ nō est ꝛsult⁹. perdit em hō per iram lumen rationis et discretionis q

mouetur ad impetum furie vt bestia. Itez perdit loquelā recte loquendi. Talis em loquitur ac si insensatus esset. et ideo ver ba trati non sunt antecedētia. Ad litterā multi dū sunt irati nō possunt loqui Ere go. Ire sue stimulis accensum cor palpitat corpus tremit. lingua se prepedit. facies ignescit exasperant oculi. et non nequaq̄ recognoscūtur ore clamorē formant. sed sen sus quid loquit ignorat. Istud demonium ejicitur mansuetudine. ¶ Quartus est fi lia chananee Mat. xv. quam demō torme tabat valde. ita q̄ non delectabatur in ali quo. Idem facit accidia in homine: nam homo accidiosus est torus melancolicus: et in seipso tormentum habet. et euellet multotiens non fuisse minus. et tediosa est sibi vita Job decimo. Tedet animam meam vite mee dimittā aduersum me elo. me. Nec in aliquo spirituali potest saporē inuenire. Unde si venit ad missam non po test vsq̄ ad finem stare: si audit predicatio nem statim vellet eam finiri: virtutes et miracula sanctorū non potest audire. sed omnia fastidit et nauseat Nume. xxi. Ani ma nostra nauseat sup cibo isto leuissimo. Istud demonium ejicitur leticia spirituali. ¶ Quintus est demoniacus ille de quo dicit Mathei. ix. q̄ frequēter mittebat eū demonij in ignē et aquā. Idē facit auari cia in homine: q̄ homo auarus circuit mare ꝛ aridam. et sustinet famē et sitim. et calorē et frigus et mille incōmoda pro pecunia cōgreganda. ꝛ accendit. ignis i mēte ipsi⁹ ex solicitudine et discursu Ecclesia. v. Sa turitas diuitis non sinit eū dormire. Istō demonij expellit largitate elemosinarū. ¶ Sextus est ille de quo dicit Luce. viij. q̄ occurrit Jesu vir qui habebat demonij quā frāgebat cathenas et tacebat in sepul cris. et egressus ab eo intrauit porcos cui nomen erat legio. Hoc est peccatū gule cui nomen est legio: quia infinita gula requi rit totus mūdus vir sufficit guloso. Item frangit cathenas. q̄ nulla lex vel monitio guloso facta de cibis vel propter infirmi tatē vel quocūq̄ modo aliquid valet. Itē requiescit in sepulchris mortuorū. q̄ tota intentio et desiderij guloſi in ore proprio requiescit: i quod mittit bolos de carnib⁹ animaliū mortuorum factos de quibus ci to vermes incipiunt scatirire. Ro. v. Se pulchrū patēs est guttur eor. Et tandem intrat porcos. qz guloſus cōsūptus inopia vilissima officia incipit exercere. vt pz de filio ꝓdigo qui postq̄ ola cōsumpsit incei pit pascere porcos Luce. xv. Hoc demonij ejicitur tēperantia. ¶ Septimus est ille qui occidit septē viros sare vt dicit Tho bie. ij. Hoc est peccatum luxurie que occi dit septem virtutes anime. est em luxurie ignis oim virtutum germina eradicans. Job. xxxi. Ignis est vsq̄ ad cōsumptionem deuorās. Hoc demonij ejicit castita te vel matrimonio in dei timore legitime obseruato. Exemplū de sarra filia raguе lis de qua idem demon qui septem viros eius occidit est expulsus postq̄ virū timē tem deū accepit cui in timore dei fuit in matrimonio copulata. Et sic patet totum.

¶ De epistola Sermo. xxxviij.

Estote imitato

res dei sicut filij charissimi. Ephe. v. Sicut dicit Eccleſi. iij. c. Omnia tēpus habent. Et si omni tem pore christū magistrum et patrem nostrū imitari debeamus. tamen esto sacro tem pore maxime debemus eū in bonis operi bus imitari ac etiā nos ab omni inquina mento carnis et spūs custodire. Et ad hec duo apostolus in presenti epistola nos in ducit. In qua quidē epistola quinq̄ facit. primo enim ad dei imitationem per viam dilectionis vt filios charissimos nos hor tatur in principio epistole. Secūdo a pec catis que corpus maculāt et famam deni grant nos specialiter dehortat ibi. Fornī catio aūt et omnis immundicia aut auaricia non nominetur in vobis. Tertio vt talib⁹ peccatis abstineamus penā magnam mi natur ibi. Hoc aūt scitote intelligētes q̄m omnis fornica. Quarto errorē quorūdam im punitatem peccantium asserentium vt li berius peccare possint remouere conatur ibi. Nemo vos seducat inanibus verbis. Quinto quare talce i suo errore sequi nō debeamus sed vt lucis filij emulare cām ostendit et rationem venatur ibi. Eratis enim aliquando tenebre. nunc aūt lux in domino. ¶ Primo ergo ad dei imitationē per viam dilectionis vt filios charissimos nos hortatur di. Estote imitatores dei si cut filij charissimi vos ibi ꝓformādo. Cha ri ꝓpter imaginis ipressionē ꝛ cōseruatio nē. chariores ꝓpter redēptionē ꝛ redēpti onis recognitionē charissimi ꝓpter mortis cōformationē. i. ij. Christ⁹ pass⁹ ē p nobis vobis relin. exē. vt se. vestri. eius. Pctōres aūt fiūt filij vilissimi. Nā viles sunt ꝓpter imaginis deturpationem. Ecclesia. xlvij. Inclinasti femora tua mulieribus. et des

disti maculam in gloriā tuā. Uiliores sunt propter beneficiorū dei ingratudinē. Qui pro nichilo habent preciosam mortē filij dei et gratiā baptismi et dona t virtutes spiritussancti t ecclesiastica sacramenta et patriam celestē de quib⁹ dicit. ps. Pro nichilo habuerunt terram desiderabilē. Uiliissimi sunt propter operū cōtrarietatem. non em solum deū non imitant vt spurij. sed vt inimici contraria operant Job. xv. Cucurrit aduersus deum erecto collo. Luce. xvi. Qui non est mecum contra me est.

¶ Consequenter cum dicit. Et ambulate in dilectione. ostendit in quo talis imitatio debet esse. qz in dilectione ostēdit etiā modum et formā talis imitatiōis. qz sicut christus dilexit nos. sic nos inuicem debemus diligere sicut et christus dilexit nos qui intātum dilexit nos q tradidit semet ipsum pro nobis oblationem t hostiā deo in odorem suauitatis. Oblationem quātū ad sagella crucem antecedentia hostiam quantum ad ipsam mortē Hebre. x. Christus semel oblat⁹ est ad multorū exhaurienda peccata. Item vna oblatione consūmauit in sempiternū sanctificatos. In odorem suauitatis id est placantē deum patrē mūdo et ipso deo patri placentē. Gen. xvii Ecce odor filij mei sicut odor agripleni tui benedixit dñs. Et nota q redolent contra sicut species. sic et christus. Isa. liii. Attritus est propter scelera nostra. Item redolent cōbusta vt thus: sic et christus q fuit agnus assatus in stipite crucis. Item redolent effusa sicut vinum. et sic christus effusus fuit quando de ipso sanguis et aqua emanauit. ps. Sicut aqua effusus sum.

¶ Circa hoc primum membrum ad edificationem nostram videamus quomodo et in quibus debeamus deum imitari. Ubi nota q aliqui volunt deum stulte imitari. vt filij zebedei qui volebant cum deo regnare in celo sed non crucifigi in cruce quod nō potest esse. Mathei. xvi. Si quis vult post me venire. scz ad regnum abneget semetipsum et tollat crucem suā et sequatur me scilicet ad crucem. Aliqui volunt deum imitari peruerse. quia vt dicit Augu. Omnis peccator peccando vult deum imitari. vt superbus appetendo excellentiam boni que maxime in deo est Eccles. xxiii. Ego in altissimis habitabo in quo Lucifer voluit deū imitari Isaie. xiiij Ponam sedem meam ad aquilonem t similis ero alti. Ut luxuriosus et gulosus appetendo delectationem que summe in deo est. ps. Delectationes in dextera tua vsq; in finem. Ut accidiosus appetendo quietē que perpetua est in deo in quo omnes sabbati requiescunt Isaie. xxvi. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. in tabernaculis fiducie. in requie opulēta. Ut auarus appetendo diuitias que opulentissime sunt in deo Prouer. viii. Mecum sunt diuitie et glorie opes superbe id est magne et alte. Ut iracundus appetendo vindictam inimicorum quam maxime exercet deus. Mathei. x. Timete eum qui potest occidere. habet potestatem. mit. gehē. Omnes isti peruerso modo deum imitari nituntur quia qui vult exaltari vt superbus oportet eum primo humiliari. Luce. xiii. Omnis qui se humiliat exaltabit. Et qui vult delectari vt gulosus et luxuriosus oportet primo ieiunare et penitentiā pati. Primo enim in vigilia ieiunatur et comedat in festo. i. Corinth. xi. In fame et siti et in ie. mul. in la. et erum. in vi. mul. in fri. t nudi. Et qui vult quiescere vt accidios⁹ oportet primo laborare Ecclesiasti. li. Modicū laboraui et inueni michi multam requiem Et qui vult ditari vt auarus oportet primo pauperem fieri. Mathei. v. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnū celorum. Et qui vult vindicari vt iracūdus oportet primo parcere et relinquere vindictam deo. Roma. xii. Michi vindictam t ego retribuā dicit dñs. ¶ Quidā imitātur deum bene et sapienter et isti sunt filij charissimi qui imitantur deum quantum ad septem. X Primo in lumine sapiētie. quia qui ignorat ignorabitur. i. Cho. xiiij. Et quia neminem diligit deus nisi eū qui cum sapientia inhabitat Sapien. vii. propteres dicitur Mathei. vi. Estote prudentes sicut serpentes. Et ideo studeant in scientia dei. vadant ad predicationem vt illuminentur. Sic secutus est eum Augustinus et alij doctores. Quidam vero homines mali sunt similes noctuis qui semper in tenebris cupiunt habitare Johan. iii. Omnis qui male agit odit lucē. ¶ Secundo imitantia in puritate vite t cōscientie quia sicut filius dei pure t sancte vixit sic ipsi viuere nitūtur. Job. xxvii. Nec reprehendit cor meum in omni vita mea. i. Corinth. iiii. Nichil michi conscius sum. Quia vt dicitur Sapi. i. Spūssctūs nō habitat in cor. sub pec. Sic secut⁹ est eū sctūs Benedictus et beatus Dominicus et alij qui sine peccato mortali vixerunt. Tercio in feruore charitatis t benivolentie qz sic

peccator verba vite nō audit. circa rumores t tumultum mūdi inaniter occupatur in quibus dum delectatur nō facile audit bōa: sz ad ipa surdescit. ps. cxiij. Aures habent et non audient. Et ideo peccatorib⁹ fortiter clamare non pdest nisi verbere t vexatione tanganf. Isaie. xxix. Tantūmodo sola vexatio dabit intellectum auditui Sanis clamauit Moyses ad pharaonē et parte dei vt dimitteret pplm t noluit nec dimittere voluit nisi i percussura primogenitor. Tercio facit eū mutū vt pcm suū nō cōfiteat nec ab ipso absoluat. ps. cētesim⁹ decimus tertius. Os habēt t non loquētur. Ubi nota q tota vis lupi est i gutture. sic tota vis dyaboli circa guttur peccatoris versatur. Nam primittit eū elemosinas dare ad ecclesias ire. ieiunare t orare: sz ne cōfiteatur totis viribus instat: quia sic perderet eum totus. De iniquitate ad iusticiā transiturū. Isaie. xliij. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. ¶ Quarto possidet eū vt seruū t ducit de peccato in peccatū ad sue beneplacitū voluntatis. ij. Thimo. iii. A quo captiui teneat ad ipsius voluntatē. Exemplum. sic facit dyabolus sicut predo. Nam ragiens hominem mittit et stragulum vel banalium ne possit clamare: ponit eum in carcere. in ne possit euadere t fugere. vincit manus ei⁹ t pedes ne possit mouere. possidet eum vt dñs t ducit t reducit vt sibi placet. et tandem aufert ei omnia bona sua. Sic facit dyabol⁹ peccatori. qō maxime apparet in morte. Nam animam eius aspotat. corpus dat vermibus. t diuitias consanguineis. Job. v. Cuius messem famelicus comedet t ipsum rapiet arma⁹ t bibent sitientes diuitias. Et sic patet primū. ¶ Secūdo ponitur deprauatio doctrinalis in scribarū et phariseorum falsa impositiōe qz in beelzebub pncipe demoniorū dixerūt christū illud demonū eiecisse. Turbe autem sunt mirate et hoc rationabiliter. Admiratio enim vt philosoph⁹ dicit est ignorantis contingit. nā eclipsim solis vulgus causam nescius admiratur. de qua astrologus causam sciens non admiratur. Et quis inquam reddere posset causam quare filius dei tantam ad hominem habuerit charitatem vt descenderet de celo in terram. vt hominem possessum a demonio liberaret certe nullus. Ro. xi. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei q incomprehēsibilis sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Quidaz em vani signū de celo querebant: vt faceret ignem de celo descendere. vel tonitrua mugire pharisei autem t scribe qui fuerunt malicie pleni et scientia mundi in vesaniam prorupere dicētes. In beelzebub pncipe demoniorū. Ubi nota q a belo pre nimia regis nimue ortum ydola habuerunt qui nimus fecit statuā auream patris similitudinem habentē et vt in reuerētia maxima haberetur statuit vt qui cunq; ad eam confugerent tuti manerent a nemine offendendi. Sicut per cōstantinum ecclesie est indultū et a catholicis principibus approbatum vt quicunq; rei in ecclesia nō tangātur. Idco ceperūt homines illi imagini diuinos honores impendere t vt deo sacrificare videtes nimo ex hoc immensum placere. Ad cuius exemplum cetere ciuitates ceperunt ydola fabricare scōm ydeomata ligue sue illa nominātes. alij abel. alij baal. alij beelphegor. alij baalim. Judei vero vnius dei cultores ydolum sydomorum qui eis erant vicini vocabant beelzebub. i. virum muscarum cā irrisionis. beel em vir. zebub musca interpretat. quia musce congregabantur super ydolum propter cruorē animalium que ibi immolabant. quod ydolū dicebant fuisse pncipē demoniorum cui ydolo dicebant subsistere luciferū pncipem demoniorū cui familiarē christū asserebant. et cuius familiaritate et confederatione minores demones christo obedire dicebant. vt ad vocem eius sē ab obsessis corporibus egrederentur. O quot sunt hodie tales qui facta et bona opera dicunt mala intensione fieri. et seruos dei ypocritas asserunt et suaros ac nequiter ambulantes. Contra quos christus ait Luce. vi Nolite iudicare et non iudicabimini. nolite condemnare. et non condemnabimini. Sed qō pene est multi opera dei t q dei auxilio fūt agenda nituntf auxilio demonum per facturas et incantationes et sortilegia effectui emandare. et dum bonum volunt consequi malo medio frustrati bono decidunt in iudicium eternale Et sic patet secundū

¶ Tercio ponitur reprobatio falsitatis huius. s. q christus efficiat demonia in virtute alterius demonio. Intēdit ergo christus hoc probare q ipse non eiicit demonia in virtute alterius demonis cuiuscūq;

P Et hoc per quīq; rōnes. phat eūdē gelista alit vnam ex se innuit que talis est quorum est vna virt⁹ et vna operatio propria per se ex vna essentia pcedunt. Sz cognoscere cogitationes cordis t futura in suis causis non determinata perdicere est

propria operatio dei Isaie.xli. Annuncia te que ventura sunt in futurū et sciemus q̄ dij estis vos. Sed christus vidit cogitationes eorū. quia christū ejicere in beelzebub demonia non ore sed corde dicebant. Predixit etiam mala eis futura. vt in fine euangelij patet. Ergo ipse eandem virtutem et essentiam ⁊ operationem habebat cum deo Johan.v. Pater meus vsq; modo operatur et ego operor. et per consequens erat deus. deus autē non operatur in virtute demonis quod omnes confitentur. ergo nec christus. Et hanc rationem euangelista innuit dum dicit. Ipse autem vidit cogitationes eorum. ¶ Sequentes sūt quinq; rationes christus ex se ponit quarū prima sumpta est a naturali desiderio et naturali operatione que talis est. Naturalia in demonibus integra permanserunt. sed gratuita perdiderunt. omnis sūt creatura naturaliter desiderat sui status conservationē et ad hoc nititur inquātum potest. quia etiam demones in tantis constituti penis naturaliter nolent nō eē. Huius desiderio rationis per quam se in tantis miseris constitutos considerant velent non esse. Luce.xxiij. Dicent montib⁹ cadite super nos et collis. operi. nos. Sed vt dixit Boetius. Omnis res conservatur in vnitate et tandiu consistit q̄diu est vna deficit autem cum diuiditur. Exemplū in ciuitatibus in domibus. in arboribus et in animalibus que omnia in vnitate conservantur. deficiunt sūt cum diuiduntur. quia si ciuitates et domus diuidantur et pugnent adinuicem cōsumentur. Si rami arboris prescindātur a stipite et stipes a radice non est amplius arbor. Et si anima diuiditur a corpore non est amplius animal. Et similiter est in omnibus. Si ergo in demonibus est pugna et adinuicem de hominibus se expellunt. sequitur q̄ sint diuisi ⁊ agant ad destructionem⁹ regni sui et interitū quod est falsū. qr totus conat⁹ ipsorū est vt regnēt supra homines et eos ad se trahāt. ps. septuagesim⁹ tert⁹. Supbia eorū qui te oderant ascēdit semp qr semp volūt pluribus prees̄e. hoc enā credebāt et confitebant indei tanq̄ scripturam dei scientes. ergo erat cōtra eos dictū eorum. Et hoc est quod dicit. Omne regnū in seipsum. per cōtrariā hominū voluntatē ⁊ pugnam desolabit et destruet. qr vna ciuitas cōtra aliā ⁊ terre adinuicē vsq; ad interitū dimicabūt. ita q̄ regnū quod p̄t⁹ erat nō erit. Et si dom⁹ et progenies dividantur et adinuicē pugnent consumentur. Si ego inquit christus ejicio demonia in beelzebub. ergo demones sunt diuisi adinuicez et mutuo se expellunt. et per consequens non possunt durare. quod est falsum. quia scriptura de dyabolo dicit. Job.xli. Ipse est rex super omnes filios superbie. ¶ Secunda ratio est sumpta a minori que talis est. quicquid potest virtus inferior potest virtus superior et multo plus. vt si miles vel comes potest vnū castrum expugnare multomagis rex. sed discipuli mei qui sūt vestri filij ⁊ ex vobis nati ejiciūt nō in virtute demonis demonia. sed in virtute sibi a deo largita. Luce.x. Reuersi sunt autez septuaginta duo cum gaudio dicētes. Dñe etiam in nomine tuo demonia subjiciuntur nobis. Ergo multomagis ego inquit christus possum virtute a deo michi data demonia ejicere. cum sim eorum dñs ⁊ magister. Jo.xiij. Uos vocatis me magister et dñe et bene dicitis sum etenim ⁊ ideo ipsi judicabunt vos de hac blasphemia quam michi infertis dicentes in beelzebub me ejicere demonia. quia propter hoc q̄ ipse vere credūt q̄ ego in virtute dei ejicio demonia. quod vos deprauatis. merēt vos judicare. et vos judicari meremini ab eisdem. Mathei.xix. Sedebitis ⁊ vos super. xij. iudi. xij. tribus israel. Uel filij vestri. in. eroxisse vestri qui p̄ quosdaz exorcismos quos docuit Salomon demones expellebant. vt dicit Josephus. ergo relinquitur q̄ ego ejicio demonia in digito dei. id est in virtute spiritussancti. Qui spūssanctus digit⁹ dei dicit triplici rōne. Q̄ primo rōne emanationis. quia sicut digitus procedit a corpore mediāte manu. sic spiritussanctus p̄cedit a patre per filium. Filius est manus est patris per quem fecit et recula. ¶ Secūdo rōne distinctionis. quia sicut in digito est diuersitas articulorum. sic spūssancto est diuersitas donorum. i. Corinth. xij. Diuisiones gratiarum sunt. idē aut spiritus. ⁊ alij quidem datur per spiritum sermo sapientie. alij datur sermo scientie fm eundem spiritū. alteri fides in spiritu. ¶ Tercio rōne operationis. quia sicut digito homo operatur. ita de⁹ spūssancto. i. Corinth. xij. Hec omnia operat⁹ vnus atq; idem spiritus diuidens singulis prout vult. Et si in hoc inquit christus crederis quia q̄ ego tanq̄ manus dei ejicio demonia in digito dei. i. in virtute spiritussancti que est eadem mee virtuti. sicut eadē est virtus manus et digiti. p̄fecto peruenit in vos

regnum dei. vos iustificans. i. filius dei q̄ est regnum dei Luce.xvij. Regnū dei intra vos est. Quod quotidie petimus per gratiam ad nos venire dicētes. Aduentiat regnum tuū. Mat.vi. Et hoc est quod dicit. Si ego in beelzebub ejicio demonia filij vestri in quo ejiciūt. ¶ Tercia ratio sumpta est ex pugna ⁊ trariorū que talis est. Status q̄ contraria appropinquant agunt et patiuntur adinuicē. et potentius destruit minus potens. que sūt conueniunt nō pertiantur adinuicem dum appropinquant. Exemplum in natura. vt de calce posita in oleo vbi nō destruitur. et posita in aqua statim ignis inclusus feruescit ⁊ calefacit aquā. Quia oleū est calidū et siccum sicut et calx. sed aqua est frigida et humida. et per ꝓs contraria calci. et statim dum conjunguntur agunt adinuicem. Exemplū in animalibus vt in leone et pardo qui sunt inimici mortales. eo q̄ pardus cōcumbit cum leena. et ideo statim q̄ vident se prelianf adinuicem. sed leo vincit pardū viribus. pardus aūt vincit leonē astutia. quia intrat quoddā foramen oblongū ante amplū et retro strictū. de quo pardus exit. ⁊ leo non potest exire. et tunc pardus venit ad posteriora leonis et occidit eū. Exemplū in hominibus qr si vnus homo inuadi tur ab inimico suo mortali et vincatur abeo. capitur ab eo et vincitur. ⁊ spolia eius sibi aufert. qui tamen ante q̄ inimicus ei⁹ appropinquaret ad eum viuebat in pace. et omnia bona sua similiter in pace possidebat. Et hoc est quod dicit. Cum fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace sunt omnia que possidet. Fortis iste contrarius ⁊ inimicus humani generis dyabolus est. qui est armatus multa malicia et astutia et potentia. Est etiā armatus vicijs ⁊ peccatis hominū siue hominib⁹ peccatorib⁹. Nam pro lorica habet luxuriam vel luxuriosos. p scuto ypocritas. pro arcu detractores. p galea superbos. p gladio auaros pro lancea meretrices. pro insignibus vanā gloriosos. p equo falerato hz diuisiones et partes. Et sic armat⁹ añ aduentuz filij dei custodiebat atrium suū. i. mundū istum et in pace possidebat et mundum et eos qui erant in mūdo. Uenit autem christus vt gygas hūane nature melio⁹ armatus scz omnib⁹ virtutibus et gratijs ⁊ dotis spiritussancti. ⁊ cū maiori potentia. qr cū tota potētia dei que infinita est. et inuasit eū in atrio suo. Et tāta fuit ei⁹ potētia q̄ manu inermi et affixa cruci debellauit istum fortem cum omnibus suis. vt dicit Aug⁹. Et sic debellatum vinxit in catenis et in inferno reclusit. Apoca.x. Et vidi angelū descendentē de celo habentem clauē abyssi et catenam magnam in manu sua. ⁊ apprehendit draconem serpentē antiquū qui est dyabol⁹ ⁊ sathanas. et ligauit eum per annos mille et misit in abyssum ⁊ vniuersa arma eius id est peccata in quib⁹ confidebat abstulit. Jo.i. Ecce qui tollit peccata mundi. Unde cantam⁹. Ipse enim verus est agnus qui abstulit peccata mundi. qui mortem nostram. i. peccatum mortēdo destruxit. Ro.vi. Uet⁹ homo noster id est cōcupiscentia carnis simul crucifixus est. vt destruatur corp⁹ peccati. i. ꝓgenies peccatoꝝ. Et spolia ei⁹. i. homines quos dyabolus detinebat distribuit id est ad diuersa officia ordinauit. alios faciēdo prophetas. alios apostolos. alios euangelistas. alios autem pastores et doctores. ⁊ sic de ceteris gradib⁹ ecclesie. Ephes. iiij. Et ipse dedit quosdam quidē apostolos. quosdam prophetas. alios vero euangelistas. alios autem pastores et doctores in opus ministerij ad consummationem sanctoruz. Si ergo inquit ego christus appropinquo dyabolo statim pugno cum eo et destruo eum et expello eum et quotidie accipio ei spolia. sequitur q̄ sim ei inimicus et contrarius et non ei confederatus vt vos dicitis. ¶ Quarta ratio sumpta est ex natura contrariorum que talis est. nunq̄ vnus contrarium agens secūdum formam et naturam suam agit ⁊ operatur in virtute alterius contrarij. quia sol non illuminat in virtute tenebre. et ignis non calefacit in virtute aque. quia cum contrarium destruat cōtrarium si vnum ageret in virtute alteri⁹. sequeretur q̄ aliquid destrueretur per propriam virtutem. quod est impossibile. sed per eam conseruatur. Et si aqua calefacta ab igne calefacit i virtute ignis hoc tamē non facit in natura sua. sed per accidēs. Sic dyabolus inquit christus est michi contrarius. quia cōtraria sunt que maxime a se distant. sed nos maxime distamus. quia ego in gloria. et ille in pena et miseria. ego in luce. et ille in tenebris. ego in vita. ille in morte. ⁊ sic de omnibus ergo nō operor in virtute sua. scilicet dyaboli. Et hoc est quod dicit. Qui nō est mecum contra me est. et econuerso. qui contra me est et michi contrarius mecum nō est. Sed dyabolus est michi cōtrarius vt probatum est ergo non est mecū in aliquo

operatiõe. Non ergo in beelzebub ejicio demonia. ¶ Quinta ratio sumpta est ab effectibus contrarijs que talis est. si effectꝰ vel opera sunt cõtraria oportet q̃ cause sint contrarie: quia duo contraria opera non possunt naturaliter procedere ab eodẽ fm idem. sicut calefieri et infrigidari non possunt procedere ab igne et illuminari et tenebrari a sole: sed opera christi et dyaboli sunt omnino pztraria. quia iste dispergit homines per diuersos errores. christus autem colligit ad fidei z ecclesie vnitatem Jo.x. Alias oues habeo que nõ sunt ex hoc ouili. et illas oportet. me adducere et fi. et vnũ ouile et vnus pastor. Iste captiuat homines per diuersa vicia sed christus liberat per multiplices virtutes. Iste ducit holes ad mortẽ eternã: sed christus ad vitam eternã Jo.x. Ego vitã eternã do eis. Et sic in omnibus dyabolꝰ contraria christi operibꝰ operatur. Ergo ejicere demonia quod est opus christi nõ potest esse opus dyaboli. sed opus eius ẽ in homies demonis immittere et eos acriter tormentare. Et hoc est quod dicit. Qui nos congregat mecum dispergit. i. qui cõtraria operatur michi non potest mecũ in opere conuenire. sed dyabolus est hmõi. ergo in aliquo opere non mecum cõuenit vel consentit. Et sic patet tercũ. ¶ Quarto predicitur effectus penalitatis indeis futurus pro eoz mala operatione quod mutak cũ dr cum immundus spũs exierit ab hoic. Ubi nota q̃ spiritꝰ nequã dicitur immundus ab effectu sicut et cecus et mutus: qz immũda facit cogitare imunda velle. et immunda operari. Ille autẽ spũs expellitur ab homine in baptismo et in penitẽtia per gratiam dei qui expulsus ab homine iusto ambulat per corda peccatorũ indeuota et inaquosa ab humore gratie et lachrymaꝝ. et vnctionis spũssancti. In quibus non inuenit requiẽ: quia ipse ẽ lupus rapax. qui nõ saciat nisi oẽs occidit. Et tõ non curat de hijs quos possidet in hos de quibus expulsus fuit redire conatur. In quo/dũ ingreditur si inuenerit eos vacãtes a bonis operibus et ornatos per ypocrisim. qui videntur boni et non sunt sicut erant iudei qui tanq̃ populus dei videbanẽ mandata dei custodire: sed nõ sic erat. ymo propter traditiones suas mandatum dei fecerant irritũ et inane vt dr Wath.vii. Si sic inquã inuenit eos tũc vadit et assumit sep. al. sp. ne. se. et melius hominem custodiat. Et sic expertos z malignos ordinat in officijs sicut miles custodes castri. Et vnũ ad coz ponit vt nichil faciat nisi mala eum cogitare. Secundum ad memoriam ponit vt solũ faciat eũ inuriaz recordari. Tertium ponit ad visum vt faciat eum mala et impudica videre. Quartum ponit ad aures vt vana audiat atq̃ mala. Quintum ponit ad linguam vt peruersa loquatur et falsa. Sextum ponit ad tactum vt faciat ipsum luxuriari et vt nereis delectari. Septimum ponit ad manus vt nequã et peruersa faciat eum operari. Ipse vero oia loca ista circuit tanq̃ capitaneus et magister z dñe. Et per pñs fiũt nouissima hominis illius peiora prioribus. qz magis verax et ad malũ inducit quia vt dicit Gre. Animus qui diuiditur ad multa fit minor ad singula. Et ideo pñs mus dyabolus dum solus erat non sic vexabat vel septem dicitur propter septem demones capitalia vicia. de quibus tentant et ad que illũ cui insunt ducere conãtur vt vnus tentet solũ de superbia. Alius de luxuria. et sic de singulis. vnde et de Magdalena dicitur. Lu.viij. q̃ christus ejecit ab ea septẽ demonia id est septem capitalia vicia. Ad litteram sic eueniũt iudeis. et quotidie euenit peccatoribus patientibus reciduum. Et sic patet quartũ. ¶ Quinto ponitur extollentia siue cõmendatio veritatis a quadam muliere facta quia dum christus hec loqueretur surrexit quedã mulier de turba que a quibusdã pedissequa sãcte Marthe fuisse creditur. que ait ipso. Beatus venter qui te portauit. propter mirrã et ommimodã veritatẽ quam ipse loquebatur hec mulier beatz dixit nõ solũ christũ sed etiã vẽtre et vbera et torũ corpus quod eũ portauit. Quod vere propter octo fuit beatũ. ℟ primo fuit beatũ corpus virginis propter totus fomitis peccati ligationẽ et extinctionem. Nam fomes peccati et ois cõcupiscẽtia mali in corpore virginis in prima sanctificatione qua scz sanctificata fuit in vtero per dei gratiam ligatus fuit ne ad malũ aliqd inclinaret. In secunda vero sanctificatione. s. in filij dei ceptione per superabundantẽ gr̃am spũssancti fuit totaliter extinctus z ideo nec peccare nec inclinari potuit ad peccãdũ. Hoc figuratũ fuit in archa noe vbi oia fuerũt placata et alia ferocia cum mitibus manserunt Ysaie vndecimo. Habitabit lupus cum agno et puer paruulus minabit eos id est christus existens in vtero virginis omnes motus

cuit filius dei pro salute nostra posuit animam suã. ita ipsi pro dei honore et proximoꝝ salute animas suas sunt parati ponere. ij. Corin.xij. Ego autẽ libenter impẽdam vt superimpendar ipse pro aiabus vestris. i. Jo.iij. Quõ iste animam suam p nobis posuit et nos debemus pro fratribus animas ponere. Sic secuti sunt eum apostoli de quibus dicitur Act.v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij qm̃ digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliã pati. ¶ Quarto i largitate muneris et beneficentia: quia sicut ipse omnibus benefecit iuxta illud Actu.x. Qui pertrãsiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a dyabolo. sic et ipsi omnibus benefacere nituntur ac etiã inimicis Wath.v. Diligite inimicos vestros. bñfacite his qui odẽ. vos orate pro persequentibus et calumniantibus vos. Sic secutus est eum dauid qui fecit miphiboseth nepotem inimici sui capitalis de mensa sua comedere. vt pz. i. Regũ.ix. Sic secutus est eum beatus Stephanus qui pro se lapidantibus deum flexis genibus exorauit. vt pz Actuũ.vij. Hebre.xij. Beneficiente autez et communionis nolite oblinisci. talibus enim hostijs promeretur deus. Sic beatꝰ Laurentius thesauros ecclesie dedit pauperibus. Sic Paulinus nolanus episcopꝰ dedit seipsum vidue pro eius filio redimẽdo. vt dicit Grego. in dyalogo. ¶ Quinto in amore pacis et concordie: quia sicut filius dei pacificauit cuz suo sanguine siue que in celis siue que in terris sunt vt dicit apostolꝰ Col.primo. Et in pace factus est locus eius. ps.lxxv. Et ingrediens mundũ per angelos pacẽ annũciari fecit Lu.ij Et vadens per mũdũ apostolis suis pacẽ imprecari mãdauit di. In quãcũq̃ domũ intraueritis primũ dicite pax huic domui Lu.x. Et egrediens mũdũ nobis legauit pacẽ dicẽs. pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. Jo.xiij. Sic ipsi nituntur inter holes pacẽ habere. Ro.xij. Si fieri potest quod ex vobis. est cum omnibus hominibus pacẽ habentes Hebre.xij. Pacẽ sequimini cum omnibus z sanctimoniã sine qua nemo videbit deũ. Sic sequũtur eũ oẽs boni religiosi qui et inter se pacez dei ponunt et inter discordes pacẽ reformare nituntur vt veri filij dei Wath.v. Beati pacifici qm̃ filij dei vocabuntur.

¶ Sexto in patientia aduersitatis et contumelie quia sicut filius dei aduersa sustinuit patienter et expulsionem z falsam accusationem et flagellationẽ z mortẽ iuxta illud Isa.liij. Tanq̃ ouis ad occisionem du. sic et ipsi omnia aduersa patiẽter et cũ gaudio perferunt. Hebre.x. Rapinã bonoꝝ ve. cuz gau. su. Sic secuti sunt eũ martires de quibus cantamus. Ceduntur gladijs more bidentiũ. non murmur resonat nõ querimonia sed corde tacito mens bene conscia conseruat patientiã. ¶ Septimo in consummatione operis et perseuerantie: quia sicut filius dei in bonis operibus vsq̃ ad mortem perseuerauit iuxta illud Jo.xvij. Opus consummaui quod dedisti michi vt faciã. sic ipsi vsq̃ ad mortez in bonis operibꝰ perseuerant. i. Thi.vi. Bonum certamen certaui cursum consummaui. fidem seruaui. In cuius figura mandatum est in lege. Leuitici.xij. q̃ semper cauda animalis deberet cum tempore immolari. Et sic patet primũ. ¶ Scõo a peccatis q̃ corpus maculant z famã denigrãt nos specialiter dehortat apls dicẽs. Fornicatio aũt que est soluti cũ soluta z omnis immunditia. i. omnis pollutio siue naturalis siue contra naturam. siue cũ alio siue cũ alia. siue secũ. siue cum soluta siue cum non soluta. siue quocunq̃ modo illicito. de qua. Ro.i. Tradidit illos deus in desiderio cordis sui in immũdiciam. Aut auaricia. que extenuat corpus z verat animã et denigrat famã. Quia vt dicit Boecius Auaricia odiosos. largitas aũt semper eros facit. Prouer.xv. Qui sectatur auaritiam conturbat domũ suã. Omnia hec nõ solum non sint in vobis. sed nec nominentur in vobis sez ab alijs per pbabilẽ presumptionẽ. sicut decet sanctos. qui non solum debent abstinere a malo. sed ab omni specie mali. sicut dicit apls. i. thes. v. Abstinete enim surgit infamia Isa.xliij. Perdam nomen babylonis et reliquias et pgenies z germen. Eccle.xli. Curam habe de bono nomine. Quia vt dicitur prouer. xxij. Melius est nomen bonum q̃ diuitie multe. Aut turpitudo non nominetur in vobis hoc est nõ solũ pcã carnis nõ sint in vobis nec nominenẽ in vobis: sed etiã accessoria ad peccatum carnis non nominentur in vobis vt turpitudo que consistit in osculis. et tactibus inhonestis. Legit in vitas patrum de quodã sancto viro. qui manus suas inuoluit ne tangeret ipsius sue matris manus. et indignãti matri rãdit. Caro mulieris ignis est. Prouer. vi. Nunq̃d potest homo abscondere ignẽ in sinu suo vt vestimenta eius non ardeãt:

Sic qui ingreditur ad uxorez proximi sui non erit mundus cum tetigerit eam. Aut stultiloquium. quod cōsistit in verbis carnalibus et dissolutis ad ipsū opus carnis provocantibus et inducentibus. de quo. Eccle. xx. Colloquiū illi⁹ quasi ignis exardescet. Aut scurrilitas que ad rem nō pertinet. que ꝓsistit in lenitate z mollicie verboz. aut qñ ds leuia verba loquitur et demulcentia que ad nullam rem bonam pertinent sed solū ea loquitur vt placeat mulieri. et si non videantur directe ordinata ad luxurie actū sed ex quadam vbanitate procedere videantur. Que vt dicit glo. a stultis curialitas appellatur. a nobis autem vocatur affabilitas Berñ. Hodie scurrilitas affabilitas. et maturitas appellat que crudelitas iudicatur. Idem. Vemento os tuū diuinis oraculis consecratum. Quicquid ergo ex eo ociosum vel immundū exierit sacrilegiū ꝓnta. Et ideo a talibus verbis penitus abstinendum est. Qz vt dicit apostolus. i. Corinth. xv. Corrumpunt bonos mores colloquia prava. i. peiij. Si quis loquitur quasi sermones dei Et hoc est quod sequitur. Sed magis gratiarūactio sup. nominetur ī vobis vt vnoze glorificetis deum Isa. li. Gaudium et leticia inueniet in ea gratiarūactio et vox laudis. ¶ Et nota q̄ supradicta accessoria ad peccatū carnis. s. turpitudo stultiloquiū et scurrilitas non semper sunt peccata mortalia. et ideo pena que subinfertur non respicit omnia supradicta sed solum peccatū luxurie et auaricie. vt patet litteram intuenti. Et sic ꝓz secundū. ¶ Tercio vt a talib⁹ abstinemus penā magnā minatur dicens. Hoc aūt scitote intelligētes scz scripturas q̄ omnis fornicator exercens luxuriā cum soluta. aut immundus exercens indifferenter vel in se vt molles vel cum quacunqz alia persona. aut auarus quod scilicet auarum esse est ydolorum seruitus id est seruire ydolo. seruit enim auar⁹ pecunie. non habz hereditatē in regno xpi z dei. i. non habebit gloriam. que consistit in humanitate et deitate christi. Johā. xvij. hec est vita eterna vt cognoscāt te solum verum deum et quē misisti Jesū christū. Et hec ē vt dicit criso. principalis et substantialis pena dānatoz scilicet aberna gloria separari z carentia visionis diuine. Secundaria vero pena damnatorū est applicatio ad tormenta. ij. Corinth. vi. Nolite errare. neqz adulteri neqz molles neqz masculorum ꝑcubitores regnū dei possidebunt. Et sic patet q̄ hic non inserit peccata accessoria ad fornicationē que supra tetigit. Et sic patet tercū. ¶ Quarto errorem quorūdam impunitionem peccatoz asserentiū vt liberius peccare possint remouere conatur dicens. Nemo vos seducat inanibus verbis propter hec enim venit ira dei. id est punitio et vindicta. quā deinferēs se habet ad modum iratī. in filios diffidētie. i. in illos q̄ diffidūt de dei iusta retributione. nec ipsam credūt nec ipsam curant. hoc enī maxime displicet deo propter hoc enim factum est diluuium et sodoma subuersa. Eccle. xvi. Ne dicas a deo abscondar. et ex summo quis operi mei memorabitur. in populo magno non agnoscar que est anima mea in tam immēsa creatura Isaie. xxxiij. percussimus fedus cum morte. et cum inferno fecimus pactum. Flagellum inundāns cū transierit non veniet super nos. Talis ergo est pena seducentium et impunitatem asserētium. Et ideo nolite effici participes eoz neqz in culpa neqz in pena. Et sic ꝓz quartum. ¶ Quinto quare tales in suo errore sequi non debeamus: sed vt filij lucis ambulare rationē et causam assignat dicens Eratis enim aliqñ tenebre. quasi diceret si tales sequebamini in suo errore in statu ignorantie. ante conuersionem ad fidem. qñ eratis tenebre magis erat tolerandū. Erant enim dēse tenebre per originalem culpā expāsam sup humanā naturā Job. xxvij. Oēs quippe inuoluimur tenebris Sed densiores tenebre erant per ignorātiam legis dei super intellectū expansam. i. Re. ij. Impij in tenebris conticescent. Sed densissime tenebre erant per actualem culpam super affectum et voluntatez protensam. quales fuerūt in egipto Sap. xvij. A vinculis tenebraz et longe noctis compediti inclusi sub tectis iacuerūt. Et ideo si tunc errabant non erat mirum. sed mō nō est ferendū: quis estis lux in dño illumināte et per lumen gratie effugante tenebras originalis et actualis culpe. et per lumen sapiētie dei effugāte tenebras ignorātie vt videatis q̄d sit agēdū. math.

Vos estis lux mūdi. z phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Et ideo ambulare vt filij lucis scz christi. qui est lux vera que illuminat omnem hominem. Jo. viij. Ego sum lux mundi. Et sic ambulare debetis propter magnum fructum percipiendum quia fructus lucis est in omni bonitate. Frem ad interiorem interiorem et iusticia quantū ad exterius op⁹ et veritate quantū ad sermonē quasi di. Fructus lucis est opus perfectū z in intētione et in opere z in sermone. Et ideo fructus lucis est bonus verus z iustus z ideo in luce vt filij lucis ambulare debem⁹. ꝓ Notandum ergo q̄ tunc vt filij lucis ambulabimus quando scām lucis proprietates operabimur/que sūt quattuordecim. ¶ primo enim lux est olim virtutum corporum celestiū ad terrā delatiua. est enim quoddam vehiculum virtutū corpoz celestium. Sic et filij lucis recipiunt maxima dona a deo/et ista effundūt ad edificationem nostram z proximoz salutē. Actuum xvij. Non enim subterfugi quo minus annunciarē vobis consilium dei. peccatores aūt filij tenebraz dona dei abscondūt et ideo ab hoibus maledicunt Prouer. xi. Qui abscondit frumenta maledicet in populis. ¶ Secūdo lux est tenebrarū expulsiua. Sic filij lucis tenebras peccatorum z ignorantie ab hoibus expellūt. ipsos per doctrinam z bona exēpla illuminando et ipsos a peccatis retrahendo z absoluēdo Mathei. v. Vos estis lux mūdi. Jo. xx. Accipite spiritū sanctū quorū remiseritis peccata remittūtur eis. Peccatores aūt filij tenebrarū nituntur tenebras immittere et dictis et actis proximos excecare. ¶ Tercio lux est caloris generatiua/ sol enim ratione lucis quam emittit calefacit. Unde philosoph⁹ dicit q̄ noctes plenilunij fūt alijs calidiores. Sic filij lucis ignez amoris recipientes eundem ignem accendunt in cordibus proximorum. Quia vt dicit Gregorius. Amor dei nunqz est ociosus. opaz em magna si est. ij. Cori. v. Charitas xpi viget nos scz in vobis amoz genere. Peccatores aūt filij tenebraz nituntur huc ignem in se et in alijs extinguere/ et soluz se diligūt z vtinā bene. ¶ Quarto lux est incorruptibilis/ trāsit em ꝓ feda z nō corrumpit ne fedat. Sic filij lucis in fece mūdi et cum mundanis luxosis cōuersantes in ceno eorum non fedant quia a malis nō sumūt exemplū/ sed a bono si quod agunt dimittunt enim sentes et accipiunt rosas Jo. i. Lux in tenebris lucet z tenebre eaz non cōprehenderunt. Ro. xij. Noli vinci a malo/ sed vince in bono malū. Peccatores aūt filij tenebrarū in operibus malis aliam totaliter corrumpuntur accipiētes exemplū de malis z non de bonis: vt de fornicatione magdalene/ sed non de penitentia/ z de negatione petri et nō de lachrymatione. ¶ Quinto lux est solis secutiua Sic filij lucis christū solem iusticie in omnibus et in preceptis z in cōsilijs sequi nituntur. Luce. v. Relictis omnibus secuti sunt eū. Peccatores autem filij tenebrarū non solum non sequūtur deū/ sed vadunt contra deum Job. xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo. In eodem. xxiij. Ipsi re⁹ elles fuerunt lumini. Qui dixerunt dño recede a nobis scientiā viarū tuarū nolumus. Job. xxi. ¶ Sexto lux ē discordium conciliatiua/ vt patet in elemētis/ que vt dicit philosophus mediante luce in corporib⁹ mixtis coniunguntur. Sic filij lucis inter se cōcordant in vna fide z in bono ꝓposito seruiēdi deo. Act. iiij. Erat istis cor vnum et anima vna in dño. Item inter discordes pacem reformare nituntur istum imitātes vt filij pacis/ qui pacē inter deū et homines fecit. z homines ydola colentes ad vnitatem fidei et cultus reduxit. i. Corinth. i. Obsecro vos per misericordiā dei vt idipsum dicatis omnes z nō sint in vobis scismata. Peccatores aūt filij tenebrarū nō habent pacē. Isa. xlviij. Non est pax impijs dicit dñs. Sed guerras z diuisiones facūt istum imitantes cuius membra sunt scz dyabolū qui primos rebelles in celo z primos cōfirmatos exules a paradiso terrestri fieri ꝓcurauit. Sapientie ij. Imitātur aūt illū qui sunt ex parte illi⁹ Sed attende q̄ aliquando faciendum est vt paulus fecit/ qui dum pharisei et saducei essent congregati' contra eum vt eum percuterent et morti traderent/ nō posuit inter eos pacem/ sed scisma dicens se pharisеum z pharisеoz filiū. Propterea pharisei et saducei adinuicē sunt ritati. z paulus manus eorum euasit. Sic permittit deus istos magnos ritari adinuicez ne paruulos opprimant. Et nos etiam facere debemus. ¶ Septimo lux est hominum letificatiua. Unde qui luce non vident gaudere perfecte non possunt. Thob. v. Quale gaudiuz michi erit q̄ in tenebris sedeo z lumē celi nō video. Sic filij lucis tā de ꝓfecta sua cōuersatiōe q̄ de cōuersiōe ꝓximorū quā ꝓcurant. celo et terre sunt gaudia

inferentes. Luce.xv. Gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiā agēte. Peccatores aūt filij tenebrarū de perditione sua angelos dei t ecclesiā militantē et triumphantem contristāt. Isaie.xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. Contristant etiam piorum insontes damnis t iniurijs persequentes prouer.i. Absc̄dam' tendiculas contra insontem frustra. deglutiamus eum quasi infernus viuentem: sit lex nostra lex iusticie. ¶ Octauo lux est colorum ypostasis t ipsorū representatiua. Color em̄ est ipsa lux' incorporata. Est etiā lux medium quo color videtur: t ideo vbi lux non est color videri nō potest. Sic filij lucis omnes colores et pulchritudines ecclesie sustinēt tanq̄ basis t ipsos manifestant. Quia in diuersis ordinibus t statibus ecclesie seruientes virtutes et dona spiritussancti ostendunt dum agūt opera virtuosa. Actuū.i. Accipietis virtutē supuenētis spiritussancti in vos. t eritis mihi testes sup. in omnibus virtutib': et in omni Judea t Samaria vsq̄ ad vltimum terre. Peccatores autē filij tenebrarū omnia confidunt et virtutes t dona supplantantes in seipsis vicia manifestant. Ro.i. Et sicut non probauerunt habere deū in notitia tradidit illos deus in reprobū sensum vt faciāt ea que non conueniūt: repletos omni iniquitate. ¶ Nono lux est i celo scilz in sole t in terra opera lucis facit. Sic filij lucis in celo cōuersantur t in terra operantur. Phil.iij. Nostra cōuersatio in celis est. Hebre.xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem / sed futurā inquirimus. Quia vt dicit Math.vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est t cor tuum. Thesaur' autem filiorū lucis christus est. q̄ est in celo ad dexterā dei sedens. Peccatores aūt filij tenebrarū conuersant solum in terra: in terrenis bonū suum cōstituentes. Sap. iij. Uenite fruamur bonis a iuuētute celeriter / quoniā hec est pars nostra. t non est agnitus qui sit reuersus ab inferis. t post hec erimus tanquā non fuerimus. ¶ Decimo lux est fluidorum restrictius et cōgelatorum resolutiua vt patet in luto t glacie. Sic filij lucis carnalia desideria defluentia p lamēta penitētie desiccāt t restrigūt. Sic beat' Bñdict' p̄dicēs se in viticas t vepres. eduxit p vuln' corporis vulnēris quis voluptatē traxit in dolorē vt dicit grego. Hebre.xi. Circuierūt in melotis i pellib' caprinis. egētes. āgustiati afflicti / errātes in mōtib' t in spelūcis / et in cauernis terre. Manus etiam que erāt per auariciam constricte resoluunt bona sua pauperibus largiēdo. ps.cxij. Dispersit dedit pauperibus. Peccatores aūt filij tenebrarum defluunt totaliter per carnalia desideria et terrena. et per auariciam constringuntur. ps. Cōglutinatus est in terra venter noster. ¶ Undecimo lux est perditor' reinuentiua t restitutiua q̄ que hō de nocte perdit apparēte luce reinuenit et apportat sic filij lucis a lapsis pditas in tenebris peccatorum per lumen gr̄e reinuenire t piscari conant deo cui' sunt deuotius offerēdo Mar.xiij. Facia vos fieri piscatores hominū. peccatores aūt filij tenebrarum mittunt alias suas t aliorū per errorem t mala opera perdere. ij. Thi.iij. Malū aūt proficiēt in peius errātes et in errorem mittentes. ¶ Duodecimo lux est oim fructuū productiua / vbi continue sunt tenebre nichil nascit. Sic filij lucis duodecim fructus quos apostolus ponit ad Galath. v. omnes producūt. Sunt enim lignum vite afferens fructus duodecim per singulos menses vt dicit Apoca.xxij. Ad litteram etiam ola bona mūdi producunt. q̄ cū ipsi sint filij dei et omnia bona sint filiorū. et propter illos deus omnia bona producat sequitur q̄ ipsi sint cā oim bonor'. Peccatores autē filij tenebrarū nichil producūt boni nisi spinas t tribulos. t ideo sicut spine igne comburent Mathei.xiij. Ligate eos fasciculos ad comburendū. ¶ Tredecimo lux est quorūdam athomorū / q̄ in sole / vt sint inuisibiles factiua. vt patet in spera solis domum ingrediente in qua predicti athomi conspiciunt. Sic filij lucis omnia vidēt et minimos defect' suos considerāt / et ideo semper se defectuosos reputant. Jacobi.iij. In multis quidē offendimus omnes t si dixerimus quia peccatū non habemus ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. j. Jo.j. Unde ista sancta animalia de quibus dicitur Ezechielis j. et Apocalip.iiij. per que sancti viri designantur erant oculis vndiq̄ plena. Peccatores autem filij tenebrarū non videntes in domo sua id est in aia nisi tabes magnas id est peccata mortalia. Uident etiā si q̄d male visibile est. similes hely sacerdoti q̄ non poterat videre lucernam dei anteqū extingueretur. ita ipsi nichil clarū possunt videre sed quod est male fumigans. similes etiam noctuis que in lumine excecantur et in tenebris vident. Sapientie secundo. Excecauit eos malicia eorum.

¶ Quartodecimo lux est quorūdam aniū lucem odientium expulsiua. Sic filij lucis hereticos lucem odientes et in tenebris habitantes expellunt. Peccatores autem filij tenebrarū eos defendunt et acceptāt cum eisdem in foueam decidentes Math. xv. Si cecus cecū duxerit ambo in foueam cadent. Et sic patet totum.

¶ Dñica quarta de eua. Sermo.xxxix.

ABiit Jesus trās mare galilee quod est tiberiadis. Johan.vi. Sicut dicitur Eccle.xi. In die bonorum ne immemor sis malorum. et in die malorum ne immemor sis bonor. Uñ tēperantia vna virtus cardinalis est / per quā homo rēperate prosperis debet vti. quod maxime fit per memoriaz aduersorū que possunt hoi de facili euenire. Fortitudo aūt est alia virtus cardinalis posita ex aduerso. per quā homo in aduersis quibuslibet non frangitur. q̄ maxime fit p memoriā boni quod homo sperat per patientiā aduersorum. Propterea apostolus Ro.v. dicit. Sed et gloriamur in tribulationibus scientes q̄ tribulatio patiētiā operat patiētia aūt p̄bationē p̄bat vero spē. spes autē non confundit. Et ideo sancta mater ecclesia timens fideles propter continuum ictumiū et onus penitentie iam grauatos deficere. in hac dñica locū nda omnia representat. Nam officiū nocturnū est de liberatione filior̄ isrl: per quā nostra liberatio a vicijs t a diabolo designatur missa etiā tota apparet locūda vt in introitu misse et in epistola et in euangelio patet. Dominus etiam papa ecclesie patet et rector tenet hodie in manibus rosam auream et induit se pontificalibus ornamentis. In p̄senti aūt euangelio vnū maximū cōmiū quod christus fecit et maxima populi letitia recitatur. In quo quidē euangelio quinq̄ summarie, cōtinentur. Primū est translatio maris facta a Jesu cum sequella populi numerosa in principio euāgelij. Secundū est elevatio oculoū christi et interrogatio pro ciborū penuria seriosa ibi. Cū sublevasset ergo oculos Jes'. Terciū est philippi t andree respōsio defectuosa ibi. Respondit ei philippus ducentorū denariorū panes nō sufficiunt eis t cete. et ait Andreas est puer vnus hic et ce. Quartū est populi refectio miraculosa ibi. Facite homines discumbere. Quintū est laudatio t cōfessio gratiosa ibi. Illi ergo homines cū vi. q̄ fe. si. di.

Primo ergo ponitur translatio maris facta a Jesu cum sequella populi numerosa. Et hoc est. Abiit Jesus trans mare galilee. Circa quod nota q̄ euangelista more hebraico loquit. appellās mare quoddā stagnū quod egrediebatur a Jordane t qō fiebat ex Jordanis extentione. quod dicit mare galilee a circunstante regione. Sed mare tyberiadis dicit a tyberiade ciuitate proxima sic nominata. eo q̄ in honore tyberij cesaris olim fuerat fabricata. Idē etiam stagnū genezareth appellatur a natura loci. eo q̄ crispātibus vndis generat ex se auram. Hoc transiuit Jesus cū discipulis suis in barcha / et ascendit montem ex opposito sitū. Erat aūt proximū pascha iudeor̄. scz dies azimor̄ in quo Johānes baptista decollatus est. Et sequebat eū multitudo magna. quidam vt sanarentur vt infirmi / quia virtus de illo exibat et sanabat omnes Luce.vi. Quidaz vt instruerentur et in dei amore accēderētur. vt apostoli et discipuli qui erant quedam turba per se. Luce.vi. Descendens Jesus de mōte stetit in loco campestri et turba discipulorum eius cum eo. habebat enim verba luminosa et igne spiritussancti accēsa. Alii qui vt viderēt vt vani et curiosi qui vadūt ad predicationem ad videndum et non ad discendum Mathei.xij. Domine volum' a te signum videre. Quibus sit. Generatio mala et adultera signum querit. Quidam vt obseruarent eum vt scribe et pharisei Luce.xiij. At illi obseruabant illum Quibus multi sūt similes qui de predicatione nichil reportant nisi id quod aliquādo incaute vel minus ponderose dicitur. t illud inuerecunde et scandalose diuulgāt in plateis et vicis. Quidam vt cū eo manducarent vt gulosi nichil nisi vitā pinguez et voluptatē corporis appetētes Jo. vi. Queritis me quia manducastis ex panib' meis et saturati estis. O quot sunt hodie similes istis qui solū propter cōmodū temporale christū querūt t si christi patrimoniū esset tenue sicut est pinguе penitus in eo nō remanerēt Malach.j. Quis est inuobis qui claudat ostia t accēdat altare meū gratuito. De quibus dicit christus Mathei.v. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. ¶ Mistice autem per mare p̄sens seculū designatur multis fluctibus cōquassatum quod Jesus in carne assumpta transiuit. omnes eius fluctus et amaritudines degustando vt nobis compateretur per omnia Hebreorum.iiij. Nō habemus

mistice est.

Universidad de Deusto Biblioteca

pertificem qui non possit compati infirmitatibus nostris tentatum autē per omnia Et postq̄ mare transiuit ascendit in montem maiestatis sue in excelsis per gloriam resurrectionis Mat.xvi. Dominus quidē Jesus assumptus est in celum et se. a dex. dei. Si tunc multitudo magna venit ad eū quia videbat magna signa que faciebat: qt postq̄ christus celū ascendit misit spiritum sanctum apostolis cum sacco gratiarū et donorū et omniū virtutum quibus apostoli totum mundum peragrātes repleuerunt faciendo prodigia et signa magna in populo et opera maxima et virtutes: ppter quod totum mundum ad christū traxerant Jo.xiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet. Tunc etiam christus cū maxima multitudine montē glorie sue ascendit quia cū omnibus animabus que ab initio mūdi in spe et fide beati seminis reanimauerant. Unde cantamus in prosa Redit turmis cum duabus angelis t animabus. Si ergo volumus cum christo mōtem glorie sue ascendere cū eo mare pertransiamus/ quia qui mare non transeunt montem glorie non cōscendunt. Non multisemus cum filijs zebedei qui voluerunt cum christo vnus a dextris alius a sinistris in regno eius sedere: et non cū eo in cruce manere. Et ideo christus eis dixit Nescitis quid petatis Mathei.xx. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur eleuatio oculorū christi et interrogatio pro ciborum penuria seriosa ibi. Cū subleuasset oculos. Ubi nota q̄ filius dei leuauit oculos sue potentie et sapientie qñ mundum creauit et ordinauit Gen.j. Vidit deus cuncta que fe. et e. val. bona. Leuauit oculos sue iustitie et vindicte quando hominem de paradiso expulit/ sed adam voluit se abscondere Geneseos.iij. Abscondit se Adā et Eua vltra eius a facie domini/ et ait dñs. Adam vbi es. Leuauit oculos sue misericordie et gratie quando videns afflictionem nostram indutus est carne humana et descendit vt nos liberaret Exodi.iij. Vidi afflictionem populi mei qui est in egipto et descendi vt liberem eum. Et sicut descendit per incarnationem et mortem/ sic ascendit per resurrectionis gloriam: t tunc humanam naturam summe exaltauit et in bono repleuit Ephe.iij. Qui descendit ipse est et qui ascēdit super omnes celos vt adimpleret omnia. Unde cantamus in prosa. Alta christus dum conscendit seruis suis manus appendit gratiarū omnium. Et hoc est quod hic mistice innuitur. Quia christus postq̄ mare transierat t monte ascenderat quesiuit a philippo. Unde ememus panes vt manducent hij id est carnes meritum poterit sufficere ad totam humanam naturam spiritualibus bonis repiendam Certe nullum nisi meum. quia oportet esse meritum infinitū. Et ideo hoc dicebat tentans eū ipse enī sciebat q̄ solus ipse poterat hoc facere. Sed literaliter exponēdo quare magis a philippo q̄ ab alijs alius de victualib⁹ et panib⁹ inquisiuit magis eīm a iuda qui loculos habebat petere debebat. Ad quod dicēdū q̄ philippus erat de contrata illa id est de ciuitate illa vel regione vel vico. et ideo magis ad eū pertinere videbatur vbi pro pascendo populo possent victualia reperiri. ¶ Christus aūt hoc dicebat tentās eū. Ubi nota q̄ duplex est tētatio. Una ad malum inclinans et hec est a diabolo carne et mundo. Jac.j. Unusquisq̄ tentatur a cōcupiscentia sua. Et hac deus nunq̄ tētat. Quia vt dicitur Jac.j. Deus intētator malorū est/ ipse enim neminem tentat. Alia est tētatio probans. Et hec est triplex quia aut fit vt tentans innotescat tentanti vel probāti aut vt innotescat aliis aut vt innotescat sibi ipsi. primo modo non tentat deus sed homo Ecclesiastici.xxxij. Ex multis loquelis tentabit te. Secundo modo tentat deus virum perfectum ad exemplum Geneseos.xxij. Tentauit deus abrahā. Et sequitur. Nūc cognoui q̄ timeas dominum id est cognoscere feci. Tercio modo etiaz tentat deus virum perfectum ad humilitatis meritum quia homo humiliatur cum sibi sua infirmita ginotescit. Et hoc tercio modo christ⁹ tentauit philippum sicut infirmum in fide Unde philippus sicut imperfectus in fide respondit. Et ideo sua imperfectio sibi innotuit q̄ de christo non perfectā fidez habebat dum postea vidit ipsum tam grande miraculum operantem. debuit enim respondere. Dñe tu omnia potes. tu omnia scis/ et ideo potes panes de nouo creare et de longinquis partibus facere hic venire. Et sic patet secundum. ¶ Tertio ponitur philippi et andree responsio defectuosa. Et primo philippus ad christi interrogationem respondit di. Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis. t ceteri. que responsio est imperfecte fidei etiamē tot denarios habebant apostoli vt dicatur. ¶ Secundo beatus Andreas ad questionem etiaz imperfecte et cum defectu

respondit di. Est puer vnus hic qui habet quinq̄ panes ordeacos t duos pis. Sed hec quid sunt inter tāt̄os. Ex quo imperfectio beati andree pz/ quia non debuit dicere/ sed hec quid sunt inter tāt̄os. imo debuit dicere. Domine satis sunt: qt tu potes ea multiplicare et turbam satiare. ¶ Spūs iter aūt et ad edificationē nostrā nota q̄ puer iste fuit christus qui fuit puer. i. purus totus et innocens. i. petri. ij. Qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Non aūt fuit puer sensu vt multi semper sunt pueri Jsa.lxv. Puer centū annoz morietur. Qui habuit quinq̄ panes ordeaceos. i. quinq̄ vulnera que sunt valde aspera. sed fuerunt medicinalia: qt ad sanitatem gentiū. sicut ordeū est aspez et medicinale. que vulnera debēt comedi i. ab alia per iugē meditā ruminari Treñ. iij. Recordare paupertatis et trāsgressionis mee absinthij et fellis memoria. memoria ero et tabescet in me anima mea. In cuius signū mandatum est in lege vt omne animal non ruminans esset immundū nec posset deo in sacrificiū immolari Leuitici.xj. Debent autem comedi cum duobus piscibus. i. cū vera fide et spe. vt scz credamus q̄ illa vulnera sm humanitatem fuit passus christus verus deus et verus hō. t q̄ ea non pro se sz pro salute humana passue fuit. vt peccatum reatus nostri quo tāq̄ rei in carcere inferni detinebamur exolueret. et q̄ ex illis vulneribus dum ea patiēter tulit infinitum meritū acquisiuit. propter quod celum aperuit. Unde penā exoluit. meritū acquisiuit. celum apperuit et hoc firmiter credere debemus. ¶ Debemus etiam sperare q̄ virtute illius meriti bene operabimur. et in celū vltimo ascēdemus. Est enim spes certa expectatio futuroz bonoz ex gratia et merito proueniens. Si ergo sic ruminabimus istos panes. i. xpi vulnera atq̄ penā tūc pascetur anima et omnia amara p dulci sumet. Qz dicit Grego. Si passio christi ad memoriā reducek nichil est adeo durum quin equo animo toleret. Et sic nō deficiet in via pteritis incolarus. sed in virtute talis cibi fortiter ad celū fiduciter ambulabit. Hoc fuit figuratū in Helia qui in fortitudine panis illius fortitudinem quadraginta dierum et quadraginta noctium ambulauit. xl. diebus et xl. noctibus donec peruenit ad montem dei oreb. iij. regum. xix Panis succincticius est filius dei inuolut⁹ in carne mortalitatis nre t in ligno crucis assat⁹. Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Propterea dicit Cant. v. Comedite charissimi t inebriamini. Propterea christus sacramentuz sui corporis instituit vt illud eius tali fide t spe iugiter comedam⁹ Lu.xxij. Hoc est corp⁹ meuz/ hoc facite in meam cōmemorationem. pri. Corinth. xi. Quotiēscūq̄ manducabitis panē hunc t calicē bibetis mortem domini annūciabitis donec veniat. ¶ Possunt etiā per quinq̄ panes ordeaceos quinq̄ q̄ sunt necessaria penitēti designari/ que exteri⁹ sunt valde aspera/ sed animę languentis sunt validissima medicina/ que sunt cōtritio cordis/ cōfessio oris/ eleemosina operis oratio mētis/ ieiunij corporis. que debēt fieri in vera fide dei et ecclesie t vera spe per ea veniā cōsequendi. multi enim sacerdotes et iudeos et hereticos penitentiā agunt t in ipsa operantur virtutes. Et qt non faciunt eam in vera fide michil facitis nec sunt fructū penitentie percepturi Mathei.vij. Multi dicent michi in illa die/ domine dñe in nomine tuo prophetauim⁹ et virtutes multas fecimus. t dicet illis. Amen dico vobis nescio vos. In eodem. xxv. Et sic pz tercius. ¶ Quarto ponitur refectio populi miraculosa/ quia postq̄ ieiunus fecerat apostolos suā imperfectionez cognoscere ait eis. Facite omnes discumbere scz super fenū quod erat in loco. Accepit q̄ Jesus pa. t cū gratias deo egisset fregit et dedit apostolis vt turbe apponerēt/ similiter fecit de piscibus. Jsti panes et pisces virtute dei vbiq̄ multiplicati sunt. et primo in manibus christi: virtuosum enim erat in manibus/ vt dicit Augustin⁹ Secundo in manibus apostolorum distribuentiū. Tercio in ore comedentium vt dicit victor. Et cum omnes essent repleti precepit apostolis eleuare fragmenta ne perirent pedibus cōculcata. Et quilibet apostol⁹ accepit cophinū suū. i. cistam de viminibus factā ad portandum fenum et hmōi. t eleuauerūt xij. cophinos vel sportas plenas fragmentis. ¶ Hanc aūt miraculosam refectionem dupliciter cōsiderare possumus. s. moraliter et allegorice sm misticum intellectū. ¶ Moraliter aūt ad edificationem nostram exponēdo nota q̄ in christi conuiuio septem virtuosa apparent que in conuiuijs mundi deficiunt.

3 Propter que hoc est laude dignum et illa sunt merito contemnenda. ¶ Primum est motuum sanctum / quia ex magna pietate misertus turbe illud fecit. Unde ait. Misereor super turbam. Ex pietate enim debemus bona nostra largi

ri.Ps.cxi. Jocundus homo qui miseretur et ꝯmo. Tanto elemosina maioris meriti censetur, quanto ex maiori pietate et affectione procedit. Quia vt dicit grego. Deꝰ non pensat quantū sed ex quanto affectu. Et ideo illa vidua que duo eris minuta in gazophilatiū misit, plus omnibus dicta ē a christo misisse. vt patet luce. xxi. Conuiuia aūt mundi ex iactantia et vana gloria fiunt. vt sc̄z homines ostendant diuitias ꝛ magnificentias suas et honorentur. sicut assuerus grande conuiuium fecit. vt ostenderet diuitias glorie sue. vt patz hester. i. ¶ Secūdum est laus diuina: qz premissa est gratiarum actio et benedictio. Nā vt dicitur matth. vi. dominus in celū intuens benedixit. et hic dicitur q̄ gratias egit. Debemus enim in comestione orationem premittere et ipsam benedicere et in fine deo gratias referre. sicut religiosi faciūt. Ps. Edent pauperes et saturabūtur ꝛ laudabunt dominum. Quia sicut apostolus. i. Thi. iiii. Sanctificetur enim sc̄z cibus p verbū dei et orationem. Exemplū de illa sanctimoniali que semel sine signo crucis lactucam comedit et a dyabolo est invasa vt recitat gre. ꝓpterea. i. corinth. x. Siue comeditis siue bibitis siue aliud quid faciatis omnia ad laudem dei facite. Quia cum iustus de omni opere mercatur etiaz de comestione. omnia in nomine domini debet incipere et ad dei gloriam terminare. In conuiuiis aūt mundi premittūtur cantilene et tube et musica instrumenta. ¶ Tercium est indigētia iusta: quia hoc conuiuium pauperibus et indigentibus qui non poterant aliunde habere. et personis que christum sequebant legitur factū fore Luce. xiiii. Cuz facis prandiū vel cenā voca pauperes et debiles. ꝛ cecus et claudes et beatus eris. Conuiuia aūt mūdi fiunt māgnatibus et diuitibus. et non vocant ibi serui dei qui xp̄m sequunt: sed histriones qui obloquuntur. ¶ Quartuz est temperantia magna: quia in hoc conuiuio non fuit aliū nisi panis ordeaceus et pisces et nō varia fercula sue vini. debemus enim valde tēperate comedere: qz vt dicit hiero. Uenter et genitalia sunt vicina. et sō vēter mero estuās facile spumat in libidinē. ꝓpterea dicit apostol⁹ ad Ro. xiii. Nō in pmessationib⁹ ꝛ ebrietatib⁹. Et ad Ephe. iii. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. In quibus aūt mūdi ista sunt vocātia ad luxuriā. s. varia fercula. optimū. pulcre mēse. cātilene. ꝛ musica instrumēta. Et ideo cū inepta letitia ꝛ indoprohibito surgunt. Exodi. xxxii. Sedit populus manducare ꝛ bibere ꝛ surrexerunt ludere. ¶ Quintū est significatio cōgrua Nam hoc conuiuium fuit factum sup mōtem sub diuo et sederunt homines super fenum. In quo datur intelligi q̄ serui dei stant in mōte cōtemplationis in celestib⁹ habitantes. Phil. iii. Nostra conuersatio in celis est. Sedent etiam super fenū. per quod caro figuratur Isa. xl. Omnis caro fenum. Tunc enim homo super fenum sedet cum spiritus carni dominatur. et carnalia desideria refrenant. comedunt enim sub diuo: quia spes eorum non clauditur in hoc mūdo sed ad celū terminat eterna le conuiuū expectando. conuiuia aūt mūdi fiūt in paludibus et luto terrenoz. nec cōuiue mundi sedent sup fenū sed fenuz super capita eoruz manet. dū caro spiritui dominat. ꝛ in carnalibus desideriis eoꝝ submergūtur. Fiūt etiam sub tectis in domibus: qz spes eoꝝ clauditur infra tectū post hoc nichil aliud expectando. Et ideo serui dei transeūt de cōuiuio ad cōuiuiuz sed mūdi cōiue de cōuiuio transeunt ad esurię sempiternaz. Isaie. lxv. Serui mei comedēt ꝛ vos esurietis. In cuius figura christus ascendēs in celum cum apostolis comedit. Actū. i. Sic de conuiuio ad esurię trāsiit diues epulo q̄ vnā guttā aq̄ nō q̄ potuit postea habere. vt patz Luce. xvi. Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos ꝛ in pūcto ad infer. descē. ¶ Sextū est puidētia bona: qz mādatū est i hoc cōuiuio reliquias ne perirēt p indigētib⁹ reseruari. Serui ergo dei reliquas de industria in comestionibus saīs faciūt vt eas pauperib⁹ elargiant Lu. xi. Quod superest date elemosinā. Reliquie aūt cōuiuiuz mundi cōseruant nec pauperibus dant. et interdum putrefiūt. Exodi. viii. Ascendent in reliquias cibo rū tuoꝝ ranę vel male dispensant dum carnibus ꝛ histrionibus largiunt. ¶ Septimū est sufficientia plena: quia comederūt et saturati sunt. Serui enim dei saciantur dū quecunq̄ habent cōtemnunt. Mat. xiii. Centuplum accipietis. i. spiritū perfectionis per quem eritis cōtenti in bonis terrenis vt dicit Gregorius. Conuiue autem mundi non saciantur. Proverbi. xiii. Justus comedit et replet animā suaz. venter autem impioꝝ insaturabilis. Jo. iii. Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. qui aūt bi. ex aqua quam ego dabo non sitiet in eternum. Et quis in conuiuiis mūdi

Allegorice

eat indecentia et viciosa concurrunt. ideo frequenter in ipsis comedentes a deo cōdemnantur. Sic condēnat⁹ est Balthasar in conuiuio quod fecit et vidit in pariete articulos manus sententiam contra se scribentis propter quod cepit tremere ꝛ compages renū eius dissoluebantur et conuiuium versum est in luctum. vt patet Dañ. v. et Proue. xiiii. Extrema gaudij luctus occupat. ¶ Secundo hanc refectionē possumus exponere allegorice scōm misticuz sensum. Unde nota q̄ duo conuiuia legūtur a Jesu facta. s. presens ꝛ quod habet. Mar. viii. Que significant spūalem aie refectionē que pascitur verbo dei. Deutro. viii. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo que procedit ab ore dei. quia vt dicit Grego. Miracula quedam christi sic accipienda sunt vt in veritate facta credantur et aliud significent. Hoc speciale sacra scriptura habet dum narrat gestū prodit misterium. Cibus ergo anime est verbum dei. i. sacra scriptura scilicet nouum ꝛ vetus testamentum quod predicatoz populo dat comedere. Mat. xiii. Omnis scriba doctus in regno celoꝝ similis est patrifamilias qui profert de the. suo no. et vet. Per duo ergo cōuiuia que xp̄s fecit nouū et vetus testamētū siue vetus et nouum lex cōgrue designant. Lex aūt vetus in quinq̄ libris moysi cōtinet. qui per quinq̄ panes ordeaceos designātur. Et in prophetis ꝛ psalmis qui per duos pisces designantur. Nam panis ordeaceus datur seruis. sicut lex fuit lex timoris que seruis datur et non continebat gratiam filiorū. Et ad hoc figurandum quando lex vetus data fuit audierunt filij israel vocē et somitū buccine et lāpades montēq̄ fumigantē. et ideo perterriti atq̄ pauore cōcussi steterūt proeul dicentes moysi. Loquere tu nobis et audiemus. non loquat nobis dñs ne forte moriamur vt patet Exo. xx. Item ordeum est pungitiuū continens multam corticem quia lex vetus erat pungitiua dicēs. Oculum pro oculo dentem pro dente. liuorem pro liuore Exo. xxi. Et continebat corticez figurarum multarum. id est misteriozuz in nouo testamento explicandorum. i. Corin. x. Omnia in figura contingebāt illis. Hos autem quinq̄ panes et duos pisces portauit vnus puer clausos in pera. Iste puer fuit populus iudaicus qui fuit puer sensu sed senex tempore Isaie. lxv. Puer centuz annorum morietur. Qui semper legit et nunq̄ ad perfectionem venit Hebreo. vii. Nichil enim ad perfectum adduxit lex. ¶ Corinth. iii. Usq̄ hodie dum legitur moyses velamen est positum super cor eoruz. Sed christus hos panes fregit ꝛ dedit discipulis manducare. dum intellectum veteris testamēti differuit. Lu. xxiii. Tunc apperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Fuit ergo populus iste pastus q̄n q̄ panibus ordeaceis. id est quinq̄ libris moysi. ꝛ duobus piscibus id est psalmis ꝛ prophetis qui asperitatem legis temperabāt vel potestate regia vel sacerdotali Et ideo hoc cōuiuiū fuit factū ante illud q̄ recitat marc⁹. de quo. xi. cophini sunt sumpti. quia duodecim sunt tribus israel que spiritualiter pasci debebāt. Quia vt dicit apostolus. i. Corinth. x. Omnes eandem escā spiritalē māducauerūt. Plures tamē reliquie superauerunt de isto conuiuio q̄ de illo quod recitat marc⁹. quia de hoc duodecim. de illo septē cophini eleuati sunt. Nam lex vetus que per hoc conuiuium designatur ob difficultatem seruari non potuit. Actuū. xv. Quid tentatis imponere iugum super ceruicem discipulorum quod neq̄ patres nri neq̄ nos portare potuimus. De vtroq̄ tamen conuiuio multa remanserunt. quia neq̄ nouam. neq̄ vet⁹ testamentum seruatur. et de vtroq̄ plura fuerunt eleuata q̄ apposita. quia de vtroq̄ plura passim dimittuntur q̄ obseruent Conuiuium autem q̄ Marcus recitat q̄ post hoc factum fuit significat nouum testamentum vel nouā legem in quo fuerūt septē panes tritici qui dātur filijs. quia lex noua est lex amoris que datur filijs et continet gratiam filiorum. Et ideo fuerūt ibi septem panes. quia septē virtutibus et septem donis. spiritussancti pascuntur filij dei. que in noua lege dātur. quia lex nouus est pncipaliter ipsa septiformis gratia spiritussancti. Hos septem panes similiter christus benedixit et fregit et multiplicauit. et dedit apostolis vt apponerēt turbe. quia ipsam legem nouam. s. legem amoris christus instituit ꝛ docuit. Jo. xiii Mādatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. Mathei. v. Diligite inimicos vestros. In veteri aūtez lege dicebatur. Diliges amicum tuum et odio habebis inimicum tuum vt dicunt iudei. Et mādauit apostolis vt ipsam legem nouā omnibus predicarent. Marci. xvi. Predicate euāgelium omni creature. Et vt ipsam gratiam spūssancti omnib⁹ darent. Math. x. Gratis accepistis gratis date. ¶ De hoc aūt ꝓ

alio sustulerunt apostoli septem sportas/ quia septē erant ecclesie pascēde per apostolos in nova lege vel novo testamēto de reliquiis p̄andi xp̄i/ quibus Johannes in apocal/ pñi scribit di. Johānes septē ecclesiis que sunt in Asia. ꝛc. per quas vniuersitas ecclesiarū designatur. In septem aūt sportis apostolor contentus esi ac cōtinetur cibus anime dādus in novo testamento omnibus fidelibus christianis: q̄ per septē sacramenta ecclesie que continētur in sportis apostolor. i. potestate quā a christo receperūt datur septiformis gr̄a spūffancti. in qua salus ale cōtinet. Et sic ptz q̄ per duo christi cōmunia vet̄ ꝛ novū testamentū designatur quibus homes spiritualiter pascunt. Et novum fuit datum seruis ꝛ aliud filijs vnum generauit seruitutem et timorem. alterū libertatē ꝛ amorem. Et hoc est quod apostol⁹ dicit in epistola hodierna. Hec enim inquit sunt duo testamenta. vnū quidem in monte syna. in seruitutez generās que est agar. Et quia vt dicit apostolus ad Galath. iij. Vi qui fidem ex opera habent abrae hi sunt filij abrae. ideo nō solum debemus pasci de reliquijs cōmunijs: q̄ significat novū testamētū: sed etiā de reliquijs huius cōmunij q̄ vetus testamētum significat ꝛ abrae filijs fuit datum/ cuius fide et imitatiōe filij sumus facti. Comedam⁹ ergo de reliquijs cophinor/ quas apostoli de mēsa xp̄i sumpserūt. Nam ideo christ⁹ apostolis reliq̄as colligi mādauit vt eas oibus posteris impartirētur. Nā he reliquie spūalis bona quib⁹ anima pascit designant: que eo tomagis multiplicant quāto plurib⁹ dantur et diuidunt/ sicut iste panis tantomagis est multiplicat⁹ quanto pluribus est diuisus. Si ergo de hoc cōmuno volum⁹ spiritualiter saturari ad apostolos recurramus qui de ipsis plenos cophinos absulerunt nobis postmodum tribuendos.

A Primū cophinum beatus petrus sumpsit. qui fide p̄fecta ꝛ integra fuit plenus/ super quez tota dei ecclesia fundata consistit. math. xx. Tu es christus filij dei vivi. Et sequitur. Tu es petr⁹ ꝛ sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā. Recurram⁹ ergo ad beatum petrū pro fide viua et vera. fides essi nostra mortua ē. eo q̄ per opera ipsā nō manifestamus Jacobi. ij. Ostendas michi fidem tuam ex operibus. Idem. Fides sine operib⁹ mortua est/ quia vt dicit Ber. Quid est q̄ per medios enses non transimus vt tantam miseriam declinemus. et ad tantam gloriam peruenamus? nisi q̄ mortua est fides nostra. ¶ Secundum cophinum sumpsit beatus Andreas qui fuit plenus spe vera et firma/ quia omnibus spretis sicutus est christum in seipsum totam spem suam ponens. Luce. v. Et illi relictis omnibus secuti sunt eum. Recurramus ergo ad beatum Andream pro spe vera habenda/ quia spe falsa multū abundamus. confidimus enim in diuitijs amicis et in alijs bonis mundi in quibus confidendum non est Isate. xxxvi. Ecce confidis super baculum arundineū confractum istum super egyptum id est mundum. cui cum innixus fuerit homo cōminu⁹ intrabit manum eius et perforabit eā. In deo autē et sanctis et in merito passionis christi in quibus est confidendū non cōfidum⁹ nec speramus et ideo nos deceptos et maledictos inuenimus Piere. xvij. Maledictus hō qui cōfidit in hoie et ponit carnez brachiū suum. Benedictus vir qui cōfidit in domino et erit dominus fiducia eius. ¶ Tercium cophinum sumpsit beatus iacobus maior qui fuit plen⁹ perfecta victoria vicit enim mundū diabolum et carnez et omnia vicia supplantauit. Jacobus est supplantator interpretatur Luce. x. Dñe in noie tuo etiā demonia subijciuntur nobis. Et ideo prim⁹ inter apostolos celum intrauit. ad designandū q̄ solū victores p victoriam celum intrant. Recurramus ergo ad beatum Jacobum pro victoria quia omnia nos vincunt et mundus et caro et demonia minima tentatio carnis minim⁹ appetitus honoris et vindicte et rerū temporalium nos prosternit Job. vij. Nūc autem venit super te tribulatio et defecisti Et in prosperis et insinistris. cadimus et magis in prosperis q̄ sinistris. ps. Cadent a latere tuo mille et decē milia a dextris. ¶ Quartū cophinū sumpsit bt̄us Johannes qui fuit plenus dei et proximi dilectione/ q̄ inter alios magis fuit feruēs dilectione ꝛ magis a christo dilect⁹. Unde discipulus dilectus christi vocat. Dis cū eius verba in amorem terminantur vt patet in eius epistolis. Filioli in quit diligamus inuicem q̄ qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. i. Jo. iiij. ca. Recurramus ergo ad beatum Johannem pro charitate/ q̄ in dilectiōe dei ꝛ primi multum deficim⁹ et dilectiōe priuata et ppria abundam⁹ Phil. ij. Oēs em q̄ sua q̄rūt nō que iesu xp̄i. Dilectiōe et carnali ꝛ mundana multū abūdamus sed in dilectione

ipsis et divina multū deficimus. cui⁹ causas xp̄s assignat di. Math. xxiiij. Quia abūdabit iniquitas refrigescet chs. multorum. ¶ Quintum cophinum sumpsit beatus Thomas qui fuit plenus certitudine fidei Nam dubius in fide christi meruit per cōtactum vulnerum certificari. vt deinceps omne dubium de cordibus fidelium auferretur vt dicit gregorius in omelia. Recurramus ergo ad beatū thomam vt co. dib⁹ nostris infigat vulnera christi preciosa. vt in eius fide veraciter solidemur per cui⁹ meritū non defuturamus ad ima. sed ad celestia subleuemur. quia qui veraciter credit terrena contemnit vt celestia cōsequatur Hebre. xi. Fide moyses grandis effectus negauit se esse filium filie pharaonis magis eligens affligi pro populo dei q̄ terrene iocunditatis habere peccatum. ¶ Sextū cophinū sumpsit iacob⁹ minor. qui fuit plenus eximia sanctitate. vnde p̄ pter excellentiā sanctitatis eius appellatus est iustus et ꝑpter similitudinē cū xp̄o dictus est frater domini: quia sicut in personis. sic etiā in operibus fuit similis christo. Recurramus ergo ad beatū Jacobū vt sancti et similes christo simus. quia nō sancti sed valde magni peccatores sumus non xp̄o similes in operib⁹. sed valde dissimiles. Jaco. iij. In multis quidem offendimus omnes. ¶ Septimū cophinum sūpsit beatus philippus qui fuit plenus sapientia dei. Unde ait Jo. xiiij. Dñe ostende nobis patrē et sufficit nobis. ex quo magna eius sapientia demōstratur: q̄ sufficientiam et beatitudinē in quo erat quesiuit. sūm dei cognitione et visione. in quo omnes philosophi et mundi sapientes erraverunt. beatitudinē in diversis ponentes Recurramus ergo ad beatum philippum vt dei sapientia illustrati in solo deo finez nostrum ꝛ beatitudinē constituamus ꝛ nō in aliquo bono mundi. vt suauis in diuitijs superbus in honoribus. delicios⁹ in voluptatibus: q̄ illud pro deo colitur ab hoie quod pre alijs diligit vt dicit glo. super illud Phil. iij. Quorum deus venter est. ¶ Octauū cophinum sumpsit beatus bartholomeus. qui fuit plenus suspensione a terrenis et eleuat⁹ one ad celestia. interpretatur enim bartholomeus filius suspendentis se. quia per spiritum sanctū a terrenis se suspendit et ad celestia eleuauit Ezechiel. viij. Eleuauit me spiritus inter celū et terram. Et quia in celo vbi nulla est corruptio lex servabatur de eo dicitur q̄ vestimenta eius nunq̄ fuerunt veterata. i. per vetustatem corrupta. Recurramus ergo ad beatum bartholomeū. vt a terrenis nos eleuet. quibus totaliter summus immersi et trāsferat ad celestia vt ibi conuersemur et simus Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis est. ¶ Nonum cophinū sumpsit beatus matheus qui vera penitētia plenus fuit qui per veram penitentia fuit perfecte mutatus. et de peccatore factus iustus de theolonario euangelista. ꝛ de publicano apostolus. Recurramus ergo ad beatū matheum vt in vera penitentia permenendi nobis gratiā a xp̄o acquirat. vt sicut ipse post conuersionem ad negocia mundi nō redijt nec ad theoloneum rescdit ita nos post pascha ad peccatum non redeamus sed de virtute in virtutez feliciter p̄gradiamur. iuxta illū. ps. Jbūt de virtute in virtutez: quia vt dicitur Luc. ix. Nemo mittēs manū ad aratrū ꝛ respi. respi. est regno dei Phil. iij. Que retro sunt obliuiscens ad anteriora me extēdens ad destinatum persequor brauium superne vocatiōis. ¶ Decimū cophinum sumpsit beatus symon qui fuit plenus vera obedientia quia deo veraciter obediuit. Symon enim interpretatur obediens. Nam statim vocatus fuit post christū. et mundū et parentes et omnia dereliquit. vt xp̄o libere obediret. Job. xxiij. Vestigijs eius se cutus est pes meus. Recurramus ergo ad beatum symonem. vt nobis gratiam obedienci deo acquirat qua valde indigem⁹: nec dolo nec prelatis ecclesie nec euangelio nec epistolis nec alicui legi subiecti volumus obedire: sed vnusquisq̄ quod sibi placet vult agere. et in preteritum temp⁹ in q̄ nulla lex erat totaliter remeare Jud. xviij. et xxi. In diebus illis nō erat rex in israel. ¶ Undecimum cophinum sumpsit beatus iudas qui thadeus dictus est. qui fuit plen⁹ gloriosa cōfessione Judas enim confitens et gloriosus interpretatur. ipse enim professus et p̄fessus est verā fidem. verem doctrinam et veram religionē. Item fuit gloriosus in stirpeigt de stirpe xp̄i natus. Recurramus ergo ad beatum iudam vt virtutem veraciter confitendi peccata nostra nobis acquirat. Quia vt dicitur. Proue. xviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur qui autem confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur. Isa. xlij. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. ¶ Undecimum cophinū sumpsit beatus mathias qui inde p̄cdi

sors successit qui fuit plen⁹ diuina electione. Nam primo fuit electus vt esset de septuaginta duobus discipulis. Secundo vt esset de duodecim.. Tercio fuit electus ad vitam eternam. Recurramus ergo ad beatum mathiam vt gratiam nobis acquirat vt simus de numero electorum: quia multi sunt vocati pauci vero electi. ¶ Recurramus ergo ad istos cophinos charissimi vt bonis spiritualibus repleamur. Sed multi sunt ita miseri et iniqui q̄ omnibus cophinis omissis solum ad cophinum inde proditoris recurrunt. q̄ fuit plenus furtis cupiditate. invidia. murmuratione. proditione. desperatiõe. homicidio et perditione. quem non de mensa christi eleuauit. sed a seipso impleuit. Et sic p⁹ quartum. ¶ Quinto ponitur laudatio et confessio populi gratiosa: quia illi homines cũ vidissent q̄ fecerat signũ dicebãt. Quis hic est vere propheta. de quo alii p̄phete prophetauerũt. Deutro. xviij. Propheta de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi deus qui venturus est in mundũ. s. ad mundũ illuminandum ad opera dyaboli dissoluendum. ad nos de potestate dyaboli liberandum. et ad robur sic infundendum. Si de hoc vis p̄dicare queras infra in vltima dominica in qua idem euangelium legitur. in secundo membro euangelij. vbi inuenies decem p̄pter que christus venit in mundum. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo.xl.

Scriptuz est q̄m Abraam duos filios habuit. Gala. iiij. Qz peccatores gaudent in vita ista nec curãt ieiunare nec penitentiã agere. et tamẽ deus benigno vultu et leta facie ipsos respicere videt. cum multa p̄spera cõfert eis. iuxta illud Job. xij. Abundant tabernacula predonum. et audacter prouocant deum. Justi aũt econtra ieiunant et affligũtur et mandata dei custodiunt. et tamen deus eis multa aduersa euenire permittit. et non videntur filij sed spurij et serui penitus non parentes. Ideo apostolus in hac epistola sub similitudine duoz fratrũ veteris testamenti. s. ysmael et ysaac ostendit q̄ iusti sunt predestinati et electi a deo et per gratiã spũs sancti in filios regni adoptati. et ideo sũt liberi et heredes eterne hereditatis et ciuitatis superne. Pctõres aũt sunt reprobati et vt spurij et serui extra hereditatẽ proiecti. In qua quidẽ epistola quatuor facit. Primo enim ipsam hystoriã ipsoruz duoz fratrũ narrat atq̄ recitat in principio epistole. Secundo ipsam hystoriã exponit ibi. Que sunt p̄ allegoriã dicta. Nec enim sunt duo testamenta. Tercio ostendit q̄ oẽs iusti et fideles sunt filij p̄missionis per spiritũ sanctũ in filios dei adoptati. Et conditiones q̄ inter ysmael et ysaac fuerunt in electis et reprobis vsq̄ mõ permanere et durare demonstrat ibi. Nos au tẽ fratres fm ysaac p̄missionis filij sum⁹. Sed quõ tunc is qui fm car. na. est. Quarto adoptionẽ filioz et libertatẽ quã hñt iusti p xp̃m fore factã affirmat. ibi. Itaq̄ fratres non sumus ancille filij sed liberę: qua libertate xp̃s nos liberauit. ¶ Prio. ergo aplꝰ hystoriã de ysmael et ysaac narrat dicẽs. Scriptũ ẽ. s. Heñ. xxj. q̄m Abraã duos filios habuit. s. ysmael et ysaac. et vnũ habuit de ãcilla agar. s. ysmael et vnũ de libera sara scz ysaac. Sed q̄ de ancilla fuit fm carnẽ. i. nõ p miraculũ scz per legẽ nature. vt p̄z Heñ. xvi. Qui aũt de libera fuit natus est per repromissionẽ. i. per miraculũ. sicut deus promisit Abrae. vt p̄z Heñ. xvij. et nõ solũ fm legẽ nature: qz sexies sicut Abraam erat de vetula sicut erat sara scõm nature cursum gñare nõ pot̄ ysmael ergo genitus est scõm naturã. ysaac vero per miraculũ seu repromissionẽ que significat gratiam. Per ysmael ergo significantur peccatores qui fm carnẽ nascunt et fm carnẽ viuũt. Per ysaac vero significant iusti. qui per grãm dei spũaliter renascuntur in baptismo in filios dei et spũaliter viuunt Ro. viij. Qui spiritu dei agunt hi filij dei sunt. Et totum hoc deus permisit fm beneplacitum gratie sue. ps. lxxj. Ego dixi dij estis et filij excelsi oẽs. Propteres xp̃s filius dei naturalis non cõfunditur vocare eos fratres. d. Narra. no. tuis fra. meis &c. ebre. ij. Attendendũ autem q̄ Abraam multos alios habuit filios: quia de Cethura multos habuit. Sz hos duos memorat aplꝰ: quia in his duob⁹ magnũ quid figuratũ est scz natiuitas et conuersatio pctõr. et natiuitas et cõuersatio iustoz qui per dei gratiã renascunt. Multa facta fecit Abraam q̄ scripta non sunt: qz nichil significabant. hoc aũt scriptũ est qz magnũ quid figurabat. Et hoc ẽ quod statim subditur. Que sunt per allegoriã dicta. Et sic patet primũ. ¶ Scõo idem apostolus ipsam hystoriã adaptat et exponit et primo generationem ysmael populo iudaico adaptat. secũdo generationẽ ysaac populo xp̃iano. ibi. Illa q̄ sursum est hierusalem libera est. Dicit ergo. Que sunt p allegoriã dicta. i. per aliũ sensum. Aliud dr̄ cũ aliud sonat in verbis et aliud signat in factis. alieos enim idẽ est quod alienũ. et gogos ductio quasi ducens ad aliũ sensum ab eo quem littera pretendit. Hystoria vero dicit quid factum. moralitas vero siue tropologia dicit quid sit faciendũ. Anagogis quid appetendum. Allegoria ergo dicit quid sit credendũ et intelligendum per ea que dicunt: quia per ea que dicuntur aliud credere et intelligere debemus. sicut est Abraam enim est deꝰ pater qui est pater multoz gentiũ. sic em̃ interp̃tatur hoc nomen Abraam Abbs enim pater et raam multoz interp̃tatur. et sub audit gẽtiũ. Inde dicitur Abraam pater multoz gentiũ. Per quẽ intelligitur deus pater. Libera aũt et ancilla signant duo testamẽta. Et hoc est qđ subdit. Hec em̃. s. ancilla et libera sunt id est signant duo testamẽta. Libera signat testamentũ nouũ dans omnibus per xp̃m nouã gratiã. per quam homines in filios dei regenerãtur. Nouum enim testamentum est principaliter ipsa gratia spũs sancti. ¶ Sed ancilla significat vetus testamentũ. Dicitur autem testamẽtum quia testes habuit per quos est confirmatum. s. angelos moysen et prophetas. Nouum aũt testamentũ habuit testes filium dei et apostolos qui audierũt et viderunt omnia. Et propterea etiã vocatur testamentũ vetus et nouum. Invtro q̄ aũt testamento genuit deus filios qui seruirent sibi. Sed in veteri testamẽto generati sunt iudei tanq̄ serui. quia timore pene et promissione temporalium seruiebant. nam ꝓpter hec duo serui seruiunt. Lex autez minabat penã. Exodi. xxi. Oculum pro oculo. et temporalia promittebat Isa. i. Si audieritis me bona terre comedetis. Et attende q̄ omnes tam noui q̄m veteris testamenti qui sic deo seruierunt et seruiunt. s. timore pene et propter bona tẽporalia soluz sunt serui ex agar ancilla nati et de carnis corruptione que caro penas abhorret et dulcia q̄rit et per ysmael designantur. Gratia vero noui testamenti liberos parit qui ex dei dilectione seruiunt non ex amore carnis. Et iõ oẽs tam noui q̄m veteris testamẽti qui deo ex amore seruierunt et seruiunt et non propter tẽporalia p̄mo dicti sũt filij ex sara libera nati. i. de ecclesia noui testamenti q̄ omnes

tales ad nouum pertinẽt testamentum et per Isaac significant. Johan. i. Dedit eis po. fi. dei fi. q̄ nõ ex san. neq̄ ex vo. car. neq̄ ex vo. viri: sed ex deo nati sunt. Vñ patres veteris testamenti qui sic deo seruierũt dicunt patres filioz noui testamenti/ vt abraam/ Isaac/ et iacob. omnes enim tales per gratiã dei nati sũt et ab eo ab eterno electi. i. Corinth. x. patres nostri oẽs sub nube fuerũt. Et hoc est qđ ipse dicit. Qui aũt de libera natus est per repromissionem id est per virtutem et gratiam repromittentis sub figura veritatem. Quis enim impossibilis scõm naturaz crederet et que suauia sunt in presenti cõtemneret nisi virtus dei hoc operaretur i eo. Taliter ergo generant christiani quoruz precessit typus in Isaac. ¶ Ismael aũtẽ designat iudeoz natiuitatẽ et omniũ eoz qui serui sunt peccati. Sic ancilla et libera signant duo testamẽta. vnũ quidẽ scz vetus testamentũ datũ est in monte syna qđ interpretatur mandatũ generãs hoies in seruitutem. i. cõstituens hoies seruos: quia iudei ex timore seruiebãt quod seruoꝝ est. vel serui peccati erãt: quia vt dicit Roma. vij. Occasione aũt accepta peccatum per mandatum operatũ est in me omnem concupiscentiã. Lex em̃ vetus ostendebat peccatũ. et non cõferebat gratiaz ad vitandum peccatum. Et ideo incitabat homines occasionaliter ad peccatũ. eo q̄ nitimur et inclinamur in vetitum. et per consequens lex constituebat homines peccatores et faciebat a peccatis ex timore cauere: qui autez non ex timore seruiebant neq̄ serui peccati erãt nõ sunt per illud testamentũ serui cõstituti. quod testamẽtuz est agar. i. significatur per agar seruã. Et hoc congrue: qz sina mõs est in arabia in quo datũ fuit vetus testamẽtum. Non enim datum fuit in terra promissiõis/ vbi iudei quasi filij fuerunt/ sed in arabia vbi serui fuerũt et alieni/ quia vetꝰ testamentũ nõ filios/ sed seruos pariebat. Et iõ vetus testamẽtũ optime competit populo cui datum est et quãtum ad populuz qui in arabia terra seruiuit. et quantũ ad populũ qui nũc seruit in hierusalẽ cum omnibus filijs suis iudeis seruis et miseris redacti em̃ in seruitutem erant. Et hoc est qđ subdit. Qui cõiunctꝰ est ei q̄ nunc est hierusalem. i. vetus testamentũ datũ in monte arabie cõiunctũ et simile est p oia ei. hierusalẽ que nũc est. i. iudaico populo qui nũc est in hierusalẽ. q̄. s. terrena diligut et pro terrenis seruit cum

filiis suis qui populus est synagoga que sub peccato generat filios. Totus quidē populus mater. quilibet autem de populo filius est. Uerus aūt testamētū dicit eē cōiunctum ⁊ simle illi populo quia sicut vetus testamentum penas minabatur et temporalia promittebat. ita ille populus timore pene et amore temporalium seruiebat. ¶ Deinde cum dicit. Illa aūt q̄ sursū est hierusalē adaptat generationē ysaac populo christiano generato ab ecclesia. ecclesia enim mater est xp̄ianoꝝ et quilibet xp̄ianus filius ecclesie. Dicit ergo sic. Synagoga que nunc est in hierusalē timore pene vel sub peccato seruit. Sed illa hierusalē que sursum est. i. ecclesia de gētib⁹ congregata que cū deo gaudet in spe et in celestibus per desideriū habitat iuxta illud phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Uel sursum est ꝑm potiorē sui partem scz ꝑm illos qui triumphāt et gaudent libera est quia ex amore seruit q̄ liberū facit. ij. corinth. iij. Ubi spūs domini ibi libertas. Que mater est nostra fouens nos amore dulci ⁊ in cōsiliis ducens. non onerans nos iugo preceptoꝝ legis. Et hoc p bat per Isaiā. liij. c. vbi scriptum est. Letare sterilis que nō paris scz modo. erūpe per signa letitie et clama pte gaudiū vehemētia que nō parturis scz. modo. Hoc est dicere. O tu ecclesia gentium et de gentibus congreganda que modo sterilis es ⁊ nō paris filios. letare et erumpe in signa leticie et decanta laudes. Qm̄ multi filij deserte q̄ modo sine viro es magis q̄ ei⁹ scz synagoge que mō habet virū. s. ipsum deū. i. Regū. ij. Donec sterilis peperit plurimos et que multos habebat filios infirmata est. In veteri enim testamento quādo ysaias hec dixit ecclesia non habebat viz. sed diuersos deos colebat et sterilis erat nec filios generabat legitimos scz spurios: quia deserto deo proprio sponso anime cum diuersis demonibus fornicabat et spurios generabat. sed postq̄ christo p fidem ꝺ sponso est coniuncta plures filios q̄ synagoga generauit quia plures sunt christiani q̄ iudei. Synagoga ergo fuit que habuit virum deserta vere et vaga et sine vlla lege viuens gentium multitudo. Et sic patet secundū. ¶ Tercio ostēdit q̄ omnes iusti et fideles sunt filij promissionis per spiritum sanctū in filios dei adoptati. ⁊ conditiones que inter ysmael et ysaac fuerunt adhuc inter electos et reprobos esse demonstrat. Dicit ergo. Duobus filiis respōdet duplex populus ⁊ duabus matribus duo testamēta per que duos filios generat. Sed nos fratres qui genuati sum⁹ a deo in eadē fide sum⁹ filij pro missiōis ꝑm Isaac. i. ad similitudinē isaac genuti. s. mirabiliter ⁊ per solā dei gratiā et misericordiā in dei filios adoptati. Tertij. Non ex operib⁹ iusti. que fe. nos sed ꝑm suā misc. sal. nos fe. per lauā. regēn. et reno. spi. san. Rom. ix. Nō em̄ omnes qui sunt ex israel israelite sunt. sed qui sunt filij promissionis estimant. in semine. ¶ Consequenter ostendit cōditiones que erant inter ysmael et ysaac adhuc esse inter electos et reprobos dicens. Sed quomō tūc is q̄ ꝑm carnē nat⁹ fuerat scz ysmael persequebatur eū scz isaac qui scōm spiritum natus fuerat. i. per spūsancti operationem ita ⁊ nunc qui sunt scōm carnē viuunt persequunt eos qui scōm spiritū nati ⁊ scōm spiritū viuunt. Aug⁹. Qui scōm carnē nati dilectores mundi. qui scōm spiritū nati sunt amatores regni celoꝝ ⁊ dilectores christi desiderātes vitā eternā. gratis colentes deū. Iudet etiaz sunt scōm carnem nati qui persequuntur nos qui sum⁹ scōm spiritum nati. quia legē scōm spiritū ⁊ nō scōm carnē custodim⁹. Et nota q̄ per hoc q̄ patimur probamur filij promissionis et filij dei. vt dicit glo. Hebre. xij. q̄ si extra disciplinam estis ergo adulteri ⁊ non filij estis. quē enim diligit dñs castigat. flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Hiero. Non puto nos inuenire posse vbi ismael persecutus fuerit isaac. sed hoc solus q̄ cum ismael luderet cum isaac indignata sit sara Augustinus. Uidit pueros ludētes simul et dixit. Eijce ancillam ⁊ filiū eius. Quid est hoc. quid enim mali fecerat ismael puero isaac. quia ludebat cuz illo. Sed illa lusio illusio erat. illa lusio deceptionem significabat. Illum ludum Sara intellexit quem apostolus vocat persecutionē. quia vt dicit magister in hystoriis trahebat eum ad ydola adorandum. Ergo mali persequuntur bonos dum eos inclinant ⁊ ad malum trahunt vel malum agere cogunt. vel persequuntur inuriis. vt per impatientiam frangantur. Sed de tali persecutione non est curandum. quia scriptura refert sarā spiritui sancto inspiratam. vel deum dixisse abrae. Genesis. xxi. Eijce ancillam scilicet agar que vetus testamētū significat. ⁊ filiū eiꝰ scz ysmael per quē ostendit q̄ omnes qui ad vetus testamentum pertinent intelligunt. Nō enim

erit heres filius ancille cum filio libere id est mali cū bonis iudei ad vetus testamētum pertinentes cum christianis ad nouū testamentum pertinētibus. quia sicut nūc sunt dissimiles in conuersatione: ita erunt et in futuro ⁊ in retributione vnde Aug⁹. Sed hoc quod dicit eijce quādo erit? hoc erit cum area ceperit ventilari. Itaq̄ qui pertinent ad agar et ysmael. i. lex et iudei electi sunt de ecclesia et a gratia ꝑis nec non et heretici et filij eorum omnes et qui in ecclesia a domino terrenam querunt felicitatem adhuc ad ysmael pertinent: et sicut sibi pertinent ad ysmael et ad vetus testamentum: ita et antiqui veteris testamē ti ministri gratiam querentes filij promissionis sunt ad nouum testamentum pertinentes vt dicit Augu. Et sic patet tercio. ¶ Quarto adoptionem filiorum et libertatem quam habent iusti per christū factā fore affirmat dicens. Itaq̄ fratres met in fide christi. nos qui adoptati sumus p spiritum sanctum in filios dei ⁊ ex amore deo seruimus: nō sum⁹ ancille filij quia non sumus serui peccati vel legis vt peccatores et iudei. sed sumus filij libere scz celestis hierusalem. quia sumus filij ecclesie militantis que est filia ecclesie triūphantis vt ea cuacatis illis cerimonialibus antiquis ex amore seruiamus que est lex libertatis qua filij seruiūt. et non ꝓpriis meritis vel alia libertate sumus filij libere nisi in ea libertate qua christ⁹. i. per quā christ⁹ nos liberauit. Libertas aūt qua liberati sumus a christo est remissio oim̄ peccātū. quia qui facit peccatū seru⁹ est peccati Jo. viij. Et fidei per dilectionē operātis iustificatio Joh̄. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis ¶ Moraliter ad edificationem nostrā duo in hac epistola videamus. De duobus enim tota hec epistola loquit scz de libertate et gaudio iustorum. Unde dicit. Letare sterilis que nō paris. Et iterū. Jam non sumus ancille filij sed libere. Et de seruitute et miseria peccatorū Uñ sit. Eijce ancillā et filiū eius. B Notandum ergo q̄ ois iustus de duob⁹ sume debet gaudere. ꝓmo ergo de bonis q̄ habet in ꝓpatria. Secundo de bonis que habiturus est in futuro. Bona de quibus iust⁹ potest gaudere in presenti sunt decem. Et quia contraria iuxta se posita magis elucescunt. ideo dicēdo gaudiū iustoꝝ tangemus miseriā peccatoꝝ. ¶ Primū ergo gaudium iustoꝝ est cū sūmo bono conuentio. iustus enim intime coniūctus est deo. Nam habet charitatē per quaz deus in eo et in deo ipse manet. ſ. Jo. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. peccator aūt non manet in deo nec deus in eo. sed in diabolo et diabolus in eo Sapien. i. Nec habitabit in corpe subdito peccatis. Charissimi si ds esset summe cōiunctus cum papa vel cum rege aliquo magno vel imperatore quantum gauderet vel gaudiū haberet. ¶ Secundū est sūmi honoris adeptio ipse em̄ est sūmi regis filius in ffem christi per ꝑmīssionē adoptat⁹ ꝓti. Jo. iij. Uidete qua. cha. de. no. de. vt si. dei no. et si. Et ideo sicut filiꝰ dei cū magna diligentia ab angelis custodit⁹ et in magna reuerentia in celi curia ab oibus sanctis habet. In hac etiā vita solus iustus dignꝰ est honore. Est enī honor scōm ꝓphm̄ reuerentia in testimonium virtutis. Solus autem iustus habet virtutes ergo ipse solus est honorādus. Peccator aūt est filiꝰ imo seruus diaboli et in magno vituperio cōstitut⁹ et nunq̄ verū sed falsū habet honorē. et iō nō magnis ꝑsonis sed a vilib⁹ honorat. ¶ Tercū est veri boni possessio. Nā bona gratie ⁊ virtutū que iust⁹ possidet sūt optima et vera bona. q̄ patet q̄ bonū faciunt possessorē ⁊ ab eo auferri nō ꝑt q̄ a solo deo ei donanť Jaco. i. Omne datum optimū ⁊ om. do. per. de sursum est desc. a pa. lu. Bona aūt fortune in quibus pctōres frequēter abundant sunt fallacia bona que nec bonū faciunt habentē et ab eo auferenť ⁊ per multas iniusticias acquiruńť vera aūt bona nō habet. ¶ Quartū est ꝓfecte libertatis habitio q̄ iustus liberā matrē habet ecclesiā et liberū patrem christum: vt in hac epistola ꝓtz. In magna etiā libertate viuit: q̄ seruire deo regnare est vt dicit Grego. Aug⁹ etiā dicit q̄ iusto q̄ subest iugo xp̄i oia subsunt et ois ei seruiunt et ipse omnibus dominatur. Et philosophus dicit q̄ liber est qui est causa sui et sibi operatur q̄ competit iusto. Peccator aūt in vltima seruitute est vt dicit Boecius. Naz auarus seruus est pecunie et superbus honoris ⁊ gulosus vētris Philip. iij. Quoꝝ deus vēter est. ¶ Quintum est magni lucri congregatio. Justꝰ em̄ et de malis et bonis et de omni re lucrat. Ro. viij. Diligentibus deū omnia cooperantur in bonū glo. etiam mala per occasionem. Nam persecutiones et flagella et tribulationes cedunt iusto ad lucrū de robe em̄ tyrānoꝝ mīri lucrati sūt martires. Lucrat etiā iustus de oi bono q̄ in eccles.

sla agitur.ps.cxviij. particeps ego sū omnium ti. q custodiē. māda. t. Lucratur etiā iustus pro omni actu bono vitam eternā. Est etiam particeps meritī passionis christi et omnium sanctorum. Peccator aūt est in vltima paupertate. quia de omni re perdit et omnia ei cedunt in malum et bona nature et bona fortune et de nullo bono quod fit in mundo lucratur ac etiā propria bona perdit Mat. xxv. Omni habenti dabitur et abundabit/ei aūt qui non habet et quod videt habere auferetur ab eo. Et passio christi et merita omniū sanctorum cedūt ei in malū. ¶ Sextum est ois pacis fruitio. iustus em habet pacē cū deo et cū seipso et cū proximo Jo. xiij. Pacē meam do vo. rc. Roma. Cum omnibus hominib⁹ pacē habentes. Peccator aūt nullā pacem habet Isaie. lvij. Non est pax impijs dicit dominus. Pax enim quā peccatores videntur habere est pax feda et ignominia plena ac si homo haberet pacē cum pediculis et pulicibus que eū comedunt. sic pctōres habēt pacē cū vicijs et carne que comedūt animā ipsorū. ¶ Septimū est omnis mortis euasio. quia iustus proprie loquendo nulla morte moritur. quia nec morte culpe nec morte eterne pene. In morte enim natura transit de morte ad vitam quia tunc beate viuere incipit et ideo mors iustorū vocatur dormitio et requies. ps. iij. In pace in idipsum dormiā et requiescā. Pec cator antē omni morte morit/ideo mors peccatoz pessima. ps. ¶ Octauum est gloriose resurrectionis firma spes et expectatio. Iustus enim firmiter sperat in eis et corpore resuscitari et ad gloriā ineffabilē peruenire. quod ei magnū debet gaudiuz ministrare phil. iij. Salua expecta. qui refor. cor. hu. nostre confi. cor. claris. sue. Frater enim et caro noster iam intrauit possessionem pro nobis et ad parandum et aperiendum nobis ciuitatem nostrā precessit. Jo. xiij. Ego vado parare vobis locū. Sic precessit ioseph fratres suos in egyptum Gen. xlij. Nolite timere pro salute em ve stra misit me dominus ante vos. Peccatores aūt non resurgent gloriosi sed ponderosi et infirmi nec gloriā dei sunt aliquando visuri Isaie. xxx. Tollatur impⁱ ne videat gloriā dei. ¶ Nonum est vie illuminatio et abbreuiatio et virtutis ad eundē collatio/maxime enim gaudet iustus ptēntis temporis qz ad illam etatem peruenit et ad illud tempus in quo via ad ciuitatez nostram redeundi est, secura et luminosa. In ve. enim te. erat tota dubia et obscura quia omnia in figura contingebant illis q in nebulis/quodāmodo. i. Corinth. xiij. Nos autem in magno lumine ambulamus propterea christus nos ad ambulandum confortat dicens Johā. xij. Ambulate dū lucem habetis. christus enim qui lux est semper cum iustis graditur Math. xxviij. Ecce ego vo. sum om. di. vsqz ad cōsu. secu li. Item via est abbreuiata/ quia olim ad paradisum euntes circuibant per infernū et vix bāt homines octingentis aut quingentis annis sed modo via recto tramite tendit ad celum. et homines ad plus ad cētum annos viuūt/et maior pars non attingit ad xl. annos. Hoc fuit figuratum in circuitu filiorum israel/dum venirent in terram promissionis/quia viam. xl. dierū perfecerunt in. xl. annis. Item nunc ex passione christi maxime virtus emanat volentibus in celestem hierusalē ambulare. que olim non emanabat/ in cuius virtute ad celum possumus faciliter peruenire. Hoc fuit figuratum in pane succinericio quē angelus dedit helye in cuius virtute vsqz ad montem dei ambulauit. iij. Re. xix. Peccator semper ambulat per viam tenebrosam iuxta illud. ps. In tenebrosis et in vmbra mortis. Item semper a via salutis elongatur/iuxta illud. ps. cxviij. Longe a peccatoribus salus. Itē virtutē passiōis christi non recipit: quia est membrū precisum a corpore christi/et ideo sicut palmes precisus mittitur fotas/et aresci Johan. xv. ¶ Decimum est peccatorū conuersio. nullum enim debent omnes iusti maxime illo tempore gaudere/quia peccatores conant ad deum redire et penitentiam agunt: et ab illicitis magis more soluto abstinent et de fidelibus non vident sicut alio tempore tantam stragem fieri. Alio enim tempore diabolus omni die maximam stragem facit. Unde quidā mortuus apparuit cuidam et dixit q illic de inferno videbatur q omni die mūdus deficeret tot enim descendebant illuc. Modo autem diabolus de fidelibus non solum tantam stragē non facit. sed preda ei aufertur quam alio tempore acquisiuit Eccle. iij. Tempus spargē di et tempus colligendi. Modo ecclesia colligit filios suos: quos diabolus alio tempore captiuando dispergerat. Charissimi hec sunt summe desiderabilia et penitus gaudiosa. Et ideo omnes iusti maximam habent modo materiam congaudendi quibus Apostolus ait. Gaudete in

domino semper iterū dico gau. phil. vlti. Peccator aūt de nullo potest gaudere. et si gaudet habet gaudium frenetici qui videt imminente morte Job. xx. Gaudium hypocrite ad instar puncti. ¶ Secundo debent et possunt gaudere de innumerabilibus bonis/bonis que in illa vita beatis sunt vltimo percepturi. Nam preter missio illo sub stantiali et ineffabili gaudio beatorumqō nec in cor hominis potest ascēdere nec lingua narari Nam vt autor libri de causis dicit a narratione prime cause omnes linguе deficiūt. D Decem maxima gaudia habebūt iusti in vita beata que ex redundantia illius summi gaudij in iustos effluēt sine fine q̄ totā dei ciuitatē letitia adimplebunt. ps. xlv. Fluminis impetus le. ci. dei. Tātum enim gaudium ex dei visione erumpet in animā q̄ ex illo impetu decem maxima gaudia in beatos vndiqz redundabunt. ¶ Primum est perfecta sanitas sine omni infirmitate. ps. cij. Qui sanat omnē infirmitatē. Modo enim multis infirmitatibus impugnantur et tandem morte/sibi nec lucē nec cibū. nec vestimentū nec mortuū. i. vt dicitur Apo. xxi Isaie. xxv. Precipitabit dominus mortem in sempiternum. ¶ Secūdum est iuuentus sine senio. ps. Renouabitur iuuentus tua sicut aquile. in. i. oēs em in etate. xxx. an. resurgemus in qua xps resurrexit et primus homo fuit creatus Ephes. iij. Donec occurramus oēs in virum perfectum. in mēsu. etatis plenitudi. christi. ¶ Terciuz est satietas sine fastidio. hic oculus nō satiatur visu nec auris auditu implebitur. nec appetitus desiderij quiescit. is ibi omnia erunt ipleta et satiata. ps. Satiabor cum apparuerit gl. t. Grego. Cū peruenerimus ad te fontem viuū impressa erit nobis sitis simul et satietas sed longe erit a siti necessitas et a satietate fastidium: quia sitientes satiabimur et satiati sitiemus. Nō tñ satietas et abundātia quā saraceni ponūt ibi erit. sez de fluminib⁹ lactis et mellis et de pluralitate vxorum. Quia deficiente fine deficiunt ea que sunt ad finez. Sed actus vocum ad filiorū generationē ordinatur. que ibi non erit. ergo nec talis actus. Et ideo nec nubent nec nubentur. sed erunt sicut angeli dei vt dicitur Mathei vicesimo secundo. Omnes tamē sensus et exteriores et interiores semper erunt in actu suauz delectationū. Nam gustus olfactus visus auditus et tactus semper erunt actu in delectationibus suis. Semper enim erit quedam summa dulcedo in fauctibus beatorū et sic de alijs sensibus. ¶ Quartum est libertas et agilitas sine pōdere Aug⁹. Ubi voluerit spiritus ibi protinus erit et corpus modo maximam seruitutem et grauedinē patitur a corpore aia. Et nō qō bonū vult agit sed malū operatur quod odit vt dicit apls ad Ro. vij. Corpus enim quod corrūpitur aggrauat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem Sapiē. ix. ¶ Quintum est pulchritudo sine omni deformitate. Math. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Et sicut sol in mundo centies clarius q̄ sol. phil. iij. Sol. expe. q̄ refor. cor. hu. n. configu. co. clari. s. Non tamen oēs erūt equaliter in corpore pulchri sicut non omnes erunt equaliter beati in aia. i. Corin. xv. Stella differt a stella in claritate sic et resurrectio mortuoz. Similiter nec omnes equalem delectationem in corpore possidebunt. ¶ Sextum est impassibilitas sine lesione. Sicut enim interius non poterunt infirmari sic nec exterius leđi: qz nec ignis nec aqua nec aliquid aliud poterit corpora beatorum ledere. Quōr. Et quid mirum hoc cuz homo si non peccasset etiā hoc bonū habuisset nullū em lesiū sensisset et tñ mundus permansisset. ¶ Septimū est pax sine omni timore et perturbatione. Nam ibi erit perpetua pax beatoz ad deum et beatoz ad inuicem et anime ad corpus Job. xxv. Qui facit concordiaz in sublimitatibus suis Isa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. in tabernaculis fiducie. in requie opulenta. ¶ Octauū est glia absq̄ ignominia. omnis enim creatura beatis exhibebit reuerentiam et honorem Colo. iij. Cū aūt xps apparuerit vita vestra. tunc et vos apparebitis cuz ipso in gloria. id est ille honor et reuerentia vobis exhibebitur qui ē ip si christo. Jo. xvij. Volo vt vbi ego sum et ipsi sint mecum. Item Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnū. ¶ Nonum est gaudium sine tristicia Isaie. xxxv. Gaudium et letitiā obtinebunt. fugiet dolor et gemitus. De omni enim re beati gaudebūt ac etiam de filijs et parētibus dānatis nec quicq̄ poterit eos contristari. Jo. xvi. Gaudium. ve. ne. tol. a vobis. ¶ Decimum est scientia sine ignorantia. Omnia enim scient maxime q̄ homo modo scire desiderat Eze. Quid est quod nesciat qui videntem omnia videt. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dnica in passiōe domini de euāgelio. Sermo. xli.

QUis ex vobis arguet me de pctõ Jo.viij. Ista dñica vocatur dñica de lazaro et dominica de passione domini. Domini cade lazaro vocat propter illud famosum miraculum qõ christus fecit lazar suscitãdo qõ sexta feria ante hanc dominicã fuit lectum et simili tempore celebratum sc3 p xv.dies ante christi passionem. Dominica vero de passione dicitur qz propter illud famosum miraculum deliberauerunt ꝛ cõspirauerunt iudei christum et lazarum interficere. vt patet Jo.xij. Et ideo euangelium in quo dicitur q̃ iudei christum lapidare voluerunt hodie in eccl̃ia recitatur. Et propter hoc ecclesia dominice passioni appropinquans quendam nouum merorem assumit dum gloria pr̃i in fine responsorij nõ dicit. nec etiam in missa in quo omnes fideles instruit vt deiceps vsq; ad pascha amplius solito in lamẽtis penitentie se constringant artiorẽ vitam aliquantulũ assumentes. Et ideo cantat. Isti sunt dies quos observare debetis. Ptesens autem euangelium non est historiale sed per omnia doctrinale. In quo quedam disputatio ꝛ collocutio quã christus cum iudeis habuit ptinetur. In quo xp̃s duo ostẽdit que homes marie scire desiderãt. s. an sint in gratia dei et in bono statu. et quilibet desiderat nunquam mori. Hec autem duo christus in hoc euangelio docet. In quo q̃dem euangelio duo principaliter continẽtur. Primũ est christi innocẽtia ꝛ bonitas admirãda que per totum euangeliũ appa ret. Secundum est iudeorũ malicia et perversitas detestanda. que similiter in euangelio ptz. Nam iuxta vnũ bonũ quod hic narratur de christo continetur aliud malum qõ inserit de iudeis. Et qz partes sũt mixte. iõ non possunt congruenter et ordinate signari. sed dicendo christi virtutes vbi continentur tangemus partes. Et similiter de iudeorũ vicijs faciem⁹. Et quia iudei deliberauerunt imo coniurauerunt christũ occidere iõ christus in hoc euãgelio suã innocẽtiam demõstrat. Et probat q̃ propter nullam rem dignus est morte. nec est de nũero illorũ qui in lege et per legem mandantur occidi. Sed nullus debebat occidi nisi per legem et sin legem condemnatus ergo nullomõ debebat occidi. ¶ Primo namq; in lege mandabãtur occidi malefactores contra legem dei agentes Debic.x. Irritam quis faciens legem moysi sine vlla miserationc duobus vel tribus testibus morit̃ur. Unde et ille qui cõtra mãdatũ dñi inuentus est die sabbati ligna colligere iussus est a domino lapidari vt patet numc.xv. Sed christus non q̃ peccauit nec contra mandatũ dei vel legis fecit quin potius legem in omnibus adimpleuit Wathe.v. Non ve.le.sol. sed adim. Et hoc est quod ait. Quis ex vo.arguet me de pecca.q.di. Si peccaui non recuso mortem. Et ideo quicunq; vestrũ vult me de pctõ arguere et accusare accedat. ego enim paratus sum meam innocentiam defensare. Si autem innocens sum non debetis me vt impiũ condẽnare Grego. Pẽsate mansuetudinem dei qui venerat reis ignoscere peccata. non dedignatur et ratione ostendere se peccatorem nõ esse qui ex virtute deitatis poterat pctõres iustificare christus fecit sicut potestates et dominꝰ in fine domini debent sindicari et modulari. Et ideo christus dum deberet de mundo recedere quem rexerat et docuerat voluit stare ad sindicandum et modulãdum vt nullus post eius recessum obloqueret de ipso probans et affirmans q̃ in nullo vnq; deliquerat nec peccauerat. ℰ

Nota aũt q̃ xp̃s non solum non peccauit sed nec peccare potuit, multiplici ratione. ¶ Primo ratione omnimode puritatis. Ipse enim est lux purissima. Sap. vij. Candor est enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis Jo.viij. Ego sum lux mundi. Ipsa enim lux est tota pura nec maculam põt recipere. nã trãseundo per feda penitus nõ fedatur. peccatum vero est quedam macula aie. Ecclc. xlvij. Dedisti macu. in gloria tua et pphanasti semen tuũ. Ergo xp̃s peccare nõ potuit. ¶ Sedo rõne pfecte bonitatis. Christus enim semper in se habuit omne ꝛ perfectũ bonũ. quia ab instanti cõceptionis sue fuit beatus. cum anima eius semper fuerit dei verbo conuncta. Unde si quam penam passus est voluntarie pertulit. Omnis autẽ peccans ꝓpter aliquod bonum temporale qõ non habet et cupit habere peccatum cõmittit. vt vsurarius ꝓpter pecuniam. luxuriosus ꝓpter delectationem et sic de alijs. Cum ergo christus omne bonũ quod volebat haberet nec aliquid eius voluntati resistere poterat. ergo peccare non poterat. qz peccando aliquod bonum niterek habere qõ nõ habebat. ¶ Tercio ratione indeficientis virtutis. Christi enim virtus indeficiens est portans omnia verbo virtutis sue. vt dicit Apostolus ad Hebre. Peccare autem nichil aliud est ℊ deficere. quia vt Boeci⁹ dicit omne peccatum ab impotentia procedit. Ideo eñ peccant homines quia in efficentia bonorum stare non possunt. sicut terrens equũ de quo cadit. quia super equum non potuit se tenere. Et augustinus dicit q̃ peccatum nichil est et homines nichil fiũt cũ peccant. Peccatum enim consistit in eo q̃ homo deficit ab eo quod facere debet. Et per consequens peccatũ nichil est aliud ℊ ordinatio decentis et debiti actus. Cum ergo christus sit indeficientis virtutis ergo peccare non potuit. ¶ Quarto dicitur ratione carentie fomitis peccati. quia sicut in radice et amputata rami pullulare non possunt: sed radix ꝛ fundamentum omnis peccati est concupiscentia mali et peccatũ originale. Unde si quis hanc concupiscentiam non haberet non posset peccare nisi per ignorantiam a diabolo deciperetur sicut decepit primos parẽtes ꝛ christũ decipere est conatus. Sed talis ignorantia et deceptio non potuit esse in christo cum sit sapientia dei patris per quẽ fecit et secula. Cum ergo christus fomite peccati inclinante ad malũ caueret peccare nõ potuit. Cuius ratio est quia peccare est adherere bono cõmutabili spreto bono icõmutabili vt dicit Augu. eligere bonũ ipsale ꝛ spernere bonum eternum. eligere bonum parum et carnale et spernere magnum bonum et spiale ꝛ perfectũ. Hoc aũt hõ non posset facere nisi ꝓpter ipulsum concupiscẽtie que ad tale bonũ eligendũ et ꝓsequendũ instigat. vel ꝓpter diabolicã deceptionem qz sicut naturaliter hõ vult bonũ nec potest malũ velle. ita naturaliter vult perfectum bonum et citius malus bonum q̃minus bonũ. ¶ Quinto ratione plenarie potestatis. Christus eñ fuit et est merus et liber dñs sim. Mat.xxviij. Data est mihi om.po. in ce. et in ter. Et ideo sub lege nulla fuit constitutus Jo.xiij. Sciens Jesus quia omnia dedit ei pater in manꝰ Luce.vi. Dominus et filius hominis etiam sabbati id est potest ipsum soluere sicut ipsum instituit ad celebrandum. Quicqd ergo fecit vel dixit vel ordinauit totum potuit absq; peccato facere de plenitudine potestatis. Sed peccatum nichil aliud est nisi dictum vel factum vel concupitum cõtra legem dei vt dicit Augꝰ. Dominus autem legis potest dispensare in lege et ipsam mutare, et facicns contra legẽ non peccat quia dñs est. ℱ Sic deus nõ peccat faciens supra naturam, vel contra naturam, ꝛ similiter contra legem agens. Et hoc patet: quia quando dñs precepit alicui vt faceret contra legem ille nõ peccauit, vt patet de sansone qui interfecit seipsum: qõ est contra cõmunem legem. Idẽ patet de mendatio abrahe et sare quãdo sara mentita est abraham fratrez suũ esse vt patet Gen.xij. Idem patet de fornicatione Osee: qui de mandato dei fornicatꝰ est dicẽte sibi dño. Ua de ꝛ accipe tibi vxorem fornicariam ꝛ fac filios fornicationis Osee.i. Unde quãdo permisit plures vxores habere ꝛ libellũ repudij dare sine peccato fuit. Et similiter quando mãdauit illos septẽ populos occidi de quibus in Jo sue patet. talis occisio sine peccato fuit. Cum ergo christus fuerit merꝰ ꝛ liber dominꝰ omniũ quod fecit vel dixit absq; peccato facere potuit. ¶ Sexto christus peccare non potuit ratione perfecte confirmationis: sicut enim sancti qui sunt in celo peccare non possunt eo q̃ sunt in gratia confirmati. ita et christus dum viueret peccare non potuit eo q̃ erat in gratia cõfirmatus. ¶ Secũdo in lege mandabantur occidi falsarij. sive in doctrina, vt heretici. Deu.xiij. Si resurrexit i medio tui pphetã aut q̃ somniũ vidisse se dicat ꝛ predixerit signũ atq; portentuz et euenerit quod locutꝰ est ꝛ dixerit tibi. eamꝰ et sequamur deos alienos ꝛc. pphetã aut ille, aut fictor somnioꝝ interficiet. Sive in testificãdo et sententiando, vt daniel mandabat lapidare illos falsos testes ꝛ iudices duos seues, qui susannã falsc condẽnauerũt vt patet daniel.xiij. Sed hodie multi tales occiderentq; falsa docent et testificant populo ꝛ falsc sententiãt ira q̃ causa pauperũ ꝛ pupillorꝝ ꝛ viduarũ nõ ingreditur ad eos. Hic cadit exemplum esopi de cane et ouc: quãdo canis conuenit ouem coram leone et testes canis fuere mulus. lupus ꝛ vultur. ꝓpter quod ouis coacta est vendere lanam suam ꝛ reddere panẽ cani quem reddere non tenebat. ℰ Sed christus nõ fuit falsarius: sed dixit de omnibus veritatem sc3 de celo mundo inferno de peccato et de virtutis ope Jo.xviij. Ego ad hoc natus sum et veni in mundũ vt testimonium perhibeam veritati. Nam primo de celo dixit q̃ est ibi perpetuum gaudium et perfectum bonum vt illuc iremur. Johan.xvi. Iterum autem videbo vos saluz in celo et gaudebit cor vestrũ

et gaudium vestruz nemo tol.a vo. De mũ do dixit q erat totus plenus malignitate et instabilis vt ipsum fugiamus. Joh. vij. Non potest mundus odisse vos/me autem odit quia testimoniũ perhibeo de illo qm opera eius mala sunt Mathei. xviij. Ue mundo ab scandalis. De inferno dixit qt magnis penis est plenus vt ipsum timeamus Mathei. xiij. Ibi erit fletus et stridor dentium. ¶ De peccato dixit q magnis damnis et periculis est annexum vt ipsum relinquamus. Nam facit hominem seruũ diaboli exuit vestem nuptialem id est charitatem/et aliarum virtutum aufert et omna bona sua et meritum christi et totius ecclesie priuat hereditare celi ad infernũ trãsmittit i supplicii eternũ mat. xxij. Ibũt in supplicium eternũ. De opere vero virtuoso dicit q fructu incredibili et ineffabili a deo remuneramur vt illud super omnia amplectamur Mathei. xix. Uos qui secuti estis me scz in operibus virtuosis in regeneratione cum sederit filius ho. in sede ma. sue sedebitis et vos su. se. xij. iudicantes xij. tribus israel. Itẽ docuit omnez veritatem scilicet vite doctrine et iusticie quod etiã ipsi iudei cõfessi sũt Math. xxij. Magister scimus quia verax es et viã dei in veritate doces scz in veritate doctrine et nõ est tibi cura de aliquo quin loquaris quod iustum est. Et hoc est quod hic dicit Si veritatem dico vobis non potestis me vt falsarium condẽnare imo debetis me vt magistrũ tenere: quare ergo non creditis michi. De vobis etiam in presentia veritatem dico vt quia non estis ex deo per imitationem et gratiã: sed ex patre diabolo estis per imitationem operũ. et ideo nõ auditis verba mea que ego vobis loquor. Qui enim est ex deo verba dei audit. Ubi dicit Grego. penset vnusquisq si verba dei aure cordis percipit et intelligat vnde sit. ¶ Tercio mandabantur occidi phitones et arioli et malefici et hmõi. qui a diabolo querunt et a mortuis veritatem Exodi. xij. Maleficos non patiaris viuere. Et deutro. xviij. Non inueniatur in te qui ariolos scisciteur: aut obseruet somnia atq auguria ne sit maleficus ne incantator ne phitones consulat nec diuinos et querat a mortuis veritatem. Istud est magnum peccatum et magna pericula latent ibi/qz vt dicit Augustin⁹. Et si aliquando demones dicunt verum ad decipiendum dicunt vt persuadere possint. iij. Re. xxij. Egrediar et ero spiritus mendax in ore omniũ prophetarũ vt spũs nequã. Sed nõ in ore michee prophete qui ꝓpheta dñi erat sed in ore prophetaruz qui a demonibus responsa habebãt. Et aliquando eis veritatez dixerãt qui postea falsitate subiecta fecerũt regẽ et populum gladio interire. Sic saul cõsuluit phitonissam. et ideo ipse cum filijs suis in prelio cũ gladio interemptus est vt patet. i. Re. xxviij. ¶. xxxi. ¶ tamẽ phitonissa vez locuta est ꝛ ꝓpter hoc nõ cauit malum/quia eum dei iudicio perfigebat. Sed ego ait christus demonium non habeo nec aliquã confederationẽ cũ eo immo ipsum ab hominib⁹ expello ꝛ destruo ꝛ cõdemno mala opera ei⁹. i. Jo. iij. In hoc apparuit fili⁹ dei vt dissoluat opa diaboli. Et Johan. xviij. Ille homicida erat ab initio. Et itez. Mendax est et pater eius. Actuũ. x. Qui pertrãsiit benefaciẽdo ꝛ sa. o. op. a diabolo. Et quia hoc in dei precipue ei imponebant. iõ in illo euãgelio Luc. xi. Erat Je. eici. de. per multas rationes ostendit q cũ diabolo contuberniũ non habebat. ¶ Quarto debebãt occidi blasphemi in deum/vt patet Leuit. xxiij. quãdo moyses inuento blasphemo qui blasphemauerat deũ israel consuluit deum. Et dñs respondit dicẽs. Educ blasphemũ extra castra ꝛ lapident eum omnis populus. Inter christianos est pena ceniũ soldox et maius reputant blasphemare regem q deum. Et vide miseriam christianoz/quis in lege saracenorũ qui non credunt in christum tanta est pena mortis. quicunq etiam non solum deũ/sed etiam christum blasphemat. et iõ inter eos nunq quasi christus vel deus blasphematur. Christiani autẽ miseri absq freno in deũ et sanctos linguas suas relaxãt/quod est maius peccatum q hominem interficere. Iste est actus damnatorum. Apocal. xvi. Manducauerũt linguas suas pre dolore et blasphemauerunt deum. Et ideo nota hic de illo puero quinquenni de quo dicit Gregorius in dialogo q erat assuet⁹ blasphemare deum/qui dum moreretur vidit demones et exclamãs dixit. pater obsis. quia mauri homines id est nigri volunt me tollere. Et sic clamans blasphemauit deum et emisit spiritum. Sed ego ait christus non vitupero deum patrez meum eũ blasphemando vel contumeliam aliquaz inferẽdo. sed honorifico eum quia omnia ei attribuo opera virtuosa. Jo. xiij. pater in me manens ipse facit opera. Item eius nomen et gloriam hominibus manifesto et eius claritatem predico. Jo. xvij. Manifestaui nomẽ tuũ hominib⁹. Ibidẽ. Ego te clarificaui super terrã. ¶ Quinto debebãt occidi homicide: quia lex ciuilis et mosayca hoc mãdat. Exo. xxij. Qui percusserit hominẽ volẽs occidere morte moriatur. Unde dauid in morte cõstituit⁹ mãdauit salomoni vt occideret ioab principem militie quia duos viros occiderat scz amasam et abner/vt pt3. iij. Re. ij. Et saul rex reprobat⁹ est a deo/qz agag regi amalechitarum vitã pepercit qui multos occiderat tam nequiter q̃ iniuste. Quem samuel apprehendens caput amputauit dicens. Sicut fecit mulieres absq liberis gladius tu⁹ sic absq liberis erit inter mulieres mater tua/vt patet. i. Reg. iij. Sed ego ait christus non veni occidere/sed vt vificarem/quia docco vaũ qũ quicũq obseruauerit nunq̃ morietur. Quia si quis sermonem meũ seruabit mortẽ non gustabit in eternũ. ℣ Ubi nota q triplex est mors. s. nature/culpe/et pene eterne. Prima mors nõ est ꝓprie mors: sed quedã separatio anime a corpore in qua separatione anima incipit perfecte viuere ꝛ beate. Secunda mors scz culpe qua deus qui est vita animarũ separatur ab anima. Et tercia scilicet pene qua anima separat a gloria et deputatur tormentis sunt vere ꝛ totaliter mortes. Qui ergo seruat sermonẽ dei non morietur morte culpe vel pene. mors te vero nature que est quedam depositio sarcine morietur/sed resurget gloriosus. et ideo non morietur in eternum qui seruat sermonem dei. ¶ Sexto debebant occidi filij. q monita parentum non audiebãt: sed commessationibus ꝛ ludis vacabãt. Deu. xxi. Si genuerit homo filium contumacem ꝛ proterum/qui non audiat patris ac matris imperium ꝛ coercitus obedire cõtemserit apprehendent eum et adducent ad seniores ciuitatis illius ꝛ ad portam iudicij. dicentq ad eos. Filius noster iste proteruus est et contumax monita nostra audire contemnit cõmessationibus vacat et luxurie atq cõuiuijs. lapidib⁹ eũ obruet populus ciuitatis ꝛ morietur. Quia melius est q vnus occidatur q̃ q tota dom⁹ destruatur ꝛ omnes consanguinei confundantur. Bonus filius domum reficit ꝛ ꝓgenitem suam honorat. malus autez filius domum destruit et parentes confundit ꝛ progenitem. Et ideo filij deberent nutriri

sub magna ferula discipline ꝛ flagellari ꝓ culpis Ecclesiastı. xxx. Qui diligit filium suum assiduat illi flagella. Ibidem. Curua ceruicẽ eius a iuuẽrute. et tunde latera eius dũ infans est ꝓuer. xiij. Qui percit virge odit filiuz suũ Ibidem. xxij. Stultitia colligata est in corde pueri et virga discipline fugabit eam. Multi parentes sunt causa perditionis filiorum suorum/qz eos corrigere negligunt quod sine magna culpa non est/quia sunt causa mortis corporis et anime ꝓuer. xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinam si enim percusseris eum virga nõ morietur. Tu virga percutes eum et animam eius de inferno liberabis. Exemplum de filijs heli sacerdotis quorum peccatum erat grande nimis coram dño et ipse non correxit eos nisi leniter dicens. Non est bona fama quã audio de vobis. Et ideo vno die ambo occisi sunt. Quo audito pater cecidit retrorsum de sella et fractis cervicibus expirauit et vroz vnius filiorum hec audiens in partu existens periclitata est in partu vt dicitur i. Re. iij. ¶ sic tota domus perijt. Sed ego inquit christus non sum filius contumax sed obediens vsq ad mortem Philip. ij. Factus obediens vsq ad mortem. Quia ego scio eum et sermonẽ eius seruo. id est scio voluntatem patris mei et eam opere impleo et consummo Johan. xvij. Opus cõsummaui quod dedisti michi vt faciam. ¶ Septimo debebãt occidi omnes inimici populi dei sicut dominus mãdauit filijs israel vt dederent illos septẽ populos. s. amoreum ferrezeũ chananeum ꝛc. Exemplum Josue quando appropinquante solis occasu precepit soli et lune vt starẽt donec interficerẽt inimicos populi dei. ꝛ steterunt spacio vnius diei vt patet Josue. x. Nos autem saracenos occidere debemus mare transfretantes qui terram sanctam detinent occupatam dum passagium indicitur/et pro hoc faciendo omnium peccatorum indulgentia elargitur. Sed ego inquit christus non sum inimicus sed de vra gente natus iudeus ex iudeis et conversatus inter vos. Deutro. xviij. Prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit dominus deus tuus. Et prophete et reges voluerunt videre que vos videtis. Et matre abraam pater vester exultauit vt videret diem meum. i. cum desiderio magno desiderauit et vidit et gauisus est valde.

Vidit enim dies vnitatis et trinitatis qui est christi dies inquantum deus et die hu manitatis qui est christi dies inquantum homo. Dies vnitatis et trinitatis est dies glorie/quia omnis ibi in luce clarescunt. Dies autem humanitatis est dies gratie quam presentia christi fecit in mũdo. Et enim latio in mũdo sup facie ecclesie facit diem gratie et eius latio in celo super beatos facit diem glorie Johan.xviij. Hec est vita eterna vt cog.tc. Utrũq; autem diem Abraam vidit in spiritu per fidem et per spem/et gauisus est dum quod credebat t sperabat per dei gratiam intellexit. Nam diem trinitatis t vnitatis dei vidit quando tres angelos in specie hominum vidit et vnum adorauit in quibus cognouit vni tatem essentie et trinitatẽ personarũ. Die vero humanitatis vidit quando dictũ est ei. In semine tuo benedicent omnes gentes Gen.xxij. qõ credidit Abraã et reputatum est ei ad iusticiam vt dicit Apostolus ad Roma.iiij. Credidit enim q̃ filius dei de semine suo carnẽ assumeret in quo omnes gentes benedicende erant. In nullo enim puro homine omnes gẽtes poterãt benedici sed oportebat filium dei nasciturum esse vt esset supra totam naturam cuius meritum esset infinitum per qõ omnes pariter saluarentur. Et q̃ Abraã hoc credidit pater per hoc quod dixit Eleazar Pone inquit manũ tuã subter femur meũ vt adiurẽ te. tc. Gen. xxiiij. Omnis enim iuratio per maius fit vt dicit Apostolus ad hebreo. vi. Ergo credidit aliquem de se nasciturum maiore se qui purus homo esse non poterat cum maior patre esse deberet quia non est discipulus supra magistrum nec seruus maior domino suo Mat. x. et Joh. xiij. ¶ Octauo debebat occidi peccatum quod facit homines nichil esse Augu. Peccatum nichil est et nichil fiunt homines cum peccant. Propter qõ occidendũ voluit filius dei in carne mori Ro. viij. De peccato dãnauit peccatum in carne. i. Deũ. Qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignũ. Vere peccatũ debet occidi quod facit homines super oia nichil esse/et est contra omnia t oia sunt contra ipsum. Quod figuratũ fuit p. ysmael filium agar/ de quo angelus dixit. Erit enim ferus homo: manus eius contra omnes et manus omnium contra eum Gen. xvi. ysmael natus de concubina abrae est peccatum natum de concupiscentia mali quod ferũ et crudele est et est contra oẽs quia omnes inficit et contaminat et facit declinare a bono. Psal. xiij. Omnes declinauerũt simul inutiles facti sũt. Sed ego inquit christus semp sum et nunq̃ p. peccatum defeci. i. pe. ij. Qui peccatũ non fecit nec inuen. est dolus in ore eius. Unde anteqũ abraam fieret ego sum. Uerum dicit q̃ persona filij dei cum iudeis loquebatur t carnem assumpsit que persona eterna erat et ideo ante abraam Johan. i. In principio erat verbum. Et sic patet christi innocentia quia nulla causa mortis in ipso fuit: nec alicuius reprehensionis vel pene vel mali. ¶ Moraliter ãt ad edificationẽ nostram octo cõmendabilia in hoc euangelio inuenimus in christo in quibus eum sequi inquantum possumus et imitari debemus.

¶ Primum est vite innocentia. Unde ait Quis ex vobis arguet me de peto? Ex quo ergo per baptismũ in sanguine christi abluti sumus ab omni macula peccati et innocentes effecti. debemus ipsam innocentiã omni custodia obseruare/ quia dum talem innocentiam custodimus deus in nobis manet et omnes virtutes et in magna diligentia custodimur et multis gratijs t donis replemur et nichil mali potest nobis nocere immo omnia proficiunt ad salutẽ. Roma. viij. Diligentibus deũ om. cooperantur in bo. Et infinita sunt bona que ex tali innocentia consequimur. Sapi. vij. Uenerunt michi omnia bona pariter cum illa. Et econuerso infinitis malis replemur et talis innocentie amissione. Efficimur enim serui diaboli et omnibus bonis priuamur eternisq; supplicijs deputamur. Et ideo amarum est/valde talem innocentiã relinquere Hebre. ij. Scito et vide q̃ malũ et amarum est relinquisse te dominum deũ tuum ¶ Unde ille filius prodigus qui hãc innocentiã amiserat dixit Luce. xv. Ego autẽ hic fame pereo. Et maxime q̃ habẽt alios regere et docere debent hanc innocentiã conseruare/ quia vt dicit Gregorius. Superiacta sordes tergere non valet manus que lutum tenẽt Idẽ. Cuius vita despicit restat vt eius p̃dicatio contẽnat. Propterea dicit apo. ij. Thi. ij. Solicite cura teipsum exhibere deo operariũ inconfusibilẽ recte tractantẽ verbum veritatis. Quod fit dũ facto impletur quod verbo docetur. Secundum est veritatis audientia. Unde ait Si veritatem dico vobis et ceteris. Debemus ergo pro veritate stare / veritatem audire: et veritatem loqui/ et non debemus defendere mala neq; hoibus in pri-

uitatibus adulari. Proverbi. viij. Veritatem meditabitur guttur meũ t labra mea detestabuntur impiũ. Qz vt dicit Prouer. xvij. Homo q̃ blandis fidiq; sermonibus loquitur amico suo rethe expandit gressibus eius Isa. iij. Populus meus qui beatũ te dicunt ipsi te decipiunt et viam gressuũ tuorum dissipãt. Sed hodie diminute sũt veritates a filijs hominũ. vt dicit Dauid in. Ps. Pro modico lucro hodie subtrahitur et proferuntur veritas et asseritur falsitas Isa. lix. Corruit veritas in plateis. Dani. viij. Prosternetur veritas in terra. ¶ Quinus enim vana et fabulas mundi volunt audire homines q̃ verbi dei veritatem. ij. Thi. iiij. A veritate quidem auuer. ad Ta. autem conuer. ¶ Tercium est mansuetudinis abundantia. Multum enim mansuetudine abundauit dum ad conuicia per conuicia non respondit set mansuete intulit dicens. Ego demonium non habeo. Mitis enim et mansuetus est quẽ rancor vel ira non afficit. sed omnia equanimiter portat. vt dicit glo. super illõ matt. Beati mites. Homo mansuet9 cũ concitatus fuerit non negat verum nec pro cõuicio conuicia reddit. Dominus autẽ de duobus sibi obiectis id quod aliquo modo tolerari potuit nõ negauit sez se famaritanum esse. Interpretatur enim custos. Quod enim manifeste falsum erat negãs nullum conuicium reddidit cum vere potuisset eos dicere demonium habere. i. peccatum: Qui cũ male non male. cũ pa. non cõmi. Beda. Hic dominus in semetipso prebuit exemplum patientie. vt eo tempore quo a proximis ex falsitate contumelias accipimus. eoz etiam vera mala taceamus Ro. xij. Non vosmetipsos defendentes charissimi sed da. lo. tre. Econtrario autem adito conuicio os stultoz ebullit stulticiam et gratiã quã habebat effundit Prouer. xx. Gratie fatuoz effundentur. sic ergo et in prosperis et in aduersis mites esse debemus t mãsueti Math. v. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terrã. Unde Mat. x. Ecce ego mit. vos sicut. o. in. me. lu. esto. ergo ptu. tc. ¶ Quartum est patris honorificentia. Unde ait. Honorifico patrem meum. Debemus ergo patrem nostrum christum cuius beneficio viuimus. et parentes nostros spirituales scilicet apostolos et sanctos quorum gratia in fide stamus. et parentes nostros carneles quorum opere nati sumus summe honorare. Exo. xx. Honora patrẽ tuũ. et ma. tuam. Et qui male pa. vel ma. mor. morti. ¶ Quintũ est humilitatis ãplexus t vane gloriae aspernantia. Unde ait. Ego gloriam meam non quero. Debemus enim sub potenti manu dei humiliari/ quia deus superbis resistit humilibus autem dat gratiaz. Ja. iiij. Et omnia bona que facimus non nobis attribuere nec inde gloriari debemus: sed in autorẽ deũ referre. Isaie. xxvi. Omnia opa nostra operatus es in no. i. Cor. x. Siue mãducem9 siue bi. vel aliud quid fa. omnia in glo. dei fa. Uana enim gloria est vẽtus corruptus faciens opera nostra fetere coram deo. procedit enim de vesica superbie que tota est plena fetore. In cuius figura mandatum est in lege. Leuiti. i. q̃ vesica suis immolande in loco cinerum reponeretur. Unde Leuiti. i. Uesiculam vero gutturis et plumas proiicies prope altare ad orientalem plagam in loco in quo cineres effundi solẽt. Quis per nichil ita reprimitur superbia sicut per memoriã mortis cogitãdo q̃ in cinerem redigemur. Eccle. x. Quid superbis terra t cinis. ¶ Sextum est caritatis exuberãtia. Nam propter cõuicia illa a beneficio nõ desistit/ sed docet eos vnam rem optimam quam obseruando nunq̃ eternaliter morientur d. Si q̃s ser. m. ser. mor. non gu. in eternum. Debemus ergo propter proximos semper charitatis visceribus abũdare et eos diligere Ro. viij. Quis nos separabit a charitate christi? Canti. viij. Aque multe nõ potuerunt extinguere charitatẽ/ quia fortis est vt mors dilectio. ¶ Septimũ est vere, subsistentie permanentia. Unde ait. Anteqũ abraam fieret ego sum. i. semp in deo subsisto nec per aliquod peccatum ab eo edificio. Sic et nos debemus dei gratis per veram fidem/spem/ t charitatẽ in deo manere/nec per aliquod peccatũ ab eo separari et deficere. Hebre. xij. Optimum est gratia stabilire cor: quia ex hoc magnum fructum feremus Jo. xv. Qui ma. in me et ego in eo hic fert fructum multum. Sicut palmes non potest fructum ferre nisi manserit in vite/ sic nec vos nisi in me manseritis. Iterum. In me pacem habebitis. in mundo autem pressuram. tc. ¶ Octauus congrue absconsionis prudentia/ quia dũ vellent cum lapidare abscõdit, se t exiuit de templo. Sed vbi abscondit se in angulo/ vel in domo? Non. sed maiestas celica fecit eũ inuisibilẽ et sic exiuit de tẽplo/ vt dicit Augustinus. Debem9 enim cedere furori inuidorum, t recedere ab eis t nõ cõ

tendere et resistere prouer. ij. Honor est homini qui separat se a contentionibus. Debemus enim fugere mortem cum perpendimus mortem nostram proficuā non esse sed magis vitam. Sic apostolus fecit se in sporta deponi per murum damasci vt effugeret manus persequentium. vt patz actu. ix. Et in grecia incarceratus dixit se cinem romanum vt posset euadere et in iudea ad cesarem appellauit. vt patz actuū. xxiij. et. xxv. Et ideo multuz prudentia indigemus que omnia decentia et congrua nos docet pro loco et tempore obseruare math. x. Estote prudentes sicut serpentes et sic patz primū. ¶ Secundo ponitur in deoz malicis et peruersitas detestanda que quantum ad sex ostendit quantum ex hoc euangelio colligi potest. ℞ Primo ex mentis corruptione. Valde nam cz corruptus est mente qui veritati audite t cognite non acquiescit. sicut erant isti quibus ait. Si veritatem dico vobis quare non creditis michi. Multi sunt hodie simi les iudeis qui veritate cognita non soluz non acquiescunt sed veritatis lumen impugnant Jo. xiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Secus autem si ex ignorantia repugnarent: qz minus peccarent et misericordiam possent consequi. i. thi. iij. Ideo misericordiam consequutus sum: quia ignorans feci. ¶ Secūdo ex animi trāsformatione. Nam homo scōm naturā factus est ad imaginem dei. sed per gratiam filius dei. Per peccatū aūt efficitur homo seruꝰ peccati et filius diaboli. Jo. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. Et qz filius audit voluntatem patris et eius desideris vult perficere. ideo isti t omnes peccatores perditi dei filiatione et diabolum transformati non audiebant deum sz diabolū cuius filij facti erant per culpā Jo. viij. Vos ex pre diabolo estis. t desideria patris vestri vultis facere Grego. Penset vnusquisq apō se si aure cordis verba dei percipit et intelligit vnde sit. Nam sunt nonnulli qui verba dei nō aure cordis diuinant audire et hoc est quod dicit. Propteres vos non auditis: quia ex deo non estis sz per gratiaz. ¶ Tercio ex falsi imputatione: quia dicebāt ipsum demonium habere. Ubi nota de infamia quō quis tenet ad restitutionē multomagis q̄ ad restituendam pecuniam: quia vnum de optimis bonis est bonum nomē. Prouer. xxij. Melius est nomen bonū q̄ diuitie multe. Et ideo debet homo multum satagere nomen bonuz habere. Qui enim negligit famam suam stultissimus est vt sapiens dicit. Et nequissimus est detractor qui famam alicui aufert et comedit carnes crudas t viuas. Prouer. xxiij. Noli esse in cōuiuijs eorum qui carnes ad vescendū cōferunt. ¶ Quarto ex vituperij illationes quia inhonorastis me. Multa enim et vituperia intulerunt. Dicebant enim et q̄ erat filius fabri: et q̄ erat potator t potator vini et amicus peccatoz: t q̄ non erat a deo et q̄ legem soluebat. t turbam t populum seducebat. t q̄ in virtute dyaboli miracula faciebat. Omnia ista vituperia peccatores christo inferunt vsq hodie dicentes ipsum non esse filium dei vt hereti ci et saraceni. Dicunt etiam q̄ peccatoribꝰ magis benefacit q̄ iustis. Jo. xij. Ubi dant tabernacula predonum. Dicūt etiaz q̄ seducit turbas duz dicit homines damnandos cum omnes in fine saluentur. Dicunt etiā q̄ dyabolus omnia visibilia creauit. ex quo sequitur q̄ christus in virtute dyaboli quicquid circa hec visibilia fecit operatus sit. ¶ Quinto ex mali perseuerantia et continuatione: quia repetunt et continuant malum dicentes. Nunc cognouimus quia demonium habes. Gregoꝰ. humanum est peccare: sed dyabolicz est in peccatis pseuerare. Multi hodie similes sunt iudeis qui continue male agūt et nunq̄ a malis desistunt. et multi a malis desistunt: sed non perseuerant ad pristina mala redeuntes. ¶ Sexto ex homicidij perpetratione: quia tulerunt lapides vt iacerent in eum. In quem eum? Certe in suuz creatorem: in suum gubernatorem: in suū eruditorem: in suum pacificatorem: in suū redemptorem: in suum iustificatorem: et in suum remuneratorē. Sic lapidat et crucifigit eum omnis peccator. Ad hebre. vi. Rursum crucifigentes sibimetipsis filiuz dei. Et quo patet q̄ omnis peccator valde iuste meretur supplicia eterna dum suum creatorem: suum gubernatorem: suuz pacificatorem: suum redemptorem: suum iustificatorem: et suum remuneratorem lapidat et occidit. Hic possent multa dici: sz obmittuntur ad presens. Et sic patet totū de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. xlii.

Christus assistēs pōtifex futurorꝫ bonorꝫ perampliꝰ et perfectius. ix. ad hebre. ix. Sicut dicit philosophus sermones accipiendi sunt ꝑm materiā subiectā. Et quia hec dñica de passione vocatur. iō totum officium de dñica passiōe fit. Ideo etiam euangelij et epistola recitantur in quibus pertinentia ad passionem dñicam enarrant. In hac ergo epistola cōtinetur quomodo per proprium sanguinez christus in templū celeste intrauit. In qua quidem epistola ꝓncipaliter tria cōtinent. ¶ Primo enim excellentia t preeminentia sacerdocij christi ad omnes alios demōstratur in principio epistole. ¶ Secundo q̄ virtꝰ sanguinis t mortis eius ab omni peccato nos mundat per similitudinem quandam probatur ibi. Si enim sanguis hircorꝫ aut taurorum t ci. vi. asperſ. inquinatos sanctificat ꝛc. ¶ Tercio q̄ christꝰ gratie no. testa. t glorie future sit mediator t collator ex antedictis subinfertur t declaratur ibi Et iō noui te. mediator est. ¶ Dicit ergo apostolus excellentiam et preeminentiaz sacerdocij christi ad omnes alios demonstrat. Quam preeminentiam ostēdit quātum ad quattuor: sc̄z quantum ad personam offerentem: quia christus quantū ad locum in quo sacrificium obtulit: quia tabernaculum peramplius et perfectius introiuit: quantum ad ipsum sacrificium qz per proprium sanguinem: et quantum ad finem sacrificij: quia eterna redemptione inuenta. Persona offerens est ipse filius dei pontifex factus in eternum inquantū homo. locus vbi sacrificium obtulit est ipsum celum locus beatorꝫ. sacrificium oblatum est corpus et sanguis ipsius filij dei. finis sacrificij est redemptio hominū et vita beatorū in quibus maxima et infinita excellentia sacerdotij christi demōstratur Et hoc est quod dicit. Christus assistēs. s. deo patri ad interpellādum pro nobis pōtifex id est dator t minister futurorꝫ bonorū non temporaliū tm̄: vt pontifex legalis qui etiam illa tantū promittebat t nō dabat. sed christus dat ꝓbendas eternas ꝑm merita singulorū. Est ergo pontifex et minister futurorꝫ bonorꝫ id est bonorū gratie t glorie q̄ in veteri testamento futura erāt t ꝓpo reseruabant dispēsanda Jo. i. Lex q̄ moyses data est: gratia t veritas q̄ Jesum xpm facta est. Dicunt etiam modo futura qz bona gre ad bona glie futura ordinant sicut ad finē. gloria em̄ est gra cōsummata. t iō bona gratie ꝑm suā cōsummationē t pfectionē futura fūt q̄ dator et minister est xpo. Christꝰ q̄ talij bonorꝫ pōtifex introiuit tabernaculum id est celū

peramplius vna paro est. i. maius capacitate perfectius id est melius t nobilius q̄ tabernaculum terrestre vel templum salomonis sup. tabernaculum dico non manufactum id est non huius creationis id est fabricationis quale est templū materiale quod hic est fabricatū quia hoc finxit deꝰ et non homo. Uel peramplius possunt esse due partes vt sit sensus. Introiuit in sancta per tabernaculum amplius t perfectius scilicet proprium corpus. Sic exponit Crisso. Suum enim corpus fuit dei tabernaculum. Quod corpus non fuit huius creationis: quia non fuit formatum sicut alia corpora sed virtute spūssancti. Nec etiā christus pontifex noster introiuit in sancta sicut alij pontifices. s. multotiens per sanguinem hircorum aut vitulorum sed per proprium sanguinem. s. effusum pro mūdatione populi. Et hoc solum semel fecit qz vna vice eternam redemptionem inuenit. Et hoc est eterna redēptione inuenta scz nobis a deo: que nullo modo potuit per omnia sacrificia legalia nec̄ ꝑ omnes patres ve. te. inueniri. Sic ergo cōstrue. christus erno pontifex futurorum bonorū introiuit tabernaculum peramplius et perfectius et non manufactū nec̄ per sanguinem hircorum aut vitulorum: sed per proprium sanguinē sup. introiuit semel in sancta ad locum scz beatorum ad nobiliorem partem celi: quia ad dexterā dei sedet. ps. Ascendit super celum celi ad orientem. Sicut enim nobiliot pars templi estimabat sancta. sic christus nobiliorem partem celi tenet quia sedet ad dexteram dei in potioribus bonis patris. Et hec omnia inquantum homo fuit. Nam per sancta sanctorū figurabatur templum beatorum et glorie dei. ¶ Et sic patet q̄ excellēta sacerdocij christi quantum ad quattuor demonstratur. primo quantum ad personā offerentem que fuit filius dei rex noster et sacerdos. Rex noster fuit inquantum inuit cum humani generis debellauit t nos omnes de potestate eius eripuit Collocen. i. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filij dilectionis sue Sacerdos et pontifex noster fuit quando seipsum in ara crucis obtulit hostiam vi uentem sanctam deo placentem per quam deus placatus est humano generi et pacificatus. Et attendē q̄ pontifex noster habuit pro mitra spineam coronam pro pastorali baculo arundinem pro pallio indutus est veste alba ab herode. pro amictu

habuit fasciam ante oculos ligatas super collum sicut amictus stat super collum. p casula vel planeta vestem coccineas id est rubeam circundederunt ei. pro sandaliis habuit clauos in pedibus. pro cirothecis habuit clauos in manibus. Talibus ornamētis fuit pontifex noster ornatus vt doceret omnia ornamenta mundi contemnere: et vt ostenderet nullum pontificem debere fieri vt ornamēta et bona mūdi possideat: sed ad vitam vnā cuz grege sibi cōmisso proficiat sempiternam. Et quia christus fuit sacerdos et ostia offerenda. ideo positū fuerat vt pontifex indutus exuit se nudum tanq̄ hostiam sacrificādam. nā animal sacrificandum decorari debebat et sic nudus aram crucis christus ascēdit immolādus ibidem. ¶ Et nota q̄ apostolus quatuor attribuit pontifici nostro christo que excellenter christus habuit et omnis pontifex debet habere. Debet esse pōtifex esse plenus spūsancto vt sancte viuat et in veritate doceat. Tunc enim vera est doctrina q̄n per sanctā vitā confirmatur. Quia vt dicit Grego. Cuius vita despicitur restat vt eius predicatio contemnatur. Ro. xv. Nō enim audeo loqui aliquid eoz que non per me efficit xp̄s. Sic et xp̄s sanctus sanctorum fuit et vnctus et plenus gratia et virtute spiritus sancti super omnes. ps. xliii. Unxit te deus deus tuus. oleo letitie. Joh. primo. Plenū gratia et veritate. Et hoc est q̄ dicit xp̄s id est vnctū omni gratia et virtute. ¶ Secundo debet deo p populo assistere et p ipso indefessis precib⁹ exorare. Ephe. iii. c. Flecto genua mea ad patrem domini nostri Jesu christi vt det vobis fm diuitias glorie sue habitare christū per fidē in cordib⁹ vestris in charitate radicati et fundati vt possitis cōprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo: lōgitudo: et sublimitas et profundum. Item. Ro. i. Memoriam vestri facio semper in orationibus meis. Sic et christus semper assistit deo orans et interpellans pro nobis. i. Jo. ii. Aduocatum habemus apud patrem Jesum christum iustum et ipse est propiciatio p peccatis nostris. Et propterea inquit Bern. Securus accessum habes o homo ad deum vbi habes ante patrem filium: ante filium matrem. Filius ostendit patri cicatrices et vulnera mater ostēdit filio pectus et vbera. nec vlla poterit omnino esse repulsa vbi tot concurrūt charitatis insignia. ¶ Tercio debet de se facere pontē et viā p quā trāseat populus vt vita sua sit forma et speculum sine macula in quod omnes debent respicere. i. Thi. iii. Exemplum esto fidelium in verbo et conuersatione in charitate in fide in castitate. Sic et christus fecit viam immo ipse est via per quam transitur ad celum Jo. xiii. Ego sum via. Ipse est etiam speculum sine macula in quo respicere debemus si recte voluerimus ambulare Jo. viii. Ego sum lux mundi qui sequitur me non am. in te. Et quia hec via non est mimis arta et aspera: ideo de se fecit pōtem vt torrens humane aduersitatis sub eo transiret: et nos transiremus super eum securi. Propterea pontifex id est faciēs pōtem est appellatus a deo vt dicitur ad Jeheu. v. Et ideo inclinato capite tanq̄ pōtem faciens emisit spiritū Joh. xix. vt per voraginē inferni nos eamus amplius sed recto tramite pergamus ad celum. Et hoc est quod dicit pontifex. ¶ Quarto debet populo spiritualia dona largiari. s. doctrinam et ecclesie sacramenta. Sic et christus nobis spiritualia dona largitur: q̄ hic dona et virtutes et gratiā et in futuro gloriā po. Gratiā et gloriā dabit dūs vnde Joh. Ego vitam eternam do eis. Et hoc est q̄ dicit futurox bonox. ¶ Secundo demonstratur excellentia sacerdocij christi quantum ad locum et tabernaculum quod intrauit: quia intrauit tabernaculum quod finxit deus et non homo amplius et perfectum omni tabernaculo quod nunq̄ fieri posset sez in ipsum celum Hebreo. iiii. Habentes ergo pontificem magnum qui penetrauit celos Jesum filium dei. Et ibi obtulit hostiam suam sez corpus suum gloriosum q̄ in ara crucis in incendio amoris fuit combustum et postea vt aurum purificatū gloriosum et immo. tale resurrexit. ¶ Tercio excellentia sacerdocij christi demōstratur quantum ad id quod obtulit sez semetipsū et ꝓpter id ad id per quod in sancta sanctorum introiuit. Alij nāq̄ pontifices intrabant in sancta per sanguinē animaliū sed christus per proprium sanguinē id est per virtutem sui sanguinis. Nam virtus sanguinis christi celū aperuit et ideo propria virtute celum intrauit. Et sicut dicit beatus petrus. i. cano. iii. ca. Christo igit passo in carne et vos eadem cogitatione armamini. Quia eodem modo scilicet per proprium sanguinem hoc est per aduersa et etiam per mortem si necessarium est oportet nos i celū intrare Ac. xiii. Per mꝝ tribula. op. nos intra. i. re. c. Hoc figuratū est

hec q̄ scriptura refert q̄ dominus collocauit ad hostium paradisi flameum gladiū atq̄ versatilem ad custodiendam viam ligni vite Gen. iii. Per aciē ergo ensis oportuit redire in paradisum et coronari ibidē i. thi. ii. Nemo co. nisi q̄ legit. cer. Effeminatus est miles qui eunte dño ad prelium vult lasciuire in lecto. Exemplū vtie ethei qui nullo modo voluit domū suam intrare nec in lecto iacere stante ioab principe militū dauid in exercitu. ii. Re. xi. Multi vero per sanguinem animalium volunt celum intrare et non per proprium sanguinem sicut sacerdotes ve. testa. dum bene bibēdo. et comedēdo putant se celum posse intrare. multi etiaz sunt sicut ille quinq̄ virgines fatue que dixerunt date nobis de oleo vestro: q̄ lampades nostre extinguntur. que sez nichil volunt in vita facere sez in morte dum eox lampades extinguntur petunt orationes et oleum pietatis. et ita volunt saluari solum meritis alienis. Sz prouerbium ē. Tarde satiatur qui ore balatur manibus alienis. Et attende q̄ xp̄s solum passus est semel et semel introiuit in sancta. vt hic dicitur. ad ostendendum q̄ solum semel debet fieri vera penitētia que per christi passionez designatur quia per totam vitam hominis continua debz esse. Tota enim vita presens est tempus penitentie deputatum: quia totum tempus presens est vigilia quedam future festivitatis. Semel etiam debemus ecclesiā militantem intrare sez in baptismo et nunq̄ exire et similiter ecclesiaz triumphantem que per sanctasanctox designat. Qō est contra multos qui frequenter intrant et exeūt ecclesiā et vineā penitētie facientes turpiter recidunt in quo filium dei crucifigere cōprobant. Hebre. vi. Rursus crucifigentes sibimetipsis filiuz dei. ¶ Quarto demonstratur excellentia sacerdotij christi quantum ad finem q: solus xp̄s agnus dei immaculatus per suum sacrificium humanam redemptionem potuit inuenire. Multis enim sacrificijs et a multis q̄sita in ve. te. et a nullo vnq̄ potuit inueniri. Fere mille annis plorauit eadam et multis sacrificijs eternam redemptionem q̄siuit vt qui fuerat eam perditionis fieret causa redemptionis et eam penitus non inuenit Hebreorum duodecimo. Non ēm inuenit penitentie locum: id est fructum quamq̄ cum lachrymis inquisisset eam. Apocalipsis. quinto. Ego flebam multum q: nemo dignus inuentus est in celo neq̄ in terra neq̄ subtus terram qui aperiret librum et soluere et septem signacula eius nisi agnus qui occisus est. Abraaz voluit immolare vnicum filium suum. sanson se ipsum occidit et non propter hoc hancre demptionem consequi potuerunt nec sibi nec alijs inuenire. Quia nec sapiētia nec potentia nec iusticia nec virt⁹ aliqua creata hanc redemptionem potuit inuenire. Cuius ratio est: quia peccatuz quod damnationem induxit quadrupliciter fuit infinitum: sez quia contra infinitum bonum erat: quia infinito bono nos priuauerat: quia infinitos inficiebat. et quia infinitis malis nos addixerat. Et ideo hoc peccatū oportebat redimi merito infinito quod solus filius dei meruit i carne assumpta potuit. Et quia ita difficulter. et ita care redempti sumus: debemus valde cārā hāc redemptionem habere et eam cariorē omnibus retinere. Necturbari debemus si care et difficulter christum emam⁹ cum ipse ita care et difficulter nos emerit sez suo sanguine precioso. i. pe. i. Non corruptibilibus auro vel argēto redēpti estis: sed pretioso sanguine agni incōti. Digne ergo et iuste damnatur qui tam caraz redemptionem vili precio vendūt dyabolicam seruitutem iterum subeuntes. Et sic patet primuz. rc. ¶ Secundo apostolus probat q̄ virtus sanguinis et mortis christi ab omni peccato nos liberat: et ad hoc adducit argumentum a minori quod tale est. Si carneles immundicias potuit mundare sanguis animaliū: multofortiꝰ sanguis christi poterit spirituales inimundicias que sunt in conscientia emundare. Si autē aliquis dicat q̄ non est comparatio immundiciarū corporaliū ad spirituales. Aduertendum q̄ in hoc stat vis argumenti: quia plus potest veritas in veritatem q̄ signū in signum vel figura in figurem. Sed sanguis animaliū erat signum vel figura sanguinis christi. et carnalis immūdicia erat figura spiritualis immundicie. Si ergo signum tantum potuit in signū. multofortiꝰ tantum poterit veritas in veritatem. Et hoc est quod dicit. Si enim sanguis hircorum vel taurox in quo cōprehendit omnis animalis q̄ sacrificabantur. et cinis vitule aspersus qui admiscebatur cū aqua et vocabatur aqua lustrationis qua aspergebantur immundi: vt patet numeri. viii. inquinatos. i. contaminatos a contactu mortuox vel alicuius quod fm legem talē immūdiciā inducebat. sanctificat. i. mundat

a pena legis et liberat. & hoc est quod subdit ad emendationem carnis. i. vt caro mundata sit propter preceptum legis quia omnis anima hominis qui immundum tetigerat immunda erat septez diebus. vt patet in libro numeri. Purificabatur autem die tercio et septimo et munda erat et poterat ad templum accedere. Et sic talis immunditia non erat macula anime sed erat quasi quedam irregularitas. Si inquam hoc poterat sanguis animalium quanto magis sanguis xpi effusus qui per spiritum semetipsum obtulit deo emundabit non carnem sed conscientias nostras ab operib⁹ mortuis id est a peccatis propter que & in quibus anima moritur morte culpe: quia separatur a deo qui est vita alaz vt dicit Aug⁹. Que peccata qui tangit consentiendo coinquinatur sicut qui tãgebat mortuum nec intrat iste celum sicut nec ille templum a quibus sanguis christi nos emundat Apo. i. Qui lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Et ad hoc nos mũdat sez ad seruiendum vlterius deo viuẽti vnde Crisⁱ. Mortua opera habẽtem nõ est colere deum viuentem. Sed sanguis christi ab hijs mundat & animat ad seruiẽdum. ¶ Vbi attende q̃ sanguis christi habet virtutem mundificatiuam vt dictum est. Item habet virtutem animatiuam siue acuitiuam. i. Wachabe. vj. Ostender sit elephantis sanguinẽ vue et morti ad acuẽdos eos in prelium. Sanguis vue est sanguis christi Sãguis morti est sanguis aliorum sanctoz quia vtergz acuit. Item habet virtutem pacificatiuam Col. i. Pacificans per sanguinem crucis eius sive que in celis sive que in terris sunt. Propterea apostolus dicit ad Hebre. xij. q̃ sanguis christi melⁱ loquitur q̃ sanguis abel qclamat indulgentiam et pacem Luc. xxiij. Pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt: sed ille clamat vindictam: quod patet in Ken. Quia terra aperiens os suum abscondit eum in signum vindicte. Sicut vroz dum interficitur vir involuit velum in sanguine eius vt ostendat postea filijs. Item habet virtutem redemptiuã Apoc. v. Redemisti nos deo in sanguine tuo. Itẽ habet virtutem apertiuam quia statim ipso effuso apertum est celum Apo. iij. Qui habet clanẽ david aperit et nemo claudit. Clauis david est caro et sanguis quã christus traxit de david. in cuius virtute apparuit celum. Item habet virtutem fractiuã vt sanguis hirci qui frangit adamantem: quia frangit cor peccatoris omni lapide durius. Quis em̃ tam durus qui dũ recogitat sanguinem christi totiẽs & taliter p se fusum vt non in eius amore frangatur. Item habet virtutem vivificatiuaz. naz vita animalis in sanguine cõseruatur. sic sanguis christi dedit nobis vitam gratie. Treh. In sanguine tuo viuemus. Fm aliã translationez. Unde in ps. Cj. assimilat se pellicano de quo dicit q̃ effundit sanguinem sup pullos mortuos & resuscitat eos Similis inquit factus sum pellicano solitudinis. Item habet virtutẽ pulchrificatiuam magis q̃ sanguis cõehe de quo tingitur purpura qui est color rube⁹ pulchrior sup oẽs colores: & magis q̃ color grani de quo tingitur scarletum: et mulieres faties suas ornant. sanguis enim christi sup omnia animam facit pulchram. Unde beata Agnes ait. Sanguis eius ornat genam. Et ideo anima super quã stillat sanguis christi est pulchrior res de mundo & anima super quam non stillat est turpissima vt anima peccatrix. Et sic patet secũdũ. ¶ Tercio concludẽdo ostendit apostolus q̃ christus gratie noui testamenti & glorie future collator et mediator est dicens. Et ideo christus per mortem suã noui testa. dator et mediator fact⁹ est vt morte sua propter intercedente que est quedã intercessio ad deum ordinata non solum ad preuaricationes gentilium exoluendas: sed etiam preuaricationes iudeorum que erant sub veteri et priori testamento acciperent repromissionez eterne hereditatis: id est acciperent hereditatem multotiens per prophetas seruis dei repromissam qui p gratiam dei vocati sunt. id est preelecti & predestinati ad vitam eternam. ¶ Queritur hic quid sit nouum testamentum sive lex noua: et vtrum lex noua sit scripta vel indita: et vtrum iustificet? Et dicendum q̃ vnsquodqz dicitur esse illud quod est in eo potissimũ id autẽ qd̃ est potissimũ in nouo testamento sive in nous lege et in quo tota eius virtus consistit est gratia spiritus sancti que datur fidelibus per fidem christi. Et ideo principaliter lex noua est ipsa gratia spiritussancti que datur fidelibus. Ro. viij. Lex spiritus vite liberauit me a lege peccati & mortis. Et Aug⁹ dicit in libro de spiritu & littera. Sicut lex factoria fuit in tabulis lapideis. ita lex fidelium scripta est in cordibus fidelium. Habet tamẽ lex noua quedam sicut disponentia ad spiritussancti gratiam et ad vsum huius gratie pertinentia que sunt quasi secundaria in lege noua de quibus oportuit instrui fideles christi verbis et scriptis tam circa credẽda q̃ circa agenda. Et ideo dicendũ q̃ principaliter lex noua sive nouũ testamentum est lex indita a spũsctõ. et secũdario est lex scripta. Yuⁱ⁹ ergo legis tam indite q̃ scripte. i. gratie spũssancti et eoruz que ad hanc gratiã hoies instruunt et disponunt dator et mediator & minister christus fuit. et per eum et per hanc gram homines hereditatem eternã accipiunt Ro. viij. Gratia dei vita eterna. Et ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fe. n. iz scõm su. mi. sal. n. fe. Et per hoc patet solutio ad aliud sez an lex noua iustificet: quia vt dictum est ad legẽ nouam duo pertinẽt Unum quidem principaliter sez ipsa gra spiritussancti interius data. et quãtum ad hoc lex noua iustificat. Secundario pertinent ad legem nouã documẽta fidei & precepta ordinata ad affectum humanum et humanos actus. & quantum ad hoc lex nouа non iustificat. ij. Corinth. iij. Littera occidit spiritⁿ autem vivificat. Quod augustinus exponẽs dicit q̃ per litteram intelligitur quelibet scriptura extra hominẽ existens etiam moralium preceptoruz qualia in euãgelio cõtinentur. Unde etiã littera euangelij occideret nisi esset interius gratia fidei sanans. Quod patet. Quia illi qui gratiam dei non habent per euangelium non verificantur sed digni morte perpetua ostẽduntur. Et sic patet totum.

¶ Dominica in palmis de euangelio. Sermo. xliij.

Cum appropinquasset Jesus hierosolimis & venisset bethfage ad montez olineti. tunc misit duos discipulos suos dicens illis. Ite in castellum. &c. Mat. xxi. Hodie in ecclesia duplex processio recolit et celebratur. Una que fuit a monte olineti in hierusalem cũ magno honore et reuerentia de qua in euangelio agitur et quã ecclesia hodie factam suis fidelibus repraesentat scilicet honore processionis. Secũda que fuit a hierusalem vsq̃ ad locũ calvarie cum magna tristicia et dolore et contumelia de qua in passione que hodie legitur agitur. Duo ergo hodie valde contraria ecclesia suis fidelibus representat sz honorem processionis et contumeliam passionis. Super qua conjunctione miratur cum ambo hec non fuerint christo simul exhibita. Berñ. Aliquid sibi vult mirabilis ista conjunctio aut aliquid cogitauerunt patres nostri passionẽ processioni addentes. Nam processio plausum habet passio vero planctum. ℵ Nota ergo q̃ in hac conjunctione sex documenta ab ecclesia nobis dantur. ¶ Primo enim instruimur q̃ gloria huius mundi non ẽ stabilis et fiducia in ea nõ est ponenda Ber. Optime processioni passio juncta est vt discamus in nulla vnq̃ letitia huius seculi fiduciam habere scientes q̃ extrema gaudij luctus occupat. prouer. xiij. Ab eodẽ enim populo et in eodem loco et quasi in eodem tpe quattuor sez dieb⁹ transactis primo cum cantico fusceptus est. & postea cum magno vituperio crucifix⁹. O q̃ dissimile crucifige crucifige eum et benedict⁹ qui venit in nomine domini. O q̃ dissimile rex israel. et non habemus regem nisi cesarem. O q̃ dissimile regnum et crux flores et spine. Et quid plura. cui prius vestimenta prosternũtur aliena. ecce suis exuitur et sors mittitur super eã. xxvij. Matth. xxvi. Diuiserunt vestimẽta mea et su. e. mi. sor. Et sic in modico tempore cythara conuersa est in luctum. et gaudium in merorem. Job. xx. Gaudium ypocrite ad instar pũcti. i. mundi. Idem. xxj. Ducunt in bonis dies su. & in pun. ad inferna descen. Exemplum de illo diuite qui dicebat Luce. xij. Anima mea mul. ha. bo. repe. &c Dixit aũt il. de. Stul. hac no. repe. &c. ¶ Secũdo instruimur q̃ quando habemus prosperitatem et gloriam ipsas aduersorum memoria temperemus Eccle. xij. In die bonorũ ne imme. sis malox. Ideo psperitas stultorum perdat eos. vt dicitur. Prouer. i. qz est quasi vinũ forte et stulti qui illud temperare nesciunt inebriantur et perduntur ab eo. Sed sapiens gaudium mundi temperat ad aduersa et tristia que possunt accidere oculuz mentis habendo. Eccle. vij. Cor sapientium vbi tristicia est. cor autem stultox vbi letitia. Hoc temperamentum docuit nos hodie dominus quando in tãto gaudio habuit oculum ad mala illi hierusalem ventura. et flens dixit. Luce. xix. Si cognouisses et tu sup. fleres. Docetiã temperamentum docuit in hoc q̃ tantum honorẽ in tãta humilitate suscepit super assiñ et in seruicũ pauper deputatã sedendo. Ideo salomonẽ deseruit sapientia eo q̃ prosperitatez nulla amaritudine voluit temperare iz omnino voluptati se dedit. Eccle. ij. Nec prohibui cor meũ quin

omni voluptate frueretur. ¶ Tercio instruimur vt tribulationẽ esse viam ad gloriam cognoscamus Serñ. Nobis charissimi in processione celestem repte sentamus gloriã. sed in passione demonstramus viã Actu. xiiij. Per mul. tri. op. nos intra. i. re. celo. ¶ Quarto instruimur q gaudiũ mũdi multa amaritudine est respersum Pro. xiiij. Risus dolore miscebitur Boe. li. ij. prosa. iiij. Anxia enim res est humanorum conditio bonor. et que vel nunq̃ tota proueniat vel nunq̃ perpetua subsistat. Hunc census exuberat sed ẽ pudori degener sanguis. hunc nobilitas notum facit sed angustia rei familiaris inclusus esse mallet ignotus. Ille vtroq̃ circũfluus vitam celibem defleret. Ille felix nuptũs orbus liberis alieno censum merit heredi. Alius prole letatus filij filie ve delictis mestus illacrimat. Idcirco nemo facile cum fortune sue conditione concordat. Inest enim singulis qd inexpertus ignorat et expertus exhorreat. Et sequitur q̃ multis amaritudinibus hũane felicitatis dulcedo respersa est. ¶ Quinto instruimur q gaudium mundi ad dolorosum finez ducit: quia vel homo dimittit gaudium per mortem. vel gaudium dimittit hominẽ per aduersam fortunam. vtrumq̃ aũt dolore plenũ. De primo Eccle. xli. O mors q̃ amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis t adhuc valenti capere cibũ. De secũdo Boe. li. ij. psa. iiij. Nam in omni aduersitate fortune infelicissimum genus infortunij est fuisse felicez. ¶ Sexto instruimur q gaudium mundi blandam t iocundam familiaritatem habet cum hijs quos eludere nititur et cum quibus per viciose ludit. vt sunt vana mundi gaudia possidẽtes. nam eos de merore in gaudiũ et de gaudio in merorem alternando trãducit. et videtur ludere cũ deludit et blãdire leuiter dũ perniciose prosternit Boe. Cum hijs quos eludere nititur blandissimam familiaritatem habet. Idem. li. ij. psa. ij. Hic nostra vis est. Hunc continuum ludum ludimus rotam volubili orbe versamus infima summis et summa infimis mutare gaudemus ascende si placet q si nec ex arbitrio retineri põt. calamitates tamen fugiens facit scz fortuna. Quid est aliud illa fugar q̃ future quoddam calamitatis iudicium. Propter que omnia et in eorum figura achor iussus est lapidari quia tulit aliquid de thesauris hiericonte. vñ. Hiericonte interpretatur luna. et significat mũdum qui vt luna mutatur. Fatus est ergo et vt fatuus lapidari debet qui gaudia mundi que sunt thesauri eius perquirit. Hic cadit exemplum de quoddam qui in testamento reliquit q centum marce argenti darentur magis fatuo hominum de mundo. Cuius filius volens talem fatuum inuenire venit romam t vidit ibi furia populi senatorem sine causa occidi t alium eligi. Qui dum sederet in thronone nit iste et dedit ei electo in senatorem dictas centum marcas asserens ipsum fatuum simum esse q talem dignitatez accepit. Et quis vnq̃ fuit cui si fortuna pri⁹ arrideat postea non prosternat. Certe vt dicit Boetius. Plena est presens etas exemplis et antiquorum vetustas. Quot reges et domini felicitatem calamitate mutauerunt.

Idem. Quid tragediarũ clamor aliud deflet nisi in discreto ictu fortune felicia regna vertentem. Et tã temporibus nostris in tuscia et lombardia et in tota italia et alemania exempla in promptu patent.

¶ Relinquamus ergo vana gaudia mundi et eamus post crucem cum oliua et palma. Oliua signat pacem. In cuius figura columba attulit ramũ oliue noe in archã in signum q reddiderat pacem terre. Signat etiam misericordiam ratione olei qd producit. si ergo in hac quadragesima proximo ex corde reddimus pacem et egenis impendimus misericordiam oliuam veraciter in manu portam⁹. Palma vero significat victoriaz. tum quia ab antiquis artri data est marti qui est deus belli. tum quia folia palme sunt vnita simul. Omnis enim victoria in vnitate cõsistit sicut omnis perditio et destructio in diuisione et guerra. Luc. xi. Omne regnum in seipsum diuisũ desolabitur. Signat etiam penitentiam: quia sicut palma ẽ aspera et spinosa in cortice et in sublimibus habet dulcissimum fructum. sic penitentia in mundo isto est aspera et spinosa. sed in celo continet fructum vite eterne. Si ergo in hac quadragesima habuerimus victoriam cõtra dyabolũ. mundũ vicia et peccata et condignã penitentiam fecerimus de peccatis digne palmam tanq̃ victores in manu portam⁹. Alias erimus vas vacuũ sed signatum. et circulus ante domum in qua penitus non est vinum. Sicut demones dixerant de quodam iudeo infra crucem lapideam iacente. vt Bre. in dyalogo narrat. Cauẽdũ valde est ne simus ficus illa vacua habẽs solũ folia. cui christ⁹ maledixit t radicitus

est siccata quod sequenti die post hoc festũ legitur factum fore vt patet Mathei. xxi. Die historiam. Cuius maledictio fuit figura eorum que hodie in ecclesia contingunt in fidelibus ramum oliue indigne portantibus atq̃ ficte. ¶ Cum appropinquasset iesus &c. Dicta historia que in principio debet dici in hoc euãgelio principaliter q̃tuor describuntur. Primum est christi charitas t misericordia que in gestorum significatione demõstrat. In principio euãgelij Secundũ est prophetale testimoniũ quod in confirmationem dictorum allegatur ibi Hoc autem totum factum est. Tercium est apostolorum obedientia que in adimpletione iussorum declaratur ibi. Euntes autem discipuli &c. sicut prece. eis. Quartum est populorum ad christum honor et reuerentia que in processione et in multis alijs manifestatur ibi. Plurima autẽ tur. stra. vel. sua in via. Primo ergo ponitur xpi charitas t misericordia que in gestorum significatione demonstratur. Hierusalem enim interpretatur visio pacis. Bethfage autez erat vicus sacerdotum distans per miliare a hierusalem ad quẽ ibant sacerdotes ad quiescendum completo officio secundum ordinem vicis suevt dicit hiero. Enterpretatur autẽ bethfage domus matillarum t significat confessionem oris in fidei assertione. Mons olueti propter oleum quod generat significat altitudinem misericordie. Christus ergo ex immensa charitate qua nos dilexit appropinquare fecit tempus pacis dei ad homines ac etiam ipse hierosolimis appropinquauit loco passionis vt se ipsum pro hominib⁹ offerret hostiam pacificam ne vltra in dei contumelia morarentur. Venit etiam bethfage dũ fidem verum fecit ora hominum confiteri. Et sic os hominis factum est domus confessionis fidei et veritatis ad salutem omne consequendam quod primo falsitatem vndiq̃ eructabat Roma. x. Corde creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem. Ad montem etiam olueti accessit: id est ad montem misericordie et gratiarũ quando omnia peccata percepit / penem pro peccatis nostris in corpore suo exoluit gratis nos redemit. innumeris gratis et donis naturam humanam replenit et tandem eam in celesti gloria collocauit Sal. xiij. ca. At vbi ve. ple. t. mi. deus fi. suũ nasci ex muli. fac. sub le. vt e. q̃ sub le. erãt re. vt adop. fi. r. Tunc etiam misit discipulos suos ab homines illuminandũ t absoluendum a peccatis eorum Jo. xx. Accipite spiritũ sanctum quorum re. pecca. re. eis. Et hoc est quod subdit. Tunc misit duos discipulos suos scilicet petrum et philippum vt hylarius innuere videtur. Duos autẽ misit quia apostoli duo necessaria ad salutem hominum docere debebant scz fidem que in petro intelligitur super quem dei ecclesia est fundata / unita illud Mat. xvi. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Et opera que per philippum intelliguntur qui os lampadis interpretatur. In ore autez lampadis ardet ignis super oleum et significat opus feruens charitate bona intentione factum. Nam oleũ in lampadibus est intentio bona / operibus vt dicit Augustinus / quam quinq̃ virgines prudentes sed non quinq̃ fatue habuerunt vt patet Mat. xxv. ¶ Uel duos misit propter duo testa. que homines docere debebant et propter duas claues scilicet scientiam et potentiam quas christ⁹ apostolis dedit ad populum ligandum et soluendum. Et nota q̃ hodierna die vt dicit beda venit hierusalem et intrauit templum. s. decima luna quinq̃ diebus ante passionem vt daret intelligi q̃ ipse erat agnus qui hodie scilicet decima luna debebat sedm legem inferri in domũ. t quarta decima luna ad vesperam immolari vt patet Exodi. xii. ¶ Sequitur. Ite in castellũ qd contra vos est. hierusalem que fuerat quitas regalis dicitur castellum propter malitiam inhabitantium in ea. Eccle. xvi. Ab vno sensato inhabitabitur prima c. a tribus impijs deseratur. Istud castellum signat mundum quia tunc hierusalem que castellum dicitur seruiebat cũ filijs vt dicit apostolus Gal. iiij. Sic mundus cum filijs suis mundanis seruit vicijs et peccatis qui mũdus est cõtra apostolos t apostolicos viros et seruis christi in olibus aduersatur sicut t christo fecit Jo. xv. Si mũdus vos odit scitote q̃ me priorẽ odio habuit si me. perse. s. t vos pse. Ad hoc castellum oppugnandũ missi sũt duo apostoli et oẽs serui christi Et hoc est. Ite in castellũ quod cõtra vos est. Et nota q̃ illud castellum est valde munitũ cõtra deũ et seruos eius. Nam pro fossato sue fundo habet cupiditatem que omnia devorat sicut Beldolum babilonie in quod fossatum quanto plura proficiuntur tanto plus crescit et non potest repleri Proue. xxx. Tria sunt insatibilia / infern⁹ os vulue t terra id est cupiditas terrenorũ que non satiat aquas.

pro aqua habet carnis voluptatē in qua rane. id est mala desideria nutriūtur. Utinam prelati qui hoc castrū debent principaliter expugnare in hoc fossato nō submergantur t ranis sub egyptioꝝ eorū habitacula non sint plena. Murus vero est duricia et impenitudo cordis que tota die percutitur a predicatoribus et per multa aduersa concutitur et nichil prodest. Ezechielis. viij. Ut adamantē et silicem dedi faciem tuam. Turris alta est superbia vsq; ad celum ascendens sicut turris babel. Insignis et vexilla est magna gloria. Propugnacula sunt alia vicia. ¶ Illud castellum fuit per hierico figuratuꝫ de qua dñs iosue mandauit q; destrui deberet t nunq; reedificari. Et modum etiā docuit destruendi scz septies circūēundo vt patet Josue vi. ¶ Septem circuitus sunt septem considerationes mundi quibus perfecte inspectis totus mundus destruitur atq; cadit. Prima quia mundus periculosus pretijs et labore plenus existit Job. vij. Militia est vita hominis super ter. Secūda est quia nullam stabilitatem habet. Ecclesiastes. xxvij. Stultus vt luna mutatur id est mundus qui propter antiquitatem dierum deberet sapiens esse t semp stultisat vt puer rosis et floribus coronatus. Tercia est q; totus mundus positus est in maligno. i. Jo. v. Quarta est quia est contrarius deo nec potest quisq; deo et mundo seruire Jacobi. iiij. Quicunq; voluerit amicus esse huius seculi in. dei constit. Math. vi. Non potestis deo seruire et mā. Quinta est q; est ypocrita t decipit in se sperantes t falsit Jsaie. xxxvi. Ecce confidis super baculum arundinem super egyptum id est mundum cui cum innixus fuerit homo cōminus tus intrabit manū eius et pforabit eam. Egyptus interpretatur tenebra et confusio que cōpetunt mūdo qui est exterius sicut grūdo frondosus et interius totus vacuꝰ t deformis. Serta ē q; cito trāsit Job xx. Gaudiū ypocrite id est mundi adinstar puncti. ij. Jo. ij. c. Mūdus trāsit et cōcupiscentia eius. Septima est q; ad penā eternam producit Mat. viij. Ue mundo ab scādalis. ¶ Uel aliter et melius. Dominus mandauit destrui hierico per hunc modū scz vt septem diebus circuirent terram sed die septima mādauit circuire septies et sic omnes circuitus sunt tredecim qui signant tredecim articulos fidei. septem diuinitatis/ et sex humanitatis. Quicunq; eīm perfecte considerabit articulos fidei id est habuerit fidem perfectā/ totus mūdus ante eum cadet sicut muri hierico ante filios israel et ipsum pedibus conculcabit. Hebre. xi. Fide muri hierico corruerunt. Math. xvij. Si habueritis fidem vt granū sinapis dicetis monti huic. trans. hinc et trāi. et nichil impossibile erit vobis. Hoc fuit figuratum in statua quam vidit nabuchodonosor que mundum significat qui deabolica statua est que a mundanis adoratur vt de⁹ et nichil cōtinet veritatis. Quā vnus lapillus paruus confregit vt patet. Danielis. ij. id est fides de humili christo qui est petra fidei vt dicit apostolus. i. Corin. x. ¶ Sequitur. Et invenietis asinam alligatam et pullū cum ea solue. et ad. michi. Asina ista t pullus stabant in porta ad cōmunem vsum pauperum deputata t ideo dominus paupertatis amator super inmētum pauperum voluit equitare. Asin⁹ autem vel asina ista et pullus signant duos populos scz populum iudeorū qui sub iugo legis manebat qui per asinam designatur/ vnde in greco asinus vocatur subiugalis/ et populum gentilem qui per pullū accipitur qui nō erat subiugo alicuius legis/ sed ad libitum ambulabat. Uterq; autem istorum populorū magnis catbenis peccatorum ligat⁹ manebat et solui indigebat. Prouerbiorum. v. Iniquitates sue capiūt impium et funibus peccatorum suoꝝ q; constringitur. ¶ Et nota hic q; peccator strictius ligatur q; animalis ligantur. et pluribus vinculis est ligatus. Nam ligatur memoria ne recolat beneficia dei/ ligatur voluntas ne desideret vera bona. ligatur cor ne penas inferni et mortem cogitet et mala que patitur in statu peccati manens. Et simile est de omnibus potentijs anime interius et exterius que omnes fortiter alligantur. Et qui sic fuerit ligat⁹ in culpa digne erit ligatus in pena Mathei xxij. Ligatis manibus et pedibus. i. in tenebras exteriores. Ad hos ergo populos misit dominus apostolos ad soluendum a peccatis eorum q; desiderabat super eos sedere. hic per gratiam et in futuro per gloriam. Et hoc est Si quis aliquid v. dix. dr. quia dominꝰ his opus habet vel operā eiꝰ desiderat vt dicit Lucas. xix. ca. habebat siquidem ipsis opus vt suam misericordiam circa eos manifestaret/ vt gratiam eis infunderet. et ipsos virtutibus illustraret/ vt de ipsis celum impleret et ipsos glorificaret. Unde math. dicit q; super vtrūq; sedit quod sine misterio factū non est vt in tā parvo spa-

cio sup vtrūq; voluerit requiescere: quia gratia dei et virtꝰ spūssancti ad vtrumq; populū est copiose diffusa. Et sic patet primum scz dei charitas t misericordia in eo q; mundū extra se inimicū et sibi rebellantem reconciliauit a peccatis absoluit. et ad gratiam suam reduxit. ¶ Secundo testimonium prophetale quod ad confirmationē dictoꝝ allegatur. Et hoc est. Hoc autem factū est vt adimpleretur. ꝛc. Et attē de q; ly vt hic tenetur consecutiue et non causaliter. Unde sensus ē. Hoc autē factū est vt adimpleretur. i. postq; hoc factum ē adimpletū est dictū prophete qui hoc predixerat. Non enim hoc factum est quia pphēta hoc predixisset: quia hoc deus fecerat disposuerat sicut prophēta predixit. et sic dum hoc factum fuerat verbum pphēte est adimpletū. Item pphēta fuit zacharias qui. ix. c. ait. Exulta satis filia syō. iubila filia hierusalē. ecce rex tuus. ve. ti. iustus et salus. or. ipse pauper et ascendes super asinā et super pullū filiū asine. Idē dicit math. quamuis verba aliquantulum variet di. Ecce rex. t. ve. ti. man. se. super asi. et sup pul. fi. subiu. Syon erat arx hierusalem et hierusalē vocatur filia syon q; custodiebat ab arce sicut filia custoditur a matre. Subiugalis vt dictum est in greco idem est quod asinus vel asina. ¶

In quibus verbis prophēta de hoctre gie nostro domino iesu xpo filio dei quatuor mirabilia dat intelligere propter qō dicit. ecce quod admirationis est signum. ¶ Primum est quia filius dei incomprehensibilis quem celum et terra capere nō possunt totus in ventre virginis est receptus et factus est homo et de gente iudea natus. Et hoc est. rex tuus. i. de te et de gēte tua nat⁹. Deuteronomij. xviij. Prophetam sicut me suscitabit tibi dominus de gente tua et de fratribus tuis ipsum audies. Qui ab omnibus alijs regibus magnam differentiam habuit. Fuit enim rex a natura et non a fortuna sicut alij reges. Apo. xix. Habens in vestimento suo. i. in humanitate et in femore suo scriptū. Rex regum et dominus dominantium. Item fuit rex vniuersalis omnium et in omnib⁹ et vbiq; t nō particularis sicut alij Math. xviij. Data ē michi om. po. in ce. t in. ter. Actu. x. Cōstitutus est a deo iudex viuoꝝ et mor. Item fuit rex sempiternus et non temporalis sicut alij. Dan. vij. Potestas eius potestas eterna que non auferetur et regnum eius quod non corrumpetur.

Item fuit rex perfectus in omnibus et nō in multis deficiēs sicut alij. Math. xij. Ecce plusq; salomon hic. Item fuit rex largissimus perfecta et completa stipendia largiens et non imperfecta et diminuta. Unde alexander qui omnes alios in largitate excessit qui duxit regnum suū quattuor pueris suis dum adhuc viueret. t. xij. regna simul donauit nichil dedit respectu christi: quia christus dat regnum cuilibet sicut ipse habet qō regnum est omne bonum. Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus. reg. vt edatis. t bi. su. men. me. in. re. meo. ¶ Secundum mirabile est quia talis et tāt⁹ rex dignatus est subire labores innumeros et multa aduersa pati. et tandem mortem solum propter vtilitatem nostram. Et hoc est venit tibi id est ad vtilitatem tuam. ℙ

Ubi nota q; iste rex venit nobis octo modis scz vt lux. vt medicus. vt gigas vt iustus vt ignis. vt redemptor. vt vita. et vt dominus. Primo venit vt lux ad illuminādum: quia omnes sicut oues errauimus. Isa. ix. c. Habitantibus in re. vm. mor. lux or. est eis. Parvulus enim datus ē nobis Secundo venit vt medicus ad saluandus quia omnes ad mortē infirmi iacebamus pō. Misit ver. s. et. s. eos Augustinus. Magnus vtiq; venit medicus q; magn⁹ vbiq; iacebat egrotus. Tercio venit vt gigas ad liberandum. quia oēs sub dyaboli potestate detinebamur. vt ptz in illa parabola Lu. xj. Cū fort. ar. cus. atri. s. ꝛc. pō. xviij. Exultauit vt gi. ad cur. viam. Tunc enim pretium cū dyabolo pro humana natura susceptū cum ductus est Jesus in deser. a spū vt ten. a dya. Math. iiij. Quarto venit vt iustus ad iustificandū et peccata remittendum: quia omnes peccaueram⁹ intra illud Ro. iij. Omnes enim pec. t eg. g. dei Math. ix. Cōfide fili remit. ti. pec. tua. Quinto venit vt ignis ad inflammandum quia in dei amore et proximi omnes frigidi manebamus. Malach. iij. Et ipse erit q; si ignis Luc. xij. Ignem venit mit. in ter. Sexto venit vt redemptor ad precium pro nobis soluendus quia omnes pro delicto primorum parentum in carcere inferni detinebamur. i. pe. i. Non auro nec argen. redē. es. sed precio. sān. ag. inconta. i. Corin. i Qui factus est nobis sapientia iusticia et sanctificatio t redemptio. Septimo venit vt vita ad vinificandū q; omnes vita gloriē carebamus Jo. x. Ego veni vt vitā habeant et abundantius habeant. Octauo

venit dominus ad celum ciuitatez nostrã nos reducẽdo aqua omnes exulabamus Job. xviij. Iteruz veniam et assumam vos ad meipsum vt vbi ego sum et vos sitis. Mich. ij. Ascendẽs ante eos pãdens iter ¶ Tercium mirabile est quia cuz ipse haberet omnem potestatem. et in ictu oculi omnes aduersarios suos posset facere abscedere tamen omnes aduersarios et aduersa sustinuit patienter. et tanq̃ agnus mansuetus qui portatur ad victimã non aperuit os suũ Hiere. xj. Et hoc est mãsuetus Xre. Mansuetudinem dei pensemus et obstupescemus. Nam pro suis crucifixoribus orauit dicẽs. Pater dimittes illis quia nesci. quid. fa. Quotidie etiam sua beneficia confert illis qui eum blasphemant et sua membra persequuntur et illis qui deuastant ecclesiam suam et patrimonium crucifixi quos omnes etiam patienter expectat. et si redire volunt benigne et misericorditer recipit Isaie. xxx. Propterea expectat dominus vt misereatur vestri. Ũ Hiere. iij. c. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere et ego suscipiam te. ¶ Quartum mirabile est quia cũ ipse sit ineffabilis maiestatis et glorie infinite cuius aspectũ omnes angeli tremũt cui oĩs creatura obtemperat rex regũz et dominus dominantium in tãtum se humiliauit q̃ super asinam dignatus est eq̃tare. Non ascendit equum auro falerarũ vel serico pacis inimicũ. amicuz discordie qui procul odorat bellum et hinnit ad fonitum buccine vt dicitur Job. xxxix. Sed ascendit asinam pacis amicam. lumentum pauperum. animal mansuetũ Phil. ij. Humiliauit semetipsum formam serui accipiens. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur apostolorũ obedientia que in iussorum adimpletione declaratur: quia eũtes fecerunt sicut precepit illis ihesus. et adduxerunt pullum et asinam. Et vt commodius christus super eos sederet posuerũt super eos vestimẽta sua. Ubi nota q̃ apostoli predicando et baptisando et miracula faciendo ad christum vtrumq̃ populuz adduxerunt. Uestimenta autem que apostoli super populos posuerunt fuerunt doctrina euangelica et sacramenta ecclesie p̃ que peccata expellebant et virtutes introducebant Isa. xlix. Hũs omnibus velut ornamento vestieris. Et per cõsequẽs aptabant homines vt dominus per gratiam suam super eos requiesceret et sederet. Hec est vestis nuptialis que facit habentem nuptijs eternis dignuz. quam ille nõ habẽs de nuptijs est proiectus de quo dicitur Math. xxij. Que figurata fuit p̃ egressum tunicam inconsutilem que xp̃o crescente crescebat que antex̃ scinderetur christus elegit mori et potius se perforari permisit q̃ ipsam scindi vt nobis daret exemplum quatinus hec vestis nobiscum crescat et nunq̃ scindatur in nobis sed potius mori velimꝰ q̃ ipsam scindi. Quidam crescunt solum in persona sed in virtutibus proficiunt Isa. lxv. Puer centum annorum morietur. et peccator centum annorũ maledictus erit. Hec est illa vestis quam helyas vadens in paradisum reliquit heliseo id est christus ascendens in celum reliquit choro apostolico ad cuꝰ tactum diuise sunt aque iordanis et heliseꝰ illesus transiuit: quia apostoli in huꝰ vestis operatione et mirabili efficacia per omnia flumina tribulationum illesi pertransierũt. p̃s. lxv. Transiuimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigeriuz Isaie. xlij. Cũ transieris per aquã tecũ ero. et flumina nõ operient te. Hanc ego vestem apostoli vt christi ministri super nos posuerunt per quam dominus super nos sedet et habitat in eternum Math. xxviij. Ecce ego vobiscuz sum omni. di. vsq̃ ad con. seculi. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur honor et reuerentia populorum ad christuz que attenditur quantum ad quatuor.

Q primo quia letanter et omnes obuiam processerunt. Secũdo quia vestimẽta sua et in via strauerũt. Tercio quia oliuas et palmas cedentes ante eum proiecerunt. Quarto quia vnanimiter et precedentes et sequentes et osanna acclamantes dixerunt Benedictus qui venit in nomine domini. q̃ et populus qui fuit ante christum et qui post ipsum venit per christum pariter sunt saluati et ideo et precedentes et sequentes ei osanna id est saluifica dixerunt. Et attende q̃ secundũ hieronimum osanna ẽ vna dictio tota hebrea et non est composita ex greco et hebreo. et tantum valet q̃tum obsecro salua me. Sz dicit. Remigius q̃ ẽ composita in hebreo et corrupto et integro. osi enim in hebreo tãtum valet sicut salua vel saluifica. anna vero est interiectio obsecrantis. vnde anna. i. obsecro sicut heu est interiectio dolentis. Est ergo sensus. osanna filio dauid. i. obsecro et supplico filio. Dauid salua me id est vt saluet me. Dicunt autem bis osanna: quia omnis salus est a christo et hoc in presenti quod per primũ osanna designatur/ et in futuro in celo qõ per secũdum osanna designat/ et ideo addit in excelsis. ¶ Uel bis ponit vt ostendat q̃ salus ale et corporis est a christo petenda/ q̃ vt dicitur Jo. xiij. Omnia dedit ei pater in manus Mat. xi. Omnia michi tradita sunt a patre meo. Interpretatur enim osanna salus et redẽptio. Salus autẽ et redẽptio est a christo filio dauid et ideo filio dauid est casus oblatus. Potest etiã esse casus datus vt sit sensus. Osanna. i. salus et redemptio sit filio dauid id est attribuenda est filio dauid. Benedictus qui venit in nomine domini id est qui est incarnatus in salutem gentibus dandam que habetur in nomine domini Prouerbiorũ. xviij. Turris fortissima nomẽ dñi ad ipsã cõfugit iustus et exaltabitur. In his ergo quatuor istam sanctam turbam hodie imitemur.

R primo christo volente in hierusalem spirituale intrare scilicet in alas nras quarum vnaquęq̃ est ciuitas et templum dei omnes et cũ oibus obuiã occurramus Quidam occurrunt ei solo corpore et non mente. Occurramus enim ei cum anima et cum omnibus potentijs eius sez cũ voluntate vt vera bona velimus et desideremꝰ bonis fallacibus abdicatis. Cum memoriale vt beneficia dei recordemur que magna sunt iniurijs omnibus oblitione tradittis. Cum intellectu vt voluntatem dei cognoscere studeamus scientia mundi que inflat et est terrena animalis et a diabolica vt dicitur Ja. iij. penitus enervata. Cuz corde vt passionem christi cogitemꝰ et mortem nostram et penas inferni et gloriam paradisi aliis inutilibus resecatis. Quia scriptũ est Wiche. ij. Ue qui cogitatis iniquitatem. Sapi. i. Spiritus sanctus disciplie effugiet fictum et auferet se a cogitationibꝰ q̃ sunt sine intellectu. Et breuiter cũ omnibus et visu et auditu et tactu debemus ei occurrere vt fiat in eius aduẽtu vniuersalis cõmotio in nobis Mat. xxi. Cũ intrasset Jesus hierosolymam cõmota est vniuersa ciuitas. Uidemus enim q̃ qñ aliquis terrenus rex venit ad ciuitatem vniuersa ciuitas cõmouetur. ¶ Secundo vt vestimenta nostra id est dona temporalia que per vestimenta signant eius pedibus. i. pauperibus largiamur. Sicut enim vestis nec caput operit nec pedes sic nec bona tpalia. Job. i. Nudus egressus sũ de vtero mris mee et nudus reuertar. Quidã frequenter prosternunt se ad pedes christi sed nõ sua bona. Contra quos dicit Deut. xvi. Non apparebit ante dñm vacuꝰ/ sed offeret vnusquisq̃ ꝓm quod habuit iuxta benedictionem dñi dei sui quam dederit ei. ¶ Tercio vt precidamus ramos de arboribꝰ. i. accipiamus exempla vite a sanctis patribus qui magne arbores in dei ecclesia exciterunt. Precidamus ergo ramuz obedientie ab abraam vt deo simus obedire parati. Ramum mansuetudinis et pietatis a dauid qui inimicum suum saul cum posset occidere recusauit. Ramum puritatis et humilitatis a beata virgine que cuz in summo exaltata fuisset ait. Luc. i. Ecce ancilla dñi/ fiat michi scdm verbum tuũ. Ramũ iusticie a Johanne baptista qui iustus et sanctus fuit. Ramũ fidei a petro qui fidei petra extitit super quã ecclesia est fundata. Ramũ charitatis a Johanne euãgelista qui discipulus amoris quẽ diligebat Jesus vbiq̃ nominatur. Ramum penitentie et conuersionis a paulo qui ex persecutore vas electionis est effectus et ex lupo seuissimo agnus mansuetus. Et similiter a magdalena que tot de se fecit olocaustis virtutum quot habuerat vicia et peccata Et sic captamus ab oibꝰ sanctis. ¶ Et attende q̃ isti precidebant ramos arborum fructiferarũ scilicet olinarum et palmaruz Quidam precidunt solum ramos spinarũ accipientes exẽpla a malis et non a bonis sez a dissolutione magdalene et non a penitentia eius. Portemus enim hodie veraciter olivam et palmam manibus ne ficulnee sterili similes maledictionem incurramus/ vt dictum est. ¶ Quarto vt omnem salutem in presenti et in futuro et anime et corporis a christo filio dauid petamus. et in ipso solo speremus. omnibus aliis falsis presidijs abdicatis que non proficiunt sed deficiunt ad salutem. Hiere. xvij. Maledictus vir qui confidit in homine/ et ponit carnem brachium suum. Benedictus vir. qui confidit in domino/ et erit dominus fiducia eius. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. xliij.

Hoc enim sentite in vobis qõ et in christo iesu. Phil. ij. Quamuis ordo noster solum hanc epistolam hodie legat que humilitatis dominice passionis que in passione recitatur respondet. tamen romana ecclesia mater omnium et magistra non solum hanc epistolam legit que cũ passione christi concordat: sed legit etiam quandam le-

ctionem ve.test.quomodo filij israel post transitum maris rubri venerunt in helym vbi erant.xij.fontes aquarū et septuaginta palme que hodierne iocunde processioni conuenit t ipsam quodāmodo representat quā relinquentes ad presens solū humiliati qui cōtinet in epistola intendam⁹ quia vt dicitur ecclesiastes.vij.Melius est ire ad domū luctus ꝑ ad domū conuiuij. In illa enim finis cunctoꝝ admo.ho.t vico.quid fu.sit. In qua quidē epistola quatuor continentur. Primo enim apostolus exemplo christi ad humilitatis vestigia suam ponit exhortationē in principio epistole. Secundo ipsam christi humilitatem enarrat quantum ad humanitatis susceptionem ibi.Qui cum in forma dei esset non rapinā arbitrat⁹ est se equa deo. Tercio ipsam narrat et recitat quantū ad mortis crucis tolerationem ibi. humiliauit semetip. fac.obe.vsq; ad mortē. Quarto vt fortius ad humilitatez animemur subiungit humilitatis christi premiū et exaltationem ibi.Propter qō deus exaltauit illum.

¶Primo em̄ apostolus exēplo christi ad humilitatis vestigia suā ponit exhortationem dicens. Hoc enim sentite in vobis id est experimēto cognoscite qō t i christo iesu supple fuit vt per experientiam humilitatis christus cognoscatur esse in vobis.s. Micha.v.dicitur q̄ alexander misit ionathe purpuram et coronam dicens que nostra sunt sententias nobiscum et cōserues amiciciam ad nos. Alexander interpretatur alleuans tenebras vel auferens angustias tenebrarum t signat christum qui tenebras nostras multū illuminauit et p consequens alleuauit. Jonathas interpretatur donū colūbe et signat eum qui dono et gratia spūssancti qui per colūbam designatur est iustificatus.i. Corinth.xv. Gratia dei sum id quod sum. Hic mittit dom⁹ purpuram passionum et tribulationum et coronam premiorum vt simul cum christo sentiat nec sentiet secundum scz coronam premiorū nisi senserit primū scz purpuraz passionū et tribulationū.ij.Corinth.i. Sicut passionum socij estis sic eritis et consolationis. Jdeo filij zebedei in petitione sua repulsi sunt.quia volebant cum christo regnare sed non cuz eo crucifigi Mat.xx. Nescitis quid petatis. Et sic patet primum.

¶Secundo ipsam christi humilitatē narrat quantū ad humanitatis susceptionem dicens. Sic se humiliauit christus qui cuz in forma dei esset id est in plena essentia patris et equaliter et hoc scōm deitatem. Joh.x. Ego t pater vnū sumus. nō rapinā id est per rapinā arbitrat⁹ est se esse equalem deo pri scōm humanitatē diuinū honorē ambitēdo sibiq; vēdicādo qz esset rapina dū raperet qō suū nō erat. Sicut diabolus voluit deitatē rapere Jsa.xiiij. Similis ero altissimo. Et similiter primus parentibus suggessit vt deitatē raperēt. Genesis.iij. Eritis sicut dij scien. bo.et ma. Animo semp scōm illā naturā dicebat se minorem patre Jo.xiiij. Pater maior me est. Alio modo legit vt totū hoc deitatē referatur ad demonstrandū q̄ vera deitas in christo fuit.et consequēter per hoc ostēdit q̄ sum me se humiliauit. Et ideo excellentiā xpi demonstrat vt magis humilitas eius clarescat.quia magna humilitas in magna excellētia demōstrat.et hec videt esse mēs apostoli. Dicit ergo. Qui cū in forma dei esset id est in eadem essentia/ scientia/ potentia et virtute arbitrat⁹ est esse se equalem deo patri vero iudicio rationis nō rapinam id est non faciens in hoc rapinam: quia non vsurpauit quod suū non erat vt diabolus fecit et primi parentes. Sic ꝑ̄ non vsurpauit equalitatē dei. quia vere t per omnia deo patri scōm naturā equalis erat et ideo non erit illi rapina cum natura esset equalis vt dicit Augu. Et ideo no luit rapere quod nō erat ascēdendo sed voluit assumere quod non erat descendendo et se humiliando. Et hoc est sed semetipsū exinaniuit. Et quomodo non substantiam euacuans/ non formā dei mutans sed formam serui accipiens. Unde forma serui accessit.et non forma dei decessit. Semetipsum exinaniuit id est creature seipsum vniuit et creaturam sibi que de se inanis est/ quia de nichilo facta est. Et per hunc modum dicitur deus exinanitus sicut et egenus fact⁹.i.Chorin.viij. Propter nos egenus factus est cum esset dives oim. Sequitur. In similitudinem hominū factus scz passibilis et mortalis. Non em̄ assumpsit hominē immortalē sed mortalem. per hoc q̄ homo factus est in similitudinem hominum seipsum exinaniuit. Ipse est ergo factor et factus. Sequitur. Et habitu inuentus vt homo id est conuersatione inuentus est vt alij homines quia comedit bibit iacuit ambulauit et cetera alia fecit. Baruch.iij. Post hoc in terris visus est t cum hominibus conuersatus est. Et sic humana natura fuit ei sicut indumentum iuxta illud Jsaie.lxiij. Quare ergo rubrum est

indumen.t. t vest.t.sicut cel. in tot. Quia indumentum aduenies homini in nullo mutat hominem nec etiam indumentū fm substantiā mutatur/ sed alium habitū habet extra hominem ꝑ̄ coniunctū t indutū homini. Sic humana natura aduenies deo et deus ipsam induēs in nullo est mutatus nec ipsa natura fm substantiaz est mutata a filio dei assumpta: quia in similitudinem hominū fact⁹ est alias non fuisset similis alijs hominibus nec in eadem specie cum eis. Sed ipsa natura humana assumpta a filio dei et in ipso filio dei alium habitum assumpsit ꝑ̄ ante habuit/ qa in ipso immunis a peccato fuit t tota pura t dotata excellētia gratiarum t fm animam beata. Anima enim christi cōiuncta verbo dei semp beata erat. Et hoc est qō dicit. Et habitu inuentus vt homo. Et attende hic q̄ humana natura non est coniuncta filio dei accidentaliter sicut vestimentum homini vt quidam dixerūt t male/ sed substantialiter sicut humana natura in est substantialiter aliis hominibus. Unde homo predicatus de deo vt de⁹ est homo predicat quid et non solum quomodo se habens. Unde quamuis deitas venerat ad nos vestita t calciata humanitate. tamen substantialiter t non accidentaliter ipsam assumpsit. Et sic pater secūdū.

¶Tercio ipsam christi humilitatem narrat quantum ad mortis crucis tolerantiā dicens. Nō solum christus se humiliauit vt fieret homo/ sed etiam humiliauit semetipsum factus obediēs vsq; ad mortem patri Jo.vi. Descendi de celo non vt fa.vo.m. sed vo.eius qui mi.me patris. Et vsq; ad quam mortem? Certe vsq; ad mortez crucis q̄ vilissima et abominabilis erat. Hiere.xj. Mittamus lignum in panez eius.i. in carnem Sap.ij. Morte turpissima cō.e. Et nota q̄ hic non solum attestatur christi magne humilitati/ sed christi magne charitati. Ro.v. Commendat suam charitatē deus in nobis quoniam cum inimici essemus reco.su. deo per mor.fi.e. Et sic patet tercium.¶Quarto vt fortius ad humilitatem animemur subiungit humilitatis christi premiū t exaltationem.d. Propter qō id est quia tm̄ se humiliauit t nascēdo et moriendo. de⁹ pater exaltauit illū in resurrectione dādo illi immortalitatē t impassibilitatē claritatē t agilitatē ꝑ̄s.C.ix. Deorrēte i via bi.p.ex.ca. Humilitas ḡ claritatis est meritū/ claritas humilitatis est premium Aug⁹. Quid ergo et quantū humilitas mereak hic ostēdit/ vt magis hāc appeteremus calcata iactantia. Et hoc totum factū est in forma serui. In forma em̄ dei semper fuit et semp erit claritas. Exaltauit ergo illum secundum humanam naturam que gloriosior facta est in resurrectione. In qua etiam diuina natura potest dici exaltata scōm ostensionem quia tunc cepit sciri quod erat sicut in assumptione infirmitas dicitur exinanita quia non apparuit quod erat. Et non solum exaltauit illam in se sed etiam quantū ad alias creaturas. Et hoc est/ et dedit illi nomen quod est super omne nomen id est noticiam existentem super omne nomen/ quia vocatus est deus: et hoc maxime quantum ad noticiam fidei/ quia tunc notum est ipsum esse verum deum/ et verū esse filium dei quod nulli angelo vnq; cōcessum est vt in eū credatur sicut in deum. Ephe.i. Cōstituit eū ad dexteram suam in celestibus super omnem principatum et potestatem t virtutē et dominationem/ et omne nomē quod nominatur non solum in hoc seculo sed etiā in futuro Ecc.iij. Nec enim nomē aliō est sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri Apoca.v. Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et diuinitatem et sapientiam et fortitudinē. Et hoc totum intelligendum est quantum ad cognitionem hominum t manifestationē. Hoc etenim nomen ante resurrectionē habuit.sed post resurrectionem in euidenti positum est prius erat absconditum vt scirent homines et demones. Tunc autem dicitur res sciri quando innotescit. Quod ergo a conceptione acceperat dicitur ei donatum post resurrectionē propter manifestationem. Tale ergo nomē dedit ei vt in nomine iesu quod est nomen pietatis et misericordie et salutis omne genu flectatur reuerentiam exhibendo celestiū id est angelorū terrestriū id est hominū et infernorū id est demonum. De primo Apoca.vij. Et omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quattuor animaliuz et ceciderunt in cōspectu throni in facies suas De secūdo Danielis.vij. Omnes populi tribus et lingue seruient ei. De tercio Mar.iij. Et spiritus immundi cum illū videbant procidebant et clamabant dicētes. Tu es filius dei. Et omnis lingua tā bonorum ꝑ̄ malorum confitebitur volunta rie vel inuite/ quia dominus iesus christ⁹ in gloria ē dei patris id est sedet ad dexterā et manet in portionibus bonis patris.

Apoca. iii. Ego vici ⁊ sedi cum patre meo. Et hoc secundum quod homo. Nam secū dum quod deus sedet in gloria dei patris id est eiusdem omnino glorie est cum deo patre. Et nota q primum premium id est exaltatio in claritate et immortalitate da tum est ei in resurrectione. Secundum ve ro et tercium scilicet noticia et reverentia in ascensione. Et sic patet quartum. ¶ Si cut euidenter apparet apostolus in tota hac epistola ad humilitatez nos inducere conatur. Et quia vt dicit phūs sermones accipiendi sunt scōm materiā subiectam ideo de humilitate p̄dicemus. Circa quaz tria videamus scz vnde causet q̄ sit ma gna virt⁹ et quid habeat operari. S Primo ergo videam⁹ vñ humilitas in ho mine causetur. Causatur autem in homine ex hominis consideratione ad perfectio nem dei relati. Si quis enim considerat se et sua et considerat maiestatem et perfe ctionem diuinam statim humiliabitur Vi che. vi. Humiliatio tua in medio tui id est infra te. Est enim humilitas scōm augusti nus. quidam intuitus proprie conditiōis relatus in deum. ¶ Debet autē ho mo quivult se humiliare quattuor conside rare scz ortum suum conditionem nature sue varium euentum fortune sue ⁊ exitum suum. ¶ Primo debet considerare ortum suum quis et luto fetido est formatus Ge ne. ii. Formauit hominem deus de limo terre Job. xvii. Putredini dixi. pa. m. es tu et mater mea et soror mea vermibus. Sic cō siderabat abrāa di. Gen. xviii. Loquar ad do. m. cum sim pul. et cinis. Exemplū pauo nis qui dum pedes respicit humiliatur. Voluit dominus ponere ventrē ante ocu los vt homo semper posset videre materiā sue humilitatis Ber. Quid superbis sac cus stercorum et cibus vermiū Idem. We mento vnde veneris et erubesce. vbi es ⁊ ingemisce quo vadis et contremisce. Pec catores autem ex ortu suo superbiūt dicen tes se ex nobili prosapia ortos. Osee. ix. c. Gloria eorum a partu et ab vtero et a con ceptu. ¶ Secundo debet considerare sue nature conditionē que apparet quantum ad multa misera ⁊ depressa. Nā homo se cundū corpus infinitis infirmitatibus et penalitatibus est subiectus Isa. i. A plan ta pedis vsq; ad ver. capi. non est in eo sa. Wendicat etiam totam vitā suā ab alijs creaturis ac ornatū. Natura enim melius prouidit alijs animalibus q̄ homini. Se cundū animā vero multe subiacet ignoraā tie q̄ scōm philosophum anima quando infunditur corpori est sicut tabula rasa in qua nichil est scriptum. Acquirit autē sci entiam per exercitium et disciplinam. et tu men quanticunq; quis studeat ad p̄fectuz scientie peruenire non potest nec ad perfe ctam cognitionem non solum creaturarū sed nec vnius creature. Quis cognoscat animā vel angelum quis cognoscat virtu tem stellarū et herbarū ⁊ lapidū et aliaū. Legitur de quodā philosopho q̄ ad co gnoscendum naturam apis. xxx. annis in deserto stetit. Eccle. vii. Dixi sapiens effi ciar et ipsa longius recessit a me. Et quid plura. Seipsū et naturā suam homo igno rat et medicus qui alios curat seipsum ne scit sanare. Ber. Multi multa sciūt, et seip sos nesciunt Apo. iii. Nescis q̄ tu es mi ser et miserabilis et cecus et paup ⁊ nud⁹ ¶ Nec etiam homo potest scire finē suū: et quando et quomodo ⁊ vbi debebat mo ri Eccle. ix. Nescit homo finem suū. Quā ta est enā hominis ignorantia circa pro priam salutem. Omnes enim secte credūt in sua fide saluari et vna secta conemdnat aliam. Nec etiam quantūcunq; iustus et sanctus certus est an sit in statu gratie et in amore dei. Eccle. ix. Sunt iusti atq; sapi entes et opera eorum in manu dei ⁊ tamē nescit homo vtrum amore an odio dign⁹ sit. Apostolus qui tantus erat dicit. i. Co rinth. iii. Nichil michi conscius sum sed non in hoc iustificat⁹ sum. Īrē quantū ad vtrūq; scz tam corpus q̄ animā hō multe mutabilitati et varietati subiect⁹ est. Nā modo est sanus et statim infirmus. modo inuenis et statim senex modo letus ⁊ statī tristis. modo viuus et statī mort⁹. Job xiii. Nunq̄ in eodem statu permanet. i. Re. xiii. Omnes morimur et quasi aqua dilabimur in terram que non reuertitur. ¶ Tercio debet homo cōsiderare varium euentum fortune que q̄ sit periculosa et anxietate plena. Boe. in li. i. de cōso. pha. ii. ostendit di. hunc continuū ludimus lu dum rotam volubiliori ordeversamus in fima summis et summa ifimis mutare gau demus. Unde domina que ducit rotam for tune pigitur ceca quia de nullo curat nec preces alicuius audit vel fletus vt dicit boecius. De hoc satis dictum est in prima pte p̄cedentis sermonis de euangelio. ¶ Quarto debet homo considerare exitū suum et mortem. Nullus est enim qui non humilietur si cōsideret quomodo erit de mūdo et quomō corpus suū putrescet et a vermib⁹ lacerabitur et corrodetur ⁊ quo modo perdet omnia. et ab omnibus dere linquetur et recondetur sub terra vt res ferida et deformis Iere. xxii. Sepultura asini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas hierusalem. Omne animal ha bet aliquaz vtilitatem in morte preter ho minem. Nec ergo si homo consideraret ma xime humiliaretur. Et sic patet primum.

U Secundo videam⁹ quomodo hu militas est magna virtus cuius magnitu do atq; perfectio ex quattuor declaratur scz ex sui communitate ex sui electione. ex sui commendatione et ex sui operatione. ¶ primo eius perfectio apparet ex sui cō municatiua: omne res tanto melior est quanto se magis communicat: quia scōm dionisium. bonum est sumpsius communi cativū. Unde inter corporalia lux est no bilior et ideo magis se diffundit quia su periora et inferiora illuminat. Et de⁹ est optimum et perfectū bonum et super om nia se communicat et suam bonitatem dif fundit: quia omnia per ipsum facta sunt Jo. i. Aug⁹. De⁹ est vbiq; psal. xviii. Nec est qui se abscon. a ca. e. Humilitas vero et charitas magis se diffundunt q̄ aliqua virtus. et ideo perfectiores alijs sunt q̄ in creatore et creaturis in angelis et ho minibus in celo et in terra inueniuntur. pā. cxii. Humilia respicit i celo et in terra. Et quia omnis creatura preter d⁹abolus et peccatorem humilitatem suo modo con seruat in eo scz q̄ suo creatori ad nutum obedit Baruch. iii. Stelle vocate sunt et dixerunt adsumus et luxerunt cum iocun ditate ei qui fecit illas. ps. cxlviii. Ignis grando niz glacies spūs procellaz que fa ciunt verbum eius. Similiter omnis crea tura charitatem ostendit in eo scilicet q̄ bonum suum communicat homini. Solus auarus abscōdit bona domini sui. et ideo merito auferenī ab eo. Lu. xix. Accē mna eua quam habui repositam in sudario. Et sequitur. Auferte ab eo mnā. Alie autem virtutes preter has duas non inuenunt in celo neq; in beatis. scz fides. spes. pru dētia iusticia. tēperātia fortitudo sīm act⁹ quos hic hāt. ¶ Secdo apparet ei⁹ boni tas ex ei⁹ electione. Nā oēs p̄fecti viri ex pte olb⁹ elegerūt. Nā p̄fes veteris testa mēti et noui humilitatē totis viribus⁹ sunt amplexati vt abrāā. moyses. dauid et ce teri. De abrāā Gen. xviii. Loquar ad do minum meum cū sim pulvis et cinis. De moyse Hebre. xi. c. Fide moyses grandis effectus negauit se filium filie pharaonis magis eligēs affligi pro populo dei q̄ tē poralis peccati habere iocunditatem ma iores diuitias estimans thesauro egypti orum imperium christi. Potius enim ele git contemni et oues custodire q̄ esse ma gnus baro in curia pharaonis. De dauid ii. Regum. xvii. Dauid sedēs in cathedra sapientissimus princeps inter tres ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus. Simi liter omnes sancti noui testamenti humi liati fortissime inheserūt. scz beata maria Lu. i. Ecce ancilla dñi. Jo. baptista. Jo. i. Non sum dig. vt sol. cor. cal. ei⁹. Et omnes apostoli. Luce. xxii. Reges gentium dñan tur eorum. Et sequitur. Non sic erit inter vos: sed q̄ maior est in vobis fiet sicut mi nor. Denicq; ipse filius dei maxime se hu miliauit vt patet i p̄senti epistola. Ma. xi. Discite a me: quia mitis sum ⁊ hu. cor de. Unde dicit Augustinus. Non dicit di scite a me mundum fabricare/ mortuos su scitare/ demonia eijcere/ sed q̄ mitis sum et humilis corde. In omni enīz opere christi apparet magna eius humilitas. Nam humilem matrez elegit et reputari voluit filius humilis patris scz cuiusdam senis carpentarij. Humilem lectum scz presepe et humilem domū scz diuersoriū habuit. humile tumentum scz asinum equitauit. humiles discipulos elegit scz piscatores. humile misterium exercuit dū pedes lauit humilem ⁊ despectissimaz mortem elegit et humilem sepulturam vt poze alienam. et denicq; post mortē destendit ad inferos in quo eius magna humilitas cōmendat. ¶ Tercio apparet eius bonitas ex eius commendatione: quia scriptura sacra que mentiri non potest et omnes sancti docto res eam mirabiliter ac multipliciter com mendant. Aug⁹. Humilitas tota pene di sciplina christiana est. Unde Bern. Nullis splendidior gemma in toto ornatu summi pontificis q̄ humilitas. ¶ Quarto appa ret eius bonitas ex sui virtuosa operatio ne. Res enim quanto melior est tanto no bilioꝛem habet operationem. Sed humi litas habet mirabilia operari vt conse quenter patebit. Et sic patet secundum.

X Tercio videamus de virtuosa humilitatis operatione et bona. Habet enim duodecim efficere mirabilia opera virtuosa. ¶ primum est: quia ipsa tumo rem habet sanare humanū que causa per ditionis fuit. Augustinus. Medicina tu mortis hominis est humilitas. Gregorius

Argumentum redemptionis nostre inuēta est humilitas. Omnis enim cura per cōtrarium debet fieri: quia contraria contrarijs curantur. Et ideo quia causa perditionis salutis fuit superbia, causa reparationis salutis debuit esse humilitas. ¶ Secundum est quia ipsa facit deum oculo misericordie respicere peccatorem. Isa. lxvi. Ad quem respiciam nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermones meos. Obiectum enim visus est color et ideo nichil nisi lucidum et coloratum videri potest. Color aūt virtutum est humilitas et ideo sine humilitate nullus a deo respicitur oculo misericordie. Beatam virginem maxime respexit deus quia hoc colore hūilitatis maxime colorata fuit Lu. i. Quia respexit humanitatem suam. ¶ Tertium ē quia ipsa orationem facit deo acceptam et eam ab eo exaudiri Judith. ix. Humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio Grego. Est creatori nostro ad recipiēdum fletus humilium misericordie sinus. Exemplum de publicano et pharisēo. Nā publicanus per humilitatē fuit iustificatus et pharisēus ex superbia condemnatus. Lu. viij. Descendit hic iustificatus in domum suā ab illo. Humilitas ēm facit oratiōnem in conspectu dei introire vt patet Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Petitio aūt que non potrigitur coram papa nunq̄ ab eo exauditur. Sic ē de oratione coram deo. ¶ Quartū est quia liberat hominē a periculis. ps. cxiij. Humiliatus sum et liberauit me. iij. Re. xxi. Nonne vidisti achab humiliatum coram me. propter quod nō inducam malū. diebus suis. Ubi dicit Grego. Si humilitas tantum placuit in reprobo quantū placebit in electo Aug⁹. Humilitas custodit in omni tribulatione vt non crepet mens in fornace que non tumet vento superbie. Ideo castanes facit strepitum in igne: quia sub cortice continet ventum. Exemplū david qui ait. i. Re. xxiij. Quē psequeris rex israel quē persequeris canē mortuū psequeris et pulicē vnum. Et quia sic se humiliauit ideo deus de manu saul et omnium inimicorum suorū et de omni angustia eum liberauit. ij. Re. iij. Unxit dñs qui eruit animam meam de omni angustia. Humilitas enim facit hominē in imo iacere. Jacenti aūt in imo pauca pericula possunt contingere et paruū casum pōt facere. ¶ Quintum est qz exaltat hoiem valde. i. Re. xv. Nonne cum parvulus esses in oculis tuis caput in tribubus israel effectus es. Imo humilitas est mēsura exaltatiōis: vt quantum quis se humiliat tantum exaltetur. Exemplum in christo beata maria iohanne baptista et paulo. Nam christus super omnes est exaltatus: quia super omnes se humiliauit: et post ipsum beata virgo maria. De qua Aug⁹ dicit q̄ propter sui humilitatez est mater dei electa. Lu. i. Quia respexit humilitatē ancille sue. Johānes vero bap. quia post hos plus omnibus se humiliauit dum dixit. non sum dignus vt sol. cor. cal. ei⁹ scilicet christi. ideo pre omnibus christus eum commēdauit. Math. xi. Inter natos mu. nō sur. ma. io. bap. Et Crisi. dicit q̄ in nullo vnq̄ opere tantū meruit io. bap. sicut in hac humilitate quem cum iudei vellēt pro christo recipere dixit Non sum dig. &c. Paulus vero quia dixit se minimū apostolorum et dixit se non dignum vocari apostolum: ideo p excellētiā ecclesia vocat eum apostoluz. Job. v. Qui ponit humiles in sublime. ¶ Sextum est quia facit hominem dei gratie susceptuū Ja. iiij. Deꝰ superbis resi. hu. aūt. d. gra. Est enim humilitas fm Bern. aqueductus q̄ quez venit gratia dei ad hominē. Et ideo ait fluenta gratie tanto tempore defuerūt quia nondum interuenerat aqueductus. Et vocat aqueductum humilitatem dei te marie. Superbus autem est plenus vēto vane glorie et recipere dei gratiam nō potest. Sed humilis est totus in sui reputatione vacuus. ¶ Septimum est quia facit dei sapientiam in corde humilis habitare. Prouer. iij. Ubi humilitas ibi sapiētia. Ptholomeus. Inter sapientes ille sapientior est qui humiliot existit. Bern. humilitas clauis est scientie. Humilitas enim facit amicum dei. amicis autez secreta revelantur. Et ideo deus humilibus sua secreta revelat q̄ faciūt ipsos sapientes. Matt. Confiteor ti. pa. d. ce. et ter. quia abscōdisti hec a sa. et pru. et re. ea paruulis. i. humilibus. Et per hunc modum fuerunt sapientes omnes prophete et sancti. Beatus ergo Gregorius dicit q̄ sacra scriptura est quoddam pelagus in quo elephas natat et agnus peditat. Superbus enim super pelagus scripture natat et nichil intelligit humilis autem tangit profundum intellectus scripture. Unde Boetius dicit q̄ sapientia vel philosophia apparuit sibi in specie cuiusdam mulieris que modo sese ad mensuram hominum cohibebat modo summi cacuminis vertice celum tangere videbatur que dū caput altius extulisset ipsum etiam celuz penetrabat. Per humilitatem enim sapientia ad mensuram hominum se restringit et per superbiam caput extollit. ¶ Octauū est quia recuperat charitatem et nutrit eam. Gregoriꝰ. Solus virtus humilitatis est reparatio charitatis lese. Crisi. Nutrix dilectiōis est humilitas: mater oūm est superbia. Humilitas enim facit hominez subire sacramenta ecclesie per que charitas amissa et lesa reparatur. Sic reparauit eam paulus qui ait. Actu. ix. Domine q̄d me vis facere? et surgens baptizatus est. ¶ Nonum est: quia cōseruat anime bonum. Grego. Perit omne q̄d agitur si non solicite in humilitate custoditur. Idem. Qui sine humilitate ceteras virtutes congregat quasi puluerez in ventum portat. Augꝰ. Cogitās magnā fabricam cōstruere celsitudinis. de fundamento cogita humilitatis. Humilitas ēm est domus dei in qua deus manet. In domo autem dei sicut in deo omnia cōseruātur. August. Excelsus es domine et humiles corde sunt domus tue. Ideo in demonibus et primis parentibus dona gratie non sunt cōseruata: quia in humilitate nō manserunt. ¶ Decimum est quia facit hominem pacifice cōuersari quia sicut inter superbos semper iurgia sunt vt dicitur. Prouer. xiij. Sic per locum a cōtrario inter humiles est omnis sancta pax et p consequens nichil ita facit hominem deo et hominib⁹ placere sicut humilitas. Hieronimus. Nichil est q̄ ita nos deo et hominib⁹ gratos faciat q̄s si merito magni humilitate simus infimi. Bern. In alto non alium sapere: sed humilibus cōsentire nichil deo carius et apud homines rarius. ¶ Undecimū est quia facit hominem vincere dyabolum et eius figmēta. Unde in vitaspatrum legitur q̄ dyabolꝰ dixit sancto macario sola humilitas tua me vincit. &c. Humilitas enim dyabolo contrariatur directe. nichil autem destruitur nisi per suum contrarium vt ignis per aquam et tenebre per lucem. ¶ Duodecimuz est quia ducit hominem ad gloriam celi. Job xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Mat. xviij. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum. Humilitas enim facit deum habitare in anima que est vita beata animarum sanctarum vt dicit Augꝰ. Ad quam nos perducat dominus noster Jesus christus Marie filius patre et spiritusancto vnus deus in trinitate perfecta per infinita seculorum secula. Amen.

¶ Dñica resurrectionis domini nostri Jesu christi de euangelio Sermo. xlv.

Maria Magdalena et Maria Jacobi et Salome emerunt aromata vt venientes vngerent Jesum Marci. xvi. In euangelio hodierno quatuor continētur. Primum est mulierum obsequium et deuotio operosa in principio euāgelij. Secūdō est angelorum ministeriū et apparitio gloriosa ibi. Et introeūtes in monumentū vīderunt in dextris iuuenē sedētem cooptum stola candida. Tertium est angelicū colloquium et resurrectionis christi affirmatio seriosa ibi. Qui dixit illis nolite expauescere. Jesum queritis nazarenū crucifixum. Surrexit non est hic &c. Quartū est promulgande resurrectionis mandatum et iussio fructuosa ibi. Sed ite et dicite discipulis eius et petro supple q̄ dominus surrexit qz precedet vos in galileā. ¶ Primo ergo ponitur istarum mulierū obsequium et deuotio operosaq̄ sollicita: quia valde mane surrexerunt et cū vnguentis aromaticis ad sepulchrū venerunt vt vngerent corpus iesu. ¶ Circa hoc primum mēbrū quattuor considerāda occurrunt. Primo de differentia euangelistarum. Secūdo de congruitate eorū que in resurrectione leguntur. Tertio de cōmendatione istarum mulierum. Quarto de moralitate et significatiōe earū. ¶ Circa primū scilicet differentiā euangelistaz nota q̄ matheus vnū angelum dicit apparuisse mulierib⁹ istis. Ait enim Angelus domini descendit de celo. Idem dicit mar. vt hic patet quia viderunt iuuenem sedentem in dextris. Jo. vero et lucas scribunt fuisse duos angelos in albis sedētes. Ait enim Johannes. Uīdit duos angelos in albis sedentes vnum ad caput et vnum ad pedes. Lucas vero ait. Ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Ad quod dicendū q̄ in rei veritate duo fuerunt vel plures. vt iohānes et lucas scribunt. sed quia vnus solus loquebatur ideo matheus et marcus vnū angelum fuisse scribunt. Itē Johannes vīdetur dicere q̄ domine iste nō intrauerūt monumentū Ait enim. Dū ergo fleret inclinauit se et p̄spexit in monumentū. Marcus autē et omnes alij dicūt q̄ intrauerūt et ppteres op⁹ est elucidatiōe Ait ēm marcus. Et introeūtes in monumentū. Ad qđ

dicendum q accipiendo proprie monumẽtum scz pro illo lapide magno in quo corpꝰ christi sepultum fuit non intrauerunt vt dicit Jo. Sed accipiendo large sepulchrũ p quodam circuitu murato circa sepulchrum sic intrauerunt vt dicit mareꝰ z alij euãgeliste. Item lucas dicit q angeli stabãt Ait enim. Ecce duo viri steterunt secus illas. Johannes vero dicit q angeli sedebant. Ait enim iohannes. Vidit duos angelos in albis sedentes. Ad qđ dicendũ q angeli sedebant vt iohannes scribit. scd ad aduentum dominarũ surrexerunt. qđ lucas scribit. Item marcus dicit. Maria magdalena et maria iacobi scz mater z salomone scz filia et mater filiorum zebedei due sorores virginis marie. Lucas autem dicit. Erat autẽ maria magdalena et iohanna z maria iacobi que iohanna fuit vxor cuze procuratoris herodis. Ad quod dicendũ q multe alie domine venerunt cũ istis tribus marijs ad monumentum ad corpus christi vngnendum vt Lucas scribit. inter quas fuit iohãna predicta. Sed quia tres marie fuerunt principales. ideo solum ipse nominantur a marco. Quia vero predicta iohãna venerabilis domina erat. ideo etiam ipsa a luca nominatur vt dictum est. Item marcus dicit q iste dñe venerunt de mane. vt in hoc euangelio pꝛ Matheus aũt dicit sic. Vespere autem sabbati venit maria magdalene et alia maria videre sepulchrum. Ad q dicendũ q iste dñe feria sexta sepulto domino notanerũt sepulchrũ vt patet mar. penul. ca. Et redeuntes parauerunt aromata et vnguenta pretiosa que habebant conseruare corpus a fetore et facere ipsum redolere. Sabbato autem secundum mandatum legis quieuerunt et beatam virginem visitauerũt. Primo autem sabbati que modo est dominica valde tempestiue. quod iohãnes dicit qđ fuit ante lucem. Idẽ dicit lucas. Marcus autẽ dicit q quando iam peruenerunt ad sepulchrum erat ortus sol id est illa pars orientis vbi sol oritur incipiebat albescere quod est signum q sol sit ortus quodvocatur diluculũ quod est medium inter diẽ et noctem in quo christus resurrexit. pꝛo. Exurgam diluculo. Quod ergo iohannes et lucas dicunt ante lucem et cum tenebre essent marcus determinat et dicit. Valde mane quando sol incipiebat albescere illã partem orientis quod diluculũ notatur et videtur adhuc nox. Sic ergo iste dñe ante diem surrexerunt. et cũ iam peruenissent ad sepulchrum erat diluculum. Quod autem math. dicit sic est intelligendũ scm̃ augustinum. qui dicit q marthe nomine vesperem noctem significat a parte totũ denominans. Est enim ibi synodoches. Et est sensus. Vespere autem sabbati id est nocte sabbati que lucescit in prima sabbati id est terminatur ad primã diez sabbati que modo est dominica. venit maria magdalene. Judei enim omnem diem vocant sabbatum. scilicet prima sabbati. secunda sabbati. z sic de alijs. Romani autem vocabant dies a planetis scilicet diem solis a sole. diẽ lune a luna. diem martis a marte. et sic de alijs quos etiam vsq modo nos sequimur excepto q diem solis vocamus dominicam. Ecclesia autem vocabat dies feriales. vt feria secunda. feria tercia. iiij. et sic de alijs preter sabbatum et dominicam diẽ. Et sic patet differentia euangelistarum. ¶

Circa scm̃ scz cõgruitatem eorum que in resurrectiõe legunt nota quattuor. ¶ Primo congruum fuit et decens ipsum mane surgere et diluculo quia eius resurrectio noctem mortis insimul terminauit. et diẽ gratie et glorie inchoauit. et ideo a resurrectione christi et citra nox precedit diem sed primo dies noctem precedebat. quia omnia inceperunt a die gratie et terminata sunt ad noctem culpe. mundus etiam a die incepit et desijt in noctem Gen. j. capi. Factum est vespere z mane dies vnus. In resurrectione autem christi omnia detenebris ad lucem transierunt ad gloriam perueniunt. ¶ Secundo congruum fuit tercia die resurgere ad ostendendum sicut in ternario numero omnis deus perficit. ita in christi resurrectione omnis deus perficit vel fuerunt perfecta et de imperfectione ad perfectionem deducta. Nam in trinitate deus est perfectus. Numerus etiã angelorum in ternario ierarchiarum et ordinum est perfectus et constitutus. Totũ etiã vniuersum tres partes cõtinet ex quibus perficit z complet. scz celũ mundum z infernũ. Celũ etiam in tria dividitur. scilicet celum empireum. christi allinum. et sidereum. Infernus similiter dividitur in tres domus. scz infernũ purgatoriũ z limbum puerorũ. Itẽ omnis creatura in tria dividit. qz aut est pure spiritualis. vt angelus aut pure corporalis. vt elemẽta aut ex vtroq̃ composita. vt homo. Itẽ anima habet tres potentias ad sui perfectionẽ scz intellectum. voluntatem. et memoriã et tres virtutes theologicas scz fidem spem et charitatem. Similiter omne corpus consistit in tribus. s. lõgo lato. et profundo. Item omne tẽpus in tria dividitur. scz in presens preteritum et futurum. Item penitẽtia per quem anima reparatur ad vitam in tribus consistit scz in contritione cordis. confessione oris et satisfactione operis. Cuz igitur omnũ perfectio in ternario numero consistit. et omnia fuerint per peccatũ deordinata. decens fuit q christi resurrectio in ternario perficeretur. cum per ipsam omnia sint reordinata et ad perfectionem deducta. Nã per ipsam deus est glorificatus. angelica natura reparata z restaurata. humana vero natura ẽ exaltata et reintegrata et breuiter omnis creatura renouabitur et liberabitur a seruitute corruptionis per christi resurrectionez. Propter quod dicit apostolus ad Ro. viij. q omnis creatura ingemiscit z parturit vsq adhuc expectans redẽptionem filiorum dei. Et ideo christi resurrectio debuit in ternario perpetrari p quem omnis perfectio designatur. Unde etiam phũs dicit q per hunc numerum. s. ternarium adhibuimus nos magnificare deum omnipotentem supereminentẽ pro prietatibus rerum creatarum. ¶ Tercio congruum fuit vt in resurrectione christi tria simul concurrerent scz christus resurgens et humanam naturam liberans. angelus resurrectionem affirmans. z mulier nuncium bonum portans. Nam in perditione humane nature tria per contrarium fuerunt. scz ydabolus suggerens. mulier nuncians viro. et vir comedens et naturã humanam corrũpens. Quis ergo christus in sua resurrectione naturam humanam reparauit cõgruũ fuit q ibi fuerit xps homo resurgens et naturam humanam liberans. et angelus bonam resurrectionẽ affirmans. z femina sancta nuncium ferens quia omnis curatio fit per contrarium: qz auctoritate medicoꝝ. contraria cõtrarijs curantur. ¶ Quarto cõgruum fuit vt hodie christus quinquies appareret. quos quinq̃ vices sacerdos in missa quinquies se verteus ad populum repꝛesentat. pꝛo eniz apparuit marie magdalene ad sepulchrum remanenti et flenti vt inquit Jo. xx. Secundo ipsi et alijs dominabꝰ redeũtibus a sepulchro. vt patet math. xxviij. Circa quod intelligendum nota q prout ex euangelistis colligitur. vt aug⁹. di. de cõsensu euãgelistarꝝ. maria magdalena z alie marie bis viderũt angelos z eis locute sunt. Primo cum venerunt tempestiue ad monumentum et viderunt duos angelos. et statim cucurrerunt discipulis nunciare. vt dicit matheus et mar. Secundo quando cum discipulis redierunt ad monumentum et tunc recedentibus discipulis angeli iterũz eis locuti sunt: vt di. Lu. et Joh. Similiter Jesus apparuit bis mulieribus. Primo marie magdalene quando secunda vice venit ad monumẽtum cũ alijs marijs et apostolis et recedẽtibus apostolis et alijs marijs ipsa remansit ad monumentũ fortis ploians et vidit iesum in specie ortulani. vt dicitur. Jo. xx. Secũdo magdalene et alijs marijs recedentibus secundo a sepulchro quando accesserunt et tenuerunt pedes eius. vt dicit matheus. Maria enim magdalena posteꝛ vt dit iesum in specie ortulani cucurrit post alias marias et inuenit eas in via. et duz essent omnes simul iesus apparuit eis vt dictum est. Tercio petro: sed nescitur vbi Luce. xxiiij. Et hoc signat sacerdos dum vertit se ad populum et non dicit dominꝰ vobiscum: scd silenter et plane dicit. orate pro me. Quarto duobus discipulis euntibus in emaus. Lu. xxiiij. Quinto omnibꝰ discipulis in absentia thome. Jo. xx. Et signat q quinquies debemus hodie et in omni die dominica apparere. scz in prima in qua missa celebratur. in tercia. in nona in vesperis. et in completorio ad regratiandum deo pro quinq̃ maximis beneficijs que a deo recepimus. Primo ergo debemus deo regratiari p bono nature. qꝫ nos ad imaginem suam creauit. et hoc signat prima. Secundo pro bono fortune. quia tam diligenter nos gubernat z regit vt omnia pedibꝰ nostris subiecerit et hoc signat tercia. Tercio p bono gratie. quia ita charissime nos redemit. et hoc signat nona. quia in nona christus mortuus fuit Quarto pro bono glorie. quia in fine vite nobis dare eternam gloriam est paratus. et hoc signant vespere. Quinto pro bono resurrectionis gloriose. quia in fine seculi nos resuscitabit non amplius morituros. et hoc signat completoriuz vltra quod amplius nichil extat. ¶ Circa tercium scz circa commendationem istarum dominarum nota q iste domine a sez̃ salubriter commendãtur. Primo a vera amicitia. qz in vita sequebantur christũ ministrantes ei de facultatibus suis. erin morte fuerũt iuxta crucem et post mortem inierunt ad sepulchrum eius corpus vngere cupientes

prouer. xvij. Omni tempore diligit q̃ amicus est. Amicitia mundi est solum in vita et solum circa prospera consistit Eccle. vi. Est amicus socius mense ⁊ non permanet in tempore necessitatis. ¶ Secundo commendantur ab eximia religione: quia cuz tantum diligerent xp̃m tam in vita q̃ in morte tamen propter custodiam sabbati non mouerunt se a hierusalem in sabbato sancto vt legem domini custodirẽt. Uade et tu fac similiter vt propter nullius timorem vel amorem pretereas legem dei. Sed heu hodie propter vnum denarium lex domini preteritur. et plus timetur et amatur homo q̃ deus. ¶ Tercio commẽdantur a sollicitudine magna: quia valde mane surrexerunt ad corpus domini requirendum et inungendum. Sic et nos tempestiue ad corpus christi videndum surgere debemus. p̃s. cxxvi. Surgite postq̃ sederitis qui manducatis panem doloris. Ephe. v. Surge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis et illuminabit te xp̃s Mich. vi. Indicabo tibi o homo quid sit bonũ ⁊ quid dominus requiret a te. vtiq̃ facere iudicium et diligere misericordiam ⁊ sollicitum ambulare cum deo tuo. ¶ Quarto cõmendãtur ab honestate mutua: quia non vna sola sed multe simul iuerunt. Eccle. iiij. Ue soli quia cũ ceciderit nõ habet subleuantẽ se. Quis susanna mansit in pomerio sola fuit confusa ⁊ condemnata ad mortem. Nunq̃ enim mulier alicuius valoris sola incedere vel stare deberet. ¶ Quinto cõmendant ab intentione recta: quia iuerunt vngere iesum. Iesum em̃ inungimus quando in bonis operib⁹ que exercem⁹ bonam intẽtionem habemus vt scz eis glorificamus ad dei honorẽ et proximi edificationẽ math. vi. Tu autem cum ieiunas vnge caput tuum id est christũ. Propterea ille quinq̃ virgines inuenientes clausã ianuam non intrauerunt ad nuptias q̃ non habuerunt oleum in lampadibus. i. bonã intentionem in operibus vt di. aug⁹. Et ideo lampades earum sunt extincte quia ignis spũssancti non potest ardere in operibus mala intentione factis. Bona ergo intentione debemus ad ecclesiam ire scz vt vngamus corpus iesu et non vt videamus vel videamur sicut multi et multe faciunt. ¶ Sexto commendantur a locutione honesta. quia non vana nec detractoria loquebantur sed dicebant quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumẽti vt scilicet possimus vngere corpus iesu. Quicunq̃ enim loquitur de deo deus est cum illo. Math. xviij. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi suz ego in medio eorum. Quis hodie duo discipuli loquebantur de Jesu apparuit illis iesus Luce. xxiiij. Et quia iste dñe loquebantur de amotione lapidis/ vt vngerent corpus iesu apparuit illis angelus et cõplent de siderium earum lapidem amouendo. Prouer. x. Desiderium suũ iustis dabitur. Loquamur et nos de iesu vt amoueat lapidẽ id est duriciem a corde nostro vt possimus vngere corpus Jesu. id est opera pietatis in christi mẽbra exercere. Math. xxij. Q̃ vni ex minimis meis fecistis michi fecistis.

A Circa quartum scz circa significationem istarum dñarum nota q̃ tres marie tres amaritudines signant quas homo q̃ rens christum debet habere. Maria enim interpretatur amarum mare. Prima amaritudo debet esse de peccatis commissis. Secũda de bonis perditis. Tercia de penis incursis: quia priuatus est eterna hereditate et eternis. supplicijs deputatus Uel debet habere tres amaritudines. scz de peccatis cogitatis/ locutis/ ⁊ operatis.

B Tres pixides signant trinitatẽ trine substantie que fuit in christo: scz anima/ corpus/ ⁊ deitas. in quibus fides nostra consistit. quam querens deum debet habere in pixide cordis sui. et debet eam portare palam et publice tanq̃ pixidez in manibus: quia debet eam per opera manifestare. Jaco. ij. Ostende michi fidem tuaz sine operibus ⁊ ego ostendam tibi fidem meam ex operibus. ¶ Tria vngu⁹ ta/ in pixidib⁹ signific̃at tres amores quos querens deum debet habere secum. Primus est amor dei qui per amorem Marie magdalene significatur: que maxime et super omnia deum dilexit. Secundus est amor proprie salutis qui per vnguentum marie iacobi designatur/ qui tunc est quãdo anima regit corpus ⁊ mundum supplãtat et vicia et peccata. Jacobus enim supplantator dicitur. Tercius est amor proximi q̃ per vnguentum Marie salome designatur. qui tunc est quando homo habet cor amarum in miserijs peccatorum ⁊ proximorum. Salum enim idez est quod amarum vel amaritudo. ij. Corinthiorum decimo. Quis infirmatur et ego nõ infirmor quis scandalisatur ⁊ ego non vror. ¶ Uel tria vngnẽta sunt: spes/ fides/ ⁊ charitas. quibus dñs oleo leticie et omni gratia vngit eme cõiungitur anime ⁊ ipsam sodẽ oleo

leticie et omnis gratie et virtute vngit. Qui ergo vult videre christum resuscitatum et gloriosum hec omnia ferat secum sed non querat eum in sepulchro: quia ibi non fuit inuentus. Lu. xxiiij. Quid queritis viuentem cum mortuis. ¶ Sepulchrũ dealbatum est mũdus iste. qui a foris speciosus apparet sed intus est plenus ossib⁹ pungitiis et omni spurcitia. Recedam⁹ ergo de sepulchro mundi et christus occurret nobis sicut istis mulieribus fugientibus de sepulchro occurrit et dixit. Auete Matthei. xxviij. Que tunc accesserunt ⁊ tenuerunt pedes eius. Et sic patet primum ¶ Secundo ponitur angelorum misteriũ et apparitio gloriosa: quia intrantes in monumentum id est in ambitum muratum circa sepulchrum viderunt iuuenem sedẽtem supra sepulchrum ad dexteram partẽ coopertum stola candida. D In quibus verbis quatuor notãtur. primo etas resurgentium designatur quia angeli in etate iuuenili apparuerũt in qua christus resurrexit. in qua etiam omnes resurgemus. Ephe. iiij. Donec occurramus omnes in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis christi. Secũdo designat perennis gloria resurgentium quia sedentem in dextris viderunt. per dexteram autem beata futura vita. per sinistram autẽ presens seculum designatur. Tercio designatur claritas corpor̃ gloriosorum: quia in veste fulgẽt ⁊ stola cãdida coopertũ iuuenẽ viderũt. q̃ vestis fulgẽs et stola cãdida nichil aliũd fuit nisi quidã fulgor gloie et claritas luminis. Ex abundantia enim glorie anime redundabit quidam splendor in corpus sole clariorem et delectabilis ad videndum Math. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol. ⁊c. Quarto designatur differẽtia resurgentium: quia vt dicit math. erat autem aspectus eius sicut fulgor. et vestimentum eius sicut nix. christ⁹ enim gloriosus et splendens apparebit iustis et bonis in iudicio. malis autem terribilis ⁊ formidolus propter quod dicent montibus operite nos a facie agni sedẽtis in throno Apoc. vij. Et sic patz secundum. ¶ Tercio ponitur angelicum colloquium. et resurrectionis affirmatio seriosa. In colloquio autez magna clementia demonstratur. Et hoc ẽ quod dixit. Nolite expauescere sed iudete timeant. vos autem qui feritis vnguenta preciosa scz virtutes et opera bona q̃ christo in vita et in morte semper obsecure fuistis que veraciter ipsum queritis et deuote nolite timere: quia timor non est in charitate sed perfecta charitas foris mittit timorem. i. Jo. iiij. vos autẽ perfectã charitatem ad christum habetis et ideo nolite timere. sed timeant iudei qui xp̃m occiderunt. timeant pagani qui in ipsum non credũt timeant mali christiani qui ipsum quotidie factis negant et ipsum iterũ crucifigunt. vos autem queritis iesum nazarenum id ẽ saluatorem floridum omni flore virtutum. iesus enim saluator nazarenus floridus interpretatur crucifixus pro salute hominuz nolite ergo timere. In affirmatione vero resurrectionis firma veritas elucessit quia surrexit non est hic.

¶ Ubi duo considerãda occurrunt scz resurrectionis pbatio et resurrectionis modus. E Circa primum scz resurrectionis probationem dupliciter procedamus Primo infringamus rationem iudeoz et dictum qui dicunt q̃ discipuli custodibus dormientibus furati sunt corpus xpi ⁊ dixerunt ipsum resurrexisse ⁊ hic error vsq̃ in presens marcescit in cordibus iudeorum. qui error habuit ortum vt ptz Matt. vltimo ex eo q̃ custodes sepulchri domini domino mane surgente exterriti sunt valde et facti sũt velut mortui pre timore terremotus et aspectus angelorum qui ibi apparuerunt. et fugientes ad ciuitatem ⁊ redeũtes hierusalẽ inuenerũt principes sacerdotum et phariseos quibus ea que contigerunt dixerunt xp̃m surrexisse affirmantes. Sacerdotes autem ⁊ pharisei cõsilio habito magnam pecuniam predictis custodibus sunt largiti rogãtes eos vt dicerent q̃ dormientibus eis venerunt discipuli et corpus christi furati sunt. Custodes autem corrupti pecunia cõsenserunt et sic dixerunt in populo diuulgantes predictum errorem. Hoc autem apparet falsum dupliciter. Primo quia aut custodes dormiebant aut non. Si dormierunt quomodo hoc scire potuerunt. Si non dormiebant quomõ cum custodes erant armati permiserunt apostolos qui erant persone viles et tremebundi rapere corpus iesu. Certe non est verisimile nec credibile. Secundo quia si discipuli fuissent furati corpus christi non trassent moram ad dispoliandum ipsum sed subito asportassent. Quis latro inueniens saccum plenum pãnis poneret se ad dissoluendum saccum. Sed intheamina quibus christi corpus fuit inuolutum in sepulchro posita inuenta fuerunt. Et ideo hec fictio ẽ valde irrationabilis. Sed vt dictum est iudei corruperunt custodes pecunia ⁊ eis sic loq̃ per-

suaserunt. Sed stulti iudei magis apparens et credibile mendacium fingere debuerunt. ¶ Secundo iudeoꝝ fictione exclusa xpi resurrectionem probemus et hoc quinq; modis scz p scripturas. per testimonium. per rationes. per figuras et exempla naturalia. Omnibus istis modis christi resurrectio conuenienter probat. ¶ Primo ergo probatur per scripturam noui et veteris testamenti quam impossibile est esse falsam vt pote a spūssancto dictatam. ps. xij. Ego dormiui et soporatus sum et exurrexi. Idem. psalmo centesimo vij. Exurgam diluculo. Nouū aūt testamēt ū totum est plenum christi resurrectione quia et euāgelia et epistole hoc affirmāt. ¶ Secūdo probatur per testimoniū quod fuit triplex. scz celeste terrestre ⁊ infernale. Celeste fuit testimoniū angelorū dicentiū. Surrexit non est hic. Qui apparuerunt in veste glorie. ad ostendendum q̄ gl'iose resurrexerat. Terrestre fuit triplex scz testimonium sanctarum dominarum et aliarum mulierum mulierum Luxxiij. Mulieres quedaz ex nostris terruerunt nos. ⁊c. qui dicunt eum viuere. Milites pilati qui semiuiui ceciderunt in terram et fugientes dixerunt: quia surrexit vnde dicitur Ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitatē ⁊ nunciauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant. Et religiosorum apostolorum quoꝝ testimoniuz certissimum fuit quia fuit de visu et de tactu et de gustu. Luce. xxiij. Palpate et videte quia spiritus carnem ⁊ ossa non habet. Actu. x. Dedit eū manifestum fieri non omni populo sed testibus preordinatis a deo nobis qui manducauimus et bibimus cum illo postq̄ resurrexit a mortuis. Infernale testimoniuz fuit multorum qui cum christo resurrexerunt. Wathei vicesimo septimo. Multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt et apparuerunt multis. ¶ Tercio resurrectio christi potest per rationes probari. ℣ Et possunt ad hoc adduci duodecim rationes. ¶ Prima est ex parte iusticie dei que est q̄ qui non peccat non punitur. sed christus in corpore suo nunq̄ peccauit immo multum valde meruit nec in ipso fuit concupiscentia mali ad malum inclinans sed originalis iusticia ⁊ innocentia pura. ergo id corpus non debuit per putrefactionem puniri: sz per resurrectionis gloriam premiari. ps. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et si ad horam gustauit mortem hoc fecit propter scelus humanam vt nos redimeret ab eo Isa. liij. Propter scelus populi mei percussi eum. Secunda est ex parte sapientie dei cuius est ordinare omnia et nichil inordinatū relinquere in mūdo sed omnis pars ordinatur in suo toto. et extra ipsum inordinata manet. Partes autem hominis sunt anima et corpus. ergo anima christi debuit corpori remitti facta redemptione humana propter quam fuerat a corpore separata. ¶ Tercia ex largitate et magnificentia dei ad quā spectat omnibus a se creatis tribuere omnes perfectionem et omne bonum quod secundum naturam suam eis competit ⁊ recipere possunt Jo. i. Qui dat omnibus affluenter. Sed corpus christi poterat recipere gloriam resurrectionis cum fuerat habitaculum dei quod magis fuit. ac etiam et secundum naturam resurrectionis glorie debebatur. quia corpus fuit gloriosi dei. Unde ab instanti conceptionis sibi gloria debebatur. et quod ad tempus ea caruit deus dispēsatiue fecit. ergo debuit per resurrectionis gloriam sublimari. ¶ Quarta est a maiestatis decentis: quis qui habet maius et principale debet habere minus et accessorium: vt qui habet equum debet habere frenum. ⁊ vir qui habz vxorem debet habere bona eius. sed corpus illud semper habebat deum qui omnib⁹ maior est: quia deitas nunq̄ fuit nec a corpore nec ab anima separata ergo illud corpus debebat habere gloriam que dei est secūdum quod ipsum capere poterat. hec autem est gloria resurrectionis. ¶ Quinta est ab anime inflāmatione. vt inflāmemur et accendamur ad bene agendū. Nā assueti corporalibus magis diligimus corporalia bona. Gloria autem corporis domum corporale est quam dum in christi corpore speculamur que etiam nobis promittitur. iuxta illud phil'. iij. saluatorem expectamus dominum nostruz iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratum. corpori claritatis sue magis accendimur ad bene operandum. Si enim gloriam corporis in nullo conspiceremus caderet spes nostra de tali premio desperantes repidi et remissi effecti. Quia vt dicit Greg. Consideratio premij minuit vi flagelli. ¶ Sexta vt naturale desiderium compleatur qō frustrari non potest. eo q̄ ostenderet iperfectionē eternitatis dei: sed naturale desiderium inest

anime corpori reuniri ⁊ simul cū eo glorificari sed prout ꝓtouer. x. dicitur desiderium suum dabit iustis: ergo corp⁹ debuit reuniri anime ⁊ cū ea gloria potiri et eius virtute omnia alia corpora suis animab⁹ reuniemur: quia vt probat Apo. i. Cor. xv christi resurrectio est causa nostre resurrectionis et si christus resurrexit et nos resurgemus cantat enim ecclesia morte nostram mordendo destruxit et vitam resurgendo reparauit. ¶ Septima est a virtute supernaturali que fuit in christo quia totum virtutem habuit ad viuificandū q̄ adam ad mortificandum. vt dicit apostol⁹ ad Roma. v. Sed adam transmisit mortez in se ⁊ in oēs posteros. ergo multomagis christus suscitauit se et omnes alios p̄ virtutē sue potētie. i. Cor. xv. Sicut in adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes viuificabuntur. ¶ Octaua ratio sūpta est a christi humilitate. Lex enim dei hoc sanxit vt qui se magis humiliat maxime exaltetur. Est enim humilitas magna exaltari omis vt supra in precedenti dominica est notatum est in sermone de epla ⁊ ecōuerso de superbia Luce. xiiij. Omnis qui se humiliat exaltabitur: et omnis qui se exaltat humiliabitur. Sed christus maxime et in suprēmo gradu se humiliauit ergo summe debuit exaltari quod per resurrectionē factum est q̄ nisi resurrexisset nō fuisset summe exaltatus. nam magis est in anima et in corpore exaltari et glorificari q̄ in anima solum. Philip. ij. Humiliauit semetipsum et sequitur. Propter quod et de⁹ exaltauit illum. Et ideo post resurrectionem christ⁹ ait Mat. xxviij. Data est michi omis potestas in celo et in terra. ¶ Nona est a christi obedientia. Inuenimus enim de multis sanctis q̄ eis omnes creature et mors et vita obediuerunt ad nutum ⁊ hoc quia ipsi obedientes fuerunt. Exēpla patent in nouo et veteri testamento. Sz christus sup omnes sanctos deo obediuit vsq̄ ad mortem nec eius mādatum vnq̄ preterriit Philip. ij. Factus est obediens vsq̄ ad mortem. Ergo mors et vita vt moreretur et resurgeret quando voluerunt debuerunt ei magis q̄ alicui sancto alio obedire Johannis. x. Potestatem habeo ponendi animam meam et iterum sumendi eam. ¶ Decima est propter reuerentiam fidei christiane et irrisionem in fidelium cuadē dam que maxime seqrek si xp̄s nō resurrexisset. Nā magis absurdū fidri xp̄iane ⁊ in conuenies apud exteros natiōes videtur q̄ nos dicimus q̄ deus fuit mortuus ⁊ sepultus cuz deus mori non posset/ eo q̄ est essentialiter vita perpetua ⁊ beata. Si ergo filius dei a mortuis non resurrexisset. tunc deus et dūs christianorum esset quidaz deus mortuus ⁊ sepultus. quod esset quoddam ridiculosum dicere. Nam si ad horam gustauit mortem inquātum homo vt nos iuste liberaret. resurrexit in virtute dei deuicta morte in qua ver⁹ de⁹ ostenditur. Wath. xxij. Non est deus mortuoꝝ sed viuentium. id est deus noster non est deus mortuus: sed deus viuēs. ¶ Undecima est ad fidem nostram confirmandam Nam hec est fides catholica vt credam⁹ et confiteamur: quia dūs noster iesus christus est deus et homo. Joh. xiij. Creditis in deum et in me credite. Sed si christus fuisset a morte victus sicut et ceteri nō habuisset omnipotentiam dei quam magis in eo q̄ mortem absorbuit demōstrauit que omnes vicit. et per consequēs nō fuisset deus. Similiter nō fuisset homo/ quia filius dei in triduo mortis non fuit homo cum anima fuit a corpore separata ex quibus coniunctis homo consistit. et ideo vt dicit apostolus. i. Cotinth. xv. Si christus non resurrexit a mortuis inanis est fides nostra. ¶ Duodecima est ad complementum felicitatis eterne que consistit in cognitione deitatis et humanitatis christi. Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deum et quem misisti iesum christum. Humanitas in vnione anime ad corpus consistit que per mortem destructa fuit: quia in morte christus nō fuit homo. Ut ergo cōpleta sit felicitas nostra oportuit christum resurgere salute humana consummata per mortem. Jo. x. Ingredietur sz ad deitatem et egredietur sz ad humanitatem et pascua inuenient sz felicitatis et glorie. ¶ Quarto christi resurrectio probatur per figuras. Naz figurata fuit in sansone quem cum philistiim crederent detinere ipse media nocte surrexit ⁊ tulit portas geze ereas ⁊ egressus est ciuitatē vt patet Judicū. xvi. Sic christus iuit ad inferos ⁊ dum inferi crederēt ipsum detinere ipsum surrexit fractis portis inferi. ps. xv. Nō derelinquas animā meaz in inferno. Item figurata fuit in Jona quē cetus absorbens tercia die euomuit vt patet Jone. ij. Sic christus in vētre terre positus tercia die resurrexit. Wathei. xij. Sicut fuit Jonas in vētre cete tribus diebꝰ ⁊ tribus noctibus/ sic erit filius ho

minis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. ¶ Quinto resurrectio christi ꝓbatur non esse impossibilis per exẽpla naturalia. Nam de leone dicitur ꝙ facit filios mortuos quos tercia die cum rugitu resuscitat. Multo ergo magis deus pater filium suũ voce virtutis sue suscitauit et ideo christus in sua resurrectiõe leoni assimilatur sicut in sua passione agno. Apoca. v. Licit leo de tribu iuda. Similiter dẽ fenice dicitur ꝙ adunat ligna aromatica et vibrans alas in eis ignem accendit et seipsum combussit ⁊ ex cineribus femcles generatur vermis quidam qui in eandẽ auem transformatur et crescit. Sic christus in ligno crucis ex igne spiritussancti seipsũ cõbussit et tercia die idẽ resurrexit. Similiter dẽ cocodrillo dicit ꝙ est animal magnũ et pernitiosum et ydrus insidiatur. ydrus autẽ inuoluit se in lutum vt labilis fiat. et proficit se in os cocodrilli dormiẽtis. Quẽ cum cocodrill⁹ credit se denotasse ipse corrosis visceribus eius tercia die egreditur Cocodrillus est diabol⁹ cuius os est mors et venter infernus/ ydrus autem id est filius dei inuoluit se in luto mortalitatis nostre vt posset mori et mortuus est. Quẽ cũ diabolus crederet denotasse ipse corrosis eius visceribus dum animas sanctorũ inde extrahit tercia die resurrexit. ¶ Secundo videamus resurrectionis modum et significationem. ℣ Ubi nota ꝙ christ⁹ quicq̃ modis resurrexit scilicet cito immortalis/ caute sociatus et vere. Resurrectio autem christi corporalis significat resurrectionem nostram spiritualem. que vocatur resurrectio prima/ que est resurrectio animę qua a peccato resurgit. Nam et anima moritur morte sua. Apocalip. ij. Beatus qui habet partem in resurrectione prima. Si ergo volumus cum christo gloriosere surgere et in gloriosa resurrectione secunda cum christo esse resurgamus resurrectione prima et supradictis quinq̃ modis quibus christus a mortuis resurrexit. ¶ Primo resurgamus cito christus enim statim probata morte resurrexit quia humanum est peccare/ sed diabolicum in peccatis perseverare vt dicit Gregorius. In nullo alio peccato diabolum ita imitamur sicut in perseuerentia mali/ quia ille ab initio peccauit ⁊ semper perseverat in malo. ꝑs. Superbia eorum qui te ode. ascen. super. Contra quod dicitur Eccliesia. quito Ne tardes conuerti ad dominum et ne differas de die in diem. Et nota ꝙ cotinus emissus de arca nunq̃ redijt. et semper dicit cra cra. Sic faciunt multi. ¶ Secundo resurgamus immortales vt nunq̃ morte culpe per peccatum in anima moriamur/ quis christus resurgens a mortuis iam nõ moritur. mors illi vltra non dominabitur Roma. vi. Quis vt dicitur ad Hebreos. x. Uolũtarie peccãtibus nobis post acceptã noticiam veritatis iam non relinquitur nobis hostia pro peccatis. terribilis autem quedam expectatio iudicij et ignis emulatio que consumptura est aduersarios. Qui qui voluntarie peccat quantũ in se est dei filium crucifigit. vt dicit Apostolus ad hebreos sexto. Et ideo cum christi crucifixoribus iudicabitur. Stultum est valde immo insanum in carcerem diaboli voluntarie velle redire ac peccatorum cathenis denuo manciparii quia sic fiunt nouissima hominis peiora prioribus Johannis. v. Ecce iam sanus factus es vade et amplius noli peccare ne deterius aliquid tibi contingat. ¶ Tercio resurgam⁹ caute. Christus enim de mane tempestiue non fracto sigillo pilati caute resurrexit sic et nos resurgere debemus/ quia multa sũt que impedsunt nos resurgere scilicet mũdus/ caro/ demonia/ cõsanguinei/ et amici Epheso. quinto. Uidete quomodo caute ambuletis Unde Wath. v. Nesciat sinistra tua dd faciat dextra tua. Et nota ꝙ christ⁹ resurgens dimisit vestes in sepulchro. ita ⁊ nos pellem veterem peccati resurgendo ad vitam gratie deponere debemus Collo. iij. Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis et induentes nouum hominẽ qui renouatur in agnitione dei. ¶ Quarto resurgamus cum societate/ quia multa corpora sanctorum cum ipso resurrexerũt vt sicut malo exemplo vel suggestione fecimus alios cadere ita nitamur eos et alios facere ad vitam resurgere. Et sicut fuit⁹ causa perditionis multorum/ sic simus causa salutis/ quia per hoc operiemus peccata nostra. Jaco. quinto. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue saluabit animam eius a morte operit multitudinẽ peccatorum suorum quia vt dicit Augusti. Non est maius sacrificium deo ꝙ zelus animarum. Sic erat sollicitus apostolus qui multos peccare fecerat ⁊ multos reuocauit ad vitam. ij. Corinth. xij. Ego autem libentissime impendam et superimpẽdar ipse pro animabus vestris. ¶ Quito resurgam⁹ vere/ quia christus vere surrexit Lu. xxiij. Surrexit dñs vere. Cui⁹ tria

fuerunt signa scz palpatio. visio. et comestio. ℟ Nam discipuli christum palpauerunt. ipsum apertis oculis viderunt. et ipse cum eis et ipsi cũ eo comederunt Lu. xxiij. Palpate et videte. Similiter hec tria sunt signa ꝙ homo spiritualiter resurgit Primũ est palpatio. Si quis enim permittit se palpari a tribulationibus ⁊ non murmurat sicut Iob qui in omnibus nõ peccauit nec stultum qđ contra deũ locutus est signum est ꝙ vere resurrexit. Non enim in prosperis sed in aduersis cognoscitur si homo est vere viuus sicut sathan dixit domino de Iob. c. ij. eiusdem. Mitte iquit manũ tuã et tange os eius ⁊ carnẽ. et tunc videbis ꝙ in faciem benedicat tibi. Secundum est visus. Si quis enim oculo fidei recte videt christum et ipsum verum filium dei credit ꝙ salute hominũ passum ⁊ aspicit etiam in eum in cruce oculo pietatis et charitatis vt ei compatiatur et moriatur cum illo. signum est ꝙ vere resurrexit. ꝑs. Respice in faciem christi tui Hie. v. Domine oculi tui respiciunt fidem. Quia iustus ex fide viuit Ro. i. Tercium est comestio. Si quis enim cibũ anime scz verbum dei et corpus christi digne et deuote manducat et comedit. signum est ꝙ vere resurrexit et viuit. sic enim debet comedi. i. Corinth. xi. Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. Et sic ꝓz tercium. ¶ Quarto ponitur promulgande resurrectionis mandatum et iussio fruendi: quia ite et dicite discipulis eius et petro supple ꝙ resurrexit dominus: quia precedet vos in galileam ibi eum videbitis. Petro scilicet mandat dici ne propter peccatum quod cõmisit desperet. et quia caput erat apostolorũ. Unde quamuis petrus propter peccatum infidelitatis et negationis quod per soluz papam potest deponi iam amiserat principatum tamen ꝓpter penitentiam veram qz fleuit amare deus transtulit peccatum eius. q. d. christ⁹ Dicite petro. Sicut pro peccatoribus mortuus sum its pro peccatoribus resurrexi. quia scz deflent peccata sua vt iusti fiant. Ro. iiij. Traditus est propter delicta nostra ⁊ resurrexit ꝓpter iustificationem nostram. ¶ Et nota ꝙ christus asserit se in galilea videndum et non alibi quãuis alibi se ostenderet. quia galilea interpretat transmigratio. Omnibus enim qui se satagũt transmigrare de vicijs ad virtutes et de mundo ad celum. et de negligentia ad obseruationem mandatorum christus promittit se ostendere et manifestare Jo. xiiij. Qui habet mãdata mea et seruat ea ille est qui diligit me et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Nec ergo dies charissimi boni nunci est si recuerimus ⁊ noluerimus nunciare sceleris arguemur. iij. Re. vij. Annunciem⁹ ergo mũdo christi resurrectionem ⁊ quanta miracula christus per mortem et resurrectionem est mirabiliter operatus. ℣ Sunt autem ser que hodie mundo nunciare debemus. ¶ Primum est triumphus christi nobilis mors enim et vita mirando cõstituere ducllo. Sed christus vita nostra vicit mortem dyabolum ⁊ mundũ. De primo Osee. xiij. Ero mors tua o mors. i. corin. xv. Ubi est mors victoria tua. Absorpta est mors in victoria. De sero aug. Manu inermi ⁊ affixa cruci debellauit aereas potestates De tercio. Jo. xvi. Confidite ego vici mundũ. Uade et tu fac similiter. Uincamus ergo dyabolum mundum et peccati mortẽ hodie. ¶ Secundus est spoliatio inferni mirabilis: qz christus rex noster ꝓfregit portas inferni. et patres nostros inde victoriose extraxit zach. ix. Tu autem in sanguine testamẽti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in quo non erat aqua. Tanta est fuit victoria regis nostri ꝙ inuasit inimicum vsq̃ ad domũ suam et spolia que sibi placuerũt abstulit ipso in vinculis relicto. ¶ Extraham⁹ et nos charissimi alias parentum nostrorum de purgatorio beneficijs nostris et orationibus. ii. Mach. xij Sancta enim et salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis saluantur ¶ Tercium est spes humani generis infallibilis quia christus rex noster et caro et frater noster gloriosus in anima et in corpore hodie resurrexit. cui⁹ resurrectio est causa et forma nostre resurrectionis. ⁊ ideo firmiter sperare debemus ꝙ sicut ipse resurrexit et nos resurgemus. Annunciem⁹ ergo i hoib⁹ vt deinceps in spe beate resurrectionis viuant q̃ spes facit omnia aduersa patienter immo libenter tolerare. ¶ Quarrum est miseratio et affect⁹ venerabilis: quia licet christo post resurrectionem defuerit miseria non tamen ei defuit misericordia: quia quamuis summe fuerit sublimatus non tamen oblitus est suorum et nostri. Nam apostolis et multis alijs apparuit et omnes amicos est cõsolatus ⁊ eos dono spiritussancti repleuit Jo. xx. Accipite spiritum sanctum quorũ remiseritis peccata. ⁊c. proverbium est

honores mutant mores. Sed rex noster summe honorat⁹ in nullo mutat⁹ est quin semper circa nos paternum gerat affectū et nostri miserea|tur tribuens semp charis|matum bona et nobiscum maneat Matth. xxviij. Ecce ego vobiscum sum omni die vs.ad cō.se. ¶ Quintum est cōfidentia salutaris. Multuz enim debent peccatores confidere: quia christus resurgens primo apparuit peccatrici z negatori ꝫ alijs ad inuendum ꝙ sicut pro peccatoribus mortuus fuerat ita pro peccatoribus resurrexit. Mat.ix. Non veni vocare iustos sed pec i. Thi.i. Fidelis sermo et omni ac.di. quis iesus christus venit in hunc mundū peccatores saluos facere Nōne apparuit paulo dum iret ad persequendum mēbra sua et eū conuertit z gratiam sibi infudit et apostolum ipsum constituit. Sic quotidie peccatores paratos male agere z inuisibiliter conuertit et gratiam magnam facit. ¶ Sextum est recuperatio celestialis quia celestem hierusalem recuperatus est homo que est ciuitas nostra. Hebreo.xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed fu.inqui. Accipiamus ergo baculum et capsellam vt peregrini et eam⁹ versus hierusalem quia recuperata est et via est secura quia inimic⁹ humani generis qui viam conturbabat et capiebat ambulantes per eam captus et catenatus est. Est etiam via abbreuiata nam olim circuibat per infernum sed modo recto tramite tēdit versus celum Isa.xxx. Hec est via ambulate in ea neꝯ ad dex. neꝯ ad sinist. Et sic patet quartum. ¶ Sed quia vt dicit apostolus.i.cor.xv.z.i.thes.iiij. christi resurrectio ē causa nostre resurrectiōis. Et sicut xps resurrexit. ita z nos resurgem⁹ Si enim inquit credim⁹ ꝙ iesus mortuus est et resurrexit ita et deus eos qui dor.p iesuz ad.cū e. Thessa. vbi supra. Jdeo de resurrectione nostra. xij. videamus.

W Primo vtrum corpotum resurrectio sit futura. Ad quod dicendum ꝙ omnino oportet credere ꝙ corpotum resurrectio sit futura et hoc propter quinqz rationes. ¶ Primo ratione iusticie dei. Justum est enim apud deum et homies ꝙ ille punia tur vel premietur ꝙ peccauit vel meruit. Sz omnis opera nostra sunt anime et corporis simul: quia vt dicit phūs actus suppositorum sunt. zc. Coniunctum enim ex anima et corpore operatur et non anima vel corpus. Sed vt manifeste videmus in vita illa nec boni premiuntur nec mali puniuntur. Quia vt dicitur iob. xij. abundāt tabernacula predonum et audacter pro. v. Multa etiam aduersa patiuntur iusti immo ꝙ multa tribulationes oportet nos intrare in re.ce. actu. xiij. In separatione autē anime a corpore anima vadit ad gloriam vel in penam. corpore hic in terra remanēte. Ut ergo iusta sit retributio oportet dicere ꝙ anima iterum coniungatur corpori vt simul cuz ipso premietur vel puniatur iuxta stipendia meritorum. quod per resurrectionē fiet. Hic cadit exemplū de illo qui pede pcusserat patrē suū z iuit ad sanctum iacobum et nullo modo poterat ecclesiam eius intrare donec sibi pedē amputauit. ¶ Secundo ratione desiderij naturalis. Naturaliter enim homo desiderat perfectum habere bonū et esse perpetuus in anima et corpore. ¶ Naturale autem desiderium non potest esse frustra. eo ꝙ demonstraret imperfectionem dei creantis naturā. quod est impossibile. Et ponas exemplum de feneſtra domus que nunqz aperietur si ignorantiam magistri demonstrarent. Ergo nisi homo ponat impedimentum oportet ꝙ perfectum bonū quod ſm naturā percipere potest aliquā do consequatur. Jn quo vt dicit boetius magna malox impotentia demonstratur. cum nūqz sit consecutura id quod semper desiderat. Boni autem et iusti perfectum bonum in resurrectione consequent. pro. r. Desiderium suum iustis dabitur. Omnis etiam creatura vt dicitur. Ro. viij. in gemiscit et parturit vsqz adhuc expectās reuelationem filiorum dei. qz et ipsa creatura tunc a seruitute corruptionis liberabitur. Ergo et per desiderium hois et per desiderium omnis creature probatur ꝙ resurrectio corpotum sit futura. ¶ Tercio ratione fidei et scripture. Nam fidei impossibile est subesse falsum quia est de prima veritate et de operibus prime veritatis. Sed vnus de articulis fidei est resurrectio mortuox. ergo resurrectionem oportet esse. Similiter scripturam impossibile est nō impleri mathei quinto. Jota vnum aut vnus apex non preteribit a lege donec omnia fiant. Sed scriptura dicit Osee decimotercio. Ero mors tua o mors scilicet per resurrectionem Et iob decimo nono. In nouissimo die de terra surrecturus sum et rur. cir. pel. zc. i. Corinthiorū. xv. Omnes quidē resur. ¶ Quarto ratiōnē virtutis et meriti christi. qz vt dictum est supra vbi probata fuit resurrectio christi maioris virtutis et efficacie fuit christ⁹ per suam obedientiam ad viuificandū ꝯ adam per superbiam ad occidendum sed in adam omnes moriuntur ergo per christum et in christo omnes viuificabuntur z resurgent. ¶ Quinto ratione sapiētie dei cuius est ordinare et nichil inordinatum relinquere. Sed omnis pars est inordinata extra suum ordinem. Partes autem hominis et humane nature sunt alia et corp⁹ ergo alia et corpus ab inuicem separata extra suum ordinem sunt et nisi coniungant extra ordinem suum manent. Cum ergo sapientis dei nichil in ordinatum relinquat oportet ꝙ resurrectio corpotum sit futura Jtem turpis et inordinata est pars que nō cōuenit suo toto. Sed vt dicitur ad ephe. i. Deus dedit christum caput super omnē ecclesiam. Jpse ergo est caput et corpus z nos omnes sumus membra eius. Ne ergo caput et corpus sit monstruosum oportet ꝙ sicut christus resurrexit z nos similiter resurgamus vt simus membra conuenientia capiti et corpori nostro in eadem similitudine permansura. Ω Secundo videamus an omnes tā boni ꝯ mali ac etiā pueri in veteris materno defuncti resurgere debeāt. Ad quod dicēdum ꝙ omnes resurgent et huius ratio tacta est supra qz sicut ipsi in corpore et anima meruerunt/ et demeruerūt ita in corpore et anima premiabuntur et punientur. Pueri etiam in vtero mortui resurgent quia christus reparabit totam naturam. sicut adam totam destruxit. Si enim status solis et lune et aliorum corporum perficitur / multomagis illi pueri omnem perfectionem naturalem habebunt. Omnes enim perfectiones tam anime ꝯ corporis habebunt que eis scōm naturam competere possunt/ gloriam autem dei non habebunt de quo secundum aliquos doctores nullum dolorē habebunt qz cognoscēt se non fuisse aptos per gratiā dei ad illā gloriam. Omnē autē perfectionem naturalem et bonum perfectum habebunt excepto ꝙ non comedent nec generationi vacabunt. Unde non est homo in mūdo nec vnqz fuit qui ita fuerit perfectus in vita ista scōm naturā nec tam tam delectationem habuerit sicut illi pueri habebunt. Et idem est dicendum de omnibus pueris qui ante annos discretiōis absq; baptismo decedunt. Hic cadit exemplum de illo milite qui iuit vltra mare cū vxore sua pgnata qui ad pdicationē magdalene fuerant cōuersi. Qui dū essent in mari vxor peperit et mortua est. Vir autē portauit eam ad quandam insulam inhabitatam. et posuit eam in quādā criptam et puerum cum ea et recommendauit marie magdalene z dum rediret post magnū tempus inuenit puerum ambulantem. Si ergo magdalena prestitit illi vitam multo magis christus dabit omnibus vitam.

O Tercio videamus an resurrectio sit naturalis: et an xpi resurrectio sit causa nostre resurrectionis. Ad quod dicendum ꝙ resurrectio corporum nullomodo potest esse naturalis: sed est omnino miraculosa/ quia nichil est in natura quod hoc efficere possit. nec in natura angelica/ nec in natura corporum celestium/ nec aliorum corporum/ nec in natura animarum. Non in natura āgelica/ quia materia corporea obedit angelo ad motum/ sed non ad nutum/ scilicet possit accipere puluereſ vel elementa in que corpus humanum est resolutum et inde formare corpus ad libitū Posset autem mouere quodcunqz corpus et vnum montem ad libitū. Aliqui tamen angeli ad resurrectionem cooperabuntur quia secz colligent puluereſ vel ossa mortuorum. Sed reformacio illorum ossium z puluerum in corpora fiet virtute diuina. Corpora etiam celestia nō possunt sine secundis agentibus perfecta animalia generare/ quia vt dicit philosophus. Homo generat hominem z sol artamen. Imperfecta animalia z semina possunt bene producere vt mures z ranas z fructus. Unde ex puluerib⁹ corporum incineratorū nō possunt corpora hominum producere. Similiter nec anima hominis vel quecunqz alia creatura posset ex illis puluerib⁹ corpus hominis formare. Et ideo illa mulier que dixit se concepisse de sole falsum dixit Similiter poete falsum dixerunt qui posuerunt planetas habere filios. Aduertē dum est tamen hic ꝙ mulier potest cōcipere bene et parere filium sine viro aut viri cōfortio: quia per incubos demones/ sed non sine semine viri. Sic ergo resurrectio non erit naturalis/ sed miraculosa/ cuius causa est resurrectio christi. Nam corpus christi ratione deitatis cui semper fuit cōiunctum accepit infinitam virtutem ad omnia alia viuificandum que sunt eiusdē nature et hoc potērimus faciet christus ad vitam ꝯ adam ad mortem fecit. pri. Cor. xv. Sicut in adam omnes moriuntur/ ita et in christo omnes viuificabunt. Et ideo si christus resurrexit z nos resurgem⁹/ vt

dictum est. ℙ Quarto videamus vtrum sit decens q̃ resurrectio corporum vsq; in finem mundi differatur. Quare enim non statim anima cum corpore premiatur vel punitur sicut cum meruit vel peccauit Ad quod dicendum q̃ magis fuit conueniens q̃ resurrectio corporum vsq; ad finẽ mũdi differretur q̃ si statim fieret. Et hoc propter tria. Primo propter meritum fidei quod de fide resurrectiõis habetur quod perderetur. est enim vn⁹ de articulis fidei resurrectio mortuorum in quo multum remur perfecte credendo. Secundo quia multa suffragia non fierent pro mortuis et multe elemosine non darentur de quib⁹ pauperes christi viuunt. Quia aut statim anima resumeret corpus et tunc astantes perpenderent si esset gloriosa vel non. Et sic nulla suffragia pro illo fierent nec pro eo elemosinam, darent quia in inferno nulla est redemptio. et in celo nulla est indigẽtia. Aut resumeret corpus postq̃ anima fierit purgata quod esset inconueniens q̃ non seruaretur vniformitas in mortuis cũ multi non vadant ad purgatorium sed ad celum vel inferum. Tercio quia magis est conueniens q̃ tota natura simul moueatur ad incorruptionem q̃ modo vnus et modo alius, quia per hoc ostenditur infinita esse potentia dei qui tantam multitudinem vno ictu ad incorruptionem reformabit. Similiter et hoc multi errores prouenirent ⁊ diceretur q̃ sicut natiuitas hominis est naturalis ita et resurrectio et q̃ corpora celestia hoc facerent nec tantum bonum cognosceretur quia bonum quod nõ suspiratur dilatum non cognoscitur datũ nec gratia resurrectionis cognosceretur facta fore p̃ christũ. Q Quinto videamus an anima idem corpus resumat in numero. Ad quod dicendum q̃ anima idem corpus resumet numero et idem numero homo resurget licet immutatus quod sic est intelligendum nullum corpus potest resolui in nichil sicut non potest et nichilo generari vt dicit p̃hus sed resoluitur in quattuor elementa et quibus est compositum et generatum. Unde deus illa quattuor elementa in que fuerit resolutum corpus hominis accipiet et reformabit idem corpus et dimensiones et colorem et omnia alia accidentia de nouo creabit. et per hunc modum erit idem homo numero q̃ de eadem anima et de ipsis elemẽtis quat̃ in que corpus fuerat resolutum reformabitur q̃ius nous accidentia ibi generentur. Sicut idem homo est egrotus ⁊ sanus q̃ius omnes humores precedentes et tota caro vetus sit consumpta. Hit exemplum de illo qui lacte suis fuit nutritus quia sicut sus in lutum se proiciebat quem magister guido de aretio sanauit quia totam carnem illam et omnes humores per maximam abstinentiã cõsumpsit et tamen idem homo fuit et ante et post eas. ℟ Sexto videamus an homo resurgat cum omnibus membris et cũ quat̃or humoribus et capillis et vnguibus. Ad quod dicendum q̃ homo resurget cum omnibus membris que viuus habuit vel habere debuit si natura non errasset ⁊ nulla monstra in resurgẽtibus erunt nec etiã in damnatis. Unde damnati cum suis deformitatib⁹ nõ resurgẽt. sed integris corporibus et perfectis q̃uis obscuris ⁊ gratuitis. Resurgent etiam cum omnibus intestinis preter putredinem et cum humoribus preter sudorem et etiam cum capillis quia hec omnia pertinent ad hominem sed omnes tam boni q̃ mali nudi erunt sicut homo factꝰ est nudus. S Septimo videamus an omnes in eadem etate ⁊ eiusdem statureresurgent. ¶ Ad quod dicendum q̃ omnes resurgent in eadem etate inueniti in qua christus resurrexit vt dicẽtũ est supra in qua etate hõ fuisset transiturus ad celum si non peccasset Ephese. iii. Donec occurramus omnes in virum perfectum in mẽsura etatis plenitudinis christi. Eiusdem autem statute non omnes resurgent. In illa autem statura resurgent ad quam natura si impedita nõ fuisset vel errasset quocunq; tempore perduxisset deus enim vt dictum est debet reparare naturam et ideo quicquid defuit supplebit.

T Octauo videamus an resurgentes amplius comedant vel dormiant vel generationi intendant. Ad quod dicendũ q̃ nec boni nec mali amplius comedent. Nam comestio diminueret gloriam in beatis et penam in damnatis, comestio enim et dilectionem habet et penam. Ad quid enim comederent beati cum nunq; famescant Apoc. vii. Non esurient neq; sitiẽt amplius. Dãnati autem et si famescãt nõ habebunt quod comedãt. Et si obijciatur q̃ christus post resurrectionem comedit: Dicendum est q̃ non comedit propter necessitatem vel delectationem sed vt ostenderet se illum esse qui prius cum eis comederat et biberat, et vt ostenderet severum et vinum hominem esse et nõ fantasticum

vnde dispẽsatiue hoc fecit. Similiter etiã non dormient, quia somnus diminueret gloriam in beatis, ⁊ penam in damnatis. Dormire enim est quasi bestia. Unde philosophus dicit q̃ in dimidio temporis id est in tempore quo dormimus non differimus a bestijs. Item somnus fit ex resolutione vaporũ a stomacho ad cerebrũ ascendentium qui vapores ex cibo ⁊ potu generantur: sed cum ipsi non comedãt neq; bibant, vt dictum est talis resolutio vapoꝝ non poterit ibi esse et per consequẽs nec dormitio. Et quo vlterius patet q̃ non intendant amplius actui generationis. Nã generatio fit ex superfluitate alimenti qõ ibi non erit. ¶ Item deficiente fine desiciunt ea que sunt ad finem, finis autez generationis est procreatio filiorum que ibi non erit cum numerus electorum sit completus et due ciuitates. scz babilon infernalis ⁊ hierusalem celestis tunc finem habebunt, vt dicit aug⁹ ex quo patet q̃ beatitudo quam iudei ⁊ sarraceni in alia vita ponunt scilicet de pluralitate vxorum. et q̃ stabunt extra duo flumina. vnum lactis et alterum mellis est falsa et impossibilis et irrationalis. Math. xxii. In resurrectione neq; nubẽt neq; nubẽtur sz fiũt sicut angeli dei. ¶ Et si obijceretur q̃ hoc non videtur esse conueniens scilicet q̃ beati nõ comedent neq; generationi intẽdent cum ex hoc magnas delectationes habeãt. Et fm Boe. Beatitudo sit perfectum bonum omnis bona in se continens. Iustus etiaz per hoc frustraretur mercede laboris abstinentie sue. ⁊ similiter tactus. Ad hoc dicẽdum q̃ gustus et omnes sensus semper erũt in felici ⁊ delectabili actu suorum obiectorum hoc tamen fm plus et minus sicut ⁊ gloria anime erit maior ⁊ minor. Erit enim coniunctus ⁊ labijs et linguis ⁊ faucibus beatorum quidam sapor dulcissimꝰ qui nunq; recedet ab eis. Unde sine comestione semper habebunt dulcedinẽ comestionis. Similiter auditus semper erit in delectabili armonia soni cantus ⁊ laudis. Tho. xiii. Per vicos hierusalem alleluya cantabitur. Et apo. xiiii. Vocem quam audiui quasi citharedorum citharizantiũ in citharis suis. Similiter semper erit in delectabili visione. videndo scz corpus christi et corpora aliorum sanctorum que speciosissima erunt. ac etiam seipsum videndo quilibet maxime delectabitur. Similiter olfactus semper erit in delectabili et suauissimo odore: quia corpora sanctorum mirabiliter et super omnia redolebunt. de quibus etiam putrefactis modo emanaz odor Apoc. v. Quattuor animalia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas et fiales aureas plenas odoramentorũ. Similiter tactus semper erit in quadam delectabili resolutione ex redundantia gloxie anime in corpus que maior delectatio erit q̃ sit delectatio venerea. Econtra de impijs quamuis non patiantur defectus nature puta febrem ⁊ famem ⁊ sitim ⁊ alias infirmitates tamẽ ex iusticia dei fiet vt omnes sensus eorum sint actu pene afflicti scõm tamen plus vel minus, sicut de beatis dictum est. U Nono videamus in quo principaliter consistat beatitudo et cuius sit sez anime vel corporis. que sint dotes corporis. Ad quod dicendum q̃ beatitudo consistit principaliter in cognoscendo ⁊ amando deum et possidendo et ideo beatitudo erit in anima que deum per essentiã cognoscet et non per aliquã similitudinez et ipsum perfecte amabit tanq̃ summum bonum. et perfecte possidebit in se tanq̃ proprium et intrinsecum bonum. Corpus autem talem beatitudinem non habebit sed habebit dotes suas. Quia nãz corpꝰ in omni bono opere coopertum est anime habebit quattuor dotes que sunt agilitas vt subito feratur quocunq; anima velit. impassibilitas vt a nulla re possit leedi vel pati, subtilitas ita vt montes penetret. et claritas delectabilis et perspicua non ledens oculos vt claritas solis. ita q̃ in ipsa claritate corporis claritas anime cognoscetur vel gloria, quia anima magis beata clarius corpus habebit ita vt quilibet possit cognoscere gloriam aliorum et omnia predicta habebit corpus ex redundantia gloxie anime in corpus. Econtra de corporib⁹ impiorum erit quia erunt grauia passibilia grossa et obscura. X Decimo videamus quid de illis qui cum christo surrexerunt sit factum an iterum sint mortui. Ad quod dicẽdum q̃ de hoc sunt due opiniones. Quidam enim dicunt q̃ illi qui cũ christo surrexerunt iterum sint mortui sicut lazarus. Sed hoc non est verisimile nec credibile. Quidam vero dicunt q̃ non fuerunt plus mortui immo cum christo in anima et corpore in celum ascenderunt. Et hoc dicit glosa super illud. Matheivicesimo sexto. Multa corpora sanctorũ q̃ dormierant surrexerunt. Hoc etiam dicit sanctus Tho. in. iiii. senten. Hoc etiam a

modernis tenetur. Hoc etiam dicunt sancti. Unde remigius. Querit autem aliquis quid de illis factuꝝ sit qui domino resurgẽte resurrexerunt. Credendum est ꝙ ideo resurrexerunt vt testes essent dominice resurrectionis. Quidam autem dixerunt ꝙ iterum mortui sunt et in cinerem conuersi sicut lazarus et ceteri quos dominus suscitauit. Sed istorum dictis nullo modo est fides accomodanda/ quoniam illis maius esset tormentum si iterum morituri essent ꝙ si non resurgerent. Incunctanter ergo debemus credere ꝙ qui resurgente domino a mortuis resurrexerunt ascendente eo ad celum et ipsi cum eo ascenderunt. Idem dicit rabanus. Hoc etiam rationabiler conueniens videtur. Inconueniens enim videtur ꝙ christus gratiam quã eis fecit statim abstulisset quod fecisset si ad penam et nõ ad gloriam eos resuscitasset. Sicut inconueniens esset ꝙ rex quando fit miles donaria que facit militibus quos secum accingit eis postea auferret et militia priuaret. Ad qđ ergo resuscitasset eos. Et ideo videtur ꝙ nunq̃ postea fuerint mortui. Propterea etiam antiqui pfes desiderabant in terra sancta sepeliri/ quia sperabant ꝙ christo resurgente resurgerent si deo placeret. Et ideo fide Joseph moriens de profectione filiorum israel memoratus est et de ossibus suis mandauit ad hebreos.xi. ꝙ Undecimo videam⁹ quando generalis resurrectio fiet. Ad qđ dicendum ꝙ completo numero electorum et consumpto mundo per ignem statꝫ fiet resurrectio mortuorũ. Postea omnis motus et omnis operatio cessabit/ qꝫ cessante primo motu olis generatio et corruptio et transmutatio cessabit: et tempus non erit amplius/ et per consequens mundus iste totaliter vacuus erit et remanebit.

Z Duodecimo videamus an damnati vel sancti aliquãdo redibunt ad hunc mũdum videndum. Ad ꝙ dicendum ꝙ non quia damnati nunq̃ poterunt de inferno exire. Sancti vero si vellent possent venire sed nunq̃ venient quia ipsi habebunt voluntatem bonam et sapientem et omni rationi conformatam. stultum autem esset dimittere celum locum pulcherrimum et beatum in presentis humanitatis christi et aliorum sanctorum et venire ad hunc mundum nullam delectationem habẽtem Et hec de resurrectione dicta sufficiant.

¶ Sermo de epistola.xlvi.

Expurgate vet⁹ fermentum vt sitis noua conspersio sicut estis azimi. i. Corinth.v. Apostolus in hac epistola ad communium spirituale nos inuitat Luce.xv. Epulari et gaudere oportebat quia hic frater tuus mortuus fuerat et reuixit. In qua epistola tria facit. Primo enim mundiciam mentis vt agnum paschalem possim⁹ comedere nobis habere mandat. In principio epistole. Secundo agnum paschalem esse paratum ad comedendum demonstrat ibi. Etenim pascha nostrum immolatus est christus id est assatus et preparatus ad comedendum. Tercio ad talẽ agnũ comedendum nos inuitat ꝛ modum comedendi insinuat ibi. Itaq̃ epulemur non in fermento veteri neq̃ in fermento malicie et cetera. A Primo ergo apostolus mundiciam mentis vt digne agnum paschalem possimus comedere nobis habere mãdat. Et quia primo deponitur immũdicia antեq̃ mundicia induatur/ ideo primo mandat immundiciam abiicere dicẽs. Expurgate id est mundando proiicite scilicet per veram confessionem vetus fermẽtum id est peccatum quod a vetusta concupiscentia carnis que vsq̃ ab adam processit traducitur suggeritur et perpetratur: quod sicut fermentum pastam corrumpit animam et facit eam crepare ac etiam omnes sensus. ij. Corinth. vndecimo. Timeo autem ne sicut serpens euam seduxit astucia sua ita corrumpantur sensus vestri et excidant a simplicitate que est in christo. Item sicut fermentum totam massam corrumpit. ita peccatum totam naturam. Secundo cum dicit vt sitis noua conspersio mandat nobis mundiciam assumere dicẽs vt sitis noua conspersio id est sic perfecte debetis fermentum expurgare vt sitis noua conspersio id est noue conspersioni similes vt sitis per veram penitentiam renouati spiritu mentis vestre a vetustate peccati Conspersio est farina aqua conglutinata sine fermento. Epheseo. quarto. Renouamini spiritu mentis et indu. nouum hominem qui secundum deum creatus est in iusti. et san. veritatis. Sitis ergo noua cõsperso sicut estis facti i baptismo sup. azimi id est mũdi et puri ab omni fermento malicie. zima enim in greco idem est quod fermentum in latino. Sicut ergo facti sumus in baptismo azimi id est sine fermento malicie ab a quod est sine et zima fermentum ita debem⁹ ab omni peccato per veram penitentiã emendari ꝛ in iesu christo nouo homine innouari vt digne ad tãtum sacramentuꝫ accedere valeamus. In cuius figura filij israel comesturi agnũ qui christum figurabat mandatum est ne fermentum aliquod in domibus ipsorum inueniretur per septeꝫ dies pasche in quo agnum comedere debebant. Exo. xiij. Septem diebus fermentũ non inuenietur in domibus vestris. Qui comederit fermentatum perdit. anima eius de cetu filiorum israel. Sic ergo sine peccato hodie corp⁹ christi comedere debemus si volumus ꝙ corpus christi suos in nobis operetur effectus. B Ubi nota ꝙ corpus christi digne sumptum sex effectus optimos operatur in nobis qui omnes per fermẽtum peccati mortalis impediuntur. ¶ Primus effectus est comedentis in xp̃m transformatio. quia iste cibus non conuertitur in comedentẽ sicut alij cibi sed comedens transformatur et conuertitur in christum comestum et sumptum Aug⁹. Cibus sum grandium. i. perfectorum cresce ꝛ manducabis me nec tu me mutabis in te sicut cibũ carnis tue. sed tu mutaberis in me. Peccatuꝫ sũt hũc effectum impedit: quia omnia potest deus facere preter peccatum. et ideo peccatorem corpus christi comedentẽ non potest in se mutare nisi prius abiiciat peccatum. Quis non est sic de hoc sacramento sicut de sacramento penitentie. penitentia enim dum sumitur a peccatore non facit ipsum iustũ sed magis impium. confert em gratiã iusto sed non peccatori. ¶ Secundus effectus est vite collatio. habz em corpus christi vitam conferre digne sumẽti. Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternuꝫ. Si enim lignum vite plantatum in medio paradisi habebat vitam in hominib⁹ perpetuare multomagis corpus christi dat vitam eternam. peccatũ aũt infert mortẽ Ro. vi. Stipẽdia peccati mors est. Duo autẽ contraria a non possunt alicui inesse. et ideo existente peccato mortali in anima quod infert ei mortem non potest corpus christi eidem vitam cõferre nec ibi per gratiam habitare Sap. i. Nec habitabit in corpore subdito peccatis. ¶ Tercius effectus est mentis illuminatio. habet enim corpus christi mentem illuminare ꝛ quia ipse est lux. Si enim oculi tonarhe fuum mellis comedentis aperti fũt. vt dicitur pri. Regũ decimo quarto multomagis corpus christi digne sumptũ habet oculos mentis illuminare. In cuius figura dum christus frangeret panẽ aperti sunt oculi discipulorum. Peccatuꝫ autẽ excecat hominem. Sap. ij. Excecauit eos malicia eorum. Et ideo existente peccato mortali in anima quod ipsam cecam tenet corpus christi non potest eam illuminare nec cum ipsa participationem habere. ij. Corinth. vj. Que participatio iusticie cuꝫ iniquitate aut que societas lucis ad tenebras: aut que conuentio christi ad belial. ¶ Quartus effect⁹ est celestis ductio. habet enim corpus christi digne sumentẽ ad celum ducere. Quod figuratum fuit in pane subcinericio quem helias ab angelo sibi allatum comedit. in cuius virtute ambulauit. xl. diebus ꝛ. xl. noctib⁹ donec perueniret ad mõtẽ dei Oreb/ vt patet. iij. Reg. xix. peccatum autem ad infernũ ducit. Ps. xliij. Ueruntamen ad infernum detraheris in profundum lacus. Nichil autem vt dicit philosophus potest per se contrarijs motibus moueri. Et ideo existente peccato mortali in anima quod ducit eam quotidie ad infernum et a deo elongat/ corpus christi non potest eam ducere ad celum. ¶ Quintus effectus est angelorum assimilatio. quia cum corpus christi sit panis angelorum/ iuxta illud. panem angelorũ manducauit homo/ habet homines ipsum digne sumẽtes angelis assimilare ꝛ filios dei efficere. Ps. lxxxi. Ego dixi dij estis ꝛ filij excelsi omnes. Peccatum autem cũ sit cibus demonum. iuxta illud Luce. xv. de filio prodigo per quem peccator designatur ꝙ misit⁹ fuerat in villam vt pasceret porcos. i. demones qui peccatis hominum pascuntur habet homines demonibus assimilare et ipsos filios demonum efficere. vnde Joh. Uos ex patre dyabolo estis. Et ideo ipsos homines per peccatũ similes demonibus ac eoꝝ filios existentes non potest corpus christi angelis assimilare et filios dei efficere: quia similitudo alicuius non potest in aliquo introduci nisi similitudo contraria abiciat. ¶ Sextus effectus est omnis saporis suauitas ꝛ refectio. habet enim corpus christi digne sumenti omnis saporis suauitatem conferre: quia qui dat se omnia sua dare videtur. Ros. vij. Quomodo etiam non cum illo omnia nobis donauit. Qui ergo digne recipit corpus christi omnia que in christo sunt sibi sapiunt. Si quis autem corpus Christi diligenter masticauerit et deuote/ inueniet

in ipso omnis virtutis suauitatem et refectionem. Nam ibi est perfecta et completa fides quia. ibi tota christi diuinitas et humanitas continetur. de quibus duob⁹ est tota fides. Ibi est firma spes. quia in ipso ⁊ per ipsum salutem sperare debem⁹. Ibi est intensa charitas et amor eternus et nimio enim amore voluit sub tali sacramento hic in perpetuū remanere nobiscū Wath. xxviij. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationem seculi. Et ideo inter omnia sacramēta hoc maxime vocatur sacramentum amoris: qz in eo reducitur ad memoriam passio. Iesu christi que maximi amoris signū fuit. Lu. xxiij. hoc facite l meā ꝓmemorationē ⁊. i. corinth. xi. Quotiēscunq; man. ps. hunc et ca. bi. mo. do. an. do. ve. Ibi est enim iustitie magna quia ibi est filius dei factus homo pro nobis mortuus vt iusta fieret satisfactio peccati humane nature quod per christi mortē iuste fuit delerū. i. Coz. x. Qui factus est nobis sapientia et iusticia. Ibi est summa prudentia: quia ibi sub humanitate latet diuinitas per quā fuit dyabolus prudenter captus qui omnes fraudulenter et nequiter capiebat. Job. xxvi. Prudentia eius percussit superbum. Ibi est immensa patientia ⁊ fortitudo: qz s pessimis peccatoribus permittit se capi qui proiciunt ipsum in latrinā peccatoꝝ. Ibi est maxima temperantia et abstinencia quia a ieiunio solūmodo debet sumi. ⁊ non in quantitate et sapiditate per modū aliorum ciborum, sed in magna temperantia et ꝓcitate. de quo apostol⁹ illos. coz. arguit. d. i. Corinth. xi. Conuenientibus vobis in vnū iam non est do. ce. man. vnus quisq; enim suam ce. ꝑ. ad man. Illi enim hunc cibum in magna quātitate sumebāt sicut alium panem. Et breuiter omnis virtus et omne exemplum saluris ad totam vitam nostram pascendam et informandā est in xp̄o vt dicit aug⁹. qui sub sacramento altaris continetur et sumitur. Hoc fuit figuratum in manna quod in ore comedē tium ad quod quisq; volebat conuertebatur. vt dicitur sap. xvi. Angelorum esca nutristi po. t. d. et ps. de ce. prestī. illis. omne' delecta. in se habentem et om. ia. sus. Sic ergo patet quomodo corp⁹ christi omnis saporis suauitatem habet. Peccatum autem insipiditatem. Et si aliquibus videatur sapidum hoc accidit propter palatī animę corruptionem. Sicut febricitanti propter corruptionem et infectionem palati dulcia videntur amara. et interdum amara dulcia. Augustinus. palato non sano pena est panis qui sano est suauis. Et ideo nisi peccatum quod amaritudinē infert anime ⁊ omnia vere sapida reddit insipida: expellatur. corpus christi nō potest suauitatem spiritus ⁊ sapores spirituales in anima generare. immo anima ipsum ex peccato mortali sumēs omnia spiritualia nauseat et fastidit. Exodi. xvi. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo. Expurgandum est ergo peccatum, vt possim⁹ digne recipere corpus christi. Quis qui cum peccato mortali ipsum sumit nō solum privatur effectibus supradictis sed etiam acquirit sibi iudicium eternale. i. Corinth. xi. Qui autem indigne mādu. et bi. iudi. sibi man. ⁊ bi. id est ita punitetur ac si christum ad mortē iudicasset. vt dicit glo. Nulli est dubium esse debet quin talis sumens corpus christi indigne plus peccet ꝙ si hominem occideret vel quamcūq; iniuriam proximo irrogaret. Et sic patet primū. ¶ Secundo apostolus agnum paschalē esse paratum ad comedendū demonstrat di. Et enim pascha nostrum immolatus est christus. q. d. Ideo azimi ⁊ puri esse debemus quia christus qui est pascha nostrū. i. agn⁹ paschalis. Wathei. xxvi. Ubi vis parem⁹ tibi pascha quod scilicet edere debemus, immolatus est in ligno crucis affar⁹ ⁊ preparatus ad comedendum. Christus ergo est pascha nostrum id est paschę vel transitus: quia per ipsum de vicijs ad virtutes. de dyabolo ad christum. de morte ad vitā de mundo ad celum. et de pena ad gloriā trāsire debemus. Item pacha dicitur passio ⁊ immolatio, a patin grece quod est pati latine. Ipse enim christus passus ꝓ nobis ē ⁊ immolatus tanq̄ agnus cuius sanguine liniti filij israel liberati sunt de seruitute pharaonis de egypto ad terram promissionis fideliter trāseūtes id est de mādo ad celum. Et sic quantuz ad vtramq; significationē recte christus dicitur pascha nostrū. Augustinus. pascha non sicut quidam existimant grecum nomen est sed hebreum. Oportunissime tamen occurrit in hoc nomine quedam congruētia vtrarumq; linguarum, quia enim patin grece pati dicitur latine, ideo pascha passio putata est vel hoc nomen a passione sic appellatū est. In sua vero lingua id est in hebrea pascha trāsitus dicitur. et hoc ideo: quia tūc primū pascha celebrauit populus dei quādo fugientes ex egypto rubrum mare trā

serunt. Nunc vero figura illa prophetica in veritate completa est. cum sicut ouis ad immolandum ducitur christus cuius sanguine limitis postibus nostris id est cuius signo signatis frontibus nostris a prodictione huius seculi et potestate dyaboli trā ꝙ a captiuitate vel seruitute egyptiaca liberamur. et saluberrimum agimus transitum cum a dyabolo transimus ad christū et ab illo instabili seculo ad eius fundatissimum regnum. Ideo quippe ad deum permanentem transimus ne cum hoc mundo transeunte pariter transeamus. Et sic patet secūdū. ¶ Tercio apostolus ad agnū paschalem edendum nos inuitat et modū edendi insinuat cū dicit. Itaq; epulemur q. d. Cum christus immolatus sit id est ad esum assatus et preparatus, itaq. i. ergo epulemur scilicet dictum agnum pachalē in craticula crucis assatum. Consequēter cum dicit non in fermento veteri, modum talem agnum edēdi insinuat. Et primo removet indignum modum. Secundo subiungit dignum ibi. Sed in azimis sinceritatis et veritatis. Dicit ergo. Epulemur sumamus predictum agnum, sed nō in fermento veteri in corruptione veteris hominis ⁊ peccati. Et statim diuidit per partes vetus fermentum d. Neq; in fermēto malicie quantum ad peccatum. in proximū et nequitie quantum ad peccatū in seipsum. Uel fermentum vetus appellatur originalis culpa. fermētum vero malicie et nequicie actualis que est vel in proximū vel in seipsum. ¶ Et nota hic ꝙ est fermentum bonum: scz caritas que mentem immutat et feruere facit, de quo Lu. xiij. Simile ē regnum dei fermento quod acceptum mulier abscondit id est emiscuit in farina satis donec fermētaretur totum. Et hoc est fermentum nouum ⁊ non vetus. Joh. xiij. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. Et est fermentum malum, scz peccatum et hoc est fermentum vetus Exo. xi. Qui comederit fermētatū peribit anima eius de cetu israel. Peccatum enim feruere facit mentem et immutat ipsam ⁊ deffluere facit vt fermentum pastam. Isa. lvij. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non potest. ¶ Consequenter cū dicit. Sed in azimis sinceritatis, ostendit modum decentem ad esum huius agni dicens, sed in azimis supple comedamus. in azimis dico non materialibus: sz spiritualibus scilicet sinceritatis quantum ad effectus puritatem vt munda et pura sint desideria et affectiones. Et veritatis quātuz ad intellectus illuminationem vt in intellecta vera fides consistat. Uel sinceritatis conscientie interioris vt nullus peccati grauis conscientia nos remordeat, et veritatis operationis bone exterioris vt sint bona et sancta opera nostra. Uel vt dicit glosa sinceritatis vite quo ad seipsum et veritatis cordis oris et operis quo ad proximum. vt sicut sinceritatis excludit iminūdiciam vite, sic veritas duplicitatem fraudulentie Philippen. i. Sitis sinceres quātum ad vos. et sine offensa quantum ad proximum. Et sic patet tercium. ¶ Sicut patet ex predictis apostolus nobis duo mandat. Primo vt epulemur id est corpus christi sumamus. Hoc etiam mandat ecclesia vt quilibet christianus ad minus semel in anno digne corpus christi sumat. Cui⁹ mandatum its obligat sicut mādatum dei Luce decimo. Qui vos audit me audit: et qui vos spernit me, spernit. Est enim cib⁹ anime dans ei vitā. Johannis sexto. Qui manducat meam carnem et bibit meū sanguinem habet vitam eternam. Qui enim per totum annum parat cibum corpori. et semel in anno non satagit cibum anime dare. pena grauis est dignus. In cuius figura mandatum est numeri nono ꝙ omnis anima, que non comederit agnum tempore suo: qui significabat christum exterminabitur anima illa de populis suis nisi quis fuerit impedimento legitimo prepeditus. ⁊ tunc debebat comedere secundo mense. Ita similiter homo qui est hodie impeditus legitime debet corpus christi cras sumere vel in octaua. Et nota ꝙ nullus alienigena debebat de agno comedere. vt patet Exodi duodecimo. Quia corpus christi nullus debet sumere nisi sit christianus. Qui autem libenter vellet sumere sed nō potest audiat Augustinus. Crede et manducasti. Et sic intelligitur illud Johannis sexto. Nisi manducaueritis carnē filij hominis fidevel re non habebitis vitā in vobis. Sic ergo et qui non sumit peccat graviter. et qui indigne sumit peccat grauiter. Et ideo secundo apostolus vt in neutrum peccatum decidamus, mandat vt digne sumamus scilicet in azimis sinceritatis et veritatis id est in operibus sinceris et veris ¶ Circa quod nota ꝙ Exodi duodecimo mandabatur ꝙ comedēe agnū paschalem qui christum figurabat septem obseruare debebat, quorum significata sumens corpus christi obseruare debet.

¶ Primum est quia debebat renes accingere. Ait enim moyses. Sic autem comedetis illuz. Renes vestros accingetis. Et significat castitatem carnis quam sumẽs corpus christi debet habere. Lu.xij. Sint lumbi vestri precincti. ¶ Secũdum est q̃ debebat calciamenta in pedibus tenere. Unde ait. Calciamenta habebitis in pedibus. Et significat sanctitatem mẽtis: quia sumẽs corpus christi debet habere calciamenta in pedibus id est mundam seruare animam suam a luto peccatorum per munda desideria. Calciamenta enim cõseruãt pedes a luto. Numeri vnde in libro. Sanctificabimini cras enim comedetis carnes ¶ Tercium est quia debebat baculuz in manibus portare. Unde ait. Tenetes baculos in manibus. Et signat firmuz propositũ cauendi a peccato et proficiendi in bono: q̃e sumens corpus christi debet habere. Super baculum enim homo sustentat̃ et firmatur. Signat etiam q̃ comedẽs debet habere memoriam crucis christi et ante oculos cordis eam tenere. Quidam miseri eodez die quo corpus christi comedũt redeunt ad peccata et crucis obliuiscũtur et non deferunt christo. immo ipsum suffocant cum peccato. In quo facto homo magis similatur iude proditori cũ in aliquo peccato. Judas enim osculato christo statim eum inimicis prodidit et ostendit qui suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera eius: vt patet Actuum. i. q̃t diabolus asportãs animam eius detulit ori quo fuerat christum osculatus. et ideo non per os: sed per ventrem exiuit. Sic tales hodie christum osculantur et comedũt et statim postea ipsum produnt eius inimicam per peccatũ mortale intromittẽtes ¶ Quartum est quia debebat comedere caput et pedes agni cum omnibus intestinis. Unde ait. Pedes t caput cum intestinis vorabitis. Et signat q̃ comedens corpus christi debet habere veram t completam fidem. Debet enim credere q̃ in hostia illa vere sit deus qui per caput significatur et quod vere sit ibi caro christi que per pedes qui stant in terra significatur. t q̃ vere sit ibi anime christi que per intestina designatur. Et omnia illa creãt se sumere dum comedit corpus christi. Nã ibi est caro et vi conuersionis: quia substãtia panis in corpus christi conuertitur et trãs substantiatur: sed anima t diuinitas sunt ibi ex concomitantia: quia caro et corpus christi non est sine anima et deitate. semp enim caro christi diuinitati fuit contincta. quia quod semel assumpsit numq̃ dimisit. ¶ Quintum est quia debebat comedere festinanter. Unde ait. Et comedetis festinãter. Et signat q̃ sumẽs corpus christi non debet discutere quomodo in hostia illa sit verum corpus christi gloriosum cuz anima et deitate. quia omnis ratio ibi deficit. Sed debet facere sicut dicit apostol9 ij. Chorinth. x. In captiuitatem redigentes omnem humanum intellectum in obsequium christi. Voluntas enim in hoc facto debet intellectum captiuare vt faciat enim credere et confiteri quod intelligere et cognoscere non potest et quod sibi per rationem humanam impossibile videtur. ¶ Sextum q̃ agnum illum debebat cum pane azimo non fermentato comedere. Et signat puritatem et veritatem operum. q̃ sumens corpus christi pura et vera opera debet habere: vt dictum est supra. ¶ Septimum est quia agnum illum debebat cum succo lactuce agrestis qui ponebatur in cathino ad modum salse. Mathei. xvi. Qui intingit mecum manum. i. parapside hic metra. Et signat q̃ sumens corpus christi debet habere cõpunctionem et dolorem omnium peccatorum suorum: et debet agrestem passionẽ christi cum fletus amaritudine cogitare.

¶ In octaua pasche de euangelio. Sermo. xlvij.

Cum esset sero die illa vna sabbatorum Jo. vicesimo. In euangelio hodierno due apparitiones christi post resurrectionem recitantur quarum prima facta fuit ipsa die resurrectionis. Et hoc est q̃ dicit. Cũ esset sero die illa id est die resurrectionis. Secunda fuit facta octaua die resurrectionis scilicet hodie. Nam vt dictum est supra ipse filius dei in ipsa resurrectionis die quinquies apparuit similiter vt ex euangelijs colligitur quinquies apparuit post diem resurrectionis. primo octaua die in presentia thome vt hic patet. Secũdo discipulis piscantibus ad mare thyberiadis vt patet Johan. xxi. Tercio omnibus discipulis in galilea in monte thabor vbi cõstituerat illis ihesus vt patet Mathei. xxviij. Quarto in cenaculo in hierusalem in die ascensionis: vt patet. Mathei vltimo. Quinto in monte oliuet eodem die vt patet Actuum. j. Apostolus tamen. i. Corinth. xv. duas alias enarrat dicens. post hoc visus est iacobo deinde visus est plusq̃ quingentis fratribus simul. Et sm hoc euangelium presens pricipaliter scribitur ibi Thomas vnus ex duodecim. Uel ibi. Et post dies octo iterũ erant discipuli eius intus. Circa primam apparitionez apostolus quinq̃ ponit. Primum est aduentus salutis et saluatoris ibi. Cum esset sero die illa. Secundum est status virtutis ibi. Et stetit in medio discipulorum. Terciũ est affatus pacis ibi. Et dixit eis pax vobis. Quartum est missio salutaris ibi. Sicut misit me pater et ego mitto vos. Quintum est datio muneris ibi. Insufflauit t dixit eis accipite spiritum sanctum. ¶ Circa quod nota q̃ christus venit ad apostolos ꝓpter quinq̃ in eis efficiendum scz ad eos illuminandum ad eos confortandũ ad eos calefaciẽdum. ad eos letificandũ. et ad eos replendum. ¶ Primo venit ad eos illuminandũ quia ceci in fide effecti erant. Unde verba mulierũ que dicebant ipsum resurrexisse visa sunt ante eos quasi deliramentum vt dicitur. Luce. xxiiij. Sed tunc illuminauit eos dum aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas quoniam sic oportuit christũ pati t tercia die resurgere. Luce. xxiiij. O stulti et tardi corde ad credendũ in omnibus que locuti sunt prophete. ¶ Secũdo venit ad eos confortandum quia consternati erant et spes eorum perierat Lu. xxiiij. Nos autem sperabamus q̃ ipse eẽt redempturus israel. q. d. amplius non sperabimus Apostoli nãq̃ omnia reliquerãt totam spem suam in christo ponentes: sed hanc spem in passione perdiderant. ideo christus eos confortauit. d. Ego sum. nolite timere Lu. xxiiij. q. d. Ego sũ magister t pater vester in quo sperabatis qui mortuus fui sed resurrexi cũ magno triumpho cũ magna gloria t potestate magna Mat. xxviij. Data ẽ michi omnis potestas in celo et in terra. Et iõ nolite timere. ¶ Tercio venit ad eos calefaciendũ. quia in passione l ei9 amore nimis tepidi effecti erãt et tremebũdi. Unde qui prius parati erãt cũ eo et in mortem et in carcerem ire t occidere: fugerunt et clausis ianuis reclusi stabant. Sed christus eos inflammauit: quia ostendit eis manus et latus et pedes in quo maximus amor christi demonstratur. Terñ. Super omnia te michi amabilez reddit bone ihesu cultr passionis quem sumpsisti. Latus ostendit ad ostendendum q̃ amor erat preordialis. Manus ostendit ad ostendẽdum q̃ amor ille manifestar9 fuit per opera. pedes autem ad demonstrandum q̃ onera eor9 portauerat. q. d. Uidete qualiter ex corde vos dilexi: qualia opera feci. et quales penas pro vobis sustinui. Et ideo accẽdamini ad amorem meum. Luc. xxiiij. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis. ¶ Notandum autem hic q̃ cicatrices christi nõ ex impotentia sanandi remanserunt: sed propter quinq̃. primo vt sint signa sue victorie. Secundo: vt fidem sue resurrectionis astruãt: quia sicut gemme sunt in anulo. sic ille cicatrices sunt in corpore christi et erunt in corporibus martyrum: vt dicit augustinus. ¶ Tercio: vt ostendãt q̃ idẽ corpus quod fuit perforatum resurrexit. Quarto vt in iudicio sint terrorem maiorum pro quibus t a quib9 eas tulit. Apoc. i. Uidebit eum omnis oculus et qui cũ pupugerunt. Quinto: vt ostendat eas deo patri et per hoc moueat eum ad nobis miserandum. Bernardus. Securum accessuz habes o homo ad deum. vbi habes ante patrem filium: et ante filium matrem filij9 ostendit patri latus et vulnera. mater vero ostendit filio pectus et vbera. t cetera. ¶ Quarto christ9 venit ad apostolos ad eos letificandum. Fuerunt enim in passione nimio terrore affecti. iuxta illud. Tristes erant apostoli de nece domini sui. Et Johannis decimoseptimo. Tristicia implebit cor vestrum. Sed christus eos letificavit sue presentie ostensione quamuis non apparuerit eis in gloria corporis glorioso vt dicit Augustinus. quia oculi apostolorum illam claritatem ferre non potuissent Letificauit etiã eos. Sua blanda salutatione. quia pax vobis. Et sua leta comestione. Luce. xxiiij. Obtulerunt ei partem piscis assi et fauum mellis. Joh. xvi. Iteruz autez videbo vos t gaudebit cor ve. Et hoc est quod hic dicitur. Gauisi sũt ergo discipuli viso domino. ¶ Quinto ad eos replendum. ¶ Fuerant enim in eius morte omnes euacuati omnibus virtutibus et donis spiritussancti ac gratia dei et propter bonis que fecerant. quia cum omnes mortaliter peccauerint omnia supradicta perdiderunt. Eccle. ix. Qui peccauerit in vno multa bona perdet. Sed christus eos replenit omni virtute t gratia ac etiam preterita merita reddidit. Et hoc est quod dicitur hic q̃ insufflauit in eos sup. vt eos

repleret Actu.ij. Repleti sunt omnes.

¶ Si quis quereret quare christus hic quinq; apostolis contulit bona. Dicendũ q; propter quinq; laudabiles cõditiones que in eis erant vt ptz in presenti euangelio. ¶ perseverantia. quies mentis clausura sensuũ. vnitas mentis. et timor dei. ¶ Primo notatur in eis perseverantia in eo quod dr sero. Sero eni est vltima pars diei. Actu.i. bi omnes erant perseverantes in oratione Berñ. Inter virtutes sola perseverantis coronantur Wath. xxiij. Qui pseuerauerit vsq; in finẽ hic sal. erit. Nota q; mandatum fuit in lege q; caput et cauda in sacrificio semper deberent offerri. Aliqui offerunt caput et non caudã vt qui incipiunt in iuuentute facere penitentiam et in processu temporis dissoluũtur. Aliqui offerunt caudam sed non caput vt qui in iuuentute dissoluuntur et in senio agunt penitentiam. Offeramus et nos caput et caudam vt perfectum sit sacrificium nostrum. vt in adolescentia incipientes in senio terminemus et bene erit nobis. Treñ. iij. Bonũ erit viro cũ portauerit iugum ab adolescentia sua. ¶ Secundo notatur requies mentis quia vna sabbatorum sabbatum enim requies interpretatur. ℞ Sed nota q; triplex est quies. Prima ẽ quies mentis a tumultu seculi cum labore tamen corporis quam habent sancti viri in vita illa. Leviti. xxiij. Sabbatum requietionis domini est affligentis q; animas. mat. xi. Venite ad me om. qui la. et one. es. &c. Et sequitur. Et inue. re. ani. ve. Secunda est quies corporis a labore cum tumultu mentis quam habẽt aliquãdo peccatores. Hiere. xlviij. Requieuit moab in fecibus suis. Isa. lvij. Cor impij que si mare feruens quod quiescere nõ potest. Sic requieschat ille dives qui dicebat. Luc. xij. Anima. m. habes multa bona. repo. in an. plurimi requi. come. bi. epu. &c. Tercia est quies mentis et corporis quam hic habuerunt et habebunt sancti in gloria. Isa. lxvi. Erit sabbatum ex sabbato. In codex. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. ¶ Tercio notatur in eis clausura sensuũ in hoc quod dr. et fores essent clause. Maxime autem duos sensus debemus claudere si volumus q; christus veniat scz visum et auditum: quia frequentissime per istas fenestras mors ingreditur Hiere. ix. Mors ingreditur per fenestras nostras. Sic mortuus est Dauid stans ad fenestrã et videns mulierem se lauantem ex aduerso. ij. Re. xi. Et ideo dicitur. ps. xx. Ingredere i petrã et abscõdere i fossa. ¶ Quarto notatur in eis mẽtis et corporis vnitas in hoc quod dicitur. vbi erant congregati Actuum. iij. Multitudinis credentiũ erat cor vnum et anima vna. Unde spiritus sanctus sup eos cõgregatos venit. ps. cxxxij. Ecce q; bonum et q; iocundum est habitare fratres in vnum. Triplex est enim vtilitas stare in congregatione. Prima qui cõgregati non possunt a dyabolo vinci: sed ipsum vincũt: quia omnis victoria in vnitate consistit et perditio in diuisione. Exemplum de acie militum. Eccle. iiij. Funiculus triplex difficile rumpitur. Canti. vi. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Secũda est quia si vnus cadit ab altero iuuat. Eccle. iiij. Ue soli quia cũ ceciderit nõ habet sublevãtem se. Et paulo superius. Melius est duos esse simul q; vnum. habent esse emolumentum societatis sue si vnus ceciderit ab altero fulcietur. Tercia est: quia vnus provocatur ab altero ad bonũ. Eccle. iiij. Si dormierint duo fouebũtur mutuo vnus quomodo calefiet. ¶ Quinto notatur in eis timor cum dicitur/ propter metum iudeorum. Ber. In veritate dicici nichil eque efficax ad gratiã promerendã/ recipiẽdã/ retinendam/ et recuperandã q; si omni tẽpore inueniaris coram deo non altũ sapere: sed timere. Prouer. xxviij. Beatus homo qui semper est pauidus. Eccle. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iusticia et timore. Quia qui sine timore est iustificari non poterit. Timor iste est timor filialis quem habent iusti qui timẽt valde perdere deum et animas suas. Sed timorem seruilem et humanum plus habent peccatores qui plus timẽt perdere nummũ q; deum/ terram q; celum/ plus corp9 q; animã. plus transitoria q; virtutes et dona. De quibus omnibus non est timendum. ps. Illic trepi. ti. vbi non fu. ti. Charissimi habeamus et nos ista quinq; et nos recipiemus a christo alia quinq; supradicta. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur status virtutis/ quia stetit in medio discipulorum. Omnis enim virtus in medio consistit vt dicit philosophus. Unde poeta. Medium tenuere beati. ℣ Ubi nota q; christus stetit in medio discipulorum et stat in medio omnium hominum propter septem proprietates medij que sunt. Illuminare colligare/ vinificare/ distinguere/ sustentare/ conseruare/ et letificare. ¶ Primo

medium illuminare habet vt patet de sole quia medius inter planetas celum et terram illuminat. Sic et christus priores et posteriores illuminauit. Joh. i. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Hoc patuit in transfiguratione vbi fuerunt patres no. et veteres. ¶ Secundo medium habet colligare vt calx et clauus. Sic et christus colligauit et vnuit in vnum diuersa scz diuinam et humanam naturam in vnitate persone et diuersos apostolos in vnitatem fidei Jo. xi. pphetauit scilicet cayphas q; iesus erat moriturus pro gente et non tãtum pro gente sed vt filios dei qui erant dispersi congregaret in vnum homines et angelos in eisdem sedib9 glorie. Mat. xxij. In resurrectione neq; nubẽt neq; nubentur sed sunt sicut angeli dei in celo. ¶ Tercio medium habet vinificare. Unde in terra que est medium totius celi omnia vinificantur et vitam recipiunt. Et cor in medio animalis vitam animali dat vel corpori. Sic christus est vita viuẽtium vt dicit aug9. et Actu. xvij. In ipso enim vivimus monemur et sumus. Sicut omnia per ipsum facta sunt vt dicit. Jo. i. ita omnia per ipsum subsistunt et viuunt Johã. v. Ego sum resurrectio et vita resurrectio corporum et vita animarum. ¶ Quarto medium habet distinguere et separare vt paries. Sic christus in iudicio separabit bonos a malis modo aũt sunt mixti. Mat. xv. Separabit eos ab inuicez sicut pastor segregat oues ab edis. Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autez in vitam eternam vt ibidem dr. ¶ Quinto medium hz sustentare vt columna in medio domus. Sic et xps omnia sustentat et regit Hebre. i. portans ola verbo virtutis sue Gregor. Sicut omnia ex nichilo facta sunt ita in nichilum tenderent nisi manus omnipotentis teneret ea. Sed nota hic de columna sansonis cui innitus sanson mortuus est vt omnes occideret inimicos. Sic christ9 in columna crucis mortuus est vt omnes demones debellaret Aug9. Manu inermi et affixa cruci debellauit aereas potestates. ¶ Sexto medium habet conseruare et extrema dehastare. vt patet in tempore vt in vere quod est medium inter hyemem et estatem omnia terre nascentia conseruantur. Patz etiam in humoribus qui dũ medium tenent in corpore cõseruatur corpus in sanitate. Patet etiam in ciuitatib9 que dum medium per iusticiam tenent cõseruantur et crescũt. Exemplum de regno romanorum quod dum medium per iusticiam tenuit conseruatum est. Sic et christus omnia conseruat in bono Jo. xv. Manete in me et ego in vobis. Sicut palmes non potest a semetipso facere fructum nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me manseritis. Si quis in me non manserit colligent eum et ignẽ mittent. Et hoc ostendit christus quando stans in medio discipulorum insufflauit in eos et dedit spiritum sanctum per quem seruati sunt in omni bono ¶ Septimo medium habet letificare vt patet in armonijs sonorum et in obiectis sensuum. que dum medium tenent letificant et delectant. Sic christus stans in medio divine et humane nature letificat omnes beatos in gloria. Jo. xvij. Hec est vita eter. vt cognoscant te solũ verum de. et q. mi. iesum christum. Quia fm diuinam naturam letificat angelos et animas. et fm humanam letificat corpora Jo. x. Ingredietur et egredietur et pascua inuenient. Ingredietur ad deitatem et egredietur ad humanitatem. Et sic patet secundum.

℣ Si vis plura dicere de medio nota q; christus quater stetit in medio ad designãdum q; quattuor virtutes cardinales in medio consistunt. Nam stetit in medio animalis in natiuitate per quod significatur prudentia. stetit in medio doctorũ per quod signatur iusticia. stetit in medio latronum per quod signatur temperantia. et stetit in medio discipulorum per quod designatur fortitudo. ¶ Tercio ponitur affatus siue imprecatio pacis: quia pax vobis. Circa quod nota tria. ℞ Primo q; triplex est pax bona. Prima est pax pectoris que consistit in subiectione animarum ad deum et corporis ad animas et inferiorum virium ad rationẽ. Quando hec tria obseruantur in homine habet plenam pacem pectoris Isa. Erit opus iusticie pax. Hanc p̃fecte habuit christus et beata virgo Jo. xiiij. Pacem meam do vobis. Secunda est pax temporis que consistit in pacifica conuersatione cũ proximo. Ro. xij. Si fieri potest q; ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. In hac pace natus est christus. ps. lxxv. In pace factus est locus eius. De hac pace loquit apostolus. Ad Hebre. xij. Pacẽ sequimini cum omnibus et sanctimoniã sine qua nemo videbit deũ. Hanc duplicem pacem christus annũciari fecit ingrediens mundum p̃dicauit vadens per mundũ. suis di-

scipulis reliquit exiens de mundo et suis discipulis apportauit rediens de inferno ad mundum. Tercia est pax eternitatis. q̄ consistit in visione dei. Isa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Primas duas paces christus dat nobis in presenti. terciā dabit nobis in futuro in octaua etate que est resurgentium. Et ideo in resurrectione eius in die pasche bis dixit pax vobis. in octaua vero die vt hodie semel dixit. pax vobis. ad designandū q̄ in resurrectione a peccatis debemus habere duplicem pacem predictam ⁊ in octaua resurgentium habebimus terciam phil. iij. Et pax dei que cruperat omnem sensum custodiat corda vestra et intelligentias vestras. ¶ Secundo nota q̄ christus fecit quadruplicem pacez. Primo fecit pacem inter deum et hominem. Et hanc fecit in carnis assumptiōe Ephe. ij. Ipse enim est pax nostra qui fecit vtraq; vnum id est diuinam et humanam naturam vniuit et pacificauit in se. Secundo fecit pacem inter homines adinuicem in passione scz inter pylatū et herodem et hanc fecit in sua predicatione et ordinatione quando omnes vniuit in vno ouili vni⁹ ecclesie. vni⁹ fidei. et vnius baptismi. Jo. x. Et fiet vnū ouile et vnus pastor. Tercio fecit pacem inter angelos ⁊ homines. Et hanc fecit in sua ascensione quando angelos et homines vniuit in eisdem sedibus glorie. Unicantamus. Redit turmis cum duabus angelis et animabus. Quarto fecit pacez inter animam ⁊ carnem. Et hanc fecit in spiritussācti missione qui ita solidauit corda discipulorum vt debitus ordo deinceps seruaretur inter animam et corpus. vt scz ratio dominaretur in eis. Hanc pacez perfecte faciet in corpotum glorificatione.

¶ Tercio nota q̄ triplex est pax mala. Prima est inordinata que est quando obedit superius inferiori vt dominus seruo aia corpori et ratio sensualitati. puer. xxx. Per tria mouetur terra per seruuz cū regnare ceperit. per stultum cum satiatus fuerit cibo. et per odiosam mulierem cuz in matrimonium assumpta fuerit. Iste seruus et stultus est corpus et mulier odiosa est caro. Secunda est simulata sicut fuit pax iude. Mathei. xxvij. Quēcūq; oscu. fuipse est ꝛc. eum. Similis fuit pax Joab ad Abner di. Salue mi frater. Et infixit gladium in viscera eius. ij. Re. xx. et Eze. xxij. Deceperunt populum dicentes. pax pax ⁊ non est pax. Talis est pax mundi quia que osculari videtur occidit. Jo. xiij. Pacem meam do vobis non quam mundus dat. Tercia pax est inquinata que inter peccatores est. ps. zelaui super iniquos pacem peccatorum videns. Lu. xij. Non veni pacem mittere sed gladium. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur missio salutaris quia sicut me misit pater et ego mitto vos id est ea charitate vos diligo qua dilexit me pater. vt dicit grego. Que charitas in predicta missione attenditur quantum ad septem. ¶ Primo quia sicut pater misit me in mundū mecū est et non reliquit me solum sic ego vos non desertā Mar. xvij. Ecce ego vobis. sum om. die vsq; ad cōsūse. Secundo quia sicut michi testimonium perhibuit. d. hic est filius meus dilectus ipsum audite. math. xvi. sic ego coram regibus et omni populo loquar pro verbo reddens testimonii veritati vestre et doctrine. mathei. x. Nolite cogitare quomodo aut quid lo. ¶ Tercio quia sicut pater dedit michi facere opera scz homines sanare. demones fugare. mortuos suscitare. celum aperire et consimilia que ostendunt me esse verum filium dei. iuxta illud Jo. decimo opera que ego facio in nomine patris mei hec sunt que testimonium perhibent de me ita ego dabo vobis similia opera facere per quem omnes cognoscent q̄ estis nūcij dei Jo. xiij. Qui credit in me opera que ego facio ipe faciet ⁊ maiora. fa. Exemplum de petro et iohāne. Nā ad vmbram petri sanabantur infirmi. ad tactum tunice iohannis suscitati fuerunt mortui. vt in ecclesiastica narratur hystoria quod de christo nō legitur. ¶ Quarto q̄ sicut pater constituit michi totum mundū disponere ⁊ ordinare. iuxta illud. Jo. xiij. sciens quia omnia dedit ei pater in manus ego plenarie vos mitto vicarios meos quicquid per vos fiet ratum habens Lu. x. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos spernit me spernit. secū. Corinthiorum quin. Legatione pro christo fungimur. Et ideo apostoli per totam ecclesiam ordinauerunt et sacramenta instituerunt. ¶ Quinto quia sicut pater plenariam potestatem dedit michi iuxta illud Mathei vndecimo. Omnia michi tradita sunt a patre meo. ita ego plenam potestatem vobis trado super omnia scilicet super celum et terram et infernum super angelos demones et homines. super vitā et mortem super totam naturam ⁊ omnem creaturā Luce. ix. Dedit eis potestatem super omnia demonia et vt languores curarent. ¶ Sexto q̄ sicut pater voluit me mori pro peccatorib⁹ vt salui fierent iuxta illud Johannis. xij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret. ita ego volo vos mori ⁊ consummari in seruicio peccatorum vt ip si salui fiant. ⁊ mai⁹ meritū nobis crescat. Luce. x. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Septimo quia sicut pater voluit me summe humiliari vt summe exaltarer iuxta illud philip. ij. Exinanuit semetipsum propter quod et deus exaltauit illum. ꝛc. ita et ego volo vos humiliari valde vt sum me exaltemini et sitis mecum in eadē gloria et honore. i. Pe. v. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exal. in tempore visi. Luce. xxij. Et ego di. vo. sicut dis. m. p. m. re. Unde pedes et ossa piscatoris osculant modo per ora imperatorum. Ergo recte dicit. Sicut misit me pater id est ex eadē benivolentia charitatis et ad eadem opera faciendā et ad idem premium recipiendū ego mitto vos Et sic patet quartū. ¶ Quinto ponitur datio numeris/ quia insufflauit et cetera. Non q̄ ille flatus esset spiritussanctus sicut columba que descendit super christum baptizatum non fuit spiritussanctus sed in illo signo scz flatu datus est eis spiritussanctus. Et hoc propter tria Primo quia sicut ille flatus processit a christo. sic spiritussanctus procedit ab eo/ ⁊ nō solum a patre. ¶ Secundo ad ostendendum q̄ sicut flatus est necessarius vite corporali. ita spiritussanctus vite spirituali. Tercio ad ostendendum q̄ sicut flatus est aer elevatus a terra. ita spiritussanctus fecit super terrena elevari Ezechielis. viij. Elevauit me spiritus inter celum ⁊ terrā. ¶ Manus ergo in quo omnia dona donā tur contulit eis dicens. Accipite spiritumsanctum quor⁹ re. pec. re. eis Jo. viij. Quomodo etiam cum illa omnia no. do. Sic ergo donauit eis munus absoluendi et dimittendi peccata. Sed contra solus deus remittit peccata Isaie. xliij. Ego sum qui deleo om. inquit. t. propter me Osee. xiij. Perditio tua israel tātumodo in me auxilium tuum. Solutio quantum ad culpam solus deus dimittit peccatum quod in ipsa contritione et propositiōe cōfitendi dimittitur. ps. xxxi. Dixi cōfitebor ⁊ tu re ꝛc. Sacerdos aūt dimittit aliq̄d de pena virtute clauium. Et hoc est q̄ dicit. Quor⁹ remiseritis remittere enim est partē pene relaxare. Dimittere vero est ex toto absolvere vt dicit hugo de scō victore. Uel pōt dici q̄ sacerdos absolut instrumentaliter. est enim instrumentum animatū dei et minister ei⁹. Hoc dns figurauit in lazaro quē suscitauit sed apīs soluere mādauit. Erē plum de potest ate qñ absolut aliquem in consilio et eius nuncij de cathenis ⁊ carcere solunt eundē. ¶ Itē videt q̄ nisi sacerdos habeat spīm̄ scīm̄ non pōt absolvere/ quia dicit primo accipite spīm̄ scīm̄ ⁊ postea subdit quor⁹ remiseritis peccā remittū tur eis Ambro. Talis actus talis vita absolut esto tu talis vt alios valeas absolvere. ¶ Ad quod dicēdū q̄ absoluere potest sacerdos dupliciter scz ex officio ⁊ vite merito/ et sic absolut solū bonus habēs spīritūsanctū vel ex officio solum ⁊ sic absolut etiam malus. Ad quod significandum christus dedit potestatem apostolis absoluendi a peccatorum. Ergo recte dicit. Sicut misit me pater id est ex eadē benivolentia charitatis et ad eadem opera faciendā et ad idem premium recipiendū ego mitto vos Et sic patet quartū. ¶ Quinto ponitur datio numeris/ quia insufflauit et cetera. Non q̄ ille flatus esset spiritussanctus sicut columba que descendit super christum baptizatum non fuit spiritussanctus sed in illo signo scz flatu datus est eis spiritussanctus. Et hoc propter tria Primo quia sicut ille flatus processit a christo. sic spiritussanctus procedit ab eo/ ⁊ nō solum a patre. ¶ Secundo ad ostendendum q̄ sicut flatus est necessarius vite corporali. ita spiritussanctus vite spirituali. Tercio ad ostendendum q̄ sicut flatus est aer elevatus a terra. ita spiritussanctus fac

post diem resurrectiõis que fuit facta die octaua. Et ista pars euangelij est quasi tota de beato Thoma in qua parte quattuor describuntur. Primum est peccatum quod thomas incurrit propter incredulitatẽ qz non erat cũ eis quando iesus venit. Secũdum est remedium quod recepit ibi. Post dies octo. Tercium est fides qua credidit ibi. Dominus meus et deus meus. Quartum est premium quod ex fide christus repromisit ibi. Quia vidisti me thoma credidisti bea. qui non vide. et cre. Primum procedit ex miseria hominis; secundum ex misericordia dei; tercium ex libertate arbitrij; quartum ex gratia dei. ¶ Primo ergo ponitur peccatum Thome qõ cõsurgit ex duob⁹ scilicet ex absentia sociali ⁊ partinacia mentali. Primo ex absentia sociali. qz non erat cum eis. Sed contra. Lu. xxiiij. Dicitur q̃ isti discipuli q̃ fuerũt in emaus reuersi sunt in hierusalem et inuenerunt congregatos vndecim ⁊ dñ narrarent que gesta erant in via iesus apparuit eis. Ad hoc dicendum q̃ dum discipuli narrarent que gesta erant in via thomas aliquo casu abcessit et tunc iesus apparuit vt dicit augustinus erat ergo thomas cum viris timoratis et perseuerantibus ⁊ sic recessit a societate bonoꝝ. ℣ Quod quidẽ apparet esse malũ ex tribus. Primo quia recedere a societate est contra naturam hominis. Nam hõ vt dicit phũs naturaliter est animal sociale Señ. rr. Non est bonũ hoiem esse solũ fa. ei ad si. tibi. Quia ceteris animalibus melius prudit natura vt sola possint viuere q̃ homini qz parauit eis victum et amictum homo autem multis indiget que vix vnus homo facere posset. ¶ Secundo quia homo in facto isto diabolum imitat; qui fecit diuisionem in celo et recessit a societate bonorum Isaie. xiiij. In celũ cõscẽdam sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis ⁊ similis ero altissimo. Exẽplum de illo monacho de quo dicit gregorius in dyalogo q̃ statim recedebat de choro quem vidit beatus benedictus extrahi per cappam a quodam puero nigro. Sapiẽ. ij. Imitantur autem illum qui sunt ex parte illius. ¶ Tercio quia talis recessꝰ est valde damnosus. Quod patet dupliciter. Primo quia homo multa bona percipit in societate. Nam recipit spiritumsanctum et dona eius. Et hoc patuit in penthecoste quando spiritussanctus venit in discipulos dum essent in vnum cõgregati ⁊ dedit eis charismatum dona. Itẽ recipit filium dei et dona eius Wath. xviij. Ubi duo vel tres cõgregati sunt in nomine meo ibi ego sum in medio eorum. Ps. cxxxij. Ecce q̃ bonum et q̃ iocundum est habitare fratres in vnum. Secundo qz homo multa malavitat in societate et propter societatẽ qz diabolus nõ potest frequenter hominẽ tenere in cathenis peccatoꝝ et suffocare eum propter societatem. Exemplum de illo puero monachoꝝ qui in infirmitate darꝰ erat draconi ad deuorandum quẽ propter precem fratrum comedere nõ poterat qui postea p̃fecte conuersus est vt patet in dialogo. Habemus etiam de hoc exẽplũ. Señ. xviij. quãdo angeli direxit abrae q̃ propter quinquaginta iustos ac eã̃ propter decem parcerent quinq̃ ciuitatibus. Et non solũ in vita ista quis euadit multa mala ꝓpter bonam societatem sed etiam in alia. Exẽplum de illo fratre qui fuerat deputatꝰ penis purgatorij trigita annis ⁊ socius eius dixit missam et otans pro eo liberauit eũ. ¶ Secundo peccatum thome fuit ex pertinatia mentali quia nullo modo voluit credere. Sed attendendum est hic q̃ dicitur Ecclesiastici. xviij. Qui cito credit leuis est corde. Et dicitur Jo. iiij. Nolite omni spiritui credere: sed ꝓbate si spiritus ex deo sunt. Sic credidit eua cito. Ergo tũc est peccatũ non credere quando nõ credit quis quibꝰ debet. quando debet; quomodo debet. Et illis tribus modis peccauit thomas. Primo non credidit quibus debuit; quia secũdum legem in ore duorum vel trium testiũ stat omne verbum; ipse noluit credere decem approbatis viris qui testificabantur de visu quod est verissimum testimonium. Secundo quia non credidit quando debuit quia et si nõ statim crediderit debuit tamen post vnum diem vel circiter cogitare in seipso et credere. Sed ipse sterit octo diebus in sua pertinacia et forte sicut ipse dixit nunq̃ credidisset nisi christus sibi apparuisset. Tercio quia non credidit sicut debuit: quia cum apostolus dicat; est autẽ fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium Hebreo. xi. Ipse voluit palpare que ad fidem pertinent. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur remedium quod thomas inuenit; qz christus ex magna sua benivolentia post dies octo iterum venit ad eos et statim dixit thome. Uide manus meas et af. ma. tu. et mitte in la. m. et cetera. Christus fecit thome ac si deberet solus saluari. vel si totus mundus staret ad fidem thome. Sed

vt dicit grego. Hoc non ex casu sed ex diuina dispensatione factum est. Egit nãq̃ mirro modo diuina clementia vt discipulus dubitãs dum magistri sua vulnera palparet carnis in nobis vulnera infidelitatis sanaret. Plus enim michi contulit ad fidẽ infidelitas thome q̃ fides credentiũ discipulorꝝ. Dum enim ille palpando ad fidem reducitur, mens nostra omni dubitatione posposita in fide solidatur. Uide inquit manus meas redemptrices tuas vt eas redemptrices conseruatrices tui vt eas amplecteris collatrices omnis boni vt eas diligas. et punitrices malorꝝ vt eas timeas. Et sic patet secũdum. ¶ Tercio ponitur fides perfecta qua thomas credidit ibi. Dominus meꝰ et deus meus. In quo verbo confessus est humanitatem cum dicit dñs meus. et deitatem quia et deus meꝰ. Ergo aliud vidit et aliud credidit. Et sic vbi abundauit delictum superabundauit et gratia Ro. v. Quia vni verbo credidit et statim credidit. et sicut debuit credidit in quibus tribus offenderat. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur premium qõ ex fide promittitur. cum dicitur. Quia vidisti me. immo videtur q̃ debuit dicere qz tetigisti me tho. credidisti. Augꝰ. Nõ ait tetigisti sed vidisti. qm̃ signalis quodãmodo sensus ẽ visus et ad oẽs sensus aptat. vt gusta ⁊ vide q̃ dulce ẽ audi ⁊ vide q̃ sonorũ ẽ. et sic de alijs. Quãuis dici possit nõ ausũ fuisse discipulũ tãgere vulnera magistri. Beati ergo qui non viderunt et crediderunt. Crediderunt in q̃ fide formata q̃ ex operibus demonstratur. Quia vt dicit Ja. ij. Fides sine operibus mortua est qõ autem mortuũ est nõ potest vitam conferre. Qui ergo credit in deũ fide viua beatꝰ erit. Abacuch. ij. Justus in fide sua viuet. Fides etiam de se habet vitam dare ei q̃ in on potest operari. Ro. iiij. Et vero qui non operatur. credenti aũt in eum qui iustificat impium reputabitur fides eiꝰ ad iusticiam. Quia abrãã per fidẽ sine operibus legis iustificatus ẽ. Exemplum de latrone pendente in cruce cui propter fidez dictum est. Hodie mecum eris in paradiso Et sic patet quartum. ¶ In fine nota q̃ xp̃s dat nonez exempla in sua resurrectione q̃libet debet habere si vult vt spũs iter resuscitetur. ℣ primum est q̃ post resurrectionem mundo se non immanifestit licet aliquibus bonis apparuit Lu. xviij. Memento vxoris loth. Que qz versa est retrorsum conuersa est in statuam salis vt ptz Señ. xix. Seneca. Nichil ẽ adeo damnosum bonis moribus q̃ in alienis spectaculis residere. Secũdũ est quod dixit magdalene. Noli me tangere. nõdum ascendi ad patrem meum. Nõ enim est homini securum tangere mulierem q̃dui est in vita illa. nec etiam cõsanguineam quia corpus femine ignis est. ignis vero nescit consanguinitatem. et ignis esꝰ vsq; ad consummationem deuorans Job. xxxi. Exemplum de illo sacerdote de quo dicit gregorius in dya. Qui laborans in extremis dum a presbitera sua seu concubina tangeretur ait. Recede recede adhuc igniculus viuit ¶ Tercium est q̃ pacem in ore portauit. Sic q̃ spiritualiter cupit resurgere debet habere pacem pectoris ⁊ pacem temporis vt tandem perueniat ad pacem eternitatis Jo. xiiij. Pacẽ relinquo vobis. pacem meam do vobis. ¶ Quartum est q̃ loca vulnerum ostendit sez latus. manus et pedes. Sic qui spiritualiter cupit resurgere debet ostendere peccata sua sacerdoti per confessionẽ. s. latus. i. cor. manꝰ. i. opera. pedes. i. affectiones. quia vt dicitur. Pro. xxviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur Isa. xliij. Narra si quid habes vt iustificeris. ¶ Quintum est q̃ insufflauit et dedit spiritumsanctum. Sic et nos debemus satagere alijs spũmsanctum dare et eos ad spiritũsanctum inflammare. Sed sunt quidam qui spirant et insufflant ignẽ iracundie discordie et malivolentie. Act. ix. Saulus autem adhuc spirans minaꝝ et cedis i discipulos domini. Sic spirabat vrot iob dicens. Benedic deum et morere iob. ij. ¶ Sextum est q̃ se tangi et palpari permisit. Sic quivere resurrexit permittat se palpari a tribulatione. qm̃ per multas tribulationes oportet nos intrare regnum dei Actu. xiiij. Sic permisit se palpari iob qui percussus est vlcere pessimo in corpore. et in filijs et in omnib⁹ que habebat passꝰ est dispendiũ. Sunt quidã sicut vitrũ habẽtes illud aposthema noli me tangere. ¶ Septimũ est qz comedit piscẽ assum et fauũ mellis. Piscis assus xp̃s est crucifixus. favꝰ mellis est verbũ dei. Qui ergo a peccato resurrexit debz xp̃m comedere in sacramento altaris: quia ipse est cibus omnis sapotis suauitatem habens Jo. vi. Caro mea vere est cibus. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Itẽ debet comedere verbũ dei qõ hz anime dulcedinẽ inferre sicut mel. Ps. cxviij. q̃ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua. Et hz alia

illuminare sicut cera lumen fouet. ps. Lu cerna pe.m. ver.t. Aug⁹. Palatū feducitā tis hz cui mel celi insipidum est. ¶ Ocra tium quis christus resuscitatus redūt ad fratres suos et ad viam veritatis eos re ducere curauit. Unde et tu fac similiter vt sicut fuisti alijs ad ruinā ita eos ad salutē studeas reducere. Aug⁹. Nullū magis ac ceptum sacrificium deo q̄ zelus animaꝝ. Ja. v. Scire dz q̄ q̄ cōuerti fecerit pctōrē ab errore vie sue saluabit aiam ei⁹ a mor te et operit multitudinē pctōꝝ. ¶ Nonū est q̄ resuscitatus statim non iuit ad celū. sed stetit. xl. dieb⁹ in terra. Sic q̄ spūali ter resurgit nō credat statim ire ad celum sed primo oportet eū facere pñiam q̄ per. xl. dies designat. Wat. iij. Pñiaꝝ agite ap propinquabit enī reg. ce. Et sic ptz tercio.

¶ Sermo de epistola. xlix.

OMne quod natuz est ex deo vincit mundū. i. Jo. v. De virtute fidei tam in euange lio hodierno q̄ in epistola tractat. Fides enī in presenti vita mirabilia operat et tā dē ad vitā perducit eternā. De eo autem q̄ fides beatū facit in euāgelio hodierno tractatur. Beati inquit qui non viderunt et crediderunt. De mirabilibus autem q̄ fides in hoc seculo aut vita facit vel ope ratur in presenti epistola determinatur. de quibus etiam erit sermo. In hac ergo epistola beat⁹ iohānes duo principaliter facit. Primo ostēdit veritatē fidei vt ipsam firmi ter fateamur ibi. Et spūs est qui testificat q̄m rps est veritas. ¶ primo ergo ostēdit virtutē et efficaciā fidei vt ad ipsam accē damur: qz vincit mūdū et bona ei⁹. Circa q̄ tria facit. Primo ostēdit quis ē qui vin cit mūdū: qz q̄ natū est ex deo. Secō ostē ditur per quid vincitur mundus quia per fidē ibi. Hec est victoria que vincit mundū fides nr̄a. Tercio ostenditur per quā fidē vincitur mūd⁹ ibi. Quis est qui vincit mū dum nisi qui credit q̄ rps est filius dei.

¶ Circa primum nota q̄ dupler est nati uitas scz corporalis et spūalis. Spiritua lis fit in baptismo i vtero ecclesie: quia ba ptizatus habet ecclesiam matrem et rpm patrē. et ideo ex tunc vocatur christianus Jo. iij. Nisi quis natus fuerit denuo non pōt intrare regnū dei. Et in eodē. i. Dedit eis potestatē filios dei fieri. Et qz virtus rpi applicabitur nobis in baptismo qui ē efficax ad vincendum mūdum ideo baptis zatus filius dei fact⁹ in eadē virtute vicit mūdum Jo. xvi. Confidite q̄ ego vici mū dū. Quia cū talis ligetur cū christo vincit lo chartatis si rps vicit et ipse vincit. Et hoc est quod dicit. Omne quod natū ex deo vincit mūdū id est omnis qui regene ratus ē in baptismo dummodo in rpo ma neat cui iunctus est in baptismo a quo se paratur per pctm mortale vincit mundū id est victa mundi q̄ sunt tria scz ꝑcupiscē tia oculoꝝ ꝑcupiscētia carnis et superbia vite. Et nota q̄ dupliciter vincimus mū dum. primo abrenūciando bonis mundi. Et sic vincunt solum perfecti qui omnib⁹ spretis nudi nudū rpm sequunt in volun taria pauptate. Lu. xiij. Nisi quis renū ciauerit omnibus que possidet nō pōt m. es. disci. Secundo subiūciēdo nobis bona mundi ita vt simus domini et non serui bonorum mundi vt auarus est seruus pe cunie et dispensemus bona mundi ad ho norem dei Math. xxv. Euge ser. bo. et fi. quia super pau. fu. fide. supra mul. te ꝑst. Et sic vincūt oēs iusti serui dei in quocūq̄ statu. ¶ Secundo ostenditur per quid vi citur mūd⁹: qz per fidē Hebre. xi. Sancti p fidem vicerunt regna scz regnū mundi et regnum carnis. Circa q̄ nota q̄ fides nō solū vincit mūdū sed oēm tentationē. Q̄ sic patet. Quia omnis tētatio vel est a mū do vel a carne vel a dyabolo. Dyabolus tentat de superbia vt nō obediat deo nec obseruet mandata eius. Hoc remoue tur per fidē qua cognoscimus q̄ deus est omniū dominus. et ideo ei est ab omnib⁹ obediendū. i. pe. iiij. Vigilate quia aduer sarius vester dyabolus circuit q̄rens quē de. c. resi. sor. in fide. Mundus autē tentat vel alliciendo prosperis vel terrendo ad uersis. Hunc vincimus per fidez que facit nos meliora bona et pctōra mala. Et ideo prospera mundi despicimus et nō formi damus aduersa. Caro vero tentat inducē do ad delectationes momētaneas sed fi des nobis ostendit q̄ per has perdim⁹ eter nas. et supplicijs deputamur eternis Apo. xvij. Quantū glorificauit se et in delicijs fuit tm̄ da illis tor. et luc. hic cadit exēplū illius heremite qui cōbussit sibi digitos anteqū vellet ꝓsentire cū vna agere seu re habere volēs experiri si possz pati penas inferni. Cadit et exēplū de militib⁹ alexā dri q̄b⁹ dū eēnt parati ad bellū alexāder ait. Comedam⁹ qz hoc sero oēs cenabim⁹ in inferno. Propter quod verbuz fortiter

hīi cauerūt et vicerunt. Et ideo dicit apō stolus ad Ephe. vi. In omnibus sumētes scutū fidei in quo pōt oīa tē. ne. ignea erti ere. ¶ Nota q̄ doct⁹ miles vel pugna tor strēnuus omnes ictus recipit in scuto. Sic in scuto fidei omnes tentationes vin camus. Scutum enim fidei debet esse tri angulatum ita q̄ vnus angulus sit versus gaudia paradisi secundus versus penas inferni. tercius versus christum et labores eius et tunc omnes ictus vilipendimus. Treñ. iij. Dabis eis scutum cordis laborē tuum. Hoc fuit figuratum in captione hie rico que post tredecim circuitus corruit q̄ sunt. xiij. articuli fidei quibus perfecte cre ditis totus mūdus corruit. ¶ Tercio ostē ditur per quam fidem vincitur mundus/ quia iudei et sarraceni habent fidem suam et christiani similiter. Intendit ergo osten dere beatus iohannes q̄ solum per fidem iesu christi vincitur mundus quā christia ni confitentur et credūt. Qz namq̄ christ⁹ omnia bona mundi contēpsit vt alijs con temnēda monstraret vt dicit augn. et chri stum firmiter credunt omnia benefecisse et ipsum tanq̄ viā rectam ꝓ posse sequi ni tuntur ideo contēnūt ea que christus con tempsit et vincunt ea que christus vicit et abstinent ab eisdem. Et ideo hec victoria per fidem viuam habetur que est quando illud quod credimus per opera demōstra mus Jaco. ij. Ostendas michi fidem tuam ex ꝓperibus. Res enim mortua non potest vincere. Johannis. xiiij. Qui credit in me scz fide viua et vera opera que ego facio et ipse faciet. Vera autem fides iesu christi hec est quoniam ipse est verus filius dei per naturam. Et hoc est. Quis est autē qui vincit mundum nisi qui credit q̄ iesus est filius dei consubstantialis et coeternus et coequalis per omnia/ qui filius dei venit in mundum id est incarnatus in mūdo ap paruit. Venit ergo per aquam id est bapti zatus est vt tactu sue mundissime carnis vim mundatiuam et regenerātiuam con ferret aquis vt nos a peccatis mundarent et in dei filios regenerarent. Venit etiam per sanguinē qz in suo sāguine mortu⁹ est vt nos redimeret a peccatis. i. pe. i. Nō cor ruptibilibus auro vel argento redempti estis sed precio. sangui. agni incōtamina. Venit ergo filius dei per aquam et san guinē nos saluare vt aq̄ nos mūdaret et sā guine redimeret et nō venit saluare nos in aq̄ solū/ qz misit virt⁹ sāguis rpi operatur in baptismo aqua nichil faceret. Sz aqua in virtute sanguinis christi mūdat ab om nibus peccatis et per consequens saluat. Ezech. xxxvi. Effundam super vos aquam mūdā et mundabimini ab om. imū. vestris Hec ergo fides qua credimus q̄ christ⁹ est filius dei qui venit per aquaz et sanguinē nos saluare est qui vicit mundum id est vi cia mundi scz concupiscentiam carnis con cupiscentiam oculorum et superbiam vite. Ad que tria omnia peccata vincuntur. Et sic patet primum. ¶ Quarto ostēdit q̄ ta lis fides est vera vt ipsam firmiter tenea mus. Et circa hoc tria facit. Primo osten dit hoc per testimonium celeste. ibi. Et spi ritus est qui testificatur. Secundo per te stimoniuz terrestre ibi. Et tres sunt qui te stimonium dant in terra. ¶ Tercio con cludit hoc per locuz a minori q̄ talez fidē firmā et ratam habere debemus ibi. Si er go testimonium hominum accipimus. Di cit ergo q̄ spūs⁹ est qui testificatur id est deus qui spūs est. Jo. iiij. Spūs est deus testificat inq̄ quoniā christus est veritas i. fuit verus de⁹ et verus homo non fanta stic⁹/ vt manichei dicūt. Tota enī trinitas hoc testificata est qm̄ tres sunt q̄ testimo niū dant in celo scz q̄ christus est filius⁹ dei pater. Luce. iij. Vox de celo audita est tu es filius meus dilectus. Uerbuz. i. filius. Jo. v iij. Ego sum q̄ testimoniū phibeo de me. Et spūssanct⁹. Jo. iij. Cū autē venerit paraclyt⁹ scz spūssanct⁹ ille testimoniū phi bebit de me. Et hi tres vnū sunt. i. in vnuz concordāt/ scz q̄ christus est ver⁹ de⁹ et ve rus homo. Sicut ergo hi tres vnū sunt in essentia. ita vnū sunt i testimonio ferēdo.

¶ Secūdo hoc ꝓbat per testimoniū terre stre scz q̄ christ⁹ est ver⁹ homo. Homo enī ex anima cōstat et corpore sic cōpletionato scz q̄ habeat quatuor humores puta fleg ma/ sanguinē/ coleram et melācoliā. Isti sūt quatuor humores sūt mixti. Qui ergo ha bet animā rationalē et corpus humanū de quo fluit sanguis et aqua q̄ procedit a fleg mate vere est homo. et hoc est qđ dicit. Et tres sunt qui testimoniū dāt i terra scz q̄ christus est ver⁹ homo. Spūs. i. aia rationalis. Math. xxvij. Jesus autem clamans voce magna et inclinato capite emisit spi ritum. i. animaz. Jo. xij. Nunc anima mea turbata est. Aqua et sanguis que fluxerūt de latere eius. Jo. xix. Unus militum lan cea latus eius aperuit. et cōtinuo ex. san. et aqua. ¶ Tercio concludit per locum a mi nori dicens. Si ergo testimoniū hominuz accipim⁹/ quia in ore duorū vel trium sta

omneverum ⁊ tota trinitas testificata est q̄ christus est filius dei et vera aia et verū corpus ostenderūt q̄ erat verus hō. ⁊ testimoniū dei maⁱ est q̄ testimoniū hominū qz mentiri non potest: ergo q̄ christus est verus deus et verus homo firmiter credere debemⁱ et veraciter cōfiteri. Hebre. vi. Et hec est fides catholica quā firmiter ꝓfiteri debemus. Et sic patet secūdū. ❡ Ultimo autem ad edificationē nostram videamus mirabilia ⁊ virtuosa que fides in nobis per dilectionem operatur. Sunt autez hec numero decē. ¶ Primo enī anima per fidem deo despensatur Osee. ij. Sponsabo te michi in fide/in qua despensatione anima valde sublimatur. nam postmodum ab angelis tanq̄ sponsa regis eterni spiritualiter custoditur. Ps. nonagesimo. Angelis suis mādauit de te vt ⁊c. In qua despē satione alis deo nullas dotes largitur sed ab eo mirabiliter dotatur. Nā recipit possessionem oim virtutū et donorum spūsseti fit etiam particeps meriti passionis christi et omnium sanctorum et oim bonorū que fiunt in ecclesia/ fit etiam ciuis ciuitatis superne et recipit promissionem q̄ erit heres glorie dei. Ecce mirabiles dotes omnia bona cōtinētes Sapi. vij. Uenerūt mihi omnia bona pariter cum illo. Nunq̄ tales dotes fuerunt date alicui regie mundi. Et ideo non immerito beata agnes gloriabatur de tali despensatione dicens. Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt. Et nota mirabile q̄ beata virgo per fidem facta est sponsa dei scōm animam et mater dei scōm corpus. Et dicit beatⁱ aug⁹. q̄ beatior fuit beata maria percipiendo fidem xp̄i q̄ cōcipiendo carnē christi. Materna propinquitas nichil Marie profuisset nisi felicius christum corde q̄ carne gestasset. Et ꝓpterea dicitur Lu. j. Bta q̄ credidisti Nō dicit/ beata que cōcepisti. ¶ Secūdo per fidem hō a potestate diabolica liberat oēs enim nascimur filij ire per peccatū originale per qō sumus serui diaboli et sub eius potestate. sed p fidē quā in baptismo recipimus ab eius potestate liberamur et efficimur filij dei. Hic cadit miraculū de illo iudeo de quo narrat gregoriⁱ⁹ in dyalogo. q̄ veniēs romā iacuit de nocte in tēplo appollinis q̄ faciens crucē de lapidibⁱ⁹ iacuit in medio habēs cōfidentiā in crucifixo. et de nocte eum demones inuadere nō presūpserūt ꝛ visa cruce statī fugerūt dicētes. Heuvas vacuū sed signatū. Hoc fuit figuratū in occisione agni p cuius fidē id est

p fidē illius quā ille agnⁱ figurabat filij israel liberati sunt a seruitute et potestate pharaonis Hebreo. xi. Fide moyses celebrauit pascha et sanguinis effusionē id est habuit fidem in morte agni imaculati filij dei quē ille agnus qui dicebat pascha figurabat. per quā fidē erepti fuerūt de potestate pharaonis Wathei. xvi. Porte inferi non prevalebūt aduersus eā id est omnis potestas inferorum non prevalebit aduersus fidem. ¶ Tercio per fidē homo salvatur/et absolvitur a peccatis Lu. vij. Fides tua salvā te fecit. Hoc dictū est magdalene Exemplū de latrone crucis cui christus peccata dimisit et paradisū promisit propter fidem quā fuit protestatus de christo Roma. iij. Et vero qui nō potest operari credēti aūt in eum qui iustificat impiū fides reputat ad iusticiā scōm propositū gratie dei. Sic fuit salvata raab meretrix de excidio hierico ⁊ opposita populo dei/ vt patet Josue vi. vbi dicit. Sitq̄ civitas ista anathema et omnia que in eo sūt. sola raab meretrix viuat cum vniversis que cum ea in domo sunt/ abscondit enim nuncios quos duximus. ¶ Quarto per fidem homo liberat a triplici morte scilicet nature/ culpe/ ⁊ pene eterne. Unde Jo. xi. dicit. Qui credit in me et si mortuus fuerit viuet et omnis qui viuit et credit in me non morietⁱ in eternū. Mortem etiam nature trāsmutat in resurrectionem glorioſi corporis. i. Thes. iiij. Si enim credimus q̄ Jesus mortuus est ⁊ resurrexit. ita et deus eos qui dormierunt per iesum adducet cū eo Augⁱ⁹. Tantā dat fidei gratiā prestitit vt mors quā constat vite esse cōtrariā instrumentū fieret p qđ transiret ad vitā. Et ideo vere potest dici q̄ etiā morte nature non moriet. ¶ Quinto fides est primū sacrificiū quo deo cor nostrum et intellectū immolamⁱ⁹. per ipsā est captiuamus intellectū nostrū in obsequiū christi quod est valde mirabile. Quis vt dicit Bern̄ tria singularia mirabilia fecit deus in assumptione humane nature coniuncta enim sunt simul deus et homo/ mater ⁊ virgo/ fides ⁊ cor humanum. Et ideo primum quod respicit deus in sacrificio est fides. Hiere. v. Domine oculi tui respiciūt fidē. Est etiam fundamentum omnīū virtutum et sacramentorum ecclesie/ quia nisi homo habeat fidem nullam virtutem habere potest. Sacramenta etiam in fide ecclesie cōferuntur. Wath. xxvi. Super hanc petram edificabo ecclīam meā. i. supra fidē quam petrus ꝓfessus est. Et ideo infidelis nullū sacramentum potest percipere nisi primo in fide ecclesie baptismum recipiat. Tunc et ꝓ alio recipiat sacramentum non recipit rem sacramenti nisi credat. ¶ Sexto fides omnes versutias detegit diaboli. Nā diabolus per peccatum ducens hominem ad furcas inferni velat et oculos ne quo ducatur videat. Item sicut corvus primo oculum fidei nititur ei eruere. Item sicut malus mercator querens hominez decipere ducit in apothecam obscuram. Sic diabolus facit peccatori. Sed fides animam illuminat et elevat velamen ab oculis ⁊ totum cor purificat Actu. xv. Fide purificās corda eorum. ¶ Septimo fides recuperauit deo principatum mundi et diabolo/ abstulit quem totus mundus in ydolis adorabat Jo. xij. Nunc princeps huius mundi ej̄ cietur foras. Nam per fidē cognouit mundus vnum verum deum esse qui carnem pro salute nostra assumpsit et ipsum solum adorauit Wath. ij. Et procidentes adorauerunt eum. Ante vero plures deos adorabat mūdus. Erat enim populus gentium in ydolis excecatus qui per fidē christi est illuminatⁱ⁹ Isa. ix. Populus gē. qui ambu. in tene. vi. lu. mag. parvulus enim natus est nobis. ⁊c. ¶ Octauo fides facit nos transire per mare mundi illesos ⁊ omnia pericula eius euadere cum triumpho Martires enim per fidem tirannos et omnia eorum tormenta vicerunt ⁊ omnia diaboli tela Ephe. vi. In omnibus sumē. scutū. in quo poſ. om. te nequiſ. ig. extin. Unde prudentes poe. Prima petit campum dubia sub sorte duelli pugnatura fides.

❡ Et nota q̄ valde congrue fides assimilatur scuto. Nā sicut in scuto tres sunt anguli in vno ligno. ita in deo sunt tres persone et in christo sunt tres substantie scilicet anima caro et divinitas de quibⁱ⁹ est tota fides. Item in scuto est lignum vestitum corio animalis mortui ita deus fuit vestitus corio mortalitatis nostre de quo est fides. Item scutum appenditur ad collum et stat super cor. sic fides debet stare super cor et per guttur proferri Ro. x. Cor de creditur ad iusti. ore autem cōfes. fit ad sa. Item sicut docⁱ⁹ strēnuus vel bellator omnes ictus recipit in scuto sic sapiens fidelis omnes tentationes ⁊ tela diaboli recipit in scuto fidei vt dictum est supra. Videamus ergo veram fidem de paradiso et inferno et q̄ deus remunerat bona et punit mala et in tali fide omnes tcⁱ⁹ et insultus diaboli recipiamus ⁊ ola pericula euademus. Hoc fuit figuratum qñ moyses venit ad mare rubrum et percussit mare. xij. percussuris scōm q̄. xij. erāt tribus israel et quelibet tribus per viā suā illesa transiuit. Que. xij. percussure significāt. xij. articulos fidei in quibus tota fides cōtinetur per cuius virtutem homo trāsit mare mundi illesus Hebre. xi. Fide moyses trāsiuit per mare rubrum. Fides est nubes filiorū israel que de nocte contra tenebras lumē prestabat et de die faciebat vmbram ⁊ contra nimiū solis refrigerium prestabat/ que nubes erat egiptijs tenebrosa. Sic parimodo facit fides que illuminat intellectū et contra incendia viciorū refrigerium prestat que fides infidelibⁱ⁹ tota est tenebrosa ¶ Nono fides facit nos contēnere mūdū et bona eiⁱ⁹ que sūt tria scz honores delicie et diuitie Hebre. xi. Fide moyses grādis effectus negauit se esse filiū filie pharaonis ecce honores. Magis eligens affligi cum populo dei q̄ terrene iocūditatis habere peccatū ecce delicie. Maiores diuicias estimans thesauro egiptiorⁱ⁹ impertum christi/ ecce diuitie. Omnis enim sanctus ista tria contēnit propter fidē quā habet de futura vita/ qz vt dicit apostolⁱ⁹. i. Cho. xv. Si in hac vita tantū in christo sperātes sumus miserabiliores sumus oibus hominibus. Hoc fuit figuratū in captiōe hierico vt dictū est supra. ¶ Decimo fides est ianua et scala per quā ad celū ascendimⁱ⁹ ecclesie triumphantis/ et ideo sine fide impossibile est placere deo et ad celū venire. Hebre. xi. Justus aūt meus ex fide vivit q̄ si subtraxerit se nō placebit anime mee. Hoc fuit figuratū in scala quā vidit iacob que tangebat celū et dominⁱ erat innixus scale et pes scale erat supra petrā quā iacob supposuerat capiti suo et angeli ascendebant et descēdebant per scalā vt patet. Gen. xxviij. Scala ista est fides que habet xij. gradus qui sunt. xij. articuli fidei. Tota aūt fides est de humanitate et divinitate christi ⁊ ideo pes scale stabat supra petrā. i. supra hominē christū petrā fidei ⁊ capiti scale innitebat deus et angeli. i. predicatores ascendebāt ad deitatē et descendebant ad humanitatē predicando opera deitatis et humanitatis christi. Unde iacob euigilans ait. Nō est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Et q̄ fides sit ianua celi patet/ qz per fidē mediatoris dei ⁊ hominū oēs patres nostri intrauerūt celū et qui in hac fide non sunt mortui nunq̄ intrabūt. Quod fuit figuratū in filijs israel

quis solum illi duo qui crediderunt scz caleph et iosue intrauerunt terram promissionis. Omnes aūt alij remanserunt mortui in deserto. Concludē t dic cum apostolo. Hebre.xi. Deficiet me tempus enarrātem virtutes et miracula fidei que a sanctis facta sunt. Tanta est enim virtus fidei q̄ mali t boni virtute fidei mirabilia operantur. Omnis enim miracula fidei attribuunt. Et q̄ etiam mali virtute fidei operentur pz per illū Math.vij. dñe nōne in nomine tuo propheta uimus et in nomine tuo demonia eiecim⁹/t in nomine tuo virtutes multas fecimus. et dicet illis nunq̄ noui vos. Et sic patet totum.

¶ Dominica prima post octauas pasche.
De euangelio. Sermo.l.

Ego sum pastor bonus Joh.x. Bonus pastor qui posuit animam suam p̄ ouibus suis. ppōnit se nobis in exemplū vt sequamur vestigia eius quia non debz candela sub modio occultari: sed omnib⁹ elucere. Unde cū ipse duobus cecis quos illuminauit dixerit. Videte ne quis sciat. Math.ix. Et tribus discipulis in trāsfiguratione mandauerit. d. Nemini dix. visionem. Math.xxvij. Manifestū est q̄ ad tacentiam nō dixit/ sed vt boni pastoris se nobis in exemplū daret t formā vt ipsum tanq̄ ducez in omnibus sequeremur. Joviij. Ego gloriā meā non q̄ro. Unde apostolus p̄pter eandez causam. di.ij. Corin. vij. Capite nos. Neminē lesimus/ neminē corrupim⁹ neminē circūuenim⁹. Et iterū. i. Cor.x. Sine offensiōe estote iudeis t gētibus t ecclesie dei sicut et ego per omnia omnibus placeo. Nos autem qui in multis quotidie offendimus t si dix. quoniam pec. nō ha. nosip. seducimus t ve. is no. nō est. i. Jo. i. cōmēdare nosipsos penitus nō debemus. Prouer.xvij. Laudet te alien⁹ et non os tuum: quis si preterita cogitemus multa cōmisim⁹ mala t cōmisim⁹ bona. si p̄sentia multi sunt defectus nostri/ si futura incerti sumus q̄d nobis accidēt q̄ sum⁹ acturi. Petrus multa promisit dicēs Dñe tecū parat⁹ sum t in carc. t in mortem ire Luc.xxij. et postea tripliciter christum negauit. Propterea dicit apostol⁹. i. Cor. x. Qui se existimat sta. vi. ne cadat. Sic ergo christ⁹ in hoc euāgelio ad imitationez nos p̄uocās bonū pastorē se nominat. In quo q̄dē euāgelio q̄nq̄ facit. Primo q̄dē introducit pastorē bonum t oppositum eius describit vt post ipsum eamus in principio euangelij. Secundo ostendit mercēnarium pastorem et ei⁹ describit vt ipsū reprobemus et fugiamus ibi. Mercēnarius autē est qui nō est pas. Tercio opus lupi sentientis vt ipsum caueam⁹ describit ibi. Lupus rapit et dispergit. Quarto ostendit operationem christi vt ipsa faciamus ibi. Et cognoscunt me mee. Quinto ostendit oportunitatē et congruentiā ouiū congregandarum in vno ouili christi vt dei gratiā cognoscamus ibi. Alias oues habeo que nō sūt ex hoc ouili. ¶ Primo ergo bonus pastor introducitur et opus eius describitur vt ipsum sequamur. Q Circa quod nota. q̄ ad bonū pastorē. vij. requirunt que omnia p̄fectissime fuerunt in christo scz virtus perfecta/ modus cōgruus/ cognitio vera/ charitas precipua/ ostensio vie/ pastus salutis et solers custodia. ¶ Primū ergo q̄ in bono pastore requiritur est virtus perfecta vt scz sit virtuosus et virtute perfect⁹ quis cum virtus sit que bonum facit habentem et opus eius bonum reddit vt dicit phūs. et augustinus dicit q̄ vit⁹ est qua recte vuit et nemo male vtit p̄fecto sic pastor si est virtuosus bonus erit et bene officium suum exequetur imo per nichil aliud potest esse bonus et digne officiū suū exequi nisi per virtutē. Sunt aūt quidā prelati qui solum docent alios virtutes sed ipsi eas habere non curant similes candelis que alios illuminant et seipsas consumūt Mathei.xxiij. Dicunt enim et non faciunt. Econtra de iohanne baptista dicit Joh̄. v. Ille erat lacerna ardens per charitatez quo ad se et lucens per bona exempla quo ad alios. Et de christo dicitur Actuum. i. Cepit Jesus facere et docere. Quia vt dicit Augustinus bene loqui et male vuere nichil aliud est q̄ seipsū sua voce dānare. Geneseos.xxvij. Vox quidem vox jacob sed manus manus esau sunt. ¶ Unde non solum pastores ecclesiarum debent virtutibus pollere sed etiam iudices et domini terrarum seculares. Exemplū de consilio ietro qui consuluit moysi vt eligere de omni populo viros timentes deum et qui diligerent veritatem et odirent auaritiam quos constitueret iudices super populum. Sapien. i. Diligite iusticiam qui iudicatis terram. Et nota hic exemplū socratis qui imitatus a rege spuit in faciem eius eo q̄ omnia erant deaurata preter faciem. Sic multi prelati t dñi omnia volūt pulchra et bona habere ad gloriam mundi per ani-

mam quam non curant habere bonam cū non curant virtutem habere que facit animā bonā/ vt dicit aug⁹. Jo.xij. Dilexerūt gloriā hominū magis q̄ dei. ¶ Secūdus quod in pastore requiritur est modus congruus: vt scz debito modo ouile ouium id est ecclesiam intret scz per christum qui est ostium ecclesie t non vt fur aliunde ascendat. i. Corinth.x. Ego sum ostiū si q̄s per me introierit saluabit. Ille intrat p̄ christum qui per rectam intentionez per verā fidem sufficientem scientiam et electionē ecclesiasticā intrat. Quia christus est via et ostium omnium iustorum. Jo.xiiij. Ego sum via veritas t vita. Debet prelatus et pastor rectam intentionē habere: vt scz in prelatione intendat animā suā in obsequio dei saluare. Et hoc debet eum mouere ad claritatem. Secundario debet querere bona tēporalia vt sustentet. Quia vt dicit apostol⁹. i. Corint. ix. Nemo militat suis stipendijs vnq̄. Et iterū ibidem. Si nos vobis spiritualia seminam⁹ nō est magnū si carnalia vestra metamus Lu.x. Dignus est mercēnarius mercede sua. Debet etiam verā fidem habere de christo. Debet etiam scire que ad ministerium suum spectēt. Osee.iij. Quia tu repulisti scientiā et ego te re. ne sacerdotio fungaris mihi. Debet quarto eligi t cōfirmari. Heb. v. Nec quisq̄ assumat sibi honorez/ sed q̄ vocat adeo tanq̄ aaron. Sed heu hodie/ quis quasi nulli intrant per ostiū/ sed ascēdunt aliunde. i. per alios gradus qui sunt quattuor. s. amicitia secularis/ parentela carnalis/ pecunia/ t potētia. Per illos gradus p̄hibet dñs ascendere clericos. Exo. xx. Nō ascēdas per gradus ad altare meū Nam quasi omnes mediāte tēporali mercede obtinent ecclesias t prebēdas. Sed illis accidet sicut giezi qui vendidit gratiam dei naamā syro t emit de pecunia acceptā vineta t oliueta: sed lepra naamā adhesit ei t semini eius vsq̄ in sempiternum iij. Re. v. quia peccata illoz quoz fuerūt bona ecclesiarum que sunt lepra anime adherent eis in sempiternum Actuum. viij. ¶ Pecunia tua tecū sit in perditionē quoniā existimasti regnum dei pecunia possideri/ qz vendentes et ementes bonaecclesiastica simoniaci nominant⁹. debent enim gratis dei t ecclesie beneficia dispensari. Mathei.x. Gratis accepistis gratis date/ quicūq̄ ergo non intrat per christum/ sed ptece vel pcio amicicia vel parentela non est verus pastor/ sed fur. Sed attende q̄ si amicicie vel parentele vel precibus coniungitur christus verus etiam est pastor. i. q̄ homo est dignus et bone vite q̄uis nō ob hoc fiat sed precc vel amicicia verus ē pastor. non dico precio qz quantūcunq̄ sit dignus si precio fiat non est pastor sz fur. et ideo tales pro nichilo habent christum ¶ Figura Petrus intromissus per ancillam in atriū a rne pontificis statim negauit christū. vt pz Jo.xviij. Sic qui intromittuntur in ecclesiam dei per carnalem et carnalis negāt christum et eius mandata contemnunt Tit. i. Confitentur se nosse deum factis aūt negant. ¶ Tercum q̄ in pastore requiritur est cognitio vera et q̄ oues suas cognoscat. p̄o. xxvij. Diligēter cognosce vultū pecoris tui tuosq̄ greges considera. Jn eodem. xij. Novit iust⁹ animas iumētoz suoz viscera aūt impioruū crudelia. Quidaz enim subditorum indigent misericordia t miseratione quidā virga et correctione. quidā p̄silio et directione. quidā auxilio t defensione. et sunt quidam tolerandi t quidam de ecclesia expellendi. sed illa pastor non posset facere nisi cognosceret oues suas. Jo.x. Cognosco oues meas et cognoscunt me mee. Jbidem et proprias oues vocat nominatim. Est etiam prelatus animaz medicus t iō oportet eum infirmitates cognoscere. hec autem cognitio fit per confessionem potissime et ideo ecclesia ordinauit vt semel in anno quilibet suo confiteatur prelato ei peccata sua omnia indicendo: quia vt dicit Boetius. Si operam medicantis expectas oportet vt vulnus detegas tuū. Deus autem cognoscit oues suas predestinatione eterna. Jo.xiij. Ego scio q̄s elegerim. t iō cognoscit eas. i. approbat. Exo.xxxij. Et te noui ex nomine. i. approbaui. Econtra de reprobis Math.xxj. dicitur. Amen dico vobis. nescio vos. id ē non approbo. ¶ Quartum q̄ in pastore requiritur est charitas precipua vt specialiter charitatē habeat. Et ideo petrus pastor a domino ordinandus de dilectione a domino fuit examinatus et specialiter requisitus Jo. xxi. Simō iohā. diligis me plus his. q. d. Cōmunis dilectio non sufficit tibi. Debet ergo in prelato esse charitas feruens t ordinata vt deum super omnia diligat t proximū propter deū et in deo. et plus debet diligere salutem proximi q̄ vitā suā corporalē t q̄ bona tēporalia acerbā consanguineos Bern. sup illo verbo petre amas me. s. pl⁹ q̄ te pl⁹ q̄ tua t pl⁹ q̄ tuos t nil

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta perfecte diligas me hanc curā assume re nō presumas. Sic pastor christus oues suas dilexit vt pro eis animaz suam daret Jo.x. Animā meam pono pro ouib⁹ meis id ē vitā meā. Sic omnis pastor deberet esse paratus si necesse esset pro subditorū salute mori alias p̄deret aiam suā Jo.xij. Qui.a.a.su.per.eā. Et ratio quare pastor debet precipue charitatem habere quia vt dicitur.i.Cor.xiij. Charitas non querit que sua sunt sed facit omnia cōmunia prelatus aūt debet intendere vtilitati cōmuni subditorum.i.Cor.x. Nō quero q̄ mihi vtile est sed q̄ multis vt salui fiāt Item debet habere omnia cōmunia pauperibus christi: quia bona ecclesiaz cum sint de patrimonio crucifixi patris pauperum iure hereditatis sunt bona pauperū. Actu.ij. Erant istis omnia cōmunia et distribuebāt vnicuiq; prout cuiq; opus erat ¶ Quintū q̄ requirit in pastore est oblēsio vie vt antecedendo oues viam eis demonstret Isa.xxx. Hec est via ambulate in ea. Et hoc congrue facit salutaria exēpla populo prebendo. Debet enim prelatus tot⁹ ecclesie spiritualis exempla in se p̄bere cum subditos informare debeat. Exo.xxv. Omnia fac secūdū exemplar q̄ tibi in monte monstratum est.i.in christo. Prelatus autez personam christi gerit.ij. Cozin.v. Legatione pro christo fungimur Lu.x. Qui vos aa.me.au.et qui vos sperne sper. Unde.i.Re.ix. de saule dicitur q̄ ab humero et sursum eminebat super vniuersum popolum.in qno datur intelligi excessus virtutū pastorū super alios Greg. Tantum debet transcendere actio prelatis vitam populi quātum solet differre vita pastoris a vita gregis. Debet etiā prelatus esse quoddam speculum sine macula ante populum. ¶ Sextum quod in pastore requiritur est pabulus salutis vt oues ad bona pascua ducantur.i.Pe.v. Pascite qui in vobis est gregem domini. Debz em pastor ecclesie tripliciter pascere oues christi scz Ꝟbo veritatis. pane charitatis et corpore christi. et si opus est subsidio tēporalis necessitatis Johā.xxi. pasce oues meas. Ter dixit pasce ad designandū predictū triplicem pastū. Pasce ergo verbo veritatis. Ezech.iij. Dabo vobis pastores secundū cor meū qui pascent vos scientia et doctrina. Talis est cib⁹ anime. Mat.iiij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Pasce corporali cibo Aug⁹. Talis debet esse pastor qui preponat verbum doctrine ignorantibus z mensam suam cōmunicet indigentibus. Libenter enim audit homo linguam eius loquentem. cuius dexterā sibi sentit porrigentem. Pasce tercio spiritualis alimento scilicet corpore christi pascere et sacramēta ecclesie ei ministrare que vere sunt cibus anime. Jo.vi. Caro m. vere est cibus. Debet etiam populum pascere quotidie pro eis orando z hostiam immolando. Col.i. Nō cessamus pro vobis orātes et deprecantes. Ro.i. Memoriam vestri semper facio in orationibus meis Joelis.ij. Inter vestibulum z altare plorabūt sacerdotes ministri dñi z dicēt. Parce domine parce populo tuo. Sic orauit christus pro ouibus suis dicens. Pater sanctifica eos in veritate. Jo.xvij. Et iterum. Non rogo vt tollas eos de mūdo: sed vt serues eos a malo. ¶ Septimū quod requritur in pastore est solers cura: vt bene custodiat gregem a lupis z ab alijs seuis bestijs nocere volentibus. Lupi sunt heretici: seue bestie sunt vicia z peccata que homines efficiūt bestiales. Et ideo ecclesia habet canes ad hec fuganda scz predicatores qui dentibus dilacerant vicia z linguis sanāt animas sauciatas. Ps.lxvij. Lingua canū tuorum ex ex. Ut beat⁹ dominic⁹ ordinis predicatoruz institutor in figura catuli est demonstratus matri. Unde pastor ecclesie vocatur speculator qui de turri habet conspicere inimicos venientes et fortiter clamare. Eze.iij. Fili hominum speculatorē dedit te domui israel: q̄ si dicente me ad impium morte morieris z tu nō annunciaueris ei vt auertatur a via sua impia: ipse ab iniquitate sua morietur: sanguinez vero eius de manu tua requiram. Propter q̄ dicit apostolus.i.Cozinth.ix. Ue michi si nō euangelisauero necessitas enim michi incumbit. Isa.lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes z tota die z nocte non tacebūt. Uere tota die et nocte debemus clamare dicētes. Charissimi cauete: quia inimici appropinquant fortissimi scz demones et peccatores durissimū bellum dabunt. Debet etiam pastor habere rhetis pro claudendo sepē ouium.i. precepta et leges. Debet etiam habere baculū et virgam per quam excutiet z sequestret oues morbidas a grege ne ipsum inficiāt scz hereticos et publicos petēres. ¶ Debet etiam ecclesia duplicem gladium scz spiritualem qui est excommunicatio per quam peccatores sequestrat. Math.xvij.

Sit tibi sicut ethnicus z publican⁹. Et materialem per quem hereticos exterminari iubet quem gladium potestati seculari cōmittit ne manus deo consecrate polluantur sanguine. Lu.xxij. Ecce gladij duo hic Et respondit iesus. Satis ē. Et non dixit non est necesse. Et sic patet primū. R ¶ Secūdo describitur mercennarius pastor: vt ipsaz fugiam⁹. Ubi nota q̄ ad mercēnarium tria pertinere videntur. Primū est quando non intrat per ostium: sed prece vel precio potentia vel parentela. Mathei.xxij. Amice quomodo huc itrasti nō habens vestem nuptialem.i. debitam cōuenientiam. Secundū est quādo pro mercede tēporali z non pro deo custodit oues tunc enim non curat nisi mūgere z tondere oues. Ezechielis.xxxiij. Lac comedebatis z lanis operiebamini. Et tantum mungunt q̄ eliciunt sanguinē. Lu.xx. Attendite a scribis qui deuorant domos viduarū simulātes longam orationem. Augustin⁹ Sunt in ecclesia quidam prepositi de quibus apostol⁹ paul⁹ dicit sua querētes nō que iesu christi. quid est sua querētes. nō christum gratis diligentes: non deum p̄ter deum querentes: temporalia commoda sectantes: honores ab hominibus appetentes: hec quando amantur a preposito z propter hoc seruit deo. quisquis talis est mercēnari⁹ est. Nota q̄ quādo christ⁹ cōmisit oues petro non dixit. tonde oues meas: sed pasce. Tercium est quando non curat de ouib⁹. Et ideo nō antecedit eas ostendendo viā. nec pascit eas verbo vel exemplo: nec defendit eas a lupis: nec curat clamare. Jo.x. Mercēnarius autez vidit lupū. ve. z fugit. et non est ei cu. de ouib. quia mercen. est. S Notandum hic q̄ cuicūq; prelato tria debemus scilicet ratiōe dignitatis reuerentiam: ratione persone sustinentiam. z ex parte doctrine obedientiā Primo debemus ei reuerentiam ratione dignitatis. Prelatus em̄ loco dei est. Exo.vij. Constitui te deum pharaonis. Hoc dictum est moysi qui erat pastor ouium. De hoc habemus exemplū in caypha de quo. Jo.xi. q̄ cum esset pontifex anni illius p̄phetauit. Et quo patet q̄ donum prophetie ratione dignitatis fuit ei collatū et nō ratione meriti vel persone. Si ergo spiritussanctus honorauit dignitatem etiaz in malo conferendo donum prophetie eidez et nos debemus etiam honorare. De hoc etiā habem⁹ exemplū in paulo. Act.xxiij. ca. qui cum iussu summi sacerdotis esset percussus dixit ei percutiet te de⁹ paries dealbate. tu enim sedens iudicas me secundū legē et contra iubes me percuti. Et dum fuerit sibi dictum summum sacerdotem maledicis. statim tunc petijt indulgētiam. d. Nesciebam fratres / quia princeps est sacerdotum. De alexandro etiam dicit in hystorijs scolasticis q̄ venies hierusalem et videns et summū pontificē descendit de equo et adorauit eum z venerat⁹ est / qui tamen multos reges et principes suppeditauerat. Et dū alexander fuisset interrogatus quare hoc fecisset. Respōdit q̄ super caput summi pontificis vidit imaginem dei qui apparuit ei in grecia. Et ideo ait deum adorauī. et hominem veneratus sum. Secundo debemus ei sufferentiā ratione p̄sone vt donec ecclesia sustinet eū debet a populo sustineri nisi esset hereticus vel publicus peccator: et tunc suo superiori denunciandus esset. De hoc quidē habem⁹ exemplū de dauid de quo i.Re.xxvi. Dicitur q̄ noluit occidere saulē cū pluries potuisset sed ait. Nisi dñs percusserit eum aut dies eius venerit vt moriatur / aut in prelium descēdens perierit non mittam manū meā in christū domini. Quis enim mittet manū suā in christū domini et innocens erit. Tercio debemus ei obedientiam ex parte doctrine vt doctrine quā predicat obediamus Mat.xxiij. Super cathedrā magi sedebāt scribe et pha. omnia quecūq; dixerint vobis facite. Et sic patet scōm. ¶ Tercio ostendit opus lupi seuientis vt ipsum caueamus. Iste lupus seuiens z rugiens est diabolus. i. Pe.iij. Aduersarius vester diabolus tā. leo rugiens. circuit. quē deuo. tc. Ubi nota q̄ illius lupi seuientis scz diaboli / quia sunt opera. ¶ Primo enim separat animā a deo propria est operatio diaboli est separare et diuidere. Ipse enim in celo angelos diuisit a deo. in paradiso vero terrestri hominem. Unde primos parētes nostros de paradiso expelli fecit ad vallē huius miserie. Imitātur autē eū qui sunt ex parte illius Sapien.ij. Propterea vero dī abolus a deo separat animam / quia ēdium est deo coniuncta nichil potest ei nocere sed post separationem sicut Jo.iij. dicitur Manete in me. si quis in me non manserit mittetur foras et tollit. et in ignem mittent scilicet demones. Exemplū de pullis galline qui nō possunt ledi a cocuo donec ibi sit sub alis. Propterea christus ait. Matheī xxiij. Quotiens voluit congregare filios tuos quemadmodum gallī. congre. pullos

suos sub alis et noluisti. Ad hierusalē lo-
quitur. ¶ Secūdo posti3 separauit secat
eā vt non delectetur nisi in tenebris igno
rantie habitare. Jo.iij. Omnis enim qui
male agit odit lucem. De corpo dicitur q̄
homini suspenso primū eruit oculos. Sic
facit d̄ diabolus. Corrumpit etiam et totuz
appetitum vt dulce videatur ei amaruz z
econuerso. Jsaie.v. Ue qui dicitis malum
bonum: z bonum malum: po. lucem tene-
bras: z te. lu. ponentes: dulce in amarū et
amarū in dul. Aug⁹. Palato non sano pe
na est panis qui sano est suauis. Letatur
enim anima separata a deo in malis et in
bonis antiatur. Prouer.ij. Letantur cum
malefecerint z exul. in re. pessi. ¶ Tercio
posti3 cecauit vincit eum cathenis. z facit
circuire de vicio in vicium. ps.xi. In circui
tu impij ambu. Jo.xxi. Alius te cinget et
duc. quo. r. non vis. In cuius persona di-
cit apostolus. Ro.vij. Non enim quod vo
lo bonum hoc ago: sed q̄ nolo maluz hoc
facio. Exemplū de sansone quem philistei
separauerunt a suis. z eruerunt sibi ocu-
los z vinxerunt z fecerūt molere vt iumē-
tum: vt patet Judi.xvj. Et fortiorem ca-
thenā ponit dyabolus in gutture. vt non
confiteatur homo: quia tota vis lupi con-
sistit in ore. ¶ Quarto posti3 cathenauit
tormētat eā z quiescere nō pmittit. Jsaie
lvij. Cor impij quasi mare feruens. quod
quiescere non potest. Augustinus. Jussisti
domine et sic est vt pena sibi sit omnis in-
ordinatus animꝰ. Unde. i. Re. xvi. de sau-
le dicitur q̄ spiritus malus agitabat eum
et tormentabat. Exemplum. Sic facit dya
bolus sicut satelles capiens hominem vt
redimat se: quia separat eum ab homini-
bus fasciat ei oculos ponit in cathenis et
tormētat eū et aufert ei bona sua. ¶ Qui
to et vltimo ducit eam de hoc tormento
ad sempiternum. Luce xij. Stulte hac no-
pe. ani. t. a. te. tc. Job. xxij. Ab aquis ni
uium trans. ad cal. niuium. Sic transiuit
pharao et exercitus eius de suffocatione
ad infernuz. Exodi. xv. Et sennacherib ex
ercitus de flumine ad ignem eternum: vt
patet Jsaie. xxxvij. Et sic patet tercium.
¶ Quarto ponuntur opera omnium christi
vt ipsa facimus: quia cognoscit me mea.

U Ubi nota q̄ oues habent decē
conditiones que conueniunt fidelibꝰ chri
sti in quibus eorum operatiōe lucescunt. Pri
ma est malorum z fidei simplicitas. Quis
enim simplex animal est. Sic fideles sim-
plices sunt in malis et prudētes in bonis
Mat.x. Estote prudētes sicut ser. z simpli-
ces sicut colūbe. Similiter credunt ea que
fides dictat que impossibilia videntur. ij.
Corin.v. In captiuitatē redigentes omnē
humanum intellectū in obsequiū cristi sci
licet ad obediendū fidei Ambro. Tolle ar
gumenta vbi fides querit Eccle. iij. Que
precepit deus tibi cogita illa semper et in
pluribus opibus eiꝰ ne fueris curiosꝰ. Figura Exo.xix. Et si bestia tetigerit montē lapidibus obruet. Mōs est altitudo fidei que a bestijs. i. simplicibus et secularibus non debet tangi manibus id est per eaꝫ
tiam operum probari: sed debent credere moysi prophete et ea credere q̄ deus ei locutus est. Item ibidem. xx. alia figura. Si edificaueris inquit dominus michi altare de lapidibus impolitis edificabis illud. Altare lapideū est fidei fundamentum q̄ non debet edificari lapidibꝰ politis id est rationibus et argumentis acquisitis. Secunda est timor z fuga mali. Est enim ouis animal timidum. Sic fideles habent timorem filialem et non seruilem per quem timent valde offendere deū Prouer. xxviij. Beatus homo qui semper est pauidus Ecclesia. i. Timēti deū bene erit in extremis. Talis enim timor facit cauere a malo et bene operarari De primo Prouer. xv. In timore domini omnis declinat a malo. De scō. Eccle. xv. Qui timet deū faciet bona. Et ideo qui sine timore est iustificari non poterit Eccle. i. Item. Eccles. vltimo. Deū time et mandata eius serua. hoc est o hō.
¶ Tercia est par et concordia quia ouis pacificū animal est. Sic fideles christi cum omnibus querunt pacem Ro. xiij. Si fieri potest quod ex vobis est cū oibꝰ ho. pa. ha. Jo. xiij. Pacem re. vo. pa. m. do vo. Quarta est charitas perfecta. Nam ouis vt dicit augꝰ. implet mandatum de duabus nu
ptis quia vnum sez lanam dat hūti. Sic fideles christi omnia communicant. Actuū iij. Erant il. om. cō lu. ⁊ tr. Mimidum bo. m. do. pau. Job. xxxi. Si despexi pretereun
tem pauperem eo q̄ non habuerit indumentum et de velleribus ouium mearum calefactus est. ¶ Quinta est obedientia prōpta. Quis enim pastori obedit. Sic fideles christo et prelatis ecclesie Johan. x. Oues mee vocē meā audiunt z sequūtur me Mat. iij. Uenite post me. At illi continuo relictis retibꝰ secuti sunt eū. Qui vt dicit. Re. xv. Melior est obediēcia q̄m victi. Sexta est sobrietas magna. Est enim ouis animal valde sobrium herba contentū. Sic fideles christi in cibo et potu sunt valde sobrii et contenti modico vestimēto. i. Thi. vi. Habentes alimenta. et quibus te. his cōten. simus. ij. Co. xi. In fame et siti in frigore et nuditate. in ieiunijs. et crumā vi. mal. in fri. z nu
di. Hebre. xi. Circuierunt in melo. in pel. capti. egen. an. af. quibꝰ dig. nō erat mū.
¶ Septima est discretio q̄ in vngule scissione designatur. Quis enim scindit vngulam et ruminat et ideo animal mundum vocatur in sacrificium domini aptum. Sic fideles discreti sunt in agendis Hebre. v. perfectorum est solidus cibus eoꝝ qui p consuetudinem exercitatos habēt sensus ad discretionem boni et mali. Quis vt dicit Bern. Discretio est mater omnium virtutum tolle hanc z nulla virtus erit. In cuius figura mandatum est in lege q̄ omne sacrificium sale conditur Leui. ij. Rumi nant etiam et repetunt verbū christi. Lu. ij. Maria autem conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Nam verbum dei debent masticari et comedi et nō desinere Ezech. iij. Fili hominis comedē volumen istud et comedi et factum est quasi mel dulce in ore meo. ¶ Quarta est innocentia vestra. Est enim ouis animal totuz innocens: quia nec dente nec calce nec vaginibus nec cornibus nocet. Sic christi fideles nec dentibus per detractionem. nec calcibus per percussionem. nec vnguibus per bonorum aliorum direptionē. nec cornibus potentie per expulsionem nocent. ij Corinth. vij. Neminem lesimus: neminez corrupimus: neminem circūuenimus. Ro. xij. Nulli malum pro malo reddentes sed econtrario vt. i. Pe. iij. dicitur benedicentes: Et si christi fideles per viam innocentie non cōtinuent ambulare statim ad viā penitentie redeunt et satisfaciunt plenarie prout possunt: vt vbi superabundauit delic. superabundet gratia meritorū. Ro. vj. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immū. et iniqui ad iniquitatem ita nunc exhibete seruire iust. in sanctificationem. ¶ Nona est patientia firma. Quis enim interficitur et decoriatur et non reclamat. Sic christi fideles habēt in omnibus patientiā. Unde canta mus. Ceduntur gladijs more bidētiū non murmur resonat nō grimonia. sz corde tacito mens bene cōscia pseruat patientiam. Lu. x. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos Hebre. x. Rapinā bo. ve. cū gau. suscepistis Ja. i. patiēcia opus perfectum habet. ¶ Decima est generalis vtilitas. Quis enim omnia hz vtilia: quia bona est lana/bonum est lac. bonus fetus. bonus morsus ac etiam bonus fimus. et omnia habēt bona preter carnes. Sic xpi fideles bonam habent lanam id est substantiam temporalem quia ipsam iuste acquirunt et possident bene dispensant in vita et bene relinquunt in morte. Bonum etiam habent lac id est doctrinam et scientiam. Bonum etiam habent fetum id est bona opera que sunt filij iustorum. Bonum etiam habeat morsum: quia dētibus suis vicia lacerant et bona comedunt. Bonum etiā hñt simum. z habent enim stercus musci qd̄ valde redolet: quia coram deo et sanctis redolent et fama eorum non fetet. ii. Corinth. ij. Christi bonus odor sumus alijs quidem odor mortis in mortem alijs autē odor vite in vitam. Hēn. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit deus. Carnē suā christi fideles ita macerant et domant q̄ ad comedendū penitus nichil valet Augustinus. Carnem vestraz domate ieiunio et abstinentia esse et potꝰ ij. Corin. xiij. semper mortificationem iesu christi in corporibus vestris circunferētes. Unde beata agatha dixit quitimino consulari. Nisi diligenter feceris corpus meum a carnificibus attrectari nō potest anima mea in paradisum cum gloria martirii introire. Et sic pater quartū. ¶ Quinto ponitur oportunitas et cōgruētia ouis cōgregandaꝫ in vno ouili christi. et hoc ē Alias ones habeo que nō sunt ex hoc ouili. Que quidē oportunitas ex parte nostra est necessitas. et parte vero dei est cōgruētia. Ex parte enim nostra talis congregatio est omnibus nobis necessaria ad salutem: q̄ eramus ceci. per diuersa petā dispersi. sub ptāte dyaboli redacti. penis eternis obligati. et a gaudijs paradisi exclusi sed per reductionē ad ouile christi fidei lumen accipimus. a peccatis absoluimur et ad vnitatē ſtutū reducimur. a ptāte dyaboli liberamur. ptās inferni euademus et ad paradisum reducimur. Hec omnis fiet in ouili ecclesie dei. Mathei. xvi. Tu es christus filius dei viui. Ecce lumen fidei. Tibi dabo claues regni celorum. Ecce reductio ad paradisum. Et porte inferi non preualebunt aduersus eam. Ecce liberatio a potestate dyaboli et a penis inferni. Et quodcunq̄ solueris super terrā erit solutum et in celis. Ecce absolutio a peccatis. et ideo si volumus salui fieri necesse est vt ad ouile christi per baptismum dei gratiam reducamur Mathei. vltimo.

Qui crediderit et baptisat fuerit saluus erit. qui vero non crediderit condēnabit. Ex parte vero dei fuit decens et congruū propter sex. X Primo ad charitatem dei eximiam demonstrandam. i. Jo. iij. Uidete qualem charitatem dedit nobis de vt filij dei nominemur et simus. per talē enim reductionem filij dei sumus. ¶ Secundo ad dei potētiam ostendendam que maxime in tali reductione ostensa fuit. vt dicit augustī. quia per quosdam simplices et viles totum mundum diuersa colentem idola ad vnam fidem reuocauit. i. Corin. i. Uidete reuocationem vestram fratres: qz non multi potentes non multi sapientes. sed que stulta sunt mundi elegit deus. In quo dei omnipotentia demonstratur. Qz vt dicit aug⁹. maius est facere de ipto pīū q̄ creare celum et terram. ¶ Tercio ad dei iusticiam commendandam quia iustū fuit q̄ iudei qui noluerunt christum recipere dispergerentur et cecarentur et gentes que ipsum non viderunt et tamen in eum crediderunt vnirentur et illuminarētur Jo. ix. In iudicium ergo in hunc mundum veni vt qui non vident videant. et q̄ vident ceci fiant. ¶ Quarto ad dei sapiētiam cuius est ordinare insinuandam que ecclesiam christi de gentibus congregatā ita bene ordinauit et dilinxit. Ephe. iiij. Et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam prophetas. quosdam autez euāgelistas alios vero pastores et doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij in edificationem corporis christi. ¶ Quinto ad maiestatem dei laudandam. Nunq̄ enim fuit deus ita cognitus et laudatus z veraciter adoratus sicut in ecclesia gentiū. Isa. xlij. Laus eius ab extremis terre. Ephe. iij. Quod aliis generationibus non est agnitum filijs hominū sicut nunc reuelatum est sanctis apostolis eius et prophetis. ¶ Sexto ad dei gratiam et gloriā diffundendā. Bonū enim vt dicit dionysius est suipsius diffusiuū. Et qz deus summe bonus est. decens fuit vt summe se communicaret quod et fecit carnē assumendo et gratiam suam in gentibus diffundendo et ecclesiam suam de gentibus congregando. Primo enim de gentium in iudea notus erat. sed mō sunt omnes pleni fide z gratia dei Jo. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam pro gratia Isa. vi. Plena est omnis terra gloria eius. pſ. lxvij. Misericordia domini plena est terra. Si autē conuersionem et congregationem gentium considēremus prout est predestinata a deo et prophetata a prophetis et sanctis sic dicim⁹ q̄ ne cessarium fuit omnino q̄ istas oues. scz gentiles ad dei ecclesiam congregaret Math. v. Jota vnum et vnus apex non preteribit a lege donec omnia fiant. Celum z terra transibunt verba autem mea nō trāsibunt Luce vndecimo. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo.li.

Christus passus est pro nobis relinquens exēplum. i. Pe. ij. Sicut dicitur. Job. vij. Militia est vita hominis super terram huius autem militie bellum non est carnale sz spirituale. Et ideo dicit apostolus. ij. Corin. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia. sed spiritualia. Ephe. vi. Induite vos armatura dei vt possitis stare aduer. insi. dyaboli. quoniam non est nobis colluctatio aduer. car. et sang. sz aduer. pri. et ptā. tenebras contra spiritua. nequi. in celes. Et ideo beatus petrus qui fuit nobis datus a deo vexillifer et capitaneus in isto bello tāq̄ bonus capitaneus reducit nobis ad memoriam patris nostri iesu christi passionem vt ad prelium accendamur et fortiter dimicemus. habet enim passio christi virtutem acuitiuam quod figuratuz est. i. Math. vi. vbi dicitur q̄ obtulerunt elephantibus sanguinē vue id est xpi est morti id est aliox sanctox ad accendos eos in prelium. Ad litteram sic faciit capitanei in exercitu qz mortem violentā predecessox suox reducunt militibus ad memoriam vt fortiter accendantur ad bellum. Et quia isto tempore magis bellum instat quia magis tentamur propter abūdātiā sanguinis et amenitatem temporis ideo ecclesia tam in euangelio q̄ in epistola passionem christi nobis ad memoriam reducit vt fortiter dimicem⁹. In qua epistola beatus petrus tria principaliter facit. Primo enim reducit nobis ad memoriam christum passum ad imitandum. In principio epistole. Scdo ostendit ipsi⁹ xpi patientis perfectionem ad venerandum ibi. Qui pctm non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Tercio ostendit ipsius christi passionis multiplicez fructū ad possidendū ibi. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo sup. lig. ¶ Primo ergo beatus petrus reducit nobis ad memoriam christum passum ad imitandū dicēs

Christus passus est glo. omne genꝰ passionis. Et ideo non determinat quid sit passus vt innuat omne genus passionis assū psisse. Determinat autem pro quibus sit passus: quia pro nobis tā apostolis q̄ omnibus alijs Ro. viii. Pro no. om. tra. i. Uobis scz gentibus que ipsum nō vidistis reliquens exemplum patiendi flagella et aduersa omnia ac etiam mortem sicut et ipse passus est. pō Omnes fluctus tuos induristi super me. Et hoc ē quod sequitur Ut sequa. vel. eius a lōge quia de propinquo sequi nō possetis. Et nota q̄ dicit vobis relinquens exemplum et non nobis: Apostoli enim fuerunt ab ipso christo informati vt pote quia in presentia omnia viderunt et perceperunt. et spiritussanctꝰ postea ola plene ipsis suggessit Jo. xiiij. Ille vos docebit omnia z suggeret vobis omnia. Et ideo passio christi erat imaginata in cordibus eorum. Gal. vi. Ego enim stigmata domini mei iesu christi in corpore meo porto. Et propterea in olibus christum sequebantur prout poterāt. et sic volebat petrus illos sequi iob. xxiiij. Uestigia eius secutus est pes meus. nec declinauit ex eis. ¶ Circa hoc membrum ad edificationē nostrā duo videam⁹ scz quare pro nobis christus passus est et in quibus vestigijs ipsum imitari debemus.

¶ Circa primum notandū q̄ propter nouem xp̄s passus est pro nobis. ¶ Primo passus est pro nobis abluendis: quia magnis sordib⁹ peccatorum inuoluti eramus Apo. i. Lauit nos a peccatis nostris. Exemplum sicut carduus propter sni consumptionem purgat pannos. ita christus per suam mortem et sanguinis effusionez purgauit et abstersit rubiginem peccatorum nostrorū. Malach. iii. Ipse enim quasi herba fullonum et purgabit filios leui. Erat enim macula peccati ita indurata in anima hominis ertia fortiter adherebat q̄ per nichil aliud nisi per sanguinē christi poterat leuari. ¶ Secundo passus est pro nobis redimēdis quia omnes sub potestate dyaboli tenebamur pro debito primorum parentū ad inferos descendentes Exemplū sicut paulinus episcopus nolanus dedit seipsum in seruū pro redimendo filio vidue a barbaris in affrica detento dicit vt dicit gre. in dya. sic et christus tradidit vsq̄ ad mortem vt nos liberaret Isa. liij. Uulneratus est propter iniquitates nostras. est propter scelera nostra. Et sic xp̄s nos lauit et redemit. In cuius figura de latere eiꝰ p̄cēdētis i cruce exiuit sāguis z aq̄ vt dr̄ Jo. xix. aq̄. scz ablutionis et sanguis redēptionis. Et ideo caros nos habet quia care nos redemit. i. pe. i. Non auro vel argen. redem. estis: sed p̄cio. sanguine incōta. Caram ergo z nos valde hāc redemptionem habere debemus. ¶ Tercio passus est pro nobis viuificādis: quia omnes in peccatis mortui eramus. Ephe. Mortem nostrā scz culpe morīēdo destruxit. Ro. vi. Uetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati et vltra non seruiamus peccato. Exemplum sicut pellicanus effundēdo sanguinem suū super pullos suos mortuos z resuscitat et viuificat. pſ. ci. Similis factꝰ sum pelli. rc. ¶ Quarto passus est pro nobis sanandis quia omnes mortali infirmitate prostrati iacebamus. pe. Misit verbum suū z sanauit eos scz ad patiēdum. Augꝰ. Magnus itaq̄ medicus venit scz ad medicinā amaram confitiendam z pregustandam. quia magnus vbiq̄ iacebat egrotus. Nam de latere christi pendentis in cruce: vt dicit augꝰ. fluxerunt omnia sacramenta q̄ sunt anime languentis efficacissime medicine. Exemplū sicut medicus cōficit medicinas et pillulas z ipe aliquā sumit: vt assecuret egrotum. sic z christus penitentiam tanq̄ anime medicinā confecit in cruce z ipsam gustauit vt nos secure eam sumeremus. mat. xvi. Si quis vult venire post me scilicet: vt in anima sanetur. abneget semetip suz id est abstineat vite carnali sicut ego et tollat crucē suam. i. penitentiā: z sequatur me. ¶ Quinto passus est p nobis inflammandis: quia in dei amore nimis frigidi manebamus. Ro. v. Commendat autem suā charitatē deus in nobis quoniaz cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ deo per mor. fi. eius. Exemplū sicut abrasā nō parcēdo vnigenito filio suo/ sed ipsum ad immolādū ducēdo apparuit eius magna charitas ita cuz deus pater traderet filiū suū ad mortē maximā eius charitas circa nos est ostensa. In quo facto ad suum amorez nos fortiter z super omnia inflammauit. Bern. Super omnia te amabilē michi reddit bone iesu calix quē bibisti opus redēptionis nostre. ¶ Sexto passus est pro nobis replendis et ditandis: quia omnibus veris bonis vacui eramus. Jo. xij. Si ego exaltatus fuero a ter. om. tra. ad meip. id est hominem in quo omnia communicant. et qui est quodammodo omnia trahaz ad participationem omnium bonorum. Exēs.

plum sicut vir moriens vxorem quam ma
rime diligit dimittit dominam domus et
omnium bonorum suorum. ita christus mo
riens ecclesie sponse sue reliquit thesau
rum meritū passionis sue quod infinitus est
thesaurus quē ecclesia quotidie applicat
filijs suis per ecclesie sacramenta. Insup
fecit eam dominam totius mundi. Simile
exemplum habetur de alexandro qui mo
riens diuisit regnum. xij. pueris suis qui
secum fuerant nutriti vt pz. i. mach. i. Sic
christus moriens. xij. apostolis et nobis i
illis qui sumus filij eorum totum regnum
suum diuisit ita q̄ cuilibet totū. Luc. xxij
Ego disposui vobis sicut dispsuit michi pater
meus regnum. ¶ Septimo passus est pro
nobis ad bellū animādis: qz in bello spi
rit⁹ nimis rethebaniur nimisq̄ vecordes
eramus. i. petri. iiij. Christo igitur passo
et vos eadem cogitatiōe armamini: quia
vt dicitur Luce. vi. Non est discipulus su
per magistrum neq̄ seruus maior domi
no suo. Job. xiij. Et Beñ dicit q̄ effemi
nat⁹ est miles qui eunte dño suo ad bellū
vult lasciuire in lecto. Exemplū sicut rex i
bello ponens se in principio aciei cereros
animat ad bellum sic et christus primus
crucē ascēdit vt oēs ad crucē penitētie alia
ret in qua maximū bellū istat. ¶ Octauo
passus est p nobis ad celū ciuitatē nostrā
reducēdis et intromittēdis a qua omnes
exulabamus Isa. xxij. Dabo clauē. i. cru
cē domus dauid sup hāerū ei⁹. Que cruz
dr̄ clauis. qz celū aperuit. quā dū rps sup
humer⁹ portauit et sup eam ascendit celū
nobis restrauit. Exemplū sicut rex vincēs
regem sibi inimicū qui terrā et fideles si
bi abstulerat vincit eū cathenis in carce
re. et bona eius diripit et oēs captiuos qs
tenebat liberat. et erules ad ciuitatem re
ducit. Sic christus fecit dyabolo quem in
cruce debellauit et in inferni cathenis vi
ctū misit. et holes quos captiuos tenebat
liberauit et ad celū reduxit. Et hoc est qd
ipse per quandā similitudinē di. lu. xj. Cū
fort. ar. cus. atri. s. in pa. sūt omnia que pos.
Si aūt fort. eo superue. vicerit eū vniuer.
ar. ei⁹ auf. in qu. pfide. et spo. eius distri
buet. ¶ Nono passus est p nobis resusci
tandis et glorificādis: qz oēs morte et mi
seria tenebamur. Mors em rpi ad gloriā
resurrectionis est terminata. Et ideo mor
tu⁹ est vt gloriosus resurgeret. Sed sicut
dicit apls. i. thes. iiij. Si enim cre. q̄ iesus
mor. est et resur. ita et de⁹ eos q̄ dor. per ie.
ad. cū eo. Quia rpi resurrectio ē causa no
stre resurrectionis. Et sicut christus resur
rexit ita et nos resurgem⁹: vt inquit apls.
j. co. xv. Exēplū sicut granū frumēti non
resurgit pulchrū cuz folijs suis nisi pri⁹ in
terra moriatur: sic neq̄ nos resurgem⁹ nisi pri⁹ moriamur in terra Jo. xij. Nisi gra
nū. ca. i. ter. mor. fr. ip. so. m. ¶ Secūdo vi
deam⁹ in quib⁹ vestigijs debem⁹ eū seq̄.

3 Ubi nota q̄ in nouez vestigijs de
bemus eū sequi. ¶ Primo in vestigio cha
ritatis vt sicut ipse p nobis animā suā po
suit: ita et nos debemus ad eius honorem
pro salute proximor⁹ animas nostras po
nere vt dicitur. i. Joh. iij. ¶ Secundo in
vestigio penalitatis: vt sicut rps multas
penas et aduersa sustinuit. ita et nos debe
mus aduersa tolerare. Quia vt dicitur ad
Hebreo. xij. Quē diligit dñs castigat. fla
autez omnem. si. quē recipit. co. xi. In plagis su
pra modū in mortibus frequēter a iudeis
quinquies quadragenas vna minꝰ accep
ter virgis cesus sum. semel lapidat⁹ sum.
¶ Tercio in vestigio largitatis: quia om
nis bona sua cōmunicauit. Ad vnū verbū
latroni suuz regnū donauit. In cuius lar
gitatis signū mortuus est manib⁹ pfora
tis Ro. viij. quomō etiā non cū illi. omnia.
donauit. Ita et nos debem⁹ pro ei⁹ amo
re pauperibus membris suis nostra bona
largiri Mat. xviij. Qđ vni ex minimis me
is fecistis michi fecistis. ¶ Quarto i vesti
gio pauptatis: qz cū eēt diues p nob⁹ ege
n⁹ fact⁹ est. ps. Simul i vnū di. et pau. Ita
et nos pter eū paupes spū fieri debem⁹
mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ et se. su. te Jn eo
dē. v. Bti pau. spū: qm ip. ē reg. ce. ¶ Qui
to i vestigio hūilitatis: qz vt nos exaltaret
sūme se humiliauit Phi. ii. Semetipm exi
nā. formā ser. accipiens. Ita et nos hūiliari debe
m⁹ vt cū ipso in gl̄ia exaltemur. Job. xxii.
Qui hūiliat⁹ fuerit i gl̄ia erit. ¶ Sexto i
vestigio obedientie: qz p salute nostra pri
vsq̄ ad mortē obediuit. et volūtatē patris
et nō suā petiit adimpleri. Phil. ii. Factꝰ
obediēs vsq̄ ad mortē: Math. xxvi. Nō sī
cut ego volo sz sicut tu: Ita et nos debem⁹
mādatis ei⁹ obedire et volūtatē suā et nō
nostram facere Actuum. v. Obedire ma
gis oportet deo q̄ hominibus. Matthei.
xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādā
ta. ¶ Septimo in vestigio patiētie: quia
despiatus/conputus/colaphizatus/ver
beratus/et ligatus ad columnam: false ac
cusatus/et morti condemnatus/et vltimo
cruci affixus/et lancearus non aperuit os
suum ita vt imitaretur prieses dicens:

Non respondes quicq̄/ vides in quantis
te accusant. Unde propter minimā patien
tiam spreuit eum herodes indutum veste
alba Luce. xxiii. Isa. liii. Sicut ouis ad oc
cisionem ducet et quasi ag. co. ton. se. ob
mu. et non aperiet os. Sic et nos debem⁹
patientes esse ad omnia et ad omnes. i.
Cor. iiij. Maledicimur et benedicim⁹ per
secutionez patimur et sustinemus blasphe
mamur et obsecramus Luce. vi. Beati eri
tis cum vos oderint et exprobrauerint et
ejecerint nomē vestrū tanq̄ ho. ¶ Octauo
in vestigio perseuerantie: quia crucis vsq̄
ad mortem in bono perseuerauit Jo. xvii.
Opus consummaui quod dedisti michi vt
faciam. Sic et nos opus virtutis cōsumma
re debemus et in eo vsq̄ ad finem durare.
Quia vt dicitur Mathei. x. Qui autē per
seuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit.
¶ Nono in vestigio victorie et corone/ qz
christus vicit diabolum et mūdum cū om
nibus pompis suis. propter quod fuit in
gloria coronatus Jo. xvi. Confidite quia
ego vici mundum. Sic et nos debem⁹ dia
bolum et mundum vincere vt in gloria co
ronemur. Quia vt dicit apls⁹. ii. Thi. ij.
Nemo coronabitur nisi qui legitime certa
verit. Apo. ij. Uincenti dabo edere de ligno vite. Et sic
patet primum. ¶ Secūdo beatus petrus
ostendit christi patientis pfectionē ad ve
nerandum que perfectio demonstratur ex
tribus. ¶ Primo ex innocētia quia pecca
tum non fecit. Secundo ex patientia/ quia
cum malediceretur nō maledicebat. Tercio ex voluntate quia tradebat se. Sic er
go christi patientis perfectio patet/ qz in
nocens fuit et patienter sustinuit et volū
tarie passus est. Innocentia autē eius osten
ditur hic ex duobus sz ex puritate a pec
cato interiori siue occulto vel exteriori si
ue manifesto/ vel ex peccato in opere et ex
peccato in locutione. Et hoc est. Qui pecca
tum non fecit sz in occulto/ vel in opere/
nec inuentus est dolus id est falsitas vel si
mulatio in ore eius id est manifesto/ vel in
locutione. Et tamē christus multū fuit ob
seruatus a scribis et phariseis Mar. xj. Et
observabant eū. Qui cū malediceret id est
cum mala sibi optarent et falsa imponerē
tur/ iuxta illō Mat. xxvii. Vach-q̄ destrues
templū. Et Joh. viij. Nūc cognouim⁹ qz de
moniū habes. Ipse tamē in oibus non est
cōmotus nec alicui maledixit sz ecōtra be
nedixit Ro. xij. Nulli malū p malo. red. i. Co
rin. iiij. Maledicimur et bñdicimus perse
cutionē patimur et sustinem⁹. blasphema
mur et obsecramus. Cum pateret tā gra
viter et dure et generaliter per totum cor
pus Tren. i. O vos omnes qui transi. per
viam atten. et videte si est dolor sim. sicut
dolor meus Isa. i. A planta pedis vsq̄ ad
verticē capitis nō est in eo sa. Et tū sic do
lorose patiens non cōminabat alicui Isa.
liij. Sicut ouis ad occisionē ducitur. Non
ergo cōminabat alicui sed econtra trade
bat sz deo patri iudicantes se iniuste et
ipsos deo patri recōmendabat sz orando
pro ipsis Luce. xxiij. Pater ignosce illis.
tc. Isaie. liij. Et pro transgressoribus ro
gauit. ¶ Uel scōm alia litteram. Tradebat
se sz voluntarie et non coactus Johan. x.
Ego pono animā meā et iterū sumā eam:
nemo tollit eā a me sed ego ponam eam a
meipso. Tradebat ergo se iudicanti iniu
ste sz populo iudaico qui iniuste eū iudi
cauit di. Jo. xix. Nos legē habemus et se
cundum legem debet mori. Uel iudicanti
se iniuste sz pilato qui sedens pro tribuna
li iniuste iudicauit eum vt crucifigeretur
vt patet Jo. xix. Et sic pz scōm A
Tercio beatus petr⁹ ostēdit ipsius christi
passionis multiplicē fructū ad possidendū
Et exprimitur hic quadruplex fructus pas
sionis dominice. Primus est pro peccatis
satisfactio. Et hoc est. Qui peccata nostra
id est penā nobis pro peccatis nostris de
bitam ipse pertulit in corpore suo super li
gnum scilicet crucis Isaie. liij. Dominus
posuit in eo iniquitatem omnium nostrō.
Sapien. xviii. Benedictum lignū per quod
fit iusticia. Secūdus fructus est a malo cō
seruatio et in bono profectio vel profect⁹
Et hoc est. Ut peccatis mortui vt scilicet
deinceps non peccemus Romano. vi. Exi
stimate vos mortuos quidem esse peccato
viuentes autem deo in christo iesu domi
no nostro. Justicie viuamus. Ecce profe
ctio in bono vt opera iusticie faciam⁹ que
sunt opera vite. Tercius fructus est men
tis sanatio. Et hoc est. Cuius liuore id est
cuius carne liuida effecta propter alapas
et verbera sanati estis scilicet in mente a
morbo pestifero peccatorum. Quart⁹ fru
ctus est ab erroze reuocatio et ad christum
conuersio. Et hoc est. Eratis enim scili
cet prius sicut oues errantes sup. per di
uersa vicia Isaie. liij: Omnes nos quasi
oues erauimus. Sed conuersi estis nunc
sz in passione christi ad pastorem scilicet
christū qui verbo et exemplo et carne suo
vos pauit et pascit Jo. x. Ego sum pastor
bonus. Et episcopum id est directorem

et visitatorem animarū vestrarū et bonorum spiritualium collatorē hebreorū. ix. Christus assistens pontifex futurorum bonorum. Et sic patet tercium.

¶ Dominica secūda post octauas de euāgelio Sermo.liij.

MOdicum et iam non videbitis me et iterū modicum et videbitis me Jo.xvi. Quēadmodum patriarcha iacob moriens duodecim filios suos congregauit et bona et mala eius futura predixit ac etiā testamentū fecit dicens q̄ ioseph extra fratres suos prediū quoddā haberet et tandē singulis benedixit Gen. xlviij. et xlix. c. sic et christus pauperum spū patriarcha prope mortē cōstitutus duodecim apostolis suis bona et mala eis ventura predixit ac testamentū dilectionis et pacis condidit nulla oblitione delendū Jo.xv. hoc mandatum do vobis vt diligatis inuicē. Jn eodem.xiij. Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. Et ad vltimū eleuatis manibus benedixit eis dum in celum ascendit vt patet Luce vlti. Jn presenti igit euangelio mala et bona eis ventura predicit vt in malis nō deficiant et in bonis non eleuent Eccle.xi. Jn die bonorum ne immemor sis malorum et econuerso. Jn quo quidem euāgelio quinq̄ p ordinem continentur. Primū est futurorū prenunciatio in principio euāgelij. Secūdum est circa ea que dicebātur apostolorū intelligentie obumbratio ibi. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicū ꝛc. Terciū est dictorū a christo decens explanatio ibi. Amen amen dico vobis q̄ plorabitis et flebitis vos. Quartum est dictorum eorundem per exemplum demonstratio ibi. Mulier cum parit tristiciam habet. Quintum est veri et firmi gaudij repromissio ibi. Iterum autē videbo vos ꝛ gaudebit vestrum. ¶ Primo ergo ponit futurorū prenunciatio. Et hoc est. Modicum ꝛ iam non videbitis me scz in triduo mortis sue tunc enim non viderunt eum. Et iterū modicum et videbitis me scz post resurrectionē vsq̄ ad ascēsionem quod tēpus licet fuerit. xl. dierum tamē q̄n in illis. xl. diebus modicū et raro eis apparuit ideo dicit q̄ modicū eū videbūt. Sicut ergo in triduo passionis non viderunt eū nec oculis corporis q̄ relicto eo omnes fugerunt sic nec oculis mentis quia de eo q̄ ipse esset saluator mundi desperauerunt Luce.xxiiij. Nos sperabamus q̄ redempturus esset israel quasi iam non sperarent. Post resurrectionem vero eius et eum oculis corporis viderūt q̄ a nisi sunt discipuli viso dño et oculis mētis Jo.xx. Q̄ vidisti me thō. credidisti. Tunc enim aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas Lu.xxiiij. ¶ Notandū autem hic q̄ dñs ser de causis presentiā suā subtrahit seruis suis. Primo vt in humilitate cōseruentur. Hanc causam videt apostolus innuere. ij. Cor.xij. Et ne magnitudo reuelationum extol.m.pa. est michi stimulus carnis mee. qui me colla. Jn quo stimulo dñs presentiā suā subtrahere videbatur. Secundo vt incauta securitas caueat que mater negligentie est et propinqua pericolo frego. Dum mens secura reddit in torporem relaxat Jdē. Multis sepe graue periculum incauta securitas fuit. Etiam corporaliter incauta securitas multa mala parit. Tercio vt ardentius querat Can. iij. Jn lectulo meo quesiui quē di. ani. mea. que siui illū et nō inueni sur. et circuibo ciuitatem per vias. que. quē dilexit ani. mea. Quarto vt inē tus fortius teneat Can. iij. Tenui eum et dimittā. Ubi dicit Ber. Jdeo subtrahit se vt audiat reuocet et fortius teneat/pretereuntes teneri vult abiens reuocari. Quinto vt patet ex eius absentia quod eius presentia conferat. Non em̄ cognoscitur sanitas nisi adueniente infirmitate/nec pax nisi bello querre. Q̄t vt dicit phūs. Contraria iuxta se posita magis elucescūt. Sexto vt ex hac tristicia perpendat q̄ male sit homini cum a deo separatur omnino quod fit in morte quia tunc homo omnia perdit ꝛ animam et corpus et bona fortune ꝛ bona nature et bona gratie et glorie/et omnia mortē mortis. et omnia mala incurrit Hiere. ij. Scito et vide q̄ malū et amarū est derelinquisse te dominum deum tuum Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur circa ea que dicebantur apostolorum intelligentie obūbratio/quia que dicebantur non intelligebant dicentes. Nescimus quid loquitur. Et revera mirabilia erant ꝛ supra omnem intellectum que in illo triduo erant facta que rps innuebat fienda. et ideo ea intelligere nō valebāt q̄ fuerūt nouē. ¶ Primo q̄ resurrectio corporū et vita animarū christus per quē etiā et mortui resurgunt ꝛ per quē oia viuunt mortal. hoc est valde mirabile Jo.xi. Ego sum resurrectio et vita/qui credit in me etiā si mortuus fuerit viuet. Secūdo q̄ virtus indeficiens et omnia substentans christi affligat sustentandus in ligno. hoc est mirū hebreoꝝ. i.

portans omnia verbo virtutis sue. Tercio q̄ oculi illius qui omnia illuminat in celo et in terra fascientur ꝛ velentur. hoc est mirādum. Jo.i. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Quarto q̄ ille q̄ nulli vnq̄ nocuit sed omnibus benefacēdo pertransiit ad clamorem populi sententiatur cum sceleratis tāq̄ iniquus ad mortem. hoc est obstupendū Actu.x. Qui pertransiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo. Quinto q̄ fons et abundantia oim bonorum in celo et in terra cuius bona omnia participant sitibundus nullus et famelicus moriatur in cruce. hec cōprehēdi nō possunt. Jaco.i. Qui dat omnibus affluenter et non improperat. ps.cij. Qui replet in bonis desiderium tuū. Sexto q̄ ille qui est ipsa beatitudo angelorum et semper in gloria patris patiat ferocissime et inique. hoc omnem intellectum excedit. Jo.x. Ego et pater vnum sumus. i. vnius substantie et vnius gloriae. Septimo q̄ iste qui est vbiq̄ in celo et in terra tandē mortuus in sepulchro claudatur. hoc impossibile videtur Aug⁹. Deus est vbiq̄. Octauo q̄ iste qui erat confixus in cruce iret ad infernum vt confringeret portas eius et ibi demonioꝝ principem religaret. hoc videtur mirabile supra modū. ps xviij. Attol. por. pti. ve. ꝛ introibit rex glorie. Nono q̄ mortem que omnes vincit ipse mortuus vinceret ꝛ resurgeret gloriosus. Ineffabile hoc videtur Osee. xiij. Ero mors tua o mors. i. Corinth. v. Absorpta est mors in victoria. Charissimi omnia hec stupenda contingerunt in illo modico quo apostoli christum nō viderūt que omnia sunt incomprehensibilia nisi p fidem. Ro.xi. O altitudo diuiciaruꝝ sapiētie et scientie dei q̄ incomprehēsibiles sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Et propterea apostoli qui nondum erant in fide perfecti dixerunt. Nescimus quid loquitur. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur dictorum a christo decens explanatio. Et hoc est. Amen amen dico vobis quia plorabitis interius et flebitis exterius ꝛ hoc erit in primo modico quando me capi. verberari, ligari. et crucifigi videritis. et tūc mūdus. i. mundani iudei gaudebunt credentes me vicisse. et in eodem modico vos cōtristabimini credentes me victum et mortuum. Sed tristicia vestra vertetur in gaudium et hoc erit in secundo modico quando me gloriosum et omnipotentem videri a vobis surrexisse. Mathei. xxviij. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Et ideo melior est tristicia sanctorum gaudio mundi cum in gaudium conuertatur.

O Unde nota tristicia quam habent sancti in mundo melior est letitia mundi propter decem. ¶ Primo q̄ deus tali tristicie benedixit et tali gaudio maledixit. De primo Luce sexto. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. De secundo ibidē. Ue vobis diui. qui ha. hic. consolationem vestram Jaco.v. Agite nunc diuites plorate vlulantes. Charissimi quis audeat comedere cibum maledictum a deo id est mundi gaudium querere cui dominus maledixit Jo sue.vj. Maledictus vir qui suscitauerit et edificauerit ciuitatem hierico id est mundum qui vt luna mutatur. Hierico enim luna interpretatur. Exemplum de serpente quem omnes detestantur quia deus ei maledixit. Gen.iij. Maledictus es inter omnia animantia et bestias terre. ¶ Secundo quia sapientes preeligunt tristiciā letitie mundi. Eccle.ij. Risum reputaui errorem. Jn eodem septimo. Cor sapientiū vbi tristicia est et cor stultorum vbi letitia ps. Elegi abiectus esse in domo dei m. ma. q̄ ha. in tabernaculis peccatorum. Hebreo.xi. Moyses negauit se esse filium filie pharaonis magis eligens affligi cum populo dei q̄ terrene iocunditatis habere peccatum. ¶ Tercio quia talis tristicia erudit hominem ad salutem. Jsaie. xxviij. Sola vexatio dabit intellectum hieremie. Per omne flagellū et dolorem eruditeris hierusalem. Letitia autem mundi infatuat. Exemplum de salomone. Et ideo dicitur. Eccle. vij. Melius est ire ad domum luctus q̄ ad domum cōuiuij. in illa enim finis cunctorum admonet hominum et vi. co. quid futurum sit. Cogitat enim q̄ de omnibus diuitijs q̄s cum tanto labore acquisiuit michil nisi modicum cilicium reportabit. Item q̄ corpus quod in tantis delicijs enutrit vermibus tradetur deuorādum. Item q̄ consanguinei et amici quos tantum in vita dilexit se penitus derelinquent. Item q̄ honores quos tantum affectauit sibi omnino deficient. et in obscuris sub terra recondetur ab omnibus conculcandus. Item q̄ solū bona opera que pax dilexit ꝛ de quibus pax curauit ipsum sequentur. Et ideo talis q̄ sit cogitat omnem mundi gloriā ꝛ letitiam vilipendit. ¶ Quarto tristicia sērōrū est melior q̄ letitia nec conuenit loco nec tēpori in quo sumus. De loco di-

cit augustinus. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum quo minus flemus. Idem. Puer a ploratu incipit statim natus ploratat nec ridere potest sue calamitatis prophetā est. De tempore dicitur. Eccle.iij. Tempus ridendi et tempus flēdi. Tempus flendi est tota vita presens: quia vigilia debet precedere festum. Tota autem vita presens quedam vigilia est future solennitatis in qua est ieiunandū et flendum. Mundus autem festum ante vigiliam solennisat. Quidam vero volūt de festo ad festum transire quod esse non potest qz hic et in futuro gaudere nō possunt Hieronimus. Difficile est immo impossibile vt quis presentibus et futuris fruatur bonis. ꝛc. ¶ Quinto quia leticia mundi breuiter finitur et ad supplicium eternum perducit. Job. xx. Gaudium ypocrite id est mundi qui est totus ypocrita ad instar puncti. In eodem. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernū descendunt. Similiter tristicia breuis est et ad gaudium eternum adducit. i. Pe. i. Modicum nunc si cōtristari oportet in variis tēptationibus vt probatio fidei vestre multo pretiosior sit auro quod per ignem probatur Isaie. lxiij. Ad punctum in modico dereliquite et in miserationibus magnis congregabo te. ¶ Sexto quis tristicia iustorum habet annexam dulcedinem in corde. ps. Consolationes tue letificaue runt animam meam. Econuerso vero leticia mundi habet annexam tristiciam animi. Augustinus. Curre per singula tot inuenies anime tormēta quot vicia nec aliquo tempore ista diuiduntur vt vicium sit sine tormento animi vt nunq̄ sit dedecus culpe sine dedecore vindicte. Unde Boetius. ꝙ multis amaritudinib⁹ felicitatis humane dulcedo respersa est. Et ideo christus videns ciuitatem hierusalem gaudere et letari fleuit super ipsam di. Quia si cognouisses et tu sup. fleres. ¶ Septimo tristicia est preferenda quia tristiciam possidentes fortuna non ledit nec de ipsis curat. sed cum leticiam mundi possidentib⁹ fortuna mortaliter ludit. Boe. Hunc continuum ludimus ludum rotam volubili orbe versamus summa infimis infima summis mutare gaudemus. Idem et hos cuz quib⁹ blandissimā familiaritatem habet eludere nititur. Idem. Plena est presens etas exēplis et antiquoꝝ vetustas quanti reges felicitatem calamitate mutauerunt Quare cū fortuna leticiam mundi possidē tes ita decipiat et confundat est penitus relinquenda. Hic cadit exēplū de leone et vulpe quando vulpes dixit leoni se nunq̄ contubernium habere cum eo p eo ꝙ percussit vlsum quia male diuidebat predam prout sibi videbatur et omnes bestias quas cum eo habebat confundebat. ¶ Octauo quia talis tristicia ē via ad penitentiam. ij. Corinthi. vij. Que autem secundum deum est tristicia penitentiam in salutem stabilem operatur. Mitigat etiā iram dei. iij. Re. xxi. Nonne vidisti achab humiliatum coram me. propter quod nō inducam malum in diebus eius. Leticia autem mundi est vta et signum perditionis et comparatur leticie frenetici qui ridet imminente morte. ¶ Nono per talez tristiciam homo vadit per viam xpi vt verus xpianus Serñ. Legum⁹ iesum pluries fleuisse. tocasse autem et risisse nunq̄. ij. Thi. iij. Omnes qui pie volunt viuere in christo Jesu persecutionē patientur. Bo. super illud Jacobi. i. Omne gaudium. existimate fra. m. cum in tēta. va. incidertis. Non est christiane dignitatis in temporalibus exaltari sed potius deprimi. mali ei nichil habent in celo et vos nichil habetis in mundo sed spe illi⁹ boni ad quod tē ditis quicquid in via contingit gaudere debetis. et ideo qui hic non contristantur et flagellantur ostenduntur non esse filij christi Hebrorum. xij. ꝙ si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt. omnes ergo adulteri et nō filij dei estis. Quē enim diligit dominus castigat. Flagellat aūt omnē filium quem recipit. ¶ Decimo quia talis tristicia in gaudium conuertet vt hic dicitur. Tristicia vestra vertetur in gaudium hiere. Conuertam luctum vr̄m in gaudium. Sed leticia mundi conuertetur in merorē. Prouer. xiij. Extrema gaudij luct⁹ occupat: quia necessitas est ꝙ vel homo dimittat leticiam mundi quod fit ꝙ mortem vel ꝙ leticia mundi dimittat hominē qō fit per aduersam fortunā et vrū ꝙ valde dolorosum est. De primo Ecclesiastici. xli. O mors ꝙ amara est memoratus. homo. habenti in substantijs suis. De secundo Boe. In omni aduersitate fortune infelicissimū genus infortunij ē fuisse felicē. Exēplū de diuite epulone et lazaro de quo Luc. xvi. Cū ergo leticia mūdi nichil boni ptineat et ad vltimū ad dolorosū finē adducat stultissim⁹ ē virox q̄ eā q̄rit. Et sic ptz tertiū. ¶ Quarto ponit dictorū demōstratio per exemplum mulieris parturientis q̄ est

conueniens demonstratio. ℣ Nā mulierem ptegnantem quadrupliciter possumus considerare. primo ante partum. et sic est in magno timore ne partus pereat vel ipsa periclitetur. Secundo in partu et sic est in magna angustia et pena. Tercio post partum cum scz peperit puerū et tunc est in leticia sed non perfecta/ quia nescit an puer sit ad perfectionē venturus. Quarto in processu temporis. quando iam puer est factus vir et tunc est in perfecta leticia prolis. In hoc quadruplici statu fuerunt apostoli/ propterea mulieri parturienti p rie comparantur. Nam primo fuerunt in magno timore quando in presentia christi erant timentes ne ipsis casu aliquo auferretur/ quia iudei semper contra ipsum machinabantur malum ipsum perdere cupientes Johan. vij. Quid me queritis interficere. Secundo fuerunt in tristicia vehementi quando christus ablatus est ab eis per mortē. Jo. xvi. Tristicia impleuit cor vestrum. Tercio fuerunt in leticia quā christus gloriosus resurrexit sed non perfecta qua christus apparebat eis et dispārebat Johan. xx. Gauisi sunt discipuli viso domino. Quarto fuerunt in perfecta leticia quando spiritum sanctum acceperunt et facti sunt viri perfecti et in gratia confirmati ita vt deum per peccatum vltra nō valent perdere. ¶ Moraliter ad edificationem nostram nota ꝙ mulier ista pertriens est anima iusti deo copulata per fidē Osee. ij. Sponsabo te michi in fide/ que concepit deum per fidem et per bona opera pertulit. Et nota hic de Bersabee que statim concepto fetu ab immundicia sua sanctificata est. ij. Re. xi. Quia anima iusti ita deuote concipit deum et bonum ꝙ in ipsa conceptione sanctificatur. Unde beata Maria in conceptione filij fuit perfecte sanctificata. Ista est illa mulier de qua dicitur Apo. xij. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius co. ste. xij. et clamabat parturiens et cruciatur vt pareat. Anima iusti amicta est sole id est iesu christo qui est sol iusticie id est virtutibus iesu christi scz charitate humilitate obedientia et ceteris virtutib⁹ iesu christi. Ro. xiij. Induimini iesū christū/ et luna est sub pedibus eius id est mundus qui vt luna mutatur nec vllam stabilitatem habet. Anima ergo iusti habet mundum et omnia mundana sub pedibus eius/ quia non confidit in eis sed a penitus vilipendit. Phil. i. ij. Omnia detrimentum feci et arbitrorvt stercora/ vt christū lucrifaciā. peccatores autem habēt lunā id est mundū et mundana super caput/ quia eis non dominantur sed seruiunt. Quarus enim seruus est pecunie. et gulosus gule et sic de aliis Amos ix. Quaricia in capite omnium est. Ponunt etiam totā spē suā in eis Isaie. xxxvi. Ecce confidis super baculum arundineū. super egyptum id est super mundū. Egyptus enim interpretatur tenebre et cōfusio que cōpetunt mūdo. Et in capite eius corona stellarum. xij. id est corona fidei q̄. xij. fidei articulis est conserta debet esse in capite. i. in euidēti parte/ qz fides debet lingua enunciari et per opera manifestari Ja. ij. Ostende michi fidem tuam ex operibus. Unde in lege est mandatū ꝙ quādo pontifex sacrificare deberet haberet I capite coronā xij. lapidum pretiosorū et clamabat parturiens et cruciatur vt pariat. Quia anima iusti habet magnum desiderium pariendi bonum id est operandi quod mente concepit et propter hoc clamat ad deū et nisi illud pariat in corde cruciatur Gall. iij. Filioli mei quos iterū parturio donec formetur christus in vobis. i. donec per opera ostendatis quod christus est in vobis.

℣ Nota hic nouem diuersitates parientiū. Nā quedā cōcipiūt sed nō pariūt morte preuēte/ quedā morituntur in partu quedā propter timorē nec cōcipiūt nec pariunt/ quedā pariūt sed ꝓiciunt. quedam pariunt monstra/ quedā pariūt filios mortuos scz abortiuos/ quedā pariunt solum femineos/ quedā solū masculos/ quedā sūt naturaliter steriles ita ꝙ nec parere nec concipere pñt. ¶ Prime scz que cōcipiunt sed morte preuente nō pariūt/ sunt hi qui habēt ꝓpositū penitēdi dicētes sicut corui cra cra Soph. ij. Uos cantātis in fenestra et coruus in superliminari Isa. xxxvij. Uenerunt filij vsqz ad partū et virtus non erat pariendi. Contra quos Eccle. v. Non tardes cōuerti ad dominū et ne dif. de die in diem/ subito enim veniet ira illius et disperdet te. Nota ꝙ coruus egressus est de arca nunq̄ rediit plus sic multi post ꝙ per peccatū mortale ab ecclesia exeūt nūq̄ per penitentiā redeunt. ¶ Secunde scz que cōcipiunt et pariūt sed moriunt in partu vt rachel sunt hi qui faciūt opera bona sed ipsis gloriant et de ipsis superbiunt. et per consequens pereūt cū eisdē. In cuius figura dicit. i. Macha. vi. ꝙ eleazar interfecit elephantē mortuus est sub eo ex vi-

ctorie vana gloria. Sic perijt phariseus / qui iactabat se et gloriabat de operibus suis Luce. xviij. Vel hi sunt qui solum in morte conuertunt vel confitentur. ¶ Tercie scz que ꝓpter timorē nec cōcipiunt nec pariūt hi sunt qui timēt ne bonū deficiat eis / et ideo nunq̄ concipiūt ꝓpositū abstinendi ab illicito lucro vel aliena reddēdi. Itē timēt in bono ꝑseuerare. et ideo nō incipiunt. ps. xviij. Jl. tre. ti. vbi nō est ti. Recte tales trepidant vbi nō est timor / qz deus omnibus prouidet etiā timētis. ps. cxlvi. Qui dat iumen. et ipsorū Wacha. vi. Noli te soli. es. di. qđ mā. aut qđ di. aut q̄ operē. Que. pri. reg. dei z hec omnia adij. vo. Itē timent in bono perseuerare. et ideo nō incipiunt sed non debet homo timere pententiam agere / qz deꝰ iuuat Jsaie. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinē assument pennas sicut aquile current z nō deficient. ¶ Quarte scz que pariunt sed proijciunt sunt qui non curant penitentiā continuare sed proijciunt eam post pascha Treno. iiij. Sed et lamie nudauerunt mā mam lactauerunt catulos suos / filia autē populi mei crudelis quasi struthio in deserto. Contra quos dicitur Math. x. Nō qui inceperit sed qui perseuerauerit hic saluꝰ erit. ¶ Quintum scilicet que pariunt mōstra sunt omnes peccatores qui per diuersa vicia que faciunt sunt totaliter transformati. Non oculos trahunt per terram. et pedes versus celum vertunt. Nam suarꝰ habet oculos in pedibus dum solum terrena contemplatur. Superbus autem habet pedes versus celum cum deo recalcitrat. Luxuriosus vero et gulosus totus ambulat super ventrem. Et quid plura. Vere peccatores sunt in bestias transformati totaliter. ps. xlviij. Homo cum in ho. es. non intel. compara. est iumentis. z si. fa. est il. Boecius. Hec est enim conditio hominis vt si se nosse desierit infra bestias redigatur. Augustinus dicit q̄ tēpore suo fuit quidam homo habens duo capita et quattuor oculos et duo brachia et duos pedes / ita quod in corpore superius erant duo corpora / inferius autem erat solum vnum. ¶ Sexte scilicet que pariunt filios mortuos / sunt hi qui in peccato infidelitatis vel in quocunq̄ altero peccato mortali existentes faciunt opera de genere bonorū que sunt opera mortua signata per lampades illarum quinq̄ virginum fatuarum que ꝓpter carentiam olei. i. caritatis extincte fuerūt. ¶ Septime scz que pariunt solum feminas sunt hē in quibus feminea vicia regnant scz inuidia / quia vt dicit Auicen. i femina naturaliter est inuida. Ira: quia femina faciliter trascit. Loquacitas: quia tota die clamat et loquitur. Inconstantia / quia modicam constantiam habet. Inspiētia / quia de facili credit et decipitur. et ideo serpens primo ad mulierem iuit quam statim decepit ij. Corinth. xi. Timeo ne sicut serpēs euā seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri. ¶ Octaue scilicet que pariunt solum masculos / sunt hi qui opera ꝑfecta faciunt qui corde bono z optimo verbum audiunt et referunt fructum centesimum. Jsaie. xxij. A facie tua dñe concepimus z ꝑturiuimus spiritum salutis. Sic cōcepit anna samuelem. i. Re. i. et elizabeth Johannem baptistam Luce. i. ¶ Et nota de rachel que accepit mādragoras / vt posset concipere. Sic iusti omnes experimentum faciunt vt possint concipere bonum z opera parere. i. Thes. v. Omnia probate quod bonum est tenete. Nota etiaz de rebecca vrore Jsaac in cuius vtero gemini collidebantur. Reg. xxv. quia in anima iusti bona et mala desideria pugnāt: sed bona vincunt et emittūt mala extra et terūt et supplantant ea. sicut iacob emisit esau z tenebat eum per plantā propter quod vocatum est nomen eius iacob. i. supplantator. ¶ None scilicet steriles que nec concipere nec parere possunt sunt omnes nō baptisati qui a natura trahunt peccatum propter quod non possunt bene operari nisi illud per baptismum remoueatur / et ideo in peccatis nascūtur et in peccatis morīūtur. Jo. iij. In peccatis natus es totus. In eodem. viij. In peccato vestro moriemini.

5 Alia moralitas. Mulier ista est ecclesia vel anima iusti que timet valde z anxiatur propter quattuor / vt di. Greg. primo recolendo vbi fuit. Secundo vbi est. Tercio vbi erit. Quarto vbi nō ē. ¶ Primo inq̄ tristatur recolēdo vbi fuit aliquādo scz in peccato. Mich. i. Faciam planctū velut draconū z luctū quasi struthionū. Dicitur q̄ draconi in insidijs latēti camelus calce percutit caput et tunc draco planctū magnū facit. Struthio autem facit ouū suū in puluere et relinquit ea / quando autem venit inuenit ea fracta / et tunc fortissime plangit. Sic homo in peccato debet plangere quia lesit caput suum scz christū qui est caput totius ecclesie Ephe. i. Et ipsum dedit caput super omnem ecclesiam. Item

Debet plāgere q̄ ouā sua id est bona opera et dona et virtutes perdidit ac etiā totius ecclesie. Tristatur etiam recolēdo q̄ bona potuit facere que non fecit. Eccles. ix. Quodcunq̄ potest facere manus tua instan. opera / quia nec opus nec ratio nec scia nec sciē. ap. inf. quo tu properas. ¶ Secūdo tristatur recolendo vbi est / quia inter pessimos inimicos Baruch iij. Quid est israel q̄ in terra inimicorum es. Cum quibus nos quotidie pugnare oportet Ephe. vi. Non est nobis colluctatio aduer. car. z san. sed aduersus principes et potestates aduersus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritualia nequicie in celestibus. Item est in fornace ardenti scz in concupiscentia carnis Roma. vij. Video aliā legē in mē. meis repu. le. mē. mee. et captiuantem me in lege miserie et peccati. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Itē est in pericu. mulris que enumerat apostolus. ij. Cor. xi. di ceno. Periculis fluminum / periculis latronum / periculis exge. pericu. ex genti. pericu. in ci. pericu. in solo. pericu. in mari / pericu. in fal. fratrib⁹. Quis ergo inter tot calamitates et aduersa posset nisi fatuus iocundari Eccle. iiij. Vidi calūnias que sub sole geruntur et consolatorem neminem / z laudaui magis mortuos q̄ viuentes. Flē dum est ergo Jere. vi. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum. ¶ Tercio tristatur recolendo vbi erit scilicet in iudicio coram deo. Quia vt di. Grego. Desup erit facies irati iudicis. Propter qō dicit Jo. xiij. Quis michi hoc tribuat vt in inferno protegas me et abscondas me donec pertranseat furor tuus. Jere. x. Quis non timebit te o rex gen. Ante erunt peccata accusantia z protrahētia ad iudicium retro erit mundus expellens a dextris et a sinistris erunt demones in infernum demergentes / subtus erit gehenna ardens. Propter que omnia dicent modo ca. super nos et col. op. nos. Hic cadit exemplum illius regis qui semper tristis manebat q̄ vnam sedem de lignis putridis fecit fieri. et posuit eam supra fornacem z in ea fratrē suū sedere mandauit qui eum de tristicia reprehendit et ensis erat ligatus per filium super caput eius et quidam tenebat balistā extensam cum sagitta ante faciē eius / et fecit omnia instrumenta musicalia / et tubas fortiter resonare / et ille semper tristis stabat. Sic ait rex z ego semper sto tristis dō in putrida sede scilicet in carne fragili me conspicio / et infernum subtus ardentem attendo. ensem diuine sententie super me venturum considero et peccata mea tanq̄ sagittas acutas formido. ¶ Quarto contristatur recolendo vbi non est scilicet in gloria dei et ciuitate celesti. ps. cxx. Heu michi quia incolatus meus prolongatꝰ est. Debemus ergo flere pro incolatu presentis miserie et pro dilatione patrie. ps. xli. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum quādo veniā z apps. ante faciē de. m. fue. mi. is. m. ps. die ac nocte dū dicitur michi quotidie vbi est deus tuus. Hoc figuratum est in asa filia caleph que sedens in asino suspirauit et petijt a patre terram irriguam. cui pater dedit irriguum superius et irriguum inferius / vt patet Josue. xv. Irriguum superius pro dilatione patrie. et irriguum inferius pro incolatu presentis miserie. Et sic patet quartum. ¶ Quinto ponitur veri z firmi gaudij repromissio quia iterum videbo vos et gaudebit cor vestrum. ℣ Quod quidem verum esse gaudium prout hic colligitur quantū ad quinq̄ mōstratur. ¶ Primo erigit gaudium perfectum et completum. Erit enim gaudium geminatū vel duplex scilicet anime et corporis Jsaie. lxi. In terra sua duplicia possidebunt. Et hoc est quod dicit. Iterum Apo. vi. Date sūt illis singule stole albe et dictum est illis vt requiescerent tempus adhuc modicum. Et tunc vt dicit Gregori. Singuli accipiunt stolas binas. Gaudium vero mundi est solum gaudium corporis Luce. xij. Anima mea id est vita mea habes multa bona reposita in annos plurimos / requiesce / comede / bibe / epula. ¶ Secundo quia erit gaudium de visione creatoris Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verū deum. In quo omnia cognoscemus Grego. Quid est qō nesciant qui scientem omnia vidēt. Unde et cognoscemus et cognoscemur Johā. x. Cognosco oues meas z cognoscūt me mee Et hoc est quod dicit video vos. Gaudium vero mundi est de visione et vsu creaturarum. Sed illud erit de visione et de fruitione dei que in infinitum excedit Jsaie. lxiij. Oculus nō vidit deus absq̄ te que preparasti expectantibus te. ¶ Tercio quia erit gaudium intrinsecum scilicet cordis Jsa. lxvi. Tunc videbis et affluues et mira. et dila. cor tuum Gaudium vero mundi non est intrinsecum sed extrinsecum quia non gaudet de virtutibus et gratia dei que sunt in anima sed de applicatione sensuum ad obiecta sicut

de applicatione gustus ad comestibile/ et tactus ad tangibile/ et sic de aliis. Letatur etiam mundus de peccatis que sunt contra naturam et extra naturam hominis in xta illud apostoli.i. Cori.vi. Omne peccatum quodcunq; fecerit homo extra corpus est proue.iij. Letantur cū malefe. et exaltant in rebus pessimis. ¶ Quarto qz erit proprium nostrum gaudium. Et hoc est qđ dicit Bau.ve. Gaudium mundi non est nostrum quia non est de his que in nobis et nostra sunt/ sed est gaudium rerum mundi id est de bonis que sunt in rebus que sunt bona rerum et non nostra. Quia vt dicit Boe. Lux et pulchritudo gēmarum non est defectum sed est ipsarum gemmarum. Unde omnia bona creaturarum de quib⁹ homo gaudet extranea sunt a natura hominis/ et si starent loqui dicerent ista bona sunt nostra. Nonne pulchritudo pennarū pauonis est pauonis/ et pulchritudo auri est auri? Quinto gaudium illud erit perpetuum nec poterit auferri Ysaie.li. Letitia sempiterna super capita eorum. Gaudium et letitiam obtinebunt. Gaudiū vero mundi non est perpetuum immo cito transit et mille modis potest auferri/ et frequenter auferur.i. Jo.ij. Tran.mū. et concu. eius. Et ideo de ipso modicum est curādum. Et hoc est. Bau.ve.n.tol.a vobis. Et sic patet quintum.

De epistola Ser.liii.

OBsecro vos tanq̄ aduenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs. ſ.De.ij. Beatus petrus tanq̄ capitaneus militie christi ante hortatur milites christi abstinere ab his que vastant totam milinam christianam. Et hec sūt carnales voluptates et carnalia opera et non solū hec militiam spiritualem deuastant sed etiam carnalem et imundanam. Unde in ritoluto de militia hannibalis dicitur quem nec ferrum/ nec nives/ nec alpes/ nec viarum discrimina vincere potuerunt enerauerunt delicie campane. ¶ Nota de illo duce romanorum qui fuit missus ad reparandam quendam exercitum et militiā ob delicias deuastatas qui statim omnes mulieres expulit de exercitu et caupones ceteraq; aduoluptates imitātia et mādauit q̄ nullus haberet famulū et nemo haberet nisi vnū equū per qđ militiam reparauit. ¶ In hac ergo epistola bīus petr⁹ ad sex nos hortat principaliter que non seruata deuastant militā christianā et seruata roborāt et decorāt. Primū est abstinētia carnaliū voluptatū et earū refrenatio in principio epistole. Secundū est bona cū gentibus conuersatio et dictorum ratio ibi. Cōuersationem vestrā inter gentes habētes bonam. Tertium est subiectio liberorum ad maiores z huius cause reddino ibi Subiecti estote omni humane creature. Quartum est modi subiectionis declaratio ibi. Quasi liberi et non quasi velamen habentes malicie libertatem. Quintum est / ad obsequū subiectionis excitationē quorūdam insertio et positio ibi. Omnes honorate. fraternitatem diligite/ deum timete Sextum est ad dommorum suorū subiectionem seruorū exhortatio z cause huius assignato ibi. Serui subditi estote in omni timore dñis vestris. ꝛc. ℣ Primo ergo beatus petrus nos hortatur ad abstinētiam carnalium voluptatū/ et ad hoc tria allegat. ¶ Primum est. Si consideremus quid accidit primis parentibus qui carnale desiderium secuti pomum vetitū comederunt qui propteres de paradiso expulsi sunt et in hac valle miserie tanq̄ in exilio relegati et multis penis et tandem morti cum suis posteris cōdēnati. propter quod nos filij eorum omnes aduene nuncupamur. Aduena enim dicitur qui terram inhabitat alienam. Psalmista. Aduena ego sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei. Et hoc est quod dicit. Obsecro vos tanq̄ aduenas/ quasi diceret. Recolite q̄ ex peccato gule primorū parentū aduene estis id est de ciuitate vestra expulsi et multis malis addicti. Sic etiam faciunt capitanei exercitus mundi qui reducunt militibus ad memoriam mala que patres eorum ab aduersarijs sunt perpessi. Et sic patet q̄ deus expulit hominem de paradiso in hanc vallem miserie elegauit non vt hic faceret alū paradisum sed vt dicit Augustinus tanq̄ in exilio ad faciendum penitentiam Job.xxiij. Dedit ei deus locū penitentie et ille abusus est in superbiam Romanorum.viij. Debitores sumus non carni vt secūdum carnem viuamus. ¶ Secundum quod allegat est. Si consideremus qualiter positi in hoc mundo sumus. Non enim posuit nos deus in hoc mundo tanq̄ ciues et mansionarios mundi/ sed tanq̄ peregrinos mundi et ciues celi Epheseo. secundo. Jā non estis hospites et aduene sed estis cives sanctorum et domestici dei.

wich.ij. Surgite abite quia non habetis hic requiem. Et hoc est quod dicit peregrinos. Peregrinus enim est qui transit de loco ad locū. Sic et nos. Hebreorum.xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. Que est ciuitas et hereditas nostra continens summum z optimum bonum summas et perfectas delicias quibus priuabit omnis q̄ eas hic q̄rit in pria aliena Lu.xvi. Recordare quia recepisti bo.in vi.t. Et ideo abstinendum est hic a carnalibus desideriis vt ad bona perueniamus eterna. Hebreo.xi. Juxta fidem defuncti sunt omnes isti nō acceptis repromissionibus sed a longe eas aspicētes salutantes et confitentes q̄ peregrini et hospites sunt super terram. ℟ Et nota q̄ quantum ad quinq̄ que peregrinus queniūt sumus et esse debemus in hoc mundo peregrini. Primo quis peregrinus festinat ad ciuitatem suam redire et omnem terram quasi alienam preterit. Sic et nos facere debem⁹. Hebre.xiij. Non habe.hic ma.ci. Secundo quis peregrinus accipit solūz pecuniā necessariā ad victum z non granat se superfluis. Sic et nos facere debemus.i. Thi.vi. Habentes alimenta et qui.te.his pten.si. Tercio quis a terrenis irridetur et molestias patitur et non vlciscitur sed suffert omnia patiēter. Sic et nos facere debem⁹. Matv. Si quis percus.te in der.ma.prebe et z si. Roma.xij. Nulli ma.pro ma.re. Quarto quis lete recipitur/ sed stricte cum eo in critu computatur. Sic faciendum nobis cogitare debemus. Math.v. Non exibis inde.do.red.no.qua. In eodem.xij. De omner.o. quod lo.f.hō d.e.red.ra.in die iu. Ecclesiastes.xij. Cuncta que fiunt ad.d.in iu.p om.er.si.bo.si.malum sit Ber. Sicut nec capillus de capite sic nec momentum de corpe peribit. ¶ Quinto quia post recessum suum statim obliuioni tradetur sic et nos a mundo prorsus obliuioni trademur et apud posteros non cognoscemur. Et ō de fama et honore mundi modicum est curandum. Sapientie.v. Tanq̄ memoria hospitis vnius diei preteribitis. psal. preterit. memoria eorum cum so. Boet⁹. Jacetis ergo prosus ignobiles. ¶ Tercium quod allegat est quia carnalia desideria nos impugnant et in prelio spiritus faciunt nos succumbere inimicis. Et hoc est quod dicit. Que militant aduersus animam. Gall.v. Caro concupiscit aduersus spiritū z spūs aduer.car. hec enī sibimuicē aduersantur. Et nota q̄ non solū dicit abstineatis ab opib⁹ carnis/ sed etiā a desiderijs ps.cxxxvi. Beat⁹ q̄ te.z alli.par.su. ad.pe. Cui⁹ rō est: quia in pugna carnis petitio est mentis. Ro.vij. Video aliam le. in mem.me. repu.le.men.me. Et ideo nisi principio tētationis sez desiderio z cogitationi resistam⁹ necessario succūbem⁹ Poeta. Principijs obsta sero medicina parat. Unde in tentatione z in plio carnis duo sunt facienda: sez principio resistere z aspectus et contubernium fugere.i. Cor.vi. Fugite fornicationez. Si enī steterim⁹ omnino perdem⁹: quia nec fortiores sansone/ nec prudētiores salomone/ nec david sanctiores sum⁹: vt dicit Piero. Et puer.vi. Nūquid pōt hō abscōdere ignē in sinu suo: vt vestimēta sua non ardeant ꝛc. Uñ helias qui coram rege steterat imperterrit⁹ a facie iesabel in deserto fugit.iij. Regū.xix. Eccle.xviij. Fili post peccata.t.nō eas que fac te in gau.mi.tuis. Z Notāduū ergo q̄ a carnalibus desideriis abstinere debemus ꝓpter ser. Primo: qz sunt efficacissima tela ad vulnerandū vt dictum est eo q̄ in tali bello perditio est in carne ꝛc. Secūdo. qz sunt ignis grec⁹ siue ignis penarū q̄ ola ꝓsumit Job.xxi. Ignis est vsq̄ ad cōsummationem deuo. Tercio: qz sunt fluuius inundans z hominē submergens. Gene.xlix. Rubē effusus es sicut aqua nō creſces: quia ascendisti cubile patris tui. Hui⁹ exemplū habem⁹ in ꝑma' etate que in diluuio est consumpta ꝓpter peccatum carnis. Omnis dppe caro corruperat viaz suam: vt ptz Gen.vi. Quarto: quia sunt sicut venenū est animā mortificās prouer. xxij. Sicut regul⁹ venena diffundet. Jacobi.iij. Inquietum malum est plenum veneno mortifero. Unde sicut basiliscus inficit solo visu sic voluptas carnis testante. Mathei.v. Qui viderit mulierem ad concupiscendam eā iam mechat⁹ est in corde suo. Quinto sunt sicut laqueus ad capiendum et sicut vincula ad tenendum. Unde insidiose capiunt z postea fortissime tenēt Ecclesiastes.vij. Inuem amariorem morte mulierem que laqueus venatorum est et sagena cor eius vincula sunt manus illius: qui placet deo effugit eaz. Unde Valida ligauit sansonem septem licijs Judicum.xvj. Sic capt⁹ est sichen filius emor de dina filia Jacob z conglutinata est anima eius ad eam Geneſis.xxxiij. Et amon de Thamar sorore sua.ij. Regum decimo tercio. Et nisi per specialem gratiā homo

ab his vinculis absoluatur vel per longā infirmitatem nunq̄ soluitur post̄ his vinculis fuerit irretitus. Sap. vii. Sciui q̄n aliter ee non possum continens nisi deus dederit. Sexto q: sūt sicut pix ad denigrādam famam et honorem hois. Eccle. xiii. Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea. Sunt enīz petā carnalia maioris infamie q̄z spūalia q̄uis non sint tanti ponderis. Eccle. ix. Omnis mulier fornicaria quasi stercus in via conculcabitur. ¶ Unde de salomone dicitur. Eccle. xlvii. Inclinasti femora tua mulieribus et dedisti maculā in gloria tua. Et per hoc patet solutio ad questionem que posset fieri sz quare potī⁹ monet abstinere a carnalib⁹ q̄z a spūalibus cum spūalia sint maiora quia scilicz carnalia sunt maioris infamie z minus tolerari possunt q̄z alia et isti inter gētes nō conuersantur. Et ideo ad his monet abstinere que famam ledunt et conuersationē corrumpunt. Et sic patet primum. ¶ Secundo hortatur vt conuersationē bonam habeamus inter gentes dicēs. Cōuer. in ter gen. ha. bo. id est virtuosam. Quia dicit phūs. Virtus est que bonū facit habētem et opus eius reddit laudabile. Tunc ergo est conuersio bona q̄n est virtutibus plena quia sola virtus facit bonum hominem quia nec sapiētia nec scientia nec potentia nec diuitie nec dignitates possunt hominem bonum efficere nisi sola virtus Ubi nota q̄ cuz bonum sit quod omnia appetunt vt dicit phūs tunc conuersatio nostra est bona q̄n deo et hominibus placet Eccle. xlv. Dilectus deo et hominib⁹ mop fes. Nichil autem est p quod deo et hominibus magis placere possumus nisi per dilectionem. ℣ Nam per dilectionē deo placemus et hoc propter quattuor q̄ dilectio operat. Prio q: dilectio cū ignis diuin⁹ sit consumit rubiginē petōz. Pro. z. Uniuersa delicta operit charitas. Et iō facit hominem mundū et per p̄ns deo placitum. Prouer. xxii. Qui diligit cordis mūdiciam propter grām labioz suoz habebit amicum regem. Secundo cum dilectio sit vinculum ligans in vnum diuersa. Juxta illud Col. iii. Sup omnia aūt charitatem habete que est vinculus perfectionis Ligat enim hominem cum deo et facit in ipso manere et vnum esse cum deo. i. Jo. iii. Qui manet in charitate in deo manet et deus in ipso. Et per p̄ns deum diligēs placet deo cum sit vnum cuz eo et in eo manens. Tercio quia cum per dilectionem adoptemur in filios dei. Juxta illud Sap. viii. Misit de⁹ spiritū filij sui in corda nostra clamantem. abba pater. id est clamare nos facientem. z manifestum est q̄ per dilectionez efficimur carissimi filij dei. i. Jo. iii. Uidete qualem charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur z simus. Et p consequēs deum diligens tanq̄ filius carissimus ei placet. Nam carus est per creationem: charior per fidez: sed charissim⁹ per dilectionem. Quarto cum plenitudo legis sit dilectio vt dicit Ro. xiii. Qui diligit deum mandata eius et precepta eius custodit. Joh. xiii. Si quis diligit me sermonem meum seruabit: qui autem seruat mandata eius diligitur a deo z placet deo Johā. xv. Uos amici mei estis si. fe. que e. pte. vo. ℣ Similiter per dilectionem placeam⁹ proximo etiā propter quatuor. Primo quia cum charitas nō querat que sua sunt: vt dr. i. Cor. xiii. Nō habēs dilectionē gaudet z curat de bono primi sui. i. Cor. x. Non querens q̄ mihi vtile est: sed q̄ multis: vt salui fiāt. Omnis autem q̄ sic est sollicit⁹ de primo suo merito placet ei. Secūdo: q: cum dilectio habeat amantē in amatū transformare: Juxta illd Hugonis de setō victo. Scio animam meam quia in eū quē diligis transformaris. homo diligens primū in proximum trāsformatur congaudens omnib⁹ bonis suis et malis cōpatiēs Ro. xii. Gaudete cum gaudentibus: flete cum flentibus ipsum imitacem sentietes. ii. Co. xi. Quis infirmatur et ego n. infir. q̄s scā. z e. n. vror. Qui aūt sic afficit ad primū merito placet ei. ¶ Tercio: quia cum charitas sit amor honestus et castus siue amor amicitie qui est q̄n de amat proximū propter proximi vtilitatem et nō sit amor vtilis siue concupiscentie q̄ est q̄n quis amat aliquid ꝓpter sui cōmodum et vtilitatem sicut est amor mūdi manifestum est q̄ habēs charitatē procurat et imprecatur primo omnia bona que potest et ab omni lesiuo cauet. i. Cor. xii. Ego autem libentissime impendam et superip. pro a. ve. Item in eodem. vii. Capite. Neminem lesimus: neminem corrupim⁹: neminem circūuenimus. qui ergo se sic curca proximū habet merito ei placet. Quarto quando charitas patiens sit. benigna sit. non agat perperam: non emuletur: nō inflet̄ur: non sit ambitiosa: non gaudeat super iniq. congaudet aūt veri. om. cre. omnia sustī. omnia sperat: vt dicitur. i. Cor. xiii. Manifestum est q̄ hūs charitatem de ne-

cessitate hominibus placet. i. Cor. x. Sicut et ego ꝓ omnis omnib⁹ placeo. ¶ Cōsequēter ostēditad quid et quare bonam cōuersationē habere debemus: q: non ad vanā gloriā vel deceptionē vt ypocrite sz solū vt de⁹ glorificet i nobis. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hoibus vt videāt ope. ve. bo. z glo. pa. ve. q̄ est in celis. Et hoc est qđ dicit. Ut in eo qđ detrectant de vobis id est in detrahēdo tractant vel obloquunt tanq̄ de malefactoribus id est q: vos malefacere reputant q̄n ydola respuitis et vnum deū colitis z alia opa xp̄iane religiōis sicut fideles xp̄i saluditer exercetis. Et bonis operib⁹ vos cōsiderantes glorificent deū per vos et in vobis cuius imitatores facti estis. i. Cor. vi. Glorificate et portate deū in corde vestro. i. sic agite vt de⁹ glorificetur in vobis. Et hoc q̄n Certe non nisi in die et in tempore visitationis sapple sue sz quando eos dns per gratiā suā visitabit. hoc est q̄n a peccatis conuertent ad penitentiam reuertentes. Non enim infideles et peccatores glorificant deū in operib⁹ fideliū donec manent in tenebris octōz: sed q̄n ad gratiā cōuertuntur. Isa. lxv. Ponā visitationē tuā pacē. Prouerb. xvi. Cum placuerint dño vie hois inimicos quoq̄ ei⁹ cōuertet ad pacē. ¶ Uel die visitatiōis vestre quādo vos dns per flagella visitabit z aduersa. Psal. Uisitabo in virga iniquitates eoz: misericordiā aūt meā nō dispergā ab eo. Qđ tē pus est tota vita p̄sens in qua dns fideles suos visitat p aduersa vt per patientiā deputentur. i. Pe. i. Modicū nunc si oportet cōtristari in varijs tentationibus vt pbatio fidei vestre multo pciosior sit auro qđ per ignē pbat inuenīat ad laudē z gloriā et honorem z revelationē iesu christi. Uidentes eīm infideles z peccatores iustos z fideles in tot aduersis nō deficere: sz gaudete Juxta illud Act. v. Ibāt apli gaudentes a conspe. cōsi. q̄m digni habiti sūt p nōie Jesu p tumeliā pati. Glorificabāt eū q̄ eos ita fecerat fortes. Uñde btō Dñico legit q̄ cū Tholose ipse cū socio suo per totam quadragesimam in pane et aqua iet unassent et in terra iacuissent hostes eorum q̄ erant credentes de consortio tamen hereticorum in dei laudes prozuperunt dicentes. Uere isti homies boni sunt. ¶ Uel in die visitationis qui erit in iudicio quādo vos recipietis premia et ipsi supplicia. tūc enim merito deum poterunt glorificare q̄ reddet vnicuiq̄ iuxta opera sua. Et sic patet secundum. Tercio hortatur liberos vt propter deum maioribus subijciantur et huius causam assignat. Et hoc est. Subiecti esto. om. ha. cre. propter deū id est omni homini per quēcunq̄ modū siue sit rex vel potestas vel episcopus vel hmōi qui sunt persone generales in dignitate posite. Et quia est mala subiectio vt quādo hō seruit alijs in peccatis. Ideo ad hanc remouendam subiungit propter deū sz habendum vt prepositio dicat vel finēvel ordinationē ad finem vt sit sensus q̄ seruitam⁹ dñis nō propter bona tēporalia cōsequenda sed vt in tali seruitio ipsū deū mereamur tanq̄ finem nostri seruitij Gene. xv. Ego merces tua magna nimis. et sic propositio dicit finem. Uel propter deū id est in his seruiamus dñis in quibus z ꝓpter q̄ ordinamur ad finem deū qui est finis oim. Et sic prepositio dicit ordinationē ad finē. Ordinamur autem ad finē deū per bona et iusta opera et ideo in operibus iustis et bonis debemus dñis seruire et non alijs. ¶ Cōsequēter specificat quibus subijci debeam⁹ dicēs. Sine regi q̄ alios in prāte pcellit siue ducibus. i. alijs minoribus dñis q̄ iure prātē hñt vt pote q̄ a rege dñi cōstituunt et mittunt ad alios regendū z iudicandū sz ad vindictā malefactorū id est penā. propter hoc enim data est potestas a rege terreno vt sz mali puniantur. Laudez bonorū que cōsistit in hoc q̄ nō sicut mali puniuntur. Ro. xiii. Uis non timere potestatē bonum fac et hēbis laudem ex ista. Uel laudē bonorū id est meritū laudis. nā eo q̄ in bonis et bene seruiūt magnā laudē merent. Sic ergo dominus tpalibus propter deū subēi debemus Ro. xiii. Oīs anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Nō est' esse potestas nisi a deo. Et sic patet q̄ non intēdit q̄ omni hōi nos subiciamus. ¶ Sed contra ad philip. ii. dicit. Superiores sibimuicem arbitrantes non que sua sunt singuli considerantes sed ea que aliorum Dicendum q̄ quedam est ratio subiectionis aliis ex parte se subiicientis sz eius humilitas. et scām hanc rationem quilibz debet omnibus subiici et de hac logitur apostolus ad phil. Quia in humilitate debemus omnes nobis superiores arbitrari id est cordib⁹ nostris existimare alios nobis esse superiores et dignriores apud deum et hoc inuicem vt sibi aliter alterutrum reputet dignioiem. Nec hoc ita debemus existimare vt fingam⁹ sed vere existimemus posse esse aliquod occultuz in ali-

quo quo nobis superior sit apud deū etiā filiorū nostrū quo illo sapiores videmur non sit occultū. Et ideo de omni iusto cāte mus. Non est inuctus similis illi qui conser.le.excel. vñ sextus gradus humilitatis ponit credere et pronunciare se ceteros viliorē scz secundū defectus occultos quos i cognoscit et scōm dona que in alijs latēt quod sine fictione fieri potest vt dictū est. Potest enim quis credere q multa dona dei in alijs lateant que ipse non videat et multos defectus ipse habeat quos alij nō vident. Unde sctō macharto oranti angelus dixit. Nondū ad mensurā duarum cognatarū in proxima ciuitate cōmorantium peruenisti. Et tandē alteri heremite dixit angelus q plus diligeret cartā suā q̄ beatus grego. oēs diuitias suas et cū beatus grego. esset in celo mansionē habiturus. Alia est ratio subiectionis ex parte illius cui subijci debemus scz potestas vel dignitas p̄sone scōm quā non oibus debemus subijci. Et de hac loquitur hic. ¶ Consequenter reddit causam quare subditi esse debemus d. q hec est volūtas dei qui de malis bonum elicit. neq; enim deus mala fieri sineret vt dicit augustī. nisi inde eliceret bona sicut sapiens medicus de veneno elicit tyriacā. Nos ergo in hoc deum imitari debemus vt etiam malis vtamur i bonum per bonā cōseruationē nostrā et humilem subiectionem eos ad penitentiam conuertendo. Hec ergo est voluntas dei vt benefacientes id est per bonam conuersationem vestrā et malis bene vtētes obmutescere faciatis/ subtrahendo illis occasionem loquendi z detrahendi. ignorantiam imprudentium hominum scz principum et dominorū qui ignorant quomodo er q̄ regere debeāt phili. octogesimo primo. Ne scierūt neq; intellexerunt in tenebris ambulant. Et sic ptz terciū. ¶ Quarto modū subiectiōis declarat d. Hec bona facite q̄si liberi id est sicut estis liberi. Uñ li quasi ē expressiuū veritatis quasi diceret. Sicut vere liberi estis sic dñis libere et voluntarie seruiatis in hoc vestrā libertatem ostēdentes vbi dicit glosa. Quo maiore libertate apud homines vtimur eo liberius domino famulatui subiugari studemus. Et nō habentes supple sitis libertatem quasi velamen malicie/ vt scz nolitis seruire q liberi estis sub mantello libertatis vos tegētes hoc autē dixit apl̄us cōtra quosdā qui dicebāt qz filius nos liberauit/ veri liberi sumus et nemini seruire debem⁹ et ideo principibus et superioribꝫ sua iura negabant. Tales erant iudei dicentes Johan. viij. Semen abrahe sumus et nemini seruiuimus vnq̄. De quibus Job. xi. Ut vanus in superbiā erigit et quasi pullū onagri se liberū esse putat. Reuera iam quidā hñtes libertatē quasi velamē malicie gaudentes priuilegio exemptionis a quadā libertate ne a suis ordinarijs visitētur. Quidā etiā religiosi habent quedā priuilegia exēptionis vt non sequant chorū que sunt velamē sue negligentie et parue deuotionis. Contra quos. i. Cor. vij. Si potes fieri liber. s. libertate exēptionis magis vtere scz seruitute Gal. v. In libertatē vocati estis fratres tantū ne libertatē detis in occasionē carnis sed sitis supple sicut serui dei id est humiliter seruientes. Ut enī dicit glo. seruitus dei humilitatē requirit vt scz principibus z dñis humiliter seruiatis. ū. Thi. ij. Seruū dei non oportet litigare sed mānsuetū esse ad oēs docibilē patientē z sic patet quartū. ¶ Quinto hortat ad quedam que sunt excitatiua ad obsequiū subiectionis dicēs. Oēs honorate interlinearis. i. vnūquēq; pro suo modo. fraternitatē diligite intantum vt vos qui superiores estis subiectos vobis vt ffes diligatis Hebreo. xiij. Charitas fraternitatis maneat in vobꝫ Deū timete/ quia q̄ timet deū faciet bona. Eccle. xv. et cauebat a malo. Prouerbiorum xv. Per timorē dñi declinat omnis a malo. Et ideo qui sine timore est iustificari non poterit. Regem honorificate reddendo ei que sua sunt Math. xxij. Reddite que sunt cesaris cesari et q̄ sunt dei deo. Et sic patet quintū. ¶ Sexto hortat seruos ad subiectionē dñoꝝ suorū z cām assignat. Uñ glosa dicit. Ducuscq; hortat⁹ ē liberos ad subiectionē/ nunc seruis loquitur vt ipsi subiecti sint dñis Dicit ergo. Serui subditi este dñis vestris in omni timore scz vt nec deum offendatis nec dominis seruire recuseris. ¶ Sed quomodo in oi timore ergo in seruili. Ad quod dicendū q̄ omne et totum et perfectum q̄nq; ictē dicimus et sic accipit hic. Unde in oīi timore. i. in perfecto timore pfectiōe sufficiētie z hoc est ad min⁹ in tiore initiali q̄ hz duos oculos vnū ad p̄mū z alterū ad penā. Et nō tñ subditi estote dñis bonis. i. fide z moru⁹ instructis z modestis. i. moderatis in iperādo et condēnādo si quid cōtra illos p̄missum est sed etiā discolis id est indisciplinatis et austeris. ¶ Consequenter huius subiectionis causam assignat. d. Hec est enim gra-

tia in xp̄o iesu dño nr̄o. i. per hoc acquiritur et p̄seruat gr̄a dei p quā accrescunt nobis merita in xp̄o iesu. Et sic patz totum.

¶ Dñica tercia de euangelio sermo. lxiij.

Vado ad eum qui me misit Johan. xvj. Christus fidelis et verus legatus pro q̄

venerat legatione parata. s. salute humana redūt ad eum qui misit ipsum Joh. vbi supra. Exiui a patre et veni in mūdum iterum relinquo mundum et vado ad patrē. Ec sicut ꝑm humanā naturam venit in mūdum ita ꝑm eandem reliquit mūdum. In quantum vero deus est semper et vbiq; ē. Nunc aūt suum recessum sicut pius magister et p̄ discipulis suis predicit. Et quia accessus iste est ad regnandum sicut aduētus fuit ad patiendum. ideo ne de recessu perturbētur promittit eis multa donaria mittere scz spīm sanctū a quo oia dona donantur. Ephe. iij. Ascendens in altum captiuam duxit cap. dona dedit hominibus ¶ In hoc ergo euangelio suum recessum predicit. in quo principaliter quinq; facit. Primo suum ascensum ad patrem predicit ex quo apostolorꝫ tristicia ē secuta. In principio euangelij. Secundo rationem z fructū sui ascensus assignat per que multa bona sunt habita ibi. Sed ego veritatem dico vobis expedit vobis vt ego vadam. Tercio vñ⁹ opus quod spūs sanct⁹ erat in suo aduentu facturus ponit per q̄ mundi malicia est arguta ibi. Et cum venerit. ar. mundū. Quarto aliud opus per spīm sanctum faciendū ponit p quod eis veritas est edocta ibi. Cum autem venerit iste spūs veritatis docebit vos omnem veritatem. Quinto tercium opus spūs sancti ponit per quod est xp̄i deitas vera demōstrata ibi. Ille me clarificabit. Et sic primū op⁹ spiritus sanctus facturus erat quātū ad totum mundum. secundū aūt p̄tū ad apostolos et apostolicos viros. tercium q̄nz ad xp̄m. ¶ primo ergo xp̄s suum ascensum ad patrē predicit dicēs. Vado ad eum qui me misit. i. in proximo est vt vadam. Qd enim est in fieri frequenter dicitur esse factum. Et qz xp̄i passio causa fuit talis ascensus et exaltationis. iuxta illud phil. ij. Humiliauit semetipsum. etc. propter quod z deus exaltauit illū q̄ tunc erat in ignis. nā quasta feria post cenaz xp̄s hec verba dixit q̄n iudei ad eum capiendū veniebāt ipse mortis traditurꝰ ideo dicit. Vado ad eū qui me misit. Oēs enim prope mortem constituti consueuerūt similiter dicere. Ecce ego morior. Dicit ergo. Vado ad eum qui me misit id est ad immortalitatem et gloriam patris ascendam ꝑ̄z naturā assumptā in qua ad penam et mortē descendi z nemo est vobis interrogat me quo vadis. i. ita patienter cotā vobis ad patrem ascēdam q̄ op⁹ non est interrogare Act. i. Uidentib⁹ illis eleuatus est in celum. Charissimi manifesta est via qua xp̄s iuit per mundum z qua iuit ad celum. Uia qua iuit per mundū fuit via magne paupertatis. Ma. viij. Vulpes foueas habent z volucres celi nidos filij aūt hois non hz. vbi ca. su. recli. Nat⁹ est sub diuo. nec erat ei locus in diuersorio. z ideo in p̄sepio mater sua eum reclinauit Luce. ij. Fuit via magne charitatis quia seipsum tradidit seruiens in luto et latere miserie nostrarum trigita annis vt nos ab eis liberaret Joh. iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret scz in nostrum seruicium et precium. Fuit via magne humilitatis Math. xi. Discite a me q̄ mitis sum et humilis corde. Fuit via perfecte obedientie phil. ij. Factus est obe. vs. ad m. m. aūt cru. Ma. xxvi. Non si. e. vo. sed si. tu. Fuit via summe et perfecte patientie Isaie. liij. Sicut ouis ad occi. du. et non. ape. os su. Mat. xv. Nō rūdes quicq̄ vi. in cp̄. te ac. Et fuit via perfecte victorie. Nam vicit mundum dyabolum et omnia opera pcti Joh. xvj. Confidite quia ego vici mundū Aug⁹. Manu inermi et affixa cruci debellauit aereas potestates. Per hanc ergo viam xp̄s iuuenet ī gloriosus et immortalis resurrexit et cum magno triūpho celos ascendit. Isa. lij. Ecce seruus meus exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde. Si ergo volumus ad celum ascendere et cū xp̄o in gloria exalteri per suptadictas vias xp̄i nos ambulare opz Isa. xx. Hec est via ambulate in ea. ¶ Ista aūt via est valde difficilis et arta Mathei. vij. Arta est via que ducit ad vitam z pauci ambulant per eam. Et ideo iste inuenis cui xp̄s dixit. Vende oia que habes et da pauperibus et veni et sequere me abijt tristis vt patet Mathei. xix.

¶ Sequitur. Sed quia hec locutus sum vobis, Tristicia implebit cor vr̄m. Quia vt dicit. Beda. Magis tristabant de recessu quo eos deserebat q̄ letabant de ascēsu q̄ p̄em petebat. Magis em̄ hō de amissione rer̄ temporaliū dolet q̄ sp̄e futurę

rum bonorum letetur Et ideo inter mundanas discrimia perturbatur. Et quia apostoli adhuc homines erant et secundum holem ambulabant. ideo audito discrimine mortis xpi tristicia cor eorum implevit vt hic dr. Et sic patet primum. ¶ Secundo rationem et fructus sui ascensus assignat. d. Ego veritatem dico vobis et non curo vobis applaudere. Prouer. xix. Qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico suo rethe expandit gressibus suis. Expedit vobis vt ego vadã. i. presentiã meã corporalẽ ab oculis vestris subtrahamq; si hanc per recessum non subtraxero paraclitus non veniet ad vos. In qua ratione duo tanguntur scz carentia spũs sancti si non abierit. et presentia et aduentus eiusdem si christus abierit. Sed contra. Ubicunq; est filius dei ibi est pater et spũs sanctus et econuerso de patre et spũ sancto. Joh. xiiij. Philippe qui videt me videt et patrem meũ non credis: quia ego in patre et pr in me est. Sic ergo debuit dicere ecõuerso. scz si abiero paraclitus abibit et si sic sterero stabit. Ad qđ dicẽdum q ꝺ̃ diu xps cũ aplis corporaliter est motatus eus sicut dñm et magistrũ suũ carnaliter diligebant nec ipsum verum deum credebãt nec cognoscebant vt dicit Aug. Joh. xiiij. Tanto tpe vobiscũ sum et nõ cognouistis me: sed credebant eum esse messiam vẽturum in lege promissum. quem iudei dicũt non debere esse deum sed marinum dei propheram z specialem dei filium adoptiuum non aũt naturalẽ quẽ credebant venisse ad liberandum israel de manibus romanorum. Lu. xxiiij. Nos aũt sperabam⁹ q ipse redempturus esset israel. Et ideo vt carnales ipsum tm carnaliter cognoscebant et diligebant. Sic autem cognoscere amare te xpm non sufficit ad salutem immo opz vt cognoscamus ipsum verꝝ deum et verꝝ hominẽ Joh. xiiij. Creditis in deum et in me credite. In hocem catholica fides consistit sine qua nemo põt saluari. Hebre. xi. Sine fide impi. est pla. d. Hanc aũt cognitionẽ spũs sanctus aduenies post mortez xpi apostolis perfecte attulit quia xpm vt verꝝ deũ et verum hominem cognouerunt. Et ideo spãliter non carnaliter eum postmodũ cognouerũt. ij. Cor. v. Et si cognouimus secundum carnẽ xpm sed nũc iam nõ nouim⁹. Et sicut per spũm sanctum ipsum vt verꝝ deum cognouerũt. ita per eũdem spiritũ sanctum eum vt verũ deũ amauerunt Roma. v. Charitas dei diffusa est in cor. no. per spi. san. que data est nobis. Hoc est ergo quod dicit. Expedit vobis vt ego vadã. ad hoc vt. s. habeatis veram fidem et spẽ de me. z me vt verꝝ deum diligatis quas virtutes vsq; mõ nõ habuistis. Si ei nõ abiero paraclit⁹ nõ veniet ad vos. i. si presentiã meã corporalẽ ab oculis vestre carnis nõ subtraxero ad noticiam dei vos p inuisibilẽ spũm nõ perducovt dic. t greg. Si aũt abiero mittã eũ ad vos. i. faciã vos spũaliter viuere z per spiritũ scm̃ faciã vos verã fidẽ de me habere. Aug. Nunquid non hic positus spiritũ scm̃ nõ poterat mittere. Quid est ergo si nõ abiero paraclitus non veniet ad vos. nisi non poteritis capere spũm sanctũ ꝺ̃diu ꝺ̃m carnẽ nosse persistetis xpm. xpo autem ascendente corporaliter non solum spũs sanct⁹ sed et pater z filius illis spũaliter affuit. Et ideo sicut pueris expedit eleuari a lacte vt sumant solidiorẽ cibũ Sic expediebat apostolis vt ab eis christi presentia auferretur et ad spũalem noticiam ducerent helizeo. v. Omnis enim qui lacteis est particeps expers est sermonis iusticie. Perfectoꝝ autem est solidus cib⁹ Isa. xxviij. Quem docebit scientiã et quem intelligere faciet auditum ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. ¶ Et nota hic q Abraam fecit grãde conuiuium qñ ablactauit ysaac Gen. xxi. Et anna dixit Samuelem ablactatũ in domũ dñi cũ tribus modis farine et tribus vitulis. i. Re. i. Ut magna gra est ad spũalem noticiã peruenire que per talẽ ablactationẽ intelligit. Psal. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi. et iudi. f. non manu. eis Ephe. iij. Quod alijs generationibus non est agnitũ filijs hoim sicut nunc reuelatum est sanctis apostolis eius et prophetis. Cognoscamus ergo xpiani xpm per spm̃ scm̃ qui habitat in nobis. qt beati qui nõ vi. et cre. Joh. xx. Notandũ ergo q sicut apostolis expedibat vt ab eis xpi pitia subtraheretur ita multis expedit vt ab eis bona pitis subtrahantur. quia aliter ad deũ cognoscendum non accedunt. sed in ipsis bonis credunt totaliter deum esse in ipsis finẽ suũ ponentes. Psal. Beatum dixerant populũ cui hec sunt. Sic Job denudatus ab omnibus ait. Nunc oculus meus videt te ergo penitentiam in faulla et cinere. We. v. Beati pauperes spiritu qm ipsi deũ videbũt. Et sic p3 secundũ. ¶ Tercio ponit vnũ op⁹ siue officium qđ spũs sanct⁹ in aduentu suo facturus erat qđ est arguere mũ

dum. Et hoc est. Cum venerit ille arguet mundũ. i. faciet vos et vestros sequaces apros et idoneos ad mundum et mundanos arguendum. Non enim aliter dicitur spũs sanctus mundũ arguere nisi quia facit hos in quibus habitat mundus arguere loquens per os eorũ sicut potestas mittit bannum et erbannit et rebannit per pones suos et totum hoc potestas facere perhibetur War. xiiij. Nõ enim vos estis loquentes sed spũs sanctus Isa. lxi. Spũs dñi super me. eo q vnxerit me euangelisare pauperibus misit me. ¶ Notandum ergo q quadrupliciratione dicitur spũs sanctus arguere. O primo ad ostendẽdum q ille maxime se arguit qui spm̃ scm̃ recipit abundantius Greg. super illo verbo Job. Nunc oculus meus videt te. idcirco reprehendo me. Quanto quis maioris lumen recepit tantomagis reprehensibilem cognoscit. sicut pulvis apparet in radio solis qui non apparebit in vmbra. Secundo ad ostendendum q arguere non ẽ alienum a benignitate et amore eum spũs sanctus qui est ipsa benignitas z amor dicatur arguere Isa. xl. Egredietur virga id ẽ correctio et disciplina de radice Jesse i. de incendio amoris Jesse nãq; interpretatur incendium. Apocalipsis. iij. Ego quos amo arguo et castigo. Tercio ad ostendẽdum q mansuetudo spũs sancti in arguẽdo penitus est seruanda. Gal. vi. Vos qui spũales estis hmõi instruite in spũ lenitatis. Seneca. Vicia animi sicut vicia corporis leniter tractãda sunt: quia generosus est animus hominis et facilius ducitur q trahitur. ¶ Quarto quia spũs sanctus talem facit hominem qui dignus et idoneus est alios arguere z docere. Tria em̃ argutionem et disciplinam impediunt. s. reprehensibilitas. ignorantia et timor. Hec autem omnia spũs sanctus aduenies removet z depellit: quia purgat illuminat et corroborat mentẽ. Ideo in specie ignis qui hec tria operatur super apostolos apparuit et venit. Nam ignis purgat rubiginem metallorꝝ. illuminat et corroborat lateres. Quod aũt reprehensibilitas impediat arguentẽ ostendit Greg. d. Superitas sordes tergere non valet manus que iuxta tenet. Wathei. vij. ypocrita ejice primo trabem de oculo tuo z tũc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui. Ro. ij. Qui predicas non furandum furaris. In quo enim alij iudicas teipsum condẽnas. Impedimẽto vero ignorantie dr. Wath. xv. Si cecus ceco ducatũ prebet ambo in foueã cadũt. Osee. iiij. Quia tu scientiam repu. re. te. ne. sa. fun. mi. Officiũ aũt sacerdotis est arguere. De impedimento aũt timoris dr Eccle. vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ne forte extimescas faciem potentis Spũssanct⁹ vero vemẽs super apostolos purgauit eos ex omni peccato. illuminauit ab omni ignorantia: et corroborauit z fortes fecit contra mortem z omnia tormẽta et per cõsequens fecit idoneos ad mundũ id est mũdanos arguẽdũ. ¶ De trib⁹ autem apostoli z eoꝝ sequaces arguerũt et arguũt mũdũ: scz de petõ. de iusticia et de iudicio. De petõ qõ fecerũt z faciunt quia nõ imitant nec hñt. et de iudicio qõ neglexerũt et negligũt. Arguet em̃ mundũ spũs sanct⁹ de petõ scz infidelitatis quia nõ crediderũt in me. qõ p excellentiã dr peccatõ sicut paulus per excellentiã dr apls: quia in ipso ola peccata cõtinenr. z in eius contrario scz fide omnia dimittuntur: vt dicit Augusti. Luce. vij. Fi. t. sal. t. fe. va. in pa. ¶ Item arguet mundus de iusticia. s. xpi quã fideles habẽt quam ipsi mũdani non sunt imitati. que iusticia fuit i hoc q quia se christus summe humiliauit summe exaltatus fuit. Phil. ij. Humiliauit semetipsum. Et sequit. Propter qõ de⁹ exaltauit illũ. Ista est iusticia fidei quã fideles hñt de xpo quẽ nõ vidẽt. Jo. xx. Beati qui nõ vi. et cre. In qua fide omnes iusti vivunt Ro. i. Just⁹ aũt ex fide vivit. Et hoc est qđ dicit. De iusticia quidem quia ad patrem vado et iam nõ videbitis me: scz mortales et infirmum. Justum quidem fuit vt quia filius dei se summe humiliauit q ad gloriam patris et ad immortalitatez trãsiret. Istam iusticiam fideles non solum de christo credũt: sed etiam de seipsis: quia si humiliauerint se pro christo credunt cum ipso tanq; membra ei⁹ pariter exaltari. Quia sicut dicit Augustinus. Sicut factuz est in capite ita fiat in membris. i. Thes. iiij. Si enim credimus q Jesus mortuus est et resurrexit. ita et deus eos qui dormierunt per ipsum adducet cum eo. Jo. xvij. Volo vt vbi ego sum et illi sint mecum. Et quia fideles hanc iusticiam credunt. ideo eam toris viribus amplexantur. et eligunt hic affligi et humiliari vt cum christo exaltentur ad patrem pariter ascẽsuri. i. Cor. iiij. Maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et sustinemus blasphemamur et obsecramus tã q purgamẽta hui⁹

mundi facti sumus. Istam iusticiam mundus nec credit nec habet et ideo est merito arguendus. ¶ Item arguet mundum de iudicio quod ſm Aug. sic exponitur. Christus iudicauit in morte sua dyabolū principem mundi et in inferno reclusit. vt dī Apo.xx. Qui scz habitabat in cordib⁹ infidelium a quo captiui ne recte crederēt et bene agerent tenebantur. Sed cum ipse sit iudicatus et in inferno reclusus non habēt amplius excusationem q̄ quia ab eo captiui tenentur non p̄nt vere credere et bene agere cum mares et femine parui et magni efficiantur martires pro fide et nomine christi quinq; et bona operantur. Et hoc est quod dicit. De iudicio aūt quia princeps huius mundi iudicatus est. De hoc ergo iudicio quod x̄ps pro salute mūdi fecit dum dyabolus iudicauit vt posset bene agere et recte credere q̄ totus mūdus non cognoscit de ipso curat dum non satagit bene agere est merito arguendus ¶ Uel aliter arguet mundum de pctō.s. quod commiserunt q; non crediderunt in me. In quo omne pctm̄ ꝓtra deum ꝓmissū cōprehendit: quis ois qui peccat in deum non credit in eum. Credere enim in deum est fidez quam ꝓtestatur bonis operibus ostēdere et in deum sperare et ipsam amare. Ja.ij. Ostendas michi fidem tuam ex operibus. Hoc autem non fatit mundus. ¶ Item arguet mūdū de iusticia scz quā non seruauerunt. ꝛ hoc ē tum ad proximū quia nec iusticiam distributiuā que consistit in remunerando dignos secundum ꝓportionē ac recompensando mercedem: nec iusticiam punitiuam que consistit in emptionibus et venditionibus nec iusticiam punitiuā que consistit in malox̄ punitione seruauerunt. Et quia iusticia et iusticia sunt ꝓtraria immediata et cuicūq; horum non inest alterū inest et ideo sequit q̄ ad proximum iniusticiam seruauerunt. Et in hoc omne pctm̄ ꝓmissum contra proximum continet. Quia cum ad iusticiam pertineat vnicuiq; reddere quod suum est et proximo debemus benivolentiam cordis et loquelam oris et veritatem operis et solum his tribus modis peccatur contra proximum sequitur q̄ quandocūq; cōtra proximum peccatur nō seruatur ei iusticia. Et q; finis ꝓtinet in virtute ea que sunt ad finem. et mors est finis omnis iniurie et omnis iniusticie que contra proximum committi p̄t. ideo in morte x̄pi. ois ei⁹ iniusticia ꝓtinet. ¶ Et q; x̄ps ē caput omniū iustox̄: et quod de ipso dicit de ꝓximo intelligit ideo ponendo exemplū de morte sua omnē ꝓximi iniusticiā dat intelligi. Et hoc est quod dicit. Arguet mundū de iusticia quam michi ꝛ mēbris meis nō seruauerūt sed supple iniusticiā: quia me et meos occiderūt. Mat.xxiij. Hierusalez hierusalem que occidis ꝓphetas ꝛ lapidas eos qui ad te missi sunt. per quā mortem ego recedo de mundo ꝛ ad patrem vado et amplius nō videbitis me suple mortalem. ¶ Item arguet mundū de iudicio qō scz nō timuerūt quia cum peccēt quotidie cōtra deū ꝛ primū iudicium dei ventura timere debuerūt: quia si dyabol⁹ magister ꝛ princeps eox̄ tam iudicat⁹ est solum pro vno cogitatu: multomagis ipsi ꝓ multis sceleribus iudicabūtur quia si rex punit militem: multomagis vasallum. Locus est a maiori: quia si illud quod magis videtur ineſſe nō inest nec illud qō minus videtur: sed magis videtur parcēdū comiti q̄ vasallo igitur. ꝛc. ij. Pe. ij. Si enī deangelis peccātibus nō pepercit: sed rudētibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos in iudiciū reseruari. ꝛc. ergo multomagis nobis peccantibus nō dimittit. Sic ergo arguet mūdū de pctō qō cōmiserūt: quis nō crediderunt in me. De iusticia quā michi et meis nō seruauerūt propter quā mortu⁹ sum ꝛ ad patrē vado et de iudicio qō nō timuerūt quod timere debebant cū princeps eox̄ tā iudicat⁹ sit.

P Ubi nota q̄ mūdus arguēdus est de triplici iudicio. Primo de iudicio ad se nō ptinenti quod sibi vsurpat. Math.vij. Nolite iudicare/ ꝛ nō iudicabimini. Ro.xiij. Tu quis es q̄ iudicas seruū alienum. Secūdo de iudicio ꝓprio de quo nō curat. i. Cor.xi. Si nosmetipsos diuiderēmus iudicaremur. Uercio de iudicio dei qō nō timet ꝓtra qō Eccl.vij. Memorare nouissima ꝛ in eternū. pec. In eodē.xxxviij. Memor esto iudicij mei sic enim erit ꝛ tuū. ¶ In fine nota q̄ mūd⁹ ē arguēd⁹ de octo maximis sceleribus que sūt q; expellit magistrū sapiētie. occidit vitā anime. exsiccat fontē misericordie negat ministr⁹ pudētie nō audit ꝺdicatorē penitentie extinguit lumē intelligētie ptēnit bona glorie ꝛ non timet penas gehenne. Primo est arguēdus q; expellit magistrū sapiētie. Joh.xvi. Qui dixerunt deo. recede a no. scz. vi. tu. no. Mūdus docet scientiam suaz que est terrena. animalis/ et dyabolica: vt dicitur Jacobi iij. Nam docet lucra iniusta/ deceptiones

sophisticationes ꝓtroversias guerras ꝛ huiusmodi ꝓpter. vi. Omnis calumnia in medio eius. Hec scientia expellit dei sapientiam que est omni virtute plena nam docet virtutem facere. non decipere proximū. verum dicere. finem considerare/ celum amare/ deum timere ꝛ ab omni malo cauere Job.xxviij. Timere deū ipsa est sapientia et recedere a malo intelligentia. Item magister sapientie dicit. Transit mundus et concupiscentia eius. Jo.ij. Mundus autem dicit. hec requies mea in seculū seculi hic habitabo quoniā elegi eā. Item magister sapientie dicit q̄ diuitie delicie et honores sunt norte. Prouer.i. Ubi quo stulti ea que sibi sunt noxia cupient. Sed mundꝰ dicit q̄ tria supradicta sunt optima. Psal. Beatum dixerunt populum cui hec sunt. Item magister sapientie dicit q̄ aduersa mundi sunt utilia quia eruditant et cōpellunt ad deum accedere vt dicit Gregorius Mala que n. h. pte. adde. ire compel. Boe. Plus hominibus reor aduersam q̄ ꝓsperam prodesse fortunam. Illa fallit hec instruit. Itaq; illam videas ventosam fluentem suisq; ignaram. Hanc autem sobriā sue cinctam et ipsius aduersitatis exercitatione prudentem. Mundus hec verba delirantem reputat et hec patientem inimicū dei et infortunatum existimat supra modū Et breuiter de omnibus que sapientia dei docet mundus contrariū dogmatizat. Hoc figuratum est in nube filiorum israel que ipsis erat lucida ꝛ egyptijs tenebrosa. Sic est in propositio quia sapientia est seruis dei clara et impijs obumbrata. Secundo est arguendus/ q̄ia occidit vitam anime que est amor dei. Augustinus. Scio anima mea quia amor est vita tua. i. Johan. iij. Qui nō diligit manet in morte. Sed amor mundanus est venenum illius amoris ꝛ ipsum radicitus extirpat/ qui est amor parētum amor mundanorum bonorū. amor carnalium delectationum et amor consanguineorum. Omnes istos amores docet mundus et tenet. et plus diligit parentes q̄ deum plus mūdana bona q̄ dei dona plus carnales delectationes q̄ virtuales operationes plus consanguineos quā sanctos plus mundum quā celum. plus gloriam hominum quā dei Johannis. xij. Dilexerunt gloriam hominum magis quā dei. Tercio est arguendus quia exsiccat fontez mie q; non remittit iniurias. sed pro alapa reddit vulnus pro vulnere mortē expellit inimicos et destruit bona eorum. Non parcit prostratis: sed interimit persequendo. non miseretur pauper. ꝛ pupillox̄: sed decoriat eos iniustis, exactionib⁹ et vsuris. Sapiē. ij. Sit fortitudo nostra lex iusticie circūuentamus iustū. Quarto est arguendus: quia negat ministrū prudentie. Ipse ē⁹ dei filiꝰ prudentia sua omnia dirigit ꝛ gubernat. ꝛ omnibus prouidet ſm decentiam singulox̄. Mathei.xi. Omnia michi tradita sunt a patre meo. Sed mundꝰ omnia dicat o casu ꝛ fortuna euenire eo q̄ bona eque proueniunt bonis ꝛ malis: et similiter mala et similiter lucra ꝛ victorie et cetera raltum. In quox̄ ꝑsona dicitur Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nostra cōsiderat. Et Ecclesiastes. ix. ¶ Uidi sub sole nec velocium esse cursum. nec fortium bellum. nec sapientum panē. nec doctorum diuitias/ nec artificū gratiam: sed tempus casumq; in omnibus ꝛc. ¶ Quinto est arguendus: quia non audit predicatorem penitentie. ¶ Christus enim quotidie predicat per p̄dicatores suos dicēs. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Mathei tercio. Et nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis Luce decimotercio. Sed mundus dicit. Letare iuuenis in adolescentia tua Ecclesiastes decimoptimo. Item Sapien. ij. Fruamur bonis a iuuentute celeriter ꝛ non sit pratum q̄ non pertrāseat luxuria nostra quoniaz hec est pars nostra et nostra est agnitus qui sit reuer. ab inferis. Sed hoc deberet eos magis terrere scz si nullus vnq̄ rediit de inferno: quia signuz est q̄ omnes devorat. ¶ Sexto est mundus arguendus quia intelligentie lumē extinguit. Nam deus vult hoc nos intelligere et hoc per scripturam suaz docet q̄ omnis homo est liber ꝛ potest bene ꝛ male agere Eccle.xv. Deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui. Item apposuit tibi ignē ꝛ aquā ad quod cunq; volueris porrige manum tuam. Et ante hominem vita et mors/ bonū/ et malum et quilibet fecerit saluabitur: qui vero male egerit condemnabitur. Sed mundus dicat q̄ omnia sunt predestinata ꝛ de necessitate euenient et q̄ deus ꝓpter opera nostra in sententia nō mutatur Numeri.xxiij. Non est deus/ vt homo vt mentiatur nec vt filius hominis vt mutetur. Unde quicunq; sunt ꝓfecti quicquid agant de necessitate damnabuntur. Cuius contrarium dicitur Jeremie.xviij. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo q̄ locutus sū aduersꝰ eā agā ꝛ ego penitētiā

super malo/ quod cogitaui vt facerem ei. Exemplum de nimiuitis quibus per tonaz dñs dixerat. Adhuc.xl.diebus niniue subuertetur. Quoz̄ penitentiam dñs respexit et non sunt submersi vt patet Jone tercio. Sed mirum est valde/ quia vt dictū est supra mūdus dicit q̄ omnia casualiter euenīunt et circa hec inferiora dei prouidentia non consistit quomodo ergo omnia necessario euenīūt. Cuius ratio est quia vnū malum alteri malo contrariatur vt prodigalitas illiberalitati. Sed bonum nunq̄ contrariatur bono. Et ideo bonorum vna est sententia sed sentētia malorū est diuersa et vna contrariatur alteri. Prouerbi.xi. Inter supbos semp̄ iurgia sunt. ¶ Septimo arguendus est/ quia contēnit bona glorie. Deus nāq̄ promittit magnā gloriam corpori et anime se daturū si homo caueat se a peccatis.i. Coz.vi. Quod oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor ho. as. q̄ prepa. de h. qui di. il. Luce. xxij. Ego dispono.si.m.dis.pa.m.regnū vt eda. et bi. sup men. meā in regno meo. Sed mundus hic contēnit dicens. Cui bene est hic/ etiam bene erit in futuro. Scio quia habeo sed nescio quid habebo Psal. Pro nichilo habuerunt terram desiderabilē Treñ.i. Omnes amici eius sz̄ mūdi spreuerūt eā. si gloriā celi. ¶ Octauo est arguendus q̄ nō timet penas gehenne. Deus enim minatur peccatoribus magnas et et intolerabiles penas Isa.xxxiij. Quis poterit habitare ex vobis cum ardoribus sempiternis Psal. Ignis grando nix glacies spiritus procellarum pars calicis eoz̄ū. ¶ De his omnibus mundus non curat immo quod peius est omnia derider Treñ.iij. Factus sum in derisū omni populo. Et ideo est arguendus merito mundus et forti verbere corrigendus. ¶ Quarto ponit secundū op⁹ sue effectus spiritus sancti qui est apostolos in omnem veritatē inducere. Apostoli enim ex grossitate intellectus et ex tristicia magna que eos tunc tēporis deprimebat nō poterāt capere altā veritatē de xpo et de multis aliis necessariis ad salutem. Et hoc est quod dicit. Adhuc multa habeo vobis dicere sed nō potestis portare modo id est non estis capaces ad ea intelligēda/ sed/ spūs sanctus aduenies faciet vos capaces omnis veritatis et plenos amouendo sz̄ duriciā intellectus fugādo tristiciam corporis et desup sapientiā infundendo/ quia ois sapientia et verum a spū sancto est. Damasce. Omne verum a quocūq̄ dicat a spū sc̄to est. Et hoc est quod dicitur. Cū venerit ille spūs veritatis docebit vos omnem veritatē sz̄ vite et doctrie vie et patrie necessariā ad salutē/ ita q̄ sit distributio pro generibus singulorū et nō pro singulis generū vt dicit victor. Qz̄ vt dicit Augu. Nō arbitror in quoq̄ hoc posse impleri in hac vita vt omnē veritatē sciat cū apostolus dicat nūc cognosco ex parte id est imperfecte et videmus nunc p̄ speculum in enigmate. i. Coz. xiij. Sed spūs sanctus oēm veritatē docet/ qz̄ et hic docet ea necessaria ad salutē iuxta illud. Joh. ij. Unctio eius docebit vos de omnibus. Et in futuro ad cognitionem dei p̄ducit in quo omnia cognoscuntur. Grego. Quia est quod nesciat qui videtē omnia videt. Docebit ergo vos omnem veritatem fidei scilicet de vnitate et trinitate/ dei et de incarnatione et vita christi et morte de creatione et fine mundi/ de angelis et animabus de celo et mundo et inferno/ de preceptis et virtutibus/ de sacramentis ecclesie. Et breuiter omnem veritatem ad salutem vestram vel aliorū necessariā vos docebit. Non autem docebit vos sophismata Aristotelis vel problemata. Euclidis vel leges Aureliani vel ymeta. Anerroys et cetera non expedientia ad salutē. ¶ Vel aliter ea que sunt ad finem continent virtute in fine. Sapientia autem dei est finis omnis sapientie et scientie Sapien. vi. Cogitare enim de illa sensus est cōsummata et omnes scientie seruiunt ei sicut famule domine Prouer. ix. Sapientia edificauit sibi domum excidit colūnas septem et misit ancillas suas vt vocarent ad arcez. Septē columne iste et ancille sunt scientie humane scilicet septem artes liberales quibus sapientia dei ad suum ministerium tanq̄ ancillis vtitur vt grāmatica ad cōgrue loquendum dyaletica ad verū a falso discernendum rethorica ad pulchre loquendum et sic de aliis. Et ideo spūs sc̄us docendo apostolos dei sapientiam docuit eos omnem veritatem cuiuscunq̄ scientie. i. Coz. ij. Non iudicaui me scire aliud inter vos nisi christū Jesum. Et ne doctrina spiritus sancti esset suspecta tanq̄ ꝓpria et singularis hoc remouet dicēs q̄ non loquet a semetipso sup. singularit sine patre et filio sed loquet q̄cūq̄ audiet sz̄ in trinitate eius audire est scire et esse vt dicit Augu⁹. Quia in trinitate diuina sunt idee omniū rerum et ideo de⁹ viādo et scīdo se videt et cognoscit omnia vt dicit Augu. Cum ergo in ore duoz̄ vel trium stet omne verbū et quecunq̄ spūs sanctus dicit pater et filius dicit ergo eius doctrina est vera. Simili modo xp̄s de se dicit. Joh. xij. Ego ex meipso non sum locutus. Et quia spūs sanctus est verus deus sicut pater et filius: nō scit futura vt deus. Et ipse docuit eos futura mala et bona que super eos erant vēnura et q̄ gentes ad eoz̄ predicationem conuertende erant. et q̄ cum gloria martirū ad deum rediturī erant finaliter coronandi. Et hoc est quod dicit. Et que ventura sunt annunciabit vobis. Et sic patet quartuz. ¶ Quinto ponitur tercīū opus siue effectus spūs sancti quod est xp̄m clarificare. Erat enim tunc temporis xp̄s valde obscurus in cordibus apostolorum et aliorū quia nec ipsum nec eius opera cognoscebant. propter quod xp̄s ait. Petro Matth. xvi. Vade post me sathanas quia non sapis ea que dei sunt. Hec ergo clarificatio in hoc fuit q̄ spūs sanctus sup omnes apostolos veniens fecit eos cognoscere et credere et predicare q̄ xp̄s erat verꝰ deus et verus homo pro salute humana incarnatus et passus quod ante nō cognoscebant. Itē spiritus sanctus clarificauit xp̄m non solū respectu apostoloz̄ sed etiā respectu totius mūdi. inq̄tum dedit apostolis et etiam aliis sanctis virtutē faciendi in nomine xp̄i miracula et potestatem super ois demonia et super omnem creaturam propter quod xp̄s in magna reuerentia vt verus deus est habitus a toto mundo et adoratus et per ꝓphs clarificatus. Itē clarificauit xp̄m qz̄ in virtute nominis eius totum mundum ydolatrie debitum ad fidem xp̄i cōuertit qō solus deus facere potuit vt dicit Aug. Actuū. iiij. Neq̄ enī nomen aliud est sub celo datum hominibus in quo nos oporteat saluos fieri. Itez̄ clarificauit xp̄m qz̄ homines per diuersa vitia et diuersos errores dispersos ad vnā fidem vnū baptisma et ad vnam xp̄i ecclesiā reduxit et adunauit Joh. x. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili et illas oportet me adducere et fiet vnum ouile et vnus pastor. R Charissimi si volumus scire si spūs sanctus habitet in nobis et operetur nobiscū clarificemus xp̄m vt apostoli. quia hec glorificatio vsq̄ ad finem durabit. Et primo clarificemus eum p̄ veram fidem que per opera demōstretur. qz̄ vt dr̄ Jac. ij. Fides sine operibus mortua est. Et ideo clarificari non pōt. Secundo clarificemus eum vt in nostris eius miraculis operemur. que tunc facimus qñ in igne carnalis concupiscentie non comburimur qñ in aquis tribulationum non submergimur. quando demonia expellimus. nec ab eis superamur. et qñ creaturis omnibus dñamur. Ois ista magna miracula sunt et ea non nisi in dei virtute possumus operari Eccle. xxxi. Quis est hic et laudabimus eū fe. e. mi. in. vi. s.

¶ Tercio clarificemus eum vt peccatores de uersis pctōz̄ vodolis scrutentes. vt suarum pecuniē. et gulosus vētri et sic de aliis Juxta illud ad phil. iii. quoz̄um deus venter est. per predicamenta verboz̄ et exemplа bonoz̄ operū ad deum salubriter conuertamur Jac. v. Scire debet qñ qui conuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluauit ani. e. a. m. et ope. m. pec. Quod ad dei gloriam spectat. Quia vt dicit Aug. Nullum maius sacrificium placet deo q̄ salus animarum. ¶ Quarto clarificem⁹ eum vt in vnitate cordium et voluntatum. in vinculo pacis et dilectionis inuicem habitem⁹. Ephe. iiij. Solicite seruare unitatē spūs in vinculo pacis sicut vocati estis in vna spe vocationis vestre. vn⁹ dñs vna fides vnū baptisma. Actu. iiij. Erat illis cor vnū et anima vna in dono spūs. Psal. cxxxij. Ecce q̄ bo. et q̄ to. ha. fra. in vnum. Et sic patet totum.

¶ De epistola. Sermo.lv.

Omne datum optimum et omne donum perfectum de sursum est. &c. Ja. i. In hac epistola beatus Jacobus inducit nos ad cognitionem bonoz̄ et donorum que a deo recepimus et per ꝓphs ad dei amorem nos allicit et inducit. quia ex quo optima que q̄ nobis a deo donantur. ad deū diligendum maxime incitamur quia munera et dona recepta incitatiua et causatiua sunt dilectionis. Durus enim est animus qui et si nolit dilectionem impendere saltem nolit rependere. Nulla autem est maior inuitatio ad amandum vt dicit Bernar. q̄ preuenire amādo. Dum ergo ondit q̄ omnia bona sunt a deo vt ipse hominib⁹ abūdanter tribuit et non improperat nos valde ad amorem eius accendit. Hoc ergo in hac epistola demonstrare intēdit. In qua quidem epistola quattuor principaliter oñduntur. Primo enim beatus Jacobus ostēdit q̄ ois bona a deo emanant. In principio epistole. Secundo ostendit q̄ hec bona deus gratis nobis donat ibi. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis. Tertio

tio et quo tot bona nobis donat. eius doctrinam nobis audire mandat ibi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum. ꝛc Quarto ad recipiendum cum effectu eius verba similiter nobis iperat ibi. Propter quod abiicientes omnē immundiciam et abundantiā ma. in mansuetu. su. insi. ver. Primo ergo ostēdit q̄ omnia bona nobis a deo emanant dicens. Omne datum optimum ꝑtum ad virtutes et spiritus sancti dona et omne donum perfectum quantuz ad bona glorie de sursum est. Optima eīm que in ista vita haberi possunt sunt virtutes et spiritus sancti dona. Sed bonum perfectum cui nichil deest quod deus gratis nobis donat est vita eterna Roma. vi. Gratia dei vita eterna et ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fecim⁹ nos sed ſm̄ suā misericordiam saluos nos fecit. ¶ Omne ergo datum optimum et donum perfectum a deo est. et hoc pōt tripliciter exponi. Primo quantum ad ipsas res in seipsis consideratas. Quedam enim sunt bona que hñt solum esse vt corpora superiora et elementa et lapides et ista sunt bona. Quedam hñt viuere ꝛ sentire vt animalia et ista sunt meliora. Quedam hñt esse viuere et intelligere vt hō ꝛ angelus et ista sunt optima quibus deus perfectum donum donauit sez vitam beatam que de⁹ est. Quia vt dicit phūs. Perfectuz est cui nichil deesse quod solū est vita beata. Perfecta agit in genere suo multa sunt. Sed perfectum simpliciter et bonū non est nisi deus. Math. v. Nemo bonus id est perfectus nisi deus. Omnia ergo supradicta sunt a deo que omnia per se sunt bona sz adinuicē ordinata sunt optima. Et ideo de singulis dr̄ in genī. Vidit deus q̄. ꝛc. Et postea de omnib⁹ simul dicitur. Vidit deus cūcta que fecerat ꝛ erāt valde bona. Et sic pz q̄ omnia sunt a deo. ¶ Secundo pōt exponi quantum ad bona que hominibus a deo dantur. quedaz enim sunt bona vt bona fortune sez diuitie et dignitates. quedam sunt meliora vt bona nature. s. sanitas. fortitudo ingenīū et similia quedam optima vt virtutes et dona spūs sancti. Debite. xiij. Optimum ē gratia stabilire cor. Sed glorie bonum est bonum perfectum vt dictuz est supra. Omnia enim hec bona dantur a deo hominibus. Psal. viij. Omnia sub. sub pe. e. o. et bo. ꝛc. Quia cum bona fortune ordinent ad bona nature et bona nature ad bona gratie et bona gratie ad bona glorie. ꝛ eaque sunt ad finem includūtur in fine ides in dato optimo et dono pfecto omnia bona intelliguntur. ¶ Tercio potest exponi ꝑtum ad ipsum deum gratis nos ad bonum perducētem. Nam q̄ deus nos creauit fuit bonum sed q̄ nos redemit et in filios per spūs sancti grām adoptauit fuit melius sed q̄ nos in corpore et anima beatificauit hoc est donum optimum et donū perfectuz: quia vt dicit Aug. Homo ē creatus vt cognosceret deum per bonum nature et cognoscendo amaret per bonum gratie et amando possideret et frueretur per bonum glorie. Et qui donat aliquid donat omnia sine quibus illud haberi nō potest. ideo deus dando nobis datū optimum et donum perfectum id est seipsum omnia nobis bona donauit. Ro. quō etiā cum illo non omnia nobis donauit. Omnia ergo bona sunt a deo patre. Recte ergo dicit. Omne datum optimum et omne donum perfectū de sursum est descendēs. ita est per gradus procedens: quia in collatione bonorum gradus seruantur vt dictum est. ¶ A patre luminum. Pater luminū est ipse deus qui est pater luminis nature Psal. iij. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Item est pater luminis gratie quo sedentes in tenebris illuminauit Isa. lx. Surge illuminare hierusalem quia venit lux tua. ꝛc. Idem. ix. Populus qui ambulauit in tenebris vidit lucem magnam. Item est pater luminis glorie. Psal. In lumine tuo videbimus lumē. Et ne credatur sicut est varietas in bonis creatis. ita sit varietas in deo patre omnium creatore addidit apud quem nō est transmutatio: quia semper idem maneno ois operat vnde Boetius. Immobilis stabilisq̄ manēs das cūcta moueri. Malach. iij. Ego dominus et non mutor. Nec etiaz apud deum est vicissitudinis obumbratio vt sez modo det bona modo mala. Mala enim obumbrant et in vmbra fiunt et ad vmbras inferni ducunt. Joh. iij. Omnis enim qui male agit odit lucem. Mat. xxij. Ligatis manibus et pedibus mittentes eum in tenebras exteriores. Deus ergo nunq̄ obumbratur per malū quia nec malum vult nec malum operatur nec malum infert nisi malum pene. Amos. iij. Non ē malū in ciuitate q̄ dominꝰ nō fecerit. Et sic patet q̄ inter bona presentis vite nulla optia sunt nisi bona gr̄e. s. ꝛtutes ꝛ dona spūs sancti. Et q̄ tot⁹ mūd⁹ hic erat re

putādo bona nature et bona fortune optima bona / bona vero gr̄e pro nichilo habet ¶ Probem⁹ hic q̄ bona gratie sint optima bona. Quia vt dicit quidā sapiens. Ratio malis nature vera perfectio est vnūquōq̄ rem tanti estimari quanti habenda est Sene. Maxime necessarium est precia rebus imponere. ¶ q̄ autem virtutes ꝛ dona spūs sancti sunt bona optima patet ex quatuor. Primo ex parte dantis quia a solo deo dantur teste augusti. qui dicit. Virtuo est bona qualitas mentis quam deus nobis sine nobis infundit. Exēplū de papa qui semper sibi magna reseruat vt facere cardinales / conuocare concilium et similiter quidam alij dñi faciunt. Excellentia ergo virtutum ex hoc patet q̄ eas deus sibi soli reseruat ad eas hominibus largiendum nec alicui eas dare cōmisit. Ephe. ij. Saluati estis per fidem et hoc non ex vobis / dei enim donum est non ex operibus Omnia vero alia bona deus creaturis cōmisit vt solt illuminare / lune humectare / igni calefacere / terre fructus producere / ꝛ sic de aliis. Justificare autem impium qd̄ fit per gratie et virtutū infusionem solus deus facit Ysaie. xlij. Ego sum qui sum de leo iniquitates tuas propter me. Secūdo idem patet ex oleo vnde veniunt / quia de celesti patria optimo loco. Optimus autez locus optima producit. De celo autem veniunt optima bona corporalia vt lux calor et motus per que omnia producuntur ꝛ cō seruantur ineisse et viunt. Cū igitur vt hic dicitur virtutes et dona de celo veniāt meliori loco mundi ex loco optimo vnde veniunt patet eorum perfectio. Exemplum de emptoribus qui interrogato de loco erēdunt statim bona esse que ibi nascūtur vel fiunt. Idem patet de naui venienti de oriente / et de vitramarinis partibus de qua ꝓsumitur q̄ optimis sit onusta. ¶ Tercio idem apparet ex parte personarū q̄b⁹ dona ꝛ virtutes donantur quia solum sanctis et filiis dei regis eterni dantur Joh. xiij. Ego rogabo patrem et alium paracli tum dabit vobis in quo ꝛ cum quo omnes virtutes et dona donātur dabit inquit vobis qui estis a deo in filios adoptati et ad regnum eternū electi. Jo. xv. Ego vos elegi de mundo. Alia vero dona dantur omnibus et bonis et malis Math. v. Qui solē suum oriri facit super bonos et malos. Virtutes vero et dona solum ꝓelectis ad vitam eternam dantur. Mathei sexto. Nolite sanctum dare canibus / nec vitentes margaritas vestras ante porcos. Purpura super omnes pānos excedit: q̄ olim soli reges ipsam induere poterant ꝛ portare. ¶ Quarto idē patet ex parte scripture que mentiri non potest. Nam vet⁹ et nouum testm̄ētum et omnes sancti doctores persuadent et mādant vt virtutes super omnia amplectamur ꝛ bona alia cōtemnamus. Mat. vi. Querite primum regnum dei et iusticiam eius. Super omnis charitatem habete. i. Joh. ij. Nolite diligere mundum nec ea que in mundo sunt. Sex alias rationes ad hoc idem require infra dominica. xviij. post festū trinitatis in sermōe de epystola. Et sic patet primū. ¶ Secundo ostendit q̄ omnia bona de⁹ gratis nobis dedit ꝛ dat. Et hoc est quod dicit. Uolūtarie enim id est gratis genuit nos in filios adoptionis: vt sez simus heredes bonorum eius. Quia vt dicitur ad Ro. viij. Si autē filij et heredes / heredes quidem dei coheredes autē christi. ij. Pe. j. Per quem maxima ꝛ preciosa nobis promissa donauit. Genuit ergo nos verbo veritatis in baptismi collatione in quo accedit verbum ad elementum et fit sacramentum: vt dicit Augustinus cuz dicitur. Ego te baptiso in nomine patris et filij et spiritussancti. In hoc ergo verbo veritatis: scilicet quod ipsa veritas instituit nos deus generat. Nam in baptismo quedaz spiritualis regeneratio celebrat. Et ad hoc significandum super christum baptisatuz venit verbum dei de celo dicens. Hic est filius meus dilectus. Mathei. iij. Hec autē generatio necessaria est ad habendum bona dei. Joh. iij. Oportet vos nasci denuo quia nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua et spiritusancto non potest introire in regnum dei. Et ad Titū. iij. Secūdum misericordiam suam saluos nos fecit per lauacrū regenerationis et renouationem spiritus sancti. Item genuit nos verbo veritatis in doctrine ꝛ vite reformatione: quia multa dixit et fecit in quibus tota vita nostra salubriter informatur. Math. xi. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Johan. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis. Istis duobus modis dicitur aliquis pater spiritualis alicuius scilicet in baptismi collatione et in doctrine. et vite informatione. i. Cor. iij. In christo Jesu per euangelium ego vos genui. Et idem. Galath. iij. Filioli mei quos iterū parturio donec formetur xp̄s in vobis. Ad tuz

primo. Tito dilecto filio secūdū cōmunem fidem que scz in baptismo infunditur gratia et pax. Istis ergo duobus modis dñs nos germinauit vt essemus aliquod inicium creature dei id est vt essemus inicium gratie inter homines. Nam creatura dei et precipue homo est ad imaginem dei factus vt patet Genesis.i. Propterea deus nos genuit verbo veritatis in baptismo et doctrina vt simus inicium creature eius id est vt simus primicie gratie spūs sancti inter omnes homines mundi ad habendū datum optimum et donum perfectum id est bona gratie et glorie dei. Apostoli esū et eorum sequaces qui per apostolos sunt conuersi quibus tunc Jacobus loquebat fuerunt primicie christi quia primo fidem et doctrinam christi per spiritum sanctum receperunt Romano. viij. Nosipsi primicias spiritus habentes glo. tempore et dignitate. ij. Thes. ij. Debemus gratias agere deo qui nos elegit primicias in salutem in sanctificatione spūs. Inicie autē ponitur pro dedicare et consecrare et renouare mediantibus eccl'ie sacramētis. Per hanc ergo genituratū iniciat nos deus in creaturarum nouam id est in filios adoptiuos ij. Cori. v. Si qua noua creatura in christo vetera transierūt ergo in christo Jesu neq; circuncisio aliqua valet neq; prepuciū sed noua creatura vt dicit apostolus Galla. vi Et dicit inicium aliqō quo hic iniciamur in parte per gratiam dei quia tantū in anima sed in futuro inicisabimur in toto scilicet p glorią anime ⁊ corporis Isaie. lxi. In terra sua duplicia possidebunt. Et sic ptz secundum. ¶ Tercio er quo tot bona et talia nobis fecit inducit nos ad eius pcepta et doctrinam sollicite audiendam. d. Sit autem omnis homo velox ad audiendum scilicet precepta et doctrinam christi. Inter ceteros enim sensus auditus magis disipline deseruit vt dicit phūs Eccles. vi. Si dilexeris audire sapiens eris Prouer. i. Audiens sapiens sapiētior erit. Sed ad quid audiendum sit omnis homo velox. Ad audiendum vana et mala certe non. Eccles. vij. Sepi aures tuas spinis et noli audire linguam neq;. Quia vt dicit i. Cori. xv. Corrumpūt enim bonos mores colloquia prava sed sit velox ad audiendum verbum dei doctrinam sanam et vtilem Grego. Nullum adeo euidens predestinationis signum est vt libenter audire verbum dei Luce. vndeci. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Sed nō sic est de loquela sicut de auditu quia debet esse omnis homo tardus ad loquendum quia in multiloquio peccatum nō deerit. Prouer. x. Panc autem tarditatē ostendit natura in eo q̄ dedit homini oūs sensus geminatos vt duas aures duos oculos ⁊ sic de aliis. sed solum vnam linguaz et hanc conclusit duplici muro scz labijs et dētibus. Propterea petebat propheta dicens. pone domine custodiam oris mei et ostium circunstantie labijs meis.

¶ Ubi nota q̄ in locutiōe quatuor obseruare debemus. Primo vt raro ⁊ parū loquamur. Eccle. xix. Est tacēs et ipse est prudens. Et infra. xx. Qui autem precox est ad loquēdum odibilis erit. Sen. Tardiloquium te esse iubeo ⁊ propenbi erit deus. Secundo vt horam apti tempore obseruemus. Eccle. xx. Est tacens non habens sensum loquele ⁊ est tacēs sciens tēpus apti temporis. Prouerbi. xxv. Mala aurea in lectis argēteis qui loquitur verbum in tēpore suo Eccle. xx. Et ore fatui reprobabitur parabola. non enim dicit illam in tempore suo. Tercio vt dum loquimur bona ⁊ vtilia loquamur. i. Pe. iij. Si quis loqtur quasi sermones dei. Isa. xlvi. Ego dñs deus tuus docens te vtilia. Quare vt vere et non ficte et adulatorie loquamur Prouer. viij. Veritatez meditabitur guttur meum et labia mea detestabuntur impium. In eodem. xxix. Qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico suo rethe expandit gressibus eius. Isa. iij. Populi meus qui beatū te dicunt ipsi te decipiūt Grego. super illo verbo Luce. ix. Sine mortuos sepelire mortuos suos. Tunc mortui mortuos sepeliunt quando peccatores fauorib⁹ peccatores premūt. ¶ Si militer sicut homo tard⁹ debet esse ad loquēdum ita tardus debet esse ad iram ne tam de facili iracatur immo nunq̄ si possibile est nisi sit ira per zelum vt quando iracimur malis et peccatis hominum et hominibus Psal. iij. Iracamini et nolite peccare. Aug⁹. Sic diligendi sunt homines vt non diligantur eorum errores sed odiantur. Aliud est enim odisse quod faciunt et aliud odisse q̄ facti sunt. Sic iracatur pater filio. Sic iratus est phinees contra zambri ⁊ scortum machantem quā do intrauit lupanar ⁊ arrepto pugione p fodit ambos in locis genitalibus Nume. xxv. Sic christus per talem zelum iratus est quando facto flagello de funiculis eiecit ementes et vendentes de tēplo. Jo. ij.

Unde ibi sequit q̄ discipuli recordati sunt quia scriptuz est. zelus dom⁹ tue comedit me. ¶ Et quare iracti non debemus assignat rationem dicens. Ira enim viri iusticiam dei non operatur. Ira viri dicit quia iracimur hominibus siue deo siue diabolo siue nobismetipsis. Talis ira est vnum de septem capitalibus vicijs et potest esse mortale vel veniale peccatum. Nam si ira est leuis vel preuenit iudicium rationis et cito transit peccatum veniale est. Si enim sit fortis ira et a ratione deliberata et permanet et est contra proximum eius mortale peccatum est et ideo iusticiam dei non operatur sed iniusticiam. Sed ira per zelū meretur. Nam phinees per zelū ipsius iremeruit sacerdotium sempiternum et placauit iram dei vt patet ibidem. Et sic patet terciū. ¶ Quarto inducit nos ad dei verbum et doctrinam cum affectu recipiendū dicens. Propter quod abijcientes omnem immundiciam et abundantiam malicie. Et quia verbum dei est totum sanctum et purum. ideo oportet nos esse mundos ad audiendum ipsum et recipiendum quia vt dicitur Sapientie. i. Non ha. in cor. sub. peccatis viere. xiij. Novate nobis novale et nolite serere inter spinas. Et ideo optz nos omnem immundiciam deponere cūtū ad peccata carnalia et abundantem maliciam quantum ad peccata spiritualia quia peccata carnalia magis sunt immūda cū spiritualia sed spiritualia maioris ponderis extant. Vel omnem immundiciam dicit quantum ad peccata propria que immundam faciunt animam et deformem. abundantiam autem malicie dicit cūtum ad peccata que contra deum et proximum directe cōmittuntur. Tunc enim malicia abundamus quando eam vsq; ad proximū extēdimus vel in deum directe peccamus. Sic ergo mundari a peccatis in mansuetudine et tranquillitate mentis debemus insituz verbum recipere id est christū qui est insitum verbū humane nature sicut circulus pteclectus trūco siluestri Joh. i. Verbum caro factum est et habitabit in nobis. qui truncus ante amaros fructus ferebat. Nā anteq̄ verbum dei humane nature insereretur non producebat fructus dignos penitentie sed per insertionem translata est in deū sicut transfert trūcus in naturā sui culi et fecit fructus dulcissimos in vitam eternam ducētes Jo. xij. Ego si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipsum. i. Joh. iij. Nos scim⁹ qm̄ translati sumus de morte ad vitam. Hoc ergo verbū sic insitum ⁊ vnitum nobis debemus deuote q̄ fidem et amorem suscipere interius in corde et exterius in corpore vt referam⁹ fructus ei cōuenientes sicut in eum translati sumus. ¶ Uel suscipite insitum verbum: id est verbū euāgelij predicatum vobis a nobis de insito verbo dei id est. de verbo dei incarnato quod verbum est insitū cordi nostro sicut ramus trunco qui cōuertit truncum in naturam sui. Sicut em trūcus anteq̄ inserat ei ramus facit fructus asperos ⁊ amaros aptos solū porcis: sic homo anteq̄ recipiat verbum dei in corde facit opera aspera solum demonibus aptaq̄ sed postq̄ verbum dei insertum fuerit menti eius per amorem ⁊ fidem facit fructus dignos penitentie et est arbor dei in medio paradisi afferens fructus duodecim id est duodecim opera misericordie: vt dicitur Apoca. xxij. Debet ergo verbum dei esse insitum cordi nostro vt ramus veteris cōuersationis abscidatur a trunco cordis et nouus inseratur que renouetur de die in diez. Ro. xi. Tu autem cum oleaster esses insertus es in bonam oliuam. i. in bonam gratiam ⁊ misericordiā. Uerbuz ergo dei pure et deuote acceptum potest cum effectu animas nostras saluare. q̄a ipsas quotidie saluat ⁊ ab omni morte liberat Joh. viij. Si quis sermonem meum seruauerit mortem non gustabit in eternum. Actū. xiij. Uobis qui timetis deum verbuz salutis missum est. Dicit autez potest. ne libertas arbitrij excludatur quia nō saluat nisi volentes. Et ideo verbum per potest nos saluare si ei cōsentimus. alias pentus nō saluat Hebre. v. Factus est omnib⁹ obtēperantibus sibi causa. salutis eterne. Et sic patet quartum et consequenter totuz.

Dominica quarta de euāgelio. Ser. lvi.

Amen amen dico vobis si quid petieritis patrē in nomine meo dabit vobis. Joh xvi. Quia christus inquantuz homo ē advocatus hominum apud patrem in curia celi. vt dicit. i. Joh. ij. Advocatum habemus apud patrem Jesum xp̄m iustum qui quando hec verba dixit post cenaz in die ascensionis statim et in breui erat ab apostolis recessurus et ad curiam patris iturus. Jō in Ihs pmissis xp̄s docet apostolos et inducit ad petēdū et formādū petitiōes suas ad patrē. Petite iq̄ens. Que parabola est temporis instantis. Quia secundū rez

sentationē ecclesie aduocatus et frater noster christus in breui est iturus ad celū vbi facta nostra examinantur et iudicantur et vnde nobis omnia prouenient Jacobi. i. Omne datum optimum t omne donū perfectum de sursum est. Et ideo christus in verbis premissis in persona apostolorum nos hortatur et docet petitiones nostras formare / quia ipse eas est patri fideliter porrecturus ac etiam effectui mandaturꝰ. Unde ait. Amen amen dico vobis ꝛc. petite et accipietis. In quibus verbis quatuor continentur. Primo diuina largitas demonstratur t nostra negligentia redarguitur / quia inuitat nos ad petendum et omnia dare promittit. In principio euangelii Secundo tempus clāritatis et obscuritas circa christi opera insinuat ibi. Hec in proverbijs locutus sum vobis. venit hora cū iam non in proverbijs lo.vo. Tercio magna virtus perfecte oratiōis innuitur ibi. Et non dico vobis quia ego patrem rogabo de vobis. Quarto apostolorum intelligentia fuisse erecta ad christum declaratur ibi. Ecce nunc palam loque. et proverbiū dī. nunc cog. quia scis omnia X

Primo ergo diuina largitas demōstratur que patet quantum ad quatuor. Primo qr iurat omnia petita largiri vt petere nō debeamus dubitare. Amen amen inquit qui est modus iurandi in nouo testamento. In veteri testamento iurabat deus per seipsum. Genesis vicesimo secundo. Per meipsum iurauī dicit dominus Balaras sexto: Abrahe nanqꝫ promittens deus cum non haberet maiorem per quem iuraret per semetipsam iurauit. Secundo qr docet vnā rem in qua t per quam omnia nobis bona donantur / scilicet nomen iesu christi vt faciliter impetremus. Si quid inquit petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Dsalmista. In nomine dei nostri inuocabimus Actuum quarto. Non est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri. Propter quod dicitur Isaie.xxvi. Domine nomen tuum et memoriale tuum in desiderio anime. Tercio quia inuitat et instigat ad petendum vt non verecundemur. Petite inquit. Homines diuites questuarios fugere scient sed christus inuitat Mathei vndecimo. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Johannis.vii. Stabat iesus et clamabat. si quis sitit veniat ad me et bibat Apo. iii. Ego sto ad ostium et pulso. si quis aperuerit mihi intrabo ad illum sup. portans mecum omnia bona ad Romanos.viii. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit. Quarto quia optima bona promittit scilicet gaudium plenum vt libenter petamꝰ. Petite inquit et accipietis vt gaudiū vestrum sit plenum. ij. Petri.i. Per quē maxima et preciosa promissa nobis donauit. Homines mundi dant pauperibus solum petra vt panem et vinum et vestes fractas et omnis putrefacta. Sicut Cayn obtulit deo quecunqꝫ pessima et abel meliora. Et ideo deus respexit ad abel et ad munera eius. ad cayn autem et ad munera eius non respexit Gene.iiii. Quia talia data deus modicum acceptat. Sed deus dat optima. Qr vt dicit Bernardus. Animā ad imaginem suam creauit angelos ad nostrū seruitium deputauit gratiam et virtutes ad meredū vitam eternam nobis donauit. Filiuꝫ suū ad nos liberādū et redimendū nobis trāmisit celum t gloriam suam nobis preparauit. corpora nostra putrefacta gloriosa resuscitabit. Ecce optima et innumerabilia bona. Hic cadit exemplum de alexādro q̄ petitus vt daret vnam domum dedit ciuitatem. In centuplo plus facit christus. Isaie.lxiiii. Oculus non vidit nec auris audiuit absqꝫ te que preparasti diligentibus te. Propter quod admiratur David dicēs Psalmo octauo. Quid est homo q̄ memor es eius.ꝛc. Gloria et honore coronasti eū domine et constituisti eum super opera manuum tuarum omnia subiecisti sub pedibꝰ eius. Et sic diuina largitas patet in quantū propter que omnia nostra negligentia est valde redarguenda Augustinus. Erubescant humana pigricia plus vult ille dare q̄ nos accipere plꝰ vult misereri q̄ nos a miseria liberari. Debemus ergo orando petere et petendo orare. Charissimi hec dies boni nunciī est in qua dicitur. Pete et accipietis. O si diceretur mortuis hec verbum quale gaudium haberent. sed ei non dicitur. Unde iam sunt plus q̄ mille anni q̄ ille dives epulo petit guttā aque et adhuc non habet. Et ideo non effugiemus iudicium dei si tantem negleximus salutem vt dicit apostolus Hebreorum secundo. Que negligentia magis egrauatur si consideremus q̄ sumus in multorum seruis et periculis constituti Apocalip.iii. Nescis q̄ tu es miser et miserabilis t pauper et cecus et nudus. Et ideo necesse habemus non solum orando petere sed desiderare vt scribit.j.Macha.iiii. Et nō cessare

nus in celum et miserebitur nostri deus noster. ¶ Tria enim solent homini esse occasio clamandi scz ignis.aqua q̄ hostes. Hec tria omni die nos incitant ad clamandum. Nā ignis carnalis concupiscentie semper nos comburit. Ro.vii. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee t captiuantem me in lege miserie et peccati. Job xxxi. Ignis ē vsqꝫ ad consummationem generās. Aque tribulationum vndiqꝫ nos circundant. Psal.lxviii. Saluum me fac domine quoniam intraverunt aque vsqꝫ ad animam meam. Infixus sum in li. profun. Et sequitur. Laboraui clamans rauce fac. sunt fame. Grego. Pestilentias sine cessatione patimur. ij. Cor. xi. Periculis flu. pericula. peri. ex ge. pericu. ex gen. ꝛc. Propter q̄ omnia dicit Salomō Ecclesiastes. iii. Et laudaui magis mortuos q̄ viuentes. Itē hostis infernalis quotidie nos insequit. i. Petri. v. Aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quem devoret. ꝛc. Clamemus ergo fortissime Isa. lviii. Clama ne cesses quia non cessant q̄ te infestant cū vero cessaverint sile. ¶ In fine istius membri nota duo circa orationem. scz quomodo sit orandum. et que impediunt orationem exaudiri. ℨ Circa primum nota q̄ decem conditiones debet habere oratio pfecta. ¶ Primo enim oratio debet fieri cum fiducia impetrādi Ja. i. Postulet autem in fide nichil hesitans. Fides ei multam facit ad impetrandum. Marci. ix. Si potes credere omnia possibilia sunt credenti Mathei. viii. Vade et sicut credidisti fiat tibi. ¶ Secūdo debet fieri cum reverentia. Eccle. xxxij. Oratio reverentia accedet tibi bona gratia Augustinus. Citius exauditur vna oratio obedientis q̄ decem milia ptemnentis. Sic reverenter orabat chananea que veniens adorabat xp̄m. Mathei. xv. et iō fuit exaudita. Sic reverenter petebat ille leprosus quinquagenarius helye vt nō despiceret animam suam. et ideo non fuit combustus sicut alij duo. iiij. Regū. i. ¶ Nota hic q̄ quidaꝫ sunt sicut milites pylati qui genu flectebant et percutiebant xp̄m. sic multi genuflectunt et percutiunt xp̄m in peccatis suis immo crucifigunt vt dicit apostolus ad Hebre. vi. Rursum crucifigentes sibimetipsis filiū dei et ostentui habentes. ¶ Tercio debet esse decens vt petat decentia a deo Augustinus. Oratio est petitio decentium a deo Jacō. iiij. Petitis et non accipitis eo q̄ male petatis. Mater filiorum Zebedei non fuit exaudita eo q̄ petiuit indecenter: quia ex parentela voluit filijs regnum dei dari. Mathei. xx. Nescitis quid petatis. Ubi nota fm Augustinū tria sūt genera bonorum scz infima media et suprema. Infima sunt bona nature et fortune que sunt bonis et malis communia. Et nō debemus simpliciter a deo petere sed sub conditione scz si expediant et prosint. Augustinus. Si temporalia petitis cum modo petite et cum timore et illi committite vt si prosint det si autem scit obesse non det. Quid autem prosit et obsit medicus scit et non egrotus. Hec etiaꝫ debemus cū moderamine petere. Prouer. xxx. Mendicitatem et divitias ne dederis michi sed tribue tm victui meo necessaria Mathei. vi. Panem nostrum quotidianū da nobis hodie. i. Thi. vi. Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simꝰ. Media sunt bona gratie scz virtutes et dona spūs sancti que solum bonis infūs Hec debemus simpliciter et feruenter petere Luce. xi. Petite t dabitur vobis. querite et invenietis pulsate et aperietur vobis. ¶ Suprema sunt bona glorie. Hec tāq̄ finem omnium petere debemus et tanq̄ perfectum bonum. Johā. xvi. Petite vt gaudium vestrum sit plenum Bern. Reuera illud est plenum t perfectum gaudium quod non de creatura sed de creatore concipitur quod cum possideris nemo tollit a te cui ois aliud iocunditas comparata meror est omnis suauitas dolor et omne dulce amarum et omne decorum fedum. ¶ Quarto debet esse humilis et devota. Eccle. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Exemplum de publicano qui iustificatus est quia humiliter orauit. Hec humilitas magis attenditur quādo orās non confidit de meritis suis sed in virtute christi se credit obtinere. Et hoc est quod hic dr. Si quid petieritis in nomine meo. ꝛc. Et ideo etiam in fine omnium orationum statuit ecclesia dicendum per dominum nostrum iesum xp̄m. ¶ Quinto debz esse proficua oranti aliter non exaudiret. Luce vndecimo. Si vos cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris quanto magis pater vester celestis dabit spiritum bonum petentibus se. Exemplum de paulo quem christus non exaudiuit pro stimulo auferendo quia non petebat profectū sibi. Et hoc est qđ hic dr. Si qđ petieritis pr̄z in noīe meo ꝛc. Augustinus. Nō pe

titur in nomine saluatoris quicquid contra salutem petitur. Qui in nomine eius petit et si non contra salutē petit accipit qñ debet accipere. Quedam enim non negantur sed vt congruo dentur tempore differuntur. Beda. Apostolus non in nomine saluatoris petijt vt tētatione careret quā ob custodiam humilitatis acceperat. si enī hac caruisset saluus esse non potuisset.

¶ Sexto debet esse digna vt orans sit dignus recipere vt pote amicus dei. Quia vt dicit Grego. Cum is qui displicet ad interpellandum mittitur irati iudicis animus ad deteriora prouocatur Exemplum de moyse cui oranti pro pcō totus populi dominus dixit. Et ex hoc suscipiam preces tuas. te enim noui et nomine id est ex speciali amicitia. Hec autem dignitas in duobus attenditur scz vt orans dimittat peccata et obediat deo. Quantum ad primum dicit Isidorus. Sicut nullum proficit in vulnere medicamentum si adhuc in uolutum ferrum sit sic nichil proficit oratio ipsius cuius adhuc peccatum in mente vel odium manet in pectore. Ecclesiastici. xxxiij. Unus orans et vnus maledicēs cuius vocem exaudiet dominus. Quantum ad secundum inquit Grego. Quid mirum si postulantes a domino tarde exaudiunt qui precipientem dominum tarde aut nullo modo audiunt. Prouer. xxviij. Qui declinat aurem suaz ne audiat legem oratio eius erit execrabilis. ¶ Septimo debet esse ordinata scz vt primum petantur celestis et spūalia. deinde terrena et corporalia Wathei. vj. Querite primum regnum dei et iusticiam eius. Hic cadit exemplum illi⁹ mulierij qui omni mane petebat tria scz sanitatem in se et conseruationem in multis. et bonum tempus. et pro his dicebat omni die tria pater noster. Sic multi faciunt qui solum temporalia petunt. Jo. iij. Da michi domine hanc aquam vt nō sitiam neqz veniam huc haurire. Sic christus docuit ordinate orare in pater noster In quo omnium primo petitur sanctitas et regnum dei. Mat. vi. Sanctificetur nomen tuum. ¶ Octauo debet esse breuis. Wathei. vi. Cum oratis nolite multum loqui sicut ethnici faciunt. putant enim q in multiloquio suo exaudiantur. Sic autē dicetis. Pater noster qui es in celis. In q septem petuntur et dicuntur. ¶ Nono debet esse cum attentione cordis. Quidam enim dicunt solum labijs sed minime corde. Isa. xxix. Populus hic labijs me honorat cor autem illoz longe est a me et Johij. Veri adoratores adorabunt patrez in spiritu Grego. Si eternam vitam ore petimus non tamen corde desideramus clamantes tacemus. et econuerso si corde petimus silentes clamamus. Exemplum de moyse cui dominus dixit. quid clamas ad me moyses cum tū moyses sileret. Exodi. xiiij. Multi dicunt tota die deus in adiutorium meum intende et gloria patri. nichil attendunt. Figura habetur Gen. xv. Ubi dicitur q Abraam abigebat et fugabat aues a sacrificio. Aues sunt demones qui orantes faciunt mala et vana cogitare qui deuorāt sacrificium orationis vt nō referat fructum et ideo debent fugari.

¶ Decimo debet esse continua t cum perseuerantia Luc. xviij. Oportet semper orare t non deficere. Augustinus. Bonum desiderium oratio est et si continuum est desiderium continua est oratio. Justus nūqz desinit orare nisi desinat esse iustus. Semper orat qui semper benefacit Luce. xj. Si perseuerauerit pulsās dabit ei quotquot habet necessarios. In cuius figura mandatum est in lege q semper cauda animalis deberet poni in sacrificio Ecclesiastes vij. Melior est finis oratiōis qz principij Quidam sunt sicut symera que habet caput leonis. medium capre et caudam serpentis. quia feruenter incipiunt. tepide mediant. t in fine ita frigescunt q non audent caput leuare. Et sic patet que requirātur ad veram orationem. Hec omnia notantur in hoc quod dicit. Dabit vobis scz apostolis t eorum sequacibus qui omnia supradicta decem perfecte habuerunt et ideo omnia impetrarunt. Et per hec cadēpatet quare oratio frequenter non exaudiatur; quia scz deficiunt supradicte conditiones. Osee. xiij. Dabo eis regem in furore meo. Augu. Exaudit⁹ dyabolus petens Job ad tentandum et non exauditur apostolus petens stimulum amoueri. Exaudiuit quem disposuerat damnare et nō exaudiuit quem disposuerat saluare. Et sic patet primū. ¶ Secundo tēpus obscuritatis et claritatis circa opera xpi ipsius tur cū dr. Hec in proverbijs locutus sum vobis. venit hora. tc. que obscuritas t claritas potest multipliciter considerari.

A Primo considerando vetus testamētum ad nouū quia in veteri testamēto omnia opera xpi fuere prefigurata in quedā nube et caligine. vt patet in agno et edo. Exodi. x. et in duobus hircis quorum vn⁹

Deberet occidi et alius emitti in desertum Leui. xv. Et similiter in vacca rufa que debebat occidi extra castra et ibi comburi et cineres debebant mitti in aquam lustrationis qua spergebantur immundi Nume. xix. Et similiter in serpente eneo quē dominus mandauit suspendi in palo. In eodem. xx. Ubi. i. Cor. x. Omnia in figura contingebant illis Hebre. x. Umbrā enim habens non ipsam imaginem rerū. Et ad hoc significandum per totum tempus in quo filij israel fuerunt in deserto nunqz defuit eis columna nubis per diem Exodi. xiij. Et similiter quando templum fuit dedicatum impletum est nebula. iij. Regum. viij. Similiter omnia dicta de christo in veteri testamento erant velata et quasi prouerbia vt dicit Basilius. Aliter sunt accipienda hic prouerbia aliter apud seculares apud quos prouerbium dicitur probatum verbum quod ab omnibus intelligitur. hic autem dicitur prouerbium obscurū Xpō. Uñ hec in prouerbijs locutus sum vobis id est in obscuritate et enigmate. Basilius. Prouerbiorum nomen habere in vulgaribus verbis consuetudo hominum solet id est ea que ex traditione antiqua traduntur. Sed hec vulgi opinio est communis. Nobis autem prouerbium est sermo habens aliquid vtilitatis in aperto plurimum autem sensum contegens in occulto Augusti. Quod intelligenti est verbum non intelligenti est prouerbium. Et secundum hunc mundum omnia dicta de christo in veteri testamento erant quasi prouerbia nobis autem sunt verba et luce clarius manifesta. Et ad hoc signandum in morte christi velum templi scissum est in duo a summo vsqz deorsum Johan. xviij. Ego palam locutus sum mūdo t in occulto locutus sum nichil. Et hoc est quod dicit. Uenit hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis sed palam de patre meo annunciabo vobis. ¶ Secūdo potest considerari comparando hominem in statu peccati ad hominem in statu gratie et spiritualis resurrectionis. Homini enim existenti in peccatis omnia dicta t facta christi sunt prouerbia id est obscura et tenebrosa Ephese. quarto Tenebris obscuratum habentes intellectum alienati a vita dei. ij. pe. j. Cui hec presto non sunt cecus est et manu tentans. tc. Que omnia homini existenti in gratia sunt clara et manifesta Augustinus. Oculis egris ochosa lux est que puris est amabilis Ephe. v. Fuistis enim aliqñ tenebre nunc autez lux in dño. Spiritussancti⁹ enī reuelat mysteria dei. i. Cor. ij. Spūs oēs scrutatur omnia etiam profunda dei. vñ. Greg. Sancti inquantum vnum sunt cum dño sensum dñi non ignorant. et. i. Johā. v. Dedit nobis sensum vt cognoscamus deum verum. Uñ ponit exemplū Greg. de radio solis transeunte per domum qui facit minimos pilos videri. Simile ē de spū sancto existenti in anima. Hoc fuit figuratū in columna ignis filioz israel existentiū in deserto. Columna ignis erat filijs israel lucida et egyptijs tenebrosa. Et hoc est quod dicitur. Uenit hora post resurrectionem et spiritussancti missionem quādo nō in prouerbijs loquar vobis: sz palam de patre meo annunciabo vobis. Lu. xxiij. Tunc aperuit illis sensum t intellectum scripturarū. Spūssanctus enī veniens omnia docuit eos. Joh. xiij. Ille vos docebit omnia. Per statū ēm apostoloz in xpi passione figuratur status pcōris: quia in passione omnes peccauerunt Per statum autem eorum post resurrectionē significatur stat⁹ iusti qui resurrexit a morte peccati. Ephe. v. Surge q dormis et exurge a mortuis t illuminabit te xps.

¶ Tercio potest considerari cōsiderando populuz dei ad omnes alios populos qui omnes sunt cecati t omnis scriptura est eis prouerbiū et enigma. Wathei. xiij. Vobis datuz est nosse mysteriū regni dei ceteris autē in parabolis vt videntes nō videāt et audientes non intelligāt. Isa. vi. Excea cor populi hui⁹ et aures eius aggrana et oculos eius claude: ne forte oculis suis videat t auribus suis audiat. Jo. ix. In iudiciū ego in hūc mundū veni: vt q non vidēt videant t qui vident ceci fiant. Et quod pius in istis est: quia nec credunt nec intelligūt se nō intelligere t errare. omnes enī dicunt se intelligere t habere veram fidē et nos condemnant. quod est pessima conditio: qz sic stando t credendo nunqz possunt saluari. Joh. ix. Si ceci essent peccatū non haberetis. nūc autem quia dicitis videmus peccatum vestrum manet. Populo autem dei omnis scriptura dei est aperta et non prouerbium. Hebre. iiij. Omnia autem aperta t nuda sunt oculis ei⁹. Unctio enim docet de omnib⁹: vt dicitur. i. Joh. ij. Actuum. xx. Non subterfugi quo minus annunciarem vobis omne consilium dei.

¶ Quarto pōt considerari comparando statum ecclesie militantis ad statum ecclesie triumphātis: quia in presenti sunt om

nis nobis obscura et proverbia. nec aliqd perfecte cognoscere possumus. 1. Cor. xiij Videmus aute nūc per speculū in enigmate Et ecclesiastes. vij. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me. In vita aute beata omnia clare videbimus. 1. Corinth. xiij. Nunc cognosco ex parte tunc autem cognoscam sicut cognitus sum quia sicut deus per suam essentiam cognoscit nos sic et nos in eadem essentia cognoscemus deum et omnia Psal. In lumine tuo videbimus lumen Grego. Quid est quod nescit qui videntem omnia vident. Et isto quarto modo exponit beatus Augustinus qui ait. Possem et ego hanc horam futurum seculum intelligere in quo videbimus eum sicuti est. qō apostolus dicit facie ad faciē. Qō ergo dicit hec in proverbijs locut⁹ sum vobis. apostolus dicit per speculū in enigmate. Quod autem dicit venit hora cum iam non in proverbijs vobis loquar sed palam de patre meo annunciabo vobis. apostolus dicit facie ad faciem. Et sic patet secundū. ¶ Tercio magna virtus perfecte orationis innuitur cum ait. Et non dico vobis / quia ego rogabo patrem de vo. ꝛc. id est tanta virtus erit vere orationis facte in fide qua creditis me a deo exisse per eternam generationem et in mundū venisse per carnis assumptionem et a mundo recedere per eiusdem carnis subtractionem et facte in charitate qua me diligitis super omnia q̄ non indigebitis apud deū aliquo intercessore sed ꝛ ipsa oratio vestra sic facta in fide et charitate omnia obtinebit. Hilarius. Caret apud deum intercessionis necessitate perfecta de filio fides que q̄ exiuit a deo credit atq; amat. et per seipsam et que audiri meretur et amari natum ex deo filium missumq; confessa Augusti. Exiuit enim a patre / quia de patre est. in mundum venit. quia mundo suum corpus ostendit mundum reliquit corporali discessione perrexit ad patrem hominis ascensione. nec mundum deseruit presentie gubernatione / quia sic in mundum venit exiens a patre vt non desereret patrem. Unde sicut secundum corpulentam substantiam in mundum venit per nativitatem sic secundum eandem de mundo exiuit per mortem. Quāuis ista verba scilicet et credidistis quia a deo exiui. non sint accipienda pro illo tempore sed pro futuro scilicet post resurrectionem ꝛ post spūs sancti missionem / quavt dicit Augustin⁹. Mundum erant apostoli tales quales eos dicit nec

sic credebant sed fiendi erant tales. Unde credistis quia a deo exiui. id est credetis preteritū ponit pro futuro propter certitudinem dicti sicut prophete propter eandē certitudinem preteritū pro futuro posuerunt Isaie. ix. Parvulus enim nat⁹ est nobis ꝛc. Unde aug. dicit q̄ apostoli p̄dicta verba non intelligebant nec se non intelligere cognoscebāt. Et ideo dicūt. Ecce nūc palam loqueris et proverbium nullum dicis. Sed quomodo hoc est verū qr ipse pater amat vos / quia vos me amastis. immo econuerso / quia pater amat vos. ideo vos me amatis cum scriptum sit. j. Johan. iiij. In hoc apparuit charitas dei non quasi nos dilexi. d. sed qm ipse pri. di. n. Ubi nota q̄ charitatē et omnes virtutes gratis et amore nobis deus infundit Wathei. x. Gra. ac. g. d. Qui ergo virtutibus a deo sibi datis bene vtūtur et ex amore ipsum re amant. et hoc deus iterū diligit eos ꝛ magis diligit. Et ideo amor noster ad deū est effectus et causa / qr a deo p̄cedit ꝛ ad deū reflectitur. ppter quā reflectionē deus diligit nos p̄ouer. viij. Ego diligētes me diligo Augusti. Quia ille amat nos amam⁹. Ille enim prior dilexit nos ergo hinc factum est vt diligamus / quia dilecti sumus per suptadicta ergo patet ista sit virtus orationis perfecte scilicet facte in fide et charitate / quia per scipsam q̄ dēt impetrat. Et quia tempus rogationum et. orationum instat ideo hic aliquid de oīonis virtute inseram⁹. ℬ Ubi nota q̄ oratio in fide et dilectione facta duodecim miracula facit. nam cogit deum / aperit celum / imperat soli et lune / ligat elementa / fugat demones / expellit morbos / suscitat mortuos / vincit scripturam / mutat naturam / impetrat veniam / acquirit gratiam / et confert gloriam. ¶ Primo cogit deum Exo. xxxij. Dimitte me vt irascat furor meus cōtra eos. Hoc dñs dixit moysi oranti pro populo vbi dicit Grego. Quid est dicere servo dimitte me nisi pensa ejrum apud me vales as et cognosce qr obtinere poteris quicqd pro populo oras Isaie. lxiij. Non est q̄ invocet nomen tuū qui cōsurgat et tenear te scilicet per orationem. ¶ Secundo aperit celum Luce. iij. Jesu baptisato et orante apertū est celū. Idē ptz in beato stephano qui gentibus positis ostia vidit celos apertos Actu. vij. Psal. lxxxvij. Intret oratio mea in conspectu tuo. Ubi dicit glosa. Magna est virtus orationis que quasi quedā nuncia ante deū pdit et mandatum pe

fit quo caro peruenire nequit. ¶ Tertio imperat soli et lune. Exemplum de Josue qui orans ait. Sol contra gabaon ne moueris et luna ptra vallē hayalon. Steteruntq; sol et luna Josue. x. ¶ Quarto ligat elementa. Nam ad orationem helye non pluit annos tres et menses sex vt dī. Jac. v. et. iij. Re. vij. vivit dñs si erit ros aut pluuia nisi iuxta oris mei verbum. Et tres pueri in camino ignis orantes nō fūt leſi. Danie. iij. ¶ Quinto fugat demones Luce. x. hoc genus demoniorum non ejcitur nisi in ieiunio et oratione. Unde ad orationē dare filie raguelis angelus raphael relegauit demonium in superiora deserti Thobie tercio. ¶ Sexto expellit morbos Marci. xvi. Super egros ma. im ponent et bene habebunt. Eccle. xxxviij. Fili in tua infirmitate ne despicias te sed ora deum ipse curabit te. vnde Jac. v. Infirmatur quis ex vobis inducat presbyteros ecclesie et orent pro eo et oratio fidei saluabit infirmuz. ¶ Septimo resuscitat mortuos. Exemplum de helya qui ait Obsecro dñe reuertatur anima pueri huius in viscera eius. et sic factum est. iij. regum xvij. Sic resuscitauit Johannes euangelista drusianā. et petrus thabitam vt narratur in hystoria scolastica. ¶ Octauo vicit scripturam. Exemplum de ezechia cui prophetauit Isayas dicēs. Disponе domui tue quia morieris tu et non. vi. Qui convertit se versus parietem templi et cum fletu oravit. ꝛ ideo deus videns orationem et lachrymas eius mutauit sententiam licet non p̄silium et pepercit sibi. et adiecit vite eius quindecim annos. Isaie. xxxviij. Et per p̄ns pphetie scriptura ē victa quā vincere difficile⁹ est q̄ per ire celum et terram Luce. xxi. Celum et terra transibunt verba aūt mea non transibunt. ¶ Nono mutat naturam Nam zacharias de mulere sterili accepit filiuz Luce. i. Ne timeas zacharia qm exaudita est oro tua et elizabeth vxor tua pariet tibi filiū. Idē ptz in abiaā Hen. xxi. ¶ Decimo ipetrat veniā. Nā David dicēti dño peccaui. ꝛ orāti pro venia. ait. Nathā pphet⁹. Trāstulit dē pctm tuū a te. ij. Re. xij. Et publican⁹ descēdit iustificat⁹ ab oōe Lu. xviij. Et gre. vt dicit augustin⁹ p oīonē fecit pci trayano impator in inferno existēti. qō a seculo nō ē auditū. sm illō qr in inferno nulla ē redēptio. ¶ Undecimo acqrit gram ꝛ spūm scīm. Nā orantib⁹ apostolis spūs sanctus sup omnes venit Actu. ij. Et nō solū quis per orationem acquirit sibi gram sed etiā alijs Sic monica mater augustini acquisiuit gram dei augustino. Et stephanus acquisiuit orās gram et veniam paulo. Unde augustinus dicit q̄ si stephanus non oraſſet ecclesia paulum nō haberet. ¶ Duodecimo confert gloriam Johā. xvi. Petite et accipietis vt gaudium vestruz sit plenum. Gaudium plenum non potest inueniri in mundo isto sicut nec perfectum bonū et ideo de gaudio glorie intelligitur. Augu. Hoc gaudium non carnale sed spūale est quod quia tantum est q̄ ei aliquid addi non p̄t procul dubio erit plenum Hoc fuit figuratum quando beatus stephan⁹ orans vidit gloriaz dei Et quid plura breuiter omne bonum corporale ꝛ spūale homo per orationem obtinebit et ab ōni malo liberatur quia petrus per orationez ecclesie fuit liberat⁹ a carcere herodis Actu. xij. Oratio autem fiebat sine intermissiōe ab ecclesia ad deum pro eo. Et ideo recte possumus dicere illud sapiētie. vij. Uēnerunt michi omnia pariter cum illa. Et sic patet tercū Quartū Nō dimittat ad pñs.

De epistola. Sermo. lvij.

Estote factōres verbi et non auditores tantum Jacobi. i. Quia non audire sed facere facit hominem beatum. Juxta illud Joh. xiij. Beati eritis si feceritis ea. et in observantia verbi dei vera religio consistit ideo vt beati simus beatus Jacob⁹ in principio epistole. Secundo vanū religiosum demonstrat ibi. Si quis putat se religiosum esse. Tercio ostenditur in quo religio vera consistit ibi. Religio munda et immaculata hec est. ¶ Circa primuz nota q̄ tripharie homines diuiduntur circa verbum et legem dei. Quidam audiūt et non faciunt et isti sunt mali qui sūt acriter verberandi. Luce. xij. Ser. sci. vo. d. s. et nō fa. ꝛc. Quidam nec audiunt nec faciunt et isti sunt pessimi quis contemnūt ꝛ audire et facere. Et quodlibet potest esse mortale peccatum. quia quamuis aliqua ignorantia excuset secundum illud. 1. Thi Ideo misericordiam consecutus suz quia igno. s. in incredulitate tamen ignorantia crassa et supina nō excusat immo de se potest esse peccatum mortale. cum separet a regno primo. Corinthe. xiij. Qui ignorat ignorabitur. Quidam audiunt et faciunt

et isti sunt beati. Luc. r. Beati qui audiūt verbum dei et custodiūt illud. ¶ Ad hoc tercium genus hominum beatus Jacob⁹ nos inducit dicēs. Estote factores verbi et non auditores tm̄. Hoc verbū vt aug⁹. dicit est ille aduersarius noster de quo dicitur. Mathei. v. Esto consentiens aduersario tuo cito. Hoc verbum debemus facere vt hic dicit Jacobus et ad hoc allegat duo. Primum est malum quod homo inde incurrit si hoc non facit. Secundum est bonum quod inde sequitur si hoc facit ibi. Qui autem perspexerit in lege libertatis perfecte. Malum quod homo incurrit si audit verbum dei et non facit est duplex Primo quia fallit seipsum. Secundo quia est aliis in exemplum derisionis. et ideo comparatur viro cōsiderāti maculas suas in speculo et eas non tergenti D Fallit autem seipsum propter quattuor. Prio quia ostendit q̄ perfecto spūalis consistat solum in audiendo bonum quod est falsū. Roma. ij. Non enim auditores legis iusti sunt apud deum sed factores legis iustificabuntur. Apo. Sicut fecit facite illi et nō dixit sicut docuit vel audiuit. Quia si predicare verbum dei et docere impios aut etiam miracula facere aut virtutes ostendere in nomine xp̄i non facit hominem iustum. multominus audire: sed hec vez predicare verbū dei. ꝛc. Non faciunt hominē deo acceptum Matth. vii. Domine nonne in nomine tuo prophetauim⁹ et demonia eiecimus et virtutes multas fecimus ꝛ dicet illis. Amen dico vobis nescio vos.

¶ Secundo quia ostendit q̄ sicut homo perficitur in scientia per auditum sic perficitur in bonitate per auditū. quod est falsum. Nam magno tempore audiendo efficiuntur aliqui magni iudices et magni medici: sed magno tempore audiendo nō fit homo bonus et perfectus. Hebre. vii. Nichil ad perfectum adduxit lex. Unde abraham non audiendo legem iustificatus est apud deum vt dicit apostolus ad Ro. iiij. et israel audiendo legem ꝛ vocem prophetarum que per omne sabbatum leguntur in lege iustis non peruenit ad eosdem.

¶ Tercio quia ostendit q̄ sicut per legem est cognitio peccati. ita per legem vitetur peccatum. quod est falsum: quia lex solum ostendit vulnus sed nō sanat. Ro. iij. Per legem enim cognitio peccati. Nam concupiscentiam nesciebam esse peccatum nisi lex diceret non concupiscas. Ro. vii. In cuius figura sacerdos et leuita viso sauciato pertransierunt. Lu. r. quia lex nō sanat que per sacerdotem et leuitam intelligit sed solum ostendit. Item non solus lex nō adiuuat vitare peccatum immo incitat ad peccatum Ro. vii. Peccatum enim occasione accepta per mandatum operatuz est in me omnem concupiscentiam qua nitimur in vetitum. Et non solum lex non iuuat sz occidit. ij. Cor. iii. Littera occidit spiritum autem viuificat. Ubi dicit aug⁹. q̄ per litteraz intelligitur omnis scriptura extra hominēs existens etiam moralium preceptoꝝ qualia in euangelio continentur vbi etiā littera euangelij occideret nisi esset interius gratia saluās. ¶ Quarto fallit quia ostendit q̄ fides que per auditum causatur. auditus autem per verbum dei vt dicit apostolus. Romanorum. r. sufficiat ad salutem. quod falsum est. Quia vt dicitur Jacobi. v. Fides sine operibus mortua ē. Nam demones credunt et contremiscūt. Et ideo propter hec quattuor talis fallit seipsum. ¶ Item est ali⁹ in exemplum derisionis. Valde enim esset deridēdus qui tota die teneret speculum in manu et non lauaret scenum quod haberet in facie. sic est ille qui tota die audit verbū dei et maculas peccatorum non abstergit. Et hoc ē quod dicit. hic comparabitur viro considerāti vultum natiuitatis sue in speculo Secundum glosam vultus natiuitatis nostre est macula corporis et anime in qua cōcepti sumus et nati. Sicut ergo qui considerat in speculo rationis viitatem natiuitatis sue et maculas peccatorum quib⁹ coram deo et hominibus est sanctis fetet et non humiliatur et hoc nec curat abstergere sed in oblitionem predictorum vadit. sic ꝛ ille qui tota die audit verbum dei et non facit. Et ideo proprie dicit q̄ talis comparatur viro speculanti se et non mulieri. vir enim respicit se in speculo ex quadam virositate et si videt se nigrum nō curat se dealbare. et si videt se pallidum non curat se rubricare. Sz mulier cum magna diligentia se aspicit et speculatur. et si se videt nigram procurat se dealbare. ꝛ si videt se pallidam procurat se facere rubeaz et cum vnguentis et diuersis loturis facit violenter se pulchram et omnes maculas a se abstergit. Sic debent facere qui audiunt verbum dei. Bonum vero quod homo consequitur si audit verbum dei et facit ē quia in tali facto beatificatur hic q̄ gfam et in futuro per gfiam. Et hoc est quod dicit. Qui sūt aspexerit in lege pfecte libertatis tanq̄ in speculo Grego. Specula dei sunt precepta dei in quibus sancte anime se semper aspiciunt et si que in eis sunt se dictates aspiciunt. Unde mandatum est in lege q̄ sacerdotes sacrificaturi in lege seu in templo haberent specula affixa vbi lauabantur ad videndum et abstergendum maculas suas Exo. xxxviij. Fecit labrum eneum cum basi sua de speculis mulierum Qui ergo sic perspexerit ad videndum et ad tergendum maculas beatus in facto suo erit. i. ex facto ꝛ opere suo beatificatur mediante sup. gfa dei. Quia vt dicit apostolus. Gfa dei vita eterna. Ro. vi. ¶ Nota hic de tigride quō ꝓpter imagines speculoꝝ proiectoꝝ in via quas respicit perdit filios suos. Sic multi non aspiciunt efficacia in speculo legis dei sed tot⁹ aspectus eoꝝ est ad ista bona mundi in quib⁹ aliqua imago veri boni relucet: quia omne bonum continetur in vero bono vt dicit. Boetius et in istis tantum aspiciunt q̄ filii eorum id est anime deportantur a dyabolo in infernum. ¶ Item nota q̄ dicit in lege perfecte libertatis. Revera perfecta libertas non est nisi in amando ꝛ obseruando legem dei Johan. viij. Si manseritis in sermone meo veri discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. ¶ Et hoc propter quattuor Primo quia vt dicit phūs liber est qui cā sui est. Qui autem obseruat legem dei omnia que facit sunt ad suam vtilitatem Ro. viij. Diligentibus deū omnia cooperant in bonū. Secundo quia qui obseruat legē dei liberatur ab omni lege. i. Thi. i. Justo non est lex posita sed patricidis et matricidis et ceteris talibus vnde. Aug. in regula. Non sicut serui sub lege sed sicut liberi sub gratia constituti. ¶ Tercio quia seruās legē liberat a seruitute peccati q̄ ē pessima seruitus a qua quicūq̄ liberatur vere est liber Ro. viij. Lex spūs vite liberauit me a lege peccati Johannis. viij. Si filius vos liberauit veri liberi eritis. Et quicunq̄ ab ea tenetur totaliter est seruꝰ quia omne peccatum a quo quis tenetur turpiter dominatur et et quod peccata tot domini hiere. vi. Seruietis dīs qui non dabunt vobis requiem. Dū peccatorum sunt peccata. Phil. iij. Quorum deus venter est. ¶ Quarto quia qui seruat legem liberatur a seruitute hominum. nam transfertur in conditionem filij quia seruit ex amore Romano. xiij. Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicem diligatis. Et ex ē em differentia inter seruum et filium. quia filius ex amore seruus autem ex timore seruit. Si autem transit in conditionez filij fit liber vt filius Gal. iiij. Itaq̄ iaz non est seruus sed filius. q̄ si filius et heres per deū Prouer. xvij. Seruus sapiens dominabitur filiis stultis et inter fratres hereditatem diuidet Et sic pz primum. ¶ Secūdo vanum religiosum demonstrat dicens Si q̄ tis putat se religiosuz esse ꝛc. Ubi nota q̄ vanum vt dicit phūs est quod non icludit finem ad quez est. Religiosus autē dicitur homo religatus et restrictus in operibus bonis et ideo quicunq̄ est sub aliq̄ regula potest dici religiosus vnde omnes xp̄iani dicuntur religiosi quia sub regula euangelij religantur et multa eis nō licēt q̄ alijs licent. et ob hoc xp̄ianitas xp̄iana religio vocatur. Quia vero clerici magis religantur ideo magis sūt religiosi q̄ laici seu communes xp̄iani. Sed quia monachi et eorum sequaces maxime religātur ideo per excellentiam vocantur religiosi. Loquitur autem hic beatus Iacobus omnibus quocūq̄ modo religatis qui largo modo religiosi vocātur. Omnis autē xp̄ianus ad hoc religatur sub regula euāgelij vt habeat hic gfam dei et in futuro gloriam effugiatq̄ penam eternam. Qui ergo non refrenat et lig at linguam suam inuanum se religauit sub regula euangelij. q̄ non consequetur vitam grē ꝛ glorie nec effugiet penam eternam et per consequens non consequetur finem: propter quem se religauit quia hunc finē habet lingua dare et auferre Prouer. xvij. Mors et vita in manibus lingue. In eodem: xij: De fructu oris sui vnusquisq̄ replebitur bonis. Isa xxxij. Erit cultus iustitie silentiū Jac iij. Universitas iniquitatis sup. est lingua vbi dicit glosa q̄ fere omnia peccata procedūt ex lingua scz blasphemia. murmuratio defensio peccati periurius mendatium detractio adulatio maledictio cōuicium contentio prauum consilium. disseminarium discordie peccatuz bilinguiū indiscreta comminatio multiloquium et turpiloquium. Ergo lingua custodita anima custoditur et non custodita anima perditur Jaco. iij. Si quis in verbo non offēdit hic perfect⁹ est vir. Propter quod petit. Dauid dicens Psalmo. cxl. Pone domine cu

stodiam oris meo ⁊ os circū. la. me. Et sic patet q̄ de essentia xp̄iane religionis est custodia oris. Prouer. xxv. Sicut vibs patens et absq̄ murorum ambitu sic vir qui non potest in loquendo cohibere spm̄ suū Exemplum. Cum quacunq̄ custodia custoderetur castrum si solum vna porta vel vna fenestra dimittamur aperta tanua inuanū custoditur. Similiter quantumcūq̄ ligetur veges et reparetur si modicus pertusus dimittatur apertus inuanum religatus ē Sic est in proposito: quia quantumcunq̄ homo religet sensus suos et claudat ac̄t omnes actus et impetus suos refrenet si dimittit habenas lingue inuanum omnia facit Jac. iij. Si quis totam legem obseruat offendat autem in vno factus est omnium reus. Et maxime ad religiosos pertinet custodire linguā. Quia vt dicit apostolus. i. Cor. xiij. Spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominib⁹. Omnes attendunt ad verba nostra et iō oportet q̄ valde simus circūcisi. in lingua Dicit. xiij. Circūcidimini domino viri iuda Col. iij. Sermo vester semper in gratia sale sit cōditus vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuiq̄ respondere. Hic cadit exemplum illarum heremitarū de quibus dicit gre. in dya. q̄ nimis molestabant seruum suū quibus beatus benedictus mādauit nisi cor rexeritis linguam vestram excommunicovos que post morte sepulte sunt in ecclesia. et cum ex more diaconus clamaret qui non communicat det locum nutrix earum videbat eas exire de sepulchris. Itez aliō exemplum de illa sanctimoniali que carnis continentiam habuit sed lingue procacitatem non declinauit. Et factum est vt mortua sepeliretur i ecclesia. Custos autem ecclesie vidit media nocte corpus ei⁹ exhumari et afferri ante altare et per medū secari ⁊ media pars igne cremabatur et media intacta manebat et de mane apparuerunt marmora ante altare igne combusta. Hoc i dyalogo ē. ¶ Nota q̄ anima ita valde ferocia catenantur et ideo natura ad ostendendum ferocitatem lingue inclusit eam inter duos muros et posuit ante eam murum et antemurale. Ja. iij. Omnis natura bestiaꝝ volucrum et serpentū domatur et domata sunt a natura humana. linguam autem nullus hominum domare potest inquietum malum plenum veneno mortifero. Et ideo refrenanda est vt de Eccle. Verbis tuis facito stateram et ori tuo frenos rectos. Exemplum lingua stat in humido et est labilis vt anguille ⁊ nisi in fotamine orie teneatur tota fluit. ¶ Nota etiam q̄ dicitur. Qui non refrenat linguam suam non solum incurrit malum sed seducit cor suum. Cuius duplex ratio. Prima quia os est ostium cordis et lingua ostiarius Jaco. iij. Lingua constituitur in membris nostris tanq̄ ostiarius Wath⁹. xij. Et abūdantia cordis os loquitur: quia sicut dominus iubet sic ostiarius respondet. Sicut ergo ostiarius intromittens inimicum pdit dominum. sic lingua et os dum propter maliloquium intromittunt mortem in animam seducunt cor ⁊ hominem dum animam occidunt a qua procedit vita. Sapien. i. Os quod mentitur occidit animam. Secunda ratio est quia os et lingua deseruunt cordi ad manifestandum conceptus eius. Unde dicit philosophus q̄ voces sunt note earum que sunt in anima passionum Wath. xv. Que autem procedunt de ore de corde exeunt. Sicut ergo seruitor infirmi perderet eum si daret ei nocius aliqua que petit cum sit ei datus ad sanitatem recuperandam. sic lingua seducit cor si nociua que cupit profert et manifestat: quia non bene custodit ipsum. Unde lingue dicitur. Prouerbioꝝ xiij. Omni custodia serua cor tuuꝝ quoniā ab ipso vita procedit. Et sic patꝫ secundū. ¶ Tercio ostendit in quo religio vera cōsistit. Et dicit beatus iacobus q̄ in duob⁹ consistit scilicet in faciendo opera misericordie et in cauendo a peccatis seculi que animam maculant Aug. Due sunt partes iusticie scilicet facere bonum et declinare a malo. Tunc ergo christiana religio alicuius est munda quantum ad cor et immaculata quantum ad opera mie quādo. xij. opera mie exerceet circa proximum et seipsum a peccatis immaculatum conseruat. Per vnum enim opus mie quod hic ponit scilicet visitare pupillos et viduas in tribulatiōe positos dat intelligi omnia alia opera misericordie: quia eadem est ratio de vno et de omnib⁹. Nam vt dicit phūs. Eadem est natura vnius glebe et totius terre. et probata q̄ vna gleba terre ē grauis probatum est q̄ tota terra est grauis. ¶ Et sic patet q̄ in duobus christiana religio consistit. Primo in faciendo opera misericordie. Sapien. Deum maxime imitabitur qui nichil iudicauerit esse pretiosius q̄ misereri. Summa ergo virtus religionis est misericordia. Wathei. ix. Euntes discite quid est misericordiam volo et

non sacrificium Sunt autē duodecim opera mie que in his versibus cōtinentur Uesta poto cibo tego redimo visito cōdo Cōsule castiga solare remitte fer ora. quoruꝫ Ser prima sunt corporalia ad corpus pertinentia. alia sex. sunt spūalia ad animam pertinentia. et ideo sunt perfectiora ⁊ meritoria meriti. ¶ Ad opera misericordie facienda nouē nos inducunt. Primuꝫ est quia per misericordiaꝫ dei gram impetramus et in dei filium homo adoptatur. Eccle. iij. Esto pupillis misericors vt pater et prouide matri illorum et. eris tu velut filius altissimi obediens et miserebit tui magis q̄ mater. Secunduꝫ est quia p misericordiam dyabolus vincitur. Augu. De nulla re ita vincitur inimicus sicut de misericordia Eccle. xxix. Super scutum et lanceam pugnabit pro te contra inimicum suum. Tercium est quia per misericordiā factam alijs misericordia super ꝓpijs mis̄ijs impetratur. Wathei. v. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Quartum est quia per misericordiam impetus peccatorum refrenatur. Eccle. iij. Ignem ardentē extinguit aqua et elemosina resistit peccatis. Quintuꝫ est quia misericordia a peccato liberat Thobie quarto Elemosina a morte et ab omni peccato liberat. Exemplum de. Cornelio cui dictum est Actuum. x. Orationes tue et elemosine tue ascenderunt in memoriā in conspectu dei Et missus est petr⁹ ad eū vt eum absolueret a peccatis. ¶ Sextum est quia misericordia non soluꝫ a peccatis sed etiam a pena peccatorum absoluit Da. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Hic cadit exemplum de illo qui in monte dimisit equum cognato suo vt videret et precium eius daret pro anima sua et non fecit. Cui iste mortuus apparuit dicens. Si mi fisses michi elemosinam de equo meo citius fuissem liberatus a pena Nunc autem ad deum vado et te cito ante euꝫ vt michi respondeas de equo qui cognatus statim mortuus est ⁊c. Septimum est quia misericordia non derelinquit hominem in morte cum omnia alia derelinquunt. Ambro. Non sunt bona hominis que secum portare non potest sola misericordia comes ē defunctorū. Octauum est quia in iudicio finali saluabit hominē. Wath. xxv. Uenite benedicti patris mei percipite paratū vobis regnum a constitutione mundi. Esurui et dedistis michi manducare ⁊c. Uñ ibi fit solum disceptatio de operibus misericordie. Nonum est quia misericordia distribuit mansiones in regno celorum Ecclesia. xvi. Omnis misericordia faciet locū vnicuiq̄ secundum meritum operum suoꝝ Et breuiter misericordia ad omnia valet et hic et in futuro. i. Thimo. iiij. Pietas ad omnia vtilis est promissionem habens vite que nunc est et future. ¶ Et nota q̄ nichil est miserius anima peccatoris quia ipsa est vidua derelicta ⁊ pauperrima. Est enim separata a sponso suo christo. a patre suo deo a matre sua ecclesia. a fratrib⁹ suis angelis et sanctis Treno. i. Omnes amici eius sprenerunt eam. Est etiam expoliata omnibus bonis Wathei. xxij. Ab eo autem qui non habet et quod habet auferetur ab eo. Et ideo nulla misericordia ē ita magna et tam grata deo q̄ homo misereatur anime sue Ecclesiastici. xxx. Miserere anime tue placens deo Prouerbioꝝ. x. Benefacit anime sue vir misericors. Et similit nichil est miserius impio non miserante seipsum vt dicit Augustinus Ecclesia. iij. Qui sibi nec̄ est cui bonus erit. ¶ Secūdo religio christiana consistit in custodiendo se immaculatum a peccatis seculi que sunt tria i. Johan. ij. Omne quod est in mundo. aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia oculorum aut superbia vite. Ad hec tria omne peccatum reducitur. Ista peccata maculant animam turpiter immo efficiunt eam leprosam ita vt nisi a solo deo mūdari possit Isa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. ¶ Ubi nota q̄ duo sunt modi immaculatum se custodiendi ab his peccatis. Unus est et magis tutus de mundo exire id est de loco vbi mundani habitant Apo. xviij. Exite de medio eius populemeus ne participes sitis delictorū eius quia vt dicitur. i. Johannis. v. Totus mundus in maligno positus est. Et hiere. v. Hec est ciuitas visitationis omnis calūnia in medio eius et ideo impossibile est cum mundanis conseruari et nō inquinari. Frego. Impossibile est q̄ lingua secularium mentem non inquinet quā tāgit Seneca. Quotiens inter homines fui minor homo redū. Unde arseni⁹ audiuit vocem dicentem sibi. Arseni fuge homines ⁊ saluaberis. ¶ Alius modus est non immiscere actibus mundi quia vt dicitur Eccle sia. xiij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. ij. Cozin. x. In carne enim ambulantes non secundum carnē militamus. Et sic patet tercium et consequenter totum.

¶ In ascensione domini de epistola Sermo. lviij.

Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem dedit dona hoibus Ephe. iiij. Festiuitas hodierna secundum Bernar. est felix clausura et totius itinerarij ihū dei consummatio gloriosa. Unde Mathei. xvi. Et dominus quidem iesus postq̄ locutus est eis. assumptus est in celum et sedet ad dexterā dei. i. requiescit in gloria dei/ que per dexteram significatur, quia in quantum deus sedet in equalitate patris inquantum vero homo manet in bonis potioribus patris. ¶ Siquidem dei filius propter nostram salutem quatuor itinera peregit. D Primū fuit de celo in terram veniendo quando carnem assumpsit de virgine gloriosa Johā. xvi. Exiui a patre et veni in mundum. Secundum fuit de mundo ad inferos descendendo/ quando sedentes in tenebris visitauit Eccle. xviij Penetrabo'oēs inferiores partes terre/et inspiciam omnes dormientes. Tercium fuit de inferno ad mundialem machinam redeundo quando cōfractis inferis cū preda magna a mortuis resurrexit Col. ij. Expolians principatus et potestates traduxit confidenter palam triumphans eos in semetipso. Quartum fuit de mundo ad celum ascendendo. quando vt hodierna die videntibus discipulis est super omnia elevatus Actu. i. Videntibus illis eleuat⁹ est et nu. suscēp. eū ab oculis eorū. Primum iter fuit penosum/ quia nature humane penalitates assumpsit Esa. liij. Vere languores nostros ipse tu. et do. no. ipse por. Secūdū fuit victoriosum/ quia portas inferi fregit vbi et ligauit insatiabilem homicidam et spolia eius diripuit. vt dicit Bernar. Luce xi. Cum fortis armatus custodit atri. su. in pa. sunt om. que po. &c. Augu. Manu marmi et affixa cruci debellauit ereas ptātes. Tercium fuit gloriosum/ quia gloriosus et immortalis in anima et corpore resurrexit Ro. vi. Christus resurrexit ex mortuis iā non moritur mors illi vl. non dominabitur Quartum fuit gaudiosum quia cū magno gaudio angelorū remeauit ad celos Psal. xlvi. Ascendit deus in iubilatione et dominus in voce tube. ¶ De isto quarto itinere scilicet de ascensione ad celos est sermo habendus ad pñs que in premissis verbis describitur tribus modis. Et primo describitur virtuosa ibi. Ascendam in altum. Secūdo describitur fructuosa ibi. Captiuam duxit captiuitatem. Tercio describit gratiosa ibi Dedit dona hoibus. Ex quibus tribus elicitur alia tria horum consecutiua. Nam quia virtuosa ideo admirabilis/ quia fructuosa ideo imitabilis quia vero gratiosa ideo venerabilis. Est ergo ascensio saluatoris virtuosa fructuosa et gratiosa admirabilis imitabilis et venerabilis. Primum inquā ascensio saluatoris est mirabiliter virtuosa vt virtus hic pro potētia actiua sumat. et hoc patet ex quinq̄ scilicet ex distantia quam ascendit ex personis quas secū traxit ex impedimento quod remouit ex loco vnde extraxit et ex duratione qua semper trahit. Primo virtus istius ascensiōis ostenditur ex distantia quam ascendit/ quia secundum philosophum omnis ascensus et motus est ab aliqua virtute mouente et tāto ascenditur velocius quanto virtus est maior. Exemplum in vaporibus virtute solari eleuatis/ et in sagitta virtute arcus ascendente. Christus autem propria virtute quasi in momento ascendit de terra vsq̄ ad celum empireum infra quod preter machinam elementarem sunt nouem celi scilicet celum Christallinum/ celum syderium/ celum saturni/ celum ionis/ celum martis/ celum solis/ celum veneris/ celum mercurij/ et celum lune. Et dicit Ra. moyses q̄ quodlibet celum septem planetarum habet grossiciem quingentorum annorum id est si aliquis homo iret in sursum omni die. xl. miliaria pertransiret grossiciē vnius celi in quingentis annis et inter celum et celum est spacium similiter quingentorum annorum vt dicit idem ita q̄ vsq̄ ad celum empireum eundo omni die in sursum. xl. miliaria vix perueniretur in octo milibus annorum. Et non videbatur hoc absurdū/ quia hoc est verisimile et rationabile. Verisimile videtur/ quia vt dicunt astrologi. quelibet stella est maior tota terra et tamē videtur parua vt quoddam speculum. Itē sol qui est longe inferior q̄ sydera est centum. xl. vicibus maior q̄ tota terra, et tamen videtur ita paruus quod attestat maximam distantiā esse celi a terra. Hoc etiā videtur rationabile/ quia secundum suam proportionem locatorum adinuicem est proportio loci ad locum. sed bona glorie que sunt in celo empireo/ quia ibi gloria dei manifestatur excedunt in infinitum bona que sunt in mundo ergo locus ille debet excedere istum in omni bonitate loci quasi infinitum. Sed vna de bonitatibus

loci est vt dicit phūs q̄ sit altus. quia in ista terram sunt multe corruptiones et infectiones et plus in paludibus q̄ in montibus quia ergo inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Ro. i. Voluit deus per immensam altitudinem loci ostendere immensitatem boni. quod est ibi. Christus autem in vno momento propria virtute super omnes celos ascendit et pernenit ad magnum celum sancte trinitatis et hoc inquantum homo: quia inquātum deus semper fuit in illo magno celo Joh. iij. Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descendit filius hominis qui est in celo. Eph. iiij. Qui descendit ipse est et qui ascēdit super omnia celos et sic ascēsio saluatoris ostenditur fuisse magne potentie et virtutis et velocissimo transitu. ¶ Secundo hoc idem apparet magis euidenter ex personis quas secum traxit. q̄ omnes anime que ascenderunt in celū vel que vsq̄ ad finem mundi ascendent in virtute huius ascensionis ascendunt: quia sicut dicit Apostolus. i. Cor. xv. Si christ⁹ resurrexit et nos resurgem⁹ ita si xp̄s ascēdit et nos ascendemus et multom agieq̄ difficilius est resurgere q̄ ascēdere: quia resurgere est super totam naturam Joh. xij. Si ego exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. Exemplū cuspis ferrea ponitur in canda sagitte propter magnam potentiam arcus et quanto maior ē virtus arcus. tanto maior ponitur cuspis Sic christus ponens multos alios in ascensu suo magnam virtutem ostendit propter quod petebat sponsa. Cant. i. Trahe me post te cur. in od. vn. tu. ¶ Tercio idē patet si consideremus impedientia tractum scz peccata totius mundi. Nam quodlibz peccatum mortale grauius est tota terra: quia si tota terra esset vbi erat lucifer in magno tempore non descenderet quo descendit lucifer in momento propter vnum peccatum. Et quare certe propter grauitatem peccati. Sed omnia peccata non potuerunt impedire istum ascensum quin humana natura ad celum ascenderet non q̄ peccata ascenderent: sed peccata remouit vt homines ascēdere possent. Si ergo volumus virtute istius ascensionis ascendere permittamus q̄ christus peccatum a nobis amoueat ac etiam nos deponamus. Hebreorum decimo secundo. Propter qō deponentes omne pondus et circunstans nos peccatum per patientiam curramus ad propositū nobis certamē. ¶ Quarto idē patet si consideremus vnde christus extraxit animas ad secum ascendendum q̄ de manu demonum principum potentissimorū quorum potentia omnem potestatē superat vt dicitur Job. xli. et Osee. xiij. Ero mors tua o mors morsus tuus. &c. Quito idem patet ex continuitate. quia quanto maior est virtus tanto magis durat ascensus et motus vt patet in sagitta. Sed virtus istius ascensus durabit vsq̄ ad finem mundi donec non solum animas: sed etiaz corpora sanctorum omnium ascendere faciat et in infinitum duraret si mūdus non q̄ deficeret. Charissimi nondum trahimur oremus vt trahamur: vt dicit Aug⁹. Et sic patet q̄ ascensio christi fuit magne potentie et virtutis et ideo admirabilis. Admiramur enim homines magne potentie et virtutis vt sansonem salomonem. a sic de ceteris. Et ideo cātat ecclesia. Stāt suspensi vultibus. De ascēsione etiam angeli admirati fūt dicētes. Esa. lxiij. Quis est ille qui venit de ed. gra. in mul. vir. iu. et sic patet primum. ¶ Secundo ascensio christi describitur fructuosa: quia cap. ij. cap. Ubi nota quinq̄ fructus ascensionis christi. ¶ Primus est reductio captiuorū in ciuitatem suā. Deu. iij. Reducet te dñs deus tuus de captiuitate t. Zach. ix. Tu autem in sanguine testamēti tui emu. vin. t. de lacu in quo non est aqua. Hic cadit exemplum paulini episcopi nolani qui tradidit seipsum seruum pro filio vidue vadēs in africam a inde reduxit omnes captiuos ciuitatis a terre sue. Sic fecit christ⁹ Joh xiij. Si ego abiero iterum veniam et assumam vos ad meipsum: vt vbi ego sum et vos sitis. ¶ Secundus est ostensio vie et apertio celi. Mich. ij. Ascendit pandens iter ante eos. Hebre. iiij. Habētes pontificem magnū qui penetrauit celos iesum filium dei. Siquidem ante tanuaz paradisi fuerat prohibitus rōphea collocata quā nullus vnq̄ potuit amouere nisi qui habet clauem dauid qui aperit a nemo claudit. claudit a nemo aperit. Apoc. iij. ¶ Tercius est restauratio ruine angelorum. Nā draco ille magnus et serpens antiqu⁹ tertiam partem stellarum traxit secum ad terram cauda sua: vt patet Apocal. xij. et sic fuit magna ruina in quolibet ordine angelorum: quia de quolibet ceciderunt. Anime autem non faciunt ordinem de se in vita eterna quem fecissent si angeli nō cecidissent: sed ad sedes angelorum qui ceciderunt assumentur: quibus completis

nietur mūdus vt aliqui dicūt. Quis Ire. aliter dicat. Dicit enim q̄ illa ciuitas supnas ex hominibus et angelis ꝓstat. ad quā credimus tantum genus humanum ascendere quod angelos illic contingit remanisse. Sed hoc a modernis non tenetur sed magis q̄ tot ascendunt quot angeli descēderunt quorum mānsiones reseruantur hominibus vt ab eis repleantur quia nō patitur vacuum vt dicit phūs et Jo. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Psal. cxl. Judicabit in nationib⁹ implebit ruinas conquassabit capita in. ꝛc. Quartus est missio spiritus sancti qui nos inflammaret et faceret spiritualiter viuere. Johā. vi. Expedit vobis vt ego vadam. si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos si autem abiero mittam eum ad vos. ¶ Quintus ē meritum fidei: quia magis meremur non videndo ipsum si in ipsum credimus q̄ si ipsum videremus. Ire. Fides non habet meritum vbi humana ratio probet experimentum et multominus cui sensus attestatur Jo. xx. Beati qui nō viderunt et crediderunt. Et sic patet quō ascensio christi multipliciter fuit fructuosa et ideo imitabilis. Debem⁹ enim xpm ascendētem imitari in quinq̄ supradictis Dño vt captiuam animā nostram que subpetō vetustata fuit diabolo in primis parentibus et de paradiso expulsa per gratiam xpi ad patriā reducamus. et deo qui illam fecit reddamus. Matth. xxij. Reddite ergo que sunt dei deo. Quidam nec reducunt ipsi animam suam et alios reducere volentes impediunt. Et isti faciūt sicut talis que videns filiū suum mortuū omne semen regū interfecit. iiij. Reg. xi. Itez faciunt sicut massarius malus qui non soluit non soluit debitum. sed omni mense addit vsuras supra capitale. Esa. i. Super quo percutiam vos vltra addentes prenaricationez. ¶ Secūdo vt per verā phiam celum nobis aperiamus. Matthei. xi. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. i. penitentes qui in faciendo phiam violentiam inferunt sibi et ad hoc significandum apertum est celum Johanni euangeliste in pathmos penitētiā agēti. ¶ Tercio vt per bonam doctrinam et bona exempla alios proximorum cadentes a cetu iustorum ad locum gratie reducamus. i. Thi. iij. Esto exemplum fidelium in verbo. in conuersatione. in fide. in castitate: quia vt dicit Augustinus. Nullum sacrificium est deo ita acceptum sicut zelus animarum. ij. Corin. xij. Ego autem libenter impendā et superimpendar ip. p al. vris. ¶ Quarto vt sancte et spiritualiter viuamus et non carnaliter sic enim intelligitur. Si non abiero paraclitus non veniet ad vos. i. si presentiam meam corporalez ab oculis vestris nō abstrazero vos ad cognitionē inuisibilis nō perduco. et per consequēs spiritualiter nō viuetis sed carnaliter. quod facere nō debemus. Ro. viij. Debitores sumus nō carni vt secundum carnem viuamus. Si enim secundum carnem viueritis morieminī. si autē spū facta carnis mortificaueritis viuetis vnde Sal. v. Qui autem sūt xpi carnu. cru. cum vicijs et cōcu. Matth. xvi. Qui vult venire. i. vitam carnalem. ¶ Quinto vt per fidem vite eterne meritum acquiramus quia sine fide impossibile est placere deo. Et per fidem oia possibilia sunt. Dei. Sācti per fidem vice. regna. op. sunt in adcp. sunt re. quia et regnum carnis et regnum mundi et regnum celorum per fidē vincitur. Imitemur ergo charissimi christum ascendentem in omnib⁹ supradictis et caueamus stultisare vt mater filiorum zebedei que petijt filios christo cōsedere anteq̄ ascenderet. Matth. xx. Dic vt sedeāt. vnus. ꝛc. Et sic patet secundum. ¶ Tercio describitur ascēsio christi gratiosa quis dedit dona hominibus. Ephe. iiij. Unicuiq̄ nostrum est gratia fm mensuram donationis christi. Et ipse dedit quosdam quidez apostolos. quosdaz autē prophetas: alios autē euan. alt. ve. ps. ꝛ do. in opus euā. ad consummationem sanctoz. vt sez essent in gratijs cōsummati. i. perfecti. Et ideo cōtat ecclesia alta christus dum ascendit seruis suis mnas gratiarum appēdit omnib⁹. ¶ Et hec fuit gratiarū etima gratia qua in die ascēsionis recessurus ab eis sic gloriosus et immortalis cui omnis potestas in celo ꝛ in terra fuit elargita posuit se ad mensam ꝛ manducauit cū eis vt dicit Marcus nec ab eis recipere obsequia recusauit sicut viuens comedit in domo zachei ꝛ hospitatus est cum maria ꝛ martha. psal. lxvij. Ascendisti in altum cepisti cap. accedo. in hominibus. Inquantum homo accepit inquantum deus dedit. ¶ Ubi not. q̄ postq̄ christus in sua ascensione regni suum possedit quinq̄ maxima dona suis apostolis et eorum sequacibus est largitus: scilicet donum lingue/ donum scientie/ donum constantie/ donum abdicantie et donum potentie. Primum fuit/ donum lingue q̄ in die penthecostes in specie

lingue dedit vt in ore eorum omnis generis linguarum nascerentur Actu. ij. Repleti sūt omnes spiritu sācto ꝛc. vt sicut in linguis hominū mundus fuit diuisus vt ptz. in turri Babel. ita per linguas vniret in fide Joh. x. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. et vo. in cu. et fiet vnum ouile et vnus pastor. Item habuerunt donū lingue vt verba cor tangētia proferrēt. Psal. Ecce dabit voci sue vocem virtutis et ideo ad eorum verba homines cōpungebantur et cōuertebantur Actu. ij. Factū est autē vt dum petrus hoc diceret cōpuncti sunt corde et dixerunt ad petrū et ad reliquos apostolos. Quid faciemus viri fratres. In eodem. x. Factum est autē loquente petro cecidit sanctus spūs super omnes qui audierunt verbum. Uerba nostra non tangunt cor. et ideo pauci conuertunt ad verba nostra. ¶ Itē habuerunt donū lingue vt nunq̄ in lingua offenderēt. i. Cor. xij. Nichil michi cōscius sum. Jac. iij. Si quis in verbo non offendit hic ꝑfectus est vir. Item habuerunt donū lingue. vt per doctrinā altissimā ꝓferrēt vtpz in epistolis pauli. Itē habuerunt do. lingue vt nullus eorū verbis resistere posset. Matthei. Ego dabo vobis os et sapientiā cui non potuerunt resistere oēs aduersarij vestri. ¶ Secundum fuit donum scientie quia sine doctore oia sciuerūt Jo. iiij. Spūs sācto quē mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. Omnia ergo moralia et naturalia et supernaturalia et diuina ꝛ breuiter omnia expedientia ad salutem sciuerunt. ac etiam dono prophetice claruerunt per qd futura sciuerunt vtpz in Apoc. ꝛ epistolis eorū. et quare oia sciuerunt certe qz illum sciuerunt in quo sunt omnes thesauri ꝛ sapientie et scientie dei absconditi Col. ij. et i. Cor. ij. Non enim iudicaui me aliquid scire inter vos nisi christū iesum ꝛ hūc crucifixum et quia scientia inflat sine charitate. i. Cor. viij. Ideo cum dono scientie habuerunt feruētissimā charitatē Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris p spiritū sanctū qui datus est nobis. Ephe. iij. In charitate radicati et fundati. et qz ipsi habuerunt perfectam scientiaz cognouerunt q̄ grande malum est peccatum et q̄ grande bonum est virtus. et ideo potiꝰ voluerunt mori q̄ peccatum committere et virtutem perdere. Nos autem pro nichilo habemus peccatum committere et virtutes perdere et quare certe quia non habemus perfectē cognitionem eorū que faciunt holes dum peccāt Uñ. i. Corinth. ij. Si enim cognouissent nunq̄ dominum glorie crucifixissent. ¶ Tercium fuit donum cōstantie et fortitudinis: quia firmissime steterunt in ꝓelio nec minis nec blādicijs cesserunt: nec aduersis sunt fracti. nec prosperis elati. Phili. iij. Scio abundare scio ꝛ penuriam pati. omnia possum in eo qui me cōfortat. Unde nec demones cum tentamētis: nec principes cum tormētis: nec mundus et caro cum oblectamentis potuerunt eos a christi charitate euellere Ro. viij. Quis nos separabit a charitate christi tribulatio an angu. ꝛc. Certus sum enim: quia neq̄ mors/ neq̄ vita/ neq̄ alti. neq̄ profun. neq̄ instantia/ neq̄ futura/ neq̄ cre. a. po. n. s. a chari. dei. Sed ve nobis: quia nichil est quasi quod nos separet a deo. ꝛ modica tribulatio/ et modica tētatio et modica delectatio nos deiciūt et prosternūt. ij. Regum. xiij. Omnes morimur sez in peccatis et quasi aqua dilabimur super terram. ¶ Quartum donū fuit abdicantie et contemptus omnium bonorum mundi/ quia omnia contempserunt ꝛ honores et diuitias et delitias. Phil. iij. Omnia arbitratus sum vt stercora vt xpm lucrifacerē. ꝛ Actuum. viij. Argentum ꝛ aurū non est michi. Charissimi istud fuit maximum donum ꝛ quis est iste tam perfect⁹ vt omnia respuat tanq̄ nichil. immo beatum dixerunt populum cui hec sunt. psal. Cxliij. Nonne ista quesiuit abrahā/ ysaac salomon/ dauid. ꝛ multi alij sancti veteris testamenti sed hoc donum fuit reseruatū apostolis tanq̄ perfectissima res. Matth. xix. Ecce nos reliq. om. ꝛc. ¶ Quintū fuit donum perfecte potentie. Nam super omnia plenā ꝛ ꝑfectā potentiā habuerunt. s. sup celū ꝛ terrā ꝛ infernū sup animā ꝛ corpus sup homines et demones super totā naturā ꝛ sup omnē creaturā. Matthei. xvi Tibi dabo cla. re. ce. et por. iferi. ꝛc. Et in maiori copia acceperunt apostoli gratiam faciendi miracula q̄ xpc. Jo. xvi. Qui credit in me opera que ego facio ꝛ ipse faciet et maiora horum faciet. Non em legit q̄ christus ad vmbraz sanauerit infirmos sicut et petr⁹ vt patet Act. v. neq̄ ad tactuz vestimēti suscitauerit mortuos vt Jo. euāgelista: vt i ecclesiastica narratur historia. hoc fuit figuratū in helia et helizeo. quā do enim helias raptus est in celum. helizeus petijt vt spūs helie fieret dupler in se et sic factum est. vt patz. iiij. Reg. ij. De helias xpc. helizeus qui erat cum filijs pro-

phetarum chorus apostolor. ¶ Et sic apparet quomodo christi ascēsio gratiosa fuit et ideo venerabilis. veneremur ergo carissimi donum scientie in prophetis qz spiritu sctō inspirati locuti sunt sancti dei homines. ij. Pe. i. Donū lingue in doctorib⁹ quis vos non estis loquētes/ sed spūssctūs Mar. xiij. Donū constantie et fortitudinis in martiribus/ quia in christo omnia vicerunt. donum abdicantie et contēptus in cōfessoribus/ quia propterchristum oia abdicauerunt et seipsos in dei obsequio dituerunt. donum potentie in virginibus qz in sexu fragili victoriā de mundo de carne et de hoste habuerunt Esa. xl. Qui sperabunt in dño mutabūt fortitudinem. & hec omnis in apostolis ampliori deuotione veneremur. quia quod sparsum est in alijs p partes in eis fuit gratiosius congregatū. Luce. xxij. Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus re. id est sicut pater michi regnū. i. ecclesiā militantem tradidit in abundantia gratiarū et donorū ita et ego trado vobis Jo. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus et sic patet totum.

¶ In festo ascensionis domini de euangelio Sermo. lix

ET dominus quidem ihesus postq̄ locut⁹ est eis assumptus est in celum et sedet ad dexterā dei Marci vltimo. Sicut dicit beatus Lu. in actibus vt patet in epistola hodierna & etiam hic tangit. dñs noster ihesus christus postq̄ per dies xl. probauerat suā resurrectionē aplis per multa argumēta/ immo per omnem modum quo probari potuit et debuit hodie. s. xl. die a resurrectione discipulis recumbentibus et comedentibus in cenaculo in hierusalem apparuit et comedit cum eis. Et tunc in mensa quatuor dixit eis. Primo exprobrauit incredulitatem et duriciā cordis eorum/ qz his quividerant eū resurrexisse a mortuis non crediderunt nec adhuc crediderūt cū per tot argumenta se probauerit resurrexisse. Secundo dixit q̄ irent in mundum vniuersum et predicarent euangeliū omni creature. Hec duo patent in hoc euangelio. Tercio dixit q̄ post suam ascensionem a hierosolimis ne discederent donec induerentur virtute ex alto id est reciperent spūm sanctum vt dicit Lucas. Quarto duxit eos extra id est iussit eos ire extra ciuitatem in bethaniam in montem oliueti. et tunc disparuit. Et cum essent cōgregati in monte oliueti iterum apparuit eis et eleuatis manibus benedixit eis. Et hodierna die bis apparuit eis. et apostoli quesierunt si in tēpore hoc. i. post resurrectionem starum deberet restitui regnū israel tēpore vel spirituale vt dicit glosa. Erant autē dispersi filij israel et non habebant regnū nec regem proprium. Unde quesierunt si deberent reuniri in vno regno et regere sicut tempore Salomonis Luce. xxiij. Nos aūt sperabam⁹ q̄ ipse esset redēpturus israel Uel querunt de spirituali quod fiet in fine mundi. quando iudei conuertētur ad christum et regnum israel restituet eis. i. vera cognitio deum presenti et in futuro. Nam israel interpretat vidēs deū Die. xxiij. In diebus istis saluabitur iuda et israel habitat confidēter. Et ad hoc christus respōdet q̄ non erat illorum illud tempus nosse quod solus pater sciebat Mar. xiij. De die autē illo et hora nemo scit. neq; angeli in celo neq; filius nisi pater. Et cum sic respōdisset eis ait. Accipietis virtutem spūs sancti et ibitis per totum mundum predicando et testificando michi et mee nature mee persone et mee doctrine mee/ morti mee resurrectioni et mee ascensioni. Et cū hec dixisset eleuatis manibus ascendit in celum et discipuli stabant aspicientes in celum et duo angeli apparuerunt dicētes q̄ ihesus non deberet amplius redire in terram nisi iudicaturus mūdum et his dictis disparuerunt tunc discipuli cū magno gaudio regressi sunt in hierusalem expectātes virtutem spiritus sancti sicut mandatum fuerat eis. ¶ Circa christi ascēsionem ad nostram instructionē et edificationē septē sunt querenda. Primo quare christus non statim post resurrectionem ascendit. Secundo vbi stetit. Tercio quare. xl. diebus ante ascensionem stetit et non plus nec min⁹. Quarto quare de monte oliueti ascendit. Quinto quomodo ascendit. Sexto quare ascendit et quare non semper nobiscū stetit. Septimo quo ascendit. ¶ Primo ergo queritur quare non statim post resurrectionem ascendit. cum statim post mortem anime que bene vite id debeatur celō. Ad hoc dicendum q̄ propter duo christus non statim surgens ascēdit. Primo vt per multos dies. et per multa argumenta se gloriosū surrexisse approbaret. Erat enim hoc valde difficile credere cum nullus vnq̄ surrexit gloriosus. Unde hoc mortalium pectora nullo modo subito capere potuissent cū etiam per interualla temporum vix capere potuerunt. Item apostoli viderunt ligari in theammibus corpus eius et claudi in sepulchro. Unde si statim surgens ascendisset credidissent ipsum furatum fuisse a iudeis ne ab hominib⁹ coleretur sicut ecōuerso crediderunt iudei discipulos ipsum furatum fuisse. vt pro deo coleretur Mar. xxviij. Jube ergo custodire sepulchrum. &c. Et sic tota fides perūsset. fuit ergo necessarium omnino christum resurrectionē suam per multa argumenta probare ne posteri dubitarent. Unde leo papa dicit q̄ dubitatum est ab ipsis ne nos dubitare mus. probatum est illis vt nos firmiter teneremus. ¶ Secundo vt discipulos & matrem suam de tristicia mortis sue consolaretur et in discipulis veram fidem/ spem firmam et amorem generaret que omnia iam perdiderant Luce. xxiij. Nos speramus &c. quasi dicerent. sed amplius nō speramus/ quia tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas et quoniā sic oportebat christum pati et resurgere a morte. Luce. xxiij. Fecit ergo christus vt verus amicus/ quia recordatus fuit amicorū spē exaltationis sue. Multi autem amicorum preteritorum succedentib⁹ prosperis obliuiscuntur vt pincerna pharaonis ioseph. Genesis. xli. Sed non christ⁹. Psal. cxxxv. Adhereat lingua &c. ¶ Secūdo queritur vbi stetit. xl. diebus. Ad hoc dicendum q̄ christus resurgens a mortuis secum duxit eōs animas que ab origine mundi erāt in limbo sanctorum patrū. ita q̄ ille locus omnino vacuus pmansit et stetit cū eis in hoc mūdo. sed vbi steterit in tota scriptura nō reperitur nec aliquis prophetarū qui oia facta christi predixerunt de hoc aliqd insinuat. Nec Aug. nec aliquis doctor de hoc aliquid determinat. Et valde rationabiliter propter quatuor. Primo ad ostendēdū q̄ anima et corpus gloriosum non determinantur ad aliquem locum specialiter. nec a loco aliquid accipiunt. sed habēt potestatem super oia loca et locata. Et quando volunt ostēdunt se/ et qñ volunt nō ostēdunt se et similiter quomodo volunt ostendunt se scilicet gloriose/ vel non. Vñ christus apparens apostolis non ostendebat corpus suum gloriosum/ quia oculi mortales non potuissent illud ferre/ vel videre vt dicit augustinus. Unde corpus gloriosum et anima existens in igne nichil pateret ab igne q̄ autem alia patitur ab igne inferni hoc non est nisi inquantum ignis ille agit/ vt instrumentum diuine iustitie. sicut vas⁹ baldus suspendit vnum comitem vt ministet regis. Secundo ad ostēdendū q̄ beatitudo non consistit in aliquo loco. sed solum in visione. vnde anima beata existēs in inferno et vbiq̄ ēper est in gloria eterna. Lu. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso et tamen ista die anima latronis ad infernum descendit. vnde sancti dicit q̄ angeli qui nobiscum morantur semper ibi in gloria dei Math. xviij. Angeli eorum in celis sp̄ vident faciez patris mei qui in celis est. Exemplum sicut sol lucens in mūdo omnes tenebras fugat. et omne aliud lumē offuscat. sic deus existens in anima gloriosa in q̄ conjunctione consistit gaudium z gloria omnem penam a corpore excludit et redūdantia glorie anime in corpus. et omnem aliam delectationem deficere facit. Aug. Sustato spiritu desipit omnis caro. Et q̄ celum empireum dicatur et locus beatorum hoc non est de esse glorie sed de bene esse et quia deus in eo ostendit gloriam suam ¶ Tercio ad oñendum q̄ nullus locus nec aliqua res de istis inferioribus est digna anima et corpore glorioso immo ipsa excedunt omnia inferiora. Hic cadit exēplum de saracenis qui vadunt in methaz ad videndum ossa machometi et eruunt, sibi oculum qui vidit ossa eius dicentes q̄ non est dignum q̄ ille oculus aliquid aliū videat. Unde de quodaz legitur q̄ vidēs beatam virginem erut sibi oculum cuz q̄ eam vidit et dicebat q̄ libenter erueret sibi alium si eam iterum videret tantam delectionem ipse sensit. ¶ Quarto ad ostendendum q̄ ipse erat verus deus qui ē vbiq̄ et nō magis i vno loco q̄ i alio. ¶ Tercio queritur quare. xl. diebus stetit et nō plus nec minus. Ad hoc dicēdum q̄ fecit propter quatuor. Primo ad ostendendum q̄ postq̄ homo resurrexit a morte peccati que vocatur resurrectio prima. Apoca. xx beatus qui habet partem in resurrectiōe prima quod fit p. veram confessionez & cōtritionem. non statim ascendit in celum nisi post. xl. dies. i. post plenam satisfactionē et post completam pnām que per quadragenarium numerum designetur. Satisfactio enim est essentialis pars pnie. Hoc fuit figuratuz in helia qui postq̄ dormierat sub iunipero. et comederat panez subcinericium ab angelo sibi apportatuz ambulauit. xl. diebus et. xl. noctibus. Ite q̄ peruenit ad montez dei oreb. iij. Re. ix. Itaq̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

helias dormiens sub iunipero est homo moriens sub penitentia que per iunipe⁹ designat⁹ que est exterius valde aspera. sed ex ea fit oleum sicut ex iunipero omnē anime tumorez sanans. Qui recipit panē subcinericium ab angelo. i. corpus xpi et omnia a sacerdote sacramēta Mal.ij. Angelus enim domini exercituum est. Nec p pter hoc statim vadit in celū nisi prius penitentiam compleat pri. Corin.iij. Ipse autem salu⁹ erit sic tamen per ignem. ¶ Iē fuit hoc figuratum inquantum filij israel steterūt .xl. annis in deserto anteq̄ intrarent terram promissionis. Unde a sanctis purgatorium ponitur vt si hic pñia non cōpletur ibi compleat. ¶ Secundo ad ostēdendum q̄ consolationes quas deus dat seruis suis comparantur ad tribulatiōes quas deus permittit eis euenire sicut annus ad diem. et dies ad horam etiaz in vita ista. Esa.lxi. Predicare annum placabilem domino in die vlcis deo nostro Illō autem tempus vt dictum est fuit tempus cōsolationis quo apostolos fuit p̄solatus Quia ergo .xl. horis fuerūt desolati i morte xpi tantum esse iacuit in sepulchro mortuus voluit eos .xl. diebus consolari sua presentia et locutione Math.xix. Centuplum accipietis et vitam eternam possidebitis Tercio ad designandum q̄ sicut deus .xl. diebus pluit aquam tribulationis t vindicte in diluuio. quando totum mundum subuertit. ita christus .xl. dieb⁹ pluit aquam gratiaz t misericordie omnibus volentibus recipere in maiori copia q̄ tunc effuderit aquas. Job.iij. Non dat deus spiritum ad mensuram psalmista. cxviii. Misericordia domini plena est terra. t fuerunt tot ille gratie quot redundauerunt ad nos t ad omnes posteros redundabunt. quia omnes grās quas fecit apostolis qui tunc aderant in eis fecit nobis. Jo.xvii. Non rogo pro eis tantū sed pro eis qui creditur sunt per verbum eorum. In eodez primo. De plenitudine eius nos omnes accepimus vnusquisq̄ enum p priam mercedem accipiet secundum laborem suum vt dicit apostolus. i. Corin. iij. ¶ Quarto ad ostendendum q̄ multa plura requiruntur ad probādum resurrectionem q̄ mortem t corporaliter t spūaliter et ideo triduum sepulture suffecit ad probandum mortem et quadragenarium ad probandum resurrectionem. Ad vitā enim multa requirūtur. ad mortē, aūt solū sufficit vnū Similiter ad vitā spūalem multa valde requirūt scz omnes virtutes. septē dona spiritus sancti. sacramenta ecclesie ad mortem autem solum vnum sufficit Jacobi primo. Si quis autem totam legem seruauerit offendat autem in vno factus est omnium reus. ¶ Quarto queritur quare de monte oliueti ascendit.

Ubi nota q̄ christus ascensurus celum quatuor fecit ad nostram instructionez quia comedit. egressus est ciuitatem. ascendit montem. et benedixit apostolis. Hec quatuor ascensuri in celum scz in morte nos facere debem⁹. ¶ primo em debemus cōedere id est corpus christi digne sumere Joh.vi. Ego sum panis viuus qui de celo descēdi. si quis man. ex hoc pane vi. in eternū et non morietur. sed transibit de morte in vitam Augu. Cibus sum gaudium cresce et manducabis me. nec tu me mutabis in te. sed tu mutaberis in me. he. v. perfectoū aūt est solidus cibus q̄ autem indigne man. et bi. iu. si. mā. t bi. i. Corinth. xi. Iste cibus viaticum appellatur q̄ nos ducit ad vitam eternam. Figura quando helias debuit ire ad montem oreb comedit panem subcinericiū. iij. Re. xix. Qui corpus christi designat. ¶ Secundo debemus exire ciuitatem. id est omnia carnalia et mundana funditus deserere t deside rium nostrum ab eis totaliter eleuare t solum spiritualib⁹ inhiare Genesis. xij. Egrede re de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. Figura mandatum est in lege q̄ omne sacrificium cuius sanguis inferebatur in sancta pro peccato crematur extra corpus hebreorum. xiij. Quorum animalium infertur sanguis per pontificem pro peccato in sancta horum corpora cremantur extra castra. propter quod et ihus vt sanctificaret per suū sanguinē populum extra portas passus est. Exeamus ergo ad eum extra castra omnia terrena per desiderium relinquendo. Dic cadit exemplum illius diuitis qui ita amare fleuit in morte q̄ tot bona relinquere debebat cui postea apparuit dicēs. q̄ damnatus esset. ¶ Tercio debemus ascendere montem fidei et spei per contemplationem quia debemus credere et sperare illam beatam vitam Tho.ij. Filij sanctorum sumus et illam beatam vitam expectamus. Debemus ergo versus celum diligere oculos mentis nostre sicut ad locum nostre quietis. Figura adest mandatum est Moysi quando debebat mori q̄ ascenderet montem et contemplaretur terram promissionis. qui ascendens et cōtēplans terram moriturus est in monte vt patet Deutero. xxxij. Unde beatus martin⁹ prope mortem ait. Finite me celum videre vt spūs dirigatur ad dominum. Et beatus Augu. ante septem dies obitus sui septem psalmos penitentiales scriptos fecit figi in pariete ante oculos t mandauit q̄ nullus ingrederetur ad eum vt tot⁹ esset intētus ad celestia. ¶ Quarto debemus omnibus benedicere. i. omnibus parcere et bonam voluntatem habere sicut fecit xp̄s dicens. pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt Luce. xxiij. Sed quare de monte oliueti magis q̄ de alio monte ascendit. Ad hoc dicendum q̄ hoc fecit ppter significationem. Mās mons oliueti duo significat. sine quibus homo non potest ascendere celum t propter que homo celum ascendit. Nam quis mons significat altitudinem fidei: sed quia mons oliueti significat opera misericordie que per oleum significantur sine illis autem non possumus celum ascendere. Nam de fide dicit apostol⁹ ad Hebreoū. xi. decimo. Sine fide impossibile est placere deo. De operib⁹ misericordie dicitur. Math. quinto. Beati misericordes quoniam ipi misericordiam consequ. vnde in iudicio fit solum discretio de operibus mie et pro ipsis saluabuntur et damnabuntur homines. i. Thi. iij. pietas ad omnia vtilis est. promissionē habens vite que nunc est et future propter defectum illi⁹ olei fuerunt ille .v. virgines fatue exclusē a regno. vt patz Mat. xxv. Figura gen. xxviij. qñ Jacob ibat in mesopotamiam syrie et peruenit ad pedez mōtis oliueti ad locum vnde xp̄s ascendit qui accipiens lapidē supposuit capiti suo quem postea vnxerat fundens oleum desuper. qui dormiens vidit celum apertum et quedam scala erigebatur super lapidē vsq̄ ad celū Lapis christ⁹ est idē fides de christo. oleum opera misericordie que debent fundi super christum id est debent fieri in fide christi t ex amore christi alias p derentur Et opa sic facta faciūt nos ascēdere t aperiunt nobis celum. ¶ Quinto queritur quomodo ascendit. Ad hoc dicēdum q̄ quadrupliciter ascendit. scilicet p priās. viribus. cum magna victoria. cū magno triumpho. et patenter ¶ primo ascēdit propriis viribus id est merito sue actionis Phi. secundo. Humiliauit semetipm propter quod et deus exaltauit illuz. Sic et nos debemus ascendere merito operū nostrorū informatoruz gratia dei. Quidā volunt ascendere celū solū virtute alioq̄ i vita nichil faciūt scz solum in morte dimittunt elemosinas dandas pauperibus et rogant commendari missis et oratiōnibus. Sed nota illud Mathei. xxv. Ne forte non sufficiat nobis et vobis proueniū est. Tarde saturatur qui alienis manibus ore balatur. Quidam vero quod petius est ascēdere volūt sūi merito vt lucifer. Scōs ascendit cum magna victoria. Naz ipse vicit mundum religauit dyabolum. expoliauit infernum eneruauit peccatum destruxit mortem. contempsit honores dispersit diuitias. suffocauit delicias calcauit mare ascendit per aerem reparauit naturam rediit vitam aperuit paradisum recuperauit celū et breuiter oia fortia vicit. Apo. v. Uicit leo de tribu iuda. Unde cātamus redit cum victoria capta ducēs spolia. sic Et nos debemus vincere si volumus cum ipso ascendere. Apo.ij. Uincenti dabo edere de ligno vite qō est in paradiso dei mei ij. Thi.ij. Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit. Sed heu hodie charissimi omnia nos vincunt diuitie et dilitie et honores et dyabolus et vita et mors t peccata et natura elementarie et creatura t breuiter omnia nos vincunt ac etiam vna breuis tentatio. Et quid prodest si gentibus dñamur et nobis dñari nō possum⁹ vt ait constantinus. et ideo non possumus in celum ascendere nec paradisū obtinere. Mathei. xi. Regnum celorū vim patitur et violenti rapiūt illud. ¶ Tercio ascendit xp̄s cuz magno triumpho t gaudio. Psal. xlvi Ascendit deus in iubilatione et dominus in voce tube. Et quare voluit tantuz iubilum t honorē in sua ascensiōe. certe vt nos animaret ad fortiter dimicandum et vincendum. quia eodem modo honorabimur ascendendo. Lu. xxij. Ego dis. vo. si dis. impa. meus reg. Hester. vi. sic honorabitur quēcunq̄ rex honorare voluerit vñ in historijs romanis legitur q̄ quando cunq̄ aliquis romanus redibat cum plena victoria Imperator et senatores ibāt ei obuiā cum magno triumpho et ponebant euz in curru aureo. et faciebant ei arcum triumphalem ad recordationez vt alij animarēt ad victoriaz. sic et deus pater fecit xpo cui cum omnibus angelis obuiauit et possunt eum in candida nube tāq̄ in curru aureo. et cuz magno triumpho deduxit in celum. et ad suam dexteram collocauit. Et quare certe vt nos ad victoriaz animaret ¶ Quarto ascendit patenter. quia videntibus in omnibus illis eleuatus est in celum. Sic t nos patenter debemus ire per

suo celum et clare disponere nos ⁊ nostra vt omnes in morte nostra glorificent deū et vere credant nos ituros ad celum Lu. xij. Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardentes in manibus vestris. Quidam in morte ita intricant se et sua et ita se involuunt quod nescit aliquis quo debeant peruenire ad vitam vel ad mortem et plus cōstant cause lites et iudices q̄ sit emolumētum heredū. Et quia ipsi eis abbaruffant cō dyabolus abbaruffat eos Grego. hac animaduersione percutitur peccator vt q̄ in vita oblitus est dei in fine obliuiscatur sui. Roma. i. Qui cum iusticiam dei cognouissent nō intellexerūtq̄m qui talia agūt digni sunt morte. ℙ Sexto queritur quare ascendit et quare nō semper hic nobiscum stetit. Ad quod dicendum q̄ fecit propter septem. Primo vt viterius spiritualiter vincerent homines et non carnaliter: quia vita spūalis incipiebat Actu. i. Vos autem baptizabimini spū sancto nō post mul. ho. dies. Et meritum viterius debebat esse spūale. quod vsq̄ tunc fuerat tēporale. Esa. i. Si voluerit et audierit. bo. terre con. Sed si xp̄s hic remansisset nobiscū carnaliter eum diligeremus sicut apostoli in presentia eum diligebant. Et hoc est q̄ dicitur Jo. xvi. Expedit vobis vt ego vadam. si ego non abiero. paraclitus non veniet ad vos. i. si presentiam humanitatis non subtraxero spūaliter non viuetis nec ad cognitionem spiritualem pertingens quod est necessarium ad salutem. Grego. super hoc. Si ego non abiero. i. si presentiam corporalem ab oculis vestris nō subtraho ad noticiam dei per inuisibilem spiritum vos non perduco. ij. Cor. v. Et si nouimus xp̄m secundum carnem sed nunc iā non nouimus prouerbium est. Puer q̄diu stat cum matre nichil proficit in virtute.

¶ Secundo vt magis homines firmarentur in fide propter maiorem cognitionez quā spūs sanctus attulit. et per cōsequens viruosius agerent. Certior enim est cognitio intellectus quam spūs sanctus attulit q̄ sensus quem xp̄s in presentia dabat. Et ideo et tunc homines veram fidez habuerunt de trinitate et vnitate diuina et humanitate et diuinitate christi et de omnibus de quibus est fides. quod vsq̄ ad illud tempus homines non habuerant de trinitate et vnitate diuina et humanitate et diuinitate christi et de omnibus de quibus est fides. quod vsq̄ ad aliud tempus non habuerunt nisi aliqui maiores in populo dei vt prophete. et q̄ fides facit nos operari omnia bona que facimus nam ī operamur quia sic credimus iuxta illud. pā. credidi ppter quod locu. sum ego afflictus sum ni. et. ij. Chor. iij. et nos credimus ppter quod hec loquimur. ideo necessarium fuit christum abire vt opera virtutū faceremus. Jo. xiiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet et maiora q̄ ego ad pa. vado. i. quia me spūaliter ⁊ nō corporaliter cognoscit in quo fides consistit. omnia autem magna opera et miracula fidei attribuuntur Mat. ix. Omnia possibilia sunt credenti. ¶ Tercio vt subleuari emur in spe et tota mentis intentione tenderemus in celum: quia ex quo frater noster ⁊ caro. qui est totum bonum nostrū et in quem totum desiderium nostrum tēdere debet ad celum iuit debemus anhelare ire ad videndum ipsum. et debemus firmiter sperare q̄ interceder pro nobis. Joh. xiiij. Et si abiero et preparauero vobis locuz iterum veniam et assumam vos ad me ipsum vt vbi ego sum ibi et vos sitis. Exēplum de ioseph. qui statim sublimatus misit pro fratribus et omnia pepercit eis et dedit eis terram ipsam optimam terram egipti. Gen. xlvij. Multo autez magis hoc fecit xp̄s. ¶ Quarto ascendit vt naturam humanam per peccatum depressam super omnia exaltaret. Psal. Exaltate super celos de. et super om. tem. glo. te. Hanc exaltationē cognouit angelus quando a bto Johanne euā. recusauit adorari. quod vt q̄ tunc ab hominibus sustinuerat vt patz in multis locis ve. te. Apo. xix. Et conuersus sum vt adorarem ante pedes angeli q̄ michi hoc ostendebat. Et dicit michi vide ne feceris conseruus enim tuus sum ⁊ fratrum tuorum. Hanc dignitatem nō cognoscit peccator. quia pro vno obolo submittit se dyabolo. Sicut Esau pro vno lenticulo vendidit honorem primogenite Jacob vt dicitur ad Hebre. xij. Vilissim⁹ lector est peccator qui non sequitur patrez suum xp̄m. qui dyabolo omnia bona mundi sibi promittenti in nullo volnit consentire Matth. iiij. Hec omnia dabo tibi si cadens adorueris me. Sed sequitur patrē suum adam antiquū qui pro vno obolo vēdidit paradisum. Quinto vt in curia esset vbi omnia facta nostra examinantur advocatum haberemus xp̄m. valde enim possumus esse securi q̄ nulla iniusticia fiet nobis ibi. sed omnis gratia cum talem aduocatum ibi habeamus sic purum et iustum

et fratrem nostrum. pri. Johannis. ij. Advocatum habemus apud patrem iesum christum iustum. Unde Bernardus. Securum accessum habes ad deum o homo vbi habes matrem ante filium ⁊ filium ante patrem. mater ostendit filio vbera ⁊ pectora. filius ostendit patri latus ⁊ vulnera ⁊. nulla ergo poterit ibi esse repel. vbi tot charitatis ⁊ currunt insignia. Ad hebre. iiij. Adeamus ergo cū fiducia thronum glorie eius vt misericordiam consequamur ⁊ gratiam inueniamus in tēpore opportuno. ¶ Nota hic de aduocatis q̄ reverentiam homo habens arduam causam vbi timetur res et persona facit aduocato suo et quod ibi expedit et quomodo ei obedit. et quomodo sperat liberari. si aduocatus est gratiosus et potens in curia. Sic per omnia debemus facere xp̄o.

¶ Sexto ascēdit vt donis et gratijs nos marime ditaret Ephe. iiij. Ascendens in altum captiuā duxit captiuitatem. Exemplum sicut rex vincens omnes hostes cum intrat possessionem regni magna donaria dat militibus. Sic et christus intrans regnum celi fecit. nam statim misit spūm sanctum in quo omnia dona donant Ro. viij Quomodo non etiam cum illo omnia nobis. Bern. De plenitudine eius accipiunt vniuersi. Eger curationē. captiu⁹ redēptionē. peccator veniā iust⁹ gratiā. ¶ Septimo vt maiestate sua angelos in celo beatificaret qui presentia sua homines in mūdo letificauerat. i. Petri. i. In quem desiderant angeli prospicere Job. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū verū ⁊ quē misisti iesum christū. ¶ Septimo queritur quo ascendit. Et dicendum q̄ super omnes celos Ephe. iiij. Qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos. vt ex imensitate ⁊ altitudine loci ostenderet immensitatem honoruz que sunt in loco. vt supra in precedenti sermone dictum est. Baruch. iij. O israel q̄ magna est domus dei et ingens locus possessionis eius magnus et non hñs finem excelsus et imēsus. i. Cor. ij. Quod oculꝰ non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligunt illum. Ascendit enim sup omnes celos materiales et spirituales q̄ fūt angeli ⁊ sancti. iuxta illud Psal. Celi enarrant gloriā dei ꝛc. Et peruenit ad celū supersubstantiale scz sancte trinitatis. vbi sedet in equalitate patris dei inquantuz deus et ad dexterā inquantū hō id est in potioribus bonis patris vt patet in principio primi sermonis huius festiuitatis de epistola.

¶ Dominica infra octauam ascensionis de euangelio sermo. lx.

QUam venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit testimonium perhibebit de me. Johan. xv. Quia in sequenti dominica beatissimā aduēturum spūs sancti celebraturi sumus ideo in hac dominica eius promissio recolitur vt nos ad eius receptionem deuotius preparemus. Ponuntur autem in hoc euangelio quatuor primo nanq̄ promissio spiritus sancti a christo discipulis facta recolitur ibi. Cū venerit paraclitus. Secundo effect⁹ q̄ spiritu sancto fiendus prenunciat ibi. Ille testimoniū perhibebit de me et vos testimonium perhibebitis/ quia ab initio mecum estis. Totum est vna pars quia totum est vnus effectus/ quis vt dicit Augu. Spūs sanctus perhibuit testimoniū christo interius inspirando et apostoli exterius vocibus personādo nec aliter spūs sanctus testimonium prebuit nisi per apostolos ⁊ apostolicos viros loquēdo. nec aliter ipsi apostoli testimoniū christo perhibuerunt/ nisi a spū sancto illuminati et roborati. ij. Petri. i. Spū sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Tercio causam quare mala et bona futura eis predicit insinuat ibi. Hec locu. sum vo. vt non scandalizemini. s. in malis vobis superuenturis ⁊ hec locutus sum vobis. vt cū venerit hora eorum. s. bonoꝝ que vobis ventura predixi q̄ spūs sanctus afferet reminiscamini q̄ quia ego dixi vobis et per consequens cognoscatis me verū deū et laudetis me vt verum deū. Quarto ercōicatio iniusta. et mors temeraria apostolis inferenda predicit ibi. Absq̄ sinagogis fa. vos sed veho. vt omnis qui interfecerit vos arbitretur se prestare deo. ¶ Primo ergo promissio spūs sancti a christo discipulis facta recolitur de quo spiritu sancto in prima parte quinq̄ dicitur. Primo eius missio predicitur quia cū venerit. Secūdo eius nomē aperit/ q̄ paraclitus. i. consolator. Tercio quibus datur ostēdit/ quis vobis. s. apostolis. Quarto eius firmissima veritas ponitur/ q̄ spiritus veritatis. Quinto eiꝰ processio insinuatur/ q̄ a patre p̄cedit. ¶ Dicit ergo primo Cū ve. pa. Ubi nota q̄ cū spūs sanctus sit

deus sic deus est vbiq; sic spūs sanct⁹ Sapiē. i. Spūs dñi replenit ⁊c. Sic ergo mitti dicitur q; aliquē nouum effectum facit in creatura. sicut filius dicit venisse in mūdum quia nouo modo cepit esse in creatura. Exemplū. lux dicit esse de nouo in oculo habente panniculū sup lucē posit⁹ pāniculus fuerit elevatus qui etiam prius erat in oculō sed oculus per elevationem panniculi recipit lumen solis quod ante non recipiebat. Sic spūs sanctus dicit venire in animā dum ab ea abstergit maculam culpe. et infundit lumē gratie. q etiā prius erat in anima per potentiā presentiā essentiā. Sed sic propter maculā peccati eius lumē non recipiebat. Uñ Augu. Dicit de se q querebat in multis creaturis deum et in nulla inuenit eū ita pfecte sicut in anima sua remota tenebra erroris et macula peccati. Hoc fuit figuratum in Thobia. de cuius oculis angel⁹ extrazit albiginē quasi mēbranā qui et lumen recepit. Et de paulo dicit q; posit⁹ i baptismo recepit spīm sanctū ceciderunt ab oculis eius tanq; squame et visū recipit. Sic ergo spūs sanctus dicit aduenire in eo. q; maculas nostre mētis abstergit. et lumen gratie infundit Esa. vi. Et volauit ad me vnus de seraphin et in manu eius calculus quē forcipe tulerat de altari ⁊ tetigit os meū et dixit ad me. Ecce tetigit os tuū et mūdabitur iniquitas tua. Ille calcul⁹ ignitus quo seraphin purgauit labia pphete spiritum sanctum significat. qui in specie ignis apparuit. quia vt ignis cōsumit rubiginē pcrōū et illuminat. ¶ Secundo nomen eius aperitur. q; paraclit⁹ Ubi nota q; spūs sanctus multis nominibus nominat secundū multiplices eius effectus quos hominibus operat de quibus ad pūeus sufficiat sex ponere. Nā dr spūs sanctus. spūs rectus. spūs bonus. spūs principalis. spūs dñi. et spūs paraclitus. Nominat etiā ab Esaie septē alijs modis secundū septē dona spūs sancti q cōfert homini aduenienti ei. s. spūs sapiētie et intellectus. spūs cōsilij et fortitudinis. et spūs timoris dñi. que septē nola dimittant ad pūs. In oibus autē his fit nominatio ab effectu. ¶ Primo ergo vocat spūs sanct⁹ Joxuij. Paraclit⁹ aūt spūs sanct⁹. et hoc ppter tria secundū q; tripliciter dicit sanctum. Nam vno modo idē est q; firmū. Propter ea virgines que steterūt firme in ppōsito virginitatis vocant sancte. Eo q; spūs habet firmare in bono quos replet. ideo ab effectu sic vocatur. Huius exemplū patet in apostolis qui posit⁹ spiritū sanctū receperūt nec demones cum fallacijs nec principes cum tormētis. nec caro cū oblectamentis. nec mundus cum tentamentis poterant eos a deo remouere. qui prius ab eodem de facili sunt remoti. Romano. viij. Quis nos separabit a charitate christi. quasi dicat nemo vel nichil. ¶ Itē sanctum idem est q; purum ⁊ a terra elevatū. Et ideo confessores vocantur sancti quia sunt mūdi et elevati ⁊ a terrenis. Et quia spiritus sanctus habet purificare a rubigine peccatorum corda. sicut ignis metalla. propter quod in specie ignis sup apostolos descendit: ideo sic vocatur. Ipse enim est vis amoris qui peccata purgat. Exemplum de Maria magdalena de qua dicit Gregorius. q; vis amoris abstersit ab ea rubiginē peccatoꝝ. ¶ Item habet a terra elevare. Ezechie. iij. Elevauit me spiritus inter celum et terrā. Et propterea viri spirituales assumlantur nubibus. Esaie. xl. Qui sunt isti qui vt nubes volāt Nubes sunt vapores elevati a terre virtute solis. sic viri spirituales elevantur a terrenis virtute spiritus sancti. ¶ Item sanctum idem est q; sanguine tinctum. et ideo martires dicuntur sancti qui in proprio sanguine tincti sūt. Spiritus sanct⁹ aūt qui est ignis diuinus accendit hominem ad martirium et facit libenter mori. Phil. i. Cupio dissolui et esse cum christo Unde de martiribus legit q; certati ibāt ad martiriū ⁊ alius volebat mori q; alius. Actuū. v. Ibant apostoli gau. a cōsp. cōsil. q; dig. ha. s. pro nomine xpi cōtume. pa. ¶ Secūdo dicit spūs rectus. Psal. l. Spiritū rectū innous in visceribꝰ meis ⁊ hoc ideo q; rectū facit hominē. rectū eñ est cuius mediū non discrepat ab extremis vt dicit phūs. Sic spūs sāctus facit hominē rectū quia eius mediū non discrepat ab extremis. Extrema hominis ost⁹ ⁊ mors et vtrūq; est cum gemitu et ideo tota vita media debet esse cum gemitu et pro dilatione patrie et pro incolatu pūsentis miserie Psal. cxix. Heu mihi ⁊c. Et ideo spūs sanctus in specie columbe apparuit. que pro cantu habet gemitum. quo nos repleti quasi columbe gemētes ad fenestras suas. ¶ Itē rectū si ponitur super rectum totum tangit. obliquum autem solum tangit in puncto. sic spiritus sanctus hominem rectum totum tangit et cogitatio et dicta et facta omnia sūt in spiritu sāto. obliquum autem hominem tangit solum in puncto mortis quia tunc vult confiteri et satisfacere et cum festinantia facit omnia. Hic cadit exemplum quod dicit Gre. in dyalogo de illo romano qui latrones in extremis petebat vsq; ad mane indutias et non potuit obtinere sed statim apportauerūt demones alios eius. ¶ Tercio vocat spūs bon⁹. Ps. Spūs tu⁹ bo. spūs sctūs aūt hoc pferre oēs ver. bo. s. sep. do. spi. sā. ⁊ sep. vir. et gra. in pūenti ⁊ gloria in fu. Hec sūt ꝛa bona q; facit holeꝝ bonū et non possunt auferri ab eo et in ppetuū sunt cum eo. Psal. Spiritu oris sui omnis virtus eorum ⁊ quia omnia bona confert ideo spiritus bonus dicitur. ¶ Quarto vocatur spūs principalis in psalmo. l. Spiritu principali confirma me. Ipse enim est principium et causa omnium habentium spūm siue inte. re. sine in no. Omnia enim que sunt in aliquo genere procedunt ab aliquo vno primo vt dicit phūs et ad illū referuntur. vt omnis calor ab igne. et omnis lux a sole. et omnis aqua a mari. et istud primum est causa oim aliorum istius generis. Cum igitur spūs sanct⁹ sit simpliciter primum. erit et per ꝛa oim cā. et ad ipsū omnia referantur tanq; ad finem preter peccatorem qui peruertit ordinem nature quia eius spūs non redit ad. s. deum qui fecit istum: sed descendit ad spiritus malignos. Mat. xxv. Ite maledicti in ignem. ⁊c. ¶ Quinto vocatur spūs dñi. Esa. lvi. Spūs dñi super me. Ipse enim facit suum possessorem dominum omnium. ⁊ sicut dominus hꝰ se circa omnia. nam et corpori suo et dyabolo et mundo et his que sunt in mundo dominatur Bern. xxvij. Dominum tuum istum constitui et omnes fratres eius seruituti illius subiugaui. qui autem hunc spūm non habet oim est seru⁹ quia et mundus et mundana dyabolus ⁊ desideria carnis dominātur hic. v. Seruietis dūs alienis qui non dabunt vobis requiem. ¶ Sexto vocatur spiri. paraclitus. i. consolator. vt patet hic. q; nos multipliciter consolatur. Primo tentationes mitigando Esa. xlij. Cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te. in igne non combureris et exestio et a similibus insurgunt tentationes. ⁊ s. mitigat aquas delectationum et ignem tribulationum. i. Cor. x. Fidelis deus q; non patietur vos tentari supra id quod potestis: sed fa. cū ten. proven. vt pos. sus.

Secundo in aduersis dulcedinem infundendo vt ea tollerem⁹. Eccle. xxxij. Spūs meus super mel dulcis Bern. Quid non trahat dulcedo illa que mortez ipsam dulcissimam facit. que asperitas resistere poterit vnctioni illi. Propter hanc dulcedinem martires tormenta non sentiebant. Exemplum trib⁹ pueris in camino ignis. Danie. iij. Fecit medium fornacq. quasi. vētro. flantem. Tercio vtilitatem tribulationum ostēdendo. nam hñt illuminare. purgare. cogunt etiam mundum contemnere et ad deum ire Hze. Mala que nos hic premunt ad deum ire compellunt. sunt enim sicut calcaria equi. ¶ Et nota q; tria genera hominum. ss. non consolatur. Primo non consolatur mundanos qui vanam consolationem amplectuntur Ber. Delicta est diuina consolatio que non datur admittentibus alienam immo talibus minatur desolationem. Lu. vi. Ue vobis diuitibus qui hic habetis consolationē ve. Exēplum sicut sponsa que ludit cū amasio suo et commiscetur ei nō meretur consolationem viri sed verbera. Sic anima sponsa dei que ludit cum dyabolo et commiscet mundo cum quibus deserto viro fornicat non meretur a spū sancto consolari hie. iij. Tu fornicata es cum amatoribus multis. Consolatur ergo qui vanam consolationem renuit et in fletibus afflīguntur Math. v. Beati qui lugent. ⁊c. ¶ Secundo non consolatur habētes tristiciam huius seculi que secundum ap̄m mortē operatur. De pessimis enim tristantur. q; nō possunt qualitercūq; ditari. nec inimicos expellere et ad libitum dominari et sic de similibus. Qui sic tristantur nō merentur a spū sancto consolari q; non sunt de eius populo. Esa. xl. Consolamini consolamini populo meus. Exemplum sicut vir. non consolaretur sponsam que fleret de absentia amasij. Sic spūs sanctus non consolatur eos qui tristantur q; nō possunt mala que desiderant operari. ¶ Tercio non consolatur pigros et remissos qui negligunt exercere iugum seruitutis demonis et vitiorum. ij. Cor. xi. Sustinetis si quis vos in seruitutē redigit. Sed cōsolatur strēnuos bellatores qui nituntur egredi de seruitute dyaboli et vicia vincere Apoc. ij. vincēti dabo manna absconditum. Exemplum si dñs staret semper in carcere duro nunq; posset cōsolari. Sic peccator i carcere dyaboli manens consolari non potest. Tho. v. Quale gaudium michi est qui sedeo in

tenebris et lumen celi non video. ¶ Tercio quibus spūs sanctus datur ostenditur quia quem ego mittam vobis.s.apostolis et apostolicis viris.qui erant fide illuminati spe elenati charitate diffusi.prudentia insigniti.iusticia armati.fortitudine roborati temperantia precincti.seipsos humiliantes.mundum contemnentes.corpora sua macerantes.prelia vincentes.et proximos verbo et exemplo edificantes ꝛ conuertentes dico primo fide illuminati. Wath.xvi. Tu es xp̄s filius dei viui. Similiter et omnes dixerunt vt patet Lu.ix Secundo erant spe elenati Jo.vi. Domine ad quem ibimus. Tercio erant charitate diffusi. Ro.v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spūm sanctum qui datus est nobis. Quarto erant prudentia insigniti Wath.x. Estote prudentes sicut serpentes. Quinto erant iusticia ornati. Ephe.vi. Induti loricam iusticie. Sexto erant fortitudine roborati Jo.xi. Eamus et nos moriamur cum illo.pri. Corin.iiij. Maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et sustinemus. blasphemamur et obsecramus. Septimo erant temperantia precincti. Lu.xij. Sint lumbi vestri precincti.i. Thi.vi. Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti sum⁹. Octauo erant seipsos humiliantes. Luce ix. Nos aūt nō sic. sed qui maior est vestrū fiat sicut minor.i. Chor.iiij. Nos stulti propter christum vos autē prudentes in christo nos autem infirmi. vos autem fortes vos nobiles. nos autez ignobiles. Nono erant mundum contemnentes Wath.xix. Ecce nos reliquimus omnia.et secuti sumus te. Decimo erant corpora sua macerantes.i. Cor.iiij. Usq; in hanc horaz esurimus et sitimus.et nudi sumus et laboramus operantes manibus nostris. Hebre. xi. Circuierunt in melotis in pellib⁹ caprinis egentes angustiati afflicti.ꝛc. Undecimo erant prelia vincentes Hebre.xi. Sancti per fidem.ꝛc. obturauerunt oza leonū extinxerunt impetū ignis effugarunt aciē gladij con.de infir. fortes facti sunt in bello castra verterunt exterox. Duodecimo erant proximos verbo et exemplo edificātes et cōuertentes Wath.v. Uos estis lux mundi ¶tum ad verbum. vos estis sal terre quantum ad exemplum.ij. Thi.ij. Omnia sustineo propter electos vt et ipsi salutē consequantur. ¶ Charissimi si volum⁹ spūm sctm recipere in primo die penthe. satagamus esse tales et vt sumus tales rogemus deuote spiritum sanctum. ¶ Quarto ostenditur q̄ spiritus sāctus est firmissima veritas quia spiritus veritatis esse perhibetur. Ipse enim est spiritus veritatis qui aduenies apostolis ipso ꝛ nos in illis omnem veritatem docuit. Job.xiij. Iste vos docebit om.et vt non sit qui fugat eius doctrinā propter proluritatem hre uissime totam doctrinam necessariam saluti in duobus concluſit scilicet i dilectione dei ꝛ primi Ma.xxij. In his duob⁹ mādatis vniuersa lex pēdet ꝛ pphete. ¶ Et notandum q̄ quantum ad quicq; apparet q̄ spiritus sanctus est spūs veritatis. primo quia veritatez scripture sub vmbra legis latentez deterit que sic tecta erat mortifera et aperta et spiritualiter intellecta salutifera.ij.Corin.iij. Littera enim occidit spiritus autem viuificat et in huius figurā velum templi scissuz est. quia tunc incepit spiritus sanctus. s. post mortem christi. Job.xvi. Si enim non abiero paracitus non veniet ad vos si autē abiero mittam eum ad vos. ¶ Secūdo quia vanitatem mundi sub vmbra dom decipientem contemni fecit et facit. et ideo omnes viri spirituales contemnūt mundum. Phi.iij. omnia arbitratus sum ſtercora vt xp̄m lucrifacerem. Unde tempore apostolorū omnes qui recipiebant spiritum sctm vēdebant omnia et ponebant ad pedes apostolorum. Actu.iiij. Quotquot autem habebant agros aut domos vēdebant et pcia eorum ante pedes ap̄lorum ponebant Hoc figuratum est quando Helias translatus est in curru igneo et dimisit pallium. Per pallium bona mundi signāt que non cooperiunt nec caput nec pedes quia nudi nascimur ꝛ nudi morimur vt dicitur. Job. i. Currus autem igneus sanctum spiritum significat qui duas rotas amoris in homine generat. scilz dei et proximi. ¶ Tercio apparet quia simulationem ypocritarum sub specie honesti latitantē condemnauit Wathe.xxiij. Ue vobis scribe et pharisei ypocrite. Unde beatus. Petrus spū sancto motus auaricm ꝛ saphiram ad mortez cōdemnauit quia simulabāt se omnib⁹ spretis velle sequi ap̄los Act.v. Cur tentauit sathanas te mentiri spūi sctō. ¶ Quarto q̄ errores gentilium ydolis ꝛmorātes destruxit quia ostendit i ydolis demonis habitare et vt ipsa destruerētur fecit ap̄los miracula operari. Esa.xix. Ecce dñs ascendet super nubem leuem ꝛ ingredietur egiptū et mouebuntur simulachra egipti a facie eius.i.cōfringentur. ¶ Quinto quia sententias phōx de beatitudine falsas esse ostendit: quia neq; in potentia. neq; in diuitijs. neq; in delicijs. neq; in honoribus ſz i vero bono beatitudinē cē ondit. de q̄ h⁹ st. Secrtij. Beatū dixerūt pp̄l's cui hec sunt. Sed spū sctō dicit Aug. pp̄l's cuius dominus deus eius. Hoc fuit figuratum in statua Nabuchodonosor Dani.ij. quaz vnus paruus lapillus abscisus de monte sine manibus totā cōfregit. i. xp̄s per spiritum sctm natus et per ipsum locutus statuam mundi confregit que quatuor continet. scz aur. argentum es et ferrum. i. diuitias delicias et honores et potentias. Nunc ergo spūs veritatis non capit inideus vmbris figurarum adherens non capit mundus spūm vanitatis tumens. non capit ypocrita sanctitatem mentiens. nō capit gentilis spiritibus errore intendēs Non capit phūs doctrinis vanis credēs. Ad Hebre.xiij. Doctrinis variis et peregrinis nolite adduci. ¶ Quinto ostenditur a quo spiritus sanctus procedit. q̄ a patre procedit. Ubi nota q̄ greci ex hoc verbo arguunt q̄ spiritus sanctus est a solo patre procedens: sed hoc manifeste apparet esse falsum et per hic dicta et per rationem. Nam hic dicitur. Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis. Mittit ergo paraclitus et a filio et a patre Joh. xiij. Paraclitus aūt spūs sanct⁹ quē mittet in no. meo. Sicut ergo mittit a patre ꝛ filio ita ab vtroq; procedit. nequaq; enim mitteretur nisi procederet. Mitti enim dicit respectū ad creaturas. Procedere autē dicit respectum ad personas diuinas. quo modo ergo posset mitti a filio nisi ab eo p̄cederet. nisi diceremus q̄ spūs sanct⁹ minor esset filio et ab eo in essentia separat⁹ quod est falsum. Filius etiam mittitur a patre quia procedit ab eo per modum generatiōis. pater aūt quia a nullo eox per aliquem modum procedit ideo nunq; ab eis dī mitti. Idem etiam per rationem patet: quia spūs sanctus est amor quo deus pater diligit filium. sed eodem amore filius diligit patrem. sicut ergo spiritus sanctus procedit a patre per modum amoris ita p̄cedit a filio per modum amoris. et sic ptz primum. ¶ Secundo ponitur effect⁹ quē facturus erat spūs sanctus. qui ē testimonium reddere xp̄o. et hoc est ille testi. per hū. de me scz q̄ sum verus deus et verus hō. perhibebit etiam testimonium operibus meis scz naturali mortī et ceteris

alijs. et vos testi. perhibebitis: quia non aliter spūs sanctus michi testi. perhibuit nisi quia faciet vos aptos ad testificādum michi in his que vidistis et audistis quia ab initio ince predicationis mecum fuistis. Esa.xliij. Uos estis testes mei dicit dominus. ✠ Fecit autem spiritus sanctus apostolos et eox sequaces aptos ad testificandum xp̄o tripliciter. Primo mundando eos a peccatis. ne exceptione repellerē tur Jo.xx. Accipite spiritum sāctum quox remise. ꝛc. testis enim infamis repellitur Secundo instruendo eos. ne ignorantia confunderentur Mar.xiij. Non enim vos estis loquentes ad spūm sanctum. Tercio roborando eos. ne prece vel precio. timore vel odio a testificatione resilirent. et iō postq̄ apostoli spūm sanctum acceperunt totus mundus non potuit eos auertere. quin testimonium christo redderēt Actum quarto. Non enim possumus que vidimus et audiuimus non loqui. ¶

Nota q̄ xp̄s habuit testi. de omni loco et de omni creatura et omnia testificata sunt xp̄m suum actorem esse. Nam de celo habuit testimonium patris et spūs sancti Lu.iij. Descendet spūs sanctus corporali specie sicut columba in ipsum et vox de celo audita est. tu es filius meus dilectus. Item testimonium angelorum Lu.ij. Euāgelizo vobis gaudium magnum quia natus est nobis hodie saluator. De paradiso et inferno habuit testimonium Moysi et Helye. Mathe.xvij. Apparuerunt illis Moyses et helyas. Item multa corpora sanctoruz surrexerunt in eodem.xvij. Itē demones ei testimoniū reddiderunt. Lu. iiij. Exibant demonia a multis clamantia et dicentia: quia tu es xp̄s filius dei viui. De mundo habuit testimonium. xij. apostolorum. lxxij. discipuloxm et multorum alioz. Actu.iiij. Uirtute magna reddebāt apostoli testimonium resurrectionis ihesu xp̄i. Itē habuit testimoniuz ab omni creatura. Nam stella noua eum in sua natiuitate testificata est Wath.ij. Uidimus stellā eius in oriente. Sol obscuratus est in morte et protestat⁹ est. Ware dum se ei solidō prebuit deum ipsum confessum est. Eodē modo aer dum per ipsum ascēdit. celi quo q̄ dum ipso orante aperti sunt eum protestati sunt vez deum esse. Infernus dum quos tenebat reddidit ipsum vite auctorem esse confessus est similiter terra dum ipso resurgente tremuit. similiter panis ꝛ pisces. dum ad eius imperium multiplica

ti sunt ipsum esse deum demonstrabant. Jo.x. Opera que ego facio testimoniū perhibebunt de me. et breuiter omnis creatura preter peccatorem qui ipsum negat testimonium xpo reddit. Ad tbi.i. Confiteantur se nosce deum factis autem negant. peccator autē pro vno denario et pro vno obolo negat ipsum et in nomine eius dierat. et sic ptz secundū. ¶ Tercio ponit causa quare xpz apostolis mala z bona eis ventura predicit. que est duplex. Una. s. ne scandalizetur in malis et hoc est. hec locutus sum vobis vt non scandali. Secunda vt in bonis deum glorificent. Et hoc est. hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis et sic me vt verum deum laudetis quia futura vobis predixi. Esa.xli. Annunciate nobis futura et dicemus quia dū estis vos. est ergo prima causa. ne scandalizent. ¶ Ubi nota q duplex est scandalum. scz actiuum et passiuum. Math.xviij. Ue mūdo ab scādal. ve homini per quem scādalum venit quia vtrumq scandalum potest esse peccatum mortale. quandoq vero vtrumq ē veniale.. Scandalum actiuum est dictum vel factum minus rectum prebens alteri occasionem ruine. propter quod aliquis turbatur et peccat. Scandalum passiuum est quando aliquis propter dictum vel factum alicuius scandalizatur contra deum vel contra proximum. in quo consistit peccatum et quandoq mortale et quandoq veniale. Propter nullam autem rem debz homo contra deum scandalizari. Rom.ix. O homo tu qui es qui respondeas deo. nū quid dicit figmentum ei. qui se finxit quid me fecisti sic. an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud q dem vas in honorem aliud vero in contumeliam. et ideo apostoli patientes mala et recordantes quod xps eis predixerat z per hoc cognoscentes ipsum esse verum deum. in nullo malo eis pro xpi nomine illato scandalizabantur. sed libenter sustinebant. Act.v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu consilij qm digni habiti sunt pro nomine xpi contumeliam pati. sic superficialiter patet tercium. ¶ Quarto excōicatio iniusta z mors temeraria aplis inferē da predicitur Et primo excōicatio iniusta exponitur. quia absq synagogis et ecclesijs facient vos. Synagoga est nomen hebreum et ecclesia nomen grecum. sed idez signant. id est tanq excōicatos z infames ejciēt vos de suis synagogis vitātes vos in actibus suis. ¶ Ubi nota q excōicatio dicitur iniusticis tribus modis vt habetur in decretis. s. ex animo. ex causa et ex ordine iuris. Ex animo quando ex odio vel vindicta vel rancore proferitur. Ex causa quando non ex iusta causa infertur. non enim pro omni re debet fieri excōmunicatio. sed solum modo pro pctō mortali vel pro contumacia. Ex ordine iuris quando non proceditur secundum formā et ordinem iuris. scz quādo nō subest causa rationabilis et manifesta et non premittitur competens ammonitio et sic de aliis

¶ Excommunicatio igitur apostolorum a iudeis fuit iniusta. primo ex animo. qr ex magno odio hoc fecerunt. Unde dum essent Stephanū extra ciuitatem strz debant dentibus in eum tanq iratī. Act. xvij. Deuouerunt se quidam ex iudeis ne q māducaturos neq bibituros donec occiderunt Paulum. ¶ Secundo ex causa q fuit qr confitebantur veritatem et xpo testimonium reddebat Jo.ix. Jam enim conspirauerunt iudei et quicunq ipsum confiteretur xpz extra synagogā fieret. ¶ Tercio ex ordine iuris quia nullum ordinem iuris eis seruabant. Debebant enim citari accusari et examinari et testes induci: sed ipsi erant accusatores iudex et testis. Actu.xvij. Ciuem romanum icēnatum. i. nullo ordine iuris convictum vt dicit glo. Missistis in carcerem. ¶ Et nota hic q ēnis excommunicatio iniusta sit timenda z seruanda est: quia si contemneretur. esset peccatum. et si seruatur est magni meriti tum ex humiliate. tum ex obedientia. Et debet sic excommunicatus procurare vt absoluatur. Simile est de interdicto: quia quāuis aliquis non dederit de interdicto causam. michilominus debet seruare sicut et qui causam dedit. nec debet audire diuina nec per rimas ecclesie ispicere qr peccat: sed si seruat multum meretur ex humilitate et obedientia vt dicit Aug. ¶ Excōmunicatio aūt iuste lata mirabiliter est timēda. Est el maior pena q possit inferri in ecclia dei. Est ergo valde timēda z cauēda propter tria. Primo ppter periculū qi excōicatus separat a deo. z traditur sathane extra ecclam. Unde in primitiua ecclesia excōicat⁹ statim eripiebatur a dyabolo z verabat. q hoc ē qō apostolus dicit. i. Coz.v. de illo fornicario q habebat vxorem patris. Ego autē iudicaui eum qui sic operatus est tradere hutusmodi huiusmodi horiz sathane in interitū carnis vt spūs saluꝰ fiat

¶ Item est periculum quia excōmunicatus multos inficit quia omnes quasi participāt ei. Unde est morbus contagiosus sicut lepra. ideo ab hoibus sicut lepra debet vitari. i. Coz.v. Si quis frater nominatur fornicator aut auarꝰ aut ydolis seruiens cum huiusmodi nec cibum sumere. Augu. Eam nominationez hic vocat aplūs que fit cum sententia et in quēcūq ordine iudiciario z cum integritate profert. Exēplum quidam demoniacus interrogatus quod peccatum plus placebat dyabolo. respondit excōmunicatio/ quia per illam plures inficit. et quādoq ducētos inficit vno die. ¶ Secundo ppter damnū/ quia sicut excōicatus priuat merito passionis christi et omnium sanctorū. et omnibꝰ suffragijs et indulgentijs ecclesie. omnibus bonis proprijs. et oibus virtutibus z domus spūs sancti. et oino et totaliter remanet nudus et miser et miserabilis sicut q omnino perlustr Apo. iij. Nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et cecꝰ et nudus. ¶ Tercio propter infamiam Magna enim infamia est et vituperium expelli de ecclesia sicut canis et vituperari ab hominibus sicut leprosus. Unde excōicatus est magis infamis q̄ iudeus vel saracenus / quia cum illis possumus loq sed non cum eo. Et hec tria dicit Augusti. Nichil debet christianus sic formidare. sicut separari a corpore christi scz per excō municationem. ¶ Et nota q doctores ca uonum magnū peccatū dicunt esse participare cum excōicato. Sed peccatis nostris exigentibus de excōicatione hodie parū curatur. et de participatione cū excōmunicatis nichil et non solū seculares sed z clerici et religiosi de tali participatione nichil curant. Et ideo domin⁹ ait Mat.xviij. Ue vobis scribe et pharisei excolentes culicem camelum autē deglutientes. ¶ Secundo mors temeraria subiungit/ qr venit tempus in quo omnis rc. Et sic videt q iudei erāt perplexi/ qr si interficiebāt peccabant. et si non interficiebant similiter peccabant ex quo conscientiam habebant si non interficerēt eos peccare et meri si interficerent/ qr etiā si homo bonū facit credens malū facere peccat. Un Augu. Intētio tua operi tuo finē imponit. Et dicendum q erant perplexi/ qr ipsi habebant zelū dei sed non secundū scientiam. vt dicit Apostolus ad Ro.x. Ideo debebant deponere pscientias erroneas z credere i christū. Quas rationabiliter depo-

nere potuerunt cum viderent tot miracula in nomine christi fieri. Cuz etiam ex scripturis testimoniuz redderet et omnis que fecit per scripturas possunt pbari. Jo.v. Scrutamini scripturas in quibus vos putatis vitam habere. he sunt que testimonium perhibent de me. Sed ipsi erant ceci et nolebant illuminari. immo dicebant se videre ideoq multum peccabant Joh. ix. Si ceci essetis non haberetis peccatuz nunc autē qr dicitis videmus peccatū vestrum manet. et hoc quod hic dicitur. Et hec omnia vobis fient qr non nouerunt patrem neq me. i. non nouerunt deū esse patrem meū. neq me esse filiū dei. sed deū in quantū bene cognoscebant qr notus in iudea deus Psal.lxxv. ¶ In fine nota q talis mors que pro fide christi infert nullo modo est timēda sed summe desideranda. i. Petri. iij. Si qd patimini propter iusticiā beati. qr per talem mortē hō transit de morte ad vitā. et finit et terminat oēs miserias huius vite et omnia peccata totaliter dimittuntur et tandē corpus gloriosum rehabebit Lu. xij. Nolite timere eos qui corpus occidūt. et post hoc nō amplius habēt quid fa. Ostendā autē vobis quē timeas ti. e. qui postq occ. habet potestatem mittere. i. in gehennam.

¶ De epistola Sermo. lxi.

Estote prudētes et vigilate in orationibus vestris. i. Petri. iij. Quia omnes fideles in proxima dnica debēt spīm sanctum recipere. Ideo beatꝰ petrus nos in hac epistola hortat ad preparationē condignam tantū hospitē recepturos per virtutū exercitiū faciendam. in qua epistola quinq facit. Primo nos hortatur ad habendam prudentiā ibi. Estote prudētes. Secundo ad orationū instantiā ibi. et vigilate in orationibus. Tercio ad charitatē mutuam ibi. Ante omnia autē mu. in vo. Quarto ad hospitalitatis opus et aliorū operū misericordie efficaciā ibi. Hospitales inuicē. sine murmuratiōe vnusquisq sicut acce. gra. Quito nos hortatur vt sem per verba dei loquamur et ofa faciamus ad eius laudē et gloriam ibi. Si quis loqua. se. dei si quis mi. ta. ex ver. Primo ergo hortat ad prudētiā possidendā vt per ipsum preparemur ad tanti hospitis susceptionē Prouer. xviij. Acceptus est regi miser intelligēs. ¶ Ser aūt prudēter ntelligere debemus. Primo si intellexeris

mus vt prudentes q̄ spūs sanctus est vi-
ea viuentium iuxta illud Psal. Centesimo
tercio. Emitte spiritum tuum et creā. Et
non habitat in corde subdito peccatis q̄
occidunt animam. Mundabimus corpora
nostra a pctis vt acceptꝫ habitare nobiscū
ſ. Corin. xij. Mundemus nos ab omni in-
quinamento carnis et spūs. Figura colūm-
ba emissa a noe non inuenies vbi requi-
escere ad eum redūt. Gene. viij. Non eñ
voluit supra corpora mortuorum requie-
scere sed coruus ibi requieuit. Sic spūs
sanctus missus a deo patre. ad eum redit
si non inuenit vbi requiescat. Super ho-
mines enim mortuos i peccatis nullo mo
do requiescit. quia ibi coruus. i. dyabol⁹
requiescit. Duo autem contraria non pos
sunt eidem ſiſ. in esse. vt dicit phūs. ¶ Se
cundo si intellexerim⁹ vt prudentes q̄ spi
ritus sanctus ignis est. iuxta illud ad He
bre. xij. Eteniz deus noster ignis cōsumēs
est desiccabimus per orationem ⁊ ieiunia
corpora nostra vt ab ipso intentius accen
damur. Eze. xxxvij. Ossa arida audite ver
bum domini. Ecce ego immittā in vos ſpi
ritum et viuetis. Sic enim apostoli fecerūt
spūm sanctum expectantes. quia isto tem
pore ieiunijs ⁊ orationibus vacauerūt vt
extenuati et exiccati igne spūs sancti me
lius inflammarētur. Actu. i. Hōnes erāt
perseuerātes in oratione cuz mulieribus
et maria matre iesu et fratribus eius vn-
de hoc tēpus vocatur quadragesima apo-
stolorum. ij. Corin. vi. In fame et siti et ie
iunijs multis Ro. xij. Obsecro vos per mi
sericordiam dei vt exhibeatis cor. ve. hos.
vi. san. deo pla. ¶ Nota q̄ ab hostia incē
denda totus sanguis distillabat primo vt
melius incenderetur. sic in nobis vita ⁊ sā
guis debet consumi vt a spū sācto viatur
qz caro et sanguis regnum dei nō possi de
bunt. i. Corin. xiij. Debemus etiam corpo
ra nostra postēp per abstinentiam fuerint
desiccata inungere oleo mle. i. opera pieta
tis facere vt a spiritu sancto inflāmemur
quia res vncta melius vtitur. Mat. v. Tu
autem cum ie. vn. ca. tu. ¶ Tercio si intel
lexerimus vt prudentes quia spūs sāctus
amor ē. Iuxta illud Jo. iij. Deꝰ charitas
est satagemus esse boni per virtutem ade
ptionē vt ab ipso amemur nichil enim dili
gitur nisi bonum per virtutem autem su-
mus boni. quia vt dicit phūs. Virtus est
que bonū facit hñtē ⁊ opē eius reddit bo
nū. ij. Thi. ij. Tu vero sectare insticiā pie
tatem/ fidem/ et charitatē/ patientiam et
mansuetudinem. ¶ Quarto si intellexeri
mus vt prudētes q̄ spūs sctūs est spūs ve
ritatis. vt dicit in euāgelio hodierno. in
veritate fidei eū veraciter expectabimus
quod tūc est cū opus exterius respondet
fidei interiori. Quia vt dicit phūs. Veri
tas est adequatio rei ad intellectū. Cū au
tem opus exterius non rñdet interiori fi
dei. non est fides vera. sed mortua ⁊ fal
sa. sicut hō mortuus nō est hō Jac. ij. Fi-
des sine operibus mortua est. Ostēdas er
go michi fidem tuā ex operibus tuis. Nō
ergo recipiet spm̄ sanctū qui fidem fictam
habet. Sapi. i. Spūs sctūs discipline effu
git fictū. ¶ Quinto si intellexerimus vt
prudētes q̄ spūs sanctus est verus deus
iuxta illud Jo. iiij. Spūs est deus. et p cō
sequens dñs oim in omni obedientia ⁊ re
uerentia ⁊ obsequemur tanq̄ domino nos
tro Philip. ij. Nos sumus circuncisio q̄
spiritu seruimus deo. Actu. v. Obedire
oportet magis deo q̄ hominibus. Non
sic impū non sic. sed contrarium facinꝰ.
Actu. viij. Vos semper spiritui sancto resi
stitis. Contra quos propheta. Hodie si vo
cem eius audieritis nolite obdurare cor
da vestra. Vox eius est vt secundum spiri
tum ambulem⁹ Gal. quinto. Spiritu am
bulate et desideria carnis non perficietis
¶ Sexto si intellexerimus vt prudentes
q̄ spiritus sanctus est ipsa bonitas. Iuxta
illud sapi. xij. O q̄ bonus et suauis est do
mine spiritus tuus in nobis petemus de
nobis ab eo cum bonum sit sumptius dif-
fusum vt se et dona sua nobis communi-
cet dicentes. Veni sancte spiritus reple tu
orum corda fidelium et tui amoris. ⁊c. Et
sic patet q̄ sex modis debemus esse prudē
tes vt spm̄ sāctū recipiamus. Primo mū-
dando nos a peccatis que occidūt animā
quia ipse est vita. Secundo desiccando
corpora nostra per abstinentiam/ quia ip
se est ignis. Tercio adispiscēdo virtutes
vt boni simus/ quia ipse est amor amatus
et amans. Quarto in vera fide ambulan
do/ quia ipse est veritas. Quinto in omni
obedientia et reuerentia ei obsequendo
quia ipse est deus. Sexto ipsum deuote
precando/ quia ipse est bonitas. ¶ Scien
dum autem q̄ non solum prudentia est
nobis necessaria ad receptionem spiritꝰ
sancti sed ad prudenter dimicandū in pu
gna spirituali postēp spiritū sanctum rece
pimus quia tunc fortior instat pugna. Ec
clesia. ij. Fili accedens ad seruitutem dei
sta in iusticia et timore ⁊ prepara animam

tuam ad tentationem. Pugnat enim con
tra nos dyabol⁹ astutia et prudentia sua
Hoc fuit figuratuz in eo q̄ dyabolus itra
uit serpentem qui erat callidior cunctis a
nimantibus ad expugnandu primos pa
rentes vt patet Gen. iij. et ij. Cor. xi. Ti
meo ne sicut serpens seduxit euā astutia
sua ita corrumpantur sensus vestri. Simi
liter mundus et caro pugnant contra nos
astuta et prudentia et quia contraria cō
trarijs impugnantur vt ignis aq̄ et tene
bra luce. et prudentia spūs et prudentia
carnis sunt contraria. quia prudentia car
nis mors est prudentia autem spūs vita ⁊
pax vt dicitur. Ro. viij. ideo contra mun
dum carnem et dyabolum prudentia spi
ritus est pugnandum quia prudentia spi
ritus omnem prudentiaz inimicorum vin
cit si homo vult ea vti. Hoc fuit figuratuz
quando virga moysi conuersa in serpentē
deuorauit serpētes egiptiorū. Virga moy
si est disciplina christiana q̄ conuertitur
in serpentem coram pharaone et pruden
tiam mundi deuorat quando cum dyabo
lo prudentia et astutia pugnat. ij. Cor. xij
Cum essem astutus dolo vos cepi. Sic ce
pit et percussit luciferum xp̄s in cruce pru
dentia sua vnde. Job. prudētia eius per
cussit superbum. et fecit xp̄s sicut facit pi
scator ad hamum quez cooperit. verme sic
diuinitatem cooperit humanitate Job. xl
Nunquid capies leuiatham hamo ⁊ fune
tuo fortes linguam eius. ¶ Hec ergo prude
tia spūs in bello spirituali vti debem⁹ tri
pliciter secundum quod tres sunt partes
prudentie. D primo ad prouisionez
et tutelam futurorum quia prouisio futu
rorum est tercia pars prudentie Sene. Si
sapiens fuerit animus tuus tribus tēpo-
ribus dispensetur futura precaue presen
tia dispone et preterita memorare vnde.
Sapi. viij. Attigit a fi. vsq̄ ad fi. for. e disti
omnia suauiter. ſ. prudentia. Ubi illa anima
de quibus dicitur Ezechielis. i. p que
viri spūales designantur erant oculis vn
diq̄ plena. quia viri spūales omnia p spi
ciunt. ſ. preterita ⁊ futura. i. Corin. ij. spūa
lis autem diiudicat omnia. Exemplum de
Ioseph qui septem annis fertilitatis con
gregauit vt sibi et alijs tempore famis p
uideret. Peccator autem sicut bestia nō cō
siderat nisi presentia. Contra quod dicit.
Eccle. vij. Memorare nouissima tua. et in
eter. non pecca. Hanc prudentiaz nos for
mica docet. Prouer. vi. Vade ad formicaz
o piger ⁊ ꝑsidera vi. eiꝰ. ¶ Scōo debem⁹
vti prudentia ad dispositionē et ordinatio
nem presentium. vt sez sic vtamur diuitijs
vt in paupertatem non veniamus sic nego
ciemur vt non condemnemur. sic domine
mur vt non seruiamus sic honorem reci
piamus vt non vituperemur. ¶ Et omnis
cauet prudentia que est virtus moralis ac
quisita etiam in hominibus mundi. Sic
etiam hec cauet prudentia que est virtus
cardinalis infusa in seruis dei. Nam non
vult ditari et delectari in presenti ne in p
petuum paupertatem habeat et dolorem
Luce. vi. Ue vobis diuitibus qui hic ha.
cō. ve. In eodem. xvi. Recordare q̄ recepisti
bona in vita tua. Sed vult hic pau
pertatē habere. vt semper sit dues. Mat.
vi. Beati pauperes spū qm̄ ipsorū est reg-
ce. Hic cadit exemplum cuiusdam qui fuit
sacrus domin⁹ cuiusdam ciuitatis in que
erat consuetudo q̄ dñs vnius anni in se
quenti anno debebat mitti ad quandam
insulam ibi in perpetuum morat⁹. Qui
sicut prudens prouidit sibi et omnia bona
ciuitatis sue premisit ad insulam illaz. ita
q̄ ista insula facta est ciuitas deliciarum.
¶ Item sic negociatur q̄ non condemnat
imo optime remuneratur. Matꝫ. xxv.
Simile est regnum celorum ho. pe. pfici.
qui vo. ser. ſ. ⁊ tra. ti. bo. ſ. Et sequitur. Eu
ge serue bo. ⁊c. ¶ Item sic dominatur cre a
turis. quibus preest q̄ nunq̄ seruit vicijs
vel demonibus Jo. viij. Semē abrahe su
mus et nemini seruiam⁹ vnq̄. et hoc ideo
quia tale dominiuz recognoscit esse a deo
et ipso ad laudē dei vtitur. i. ad. Cor. xij.
Sive mundus sive vita sive mors sive pre
sentia sive futura omnia vestra sunt vos
autem christi et ideo sive mā. sive bi. vel
aliud quid fa. oia in glotiam dei fa. in eo
dem. x. ¶ Item sic honore et dignitate fu
gitur quod nō confunditur: quia in ipsis
non eleuatur sed humiliatur. Exemplum
de paulo qui postēp raptus fuerat in para
disum dixit. Ego sum dignus vocari apls
i. Cor. xv. Similiter abrahā magnus pa
triarcha dicit. Loquar ad dominum meū
cum sim pul. et ci. Beñ. xviij. Et quia iu
xta sententiam veritatis omnis qui se hu
mi. exal. ideo talis prudens exaltabitur
super modum. Esa. lij. Ecce fām. exaltabit
et elevabitur et sublimis erit valde. ¶ Om
nia autem hec prudentia mundi in contra
rium facit: quia solum hic vult ditari ⁊ de
lectari et honorari et dominari et quid se
quatur non curat et mala presentia fugit
et nō curat incidere i futura similis equo

ymbrātico. qui propter ymbras in magnū precipitium se proiecit. Et similis cani portanti carnes supra pōtem qui propter ymbras carnium dimittit carnes. Omnia mala et bona presentia sunt quasi ymbra futurorum bonorum et malorum. Et attende q magis est necessaria prudentia in dispositione presentium vt homo discernere sciat virtutes a vicijs virtutum specie pretendentibus Isido. Quidam vicia virtutum speciem pre se ferunt. Unde pernicioſius suos sectatores decipiunt. q se sub similitudine virtutum tegunt. nā sub pretextu iusticie crudelitas agitur. et remissa segnicies mansuetudo creditur. Sapiens. Nulle sunt occultiores insidie q̄ que latent sub similitudine officij. De quibus dicitur Esa. v. Ue qui dicitis bonum malum. et malum bonum ponentes lucē tenebre. et tenebre lumen. ponentes amarum in dulce. et dulce in amarum. ¶ Tercio vt debemus prudētia in bello spirituali ad memoriam preteritorum vt scz memoremur quot mala propter peccata euenerunt. vt ab ipsis caueamus et quō deus iustos exaltauit vt ad iusticiam animemur. Sapiens. Felix qui nouit ex alieno periculo sibi cauere. et similiter felix qui ex aliena malicia iustus effectus est. Recordamini carissimi q̄ dyabolus et omnes angeli mali propter vnum motum superbie de celo ejecti sunt in abissum in perpetuum cruciādi ibidem. Similiter primi parentes propter vnum peccatū scilicet propter inobedientiam de paradiso in hanc vallem miserie sunt emissi. et infinitis miserijs ac etiam morti cum tota posteritate sua pariter sunt adducti. Nonne propter peccatum carnis deus omnes homines in diluuio suffocauit preter octo. nonne propter eadē. peccato quinq̄ ciuitates subuerit. Nonne pharaonem cum toto exercitu suo. et senna cherib cū exercitu suo occidit. Nonne plus q̄ seccenta milia virorū filiorum israel propter infidelitatis peccatum in deserto dās prostrauit et diuersis mortibus interemit et solū duo de filijs israel terrā promissionis intrauerunt. Nonne propter peccata regna et ciuitates destructa sunt. Ubi est troia vbi est ninive vbi carthago. vbi babilon. Apoc. Cecidit cecidit babilon illa magna et facta est habitatio demoniorū. Eccle. x. Regnum trāsfertur a gente in gētem propter iniusticias et iniurias et contumelias. quid ergo fratres putam⁹ effugere iudicium dei si peccauerimus et neglexerimus tantam salutem certe nō Roū. Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit ſm dariciam autē tuam et cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire. Et sequitur. Ira et indignatio et angustia tribulatio in omnem animam hominis operantis malum. sed ſpendum est quia patientia dei est multis occasio peccandi Eccle. viij. Quia non profertur cito contra malos sententia filij hominum absq̄ vllo timore perpetrant mala

F Similiter memorare debemus quomodo de⁹ iustos exaltauit vt eos imitemur. Nonne ioseph factus est dominus egipti: quia custodiuit mādatum. Nonne moyses constitutus est dominus pharaonis et dux super populum domini. qui negauit se esse filium filie pharaonis magis eligens afflīgi cum populo domini q̄ terrene iocunditatis habere peccatum. Nōne dauid pascens oues. factus est rex et in sua misericordia consecutus est sedem regni in secula. Nonne salomō propter vnā bonam petitionem sapientissimus est effectus et super omnes reges terre magnificatus. Quid dicam de apostolis piscatoribus quorum ossa ora imperatorum cum magna deuotione et reuerentia osculātur. Charissimi nunquid manus domini est abbreuiata. certe non. Si ergo operabimur vt illi. exaltabitur vt illi. Sequamur nos opera et sequentur nos premia. Non sim⁹ vt cattus qui vult comedere piscem. et nō vult tangere aquam. Iuxta illum versum Cattus amat piscem sed non vult tangere flumen. Filij zebedei in sua petitione redargutti sunt: quia petebant regnare. nō laborare vt patet Mathei vicesimo. et sic patet primum. ¶ Secundo ad orationum instantiam nos hortatur vt spiritum sanctum deuote recipiamus. Nam super apostolos orantes spiritus sanctus descendit et quia de oratione in precedenti dominica in sermone de euangelio multa dicta sunt nichil dicamus de ipsa hic et sic patz secundum. ¶ Tercio ad charitatem mutuam nos hortatur: quia eniz spūs sanct⁹ amor est et omne simile suo simili associat ideo vt spūs sanctus ad nos veniat nobis scīz maneat: oportet q̄ virtus amoris in nobis sit. et nos inuicem diligamus. Et q̄ ola opera nostra bona spūs sanctus in nobis operatur iuxta illud Esa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis. do. et. ſ. in nobis non nisi per charitatem manet. ideo oportet ante omnia charitatez habere. vt

opera nostra a. ſ. sint. et hoc est quod dicit. Ante omnia id est ante omnem operationem ita q̄ operatio viam a charitate precedat mutuam in vobismetipsis a charitatē habētes id est diligatis alterutrum. vnde a doctoribus. Charitas dicitur esse forma virtutū. et ideo sicut omnis actio est a forma. ita omnis operatio virtuosa est a charitate. Et quia dupler est amor. ſ. honestus et vtilis. vel amor amicicie. et amor cōcupiscentie dicitur q̄ amor noster sit honestus ita q̄ vnus diligat alterū propter seipsum et non propter bona sua / quia talis esset amor vtilis. vel concupiscentie qui non procedit a virtute. et hoc est quod dicit i vobismetipsis. ita q̄ causa dilectionis sit natura et persona proximi et non res sue. Et hoc debemus facere / quia talis dilectio operit multitudinem peccatorum. Est em̄ charitas vestis turpitudinem peccatorum operiens. Et ideo primi parentes statim quā do hac veste exuti fuerūt. verecundati sunt et cognouerunt turpitudinē suam. Apoca. xvi. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. ¶ Secundo charitas est calorem vite conseruans. i. Jo. iij. Qui non dilig. manet in mor. Unde fratres Joseph nudauerunt eum primo tunica talari dum eū occidere vellent / quia nunq̄ homo potest occidi in anima habens hanc vestem. ¶ Tercio est vestis nuptialis sine qua anima deo non desponsatur nec ad nuptias agni introire potest Mathei. xxii. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. Hec est ista tunica inconsutilis christi super quam peccatores mittunt sortem et nichil curant de ea. et tamen est ea ita virtuosa vt illius pati aliquid mali possit donec ipsam induat immo omnia cedunt sibi in bonum Roma. viij. Diligentibus deum omnia co. in b. Et sic patet terciū. ¶ Quarto ad hospitalitatem. et ad omnia opera misericordie hortatur / quia nanq̄ spiritus sanctus est dulcis hospes anime et cum peregrinis hospitatur et peregrinatur. ideo si volumus talem hospitem recipere peregrinos et pauperes hospitemus. Mathei vicesimoquinto. Quod vni ex minimis meis feciſtis michi feci. Hic exemplum habemus in abraham qui credens recipere peregrinos recipit angelos dei et in eis cognouit trinitatem et vnitatem dei / quia tres vidit et vnum adorauit Geneſis. xviij. Accepitq̄ ab eis filium. et heredem. Idem patet in beato Grego. Qui recipit xp̄m̄ pu

tans se recipere pauperem. non solum debemus peregrinos et pauperes hospitare. sed etiam alia opera misericordie facere secundum q̄ possumus. Et hoc est quod dicit. Unusquisq̄ sicut accepit gratiam scz a spū sancto illā refundat ad proximum ad honorez spiritussancti Mat. x. Gratis accepistis gratias date. Et sic faciendo erimus boni dispensatores multiformis gratie dei. Gratis dei dicitur multiformis qz in vno et eodem multos effectus facit in diuersis diuersos. i. Corinthi. xij. Diuisiones gratiarum sunt vnus autem spiritus Et nota. q̄ dicit dispēsatores, quia omnia bona que habemus nō sunt nostra. sed nobis dispensanda traduntur. i. Corintheo. iij. Sic nos existimet homo vt mi. christi. et dispen. mi. dei. Basilius. Si fateris ea tibi diuinitus proueniſſe an iniustus est deus res inequaliter distribuens. Cur enim tu abundas et ille mendicat. nisi vt tu bene dispensationis premia consequaris. ille vero patientie brauiū decoretur. Est ergo panis famelici quem tu tenes. et vestimentum nudi quod in fude inardescit. et argentum pauperum quod possides. quo circa tot iniurias incurris. quot subuenire noluerīs. Luce. xvi. redde ra. vil. tu. Et sic patet quartum. ¶ Quinto nos hortatur: vt omnia ad laudem dei faciamus qz vt dictum est principale operans in omni opere nostro bono debet esse spiritus sanctus ideo tanq̄ principali agēti omnis opera nostra debemus ei attribuere et bene cogitare et bene loqui. et bene operari. ij. Corinth. iij. Non enim possumus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed sufficiētia nostra ex deo est. i. Corinthi. xiij. Spiritus autem loquitur misteria: et hoc est quod dicit. Si quis loquitur quasi sermones dei sermo dei est: qui ad laudem eius proferatur: et si quis ministrat aliquid proximo reputet se hoc facere ex virtute. et gratia quam ei deus administrat et non ex se. i. Corintheoū. iiij. quid habes quod non accepisti: si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis et sic patet quintum.

¶ In die sācto penthe. de epi. Ser. lxij.

Dies pēt heco. erāt oēs discipuli pariter. i. eodē loco Act. ij. hodie. sācta mater eccl'ia vnū de trib⁹ principalibus festis recolit reuerenter. et deuote ad vnius in trinitate persone scilicet. ſ. reuerentiam ordinatum. In quo ipsius visi-

dilem missionem venerabiliter recolimus congregate ecclesie factam. et istud videtur magis solemne/ quia in ve. et no. testamento celebratum. Magis devotum/ quia devotius est receptum. Magis generale/ qz in natiuitate honoramus patrem mittētem et filium missum. Similiter in resurrectione patrem resuscitantem et filium resuscitatum. Sed hac die sanctissima honoramus patrem et fi. mittentes et. ss. missum qui dignatus est venire et nobiscū in perpetuum permanere Johā. xiiii. Aliū paracletum dabit vo. q̄ ma. vo. in eter. qz ens christus sponsus ecclesie receserat ad pfectum et regnum suum et per spūs ecclesia remanserat viduata ibo pa. z fi. mia mori ne diu in viduitate maneret. ss. miserunt vt eā in omnibus consolaretur et magnis dotaret muneribus et donis ineffabilibus releuaret. vt sic dotata et relenata illud Psalm. Dosset veraciter eructare hec mutatio dextere excelsi. sic ergo visibilem missionem spūs scti hodie devote recolit san. ma. ec. Circa quam in epistola hodierna quatuor enarrantur. Primo tempus quo spūs sanctus missus est ponitur/ quia dum completi. di. penthe. i. tēpus quinquaginta dierum. Secundo modus quō scz miss⁹ est. z signū in quo missus est describit ibi. Factus est repente de ce. so. Tercio ipse aduētus spiritus sancti et eius effectus subiungit ibi repleti sunt omnes spū sancto et ceperūt loqui. Quarto admiratio et stupor ex predicto effectu consurgens innuitur ibi. Facta autem hac voce conuenit multitudo z mente confusa est. ¶ Primo ergo tempus quo spūs sanctus missus est ponitur cū dicitur. Dum cōple. dies pēthe. Circa quod nota q̄ quadruplici ratione quinquagesima die a resurrectiōe spūs sanctus est missus. scz ratione cōpletionis/ remissionis/ perfectionis/ et figurationis. Primo ratione completionis. Nā vt patet Exodi. xxxi. Ler fuit data quinquagesima die ab agno immolato. Quia ergo vt dicit apostol. Plenitudo legis est dilectio spūs sanctus autē est principium et fons omnis dilectionis et per modum dilectionis procedit vt ostēdatur q̄ plenitudo et complementū legis est a spiritu sancto. ideo eodem tēpore quo ler fuit data spūs sanctus super apostolos descendit. Non enim poterant legem implere nisi per spiritū sanctum z hoc ppter difficultatem intellectus z effectus vtrāq; autem difficultatem tollit spiritus sanct⁹. De primo Johan. xvi. Docebit vos omnē veritatem. De secundo Mathei. xi. Tollite iugum meum super vos in. emm me. suē est et onus meum le. Et cui leue. certe amāti et habenti spm̄ sanctum. Alijs autē intolerabile. hanc rationem tangens glo. dicit q̄ ler quinquagesima die data fuit in monte synai et spiritus sanctus in monte syon. ¶ Secundo ratione remissionis qui quagenarius enim numerus qui penitentiam significat vt supra dictum est er partibus suis surgit. nam septē sunt partes quas quinquagenarij scz. xx. x. viii. v. iii. i. que septem partes simul sumpte faciunt quinquaginta. que septē partes quinquagenarij signant septem partes pñie. que penitentia per quinquagenariū numerum designantur/ que sunt contritio de preteritis propositum a futuris malis abstinendi. confessio. et satisfactio. que habet quatuor partes/ que sunt restitutio alienorum largitio propriorū per elemosinas/ oratio et ieiuniū. Quia ergo septem partes quinquagenarij signantes septem partes pñie simul sumpte surgunt in quinquaginta. et per quinquagesimum numerum remissio peccatorum designatur. Nā predicte partes pñie que in quinquagenarium numez surgunt plenam remissionem faciunt. z remissio peccatorum a spū sancto est. iuxta illud Johannis. Accipite spiritum sanctū quorum remi. pe. re. ze. Ideo ad ostendendum q̄ remissio peccatorum est a spū sancto propter hoc quinquagesima die super apostolos venit. Et ad hoc signandum in quinquagesimo anno scilicet iubileo omnia debita dimittebantur. vt infra dicetur

¶ Tercio ratione perfectionis. Septem enī sunt septenarij qui perficiunt ecclesiā militantem scz. vij. sacramenta quibus virtus diuina. et beneficium passionis christi homini letalit sauciato applicātur. Septē sunt virtutes tres theologice q̄bus ala ordinatur ad deum scz fides/ spes/ et charitas. Et quatuor morales quibus homo in actibus suis disponit et ordinatur quantū ad se et quantum ad proximum. scz prudentia/ temperantia/ fortitudo et iustitia. Septem sunt dona spūs sancti. quibus omnes vires tam inferiores q̄ superiores disponunt ad obediendum motioni et instinctui spiritus sancti scilicet donum sapientie et intellectus/ donum consilij et fortitudinis scientie et pietatis/ et donum timoris domini. Septem sunt beatitudines de quibus dicitur Mathei quinto. Scz paupertas spūs. mititas mentis. luctus penitus

esurire et sitis iustitie affluentia misericordie munditia cordis et pax mētis. Hec beatitudines sunt tanq̄ operationes et actus procedentes a predictis septem donis spūsancti quibus virtus ipsorū donorum manifestatur. Septem sunt ordines quibus prās ministris ecclesie confertur ad reliquum populum dirigendum et sanctificandum. Septem sunt petitiones pater noster quas deo facere debemus. Septem sunt etiam articuli fidei humanitatis xpi et septem diuinitatis xpi. quibus de credendis illuminamur quoz oim pfectio a spiritu sācto est. i. Cor. xii. Hec omnia operatur vnus atq; idem spūs di. sin. prout vult. Septem autez septenarij facūt xlix. et ideo in fine hoz septenariorum scz quinquagesima die spūs sanctus missus est. vt ei perfectio totius ecclesie et omnium que sunt z fiunt in ecclesia attribuatur vt principali agenti. Isa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine. Matthe. x. Non enim vos estis qui loquimi sz spūs patris pa. ve. qui lo. in vo. ¶ Quarto ratione figurationis vel completionis figure. Nam in iubileo scz in quinquagesimo anno quinq; debebant fieri vt patet Leui. xxvi. que figurabant quinq; que spiritus sanctus veniens sup apostolos fecit pīcarie et quotidie facit. Nam in iubileo rei et captiui solvebātur. exules in patriā revocabantur hereditas amissa reddebatur et serui libertati donabantur et sic fiebat plena remissio. Similiter per spūm sānctum fit plena remissio in ecclesia. Nā primo per spūm sanctum rei eterne mortis z captiui dyaboli soluuntur Romano. viij. Ler spūs vite liberauit me a lege peccati et mortis. Secundo debita peccatorum p spiritum sanctum dimittunt. Proverb. i. x. Universa delicta operit charitas. i. spiritussanctus. Tercio exules propter malefi cia peccatorum per spiritumsanctum reuocantur in vitam eternam siue in patriam ecclesie militantis. Psal. cxlij. Spūs tuus bonus deducet me in terrā rectā propter nomen tuum. Terra recta est ecclesia iustorum: quia nō tangit mundum obliquū. nisi in puncto necessitatis. i. Thi. vi. Habentes alimēta z quibus tegamur his cōtenti sumus. Rectum est non tangit obliquuz: nisi in puncto. Quarto hereditas p pter peccatum primorum parentum amissa scz vite eterne nobis per spiritū sanctuz recuperatur: quia cū per spūmsctm efficiamur filij dei per regnationem spirituales et si filij z heredes vt dicitur Ro. viij. Manifestum est q̄ per spm̄ sanctū hereditas amissa nobis restituit Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spiritu sancto non potest intra. regnum dei. ¶ Quinto serui peccatorū et funib⁹ peccatorū ligati p spm̄ sanctum liberi redduntur/ quia vbi spūs dñi ibi libertas vt dr. ij. Cor. iij. Gal. iiij Itaq; iā non sumus ancille filij/ sed liberi et sic patet primū. ¶ Secundo modus et signum in quo spiritus sanctus missus est ponit/ quia factus est repente de celo sonus. Dū esset apostoli essent hierusalē in superiori parte cenaculi vbi christus cū eis agnū paschalē cenauerat et ibi orarēt hora diei iā tercia subdito vehemens venit vent⁹ et quidā radij ignis formati ad modum lingue apparuerūt in domo et sederunt super capita apostolorū et in illis linguis ignitis spūs sanctus sup eos descēdit et mansit. et sic patet q̄ in vehementi spiritu id est in vento et in liguis igneis spūs sanctus super eos venit. Cui⁹ ratio est ad designandū q̄ spūs sanctus veniēs in hominē tria facit. Nam primo tanq̄ magnus ventus omnes nubes erroris ab anima expellit et veritate fidei replet animam. Jo. xvi. Docebit vos omnē veritatē et per consequens expellit omnem falsitatem. Secūdo tanq̄ ignis fortis omnia peccata consumens. et per consequens animam purgat. Gregorius super illo verbo Luce vij. Dimissa sunt ei peccata multa. quoniā dilexit multū. Vis amoris in eo cōsūpsit rubiginem peccatorum. Tercio posīq; anima est illuminata in intellectu et purgata et inflammata i affectu tanq̄ linguis ignita feruētissime z deuote loquitur verbum dei. Prouerbium est q̄ nec amor nec tussis potest celari. Psal. xxxviij. Concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescit ignis et sequit. Locut⁹ sū in lingua mea. et ideo apostoli recepto spiritu sancto statim loqui ceperunt. ¶ Circa hoc membrum tria videamus scz quare spūs sanctus in linguis igneis apparuit et quare simul in liguis igneis. z quare potius in igne quaz in alio elemento.

P primo ergo queramus. quare spiritus sanctus in linguis apparuit et ad hoc ser rationes assignentur ad presens scilicet ratione manifestationis, ratione vnionis/ ratione saluationis/ ratione predicationis/ ratione gubernationis/ ratione legationis. Primo spiritus sanctus apparuit in linguis ratione manifestatiōis spi

Universidad de Deusto
Biblioteca

ritus sancti. Nam deus pater sum'me fuit manifestatus in rerum creatiōe: ita q̄ populi lumine rationis naturalis et sine lumine fidei deum patrem cognouerūt phi losophus in libro de celo et mūdo Inquit a dñibus nosmetipsos magnificare deū patrem supereminentem propter ea tibus eorum que sunt et concludit in. xi. metha phisice. Unus ergo princeps. Sapien. xiii. A magnitudie spēi creature cognoscibili ter hoc creator poterit videri. Unde et in dei et omnes gentes deus patrē cognosce bant Jo. viij. Unum patrem habemus de um. Similiter deus filius fuit manifesta tus in carnis assumptione. quis de femia natus est t nobiscū conuersatus est etiam mortuus et sepult⁹. Baruch. iij. Post hec in terris visus est et cum hominibus con uersatus est et vt xp̄s cognosceretur vere esse filius dei. fecerat opera que solus de us facere poterat. Jo. v. Opera q̄ ego fa cio hec sunt que testimonium perhibēt de me. Et iō deus filius summe manifestatus fuit. Restabat ergo q̄ deus spūs sanctus manifestaretur vt trinitatem personarum cognosceremus et fidem vera de ipsis ha berem⁹. que est necessaria ad salutē. Ma ior autē manifestatio que fieri possit est q̄ linguam et opera. Et ideo vt spūs sanctus plene manifestaretur apparuit apostol' in linguis super apostolos vt ipsum summe manifestarent in omni lingua. et cum hoc dedit eis ista opera facere. que solus de⁹ facere poterat. que apstoli virtute spūs sā cti fecerant. Joh. xiiij. Qui credit in me o pera que ego facio et ipse faciet t ma. ho. fa. Quia ego ad patrem vado. i. quia ego recedo et spiritus sanctus aduenier. Ap paruit etiā in lingua vt dict. Hre. vt ver bum dei incarnatum manifestaret. quia verbum per linguaz manifestatur quia ēs nis apud iudeos summe manifestatū fue rit vt dictum est tamen apud alias gentes manifestatum non erat. sed apostoli. mant festauerunt. i. Corin. i. Nos autem predi camus christum crucifixum. ¶ Secundo ratione vnionis. Nam genus humanum er superbia volens turrim Babel edifica re cuius cacumen tangeret celum i septua ginta duas linguas diuisum est quod pri vnius labij erat. vt dicitur. Gen. xi. Quic quid autē per superbiam aut malitiam in humano genere est deletum totū per' chri sti humilitatem et spiritus sancti bonita tem est suppletum. qui vsq̄ ad terram se humiliauerunt christus carnem assumen do. ff. in linguis apparēdo sicut genus ha manum voluit vsq̄ ad celum cōscendere et ideo spūs sanctus in linguis apparuit vt ostenderet q̄ per spūs sancti bonitatez vniti sunt populi in vna fide et in vna lin gua confessionis et veritatis vt fieret vnū ouile et vnus pastor. cuius vocem omnes cognoscerent et audirent Johan. x. Oues mee vocē meā audiunt et cognosco meas et cognoscunt me mee. Unde dicit vna et positio q̄ apostoli loquendo vnam lin guam. s. hebream omnes alie nationes que ibi erant in ipsa lingua hebrea audi erant et intellexerant linguam suā. sicut de mānā dicit. q̄ quertebat ad quodcūq̄ comedens volebat. vt dicitur. Sapienne xvi. Sic quando lingua est diuisa erat so lum lingua hebrea. Unde in faucibus apa stolorum omnes lingue erant vnite per spiritus sancti bonitatem. ¶ Tercio ra tione saluationis. Nam virtus diuina sal uans applicatur nobis mediantibus ver bis que a ministris ecclesie proferuntur. quia mediantibus sacramētis. que in re bus t verbis consistunt. vt dicit augusti. Que quidem virtus salutis nostre a spiri tu sancto est. Et ideo ne crederetur vir tus ista esse a verbis vel a ministris eccle sie. sed a spiritu sancto est. ideo in linguis dignatus est apparere. s. Corinthor. xij. Ut sublimitas sit virtutis dei et non ex no bis. ¶ Quarto ratione predicatiōis apo stoli enim noua t inaudita predicare de bebant scilicet nouam fidem de christo in carnato et passo Johan. xiiij. Creditis in deum et in me credite. s. quia ego sum de⁹ Nouus opera Luce. xviij. Nisi quis renun ciauerit omnibus que possidet nō potest meus esse discipulus et' nouū modū vitē di Matt. xvi. Si quis vult post me venire abne. se. et tol. cru. su. t sequat me Jo. xiij Mandatū do vobis. Unde actu. xvij. Di citur de paulo q̄ erat annunciator nouo rum demoniorum. Que omnia sine virtu te spiritus sancti non poterant fieri. i. Co rinth. xij. Nemo potest dicere dominus ie sus nisi in spiritu stō. i. nemo potest verac ter dicere t predicare salutem que per no men iesu intelligit nisi p̄ virtutē spūs sci t iō apparuit in linguis vt ostēderet q̄ hec ola nō fecerūt apostoli in virtute sue pdi cationis. sed in virtute spūs sti q̄ in ēis eor erat. pri. Cor. iij. Ego plātaui appol lo rigauit deus aūt incrementū dedit. Itaq̄ neq̄ qui plātat est aliquid neq̄ qui rigat sed qui incrementum dat deus. ¶ Quito

ratione gubernationis: quia inter omnia membra lingua difficile regitur et guber natur Ja. iij. Omnis natura bestiarum vo lucrū et serpentum domatur t domita sūt a natura humana. linguam autem nullus hominum domare potest inquietum malū plenum veneno mortifero. Item ibidem. Si quis in verbo non offendit hic perfe ctus est vir. et nisi lingua per gratiam spi ritus sancti regatur nunq̄ bene regitur. Prouer. xvi. Dominus est dirigere gressus suos. dñi autem gubernare linguam. Itez lingua est magis vtilis et fructuosa et be ne rectis q̄ aliud membrum. Prouer. xxv. Mala aurea in lectis argenteis verbum prolatum in tempore suo. ¶ Et propter ista duo lingua magis indiget gratia spūs sancti et ideo spūs sanctus in linguis ap paruit ad ostendendum q̄ hec deo ipse in luguis operatur quia ipsum temperat et facit bene loqui. ¶ Sexto ratiōe legatio nis. nam legatio et officium apostolorum principaliter fuit ad loquendum et euan gelizandum. Matth. xvi. Euntes in vniuer sum mundum predicate euangelium om ni creature. Et. i. Cor. i. Non misit me ba ptizare xp̄s sed euangelizare. t ideo spūs sanctus in linguis super apostolos venit. vt daret intelligi q̄ loqui linguis erat eo rum officium principale. ¶ Secundo que ramus quare simul in linguis igneis ap paruit. et ad hoc sufficiunt quattuor ratio nes. Prima est quia apostoli legem ignea spūs sancti que est lex amoris et virtutis debebant mundo predicare. Ipse enim spūs sanctus amor et veritas est. Lu. xij. Ignem veni mittere in terrā et quid volo nisi vt accendatur. scz per ora predicator in cordibus auditor. s. veterum cerimo niarum. turta illud Hebre. i. Umbram eñ hās lex. nō ipsam ymaginem rerum. Et le gem frigidam timoris debebant finire et terminare. Ma. xi. Usq̄ ad iohānē lex t' p phete Mal. v. Contestor autem omni circū cidenti se. quia si circumcidatur christ⁹ nil prodest ei. Ignis autem hec facere hab et quia colorem generat et vmbram et frig⁹ fugat. et iō spūs sanctus in linguis igneis apparuit super apostolos. vt legem amo ris et veritatis proferrent et legem vm bre et timoris finirent Jo. xv. Hec mā. vo. vt dili. iui. Quod apostoli optime fecerūt ipsam mundo predicantes. i. Jo. iij. Non diligamus lingua neq̄ verbo sed opere t veritate. Coll. tercio. Super omnia charī tatem habete quod ē vinculum perfectio nis. Secunda ratio est. vt apostoli verba ignita proferrent calefacientia corda ho minum. Eccle. xlviij. Surrexit helyas id est chorus apostolorum et verbum ipsius quasi facula. Duo enim dura vt duo ferra non possunt sine calore cōiungi. Hiere. xv. Nūquid federabitur ferrum ferro ab aq lone. i. in frigore quod procedit ab aquilo ne. Fides autem catholica et cor humanū sunt duo ferra durissima. et ideo nullo mo do coniungi potuissent in frigore infidel tatis pcti nisi ignis spūs sancti interuenis set. Unde. Bernard⁹ dicit q̄ tria maxima mirabilia coniuncta sunt in filij dei incar natione scz deus et homo. mater et virgo fides et cor humanum. et ideo vt apostoli fidem xp̄i corda humano insererent verba ignita necessario proferre habebant. gre gorius. Otiosus est sermo predicantis. ni si possit incendium generare. Et hoc patz in omnibus aliis nationibus quarum cor da igne spūs sancti nō caleūnt: quia nul lo modo fidem recipiūt. Fides enim vt di cit Aplūs ad Ephe. ij. Est donum dei inter xp̄ianos etiam qui non habent fidem viuam: sed mortuam. Tercia ratio ē. vt apostoli ignē diuinum per ora et verba spirarent in cor da hominū ipsos calefacientem et a terre nis ad celestia eleuantem. Nam ante ad uentum spiritus sancti merces hominum erat terrena in temporalium abundantia cōsistens t longa vita Isa. i. Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis Sz modo non est sic. immo omnes qui pie vo luerūt uere in xp̄o iesu perse. pa. vt dicitur ij. Thi. iij. Non est seruus maior dño suo. si me persecuti sunt et vos perse. ij. Cor. iiij. In omnibus tribulationem patimur. vt ergo apostoli ab his terrenis homines eleuarent et ad celestia transferrent opor tuit eos et per ora et per verba ignem di uinum emittere alias nunq̄ potuissent fa cere. Ignis autem iste duo facit ppter qō homines erpolant se. t eleuat vt patet in vaporibus virtute caloris solis eleuatis. Et ideo homines ignem diuinum in predi catione apostolorum recipientes calefie bant intantū q̄ omnia deponebant Actu. iiij. Quotquot aūt habebant domos t a gros vendebant et ponebant precia eorū ante pedes apostolorum. Et hoc est quod dicitur Luce decimo secundo. Ignem ve ni mittere in terram. ¶ Quarta ratio est vt ad verba ignita apostolorū ignis de ce lo descenderet: quia simile trahit sūi simi

le. qui omnem celi militiam combureret ꝛ vastaret. Nam ante aduēm spūs sancti mundus celi militiam adorabat et aliqui adorabant venerem vt luxuriosi. aliqui mercurium deum mercatorum vt auari. aliqui martem deum belli vt superbi volētes dominari. Vt ergo apostoli hāc ydolatriam celestis militie destruerent oportuit eos verba ignita proferre vt ad verba eoꝝ ignis de celo descenderet et consumeret et destrueret eam. qz ignis habz alta et magna humiliare. ij. Cor. x. Arma militie nostre non sunt carnalia desideria sed potentia deo ad destructionem munitionum consilia destruentes et omnem altitudinem extollentem se aduersus sciētiam dei. Et ideo apostoli maledicebāt tēplis ydoloꝝ ꝛ corruebant vt patet in multis locis hiere. xxiij. Nonne verba mea q̄ si ignis ardens et quasi malleus conterēs petras. Unde postq̄ hieremie dixit dominus. Ecce dedi verba mea in ore tuo. stati subdit et cōstitui te super gentes ꝛ regna vt destruas et euellas et disperdas. in eodem. Qui figurabat choꝝ apostoloꝝ. Nūq̄ enim legitur hieremias super gentes constitutus fuisse. ¶ Tercio quēramus quare spiritus sanctus potius in igne q̄ in alio elemēto apparuit. Et ad hoc sept̄ rationes sunt secundum septem dona spūs sancti. Primo ratione motionis. ignis enim semper tendit sursum. sic spiritus sāctus per donum sapientie semper facit tēdere ad celestia Eze. viij. Eleuauit me spiritus inter celum et terram. et Ezc. Amor dei nunq̄ est ociosus operatur enim magna si est. Uersatur enim sapiēs circa altissimas causas vt dicit philosophus. Propterea apostolus dicebat ad philipen. iij. Nostra conuersatio in celis est. ¶ Secundo ratione illuminationis. ignis enim habet obscura illuminare. sic spūs sanctus p donum intellectus illuminat animam a tenebris erroris. i. Cor. ij. Itaq; que dei sunt nemo cognouit nisi spūs dei. Nobis autem reuelauit deus per spūm sanctum. spiritus enim id est spūalis homo scrutat omnia etiam profunda dei. Unde magis illuminata est veritate fidei et doctrina dei vna vetula habens spiritum sanctum q̄ omnes philosophi qui non habuerunt Ro. xi. Quis autem cognouit sensum domini aut quis instruxit eum. Nos autem sensum christi habemus. i. Cor. ij. Quis vt dicit Job. xxviij. Timere deum ipsum est sapientia et recedere a malo est intelligentia quod facit spiritus sanctum habēs.

¶ Tercio ratione actionis. Ignis em est valde actiu⁹ ꝛ in omnia alia agit et nichil potest agere in ipsum. vt ipsum transmutet. Cuius ratio est: quia ignis est tot⁹ formalis et quasi nichil de materia habens. Omnis autem actio est a forma. ꝛ passio a materia. ꝛ ideo potest agere ꝛ non pati. sic spiritussanctus per donū consilij facit hominem totum spiritualem ꝛ nichil habere de materia et terrenoꝝ ponere. Consiliatur enim vt dicit philosophus nō de fine sed de his que sunt ad finem. ꝛ quia ad finem nostrum videlicet ad deum melius ꝛ deuotius imus sine pondere terrenorum. ideo spiritussanctus per donum cōsilij facit ea deponere solū necessaria retinendo. i. Thi. vi. Habentes alimēta ꝛ quibus tegamur his contenti simus. Exemplum de Joh̄ā. baptista toto⁹ spirituali. ¶ Quarto ratione transformationis. Nam per ignē omnia transformantur et nouam formam accipere possunt. sic spūssanctus per donū fortitudinis transformat homines in deū quia facit eos potētes et fortes ad omnia vincendum. Unde petrum vna ancilla vicit antēq̄ spūmsanctū haberet. ipostes inuincibilis fuit immo omia vicit. Unde. de Paulo ꝛ barnaba dr̄ Actuū. xiij. Dij similes facti hominibus descenderūt ad nos.

¶ Quinto ratione nutritionis. Nā ignis in humido pingui et calido nutritur vt in oleo cera ꝛ sepo. in humido autem. sicco ꝛ frigido extinguitur vt in aceto ꝛ aqua: sic spiritussanctus per donum scientie. quo homo cognoscit spiritualia esse pinguia ꝛ calida. Temporalia vero esse frigida ꝛ sicca. nutrit animam in ipsis spiritualibus ꝛ facit ipsam mūdanis ꝛ temporalibus mori. Cor. iij. Mortui em estis scz mundo et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Bar. ij. Qs autem nūc viuo. in carne in fide viuo filij dei. ¶ Sexto ratione purgationis. ignis em habet metalla purgare. sic spiritussanctus per donum pietatis purgat omnia peccata. quia ipse est ignis diuinus. Hebreo. xij. Etenim deus noster ignis consumens est. Unde sicut baptismꝰ aque et sanguinis purgat peccata. ita baptismus flaminis. i. spiritussancti. Sic fuit purgata Magdalena cui omnia peccata sunt dimissa: quoniam dilexit multū. Luce. vij. Et Mala. iij. Et purgabit filios leui. et colebat eos quasi aurum ꝛ quasi argentum. Unde in ecclesia fit remissio peccatorum per spiritumsanctum. Joh̄. xx.

quare potius in igne q̄ in alio elemento

Accipite spiritum sanctū ꝛc. Et hoc fit cōgrue per donum pietatis pietas enim miseriam respicit. nichil autem est miserabilius q̄ peccatum. Septimo ratione incinerationis. nam ignis omnia in cinerem redigit sic spūs sanctus per donum timoris redigit hominem incinerē humilitatis dū considerat malum pene eterne. timet enim valde. et ideo se reprehendit et in humilitate penitentiā agit. Job. xlij. Idcirco me reprehendo et ago penitentiam in fauilla et cinere. et sic patet secundus. ¶ Tercio ipse aduentus spūs sancti ꝛ eius effectus subiungitur. quia reple. sūt om. ss. ꝛ ce. lo. et quia qui hz principale habet accessoriū ideo postq̄ apostoli spiritum sanctum i tāta plenitudine receperunt fuerunt etiam pleni omnibus gratijs. et spūs sancti donis. quia omnes grē et dona a spiritu sancto sūt. vt dicit Apostol⁹. i. Corin. xi. Hec autem omnia operatur vnus atq; idē spiritus. ps. pro vt vult. Et q̄ ipsi fuerunt pleni spiritu sancto ostendit quadruplici signo videlicet plene ℔ primo est in tribulationibus non murmurare. Nam vas plenum non roboat sed vacuum dum tangitur. sic apostoli in aduersis non murmurauerunt Lu. x. Ecce ego mitto vos sicut ag. i lu. Impa. ve. possi. ani. ve. immo non solum non murmurauerūt in tribulationibꝰ sed gaudebant Actu. v. Ibant apostoli gaudentes a spe. ps. quo. dig. ha. sunt ꝛc. Ro. v. Sed ꝛ gloriamur in tri. ¶ Secundum est firmiter consistere. nam res plena stat firmā: sic apostoli postq̄ spiritum sanctū receperūt in fide et bonis operibus firme steterunt. Nam nec mundus cum tormentis. nec caro cum oblectamentis. nec demones cuz tētamentis poterāt ipsos amouere. Ro. viij. Quis nos separabit a charitate xp̄i quasi dicere nemo. ¶ Tercium est de plenitudine effundere. nam fons plenus effūdit aquam. sic apostoli tanq̄ plenus fons pleni effundunt aquā et super crescens tātū mundum gratijs et donis spiritualibꝰ repleuerunt. Hester. x. Fons parvus creuit in fluuium ma imū et in aquas plurimas redundauit. Quartum est nichil plus recipere. nam vas plenum nichil plus recipit. sic apostoli pleni et repleti spū sancto alienum non receperunt. vnde symōi mago offerenti eis multam pecuniam dixerūt illi Actuum. viij. Pecunia tua sit tecum in pditionem. vnde nec diuitias nec honores nec delicias recipere voluerūt. philipēs iij. Omnia detrimentum feci et arbitratꝰ sum vt stercora vt christum lucrifa. Matxix. Ecce nos reliquimus omnia et se. sute. Et quia iusta sententiam saluatoris ex abundantia cordis os loquitur. ideo apostoli sic abundanter repleti spiritu sancto ceperunt loqui multis et varijs linguis/ quia multiplex erat spiritus cordis ipsoꝝ scz lingua gloriē. que est laudare et bene dicere deum. lingus gratie que est hominibus volentibus conuerti gratiam et miaz promittere lingua doctrine que est hoies instruere et docere. ꝛ lingua pene que est si quis non agit penitentiā ad gehennam ire. Si quis autem vult scire an sit spū sancto plenus. dicta quatuor: in se consideret quia ex operibus vel moribus vel ex lingua cognoscit vnde sit homo Marci. xiij. Nam ꝛ galileus es. Et mat. xxvi. Nam et loquela tua manifestū te facit et sic patet tercium. ¶ Quarto admiratio et stupor ex predictis consequens describitur/ quia facta hac voce cōuenit multitudo magna et mente confusa est. scz pre stupore ꝛ admiratione admirabantur enim taz subitā mutationem quia de nichilo ad tā magnū statum subito erāt sublimati Job. v. Qui ponit humiles in sublime ꝛ merentes erigit sospitate. Et sic patet quartum.

¶ Sermo alius de missione spiritus sancti. lxiij.

De excelso misit

ignem in ossibus meis et erudiuit me Treno. i. Hieremias prophēta a spiritu sancto inspiratus i persona ecclesie loquitur in prefatis verbis referans et annuncians qualiter et spūs sancti missio facta sit. Circa quam missionem in predicta auctoritate quinq; tanguntur primo enim spūs sancti missionis excellentia declaratur quia de excelso. Secūda persona mittens insinuatur/ quia misit scilicet deus pater. Tercio signum et figura in quo spiritus sanctus venit aperitur/ qz ignem in specie enim ignis venit. Quarto in quos spūs sanctus venit vel sit missꝰ subiungitur. quia in ossibus meis. Quinto quem effectum spūs sanctus veniens fecerit demonstratur. qz erudiuit me. Ex primo hec missio ostenditur optima ꝛ perfecta quia de excelso Jaco. i. Omne datuz optimum et omne donum perfe. Ex secundo ostenditur charitate diffusam/ quia ex nimia charitate sua qua dilexit nos deus misit nobis primo filium et tandem post recessum filij misit spiritum sanctum. vt

nobiscum in eternum maneret Galla.iiij. Quoniam autem estis filij dei misit deus spiritum filij sui in corda vestra. Ex tercio ostenditur efficacissima ignis enim inter omnia efficacissimus est et multas habet operationes vt dictum est in precedenti sermone. Ex quarto ostenditur munda et sancta nre ossa ecclesie sunt sancti et iusti in austeritate penitentie exercitati et mundi facti. Ex quinto ostenditur fructuosa. quia eruditio discipline spiritꝰ sancti. fructuosa est valde hebreo.vij. Omnis autẽ disciplina in presenti quidem non videtur gaudij esse sed meroris. postea autem fructum pacatissimum exercitatis pereã reddet iusticie. ¶ Primo ergo dicit q̃ spiritus sancti missio de diuine maiestatis excellentia procedit de quo nichil dicitur ad pñs. Secundo ostendit q̃ spiritus sanctus a deo patre est missus quia misit scili cet deus pater. Circa quod scãdum q̃ cũ sit vna essentia in tribus personis et omnis actio et operatio ab essentia procedat oportet necessario. q̃ quãdo pater mittit spiritum sanctum q̃ filius similiter mittat et spiritus sanctus eodem modo seipsum mittat siue per seipsum veniat/ quia vt dicit Augusti. Indiuisa sunt opera trinitatis. Et hoc est quod dicitur Johã.v. Cum venerit paraclytus quem ego mit.vo.tc. In eodem.xiiij. paraclytus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo. Item cum tribus personis vna essẽtia sit communis. et essentia non separat a personis. nec persone ab essentia oportet necessario q̃ vbicunq̃ est persona ꝑs sãcti vel patris vel filij ibi sit essẽtia diuina vbicũq̃ sit essẽtis diuina ibi sit ꝑsona ꝑtis et filij et ꝑsona ꝑtis et sancti Jo.xiiij. Philippe qui videt me videt et patrem meũ non credis quia ego in patre et pater in me est. tidem est de spiritu sancto. Et ideo dũ spiritus sanctus aduenit tota trinitas venit Johan.xiiij. Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Missus ergo est spiritus sanctus cum potentia miraculorum que patri attribuitur Lu.ix. Dedit eis potestatem super omnia demonia et vt largiotes curarent. Missus est cũ scientia veroꝝ quia filio attribuit sapientia. Johã.xiiij. Ille vos docebit om.ve. Missus est cũ bonitate donorũ/ quia spũ sancto attribuit bonitas ipse eñ est bonitas se nobis in suis donis effundens. Roma. viij. Quomõ etiam cum si.no.om.no.do., Et ideo tribus vicibus christus apostolis spiritum sanctum dedit. Primo ante passionem ad faciendum miracula quando misit eos ad predicandum et dederis potestatem super omnia demonia et vt lãguores curarent. quod ad potentiam patris pertinet. Secũdo post resurrectionẽ ad relaxandum peccata quãdo insufflauit in eos et ait. Accipite spiritum sanctum. quorum re.pec. re.eis. Johan.xx. Quod ad filium pertinet. quia vna clauis ad relaxandũ peccata est scientia veritatis que filio attribuitur Mat.ix. Ue autem scietis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. Tercio post ascensionem ad confirmandum corda quãdo in linguis igneis vt hodierna die sedit supra singulos eorum spiritus sancꝰ Actu.ij. Quod ad spiritum sanctum pertinet. quia ex magna pietate spiritus sancti processit vt sic eos confirmaret. Mittitur et quotidie spiritus sanctus cum membris fidelium. illabitur Johan.iij. Spiritꝰ vbi vult spirat. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ostendit signum in quo spiritꝰ sanctus missus est quia in igne. Misit inquit ignem. Circa quod nota q̃ spũs sanctus in quadruplici rerum specie missus est. Primo in specie columbe super christũ baptizatum Luce.iij. Descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Secundo in specie nubis sup christum transfiguratũ Mat.xvij. Ecce nubes candida obumbrauit eos. Tercio in specie flatus Johan.xx. Insufflauit et ait. Accipite spũ sanctum. Quarto in specie ignis et linguꝫ vt hodierna die Actu.ij. Apparuerũt illis dispartite lingue tã ignee. et hoc ideo fecit ille spũs veritatis nõ vt aliquã fictionem ostẽderet. sed vt daret intelligi q̃ omniũ harũ rerũ ꝓpietates spũs sanctus aduenies in nobis operat

O Nam primo in specie columbe venit ad ostendendum q̃ quinq̃ ꝓprietates columbe in nobis aduenies operat. Nam columba gemitum pro cantu habet felle caret. in petra nidificat: est auis fecũda valde. et super rivos aquarum stans in ipsis aquis accipitrem speculatur. sic spiritus sanctus veniens facit nos gemere pro incolatu presentis miserie pro dilatione patrie et pro peccatis anime. De primo et secũdo Psal.cxix habet. Heu michi quia inco.tc. D et tercio idẽ. Lauabo p singulas noc. id est peccata lectũ meũ. i. pfciam meam. Peccata enim noctes sunt qt in nocte fiunt t ad noctẽ inferni adducunt Johan.iij. Omnis qui male agit odit lucem. sic fiere facit petrũ pro peccatis suis. Luc. xxij. Egressus foras pe.fle.amare. Itẽ fel le amaritudims et nequitie facit nos care re Jsa.xl. Spũs domini super me eo q̃ vnxerit me scilicet melle dulcedinis et bonitatis. Item in foraminibus petre hoc est in vulneribus iesu xpi facit nos commorari. Bern. Ubi firma ruta q̃ requies nisi in vulneribus iesu xpi. Gal'.ij. Christo confixus sum cruci. In eodem.vi. ego enim stigmata dñi'mei iesu christi in corpore meo porto Item facit nos valde fecundos bonis operibus. i. Cor.i. gras ago deo meo semper pro vobis in gratia dei. que data est vobis: quia in omni di. facti estis in illo. i. in spũ sancto Etc. Amor domini nunq̃ est ociosus operatur enim magna t. Itẽ hominẽ iustus aquax. i. gratiaq̃ abundantem facit sibi cauere ne in ipsis dyabolus eum suffocet. Quia vt dicit Aug. Superbia etiam bonis operibꝰ insidiatur vt pereãt Sic suffocatus fuit lucifer et primi parentes: sed non sic suffocata fuit beata virgo que plena omni gratia et mater dei facta non dixit. Ecce regina mundi. ecce mater domini. Sed ecce ancilla domini. Lu.i.

P Secundo in specie nubis descendit ad ostendendũ q̃ spũs sctũs tres ꝓprietates nubis in nobis operatur. Nubes enim a terra elevatur virtute calotis Refrigerium prestat contra incendium solis et pluuiam generat et resolutione vapotis. ¶ Sic spũs sanctus aduenies elevat hominem a terrenis. Ezech.viij. Elevauit me spũs inter celum et terram. Unde de viris spiritualibus dicitur. Esa.lx. Qui sunt isti qui vt nu.vo. Phil'.iij. Nostra conuersatio in celis est. Item refrigerium prestat contra incentiua viciorꝫ. Ec. xxiij. Spũs meus super mel dulcis. Sap. vij. O q̃ bonus et suauis ẽ dominus spũs tu. in no. Hoc fuit figuratum in nube filiorum israel in qua dñs eos precedebat. vt pater Exo.xiiij. Et nemine nouo. In colũna nubis ductor eorũ fuisti. ¶ Item pluuiam lachrimaꝝ in nobis generat Ro.viij Ipse enim spũs postulat pro nobis. i. postulare nos facit gemitibus inenarrabilib'.

Q Tercio in specie flatus datus est apostolis ad ostendendum q̃ sicut flatus necessarius est vite corporali et sine ipso flatum homo moritur sic spũs sanctus vite anime est necessarius et sine ipso anima ẽ mortua. i. Cor.iij. Qui non diligit manet in morte. t ideo signanter ad relaxandum peccata. spũs sanctus datus est in specie flatus: quia sicut flatum perdens moritur et flatum recuperans reuiuiscat. ita homo propter peccatum spũm sanctum perdens moritur et per gratiam spũs sancti recuperans reuiuiscit Col'.ij. Et vos cum mortui esseris in delictis et preputio carnis vestre conuiuificauit vos cum illo sc̃z cum spiritu sancto condonans vobis omnia delicta. R Quarto in specie linguarum ignis super apostolos apparuit ad ostendendum q̃ predicator verba ignita calefacientia corda a spũ sancto hz t ipse per os eius loquitur vnde Etc. Nisi idem spũs q̃ per os predicatoris loquitur assistat cordi auditoris ociosus ẽ sermo doctoris Mat. xiij. Non enim vos estis loquẽtes sed spiritus sanctus Piere.xviij. Nunquid non verba mea sunt quasi ignis ardens t quasi malleus conterens petras. Hoc fuit figuratum in Esa. quando dum ipse deberet predicare populo vnus de seraphin volauit ad eum et calculo ignito. quem forcipe tulerat de altari tetigit os eius qui calculus spiritum sanctum figurabat. ¶ In fine istius mẽbri nota q̃ ter legimus in principio ecclesie spiritum sanctuz datum. Primo in oratione Lu.iij. Jesu baptizato et orante descendit spiritus sanctus. Secundo in predicatione Actu.x. Loquente petro cecidit spũs sanctus super omnes qui audierũt verbum. Tercio in manuum impositione. Act.viij. Tunc imponebãt manus super illos t accipiebant spũm sctũm. Et ideo si volumus spũm sanctum recipere oratioui insistemus: quia. orantibus apostolis spiritus sanctus datus est. Instemꝰ predicationi: quia in linguis ignets apparuit ad ostendendum q̃ in verba predicationis spũs sanctus datur. Instemus confessioni vt sacerdos imponat nobis manꝰ et det spiritum sanctum. Jo.xx. Accipite spũm sanctum quoꝝ remi.pec.tc. et sic patet tercio. ¶ Quarto demonstrat in quos spũs sanctus missus est qz in ossibꝰ meis. Ista sunt ossa de quibus dictum est. Eze. xxxvij. Fili hominis vaticinare de ossibus istis et dices eis. Ossa arida audite verbum domini. ecce ego intromittam in vos spiritum t viuetis. Ista ossa in quibus spiritus sanctus habitat sunt sancti viri qui ser modis dicuntur ossa. scilicet ossa sicca ossa dura et fortia. ossa humana ossa viua. ossa redolentia. et ossa nerute colligata. Primo enim sunt ossa exsiccata per abstinentiam esse et potius. ab hus

morte carnalis desiderū. Psal. Ossa mea, sicut cremium aruerunt. i. Cor. xi. In fame et siti et ieunijs mul. in frigore et nu. in eodem. xij. Semper mortificationem dñi nostri ihesu xpi in corporibus nostris circūferentes. Peccatores autem sunt ossa humentia et in aquis carnalis cōcupiscentie natantia. Sapi. ij. Non sit pratum qđ non pertrāsiat. em. Unde dyabolo dicit Job. xl. In secreto thalami dormit in locis humentibus ꝛ ideo cū spūs sanctus sit ignis non potest in eis viuere. ¶ Secundo sunt ossa dura et fortia ad portandum onera pñie et ad tolerandum omnia aduersa. Ps Ut iumentum factus sum apud te. i. Cor. quarto. Maledicimur ꝛ benedicimus persecutionem patimur et sustinemus. blasphemamur ꝛ obsecramus. Peccatores autem sunt ossa debilia nullum pondus pñie valentia sustinere et omni tentationi cedētia. et ideo cum spūs sanctus sit pondus pñie virtutum et morum nō sustinetur ab eis. ¶ Tercio sunt ossa humana propter mansuetudinē pietatis et non canina vel lupina propterea dicitur Wath. xi. Discite a me quia mi. sum et hu. corde. In eodē v. Beati misericordes quoniam ipsi possider. Sic fuit mitis Dauid. ꝗ miphiboseth filium filij inimici sui mortalis fecit de mēsa sua. Et viris iabes qui sepelierunt ossa eiusdem. Saul inimici sui bona reprobauit vt patet. ij. Regum. xxi. Peccatores aūt sunt ossa canina et lupina mordentia et lacerantia. Et ideo cum benignus sit sanct⁹ spiritus nō potest in eis requiescere. Isa. lxi. Spūs domini super me et eo ꝙ vnxit me. i. humanum et mansuetum me fecit. ¶ Quarto sunt ossa viua et non mortua per inhabitantem spūm vite in eis. Jo. vi Spūs est ꝙ viuificat caro autem non prodest quicq̄. In eodē. xiij. Ego viuo ꝛ vos viuetis et etiam non solum sunt viua in se sed etiam conferunt vitam alijs. Quod figuratum fuit in ossibus heliseī que statim cum tetigerunt cadauer hominis mortui reuixit homo vt pz. iij. Reg. xiij. Wath. x. Infirmos curate mortuos sustinete leprosos mun. Peccatores autem sunt ossa mortua vitam gratie non habentia. et ideo cū spiritus sanctus sit spiritus vite non pōt requiescere in eis. ¶ Quinto sunt ossa redolentis per odorem bone fame et non fetentia per fetorē infamie. ij. Cor. ij. Christi bonus bon⁹ odor sum⁹ deo in his qui pereunt et in his qui salui fiunt et alijs quidem odor vite in vitam. alijs quidem mortis in mortem. Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominꝰ Eccle. xlix. Memoria Josie in compositiōe odoris. Peccatores aūt sūt ossa fetētia coram deo et sanctis Isa. xxxiij. De cadaueribus eorum ascendet fetor. Unde in vitas patrum legitur ꝙ angelus obuians cuidam ornate mulieri peccatrici obturauit sibi nares dicens ꝙ fetebat coram deo et sanctis. et obuians cuidam iusto pauperi vicerosо adorauit eum dicens ꝙ redolebat coram deo et sanctis. Dixit phūs ꝙ caro nil sentit de odore nisi sit annexus rei comestibili vel venereę: sed illum optime sentit. Similiter peccatores nichil sentiūt nisi de odore carnalium. et ideo cum spūs sanctus non sit caro sed spūs non redolet eis et propterea non recipitur ab eis. ¶ Sexto sunt ossa neruis colligata et cōpaginata Ezech. xxxvij. Et accesserūt ossa ad ossa vnūquodq̄ ad iūcturam suam ꝛ ecce nerui et caro super ea ascenderunt Job x. Ossibus et neruis compegisti me. Et nō sunt ossa paralitica et dissoluta. Quia enim opera iustoꝝ sunt regulata et oēs sensus eorum regulati sunt. i. Cor. xiij. Omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis. Ro. xij. Rationabile obsequium vrm et nolite conformari huic seculo sup: qt totum est dissolutum. ¶ Unde religio xpiana vocat eo ꝙ a multis abstinet ꝛ in multis se religat que alijs nationibus licent. Et inter xpianos illi dicuntur religiosi q̄ multum religantur. Peccatores autē sunt ossa paralitica et dissoluta: quia facta et dicta eoꝝ a regula rationis discrepant et discordant. Ro. i. Et quia non probauerūt habere deuz in noticia. tradidit illos deꝰ in reprobum sensum vt faciant ea que non conueniunt repleros omni iniquitate. ꝛc. Charissimi si volumus ꝙ spūs sanctus veniat ad nos simus sicci per corporis macerationem: quia ipse est ignis. Simus fortes per tolerantiam aduersorum quia ipe est virtus indeficiens et pondus virtutum simus mites et humani per pietatem: qt benignus est spiritus sapientie. Simus viui per gratiam. quia ipse est vita. simus redolentes per bonam famam: quia ipse odorat odorem spūalium et non carnaliū. Simus compositi ꝛ ordinati per regulam rationis: quia ipse est regula omnis rectitudinis et iusticie. et sic erimus ossa in magna reuerentia coram deo. Talia fuerunt ossa Joseph que filij israel cum magna reuerentia de egipto ad terram promissionis transtulerunt vt patet. Exodi. xiij. et sic patet quartum. ¶ Quinto ponitur effectus quem spiritus sanctus veniens facit ecclesie quia eruditur eam. hunc effectum spūs sanctus in tota ecclesia et in anima cuiuslibet iusti quotidie facit. S Nā per septem dona sua ipsam erudit et informat. Ipsa enim septem dona spūs sancti sunt ille septem stelle in dextera filij que illuminat totum mundum. De quibus dicitur Apo. primo. Item sunt septem oculi qui sunt septem spiritus dei missi in omnē terram de quibus dicitur Apoca. v. Item sunt septem lucerne que semper debent ardere in tabernaculo dei. De quibus dicitur. Exo. xxv. quia dona spiritus sancti faciunt hominem ardere et omnia videre Unde illa sancta animalia in quibus erat spiritus vite erant oculis vndiq̄ plena vt dicitur Ezech. i. Erudit ergo nos spiritus sanctus. primo per donum sapientie dum affectum mentis cognitione pascit et delectatione bonorum illum efficit ꝛ reficit dū scilicet vera bona pro vt sunt bona amare et gustare facit dulcedinem suauitatis eorum sentire qui prius solum terrena sapiebāt Hebre. v. Omnis qui lactis est particeps expers est sermonis iusticie. Perfectorum autem ē solidus cibus eorum qui pto consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni et mali. Secundo erudit per dona intellectus in bonis cognoscendis et maxime per fidem perficit et illuminat de credendis Actu. xv. Fide purificans corda eorum. Tercio erudit per donum consilij dum cautum facit hominem quomodo eligat bona et preelegit meliora set viliora salutis. Wath. xix. Si vis perfectus esse vade et vende omnia q̄ habes et da pauperibus et veni sequere me. Quarto erudit per donum fortitudinis. dum contra insultus tentationem pugnantem roborat ostendens ei solum per patientiam esse pugnandum Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Quinto erudit per donum scientie. per quod dat cognoscere bene agere et a malo recedere Job. xxviij. Timere deum ipsa est sapientia. et recedere a malo intelligentia quia vt dicit Apostol. i. Corinth. xiij. qui ignorat ignorabitur. Sexto erudit per donum pietatis dum per quosdam spei funiculos ad bonum appetendum et agendum attrahit Wath. iij. Uenite post me faciam vos fieri pi. ho. Septimo erudit per donum timoris. dum a malo culpe

presentis et a malo pene future per q̄dam metuenda que mentibus hominuꝫ suggerit retrahit et auertit. Eccle. vij. Memorare nouissima tua. ꝛ in eter. nō pec. T Postq̄ autem spūs sanctus his septem donis nos erudiuit et informauit per eadem nos pugnare fecit contra septem mala humane nature. et primo contra malum puerilitatis facit nos pugnare dono sapientie. Peccator enim est puer sensu et opere et omnia opera sua sunt puerilia. Isa. lxv. Puer centū annorum morietur. i. Cor. xiij Nolite pueri effici sensibus. sed malicia p̄ uuli estote. Exemplum sicut puer dat vnū aureuz pro vno pomo. ita peccator p vno denario dat vnā virtutē. immo omnes immo quod plus est deum Sapi. xij. Infantium in senfatorum morte viuentie. Sed p donum sapientie efficitur maturus in sensu et in opere discretus. Ere. per sapientiam maturi sumus. Secundo cōtra malū brutalitatis facit nos pugnare dono intellectus. Peccator enim sicut brutū animal solum exteriora in rebus sensibilibus cupit illis inherens tanq̄ fini. interiora vero eorum nulla cognitione attingit. Exemplum sicut vrsus non discernit si apis est ꝛ fauo mellis nec piscis si ham⁹ sub verme. Sic peccator nō discernit si sub delectatione mundi est pena eterna. Sed per donuz intellectus homo penetrat interiori rei et cognoscit penam eternam. et ꝙ sub aspertate pentētie latet gloria infinita. Romanorum. viij. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuraz gloriā que revelabitur in no. ¶ Tercio contra malum periculositatis facit nos pugnare dono consilij. peccator enim est in multis periculis constitutus. Nam in carcere dyaboli manet et est sententiatus ad mortem et priuatus omnibus bonis. et de omnibus his nō curat sed omni die exponit se periculo dū peccatū addit peccato. Osee. iij. Furtum et mēdatium et hōicidiū inūdauerūt et sāguis sanguinem tetigit. Exm. sicut vnus ribaldus exponeret se periculo intrās ad regē vt interficeret eum. sic peccator dū peccat. qz ihū in se est vult interficere filiuz dei. Hebre. vi. Rursū crucifigentes sibimetip. filium dei. sed per donū p̄silij hō eligit tutam viam. scilicet. relinquere mundum et carnalia desideria que mergunt hoiem in ifernū. Thi. ij. Apparuit gra dei ꝛ saluatoris nostri oibus hoibus erudiens nos vt abnegātes ipietatem et secularia desideria sobrie et iuste et pie viuam⁹ in hoc se-

culo. ¶ Quarto contra malum continuitatis spiritualis certaminis facit nos pugnare dono fortitudinis. mundus iste est campꝰ agonis et prelij. Job. septimo. Militia est vita hominis super terram. et prelium istud est ita continuum et forte q̄ omnis homo succumberet nisi esset dei fortitudine roboratus. Lu. xxi. Petre ecce satanas expetiuit vos et cribrare sicut triticum. Ego autem ro. pro te. vt non deficiat fides tua. ¶ Et ideo omnes apostoli quando relicti sunt propriis viribus fugerunt. De hac fortitudine peccator non curat sed propriis viribus vult pugnare vt. Petrus et ideo sicut Petrus quotidie negat xp̄m. Thi. i. Confitentur se nosce deum factis ātnegāt Exemplum sicut homo stans tota die in forti prelio sine armis necessario moritur. sic peccator dei fortitudine nō armatus. Sed homo iustus omnia vincit dono fortitudinis roboratus. Phi. iij. Omnia possum in eo qui me confortat. Sic vicit David Goliam et Sāpsonem philisteos. ¶ Quinto cōtra malum erroris circa bona et mala dono scientie facit nos pugnare duplicater em̄ erramus in cognoscendo bona et mala. Primo quando paruum bonum et paruū malum dicimus magnum bonum et magnum malum et econuerso. Secundo quando illud quod est malum dicimus bonum et illud quod est bonum dicimus malum. Isa. v. Ue qui dicitis bonum malum. et malum bonum. Omnia bona et mala mundi sunt parua bona et parua mala preter peccatū quod est pessimum malum. Uirtutes enim et dona sunt optima bona. Ja. i. Omne datum optimum et om. donum perfectum ꝛc. Peccator aūt bona et mala mundi reputat optima bona et pessima mala. peccatum autem reputat paruum malū et virtutes modicum bonum Exemplum sicut stultus reputaretur qui diceret lutum melius auro sic est peccator. Sed iustus per donum scientie discernit magna et parua bōa et mala. optimum bonum et pessimum malum. Mat. x. Estote prudentes sicut serpentes. Sexto contra malum execrabilitatis. propter quam vita nostra est deo odiosa facit nos pugnare dono pietatis. Peccator est deo execrabilis. quia nec fuit miserek nec proximi. Eccl. xiij. qui sibi nec̄ꝰ est cui bonꝰ erit Job. xxiiij. Pauit enim sterilem et que nō parit et vidue nō benefecit. omnis miseratio peccatoris est solum circa carnē propriam que est sterilis et nullum fructū vite parit. sed vermibus devorando serviatur. anime vero sue viduate suo sponso deo non benefacit. Exemplum sicut dōs pulchram sapientem. nobilem et divitem virorem et de ipsa nichil curaret sed de vilissima ribalda et turpi multum sollicitaretur esset execrabilis coram hominibus sic peccator qui de anima nil curat. est execrabilis coram deo. Math. xvi. Quam cōmutationem dabit homo pro anima sua. sed iustus dono pietatis miseretur anime sue. Eccle. xxx. Miserere anime tue placēs deo. Septimo contra malum stulte securitatis: qua nichil est periculosius hominitot malis obsesso. facit nos pugnare dono timoris. Peccator inter tot et tales inimicos secure dormit et nichil timet. Job. xxi. Domus eorum secure sunt et pacate. et q̄s sequitur. Ducunt inquit in bonis dies suos et in punc. ad infer. descen. et quaerit̄ sine timore vixerunt. Eccle. i. Timor domini expellit peccatum. Nam qui sine timore est iustificari non potest. Exemplum sicut homo obsessus in quodam castro et dure expugnatus et timens de perditiōe intus. stultus et malus custos reputaret si secure dormiret et commessationibus se daret et ostia castri non firmaret. sic peccator in ergastulo carnis obsessus in qua est perditio et a demonibꝰ fortiter oppugnatus stultus reputatur et vt malus custos debet cōdēnari. si ostia sensuum non claudit et commessationibus vacat. et solerti cura se non custodit. Aba. ij. Super custodiam meam stabo. Math. xxvi. Uigilate et orate vt non intretis in tentationem: sed iustus dono timoris sicut timens semper custodit se. Eccle. ij. Fili accede ad seruiendum sta. in iud. et ti. et prepa. ani. tu. ad tēptationem. In timore domini declinat omnis a malo. et ideo cum in timore domini recedatur a malo frequenter sunt cogitanda que timorem domini incutiūt sicut sūt punitiones quas deus fecit peccatoribus et pene future Eccle. xvi. Nisi i timore domini tenueris te instanter ci. subuer. do. Isa. xxxviij. Ego dixi in dimidio dierum meorū vadam ad portas. ꝛc. et sic patet quintum.

¶ De sancta trinitate. Sermo. lxiij.

INuisibilia ipsius a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoq̄ virtus eiꝰ et divinitas Roma. i. Nichil est in vniuerso mundo tā inuisibile et incomprehensibile sicut vnitas et trinitas dei. Poterit autē aliquid ēe alicui invisibile duobus modis. Uno modo ex parte sua: quia non est lucidum et coloratum vt sonus et vētus et similia. Alio modo ex parte videntis puta quando habet debilem et vmbratū visum. et isto modo non possumus videre rotam solis quā aquila intuetur. Isto ergo modo trinitatem et vnitatem videre non possumus ratione scz debilitatis intellectus nostri: qz vt dicit phūs ita se habet intellectus ad manifestissima nature sicut oculꝰ noctue ad lucem solis. Et hieronimus. Grandes materias parua ingenia non sufferūt. Nichilominus q̄uis tanta sit difficultas in cognoscendo trinitatem et vnitatem dei vult apostolus in verbis propositis. q̄ p creaturas et per rationes naturales fidei tamen admixtas ipsa vnitas et trinitas dei aliquo modo in enigmate tamē et multum imperfecte attingatur. et hoc non vt ipsa trinitas probetur. sed vt ipsa ab impugnantibus defendatur. Debemꝰ ergo esse parati defendere ea que catholica fides tenet. i. De. iij. Parati semper reddere rationem de ea que nobis est fide et spe sed in hac materia est caute procedēdum quia vt dicit Augu. vbi queritur vnitas trinitatis patris et filij et spūs sancti nec periculosius alicubi erratur. nec laboriosius aliquid inuenitur. nec fructuosiꝰ aliquid queritur. Ad hoc tamen querendū oport̄ nos humiliari secundum intellectum qz vt dicit Gre. Sacra scriptura est magnum pelagus vbi Elephas natat et agnus pedibat. Debemus ergo tenere ipsum intellectū sub imperio voluntatis. ij. Corin. x. In captiuitatem redigentes omnem humanum intellectum in obsequiū christi. quia dato q̄ intellectus non possit videre que de trinitate dicunt. debet hō per voluntatem ipsum cogere dicens. Uolo credere que fides catholica tenet. siue intelligam siue non. cum sint a prophetis per spiritū sanctū qui mentiri non potest prophetata. ij. Pe. i. Non em̄ voluntate humana allata est aliquando prophetia sed spiritu sācto inspirati locuti sunt sancti dei homines. A christo qui est ipsa veritas impetrata Jo. xiiij. Creditis in deū et in me credite. Ab apostolis q̄ viderunt predicta. i. Jo. i. Que vidimus et audimꝰ et manus nostre contrectauerunt de verbo vite hec annunciamꝰ vobis. Psal. xviij In omnem terram exiuit sonus eorū. Per opera mirabilia approbata et roborata. Johan. vi. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet et maiora horū faciet. Mar. xvi. Illi autem profecti p̄dicauerūt vbiq̄ do. coop. et ser. q̄ sir. se. sig. Et ab Augustino et aliis doctoribus qui fuerunt sapientissimi et hec omnia probauerunt et viderunt secundum q̄ in vita ista videri possunt et probari attestata et in scriptis redacta. Et ideo non sumus indoctas fabulas secuti vt dicitur. ij. Pe. i. sed vera locuti sumus et tenemus. et propterea inexcusabilis est omnis homo qui his que sunt fidei non assentit cum sint probata et attestata omni modo quo aliquid p̄bari potest. Humiliemur ergo carissimi in fide vt credamus ea que sunt fidei nō possumus aliter intelligere. Isa. vij. Nisi credideritis non intelligetis. si autem credere voluerimus deus illuminabit nos et quod impossibile videbitur possibile ac deceno. Actuū. iiij. Fide purificans corda eorum. Teneamus ergo fidei nostre confessionem scilicz q̄ sit vnus deus et tres persone vt dictum est. et pater et filius et spūs sanctus sint ille tres persone. et omnes tres sint solū vnus deus. Psal. lxvi. Benedicat nos deus deus noster. ꝛc. Isa. vi. Sanctus sanctus sanctus dōs deus exercituum et nō dñi dū. ¶ Et ad consolationem fidei nostre per rōes p̄dicabiles hoc solum in p̄sēti sermone p̄bare intendo et primo q̄ est vnꝰ deus tantum secundo q̄ sunt tres persone tercio q̄ ille tres persone sint pater et filius et spūs sanctus. ¶ Primo probatur q̄ sit tā tum vnus deus et tres persone sint solum vnus deus per tres rationes. Prima sumitur a causis. Quis vt dicit phūs in causis ordinatis impossibile est in infinitum abire. immo deuenire oportet ad primam causam que est causa ordinās et disponēs omnia alia. manifestum est āt q̄ totus vniuersum ordinatissime procedit. naz videmus q̄ omni anno sol complet cursuz suum. et luna p eadem duodecim signa currit omni mense per que sol in anno. ¶ Oēs etiā planete certo tempore pplent cursum sui firmamentum etiam cum omnibus stellis omni die voluntur de puncto ad punctū semper est dies et noctes et hyems. hec omnia ad oculum videmus. Simile est de hominibus et bestiis et de omnibus cōrigentibus que omnia deus ordinatissime disponit et regit. Sapientie octauo. Attigit a fine vsq̄ ad finem. fort. et di. om. su. Quamuis hunc ordinem videre non valeamus. immo omnia ista cōtingentia videntur in casu et fortuna contingere. Eccle.

Universidad de Deusto
Biblioteca

stasticar. Vidi sub sole nec velocium esse cursum nec fortium bellum nec artificum gratiam nec sapientum panem nec doctorum diuitias. sed tempus casumq; in omnibus sed vere sicut est i supradictis que videmus ita est in istis contingentibus quorum ordinem non videmus Boetius. Sed tu huius causam tante dispositionis ignores tamen horum bonus rector mundum temperat recte fieri cuncta ne dubites. Cum ergo omnia sic ordinate procedant et sint ita diuersa inter se impossibile. est quin ab vno regantur et disponant. alias omnia miscerētur et confunderētur et deficerent. Exemplū de ciuitate que nō haberet dominū Luce. xi. Omne regnū in se diuisum desolabitur. et ideo phūs concludit. xi. metha. vnus q̄ princeps. ¶ Hāc rationem tangit Bo. in secūdo de conso. Hunc ne inquit phia mundū temerarijs agi casibus fortuitisq; putas an nullum ei regimen inesse rationis atq; inquā nullo existimauerim modo vt fortuita temeritate, tam certa regantur vnum operi suo cōditorem presidere scio deum. ¶ Secunda ratio sumitur a virtute et perfectione vnitatis. oportet enim vt quicquid boni et perfectionis est in creatura eminentius sit in creatore, quia nemo dat quod non habet et causa est potior effectu. sed omnes creature desiderant vnitatem sicut dicit Boetius. li. de consolatione philosophie sicut id in quo consistunt et cōseruant, qr omnes creature tandiu subsistunt et p̄seruantur q̄diu sunt vnū. deficiunt aūt cū diuiduntur et vnitatem perdunt. Exemplū in edificijs et in animalib⁹ et arboribus et ciuitatibus tādiu enim est animal q̄diu corpus et anima vnita manet. cum autem separantur non est plus animal. et simile apparet in omnibus, qz vt dicit phūs vnū et ens cōuertunt et Boe. dicit q̄ omne qō est ideo est, quia vnum numero est. maxima ergo est virtus vnitatis et perfectio oportet ergo q̄ hec virt⁹ et perfectio eminentius sit in creatore et ideo deus est maximus vnus et tres persone. s. p̄r et filius et spūs sanctus magis sunt vnus deus q̄ aliqua res sit vna numero et ex hoc etiā sequitur illarum trium personarū sit omnino vnum esse. vnum nosse vna potentia vna virtus et vna operatio Augustin⁹. Indiuisa sunt opera trinitatis Deu. vi. Audi israel dominus deus tuus deus vn⁹ est. Ad idem, Sicut dictum est ola conseruant in vnitate cum ergo ola conseruent in deo oportet necessario q̄ deus sit vnus alias esset oppositū in obiecto Actu. xvii. In ipso enim viuimus mouemur et sum⁹ ¶ Tercia ratio sumit ex pfectione primi principij oportet enim necessario vt probat phūs q̄ primum principium sit summe perfectum et q̄ et nichil desit. si ergo sunt plura prima principia quod tunc esset si tres persone essent tres dij. oportebit q̄ vnūquodq; sit summe perfectū. Aut ergo erunt omnino idem. ita q̄ quicquid habet vnum habet aliud et tūc erunt superflua. Deus autē et natura nichil producunt superfluum neq; frustra siue vt melius dicā tunc erunt omnino vnum, quia quecunq; nullo modo differunt omnino sunt vnum. aut differunt in aliquo. ita q̄ vnum habebit aliquid bonī et perfectionis quod nō habebit alterū et per phūs illud quod non habebit illud boni et perfectionis nō erit summe perfectum. et sic patet q̄ est tantū vnum principium. et per consequens tres persone diuine nō sunt tres dij. sed vnus deus. et sic patet primum. X Secundo probatur q̄ deus sit trin⁹ in personis id est q̄ tres persone sint in vno deo per tres rationes. Prima sumitur a creaturis vbi est ymaginis signaculum. Secunda a creaturis vbi est trinitatis vestigiū. Tercia a creaturis vbi est iocunditatis solacium. ¶ Prima ergo sumitur a creaturis vbi est ymaginis signaculum que talis est In omni creatura facta ad ymaginem dei vt in homine et in angelo est quedam trinitas in vna essentia, quia ibi est intellectus in quo veritas est. ibi est volūtas. in qua est amor, et est memoria. in qua conseruantur intellecta. Si ergo in creaturis perfectis factis ad ymaginem dei inuenitur quedam trinitas oportet q̄ perfectiori modo reperiatur in creatore cuz ex hoc ipso q̄ sunt vnum et tria dicātur facta ad ymaginem dei et quicq̄d est in creatura eminentiori modo sit in creatore Gene. i. Faciamus hominem ad ymaginē et similitudinem nostram. Est ergo in deo quedam trinitas personarum. Nā ibi est pater per modum conseruantis ola. ipse est omnia creauit regit et conseruat. est ibi filius per modū intellecte veritatis, quia ipse est veritas Jo. xiiij. Ego sum via veritas et vita et ibi spūs sanctus per modū amoris quo scilicet pater amat filium et filius amat patrem. Ipse enim spiritus sanctus amor est. i. Jo. iiij. De⁹ sup. spūs sanctus charitas est. Sicut ergo est vna ala t

vnus angelus t in ipsa sunt tres potentie s. memoria intellectus et voluntas. ita est vnus deus et in ipso sunt tres persone scz pater. verbum et spūs sanctus. ¶ Secunda ratio sumitur a creaturis in quibus est trinitatis vestigium vt in sole. Nam vt dicit Aug. in sole, est quedam trinitas et vnitas representans trinitatem et vnitatem dei tanq̄ vestigium pedis representat pedem. anima vero hominis et angelus hoc idem representat tanq̄ speculum ymaginem et magis perfecte. In sole enim est ipsa substantia solis tanq̄ pater quia a nullo generatur a quo generatur radius splēdoris sicut filius dei a patre et ab vtroq; procedit calor scz a sole et radio eius sicut spūs sanctus a patre et filio. et hec tria sūt simul tempore sicut in illa eternitate, quia statim q̄ sol fuit emisit radium et eodem tempore virt⁹ calorifica ab vtroq; processit sic deus ab eterno generauit filium et ab eterno spūs sanctus ab vtroq; processit. t sicut radius splendoris a principio a sole natus est semper nascitur ab eo et calor a principio processit ab ambobus t semper procedit sic filius dei ab eterno fuit genitus a patre. et semper gignitur siue generatur t spiritus sanctus ab eterno processit ab vtroq; et semper procedit. et sicut radius splendoris manens in sole omnia et totum mundum implet lumine. ita filius dei splendor glorie manēs in patre est vbiq;. Et sicut calor procedens a sole et radio eius totum mundum calefacit. Sic spiritus sanctus a patre et filio procedens corda omnium hominum calefacit et propteres in specie ignis apparuit. Et sicut sol per splendorem suū omnia illuminat. sic deus per filium suum Jo. i. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. et sicut sol per calorem et radiū splendoris omnia operatur. ita de⁹ per filium et spiritum sanctum omnia operatur et regit. quia indiuisa sunt opera trinitatis. vt dictum est. Mirabiliter ergo vestigium trinitatis relucet in sole. ¶ Tercia ratio sumitur a creaturis vbi est iocunditatis solatium. quia homo solus existēs non potest plenam iocunditatem habere. quia est animal sociale secundum naturā. Vñ Gen. ii. Non est bonum hominem esse solum fa. ei adiu. simile si. Animalia etiam multum affliguntur sūdo solitarie vt canis in cathena. consistit autem perfectio societatis humane in tribus. s. patre et filio et vxore. Si enim est pater filius et vxor plenam iocunditatem habent quātum ad societatem. Cum igitur in deo vt sic plena et perfecta letitia oportet q̄ ibi eternalis societas reperiatur scilz pater et filius et amor tanq̄ vxor cui totum bonum suum vult deus. quia si iocunditas societatis reperitur in hominibus que quidem societas ex tribus perficitur vel complet. opz q̄ talis iocunditas societatis eminentius sit in deo. quia vt dictum est quicquid boni et iocūditatis est in creatura eminentius est in creatore. Et sic patet q̄ trinitas est in deo. Jo. v. Tres sunt qui testimonium dant in celo. pater verbum et spūs sanct⁹. et sic pater secundum. ¶ Tercio probatur q̄ tres persone in diuinis sunt pater et filius et spiritus sanct⁹. Et primo q̄ ibi sit pater et filius probemus. Nam pater t filius dicuntur relative. et ideo probato q̄ ibi sit pater. probatum erit q̄ ibi sit filius Circa quod sciendum q̄ tunc res dicitur perfecta secundum phūm quando habet propriam operationem. Est autem duplex perfectio prima et secunda. prima pfectio est quando res est perfecta ad esse. Secunda quando ē perfecta ad operari. In deo autem oportet ponere omnem perfectionem ergo propriam operationem oportet ibi esse. Est autem duplex operatio vt dicit phūs. vna est que transit in exteriorem materiam que non perficit operantem vt secare et talis non est perfecta nec propria operatio rei. Alia est que non transit in exteriorem materiam. vt intelligere et amare. et ista est perfecta et propria operatio creature rationem habētis scz intelligere veritatem et velle et amare bonum. Cum igitur deo solum optima et perfecta sine attribuenda. solum iste due operationes vel actiones erunt in deo. s. intelligere veritatem et velle bonum per amorem. Nā omnis alia deus facit per solum imperiū volūtatis. qz dixit et facta sunt. Ps. cxlviij. De aūt due operationes sunt naturales deo. quia sm naturam suam sibi cōuenisse nec ab eo separari possūt quia si deus est oportet q̄ intelligat et amet. propria autē et perfecta operatio patris inq̄tū pater est vt possideat et generet filium similem sibi. Cum igitur in deo sit perfecta ratio paternitatis et perfecta paternitas a qua omnis alia paternitas notatur. vt dicit Apostol. Ephe. iij. Oportet q̄ deus pater generet filium Isa. lvi. Ego qui generationem alijs tribuo nunq̄ sterilis ero. Talis autē gñatio oportet q̄ sit intellectualis. s.

simplex f. fectio. rei

per intellectum non carnalis: quia generatio carnalis trāsit in exteriorem materiā que vt dictum est deo conuenire nō potest Deus ergo intelligendo se generat filiuz qui vocatur verbum patris: quia cum intellectum inquantum tale sit sua perfectio intelligentis. et deus sit vna pfectio oportet q̄ solum seipsum intelligat et omnia alia in se. et ideo talis relatio q̄ est in deo prout est intelligens et intellectum est paternitas et filiatio. et ideo deus inquantū intelligit seipsum est deus pater et inquātum est intellectus a se est deus filius. Et sic patet q̄ eiusdem nature et eiusdē essentie est pater et filius: quia deus intelligēs et intellectus eiusdem nature et essentie est. Jo. x. Ego et pater vnum sumus. Et q̄ nullum accidēs potest deo inesse: quia aut cotrumperet vt febris. aut perficeret vt scientia quorum vtrumq̄ est impossibile in deo. ideo oportet q̄ talis relatio que ē inter patrem et filium sit in deo realiter non enim in deo relationes sunt affixe extrinsecus essentie diuine sicut relatio paternitatis in petro est affixa extrinsecus persone petri sed sunt ipsa essentia diuina et ideo relationes in deo. s. paternitas et filiatio et spiratio sunt per se subsistentes et sunt ipse persone diuine. Nam pater et filiꝰ et spūs sanctus sunt tres persone subsistentes. ¶ Et quia deus ab eterno intelligit. ideo ab eterno generat filium. Psal. ij. Ego hodie genui te supple ab eternitate. Semper ergo generat filium: quia in eternitate non est prius et posterius. Iste ergo filius dei oportet q̄ sit per oīa equalis patri in potentia et scientia et in omni re. quia ad perfectionem patris generantis pertinet vt generet filium per omnia similem sibi et equalem. Quia pater diligit filium sicut seipsum et omne bonum suum libenter daret ei vnde pater bene compleionatus et pulcher et sapiens et in oibus perfectus. libenter generaret vnum filium talem et ad magnam perfectionem patris pertineret si posset talem filium generare et ad defectum pertinet q̄ non pōt talem filium generare. Cum igitur deus sit summe perfectus. nec in eo aliquis sit defectus. oportet q̄ generet filium p oīa sibi equalem. Et hoc est quod dicitur Jo. x. Pater quod dedit michi maius omnib⁹ est. i. dedit michi totum bonū suum quod est maius omnibus rebus ergo deus filiꝰ est omnipotens oia continens et omnia diponens sicut deus pater. ¶ Sed 2tra dr Jo. xiij. secundū naturā humanam q̄ assumpsit. Et etiam ab angelis fuit minoratus secundum naturam non autem secūdum gratiam quia etiam inquantum homo habuit maiorem gratiam oibus angelis Psal. viij. Minuisti eum paulomin⁹ ab angelis scz secundum naturam gloriꝰ et honore coronasti eum scilicet super omnes angelos p gratie et glorie plenitudinem. Jo. i. Vidimus gloriam eius gloriā quasi vnī a patre. Ista ratio q̄ filius sit equalis per omnia patri est ad populum. quia melius satis potest demōstrari q̄ filius est p omnia equalis patri. Et quia hunc et omnes alios sermones ad populum facto. ideo aliam rationem ad hoc ponere non curo. ¶ Secūdo probem⁹ q̄ in diuinis est tercia persona que vocatur spiritus sanctus. Quod sic patet. quia sicut dictum est supra quicquid bonitatis et virtutis et perfectionis est in creatura oz q̄ eminentius sit in creatore sicut in causa et in dante. Sed amor in creaturis inter omnia perfecta et virtuosa obtinet primum locum. Nam inter angelos ordo seraphin est suprem⁹ qz dominatur. Ab incēdio amoris dicūt esse incendentes. Inter celos illud suprem⁹ est quod denominatur ab igne amoris scz celum empireum. Inter elementa illud est superius quod assimilatur amori scz ignis inter virtutes amor obtinet principatum. immo est forma et dans esse omnibus virtutibus et sine ipsa nulla virtus operatur vt dicit Apostolus. i. Corinth. xiij. Videmus etiā in inferioribus q̄ omne agens mouet amatos. Aliqui diligunt diuitias. aliqui delitias. aliqui honorem et potentiam. et ideo propter ista omnes mundani operantur. aliqui diligunt deum super omnia et ideo tales propter amorem dei omnia predicta contemnunt et nudi nudum crucifixum sequuntur in artissima paupertate. Si ergo in creaturis inuenitur amor tam virtuosus vt per omnia operentur oz necessario q̄ eminentius reperiatur in deo cuius ratio est quia vnū quodq̄ tanto fortius amatur q̄nto melius cognoscitur. et q̄ deus cognoscit se vt infinitum bonum ideo summe infinitez se amat. Et q̄ filius dei est idez infinitū bonū q̄ pr. ideo eodē amore de⁹ se amat et filiū suū et ecōuerso filius eodē amore amat se et pfez et iste amor vocat spūs sācꝰ q̄ procedit ab vtroq̄. Nā a pfe in filiū et a filio i pfez. Et iste spūs sācꝰ siue amor oz necessario q̄ sit tcia p̄sōa trinitate q̄ sic p2. In nobis amor est accidēs q̄ pōt

adesse vel abesse. in deo autem vt dictum est non potest esse aliquod accidēs. Unde oportet q̄ omne quod est in deo sit subsistens vt verus deus q̄ omne quod est in deo est deus. Cui ergo hoc probatū sit q̄ in deo sit amor. oportet q̄ talis amor non sit accidens sed per se subsistens. Ad hoc autē q̄ aliquid per se subsistat in rationabili et intellectuali creatura accipit nomē persone. nā persona est rationalis nature indiuidua substantia. In diuidua autem substātia per se subsistit. Et ideo spūs sanctus cū p se subsistat in diuina natura est tercia in trinitate persona. ¶ Ulterius iste spūs sanctus oportet q̄ sit eiusdē essētie et nature cum patre et filio. Cuius ratio est quia natura amoris est vnire nam transfert amantem in amatū vt dicit dyonisius et Augustinus. Si ergo amor qui est in nobis hanc virtutem habet multomagis amor diuinus ergo spūs sanctus qui est amor patris ad filiū et filii ad patrem vnit patrem cum filio in eadē essentia et natura propterea spūs sanctus vocat vinculum amoris. et quia in essentia dei nichil est quod non sit deus ideo spūs sctūs cum sit in eadē essentia cū patre et filio est verus deus sicut pater et filius. et sic patet q̄ est vnus deus et q̄ sint tres persone et q̄ iste tres persone sunt pater et filius et spūs sanctus et q̄ iste tres persone sūt vna et eadē essentia. et per ꝓ̄s sunt vnī⁹ nature et vnī⁹ essentie. et omnes tres sūt vnus deus et non tres dii. Bene ergo dicit apostolus q̄ per ea que facta sunt diuinitas dei et eius virtus cognoscit qz per rationes sumptas a creaturis oia supradicta sunt pbata. et sic patet tercium.

¶ De epistola Sermo de eadē mate. lxv.

Gratia dñi nostri ihesu christi et charitas dei et cōmunicatio spūs sancti sit semp cum oibus nobis. ij. Cor. xiij. Tā in euāgelio q̄ in epistola exprimit trinitas diuinarū personarū cū suis appropriatis et attributis. Nam in euangelio exprimit persona patris cum suo appropriato. s. potentia que patri appropriatur. ibi nemo potest hec signa facere que tu facis nisi fuerit deus. cū eo qz mirabilia facere potentie patris attribuit. Persona vero filii cū suo appropriato scz sapia. q̄ filio appropriat exprimit ibi. Scimus qz a deo venisti magister. Filius enim dei ad docendū nos sapientiam suam venit in mundum vt verus magister Joh. xiij. Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis. sū etenim. Persona autem spiritus sancti cū suo appropriato scilicet bonitate que spiritui sancto appropriatur exprimitur ibi. Spiritus vbi vult spirat. et vocē eius audi. Et magna enim sua bonitate spūs sanctus spirat nobis bona desideria. et facit nos vocem suam audire. ¶ Similiter in verbis propositis de epistola hodierna assumptis eadem tres persone cū suis attributis exprimunt: Nam primo exprimitur persona filii cum attributo scz gratia dei. Gratia domini nostri iesu christi. Gratia enim christo attribuitur Johannis. i. Gratia et veritas per iesum christum facta est. Secundo exprimitur persona p̄s cum suo attributo quod est charitas ibi. Charitas dei. Charitas enī deo patri attribuit. i. Jo. iiij. Deus charitas est. Tercio exprimitur persona spūs sancti cū suo attributo quod est cōmunicatio suipsius ibi. Et cōicatio sancti spiritus. Attribuit enī cōicatio spiritui sancto quia per spīm sanctum omne bonū cōmunicat nobis. vñ Apostolus postq̄ multa bona enarrauit data nobis per spīm sanctū includit. hec autem operatur vnus at. id. di. sin. p. vul. i. Cor. xij. Uerum quia tria personarum est vna essentia. et per ꝓ̄s vna virtus et vna operatio. ideo omnia supradicta et omnia alia quelibet trium personarū operatur nichil eni operat vna quod alia nō operetur. Unde augustinus. Indiuisa sūt opera trinitatis Jo. v. Quecunq̄ pater facit hec et filius similiter facit. Et ideo ad hoc ostendendum Apostolus ait. Gratia dñi nostri iesu christi et charitas dei et cōmunicatio spūs sancti sit et non dicit sint vt ostendat q̄ hec omnia ab vna virtute procedant. Un Aug. dicit q̄ incarnatione christi tota trinitas est operata. tamen soli filio attribuitur. et solus filius dicit incarnatus. Jo. xiij. Non credis quia ego in patre et pater in me est. Philippe qui videt me videt et patrem meum. Sed omnipotentia appropriatur patri ne propter antiquitatem temporis credatur impotens sicut apud nos senes sunt impotentes quāuis filius et spūs sanctus similiter sint omnipotentes. et sic de alijs. Nam filio appropriatur sapiētia ne propter inuentutē credat inscius. Et spiritui sancto appropriat bonitas. nec ꝓpter abūdātiā ipsi et virtutē credat minus pium et bonum sicut apū nos eē cōsueuit. De istis ergo sex scili

Universidad de Deusto
Biblioteca

cet tribus appropriatis et tribus attributis erit sermo presens. Nam in presenti sermone de unitate essentie et trinitate personarū dicēdum est. ¶ Primo ergo de appropriato patris dicam⁹ q̄ est potētia. Circa quod sciendum q̄ simpliciter deus pater est omnipotens et omnia potest ꝛ si multa dicatur non posse hoc nō est ex defectu potentie eius. ¶ Sed ex quatuor contingit scz ex defectu rei vel ex impossibilitate eius quod dicit non posse. vel ex eo q̄ talis potentia ex impotentia procederet vel ex eo q̄ talis potentia defectū in deo poneret qō est impossibile. ¶ Primo deus omnipotens dicitur aliquando non posse aliquid ex defectu rei. sic non potest facere q̄ ego sum in pluribus locis in eodem tempore/ quia non est potentia passiua in me ad hoc recipiendum ꝛ secūdum hunc modum dicit q̄ deus nō potuit maiorem gratiā neq̄ plures conferre beate Marie/ quia secundum conditionē sue nature non fuit capax maioris gratie neq̄ plurium. Exemplum de uteo pleno aqua in quē quis non potest mittere plus quia uteus non potest mittere plus qz uteus non potest plus recipere. Similiter papa non posset facere unā feminā episcopum neq̄ unū iudeū qz in utroq̄ non est potentia passiua ad recipiendū ordines. ¶ Secundo deus omnipotens dicitur nō posse aliquid ex impossibilitate rei. s. ex eo q̄ illud non est possibile. sic non potest facere q̄ aliquod preteritū nō fuerit puta q̄ ego non fuerim natus. vel contradictoria sint simul vera. vel q̄ ego sim homo et asinus simul. vel q̄ corrupta sit virgo. ¶ Tercio deus omnipotens dicitur non posse aliquid eo q̄ illud faciendo deficeret ꝛ talis potentia ab impotentia procederet. sic deus non potest peccare/ quia peccare est deficere a regula rationis et peccatū est quidam defectus rationis. Unde Augu. dicit q̄ peccatum nichil est et nichil fiūt holes cum peccāt. Et Boetius dicit q̄ homines ideo peccant/ qz in efficientia boni stare non possunt. Exemplū de cadente q̄ ideo cadit qz nō potest se tenere. Et sēm hunc modū dicit q̄ deus non posset unū sanctum hominez ad infernum cōdemnare. quia condemnare innocentem est magnum peccatum. Unde Petrus de charētha sia dicit q̄ deus posset trahere iudam de inferno. sed nō posset petrū mittere de paradiso. ¶ Quarto deus omnipotens dicitur non posse aliquid ex eo q̄ potentia poneret defectum in deo et sēm hūc modum deus non potest esse corpus. nec pōt pati aliquā penā in sua natura nec potest esse ignorans nec potest aliquā mutationem recipere. Et ideo non potest predestinatos ad vitaz eternā mittere ad infernū nec prescitos ad infernū mittere in paradisum/ quia sequeret q̄ deus mutaretur in proposito quod est impossibile. Numer. xxiij. Non est deus vt homo vt mentiatur nec vt filius hois vt mutet. Unde simpliciter deus posset predestinatos dānare ꝛ prescitos saluare. Sed cōsiderando q̄ sunt predestinati vel prescīti nō posset. Si ergo volumus q̄ omnipotentia dei manifestetur in nobis ista quatuor remoueamus a nobis/ quia vt dictū est dei potētia hec quatuor non valet efficere. ¶ Primo amouea mus a nobis defectū capacitatis et attendamus nosipsos ad maiora. et tunc dabit nobis maiorem gratiam Apo. xxij. Qui sanct⁹ est sāctificet adhuc. sed si volumus semp stare in modico bono quod facimus deus non potest nobis dare maiorem gratiā/ qz non sumus capaces eius. xxij. Scribe virū sterilē istū qui non prosperabit in diebus suis Job. xxix. In nidulo meo moriar Isa. xiij. Panem nostrū comedemus et vestimētis nostris operiemur tantūmodo inuocet sup nos nomen tuū. Satis videt multis q̄ viuāt de suo et q̄ signent se de mane. et vtinā se bene signarent. Cōtra tales dicit Apo. iij. Utinā esses frigidus aut calidus sed qz tepidus es ꝛ nec frigidus nec calidus incipiā te euomere ex ore meo. Exemplū deus facit vt natura q̄ mēbro operanti dat virtutem et non operanti retrahit. vnde fabri habent fortiora et meliora brachia. Sed ptoes oculos. Cursores fortiora et meliora crura. Ite facit sicut rex qui dat feudū militi et si prudenter agit dat ei castrum. Propterea dicit ap'lus ad Philip. i. hoc oro vt charitas vra magis ac magis abundet in scientia ꝛ in omni sensu. ij. Cor. ix. Potens est deus omnem gratiam abundare facere in vobis vt abundetis in omne opus bonum. ¶ Secundo amoueam⁹ a nobis impossibilitatē vt si volum⁹ amici dei fieri in hac vita. nō sim⁹ amici seculi huius/ qz ista sunt contraria et impossibilia. Nā deus mandat p Hieremiā aliena nō rapere. propria largiri vana nō appetere. corp⁹ macerare. Mūdus aūt oino contrariū docet. Nā pro alapa reddit vulnus pro vulnere mortem. inimicos repellit et

bona eorum aufert. pauperibus nō bene facit sed decoriat ipsos honores sumopere querit. et ventri vt deo seruit. Philipē. Quorum deus venter est. et ideo impossibile est esse amicos dei et mundi. Jac. iij. Adulteri nescitis quia amicitia huius mūdi inimica est dei. Quicunq̄ ergo voluit amicus esse huius seculi inimicus dei cōstituitur et Eccle. ij. Ue peccatori ingredienti terram duabus vijs. Impossibile est esse cum deo ꝛ cum mundo Luce. xi. Qui nō est mecum contra me est. et qui nō colligit mecum dispergit. ¶ Tercio amoueamus a nobis impotentiam resistendi peccatis quia omnipotentia dei cum tanta impotētia stare non potest et quid prodest dominari hominibus regere ciuitates et vni vili tentationi non posse resistere. et vnū motum nō posse refrenare. Prouer. xiij. Melior est patiens viro forti. et qui dominatur animo suo expugnatore vrbium. Boetius Uide quanta sit malorum impotētia et nunq̄ ad id quod desiderant possūt venire scilicet ad perfectum bonum. Et ideo si volum⁹ q̄ dei potētia habitet in nobis resistamus mundo carni et dyabolo. Jac. iiij. Resistite dyabolo et fugiet vo. ¶ Quarto amoueamus a nobis id quod ponit defectum in deo. scz falsam fidem. quia fides exterarum nationum ponit magnum defectum in deo et falsitatem. cuz dicat eū esse solum cum ipse sit trinus cum dicat ipsum esse solum deum cum ipse sit deus ꝛ homo habeamus ergo veram fidem que credit deum sicuti est. Hebre. x. Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda a conscientia mala ꝛ abluti corp⁹ aqua munda teneamus spei nostre confessionē indeclinabilem. Johan. vi. Qui credit in me ꝛ si mortuus fuerit viuet et omnis qui viuit et credit in me nō moritur in eternū Ecce magna omnipotentia de mortuis viuos facere et a morte perpetua conseruare et hoc ideo quia defectum fidei non habemus. Si ergo volumus q̄ deus per suam potentiam habitet in nobis extendamus nos ad maiora. non simus amici huius seculi resistamus peccatis et habeamus veram fidem et tunc in deo omnipotenti erimus valde potentes et mirabilia faciem⁹ Jo. xiiij. Qui credit in me opera q̄ ego facio et ipse faciet et maiora horū faciet ꝛ sic patet primum. ¶ Secundo de quodaz attributo patri dicemus quod est charitas Et nota hic differentiam inter appropriata attributa et propria. quia appropriatū ita appropriatur vni persone q̄ non alteri vt potentia solum patri. sapientia solū filio. et bonitas solū spiritui sancto. Sed attributa sunt communia essentie diuine et attribuuntur vni persone sicut alteri. Unde charitas ita attribuitur patri sicut filio et spiritui sancto. Et idem est de gratia et de communicatione et de omnibus que de essentia diuina predicantur que quasi sunt infinita. Propria vero sunt que ita conueniunt vni persone q̄ nullo modo alteri vt gigni filio et gignere patri ꝛ procedere spiritui sancto. Sic ergo charitas attribuitur deo. ¶ Circa quod sciendum q̄ maxima charitas dei ad homines quātum ad quatuor demonstratur. Primo q̄ filium suum hominem fieri constituit ꝛ naturam humanam tanq̄ in sponsam sibi accepit Johan. i. Uerbum caro factum est. Unde cantamus. Hodie celesti sponso iūcta est ecclesia. Ecce mirabilis amor/ quia imperator dives/ potēs/ sapiēs/ pulcher/ et eternus eccepit panperculam inualidā fedem insipientem et morti condemnatā. Hebre. ij. Nusq̄ enim angelos apprehendit sed semen abrahe. Secundo in eo q̄ eundem filium suū posq̄ carnem assūpsit fecit triginta annis seruire pro homine erudiendo et informando in luto penalitatum humane nature. et tandem pro ipso redimendo constituit eum morti Johā. iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret. s. ad mortem. Hic cadit exemplum de Paulino episcopo' millano qui pro filio vidue liberando iuit in affricam et factus est seruus. Quere in dyalogo gregorij. Tertio in eo q̄ homines sibi in filios adoptauit et fratres christi. Unde. i. Jo. tercio. Uidete qualē charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus. Quarto in eo q̄ homines sic redemptos et in filios adoptatos heredes regni fecit insimul cum filio suo Iesu christo Roma. viij. Filij dei sumus / si autem filij ꝛ heredes/ heredes quidem dei coheredes autem christi. ¶ Si ergo volumus q̄ charitas dei maneat in nobis attendamus ad ista quatuor. Primo vt naturā nostram sic exaltatam et magnificatā in suo honore conseruem⁹ scilicet in honore virtutum/ quia honor secundū phm̄ est reuerentia exhibita in testimonium virtutis. Philip. iij. Sic state in domino charissimi. Honor mundi est falsus honor/ quia est honor pannorum et equorum et domicellorum. Hic cadit exemplum de illo qui

osculabatur pannos suos/ quia propter eos honorabatur. Secundo vt informationem quā christus fecit nobis retineamus Jo. xiij. Qui habet mandata mea ⁊ seruat ea hic est qui diligit me. Et ipsum pro vobis redimendis mortuum non amplius mortī exponamus. quod facim⁹ dū peccamus Hebre. vi. Rursū crucifigentes sibimetip. fi. dei. Tercio vt filij adoptati ut in adoptione filioꝝ dei viuamus quod facimus dū secundū ipm̄ viuimus et non secundū carnē Ro. viij. Qui spū dei agun tur hi filij sunt dei. Jbidem. Debitores sumus non carni. vt secundum carnem vi namus si enim secundū carnem vixerim⁹ moriemur. si aūt spū facta carnis mortificaueritis viuetis suple in adoptione filorum. Quarto vt per t̄porale gaudium regnum eternū nō perdamus Mathei. xvi. Si quis vult post me venire sc̄z ad regnū abneget semetipsum et tollat crucē suam id est renūciet vite carnali et gaudio mū di seu temporali et agat penitentiam. Si autem hic voluerimus delectari perdemus regnum eternū Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in pūcto ad infer. des. Luce. xvi. Recordare quia recepisti bona in vita tua ⁊c. et sic patet secundū. ¶ Tercio de appropriato filij quod est sapiēcia dicamus. Circa quod quatuor videamus Primo q̄ filius dei per sapientiā suā fecit omnia presentia preterita et futura et cogitata et que in celis sunt et que esse possunt Hebreoꝝ. iiij. Omnia nuda ⁊ aperta sunt oculis eius Prouer. viij. Ego sapientia habito in consilio et eruditis interfuꝝ cogitationibus. Per me reges regnant. ⁊ legem conditores iusta decernūt. Secūdo q̄ filius per sapientiā suā est causa oim rerū que fiunt vel sunt. Sicut em̄ artifex per sciētiā suā est causa forme introducē de in artificiatū ita dei filius per sapientiam suā est causa totius rei Jo. i. Omnia per ipsum facta sunt. i. per filij sapiēciam Hebreo. i. Per quem fecit secula. Tercio q̄ sapiēcia filij dei multū a sapientia mundi differt. Jac. iij. Non est ista sapientia desursum descēdēs. sed terrena animalis diabolica/ que antē de sursū est sapientia. Primū quidē pudica est deinde pacifica. modesta suasibilis bonis cōsentiens. plena misericordie et fructibus bonis iudicans sine simulatione. Quarto q̄ ipsa sapientia dei est ipse filius dei et idē i essentia cū deo Eccle. xxiij. Ego ex ore altissimi prodū primogenita ante oēz creaturā

pri. Coy. i. Nos aūt predicamus christū crucifixum dei virtutē et dei sapientiam ¶ Ex his quatuor debem⁹ accipere quatuor vtilia documenta. Et hoc q̄ ipse scit omnia ac etiam cogitata debemus concipere magnum timorē et magnā erubescētiam de peccatis/ quia et omnes angeli ⁊ sancti similiter vident omnia cum ipsum deum vident. Et quis ita effrons qui nō erubesceret peccare cū femina in platea. Certe omne peccatum ita est abhominabile coram deo et curia celesti. sicut peccatum carnale coram hominibus Sapien. xxiij. Similiter sunt abhominabiles deo impius et impietas eius. Et ideo omnis peccator est sicut canis . et sicut meretrix impudens. Hie. iij. Frons meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Cogita⁹ charissim⁹ qualis verecūdia erit in die iudicij quando ois ab hominibus videbuntur Danie. vij. Judicij sedit et libri aperti sunt id est conscientie singulorum. Et quia sicut canes peccauerūt. ideo sicut canes expellent Apoc. xxij. Foris canes et venefici. Et ideo sicut Boeci⁹. Magna nobis est si dissimulare nō vultis necessitas indicta probitatis. cū ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Hic cadit exemplum de illo heremita qui simulauit secum le peccare cum vna meretrice qō tamen renuit dicens q̄ ita videret in camera sicut in platea propter quod meretrix verecūdata cōuersa est. ¶ Secūdo ex hoc q̄ ipse per sapientiā est causa rerū. debemus accipere exēplum operandi que sim⁹ Mat. vij. Non omnis qui dicit michi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. sed qui facit voluntatē patris mei ipse intrabit in regnū celorum. Ridiculū est alios docere nichil operari. Talis est sicut candula luces que se consumit et alios illuminat Jacobi. i. Estote factores verbi et nō auditores tātum fallētes vosmetipsos. Charissimi omnes sumus christiani ⁊ veritatem scimus et credimus/ sed nunquid damnabimur si non fecerimus ea. Certe sic Lu. xij. Serv⁹ qui nouit voluntatem domini sui et nō fece. secundum volūtatem eius vap. plagis multis. Exēplū deficulnea que habebat solum folia cui maledixit christ⁹ et statim aruit vt patet Mathei. xxi. Et aug. Bene loqui et male agere nichil aliud est q̄ se sua voce dānare. Jdem. Surgunt indocti et celum rapiunt. nos autem cum doctrinis nostris ad infernū demergimur Ro. ij. Qui p̄dicas non furādū furaris scōm du

riciam eram et cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire. ¶ Tercio ex hoc q̄ eius sapientia est dissimilis sapiētie mūdi debemus ipsam imitari. vt non sit sapiētia nostra terrena animalis diabolica. Sapientia mundi dicitur terrena. quia de terrenis cogitat de terrenis loquitur et terrena docet operari. Hieremie. xxij. Terra terra terra audi verbum domini. Dicit animalis. quia sicut talpa inuoluit se in terrenis vt aranea euiscerat se pro terrenis Psal. Anni nostri sicut aranea meditabuntur. Et sicut omnia animalia vertunt faciem suam ad terram sicut ipsa sola terrena respicit. Dicitur diabolica. quia sicut diabolus sp̄ decipere nititur. Proner. xx. Omnis emptor dicit malum est malum est ⁊ cū recesserit gloriabitur. Item totus conat⁹ eius est ad ascēdendū sicut lucifer volvit ascendere. Jsa. xiij. ¶ Ascendam super altitudinem nubium et similis ero altissimo. Sic ergo sapientia nostra pudica. modesta. pacifica mia plena. bonis cōsentiēs plena fructibus bōis. ¶ Quarto ex eo q̄ sapientia dei est ipse filius dei. Debemus super omnia sapientiam dei querere t̄ā perfectum bonum. Sapien. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Et Prouerbiorum. viij. Melior est sapientia cunctis opibus pretiosissimis ⁊ omne desiderabile non potest ei comparari. Et sic patz tercium. A Quarto de attributo filio. s. gratia videamus que gratia quātū ad nos christianos mirabilis apparet t̄ā quattuor. primum quia in suum populum nos elegit omnibus alijs reprobatis. Osee. i. Voca. nomen eius nō pp̄s meus Jo. ix. In iudicium ego in hunc mūdum veni. vt qui non vident videant. et q̄ vident ceci fiant. Hrā dei olim quieuit super iudeos. sed ablata ab eis propter peccata eorum. modo requiscit super christianos. Hoc fuit figuratum quando archa dī capta fuit et translata ad philisteos et posita in templo. Dagon. et de mane inuentum est ydolum Dagon proiectum ad terram capite truncatum. vt patet pri. Re. v. Quia in receptione gratie fidei filij dī omnia ydola sunt confracta. ¶ Secundo q̄ nobis infirmantibus efficacissimos/ medicinas scilicet sacramenta ecclesie preparauit. Lu. x. Alligauit vulnera eius infundēs oleum et vinum. Nulla alia natio habet medicinas nisi mortales contra infirmitatem peccati. ¶ Tercio quia thesaur⁹ virtutis passionis christi nobis per prelatos ecclesie dispensandus inter christianos ē derelictus et per ipsos opz̄ habere quicū q̄ vult. Quia vt dicit Aug. Non est locus veri sacrificij in toto mundo extra catholicā ecclesiam. et similiter eius doctrina in nobis requeuit. Marci. iij. Vobis datuꝝ est nosse misterium regni dei. Ceteris autem in parabolis vt videntes non videāt. ⁊c. ¶ Quarto quia solus christianis celum aperitur omnibus alijs foris remanentibus. Mat. xxv. Dñe domine aperi nobis. Et sequitur. Amen dico vobis nescio vos Unde petro principi apostolorum sine christianorum et capiti dictum est. Tibi dabo claues regni celorum. Mat. xvi. ¶ Et his quattuor inuitamur ad alia quattuor.

B Primo vt sicut non iudei propter peccata nostra reprobemur Hieremie. vi. Argentum reprobum vocate eos quia dominus proiecit illos. Sic Esau primo genitus ysaac reprobatus est Ro. ix. Jacob dilexi Esau. autē odio habui. Sic reprobatus est. Saul et Dauid substitutus. i. Re. xvi. Quousq̄ tu luges Saulem cum ego abiecerim eum. Jsta reprobatio inuisibiliter fit quotidie. Nam ad locum iudeis deputatum sc̄z in infernum quotidie vadūt xp̄iani. et strages et pestilētias in iudeos reprobatos factas quotidie patiūtur. Ps. ij. Reges eos in virga ferrea et tanq̄ vas figuli confringes eos. ⁊c. Et ideo vere potest dicere christus illud Señ. vi. Penitet me fecisse hominem. i. penitet me populū xp̄ianū elegisse tot mala sunt in eo. et idcirco delebo eum a facie terre. Et ideo debemus valde timere ne et nos reprobemur et a gratia effluamus. Hebre. ij. Propterea abundantius oportet nos obseruare ea que audiuim⁹. ne forte pereffluam⁹ ¶ Secundo vt istas medicinas sumam⁹ quas xp̄s fecit in sanguine suo. et vt secure sumeremus ipse primo voluit sumere. Nam et ieiunauit et baptizatus est et omnia opera virtutum exercuit vt nos similiter faceremus Jo. xiij. Exemplū ego dedi vobis. Et quid prodest confici medicinam nisi sumatur. immo est dispēdium magnū Sic enim dicitur christus omnes saluos fecit medicinas potentes saluare omnes si sumantur. Et ideo ait. Math. xxvi. Bibite ex hoc omnes. ¶ Tercio vt istum thesaurum carum teneamus et per indulgentias que per exercitia virtutum et opera pietatis dantur ipso vtamur pri. Thi. quarto. Exerce teipsum circa pietatem. Et quid prodest tenere thesaurum in archa

clausum. Eccle. Sapientia abscondita et thesaurum inuisum que vtilitas. Nam ille seruus qui abscondit pecuniam domini sui et non est vsus ea cōdēnatus est et ab eo est ablata. Luce. xix. Ex ore tuo te iudico serue neq̄ quare non dedisti pecuniā meam ad mensam. ¶ Quarto vt nitamur in celuz introire per portam angustam penitentie Math. vi. Contēdite intrare per angustam portam: qz arta ē via que ducit ad vitam. Mat. xiij. Regnum celoꝝ vim patitur et violenti rapiunt. il. Charissimi ista est magna gratia. quia olim quantum cunq̄ homo bene operaretur ad inferos et non ad celos ibat. Job. xvij. In profundum inferni descendit anima mea vbi constituta est domus omni viuenti. Et sic ꝓz quartum. ¶ Quinto de appropriato spūi sancto. s. de bonitate dicam⁹ que quātum ad quattuor apparet mirabilis siue magna. Primo in eo q̄ contra nos voluntarie multotiens peccantes prouocatur: sed patienter expectat vt reuertamur et misereat nr̄i. Isa. xxx. Propterea nos expectat de⁹ vt misereat nr̄i Apoc. iij. ego sto ad ostiū z pulso si q̄s aperuerit m. i. troibo ad il. Statim eīm q̄ pctōr volūtarie offendit deum deberet mitti ad carcerem inferni sicut reus criminis lese maiestatis nisi bonitas. ſ. sustineret eum Quilibet peccator deberet sic cogitare quare terra non consorbet me sicut dathan et abyron. quare non suffocor sicut pharaon et exercitus eius est suffocatus. quare non consumor ignis incendio sicut ille quinq̄ ciuitates in momēto submerse sunt. quare a bestijs non deuoror sicut filij israel a serpentibus perierunt. Nunquid illi plus peccauerūt. Certe non. O quot sunt qui equalis peccatis sicut quicunq̄ ex istis hñt et tamen ex bonitate spūs sancti misericorditer tolerantur: sed audi peruersitatem. Eccle. viij Quia non profertur cito cōtra malos sententia absq̄ vllo timore filij hominum perpetrant mala. ¶ Secundo in eo q̄ peccatores reuertētes tam hilariter et benigne suscipit Hieremie tercio. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere et ego suscipiam te. hoc figuratum ē in patre filij prodigi. quez pater hilariter suscepit Luce. xv. Videns illum suis est motus z cecidit super collum eius et osculatus est eum et att seruis suis. adducite vitulum. ꝛc. ¶ Tercio in eo q̄ reuertentibus omnes offensas et peccata dimittit. Luce. xviij Duo homines ascenderunt in templum. Et sequitur. Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo. Psalmi. xxxi. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiā meam domino et tu remisisti impietatem pctī mei. Sic ꝓfecte absolut Matheū. petr. adulteraz Magdalenam et multos alios. Quarto in eo q̄ reuersos sic ornat et dicat. vestiens eos veste nuptiali omnium virtutum et donoꝝ spiritus sancti. Luce. xv. Cito proferte stolā primā et induite et date anulū in manu ei⁹. et cal. in pe. eius. Que vestis plus valet q̄ totus mundus quia facit hominem dignū deo et conuiuio regali vite eterne. ¶ Si ergo volumus q̄ bonitas spūs sancti nobis prosit adhuc quattuor aduertamus. Primo vt cito ad deum conuertamur ex q̄ nos ita patiēter expectat Eccle. v. Ne tardes conuerti ad dominū et ne differas de die in diem. Quia si diu faceremus euz expectare sicut est mitis in expectādo. sic et est seuerus postea in puniendo. Exemplū acetum factuz de dulci vino magis est forte q̄ de labrusta. Luce. xiij Ecce venio per tres annos querēs fructū in ficulnea hac et non inuenio succide ergo illam vt quid etiam terraz occupat. Sic iudeos per quadraginta annos expectauit quos postea in excidium et exterminiuz tradidit. Psal. lxxxviij. Quadraginta annis proxim⁹ fui generationi huic et dixi semper hi errant corde. ipsi vero non cognouerunt vias meas quibus iuraui in ira mea si introibunt in requiem meam. ¶ Secundo ex quo ita benigne suscipit secure ad deum reuertamur dicentes. Pater peccaui in cel. et cōra te et non sum dignus vocari filius tuus sed fac me sicut vnum de mercēnarijs. Luce. xv. Hebre. iij. Adeamus ergo cuz fiducia ad thronum glorie eius vt misericordiam consequamur et gratiam inueniamus in auxilio oportuno. ¶ Tercio ex quo omnia peccata dimittit pure et deuote ipsa cōfiteamur. quia aliter non ꝓsequemur idulgentiam de peccatis Isa. xlij. Dic tu iniq̄tates tuas et iustificeris. Exemplū de Danid. qui quia dixit peccaui. statī dixit. Nathan propheta. Transtulit deus peccatuz tuum a te. ij. Re. xij. Et angelus cedēs populum statim Danid dicente. Ego suz qui peccaui. ego inique egi. conuertit gladiuz suum in vaginam z non occidit ꝑplus populum. Quarto ex quo tam preciosam vestem nobis donat et ita virtuosam eam reuerenter z cum magna diligentia tenemus et custodiamus et non sortiamur de illa exponentes eam fortune sicut milites

pylati sortiti sunt de tunica ꝯsutili xp̄i per quam hec vestis figurabatur. quod facimus dum non curamus bñ operari. sed dicimus si predestinatus sum q̄ saluer saluabor omnino aliter nō Aliqui volunt eā diuidere dum fidem vel castitatem vel aliquam virtutem sine ceteris volunt habere. Psal. xxi. Diuiserūt sibi vestimēta mea et super vestem meam miserunt sortem et sic patet quintum. ¶ Sexto de attributo spiritui sancto quod est communicatio dicamus. Circa quod nota q̄ bonum est cōmunicatiū suiipsius. Bonitas ergo spiritus sancti in hoc apparet qz bona sua nobis cōicat. Quattuor autez bona spiritus sancti nobis communicat abundāter z excellenter. E primo bona nature scilicet animam et corpus in vno homine contungendo. Gen. primo. Faciamus hominem ad ymaginem et similitudinē nostrā Ecce magna dignitas in natura esse ad ymaginem dei factum. Secundo bona fortune scilicet diuitias bestias ac omnez creaturam subijciendo nobis. Psalmist. viij. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues et boues vniuersas insuper et pecora campi. Ecce magna abundantia in fortuna vt omnia sint facta propter nos et ad nostrū seruitium deputata. Tercio bona gratie scilicet virtutes et dona nobis infundendo. i. Corin. xij. Hec omnia operatur vnus atq̄ idem spiritus diuidens singulis prout vult. Quarto bona glorie scilicz dei visionem promittendo. Jo. xiij. Ego manifestabo ei meipsum Romanoꝝ. viij. Ipse enim spiritus testimoniuz reddit spiritui nostro q̄ filij dei sumus. Si autem filij et heredes scilicet glorie dei que est hereditas. ¶ Ex his quattuor ad alia quattuor inuitamur F Et primo vt bona nature ad dei cultum exerceamus et in ipsis deo seruiamus. Psal. Fortitudinez meam ad te custodiam id est ad tuum cultum Et simile est de ingenio et prudentia z de omnibus bonis nature. que omnia ad laudem dei debemus exercere Isa. xlij. Populum istum creaui michi laudem meam narrabit. Quia bona nature tenem⁹ a deo sicut miles tenet feudum a rege. Et ideo omni die mane debemus osculari terram in huius recognitionē sicut fardi pedē tu dicis arboze. i. Cor. iij. Quid habes, qd̄ n̄ accepisti. si autem accepisti q̄d gloriaris q̄ si nō acceperis. Et ideo cum bona nature deus aufert a nobis vel non dat perfecte murmurare non debemus. Mathei. xx. Amice non facio tibi iniuriam an nō licet michi facere quod volo Roma. ix. Nunq̄d dicit figmentum ei qui se finxit. quid me feciſti sic an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorē aliud in contumeliam Secundo vt bona fortune in nostrum cōmodum conuertamus. vt scz ipsis dominemur z non dominentur ipsa nobis. Quia vt dictum est. Deus subiecit ea sub pedibus nostris. Item q̄ ipsis nos ad luxurias vel superbiam vtamur sed a corpus sustētationem pti. Thi. vi. Habentes alimenta et quibꝰ h. contenti. su. Item vt ipsis peccata nostra redimamus Danie. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Tercio vt p bona gratie vitam eternam mereamur qz per omne bonum opus gratia informatū vitam eternā meremur Ro. vi. Gratia dei vita eterna. Qui autem non est in gratia per nullum opus bonū merek vitam eternam Luce. v. Per totam noctem laborantes michil cepimus. Tunc homo in nocte laborat quando sine gra operak. Ad hoc ergo sunt nobis data bona gre vt opera nostra sint digna vita eterna Jo. xiij. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Quarto vt gloriam dei pro qua habenda habemus pignus spiritus sancti: vt dicit Apostolus. ij. Ad Corin. pri. Totis precibus flagitemus vt quod nobis disposuit ante secula donare cum sibi placuit largiak. Quia vt dicit Grego. Ipsa predestinatio regni celestis ab omnipotenti deo sic est ordinata vt sanctorum precibus obtineatur. Et ideo iesus orante celum est apertum Luce xi. Petite et accipietis. Querite et inuenietis pulsate et aperiet vobis z sic ꝓz totū

¶ Dominica prima post trinitatem de euangelio Sermo. lxvi.

optimus ſ⁹

HOmo q̄daz erat diues ꝛc. Lu. xv. Sicut dicit boecius in deconsolatione. Non quod ante oculos nostros situm est sufficit intueri. Sed rerum exitus prudentia metitur. Homo autem rationalis a ratione per quam a bestijs differt habet considerare finem rei. Et ideo homo rationalis finem debet considerare. Unde poeta Quicquid agas prudenter agas z respice finem. Unde homo qui considerat solum presentia et non futura bestijs comparat Psal. Homo cum in honore esset scilicet rationis non intellexit scz secundum rationem cōsiderare finē. et ideo cōparatus est

tumentis. ¶ Qui vult ergo esse homo et cauere a peccatis cõsideret nouissima sua Eccle.vii. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Consideremus ergo presens euangelium et videbimus mirabilia et presentia et futura. In quo quat tuor continentur. Primum est status peccatoris et iusti in vita in quo dei iusticia commendatur ibi. Homo quidam erat dives. Secundum est transitus vtriusq; per mortem in quo diuersa eorum cõditio demonstratur ibi. Factum est autem vt moreretur mendicus. Tercium est petitio diuitis post mortem in quo malorum summa miseria declaratur ibi. Eleuauit autem oculos suos cum eẽt in tormentis. Quartũ est responsio. Abrahe ad diuitem in quo seuera sententia enarratur ibi. Recordare fili quia recepisti bona in vita tua. Primo ergo ponitur status peccatoris et iusti in vita ℞ Sed primo status peccatoris qui describitur quadrupliciter. scilicz dives et iniquus. vani glorios⁹ et superbus gulosus et luxuriosus immisericors et crudelis. Primo nanq; fuit dives et iniqu⁹ Vbi nota q; dives iquãtum dives non dãnatur quod patet ex hoc euangelio. Nam Abrahã valde dives fuit. Gen.xiii. Erat Abraham dives valde in possessione auri et argenti et tamen non est damnatus sed in requie collocatus. Similiter ãtiqui patres valde diuites fuerũt qui omnes sunt saluati. ℣ Damnatur autẽ dives tripliciter. vel quia male acquisiuit. vel quia male retinuit. vel quia male expendit. Si male et iniuste acquisiuit damnatur vt fur. Si male et tenaciter tenuit vt seruus diuitiarum et non dominus damnatur vt auarus sicut ille dives qui dicebat. Laude anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. Lu.xii. de quibus nec ipse comedit nec alijs comedenda dedit sed homo extraneus vorauit ea ita accidit auaris. et ideo sequitur. Stulte hac nocte repetent animam tuam. ꝛc. s. demones. que autem parasti cuius erunt. Si vero male et inutiliter expendit damnatur vt prodigus et dissipator bonorum domini sui sicut iste dives epulo Lu.xvi. hic diffamat⁹ est apud illũ quasi dissipasset bona ipsi⁹. Omnia enim bona que habemus deus nobis tribuit vt dispensatoribus suis. Matthei. xxv. Simile est regnum celoꝝ homini peregre proficiscenti qui vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. Basili⁹. An iniusti⁹ est deꝰ ꝛ eos inequaliter distribuẽs cur ei tu obũdas ille vo mẽdicat nisi vt tu bone dispẽsatiõis premia cõsequaris: ille vero patiẽtie brauũ decoretur. Sic ergo condemnatus est dives iste iniquus. ¶ Secũdo fuit vanꝰ gloriosus et superbus. quia induebatur purpura que est vestis regia et bisso qui est pannus lineus mollis et delicatus. Glo. Purpura color est regũ habitus de conchis marinis ferro concisis emissa. Byssus est genus lini candidi et mollissimi. Purpura pura ergo induebatur exterius. et bisso interius ad modum cocte. Purpura autem sanguine tingitur. Purpura ergo vestiuntur quivestimenta sua multiplicãt de sanguine martirũ, crucifixi vt clerici. vel de sanguine pauperum vt vsurarij et predones et raptores. Sed certe, vestimẽtum istud mixtum sanguine erit in cõbustionem et cibus ignis vt dicit Ysaie. ix. Byssus vero propter candorem signat innocentiam quã multi allegãt ad palliendum iniquitatẽ suã quasi ex causa rationabili talia faciant. Tales illudũt christo in purpura vt milites pylati et veste alba vt ministri herodis. ℨ Sunt autem quatuor que aggrauãt ꝛ inducũt peccatũ in luxu vestiũ. Primũ est ſũptuositas que tantũ dat pro vna testa de cui⁹ ſupfluitate posſẽt multi pauperes viuere. Secũdũ est multiplicitas vt quãdo ptice pendent onerate vestibus et pauperes nudi frigore moriunt. Hiero. Aliena rapere cõmittit qui vltra necessitatẽ sibi retinere cõpotebat. Tercũ est indecẽtia q; respicit ordinẽ et statũ persone. non eſt decet clericũ habitu militari vestiri nec rusticũ veste regali. Quartũ est ostẽsio que respicit vanitatẽ et laudẽ. Unde non est gloriandũ de vestibus cũ potius sint vituperiũ. Oportet eũ ouẽ de lana gloriari non hominẽ ꝛ vermẽ de serico Boe. Sẽmarũ fulgor oculos trahit sed si quid est in hoc splendore preciuum gemmarũ est illa lux non hominũ. Grego. Nemo vestimenta preciosa non nisi ad gloriã querit vt honorabiliter habeat. ¶ Vbi nota q; gloriari et superbire de vestibus est valde periculosũ ꝛ cõfusione dignum quia vestes sunt homini concesse post peccatũ in penã. Naz ante erat nudus et vestiebatur lumine vt sol et cãdore vt liliũ sed post petiũ deus fecit tunicã pelliceã in signũ furti sicut suspẽdendo sup oculos fascia alligat. Furatus est eũ pomum vetitum ꝛ furari voluit deitatem et ideo sicut furẽ deus exuit eum candore et lumine, ꝛ fascitauit eum pellibus: sicut furẽ cuntem ad suspendium et adiudicauit eum morti. vnde gloriari de vestibꝰ simile est ac si quis vadens ad suspendiũ de pulchra fascia gloriaretur oculoꝝ. Uel si quis gloriaretur de pulchra creatura. Gene.xx. Ecce dedi fratri tuo mille argenteos hoc erit tibi velamẽ oculorum et vbicunq; perrexeris scito te deprehendam. Item absurdum est valde q; nobilis creatura sicut homo ad ymaginem dei factus glorietur de lana pecudum de pellibꝰ animalium de pẽnis auium. et de visceribus vermium in quo ostẽdit magnam pauperatem suam et villitatem vt pote ab alijs victum et vestimentum mendicans. Exemplum mulier portans capillos alienos nullo modo vult vt sciatur. ꝛ si scitur valde verecundatur. Hic cadit exemplum de illa si mea quevni mulieri portanti capillos alienos dẽtã vel populum eleuauit pisis ad sanctam katherinam. ¶ Tercio fuit gulosus et luxuriosus quia epulabatur quotidie splendide. Ubi nota q; venter et genitalia sunt vicina et vnus seruit alteri. Unde qui continue bene comedit impossibile est quasi quin luxurietur Hieronimꝰ. Uenter mero estuans facile spumat in luxuriam. Unde de sodomitis dicitur q; peccatum eorum fuit saturitas panis et vini et ocium. Ezec.xvi. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue saturitatis panis ꝛ ocũ Unde hec est potissima ratio quare indicitur ieiunium et cibi carnium vitãtur vt luxuria temperetur. O quot sequaces habz iste dives q; corpori suo seruiũt sicut deo. Phil.iii. Quoꝝ deus venter est. Eccle.vi. quis labor hominis in ore eius qõ est sperandum valde Boe. Quis non spernat fragilis vilissimeq; rei esse seruum scz corporis quod nunq; satiatur quod satiatum peruenit i dominum et vult dominari. quod dolores quod infirmitates suis seruitoribus inferre non cessat. quod intãtum grauat hominem q; non permittit oculos in celum leuare: sed facit declinare in terrã. Psal. Oculos suos statuerũt declinare in terr. quod perdit hominem in bello spirituali inducit in carcerem dyaboli. Ro.vii. Uideo aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuitatem me in legem peccati Bern. O initium vite hominis panis et aqua. nunc autem non sufficiunt fructus arboris non genera leguminum non radices herbarum nõ pisces maris. non bestie terre. nõ aues celi. Unde est quod queruntur pinguia emũtur aromata nutriuntur altilia vnde grauat stomachus turbatur sensus comprimitur intellectus inde nec salus nec sanitas sed morbus et mors. ℟ Quarto fuit crudelis et immisericors quod ostenditur in sctõ Lazaro cui noluit misereri. aggrauant autem eius crudelitatem octo proprietates. Primo paucitas pauperum cum dicit. erat quidam. non enim a multis molestabatur. Scõo mẽdicitas rei. quia mẽdicus. pauper aliquid hz sed mendicus nichil. Tercio noticia persone: quia nomine. Lazarus qui ab omnibus cognoscebatur mendicus ꝛ morsbatur in Hierusalem. vt tradunt iudei. Quarto impotentia exercitionum: quia ulceribus plenus. ideo nõ poterat aliquid facere. Quinto ꝓpinquitas locoꝝ quia iacebat ad ianuam eius qui erat ita prope et semper ipsum intrando ꝛ exeundo poterat videre. Sexto vilitas ciborum: quia curabat saturari de micis q; cadent de mensa diuitis. non enim quaerebat delicata et magna sed micas cadentes Septimo improuidẽtia famulorum: quia nemo illi dabat non enim ordinauerat vt vt aliquis de famulis benefaceret pauperibus. Eccle.x. Scõm iudicẽ populi sic et minister eius et qualis rector est ciuitatis tales inhabitantes in ea. Octauo miseria cordia canũ qz canes veniebant et lingebant vulnera eius valde enim manifestatur eius crudelitas. qui videns canes missam prestare pauperi de linguis suis nõ miserabatur ei de micis suis. ꝛsic ꝓ⁹ status diuitis ante mortem. qui fuit plenus vicijs et vacuus virtutib⁹. Et nota fm Hie. et Crisо. Non est parabola ista sed res gesta secundum veritatẽ ad litterã. Item nota hic q; sicut dicit Hie. Si iste non dando suis fuit talibus supplicijs deputat⁹. quanta sustinebunt qui furantur et detinent aliena. ¶ Secundo ponitur status iusti. s. Lazari qui fuit in contrarium statui peccatoris. Nam fuit pauper reb⁹ sed dives meritis. et hoc est quod dicit. et erat quidem mendicus nole lazarus. fuit eñ pauper et mẽdic⁹ reb⁹. Prio fuit mẽdic⁹ reb⁹ fortune. s. diuitijs honoribus et delitijs. Nã pauper fuit diuitijs ꝛ hoc ẽ. Erat quidã mẽdic⁹. pauꝑ fuit honorib⁹ ꝛ hoc ẽ. qz iacebat ad ianuã suã vilis ꝛ despect⁹ Pauper fuit delitijs et qz nõ varis fercula sed micas cadẽtes de mẽsa diuitis desiderabat et non habebat et hoc est. Cu. sa. de mi. ¶ Scõo fuit pauper et mẽdicus bonis nature qz ulceribꝰ pleꝰ Tota natura sibi de

octo. aggrauantia cruditatis Zē dimitt

fecerat: quia caput collum facies brachia manus coxrenes tibie crura et pedes et breuiter omnia membra erant vlcerosa ⁊ infirma. et hoc est. Ulceribus plenus. Ita q̄ nec iacere nec sedere nec stare poterat sine pena. Isa. i. A plāta pedis vsq̄ ad verticem capitis nō est in eo sanitas. Tercio fuit pauper et mēdicus suffragijs creatu re: quia omnis creatura dereliquerat eum preter canes quia non parentes et consanguinei et noti eum iuuabant nec aliquod hospitale ipsum recipiebat: sed sub dio et terra iacebat sed q̄uis fuerit sic pauper Rebus. fuerat tamen valde diues meritis. Nam veras diuitias habuit scilicet virtutes et dona spūs sancti que sunt vere et p prie diuitie hominis que faciunt hominē perfecte diuitem. Nam ipsum satiant. ipsum nobilitant. ipsum comitantur. et non derelinquūt et cum ipso in perpetuum durant. Diuitie temporales hec omnia videntur dare sed mentiuntur et nichil, bonorū conferunt. Et ideo si proprie vellemus loqui Lazar⁹ fuit valde diues. et diues valde pauper. habuit enim vicia mentis. que redigunt hominem ad nichil. Quia vt dicit Aug. Peccatum nichil est et nichil fiūt homines cum peccāt. Et hec est ratio quare diues iste nō nominatur sed pauper vocatur Lazarus quia rei non existenti non imponitur nomen: sed peccator cum sit minus q̄ nichil et qui facit peccatuz seruus est peccati. et seruus est minor dño. ergo peccator est minus q̄ nichil. Itez ponitur in quo deliquit quia enim voluit nominari et in fama apud homines haberi. ideo nomen eius subticetur. et sic patet primū

¶ Secundo ponitur transitus vtriusq̄ p mortē. s. pauperis et diuitis. et primo pauperis ibi. Factum est autez vt moreretur mendicus qui fuit de paupertate ad diuitias. de afflictione ad delicias. de contumelijs ad honorem. de labore ad requiem de morte ad vitam trāslatus. Unde motus fuit finis olim malorū suoz et initium olim bonorum Psal. lxxvi. Hec mutatio dextere excelsi. Et hec omnia notantur in eo q̄ dicit portatus fuisse ab angelis in sinum abrahe. Nam sinus abrahe est diues delicosus honorabilis requies laborum et vita animarum. Et ideo qui petunt elemosinas petuntur ab eo tanq̄ a diuite. Qui in fame et siti ⁊ multis penis viuebat ℞ in delicijs beatorū qui vlcerosus et abhominabilis cū carnibus iacebat honorabilis manet in sinu abrahe et qui in multis laboribus fuit requiescit in sinu abrahe ⁊ q̄ erat in mortibus frequenter vita viuit et non morietur. Unde si volumus proprie loqui iustus non moritur sed transit de morte ad vitam Jo. v. Non morietur in eternum: sed transiet de morte ad vitam. Et quid mirum si portatus est ab angelis in morte cuius custodes sunt in vita. cuius vita tota erat angelica. p. lxx. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Et notandum q̄ sinus abrahe dicitur requies sanctorum quia omnes saluantur in fide mediatoris que fuit in pectore abrahe. qui vero credidit filium dei de se nascitur Gal. iij. Credidit Abraham deo. ipsi etiā abrahe primo facta fuit promissio de xpo. Ge. xxvi. In semine tuo benedicentur omnes gentes et ideo abraham dicitur prima via credendi et ideo vsq̄ modo ecclesie rogat deportare animas in sinum abrahe que saluantur. Joh. viij. Abraham exaltauit vt videret diem meū scz mee incarnationis et vidit scz per fidē et gauisus est per spem. ¶ Ad litteram sinus abrahe tunc temporis vocabatur quidam locus sub terra iuxta limbum puerorum damnatorum solum pro petō originali qui nunc vocatur limbus sanctoz patrū vbi ante aduentum filij dei omnes anime fidelium quiescebant. ⁊ ad illum locum descendit anima xpi in morte ⁊ extraxit inde omnes illas animas. ita q̄ ille locus vacuus remansit. ¶ Secundo ponitur transitus diuitis qui fuit per omnia in contrarium. Nam transiuit de diuitijs ad paupertatem. immo ad summam mendicitatē quia in indigentia omnium bonorum constitutus vnam guttam aque petijt et non potuit habere Isa. lxvi. Ecce serui mei comedent ⁊ vos esurietis de delitijs ad tormenta Job. xxiij. Ab aquis niuium trāsiit ad calorem nimium. vnde hic non dicitur de tormento. sed in tormētis. Eleuans inquit oculos cum esset in tormentis. De hoc nota ad contumelias vnde ad foueam infernitanq̄ canis mortuus est proiectus ⁊ q̄ maius vituperium est malet esse in ista vita q̄ proiici ad foueas tāq̄ canis vel asinus Hieremie. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas hierusalem. Exemplum sic continuat de diuite peccatore sicut de asino. Nā asinus per totam vitam portat onera ⁊ cōgregat alijs multa. In morte autem proiicitur ad foueas et fiunt de eo tres partes. Nam corium est domini de quo coopiuntur scuta ad prelia nutriendum. canes comedunt carnes ossa vero remanent comburenda ad solem sic per omnia peccator diues multos labores sustinet in vita pro diuitijs congregandis ⁊ alijs thesaurizat Job. xxvij. diues cum dormierit nichil secum asferet. psal. Thesaurisat ignorat cui congregabit ea in morte autem proiicitur ad foueas inferni. et fiunt de eo tres partes. Nam corium. i. substātia terrena est cōsanguineorum de quo vt plurimum fiunt rixe. carnes vero comedunt vermes. anima remanet in fouea inferni ab igne comburenda. Desolatio transiuit ad laborem interminabilem et sine fructu Lu. v. Per totam noctem laborantes nichil cepimus Semper laborant qui sunt in inferno et et nichil capiunt de vita ad mortem scz triplicem. Peccator em̄ moritur triplici morte. scz morte culpe in separatione anime a deo morte nature in separatione anime a corpore. et morte pene in cōiunctione anime ad penam vel ad tormenta. Apo. xix. Missi sunt in stagnum ignis et sulphuris quod est mors et hoc est quod dicit. Mortuus est autem et diues et sepultus est in infernum. et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur petitio diuitis post mortem. q̄ petijt aliquam consolationem in pene: qz eleuans oculos dum esset in tormentis. Ubi nota q̄ hec est differentia inter iustū et peccatorem: quia iust⁹ ad deum eleuat oculos in psperis ⁊ in aduersis. ps. cxxij. Ad te leuaui oculos meos qui hs. i celis. Peccator autem raro eleuat oculos nisi in aduersis. Isa. xxvij. Et tantummodo sola veratio dabit intellectum auditui Ezeg. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Sic iste seru⁹ nec℞ eleuat oculos in aduersis sed in prosperis noluit eleuare. et ideo vt dicitur. Eccle. xxxiij. Seruo malo tortura et compedes. Exemplum de pharaone qui semper in passione plage rogauit morsen et cessante plaga nichil faciebat. sic videmus ad oculum tota die quia peccator plaga infirmitatis grauatus facit testamentum promittit reddere aliena et confitet. et post℞ liberatur nichil agit Osee. vi. In tribulatione sua mane consurgent ad me. hic cadit exēplū. de vulpe et simea que dū in quadā naui esset verberata p eo q̄ miſit sibi auferri gallinā quā custodiebata vulpe alia vice dum vellet simile facere vulpes simea posuit sibi digitos ad oculos vt non dormiret sed quia iste nec in loco nec in xpo congruo oculos

eleuauit ideo nichil profuit. Eccle. iij. omnia tempus habent. sed nunquid anis exuta corporales hēt oculos. Circa quod sciendum q̄ omnes potentie alligate organis corporis siue membris corrupto corpore corrumpuntur. potentie autez anime q̄ organis non alligantur vt intellectus. voluntas memoria intelligentia remanēt in anima et cum ipsa recedunt. Eleuauit ergo oculos mentis scilicet intellectum per quem cognouit Abraham et Lazarum Ex quo patet vt dicit. Hre. q̄ in alis vita ⁊ bonī bonos et malos. et mali malos ⁊ bonos cognoscunt que naturalis cognitio nō auferetur ab eis. sz anima exuta corpore naturaliter omnes animas cognoscit. qz iste cognouit animam Abrahe quem nunq̄ viderat nec distantia localis aliquid facit vel impedit in tali cognitione. Dicit autē beatus Gregorius. q̄ vsq̄ ad diem iudicij anime damnatorum vident sanctorū animas in gloria nec de hoc aliquid glorie habent sed tormentum quia vident gloriam eorū sed cognoscunt per intellectum ipsos esse in loco vbi omnes apparent eis gloriosi. Sicut si viderem quoddam pallacium in quo crederem esse magnum gaudiuz ⁊ ibi scirem esse inimicos meos tormentarer ex hoc et non gauderem. sed post diem iudicij talis cognitio anferetur per diuinaz iusticiam ab eis. quia enim anime in egressione a corpore infunditur species rerum naturalium et anima quicquid recipit indelebiliter recepit propter quod anime naturaliter cognoscunt seinuicem et naturalis cognitio in dēonibus et in animabus dā natorum deberet cognoscere animas beatorum sicut modo cognoscunt nisi per diuinam iusticiaz talis cognitio auferretur ab eis. Sed sicut modo anima in corpore manens non cognoscit animas defunctorum sic post diem iudicij anime damnatorum non cognoscent animas beatoruz nec per hoc minuetur eoruz pena. quia remanebit in eis memoria ō felicitate sāctoz. ¶ Sz quid ē hoc qō dicit miserere pater Abrahā nunquid damnati petūt miaz cū ille q̄ miaz petit videat de malo dolere. Et ideo nota q̄ mali sunt obstinati in malo. necvn q̄ penitent nisi ratione pene. Sapien. v. Dicentes intra se penitentiam agentes sz non penitent de malo quia malum vnde ille non petijt misericordiam secundum qō petijt misericordiam rens qui dolet de malo quod fecit sed petijt misericordiam id ē releuationem a pena. Et hoc est quod hic

dicit. Mitte Lazarum vt intin.ex.di.sui. per digitum enim intelligitur spiritus sā ctus Luc.vi. Si in digito dei eiicio demonia.i.in spiritu dei. Digitus autem habet tres partes secundum tres nodos p quas intelliguntur tria que sunt a spiritu sācto penitentia peccatorum operatio bonorum et dimissio penarum pro peccatis. Istud extremum digiti scilicet dimissionem pene petebat iste. Et nota q̄ diues ille multum peccauerat in lingua et in vaniloquio et in detractione et in epulatione et ideo torquebatur in lingua.i.in desiderio anime accipiendo linguam methaforice quia vt dicit Hie. scriptura loquitur secundum modum humanum et nobis intelligibilē. Petebat ergo guttam aque.i.aliquod refrigerium in tormētis sed iniuste petebat tum quia volebat relaxationem pene sine penitentia tum quia Lazarum quiescentem petebat mittit ad locum tormentorum et propter hoc non est exauditus. et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur responsio abrahe. que fuit iusticia plena. nō erat eīm iustum vt Lazarus diuitem consolaretur Unde ait. Fili recordare quia recepisti bona in vi.tu.ꝛ la. similiter mala. Q.d. bona temporalia que recepisti in vita tua fuerūt premium omnis boni quod fecisti. Similiter et mala que sustinuit Lazarus patiēter fuerunt sufficiēs pena omnis mali q̄ fecit. Et ideo non restat aliud nisi vt tu puniaris pro peccatis tuis et Lazarus p̄mietur pro meritis suis quia in alia vita nec tu pro peccatis es punitus nec ipse p̄ meritis remuneratus. Et inde est q̄ frequenter mali prosperentur in vita ista et boni aduersa patiantur. Job.xij. Abundant tabernacula predonum et audacter prouocant deum. Hiere.xij. Quare via impiorū prosperatur bene est omnibus qui inique agunt. Hic cadit exemplum istius heremite. cuius seruitor iuit ad ciuitatem ꝛ vidit mirabiles exequias vni peccatori mortuo fieri et rediens ad cellam inuenit eius heremitam comestum ab vrso angelus dixit ei q̄ totum meritum istius peccatoris erat ei retributum in honorabili sepultura ꝛ peccatum heremite erat punitum in dolorosa morte. ¶ Unde Hie. dicit de isto prophēta quem leo occidit in via nec er eo' comedit q̄ peccatum eius in ipsa morte punitū est. iij. Re. xiij. Et sic patet q̄ pene ad duo sunt vtiles prout ex hoc euangelio colligitur. Nam aperiunt oculos ꝛ purgāt a peccatis. Addidit etiam Abrahaz dicens Inter nos ꝛ vos chaos magnus firmatum ē. ¶ Ubi nota q̄ inter bonos et malos est magnum chaos.i.distantia et interuallus ſcz locorum et meritorum et voluntatum Locorum quia boni in celo ꝛ mali in inferno. meritorum vero quia boni habent magna merita mali habent demerita. Uoluntatum autem quia boni conformant se in omnibus voluntati diuine. mali vero sunt in voluntate obstinati. Est autem sciendū q̄ in bonis duplex voluntas est scilicet nature et rationis. secundum voluntatem nature comparantur damnatis et maxime suis amicis. et secundum voluntatem rationis quam conformant in omnibus voluntati diuine non comparantur: sed congaudent de pena eorum sicut de iusticia dei dicit. Psal. Letabitur iustus cum viderit vindictam et hoc est quod hic dicitur. q̄ hi qui volunt hinc venire ad vos scilicet voluntate nature compatiendo vobis non possunt voluntate rationis quam diuine voluntati conformant. ¶ Similiter in damnatis est duplex voluntas. s. voluntas nature qua dolent de peccatis in qua remanet vermis conscientie secundū ysa. Isa. lxvi. Vermis eorum non morietur. et voluntas obstinata in malo qua non penitent neq̄ dolent de peccatis. et hoc est q̄ dicitur. Neq̄ qui volunt inde huc transmeare scilicet voluntate nature possunt voluntate obstinata in malo: quia illuc non vadunt nisi vere penitentes. Postq̄ autē diues iste non est exauditus pro se etiam pro fratribus rogauit dicens. rogo te vt mit. la. ꝛc. Sed nunquid sciunt mortui facta viuentium. Dicendum q̄ non cognitione naturali. ſcz cognitione glorie. sic q̄ beati sciunt omnia que volūt vnde Aug. Nesciunt mortui etiam sancti quid agant viui ſcz cognitione naturali. Idem dicit. Hie. super illo verbo Joh. Siue fuerint filij eius nobiles siue ignobiles non intelligent. Possunt autem scire dupliciter scilicet per reuelationem angelorum vel demonum et per animas hic exeuntes. Iste autem bene sciebat q̄ fratres sui erant adhuc in mundo: quia non videbat eos in inferno nec in limbo. sed quid agerent bene vel male ignorabat. Sed nunquid damnati vellent aliquē saluari. Dicendū q̄ nō Sed iste petebat fratres penitentiam agere et saluari ne sibi pena accresceret quia in factis suis dederat malum exemplum fratribus. cuius peccatū fratres sui sunt imitati. ō si damnarent pena accresceret

sibi. ¶ Item si tota vna parentela damnatur maior pena est talibus de parentela ista quantum ad remorsum conscientie q̄ si aliqui saluarentur. Itē volūtate nature illevolebat fratres saluari. q̄ ex quo aliqui saluari debebant potius volebat de fratribus q̄ de alijs et ideo propter has tres rationes petebat. Lazarum ad fratres mitti. Sed in nullo est exauditus quia qui nec deū per scripturam loquentē nec proximum deprecātem exaudit iustū est vt ipse clamans non exaudiatur pro. xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat legem oratio eius erit execrabilis. In eodem. xxi. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperum clamabit ipse et non exaudietur. Et hoc est quod dicitur Habēt Moysen et prophetas id est dicta Moysi et prophetarum. que sunt efficacius testimonium q̄ testimonium mortuorum audiantur ergo ea mortui enim possunt mentiri sed scriptura non. Item scriptura est vox dei cui deus dat virtutē ad concurrendum homines. vnde loquente Petro cecidit. su. s. su. o. que au. ver. ac. r. psal. da. vo. s. vo. virtutē sed dictū mortuorum est sine virtute aliqua et hoc patet in Lazaro quē christus suscitauit ad. cuius dictum iudei non sunt conuersi immo cogitauerunt eū interficere. Hoc etiam ptz in Saule cui Samuel apparuit et dixit euentum belli. qui nō correxit se neq̄ desistit a bello. sed quid plura. Nec mortui nec viui conuertūt peccatorē nisi deus trāgat cor. Exodi. iiij. Ego indurabo cor pharaonis.i.indurari premittā et idcirco nō dimittet vos nisi manu forti. Et si deꝰ trāgat cor modica verba sunt necessaria. Et ideo summope petendū est q̄ deus trāgat cor. Hoc euidētius patet in christo q̄ fuit meliori predicatore de mundo qui descendit de celo conuersatus est in mundo resurrexit a mortuis et de omni loco et de omni re dixit mundo veritatem et tamen mundus eum non audit nec fecit penitentiam. Illi faciunt penitentiā quorū deus tangit corda qui a deo sunt predestinati. Actu. xiij. Et crediderunt quorquot erāt preordinati ad vitam eternam. et sic patet quartum.

¶ De epistola Sermo. lxvij.

DEus charitas ē Jo. iiij. Magna ignorantia ꝛ magna negligentia est in hominibus circa charitatem. Nam, charitas est illa margarita preciosa pro qua homo deberet ola vēdere vt ipsā haberet q̄ ipsa habita ola habentur et proficua sunt Roma. viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. et ipsa non habita nichil habetur et penitus omnia nichil valent. i. Cor. xiij. Si linguis hominū loquar ꝛ in angelorum car. ant. nō ha. nichil. s. Per defectū charitatis. dānamur vt patet in euangelio hodierno. et p charitatē saluamur Mat. xv. Uenite benedicti patris mei p̄cipite regnū ꝛc. esurivi eīm. Btūs autē Johannes sicut sapiēs et solers magister cognoscens virtutē et bonitatem charitatis ad eam in epistola hodierna mirabiliter nos hortat. In qua quidē epistola septem facit. primo ostēdit perfectā dei charitatem circa nos manere. in principio epistole. Secundo er quo deus ita perfecte nos amat hortatur nos mutuam dilectionem habere ibi. Charissimi si deus dilexit nos et nos inui. di. Tercio ostendit fructum mutue dilectionis in diligente consistere ibi. Deum nemo vidit vnq̄ si diligamus. ¶ Quarto ostendit signa per que fructus dilectionis manere in nobis potest veraciter apparere ibi. In hoc perfecta est charitas no. Sexto quasi concludēdo inducit nos ad dilectionē dei et ostendit q̄ dei dilectionem siue proximi dilectione nō possumus obtinere ibi. Nos ergo diligamus. quoniaz ipse primo dilexit nos si quis ꝛc. Septimo ostendit vtrāq̄ dilectionē ſcz dei et proximi sub precepto fore ibi. Et hoc mandatum habemus a deo.

quatuor signa charitatis dei

¶ Primo ergo ostendit perfectā dei charitatē circa nos manere que prout hic colligitur apparet maxima quātū ad quatuor. Primo quia nō seruū vel angelum vel aliam quālibet creaturā misit deus in mundū illuminandū informandū ꝛ de manu diaboli liberandum sed filiū suum vnigenitum Jo. xiij. Sic deus dilexit mūdum vt filium suū vnigenitum dat Bern. Dñe quid est hō q̄ memor es eius. Nam mittis ei filium tuū mittis ei spīm sanctum et ne quid in curia celesti vacet in eius ministerium mittis angelos tuos. Hebre. i. Omnes sunt administratorij spūs in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Et hoc est. In hoc apparet charitas dei in nobis. ¶ Secundo q̄ non aliquid vile vel modici valoris sic veniens nobis apportauit sed vt viuamus per ipsum. ij. Petri. primo. Per quem maxima et preciosa nobis promissa donauit.

melius quod est in vita ista ꝛ ad quod omnia ordinantur est bona vita. Nam mundani pro bona et pingui vita corporis omnia faciunt. Eccle. Omnis labor hominis in ore ipsius. Spūales aut̄ viri ois faciūt pro vita anime et ad laudem dei. i. Corinꝛ. Sive ergo manducatis sive bibitis vel aliud quid fa. om. in glo. dei fa. ¶ Nota ergo q̄ triplicem vitam a filio dei habemus. Primo vitam nature. Actuum xvii. In ipso em̄ vivimus movemur et sumꝰ. Secundo vitā gratie Gal. ij. Vivo autem iam non ego vivit vero in me christꝰ scilicet vita gratie Johan. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus gratiā pro gratia. Tercio vitā glorie Joh. x. Et veni vt vitā habeant et abundātius habeant sup. q̄ angeli quia erimus beati in anima et corpore quod angeli non hñt. ¶ Tercio apparet maxima dei charitas qui gratis prior dilexit nos Ephe. i. Elegit nos ipso ante mundi constitutionē vt essemꝰ sancti et immaculati Hebreo. xxxi. In charitate. perpe. di. te. ideo attraxi te miserendo. ¶ Quarto q̄ de filio suo vnigenito facit hostiā pro peccato nostro dicendo in quo mortui iacebamus propter quē reppropitiatus est ꝛ placatꝰ nobis deus Ephe. ij. propter nimiā charitatē suā qua dilexit nos. Cū essemꝰ mortui in delictis. no. cōuivificauit. no. xpo cuius gratia estis. Hebre. v. Una enim oblatione consummauit sanctificatos in sempiternum. Exemplū de Abrahā cui deus habuit pro bono quia voluit filiū sacrificare Gen. xxii. Quia fecisti rem hanc ꝛ non pepercisti vnico propter me benedicam tibi. Hoc figuratū fuit quando Noe egrediens de arca obtulit sacrificium deo. cuius odorem suauitatis odoratꝰ est dñs et ait ad eū. Nequaq̄ vltra maledicā terre propter hoies. et sic patet primum. ¶ Secundo ex hoc q̄ deus ita perfecte nos dilexit ei diligit nos debemus invicem diligere. cuius ratio est quia si deus diligit nos debemus ipsum reamare quia durus est animus qui et si nolit dilectionem impendere saltim nolit rependere. Natura aut̄ amoris est trāsferre et vnire amantem in amatum. vt dicit Augustinus. Si ergo diligimus deum efficimur vnum in voluntate cum eo ꝛ per ipm̄ quem ille dilexit ꝛ nos diligimus sed ipse diligit nos ergo et nos debemus invicem diligere. Diligamus ergo in omni homine imaginem dei et naturam et non errorem et vicia Aug. Sic diligendi sunt homines vt non diligant eorum errores.

Aliud est enim diligere quod facti sunt. aliud odire quod faciūt. Sed ve mūdo qz in hominibus non diligit imaginem dei. sed imaginē suā sz transfiguratiōnē suā vel viciorū. Quantum ergo ad supradicta quatuor. quibus dei dilectio demonstratur esse maxima circa nos debemus invicem diligere. ¶ Primo vt nosipsos exponamus in salutem proximorū ipsos exhortando et eruditendo ad vitam. ij. Corinꝛ. xij Ego aūt libenter impendam et superimpendar ipse pro animabus vestris. i. Corinth. nono. Cum essem liber ex omnibus omnium seruum me feci vt omnes salvos facerem. Secundo vt meliora nostra proximis erogemus sz bonam voluntatem compassionem cordis. et huiusmodi interiora nostra proxim. xxiij. Prebe fili mi cor tuum. Et si exteriora nostra expendimus non vilia et porcis danda impēdamus. sed bona que pro nobis tenemus. Tercio vt non solum diligentes nos diligamus sicut ethnici et peccatores faciunt sed etiam nos non diligentes preueniamus in diligendo Mathei. v. Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderūt vos. Quarto vt faciamus hostiam deo de corporibus nostris ipsa macerando et castigando pro salute proximorū et orando pro ipsis Ro. xij. Obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiā. vi. Jaco. v. Orate pro me inui. vt salvemini. Ephe. v. Ambulate in dilectione sicut et christus dilexit nos. et tradet semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo. Si enim deus olim placabatur hostia mortua. multomagis hodie hostia viua. Sic fecit Judith exponens se morti ꝛ liberauit populū suū et sic patet secundū. ¶ Tercio ostēdit fructum mutue dilectionis vt si terreat labor allicerat merces. Fructus mutue dilectionis et ipse deus qui est omne bonū Gen. xv. Ergo ero merces tua magna nimis. Si ergo diligamus invicem deus in nobis manet nemo vnq̄ vidit manet in nobis ꝛ charitas eius in nobis perfecta est scīm quod diligimus quia si perfecte diligimus pfecta dei charitas est in nobis. si nō pfecte sed sufficienter diligim⁹ pfectio sufficit charitatis est in nobis. Ergo duplex est fructus mutue dilectionis. O primꝰ est quia deus per gratiā manet in nobis hic et in futuro per gloriam Johannis. xiij. Ad eum veniemus et mānsionē apud eū faci. Scūs est qz ei⁹ charitas manet in vobis ꝛ quā ois difficilis videat nobis facilis quia diligenti nichil est difficile et ideo opera penitentie diligenti sunt facilia ꝛ non diligenti impossibilia. Math. xi. Tollite iugum meum super vos. iugum enim meum suave est et onus meum leve supple amanti sed impossibile est nō amāti. Luc. xvij. Facilius ē caballum per foramen acus ꝛ anire q̄ditē intrare regnū celorum. Ditem inq̄ qui plus amat diuitias q̄ deum. ¶ Sed quid est q̄ dicit deū nemo vidit vnq̄. Contra. Ubi dīm facie ad faciem. Ait Jacob. Gen. xxxij. Ad quod dicendum q̄ natura dei invisibilis est. nec oculis corporis videri potest eo q̄ lucem inhabitat inaccessibilem. Exo. xxxiij. Nō videbit me homo et vivet. potest tamē deus apparere cui voluerit in aliqua specie quam ipse elegerit non q̄ natura formaverit vt dicit Aug. et sic apparuit patribꝰ ve. rel. quia per subiectam creaturam eis apparuit Isa. vi. Vidi dominum sedentez super solium excelsum. Moyses autem de quo dicitur in libro Numeri q̄ deus non per somnia vel per enigmata apparebat ei. sicut alijs prophetis et q̄ dīs loquebatur ei facie ad faciem que locutio accipiēda est intus in anima non exterius in ore vt dicit Aug. Aliter vidit deum q̄ homines prophete: quia vidit eum per essentiā sicuti est non oculis corporis sed mentis. nec sensibus corporis vtebatur in tali raptu. vnde in tali raptu anima eius habebat se ad corpus sicut motor ad organum. Anima enim tunc sua presentia tenebat corpus ne dissolueretur non autem vegetabat corpus. et hic modus est patrie. Nō enim tunc vegetabuntur corpora. Et quā tum ad hoc fuit miraculum ibi. Unde fuit quasi extra vitam mortalem quodammodo. Nec etiam vidit deum sine lumine glorie inherente per modum passionis transeuntis. Idem per omnia fuit in Paulo. ij. Cor. xij. Scio hominem in xpo sive in corpore sive extra corpus nes. deus scit raptū hmōi. vs. ad ter. ce. i. vsq̄ ad visionem trinitatis. Non enim aliter fuit ad celum delatus. et sic patet tercium. ¶ Quarto ostēdit signa p̄ que apparet q̄ huiusmodi fructus dilectionis maneat in nobis et sunt duo. Primum signum quo ad nos intelligimus q̄ huiusmodi fructus charitatis. scilicet in deo manere et ipse i nobis maneat in nobis est datio spiritus sancti id est largitio donorum spūs sancti que deus nobis per spūm sanctuz donat Gal. iiij. Quoniam autem estis filij dei misit deus spiritum filij sui cor. ve. cla. ab. pater. Isa. xi. Requiescet super eum spiritꝰ domini. spiritus sapientie et intellectus. spūs scientie et pietatis. spūs consilij ꝛ fortitudinis et replebit eū spūs timoris domini. Quādo ergo perpendimus q̄ hec spūs sancti dona manēt in nobis signū ē q̄ deꝰ in nobis maneat ꝛ nos in deo sz aliter ꝛ aliter qz hō manet in deo sicut in loco proprio. quod sic patet. Res enim a loco proprio quattuor habet scilicet quietationem vitam fructificationem et conservationem. Hec quattuor homo habet in deo. ¶

Primo quia in deo quietatur et in nullo alio Aug. Fecisti nos domine ad te et quietum est cor nostrum donec requiescat in te. Mat. xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiā vos Jo. xvi. In me pacem habebitis in mūdo autem pressuram. ¶ Secūdo quia in deo vivit quia ipse est vita Jo. xv. Manete in me et ego in vobis. Si quis in me non mānserit mittā foras sicut pal. et arescet. Unde qui manet in deo nulla morte moritur sed transit de morte ad vitam vt in precedenti sermone dictum est. Tercio quia in deo fructificat ad vitam eternam. quia in deo est radix operum merentium vitam eternam propterea enim opera nostra merentur vitam eternam quia in deo facta sunt. Joh. xv. Sicut pal. non potest ferre fructū in semetip. nisi man. in vi. sic et vos nisi in me man. Quarto quia in deo conservatur sicut enim deus omnia fecit. ita omnia cōservat Hze. Sicut omnia ex nichilo facta sunt ita in nichilum tenderent nisi manus omnipotentis ea teneat. propter hoc petebat. Psalmista. xv. Conserva me dñe quoniam speravi in te. Quia nisi dominus custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam. Sic ergo manet in deo sicut in quietante vivificante fructificante et conservante sed deus manet in homine sicut nauclerus in nau. et dominus in ciuitate et rex in regno: quia cum magna diligentia hominem in quo manet dirigit gubernat ꝛ ducit ad portam salutis Thobie. v. Ego ducam et reducam Isa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis. ¶ Secundum signum q̄ deus maneat in nobis et nos in eo ē testificetio fidei que sequitur a spū sancto. qui enim habet spūm sanctum libere profitetur fidem ꝛ testificetur xpm. Act. i. Accipietis virtutem superveniēs in vos et eritis mihi testes in hierusalem et in omni iu. et sa. et vsq̄ ad vltimum ter. Jō apo

Universidad de Deusto
Biblioteca

stoli posq̃ receperunt spūm sanctum publice confitebantur. quoniam pater misit filium suum mundum saluare quem prius scōm humanitatem viderant. quisquis ergo confitetur veraciter et pplete. s. corde ore ⁊ opere quoniam xps est filius dei per naturam ipse in deo manet et deus in eo aliter enim non est vera confessio. nisi qō ore confiteatur ⁊ opere adimpleatur. Titū pri. Confitentur se nosse deum factis autē negant Ro. x. Corde creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad sal. Iacz tides sic perfecta est signum manifestum q̄ deus maneat in homine et homo in deo: quia deus charitas est. Charitas autem facit hominem manere in deo et facit eūz perfecte credere et veritatem testificari. et bene operari. Quia vt dicit Gregorius Amor dei nunq̃ est otiosus. operatur eñ magna si est. et sic patet quartum. ¶ Quinto. demōstrat signa perfecte charitatis in nobis. i. quando in nobis est perfecta charitas et ponit duo signa. primum est fiducia siue spes apparendi in conspectu dei in die iudicij. propter spem enim retributionis debemus desiderare diem domini Phil. i. Cupio dissolui et esse cum xpo. Ps. xli. Sitivit in te anima mea ad deum fontem viuum. ⁊c. Aug. Non probatur perfecta charitas nisi cum ceperit dies domini desiderari. Sed cauendum est valde ne talis fiducia sit presumptio: quia cum spes sit certa expectatio futurorū bonorum ex gratia et meritis proueniens tunc conuincitur esse presumptio quando alterū istorum deest. Si enim homo expectat regnū dei ex sola gratia sibi dari et non curat digna opera penitentie operari presumptio est. Contra quod Apl's. ij. Thi. secundo. Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit Math. iij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Similiter si ex operibus nostris tantum credimus iustificari et letificari presumptio est. Romanorum. vi. Gratia dei vita eterna. Et ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos sed fm suam misericordiam saluos nos fecit. Oportet enim q̄ talem fiduciam habeam⁹ ex gratia dei et bonis que fecimus. Et hoc est quod hic dicitur. In hoc ē perfecta charitas dei nobiscum vt fiduciam habeamus in die iudicij. quoniam sicut ille est et nos sumus in hoc mundo. i. tunc est perfecte charitatis signū in nobis qñ habemus fiduciā apparendi corā deo. et hoc quare: q̄ sicut deus

est supre. perfectus qui solem suum oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos. ita nos sumus pro modulo nostro modo perfecti ⁊ lumen doctrine ⁊ charitatis expandimus super bonos et malos et pluuias lachrimarum effundimus super amicos et inimicos orantes p̄ persequentibus et calumniantibus nos. ¶ Secundum signum perfecte charitatis est expulsio timoris vt quando quis securus est sine timore viuit. Circa quod sciendum q̄ septem sunt species timoris. scz timor naturalis. humanus. mundanus. seruilis. initialis. filialis. et timor sanctus sine reuerentie. primus est timor naturalis quo timemus naturaliter serpentem vel ensem nudum vel ascendere turrim vel huiusmodi. talis timor neq̄ peccatum neq̄ meritum habet et talem timorem nō emittit charitas: quia hoc timore timuit xp̄s videns appropinquare crucem Mar. xiiij. Cepit ihesus pauere et tedere. ¶ Secundus est timor: humanus quo homo timet carni sue ne sibi aliqua molestia inferatur et talis potest esse peccatum mortale et veniale. Mortale quando propter timorem vulneris vel mortis vel alicui⁹ lesure cor potalis homo peccat mortaliter Joh. xij. Qui amat animam id est vitam suam in hac tum q̄ pro ea conseruanda peccet mortaliter. perdet eam. Veniale enim est quando aliquis timēs lesuram aliquam corporis peccat venialiter anteq̄ velit eam sustinere. hunc timorem prout est peccatum mortale excludit charitas Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus. et post hoc non hñt amplius quid faciant. ¶ Tertius est mundanus quo quis timet perdere bona mundi. s. diuitias. honores. et talia. et iste similiter potest esse mortale et veniale peccatū. Mortale quando quis propter talem timorem peccat mortaliter. Veniale qñ propter eundem peccat venialiter. Joh. xij. Dilexerunt enim gloriam hominum magis q̄ gloriam dei. Hunc similiter mittit foris charitas prout est peccatum mortale. Quartus ē seruilis quo quis abstinet a malo solum timore pene vel principaliter timore pene. vt quando vult male agere solum propter vituperiū et non propter honorem viri vel dei. Vel quando quis cauet a malo propter condēnationem solum. Hunc etiam emittit charitas. ¶ Quintus est initialis quo homo conuertitur ad deum et incipit bene agere a malo cauere. talis timor hz duos ocu-

los vel respectus. Unum ⁊ principalē habet ad deum propter quē bona agit. Alterum habet ad penā. propter quā cauet a malo: et talis est necessarius incipientibus et redeuntibus ad deum prouer. xv. In timore domini declinat omnis a malo Eccle. i. Timor domini expellit peccatū. Nam qui sine timore est non poterit iustificari. Hunc similiter emittit perfecta charitas sed charitas sufficiens non emittit eum sed stat cum eo. Talis timor non est in perfectis viris. ¶ Sextus est filialis quo quis cauet a malo solum propter offēsam dei timens separari ab eo. Talis timor habet oculum solū ad offensam dei. Hunc timorem non emittit charitas. immo stat cum charitate. quia talis timor est perfectorum filiorum dei Prouer. xxviij. Beatus homo qui semper est pauidus. Talis timor est donum spiritus sancti. Job primo. Erat vir ille iustus et rectus et timens deum. ¶ Septimus est timor sanctus siue reuerentie. quo homo cum quodā timore pio deum reuereꝫ qui etiā erit in patria Psal. xviij. Timor dñi sanctus p̄manet in seculū seculi. Sic ergo p̄fecta charitas omnē timorē excludit preter naturalem filialē et sanctum. Sufficiens vero charitas non excludit initialem nec humanum. nec mundanum prout sūt peccata venialia. et sic pz quintū. ¶ Sexto concludendo inducit nos ad dilectionem dei dicēs. Nos ergo diligamus deū quoniam ipse prior dilexit nos. Magna inuitatio ad amandū est peruenire amantem Mar. xxij. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua Augusti. Domine celum et terra mare et omnia que in eis sunt dicunt michi vt amem te. Et ista dilectio debet esse ita magna vt etiam proximū propter deum diligamus. Debemus eñ proximum diligere in deo et propter deum et ideo non potest esse q̄ homo diligat deū et odiat proximum: quia tantū diligit homo q̄tum cognoscit quod bonum sit proximus autē est bonū magis cognitū. Cum ergo in proximo sit imago dei et per p̄s deus cognoscatur in proximo sicut in imagine sua. quomodo diligemus deū quem non videmus si proximū odiamus in quo relucet imago dei. Et per hoc in ipso aliqualiter deum cognoscimus. si enim quod de eo cognoscimus non diligimus quō id qō nō cognoscimus diligem⁹. nisi forte dicatur dilige proximū inq̃tū est imago dei sed non aliter. Dicendum q̄ talis dilectio sufficit. scilicet q̄ homo diligat proximum inq̃tum est imago dei et inq̃tum deū imitatur et ei obedit et in omnib⁹ alijs odiat eum. Talis dilectio sufficit. et tale otium potest stare cum dilectione dei. In proximo enim debemus odire vicium et diligere naturam ac etiam in parentibus. Luce xiiij. Si quis venit ad me et non odit patrem et matrem suam non potest meus esse discipulus. et sic patet sextum. ¶ Septimo ostendit q̄ vtraq̄ dilectio. scilicet dei et proximi cadit sub p̄cepto. ⁊ q̄ sine vtra q̄ non potest esse salus. vt pz. Luce. x. Diliges do. de. t. ⁊c. et proximū. t. si. teip. Immo finis omnis precepti est dilectio. quia in his duobus vniuersa lex pendet et prophete. i. Thi. i. Finis precepti est charitas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. Ro. xiij. Qui diligit proximum legem adimpleuit Nam non adulteraberis non occides nō furaberis non falsum testimonium dices. et si quod est aliud mādatum in hoc verbo restauratur dilige proximum tuum sicut teipsū et sic patet totum.

¶ Dñica. ij. p⁹ trinj. de euāge. f. lxviij

HOmo quidem fecit cenā magnā ⁊ vocauit multos Luce. xiiij. Sicut dicit Jo. xviij Xp̄s venit in hunc mundum vt veritati testimoniū perhiberet. Ego inquit ad hoc natus sum et veni in mundum vt testimonium phibeam veritati. ¶ Hec est autez patens et lucida veritas quia deus est in largitate et misericordia copiosus. et homo est multa miseria plenus. Psal. cxiij. Misericordia domini plena est terra ē̃tū ad primū et Psal. xxxvij. miser factus sum et curuatus vsq̄ ad finem ē̃tum ad scōm. Hec ā̃t duo pfecte i hoc euāgelio demōstrāt. In q̄ quidē euāgelio tria summarie cōtinēt. Primū ē magnificentia diuite bonitatis i magne cene ꝓparatione i principio euāgelij. Secūdū ē miseria humane puer sitatz ⁊ iuitatoꝝ varia excusatio ibi. Et ceperūt oēs simul excusare. Primus dicit. ⁊c. Tertiū ē iusticia cōtente bonitatis in abiectoꝝ electione ⁊ pētoꝝ reprobatiōe. ibi. Tūc irat⁹ pfa. di. ser. suo. Exi. ci. i pla. ⁊c. Prio q̄ dicit magnificētia diuine bōitatis i magne cene ꝓparatione ⁊ hoc ē. Homo q̄dam. i. singularis fecit cenā magnā. Cui⁹ singularitas appet ē̃tū ad ē̃tuor. Prio in natura q̄ nō solū hō simpler sz de⁹ simul et hō. Isa. vij. Uocabitur nomē eius em-

muel quod interpretatur nobiscum deus id est deus simul et homo.i. Thi.ij. Mediator dei et hominū hō xp̄s iesus. Secūdo in virtute sua/qua scilicet omnia et potenter regit ⁊ sapienter gubernat et benigne saluat.i. Cor.i. Christum dei virtutē et dei sapiētiā. hebre.i. portās oia verbo virtutis sue. Tercio in operatione Johan.iij. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatū non haberent. Quarto in sermone Jo.vij. Nunq̄ sic locutus est homo Jo. Uerba vite eterne habes. Iste inq̄ homo fecit cenā magnā id est refectionem eternā suis electis preparauit et vocauit multos. immo omnes generaliter. sed multos vocauit specialiter et misit seruum suū id est ordinē predicatoz vt dicit Grego. hora cene. Cena est vltima etas mundi in qua sumus et in qua mundus finietur.i. Cor.x. Nos sum⁹ in quos fines seculoz deuenerūt. Et.i. Jo.ij Charissimi nouissima hora est que etas incepit a christi passiōe. In hac ergo hora misit christus predicatores dicere inuitatis scz per legem et prophetas vt venirēt ad istam cenam/ quia iam parata sunt omnia necessaria et congruentia ad istā cenā

¶ Ad euidentiā autē istius prime partis et ad edificationem nostram. Nota q̄ magnificentia diuine bonitatis ⁊ charitatis quantum ad tria in hac cena demonstrat.

¶ Primo in magne cene preparatione/quia fecit cenam magnā. Ubi nota q̄ christus electis suis duplicez facit seu parat refectionem. U primam parat anime in presenti que est refectio gratie. Secundam parat anime ⁊ corpori in futuro que est refectio glorie. De prima refectione determinat. Mat.xxij. Que vocat prandiū que est refectio presentis ecclie. Unde ab illa ille q̄ nō habuit vestē nuptialem proiect⁹ est/ qz a presenti ecclesia multi excludūtur. Hec autē refectio de qua determinat Lu. vbi supra vocat cena. quia sicut post prandium cena restat. post cenā autē amplius nichil est sumendū ita post gratie refectionem restat glorie dilectio ⁊ post nichil amplius expectam⁹/ qz ibi omne desiderium cōpletur. Uñ ab hac nullus qui intrauit legit expulsus fuisse. qz quisquis ad hāc cenā semel intrauerit in perpetuū non exibit. Mathens ergo determinat de refectiōe gratie que est ecclesie militantis. Lucas vero de refectione glorie que est ecclesie triūphātis. Et quia refectio gr̄e est via et ostiū ad cenam glorie et sine ipsa ad gloriā non peruenitur. ideo primo de ipsa dicam⁹ secūdo de cena glorie aliquid subiungamus. Prima est ergo refectio gr̄e que consistit in infusione virtutum et collatiōe donoz spūs sancti que dant vitā aie Eccle.xv. Cibabit illum pane vite et intellectus. Hec est illa refectio de qua dr̄ Apoc.iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso si quis aperuerit michi intrabo ad illū et cenabo cū illo. In hac refectione christus comedit nobiscum et quod mirabile ipse est cibus et potus illius refectionis Joh.vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi et iterū. Caro mea vere est cibus ⁊ sanguis meus vere est potus. Hec est ergo perfectissima refectio. Nam oēs effectus quos refectio corporalis imperfecte habet hoc complete et perfecte habet et omnem imperfectionem excludit. nā refectio corporalis quatuor facit in homine. Primo nanq̄ delectat sed cum fastidio. Nam in saturitate fastidit prouerbio.xxvij. Anima saturata calcabit fauum et anima esuriens etiam amarū pro dulci sumet. Unde isti magnates qui quotidie splendide epulantur fastidiunt et desiderant appetitū. Sed spiritualis refectio sine fastidio delectat. immo semper dū sumit auiditatem ingerit Gregorius. Corporales delitie cū non habentur graue desiderium accēdūt. cum vero habite eduntur comedentem protinus per saturitatem in fastidium vertunt. Econtra spūales delitie cum nō habentur in fastidio sunt cū vero habite eduntur in desiderio sunt Eccle.xxiij. Qui edunt me adhuc esurient et qui bibūt me adhuc sitient. ¶ Secundo nutrit et augmentat hominem sed cū defectu/ qz vsq̄ ad tempus. Psal.lxxxix. Si aūt in potētatib⁹ octoginta anni et ampli⁹ eo ia.⁊ do. Sed spūalis nutrit in perpetuū et augmētat vsq̄ ad ētū Jo.vi. Si q̄s māducauerit ex hoc pane viuet in eternum. In eodē quarto Aquā quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Hoc figuratum fuit in pane quem comedit. Helias in cuius virtute puenit vsq̄ ad mōtē dei Oreb iij. Re.xix. ¶ Tercio conuertit in substantiam hominis sed cū sui cōsumptione. sed spiritualis refectio conuertit hominem in deum et non conuertit in ipsū Aug. Cibus sum grandiū cresce et māducabis me nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue. sed tu mutaberis in me. Quarto satiat/ sed cū multa iteratiōe quotidie cēm cibus corporalis sumit Joh.iiij. Omis qui

biberit ex hac aqua sitiet iterū. Sed spūalis refectio semel supta per totā vitam replet hominē. Semel eni virtutes et dona infusa per totā vitā replēt hominē et sufficiūt homini. Semel enim fuit refecta beata virgo et Johannes baptista: et multi alii. ⁊ per totam vitam suffecit eis. Semel apostoli receperunt spm̄ sanctum in festo pentheco stes et vsq̄ ad mortē suffecit eis Cuius ratio est. quia cibus spūalis semp manet in hoie nisi abūciatur. sed corporalis trāsit ⁊ deficit. Math.xv. Omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessū emittitur. Carissimi sumamus de hac refectione quia nisi prius de hac sumpserimus ad aliam beatā cenam nunq̄ peruenturi sumus. Hec refectio fuit figurata in agno paschali qui corp⁹ christi figurabat De quo dicitur. Exo.xx. Quicunq̄ non comederit exterminabitur anima illius de populo dei. Et Jo.vi. Nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinē non habebitis vitam in vobis. Sed ve mundo. quia de hac refectione tā nobili tam perfecta gustare nō curat que delectat sine fastidio. augmentat vsq̄ ad celum. conuertit hoiem in deum et perfecte satiat semel sumpta que omis saporis suauitatem continet plus q̄ manna. sed quod peius est cū murmuratoribus filiorum israel dicit Nauseat anima nostra super cibo isto leuissimo. Nume.xxi. Propt̄ hō iratus dominus varijs mortibus eos interemit. Et ex eadem causa modo deus irascitur contra mundū et varijs pestilencijs eum consumit. ¶ Secunda est refectio glorie de qua Lu. hic loquitur quam suis fidelibus dñs faciet in futuro. Isa.xxv. Faciet dominus in monte hoc omnibus populis conuiuium pinguium vindemie pinguium medullatoz̄ vindemie defecate. Que gloria principaliter et essentialiter in duobus consistit scilz in cognitiōe veri quantum ad intellectum et in apprehensione boni quantum ad voluntatem et effectum. Primo consistit in cognitione veri. quia homo sub lumine glorie sibi a deo infuso videbit deum per essentiam lumen verum et clarum in quo omnia cernūtur Psal. In lumine tuo videbimus lumē et per consequens omnia sciet et cognoscet. Ste. Quid est quod nesciant qui vidēt eum omnia vident. Psal.c.xxxviij. Anima mea cognoscet nimis. Uñ et philosophi posuerunt felicitatem in cognitione speculabilium et substātiarum separatarum que est quedam ignorātia respectu illius cognitiōis. Et q̄uis illa cognitio que hominem beatum cōstituit principaliter cōsistit in cognitione deitatis: tamen secundario consistit in cognitione humanitatis christi. videndo enim homo vnitatem et trinitatem dei. et humanitatem christi erit beatus Jo.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solūm verū et quem misisti iesum christum. In eodē.x. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet ingredietur ad deitatem: et egredietur ad humanitatem Et ideo ad complementum glorie homis etiam si homo nō peccasset filius dei incarnatus fuisset. vt dicunt aliqui doctores.

¶ Secundo consistit in apprehensione et coniunctione summi boni. quis anima apprehendet deum et perfecte coniungetur ei. ita q̄ deus erit in essentia anime. Deus autem est summū bonū cui anima sine medio coniungetur. Anima enim cognoscendo deum per intellectum in quo omne verum relucet et apprehendendo eum per affectum in quo omne bonum consistit erit beata. et tanta erit delectatio ⁊ gloria in tali apprehēsione et coniunctione q̄ cum magno impetu talis delectatio et gloria in corpus redundabit. Psal. De torrente voluptat⁊ tue po.e. Item p̄s xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Exemplū si quoddā cānale aque velocissime currentis deorsum vt docta molendini percuteret i murum. manifestū est q̄ vndiq̄ redūdaret et dispergeretur. sic erit i gloria anime ad corpus. et quia vnūquodq̄ accipit in alio vt dicit philosophus. ideo talis redundantia glorie anime in corpus corporaliter recipietur in corpore. id est secundum cōditiones que possunt corpori conuenire quantum ad omne bonum corporale quia talis redūdantia faciet corpus clarū i passibile agile ⁊ subtile. i. Cor.xv. Seminatur in corruptiōe surget in incorruptione. et talis redūdantia etiā ad oēs sēsus pariter diffundet. ita q̄ quilibet sensus semper erit in actu sue delectatiōis scz fauces i sapore dulcissimo. Isa.lxv. Seruī mei comedent ⁊ vos esurietis. i. saporē cowestionis habebūt i ore suo. Aures i melodia suauissima Apo.xiij. Uocē meā quasi au. tanq̄ cithara i cithara. scz oculi i visu pulcherrimoz scz corporum gloriosorum Isa.lx. Tunc videbis et affluens et mirabitur et dilatabitur cor tu. Luce decimo. Beati oculi qui vi. que vos vi. Nares in suauissimo odore qui de corporibus egre

A

dictur sanctorum Apo.v. Effunderūt phiolas suas ple.odo. Et tactus in delectabili coniunctione anime ad deum ex qua cōiunctione resultabit tanta suauitas et delectatio in toto corpore que dici non potest. hec est illa cena beata quam deus homo pparauit q̄ nec dici nec cogitari potest. Isa.lxiiij.ait. Oculus nō vidit deus absq̄ te que ppa. expectāte Que facit hominem beatum Apo.xix. Beati qui ad cenam agni nuptiarum vocati sunt. Cui interesse est perfectum et summum gaudium. Bern. Illud est verum et summum gaudium quod non est de creatura sed de creatore concipitur qō cum possideris nemo tollet a te. cui omnis aliunde iocunditas comparata merore est omnis suauitas dolor. omne dulce amarū omne decorum fedus postremo omne aliū quodcunq̄ delectare possit molestum. Secundo demonstratur magnificentia diuine bonitatis in multorum vocatione. quia vocauit multos. Ad hanc enim cenam milia milium immo infinita milia hominum et angelorum vocauit immo omnes ad hāc cenam vocat. Wath.xi Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis. & ego reficiam vos. ℣ Ubi nota q̄ dominus ad hanc cenam tripliciter vocat. Primo vocat omnes generaliter nullum excipiendo ps. Thi.ij. Qui vult omnes homines salvos fieri. Actuum.x. In veritate comperi. quia non est acceptor personarum deus sed in omni gente qui timet deum et facit iustitiam acceptus est illi. vndeuit hic patz pauperes ac debiles cecos et claudos intrare. Secundo vocat specialiter omnes illos quibus bona mundi confert qui per ista tria genera hominum qui in hoc euāgelio se excusauerunt intelliguntur. & hoc est quod hic dicitur q̄ nemo istorum virorum qui vocati sunt gustabit cenam meaz oēs em̄ isti specialiter fuerūt vocati vbi nota q̄ omnia bona mūdi tā nature q̄ fortune dedit deus homini vt per ipsa facilius ad cenam illam peruenirēt. vnde et dignitates que per villam intelliguntur et quinq̄ talenta quinq̄ iuga boum dicuntur. et diuitie. et vxor omnia sunt adiumenta ad veniendum ad istam cenam secundum diuersos status et conditiones hominum. si homo bene ets. vtatur. quia aliqui est vxor in adiutorium salutis. qui sine vxore damnatur eo q̄ continere non posset. Propter ea dicit Apo. i. Corin. vij. Melius est nubere q̄ nimis vri. et iterum. Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelē Et simile est de diuitijs et omnibus alijs bonis mundi. Et propterea dicit Boecius q̄ deus facit sicut bonus medicus qui cōplexiones hominum cernens vnicuiq̄ q̄ et conuenit tribuit. Et ideirco omnes isti qui habēt bona mundi sunt ad cenā istam specialiter vocati et inuitati vt in hoc euāgelio patet. non em̄ deus dat ista bona homini ad impediendū salutē sed ad melius consequendum. sed malicia hoim adiutoria dicit impedimenta. vtrū hoc euangelio patet. et ideo nemo virorum illorū qui per collationē talium bonorū specialiter ad cenam istā vocati sunt et venire cōtemnunt gustabit istā beatā cenam. Tercio vocat specialissime ex superabundanti gra. Sicut vocauit Abrahā moysen et duodecim apostolos quos nominatim vocauit Wathei.xiij. Venite post me faciā vos fieri pscatores hoim. ¶ Vocat ergo omnes generaliter et vult q̄ omnes veniant. Et ad hoc vt omnes veniant quatuor obseruat. Primo quia multotiens vocat et non solū semel. et hoc est quod hic dicitur. q̄ ter misit seruum suū vocare ad nuptias. Nā primo misit patriarchas et prophetas veteris testamenti qui etiam ad hanc cenā vocabant. Secundo misit apostolos et discipulos in ecclesia primitiua. Tercio mittit predicatores modernos qui quotidie ad hanc cenam vocare non cessant. Et quia mundus omnes predictos predicatores contēnit et contēnit: ideo filius dei hora cene carne indut⁹ humana venit ipse personaliter ad vocandum dicens. Ecce prandium meum paraui thauri mei et altilia mea occisa sunt et omnia parata sunt venite ad nuptias Mat.xxij. Unde grego. Vocat deus per se. vocat per angelos/ vocat per patriarchas et prophetas/ vocat per apostolos et pastores/ vocat plerumq̄ per huius mundi flagella: vocat aliquando p huius mundi prospera/ vocat aliquando per aduersa. Nemo contemnat. ne dum vocatus se excusat cum voluerit intrare nō valeat. Secundo vult omnes homines venire/ quia ad omnem locum ad vocandū misit et in ciuitates et extra et ad vicos et ad sepes. Psal.xviij. In omnē terram exiuit sonus eorum. Marci.xvi. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. ¶ Tercio vult omnes venire qz compellit intrare hospites em̄ nō solum sunt vocandi sed trahēdi. Non autem vocat deus ad cenam suam sicut florē rini qui dicunt. quare non stetistis. ad cognoscendum non inuitauit & dicit quare nō stetistis. sed deus compellit intrare. Multis nanq̄ viam inferni claudit vt redeant ad paradisum Osee.ij. Sepiam viam tuā spinis et sepiam eam maceris. Ubi dicit. Greg. Vie nostre spinis septe sunt quādo in hoc q̄ male cupimus dolorum punctiones inuenimus Vie nostre maceris sepiūtur cum desideriis nostris dure in hoc mūdo obiectionis resistunt. Multi enim vinculo egritudinis ligant a domino ne possint facere quod non decet. Ber. Infirmitati mee gratias ago que cogit me nō posse quod non debeo velle. Persecutores ēt multos cogunt ire ad deum. Exodi.xij. Urgebantq̄ egiptij filios israel egredi velociter de egipto. Multos etiam tribulationibus ad se trahit Cantī.i. Trahe me post te vbi dicit Ber. Trahimur cum tentationib⁹ & tribulationib⁹ exercemur. Osee. xi. In funiculis. Adam traham eos in vinculis charitatis. Multi enim timore periculi ad deserendum mundum mouentur & religionem intrant. Aug. Felix necessitas que ad meliora compellit. in multis dominus misericorditer agit in quos seuire videtur. Augu. Excessi omnia legittima tua nec eussi flagella tua naz tu sēper aderas misericorditer seuiēs & amarissimis aspergens offensionibus omnes illicitas iocunditates meas. Omnes illos compellit dñs intrare. Et sic compulit paulum qui prostratus ad terram et excecatus conuersus est. sic compulit filium prodigum qui fame cōpulsus ad patrē redijt. Quarto vult omnes venire quia valde irascit his qui se excusauerunt. Multi gaudent si inuitati nō veniunt sed deus valde irascitur his qui vtire contemnunt & pensa eternas eis minatur. Wathei.xxij. Rex autem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis perdidit homicidas istos. ℟ Tercio mō stratur in hac cena magnificentia diuine bonitatis. quia ad hanc cenam omnia sūt parata. hoc patet quantum ad octo. Primo quia christus ductor noster iam ascendit et penetrauit celos vt faceret nobis viam. et locum etiam preparauit. Johannis decimoquarto. Vado parare vobis locum et si abiero et preparauero vobis locum iterum veniā et assu. vos ad meipsum vt vbi ego sum et vos sitis. Secundo quia medicine sunt confecte scilicet sacramenta ecclesie ad omnem infirmitatem delendā ne aliquis per impotentiam excusetur. Sapit. Per sapientiam tuam sanati sunt. Tercio quia dyabolus humane nature inimicus qui nos omnes capsebat in via est captus & in infernum missus ne nos aliquis timor retrahat Johan.xij. Nunc princeps mundi huius eicitur foras Apocalipsis. xx. Uidi angelum descēdentem de celo habentem clauem abissi & cathenam magnā in manu sua et apprehēdit draconem serpentem antiquum qui est dyabolus et sathanas & ligauit eū per annos mille et misit eum in abyssum. ¶ Quarto quia apertum est celum quod ab initio steterat clausum vbi hec cena celebratur Lu.iij. Jesu baptizato et orante apertum est celum. ¶ Quinto quia est via abbreuiata que recto tramite ducit ad celum. Olim autē magnum circuitum faciebat vadens per infernum et ideo illi antiqui in mille annis & vltra peruenire non potuerunt. sed modo illuc vna hora peruenitur Lu.xxiij. Hodie mecuz eris in paradiso. ¶ Sexto quis virtus peccati ē diminuta que aggrauabat & debilitabat ne per viam cene incedere valeremus Ro.vi. Uetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corp⁹ peccati i. congeries et virtus peccatorum. Septimo quia mors est destructa que nos ad inferos demergebat. i. Cor.xv. Ubi ē mors victoria tua absorpta est mors in victoria quia per mortem imus ad vitam et non descēdimus ad inferos sz ad celos. ¶ Octauo quia spūs sanctus in hac etate in magna copia datur: qz ista cena nos dignos facit Jo.vij. Nondum spiritus erat datus qz nondū iesus erat glorificatus. A spū sancto mirabiles et innumerabiles gre emanant nō dubitēs ad illā cenā Joh.i. De plenitudine eius nos oēs accepimus graz pro gratia. Bene ergo dicit omnia sunt pparata venite ad nuptias. Solum vnum restat sz vt man⁹ lauemus ab operib⁹ mortuis. ij. Cor.vij. Emundemus nos ab omni iniquitate carnis et spūs vt sz mūdi intremus ad cenam istam. et sic pz primum. ¶ Scdo ponit miseris hūane querelatis in vocatoz varia excusatione: qz ceperunt simul oēs se excusare. Nā primus dicit villā emi et necesse habeo exire et videre illam. per villā vt dicit Augu. terrena dñatio designat. ℟ Est aūt iste primus reprehensibilis atq̄ stultus vt ex sua respōsione pz quantū ad ser. Primo qz rem vilem et paruā accepit. s. villā. & rem pretiosam et magnam spreuit scilicet cenam beatam

Dimisit ergo regnum magnum et accepit villam paruaz.potius voluit in parua vil la dominari ad tempus ꝙ imperpetuum regnare in celo. Totus mundus est villa parua respectu celi immo punctum vnum vt dicūt astrologi.et quelibet stella est ma ior tota terra. mundus ergo totus omnia bona mūdi sunt nichil respectu celi et bo norum eius. ¶ Secūdo: quia impedimē tum salutis sue charissime emit.villā qui dem emit ꝛ quanto precio ipsam emit cer te animam pro ipsa dedit. Nōne videm⁹ hoc tota die. Nam pro dignitatibus et di uitijs homines dant animas suas dyabo lo. Nōne lucifer ob ambitum dignitatis proiectus est in infernum et primi paren tes expulsi sunt a paradiso. Nonne Abſa lon voluit interficere patrem vt regnaret Nonne totus mundus perit tota die et vnus persequitur alium ob ambitum do mini. Dominium ergo est impedimētum humane salutis dū pro ipso habendo ani ma perditur: quod est valde stultū. Mat. xvi. Quid prodest homini si lucretur vni uersum mundum: anime vero sue detrimē tum patiatur. Tercio quia dum dominiū adipisci desiderat in seruitutē incidit val de magnam: ꝛ hoc est quod dicit. Necesse habeo exire. Non dicit. volo exire: sed ne cesse habeo exire: ꝛ verc ita est vt Boeti⁹ probat. ille qui vult dominari oportet ꝙ sit seruus multorum ꝛ in manibus multo rum seruorum sit situs: quia nichil potest ipse inferre alijs. quod alii versa vice nō possint inferre sibi. Et sepe sic videm⁹ do minos a suis expulsos ꝛ iterfectos. Boe tius. O preclara potentia que nec ad sui cōseruationē satis efficax inuenitur. Que est igitur hec potestas que sollicitudinez morsus expellere que formidinum acule os vitare nequitur. Ac qui voluissent ipsi vixisse securi: sed requieuerunt. An tu po tentem cēses qui nos terret ipse plus me tuit qui vt potens esse videatur in seruī entium manu situs est. Uere in maximo ti more viuunt domini. ¶ Quarto: quia dū cure alterius scz ville empte intendit ne gligentiam magnam circa propria incur rit. et hoc est quod dicit. Necesse habeo exire scz a mei cura: et intēdere cure ville empte. Ita euenit ad litteram. Nam isti qui dominantur intendunt cure aliorum et seipsos negligūt. Sunt enim valde sol liciti multiplicare possessiones: meliorare castra: discere leges: prudēter alios rege re: vt dicuntur: ꝛ de sua salute penitus ni chil curāt ꝛ ideo totaliter exeūt a seipsis et aliis vacant: ppterea stulti merito sunt censendi qua de re dicitur. Prouerb. xvii. Oculi stultoꝝ in finibus terre: prudentis autem oculi in capite suo: tota die querūt facta aliena et sua non intuentur. Contra quos dicit Lu. xiii. Medice cura teipsum ¶ Quinto est reprehensibilis/ quia post emptionem villam videre voluit quaz an te debuerat diligēter considerasse. ¶ Un de ait/ villaz emi ꝛ nemo habet vil. il. Pro uer. lv. Considerauit agrum ꝛ emit illum. Si enim homo considerarat conditio nes dominii et dignitatis nunq̄ emeret.

¶ Primo si considerarat ipsius bre uitatem. Eccles. x. Omnis potēstas bre uis vita. Alexander regnauit. xii. annis ꝛ mortuus est ꝛ omnes imperatores et reges et pape mortui sunt ꝛ modico tempore re gnauerūt. Ad cuius breuitatem ostendē dam erat quedam consuetudo in quodaz regno: ꝙ quādo rex coronabat venebant artifices petere ab eo vbi vellet sibi sepul chrum edificari. ¶ Secundo si considera ret eius pericula ꝛ anxietates: quia vt di cit Boeti⁹. plena est exemploꝝ vetustas: plena est presens etas quanti reges feli citatē calamitate cōmutauerūt. Unde qui dam rex terrorem ꝛ periculum regni ense supra verticem filo pendēte simulauit: vt ibidem Boetius dicit. ¶ Refert maxim⁹ valeri⁹ ꝙ quidam rex dum coronaret ac cipiens coronam dixit. O nobilem magis q̄ felicem coronam quaz si quis cognosce ret q̄ multis periculis ꝛ sollicitudinibus sit plena nec humi iacentem tollere vellet ¶ Tercio si considerarat ipsi⁹ precipitū imanitatem: quia quāto est altior stat tanto grauior est casus. Fortuna autem vt dicit Boetius pernicioſe ludit cum do minis. vnde ait. Sic continuum ludim⁹ ludū rotam volubili orbe versamus sum ma infimis: ꝛ infima summis mutare gau demꝰ. Et premittitur ꝙ si nec retineri et arbitrio potest ꝛ calamitosos fugiens fa cit: ꝺ̄ ꝺ̄ est aliud illa fugax q̄ future quod dam calamitatis indicium abiice itaq; at q̄ sperne pernicioſe ludentem. s. fortunā quia infelicissimum genus infortunii est fuisse felicem: vt idem dicit. ¶ Exemplaz in magnum precipitiū cecidit lucifer ꝛ ma gnaz ruinā fecit: quia in magno statu fuit et similiter primi parentes. Si turris ca dat est magna ruina/ si cadat domuncula nulla est ruina. ¶ Sexto ostēdit reprehēſi bilis: qr de re tā care empta modicā vtili

tatem habuit. Et hoc est quod dicit. videre istam non dicit gaudere vel possidere istam. sed videre et ita est vere quid habz dūs plusq̄ milites et domicelli de omni bus castris et terris et de omnib⁹ suis bo nis. Eccle. v. Ubi multe sūt opes multi sūt et qui comedunt eas et quid prodest pos cessori nisi ꝙ cernat diuitias oculis suis. Omnes sumus hic pro expensis. Thimo. vi. Nichil intu. in hunc mundum nec au fer. quid pot. Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee nudus reuertar illuc Tantum habet plus dominus q̄ famuli. scilicet solicitudinem et afflictionem ani mi et cum ille dormiunt iste non potest dor mire. Eccle. v. Dulcis est somnus operanti siue multum siue parū comedat saturitas autem diuitis nō sinit eū dormire. ¶ Se cundus vero dixit. iuga boum emi quinq; et eo probare ista habe me excusatum. Se cūdum Aug. Juga bouz quinq; quinq; sē sus intelliguntur. quia sicut iuga. bouū sūt duplicata ita et sensus nam sunt duo oculi due aures. lingua et palatum ad gustuz et due fauces et due manus quib⁹ maxime fit tactus vel voluptas carnis interius et exterius: in qua maxime viget tact⁹. Tūc nanq; quinq; iuga boum emuntur scilicet a diabolo pro eis dādo. qñ pro exerci tationē ꝛ in exercitatiōe quinq; sensuū hō deserit iudiciū rationis ꝛ contra deum a git siue exerceat sensus pro congregandis diuitijs siue pro vtendis delicijs. siue pro scīēdis et experiēdis rebus quod ad iudi cium curiositatis pertinet. Curiosuz ē em velle scire et experiri naturas rerum. mo res et voluntatem hominum et fortunam mundi. Ecclesiastī. vij. Deus fecit hominē rectum et ipse infinitis se miscuit questio nibus. et hoc vanitas est et afflictio spiri tus. sed homines miseri tota die in exerci tatione sensuum volunt esse et quinq; iu ga boum probare. Nam oculos exercitant in pulchris aspectib⁹. aures in cantilenis suauibus et melodijs gustum in bonis sa poribus odoratum in diuersis odorib⁹ ta ctum in voluptate carnis. Similiter eosdē probant et exercitant pro acquirendis di uitijs et sciendis reb⁹ Et sic dum iugo xp̄i quod est suaue nolūt subesse subsūt ꝛ por tant iugum mundi quod est durū ꝛ quinq; iuga continet. Job. vi. Qui timet ruinam irruet super eum nix: quia vt dicit Augu stin⁹. Qui subest iugo xp̄i omnia subsūt ei et per consequens qui non subest iugo xp̄i subest quinq; iugis mūdi et omniū est ser uus. Et sic patet ꝙ tripliciter probantur et exercitantur sensus. s. pro congregādis diuitijs. pro vtendis delicijs et pro scien dis rebus. pro quorū exercitatione et de lectatione hō negligit ad illam beatam ce nam venire. et contra deum et animā suā agit quod est valde detestabile. Prouer. xxx. Per tria mouetur terra et quartū sustinere non potest per seruum cum regna uerit quod tunc est quādo spiritus tumēs erigit se contra deum qui fecit illum. per stultum cum saturatus fuerit cibo quod tunc est quando corpus satur proteruit in dīm. s. in spīm gubernantem. per odiosam mulierem quando in matrimonio assūpta fuerit quod tunc est quando homo repu dista ratione coniungitur sensualitati et ipsius imperio regitur sicut brutū. Quar tum est quod sustinere non potest cū ancil la heres fuerit domine sue id est cum caro omnia bona hominis possidet tanq̄ he res quod tunc est cum homo omnia opera tur pro carne fouenda et delectanda et de anima nichil curat que debet tanq̄ domi na omnis hominis bona iure hereditario possidere Job. xxiij. Pauit enim sterilem et que non parit et vidue non bene fecit. sterilis est caro que nullū fructū facit nisi vermes et putredinem. Uidua est anima peccatoris per peccatū celesti sponso vidu ata et ab eo separata. ¶ Tercꝰ dixit vxo rem duxi et ideo non possum venire. Iste falsum dixit et verū dixit. Falsum dixit q̄ tum ad bonos et ratione vtentes. Nam vxor propter tria datur viro. Primo propter sobolem generandam et nutriendam Ge nesis. i. Crescite et multiplicamini ꝛ repleꝛ te terram. Secundo ad fornicationem vi tandam. i. Cor. vij. Propter fornicationē vnusquisq; scilicet vxorem habet et vna quaq; suū virū. Tercio in adiutorio rei fa miliaris Genesis. ij. Non est bonū homi nem esse solum faciamus ei adiutoriū simi le sibi. Omnia ergo ista nō sūt impedimē ta ad introitum regni sed adiuuamina. Unde augusti. dicit ꝙ celibatus Johan nis baptiste non preferatur nuptijs Abra he. Uerum autem dixit quantum ad homi nes bestiales qui sicut bestie in vxore non querunt nisi delectationem carnis. ꝛ sicut bestie stant cum eis Grego. Quid per vxo rem nisi voluptas carnis accipitur. nam q̄uis bonum sit coniugium et ad propa gandum sobolem diuina prouidentia cō stitutum nonnulli tamē non fecūditatem prolis. sed desiderium expetunt voluptā

tis. Et idcirco per rem iustam significari potest non immerito res iniusta. Uerũ ergo dixit pro maiori parte/qz vt dicit Apostolus.i.Cor.vii. Qui cum vx.est co.que sũt mũ.quo pla.vx.et di.est co.scilicet ab opere spirituali. Et similiter vx.co.que sũt mũdi quo.pls.viro. periculosa ergo res est valde mulier. Est enim fortissimum glutẽ ad capiendum et ad retinendum. et ideo fortissimi quiqz deuicti sunt ab ea. Et qs est sanctior dauid/quis sapiẽtior salomone/quis fortior sansone Eccle.vii. Inueni amariorẽ morte mulierẽ laqueus venatorum.est vincula sunt manus illius Osee.v Non dabunt cogitationes suas vt reuertantur ad dominũ spiritus em̃ fornicationum in medio eorum est. et ipse dixit. Uxorem duxi et non possum venire. Sunt etiã vxores nostri tẽporis et nostre patrie maximum impedimentum regni viris suis non solum ẽ̃tum ad concupiscentiam sed etiam quantum ad superfluitatem vestiũ et ornamentorũ. quia cogunt viros male lucrari vt bene ornentur. Mirabile est qz parentes exortant et viros non ditant tota domus videtur in maledictionem ire.z ideo qui sine vxore potest viuere melius facit/quia facilius ad beatam cenam curritpropteres dicit apostolus.i.Cor.vii. Volo omnes homines esse sicut meipsum scilicet virgines. Et sic patet qui rẽnunt ad istam cenam venire et a nuptijs excludunt sunt scilicet debiti honoribus et dominijs. debiti exercitationibus et lucris mundi. z debiti desideriis carnis. ad que tria genera omnes peccatores reducuntur.i. Johannis secundo. Omne quod est in mũdo aut est cõcupiscẽtia carnis aut concu.ocu.aut super.vite. Et sic ptz sc̃m.

¶ Tercio ponitur iusticia contẽte bonitatis in abiectorũ electione et contẽnorũ reprobatione cum dicit. Tunc iratus pater familias/id est christus cuius familia sunt omnes electi qui maxime contra contentores irascitur. dicitur autem deus irasci cum ad modum irati vindictam exercet iram sue ire pretendens. Iratus ergo dixit seruo suo. Exi cito in plateas et vicos ci. Sloſa. Mittit ad plateas cum peccatores de latitudinibus vijs vocat. mittit ad vicos cum istos vocat quos temporalium rerum coartat inopia/ideo sequitur. Et pauperes ac debiles et cecos z claudos z introduc huc. ecce qui et quales cedũt in partem domini. Sapientes et pulchri et potentes mundi cedant in partem diaboli Mich.ij. Factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie vuas esu grossas et magnas quasi precedens colligit diabolus.i.Corinth.i. Videte vocationem vestram fratres. quia non multi sapientes/non multi potentes non multi nobiles secundum carnem. sed stulta mundi eligit deus. vt confundat sapientes. et infirma mundi eligit deus. vt confundat fortia. et ignobilia et contẽtibilia mundi eligit deus. pauperes autẽ nõ rebus sed spiritu et voluntate hic vocantur z veniũt Mat.v. Bea. pau. spũ qm̃ ip. est reg. celo. Similiter debiles in natura atqz cõplexione atqz infirmi corpore ad deũ currunt qz vt dicit apostolus.ij.Corinth.xij. Uirtus in infirmitate perficitur libenter igit gloriabor in infirmitatibus.m.vt inhabitm. ver. christi. Nam vigor nature et fortitudo complexionis et sanitas corporis plerisqz sunt occasio pereundi Ecclesi. Malicia horze/vitus id est infirmitas oblitionẽ facit luxurie magne. Ceci et simplices scz prudentia mundi et carnis que legi dei non est subiecta similiter ad deum veniũt Mat.xi. Confitebor tibi pater dñe celi z terre quia abscondisti hec a sapientibus. et prudentibus. a. par. Claudi similiter scz sui reputatione qui reputant se peccatores et claudicare in via dei nec omnino posse venire ad regnum dei nisi per gratiam dei adiuuentur hi voceti veniunt.i. Cor.xv. Gra dei sum id quod suz. ¶ Potest etiã ad litterã hoc intelligi de despectis in mũdo qui vocati veniunt/quia vt dicit Grego. Infirmi quiqz atqz in hoc mundo despecti plerumqz tanto celerius vocem dei audiunt quanto in hoc mundo non habent vbi delectentur. vocat autem dñs electos suos non solum de ciuitatibus immo etiam de villis et ruribus non solum de iudeis immo etiam de gẽtilibus vnde sequitur. Et ait seruus. Dñe factum est vt imperasti et adhuc locus est.i. nondum completus eũ numerus electorum qui quidẽ complebit quãdo plenitudo gentium intrabit. Propter hoc sequitur. Et ait dominus seruo. Exi in vias et sepes. In superiori exitu intelligitur vocatio iudeorũ qui dum sub vmbris legis quiescebant quasi in ciuitate morabantur. In hoc autẽ exitu intelligit vocatio gentium que sine iugo legis dei erant quasi agrestis et indomita alias in vijs et sepibus exterius vagabant. vnde bene subdit. et compelle agrestia et indomita animalia. vt compleat domus mea.

id est perficiatur numerus predestinatorũ ¶ Nota autem hic tria genera vocatorũ scm̃ triplicem vocationem superius positam. Quidam enim vocati nullatenus veniunt sed venire contẽnunt et hi significantur in prima vocatione cum triplici sua excusatione. de quib⁹ dr̃ Job.xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis scientiam viarũ tuarum nolumus. Quidam vocati de facili conuertuntur et hi significantur in secũda vocatione. Psal. In auditu auris obedijt michi. Quidam autem pressura z necessitate mandi vel instantia predicatiõis et persuasionis cogente. quasi ꝓpulsi veniant et hi significantur in tercia vocatione osee. secundo. Sepiam viam tuam spinis. Et secundum hanc triplicem vocationem potest procedi breuiter in hoc euangelio. In fine autem subditur reprobationis sententia contra contemptores. vnde sequitur. Dico aũt vobis q̃ nemo virorũ illorũ que vocati sunt et contempserũt venire gustabit cenam meã. et sic patet totũ.

De epistola. Sermo.lxix.

Nolite mirari si odit vos mundus.i. Jo.iii. Sicut dicit philosoph⁹ homines ex admiratione ceperunt philosopharı videntes effectus mirabiles et causas penitus ignorantes. Sicut autem contingit in effectibus nature ita in effectibus gratie et multomagis etquia de eclipsi solis et lune/et de fulmine et de similibus non omnes mirantur sed quidam horum causas ignorãtes sed de operibus gratie nullus potest perfecte causam. et rationem reddere eo q̃ ex libera dei volũtate procedãt Ro.xi. O altitudo diuitiarum sapientie z scientie dei.rc. Aug. Quare hunc trahat et illum non trahat noli velle diiudicare/si non vis errare. Uerum hec omnia possumus scire quotiens ea nobis deus reuelat per spiritum sanctus.i.Cor.ij. Nobis autem reuelauit deus per spiritum suum Beatus autẽ Johannes euangelista fuit vnus cui deus plura reuelauit. Unde et liber eius quẽ scripsit. Apocalipsis vocatur nomen assumens a reuelatione nam apocidem est quod reuelatio. Inter multa aũt que beatus Johannes nobis reuelauit in epistola hodierna. reuelauit nobis tria. Primo quare mundus nos odio hz in principio epistole. Secundo in quo perfecta charitas dei manet ibi In hoc cognoscimus charitas dei. Tercio per quid non esse in homine perfecta charitas apparet ibi. Qui habuerit substantiã huius mundi et viderit fratrẽ.s.necessi.rc. Quarto quasi pcludendo ad verã dilectionẽ nos inuitat z monet ibi. Nõ diligamus verbo.lin.sed opere et veri. Primo ergo beatus Johannes ostendit quare mundus id est dilectores mundi nos scz bonos odit. Aug. Quid est mũdus mund⁹ nõ est celũ neqz terra neqz ista opera que deus fecit sed dilectores mũdi Idẽ mundus qñ in malo ponitur dilectores mundi. Mund⁹ vero qñ in laudẽ ponitur celũ et terra et que in his continent opera. ¶ Hec autem admiratio quare mũd⁹ odiat bonos hoies consurgit ex trib⁹. Primo ex natura boni et mali. quia vt dicit philosophus Ethi.i. Bonũ est qđ omia appetunt et per ꝓns malum oia fugiũt Omnis enim hõ naturaliter appetit bonũ et fugit malum. Cũ ergo in bonis assit causa dilectionis scz ipsum bonũ q: boni sunt et desit causa odij scz malũ: q: mali nõ sũt quare mũd⁹ eos odio hz. ¶ Scõo ex efficacia operũ. manifestũ ẽ aũt q̃ propter bonos opera mundus sustentat. alias omne die submergeret. Hoc ꝓ de illis quinqz ciuitatibus scz Sodoma et gomorra et aliis tribus: q: si ibi decem boni fuissent inuenti deus permisisset omnibus parcere vt ꝓ Gen.viij. Cum ergo homo diligat vicinos qui ipsum ab inimicis tuẽtur et boni tueãtur malos. ne a demonib⁹ ad infernum rapiantur quare ipsos odiunt. Tercio ratione cessionis hereditatis omnia namqz bona hereditario iure sunt bonorum hominum: quia ipsi sunt filij dei. si autem filij et heredes vt dicit Apls ad romanos.viij. Omnia autem bona tam fortune q̃ gratie sunt dei et a deo. Jo.pri. Omnis per ipsum facta sunt.i. Cor.iiij. Quid habes quod non accepisti. Peccator autem quia bonis dei abutitur iure priuatus est eis. et sicut fur tenet ea in malum suum. Ecclesiast.v. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole diuitie conseruate in malum domini sui. Cum ergo boni cedant iure hereditatis mundo in bonis fortune. que mundus maxime desiderat iuxta illud Math. decimonono. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. et retinenat bona gratie que mundus abhorret. quare habet odio bonos. Ad hoc dicendum ergo q̃ de hoc possunt quattuor rationes assignari. Prima est contrarietas dominorum boni enim transferuntur in deum et vnitur deo per amorem. z ideo boni seruiunt

deo et amore sicut filij. mali autem deum abiecerunt Lu.xix. Nolumus regnare super nos et seruiunt diuersis viciis. quidam auaricie. quidam honoribus vanis. quidã autem ventri et gule. Phil.iij. Quorum deus venter est. Omnis aũt illa deo contrariatur. Cum ergo boni et mali habeãt contrarios dominos. seruiũt autem contrariorum dominorum odiunt se inuicem et persequuntur. ideo mundus odit bonos et boni odiunt mundum vñ apls ad. Gal. Per quem michi mundus crucifixus est et ego mundo. Crucifixus autem siue suspensus in odio et abhominatiõe habetur Jo. xv. Si me persecuti sunt et vos persequẽtur. Et hoc est quod hic dicitur. Nos scimus quoniam translati sum⁹ de morte ad vitam. quoniam diligimus fratres. i. per amorẽ fraternitatis quo separamur a mũdo: quia mali nõ diligunt se quia fratres in deo sed quia vniti in aliquo vicio et cõiungimur deo. Translati sumus de morte peccati quod est causa omnis mortis scilz nature. culpe et pene. ad vitam id est xpm cui per amorẽ seruimus sicut domino nostro mundo contrario domino seruiente. s. peccato. Jo. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. Aug. Redeat vnusq̃sq; ad cor suum et si ibi inuenerit fraternitatis charitatem. securus sit q; transit de morte ad vitam. ¶ Secunda causa xpi quã mundus habet bonos odio est diuersitas regionũ. Boni enim aspernantur mundum et habitant in celo. Phil.iij. Nostra conuersatio in celis est Hebr.xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed infortunam inquirimus mali autem econuerso de celo non curant sed in mundo volunt perpetuari. mundus autem et celum sunt contrarie ꝛ diuerse regiones. et contrarij domini in eis principantur. Nam in mundo dyabolus principatur Jo.xiij. Uenit enim princeps mundi huius et in me non habet q̃dẽ. In celo autem principatur xps Johã. xviij. Regnum meum non est de hoc mundo sz supple de celo. homines vero diuersarum ꝛ contrariarũ terrarũ persequuntur et odiunt se inuicem. Et ideo mali odiunt bonos quia non sunt de hoc mundo Joh. xv. Quia vero de mundo nõ estis sed ego vos elegi de mundo. propteres odit vos mũdus. Exẽplũ de cambus qui si vident aliquem canẽ forensem in cõtrata sua oẽs persequunt eũ. Sic faciũt mali bonis qui vidẽs eos in ꝛrata et regione propria sz mũdo siñ faciũt mali bonis in cõtrata sua sz celo Apoca.xxij. Foris canes et venefici. Et hoc est quod dicitur. Qui nõ diligit manet in morte. s. peccatorum qui non habent dei dilectionẽ. Justi aũt per dilectionẽ manẽt in deo. i. Johã. iiij. Qui manet in charitate in deo manet q̃ est vita vera. Jo.xi. Ego sum resurrectio et vita. Vita aũt et mors ꝛrarie regiones sunt. ¶ Tercio est ꝛrarietas operũ boni em̃ hñt contraria opera mundo. Nam mũdus procurat et satagit hic gaudere et ditari hic honorari et dominari et opera penitentie renuit et beatũ dicit holem cui hec sunt. Boni aũt hec omnia respuunt et opera penitẽtie assumunt. Phil.iij. Dis arbitratus sum vt stercora vt xpm. lucrifacerẽ Hebre. xi. Circuerunt in melotis in pellibus caprinis egẽ. an. af. ꝛc. Dicunt etiam boni q̃ opera mundi sunt mala nec est beatus immo miser qui predicta requirit. Sicut ergo sarraceni nos persequuntur qz ꝛraria agunt et credunt et dãnant nos. sic mundus p̃sequitur et odit bonos Jo. vij. Nõ pot mundus odisse vos me autem odit: qz testimonium ego perhibeo de illo: qz opera illius mala sunt. Sap. ij. Circũuenimus qm̃ ꝛra. Fope. no. Et ex hoc q; hic dr. qui odit fratrẽ suũ homicida est. Homicida autẽ ꝛrariũ opus facit iusto. nã odit et occidit. iust⁹ autẽ diligit et vinificat qz ad xpi vitã adducit hoiem per amorẽ et ideo mũdus qui peruerse agit persequitur et abhominatur eos qui recte agunt. Prouer. xxix. Abhominant impij eos qui in recta via sunt. ¶ Quarta ẽ infectio appetitus mali enim habent appetitum cordis infectum malis humorib⁹ sz superbia ira inuidia. ꝛc. et ideo omne contrarium istis videtur eis amarum sz humilitas mansuetudo et similia Aug. Palato nõ sano pena est panis qui sano ẽ suauis ꝛ oculis egris odiosa est lux que puris est amabilis. Sicut enim canis rabidus oẽs mordet propter infectionem humoris in palato existẽtis ita etiam mundus propter infectionẽ mali bonos mordet et persequit. Hoc fuit figuratũ in Jsmahele. de quo dixit angelus. Hic erit ferus homo manus eius contra omnes Jsmahel natus de concupiscentia carnis est peccator. Sicut ergo Jsmael persequebatur ysaac. sic et mali persequũtur bonos vt dicit apls Gal.iiij. et hoc ẽ quod hic dicitur. Omnis homicida nõ hz vi. eter. in se manẽtẽ. Vitam eteruam quã boni hic habent per gratiam inrta illud. Johannis. vi. Qui credit in me habet vitam eternam. Sed est affectus rabie peccati sicut canis. ¶ Nota aũtez q; dicit omnis homicida. Nam homicida dicitur sex modis. primo voluntate vt dyabolus Jo. octano. Ille homicida erat ab initio. Secundo opere vt Cayn qui interfecit fratrem suũ abel. vt patet Genesis. iiij. Tercio consensu quia secundum legem cõsentientes et facientes pari pena constringit Romanorum primo. Digni sunt morte non solum qui ea faciunt sed etiam qui consentiũt facientib⁹. ¶ Quarto dr̃ homicida subtractione rei debite Eccle. xxxiiij. Panis egentium vita pauperis est qui de fraudat illũ homo sanguinis est. ¶ Quinto precepto vt Dauid q̃ interfici fecit vriã Regum vndecimo. ¶ Sexto prouocatione vt qui habet odio fratrem suum: nam prouocat eum ad reodiendum et per consequens ad mortem. Prouer. x. Odium suscitat rixas. Omnes isti non habent gratie vitam in se manentem. Et sic patet primum. ¶ Secundo manifestat perfectam charitatem. Exemplo enim christi ad perfectam charitatem nos inducit: quia sicut xps ex perfecta charitate animam suã id est vitaz suam pro nobis posuit vt scilicet nos vinificaret Ephe. secundo. Cum essemus mortui in delictis ꝛ peccatis nostris. conuiuificauit nos christus vt reconciliaret nos deo Et in epistola. Romanorum. Reconciliati sumus deo per mortem filij eius: vt eriperet de potestate dyaboli Hebreorum secundo. Ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est dyabolum. ita nos debemus esse parati corporaliter mori si viderimus q; per mortem nostram proxim⁹ et frater nolter vinificetur in anima reconsilietur deo. et de potestate dyaboli eripiatur. Et hoc debemus facere quando manifeste vel per probabilia signa hoc videremus posse consequi. vt si aliquis auerteretur a fide vel moribus tunc debemus eos iuuare deposito timore mortis si propter hoc crederemus ipsum a talibus liberare. sicut fecit sanctus Sebastianus qui martires iam seductos et inclinatos a parentibus confortauit scilicet Marcellinum et Marcum fratres. Nã hic est ordo charitatis vt deus super omnia diligatur. secundo anima propria tercio anima proxim et magis quam vita corporalis propria. ¶ Contra. per hoc videtur q; mori pro salute p̃rimi in casu necessitatis vt dictum est sit charitas sufficiens et necessaria ad salutẽ Et hoc multi tenent. sed dictum est q; hic inuitamur ad perfectaz charitatẽ. quia mori pro primo ẽ perfecte charitatis que nõ requiritur de necessitate salutis. sed est solum in viris perfectis. Et ideo dicendum est q; securius dicitur q; mori pro salute p̃rimi in casu necessitatis vt dictum est. est perfecte caritatis. Nec de necessitate salutis hoc multi tenent hoc multi dicunt. Et dominus Hugo super hunc locum hoc videtur sentire. Non enim tenemur habere ita perfectã charitatem sicut xps habuit nec consilia que xpus obseruauit tenemur obseruare sed hoc est magnus et perfectus q; vnus homo possit alteri facere scilicet mori pro ipso. Johannis. xv. Maiorez hac dilectionem nemo habet q̃ vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Augustinus. Perfecta charitas ista est vt parat⁹ sit quis mori pro fratrib⁹ suis F Ad hãc autem perfectam charitatem habẽdã sex debent nos inducere. primum est dilectio peccatorũ. Luce. septimo. Dimittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum Prouerbiorum decimo. Uniuersa delict. ogit charitas Secundus est mansio dñi apud nos Johãnis decimoquarto. Si q̃s diligit me. ser. me. ser. ꝛ pa. me. dili. ꝛc. Tercium est reuelatio secretorum. Johan. xiiij Qui diligit me et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Quartũ est possessio virtutum omnium et bonorum. quia q̃ perfect⁹ est in charitate perfecte habz omnes virtutes ꝛ bona. i. Cor. xiij. Charitas patiens est benigna est non irritatur nõ agit perperam. non est ambitiosa nõ cogitat non gaudet super iniquitatẽ. cõgaudet aũtẽ veritati. omnia. o. sperat omnia sust. et Sapientie. vij. Uenerunt michi omnia bona pariter cum illa. Quintum est toleratio aduersorum. nã qui perfecte diligit omnia difficilia et aduersa vsq; ad mortem patiẽter tolerat. Cãti. viij. Aque multe. i. tribulationes nõ potuerũt extinguere charitatẽ. quia fortis ẽ vt mors dilectio Sextum est cõpletio mãdatorum. nam qui perfecte diligit totam legem et omnia mandata implet. Ro. viij. Qui diligit proximum legem adimpleuit Nam non adulter non occidet. non fur. nõ falsum testimonium dices non cõcupisces et si quod est aliud mandatum in hoc verbo insta. diliges proximũ tuum sicut teipsum. Mathei. xxij. In his duobus mãdatis vniuersa lex pendet et pphete. Et ideo christus perfectionem omniũ demõstrãs dit. Hec mando vobis vt diligatis inui-

Johānis.xv.et.Jo.iiij.Charissimi deū nemo vidit vnq̄.sed si perfecte dilexerimus perfecte videbimus eum.quia visio respōdet charitati.Et in huius figura christ⁹ resurgens gloriosus primo apparuit marie magdalene.quia plus amabat ceteris vt dicit Gre.Et sic patet secundum. ¶ Tercio ostēdit per quid manifestatur charitas dei non esse in aliquo.quia si quis videt fratrem suum necessitatem habentē ⁊ claudit viscera sua ab eo signū ē q̄ charitas dei non est in illo. ℌ Nam duo debemus proximo.scilicet compassionē cordis.et beneficium operis si adsit facultas.Ꝑmo nullⁿ excusatur.quia omnis homo debet cōpati proximo afflicto et in necessitate existenti.Ꝑ secundo scilicet a beneficio operis excusantur multi.scilicet quando facultas ꝺeest.et ideo non dare elemosinam non est signum q̄ charitas dei non sit in aliquo sed non compati et claudere viscera pietatis a paupertate bene est signū q̄ charitas non sit in eo.Augustinus.Si nondum es idoneus mori pro fratrib⁹.ideo neus esto dare de facultatibus tuis siue pcuniat viscera tua charitas.Et nota hic q̄ elemosina interior.scilicet cōpassio cordis est maior q̄ elemosina exterior scilicet datio muneris.quia elemosina interior respicit meritum essentiale sed exterior accidentale.Unde qui habet similem compassionem et equalem pauperi et nichil largitur ei quia non potest tantum meretur pmio essentiali quantum ille qui ei aliquid impertitur simili compassione motⁿ et plus meretur qui solum cōpatitur q̄ qui bene facit et non compatitur et si plus cōpatitur q̄ iste qui dat plus meretur.Quia vt dicit Gregorius.Deus nō pēsat quantum sed ex quanto affectu.Unde plus pensat affectum q̄ censuz.Unde de illa vidua mittente duo era minuta in gazophilatiū ꝓbat vere dico vobis q̄ vidua hec paup plⁿ q̄ omnes misit Luce.vicesimoprimo.Et de beato Petro et Andrea et alijs qui solum rethia reliquerunt sequentes christū iesum dicit Gregorius.q̄ multa valde reliquerunt.quia voluntatem et appetitum habendi reliquerunt.Quia qui voluntatem et appetitum habendi reliquit reliquit sicut ipsi apostoli multa reliquit. Et simile ē in proposito nam qui dat compassionem cordis proximo multum dat apud deum.etiā si modicum vel nichil dat. Potest autem qui dat aliquid pauperi cum cordis compassione plus mereri per accidens scilicet q̄tum ad dimissionem pene peccati q̄ ille qui non dat quia non potest.Huius equalis compassio cordis fuit vtroq̄ Danie.quarto. Peccata tua elemosinis redime. Per largitionem enim elemosinarum pena peccatorum deletur. ℌ Ad vltram q̄ autem elemosinam faciendam quinq̄ nos inducere debent. Primo quia elemosina extinguit concupiscentiam peccandi que militat in membris nostris. Ecclesia. tertio. Ignem ardentem extinguit aqua et elemosina resistit peccatis.Secundo q̄ reducit hominem ad viam veritatis.Exēplum de cornelio centurione de quo dicitur Actu.decimo.q̄ elemosine eius ascenderunt in conspectu dei.et ad eum missus est Petrus vt viam veritatis eam doceret.Simili etiam modo fieret de omni infideli qui vacaret elemosinis et orationi et obseruaret legem nature:quia deus talem illuminaret et ad viam veritatis reduceret:quia non est manus dei abbreviata.Et per hoc soluitur questio de quibusdam sarracenis qui nichil audiunt de fide nostra et bene viuunt. Tercio quia conseruat pacem et bonum statum hominis et terre et totius regni Augusti. Quod non datur christo datur fisco. Et quare quia dando elemosinas christo sicut debemus deus conseruat terram in pace et bono statu ita q̄ prestantias et gabellas non oportet solui. Hic cadit exemplum sancti Ludouici qui cum a baronibus francie repetebēt et q̄ omnia in elemosinas daret.et si ingruerit bellum vel bitas non haberet vnde stipendiaret milites. Respondit quare ego potiot maiori pace ꝺ aliquis rex certe propter elemosinas.pauperes enim sunt stipendiarij et milites mei.qui regnum meum in pace conseruant.Quarto ad elemosinam nos inducit quia tenet deum ne proferat sententiam mortis contra peccatores. Exemplum de iudicibus et cardinalibus et alijs dominis qui non ita cito proferunt sententiam contra aliquem si det eis munera et xenia etiam si iniustam causam habeat. Sic etiam deus suspendit sententiam propter elemosinas Isa.lxiij. Non est qui inuocet nomen tuū quin consurgat et teneat te scilicet per elemosinas et orationes. Quinto quia homini parat palacium eternale. Exemplum de palacio quod beatus thomas ostendit fratri regis quod dixit fuisse edificatum de pecunia regis quam expendit in elemosinas et dicit Gre.in dyalogo suo

q̄ iste qui fuit ductus ad aliam vitam et postea redūt ⁊ dixit se vidisse palatia multa que edificabantur inter que vidit vnū quod edificabatur solum die sabbati post nonas.et compertuz est q̄ iste calcifer qui romanus ciuis erat totum lucrum totius septimane victu quotidiano reseruato dabat in elemosinam egentibus die sabbati post nonas apud ecclesiam sancti Petri et sic patet tercium. ¶ Quarto inducit nos ad veram dilectionem que consistit in opere et non in sermone lingue.Multi multa promittunt et nichil faciunt. Prouer.xxv. Nubes et ventus et pluuie non sequentes.vir gloriosus et promissa nō complēs Oratius.Parturient montes nascetur ridiculus mus.Sed ista ē vera dilectio quādo id quod spondetur effectu completur. Verum est enim quod sicut dicitur ita est. Et sic patet quartum.

¶ Ōnica tercia de euāgelio.Ser.lxx.

Erant appropinquātes ad iesū publicani et pharisei et peccatores.Luce.xv.Sicut dicit philosophus primo ethicorum. Bonum est quod omnia apperunt.Bonuz autem non potest appeti nisi cognoscatur vt ibidem dicit. Deus autem in hac vita cognosci sua natura perfecte non potest. Exo.xxxiij. Non videbit me homo ⁊ viuet et quia in hac vita non perfecte.cognoscitur ideo nec perfecte diligit.Unde Augu. dicit sup illo verbo Matthei.xxij. Diliges dominum deum tuum ex toto corde.q̄ hic modus diligendi deum in hac vita impleri non potest.in alia autem sicut perfecte cognoscemus ita perfecte diligem⁹ Quia ergo deus sicut dictuz est in sua natura cognosci non poterat voluit fieri homo vt perfecte ī natura humana cognosceretur.Baruth.iij. Post hec in terris visus est ⁊ cum hominibus conuersatus est.et vt vere crederetur esse deus fecit opera que solⁿ facere poterat.scilicet dimittere peccata et iustificare peccatores.Matthei.ix. Cōfide fili remittuntur tibi peccata tua. Et quia christus peccata peccatoribus relaxabat. ideo peccatores accedebant ad ipsum.et hoc est qđ hoc euangelium continet.Erāt inquit appropinquātes ad iesum publi.⁊ pharisei.In quo quidem euangelio tria summarie continentur.Primum est sapientia peccatorum ad christum appropinquātiuz in principio euāgelij. Secūdū est ipietes phariseorum et scribarū de receptiōe peccatorum contra christum murmurantium ibi. Et murmurabant scribe et pharisei Tercium est christi responsio per quandā similitudinem duorum exemplorum scribarum et pharisecorum murmur sedantiū ibi. Quis ex vobis homo qui habet centum oues.rc.aut que mulier habet dragmas decem. Primo ergo ponitur sapientia peccatorum ad christum appropinquātium quia erant appropinquantes ad iesum pub.et pec. Duo enim genera hominum in hoc mundo sapientia vtuntur omnibus alijs omnino in stultitia remanentibus scz iustus timens deum et peccator rediens ad deum et recedens a malo. Unde Jod.xxviij. Posiēp multum inuestigatum est vbi esset sapientia dei conclusum est timere deum ipsum est sapientia quantum ad iustum et recedere a malo intelligentia quantum ad peccatorem reuertentē. Sed adhuc maior relucet sapientia in peccatore redeunte ꝺ in iusto stante/ qz maioti sapientie attestatur de magno periculo indemnem exire ꝺ firmum stare in bono.Et ideo sapientissimus est peccator ad deum rediens et non rediens stultissimus est virorz.Et hoc apparet quantū ad mala que peccator patitur in peccato stando.q̄ sunt multa valde et pessima. ℑ Sed quantum ad presens solum quatuor mala ponamus.Primum malū est cecitas mentalis quia peccator tanꝺ cecus non pendit/ vnde expellitur et quo trahitur. Apo.secundo.Memento vnde exciderīs quia de numero filiorum dei recedit ad filios diaboli de refertis diuitijs ad summam paupertatem.De gloria ciuilitatis paradisi ad furcas inferni. Hec omnia patent in filio prodiguo/ qui de filio factus est seruus. cum esset diues cepit egere.cum esset gloriosus in ciuitate sua. factus est custos porcoz.cū bestijs ⁊ inter bestias habitās Exēplū sicut suspendēdo fasciantur oculi.sic facit dyabolus peccatori ad furcas inferni deducēdo Isa.xlvij. Educ foras populum cecum et oculos habentem. Magna ergo sapientia est de tali cecitate exire et ad christum veram lucē venire qui omnes ad se venientes illuminat.Lu.ii. Lumen ad reuelationem gentium supple ad ipsum venientium.Et maxima stultitia est in ipsa remanere. ¶ Secundum est, infirmitas totalis. Peccator enim omni die in infirmitate languet ⁊ totaliter est infirmⁿ Isa.i.A plāta pedis vsq̄ ad verticē nō est in eo sanitas ⁊ oc

los habet pronos ad illicita videndum et
aures ad vana audiendum. et os ad pro-
hibita comedendum. et manus ad mala
exercendum. et pedes ad mala loca eun-
dum. et memoriam ad iniurias recolendũ
et intellectum ad proximũ decipiendum
per mirabiles industrias. gustũ etiam ani
me habet corruptum sicut febricitans qꝫ
spiritualia non sapiunt sibi sed solũ feti-
da et terrena Unde augu. Palato non sa
no pena est panis qui sano est suauis. Et
sicut peccator taliter est infernꝰ ita om
ni infirmitate läguet. Nã a sanctis ydro
pico comparatur qui malis humoribus
est plenus et quanto plus bibit tanto plꝰ
sitit et paralitico qui habet tremorem mẽ
brorum propter nervorum dissolutionem
eo qꝫ influentiam caloris a corde non reci
piunt et leproso que est infirmitas incura
bilis humano studio. eo qꝫ sanguis est cor
ruptus in ipso fonte sanguinis. s. in pul
mone et febricitante magnis febribus et
fluxum sanguinis patienti. Et mortuo ac
etiam in tumulo ferenti peccator compara
tur. Unde peccator dicitur triplici morte
mori. Magna siquidem sapientia est sic to
taliter infirmum et omni infirmitate lan
guentem ad christum medicum accedere
qui omnes sanat Psal. Misit verbum suũ
et sanauit eos. Augusti. Magnꝰ vtiqꝫ ve
nit medicus quia mundus vbiqꝫ iacebat
egrotus et magna stultitia est in tanta in
firmitate remanere. ¶ Tercium est servi
tus miserabilis. nam peccator qui a dei
providentia omnium dominus est consti
tutus. magnam et vituperabilem et pessi
mam seruitutẽ incurrit. Magna est quia
peccator est seruus omnium viciorum que
in eo regnant. vt auarus pecunie. gulo-
sus gule. superbus honoris. iracundus ire
et sic de alijs. Unde sicut servi ducuntur
a dominis sic vicia ducunt illos quos pos
sident. Unde Boecius probat qꝫ peccator
nunqꝫ est impunitus sed statim adest ei
pena peccati scilicet seruitus ipsa quã pec
catum inuehit que est maxima pena sicut
libertas predulce bonum Jo. viij. Qui fa
cit peccatum seruus est peccati vituperа-
bilis est quia qꝫ homo dignissima creatu
raꝫ ad imaginem dei factus efficitur ser-
uus vilissimorum viciorũ que sunt abho
minabilis apud deum et homines valde
vituperabile iudicatur Boecius. Sed dꝫ
non spernat fragilis vilissimeqꝫ rei esse
seruum. Pessima est quia diabolus cuius
peccator seruus efficit nõ dat ei requiem
donec trahat eũ ad penas inferni ibi im
perpetuum cruciandum. et propter hoc dã
nati in inferno conqueruntur dicentes.
Lassati sumus in via iniquitatis Sapiẽ.
v. Magna ergo sapientia est de tã magna
et vituperabili et pessima seruitute exire
atqꝫ ad christum venire a quo efficitur ve
re liber et dominus. Et magna insipiẽtia
est in ea remanere. Exemplum de illo qui
esset in durissimo carcere et inde exiret p
astuciam suam ꝙ sapiens reputaretur.

℟ Quartum malũ quod patit petẽs
est omniũ bonorũ priuatio generalis. Nã
peccator cõtra dei maiestatẽ peccãs sicut
pro crimine lese maiestatis omnibus bo
nis priuat. Nam priuatur hereditate vi
te eterne priuat merito passionis christi et
omniũ sanctorũ. ij. Cor. vi. Que societas
luci ad tenebras. que autẽ conuentio xpi
ad belial. Priuatur omnibus bonis q̃ fuit
in ecclesia ac etiam omnibus bonis pro
priis Mat. xiij. Et autẽ qui non habet et
quod habet auferetur ab eo. Priuat om
nibus virtutibus et donis spũs sancti et
penitus nudus remanet sicut luscus alea
rium Apoc. iij. Nescis quia tu es miser et
miserabilis et pauper et nudus et cecus.
Priuatur virtuosissimis medicinis que de
latere christi fluxerunt scz sacramentis ec
clesie que omnẽ infirmitatem sanant. pri
uatur nobilitate nature sue vt qui debuit
omnibus dominari infra bestias redigat
Psalmo. xlviij. Homo cum in honore esset
non intellexit comparatus est iumentis
insipientibus et similis factus est illis.
Priuabitur etiam gloriosa resurrectione.
Psal. Ideo non resurgũt impij in iudicio
scz glorioſi. Exemplum sicut condemnato
ad mortem omnia auferuntur. sic peccato
ri. Nam de eo tres partes fiunt quia cor-
pus comedunt vermes. animã asportant
demones. et bona temporalia diuidũt cõ
sanguinei. et quilibet istoꝝ est valde con
tentus parte sua quia vermes solum cor-
pus: consanguinei solum bona. et diabolꝰ
solum animã querit sicut habetur in Gene
si. Da michi animas cetera tolli tibi. Ma
gna ergo est sapientia qꝫ aliquis sic prius
tus omnibus bonis subito et leuiter omni
bona recuperet et ad gratiam redeat
magni regis. et magna stultitia est in tan
ta miseria remanere. Exemplũ de mere-
toribus qui perdunt merces suas. quomo
do sollicitant qꝫ possit eas retrahere. Sic
ꝙ petõres appropiquãtes ad iesũ illũinabã
tur sanabant ab oi infirmitate et ab oi fui

tute liberabãt: et ad ola bona restituebã
tur. Charissimi appropinquemus et nos
ad christũ non passibus corporis sed men
tis. Jac. iiij. Appropinquate deo et appro
pinquabit vobis: peccatores ergo et publi
cani id est publica negocia perniciosa ex
ercentes quibus manifestum est peccatũ
non deesse appropinquauerũt ad ipsum.
et hec quatuor ab ipso obtinuerunt. Ad-
huc est aperta ianua et christus per predi
catores suos clamat fortissime. Uenite ad
me omnes qui laboratis et onerati estis:
et ego reficiã vos: Mat. xi. Ambro. Ois
anima accedat ad xpm. quia ois xps est no
bis. Si vulnere carere desideras medicꝰ
est: si febribus estuas fons est. si grauꝫ
iniquitate iustitia est: si celum deside
ras via est: si auxilio indigeꝫ virtus est: si
mortem times vita est: si tenebras fugis
lux est: si cibum q̃ris alimentum est Jo. vi
Ego sum panis vitꝰ qui de celo descẽ. Et
nota hic de illis quinqꝫ virginibꝰ que no
uissima hora venerunt et intrare nõ potue
runt: quia clausa erat ianua. Et ideo dum
est aperta curramꝰ: quia hora mortis for
tissime appropinquat. Et nota etiã qꝫ via
est valde parua scz vsqꝫ ad cor per veram
contritionem: de corde ad os per veraz cõ
fessionem: de ore ad manus per veram sa
tisfactionem. Hec est via trium dierũ quã
filii israel egredientes de egypto facere
petebant vt deo immolarent. Non ergo
oportet nos maria transuadere: terraruꝫ
diversa climata ambulare: viarum diseri-
mina experiri: et sicut in hac pma parte sa
pientia peccatorũ demõstraturita et chri
sti clementia insinuatur peccatores reci-
pient: quia peccatores libenter et letanter
et frequenter recipiebat et excusabat: vt
patet i maria magdalena. Lu. vii. Symõ
habeo tibi aliquid dicere: at ille ait. Ma
gister dic. Unde ad osculũ eos recipiebat
vt patet i suptadicta magdalena et ad ve
scendum et colloquendum et ad hospitan
dum erat cum eis: quia matheus et zache
fecerũt ei conuiuium magnũ: nisi em chri
stus eos sic recepisset ad eum non appro
pinquassent. Bern. omnes propter man
suetudinem que in te predicatur currunt
post te bone iesu audientes qꝫ non spernas
pauperem: peccatorem non horreas: non
horruisti latronem confitentẽ: non lachry
mantem peccatricem: non cananeam sup
plicantes: non deprehensam in adulterio
non sedentem in theoloniõ: non negantẽ
discipulum: non persecutionem discipulo-
rum: non crucifixores tuos in odorem vn
guentorum tuorum curremus. et sic patet
primum. Secũdo ponitur scriba
rum et phariseorum impietas contra chri
stum de peccatorum receptione murmu-
rantium: quia murmurabant pharisei et
scribe: quorum murmuratio apparet et est
impia et iniusta ex tribus. s. ex parte chri
sti contra quem murmurabant. et ex parte
sui scz scribarum et phariseorum qui mur-
murabant. et ex parte peccatorum et pu
blicanorum de quibus murmurabant.

℣ Primo apparet impia et iniusta
ex parte christi et hoc quantum ad quinqꝫ
primo ratione propriꝫ operationis: vnũ
quodqꝫ enim operatur quod sibi propriuꝫ
est. nam ignis calefacit et sol illuminat: p
pria autem operatio filii dei venientis
in mũdum est peccatores saluare. i. Thi.
i. Fidelis sermo: quia christꝰ venit in mun
dum peccatores saluos facere Lu. xix. Ve
nit filius hominis querere et saluũ facere
quod perierat. Sicut ergo stultuꝫ est mur
murare qꝫ christꝰ peccatores recipiat ad
salutem cum sit hoc proprium eius. Secũ
do apparet qꝫ sit impia ratione proprieta
tis boni. Bonuꝫ enim: vt dicit Dionysius
est suipsius diffusiuum et quanto res est
melior tanto magis se diffundit: vt patet
in sole. Cũ ergo ipse filius dei sit fons bo
nitatis bonitatem suam non tantũ ad iu
stos debet extendere ipsos protegẽdo vt
filios: sed etiam vsqꝫ ad peccatores ipsos
iustificando. et ad vitam veritatis reducẽ
do. Joh. xii. Omnia traham ad meipsum.
psal. xviii. Nec est qui se absondat a calo
re eius. Sicut ergo stultum esset murmu
rare qꝫ sol omnibus communicet lucem su
am et qꝫ mare omnibus aquam largitur.
ita stultum et impium est murmurare qꝫ de
us peccatores recipit et iustificat. ¶ Ter-
cio ratione potentie infinite dei sicut di
cit philosophus in libro de anima. poten
tie manifestantur per actꝰ et obiecta. Po
tentia autẽ quanto maior est: tanto ad re
motiora se extendit. Nichil aũt est a deo
ita remotum sicut peccator Psalm. cxviii.
Longe a peccatoribus salus. et ideo in nulla
re manifestatur ita potẽtia dei sicut in iu
stificatione peccatoris propter quod Au-
gustinꝰ dicit qꝫ maius est facere de impio
pium ꝙ creare celum et terram. Ut ergo
deus suam potentiam manifestaret reci-
piebat peccatores vt iustificaret eos. Un
de illi sapientes de quibus dicit Boetius
qꝫ quesierunt dicentes. Si deus est vnde

bona.male concluserunt.immo debuerūt dicere.Si deus est mala possunt euenire: quia per ipsa dei omnipotētia magis manifestatur dum ex malis eligit bonum et ordinat ea ad debitum finem. Sicut ergo stultum esset murmurare q̄ sol illuminat vsq; ad extremum terre et mare cingit, totam terram.ita stultum ⁊ impium est murmurare.q̄ deus suam omnipotentiam manifestat in recipiendo et iustificando pctōres. ¶ Quarto impia ratione perfectionis dei.Deus enim est summe perfectus nec in ipso potest esse aliquis defectus.et si in xp̄o in quantum homo fuerunt quidā defectus penales.dicendum est q̄ ipse tales defectus propter nostram salutem voluntarie assumpsit sed non contraxit eos. cum peccatoribus autem non est propter aliud malum habitandum nisi quis moribus suis alios inficiunt ⁊ inclinant ad male agendum.Psal.xvij.Cum sancto sanctus eris et cum peruerso peruer.Sicut ergo sol tangēdo lutum non coinquinatur.nec medicus dando infirmo medicinam infirmatur.ita xp̄s docendo et conuersando cū peccatoribus et eos iustificando.nullam maculam ab eis trahebat quare ergo cum peccatoribus non poterat conuersari. Sicut ergo stultum est murmurare q̄ sol trāsit per lutum et q̄ medicus docet.medicinas et curat infirmos.ita stultum et impiū est murmurare q̄ xp̄s conuersetur et recipiat peccatores.et ideo stultū erat de hoc murmurare.Quinto ratione iusticie et equitatis.Manifestum est enim q̄ ūlibet creatura et maxime homo ad deum pertinet sicut res proprtia.Justicia autez sancitur q̄ rem proprtiam potest quis omnis tempore et omni loco recipere et repetere.et si leges humane statuunt tempus vltra quod res prescribitur possidenti.hoc faciunt ad puniendum negligentiam illoz qui debebant repetere.tamen secunduz legem dei res mea nunq̄ fit alicuius nisi de voluntate mea.vel nisi ob culpam. Cum ergo defecerit hominem tam perfectum et multis priuilegiis dotauerit quare non poterat eum recipere sicut rem suaz.Si dicak non debet deus recipere peccatores quia fetidi sunt et immundi peccato. Sed nonne deus potest lauare et mundare a pctō.immo quotidie mundat Ezech.xxvi. Effundam super vos aquam mundam et mundab.om.in ve.Sicut ergo stultum est murmurare si quis carbunculum vel rubinum recoligeret de luto. in quod ei cecidisset et postea lauaret eum. ita stultum et impium est murmurare q̄ deus hominem sit per omnes lapides et omnem thesaurum carū et magis nobilē recoligat de luto peccati abluēs eum a luto. Et sic patet q̄ murmuratio istoz erat iusta ex parte dei contra quem pharisei murmurabāt.Sed hoc accidebat eis quia ipsi non credebant eum esse deum sed hominem solum et coinquinari posse ex conuictu peccatorum sicut et alios Johan.nono. Scimus quia hic homo pctōr est. ¶ Sexto apparet murmuratio esse impia et iniusta ex parte scribarum et phariseorum murmurantium. Et hoc ostenditur quantum ad quattuor. Primo quia non videntur ex zelo iusticie, sed ex inuidia moueri: quia vt dr̄ Luc.vij. Venit Johannes baptista neq; manducauit panem neq; bibit vinum et dicitis demonium habet venit filius hominis manducat,et bibit et dicitis. Ecce homo vorator et bibens vinum amicus pub.et pec. Si ergo christum de conuictu peccatorum reprehendebant quare Johannē non audiebant. et si Johannem de austeritate et singularitate vite condemnant quare christo qui fuit valde communis et media vita processit non adheserunt. ¶ Secundo quia cū scribe essent magistri legis et pharisei essent religiosi veteris testamenti.debebant ipsi misericordiam predicare sicut scriptura mandabat.Psal.centesimo. Misericordiam et iudicium cantabo tibi domine.Misericordia autem maxime debet fieri vbi magna est miseria. Nichil aūt est in mundo ita miser sicut pctōr nec aliqua creatura est tam plena miseria sicut peccator.Prouer.xiij. Miseros facit populos peccatum.Et tanta est miseria peccatoris q̄ pro liberando eum a tali miseria peccati deberet quis mori si per hoc liberari deberet ergo peccatoribus est maxime miserendum Math.ix. Euntes discite quid est misericordiam volo et non sacrificium.Cū ergo ipsi non laudarent quod laudare debebant sed potius reprehenderent.valde reprehensibiles erant Mathei vicesimo tertio. Ue vobis scribe et pharisei q̄ claditis regnum dei ante homines vos enim non intratis nec alios intrare permittitis. ¶ Tercio quia ex hoc q̄ arguebant christum peccatores recipientem ostendebant se iustos et illos peccatores cum ecō nerso esse. Nam ipsi propter superbiam et impietatem peccatores erant affecti et pctōres ex conuictu ⁊ predicatione christi

erant iustificati. Subito eīm fit homo peccator vt patet in lucifero / qui per vnum motum superbie cecidit et similiter subito peccator fit iustus vt pz̄ in Psalo q̄ subito ac etiam dum iret ad malefaciendū cecidit in terram et factus est iustus. Sic ergo illi erant falsi iusti q; apparebant iusti et non erant / quia ob superbiam facti fuerunt peccatores et ideo non cōpassionem sed indignationē ostendebant Bre. Vera iusticia compassionem habet falsa autem dedignationem q̄uis iusti recte soleant peccatoribus indignari. sed aliud est qđ agitur typo superbie aliud zelo iusticie vel discipline.quia iusti et si forte per disciplinam increpationes exaggerant intus tamen dulcedinem per charitatem seruant. preponunt enim sibi in animo ipsos plerumq; quos corrigunt q̄ agētes per disciplinam subditos et per humilitatez custodiunt semetipsos. At cōtra illi qui de falsa iusticia superbie solent ceteroscz despiciunt nulla infirmitatibus misericordia condescendūt. De quorum numero pharisei erāt Mat.xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei q̄ similes estis sepulchris dealbatis. Quarto qui talem reprehensionez ad tacentia potius q̄ ad emendationem facie bant. Prelatus eīm non debet reprehendi coram populo nec etiam alij sed seorsum. Mat.xviij. Si peccauerit frater tuus corripe inter te et ipsum solum sententiari potest bene in publico.vt ceteri timorē habeant si crimen est manifestum.i. Thi.v. peccantes coram omnibus argue vt ceteri timorem habeant. Si enim quis corrigit in publico negat frequēter et contēdit cū correcto re quod in secreto non faceret. Isti ergo murmurantes et detrahentes christo ad laudem humanā hoc faciebant. vt zelum legis viderent habere Mat.xviij. Omnia opera sua faciūt vt videant ab hominib⁹.

¶ Tercio apparet murmuratio iniusta ex parte publicanorum et pctōrum de quibus murmurabant ⁊ hoc ētū ad quattuor. Primo quia ipsi appropinquabāt ad iesum vt audirent illum scz predicantem et docentem. Predicatio autem est quedaz elemosina spiritualis. Sic ergo constitutus in necessitate corporali potest a quocunq; elemosinam recipere et omnis homo cuilibet quantum ad sustentationē nature teneatur dare si potest ac etiaz iudeo vel sarraceno ita verbum predicationis bone a quocunq; possumus audire et predicans euangelium christi nullum debet excludere nec a gareni seu paganū nec sarracenum nec excōmunicatum Marci. xvi. Predicate euangelium omni creature.igitur nec isti accedentes nec christus recipiens erant reprehendendi et per cōsequēs iniusta erat murmuratio phariseoꝝ. ¶ Secundo quia in peccatore, duo considerare debemus scz naturam que bona est vicio quo peccator malus est. In peccatore autem debemus naturam diligere, per quā est ad imaginem et similitudinem dei factus Gene.i. Faciamus hominē ad imaginem et similitudinem nostrā. Vicio autem vt dicit Grego. Districtum iudicio debemus sed non nature Augu. Sic diligendi sunt homines vt eorum non diligant errores. Aliud enim est diligere quod sunt.et aliud odisse que facunt. Ergo pctōres considerata natura eoꝝ debebāt diligi ⁊ recipi a christo sicut diligere tenemur etiā sarracenos.quantum aūt ad vicia debebant a christo corrigi et increpari.ergo poterāt ipsi ad christū accedere et christus eos recipere ⁊ p cōns̄ iniusta erat talis murmuratio/quia habita hac consideratione nullus debet aliquē excludere a se Ecc.xxv. Unicuiq; deus mandauit de proximo suo.

¶ Tercio quia in hoc pctōr differt a diabolo/quia diabolus est obstinatus in malo nec vnq; emendatur.peccator autē non est obstinatus dum vult quin possit corrigi et bonus fieri. frequenter sic fit. Nam peccatores frequenter a malis suis cōuertuntur et fiunt iusti. Hoc autē maxime habet predicatio facere quia multi audientes verbum dei conuertuntur Actuum.x. Loquente Petro cecidit spiritus sanctus super omnes qui audierunt verbū. Unde Augu.dicit q̄ verbum dei est sicut hamus qui dum rapitur capit. A salute autem alīe nullus potest nec debet prohiberi immo cum omni festinantia et importunitate debet queri. Unde iste ḋ imitatus est a christo vt se sequerek dixit.dimitte me vri. ir. et sepe.pa.meum. Respondit christus sequere me et dimitte mor.sepeli.mor.su.vt dicit mater. Ergo et ipsi poterant ire ad christū et xp̄s poterat eos recipere et per consequens iniusta erat murmuratio eorum scz phariseorum. Et maxime cum predicatio xp̄i sine xp̄o haberet tria per que pctōres cōuertunt. s. verbū infāmatū qđ rangebat cor. Exemplum sanctum quod edificabat vitā et doctrinam veram q̄ illuminabat animā. Quarto q̄ pctōr est infirmus in anima sicut febricitās in corpore.

Febricitans autē sanitatem corporis po
test a quocunq; petere et recipere et quili
bet potest quelibet sanare q: vt dictū est
naturam cuiuscūq; debemus iuuare et fo
uere. Unde et Heliseus mundauit a lepra
Naamā syrum principem militie regis sy
rie. vi. iiii. Regū v. ps Sicut ergo possum
sanitatem corporis recipere a quocūq; ita
et multomagis sanitatē anime. igitur pec
catores poterāt ad xpm accedere pro ani
me sanitate ⁊ christus poterat eos recipe
re et sanare sic in alma sicut et in corpore.
Luce. vi. Omnis turba querebat eū tāge
re q: virtus de il. ⁊ sa. om. et sic ps secūdū.

¶ Tercio potest christi responsio p quod
dam simile ad murmur phariseorū sedan
dum. Unde aut. Quis ex vobis homo qui
habet centū oues. ꝛc. Et potest hec simili
tudo exponi dupliciter. s. de natura ange
lica et humana et tunc per omnia currit si
militudo. et de iustis et de peccatorib⁹ pe
nitentiam agentibus. et tunc non per oia
currit similitudo. sed cum distinctione.
Primo potest exponi de natura angelica
et humana et tunc per omnia currit simili
tudo. Quia vt dicit Hie. Centenarius est
numerus perfectus. Tunc ergo deus cen
tum oues habuit quādo naturam huma
nam ⁊ angelicam multa perfectione crea
uit. Ambros. Diues pastor cuius omnes
nos cētena portio sumus. Nonaginta no
uem angeli dicuntur. quia in maximo nu
mero sunt creati. Unde dionisius dicit q
excedunt omnem multitudinem numera
bilem. Job. xxv. Nunquid est numer⁹ mi
litum eius. Una ouis humana natura di
citur. quia in singularitate vnius homis
condita est a quo vno omnes alij descēde
rūt. Utraq; autem natura dicitur ouis ra
tione innocentie. quia in magna et perfe
cta innocentia vtraq; creatura fuit. vel re
specu nature diuine vtraq; natura ouis
est: quia vtraq; natura respectu diuine be
stialis ⁊ quasi nichil est. Grego. Una ouis
tunc perijt quādo peccādo homo pascua
vite eterne reliquit. Tunc filius dei relin
quens nonaginta nouem in deserto id est
dimittens nouem ordines angelorum in
celo quod dicitur desertum. id est dereli
ctum a multitudine āgelorum que cecidit
ab humana natura que ad restaurationē
cadentium angelorum vt celum repleret
et in deo habitaret creata fuit venit i mū
dum per carnis assumptionem ad predi
ctam ouem querendam et inueniens eam
errantem i mundo imposuit super hume
ros suos. ⁊ hoc fuit in passione. quādo in
cruce eius peccata. id est penam peccato
rum super humeros sustinuit. Unde Am
bro. dicit q: isti humeri sunt brachia cru
cis. i. Pe. ii. Qui peccata nostra pertulit i
corpore suo super lignū. Grego. Cum au
tem pastor inuenisset ouem non punuit.
non verberauit. nō vrgendo duxit ad gre
gem sed supponens humiliter humerus e
portans clementer annumerauit gregi et
sic impositam super humeros cum ipsa in
ascensione ad celum remeauit cui virtute
passionis christi celum etiam est apertum
⁊ humana natura in virtute meriti passio
nis christi cum christo ad celum ascenditi
Et ideo dicitur ipsam super humeros ad
celum portasse. Gregorius. Quem hume
ris suis imposuit quādo humanam natu
ram suscipiens peccata nostra ipse porta
uit. inuenta autem oue ad domum rediit
quia pastor noster reparato homine ad re
gnum celeste remeauit. Et postq; ad celū
domum propriā quia ibi gloriam dei ma
nifestatur cum oue perdita redit scilicet
in ascensione tunc vocauit amicos et vici
nos. id est angelos qui amici dicuntur. eo
q; semper idem cum deo volunt Amico
rum enim idem est velle et nolle vt dicit
philosophus. Vicini quoq; dicūtur. quia
vident semper faciem dei et eius gloriam
vicinius contemplantur. vt dicit Grego.
Et sequitur Ait illis. Congratulamini mi
chi. ꝛc. Angeli enim multum gaudent de
reparatione sua. quia etiam ipsi ad hoc su
is ministerijs contulerunt: et quia eorum
ruina ob hoc est reparata. principaliter
autem gaudium est in christo sicut in acto
re salutis ⁊ per christum ad omnes alios
derivatur. Et ideo dicit Congratulamini
michi et non oui perdite: et tunc simplici
ter est verum quod sequitur q: maius gau
diū erit in celo super humana natura per
dita. sed virtuose et triumphaliter recu
perata q̄ super angelos qui non peccave
runt nec perierunt. ℙ Quod gaudi
um maius esse perpenditur ex tribus scz
intensiue et extensiue et completiue. pri
mo intensiue scilicet ex operibus maioris
enim opera facta sunt in natura humana
q̄ in angelica. qualia fuerunt opera chri
sti et bē marie et sc̄oꝝ Apostolorꝝ ⁊ mar
tirū. Maius aūt gaudiū est habere gliam
ex magnis meritis q̄ ex gra solum. Ange
lus autem hz gl'iam ex gra ⁊ exynico actu
et ideo nullus āgelus equiparabit xpo ⁊
beate marie in gaudio. Phil. ii. Propter

it. humiliū et mansuetoꝝ semper tibi pla
cuit deprecatio. Huius exemplum patet
in pharisco et publicano: quia iustificatio
nem publican⁹ humiliter impetrauit Lu.
xviii. Descendit hic iustificatus in domuz
suam. ¶ Tercius est periculorum euasio
humiles enim deus liberat ab omni peri
culo. Psal. cxiij. Qui. s. et li. me. Aug. Hu
militas custodit in omni tentatione et nō
crepet mens in fornace que non tumet vē
to superbie. iij. Re. xij. Nōne vidisti Achab
humiliatum coram me propter quod non
inducam malum in diebus suis. vbi dicit
Hie. Si tantum placuit humilitas deo in
reprobo vt propter eam sententiam muta
verit quid faciet in electo. Exemplum hu
ius habemus in dauid qui dum in angu
stijs esset cōstitutus. vocauit se canem mor
tuum. i. Re. xxiij. Rex israel cane mortuū
persequeris et pulice vnum. Et ideo erui
eum de omni angustia. ¶ Quart⁹ fruct⁹
est gratiarum susceptio. sine susceptionis
gratiarum aptitudo. Humilitas enim fa
cit hominem susceptibilem gratie dei Ja.
iiij. Deus superbis resistit humilibus aūt
dat gratiam. Cuius ratio est: q: superbus
est plenus vento inanis glorie et ideo ni
chil potest recipere. humilis autem totus
est vacuus sui reputatione. et ideo potest
multa recipere. Est autez humilitas aque
ductus per quem venit gratia dei ad ho
mines vt dicit Ber. Origenes. Si hūlis
non fueris et quietus non potest in te gra
tia spiritus sancti habitare. Quintus est
bonorum reparatio vel conseruatio. Naz
si bona perduntur per petm̄ humilitas re
cuperat. nam fecit hominem se prosterne
re ad terram ad pedes sacerdotis et humi
liter confiteri in quo petā dimittuntur et
bona perdita recuperantur Grego. Sola
virtus humilitatis est reparatio lese cha
ritatis. Et postq̄ recuperauerit cōseruat.
Greg. Perit omne quod agitur si non sol
licite in humilitate custoditur. Jdez. Qui
sine humilitate virtutes congregat quasi
puluerem in ventum portat. humiliemur
ergo charissimi vt i die iudicij exaltemur
quia et causa et materia magna subest.
Nā si considerem⁹ vnde nati sumus et in
quo loco positi q: in valle miserie. et quot
periculis subiacemus et quot indigemus
et quo tēdimus et quis est finis noster ma
gnā humilitatis materiā habemus Ber.
Memēto vnde veneris ⁊ erubesce. vbi sis
et ingemisce. quo vadis et contremisce. et
sic patet primum. ¶ Secundo amorū a no
bis terrene sollicitudinis dispendium: q:
omnem sollicitudinem vestram proijcientes
in eum. ℟ Ubi nota q: triplex est sol
licitudo. Prima est prouidētie spiritualis
quo ad animam. i. Cor. vii. Qui sine vxo
re est solicitus erit que domini sunt quo
modo placerit domino. ¶ Secunda est p
uidentie tēporalis quo ad corpus. i. Cor.
vij. Volo vos sine sollicitudine esse. non q:
sit mala sed q: impedit a maiori bono scz
a contemplatione eternoꝝ. Tercia est cu
riositatis ⁊ superfluitatis terrene. Math.
vi. Nolite solliciti esse dicentes quid man
ducabim⁹ aut quid bibemus aut quo ope
rie. Prima precipitur. Math. xx. Quid hic
statis tota die otiosi ite et vos in vineam
meam. Prouer. vi. Vade ad formicam o pi
ger et consi. vias eius et disce sapientiam
Ceterum de spirituali cibo semper solli
ti esse debemus. Secunda premittitur.
Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pa
ne tuo. Tercia prohibetur vt dictum ē. de
duabus primis hic loquitur. vñ dicit glo.
omnem sollicitudinem anime et corporis.
Debemus ergo sollicitudinē anime et cor
poris in deuz proijcere. qm̄ ipse curam ha
bet de ais et corpore. S Ubi notan
dum q: in sollicitudine duo possunt consi
derari. s. ipsum exercitium operis sollicite
factum et finis. et complementum sollici
operis. Primum scilicet exercitium sollici
ti operis non debemus proijcere in deum
scz vt nichil operemur: quia iste seruus pi
ger qui abscondit pecuniā dñi sui ⁊ nichil
lucratus est in ea condemnatus est Luce.
xix. Ex ore tuo te iudico serue neqū. quare
non dedisti pecuniā meam ad mensam. ü.
Thessal. iij. Si quis non vult operari non
māducet. sed debemus tale exercitium in
deum proijcere sicut principale operans
vt scilicet credam⁹ in ipso et per ipsum om
nia bona nos facere ⁊ credamus q: ipse sit
principale agens in omi opere nro Isaie.
xxvi. Ois opera nostra operat⁹ es in nobis
dñe. Scōm aūt scz finem et complementū
solliciti operationis totaliter debem⁹ in
deum proijcere. Ro. vii. Nam velle adia
cet michi p̄ficere aūt bonū inuenio. i. Cor.
iij. Ego plātaui apl'o rigauit de⁹ aūt incre
mētū dedit. Debem⁹ ergo valde solliciti
esse adiplere ⁊ obseruare mādata dei ⁊ se
rere ⁊ metere tpe suo. ⁊ oēm aliā sollicitu
dinē i deū p̄icere. s. vt nō sim⁹ solliciti an
de⁹ acceptet p̄iam nostrā. ⁊ an ei placeat
nos saluare et an simus p̄destinati vel pre
sciti. Nec etiā debem⁹ ēē solliciti an de⁹ p

Universidad de Deusto
Biblioteca

ducat bona exteriora ad fructum et finem bonum. Sed debemus firmiter credere q̄ si fecerimus mandata dei q̄ salvabit nos et tēporalia ministrabit Isa.i. Si volue.ꝛ au.me bōa terre cō. Mat.vij. Querite pri mum regnum dei et iusticiam eius et hec omnia adij.vobis. Et q̄ nos debeamus omnem sollicitudinem proijcere et sperare q̄ in spiritualibus et temporalibus no bis providebit quantum ad psens vna ratio sufficiat que talis est. Qui dat maī et principale credendum est q̄ det minus et accessorium. vt qui dat equum det et sellam. et qui dat castrum det esse potesta tem dominandi in castro. principalia autē opera et maxima circa humanam naturaz sunt quatuor que solus deus facit et per fecte largitur. s. creatio redemptio. corpo rum resurrectio. et anime et corporis glo rificatio. ad que quattuor omnia alia vel sequuntur vel tanq̄ ad finem ordinantur Si ergo nos deus creauit in tanta perfe ctione redemit cum tanto labore. suscita bit in tanta complectione. et glorificabit cum tanto splendore. quomodo non credē dum est q̄ nos non regat et ¦gubernet in magna sollicitudine et amore certe nō est possibile. ideo proij ciam⁹ nos in brachia dei que tenet aperta et manet capite incli nato vt nos osculetur. Math.xi. Uenite ad me omnes q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Et sic patet secundū.

¶ Tercio exhortatur nos ad sobrietatis et vigilantie amplexum quia sobrij estote et vigilate. Circa nō quattuor facit. Pri mo nos hortatur ad sobrietatem ꝛ vigilā tiam quia sobrij estis et. vi. Secundo oītē dit causam quia aduersarius vester dya bolus. Tercio ostendit rem in qua aduer sario possumus resistere. q̄ in fide. Quar to ne credatur q̄ hoc prelium sit tātum in vno populo vel in vna prouincia dicit q̄ il lud prelium et eadem passio et concerta tio inest toti fraternitati ꝛ omni populo q̄ est in toto mundo ibi. Scientes eandem passionem et que in mundo est vestre fra ternitati fieri. Circa hanc partem sciendū q̄ tres sunt hostes nostri cum quibus pu gnare debemus. scz caro que est hostis in traneus et ideo multum periculosus. Mū dus id est delectabilia mūdi que materia liter et occasionaliter nos incitant ad pec candum. vel mundus id est mali homes mū di qui bonos persequuntur et incitant ad peccandū. Et dyabolus qui inuisibiliter pugnat contra nos et intra et extra. Indi gemus ergo sobrietate cibi et potus cōtra carnis desideria. Non enim possumus contra hūc hostem pugnare interficiendo ipsum aut fugiendo ab eo. sed solum sub trahendo ei cibum et potum et fercula di sciplinae. i. Cor. ix. Castigo cor. meum et in seruitutem redigo Eccle. xxxiij. Seruo ma luolo tortura et pedes mitte eum in ope rationem ne vacet. Seruus malivolus est caro quia quanto melius fit ei et delicati⁹ nutritur. tanto magis superbit et proter uit in animam dñam suam. Prouer. xxix. Qui a puericia delicate nutrit seruū suuz postea sentiet eum sibi contumacem. Hoc figuratum fuit in sara et agar. que statim postq̄ concepit rebellauit dñe sue sare. vt patet Gēne. xvi. Sara domina anima agar ancilla caro nēq̄. Indigemus etiaz sobrie tate rerum mundi contra mundi delectabi lia que sobrietas attenditur magis in vo luntate q̄ in habitu vel actu rerum vt sci licet sobrie desideremus ꝛ velimus bona mundi. s. ad necessitatem ꝛ non ad vanita tem vel ad superfluitatem. i. Thi. vi. Ha bentes alimēta et quibus tegamur, his cō tenti simus. Unde Gre. Habens res mul tas sobrius erat. Et multi nichil habēte non sunt sobrij: quia multum desiderant. Sic ergo contra mundum pugnamus so brietate rerum. Hoc est ergo quod dicit. Sobrij estote et vi. s. contra carnem et mū dum Thes. v. Qui ebrij sunt nocte ebrij sunt. nos qui diei sum⁹ sobrij simus. Cōtra dyabolum vero indigemus magna vi gilantia: quia ipse non dormit sed tanq̄ leo rugiens circuit vt nos devoret Job. i. Unde vemis sathan. Circuiui terrā ꝛ pam bulaui eam Hie. vi. Crudelis est et non mi seretur. Et propterea christus dicit Luc. xviij. Oportet semper orare et nunq̄ dēfi cere Habacu. ij. Super custodiam meam stabo. Ephe. v. Uidete fratres quomodo caute ambuletis. Quia inimic⁹ noster om nem cautelam et astuciam habet et ex na turali ingenio et experientia longi tempo ris. et ideo homo difficulter potest ei resi stere Job. xli. Non est potestas super ter ram que valeat ei comparari qui factus ē vt nullum timeret. vna vero res est quam si perfecte habuerimus perfecte ei resiste mus. s. fides vera et viua vñ ad ephes. vi. In olbus sumētes scutū fidei in quo possi tis omnia tela nequissimi ignea extingue re. Dupliciter ei tentat dyabol⁹ fideles. s. per pspera dissoluēdo et p aduersa frangēdo. Ola ergo tela q̄ contra nos emittit per

sonā, extinguimus in fide inferni dum credimus si prosperis mundi heserim⁹ de mergi ad infernum Eccle. xi. Scitote quia pro his omnibus adducet te deus ad iudi cium. Hic cadit exemplum de heremita q̄ omnes digitos suos combussit anteq̄ vel let cum vna agere volens prius experiri si posset pati penas inferni Omnia vero te la que proiecit per aduersa extinguimus i fide paradisi dum credimus q̄ et patien tia aduersorum peruenim⁹ ad gloriā eter nam. et ideo ipsa libenter toleram⁹ Ro. v. Sed et gloriamur in tribulationibus. Actuum. v. Ibant apostoli gaudētes a cō spectu consilij quoniaz digni. ha. sūt pro no. iesu contu. pati. Sic ergo pugnandum est contra dyabolū qui quotidie nos infestat et eodem modo omnes fideles infestat et frēs nostros qui sūt in toto mūdo. ij. Thi. iij. Omnes qui pie volūt viuere in christo iesu psecutionem patiuntur. Actuz. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos in trare in regnum dei Et sic patet tercium.

¶ Quarto ostendit q̄ supradicta tria de us perducit ad perfectionis fructū dicens Deus autem omnis gratie q̄ vocauit nos in eternum ꝛc. Multe sūt gratie dei quas deus confert nobis et in generali et in spe ciali. Et in generali sunt decē maxime grē quas deus fidelibus facit. De quib⁹ sivis predicare quere eas dominica. xviij. post festum trinitatis in sermone. de euā. Ibi etiam ponūtur decem bñficia que de⁹ no bis cōfert. In speciali autē cuilibet fideli gratias multas largitur. Alicui enim dat intelligentiam veritatis. alicui eloquētiā sermonis alicui sensuz discretionis. alicui grauitatem morum. alicui abstinentiā ci borum. Et sic de alijs que longū etiā enar rare et que vnusquisq̄ fidelis in seipso ex perit. i. Cor. xij. Et alij quidē datur q̄ spm sermo sciētie alijs mo sapiētie alij gra. sa. i uo spu ꝛc. Hec aūt oia opat vn⁹ atq̄ idē spus diuidēs singu. prout vult Uñ ḡ dicit deus autem omnis grē q̄ vo. n. in. suā glo. in xpo te. mo. pas. i. per modicas ꝛ paruas passiones quas sustinem⁹ pro noie iesu in ptesenti. vocauit nos ad eternam gloriā. Ro. viij. Non sūt cōdigne passi. hu. tēpo. ad futurā glo. q̄ reuelabitur in nobis. Et nota q̄ ad hāc gloriā de⁹ vocat tripliciter primo per p̄destinationē. Ro. viij. Quos autem predestinauit hos ꝛ vocauit Secū do p predicationē prouer. ix. Misit ancil le sue vt vocaret ad arcē Tercio p inspira tionem. Roma. iiij. Uocat ea que non sunt tanq̄ ea¦que sunt. Quarto per bñficiorum largitionem Luce. xiiij. Homo quidā fecit cenam magnā et vocauit multos. Quin to per flagellor correctionem. sic vocauit paulū hebre. xij. Flagellat autem omnem filium quem recipit. Sexto per pene eter ne comminationem Luce. xiij. Nisi peni tentiam egeritis omnes simul peribitis. Septimo per glorie eterne repromissionē Apo. ij. Uincenti dabo edere de ligno vi te quod est in paradiso dei mei. Deus er go qui tot gratias nobis largitur et qui tot modis nos vocat perficiet. s. per veraz humilitatem in nobis cōfirmabit. s. remo tionem sollicitudinis temporalis ꝛ solida bit scz sobrietatem vt vigilare possimus aduersus diabolum et ipsos in fide vince re. et ideo ipsi gloria in secula. ꝛc.

¶ Dominica quarta de euangelio Sermo. lxxij.

Estote misericor
des sicut et pater vester miseri cors est Luce. vi. Sicut dicit da uid. Tempus miserendi deus totū tem pus ante aduentum christi fuit tempus iu sticie. Nam in eo deus magnam iusticiā exercuit vt patet in lucifero et eius ange lis quos propter vnū motū superbie de celo proiecit. Idem patet in primis parentib⁹ quos propter vnum pomum vetitū quod comederunt de paradiso eiecit. Idem pa tet in diluuio in quo propter peccatū car nis totum genus humanum submersit et deleuit exceptis octo psonis. Idem etiaz apparet in multis locis veteris testamen ti vbi ostenditur quomodo deus iusticias magnas exercuit in homines. Et hoc fuit summa et admiranda iusticia: quia omnē hominem quātūcunq̄ sancte viueret mit rebat ad carcerem inferni. ac etiam Johā nem baptistam ita sanctū et perfectū. Et propterea dicebat Psal. Domine in celo misericordia tua. Quia solum in celo vide batur esse. At vbi venit plenitudo tēpo ris scz tempus gratie et mie. quod fuit ad aduentu christi circunquaq̄ regnat ꝛ pre ualet misericordia iusticie Psalmi. cxviij. Misericordia domini plena est terra. Et quia est tempus miserendi ideo xp̄s fons et pater misericordie qui vt omni homini miseretur factus est hō et ad miam nos in uitat ibi. Estote misericordes ꝛc. In qui bus verbis quinq̄ cōtinent. Primo ens ad miam nos inuitat in principio euangelij: Secundo p̄hibitius mie nobis vetat ibi.

Nolite iudicare et non iudicabimini/ nolite condẽnare et nõ condẽnabimini. Qui enim iudicat et cõdẽnat proximũ nequaq̃ eius misereatur. Tercio quo ſcdã effectus misericordie principales nobis iperat ibi Dimittite et dimittetur vobis/ date ꝛ dabitur vobis. Quarto p̃miũ pro misericordia et eius operibus nobis reddendum insinuat ibi. Mensurã bonã ꝛ cõfertũ coagitatã ꝛ supefluẽtẽ dabũt in sinũ vestrũ. Quinto sub quadã similitudine quedam documenta corrigere volentibus et docere valde necessaria enarrat ibi. Nonquid potest cecus cecum ducere ꝛc. vsq̃ ad finẽ. Primo ḡ ad misericordiã nos inuitat exẽplo patris nostri dicens. Estote mi. sicut ꝛ pater vester miseric. est. Boni filij bonum patrem imitant Jo. viij. Si filij Abrahe estis opera Abrahe facite. Duo ergo dicit. Primo imperat misericordiam/ quia est de mi. Secundo ostendit modum miserendi/ quia sicut et pater vester mi. est. Sz cum pater noster sit etiam iustus iurta illud Psal. Justus dominus et iustitias dilexit quare imitat nos ad iusticiaz dicẽs. Estote iusti sicut pater vester iustus est et similiter ad sapientiã et potẽtiã. ¶ Ad hoc dicendum/ q̃ hoc fit propter septem. Primo quia mia magis cõpon conuenit nouo testamento/ quia vt dictum est iusticia et mia condiuiserunt sibi tempora vt iusticia ante christus aduentum regnaret et mia post ipsius aduentum. Ecclesiastes. iij. Omnia tempus habent. Secundo quia mia magis conuenit loco in quo sumus. Nam mundus est plenus culpe et malis miserijs et in maxime indigentijs et penis homines inuolũtur Ecclesiastes iij. Vidi calumnias que sub sole geruntur et lachrimas innocentum et consolatorez neminem et laudaui magis mortuos q̃ viuentes Augusti. In valle miserei sum⁹ in qua eo magis est flendum quo minus flemus. Tercio quia mia inter omneʒ virtutes excellit. Unde per oleum significatur/ quod omnibus liquoribus supernatat iurta illud Ecclesiastici. Oleum de capite tuo non deficiat. i. mia tua animo tuo non desit vt miseris compatiaris misericordia enim dicitur quasi miseris cordãs. Excellit enim mia inter omnia opera dei. Psal. cxliij. Miserationes eius super omnia opera ei⁹. Quarto quia magis vtilis est et necessaria. i. Thi. iiij. Pietas ad oia utilis est promissionẽ hꝰ vite que nũc est ꝛ future/ q̃ per miam homo weretur hic

vitam gratie. et in futuro vitã glorie Matthei. v. Beati misericordes qm̃ ipsi miam consequẽtur. Bern. Sola misericordia nõ audiet audituz malũ. Unde in iudicio fiet examinatio solum de operibus mie. vt patet Matthei. xxv. Quasi propter ipsam sint saluati et per omissionem sint damnati Jacobi. ij. Judicium sine mis fiet ei qui non facit misericordiam. ¶ Ad quod designũ dum christus de monte oliueti per quem mons mie designatur in celum ascendit. Hoc etiam figuratur vel designatur in eo quod scriptura refert q̃ Salomon duo hostia de lignis oliuarũ fecit in egressu oraculi. iij. Regum. vi. Que significant duas partes mie vna est spiritualis ꝛ altera corporalis per quas homo in templum ingreditur. Quito quia magis conuenit patri nostro deo Ihe. Deus cui proprium est misereri semp et parcere. ꝛc. Unde sicut soli proprium est illũinare et igni calefacere. sic deo misereri. Et ideo si volumus deũ veraciter imitari simus misericordes q̃ misereri est eius propria operatio Isaie. xlix. Nunquid potest mulier oblivisci infantem suũ vt nõ mise. fi. vtc. sui. et si illa oblita fuerit ego. ta. nõ obli. tui. In hoc q̃ cognoscitur maxime filius si naturalem operationem habet patris. ¶ Ubi nota q̃ deus habuit tres pueros et maxime filios. Primꝰ lucifer qui noluit imitari deũ in misericordia sed in potẽtia et ideo tanq̃ degener filius proiectus est. Secũdus fuit Adam qui noluit imitari deum in mia sed in scientia et ideo tanq̃ non legitimus est reprobatus. Tercius fuit christus qui voluit deum in mia ꝛ in omnibus imitari Matthei. xij. Euntes discite quid est misericordiã volo et non sacrificium ꝛ hõ tanq̃ naturalis filius est electus Mat. iij. Sexto quia mia nobis est magis naturalis Job. xxxi. Ab infãtia mea creuit mecũ mia. et ad id qõ naturale est faciliter inclinamur. Videm⁹ ante si quid patiatur vnum membrũ cõpatiuntur oia membra vt dicit Apostolus. i. Corinth. xij. Omnes autem christiani vnum corpus sumus in christo ꝛ sumus membra ad inuicem caput aũt nostruz xp̃s est vt dicit Apostolus ad Ephes. iij. Et ideo vn⁹ fidelis naturaliter debet cõpati alteri sicut ff fratri. ij. Cor. xi. Quis infirmat et ego nõ infirmoꝛ q̃s scãdalizat et ego nõ vror. ¶ Septimo q̃ ad miam faciendam plura mortua habem⁹. ¶ Nã omnis creatura incitat nos ad miam faciendam. Sol enim ꝛ luna ꝛ omnia corpora celestia

tanq̃ nobis compatientia. vt pote in magna penuria constitutus. omnia bona sua communicãt nobis. Similiter quattuor elementa et omnes arbores similiter multa animalia incitant nos ad miaz eo q̃ inter se inuicem miserentur. Dicitur eñ de cyconia q̃ postq̃ senuerit filij eius ponũt eam in medium et nutriunt eam. Dicitur et de aquila q̃ quando generat tres pullos proiicit vnum quia non potest omnes nutrire et tunc quedam auis que appellatur cobar asportat et nutrit. De leone etiam dicitur q̃ parcit prostratis et hominẽ errantem reducit ad vitam ꝛ infirmioꝛ animalia non comedit nisi necessitate famis compulsus. semper etiam quando comedit reliquid aliquid de preda. et ideo vulpes sequitur enim. pullũ etiaz vnius eque si moriatur equa alie eque suscipiunt nutriẽdum. Et si vnus elephas cadit omnes alij currunt ad eum releuandum: quia per se non põt resurgere. Dicitur etiã delphino mortuo alij conueniunt et sepeliunt eũ in p̃fundo maris. De conchinis etiã marinis dicitur q̃ semper stant clause et quidam alius piscis venit cum cibo et aperit eas ꝛ immittit cibum. Et breuiter tota natura et tota creatura incitat nos ad misericordiam. Et sic patet q̃ propter septem deus nobis mandat misericordes esse magis q̃ iustos vel sapientes et hoc est quod dicitur. Esto. miseri. ꝛc. ¶ Deinde ostendit modum miserẽdi dicens. sicut et pater vester miseri. est. vbi nota q̃ debemus cẽ misericordes adinuicem sicut deus pater noster misericors est circa nos. Est autem misericors pater noster circa nos quantũ ad decem. ¶ Primo in indignum omni bono et a se auersum ad viam veritatis reducendo ꝛ reuocãdo. ij. Re. xviij. Unde reuoces puez absalõ Absalon interfecerat filium regis. sic peccator quantuz in se est interficit filium dei et tamen deus reuocat enm. Sic et nos non solum amicorum sed etiam inimicorum misereri debemus. Mat. v. Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos. Secundo reddere nolentem patienter expectando Ro. ij. Ignoras quoniã benignitas dei te suple. expectando ad penitentiam adducit. Et nota quõ expectat multos. sic et nos proximum non valentem nobis reddere nostrum debitum debemus patienter expectare donec possit reddere. Matth. xviij. Patientiã habe in me et omnia reddam tibi. Sed multi crudeles capiunt et incarcerant debitores suos. Matthei. xviij. Tenens suffocabat enm dicens. redde quod debes. Tercio est misericors peccatorẽ ne a dyabolo suffocetur et demergatur in infernũ defendendo. Treñ. iiij. Misericordie domini. quia non sumus consumpti. Genesis. iij. Quicunq̃ inuenerit me occidet me. et nisi dominus nequaq̃ sed quicũq̃ occiderit cayn septuplum punietur. Et posuit dominus signum in cayn ne occideretur. Sic et nos debemus iuuare proximum quantum possumus ne a dyabolo rapiatur. vel ne ab alio proximo rapiatur et deuoretur. ij. Corin. xij. Ego autem libentissime impẽdam et superimpendar ipse pro animabꝰ vestris. Sed valde detestabile est vt dicit Aug. q̃ videtur lupus asportare pecudez alicuius et omnes clamant. videtur dyabolus asportare animam primi et nullus reclamat. Quarto peccatorem ne deficiat pascẽdo Psal. cxlvi. Qui dat iumẽtis escã ipsorum. i. peccatoribus qui iumentis cõparantur Sic et nos etiam peccatores sustentare debemus ne fame deficiant. quia in eis natura bona est et poterunt adhuc effici boni. Matthei. xxij. Bonos et malos introduc huc scilicet ad nuptias. Debem⁹ etiam peccatores sustentare pane verbi dei. v. Pascite qui in vobis est gregem domini. ¶ Quinto est misericors peccatoribus opportunitatẽ peccandi subtrahendo. Osee. ij. Septã viã tuam spinis et septam eã maceria Mtroticẽ deꝰ dat aduersa peccatoribus ne in petis delectenẽ ꝛ ne petã proficiãt que facere disponunt qõ est viã peccatoꝛ spinis sepire. Esa. xl. Flagellauit aũt deꝰ plagz magis pharaonem ac domũ eiꝰ ne sz abuterent vroze. Abrahe Sic et nos oẽz materiã peccãdi debem⁹ auferre prio ꝛ nõ eẽ ei ad ruinã sz salutẽ. Ad Titũ. ij. Temetipz ꝑbe exẽpluz bonoꝝ operꝝ ¶ Sexto p⁹ multiplicẽ repulsaz ad vocandũ peccatorem non desistendo Ihe. Debemus dei misericordiam erubescere et iusticiam eius nolumus formidare qui tãto ampliori iprobitate cõtemnit quãto cõtemptus vocare non dedignat. Apo. iij. Ego sto ad hostium et pulso. ita et nos a benivolentia proximi desistere nõ debem⁹ q̃uis cõtinue ab eo ãgarias patiamur. Ro. xij. Nulli malum pro malo reddentes sed ecõtrario benedicentes Ibidem Benedicite persequentib⁹. ¶ Septimo ẽ misericors ad p̃uertiõez nram multipliciter ꝛ mirabiliter operãdo mõ dãdo, pspera. mõ aduersa. Exẽplũ de fabro qui inclauat equũ vt

sibi remaneat. sic facit de⁹ Psal. tricesimo primo Conuersus sum in erumna mea dū configitur spina. Per omnem modum de⁹ operatur vt peccator sibi remaneat. Sic ⁊ nos omni modo debemus satagere vt peccatores boni fiant. ij. Corin. vi. In omnibus exhibeam⁹ nosmet. sicut dei ministri in multa patientia a der. et a sinist. quia vt dicit Aug. Nichil est deo ita acceptum sicut zelus animarum Octauo penitentem ⁊ ad se reuertentē benigne suscipiendo. Sicut ipse posuit exemplum in filio prodigo Luce. xvi. Misericordia mo. ce. super collum eius. Sic et nos petentibus a nobis veniam de iniurijs nobis illatis benigne debemus occurrere et recipere ad osculū pacis Multi ferociores canibus nunq̄ volunt parcere quantumcunq̄ humiliatis nisi vulnerent eos vel occidant. Dicitur de cane q̄ si homo prosterneret se in terram nunq̄ tangeret eum Hic cadit exemplum de quodam imperatore romano qui cum cepisset regē armenie et ille deposito diademate genuflexisset coram eo statim restituit et coronam et regnum. Nono penitentem de statu vilissimo ad statum regium p mouendo. Psal. cxij. De stercore erigens pauperem ⁊ col. cum cum prin. ¶ Unde ille filius p digus qui pascebat porcos honorifice ad mensam patris sedebat. Sic et nos debemus proximum ad bonum statum anime et corporis reducere et nō tenere eum extra domum suā. vel in aliquo peccato Decimo peccatorū conuerso virtutem perseuerandi dando Isa. xl. Qui dat lasso virtutē Sic et nos debemus proximum in bono proposito coseruare ⁊ in bono statu manutenere per nostram orationem Ephe. iij. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem dñi nostri iesu christi vt det vo. se. di. gl. s. ha. christum per fidem in cordib⁹ vestris. Et sic patet primum. ¶ Secundo p hibitius misericordie nobis vetat dicens Nolite iudicare scilicet proximum per malas suspiciones sed supple. misereminī et⁹ et non iudicamini scilicet a deo Nolite cōdemnare scilicet sententiam diffinitiuam de aliquo ferendo et non condemnabimini scilicet a deo. Aug. Et si suspitiones vitare non possumus quia homines sumus tamen diffinitiuas sententias continere debemus. Ubi nota secundum augustinū q̄ quedam sunt facta hominuz manifesta que nullo modo tergiuersari possunt quin mala sint vt furta homicidia blasphemie et adulteria et huiusmodi de quibus licitum est nos iudicare et condēnare q̄ mala sunt. quedā sunt media que possunt bono et malo animo fieri. et ista cum exteri⁹ non pretendunt aliquam speciem mali debemus ea semper ad bonam partem interpretari. etiam si malo animo fiant. quia homines vident que foris patent deus autē intuetur cor. i. Re. xvi. Quedaz sunt occulta de quib⁹ iudicare temerariū est Aug. De occultis alieni cordis temere pctm̄ est i. Cor. iij. Nolite ante tempus iudicare quoadusq̄ veniat domin⁹ qui et il. abscō. te. et manifestabit ꝓsil. cordis. Ue ergo illis qui manifesta bona iudicant mala. vel corrupta intentione facta. vt pharisei qui dum xp̄m eiecisset demonium dixerunt in beelzebuth prin. de. ei. demonia Luc. xi. Ualde ergo debemus esse temperati in iudicando quia talem iudicamus aliquando qui est optimus vel erit vt p3 in Paulo Ro. xiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruum. ¶ Nota hic q̄ multipler est iudicium. 3 Primum est iudicium prudentie quod procedit ex sagacitate iudicis p vera signa vt fuit iudicium Salomonis inter duas meretrices de duobus filijs contendētes. ij. Regū. iij. Nam ois materna turaliter diligit filiū. et nolet eū mori. q̄s vna illarū ostendit que vera mater fuit. Sic iudicauit Daniel illos duos falsos testes. qui condemnauerūt. Susannam Danielis. xiij. Hec prudētia. propter malicij hominum multum deberent iudices abū dare. Exemplum de illo iudice qui liberauit pauperem. in cuius domo quidam posuerat duodecim vrceos olei. sex erant pleni et sex semipleni. et inferius erat aqua. et accusauit pauperem illum q̄ fuerat sibi furatum oleuz ⁊ iudex cognouit per amurcā que non erat tanta et equaliter in omnibus vrceis quod non erat verum tale iudicium est iustum et licitum. ¶ Scōm est iudicium iusticie siue iuris quod procedit scōm allegata et ꝓbata et fm confessa. et sic debent iudicare omnes iudices sub lege constituti vt dicit Aug. etiam sit sit falsum quod probatur et confitetur reus. Huius exemplū habem⁹ in Dauid qui mandauit interfici illū q̄ dicebat se interfecisse Saulē et tñ nō erat vep. Sed ait Dauid. Os tuū cōtra teipsū locutū ē. ij. Re. i. Tale iudicium est iustū ex pte iudicis eo q̄ procedit fm ius. ¶ Tercium est iudicium punitionis et fortitudinis quod procedit et infertur propter peccata paterna. Hoc fuit factū ꝑ pote Dauid quādo facta ē fames trib⁹ annis et consuluit Dauid dominum qui respondit dicens. q̄ hoc erat propter peccatum Saulis quia contra iuramētum predecessor⁹ suor⁹ interfecit multos gabaoni tarū. Et dati sunt duo filij Saulis et quinq̄ nepotes gabaonitis qui suspenderunt eos in ligno et cessauit plaga de populo. ij. Regum. xxi. ¶ Quartum est iudicium temeritatis et suspittonis quod procedit secundum imaginata quando quis ex leuibus signis iudicat et credit aliquem malum. quod contingit. vel quia ipse est male dispositus et ideo sic iudicat alios. vel quia odit illum. vel quia vidit multa ⁊ audiuit ⁊ ideo de facili iudicat. vñ senes fuit valde suspiciosi. et istud est minus pctm̄. quia senes multa viderunt ex quibus mouentur. et tale iudicium est fm faciem q̄d prohibetur Jo. vij. Nolite fm faciem iudicare. Sic iudicauit totila beatum cassiū epm̄ marinen esse ebrium qui erat naturaliter rubeus vt dicit Gregorius in dyalogo. Hic cadit exemplum de gallo et catto et muribus quando mures credebant cattum vnum sanctum patrem quia erat inuolutus cinere et gallum estimabant terribilem hominem ꝓpter cristam rubeam et sic patz secundum. ¶ Tercio duos effectus mie nobis imperat dicens. dimittite iniurias et offensas ⁊ dimittetur vobis. s. a deo pctm̄ vestrū date scz temporalia bona pauperibus. et dabitur vobis. s. a deo vita eterna. A Ubi nota q̄ duo sunt genera operū mie. Quedam em̄ sunt opera mie spūalia ad aliam pertinentia. ⁊ sunt sex que in hoc versu continentur. Consule castiga. solare. remitte. fer. ora. Remittere ergo vel dimittere iniurias proximo est vnum opus mie spūale et ideo tangendo ipsum omnia spūalia opera dat intelligi. Et nota hic q̄ retinere iniurias et nō parcere est magnum periculum. q̄ odium in corde est sicut ignis in pectore. qui comburit pect⁹ tenentis. Sic odium solum obest odienti. ¶ Item est sicut tinea in panno que corrodit pannum in quo est. Item est sicut apis aculeum infigens que dum aculeum infigit perdit ipsum et per ꝓns mori tur nec de cetero mellificare potest. Sic et infigens aculeos odij mouitur spūaliter. nec de cetero opera vite potest exercere nisi odium deponat. Quedam vero sunt opera misericordie corporalia ad corpus pertinentia et sunt sex que in hoc versu cōtinētur. Uisito poto cibo tego redimo colligo condo. Et isti sunt min⁹ perfecta opera ꝙ spūalia. Dare ergo bona corporalia siue panem siue vinum siue indumentum siue hospitium siue pecuniam siue in redēptionem captiuorum se exponere. vel dare personam suam ad visitādum viduas vel afflictas personas et ad condendum. id ē sepeliendū mortuos. Hec omnia sunt mie opera corporalia pro quibus deus dat nobis vitaz eternam. ¶ Et nota hic q̄ inter omnia opera mie taz spūalia ꝙ corporalia vnum est quod magis placet deo. s. q̄ homo misereatur anime sue. Eccle. xxx. Miserere anime tue placēs deo. Prouer. xi. Benefacit anime sue vir misericors. Quidaz sunt sicut cayn qui male diuidunt et recte offerunt Genes quarto. Si male diuidas et recte offeras peccasti quod tunc est quādo honores temporales dat pauperibus et corpus etiam exponit in seruitium pauperum animam vero dat dyabolo q̄d tūc fit quando homo in pctō mortali existens facit opera mie nec exire satagit de potestate dyaboli. Contra quos ait Apost. i. Cor. xiij. Si distribuero in ci. paupe. omnem fa. me. et tra. cor. me. ita vt ar. charitatem autem non ha. nichil michi prodest Mat. vij. Domine nonne in nomine tuo prophetauimus ⁊ virtutes multas fecimus et dicet illis. Amen dico vobis nescio vos. Faciamus ergo sicut Abel qui obtulit optima et ideo bene diuisit dans meliora deo Demus ergo deo optima nostra. s. animā cor et voluntatem. Prouer. xxiij. Fili prebe michi cor tuum. Item nota q̄ alia littera dicit dimittite et dimittemini: quia ille qui tenet odium in corde fortissime tenet ab odio quia quamuis pctm̄ omne teneat hominem sicut seruum iurta illud. Qui facit pctm̄ seruus est peccati Joh. viij. Odiū tamen tenacissime tenet hominem ita q̄ homo omne scelus perpetret contra illum quem odit. ⁊ ideo recte dicit dimittite scz iniurias et dimittemini scz ab odio quod vos quasi cathenatos tenet. Prou. v. Funibus pctōrum suorum quisq̄ cōstringit. Ad opera vero mie facienda septem bona nos inducunt que habent efficere. Primū est quia deum placant. Genē. xxxij. Placabo cum muneribus. Prouer. xxi. Munus absconditum extinguit iras et donum in sinu indignationem maximam. Fugiant etiam tenebras ab anima Isa. lviij. Si effuderis esurienti animam tuam et animā afflictam repleueris orietur. in tenebris lux tua. et tenebre tue erūt sicut meridies Secundum est quia faciunt obtinere peti

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta Isa. lviij. Frange esurienti panem tuũ et egenos vagosq; induc in domum tuam cum videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris. Et subditur ibidem. Tunc invocabis t dominus exaudiet clamabis et dicet. ecce assum. q; misericors dominus deus tuus. Prouer. xxi. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperũ clamabit ipse et non exaudietur. ¶ Tercium est quia faciunt hominem filium dei: quia vt dictum est in misericordia maxime similatur deo. quis proprium et naturale opus dei ẽ misereri. Ecclesiastici. iij. Esto pupillis misericors vt pater. et pro viro matri illoꝝ et eris tu velud filius altissimi. ¶ Quartum est quia faciunt aos amicos. nam pauperes t religiosos faciũt stipendiarios suos. qui quotidie interpellant apud deum Hie. Pauperes non sunt colendi vt egeni sed exorandi vt patroni. Hic cadit exemplum Ludouici regis francie, quod dictum fuit supra. Quintum est quia faciant hominem maxime tempore necessitatis omnibus aliis recedentibus a nobis Ambro. Non sunt bona hominis que secum ferre non potest sola misericordia comes est defunctoꝝ Apo. xiij. Opera enim illorum sequuntur illos. Sextum est quia homines spiritualiter ditant. Misericordia enim est prudentissima negotiatrix que pro perituris eterna recipit pro tẽporalibus celestia Aug. Prebe tectum et accipe celum. Ipsa calicem aque frigide p deo tribuit et accipit torrentem voluptatis eterne. Unde ille seruus qui abscondit pecuniam domini quia non habuit misericordiam nichil lucratus est. Si enim expẽdisset eaz in pauperes recepisset centuplũ Cuius ratio est quia tantum meretur homo ꝙtum habet de charitate. Charitas enim ignis est que ardere non potest nisi in oleo misericordie. et ideo tantum ardet quantum est ibi de oleo. i. Johan. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem habentẽ et si clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas dei manet in eo Augu. Nescit negociari qui non habet misericordiam potius abscondit bona domini sui ꝙ velit alteri mutuare. similis vulpi qui potius voluit caudam per terram trahere ꝙ aliquãtulum simee dare. Et ideo auferentur ab eo: quia nec hic eis satiatur t in morte omnia perdit Job. xvij. Dives cum dormierit nichil secum auferet. ¶ Et nota hic q; misericordia in negociatione sua semini comparatur. iuxta illud. ij. Coz. ix. Qui parce seminat parce et metet. et qui seminat in benedictionibus. ꝛc. et hoc propter tria. Primo quia semen absconditur ne ab auibus comedatur. sic opera misericordie debent abscondi ne ventus vane glorie ea asportat. Math. vi. Cum facis elemosinã noli tuba canere ante te. ¶ Secũdo: quia dum seminatur perdi videtur cum tamen solus ille sit modus fructum conseruandi. sic elemosina cum datur perdi videtur. et tamẽ solus ille est modus bona nostra cõseruandi Isa. Terrena omnia retinendo amittimus et largiendo seruamus Math. x. Qui perdiderit animam suam propter me inueniet eã. gio. quasi dicatur agricole. si fructus seruas perdis. si seminas renouas. solas quas dederis semper habebis opes. ¶ Tercio quia semen cum fenore surgit. sic simili modo opera mie centuplum accipient. Mat. xix. Centuplum accipietis. Prou. xix. Feneratur domino qui miseretur pauperis. ¶ Septimum est q; sola opera misericordie habent plenas literas remissionis regis eterni Mat. vi. Si dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra. et econuerso. Judicium sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam vt dicitur Jaco. ij. Et sic patz tercia.

¶ Quarto premium pro omnibus operibus mie nobis reddendum insinuat cum dicit. Mensuram bonam et confer. et cozgi. t superef. da. in si. vestrum. i. pauperes quibus miam tribuistis. Ipsi enim sunt domini regni celorum et ideo optime possunt retribuere. Math. v. Beati pauperes spũ quoniam ipsorum est regnum celoz. Ubi nota q; quattuor dicit in premio. scilz q; erit mensura bona. conferta. cogitata et superfluens. quod tripliciter potest exponi. Primo ꝑm ordinem dantium quidaz enim dant partem superfluorum pauperibus et sic non omnia Luce. xi. Quod superest date elemosinam id ẽ de superfluo. Et isti sunt communes homines in matrimonio viuẽtes et in mũdo stantes. et quãtum ad hos dicit: mensuram bonam id est iustam quia talibus iuste remetietur et digna merces reddetur. vel hic vel in futuro Ezechie. x. Justicia iusti super eũ erit. Quidam dant omnia superflua vite sue. Luce xij. Qui hz duas tunicas det vn. nõ habenti. Per vnam tunicam intelligũtur omnia necessaria vite. et per secundam superflua Et illi sunt magis perfecti seruantes pre-

cepta. sed non consilia Sic faciebat Thobias qui omnia primitiua et decimas conca ptiuis fratribus impartiebatur. Thobie i. Et quantum ad hos, dicit conferam id ẽ manibus compressam vt nichil vacui sit in ea quia tales repleb untur vndiq; bonis. Psal. Qui replet bonis desiderium tuum Quidam dant non solum superflua sed ẽt partem necessariorum et restringunt vitã suam vt possint pauperibus benefacere. Lu. xix. Ecce dimidium bonorum meoruz domine do pauperibus. Exẽplũ de beato Martino qui medium clamidem pauperi tribuit. Et ꝙtum ad istos dicit cogitatã id est conquassatam vt vltra capacitatem capiat: quia tales retributionez mercedis habebunt supra speratum et supra meritũ Isa. lxiij. Oculus non vidit deus absq; te que preparasti expectantib⁹ te. Quidam dant omnia et nudi nudum christũ sequũtur Mat. xix. Ecce nos reliq̃m⁹ omnia t secuti sum⁹ te. Et isti sunt viri p̃fecti qui nõ solum precepta sed etiam consilia implent Mathe. xix. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et ea pauperib⁹. Et quantum ad illos dicit et superfluentẽ id est non rasilem sed vndiq; effundentez quia tales non habebunt gloriam ad mensuram sed excedent gloriam aliorum quia vt dicit Aplꝰ. i. Coz. xv. Stella differt a stella in claritate sic erit gloria beatorum Isti erunt in summo gradu cum christo alios iudicantes Ma. xix. Vos qui reliquistis secu. estis me. in regeracõe sedebitis. ho. i. sedebitis et vos super sedes duodecim in. xij. tri. israel. Gloria istoruz erit admirabilis omnino et super excedens omnem intellectum. Isa. lx. Tunc videbis et affluxes et mirabitur et dilatabitur cor. tuu. ¶ Secundo modo potest exponi secunduz numerũ bonorum que retribuuntur. nam deus seruis suis exercentibus pietatis opera omnia bona confert quis ipsi sunt filij si autẽ ſ. et heredes vt dicit. Aplꝰ ad Romanos viij. Sunt autem quattuor genera bonoruz ſ. bona fortũe nature gratie t glorie Quãtum ergo ad bona fortune que sũt diuitie t dignitates et huiusmodi dicit mensurã bonam. i. plenam quia de tẽporalib⁹ dat eis ad sufficientiam vite tã q; ipsi contentantur Mat. xix. Centuplum accipietis. Cẽtenarius enim est numerus perfectus. Significat ergo q; ipsi accipient perfectionẽ et sufficientiam in temporalibus vt dicit. Grego. Peccatores autem de temporalibus non habent plenam mensuram quia eis non sat̃siantur nec cõtẽtantur Eccle. v. Auarus non implebit pecunia. Quãtũ autẽ ad bona nature que sunt sanitas. fortitudo, docilitas, industria, naturalis: huiusmodi dicit cõfertã. Tũc dicit sextarius esse confertus ficubus, quando ficus sunt ita compresse in sextario q; nullũ vacuũ remanet inter ficus vbi possit aer remanere Peccatores autem non habent mensuraz confertam de bonis nature quia cũ ipsis possident multam vacuitatem vbi ventus vane glorie demoratur. Sed iusti mensuram habent confertam, quia inter bona nature que a deo recipiunt non habẽt vacuitatem vbi remaneat ventus vane glorie, quia omnia referunt ad laudem dei. i. Corinth. x. Omnia in laudem dei facite. Quantũ vero ad bona gratie que sunt virtutes et dona dicit coagitatam id est constipatam vt plus recipiat quia vt dicitur Johan. iij. Non dat deus spm̃ ad mensuram immo quotidie in virtutibus sanctis auget dei gratias et dona. et omni die implet eos operibus virtuosis. ex quibus habitus virtutum quotidie perficiuntur Grego. in omelia sup Johãnis. xv. Nunq̃ est amor dei ociosus operaꝰ eſm magna si est. Quãtũ ante ad bona glorie que cõsistunt in visiõe et fruitiõe diuina dicit superfluentẽ qz illa gloria excedit omnino cõditionem humane nature nec hõ mortalis possit deum videre Exo. xxxiij. Non videbit me homo et viuet. nec alia separata a corpore possit illã gloriã capere nisi sub lumine glie qũ deus creat in eis. Psal. In lumine tuo videbimus lumẽ. Et ideo omnẽ cogitatum omne desiderium et omnẽ imaginationẽ excedit. i. Coz. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascẽdit que preparauit deus his diligunt illũ. ¶ Tercio potest exponi ꝙtum ad perfectionem boni quod ex operibus misericordie recipimus: Nam illa gloria beata erit totalis et perfecta merces quam ex omnibus operibus nostris et ex gratia dei recipiemus Gloria autem illa in quatuor perficitur ꝙtum ad nos scilicet in boni cõgnitione in boni cogniti amore in boni cogniti et amati possessione et in boni cogniti t amati et possessi fruitione. Unde Augu. dicit q; deus fecit hominem vt deum cognosceret cognoscendo amaret amando possideret et possidendo frueretur. Quantumlez go ad cognitionem dicit mensuram bonã id est plenam / quia plenam cognitionem habebunt de omnibus Grego. Quid est

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod nesciant qui videtem omnia videt. Quantum vero ad amorem dicit confertas id est solidam qz solide et non vane amabunt. Quantum autem ad possessionem dicit coagitatam quia possidebunt deum in quo sparsa colligunter et in quo omnia bona sunt vnita. Quantum vero ad fruitionem dicit superfluentem. quia gaudiū excedet gaudentes nec ab aliquo cōprehendetur sed mētes singulorū superabit. erit enim supra meritum supra speratum supra desideratum z supra cogitatum. Eadem ergo mensura qua mensi fuerimus remetietur nobis. quia si bene fecerimus bene recipiemus. et si melius fecerimus melius recipiemus. et si optime optime. Et similiter in malo Apo. xvii. Quantum glorificauit se et in deliciis fuit tātum da re illi tormentum et luctum. Et nota q dicit in sinum vestrum ad significādum perfectionem securitatem et quietem illius gaudij nam bonū cognitū et amatum sez ipse deus erit intus in essentia anime et ideo erit gaudiū perfectū securū z quietē Isaie. xxxii. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Et sic patet quartum.

¶ Quinto sub quadam similitudine ponit quedam documēta necessaria corrigere habentibus per que a temeraria correctione prohibemur di. Nunqd potest cecus cecum ducere. Erant enim apostoli futuri orbis terrarū doctores Mat. xxviii. Docete omnes gentes et ideo oportebat ipsos esse illuminatos/ qz cum orbis terrarum esset cecus. et multiplici erroris tenebra excecatus. et per apostolos et eox sequaces deberet illuminari z ad viā veritatis adduci. necesse fuit vt essent illuminati. qz si cecus ducatur a ceco quid restat nisi q vterqz vadat in precipitiuz. immo melius esset ceco carere duce ceco/ quia tunc pretemptaret baculo viam sicut formica que est animal cecum pretemptat quibusdam baculis siue brachijs ante oculos viam. Quicunqz ergo debent alios docere in doctrina et corrigere in vita. oportet q sint docti et moligerati/ quia cum discipulus non sit super magistrum sed sufficiat ei si ad perfectionē magistri perueniat tunc si magister est insciis et incōpositus. verisimile est q discipulus per magistrū nunqz ad perfectionē doctrine et veritatis perueniat sed ambo remanebunt in fouea ceecitatis: et ideo pharisei z scribe quos malicia excecauerat non poterant alios docere et ad viam veritatis adducere. contra quos christus tunc loquebatur. similiter qui habet trabem in oculo id est in aliquo peccato mortali tenet non potest educere festucam de oculo fratris sui. id est nō potest exemplo vite ipsum informare vt careat peccatis et sit vita ipsius sine festuca parvorum peccatorū Grego. Super tactas sordes tergere non valet manus que lutum tenet. Debet enim prelatus subditum informare verbo et exēplo Joh̄ā. xiij. Exemplū enim dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita et vos faciatis Bern̄. Egregiū instrumentum esset oculus si seipsum sicut alia videre posset. Et sic videtur q prelatus in mortali existens peccato non possit populum docere nec ipsum a peccatis mūdare. Sed contra. Doctrina est quedā elemosina spiritualis vt dictum est supra ergo stans autē in peccato mortali bene potest facere elemosinam corporalē ergo multo magis spiritualem cum sit potior corporali. ergo. rc. Ad hoc dicendum q peccatum mortale aut est notorium et tunc non debet docere nec mundare propter scandalum si autem sit occultum potest vtrumq; facere licet semper cum detrimēto anime sue/ quia quicunqz publice ministrat sacramenta in mortali peccato existens grauiter peccat. ¶ Similiter qui ex officio publice docet vt quidam dicūt grauiter peccat si in mortali petō existat Romanoz. ij. In quo enim alium doces teipsum condemnas. Secus aūt est de elemosina corporali quia nullum scandaliz oritur inde sicut de doctrina cum quis est in notorio peccato. Nec qui docet inquantum docet peccat sed in̄ftum dat malū exemplum. et ideo sc̄m quosdam ille qui est in peccato mortali occulto licet sit indignus docere. tamen sine peccato potest docere. cum inde nullū scandalū oriatur. et doctrina sit quedā elemosina. et sic patet quintum.

¶ De epistola Sermo. lxxiiii.

Non sunt condigne passiones huius tēporis ad futurā gloriam que revelabitur nobis Roma. viii. Et dubietate premū z supplicū multi peccāt z nō curāt bn agere. Si em̄ hō pfecte crederet gloriam paradisi z penas inferni pfecto bn ageret z a malis caveret Jo. iii. Ut omis q credit in ip̄m nō peat sed habeat vitā etn̄ā. Et ideo beatus paulus apl̄us in epistola hodierna firmiter probat gloriā futurā his qui patiuntur pro nomine xp̄i dandam. In qua epistola quattuor facit. Primo ostēdit gloriam futuram esse supra meritum passionum quas hic pro xp̄o sustinemus in principio epistole. Secundo probat gloriaz resurrectionis esse futuram per naturale desiderium humane creature ibi. Nam expectatio creature revelationem filiorum dei expectat. Tercio probat idem per naturale desiderium omnis creature ibi. Scim⁹ enim q omnis creatura ingemiscit et parturit vsq; adhuc. Quarto idez probat per desiderium quod hñt sanctiviri ex revelatione spūs sancti qui non metitur ibi. Nō solum aūt illa sed z nosipsi primitias spūs habentes intra nos gemimus. Primo ergo ostendit gloriam futuraz esse supra meritum passionum quas hic pro xp̄o sustinemus dicens. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam. rc. z hoc propter quattuor. Primo quia passiones sunt temporales immo momentanee et gloria eterna. temporis autem ad eternitatem nulla est comparatio. min⁹ ō̄ gutte aque ad totum mare vel puncti alicui⁹ ad totum celum. ¶ Secundo quia passiones sunt leues gloria autem est ponderis infiniti. et de his duobus. ij. Cor. iiij. Id enim quod in presenti est momentaneum et leue tribulationis nostre supra modum in sublimitate eterne glorie pondus operatur in nobis. ¶ Tertio qz tribulatiōes in paucis malis sunt gloria vero in multis bonis. Sapi. iij. In paucis vexati in multis bene disponentur. Eccle. li. Modicum laborauī z inueni michi multum requiem Mat. xxv. Sup pauca fuisti fidelis supra multa te constituam. Quarto quia he sunt impure sicut enim gaudiuz mundi non est purum iurta illud Prouer. xiij. Risus dolore miscebitur. sic et mundi passio non est pura. ij. Cor. i. Qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Psalm. Secundum multitudinem dolox meox in corde meo consolationes t. leti. ani. me. Et nota q ēs uis passiones non sunt condigne ad futuram gloriam sunt tamen valde congrue z quasi necessarie ad perueniendum ad illā gloriam propter multa bona que hñt efficere que bona oportet habere volentem ad illam gloriaz peruenire. Hec autem bona sunt septē. B Primū qz tribulatio mentē illuminat Greg. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Un̄ ille dives epulo non eleuauit oculos nisi quando fuit in tormentis. Luc. xvi. et tunc cognouit Lazarum Et de nabugodonosor dicit q post ēs factus fuit bestia leuauit oculos ad celum Dani. iiij post finem dierum ego nabugodonosor oculos ad celū leuaui et redditus est michi sensus meus. Hec illuminatio figurata est in illuminatione Thobie qui felle piscis posito super oculos visum recepit Thobie. xi. In amaritudine fellis intelligitur amaritudo tribulationis Isa. xxviii. Tantum verstio dabit intellectuz auditui. ¶ Secundū est q corroborat homines sicut ignis laterem quem tamen videtur cōburere. Ro. v. Tribulatio patientiam operatur. patientia autem probationem. Nota hic q ignis laterē corroborat et lapidez terit in calcem. sic tribulatio bonos humiles qui se lutum reputant. Exemplum huius habemus in Job. in pharaone. Et ille eedem aque que fuerūt pro muro a dexteris et a sinistris filijs israel suffocauerunt viros egiptios. Et ideo dicit Hze. q nisi idem deus qui penam irrogat patientiam prestet ipsa correptio peccatū auget. Sic erat corroboratus Apostolus in tribulationib⁹ qui dicebat. Omnia possum in eo qui me confortat Philipen. iiij. z iterum. Omnia sustineo propter electos vt ipsi salutem conse. ij. Thi. ij. ¶ Tercū est q purgat animās peccatz. Hze. Quod flagellum grano quod lima ferro. quod fornax auro. hec tribulatio viro iusto. Wala. iij. Sedebit conflans et emū. ar. et purgabit filios leui. sed de quibusdam potest dici illud. Hiere. vi. Frustra conflauit cōflator malicie eorum non sunt consumpte. argentum reprobuz vocate eos. Wale dictū ferrum quod ex lima contrahit rubiginez ¶ Quartum est q desiccat desiderium ab aquis deliciarum et per consequens cōseruat quia humidum corrumpit. Unde carnes conseruando salsantur vt humiditas a sale consumetur. Tribulatio est mirra a putrefactione conseruans. Hec mirra totum corpus christi fuit inuolutū. Hec palium custodiuit ne superbiret. ij. Corin. xij Ne mag. reue. extol. me. da. est. michi stimulus carne. an. sathane q me colaphiset. Quitum est quia facit hominem ad deum velocius currere. Equus piger non currit bene sine calcaribus tribulatio autē est quasi quidaz stimulus. Hze. Wala que nos hic premunt ad deum ire compellunt. homo enim in tribulatione positus cogitat aliā vitam et ad eam tre desiderat. Philipen. i. Cupio dissolui et esse cuz christo. ¶ Sextuz est quia est quoddam signum q sum⁹

filij dei et ab eo dilecti. Hebreo.xij. Q̃ si extra disciplinam estis ergo adulteri ⁊ nõ filij dei estis. Quem enim dominus diligit corrigit et castigat. Flagellat autẽ omnem filium quem recipit. Filius enim debet incedere per viam patris. Via autem christi patris nostri fuit ipa tribulatio ab ipsis cunabulis. Et ideo si incedimus p viam tribulationis signum est q̃ vt filij veri sequimur patrem nostrum christum.

Multa enim et continua prosperitas non est bonum signum sed est signum q̃ ibi nõ sit deus. Job.xxviij. Non inuenietur i terra suauiter viuentium. Unde christus quesitus a magis non fuit inuentus in palacio regis herodis sed in augusto vie. hic cadit exemplum de beato Ambrosio quãdo fuit hospitatus cum quodam milite qui dixit se multa prosperitate poteri et nulla aduersitate molestari. quo audito beatus Ambrosius recessit et noluit cuz eo hospitari. et sequenti nocte domus cuz omnib⁹ profundata est. Istud est illud signum de quo dicitur in Ezechiele.ix. Signa thau. super frontes virorum gementiuz. Thau est crux christi. i. amaritudo crucis christi quam pro signo filij dei ferunt in corpore. Gal.vi. Ego enim stigmata domini ihesu christi in corpore meo porto. ¶ Septimuz est quia est quod dam pignus hereditatis eterne quia cum ad illam hereditatem possidendam non perueniatur nisi per multas tribulatiões iusta illud Act.xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare regnum dei et arta sit via que ducit nos ad vitaz. qui in huiusmodi vis est inter tribulationes consolatus iam habet pignus q̃ ad hereditatẽ perueniat quia perambulat viam rectam illuc ducentem. ij Thi.ij. Si sustinebimus et conregnabimus. Ro.viij. Si tamen compatimur vt et glorificemur. ¶ Et nota q̃ inter passiones et tribulationes vtilissima est passio corporalis infirmitatis. ⁊ hoc propter quinq̃. Primo quia ipsa est q̃dam dei correctio et pro peccatis punitio et ideo cũ patientia et libenter est toleranda Job.v. Beatus vir qui corripitur a domino. Aug. Domine hic vre hic seca. vt in eternum permaneam correctio autem dei et magno amore procedit. Isa.xi. Egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet. Virga est correctio d radice iesse id est de incendio amoris iesse enim incendium interpretatur Apoca.iij. Ego quos amo arguo et castigo. Exemplum de infirmo desperato cui medic⁹ dat quicquid petit Infirmum autem quẽ credit sanari diet valde et amara medicina potat. ¶ Secundo quia ipsa est quedam dei citatio vt homo compareat coram deo vel ad audiendam sententiam si infirmitas talis sit mortalis vel ad se purgandum si non sit mortalis. et ideo in infirmitate homo debz se purare vt si sententia sit contra ipsum faciat eam mutare per veram contritionem et cõfessionez. Quia vt dicit Gre. Et si deus nõ mutat consilium tñ aliquando. mutat sententiam. Exemplum de Ezechia cui deus mutauit sententiam quia contritus fuit Uel debet se parare vt possit se purgare coram deo quia ibi est aduersarius noster qui incessanter nos accusat Job primo. Cũ assisterent filij dei coram deo affuit inter eos etiam sathan scz ad homines accusandum. Tercio quia ipsa passio corporalis tribulationis carnem spũ subijcit et facit rationem dominari et per ꝑs virtutes in nobis habitare. ij. Cor.xij. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virtus xp̃i. Cum enim infirmor tunc fortior sum et potens. ¶ Quarto q̃ ipsa inimicum hominis scz concupiscentiã carnis eneruat et quasi extinguit. Eccle.xi Malicia id est infirmitas vnius hore oblationem facit iniurie magne. Quinto quia facit hominem de morte cogitare. Unde. Ezechias infirmatus dixit. Ego dixi in dimidio dierũ meoz vadam ad portas inferi. ⁊c. Isa.xxxviij. Et facit etiam facta sua disponere. Ibidez. Dispone domui tue q̃ morieris tu et non viues. Nichil autem ẽ vtilius ꝙ de morte ⁊ de alia vita cogitare quia ex hoc cauet homo de peccatis. Eccl. vij. Memorare nouissima tua et in eternũ non peccabis. Legitur in vitaspatrum q̃ quidam abbas discipulo infirmo petenti sanari respondit. Rem tibi necessariam petis amoueri: quia si ferrum es per infirmitatem rubiginẽ amittis. si aurum es per ignem probatus ad meliora proueberis Quia ergo infirmitates et tribulationes sunt ita vtiles et sunt via ad celum ducentes. ideo sunt valde congrue ad gloriam futuram possidendam. et ideo libenter debemus eas sustinere. et si volumus eas libenter ⁊ cum patientia sustinere debem⁹ habere oculos mentis apertos vnam scz ad gloriam paradisi quam per passiones acquirimus quia vt dicit Gre. consideratio premij minuit vim flagelli ⁊ alterũ oculũ debem⁹ hr̃e ad penas purgatorij ⁊ sic ꝑ passiões euadim⁹. Aug. Põ dimitta bõitas ira scit ⁊ hoc scio ne irascaꝛ ⁊ fuero

misericorditer adhibet tempotalem se veritatem ne eternam iuste inferat vltionẽ. Et sic patet primũ. ¶ Secũdo apostolus probat hanc gloriam esse futuram per desiderium humane creature. Et est talis ratio. Naturale desiderium hominis nõ potest esse frustra quia demonstraret imperfectionem facientis que tale desiderium posuit et fecit in homine. Exemplum de fenestra domus que nunq̃ deberet aperiri. manifestum esset q̃ talis fenestra esset frustra. et per ꝑs magister qui fecit eaz non fuit perfectus: sed omnis homo naturaliter desiderat perfectum bonum quod est gloria dei. que in reuelatione filiorum dei dabitur huius rationis maior est notissima. et ideo ipsam silet. minorem autem ponit et probat. et hoc est quod dicit Bene dico q̃ futura gloria reuelabitur in nobis quia expectatio creature id est hominis q̃ est omnis creatura eo q̃ habet conuenientiam cum omni creatura vt dicit Gre. scz eẽ cum elementis. viuere cum arboribus sentire cum animalibus. et intelligere cũ angelis. vel quia est finis omnis creature. Mar.xvi. Predicate euãgelium omni creature. i. homini. Expectatio inq̃ hominis id est naturale desiderium hominis expectat. i. expectando desiderat reuelationez filiorum dei. i. desiderat gloriam dei. quã filij dei habebunt quando ostendentur esse filij dei. i. in beata resurrectione. i. Jo.iij. Filij dei sumus et nondum apparuit q̃d erimus. cum autem apparuerit similes ei erimus. Et bene dico q̃ homo naturaliter expectat illam gloriam futuram. quia ipsa creatura id est homo subiecta est multe vanitati corruptionis et mutabilitatis quam vanitatem homo nonvult: quia omnis homo naturaliter refugit malum. sed deus ex iustis propter peccata primoꝛ parentum subiecit eã id est hominẽ vanitati corruptiõis ⁊ mutatiõis Gen.ij. Quas effugere cõtendit morte morieni. Subiecit tñ eã illi vanitati in spe finali liberãdi ab illa vanitate corruptionis et mutationis scilicet in gloria filiorum dei. Tũc enim homo liberabitur a seruitute corruptionis et mutationis. i. Corinth.xv. Nouissime autem inimica destruetur mors. i. iterum. oportet autez corruptibile hoc induere in corruptionem. Et sic patet secundum. ¶ Tertio idem probat scilicet q̃ futura gloria reuelabitur in nobis per desiderium omnis creature. et est ratio talis. Naturale desiderium omnis creature non potest frustrari quia vt dictuz est esset imperfectionem condentis creaturaz quod est impossibile. Sed omnis creatura habet naturalem quandam expectationem et inclinationem ad gloriam futuram eo q̃ semper est modo in quodam gemitu et dolore quasi parturiens pre labore fatigationis. quia semper peragit ministeria a deo sibi constituta. tunc autem quiescet. Omne autez quod mouetur quocunq̃ motu naturaliter desiderat quiescere. per quod patet q̃ omnis motus et circularis et rectus et naturalis quodammodo. innaturalis est tendens ad quietẽ. In reuelatione autẽ future glorie omnis motus cessabit et omnis creatura quiescet qz dum finis quiescit. habetur q̃ etiaz ea que sunt ad finem quiescunt. Sed homo est finis omnis creature qui tũc quiescet ergo et omnis creatura tunc similiter quiescet Et sic omnis creatura desiderat naturali desiderio quiescere. Huius rationis maiorem tanq̃ notissimam silet. minorem autẽ ponit et probat. et hoc est quod dicit. Scimus enim ⁊c. i. bene dico. q̃ futura gloria reuelabitur in nobis quia nos scimus per occultem fidem q̃ omnis natura ingemiscit. i. cõtinue reuocatur in gemitu suo modo eo q̃ est in continua operatione et mutatione ⁊ parturit vsq̃ adhuc id est per totum tempus durat. Omnis creatura ẽ q̃si parturiens. quia est in continua motione et continue explet et iplet ministeria a deo sibi constituta. sed supple quod continue mouetur et laborat naturaliter desiderat quiescere sed in illa gloria omnis quiescet ergo omnia desiderant illam gloriam. Et sic patet tertium. ¶ Quarto idem probat per desideriuz quod habent sancti viri ex reuelatione spiritus sancti. Et est ratio sua talis. Impossibile est esse falsum quod spiritus sanctus sanctis viris reuelat. qz nos qui habemus primitias spiritus sancti ex eius reuelatione expectantes sumus adoptionem filiorum scilicet redemptionem. corporis nostri. i. gloriosam resurrectionẽ in qua et per quaz apparebit q̃ nos sum⁹ filij dei adoptiui et redempti a domino nostro inq̃ sic expectantes ingemiscimus. i. quotidie renouamus gemit⁹ q̃ hec gloria nõ cito venit quia vt dicit. in. Prouer. Spes que differtur affligit animam. et. Psalmo. Centesimo decimonono heu michi qz incolat⁹ meus prolongat⁹ est huiꝰ rationis maiorẽ tanq̃ notã non ponit minorem autem ponit. et hoc est quod dicit. Non solum aut

tem illa scilicet omnis creatura expectat re
uelationem filiorũ dei. sed et nosipsi qui
habemus primicias spũs glorie tempore
et dignitate siue perfectione. Sed nonne
patres veteris testamenti spiritũ sanctũ
habuerunt. Ad quod dicendum q̃ aposto
li primo habuerunt spm̃ sanctũ in signo vi
sibili. Actuum. ij. Apparuerũt illis diuer
tite lingue tanq̃ ignis Jo. vij. Nondum
enim erat spiritus datus. s. in signo visibi
li. Uel dicendum q̃ apostoli habuerũt pri
micias spiritus sancti quia ipsi fuerũt pri
mi qui per spiritũ sanctum christo adhese
runt. Unde in no. test. et in fide christi fue
runt primicie spũs. et ideo magis cari et ac
cepti deo / sicut primitiue ficus cariores
sunt. Nos inquã ingemiscimus scz intus
per desiderium expectantes adoptionem
filiorũ dei. id est quando in filios dei ado
ptabimur quod erit quando similes ei eri
mus scz gloriosi in anima et corpore. vnde
talis adoptio erit redemptio corporis no
stri / quia tunc virtus passionis christi per
quã redempti sumus applicabitur corpo
ri nostro propter quã gloriosum efficietur
et sic patet certitudo illius glorie quã per
passiones presentes recepturi sumus quã
homo et omnis creatura expectat. qz in il
la gloria sol et luna et omnia elementa in
duent nouam gloriam et quiescent. Jsaie
xxx. Et erit lux lune sicut lux solis. et lux
solis erit septempliciter sicut lux septẽ di
erum. Ingemiscamus ergo si non facim⁹
opera digna illa gloria et si faciamus ope
ra digna ingemiscamus qz nõ cito imus
ad gloriã. Et nota hic de asa filia caleph
que sedens super azinam et vadẽs ad vi
rum suũ ingemuit cui pater dedit irriguũ
superius et inferius Asa vt dicit Gre. est
anima iusti deo desponsata que sedet su
per azinam quando sensualitati ratio do
minatur et anima dñatur carni et tunc va
dit versus virum suũ scz deum cui deus
pater dat irriguum superius scz pro dila
tione future glorie Psal. xlii. Quando ve
niam et apparebo ante faciẽ dei mei fue
runt michi lachryme mee panes die ac no
cte. Dat etiam irriguum inferius scz pro
incolatu presentis miserie. Tota enim vita
nostra plena est miseriis et tamen in illis
miseriis multi cupiũt diu stare. Et sic pa
tet totum de epistola.

¶ Dominica quinta

de euangelio Sermo. lxxiiij.

¶ Cum turbe mul
te irruerent in iesum vt audi
rent verbum dei et stabat ipse
secus stagnum genesareth Luc. v. Ad tria
principaliter filius dei indutus carne hu
mana venit in mundũ. primo ad veritas
tem docendam quia falsitate ceci eramus
Johã. xviij. Ego ad hoc natus sum et ve
ni in mundum vt testimonium perhibeam
veri. Secundo ad peccata et opera diabo
li dissoluẽdum et destruendum quia pec
catis ligati eramus. i. Jo. iij. In hoc appa
ruit filius dei. vt dis. opera diaboli. Ter
cio ad vitam gratie ⁊ glorie nobis dandã
quia omnes in morte detinebamur Joh.
x. Ego veni in mundum vt vitam habeãt
et abundantius habeant. Jbidẽ. Sic dilexit deus mundum vt filium suum daret vt
omnis qui credit in ipsum non pereat sed
habeat vitam eternam. Primum illorum
videlicet veritatis doctrina pfecte in hoc
euangelio continetur. Nã et populus cũ
feruore audiebat quod patet / quia irru
erunt in iesum et christus veraciter et gra
tiose docebat eos qi sedens de nauicula
docebat eos. In quo q̃dẽ euangelio septẽ
continentur. Primum est frequentia et de
uotio populi ad verbum dei audiendum
ibi. Cum turbe irru. in iesum vt audirent
verbum dei et ipse stabat secus stagnum
genezareth. Stagnũ genezareth vt dicit
Beda idem est q̃ mare galilee ⁊ tyberia
dis sed mare galilee dicit ab adiacente p
uincia. mare vero tyberiadis a proxima ci
uitate quã herodes in honorem tyberij
cesaris edificsuerat. Stagnum vero gene
zareth dicitur a natura ipsius loci qua ex
spantibus vndis ex se aurum exciture pro
hibetur. Mare vero dicitur consuetudine
hebreoꝝ qui oẽm congregationem aqua
rum appellant mare. ¶ Secundum est do
ctrina christi ad populũ instruendum ibi.
Ascendens autem in vnam nauiculã que
erat Simonis rogauit eum a terra redu
cere pusillum et sedens de nauicula doce
bat turbas. ¶ Tercium est preceptũ chri
sti ad homines per pisces signatos ibi.
Duc in altũ et laxate re. ve. in ca. ¶ Quar
tum est piscium captura copiosa et occur
sus aliorum discipulorum ad adiuuandũ
ibi. Et cum fecissent concilu. pis. multi co
piosam. ¶ Quintum est humilis petri pe
locutio ad christum reuerendum ibi. Cũ
cum vidis. simon pe. pro. ad ge. te. dicens
exi a me domine quia homo peccator sũ.

Sertum est Apostolus petri prefiguratio
ad homines capiendum ibi. Noli timere
ex hoc iam eris homines capiens. ¶ Se
ptimum est petri Jacobi et Johannis con
uersio omnibus relictis ad xp̃m sequẽdũ
ibi. Et subductis ad terrã nauibus relic.
om. se. sunt eum. primo ergo ponitur de
uotio et frequentia populi ad verbum dei
audiendum quia turbe irruerunt in iesu
vt audirent verbum dei. Hec autem devo
tio et frequẽtia ex octo causabat. ¶
primo ex raritate audientie verbi dei. i.
Reg. iij. In diebꝰ illis sermo domini erat
preciosus. i. rarus. Omne autem rarum ca
rum. propter malicium autem populi de⁹
predicationes subtraxerat ⁊ ideo erat ma
gna fames audiendi verbum dei. Amos.
viij. Ecce ego immittam famem in terram
non famem panis nec sitim aque. sz famez
audiendi verbum dei. Et hec eadẽ fames
erit in fine mundi quãdo omnes iudei con
uertentur et auide querẽt qui eos doceat
Psal. Conuertentur ad vesperam scz mun
di. et famem patientur vt canes scilicet au
diendi verbũ dei et circuibũt vt inueniãt
doctorem. si vero non fuerint saturati sci
licet verbo dei murmurabunt id est dole
bunt et conquerentur. Non autem tot fũt
predicatores quod non est auiditas in po
pulo ad audiendum verbum dei. immo ver
bum dei conuersum est in nauseaz. Nume
ri. xxi. Nauseat anima nostra sup cibo isto
leuissimo. Et tamen erat cibus optim⁹ om
nis saporis in se suauitatem habens vt di
citur in libro Sapien. Sic est verbum dei
et multo melius et tamen homines nause
ant super ipso quod est pessimum signũ in
firmitatis anime. sicut enim cum auiditã
te sumere cibum corporalem ⁊ bene malli
care et digerere est signum magne sanita
tis corporis. et non sumere cibum vel sum
ptum non retinere est signum magne infir
mitatis. sic libenter audire verbum dei et
in corde retinere est signum sane anime et
non audire vel auditum non retinere est si
gnum infirmitatis anime ⁊ nichil profici
tis. hebre. quarto. Non enim profuit illis
sermo auditus non admixtus fidei scilicet
viue que per opus demonstratur. ¶ Se
cundo causabatur ex gratiositate persone
erat enim christus affabilis valde ⁊ gratio
sa psona. Psal. xliiij. Speciosꝰ forma p̃ fi
lijs hominũ Diffusa est gra in labijs tuis
Jdẽ. Unxit te deus deus tuus oleo leticie.
Predicator autem affabilis et gratiosus
aspectu multũ attrahit ⁊ delectat. Pro ner
bium est cum ioculator displicet eius ca
tulena non placet et econuerso cum iocula
tor placet eius cãtilena placet Criso. Si
gnum studiosi agricole est messis secunda
signũ boni negociatoris est recta referta
signũ gratiosi predicatoris est ecclesia ple
na. Tercio causabat deuotio ex efficacia
loquẽdi erant enim verba xp̃i efficacissima
et tãgẽtia cor. Hie. xxiij. Nõne verba mea
quasi malleus cõterens petras. Joh. vij.
Nunq̃ sic locutus est homo. Nonne ver
bum salutationis marie ad Elizabeth san
tificauit Johannẽ in vtero existentem et
exultare fecit eũ qi formatũ fuit in ore xp̃i
et egressũ per os Marie et intrauit per au
res Elizabeth vt dicit Crisо. Si ergo ver
bum christi adhuc in vtero existentis tan
tam virtutem habuit quantã habere de
buit quando loquebat per se. Et si loquẽ
te petro omnes compuncti sunt corde et
baptizati vt dicit Actuũ. x. Cecidit spũs
sanctus super omnes qui audierũt verbũ
Quid debuit fieri loquente christo magi
stro petri. Hieronimus dicit q̃ dum rodi
eschines exularet et legeret illa demo
scenis oratio. quã aduersus eũ habuerat
et omnes mirarent eschenus qui ipsũ au
dierat loquentem suspirans ait. Quid di
xissetis si ipsam bestiam audissetis verba
sua resonãtẽ. habet inquit. Hier. Nescio
quid latentis energie. i. virtuose operati
onis viue vocis actus et in aures discipu
li de autoris ore transfusa fortius sonat.
Et de tito liuio dicit ad Titum liuium la
cteo loquentie fonte manentẽ de vlcimis
hyspaniarũ galliarũq̃ finibus quosdam
venisse nobiles legimus ⁊ quos roma ad
contemplationẽ sui non traxit vnius ho
minis fama perduxit. et ideo christo pre
dicante tantam virtutem dederat voci sue
q̃ multi relictis omnibus eum sequeban
tur et mares et femine. Mathei. xix. Ecce
nos reli. om. et secu. su. te. Unde efficaciã
eius loquele quedã mulier admirans sũ
rexit in populo dicens. Beatus venter qui
te portauit ⁊ vbera que suxisti. Luce. xi.
Quarto causabatur ex sapientia verbũ
quia verba altissimi ⁊ magni põderis pro
ferebat Johã. vi. Uerba vite eterne ha
bes. De Salomone dicit q̃ propter sapiẽ
tiam eius omnes desiderabant ipsum vi
dere et multi veniebant ad eum. Et regi
na Saba venit a finibus terre audire sa
pientiam eius vt pater. iij. Re. x. Sed chri
stus in infinitum maiorem sapientiam ha
buit Salomone iuxta illud Mat. xij. Ecce

Universidad de Deusto
Biblioteca

plus q̄ Salomō hic. Unde christus dū loqueretur ꝓpter altitudinē verborū eius quidā dicebant q̄ insaniebat quidā q̄ demoniū habebat quidā q̄ angelus ei loquebatur. quidā credebant q̄ doctrina eius esset ei infusa a deo vt ipse dicebat Jo.vij Mea doctrina non est mea sed eius q̄ misit me ꝑfis. et tales doctrinā intelligebāt nō alij Isa.vij. Scōm aliā translationē nisi crediderit nō intelligetis Mat.xiij Vobis est datum nosse misteriū regni dei. ¶ Quinto causabatur ex malignitate sacerdotum scribarū et phariseoꝝ. Christus nanq̄ predicabat veritatē et non reuerebatur personā Mat.xxij. Magister simus quia verax es et viā dei in veritate doces non enim respicis personam hominū. Et ideo quia sacerdotes et pharisei multi reprehensibiles erant christus mirabiliter et multum contra eos loquebatur quasi in omni predicatione et quia ipsi odiosi erant populo. ideo christus ex hoc magis placebat et plures ad eum veniebant. et hoc peccatis nostris exigentibus vsq̄ hodie durat. quia si quis non solum loquere tur sed persequeretur clerum mirabiliter placeret populo et hoc est ꝓpter malicia cleri. ¶ Sexto causabat ex beneficijs que conferebat. nam virtus dei de illo exibat et sa.om. Mat.vij. Surdos fecit audire et mutos loqui. Faciebat etiā aliquādo populo mirabilia conuiuia vt ꝑ Johā. vij. et Mat.viij. ¶ Septimo causabat deuotio ex sanctitate vite. nam ad sanctū hominem predicantē multi vadunt et si nichil facit contra suam predicationē sed eā seruat christus autem nullum malum faciebat Johānis.viij. Quis ex vobis arguet me de peccato. Et.i. Petri.ij. Qui peccatū nō fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Itez omnia que predicabat ipse primo omnia faciebat Actu.i. Cepit iesus facere et docere. Item asperam penitentiaz faciebat in artissima paupertate Math.viij Vulpes foueas habēt et volucres celi nidum/ filius autem hominis nō habet vbi caput suum reclinet. ¶ Octauo causabat ex vtilitate audientie verbi dei. habet em verbū dei septē bona efficere in audiēte.

℣ Primum est quia illuminat intellectū Psal.xviij. Lucerna pedibus meis verbum tuū et ideo verbū est ostiū ad habendam fidē. Quia vt dicit aposto. ad Ro. x. Ergo fides est ex auditu auditus autē per verbū christi. ¶ Secundū quia inflāmat affectū ad amorem celestiū. Unde loquēte petro cecidit spūs sanctus qui ignis diuinus est super omnes qui audiebāt verbū Actu.x. In cuius figura Isa. dum deberet mitti ad predicādum volauit ad eum vnus de seraphin et calculo ignito quem forcipe tulerat de altari tetigit labia eius. vt sic inflammatus alios inflammaret Jsaie vi. et Psal. Eloquium domini inflammauit eum. ¶ Tercium quia facit audientes filios dei Johānis.x. Illos dixit deus ad quos sermo dei factus est. Quartum quia pascit animam Mat.iiij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Quintum quia sanat Sapien.xvi. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos sed sermo tuus domine qui sanat vniuersa. Dum enim monet hominem ad penitentiam vt patet in ninuitis qui ad predicationem Jone conuersi sunt Jone iij. Et sanctificat hominē Johā.xvij. Sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est manifestum est q̄ animam sanat. ¶ Sextum quia liberat hominem et facit discipulum christi Jo.xv. Si mānserimis in sermone meo vere discipuli mei eritis Et alibi. Et veritas liberabit vos. ¶ Septimum quia beatificat Lu.xi. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Et Johā.xiij. Si hoc scitis beati eritis si feceritis ea. Sed quia verbum dei tot bona efficit dicit Augu. etiam de verbis domini q̄ verbum dei est cum tanta reuerentia et diligentia audiendum cum quanta corpus xp̄i videndū et tractandum. Et sic patet primū. ¶ Secūdo ponit doctrina xp̄i ad populum instruendū quis ascē. in vnā nauiculā vbi nota q̄ nauis christi est nauis innocentie in qua xp̄s venit in mundū. nauis petri est nauis penitentie quis petrus perfectā penitentiā fecit. Est em penitentia scōm gregorium. preterita mala deplangere et plangenda iterum non committere quod beatus petrus perfecte fecit. Luce.xxij. Egressus foras fleuit amare Hec penitentia per crucē designatur Matthei.xvi. Si quis vult venire post me abneget. &c. i. penitentiā faciat et sequatur me Hanc nauem scz crucem christus ascendit vt perfecte posset docere. Tunc enim predicator perfecte docet quando in se ostendit facto quod predicat verbo et ideo christus ascendit crucem et de ipsa mirabilis docuit. Quia vt dicit Augustī. In christo pendente in cruce inuenitur exemplū oīs perfectionis: Docuit ergo christus pēdēs in cruce tredecim perfectissima exemplaria

quibus tota vita humana perfecte informatur. ℣ Primo ergo docuit exemplum charitatis: quis iustus pro iniustis moritur amicus pro inimicis deus pro hominibus. Ro.v. Commendat deus charitatem suam in nobis quoniam cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. Vix enim pro iusto quis moritur: sed pro impijs et peccatoribus quis audeat mori Bern. Super omnia amabilem te michi reddit bone iesu calix quem sumpsisti opus redēptionis nostre. ¶ Secundo docuit exemplum penalitatis quia a planta pedis vsq̄ ad verticem non fuit in eo sanitas vt dicitur Isa.i.et. Treñ.i. O vos oēs qui trāsitis per viā attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. ¶ Tercio docuit exēplū largitatis: quia ad vnū verbum dedit regnum suum latroni. Lu.xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. Nota hic de alexandro qui nichil dedit respectu christi. et tamen largitor homo de mūdo fuisse dicitur. Et sicut dedit latroni ita paratus est dare omni petenti. Ad hanc ergo largitatem signandum manibus perforatis pependit in cruce: quia de homine largo dicitur ipse habet manus foratas. ¶ Quarto docuit exemplum paupertatis quia ipsa abundantia bonū et fons aque viue nudus et sitibundus moritur Jo.xix Sitio Treñ.iij. Recordare paup. et trāsmee absinthij et fellis. memoria memor ero et tabescet in me anima mea. Quinto docuit exemplum humilitatis. quia mortem abiectissimam elegit et cum iniquis deputatus est. Phil.ij. Humiliauit semet ipsum factus obediens vsq̄ ad mortem/ mortem autem crucis. Psalmista. xxi. Ego sum vermis et non homo. ¶ Sexto docuit exemplum pietatis et mansuetudinis quia ad interfectores suos ostendit viscera pietatis dicens Luce.xxiij. Pater dimitte illis: quia nesciunt quid faciunt. Quod verbum ita fuit visum magne perfectionis audientibus q̄ audito hoc verbo multi sunt ad christum conuersi vt dicit Hieroni. Hebreorum vndecimo. Ego quasi agnus mansuetus qui por. ad vi. Longino etiam qui perforauit sibi latus dedit visum. ¶ Septimo docuit exemplum constantie: quia non fugit sicut discipuli. sed processit et obuiam dicens. Quem queritis. Quibus respondentib⁹ Jesum nazarenum ait. Ego sum Johan. decimooctauo. Octauo docuit exemplum sapientie: quia tam sapienter decepit luciferum et fecit sicut piscator de hamo quem abscondit sub verme. sic xp̄s deitatem sub humanitate abscondit et dyabol⁹ qui credidit ipsum capere captus est Job.xl. An extrahere poteris leuiathan hamo aut fune ligabis linguaz eius. ¶ Nono docuit exemplum obedientie. Math.xxvi. Pater si possibile est transeat a me calix iste verū tñ non sicut ego volo sed sicut tu. ¶ Decimo docuit exemplum patientie: quis depilatus conputus collaphisatus. verberatus et falsi accusatus. morti condemnatus affixus cruci. et mortuus non aperuit os suum. ita vt miraretur preses dicēs Marciij. Non respondes quicq̄ vides in quātis te accusant. Unde propter eius nimiā patientiā herodes spreuit eum tanq̄ insanum indutum veste alba. vt dicitur Luc. xxiij. Isa.liij. Sicut ouis ad oc. dn. et quasi ag. co. tō. se obmu. et non ape. os suum. ¶ Undecimo docuit exemplum victorie: quia moriens vicit omnia Jo.xvi. Confidite quia ego vici mundum Augu. Manu inermi et affixus cruci debellauit aereas potestates. ¶ Duodecimo docuit exemplum compassionis quia in tanta pena constitutus compassus est matri dicens Johanni. Ecce mater tua Johannis. xix. Compassus est petro neganti se et respexit eum. Compassus est toti generi humano. Et ideo cū clamore valido et lachrimis offecit seipsum et exauditus est pro reuerentia sua. Hebre.v. ¶ Tredecimo docuit exemplū completionis et perfectionis. quia omnia que constituit ei pater compleuit. perfecit et consummauit. Et ideo ait. Consummatū est et inclinato capite emisit spūm Job. xix. Bene ergo dicit q̄ sedens docebat de naui turbas id est pendēs in cruce docuit sancta exempla omnium virtutum et omnis perfectionis. Et sic patet secundum.

3° ¶ Tercio ponitur preceptum xp̄i ad homines per pisces signatos ad piscandum ibi. Duc in altum. &c. Quia sicut dicit apostolus. i. Cor. ix. Nūquid deo cura est de bobus. Similiter nec de piscibus sapiendis vt propter eos preceptum posuerit. Sed ad aliud significādum hoc dixit. Nā altum pelagus secundum allegoriam est gentium multitudo profundata in abysso errorum et peccatorum. Ut ergo christus cessauit loqui iudeis id est post mortem et resurrectionem suam dixit petro tanquam capitaneo et alijs apostolis vt intrarent gentium profunditatem et ibi laxarēt rethia sua Ma. xxviij. Docete oēs

Universidad de Deusto
Biblioteca

gentes baptisantes eos in noie. re. Unum rete est articulorum fidei. aliud est virtutũ aliud est donorum spũs sancti aliud est sacramentoꝝ ecclesie. Omnia illa retia expãderunt apostoli super gentes et ceperunt innumerabilem multitudinem hominum ¶. Cor. xii. Cum essem astutus dolo vos cepi hie. xvi. Ecce ego mittam piscatores multos et piscabuntur eos. Et quare tot prendiderunt. certe quia xp̃s erat cuz eis in naui Mathei. xxviii. Ecce ego vobiscuz sum omni die vsq; ad cõsummationẽ quia nisi gratia christi fuisset cum apostolis in faciendis miraculis et in alijs operibus paucos pisces cepissent. Sicut et moderni temporis predicatores paucos infidelium conuertunt. et ideo non debent vocari piscatores sed venatores. et tota die venantur ⁊ nichil capiunt Hiere. xvi. Mittã eis multos venatores et venabuntur eos Sed apostoli per gratiam xp̃i et per spiritum sanctum quem in maxima copia ceperunt concluserũt in dictis retibus magnũ hominum multitudinem. ¶ Sequitur et annuerunt socijs qui erant in alia naui vt venirent et eos iuuarent. Due naues sunt ecclesia gentium et iudeorum ⁊ de vtraq; fuerũt piscatores Petrus ergo et alij apostoli de ecclesia iudeorum annuerũt piscatoribus qui erant in alia naui. id est in ecclesia gentium. sicut fuerunt martires ⁊ cõfessores qui ostenderunt voluntatem dei esse vt ipsi cum eis piscarentur Lu. v. Designauit dominus et alios. lxxii. et misit illos binos ante faciem suam. et sic predicatores de gentibus insimul cum apostolis impleuerunt duas naues de hominibus conuersis. scz triumphantem et militantẽ ecclesiam. Et nota q̃ dicit. Rũpebatur autem rete. quia non omnes conuersi stetерunt in reti fidei et virtutum sacramento rum. immo multi egressi sunt et fortissime fregerunt rete in multis locis peruertentes et fidem et virtutes et sacramenta. nã eximit et fregit arrius sabellius. fotinus manicheus et multi alij turpiter retia suprадicta et per consequens ecclesiam vastauerunt. Psal. lxxix. Exterminauit eam aper de silua. ⁊ singularis ferus depastus est eam. i. Jo. ij. Ex nobis prodierunt sed ex nobis non erant nam si fuissent ex nobis pmãsissent vtiq; nobiscum. i. Thi. iij. Spũs manifeste dicit q̃ in nouissimis temporibus discedent quidam a fide attendẽtes spiritibus erroris et doctrinis demoniorũ. Sed attende quid petrus anteq̃ retia laxarent respondit dicens. Preceptor per totam noctem laborantes nichil cepimus. In quo verbo duo significantur. Primum inutilitas predicatorum ve. te. et etnoui qui predicant verbum dei gratia xp̃i eis non opitulante. Predicatores enim rete. piscabantur in nocte quia in ve. testa. omnia erant velata et obtenebrata caligine. Job. xii. Obtenebrentur stelle. i. predicatores caligine ei⁹ In cui⁹ figura. Moyses volens populo predicare velabat faciem suam Exo. xxxiiij In huius etiam figura dam dñs daret legem moysi in mõte fumat operuit nubes montez. Exo. xix. Similiter domin⁹ apparuit in nebula in templo Salomonis dum dedicaretur. ij. Re. viij. Piscabantur etiam solum iuxta terram q̃ solum terrena et tẽporalia repromittebãt Jsa. i. Si nolueritis et audieritis me. bona terre comedetis. et ideo nichil ceperũt quia nec vnam animam in nauem celi miserunt Hebre. vij. Nil enim ad pfectum adduxit lex Sed posteq̃ xp̃s fuit passus et glorificatus et spiritus sanctus datus omnia facta sunt clara et celum est apertum et mirabiles gratie sunt date. et predicatoribus et populo. Et ideo pdicatores noui testamẽti non piscantur in nocte sed in claro lumine nec iuxta terram quia non promittunt terrena sed vadunt in altum quia promittũt celum et celestia Mat. iij. Penitentiam agite appro. enim reg. celorum. Phil. iij. Nostra cõuersatio in celis est Et ideo multos pisces transmittũt ad nauem celi. Predicatores etiam noui testamẽti quando grãdi eis et populo non suffragatur nichil prendunt. Et ideo Petrus dixit. In verbo tuo laxabo rete. i. in grã verbi tui Et ppterea predicatores semper in principio predicationis debent spiritus sancti gratiam inuocare quia sine ipsa nichil prẽdũt. ¶ Secundum est status peccatoris qui in predicto verbo tripliciter describitur scilicet. Tenebrosus laboriosus. et infructuosus.

S primo describitur tenebrosus. q̃ dicit per totam noctem. Et sic secũdũ beatum Job omnes quippe inuolumur tenebris quia vt philosophus dicit Anima nascitur sicut tabula rasa in qua nichil est depictum et ad perfectionem scientie virtut nunq̃ per totam vitam peruenire potest. tamen peccator maxime tenebris est involutus. Johannis. iij. Dilexerunt homines magis tenebras q̃ lucem erant enim eorum mala opera. Unde peccator comparatur nocturne et duboni q̃ in claritate diei nichil possunt videre sed in obscuritate noctis. Peccator est sicut hely qui lucernam dici non poterat videre anteq̃ extiguere tur pri. Reg. iij. Sic peccator nichil claruz potest videre sed si quid est male fumigãs ¶ Secundo describitur laboriosus quia laborantes dicit. Peccatores multum laborant et sollicitantur in acquirendo bona temporalia et in conseruando Sapien. quinto. Ambulauimus vias difficiles lassati sumus in via iniquitatis. Hiere. nono Ut inique agerent laborauerunt. Et huius ratio est quia peccatores multos habent dominos quibus oportet eos seruire scili cet omnia vicia a quibus tenentur Hiere. xvi. Seruietis dijs alienis qui non dabũt vobis requiem. Ecclesiastes. v. Saturitas diuitis non sinit euz dormire Job. xv. Somnus terroris super in aurib⁹ illi⁹ ¶ Tercio describitur infructuosus quia nichil cepimus dicit. Quid capit diues de omnib⁹ diuitijs suis certe nihil Job. xxvij. Diues cum dormiret nichil secuz auferet aperiet oculos suos et nichil inueniet. Exemplum de illo diuite qui dicebat Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos requiesce comede bibe epulare Et dictum est ei. Stulte repetunt animam tuam ate et parata cuius erunt Lu. xii. Similiter delicios⁹ quid capit de omnibus delicijs suis cum ipse fiat cibus vermium. Eccle. x. Homo cum mortuus fuerit hereditabit vermes. Similiter superbus et vanigloriosus quid capit de honore suo cum ipse recondatur sub terra et conculcetur ab hominibus et bestijs et proijciatur ad foueas sicut azinus. Hiere. xxii. Sepultura asini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas Hierusalem et ideo recte vita peccatorum comparatur aranee que euiscerat se et tota die obseruat ad formẽ vt capiat vnam muscam. Jsa. lix. Telas aranearum texerũt. Et sic patet tercio ⁊ quarto quia tercium non poterat bene exponi nisi cum quarto membro. Quinto punitur humilis petri prelocutio ad xp̃m reuerendum quia petrus cum hoc vidisset procidit ad genua iesu dicens. Exi a me domine quia homo peccator sum. Ex reuerentia etenim petrus locutus est reputans se indignum q̃ sanctus homo secuz maneret et ideo pro reuerentia accessit ei bona gratia vt habetur. Eccle. xxxii. Pro reuerẽtia accedet tibi bona gratia cuius contrariuz debuisset bene dicere. scz Due sta mecum mecũ qz ego pctõr sũ ⁊ si sũ pctõr q̃ ceꝛ ifirmus seruus et morti condẽnatus. Sta ergo mecũ vt me illumines qz tu es lux Jo. i. Erat lux vera que illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mũdũ. Sta mecũ vt me sanes qz medicus es Actu. x. Qui pertransiit oibus benefaciendo sanando infirmos et oppressos a diabolo. Sta mecũ vt extraхas me de diaboli seruitute. quia tu es liber sicut vere filius dei Ad gal. iiij. Qua libertate christus nos liberauit. Sta mecum vt liberes me a morte. qz tu es vita. Joh. x. Ego vitã eternã do eis. quia ego sum resurrectio et vita. Et sic ptz quinto. ¶ Sexto ponitur apostolatus petri presignatio ad hoies capiendũ et hec est. Noli timere ex hoc em eris hoies capiẽs id est ex his que ex parte tua habes scz ex tua fide. qz me dicẽte duc in altũ et laxate retia vestra vere credidisti pisces capere tanq̃ pisces ad imperiũ meũ conuenirent et intrarẽt retia. Quã fidẽ petr⁹ expressit Mat. xvi. dicẽs. Tu es xp̃s filius dei viui Et ideo petrus est vocatus. nã petrus interpretat agnoscẽs quia vere et sup oẽs cognouit xp̃m. ¶ Ex tua obediẽtia qz in tuum voci mee obediti vt in altum pelagus pisceres retia Psal. Jn auditu auris obediuit michi. Nec excusauit se petrus propter labores qz tota nocte laborauerat in piscando nec propter inutilitatem qz nichil prendiderat. et his duobus consueuit se homo excusare a mandato implẽdo scz ppter laborẽ. ⁊ propter inutilitatẽ sed beatus petrus nichil horũ allegauit cum posset sed simpliciter obediuit et benedictus ipse et oẽs qui ipsum sequũtur Hen. xxii. In semine tuo benedicent omnes gẽtes terre. qz obediti voci mee. et ideo si mon vocatus est. Nã simon interpretatur obediẽs. qz christo in oibus obediuit. Ex tua reuerentia qz te indiguum mea presentia iudicasti. et ideo me sanctum reputasti et te peccatorem agnouisti Mat. viij. Domi ne non sum dignus vt intres sub tectum meum. Et tue artis inocentia. nam non exerces dolos. non facis vsuras. non rapis aliena: sed per piscationem artem licitam nil mali continentem. victum necessarium queris Genesis. iij. In labore vultus tui vesceris pane tuo Psal. xxvii. Labores manuum tuarũ. quia manducabis beatus es ⁊ bene tibi erit. Multi propter mala que operati sũt nõ sunt digni fidei ⁊ penitẽtie gratiã obtinere Romanorum. i. Qui cum iusticiam dei cognouissent non intellexerũt qm̃ qui talia agũt digni sunt

morte et non solū/ qui ea faciunt sed etiā qui consentiunt facientibus. ¶ Ex his ergo quatuor que habes eris capiens homines ad eadem quatuor. Primo ad tuaz fidem nam in fide tua fides ecclesie fundabitur et in ipsa ois homo saluabitur. Matheī.xvi. Tu es petrus et super hanc petrā id est supra fidem quā habes edificabo ecclesiam meā. Secūdo ad tuā obedientiam. nā te facīā caput et patrē omnium fidelium Johā.xxi. Pasce oues meas. Et tibi omnes obedire tenebunt et non solū tibi sed etiam tuis successoribus Luce.x. Qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit Deb.xiij. Obedite ꝓpositis vestris ⁊ subiacete illis. ¶ Tercio ad tuā reuerentiam/ quia omnes fideles te tanq̄ patrem reuerebūtur et me in te et per te. Hab.i. In me glorificabunt deum. Quanta reuerentia beato petro fuerit exhibita et cōtinue exhibetur non oportet demonstrare quia ad oculum patet. naz sicut ora imperatoram cum magna reuerentia oscu lantur ita ossa piscatoris et nō solum ossa sed et vestigia pedum. Quarto ad tuam artem. duplicem artem habuit beatus petrus. s. artem innocentie ante conuersionē vt dictum est/ et artem excellentie post cōuersionem que fuit absoluere homines a peccatis et sanctificare eos. verbum dei predicare corpus christi conficere ecclesie sacramenta conferre. demonis ab hoib⁹ expellere/ mortuos suscitare/ infirmos sanare/ et animas ad celū transmittere. Mat. x. Infirmos curate/ mortuos suscitate/ leprosos mundate/ demones eiscere Ibidē xvi. Quodcunq̄ solueris super terrā erit solutum et in celis. Hec est excellentior et nobilior ars in mundo. Nam vt dicit apostolus vna ars est nobilior alia dupliciter scz ratione materie vt aurifactiua calcifactiua et ratione finis/ quia vna ars est finis alterius vt equestris frenefactiue vel est ad vtiliorem vt ad vniuersaliorem fīnem. Unde iudices et milites qui habent defendere ⁊ regere bonum statum totius ciuitatis habent nobiliorem artem q̄z omnes alij. Sic ars petri et ministrorum christi est circa nobiliorem materiam mundi/ scz circa animas et corpus christi et veritatem docendā. Item est finis omniū artiū. Ecclesiastee.xij. Deū time et mādata eius observa hoc ē ois hō. Itē est finis vniuersalis omniū et sup̄ omnia vtilis quia cum oia ordinent ad bonum et hō ordinet ad deū manifestū est q̄ redire ad deū et bte viuere est finis vniuersalis oim Augustini. Fecisti nos dñe ad te et inquietū est cor nostrum donec requiescat in te. Apoca.i. Ego sū alpha et o principiū et finis. Unū ergo vel alterā istarū artiū oēs fideles habere oportet. nam primā artē scz innocentie oportet habere omnes fideles in seculo remanentes vt scz de iusto lucro viuāt. Unde militibus querentibus a Johanne baptista quid deberent facere vt salui fierent respondit Johannes. Neminē cōcutiatis neq̄ calūniā faciatis et cōtenti estote stipendijs vestris Lu.iij. Secundū artē scz excellentie habēt oēs ministri ecclesie et viri perfecti de mundo exeuntes. et xp̄s perfecte imitantes. Johan.xiij. Qui credit in me scz perfecte opera que ego facio et ipse faciet. In eodē.xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quēadmodū ego feci vobis ita et vos faciatis. Charissimi habeamus fidem petri obedientiam reuerentiā et amorem eius vt possimus venire ad gloriā in qua cū deo manet. Et sic p̄z sermō. ¶ Septimo ponit petri iacobi et Johannis cōuersio oibus relictis ad christū sequendū quia subductis ad terrā nauibus relictis omnibus secuti sunt eū. ¶ Ubi nota q̄ triplex fuit vocatio apostolor̄. Prima ad simplicem christi noticiā de qua agit Johā.i. Inuenimus messiā qui dicit̄ xp̄s. Secūda fuit ad christi familiaritatē de qua agitur in hoc euangelio. Unde Beda dicit super hoc verbo. er hoc iam hoies eris capiēs. Nondū in apostolatū eligitur sed predicitur q̄ aliquando sit eligendus. Et glosa hic super hoc verbo ⁊ subductis ad terrā nauibus ꝛc. dicit quia adhuc habebāt voluntatem redeundi ad propria. Tercia fuit in apostolatum quando christo relictis omnibus inseparabiliter adheserūt de qua agit Mat.iij. Uelte post me facīā vos fieri piscatores hoim. Et illi cōtinuo relictis omnibus secuti sunt eum. ꝛc. Et sic patet septimum.

¶ De epīa ser.lxxv.

Omnes vnanimes in oratione estote. i. Pe.iij. Beatus petr⁹ pater et magister christianorū in epistola hodierna magnam et vtilem doctrinam nos docet. In qua quidem epistola quatuor facit. Primo ser virtutes vite gratie necessarias possidere vnanimiter nobis mādat que sunt orationum instantia. afflictor̄ compassio. amor fratrum: in pauperes misericordia: operū modestia: ⁊ cordis humilitas. Primo nobis mandat sine nos hortatur ad instantiam orationū: quia omnes vnanimes in oratione estote.

℣ Ubi nota q̄ ad orationum instantiam quatuor debēt nos inducere. Primo magna necessitas ex parte nostra: quia in infinitis miseriis sumus et infinitis periculis subiacem⁹ Apo.iij. Nescis quia tu es miser et miserabilis ⁊ pauper ⁊ nudus et ceccus. ij. Cor.xi. Periculis fluminuz. periculis latronum: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in terra: periculis in falsis fratribus. Secūdo magna liberalitas ex parte dei que inuitat nos ad petendum. ⁊ iurat q̄ quicquid petierim⁹ dabit nobis Joh.xvi. Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem meum in nomine meo dabit vob̄. pe. ⁊ acci. Tercio magna fidelitas nūcij angeli orationes nr̄as ante deū deferētis Thobie.xij. Quonīā acceptabas cū lachrymis ego obtuli orationes tuas ante dñm. Quarto magna efficacia ex parte orationis. nā oratio efficacissima est ad obtinēdū a deo quicqd homo petit. de cuius efficacia dictum est supra in dñicali euangelio ante ascensionem. Psal.cxviij. Intret oratio mea in ꝓspectu tuo. Magna virtus perfecte orationis que ante deum vadit ⁊ mandatū peragit quo caro peruenire nequit Actuū.x. Orationes tue et elemosine ascenderunt in cōspectu dei. Secūdo nos hortat ad cōpassionē afflictor̄: da compatientes. Hebem⁹ ergo afflictis cōpati propter quatuor. ℨ primo qz vt dicit apostol⁹. Epheseo.iiij. Omnes vnum corpus sumus in xp̄o caput autez xp̄s est. Si autē patit vnū membrū cōpatiūtur et alia membra. ita si patitur vn⁹ fidelis omnes debent ei compati. i. Cor.xi. Quis infirmatur et ego non infirmor quis scandalizatur et ego non vror. Secundo qa in hoc maxime christo assimilamur qui cōpatiēs nostris miserijs voluit fieri hō ⁊ eas experiri vt ab ipsis nos liberaret. Ad hebreos quarto. Non habemus pontificez qui nō possit compati infirmitatibus nostris. Tentatum autem per omnia ꝓ similitudine absq̄ peccato. Johan.vi. Miserebor super turbam. Compassus est enim petro et respexit eum compassus est marie magdalene et apparuit ei. Compassus est etiaz apostolis et venit ad eos. Tercio quia in hoc opere multuz commendamur et meremur Unde apostolus de hoc commendat quosdam hebreos dicens. Nam vinctis cōpassi estis Hebre.x. Et Iob in sui commendationem dicit. Compatiebatur quondā anima mea pauperi Job.xxx. Cuius ratio est: quia in compassione homo dat melius qō habet in elemosina primo. i. cor. Prouerbiij. Prebe fili mi cor tuum michi. Quarto quia quicquid in hoc opere facimus ꝓ xp̄o christus sibi reputat fore factuz. Matheī.xxv. Quod vni ex mi. me. fe. michi fe. ¶ Tercio nos hortatur ad fraternitatis amorem: quia fraternitatis amatores.

℟ Ubi nota q̄ propter quatuor debemus societatem et fraternitatem diligere christianam ⁊ in ipsa manere. Primo quia maxime ⁊ excellentissime p̄sone sunt: quia omnes filij dei ⁊ regis magni qui virtuose viuunt: et deus est in medio ipsorum Ma. xviij. Ubi duo vel tres cōgregati fuerint in no. me. ibi sum ego in medio eorū. Secundo quia in ea maximus thesaurus dispensatur scilicet meritum passionis christi ⁊ omnium sanctor̄ qō applicatur in remissione peccatorum per ecclesiastica sacramēta Mat. xvi. Tibi dabo cla. re. cc. ⁊ quodcunq̄ solueris super ter. erit solutum ⁊ in celis. In ipsa si militer quotidie magnum lucruz acquirit et dicitur consistens in ea super modum. Tercio quia existens in eis maximis gratijs extolluntur. nam ipsi liberātur ab omni seruitute et in filios. dei adoptantur et virtutibus et donis spiritussancti replentur et celi ciues efficiuntur Ephe. secūdo. Jā non estis hospites et aduene: sed estis ciues sanctorum ⁊ domestici dei. Quarto quia existentes in ea a deo custodiunt nec aliquis potest eos ledere Joh.x. Nec rapiet eos quisq̄ de manu mea. Sapi.iij. Justorum anime in manu dei sunt: et non tanget illos tormentum malicie Luc.xxi. Ca-

pillus de capite vestro nō peribit. propter hoc autem quattuor consueuerunt homines libenter aliquam societatem intrare. vel quia in ea sunt persone excellētes. vel quia in ea sit maximum lucrum vel quia existentes in ea priuilegijs magnis dotā tur. vel quia maxima pena punitur si quis eos tangeret vt patet in societatibus populi. ¶ Quarto nos hortatur ad miam primo faciendam quia misericordes. Debemus autem proximo misereri in quatuor.

Primo in bonorum temporalium largitionem si indiget Isa. lviij. Frange esurienti panem tuum et egenos vagosq; induc in domum tuam cuz videris nudum operi eum. Secundo in doctrine et disciplineruditione. docere enim nescientem consulere dubitantem et corrigere delinquentem elemosina et mia magna est. ij. Thimo. quarto. Argue obsecra increpa in omni patientia et doctrina. Propter quod dicit Aposto. i. Cor. nono. Ue michi si nō enangelizauero necessitas enim michi incumbit: quia hanc elemosinam spualem tenemur facere proximo sicut et corporalem. Tercio in iniuriarum dimissione. Dimittere enim iniurias elemosina ē spualis et magis necessaria ad salutem. Lu. vi. Dimittite et dimittetur vobis et si nō remiseritis vnusquisq; fratri suo de cordibus vestris nec pater me⁹ dimittet vobis Math. xviij. Quarto in pia oratione. orare enim pro proximo est elemosina spiritualis quā facere tenemur Ja. v. Orate pro inuicem vt saluemini Joh. xviij. Non rogo vt tollas eos de mundo sed vt serues eos a malo. Debemus ēt pro inimicis orare Mat. v. Orate pro persequentibus et calūmantibus vos. Sic orauit stephanus et cōsensus est Saulus vt dicit August. Quinto ad modestiam operum nos hortatur: quia modestia. Et primo circa linguam vt modeste loquamur Eccl. xxviij. Verbis tuis facite staterā et ori tuo frenos rectos. In lingua enim magis immodestia et intemperantia apparet Jaco. iij. Omnis natura bestiarū et volucrū et serpentum et ceterorum domatur et domita sunt a natura humana. linguam autem nullus hominum domare potest. inquietum enim malum est plena veneno mortifero. propter qō petebat pphēta dñs. Ps. cxl. Pone dñe custodiā ori meo. et ostium circumstantie meo. Secūdo nos hortatur circa sollicitudinem spaliū vt ea modeste q̄rām⁹. Ecclesiastes. iij. Unus est et sōo non habet. non filius non fratrem et tamen laborare non cessat nec satiatur oculus eius diuitijs nec recogitat dicens. Cui laboro et defraudo animā meam. Circa hoc eñ maxima immodestia reperitur quia multi consumunt se vt temporalia acquirant. Contra quos Mat. vi. dicitur. Nolite soliciti esse in crastinū dicētes quid mā. aut quid bibemus aut quo operi. primo querite regnum dei. et iusticiā eius et hec omnia adi. vo. i. Pe. v. Omnez sollicitudinem vestram proijcientes in eū quoniam ibi cura est de vobis. ¶ Tercio circa eorum vsum vt eis modeste et temperate vtamur. Phil. quarto. Modestia vestra nota sit ommib⁹ hominib⁹. Circa hoc enim maxima immodestia et abusus reperitur. quidam enim de corpore suo faciūt deum et totaliter dant se corporalibus delectationibus sine freno aliquo. Ecclesiastes. ij. Nec prohibui cor meum quin omni voluptate frueretur. Phil. xij. Quorum deus venter est. ¶ Quarto circa scientiā vt ea que oportet scire velimus. Romanorum. xij. Non plus sapere q̄ oportet sz sapere ad sobrietatem. Circa subtilitas eñ maxima immodestia inuenitur et mirabiliter nociua. Quidam enim totum tempus suū expendunt in quibusdam sententijs nullius vtilitatis nunq̄ ad scientiam veritatis prouenientes vt dicit apostolus. ij. Thi. iij. Quidam insistunt toto posse scientijs lucratiuis et deceptiuis. Hiere. iij. Sapientes sunt vt faciant mala bene autem facere nescirent. Quidam attendant spiritib⁹ erroris et doctrinis demoniorum vt dicit aposto. i. Thi. iij. Quia conantur scire ea que facultatem suam excedunt vt trinitatem dei et predestinationem hominuz. Cōtra quos dicitur. Eccle. tercio. Altiora te ne quesieris. Prouer. xxv. Qui per scrutator maie. oppri. a gloria. id est hō simpler. hoc figuratū fuit Exo. xix. vbi dicit. q̄ si bestia tetigerit montē. id est altitudinem dei lapidabitur. ¶ Sexto ad humilitatez cordis q̄ operis nos hortat. quia hūles quia hūlitas magne pfectionis est et superbia bonis operibus insidiat vt pereant vt dici Augustinus. Ideo p⁹ omnia pdicta ad humilitatem nos induci. Luce. xvij. Cuz omnia beneferitis dicite quia serui inutiles sumus. ¶ Ad hūlitatē igit fundaz quattuor nos induciū. Primum est cōditio nra si eñ consideremus introitum et exitum nostrum in quot miseriis implicemur habem⁹ materiā magne hūlitat. Eccl. x. Quid superbis tra et cinis. Mich. vi.

Humiliatio tua in medio tui. voluit deus ponere corpus ante oculos vt semper homo posset respicere q̄ inde hūliari. Bernū. Quid superbis saccus stercorum et cibus vermium. Secundum est exemplum totius creature et in creatore. nam creator seipm humiliauit et formam serui accepit et humilem matrem et humiles discipulos accepit vel elegit super hūle iumentū equitauit. humile obsequium exhibuit duz pedes discipulox lauit et Math. xi. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Similiter tota creatura humilitatem obseruat dum ministeria sua humiliter implet et suo creatori obedit Baruc. iij. Stelle q̄ in celi vocate sunt et dixerunt assumus et lucerunt cum iocūditate ei qui fecit illas. Tercium est magna punitio quam pro superbia legimus factam vt patet in lucifero et demonibus et in primis parentibus qui voluerunt esse dij. Idem patet in Pharaone et Nabugodonosor in Holoferne et Sennacherib. Jac. iij. Deus superbis resistit et ideo eius contrarium. s. humilitatem debemus ampleti Col. iij. Induite vos sicut electi dei viscera misericordie benignitatem humilitatem. mansuetudinem. ꝛc. Quartum est magnum meritum humilitati reddendum vt si non terret pena alliciat merces Job. xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Humilitas enim est mensura exaltationis: quia quantum quis se humiliat tm exaltabitur. Ex epīs in christo in beata maria et in iohanne baptista. Lu. xiij. Qui se humiliat exaltabitur. i. Petri. quinto. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet. ꝛc. Et sic patet primum. ¶ Secundo ad patientiaz in aduersis habēdam nos inducit dicēs. Nō reddētes malum pro malo. Debemus eñ parcere his qui nos offendunt vt de⁹ parcat nobis cui maiores offensas intulimus et relinquere vindictam deo. qui est potēs et iustus et nichil impunitum relinquit. Ro. xij. Da michi vindictam et ego retribuam. Similiter contumelijs verborum non debemus repellere contumelijs et si maledicimur non debemus maledicere sz benedicere Ro. xij. Benedicite persequentibus vos. Benedicite et nolite maledicere. Proverbiorum. xxvi. Non respondeas stulto iuxta stulti. sz ne effi. ei. si. Et sic in iniurijs tam dictox q̄ factoruz debemus patientiam habere Hebre. xij. Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen. Sed q̄ pro malo reddamus bonū vt hic dicitur non est precepti sed consilij. Sicut illud Mat. v. Si quis te percusserit ad vnaz maxillā prebe. ei. el. Et q̄ sic debeamus habere patientiam in dictis ꝛ factis ostendit per duas rationes. O Prima est quia nos sumus vocati ad fidē christianam per gratiā dei. vt benedictionem dei patris hereditemus tanq̄ filij ie su xpi q̄ est. Uenite benedicti patris mei percapite paratū vobis regnum. Hanc autem hereditatez habere non possumus nisi maneamus in ieſu xpo filio dei qui a per eum heredes sumus illius benedictionis. ¶ Qui autem non parcit nec habet patiētiam in aduersis: sed tenet odium et vult se vindicare non manet in charitate proximi ꝛ per ꝓns non manet in deo quia deus charitas est et qui manet in charitate in deo manet et econuerso qui non manet in charitate ma. et ideo expers est hereditatis eterne pri. Jo. iij. Qui odit fratrez suū homicida est. Et scitis quoniam omis homicida non habet partē in regno xpi. ¶ Secunda ratio talis est quia scriptura nō potest mentiri vt pote a spiritusancto dictata. Sed scriptum est per prophetam Dauid in psalmo. xxxiij. q̄ q̄ vult diligere vitam gratie hic in presenti. et vitam gloriē in futuro possidere. et vult dies bonos videre sz felicitatis eterne in qua vna dies dī inq̄tum nox non succedit diei. sed a cōtinua dei claritate illuminatur. Apoc. xxi. Ciuitas illa non eget sole neq̄ luna sed lucerna eius est agnus. Plures vero dies dicuntur in ea esse propter longitudinem tēporis et dierum: quia dies ibi nunq̄ deficiet sed erit vna dies eternitatis. Qui ergo diligit talem vitā et vult ad illos dies peruenire coerceat linguam suā ab omni malo verbo. ab omni dolo. et habeat in se iusticiam regni dei. cuius due sunt partes vt dicit sz declinare a malo et facere bonum Math. vi. Querite primum regnum dei et iusticiam eius. Item opz q̄ queratpacē cum proximo ꝛ ipsam perfecte sequatur Hebreox. xij. Pacem et sanctimoniam sequimini sine qua nemo videbit deū Roma. xij. Si fieri potest quod ex vobis ē cū omnibus hominibus pacem habentes. et qui hoc fecerit habebit vitam et videbit dies felicitatis eterne quia oculi dominī super iustos ad ipsos illuminandum et remunerandū et beatificandū. Sapien. iij. Respect⁹ ei⁹ in electos illius. et econuerso vultus dñi est super malos ad ipsos perdendū et punidū. et sic pz scōm et terciū.

¶ Quarto timorẽ inimicoꝝ a nobis excludit dicẽs. q̃ si nos fuerimus emulatores et zelatores boni. et bonitatis q̃ in aduersoꝝ patientia et dilectione fraterna consistit nichil põt nobis nocere. imino fm apostolum Romanoꝝ. viij. Diligentibus deũ omnia cooperantur in bonum. etiam mala et aduersa. et si quid patitur pro iusticia gaudere debemus: quia per hoc vitam eternam meremur Math. v. Beati qui persecutionẽ patiuntur propter iusticiam. scz fidei veritatis et vite quo. ih̃. ẽ regnuꝝ ꝛc. Debemus etiaꝫ omnia mala pati pro fide defendenda. veritate predicanda et vite innocentia conseruanda. et propterea timorem eoꝝ scz persecutoꝝ et mundanoꝝ non debemus curare. Duos ergo timores debemus excludere a nobis scz timorem humanuꝫ quo quis timet carni sue penas infligi ⁊ timorem mundanum quo quis timet bona sua sibi auferri. Non ergo debemus timere eos qui occidunt corpus et auferũt bona: quia per mortem corporis homo vadit ad vitam perpetuam. et ideo nõ moritur sed transit de morte ad vitam. vt dicitur Jo. v. In eodem. xij. Qui odit animam suam in hoc mundo in vitam eternã custodit eam: et per amissionem bonorum mundi homo acquirit vitam eternam Hebreoꝝ. x. Rapinam bonoꝝ vestroꝝ cum gaudio suscepistis ha. me. et ma. substantiam: sic ergo nichil debet nos terrere ne supradicta bona faciamus et in amore dei maneamus Romanoꝝ octauo. Quis nos separabit a charitate christi tribulatio an angustia/ an fames/ an nu. peri. an gla. q. d. nichil. ⁊ sic patz quartũ. ¶ Quinto ad precordialem reuerẽtiam christo exhibendam nos inuitat dicens. Dominum autẽ christum sanctificate in cordibus vestris id est per opera ostendatis, q̃ sanctitas christi dñi nostri habitat in cordibus vestris. Cuius tria sunt signa. p

¶ Primũ est non praue: sed sancte cogitare Ysaie primo. Auferte malum cogitationum ve. ab oc. m. ⁊ dñs intuetur cor. i. Regum. xvi. Tunc autem sancte cogitamus quando omnia illa cogitamus que prohibẽt nos a malis scz cogitare mortẽ ⁊ q̃ mũdus transit ⁊ cõcupiscẽtia eius ⁊ eins gaudia: cogitare penas inferni ⁊ gaudia paradisi ⁊ similia Isa. xxxviij. Ego dixi in dimidio dierũ meoꝝ: vadam ad portas inferi. et infra. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine mee. Similiter sancte cogitamus quando omnia illa cogitamus que possunt nos inducere ad bonũ vt est incarnatio/ mors/ ⁊ resurrectio filij dei qui propter pcã nostra mortuꝰ est ⁊ resurrexit propter iustificationẽ nostrã. Romã. iiij. Debite. xij. Recogitate eũ qui talem sustinuit aduersus semetipsum a peccatoribꝰ cõtradictionẽ vt nõ fatigemini animis. ve. deficientes. Secundũ signũ est sancte loqui Ephe. iij. Omnis sermo malus ex ore vestro nõ procedat. Terciũ signũ est sancte ⁊ nõ peruerse operari: quia cum in corde sit principium motus: ⁊ primũ est causa omnium que sunt post: omnis male ⁊ bone operationis cor est principiũ. Et ideo si sanctitas christi est in corde homo sancte operatur Mat. vi. Arbor bona fructus bonos facit: mala autẽ arbor malos fructus facit: ⁊ sic patet quintum: et cõsequenter totũ de epistola.

¶ Dñica sexta de euãgelio. sermo. lxxvi.

NIsi abũdauerit iusticia vestra plus ℣ scribarũ et phariseoꝝ nõ intrabitis in regnũ celoꝝ Math. v. Euangeliꝝ christi quoddam est totum historiale aliquam historiam vel miraculũ continens vt est euãgeliũ sequẽtis dñice cõtinẽs miraculũ sepẽ panuꝫ: quoddam est partim historiale et partim doctrinale vt est euãgeliũ de ceco nato ⁊ de lazaro suscitato in qb⁹ historia vel miraculũ narrat ⁊ doctrina magna inserit: quoddã est totũ doctrinale vt euãgeliũ pñs qd̃ nõ narrat miraculũ vel historiã: sed vtile ⁊ altã doctrinã cõtinet. Ipse quidẽ dei filiꝰ p ꝓphetas suos vocauerat genꝰ humanũ ⁊ dederat ꝑcepta sua q̃ homines pfecte nõ intelligebãt. Et ideo sicut magister in vespis intrat scolas ad audiẽdũ si scolares intellexerũt ⁊ didicerũt ea q̃ dixit. sic dei filius in vespa mũdi indutus carne humana intrauit mundũ ad videndũ si homines bene erant instructi. ⁊ inuenit eos plenos multis errorib⁹ ⁊ ideo doctrinam nouam edidit Jo. xiij. Mãdatũ nouũ do vobis: ⁊ veterẽ correxit eius intellectũ ostendẽdo. ⁊ hoc est qd̃ hic dicit. Nisi abũdauerit iusticia vestra plꝰ ℣ scribaꝝ ⁊ phariseorum non intrabitis in regnum celoꝝ Scribe enim ⁊ pharisei male intelligebãt et exponebant mandata dei. Math. xv. Irritum fecistis mandatũ dei propter traditiones vestras. In hoc ergo euangelio arguit iusticiam scribarum et phariseoꝝ ostendens eam insufficientes esse. In quo quidem euangelio tria continentur. Primum est edictum generale per quod phariseorum iusticia insufficiens esse mõstratur. In principio euangeliꝝ Secundũ speciale supplementum est per quod intelligitur legis declaratur ibi. Audistis quoniam dictum est antiquis. Non occi. ꝛc. Tercium est consilium necessarium et salutare per quod modꝰ fiendi boni insinuatur ibi. Si ergo offers munus tuũ ad tuũ altare ⁊ ibi recordatꝰ fuerit. ꝛc. ¶ Primo ergo ponit generale edictũ dicens: Nisi abũdauerit iusticia vestra plus ℣. ꝛc. Ubi nota q̃ iusticia duobus modis accipitur. Uno modo prout est virtus specialis ab aliis virtutibus condiuisa per quã vnicuiq; redditur quod suum est et sic non accipitur hic. nam scribe et pharisei erant sub potestate romanoꝝ constituti nec iudicium nec iusticiam fecerunt Joh. xviij. Nobis non licet interficere quem ℣. Alio modo accipitur iusticia/ prout est virtus generalis ad quam omnes virtutes reduci possunt: quia omnia opera virtutum sũt iusta. Cuius ratio est/ quia in omni opere virtutum homo subiicitur deo quod est valde iustum. ij. Machabe. ix. Justum est subditum esse deo. et econuerso in omni opere malo homo rebellat deo agens contra eius mandata quod est valde iniustũ. Et ideo omne bonum ad iusticiam reducitur et omne malum ad iniusticiam et sic accipitur iusticia hic prout est virtus generalis cuius due sunt partes secundũ Augu. scz declinare a malo et facere bonum. Quantum ad virãq; partem iusticia scribaꝝ et phariseorum deficiebat. Nam quantum ad primam partem scz non facere malum multum deficiebat vt ostenditur in secunda parte huius euangeliꝝ ibi. audistis qz dictũ est antiquis nõ occides. ꝛc. Quantum vero ad secundam partẽ iusticie scz facere bonum multum etiam deficiebat. et hoc patet quantum ad ser.

Q Nam eorum iusticia erat extrinseca et non intrinseca mercenaria et non charitatiua ventosa et non virtuosa austera ℣tum ad altos et remissa quantum ad se humana et non diuina incipiens et nõ ad finem perueniens. Primo inq̃ eorum iusticia erat extrinseca et non intrinseca. Mat. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei q̃ mundatis quod de foris est calicis vel parapsidis. intus autem pleni estis rapina ⁊ immundicia. Lex enim vetus non prohibebat animũ sed manũ solũ. non odiũ sed solũ homicidiũ. Sed nonne dicit Leui. xix Non oderis fratrẽ tuum in corde tuo. Et iterum. Non memor eris iniurie ciuium tuorum Et exo. xx. Non desiderabis rem proximi tui nõ vxorẽ/ nõ seruũ/ nõ ancillã/ non bouẽ/ nõ asinũ/ nec omnia que illius sunt. Et Isa. i. Auferte malũ co. vestrorũ ab oculis meis. Ad hoc dicendum q̃ pro tanto dicitur q̃ lex vetus non prohibebat animum sed solum manum/ quia non punichat iam sicut manum sed penẽ erant tarate pro operibus et non pro cogitationibus. Sed iusticia legis noue punit animum sicut manum vt patet in hoc euangelio/ quia omnis qui irascit fratri suo reus erit iudicio. et ideo scribe et pharisei non curabãt nisi de iusticia operum exteriorũ et non de iusticia cordis propter quod a christo mathei. xxiij. dicuntur esse similes sepulchris dealbatis que a foris apparẽt hominibus pulchra intrinsecus autem plena sunt ossibus mortuoꝝ et omni spurcicia sed iusticia ducens ad regnum. oportet q̃ sit intus et extra. Oportet eñ q̃ iusticia christianoꝝ regnum celoꝝ intrare volentium abundet in hac iusticia/ vt scz simus iusti intrinsecus bonis desideriis bona voluntate recta fide mundo corde/ quia vt dicit Mat. xv. De corde exeũt homicidia furta adulteria et omnia mala et ideo radices oportet esse mũdam alias poma erunt vermiculosa. Romanoꝝ. xi. q̃ si radix sancta et rami Mathei. vij. Bona arbor fructꝰ bonos facit mala autẽ arbor malos fructꝰ facit. Exemplũ de fonte sulphureo a quo omnis aqua emanans sapit sulphur. Hoc patet in primo hoie/ a quo omnes propagamur corrupti. et nascimur filij ire quia ipse fuit corruptus. Oportet etiam q̃ simus iusti exterius bona opera faciendo/ qz non sufficit habere bonã voluntatẽ et rectã fidẽ Jaco. ij. Ostendas mihi fidem tuam ex operibus Mat. vij. Nõ omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celoꝝ sed qui facit voluntatem patris mei qui est in celis. Ne multis verificatur illud. Isaie. xxvij. Uenerunt filij vsq; ad partum. et non erat virtus pariendi. sed iusti dicunt illud. Isaie. vicesimo sexto. A facie tua domine concepimus et peperimus et quasi pturiunt mus spm̃ saluti. Secundo eorum iusticia erat mercenaria et non ex sola dei charitate facta. nam pro iusticia legis obseruãda deus repromittebat eis bona terrena. Isaie. i. Si volueritis et audieritis me bona terre ꝓmedetis vitam longam. Leuitici. xx. Custodite leges meas. et ꝓcepta

que faciens, homo viuet in eis. et pacem magnam Baruch.iiij. Quid est israel q̃ in terra inimicorũ es. potro si in via dei ambulasses habitasses vtiq; in pace super terram. Sed scribe et pharisei qui comedebant domos viduarum adhuc pro iusticia sua querebant specialem mercedem terrenam Mat.xxiij. Ue vobis scribe et pharisei ypocrite q̃ comeditis domos viduarum orationes longas orantes. Sed pro iusticia noue legis nõ reprimitũtur bona terrena sed bona eterna scz regnum dei. Mathei.iij. penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Immo iusti multi patiunt i hac vita aduersa. ij. Thi. iij. Omnes qui pie volunt viuere in christo iesu persecutionẽ patient Ecclesiastes vij. Sunt iusti quibus mala proueniunt quasi facta egerint impioꝝ. Et hoc christ9 optime significauit quando postq̃ cõmisit petro vt pasceret oues suas subiunxit. Cũ esses iunior cingebas te et ambulabas vbi volebas. Cum autez senueris alius te cinget et ducet quo tu non vis. Jo.xxi. et non dixit. Si paueris oues meas ego dabo tibi multa bona. Quãuis si volumus subtiliter considerare pro iusticia legis noue obseruanda deus dat maiora bona etiam in hac vita. Nã in bonis tp̃alib9 dat sufficientiam et contentationem. Wath.xix. Centuplum accipietis. Quod exponens Grego. dicit q̃ centenarius est numerus perfectus et signat q̃ iusti de bonis tẽporalibus habent sufficientiam et perfectionem, quia contentantur de his que habẽt perfecte autem dicuntur esse non qui multa habet sed qui contentatur de his que habet. ij. Corinth. vi. Tanq̃ nichil habentes et omnia possidentes. Item pro vita nature quã illis dabat dat modo vitã gratie. que longe melior est. Nam dicitur Johannis. xij. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Item pro pace temporis quam illis dabat dat modo pacem pectoris scilicet anime ad deum que longe melior est. Psal. cxviij. Pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum. Et est tante virtutis ista pax, q̃ de guerra temporis nichil curat immo in ipsa gaudet Actu. v. Ibant apostoli gaudẽtes a cõspectu concilij. et tandem pro ista iusticia deus dat vitam eternam quaz pro illa non dabat Hebre. vij. Nichil em̃ ad perfectũ adduxit lex. et ideo nõ est magnũ si iusticiã noue legis abũdare oporteat a iusticia veteris legis cũ in infinitũ habeat maiorem mercedem. Debemus ergo esse iusti non vt aliquã hic acciptamus mercedem sed solum pro charitate dei et ad eius honorem quia filius non operatur in domo pro mercede diurna quia ipse est heres patris in omnibus. Nos autẽ sumus per gratiam christi filij dei Johãnis. i. Dedit eis potestatem filios dei fieri. Si autẽ filij et heredes vt dicit Apostolus ad Romanos. viij. Et non pro mercede temporali debem9 in domo dei que est ecclesia seruire. Nota q̃ hoc valde tangit clericos q̃ omnino seruire videntur pro temporali mercede, quia non querũt nisi bonas et pingues ecclesias. Et si non sunt bone nolunt eas. Et vtinam tales querent debito modo. ¶ Tercio eorum iusticia ventosa erat et nõ virtuosa. Nam ois opera eorũ faciebant vt viderentur ab hominibus et laudarentur ab eis. vt dicit Mathei. xxiij Nã et ieiunabant et orabant et elemosinam faciebant ad ostentationem Mathei vi. Non eritis sicut ypocrite tristes exterminant enim facies suas vt appareant hominibus ieiunantes. Ibidem. Amant em̃ in angulis platearum stantes orare vt videantur ab hominibus. In eodem. Cum facis elemosinam noli tuba canere ante te sicut ypocrite faciunt. Justicia vero ducens ad regnum oportet q̃ sit virtuosa, qũ tunc est quando ad bona intentione procedit scilicet homo intendat in sua iusticia deo placere et proximum edificare. et nõ intendat inde acquirere ventum laudis humane. Et de hoc christus posuit exemplum in decem virginibus: quarum quinq; erant fatue non habẽtes oleum in lampadib9 suis quinq; vero prudẽtes hñtes oleũ in lãpadib9 suis. Sedm Augu. lampades in manibus sunt opera bona in euidenti modo facta. Prudentes vero et fatue ceciderunt obuiam sponso christo, quia vterq; opera de genere bonorũ fecerunt. sed fatue non habuerunt oleum in lampadib9 suis. id est bonam intentionem in operibus, quia per opera earũ quesierunt vtiq; vane glorie. Prudẽtes vero habuerũt oleum in lãpadibus suis, quia per opera illa voluerunt placere soli deo. Et ideo ignis diuini amoris arsit in lãpadibus earum, propter qđ lãpades non crepuerũt qi erat in illis oleum. Lãpades vero fatuarum extincte sunt, quia non erat ibi oleum id est bona intentio. scilicet placendi soli deo sed hominibus et propterea receperunt mercedem suam, et ideo remittitur

ad illos quibus opera sua vendiderunt p eis laudem humanam querendo. et sic in regnum non potuerunt intrare quia lampades erant extincte que viam eis ostendebant. ¶ Quarto iusticia eorum erat austera quantum ad alios et remissa quantũ ad se. Mat. xxiij. Alligant enim onera grauia et importabilia et imponunt super humeros hominum digito autem suo nolunt mouere. Unde et ibidem insinuatur in factis propijs deglutiebant camelum in factis vero alienis colabant culicem Mat. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei qui decimatis mentã et ciminum. et relinquitis ea que grauiora sunt legis misericordiam et iudicium. Unde tales faciunt magnos boios de carnibus alienis. Exemplum de papa quando fuit abbas effectus quomodo verberauit asinum qui comedebat petro silinum in orto sacerdotis. et ipse comedebat q̃tidie agnos alienos et oues. ¶ Justicia vero ducens ad regnum opz q̃ sit austera in se et mia plena quantum ad alios Oportet ergo q̃ sit austera in se vt scilicet omnia mandata dei impleat: quia vt dicit Jac. ij. Si quis totam legez seruauerit offendat autem in vno factus ẽ omniũ reus Math. v. Qui autem solverit vnum de mãdatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno celorum id est in ecclesia iustorũ qui celi dicuntur Psal. xviij. Celi enarrant. ꝛc. q̃ in regno celorum vbi de9 per gloriam regnat nec vocabitur minimus nec magnus quia non introbit. vt patet in presenti euangelio. Uñ ẽptum ad regnum celi idem est vocari minimum et non intrare vt dicit. Crisostimiliter ẽptum ad alios oportet q̃ sit misericordia plena. Math. ix. Euntes discite q̃d est misericordiam volo et non sacrificium Piero. Audiant te homines magna facientem. et parua mandantem. ¶ Unde iusticia est ceca sine mia. lamen tantum iusticie est misericordia Za. iij. Superexaltat aũt misericordia iudicium. Ibidem. Judicium sine mia fiet ei qui nõ fecerit misericordiã Dot autem ostendit xp̃s in scipso. Naz in seipso punuit peccata aliorum iuxta illud Psal. Que non rapui tunc exsoluebã. Et adultere pepercit et peccatricem Magdalenam iustificauit et Petrũ negantẽ nõ abiecit. Unde et petro mandauit q̃ nõ solum septies peceret sed vsq; septuagies septies Math. xviij. Et scribis et pharisei quia per contrarium faciebant minatus est dicens. Ue vobis scribe et pharisei qui clauditis regnuz dei ante homines. Uos enim nõ intratis et intro euntes non finitis intrare. Math. xxiij. ¶ Huius autem seuere iusticie triplex potest esse causa. Prima ẽ inexperientia mali. Quando enim iudex nõ est expertus aduersa non cõpatitur alijs et per consequens seuere iudicat. qui autem expertus est misericors est. Prouerb. xix. Homo indigens misericors ẽ. Et ideo xp̃s vt nobis compateretur et misericorditer iudicaret voluit experiri miserias nostras Hebreorũ. quarto. non habemus pontificez qui non possit compati infirmitatibus nostris tentatus autez per omnia. Et propterea christus permisit cadere in tentationem Petrum futurum episcopum et iudicem christianorum vt alijs compateretur et misericorditer puniret. Secunda est inconsideratio propie fragilitatis. Hal'. vi. ¶ Huiusmodi instruite in spiritu lenitatis considerans teipsum ne et tu tenteris. Si q̃s consideraret q̃ forte ipse in simili casu erit misereretur aliorũ. Si quis etiaz iudicaret q̃ sicut iudicat alios ita iudicabitur et ipse certe miseretur Apoc. xviij. Reddite illi sicut ipe reddidit vobis et duplicate ei duplicia fm opera eius. Tercia est ventus humane laudis. Quidam enim intantum desiderant commendari esse iusti q̃ nullam misericordiam faciunt. Unde de quodam iusticiario regni legitur q̃ proprium filium iudicauit ad suspendium vt bonus iusticiarius diceretur Et de quodaz romano legitur q̃ dum filius suus committeret culpam propter quam debebant sibi erui oculi eruit sibi vnum et filio alium vt iustus diceretur. Flat em̃ ventus vane glorie in talibus et accendit in eis magnum ignem vindicte. ¶ Quinto eorum iusticia erat humana et non diuina. nam sicut iusticia humana et sicut lex humana punichat vt pz in lege pene talionis. Exodi. xxi. Oculum pro oculo dentem pro dente. liuorem pro liuore. Justicia autem ducens ad regnum est iusticia diuina que parcit penitentibus dissimulans peccata hominum propter penitentiam. Sapien. xi. Unde scribe et pharisei adduxerant adulteram ad xp̃m que fm legẽ moysi debebat lapidari vt eam condemnaret. Et xp̃s videns doloꝛẽ cordis eius et contritionem magnam dixit ei. Mulier vbi sunt qui te accusabant nemo te condemnauit. q̃ dixit. Nemo domine. Et ille ait. nec ego te cõdẽnabo. Unde et iam amplius noli peccare Jo. viij. Itẽ iusticia eoꝝ erat

Universidad de Deusto
Biblioteca

humana quia vt dicit Crisᵒs pena que p legem moysi debebatur transgressoribus libera bat. sed in regnuꝫ nõ introducebat sicut iusticia humana seruata liberat solũ a pena. Item iusticia eorum erat solus humana: quia de iusticia sua confidebant. Scribe enim confidebant in sciẽtia ⁊ pharisei, in vite austeritate et gloriabantur q̃ erant filij Abrahe et discipuli Moysi Ro. ij. Confidis teipsum ducem esse cecorum et lumen eoꝝ qui in tenebris sunt. Iusticia vero ducens ad regnum nõ confidit de se sed de merito passionis christi et de eiꝰ gratia per quam credit iustificari. i. Cor. xv. Gratia dei sum id quod sum. Cuius ratio est quia nisi iusticia nostra inniteretur merito passionis xp̃i et gratia dei non posset mereri vitam eternam que est bonum supra naturam infinitum. Nam meriti ad premium debet esse proportio iusticia autem nostra cũ sit finita et non perfecta nullam proportionem habet ad illud premiũ nisi inquantum innititur merito passionis xp̃i et gratia dei. Sexto eorũ iusticia erat incipiens ⁊ ad finem non perueniens semper enim legebant et nunq̃ intelligebãt. ij. Thi. tercio. Semper discentes et nunq̃ ad scientiaꝫ veritatis peruenientes Act. xiij. Ignorantes voces pphetaꝝ q̃ per oĩ sabbatum leguntur. Nã xp̃m cui tota scriptura testimonium perhibeat non cognouerunt Jo. v. Scrutamini scripturas in q̃bus vos putatis, vitam habere eternam. et ille sunt que testimonium perhibent de me. Et sic dicit Apostolus. ij. Cor. iij. Usq̃ in hodiernum diem dum legitur moyses velamen est positum super cor eorum Similiter semper operabantur opera legis et nunq̃ ad perfectum finem legis peruenerũt. Nam vt dicit Aplᵒs. Finis legis xp̃s est ad iusticiam omni credenti Ro. x. Similiter finis precepti ẽ charitas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. i. Thi. i. Sed ipsi nec ad xp̃m perueniunt nec charitatem habuerũt sed magnũ odium intantũ q̃ xp̃m occiderunt. Actuũ quinto Deus patrum nostrorum suscitauit iesum quem vos occidistis suspendentes in ligno. Justicia vero ducens ad regnum peruenit ad finem. Nam et veritatem fidei habet et in p̃cepto carnis perseuerat q̃ est finis legis quia vt dicit Mat. x. Non q̃ incepit sed qui perseuerauerit vsq̃ in finẽ hic saluꝰ erit Berſi. Sola pseuerãtia ẽ filis singularis summi regis. In suius figura mãdatũ est in lege Leuit. iij. q̃ semper canda animalis deberet in sacrificio offerri et concremari. Multi sunt fuerunt statua quam vidit. Nabugodonosor que habebat caput aureum pectus et brachia de argento ventrem et femora de ere crura de terra et paruus lapis totam conpregit vt patet Danielis. ij. Sic multi feruenter incipiunt et semper decrescunt et ad vltimum requiescunt super terrã. i. ad terrena bona redeunt et modica tentatio eos frangit. Si ergo volumus ad regnum celorum peruenire oportet q̃ iusticia nostra sit intrinseca et extrinseca sit caritatiua et non mercenaria. sit virtuosa et nõ otiosa. sit austera quantum ad se et mia plena ẽtum ad alios sit diuina et non humana. sit incipiens et ad finem perueniẽs. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponit supplementum speciale per quod intellectus legis declaratur dicens Audistis quia dictuꝫ est ãtiquis nõ occides ⁊c. Ubi nota q̃ hoc preceptum vt dicit Augustinus nõ extenditur nisi ad homines nã animalia omnia sine pctõ occidere possumus quod est contra hereticos. Similiter vt idem dicit Augustinus hoc preceptum non extendit ad omnes homines sed solus ad homines particulares qui non sunt in aliqua dignitate vel potestate constituti ſ potestates et rectores et domini libere possunt in certis casibus occidere mutilare ꝓscribere ⁊ verberare secundum q̃ culpa exigit. Unde quod notanduꝫ. q̃ ecclesia habet duplicem gladium scilicet spũalem et materialem. Spũalis est excommunicatio depositio degradatio et hmõi que ecclesia per seipsam exercet. Materialem autem gladiũ qui est occidere et mutilare committit potestatibus seculi ꝓpter reuerentiam sacramentorum ne manus deo cõsecrate ad dispensandum et tractandum sacramẽta sanguine pollnantur. Unde nathan ꝓphera Dauid volentem edificare ecclesiam ꝺõ exꝑte dei prohibuit dicens. non edificabis michi domum. glo. quia vir sanguinum es ij. Reguꝫ. vij. Et primi Paral. xxij. dicitur Multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti non poteris edificare domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me qõ autem ecclesia hũc duplicem gladium habet patet. Luce. xxij. quãdo discipuli direrũt Domine ecce duo gladij hic Et xp̃s respondit. satis est et nõ dixit non est necesse nec dixit sicut postea dixit petro Jo. xviij. Mitte gladium tuuꝫ in vaginam omnis enim qui gladium accipit gladio peribit Petrus enim tunc erat persona particularis et quasi preludendo voluit eum occidere quod nõ licet. R Qõ autem potestates possunt occidere ⁊ exterminare malos et proscribere ⁊ condemnare patet per tria primo patꝫ per scripturã Ro. xiij. Non enim sine causa portat gladium dei enim minister est vindex in iram ei q̃ male facit. Scõo idẽ patꝫ p exẽpla i crea turꝫ. ꝑmũ exm̃ ẽ i furiosis qꝝ sũt recludẽdi et vinculãdi ne sibi ⁊ alĩs noceant. quare ergo non sunt recludendi et occidendi qui sibi et alĩs nocent furando et alios cõturbando et occidendo nam pena augeri debet secundum q̃ culpa augeꝫ Deutro. xxv Pro mensura delicti erit et plagarum modus Si ergo aliqui magis nocent q̃ furiosi magis sunt puniendi. ¶ Secundum exemplum est in animalibus. si enim lupi canes rabidi et serpentes sunt occidendi ne homines ledant. quare nõ similiter homines qui viuunt vt lupi ⁊ vt serpẽtes alios venenant quiavt dicit Seneca. quid interest vt ex homine quis in beluam conuertatur aut sub hominis figura immanitatem gerat belue. Similiter outs morbida seq̃stratur ne totum gregem inficiat. Similiter ergo homo malus debet banniri et ab alĩs bonis excludi ne alios corrũpat Tercium exemplum est in membris corporis. nam saluberiter vnum mẽbrũ abscinditur ne totum corpus putrefiat. Similiter mali homines debent amputari ne statuꝫ bonum cõitatis conturbent et alios cotrumpant. ¶ Tercio idem patet per factum ꝺi Nam deus primos parentes pro trãsgressione precepti expulit de paradiso et ad inducauit eos morti cum tota posteritate sua cum prius eẽnt immortales. Potestas aũt minister dei est vt dicit apostolus ad. Romanos decimotercio. Qui tanto melius iudicat quanto magis se conformat regule diuine. ergo potest expellere et proscribere et morti condemnare secundum exigentiam culparuꝫ. sicut deus ingenitur fecisse Nam deus mandauit q̃ ille qui contra preceptum dei sabbato ligna colligebat debebat lapidari. Numeri. viceſimo primo. Similiter qui blasphemauerat deum israelvt patet Leuiti. viceſimoquarto Item si deus mortem eternam digne ꝓcalpanligit ergo minister dei mortẽ corporalẽ proseadẽ culpa infligere põe que quasi nulla pena est respectu pene eterne. Hoc ẽt per legem hũanã roboratur q̃dicit ꝑtinentium ꝺz amittere qui gratis sibi concessa abutitur. vitam autem et quicquid habemus deus nobis contulit gratis. i. Corinth. iij. Quid habes quod non accepisti. Ergo qui male vtitur vita sibi data cõtra deum et proximum viuendo debet priuari vita. Et sic patet nõ solum malos homines debere morte puniri sed q̃ debent omnino occidi. Exodi. xxij. Maleficos nõ patieris viuere. Et peccat grauiter potestas si dignos morte non occidit. Exemplũ huius patet in Achab rege israel q̃ pepercit Benedab regi syrie et vnus de filijs prophetarũ venit ad eum dicens. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua erit aia tua pro anima eius. iij. Re. xx. Idem patet in Agag rege amalechitarũ cui Saul pepercerat vitam. Et Samuel ipsum interfecit. i. Regum. xv. Itẽ nota hic mirabile, quia deus mandauit non solum occidi malos sed etiam vsq̃ ad terciam et quartam generationem deleri Exodi. xx. Ego sum deus zelotes vindicans iniquitatem patrum in filios in terciam et quartam generationem. Hoc exemplum patet ij. Regum. xxi. quando tempore Dauid facta est fames tribus annis. ⁊ consuluit dominum qui respondit ei et dixit q̃ hocerat. quia Saul contra iuramentum predecessorum populi interfecit multos gabaonitarum. nec de hoc facta fuerat vindicta et dedit Dauid gabaonitis duos filios Saulis et quinq̃ nepotes filios filiorum qui remanserant qui suspenderunt eos et statim cessauit plaga a populo. Hoc etiam patet in yeu cui quia deleuit totam progeniem. Achab et. lxx. filios eius decapitari fecit deus promisit facere eum regnare vsq̃ in secundam generationem vt patet quarto Regum. Et sic patet q̃ hoc preceptum solum refertur ad personas particulares quibus occidere non licet ꝓximũ aliquo modo. S Ubi nota q̃ ꝓximus occidit duobus modis, s. quantum ad corpus et quantum ad aiam. Quantum ad corpus occidit tribus modis. Primo vite peremptione. quod fieri potest quatuor modis sez auxilio, consilio manu propria et debiti auxilij subtractione vt quibus incumbit ex officio defendere et iuuare si non iuuant occidunt. Secundo bonoꝝ suorum ablatione. Eccles. xxxiij. Panis egentium vita pauperum est qui defraudat illum homo sanguinis est Tercio bonorum proprioꝝ retentione Ambrosius. Pasce fame morientem q̃ si non pauisti occidisti. Quantum autem ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

animam similiter occiditur proximus tribus modis scz ipsum ad peccatū inducendo dicto vel facto ipsum in peccato detinēdo t ipsum ad peccatum pronocando siue per iniuriam que fit ei siue per malū exemplum quod ei prebetur Romanoꝝ. xiij. Noli cibo tuo illum perdere pro quo christus mortuus est. Et sic patet quomō debet intelligi hoc preceptuꝫ. Non occides quod moyses antiquis iudeis qui egressi sunt de egipto ex parte dei dedit. ¶ Ad hoc autem preceptum christus addidit p quod preceptum declaratur dicens q non solum non licet proximum occidere / sed nec irasci in corde nec signa iracundie ipsi ostendere. ¶ Tribus autem modis possumus proximo irasci preter homicidium de quo dictum est. Primo in corde odiendo, fratrem ad mortem vel ad perditionem rerū suarū. Secundo in voce iracundiam exprimente per aliquam interiectionem vt heu / sicut dolor exprimitur a dolente dum dicit heu quod idem signat racha in irascente. Tercio in voce contumeliam exprimente per aliquā vituperationem vt fatue. Et in istis tribus sicut est gradus in culpa ita est gradus in pena qz maius est iram aliquo modo manifestare ꝙ in solo corde tenere. et maius est iram per manifestam contumeliā indicare ꝙ in corde tenere vel per aliquā vocem exprimere sine contumelia. In primo enim vnū est solum scz ira. in secundo duo scz ira et vox iram representans. in tercio tria scz ira vox iram repsentans et vituperū verbum. ¶ Et ideo consilium quod debetur dicenti racha / maior pena est ꝙ iudicium quod debetur solum irascenti et gehenna ignis que debetur dicenti fatue maior pena est ꝙ iudicium vel consilium. Quia vt dicit Aug. in iudicio conueniunt iudices ad examinandum causam et adhuc locus superest ad euadendum sententiam per vias multas. In concilio autē conueniūt ad conferendum de pena examinata tam causa qua scz reus puniendus sit t adhuc locus superest ad euadendum sed magis difficulter quā in iudicio. gehenna vero nominat illationem pene qua reus punit a qua nō restat effugiū. Sed si pro illatione contumelie debet gehenna / quid pro homicidio inferē quod est oibus suprad. dictis grauius. Ad quod dicendum ꝙ vt dicit Aug. homicidio simliter debet gehēna. Sed i gehenna est maior et minor pena sicut in gloria est maior t minor gloria quia vt dicit Apl'us. i. Coꝝ. xv. Stella differt a stella in claritate sic erit resurrectio mortuoꝝ. ¶ In fine notꝰ ꝙ hectria scz irasci et dicere racha et fatue possunt esse sine peccato immo cū merito et cū peccato mortali sicut accipiunt hic. et cū pctō venialī. Sine pctō sunt quādo ex rationabili causa fiunt. Quia vt dicit Aug. Stoyci dixerūt q in sapientem non cadit ira nec alie passiones aie. Peripatetici dixerunt q in sapientem cadit ira et alie passiones animē. sed moderate et rationi subiecte. Inter christianos vero non est attendēdū si quis irascit / sed ex qua cā t cui irascatur quia si quis ex rationabili causa irascatur puta propter malū quod videt fieri et non irascitur fratri sed vicio fratris talis ira non est peccatū immo est meritoria et vocatur ira per zelū / quia vt dicit Crisō. Si ira non fuerit nec doctrina ꝓficit nec iudicia stant nec crimina cōpescunt. Quod patet ex formali diffinitione ire. Est enī ira appetitus vindicte / sed vt dictū est vindicta licet inferre malefactoribꝰ. ergo vindictā accipere de malis ex zelo iustitie similiter licz Psal. xcix. Irascimini et nolite peccare. Talis ergo ira ē meritoria sic ira tus fuit phinees cōtra zambri et ob hoc placuit deo et meruit sacerdocū sempiternum vt patet Numeri. xxv. Sic ergo pluri mum irascunt parentes filiis. Cū pctō vero mortali sunt cū aliquis deliberata ratione appetit ꝙ fiat de aliquo vindicta quā litercunqꝫ cōtra ordinē rationis propter malū eius. puta ꝙ appetat puniri eū qui non meruit vel vltra ꝙ meruit vel non secundum legittimum ordinem vel non propter debitum finem qui est conseruatio iustitie et punitio culpe. Talis irascit fratri et non culpe. et vocat ira per odiū. Et hoc est quod hic dicitur. Olꝰ qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Talis ira ex suo genere est peccatum mortale de qua ꝛ dicit hic. Nisi aliquis appeteret vindictā leuē de aliquo quā etiaz si inferret nō peccaret mortaliter. vt trahere aliquem puerum parum per capillos. similiter si quis nimis ardenter irascitur interius t nimis exterius ostendat signa ire ita ꝙ ex vehementia ire excidit ex charitate dei et proximi peccat mortaliter. Et sic ex duobus contingit peccatum mortale in ira. scz in ordinato appetitu vindicte et ex vehemētis passionis ire que consurgit ex ascensione sanguinis circa cor. Cum peccato autē venialī sunt quando ira non perfecte a ratione regulatur / vel quantum ad appetitū vindicte vt cum quis nimis aliqētum appetit magnam vindictaz ꝙ iusticia exigat vl quantum ad modum irascendi vt cum motus ire aliquantulum interius vel exterius nimis ferueſcit. vel quando motus ire antecedit rationem. Est enim ira materialiter diffiniendo accensio sanguinis circa cor. Et ideo quando subito homo accēditur absq; deliberatione rationis sed statim a ratione regulatur its ꝙ non impedit rectitudinem rationis est peccatum veniale. glosa super illud psal. Irascimini et nolite peccare dicit. Venialis ira que non perducitur ad effectum. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponit consilium salutare per quod modus fiēdi boni declaratur dicens. Si offers munus tuum ad altare id est in conspectu dei ad christum qui altere dei dicitur. iurta illud. Hebreoꝝ. xiij. Habemus altare de quo edere non hñt potestatem qui tabernaculo deseruiunt scilicet corporis quorum deus venter est. Quodcunqꝫ munus sit siue ab obsequio in seruiendo christo siue a lingua in predicando t laudando christum. siue a manu in dando bona pauperibus propter christuꝫ. Nam triplex est munꝰ. s. ab obsequio a lingua et a manu t si ibi recordatus fueris ꝙ frater tuus habet aliquid aduersum te quia iniuste offendisti eum quocunqꝫ modo siue verbo siue facto offenderis eum relinque ibi ante altare munus tuum. i. ante christuꝫ vt scz habeas propositum firmum seruiendi deo. Tunc enim relinquis ante altare munus tuum cum propositum tuum est firmū ante deum vt ei seruias. Sed vt gratiosꝰ et fructuosius sit seruitum satisfacere debes primo fratri si presens est si autem est absens vadas ad eum in mente tua vt scz habeas firmum propositum cuz obtulerit se facultas ei plenarie satisfaciendi. qz vt dicit Hilarius non oportet ꝙ vadas vltra mare si ibi est quem offendisti ad reconciliandum sibi pedibus corporis sed moribus animi. Et vt dicit Crisō. Debemus em reconciliari sicut offendimus vt si verbo offendimus verbo recōciliemur. t si facto offendimus facto reconsiliemur. Et tunc munus nostrū erit acceptū vasde cotā deo et meredimur vitam eternam. In huius figura dominus mandauit ꝙ sacerdotes et leuite sacrificaturi in templo prius deberēt lauare manus et pedes et habere specula affixa in labro eneo vbi lauabantur in quibus respicerēt et abstergerēt oēs fēditates vt patet Exodi. xxv. et xxxviij. Et sic patet tercium et consequenter totum.

¶ De epistola Sermo. lxxviij.

QUicunqꝫ baptizati sumus in christo Jesu in morte ipsius baptizati sumus. Roma. vi. Sicut dicit Apl'us. i. Coꝝ. xiij. Qui ignorat ignorabitur et ideo doctor t pastor debet esse valde sollicitus / in docendo ne populi ignorantia sibi imputetur ad condēnandū Matthij. Sanguinē vero eius de manu tua requirā. Propterea dicit apl'us. i. Corin. ix. Ue michi si non euāgelizauero / necessitas enim michi incumbit. Similiter populus debet esse valde sollicitus audire ne propter ignorantiam damnetur et malum agat. Jsaie. v. Propterea captiuus ductus est populus meus eo ꝙ scientiam non habuit. Et ideo apostolus doctor gentium in fide et veritate fuit valde sollicitus nos docere omnia necessaria ad salutem Actu. xx. Non em subterfugi quo minus annunciarē vobis omne consilium dei. Principium autem et fons salutis anime sine quo nemo saluari potest est baptismus Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spū sancto non potest introire in regnum dei. Et ideo in epistola hodierna de baptismo predicat Apostolus vt ipsum cognoscamus et cognoscēdo in ipso ambulemus t abluti eius virtutem illibatam conseruemus. In qua quidem epistola Apl'us quatuor facit. primo innuit formam baptismi et virtutem eius quam tenere debemus. in principio epistole. Secundo ostendit quomodo in baptismo christo mortuo configuramur et similes esse ei debemꝰ ibi. Cōsepulti em sumꝰ cū illo p baptismū in morte vt quō resurrexit a mortuis p gloriā patris ita t nos in nouitate vite ambulemus. Tercio ostendit triplicē fructū si hanc similitudinē illi batam cōseruemus ibi. Si em cōplantati facti sumus similitudini mortis eius. ꝛc. ¶ Quarto istum triplicē fructū hortatur Apostolus romanos quibus loquebatur habere et in illis oēs nos quatinꝰ nos habere velimus ibi. Itaq; et vos existimate vos mortuos quidē esse pctō viuētes autem in deo in xpo Jesu dño nr̄o. Primo igitur Apostolo formā baptismi et virtutem eius dicēs, Quicunqꝫ bapti. sumus in xpo Jesu id est in forma baptismi quā tradidit christus Jesus. Que est petre vel martine ego te baptizo in nomine patris t filij

et spūs sancti. vt ptz Mat. xxviij. Docete inquit oēs gentes bap. eos in nomine pa. et filij et spūs sancti. ¶ Uel in baptismo quem instituit iesus xp̄s et quantū ad materiā et quātū ad formā; quia nisi fiat in aqua et suptadicta forma verboꝝ seruet non est baptismus. Uel in baptismo i quo opaī iesus xp̄s qz virt⁹ baptismi nō est ab aq̄ neq; aēr bio neq; a baptizāte neq; baptizato sed a iesu christo cuius mediāte aq̄ et verbis christus conferat virtutē in baptismo. Unde aqua et verbū nō sunt mediū per quod baptismus operatur sicut p causam efficientē principalē. sed sunt mediuz in quo salus cōfertur et sine quod baptismus non confertur. Quicūq; ergo sic baptizati sumus in morte ipsius christi baptizati sumus id est in efficacia et virtute ipsius mortis christi baptizati sumus qz virtus mortis christi i baptismo operaī et p baptismum nobis applicatur quod ptz qz omnia illa que mors christi habet efficere in nobis in baptismo et per baptismū nobis applicanī et effectū habēt et non ante baptismum. Ergo baptismus habet efficaciam et operatur in virtute mortis christi. Et qz causa primaria magis est influēs super causatū cause secūde ideo potius debemus dici baptizati et mundati in morte christi q̄ in baptismo. ¶ Sunt autem quatuor que habet in nobis efficere mors christi que in baptismo nobis conferunt.

U primum est mūdatio aie a culpa et macula peccati nā christus pendens in cruce omnia peccata deleuit Apo. i. Lauit enim nos a peccatis nostris in sanguine suo. hec mundatio cōfertur nobis in baptismo vnde baptismus sicut lauat exteri⁹ corpus sic mundat interius animam Eze chie. xxxvi. Effundam super vos aquā mūdam et mundabimini ab oī iniquita. ve. ¶ Secundum est ablatio pene. qz christ⁹ pendens in cruce sustinuit penā sufficientem pro oibus pctis que facta erāt vel fieri poterant immo sustinuit penā excedentem pctā centū milium mundorum Isaie. quinquagesimo tercio. Uere lāguores nostros ipe tulit dolores nostros ipse por. et infra. Et do. po. in eo iniqui. omniū nostrū. In huius figurā vt dicit Augu. de latere christi pendentis in cruce exiuit sāguis et aqua vt ptz Jo. xix. Sāguis solutionis et redemptionis t aqua ablutionis. Et in huius signum dicit Apūs ad Collo. ij. q christus cyrographum delicti quod erat contrarium nobis tulit de medio. et affixit illud cruci. Nam quando solutū est verbirum cyrographum dilaniatur. Hoc totū operatur in nobis baptism⁹ in virtute passionis christi Quia vt dicit Aug. In puerilis deler peccatum originale in adultis autem originale et actuale. Et ideo baptizato nulla penitentia est iniungenda. Sz cōtra peccatum non potest ordinari nisi per penam vt dicit. Aug. Et similiter sicut nullum bonum manet irremuneratum ita nullum malus manet impunitū. vt dicit. Aug. Et dicendum q peccata eorum qui baptizantur punita fūt in corpore christi in cruce cuius membrū homo efficitur in baptismo Unum aūt membrum dñi pōt pati penam pro alio nam caput amputatur p vulnere quod manus inflixit. Tercium est refrenatio concupiscentie male. Nam xp̄us prudens in cruce eneruauit et confregit vires peccati vt vltra non dominentur vt dicit. Augustinus. Et in huius figura vt Augu. dicit mandauit dominus moysi. vt suspenderet serpentem in ligno vt patet Numeri. xxi. Serpens venenans homines est ipsum peccatū occidens homines in animaquod suspensum est in ligno crucis Suspē sus autem vel crucifixus non habet vires nisi soluatur. sic homo nisi recedat a cruce peccatum non potest ei nocere. peccatum solum in cruce est ligatum alibi autem habet vires magnas. Hoc cōfertur nobis in baptismo. nam per dei gratiam que in baptismo confertur concupiscentia refrenat et peccatum perdit vires nec vltra mūs pōt nobis dominari nisi velimus. Et hoc patz in alīs nationibus que baptizate non sūt nam concupiscentia magis feruet in eis et peccatuz magis dominatur eis q̄ his qui in virtute baptismi se conseruant. patet etiam hoc in peccatoribus quibus peccatum dominatur, nam xp̄iani peccatores ceciderunt ab hac virtute. ¶ Quartum est liberatio dyabolice potestatis. nam xp̄s in cruce vicit dyabolum et totum exercitum eius. Aug. Wann inermi et affixa cruce debellauit aereas potestates relegauit eas in inferno vt patet Apo. xx. Isa. xiij. Uere tamen in inferno detraherie in profundum laci et per q̄s nos omnes a potestate diaboli eripuit. Coll. primo. Qui eripuit, nos de ptāte tenebrarum t transtulit in regnum filij dilectionis sue. Hoc autez nobis in baptismo confertur. quia cum dyabol⁹ nobis non dominetur nisi perpctm t pctm. in baptismo tollaī vt dictū ē liāt q in baptismo a dyaboli ptāte eripimur vt

de cantamus. Caput draconis soluator contriuit in iordanis flumine ab eius potestate nos omnes eripuit. Hoc fuit figuratum Exodi. xv. qñ in mari rubro pharao cum toto exercitu suo submersus est. Ware rubrum est baptismus rubricatus sanguine christi. Psal. Contriuisti capita draconum in aquis. ¶ Quintum est vestitio honorabilis vestis virtutum. Nam christus in cruce confecit mirabilem vestē virtutum. Quia vt dicit Aug. Omnes virtutes fuerunt in cruce nec exemplum alicuius virtutis ad informandam vitam nostram totam abest a cruce. Hec vestis fuit figurata per tunicam inconsutilem christi quam xp̄s reliquit petōribus induendam que non potuit scindi quia nullus potest eam habere per partes nisi totam. Hanc tunicam induit nobis in baptismo deus: quis baptizato omnes virtutes infundūtur. In baptismo homo nascitur ad vitam gratie et cruit totam vestem veterem t nō remanet nudus propter quod deus parat ei dictam vestem mirabilem que nunq̄ putrescit que renouatur de die in diem. que tenet hominez calidū in amore dei que custodit eum ab omni lesura et facit eum dignum nuptijs sponsi eterni. quam quicunq; non habuerit de illis nuptijs cum deo t vituperio expelletur Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. et in signum huius moleuit consuetudo q̄ commatres et cōpatres donabant tunicam puero quē ad baptismum tenuerunt. ¶ Sextum est apertio celum in eo q̄ obstaculum. s. peccatum quod nos prohibebat intrare amouit et virtutem introeundi contulit. Totum hoc fit in nobis in baptismo ad quod significandum xp̄o baptizato apertum est celum vt patet Math. iij. Quare enim tunc apertum fuit celum cum nec ingredi nec egredi aliquis tunc de celo debebat nisi quia significauit q̄ baptizato celum aperitur. ¶ Septimū quod efficit mors propter baptismū ē habitatio totius trinitatis. Nam in cruce tota trinitas t xp̄i humanitate fuit: qz vt dicit Aug. Indiuisa sunt opera trinitatis q̄uis enim passio soli filio appropriet et solus filius dicatur passus tamen tota trinitas fuit passionem operata. sicut t incarnationem Job. xiij. Nō credis qz ego in patre et pater in me ē. Ibidē. Pater in me manens ipse facit opera. Et sīr est de spū sancto. Hec autem habitatio trinitatis et diuinitatis in xp̄o nō fuit cognita nisi per mortem christi quia in morte omnia elemēta testata sunt christum esse verum deum. Unde ille cēturio dixit. Uere filius dei erat iste Jo. xix. Et ideo trinitas dei et deitas christi non habitauit in cordibus hominū per veram fidem nisi per mortem christi. Et ideo christus ait Johan. xvi. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos t nisi formā humanitatis subtraxero me vt verum deum non cognoscetis vt dicit Grego. Hec autem habitatio fit in nobis in baptismo quia per baptismum et in baptismo fit homo templum dei. i. Cor. iij. Templum dei sanctum est quod estis vos. Ibidez. Nescitis quia templum dei estis et spūs sanct⁹ habitat in vobis. Nam in baptismo mundatur ab omni peccato et virtutibus adornatur vt dictum est. et per q̄s fit dignum habitaculum dei. Et ideo in collatione baptismi trinitas inuocatur. et hoc fuit figuratum in christo baptizato. naz ibi tota trinitas apparuit. pater in voce. spiritus sanctus in columbe specie. et filius in humanitate. ¶ Octauum est adoptio filiorū dei que facta fuit in cruce. nam christus in cruce fecit pacem inter deum et hominem. et ad magnum amorem dei reduxit hominē intantum q̄ deus adoptauit eum sibi in filium. Et ideo statim christo mortuo hereditas filij data est homini scilicz vita eterna: quia vt dicit Apostolus ad Romanos. viij. Si filij et hedes. heredes quidem dei coheredes autem christi Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. i. sicut filius adoptiuus eris heres glorie patris meū Hec autem adoptio fit in baptismo: quia ibi renascimur in filios dei. in vtero ecclesie. et ideo extunc vocamur xp̄iani. id est filij et fratres christi pti. Johan. iij. Uidete qualem ca. de no. de. et filij dei no. et sim⁹ Gal. iij. Quoniam antez estis filij dei mi. de. s. fi. sed in cor. ve. cla. ab pater. Et huius figura super christum baptizatum venit vox dicens. Hic est filius meus dilectus. ¶ Nonum est consignatio electorum nam in cruce consignati sunt electi a reprobis Nam latro pendens ad dexterā christi et credens vere ipsum esse filiū dei et innocenter patientem deuote se ei recōmendans signauit omnes electos qui per christi passionem saluabuntur. latro vero pendēs ad sinistram et blasphemās eum nec in eu credens signauit oēs reprobos

qui et passione xpi nichil boni reportabit sed malum. Hec autem cõsignatio fit in baptismo nam in eo imprimitur caracter qui est quoddam signum distinctiuum christia norum ab aliis in anima existens. per quẽ homo fit abil' ad recipiendum sacramenta ecclesie. nam sine talu nullum sacramentuz potest quis accipere. Et hoc signatur per hoc q̃ in baptismo inungitur baptizand' in modum crucis quia in baptismo recipitur caracter et quoddam signum crucis distinctiue vt aliqui cruce signantur ad aliquid speciale Ezechielis.ix. Signa thau super frontes viroz dolentium et gementium. Et sic patet primum. ¶ Secundo ostendit quomodo in baptismo xpo mortuo configuramur et similes ei esse debemus quia immersio pueri in aquam significat sepulturam xpi. et trina immersio significat triduum sepulture xpi. et erectio pueri de aqua signat resurrectionem xpi. Ergo in eo q̃ in aqua immergimur ꝓsepelimur xpo mortuo vt deinceps mortui simꝰ mundo. et in eo q̃ de aqua eripimur consurgimus cum xpo de morte scilz peccati. Quomõ ergo xps resurrexit a mortuis p gloriam patris. i. ad honorem et gloriam patris ita et nos postq̃ in baptismo mortui fuerimus omnibus peccatis et mũdo et vite veteri que est fm carnem debemꝰ resurgere de morte culpe ad vitam gratie et in nouitate vite spũs ad dei honorem et gloriam ambulare Ephe.v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te xps. Dicitur autem vita spũs nouitas vite: quia vt dicit Apostolus pri. Cor. xv. Primo quod animale est deinde quod spũale. Et ideo vita spiritus dicitur nouissima vita. i. Cor. Ibidem. Primus homo de terra terrenus secundus homo de celo celestis. Et ideo sicut portauimus imaginem primi hominis. ita portemus imaginem secundi hominis scilz christi. qui fm deum creatus est in iusticia et sanctitate cuius filij facti sumus. et qucin in baptismo promisimus imitari Ephe.v. Imitatores dei estote sicut filij dei charissimi. ✠

Hec autem nouitas vite in decem consistit. Primo in baptismi susceptione Johãnis. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum dei. Secundo in membrorum mortificatione. ij. Cor. iiij. Semper mortificationem christi iesu in corpore nostro circũferentes: vt et vita ipsius in corporibus nostris manifestetur. Tercio in bonorum et diuitiarum mundi renunciatione Luce xiij. Nisi quis renunciauerit omnibus q̃ possidet non potest esse meus discipulus. Quarto in mandatorum dei obseruatione Math. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Quinto in iniuriarum dimissione Lu. xvi. Dimittite et dimittemini. Sexto in dei et proximi perfecta dilectione Mat. xxij. Diliges dominum deum tuũ ex toto corde tuo. ꝛc. et proximum sicut teipsum. Septimo in vere penitentie assumptione Luce. xiij. Ita dico vobis nisi penitentiã egeritis. omnes simul perhibitis ¶ Octauo in mortis meditatione. Eccle. vij. Memorare nouissima tua et in eternũ non peccabis Nono in passionis xpi recordatiõe Trenotum. iij. Memorare pauperis et transgressionis mee absinthij et fellis. Memoria memor ero et tabescet in me anima mea Berñ. Visa christi passione quis est tam deliciosus qui non contineat tam malicioſus qui non abstineat. quis tã iracundus qui non condonet. Decimo in vite eterne certa expectatione Tho. ij. Filij sanctoz sumus et vitam illam expectamus quam deus daturus est his qui fidei suam nunq̃ mutant ab eo. Psal. xxvi. Credo videre bona domini in terra viuentiũ. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ostendit triplicem fructum fi sic in hac vite nouitate ambulauerimus per quam christo similamur. ¶ Primus est resurrectio prima scilicet gratie. Apo. xx. Beatus qui habet partem in resurrectione prima: quia sꝰ plantati. i. simul plantati facti sumus sꝰ similitudini mortis eius. hoc in baptismo simul erimus complantati facti similitudinis resurrectionis eius. i. si in plantatione qua per baptismum plantamur in ecclesia dei fuerimus similes morti christi vt sicut christus semel mortuus est et mors illi vltra non dominabitur ita et nos postq̃ semel fuerimꝰ mortui in peccatis et delictis nostris et ab ipsis in baptismo fuerimus mundati non moriamur amplius in peccatis tunc erimus christo similes resurgenti qui resurgens a mortuis iam nõ moritur. Et sic habemus resurrectionem gratie similem resurrectioni christi in nouitate vite firmiter ambulantes. et sic semper cum dño erimus. qz et in morte et in vita sumꝰ ei similes. ¶ Secundus fructus est enervatio cõcupiscentie et destructio peccatorũ qz in tali cõplantatione et similitudine mortis et resurrectiõis xpi que fuit in baptismo q̃ quã in nouitate vite ambulamꝰ

vetus homo noster. i. concupiscentia carnis que vetus homo dicitur quia a veteri homine Ade ꝛ tracta est crucifigitur. id est per gratiam dei auferuntur ei vires vt nobis dominari non possit et corpus peccati id est congeries peccatorum similiter destruitur in baptismo vt dictũ est vt nobis dominari non possit nisi velimus qua qui mortuus est peccato scilicet i baptismo iustificatus et mundatus est ab ipso peccato et quantum ad culpam et quantum ad penam vt dictum est. Uel aliter et melius dicendum est. q̃ hic reddit rationẽ istius pũi fructus. quia si concupiscẽtia carnis est debilitata ꝛ refrenata ita q̃ nõ potest nos cogere ad peccandum et congeries peccatorum est destructa poterimus similes esse christo resurgenti vt scilicet amplius non moriamur peccato a quo sumus iustificati et mundati. ¶ Tercius fructus est resurrectio secũda scilicet gloria. quia credimꝰ veraciter q̃ si mortui fuerimꝰ in hac vita mundo et peccatis sicut christus mortuus fuit in christo et propter christum mortificauerimus membra nostra. viuemꝰ simul cum christo vita beata et ꝑpetua qua xps viuit. quia resurgens a mortuis non ãpliꝰ potest mori nec̃ mors potest ei dominari Nam q̃ mortuus est peccato. i. ꝓpter peccatum tollendum et destruendum mortuꝰ est semel. i. eius mors suffecit ad peccatum delendum et homines iustificandum. Hebreorum. x. Una enim oblatione consummauit in sempiternuz iustificatos. Sed q̃ modo viuit viuit deo id est in deo qui est vita perpetua Jo. xi. Ego sum resurrectio et vita. Et sic q̃ mortuus fuit semel hoc fuit in quantum homo vt ꝓ homine satisfaceret Sed modo viuit inquantum deus qui est vita eterna et mori non potest qua vita ẽt nos viuemus. Jo. xvij. Uolo pater quos michi dedisti vt ubi ego sum et illi sint mecum scilicet in eadem vita. Et sic patet tercium. ¶ Quarto istum triplicem fructum hortatur Apꝰs romanos quibus loquebatur habere et in illis omnes nos quia omnes debemus nos existimare in vite ista mortuos esse peccato et mũdo et viuentes deo id est ad honorem dei Col. Mortui estis mundo et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Et hoc est quod ipse dicit in christo ihũ. i. in forma ꝛ exẽplo xpi ie su et in virtute ihũ xpi quia sine ipso viure non possum. Jo. xv. Sine me nichil potestis facere. Et sic patet quartum.

¶ Dñica. vij. de euangelio. sermo. lxxviij.

QAm turba multa esset cũ iesu nec haberẽt qõ mãducarẽt cõuocatis discipulis ait illis. misereor super turbã ꝛc. Marc viij. Sicut ꝓz Jo. vi. Christus vocat se vẽ num et verũ panem. Ego sum inquit panis viuus qui de celo descẽdi. Et quis duplex est vita. scz aie ꝛ corporis ideo duplicẽter nos pauit scz ꝑbum ad animam exemplo charitatis et verbo veritatis nos informando Acti. i. Cepit iesus facere ꝛ docere. Et quãtum ad corpus pane materiali reficiendo vt in hoc euangelio ꝓz. In quo quidem euangelio quinq̃ summarie continent. Primũ est christi miseratio sꝑ turbam indigentem in principio euangelij. Secundũ est discipulorũ dubitatio super potentiam dei omnia valentem ibi. Et responderunt discipuli sui. Unde istos quis poterit hic saturare panibus in solitudine. Tercium est christi interrogatio vt refectionem miraculosaz faceret euidẽtem ibi. Quot panes habetis. Quartũ est modus quẽ tenuit super refectionem quã mandauit apponi ante turbam famescentem ibi. Et ꝓcepit turbe discũbenti super terram et accipiens septẽ panes gratias agẽs fregit et dedit discipulis suis vt apponerent. Quinto subiũgit euãgelista numerũ sportarũ de reliquijs sublatarum et numerũ manducãtiũ ad dei gloriã ꝛ nr̃az instructionẽ ibi. Et sustulerũt qõ superat de fragmẽtis septẽ sportas. Erant autem qui mã. quasi quatuor milia ꝛ di. e. ¶ Primo ergo ponit dei miseratio super turbã indigentẽ quia turbe non hãtis vt comederet misertus est. et hoc est misereor sꝑ turbam. Et quia ois creatura debet creatori suuz sequi ideo filius dei postq̃ misertus est hominis omnis creatura misera est ei. Olim enim erant quatuor incompassibilia hõmini scz deus: angeli: celum: et mors. Nam deus hominẽ sibi reconciliari nolebat. angeli animas nostras ad celum deportari recusabant celum erat homini clausum. et mors omnes ad tartara demergebat. Sed postq̃ deus homini est misertus eum sibi reconciliauit. angeli animas nostras ad celum deportant. celũ manet apertum et mors nisi volentes ad tartara demergit. Et tanta fuit dei miseratio circa hominem q̃ hec quatuor placuit et sibi compassibilia fecit. Et hoc est quod dicit. Misereor super turbam ꝛ volo quod omnis creatura eius misereatur.

3 Notandum autẽ q̃ quatuor moue
runt christum ad turbe miserendũ et pa
scendũ scz proprietas naturalis. numeros
tas popularis. penitentia salutaris. ⁊ in
digentia rei familiaris. Primum fuit pro
prietas naturalis. Christus em̃ fuit verus
deus et verus homo ex vtraq; ãũ parte
fuit misericors. nã in q̃tum homo proces
sit ex progenie Dauid cuius misericordia
et clementia in scriptura magnificatur et
predicatur Isa. lv. Misericordias Dauid
fidelis. Et pri. Macha. ii. Dauid in sua mi
sericordia consecutus est sedẽ regni in se
cula. Et hoc allegauit chananea petẽs mi
seri filie sue dicens. Miserere mei fili Da
uid Mat. xv. quasi di. Et pr̃e tuo habes q̃
sis misericordissimus. Hoc etiã allegarũt
milites benedab regis syrie dicẽtes. Au
diuimus q̃ reges israel clemẽtes sunt ⁊c.
vt patet in libro regum. Similiter in q̃tũ
deus omnino est sibi proprium et natura
le misereri Gregorius in collecta. Deus
cui proprium est misereri semper et parce
re. Psal. cxliii. Miserationes eius super
omnia opera eius. Punire autem est extra
neum et alienũ deo Isaie. xxviii. Ut faciat
opus suum alienum est opus eius ab eo.
opus dei est omnia ordinare quia sapien
tissimus est cuius proprium est ordinare
Sapien. nono. Omnia cõstituisti in nume
ro pondere et mensura. Peccata autẽ non
potest aliter nisi per penam ordinare per
quaz reducitur ad ordinẽ iusticie. Et ideo
deus vt hoc opus suum faciat. scz. vt re
ducat pctõrem per penam ad ordinem iu
stitie. alienum est hoc opus suum scz pu
nire ab eo. i. sibi non competit scm̃ natu
ram. et ideo deus inuite punit et cum do
lore Isaie. Heu consolabor ego super ho
stibus meis ⁊ vindicabor de inimicis meis
et ideo multum expectat pctõres vt nõ pu
niat sed misereatur eor̃. Isaie. xxx. Pro
pterea expectat deus vt misereatur nostri
Exemplum de ape que naturaliter melli
ficat et concitata pungit. sic facit deꝰ. Nã
in principio omnibus creaturis magnam
gratiam et miam fecit sed postea concita
tus peccatis expulit angelos de celo et ho
mines de paradiso et misericordia eius in
celo videbatur recluſa Psal. Domine in ce
lo misericordia tua. In processu vero tem
poris iterum incepit misericordiam suam
extendere in quãdã partẽ terre et ad quẽ
dam populũscz iudeorũ quem plantauit et
multis gratijs et mirabilibus beneficijs
est prosecutus. et suam noticiam ei dedit
Psal. lxxv. Notus in iudea deus. Et q̃ nõ
poterat amplius in ira miam continere to
tũ q̃ contra naturam suam erat. ideo mulſ
filium suum vt omniũ misereretur et om
nibus magnas gratias faceret Johan. i.
Gratia et veritas per iesum' christum fa
cta est. Et iterum de plenitudine eius om
nes accepimus gratiã pro gratia. Et hoc
est quod hic dicitur. Misereor super tur
bam supple omnium populoruz quia ecce
iam triduo sustinent me id est per tria tem
pora expectãt a me sibi misericordiã exhi
beri scz tempore legis nature. tẽpore le
gis scripture. et tempore gratie reuelate
quia ecce post veniunt michi miam postu
lantes nec habent quod manducent quia
panis vitus melior manna omnis sapo
ris suauitatem habens qui de celo descen
dit cibus angelorũ et perfectorũ hominũ
nondum erat institut̃. Et ideo homo vsq;
ad illud tempus non habuit cibum virtu
tis et vite ad comedẽdũ. Sed christus mi
sertus est eius et dedit ei cibum anime et
corporis in quo magna eius misericordia
designatur. ¶ Et nota q̃ christꝰ mia circa
turbam hominum secundũ omnem modũ
magnitudinis magna eẽ apparet. A
Nam quadrupliciter dicitur aliquid esſe
magnum. Primo aliquid dicitur esſe ma
gnum id est altum vt turris magna id est
alta. Sic misericordia christi ẽ magna alti
tudine quia vsq; ad celum ad quod homi
nes introducit. Psalmista. Magnificata
est vsq; ad celum misericordia tua. ¶ Se
cundo dicitur aliquid magnum id profun
dum vt puteus magnus id est profundum
sic misericordia christi est magna profun
ditate quia de inferno edurit animas de
functorũ Psal. Misericordia tua ẽ magna
super me ⁊ edur. ani. me. ex inferno inferi
Tercio dicitur aliquid magnuz id est am
plum vt platea magna id est ampla. sic mi
sericordia christi est magna amplitudine
quia in toto orbe terraruz non est qui xp̃i
misericordiaz non sentiat Psal. cxviii. Mi
sericordia domini plena est terra. Quarto
dicitur aliquid magnum id est longum vt
magna via. i. longa. sic mia xp̃i est magna
longitudine. quia a seculo vsq; in seculuz
et ab eterno vsq; in eternum Psal. Miseri
cordia domini ab eterno vsq; in eternum
et sic secũdum dimensionem misericordie
xp̃i est magna circa hominẽ Ephe. iii. Hoc
oro vt possitis comprehendere cum omni
bus sanctis q̃ ẽ latitudo lõ. pfũ. et sublꝰ
sup̃. i mia xp̃i B ¶ Secundũ q̃ christ

sum mouit ad turbe miserendum fuit nu
merositas populatis quia turba erat mul
torum hominuz in quibus credendum est
q̃ multi erant magni meriti qui dei bene
ficium et misericordiam meruerũt. Si esſ
deus olim ad preces moysi vnius homi
nis diuisit mare et edurit aquam de petra
et pluit cornices populo israel vt patet
Exodi. xvi. Et ad pces helye abstulit plu
uiam et reddidit et multiplicauit farinaz
et oleum illi vidue de sarepta sydoneoruz
vt patet. iii. Regum. xvii. multomagis nãc
ad preces multorum quorũ fames ad deũ
clamabat multiplicauit panes Mat. xviii.
Si duo ex vobis consenserit super terram
de omni re. quamcũq; petierint fiet illis a
patre meo. Terciuz quod mouit eum fuit
penitẽtia salutaris que per triduum quo
turba cuz christo fuerat designatur. et hoc
est quod dicit. Misereor super turbam: q̃
ecce iam triduo sustinẽt me. Matheus ve
ro ait quia triduo perseuerant mecum.
Triduum autem penitentie est dolor con
tritionis pudor confessionis et labor satis
factionis. Hec est via trium dierum. quaz
filij israel petebant ire in desertum ad sa
crificandum deo. Exodi. iii. Viam trium
dierũ ibimus vt immolemus domino deo
nostro. ¶ Quartum quod mouit eum fuit
indigentia rei familiaris que ex trib⁹ cau
sabatur. Primo ex consumptione ciboruz
quia vt dicit Crisostomus per duos dies
precedentes omnes cibos quos secum tu
lerant iam comederant. Secundo ex penu
ria et ariditate locorum quia in vasta soli
tudine erant vbi nec fructus terre nec cibi
venales inueniebantur. Tercio ex distan
tia domorum quidam enim de longe vene
runt ⁊ a domibus suis multum distabant
et ideo ante q̃ ad eas peruenissent nisi co
medissent defecissent in via vt christꝰ hic
dicit. Et sic patet primum. ¶ Secun
do ponitur discipulorum dubitatio super
refectione turbe prouidenda. Aiunt enim
Unde illos quis poterit hic saturare pani
bus in solitudine. Non enim recordabã
tur alterius refectionis de quinq; panib⁹
ordeaceis et duobus piscibus quam ante
fecerat vel si recordabantur diffidebant
an modo posset simile facere. et an secũdo
deus eandiret eum per quod patet q̃ eũ
verum deum non credebant sed credebãt
eum magnum amicum dei Johã. xiii. Tã
to tempore vobiscum sum et non cognoui
stis me. Et sic patet secundum. D
Tercio ponitur xp̃i interrogatio vt refe
ctionem miraculosam faceret euidentem.
Ait enim quot panes habetis. Qui dixe
runt. septem. Quia vt dicit remigius. Nõ
ideo interrogauit quasi ignoraret quot ha
berent: sed dum illi responderunt septem
quo pauciores essent eo amplius et mirꝫ
miraculum appareret et notius fieret. In
hoc ergo ipsum christuz imitari debemus
vt opera nostra in luce virtutum sint facta
ad dei honorem et proximi edificationem
Mathei. v. Sic luceat lux vestra coram ho
minibus vt videant opera vestra bona et
glorificent deum patrem vestrum qui in
celis est. Et ad Phil. iii. Modestia vestra
nota sit omnibus hominibus omnis enim
qui male agit odit lucem. et non vult vent
re ad lucem. vt non arguantur opera eius
vt dicitur Jo. iii. Cauendum est tamen ne
dum bono exemplo volumus proximum
edificare vento vane glorie circũferamur
et per ꝑns meritum perdamus ⁊ inter fa
tuas virgines deputemur. De quibus di
citur Mathei. xxv. q̃ vacuas lampades te
nebant in manibus plenas vento Math.
v. Amen dico vobis receperũt mercedem
suam quia ventum quesierunt et ventum
pro munere habuerũt. Uñ si de bono ope
re quod facimus tentatio vane glorie mẽ
tem pulset et nos debiles ad consentien
dum vel cadendum sentimus quia vent⁹
valde subtilis est debemus latenter bona
facere et plus nostram salutem q̃ proximi
edificationem diligere. quia charitas or
dinata incipit a seipsa. Unde Mathei. vi.
Cum oraueris intra in cubiculum tuum ⁊
clauso ostio ora patrẽ tuũ. Hic cadit exem
plum de quo Hie. in dyalogo loquitur de
quodã peregrinũ ad hospitiũ recipiente
vt meliori episcopo suo ab hominibus ha
beret cuius filiũ nicũ peregrinus in ignẽ
proiecit et disparuit vt daret intelligi quo
animo et merito fuisset receptus. Et sic pa
tet tercium. E Quarto ponitur mo
dus quẽ xp̃s tenuit sup refectiõe quã mã
dauit apponi ante turbam famescentem
qui consistit in quattuor. Nã primo mãde
uit turbe discumbere super terram. Secũ
do accepit septẽ panes ⁊ gr̃as agens fre
git et multiplicauit et dedit discipulis vt
darent turbe. ¶ Tercio recepit pancos
pisciculos et ipsos benedixit et multipli
cauit et iussit apponi. Quarto mãdauit de
fragmẽtis q̃ superauerãt septẽ sportas im
pleri. Et sic pz q̃ refectio hec differt ab il
la de quinq; panib⁹ ordeaceis et duob⁹ pi
scibus. quã narrat Johã. quãtum ad sex

primo quia ibi fuerunt quinq panes hic vero septem. Secundo quia illi fuerunt ordeacei vero triticei quia quod simpliciter dicitur panis de tritico est. quod autez dicitur panis cum additamẽto est de illis frugibus vt panis de ordeo vel milio. hi autem sine additamento dicti sunt septez panes. illi autem quinq panes ordeacei. Tercio quia ibi fuerunt duo pisces soluz hic vero plures licet pauci et parui. Quarto quia illi sederunt super fenum isti vero super nudam terram. Quinto quia ibi fuerunt quinq milia hominum ad manducãdum hic vero quattuor milia. Sexto quia de illis. xij. cophini fragmentis pleni fuerunt eleuati. hic autem septem sporte fuerunt eleuate plene. littera plana est sed eius misteria sunt nobis sub brevitate requirenda. ¶ Notandum ergo q dicitur. Johan. xxi. Multa quidem et alia signa fecit ihesus que si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros. Tot autem scripta sũt de factis et dictis xpi que sufficiũt ad illuminandum fidem nostram et informandum vitam nostram vt dicit Aug. super tres mortuos qui a christo suscitati leguntur. Propterea dicit ap's ad Romanos. x. q finis legis christus ẽ ad iusticiaz omni credenti &c. dicit q miracula christi sunt sic accipienda vt in veritate facta credantur et aliud significẽt. ¶ Duo ergo conuiuia que legũtur a christo facta significant spũalem anime refectionem q in verbo dei cõsistit Deu. viij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo qđ procedit ex ore dei. Cibus enim anime est verbum dei id est sacra scriptura scilicet vetus et nouum testamentum quod predicatoz dat populo comedere. Mathei. xiij. Omnis scriba doctus in regno celoz simlis ẽ homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua et vetera. In cuius figura dictum est Ezechieli. Fili hominis comede volumen istud et sequitur. Et comedi. et factum ẽ quasi mel dulce in ore meo. Ezechi. iij. Per duo ergo cõuiuia que christus fecit ad populum reficiendum significantur vetus et nouum testamentum siue nouus et vetus lex. Lex autem vetus continetur in quinq libris moysi qui per quinq panes ordeaceos designãtur et psalmis et prophetis q̃ per duos pisces designant Nam sicut panis ordeaceus datur seruis. sic illa lex data fuit seruis quia fuit lex timoris que est lex seruorum et non continebat gratiam filiorum non enim cõferebat gratiam sed minabatur penam. Et ad hoc significandum quando lex vetus fuit data audierunt filij israel voces et sonitus bucine et lãpades et tonitrua et fulgura mõtemq fumigantem et perterriti ac pauore percussi steterunt procul dicentes moyse. Loquere tu nobis et audiemus. Non loquatur nobis dominꝰ ne forte moriamur vt patet Exodi. xx. Item ordeum est pungitivum continens cortices aristarum q lex vetus erat pungitiua dicens. Oculum pro oculo dentem pro dente vt pꝛz Exodi. xxi. Et continebat cortices figurarum multarum. i. Cor. x. Omnia in figura contingebant illis. Nos aũt quinq panes portauit vnus puer clausos in pera. vt pꝛz Jo. quinto. Est puer vnus hic qui habet. v. panes ordeaceos. Iste puer est populꝰ iudaicus qui fuit puer sensu sed senex tempore Isa. lxv. Puer centum annoz morietur. Qui legit et nunq̃ ad perfectionem scientie pervenit Hebreorum. septimo. Nichil enim ad perfectum adduxit lex. Qui in cognitione veritatis semp habuit et habet faciez cordis velatam. ij. Cor. iij. Usq in hodiernum diem dum legitur moyses velamen est positum super cor eorum. Sed xps hos panes fregit quia intellectum vete. disseruit. Lu. xxiiij. Tunc aperuit illis sensum. vt intelligerent scripturas. Fuit ergo ille populus pastus quinq panibus ordeaceis id ẽ quinq libris Moysi et duobus piscibus id est psalmis et prophetis qui asperitatem legis temperabant. Et istud conuiuium quinq panum fuit ante illud factum de quo duodecim cophini sũpti sunt ad duodecim tribus israel pascendas. quia vt dicit apostolus. i. Cor. x. Omnes eandem escam spũalem manducauerunt plures tamen reliquie superauerant de illo q̃ de isto: quia lex vetus ob difficultatem non potuit obseruari et ideo multa pretermittebantur Actu. xv. Quid tentatis imponere iugum super cervicem discipulorum quod neq patres nostri neq nos portare potuimus. De vtroq tamen conuiuio multa remanserunt: quia neq vetus neq nouum testamentum perfecte seruatur. Hic cadit exemplum de mitra episcopali que habet duo cornua que significat vetus et nouum testamentum que episcopus debet habere in capite et memoria et habet duo pẽdicula post spatulas et significant q vtrumq testamentum prosequitur post tergum et neutrum seruatur. ¶ Hoc autem conuiuium quod hic recitat. Marcus similiter et matheus fuit factum post illud quod narrat Johannes de quo dictum est modo. quod significat nouum testamentum siue nouam legez. quod post vetus testamẽtum institutum est. In quo fuerunt septem panes triticei qui dantur filijs: quia lex nova est lex amoris cõtinẽs gratiam filiorum. et ideo hic fuerunt septẽ panes quia septem virtutibus et septem donis spiritus sancti pascuntur filij dei. Nam lex nova principaliter est ipsa septiformis gratia spiritus sancti. ¶ Istos septem panes christus benedixit fregit et multiplicauit et dedit apostolis vt apponerent turbis quia nouum testamentum quantum ad illud quod est in eo principale scilicet gratia spiritus sancti christus fecit Johan. prio. Gratia et veritas per ihesum christum facta est. et quantum ad aliud qđ est ibi secundarium et disponens ad istam gratiam spiritus sancti scilicet mandatuz amoris similiter christꝰ instituit et docuit Johan. decimotercio. Mandatuz nouum do vobis vt diligatis invicem Math. decimo. ¶ Dictum est antiquis diliges amicum tuum. et odio habebis inimicum. Ego autem dico vobis. diligite inimicos vestros. Mandauit etiam apostolus vt ipsã legez nouam omnibus predicarent Mar. decimosexto. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature et vt ipsam gratiam spiritus sancti omnibus darent Mathei decimo. Gratis accepistis gratis. da. Et ideo apostoli ponebant manus suq homines et accipiebant spũm sanctum vt dicitur Actu. octauo. Nouum autem testamentum est ille liber clausus et signatus septem signaculis de quo dicit Johan. Apocal. quinto q non est inuentus in celo quantum ad angelos. neq in terra quantum ad homines neq subtus terram quantum ad demones et mortuos qui posset aperire librum et soluere septẽ sigillacula eius nisi agnus qui occisus est qui septem signacula noui testamenti id ẽ septem articulos fidei humanitatis christi soluit dum ipse impleuit vt dicit Gregorius et septiformem gratiam spiritus sancti dum ipsam hominibus dedit. et septem sacramenta ecclesie dum ipse instituit que omnia pertinent ad nouum testamentum. ¶ De hoc autem conuiuio sustulerunt apostoli septez sportas q septẽ erant ecclesie pascende de reliquijs prãdij xpi in nouo testamẽto. ꝺ Johan. Apo. i. scribit dicens Johannes septez ecclesiis que sunt in Asia per quas vniuersitas ecclesiarum christi totius mundi designatur. In septem enim sportis apostolorum contentus est cibus anime dand⁹ omnibus populis xpianis in toto orbe terrarum. Sporte enim septem significant septez septenarios qui totam ecclesiam dei perficiunt et disponunt et reficiunt et pascunt. Primus est septenarius sacramentoz. nã septem sunt sacramenta ecclesie quibꝰ mediantibus virtus diuina et meritum passionis christi hominibus applicatur ad salutem consequendam. Secundus et tercius septenarius est de articulis fidei. nam septem sunt articuli diuinitatis et septez humanitatis. quibus homo de credendis illuminatur. Quartus septenarius est virtutum. naz septem sunt virtutes. scilicz tres theologice quibus anima ordinatur ad deum scilicet fides. spes charitas et quattuor morales scilicet prudentia. temperantia. fortitudo et iusticia quibus homo in actibus suis disponitur et ordinatur et quantũ ad se et quantuz ad proximũ. Quintus septenarius est donorum spiritus sancti. nam septem sunt dona spiritus sancti scilicet donum sapientie et intellectus donum consilij et fortitudinis donum scientie et pietatis. et donum timoris domini quibꝰ omnes vires anime tam superiores q̃ inferiores disponuntur et habilitantur ad obediendum motioni et instinctui spiritus sancti vt homo omne opus bonuz faciliter prosequatur. Sextus septenarius est beatitudinum. Septem autem sunt beatitudines de quibus dicitur. Mat. v. scilicet paupertas spiritus mititas vel mansuetudo. luctus penitentie. sitis iusticie: affluentia misericordie. munditia cordis et pacificatio mentis. Ait enim beati pauperes spũ. beati mites. beati qui lugẽt. beati qui esuriũt et sitiunt iusticiaz. beati misericordes beati mundo corde. et beati pacifici. De autem septem beatitudines sunt tanq̃ operationes et actus procedentes a predictis septem donis spiritus sancti quibus virtꝰ ipsorum donorũ manifestatur. quia qui dona spiritus sancti habet has operationes exercet. Septimus septenarius est ordinũ. Nam septem sunt ordines quibꝰ potestas ministris ecclesie confertur ad reliquũ populum sanctificandum et dirigendum. Et sic patet q per hec duo conuiuia vetus et nouum testamentum designatur quibꝰ homines spiritualiter pascuntur. Et vnum

fuit datum seruis aliud filijs. Unum genera
rat seruitutem et timorem aliud libertaẽ
et amorem. Et hoc est quod dicit Apostolus Gal. quarto. Scriptum est quomodo
Abraham duos filios habuit et sequitur.
Hec enim sunt duo testamenta vnum quidem in monte syna in seruitutem generãs
que ẽ agar. ꝛc. ℣ Pauci vero piscabu
li significant consolationes tẽporales. ꝗs
deus seruis suis dat. que bene dicũtur pi
sciculi et pauci quia in nouo testaméto bo
na temporalia nõ promittuntur sicut inue
teri Isa. i. Si volueritis et audieritis me
bona terre comedetis Immo mãdatur ser
uis dei in nouo testamento vt bonis tem
poralibus abrenunciẽt. quod in veteri nõ
mandabatur Luce. xiiij. Nisi quis renun
ciauerit omnibus que possidet non potest
meus esse discipulus. In cuius figura chri
stus mandauit turbe pascende discũbere
super terram id est vt omnis tẽporalis pe
dibus conculcarent Phil. iij Omnia detri
mẽtũ feci ꝛ arbitratus sũ vt stercora vt xp̃m
lucrifacerem. Alij vero qui fuerũt in alio cõ
uiuio per quod vetus testamentum desi
gnatur comederunt super fenum per quod
bona temporalia designantur in quibus
nutriti fuerunt. Item in huius etiam figu
ra dedit eis comedere sub diuo. qr sic de
bemus sumere bona temporalia vt semp
oculos mentis ad celum leuemus. Phili.
tercio. Nostra cõuersatio in celis est. i. Co
rinteorum. vij. Tempus breue est reliquũ
est vt qui gaudent sint tanq̃ non gauden
tes et qui emunt tanquam non possidẽtes
et qui vtuntur hoc mundo tanq̃ non vten
tes Et nota q̃ pulli cornicum dum respi
ciunt celum et clamant ad deum pascũtur
ab eo statim autem cũ incipiunt caligines
emittere p qs̃ sollicitudo frenoꝝ designat
relinquũt a deo ꝛ pascũt a corvo. Sic hõ q̃
hiat terrenis pascit a dyabolo ꝛ reliquet
a deo auarus ergo qui non sedet super ter
ram sed inuoluit se sicut talpa in terra id
est in diuitijs terrenis et mundanis in mũ
di vanitatibus ꝛ in carnalibus desideriis
non pascitur ad mensam christi. Et sic pa
tet quartum. ℟ Quinto subiungit e
uangelista numerum sportarũ de reliquijs
sublatarum. et numerum manducantium
ad dei laudem et nostram instructionẽ. qr
in hoc miraculo vsq̃ hodie deus laudatur
et fides de christi diuinitate et humanita
te robotatur. nam in eo q̃ cõpassus est tur
be eius humanitas attestatur sed in eo q̃
panes multiplicauit eius deitas demon
strat vt dicit Beda. ℣ Littera plans
est et misterium patuit. Requiramus ergo
solum salutaria exempla que de hoc con
uiuio accipere possumus. Sunt autẽ tam
ex parte christi q̃ ex parte turbe multa sa
lutaria exempla. Ex parte christi. v. salute
ria exempla accipere possumus. Primum
est exemplum magne humilitatis quia cũ
ipse omnia sciret et omnium esset dom̃s
tamen non dedignatur cum quibusdam
vilibus psonis discipulis suis habere mi
sterium consilij sui et per eos voluit turbã
pascere vt ipsi quodãmodo participes vi
derentur esse miracul. Glo. Dicto. sup hoc
loco Mat. xv. Dominus discipulos vocat
vt docent magistros consilia sua minoribꝰ
et discipulis communicare. Quidam aũt a
nullo et de nullo consiliũ habent vel petũt
suo sensui inuitentes et dicentes se esse sa
pientes stulti facti sunt vt dicitur ad Ro
manos. i. Augu. Ubi diuisti sufficit ibi de
fecisti. et vbi tibi placuisti ibi periisti. Ber.
Omnia illi desunt qui nichil deesse sibi pu
tat. Contra quos dicitur. Prouer. iij. Ne
initaris sensui tuo et prudentie tue impo
ne modum. Omnis ergo sunt cum consilio
facienda. Eccle. xxxij. Ubi multa consilia
ibi salus. ¶ Secũdum est exemplum cha
ritatis perfecte quia turbe indigenti com
passus est et pauit eam. Unde et tu facias
Luce. xiiij. Cum facis conuiuium voca debi
les pauperes et cecos et be. erit. Tercius
est exemplum salutifere benedictionis qr
cibũ quem apposuit benedixit et gratias
egit. In quo instruimur vt bona tempora
lia cum gratiarum actione recipiamus.
Ephes. quinto. Pro omnibus agẽtes gra
tias deo et patri. Et dum ipsis vtimur ea
benedicamus Quia vt dicit Apostolus. i.
Thimo. iiij. Omnis creatura dei bona et
nichil reijciendum quod cum gratiarum
actione recipitur sanctificatur ẽm per ver
bum dei et orationem. Hic cadit exemplũ
de illa monali de qua dicit Gre. in dyalo
go q̃ comedẽs lactucam sine signo crucis
inuasa ẽ a dyabolo. et iõ serui dei sp̃ bene
dicunt sumenda et postea grãs agunt. Pa.
Edẽt pauperes et saturabunt ꝛ laudabũt
dominum ꝛc. Pctõres autem comedunt si
cut bruta animalia. ¶ Quartum est exem
plum bone discretionis quia ordinauit co
medentes ꝛ fecit eos sedere. ꝛ tãdem frag
menta. fecit recolligi ne pedibus conculcata perirẽt. Quidã nullũ ordinẽ in come
dẽdo hñt ꝛ tota die comedunt ꝛ potant et
fragmenta canibus ꝛ non hoibus largiun

tur. quibus Isa. v. ca. dei maledictionem
imprecatur dicens Ue qui potentes estis
ad bibendum vinum et viri fortes ad sectã
dam ebrietatem. Quintum est exemplum
abundantis multiplicationis nam panes
quo indigentibus tradidit in immensum
multiplicati sunt nam et septem panibus
septem sportas plenas leuauerunt quattu
or milibus hominum satiatis absq̃ mulie
ribus et paruulis vt dicitur Math. xv. In
quo instruimur q̃ qui pauperibus dant co
medere eorum bona multiplicantur. Ere.
Terrene substantie per hoc q̃ pauperib̃
largiuntur multiplicantur. Lu. vi. Date ꝛ
dabitur vobis mensuram bonam et cõfer
tam et coagitatam et superefluentem da
bunt in sinũ vestrũ. Unde pauperes dũ
pascuntur pascunt vt patet in illa vidua ꝺ
sarepta sydonionum que dum pauit heliã
pasta fuit ab eo et ex tunc nõ defecit et fa
rina nec oleum. iij. Re. xvij. Hic cadit exẽ
plum beati Bonifacij episcopi tudertini q̃
vt dicit Greg. in dyalogo duz eẽt puer om
ne triticum matris dedit pauperibus. Qũ
mater perpendens cepit eum pugnis cede
re sed a bomfatio oratione facta totũ hor
reum inuentum est plenum tritico. ℣
Ex parte autem turbe similiter quinq̃ salu
taria exempla accipere debemus. Primum
est exẽplum sancte mutationis nam xp̃s in
desertum relictis omnibus sunt secute. De
sertum dicit id est derelictum a vicijs ꝛ de
licijs. quia nec vicia nec delicie ibi regnãt
Sequamur ergo et nos christum cum dere
lictione et desertione vitiorum et delicia
rum mundi. Hebreo. xiij. Exeamus igitur
ad deum extra castra improperium eius por
tantes. Isa. ij. Uenite ascẽdamus ad mon
tem domini. Sic exiuit Moyses et negauit
se esse filium filie pharaonis magis eligẽs
affligi cum populo dei q̃ terrene iocundi
tatis habere peccatum mortis diuitias
existimans thesauro egiptiorum improve
rium christi vt dicit Apostolus ad Hebreos. xi. ¶ Secundum est exemplum bone cõ
sumptionis. quia omnes cibos consumpse
runt in sequendo et audiendo xp̃m Mat.
vicesimoquinto. Euge serue bone et fide
lis quia in pauca fuisti fidelis supra multa te constituam. ¶ Peccatores autem con
sumunt se et sua in lodis et guerris ꝛ inva
sionibꝰ et luxurijs. Exemplum de filio p
digo qui consumpsit substantiam suam cũ
meretricibus viuendo luxuriose. vt dici
tur. Luce. xv. ¶ Tercium est exemplum
complete sanationis. Nam triduo cũ chri
sto perseuerauerũt donec omnes infirmi
fuerunt perfecte sanati. Unde Math. xv.
dicitur q̃ multi infirmi et claudi accesse
runt ad eum et curauit eos. et sic plenam
sanitatem in anima et corpore receperunt
quia vt dicunt multi sancti doctores nul
lum sanauit in corpore quem etiam nõ sa
nauerit in mente quia dei perfecta sunt
opera Johannis. vij. Totum hominem sa
num fecit in sabbato. Perseuerem̃ ꝛ nos
triduo cum iesu ꝛ perfecte lauemur in mẽ
te. ℣ ¶ Primus dies est boni ꝛ ma
li cognitio vt cognoscamus vnde descen
dimus vbi sumus quo tẽdimus quid ami
simus et quid inuenietemus Jone. i. Quod
est opus tuum que terra tua quo vadis et
ex quo populo tu es Ber. Memento vnde
veneris et erubesce vbi sis. et ingemisce
quo vadis et contremisce. Secũdus dies
est demonstratio et fuga mali. Ecclesia
xxi. Quasi a facie colubri fuge peccata.
Tercius dies est operatio boni. Salla. vi
Dum tempus habemus operemur bonum
ad omnes Psalm. Spera in dño et fac bo
nitatem. Quartum est exemplum digne cõ
tentationis quia turba contenta fuit solo
pane et paucis piscalis. sic et nos conten
ti esse debemus his que deus dat nobis ꝛ
non murmurare. i. Cor. x. Neq̃ murmura
uerimus sicut quidam eorum et a serpenti
bus perierunt. Quidam neq̃ nunq̃ atten
dunt ad bonum quod habent quod ꝛ mul
ti non habent. sed ad bonum quod nõ ha
bent quod et multi habent. Prouerbiorũ
decimoseptimo. Oculi stultorum et in fini
bus terre. sapientis autem oculi in capite
suo. Quintum est exemplum perfecte satu
rationis quia de mensa et ad mensam chri
sti saturati sunt. sic et nos attẽdentes ad
mensam christi comedamus et saturemur
Quidam de mensa christi. id est verbo ve
ritatis predicato nichil sumunt. quidã val
de modicũ sumunt nec illi saturantur. qui
dam reijciunt quod ibi sumunt. Non sim̃
charissimi de omnibus istis sed comeda
mus et saturemur. ℣ ¶ Nam istas
septem sportas xp̃us pro nobis q̃ non
fuimus ibi leuare mandauit. et sunt inde
ficientes qr bona spiritualia tantomagis
multiplicantur quanto plus destruuntur
sicut scientia distributa suscipit incremen
tum et auaros designatur possessores et
nisi cito publicẽt cito labit et decrescat. Et
ratio quare comedere debemus de bonis
contẽtis in sportis apostolorꝰ est triplex.
Prima quia sunt bona repletiua ꝛ satiati

ua eo q̄ intrant intus in animam: nā gra
tia dei est in essentia anime. virtutes autē
sunt in potētijs alie vt fides in intellectu
spes in affectu charitas in voluntate ꝛ sic
de alijs. Bona autem mundi ideo non sa
tiant sed immittunt sitim quia non intrāt
in animam vbi est appetitus habendi sed
stant foris. Exemplum de habenti sitim ꝛ
tenenti ciatum vini prope os et non bibē
te in quo sitis nunq̄ extingueretur sed au
geretur Johannis.iiij. Omnis qui bibe
rit ex hac aqua sitiet iterum: qui autem bi
berit ex aqua quam ego dabo ei fiet in eo
fons aque salientis in vitam eternā. Nos
autem per gratiā dei de magna infirmita
te peccati surreximus in qua omnes hu
mores gratie consumpsimus. nam in pec
cato homo cōsumit omnia bona suaꝛ ideo
multū indigem⁹ comedere et repleri. Se
cunda quia sunt bona conservativa. nam
conseruant animam in vita gratie ab om
ni morte Johan.viij. Si quis sermonem
meum seruauerit mortem non gustabit in
eternum. ¶ Bonavero temporalia multo
tiens inducunt mortem et multas infirmi
tates Eccle.xxxvij. Propter crapulam mul
ti perierunt qui autē abstinēs est abijciet
vitam. Et si in vita nature conservent mo
dicum tamē conseruant quia breues dies
hominis sunt. Job.xiiij. Nos autem mul
tum conseruari indigemus quia inter mul
ta corrumpentia sumus. Nam mundus et
caro et demonis corrumpere nos nituntᵏ.
Tercio quia sunt bona firma et stabilia
vsq̄ ad finem itineris hominem concomi
tantia Apoc.xiiij. Opera enim illorum se
quuntur illos Ambro. Non sunt bona ho
minis que secū offerre non potest sola mi
sericordia comes est defunctorū. Bona mū
di non sunt stabilia sed derelinquūt homi
nem et quādo. certe in maxima necessitate
scz in morte Job.xxvij. Diues cum dormi
erit nichil secū auferet aperiet oculos suos
et nichil inueniet. Nos autem de longa
via venemus scz de regione petōꝝ que su
per omnia distat et elongat a ciuitate' su
perna ad quā ire habemus. Et hoc est qō
hic dicitur. Quidā essi de longe venerunt.
Qui de magnis sceleribus veniunt ad pe
nitentiam de lōge veniunt ad christū quia
qui to quis in prauo opere errauerit tanto
longius a deo recessit vt dicit Beda Simi
liter longā viā facere debem⁹ scz vsq̄ ad
celū ideo multū est molestum ieiunare.iij.
Regū.ix. Surge comede grandis essi tibi
restat via Beda. Perit qui sine celesti pa
ne ad patriam tendit. Et hoc est quod hic
dicitur. Si dimisero eos ieiunos deficiēt
in via. Et sic patet q̄ bona ista que de hoc
conuiuio apostoli leuauerunt optima sūt
et super omnia appetenda. Et hoc signifi
cat panis quē christus in hoc conuiuio di
scumbentibus dedit ad manducandū qui
fuit melior panis qui vnq̄ fuit factus ha
bens suauissimum saporem et sicut māna
delectans. Et sic patet quintum et conse
quenter totum.

¶ De epka Ser.lxxix.

HUmanum dico propter infirmitatem carnis ve
stre Ro.vi. Tria solēt homines
a dei seruitio retrahere. Primū est magn⁹
labor in seruiendo: quia vt dicitur Mat.
vij. Arta est via que ducit ad vitā. Unde
ille iuuenis cui christus dixit. Uende om
nia que habes et da pauperib⁹ et veniēs
sequere me abijt tristis. ¶ Secundum est
delectatio peccati quia frui bonis mundi
ad libitum delectabile est. Job.xxi. Exul
tant lusibus tenent tympanū et cytharā
et gaudent ad sonitū organi. dicūt in bo
nis dies suos. ¶ Tercū est incertitudo
premij pro dei seruitio reddendi Eccles.
ix. Sunt iusti atq̄ sapientes et opera
illoꝝ in manu dei et tamē nescit homo
an odio vel amore dignus sit. et propter
ea dicunt impij. venite ergo ꝛ fruamur bo
nis que sunt ꝛ vtamur creatura tanq̄ in
iuuētute celeriter quoniā hec est pars no
stra et nō est agnit⁹ q̄ sit reuersus ab infe
ris. Sapien.ij. Beatus autē paul⁹ in epi
stola hodierna de his tribus determinat
ostendēs q̄ nō est supra vires hominis ser
uire deo et stare in peccato non est delecta
bile sed mortiferum et iusticiā tenere est
magni ptemij. In qua quidē epistola qua
tuor facit. primo reddit auditores beni
uolos vt libentius audiatur. In principio
epistole. ¶ Secundo ostendit leue et con
gruū modū ad seruiendū deo si rite tenea
tur ibi. Sic essi exhibuistis mēbra vra serui
re immūdicie ꝛ iniq̄. ita exhi. mē. ve. ser. iu.
in sci. Tercio causā cuiusdā dicti sin scz
quare nō seruiēdū est petō assignat vt a no
bis cognoscat ibi. Cū em̄ serui essetᵗ petō
liberi fuistis iusticie. ¶ Quarto ostendit
fructū peccati et fructum iusticie vt pecca
tū dimittat ꝛ iusticia teneat ibi. Quem em̄
fructum habetis tunc in il. in quibus nūc
eru. ꝛc. vsq̄ in finem. A primo er

go reddit apostolus auditores beniuolos
vt libentius audiatur dicens. Humanum
dico id est leue et quid facile vobis dicere
intendo et hoc propter infirmitatem et fra
gilitatem carnis vestre que retrahit i ma
gnis operibus faciendis Math.xxv. Spi
ritus quidem promptus est caro autem in
firma. et Sapientie.ix. Deprimit sensum
terrena inhabitatio multa cogitantem.
Quasi diceret apostolus. Non intendo vo
bis magna mandare et grauia persuade
re et difficilia vt est illud Mathei.xvi. Si
quis vult post me venire abneget semetip
sum et tollat crucē suam et sequatur me.
Et illud Lu.xiiij. Nisi quis renūciauerit
omnibus que possidet non potest meus eē
discipulus. Et illud Math.v. Si quis te p
cusserit in vnam maxillam prebe ei et alte
ram in hmōi. Cum ergo ap'ls non intēdat
grauia mandare sed humanum et leue et
nobis valde possibile debemus eum beni
uole audire. Et sic patet q̄ ap'ls non intē
dit hic persuadere perfectam iusticiam q̄
est perfectoꝝ sed iusticiam adeptā que est
incipientium et sufficit ad salutem. Et sic
patet primum. ¶ Secundo ostendit leuez
et congruum modum seruiendi deo dicēs
Sicut exhibuistis membra vestra seruire
immunditie scz petōrum carnalium et ini
quitati. s. cogitationes peccatorum spūa
lium ducenti ad iniquitatem operationis
eotūdem ita exhibete membra vestra ser
uire iusticie sup. boni operis ducenti in sā
ctificationē mentis et corporis. Justicia
autem hic accipitur generaliter prout con
tinet omne opus bonum. B Et nota
q̄ hec similitudo quinq̄ modis potest at
tendi ꝛ exponi. primo festinanter vt sicut
statiꝫ inclinamur petō iuxta illud. Prouer
biorum.vij. Statim sequitur eum quasi
bos ductus ad victimam ita statim incline
mur bono. Eccle.v. Ne tardes cōuerti ad
dām ꝛ ne differas de die in diem. Uir em̄
puer scit loqui et deierat et blasphemat.
vir potest se monere et incipit rixari et fu
rari. Secūdo letanter vt sicut letanter pec
camus iuxta illud prouerbiorum. ij. Le
tantur cum malefe. et exul. in re. pessi. ita le
tanter seruiamus deo. Psalm.xcix. Ser
vite deo in letitia. Quia vt dicit apostō. ij.
Corin.ix. hilarem datorem diligit deus.
¶ Tercio frequenter vt sicut tota die ex
hibuim⁹ membra nostra petō. ita exhibea
mus iusticie. Psal. Tota die mise. ꝛ cōmo.
Non debet sufficere homini solum dema
ne orare cū ipe alias tota die fuerit in pec
catis Lu.xviij. Oportet semper orare ꝛ nū
q̄ deficere. Gal.vi. Bonum autem faciem
res nunq̄ deficiamus. Quarto perseuerā
ter vt sicut vsq̄ ad tempus conuersionis p
seuerauimus in petis ita in reliquum vsq̄
in finem perseueremus in bono et seruta
mus iusticie. Quia vt dicit Bern. Inter vir
tutes sola perseuerantia singularis filia eē
summi regis et ipsa sola coronatur. Mat.
x. Qui perseuerauerit vsq̄ in finem hic sal
uus erit. Non taceamus omni die fūdamē
tuz penitētie ab operib⁹ mortuis. ¶
Quinto vniuersaliter vt sicut omnia mem
bra exposuimus peccato. scz cor malis co
gitando voluntatem malis proximis desi
derando et transitoria bona appetēdo me
moriam injurtarum recordando intellectū
inutilium scientiam addiscendo. oculos il
licita videndo aures vanas audiendo. lin
guam detrahendo blasphemando et men
tiendo. manus parus operando pedes ad
mala loca eundo et totum corpus luxuriā
do. ita econuerso exponamus omnia mem
bra iusticie in sanctificationem. ¶ Et pri
mo debemus exponere iusticie cor dei ma
iestatem cogitando et dei bonitatez a qua
omnia bona procedūt quia omnia propter
suam bonitatem operatus est deus. Aug.
quia deus bonus est ideo sumus. Secūdo
voluntatem vera bona scz spiritualia ꝛ ce
lestia affectādo. ꝛ proximos sicut nos amā
do. Mat.xix. Diliges proximum tuuz sicut
teipsum ꝛc. Tercio memoriam dei benefi
ciorum misericordiarum recordando Isa.
Miserationum domini recordabor. Quar
to intellectum diuinas scripturas addiscē
do et diuina eloquia. quia vt dicit ap'ls. i.
Cor.xiiij. Qui ignorat ignorabitur. Qui
to oculos honesta videndo quia vt dicitur
Tre.iij. Oculus meus depredatus est ani
mam meam. Et maxime debemus respice
re christum crucifixū p nobis Psal.lxxxiij.
Respice in faciē christi tui. Luce.xxiij. Vi
dete manus meas et pedes meos. Crucifi
xum et imagines sanctoꝝ sunt libri secu
larium in quibus debēt legere bonos mo
res tota die ab hoc enim inuenta sūt. Se
xto aures sancta et non mala colloquia au
diēdo. Quia vt dicit ap'ls. i. Corin.xv. Co
rumpunt enim bonos mores colloquia pes
sua. Debemus ergo audire pauperem vi
sericordiam a nobis petentem. Quia vt di
citur Proverbiorum.xxi. Qui obturat au
rem suā ad clamorem pauperum clamabit
ipse et non exau. Debemus etiam audire
spiritum in scriptura sacra nobis loquens

tem Psalmi. Audiam quod loquatur i me dominus deus. Septimo linguam moderate loquendo. Quia vt dicitur. Prouerbiorum.xiij. Qui inconsideratus est ad loquendū sentiet mala. Debemus ergo bonum confiteri et malum detestari. Prouerbiorum.viij. Veritatē meditabitur guttur meum, et labia mea detestabuntur impiū. Octauo manus virtuosa faciendo. Debemus enim laborare vt laborem nostrū mā ducemus Psal.cxxvij. Labores manuum tuarum quia manducabis beatus es bene tibi erit ꝛc.i. Thessal.iij. Neq; gratis panez manducauimus ab aliquo sed in labore et fatigatione nocte ac die operantes. Nono pedes recte ambulando et ad sācta loca tribulatos et viduas visitando. De p̄mo. Isaie.ij. Venite ascendamus ad montem domi et ad domum dei. Jacob. Actuū iij. Petrus et iohannes ascenderunt in tēplum ad horā oratiōis nonam. De secūdo Jaco.i. Religio munda et Immaculata apud deū et pr̄em hec est visitare pauperes et viduas in tribulatione eorum. Mathei xxv. Infirmus et in carcere fui et venistis ad me. Decimo totum corpus nostrum ipsum multa disciplina et ieiunijs macerando Colł. tercio. Mortificate mēbra vestra que sunt supra terram. D Et hoc debemus facere propter quattuor. Primo vt corpus sub potestate anime redigamus. i. Corin.ix. Castigo corpus meum et in seruitutem redigo scilicet anime quia vt dicit. Sałł. v. Caro concupiscit aduersus spiritū et spiritus aduersus carnem. Roman. vij. Video aliam legem in mēbris meis repugnātē legis mentis mee. Secundo vt dignum spiritus sancti habitaculuz efficiat qui non habitat in corpore subdito peccatis vt dicit Sapien.i. et.ij. Corin.vi. Vos estis templum dei. Tercio vt vita christi patris nostri in corpore nostro representetur quia filius debet bonam vitā boni patris imitari.ij. Cor.iiij. Semper mortificationem christi iesu in corpore nostro circumferentes et vt vita ihū in corporibus nostris manifestetur. Sałł. vi. Ego enī stigmata domini nostri iesu christi in corpore meo porto. Quarto vt corpus nostr̄ tādē gloriosum resuscitetur quia vt dicitur. ij. Corin. primo. Sicut socij passionum estis sic et consolationis eritis. Et ideo si corp⁹ mortificamus resurget gloriosuz. Et sic p̄z per omnia supradicta q̄ sicut seruiuimus peccato ita debemus seruire iusticie ꝛ bo

E Sed contra hoc videtur esse q̄ qui seruit deo sicut peccato et non plus non ē in statu salutis et non sufficit ad salutem Augustinus. Plus debet amari iusticia q̄ ante amabatur iniquitas. et super illud. Psal.cxvij. Bonuz michi lex oris tui super mi. auri ꝛ argenti. dicit idem Augus. Amplius diligit charitas deum q̄ cupiditas aurum. Et dicendum q̄ semper in iustis et a iustis plus amatur deus q̄ aliquod temporale posset diligi a cupiditate hoc est a maiori radice dilectionis sed non semper a feruentiori motu: sed aliquando ex ipsa charitate que excedit cupiditatem surgit motus minoris feruoris q̄ sit motus cupiditatis. hic ergo non attenditur similitudo quantum ad radicem sed ē̄tum ad motum. vt per hoc non notetur equalitas sed tantum similitudo vt sicut multum id est si multis et varijs motibus et operibus et valde feruentibus seruiuimus peccato. ita multis motibus et operibus et valde feruentibus seruiamus iusticie ꝛ deo. aliter autem nostra mensura non esset iusta nec accepta deo. cum plura impendere mus peccato q̄ iusticie et pluribus modis ipsum fecerimus. Prouerbiorum.xi. Statera dolosa abhominatio ē apud deū et pondus equum voluntas eius. Et sic patet secundum. F Tercio causam eiusdam dicti reddit scilicet quare non seruiendum est pctō sed iusticie. Et est vnica causa vel ratio quam hic ponit scz seruitus et libertas quia homo peccando efficitur seruus peccati Jo. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. ad quam seruitutem infinita mala sequuntur. nam perdit homo hereditatem: quia seruus nō manet in domo in eternum. vt patet Johā. viij. Deputatur supplicijs sicut seruus neq̄. Eccles. xxxiij. Seruo maliuolo tortura et compedes. Homo etiam peccando perdit libertatem. iusticie et virtutis. Et hoc est quod dicit, Cum serui estis peccati liberi fuistis iusticie. id est a domino iusticie. cuius dominium est magna libertas. et ei seruire regnare est. Ad quod dominum et libertatē mirabilia bona sequuntur quia si liberi ergo filijet heredes Sałł. quarto. Itaq; non sumus ancille filij sed libere qua libertate christus nos liberauit. Romanorum. octauo q̄ si filij et heredes. heredes quidē dei coheredes aūt xp̄i. De seruitute autē vicioꝝ ꝛ libertate virtutū mirabilia possent dici sed dimittant ad p̄sens. Et sic patet tercū. C Quarto ostendit fructū peccati ꝛ frucū iusticie ꝛ p̄bat. E Ubi no

tē q̄ stipendia et fructus peccati est confusio et mors. C Primum stipendiū id est lucrum siue pretium et fructus peccati est confusio. Naz peccator efficitur vir confusus turpiter valde. Que est enī maior confusio q̄ anima spōsa christi inuentatur cum diabolo fornicari vilissimo ribaldorum. Et que est maior confusio q̄ quis de filio regis eterni efficiatur seruus diaboli et denudetur veste regali et nuptiali virtutum et remaneat nudus sicut ribaldus. et que est maior confusio q̄ quis fascia tis oculis ligatis manibus ducatur a furcas inferni. Mat. xxij. Ligatis manibus ꝛ pedibus proijcite eum in tenebris exteriores. Et que est maior confusio q̄ q̄ de tam ē leprosus a consortio hominum sequestretur. et tanq̄ azin⁹ deputādus proijciatur ad foueas. Hiere. xxij. Sepultura azini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas hierusalem. Sic ergo est vnus fructus et stipendium peccati. s. confusio magna et hoc est quod dicit quem eni fructum habetis tunc in his in quibus nunc erubescitis. C Secundum est mors scilicet tripler. s. nature culpe et pene. Et hoc est. Nā stipēdia peccati mors propter peccatum enī anima separat a corpore in quo mors nature consistit. Ben. ij. In quocūq; die comederitis ex eo morte mo. Itē de⁹ separatur ab alia in quo mors culpe consistit Jsaie. lix. Iniquitates ve. dimi. inter vos et de. ve. Item ala et corpus deputantur supplicijs in quo mors pene consistit. Baruch. iij. Quid est israel q̄ in terra inimicorum es coinquinatus es cū mortuis deputatus es cum descendentibus in lacū quasi diceret. Quia peccasti et ideo sic euenit tibi. Et ideo mors peccatorū pessima. Psal. xxxiij. Mala mors nature pessi mors culpe. pessima mors pene. Et quia hec triplex mors est finis omnium malorum et corporaliū et spiritualiū et presentiū et futurorum et finis continet virtute ea que sūt ad finem. ideo possumus dicere q̄ omnia mala sunt fructus et stipendia peccati.

D Fructus autem iusticie prout ibi innuitur quadruplex est scilicet libertas a seruitute peccatorum seruitus dei sanctificatio aie et vita eterna. Et hoc est q̄ dicit. Nūc vero liberati a pctō. Ecce primuz seruitus autē dei facti ecce secundū habetis fructū vestrū in sctificationē ecce tercium finemvero vitam eternā ecce quartum. Et nota hic q̄ fructus peccati eius condigno redditur. quia omnia mala que possunt cogitari meretur peccatori quia cōtra bonum eternum et infinitum peccauit. Unde citra condignum punitur) quia et si pena infinita esi extensiue tamen intensiue infinita non est sed ipse penam vtroq; modo infinitam meretur. Sed fructus iusticie superat iusticiam valde et non redditur ex condigno licet reddatur ex congruo. Ro. viij. Non sunt cōdigne passiōes huius tē poris ad futuram gloriā que reuelabit in nobis. Et ideo sicut gratis deus concedit nobis iusticiam facere iurta illud. i. Cor. xv. Gratia dei sum id quod sum. its gratis vitam eternam dat nobis Johā. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam. scz mercedis pro gratia scz boni operis, quia cum merces sit infinita et extensiue et intensiue meritum autem est finitum vtroq; modo inter meritum autem et premium debet proportio. finiti autem ad infinitum nulla est proportio vt dicit phūs. ideo de gratia dei datur nobis vita eterna. Et hoc est quod dicit. Gratia dei vita eterna in xp̄o iesu dño nostro id est p iesum christum dominum nostrū Johan. i. Gratia et veritas per iesum christuz facta est et ideo in fine omniū orationum dicim⁹ per dominum nostrum iesum christum. ꝛc. quia omnem gratiam et omne bonum de⁹ in eo et per eum nobis donat. Roma. viij. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit. Et sic patet q̄ seruire deo est magn⁹ fructus. In fine nota q̄ quis seruire deo / sit magni fructus multi tamen propter miserabiles causas a dei seruicio retrahuntur. P Primo enim quidam retrahuntur propter dei benignitatem qua deus expectat peccatorē et nō statim infert vltionē Ro. ij. An diuitias bonitatis eius et patiētie et lōganimitatis cōtēnis. Ignotas qñ benignitas dei ad penitentiā te adducit. Eccle. viij. Qz non profertur cito cōtra malos sentētia filij hoim ab eo vllo timore ea perpetrant mala. Secundo quidam retrahuntur propter humanū timorem ꝛ pusillanimitatem qui crederēt se mori fame et in necessarijs vite deficere si seruirent deo. Contra quos Augusti. Pascit contemnentes se et deserit timentes se. pascit cornos et deserit homines. Stulta cogitatio et ex magna infidelitate procedit. Credūt q̄ deus datur⁹ sit eis regnum ꝛ non cibū. nonne pauit filios israel xl. annis mānā in deserto. Nōne pauit helyam p̄ corui in torrente vt dicit. iij. Reg. vij. Nonne pauit Danielē existentē in bo

Universidad de Deusto
Biblioteca

bilonis in lacu leonum per abacuch pphetam existentem in iudea. vt patet Dane. xiiij. Non est ergo dubium quin pascat timentes se et si aliquādo subtrahit ex causa facit sicut medicus subtrahit aliquādo infirmo cibum Augu. Scit celestis medicus quid daturus sit nobis ad consolationem et quid subtracturus ad exercitationem. ¶ Tercio quidam retrahuntur vt non perdant gaudium et iocunditatem. Credūt enim q̄ seruientes deo nunq̄ gaudio potiantur sed in tristicia sempiternā quod falsum est quia maior est consolatio spiritus et leticia mētis quam habent seruientes deo omni gaudio et leticia mundanorum Johan.xvi. Iterum autem videbo vos et gaudebunt corda vestra. Eccle. xxx. Non est oblectamentum super cordis gaudium. In eodē.xxxv. Qui adorat deū in oblectatione suscipietur Aug. Iustato spiritu deficit omnis caro. ¶ Quarto quidam retrahuntur propter premiū tarditatem. nam deus suis seruitoribus non statim premium confert sed differt conferre vt tandem conferat totum regnum. Exemplum paterfamilias soluit omni sero mercenarijs filio autem nunq̄ nisi in morte. et tunc instituit eum heredem omnium bonorum suorum. Sic facit deus peccatoribus et iustis: peccatores nāq̄ sunt mercenarij et iusti filij. et ideo deus soluit peccatoribus omni die bona tēporalia eis dando iustis autem solum in morte dando eis hereditatem celestem. Omnis enim seruiens expectans magnam mercedem non accipit statim premium. sed diu differt accipere vt patet de seruitoribus regum et cardinalium. ¶ Quinto quidam retrahuntur ne perdant iuuentutē et speciositatem. Reputant enim iuuentutē suā et pulchritudinem perdere si eam consumant in seruitio dei. et ideo nolūt deo seruire nisi inueterati et quando mūdus eos abijcit. Sed timendum est valde de talibus/quia quando homo operationi alicui assuescit valde difficulter potest ab ea in posterum abstinere quia conuertitur ei in habitum et naturam qui scōm phm est difficulter mobilis Prouerbio. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea. et ideo in iuuentute est incipiendum seruire deo. Trenorum. iij. Bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. Et sic patet quartum et consequenter totum.

¶ Dñica. viij. de euāgelio. Sermo. lxxx.

ATtendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium extrinsecus aut sunt lupi rapaces. Mat.vij. Inter malos christianos triplex differentia inuenitur. Quidam nāq̄ sunt pessimi per omnia diabolum imitantes tanq̄ diabolici viri. Sicut enim diabolus malus in se multos fecit malos et cauda sua multos filiorum dei proiecit de celo in terram vt dicitur Apo.xij. Ita tales homines corrupti mente reprobi circa fidem nituntur bonos subuertere et ad errorem suum trahere tales sunt heretici. Quidā vero sunt minus mali/qui scz in peccatis suis manescunt nec curant proficere. similiter non curant alios corripere. vel edificare tales sunt multi qui solum bona temporalia attendentes mundi gaudio perfruūtur Sapien.ij. Venite fruamur bonis ꝛc. q̄ dicit est paro nostra. Quidam autem adhuc sic minus mali/qui licet mali sint in se tamen studeant alios recte docere et veram fidez et rectam vitam et absconditē quantum possunt male agunt nolentes publice peccare. Et de istis dicitur Mat.xxiij. Super cathedram moysi sedebant scri. et pharisei. quecūq̄. dix. vo. fa. scōm vero opera eorum no. fac de istis tribus generibus peccatorum agitur in euāgelio isto. Et primo de primis in principio euangelij. Secundo de secundis ibi. Omnis arbor que non facit fructū excidetur. Tercio de tercijs ibi. Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celoꝝ. In hoc ergo euāgelio quatuor ponitur. primū est christi ammonitio vt a primo genere malorū scz ad hereticis caueamus ibi. Attendite a falsis prophetis. Secūdo ponuntur signa per que tales hereticos cognoscam⁹ ibi. A fructibus eorū cognoscetis eos. Tercium est iudicij quod christ⁹ secundo generi malorū scz bene agere nō curantibus minat vt rectius nos agamus ibi. Omnis arbor que non facit fructū bonum excidetur. Quartum est insufficientia tercij generis malorū qui bene docent et male viuunt vt ad perfectionem tendamus ibi. Non omnis qui dicit michi domine dñe ꝛc. ¶ Primo ergo ponitur admonitio christi vt ad hereticis caueamus/quia attendite inquit. id est diligenter considerate vt scias vobis cauere ab hereticis qui sunt falsi prophete Crisо. Magna virtus boni est cognoscere malū ⁊ firmos eius

telas salutis scire que fugias.i. Jo.iiij. Nolite oi spiritui credere sed probate spiritus si ex deo sint. Notandum autem est q̄ propheta proprie dicitur qui de xpo aliquid prophetizat vel eius conceptionem vel nativitatem vel mortem vel resurrectionem vel ascensionem que omnia prophetauit. Isaias. et multi alij multa alia de xpo dixerunt. Et quantuz ad hoc nullus prophetа est amplius nec prophetia Mat.xi. Usq̄ ad Johannem lex et prophete. Communiter autem dicitur propheta omnis qui aliquid futurum predicit. et quantuz ad hoc omnis predicator dicitur propheta. id est annunciator futurorum malorum si homines non recte agant et bonorum futurorū si bene agāt Mathei.xiij. Omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo nova et vetera. Nova sūt gaudia celi/ que de nouo scilicet in morte christi sunt data Vetera sunt pene inferni que a principio mundi fuerunt. Sic annunciabat apostol⁹ ij. Corin.v. dicens. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi vt referat vnusquisq̄ propria corporis prout gessit sive bonum sive malū. Sic ergo heretici sūt prophete falsi id est falsi annunciatores ⁊ predicatores quia promittunt et annunciant falsa. Nam peccatoribus promittunt impunitatem vt ipsos attrahant ad sectā suam. Thiere. vi. Curabant contritiones filie populi mei dicētes pax. pax. et nō erat pax Item sūt dolosi predicatores quia dolose predicant vt decipiāt. Predicator autem assimilatur piscanti ad hamum et verbum dei est hamus qui dum rapitur capit vt dicit Augustinus. Sed ver⁹ predicator ponit hamum extra et intus dulcedinem cibi quia annunciat asperam penitentiā sub qua dicit esse dulcedinem vite eterne Actum.xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei Sapiens autem homo preelegit aliquam asperitatem assumere vt semper dulcedine fruatur. sic infirmus vult amaram medicinam sumere vt sit sanus Et talis capitur a verbo dei et predicatore dum verbum dei cum effectu capit. ij. Cor. ij. Cum essez astut⁹ dolovos cepi. Falsus autem predicator vt hereticus ponit hamum intus et cooperit eum verme vt materialis piscator dum licentiam gaudenti predicat sub qua latz pena eterna Apo.xviij. Quantum se glorificauit et in deliciis fuit tantum date illi tormentuz et luctum. Et ideo heretici assimilātur vulpibus sansonis que habebant faces accēsas in caudis in quibus combusserunt omnes segetes totius communitatis vt patet Judi.xv. Ezechiel vero prophetа assimilat eos scorpionibus dicens. Cum scorpionib⁹ habitas Eze.ij. Qui ore lingere videtur sed cauda infundunt venenū. R Notandum autē q̄ heretici quatuor generibus falsatoruz comparantur. ¶ Primo falsatoribus litteraz nāz ipsi totā scripturam dei falsificant. Dicunt enim per illud Luce. xix. Quare non dedisti pecuniam meam ad mensam et ego veniens cū vsuris vtiq̄ exigissez illam quod licet hominem fenerari. Et per illud Johā.xij. Nūc princeps huius mundi ejicietur foras dicunt q̄ totus mundus visibilis factus est a diabolo. Et breuiter totaz scripturam deprauant. ij. Pe.ij. Fuerunt pseudo prophete in populo sic ⁊ in nobis erunt magistri mēdaces qui introducent sectas perditionis Job.xiij. Ostendam vos esse fabricatores mendacij et cultores peruersorum dogmatum. ¶ Secundo falsatoribus sigillorum quia sacramenta ecclesie que fluxerunt de latere christi pendentis in cruce vt dicit Augustinus que fuerunt sigillata lancea perforante ipsi falsificant et condemnant nam corpus christi non asserunt esse corp⁹ dicentes q̄ si esset corpus iam esset comestum. Et similiter matrimonium damnāt. i. Thi.iiij. Discedent quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentium prohibentium nubere et abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione. ¶ Tercio falsatoribus clauium quia dicunt se claues regni celorum habere et non habent/quia soli petro et eius successoribus date fuerunt. Mathei xv. Tibi dabo claues regni celorum Apoca.tercio. Qui habet clauem dauid christi qui aperit et nemo claudit/ claudit nemo aperit. Non ergo habent claues sed ipsas tanq̄ fures falsant. Johan.i. Quotquod venerunt fures sunt ⁊ latrones. ¶ Quarto falsatoribus monetarū. Moneta nāq̄ christi sunt opera bona quibus emitur regnum dei/ que sunt ieiunium elemosina et oratio. hec dicuntur moneta regis nostri iesu christi/ quia in his est ymago secūdum tres substantias que sunt in christo que sunt caro anima et natura verbi. Nā ieiunium in quo est carnis maceratio cum christi carne conformitatem habet que tota fuit macerata et morti tradita. ij. Cor.

quarto. Semper mortificationez iesu christi in corpore nostro circũferentes vt t vita iesu in corpore nostro ma. Hec moneta percutitur in carnis afflictione et gerit figuram christi in cruce patiẽtis. ¶ Elemosina vero ad animam christi pertinet quã quasi in elemosinã dedit in preciuz nostre redemptionis. Isaie. liij. Tradidit in mortem animam suam. Hec gerit ymaginem christi ad inferos descendentis vt de miseria educeret miseros t captiuos. Elemosina enim dicitur ab hely quod est misereri. Prouer. xxiij. Erue eos qui ad mortem ducuntur. ¶ Oratio autẽ pertinet ad verbum dei. est enim oratio verbum mentis ante deum. et de verbo dei dicitur. i. Joh. secundo. Aduocatum habemus apud patrem iesum christum iustum et ipse est propicius pro peccatis nostris. Oratio eñ est aduocatus noster apud deum Luce. i. Ne timeas zacharia quoniã exaudita est oratio tua. Hec gerit ymaginem christi ad celum ascendẽtis. Quid est enim orare nisi celum mente ascendere Ecclesiastici. xxxv. Oratio humiliat' se nubes penetrat. Hãc triplicem monetã heretici et ypocrite falsant. nam de ieiunio dicitur. Mathei. vi. Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes exterminant enim facies suas. t. De elemosina vero dicitur in eodem. vi. Dum facis inquid elemosinam noli tuba canere ante te sicut ypocrite faciunt. De oratione autem dicitur in eodem sexto. Cum oratis non eritis sicut ypocrite/ qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare. Omnes predicti falsatores cadunt et stant in obscuro. ¶ Similiter heretici dogmatizant de nocte t per domos. ij. Thi. iij. Ex his enim sunt qui penetrant domos et captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis. Et similiter omnes supradicti falsatores secundum legem debent comburi. et similiter heretici quis eorum moneta videtur aurea et nõ est immo sunt omnes falsi/ qz aliud ostendunt exterius et aliud interius. Nã exterius regunt vestimentis ouium intrinsecus autez sunt lupi rapaces/ quia animas volunt rapere ad infernum. Secundũ autem Augu. Uestimenta ouium sunt ieunia. ceteraqz religionis signa innocentiaz precedentia. Quis vero dum vivit vt dicit Crisos. Pelle sua contegitur. mortua vero oue alius tegitur pelle eius sic innocens sue innocentie pelle tegitur. hereticus autem et ypocrita dum simulate religionis signis tegunt quasi pellem innocẽtis induunt. ij. Thi. iij. Habentes quidem speciem pietatis virtutem autem eius abnegantes. Et ideo lupi dicuntur/ quia in libro de natura animaliũ dicitur de lupis qz interdũ emittunt voces hominũ et canum ne credãtur lupi vt p hoc possunt decipere t denotare. Actuũ. xx. Scio q' post discessum meum introibunt in vos lupi rapaces non parcentes gregi. Dicuntur autem heretici lupi rapaces vel spiritualiter corrumpendo. vel si possunt corporaliter persequendo. Libenter enim si possent catholicos persequerentur. sicut arrius fecit cuius cõsilio oẽs episcopi catholici sũt in exilium missi. Unde vir quatuor episcopi sunt inuenti qui ei resisterent vt in ecclesiasticis historiis continet. ¶ Notaliter autem nota q' falsi prophete a quibus quotidie oportet nos cauere et q quotidie nobis falsa prophetizant duo sunt sc̃m duplex genus prophetie sc̃z dyabolus et cõcupiscentia carnis. Est autem quedã prophetia de preterito vt dicit Augu. vi. Moyses prophetauit dicens. In principio creauit deus celum et terram. Alia est de futuro. vt Isa. dicit Ecce virgo concipiet et pariet filium. Falsus propheta de preterito diabolus est qui suader homini stare in petõ superbie luxurie et auaricie. t. adducens in exemplũ quosdam viros preteritos qui predictis peccatis peccauerunt et tamen apud deũ sunt facti valde magni Nam Paulus peccauit petõ superbie et ipse est apostolus xpi. Dauid peccauit petõ luxurie et tamen fuit propheta eximius. Matheus peccauit petõ auaricie. et tamen factus est euangelista preclarus. Ex his autem arguit in corde peccatoris q' ista peccata sint leuia et deus ea leuiter punit. Que prophetia tripliciter apparet falsa. ¶ Primo quia predicti viri nõ sunt dati in exemplum peccãdi sed in exemplũ a peccatis resurgendi et non desperandi. Romanoz. v. Ubi abundauit delictum ibi superhabundauit et gra. Quid ergo dicemus permembim' in petõ vt gra abũdet absit. Qui eñ mortui sumus peccato quomodo adhuc viuemus in illo. Et non sicut aiunt quidã nos dicere debemus faciamus mala et veniunt bona quorum damnatio iusta est. ¶ Secundo quia non est verum q' peccatum leue sit. quimo super omnia est grauius quod patet. quia in momento fecit cadere de celo demones in terrã vbi si tota terra esset in pluribus diebus nõ descendere. ¶ Tercio quia non est verũ q' de peccatum leuiter punit. Nam peccatum superbie summe punitur vt patet in demonibus et in primis parentibus. Peccatum vero luxurie valde punitur vt patet in diluuio et in illis quinqz ciuitatibus scilicet Sodoma et gomorra et ceteris vt patz Genesis. xix. Peccatum autem auaricie acriter punitur. vt patet in iuda qui propter auariciam prodidit xpm. et ideo dyabolus introiuit in eũ et suspensus crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius. vt patz Actuũ primo. Falsus vero propheta de futuro concupiscentia carnis est que suadet dicens. Gaude in bonis mundi et postea penitentiam agas. ¶ Hec prophetia dupliciter est falsa. ¶ Primo quia in bonis mundi. s. in deliciis et diuitiis et in honoribus non est gaudium sed afflictio. Omnia enim ista et si nichil aliud mali haberent tamen ducunt ad dolorosum finem sententie: quia vel dimittunt per aduersam fortunam vel dimittũtur per mortẽ. Proprium. Extrema gaudij luctus occupat. Et tandem ad inferos demergunt Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernum descendunt. Secundo quia quando homo dat se peccatis et dyaboli seruituti non potest redire ad bonum per se nisi per dei gratiam specialem: quia vt dicitur in psal. lxxvij. Homo ẽ spiritus vadens scilicet in peccatũ et nõ redit. Exemplum de reti in quod piscis potest intrare sed non exire Ro. viij. Non est volẽtis neqz currentis sed miserentis dei. In cuius figura dicit apostolus in eodem. vij. Non enim quod volo bonum hoc ago sed quod odi malum illud facio. De his duobus prophetis dicitur Trenoz. ij. Prophete dixerunt tibi falsa et stulta. Et sic patet primũ. ¶ Secundo ponit signa per que possumus hereticos cognoscere et ab eis cauere dicens. A fructibus eorum cognoscetis eos Quia cum heretici sint mali et mala intendant in aliis generare non possunt facere bonos fructus. Possunt tamen habere bona vestimenta vt simulata ieunia et humiles et prolixas orationes ceteraqz talia vt dictum est. Et ideo attendendum est vt dicit. Aug. ne vestimenta pro fructibus putamus. ¶ Sunt enim duo genera operũ hereticorum scilicet occulta et manifesta. Omnia autem manifesta pertinẽt ad vestimenta occulta vero pertinent ad fructus Fructus autem bonos quos enumerat apostolus ad Gall. v. habere non possunt. qui sunt charitas. gaudium. pax patientia. lõganimitas. bonitas. benignitas. mansuetudo. fides. modestia continentia castitas. Istos. xij. fructus spũs non habent heretici. sed vt mali et carnales facilit opera carnis que Apostolus ad Gal. vbi supra annumerat dicens. Manifesta autẽ sunt opera carnis que sunt fornicatio. adulterium immunditia. impudicicia. luxuria. ydolorum seruitus. veneficia. inimicicia. contẽtiones. emulatiões. ire. rixe. dissentiones secte. inuidie. homicidia. ebrietates. commessationes. t his similia. que predico vobis sicut prediri. quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur. Isti enim sunt fructus hereticorum. Bonos autem fructus non intendunt nec faciunt nec facere possunt: quia vt dicit Ecclesiast. xxiij. Qui sibi nequã est cui bonus erit. Et de hoc ponit exemplum xps in natura dicens. Nũquid colligunt de spinis vuas aut de tribulis ficus. q. d. non. Sic arbor bona. i. bonus homo fructus bonos facit quia bonus homo habet virtutem in anima. Uirtus autem est vt philosophus dicit que bonum facit habentem et opus eius bonum reddit. Mala autem arbor. id est malus homo malos fructus facit. Quia sicut bona arbor non potest fructus malos facere manens bona. sic nequ mala arbor potest fructus bonos facere manens mala. id est bonus homo manens bonus non potest fructus facere nisi bonos. et malus homo manens malus non potest fructus facere nisi malos. Potest autem bonus homo fieri malus et malus fieri bonus t econuerso. Ut vt dicit Augusti. Nix non potest calefieri potest autem liquefieri et fieri aqua calida. Similiter malus potest fieri bonus et tunc potest facere bonos fructus vt Paulus et magdalena. Et similiter bonus homo potest fieri malus et tunc facit malos fructus. vt Petrus bonus factus est malus quia negauit christum. Sic ergo omnis actio infidelium malavt dicit Augusti. que ab infidelitate procedit. Sic omnis fructus hominis mali malus qui scilicet a malicia procedit. Unde homo malus inquantum malus non potest facere nisi malum. Et similiter bonus homo inquantuz bonus nõ potest facere nisi bonum. Bona enim arbor est bonus homo et bona eius voluntas. Unde cum hec duo manent simul scilicet bona voluntas cum bono homine non põt fieri nisi bonus. Similiter mala arbor est malus homo et mala eius volũtas quia

manente in homine non potest agere nisi malum etiam si bonum esset quod ageret quia vt dicit ambrosius. Intentio tua speciem ponit operi tuo. ¶ Moraliter autez spine dicuntur petã. pro. xxiij. Per agrũ pigri hominis transiuit ecce totum repleuerunt eũ spine. Et hoc propter quatuor. L Primo quia mentẽ pungũt Aug. Nullo temporis intervallo ista dividunt vt quasi alio tempore quis nõ faciat quod debet et alio patiatur ne vel temporis pũcto vniuersalis pulchritudo turbetur vt si in ea peccati dedecus sine dedecore vindicete Prouerbi. xiiij. Miseros facit populos peccatum ad minus miseria remordentis conscientie et seruitutis dyabolice: quia qui facit peccatum seruus est peccati Joh. viij. Secundo quia se complectuntur per concomitantiam vt spine: quia petiñ quod per penitentiam non deletur mox suo pondere ad aliud trahit vt dicit Greg. Tercio quia fructum bonorum operum impediũt ne fructificent in vitam eternam sicut spine suffocant triticum Lu. viij. Simul exorte spine suffocauerunt illud. Propterea dicitur hiere. iiij. Nouate vobis nouale et nolite serere iter spinas. ¶ Quarto quia sunt materia ignis inferni sicut spine materia sũt ignis materialis Isa. xxxiij. Spine cõgregate igni comburentur. ¶ Spine etiam dicuntur diuitie vt ipsa veritas in luca dicit. Et hoc ꝓpter duo. Primo qr mentem pungunt cogitationum suarum aculeis vt Grego. dicit. Multa enim sollicitudine et timore hominem affligunt. Ecclesiastes. v. Saturitas diuitis non sinit eum dormire. Job. xv. Sonitu terroris sẽper est in auribus eius. Et cum pax sit ille insidias suspicatur. ¶ Secundo quia sũt materia ignis auaricie ꝛcupiditatis: quia sicut ex appositione lignoruz crescit ignis ita ex appositione diuitiarum crescit auaricia Poeta. Crescit amor nummi quantũ pecunia crescit. ¶ Spine etiam dicuntur tribulationes Osee. ij. Sepiam viam tuã spinis. Sed de his spinis dulcis fructus colligitur si patienter toleretur: quia patientia opus perfectum habet vt dicit Jaco. W Notandum autem in fine huius membri qꝺ bone arboris id est boni hominis. xij. sunt fructus de quibus dicitur Apoc. xxij. ex vtraq; parte fluminis lignũ vite afferens fructus. xij. ¶ Primus est bonorum temporalium multiplicatio Isa. primo. Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Prouer. xiij. Custodit iusto substantia pctõris. ¶ Secundus est omnium rerum bonus euẽtus quia tã pro spera ꝙ aduersa seruiũt ei et ad salutem cooperantur Romanorum. viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. ¶ Tercius est bonorum spũalium continuum incrementum. Prouerbiorum. iiij. Justorum semita quasi lux splendens crescit et proficit vsq; ad perfectum diem. ¶ Quartus ẽ eorumdem radicatio et habituatio quia cum habitus generetur et actibus. multiplicatio actuum confirmat habitum et radicat ita qꝺ homo postea de facili bonum operatur Math. xi. Tollite iugum enim meum suaue est et onus meũ leue. Propterea dicit Apost. ad Ephe. iij. In charitate radicati et fundati. Quinto est spiritualis consolatio Isa. lxvi. Ego cõsolabor vos Johan. xvi. Iterum autem videbo vos ꝛ gaudebit cor vestrum. ¶ Sextus est secretorum diuinarum reuelatio. Johannis. xv. Quecunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Amos. iij. Nõ facet dñs verbum nisi reuelauerit secretum suũ ad seruos suos prophetas. Septimus est bonorum operum iocunditas ꝛ exultatio. Naturalis enim iocunditas est in bonis operibus sicut naturaliter homo in filijs iocundatur. nam bona opera hominis sũt quasi filij eius. Psal. In operibus manuũ tuarum exultabo. Octauus est de victoria inimici tripudium et exultatio Isa. ix. Letabuntur coram te sicut exultant victores capta preda. ¶ Nonus est fomitis et concupiscẽtie mali debilitatio quia per bene operari concupiscentia mali debilitatur ꝛ incipit displicere. ¶ Decimus est experiẽtie boni eruditio Eccle. xiiij. Qui non est expertus pauca recognoscit. Propterea dicit psalmista. xxxiij. Gustate et videte quoniam suauis est dominus. ¶ Undecimus est cognitionis divine per contemplationem prelibatio. Sen. xxxij. Vidi dominum facie ad faciem et salua facta est aia mea. Duodecimus est spei roboratio Grego. Tanto spes in deum solidior surgit quanto quis pro eo grauiora sustinuerit. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponit iudicii quod bene agere non cũctibus fiet quia omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Nimis est enim intolerabile qꝺ homo non fructificet et maxime christianus cum sit positus in nobilissimo orto ecclesie dei qui quotidie aquis gratiarum irrigatur et beneficium solis iusticie scilicet christi semper est ibi

et omnium stellarum celi id est omniũ sanctorum et angelorum et lune id est beate virginis. Creditur enim qꝺ vinee engaddi vbi nascitur balsamum proferãt balsamũ propter virtutem constellationis que ibi operatur cum in nullo alio loco mundi nascatur. ¶ Similiter terra ecclesie optima est. vt pote super pinguedine bonitatis et meriti christi fundata. Ezechielis. xxxvi. Terra illa quondam inculta facta est ortus voluptatis. Exemplum sicut in orto regio non dimittitur arbor sterilis sed amputatur. ita deus qui est colonus totius ecclesie arborem sterilem eradicat. Et hoc est quod christus ponit exemplum. Luce xiij. De arbore fici quam quidaz habebat plantatam in orto suo. Qui ait. Ecce tres anni sunt ex quo venio querens fructum in ficulnea hac. et non inuenio succide ergo illam vt quid etiam terram occupat. Et ait colonus. Domine dimitte illam et hoc anno vsq; dum veniam et fodiam circa illam et mittam stercora et siquidem fecerit fructum bene. sinautem in futurum succides illam. Arbor ista est homo. tres autem anni sunt tria tempora scilicet temporis legis nature. et legis scripture ꝛ gratie. In isto vero tercio anno est ficus ꝛ arbor tota id est repleta omni gratia ꝛ virtute. et ideo si in primis duobus temporibꝰ siue annis homo non fecit fructum magis tolerandum fuit. Sed in isto tercio tempore siue anno qꝺ homo non fecit fructum nullo modo est ferendum. Omnis ergo q̃ in isto tercio tempore siue anno fructum non facit excidetur et in ignem mittetur. Ubi duplicem penam ponit scilicet excidi et in ignem mitti. Sed prima scilicet excidi supple a deo et a sanctorum cõsortio est sine comparatione maior pena secunda scilicet mitti in ignem. Crisо. Due pene sunt scilicet excidi et comburi. Multi autem gehennam solum abhorrent. Ego autem ea sum gloriæ multo amariorem penam gehẽnam esse dico. Intolerabilis quidem pena est gehenna. Sed quis mille ponat gehennas nichil tale quale est beata illa gloria excidere et odio habere a christo. Omnis ergo arbor debet fructum facere bonum tam laicus q̃ clericus q̃ etiam religiosus. Debet enim laicus esse otiua ferens. xij. fructus operum misericordie. Luce. xvi. Estote misericordes qꝺ iudicii sine mia fiet ei qui nõ facit miam vt dicit Jacobi. ij. Clericus debet esse vitis in puritate conscientie sacrificans vinum et in sanguinem christi conuertens. Quia vt dicitur prime Cor. xi. Qui autem mãducat et bibit indigne iudicium sibi mãducat et bibit. Religiosus debet esse ficꝰ ferẽs dulcem et suauem fructus hiere. xxiij. Quid tu vides hieremia. Ficꝰ bonas bonas valde et malas malas valde. Qui boni religiosi sunt boni valde et mali sunt mali valde Aug. Sicut non inueni meliores q̃ qui in monasterijs profecerunt. sic non suz experti peiores q̃ qui in monasterijs defecerunt. Mat. v. Vos estis sal terre. quod si euanuerit in quo salietur ad nichilum valz vltra nisi vt mittatur foras et conculcetur ab omnibus. Sicut enim sal omnia condit sed putrefactus nichil penitus valet. sz ab omnibus conculcatur. sic boni religiosi totum mundum condiũt. sed dissoluti ab omnibus conculcantur N Moraliter autem ad edificationem nostraz notanda sũt decem circa arborem. Primum est profunditas in radicibus Augustinus Arborem attendite radicem figit in humili et vertit cem tendit ad celum. Sic nos in radice humilitatis profũdari debemus si volumus vsq; ad celum exaltari. Luce. xiiij. Qui se humiliat exaltabitur. Gre. Origo virtutũ humilitas est. Illa in nobis virtus veraciter pullulat que in radice humilitatis perdurat. Quantum arbor profundatur in radicibus tantum crescit in altum sic quantum homo se humiliat exaltabitur. ¶ Secundum est rectitudo in stipite sic ꝛ nos recti incedere debemus. Est autem rectum secundum phũm cuius medium nõ discrepat ab extremis. Extrẽa autẽ hominis sũt ortus et mors. que sunt magne pauperatis. Job. primo. Nudꝰ egressus sũ de vtero matris mee et nudus reuertar illuc Magne vilitatis quia viliter nascitur et viliter moritur ꝛ magni planctus Sapien. viij Similem vocem omnibus emisi plorans. Tunc ergo homo est arbor recta quando medium suum concordat cum extremis et pauperem vitam gerit. Thobie. quarto. Pauperem vitam geramus. Mathei quinto. Beati pauperes spiritu. Dines autem est sicut camelus qui est depressus in canda et capite. et habet gibbum in medio et ideo non est rectus nec valet intrare regnum dei. Mathei. decimonono. Facilius est camelum per foramen acus transire q̃ diuitem intrare in regnum dei. Similiter tunc homo est arbor recta quandovilis est ꝛ abiectus vult esse in mundo sicut viliter natus esset viliter moretur. Ecclesiast. x.

Quid superbis terra ⁊ cinis quasi. d. ō terra factus es. et in cinerem debes reuerti. quare ergo in medio superbis. ¶ Similiter tunc est homo arbor recta quando tota vita eius est cum fletu sicut natiuitas eius et mors. Psalmi. xli. Fuerunt michi lacrime mee panes die ac nocte. ¶ Peccatores autem sunt distorti quia vitam suã volunt in magna leticia ducere Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernũ descendunt. Incedunt etiam incuruati qꝝ totum desiderium ad terrena deflectunt. Psalmi. O culos suos statuerunt declinare terram. ¶ Tercium est vniuersitas in ramis ad fructificandum quia non in vno solo ramo sed in omnibus producit fructũ sic et nos omnibus membris nostris debemus fructificare vt dictu est in precedenti sermone Ro. vi. Sicut exhibuistis me. ⁊c. ¶ Quartuꝫ est electio oportuni temporis ad fructificandum quia arbor que propter intemperiem hyemis ab operatione cessauit redeunte vere incipit operari sic ⁊ nos si aliquando propter aliquod impedimentum non possumus operari tamen quãdo possumus operari debemus. Gal. vi. Duz tempus habem⁹ op. bo. ad omnes Eccles. i. Quodcunq; potest manus facere instanter operare ⁊c. ¶ Quintum est ordinatio operationis diuine quia arbor non fert alios fructus qꝫ deus ordinauerit. vt patet in hoc euangelio quia spine nunqꝫ faciunt vuas sed moros. Psal. cxlvii. Precepit et non preteribit. Similiter nos debemus facere. Solus homo malus dyabolus ordinationem dei transgrediũtur. Job. xv. Cucurrit aduersus deum erecto collo. ¶ Sextum est vehementis adhesionis ad terram vnde habet alimẽtũ Nã vehementer adheret terre et non vna radice sed pluribus secundum philosophuz enim radix plante est similis ori animalis. Sic et nos vehementer debemus deo adherere a quo habemus vitaz anime et corporis et non solum per fidem et spem sz p charitatem iusticiam et per omnes virtutes Mat. xxii. Dilige dominum deum tuũ ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex totis viribus tuis. ¶ Septimũ est indigẽtis culture. nam arbor cultura indiget. Unde phũs dicit qꝫ omnes species plãte quãdo non fuerunt culte siluestres fuerunt vñ Noe non aliter plantauit vineaz nisi quia vites siluestres ad culturam reduxit. Sic et nos ipsos excollere debemus ne quasi arbores siluestres efficiamur. Johan. xv. Omnem palmitem in me ferentem fructũ tollet eum ⁊ omnem qui fert fructum purgabit eum vt fructum plus afferat. Sicut dicit de anima sicut de corpore/ quia nisi lauaretur et mũdaretur fœteret. ¶ Octauum est bonitas fructus. nam scõm philosophum arbores siluestres plus fructificant qꝫ ortenses sed ortenses faciunt meliorem fructum. ita et nos debemus intẽdere bonitati operũ et non pluralitati qꝫ illis vidua que misit duo era minuta in gazophilaciũ plus omnibus misit vt xps dixit Luce. xxi. Et Psal. Secundum puritatem manuũ mearũ retribue michi. ⁊ non dicit scõm multitudinẽ. ¶ Nonum est inserto melioris arboris. nam in truncho siluestri inseritur surculus bone arboris. et postea tota arbor est bona. Sic et nos in veteri et siluestri homine debemus inserere bonã doctrinã et bonam vitam. et tunc erimus bona arbor In mansuetudine suscipe insitum verbum quod potest saluare animas vestras. Et ad romanos. Tu autẽ cum oleaster oẽs insertus es in bonam oliuam. ¶ Decimum est inclinatio ramorum ad terram ex fructuum vberitate/ quia qꝫto rami arboris magis fuerint fructibus onerati. tanto magis ad terrã inclinantur sic et nos quãto plura bona fecerim⁹. humiliores esse debemus. Luce. xvii. Cum oia feceritis q̃ pcepta sũt vobis dicite qꝫ serui inutiles sumus/ qꝫ omnia illa bona ex gra dei procedunt prime. Cor. quarto. Quid habes quod non accepisti. si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. ⁊c. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur sufficientia illorum qui bene docent et male viuunt / quia non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum. id est qui predicant et confitent christum esse dominum celi et terre et creatorem omnium. et redemptorem hominũ et omnia illa predicant et confitentur que vera fides tenet. non tamen que predicãt faciunt Mathei. xxiii. Dicunt enim et non faciunt tales sunt sicut candela que illuminat alios et seipsum consumit. Sed de Johãne baptista dicit Johãnes. v. qꝫ erat lucerna ardẽs in se p charitatẽ feruorẽ ⁊ lucẽs alijs p veram doctrinã ⁊ bonoꝫ operũ edificationẽ. Et de xpo dicit qꝫ cepit ihesus facere ⁊ docere Actu. i. Tales figurati sũt p ficũ habẽtẽ solũ folia cui xps maledixit q̃ fructi aruit Mat. xxi. Nã verus p̃dicator debet esse factor verbi quod predicat. Quia vt dicit Grego. Cuius vita despicitur restet vt eius doctrina contemnatur Roma. xv. Non enim audeo aliquid loqui eorum que per me non efficit xps. Vnius rei gratia patet in Exodo de rationali veritatis ⁊ doctrina quod stabat in pectore sacerdotis. Et nota qꝫ quidam dicunt tantum semel dñe qui scilicet xpm solum habent in ore predicando et confitendo Isa. xxix. Populus hic labijs me. honorat cor autẽ eorum longe est a me. Alij dicunt his domine qui scilicet credunt corde et confitẽtur ore sed opere contradicunt Thi. i. Cõfitentur se nosce deum verbis factis autẽ negant. Alij dicunt ter domine quod non fit nisi in spiritu sancto. Hosa. xiv. dicere dominus iesus est in corde credere ore cõfiteri et opere attestari. Nam vnum sine altero esset negare. Et sic intelligitur illõ Johelis .ij. Omnis quicunq; inuocauerit nomen domini saluus erit. Dicere ergo bis vel semel non sufficit ad introitum regni celorum. Et sic patet quartum et consequenter totum.

¶ De epistola. Sermo. lxxi.

Debitores sum?

non carni vt scõm carnem viuamus Roma. viii. De vita et modo viuendi magna est controuersia inter mundanos et viros dei. Nam mundani dicunt et male. qꝫ fm carnem debemus viuere et desideria carnis perficere quia ob hoc facta sunt bona mundi. vt ipsis ad nostrum commodum et vtilitatẽ vtamur. Et ideo sarraceni qui totaliter sunt mundani dicunt qꝫ omni re et omni actu possumus vti in quo non iniuriamur proximo nec directe contumeliam inferimus. Viri autem dei a ratione et spiritu sancto illuminati dicunt et bene qꝫ secundum carnez non debem⁹ viuere nec eius desideria perficere. sed fm rationẽ et spũm sanctuz. De hac aũt materia determinat Apostolus in epistola hodierna in qua quidem epistola quattuor facit. Primo dicit qꝫ non fm carnem debem⁹ viuere et ambulare. In principio epistole. Secundo vtriusq; vite finẽ et fructum nititur assignare ibi. Si fm carnez viueritis moriemini si aũt spũ fac. carmo. vi. Tercio ostendit qꝫ viuere fm spũm et non fm carnẽ possumus congrue facere ibi. Quicunq; enim spiritu dei aguntur hi filij sunt dei. Non enim accepistis spiritũ seruitutis iterũ in timore. Quarto testimoniũ spũs sancti quoddã qõ in tercio membro dicit scz qꝫ nos ꝺ spũ dei agimur sum⁹ filij dei satagit confirmare qꝫ si filij et heredes ibi. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro qꝫ sumus filij dei. si autem filij ⁊ heredes. Primo ergo dicit qꝫ secundum spiritum et non secundum carnem debemus viuere Et hoc est quod dicit Debitores sumus non carni vt secundũ carnem viuamus id est secundum desideria carnis vt voluptates que legi dei non sunt subiecta immo sunt pessima desideria ⁊ pessima opera carnis. Gal. v. Manifesta autem sunt opera carnis que sunt fornicatio. adulterium immundicia impudicicia. luxuria ydolorum seruitus. auaricia. ⁊ sic de alijs vt patet in precedenti sermone. Et sic patet primum. O Secũdo tria ponit qꝫ vite finez et fructum assignat qui est mors et vita. Mors enim est finis et fructus vite carnalis et vita est finis et fructus vite spiritualis quia si secundum desideria carnis vixerimus moriemur triplici morte scilicet morte nature citius. Ecclesia. xxxviii. Propter crapulam multi obierunt. Morte culpe quia gula et luxuria sunt duo capitalia vicia propter que anima separatur a deo et remanet mortua. i. Thimo. v. Vidua que in deliciis est viuens mortua est. et morte pene eterne. Sic mortuus fuit dines epulo et sepultus in inferno Lu. xvi. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis id ẽ si a spiritu sancto ducti ⁊ propter vite eterne amorem ⁊ non propter vanam gloriam ⁊ auariciam ⁊ sanitatez consequẽdam vel propter quodcunq; aliud carnale commodum vt multi faciunt mortificauerimus membra nostra per opera nostra scilicet per opera penitentie ita qꝫ in ops carnis non protrumpãtur viuemus triplici vita scilicet vita nature diutius Eccle. xxxviii Qui absti. est ad vi. vita grẽ. Mat. xvi. Si quis vult post me venire id est in vita grẽ mecum esse abneget semetipsũ id est vitaz carnalem crucifigat Gal. v. Qui autem sũt christi carnẽ crucifixerunt cũ vitijs et concupiscẽtijs. vita glorie. Mat. v. Beati pauperes spiritu. et beati qui lugent. et beati qui persecutionem patiũtur. ⁊c qm ipsoꝝ est regnum celorum. Ibi ponuntur septez beatitudines id est septem operationes precedentes a septem donis spiritus sancti qꝫ habent viri sancti qui membra sua mortificant super terraz propter quas reptomittet eis regnum celorum. Sic ergo patet qꝫ si subtiliter consideremus considerem⁹ qꝫ qui viuit secundum carnẽ incurrit oẽ malũ et priuat omni bono quia cum finis incli

dat in se virtutem omnis mali. et triplex vita sit finis omnis boni. et viuens secundum carnem incurrat hanc triplicem mortem et priuetur supradicta triplici vita. manifestum est q talis sic viuens secundum carnem incurrit omne malum et priuatur omni bono. Eccle.ix. Qui peccauerit in vno vitam bonam perdit et econuerso qui viuit secundum spūm priuatur omni malo et consequetur omne bonum. Eccle.viij. Qui custodit mandata non experietur quicq̄ mali. ℣ Notandum autez q̄ propter occo non debemus secundū carnis imperium z eius desideria viuere sed secundum spūm. Primo propter diuinum ordinem conseruandum nam deus instituit nature ordinauit q̄ caro tanq̄ ancilla obediret et anima tanq̄ domina imperaret Heñ.iij. Sub te erit appetitus eius z tu dominaberis illius. Cum autem secundum carnem viuimus caro dominatur et anima seruit. Prouer.xxx. Per tria mouetur terra et quartum sustinere non potest per seruum cum regnauerit. ꝛc. Secundo propter hostem vitādum. nam caro est hostis noster occultus et mortifera quasi salutifera consulit Gall.v. Caro concupiscit aduersus spūm. Sed vt dicit Greg. nullus hostis efficacior est ad nocendum q̄ familiaris inimicus. et ideo nullo modo est carni obediendum et credendum Eccle.xij. Ne credas inimico tuo in eternum. Tunc vero creditur carni quādo eius desideria perficiuntur. Exemplum de Sanſone qui confisus est in Dalida que signat carnem et desiderium eius perfecit et dormiuit in sinu eius. et ideo fuit captus et ligatus et exocular⁹. Judicū.xvi. ¶ Tercio propter falsum iudicium euadendum. Caro enim est corrupta et infecta concupiscentia mala ante q̄ nata: et quia naturaliter est corrupta iudicat dulcia esse amara z amara dulcia sicut febricitans Aug. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. et oculis egris odiosa est lux q̄ pris est amabilis z nō est ei credendum nec que appetit tribuenda sicut frenetico vel febricitā ti non sunt danda que petunt. qui autem secundum carnem viuit in omnibus credit carni. ℣ Quarto propter debitū exsoluēdum. Nos enim habemus magna debita exsoluere z multis multa tenemur Sumus enim primo obligati deo propter innumera beneficia. Nam ad imaginē suā nos creauit et de manu dyaboli per mortem proprium nos redemit Johan. Vado parare vobis locum. Secundo beate Marie: quia per eam sumus valde exaltati. sumus deo reconciliati. et omni maledictiōe que per feminam nobis peruenerat exclusa sumus dei benedictionem consecuti. et omni gratie sum⁹ restituti Judit. Tu gloria hierusalem. tu leticia israel. tu honorifica populi. ꝛc. Tercio sanctis angelis quia in prelijs nobis quotidie assistūt totum orbem ad nostrum commodum ordinant et in morte animas nostras ad celum deferunt Hebreo.i. Omnes enim sūt administratorij spūs in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Quarto beatis apostolis qui nos ab ydolatria et multis erroribus remouerūt quia nos in baptismo in dei filios regenerauerunt et a peccatis omnibus absoluerunt Math.xvi. et quodcunq̄ solueris super terram erit solutum et in celis. Quinto sanctis martiribus quia fidem per quā saluamur feruenter defenderūt quia nos ad bellum animauerunt Math.xvi. et porte inferi non preualebunt aduersus eam. ¶ Sexto beatis confessoribus quia nos ad pietatis opera suo exemplo induxerūt et quia nobis viam perfectionis ostenderunt quia nos in moribus et doctrina erudierunt. Math. Vos estis lux mūdi et vos estis sal terre. Septimo sanctis virginibus quia dei ecclesiam tanq̄ gemme z picture ornauerunt: quia cū tanq̄ sponso nupserunt et quia spiritualiter valde fecūde fuerunt et multos filios et filias generauerunt Isa. Multi filij deserte magis q̄ ea que habet virum. Octauo debitores sumus proximis nostris quib⁹ tenemur dilectionem cordis subuentionem in necessarijs. et compassionem in aduersis. Math. Esto misericordes sicut pater vester misericors est. Nono debitores sumus diuine iusticie cui debita magna debemus exsoluere et pro peccatis que commisimus: pro bonis que omisimus et pro gratijs quib⁹ male vsi sumus Math. Oblatus est ei vn⁹ qui debebat ei decem milia talenta. Et sic patet q̄ multis et ex multis sumus obligati et magna debemus exsoluere nec valemus. et ideo quotidie in oratione dominica petimus. Et dimitte nobis debita nostra Math.vi. Et vt dicimus ab expertis non est onus super onus debitor⁹ maxime vsurarior⁹ hic cadit exēplū de illo sacerdote q̄ habebat optimū vinū z magna debita vsuraria z nullo volebat de vino dare q̄ dicebat q̄ deficiēte vino quod soluebat sibi debita moreretur pro eo. scilicet quis omni mane et sero bibebat satis. de illo vino et per consequens faciebat eum letuz z debitorum obliuisci Non ergo carissimi subeamus debitum carnis ad quod non tenemur vt secundum carnem viuam⁹. Viuere enim secundum carnem non est soluere debitum immo est addere debitum supra debitum. qui autem addit debitum cito consumit substantiam suā et postea mēdicat. Exemplum de filio p̄digo qui posīq̄ consumpsit substantiam suam custodiebat porcos et cupiebat implere ventrem de siliquis porcorum. Prouerbiorum.xxiij. Vacantes potibus et dantes simbola consumentur. ¶ Quinto propter impossibilitatem vitandam quia impossibile est vt carnis quis satisfaciat quia cōtra plura intendimus et tanto vult plura et nunq̄ satiatur Prouerbiorum.xxx. Tria sunt insatiabilia et quartum nunq̄ dicit sufficit infern⁹ et os vulue z terra que nūq̄ satiatur aqua ignis vero nūq̄ dicit sufficit. Ignis ille est concupiscentie carnis. que nunq̄ dicit sufficit Job.xxxi. Ignis est vsq̄ ad consūmationem deuorans. Et ideo carni faciendus est sicut neq̄ seruo. Eccle.xxxiij. Seruo malo dolo tortura et compedes. mitte eum in operationez si vacet. ¶ Sexto propter dignitatem obseruandam homo enim est dignissima creaturarum et est sic ordinatus. vt dicit Boetius q̄ si secundum rationem et spiritum virtuose vixit transfertur ad deos id est angelos. Si autez secundū carnis desiderium vixit infra bestias redigitur et diuersis bestijs comparatur. Bene. Quosdam ventri obedientes loco animalium numeremus non hominum. Psalmi.xlviij. Homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus et similis fac. est illis. Ber. Puto si bestie farent loqui dicerent ecce Adam factus est quasi vnus ex nobis. ¶ Septimo propter mala euadenda. Nam viuens sm carnem incurrit omnia ista bona cōuertuntur et in malum. et baptismus et fides et meritum passionis christi et gratia dei et tempus et omnia bona nature. z fortune ita q̄ vere de eo pōt dici illud. Marc.xiij. quod dictum est de Juda. Bonū erat illi si natus non fuisset homo ille. Et autez qui sm spiritum vixit omnia conuertūtur in bonum etiam mala per occasionez. vt dicit Augustinus Ro.viij. Diligentibus deū omnia cooperantur in bonum. ¶ Octauo nō debemus sm carnez viuere propter penam euadendam et gloriam consequendā quia vt in secundo membro dictum est viuens sm carnem consequitur omnem mortem in qua omnis pena continetur. Et viuens sm spūm viuet omni vita in qua omne bonum et omne gaudium continetur. Isa.lxiij. Oculus non vidit deus absq̄ te que preparasti expectantibus te. Et sic patet secundum. ℟ Tercio ostendit q̄ viuere sm spūm et non secundum carnem possumus et debemus. quia qui spū dei aguntur id est lege spūali a deo data et infusa cordi aguntur interius. hi filij dei sūt id est exteri⁹ exteriora charitate bona opera faciunt. glosa hi filij dei sunt id est ex dilectione interiori seruiunt exterius. vere qui spūalia agunt hi filij dei sunt non tamen creatione sed imitatione que facit filium i bono Ephe.v. Imitatores mei estote sicut filij charissimi et similiter in malo Johan.viij. Vos ex parte dyabolo estis z desideria p̄tis vestri vultis facere. ¶ Et nota hic q̄ agi sm phūm et. Damascenum proprie bruto rum est que mouentur impeta ad op⁹ nec refrenari possunt in quo notatur dominium legis spūs vel potius dominum spiritus sancti per legem suam ad ducendum affectum vsq̄ in opus exterius. Actuum quarto. Non enim possum⁹ que vidimus et audiuimus non loqui. vnde plus est agi q̄ regi importat enim vehementiam impetus potentis. Sic agebatur iesus a spiritu in deserto Luce.iiij. Nec ē ignominosum agi sic. immo est honorabile. Multo enim magis bonum agim⁹ si sic a spiritu agamur. q̄ gutē hi qui spiritu dei aguntur id est lege spirituali a deo infusa cordi interius aguntur sunt filij dei id est exterius ex amore seruiunt patet quia tales non acceperunt spūm seruitutis exhibite in timore solo. Et hoc iterum sicut indei fecerunt quia spiritum receperunt in se. quia non plus effecit in illis nisi seruilem timorem quo legē adimplerēt. cui⁹ signū fuit q̄ lex fuit data in igne z falgoribus et tonitruis terribilis vt p̄z Exodi.xix. et Hebreo.xij. Ita terribile erat q̄ videbat q̄ Moyses dixit exterrit⁹ sū z tremebūd⁹. Nō ei accepistis spūm seruitutis in timore iterū sicut iudei semel sz accepistis spūm adoptiōis filioz. i. p quē adoptant et efficiūt filij electi z p ons accepistis spūm dilectionis nullus em̄ adoptat i filiū nisi diligatur. Ephes.i. Qui p̄destinauit nos in adop. fili. et talis spūs expellit timorē de corde. i. Jo.iiij. Timor nō est in charitate.

Idem tamen est spūs qui operatus est in illis timorem et legem timoris dedit eis t in nobis amorem et legem amoris dedit nobis. Idem ergo spūs est sed propter diuersa opera dissimiliter appellatur. nam spiritus timoris dicitur esse inde eis quia eodem spiritu quo in tabulis scripta ē lex. timor incussus est eis qui gratiam nondum intelligebant de sua infirmitate peccatis per legem coniuncti. Spūs autem libertatis dicitur esse his quibus impartitur eius opere gratis et regeneratio in vitaz eternam et fides per dilectionē operatur non per timorem. non formidando penam sed amando iusticiam vt dicit Augu. Ipsa enim fides et dilectio a spiritu sancto est.

¶ Duo enim timores hic insinuantur. Unus est in perfecta charitate scz timor casus. qui nos filios dei generat. Alter qui non est in perfecta charitate sed seruilis. Hi autem duo timores faciunt duo genera seruorum. Est enim seruus qui est et filiꝰ qui timet dōm et honorat patrem. et ē seruus qui timet penam sed non diligit iusticiam vt dicit Aug. Et quis tanto beneficio non debemus esse ingrati et spūs gratos nos facit ideo spūs est in quo clamamus abba pater tanq̄ filii gratius referentes id est qui nos clamare facit impellens nos ad clamandum. Gal'.iiij. Misit deus spiritum filij sui in corda vestra clamantē abba pater. Hic autem duo ponit que tamen vnum sunt. Sed abba dicit propter hebreos hebreū enim est. pater dicit propter latinos. his enim duobus generibus hominum loquebatur scribendo romanis Nec tamen greci excluduntur quia pater grece idē est q̄ pater latine et fere eadem est vox. ¶ Notandum ergo q̄ propter sacramentum vtrumq̄ posuit sicut Marci. xiiij. Utrūq̄ dns in passione commemorat Nam rps factus est lapis angularis ecclesie collecte partim ex hebreis ad quos pertinet abba. partim ex gentibus ad quos pertinet pater quia ecclesia de vtroq̄ populo in vno angulari lapide christo est collecta qui fecit vtraq̄ vnum vt esset vnus grex t vnus pastor vt dicit Augu. Nota etiam q̄ hic clamor non est in labiorum motione tātum sed magis in corde per desiderium et feruorem sicut tacenti moysi dictum est q̄d clamas ad me. Exo. xiiij. Et sic patz q̄ per spūm sanctum adoptati sumus in filios. filij autem ex amore seruiunt. amanti autez nichil est difficile et ideo fm spūm et non fm carnē possumus t debemus viuere: qz

Quis opera spūs difficilia videantur tamē amanti sunt facilia. Et sic patet tercium.

S Quarto probat per testimonium spūs sancti q̄ filij dei sumus. quia ipse spiritus sanctus testimonium reddit spiritui nostro i.ꝺ est recognoscere facit mētem nostram dum per eum facta remissione bene agimus. q̄ filij dei sumus hoc facit recognoscere spūs sanctus dum in ecclesia fit remissio petōrum in spū sancto quam remissionem licet tota trinitas faciat tamen proprie ad spūm sanctum dicitur pertinere quia spūs cōis est patri et filio amboꝝ q̄ vnio per quē fit societas et vnitas qua efficimur vnum corpus vnici filij dei. Unitas enim compaginat quam facit charitas que est a spū sancto. Et sic illud p spiritum sanctum intelligitur pertinere quia gratie et bonitatis ē se testificari bonitas autez spiritui sancto attribuitur. ¶ Et hec q̄ testimonium indubitāter per tria reuelatur scz per fraternam charitatem dum in corde sentitur. i. Johan. ij. In hoc scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam quoniaz diligimus fratres. per eterne dulcedinis pregustationem Augu. Quid est quod me in eius recordatione tā dulciter tāz vehementer afficit. Nunq̄d non ipse est deus. meus quasi diceret ita hic est fons in quo nō communicat alien⁹. et per vicioz detestationem et penitentie voluntariam aggressionem. nemo enim sibi displicet sibi irascitur. se punit nisi habeat aliquid in se for. se. Ephes. v. Nemo vnq̄ carnem suam odio habuit sed nutrit et fouet eam. Si autem filij sumus et heredes heredes quidem dei coheredes autem christi. Magnus autem fructus est ē filium dei per gratiaz quia efficitur heres vite eterne in qua omnia bona continent Et intellige q̄ non est aliud hereditas dei cuius heredes sumus q̄ ipse deus. Ipse enim est tota merces Gene. xv. Ego merces tua magna nimis. Quis vt dicit Aug. Uisio dei est tota merces. Unus autez hereditatis rps inquantum homo est nobis scū heres est. Sed inq̄tū deus est ipse est hereditas. Ps. xv. Dns pars hereditatis mee q̄t fm diuinam naturam ē hereditas nostra. et fm humanā naturā est pars hereditatis nostre t nobiscū heres. Vnde⁹ an tē hereditatis rps nos istituit eē heredes in morte sua dū dixit Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit michi p̄ me⁹ regnū vt edatis et bibatis sup̄ mēsam meā in regno meo. Et Johan. xvij. Uolo vt vbi ego

sum et illi sint mecum. id est eiusdem gloriē possessores. Filij autem concubinarū qui sunt filij carnis et secundū carnem viuunt largitus est munera id est bona temporalia. In cuius figura christus ascendēs crucem exiuit se omnibus indumētis suis et crucifixoribus dedit. In cuius etiam figura scriptura refert / q̄ abrahām dedit isaac hereditatem filijs autem concubinarum largitus est munera. Gene. xv. Nos autem vt dicit apostolus ad Galla. quarto scōm isaac reptōmissionis filij sumus et si filij et heredes. Et sic patet quartum.

¶ Dñica. ix. de euangelio. Sermo. lxxxij.

Homo q̄daz erat diues qui habebat villicum et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsi⁹ Lu. xvi. Tres errores pullulabant in mundo in aduētu christi et adhuc pullulant. ¶ Primus est q̄ homo est liber dominus omnium bonorum que possidet siue sint bona nature siue bona fortune et quicquid placet sibi potest inde facere sine peccato Mat. xxij. An non licet michi quod volo facere. Sic tenent sarraceni. Quod si verum esset nequaq̄ dominus requireret rationem a villico. ¶ Secundus est q̄ homo in predicatione vel disputatione non debet allegare dicta vel falsa hominum dānatorū. Contra quod dicit Augu. q̄ si quid fidei nostre direxerit accōmodum accipiendum est ab eis tanq̄ ab indignis possessoribus sicut qui rapit rosam et dimittit spinam. Quod si esset verum nequaq̄ christus villicum iniquitatis adduceret in exemplū. ¶ Tercius est q̄ deus amicis suis benefacit in hoc mundo et in alio et qui sunt hic diuites erunt diuites in celo. t qui sūt hic pauperes erunt pauperes in futuro. Quod si verum esset nequaq̄ christus diceret diuitibus. vt facerent sibi pauperes amicos. quia ipsi sunt heredes regni. Cōtra hec tria est presens euangelium. In quo duo principaliter continentur. Primo ēm parabola quedam ad propositum de diuite quodā et eius villico enarratur ibi. Homo quidam erat diues qui habebat villicum. Secundo parabola ad propositū adaptat ibi. Et ego dico vobis facite vobis amicos de mammona iniq̄tatis. ¶ Circa parabolā quinq̄ ponunt. Primū est apud dūm villici diffamatio ibi. Homo quidam erat diues qui habebat villicū et hic diffamatus est apud illū quasi dissipasset bona ipsius. Secundum est a dño villici citatio ibi. Et vocauit illū t ait illi q̄d hoc audio de te redde rationē villicationis tue. Tercium est villici callida cogitatio ibi. Quid faciā q̄t dominꝰ meus aufert a me villicō. non valeo mendicare eru. Quartum est villici accelerata executio ibi. Cōuocatis itaq̄ singulis de. ꝺ. sui. dixit primo &c. Quantum est a dño suo villici cōmendatio ibi. Et laudauit dominus villicum iniquitatis eo q̄ prudē. egi. quia filij seculi huius prudētiores filijs lucis in ge. sua sunt. ¶ Primo ergo ponitur villici diffamatio cū dicit. Homo quidā erat diues &c. non iste filius dei est qui est diues omnibus bonis quia cū ipse sit ipsa beatitudo Johā. xvij. Hec est vita eterna. Et beatitudo scōm Boeciū sit status omnium bonorū aggregatione perfectus liquet ipsum esse omnibus bonis plenum qui factus est homo vt nobis omnia bona sua daret Roma. viij. Pro nobis omnibus tradidit illum scz filiū quō nō etiaz cum illo oia nobis donauit. Profecto qui nobis seipsum dedit omnia nobis dedit. Quicquid ergo habemus siue in bonis fortune siue in bonis gratie siue glorie totum ab eo tenemus tanq̄ miles tenet feudum a rege immo plus tanq̄ villicꝰ a dño qui non habet in bonis domini sui nisi solam dispensationē. Villicus sicut dicit glosa proprie est custos ville. yconomus autē est dispensator rerū et bonoz dñi. Hic autem villicus accipitur generaliter pro dispensatore. Villicus ergo iste est homo cui deus omnia bona dedit tanq̄ dispēsatori suo. Mat. xxv. Homo quidam peregre proficiscens vo. ser. fu. et tra. il. bo. s. t vni dedit quinq̄ talēta. alteri vero duo. Alij vero vnū vnicuiq̄ scōm propriā virtutē q̄t non oia omnibus dedit. sed alicui plus alicui minus. Hic autem villicus diffamat tripliciter. Primo apud deum per angelos qui nobiscum morantur et referunt facta nostra coram deo. Thi. xij. Cum orares cum lachrymis obtulit orationē tuam coram deo. Et similiter referunt mala nostra. Talis diffamatur per euidentiam facti / quia facta nostra mala et bona ascendūt coram deo Genesis. xv. Clamor sodomorum et gomorre. venit ad me. Ibidē quarto. Uox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Actuum decimo. Elemosine tue et orationes tue ascenderunt in memoriam in conspectu domini. Et ad hebreos quarto. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Et de quo diffamatus

est. Certe quasi dissipasset bona ipsi⁹. Ex quo patet q̃ bona que habemus non sunt nostra sed dei/ quia a deo sunt nobis tradita/ quia dicit bona ipsius et non bona sua.i. Cor. quarto. Quid habes quod nõ accepisti quasi diceret nichil. Uere peccator omnia bona dei dissipat. Et primo bona nature malis vsibus applicando que nobis deus contulit vt ad bona ipsis vtemur vt intellectum ad cognoscẽdum vera voluntatem ad amandum bona memoriam ad recolendum dei beneficia. et omnia membra ⁊ totum corpus ad dei glorią et honorem scilicet ad seruiendum iusticie in sanctificationem vt oculos ad videndum dei creaturas/ in quibus magna dei bonitas apparet aures ad audiendum dei verba ⁊ sic de alijs vt supra dictum est in epistola. Humanum dico.i. Corinth.vi. Glorificate et portate deum in corpore vestro. Ro.xij. Obsecro vos per mi. dei vt exhibeatis corpora vestra deo hostią viuam sanctą deo placentẽ. Sed pctõr puerit ordinem et deuastat intellectũ applicãdo ipsum ad cognoscendũ falsa ⁊ diabolica mũdi. Jacobi tercio. Non est ista sapientia desursum descendens sed terrena animalis et diabolica. Deuastat voluntatem volendo nocius et apparẽtia bona. Dissipat memoriam recolendo iniurias et ad malum prouocantia Mat.xxvij. Domine recordati sumus quia seductor ille dixit post tres dies resurgam. Dissipat enim omnia membra et totũ corpus seruiendo impudicicie et iniquitati vt oculos applicando ad concupiscibilia carnis et mundi. aures ad vana et inhonesta audiendum et sic de alijs Romanoꝝ.vi. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immũdicie et iniquitati ad iniquitatem. ita exhibete nunc mẽbra vestra seruire iusticie i sãctificationẽ. ¶ Secundo dissipat bona fortune vel indebite acquirendo sicut ficus dissiparentur si partica sicut nuces excuterent de ficu vel minus tenaciter tenẽdo et ipsis non vtendo vt auarus. Dissipat scẽtia si ipsa non vtamur Eccle.xix. Thesaurus inutilis ⁊ scientia abscondita que vtilitas in vtrisq̃. Uel ipsa inutiliter vel nocive expendendo vt prodigus. Luce decimoquinto. Dissipauit substantiam suã viuẽdo luxuriose cũ meretricibus. ¶ Tercio dissipat bona gratie ipsa tanq̃ immũdicijs proijciendo nec de ipsis curãdo q̃ sacramẽta eccl'ie ⁊ virtutes ⁊ dona spũs scti ⁊ meritũ passiõis ie su christi voluntarie proijcit. Ecclesia. x. hic enim animam suam venalem habet/ quoniam in vita sua proiecit intima sua. Trenoꝝ.i. Dederunt pro cibo quecq̃ pretiosa ad refocillandam animam. nec de ipsis curat q̃ predicatores et ministros ecclesie docentes quomodo ipsa possit rehabere. et paratos ad reddere sibi spernit. i. Corinth. quarto. Tanq̃ purgamẽtum huius mũdi facti sumus olim peripsima Job xxi. Qui dixerit deo recede a.no. sci.vi. Ino. Potius vult perdere ois bona gratie q̃ vnum aureũ. et potius vult lucrari vnũ aureum q̃ animam rehabere. ¶ Secundo diffamatur hic villicus iniquitatis id est peccator apud homines q̃ ad infamandum sunt valde proni. Contra quos dicit Eccle. Audisti verbum aduersus proximũ commoriatur in te. fidens q̃n non te diripet. Et alludit vulgare quo dicitur. Ipse creparet nisi diceret. Sicut enim fumꝰ procedit ab igne et fetor a cadauere. sic infamia a peccato. nec potest fieri ignis quin fumus exeat. ita nec potest peccatum fieri quin infamiam diffundat. Et nota q̃ est valde stultum de fama nõ curare. Qui enim famam accepit alterius ad sue fame restitutionem multoplus tenetur q̃ ad restitutionem temporalium/ quia vt dicitur pro verbiorum. xxij. Melius est nomen bonum quã diuitie multe. ¶ Tercio diffamatur apud omnes creaturas/ que eum accusant quasi eas incarceratas teneat videlicet de narios in cista: frumentum in horreo et vinum in dolio. ⁊c. Item quatuor elementa accusant peccatorem/ que triplici voce secundũ Hugonẽ de scto victore nobis loquũtur accipe/ redde/ fuge. Accipe beneficium/ redde debitũ/ fuge supplicium. Prima vox est famulantis/ secũda admonentis/ tercia cõminantis. Uox famulantis. Nam dicit celum ministro tibi lucem in die vtrigiles/ tenebras in nocte vt pauses ad consolationem tuam temporum vicissitudines ministro calorem estate. et frigus hyeme. Aer dicit ad vtilitatem tuam tibi statum prebeo et omne genus auium ad tuã mitto obsequium. Aqua dicit potum tibi prebeo/ sordes purgo/ arentia rigo/ et omnia aduersorum genera piscium/ ad tuum esum nutrio. Terra dicit ego te porto pane confirmo/ et vino letifico. Ignis dicit. ego te calefacio omnia cruda ad tuum commodum coquo. Uox admonentis. Mundus dicit seruo tibi/ qr factus sum propter te/ vt et tu seruias illi/ qui te et me fecit propter se. Il sentis

beneficium redde debitum. ne qui fecit te et me puniat te propter me. Uox cõminantis. Ignis dicit a me combureris. Aqua a me demergeris. Aer in me ventilaberis. Terra a me absorberis. Infernꝰ a me deglutieris. Ideo dicitur. Sapientie. v. Armabit creaturam ad vltionẽ mi. Ibidem pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Et sic patet primum. ¶ Secũdo ponit villici a domino citatio quia vocauit illum et ait illi. Quid hoc audio, dete. oe quo talia audire non debeam cum omnia bona mea tibi traderim. Nec consideratio retraxit Joseph. ne peccaret cum uxore domini sui. vt dicitur Gen.xxxix. Ecce dominus meꝰ omnibus michi traditis ignorat quid habeat i domo sua. Quomodo ergo possum hoc malum facere et peccare in domino meo. Econtra de malis dicitur Job.xij. Abundant tabernacula predonum et audacter prouocant deum cum ipse dederit omnia in manꝰ eorum. Et nota q̃ ex his verbis demonstratur q̃ nõ de facili debemus credere dicenti malum de aliquo Gen.xviij. Descendam et videbo vtrũ clamorem opere compleuerint. i. Jo. quarto. Nolite omni spiritui credere. qr vt dicitur Eccle.xix. Qui cito credit leuis est corde. Uocauit ergo illum vt sciret veritatem. Dicit hic glosa. Uocat dominus quando incurit timorem eterne damnationis. et ideo dicit. Redde rationem villicationis tue. i. dum vivis cogita qualiter debes operari sciens te pro omnibꝰ factis tuis reddituꝝ rationem. Eccle.xi. Scito q̃ pro his omnibus adducet te deus ad iudicium Hiero. Siue comedam siue bibam siue aliud quid agam semper videtur ille tumultus terribilis meis auribus insonare. surgite mortui venite ad iudicium. Uel hec redditio rationis potest esse de p̃senti. et tunc ad confessiones refertur. Cõfessio enim est quasi quedam computatio coram dei vicario Isa.xxxviij. Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine anime mee. X In summa nota q̃ gñaliter de septem queret dñs rationes in die iudicij iuxta septem bona que dixit ⁊ commisit homini. ¶ Primum est corpus cum membris. ¶ Secundum est anima cum suis potẽtijs. Terciũ est virtutes ⁊ dona spũs sancti cum sacramentis. Quartũ est artes cum documentis. Quintum est mundus cum elementis. Sextum est tempus cum incrementis id est cum vicissitudinibus temporum. Septimũ est q̃ dedit scipsum passum pro nobis in precium redemptionis Ephe. quito Tradidit semetipsum pro nobis De his omnibus queret deꝰ rationem in die iudicij. De primo secunda. Corin. quinto Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal christi vt referat vnusquisq̃ propria corporis prout gessit. De secundo ⁊ tercio Math.xxij. Cuius est ymago hec ⁊ superscriptio. ymago quo ad animam cuz suis potentijs superscriptio q̃ ad virtutes et dona cum sacramentis. De quarto. Matthei.xxv. de talento cõmisso p quod intelligitur ars vel scientia. De quinto Psalmista. Aduocauit celum desursũ et terram discernere populum suum. De sexto Tre. primo. Uocauit aduersum me tempꝰ hie. Omne tempus tibi impensum requiretur a te qualiter sit expensum De septimo zach.xi. Afferte michi. mercedem meam p his scilicet que feci et sustinui pro vobis. Carissimi si diligenter attendimus de omnibus nobis collatis bonis strictam rationem nos reddere oportebit et de ipsis bonis nichil possumus nobis cõferre. i. Thi. vi. Nichil intulimus in hunc mundum nec sufferre quid possumus. Solũ ergo p expẽsis stamus in hoc mundo. Et ideo stultum est valde multa velle habere cum in multis bonis non sit nisi afflictio spiritus ⁊ cogitatio noxia et ad vltimum redditio rationis ipsorum bonorum Ecclesiastes. v. Uidi aliud malum sub sole diuitie cõgregate in malum domini sui. Et de omnibus nichil nisi breuem vitam habemus. Ecclesiastes. quinto. Et quid habet homo de vniuersis diuitijs suis nisi q̃ cernit eas oculis suis. Nam vbi sunt multe opes sunt et multi q̃ comedant eas. Optima est ergo sententia apostoli et consilium. i. ad Thi. vi. Habentes alimenta et quibus tegamur his cõtenti simꝰ. Quia cui multa dantur magna ratio ab eo requiretur. Dum enim crescunt dona crescunt rationes donorum vt inqt Grego. ¶ Item si diligenter attendimus magna nobis cura incumbit et omnino necessaria. Nam deus nosipsos nobisipsis cõmisit. Eccle.xv. Ab initio deus constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui. Quilibet autem homo est quoddaz castrum fortissimuz quod et vndiq̃ expugnatur Nam expugnatur a dexteris p prospera cotrumpẽdo. a sinistris per aduersa frãgendo. a sursum per presumptionem ⁊ superbiam eleuando. a deorsum per desperationem deprimendo ab, ante per laqueos tentationum male operando. a retro per

memoriam malorum ad malum incitando Et hec omnia demones qui non dormiūt operantur et in tam duro bello proditio ē in membris nostris que se tenent cum inimicis nostris Roma.vij. Video aliam legē in membris meis. Non ergo expedit nobis curam aliorum suscipere. Et sic ꝓz secundum. ℣ Tercio ponitur villici callida cogitatio ibi. quid faciam quid quia dominus meus aufert a me villicationem fodere non valeo. mendicare erubesco. Cogitemus ergo et nos quid faciem⁹ in morte cum amoti fuerim⁹ a dispensatione omnium bonorum. et erimus omnino mendici. quia nō poterimus operari Mat.xxij. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Similiter mendicare erit inutile. Exemplum de quinq; viginibus fatuis que ab alijs virginibus et a xpo repulsam passe sunt Math.xxv. Ite potius ad vendentes. Amen dico vobis nescio vos. Similiter nos a christo et ab omnibus sanctis repulsam patiemur nisi hic operemur dum tempus habemus. Et ideo bonum est consilium Salomonis. Ecclesiastes.ix. Quodcunq; potest facere manus tua instanter operare quia nec opus nec ratio nec sapiētia nec scientia erit apud inferos. quo tu properas. Si enim cogitasset dives epulo non fuisset in tanta penuria constitutus quia nec vnam guttam aque potuit habere. Hic cadit exemplum regis francie qui dum esset in extremis cōstitutus cum magno fletu dicebat. heu michi quo vado vbi erit hac nocte hospitium meum quam rationem reddam deo meo de tot bonis que omnia relinquo et nichil possum mecum portare et vertens se ad milites ⁊ barones aiebat. Charissimi mei relinquitis me solum ire et nullus vestrū associat se michi. et hoc dicens expirauit. Faciamus ergo nobis amicos vt iste fecit vt si nō operemur simus participes operum eorum. Unde ait scio quid faciam tempore huius villicationis id est dum vivo vt cum amotus fuero a villicatione scilicz per mortem recipiant me supple illi quibus misericordiam impendam in domos suas id est fiam particeps meritoꝝ eoꝝ in celo. nam sm merita mānsiones celi distribuuntur. Psalmista. cxx. Jocundus homo qui miseretur et commodat disponit sermones suos. Et attendite q̄ in hoc mirabiliter peccant homines quia de futura vita non curant prouidere imprudentiores bestijs prouer. vi. Vade ad formicaz o piger et considera vitam eius. Hic cadit exemplum de illo qui fuit electus dominus in ciuitate quadam in qua erat consuetum. q̄ in fine anni dominus ad insulam quandaz ex ulando mitteretur in qua negs cibū inueniens negz vestimentum in fame ⁊ nuditate male afflebatur. vt patet in historia Barlaam et Josaphat. Idē facit apis. Et homo miser nō curat si moriatur fame in alia vita ⁊ tamē si debet stare ad balnea solum octo diebus mirabiliter vadit munite. Et sic patet terciuz. ℨ Quarto ponit̄ villici accelerata executio. quia conuocatis singulis debitoribus domini sui dixit primo. Quantum debes domino meo. qui dicens centuz cados olei. Glo. Cados grece dicitur ãphora latine vnas tres cōtinens. Dicitq; illi. Accipe cautionem tuā id est litteras sine cartas vbi caueꝫ de debito tuo q̄ solum debeas domino tuo quia quaginta cados olei. Dimidiam partem dimisit ei. Deinde alij dixit. tu vero quantuz debes. qui ait centū chotos tritici Glosa Chorus. xxx. modijs impletur. Modius cōtinet. xliij. libras frumenti sicut sextarius florentin⁹. Dixit q̄z illi. Accipe litteras tuas et scribe. lxxx. id est in quibus scriptū est q̄ solum debes domino tuo. lxxx. choros quintam partem dimisit ei. Ubi nota quantum ad misticum sensum. q̄ per illuz qui debebat oleum. per quem intelliguntur subditi pl⁹ dimittitur q̄ illi qui debebat triticum per quem intelliguntur prelati qui tenentur ad consecrationem corporis xpi. et ad pascendum pane verbi diuini corpus christi misticum maior ergo debetur subditis q̄ prelatis remissio. facilior enim est venis apud deum subditorum q̄ prelatorum quia leuiora sunt eorum peccata Sapien. vi. Exiguo conceditur misericordia potentes autem potenter tormenta patientur. Ista autem accelerata executio est contra multos valde qui concipiūt bonum propositum et nunq̄ pariunt. Isa te vicesimo septimo. Uenerunt filij vsq; ad partum et non erat virtus pariendi. Sapphira secundo. Uox carnantis in fenestra eorum in superluminari. quia sicut eorum semper dicit cra cra. Sic multi considerāt mala sua et vertunt reuertunt se in eis et dicunt se omnino velle exire ⁊ tñ nō exeūt

Prouer.xxvi. Sicut ostium vertitur in cardine suo sic piger in lectulo suo Contra q̄s dicitur Eccle.v. Ne tardes converti ad dominū et non differas de die in diem subito enim veniet ira illius et in tempore vindicte disperdet te. Et ideo dicitur Isa xxvi. A facie dñe concepimus et peperimus. Mulier quando concipit et nō parit. morit̄ur Et sic patet quartū. ℟ Quinto ponitur villici cōmendatio quia laudatus dominus villicum iniquitatis q̄ prudenter egisset. Nota q̄ duo fuerunt in isto villico vnum fraudulentia qua contractauit bona domini sui ipso inuito ⁊c. Alterū fuit prudentia qua sibi tam caute in posterum prouidit. Quantum ergo ad primum non laudatur sed quantum ad secundum. Et ideo dicit q̄ prudenter egisset. Deinde christus huius rationem assignat dicens. quia filij huius seculi id est mundani q̄ dicuntur filij seculi per imitationem qua seculum imitantur prudentiores sunt filijs lucis id est iustis et bonis qui christum veram lucem imitantur. Non autem simpliciter prudentiores sunt sed in generatione sua sunt prudentiores. q̄z simpliciter prudens non est nisi qui considerat vltimum ⁊ vniuersalem finem. qui deus est. Omnes autem filij sunt prudentes secundum q̄d. et ideo iusti filij lucis sunt simpliciter prudentiores filij seculi. Et ideo dicit Beda. Sicut bubo noctua et mus velut̄ vident de nocte q̄ nos tamen simpliciter nos melius videmus q̄ ipsi. ita filij seculi qualdā astutias et versutias mundi in lucrando ⁊ decipiendo melius vidēt q̄ filij lucis. Sic iste villicus subtiliter considerauit decepionem domini sui vt per hoc posset euadere. Posset etiaz comparatio istius excessus esse de genere vt filij seculi dicant̄ prudentiores in genere mali puta in deceptionibus et versutijs mundi q̄ filij lucis i genere boni puta ⁊ sollicita cura animē ⁊ bonis operibus. quia magis prudenter mundani faciunt opera seculi q̄ iusti opera lucis Isa.lxiij. Quasi pannus mēstruate vt̄ universe iustitie nostre. ℂ Sed contra dicit. Augustinus q̄ plus debz amari iusticia q̄ ante amebatur iniquitas. Et glosa Augustini dicit super illud Psal. cxviij. Bonum michi lex oris tui super milia et auri et argenti. Ample charitas diligit deum q̄ cupiditas aurum. Dicendum est q̄ semper in iustis plus amatur deus q̄ aliquod temporale possit diligi a cupiditate. hoc est ex maiori dilectionis radice non tamen semper ex feruentiori motu sed aliquando ex ipsa charitate que excedit cupiditatē surgit motus minoris feruoris q̄ motus cupiditatis. Hic ergo non attenditur excessus prudentie quantum ad radicem sed quantum ad motum quia nichil prohibet filios lucis minus prudentes esse circa diuina ⁊ minus feruenter diuina operari qui tamē plus diligunt deum q̄ mundani filij seculi operentur terrena. qui tamen minus ea diligunt. Huius solutionem etiā queras in epistola septime dominice in fine secundi membri. ℬ In fine nota septēnotabilia de hoc villico vt ex hoc euangelio patet. ¶ Primum est quia cognouit se habere dominū cui deberet reddere rationē Secundū est quia preuidit villicationem sibi esse auferēdam. Unde dixit de vtroq; quid faciam quia dominus auferet a me villicationem Eccle.vij. Memorare nouissima tua et in eternum nō peccabis. Job nono. Uerebar omnia opera mea sciens q̄ non parceres delinquenti. Tercium est quia considerauit statum suū viere. scō. Uide vias tuas in conualle. Quartum est quia cogitauit quomodo sibi succurreret in futurum. Unde ait. Scio quid faciam. Galla.vi. Dum tēpus habemus operemur bonum ad omnes. Quintum est quia curauit sibi facere amicos. Eccle.xxv. Beatus qui inuenit amicum verum. Sextum est quia discrete diuisit Psal. cxvi. Dispersit dedit pauperibus id est discrete dispersit. Septimum est quia dedit alijs exemplum benefaciendi. Unde et laudauit dñs villicum iniquitatis Mat.v. Sic luceat lux vestra coram hominibus. ⁊c. Et sic patet quitum et per consequēs primum principale.

ℂ Secundo post parabolam sequit parabole adoptatio ad propositū. Et hoc est. ego dico vobis facite vobis amicos de mammona iniquitatis quasi diceret. Quoniam quidem sic laudatus est villicus de beneficio illicito et ego per cōtrariū vos hortans dico vobis facite vobis amicos scz pauperes de māmona iniq̄tatis id est de diuitijs que multis sunt occasio iniquitatis vt cum defeceritis avita presentivel a vestris meritis recipiant vos id est, sint causa quare vos recipiamini in eterna tabernacula id est in celestibus mansionib⁹. Johan.xiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Hic dicit glosa. Naz quoslibet pauperes debemus facere amicos sed eos qui nos possint in eterna tabernacula recipere. Non ergo pcōres. Eccle

As.xij. Si beneferceritis scitote cui beneferceritis. Ibidē benefac iusto et inuenies retributionem maguam. Ibidem. Benefac humili et ne dederis impio. Quod intelligendum est in duobus casibus. Unus est si creditur cum alicui datur ꝙ propter bonum negligat usum. Alius est cum datur pro facinore impietatis vt faciunt illi qui dant histrionibus causa histrio nar⁹. Indubitanter ergo primo subueniendum est filijs dei ꝙ filijs diaboli. Illi etiam sustentandi sunt ne pereant non quia mali sed quia naturam bonā habent et ad imaginem dei facti sunt. Et nota ꝙ hec mammona huius mammone sicut dicit glosa. syra lingua diuitie dicuntur punica vero lingua dicitur lucrum. Dicitur etiam māmona, ne. demon qui diuitijs preest non ꝙ sue sunt sed quia de ipsis tētat. D Dicuntur autem diuitie mammona iniquitatis quatuor modis. Primo non quia diuitie inique sunt scōm se cum sint creatura dei sed quia occasio sunt iniquitatis male ipsis vtentibus quēadmodum scientia dicitur inflare. i. Cor. viij. Scientia inflat. Secundo dicuntur iniquitatis quia de iniquitate collecte sicut dicit glosa/ qz scōm naturam institutam omnia erant cōmunia. Sed natura destituta per peccatū suaricia subintrauit et fecit meum ⁊ tuū et inde est collectio diuitiarum. Secundū quem sensum dicit. Augu. Omnis diues aut iniquus est aut heres iniqui. Tercio dicuntur iniquitatis quasi inequalitatis quia inequaliter habentur nec scōm meritā qz vn⁹ habet mille aureos et ali⁹ habet denarios. Et frequēter ꝙ dign⁹ est multa habere quasi nichil hz et qui nō est dign⁹ multa possidet. Quarto dicuntur iniquitatis scōm Augustinū/ quia iniquitas id est mundus qui totus in maligno positus est dicit eas diuitias sed in veritate non sunt diuitie sed fallaces diuitie. Diuitie enim simpliciter sunt dona spūs sancti et virtutes et merita. E In hac ergo adoptatione parabole tria ponuntur. Primo ex̄ mouemur vt nobis amicos faciamus. Secundo ostenditur de quo amicos facere debemus quia de mammona iniquitatis. Tercio ad quid amicos facere debemus subiungit/ quia vt recipiāt nos in eterna tabernacula. C Primo ergo monemur vt nobis amicos faciamus quia inter omnia bona que facere possum⁹ hoc est precipuū scz facere amicos Eccles. vi. Amico fideli nulla est cōparatio et nō est digna ponderatio argenti et auri Boe. Dic ꝙ preciosius genus diuitiarū est amicos inuenisse/ Tullius. Omnibus rebus humanis anteponenda est amicicia nil enim tā nature aptū tanq̄ conuenies ad res secundas vel aduersas. Ad conseruationem quippe nature multum valet amicicia quia si prosperitas assit habemus qui nobiscum gaudeat. si vero aduersitas habeamus qui nobiscū eam sustineat. Amicicia enim prevalet cōsanguinitati Tullius. In hoc prestat amicicia propinquitati quia ex propinquitate nō benuolētia tolli potest sed ex amicicia nō Sublata enim benuolentia nomen amicicie tollitur et propinquitas remanet. Cō/ sanguinitas nanq̄ facit vt aliquis sit tibi propinquus et amicicia facit vt quis sit quasi alter tuus. Tullius. Qui verū amicum intuetur quasi exēplar aliqō intuetur sui/ quocirca/ ꝙ absētes assūt et egētes abūdant et imbecilles valēt et quod dictu difficilius est mortui viuunt. Uerbi gratia. Qui sanctos vel pauperes bonos fecerit sibi amicos qui tam decesserunt sunt in curia celestī ante deum cum illis cum nondū ibi sint in propria persona. Item qui pauperes bonos vel alias bonas personas fecerunt sibi amicos qui iam decesserūt sunt in eis cotam deo in oratione. et cum sint ipsi egentes meritorūm eis abundant. et cuz per se sint debiles resistere diabolo in eis sunt potētes/ quia bona et merita amicorum applicantur eis. Itē cū aliquis in propria persona fit mortuus in amicis vivit qui in eis subueniunt et testamentum eius fideliter exequuntur. Exemplum de illo fratre qui deputatus fuit penis purgatorij. xxx. annis. et socius suus extraxit eum pro eo celebrando. F Et notandum ꝙ ille qui vult facere sibi amicos homines. duo debet considerare. Primo vt faciat sibi amicos homines virtuosos et bonos. Tullius. Hoc ipsum primum sentio amiciciam nisi in bonis esse non posse quomodo tibi erit amicus. qui sibi est inimicus Eccle. xiij. C Qui sibi neqū est cui bonus erit Psal. Qui diligit iniquitatem odit animam suam et ideo cum hominib⁹ mundi non est facienda amicicia quia mali sunt. Et hoc apparet manifeste quia amici mundi non sunt veri amici sed ficti ⁊ nō permanet in tempore necessitatis. Prouer bioxum. xx. Amici diuitum multi. a paupere autem et quos habuit recedunt ab eo. et ideo de talib⁹ nō est curandū Boecius. An precio sunt amici quos non virtus sed

fortuna conciliat. Sed quos fortūa tibi fecit amicos infortunium facit inimicos et ideo si possides amicum in tentatione posside illum vt dicitur Eccle. vi. Solum ergo amici dei sunt faciendi amici et non homines mundi cuius ratio est. quia amici dei non querunt principaliter nostra sed nos. secunda Corin. xii. Non quero vestra sed vos C Amici mundi econuerso sentiunt. qz non querunt nos sed nostra. et ideo deficientibus nostris. et ipsi ab amicicia deficiunt. Sed quia virtuosi homines non querunt nisi nos ideo deficientib⁹ nostris ipsi non propter hoc deficiunt et ideo nec cū mundo/ vel mundanis amiciciam contrahere debemus. Ecclesiastici. xxv. Tres species odiuit anima mea pauperem superbum diuitem mendacem et semen fatuum et insensatum. Que tria conueniunt mūdo qui pauper meritis ⁊ diues rebus prouer. xiij Est diues cum nichil habeat et est pauper cū sit in multis diuitijs. Similiter est superbus et mendax. fatuus et insensatus quia quotidie flagellatur et nunq̄ corrigitur. Unde. Prouer. xxvij. Si contuderis stultū in pila quasi ipsanas desuper ferente pila non auferetur ab eo stulticia eius. Secūdo debet considerare vt amiciciam beneficijs prosequatur. Sapiēs dicit theretius in andria. hoc tempore obsequiuz amicos veritas odium parit. Ignem amoris oportet nutriri lignis beneficiorum aliquod beficit. prouer. xvi. Cum defecerint ligna extinguetur ignis Obsequia enim valde duros ad amorem prouocant. et de inimicis amicos faciunt Roma. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitierit potum da illi hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput eius qui scilicet cor eius ad amorem tuum accendent. G Secūdo ostenditur de quo facere debem⁹ qz de diuitijs iniquitatis. Sz quomodo hoc est verum cum dicatur. Ecclesiastes. xxxiij Qui offert sacrificium de substantia pauperis quasi qui victimat filium in conspectu patris. Et ideo dicit Augu. ꝙ hec similitudo est intelligenda per contrarium vt sicut villicus fecit sibi amicos de alieno ita nos faciamus de proprio. Exponit autem Augu. in de verbis domini faciatis vobis amicos de mammona iniquitatis. i. de diuitijs quas iniquitas. i. mundus iniquus dicit esse diuitias q̄ in veritate non sunt diuitie sed fallaces diuitie cum vere diuitie sint virtutes et dona spiritus sācti. Sz accipiendo similitudinē sicut factū est tūc est dicendum ꝙ duobus modis possum⁹ exponere. Primo vt faciamus nobis amicos de diuitijs iniquitatis id est de diuitijs que quatuor modis dicuntur diuitie iniquitatis. vt dictū est supra ⁊ tūc planū est. Alio modo vt faciamus nobis amicos de diuitijs iniquitatis que male acquiruntur et conseruantur. C Et de talibus diuitijs quatuor modis possunt fieri amici. Primo cum integre restituuntur pauperibus ea que per rapinam vel furtum ab eis male habita sunt et humiliter petitur remissio de iniuria eis illata differendo restitutionem. Secundo cum ignoratur cui sit restituendum et de consilio ecclesie pauperibus erogantur. Tercio cum aliquis cōtra prohibitionem ecclesie lucrat vt laborando diebus festiuis vel aliter. ita tamen ꝙ non tenet ad restitutionē vt est lucrum de meretricio vel interdū de alearto tūc enim facienda est medicina vnde facta sunt vulnera et danda est de hoc pauperibus elemosina. Quarto faciendi sunt amici de māmons iniquitatis id est de diuitijs que iniuste seruātur cum tenacitate sed nimia vel mortali. Potest enim quis damnari eo ꝙ non dat sua Mat. xxv. Discedite a me maledicti. Esurivi enī ⁊c. Unde dīues epulo dānatus est/ quia nō dedit suis. Luce. xvi. D Tercio ostenditur ad quid amicos facere debemus quia nō ad ambitum dominandi vel vt magni videamur sed vt nos recipiant in eterna tabernacula: et ideo vt glosa dicit. Non quoslibet pauperes amicos facere debemus sed eos qui nos possunt in eterna tabernacula recipere. Et sic patet secundum et consequenter totum.

C De epistola Sermo. lxxxiij.

NOn sumus cōcupiscentes malozū sicut et illi cōcupiscunt. i. Corinth. decimo. Apostolus recitauit supra in hoc capitulo multa beneficia que deus fecit populo in deorum: quia per manum Moysi transierunt mare rubrū sicco pede submersis pharaone et exercitu eius. Et postea venerūt per desertum sub columna nubis per diē et ignis per noctem in quo alitī sunt manna. xl. annis: que beneficia in epistola septuagesime continētur. In hac autem epistola recitat peccata et penas peccatorum quas filij israel passi sunt. dum inter tot dei beneficia peccarent. et hoc facit Apostolus vt p beneficia memorata ducat nos

F

ad [illegible] dei vt bene operemur et per penas inflictas ducat nos ad dei timorem quatenus a malis caueamus: quia hec omnia in figura nostra contingebant illis et propter nos et propter nostram correctionē scripta sunt. In hac ergo epistola quatuor facit apostolus. Primo nos hortatur vt a quinq; vicijs caueamus. an. q filij israel per desertum eundo inciderunt. In principio epistole. Secundo quare ab his cauere debemus assignat causam et rationē ibi. Hec autē omnia in figura contingebāt illis. scri. sunt autem ad correctionē. ¶ Tercio ex premissis reddit nos cautos circa duo scz circa causam in peccatū. et circa tentationem ad causam impellentē ibi. Itaq; qui se existimat sta. vi. ne cadat tenta. vos non sp̄n. hu. Quarto postq; per magnas penas non terruit subleuat per spem et roris diuini irrigationem ibi. Fidelis dñs est qui non patietur vos tentari su. id qđ po. vsq; ad finem. ¶ Primo ergo nos hortatur vt a quinq; vicijs caueamus in q filij israel per desertum eundo inciderunt et pro ipsis valde puniti sunt. ¶ Primum est concupiscentia malorum desideriorum quando habentes manna cibum optimū non fuerunt cōtenti eo. sed desiderauerūt carnes dicentes illud. Numeri. xi. Recordamur piscium. quos comedebamus in egipto gratis in mentem nobis venerunt cucumeres et pedones porriq; et allia. Ite vulgus quoq; promiscuum quod ascenderat de egipto flagrauit desiderio carnium iunctis sibi filijs israel. et dominus misit in eos coturnices in maxima abundantia ita q; sufficit omni multitudini per mēsem Et adhuc esce eorum erant in ore ipsorum et ira dei ascendit super eos et occidit magnam multitudinem eorum ita q; locus ille vocatus est sepultura concupiscentie. Illud manna cibus optimus est corpus christi et verbum dei que debent christiani comedere. Jo. vi. Nisi mānducaueritis ca. fi. ho. et bi. ei⁹ sanguinē nō habebitis. vi. in. v. Mat. nūo. Nō i solo pane viuit hō. ꝛc. Christiani ergo q nō sūt cōtenti corpe xpi. immo ipsū comedere nolūt. sed desiderāt cepas et allia id est bona thalia: que faciūt horizplorare multis modis sicut cepe faciunt lachrimari et q nolūt comedere verbum dei sed manseant super ipso et desiderant coturnices cibum regium id est verba mundana et historias romanor. ipsi sunt concupiscentes malorum desideriorum propter quod dñs irascitur valde et immittit diuersas pestilētias in populo scilicz guerras infirmitates. et fames in quibus homines cum suis desideriis cōsumentur. Deu. xxxii. Consumentur fame et deuorabūt eos aues morsu amarissimo. quod fit in guerris. Multum ergo deberemus sollicitari vt digne corpus christi sumeremus et verbum dei deuote audiremus quia vtrumq; habz mirabilia bona in homine efficere. ¶ Secundum est ydolatria quando Moyse moram faciente in monte populus fecit vitulos aureos et postq; comederunt surrexerunt ludere coram eis. i. ipso adorare cū ludis et clamore. Quod cernens Moyses ipsos confregit in puluerum quem sperssit in aquam. et bibere filijs israel mandauit et statim apparuit in barba qui fuerunt autores criminis. Tunc Moyses cum filijs leuitis adens de porta castrorum vsq; ad portas omnes illos qui habebunt signum in barba interfecerūt gladijs et fuerunt viginti tria milia interfectorum vt patet Exodi. xxxii. Duo vituli aurei sunt concupiscētia carnis et concupiscentia oculor. Illa dorant concupiscentiam carnis quoniz de ius venter est. Qui ita coluni personam suam et ita sunt subiecti ventri sicut deo imo in centuplo magis q deo. Nam vt satisfaciant ventri mandata dei cōtemnunt. Ista est peior ydolatria q antiquorum. q illa nobilia corpora ipsi adorabant scilicet solem lunam et stellas. Sed tales adorant saccum stercorum et cibum vermiū. Illi vero adorant concupiscentiā oculorum id est diuitias quorum deus nummus est cum p ipso acquirendo vendunt animam diabolo vt auarus Eccle. v. Auaro nichil est crudelius hic enim animam suam venalē habet. Et quia iuxta sententiam veritatis nemo pōt duob⁹ dominis seruire. ideo ipsi deo seruiunt nummo. Colocesses terra. Auaricia que est ydolorum seruitus et vere dicit seruitus quia auarus vt seruus comedit omnia peiora domus et bona vilit vi pecuniam augeat. ¶ Et nota hic q multis accidit sicut filijs israel q adorauerunt ydola. quia moyses non redijt ita cito de monte. sic multi qui non recipiunt ita cito a deo quod volunt vadunt ad diuinos et sortilegos et per artem demonij credunt se obtinere petita sicut fecit Saul qui an. Coartor nimis quia dominꝰ recessit a me et non respōdit michi nec per somnia nec per diuina. i. Regum. viceſimooctauo. ¶ Tercium est fornicatio quando fornicati sunt cum madianitis: et moabitis et

dominus mandauit moysi vt suspenderet omnes principes exercitus. Et tunc phinees filius Eleasari filij Aaron arepta pugione ingressus est inpanar post sambri et perfodit eum cum scorto madianiti in loci genitalibus et fuerunt illa die interfecti. xxiiij. milia Apostolus aūt dicit. xxiij. milia vt temperatius loquatur et potius dicat minus q plus. Siquidem Balaam docuerat Balach regem madianitarū vt pulchriores mulieres poneret in vijs vnde transibant filij israel vt cum eis peccarent. et sic dominus iratus traderet eos in manus eius. Istud peccatum ē mirabilis potentie ad trahendum et tenendum. Et ideo vt dicit Ambro. cū omni peccato potest homo pugnare fornicationem autem debet fugere et non cum ipsa pugnare. i. Cor. vi. Fugite fornicationem. Quia fornicatio habet visum basiliſci. qui per visū interficit. Si enim volueris cum ipsa pugnare nec fortior eo Sanſone nec sapientior Salomone nec sanctior Dauid. In q ergo confidis omnes isti fuerunt victi a fornicatione et in anima interfecti. Prouer. vii. Fortissimi quinq; interfecti sunt ab ea. Unde helias qui imperterritus steterat ante regem fugit a facie Jezabel. iij. Regū. xix. Greg. Qui continentiam suam deo dedicauit habitare cum feminis non presumat. Qui ergo vult ab hoc peccato conseruari illesus oportet q per abstinentiam et disciplinam maceret corpus suum sicut beatus benedictus qui per carnis vulnera eduxit vulnus mentis a corpore quia voluptatem traxit in dolores vt dicit Gregorius. Oportet etiam q caueat se a consortio mulierz. et tercio q bene custodiat sensus suos. et quarto oportet pro castitate conseruanda deum et sanctos deprecetur. Sapien. viii. Et scivi quoniam aliter non possum esse continens nisi deus dederit. ¶ Quartum est tentatio dei. i. diffidentia de deo. et ponitur hic effectus pro causa quia homo non confidit de deo. ideo tentat deum. In hoc peccatum pluries inciderunt filij israel scilicet quando diffisi sunt q deus non posset eis dare terram p missionis et quando diffisi sunt de aqua in deserto et de cibo. Psal. lxxvii. Nunquid et pane poterit dare aut parare mensam in deserto. et in multis alijs locis vt patet Numeri. xxi. Tentauerunt iam me per decem vices. Propter quod iratus dominus immisit in eos serpentes ignitos quorum morsibus oēs interficiebātur Sapientie. xvi. Peruersorum morsibus colubror⁹ exterminati sunt donec moyses de mandato domini fecit serpentem eneum suspendēs eum in palo. et quicunq; mordebātur aspicientes serpentem statim sanabantur vt dicitur. Numeri. xxi. Hoc peccato mirabiliter peccant homines. Quidam enim de dei bonitate diffidūt ne sibi et familie sue in necessarijs prouideat qui dat iumentis escam ipsorum et pullis coruorum inuocātibus eum. ꝛc. Psal. cxlvii. Qui pascit sarracenos et iudeos qui ipsum crucifixerūt. Et solem suum facit oriri super bonos et malos et super iustos et iniustos. Mat. v. Et ideo dant se iniustis lucris et multis petis et confidunt plus de se q̄ de deo. Cōtra quos dicit. xvii. Maledictus homo q confidit in homine et bu. car. brach. sect a do. rece. cor eius. Benedictus vir qui confidit in deo et erit dominus fiducia eius. Quidam diffidunt de dei misericordia et non credunt q deus eis parcat et ideo de sperant. Genes. iiij. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniā mereāris. Sic desperauit Judas et abiens laqueo se suspendit Mathei. xxvii. Quidam diffidunt de gratia et non credunt q deus conferat eis gratiā ad penitentiam agendam. et ideo desperant penitentiam facere posse. cōtra quos Isa. iiij. Qui sperant in do. mutant fortitudinē current et non laborabunt. Phil. iiij. Omnia possum in eo qui me confortat.

¶ Quidam diffidunt de dei largitate nō credentes. q pro paucis bonis operibus dabit deus eis vitam eternam. et ideo nō curant bene agere. Contra quos dicitur. Math. xix. Centuplum accipietis et vitaz eternam possidebitis et breuiter ola peccata quasi ex diffidentia procedunt a quo etiam procedit tentare deum. ¶ Quintū est murmur contra deum et cōtra eum qui est loco dei. In hoc pcm inciderunt filij israel. Numeri. xxiiij. Utinam mortui essemus in egipto quando sedebamus super ollas carnium. Sed hic loquitur apostolo de illo magno et pessimo murmure chore dathan et abyron de quo habet. Numeri. xvi. Quādo chore assumptis secum ducētis quinquaginta Leuitis de maioribꝰ q̄ pernoia p̄sueuerat ad p̄silia vocari. et dathā et abyron de tribu ruben murmurauerūt contra moysen et aaron. p ducatu filiorū israel volētes dñari xpi populo sicut moyses et aaron. Et tūc aperta ē terra et deglutiuit chore. dathā et abyron cū omnibus suis. et ignis egressus a domino cōbussit

illos ducentos quinquaginta leuitas ꝛ se quēti die omnis turba filiorum israel murmurauerunt contra Moysen et Aaron dicentes. Vos interfecistis populum domini. Tunc egressus ignis a domino cōbussit.xviij.milia hominum et septingentos. ꝛ Aaron arrepto thuribulo cucurrit ad incendium et stetit inter mortuos et viuentes et cessauit plaga Nume.xvij. Percussi sunt.xviij.milia hominum septuginti absq; his qui perierūt in seditione chore. Et vocatur ille ignis exterminator quia eos occidit extra terminos terre promissionis vel angelus bonus qui ignem procurauit dicitur exterminator. Potuit etiam esse angelus malus quia mali per bonos et malos pununtur. Boni autem nunq; puniūtur nisi per malos. Isto peccato mirabiliter mundus est inuolutus qui murmurat de dei patientia. qua patiēter tolerat pctō res. et non statim punit eos et ideo sine timore male facit. Eccleſia.viij. Quia nō profertur cito contra malos sententia filij hominū absq; vllo timore perpetrant mala. Murmurat econuerso de dei iusticia qua emittit pestilentias et famem et guerras ad puniendum mala.ij. Regum.ij. Num vsq; ad interritiones tu⁹ mucro desenet. Murmurat de dei prouidētia qua vni dat multum et alteri parum vni multos filios et alteri nullum. vni letam vitā alteri amaram. vni sanitatem et alteri infirmitates. vni multas bonitates et alteri nullam et sic de alijs, diuersitatibus quas in mundo videmus. Et si pluat murmurat. similiter si non pluat. et tamen deus omnia recte ꝛ ordinate disponit Boetius. Et tu quāuis causam tante dispositionis ignores tamē quantum bonus rector mundū temperat recte fieri cuncta ne dubites. Murmurat etiam mundus valde contra illos qui loco dei sunt in mundo scilicet contra papā cardinales et alios ecclesiaꝝ prelatos. Murmurant etiam cōtra religiosos seruos dei Et breuiter tantum murmurat mundus q̄ septies deberet crepare in die. Contra quod dicitur Sapi.i. Custodite vos a murmuratione que nichil prodest a detractione parcite lingue. ꝛc. Nota quod proprie dicitur murmurare qui bona sibi collata nichil vel parum reputat et bona alijs collata reputat magna. Et sic proprie isti fecerunt chore dathan et abyron cum suis. adnersus Moysen et aaron murmuruerunt vt patet inuenti. Nume.xvi. Et sic patet pti

Nume. ¶ Secundo enumeratis diuersis generibus peccatorum. ac etiam penis eorum a quibus nos monuit abstinere assignat et causam et rationez quare ab his cauere debemus dicens. hec omnia in figura scilicet nostri contingebant illis id est et culpe eorum sunt figure culparū nostrarum et pene illoꝝ sunt figure nostrarum vt dicit Aug. Sic ergo figura nichil respectu rei quam figurat vt circulus respectu vini. sic si incidimus in similia peccata illis. culpe nostre ꝛ peccata nostra erunt maiora. Et hoc propter ser. L

Primo quia magis sumus illuminati: quia post aduentum xpi omnia sunt clara et aperta que in veteri testamento erant valde velata et obtenebrata. In cuius figura in morte xpi veluz templi scissum est Ignorans autem minus peccat q̄ sciens. Thi. primo. Ideo misericordiam dei cōsecutus sum quia ignorans feci. Secundo quia magis sumus roborati ad resistendū peccato. nā ex passione xpi mira virt⁹ affluxit nobis ad resistēdū petis et ad perstiendū ad operādū bonū que virtus nobis in baptismo applicat. magis autē peccat fortis q̄ debilis. Unde quantum ad hoc magis dicitur peccasse adam q̄ eua. quia fortioris nature ad resistendū. ¶ Tercio qr magis sumus dei beneficia cōsecuti. quis deus nobis dando filium suum omnia bona dedit nobis cum ipso Romanoꝝ. viij. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit L u. r. Multi reges ꝛ prophete voluerunt. vi. que nos videtis ꝛ non viderūt ꝛ audire qui vos audit non audit. Magis autem peccat contra deum qui a deo plura beneficia est consecutus. q̄ qui pauciora. ¶ Quarto quis virtus peccati ꝛ dyaboli magis est diminuta. nam dyabolus est in infernum proiectus ꝛ ibi est religatus qui mirabiliter homines tentabat et tormentabat Johan.xij. Nunc princeps huius mūdi ejicietur foras. Similiter cōcupiscentia peccati eneruata est per sacramenta noue legis. Romano. vi. Vetus homo noster simul crucifixus est id est concupiscentia mali. vt destruatur. corpus. peccati. Magis ār peccat minus impulsus ad peccandum q̄ qui multum ꝛ quantum ad hoc minus peccat mulier petō carnis q̄ vir multum ꝛ quātū ad hoc minus peccat mulier petō carnis q̄ vir. ¶ Quito qr medicine ad oē morbū peccati delēdū in nouo testamento efficacissime sūt parate qr sacramenta noue legis cōtinent grām ꝛ efficiūt quod figurant. quod non faciebant sacrificia veteris legis. Hebreoꝝ. x. Impossibile est enim sanguine tauroꝝ et hircoꝝ auferri peccata. Hebreoꝝ. ix. Que nunq; possunt iuxta conscientiam perfectum facere seruētem. Et ideo si tales medicinas negligimus magis sumus culpabiles. Sexto qr magis affectum habemus scilicet premium eternum quod statim nobis repromittitur. Illi autem omnia mandata dei obseruantes ad infernum descendebāt. Unde propter omnes iusticias patrum veteris testamenti nunq; fuit dictum alicui. Hodie mecū eris in paradiso. sicut latroni solū propter vnā confessionem. Et ideo magis sumus culpabiles si tantum premium et ita propinquum negligamus. Videmus enim modo homines qui non curant benefacere/ quia vsq; ad mortem differunt accipere premium. Quid ergo debebant illi facere qui in morte non consequebantur. Hebreoꝝ. ij. Propterea nos abundantius obseruemus ea que audiuimus ne forte superefluamus. Si enim omnis preuaricatio ꝛ inobediētia accepit iustam retributionē mercedis quomodo nos effugiemus: si tantam negleximus salutez. Et ideo sicut peccata nostra sunt maiora ita pene nobis maiores reseruantur/ quia illi puniebantur temporaliter pro legis transgressione. nos autē eternaliter Hebreoꝝ. x. Irritam quis faciens legē moysi sine vlla miseratione sub duobus vel tribus testibus moritur q̄to magis putatis duriora mereri supplicia q̄ filium dei conculcauerit et sanguinem testamenti pollutum duxerit. Et ideo hec omnia ad correctionem nostram scripta sunt. in quos fines seculorum deuenerūt. Sicut enim christus est finis omnis legis et omnis rei vt dicit apostolus ad. Roma. x. et Johan. Apo. primo. Ita etas nostra in qua christus natus est. finis est omnium aliarum etatum/ quia omnes alie etates ꝛ que in ipsis facta sunt ordinata fuerūt ad illam etatem. et ad ea que in ipsa fiunt et facta sunt. Et sic patet secundum. W

¶ Tercio ex his que dicta sunt de penis petōq; redditur nos cautos cōtra duo. Primo cōtra casū in peccatū. Et hoc est. Ptacq; qui se existimat stare videat ne cadat id est qui se credit in statu gr̄e esse videat vt consideret ne de gratia cadat in peccatū. Secundo cōtra tēptationis impulsū ad causā. Et hoc est. Tēptatio vos non apprehēdat nisi humana id est tēptatio leuis. sine qua pñs vita duci nō potest. Jaco.i. Unusq̄sq; tentat a concupiscentia sua Johā.i. Si dixerimus qr petīa nō habem⁹ nos ipse seducimus et veritas in nobis non est. Recipre ergo tentationes/ diabolicas carnales et mūdanas in corde et nutrire eas est magnus impulsus ad casum quia de facili cadit homo talia cogitando. Psalmista. Beatus qui tenebit et ꝛ allidet paruulos suos ad petrā. et sic patet tercū. N Quarto posq; per magnas penas nos exterruit subleuat per spem / ne timor ad desperationem inducat. Subleuat autē per spem ex duplici diuine bonitatis affectu. Primus est protegendo ne irruat immoderata tentatio. Et hoc est. Fidelis deus q̄ nō patietur vos tēptari tentationis cohibens impetum super illud quod potestis frre. hiere. Bellabunt aduersus te et non preualebunt/ quia ego tecum sum. vt liberem te vt dicit dominus. ¶ Secundus est promouendo per ipsam tentationem in melius et prestando robur ad resistendum. Et hoc est. Sed faciet cū tentatione euentū scilicet bonum dando robur et constantiam vt posset sustinere et vincere Eccle.xxxiij. Timenti deū non occurrent mala sed i tentatione deus illum conseruabit et liberabit a malis. Esa.xl. Qui dat lasso virtutem. et his qui non sunt fortitudinē et robur multiplicat. Sicut enim deus dat tentandi licentiam sic dat tentatio misericordiā. Domicilio quarto. Angelus dñi descēdit in fornacē et fecit medij fornacis quasi ventū roris flantē Bene.vij. Multiplicate sunt aq̄sq; tribulationū et tentationū et archa exposito est ele uata vt non mergeretur.

O Est autem proueniens quem deus cum tentato facit in tēptatione quintuplex. Primus est ipsius cognitio Eccle.xxxiij. Qui mittit disciplinam quasi lucez. In eodem.xxxiij. Qui nō est tentatus qualia sit Jsa.xxviij. Et tantū veratio dabit intellectum. Secundus est maior sui humiliatio Psalmi.tricesimo septimo. Afflictus sum ꝛ humiliatus sū nimis. Tercus est ad alios compassio Eccle.xxxi. Intellige que sunt proximi tui ex teipso Debe.iij. Non habemus pontificē q̄ non possit cōpati infirmitatib⁹ nostris tēptatus sūt per oia. Propterea premisit deus cadere caput nostrū vt alijs cōpateret. Quartus est deuotiōis excitatio. Psalmista. cxix. Ad dominum cū tribularer clamaui. Osee.vi. In die tribulatiōis sue mane cōsurgēt ad me. Quintus est eterna coronatio. Jaco.i. Beatus vir q̄ suffert tēptationē qm cū probat⁹ fuerit accipiet coronā vite. et sic patet quartum et consequenter totum de epistola.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dñica.x.de euan. Sermo.lxxxiiij.

Cum appropin=

quaret iesus hierosolymam videns ciuitatem, fleuit super illam Luce.xix. Sicut dicit Boecius in libro de cõsolatione philosophie, prosa prima libro.ij. Non sufficit q̃ ante oculos nostros situm est intueri sed rerum exitus prudentia metitur. Homo enim dotatur multis virtutibus vt ad multa respicere debeat et inter illas maxime prudentia insignitur vt presentia disponat et ordinet et a futuris malis caueat. Deberet nanq̃ homo merito confundi cum bestie modica naturali prudentia vel astutia sibi cõcessa ita bene vtuntur. Prouerbiorũ. vi. Vade ad formicam o piger et considera vias eius Mat.x. Estote prudentes sicut serpẽtes. Homo autem perfecta ratione et prudentia a deo sibi traditis in nullo vult vti. sed olim vult viuere sicut bestia quod deus valde habet pro malo scz̃ homo tempus gratie et virtute plenum non intelligit sed qualitercunq̃ potest presentem leticiam amplexatur. de futuro malo penit⁹ nichil curãs. De hac ergo materia presens euãgelium loquitur in quo duo principaliter continentur. Primum est fletus christi super ciuitatem. et ciuium futuram subuersionem. In principio euangelij. Secũdo est predictio euentus malorũ promentis obcecatione ibi. Et quidem in hac die que ad pacem. ꝛc. Nunc autem absc̃dita sunt ab oculis tuis. Tercium est reuerentia et honor a christo templo exhibitus in illicitorum eiectione et doctrine effusione ibi. Et ingressus iesus templum cepit eũcere ementes et vendentes ꝛc. ⁊ erat quotidie docens in templo. Primo ergo ponitur fletus christi super ciuitatem et ciuiũ futurã subuersionem. qz videns iesus ciuitatem scz in magno tripudio letantem hoc enim fuit in dominica oliuarũ. fleuit super illaz dicens. quia si cognouisses et tu saltem in hac die tua que ad pacem tibi. nunc autem obscondita sunt ab oculis tuis. Et tu supple fleres id est si cognosceres tu malis tibi ventura sicut ego cognosco qz ista sunt michi presentia vt dicit Boecius que sunt q̃ fuerunt venientq̃ vno intuitu cernit. tu fleres cõpassa tibi metipsi sicut ego fleo. Sed qz non consideras nisi presentia bona que modo in pace possides. ideo non fles sed letaris. Et sic in hac parte exẽplo xpi monemur ad duo. Primo vt peccatori gaudẽti eo non prospicienti mala sibi futura nos ea ipsi annunciemus que sunt septem.

Primum est denudatio omnium bonorum presentium. Nam peccator in morte omnia perdit. animam enim asportat diabolus corpus comedunt vermes. et bona temporalia diuidunt consanguinei Job. Cuius messem id est carnem famelicus comedet scz̃ vermes et ipsum rapiet armatus id est diabolus capiet eius animam. et dividentes diuitias id est consanguinei quas desiderant Luce.xij. Stulte hac nocte reperunt aiam tuam a.te. et que parasti cuius erunt. ¶ Secundum est priuatio omnium bonorum spiritualium scz meriti pastricis christi et suffragiorum ecclesie ac etiã proximorum bonor̃. Mat.xxv. Omni habenti dabitur et abundabit ab eo autem qui nõ habet et quod videtur habere auferetur ab eo. ¶ Tercium est occursus demonum Trenorum. i. Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias Bernar. O alia quis erit ille pauor cum tibi occurentia cateruatim illa teterrima mõstra videbis ad cuius confugies auxilium. hic cadit exemplum illius romani de quo dicit Bre. in dyalogo qui in morte vertebat oculos et clamabat petens inducias vsq̃ mane et statim mortuus est. ¶ Quartum est inutilitas penarũ quia per omnes penas quas patietur nec purgabit nec miam dei flectet. et si minimam de illis hic poterit ab omnibus purgaret et vitam eternam meretur. Quintum est inaudita confusio. nam omnia peccata eius denudabitur. Danie.vij. Judicium sedit et libri aperti sunt id est conscientie. Et qui non fuit filius dei ad clamores omnium ad furcas inferni suspendetur et sic suspensus semper apparebit Hiere.xx. Confundantur vehementer quia non intellexerũt opprobrium sempiternum. Sextum est separatio a deo et ab omnibus electis que erit principalis pena in damnatis Mathei.xxv. Discedite a me. Septimum est applicatio ad intolerabilia tormenta Job.xxiij. Ab aquis niuis transeunt ad calorem nimium Apo. Missi sunt in stagnũ ignis et sulphuris. ¶ Secũdo monemur vt vano gaudio mundi fletũ et tristiciã preferamus. et hoc propter quatuor. Primo qz nichil vel modicũ durat Job. Gaudium ypocrite id est mundi ad instar puncti. quis totus mundus est ypocrita. Exẽplũ eius patet in christo. nã quando christus sic fleuit, fuit susceptus cum magna gloria scz in die palmarũ ⁊ nõ nisi quatuor diebus elapsis fuit summe cõfusus et vituperatus. nam qui prius pellis

menta prosternebant in via ecce suis exuitur et sors super ea mittitur. et cui pus⁹ ab omnibus est clamatum. Benedict⁹ qui venit in nomine domini. statim postea dictus est vach qui destruis templum dei. Et a q̃ solus et sanctificatio tanq̃ a vero deo petebant tanq̃ reus cum latronibus ad mortem fuit postmodum condẽnatus. De hoc habes. in dominica ramis palmarum in principio. ¶ Secundo quia gaudium mũdi dementat hominem et infatuat. Est em̃ sicut forte vinum quod qui nescit temperare infatuatur. debet autem temperari memoria aduersorum que in tali gaudio plurib⁹ acciderunt et que possunt accidere Eccle.xi. In die bonorum ne immemor sis malorum. Eccle.vij. Cor sapientis vbi tristicia est. Cor stultorum vbi leticia. Ideo Salomonem deseruit sua sapientia quia leticiam ad gaudium mundi non temperauit. nec prohibuit cor suum quin omni voluptate frueretur tristicia vero erudit. Ecclesiastes.vij. Melius est ire ad domum luctus q̃ ad domum conuiuij. in illa enim finis cunctorum admouetur hominum et viuens cogitat quid futurum sit. Et recte ibi finis cunctorum hominum edocetur. nam diuersi fines hominum. nam quorundam fines sunt diuitie. quorũdam honores quorũdam voluptates. quorũdam potentia. quorũdam filij et consanguinei. et quorundam finis est deus et bona opera. Isti fines aperte mõstrantur in morte nã de omnibus diuitijs homo nil secum portat nisi modicum ciliciũ Job.xxvij. Dines cum dormierit nichil secum auferet. Honores hominem totaliter derelinquũt nam reconditur sub terra vbi ab omnib⁹ suppeditatur Hie.xxiij. Sepultura asini sepelietur putrefactus proiectus extra portas hierusalem. corpus vero quod ita delicate fuit nutritum fit cibus vermium. Trenorum quarto. Qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora Isa.xiij. Subtus te sternetur tinca operimentum tuum erunt vermes. Potentia vero vndiq̃ subtrahitur. nam fasciatur vt puer ⁊ inter duos lapides reponitur vel reducitur ij. Mac.ix. Is qui sibi videbatur fluctibus maris imperare et montium altitudines in statera appendere super modum in gestatorio portabatur. Filij vero et consanguinei derelinquunt Trenor̃. i. Omnes amici ei⁹ spreuerũt eã. sola bona opera comitant Ambro. Sola mia comes est defunctorum Apo.xiij. Opera enim illorum sequuntur illos. Deus etiaz mittit angelos pro anima ad celum deferenda Luce.xvi. Factum est vt moreretur mendicus ⁊ portaretur ab angelis. Et sic patet q̃ solus deus et bona opera sunt pro fine habenda. cum in morte non derelinquent. Ecclesiastes.xij. Time deum et mandata eius obserua. hoc est enim omnis homo. Tercio quia cum habentibus gaudia mundi fortuna perniciose indit Boetius. Cum his quos elidere nititur scz fortunã blandissimam familiaritatem habet. Idem. hunc continue ludimus ludum rotam volubili orbe versamus infima summis et summa infimis mutare gaudemus. Cum his vero qui tristantur fortune nullum contubernium habet. Quarto quia gaudium mundi ad dolorosum finem adducit. Prouerb. xiij. Extrema gaudij luctus occupat. Qz vel homo dimittit gaudia scz per mortem vel gaudium dimittit hominem per aduersam fortunaz. et vtrũq̃ dolorosum. De primo. Eccle.xli. O mors q̃ amara est memoria tua homini pacem habenti in diuitijs et adhuc valenti capere cibum. De secundo Boetius. Infelicissimum genus infortunij est fuisse felicem. Fletus vero et tristicia ducunt ad bonum finem scz ad consolationem eternam. Math.v. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. R

Et nota q̃ prout ex scriptura sacra haberi potest. quintuplex est fletus christi q̃ signat quintuplicem fletum quem in hac vita habere debemus. Primus est fletus infantie. scilicet ex infantili necessitate sicut cantat ecclesia. Vagit infans inter arcta positus presepia Sapien.vij. Et primã vocẽ simile omnib⁹ emittit plorans. Qui signat fletum quẽ habere debemus pro incolatu presentis miserie Augustinus. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum quo nimis flemus. Idem⁹ puer q̃ nascitur a ploratu incipit nec ridere potest lachryme sunt testes miserie statim natus plorat. nondum loquitur. et iam ẽ propheta sue calamitatis. Ista miseria incipit in natiuitate. in vita continuatur et protenditur vsq̃ ad mortem. Ideo vita humana fluuio comparatur. Unde fluuius in principio et in fine amaritudinem habet quia a mari oritur et in mare regreditur ⁊ in medio hz continuã labilitatẽ. Sic et natiuitas nostra ẽ amara qz caduca vita amarior quia labilis mors amarissima quia periculosa. ¶ Secundus est fletus quo fleuit super Lazarum mortuum ex immẽso amore

quintuplex fletus.

ad vitam eum reuocando. qui signat fletū quē habere debemus super istos qui mortui sunt in peccatis Hieremie.ix. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lachrimarum et plorabo die ac nocte interfectos populi mei Augus. Multi mala gemūt et ego compassionem habeo his qui male gemunt. amisit nummum et gemit. amisit deum et non gemit. Eccle.xxij. Super mortuuz ploza deficit enim lūx ei⁹ et super fatuum ploza deficit eum sensus eius. Et sequitur. Luctus mortui septem dies. fatui autem et impij omnes dies vite illorum. Ex quibus verbis habetur q̄ tres plorandi sunt. scz mortuus fatuus et impius. sed differenter. mortuus est plorādus paruo tempore. fatuus toto tempore vite sue impius in tota vita et post vitam

3°

¶ Tercius est fletus quo fleuit super ciuitatem ex nimia compassione vt hic qui significat fletum quem habere debemus pro calamitatibus miserorum. ij. Cor. xi. Quis infirmatur et ego non infirmor. q̄s scandalisatur et ego nō vror Job. xxx. Flebam quondā super eo qui afflictus erat z cōpatiebatur anima mea pauperi. Et ista compassio fuit amarior i xpo q̄ in aliquo alio. Et ratio est. quia aliquando compassio causatur ex amore naturali fm q̄ homo aliquem naturaliter diligit. et ideo naturaliter homo compatitur homini. immo non videtur homo sed bestia crudelior si homini non condolet. sed quia amor iste parum est. ideo parum mouet. Aliquando causatur ex amore accidētali fm q̄ homo diligit hominem quadam amicicia tē porali. et ex tali amore compatitur amico dolenti. non tantum quia homo: sed etiā quia amicus est. Iste amor magis mouet q̄ primus. Aliquando vero causatur ab amore spirituali quo quis diligit hominē in deum et fm deum. et iste amor est maior q̄ primus et secundus. non tantum q̄ facit duo corda vnum esse. vnde multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. sed etiam q̄ sint ambo vnius corporis mistici. membra. Et ideo si dolet membrum vnum compatiuntur et alia. Et q̄ iste amor magis fuit in xpo q̄ in aliquo alio. ideo in eo fuit maior compassio.

.4°

¶ Quartus est fletus quo fleuit in cruce ex nimio dolore hebreor. v. Cuz clamore valido et lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. qui signat planctuz compunctionis quem debent habere illi qui in cruce penitentie sunt. Psalmista. Lauabo per singulas noctes. i. per singula peccata lectum meum. i. cor meum et faciem meam. Sic fleuit et lauit Magdalena et mundata est sic fleuit et lauit petrus peccatum suum. Luc. xxij. Egressus foras fleuit amare. Quidam rident peccata sua et cum risu confitentur ea et ideo non delent ea. ¶ Quartus fletus est vt viscerosa pietate quo christus fleuit super casum Jude. Unde Augustinus in quodam sermone. Noster redemptor delictum Jude deplorauit vt euangelista ait. cum vidisset eum turbatus est et dixit. Unus ex vobis me tradet. quanta misericordia dei. tradi tus pro traditione dolet proditus pro proditore turbatur. per quod datur intelligi q̄ debemus fiere ptelatos et clericos quādo cadunt: quia eorum casus est valde periculosus. Sicut enim bonus sacerdos vocatur angelus Math. ij. sic malus vocatur dyabolus Johan. vi. Nonne vos duodecim elegi et vnus ex vobis dyabolus est. Unde Crisi. Nichil tantum destruit ecclesiam dei sicut q̄ clerici deteriores sunt laicis. Ad idem Hieronimus dicit. viij. q. ij. Qualis. Et sic patet primum. ¶ Secundo predicitur euentus malorum pro mentis expectatione. Unde ait. Et quidem in hac die tua in qua gaudeo et secundum carnē et non fm spūm vinis que ad pacem tibi conueniunt scilicet diuitie delitie et honores. in quibus consistit pax mundi que est pax inordinata simulata et coinquinata sine iniqus. Inordinata est quia dominus obedit seruo et superior inferiori scz anima corpori et ratio sensualitati. Prouer. xxx. Per tria monetur terra per seruum cū regnauerit per stultum cum saturatus fuerit cibo. et per odiosam mulierem cum in matrimonium assumpta fuerit. Iste seruus et stultus est corpus. et odiosa mulier alia que dū regnat in homine assumitur in matrimonium et anima fit ancilla. Simulata est quia mundus pacem videtur dare. homini et infert ei magnam guerram scilz cum deo Job nono. Quis restitit ei et pacem habuit? Sic Judas dedit pacem xpo et fecit eum capi. Talem pacē dedit Joab Abner. diceng. Salue mi frater et apprehendens mentum eius cum manu infixit gladium in viscera eius. ij. Regū. xx. Coinquinata est sine iniqus quia pax mundi ē de malis et turpibus. Prouer. ij. Lrātur cū malefecerint z ex. i reb⁹ pessimis. Propterea dicit. Psal. Lelauit super iniquos pacem peccatorū vi. sic pacificati sunt heros

des z pylatus super mortem xpi. Hanc pacem venit xps destruere Lu. xij. Putatis q̄ venerim pacem mittere in terram. non dico vobis sed separationem Math. x. dicitur. Non veni mittere pacez sed gladiū Hec pax claudit oculos mundanorum ne videant mala ventura super eos. Unde sequitur. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis scz mala super te ventura. Et que sunt ita mala ostendit dicens. quia venient dies in te romane obsidionis qua circūdabunt te inimici tui supple romani principes vallo. scz per cathenationem factam de vallis id est de palis ligneis. Nam vallus est palus. sed vallum est ista cathenatio facta de palis. Tres enim aggeres sive fossata dicūtur fecisse Titus et Uespasianus super hierusalem in circuitu eius et in principio fecerunt vallum. Similiter circundabunt te per exercitum bellatorum circūquaq̄ dispositum et. angustiabunt te vndiq̄ per machinas et balistas vndiq̄ erectas et a terram prosternent te scilicet capiendo z filios tuos qui in te sunt capiēdo occidendo et dispergendo et non relinquent in te lapidem super lapidem non relinquerunt lapidem super lapidem penit⁹ et funditus destruendo vt dicit Joseph⁹. Et casum huius cladis et euersionis subdit dicens. Eo q̄ non cognouerit tempus visitationis tue Here. viij. Miluus in celo cognouit tempus sunum turtur et ynndo et cyconia custodierunt tempus aduētus sui. populus autem meus non cognouit iudicium domini. Et q̄ hoc totum dō xpo predicit de euersione hierusalem completum est pt3. Post euersionem enim hierusalem redeuntibus romanis romam inuenerunt qui in speloncis et siluis latuerunt redierunt ad ciuitatem et ceperunt loca sancta venerari z reedificare quod audientes romani miserunt hierusalē Delium Adrianum qui funditus eam euertit ita q̄ lapis super lapidem non remansit. Postea dictus Delius edificauit modicaz ciuitatiunculā nō in eodem loco sed in loco vbi moderna hierusalē sita est. z a nole suo heliā noiauit et hōgo ipe sic dicta est. Quod patz ex hoc quia locus in quo crucifixus est dominus. et ortus in quo sepultus est in medio ciuitatis sunt. ante erant extra. Ex quo patet q̄ romani sicut Nabugodonosor fuerunt flagella z virga dei. iudeoz. sed sicut pater quando verberauit filium vsq̄ ad mortem proiecit virgam in ignem sic deus proiecit romanos propter pctā sua et ab alijs flagellati fuerunt et quasi consumpti

quia deus vnum peccatorem per alium punit. ¶ Et nota q̄ hec euersio facta fuit in mense augusto propter quod hoc euangelium legitur in mense augusto et recitatur. ¶ Moraliter autem ad nostras edificationem hec contingunt in anima peccatoris et primo in vita. secundo in morte. In vita quidem quia anima in peccato circundat in suggestione et interiori a propria concupiscētia z exteriori ab alijs creaturis Psal. cxvij. Circumdātes circundederūt me. Coangustatur in delectatione prosternitur in consensu et tunc capitur ciuitas anime et tunc etiam filij eius scilicet boni motus vel motes si qui erant in ea repugnantes similiter prosternuntur et non relinquetur in ea lapis super lapidem in consuetudine actionis. per quam paulatiz anima misera tota dissoluitur. Iste ordo ponit Job. xvi. Circumdederunt me lanceis suis. ecce primum. Lancee enim dyaboli sunt suggestiones eius conuulneranit lūbos meos. ecce secundum. In delectatione peccati conuulnerantur lumbi taz interiores anime q̄ exteriores corporis et effūdit in terra viscera mea. ecce tercium. Uiscera enim anime id est affectiones effunduntur in terra i cōsensu concidit vulnere me super vulnus. ecce quartum. In morte autem peccatoz circundatur a demonibus per horribiles visiones et interiores qui stant parati rapere animam eius Job. xx. Uadent et venient super eum horribiles. Coangustatur vndē q̄ per peccatorum suorum recordationem que replicant ei demōes vt inducant eum in desperationem Sapien. iij. Uenient in recordationem peccatorum suorum timidi Et ideo in morte non debent peccata reduci peccatori ad memoriam sed solum misericordis dei et passio christi z quomodo ad vnum verbum pepercit latroni. Prosternitur in corporis et anime dissolutione quādo corpus in terram proficitur et anima in infernum simul cum filijs suis. i. cum operibus suis. Gen. iij. Pulvis es et in pulverem reverteris. Luc. xvi. Mortuus est diues z sepultus in inferno Non reliquetur in eo lapis super lapidem in pene solutione in qua etiam de minimis reddet rationem Mat. xviij. Nō exies inde donec reddideris nouissimū quadrantez. Et hec omnia ideo euenient ei. quia non cognouit tēpus visitationis sue nec in vita nec in morte. O charissimi timeamus z nos hāc euersionem qui pluries visitationem eius contempsimus. nec eam cognouimus. cum ta-

quare comitur hoc cenā gr̄m. iste spūs

tinen visitatio eius circa nos multū melior est q̄ circa iudeos. ¶ Vbi nota q̄ ꝛ tuor sūt valde periculosa in peccatore Primum est insensibilitas peccatoris. Si enī peccator cognosceret quot mala per peccatum incurrit et quot bona perdit et in presenti et in futuro potius vellet mori q̄ peccare. Et ideo iusti qui hoc cognoscunt potius eligunt tormenta et mortem q̄ peccare Dante.xiij. Melius est michi incidere in manus hominum q̄ derelinquere legē dei mei. ¶ Secundus est contemptus medicine. Christus enim parauit medicinas efficaces ad omnem morbum anime expellendum scilicet sacramenta ecclesie. quas gratis mandauit dare vt per impotentiaz nullus excusaretur. Luce.x. Gratis accepistis gratis date Peccator autez has medicinas contemnit Psal. Omnem escam abominata est' anima eorum. ¶ Tercium est cotruptio palati anime. habet enim peccator ita cotruptum palatum anime q̄ mala sibi sapiunt bona. et bona sibi sapiunt mala. Augu. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. et oculis egris odiosa lux que puris est amabilis. Numeri. xri' Nauseat anima nostra sup cibo isto leuissimo. ¶ Quartum est induratio mentis q̄ est peius omnibus quia nec verba nec verbera nec beneficia prosunt. Exemplum de pharaone. i. Regum. vi. Quare aggranatz corda vestra sicut aggrauauit egiptum et pharao. Eccle. tercio. Cor durum male habebit in extremis. ¶ Vbi sciendum q̄ christus in decem magnis beneficiis nos visitauit et quotidie visitat. que solum nobis christianis confert. primū est quia de seruitute dyaboli eripuit nos et regenerauit in filios dei omnibus alijs in eadez seruitute relictis Joh. vi. Nemo potest venire ad me nisi pater q̄ misit me traxerit eū. Hoc totum fit in baptismo qui operatur in virtute passionis christi in quo eripitur de seruitute dyaboli et fit filius dei. Col. primo. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit regnum fi. di. s. i. Joh. tercio. Videte qualem charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simꝰ. Quia a christo dicuntur christiani. ¶ Secundū est quia a vinculis peccatorum nos absoluit omnibus alijs ligatis remanentibus in peccatis. Est enī petōr magnis cathenis ligatꝰ. ita q̄ non possit ire quo vult. ꝛ ducatur quo non vult. Prouer. v. Funibꝰ peccatorum suoꝝ quisq̄ constringitur. Unde Apl's in persona peccatorum ait Romanorum. viij. Non quod volo bonuz hoc agos sed quod odi malum hoc facio. Ab his vinculis nos absoluunt sacerdotes vice xpi. Solo enim petro ⁊ successoribus eius date sunt claues absoluendi peccata. Wat. xvi. Tibi dabo claues regni celorum et quodcūq̄ solueris super terram erit solutum et in celis. Nota etiā de leone de quo dicitur in Esopo cui quidam extraxit spinam de pede qui postea condemnatus et leonibus traditus ad deuorādum dictus leo defendit eum. ¶ Tercium est quia ve ste omnium virtutum et donorum spūs ꝛ cti nos induit omnibus alijs remanentibus nudis Isa. lxir. Dis omnibꝰ velut ornamento vestieris. Hec est illa vestis polimēta quam Jacob id est xps fecit Joseph id est homini xpiano. Gen. xxxvij. Hec est illa vestis que fecit nos dignos conuiuio eterno quam ille non habens expulsus est de nuptijs Wath. xxij. Et nota hic q̄ quidam furantur hanc vestem sicut Ptolomeus furatus est tunicam inconsutilem christi illi scilicet qui vadunt in vestimentis ouiū. intrinsecꝰ autem sunt lupi rapaces vt ypocrite et heretici. multi sunt sicut vulpes q̄ habet optimum corium et malas carnes. ¶ Quartum est quia in fide vera ⁊ doctrina nos instruit que in nullo alio populo requiescunt nisi in nobis quod est magnum beneficium. Psal. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis. Facile est xpiano saluari sed omnibus alijs quasi impossibile vt dixit semel quedam demoniaca. et hoc quia nō sunt nutriti in vera fide. ¶ Quintum est quia corpus et sanguinem suum nobis ad manducandum sub specie panis et vini instituit omnibus alijs in solo pane corporali relictis qui est in infinitum maioris virtutis q̄ manna vt patet in Johanne. vi. Qz iste cibus dat vitam perpetuam sed non manna Johꝫ. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Iste cibus continet gratiam dei sed non manna. Itez purgat peccata sed non manna. Item cōuertit comedentem in seipsum et non conuertitur in comedētem sicut manna vt dicit Aug. ¶ Sextū est q̄ efficacissima medicamenta contra omnes anime morbos nobis relict ꝛ sacramēta ecclesie omnibꝰ alijs infirmantibus et morientibꝰ sine alia medicina. Psal. cij. Qui sanat omnes infirmitates tuas. In nullo eñ ppto inuenit aliq̄ medicia ꝓtra petōr nisi ppto christiano Augu. Non est locus veri sacrificij

in toto mundo extra ecclesiam catholicā. ¶ Septimum est quia totam auctoritatez suam et vicarium suum in christiano populo dereliquit. Wath. xvi. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiā meam. et tibi dabo claues regni celorum. Petrus autem pater et pastor est populi christiani. Omnes autem alij spirituales a patre et christi vicario sunt penitus destinati. Luce Qui vos audit me audit. ¶ Octauum est quia nos exules a ciuitate nostra quotidie in eam reducit omnibus alijs extra dimissis. Johannis. xiij. Iterum veniam et assumam vos ad meipsuz vbi ego sum et vos sitis. Nota hic quantam reuerentiam faciebant guelli regi Rarolo qui per ipsuz reducti fuerāt ad terras suas. i. Wach. i. Felix dies in qua reuersus es ad terram tuam. Nonum est quia heredes regni celestis nos fecit omnibus aliis exheredatis ⁊ extra hereditatez regni celestis projectis. Wath. viij. Multi venient ab oriente et occidente. et recumbēt cū. Abraham Isaac et Jacob in regno celorum. Filij autez regni eiicientur in tenebras exteriores. ¶ Decimum est quia thesauruz suum scilicet meritum sue passionis nostris prelatis nobis dispensandum reliquit. vt patet in indulgentijs que tantum valent quantum sonant que soluz in nostro populo inueniuntur. Virtus etiam sue orationis que maxima est solū applicatur nobis christianis. Joh. xvij. Ego p eis rogo nō pro mundo. Charissimi ista sūt maxima et ineffabilia beneficia in quibus nos christus visitauit ⁊ visitare non cessat. Et quia ista beneficia nō recognoscimus immo ea contemnimꝰ ideo sicut iudeos pluries dedit populum christianum in direptionem et dispersionem vt patet in magnis persecutionibus quas passa est ecclesia vt tēpore totile tirānj qui totam ytaliā destruxit Temporibus etiam nostris omnes ciuitates vltramarine christianorum capte et destructe a barbaris nationibus eis sicut iu dei seruunt sub tributo et quasi totꝰ xpianissimus populus in partibus vltramarinis est extirpatus in quibus xpiana religio maxime floreꝫ fuit nunc autem nostre ciuitates a nobis ipsis delentur et cōsumuntur per que apparet omnino q̄ deꝰ est valde iratus nobis et hoc ideo. quia visitationem eius non cognoscimꝰ. Et sic patet secūdum. X Tercio ponitur reuerentia et honor a xpo tēplo exhibitꝰ. qz in breuius in templum cepit ejicere ementes et vendētes de illo ad litteram. In primo atrio templi fecerunt sacerdotes loca venalia vbi vēditores et campsores erāt q̄ ex auaricia fecerunt vt venientes ad templum haberent paratum quod sacrificarent. Et quia aliqui non habebant vnde emerent posuerunt ibi nūmularios a quibus mutuo acciperent pecuniam. Et quia secundū legem ad vsuram accommodare non debebant. ideo prestabant sub nomine paliate vsure sez sub nomine collibioꝝ et dicuntur collibia munuscula fructuum. Et ideo dicit. Scriptum est Isa. lxi. Domꝰ mea domus orationis vocabit. vos autez fecistis il. spelūcam latronū vsurariorum. Est enim vsurarius occultus latro qui facit hominē mori in balneo Ytere. vij. Nisi quid spelūca latronū facta est domus mea in qua inuocatum est nomen meum. Et nota q̄ hāc electionem oporteret q̄ dominꝰ omni die faceret in ecclesia quia quotidie patrimonium crucifixi et beneficia ecclesiastica emuntur et venduntur. quod est maius peccatum q̄ vsura vel rapina. nam in tali venditione emitur et venditur christꝰ sicut res venalis sicut Judas eum vendidit et sacerdotes et scribe ipsum emerunt et ideo pariticatur peccatum symonie peccato Jude et sacerdotum qui occidi christum fecerunt. Et sic patet tercium et consequenter totum.

¶ De epistola Sermo. lxxxv.

Scitis quoniam cum gentes essetis ad simulachra muta prout ducebamini ēsetes. i. Cor. xij. Ante aduentum christi mūdus diuersis ydolis seruiebat: sed p grām xpi destructa sunt idola et tōc alij errores pullulare ceperunt. Qz eñ christus expresse tres esse in trinitate personas et vnam essentiam trium personarū a qua ola bōa procedunt hoc multi male intellexerūt ponendo inequalitatem et maioritatē in personis et ponendo q̄ quedam opera procedunt ab vna persona et quedam ab alia. ad quod sequebatur diuersitas in essentia. Et ideo apostolus in presenti epistola hos errores eluminat. In qua quidem epistola quatuor facit. ¶ Primo ostendit q̄ ydolatrie ac omnis mali principium actor est diabolus in eo q̄ suggerint et liberum arbitrium in eo q̄ consensit in principio epistole. ¶ Secundo ostendit quod spiritus sanctus non est actor ꝛ

Universidad de Deusto Biblioteca

ficulus mali sed est actor et principium omnis boni in eo q̄ ad bonum monet et dirigit ibi. Ideo notum vobis facio q̄ nemo in spiritu dei loquens dicit anathema iesu z nemo potest dicere dominus iesus nisi in spū sancto. Tercio ostendit q̄ grē gratuz facientes sunt a spiritu sancto z a tota trinitate in eo q̄ ipsas infundit ibi. Diuisiones autem gratiarum sunt idem autem spiritus et diuisiones misteria ꝛc. Quarto ostendit q̄ etiam gratie gratis date que dantur ad vtilitatem ecclesie sunt a spiritu sancto. in eo q̄ ipsas etiam peccatoribus largitur et tribuit ibi. Unicuiq̄ autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem aliꝰ quidez per spiritum datur sermo sapiētie ꝛc. ¶ Primo ergo ostendit Apls q̄ ydolatrie et per consequens omnis mali principium actor est dyabolus in eo q̄ suggerit et libertum arbitriuz in eo q̄ consentit. Et hoc est quod dicit Scitis quia cum gentes essetis ꝛ. i. sē̄ similiter viuentes de nouo enim corinthij cōuersi erant de ritu gentilium ad fidem xp̄i ad simulachra muta prout ducebamini. s. a dyabolo suggerente et instigante. euntes scilicet eratis per liberum arbitrium tali suggestioni dyabolice consentiebatis z opere implebatis Sed nōne simulachra dabant responsa. quomodo ergo erāt muta. Ad quod dicendum est q̄ simulachra ō ese et a se muta erant. Psal. cxiij. Os habēt et non loquentur. Sed interduz demones in eis et per ea loquebantur et dabant responsa deo permittente quia peccata eorū hoc merebantur vt in ydolis que colebant deciperentur et perirent quia seruiebant creature potius q̄ creatori. ¶ Circa hoc ergo notandum q̄ quicunq̄ gentiliter viuunt adhuc adorant simulachra. Sēciliter autem viuunt et non secundum legez christianam quicunq̄ contra legem dei querūt diuitias et honores et hmōi mundana et omnes tales simulachra adorant. Nam auari qui super omnia querunt pecuniam simulachruz est nūmus in quo est crux quā mundus adorat. Gulosi autem simulachrū est bolus Luxuriosi vero simulachrum est venter. Phili. iij. Quorum deus venter est Uane gloriosi autem simulachrum est honor mundanus non verus honor qui exhibetur in testimonium virtutis. sed honor mundanus qui est honor pannoruz z equorum Job. xij. Dilexerunt gloriam hominū magis q̄ dei. Illud ergo q̄ quisq̄ p̄ omnibus diligit est suus deus z suū simulachrū vt dicit Augu. Omnis autez pctōr istud in quo et propter quod peccat pre omnibus diligit et plus diligit q̄ deum quia contra mandatum dei illud querit et operatur et pdit deū vt illō habeat in oibus. Et ideo omnis peccator est quodāmodo ydolatra et simulachrū adorat. Qui ergo filios vel pecuniā vel quodcunq̄ aliud pre oibus diligit id adorat. nā ex indiscreto amore ydolatria ortum habuit. Et ideo Apl̄us dicēdo simulachrū omne malum dedit intelligi cuius actor et principium est diabolus et liberum arbitrium hominis Sen. quarto. Subtus te erit appetitus tuus et dominaberis isti⁹. Et sic patet primū. ¶ Secundo ostēdit q̄ spūs sanctus nō est actor alicuius mali sed est actor et principiū omnis boni. Unde ait. Ideo notum vobis facio q̄ nemo loquens quocūq̄ modo loquēdi siue cordis siue oris siue operis in spū dei id est a spū dei motus dicit aliquo modo loquendi anathema iesu id est diuisionem et separationem a iesu. hoc est id ad quod separatur a iesu sicut est blasphemia vel aliud tale. Uel anathema iesu id est diuisionem iesu vt iesu sit genitiui casus. id est non dicit iesum diuisam alium scilicet deum a patre vt fecit arrius. Contra quē Augustinus. Meretrix non permisit diuidi filium suum. iij. Regum tercio. Et tu diuidis deum tuum. Idem introduxit filiū arrio loquentem et dicentem. Uerberib⁹ asperis laceratus sum sanguinem meum fudi. animam meam posui vt te michi coniungerem et tu diuidis me. Nec dicit iesū diuisum a patre vt sit solum homo. vt facit iudeus z sarracenus. nec dicit opera iesu diuisa ab operibus dei. Johan. v. Quecunq̄ pater fecerit hec z filius similiter facit. In eodem. xiij. Pater in me manens ipse facit opera. Nulla ergo falsitas est a spiritui sancto circa iesum. sed omnis veritas. et nemo potest dicere ore scz proferendo et animo tenendo. quod est proprie dicere dominus iesus id est q̄ iesus sit dominus suus et omnium. nisi in spū sancto id est per spm̄ sanctū. Hanc veritatem interius docentem et cordi imprimentem. Joxvi. Cum autem venerit spūs iste veritatis docebit vos omnem veritatem. Sed nonne aliquis posset dicere ptaus intentione dns iesus. Ad hoc dicendum q̄ dicere dupliciter sumitur vno modo large scilicet pro enunciare voce. quod non credit corde nec tenet vel ostendit opere. et hoc mō non accipit hic. Alio mō accipit stricte scz quando id quod proferur ore creditur corde et ostenditur opere. et sic accipitur hic. Est ergo hic diligenter attendendum q̄ dum aliquid in corde cōcipitur deo et isti conceptui viterius consentitur tunc illud interius dicitur in corde quando autem tale dictum cordis exterius voce exprimitur vel signo vel quocunq̄ modo tunc magis dicitur. Quandovero quis opere ostendit se sic credere tūc totus homo est quasi in dictōo et de se toto linguā facit. Duo ergo primi modi et si sint a spiritu sancto scilicet consentire et confiteri tamen sine tercio nō introducunt in regnū celorū Math. septimo. Non omnis qui dicit michi domine dne intrabit in regnum celorum. sz qui fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse intrabit in regnuz celorum Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Cum ergo omne bonum his trib⁹ modis fiat. scilz corde ore. et opere. et hec ergo sint a spiritu sancto patet q̄ spūs sanctus sit actor et principiū oīs boni. Et sic ps q̄ nulla diuisio est a spūsctō nec diuisio creatorio in se vt quidā diuidūt nec diuisio creature a creatore. quod fit per pctm̄ quia cum spūs sanctus sit actor actor autē habeat vnire manifestum est. q̄ nulla diuisio a spū sancto est et nullum peccatum: quia omne peccatum diuidit nam diuidit hominem a deo Isa. lix. Iniquitates vestre diuidunt inter vos et deum vestrum. ꝛc. Item diuidit ab angelis et a sanctis. Item diuidit a congregatione fidelium in qua non est merito sed solum numero. Itē diuidit a merito passionis xp̄i z omnium sanctoꝝ et a bonis que fiunt in ecclesia et etiam a propriis bonis. Item diuidit animam a corpore. Romanoꝝ. vi. Stipendia peccati mors. Et tandem diuidit a regno celoꝝ. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Et sic pater q̄ qui diuisionem faciunt in terris z in domibus vel qui diuisionem sequuntur non habent spiritum sanctum. sed spūm dyaboli qui primam diuisionem fecit in celo et in paradiso et primos rebelles ipse fecit et breuiter sicut propria operatio filij dei venientis in mundum fuit vnire filios dei qui erant dispersi in vna fide et in vna ecclesia. et in vna operatione. ita dyaboli est dispergere et diuidere Joh. x. Fur non venit nisi vt mactet et perdat. Imitantur autem istum qui sunt ex parte istius. Sapien. secundo. Similiter patet q̄ nemo talium potest dicere vere et proprie iesus est dns meus ni si spiritū habeat sicut veri xp̄ieni. mali autem christiani false dicunt iesus est deus meus. Est enim falsa discrepatio vocis a re que per vocez significatur vnde talis cōfessio est quasi negatio. Thi. i. Confitentur se nosce deum factis autem negāt. Tales sunt similes militibus pylati qui genuflectebant coram iesu dicentes. Aue. rex iudeorum et percutiebant eum. Tales sunt significati per istam ficum habentem solū folia cui christus maledixit que statim arruit Mat. xxi. A Tales videtur esse peiores sarracenis quantum ad quattuor. Primo quia sarraceni negant christum verbo. sed isti facto peius enim est facti q̄ verbum. Secundo quia sarraceni ex ignorantia christum negant. Non enim sciunt ipz esse verum deum et dominū si scirēt multi eorum saluarentur per bona opera: Christiani autem sciunt et credunt iesum ee dominum suum et tamen ei negant debitum obsequium quod maius malum videtur esse. Exemplum si duo homines negarent regi debitum obsequium ita q̄ vnus diceret domine nescio quomodo vobis debeā obsequium hoc exhibere si enim scirem libēter vobis exhiberem. Alter vero diceret. vere scio q̄ hoc obsequium vobis debeo sed nolo exhibere manifestum est q̄ secundus magis offenderet. ¶ Tercio quia sarraceni legem suam obseruant. tales autez nullius legis esse videntur quia nec christiani nec sarraceni sunt. Et ideo tales sine lege peribunt. ¶ Quarto quis tales videtur esse apostate a fide quantum ad rem fidei videntur etiam periuri esse eo q̄ in baptismo promiserunt renunciare dyabolo z pompis eius et ideo malo christiano fides erit ad cumulum dānationis quia magis peccat xp̄ianus fornicando et alia que prohibentur in euangelio faciendo q̄ sarracenus. sicut magis peccat religiosus q̄ secularis idem peccatum committendo. Sic ergo stat⁹ religionis si seruetur est ad magnum meritum z si non seruetur ad cumulum dānationis. sic est de fideli xp̄iano. qz si ipsam fidem seruet infinita et inestimabilia bona inde consequetur. Si autem xp̄ianus fidem opere non impleat nichil boni consequetur. immo omnia que sūt fidei cedent sibi ad cumulum damnationis. s. petri secundo. Melius erat istis viaz iusticie non cognoscere. q̄ post agnitionem retrorsum conuerti ab eo quod illis traditus est Et sic patet secundum. ¶ Tercio ostendit q̄ gratie gratum facientes hominem sunt a spiritu sancto et a domino iesu christo et

deo patre quia vt dicit Augu. Indiuisa sunt opera trinitatis ad extra. Statie aũt gratum facientes ordinant. ℟ Prio hominem ad deum ipsum gratificando et iustificando Et hoc est. Diuisiones gratiarum sunt homines scilicet gratificantium. Idem autem spiritus istarum gratiarum scilicet datoꝛ ꝛ diuisoꝛ. Quia quidã in maiori copia recipiũt vt apostoli qui in tanta copia receperant gratiam spiritus sancti. vt nõ possent ampli⁹ peccare. Similiter beata virgo. Quidam in minori copia recipiunt. Nam peccare possunt et de facili peccant. Quidam enim recipiunt vt i vno acru iustificentur vel in paucis vt latro de cruce qui in vna confessione fidei iustificatus est. Quidam recipiunt vt in multis bonis actibus iustificentur vt Paul⁹ ꝛ Wagdalena et in multis alijs. Talis diuisio apparet Ephe.iiij. Unicuiq; nostruꝝ data est grã secundũ mensuram donationis christi Romanoꝝ.xij. Habentes donationes secundũ graciã q̃ data ẽ nobis dif. ¶ Scõ grẽ gratum facientes ordinant hominem ad proximum cui seruire faciunt propter deuꝫ. Et hoc est Diuisiones ministrationũ sunt quibus scilicet propter deum primo ministratur Idem autem dominus scꝫ iesꝰ christus omnia ministris suis abundantissime administrãs.i. Petri.quarto. Si quis autem ministrat tanq̃ ex virtute quam administrat deus. Nam quidam ministrant populo in sacramento altaris et diuino officio. quidam i predicatione verbi dei quidam in prebendo necessaria vite .quidam in deseruiendo de persona sua proximo. q̃dam in confortando et visitando et dando bonum exemplũ alijs.i.Coꝝ.iij. Sic nos existimet homo vt ministros christi et dispensatoꝛes misteriorum dei. ¶ Tercio grẽ gratum facientes ordinant hominem ad seipsum prout opus eius meritoriũ vite eterne faciunt. Et hoc est. Et diuisiones operationum sunt quib⁹ diuersimode meremur. Nam quidam plus meretur in vno et eodem opere quidam min⁹ vt patet de illa vidua mittente duo era minuta in gazophilatium de qua christ⁹ dixit q̃ pl⁹ omnibus misit Luce.xxi. Quidam meretur in vno opere quidaꝫ in pluribus. Quidaꝫ in tacendo quidam in dicendo. Quidaꝫ in sanitate quidam in infirmitate et sic de alijs Idem vero deus scꝫ pater qui operat omnia supradicta et ola necessaria ad salutez in omnibus quia quod non dat vni dat alteri. Isaie vicesimosexto. omnia opera nostra operatus es in nobis domine Phil.ij. Qui operatur in vobis velle et proficere per bonam voluntatem. Et sic per ea q̃ dixit expressit trinitatem personarum. vnitatem vero essentie expressit in eo q̃ dixit qui operatur omnia in oib⁹. Sic Isaias polliꝫ dixit ter sanctus adiunxit dominus deus. ¶ Notandum ergo q̃ in hoc tercio membro ad tria monemur. Primo vt gratiam nos iustificantem habere nitamur per cõgruam dispositionem quia spiritus sanctus paratus est eam omnibus dare Jaco.pri. Qui dat omnibus affluenter et non improperat Apo.iij. Ego sto ad ostium et pulso si quis aperuerit michi introibo ad illum. Propterea enim filiꝰ dei incarnatꝰ est ꝛ mortuus resurrexit vt nos gratificaret et iustificaret. Roma.quarto. Traditus est propter delicta nostra id est propter peccata nostra scilicet delenda et resurrexit propter iustificationem nostrã. Ad hoc etiam nati sumus vt in gratia dei viuamus. Eccle⁹iastes.xij: Time deum et mandata eius obserua.hoc est omnis homo. Ad hoc etiam prestat nobis vitam vt gratiam et misericordiam consequamur. Isa.xxx. Propterea expectat deus vt misereatur vestri.propterea enim angeli ꝛ omnis creatura obsequũtur nobis vt per gratiam salutem consequamur Hebre.primo Omnes sunt administratoriꝝ spiritꝰ in ministerium propter eos qui hebre.cap.salutis: ¶ Secundo monemur vt de gratijs et bonis nobis a deo datis proximo obsequamur Johan.xiij. Si ego laui pedes vestros dominus ꝛ magister.et vos debetis alter alterꝰ lauare pedes. Gal.vi. Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem xpi.i. Petri quarto. Unusquisq; sicut acꝺoꝛ gratiam in alterutrum il.administrabo. diſpen.mul.gra.dei Agendo em facta proximi nostra agimus quia deus retribuet nobis Luce.x. Curã illius habe. et si quid supererrogaueris ego cuꝝ rediero reddam tibi. Ille vero seruus qui talẽtum ꝛ pecuniam domini sui abscondit nec prestitit eam proximo condemnatus est vt patet. Luce decimonono. Prouerbiorum vndecimo. Qui abscondit frumenta maledicetur populis. In eodem. quinto. Deriuentur fontes tui foras et in plateis tuis aquas diuide. Ad hoc nos inducunt omnes creature: quia omnia bona recepta a deo communicant nobis vt sol lucem. terra fructus. aqua pisces. Ad hoc etiam ipse creatoꝛ nos inducit qui seipsum comunicat et in natura et in gratia et in gloria. ¶ Tercio monemur vt i gratis nobis data per bona opera fructificemus Colꝝ. i. In omni opere bono fructificantes ꝛ crescentes in scientia dei. Multi crescunt soluni in persona sed in virtute et gratis deficiunt. Isaie.lxv. puer centum annoꝝ morietur. Iere.xxij. Scribe virum istum sterilem qui in diebus suis non prosperabitur. Eccle⁹ia.x. In pigritijs humiliabit contignatio id est virtutes in homine regentes et protegentes ipsum denastãtur et annichilantur per nõ operari. Sicut homo amittit visum si diu ſter in carcere nichil videns. et si homo comederet solũ lac perderet dentes. Nota de ficulnea de qua dixit dominꝰ eius colono vt succideret eã quia non ferebat fructum iam per tres annos qui respondens ait. Dimitte eam etiam hoc anno vsq; dum fodã circa illam et mittam stercora et siquidẽ fecerit fructum bene. si autẽ non in fu.suc.eam. Luce.xiij. Tres anni sunt tria tempora scꝫ ante legẽ sub lege et in gratia. Ille tercius annus est tempus gratie plenum omni bono simo id est omni bona pinguedine spiritualium bonorum quia christus est passus. ex cuius passione magna virtus ad bene agẽdum nobis emanauit celum est apertum dimittuntur peccata. bulla gratie dei est aperta. et omnia breuiter sunt paccata. Quicunq; ergo illo tercio anno id est tẽpore gratie non fructificat. debet amputari et in ignem mitti Mat.vij. Omnis arbor que non facit fructum bonũ excidetur et in ignem mittetur. Et sic patet tercium.

℣ Quarto ostendit q̃ etiam gratie que gratis dantur ad vtilitatẽ ecclesie dãtur et sunt a spũ sancto. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit differentiã istius grẽ ad precedentem scꝫ gratum facientem dicens. Unicuiq; scꝫ mẽbroꝝ ecclesie datur manifestatio spũs id est gratia aliqua⁹ per quã videtur et apparet in eo esse spũs sanctus etiã si non habeatur et hoc nõ ad proprium meritum sed ad vtilitatẽ ecclesie et aliorũ.et sic notaꝫ duplex differentia grẽ gratis date ad gratiã gratũ facientẽ. Prima est q̃ ista facit habere spũm sanctum et si non manifestat q̃ habeatur. hec vero facit apparere q̃ insit etiam si non habeat. Secunda est quia ista est ad habentis meritum ordinata. hec autem ad ecclesie vtilitatem etiã si habens eam nichil mereat. ¶ Secũdo distinguit multiplicẽ differentiã gratie gratis date dicẽs. Alij quidem datur sermo sapientie per spm̃ sanctũ id est gratia predicandi ꝛ docendi ea q̃ ad sapientiam pertinent scꝫ eterna in premium iustis reposita que non inuenitur in terra suauiter viuentium Job.xxviij. Alij sermo scientie scõm eũdem spm̃ id est gratia predicandi ea que ad scientiam pertinent scꝫ ad rectam conuersationem in his temporalibus et in nocte huius mundi. Unde primi predicatoꝛes scꝫ qui predicant ea q̃ ad sapientiam pertinent solꝫ comparãtur. secundi vero lune. Isti enim mentibus iã claris per gratiam tanq̃ sol diei irradiãt. Isti autem tenebrosam huius vite noctez illuminãt. Genesis primo. Fecit deus duo luminaria luminare maius vt preesset diei et luminare minus vt preesset nocti. Alteri fides in eodem spũ.id est sermo fidei vel gratia docendi ea que ad fidem pertinent. Fides em̃ ipsa est de gratijs gratum faciẽtibus dei enim donum est vt dicit Apostolus Epheseo. ij. Hoc donum vel gratiam monet prelatos petrus habere dicens. Parati semper omni poscenti vos reddere rationem de ea que in nobis est fide et spe. Alij gratia sanitatum scilicet conferẽdarum in vno spũ quia si a natura potuissent tamen non habebantur vel non eo⁹dem modo vel vbi natura non poterat sed deficiebat Math.x. Infirmos curate/ mortuos suscitate/ leprosos mundate/ demones eiicite. Alij hoc operatio virtutum id est miraculorum. que fiunt omnino contra et supra communem cursum nature. Et he due vltime gratie dantur ad confirmandũ sermonem predicationis sapientie et scientie et fidei. de quibus dictum est Mar.xvi Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. In no.meo eiicient demonia lin. lo.no.ser.rol.ꝛc. Alij datur prophetia.i. gratia predicandi futura que est ꝓgatiua magna. Actu.xiij. Erant autẽ in ecclesia antiochie prophete et doctoꝛes. Alij dat discretio spirituum id est gratia discernendi inter spũs cũ aliquid suggerit vtrũ boni vel mali sint et hoc est multum necessariũ qz ipse sathanas trãsfigurat se in angelum lucis vt dicit Apostoꝰ. ij. Corin. i. Johan. quarto Nolite omni spiritui credere sed probate si spiritus ex deo sint. Hanc gratiam Eua non habuit qua diabolo promittente incredibilis statim credidit. Alij dantur genera linguarum id est gratia loquendi in diuersis ydeomatibus proprie Actuũ. ij. Ceperũt loq varijs. Alij dat interpretatio sermonũ id est gratia interpretãdi sermo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem ignotum et obscurum per planum et notum. Hoc donum habuit Daniel qui interpretatus est scripturam regi. Hec autē operatur omnia vnus atq; idem spiritus diuidens omnia supradicta dona prout sibi placet et Romanoꝝ nono. Non est current̄is neq; volēt̄is sed miserēt̄is dei. Et sic pz quartum et consequenter totum.

¶ Dñica.xi.de euāgelio. Sermo.lxxxvi.

DIxit ies⁹ ad quos dā qui in se confidebant tanq̄ iusti et aspernabant ceteros parabolā istā. duo homines ascenderunt in templū vt orarēt Luce.xviii. Sicut dicit beatus Augustinus. In malis operibus iniquitas exercetur vt fiant superbia vero etiam bonis operibus insidiatur vt pereāt. Unde hoc singulare habet superbia q̄ bonis operibus coniuncta ipsa perire facit. Exemplum huius patet in lucifero q̄ fuit in omnibus perfectus Ezechi. xxviii. Tu signaculū similitudinis scz dei plen⁹ sapientia et perfectus decore in paradiso dei fuisti omnis lapis preciosus operimēt̄um tuum. Quis tamen de his et cum his superbiam possedit omnia hec perierunt in eo et ipse damnatus ad infernum descēdit. Humilitas vero econuerso quia quibuscunq; quantiscunq; malis oppositā pe nitus ipsa expellit et delet et ad gloriam perducit eternam Job.xxii. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Et de hac materia christus in euangelio quandam similitudinem narrat. Circa quam tria facit primo ponit homines contra quos hanc parabolam inducit. In principio euangelij. Secundo ipsam parabolā in qua oratio pharisei et publicani describitur consequēter subiungit ibi. Duo homines ascenderunt in templum. Tercio vtriusq; orationis finem infert et concludit ibi. Amen dico vobis descendit hic iustificatus ab illo quia omnis. ⁊c. ¶ Primo ponit homines contra quos hec parabola inducitur quis contra quosdam qui de se confidebant ⁊ reputabant se iustos et alios tanq̄ peccatores despiciebant. ℣ Tria ergo peccata in talibus hominibus esse demonstrātur. Primum est quia de se confidebant quod est valde stultum/ quia neq; in se neq; in aliqua re mundi debet vel potest homo confidere nisi in solo deo et hoc patet per singula discurrendo. Nam in bonis mundi vt in diuitijs potentijs dignitatibus et sic de alijs non est confidendum / quia de necessitate omnia hec vel dimittūt nos per aduersam fortunam. vel nos dimittimus ea per mortem. Job.xxvii. Diues cū dormierit nichil secū auferet prima Thi. sexto. Nichil intulimus in hunc mundum nec auferre quid possumus. Exemplum de illo diuite. Luce duodecimo. Qui dixit anime mee habes multa bona reposita in annis pluribus. Proverbiorū vndecio. Qui confidit in diuitijs suis corruet. Similiter non est confidendū in dignitatibus et statibus bonorum vt dicit Boecius. Dignitas non hominem dignum et bonum sed potius ostendit et demonstrat indignum. et ideo non ex dignitate virtus sed ex virtute dignitate honor accedit. et ideo non in dignitate sed virtute confidendum est. Uituperabile ergo est dignitatem habere sine virtute/ quia vt dicit Boecius. Dignitas non fugare sed illustrare panos nequitiam solet. Et dato q̄ homo dignitatem cum virtute habeat non est tamen in dignitate confidendum cum frequēter homo ipsam perdet et in vita pluries vel saltem in morte et qui pro deo ab hominib⁹ colebatur absconditur sub terra ab hominibus conculcandus. Boecius. Plena est exemplorum vetustas plena est presens etas quanti reges felicitatem calamitate mutauerunt. Nec in bonis nature est confidendum vt in sanitate vel robore corporis cum modica infirmitate homo subito conteratur et necessario habeat ab alijs sustentari Exemplum de Anthioco. ii. Machabeorum. ix. Is qui videbatur fluctib⁹ maris imperare et montium/ altitudines in statera appendere. Nūc humiliatus ad terram in gestario portabatur. Similiter nec in gratijs gratis datis vt in eloquentia scientia artibus et similibus/ quia per modicum impedimentum. vt per infirmitatem vel retinsionez in carcere vel per multorum locorum mutationem nichil valent. Quid enim valet eloquentia vel quicunq; scientia vel lex vel decretales inter tartaros vel sarracenos. Proverbiorū. Fallax gratia et vana est pulchritudo. Similiter nec in amicis nec in consanguineis est confidendum/ quia veri amici non inueniuntur in mūdo. sed omnes sunt amici ficti et tempore prosperitatis ⁊ non tempore aduersitatis/ et ideo contemnendi. Boetius. An presidio sunt amici. quos nō virtus sed fortuna conciliat sed quos fortuna fecit amicos ifortuna facit inimicos

propter quod dicitur Iere.xvii. Maledictus vir qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum. Ergo nec in mundo qui totus in maligno positus est / nec in rebus mundi confidendum est quia in supradictis quinq; omnis spes mundanorum fundatur. Isaie.xxxvi. Ecce confidis in baculo arundineo super egiptum cui cū innixus fuerit homo cōminutus intrabit manum eius et perforabit eam. Egiptus interpretatur tenebra id est confusio ⁊ angustia et significat mundum. In solo ergo deo confidendum est quia ipse est vera et firma spes Iere.xvii. Benedictus vir qui confidit in dño. et erit dñs fiducia eius.

¶ Secundum est quia se iustos reputabant. quod est valde presumptuosū. Proverbiorum.xx. Quis potest dicere mundū est cor meum purus sum a peccato. Jacobi. iii. In multis quidem offendimus omnes prima Johan.i. Si dixerimus quia peccatum non habemus ipsi nos seducimus et ve. in nobis non est. Et dato q̄ homo non haberet conscientiam alicuius grauis peti non propter hoc debet se iustum reputare i. Corinth. quarto. Nichil michi conscius sum sed in hoc non iustificatus sum. Eccle sia. nono. Sunt iusti atq; sapientes et opera illorum in manu dei et tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit Mat. vii. Multi dicent michi in illo die domine nonne in nomine tuo prophetauimus et signa multa fecimus et demonia eiecimus et virtutes multas fecimus et dicet illis. Amen dico vobis nunq; noui vos. ¶ Tertium est/ quia ceteros aspernabantur qđ est valde impium cum solum deus intueatur cor et in corde consistat bonitas ⁊ malicia hominis quia cum de corde exeāt cogitationes male. furta/ homicidia. et cetera multa vt dicitur Mat.xv. Liquet q̄ neminem malum possumus iudicare. Item qui apparet malus et est malus in conspectu hominum est bonus et predestinatus in conspectu dei. Nā eo tempore quo magdalena erat peccatrix. Judas ergo apostolus et faciebat miracula. et tamen ista erat predestinata ad vitam et Judas prescitus ad mortem. Et ideo frequenter aliter videtur deo q̄ nobis Boetius. Hoc quod tu iustissimum et equissimum putas omnia scienti prouidētie diuersum videt. Itē sicut hō subito pernū cogitatū malū fit malus. ita subito p vnā veram contritionē fit bonus et recipit gratiā spūs sancti. Unde super illud. Actuum secundo. Factus est repente de celo sonus dicit glosa. Nescit tarda molimina spūs sancti gratia. Cum ergo vt dicitur Job.xiii. Homo mutetur continue et nunq; in eodem statu permanet de nemine possumus iudicare vtrum bonus vel malus sit. Sicut de fluuio velociter currente nō possumus dicere hec aq; est hic quia anteqū verbum sit completum recessit. Ceterum opera hominū bene possumus iudicare bona vel mala esse/ quia de apertis peccatis licet nobis iudicare q̄ malā sint sed ipsum facientem nos nō possumus malum iudicare nisi pro tunc quādo mala facit. Et ideo prohibetur nobis omnino proximum iudicare et spernere. Luce sexto. Nolite iudicare et non iudicabimini. nolite condemnare et non condēnabimini. Isaie.xvii. Et qui spernis nomine et ipse spernetis. Et sic patet primum.

℣ Secundo ponitur ipsa parabola. in qua pharisei et publicani ostenditur describitur. pharisei erant quedam secta inter iudeos ab alijs in quibusdam observantijs diuisi sic dicti a phares quod est diuisio. habebāt enim in manu et in fronte mēbranas vel cartas in quibus erat descriptus decalogus in signum q̄ precepta habenda sunt ante oculos cordis per iugem memoriam et in manu per operum adimpletionem. Item spinas ferebant in fimbrijs palliorum vt pungerent eos dum incederent et recordarentur mandatorum dei et sic tota religio eorum erat in apparentia et superstitione. Et erant pharisei maioris reputationis inuita inter iudeos sicut sunt monachi inter christianos. Publicani autem dicebantur/ quasi publice exercentes artes et mercationes quibus peccatum nō deerat. Unde publicani quasi publice peccantes. erant autem apparenter malicie sicut pharisei apparentis bonitatis. De his igitur duobus scz pharisco et publicano est presens parabola in qua oratio vtriusq; describitur et primo oratio pharisei qui habuit bonum principiū quia ad templum locum sanctum ascēdit. Christiani ergo qui ad ecclesiam non vadunt ad regratiandum deo pro beneficijs receptis vt pharisei fecit. nec ad petendum indulgentias pro commissis vt publicanus nullius legis esse videntur et peiores sunt omni natione et ideo sicut canes sine lege peribunt et extra proijcientur. Apo.xxii. Foris canes et venefici. Itē habuit bonum principium quia bona intentione ascēdit scz vt oraret. quod est contra

malos qui vadunt ad ecclesiam ad confabulandum et loquendum. Quidam vadit ad videndum mulieres et mulieres vadunt vt videantur. et ideo vt aspiciantur attente vadunt parpurate ⁊ cooperte valde vt diabolus qui apparuit beato Martino. Et sic ecclesia que deberet esse locus orationum fit spectaculum peccatorum. ⁊ qui debuerant pro indulgentia peccatoꝝ tre peccata multa incurrunt. Et vnde debuit honorari diabolus exaltatur. Et quãdo maior deuotio vel religio debet haberi scilicet in solemnitatibus tunc huiusmodi vana pernitiosius obseruãtur propter quod dicitur Isa.i. Kalendas vestras et solẽnitates vestras odiuit anima mea In eodem tercio. Decaluabit dominus filias sion pro eo q̃ ambulauerunt extenso collo et nutibus oculorum ibant. Sed habuit malum mediũ quia fatue et superbe orauit et malum finem/ quia condemnatꝰ decescit vnde debuit iustificatus recedere. ℣ Fuit autem huius oratio primo presumptuosa/ quia stans apud se orabat quasi de suis meritis confidens. vnde statue corporis in eo elationem significabat mẽtis quasi diceret. Non oportet me genuflectere pro aliquo quia plenus sum omnibus et abundo. Contra quos Apo. iij. dicitur. Dicis quia diues sum et locupletatus et nullius egeo et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper ⁊ cecus et nudus. Secundo fuit effrontuosa quia gratias ago tibi quasi diceret. Nõ habeo conscientiam alicuius peccati. et ideo nõ peto veniam sed aperta fronte sto coram te referens gratias. Contra quod Romano. iij. Omnes peccauerunt et egent gratia dei. Tercio fuit superba ⁊ vaneglorioſa qz non sum sicut ceteri hominũ raptores iniusti adulteri. Vne eñ sunt partes iusticie vt ait Augustinus scz declinare a malo et facere bonum. Primam partem ostendit se habere cum dicit. Non sum sicut ceteri hominũ rap. ꝛc. Secundã partẽ ostendit se habere cũ subdit ieiuno bis in sabbato decimas do de cibus que possideo. Vbi nota q̃ omis peccator est raptor iniustꝰ ⁊ adulter et in oi petõ cõmittit furtũ iniusticiã et adulteriũ. Raptor est quia animã q̃ solius dei est aufert ei et dat diabolo. Iniustus est qz cũ ipse sit seruꝰ empcius dei et sanguine emptꝰ ipse se subtrahit ab eius seruitio ⁊ seruit diabolo eius inimico. Adulter est qz in deserto deo qui est proprius sponsus anime cũ diabolo fornicatur. Et ideo excludẽs a se hec tria omnem radicem peccati a se excludit. Iste nota q̃ homo duo habz a deo scilicet se ⁊ sua et ideo tanq̃ feudarius debet se et sua recognoscere se tenere. In eo enim q̃ bis in septimana ieiunabat ostendit se deo facere sacrificium de corpore suo dum ad cꝰ honorem corpus per ieiunium macerabat in eo vero q̃ decimas omnium soluebat ostendit omnia bona q̃cunq; habebat a deo recognoscere se tenere. In eo vero q̃ ad templum venerat ad orandum et gratias referebat ostendit pro se et omnibus suis deo omagium facere tanq̃ domino. et per consequens ostendit se in omnibus perfectuꝝ esse et dei mandata seruare. Et hoc est gratias tibi ago quia non sum sicut ceteri hominum. quasi diceret ego sũ solus bonus ceteri autem in comparatione mei sunt mali potuit saltem dixisse sicut multi hominũ sum. ℣ Quarto quippe sũt species superbie. vt dicit Beda. Prima est cũ quis bonum quod habet a se habere et nõ a deo existimat Contra quod Apo.i. Cor. quarto. Quid habes quod non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi nõ acceperis. Dãe habuit Nabugodonosor qui ait Nonne hec est Babilon ciuitas ista magna quam ego edificaui in robore fortitudinis mee. Danielis quarto. Et ideo conuersus est in bestiam. quia sicut bestia deum non cognouit. Unde statiꝫ subditur ibidem. Ab hominibus eiciẽt te et fenum vt boues comedes donec scias q̃ excelsus dominetur super vniuersam terram in regno hominum: ¶ Secunda est cum quis bonũ quod habet putat pro meritis suis a deo sibi datum quod extinguit materiam gratie quia sicut dicit Apostolꝰ Roma.xi. Si autem gratia dei iam non ex operibus alioquin gratia iam nõ est gratia. Hanc habuit lucifer qui ex operibus et meritis suis voluit super omnes creaturas sibi principatum dari et ideo proiectus est in infernum quia qui volebat in omnibus prees subtus omnia fuit demersus. Ysaie decimoquarto. Qui dicebas in corde tuo in celum conscendam supra astra celi exaltabo solium meum/ verumtamen ad infernum detraheris in profundum lacꝰ. ¶ Tercia est cum quis iactat se et vult videri habere quod non habet quibus maius preamꝫ est videri et non esse q̃ esse et non videri vt dicit. Philosophus hanc habent pocrite. Mathei. viceſimotercio. Ue vobis scribe et pharisei / et hypocrite / qui assimiles estis sepulchris dealbatis que a foris speciosa apparet ho. intrin. autem plena sunt ossibus mortuorum. ¶ Quarta est cũ quis despectis ceteris appetit singulariter videri habere quod habet. Hanc habuit ille pharisseus qui reputauit se singulariter iustũ et ideo hodie singulariter in toto mundo predicatur superbus et iniustꝰ vt qui voluit singulariter bonꝰ apparere singulariter predicetur malus quia deus superbis resistit. Jaco. quarto. ¶ Quarto oratio pharisei fuit contumeliosa quia nõ sum velut etiam hic publicanus quasi diceret ille etiam publicanus est de numero supradictorum scilicet raptorum iniustorum et adulterorum et per consequens orando contumelias ei inferebat Psalmi. Oratio eius fiat in peccatum. ¶ Quinto fuit mendosa qz ea que dixit se nõ habere habebat et que dixit se habere non habebat. Nam dixit se non esse raptorem ⁊ bonitatem et gloriam que est solius dei rapiebat Luce. xviii. Nemo bonus nisi solus deus. Isa. xlii. Gloriam meaꝫ alteri nõ dabo Item dixit se non esse iniustum publicanum temere iudicauit et de numero malorum dixit ipsum esse in quo magna iniusticia consistit Item dixit se non esse adulterum et ipse cum superbia q̃ est vxor dyaboli adulterium commisit dimissa humilitate que debet esse vxor cuiuslibꝫ iusti. Sapien. octauo. Hanc quesiui michi sponsam assumere. Item dixit se ieiunare et ipse sicut lupus vẽto vane glorie pascebat Osee xii. Effraim pascit ventuꝫ. Et ideo ieiunio dyaboli ieiunabat Isi. Qz cibis abstinẽt et prauis agunt demones imitantur quibꝰ cibus semper abest et culpa semper adest. Item dicebat se decimas offerre omnium et ipsam decimam bonorum operum deo non attribuebat sed ipse sibi iusticiam suã attribuebat tãq̃ principio ⁊ de ipso vanã gloriam querebat tanq̃ fine. Huius oppositum facimus dum initium et finem bonorum operum deo attribuimus qui est alpha et o principium ⁊ finis omnium Apo. i. ¶ Sexto fuit fatuosa quia sicut vbi humilitas ibi sapientia vt dicitur Proverbi. xvi. ita vbi superbia ibi stulticia Et hoc apparet quantum ad ser. ℣ primo quia orationem suam inordinate incipit scilicet a gratiarum actione. Missa enim que est valde ordinata oratio incipit a confiteor ⁊ terminatur a deo gratias Ro. xvi. Que a deo sunt ordinata sunt. et ideo oratio istius nõ fuit a deo quia non fuit ordinata. Inchoãs est enim oratio in consideratione et confessione peccatoꝝ. Prouer. xviii. Justus a principio ẽ accusator sui. Et hoc enim humiliatur et compungitur in lamentis et q̃ consequens oratio eius ascendit ad deum Eccle siast. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. ¶ Secundo quia bonitatẽ dei nimis artauit. nam eum qui vult omnes homines saluos fieri. et non dat spũm ad mensuram et dat omnibus affluenter credidit solum se feciſſe bonum ⁊ solum se spiritu ambulare. et eius bonitatem sibi largitam fuisse. ac si quis crederet. q̃ sol in domo sua tantum luceret. Bernardus. Nolo vt nusquam arbitreris, solem iustitie apparere et lucere. nisi in cella tua.

¶ Tercio qz de magna equitate gaudet dicens. Non sum sicut ceteri hominuꝫ qõtale est ac si quis gauderet quod esset mõstrum in natura. ¶ Quarto quia ipse veherat ad orandum et non orat sed laudat se dicẽs gratias ago tibi domine quia nõ sum sicut ceteri hominum quod est valde stultum scz se laudare coram deo qui omnia nouit. Secus esset coram hominibus qui ignorat facta aliorum. ¶ Quinto quia infirmitates suas abscondit ei a quo sanari deberet dicens se nullum morbum habere. quia dixit. non sum raptor iniustus nec adulter Boetius. Si operam medicãtis expectas oportet vt vulnus detegas. Prouer. xxviii. Qui abscondit scelera sua non dirigetur. ¶ Septo quia elemosinam petiturus diuitias suas ostentat quod tale est ac si quis iret petendo elemosinam manibus plenis aureis. In oratione enim homo notum. Et ideo debet facere sicut pauperes qui ostendunt omnes miserias suas ⁊ magis ostendunt se miseros q̃ sunt. Et sic patz oratio pharisei que fuit presumptuosa effrontuosa superba contumeliosa mẽdosa et fatuosa. ℟ Secundo describitur oratio publicani. que fuit per contrarium bona. Nam fuit timorosa pudorosa dolorosa accusatoria vera et sapientia plena. ¶ Primo fuit timorosa quia propter multitudinem peccatorum timebat appropinquare sanctis: et ideo a longe stabat quod est contra multos qui cognoscunt se magnos peccatores et sedent iurta altare et iurta sacerdotes. Et nota hic de osa. quem dominus interfecit quia tetigit archam. q̃. Regum. xvi. Hic cadit exemplum quod recitat beatus Grego. in dyalogo de illa domina que cum de nocte polluta

esset a viro. iuit de mane ad dedicationez oratorij sancti Sebastiani et retigit reliquias eius et statim inuasa est a dyabolo. ¶ Secundo fuit pudorosa quia nõ audebat oculos ad celum leuare. quia celi agmina per pctã offenderat. et celum amiserat ideo pre verecundia non audebat celum respicere. Unde ecclesia cantat. Non sum dignus videre altitudinem celi pre multitudine iniquitatis mee. ¶ Tercio fuit dolorosa quia percutiebat pectus suum. sub quo est cor quod magno dolore percutiebatur interius magis q̃ pectus exterius. Vere peccator debet summe dolere quia pro tam modico bono amittit tot bona. et incurrit tot pessima mala. Sic doluit Magdalena et percussa fuit in corde. ¶ Quarto fuit sui accusatoria quia se solum accusabat et reum reputabat. Psal. quinquagesimo. Quoniam ego iniquitatem meaz ego cognosco. ꝛc. ij. Regũ. xxiij. Ego sum qui peccaui. ego inique egi.

¶ Quinto fuit vera: quia sicut habebat in corde ita loquebatur ore et sicut erat interius ita ostendebat se exterius. Eccle. quarto. Non confundaris pro anima tua dicere verum. quod est contra multos qui stant in ecclesia ad orandum et aliud habent interius q̃ quod ostendunt exterius quia recipiunt osculum pacis et nolũt pacem et dicunt. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. et tamen non dimittunt suis offensoribus offensas. et ideo non recedunt iustificati sicut hic publicanus quia eis nichil dimittitur sed hunc publicano omnia sunt dimissa in quo pensare debemus magnam dei misericordiam in humilem publicanum. Non audet publicanus appropinquare et deus appropinquat. non audet ad celum respicere. et deus respectu misericordie eum respicit. penas a se exigit et deus ei parcit culpam suam cognoscit et deus ei ignoscit. Sic humilis nõ audet appropinquare vt deꝰ appropinquet non aspicit vt deus aspiciat premit conscientiam sed spem sublenat. percutit pectꝰ et penas a se exigit. vt deus parcat confitetur vt deus ignoscat. ignoscit deus vt ille agnoscat. ¶ Sexto fuit sapientia plena quod patet quantum ad sex opera sapientis. ¶ Nam ad sapientem pertinet primo seipsum considerare. Prouer. xvij. Oculi stultorum in finibus terre sapientis autem oculi in capite suo. Sic iste oculos continebat submissos ad considerandum pessimum in quo fuerat. Secundo facta sua ad debitum finem ordinando quia sapientis est ordinare. i. Corin. xiij. Omnia secundum ordinem fiant in vobis. Sic iste orationem suam optime ordinauit ad iustificationem et veniam consequendam quia descendit iustificatus in domum suã. Tercio ad sapientem pertinet a malo recedere et ad bonum appropinquare. Job. xx viij. Timere deum ipsum est sapientia et recedere a malo intelligentia. Sic iste recessit a petis ꝛ venit ad orationẽ. ¶ Quarto ad sapientem pertinet res iusto precio appreciari. nam ad sapientez pertinet rẽ quãq̃ rem tanti existimari quanti habenda est. Sic ille existimauit dum melius hominum putauit gratiam dei habere et ei reconciliari. Et ideo omniꝫ dimissis iuit ad templum pro gratia dei habenda quã secum reportaret. Mathei. xiij. Simile est regnum celorum homini negociatori quẽrenti bonas margaritas inuenta autẽ una preciosa margarita vendidit omnia q̃ habuit et emit eam. ¶ Quinto ad sapientem pertinet vltimũ finem considerare. nam sapientia de altissima causa est scilicet ꝺ deo qui est vltimus finis Sapi. sexto. Cogitare enim de ista sensus. est consummatꝰ pire. ix. In hoc glorietur qui gloriatur scire et nosce me. Sic ille vltimum finem in sua oratione considerauit scilicet deo coniungi cui homo in oratione coniungitur. Nã vt dicit Damascenus Oratio est mentis ascensus in deum. Unde orantibus apostolis spiritus sanctus sup̃ eos venit. ¶ Sexto ad sapientez pertinet meliora eligere. Uñ pñs dixit q̃ sapientes bene et multũ sunt consiliatiui vt meliora eligãt. Prouer. xi. Ubi multa concilia ibi multa salus. Sic ille melius elegit scilicet seipsum hic punire et iudicare. Unde percutiebat pectꝰ suũ se reum dicens prima Corin. xi. Si nosmet ipsos diiudicaremꝰ nõ vtiq̃ iudicaremur. Unde augustinus. Domine hic vre hic seca vt in eternum michi parcas. Et patet oratio publicani que tota fuit fulta bonis. sicut oratio pharisei malis. Ecclesia. xxxiij. Uñ contra vnum malum contra bonus. Iuxta magnam vallem semper est magnus mons Et sic patet secundum. ¶ Tercio infertur vtrinq̃ orationis finis. quia publicanꝰ fuit iustificatus propter humilez orationẽ phariseo propter superbiam suã remanente in fecibus suis. Ubi est argumentum q̃ melior est peccator humilis q̃ iustus superbus. Augu. Audeo dicere superbiã

esse vtile in aliquod apertum manifestũq̃ peccatum incidere vt sibi displiceant qui tam sibi placẽdo ceciderãt. Salubriꝰ eñ Petrus displicuit sibi quãdo fleuit q̃ placuerat quãdo negauit. In fine autem reddit rationem huius diuersitatis cum qua infert sententiam generalem dicẽs q̃ omnis qui se exaltat humiliabit et ecõuerso. Que sententia est firmata coram deo et scripta et publicata in mundo. quia omnis qui se humiliat coram oculis proprijs exhibitur coram oculis dei et in presenti ꝛ in futuro. Et qui modicum humiliatur modicum exaltatur. et qui multum multum. et qui nichil nichil. Quia enim christus se super omnes humiliauit ideo super omnes est exaltatus Phil. ij. Semetipsum exinaniuit. Et sequit. Propter quod deus exaltauit il. ꝛc. Et quia beata virgo post christum super omnes humiliauit se ideo post christum super omnes exaltata fuit. Luce primo. Quia respexit humilitatem ancille sue. Et quia Johannes post christum sup omnes se humiliauit ideo a christo sup omnes est exaltatus et cõmendatus. Et quia Achab modicum se humiliauit quia forinsecus ambulans demisso capite indutus cilicio ideo deus parum ipsum exaltauit differens vsq̃ ad mortem sententiam detectionis. iij. Regum. xviij. Nonne vidisti Achab humiliatum coram me propter qõ non inducam malum in diebus eius. Et econuerso de superbis quia qui multum superbit multum deprimitur et qui modicum modicum. Quia nanq̃ lucifer multũ superbiuit multum fuit deprimendus cum tota comitiua sua. et similiter primi parentes qui sententiã grauissimam in se ꝛ sua posteritate receperunt. Et quia Nabugo donosor minus superbiuit minus fuit depressus scilicet septem annis quibus stetit cũ bestijs et postea restitutus est vt patet Danielis quarto. Qui autem iacet in imo non potest cadere. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola Sermo. lxxxvij.

Notũ vobis facio euangeliũ quod predicaui vobis. i. Corin. xv. Hec est pars secunda totius prime epistole Cor. In qua postq̃ egit de donis spũs sancti agit de resurrectione mortuoꝝ. Et quia resurrectio xpi est causa nostre resurrectiõis q̃ vt dicitur infra si xps resurrexit et nos resurgemus. ideo ꝓbata xpi resurrectione probata erit ꝛnostra. Et idcirco primo in hac epistola probat xpi resurrectionẽ. in qua quatuor facit. q̃ enim anteq̃ christuꝰ resurgeret. resurrectio mortuoꝝ erat valde difficilis ad credendũ ꝛ apud multos quasi impossibilis videbat propter quod p quosdam dictũ dei Exo. iij. Christuꝰ eã ꝓbauit dicẽs. Ego sũ deꝰ abrahã deus ysaac et iacob. Nõ est deus mortuoꝝ sed viuentiũ Ideo apꝰlus in hac parte primo ponit prologũ in quo reddit auditores benivolos ꝛ attentos ad probationẽ resurrectiõis audiendũ. In principio epistole. Secũdo ipsam christi resurrectionẽ probat per scripturas. que sunt testimoniũ ad credendũ ibi. Tradidi enim vobis in primis quod et accepi. q̃n christus mortuus est. Tercio idẽ probat per testimoniũ multoꝝ qui viderũt christũ resuscitatũ. et per suũ q̃ et iã Paulus ipsũ vidit. quoꝝ testimoniũ nullatenus est spernendũ ibi. Et q̃ visus est cephe et post hoc vndeci. Quarto ostẽdit q̃ suũ testimoniũ et idoneũ ad credendũ ibi. Gratia dei sũ id quod sũ et gra eius in me vacua non fuit. ¶ Primo ergo ponit quendã prologũ in quo reddit auditores benivolos ꝛ attentos dicẽs notũ facio vobis fratres scz in fide et dilectione euãgelium. id est bonã et veram et salubrẽ nunciationẽ. Et nota q̃ euangeliũ aliquando sumit stricte pro his tantũ que in quatuor euangelistis continent. aliquãdo euangeliũ nunciatio appellat p quã peruenit ad regnũ eternũ et sic accipit hic glosa super illud Marci. i. Initium euangelij. euãgelium eſt nunciacio per quã proprie ad regnum celoꝝ ꝛ ad remissionẽ pctoꝝ peruenitur. Dicit ergo. Notũ vobis facio euangelium q̃ predicaui vobis scilicet alias q̃ et accepistis id est acceptastis. in quo ꝛ stetis scz in ipso perseuerando per gratiam fidei et dilectionis dei. per quod et salui mini scz in spe et tandẽ eritis saluandi in re. si tamẽ teneritis tanq̃ memores et attenti qua ratione ꝓdicauerim vobis id est quo fine. qui vt vos lucrarer christo. ij. Corinth. xi. Nõ quero vestra sed vos nisi frustra credidistis quasi diceret. Nõ tenuisse quomodo ꝓdicaui est frustra credidisse q̃ est magnũ dãnũ. Hayno. Frustra credit q̃ ab ipsa fide postmodũ recedit. ¶ Nota ergo q̃ in hac prima parte ad duo monemur scilicet ad audiendum verbum dei. et ad obseruandum et tenendum opus. Primo monemur ad audiendum euangelium. id est bonam annunciationem id est verbum

dei. et hoc propter quinq; bona que facit in audiente. O Primo illuminat intellectum de credendis. De sperandis/ de amandis/ de agendis/ et de omnibus necessarijs ad salutem Actum. xx. Non enim subterfugi quo minus annunciarem vobis omne consiliū dei. Psal. cxviij. Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. Secundo facit recipere fidem que est fundamentum omnium bonorum et nichil est homini bonum sine ipsa. Romanoꝝ. x. Ergo fides est ex auditu auditus autem per verbum christi per quaz anima desponsatur christo. Osee secundo Sponsabo te michi in fide. Tertio inflāmat affectum. In predicatione enim monstratur q deus est summum et perfectum bonum. omnia bona in se continens. Omnia alia bona sunt bona fallacia et imperfecta. Et ideo animus auditorum accendi tur ad ipsum super omnia diligendum qz bonum non mouet voluntatem nisi cognitum. cognitum autem mouet/ quia vt dicit phūs ethico. primo. bonum est qđ omnia appetunt. Hoc optime patet Actuū. x. Ubi dicit q loquente petro cecidit spūs sanctus super omnes qui audierunt verbum. Quarto monet ad penitentiam predicator enim ostendit mala que peccator p peccatum incurrit que sunt infinita. et bona que perdit que similiter sunt infinita. Ostendit etiam q vile et bestiale et periculosum est in peccato manere/ quis si moreretur statim ad inferna descēderet que omnia considerans peccator. nisi sit omnino bestia conteritur et redit ad penitentiam Unde Actuum. ij. Dis auditis compuncti sunt corde et dixerunt ad petrum et reliquos apostolos. Quid faciemus fratres. Et ait petrus. Penitentiam agite. Hoc est contra multos qui dicunt quare vado ad predicationem ex quo non facio quod dicitur. Ego scio quid debeo facere. Talis errat quia frequenter homo cōpungitur in predicatione vt dictum est et venit malus ad predicationem et redit bonus cum bono proposito. ¶ Quinto facit bona temporalia cōtēnere. In predicatione enim ostenditur q omnia bona temporalia scz diuitie/ delicie et honores ꝛc. ducunt ad dolorosum finem/ quia vel homo dimittit ea per mortem vel ipsa dimittunt cum per aduersam fortunam et q quicūq; ipsa dimittit habebit bona etrena. quod considerans homo sapiens contemnit et reliquit ea. Sic apostoli audientes christum predicare oia dereliq̄runt Mat. xix. Ecce nos reliq̄mus oia et secuti sumus te.

P Secundo monemur ad tenendum et standū per opus in sermone dei et hoc propter quatuor. Primo qz nisi in sermone dei nostri maneamus omnis bona fructuū in nobis et gloria dei et passio christi et merita sanctorum et sacramēta ecclesie et dona et virtutes et bona nature et fortune et gratie ac etiam bona que fecimus et breuiter omnia sunt frustra et nō includunt debitū finem nō permanēte in sermone dei. Ecclesiastes. ix. Qui offēdit in vno multa bona perdet. Secundo quia permanentia in sermone dei facit discipulum christi quod est magis q̄ esse cardinalem pape Johan. viij. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Tertio facit hominem liberum Johā. viij. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. Nam talis obseruantia eripit hominem de seruitute diaboli et viciorum et transfert in libertatem gloríe filiorum dei Hall'. quarto. Itaq; non sumus ancille filij sed libere. qua libertate christus nos liberauit quod sic patet sicut dicit phūs. Liber est qui est causa sui. Seruus autem est qui est causa alterius q̄ nō operat sibi sed domino. Et secundum hūmodum obseruās sermonem dei est liber quia omnia bona que facit sunt sua. i. Corinth. tercio. Omnia vestra sunt vos autē christi christus autē dei. Peccator aūt omnia perdit quia animā aufert diabolus corp' comedunt vermes et bona tēporalia auferunt consanguinei et sic est causa alterius. Quarto facit hominem immortalem. Johan. viij. Si quis sermonē meum seruauerit morte non gustabit in eternum sed trāsibit de morte ad vitam/ quia mors naturalis conuertitur in vitam glorie. Et ideo non debet dici q moriatur. sed q tunc incipit viuere/ quia vt dicitur philosophus qūdo introducitur perfectior et nobilior forma et abūcik imperfectior talis nō debet dici corruptio sed ḡnatio vt qñ corpori hūano infundit alia rōnalis. Cuius alia sensitiua vegetatiua corrūpat tamē dicit q tūc homo generat. et sic patet primū. O Secundo xpi resurrectionem probat per scripturas dicens. Tradidit enim vobis in primis. i. inter prima et maxima que vobis predicauī hoc fuit vnum scz q̄ christ' mortuus est pro peccatis nris ꝛ sepultus ꝛ tcia die resurrexit sicut scripture testant

Nam de eius morte Isa. et Iere. testantur aperte. ꝛ similiter Daniel. q̄ ait. Post. lxx. hdomadas occidetur xps Danie. ix. De sepultura dicitur Isaie. liij. Dabit impios pro sepultura et diuites pro morte sua. In eodez. xl. Erit sepulchrum ei' gloriosum. De resurrectione vero dicit Osee vi. Viuificabit nos post duos dies et i die tercia suscitabit nos. Et sic patet secundū

R Tercio post. q̄ probauerit christi resurrectionem per scripturas. probat eā dem per testimonium hominum dicens q̄ xps post resurrectionem visus cephē. id ē petro. vt patet Lu. xxiiij. et post hoc vnde eum vt patet Johannis. xx. Deinde visus est plusq̄ quingentis fratribus simul ex q̄ bus multi manent vsq; adhuc prompti si opus est ad testificandū hoc. Quidam dormierunt id est mortui sunt. Hoc ex euangelio non potest ostendi. Deinde visus est Jacobo nec potest hoc ostendi ex euangelio. Et dicitur hic Jacobus fuisse Jacob' alphei qui fuit episcopus hierosolimitanus de quo dicit Hayno q̄ in parascene deuouit se non comesturum donec videret xp̄m a mortuis resuscitatum. Deinde vis' est apostolis omnibus et hoc in die ascensionis. vt patet Marci. xvi. et Actuum. i. ¶ Et nota hic. q̄ non facit mentionem de apparitionibus que facte sunt mulieribꝫ quia olim mulieres non recipiebantur in testimonium. Nouissime autem omnium apostolorum visus est michi vt patet Act. ix. Dixit Ananias Saule frater dominus noster iesus christ' misit me qui apparuit tibi in via qua veniebas tanq̄ abortino. Quasi diceret. bene dico nouissime quia abortiuus sum inter apostolos. Uocat se abortiuum quia quasi extra tempus nat' est et quia violenter natus et quasi coact' conuersus ad dominuz. vel qz minor alijs consideratione status preteriti. Et hoc est quod subdit. Ego sum minimus apostolorum sm temporis successionem qui non sū dignus vocari apostolus quia persecutus sum ecclesiam dei. Actuum ix. Saulus ad huc spiritus minarum et cedis in discipulos dñi. ¶ Moraliter ex hoc secūdo et tercio membro ad nostram edificationē tria recipere debemus. Primum est vt peccatū summe caueamus et detesteimur quia propter ipso delendo mortuus ē filius dei Romanoꝝ. Traditus est propter delicta nstra. resurrexit propter iu. Dicitur de adam q̄ videns abel filium suum mortuum et considerans q̄ nisi peccasset non fuisset mortuus fleuit peccatum suum centum annis in quadam valle tanq̄ in carcere collocat' quanto ergo magis debemus abhorrere peccatum cum filius dei sit pro ipso mortuus. Nos etiam ex peccato quattuor mortes incurrimus. S Prima est vita amara qua in hac valle miserie viuimus q̄ mors equiparatur Eccle. xxx. Melior est mors q̄ vita amara. de qua dicitur Hesi. ij. Quocunq; die comederis ex eo morte morieris id est amare viuere incipies. Secunda est separatio gratie dei ab anima per culpam propter quod omnes nascuntur filij ire. vt dicit Iob. Tercia est separatio anime a corpore propter quod omnes morimur Ro. vi. Stipendia peccati mors. Quarta est separatio anime a deo et a vita beata. Oēs istas quattuor mortes incurrimus per peccatum factum per primos parētes et ideo multum debemus timere peccare quia si peccauerimus omnes istas quattuor mortes percotes sine comparatione sentiemus et maxime quartam scilicet separationem anime a deo et a vita beata quia cum hoc deputabimur supplicijs eternis q̄uis supplicium eternum principaliter consistat in separatiōe anime a deo. vt dicit Crisostomus. Qō supplicium non incurrimus ex primorum parentum petō. sed ex propijs peccatis: quia qui solum cum petō primorum parentum mortui sunt de tali separatione nullā penam habent. T Secundum est vt cum christo moriamur sepeliamur et resurgamus. Primo debemus mori cum xp̄o in cruce penitentie Math. xvi. Si quis vult post me venire abneget semetipsum id est vitam carnalem et tollat crucem suam scz penitentie et sequatur me. Sicut faciebat apostolus qui dicebat xp̄o confixus sum cruci. Gallath. ij. Et iterum. Ego stigmata domini nostri iesu christi. i. corpore meo porto. Gallath. vi. Et ad hoc vt penitentia sit facilior debemus de omnibus amaris et duris que christus pro nobis sustinuit facere vnum fascem ꝛ in corpore nostro ponere. Cantico. primo. Fasciculus mirre dilectus meus michi inter vbera mea commorabitur. Et tūc omnis amara huius vite dulcorantur. et omnem passionem patiēter feremus. Gregorius. Si passio domini ad memoriam reuocetur. nichil est adeo durum quod non equo animo toleretur. Quod figuratum fuit quando filij israel venientes in Marath inuenerunt ibi aquas amaras: quas non potuerunt bibere. Et dominus ostendit Moysi li

Dominica vndecima post Pentē Cantem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gnuz quod mittens Moyses in aquas statim dulcorate sunt. Exo.xv. ¶ Secundo debemus sepeliri cum xpo vt sicut anima xpi ad inferos descendit corpore cū tumulo remanente. ita et nos debemus ad infernum per animi cogitationem ire Isa.xxxviii. Ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi. Debemus q tidie cogitare penarum inferni acerbitatem. De qua dicitur Job.xxiii. Ab aquis niutum transeunt ad calorem nimium. Ps. cxlviii. Ignis grando nix glacies spiritus procellarum pars calicis eorum. Et penarum inferni eternitatem Math.xxv. Jbūt hi in supplicium eternum et iudicij vltimi horribilitatem Hiero. Sine comedam siue bibam siue aliud quid facio semper illa vox horribilis sonat in auribus meis. Surgite mortui venite ad iudiciuz Eccle. vij. Memorare nouissima tua et in eternū non peccabis. ¶ Tercio debemus resurgere cum xpo id est in nouitate vite gratie ambulare Roma.vi. Quomodo xps resurrexit a mortuis per gloriam patris ita et nos in nouitate vite ambulem⁹. Sūt multi qui posq̄ mortui fuerint in peccatis nū q̄ volunt resurgere. Prouerbiorum xxvi. Sicut ostium vertitur in cardine suo. sic piger in lectulo suo id est concupiscentia carnis sue. Contra quos apostolus ad Ephe. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christus. Surgamus. ergo in triduo cum xpo. i. in vera contritione pura confessione et perfecta satisfactione. Surgamus et immortalis cum christo vt non ampli⁹ pcōtum morte pessima moriamur. Roma.vi. xps resurgēs a mortuis iam non moritur. ꝛc. ¶ Tercium q debemus accipere vt et resurrectionem nostrā probemus sicut et xps pbauit suam. Probauit autem xps suam resurrectionem triplicitez scilicet per ostensionē vulnez Jo. xx. Ostendit eis latus et manus. per palpationem carnis Luce.xxiiij. Palpate et videte. Et per comestionē faui mellis et partis piscis assi. Jbidem. Habetis hic aliqd quod manducetur. at illi obtulerūt ei partem piscis assi et fauum mellis. U

Tria enim sunt signa. q quis vere surrexit a morte culpe et peccati. Primum est ostentio vulnerum. i. peccatorum. Si enim pcā pure et clare ostenderimus sacerdoti signum est q vere resurreximus. i. Johā. i. Si confiteamur peccata nostra fidelis ē et iustus vt remittat nobis pcā nra. Prouerbiorū.xxviij. Qui abscōdit scelera sua non dirigetur. qui autem confessus fuerit et reliquerit ea miam consequetur. ¶ Secundum est palpatio carnis. quando enim homo permittit se palpare a penis i carne sua et ab aduersis in filijs et amicis suis et ab aduersa fortuna sua in rebus suis et non murmurat. signum est q vere resurrexit In omnib⁹ istis tribus permisit se palpari Job.i. in omnibus non peccauit neq̄ stultum quid contra deum locutus ē Job. i. Sed quando murmurat in aduersis vt filij israel qui statim vt defecit eis aq̄ murmurauerunt contra Moysen dicentes. vtinam mortui essemus in egipto. signum est q non resurrexit. ¶ Terciuz est comestio quia si comedit fauum mellis id est verbū dei quod est cibus anime Math.quarto. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit ex ore dei. Quod palato sano est super mel dulce. Psal.cxviij. q̄ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua super mel oti meo. Comedit etiam piscem assū. i. xpm assatum in ligno crucis scz in sacramento altaris. et hoc degne signum est q vere resurrexit. Qui autem neutrum digne comedit. signum est q non resurrexit quia nisi is qui de graui surgit infirmitate confortetur cibo moritur. Et nota hic de animali non ruminante. de quo non poterat fieri sacrificiū deo nec erat cibus apt⁹ populo dei et significat q iste qui verbum dei non masticat sed deglutit corpus christi non dūdicat neq̄ discernit ab aliis cibis nō est de populo dei nec potest deo sacrificare. Et sic patet tercio. X Quarto ostendit sui testimonij idoneitatem. qz licet ratione status preteriti suuz testimonium non esset efficax tamen ratione status in quo tunc per gratiam dei erat suuz testimonium efficax erat ad credendum. sicut et aliorum apostolorum: quis per gratiam dei erat apostolus sicut et alij. et per eandem gratiam multuz profecerat ecclesie nec vacua in ipso manserat. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dñica.xij. de euā. Sermo.lxxxviij.

Exiens iesus de finib⁹ tyri venit per sydonem ad mare galilee inter medios fines decapoleos Marci.vij. Sicut dicit apostolus ad Ro.v. Sicut ex vno hoie peccatum et condemnatio processit in multos immo in omnes propter quod omnes nascemur filij ire multomagis ex vno homine iesu christo iustificato et salus in omnes abundauit. Et peccato autem primorum parentum gratiā dei perdidimus Et penas multas incurrimus. nam gratuitis fuimus expoliati et in naturalibus vulnerati. Fili⁹ autem dei veniens in mundum gratie dei nos restituit et naturalia nostra membra sanauit in parte tandem corpus et animā plenarie sanaturus. De hac ergo materia presens euangelium tractat. Nam in ipso quoddam christi miraculuz recitatur quo modo surdi⁹ linguam et aures cuiusdaz sanauit surdi et muti per que pcōtus sanatio designatur. que fit per gratie dei restitutionem. Circa quod miraculum euangelista tria facit. Primo antecedentia miraculum describit et narrat. In principio euāgelij. Secundo ipsum miraculum a christo factum recitat et exarat ibi. et apprehendens eum de turba seorsum misit digitos suos in auriculas eius. et expuens tetigit linguam eius. Tercio subsequentia miraculum subnectit et notat ibi. Et precepit eis ne cui dicerent. Quanto autem magis eis precipi ebat ꝛ tomagis plus p̄dicabāt et eo amplius ammirabantur dicētes. de ne. omnia fecit. A Circa primum tria ponuntur. Primum est aduentus saluatoris ad humanam miseriam quia eximit de finibus tyri. ꝛc. Secundum ē adductio peccatoris ad diuinam clementiam. quia adducunt ei surdum et mutum. Tercium est deprecatio intercessorum pro sanitate recipienda quia deprecabantur illum vt imponat illis manum. Primo ergo ponitur aduentus saluatoris ad humanam miseriam. nam filius dei videns humanam miseriam et seruitutem durissimam qua sub diaboli imperio omni famulatu viciorum impie premebatur compassus est ei et descendit de celo vt eam liberaret et vt ei perfecte compateretur voluit eius miserias experiri Hebreoz. iij. Non habemus pōtificem qui non possit compati infirmitatibus nos. tentatus autē per omnia. Et ibidem secundo. Debes enim per omnia fratribus similari vt misericors fieret. Et qz in natura diuina nullam penaz poterat experiri ideo factus est homo et venit per sydonē id est tristiciam humane nature. naz sydon venatio tristicie interpretatur vsq̄ ad mare id est vsq̄ ad amaritudinem crucis inter medios fines decapoleos. i. sub decem decalogo pceptoz legis. qz legē nō venit soluē sz adimplere. ¶ Et nota q hec decapoleos huj⁹ decapoleos vel decapolios idē ē q̄ decapol ꝛ ē regio decē vrbiū trāsiordanē ad orientē posita in cui⁹ regionis medio ryz⁹ et sydō sūt. Sic ergo angustias nostras assumpsit amarā mortē gustauit ꝛ legem seruitutis seruauit vt de his omnibus nos liberaret. Gal. quarto. Misit deus filium suum factum ex muliere sub lege vt eos qui sub lege erant redi. Inter mi serias enim humane nature est corporalis infirmitas et macula peccati Et ideo filius dei vt ostenderet q solum in mundum venerat vt humanaz naturam a miserijs liberaret cepit eam ab infirmitatis miseria. et a peccati macula liberare. Luce. vi. Virtus de illo exibat et sanabat omnes. Unde istū surdum et mutum et. corporaliter ꝛ spiritualiter sanauit. eo q quēcunq̄ sanauit in corpore sanauit et in anima quiavt dicit Augustinus. Dei perfecta sunt opera. Secundo ponitur adductio peccatoris ad diuinam clementiam. quia quamuis filius dei venerit in mundum cum sacco gratiarum et virtutum et donorum spiritus sancti paratus omnibus dare gratis tamen homo induratus et obstinatus in malo nolebat ad ipsū accedere vt gratijs ꝛ virtutib⁹ ditaretur Job.xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis scientiam vi. tu. nolumus ꝛ ideo deus de exuberanti diuersis modis adduxit eū ad se. Charissimi parabola hec est tē potis instantis Nam filius dei stat ad ostium anime et pulsat et vult intrare ad nos cum sacco pleno omnium bonorum. Apoc. iij. Ego sto ad ostium et pulso si quis aperuerit michi introibo ad illum. Et nos miseri obstrecati nolumus ei aperire in intro fetis et in lacu miserie eligentes. Sed deus in misericordia copiosus non attendit ad miserias nostras sed diuersis vijs ad se ducere nos cōatur ne tantum bonum quantū nobis vult dare perdamus. B Nam aliquos ducit ad se per verbum predicatōnis dum verbo predicatoris dat virtutem compungēdi cor. Psal. Ecce dabit voci sue vocem virtutis ita q peccatoz in ipso verbo predicatoris compungitur et ad deum redit Actuz. ij. Dis auditis cōpuncti sunt corde et dixerunt ad petrum ꝛ ad reliquos apostolos. Quid facimus viri fratres per subtractionem autez talis virtutis dicitur deus cor peccatoris indurare Exodi quarto. Ego indurabo cor pharaonis et nō dimittet populum. Quod est signum magne ire dei. quando homo in predicatione nullo modo conteritur. Quosdam ducit ed se per graues infirmitates Psal. Multiplicate sunt infirmitates postea accelerauerunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quosdam per aduersa et varia tribulationum genera Osee.vi. In tribulatione sua mane consurgent ad me. Quosdaz p prospera. p̄ psalmista. Confitebimur tibi cū benefeceris ei. Quia vt dicit Boetius Deus facit sicut bonus medicus qui vnicuiq; tribuit sicut sibi expedire cernit. Naz quidā franguntur in aduersis et quidam dissoluuntur in prosperis et quidam in dignitate pereunt. et quidam in dignitate saluantur. et sic de aliis et ideo per diuersa t multa ducit ad se saluandos. Nam omnes salūdos ducit t attrahit ad se ex gratia specialī. Joh.vi. Nemo potest venire ad me nisi pater qui me misit traxerit eū. ¶ Tercio ponitur depcatio intercessoū pro sanctate recipienda quia deprecabantur eum vt imponat illi manum. i. conferat virtutē et sanitatem. Ubi notandum q̄ per istum surdum et mutuz peccator intelligitur qui per se ad deum accedere nō pōt ideo oportet vt adducatur nec per se potest gratiaz interpretare eo q̄ inimicus dei est. gratie autem conceduntur amicis. et ideo oportz vt amici dei pro ipso orent. Job.xlij. Seruus meus Job orabit pro vobis facē eius suscipiam vt nō vobis imputetur stulticia et ideo quotidie peccatores conuertuntur et recipiunt gratiam dei quia quottidie ecclesia iustorum rogat pro eis deum. Ideo conuersus est paulus quia Stephanus p eo rogauit vt dicit Augustin⁹. Et ideo Augustin. conuersus est et recepit gratiaz dei quia mater eius pro ipso rogauit. Unde in sti nō solum sanitatem anime sed etiam dilationem sententie dei impetrant peccatoribus vt patet in exemplo quod christ⁹ posuit de colono qui impetrauit a domino neficulneam ifo anno abscideret. Luc.xiij. Optimum est ergo habere amicitiam seruorum dei et cum eis habitare⁹ quia angeli dei non potuerunt submergere sodomā et alias ciuitates donec Loth habitauit i eis et promisit deus parcere omnib⁹ illis ciuitatibus propter decem bonos si ibi fuissent inuenti. vt patet Gene. decimooctauo. Significatur autem peccator per surduz et mutum vt dicit theophilus sic facit dyabolus peccatorem nam facit eum muteū ne consilium vel auxilium a deo et sanctis petat vel peccata confiteatur. Facit eū surdum ne predicationem et verbum dei audiat in quo possit medelaz anime sue inuenire. Psalmista. centesimo decimotercio Os habent et non loquentur aures habēt et nō audiēt. ¶ Uere t totaliter dyabolus surdum facit petōrem quantum ad ser. Primo quia vocem vniuersitatis creaturarum clamantium vt deus diligatur super omnia non audit Augu. Domine celū terram mare et omnia que in eis sunt dicunt michi vt amem te. nec cessant hoc dicere omnibus vt sint excusabiles. Nancvo cem petōr non audit quis pius amat terrena q̄ deum. Secundo quia vocem clamoris misericordie sanguinis xp̄i non audit quem petre audierunt et scisse sunt vt patet Mat.xxvij. Sed vocem clamoris vindicte sanguinis Abel bene audit: quia vlcisci vult et non misereri debet. xij. Accessistis ad mediatorem testamenti non ihesum et sanguinis aspersionem melius loquentem q̄ Abel. Uidete ne recusetis loquentem. Sanguis enim Abel clamat vindictā quia absorptus ē a terra. Hic cadit exemplum istius domine que recollegit sanguinem in vita dū interficeretur vir eius quē postea ostenderet filio vt vlciscereтur ne faceret pacem cum homicida id est dyabolo. sic fecit terra de sanguine Abel que aperiens se suscepit eum in signum vindicte t clamans vindictā. Gene. quarto. Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Sed sanguis xp̄i non est absorptus a terra. sed statim redūt ad corpus clamans misericordiam. in signum q̄ parcebat omnibus Lu.xxiij. Pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt. ¶ Tercio quia illā tubam terribilem. quam mortui audient et ideo resurgent ipse non audit scilicet surgite mortui venite ad iudicium quam iusti semper audiunt Hieronimus. Siue comedaz siue bibam siue aliud quid faciam semper video resonare in auribus meis il. tu. ter. sur. mor. ueni. ad iudicium. Sed sic agit quasi sit in eternum victurus t laudat oculos atq; aures ita q̄ tonitruū diuine cōminationis non audit. Psal. Intonuit de celo dominus et al. de vo. s. ec. Et ideo petōr assimilatur aspidi surde que vt non audiat vocem incantatoris vnam aurem figit ad terram t in aliam figit caudā. Sic petōr desiderio t occupatione terrenoz obturat vnā aurē tōgitudine vite t vnā spe finalis penitētie. ¶ Quarto facit eū surdū ne audiat pauperē clamātē. t dū ipse deū in paupere nō audit clamabit ipse ad deū et non exaudietur. Prouer.xxi. Qui obturat aures suas ad clamorē pauperis cla. ip. ad deū et nō exaudietur. vt pz in diuite epulone Lu. Dormierūt sōnū suū et nichil inuenerunt. vi. di. i ma. s. augu. Trāsit

peccator. nō pōt p se. ad deum accedere. etc.

somnus iste transit vita ista et nichil inueniunt in manibus suis qui nichil posuerūt in manibus christi. ¶ Quinto ad fratrem veniam petentem et dum ipsi fratri remittere nolnerit nullius sibi peccatuz a deo remittitur. Eccle.xxviij. Relinque proximo nocenti te et tunc deprecanti tibi peccata soluentur. homo homini seruat irā t a deo querit medelam in hominem sibi similem non habet misericordiam et de peccatis suis deprecatur. Mathei.xviij. Nonne oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus sum. Sexto ad legem dei pertinentem et dum ipse non audit legez dei mandantem deus non audit eum orantem Prouer.xvij. Qui declinat aurem suaz ne audiat legem oratio eius erit execrabilis

D Similiter dyabolus facit peccatorem mutum quantū ad tria. Primo ad dei laudem quia deum pro beneficijs nature. fortune et gratie non laudat Luce decimo septimo. Nonne decem mundati sunt nouem vbi sunt et non est inuentus qui rediret et daret gloriaz deo nisi hic alienigena Secundo ad peccatorum confessionē. Job xxxi. Si abscondi quasi homo peccatuz meum et celaui in sinu meo iniquitatem meā Tercio ad necessariorū deprecationē. Cōtra quod Eccles. xxxix Aperiet os suum in oratione et delictis suis deprecabitur. Et sic patet primum. ¶ Secūdo ponitur ipsum miraculum a christo factuz. In quo miraculo siendo christus septem seruauit. Nam primo sequestrauit euz a turba. Secundo misit digitos in aures eius. Tercio sputo tetigit linguam eius. Quarto ad celū suspexit. Quinto ingemuit. Sexto mādauit apertionem. Septimo ipsuz miraculum est secutum perfecte t integre. In quibus omnibus ostendit modum quomodo peccator debet curari nam qui solo verbo omnia creauit. huic similiter verbo poterat curare. Primo ergo sequestrauit eū a turba Simile fecit de filia archisinagogi quā a mortuis suscitauit Math. nono. In quo ostendit q̄ peccator qui curari desiderat. debet se a mundi tumultib⁹ separare. Die remie. xlviij. Relinquite ciuitates et habitate in petra. In eodem ii. Egredimini de medio babilonis populi meus vt saluet vnusquisq; animam suam. In tumultibus enim lites et inaudita auditur et aures ad mala inclinantur Seneca quotiens inter homines fui minor homo redij. Uā in Arsenius magnus miles romanus petēs modum sue salutis sibi reuelari audiuit vocem dicentem sibi. Arseni fuge homines si vis saluus fieri. Secundo misit digitos in aures suas. In quo ostendit secundum Crisō. q̄ digiti et totum corpus eius erāt vniti diuinitati. t ideo de digitis eius exiuit virt⁹ in aures muti eas audire facies. Item per digitos dons spiritus sancti designantur quia in digitis operatio manus est. Unde operatio christi que fuit virtus et manus dei in donis spūs sancti fuit Luce. xi. In digito dei ejcio demonia. Unum autem de donis spūs sancti vt dicit Apostolus Corinth. xij. Est discretio spirituuz vt homo sciat discernere inter bonū t malum. Per hoc ergo q̄ misit digitos in aures eius datur intelligi q̄ petōri conuerso magis necessaria est discretio spirit⁹ sancti. per quā eligat discretum modum viuendi: et per quam de verbis scripture eliciat sanum intellectum. quia vt dicit apostolus. ij. Cori. iij. littera occidit. Propter eas multi facti sunt heretici quos littera occidit. quibus malus spūs falsam et litteralem sensum de scripturis suggessit. i. Joh. quarto. Nolite omni spiritui credere sed probate spiritus an ex deo sint. Item datur intelligi q̄ peccator maxime indiget donis spūs sancti quantum ad auditum: quia fides ex auditu habetur. Romano decimo. Fides autem est donum dei scōm Apo. ad Ephe. secundo. Nunquid fides sine dono dei haberi potest. et per consequens nec salus nec vita cum fides sit fundamentum totius salutis. Per hoc ergo q̄ misit digitos in aures eius dedit intelligi q̄ tota salus peccatoris a spiritu sancto est. ¶ Tercio sputo tetigit linguam eius vt sic ostenderet q̄ omnia membra sacri corporis eius diuina existunt et sancta sicut et sputum quod vinculis linguae solui. Est enim omne sputum superfluitas. sed in homine omnia diuina fuerunt vt dicit Theophilus. Item saliua a capite descendit. per quā dei sapiētia designat que ex ore dei procedit Eccle. xxiij. Ego ex ore altissimi prodij. Per sapientiā aūt dei omnes sanant. Sapien. ix. Per sapientiā tuā omnes sanati sunt. Ideo ergo sputo tetigit linguam eius vt ostenderet q̄ omnis sanctio a sapientia dei est que per sputuz christi intelligit. Per saliuam ergo istam que a capite christi processit gra spūs sancti designat que a xp̄o capite tot⁹ ecclesie procedit omnia mēbra ecclesie Johā. primo De plenitudine eius oēs accepim⁹ gratiaz. Inter omnia autem mēbra lingua mae

gis indiget gratia spiritus sancti propter quod spiritus sanctus super apostolos in specie lingue descendit. vt ostenderet q̄ pector maxime indigeret grā spiritus sancti in lingua. Et ideo sputo tetigit linguaz ei⁹ vt scilicet sanaretur in lingua et deinde sā cta et sana verba proferret Jacobi.iii. Lingua constituitur in membris nostris q̄ maculat totum corpus Inquietum malum est plena veneno mortifero. Item saliua ē medium gustus et est saporū discretiua z ideo si corrupta fuerit decipitur gustus in iudicio saporum sicut patet in febricitantibus quibus propter amarum humorem quo palatum infectum est cibus q̄ dulcis est amarus videtur. Si autem bene disposita sit saliua bene iudicat gustus. In saliua enim intelligitur gratia quam dominus dat affectui qua affectus ei sanatur vt sapiāt ei res prout sapere debent sine qua amaz videt dulce et econuerso. Palatum sic corruptuz habent peccatores quibus spiritualia desipiunt et carnalia sapiunt Isa.v. Ue qui dicitis malum bonum et bonum malum. ponentes amarum in dulce et dulce in amarū ¶ Quarto suspexit ad celum vt ostenderet q̄ omne datum optimum et omne donuz perfectum desursum est descendens vt dicitur Jaco.i. Ex nobis enim possumus deficere sed nō aliquid boni facere Johan.xv. Sine me nichil potestis facere. ¶ Quinto fleuit vt ostenderet ꝯ difficile sit sanare peccatorem quē sanaturus fuerat Augu. Maius est facere de impio pium ꝯ creare celū et terram. Idem fecit super Lazarum mortuum dum eum a mortuis suscitauit p quē intelligitur peccator. Item fleuit vt ostenderet q̄ peccatori compatiendum est eo q̄ ipse sit in magna miseria constitutus. nam omnia mala et infirmitates propter peccatum ei euenerunt. Item fleuit vt ostenderet q̄ super omnia de morte peccatoris flendū est et de morte anime magis ꝯ corporis. Hiere.vi. Luctum unigeniti fac tibi planctum amarum. Quia mors peccatorū pessima. Psal. ¶ Sexto mandauit apertionem dicens Effeta quod est adaperire vt cognoscas deum creatorem tuum z redemptorem tuum prouisorem tuum et glorificatorem tuum. Aperire vt cognoscas statum pessimum in quo eras et optimum in quo es. Aperire vt cognoscas penas et mala a quibus te absolui et gratiam et bona que tibi feci. Aperire vt cognoscas finem tuum et exitum tuum vt amplius non pecces. Ecclesiastī. septimo. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. ¶ Septimo ipsum miraculum perfecte secutum est quia statim aperte sunt aures ei⁹ et corporis et mentis. et solutum est vinculum linguae eius. Quēcūq enim christus sanauit in corpore sanauit z i mēte. Et ideo postq̄ christus per gratiā soluit eum a peccatis bolus in eū potestatē amisit. z pcōsequēs vinculum quo linguam eius et aures ligauit est solutum et loquebatur recte; quia christus linguam eius saliua sua tetigerat id est sapientiam et gratiā recte loquendi lingua eius posuerat. F ¶ Ubi notandum q̄ diabolus pcōrem tenet ligatū quatuor vinculis. Primo vinculo pudoris ne peccata confiteat. hunc pudor debet excludere pudor finalis iudicij. Naiii. Reuelabo pudenda tua in facie tua et ostendam gētibus nuditatem tuā. ¶ Secundo vinculo impunitatis peccatoū vt peccare non timeat. Contra quod Eccles. v. Ne dicas peccaui et quid accidit michi triste. Altissimus enim est patiens reddetor. Ecclesiastes septimo. Quia nō profertur cito contra malos sententia filij hominum absq̄ vllo timore perpetrant. ¶ Tercio vinculo desperationis de venia z diffidentia a pcō cauendi vt peccare non desistat Genesis quarto. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniam merear. Quarto vinculo stulte spei finaliter penitendi vt gaudeat in bonis mundi. Contra quod est illud Ecclesia. quinto. Ne tardes conuerti ad dominum et ne differas de die in diem subito enim veniet ira illius et in tempore vindicte disperdet te. Quia nescit hō finem suum Eccle.ix. Omnia vincula iniq̄ salina dei id est gratia dei rumpit. et facit hominem recte loqui. Nam contra primū vinculum dicit illud Ecclesia. quarto. Est confusio adducens ad ignominiā et est confusio addūcēs ad gloriā et grām. Contra secundū dicit Augu. Nullū malū impunitum. nullū bonū irremuneratum. et ideo si non puniar hic puniar alibi dure. Contra tercū dicit Psal.c.xliii. Miserationes ei⁹ super omnia opera eius. et ideo maior est misericordia dei q̄ oēs iniquitates mee. Et maius est resuscitare mortuum q̄ conseruare viuū. Qui ergo me a morte peccati suscitauit in vita gratie cōseruabit. Contra quartum dicit Bernar. Qui tibi promisit veniā de cōmisso die crastinū nō spopondit. Et sic patet secundum. ℏ Tercio ponunt subsequentia miraculum quia precepit eis ne cui dicerent. Ipsi aūt multo plus eum predicabāt et eo amplius admirabantur. sez tam de miraculosa operatione et perfecta. et de humilitate tam profunda. Et ideo eius magnalia predicabāt dicentes. ¶ Bene oia fecit et surdos fecit audire et mutos loqui. In quibus verbis salubria exempla habemus et primo habemus vnum exemplum ex parte christi scilicet opera nostra bona celandi sez ne a vento vane glorie arescant. Quelibet enim res habet stimulum suum. Stimulus enim bonorum operum est vana gloria que bonis operibus insidiatur vt pereant. Simile exemplum dedit nobis in transfiguratione quando mandauit discipulis suis ne alicui dicerent visionem Mat.xvii. Attenditene iusticiam vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis Mat.vi. Ideo lampades quinq̄ virginum fatuaꝝ fuerunt extincte: quia erant plene vento vane glorie. nam in bonis operibus que fecerunt ventum humane laudis quesierunt. Contra quod Luce.xvii. Cum omnia feceritis que precepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus. ℣ Ex parte autem istoꝝ qui adduxerunt mutum ad iesū habemus tria exempla. Primuz est vt opera dei magna predicemus quia ihūs xp̄s mandauit eis ne alicui dicerent hoc fecit ad nostrum exemplum. tamen ipe volebat vt dei opera predicarent ad laudem dei z proximi edificationem vt Grego. dicit et Thobie.xii. Opera dei reuelare et confiteri honorificum est. Psal.xcv. Annuncia te inter gentes opera eius et narrate mirabilia. ¶ Secundum est vt facta dei non scrutemur sed admiremur. Prouerbi.xxv. Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Eccle.iii. In pluribus operibus dei ne fueris curiosus. Admiremur ergo dei potentiam qua omnia creauit. dei sapientiam qua omnia ordinauit. dei clemētiam qua pro nobis homo fieri et mori voluit. dei charitatem qua se nobis ad mandducandum dari ordinauit. dei gratiam et dei iusticiam qua electos predestinauit et qua reprobos prescuit et nichil horū scrutemur. Nam quis primum scilicet dei potentiam circa mundi creationem Aristoteles et alij quidam voluerunt scrutari errauerūt dicētes mūdū stetisse ab eterno. Qui vero scām sez dei sapientiā circa rez ordinationē quidā voluerūt scrutari errauerunt dicentes oia a casu et fortuna euenire. Ecclesiastes nono. Uidi sub sole nec fortium bellum. nec artificium gratiam. nec sapientum panem nec velocium cursum. nec doctorum diuitias. sed tempꝰ casumq̄ in omnibus. Sed quia tercium sez dei clemētiam circa salutem humanam quidam volunt scrutari infatuantur et incidunt in errores reputantes insaniam q̄ deus sit factus homo et moriuus vt iudei et sarraceni. i. Cor.i. Nos autem predicamus christum crucifixum iudeis quidem scandalū gentibus autem stultitiā. Quia autē quartum sez dei charitatez qua se voluit nobis ad manducandum dare quidam volunt p̄ quirere recedunt a fide dicentes. Durus est hic sermo quis pōt eum audire. quomō potest hic carnē suam nobis dare ad manducādū Jo.vi. Quia vero quintum sez dei gratiam et dei iusticiam circa predestinationem electoꝝ et prescientiam reprobozꝝ quidam volunt perscrutari errant dicentes omnia de necessitate euenire. et predestinato et prescita. et quicunq̄ sunt predestinati de necessitate saluabuntur. et similiter presciti necessario dānabunt. ¶ Tercium est vt confiteemur q̄ xp̄s semper omnia bene fecit. et oia bene facit ꝯis multa distorta nobis videantur Boetius. Et tu quisquis causam tāte dispositionis ignores recte fieri cuncta ne dubites. Et sic patet tercium. et consequenter totum.

¶ De epistola Sermo. lxxxix.



Ducia talē habemus per xp̄m ad deum non q̄ sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis. ii. Cor. quarto. Apl̄us in hac epistola diremit quandam controuersiam que maxime erat tempore suo et fuit etiā tempore christi scilicet q̄ ministri et discipuli moysi z veteris legis erant maioris excellentie ꝯ ministri noue legis scilicet discipuli christi. Johan.ix. Tu discipul⁹ eius sis nos autez moysi discipuli sumus nos scimus quis Moysi locutus est deus Hunc autem nescimus vnde sit. Hanc autem questionem apostolus in epistola solui ostendens. q̄ ministri noue legis z discipuli xp̄i sunt maioris excellentie. ꝯ ministri veteris testamēti z discipuli Moysi In qua quidē epistola principaliter tria facit. Prio quis intendebat se commendare cum ministris nouī testamenti cuius ipse minister erat ne crederā q̄ ex superbia hoc diceret a se p̄sumptionē excludit oēs q̄ talis excellentia et omne bonū q̄ habebat a gra dei p̄cedebat. In p̄cipio epistole. Scdo excellentiam ministroꝝ no

ui testamenti respectu ministrorum veteris testamēti subiungit ibi. Qui idoneos nos fecit ministros noui testamenti. Tercio talem excellētiā per duas rationes probat. prima ibi. q si ministratio mor. li. de. Secunda ibi. Nam si ministratio damnationis. ¶ Primo ergo excludit a se p̄sumptionē attribuens omne bonum gratie dei dicens. Fiduciam talez id est talia loquendi habemus ad deum scilicet tales et hoc per xp̄m id est per merita xp̄i et non propter merita nostra: quia vt dicitur hiere. xvij. Maledictus vir qui confidit in homine et ponit carnē brachiū suum Benedictus vir qui confidit in dño et erit dom⁹ fiducia ei⁹. Loquimur ergo in virtute xp̄i quia non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis: nedum loqui quod vere aliquid sit. i. bonū tanq̄ a nobis agētibus et mouentibus principaliter Johā. xv. Sine me nichil potestis facere. phil. ij. Qui operatur in nobis velle et perficere p̄ro bona voluntate ergo et cogitare et velle et perficere quod cogitatum est de⁹ in nobis operatur Isa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis dñe. Mali autem volunt et cogitant et operantur mala ob sq̄ deo quia sine ipso factum est nichil id est p̄ctm̄ sed sufficientia nostra ex deo ē supple in omni bono. Aduertendum tamē est hic quia per hec verba non aufert apostolus potentiam cogitandi bonuz ab homine et a libero arbitrio sed sufficientia solum. quasi diceret. Ex sua conditione nō habet potentiam cogitandi bonuz sed ex re in actum bonum non potest nisi per gratiam dei quod esset a se sufficientiam habere. i. Coz. xv. Non aūt ego sed gratia dei mecū vnūquodq̄ eoz que sunt ordinata ad vitam eternam adipiscendam sz principium et consummatio est a deo. i. Re. tercio. Ego incipiā et ego cōplebo. Et sic p̄z quia ꝓpria virtus hois non sufficit ad salutem Augu. Sine te dñe nichil sunt oēs conatus mei. Nichilominus tamen homo debet firmiter credere q̄ diuinū auxilium ei non deerit nisi ipse fuerit in culpa. Et ideo debet facere posse suum et laborare q̄ diuinū auxiliū ei assit et debet ideo orare. elemosinas facere ieiunare. et alia bona facere vt auxilium dei mereamur etiaz si sit in p̄ctō mortali qz nō vult dicere apostolus q̄ sine gratia dei nichil boni possumus facere cum videamus homines gratia dei carentes multa bona facere: sz vult dicere q̄ nichil boni meritorie vite eterne possum⁹ facere sine gratia dei Roma. vi. Gratia dei vita eterna. Sine ergo gratia gratū faciēte multa bona possum⁹ facere. Sed sine gratia gratis data nichil omnino boni possum⁹ facere. nec esse nec subsistere nec viuere. ¶ Et ideo notāduz q̄ tripliciter hō deficit ex seipso. R̄ Primo deficit ad subsistendū. Scōs ad bene viuēdū. Tercio ad suū desideriū implendum. Primo ergo deficit ad subsistendū. Et hoc patet quo ad tria. Primuz est quia esse suū conseruare nō potest. indiget enim deo cōseruante Hie. Omnia enim que de nichilo sunt in nichilum tenderent nisi ea omnipotens auctor manu regiminis teneret. Indiget enim cibo quē deus ei per creaturas suas administrat. Psal. cxliij. Aperies tu manuz tuā et imples omne animal benedictione. Ex quo patet magna ingratitudo peccatorum qui cum a deo conseruentur et sustentur ipsū impugnant et seruos suos molestant ꝓpter quod digne merentur priuari vita et omnibus bonis. Exemplum de filiis israel qui cum a deo nutrientur cibo optimo angelo⁹ murmurabant et seruos eius sc̄z moysen et aaron molestabāt propterea ignis de celo cōsūpsit eos. i. Coz. x. Neq̄ murmuraueritis quidā eoz murmuraverunt et perierunt ab exterminatore. Secunduz est q̄ personam suam ab hostibus defendere nō potest immo a demonibus cito perimeretur nisi auxilium angelo⁹ ei adesset. Psal. nonagesimo. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omnib⁹ vijs tuis. ꝛc. Ex quo patet magna rusticitas peccatorum qui angelos non reuerētur. ¶ Unde phūs dicit q̄ si quis ignorat an nix sit alba ꝛ an parentibus et dūs id est angelis sit reuerentia exhibēda indiget sensu vel pena. Uā sicut ignoriz an nix sit alba ē cecus. ita ignorans an angelis sit reuerentia exhibenda est verberandus et multomagis qui hoc scit et eos nō reueret et maxime q̄ angelo⁹ dñm in magna reuerētia nō hz. ¶ Tercū ē q̄ bona sua tueri nō p̄t quin ab ipso recedāt ꝛ ipse ab eis ꝫh⁹ ablatis ei⁹ subsistētia removet Boetⁱ. Relinq̄t em̄ te sc̄z fortuna quā nō relictuā se nemo vnq̄ poterit esse secur⁹ Quid igit̄ referre putas siue illā. s. fortunam moriēdo deseras aut illā fugiēdo. i. Thi. vi. Nichil intulim⁹ in hūc mūdā nec auferre q̄d possum⁹. Ex q̄ apparet magna stultitia peccātū q̄ bonis suis cōfidit Isa. xxxvi. Ecce cōfidis super baculū arundineū cui cū innix⁹ fuerit hō ꝛminu⁹ intrabit.

eius et perfo. eam. Bona principia sunt baculus arundineus qui est frondosus extra et vacuus intra et stabilitatem nō habet. qui ergo innititur ei confringit. ¶ Secundo est homo insufficiens et deficit ad bene viuendū. quod p̄z quantū ad tria. Primum est qz nō potest bonā vitā inchoare. Initiū em̄ bone vite est bona cogitatio et bonum propositū. Sed vt dictum est supra hoc est nobis difficile et per nos habere non possumus. Ex quo apparet p̄sumptio multorū dicentium quando voluero mutabo vitam et corrigam me. Romanoz. ix. Non est volentis neq̄ currentis sed miserentis dei. Hec est promissio nequissima que multos perdidit vt dicit. Eccle. xxix. Secundum est qz posq̄ vitam bonam inchoauerit non potest in ea perseuerare Grego. Cito bonum amittitur nisi a largitore custodiat. Augustinus loquēs de negatione petri. hic agnoscitur q̄ verum sit. sine me nichil potestis facere ecce ad vnius aure impulsum firmissima colūna tremuit. Ex quo patet stoliditas quorūdam qui cum sint in bono statu vt eis videtur non timent de casu non attendentes ad illud. i. Corinth. x. Qui se existimat stare videat ne cadat non curant deum et sanctos rogare vt in bono statu conseruētur. Ubi attendendum q̄ indiscreta p̄sumptio firmitatis multis fuit occasio ruine. Ideo petrus vilius ceteris cecidit qz p̄e ceteris p̄sumpsit Augustinus. Multos impedit a firmitate p̄sumptio firmitatis. ¶ Tercium est quia non potest ex se fructum bone vite apprehendere. quia quantumcunq̄ bene agat non sunt condigna opera sua ad vitam eternam Romanorum. viij. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam quē revelabitur in nobis. Ex quo apparet audacia multorum qui credūt opera sua sufficientia esse ad vitam. Contra quos apostolus ad Titum. iij. Non ex operibus iustitie que fecimus nos sed sc̄m suam misericordiam saluos nos fecit. In cuius figura dicitur Gene. ij. q̄ deus posuit hominem in paradisum et non dicitur q̄ homo per se ierit in paradisum. Attende tamē hic q̄ sicut vita eterna non datur ex operibus nr̄is. ita nō dat sine operibus nr̄is. em̄ medū quo fit in medū sine quo nō fit. ij. Thi. ij. Nemo coronabit nisi q̄ legitime certauerit. ¶ Tercio hō deficit ꝛ est insufficiēs ad suū desiderū implendū ꝛ sa. Quod p̄z quantū ad tria. Primū est quia desiderium hominis non satiatur nisi in perfecto bono. Perfectū autem est vt dicit phūs cui nichil deest. In mundo autem isto nichil inuenitur perfectum cui nichil desit. et q̄ oēm perfectionē habeat. nec in tota natura nisi solus deus ꝛ ideo hō non potest satiari nisi in solo deo ꝛ ei⁹ gloria. Psal. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Secundū est q̄ desiderū hois non potest implere quicq̄d est minoris capacitatis q̄ hō quia minus nō implet magis. homo autē ad imaginē dei factus est capax ipsius dei ergo nichil min⁹ deo potest ipsam implere Augu. Fecisti nos domine ad te et inquietum est cor nostrū donec requiescat in te. Tercū est quia nichil potest desiderium hominis implere. nisi quod intrat in animam vbi est desiderū. In animam autem non intrat nisi deus. Et ideo bona mundi immittunt sitim ꝛ nō satiant quia non intrant vbi est desiderū Exemplum de tenente ciatum siue cuphū in manu et non bibente in quo sitis augetur et non extingueretur. Solus ergo deus replet desiderium hominis Psal. cij. Qui replet in bonis desiderium tuum. Ex quibus oibus apparet stultitia mundanorum qui in bonis mundi credunt satiari. sed econuerso euenit eis quia quanto plura habent. tanto plus sitiunt. Et sic patet primum. ¶ Secundo excluso p̄sumptione ponit excellentiam ministrorum noui testamenti dicens. Sufficientia nostra ex deo est. qui et idoneos nos fecit ministros id est in scientia et vita perfectos hiere. tercio. Dabo vobis pastores secundū cor meum et pascent vos scientia ꝛ doctrina. Sic ergo fecit nos ministros idoneos nō cuiuscq̄ operis sed noui testamēti. De quo dicitur hiere. xxxi. Feriam domui israel et domui iuda fedus noui testamēti sc̄z non sc̄m pactū quod pepigi cū p̄r̄ eorū. De quo Zu. xxij. Dic est calix noui testamēti: sc̄z p̄firmator testamēti nō littere sc̄z litterali intelligētia sed spū. i. spūali intelligentia. Et sic ministri veteris testamēti solam litteram docebant obseruare. et intelligentiam littere et significationem non curabāt. Mathei. xij. Ecce mater tua dicitur christo. id est sinagoga et fratres tui sc̄z iudei foris stant supple indulgentia litterali non valentes penetrare vsq̄ ad spiritualem. querentes te id est salutē quā in tali intelligētia inueniri nō possūt Sed ministri noui testamēti docēt litteram et intelligentiam littere quod melius et

Universidad de Deusto
Biblioteca

vtilius et honorabilius/ quia littera per se sine spūali intelligētia occidit. De legalibus et iudicialibus et cerimonialib⁹ verum dicit simpliciter quia impossibile erat ea adimplere Actuum. xv. Hoc est onus qđ nec nos nec patres nostri portare potuimus. ꝛc. In ipsis autem mandatis decalogi littera in se et per se considerata non occidit simpliciter/ sed occasionaliter. Nam prohibitio occasionaliter inducit culpam et irritat et prouocat concupiscentiam Romanorum. v. Lex subintrauit vt abundaret delictum. i. Corin. xv. Virtus vero peccati lex. Littera etiam occidit quia occasionem superbiēdi prestat. i. Cor. viij. Scientia inflat Ecclesiastes. i. Qui addit scientiā/ addit et laborē eo ꝙ in multa sapientia multa sit indignatio. Sps aūt id est spiritualis intelligētia que ministrat in nouo testamēto vinificat scz animā. Si quis em illud Mat. xvi. Si quis vult post me venire abneget semetipsum ꝛ similiter istō. Si quis amat amamim su. pdet eā solū litteraliter intelligeret mozerē in alia sed spūaliter intellectū dat vitā aie vt scz hō dat vitam carnalē in cruce penitentie. ¶ Et nota ꝙ tunc est perfecta spūalis intelligētia quando est ei adiuncta gratia spūs sancti et tunc perfecte vinificat Johā. vi. Spūs est qui vinificat/ caro autem non prodest quicq̄. Mortificat enim omnem carnalitatem et per consequens dat vitam spiritus Roma. viij. Si autē spū facta carnis mortificati. vi. Spūs ergo et gra spūs sācti vinificat. Et quia p ministros noui testamēti datur gra spūs sancti iuxta illud. Actu. viij. Tunc imponebāt manus super illos et accipiebant spiritū sanctum. Ideo perfecta intelligentia spiritualis docetur et traditur in nouo testamēto a ministris ecclesie. ¶ Queritur hic vtrū lex noua quod idē est ꝙ testamentū nouum sit lex scripta vel indita. Et dicendum' ꝙ vnumquodq̄ dicitur esse illud quod est in eo potissimū. Illud autem quod est potissimum in lege noua et in qua tota eius virtus/ consistit et gratia spūs sancti que datur fidelib⁹ per quā iustificant Roma. viij. Lex sps vite liberabit me a lege pec. ꝛ mor. Un Augusti. Sicut lex factoꝝ fuit i talib⁹ lapideis ita lex fidei scripta est in cordib⁹ fideliū. Habet tn lex noua quedā sicut disponētia ad gratiā spūs sancti. et ad hunc gratie visū pertinentia/ que sunt quasi secundaria in noua lege. De q̄bus oportet istrui fideles christi et verbis et scriptis tā circa credēda q̄ circa agenda. Et ideo dicendum ꝙ principaliter lex noua est indita secūdario est lex scripta. ¶ Item queritur an lex noua iustificet. Et dicendum ꝙ sicut dictū est ad legem euangelij vel nouam duo pertinent vnum quidez principaliter scilz gra spiritus sancti interius data. et quantum ad hoc lex noua iustificat secundario pertinent ad legem euangelij documēta fidei et precepta ordinantia humanum affectez et humanos actus. et quantum ad hoc lex non iustificat. Unde hoc ꝙ hic dixit littera occidit. spiritus autem vinificat. Augustinus exponit dicens ꝙ per litteram intelligitur omnis scriptura extra homines existens etiam moralium preceptoruz qualia continentur in euangelio. vnde etiam littera euangelij occideret nisi esset interna gratia fidei sanans. Et sic patet excellētia ministrorum noui testamenti. quia docent litteram spiritu intelligi. et quia donā ministerialiter gratiam spiritus sancti p quā peccata dimittuntur et fides et alie virtutes infunduntur Jo. xx Accipite spiritum sanctum quorū remiseritis peccata remittent. Et sic patet secundum. ¶ Tertio ponit duas rationes ad hanc excellentiam probandam. quarum prima est a minori quasi illud de quo minus videtur debere esse in gloria est in gloria. ergo id quod magis. Dicit ergo ꝙ ministratio mortis id est lex moysaica. que non splendebat seipsaz mortem inferri precipiebat ꝛ sic occidebat omnes vel plures quia nullus ipsam implere poterat vt patet Exodi. xxi. De lege talionis et per totum leuiticum. qui fecerit hoc vel istō morte moriatur. Si talis ministratio litteris deformata. i. inhoneste formata propter multa ad litteram inhonestatem sonantia que ibi formabantur vt pz Deutro. xxiij. vbi precipiebatur pariliuz portare ad fodiendum et stercora ad condendum. deformata dico in lapidibus viij sed materia. Si ergo talis ministratio fuit in gloria in splēdore scz gloriosi i facie moysi relucente ac si ēent quedaz cornua Exo. xxiij. Videntes autem aaron et filij israel ꝙ cornuta esset moysi facies timuerunt prope accedere sicut et nunc fit nostris episcopis postq̄ facti sunt cornuti quibusdam militarissimi erant vir audent accedere. ita ꝙ non possent filij israel intēdere id est intente respicere in faciez Moysi ꝓpter gloriam vultus eius. s. Moysi que euacuatur In ipso enim inchoauit ꝛ in ipso cessauit. Non enim fuit in Josue nec in alijs sanctis

sanctis eius nec continue fuit in moyse scz cito transiit quia non erat veritas glorie scz figure. i. Cor. x. Omnia in figura cōtingebant illis Argumentum est ꝙ omnis gloria mundana que est gloria Moysaica cito transit. Si ergo sic fuit in gloria ministratio ista quomodo nō magis ministratio spiritus ꝛ legis noue que spiritualis est quia spiritualia docet erit in gloria id est in magna gloria quasi diceret sic. Sed hanc gloriam non videm⁹. In qua ergo gloria erit certe in futura et eterna. De qua Psalmi. cxlix. Exultabūt sācti i gloria. Et sic pz prima ratio que est sumpta penes hoc ꝙ lex noua docet litteram spiritualiter intelligi lex autem vetus non. Secunda ratio sumitur penes hoc ꝙ in lege noua datur etiam gratia spiritus sancti per ministros ecclesie que iustificat homines. Dicit ergo. Nā si ministratio damnationis id est lex moysaica que damnabat ad mortem temporalem et ideo quod supra dixit ministrationē mortis hic dicit ministrationem damnationis. In gloria scilicet temporali scilicz multomagis ministerium iusticie id est noui testamēti abundat in gloria. Nota ergo istō quod dicit ante ministrationem spiritu⁹ dicit hic ministerium iusticie quia in nouo testamento datur spiritus sanctus per quez iusticia est in homine. Et quia nouuz testamentum abundat in iusticia abundare debet in gloria. Prouerbiorum. xv. In abundanti iusticia virtus maxima est. Et sic patet ꝙ ministri noui testamenti sunt magne dignitatis tam ex eo ꝙ docent litteram in spiritu spiritualiter q̄ ex eo ꝙ sunt ministri christi et eius instrumentum et dant spiritum sanctum per quem peccata dimittuntur et virtutes infunduntur quod ministri veteris testamenti nō faciebant. Et sic patet ꝙ ministri noui testamēti in magna reuerentia sunt habendi et ipsi debent se in magna sanctitate conseruare vt tanto ministerio digni sint quia ve illi qui salutem alios docet et spiritum sanctuz alijs cōfert et ipse salutem perdit et spiritu sancto priuatur et per tale ministeriuz sit dign⁹ morte eterna pri. Cori. quarto. Sic nos existimet homo vt ministros christi et dispensatores ministeriorū dei. Et sic patet totum.

¶ Dñica decimatertia de euan. Ser. xc.

Beati oculi qui vident que vos videtis. Luce. x. Euangelium ptesēs est valde pulchrum et magnum et multa in se continēs nec pauciverbis expediri potest. In quo quidem euāgelio questio apud antiquos phōs multum ventilata determinatur in quo scz esset beatitudo. Quidam em posuerunt beatitudinem in bonis corporis vt epicuri. quidam in bonis mundi scz diuitijs/ honore/ potentia. et sic de alijs/ quidam in virtutibus moralibus vt stoici. q̄dam in virtutibus naturalibus et cognitione creaturarum et maxime substantiarum separatarum vt peripatetici id est aristotelici. Christus autem veniens in mundum qui ad hoc natus est. vt testimonium perhiberet veritati ostendit ꝙ in omnib⁹ supradictis vera beatitudo non consistit/ sed in visione ꝛ cognitione dei dicēs. Beati oculi qui vident. ꝛc. In quo quidem euāgelio principaliter tria continent. Primo enim beatitudo ab apostolis et eorum sequacibus in nouo testamento haberi perhibetur. In principio euangelij. Secūdo cuiusdam legisperiti alia interrogatio et christi sapiens responsio subinfertur ibi. Et ecce quidā legisperi. stur. exē. eum. Tercio eiusdē legispe. alia interrogatio ꝛ eius a christo per exemplū explanatio subiungitur ibi. Ille autem volens iustificare seipsum dixit ad iesum et quis est meus proximus. Suscipiens autem iesus dixit. Homo quidam descendebat ab hierusalem in hiericho. ¶ Primo ergo christus pronunciat beatitudinem apostolox et eorū sequacium que ab aduēu christi in te habetur. Que beatitudo siue beneficium antiquis patribus quantūcunq̄ magnis nō est concessum. Dicit ergo beati oculi interiores et exteriores qui vident que vos videtis et non solum vestri sed omniū qui vident per fidem que vos videtis ꝙ spem id est recte cognoscunt iste sacramenta/ in me cōplera que vobis revelata sunt. Eandem esse beatitudinē christus reptomittit credentibus et thome videnti. Johannis xx. Beati qui non viderunt et crediderūt. Unde Cirillus hic dicit ꝙ videre hic non sumit pro actu oculox alias herodes ꝛ pp Jatus fuissent beati qui rpm viderūt sed sumit hic pro visu et recreatione mentis scōm quod dicimus iste vidit bona temporalia. i. gaudium est bonis temporibus. Et sic patet ꝙ hanc beatitudinē nos habem⁹ qui xpi beneficijs gaudem⁹ et ipsum per fidē videmus. Patres autē veteris testamenti vsq̄ ad illud tēp⁹ xpi beneficijs nō sunt gauisi. et ideo nos sumus magis beati q̄ ipsi ꝛ hoc est qđ sequit. Multi ꝓphe-

te predicentes futura esse que vos videtis presentia. et similiter multi reges voluerunt videre oculo carnali que vos videtis. i. me et que per me fiunt et non viderunt. et audire que vos auditis. s. doctrinam et predicationem meam et nō audierunt. Sed dicitur Johā. viij. Abrahā pater vester exultauit vt videret diem meū vidit et gauisus est. Responsio illud intelligitur de visu spirituali. sed illud de corporali et spirituali simul. Hec ergo gratia antiquis patribus non est concessa. licet multum eam desiderauerunt. Ysaie. lxiiij. Utinam dirumperes celos et descenderes. hoc enim ecclesie noui testamenti apostolis est concessum. Antiquis autem patribus in figuris et enigmatibus. Namalius vidit tres et vnū adorauit vt Abraham. Alius vidit rubum ardentem non combuti et posteriora domini vt Moyses et sic de singulis: nos autē reuelata facie gloriam domini speculamur vt apostolus dicit. ¶ Ubi nota q̄ hec beatitudo apparet esse in nobis plusq̄ in patribus t hominibus veteris testamenti quantum ad octo. ℟ Primo quantum ad veri cognitionem/ quis aperte t non per figuras cognoscimus misterium trinitatis t incarnationis filij dei. Johannis. xvi. Uenit hora cum iam non in proverbijs loquar vobis. sed palam de patre meo annunciabo vobis Ephe. quarto. Quod alijs generationibus non est agnitum filijs hominum sicut nunc reuelatum est sanctis apostolis eius. Secundo quantum ad dei placationem. quia immolata est hostia per quam placari et reconciliati sumus deo. Roma. v. Cum inimici essemus reconciliati sumus per mortem filij eius. Tercio ℟ tum ad debiti solutionem pro quo omnes in carcere detinebantur. i. Petri primo. Non auro t argento redēpti estis sed pcioso sanguine agni incōtaminati. Quarto quantum ad spūs sancti donationem/ quia per sacramenta et ministros ecclesie dat spūs sanctus ad robur et ad vincendū ex omni parte peccatum quod in veteri testamento nō fiebat Johan. xx. Accipite spūm sanctum. Quinto quantum ad virtutis emanationem. Nam ex passione christi magna regula ad bene agendum emanauit. Johan. xij. Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me id est per virtutem passionis mee traham ad me hominem qui est quodāmodo omnia. Sexto quantum ad medicinarū preparationē. Nam ex latere christi pendentis in cruce fluxerunt sacramenta ecclesie efficaces medicine contra omnem morbum anime vt per hoc euangelium omnino datur intelligi in homine sanctiato. Fluxerunt etiam inde indulgentie ad peccatorum remissionem. Septimo quantum ad nobilissimi et virtuosissimi cibi institutionem Johā. vi. Panis quē ego dabo vobis caro mea est. Octauo quantū ad regni celestis possessionem. Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. Hanc vocē omnes patres veteris testamenti non audierunt. Uere ergo beati sunt oculi nostri quia talia vident et audiunt. S Waraliter autem ad edificationem nostrā nota q̄ ad bene viuendum tria sunt necessaria scz instrumentum sanum medium aptū et obiectum solidum. Similiter in visione spirituali hec tria sunt necessaria in qua instrumentum sanum est cor mundū. Mathei quinto. Beati mundo corde quoniā ipsi deum videbunt. Et tribus autem mundatur cor. Primo quando vis naturalis purgata est ab errore diaboli quod facit fides. Actuum. xv. Fide purificans corda eorum. Secundo quando vis concupiscibilis purgata est ab amore carnis quod facit charitas spūs sancti Augustinus. Et sato spū desipit omnes caro. Tercio quādo vis irascibilis purgata ē ab amore mūdi quod facit spes / quoniam qui sperat meliora bona relinquit illa. Mathei. xix. Ecce nos reliquimus omnia. Qui ergo habent fidem rectā et carnalis desideria nō sequuntur sed abnegant se et mundanis tantū bus abrenunciant habent sanū oculum mentis ad videndum christum et eius beneficia. ¶ Medium autem aptum in visione spirituali est triplex. scz speculum fidei. i. Corinth. xiij. Uidemus nunc per speculum scz fidei. Speculum creature Romanoꝝ. i. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Et speculum scripture. Johannis. v. Scrutamini scripturas ille sunt qui testimoniū perhibent de me. Et sic patet q̄ in vita illa per tria possumus christum cognoscere verum deum et verum hominem scz per fidem et creaturas id est per opera q̄ christus exercuit in creaturis. Johannis. v. Opera que ego facio testimonium perhibent de me. Et per scripturas. Luce. xxiiij. Nonne sic oportet christum pati. ¶ Obiectum autē solidum est christus in quo habitat omis plenitudo diuinitatis corporaliter. Hebreorum xij. Aspicientes in auctorē fidei t consummatorem iesum. In hoc obiecto principaliter tria viderunt et considerauerūt apostoli que nos etiam considerare debemus scilicet exempla operum ad imitādū Johan. xiij. Exemplum enim dedi vobis. ꝛc. Mirabilia virtutum ad regratiandum t. Pe. i. In omnibus gratias agentes deo. Et documenta verboꝝ ad instruendū Luce. xxiiij. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scrip. Jo. vi. Uerba que ego locutus sum vo. spūs et vi. sunt. Et sic patz primū. ¶ Secundo ponitur cuiusdam legisperiti alta interrogatio et xpi responsio. Dicit ergo. Et ecce quidam legisperitus surrexit ab omni vi. et sic sa. repu. tem. eum. Non ergo causa discendi sed se ostentandi proponit questionem dicens Magister. Doloſa lingua magistrum vocat cuius non vult ē discipulus sed tentator. Quid faciendo vitam eternā possidebo. At ille dixit ad eū. In lege quid scriptum est. quomodo legis scilicet in ipsa lege. At ille respōdens ait. Diliges dominum deum tuum. ꝛc. Et attende hic q̄ in deum. et in math. non ponūtur nisi tria. Lucas autem addit quartum s. ex omnibus viribus tuis. Et hoc facit pter quatuor rationes propter quas diligendus est deus. Prima qua creator dās esse. Secunda quia conseruator in esse. Tercia quia redemptor et recreator in bene esse. Quarta quia glorificator in optimo esse. Ergo diliges dominum deum tuū ex toto corde tuo/ quia te ad imaginē suā creauit excellētem creaturam. Ex tota anima tua/ quia te conseruat et tibi prouidet per angelicam naturam. Hebreoꝝ. ij. Omnes sunt administratorij spūs in ministerium missi. Ex omnibus viribus tuis id ē ex omnibus tuis potentijs tam interioribus q̄ exterioribus quia te redemit et exaltauit factus homo in humana natura. Apo. v. Redemisti nos domine et in sanguine tuo et fecisti nos de no. regnū. i. reges. Et ex omni mente tua quia te resuscitabit in anima et corpore glorioso ad dinam gloriam Math. xxv. Uenite benedicti patris mei percipite regnum Augustinus autem sic exponit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo id est intellectu sine errore. ex tota anima id est voluntate sine contradictione. ex tota mente id est memoria sine obliuione. Et dicit hoc nō posse impleri in via sed ostenditur per hoc vbi implebitur scilicet in patria Greg. autem dicit ex toto corde id est superomnia. et dicit q̄ est inculcatio verborum. ¶ Addit autez et proximum sicut teipsum quod exponitur ser modis. ℟ Primo sicut teipsuz. i. diligas in proximo quod debes diligere in te scilicet naturam et imaginē dei et virtutē non vicium. Secundo sic sicut teipsum scilicet ex charitatis affectu non ex concupiscentia carnis. Tercio sic sicut teipsum id est in deo et non in mundo. Quarto sicut teipsum id est ꝓpter teipsuz scilicet propter deum et non propter commodum temporale. Quinto sic sicut teipsū id est ad quod teipsum scilicet ad gratiaz in presenti et gloriam in futuro. Sexto sic sicut teipsum id est quomodo teipsum. scilicet supra res temporales et corpus proprium et infra deum. Qui sic diligit proximum legem impleuit. Et ideo sequitur. Dixit illi. recte respōdisti hoc fac et vives. ¶ Et nota q̄ per nomen proximi intelligitur omnis homo vt dicit Augustinus. Et attende q̄ dilectio triplex est. Prima naturre et hec proprie sm Dyon. dicitur amor quo naturaliter omnia corporis existentia colligantur adinuicem et communicant sibi alterutrum bonuz quod habent. Unde Dyonisius. Est autem amor quasi quidam diuinus circulus. Secunda est amor amicicie et hec vocatur proprie dilectio que ē inter creaturas ratione vtētes eo q̄ in dilectione cadat electio que est vtentium ratione. Tercia est gratie. et hec proprie dicitur charitas que includitur in hoc mandato specialiter. Amor ergo respicit naturam dilectio rationem. et charitas gratiā. Ponitur autem in mandato vnum pro altero eo q̄ hec tria sint motiua ad diligendum deum. scilicet natura. ratio et gratia Natura ergo respicit creatorem. ratio redemptorem. rationale est enim vt qui tanta sustinuit pro nobis diligatur a nobis. gratia iustificatorem. gratis enim nos iustificat. Excellētiam et virtutem istius mādati hic videamus in quo omnia mandata implentur et de quo dominus speciale mandatum dedit Johannis. xiij. Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem. Hec ē illa pretiosa margarita pro qua homo debet omnia dare. ¶ Quamuis ergo omnes virtutes sint margarite pretiose tamen charitas siue dilectio est omnibus pretiosior. pri. Corinth eorum decimo tercio. Maior horum est charitas. Cuius excellentia et virtus ex tredecim apparet.

℟ Primo ex similitudinis excellētia nam charitas omnibus optimis ēn vno quoq̄ gñe similatur. In trinitate nāq̄ deꝰ

spiritus sanctus vna trium personarum verus deus est amor patris ad filium vnde in diuinis amor est vna de tribus personis per quem est deus omnia operatus Inter angelos vero supremus ordo scilicet seraphin ab incendio amoris nominatur eo q̄ pre ceteris dei amore feruent. Inter luminaria celi sol qui omnibus pre eminet amori comparatur. Nam sicut sol omnibus se communicat. ita amor omnibus est communis. quia homines in quocunq̄ statu loco et conditione amare possunt. Omnia etiā animalia amant alio suo modo amandi. Inter elementa ignis qui nobilior est amori comparatur Luce.xij. Ignem id est amorem veni mittere in terram. Unde spiritus sanctus qui est verus amor in specie ignis super apostolos descendit. Inter metalla aurū quod optinet primum locum amori comparatur ratione valoris et pretiositatis. Inter virtutes vero ipsa charitas obtinet primum locum vt dictum est. Inter omnia fortia mors ē fortior que amori cōparatur Cant.viij. Fortis est vt mors dilectio. ¶ Secundo ex virtutis efficacia nam charitas plumbea facit aurea transitoria perpetua. mortua viua. Opera enim de genere bonorum extra charitatem facta sunt plumbea et modici valoris. Sunt etiam transitoria: quia meritum temporale et finitum habent. Sunt etiam mortua. quia vita gratie carent. et ad eternam vite ducere non possunt que omnia si fierent in charitate essent aurea. i. infiniti valoris. Essent perpetua quia perpetuum et eternum meritum haberent. Essent viua: quia charitas est vita operū et ad vitam eternam perducerent. Similiter charitas homines mortuos in peccatis quotidie vivificat. Unde de Augustino legimus. Vulnerauerat charitas christi cor eius et exemplo seruorum dei quos de mortuis viuos fecerat scilicz charitas. ¶ Tercio ex societatis valētia. q̄ si eēs virtutes essēt in vno nisi charitas ei socia ret. et cū eis inhereret nō facerēt eū bonuz nec deo acceptū. Charitas aūt sine alijs si possibile eēt faceret hoiem bonū et deo acceptū Augu. Ubi charitas est dd est quod potest obesse et vbi charitas nō est quid ē quod pōt prodesse. Itē charitas ē gra gratiaz alie virtutes sine ea gratie nō sunt quia gratis non operantur. Et quia non sufficiunt reddere animam gratiam: vel etiam sua opera absq̄ charitate deo grates facere. Et nota q̄ in templo dei omnia fuerunt deturata vt patet tercii Regum sexto. Item in templo dei quod est anime omnia debent fieri in charitate et ex charitate. ¶ Quarto ex bonorum abundātia Nam qui habet charitatem est diues omnibus et abundat. et qui non habet est penitus nichil habēs. Cuius ratio triplex potest assignari. Prima quia charitas thesaurus est in agro cordis absconditus. pro quo habendo omnia debent vēdi. Matthei.xiij. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro. Secūda est quia qui habet charitatem habet deum in anima in quo sunt omnia bona. Augusti. Rarum habens in archa diues est deū habēs in conscientia ditior est. Tercia est q̄ charitas aliena bona facit sua. Augustin⁹. Dēsent inuidi quantuz bonum est charitas q̄ sine nostro labore aliena bona facit nostra Cuius ratio est quia vt dicitur Mathe.iij. vita iustoz quedam negociatio est et societas qui autē est societate particeps est omnium bonorum societatis per charitatem autem homo intrat in societatem sanctoz et ideo fit particeps omnium bonorū que in ecclesia iustorum fiunt. Psalmista.cxviij. Particeps sum ego omnium timentium te ¶ Quinto ex penarum irrogantia que nō habenti charitatem infliguntur quia excōmunicatur. et ab omni bono separatur. Nā primo separatur a deo. i. Corin. xvi. Si quis non amat dominū iesum sit anathema. glosa id est separatus. Secundo separatur ab angelis et a sanctis. Tercio separat a meritio passionis christi et omnium sanctorum Quarto separatur a participatione sacramentorum ecclesie. Quinto separatur ab omnibus virtutibus et donis. et gratia dei Sexto separatur ab indulgentiis et missis et ab omni bono quod fit in ecclesia cuius per charitatem particeps erat. Septimo separatur a bonis propriis que vnq̄ fecit et remanet nudus sicut ribaldus qui amisa perlusit. ¶ Sexto ex personarum inherentia. nam cetere virtutes bonis et malis inesse possunt charitas autem sanctis et filijs dei inest Unde Augusti. Charitas dei et proximi propria et specialis virtus sanctorum est atq̄ pioz cū cetere virtutes bonis et malis assignētur eē communes. hec enim sola diuidit. et discernit inter filios regni et seculi. ¶ Septimo ex perpetuitatis permanentia quia cum cetere virtutes excidant charitas nunq̄ excidit. i. Cor. xiij. Nam post mortem anima maxime diligit deum et seipsum et proximum. Poeta: Omnia pretereunt preter amare deum. homo etiam habens charitatem nunq̄ potest excidere nisi prius charitatem amittat. vnde sicut anchora tenet firmam nauem: ita charitas animam. ¶ Octauo ex remuneratione premij. Nam scōm charitatē premium glorie mensuratur et non scōm aliā virtutem neq̄ scōm operum multitudinē quod dominus ostendit cum dixit q̄ illa vidua q̄ duo era minuta misit i gazophilacium plus ceteris misit. Luce.xxi. Et hoc ideo quia cum maiori amore et deuotione misit et ideo plus meruit. nec mirum quia deus solam charitatem habet caram. et sola charitas habet deum carum. Cuius signum est quia qui charitatem non habet pro nichilo dat deum. aliquando pro vno denario. aliquādo pro vno obolo. sed qui est perfectus in charitate potius vult mori et omnia perdere q̄ a dei charitate separari Romanorum.viij. Quid nos separabit a charitate christi. q. d. nichil. ¶ Nono ex virtutum informatione. nam charitas omnes virtutes informat. et quia omnis actus seu operatio est a forma inde est q̄ charitas omnes virtutes reducit in actū et facit operari. et actus omnium virtutū attribuuntur charitati. i. Chorinth. xiij. Charitas patiens est. etc. omia credit: omnia sperat. etc. Inde est etiam q̄ nullum opus alicuius virtutis sine charitate valet ad vitam vel potest vitam conferre. i. Corin. xiij. Si linguis hoim loquar et angelorū charitate autē nō habeam. factus sū velut es sonans. etc. ¶ Decimo ex fortis vinculi colligatione. nam charitas est vinculū fortissimuz quo solus deus ligari potuit. Hugo de sancto victore. O charitas q̄ magnū est vinculum tuum quo etiam deus ligari potuit. Et si cōtra deū fortis fuisti. multomagis contra homines preualebis. Hoc vinculum traxit deum ad terram id est reclusit eum in vtero virginali nullum vinculum potuisset eum ad columnam ligare nisi hoc. nullum ferrum eū in cruce tenuisset nisi charitas affuisset. Charitas enim hominis tenet deū. Unde angelus ex parte dei dixit. Loth charitatem habenti. Festina et saluare ibi quia non potero facere quicq̄ donec ingrediaris illuc. Gene.xix. Et moysi dixit deus. Dimitte me vt irascatur furor meus contra eos. Exodi. xxxi. ¶ Undecimo ex hominis trāsformatiōe. Nam charitas transformat hominem in deū. Psal.lxxi. Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes scilicet per charitatē. Subleuat etiam homines a terrenis et ad celum transfert. Est enim ignis subtilians crassa et omnem terrestreitatem cōsumens. Ezechielis.viij. Eleuauit me spūs inter celū et terram. Spūs amor dei est. Quod figuratum est in Helia quē currus igneus sublenauit in paradisum transuexit. iij. Regnz ij. Currus igneus habēs duas rotas est amor dei et proxim. ¶ Duodecimo ex nobili anime vestitiōe. Est enim charitas vestis nuptialis et regalis que facit hominē dignum nuptijs regis eterni. et quicunq̄ ea caret repellitur tanq̄ indignus Mathei.xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialē. Hec vestis est nobilissima: quia non de pilis animaliū est facta nec de visceribus vermiū sed de visceribus Iesu christi. Hec est tunica inconsutilis propter quā xp̄s potius voluit scindi q̄ perforari q̄ ipsa scinderet. Hec est tunica polimita: quā Jacob fecit Joseph filio suo id est deus pater filio suo quā fratres sui tinxerunt in sanguine quia propter charitatem corpus christi sanguine aspersū fuit. Isaie.lxij. Quare rubrum est vestimentū suum. Hec est vestis regalis quā christus omni christiano donat in baptismo qua solum filij regis eterni vtunt. s. soli veri christiani. ¶ Tredecimo ex suaui eius delinitione. nā charitas grauia facit leuia et aspera suauia Augusti. Omnia seua et immania ptorij suauia et ppe nulla facit amor Mat.xi. Jugum enim meum suaue est et onus meum leue. s. amanti. Alijs aūt est ita graue q̄ ipsum nescīt baiulare quod bene norunt qui charitatem non habent. Exemplum huius patet in Jacob qui seruiuit pro Rachel. xiij. annis et videbant ei pauci dies pre amoris magnitudine Gene.xxix. Hec etiam in amatoribus mundi apparet qui pro amore carnali mirabilia sustinent et omnia eis leuia vident. Uere ergo possumus dicere illud. Sapien. vij. Uenerūt michi oia bona pariter cum illa. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur eiusdem legisperti quedā alia quō ex prioribus exorta et eiusdē explanatio. Et hoc est. Ille aūt volens iustificare seipsum id est iustū ostēdere putans se aīi hoiez. et nō ante deuz stare dixit ad iesum. Et quis est meus proximus. Suspiciens autem iesus etc. Hic ponitur christi responsio et per exēplum explanatio. Ubi per quandam similitudinem ostendit omnem hominem esse proximum ac etiam inimicum presumi ejus posse q̄ ille qui descendebat ab hierusa-

lem in hierico fuerit hierosolimita et per consequens iudeus cuius ille samaritan⁹ qui erat inimicus gentis iudeorum curam egit. pertranseuntibus leuita et sacerdote gentis sue qui dictus est fuisse prorum⁹ illi qui incidit in latrones. Suspiciens er Jesus in celum vt alios attentos ad audiendum redderet. et vt ostenderet q̃ omnis sapientia et doctrina de sursum a deo est ait. Homo quidam descendit ab hieru. in hie. ꝛc. Littera plana est et historia. Nã inter hierusalem et hierico est quoddam desertum olim a latronibus frequentatũ. Hierusalem autem in monte sita est et hierico in campestribus ita q̃ vadens de hierusalem in hierico descendit. In hoc desertum ductus est iesus vt tentaretur a dia. ¶ Mistice autem in ista similitudine tria describuntur. Primo describitur lapsus primi parentis et totius generis humani in illo. Et hoc est. Homo quidam. Secũdo ostendit defectus legis ꝛ sacrificiorum veteris testamẽti ad liberationem ipsius ibi. Accidit autem vt quidam sacerdos. Tercio reparatio ipsius per filiũ dei facta insinuat ibi. Samaritanus autem. ꝛc. Homo iste adam est ꝛ totum genus humanum / in eo. qui peccando descendit ab hierusalem id est a paradiso terrestri et statu pacis et visionis dei / quia ante q̃ peccatũ faceret omnis aderant ei in pace. et pace peccatoris et temporis et omnium creaturarum patiebatur. Hierusalem enim visio pacis interpretatur. Recedendo ergo ab hierusalem descẽdit i hierico. id est in defectus multiplices et miserias humane nature et mundi quos quotidie exprimitur Et ideo dicit descendebas quod est verbũ preteriti imperfecti temporis et signat. cõtinuationem preteriti ad presens. Hierico autem luna interpretatur et significat mutabilitatem humane nature et mundi. Qui incidit in latrones id est in demonũ potestates / quis ab eo deuictus est. ij. Petri. ij. A quo enim quis superatus est huius et seruus est. Qui etiam dispoliauerunt eum scz gratuitis donis. nam homo peccãdo perdidit gratiam dei. ¶ Vbi nota primum hominem et nos in illo tripliciter spoliatum scom tripler vestimentum quod per peccatum amisit scz innocentie / immortalitatis / et gratie vel virtutis Job xix° Spoliauit me gloria mea. quo ad primum abstulit coronã de capite meo. Quo ad secundum destruxit me vndiq̃ et perco quo ad tercium. Et plagis impositis quia vulnerauerunt eum in naturalibus. Omnis enim naturalis et potentias anime et membra corporis vulnerata habemus et ad malum naturaliter inclinamur. Generatiũ. Sensus enim ꝛ cogitatio humani cordis prona sunt in malum ab adolescentia sua. quod ante peccatum nõ erat immo naturaliter inclinabatur ad bonum sicut ad modo ad malum ꝛ plus. ¶ Vbi nota q̃ homo in naturalibus est tripliciter vulneratus scom tres vires anime naturales. Vis enim rationalis est per veri ignorantiam vulnerata. concupiscibilis per malicium siue per concupiscentiam mali. Irascibilis per impotentiam boni. et sic remansit ei nosse obtenebratum. velle maculatũ posse debilitatum. Hec sunt ille tres lãcee ẽ in corde Absalon Joab id est diabolus infixit. Et sic abierunt semiuno relicto id est vita nature tantũ relicta et illa diminuta et penosa. Et ideo talis vita ẽ quasi mors et taliter viuere est quasi mori. Unde cantamus. Media vita in morte sum⁹. ¶ Vitam autem gratie que est vera vita abstulerunt. Et attende q̃ abire dicunt nõ cessando a tentationibus sed insidias occultando. Nam primum hominem in forma assumpta scz serpentis visibiliter tentauerunt. nos autem inuisibiliter tentauit et insidias inuisibiles parat. Accidit autem vt sacerdos. ꝛc. Hic notatur defectus sacrificiorum in sacerdote. et legis in leuita ad curationẽ casus humani. Quia neq; aarõ sacerdos cuz omnibus sacrificiis neq; mos ipses leuita frater eius cum lege potuerũt hominem curare sed solum ostendebant vulnus. Et hoc est quod dicit. q̃ viso illo preterũt immo magis per transgressionẽ exuperauerunt Romanorum. v. Lex subintrauit vt abunderet delictum. Dicit autem preterũt quia lex venit et stetit vsq; ad tempus prefixum. deinde non valens curare abiit scilicet in aduentu filij dei. Romanorum. viii. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur in carne deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati et de peccato damnauit peccatum in carne. ¶ Vide etiam q̃ lex non ad hoc data est precognitiue vt hominẽ curaret. Et ideo dicit. Accidit quod consueuimus dicere in his que non prouidentiue fiunt vt dicit Theophi. Nec immerito sacerdos et leuita non potuerunt sanitatum sanare cum ipsi essent eodem modo et eodem vulnere vulnerati. Et ideo necesse habeant sicut pro populo ita et pro

se hostias offerre Hebre. ix. Et hoc est qõ hic dicitur. Descendit eadem via. oportebat enim carere vulnere qui posset humanum genus sauciatum curare. ¶ Et ideo sequitur Samaritanus autez quidam. ꝛc. Hic ostenditur humana reparatio facta p filium dei. quia samaritanus quidam id ẽ xps qui singularis et solus inuentus ẽ ad genus humanum liberandũ. Apocalipsis v. Et ego flebam multum quia non est inuent⁹ neq; in celo neq; i terra neq; subtus terram qui aperiret librum et solueret signacula eius. et ideo dicit quidam samaritanus autez custos interpretatur qui xps est de quo propheta. Nisi dominꝰ custodierit ciuitatem. Dicit autem iter faciens quasi ex proposito venies vt nos curaret. Venit autem in similitudine carnis peccati et ideo secus eum venit quia in similitudine. Veniens autem factus est compassioni nostre susceptione finitimus ꝛ misericordie collatione vicinus. ¶ Unde sequitur. Et videns eum mia motus est Augustinus. Videns quidem eum iacentem non volentem non currentem. et ideo misericordia motus est quia in eo nullum meritum inuenit quo curari dign⁹ esset: sed ipse de petõ dãnauit peccatum in carne. Unde sequitur. Appropians alligauit vulnera eius infundens oleum et vinum Augustinus. Et quid est tam longinquum quid est tam remotum. q̃ deus ab hominibus. immortalis a mortalibus. iustus a petõribus. non loco est longe sed dissimilitudine et ideo appropiauit. Cum enim in se haberet duo bona. iusticiam et immortalitatẽ et nos duo mala. scilicet iniquitatẽ et mortalitatem. si vtrumq; malum nostrũ suscepisset parũ nobis profuisset et liberatorez nobiscum opus haberet. vt ergo hoc non esset quod nos prope nos non est factus ille peccato: sicut nos sed factus ẽ ille mortalis sicut nos. suscipiendo penam et non culpam vt et culpam deleret et penam. ¶ Alligatio autem vulnerum est cohibitio peccatorum que per vinum ꝛ oleum cõpescuit. nam in vno mordente vulnus austeritas preceptorum significatur sicut in oleo misericordia et remissio peccati Etc. In vino morsum discretionis adhibet. in oleo molliciem pietatis. Per vinum mundentur putrida. per oleum sananda foueãtur. Miscendo est ergo lenitas cum severitate et faciendum est quoddam ex vtroq; temperamentum vt neq; multa austeritas et exulceretur subditi neq; nimis benignitate soluantur. Hoc figuratum est in eo q̃ dominus mandauit simul reponi in archa manna et virgã. In manna dulcedo in virga austeritas designatur Crisi. Uel vinum infundit id ẽ sanguinem passionis et oleũ crismatis vt indulgentia darctur per sanguinem et sanctificatio cõferretur per crismatis vnctionem. ¶ Infusio itaq; vino ꝛ oleo imposuit eum super iumentum Aug. Jumentum eius est caro in qua ad nos venire dignatus est. Imponi iumento est in ipsam incarnationem christi credere per cuius fidem saluamur Ambrosius. Uel iumento imponit. dum petã nostra portat et pro nobis dolet. i. Petri. ij. Qui peccata nostra pertulit in corpore super lignum. Theophi. Uel imposuit in iumentum suũ id est in corpus suum membra sua nãq; nos fecit et participes corporis eius. Sequitur. Et duxit eum in stabulum. i. in ecclesiam Crisi. Est enim stabulum ecclesia que in itinere huius mũdi lassatos et sarcinis delictorũ depressos suscipit veniẽtes vbi deposito onere peccatorum viator lassus reficitur et refectus salubri pascua reparat. Et hoc est quod dicitur. Et curã illius egit. Totum enim quicquid contrarium et nostrum est fortis est quia intra stabulum requies omnis et salubritas inclusa est Ambro. Sed nõ vacabat huic samaritano diu in terris degere. redeundum erat vnde descenderat. Unde sequitur. Et altera die protulit duos denarios et dedit stabulario. et ait. Curam illius habe. Quis est iste alter dies nisi iste dominice resurrectionis de quo dictum est. Hec est dies quam fecit dominus. Duo autem denarii sunt duo testamenta que imaginem in se habent regis eterni expressam. quoꝝ precio vulnera curantur que data sunt stabulario id est ecclesie prelatis et doctoribus vt ipsis populũ pascant Aug. Uel duo denarij sunt duo precepta charitatis. que per spũm sanctum acceperant apostoli ad euangelizandum ceteris vel promissio vite presentis et future. Sed quia multi prelati obseruant nõ solum precepta sed etiã consilia ad que non tenentur. ideo subdit. Et quodcunq; supererogaueris ego cum rediero reddam tibi id est cum retribuam singulorum mercedes. ¶ His ergo premissis dominus legisperitos interrogat subdens. Quis horum videtur tibi proximus esse illi qui incidit in latrones. At ille dixit. Qui fecit misericordiam in illum.

Nec enim sacerdos nec leuita factus fuit proximus patientie sed ille qui eius misertus est. Inutilis enim est sacerdotij dignitas et legis scientia nisi per bona opera confirmetur. Et ideo sequitur Et tu ihesus vade et tu fac similiter. Crisos. Si quem vides oppressum non dicas vtique ne ꝓximus est sed siue sit gentilis siue sit iudeus ex opere indigeat. non cauillis tus habet autem quicunq; mala fuerit passus. Augustinus. Ex hoc intelligimus illum esse proximum cui vel exhibendum est officium misericordie vel exhibendum esset si indigeret. Ex quo iam consequens est vt etiam ille eis quo nobis vicissim hoc exhibenduz est proximus noster est proximi enim nomen ad aliquid aliud; est nec quisq; dicitur esse proximus nisi proximo. ꝑ nullum exceptū esse cui misericordie denegetur officium. Quis non videat dicente dño Benefacite hijs qui oderunt vos. Ambrosius. Non cognatio facit proximuz sed misericordia Et sic patet mistica expositio. ℣ Moraliter autem ad edificationem nostram exponitur de peccatore nam iste sanctus figuram peccatoris tenz propter septem mala que ei per peccatuz mortale eueniunt que in hoc spuriato designantur. ¶ Primū est descensus vel potius deiectio scilicet nature conditionis et loci. Hanc triplicem deiectionem peccator patitur et propter peccatum. Nam transfiguratur in bestiam vt dicit Boetius.ii. de cōsolatōe prosa.v. sic inquiens. Humane quippe nature ista conditio est. vt tunc tantum ceteris rebus cuz se cognoscit excellat eadem tamen infra bestias redigatur si se nosse desierit nam ceteris animantibus sese ignorare natura est hominibus vitio venit. Cōditio eius pessima est et regioni olim mortalium deputatur Hec omnia patent in primis parentib⁹ quibus peccantibus natura eorum bona facta est mala et senserunt se nudos. i. rebellionem in carne. Et conditio eorū optima facta est mala vt que a nullo poterant pati ab omnibus paterentur t proiecti sūt de paradiso in hanc vallem miserie. Hier. ij. Vide ꝙ malum et amarum est de reliqsse te dominum deum tuuz. Hoc denotatur ibi Descendebat. ¶ Secundum est amissio pacis peccatoris temporis t eternitatz Peccator enim in seipso habet bellum qz cōscientia remordet. Job.xi. Quis restitit ei et pacē habuit. Cum proximo quē nō diligit pacē habere non potest. Prouer.xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. Pace eternitatis similiter priuatus est Israel vij. Nō est pax impijs dicit dominꝰ. Hoc notatur ibi. ab hierusalem que interpretatur visio pacis. ¶ Tercium est mutatio. i. libertatis dignitatis et pinguitatis. Nam qui erat liber fit seruꝰ peccati Joh. viij. Qui facit pec. seruus est peccati. qui erat filius regis eterni. fit filius dyaboli Joh. viij. Vos ex patre dyabolo estis. Qui erat dives id est pinguis vt pote particeps meriti christi. et omnium bonorum que fiunt in ecclesia fit omnino pauper penitus nichil habens. Prouer.xxij. Est quasi diues cum nichil habeat et est quasi pauper cuz in multis diuitijs sit. Hoc notatur ibi. In hierico quod interpretatur luna que semper mutatur. ¶ Quartum est incursio malorum scilicet culpe pene et nequitie demonum. Nam malum culpe incurrit contemnendo diuinam maiestatem. malum pene incurrit cum mortem anime et corporis que est finis omnium malorꝝ subeat cōdemnatus. Sapien. ij. Morte turpissima condēnemus eum. Malum nequicie demonum incurrit cum ab eis nequiter tractat et eorum potestati subditur. Hoc notatur ibi. Incidit in latrones. ¶ Quintum est expoliatio innocentie gratie et virtutum et omnium bonorꝝ suorꝝ. Nam homo per peccatum veste innocentie exuitur quam in baptismo induit gratia dei et omnibus virtutibus priuatur t omnia bona sua auferuntur ab eo Math.xxv. Et autem qui non habet et quod habet auferet ab eo. Hoc notatur ibi. Despoliauerunt eum.

¶ Sextum est vulneratum scz intellectus voluntatis et memorie ac omnium potentiarum anime nam in fallacijs occupatur transitoria bona diligit et malorum recordatur. Hoc notatur ibi. plagis impositis. ¶ Septimum est prostratio quia semiuiuus ia. in terra. Jacet peccator quasi mortuus in terra quia non sentit mala que incurrit. t bona que perdit. non sumit alimentum anime et non recipit medicinas sacramentorum ecclesie. Hec enim tria sunt signa hominis. q. mortui. s. non sentire non confortari cibo et non recipere medicinas. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo.xci.

Abrahe dicte sunt promissiones et semini eius. Gal. iij. Superius apostolus probauit per scripturas ꝙ hereditas eterna nō datur ex lege sed ex libera ꝓmissione dei qui gratis eaz repromisit Abrahe forte dū dam in semine suo. Hoc idem supra immediate probauit per consuetudinem humanam que in testamentis seruatur que est. Post testamentum testibus et instrumento et morte testatoris firmatuz nemo spernit aut aliter ordinat ꝙ testator ordinauit sed ordinatio testatoris habetur rata t firma. Hanc ergo consuetudinem in epistola hodierna applicat ad propositum et scōm eum disputat et per eam probat ꝙ hereditas eterna datur ex libera promissione dei et nō ex lege. In qua epistola quatuor facit. Primo supradictam consuetudinem humanam ad suum propositum aptat. scz ꝙ ex promissione dei quam gratis fecit Abrahe. et non ex lege Moysi datur eterna hereditas. In principio epistole. Secūdo ostendit talem promissionez esse confirmatam a deo et probat ꝙ lex nō est aduersus talem promissionem nec eam euacuat ibi. Hoc autem dico testamētum confirmatum a deo. Tercio mouet quandam questionem et soluendo pertractat ibi. Quid ergo lex propter trangressionem posita ē. Quarto mouet quandam aliam questionē et soluēdo errorem inde eliminat ibi. Lex ergo aduersus promissa dei absit. ¶ Primo ergo adaptat predictam consuetudinē humanam ad suum propositum dicens. Abrahe dicte sunt promissiones. q. d. Si humanum testamentum per testes roboratum manet et est stabile multomagis ꝓmissio dei qui mentiri non pōt. Sed Abrahe dicte sunt promissiones a deo et semini eius id est promissum est Abrahe. ꝙ in illo et per illum qui de semine eius nasciturus erat. omnes gentes debebant benedictionem gratie t glorie hereditare. Et hoc est quod sequitur. Non dicit in seminibus q̄ si in multis vt per multos debeat esse talis benedictio sed q̄si in vno id est per vnū qui est xp̄s talis benedictio debet gentibus prouenire. Et sit hic relatio ad rē suppositam in termino seminis t non ad significatum. Et nota ꝙ dicit promissiones qz hoc pluries sibi deus repromisit vt patet. Geneſ. xvi. xvij. et xviij. Et sic patz primū. ¶ Secundo ostendit talem promissionem esse confirmatam a deo et probat ꝙ lex data postea Moysi non est aduersus talem ꝓmissionem nec eam euacuat. Dicit ergo. Hoc autem scilicet quod dictum est supra ꝙ solū in vno semine Abrahe id ē christo benedictio erat futura dico id ē veraciter affirmo testamentum confirmatum a deo esse eo modo quo deus potuit confirmare quia iurando per seipsum cum non haberet maiorem per quez juraret Hebreo. vi. Abrahe promittens deus quia neminem habuit maiorem per quem juraret. juravit per seipsum Gene. xxij. Per memetipsum iurauj dicit dominus quia fecisti rem hanc. ꝛc. Benedicentur in semine tuo omnes terre quia obedisti voci mee. Item cō firmauit replicando promissionem. Facta est enim Abrahe repromissio in Jsaac iterata t in Jacob repetita vt sic possent esse testes promissionis diuine qz in ore duorum vel trium stat omne verbum. ꝛc. Postꝙ probauit talem promissionem esse confirmatam a deo statim probat ꝙ lex non ē aduersus talem promissionez nec eam euacuat et ponit ad hoc duas rationes. Quarum prima sumitur ex tempore dationis legis secunda ex ratione et causa promissionis ibi. Nam et si ex lege hereditas. Dicit ergo. Si sic confirmatū est a deo et ob hoc non facit ipsum irritum lex ad euacuādam promissionem id est. ita ꝙ promissionem euacuet que. i. quia illa facta est post quadringentos et. xxx. annos supple a promissione facta Abrahe. a natiuitate enim Jsaac fluxerunt quadringenti anni. et est ratio talis Abrahe facta ē promissio. quā credens iustificatus est vt dicitur Roma. iij. Ergo cum lex tot annis fuerit post promissionem non potuit iustificare Abrahā vt fieret promissio propter ipsam lex ergo posita data non iustificauit Abraham nec in ipsa nec per ipsam accepit et meruit repromissionem. ¶ Secunda ratio est talis ad idem probandum. Lex non potuit irritare predictum testamentum. cum fuerit tāto tempore subsecut quod si dicatur immo ex lege est gratis in presenti et eterna hereditas in futuro. hoc non est verum. Nam si ex lege hereditas eterna et gratia in presenti habenda est ergo non ex repromissione cum enim Abrahā non fuerit sub lege sed ante legem sequitur ꝙ sit frustratus promissione: quia ex promissione tantum habere debebat. Et hoc est quod subdit Abrahe autem per promissionem donauit deus et non per legem donauit inq̄ et gratiam in presenti. et eternam hereditatem in futuro Romano. quarto. Nō est ex lege promissio Abrahe t semini eius vt heres esset mundi. In quo ostenditur ꝙ non datur eterna hereditas ex sufficientia meritorum sed magis ex liberalitate datoris eam promittentis. Et sic patet secūdꝫ.

¶ Tercio monet quādam questionē que talis est. Si lex non iustificat. non confert hereditatem eternam. quid ergo est lex. id est ad quid data est lex et que est eius vtilitas. Et respondet statim dicens. propter transgressiones posita est scilicet reprimēdas et coercendas. Lex enim dicitur a ligando. vt ligaret freneticam naturaz que ad omnia vicia prona erat Gen. viij. Proni sunt sensus hominis in maluz ab adolescētia sua. Uel propter transgressiones conuertendas vt homo qui de suis meritis cōfidebat acciperet precepta in quibus aperte deficeret et sic quereret saluatorem. Et etiam propter transgressiones multiplicādas occasionaliter vt sic videntes manifeste q̄ multiplicarentur peccata clamarent pro saluatore habendo. propter hoc enim data est lex duratura non semper sed donec veniret id est in carne appareret semē scilicz Abrahe cui repromiserat dominus q̄ per ipsum esset benedictio. Dicitur autem rp̄s semen: quia per ipsum est radix et origo omnis boni Isa. vi. Semen sanctum erit id quod steterit ita scilicet in Maria. Si ergo tantum debebat durare lex que fuit per angelos ordinata tanq̄ per ministros et fuit data eorum ministerio patet q̄ est temporalis vel per angelos vt dicit Glosa. i. per Moysen t alios ministros dei qui angeli dicuntur Malach. ij. Labia sacerdotis cuius scientiam et legem requirent de ore eius qz angelus domini exercituum est. Ordinata dico in manu mediatoris id ē in potestate rp̄i vt ē diu vellet stare lex vnde non erat stabilita simpliciter Mathei sexto. Dominus est filius hominis etiam sabbati Gen. xxxiij. In dextra eius ignea lex. Iste ergo mediator rp̄s est qui est deus et homo. ideo non est vnius nature sed duas naturas habet in se scilicet diuinam et humanam et hoc valde conuenienter quia ipse debebat inter deum et hominem mediare. ideo cū vtroq̄ debuit conuenientiam habere Aug. Mediatorez inter deuz et hominem oportet aliquid habere simile deo. et aliquid simile hominibus ne in vtroq̄ simile hominibus longe fieret a deo aut in vtroq̄ simile deo longe fieret ab hominibus. Deus autem vnus est. id est quamuis mediator iste sit deus et homo est tamen vnus deus. et non sunt plures dij. Iste ergo mediator fecit paces inter deum et hominem. et inter diuersos populos simul reducens eos ad vnam fidem et ad vnam ecclesiam et ad vnā legez euāgelij qui ante diuersas legis habebāt nam gentiles habebant legem nature t iudei legem Moysi. Lex autem euangelij cōtinet decalogum. Moysi et legem nature et vtriq̄ multa super addit et multa resecat nā a lege moysi resecat ceremonialia q̄ lege aūt gentilū supstitiōes de cultu et latria deoz veneratōe creaturarū. Sic ḡ mediator iste oia reduxit ad cōcordiā. Ephe. ij. Ipse est ē pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnū Et nota hic quando et quomodo debemus reuereri et honorare cum ipse sit rex noster et legifer noster et iudex noster omnibus his consueuerunt homines magnā reuerentiam exhibere. Nota etiam hic de sarracenis quantam reuerentiam faciunt machameto qui dedit eis legem et iudeis Moysi. et miseri christiani non diligunt regem eorum non honorant legiferum suum non timent iudicem suum. non remunerāt aduocatū suum et non recognoscunt beneficium mediatoris sui Et sic patet tercium ¶ Quarto monet quandaz aliam questionem dicens. Lex ergo aduersus promissa dei. Quasi diceret debebat dari benedictio et gratia que promissa erat in semine Abrahe per quam iustificatio peccatoris fieret data est lex transgressionum multiplicatiua et maledictionem et ira dei nō obseruantibus inducens cui⁹ obseruatores nō inueniebantur ergo videtur q̄ lex sit data cōtra id quod deus promisit Abrahe. Sz ipse soluit dicens. Absit scilicet q̄ hoc sit verum immo lex est ordinata in promissionem quod probat quia si lex est data esset que iustificaret vel viuificaret nunc lex esset contra promissionem. quia ipsam euacuaret cum ex lege nature esset iusticia sic ēt omnes querent legem cum in ea iustificarentur et sic posset contingere q̄ nullus p semen Abrahe iustificaretur vel saltem q̄ multi non iustificarentur. Et tunc lex directe esset contra promissionem. quia dictum est q̄ in semine Abrahe omnes debebant benedici quia ergo lex nō iustificat sed cōclusit scriptura. i. lex scripta omnia esse sub peccato t peccatores et hoc lex ordinat ad promissionem vt promissio de iustificatione et hereditate habenda daretur credentibus non ex operibus legis sed ex fide iesu christi. i. in iesu christo habita t sic nec promissio legi nec lex promissioni aduersatur Et sic pz quartum. ¶ Moraliter autem ad edificationem nostram nota circa primaz partem epistole vt dicit apostolus q̄ qui filij sunt

Abrahe scilicet per sanctam imitationem benedicentur cum fideli. Abraham t ideo si volumus hanc benedictionem possidere imitemur opera Abrahe. quia nō filij carnales. Abrahe benedicētur nisi fuerint eīs in fide et operib⁹ imitati. Matth. viij. Multi venient ab oriente et occidente et recūbent cum Abraham. Isaac et Jacob in regno celorum. Filij autem regni eiicientur in tenebras exteriores. ¶ Imitentur ergo Abraham in octo maximis virtutib⁹ quas habuit. ¶ Primo imitemur eum in perfecta fide quam de vnitate et trinitate dei habuit quia tres vidit et vnum adorauit Gene. xviij. Et quam habuit de incarnatione filij dei Gene. xv. Credidit Abraham deo et reputatum est ei ad iusticiam. Quam fidem ostendit duz fecit Eleazar iurare ponendo manum sub femore suo q̄ ac ciperet Isaac vxorez de cognatione Abrahe. In quo ostendit q̄ de femore suo aliqs maior debebat nasci qui deus erat cum p ipsum sicut per deum fecit eum iurare. et quia omnes saluantur per fidem iesu christi que primo fuit in pectore Abrahe. ideo anime sanctorum dicuntur requiescere in sinu Abrahe. i. in luce t recte visionis quā Abraham consecutus est per fidem. quia visio succedit fidei Luce decimosexto. Factum est autem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis. Abrahe. ¶ Habuit etiam fidem vtilem quia ipsam per opera ostendit. Nostra autem fides est valde imperfecta. quia si perfecte crederemus non peccaremus. pri. Johannis. Qui credit in ilłm non peccat. Propterea apostoli petebant dicentes. Domine adauge nobis fidez Luce. xvij. Unde spiritus dicitur mundum arguere de peccato quia non crediderunt in christum vt patet Johan. decimosexto. Est etiam fides nostra mortua quia ipsa p bona opera non manifestamus. Jaco. secūdo Fides sine operibus mortua est. Et sic per fidem quam habemus nec a malis declinamus nec bona operamur. Nec enim duo facit fides perfecta scilicet declinare a malo et facere bonum. Hanc fidez habuit Abraham et ideo reputatum est ei ad iusticiam. ¶ Secundo imitemur eum in vera spe. Nam cum esset centenarius t similiter sarra. non est infirmatus in spe sed veraciter sperauit habere filium quem deus ei promiserat. Romano. iiij. Qui contra spem in spe credidit vt fieret pater multarum gentium Glosa. Spes prior scōm naturā fuit dum de muliercula secundū naturā sperauit sobolem nec tamen habuit. Modo contrarium isti spei sperauit scz vt vetulus de vetula et sterilis de sterili generaret admirāte illo. qui dat tumentis esē ipsoz et pullis coruorum inuocantibus eum. Non enim confidit de dei prouidentia que dat. In vera autē spe mirabiliter deficit mūdus Psalmi. Et ideo non abstinet ab iniustis lucris. Idez non confidit de dei misericordia que omnibus offert veniam. et ideo confiteri nō curat Mathei. xvij. Quotiens peccabit in me frater meus. et dimittam ei vsq̄ ad septies. Dicit illi Jesus. Non dico tibi vsq̄ septies sz vsq̄ septuagies septies. Itē in eodē vndecimo. Euntes dicite quid est misericordiam volo et non sacrificium. Item non confidit de dei potentia vt sustentet hominem in penitentia facienda. et ideo penitentiam nō curat facere. Cōtra quos Isaie. xl. Qui sperant in domino mutabūt fortitudinem. ¶ Tercio imitemur eum in abundanti charitate que apparet in eo q̄ primus cepit peregrinis hospitiuz exhibere. Item in eo q̄ valde obnixe pro sodomitis orauit et dicens quomodo orauit iuciens a quinquaginta vsq̄ ad decem Genesis decimo octauo. In charitate mirabiliter defecit mundus. quia omnes que sua sunt querunt. et non inuenitur hodie dilectio in patre ad filium. Hodie regnāt in mundo duo amores scilicet amor inordinatus vsq̄ ad contemptum dei t amor proprius vsq̄ ad consummationem christi. Et ratio huius est. Quia quantum abundāt iniquitas refrigit charitas Osee quarto. Maledictum et mendacium et homicidium et furtum et adulterium inundauerunt et sanguis sanguinē tetigit. ¶ Quarto imitemur eum in perfecta obedientia q̄ patet in eo q̄ ad vnam vocem domini egressus est de terra et de cognatione sua et reliquit patriam et parentes. ¶ Idem patet in eo q̄ ad mandatum domini voluit vnicum filium immolare. Cogitemus quanta obedientia fuit ista et apparebit imperfectio nostre obedientie ad deum qui tota die clamat vt mundanis renunciemus et mundum fugiamus qui totus mundus in maligno positus est et nichil prodest. Tota die clamat dominus. Agite penitentiam. Mathei tercio. Tota die clamat vt vitemus consanguineos et parentes / quia inimici hominis domestici eius. Et si aliqui sunt / qui mundanis renuncient et relinquant patriam et pa-

rentes. faciunt sicut vxor Loth que retrospexit. Ita q̃ corde sunt semper circa mundana et consanguineos et notos. Contra quos dictum est Abrahe. Egredere ō terra tua et de cognatione tua. Cum tamē iã esset egressus et habitaret in arã. In cui⁹ figura mandatum est in lege q̃ ab animali immolando deberet ãputari vesicula gutturis et proiici quia homo dedicãs se deo debet proiicere desiderium mundanorum. ¶ Quinto imitemur eum in pacifica conuersatione. Unde ad Loth ait. Ne queso sit iurgiũ inter me et te. Ecce vniuersa terra coram te, est ne ad sinistram ieris ⁊ dextram tenebo ⁊c. Heñ xiii. Hac pacifica conuersatione omnino et totaliter caret mundus immo continuis guerris homines cõsumuntur et bona ipsorum deuastantur ⁊ anime perduntur Cuius ratio est. quia perdita pace anime ad deum nulla pace potit homo Job. nono Quis restitit ei et pacem habuit. Sed si homo haberet pacem cum deo et ambularet in via dei. deus daret sibi omnem pacem Baruch. iij. Si in via dei ambulasses habitasses vtiq; in pace super terraz. ¶ Sexto imitemur eũz in spirituali circuncisione que per carnalem eius circuncisionem figurata est vt scilicet act⁹ vt opera nostra circũcidamus. Hiere. quarto. Circũcidimini domino viri iuda. Hac circũcisione mirabiliter indiget mundus. q̃ totus est dissolutus et in vestibus et in domibus et in ludis et in omnibus operibus suis. Et ideo christus voluit circuncidi vt in eo omnes christiani spiritualiter circuncidantur. ¶ Septimo imitemur eũ in humilitate profunda. Quia cum ita esset perfectus et singularis amicus dei. ita vt de eius semine promitteret nasciturum filiuz suum. tamen in nullo superbiuit. Sed magis est totam deo humiliat⁹ dicẽs loquar ad dominum meum cuz sim puluis et cinis Genes. xviij Peccator autem nichil penit⁹ habens superbit Qui enim deum non habet qui est omnis omnino nichil habet Ecclesia. decimo Quid superbis terra ⁊ cinis ¶ Octauo imitemur eum in plena libertate. quia regi sodomorum iniuste expoliato gratis succurrit cum vernaculis suis et recuperauit homines et predam de omnib⁹ nichil recipere voluit vt p3 gen. xiiij. Sic ⁊ nos gratis iuuare debemus violenter oppressos et irripere eos de manu violentoꝝ Job. xxix. Conterã molas iniqui et de dẽtibus illius auferebam predam. Sed heu hodie totus mundus venalis est, nec inuenitur qui gratis vel amore dei velit miseris assistere etiam sacramenta ecclesie et patrimonium crucifixi venduntur pecunia quod est maximum malum et perducens ad detrimentum et perditionem Accuum vitã. Pecunia tua tecum sit in perditionem quoniam donum dei existimasti pecunia possideri. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dominica decimaquarta de de euangelio Sermo. xcij.

Cum iret Jesus in hierusalem transibat per medium samariam et galileã. Luce. xvij. Sicut dicit Augustinus. Magnus vtiq; venit medicus quia mundus vbiq; iacebat egrotus. Totum quippe genus humanum egrotum valde iacebat in morte spiritualiter ⁊ corporaliter. nec aliquis reperiebatur qui posset ipsum sanare nisi filius dei Psalmista. Misit verbum suum ⁊ sanauit eos: propterea clamat ecclesia dicens. Medita vita in morte sumus quem querimus adiutorem nisi te domine. Venit ergo filius dei et sanauit omnes qui ad ipsum accesserunt. Luce: vi. Virtus de illo exibat et sanauit omneo. Et sicut tunc omnes sanauit ita quotidie sanat omnes qui volũt in ipsum credere. Denarius quippe numerus est perfectus numerus vltra quem non proceditur sed omnem continet numerum et signat q̃ omnis multitudo hominum per ipsum christum sanata est qui per transgressionem decalogi sunt infirmi. In hoc enim miraculo vniuersitas peccatorum intelligitur per christum fore sanata et corporaliter et spiritualiter. Sicut isti vtroq; modo sunt sanati vt sancti dicunt. sed paucꝝ hoc magnum beneficiuz recognoscunt. nam de decem mundatis solum vnus redũt gratias referẽs iesu. Circa hoc miraculum euangelista quinq; ponit per ordinem. Primum est decem leprosoꝝ christo in hierusalem pergenti occursus et obuiatio. In principio euangelii. Secundum est clamor ipsorum atq; postulatio ibi. Qui steterunt a longe et leuauerãt voce dicẽtes. Tercũ est ipsoꝝ clamatiũ erauditio ⁊ curatio ibi. Quos vt dicit. Ite ostẽdite vos sacerdotib⁹. Quartũ est vnius mũdatoꝝ regratiatio ibi. Unus aũt ex illis vt. q̃ mũ. ẽ. Quintũ est reliquoꝝ nouã exprobratio et regratiãtis ꝓmẽdatio ibi. Respõdẽs aũt iesus dixit. Nõne decẽ mundati sũt et nouẽ vbi sunt. vsq; in finẽ. Pulo ergo ponitur occursus leprosorum ad iesum in hierusalem pergentem. Et hoc est. Dum iret iesus in hierusalem. ⁊c. Littera plana est. Nota ergo hic quattuor loca scz hierusalem per quam intelligitur celestis patrie interpretatur enim visio dei siue pacis. Samaria que interpretatur custodia. quis custodire nos debem⁹ a multis. Galilea que interpretatur rota siue transmigratio. q̃ cauere nos debemus a rota fortune. et de vicijs ad virtutes. ⁊ de mundo ad celum transmigrare. Et castellum per quod ecclesia militans intelligitur munita virtutibus et custodia angelorum. Debemus ergo transire per samariam id est per custodiam nostrorum et sensuum nostrorum. et per galileam id est per cautelã fortune et transmigrationem de vicijs ad virtutes. et intrare ecclesiam per fidez et charitatem. Et tandem ire cum iesu ad hierusalem id est ad visionem dei. Et sic patet primum. ¶ Secũdo ponitur clamor leprosorum atq; petitio. ℨ Ubi nota q̃ per leprosos istos signantur peccatores volẽtes a dño curari. qui debent quinq; facere que isti fecerunt si volunt anime consequi sanitatem. Primo nãq; debent deo occurrere et et cordis ostium aperire quia ipse stat ad ostium ⁊ pulsat volens ad nos intrare. vt dicitur apocalipsis. iij. Et quantum debemus et occurrere. certe parum Bernardus. O homo non oportet te mare transnatare. non transalpinare terram. ℨ vsq; ad cordis ostium et oris occurrere domino tuo. vsq; ad cordis compunctionem et oris confessionem. Et hoc notatur ibi. Occurrerunt. Secundo debent firmum ꝓpositum boni habere. quod notatur ibi. Steterunt. Steterunt enim in proposito per boni conceptionem. Hoc enim necessario peccator conuertendus debet habere scilicet firmum propositum abstinendi a malo et faciendi bonuz. Exo. xv. Stetit vnda fluẽs. id est peccator quasi vnda maris fluẽs ⁊ effluens. quia tunc stat quando habet firmum propositum abstinendi a malo et perseuerandi in bono et hoc fit quando cõgregate sunt abissi peccatorum in medio maris id est amari cordis per cõsiderationem et compunctionem Isa. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. ¶ Tercio debent habere de petis que fecerunt verecundiam ⁊ confusionem. Et hoc notatur ibi. A longe Lu. xvij. Publicanus autem a lõge stãs noluit oculos ad celum leuare. Idem patz de Magdalena. que stans retro non audebat ante accedere Eccle. quarto. Est confusio adducens petiñ ⁊ est confusio adducẽs gratiam et gloriam. Multi volunt conuerti ad deum et nullam confusionem de peccatis assumunt immo veniunt ad confessionem ridendo Hebreoꝝ. iij. Frons mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere. ¶ Quarto debent habere deuotam et lachrymosam orationem. Hoc notatur ibi. Leuauerunt vocem suam Treno. secũdo. Leuemus corda nostra cum manibus Job. v. Uoca si est qui audiat et ad aliquẽ sanctorum conuertere Augustinus. O si possemus homines excitare et cuz illis pariter excitari. et tales essemus amatores vite permanentis quales sunt illi vite fugientis. Si homines tantum desiderarẽt mundari a lepra spirituali sicut a corporali cito essent mundati et gaudia pro illa facerent. iiij. Regum. v. Et si rem grandem dixisset tibi propheta certe facere debueras. Peccator enim valde indiget sanctos orare. cum ipse sit spũs vadens scilicet per seipsum in petiñ. sed non rediens scilicet per seipsum. vnde nisi precibus sanctoruz iuuaretur nũq̃ de peccato exiret. Et ideo petões quotidie conuertuntur quia ecclesia quotidie pro eis orat. In cuius figura mandatum est in lege q̃ leprosus per quẽ peccator intelligitur deberet clamare ⁊ se immundum dicere. Quinto debent verazz confessionem habere de christo et discretam petitionem ad ipsum confitentes et et dicẽtes Jesu preceptor miserere nostri quia debent confiteri q̃ iesus est saluator hominum et preceptor cui omnis creatura obedit ad nutum a quo nichil aliud debent petere nisi misericordiam et gratiaz suaz. Psal. quinquagesimo. Miserere mei deus ſm magnã misericordiam tuam. Cũ enim peccator sit totus plenus malis ⁊ vacuus bonis. nichil est magis miserũ q̃ peccator et nichil est miserius vt dicit Augu. Peccatore non miserante seipsum. et ideo abissus miserie peccatoris debet ab issum divine misericordie inuocare. Psalmista. quadragesimoprimo. Abissus abissum inuocat quia mis dei respicit miseriam peccatoris. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur ipsorum clamantium erauditio et curatio. Ubi nota quattuor verba domini scilicet vidit. dixit. ite. et ostendite. vidit miserando. dixit precipiendo et consulendo. ite obediendo. ostendite vos sacerdotibus peccata confitendo. Istis quattuor modis sanatur peccator a lepra anime.

A Primo enim oportet q̄ deus respiciat peccatorem cuius respectus penetrat cor. Sic aspectus basilici penetrat vsq; ad cor et interficit hominem sic respectus xp̄i penetrat vsq; ad cor et dat vitam animę. Si respexit dominus petrum. et ideo flauit egressus foras fleuit amare et reuixit qui erat mortuus. Hoc est primum et optimum in iustificatione peccatoris. quod si hoc deus non facit peccatori induratur et nunq̄ conuertitur. Et per hnius subtractionem deus dicitur cor peccatoris indurare. Exodi. quarto. Ego indurabo cor pharaonis. Secundo oportet q̄ peccator recipiat consilia et precepta dei. vt sciat quomodo debeat agere et a malis cauere. qz vt dicitur Iob. xxxvij. Omnes quippe inuoluimur tenebris. Et ideo oportet vt a deo instruatur de salute sua. Et ob hoc filius dei descendit de celo vt nos veritatez doceret Johā. xviij. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum. vt testimoniū perhibeam veritati. Item cuz sine fide impossibile sit placere deo. ad Hebre. xi. Fides autem ex auditu. per verbum dei habeatur. vt dicitur Romano. x. Necessario oportet homineꝫ instrui si vult salutem cōsequi. Et ideo xp̄s diſperſit apostolos per mundū vt homines docerent Marci. xvi. Euntes in mundum vniuersum predicate euāgelium. Propterea dicebat apostolus Actū. xx. Nō enim subterfugi in quo minus annunciarem vobis omne consilium dei. ¶ Tercio oportet q̄ peccator positꝰ est instructꝰ obediat preceptis dei ea obseruando. Johan. xiij. Si hec scitis beati eritis si ea feceritis Math. xvij. Si vis vitam ingredi serua mandata. Eccles. viij. Qui custodit preceptum non experietur quicq̄ mali. Ergo per obseruationem preceptorum homo consequitur vitam et gloriā. et vitat mala. penas iferni. ¶ Quarto oportz q̄ subijciat se petr̄o ministris ecclesie. et accipiat ab eis ecclesiastica sacramenta. quia q̄uis homo esset instructus de fide et obseruaret precepta legis. nisi acciperet ecclesiastica sacramenta non saluaretur Johannis tercio. Nisi quis renatus fuerit ex aqua. spiritu sancto non potest intrare regnum dei. Hoc christus ostendit in sanctato. quem nec sacerdos nec leuita id est nec sacrificia nec lex sanare potuerunt sed samaritanus id est christus sanauit cum infundendo vinum et oleum id est exhibendo ecclesie sacramenta. quia quamuis deus aliter posset. sine sacramentis homines saluare tamen hoc sibi sic placuit. Ordinauit enim vt nullus sine sacramentis saluetur que efficaciaz habet a passione xp̄i cuius virtus nobis non aliter applicatur nisi mediantibus sacramentis. In cuius figura ysus leprosis mundatis mandauit vt ostenderent se sacerdotibus quia peccatores debent se per veram et purā confessionem ostendere sacerdotibus et recipere ab eis ecclesie sacramenta. Canticorum secundo. Ostende michi faciē tuam. l. conscientiam tuaz sonet vox tua in auribus me. scilicet per veram confessionē Eccle. iij. Presbitero humilia animā tuā. Et sic mūdatur homo a lepra anime. ¶ Sit attende quia vt dicit q̄ dum irent mundati sunt. Ubi notandum q̄ positꝰ peccator recipit respectum dei ad cor per quem dolet de peccatis et proponit in posterum abstinere et bene agere proponit etiam recipere ecclesie sacramenta. statim antq̄ faciat in ipso proposito deus absoluit eum et mūdat a culpa et si statim moreretur non iret ad infernum. Et tanta posset in eo esse contritio q̄ absolueret a culpa et a pena sicut fuit in Magdalena nichilominus oportet q̄ talis q̄tuncuncz confiteatur. et recipiat ecclesie sacramēta si adsit facultas quia nō fuit ei dimissa culpa nisi cum proposito recipiendi cuz posset. Preterea patet q̄ in virtute sacramētorum fuit ei dimissum peccatum quia nanq̄ habuit propositum recipiendi sacramenta ideo fuit a peccato absolutus. ¶ Sed vt dicit phūs propter vnū quodq̄ tale et ipsum magis. Sic ergo propter propositum recipiendi ecclesie sacramenta peccator absoluitur ergo ipsum absoluūt ecclesie sacramēta. et multomagis in sumptione sacramentorum peccator absoluitur q̄ in proposito ea sumendi. ideo nisi ea reciperet eēt mendax nō faciens q̄ dño in corde promisit et propterea si ipse postea non facit quod deo promisit et deus reuocat q̄ indulsit. quia frangenti fidem fides frangatur eidem vt dicunt mira. ¶ Et nota q̄ in hac peccatoris iustificatione quattuor concurrunt. que sūt gratie infusio motus liberi arbitrij ad bonuz cordis. contritio de malo. et peccati dimissio quo ad culpam. Psalmista quinquagesimonono. Commouisti terram scilicet per gratie infusionem et conturbasti eam scilicet per cordis contritionem. sana. contritionez eius scilicet peccati remissionē qz cōmota est scz per liberi arbitrū assēsionem. ¶ Sed si peccator in ipsa cordis contritione absoluitur anteqū perueniat ad sacerdotem vt hic innuitur quia dum irent mūdati sunt quid facit postea sacerdos et a q̄ absoluit eum. Ad hoc dicunt aliqui q̄ solus deus absoluit peccatorez a culpa in ipsa cordis contritione. Ysaie. xliij. Ego sum qui deleo iniquitatez tuam ꝓpter me. Sacerdos autem ostendit eum absolutum. Absoluit etiam eum a parte pene virtute clauium hoc sic communiter soluitur. Sz hoc nullo modo videtur sufficienter dictum q̄ christus non dixit. Petro quecunq̄ ostēderis absolutum sed quecunq̄ solueris vt dicitur. Math. xvi. Similiter Johā. xx. Nō dixit. Quorum remiseritis penas. peccatorum sed quorū remiseritis peccata. etc. Ite dictum est hic immediate supta q̄ in virtute sacramentorum que conferuntur a sacerdote tanq̄ a dei mistro. que etiam in verbis a sacerdote prolatis consistūt. que peccator proponit sumere remittitur ei peccatum. Et ideo dicendum. q̄ sacerdos ministerialiter et instrumētaliter peccatorem a peccato absoluit et non solum a peccato ostendit absolutum. Est enim sacerdos minister dei et eius instrumentum animatum. Et hoc optime ostēdit xp̄s in Lazari resuscitatione. per quez peccator ridēs ad dei gratiam designatur quem christus solus a mortuis reuocauit sed apostolis mandauit vt eum soluerent. Et sic patet q̄ Lazarus a christo fuit resuscitatus. ab apostolis absolutus. Similiter est in iustificatione peccatoris quem solus deus suscitat a morte culpe reddens ei gratiam suam. sed sacerdos absoluit eum a catenis peccatoruz quibus pro tali culpa ligatus tenebat. Exemplum rex vel potestas. cōsilio absoluit malefactorem qui tenetur in carcere in catenis et ministri regis vadunt ad carcerem et ex parte regis absoluunt eum a carcere et catenis et remittunt eum in domuz eius et reddunt ei omnia bona sua. Sic facit sacerdos qui tanq̄ minister dei absoluit peccatorem a catenis peccatorum et reducit eum in ecclesiaz dei. reddit sibi dona sua que ante peccatum fecerat et facit eum participem omnium bonorum que fiunt in ecclesia. dat ei cibum vite manducare scilicet corpus christi et docet eum quomodo debeat viuere et in vijs dei ambulare. et stare. Et sic patz q̄ magna habet sacerdos facere in iustificatione peccatoris et non solum ostendere eum absolutum. Et sic per ea que dicta sūt duo errores eliduntur. Primus est hereticorum qui dicunt nullū mīdari a petō nisi per impositionem manus cum tamen deus in ipsa contritione cordis peccata dimittat. Secundus est pauperū de lugduno dicētium non eē necessarium sacerdoti confiteri. quia quilibet bonus christianus est sacerdos. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur vnus de mūdatis regratiatio. quia vnus ex illis vt vidit. q̄ mundatus esset regressus est. Ubi quatuor notanda. Primum est beneficij q̄ cepti recognitio. quia vnus vt vidit quia mundatus est. i. cognouit se a christo esse mundatū. Sic peccator debet cognoscere immensum beneficium indulgentie petrī. a petrō. et super omnia carū tenere. qd̄ non faciunt qui pro nichilo proiciunt beneficium impensum iterum peccando. Secundum est festina ad benefactorē regressio. quia regressus est. Sic peccator positꝰ mundatus est debet redire ad deum per plenam satisfactionem. Sic redijt Magdalena de qua Gre. dicit q̄ tot habuit in se holocausta virtutum quot ante habuerat oblectamenta peccati. Deu. xxv. Pro mensura peccati erit et plagarū modus. Tercium est benefactoris diuulgatio. cōmendatio. quia cum voce magna magnificans deū Psalmi. Uenite audite et narrabo. o. qui te timent de. q. fe. ani. mee. Debet enim homo beneficia narrare ad laudem. gloriam dei. Luce. viij. Redi in domum tuam. et narra quanta fecit tibi deus. Psalmista. xxv. Narrabo omnia mirabilia tua. Sic narrauerunt illi quatuor viri leprosi qui stabant iuxta portam samarie quando obsidebatur ciuitas dicētes. Hec dies boni nuncij est. Et sequitur. Uenite. nunciemus in aula regis. iiij. Regum. vij. ¶ Quartum est humilis et deuota gratiarum actio. quia cecidit in faciem pedes eius gratias agens Psalmista. cij. Benedic anima mea do. et noli obliuisci omnes retributiones eius. Quia vt dicit Ber. Ingratitudo est ventus vrens siccans fontem pietatis. rorem misericordie fluenta gratie. Debet ergo peccator regratiari deo. q̄ a tot malis eripuit eum et tot bona contulit ei. Et nota q̄ boni cadunt in faciem sicut iste. quia videnti et considerant viam per quam vadūt in qua per humilitatem cadunt. Item ante pedes cadit ihesu qui beneficium mundationis sue ei attribuit sic faciunt boni. mali autem cadunt retro sicut Heli. i. Regum. iiij. Et ideo frangunt sibi collum. qz non vident. Ad maiorem commendationē istius additur. Et hic erat samaritanus

nus id est alienigena. Multi enim seculares magis recognoscunt beneficia dei q̄ domestici et clerici et religiosi qui ad gratiam maximā sunt vocati quā nō recognoscunt. Et multi sarracen magis recognoscunt beneficia dei q̄ plurimi christiani q̄ beneficijs pluribus dotati sunt. De quo dominus conqueritur dicens. Cognouit bos possessorem suum et asin⁹ presepe domini sui. id ē homines bestiales sine fide. Israel autem me nō cognouit Isaie. i. Et sic patet quartū. ¶ Quinto ponit reliquorum nouem exprobratio et regratiātis recommendatio/ quia respondens ihesus dixit. nonne decem mundati sunt et nouem vbi sunt. Ubi prius cōmemorat beneficiū collatum communiter dicens. Nonne decem mundati sunt. Secundo improperat culpam ingratorum dicens. Nouem vbi sunt. Querit enim non quasi ignoret. sed vt ostendat se ingratos tanq̄ incognitos reprobare Mathei. xxv. Amen dico vobis nescio vos. Tercio commendat gratitudinem redemptis dicens. Non est inuentus qui rediret et daret gloriam deo nisi hic alienigena. Quarto cōmēdatum licenciat vt vadat proficiendo in beneficio quod accepit dicens. Surge scz incipiendo vade proficiendo Psalmista. Ibunt de virtute in virtutem. fides tua saluum te fecit. scz in gratia sanctificando. et tandem ad vitam eternam perducendo. Johan. x. Ego vitam eternam do eis. Et sic patet quintū.

B Moraliter autem ad edificationē nostram nota q̄ per lepra intelligitur peccatum. et per leprosum peccator multiplici ratione. ¶ primo ratione originis. sicut enim lepra ortum habet ex corruptione quatuor humorum. sic peccatum ex corruptione et mala dispositione quatuor affectionum que sunt gaudium vanum. timor seruilis et mundanus. vana spes. et dolor malus. propterea dicit Boecius. Gaudia pelle pelle timorē spemq̄ fugato. nec dolor assit. Quando enim affectiones corrumpuntur et deordinantur anima efficitur leprosa. ita vt ab habitatione iustorum quo ad meritum proijciatur. Math. xxij. Ligatis manibus et pedibus proijcite eum in tenebras exteriores. ¶ Secundo ratione proprietatis et male operationis. Lepra enim septem malas proprietates habet et operationes significantes septem pcā mortalia. Prima est quia tumorem generat et signat superbiam. i. Corin. iij. Et vos inflati estis. Secunda est quia visum turbat et signat inuidiam que non potest videre bonum alterius malum autem videt libenter. propter hoc non recto oculis aspiciebat Saul Dauid. i. Regum xviij. Tercia est quia vocem aufert et in hoc signat iram/ quia ad litterā homo vitus non potest proferre verba. et si loquatur talia dicit q̄ videtur insanus. Propter hoc fratres Joseph non potuerūt et quicq̄ pacifice loqui. Genesis. xxxij. Et ideo verba irati non sunt attendenda. Quarta est quia membra inutilia reddit et detruncat et in hoc signat accidiam. Accidiosus enim vt piger nichil vult operari et omnia spiritualia sunt et in fastidium proueniunt. Ab scondit piger manū suam sub ascella. In eodem. xx. Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo in estate et non dabitur ei. Quinta est quia sitim generat et in hoc signat auariciam. Auarus enim semper sitit et nunq̄ satiatur Eccli. quinto. Auarus non implebitur pecunia Proverbior. xxx. Tria sunt insatiabilia et quartum nunq̄ dicit sufficit. Infernus et os vulue et terra que nunq̄ saturat⁹. Ignis vero nunq̄ dicit sufficit. per ignes auaricia designatur quis sicut ignis ex appositione lignorum crescit. sic auaricia ex appositione diuitiarum. Et nota q̄ omnibus istis tribus insaturabilior est auaricia/ quia licet modo infernus nō saturetur tamen in die iudicij quando omnes mali et demones ibi recludentur satur erit. Similiter os vulue id est concupiscentia carnalis in senectute saturatur. terra essit quādo est magna inundatio aquaruz sanat in diluuio/ quia vt dicit. Hiere. cum cetera marcia senescant in homine sola auaricia non nescit. Similiter per magnam inundantiam diuitiarum non saturatur auarus. Dato q̄ ei⁹ diuitie cooperiant terram et vadant vsq̄ in frāciam. et vsq̄ vltramare ad nundinas. Similiter in iudicio quando infernus erit satur. tunc auarus sitiet omne bonum et nichil boni poterit habere. Sicut ille dives vnaz guttam aque nunq̄ potuit habere necvnq̄ habebit. Sexta est quia anhelitum fetidum habet sine fatu et in hoc signat luxuriam que facit hominem fetere coram deo et hominibus. Johannis. i. Computruerunt iumēta in stercore suo homines carnales. Sic fetuit Thamar cōtra fratre suo postq̄ concubuit cum ea. ij. Regū. xiij. Econtra virginitas facit homis redolere. cuius odorē sentiens vnicornis capitur in gremio virginis. Septimus est quia omnes bonos humores consumit et malos generat et in hoc gulā signat. Esaus enim omnia bona sua consumit et carnaliter et spiritualiter. Sic consumpsit bona sua filius prodigus viuendo luxurioše et per consequēs voluptuose. quia gula deseruit luxurie nec luxuria insurgit. nisi foueatur a gula. ob hoc etiam Esau vendiderat primogenita sua. Generatur etiam multa mala desideria in anima gulosi quia tota die concupiscit et desiderat. ¶ Tercio per lepram intelligitur hic peccatuz ratione curationis. quia sicut leprosuz solus deus potest curare eo q̄ est corruptio sanguinis in principio et fonte vite vbi generatur sanguis. scilicet in pulmone. sic peccatuz solus deus potest delere. eo q̄ est corruptum principium vite anime scilicz amor dei. quem solus deus potest in anima reparare. C Et nota q̄ in scripturis inueniuntur tribus modis leprā fuisse munda tam qui significant tres modos remissionis peccatorum. primus modus fuit in ablutione aque vt lepra naaman. quarti. Regum quinto. Et signat baptismum in quo omnia peccata mundantur. Sic fuit mundatus Constantinus corporaliter et spiritualiter. Hec fuit illa piscina de qua templorum pontifices habuerunt responsum q̄ in piscina sanguinis puerorum deberet Constantinus lauari. quia in baptismo virtus sanguinis christi operatur. et in eius virtute mundat baptismus. Secundus modus fuit in ostentione ad sacerdotes vt patet hic. et signat confessionem in qua q̄ per quā peccata mūdantur Jac. v. Cōfitemini alterutrum peccata vestra et orate pro inuicem saluemini. Tercius modus fuit in tactu manus christi. Mathei octauo. Extēdens ihesus manū suā te. e. d. vo. mū. Et signat bonam operationem. Nam si homo in peccato mortali existens non desperat. sed facit bona opera vt oret et ieiunet et faciat elemosinas dominus illuminat eum et non permittit eum perire sed reducit eum ad penitentiam. Hoc patet in Cornelio cēturione de quo dicitur Actuum. i. Elemosine tue et orationes tue ascenderunt in cōspectu dei. Et ideo ad eum missus est. Petrus vt baptizaret eum. Sed si homo negligit bene operari in peccato existens vt multi stulte faciunt dicentes ad quid michi prodest bene operari tunc deus derelinquit eum. Et sic patet tercium et consequēter totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. xciij.

Spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis Gal. v. Secundum quod dicunt sancti et philosophi et ad oculum patet homo constat ex anima et corpore. et ideo habet in se duas vitas et naturas scz carnalem et spūalem. In vita autē spirituali ratio est domina est que ipsam dirigit et gubernat. Comitantur etiam eā omnes virtutes et dona spūs sancti. habitat etiam deus in tali vita per gratiam. Proverbiorum. viij. Delicie mee esse cū filijs holm. Et quia talis vita est vita diuina et rationalis et ordinata virtuosa et gratiosa oportet necessario q̄ habeat operationis fructus. Econtra vita carnalis est sine regimine rationis. Et ideo est vita deordinata bestialis et viciosa. et deo et sanctis odiosa. Et ideo opz q̄ habeat pessimos fructus. Et ideo apostolus in presenti epistola ad vitam spūalem nos hortatur carnali repudiata vita cū fructibus. In qua quidem epistola quatuor facit. Primo ad vitam spiritualem nos hortatur carnali repudiata et huius rationē assignat. In principio epistole. Secundo malos fructus siue opera vite carnalis propter que homo a regno dei separatur enumerat ibi. Manifesta autem sunt opera carnis que sunt forni. ꝛc. Tercio vite spiritualis fructus et eorum vtilitatem recitat et assignat ibi. Fructus aūt spūs est charitas gaudiū pax. Quarto ostendit q̄ oēs veri christiani vitam carnalem abnegant ibi. Qui aūt sunt christi carnem suam crucifixerunt. Primo ergo apostolus ad spūalem vitam nos hortatur dicens. Spū ambulate id est in doctrina spirituali que est apostolica. Et huius rationem assignat duplicem. Primo est quia talis ambulatio valet contra concupiscentiam carnis que inordinate appetit delectabilia sensus. Et hoc est. Desideria carnis non perficietis vt in peccatum mortale non ruatis. et non dicit non habebitis/ quia hoc est impossibile. oportet enim desideria carnis habere et in eis saltē venialiter peccare Ecclesia. xviij. Fili post cōcupiscentias tuas non eas. ¶ Et q̄ posset aliquis dicere. est ne aliqua rebellio in homine inter carnem et spiritum. Respondet q̄ sic immo magna/ quia caro concupiscit aduersus spm. aduersus ea que ratio hois spūs sancti gra informata et illuminata dicit esse facienda. Dicitur aūt caro cōcupiscere sicut auris dicit audire. et

oculus videre. Anima ergo vel homo per carnem concupiscit sicut per oculum videt habet autē in anima talē malā concupiscē tiam a carne et in cruce. propterea caro concupiscere dicitur. Spūs autē concupiscit aduersus carnem id est aduersus ea q̄ caro inordinate appetit. et hec duo in homine repugnāt et sibiinuicem aduersant nec conueniunt. Et ideo homo non potest libere agere quod vult quis si vult agere opera spiritualia caro retardat et resistit et offerendo delectationem abducit eum et retardat eum. Si autē vult operari opera carnis. spiritus et ratio obsistit ostendens per rationem q̄talis operatio ducet eum ad malum finem et tormenta inferni. Et sic patet q̄ in natura hominis cōtinua pugna consistit. Romanor. vij. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē le. mentis mee. Videt ergo ex hoc q̄ deus instituit natute ordinauerit eaz male. Ad hoc dicēdum q̄ deus non sic ordinauit naturā immo in magna pace creauit hominem Psalmista. lxxv. In pace factus est locus eius. Sed statim postq̄ fecit homo guerram cū deo contemnendo mandatum eius. et homo sensit hanc guerram in se inter animā et carnem. Sensit etiam guerram cū omnibus creaturis. ¶ Secūda est ratio quare secundū spiritū est ambulādum. quia si spū ducemini non estis sub lege sez timoris que est lex seruorum sed estis sub lege amoris et libertatis que est filiorum dei. Romanor. viij. Qui spiritu dei aguntur hi filij dei sunt Et. ij. Corinth. iij. Ubi spiritus domini ibi libertas Et. i. Thi. i. Iusto lex non est imposita. Et vt dictū est in precedenti epistola lex propter transgressores posita est. qui autem dicunt a spiritu sancto non transgrediunt. et ideo non sunt sub lege. optimum est ergo secundum spiritum ambulare ex quo homo liberat a lege seruitutis. et ponitur sub lege amoris. quia ex hoc magnum commodum prouenit homini quod est. Nā ex quo ex amore operatur omnia opera sunt ei leuia. et amor omnia grauia facit leuia. Math. xi. Jugū enī meū suaue est. et sarcina mea. Moraliter ergo videndū est circa hoc primū membrū in quib⁹ consistat vita spūalis. vtra quā caro purgat et in quibus cōsistat carnalis contra quā spūs pugnat. Circa primū nota q̄ vita spūalis in duob⁹ cōsistit. Primo in vere fidei receptiōe. Fides enī est fundamētū in vita spūali. i. Cor. iij. Fundamentū aūt aliud nemo pōt ponere p̄ter id quod positū est

christus iesus id est fides christo iesu quia in christo iesu tota siat fides. Oportet enī credere q̄ christus iesus sit verus deus et verus homo creator celi et terre. et q̄ sit remunerator bonorum et punitor malorum. et omnia alia que fides catholica tenet habet. xi. Credere enim oportet accedentem ad deum quia est et inquirentibus se remunerator sit. Secundo consistit in vere fidei et aliarum virtutum actione. quia quādo homini infunditur fides. infunduntur omnes alie virtutes. Et ideo oportet q̄ habeat secundum fidem et alias virtutes. aliter recipit alias in eo fides. virtutes essēt frustra et melius esset non habere Jaco. ij. Ostende michi fidem tuam ex operib⁹. Ostendo michi fidem tuam ex operib⁹. Item oportet q̄ spe recte vtatur. quod tunc est quando non in statibus et dignitatibus mundi vel diuitijs vel amicis ponit spem suam. sed in solo deo. Hiere. xvij. Benedictus vir qui confidit in domino. et erit dominus fiducia eius. Item oportet q̄ charitatem habeat ordinatam. quod tunc est quādo deum super omnia diligit sicut dātem sibi esse conseruantem in esse. redimētem a malo esse. et donantem optimum esse scilicet vitam eternam Luce. x. Dilige dominum deum tuum ex toto corde tuo. Similiter tunc est quādo animam suam post deum super omnia diligit et eius miseretur. Eccle. xxx. Miserere anime tue placēs deo. Similiter debet diligere proximum suum sicut seipsum. id est ad quod seipsum scilicet ad gratiam in presenti et gloriā in futuro. ¶ Item oportet q̄ prudentia vtatur in factis suis non prudētia carnis que inimica est anime et inimica ē deo et legi dei non est subiecta Romanorum. viij. Sz prudentia spiritus que est vite et pacis. que cōsistit in memoria preteritorum scilicet malorum q̄ deus intulit pcōtibus et preterum bonorū que deus contulit iustis vt et malis terreat. et caueat et ex bonis alliciat et diligat. Consistit scōo in dispositione p̄sētium vt hō facta sua ordinet ad bonū finem. et viuat sm rationem et prudenter dispenset bona sibi collata a deo Matth. xxv. Euge serue bone etc. Consistit tercio in cautela futurorum malorum vt scilicet sic egat ne mala futare vite incurrat. quia omnes manifestari oportet ante tribunal christi. vt referat vnusquisq̄ propria corpora pro ut gessit sive bona sive mala. ij. Corin. v. Et quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur. anime vero sue detrimentū patiatur Mat. decimo sexto. ¶ Item opor-

tet q̄ in prosperis que deus homini p̄fert temperantia vtatur vt in parcitate viuat ne caro lasciuiat. et rebellet anime. Et ideo oportet esse temperatum in cibo et potu. Temperate etiam acquirat diuitias et temperate vtatur acquisitis. ne ad inopiā veniat quia vt dicitur. Eccle. xl. Vita⁹ est mori q̄ indigere Item prouerbiorum. xxx. Duo petiui a te ne deneges mihi antequam moriar. Vanitatem et mendacium longe fac a me. Mendicitatem et paupertatem. ne dederis michi. tantum victui meo tribue necessaria. Temperate etiam vtatur honoribus et dignitatibus ne in ipsis superbiat et proximū offendat Quia vt dicitur Eccle. xxxviij. Michi heri tibi hodie. Sicut fecisti michi fiat tibi. Item oportet q̄ in aduersis que homo patitur fortitudinem assumat ne per impatientiam frangatur vt patienter sustineat dispendia rerum et persone que deus permittit homini euenire in bonum suum. vt scilicet in ipsis purgetur. i. Petri. primo. Modicum nunc si contristari oportet in variis tentationibus vt probatio fidei vestre multo pretiosior sit auro q̄ per ignez probatur. Grego. Quod formant auro. quod flagellum grano. quod lima ferro. hec tribulatio viro iusto. Hanc fortitudinem habuit Job. in aduersis que deus ei euentre p̄misit. ¶ Ultimo oportet q̄ iuste viuat et quo ad deum et quo ad seipsum et quo ad proximum. Quo ad deum vt eius mandata obseruet et debitam reuerentiam exhibeat sicut domino et omnia ab eo recognoscat Hec omnia seruare summa iustitia est Quo ad seipsum vt anima dominetur et caro seruiat quod magna iustitia est. vt anima spōsa dei lumine rationis insignita virtutibus illustrata et donis spiritus sancti et altata dominetur carni ancille neq̄ de luto formate que est saccus stercorum. et cibus vermium et tandem in cinerem reuertura. Magna etiam iustitia est vt homo pugnat carnem suam que eum ad malum inducit et inimicitias in bello spirituali contra eū exercuit sicut occultus hostis. Quo ad proximum vero vt eum non decipiat et ei fidem seruet et breuiter quecunq̄ vellet sibi fieri debet proximo facere et quecunq̄ nollet sibi fieri non debet proximo inferre et hoc est valde iustum Mathei. vij. Quecunq̄ vultis vt faciunt vobis homines. et vos facite illis. Et sic patet q̄ vita spūalis cōsistit in receptione virtutum et bono vsu earum. Vita autem carnis in operibus carnis consistit que statim patebunt. Et sic p̄z primū. ¶ Secundo enumerat malos fructus siue mala opa vite carnis. Et pōit. xvij differentias operum carnis ad quas vult q̄ omnes alie reducantur si plures inuenientur. Et attende quia vt dicit Augustinus. Non hec omnia qui hic enumerat esse opera carnis ad voluptatem carnis pertinent sed vicia sunt animi vt inimicitie ire rixe. et similia. Credere etiam omnia mala accidere anime ex carne error est. Non enī omnia vicia vite inique attribuenda sunt carni ne ab his omnibus mundemus dyabolum qui carnem non habet. sed carnis nomine totum hominem significauit. sed pro tanto vicia carnis dicunt. quia homo viuendo sm carnem in hec vicia incidit. Numerus autem ipsorum sic accipitur. ¶ Primo enim ponuntur quattuor opera ad que voluptas carnis instigat. que sunt maioris infamie et minoris culpe scilicet fornicatio. immundicia impudicitia et luxuria. Fornicatio dicit ipsum opus luxurie. Immūdicia dicit opus luxurie cū masculo vel quocunq̄ alio preter mulierez. Impudicicia vero dicit impudicam vitā que pōt esse inter virum et vxorem. vt quando vir effrenate vtitur vxore. Luxuria autem dicit ipsum habitū malū quē homo per multas fornicationes acquisiuit. vnde luxuriosus dicitur qui ex malo habitu inclinatur vehemēter ad opera carnis et vult ea perficere. ¶ Secōo ponit. xi. alia opera que procedunt a peruersa voluntate a dyabolo instigata et moti que sunt minoris infamie et maioris culpe. Quorum primum scilicet ydolor. seruitus est directe contra deum quando sez honor soli deo debitus creaturis exhibetur. Alia vero decem sunt contra proximū que sunt veneficia vt quando mors alicui per venenum procuratur vel simili modo. Inimicitie vt quando quis odit et persequitur aliū. Contentiones. i. pugne verborum. Emulationes vt quando duo adinuicem contendunt. Ire id est subita tempestas anime et furor mentis. Rixe vt quando admodum se percutiunt. Dissensiones vt quando fiunt partes in populo vel scisma in ecclesia vt fecerunt Mathan. et Abyron. Secte que grece dicuntur hereses q̄ sunt in confessione errorum. Inuidie de alienis bonis. Homicidia quando iniuste homo occidetur. ¶ Tercio ponit duo alia opera ad q̄ inclinat voluptas et necessitas et ideo sūt maioris culpe et minoris infamie q̄ sūt ebrietates. i. potinue potationes et comessationes. i. superflue et assidue comessationes sicut diues epulo faciebat. qui epulabat quotidi

Universidad de Deusto
Biblioteca

splēdidit et his similia que predico vobis sicut dixi scz ad romanos quoniam qui talia agunt regnum dei non conse. sed in infernum demergentur Math. xxv. Discedite a me maligni in ignē eternum. Et sic ptz secundus. ¶ Tercio enumerat fructus vite spūalis et eorum vtilitatem assignat dicens. Fructus autem spiritus. ꝛc. D Vbi nota q ponit. xij. fructus vite spūalis quorum primus est charitas. que prout est primus fructus est ipsa vita spūalis. Est enim charitas coniunctio anime cum deo que est vita anime. sicut separatio anime a deo est mors Angusti. Vera mors ē quā homines non timent scilicet separatio anime a deo. Charitate amantur que amāde sunt que si habeatur sequitur gaudium. Et ideo secundus fructus est gaudium. qō est coniunctio conuenientis cum conuenīte scilicet anime cum deo per gratiam ꝛ potentiaz anime cum virtutib⁹ et donis spiritus sancti. et tunc in homine est verū gaudium. In pctōre vero vbi talis coniunctio non est non potest esse verum gaudium sed vanum ꝛ malum Augustinus. Quid est se culi gaudium nisi nequitia impunita scilz luxuriari. spectaculis vagari. ebriositate ingurgitari. et turpitudine fetere et nil pati malum vnde Seneca. Fundamētum bone mentis est non gaudere vanis. ad summa peruenit qui scit quo gaudeat. Tercius fructus est pax scilicet pax peccatoris ad deum et pax temporis ad proximum Joh. xiij. pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. Romanoz. xij. Si fieri potest q ex vo. est cuz omnibus hoibus panē habētes. Sed pax non ad est peccatoribus: qz nec cum deo nec cum proximo pacem hñt. Isa. xvij. Non est pax impijs dicit dominus. ¶ Et nota q hi tres fructꝰ perfecte habebuntur in patria. in via autem imperfecte habentur. Item nota q hi tres fructus perficiunt animam quantum ad vera mala et vera bona: quia vera mala scilicet peccata excludunt ab anima. et vera bona scilicet virtutes et dona ponunt in eam. Tres vero fructus sequentes perficiunt hominem quantum ad malum pene. Tribus enī gradibus ascenditur ad hoc q aliquis pfecte se habeat ad malū pene. Primus gradus est patientia et ideo quartus fructus est patiētia q̄ in hoc attēdit vt hō nō labat in malum culpe propter mala pene q̄ de⁹ et cuentre gmittit. Patiētia autē pōt haberi pfecte. iuxta illō. Psal. Turbatus sum ꝛ non fum. ꝛc. Pōt etiā haberi minus perfecte vt cum quis aliquantulū turbatur. ¶ Quintus fructus est longanimitas que est lōga expectatio emotionis malorum que homo patitur vel acceptatiō bonorum que sperat. Eccle. i. Usq; in tempus sustinebit patiens et postea redditio iocunditatis. Non potest proficere patiēs qui ad horam sustinet malum pene. ex quo in hoc non perseuerat. ¶ Sextus est bonitas que est quedam dulcedo animi que facit vt homo non patiatur a malis pene. nec deducatur ab eis ad consentiendum a licui malo. quod fit quando homo habet dulcedinē spiritus sancti in corde ita q̄ dulcedine illa quasi quadam salsa dulcoratur tribulationes. Ecclesiastici. xxxiij. Spiritus meus super mel dulcis. Propter hanc dulcedinem martires non senserunt tormenta sed videbatur eis super flores ambulare cum incederent super carbones vt tyburcius. ¶ Tres fructus sequentes faciūt vt homo bene se habeat ad proximuz suum. ¶ Septimus ergo fructus est benignitas que cōsistit in suotum largitionē Unde. i. Cor. xiij. Charitas patiens est benigna est. i. larga dicit glosa. Et super illō ad Ephe. iiij. Estote inuicem benigni. i. de facultatibus vestris largi dicit glosa. Octauus est mansuetudo que attenditur in restabilitate ipsius persone vt homo sit tractabilis et sciat aliis conuenire. Quidam enim sunt facti sicut vitrum quod vix pōt tangi habentes illud apostema. noli me tāgere ¶ Sed quia frequenter tractabilitem solet comitari conuertibilitas ad malz ideo nonus fructus ponitur fides que hic in hoc attenditur vt homo talem se exhibeat vt in ipso merito confidatur vt confidentem in se non fallat. vel deserendo eī in aduersis vel defraudando eum in commissis vel altomodo. Quamuis glosa alio modo videatur hic accipere fidem vt scilz fides dicatur certitudo de inuisibilibus. ¶ Tres vero vltimi fructus faciunt vt homo bene se habeat circa bona transitoria quibus vtitur. Decimus ergo fructꝰ est modestia que in hoc attenditur ne in vsu temporalium quantum ad quantitatem curretur vt homo de temporalibus. nec nimis possideat nec nimia appetat. i. Thi. vi. Habentes alimenta et quib. te. h. cōten. simus. Undecimus fructus est continentia que in hoc loco attenditur ne homo qualitate rerū sensibilium seducatur vt bibulus seducitur dulcedine vini et gulosus dulcedine cibi et vir dulcedine vxoris. Sic fuit seducta mater nostra eua que videns pomum quod esset pulchrum oculis ad vescendum suaue accepit. et comedit deditq; viro Bene. iij. Seneca. Palatuz tuū fames excitet non sapores. ¶ Duodecimus fructus est castitas que in hoc loco attenditur ad supremum finē vsus temporaliū referatur. Anima em̄ est sponsa dei nuncij vero sibi missi a spōso suo sunt bona p̄sentia ad nūciandum aliquid ei de potentia sapientia et bonitate sponsi suivt p hoc in eius amore ardescat Augustinus. Domine celum ꝛ terra et mare et omnia que in eis sunt vndiq; dicunt michi vt amē te. Anima enim que nuncios amplectitur pro sponso adulterium spūale cōmittit. Unde contra castitatem de qua hic agitur facere videtur. ¶ Ultimo vero addit quandā vtilitatem dicens. Aduersus hmōi non est lex. id est qui talis agunt non sunt sub lege ergo sūt filij et si filij et heredes. Romano. viij. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ostēdit q omnes veri christiani vitā carnalē abnegant vita spūali electa dicens. Qui autem sunt christi. ꝛc. Ubi nota q omnes homines sūt christi triplici ratione scz ratione creationis ratione conseruationis et ratione redemptionis. Sed per gratie inhabitationem et mandatoz implectionē solum christiani veri sunt christi qz christus in eis sicut in tēplo per gratiā habitat et ipsi christi mādata obseruant. Veri em̄ christiani carnem suā in cruce penitentie crucifigūt. In qua crucifixione oia vicia eneruantur. et concupiscentia debilitat. Sic crucifixit carnem suam beatus Benedictus qui per cutis vulnera edurit a corpore vulnus mētis vt dicit Gregoriꝰ. in dyalogo. In cruce enim omnia vicia apparent crucifixa. et omnes virtutes regnant. Nam ibi crucifixa est superbia et regnat humilitas/ quia ibi crucifixus est christus humilis et abiectus. Ibi crucifixa est auaricia et regnat largitas/ qz ibi christꝰ ad vnū verbū dedit regnum eternum latroni. Ibi crucifixa est gula et per consequēs luxuria ꝛ regnat tēperantia et castitas/ qz in ea crucifixus est christus famelicus et sitibundus. Ibi crucifixa est ira et regnat mānsuetudo qz in ea crucifixus est christus totus mānsuetus dicens. Pater ignosce illis qz nesciūt q̄d faciūt Luc. xxiij. Et breuiter discurrere p singula et inuenies oia vicia crucifixa in cruce ꝛ oēs virtutes maxime regnare vt di. Augustinus. Et qz veri christiani christū sequūtur in cruce penitentie. ideo in ea omnia vicia crucifigunt. Galla. ij. Christo confixus sum cruci Mat. x. Qui nō accipit crucē suā et sequit me nō est me dignꝰ. ꝛ sic pz q̄rtū ¶ Dñica. xv. de euangelio Sermo. xciij.

NEmo potest duobus dominis seruire. Math. vi. Euangelium hodiernū non est historiale sed totū doctrinale et continet altam et vtilem et necessariam doctrinam tam in principio q̄ in medio ꝛ in fine In quo quidē euāgelio christus tria facit. Primo ostēdit q singulare seruitiū quod deo debemus non possumus deo et alijs creaturis insimul exhibere. In principio euangelij. Secundo a nobis superfluā curam rerum temporalium nititur amouere ostendens per rationes et exempla q̄ deꝰ in necessarijs nobis non desinet prouidere ibi. Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid māducabimus. Tercio ostendit quid in tota vita nostra querere debemus et ad quem finem opera nostra principaliter ordinare ibi. Querite primo regnum dei et iu. eius. Primus ergo ostendit q singulare seruitium quod deo debemus non possumus alicui alteri simul impendere. d. Nemo potest duob⁹ dominis seruire scz inter se differentibus Crisostō. Duos autem dicit qui contraria inungūt. Concordia enim multos vnum facit reddit rationem. Aut em̄ scz diabolum odio habebit quia odibilis est. et alterum scz deum diligit et tunc rectū erit seruitiū et dignum vita eterna. Aut vnum scz diabolum sustinebit. Augustinus. Non quidem diliget. nemo enim diabolum diligit sed sua cupiditate implicatus patitur euz vt si quis aliene ancille cōiunctus propter suam cupiditatem duram patiatur seruitutem etiam si non amat illum cuius ancillam diligit et alterum id est deum contemnet. Augu. Nunquid deum odio habebit nullius enim conscientia deum odisse potest. ¶ Idem in retractione eiusdē dicit scz q̄ nullius conscientia deū odiat. Non video fuisse dicendum. q̄ nullius conscientia deum odiat. Multi enim sunt de q̄bus scriptum est. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Ad hoc dicendum q̄ nulla creatura odit deum affectu ꝛ si effectu. nec etiā diabolus odit deū in quantū deus sed in quantuz punit̄ est sicut latro non odit iudicē in quantū hō sed in quantū iudex est et vider. Sic ergo sustinēdo diabolū. i. eius suggestiones ꝛ tēptatiōes recī-

Piendo et faciendo et contemnendo deum preceptis suis. tale seruitium erit peruersum et iniquum et dignum morte eterna. ¶ Et q̃ hoc dictum generale de duobus dominis de deo et diabolo sicut expositũ est intelligatur subdit specificans hoc et dicit. Non potestis deo seruire ꝛ mammone. Wãmona vt dicit glosa est nomen demonis qui preest diuitijs non quidem q̃ in eius ditione sint sed quia laqueis diuitiarum vtitur ad decipiendum Criso. Nõ solũ in hoc nocent diuitie quia latrones contra nos armant et intellectum obtenebrant. sed quia a seruitute dei nos expellunt in suam captiuitatem. Ideo qui vult deum amare necessarium est vt oderit diuitias. Et qui vult auaricie mandata facere necesse est vt contemnat mandata dei Wãmona etiam vt dicit Hieronimus, syra lingua diuitie nuncupãtur. Audiat ergo hoc auarus qui censetur vocabulo christiano non posse simul diuitijs christoq̃ seruire. Et tamen non dixit qui habet diuitias. sed qui seruit diuitijs. qui enim diuitiarũ seruus est diuitias custodit vt seruus. qui autem seruitutis exuit iugum distribuit eas vt dominus Augustinus. Qui ergo seruit mammone id est diuitijs. illi vtiq̃ seruit qui rebus istis terrenis merito sue prauitatis proposuit princeps huius seculi a domino dicitur. ¶ Nota autem circa hoc membrum primum q̃ Fuis hoc dictum nemo potest duobus dominis seruire principaliter videatur intelligi de deo diuitijs tamen potest optime exponi de quatuor. scz de deo et diabolo. de diuitiarum cupiditate et charitate. de anima et corpore et de mundo et christiana religione. ¶ Primo igit̃ exponitur de deo et diabolo. nemo enim potest deo et diabolo seruire propter quinq̃. F primo ꝓpter vestium ministrorum christi preciositatẽ. Omnes enim ministri dei habent preciosissimas vestes anime Prouerbio. vltimo. Stragulatam vestem fecit sibi bissum et purpura indumentũ eius. Vestis stragulata id est varia est vestis virtutũ et donorum spũs sancti q̃ christianus induit in baptismo p̃ quã sit innocẽs et mũdus ꝛ virtꝰ sanguinis christi tũc ei applicat. Et hoc ẽ qõ sequit. Bissus ꝛ purpura indumentũ eiꝰ. Bissus est alba et mũda et purpura rubea sanguine cõche tincta. Cãtico. v. Dilectꝰ meus cãdidꝰ et rubicũdꝰ. Hoc figuratũ ẽ Exo. xxviij. vbi dñs mãdauit moysi ꝛ aarõ quãdo ministrarẽt deo deberent induere vestes preciosas in quibus lapides erant preciosi sculpi. ꝛ similiter omnes leuite deo ministraturi in tabernaculo debebant vestibus pretiosis indui. Diabolo autẽ nullus potest seruire in veste preciosa anime quia statim q̃ incipit aliquis diabolo seruire exuit eum predictes veste et induit vestem pannosam et vituperabilem et efficitur vir confusus valde. Delectatur enim diabolus in lute sicut porcus. et non vult vt apis in floribus commorari. Unde esset in porcos rogauit mitti expulsus ab homine vt patet Mathei. viij. ¶ Hoc fuit figuratum in ambasiatoribus et nunctijs. Dauid qui tuerunt ad consolandum regem Amon super mortem patris quibus fecit medias barbas radi ꝛ precidi vestes vsq̃ ad nates et fuerunt viri confusi turpiter valde. ij. Regum. x. Similiter fratres Joseph statim vt peruenit ad eos exuerunt eũ tunica polimita et talari. Sic facit dñs mones seruitoribus suis. ¶ Secũdo propter mundicie ministrorum diuersitatem. Deus enim requirit in ministris suis solã mundiciam cordis et mentis Psal. Ambulãs in via immaculata hic michi ministrat et de mundicia corporis non curat. Proicit exemplum de Hallia filia consulis. q̃ nisi acciperet virum, haberet barbam. in dyalo. ẽ Diabolus autẽ in ministris suis vult immundiciam cordis et mentis. De corporis vero mundicia multum curat q̃ per pulchritudinem multos peccare facit. Sapiẽ. xiij. Creature dei in odium facte sunt in tentationem anime hominum ꝛ in muscipulam pedibus insipientiũ. ¶ Tercio propter ministrorum dei generositatẽ. Nam omnes ministri dei sunt filij dei regis eterni. i. Johan. iij. Charissimi filij dei sumus sed nondum apparuit quod erimꝰ et ideo omnes sunt reges. Propter quod dicit grego. q̃ seruire deo regnare ẽ. Ministri autem diaboli omnes sunt spũs et serui vilissimi peccatorum. In omni enim petõ mortali anima cum diabolo mechat. propter quod homo efficitur spurius diaboli et seruus peccati Johan. viij. Vos ex patre diabolo estis Ibidem. Qui facit peccatum seruus est peccati. ¶ Quarto nemo põt deo et diabolo seruire ꝓpter materie in qua ministrant diuersitatem. nã omnes ministri dei ministrant ei in luce et in operibus lucis. scz in operibus virtuosis ꝛ iusticia et sanctitate. Luce. i. Seruiamus illi in sanctitate et iusticia. Ministri autem diaboli ministrãt ei i tenebris et i opib⁹ ſcis.

brosis. scilicet in operibus peccatoꝝ que in tenebris sunt ꝛ ad tenebras ducunt: qz omnis qui male agit odit lucem Jo. tercio ¶ Quinto propter ministrorum christi cõcordiam ꝛ pacem nam omnes ministri dei sunt charitate vniti et per consequens humiles et pacifici Johannis. xv. Qui facit concordiam in sublimibus suis. Psal. Nõ habitat in medio domus mee qui facit superbiam. Ministri autem dyaboli non sũt in charitate vniti sed sunt diuersi ꝛ discordes. Unde propriũ ꝛ speciales ministri dyaboli sunt homines partiales scz guelfi et gebelli albi et nigri Luce. xi. Qui non colligit mecum dispergit. Nullum opus est ita dyabolicum sicut scisma in ecclesia. et diuisio in populo. ¶ Secundo exponi põt de diuitiarum cupiditate et charitate. nemo potest enim diuitijs et charitati seruire propter quinq̃. F Nam propter quinq̃ dicetur cupidus vel auarus seruire diuitijs que ad seruum pertinent propter quod dicitur seruus diuitiarũ q̃ omnia aduersantur charitati. primum est qz cupidus custodit diuitias vt seruus et nõ distribuit eas vt dominus non enim habz super eas potestatem nisi sicut seruus Ecclesiastes. vi. Est aliud malum quod vidi sub sole et quidem frequens apud homines. vir cui deus dedit diuitias et substãtiam et honorem et nichil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei deus potestatem vt comedat ex eo. sed homo extraneus vorabit illud. Quia vt dicit Bernar. Si interrogetur auarus. Nonne bonum est dare diuitias perituras. et recipere in eternum mensuras. dare substantiam temporalem. et recipere regnũ eternum. Respondebit q̃ sic. Et si iterum petatur quare hoc non facis dicit quia non possum quia non habeo gratiam largiendi. Auarus enim non potest propria largiri. Charitas autem benigna est. i. larga egenis. et propria facit communia vt dicit augustinus. Secundum est q̃ auarus totum tempus suum et totam vitam suam consumit in congregatione diuitiarum sicut seruus in obsequio domini sui. Seruus enim non laborat sibi sz dño quia vt dicit phũs seruus non est causa sui sed domini. Sic auarus non laborat sibi quia homo extraneus vorabit illud nec est causa sui sed diuitiarũ vnde auarus aranee comparatur que se enitit vt capiat vnam muscam. Psal. lxxxix. Anni nostri sicut aranea meditabũtur. Charitas autem per omne tempus dispergit et dat pauperibus. Psalmista. Dispersit dedit pauperibus. Prouerbiorum. xi. Alij diuidunt propria et ditiores fiũt. alij rapiunt nõ sua et semper in egestate sunt In qua dispersione charitas non consumitur sed augetur. ¶ Tercium est quia auarus hz diuitias extra se ipsum sicut seruus dominum suum extra se ipsum reputat carioremve sicut seruus omnia bona domus et pretiosiora que habet dat comedere domino. et ipse comedit viliora et bonas vestes emit domino et ipse indut viles. Sic auarus omnia bona vendit vt augeat pecuniam. et ipse comedit peiora et quod peius est animam suam pro pecunia vendit. Eccle. x. Auaro nichil ẽ sceleſtius. Vide eñ animam suam venalem habet. Charitas autem nichil pretiosius reputat se. Sapiẽtie. vij. Nec comparauit illi lapidem pretiosum quoniam omne aurum in comparatione illius ar. est exi. immo omnis alia dicit nichil esse et nichil valere sine se. i. Cor. xiij. Si linguis hominũ loquar et an. charitatem autem nõ habeã nichil sum. ¶ Quartum est quia auarus obedit per omnia diuitijs sicut seruus domino Math. viij. Dico huic vade. et vadit et seruo meo fac hoc et facit. Et magis obedit auarus diuitijs q̃ deo. Nam deus mandat non fenerari nec iniuste lucrari nec pro pecunia lucranda vel acquirendo falsum dicere vel deierare. Totum autem contrarium dicit pecunia congreganda. Unde super hoc loco dicit glosa. seruire pecunie deum negare est. Et ab apho. Auaricia dicitur ydolorum seruitus. quia auarus dereliquit deo totaz spem suam et amorem posuit in pecunia de cena illa Eccle. x. Pecunie obediunt omnia. Charitas autem super omnia diligit deum ꝛ eius mandatis obedit. nec pro aliqua re a deo separatur. Romanorum. viij. Quis nos separabit a charitate xpi quasi diceret nichil. ¶ Quintum est quia auarꝰ non est heres diuitiarũ sicut seruus nõ hereditat bona domini sui Job. xxvij. Diues cum dormierit nichil secũ auferet. Charitas aũt manet cũ hoie in eternum. i. Cor. xiij. Charitas nunq̃ accidit. ¶ Propter hec quinq̃ nullꝰ pt charitati ꝛ diuitijs seruire. ¶ Et attẽde q̃ licz hõ nõ posset diuitijs seruire charitatẽ hñdo põt tñ eas cuz charitate possidere vt Abrãm Dauid. Qõ põt fieri tripliciter. Primo qñ hõ tenet diuitias ad honorem dei vt pontifices et prelati qui magnas diuitias habent et augẽt patrimonia ecclesiarũ Psal. lxi. Si opes ꝛ di

uitse in domo eius. ¶ Secundo quando homo tenet et congregat diuitias sibi et posteritati sue ne furetur et mendicet. sed vinat ad honorem dei fm statum suum et deinde ipsis pauperibus benefacit scom quod potest sicut Abrahã et alij patriarche suis filijs thesaurisaverunt. Tercio quando homo omnes diuitias suas distribuit pauperib⁹. et ad ptas causas. Et iste modus est perfectorũ Mathei.xix. Si vis perfectus esse. vade et vende omnia que habes et da pauperibus. ¶ Tercio potest exponi de anima et de carne. Nemo enim potest anime et carni insimul seruire. quia vt dicit apostolus ad Galat.v. Caro concupiscit aduersus spũm et spiritus aduersus carnem. hec enim sibiinuicem aduersantur et ideo cum sint contraria sicut opera vtriusq; vt in precedenti epistola patuit nullus potest vtriq; seruire. Caro enim est ancilla nequam que statim q̃ vi aliquantulum seruitur prote ruit in dominam suam scilicet, in animam. hoc fuit figuratum in Agar ancilla Sare. que statim q̃ Sare seruiuit et dans eam viro suo vxorem et cõcepisse se videns desperit dominam suam vt patet Gen.xvi. ¶ Quarto potest exponi de mundo et christiana religione. Multi enim credunt se posse seruire mundo et vt veri christiani viuere quod falsum ẽ.iij. Regum.xviij. Usquequo claudicatis in duas partes. Eccle.ij. Ue peccatori terram ingredienti duabus vñ. Mũdus enim sibi requirit seruiri in gaudio et leticia et honoribus et diuitijs et prosperitate multa et qui hec non habet spernit et abijcitur. Christiana vero religio vult sibi seruiri in lamento penitentie. in contemptu bonoꝝ in dispersione diuitiarum in infirmitate et aduersitate. Quis vt dicit Hieronimus. Non est christiane dignitatis in temporalibus prosperari. Et qui hec temporalia spernunt xp̃iana religio recepit leta facie dicens eos beatos esse. Mathei.v. Beati pauperes spiritu. et sic patet primum. ¶ Secundo remouet a nobis superfluam curam rerum temporaliuꝝ ostendens per rationes et exempla q̃ de⁹ in necessarijs nobis prouidebit dicens. Ideo dico vobis. ne solliciti sitis anime vestre quid manducabim⁹ Crisostomus. Non hoc dicit q̃ anima indigeat cibo. in corporea enim est. sed fm communem consuetudinẽ locutus est. Anima enim non potest mori in corpore nisi eo cibato. Uel anima pro animali vita posita est vt dicit Augustinus scom illud. Anima eius in sanguine est. i. vita animalis. Neq; solliciti sitis corpori vestro quid induamini. Principium enim tentationis auaricie est esse sollicitum de necessarijs corporis quia vt dicit gregorius primo dyalogorum sollicitat querere necessaria postea superflua Hiero. Precipit ergo nobis ne solliciti simus quid comedamus vt scilicet ne cura temporalium retrahamur ab eternis. sz quia in sudore vultus preparamus nobis panem ergo labor exercendus est sollicitudo tollenda que mẽtem perturbat dum timet ne autem posset sa depereant aut elaborata nõ contingãt. ¶ Nonne anima plus est q̃ esca. ꝛc. Uidebat intentum suum q̃ deus necessaria nobis prouidebit. S Et ponit ad hoc quattuor rationes. Prima est a maiori ad minus ascendens: quia si deus quod maius est nobis tribuit. s. animam et corpus multomagis quod minus est tribuet. s. escam et vestimentum. sicut qui donat equum donat et frenum Hiero. Qui maiora prestitit vtiq; minora prestabit. et in promissis veritatis nemo dubitet: quia si non sumus digni talia accipere tamen decet deum talia dare. Hic cadit exemplum alexandri q̃ petenti sibi dare vnam domum dedit ciuitatem dicens: ꝛ si non decet te talia accipere. tamen decet me talia dare. ¶ Respicite volatilia celi. Hec est secunda ratio de minori ad maius ascendens. quia si pater pascit animalia et aues de domo sua multomagis credendum est q̃ pascat et nos. Sic deus et pater noster cum pascat volatilia celi que non laborant neq; metent. neq; congregant in horrea que deus etiam in seruicium hominum produxit. multomagis pascet nos qui sumus valde cari ei vt pote care empti. Sumus etiã sine comparatione maioris et pluris precij et reputationis q̃ illa apud deũ. Crisostomus. Omnia animalia deus propter hominem fecit. hominem autem propter se. Quanto autem pretiosior est hominis creatio tanto maior est domini sollicitudo de ipso. Si ergo aues non laborantes inueniũt escas. homo nõ inueniet cui deus dedit et operandi scientiam et fructificandi spem. Est etiam hec ratio exempluꝝ quia in exemplo volatilũ generat nobis spem de necessarijs vite. ¶ Quis aũt vestrũ cogitans adijcere põt ad staturã suã cubitũ vnũ. hec ẽ tercia ratio q̃ talis est. Qui dat alicui rem aliquam dat ei illa sine q̃b⁹ res illa nec haberi nec in vsu esse põt sicut de⁹ qui dat oculus homini habet lucem solis sine qua oculus nõ videt. Omnis autem esca ordinatur ad incrementum corporis acquirendum vel cõseruandum. Si ergo prouidentia diuina p singulos dies incrementa corporis nostri nobis non intelligentibus operatur. ꝛ ad tale incrementum per omnem nostram solicitudinem nichil possumus addere vel minuere credendus est omnino et firmiter sperandum q̃ eadem prouidentia nobis necessaria preparabuntur sine quibus ad tale incrementum corporis non possumus peruenire Glosa. Illi curam regendi corporis relinquite qui id ad hanc mensuram fecit peruenire. ¶ Uel potest dici q̃ hic p bat q̃ talis sollicitudo superflua est: quia sicut ad tale corporis incrementum ad qõ vite necessaria ordinantur per cogitatum et sollicitudinem nichil possumus addere vel diminuere. ita per nostrum cogitatum vel sollicitudinem non possumus necessaria procurare quia nisi deus daret operibus nostris effectum et benedictionem suam infundendo aquam solem et ventos et alia huiusmodi faciendo terra penitus nichil fructificaret ergo ipse facit abundantiam ꝛ charitatem. ¶ Et de vestimento ꝯd solliciti estis. Hec est quarta rõ siue exemplum q̃ non debemus esse solliciti de vestimentis sicut nec de cibis quia invitoꝝ nobis deus prouidebit. Que talis est. Si in vilibus rebus que modico tempore durãt diuina prouidentia mirabiliter operatur conferendo eis pulcherrimum vestimentũ et producendo ad debitum incrementum. que tamen non laborant vt homines neq; nent siue filant vt femine. quantomagis eadem prouidentia nobis nobilibus creaturis vipote ad imaginem dei factis et in eternum victuris vestes necessario conferentur. Crisostomus. Hoc aũt dicens non opus p hibuit sed sollicitudinem sicut et supra eũ de seminatore loqueretur. Est ergo hec ẽ tia ratio etiã exẽplum quia docet nos prospe habẽda vestimentoꝝ lilia agri cõsiderate que deus mirabili candore vestit sine sui sollicitudine et labore ita q̃ Salomon qui fuit super omnes reges gloriosus tamen in omni gloria sua tam potentie et sapientie et diuitiaꝝ nunq; fuit sic gloriose et pulchre vestitus glosa. Que purpura resũ. que pictura textricum potest floribus comparari. ¶ Item ipse candor dicit operimentum florum sicut dicimus. operuit illũ rubor. Si ergo fenum quod hodie est et cras id est in futurum in clibanũ mittitur

id est in acernum qui habet similitudinez clibani congregatur deus sic vestit. quanto vos modice fidei. Glosa. Per modica fides est que nec de minimis certa est. Charissimi hoc vestimentum nondum apparet in nobis sed apparebit i gloria resurrectionis quando corpora nostra induent candorem sicut sol Math.xiij. Fulgebunt iusti sicut sol. ¶ Ultimo concludit dicens. Nolite ergo solliciti esse ꝛc. Y Et ad hoc ostendendum duas rationes adducit. Prima est ex parte nostra que est quia nos non sumus vt gentes que dei prouidentiã in rebus humanis non credunt sed omnia credunt a casu ꝛ fortũa euenire et ideo sũt solliciti necessaria inquirere ꝛ recipere pl⁹ debito. Crisostomus. Quia in rebus humanis fortunam credunt esse non prouidentiam neq; indicio dei vitas suas gubernari estimant sed incerto duci euentu. ideo merito timent et desperant quasi qui neminẽ habeant gubernatorem. Nos autem credimus diuina prouidentia omnia gubernari Boetius. O qui perpetua mundum ratione gubernas immobilis stabilisq; manens dans cuncta moueri. et ideo in manu dei nos et nostra committere debemus. Crisostomus. Qui autẽ dei iudicio credit se gubernari escam suam in manu dei committat. Secunda ratio est ex parte dei quia cuz ipse sit pater noster et sciat nos omnib⁹ his indigere non poterit nos deserere. Crisostomus. Non autem dicit scit deus. sz pater vester. vt eos in maiorem spem ducat. Si enim pater est non poterit despicere filios cum nec homines patres hec sustineant qualis esset pater qui sustinet etiam necessaria vite filijs non dare. Si autem essem superflua non ita oportet confidere. Et ideo dixit q̃ his omnibus indigetis vt magis sollicitudinem abijciamus. Notandum autem q̃ per omnia ista verba christus ad duo nos inducit scilicet vt curam superfluam tẽporalem abijciamus. et vt de dei prouidẽtia confidamus. J Et ideo sciendum est q̃ dupler est sollicitudo temporalium vna necessaria ad vitam humanam que permittitur immo precipitur quia nisi homo esset sollicitus serere tempore suo mẽdicaret et mozeretur Prouer.xx. propter frigus arare noluit mendicabit ergo estate et nõ dabitur ei. Ecclesiastes tercio. Tempus spargendi et temp⁹ colligendi. Quedam enim deus disposuit et ordinauit per nostram sollicitudinem fieri. Genesis tercio. In sudore vultus tui vesceris pane tuo Psalmi

sta. cxxvij. Labores manuū tuaꝝ qꝝ mā ducabis beat⁹ es ⁊ bene tibi erit. Dia ergo q̄ certa et determinata tēpora requrūt debemus solicite suis temporibus facere et gubernare. Ecclesiastes tercio. Oīa tēpus habent et suis spaciis transeunt vniuersa Alia est sollicitudo superflua et que ad nos nō pertinet sed ad deuꝫ. Unde glosa dicit hic. est alia sollicitudo superflua ex vicio hominum quando fructus et pecunia em plusq̄ necessarium est reseruant et dimissis spiritualibus illis intenti sunt quasi de bonitate dei desperantes. et hec prohibetur. Si autem aliquis esset certus sicut Joseph q̄ terra in sequēti anno vel vsq̄ ad certum tempus non fructificaret tūc homo posset esse sollicitus pro illo tempore et vsq̄ ad illud tempus fructus seruare sicut Joseph fecit. Sic licet de oleo in sequentem annum reseruare. quia oliue vt in plurimum vno anno ferunt fructum et alio anno non. Sed cum terram deus omni anno faciat fructificare. superfluum est de sequenti anno cogitare. q̄ ergo homo dimittat spiritualia vt ire ad ecclesiam audire missam et predicationem et huiusmodi propter opera manualia quia timet inedia cōsumi nisi sic faceret. ista est superflua cura de dei bonitate diffidens Debet ēm homo sperare q̄ sicut deus dat sibi pacem hoc anno ⁊ suauitatē sic in seq̄ntib⁹ dabit. Tercio ostendit quid in tota vita nostra principaliter querere debemus et ad quē finem omnia opera nostra principaliter ordinare debemus dicens Querite primum regnuꝫ dei scilicet principaliter omnibus terrenis .i. preponendo et omnia propter illud faciendo et iusticiam eius scilicet regni que scilicet ducit ad regnum quia non omnis iusticia ducit ad regnum. Mathei. quinto Nisi abūdauerit iusticia vestra pl⁹ q̄ scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum Justicia vero regni est omnia que christus docuit obseruare. et hec omnia adūcientur vobis. Glo. Aliō est quod principaliter datur aliud superadditur quia eternitas debet esse in intentione temporalitas vero in vsu. Alia glo. Omnia sunt filiorum Et ideo hic omnia adūciētur vobis non querentibus quibus si subtrahuntur est ad probationem vt scilicet patientiam coronantur. Si vero datur est gratiarum actiōes et vt per bonam dispositionem mereatur Mathei. xxv. Euge serue bone et fidelis. quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam. ¶ Nota ergo q̄ dominus in verbis istis vitam nostram ordinare intendit vt ordinate viuamus. i. Corinth. xvij. Omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis. Hic autem est rectus ordo vite nostre vt primum et super omnia deum queramus qui est regnum dei Lu. xvij. Regnum dei intra vos est. Secūdo queramus facere opera iusta et esse virtuosi propter quod perueniamus ad regnum dei Math. vndecimo. Regnū celorum vim patitur et violenti. i. iusti et virtuosi rapiunt illud. Bona autem temporalia non debemus querere propter se sed propter bona gratie vt in gratia dei viuamus et tandem ad bona glorie perducamur. Non enim possumus sine vita merere. Uita enim sine bonis temporalibus cō seruari non potest. Et sic patet q̄ bona tēporalia ordinantur ad bona gratie et ad bona glorie. ℟ Et per consequens patet quod hic dicitur scilicet q̄ querentibus primum regnum dei et iusticiam eius omnia temporalia adūciuntur quod tripliciter ostenditur. Primo quia qui habet principale habet accessorium sicut qui habet agrum habet fructum eius et qui habet vrotem habet dotes eius. Cum ergo vt dictum ē bona temporalia ad bona gratie ordinentur. ⁊ bona gratie ad bona glorie. sequitur q̄ qui habet bona glorie habet bona gratie. Est enim gloria gratia cōsummata. et qui habet bona gratie habet bona temporalia Math. xix. Centuplum accipietis et vitam eternam possidebitis ¶ Secundo quia qui querit regnum dei et iusticiam eius est filius dei. filius autez est heres patris in omnib⁹ bonis suis. omnia ergo bona dei habent filij dei. Cur igitur omnia bona sint a deo sequitur q̄ omnia bona sint filiorum dei. Sed in donatione bonorum temporalium deus facit sicut bonus medicus qui subtrahit infirmo multa que ipse vellet quia sunt ei nocina. soluz autem ei concedit illa que sunt ei proficua sic similiter deus facit Augustinus. Scit celestis medicus quid nobis daturus est ad consolationem et quid subtracturus ē ad exercitationem. Non enim homo sine causa tumento sua cibaria subtrahit multomagis deus filijs suis non sine causa tēporalia subtrahit. Idem. Cum petitis rem portalia cum' modo petite. et cum timore illi committite vt si prosint det. si autem scit obesse non det. Quid autem prosit et obsit medicus nouit et non egrotus.

¶ Tercio quia qui querit primum regnum dei et iusticiam eius militat deo et fit miles eius. sed nemo militat suis stipendijs vnq̄. i. Corin. ix. Cum enī deo militare sine bonis temporalibus non possumus manifestum est q̄ nobis ea prebebit Ambrosi. Indecorum est homini curare de cibo vel veste qui militat regno. nouit rex quomodo militiam suam parcat alat et vestiat. Sic pauit populuz suum in deserto. xl. annis sic pauit heliam per coruum multo tempore vt patet. iij. Regum. xvij. Sic etiam modo inuisibiliter pascit omnes seruos suos. Et quis pascit predicatores et ministros et alios multos nichil habentes nisi ipse qui mouet homines ad benefaciēdum eis. ¶ In fine nota q̄ circa hanc vitā ordinatam mundus tripliciter errat. Primo quia principaliter et summopere bona temporalia querit scilicet sanitatem diuitias honores et delitias et secundario et quasi per accidens querit bona gratie scilicet iusticiam regni. Totus enim mundus et clerici ⁊ laici videntur ad predicta bona desuxisse et in eis bonum suum constituisse Psalmista. cxliij. Beatum dixerunt populum cui hec sunt. Secūdo errat quia regnū dei vltimo querit scilicet in morte. Quando enim peccator nō potest plus viuere vt quando credit mortem imminere tunc queritregnum dei ⁊ accipit exemplum a latrone in cruce sed non a Johanne baptista. q̄ a cunabulis fuit sanctus. Contra quod nota exemplum de quinq̄ virginibus fatuis que petierunt oleum media nocte id est imminente morte et non habuerunt et sic lāpades earum sunt extincte et ipse exclusē sunt a regno. ¶ Uercio quia querit regnū dei sed non iusticiam eius omnis enim homo vult esse beatus quia vt dicit boe. Mēbibus hominum naturaliter summi boni cupido incerta est sed opera beatitudinis non curat facere tota die fabricat domum in inferno et habitat in paradiso. Contra quod nota exemplum de filijs zebedei qui petierunt considere christo in gloria ſz nō laborare cum eo in pena. Et ideo null⁹ cōfidat se habere regnum sine iusticia regni cum isti consobrini christi non potuerunt regnum aliter habere seu obtinere. Luce viceſimosecundo. Uos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. Et sic patet tercium. et consequenter totum.

SI spiritu viuimus spiritu et ambulemus Galla. vi Duplex est vita. scz spūalis et corporalis. Uita corporalis cōsistit in vnione anime et corporis. Uita spūalis cōsistit in vnione anime cum deo. Uniuntur enī deo anime per gratiam suam in presenti et in futuro vniuetur per gloriam que vnio vitā causabit. Omnis enim christianus regeneratus per baptismum in filium dei debet hac vita viuere. ad quam vitam in presenti epistola apostol⁹ nos hortatur. In qua quidem epistola quatuor facit. Primo hortatur omnes q̄ per viam spūs sancti. que est via virtutum via viciorum dimissa debeant ambulare. In principio epistole. Secundo ostendit qualiter superiores respectu inferiorum in hac vita teneantur incedere et manere ibi. Fratres et si preoccupatus fuerit homo in aliq̄ delicto. ꝛc. Tercio ostendit quō inferiores in hac vita respectu superiorum debeant se habere ibi. Communicet autem dis qui catheziżant. ꝛc. Quarto hortat omnes superiores ⁊ inferiores in hac vita perseuerare ibi. Bonū autem facientes non deficiamus. ¶ Primo ergo hortatur omnes non distinguendo maiores a minoribus vel aliquem gradum in hominibus ponendo vt ambulent per viam virtutum ⁊ viam viciorum dimittant ibi. Si spū viuimus spū et ambulem⁹ id est si spūs sanctus intus nos viuificat p gratiam manifestemus talē vitā per opera exterius faciendo opera spūs sci. Romanoꝝ. viij. Qui vero scōm spm̄ sunt que spūs sunt sentiunt. Et nota q̄ apostol⁹ numerat se cum eis ne sit de quibus dicitur. Mat. xxiij. Alligant onera grauia et importabilia et imponūt in humeros hominum digito autem suo nolunt ea mouere. Econtra Johannes baptista qui penitentiam predicabat vitam penitētis agebat. Et quia ex bene agere consueuit frequenter vana gloria oriri que precedēs bonum enecuat ideo subdit. Nō efficeamur inanis glie cupidi. i. nō appetam⁹ in bonis opib⁹ vanā gloriā hoim. sz solidā gloriā dei. ij. Co. x. Qui gliat in dño gliet. Innicē inuocātes supple. ad pterītōes et lites malī sez in pperādo vt cōicando inuicē inuidētes bonū sez alteri⁹ odiendo Philī. ij. Nichil per cōtentionē neq̄ per inanem gloriā sed in humilitate superiores sibinuicē arbitrantes. hec autē mala facit inanis gloria quam si homo non appeteret, nulli inuide-

ret. ¶ Moraliter autem ad edificationem nostram nota q̄ apostolus in hac prima p̄te ad quattuor nos hortatur scilicet ad ambulandum secundum spūm ad vitandū vanam gloriam ad cauendum prouocationez proximi et ad inuidiam fugiendā. ¶ Primo nos hortatur vt secundum spūz ambulemus. quod ꝑpter quattuor facere debemus. Primo vt promissiones quas i baptismo promisimus obseruemus. Ibi enīz promisimus abrenunciare diabolo et pōpis eius et in deum credere quod est secūdum spūz ambulare. Hec est via trium dierum quam filij israel egredientes de egypto et de seruitute pharaonis petebant facere. Exodi.iij. Viam trium dierum ibimꝰ in solitudinem vt immolemꝰ domino deo nostro. Filij israel sūt christiani qui baptismo egrediuntur de egipto id est mundo et seruitute dyaboli. Egiptus enim interpretat tenebria et confusio que competit mundo quia excecat et cōfudit amatores suos Egrediuntur ergo christiani in baptismo de tenebris pctōrum de confusione mundi et seruitutꝫ dyaboli. ¶ Secundo vt p̄ imitationem filij dei efficiamur quia qui non ex sanguinibus neq; ex voluntate carnis viuunt sed secundum spiritum vt christus virit efficiuntur filij dei Johan. primo. Dedit eis potestatem filios dei fieri qui non ex sanguinibꝰ ꝛc. sed ex deo nati sunt si autem filij et heredes. Romanorum viij. Magnus honor et reuerentia est esse filij dei et magnus fructus et affluentia esse heredem. Propter ista autez duo omnis homo operatur sed propter veritatem istoruz veri christiani operantur quia volunt et verū honorem et verum fructum et affluentiā. Mundani autem vmbram istoruz querunt Nam omnia bona mundi sunt vmbra futurorum bonorum. ¶ Tercio vt rationabiliter et non bestialiter viuamus nobilitatez nature nostre in suo honore obseruantes. qui enim secūdū carnem ambulant bestialiter viuunt et ordinem nature peruertūt et nobilitatz humane nature perdūt Psal. xlviij. Homo cum in honore esset non intellexit compara. est ꝛc. Qui autem secūdum spūm ambulant rationabiliter viuunt ꝛ ordinem nature seruant. que sic instituta est vt spūs carni dominetur et nobilitatē humane nature tenent q̄ sic est quia angelis assimilatur et in omnibus creaturis dominatur. Homo enim secūdum spiritum viuēdo transfertur ad angelos et nō ipsis creaturis sed oēs creature seruiunt ei. Psalmi

sta. lxxxi. Ego dixi dij estis id est angeli. ¶ Quarto vt vilissimam seruitutem pcōrum et mortem eternam euadamus. Qui ergo scōm carnem et non scōm spiritū ambulant efficiuntur serui omnium vitioruꝫ quē in ipsis regnant et mortem culpe nature et gehenne incurrunt. Romano. viij. Si enim secundum carnem vixeritis moriemini sez predicta triplici morte. Qui autem scōm spiritum ambulant fiunt liberi. Galla. iij. Itaq; fratres nō sumus ancille filij id est carnis sed libere id est anime. Qui autē secundū spiritū ambulant fiunt liberi et effugiunt oēm mortē. Jo. xi. Omnis qui viuit et credit in me non morietur in eternū qz mors nature mutat in gloriā Et ideo non debet dici mors sed vita cum nobilioꝛ forma inducat et ignobilioꝛ abūdatur scilicet vita mortalis Johā. v. Trāsiet de morte ad vitā. ¶ Secundo nos inducit vt in bonis que facimus vanā gloriam non queramus Luce. xvij. Cum feceritis oia que ꝑcepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus et hoc propter tria.

¶ Primo ne bona nostra que cū tāto labore facimus. et que digna sunt vita eterna perdamus Mat. vi. Amen dico vobis receperūt mercedē suā. Secūdo quia si contemnimus vanā gloriā habebimus veram gloriam a deo et sanctis. Et quis querit gloriaz a bestijs sed apud magnos homines vult gloriari. et in quo loco certe non in camera sed vbi est multitudo. Multitudo aūt per maxima est in celo vbi est gloria nostra Psal. viij. Gloria et honore coronasti eum domine. ¶ Tercio quia si querimus vanam gloriā erimus in perpetuum confusi manentes suspensi ad furcas inferni. Et que potest esse maior cōfusio q̄ stare suspensus ad furcas. Hiere. xx. Confundantur vehementer quia non intellexerunt obprobrium sempiternum. Et attende q̄ hoc vltimum valde difficiliter cauetur. Grego. Quanta vires habet mentis glorie amor nescit nisi qui ei bellum indixerit quia et si facile est eam non appetere dum negatur. difficile tamē est eaz respuere dum offertur. ¶ Tercio nos inducit ne primū ꝓuocemꝰ ad irā cōuiciando vel malis iprecādo vel culpas quas cōmisit vel penas q̄ iurias q̄s recepit ei ad memoriā reducēdo. Hec em̄ oia valde prouocāt ad irā. A q̄ ꝑpter tria cauere debemus. O Primo ꝑpter pcī grauitatē Tales em̄ ex ꝑpria malicia peccāt qō gravius peccatum est q̄ qō ex ignorantia vel

infirmitate. Secundo ꝑpter potentiam dyaboli. Nō enim peccaret homo nisi a dyabolo tentaretur. Ideo tales assimilantur primis pueris qui ponunt obicem in viā vt euntes offendantur. ꝛ qui si scīrent aliquem habere vicus in aliqua parte ꝑpodiant se super illud. Sic tales adeo sūt peruersi q̄ ea libentius dicunt hominib⁹ vnde sciunt eos amplius scandalisari ꝓner. r. Labia iusti considerant placita ꝛ os impiorum peruersa. Secūdo propter templi dei vastitatem. Nam tales templū dei vastant et comburunt igne ire accendite. Et ideo sunt incendiarij templi dei spiritualis incendentes. i. Cor. iij. Templum dei sanctum est quod estis vos. ¶ Unde tales officium dyaboli sibi vsurpant ignem infernalem incendentes. Tales filium dyaboli mortuum suscitant iram que filia dyaboli est. Unde per omnia tales demonib⁹ assimilantur. Quis vt dicit Augusti. Nichil similius actibus demonum q̄ litigare. ¶ Tercio ꝑpter pene acerbitatem tales enim gehenna infernali damnabunt. Math. v. Qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehenne ignis. Hic cadit exemplum de illa sanctimoniali de qua dicit Grego. in dyalogo que habebat carnis continentiā sed linguā procacitat em non declinauit. ꝛ dum post mortez in ecclesia sepeliretur de nocte custos ecclesie vidit eam exhumari et ante altare afferri et per medium secari et media pars igne cremata est alia pars intacta remanente. ¶ Quarto nos inducit vt inuidiam fugiamus et hoc propter tria. ¶ Primo quia inuidia est peccatum inexcusabile Crisi. Cum cetera peccata aliquam colorem excusationis habeāt inuidia nullum habet cum non habeat talem delectationez qualem alia peccata habent sed potius cruciatum. Orosius. Inuidia seculi non inuenere tyranni maius tormentum. Secundo propter nocumentum personale. Inuidia enim non nocet vt plurimum nisi inuido.. Magna est stultitia se ipsum consumere ꝛ inimico cui inuidet nil mali facere. Orosius. Inuidus alterius marcescit rebus opimis. Prouerbiorum. xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa. Inuidꝰ enim tristatur de bonis proximi. Ex quo patet q̄ inuidia super omnia peccata turpiorem materiam habet. Inuidia namq; miseros homines amat. Miserorum enim est felicibus inuidere. Unde super illud Job. v. Parvulū occidit inuidia. dicit Gre. Parvulus inuidia occidiꝰ quia nisi infelicioꝛ esset de bono alterius non doleret Tercio quia inuidia est peccatum nimis

durabile Ciprianus. Scelus illud moduz non habens permanet iugiter sine fine cū scelera alia finiantur. Quantum enim ille cui inuidetur successu meliore ꝓfecerit tāto inuidus in manus incendiū liuoris ignitus exardescit. Hinc vult minaz. cornus aspectus. pallor in facie in labijs tremor. stridor in dentibus. verba rabida et effrenata conuicia. manus ad violentiam prōpta. et si gladio inter vacua odio tamen furia mentis est armata. Inuidia ē fera pessima que occidit Abel/ vendidit Joseph et tandem ipsum filium dei sanctum sanctorum cruci affigi fecit Mathei. xxvij. Sciebat enim q̄ per inuidiam tradidissent eum. Et sic patet primum. ¶ Secundo ostendit quomodo superiores respectu inferiorum id est prelati respectu subditorum debent invita spiritus ambulare. Unde glosa dicit Hactenus vniuerse ecclesie ē locutus. modo ad prelatos loquitur specialiter docēs quomodo tractent subditos. Dicit ergo. Fratres si preoccupatus fu. homo. i. ipsus denter lapsus per errorem vel impotentiā in aliq̄ dilecto non in multis. sed in aliquo quasi nō vsu q̄dtano peccās. vos q̄ spūales estis. i. esse debetis. Aliter enim nō cōpeteret vobis iudicare et corrigere. i. Cosecundo. Spiritualis iudicat omnia et ipse a nemine iudicatur Grego. super illud. iij. Regum. vij. Non edificabis michi domuz scilicet predicando et corrigendo quia vir sanguinum es dicit. Sordes tergere non valet manus que lutum tenet. Vos igitur spirituales huiusmodi sic peccantem instruite ꝛ corripite non in spiritu iracundie ꝛ in spū lenitatis. Ps. cxl. Corripiet me iustus in misericordia et increpauit me. Idē Quoniā superue. mā. et corripiemur Esai. Egredietur virga. id est correctio de radice iesse id est de incendio amoris. Quia si aliter fieret peccans non pateretur se argui sed excusaret et defenderet culpam sicut Seneca. Uicia animi sicut et vicia corporis leniter sunt tractanda. maxime quādo homo ex ignorantia vel infirmitate peccat. Ex malitia enim peccantes durius sūt puniendi vt hic dicit glosa. Considerans teipsum ne et tu tenteris id est talē correptionem debet prelatus facere humiliter et cum timore dei quis potest et ipse similiter cadere. Ecclesiast. xxxi. Intellige que sunt proximi tui ex teipso. i. Corinth. x. Qui se existimat stare videat ne cadat Aug. Nichil ad misericordiā sic inclinat q̄ ꝑpriū periculi cogitatio. Sic ergo patz q̄ prelatus

Universidad de Deusto Biblioteca

spūalis debet esse humilis et timoratus. Debet etiā esse cōpassiuus et pius vt supportet aliorum infirmitates. Et hoc est qđ addit. Alter alterius onera portate. et sic adimplebitis legem xp̄i. Lex christi est lex pietatis et misericordie Mathei. xij. Euntes discite quid est misericordiam volo et non sacrificium Roma. xv. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere et non nobis placere. Et quia prelatus in dignitate status existens frequenter surgit in elationem mentis se magnus reputando. et ideo onus proximi non vult portare. Et ideo hoc remouet dicens. Nā si quis exestimat se aliquid esse cum tamē nichil sit scz er se sed ex grātia dei ipse se seducit id est a veritate cadit vt phariseus se seduxit. Et quia prelatus non solum surgit in elationem mentis considerando et putando se aliquid magni sed etiam per considerationem alterius quando scilicet putat fratrem peccantem imperfectum in comparatione sūpsius. ideo hoc remouet dicens. Opus autem suum probet vnusquisq. Consideratio enim propria multū valet ad humiliationem Michee. vi. Humiliatio tua in medio tui est. Nichil enim homo inuenit in se quod sit ex se nisi malū et culpam sed quicquid boni habet aliunde est. i. Cor. quarto. Quid habes quod non accepisti. Et ideo sic homo considerās defectus suos habebit gloriam tantum in seipso id est intus in conscientia vbi se humiliauit. Gaudet enim quia cognoscit morbum suū quē sanari desiderat. Psal. xliij. Omnis gloria eius filie regis ab intus et non in altero. id est nō in alterius eloquio vel opinione. i. per hoc q aliquis considerat se defectuosum et per consequens se humiliat habet gloriam a deo que est gloria propria intus in anima manens et non habet gloriam in altero id est in opinione et gloria alterius quis se non credit aliqđ magni reputari ab altero. ij. Cor. primo. Gloria nostra hec est testimonium conscīē tie nostre. Et iustum est q vnusquisq seipsum probet: quia vnusquisq onus suū portabit. onus scilicet pro delictis suis debitum. Et ideo non effertur de commendatione aliorum. Psal. Tu reddes vnicuiq secundū opera sua. ꝛc. Q Moraliter autem nota q hic in tota hac secunda parte monet nos apostolus. vt alter alterius onera portemus. Ad quod sciendum est q quattuor nos inducunt. Primus est excellentia saluatoris qui cum sit infinite potētie et excellentie inclinauit se vsq ad terram. vt nobiscum onera nostra portaret et factus est infirmus et egenus vt per experientiam facti nobis compateretur et ab omni miseria nos liberaret. Debitorum. iij. Non habemus pontificem qui nō possit compati infirmi. no. temp. autem p omnia. Erubescat ergo homo nō compati fratri suo et eius onus non portare cum diuina maiestas voluit infirmari vt nobis cōpateretur et ab onere sublenaret. Nonne etiam diuina maiestas quotidie nos supportat a malis que merentur protegendo et necessaria vite cōferendo ꝛ mores nr̄os graues sustinendo et ad penitentiam nos expectando. Certe sic Isa. xl. Audite me domus iacob qui portamini a meo vtero. ¶ Secundum est angelorum beniuolentia qui nobiscum onera nostra portant scz nobis in pugna spirituali assistendo orationes nostras coraz deo ferendo et ad nutritionē et vitam nostram corpora celestia mouendo. et animas nostras ad celum portando. Hebreorum. i. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi. Si ergo angeli qui in curia celesti coram deo assistunt descendunt vsq ad nos vt onera nostra portent quanta confusione digni sumus qui onera fratrum nostrorum portare recusamus. Nonne confunderemur si fratres minores venirent ad seruiendum fratribus nostris quibus nos seruire nolemus. certe sic. ¶ Tercium est ministerū omnis creature nam omnis creatura supportat ꝛ iuuat infirmitatem nostram quia cecitatem nostram. sol fugat aerem illuminando. famē nostram reficit terra fructus producendo. immundicias nostras aqua abstergit nos lauādo. frigus nostrū ignis depellit nos calefaciendo. Et breuiter omnia creatura onera nr̄a supportat. In qua datur nobis exemplum vt alter alterius onera portemus. Quartum est maxima indigentia nostra et communis vicissitudo quia quotcūq onera quis sustinet hodie et quantacunq infirmitate detinetur quicq alius quantacūq dignitate fulgeat pōt cras eadem onera sustinere et eandem infirmitatem pati Ecclesiast. tricesimoseptimo. Memor esto iudicij mei sic erit et tuū. michi heri tibi hodie. Rota fortune quotidie et velocissime vertitur ꝛ mundus quotidie mutetur. Et hoc est quod hic dicitur. Considerans teipsum ne et tu tenteris. Multū enim homo monetur ad onus proximi suscipiendū si ipse cito se credere in simili casu esse. R Et nota q onus proximi quod portare debemus in quatuor species diuiditur scz in onus iniurie quod debemus patienter portare ꝛ ei parcere. In onus infirmitatis. nam infirmitates et defectus naturales proximi patienter tolerare debemus. Ambrosius. Cū magna pietate portādi sunt qui increpari pro sua infirmitate non possunt. In onus necessitatis quia necessitates proximi nostris beneficijs et elemosinis sublenare debemus sic etiam obsequio corporali exemplo xp̄i qui pedes discipulorū lauit. Et in onus penitētie pro peccatis debite. in quo fratres nostros iuuare debemus. exemplo christi qui penam peccatorum nostrorum pertulit super lignum in corpore suo et precipue illos qui sunt in purgatorio qui inciderunt in manus domini et complent ibi penitentiam Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei quia manus domini tetigit me quos propter quinq iniurie debemus. S Primum est grauitas penarum Augustinus. Miro modo est grauis ignis iste. Superat enim omnem penam quam aliquis in mūdo isto perpessus est. Non possunt numerari pene alterius vite. Libentius datur et dari debet elemosina in multis penalibus cōstitutis. Quis differt subuenire amico suo qđ videt in ignem cecidisse. Et ideo valde sunt culpandi qui habent testamenta dispensare et alia suffragia facere et differunt cum propter illa citius ab illis penis liberent. Hic cadit exemplum de illo qui misit equū cognato suo vendendum et in elemosinas erogandum pro anima sua qui non fecit cum ipse post aliquod tempus apparens dixit. Expectabam elemosinas equi mei propter quas citius fuissem liberatus a penis. Nunc autem ad deum vado et cito te coram eo parcre oportebit. Qui statim cecidit mortuus. ¶ Secundum propter quod debemus iuuare mortuos est arctissima paupertas in qua sunt qui nullis paupertas mundi comparari potest/ quia paupertas sue nullo modo consulere possunt. nec laborando nec mendicando nec mutuo ac quirendo Ecclesiastes nono. Quecūq potest manus tua facere instāter operare qr nec opus nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos quo tu properes. Magis autem indigentibus libentius debet elemosina dari. ¶ Tercium est qr nō possunt sua necessaria nobis indicare et a nobis sua suffragia postulare. Libentius autem fit elemosina parvulis expositis qr non possunt querere nec habent seruitorem qui pro eis petat. Quartum est/ quia nos ꝛ nostra ab eis habemus. ipsi em̄ nos genuerūt et diuitias pepererūt. Valde ingratus est ille parentibus qui semel in anno nō facit pro eis vnā missam cantari. cū ipsi nos. xx. seu. xxx. ānos nutriuerit. Multum poterūt conqueri de nobis apud deū cum liberati fuerint a carcere ꝛ penis purgatorij. Quintū ppter qđ debemus iuuare mortuos est magnū emolumentū nostrū quia cū ipsi propter nostra suffragia fuerit liberati in cōspectu dei pro nobis orabūt et veniam petēti nobis impetrabūt. Iusto etiam dei iudicio fiet vt cū nos fuerimus mortui alij nobis sua suffragia largiantur si nos dum viuimus aliis benefacimus. et si nos aliis non benefacimus nec nobis ab aliis benefiet. Et sic patet secundū.

¶ Tercio ostēdit quomodo inferiores respectu suoz prelatorū in via spiritus debent ambulare dicens. Cōcret aūt is q catheizatur verbo. i. instruit ei qui se catheizat. i. instruit in oibus bonis. Qđ potest duobus modis intelligi. Uno modo sic In omnibus bonis cōmunicet id est doctrinā eruditionis prelatorum in oibus que docent impleat et cōmunē se doctori faciat recipiendo que ille dicit vt sic predicator et doctor fructum qđ querit et desiderat cō sequatur. Alio modo intelligit ad litteraz de cōmunione bonorum temporaliū. i. Corinth. nono. Si vobis bona spūalia seminamus non est magnum si carnalia vestra metamus. Sed quia subditi possent dicere quomodo facim⁹ qđ dicit nobis prelatus cū ipse sit mal⁹ nolo facere. Ideo hoc remouet dicēs. Nolite errare dicēdo. scz quō faciā qđ dicit michi prelatus cū ipse sit malus qr nō est dictū vobis vt faciatis que faciūt sed q̄ dicūt Mat. xxiij. Que dicunt facite q̄ autē faciūt nō. fa. Luce. Qui vos audit me audit/ et qui vos spernit me spernit. Et hoc quantū ad primā expositionem. Quantum autem ad secundam sic dixi vt cōmunicetis bona temporalia ministrantibus spūalia. Nolite tamen errare vt ab hoc excusetis vos dicēdo non habemus quod magistris debemus. Haymo. Quicunq; es te non excuses. vt dicas te sumpt⁹ nō posse ministrare magistro. Noli te decipere quasi deū possis fallere. Unde tu vivis inde magistrū tuum sustenta. Quantū aūt ad virūq; subiūgit rationem communem dicens. Deus non irridetur

Glosa. Scit enim corda et ideo non irridetur tanq̃ ignorans quia que seminauerit homo hic in psenti operãdo hec metet in futuro premium recipiẽdo. i. Corinth. iij. Unusquisq; propriam mercedem recipiet se. s. la. Et hoc exẽplificat in malis et in bonis di. Quoniam qui seminat in carne id est opera carnalia in carne existens facit. de carne. i. de suo carnali semine metet corruptionem id est corruptionis t passionis penam. Job quarto. Qui seminant dolores metent eos qui autem econtra seminant in spũ sc̃z manens in spũ sancto seminanti consentiens de spũ id est de opere spirituali metet vitam eternã id est consequentur eternam beatitudinẽ. Proner. xi. Seminanti iusticias merces fidelis. ¶ Quarto indistincte monet omnes superiores et inferiores ad perseverandũ in via spiritus et bonitatis dicens Bonum autem facientes non deficiamus sed finaliter perseueremus quia tempore suo metemus non deficientes. Glosa. Si homo non imponit finem operi nec deus imponit finem remunerationi. Jacobi. v. Ecce agricola precios̃um fructum terre patienter expectat donec accipiat temperaneum et serotinũ id est gratiã in psenti et gloriam in futuro vel corporis stolam t anime gloriam. Ultimo concludit dicens. Ergo dum tẽpus habemus operemur bonum ad omnes quicunq; t qualescũq; sint i. Corinth. ix. Omnibus omnia factus sum vt omnes salvos facerem. maxime autem ad domesticos fidei id est ad fideles ecclesie. i. Thi. v. Si quis autem suoꝝ et maxime domesticorum curam non habet fidem negauit et est infideli deterior. Can. ij. Ordinauit in me charitatem. Ut primo michi post domesticis et tandem extraneis. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dñica. xvi. de euangelio. Sermo. xcvi.

IBat Jesus in ciuitatem que vocat naym. Luce. vij.

Sicut dicit Johannes Christus ad hoc venit vt vitam eternam haberem⁹ Ergo inquit veni vt vitã habeant. Eramus enim mortui in delictis et peccatis vestris. Ephe. ij. Propter nimiam charitatem scilicet qua dilexit nos deus cum essemus mortui pec. conui. nos christo cuius gratia estis salvati et conresuscitauit t cõsedere fecit in celestibus in xpo iesu. Ubi apostolus ostẽdit q̃ triplicẽ vitã consecuti sumus per xpm. sc̃z vitã gratie que in xpo nos viuificauit vitam nature in qua eum christo nos resuscitauit. et ponit preteritũ pro futuro, quia causa resurrectionis nre sc̃z resurrectio christi iã erat facta et vitã gloriæ in qua nos cũ christo cõsedere fecit in celestibus fecit id est facier. Habet ecclesia quia christus qui est vita triplicẽ mortẽ fugere per triplicẽ vitã quã confert. Nam per vitam gratie expellit mortẽ culpe. per vitã nature expellit mortem nature. et per vitã glorie expellit mortez pene eterne. ¶ In hoc autem euangelio agitur de morte et vita nature. s. quomodo christus quendã mortuum ad sepulchrũ dũ portaret reuocauit ad vitã. In quo quidẽ euãgelio quinq; ordinate describũtur. Primum est christi cũ discipulis suis in quitatẽ naym deambulatio. In principio euangelij. Secundum est defuncti cum matre vidua christi obuiatio ibi. Cũ appropinquaret porte ciuitatis. Tercij est super matre defuncti christi cõpassio ibi. Quã cũ vidisset dñs misericordia motus ꝛc. Quartũ est defuncti resuscitatio ibi. Et accessit et tetigit. Quintũ est ex visione miraculi populi edificatio t diuine maiestatis laudatio ibi. Accepit autẽs timor ꝛc. vsq; ad finem ¶ Primo ergo ponitur christi cum discipulis suis in quitatem naym ambulatio. Littera plana est. Naym ciuitas est galilee secundo miliario montis thabor. vt dicit Beda. ad quã christus fuit cũ discipulis suis t dũ appropinquaret porte ciuitatis ecce defunctus offerebatur. ¶ Moraliter autẽ ad edificationem nostrã nota q̃ p illũ mortuũ peccator significatur qui mortuo cõparatur quia ea que mors infert homini peccatũ infert petõri. ¶ Peccator autẽ homini mortuo comparat̃ et assimilatur t petrũ morituꝝ ad decẽ. ¶ Primo q̃ sicut mors priuat homines vita nature sic peccatum priuat animã vita gratie que deus est. Nam sicut alia est vita corporis que recedit per mortẽ. ita deus est vita anime qui recedit per peccatũ Ysaie. lix. Iniquitates vestre diuidũt inter vos et deũ vestrũ. Et ideo quãto deus est melior alia, tanto magis dolendum est de recessu dei ab anima q̃ de recessu anime a corpore. Et quãto anima est melior corpore tantomagis est dolendum de morte anime q̃ de morte corporis. Sz vt dicit Augustinus. Miserabilis miseria in hominibus apparet q̃ cum moritur homo secundum corpus omnes amici conueniunt et plorant. sed cum moritur secundũ animaz nullus dolet nullus plorat. A corpore mortuo non credunt donec sepulture tradatur anime vero mortue nullꝰ assistit nullus procurat eam ad vitam reducere. Utinam tot facerent amici pro anima resuscitanda quot facerent cũ possent mortuum ad vitam reuocare. Augustinus. O si possemus homines de morte excitare et cũ ipsis pariter excitari vt tales essemus amatores vite permanentis q̃les sunt illi vite fugientis. ¶ Secundo mors separat eum ab amicis. Sic peccatum separat animam a sanctis et ab angelis veris amicis nostris Treñ. primo. Omnes amici eius spreuerũt eam. ¶ Tercio priuat eum omnibꝰ bonis suis. sic peccatum priuat animam omnibꝰ bonis spiritualibus. Ezechielis. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua et fecerit iniquitatem omnium iusticiorũ eius quas operatus est non recordabuntur Mathei xxv. Ei autem qui non habet id quod videtur habere auferetur ab eo. ¶ Quarto p̃ uant eum lucro societatis quia mortuo homine lucrum societatis statim aufertur ab eo. Sic peccatum priuat hominẽ lucro meriti quod fit in ecclesia quia peccator nullius boni ecclesie est particeps nec immerito passionis christi. In cuius figura dicitur Leui. xxi. Homo de semine Aaron qui maculatus fuerit lepra non vescetur his que sanctificata sunt michi id est nõ habebit p̃tem bonorum que fiunt in ecclesia Ecõtra dicitur in psalmo. cxviij. Ó iusto. Particeps ego sum omnium timentium te. ¶ Quinto priuat eum hereditate patris habenda Sic peccatum priuat hereditate patris celestis habenda scilicet regno dei. Mathei xxi. Auferetur a vobis regnũ dei. ¶ Sexto priuat eũ sensu. Sic peccatũ facit hominem insensibilem quia non sentit diabolum se trahentem non sentit luxum in quo iacet. non sentit vulnera peccatorum non videt penas sibi paratas non audit tubas dei clamantes. Transit mundus et concupiscentia eius. Et penitentiaz agite appropinquabit enim regnum celorum. Proner. xxiij. Traxerũt me et non sensi. verberauerunt me t nõ dolui ¶ Septimo priuat eum motu. Sic peccatum ponit hominez in talem foueã de qua non poterit exire nisi per misericordiã dei inde extrahatur. Exodi. xv. Fiant immobiles quasi lapis Est enim homo spiritus vadẽs scilicet in petrã et nõ redies sc̃z a petrã psal. ¶ Octauo facit corpꝰ fetere Sic peccatũ facit holez fetere coram deo t factis Job helis. i. Cõputruerunt iumẽta in stercore suo. et Joelis scdo Ascendit fetor t putre

do eius quia superbe egit. Dicit adhuc exemplum de angelo qui obturauit sibi naresquando obuiauit cuidam ornate mulieri dicens q̃ feteret coram deo. ¶ Nono aufert pulchritudinem et armoniam et facit hominem non esse hominem. Sic peccatũ aufert totam pulchritudinem et armoniam virtutum et facit hominem bestiam. Ecclesiastes tercio. Dixi in corde meo de filijs hominum vt probarem eos similes esse bestijs. ¶ Decimo facit corpus subterra sepeliri. Sic peccatũ facit animaz in inferno sepeliri. Luce. xvi. Mortuus est diues et sepultus in inferno. Et sic patet primum et secundum. ¶ Tercio ponitur super matre defuncti christi compassio, quia videns eam iesus compassus est ei misericordia motus super eius afflictione. Et attende q̃ multis feminis christus compassus est. Nã cõpassus est adultere turpiter accusate et liberauit eã. Johan. viij. Mulier vbi sunt qui te accusabant. Compassus est cananee anxie afflicte t exaudiuit eam Mat. xv. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Cõpassus est mulieri emoroisse per sanguinis fluxum multũ debilitate et sanauit eam. Mathei nono. Ecce mulier que fluxũ sanguinis patiebatur. xij. annis. Cui christus dixit. Confide filia fides. t. sal. te fecit. cõpassus est socrui petri magnis febribus estuanti et verbo curauit eam. Luce quarto. Socrus autẽ Simonis tenebatur magnis febribus t rogauerunt eum pro ea. Compassus est marie magdalene a pluribus et pluries molestate t defendit eam Mat. xxvi. Quid molesti estis huic mulieri. Compassus est simul marie t marthe, super morte fratris multũ plorantibꝰ et resuscitauit eum. Johan. xi. Lazare veni foras. Compassus matri derelicte et angustiate et eam Johanni recommendauit Johannis. xix: Ecce mater tua. Cõpassus est tribus marijs ad monumentum eum q̃rentibus et mẽte consternatis t apparuit eis Mat. xxviij. Auete. Multis ei feminis et multorijs etiã est cõpassus. quia ei mulieres multipliciter affliguntur. ideo multis indigent consolationibus. Compassus est ergo huic vidue super morte vnici filij sui multum afflicte et eius filij resuscitauit.

X Ubi nota q̃ mestitia illius femine ex tribus causabat̃ sc̃z, ex natura feminea ex viduitate viri et ex mortevnici filij. Primo causabat ex natura feminea. Naturaliter enim magis femine, patiuntur et cõpa

Universidad de Deusto
Biblioteca

ciuntur ꝫ viri eo ꝙ habent animum magis mollem. Unde mulier quasi mollis aer dicta est. Unde phūs dicit in libro de animalibus ꝙ in omni genere animaliū femine sunt molliores ꝫ masculi preter vrsaz et leopardam. Et ideo mulier seuera z nō compassibilis non potest dici femina sed vrsa et leoparda. Mulier quidem naturaliter est frigida et humida. et ideo de facili compassibilis et passibilis. Vir autē naturaliter est calidus et siccus/ et ideo non sic de facili patitur et compatitur. Ideo in filij morte et aduersitate naturaliter plus dolet mater ꝫ pater. eo ꝙ est magis mollis et compassibilis. In filij autem honore et sublimitate est cōuerso/ quia naturaliter plus gaudet pater ꝫ mater quia est magis magnanimus. Hoc aperte innuit. Prouer. x. vbi dicitur. Filius sapiens, letificat patrem. filius vero stultus est mestitia matris sue. De filio igitur sapientie et bono pater habet leticiam et mater vanam gloriam. De filio vero stulto et malo mater habet tristiciam et pater irā prouer. xvij. Ira patris filius stultus: z dolor matris que genuit eū. ¶ Secundo causa dat eius dolor ex eo ꝙ vidua erat. vidue em̄ sunt sine consolatione et adiutorio destitute. Et ideo frequenter molestātur et decipiuntur: et per consequens sepe sunt in tristicia. Et ideo magnū peccatū est eas molestare et contristari Piere. xxij. Uiduā nolite contristari. Et ideo magnū meritū est eas consolari et adiuuare. Jaco. i. Religio mūda et immunda apud deum et patrem hec est visitare pauperes et viduas in tribulationibus eorū. Et ideo quando vidue filios amittunt multū dolent: remā serant enim eis loco viri consolantis z defendentis. Multis tamen expediret viro et filios carere quis liberius possent deo seruire. Mulier em̄ nupta cogitat quomodo placet viro z vtinā tantū cogitaret placere deo. Et etiam multū sollicita est thesaurizare filiis et vtinam sic esset sollicita pro alia sua. Et ideo expediret pluribus viro filij ꝫ carere. Unde Piero. dicit in quadā epistola ad Paulinū. Sancta melanita calestēte adhuc viri corpusculo necdū humato duos filios suos perdidit: que ad pedes christi aduoluta sit. expeditius tibi seruitura suz dñe/ qz a tāto onere me liberasti. ¶ Tercio causabat eius dolor z meritis eo ꝙ vnicū filiū amiserat. Nō em̄ remanserat et alius ꝗ eā cōsolaret et defenderet nec aliū generare expectabat qz vidua erat. Natura liter enim plus diligit mater filium ꝫ pater et ideo plus de eius morte tristatur. De amistione enim rei quam maxime diligim⁹ maxime tristamur. ¶ Quare autem mulier plus diligit filium ꝫ pater quinꝫ possunt cause assignari. ¶ Prima est quia mulier habet plures defectus ꝫ vir qui quidem reuelantur et tolliꝫ tur quando filios generat. Unde mulier pter filios a viris diligūtur que alias odirentur. Propterea lya quam despiciebat Jacob statim ꝫ peperit ait. Nunc amabit me vir meus Gene. xxix. Et ideo mulier seiens se propter generationem filiorū in suis defectibus tolerari et a viro plus diligi vehemēter eos amat. Secunda est id in quo plus laboramus et cum maiori labore acquirimus plus diligimus vt dicit philosophus. Mater autem plus laborat circa filium ꝫ pater tam inportando ꝫ in pariendo et etiam in nutriendo. Tercia est qz illam rem plus diligimus quam magis p certo esse nostram scimus mater autem de certo scit ꝙ filius natus est de se. Uir autē si credat certus tamen non est. ¶ Quarta est quia illam rem plus diligimus in qua maius ius habere nos scimus. sed secūdū philosophum maior portio est de substantia matris in corpore filij ꝫ de substantia patris. Quinta est quia amicicia contrahitur ex consuetudine cohabitādi, colloquēdi, et conseruandi. Patres autem magis cum filijs habitant, colloquuntur et cōuersantur. Quamuis autem mater plus diligat filium ꝫ pater tamen filius plus diligit patrem ꝫ matrem z consanguineos ex parte patris ꝫ ex parte matris. Et ad hoc cause possūt assignari. ¶ Prima est qz principium effectiuum z formale in filij generatiōe est pater vt dicit philosoph⁹. Secunda est quia filius debet patrem in omnibus bonis succedere. Tercia quia pars sequitur matrē quo ad libertatem seruitutē ita ꝙ natus de ancilla matre z libero patre erit seruus In honorib⁹ autem z dignitatibus partus sequitur patrem. quia si rex contrahat cum aliqua populari filia qui nascitur erit rex. Pater autem z mater naturaliter plus diligunt filios ꝫ a filijs diliganf. Cuius ratio est. quia parētes de natura sua proprijs dederunt filijs corpus suum proprium filij autem in generatione sua parentibus nichil dederūt. Et ideo parentes diligunt filios vt opera sua et carnem suam et vt membra sua. Uidem⁹ etiā ꝙ humor arboris fluit a radice i ramos et non econuerso. Similiter amor parentum fluit in filios tanꝫ a radice in ramos et nō econuerso. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur defuncti resuscitatio. Et quia p hunc defunctuz peccator designatur vt dictum est et per huiusmodi defuncti resuscitationem peccatoris resuscitatio a peccato significatur moraliter exponendo ideo ad edificationem nostrā circa huius defūcti resuscitationē tria videamus que in suscitatione peccatoris contingunt que sunt locus vbi suscitatus est quia in porta ciuitatis modus resuscitationis quia accessit z tetigit loculum et signa resuscitationis qz resedit qui erat mortuus. ¶ Primū ergo quod considerare debemus est locus vbi suscitatus est qz in porta ciuitatis. ¶ Circa quod nota ꝙ ciuitas ista est homo cuius porte sunt sensus corporis Unde secundus Glosam porta qua peccator effertur mortuus est aliquis de sensibus corporis quo peccator in peccatum ruit vt qui videt mulierem ad concupiscendum eam et qui aurem turpibus z nephandis verbis accommodat et qui linguam blasphemijs mēdacijs et detractionibus exercet per predictos sē suos sicut portam extrahitur mortuus. Sic tractus fuit dauid per oculum porta mortuus quando vidit bersabee. ij. Regum. xi Hieremie. ix. Ascendit mors per fenestras nostras. Appropinquat antē domin⁹ porte ciuitatis quando gratia christi prohibz ue per aliquem sensum tentatio ad effectū peruenit. Suscitatur autez iste corā multitudine cum tamen in suscitatione puelle filie archimagogi turbā eiecerit quia mortuus hic signat vel peccatorem publicum cuius peccatum publicum fuit quia penitētia sua populum edificare debet sicut ipsum malo exemplo corrupit. i Thimo. v. peccātes autem scilicet publice coraz omnibus argue. Filia vero archisinagogi signat peccatoz occultū quia in domo fuit mortua et ideo occulte debet puniri propterea nō coram turba sed in domo resuscitata fuit. Insinuatur etiā in hoc ꝙ turba quedā est efficienda scilicet salutem impediens z hec est turba tumultuans. Mat. ix. Cum vidisset turbam tumultuantē dicebat recedite Alia est turba non reuciēda scilicet compatiens et ad penitentiam inducēs de qua habetur hic. Talis turba est congregatio sanctorum ad quam homo libenter debet accedere et ei affabilem se prebere. Eccle. iiij. Congregationi pauperum affabilem te facito. ¶ Secundum qđ considerare debemus est modus suscitationis. Nam primo accessit. secundo loculum tetigit per quod portatores stare fecit. et mortuo imperauit vt surgeret. primo ergo accessit quod facit deus peccatori per gratiam preuenientem non tamen gratum facientem vt quando dat ei desiderium proprie salutis et facit ei displicere malum cogitare de penis inferni et de morte sua. et cetera alia dispositiua dat ei per que cor eius pulsat Apoc. iij. Ego sto ad ostium et pulso. ¶ Secundo loculum tetigit. Lectus iste in quo iacet iste defunctus. id est anima existens in peccato mortali est duplex. primus est corpus propriū cuius pedes sunt quattuor elementa ex q̄ bus procedunt quattuor portatores animam ad sepulchrum inferni portantes.

Nam ex terra procedit auaricia. ex aqua luxuria. ex aere superbia. ex igne ira. De sūt ille quattuor bestie quas vidit Daniel que portabant peccatorē per abrupta mūdi et tandem ad inferna demergunt. Hūc lectum scilicet corpus tangit xp̄s. per infirmitates et alias tribulationes per quas portatores stant quia nec auaricia nec luxuria nec superbia nec ira impediunt qui peccator querat deum per contritionem e confessionem et satisfactionem. et sic a peccato suscitatur. Psal. Implet facies eorum ignominia et querent nomē tuū domine.

¶ Secundus lectus est mens hominis et concupiscentia eius. cuius portatores sūt quattuor scilicet pudor confitendi. timor satisfaciendi dulcedo peccandi. et spes finaliter penitendi. Omnes istos portatores dominus facit stare cum tangit mentē hominis diuersis considerationibus et cogitationibus. Nam primum portatorem qui est pudor confitendi dominus facit stare cum tangit mentem hominis tribus cōsiderationibus secundum tres nodos vnius digitorum. Prima cōsideratio est quia ꝫdiu homo est in peccato aliquo suscitatur ab omnibus sicut suspensus homo infarcis dyaboli. sed per confessionem deponitur. Ecclesiast. quarto. Non confundaris pro anima tua dicere verum. Est em̄ cōfusio adducēs ignominiam et est confusio adducēs gram et gliam. Unde in peccando debuit esse pudor et rubor sed non

in confitendo. ¶ Hic cadit exemplum de quodā heremita qui simulauit se velle peccare cum vna peccatrice in platea. Cui meretrix. Nō i platea quia videremur ab hominibus sed in camera. Ad quam heremita. ītā et videmur in camera a tota curia ce li sicut in platea. ¶ Secūda est quia sicut vulnus quod non aperitur totum corpus putrefacit. sic peccator putrefacit animam nisi quis confiteatur. et si aperitur totus homo sanatur. Tercia est quia ista confessio non infert mortem sicut confessio latronis sed indulgentiam et iustificationem Isaie. xliij. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. ¶ Secundum vero portatorem qui est timor satisfaciendi facit stare cum tangit mentem hominis tribus alijs considerationibus secundū tres alios nodos alterius digiti. Prima est quia in penitentia xp̄s nos adiuuat. quod figuratum est in eo q̄ xp̄s portauit vnum latus crucis p quam penitentia designatur. et Simon syreneus portauit aliud. Psal. xc. Cū ipso sum in tribulatione. Et ideo sperandum ē in domino ¶ omnia poterimus Phil. iiij. Omnia possum in eo q̄ me confortat Isaie quarto. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem. Hic cadit exemplum de tragea. quam beata virgo dando ibat per refectorium fratrum. et cum venisset ad quēdam qui erat medicus non dedit et quia confidebat in medicinis suis. ¶ Secūda est quia est valde breue tempus patere et adducit ad magnā requiem Eccle. vltimo. Modicuz laborauī et inueni michi magnā requiem. Nam tempus penitentie aliquādo est quinq̄ annorum ꝛ finem habet. tempus autem quietis et supplicioꝝ est sine fine Mat. xxv. Ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in vitam eternam. Tercia est quia pena hic voluntarie assumpta. in centuplū plus valet q̄ pena in alio modo inflicta. et tamen illa est sine comparatione maior. Propterea petebat Augusti. dicens. Domine hic vre hic seca. ꝛc. ¶ Tercium portatorem qui est dulcedo peccandi facit stare cum tangit mentē tribus alijs considerationibus secūdum tres alios nodos alterius digiti. Prima est quia hic nō est locus gaudij sed meroris. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum quo minus flemus. Similiter non est tempus congruum quia nullus facit festum nisi primo in vigilia ieiunet sed omnia requirunt debitum locum ꝛ tempus. Eccle. xxx. Omnis tempus habent. ¶ Secunda est quia delectatio carnis et gaudium mundi multis amaritudinib⁹ sunt respersa Boe. Amaria enim res est humanoꝝ conditio bonorum ꝛ que vel nunq̄ tota proueniat vel nunq̄ perpetua subsistat huic census erubescat sed ē pudori degener sanguis. Vsit nobilitas notum facit sed angustia rei familiaris inclusus mallet esse ignotus. Illeq̄ vtroq̄ circūfluus vitam celibē deflet. Ille felix nuptijs orbatus liberis alieno censum nutrit heredi. Alius prole letatus filij filieue delictis mestus illachrimat. Idcirco nemo facile cum fortune sue concordat. ¶ Est etiam gaudium mundi valde breue. Job. xxi. Gaudium ypocrite id est mundi qui per omnia ē ypocrita adinstar puncti. ¶ Tercia consideratio est q̄ gaudium mundi ad finem dolorosum adducit Prouerbiorum. xiij. Extrema gaudij luctus occupat. Quia vel homo dimittit bona mundi quod fit per mortem. vel bona mundi dimittunt hominem. quod fit per aduersam fortunam. Et vtrūq̄ dolorosum est. De primo Eccle. xli. O mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis. Hic cadit exemplum regis frācie qui ita flebat in morte q̄ tot bona derelinquebat et nichil poterat secum portare. De secundo Boetius. Infelicissimum genus infortunij est fuisse felicem.

¶ Quartum vero portatorem qui ē spes finaliter penitendi facit stare cum tangit mentem hominis tribus considerationibus secundum alios tres nodos vlnari digitorum. Prima est quia vt dicit Bernardus qui promittit homini dare veniam de commissis diem crastinum non spondet. Mat. xxiij. Et vos estote parati quia qua hora non putatis filius hominis venturus ē Exemplum de illis quinq̄ virginibus fatuis que in media nocte id est in hora mortis tuerunt emere oleum et sic exclusē sunt a nuptijs. Secunda est quia semper peioratur conditio peccatoris et plus semper induratur in peccatis. Et hoc est quod hic innuitur cum dicitur. Adolescens tibi dico surge. q. d. Non dico senī ꝛ indurato in peccatis quia illi non de facili surgunt. Et ad hoc significandum quando xp̄s suscitauit lazarum per quem peccator putrefactus per consuetudinem peccatorum designatur fortissime clamauit dicens Lazare veni foras et ipsum soluere apostolis mandauit. vnde christus et omnes apostoli et martha et maria et fere totus mundus laborauerunt in suscitatione Lazari. Tercia

est q̄diu homo stat in peccato stat in carcere et potestate diaboli quod est pessimum et inde est q̄ quando peccator vult se paretere in morte et disponere facta sua diabolus non permittit sed facit eū omnia oblisci. Habet etiam in morte multa impedimenta propter que obliuiscitur suiipsius Greg. Hac animaduersione percutitur peccator vt qui dum viueret oblitus est dei in fine obliuiscatur sui. ¶ Et nota hic quinq̄ tactus quibus deus tangit hominem in vita sua. Primus est tactus tentationis quo deus tangit hominem p̄ flagella corporis et damna rerum. Genesis. xxvij. Accede huc vt tangam te et probem vtrum tu sis filius meus Esau. Sic tetigit Job. Secundus est tactus instructionis quo deus instruit hominem per reuelationem et locutionē Iere. i. Misit dominus manū suā et tetigit os meum. Et post. Ecce dedi verba mea in ore tuo. ¶ Tercius est tactus cōpunctionis quo tangit homem per memoriam mortis et supplicii eterni. Canti. quinto. Uenter meus ītremuit ad tactum eius. Uenter sponse est affectus anime eius. ¶ Quartus est tactus curationis et purgationis quo deus purgat animam ab amore mundi et ab errore diaboli Wathei. viij. Tetigit eum dicens volo mundare. ¶ Quintus est tactus vnificationis de quo habetur hic quo deus vnificat animam hic per gratiā ꝛ in futuro p̄ gloriam Psalmi. Gratiam et gloriam dabit dñs. ¶ Tercium quod considerare debemus sunt signa vere resuscitationis q̄ sunt tria. scz cōtritio cordis confessio oris et satisfactio operis. Et hoc est quod dicitur. Et resedit scz per firmum propositum a malo quiescendi quod fit per contritionem et cepit loqui scz per confessionem et dedit illum matri sue scz ecclesie scz per satisfactionem. Tunc enim peccator restituitur matri ecclesie et fit membrum eius quādo satisfacit. Unde zacheo dicēte. Ecce dimidium bonorū meorū do pauperibus et si quē defrau. red. quadruplum. Christus dixit. Hodie huic domui salus a deo facta est. Et sic patet quartum. ¶ Quinto ponitur ex viso miraculo populi edificatio et diuine maiestatis laudatio. Sunt enim ex viso miraculo quatuor subsecuta in populo. scz timor reuerentie quia accepit omēs timor. Laus diuine excellentie quia magnificabant deū. Confessio aduentus promissi prophete q̄ magnus ꝓpheta surrexit in nobis ille scz de quo dixit Moyses. Prophetam suscitabit tibi deus de gente tua. Deutro. xviij. Et gaudium visitationis plebis israelite quia deus visitauit plebem suam. ¶ Et nota q̄ christus fuit magnus porpheta quia habuit verba magne sapientie Johan. vij. Nunq̄ sic locutus est homo. Habuit miracula magne potentie Luce. vi. Uirtus de illo exibat et sanabat om. Habuit exempla magne sanctitatis et vite Mat. xi. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Fuit etiam noster visitator Luce. vi. Uisitauit nos oriēs ex alto. In cuius figura dixit etiam deus pater. Fratres tuos visitabis si recte agāt et cum quibus ordinati sunt dīsce. i. Regū xvij. Officium nanq̄ visitationis est inquirere de vita et ideo dicit recte agant. Inquirere de fama. et ideo subdit cum q̄bus ordinati sunt dīsce. Christus igit ad nos visitandos veniens et inquirens de vita inuenit in nobis opa mala Johā. iij. Erāt enim eorum mala opera. Inquirens vero de fama inuenit q̄ erramus demonibus sociati Job. iij. Frater fui draconum et socius strutionum. Ideoq̄ ista visitatio opera mala dissoluit. i. Jo. iij. In hoc apparet filios dei vt dissoluat opera diaboli ipse diabolū nobis sociatum de mundo eiecit Joh. xij. Nunc princeps huius mundi eiicietur foras. ꝛc. Et sic patet totū de euangelio.

¶ De epistola Sermo. xcvij.

OBsecro vos ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis ad Ephe. iij. Beatus paulus gentium apostolus in fide et veritate. et in carcere positus et vinctus et cathenatus non cessat fideles christi docere epistolas et scribēdo et mittendo quia verbum dei nō est alligatū vt ipse dicit Thi. ij. Erat autem paulus positus in carcere rome quando hanc epistolam scripsit istis ephesijs id est asianis quos apostolus licet non cōuerterit ad fidem. tamen eos in fide confirmauit. ¶ Et ideo in fideli christi eruditione filij sui erant. Sicut est pater est sollicitus ne filij sui pereant. sic apostolus erat sollicitus de istis. et in carcere manens eos docere non cessat ꝛ deum pro eis rogat vt in hac epistola patet. In qua quidem epistola apostolus tria facit. Primo orat ipsorum ephesiorum in fide accepta confirmationem. vt propter nichil ab ipsa deficiant. In principio epistole. Secundo orat ipsorum in bono profectum

vel proficientiam ibi. In charitate radicati et fundati. Tercio subiungit pro collatis beneficijs gratiarum actiones ibi. Ei autem qui potens est omnia facere abundanter. ¶ Primo ergo apostolus orat ipsorum ephesiorum in fide accepta confirmationem dicens. Obsecro vos supple propter deum ne deficiatis scilicet a veritate fidei in tribulationibus meis id est quia vinctus sum et alligatus. Solent enim homines cito deficere et turbari in tribulatione pastoris. zach. decimotercio. Percute pastorem et dispergentur oues gregis pro vobis id est quas pro vobis sustineo. ij. Corinthiorum primo. Sive tribulamur pro vestra exhortatione et salute. sive consolamur pro vestra consolatione. sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute. Que est gloria nostra vel vestra id ē q vos non deficiatis. sed perseueretis in bono est gloria vestra. est etiam gloria nostra Gloria enim pastoris est confirmatio q status gregis. ij. Corinth. i. Gloria vestra sumus sicut et vos nostra. ¶ Sequitur huius rei gratia. id est pro hac vestra perseuerantia et confirmatione flecto genua mea ad patrem domini nostri iesu christi. Est enim deus pater domini nostri iesu christi per naturam. et nostri per gratiam q nos per gratiam in filios adoptauit. Ex quo omnis paternitas in celo et in terra nominatur siue modum beneficij siue sit naturalis siue spiritualis. In terra quātum ad patres q prelatos. In celo quantum ad angelos nos custodientes et conseruantes. Et nota q dicit nominatur / quia nec homo nec angelus proprie dicitur pater sed solus deus. Mathei vicesimotercio. Et patrem nolite vobis vocare super terram. vnus enim est pater vester qui in celis est. Damascenus. Principaliter dicitur deus pater noster / quia de non esse ad esse nos duxit q̄ qui nos genuerunt. Ut det vobis secundum diuitias glorie sue id est sicut diues est in gloriose operando. et gloriosa munera largiendo. det vobis in⁹ virtutem corroborari id est ad corroborandū vt in eius virtute sitis corroborati. q hoc per spiritum sanctum eius et vbi in interiori homine id est in anima et spiritu mentis. De quo. ij. Corinthio. Licet quoniam si is qui foris est noster homo corrumpatur tamen is qui est intus renouatur de die in diem. ¶ Sed ad quid sitis roborati in interiori hole. Certe ad habitandū christum in cordibus vestris. Unde habitare id est ad habitandum q hoc per fidem. vt scilicet fides ie su christi habitet in cordibus vestris. i. Johan. iij. Qui manet in charitate in deo manet Abacuc. ij. Justus ex sua fide viuet. Christus enim, dupliciter in nobis habitat scz per fidem quantum ad intellectum et per charitatem quantum ad effectum. Et sic patet primū. ¶ Secundo apostolus orat ephesiorum in charitate profectum dicēs. huius rei gratia flecto genua mea vt vos radicati et fundati in charitate possitis comprehendere cum omnibus sanctis. Comparatur autem charitas radici et fundamēto. Radix enim arboris est fundamentum edificiorum ex radice fructus procedit. ex fundamento vero resurgit edificium quod protegit. Et hec duo charitas in nobis facit. Nam fructificare nos facit ac etiam protegit Col. ij. In christo ambulate radicati et superedificati in ipso. Sic ergo radicati possitis comprehēdere cum omnibus sanctis id est sicut omnes sancti que sit latitudo id est quāta debeat esse latitudo charitatie q̄ debet vsq ad inimicos extendi et cum hilaritate bene operari / quia qui tristis dat perdit q̄ dat. Opus est ergo latitudine charitatis ne perdamus quod facimus bonum. Sed quia ab undāte iniquitate refrigescit charitas multorum ideo opus est longitudine charitatis. Et ideo subdit que sit longitudo charitatis hoc est perseuerandi longanimitas. In charitate enim stando perseueratur. Et que sit sublimitas scz charitatie qua sursum cor dirigitur ad celeste premium. Augustinus. Hec est sublimitas charitatis qua sursum cor dirigitur vt deus in premium expectetur. Nam si bene operaris etiā ad inimicos, et hilaritate tribuis habes latitudinē. et si in his vsq ad finem perseueraueris habes longitudinē sed si omnia hec non propter mercedē supernam facis altitudinem non habes. tile amor nec lōgitudo erit nec latitudo. Si ergo amas / ipse sit merces quem amas. si amas gratis ama. Et quod sit profundum scilicet charitatis id est vt possitis intelligere occultū dei iudicia esse. quare illi dat et illi nō dat. Nec hoc dicit vt possim⁹ dei iudicia cōprehendere que efficiunt omnia hec. Sed vt cōprehendamus ipse esse incomprehensibilia Augu. dicit. De occultis eius iudicijs cōprehēsibilis video. Quare autē illi det q illi nō det nichil ad me. abyssus est et pfūdū. Idem. Nūc ergo ipsa charitas exercet in bonis operib⁹ ad subuectionem alios et vsq ad inimicos potrigitur. et hoc latitudo est. Nunc longanimitate aduersa tolerat in eo q̄ veraciter p seuerat hoc longitudo est. Hoc autem totū propter adipiscendam vitam facit que illi promittitur in excelso et hoc est altitudo. Exiit vero in alto ipsa charitas et hoc p fundam. profunda enim et voluntas dei cuius cause non intelligantur. cuius gratia sumus saluati. ¶ Et quia duplex est scientia scz speculatiua et practica. Speculatiua autem per practicā perficitur ideo apostolus non solum rogat vt habeant scientiam speculatiuam de charitate sed etiam practicam vt scz per opera charitatē sciāt. sicut xp̄s scit. Et hoc ē quod subdit. Scire etiam. q. d. id est rogo etiam q̄ deus det vobis scire experimentali scientia charitatem xp̄i supereminentem scientie vestre experimētali. Nullus enim se tantam potest sentire charitatem quanta fuit charitas christi. Tanta enim fuit vt seipsum daret etiam pro inimicis. Multa enim est charitas cum se aliquis dat pro amicis Johan. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habz Sed supereminet et maxima tunc est charitas quando quis etiam dat se pro inimicis sicut xp̄s fecit Romanorum. v. Commē dat autem charitatem suā deus in nobis. quoniam cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. Excedit etiam charitas xp̄i scientiam nostram speculatiuam quia nullus posset simplici cognitione apprehendere tantam abundātiam charitatis Abacuc. primo. Aspicite in gentibus et videte et admiramini q ob stupescite quia opus factum est in diebus nostris quod nemo credit cum narrabitur Et ad quem finem debemus scire per experientiam charitatem christi supereminentem certe vt proficiamus in illa et ad beatitudinem perueniamus qua deus plenus est in quo omne bonum cōtinetur. Exodi. xxxiij. Ostendam tibi omne bonum. et hoc est. Ut impleamini scilicet charitate et bonis aliis tendentes per hoc in omnē plenitudinem dei id est in illam plenitudinem dei qua deus nos replebit in patria id est seipso in quo omnis boni plenitudo continetur. Plenitudo eius vie qua homo charitate est plenus que est plenitudo gratie ducit ad plenitudinē patrie que ē plenitudo glorie Johan. petite vt gaudium vestrum sit plenum. Et sic patet secundum. Tercio apostolus subiungit pro collatis beneficijs gratiarum actionem dicens.

Ei autē sit gloria qui potens est omnia facere que petij et pro quibus petij q̄ ad hoc genua flecto et superabundantius q̄ petimus aut intelligimus id est magis abundāter tribuit nobis deus q̄ petamus aut intelligamus Sic patet in Salomone qui petijt scientiam tantum et dedit illi cū scientia diuitias et gloriam quas non cogitabat nec petebat. iij. Regum. iij. Ecce feci secundum sermones tuos et dedi tibi cor sapiens sed et que non postulasti dedi tibi. i. Corin. secundo. Oculus non vidit nec auris audit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligūt illum. Et hoc facere nobis potens est deus secundū virtutem que operatur in nobis id est ita potest in nobis deus hoc facere sicut iam fecit in nobis apostolis quia eius virtute sumus in fide robotati et in charitate fundati et omnia in ipso possumus Phili. iij. Omnia possum in eo qui me confortat. Ipsi ergo sit gloria q vbi certe in ecclesia iustorum. Alibi enim non valet gratiarum actio Augustinus. Non est locus veri sacrificij in toto mundo extra catholicam ecclesiam Et hoc totum in christo iesu id est per christum iesum Ipse est enim altare aureū q̄ est ante oculos dei super quod offerēdum est vt dicitur Apoc. viij. Et ideo omnes orationes per iesum christum terminantur. Et quanto tēpore fiet hoc certe in omnes generationes seculi omnium seculorum cōtentui amen. ¶ Moralitas. Sicut ex dictis patet apostolus in hac epistola adtria nos hortatur. Primo vt propter nullas tribulationes vel propter quecunq̄ mala eueniētia a vera fide deficiamus sed simus corroborati intus in alia fide christi. Secōdo vt sim⁹ radicati q fūdati in charitate secūdum quattuor dimensiones charitatis et habemus experimentalem scientiam christi que per opera charitatis manifestatur. q hoc vt impleamur omni plenitudine christi scilicet gratie et glorie. Tercio vt in ecclesia deo pro beneficijs gratias referam⁹ ¶ Circa primum nota q̄ tria sunt que debēt nos in fide christi firmiter stabilire scz fidei veritas q bonitas fidei virtus q fidei meritum siue vtilitas. Primum ergo est. fidei veritas et bonitas. Nulla enim alia fides ē vera et bona nisi fides christiana q̄ patet ex tribus. B Primo ex miraculorum factione. In nulla enim alia fide fiunt miracula nisi i nostra que ab initio mūdi fuit miraculis confirmata. et maxime tempore prophetarum. quando eam pro-

phetabant ⁊ tempore apostolorum qui eā predicabant et in cordibus hominum plātabāt Marci.xv. Signa autem eos qui crediderint hec sequentur in nomine meo demonia eiicient. Deus autem non cooperatur malis. Cum igitur mirabilia per solaz potentiam dei fiant liquet fidem ad quam confirmandum mirabilia fiunt esse bonā. Ipsi etiaz sarraceni confitentur q̄ macho met nullum miraculum fecit. ¶ Secundo ex tyrānorum persecutione. Omne namq; regnum apparet esse consumptum ab inimicis propter eorum potentiam. Exemplū de regno assiriorum et grecorum et romanorum. Fideles autem propter fidem xpi quam tenebant maximas et generales pssecutiones et multo tempore ab imperatoribus romanis ⁊ principibus mundi passi sunt vt dicit Augustinus. et non potuerūt eam extirpare. immo ipsa semp crescebat. et ydolatria et imperiū deficiebat. et quādo vnus interficiebatur decem credebant Hec autem nullo modo potuissent fieri ni si deus sustentasset eam qui mittebat angelos qui interficiebant inimicos vel conuertebāt eos. vt patet in Constantino conuerso et tarquino ab osse piscis suffocato. Cum ergo deus sustentauerit eam liquet eam esse bonaz. ¶ Tercio ex malorum factione q̄ in fide christiana fuit que tot sunt q̄ propterea omnino xpianismus et xpiani extirpari deberent. et tamen fides semper stat et defendit christianos. Nulla natio tantum offendit contra fidem et legem suam sicut xpiani. et maxime vbi deberet esse fons sanctitatis scilicet in clero et in ecclesia romana ibi est viciorum sentina per quod maxime patet q̄ in fide xpiana operatur virtus diuina; alias deficeret si esset mala cum malū se sustentare non possit bonum autez seipsum sustentat. Hic cadit exemplum cuiusdam iudei de hispania qui ante q̄ baptizaretur voluit venire ad curiam pape qui videns ibi, tot mala fieri dixit. vere fides ista sustētatur a deo. Hoc etiam patet in iudeis qui tamdiu sustentati sunt q̄diu bonam fidē sustinuerunt. et statim posq̄ fidem christi bonam non receperunt exterminati sunt. ¶ Secundum quod in fide xpi nos debet stabilire est fidei virtus que quantuz ad tria mirabilis apparet. ¶ Primum est quia fides facit homines filios dei Johannis.i. Dedit eis potestatem filios dei fieri. Et eripit de seruitute dyaboli. Omnes enim nascimur filij ire et serui dyaboli sed per fidem que in baptismo recipitur ab eius potestate eripimur Coll.i. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum id est demonum. Hoc figuratum fuit in occisione agni per cuius fidem id est per fidem illius quem ille agnus figurabat filij israel liberati sunt de seruitute pharaonis Hebreo.xi. Fide moyses celebrauit pascha et sanguinis effusionem id est habuit fidem q̄ illius agni mota figurabat mortem incontaminati filij dei p quam fidem erepti sunt de manu pharaonis. Mathei.xvi. Porte inferi non preualebunt aduersus eam. Secundum est quia fides nostra liberat nos a triplici morte scilicet nature culpe et pene. Johan.xi. Qui credit in me etiam si mortuus fu. viuet ⁊. Nam mortem nature mutat in resurrectionem glorie. Et ideo q̄ fideliter moritur nō debet dici q̄ moriatur sed q̄ gloriosam vitam inchoet primi. Thessa. quarto. Si enim credimus q̄ iesus mortuus est et resurrexit ita et deus eos qui dor. per. ie. ad. cum eo Augustinus. Tantam gratiam deus fidei prestitit vt mors quam cōstat vite esse contrariam instrumentum fieret per quem transiretur ad vitam eternam Hebreo.xi Fide enoch' translatus est ne videret mortem. ¶ Tercium est quia fides facit nos contemnere mundum et bonum eius q̄ stria. scilicet honores delicie et diuitie. Debre.xi. Fide moyses grandis effectus negauit se esse filiū filie pharaonis. Ecce honores. Magis eligens affligi cum populo dei q̄ terrene iocunditatis peccatum habere. Ecce delicie. Maiores diuitias estimans thesaurum egiptiorum improperiuz christi. Ecce diuitie. Omnis enim homo fāctus ista tria contemnit propter fidez quā habet de futura gloria Quia vt dicit apostolus.i. Corin.xv. Si in hac vita tantuz vi christo sperātes sumus miserabiliores sumus omnibus hominibus. Hoc fuit figuratum in captione hierico. Hierico iuxta interpretatur et significat mundum qui vt luna mutatur que mandata fuit capi per tredecim circuitus vt patet Josue .vi. Qui signat tredecim articulos fidei quibus muri hierico fundit⁹ corruerunt quia qui p fectam fidem habent totus mundus ante eos cadit. Hebreorum vndecimo. Fide muri hierico corruerunt. ¶ Tercium quod nos in fide christi debet stabilire est fidei meritum siue vtilitas. Fides enim nostra est valde ardua et ad credendum et ad exequendum et habet magnum meritum. Quod patet quantum ad tria. ¶ Primo quātum ad peccatorum remissionem quia per fidei meritum peccata dimittuntur Luce.v. Quorum fidem vt vidit iesus dixit. Homo remittūtur tibi peccata tua. Secundo quantum ad salutis et gratie cōsecutionem quia per fidem homo meretur salutem anime et gratiam dei Ro.viij. Fides tua saluum te fecit. Per fidem saluata est raab meretrix Hebreorum.xi. Fide raab meretrix non periit cum incredulis.

¶ Tercio quantum ad vite eterne possessionem. Per fidem enim homo meretur vitam eternam Johan.vi. Qui credit in me habebit vitam eternam Roms. quarto. Et autem qui non operatur credenti autez in eum qui iustificat impium reputatur fides eius ad iusticiā sm propositum gratie dei Exemplum de latrone crucis qui pter fidem quam habuit in xpm cum tamen nichil boni fecerit hec tria est consecutus. s. remissionem peccatorum. salutem anime que per gratiam hic habetur et vitaz eternam vel paradisum Luce.xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. ⁊c. ¶ Secundo nos hortat vt simus radicati et fundati in charitate. ℰ Ubi nota q̄ septem ponit conditiones quas circa charitatem habere debemus. Primo enim in charitate debemus esse radicati vt sicut a radicis virtute procedunt omnes fructus. ita omnis opera nostra procedāt a charitate. Aliter enim facta perdūtur. i. Cor. xiij. Si distribuero i cibos pauperū oēs facultates meas et si tradidero corpus meum igni ita vt ardeam. charitatez autē non habuero nichil michi prodest. ¶ Secundo in charitate debemus esse fundati. Unde sicut edificium stabiliter super fundamentū. ita nos et opera nostra sint stabilita in charitate vt nullis tentationibus ab eius integritate euellamur scilicet nec propter pluuiam carnalis delectationis. nec propter flumina tribulationū. nec propter ventos honorum Math.vi. Assimilabitur viro sapienti qui edificauit domū suam supra petram et descendit pluuia et venerunt flumina ⁊ flauerūt venti et irruerunt in domum illā et nō cecidit. fundata em erat supra petrā sic erat fundatus apostolus qui dixit Roma. viij. Quid nos separabit a charitate xpi. q. d. nichil. ¶ Tercio in charitate debem⁹ eē lati vt charitas nra nō recludatur solū ad nos et ad nros sz extēdat ad extraneos et ēt ad inimicos Mat.v. Diligite inimicos vestros benefacite his q̄ oderūt vos Si em diligitis eos q̄os diligūt quā mercedē habebitis. ¶ Quarto debem⁹ eē leti in charitate vt de charitate vie ptemus ad charitatem patrie: quia charitas nunq̄ excidit. Sicut enim anima nostra in infinitum est longa: quia in infinitum debet durare ita et charitas debet esse in infinitum lōga vt semper cum anima nostra viuat. i. Joh. quarto. Qui manet in charitate in deo manet sed deus est perpetuus ergo charitas nostra erit ppetua. ¶ Quito debemus esse sublimes in charitate qō tunc est quando per opera charitatis non querimus nisi celeste premium et temporalia dedignamur. Sublimes persone vilia dedignātur sed magis cogitant et magna sperant. Phil. tercio. Nostra conuersatio in celis est. Unde et saluatorem expectamus qui reformabit car. bu. no. confi. cor. la. suc. ¶ Sexto debemus esse profundē in charitate vt profunda misteria dei credamus ex magna charitate procedere. et ex magna charitate esse q̄ ea nobis occultat vt scilicet magis mereamur. Uel simus profundi in charitate vt illi qui sunt in profundo terre scilicet mortui compatiamur et benefaciamus vt liberentur. ita q̄ charitas nostra sit sublimis vsq̄ ad celum et profūda vsq̄ ad infernum. ¶ Septimo super excellentem charitatem christi debemus habere qua cū esset diues in omnib⁹ voluit fieri pauper vt nos ditaret cū esset dominus omniū voluit esse seruus vt nos a seruitute liberaret cum esset vita perpetua voluit mori vt nos a morte perpetua liberaret. Debemus etiam per experientiam scire vt pro eius amore fiamus pauperes nostra pauperibus largiendo. Mathei.xix. Si vis perfectus esse vende omnia que habes et da pauperibus. Fiam⁹ serui iugum religionis salubriter subeundo et prelatis ecclesie humiliter obediendo. Corinth. nono. Cum esse liber ex omnibus omnium me seruum feci. Et moriamur pro salute proximorum si est necesse. Hic cadit exemplum Paulini episcopi nolani qui pro filio vidue se tradidit in perpetuam seruitutem. vadēs in affricam vt filium vidue a seruitute liberaret vt dicit Gregorius in dyalogo. ¶ Tercio nos hortatur ad gratiarum actiones. Debemus enim deo intime regratiari: quia mirabilia nobis fecit. Debemus enim deo regratiari pro bonis nature. pro bonis fortune pro bonis gratie. Nam naturam excellentem nobis dedit vt pote ad imaginem suā factam. Genes.i. Faciamus hominem ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

imaginem ꝛ similitudinem nostram. Sup omnia bona fortune nos cõstituit ac etiã super omnes creaturas iferiores. psalmis viij. Omnia subiecisti sub pedib⁹ eius. Bona vero gratie sunt innumerabilia q̃ fecit nobis et quotidie facit q̃ omnia enumerare nimis esset longũ. et iõ dimittant ad p̃sens. Et sic p̃z de moralitate et p̃nter totũ.

¶ Dñica.xvii. de euangelio. Ser.xcviii.

CUm intrasset ie=sus in domum cuiusdã principis pharisẽorum sabbato manducare panẽ et ipsi observabant eũ Luce.xiiij. Hodiernum euangeliũ historiale est et doctrinale. Nam in eo narratur quõ xp̃s fuit inuitatus ad quoddam conuiuium a quodam pharisẽo et ibi quendam ydropicum sanauit. Ponitur etiã in eo alta doctrina ꝛ vtilis et necessaria. Intrauit enim iesus ad comedendũ vt amicus sanauit vt medic⁹. docuit vt magist⁹. Et sc̃z hoc p̃sens euãgelium principaliter diuiditur in tres partes. Nam primo quoddã cõuiuium a quodam pharisẽo xp̃o exhibitum p̃emittitur In principio euangelii. Secundo miraculum circa quendam ydropicum a xp̃o sanatum inseritur ibi. Et ecce quidam hõ ydropicus. Tercio documentum habende humilitatis a xp̃o salubriter subinfertur ibi. Dicebat autem ad inuitatos parabolã intendens quomodo primos accubitus eligerent dicens ad illos. Cuius inuitatus fueris. Primo ergo quoddam cõuiuium a quodam pharisẽo xp̃o exhibitum p̃emittitur. Et hoc est quod dicit. Cum intrasset iesus in domum cuiusdam principis pharisẽor. Et nota q̃ ipsi pharisei ꝛ legisperiti observabant eum scilicet si sabbato curaret et hoc faciebant vt accusarent eum apud põtificem ꝛ apud populum diffamarent q̃ legem moysi violaret. Sed nunquid fuit inuitatus solum ad manducandum panem. Ad hoc dicendum q̃ mos est scripture sic loq̃. Uel forte hoc dicit eo q̃ iudei die sabbati nichil coquebant sed in p̃cedenti sero comedenda coquebant. ℰ Moraliter autem nota q̃ in hoc euangelio ser commendabilis de xp̃o dicũtur contra ser vituperabilia que de phariseis notantur Nã pharisei in hoc cõuiuio de ser comprehendi possunt ꝛ merito vituperari. ¶ Primum est eorum falsa amicicia: quia ostendebant se amicos xp̃i et inuitabant eum ad conuiuia sua sicut amicum et insidiabãtur ei et observabant eum vt possent eum accusare ꝛ vituperare Lu.xiij. Ecce manꝰ tradẽtis me mecũ ẽ in mensa. Talis ẽ amicicia multoꝝ q̃ alios pascũt cibis et carnibus eoꝝ vescunt. Prouer.xxiij. Noli eẽ in cõuiuijs potatoꝝ nec in p̃messationib⁹ eorũ q̃ carnes ad vescendũ cõferunt. Glosa. Carnes ad vescẽdũ p̃ferre est in collocutione vicissim vitia primoꝝ dicere. Talis est amicicia p̃ditoꝝ. Sic fecit absalõ a modo fratri suo quẽ inuitauit ad conuiuiũ et ibi fecit eum occidi. ¶ Regum.xiij. Talis est etiam amicicia mundi que cuꝝ pocula dat ducit hoiem ad fureas inferni. Cõtra hoc vituperabile est p̃mendabile ex parte xp̃i sc̃z vera amicicia quia ipsos infirmos infirmitate pessima sc̃z peccati et pauperes virtutibus que est summa paupertas non deserit. Prouer.xvij. Omni tempore diligit qui amicus est. Propter hec duo amici mũdi. q̃ sunt amici ficti solent recedere ab amico mundi sc̃z p̃pter mala que patitur et p̃pter paupertatẽ. quã incurrit. Prouerbi. Amici diuitũ multi. a paupere autem ꝛ si quos hꝫ recedunt ab eo. Sed xp̃s vt verus amicus nullo tp̃e recedit Lu.xi. Quis vestrum habebit amicum et ibit ad illũ media nocte. i. in p̃fundo tribulationis quia tũc est paratus iuuare. Poeta. Amicus in necessitate probatur. ¶ Secundum est eorum iniquitas quia ipsi pleni iniquitate ꝛ p̃tõ querunt transgressionem et peccatum in eo qui p̃cm̃ non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. ij. Petr. i. Contra quod dicitur Wath.vij. Ypocrita eũce primo trabẽ de oculo tuo. Prouer.xxiij. Ne insidiaris et queras iniquitatem in domo iusti. Et hoc est quod hic dicitur. Et ipsi observabant eum. Nota q̃ iudei observabant p̃sonam christi cũ dicebant in belzebub principe demoniorum eũcit demonia Lucas. Item xp̃i sapientiam cũ miserunt discipulos vt caperent eum in sermone Wath. xxij. Item eius bonitatẽ vt hic quia observabant eum si sabbato conferat bona sanitatis Johan. ix. Non est hic homo a deo q̃ sabbatũ non custodit. Contra hoc ex parte xp̃i est summa benuolentia quia suis observatoribus benigne loquit et rationabiliter ostẽdit se irreprehensibilẽ esse Johã. viij. Quis ex vobis arguet me de pct̃o. Item eodẽ.xviij. Si male locut⁹ sum testimoniũ perhibe. de malo. Si autẽ bene cur me cedis. ¶ Terciũ est eoꝝ incõpassibilitas. qz paralitico et alijs infirmis quos christus curabat non compatiebantur sed curatus insidiabantur curationẽ calũniantes Dicebant enim ad illum. Non licet hodie sabbatis. Et ipse dixit eis. Quis ex vobis filius vel bos cadet in puteum et non continuo extrahet illum die sabbati. Et non poterant ad hec respondere. Luce.xiij. Sed ipse dixit eis. Hypocrite vnusquisque vestrum sabbato non soluit bouem suum aut asinum a presepio et ducit adaquare. Et hec filiam abrahe quam alligauit satanas ecce decem et octo annis nonne oportuit eam solui a vinculo hoc die sabbati. Et cum hec dixisset erubescebant omnes aduersarii eius. Et omnis turba gaudebat in vniuersis gloriosis que fiebant ab eo. Et hec de primo. Secundum est eorum superstitio et indiscreta religio. quia minima summe obseruabant scilicet baptismata calicum et vrceorum ꝛ non mãducare nisi lotis manibus et cetera talia. De magnis autẽ nichil curabant colãtes culicem camelum autem deglutiẽtes Wathei. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei qui mũdatis quod de foris est calicis et parapsidis intus autem estis pleni rapina et immundicia. qui decimatis mentam et anetum et caminum et relinquitis que graviora sunt legis misericordiam et iudicium et fidem. Hoc vicium valde tangit religiosos sicut tunc tangebat pharisẽos qui habent conscientiam ad modum camuri extendentes eam et restringentes sicut placet eis. Cõtra hoc est christi discreta religio quia de magnis multum curabat. nam in charitate obedientia. misericordia et iusticia et ceteris virtutibus vsq; ad mortem firmus stetit. Baptismata autem calicum et vrceorum et non lotis manibus manducare ꝛ ceteras cerimonias que ad rem nichil facũt mandauit dimitti. Johannis. quarto. Uenit hora quando nec in mõte hoc nec̃ hie adorabitis patrem sed eos qui

vera iusticia compassionem habet falsavero indignationeꝫ Contra hoc ex parte xp̃i est vera pietas quia compass⁹ est ydropico et in anima et in corpore sanauit eum. Pietas autem mundi est solus circa corpora sꝫ de animabus non curat. Quia vt dicit Augusti. Infirmatur homo et moritur et omnes amici conueniunt et plorant et adducunt medicos. moritur vero secundum animam nullus plorat nullus procurat medicum. ¶ Quartum est eorum insipientia quia interrogati cum debebant loqui tacuerũt. Et merito vt dicit Beda interrogati tacent qui contra se dictum aliq̃s dixisse vident nam si dixissent licz sabbato curare cur ergo obseruabãt eũ si sũt dixisset nõ licet cur sabbato sdeq̃bãt et curabãt pecora sua cum sit magis seruile opus q̃ sanare infirmum et ideo tacuerunt nescientes quid dicerent. Eccles. quinto. Si est tibi intellectus resp̃õ proximo. sinautem manus tua sit super os tuũ. Cõtra hoc est ex parte christi summa sapiẽtia quia vidit cogitationes eorum ꝛ eis resp̃õdit et ostendit q̃ in opere charitatis sabbatum non solnebatur. et ad hoc sabbatũ fuit ordinatum vt in eo homo intenderet operibus charitatis et per hoc demonstraret q̃ ipsi legem non intelligebant ꝛ per cõsequens nõ seruabant. ¶ Quintum est eorum superstitio et indiscreta religio. quia minima summ opere obseruabant scilicet baptismata calicum et vrceorum ꝛ non mãducare nisi lotis manibus et cetera talia. De magnis autẽ nichil curabant colãtes culicem camelum autem deglutiẽtes Wathei. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei qui mũdatis quod de foris est calicis et parapsidis intus autem estis pleni rapina et immundicia. qui decimatis mentam et anetum et caminum et relinquitis que graviora sunt legis misericordiam et iudicium et fidem. Hoc vicium valde tangit religiosos sicut tunc tangebat pharisẽos qui habent conscientiam ad modum camuri extendentes eam et restringentes sicut placet eis. Cõtra hoc est christi discreta religio quia de magnis multum curabat. nam in charitate obedientia. misericordia et iusticia et ceteris virtutibus vsq; ad mortem firmus stetit. Baptismata autem calicum et vrceorum et non lotis manibus manducare ꝛ ceteras cerimonias que ad rem nichil facũt mandauit dimitti. Johannis. quarto. Uenit hora quando nec in mõte hoc nec̃ hie adorabitis patrem sed eos qui adorant eum in spiritu et veritate adorare oportet ꝛ non in vmbra cerimoniarum. ¶ Sextum est vana gloria eorum qui eligebant primos accubitus in cenis et primas cathedras in sinagogis et vocari ab hominibus rabbi. Contra hoc est profunda humilitas christi quia cum esset dominus omnium et verus filius dei in tantum se humiliauit q̃ tanq̃ mendicus inuitatus ad prandium iuit et humiliter panem comedit phil. secundo. Humiliauit semetip sum. ꝛc. ¶ Secundo miraculum circa quẽ dam ydropicum a christo sanatum inseritur. Et hoc est. Et ecce quidam ydropicus erat ante illum. Cyrillus: ydropicus metu pharisẽorum non postulabat: p̃pter sabbatum curari sed solum astabat vt ex aspectu misertus eius sanaret cum. quod dominus agnoscẽs non postulabat ab eo si vellet sanus fieri sed protinus sanauit eum. Glosa. ydor aqua nominatur. Unde ydropisis morbus aquosus est subcutaneus denicio velice natus cum inflatione turgenti et anhelito fetido. Et est proprium ydropici q̃ quanto plus biberit tanto plus sitit. Et respondens Jesus scilicet insidiosis obseruatoribus et cogitationibus eorum quas tanq̃ deus videbat. dixit ad legisperitos et doctores eos interrogando. Si licet sabbato curare id est licitum sabbato intendere operibus charitatis sine sabbati violatione. Theophilus inquit in sua autem interrogatione dericet eos sicut amẽtes. Deo enim benedicente sabbatum ipsi prohibent bona operari in eo. Dies enim que bona opera non admittit maledicta est. At illi tacuerunt scilicet tanq̃ coniuncti. Ipse vero apprehensum sanauit ac dimisit. Et respondens ad illos: id est cogitationibus observatorum et insidiatorum dicit. Cuius vestrũ asinus. ꝛc. Exẽplo solvit q̃stionem vt ostẽdat eos sabbatũ violare in opibus cupiditatis: q̃ eũ arguit in opibus charitatis violare q̃si diceret. Si vos nõ creditis sabbatũ violare in opibus cupiditatis qõtiens vere solutis cũ sit op⁹ seruile quãtomagis ego non soluo in opere charitatis cum sit opus dei et spirituale. ¶ Moraliter autem per istum ydropicum intelligitur auarus et luxuriosus. Iste enim genera peccatorum magnam habent cum ydropico conuenientiam. ydropicus enim vt dictum est habet inflationem ventris et anhelitum fetidum et quanto plus bibit tanto plus sitit. ℰ Hec autem multum conue-

Riunt luxurioso et auaro. Nam luxuriosꝰ habet ventrem inflatum id est concupiscē tiā accensā ita qꝫ ab ipsa totꝰ vitꝫ ita fortiā vitꝫ qꝫ nō discernit iter marē et feminā quod discernunt bestie nec aliquando iter consanguineos vt patet de aman qui concubuit cū thamar sorore sua et absalon cū cōcubinis patris sui vt patet. ij. Reg. xvi. Itē habet anhelitū fetidum corā deo qꝫ tota die carnalis cogitat carnalia loqꝫ z carnalia operatur qui fetet coram deo et hominibus. Omnis em̄ mulier fornicaria ab hominibus est vt stercus. Johelis. i. Computruerunt iumenta in stercore suo. Et Ecclesiastici. xxiii. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cōculcabitur. Unde pena fornicatorum erit, quia mittentur in stagnum ignis et sulphuris fetidi vt sicut in carnalibus fetuerunt ita in fetore crucientur Apo. xix. Missi sunt in stagnum ignis z sulphuris. Unde super zodomitas dominꝰ pluit ignem et sulphur vt sicut in voluptatibus fetebant ita et in fetore et per fetorem punirentur. Apocal. xviii. Sicut fecit vobis facite illi. Hic cadit exemplum de illo angelo qui obtusuit vni mulieri lubrice et ornate et obturauit sibi nares dicens qꝫ fetebat coraz deo et angelis. Et qꝫ luxuria sic fetet patet per suum contrarium scilicet virginitatem que valde redolet contrarie enim contrarias operationes habent. Unde dicitur qꝫ vnicornis animal ferocissimum capitur in gremio virginis, propter odorem enim venit ad virginem puellam a venatoribus in desertum ductam et dormit in gremio eius et tunc a venatoribꝰ capitur. et ligatur. Similiter filius dei sētiēs odorem virginis glorie descendit z dormiuit in vtero eius. ¶ Tercio luxuriosus est omnino insatiabilis. Prouer. xxx. Tria sūt insatiabilia infernus et os vulue et terra que nunqꝫ satiatur aqua. Potest enim homo in actum carnali deficere sed nunqꝫ satiari. Istum ydropicum id est luxuriosum dominus sanat dum apprehendit eum per aliquam magnam infirmitatem vel per artam penitentiaz dum ei gratia penitentiā faciendi a deo conceditur. Sic apprehendit magdalenā et restrinxit concupiscentiam eius. Istis duobus modis hoc viciuz sanatur scilicet per infirmitatem et per artā penitentiam. De primo eccle. xi. Malicia id est infirmitas hore vnius obliuionem facit luxurie maxime. De secundo. secundi. Corinteorum quarto. Mortificationem ie su, christi in corporibus nostris circunferētes vt scilicet concupiscentia extinguatur suple ad libidinem. Propterea vt dicit augu. Carnē vraz domate ieiunijs. ¶ Similiter hec, tria cōueniūt auaro. Primo em̄ auarꝰ habet ventrem inflatū. Ueter auari sūt cellaria z horrea que semp̄ sunt plena quia expectant maiorem caristiam et ideo non vetera dona nec superueniant noua. Psalmista. cxliiii. Promptuaria eorum plena. Prouerbioꝝ decimo. Qui abscondit frumenta maledicetur. Item venter auari est inflatus quia diuitias comitatur superbia. Unde superillud. i. Thimo. vi. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere dicit Augustinus. Uermis diuitum superbia. Sapiēs quarto. Disrūpet illos inflatos scilicet diuites et auaros. Nam diuina sentencia sicut malleus conteres petras conteret eos Et tunc verificabitur illud Job. Diuitias quas deuorauit euomet. De ventre eius extrahet eas deus. ¶ Secūdo auarus fetet, quia ad litteram auarus vt augeat pecuniam comedit panem, alia cephas et malas carnes emit. z omnia putrida comedit et bibit vinum corruptum et acetosum propter quod eius fetet. Psalmista. v. Sepulchrum patens est guttur eorū. Portat enim vestes muscidas et vncuosas et totam familiam facit viuere. Prouerbiorum decimoquinto. Conturbat domum suam qui sectatur auariciam. Fetet etiam spiritualiter auarus corā deo et hominib⁹. Quia vt dicit Boecius, Largitas super ceras facit. Auaricia vero odiosos. Unde auarum omnes maledicunt et abhominantur tanqꝫ rem fetidam multum fetet auarus qui deum negat et crucem nummi adorat et animam suam vendit diabolo et corpus consumit familiam conturbat et proximo non compatitur. Ecclesia. decimo. Auaro nichil est scelestius. et nichil est iniquius qꝫ amare pecuniam. hic enim et animam suam venalem habet. i. Thi. sexto. Radix omnium malorum est cupiditas. ¶ Tercio auarus semper sitit et nunqꝫ satiatur. Ecclesiastes quinto. Auarus non implebitur pecunia: Prouerbiorum vicesimo. Sanguisuge due sunt filie dicentes affer affer. Sanguisuga est diabolus qui sitit sanguinem humanum. cuius due sunt filie scilicet concupiscentia et auaricia que dicunt semper affer affer et nūqꝫ satiant. ¶ Quattuor autem sunt rationes quare auarus bonis mundi satiari nō potest. ¶ Prima est bona mundi non intrant ad animam vbi est desiderium habendi: et ideo homo quando incipit ditari magis sitit. quia bona sibi appropinquant non tamen intrant vbi est desiderium habendi. Poeta. Crescit amor nūmi quantum pecunia crescit. ¶ Exēplum siquis haberet magnā sitim et teneret ciphum vini in manib⁹ quā tomagis appropinquaret ad eos tantomagis sitiret si non biberet. ¶ Secunda ē qꝫ diuitie sūt materia in qua auaricia nutrit Unde non habent auariciam expellere sz nutrire. Exemplum si quis multa ligna pōnit in fornacem non extinguunt fornacem sed accendunt. Sic qui plura cōgregat plus accenditur ad habendum. Gene. Dicis peccuniam perdidi o te felicem si cuz illa auariciam perdidisses adhuc es felicior quia tante rei malicia est subtracta. ¶ Tercia est quia diuitie nullam consonantiam habent cum anima quia anima est spiritus, et diuitie sunt res materiales. Unde nec implere nec euacuare eam possunt. Exemplū si quis vellet implere vnam vegetem sapientia vel virtutibus nō posset quia in nullo conueniunt. ¶ Quarta est quia anima facta ad imaginez dei est capax ipsius dei et per cōsequens perfecti boni. Omnia autem bona mundi nec perfecta sunt nec aliquid sūt respectu capacitatis anime z ideo ipsam implere non possunt. Exemplū si domum vnam domum implere vellet vno grano tritici fantasticus esset. Sic anima si totū mūdum haberet non posset implere. i. Solꝰ autem deus qui est perfectum bonum et omnia bona continens replet capacitatem anime. Augustinus. Fecisti nos domine ad te inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Psalmista centesimo secūdo. Qui replet in bonis desiderium suū. Istū ydropicum id est auarum dominus sanat dum apprehendit eum id est cohibet et tenet ap pentuz eius ne temporalis apperat seo superna Ubi nota qꝫ circa diuitias triplex defectus in hominibus cōtingit. I Primus est in male acquirendo et talis vocatur cupiditas Cupidus est qui semper imiat habendis et nunqꝫ satiatur habitis. Talis habet manum potrectam ad accipiendum et per omnem modum nititur pecuniam extorquere nichilominus tamen talis expendit. Tales sunt omnes romani et florentini qui mirabiliter sūt cupidi in acquirēdo per phas et nephas sed multa expendunt. Iste sanatur vt dictum est cū dominus per gratiam suam cohibet appetitum eius ne terrena cōcupiscat. Secūdus defectꝰ ē in nimis tenaciter retinēdo quē

quis habet licet non indebito et malo modo lucretur et talis vocat auarus. In quo genere sunt omnes mulieres quia omnes sunt tenaces et auare. ¶ De huiusmodi sunt etiam quidam homines parui cordis qui nō querunt magna lucra sed quod habent tenaciter tenent. In hoc etiam genere sunt quidam homines senes quibus deficit calor naturalis et ideo sunt sicut milnus dicentes myo myo. Talis curatur p manus operationem dando elemosinas. quia contraria contrarijs curantur. Exemplum de zacheo qui sic fuit curatꝰ qui ait. Ecce dimidium bonorum meoz do pauperibus Luce. xix. Et talis significatur per illuz qui habebat manum aridam cui christus dixit. Extende manum tuam Luce. vi. Super quo dicit glosa. Nil plus valet talꝫ curationi qꝫ elemosinarum largitio.

¶ Tercius defectus est in male exponendo. cum quis consumit substantiam suam in simbolis et tabernis et cum meretricibus. Prouerb. xxiii. Uacantes potibus et dantes simbola consumentur. Et talis vocatur prodigus. vt patet Luce. xv. Tales raro curantur nisi postqꝫ omnia cōsumpserunt. Unde ille filius prodigus postqꝫ omnia consumpserat reuersus ad se dixit. Quanti mercenarij in domo patris mei abūdant pa. Et sequitur. Surgam et ibo ad patrem meum. Unde z tu fac similiter. Potest etiā contingere qꝫ aliquis sit cupidus et auarꝰ et prodigus simul non quia prodigalitas et auaricia sunt cōtraria que eidem simul inesse non possunt. Et sic patet secundum.

¶ Tercio documentum humilitatis habēde a christo salubriter sub infertur. Circa quod quatuor facit. Primo proponit parabolam de nuptijs ibi. Dicebat autem ad inuitatos parabolam istam. Secundo docet quid faciendum sit in nuptijs: quia primus locus ibi. Non discū in primo loco. Tercio quid eligendum quis locus nouissimus. Quarto subditur communis sententia et ratio virtusqꝫ ibi quia omnis qui se humiliat exaltabitur. ¶ Primo ergo ponit parabolam de nuptijs. Et hoc est. Dicebat autem inuitatos parabolam istā gloſa aliquid mistice significantem. intendens quomodo. &c. i. intelligens et videns quomodo ad primos accubitus laborarēt vel intendens persuadere in doctrina sua quō debēt accubitus in ecclesia eligi. Littera plana est. Mistice autem nota qꝫ nuptie iste notant vel significant nuptias spirituales quas deꝰ in presenti celebrat cū

Universidad de Deusto
Biblioteca

anima fideli.per fidē enim et dilectionem anima cum deo despōsatur.quod fit in baptismo Osee.ii. ¶ Sponsabo te michi in fide.In his ergo nuptijs coniungitur deo anime per fidem ⁊ dilectionem. Ex qua cōiunctione triplex bonum prouenire debet quod in matrimonio carnali similiter esse debet scilicet bonum fidei.bonum prolis et bonum sacramenti.Bonum fidei ibi debet esse ne dyabolum adulterum iterum suscipiat vlterius.Sic enim promisit in baptismo dum fuit xp̃o desponsata scilicet abrenuncio dyabolo et omnibus pompis eius. Sed alia peccatrix frangit fidem et omni die dyabolum adulterum admittit et xp̃s sponsus pulsat ad ostium et introire non potest. Apoca.iii. Ego sto ad ostiū et pulso.quidam autem faciunt sicut mala vxor que recipit virum et adulterum. Ita tales volunt recipere xp̃m et dyabolū quod esse non potest quia lectus conscientie nostre est valde angustus ita ⁊ ibi deus et dyabolus requiescere non possunt. Et similiter pallium amoris est breue.et vtrū ⁊ cooperire non potest Ysaie.xxviii.Coangustatum est stratum ita vt alter decidat ⁊ pallium breue vtrumq; operire nō potest. Bonum prolis debet ibi esse vt anima xp̃i bona opera pariat:quis maledicta sterilis que non parit.i.Thi.ij. Saluabitur autē per filiorum generationem id est bonorum operum productionem.Bonum sacramenti debet ibi esse.vt inter sponsum xp̃m et sponsam animam diuisio nunq; fiat.Nam in matrimonio carnali ē triplex vnio.Una secundum consensum animorum qui fit p amorem. Alia secūdum permixtionem corporum.Tercia per individuam cohabitationem amborum.Sic et in isto matrimonio spirituali xp̃s nobis tripliciter copulatur scilicet per amorem Diere.xxxi. In charitate perpetua dilexi te ideo attraxi te miserans.Secundo per nature conformationem Hebreo.ii.Nusq; enim angelos apprehendit sed semen abrahe. Tercio per perpetuam nobiscum habitationē Matth.xxviii. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationem seculi:Et nota q̄ ab his nuptijs tripliciter homines expelluntur. ¶ Primo propter defectum pietatis sicut ille quinq; virgines que non sumpserunt oleum secum per quod pietas designatur Matth.xxv. Esurim et non dedistis michi māducare. Et sequitur.Discedite a me maledicti i ignē eternum. Scōo ꝓpter defectū charitatis Matth.xxii. Amice quomodo huc ingressus non habens vestem nuptialem per quam charitas designat. Et subditur. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Tercio ab hijs nuptijs homines expellūtur propter defectum humilitatis.vt p3 in hoc euangelio quia ille qui vult primū locū tenere per superbiā alijs se preponendo dicitur ⁊ teneat nouissimū locum etinfimum. Infimus locus est infernus. ¶ Secundo docet quid fugiendum sit in nuptijs quis primꝰ locus. Et hoc est. Non discumbas in primo loco. W

Ubi nota q̄ aliquis discūbit in primo loco tripliciter. Primo in corde suo alijs se preponendo. Et hoc est quod dicitur hic. Non discūbas in primo loco id ē nō extollaris in corde tuo de meritis. et scientijs alijs te preponendo. ¶ Sic discūbebat in primo loco phariseus dicens. Non sum sicut ceteri hominum Luce.xviii. Non sic faciebat Abraham dicens. Loquar ad dñm meum cum sim pulvis et cinis. Ubi dicit Gregorius. Aperte cernimus in quo loco se posuerat qui se pulueē et cinerem etiā cum deo loqueretur existimabat. Quia ergo pena feriēdi sunt illi qui ad summa nō proficiūt et de minimis se extollūt. ¶ Secundo aliquis discumbit in primo loco primatum ambiendo sicut lucifer Isa.xiii. Similis ero altissimo. Quod est valde fugiendū primatum ambire. Quia vt dicit Augustinus. Quanto quis est in loco superiori.tanto in periculo maiori versatur. Tercio primatum vsurpando. sicut chore dathan et abyron.vt patet.Nu.xvi. Istud est magnum peccatum ⁊ multum displicet deo vt patet ididem per penam subsecutam. Nam chore cum complicibꝰ suis igne diuino cōsumpti sunt Dathan vero ⁊ abyron cum tabernaculis suis et omnibus abssorbuit terra et descenderunt in infernum viuentes. ¶ Tercio docet quid eligendum est quia locus nouissimus.Et hoc est.Recumbe in nouissimo loco.

N Ubi nota q̄ locus infimus vel nouissimus propter tria est eligendus. Primo propter securitatem Augustinus. In humilitas in imo est. et ideo non h3 quo cadat. Scōo ꝓpter pacē. pſāt ei venti inimici. loc' vero iferior nō ē ita expositꝰ ventis Isa.xxxii. Erit ist̄vir ⁊ absc̄ōdit se a vento ⁊ celat se a tēpestate. Tercio ꝓpter exaltationē sequētē:qz deꝰ exaltat cū ⁊ facit ipm ad locū superiorē ascēdere. Et hoc ē quod dicit.Amice ascende superius. ¶ Facit autem deus humilem quintupliciter ascēdere. primo mundum contēnendo et obliuiscendo Phili.iii. Que vero sūt obliuiscēs ad ea que priora sunt extendēs. Ibidem omnia arbitrum vt ster. ¶ Secundo carnē spūi subijciendo.i.Corint.ix. Castigo corpus meū et in seruitutē re. Tercio animū ad sui considerationē colligendo humilis enim solū se considerat. Piere.xxxi. Statue tibi speculum.Discipuli receperūt spiritum sactum dum essent in superiori parte cenaculi vt patet Actuū. ij. vbi solū se considerabant. Quarto habitum perfectionis assumendo Mathei.v. Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. Quinto superna contemplando et apprehēdēdo. Isa.lviii. Sustollā te super altitudinem terre et cibabo te hereditate iacob patris tui. ¶ Quarto subdit rationem vtriusq; scz superbie et humilitatis vel depressionis et exaltatiōis que est: qz omnis qui se exaltat aliquo supradictorū modorum se alijs preponendo vel primatum ambiendo vel vsurpando humiliabitur a deo id est in oculis dei erit abiectus et vilis in hac vita: et tandem humiliabitur valde in penis inferni. Qui autem se humiliat nichil se reputando: et pompas mundi contemnendo et dignitates renuēdo exaltabitur coram deo et hic per grām et in futuro per gloriam. Est ergo humilitas mensura ⁊ regula exaltationis vt qui multum se humiliat multum exaltetur et qui minus minus. Exempla horum patēt in christo et in beata virgine et Johanne baptista qui secundum gradus humilitatis sic sunt exaltati vt christus super omnes:et post ipsum beata virgo et inde Johannes baptista:qui ait non sum dignus vt soluam corrigiam calciamenti eius. Et intelligimus totum quantum ad deum: quia quantum ad mundum non sic semper euenit immo aliquando qui se nititur exaltare exaltatur/ et qui se deprimit non ingerens se mundanis non exaltatur sed vilipenditur. Et sic patet tercium. ¶ Si vis breuius procedere nota ⁊ tria dominus in hoc euangelio fecit scilicet intrauit curauit et predicauit. Intrauit domum principis phariseorum: curauit ydropicū predicauit conuiuantibus. Spiritualiter intrat ad nos dominus vt amicus: curat vt medicus docet: et predicat vt magister. ¶ In primo nota tria. Primo cuiꝰ domū intrauit:quia principis phariseorū id est filiorum qui principantur et dominantur carne et vicijs qui per amorem et desiderium diuisi sunt a mundo Sapiē. In nō liuolam animaz nō introibit sapiētia nec habitabit i corpore subdito peccatis. Secundo quādo intrauit:qz sabbato quādo scz anima quiescit a mundi tumultibus et vacat sanctis cogitationibus et operibus Job quarto.Quando soler sopor occupare homines spūs me presente transiuit Johan. xx. Cū esset sero vna sabbatorū venit Iesus. Tercio ad quid intrauit/ qz ad manducandū panē.De quo Johānis.iiii. Meus cib' est vt faciā volūtatē eius qui misit me. ¶ In secūdo similiter nota tria que fecit in curatione illius ydropici: qz apprehendit eū apprehensum sanauit et sanatum dimisit. In quib' intelligit triplex gratia per quā pcō curatur. Apprehendit eīm deus pcōrē per gratiā peruenientem mouēdo liberū arbitriū eius ad conuersionē. Sanat per gratiā subsequentem infundendo cōtritionē. Sanatum dimittit per gratiā proficientem vt proficiat in bonis operibus quousq; perueniat ad perfectionem. ¶ Et hec triplex gratia petitur in oratione presentis dñice. Tua inquit nos domine quesum' gratia semper et perueniat. Ecce primo. Et sequat. Ecce secunda. Ac bonis operibus iugiter prestet esse intentos. Ecce tercia. Uel apprehendit per gratie infusionem. Sanat per peccati dimissionē. Dimittit per plenam satisfactionē. ¶ In tercio similiter nota tria secundum tria que docuit de humilitate. Primū est gratiaz perfectioni ipsius humilitatis que est in omnibus nouissimum locum tenere et se minorem omnib' reputare:quod docetur ibi. Cum inuitat' fueris ad nuptias non discumbas in primo loco Ecclesia.tercio. Quanto maior es humilia' te in omnibus. ¶ Secūdum est defectus humilitatis priuationis que est rubor et dejecto sequēs superbiam quod notatur ibi. Ne forte honoratior te sit inuitatus. Ad quod refertur quod dicitur quis omnis qui se exaltat humiliabitur. Tercium est fructus et vtilitas humilitatis positionis qui est ascensio et exaltatio quod notatur ibi. Sed cum vocatus fueris vade ⁊ recumbe in nouissimo loco. Ad quod refertur quod dicitur. Quia qui se humiliat exaltabitur. Et sic patet totum.

¶ De epistō. ser.xcix.

Universidad de Deusto
Biblioteca

OBsecro vos ego vinctus in dño vt digne ambuletis vocatione qua vocati estis. Ephe.iiij. Hec est secūda pars totius epistole ad Ephe. In qua premissa gratiarum actione pro nobis acceptis subiungitur exhortatio vt in bonis acceptis proficiāt. Diuidit autē presens epistola in quatuor partes. Primo hortatur apostolus ephesios et nos in illis vt de bono in melius p̄ cedendo digne debeant ambulare. In principio epistole. Secundo ostendit modum digne ambulandi in multiplici virtute cōsistere ibi. Cum omni humilitate et mansuetudine. Tercio hortatur vt sine solicitudine. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Quarto rationem quare debent in vnitate spūs ambulare assignat ibi. Unus dominus vna fides vnum baptisma. Primo ergo hortatur vt proficiant de bono in melius dicens. Obsecro vos ego vinctus in dño q̄l manens in domino non obstantibus vinculis vel ego victus obsecro vos in domino id est propter dominum vt ambuletis et non stetis quia in via non proficere deficere est. vt dicit Grego. Ambuletis digne vocatione euangelica qua vocati estis sicut dignus est ambulare vocatos ad gratiam z fidem christi. Phili.i. Digne euangelio christi cōuersamini. Uel ambuletis digne vocatione qua vocati estis id est sicut competit vocationi vniuscuiusq̄. i.Cor.vij. Unusquisq̄ in ea vocatiōe qua vocatus est permaneat. Non enim omnes ad eādem ministerij gratiam vocati sunt. Et hoc est quod inferius dicit. Unicuiq̄ vestrum data est gratia secundum mensuram do. christi. Et sic patet primū. ¶ Secundo determinat modum quomodo ambulandum sit. qui consistit in quatuor scilicet in humilitate mansuetudine patientia z charitate. Dicit ergo. Ambuletis cū omni humilitate vos inuicem subiūcēdo. Ecclesia.iij. Quanto maior es. humilia te in omnibus. Quia deus superbis resistit humilibus autem dat gratiā. Jacobi.iiij. Et māsuetudine id est cum humilitate interius et mansuetudine exterius. Matth.xi. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Cū patientia Luce.xxi. In patiētia vestra possidebitis alas vestras. Supportantes inuicē in charitate. Roma.xvi. Debemus autē nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere Gall.vi. Alter alterius onera portate. Et sic patet secūdum.

¶ Tercio monet vt sint solliciti vnitatē spūs et charitatis seruare dicens. Sic ambulate et sitis solliciti seruare vnitatē spiritus Actuum.iiij. Multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. Unitatem dico existentem in vinculo pacis. id est que existit et conseruatur in vinculo pacis. Pax enim vnitatem tenet z conseruat sicut vinculū rē quā tenet z vinculat. Propter hoc dicebatur supra secūdo capitulo. Ipse est pax nostra qui fecit vtraq̄ vnū scilicet corpus et sic sitis solliciti seruare vnitatē spūs vt sitis vnū corpus quantum ad opus exterius Romano.xij. Multi vnū corpus sumus in christo. i. Cor.xij. Sicut autem multa membra vnum corpus cum sint. non potest dicere oculus manui opera tua indigeo. Et sitis vnus spiritus interius idem sentiendo quātum ad effectum. i. Corinth.i. Idipsum dicatis omnes z nō sint i vobis scismata. Sicut vocati estis id est sic sitis vnum corpus et vnus spiritus sicut vocati estis nō ad diuersa. sed in vnā spem vocationis vestre id est in vnā spem speratam scilicet ad vitam eternam. qui vna est. quis nūmus qui est merces vnus est omnium Psal.xxvi. Unam petij a domino hanc requiram vt inhabitē in domo domini. Et sic patet tercio. ¶ Quarto reddit rationem quare debent vnitatem seruare dicens. vnus dominus. vna fides. tc. quasi diceret. Sic debetis et potestis vnitatem seruare. quia vnus est dominus vester cui seruitis et non estis diuisi per multos quod esset causa vnitatis. scindende. Math.vi. Nemo potest duobus dominis seruire. i. Corinth.viij. Unus dominus iesus christus per quem omnia et nos per illum. Similiter vna est fides nobis inspirata ab illo i qua et seruire debetis. fides inq̄ formata. Et vnum est baptisma quod suscipere debetis ad deletionem peccati et infusionem virtutum. quia non iteratur propter caracterem quem imprimit et quia in virtute passionis christi datur que non iteratur. Sed potior ratio est quia est contra morbum originalis culpe que non redijt. i. Cor.xij. Omnes nos in vna spū in vnum corpus baptizati sumus sive iudei sive gentiles sive liberi sive serui. vnus deus et pater omnium. hic ostendit q̄ ille dominus cui seruire debemus est vnus in essentia et trinus in personis. Et hoc est vnus deus quasi diceret. Iste dño cui seruire debetis est vnus deus q̄ est pater omnium omnia creando et gubernando et cōseruando qui est super omnes quod appropriatur patri qui a nullo est et p̄ omnia qō appropriatur filio qui est sapientia per omnia discurrens et attingens. Sapien. viij. Attingit ergo a fine vsq̄ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter Et in omnibus nobis quo appropriatur spiritui sācto qui operatur omnia i nobis. Isa.xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis. ¶ Est ergo iste dominus cui seruire debem⁹ Deus pater qui est super omnes per potentiā presidendo et est deus filius qui est p̄ omnia per sapientiaz omnia cognoscendo. Et est deus spiritus sanctus qui est in omnibus nobis per bonitatem nobis gratiam infundendo. Et sic est vnus deus in tribus personis Romanorum. xi. Ex quo omnia z per quem omnia et in quo omnia ipsi gloria in secula. ¶ Moralitas epistole. ¶ Sicut patet ex dictis ad duo nos in hac epistola hortatur apostolus .vt scilicet digne ambulemus vocatione qua vocati sumus et vt conseruemus vnitatem spiritus in vinculo pacis. Primo ergo nos hortatur vt digne ambulemus vocatione qua vocati sumus et. dirigentem viam ad id ad quod vocati sumus diuidit in quattuor partes scilicet in humilitatem mansuetudinem z patientiam et charitatem. Cuius ratio est q̄ nos sumus ad quatuor vocati. O Primo et principaliter ad regnuz dei quod est ipse deus. Quia vt dicit Augustinus, Ad hoc creata est humana natura vt cognoscere deum cognoscendo amaret amādo possideret et possidendo frueretur. Luc.xiiij Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos. Hebreo.iij. Fratres facti vocationis celestis participes. Propter hoc enam descendit filius dei vt scilicet ad illam vitam beatam nos duceret. Johan.x Ego veni vt vitam habeant. Et breuiter omnia que fecit filius dei z in vita z i mor te propter hoc fecit vt scilicet ad regnum dei tremus et vitam eternam haberemus Johannis tercio. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam eternam. Sola autem humilitas est via perueniendi ad vitam seu ad regnum dei. et qui aliter vadit potius cadit q̄ ascendit. Augustinus. Ambula per christi humilitatem si vis peruenire ad eius eternitatem. Johannis vicesimosecundo. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Proueibiorum vicesimonono. Humilem spiritu suscipiet gloria. Sic ergo qui ambulat in humilitate digne ambulat vocatione qua vocatus est ad regnum dei. ¶ Secundo sumus vocati ad iusticiam regni. Mathei.vj. Querite primum regnū dei et iusticiam eius: querite primum regnum dei tanq̄ finem. Secundario iusticiam eius tanq̄ id quod ducit ad illum finē. Quia ad regnum peruenire non possum⁹ sine iusticia regni. Matthei.xvi. Si quis vult post me venire scz ad regnum abnegaet semetipsum id est vitam carnalē z tollat crucem suam id est penitentiam in qua homo crucifigitur mundo et mundus ei. Gal.vi. Per quē michi mūdus crucifixus est et ego mundo et sequar me. s. operibus virtuosis. Et est iusticia regni. Unde filius zebedei petentibus cōsedere in regno dei interrogati sunt. an possint facere hanc iusticiam scz calicem passionis et penitentie bibere. vt patz Mathei.xx. Quasi diceret christus. Si vultis i regno sedere oportet modo primo iusticiam regni habere quod est calicem passionis christi bibere. Ergo ad hoc sumus vocati vt carnem cum vicijs et concupiscentijs crucifigamus. Galla.v. Qui autem christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vicijs et concupiscentijs.

¶ Et vt opera virtuosa exerceamus. perfectio autem horum duorum operum est mansuetudo. quia si quis in furore et superbia doluare carnem et faceret opera de genere bonorum sicut multi faciunt non propter hoc perueniret ad regnum celoz. Hic cadit exemplum de illo qui ieiunabat omni sabbato ad honorem virginis et ex hoc efficiebatur melancolicus et impatiens: propter qō totā familiā perturbabat. Cui apparens btā virgo dixit. Facias die sabbati aliquam elemosinam et non ieiunes q̄ hoc ieiunium non placet michi. Similiter cadit exemplum quod narrat Gregoriꝰ in dyalogo de illis duabus monialibus que seruitorem suū nimis molestabant. et post mortem sepulte sunt in ecclesia et dum diuinus clameret qui est excommunicatus exeat ecclesiam videbantur predicte de sepulchris exire quasi essent excommunicate. Oportet enim q̄ opera ducentia ad regnum sive opera in mansuetudine facta. Ecclesiast. tercio. In mansuetudine opera tua perfice Mathei vndecimo. Discite a me quia mitis sum id est mansuetus in operibus exterius et humilis corde interius In eodem.v.ca. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. scilicet viuentium.

Cuius ratio est quia opera ducentia ad regnum spiritus sanctus operatur in nobis qui est totus benignus et mansuetus Sapien. i. Benignus enim est spiritus sapientie. In eodem. xij. Quā bonus et suauis est spūs tuus domine in nobis. Homo em̄ qui operatur bona habet spiritum sanctū qui facit eum benignum et mansuetū. Sic ergo qui ambulat in mansuetudine digne ambulat vocatione qua vocatus est ad iusticiam regni. ¶ Tercio sumus vocati ad tolerandum aduersa presentis vite. Luce decimo. Ecce ego mittoos sicut agnos inter lupos. vt per patientiam aduersorum probemur et purgemur et perficiamur et coronemur. Jaco. i. Beatus vir qui suffert tentationem/ quia cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sic ergo qui ambulat in patientia digne ambulat vocatione qua vocatus est ad tolerādum mala presentis vite. ¶ Quarto cū secundum apostolum omnes sumus adinuicem membra corporis mistici quod est ecclesia sumus vocati vt supportemus vn⁹ alterum et seruiamus vnus alteri in officio et statu suo in quo deus eum vocauit. Sicut membra corporis naturali dilectione mutuo sibi seruiunt et supportant. Nā oculus seruit pedi ostendendo ei viam et pes oculo portando eum et stomachus ceteris membris sumendo cibum pro omnibus. et sic de aliis. Deus autez posuit nos in ecclesia eius tanq̄ membra vt dicit apostolus vt vnus doceat per doctrinā alius sustentet per elemosinam. alius regat per disciplinam. Unusquisq; ergo in gratia ministerū qua vocatus est debet ministrare alīs. Romanorum duodecimo. Sicut em̄ in vno corpore multa membra habemus. omnia autem membra non habent eundē actum. Et sequitur. Habentes autem donationes secundum gratiam que data est nobis differentes sive prophetiam secundum rationez fidei sive ministerium in ministrando sive qui docet in doctrina. Sic ergo qui ambulat in hac mutua charitate et supportatione vt in gratia quam accipit seruiat alīs digne ambulat vocatione qua vocatus est ad vnitatem corporis mistici quod est ecclesia cuius caput est christus. Ephe. i. Ipsum dedit caput super omnem ecclesiam que est corpus ipsius. Magna est gratia esse membrum vnum talis corporz cuius caput est christus. Et sic patet q̄ hec dignus ambulatio in quatuor consistit. ¶ Et nota q̄ hec est similitudo dilectionis membrorum corporis naturalis ad membra ecclesie qua seinuicem solent diligere supportare t seruire sic mēbra corporis naturalis attenditur quantū ad octo. ¶ Primo attenditur in hoc q̄ vnū membrum non inuidet alteri licet excellat vnum alterū et operatione et situ. Sic nō debemus proximo inuidere in quocunq; statu quis sit. Unde Augustinus. Auertat deus pestem inuidie ab animis omniū hominum vicium diaboli est inuidentia sed habet naturam suam scilicet superbiam. Suffoca matrem et non erit filia. ¶ Secundo attenditur in hoc q̄ vnum membrū officium suum sibi non appropriat sed omnibus communicat. sic homo debet cōmunicare gratiam quam habet proximo suo. Romanorum quinto. Necessitatibus sanctorum communicantes. Tercio in hoc q̄ vnum membrum ab alio lesum non se vindicat. Sic debemus parcere non reddere malum pro malo. Quarto in hoc q̄ inferiora membra amplius honoramus. i. Cor. xij. Que putamus ignobiliora mēbra esse corporis his honorem abundantiorē circundamus. sic et nos non debemus infirmiores despicere sed honorare. Romano. xij. Honore inuicē preuenientes. ¶ Quinto attēdit in hoc q̄ vnū mēbrū alteri cōpatit t gaudet. i. Cor. xij. Sicdē vnū patit mēbrum cōpatiunt ola mēbra sic t nos facere debemus Roma. xij. Gaudere cū gaudentibus et flere cum flentibus. Sexto in hoc q̄ vnum membrum reputat sibi fieri quod fit alteri sive bonum sive malum. q̄ si leditur pes lingua conqueritur si sanat magnus regratiatur os. Sic vnus fidelis debet sibi reputare fieri quod fit alteri. exemplo illius qui ait quod vni ex minimis meis fecistis. Mathei. xxv. Septimo in hoc q̄ vnum membrum pro alio lesioni se exponit vt manus pro capite vel oculo. Sic nos facere debemus exemplo christi capitis nostri qui ictum quem humanum genus merebatur accipere in cruce sustinuit. Ysaie. liij. Propter scelus populi mei percussi eum. Octauo in hoc q̄ cibum quē vnum membrum recipit omnibus communicat. Sic et nos bona nostra temporalia communicare debemus. Actuum quarto Erant illis omnia communia et dividebatur singulis prout cuiq; egens erat. Et sic patet primum. ¶ Secundo nos hortatur vt omni studio vnitatem spiritus et corporis mistici quod est ecclesia in vinculo pacis conseruemus. Q Ubi nota q̄ in hanc vnitatem conseruādam ser nos inducere debent. Primū est xpi imitatio. Boni enim filij debent patrem in bonis operibus imitari. Et omnes boni xpiani debent xpm patrē suum imitari. Sapien. ij. Imitantur autem illum qui sunt ex parte illius. Xps autem ad hoc venit in mundum vt filios dei qui erant dispersi congregaret in vnum Johan. xi. scilicet in vnam fidem. in vnam ecclesiam. et in vnā glorią. Proprium enim est christo vnire. sicut proprium est diabolo dividere. Qui ergo divisionibus intendunt diabolum imitant et non xpm. Ipse enim diabolus primam divisionem inter creatorem et creaturam per peccatum fecit Ysa. xiij. Ponam sedē meam in aquilonem. Ipse divisit animam a corpore et homines ab inuicem per diuersa litigia per diuersos errores et cultus Sic ergo q̄ xpm imitantur in vnitate consistunt. ¶ Secundum est spūs sancti instinctio. quia vt dictum est nos sumus membra corporis mistici quod est ecclesia cuius caput est xps. Hec autem membra vniuntur vni capiti in charitate spūs sancti. que est vinculum perfectionis. vt dicitur ad. Col. iij. Sicut autem se habet membrum in corpore naturali quia membrū diuisum a corpore nō potest recipere influxum virtutis a capite. ita se habet membrum in corpore mistico: quia homo diuisus ab vnitate ecclesie per peccatum non potest recipere influxum spiritus sancti qui a filio dei procedit quia est sicut membrum abscisum. Et ideo priuatur influxu omnis boni quod fit in ecclesia. ac etiam merito passionis christi et omnes virtutes et sacramenta ecclesie in eo frustrant. Et ad hoc significandus spiritussanctus descendit super apostolos dum ipsi erant corpore et corde congregati vt patet actuū. ij. ¶ Tercium ē boni cōseruatio. Quia vt dicit boetius. Omnis res omne bonum et omnis virtus in vnitate conseruatur et tādiu subsistunt q̄diu est vna. Deficit autem cum dividitur. Exemplum in ciuitatibus et domibus et animalibus que omnia tādiu subsistunt q̄diu in vnitate seruantur. Quia vt dicit Boetius Omne quod est ideo est quia vnum numero est. Nam dicit philosophus q̄ vnum et ens cōuertuntur. Si ergo volumus bona gratie et dona spiritus sancti que nobis deus largit⁹ est cōseruare oportet q̄ in vnitate viam⁹ et vnum sim⁹ oēs in christo. Actu. iiij. Multitudinis aūt credentiū erat cor vnum et anima vna scilicet in domino. ¶ Quartum est hostilis impugnatio t debellatio triumphatio. Nobis enim grande bellum instat cum diabolo mundo t cū carne Job. vii. Militia est vita hominis super terram Ephe. Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem sed contra principes tenebrarum etc. Omnis autem victoria in vnitate consistit. Et ideo milites in vnitate fortitudinis vniuntur et constringuntur. Et propterea antiqui dixerunt q̄ palma est signum victorie quia habet folia vnita simul. Et vincēs et propter victoriam cuz palma premiatur Si ergo volumus de hostibus triumphare oportet nos in vnitate manere alias succumbemus omnino. Cuius ratio est quia qui manet in vnitate ecclesie manet in charitate quia vt dictum est charitas est vinculū omnes fideles vniens. Qui autez manet in charitate in deo manet. i. Johan. iiij. Et ideo tales pugnant non in virtute sua sed dei in qua omnia possunt. Phili. quarto. Omnia possum in eo qui me confortat. Sic pugnauit Dauid et ideo fecit Golīā. i Regum. xvij. Die historiam. ¶ Quintum nos inducens est meritorum et glorie augmentatio omnia enim opera nostra bona non merentur eternam gloriam nisi inquantū innituntur merito christi et gratie spiritus sancti cui per charitatem vnimur Et ideo si volumus gloria eternam mereri oportet nos per charitatem et gratiam spiritus sancti manere in christo alias nichil gratie eterne possumus mereri. nec aliquem fructum in vita eterna congregare Johan. xv. Manete in me quia sine me nichil potestis facere qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum. Unde opera illorum qui sunt in hac vnitate diuisi nichil merentur glorie eterne Johan. xv. Sicut palmes nō potest afferre fructum nisi manserit in vite Sic nec vos nisi in me manseritis. ¶ Sextuz est malorum incursio. Nam qui extra hanc vnitatem moratur omnia mala incurrunt. Incurrunt enim mortale odium Psalmista. cxviij. Iniquos odio habui. Incurrunt perditionem bonorum que fecerunt. Incurrunt potestatem demonum et vilissimam seruitutem viciorum et tandem incurrunt penas inferni. Et hoc est quod ait Cayn. Ecce eicis me hodie a facie tua et ero vagus et profugus super terram. omnis qui inuenerit me occidet me Gen. iiij. Propter hoc ergo in vnitate spūs sācti vt simⁱ mēbra xpi i vno corpore qō ē ecclesie

manere debemus quod fit quando pacem habemus ad deum et proximum. Et ideo in vinculo pacis hec vnitas conseruatur. Hebreo.xij. Pacem ⁊ sanctimoniam sequimini cum omnibus sine qua nemo videbit deũ. Et sic patet secũdum et ꝑter totum.

Dñica.xviij.de euãgelio. Sermo.C.

Videntes pharisei q̃ iesus silẽtium imposuisset saduceis ꝙuenerũt in vnũ Math.xxij. De hac insidiatione phariseorum contra xp̃m loquitur prophera in persona christi dicens. In laqueo isto quẽ absconderunt comprehensus est pes eorum. Et ita factum est: quia pharisei volentes christũ illaqueare verbis et arguere ignorantiam eius ipsi sunt illaqueati et ignorantis redarguti. ⁊ recto iudicio dei in furcis quas amon parauerat Mardocheo vnde suspensus est ipse. Hester.vij. fuerũt suspensi. Tria vero in hoc euangelio describuntur. Primum est conuentus phariseorum malignantium contra xp̃m insidiato. In principio euangelij. Secundum est eorũdem de primo mandato interrogatio. ⁊ xp̃i de eodem responsio ibi. Et interrogauit eum vnus ex eis. Tercium est christi interrogatio ad eosdem. cuius filius xp̃s esset. et responsionis eorum improbatio ibi Congregatis autem phariseis dixit et iesus quid vobis videtur de xp̃o cuius filius est. ¶ Primo ergo ponitur cõuentus phariseorum malignantium contra xp̃m insidiatio. Et hoc est. Audientes pharisei cõuenerunt in vnum Crisostomus. Conuenerunt in vnum vt in multitudine vincerent quem ratione superare non poterant. a veritate se nudos esse professi sunt qui se multitudine armauerunt. Nota autem q̃ vt habetur in hist̃ijs scolasticis iter iudeos tres erant secte a communi vita aliorũ distãtes scilz pharisei. saducei. et esseni. De primis duabus fit mentio in euangelio hoc et in plurib⁹ locis scripture. Pharisei cultu austero et cibo parco vtebantur et habebãt quasdam superstitiosas obseruãtias. Nã deferebant cartas in fronte et in sinistro brachio in quibus decalogus script⁹ erat que vocabatur philateria. In fimbrijs ẽt et in angulis pallioꝝ habebant spinas insertas vt ipsis pũcti dum incederent fierent memores mandatorum dei. Prepositis suis et natu maioribus nunq̃ contraria respondebant. Omnia vero opera sua faciebant vt viderentur ab hominibus et boni reputarentur. Et quia a communi habitu aliorum diuisi erant. ideo dicebantur pharisei a phares quod est diuisio. De q̃rum secta paulus fuit. Actuum vicesimo tercio Ego phariseus sum filius phariseorum. Contra istos multotiens predicauit christus et ipsos reprehensibiles multipliciter ostendit. Saducei autem negabãt resurrectionem corporum futuram animas cum corporibus mori asserentes nec angelos esse dicebant Solũ quinq̃ libros moysi recipiebant. Vt seueri nimis erant nec inter sociales. ob quam causam saduceos iã est iustos se nominabant. His dominus silentium imposuit conuenienti ratione vt supra in hoc euangelio patet in eodem. Vbi dicitur q̃ ipsi quesierunt a christo dicente. Magister moyses dixit Deutro.xxv Si quis mortuus fuerit non habens filiũ ducat frater eius vxorem illius et suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. Et primus vxore ducta defunctus est sine filijs et non habens semen reliquit vxorem fratri suo. Similiter secundus tercius et quartus vsq̃ ad septimum nouissime autem omnium et mulier defuncta est in resurrectione ergo cuius eorum de septem vxor. omnes enim eam habuerunt Respondens autem iesus ait illis. Errat̃ nescientes scripturas neq̃ virtutem dei. In resurrectione enim neq̃ nubent scilicet viri id est non accipient vxores neq̃ nubẽtur scilicet mulieres. id est non tradentur nuptui sed sunt sicut angeli dei. de resurrectione autem mortuorum nõ legistis quod dictum est a deo dicente vobis. Exodi.iij. Ego sum deus Abrahami deus ysaac⁹ Jacob/ non est deus mortuorum sed viuentium. Sic ergo patet q̃ christus et duorum ignorantia confutauit saduceos i hoc errore q̃ anima moriatur cum corpore ⁊ q̃ mortui non resurgant. Primo ex ignorãtia scripture. et hoc est. De resurrectione ãt mortuorum non legistis quod dictũ est a deo dicente vobis. Ego sum deus Abraham/ et deus/ ysaac/ et deus/ Jacob. Exodi.iij. Non est deus mortuorum sed viuentium. Quia si dixit deus Moysi. Ego sum deus id est dominus Abraham/ ysaac/ et Jacob. ergo ipsi erant serui eius quia seruus et dominus sunt relatiua et vno posito ponitur reliquum. Illius autem quod non est nullus potest esse dominus et hoc est quod dicit. Non est deus mortuorũ iã est illorum qui nullo modo sunt sed viuentium ergo Abraham ysaac ⁊ Jacob in animabus suis viuebant. Similiter Moyses videtur innuere q̃ resurrectio corporum sit futura. dicit enim q̃ homo ante peccatũ erat immortalis et per peccatum est morti adiudicatus. et postea dicit q̃ Abrahe facta est promissio q̃ in semine eius omnes gentes benedicende erant Si ergo resurrectio mortuorum non erit quomodo omnes gentes in semine Abrahe benedicent Quod enim bonum homines defuncti ante aduentum christi cosequuntur per christum. Certe non potest assignari aliq̃ bonum quod per aduentum seminis Abrahe felicis christi omnes consequuntur nisi resurrectio mortuorum que bonis ac malis ⁊ pueris ac adultis communis erit pri. Corin.xv. Omnes quidem resurgemus sz non omnes immutabimur. Similiter qua re ioseph moriens fidẽs de ossib⁹ suis mãdauit vt asportarent ea in terram promissionis Hebreorum. xi. Et Moyses cuz magna diligentia ea asportauit nisi quia credebat q̃ resurgente christo etiam ipse resurgeret cum eodem si deo placeret Mat. xxvij. Multa corpora sanctorũ qui dormierant surrexerunt. Secundo cõfutauit eos et ignorantia virtutis dei. xp̃s em̃ est virtus dei Romanorum. i. Virtus enim dei est in salutem omni credenti. i. Corin. primo. Nos autem predicamus xp̃m crucifixum dei virtutem et dei sapientiam. Christus autem est resurrectio corporum et vita animarum Johan.xi. Ego sum resurrectio et vita Huic scilicet christo omnes scripture testimonium perhibẽt scilicet q̃ ipse est naturalis filius dei et tota virtus dei Johannis quinto. Scrutamini scripturas ille sunt que testimonium perhibent de me Et ideo per ipsum anime viuunt sẽper ⁊ p ipsum corpora resurgent. i. Corin.xv. Per hominem mors et per hominẽ resurrectio mortuorum ergo saducei errabãt quia nescibant virtutem dei id est christum Essei vero fere in omnibus monastice ducebãt vitam. nuptias fastidientes et omnia communia habentes vnguentum et oleum obprobrium reputabant. In veste cãdida esse volebant. Et sic patet primum. ¶ Secũdo ponitur pharisseorum de primo mandato dei interrogatio et de eodem christi responsio. Et hoc est Et interrogauit eũ vn⁹ ex eis legisdoctor. Chriso. Dicebant enim apud se. vnus loquatur pro omnib⁹ ⁊ omnes loquantur per vnum vt sq̃idem victorie omnes videantur victores. Si autem victus fuerit solus videatur cõfusus. Tẽtans eum id est volens experiri an doct⁹ magister esset. Marci autẽ.xij. dicit q̃ dominus cõmendauit eum dicens. non longe es a regno dei/ quia ipse christo respondente dixit. Bene magister in veritate dixisti/ quia est vnus deus et nõ est alius preter eũ et vt diligatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima ⁊ ex tota fortitudine. Et diligere proximum tanq̃ seipsum maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificijs Augu. Non moueat aliquem q̃ matheus hic dicit tentantẽ fuisse a quo dominus interrogatus est. Marcus autem hoc tacet et in fine concludit q̃ dominus ei sapienter respondendo dixit nõ longe es a regno dei. Fieri em̃ potuit vt huius tentans accesserit dũ tamen responsione correctus sit. aut certe ipsam tẽtationem non accipiamus malam sicut decipere volentis inimicum sed potius tanq̃ experiri amplius volentis ignotũ. Magister quod est magnũ mãdatũ in lege. Audi illi israel. Diliges deum tuum. ⁊c. Dilige inquit non time/ quia diligere maius est q̃ timere. Timere enim seruor. diligere vero filiorum/ timere sub necessitate diligere in libertate est. Qui em̃ in timore seruit deo penam quidem euadit. mercedẽ vero inistẽcie non habet quia inuitus fecit bonũ propter timorem. Non vult ergo deus vt timeatur seruiliter ab hominibus quasi dominus sed vt diligat quasi pater q̃ adoptionis spũm donauit hoibus Criso. Diligere deũ ex toto corde est vt cor tuum non sit inclinatum ad aliquius rei dilectionem magis q̃ ad deum/ diligere autem deũ ex tota anima est certissimum animũ habere in veritate ⁊ firmũ esse in fide. Diliges dñm omnia potentem cui timor/ omnia considerantem cui honor est. Totũ se tibi dantez cui amor. Deũ qui pro te est homo factus. Tuum quia pro te totus est exp̃sus. Toto corde vt omnes cogitationes in deum reflectas. Tota anima vt omnes affectiones in deum conuertas. Tota mente vt omnes sensus deo vacent. Aliud est enim amor cordis et aliud amor anime. Amor cordis quodammodo carnalis est vt etiaz carnaliter deum amemus quod facere nõ possumus nisi recesserimus ab amore mũdialium rerum. cordis enim amor sentitur in corde. amor vero anime nõ sentitur sed intelligitur/ quia in iudicio anime consistit. Qui enim credit apud deum esse bonum omne et nichil boni esse extra ipsum

hic diligit deum ex tota anima. Tota vero mente diligere deum est vt omnes sensus tui deo vacent cui enim intellectus deo ministrat cuius sapientia circa deum est: cuius cogitatio ea que dei sunt tractat cuius memoria ea que bona sunt recordatur tota mente diligit deum Glo. Uel ex toto corde. i. intellectu. Anima id est voluntate. Mente id est memoria vt nichil ei contrarium velis sentias aut recorderis. Hoc est maximum scz dignitate quia de re excellentissima et primum mandatum non prolatione scripture sed dignitate virtutis vt dicit origen. ¶ Secundum autem simile est huic non dicit par sed simile. Et dicitur simile quia de re simili scz de dilectione proximi. Et hoc est. Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet et prophete quia ad hec duo referuntur totus decalogus et monita prophetarum ibi habent finem. nam tria mandata prime tabule ad dilectionem dei pertinent alia vero septē secunde tabule ad dilectionem proximi. ¶ Unde quadrupliciter dicitur proxim⁹ Proximus natura quia eandem naturam habet cum alio. Proximus origine / quia ab alio natus est. Proximus hereditate cui eadem hereditas cum alio promittit. Proximus lege quia eadem intentio ligat omnes. Lex et prophete in his duobus mandatis pendent / quia ea que lex et prophete precipiunt quasi in radice fundantur in charitate et dilectione. ¶ Uidetur tamen q⁹ in altero solum horum mandatorum tota lex pendeat secundum illud ad Gal. v. Omnis enim lex in sermone uno impletur diliges proximum tuum sicut teipsum Romanoꝝ. xiij. Quid diligit proximū legem impleuit. Ad hoc dicendum q⁹ in dilectione proximi intelligitur dilectio dei. Qui enim diligit proximum debito modo diligit eum propter deum et in deo. Sed vt dicit philosophus propter quod vnum quodq; tale et illud magis. Ergo qui diligit proximum propter deum multomagis diligit deū. Et sic pz q⁹ debemus diligere deum super omnia et proximum sicut nos. Debemus etiam diligere proximum sicut christus dilexit nos Jo. xv. Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. ¶ Quatuor hic videnda occurrūt. Primo quare deū sic perfecte et super omnia diligere debemus. Secundo quare sic specialiter deus dedit mādatū de amore. Tercio quomodo proximum diligere debemus sicut et christus dilexit nos. Quarto quomodo proximū sicut et nosipsos diligere debemus. R Circa primū nota q⁹ propter decem maxima precepta que deus nobis cōtulit debemus eū super omnia diligere ex toto corde et anima. ¶ Primum est beneficiū creationis quia ad imaginem suā nos creauit Bern. Cogita qualem te fecit. Nempe scām corpus egregiā creaturā secundū animā magis imagine creatoris insignem. rationis participem beatitudinis eterne capacē. Potro ambo coherere sibi fecit incōprehensibili sacrificio. sapientis inuestigabili. nec ante promeruit qui nec ante fuit nec spes retributionis affuit quis honorum nostrōrū nō eget. Charissimi si quis nobis recuperasset oculos perditos quantum ipsum diligeremus. quare ergo non diligimus deū qui animā et corpus nobis dedit. Proverbium est. Quis omne maximū seruitium perditur. Cuius ratio est q⁹ homo desiderat libertatē. qui autem maximū seruitiū recipit estimat se seruum eius a quo recepit. et ideo fugit eum et sic accidit de nobis circa deum. ¶ Secundum est beneficium eruditionis q⁹ nos docuit et docere non cessat. Nam posuit intus in anima lumen rationis per quod ola possum⁹ cognoscere creatorem et creaturas et bona et mala. Job. xxxv. Qui docet nos super iumenta terre psal. xlij. Multi dicunt quis ostendit nobis bona. Et sequit. Signatū est super nos lumē vultus tui dñe. Docuit enā nos exterius per prophetas suos in sacra scriptura. Et ad vltimū venit ipse vt nos omnem veritatē doceret Johā. xvi. Docebit vos omnem veritatē. Johā. xviij. Ego ad hoc natus sum et veni in mundū vt testimonium perhibeam veritati. ¶ Tercium est beneficiū administrationis et gubernationis / quia nobis omnem creaturā subiecit ad ministerium nostrum et vitam psalmista. viij. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues et boues. Et ideo sicut feudatarii faciunt omagium domino ita et nos omni die et omni hora facere debemus. i. Thes. v. Sine intermissione orate in omnib⁹ gratias agite. Ipse em̄ omnia bona sua tradidit nobis cum filio suo ac etiam seipsum. Romanoꝝ octauo. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit Item cum magna diligentia nos per suos angelos gubernari mandauit. Nā statim a natiuitate vnicuiq; proprius angelus deputauit vt eum illuminet dirigat. defendat et custodiat. Psal. nonagesimo. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te. etc. Hebreoꝝ. i. Omnes sunt administratorii spiritus. Celum etiam mouet et totam creaturam disponit ad seruitium nostrum Sapiē. xij. Cum magna reuerentia disponis nos. ¶ Quartum est beneficium nature nostre assumptionis. Nostram enim naturam assumpsit et non angelicam Hebre. ij. Nusq; enim angelis apprehendit sed semen Abrahe. In qua apprehensione in immensum exaltati sumus nam deus factus est homo et homo est deus per quam exaltationem angeli qui primum erant nobis superiores facti sunt nobis equales et deinceps recusauerunt adorari a nobis. vt patet Apoca. xix. vbi volente Johanne angelum adorare ait angelus. Uide ne feceris conseruus enim tuus sum et fratrum tuoꝝ. Christus ergo et beata virgo super omnes angelos exaltati sunt in gloria.

¶ Quintum ē beneficium redemptionis quia nos venditos charissime redemit. et ideo valde caros nos habet. i. Pe. primo. Non auro vel argento redempti estis sed pretioso sanguine agni inconta. Hoc superbia ad mortē dei allicere nos debet. Ber. Super omnia te michi reddit amabilem. o bone iesu calix quem bibisti opus redēptionis nostre. Hoc omnino amorē nostrū facile vēdicat sibi. Uultum quippe in me laboranit saluator et nec in omni mundi fabrica tantum fatigationis autor assumpsit In dictis suis sustinuit contradictiones in factis obseruationes. in tormentis illusiones. et in morte exprobrationes. ¶ Sextum est beneficium lotōnis et vestitionis. nam nobis maculis peccatorum omnino turpissime fedatis quas maculas nullus vnq; abstergere potuit. balneum ipse delectabile et efficax. i. baptismum preparauit Ezech. xxxvi. Effundā super vos aquā mundā et mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris. Apo. primo. Laut nos a peccatis nostris in sanguine suo Johannis. xix. Continuo exiuit sanguis et aqua. Sanguis redemptionis. et aqua lotionis. Non enim aqua talis maculas posset abstergere nisi in virtute passionis xpi. Et postq; nos sic lauit vestem purpuream et stragulatam id est variarū virtutū et donorū spūs sancti pquā nuptijs regis eterni digni efficimur nos induit. ¶ Septimū ē difficile sanationis q⁹ nobis ad mortē infirmis contra omnem morbū medicinas efficacissimas ppauit quas in sanguine suo pfecit. Psa. ciij. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Et vide magnam clementiam quia vt nobis in nostris infirmitatibus compateretur voluit infirmari Hebreoꝝ. iiij. Non habem⁹ pontificem qui non possit cōpati infirmis. nostris. autem per omnia Unde recte ipse assimilat se galline. q⁹ ex amore pullorum infirmatur vt pz. Mathei. xxiij. Clamemus ergo si aliquid patimur quia tpe omnia est expert⁹. Charissimi nō ē desperabilis plaga nostra immo est susceptibilis medicine ideo deus locum et tempus penitentie no bis dedit in quibus hec suscipiuntur medicine. Job. xxiiij. Dedit ei deus locum penitentie. Totum hoc non dedit nec fecit angelis quia nec locum nec tempus deus ad hec medicinas sumendas preparauit sed statim peccantes in infernū demersit. Propter que omnia dicit Dauid. Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit michi. q. d. nichil dignuꝝ. Exemplum. Multi miseri faciunt sicut fecit serpens hominis qui extraxit eū de sub lapide sub quo crepabat et postea voluit eum serpens intoxicare dicens q⁹ omne seruitium erat predictum qui sunt similes viperis que matrem interficiunt Mat. xij. Semimie viperaꝝ. etc. ¶ Octauum ē beneficium adoptionis qz per spiritum sanctuꝝ nos in dei filios et fratres christi adoptauit pri. Jo. iij. Uidete q⁹ lem dilectionem dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus. ¶ Nonum est beneficiuꝝ glorie preparationis. quia nobis gloriam ineffabilem preparauit. i. Cor. ij Quod oculus non vidit nec auris audiuit etc. Isa. lxiij. Oculus non vidit deus absq; te que preparasti expectantibus te. Et nota q⁹ maiorem gloriam preparauit hominibus q̄ angelis quia in anima et in corpore Johan. x. Ego veni vt vitam habeant et abundantius habeant supple q̄ ageli Isa. lxi In terra sua duplicia possidebunt. Decimum est beneficium corporū resurrectionis quia corpora nostra propter peccatum putrefacta victura seper resuscitabit. Phili. iij. Reformabit corpus humilitatis nostre figuratū corpori claritatis sue. Ideo bene dicit per Isa. v. Quid vltra debui facere tibi et nō feci. S Secūdo videmus quare sic specialiter dedit mādatū de amore. Et dicendum q⁹ quadruplex est causa huius mandati secundum quatuor que in amore considerantur. ¶ Prima est propter facilitatem. quia nichil est tam facile sicut amare et nichil ita libere et in hominis potestate sicut amor vñ nemo potest se ex-

mandatu fuit de amore speciali rz. ung causa quadru plex est. nota.

Cusare a mandato amotis Deut.xx. Mandatum quod ego tibi precipio hodie non supra te est neq; procul positum nec in celo situm vt diligas dominum deum tuum.

¶ Secunda est propter suauitatem: quia amor omnia suauia reddit Bern. Amanti nichil est difficile Math.xi. Jugum enim meum suaue est et onus meum leue scilicz amanti. Figura huius patet Gen.xxix. de Jacob et Rachel. Si enim amor mundi tantum alleuiat vt omnia grauia homo sustineat quanto magis amor dei. ¶ Tercia est propter gratiositatem. quia amor ois opera reddit gratuita et gratiosa deus autez non vult seruitia coacta quia non sunt meritoria: sed gratuita z voluntaria quod facit amor.i.Cor.xiij. Si distribuero in cibos pauperum oēs facultates meas charitatem aūt non habeam nichil michi prodest. Quarta ē propter virtuositatem. Est enim amor sursum erigens animam quia est pondus anime inclinans eam et ducēs ad locum proprium qui est deus Augusti. Amor meus est pondus meū eo feror quocūcz feror. Unde q̄ anima inferius inclinatur ad mutabilia hoc est propter violentiā vicij et contra naturam. Est enim amor spiritualis ignis anime cuius naturaliter est sursum agere. ¶ Tercio videamus quomodo proximum diligere debemus.

¶ Debemus enim proximum diligere sicut xp̄s dilexit nos. que similitudo attenditur quātum ad ser. Primo quia xp̄s nos amauit amore gratuito non ex meritis nostris vel ex amore ei a nobis impenso.i. Joh̄.quarto. In hoc apparuit charitas dei. non quasi nos dilexerimus deum. sed quoniam ipse predilexit nos. Sic amare debemus proximum. Quod est contra multos qui nunc̄z amant nisi eos quos se credunt amare perdētes mercedem amoris Mat. quinto. Si diligitis eos qui vos diligunt quam mercedem habetis. Nonne etiā publicani et ethnici hoc faciunt. ¶ Secūdo amauit nos amore recto siue vero non propter vtilitatem suam sed nostram qui vocatur amor amicicie siue honestus noster autem amor et plurimum est amor concupiscentie siue vtilis: quia solum illum amamus qui est nobis vtilis a quo bona speramus. Vera autem amicicia non est pensanda temporalibus commodis sed gratuito amore portanda vt dicit Seneca. Et quia veram amiciciam non habemus de facili efficimur amici et inimici Boetius. Quem felicitas facit amicum infortunium faciet inimicum quia talis non amat personam ꝓpter persone Et ideo remota causa remouetur et effectus. ¶ Tercio nos amauit amore discreto qui est quando personam amamus et vicia persequimur et odimus nec personis condescendimus vt vicijs impleamur. Romanorum tercio. Dilectio proximi malum non operatur. Tullius. Nulla est excusatio si amicicie causa peccaueris. sancitur lex amicicie. vt nec rogemus res turpes nec faciam⁹ rogati. ¶ Quarto nos amauit amore vehementi. Johan.xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet. Sic et nos facere debemus proximo si necesse fuerit pri. Johannis tercio. In hoc cognouimus charitatem dei quoniam sicut ille pro nobis animam suam posuit z nos debem⁹ pro fratribus animas ponere. Sic fecerūt martires. ij. Corin. decimo secūdo Ego autem libentissime impendam et super impēdar ipse pro anima vestra. ¶ Quinto nos amauit amore fructuoso et reali et non vocali tantum. Johannis tercio. Sic deus dilexit mundum vt filium vnigenitum daret vt omnis qui credit in euz non pereat sed habeat vitam eternam. Sic et nos facere debemus. Johannis tercio. Filioli non diligam⁹ verbo. ne. lingua sed opere et veritate In quibusdam autem charitas habet magnam linguam et manum nullam. Grego. Probatio dilectionis exhibitio est operis Quidam enim sunt sicut vitrum qui de omnibus volunt eleuare. et si quis aliquid vult eleuare ab eis statim franguntur. Cōtra quos dicitur Prouerbiorum decimo secundo. Qui negligit damnum propter amicum iustus est. ¶ Sexto nos amauit amore perseueranti. Johan.xiij. Cum dilexisset suos in finem di. eos id est vsq; ad mortem. Quidam autem, solum amant tempore prosperitatis, Eccle.vi. Est amicus socio⁹ mense z nō pmanebit in die necessitatis Cōtra qđ Prouer.xvij. Omi tempore diligit q̄ amic⁹ est. ¶ Scō debem⁹ primū amare sicut nosipsos. Et ideo qui nescit diligere se nec proximū diligit recto mō Augu. Unde si nosti diligere te et cōmitto tibi proximū quem diligas sicut te. Si autem nō nosti timeo ne decipias proximū sicut te. Jdē si te diligis ergo non diligis iniquitatem que te odit. nam si diligis iniquitatē odis te. Psal.x. Qui diligit iniquitatem odit animam suam. Qui ergo diligis iniquitatē animam suam. Qui ergo diligis iniquitatē quomō volebas tibi pmitti primū mū qui diligeres tanc̄z te homo qui perdis te. Si ent enim ipse diligis te vt perdas te ꝓfecto perditurus es eum quem diligis sicut te. ¶ Debemus ergo proximum diligere sicut nos. quod sex modis exponitur. quere supra dominica decimatercia. ibi hoc mandatum ponitur sicut hic euangelio. Beati oculi. in secundo membro. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur interrogatio christi ad phariseos cui⁹ filius esset christus et responsionis eorum reprobatio. Et sic patz q̄ in hac parte tria facit. Primo interrogat eos. Et hoc est. Congregatis autem phariseis qui scilicet adsentandum conuenerant occasionem dantes sue confusionis. vel si voluissent credere sue instructionis. Manifeste enim prohauit eis q̄ ipse erat filius dei. Jnterrogat ergo eos iesus dicens. Quid vobis videtur de christo sine credatis eum venisse siue venturum esse quem vos purum hominem asseritis. vt dicit glosa. id est quod videtur vobis de illo propheta magno scz messia vobis promisso per Moysen. Deuteronomij. qui debet vos saluare et liberare. q̄ debet esse christus.i. totus vnctus gratia et virtute dei. vt rex vester et sacerdos cuius filius est scilicet ꝼm carnem.i. cuius filius debet esse ꝼm legem vestram. Secundo ipsi respondent et hoc est. dicunt ei david id est debet esse filius david solum: q̄ messiam purum hominem expectabant nasciturum de progenie David. ¶ Tercio xp̄s improbat opinionem eorum quam de messia habebant ostendens q̄ debet esse deus et homo. et non solum homo filius David. Et ideo vt dicit glosa non reprehendit eos de eo q̄ dicunt eum filium David. sed q̄ filium dei non credunt et hoc est qđ sit illis. Quomodo ergo si purus homo sit David in spiritu scilicet sancto qui mentiri non potest vocat eum dominum. qui ꝼm vos ante eum non fuit vt dicit glosa dicēs dixit dominus domino meo. Jstud dicere est equalem filium sibi generare. Psal.ij. Dominus dixit ad me. dixit ergo dominꝰ scilicet deꝰ. pater domino meo scilicet deo filio qui erat dominus david. non ꝼm qđ de eo carnē sumere debeat sed ꝼm quod in deo patre semper fuit. Dixit ergo dominꝰ pater domino filio sede a dextris meis. id est in equalitate deitatis ꝼm quod deus. z in potestibus bonis patris secundum qđ homo. donec ponam inimicos. ꝛc. ¶ Et attende q̄ istud donec non tenetur hic exclusiue sed inclusiue. Unde non ponit continuationem actus sessionis vsq; ad subiectionē inimicoꝝ tm̄ sed ponit eternam continuationē. Simile est illud quod dicitur Mat.xi. Non cognouit eam donec peperit filium suum primogenitum. ¶ Aduertendum ergo hic q̄ christus inquātum homo fuit in magnis laboribus in mūdo isto donec dictum est ei a patre sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos. ꝛc. id est donec tibi rebelles subiugā. vel subiectione voluntaria vt credant volentes Jsa.vi. Et adorabunt scabellum pedum tuorum: qui detrahebant tibi. Uel subiectione coacta. vt in iudicio puniantur et subsint ei. Oportet autem illum regnare donec ponat inimicos sub pedibus eius. Si ergo dauid in hac auctoritate vocat eum dominum quod est secundum diuinitatem quod non posset esse si esset purus homo quomodo filius eius est. q.d. Jstud est impossibile q̄ scōm eandem naturam sit filius et dominus. Secundum ergo vestrum intellectum illa sunt. omnino repugnātia. relinquitur ergo q̄ sit filius dauid scōm humanā naturam et sit dñs dauid scōm diuinā naturā. et per consequens patet q̄ sit deus et hō. Et ideo nemo poterat respōdere ei verbō neq; ausus fuit quisq̄ ex illo die eum amplius interrogare. Et sic patet tertium.

¶ De epistola. Sermo.ci.

Gratias ago deo meo semper pro vobis.i. Cor.i. hic icipit pria epistola ad. Cor. In qua premissa salutatiōe ponit exordiū in quo vt captet benivolentiam auditorū cōmendat bonos qui erant inter corinthios z regratiatur deo de multis bonis que eis contulerat. Et ꝼm hoc hec epistola diuiditur in tres partes. Primo enim agit gratias deo pro gratia data eius gratiā faciente qua deus eos gratificauit. In principio epistole. Secundo agit gratias pro gratijs gratis eis datis. propter quas cotam hominibus gratiosi sunt facti ibi. Quia in omnibus diuites facti estis in illo. Tercio agit gratias ꝓ certitudine glorie quam in futuro recepturi erāt dei gratiam possidentes ibi. Expectantibus reuelationem domini nostri iesu xp̄i. ¶ Dicit ergo pria. Gratias ago. s. ore corde et opere deo meo. Deus est omnium per creationem et gubernationem sed ieius specialiter per specialem cultum et dilectionem. Semper pro vobis id est horis debitis et temporibus constitutis. Sic intelligendō est illud. i. Thess. v. Sine intermissione orate. In cibus gratias agite. In gratia dei.

id est propter gram dei q̄ data est vobis p quā scz grati facti estis deo et in filios ei⁹ adoptati et hoc in xpo iesu. Et sic patz primum. ¶ Secundo agit gratias pro diuersis gratijs gratis eis datis dicens. Et gratias ago. supple. quia in omnibus diuites facti estis in illo. id est in christo et per xpm in omni verbo id ē in omni genere linguarū vel in omni modo predicandi scilicz mediocribus minoribus et perfectis. z in omni sciencia id est in intellectu omnium scripturarum et his ita estis ditati q̄ ita teneatis sicut testimonium christi. hoc est de xpo datum a prophetis confirmatum est in vobis scz per meam predicationem. i. ita ista verba et scientiam tenetis de eo quod de xpo predicaui sicut testimonijs prophetarū confirmati. hoc est sicut illa que de christo vobis predicaui illum testificantia testificata a prophetis sunt firma in vobis. sic ille gratie fortissime confirmate sunt in vobis. ¶ Ubi notandum q̄ predicatores confirmant suam predicationem testimonio scripturarum de xpo a prophetis dictarū. Confirmant etiam eam per bonam et p seuerantem vitā. Eccle. xxx. Confirma verbum tuum et fideliter age. Deus autem cōfirmat per miracula Mar. xvi. Domino cooperante et sermonē confirmantē sequentia. Et ita diuites facti estis i illis gratijs confirmati. ita vt nichil vobis desit in vlla gratia quin totum habeatis quod ad salutem spectat. Quia vt dicit Augusti. Multum ē diues religio xpiana que in xpo omnium possessore omnia possidet. Hanc autem abundantiam meretur abundans humilitas Joh. i. iij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Et sic patz secundum. ¶ Tercio agit gratias pro certitudine glorie quaz habebant dicens. Et gratias ago supple pro vobis expectantibus revelationem domini nostri iesu xpi. id est quia firmiter expectatis eius apertā visionem que post mortem fidelibus christi prestatur. Vel revelationem dicit q̄ erit in die iudicij quam impij timent sed iusti expectant Job. xiij. Cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea. ¶ Hanc revelationem omnis creatura expectat. ¶ Qui cōfirmabit. Hic ostendit q̄ secure possunt revelationē filiorum dei expectare. Omnis enim in perseuerantia confirmatus secure expectat. sed ipsos dicit procul dubio confirmādos ergo secure expectare possunt. Ue autem illis qui ex presumptione vel ex contentu

talem revelationem expectant. Amos. vi. Ue desiderantibus diem domini. ¶ Dicit ergo. Qui confirmabit vos scilicet super hoc quod dat sperare in bono faciendo et cetera spe sine crimine mortali faciēs vos esse in cauendo a malo et non sine peccato venali et hoc vsq̄ in finem. Et exponit se scilicet in die aduentus domini nostri iesu xpi. i. quando xps veniet in morte vniuscuiusq̄. Nota ergo q̄ electi confirmantur a deo in bono faciendo et in cauendo malis. Confirmat autem eos vsq̄ in finem quia mali et si ad tēpus videntur confirmati cito ruunt. Prouer. xxiiij. Septies in die cadit iustus z resurgit. Impij autem corruēt in malum. Et sic patet tercium. ¶ Moralitas. Sicut pz ex dictis in tota epistola apostolus insistit gratiarum actioni agens gratias deo pro gratia gratum faciente et pro diuersis alijs gratijs cōmunibus a deo datis. Duo ergo videamus in hac epistola. Primo quid nos inducit ad exhibendū deo gratias. Secundo de quo et pro quibus maxime ei regratiari debemus. Circa primum nota q̄ ter nos inducunt ad regratiandum deo. ¶ Primum ē admonitio et exempla sanctorum. Nam sicut dicit phūs. Unicuiq̄ experto credendum est in sua arte. sicut medico in medicinis. iudici in contractibus. Ars autem sanctorum fuit et est in cognoscere vera bona et cognita amare. Math. xiij. Simile est regnum celorum hoi negociatori querēti bonas margaritas. Sancti autem multum insisterūt gratiarum actioni et nos monuerunt vt similiter insisteremus quia hoc est vnum magnum bonū propter q̄ nos insistere debemus et eis credere sicut expertis in gratiaꝝ actione Bern. Dulce in gratia referendo nō esse tardus. et segnis. discat a singulis bona gratias agere diligenter considera que tibi apponuntur. vt nulla dei dona gratiarum actione fraudētur Thobie. iij. Omni tempore benedic deum. In duo diuiditur vita contemplatiua sanctorum scilicet in orationem et gratiarum actionē quia sancti cōsiderāt et prendent bona e mala. Pro bonis debetur gratiarūactio et vox laudis. Pro malis sequitur oratio vt amoueantur si melius est. Colocēses octauo. Orationi instate vigilātes in ea in gratiarūactione. ¶ Scōm ē maxima dei beneficia que nobis cōtulit. Decē enim maxima beneficia protulit nobis deus. de quibus supra dictum est in euangelio hodierno. quare sermone centesimo. Pro quorum quoli

bet nedam pro omnibus debemus semper gratias exhibere nec vnq̄ a gratiarum actione cessare Et attende quāta nobis deus fecit. nam factus est seruus vt nos liberaret factus est pauper vt nos ditaret. Factus est humilis vt nos exaltaret. factus est homo vt nos deos faceret. Mortuus est vt nos viuificaret. Descendit ad inferos vt nos extraheret. Resurrexit a mortuis vt nos resuscitaret. Ascendit ad celos vt nos secum duceret. O anima misera cogita hec deum beneficia et consurge tota in deuotas dei laudes. Psal. cxlv. Lauda anima mea dominum. Idem Psal. cxv. Quid retribuā domino pro omnibus que retribuit mi. Et de hiovis predicare querc in primo sermone de natiuitate domi. xxvij. d. ¶ Tercium est tempus in quo deus nos nasci et venire fecit quod est tempus gratiarum z misericordie et virtute plenum. ij. Corinth. vi. Ecce nunc tempus acceptabile ecce nūc dies salutis. Nam scriptura est aperta et clare videmus opera christi. Xps est incarnatus et passus ex cuius passiōe mirabilis virtus nobis emanauit. Celum est apertū. Dyabolus religatus est in inferno propter quod diminuta est eius potestas cōtra nos medicine efficacissime contra omnem morbum sunt parate. Indulgentie magne dātur et gratie mirabiles largiuntur. Aperta est ergo bulla summi pontificis Carissimi hec omnia ante aduentus christi nō fuerant et ideo mirabiliter christiani moderni temporis ad gratiarum actiones tenentur q̄ omnia hec possident nec tirānorum persecutiones patiūtur. Psalmista. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi. ¶ Quartum est obsequium omnium creaturarum. Nam angelos/ celum/ sidera/ quatuor elementa terre nascentia et omnia alia deus ordinauit in. seruitium nostrum scilicet ipse filius dei ad lauandum nobis pedes venit. Psalmi. viij. Domine quid est homo q̄ memor es eius Et sequitur. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Que omnia cōsiderans david ait. Adhereat lingua mea faucibus meis z. Habemus etiam exemplum ab animalibus regratiandi deo. Nam canis mirabiliter est fidelis domino suo. Vnde sit cum et stat ad pedes eius propter cibum solum quem ab eo recipit Hic cadit exemplum de leone beati Hieronimi z de leone de quo habetur in esopo. cui quidā extrahit spinam de pede qui postea aductus romā positus est cum alijs leonibus ad cōdemnatos homines deuorandū et dictus homo proiectus leonibus ad deuorandū defensus est ab eo. ¶ Quintum est fructus magnus. Nam recognitio beneficiorū dei et gratiarūactio pro eisdē prouocant deū vt accepta conseruet et largiatur maiora. Prouer. xi. Anima que benedicit pinguabitur. Bernardus. Ad locum vnde exeunt flumina gratiarum reuertuntur id est reuerti debent vt iterū fluant. X Sertū est triplex damnū quod ex ingratitudine prouenit. ¶ Primum est quia bona recepta auferri facit. Roma. i. Qui cum deum cognouissent non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt. et ideo euanuerunt et obscuratū est insipiēs cor eoz. Unde dicit augu. Qō deus dederat gratis tu fuit ingratis. ¶ Secundum est qz impedit ne bona gratie piterius recipiantur Grego. Non est dignus dandis qui non agit grates de datis. Ber. Ingratitudo est ventus vrens siccans fontem pietatis. rotem misericordie. et lumē gre. ¶ Tercū est qz ingrati non solū priuant bonis sed etiam pena multiplici feriūtur. vt patet in filijs israel qui magna beneficia dei non recognoscentes in penas varias inciderūt. Sic etiam videmus modo in hominibus accidere: qui diuersas pestilētias patiunt frequenter propter ingratitudinē beneficiorum dei. Et sic patet primū. ¶ Secundo videamus pro quib⁹ beneficijs maxime deo regratiari debemus. Circa quod nota q̄ z si pro pluribus deo regratiari debemus maxime autem pro nobis gre scz pro collatione virtutum deo debemus assurgere cum multiplici gratiarūactione/ quia illa sunt vera et optima bona. Et hoc est quod ap̄lus hic dicit. Gratias ago deo meo pro gratia dei que data est vobis. ¶ Ubi attende q̄ virtutes excellunt omnia alia bona quantum ad scz. primo quantum ad situm. Nam virtutes omnes locantur intus in anima. Sunt enim omnes virtutes in potētia ale. Nā fides est in intellectu/ spes/ et charitas in voluntate. iusticia et prudentia in rationabili. Fortitudo in irascibili. Temperātia in concupiscibili. Alia vero bona mundi sunt extra animā. Et ideo qui non habent virtutes sunt omnino vacui nichil habentes/ q̄ non habēt bona in se sed custodiūt bona vt canis bona domini sui. Non habent bona sua sed aliena. et ideo nichil habent. Exemplum de vectoribus et villicis qui nichil habēt quānis habeant pre manibus multa bona. Apocalipsis. iij. Dicis quia diues sum

Universidad de Deusto
Biblioteca

et nullus egeo et nescis quia tu es miser et miserabilis pauper et nudus. ¶ Secũdo quantum ad proprietatem bonoꝝ quedam enim sunt bona nostra vt virtutes: quedam creaturarum vt diuitie. Sole eñ virtutes sunt proprium bonum hominis. Et ideo ab eo auferri nõ possunt. sicut nec calor ab igne: nec splendor a sole. Unde omnes principes mundi non potuerunt a sanctis auferre virtutes cũ omnibus tormentis suis. Romano. viij. Quis nos separabit a charitate christi. Et sequitur. Certus sũ ei q̃ neq̃ mors neq̃ vita neq̃ instãtia neq̃ futura neq̃ creatura aliqua nos separa a charitate dei. Et ideo naturalis phũs qui enaserat de incendio ciuitatis sue in qua omnia eius bona fuerãt cõbusta et vxor et filij interrogatus a rege quanta perdidisset respondit. Nichil omnia enim bona mea mecum habeo et intra me sunt. Nullo ergo modo virtus potest separari ab homine. sicut proprium bonũ eius statim enim q̃ separatur ab eo efficitur bestia. ¶ Psal. xlviij. Homo cum in honore esset scz virtutis non intellexit: quia homor est reuerentia exhibita in testimonij virtutis comparatus est iumentis insipiẽtibus. Boecius ti. quarto prosa secunda. Ita fit vt quem videris vicijs transformatum. hominem non iure vocare possis. Et ideo circo diuites in virtute semper et vbiq̃ sunt diuites: quia semper et vbiq̃ habent bona sua secum. diuites vero mundi non semper et vbiq̃ sunt diuites: quia diuitias suas post mortem auferre non possunt. Job. xxvij. Dives cum dormierit nichil secum auferet. ¶ Tercio quantum ad efficaciam virtutum. Sola enim virtus est q̃ bonum facit habentem. et opus eius reddit bonum: vt inquit phũs in ethicis. Et vt dicit Augu. Virtus est qua recte viuitur qua nullus male vtitur. Alia vero bona et diuitie et dignitates et huiusmodi non solum bonum non efficiunt possessorẽ sed potius eius maliciam manifestant. Boecius li. iij. prosa quarta. Dignitas collata improbis non solũ non efficit dignos. sed potius prodit z ostẽtat indignos. Nõ ita patuisset nequitia neronis nisi imperator fuisset. ¶ Et nota hic detestabile malum. Quia vt dicit Augustin⁹. Omnis homo ola vult habere bona et bonã domum et bonas vestes et sic de aliis. Animã vero solã non curat habere bonam. propter quod deberet cõspui. Hic cadit exemplũ Socratis qui cũ a rege fuisset inuitat⁹, ad prandium et videret omnia circumstantia picta et deaurata sputt in faciem regis dicens q̃ eius facies esset turpior locus in domo sua. ¶ Quarto quantum ad societatem: quia virtutes sine aliis bonis mundi sunt per se sufficientes ad perfectũ bonũ. Sed omnia alia bona sine virtutibus penitus nichil valẽt. Boet⁹ vbi supra. Quid in oibus illis scz in bonis mundi. nisi prosperitas ventorum laudare. i. bonus ventus quia virtute procedit itaq̃ non ex dignitate virtuti: sed ex virtute dignitati honor accedit. Immo omnia alia bona sine virtute cedunt habitantibus in malum z melius esset eis non habere. Mathei. xxvi. Melius esset ei si natus non fuisset hõ iste. ¶ Quarto quantum ad permanentiã: quia solum virtutes permanent cum homine nec in vita nec in morte nec in prosperis nec in aduersis ipsum derelinquunt. Sapiẽ. x. Dereliquit virtus venditũ iusũ nõ dereliquit descendit que cum il. in foueã. Apo. xviij. Opera enim illoꝝ sequuntur illos. Omnia vero alia bona derelinquunt hominem in morte et frequenter in vita et diuitie et dilectie. et honores et amici et consanguinei. ¶ Sexto quantum ad meritum. Sola enim virtus dei que a gratia procedit facit nos mereri vitam eternam. Omnia enim opera nostra de genere bonorum nisi sint facta in virtute non merentur vitam eternã Mat. vij. Multi dicẽt michi in illa die domine nonne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus z virtutes multas fecim⁹. i. multa opera de genere bonoꝝ. Et dicet illis, Amen dico vobis nescio vos. Et sic ptz totũ de epistola.

¶ Dñica.xix.de euãgelio.Sermo.cij.

Ascendẽs Jesus in nauiculã transfretauit in ciuitatem suã Mat. ix. Sicut dicit Johãnes Criso. Creator rerũ orbis terre dominus postq̃ se propter nos nostra angustiauit carne. cepit habere humanum patriam. cepit ciuitatis iudaice esse ciuis parẽtes habere cepit parẽtũ oim ipse parẽs vt attraheret charitas q̃ disperserat met⁹. Et ideo vt ver⁹ hõ nauẽ itrãs mare mũdi trãsiuit z vt verus de⁹ palinctũ alia et corpe sanauit. z sic hoc euãgelio quod dã magnũ miraculũ xpi recitat. ¶ Circa quod euangelista ser narrat. Primum est christi ad ciuitatem suã transfretatio. Secundum est cuiusdam paralitici ad xpm adductio. ibi. Et ecce offerunt si paralitico iacentem in lecto. Tercium est peccatorum paralitici relaxatio ibi. Uidit autez iesus fidem illoꝝ dixit paralitico confi. fi. remit. tibi peccata tua. Quartum ẽ scribarum et phariseorum cõtra iesum mala cogitatio ibi. Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se hic blasphemat. Quintum est male cogitationis eorum reprobatio et paralitici in corpore sanatio ibi. Et cum vidisset iesus cogitationes eorum dixit vt quid cogitatis mala in cor. vestris. q̃d est fa. di. di. i. pec. xc. Sextum est ex miraculo facto dei glorificatio ibi. Uidẽtes autem turbe timuerunt et glorificauerunt. ¶ Primo ergo ponitur christi ad ciuitatem suam transfretatio ibi. Ascendens iesus in naviculam transfretauit. scilicet de terra gerasenorum et venit in ciuitatem suam scilicet capharnaũ. vt habetur in Marco. Crisostomus. Ciuitatem suam hic capharnaum dicit. Alia enim eũ suscepit nascentẽ scilicet bethleẽ. Alia aũt nutrinit scilz nazareth. Aliam vero habuit continue habitantem scilicet capharnaum. Capharnaum ergo iesus predicatione inhabitatione et miraculis q̃ plurimis illustrauit. propter que omnia ciuitas iesu dicta est Luce. iiij. Quanta audiuim⁹ facta in capharnaũ. xc. Mistice autem per nauiculam iliam quam xps ascendit et in qua transfretauit mare id est amaritudines huius mundi ad redeundum in ciuitatem suam scilicet capharnaũ celestez cruz christi designatur per quam et in qua christus transiuit de hoc mundo ad celum per quam crucem penitentia designatur. Mathei. xvi. Si quis vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suã id est penitentiam. Et ideo si volumus ad ciuitatem nostram redire scilicet capharnaum celestem que nostra dicitur quis iure patrie nostri xpi nobis debetur oportet q̃ intremus nauiculam istam scilicet penitentiam. et in ipsa transeamus mare mundi. A Significatur autem per nauem cruz christi et penitentia multiplici ratione. ¶ Primo ratione indigẽtie quia sicut necessario existens in mari si vult ad portum venire indiget naui. ita nos existẽtes in hoc mundo qui est mare tempestuosum indigemus cruce penitẽtie si volumus ad portum quietis peruenire. alias in mari peribimus. Luc. xiij. Nisi penitẽtiam egeritis omnes simul peribitis. Et ideo Johãnes baptista vocabat ad regnũ cuz dicebat. Penitẽtiã agite appropinquabit enim regnum celorum Math. iij. ¶ Secundo ratione figure. Est enim nauis aperta et lata superius et stricta et clausa inferius sicut cruz penitentie debet esse stricta et clausa versus terram quia ex terra resoluuntur vapores id est mala desideria. que corrumpunt affectum. et nebule que obnubilant intellectum. et frigus quod constringit effectum. Solum in puncto debet crux penitentie tangere terram sicut crux xpi infixa est tre in modico foramine quia penitens solum vite necessaria debet recipere. prut. Thi. vi. Habentes alimenta et quibus tegamur his cõtenti simus. Debet autem ẽ aperta z lata superius versus celum vt homo celestibus inhiet et de celo adiutorium expectet quia cum penitentia sit prelium valde durum nisi homo iuuetur a deo succumbit. Et ideo vna virtus principalis penitentie ponitur spes per quã hõ penitẽs sperat i deo omnia vincere. phil. iij. Omnia possum in eo qui me cõfortat Joh. xvi. Confidite. i. in me. Sic confidit david z iõuicit goliã. i. Reg. xvij. ¶ Tercio ratione exitie quia sicut nauis stat super aquas z fertur ab aquis ita cruz penitentie debet stare sup aquas baptismi z ferri ab aquis lachrymarum. Nam extere nationes faciunt penitentiam suam. et quia non faciunt eam super aquas baptismi non peruenitũ ad portũ regni salutis Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum dei. Debet etiã ferri ab aquis lachrymarum. Psal. vi. Lauabo per singulas noctes. i. per singula pctã lectũ meũ. i. conscientiam meam. In penitentia enim mundantur peccata. lachryme autem melius absterguntur peccata q̃ aliqd aliud. sicut lachryme petri et magdalene absterserunt pctã eoꝝ Lu. xxij. Egressus foras flenit amare. ¶ Quarto rõne obedientie. In nullo enim loco ita obedientia seruat sicut in naui. Psal. cxvij. Quia xpc dixit et facta sunt. Q̃ necessariũ est in cruce penitẽtie q̃ cum in penitentia vita gratie que consistit in obseruantia mandatorum dei acquiratur. intra illud matthei. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mãdata. oportet q̃ penitẽs obediat deo et ministris eius. Lu. x. Qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit. B Quinto ratione nature. Ubi nota q̃ nauis i mari ex multis patitur iacturã et maxime ex quatuor scz ex malo regimine et subintractione aq̃ ex nimia oneratione. z ex vẽtoꝝ tẽpestate

¶ Primo ex malo regimine nauclerij: q̄ si non est bene doct⁹ submergit nauis. Sic ē in penitentia. Oportet enim q̄ nauclerus confessor et penitēs multa discretione et multa prudentia vtantur Math.x. Estote ergo prudentes sicut serpentes. Unde illa sancta animalia de quibus dicitur in Ezechielis.i. et in Apo.iiij.c. per que penitēs designatur dicunt esse oculis syndicq plena Aug. Uitasti grādia caue ne obtuarts arena. Multa impediunt penitentē nisi sciat sibi cauere. Scōo ex sub intratione aque quia si aqua nimis sub intrat nauis submergitur. Sic penitens si in penitentia recipit desideria carnalia et facit opera carnis q̄ per aquā designant statim submergitur. ¶ Tercio ex nimia rep oneratione Sic est in penitētia. Et ideo oportet q̄ penitēs oia onera deponat. s. onus peti Hebrēij. Deponentes omne pondus et circunstans nos peccatum per patientiā curramus ad propositū nobis certamē. Et onus tpalū rep Mat.xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Ubi dicit Bern. Bene pesse et non ad insipientiam tibi. Sciebas enim q̄ xp̄m sequi non poteras oneratus. Et ō in primitiua ecclesia quot quot habebāt agros et domos vendebāt et ponebant precia eor ante pedes apostolor. vt p3. Actuū.iiij. Et ad hoc significandum. quando ascendit crucem expoliauit se t nudus in cruce pependit. ¶ Quarto ex ventor tempestate a quibus submergitur. Sic'r et penitens. Nam quattuor vēti id est quattuor affectiones pugnant in anima hominis vt submergant eam. Quia secundum Bern. Timent que non oportet sperāt que nō decent gaudent vane dolēt q̄ vanitus. ¶ Propterea dicit boeti⁹. Hau dia pelle pelle timorē. spēq̄ fugato nec dolor assit. Nubila mens est vinctaq̄ frenis hec vbi regnant. ¶ Isti sunt illi quattuor venti de quibus dicitur Dañ.vij. Ecce inquit quattuor venti pugnabant in mari id est in corde peccatoris. Et sic patet primū. ¶ Secundo ponitur cuiusdam paralitici ad christum adductio. Et hoc est. Et ecce offerebant ei paraliticum iacentē in lecto Marci.ij. dicitur. q̄ a quattuor portabatur Luce.v. dicitur q̄ non inuenientes qua parte illum inferrent ante iesum pte turba ascenderunt super tectum et per tegulas submiserunt eum ante iesum. in quo exprimitur magna fides et deuotio eorum.

Et ideo tercio sequitur paralitici i anima curatio. Uidens enim iesus fidem illor dixit paralitico. Confide fili remittuntur tibi pcta tua. Glo. Non fidē paralitici. quia sensus carebat. Hiero. Non fidē illius qui offerebatur sed fidē illor qui offerebant eum. vbi manifeste patet q̄ in fide et per fidē alterius remittitur pctm Beda. Quātū valet apud deū fides propria apud qā fides valuit aliena vt intus et extra sanaret homine. Quod est cōtra hereticos. qui dicūt paruulis nō remitti pctm q̄ non hñt meritū liberi arbitrij nō ꝓsidentes ipsos mandari in fide parentū vel ecclesie. Quod est manifeste falsuz quia magis est deus pronus ad miam et veniā q̄ ad vindictā. Si ergo pueri pro pctō parentū dānant quare non multomagis in fide parentum saluantur.

¶ Sed queritur hic cum petertur curatio corporis quare dominus prius adhibuit curationem mentis. Responsio. dicēdū est q̄ hoc fecit propter tria. Primo propter benignitatem liberalitatis sue quia plus dat in munere q̄ petatur i prece. Secundo. vt daret intelligi q̄ pctm in anima erat causa morbi in corpore. Unde Beda. Pro culpa anime etiam in corpore infirmabatur. Et ideo tanq̄ bonus medicus primo causam et radicem morbi remouet et postea istum morbum expellit. Tercio vt ex hoc daret occasionem scribis et pharisēis cogitare de seipsi ipsi cogitauerunt de ipso. ac per hoc ostenderet eis manifeste q̄ erat filius dei et sic crederent q̄ ipse nō solū homo sed et deꝰ et ꝓpter hoc non blasphemaret dimittendo pctm. Et hoc est quarto sequitur. Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se hic blasphemat. ¶ Ubi nota q̄ tribus modis blasphematur deus. Primo duz quis attribuit deo vel imprecatur ei quod sibi non conuenit vt q̄ sit malus t benedictus. Secundo dum quis removet a deo quod ei conuenit. vt dicendo q̄ non est omnipotens vel misericors et cetera talia. Tercio dum quis sibīpsi attribuit q̄d est proprium dei scilicet peccata dimittere et creare. Et isto tercio modo dicebant isti q̄ xp̄s blasphemabat: quia quod erat proprium dei scilicet peccata dimittere sibi attribuebat. Isti erāt zelatores fidei dei. Reduc it aūt deꝰ eos ad cognitionē veritatis per simile dū cogitationes eor se nolere ostendit quod similiter solus dei est. Et hoc est quod quinto sequit scilicet cogitationum eor reprobatio. Unde ait. Et cum vidisset iesus cogitationes eorum dixit. vt quid cogitatis mala in cordib⁹ vestris. q. d. ex hoc q̄ cogitatiōes vestras video q̄

pendite quia deus sum. Unde etiaz peccata dimitto. Sed quia nec istō sufficit ad remotionem cecitatis cordis eorum. venitur ad magnum miraculum vt vel sic obstruatur os loquentium iniqua Unde sequitur. Quid est facilius dicere remittuntur tibi peccata tua id est dicto facere vt tibi peccata dimittantur. Glosa. quod solus que dimitto noui An dicere surge t ambula Glosa. quod et vos videre poteritis quasi diceret. Apud me vtrūq̄ equaliter facile est sed quia ego solus illud noui. illud autem etiam homines vident et ideo pro maiori reputant probent inuisibile per visibile. Et hoc est quod sequitur. vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem dimittendi peccata inter tc. ¶ Sed non videtur bene argumentari. quia per minus videtur probare maius. Min⁹ est enim sanare paraliticum in corpore q̄ peccatuz dimittere i anima. Unde Aug. Plus est iustificare impium q̄ creare celum et terram ¶ Et ideo nota q̄ opus dei potest habere triplicem cōsiderationem. Considerari em potest in opifice et sic omne opus est equaliter facile. quia opifex in omnib⁹ est equaliter potens. Secundo potest considerari in seipso et sic vnum opus potest ex se habere maiorem difficultatem q̄ aliud Et sic iustificare impium plus et maius est q̄ creare celum et terram eo q̄ in hoc est resistētia peccati I illo vero nulla est resistētia Et secundum hoc intelligitur dictum Aug. Tercio quantum ad illos quibus opus apparet. Et sic homines qui magis videt esti mant maiora potest enim aliquid existimari esse maioris vel minoris difficultatis q̄ maius et minus videtur. Si ergo consideremus opus secundum primam considerationem scilicet prout consideratur in opifice sic erit argumentum a simili quia si pōt facere vnum potest facere aliud cum vtrūq̄ potentiam solius dei requirat. Simile ergo probatur per simile et inuisibile probatur per visibile. Hiero. Utrum sint paralitico peccata dimissa solus noverat qui dimittebat. surgere autem et ambulare omnibus manifestum erat qui videbant fit ergo visibile signū vt p̄bet inuisibile. ¶ Si autem consideratur secundum vltimam cōsiderationez scilicet prout consideratur in iudicio hominum sic erit hoc argumētum a maiori quia maius videbatur eis sanare dicto paralitico q̄ dicere remittūt tibi peccata tua. Et ideo si poterat quod maius erat etiam quod minus erat. Et hoc est quod sequitur. Ut autem sciatis q̄ filius hominis habet potestatem dimittendi peccata in terra. tunc ait paralitico tibi dico surge et manifestum fiat q̄ sanus es tolle lectum tuum et ambula. Et statim tulit lectum et ambulauit coram illis. vt conuerterentur et confunderentur. Et sic patet secundum et tercium quartum et quintum. ¶ Ultimo restitutas. Circa hoc miraculum quinq̄ considerāda occurrunt. Primo quid per hunc paraliticum designetur. Secūdo que sint portatores ipsius paralitici ad christum. Tercio que est turba impediens ne paraliticus ponatur ante iesum vt habetur Luce v. Quarto que faciūt ad dimissionem peccati. quia iste in fide illorum dimissus est a peccato. Et quot modis infirmitates cōtingūt. quia iste ex peccato videtur infirmus fuisse. Quinto quomodo peccator sanatus debet tollere lectum suum et ire in domū suam. ¶ Circa primum nota q̄ per hunc paraliticum peccator designatur et per paralisim peccatū. Et hoc dupliciter scilicet ratione originis et ratione effectus. Primo ratione originis. Tribus enim modis causatur paralisis. scilicet ex frigiditate neruos constringente. vel ex humore neruos opilante. vel ex vulnere neruos incidēte. Ex his enim impeditur transitus spiritus ad instrumenta sensuum t fit priuatio sensus et motus secundum plus et minus aliquando in toto. t aliquando solum in vno membro. Anima igitur auari paralisim incurrit ex nimia frigiditate. Est em congelata quia ignem diuinū scilicet charitatem dei et proximi non habet. Et hoc est quia est plena iniquitate. nichil enim iniquius q̄ amare pecunias. Math.xxiiij. Qm abūdauit iniqtas refrigescet caritas multor. Calor aūt facit holez largū. propter ea iuuenes naturaliter sunt largi et senes auari. Et q̄ auar⁹ nō hz calorē dei i se ipso hz cor ꝓgelatū t nichil largit. Et ideo xp̄s ignē venit mittere i terrā vt hoc frigus depelleret. Nā dū se t sua nobis grat dedit ignē magnū. i. amorē in cordib⁹ nr̄is accēdit Ro.viij. Quō nō etiā cū illo oia nobis donauit. Que cogitās propheta dicit. Cōculcauit cor meū intra me et in memoria mea exardescet ignis. tc. Ideo etiā spūs sanct⁹ in specie ignis apparuit. vt auaricie frigus depelleret. Luxuriosus aūt paralisim incurrit ex nimia humiditate q̄ cau-

Universidad de Deusto
Biblioteca

satur ex anima comestiõe. et maxime ex potatione vini. Propterea dicitur ad ephesios. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Si enim luxuriosus abstineret a ma cerare abstinentia cibi & potus carnẽ suã non efficeretur paraliticus. Ad hanc paralisim depellendam christus ordinauit et predicauit penitentiam et abstinentiam. Luce. xxi. Videte ne grauentur corda vestra crapula et ebrietate. Et ob hoc etiam sancti patres ordinauerunt religiones et heremitoria. Et sancta ecclesia ordinauit quadragesimam et alia ieiunia. Superbꝫ vero incurrit paralisim ex incisione et separatione. Superbia enim separat aiam a deo. Et ideo influxus spiritus sancti ad cor eius transire non potest. Eccleſiastici x. Initium superbie hominis est apostatare a deo quoniam ab eo qui fecit illum recessit ad cor eius. Ad hanc paralisim expellendam christus vsq; ad terram se humiliauit formam serui accipiens. Ista est pessima paralisis quia omnem gratiarum influxum impedit Jacobi. iiij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Cum autem ad ista tria peccata, auariciam luxuriam et superbiam omnia peccata reducantur vt dicitur. i. Johã. ij. Et hec tria paralisim designent secundum diuersas causas vt dictum est manifestum est q; per paraliticum omnis peccator potest intelligi ratione originis vnde causatur. ¶ Secundo significatur peccator per paraliticũ ratione effectus. Quatuor enim mala sequuntur in corpore ex paralisi scilicet tremor insensibilitas. immobilitas et mollities. Hec eadem quatuor consequitur peccator ex peccato propter quod merito per paralisim peccatum & per paraliticum peccator designatur. Primum malum est tremor. Tremet enim peccator et timet que timenda non sunt scz ista mũdana que sũt falsa bona et multa mala continent et ad doloroſum finẽ adducunt. Psal. Illic trepidauerunt timore vbi nõ erat timor. Et nõ timet que multum timenda sunt scz perditionem virtutum et gratie dei et abscisionem ab ecclesia et priuationem glorie celi. Et ideo qui timorẽ non habet dũ nõ timet mala facere q; timor domini expellit peccatum. Ecclesia. i. Nec curat bona agere, nam qui timet deum faciet bonum. Eccle. xv. ¶ Secũdum malum est insensibilitas Nam in paralitico fit priuatio et diminutio sensus ex supradictis triꝫ causis. Sic est in peccatore, nõ enim sentit peccator grã

dia vulnera anime. Worsum abiit vnius tantis vel vnius pulcis bene sentit Proverbiorum. Verberauerunt me et non dolui. traxerunt me et non sensi. ¶ Ubi nota q; triplex est insensibilitas peccatoris. Primo est quia non sentit ꝓprios defectus quos facit superbia. Sic pharisseus ille non agnoscebat defectus suos sed meliorẽ ceteris hominibus reputabat. Non sum inquit sicut ceteri homines Luce. xviij. Econtrario facit humilitas que bonam facit animam Ergo. Bonarũ mentiũ est sibi cognoscere culpam vbi culpa non est. Secunda est q; non sentit miserias proximoꝝ Amos. vi. Bibentes in phialis vinum et optimo vngũento delibuti. et nichil patiebant super contritione Joseph. ¶ Hanc fecit auaricia & misericordie. Luce. xvi. Erat quidã mẽdicus nomine Lazarus cupiẽs saturari. &c. Econtra facit pietas quia alienas miserias facit suas. ij. Cor. xi. Quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur et ego non vror. Tercia est q; non sentit dulcedinem spũs sancti bene sentit dulcedinẽ phiale et cãtilene sed dulcedinẽ verbi dei super mel dulciorꝭ non sentit. Hanc facit immunditia carnis que facit hominẽ qui si porcum vt ei sapiãt stercora. Unde Thren. iiij. Qui nutriebant in croceis amplexati sunt stercora. Econtra facit munditia que facit dei suauitatem sentire et oculos mentis sentire Wath. v. Beati mũdo corde quoniam ipsi deũ videbunt. ¶ Tercium malum est immobilitas. Sicut enim in contracto propter frigus vel opilato et humiditate. vel ceso neruo priuatur pars paralitica motu vel i toto vel in parte. Similiter est in peccatore. sit enim immobilis et piger ad omne bonũ. Prouerbio. xxi. Desideria occidunt pigrũ noluerunt enim quicquã operari manꝰ eius. &c. ¶ Quartũ est mollicies quedam. dissolvitur enim peccator in aquis deliciarũ sicut glacies ad ignem. Hieremie. xxxi. Usquequo deliciosa dissolueris filia vaga. Et attendit hec mollities in peccatore in hoc q; cedit omni duro nichil enim graue nec vnam tentationem potest sustinere et, vincere immo omni tentationi et omni duro cedit. Prouerbio. xxviij. Qui mollis est et dissolutus in opere suo frater est sua opera dissipantis. Dissolui etiã peccatorꝭ in igne tribulationis sicut & in aqua delitiarũ. D ¶ Circa secundũ scz q; sunt portatores qui portant peccatoꝝ ante ieſum. Nota q; sunt quatuor qz Marcus dicit q; a quatuor portabat. Primus est consideratio vilitatis et noxietatis peccati q; vile et q; noxium sit. Infinita enim bona aufert scilicet deum cum omnibꝰ bonis gratie. & infinita mala infert scilicet dyabolum cum omnibus vicijs. Hec autem cogitare multum facit ad conuersionẽ Psal. cxviij. Cogitaui vias meas et conuerti pedes meos. Secundus est memoria mortis quando enim quis cogitat q; de omnibus bonis suis temporalibus nichil secum portabit. et q; ipse a vermibus comedetur et sub terra recondetur ab omnibus deliquẽdus de facili contemnit omnia et ad deum redit vbero. Facile contemnit omnia qui semper se cogitat esse moriturum. Eccles. vij. Memorare nouissima tua et in eternũ non peccabis. ¶ Tercius est recogitatio beneficiorum dei. Si q̃s enim cogitat quõ deꝰ fecit eã pulcherrimã creaturã vt pote ad imaginẽ suam et quõ omnia subiecit ei et quõ vt eum redimeret voluit mori & alia excellentia beneficia que ei deus contulit multum allicitur ad amorem dei atq; ad eũ redire ꝑcurat Psalmi. cxv. Quid retribuã domino ꝓ omnibus que retribuit michi calicem salutaris accipiam quo per penitẽtiam ad deum redit. in qua salꝰ anime cõsistit. ¶ Quartus est timor supplicij eterni et spes ꝓmiꝰ horrendum est enim incidere in manus dei viuentis. Hebreo. x. Si quis enim consideret q; ipse est obligatus supplicijs eternis et priuatus gloria paradisi et si redeat ad deum absoluetur a penis et glorie restituetur certe nisi sit omnino fatue festinabit ad deum redire. Isa. xxviij. Ego dixi in dimidio dierum meorũ vadam ad portas inferi. Dixi non videbo dominũ in terra viuentiũ. Et sequitur Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Quod fit in penitentia dum homo ad deum redit. E Circa tercum scilicet que est turba impediẽs ne peccator ꝓtetur ante ieſũ nota q; quadruplex est turba impediens. prima ẽ turba viciorum Qui enim est inuolutus multis malis et peccatis impeditur ne ad deũ redeat Roma. ꝓi. Qui cum iusticiam dei cognouissent non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sũt morte. Sicut enim qui multas et contrarias infirmitates habent non de facili curantur. sic qui multa peccata. Peccata enim clamant contra eũ in caria celi Gene. iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. ¶ Secũda est turba sollicitudinum mundanorum que suffocant verbum dei et omne bonum cogitatum. Luce. viij. Aliud cecidit inter spinas et simul exorte spine suffocauerũt illud. Sollicitudines mundi recte sunt sicut spine, vt si quis in eis fuerit inuolutꝰ non poterit exire illesus. Propter quod dicitur Eccles. xi. Fili ne in multis sint actus tui. ¶ Tercia est turba consanguineorum qui omnino salutem anime impedire conantur. Propter quod dictum est Abrahe Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. Gene. xij. Quis inimici hominis domestici eius. Lu. viij. Si quis venit ad me et non odit patrẽ suum et matrem, non poterit meus esse discipulus. ¶ Quarta est turba demonum q̃ non dormiunt sed semper consumunt animam peccatoris ipsis peccatis. ita q; non habet vires ad deum redeundi per omne enim peccatum quod faciunt perpetrari induratur anima & aptitudo redeundi ad deum paulatim consumitur Job. xiij. Qui me comedunt non dormiunt a multitudine eorum consumitur vestimentum meũ. Uestimentum anime sunt bona naturalia que per peccatum deuastantur Lu. x. Qui etiam despoliauerunt eum et plagis impositis abierunt. Demones auferunt gratuita et vulnerant naturalia. &c. F

¶ Circa quartum scz que faciunt ad dimissionem peccati et quot de causis infirmitates et pene contingunt. nota q; quatuor faciunt ad dimissionẽ peccati. ¶ Primum est operatio bona q̃ habilitat et disponit ad gratiam sicut medicus disponit vt medicina bene operetur. Gregorius. Interim fac quicquid boni potes vt deus illustret cor tuum ad penitentiam. Unde stulti sũt illi qui positi sũt in peccato mortali nichil boni facere volunt ex quo non prodest eis ad vitam eternam. prodest tamen eis vt de peccato exeant et ad deum reuertantur. ¶ Secundum est elemosina Danielis quarto. Peccata tua elemosinis redime. Exemplum huius habemus in cornelio centurione de quo dicitur Actuũ decimo. Elemosine tue ascenderunt in memoriam in conspectu dei. Et ideo ad eum missus est petrꝰ vt a peccatis absolueret eũ. ¶ Tercium est venia cõcessa alteri proiniuria facta sibi Mat. vi. Si enim dimiseritis hoibus petã eorum dimittet vobis pr̃ vester celestis petã vestra. ¶ Quartũ est meritũ et ofo sctoꝝ vt hic patet qz ꝓpter fidẽ portãtiũ dimissa sunt ei petã. i. Re. xv Porta q̃so petiõ meũ. Explũ de beato augu. qui ꝓpter merita & oones matris cõ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter sus est. et paulus propter orationem Stephani conuersus est vt dicit Augusti. Propterea dicit. Job. v. Voca si est qui te audiat et ad aliquē sanctorū conuertere.

Circa aliud scz quot de causis infirmitates contingunt. Nota q vt dicit Beda quinq de causis contingunt. primo vt meritum iustis per patientiam augeatur vt Job et thobie. Secundo custodiam virtutis et humilitatis. Nam virtus in infirmitate perficitur. ij. ad Cor. xij. Ne magnitudo reuelationū extol. me dat' est mi chi stimulus carnis mee angelus sathane vt me colliphizet. Tercio ad purgandū peccata vt lepra marie et huic paralitico. Quarto ad gloriā dei vt lazaro. Quinto ad initium pene vt herodi quatenus hic perpendatur quid in futuro sequatur.

Circa quintum scz quomodo peccator sanatus debet resurgere et tollere lectum suum t ire in domū suam. nota tria quia debet surgere per culpe fugā et detestationem. debet tollere lectū suum per penitentie assumptionē. et debet ire in domum suam per profectū bonorū et exercitationem. Circa primum nota q peccator sanatus quatuor debet detestari scz peccatū quod fecit diabolū qui peccatum suggessit. mundū qui delectabilia sua ad peccatum perpetrandum obtulit. et carnē que ad peccatū allexit / quando homo passus est vnum magnum malum omnes qui fuerunt in culpa persequitur. Diabolus autem et mundus et caro sunt in culpa peccati. ideo merito persequendi sunt. psal. xxxix. Confundant et reuereantur qui queruntma. Circa secundū nota q peccator debet tollere lectum suū id est corpus suū in quo prius per peccatū suū iacebat. ipsū per disciplinam penitentie macerando scilicet per abstinentiā cibi et potus. per disciplinas et vigilias / per peregrinatiōes et infirmorū obsequis. Hebreo. xi. Circuierunt in melotis in pellibus cap. egen. angustiati. in soli. er. in mo. et in spe. et in caver.

Circa tercū nota q peccator sanatus debet ire in quadruplicē domū. pficiendo. Primo est ecclesia ad quā debet ire p sacramentorū perceptionē. psal. cxxi. In domum dñi ibimus. Debet em̄ se munire sacramentis in quib' opat virtus passiōis christi vt cōseruet a malo t proficiat in bono. Secūda est conscientia propria in qua debet ire per suā frequentē discussionem Sapi. viij. Intrās in domū meā dquiescā cū illa. Q̄n extract' est ignis in aliquo domo diligēter queritur an remāserit ignis in aliqua fauilla et deinceps maior cautela adhibetur. Sic debz peccator facere in cuius conscientia extinctus est ignis peccati. Tercia est sepulchrū. Job. xxx. Scio q̄ morti trades me vbi constituta est domus omni viuenti. Ad hanc debet ire homo p iugem memoriam et expectationem Job. xiij. Cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immu. mea. Quando homo stat' ad pensionem in aliqua domo in qua modicū debet stare nō curat de ea sed de illa in qua semp debet habitare. In hoc autē mundo oēs stamus ad pensionem et modico tempore. In alia autē vita in perpetuum stabimus. Hebreorum. xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. Et ideo modicum est curādum de ista et multū de alia. Quarta est celum ad quod debet ire per desiderium et affectionem. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Ibi em̄ est pater noster. ibi sūt predecessores nostri ibi est omne bonū nostrū. et ideo ibi debet esse cor nostrū. Mat. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. Sexto et vltimo ponat ex miraculo facto dei glorificatio. q̄ videntes turbe miraculum factum timuerūt scz timore reuerentie et filiali et glorificauerunt deum qui dedit potestatē talē hominibus id est qui dedit hominibus prophetam magnum habentē potestatem talia faciendi scilicet sanādi homines in anima et corpore. Et sic patet sextum et consequenter totum.

De epistola Sermo. cliij.

Renouamini spiritu mentis vestre. Epheso. iiij. Apostol' in hac epistola ad quatuor nos hortatur. Primo vt mente renouemur nouū hominē induētes. In principio epistole. Secundo vt mendaciū deponamus veritatem loquentes ibi. Propter quod deponētes mendaciū loquimini veritatē. Tercio nos hortat ad irā per zelum in ira simpliciter nō peccātes ibi. Irascimini et nolite peccare. Quarto vt furtum' decat nemus labores manuum exercentes ibi. Qui furabatur iam non furet. primo ergo nos hortat vt mente renouemur dicens. Renouamini spū mentis vestre id est renouamini non extra tantū vt multi faciunt in pānis et huiusmodi sed intus scz spū mentis vestre intrā sitimus est cōstructio id est ipsi

que est mēs vestra vel spū sancto mentis vestre habitatore. Et attēde q̄ dicit renouamini: quia quantumcūq̄ homo perfectus sit semper debet reputare de nouo inchoare Eccle. xviij. Cum consummauerit homo tunc incipiet. Psalmista. Et dixi nunc cepi. Et ad cuius imitationem debet esse hec reuocatio ostēdit cū subdit. Et induite. quātum ad conuersionem exteriorem per imitationem. nouum hominem id est xpm nouo modo conceptum et natum. Romanos. xiij. Induimini dominum iesum xpm. Nunc induit quicūq̄ virtutes induit. Gal. iij. Quicunq̄ in xpo baptizati estis christū induistis. Sic mulier illa quā Jo. in apoc. vidit indūta erat sole Induite dico nouum hominem qui fm deum creatus ē non fm carnem. i. Cor. xv. Primus Adam de terra terrenus. secūdus de celo celestis: quia virtus formatiua corporis xpi fuit celestis et diuina et non terrestris et hūana. Et in quo dz esse hec renouatio facta ad imaginem xpi ostendit cum subdit. In iustitia scilicet operis et sanctitate veritatis id est in vera sanctitate mentis vt sitis iusti in opere. et sancti in mēte. Uel in iustitia quātum ad alios. et in sācitate veritatis quātū ad vos vt scz sitis sine simulatione ypocrisis Leui. xix. Sancti estote quoniā ego sanctus sum. Et nota q̄ duplex est renouatio mentis que fit in presenti per virtutuz opera et corporis que fit in futura in corporum resurrectione. De prima loquitur hic apostolus. Item nota q̄ nouus homo est xps et vetus homo dicitur adam. Item nouus homo dicitur anima quia de nouo creata. et vetus homo dicitur caro. quia a veteri Adam traducta. Ubi nota q̄ anima dicitur senescere per peccatum p similitudinem. Et hoc patet quantum ad quattuor. primo quia sicut senium incurrat corpus. ita peccatum incurrat animā ad terrena ita q̄ celestia non poteſt respicere. Nam terrena cogitat desiderat loquit et operatur. psal. xxxvij. Miser factus sum et curuatus sum vsq̄ in finem. Idem. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Secundo quia sicut senium debilitat visum t quandoq̄ excecat vt patet in ysaac. sic peccatum excecat animam. Non em̄ videt peccator gladium dei super se euaginatum nec videt dyabolum se trahentem ad furcas inferni. nec videt se nudum in omnibus bonis spoliatum et vere per omnia et totaliter est cecus. Psal. centesimo decimo tercio. Oculos habent et nō videbit Et nota hic de hely. de quo dr q̄ nō poterat videre lucernam dei anteqū extingueretur. i. Reguz. iij. Sic peccator nichil clarum potest videre sed si quid est male fumigans illud videt. Peccator ē sicut nox tua que nichil videt nisi in tenebris Johan. viij. Uiler. ma. tene. q̄ lucem. Tercio quia sicut senium debilitat auditum t omnes potentias anime organis alligatas. Sic peccatū aiam et omnes potētias eius ad ome op' bonū ligat q̄ nec audire ꝓba dei nec amare vera bona. nec recordari beneficiorum dei. nec ire ad sancta loca. nec operari virtuosa potest. immo omnia hec fastidit sicut homo satur cibum. Numeri. xxi. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo. Quarto quia sicut sola auaricia iuuenescit in sene. sic solum peccatum iuuenescit in pctōre Isa. lxv. Puer centum annorum morietur. Pctōr habet multa tempora in hac etate sed in sensu est valde puer. Contra quod dicitur. i. Cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus sed malicia paruuli estote. Ab hac ergo vetustate hortat nos apostolus vt renouemur dicens. Renouamini spiritu mentis vestre. Moraliter autem exponendo nota q̄ renouari debemus secundum sex species renouationis que in creaturis inuenitur. Prima renouatio fit per ignem. sicut ferrum renouatur ab erugine et aurum et argentum per ignem probantur et renouantur sic renouatur homo in igne tribulationis. Sapiē tie. iij. Tanq̄ aurum in fornace probauit illos. Tribulatio vocat ignis quia similes auro t argento purgat. similes vero palee incinerat et denigrat. Quidā aūt videtur argētū et nō sunt. t iō ignē tribulationis non sustinent Ptere. vi. Frustra conflauit conflator: malicie eorum non sunt consumpte. argentum reprobū vocate eos q̄ dominus proiecit illos. Melior ꝓba q̄ possit fieri de argento fit p ignē. Sic est in hoib' qui optime ꝓbātur in tribulatione Eccle. ij. In igne probatur aurū et argētū. hoies vero in camino humiliatiōis Job. ij. Mitte manum tuam et tange os eius et carnē et tunc videbis q̄ in faciem benedicat tibi. Nota hic q̄ deus facit sicut aurifex et campsor qui aliquando fortiter probat aurum scz per ignem. aliquando leuiter. s. ad pagonem. Sic facit deus quia quosdā acriter probat per multas tribulationes vt perfectos. quosdam leuiter. id est per paucas tribulationes vt imperfectos. Secunda renouatio fit in serpente qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum senuerit et ꝓpter duriciem pellis nō
potest se bene vertere abstinet quadragi-
ta diebus. deinde ingrediens per artum
foramen pellem veterez ibi relinquit. Ad
hanc prudentiam christus nos hortatur.
Wathei quinto. Estote inquit prudentes
sicut serpētes. ¶ Debemus autem in hoc
serpentis prudentiam imitari. vt carnē no-
stram per abstinentiam esce et potus ma-
cerantes in artum foramen penitentie in-
grediamur: quia arta est vis que ducit ad
vitam xMath. vij. Ubi totam pellem vete-
rem peccatorum deponentes in nouā crea-
turam transeamus quia nisi quis renatus
fuerit denuo non potest videre regnū dei.
Jo. iij. Et sicut modo geniti infantes
sine dolo lac concupiscite. Tercia reno
natio fit in aquis. Psal. ciij. Renouabitur
vt aquile iuuentus tua. Ut dicit glosa. Aquil
la dum senio grauatur vnco rostri immo-
derate crescente non potest os aperire et
cibum capere. vnde languescit. Sed quo-
dam naturali modo collidit rostrum ad pe
tram. et eximit onus rostri. quo cibum ca-
pere impediebatur et tunc redit ad cibuz
et omnia reparātur ei vt fiat iuuenis. In
quo datur nobis exemplum vt rostrum no
strum id est aspectum mentis nostre qui ē
totus incurvatus et reflex⁹ ad terram ita
q̄ ei celestia non sapiant percutiamus ad
petram xp̄m. id est consideremus ipsum
quanta et qualia nobis dedit. et tunc ex
tali percussione considerationis ad petrā
xp̄m accēdetur ignis diuini amoris in no-
bis. Psalmista. In meditatione mea exar-
sit ignis. et talis ignis spūs mentis nostre reno
uabit. Psal. ciij. Emitte spūm tuum et crea
buntur: quia ignis diuinus est. et renouā-
bis faciem terre. i. animē. et tunc anima ci
bum suum spūalem sumet et omnis carnā
lis rennuet Aug⁹. Sustato spiritu desipit
omnis caro. Quarta renouatio fit i cerno
Psal. xli. Sicut cervus desiderat ad fon-
tes aquarum. Ubi dicit glosa. Cervus dū
grauatur senio crescentibus pilis et corni
bus serpentē haurit narib⁹ quo haustō ve
neno estuat vnde fontem adhibendum ar
dentissime desiderat et cū multum bibe-
rit cornua et pilos deponit. In quo datur
nobis exemplū q̄ dū grauamur pilis. id ē
passionib⁹ carnis que ex carne veteri oriū
tur z cornibus id ē dignitatibus mundi q̄
valde grauant animam et ad terram de-

primunt et suis punctionibus vulnerant.
debemus respicere serpentem in palo ere
eis suspensum et eius venenum id est ve-
nenosa opprobria et tormenta hauire et
bibere per ingem memoriam ex cuius hau
stu in nobis virtus calefactiua generā
bitur et quedam virtus que desiccabit in
nobis omne desiderium carnalium et mū
danorum et sic desiccatis carnalibus sitie
mus et bibemus aquam diuine gratie sa
lutaris Job. vij. Si quis sitit veniat ad me
et bibat Et tunc abrenunciabimus cornī
bus id est honoribus et dignitatibus mū
di quia si quis bene considerat crucifixum
perpendet quoniam dignitas mūdi est cō
temnenda. Nam cui prius acclamatum est
vt deo osanna in excelsis nūc maledicitur
vt seductor. Wathei. xxvij. Uach qui de-
struis templum dei. rc. Et cui prius ves-
timenta sua
nebant vestimenta in via. ecce suis cruci-
et sors super ea mittitur. ¶ Et multa alia
considerantur in cruce propter que honor
et dignitas mundi sunt penitus cōtemnē
da. Per talem etiam aspectum pilus effu-
cia carnalia. et cornua id est superbia et vi
cia spiritualia deponuntur. quia de cruce
manat virtus omnem morbum peccati sa
nans dum tyriacam in cruce factam sumi-
mus que omne venenum peccati expellit.
Et tunc sic renouati et in crucifixum trans
lati incipiemus habere cornua vera id est
verum honorem qui cōsistit in possessione
virtutum. Quia vt dicit philosophus ho-
nor est reverentia exhibita in testimoniū
virtutis. Honor vero mundi est in panno
in equis. Hoc figuratum est. Numeri. xxi.
Ubi dominus mādauit q̄ quicunq; grauā
retur punctione alicui⁹ veneni deberet re
spicere serpentem eneū in palo suspensū
qui figurabat xp̄m. ¶ Quinta renouatio
fit in accipitre que fit singulis annis. De ī
dicitur Job. xxxix. Nunquid per sapiētiā
tuam plumescat accipiter expandens alas
suas ad austrum. In quo datur nobis exē
plum q̄ frequenter debemus expandere
alas nostras ad austrum id est gratias et
beneficia data nobis a deo debem⁹ ad bo
nitatem dei referre a qua omnia bona pro
cedunt quia auster est ventus produc⁹
et generatiuus bonorum. Joh. i. Omne da
tum optimum et omne donū perfectum de
sursum est. Et in tali renouatiōe fiat i no
auster id est spūs sanctus qui omnes pe
nas id est gratias renouabit eas meliorā
do et nouos effectus producere faciendo.
Wat. xxv. Omni habenti dabitur et abū

dabit. Quando autez homo gratias quas
habet ad dei bonitatem non refert nec de
eis deo regratiatur perdit pēnas veteres
et non recipiet nouas et non renouabitur
vt accipiter. Sic perdidit eas lucifer q̄ ad
deū nō retulit bona sua rc. ¶ Sexta reno
natio fit in fenice que in nido suo ligna ari
da et aromatica cōgregat et alis suis ignē
concutiens seipsum comburit et ex eius ci
neribus auis sue speciei procreatur. In q̄
significatur renouatio que in resurrectio-
ne fiet quia si in nido nostre carnis in quo
habitamus cōgregauerimus ligna aroma
tica id est opera sancta que redolent cotā
deo in quibus est accensus spiritus sācti
ignis tunc ex cineribus illis id est per vir
tutem illorum operū resurgēt gloriosa no
stra. i. Corin. xv. c. Seminatur in ignobili-
tate surget in gloria. ¶ Ad idem vadit re
novatio que fit in seminibus que in terra
mortificantur et virentia resurgunt. quia
si in cruce penitentie mortificauerim⁹ mē
bra nostra et mortui fuerimus mundo. re-
surgemus in magna gloria per omnia feli
citer renouati. Phil. iij. Salnatorem expe
ctamus dominum iesum christum qui refor
mabit corpus humi. no. p̄figu. cor. claritā
tis sue. Et sic patet primum. ¶ Secundo
nos hortatur vt mendacium deponamus
veritatem loquentes. d. Sicut dixi q̄ nou⁹
homo assumēdus est z per consequēs vet⁹
deponendus. propter quod deponētes mē
dacium quod ad veterem hominem perti
net loquimini veritatem vnus quisq; pro
mo suo. i. omnes et huius ratio est quoniā
sumus inuicē mēbra. i. oīes sum⁹ fratres
et filij vnius dei et maxime xp̄iani sunt mē
bra vnius capitis iesu christi et ideo eis
maxime prohibetur ne seipsos per menda
cium faliant ad inuicez xD Debemus
autem cauere a mendacio et loqui verita-
tem maxime propter tria. Primo quia mē
dacium totam societatem humanam deua
stat et mercationes et iudicia et punitiōes
et premia. Quia per mendacium emptores
decipiuntur iudices veritatem non possūt
inquirere. et per ꝓs insontes plectuntur
rei euadunt. Per veritatem autem fideli-
tas societatis humane conseruatur nullus
decipitur veritas indagatur et vnicuiq; se
cundum opera sua retribuitur propter qō
dicitur Prouer. viij. c. Veritatem medita-
bit guttur meū et labia mea detestabūtur
impiū. et philosophus. Duob⁹ existētib⁹ a-
micis sanctum est honorare veritatem
Dicit de sarracenis q̄ sup̄ omnia detestāt
mendacium. Sarraceni etiā multum sunt
reales in verbo. ¶ Secundo qz menda-
cium reddit hominem odiosum deo z ho
minibus Eccle. xxv. Tres species odiuit
anima mea et aggravor valde anime eoz
pauperē superbū divitem mendacē. et se
nem fatuum et insensatum. In eodem no-
no. Terribilis est in ciuitate sua homo lin
guosus. homo linguosus multa mēdacia
loquit. ¶ Tercio qz multa mendacia occi
dit animā et separat a deo. Sapien. i. Os
quod mentitur occidit animā. Econtra ve
ritas a morte liberat Jo. viij. Cognoscetis
veritatem et veritas liberabit vos. Et sic
patet secundum. ¶ Tercio hortatur nos
ad iram per zelum z ne per irā offendam⁹
dicēs. Irascimi supple peccatis Glosa. In
hac enim ira est perfectio. Unde de moyse
dicitur Exodi. xxxij. q̄ cum appropinqual
set ad castra et vidisset vitulum et choros
iratus est valde proiecit de manu tabulas
et confregit eas Et. i. Macha. ij. dicitur de
mathathia q̄ cum vidisset iudeum immo
lantem accensus est furor eius secōm legis
zelum z trucidauit eū. Similiter phinees
videns scortātem cū madianitide ingres-
sus est lupanar et pfodit ambos simul vi-
rum et mulierem in locis genitalibus. Nu
me. xxv. Ira tamen iratus fuit christus quādo
facto flagello de funiculis eiecit lemen-
tes et vendentes de templo. vt patet Jo-
han. ij. Nec vocatur ira per zelū In tali au
tem ira excedit homo frequenter in nimis
aspere reprehēdendo et corrigendo. et ideo
subdit. Et nolite peccare modū scz in ira-
cundia excedēdo quia z teipso peccas quē
conturbas et in alio quē immoderate exa
sperās Eccle. viij. Non incēdas carbones
peccatorū arguens eos. Et si contingat ira
sci aliquando immoderate. tamen sol nō
occidat super iracundiam vestrā id est ci-
to deponatis. Gene. xlix. Maledictus fu-
ror eorum qz pertinax: et indignatio eorū
quia dura. Uel aliter vt dicamus q̄ hic p̄
hibet apostolus ne in ira offendamus di
cens. Irascimini et nolite peccare. q. dice
ret. Intus toleres quod vitari non potest.
Sed de ira non veniatis in actum peccan-
di. ¶ Si ergo surgit motus animi. qz iam
propter penam peccati nō est in potestate
nostra saltē ei non consentiat ratio. Per-
mittit quidē apostolus irasci quod est hu
mana tentatio sed prohibet irā ad effectū
ducere in quo est peccatū et maius est pec
catum si sol super iracundiam occidat id ē
si diu teneatur. Et hoc est quod dicitur. i.

Corinth.i. Tentatio vos non apprehendat nisi humana. Et qui sic tenet iram cor diabolo aperit ⁊ dat ei locum intrandi ad se et secum habitandi. Nolite ergo locum dare diabolo in ira manendo. Et sic patet q̄ ad iram per zelum nos hortatur et ne in ira peccem⁹ dehortatur. Et sic patet secundum et tercium. ⁊c. ¶ Quarto nos hortatur vt furtum non faciamus sed laborē manuum exerceamus dicens. Qui furabatur iam non furetur qualicunq̄ genere rapine. Exodi. xx. Non furtum facies. Magis autem laboret operādo manibus suis Et que opera faciet. mala lucra certe non sed quod bonum et iustum est operetur. Sicut ipse paulus faciebat. ij. Thimo. iij. Non inquieti fuimus apud vos nec gratis panem manducauimus ab aliquo sed in labore et fatigatione die ac nocte operantes ne quem q̄ vestrum grauaremus. Actuum vicesimo. Scitis quoniam ad ea que opus michi erant et his qui mecū sūt ministrauerunt manus iste. Et ad quem finem debemus laborare. certe vt habeamus vnde tribuamus. scilicet sustentationem necessitatem patienti. Et ideo si patimur necessitatem primo nosipsos sustentare debemus deinde pauperes. Luce decimoquarto. Noli vocare vicinos diuites ⁊ cognatos tuos ne et ipsi te reinuitent. sed voca pauperes debiles cecos et claudos. Tria ex supradictis patent. primo de quo facienda est elemosina/ quia de iuste acquisito. Thobie quarto. Ex tua substantia fac elemosinam. Secundo cui facienda est quia indigenti. Tercio quid sit dandum/ quia quod subleuet necessitatem/ non q̄ prouocet libidinem Genesis decimooctauo. Ponam buccellam panis et confortetur cor vestrum. Hic cadit exemplum de illo califice de quo dicit Gregorius in dialogo q̄ omni die sabbati totum lucrum septimane dabat pauperibus apud sanctū petrum rome excepto victu quotidiano. et quoddam magnum palacium mire pulchritudinis construebatur ei omni die sabbati vt reuelabat quidam qui raptus fuit ad alium mundum. ¶ In fine nota q̄ a furto cauere debemus maxime propter duo.

P Primo propter periculum persone. et vituperium. Qui enim furtis assuescit vix vnq̄ euadit quin capiatur et suspendat et sic vituperat totā progeniē suā Secundo ꝓpter periculū anime/ q̄ furtū et rapina/ est peccatū de quo hō vix vnq̄ exit nisi in morte/ quis nimis est durū reddere aliena. De alijs peccatis potest homo absolui per solam contritionem sed de illo non nisi ablata restituat. Restitutio autem et maxime furtorum vel nunq̄ fit vel pessime fit Scens est de vsuris q̄ homines sunt carnales in reaccipiēdo. Si autem totum reacciperent nūq̄ vsure redderentur. Hic cadit exemplū illius demoniace que fuit interrogata a quibus peccatis homines magis difficulter recedunt q̄ respondit duo esse scilicet infidelitas et alienum non reddere. Et sic patet. quarum et consequenter totum de epistola.

¶ Dominica. xx. de euangelio. Ser. cliij.

Simile est regnū celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo Mathe. xxij. Propter duo christus in predicationibus suis parabolis frequenter et libenter vtebat. Primo propter populi facilem instructionem Quia vt dicit philosophus nichil possumus intelligere sine fantasmate id est ne imaginatione sensibilium rerum vt scilicet in aliquo sensibili speculemur quod queritur Et propteres vt ipse dicit. ij. Phisicorum: qui caret vno sensu caret vna scientia Sicut cecus non habet scientiam de coloribus Et ideo populus audiens ꝑm predicantem et exempla et parabolas proponentem facilius intelligebat. ¶ Secundo quia in talibus parabolis christus eorum tangebat iudeos ⁊ ostendebat q̄ propter malitiam eorum perditio eor̄ appropiabat et ipsi expectabant salutem hec autem si dirrisset eis palam exarsissent magis ei et accelerassent occidere. Et hoc ꝑ in multis locis quia quando ipsi intelligebāt ꝓ rabolam contra se dictam volebant eū ꝓprehendere vt patet in parabola de locatione vinee agricolis. Mathei vicesimo. In hoc ergo euangelio christus exponēdam parabolam loquitur in qua ostendit quomodo iudei erant eiciendi et gentes introducende. In quo quidem euangelio quatuor continentur. Primum est clementia diuine charitatis in nuptiarū celebratione et nunciorum multiplici missione. In principio euangelij. Secundum est negligentia humane salutis que pretenditur in negociorum mundi multiplicatione ibi. Illi autez neglexerūt ⁊ abierūt. Alius in villam suam. Tercium est iustitia diuine equitatis in iudeorū reprobatione ⁊ gentium vocatione ibi Rex autem cum audisset iratus est. Quartum est seueritas in malorum ꝛpianorum per non habentem vestem nuptialem significatorum finali damnatione ibi. Intrauit autem rex vt videret discumbentes. ⁊c.

¶ Primo ergo ponitur clementia diuine charitatis in nuptiarum celebratione. Ubi nota q̄ totum hoc euangelium mistice est exponēdum: quia totum est in parabolis. Et attende quia vt dicit glosa de inuitatis ad nuptias solum Matheus narrat. Aliud simile aperte dicit Lucas. ſz de cena. id est de eterno conuiuio de qua nemo ingressus repellitur sicut de ꝑsenti ecclesia. ⁊c. vnde ꝑm glosam Lucas agit de statu ecclesie triumphantis. et ideo vocat eā cenam Matheus vero de statu ecclesie militantis. Per has ergo nuptias intelligūtur nuptie sacramentales ad litteram in quibus deus cum humana natura matrimoniū cōiunxit dum factus est homo ⁊ eā sibi in sponsam accepit. Possunt etiam intelligi nuptie spūales i quib⁹ anima deo per fidem copulatur Osee. ij. Spōsabo te michi in fide. Dicit ergo. Simile factum ē regnum celorum id est ecclesia presens et militans que dicitur regnum celorum ꝓpter quattuor. O Primo quia sicut deus habitat in celo per gloriā ita habitat in ecclesia per gratiā Matth. xxviij. Ecce ego vobiscum sum omni die vsq̄ ad cōsummationem seculi. ¶ Secundo quia sicut celum est eleuatum a terra ita ecclesia iustorum per contemptum mundanorum. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. ¶ Tercio quia sicut in celo sunt quedam corpora magis et minus clara et vnum illuminat aliud. ita in ecclesia iustorū vnus est maioris meriti q̄ alius et vnus illuminat alium et quidam sunt illuminantes ⁊ quidam illuminari. et quidam magis lucent et quidam minus Mathe. xij. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti. Ecce minus lucentes. Et qui ad iusticiam eruditi multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Et magis lucentes.

¶ Quarto quia sicut omnis virtus corporalis ꝓcedit a deo in hec inferiora per celum ⁊ corpora celestia ita omnis virtus diuina procedit a deo per ecclesiam iustorum in oēs homines. Ideo xp̄s dicit eis Mathei. v. Vos estis lux mundi. Et Johā. xx. Accipite spūm sanctum. Quor̄ remiseritis peccata remittuntur eis. Hec ergo ecclesia iustorum similis est homini regi. i. negocio ecclesie simile est tali negocio quod fuit vel esse potuit. Similis est ergo homini regi. i. Petro qui hic nobis hō ab humanitate et charitate sicut aliquādo dicitur leo a ferocitate punitionis aliquādo ouis et agnus a mansuetudine et patientia. Ex magna enim charitate processit q̄ deus pater fecit tales nuptias filio suo id ē ipsum hominem fieri constituit et ei ecclesiā sicut sponsam copulauit. Per incarnationis ergo misterium et sanctam ecclesiam copulauit in vtero virginali Grego. Tūc autem deus pater deo filio fecit nuptias quando hunc in vtero virginis humane nature coniunxit. Sed quia ex duabus ꝑsonis fieri solet nuptiarum coniunctio absit hoc ab intellectibus nostris vt personam redemptoris nostri ex duabus personis credamus esse vnitam. Ex duabus ꝑpe atq̄ in duabus hunc naturis existere dicimus: sed ex duabus personis credere cōpositū vt nephas vitam⁹. Secur⁹ ergo dixit pōt q̄ in hoc rex pr̄ filio suo nuptias fecit qm̄ ei per incarnationis misteriū sanctam ecclesiā sociauit. Uterus aūt genitricis virginis huius sponsi thalamus fuit.

P Ubi nota q̄ incarnatio filij dei assimilatur matrimonio quantum ad septē. ¶ Primo propter consensum qui requiritur in matrimonio qui similiter fuit ibi. Unde nisi beata virgo que gerebat personam totius humani generis consensisset. d. Ecce ancilla do. ⁊c. filius dei non fuisset incarnatus. ¶ Secundo propter maximū honorem qui est in matrimonio: quia sicut homo relinquit patrem et matrem patriā et parentes et adheret vxori vel marito: sic filius dei descendit de celo in terram ⁊ in laboribus plurimis cuz sponsa sua diuirit et tandem ꝓ ea redimenda mortuꝰ est in cruce viere. xij. Reliqui domum meam et dimisi hereditatem meam dedi dilectam animam meam in manus inimicorū eius. Unde amor filij dei ad humanā naturā oēm alij amorem excellit. ¶ Tercio quia sicut vxor maximum et vltimum honorem consequitur in matrimonio. sic humana natura in vnione et incarnatione filij dei quia tūc summe exaltata fuit. Que enim maior pōt esse exaltatio q̄ homo sit deus. Et propterea ex tunc angeli recusauerunt ab hominibus adorari vt patet Apoc. xxij. quia angelus Johanni volenti se adorare ait. Vide ne feceris. ¶ Quarto quia sicut duo conueniunt ad vnum hominem generandum qui erunt duo in carne vna scilicet generanda. sic ad generationem spiritualē filiorū dei conuenit xp̄s ⁊

ecclesia et per baptismum in vtero ecclesie fit talis generatio.et ideo baptizatus ex tunc dicitur xpianus id est filius christi et ecclesie:quia baptizati xps est pater et ecclesia est mater. ¶ Quinto sicut spōsus donat sponse multa donaria. Sic deus postq̄ assūpsit humanaz naturam maxima donaria sibi donauit.ij. Petri.i. Per quē maxima et preciosa nobis promissa donauit. ¶ Sexto quia sicut nullus potest ad vitaz nature venire nisi per marem et feminam generetur et nascatur.sic nullus potest venire ad vitam gratie nisi per baptismum in xpo et ecclesia renascatur Joh.iij. Nisi quis renat⁹ fuerit denuo.ꝛc. Septimo q̄ sicut vxor iseparabiliter adheret viro nec vnq̄ ab eo separari debet.sic filius dei ab humana natura nunq̄ fuit separatus nec in vita nec in morte. Ad has nuptias id ē ad fidem incarnationis filij dei iudei fuerūt principaliter inuitati, quia de hoc eis promissio facta ē Gen.xxij. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Et ad ipsos prophete missi sunt vt per fidem venirēt credendo. Et hoc est. Misit seruos suos.s. prophetas et nuncios incarnationis vocare inuitatos scz iudeos.quibus hoc in patriarchis promiserat vt dictū est. Crisᵒ. Inuitati sunt homines a tempore Abrahe cui incarnatio xpi est promissa et nolebant venire scz credendo quia non crediderunt q̄ xps esset filius dei. Iterum misit alios seruos scz apostolos et discipulos quos misit vt dicit. Crisᵒ.cum eis dixit. Mathei.x. In via gentium ne abieritis.sed ite potiꝰ ad oues que perierūt domus israel dicens. Ecce prandium meum paraui id est introitum regni in fide incarnationis vt dicit glosa. Thauri mei et altilia mea occisa sunt Grego. per tauros autem patres veteris testamenti figurantur qui ex pmissione legis inimicos suos fortiꝰ virtutis corpore feriebant. Altilia vero saginata dicimus ab eo quod est alere.vnde altilia quasi alita vocamus. Per altilia ergo patres noui testamenti figurantur.qui dum gratiam pinguedinis interne dulcedinis precipiunt a terrenis desideriis ad sublimia contemplationis sue penna subleuantur. Tauri mei et altilia mea occisa sunt.q.d. Patres veteris testamenti protestati sunt hanc fidem et in ea mortui sunt. Similiter altilia.i. apostoli et patres noui testamenti quos ego ad mensam meam alui et impinguaui pinguedine gratiarū sp̄ūs sancti hanc fidē protestātur et in ea et pro ea mortui et occisi sunt. et omnia parata sunt que ad hanc fidem faciunt. Venite ad nuptias id est ad incarnationem et mortē filij dei credite et operibus dignis ad ipsum accedite quia parata sunt omnia que ad hoc faciunt. Nam parate sunt medicine contra omnem morbum vt nullus per impotentiam non accedat. ¶ Ve nuptie publice predicantur vt nullus per ignorantiam se excuset. Unde spiritus sanctꝰ in magna copia in linguis igneis est donatus vt nullus frigidus tarde pigrescat. Charitas dei in cordibus nr̄is feruentissime est diffusa que omnia facit leuia vt nullus propter difficultatem lentescat Dyabolus est in inferno religatus et virtus peccati est diminuta vt nullus propter impugnationem tremescat. Celū est apertum et locus est paratus vt nullus propter impossibilitatem diffidat. Indulgentie dantur et pctā relaxantur vt nullus propter onꝰ debitoꝝ subsistat. Recte omnia sunt parata vt ad has nuptias venire debeamus. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur negligentia humane salutis q̄ pretenditur in negociorum mundi multifaria actione:quia ad istas nuptias venire neglexerunt sed abierunt alius in villā suam.et alius vero ad negociationem suā ꝛc. Q Ubi nota q̄ prout hic apparet quadruplici de causa inuitati ad istas nuptias venire contēnunt. ¶ Prima est defectus cognitionis ad quod pertinet id qđ dicit. Nolebant venire id est per fidē has nuptias cognoscere:q̄ enim intellectus p̄ bonum cognitum mouet voluntatem.et voluntas mota a bono cognito mouet cetera membra ad operandū. inde est q̄ quidam non cognoscunt bonum ideo non pergunt ad illud. Et ideo isti nolebant venire,quia non cognoscebant. Cognoscere autem nolebant quia nolebant intellectū suum humiliare ad credēdum ea que per rationes naturales probari non possunt. Contra quod dicit apostolus.ij. Cor.x. In captiuitatem redigentes omnem hūanum intellectum in obsequium christi. ¶ Secunda est defectus amoris veri boni ad quod pertinet illud. Isti autem neglexerunt. Causatur autem hec negligentia ex parco amore veri boni. Non enim amant vera bona scilicet virtutes que sūt propria et vera bona hominis que solum faciunt hominem bonum et cum ipso perpetuo perseuerant et ad vitam eternam p̄ducunt contemnunt etiā celum et celestia

psalmista. pro nichilo.habuerunt terram desiderabilem. ¶ Hec autem negligētia apparet multum reprehensibilis ex triꝰ

R Primo quia pro salute humana mirabilia sunt facta. Nam deus factus ē homo et mortuus et tauri et altilia id est patres ve.testa.et no.testa. occisi sunt vt homo perueniat ad salutem et homo nichil curat ꝛ nichil vult operari vt hanc salutem consequatur. ¶ Secundo quia in hoc tempore gratie omnia sunt parata vt dictum est.non sic autem fuit in veteri testamento. Et ideo nichil aliud restat nisi vt manus lauemus ab operibus mortuis ab omni inquinamento nos mundantes. propterea isti qui vndecima hora id est vltimo mundi erate scz tēpore gratie in quo nos sumus negligentes et otiosi fuerint inuēti a patrefamilias multum sunt reprehensi. Quid iquid hic statis tota die octo sitis et vos in vineam meam Mathei.xx. Exemplum de ficulnea que tribus annis nō fecit fructum scilicet tempore legis nature.tempore legis scripture. et tempore legis gratie. Et ideo dominus mandauit eam abscidi Luc.decimotercio. ¶ Tercio ex bonitate et perpetuitate bonorum nuptiarum istarū de quibus dicitur.i. Cor.ij. Oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascendit que preparauit deus his qui diligunt illū. ¶ Tercia causa est nimius amor boni transitorij. nimis enim amant bona transitoria scz honores dominia et diuitias. Et hoc est. Et abierūt alius in villam suam per quam dominatio ꝛ honor intelligitur alius vero ad negociationē suā per quā diuitie acquruntur. Plus enim amant ūmū q̄ deum plus mundū q̄ celum plus corpus q̄ animaz. plus amicos q̄ sanctos. plus possessiones q̄ virtutes plus laudem hoim q̄ gloriam dei Johannis.xij. Dilexerunt gloriā hominum magis q̄ dei. ¶ Quarta causa est appetitus alieni mali. Et hoc ē. Reliqui vero tenuerunt seruos ei⁹ et contumelijs affecerūt occidētes. Tales homines sūt dyabolici pastores oibꝰ supradictis q̄ detrahūt ꝛ pseq̄unt seruos dei predicātes virtutē ꝛ corrigētes vicia. ꝛ ad regnū dei vocātes nec se patiūt argui de malis suis Exo.iij. Quis te pstituit iudicē sup nos. Amos.v. Odio habuerunt corripientē in porta loquētē pfecte abhominati sūt Ad litterā tales fuerūt iudei q̄ ex magna pranitate xpm occiderūt et eius apostolos et nūcios qui veritatem predicabant et eoꝝ vicia arguebāt persecuti sunt. Nam Stephanum lapidauerunt Jacobum decollauerunt Petruz in carceraverunt. Paulum lapidauerunt et virgis ceciderunt et ceteros apostolos cōtumelijs affectos de suis finibus eiecerūt Math.xxij. Hierusalem hierusalem que occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt Actuum.vij. Quem prophetaz non persecuti sunt patres vestri et occiderunt eos qui de aduentu christi prenūciabant Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur iusticia diuine equitatis in iudeoꝝ reprobatione et punitione et gentium vocatione. Et hoc est Rex autem cum audisset scilicet vocem sanguinis seruorum suorum Gene.iij. Ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra Apoca.vi. Vidi subtus altare dei animas interfectorum ꝛ clamātium voce magna dicentiuz vsq̄quo domine non vin.san.no. Iratus est. Irasci dicitur deus per effectum quando ad modum irati se habet. Hiero. Quando nouitabat ad nuptias et agebat opera pietatis ꝛ charitatis hominis nomen apponitur nūc autem quando ad vltionem venit homo sistetur,et rex tantum dicitur. ¶ Sequitur a missis exercitibus suis pdidit homicidas istos et ciuitatem istorum succendit. Hiero. Per hos exercitus romanos intelligimus sub duce tyto et vespasiano qui occisis iudee populis preuari catricem incēderunt ciuitatem. Crisᵒ. Romanꝰ autem exercitus dicitur exercitꝰ dei.quia domini est terra et plenitudo eius Nec etiaz venissēt romani hierusalem nisi dominus eos excitasset. Grego. Uel angelorum agmina sunt exercitus regis nostri. Missis ergo exercitibus extinxisse homicidas dicitur quia in hominibus omne iudicium per ãgelos exercetur homicidas ergo perdit quia persequentes interimit. Ciuitates eorum ignis succendit quia istorum non solus anime sz et caro in qua habitauerunt eterne gehēne flamma cruciatur. ¶ Reprobatis ergo iudeis deinceps gentiuz vocatio innuitur vnde subdi tur.. Tunc ait rex seruis suis. Origines scilicet apostolis aut ãgelis qui prepositi erant in vocationem gentiū. Nuptie quidem parate sunt. Remigius id est omne sacramentum humane dispensationis iam peractum atq̄ completum est. Sz qui inuitati erant scilicet iudei qui principaliter ad hoc inuitati fuerunt non digni fuerunt quia iusticiam dei ignorantes ꝛ suam statuere volentes indignos se iudicauerūt eterne vite. Reprobato ergo iudeo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

co populo ad has nuptias gentilis populus est susceptus. Unde sequitur. Ite ergo ad exitus viarum et quoscunq; inueneritis vocate ad nuptias. Hiero. Gentium populus non erat in vijs sed in exitibus viarū quia diuersos errores habebant in quib⁹ et per quos a via fidei et virtutum exitur. Crisō. Uel vie sunt omnes professiones huius mundi vt pote phie milicie ⁊ huiusmodi. Jubet ergo ire ad exitus viarum id est ad ipsas vias vt cuiuscūq; conditionis homines vocent ad fidē quia non est de⁹ acceptor personarum. ¶ Addit. sicut castitas est via que ducit ad deū ita fornicatio est via que ducit ad dyabolum. et sic de alijs virtutibus ⁊ vicijs. Jubet ergo vt cuiuscūq; conuersationis homines inuitent ad fidem Et hoc est quod sequitur Et egressi p̄ ui eius in vias congregauerūt omnes q̄s inuenerant bonos et malos. Origē. Egredientes serui siue de iudea et hierusalem apostoli christi siue ab interioribus angeli sancti et venientes ad vias diuersas diuersorum morum congregauerunt quoscūq; inuenerunt et congregabunt vsq; ad finem mundi et non curant vtrum aliquando ante vocationem mali fuerint an boni. Bonos autez hic intelligere simpliciter cōuenit humiliores et rectiores ex eis q̄ veniebant ad cultum dei Quibus conueniebat quod apostolus ait ad Roma.ij. Cum gentes que legem non habent naturaliter ea que legis sunt faciunt ipsi sibi sunt lex. Hiero. Inter ipsos gentiles est infinita diuersitas cum alios sciam⁹ proclliores esse ad vicia alios ad honestates morū virtutumq; deditos. Sequitur. Et implete sunt nuptie discumbentium id est crediderunt quotquot erant preordinati ad fidez S Nota peccatores qui ad has nuptias vocati venire contemnunt a tribus exercitibus condamnantur. Primus est exercitus viciorum quia ex quo homo non vult virtutes induere et venire ad nuptias ſz in peccato manet de necessitate exercitū magnū viciorum incurrit a quibus perditur. Cuius ratio est duplex. Prima est magnuz pōdus peccati quod trahit animam ad profundum peccatorum Grego. Peccatum quod per penitentiam non deletur mox suo pondere ad aliud trahit. Secunda est indefensio peccatoris. sumus enim in durissimo prelio spirituali. cui⁹ prelij arma non sunt carnalia sed spiritualia scilicet virtutes et dona. ij. Corin. x. Peccator autez p̄ peccatū ligat a dyabolo Prouer. v. Funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; constringitur et eruitur omnibus armis spūalib⁹. Lu. x. Qui etiam despoliauerunt eum. Si quis autem nudus et ligatus staret in durissimo prelio necessario continuo vulneraretur vsq; ad mortem sit accidit peccatori. ¶ Secūdus est exercitus demonum qui peccatorem ingredi tur et in anima et in corpore eum perdunt Unde ille demō quem xp̄s expulit interrogatus ab eo quod esset ei nomen. respondit legio. quoniam multi sumus. vt patet. Luce. viij. Et in eodem. xi. Tunc vadit et assumit septem alios spūs nequiores se. et ingressi habitant ibi. Unde de magdalena dicitur q̄ xp̄s expulit ab ea septem demones vt patet in eodem. viij. Hic exercitus fortis est viribus et expertus in bello. Job. xli. Non est potestas super terram q̄ ei valeat comparari. Qui nūq; dormit sed semper pugnat donec animā ducat ad carcerem inferni. Luce. xix. Uenient inimici tui et circūdabunt te vallo et coangustabunt te vndiq; et ad terram prosternēt te.

¶ Tercius est exercitus consanguineoꝝ et negotiorum mundi. Peccator enim immergitur in negocijs mundi et consanguineorum et amicorum que omnia pugnant valde contra salutem anime. Propterea dicitur Eccle. xi. Fili ne in multis sint actus tui. Et Apoca. xviij. Exite de illa populus me⁹ et participes ne sitis delictorum eius. Quia vt dicitur. i. Johan. v. Totus mundus in maligno positus est. Et ideo qui tetigerit picem id est mundum coinquinabitur ab ea. Eccle. xiij. Isti sunt illi tres quinquagenarij cum quinquaginta suis qui venerūt ad capiendum helyam super quorum duos rogauit helyas ignem decelo descendere et eos consumere. Nam exercitum viciorum et demonum debemus rogare vt deus destruat ⁊ repellat a nobis.

Et sic patet tercius. ¶ Quarto ponit rationabilis seueritas in malos xp̄ianorum cōdemnatione per nō habentem vestem nuptialem designatorum. Et hoc est. Intrauit autem rex vt videret discumbentes id est vt videri faceret Danie. vij. Judicium sedit et libri aperti sunt. id est conscientie singulorum. Crisō. Non quia alicubi ipse nō ē ſz vbi vult p̄ iudicijs aspicere ibi dicit̄ p̄s vbi aūt non vult absens videt. Dies aūt aspectionis dñi dies iudicij q̄n visitaturus est xp̄ianos qui sup̄ mēsam scripturaꝝ accūbunt. Uel vt videret. i. approbaret dignos et iudicaret indignos. Origē.

Cum ãt bonos ⁊ malos oportuit vocari nō autem vt mali permanerent mali sed vt deponerent vestimenta contraria nuptijs et induerent nuptialia vestimēta id est vicera benignitatis et misericordie. Ideo rex ingrediturꝝ videat discumbentes posq̄ eis apponitur prandium vt retineat habentes nuptialia vestimēta atq; delectet. Condemnat autem contrarios Unde origenes. Ingrediens autem inuenit quendam qui non mutauerat propcios motes. Et hoc est. Et vidit ibi hominem non habentem vestem nuptialem. Singulariter autem dicit quia vnius generis sunt omnes qui seruant malicium post fidem quā habuerunt ante fidem. Gregorius. Quid autem debemus intelligere per vestem nuptialem nisi charitatem quia hanc ipse dominus habuit dum ad sociande sibi ecclesie nuptias veniret. Dicitur autem charitas vestis nuptialis qui nuptie christi et ecclesie specialiter charitatem requirunt sicut enim matrimonia fieri solent ad amicitias acquirendas vel augendas. sic matrimonium filij dei in incarnatione contractum fuit ad dilectionem dei ⁊ et hominis augendam. Filius enim dei factus est in incarnatione amabilis nimis. Bernardus loquens de filio dei incarnato. Non hoc loco inquit predicatur magnus dominus sed paruulus dom⁹ sed amabilis nimis. Paruulus vtiq; quia natus est nobis qui prius erat pater factus est frater. et qui prius erat deus factus est socius. Ipse est tā in nobis omne amabile Intrat ergo ad nuptias sed sine veste nuptiali qui in ecclesia fidem habet sed non charitatem qui a domino corripit. Et hoc est. Et ait illi. Amice quō huc intrasti non habens vestē nuptialē Hiero. Amicū vocat q̄ imitat⁹ est ad nuptias quasi sit amicus per fidē. Arguit autem impudentie q̄ veste sordida munditias polluerit nuptiales. Origē. Et quoniam qui peccat et non indaut dominum iesum christum non habet excusationem aliquam. Et ideo sequit At ille obmutuit Hiero. In tempore enim illo non erit negādi facultas cū omnes angeli et mundus ipse testes sint peccatoris. Grego. Omne negocij excusationis cessat quippe quis ille foris increpat qui testis conscientie intus animā excusat Hiere. xii. Ego sum iudex et testis dicit dominus. ¶ Notandum autem q̄ admiratiue dominus loquitur cum dicit Amice quomodo huc intrasti. huius autem admirationis tres possunt esse cause. ¶ Prima est quia christus ita care hanc vestem emit. et tot ⁊ tāta pro ea sustinuit ⁊ eā gratis homini baptizato cōtulit. ⁊ ipse pro nichilo eam dedit quinq; pro vno denario. Alie vestes fiunt de pilis animaliū vel de corticibus herbarū puta de lino et de visceribus vermiū puta de serico. huic autē vesti christus materiā ministrauit de visceribus suis quando cum lateris sui apertione amorem suum nobis ostēdit Bernar. Clauis penetrans clauis reserans factus est michi vt videam voluntatem domini patet archanū cordis per foramen corpis ¶ Secunda est q⁹ hec vestis summe super omnia placet deo. Unde xp̄us elegit mori sed vestem incōsutilem que erat figura huius vestis nullo modo diuidi permisit ⁊ potius voluit mori q̄ diuidere. et peccator pro nichilo habet eā et frequenter diuidere et proūcere nō curat Augus. Tunicam hominis tā iudicati in cruce pendētis carnifices pilati non sunt ausi conscindere et tu niteris charitatem dei siue charitatem que deus est separare. ¶ Tercia est quia hec vestis super omnia valet et super omnia est vtilis habēti. hec enim operit multitudinem peccatorum. Prouer. x. Uniuersa delicta operit charitas. Et facit hominem filium dei et in deo manere. i. Johā. iij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Facit etiam hominē dignuz nuptijs regis eterni et sine ea nullus potest intrare. Si enim non licebat intrare aulam assueri indutos sacco multomagis aulā celestis regis. ¶ Moraliter autē ad edificationem nostram nota q̄ per istū hominem non habentē vestem nuptialem intelligitur omnis malus christian⁹ qui habet fidem sed non opa charitatis De quotria dicunt. ¶ Primo eius ficta amicicia demonstrat ibi. Amice. Secundo eius presumptio reprehenditur ibi. quō huc intrasti. Tercio eius pena subiungit ibi. Ligatis manibus et pedib⁹. Dicit ergo. Amice quō huc intrasti pro q̄ tāta feci ꝓta dixi tā ta sustinui feci creaturas. dixi scripturas/ sustinui penas/ feci mirabilia/ docui vtilia sustinui crudelia/ ergo verus amicus fui tibi. sed tu fuisti michi amicus fictus ⁊ verbalis. ¶ Quod patet quantū ad tria que ad verā amiciciā requirunt. U Primum est quia amicorū est idē velle et nolle vt dicit Tullius. Sed tu in nullo voluntatem tuā mee ꝑfirmasti imo michi in oib⁹ rebellasti Job. xv. Cucurrit aduersus

Universidad de Deusto
Biblioteca

deum erecto collo. ¶ Secundum est quia amici habent omnia communia ego autē omnia bona mea tibi communicaui et bona nature. et bona fortune et bona gratie et glorie. Roma. viij. Quomodo non etiā cum illo omnia nobis donauit. Tu autem bona tua michi non cōmunicasti quia nudus fui et non operuisti me. hospes fui et non collegisti me. et sic de aliis. Ita dicet impūs christus in die iudicij. vt patet Mathei. xxv. ¶ Tercio est qz inter amicos est ita feruens dilectio q̄ adinuicem transformantur. Nam amor habet transformare amantem in amatum vt dicit Hugo de sancto victore. Et ideo Augu. dicit de quodam amico suo q̄ intantum erat in ipsum transformatus q̄ credebat vnam animam in duobus esse. Ego autem te intantum dilexi q̄ sum transformatus in te et factus sum homo. tu autem non es transformat⁹ in me neq; factus es deus / neq; filius dei sicut illi qui perfecte me diligunt Psalmista. lxxxi. Ego dixi dij estis / et filij excelsi omnes. et sic patet q̄ tu es amicus fictus. ¶ Secundo presumptio eius redarguit. Quomodo inquit huc intrasti non habēs vestem nuptialem id. est quomodo nomen christianitatis vsurpasti et rem non habuisti / quia charitatem in qua religio christiana vnitur adinuicem et cum deo nō habuisti quod Exodi. xx. prohibet. Nō assumes inquit nomen dei tui inuanum. Talis est sicut ficulnea que habebat solum folia cui christus maledixit que statim aruit Mat. xxi. Et nota hic q̄ super tunicam christi inconsutilem que hanc vestem significabat milites. Pylati miserunt sortem. sic multi super hanc vestem preciosam mittunt sortes dum exponunt eam fortune dicentes. si deo saluari saluabor statutū est enim quid debeat esse de me. Quidam autē hāc vestem furantur. sicut dicitur q̄ Pylatus furatus est tunicam inconsutilem christi et hi sunt ypocrite et heretici qui veniunt in vestimentis ouium intrinsecus autem sūt lupi rapaces vt dicitur Mat. vij. Qui habent vocē Jacob sed manus Esau hi sunt vulpes Sansonis qui incendūt totā messem ecclesie. vulpes autem habent optimam pellē et pessimas carnes et ideo decoriari debent. Item nota q̄ christus hāc questionē precise fecit prelatis ecclesiarū in morte. Querit enim ab eis tria. Primo quomodo huc intrasti vtrum scz introduxit te munus vel cōmodū temporale an deus et bonum anime. Secundo quomodo vir sti an sicut homo vel pecus. Tercio quomodo rexisti te vtrum scilicet habueris te vt pastor vel sicut ydolum depictum. Ait ille obmutuit quia de his omnibus male respondere potuit. non enim prouidit sibi quomodo respondere deberet.

¶ Tercio pena eius subiungit quia ligatis manibus et pedibus mittite eū in tenebras exteriores. Ligant⁹ eūm manus peccatis ergo sunt electi Origē. Timendum est xpianis ne eo numero intrent in regnum celorum quo filij israel intrauerunt in terram promissionis. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. cv.

Videte quomodo caute ambuletis Ephe. v. Tota vita presens est quedā via per quam itur ad vitam et ad mortem. Qz si hō ambulet per viā xpi et virtutum pergit ad salutem et vitam. Johan. x. Per me si quis introierit saluabit. Si aūt ambulet per viam diaboli et viciorum pergit ad p̄ditionem et mortem Mat. vij. Lata et spaciosa est via que ducit ad perditionem. Ista diaboli dicitur spaciosa quia p̄mittit hominem facere quecūq; vult et ideo multi ambulant in ea qz oēs stulti. Stultoz autem infinitus est numerus. Eccle. i. In hac aūt epistola beatus paulus hortatur omnes fideles vt in via vite presentis caute ambulent quatenus perueniant ad salutem vt sapientes et non pergant ad dānationē vt insipientes et stulti. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo nos hortatur vt in via presentis vite caute ambulemus vt sapientes quoniam impedimenta sunt multa. In principio epistole. Secūdo nos hortatur vt dei voluntatem cognoscamus quoniam tenebre multe sunt ibi. Propter ea nolite fieri imprudentes. Tercio hortatur vt ab ebrietate caueamus et donis spiritus sancti impleamur qm̄ vana multa sūt ibi. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria sed impleamini spū sancto. Quarto nos hortatur q̄ p̄ donis et in donis spūs sancti deo semp gratias referam⁹ quoniā superbis et vana gloria multa est ibi. Gratias agentes semper p̄ omnib⁹. &c. Primo ergo nos hortatur vt in via presentis vite caute ambulemus dicens Videte id est oculo rōnis diligenter considerate quo caute ambulentis id est quo moderamine et qua cautela prouer. iij. Palpebre tue precedant gressus tuos. Animalia ista sancta de quibus

ymus homo. Sapien. xvij. Una enim christena tenebrax oēs erant colligati. ¶ Hic cadit exemplum illius cācellarij parisiensis qui post mortem apparuit. et interrogat⁹ si damnati scirent diem iudicij. Respondit omni die videtur nobis q̄ finiatur mundus quia tot descendūt ad infernum. Pauci ergo sunt electi Origē. Timendum est xpianis ne eo numero intrent in regnum celorum quo filij israel intrauerunt in terram promissionis. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. cv.

Videte quomodo caute ambuletis Ephe. v. Tota vita presens est quedā via per quam itur ad vitam et ad mortem. Qz si hō ambulet per viā xpi et virtutum pergit ad salutem et vitam. Johan. x. Per me si quis introierit saluabit. Si aūt ambulet per viam diaboli et viciorum pergit ad p̄ditionem et mortem Mat. vij. Lata et spaciosa est via que ducit ad perditionem. Ista diaboli dicitur spaciosa quia p̄mittit hominem facere quecūq; vult et ideo multi ambulant in ea qz oēs stulti. Stultoz autem infinitus est numerus. Eccle. i. In hac aūt epistola beatus paulus hortatur omnes fideles vt in via vite presentis caute ambulent quatenus perueniant ad salutem vt sapientes et non pergant ad dānationē vt insipientes et stulti. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo nos hortatur vt in via presentis vite caute ambulemus vt sapientes quoniam impedimenta sunt multa. In principio epistole. Secūdo nos hortatur vt dei voluntatem cognoscamus quoniam tenebre multe sunt ibi. Propter ea nolite fieri imprudentes. Tercio hortatur vt ab ebrietate caueamus et donis spiritus sancti impleamur qm̄ vana multa sūt ibi. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria sed impleamini spū sancto. Quarto nos hortatur q̄ p̄ donis et in donis spūs sancti deo semp gratias referam⁹ quoniā superbis et vana gloria multa est ibi. Gratias agentes semper p̄ omnib⁹. &c. Primo ergo nos hortatur vt in via presentis vite caute ambulemus dicens Videte id est oculo rōnis diligenter considerate quo caute ambulentis id est quo moderamine et qua cautela prouer. iij. Palpebre tue precedant gressus tuos. Animalia ista sancta de quibus dicitur Ezechie. i. plena erant oculis ante et retro per que viri sancti designantur. ¶ Ambulandum est ergo summa cautela et moderamine propter quattuor. X

Primo propter vie obscuritatem. Psal. Posuerūt me in tenebris et in vmbra mortis. Secundo propter vie lubricitatem. psal. Fiat via illorum tenebre et lubricū. Valde enim faciliter homo cadit in via penitentie quia multa sunt lubrica. Tercio propter laqueorum multiplicitatem. Eccle. ix. In medio laqueox ingrederis. Tota enim vita p̄ns est plena laqueis. psalm. cxli. In via hac qua ambulo. &c. ¶ Quarto propter latronum insidiationem Job. xix. Simul venerunt latrones et fecerunt sibi viam per me. Etc. In presenti vita quasi in via sumus. demones autem quasi quidam latrunculi iter nostrum obsident Luce. x. Homo quidā descendebat ab hierusalē in hiericho. qui incidit in latrones qui etiam despoliauerunt eum et plagis impositis abierunt. semiuiu. relic. Sic ergo caute est ambulandum et non quasi insipientes qui nichil cogitant de futuris nec presentis ordinātem sed quasi sapientes qui considerant finem et omnia ordinant ad bonum finem. Sapientis enim est considerare finem et omnia ad finem ordinare. sic ergo vt sapientes. ambuletis redimētes tempus quia malitia dies sunt. Ephe. v. Redimite tempus quod perditum est. in quo debuistis seruire deo et nō seruiuistis quoniam dies mali sunt id est homines istius temporis et dierum istorum mali sunt et ideo supplete et recuperate illud tempus quod propter malitiam hominum et propter multa impedimenta que occurrerunt perdidistis. Uel redimentes tempus id est date et obmittite de vestro vt habeatis tempus liberū et quietum ad vocandum deo et spūalibus. quoniam dies mali sunt. i. homines istorum dierum qui molestant vos litigijs et aliis occupationibus propter quod vacare deo non potestis Aug. Dies mali dicunt pro duabus rebus scz malicia et miseria hoim. ceterū dies isti ad tm pertinēt ad spacia horax. ordinati sunt. ducunt ess vices. agunt tpa. oritur sol et occidit. transeūt tpa. Cur molesta sunt tpa si homines sibi non sunt molesti. Dicuntur ergo dies mali vt dixi propter malitiam hominū et miseriā. Sed miseria hois p̄munis est non autem malicie debet esse p̄munis. Ex quo enim lapsus est adam et de paradiso depulsus nunq; fuerint dies nisi mali. quod ostēdit puer qui nescitur qui a plorando incipit

nec ridere potest. statim natus plorat propheta sue calamitatis. Lachrime enim testes sunt miserie nondum loquitur et iam propherat. et quid in labore se futurum vel timore etiaz si iustus fuerit certe in medijs tentationibus positus semper timebit. Redimamus ergo tempus. Quid est tempus redimere? Redimit ille tempus q̄ perdit id est dat de suo vt vacet deo et nō illitibus. Nūmū ergo das vt emas tibi aliquod sic perdas de tuo vt emas tibi quietem hoc est tempus redimere vt ait dominus Wath.v. Si quis vult tecum in iudicio contendere et tunicam tollere dimitte ei et pallium vt habeas quietum cor ne p̄das tempus vacandi deo tuo.s quo mali homines volunt te revocare damno et litigijs. Uel redimentes tempus id est quod minus fecistis i vno tempore restituite in alio dimidiantes dies quos impij non dimidiant. Alij enim dimidiant alij complēt dies alij vero incipiunt id est alij moriuntur in egipto. alij in deserto. alij in terra sancta. Hec omnia Augu. p Moraliter autem ad edificationem nostram nota q̄ prudens viator octo habet attendere.

¶ Primum est vt sit sanus et fortis robore quatenus iter inceptum perficere possit. sic vadens per viam dei debet esse sanus in mente per gratiam dei et debet habere virtutes que faciunt animam fortem et omnia potentem. Phil.iij. Omnis possum in eo qui me cōfortat. Qui autem hāc fortitudinem non habent lassantur et deficiunt in via. Et propterea filij israel lassati prostrati sunt in deserto et non peruenerunt ad terram promissionis. ¶ Secundū est vt competentem sibi societatem sibi eligat cum qua commode possit ad locum destinatum ire. Sic vadens per viam dei debz eligere socios qui velint ad paradisum ire et non associet se euntibus ad infernuz et qui vadūt sm modum suum quia vnus prolatus non debet se sociare vni religioso vel heremite: quia cuius vteriz pergat per viam dei et ad eundem locum tamen modus eundi non est equalis in vtroq̄. Tunc ergo ꝓpetens societas eligitur quādo ad eundem locum vadit et eodem modo. Eccle.xiij. Uitiosi te ne socius fueris. Unde de augustino dicitur q̄ merat ad Simplicianum seruum christi vt proferret quis esset aptus modus viuendi sic affecto vt ipse erat ad ambulādum in via dei in qua alius sic alius sic ibat. In cui⁹ figura mandatum est in lege ne quis araret in boue t azino vt patet Deu.xxij. ¶ Tertiū est vt pericula varium declinet sic vadens per viam dei debet pericula que sunt quasi infinita declinare. via enim presentis vite est plena periculis et insidijs propter q̄ opotter caute ambulare vt dictum est scil. Cor.xi. periculis flu. peri. lā. peri. in ma. peri. in ter. peri. in ci. peri. i soli. peri. et ge. peri. et gen. peri. ex fal. fra. Omnia hec oportet vitari. Pro. xv. Qui cauet laqueos securus erit. ¶ Quartum est vt rebus gravibus et superfluis se non oneret solus necessaria portet. Sic vadens per viā dei nō debet nimis possidere quia grauant et destruunt mentez eius. Animus enim qui diuiditur ad multa minor fit ad singula vt dicit grego. Solum ergo necessaria sunt portanda. i. Thi.vi. Habentes alimenta t quibus te.his contenti simus. ¶ Quintū est vt a scientibus viam petat sic vadens peruiam dei debet libenter et frequenter audire predicationem et exemple sanctorum in quib⁹ via vite docet. Psal. Lucerna pedibus meis verbū tuum t lu.se.me. Sextū est vt cū indigentis non litiget sed ab eis libenter iniurias sustineat sic vadens peruiam dei non debet cum hominibus huius mundi litigare qui colunt mundum et habitant sicut propriā ciuitatez quia sicut nec contra carnem alienum consurgūt tua omnes consurgent contra eum. Johan.xv Si me p̄secuti fuerit et vos p̄sequent. Et hoc est quod hic dicitur. Redimētes tēpus dies mali sunt. Roma.xij. Cū omni ho.pace. habi. ¶ Septimum est vt indies et horeis terrigenaz non immisceat se quia de facili illaquearetur amore. Sic vadēs per viam dei vana gaudia mūdi et carnalia desideria debz penitus declinare. i. peri. q̄ Obsecro vos tāq̄ aduenas et peregrinos abstinere a carnalibus desi. q̄ militant aduersus animā. Sic christus vadens hierusalem videns gaudium et tripudium cuitatis non se immiscuit sed fleuit super illā vt patet Luce.xix. Quia extrema gaudij. oc. prouer. xiij. Propterea dicebat. Sara filia Raguelis. Nunq̄ cum ludentib⁹ miscui me. Thobie.iij. ¶ Octauum est vt ita moderetur gressus suos q̄ perueniat ad ciuitatem de die anteq̄ porta claudatur sic seruus dei donec dies gratie lucet ds foriter ambulare anteq̄ porta celi claudatur que claditur hominū dum nox culpe occupat mentem eius Joha.xij. Ambulate dū lucem habetis vt nō vos tenebre cōprehendant Sene. Faciamus quod in itinere fieri solet vt qui tardius exierunt celeritate motus compensant. Et ideo si tarde incepimus fortiter ambulemus. Quidam itaque ambulant in vis dei q̄ nunq̄ perueniant ad ciuitatem. Contra quos dicitur. Apoc.iij. Utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te euomere de ore meo. Et sic patet primum. ¶ Secundo nos hortatur vt dei voluntatē cognoscamus di. Propterea nolite fieri imprudentes. i. quia dies sunt mali propterea opottet vt nō sitis imprudentes non attendentes quid placeat deo alias peribitis in diebus malis quia dies mali suggerunt mala. Et ideo nisi homo sit prudens et sciat quid sit bonuz et malum et quid placeat deo et displiceat non cauebit a malis et per consequens peribit in ipsis Sitis ergo intelligentes, que sit voluntas dei Roma.xij. Ut probetis q̄ sit voluntas dei bona beneplacens et perfecta Est ergo voluntas dei bona quia bono nostro vult etiam salutem. i. Thi. secūdo Qui vult omnes homines saluos fieri et est beneplacens quia omnes boni t omnia bona sibi placent et ipse placet omnibus bonis. Est et perfecta quia sibi nichil deest. Psal. cxxxiij. Omnia quecunq̄ voluit dominus fecit in celo et in terra vnde Est in reprobis voluntas dei impletur quia sicut iustum vult premiari ita vult peccatorem comburi Et sic patet scōm. ¶ Tercio hortatur nos vt ab ebrietate caueamus t donis eius spiritussancti repleamur. Principalis autem intentio apostoli est hic hortari vt impleamur spiritusācto et donis ei⁹ Sed hec duo vicia carnalia scz gula t luxuria maxime impediunt spiritussancti gratiam et dona et ideo solum de ipsis hortatur nos hic. Et leuitici.x. Uinū et omne qđ inebriare potest non bibetis tu et filij tui quando intrabitis tabernaculū testimonij. Et augu. dicit q̄ in actu venereo spiritussanct⁹ nō tangebat corda prophetarū. Nolite ergo ebriari vino in quo est luxuria sicut effectus in causa Exemplū de loth qui inebriatus iacuit cum filiabus vt patz gen.xix. Sed implemini ait spūsācto mentes sanctificat in quo et per quem dona eius percipietis que sunt loqui linguis et psallere et interpretari et docere. Actuū. Repleti sunt omnes spiritussancto et ceperunt loqui Et hoc est. Loquentes vobis metipsis id est sic impleamini t post impletionem erimus loquentes vobismetipsis. i. vos recipsos interi⁹ instruētes vel vobismetipsis. i. vnus alium instruet in psalmis qui ab bonam operationē ꝓmouent hymnis qui de laudibus dei agunt et canticis spūalibus que de eterno gaudio sunt in q̄ bus canticis et psalteris in cordibus vris id est ex interiori voluntate totum procedat dño. i. ad laudem dñi et honorem t sic patet tercū. ¶ Quarto nos hortatur vt pro his donis spūs scti deo patri semp gratias referamus dicens. Hras agentes pro bonis et donis acceptis a deo non credentes illa habere a vobis. Agatis ergo gras deo q̄ vos creauit patri quivos regenerauit. Et hoc in noie dñi nostri iesu christi in quo et per quē oia donant id est vt in tali gratiarum actione nomen domini nostri iesu christi exaltetur et dilatetur. Ad hoc enim debet tendere nostra actio vt sic exaltetur per quē tot et tanta dona recepimus q̄ vt dicit glosa per eū cognoumus deum datorem omniū bonorum. Jo.xvij. Pater manifestaui nomen tuū hominib⁹ quos dediste michi. Subiecti inquit inuicem. q. d. Non vos solum habeatis humiliter ad deum immo subiecti sitis inuicē. Et hoc non in humano timore sed in timore christi vos ad hoc impellente. Phil.ij. In humilitate superiores sibi inuicē arbitrantes. Et de hoc ipse apostol⁹ dedit nobis exemplū dicēs. Cū essem liber ex omnibus olim seruū me feci. i. Cor. ix. Et sic patet quartum et consequenter totum.

¶ Dñica. xxi. de euangelio. Sermo. cvi.

Erat quidā regulus cuius filius infirmabatur capharnaū Jo.iij. Sicut dicit Grego. Hoc habet proprium diuina scriptura quia narrat gustū prodit misteriū. Quod optime in hoc euangelio patet. Nam dū in eo quoddā salvatoris nostri miraculum enarratur ostenditur vnde infirmitas aut meozitur vnde et quomodo sit eius sanitas requirenda. In quo quidem euāgelio quinq̄ continentur. Primum est cuiusdaz reguli pro filio ad mortem infirmato deprecatio. In principio euangelij. Secundum est christi ad regulū increpatio et pro sanādo filio exaudito ibi. Nisi signa t p̄digia videritis non creditis. ꝛc. vade filius tuus viuit. Tercium est reguli credulitas et iussionis sibi facte executio ibi. Credidit homo sermoni quē dixit illi ihesus. Quartū est sanati filij nunciatio et facti miraculi examinatio ibi. Jā eo ascēdēte serui occurrūt:

Universidad de Deusto Biblioteca

el.&c. interrogabant autem horam ab eis in qua melius habuerit. Quintum est ex facto miraculo fructus fidei cõsecutio ibi. Et credidit ipse et do.e.tota. ¶ Primo ergo ponit cuiusdã reguli pro filio ad mortem infirmato deprecatio. Et hoc est. Erat quidam regulus Criso. Regulus autẽ dicebatur. aut quia de genere regali existẽs aut quia aliquam dignitatem principatus obtinebat. aut quia sic vocabat. huius filius febribus decumbens capharnaum q̃ est ciuitas metropolis in galilea in extremis laborabat/littera plana est. ¶ Visite loquendo ille regulus significat primũ hominem qui fuit regulus respectu magni regis dei. huius filius id est tota progenies posteror infirmata est capharnaũ id est in paradiso terrestri. Capharnaũ interpretatur ager pinguedinis vel villa cõsolationis que duo optime competunt paradiso illi. Erat enim locus amabilis valde et locus voluptatis et diuitiarum & delitiarum et omnis consolationis. Primo enim hoc/ine peccante infirmatum est totum genus humanum in eo in quo omnes peccauerunt vt dicitur ad Roma.v. Nam deus fecerat tres ordines scz inter aiam et deum. inter animam et corpus id est inter rationẽ et vires inferiores et inter homines et alias creaturas. Statim autẽ q̃ anima rebellauit deo. corp9 rebellauit anime/ vel vires inferiores rationi et omnis creatura rebellauit homini. its q̃ homo propter peccatum est valde infirmus et debilis viribus. Sed in aduẽtu filij dei erat ita grauiter infirmus q̃ incipiebat mori/ quia nullum opus ad regem vel peccatorem pertinens faciebat non enim seipsum regebat nec vicijs imperabat. sed vicia ipsum regebant et imperabant ei. Et intantum in aduentu filij dei homo erat infirmatus q̃ creaturas adorabat quibus propositus erat dominũ autem deum creatorem et conseruatorem suum non cognoscebat. Passionibus etiã carnis fortiter erat subiectus ac etiam demonũ potestati. Et breuiter per omnia in extremis iacebat ita q̃ non erat in eo alitus alicuius bont et ideo deus mia motus super isto egroto misit filium suũ in mũdũ sicut medicũ vt plenarie hunc infirmũ id est totũ humanum genus saluaret. Augu. Magnus vtiq; venit medicus q̃ mundus vbiq; iacebat egrotus Psal. Misit verbũ suũ et sanauit eos. Regulus ergo iste in persona adã cũ audiret q̃ Ihesus veniret a iudea id est natus esset de/populo iudaico in galilea id est in via migrationem mortalitatis nostre. galilea enim interpretatur transmigratio. rogauit eum vt sanaret filium suum id est genus humanum. & christus misericordis mortuos sanauit enim septima hora que est inter 6 & nonam quia illa hora christus in cruce pendebat per cuius mortem sanatus est genus humanum. ¶ Vel aliter ad edificationem nostram nota q̃ per filium febricitantem significatur peccator et per febrem peccatum. ℨ Significatur autem per febrem peccatum propter quatuor. Primo ratione originis siue materie. Dicitur ergo enim febris siue materia est abundantia quatuor humorum. nam ex abundantia sanguinis generatur continua et ex abundantis colere terciana. ex abundantia flegmatis quotidiana. ex abundantia melancolie quartana. Similiter ex abundantia sanguinis peccant luxuriosi gulosi dissoluti et vani. ex abundantia colere iracundi superbi et furiosi. ex abundãtia flegmatis desidiosi et pigri & negligentes ex abundantia melancolie inuidi timidi & tristes. ¶ Secundo ratione existẽtie siue substãtie. Est enim febris calor innaturalis ingrediens naturam/ suoq; ledens effectu. Similiter peccatum est amor innaturalis. Amor enim in spiritualibus idem est q̃ color in naturalibus. Est ergo peccatũ amor innaturalis quia omne peccatum est contra naturam bene institutam. Nam q̃ homo diligit creaturas plusq̃ creatorem et corpus et temporalia plusq̃ animam et q̃ creatori non obediat creatura est contra naturam. In his autem omne peccatum cõsistit/ quia vt dicit Augusti. Duo amores duas ciuitates constituunt. Nam amor dei vsq; ad contẽptum hominis constituit ciuitatem celi. Amor vero proprius vsq; ad contemptum dei constituit ciuitatem babilonis. Est enim amor habendi qui est cupiditas. Amor luxuriandi qui est carnalis concupiscentia. Amor dominandi qui est superbia. et sic de singulis. Et sicut febricitans nunc habet frigoris tremorem nunc calorem. sic peccator habet inordinatum motum boni transitorij. Plus enim timet perdere terram & celum. et que minus sunt amanda amat plus. Unde Augusti. dicit q̃ due res scilicet cupiditas et timor sunt peccata producunt in homine. Et propter ea peccator duas penas habebit scz ignem et frigus his duabus radicibus peccatorum scilicet inordinato amori et inordinato timori correspondentes. Job. xxiij. Ad calorem nimium transiet ab aquis nimijs. ¶ Sunt etiam septẽ genera febrium/ septem genera peccatorum significantia. Prima est quotidiana & signat peccatũ quod propter continuam exactionem. Isa.lv. Venite sumam9 vinum & impleamur ebrietate & erit hodie sicut & cras & multo amplius. Secũda febris est effimera que dicitur ab effimero pisce marino qui eodem die quo nascitur moritur et signat subitum ire motum q̃ cito finitur q̃ si duret transit in odiũ Ephesi. quarto. Sol nõ occidat super iracundiam vestram. Tercia est tenaatica que nõ accidit ceteris horis et signat peccatum inuidie que quando quis laudatur vel prosperatur accedit/ quãdo autẽ vituperat vel infortunio patit recedit et non habet horas determinatas. Quarta est terciana et signat illos qui satisfacere nolunt. Cõtra quos Exo. viij. Uiã triũ dierum pergemus in solitudinem. Quinta est continua et signat auariciam/ quia auarus quotidie sitit et maxime vsurarius. Serta est quartana et significat superbiam que in quatuor speciebus consistit. Quatuor species tumoris sunt vt vel cum aliquis bonum quod habet a se habere existimat vel pro suis meritis datum sibi putat vel cum iactat se habere quod non habet. vel cum despectis ceteris appetit singulariter habere quod habet. Superbia sicut quartana difficulter sanatur. Psalmi. Superbia eorum qui oderunt te. ascendit semper. Potest etiam quartana significare luxuriam que in corpore regnat. quod ex quatuor humoribus componitur in quibus luxuria radicatur. Nec etiam sicut quartana difficulter sanatur. Septima est febris erthica que est in venis et membris radicata in quibus naturalis humiditas consumitur et signat accidiã et tristiciã mentis que exsiccat ossa. Prouer.xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa. ¶ Tercio febr̃ signat peccatũ ratione processus. Processus eñ febris talis est. Primo eñ fit collectio humorum secundo distẽperantia. tercio actualis febris. quarto exẽsio eius ad mẽbra. Similiter in peccato primo colligũtur male cogitationes in corde. secundo superuenit male cogitationis distẽperãtia in qua incipit esse peccatũ cũ maxime resistendũ est. Tercio sequitur per consensũ peccatũ actuale. Quarto peccatũ diffunditur per opus extrinsecum et euidentia facti. Isa. iij. Peccatum suum quasi sodoma predicauerunt nec abscõderunt. ¶ De illis etiam quatuor dicitur Jac.i. Unus/quisq; tẽtatur a concupiscentia sua quo ad primũ. Deinde concupiscentia cum cõceperit parit peccatum quo ad secundum. Peccatum vero cum consummatum fuerit quo ad tercium generat mortem quo ad quartum. ¶ Quarto ratione effectus. nam febris habet effectum omnium peccatorum quod patet quantum ad octo effectus febris. nam febris elevat et deprimit pulsũ sic facit peccatum superbie. Isaie. xiij. In celum conscendam supra astra celi exaltabo solium meum. Et sequitur. Uerumtamen ad infernum detraheris in profundũ laci. ¶ Lucem odit sic facit peccatum inuidie que de luce aliene prosperitatis tristatur. Oratius. Inuidus alterius marcescit rebus opimis. Quieterem tollit. sic facit peccatum ire. quia homo iratus nõ inuenit requiem sed semper satagit ad vindictam. Appetitum turbat sic facit peccatum accidie/ que omnia spiritualia facit despicere et in nauseam venire. Numeri xxi. Anima nostra nauseat super cibo isto. Calefacit corpus sic facit peccatum luxurie. Job. xiij. Ignis est vsq; ad consummationem deuorans. Unde spiritualiter per febrem significatur peccatum luxurie. Augusti. Melius est estuare febrib9 q̃ ardere libidinibus. Ardor luxuriosorum manifestus est. Anhelitum fetidum & corruptũ reddit. sic facit peccatum gule. Os eñ gulosi ex nimia potatione et cibo valde fetet et corporaliter et spiritualiter. Psalmi. v. Sepulchrum patẽs est guttur eorum. Facit hominem valde sitire nec satiatur potu. sic facit peccatum auaricie et cupiditatis quia auarus quantoplus bibit de pecunia tãtoplus sitit Ecclesia. quinto. Auarus non implebitur pecunia. Unde spiritualiter per febrem peccatum auaritie designatur/ quia auarus semper sitit. vsurarius autem habet febrem continuam q̃ continue male acquirit nec defert alicui sancto. Constipat ventrem. sic facit pertinacie obstinationis et impenitentie. quod indurat animam vt non emittat peccatum possessum per confusionem vel confessionẽ. Gene. xlij. Maior est iniquitas mea ℣ vt veniam merear Exodi. vij. Indurauit est cor Pharaonis/ et sic patet q̃ per octo effectus febris peccatũ assimilat febri. ¶ Quito assimilat peccatũ febri ratione curationis. Quatuor eñ modis sanat febris & similiter peccatũ. Sanat eñ febris aliqñ si

Universidad de Deusto Biblioteca

dote similiter peccatum per contritionem et lachrymarum effusionē. Sic fuit sanata magdalena. Aliquādo vomitu et significat confessionem per quā hō mala que habet in stomacho alie reūcit per os dū confitet. Psal. Dixi cōfitebor aduersū me i iustitiā meā dño. Sic fuit sanatus dauid q̄ ait. Ego sum qui peccaui ego iniquitatem egi. ꝛc. ij. Regum. xxiij. Aliquando minutione et significat elemosinarū largitionē et alienorum restitutionem per quam homo minuit de substantia temporali. Sic fuit zacheus sanatus qui ait. Domine ecce dimidiū bonorū meoꝝ do pauperibus et si quē defrau. red. qua. Luce. xix. Aliqñ somno et significat contēplationē p deuotam orationē. Sic fuit sanatus. Lu. xviij. Descendit hic iustificatus in domū suam. In fine autem istius primi membri nota q̄ duo de isto fidūciāte dicuntur scilicet q̄ erat filius reguli et q̄ infirmabatur caphornaum quod interpretatur ager pinguedinis. ¶ Hec autem duo scilicet nobilitas generis et pinguedo rerū sunt frequentissime causa et occasio febris peccati. Filij enim magnorum vt nobiliter ꝛ magnifice viuant multa iniuste et per violentiam extorquent. Et sic ē in eis peccatū superbie et rapine. Item delicioſe nutriunt propter quod magis ad luxuriam incitantur et sic est in eis peccatum luxurie et gule. Similiter pinguedo rerū est in multis occasio spiritualiter infirmandi. Psalmi. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. Ezechi. xvi. hec fuit iniquitas sodome superbia abundantia ociū. ꝛc. Plures infirmantur in prosperis q̄ in aduersis. psal. nonagesimo. Cadent a latere tuo mille et decem millia a dextris tuis. Et plures per ficiunt in aduersis q̄ in p̄speris. Et ideo tempore persecutionis ecclesie oēs pontifices erant sancti sed tempore pacis ꝛ pinguedinis ecclesie pauci reperiuntur sancti. Propterea abundantia rerum non est petenda. Greg. Cum omnis fortuna timēda sit magis est timenda prospera q̄ aduersa. hec ēm seuiendo erudit ista blandiendo seducit. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur christi ad regulum increpatio quia nisi signa et prodigia videritis. i. maiora et minora miracula non creditis vel signa terrena ꝛ prodigia celestia. Sed quomō non credāt qui pro impetrāda fidei salute venit. Et ideo dicēdū vt dicit Beda. Fides eius triplicē habuit gradū sicut et quelibet alia virtus scz incipiendo incrementum ꝛ perfectionē. Habuit ēm inicium q̄ ipsum rogauit vt descenderet et sanaret filium eius. tūc ēm et credidit et dubitauit. Credidit q̄ filiū sanare posset. sed non credidit q̄ ipsum sanare posset nisi prius eēt presens et corpore. Deinde fides eius accepit incrementum quādo credidit sermoni quem dixit filius tuus viuit. Tandem accepit perfectionē quando seruis nunciātibus filū sanitatem credidit ipse ꝛ domus eius tota. ¶ Circa hoc autē notādū q̄ fides nostra debuit omnino per miracula confirmari alias nullo modo homines credidissent sicut hic dicitur. nisi signa et prodigia videritis non creditis. et hoc patet multiplici ratione. Primo ratione eius quod de christo credere debebant scz q̄ ipse esset naturalis filius dei verus deus ꝛ verus homo: quia homines non tenebantur credē xpo q̄ eēt filius dei nisi miracula excedentia omnem naturam et oēm rationem fuissent facilset. Meditū ēm et conclusio debent esse eiusdē generis et valoris cum cōclusio virtute sit in premissis vt dicit phūs. Et ideo sicut hoc. s. q̄ xps esset filius dei omnē rationē et omne ingenium et naturam excedit: sic ad hoc probandum debebant fieri miracula totam naturam superantia et omnem penitus rationem. Et hoc est quod xpus dicit Johan. xv. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatū nō haberēt. Nūc autē excusationem non habent de peccato suo. Cū autē operatio demōstret rē vt dicit phūs et ipse potestatiue vt deus. et nō in virtute rationis vt alij sancti fecerit opera que isto modo solus deus facere potest. liquet q̄ ipse erat deus. Johā. xv. Opera q̄ ego facio sunt que testimonium perhibent de me. ¶ Secūdo ratione fidei antiquitate. Romani enim ex sapientes mundi videntes per viā nature procedere a corporibus celestibus omnem virtutem et vitam ꝛ bonam dispositionem in homines ꝛ in omnia inferiora colebant corpora celestia tāq̄ deos scz solem et lunam et stellas. Judei etiam ab antiquo receperunt legem p Moysen cui locutus fuerat deus ore ad os qui dicebant deum esse vnum ꝛ esse spiritum et non carnem. Unde in datione legis moysaice non fuerunt facta miracula quia moyses nichil supra naturam et incomprehensibile precepit eis credere. sed solum ea que philosophi naturaliter phāt scilicet q̄ vnus deus et similia. ¶ Consuetis autem credere et a fide in quo quis

natus est et nutritus non potest fieri sine diuino miraculo ad minꝰ quantum ad omnes vel maiorem partem existentium in illa fide. et maxime si fides natiua est facilis et alia difficilis sicut est nostra fides. Hic cadit exemplum de quadam demonia ca que interrogata que essent peccata que homo magis difficiliter relinqret. respondit q̄ duo scilicet accipere alienum. et q̄ maxime difficile erat q̄ homo relinqueret fidem in qua natus est ꝛ nutritus. Huius exemplum videmus in omnibus. Nam q̄ aliquis a iuuentute nutritus in delicijs ꝛ diuitijs in senectute relinquat eas et sumat penitētie iugum nō est possibile sine diuino miraculo. Propterea xps ait. Facilius est camelum per foramen acus transire q̄ diuitem intrare in regno celorum. Mathei. xix. Propter quod dicitur Treno. iij. Bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. Sed quando videbant homines xpm ꝛ apostolos talia facere dicebant pro certo isti verum dicunt et ideo credēdum est eis. ¶ Tercio ratione persecutionis tyrānorum et vilitatis ꝛ defensionis apostolorum et aliorum predicantium hanc fidem. Orthodoxorū enim fides et catholica ecclesia maximas persecutiones passa est a principibus mundi vt dicit augustinus. Et constat fuisse plures romani principes per potentiam et omnē modum hanc fidem exterminare. Apostoli enim et eorum sequaces erant viles persone et vilis conditionis. Et ex mandato domini erant sicut oues in medio luporū nullam defensionem facientes Mathei. x Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Exemplum de legione thebea. Similiter xps fuit coram iudeis quia nulla defensione vsus. est sed tanq̄ ouis ad occisione ductus Si ergo miracula nō fuissent facta statim fides deficisset. Sed quādo homines videbant talia miracula fieri quandoq̄ vnus interficiebatur decem credebant et q̄ decē interficiebant cētū credebāt. Et tō in p̄secutionibꝰ tyrānoꝝ fides multū creuit. Uñ sicut piscis crescit i aqua sic ecclia in p̄secutionibꝰ crescit vt appareat manifeste q̄ hec fides ē a deo: ad cuius cōfirmationē tot miracula ostēdit. Et sic pz quare mō nō fiūt miracula q̄ scilz fides est cōfirmata. ¶ Et si obijcias de legemachomen q̄ tātū duravit. Dicēdū est q̄ secus est de ista: q̄ lex ista levis est valde et facilis ad tenendū immo in multis delectabilis: vnde non subsistit in virtute bonitatis sed in virtute facilitatis. sicut vsure semper durant non quia bone sz q̄ vtiles. Durat etiam ista lex quia mandat in ista q̄ sub pena capitis nullus dubiter de illis vnde quasi per potentiam armorum sustentarur. Et propterea sacerdos sarracenorum quando predicat semper tenet ensem euaginatum vt nullus contradicat legi. Si enim quis posset disputare de ea manifeste falsa demonstraret. ¶ Ponitur etiam in hac secunda parte regule p filio eius dicio. quis vade filius tuus viuit. Uiuit vita nature et vita gratie quia dei perfecta sunt opera. Et ideo quem christus sanauit in anima sanauit et in corpore. Ubi pēsandum est quantum valeat virtus fidei. quia si fides imperfecta et informis in regulo potuit filio salutem mentis et corporis impetrare quid potest perfecta et formata certe mirabilia potest. Mathei. decimonono Si potes credere omnia possibilia sunt credenti. Unde etiam Alexander per fidem filiorum israel inclusionem obtinuit vt i historijs scolasticis habetur. vbi dicit iosephus quid facturus est deus pro fidelibus si tantum pro infideli fecit. Mathei. xvij. Si habueritis fidem vt granum sinapis dicit. monti huic transi hinc et trāsibit Et attende q̄ erauditus est regulus ad vtilitatem et si non ad voluntatez. Nā petebat christum personaliter descendere ad filiuz quod christus non fecit sed quod magis erat ei vtile quis in hoc q̄ absens curauit fidē eius que diminuta erat perfecit et sic eum ad vtilitatem exaudiuit Augu. Non est magnus a deo exaudiri ad voluntatem sed ad vtilitatem. Nam diabolꝰ exauditur petens iob ad tentandum ꝛ nō exauditur paulus petens stimulum amouendum Exaudiuit quippe eum ad vtilitatem. Nam eger petit multa a medico q̄ ei medicus non concedit. Non exaudit ad voluntatez vt exau. ad sanitatē habemus etiam hic exemplum a christo magne humilitatis quia ad filium reguli noluit ire etiam rogatus. Ad seruum vero centurionis se iturum promisit etiam non rogatus vt patet Mathei. octauo In quo nostra superbia confunditur qui viles et pauperes visitare dedignamur. nobiles autem et diuites importune etiam rogati visitamus. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur reguli credulitas siue fides et iussionis executio. Nam enim eius fides sumpserat incrementum quia quez primo non putabat nisi p̄sens esset posse sanare modo credit q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

absens sanauerit. Et ideo credens ibat sicut xp̃s preceperat. In quo duo exempla ab isto regulo habemus. Primum est vt fides nostra per intervalla temporum suscipiat incrementum. Quidam autem solum in corpore crescunt sed in virtutibus nunq̃ crescunt et semper sunt pueri Isa.lxv. Puer centum annorum morietur. Contra quod.i. Cor.xiij. Nolite pueri effici sensibus sz malicia parvuli estote. Homines vero mundi sunt totam in contrarium qz in malicia sunt valde experti et seneś sed in sensu spūalium sunt ita stolidi et pueri q̃ nesciunt se signare. nesciunt confiteri. nesciunt orare. et breuiter de spiritualib⁹ nihil sciunt. sed quod peius est quidam non solum non proficiunt in fide et in bonis operibus. sed deficiunt et in fide quã acceperunt non stant vt heretici. Vtinam media pars xp̃ianorum in fide et in gratia quae in baptismo receperũt starent. Cuius idem sit in fide et via dei non proficere et deficere Grego. In via dei non proficere deficere est. Amor enim dei nunq̃ est otiosus operatur enim magna si est. Si autem operari renuit amor non est et ideo comparatur igni qui semper est in motu.

¶ Secundum est vt credamus christum absentem omnia operari tanq̃ presentez. Scõm enim humanitatem assumptam xp̃s non est vbiq̃ sed ſm diuinitatem xp̃s est vbiq̃ vt verus deus per potentiam presentiam et essentiam vt dicit Augustinus Et ideo multum deberemus erubescere peccare et multum nitibene agere cum deus vbiq̃ sit presens Boetius in fine libri quinti. Magne vobis est si dissimilare nõ vultis necessitas indicta probitatis cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. ¶ Vbi cadit exemplum cuiusdam heremite qui simulauit se velle peccare i platea cũ vna meretrice. quod illa pre verecũdia dixit se nullo modo facturam sed in camera erat parata facere in qua a nullo videbatur. Cui heremita. O stulta deus videbit te et beata virgo et sancti angeli. cur ergo non verecũdaris. Quod ista audiẽs conuersa est. ¶ Et quia per fidem homo liberatur a duplici morte. s. nature et culpe ſm illud Johānis.xi. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Ideo quarto sequitur q̃ postq̃ crediderat sermoni ihesu dicentis filius tuus vivit et ibat. serui occurrebant ei dicentes q̃ filius eius esset vivus et facta examinatione inuenit q̃ tunc reuixit qñ xp̃s dixit. Filius tuus vivit. In quo habemus exemplum ab istis seruis bona celeriter nunciari quia nuncia bona nunciantes indui debent. iiij. Re. vij. Hec dies boni nuncij est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq̃ mane sceleris arguetur. Malum autem silere et occultare debemus Eccle.xix. Audisti verbum aduersum proximum tuum commoriatur in te fidens quoniam non te disrũpet. Et alludit dicto quo dicitur. Ipse creparet nisi diceret. Et sic patet tercio et quarto. ¶ Quinto ponitur fructus ex facto miraculo cõsecutus quia credidit ipse et domus eius tota. Circa quod moraliter exponendo nota q̃ homo domus est et templum dei viui. Tota ergo domus dei est homo cum omnibus potentiis anime Tunc ergo tota domus dei credit quando homo cuz omnib⁹ potentijs anime fidem christi p̃ opera manifestat et protestatur vt primo quando intellectu est vera fides de deo de creaturis de inferno et paradiso et de omnibus credendis. Sed quando in intellectu non sũt nisi leges et scientie seculares. et modi et vie lucrãdi et dominandi. tunc homo cũ tota domo sua non credit deo quia non cũ intellectu. ¶ Secundo quando in voluntate, est verus amor dei et primi et ordinate vt deum diligat super omnia et proximuz sicut seipsum Sed quando in voluntate est solum amor carnalis et mundanus vt quãdo homo afficitur solum ad bona transitoria et illa super omnia diligit tũc homo nõ credit cum tota domo sua quia non cũ voluntate. ¶ Tercio quãdo in memoria sũt dei beneficia sunt etiam ibi propria defectus et mala que fecit et vilitas conditionis humane et memoria mortis Sed quãdo in memoria sunt solum iniurie recepte et non recordatur beneficiorũ dei ne enormiorũ que fecit et suiipsius obliuiscitur tũc non credit cum tota domo quia non cũ memoria. ¶ Quarto quando in corde et potẽtia cogitatiua est bona cogitatio vt quãdo cogitat vilitatem pcti et nobilitatẽ virtutum vanitatem mundi et penas et gaudia eterna. Sed quando in cogitatione est quidam discursus malorum vt quando homo cogitat carnalia opera mala. lucra strages inimicorum et talia tunc non credit cũ tota domo quia non cum cogitatione cordis id est cum toto corde quod deus principaliter requirit Prouerbiorũ vicesimo tercio prebe fili cor tuum. ¶ Quinto quãdo in potentia auditiua sunt dei verba et audit libenter que spectant ad dei laudem

et motum instructionem. Sed quando homo tota die audit vana et mala et mundi rumores tunc non credit cum tota domo sua. quia non cum auribus. ¶ Sexto quãdo in potentia visiua est quedam clausura vt homo non videat lasciuias et vanitatẽ. Psalmista. cxviij. Auerte oculos meos ne videant vanitatem. Sed quando homo videt turpia et inhonesta vt mulieres comptas et coreas quevt basilicas inficiunt solo visu tunc non credit cum tota domo sua quia non cum visu Sic infecerus fuit dauid videndo bersabee vxorem vrie. ij. Regum. ¶ Septimo quando in potentia gustatiua est magnum temperamentum cibi et potus sed quando homo tota die vacat cõmessationibus et ebrietatibus sicut animal brutum nec obseruat dies et horas tũc non credit cum tota domo sua quia non cũ gustu. ¶ Octauo quando in potentia tactiua que diffunditur per totum corpus est q̃dam asperitas penitentie vt membra mortificentur ne caro rebellet anime et vicia regnent sicut fecit Johan. baptista cuius totum corpus in asperitate penitentie fuit. i. Corinthioz nono. Castigo corpus meum et in ser. rediso. Sed quando in toto corpore est mollicies et delectatio et quãdo homo de corpore facit deum et seruit et ad nutuz et caro est domina et anima ancilla et vicia regnant tunc non credit cum tota domo immo cum tota domo se credere non ostendit quia ita delectatur transitorijs bonis ac si non essent eterna et per consequẽs omnia peruertuntur. Prouerbiorũ. xxx. Per tria mouetur terra et quartum quod nõ potest sustinere perseruum cuz regnauerit. p stultum cum saturatus fuerit cibo per odiosaz mulierem cum in matrimonio assũpta fuerit et per ancillam cum fuerit heres domine sue. Iste stultus et iste seruus est corp⁹ et odiosa mulier et ancilla est caro que si saturatur infatuatur si regnat omnia peruertit si assumatur in matrimonium cõturbat totam domum si fuerit heres bonorum hominis consumit omnia bona. et ad inopiã conuersa cõeditur a vermibus et eius domina in eternum mendicat. Et sic p̃z totũ.

¶ De epistola. Sermo.cvij.

Confortami í domino et in potentia virtutis eius Ephesiorum sexto. Inter alia que ad capitaneum exercitus pertinẽt tria sũt Debet enim milites confortare milites facere seipsos armare. et milites bona arma docere. Hec tria apostolus sicut capitaneus militie christiane in hac epistola docet omnes milites christi. Primo ergo confortat eos in potentia saluatoris. In principio epistole. Secundo monet eos vt dei armaturam induant et quinus causam subiungit que est nequitia luctatoris ibi. Accipite ar. dei. tc. quoniam non est no. col. Tercio ostendit que sunt arma quib⁹ in bello spirituali debent esse accincti milites crestorie ibi. State ergo succincti lumbos vr̃os Primo ergo apostolus confortat milites christi dicens. Confortamini in domino q̃ est dator omnis roboris et in potẽtia virtutis eius vt scilicet non credatis in bello spirituali propijs viribus pugnare et vincere/ sed in potentia virtutis dei. Preliũ enim spirituale est ita durum et forte vt infra patebit q̃ nullus in eo propijs viribus nisi per virtutem dei potest resistere. Et hoc patuit in apostolis qui tẽpore passionis christi quando fuerunt dimissi propijs viribus omnes succubuerunt. Luce xxij. Simon ecce sathanas expetiuit. v. vt cribaret sicut triticum. Ego autem rogaui tc. Quando autem postea fuerunt adiuti et confortati virtute dei omnia vicerunt. Et ideo nullo modo est pugnandum nisi prius virtus dei habeatur. Luce. xxiiij. Sedete in ciuitate donec induamini virtute alto. Hoc fuit figuratum in gloria et dauid. i. Regum. xvij. Nam golias magnas gigas aggressus est dauid in fortitudine corporis sui. Dauid autem pugnauit contra goliam virtute dei. Et ideo puer inermis vicit gigantem magnum armatum. Sigas iste armatus custodit atrium suũ. Omnis ergo puer quicunq̃ pugnat in virtute dei vincit ipsum. quia in deo omnia potest quisq̃ Phil'. iiij. Omnia possum in eo qui me confortat. Johã. xvij. Pone me iuxta te et cuiusuis magnus pugnet contra me. Debet ergo pugnans in hoc prelio primo confidere in domino. Secundo debet respicere ad premium habendum si bene dimicet et ad supplicium sustinendum si succumbat quia si homo vincat coronabitur et regnum perpetuũ possidebit. ij. Thi. ij. Nõ coronabitur nisi q̃ legitime certauerit. Omnis autẽ qui legitime certat vicit Unde de alexandro dicitur q̃ dũ semel deberet cõmittere bellũ cũ quodã rege ꝑdite cuius milites erãt oẽs auro et argento ornati confortans milites suos ait. Si bene pugnauerimus hac vice ditissimi eri

mus: quod attendentes milites fuerunt omnes animati et confortati et fortiter dimicauerunt et vicerunt. Si autem homo succumbat ligabitur in carcere inferni ibidem in perpetuum cruciandus sicut christus fecit diabolo cum quo peccauit. Joh. xii. Nunc princeps huius mūdi ejicietur foras. Unde et de alexandro dicitur q̄ dū quadam vice paratus esset ad bellum et fortissimi milites ex aduerso allarent confortans milites suos ait. Charissimi fratres hoc sero omnes cenabimus in inferno nisi valēter pugnemus. Propter quod milites omnes animati fuerunt et valenter pugnantes vicerūt. Tercio debet esse bene armatus. et hoc est quod sequitur in secundo membro. Et sic pater primum.

¶ Secundo monet apostolus christi milites vt armaturam assumant dicens. Induamini vos armaturam dei que consistit in virtutibus anime que dicuntur armatura dei quia a solo deo suis militibus dantur. Augu. Virtus est bona qualitas mentis quā deus summe nobis infundit ij. Cor. v. Arma militie nostre non sūt carnalia sed spiritualia. potentia deo ad destructionem inimicorum. Et sic patet preciositas et bonitas istorum armorū. cum a solo deo dantur. Omnia alia bona deus cōmisit danda vt soli lucere igni calefacere. et sic de alijs. Sola vero ista arma sciliçet virtutes ⁊ dona tanq̄ optime reseruauit danda ad manum suam. Jac. j. Omne datū optimū et omne donū perfectū de sursum est. ¶ Sunt etiam arma lucida bene tersa Roma. xiij. Abūciatis opera tenebrarū et induamini arma lucis. Et distinguit inter milites christi et satellites diaboli. q̄ isti sunt induti arma tenebrarū et mortis. Sunt etiaz arma nobilia quia solis filijs regis eterni dant⁊ ab ipso solo rege vt dictum est. Si ergo honor est accipere ensem a rege mūdi q̄tomagis a rege celi. Sunt etiā arma virtuosa valde quia defendunt hominē ab omni morte et mortali vulnere. Boetius. Talis tibi contuleramus arma que nisi prius abiecisses inuicta firmitate tuerētur te. Conferūt etiā virtutē maximā ipsi hoi ad pugnandū vt in virtute ipsorum omia vincat et ad regnū celorum perueniat. Sunt ergo arma lucida preciosa nobilia et virtuosa. ¶ Cōsequēter ostēdit causam et rationē quare hec arma sūt induēda. d. Ut possitz stare. s. securi aduersus insidias diaboli. i. aduersū diaboli machinatiōes occultas, occulte eñ nobis insidiat. Jac. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. ¶ Et q̄ posset quis dubitare an aduersus diabolū instaret nobis bellum dei dicit q̄ sic. Et ideo hic reddit causam cause sc̄z huius quare debem⁹ stare aduersus insidias diaboli. Et causa huius est necessitas assistēdi. Quoniā nō est nobis colluctatio. i. prelij spūale aduersus carnē et sanguinem supple tantū. Non eñ per hoc excludere intendit bellū carnis sed et bellū diaboli associare. Caro autē et sanguis nō sonat hic in naturā sed magis in corruptelā nature contractam ex primis parentibus et ex prāua consuetudine. Unde pro concupiscentia carnis accipitur. i. Corinth. xv. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt. Eccles. xvij. Quid nequiuit q̄ non excogitauit caro et sanguis. Sed est intendum aduersus principes demones q̄ sibi subiectas continent multitudines. Nec tm̄ demonum continent multitudines sed etiam hominū malorum per quos pugnant. propter quod lucifer dicitur princeps huius mundi Johā. xiij. Venit enim princeps huius mundi. Et potestates propter fortitudinem quam habent vnusquisq; ex natura Job. xli. Non est potestas super terram que ei valeat comparari qui factus est vt nullum timeret. Et ideo non solū aduersus carnem et sanguinem et aduersus demones est nobis bellandum sed etiam aduersus mundi rectores id est homines mundanis delectationibus corruptos et mundi amatores Augustinus. Quoniam mundi nomen in mala significatione sumitur non ostendit nisi mundi amatores prima. Johan. v. Totus mundus in maligno positus est. Rectores dico tenebrarum harū id est hominū exercitorum tenebras ignorantie et culpe. Epheseo. v. Erratis aliquādo tenebre. Tales autem demones ēt qui bus bellare habemus sunt spūales id est inuisibiles et sunt nequissimi. Et hoc est quod dicit cōtra spūalia nequitie id est demones qui sunt spūs neq; qui habitāt in celestib⁹ id est in isto aere caliginose ppe nos qui relicti sunt ibi vt nos in pugna exercitent. Uel in celestibus id est p celestibus que nitunt auferre nō eñ pro modica re nobis cū pugnant sed pro ipsa hereditate paterna et eterna. ¶ Ultimo concludit dicēs. q̄ ergo cōtra tales et tātos hostes habetis pugnare. ppteres accipite armaturam dei vt possitis resistere i die malo id est i tota vita p̄senti. Qt vt dicit Augu. Ex quo adam ejspus est et de paradiso expulsus omnes dies fuerūt mali ⁊ hoc pro miseria naturali et pro malicia hominum vt dictum est supra in precedenti epistola. Et non solum per hanc armaturam dei homo potest resistere hominibus sed etiam potest esse perfectus in seipso et proficere de bono in melius. Et hoc est. Et in omnibus perfecti stare tam in prosperis q̄ in aduersis Math. v. Estote perfecti sicut pater vester. ce. p. est. ij. Cor. vi. Per arma iustitie a dex. et a. si. Sola enim precepta arma iustitie dat. et a. si. Sola enim precepta arma faciunt hominem perfectum ⁊ bonum et ideo super omnia sunt querenda et habita retinenda. Apoc. iij. Tene quod habes. ¶ Et attende q̄ vt ex supradictis patz hoc bellum spūale quod nobis instat est valde durum et forte propter octo. ¶ Primo quia per insidias pugnatur in eo. propterea dicit aduersus insidias diaboli. ¶ Secundo quia ibi est proditio. Nam caro que deberet esse pro homine sicut pars eius prodit cum. et sic tactus in homine est proditio. Propter q̄ dicit aduersus carnem et sanguinem.

¶ Tercio quia est bellum valde ordinatum nam in hoc bello sunt principes ordinantes demones ad bellum dimidentes eos per singulas potentias anime. nam q̄dam ponuntur ad cor vt mala cogitet. quidam ad voluntatem vt mala velit. quidaz ad memoriam vt malorum recordetur. ⁊c. Luc. xij. Tunc vadit ⁊ assumit septē alios spiritus nequiores se ⁊ impetū habitāt ibi. Ponunt etiam nequiores ad magis perfectos et ex parte debiliori pugnant. ppter quod dicit principes. ¶ Quarto quia pugnatores sunt fortissimi et robusti vt dictum est propter quod dicit potestates.

¶ Quinto quia non solum contra demones et carnem pugnare debemus sed etiā contra malos homines mundi qui bonos persequuntur Johan. xv. Si me persecuti sunt et vos persequentur. Qui sunt obtenebrati in mente et luce veritatis non agnoscunt. sed tamen sic obtenebrati resunt mundū et ad ipsor imperium dispōnunt et ideo et rectores et recti in principium vadunt Math. xv. Si cecus ceco ducatum prebeat ambo in foueam cadunt. ppter quod dicit contra mundi rectores tenebrarum harum. ¶ Sexto q̄ hostes nostri sunt inuisibiles et ab ipsis ledi possumus sed ipsos ledere nequim⁹ q̄ spiritus sunt. sed solum possumus nos defendere sub armatura dei quia talē armaturā habentes tangere nequeūt. quod figuratum est. Ezechie. ix. vbi viro debenti percutere homines ciuitatis dictū et prohibitum est ne signatos thau tāgeret ¶ Septimo q̄ hostes nri sūt nequissimi ⁊ in alia ⁊ in cor pore volunt nos perdere et nulli parcunt et nullius miserentur ⁊ nullo tpe dormiūt vel quiescūt Job. qui me comedūt nō dormiūt Ecclesiastes. Nichil se fecisse estimat cum alas nō sanciat. Propter ista duo dicit contra spūalia neq̄tie. ¶ Octauo q̄ hoc bellū nō agit p modica re sz p regno eterno q̄ demones p̄diderunt. Et ideo totis viribus nitunt ne ipsum possideamus. ppter q̄ dicit in celestibus id est pro celestibus. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ostendit q̄ sunt ista arma quibus milites xpi dūt esse accincti et facit tria. Primo dicit p̄dictorē prelij eē religādū. ⁊c. Scdo ponit arma ad defendēdū. Tercio ponit arma ad offendēdū. Dicit ergo. State. Postq̄ eñ bellū est ita durū nō est cedēdū sed viriliter standū ad pugnā. Et q̄ vt dictū ē pugna hec ē in carne et per carnē. et ideo lūbi carnis in q̄bus ꝓcupiscētia viget. iurta illud Job. xl. Fortitudo eius in lūbis ei⁹. sunt succingēdi p carnis macerationē ne deficiāt ad carnalia. sicut cingulū cōseruat vestē ne fluat in lutū. Prouer. xxxi. Accinxit fortitudine lumbos suos. i. ptinētia fortiz u. xij. Sint lumbi vestri precincti. Non enim ꝓtra carnem aliter pugnare debemus q̄ per continentiam et macerationē ipsius Augustin. Carnē vestrā domate ab escis et potibus. Primo enim debet proditor castri religari anteq̄ procedatur ad bellum. ⁊ ideo primo omniū in bello spūali caro est religanda per disciplinam. cuz sit proditor. Eccle. xxxiij. Seruo maliuolo torturā et compedes. Caro autem est seruus maliuolus et neq̄ quia prodit animam dñam suam. Et dicit in veritate vt sz sit vera continentia non simulata Glo. vt vere propter christū contineantur seruetis Mathei. decimono. Sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus vt sunt ypocrite qui propter homines continent. Et sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum celorum. ¶ Consequenter secundo seclusio inimico et per disciplinam debilitato animo armaturam ponit dicens. Induti lorica iustitie mtransitiua constructio est. id est induti iustitia que est lorica anime. Comparatur autem iustitia lorice propter duo. ¶ Primo. quia sicut lorica ex multis murenulis vel magis vel rotulis conte⁊itur ita iustitia mul-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tas virtutes complectitur que sunt instar multi catenate Sapien. v. Induet pro thorace iusticiam. Secundo quia sicut lorica inter hostes nunq̃ est deponenda sic nec iusticia. Psal. Beati qui custodiunt iudiciũ et faciunt iusticiam in omni tempore Aliaz armaturam ponit dicens. Et calcia ti pedes. i. affectiones et desideria habentes munitas virtutibus et sanctorum erẽplis que Fm Augustinum sunt pedes anime ne a spinis viciorum et luto mundanorum pungantur et maculentur. Cantico. vii. q̃ pulchri sunt gressus tui in calciamẽtis filia principis. Et hoc est in preparatione euangelij pacis supple adimplenda id est vt sitis parati ad predicandum euangelium quod nũciat pacem inter deum et homines factam vel ad complenda precepta euangelij. Huiusmodi calciamenta debẽt habere predicatores ne terrenis desiderijs terrena tangant vel propter terrena predicent. Hac significatione marcus dicit apostolos sandalis vel soleis calciari vtrũ eiusdem. vi. Debemus ergo parati esse ad predicandum euangelium pacis. ¶ Aliaz armaturam ponit dicens. In omnibus sz prelijs spiritualibus sumentes scutum fidei. intransitiua constructio est id est fidẽ que est scutum quia sicut scutum est vnum et habet tres angulos sic fides est de vna essentia diuina in qua sunt tres persone. i. Johan. v. Tres sunt qui testimonium dãt in celo pater. verbum. et spiritus sanctus Et hi tres vnum sunt. Item sicut substantia scuti est cooperta cozio animalis mortui. ita fides est de substantia diuina vestita carne mortalitatis nostre Johan. i. Verbum caro factum est. Item sicut scutum suspenditur ad guttur et stat supra cor. ita fides debet esse in corde et proferri per os. Ro. x. Corde creditur ad iusticiam ore aũt confessio fit ad salutez. In quo scuto fidei dicit q̃ possumus omnia tela ignea nequissimi hostis nostri extinguere. Ipsa enim fides debet primo omnium tentationibus et telis dyaboli apponi. ne perueniat ad loricam iusticie. Prudentius. prima petit campum dubia sub sorte duelli pugnatura fides. ¶ Ignea autez dicit tela dyaboli quis suggestione dyaboli ignes carnales concupiscentie igniuntur vt plus possint nocere sicut tela materialis de igne. Eccle. ix. quasi ignis concupiscentia exardescit. Nequissima autem dicit. quia eius nequitia omnibus superfertur. Sicut et scutum defendit hominem et omnia arma

eius quia doctus omnes miles oẽs ictus recipit in scutum. ita fides defendit hominem et omnes virtutes quia omnes ictus dyaboli in scuto fidei recipiendi sunt. Omnes enim tentationes per veram fidem repellamus. Quia si habemus veram fidem de gaudijs paradisi et penis inferni nec prospera mundi desideramus nec formidamus aduersa. de quibus omnis tentatio infertur habenti veram fidem nisi sit tentatio de ipsa fide que per fidem nostram repellitur sicut lumẽ expellit tenebras. ¶ Aliaz armaturam ponit dicens. Et galeam id est spem salutz eterne assumite ad caput mẽtis protegendum. Dicitur aũt spes galea salutis. Quia dicitur ad Roma. viii. Spe salui facti sumus Isa. lix. Galea salutis in capite eius. ¶ Si autem queratur quare nõ fecit mentionem de charitate cũ sit melior et virtuosior armatura spũs q̃ omnes alie. Dicendum est q̃ ipse fecit mentionem de fide formata que per dilectionem operatur in qua omnia tela dyaboli extinguũtur. Et per quã oẽs tentationes siue a carne siue a mundo siue a dyabolo superam. Non enim per fidem mortuam et informẽ vincimus tentationes. Et ideo in ipsa fide intellexit charitatem omnia tela dyaboli extinguentem et omnes tentationes vincentem quia fides in virtute charitatis operatur cum sit forma fidei et omnis operatis fit a forma. ¶ Consequenter tercio ponit posuit arma ad defensionem ponit arma ad impugnandum dicens. Et assumite gladium spũs quod est verbũ dei. Non enim debemus solum nos defendere a dyabolo sed debemus ipsum impugnare. Instrumentum autem ad dyabolũ impugnandum est solum verbum dei qd debemus habere in ore z in manibus. In ore predicando et in manibus adimplendo. Apoc. i. De ore eius gladius ex vtraq̃ parte acutus exibat. Gladius ex vtraq̃ parte acutus egredit de ore predicatoris quãdo id quod predicat opere implet. Et tunc ex vtraq̃ parte dyabolum impugnat. Debemus ergo dyabolum impugnare facto et verbo. Quidam vero impugnant ipsum solo verbo. verbum autem talium est mortuum et ideo non est gladius spũs: quia gladius spiritus est verbum dei viuum. Hebreo. quarto. Viuus est sermo dei efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens vsq̃ ad diuisionem anime z spũs compagum quoq̃ et medullarum. Hunc gladiũ christus venit mittere in terram. Math. x. Non veni pacem mittere sz gladium. Veni enim separare hominem aduersus patrem suum et filiã aduersus matrem suam. ꝛc. sicut enim gladius separat et diuidit sic verbum dei separat et diuidit homines a carnalib⁹ z terrenis. ¶ Et q̃ solus gladius verbi dei sit armatura ad dyabolum impugnandum sic patet. Dyabolus enim pugnat contra petrum D primo ipsum oculis mentis excecando Sed verbum dei fugat tenebras mentis et illuminat eam q̃ lucerna ẽ. Psal. cxviii. Lucerna pedibus meis verbum tuum. ¶ Secundo ipsum vinculis peccatorum ligando et in seruitutem peccati redigendo Johan. viii. Qui facit peccatum seruus est peccati. Sed verbum dei liberat hominem ab omni vinculo et ab omni seruitute Johannis. viii. Si manseritis in sermone meo cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. ¶ Tercio ipsum mundi prospera et vana gaudia super omnia quere re faciendo Johan. xii. Dilexerunt gloriã hominis magis q̃ dei. Sed verbum dei omnia prospera mundi facit contemnere. Et apostoli ad verbum xpi omnia reliquerunt. Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia. Ad. phi. iii. Omnia arbitratus sum vt stercora vt christuz lucrifacerem. ¶ Quarto ipsum per mundi aduersa frangendo. Sed verbum dei facit hominem fortem z nichil aduersi formidantem. Unde apostoli postq̃ perfecte audierunt verbum xpi dicebant. i. Cor. iii. Maledicimur et benedicimus persecutionẽ patimur et sustinemus blasphemamur et obsecramus. ¶ Quinto per voluntatem corporis ipsũ dissoluendo. Sapien. ij. Non sit pratum quod nõ pertranseat luxuria nostra. Sed verbum dei constringit ad lamentum penitentie. d. Math. iii. Penitentiã agite appropin. enim reg. celoꝝ. ¶ Sexto ipsum in infirmitatibus petrum detinẽdo z eius appetitũ cõturbando. ita q̃ dulcia videnti amara et amara dulcia Aug. palato nõ sano pena ẽ panis q̃ sano ẽ suauis. Sz verbum dei sanat hominẽ. Psal. Misit verbũ suũ et sanauit eos. Et reddit ei appetitum rectũ vt ei dulcia sapiãt z amara desipiãt Et iõ sic sanatus Dauid dicebat. q̃ dulcia faucibus meis eloquia tua super mel dulcia ori meo. ¶ Septimo ipsuz ad mortem eternã ducendo. sed verbum dei ab omni morte liberat Johan. viii. Si quis sermonem meum seruauerit mortẽ nõ gustabit in eternũ. Et breuiter i oi tẽtatiõe p quã diabolus percutit hominem. verbum dei obstat et repercutit eum. Unde verbum dei dicitur inimicus z aduersarius peccatoris quia in omnibus contradicit ei que peccator instigatus a diabolo cupit facere Mathei quinto. Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in via cum eo. Quod exponens beatus Augu. dicit q̃ iste aduersarius cui consentire debem⁹ est sermo dei quia in omnibus que male cupimus aduersatur nobis et prohibet Uis enim rapere alienũ sermo dei dicit non furtum facies. Uis cõcubere cum vxore alterius sermo dei dicit non mechaberis. et sic de omnibus aliis. Sic ergo patet q̃ in pugna spiritus primo debemus proditorem scilicet carnem per continentiam et abstinentiam restringere et religare que quidem religatio quedam dei armatura est. Secundo debemus animam virtutibus armare scilicet lorica iusticie. scuto fidei. munditia desideriorum vt pure predicemus et impleamus euãgelij pacis per quam munditiam sunt pedes anime muniti et preparati z gressa eterne salutis protecti. Tercio debemus accipere verbum dei tanq̃ gladium ad diabolũ impugnandum. Et sic patet tercium et consequenter totum.

¶ Dñica. xxii. de euangelio. Ser. cviii.

Simile est regnuz celorum homini regi qui voluit rationem ponere cũ seruis suis Mathei. xviii. Supra hoc euangelium dominus immediate dixerat beato Petro q̃ ex parte dei fratri peccanti et veniam petẽti non solum deberet dimittere vsq̃ septies sed vsq̃ septuagies septies. i. qualiscũq̃ et quantuncunq̃ peccata committeret. In quo ostenditur maxima largitas z clementia dei. Et quia deus est ita clemens z misericors circa nos vult q̃ nos adinnicez misericordes simus alios ipse a nobis suã misericordiam renocabit. Et hoc est quod in hoc euangelio sub quadaz similitudine demonstratur. In quo euangelio tria principaliter continentur. primo eñ sub quadam similitudine inducitur exemplum diuine pietatis in debitorum z debiti dimissione. In principio euangelij. Secũdo ponitur reatus humane malignitatis in conserui suffocatione ibi Egressus autem seruus ille inuenit vnum de conseruis suis ꝛc. Tercio concluditur intentum proposite similitudinis in gestorum adaptatione ibi. Sic et pater celestis faciet vobis. ¶ In ꝓ

ma ergo parte inducimur sub quadam similitudine in exemplum ibi qui voluit rationem ponere cū seruis suis. In qua quidem parte quatuor facit. Primo sub quadam similitudine ostendit diuinam potentiā ibi. Simile est regnū celoꝝ homini regi. Secōo diuinā sapiētiā ibi. Qui voluit rōnē ponere cū seruis suis. Tercio diuinā iusticiā ibi. Et cū cepisset rōnē ponere ob. est ei vnus ꝛc. Quarto diuinam clementiam ibi Procidens autem seruus ille ro. e. ꝛc. In his enim quatuor ostenditur regia dignitas atq; honestas que in hoc consistit scilicet in potentia ad coercendum sapiētia ad gubernandum iusticia ad puniendum clementia ad miserandum. Debet enim rex p potentiā aduersarios coercere per sapientiam sibi subditos gubernare per iusticiā delinquentes punire et vnicuiq; quod suū est reddere et per clementiam pauperum personarum et miserabilium misereri. Dicit ergo Simile est regnum celorum id est ecclesia militās homini regi id est filio dei qui factus ē homo et est rex omnis creature id est simile est negocium ecclesie ad xp̄m regem ꝛ christi regis ad ecclesiā huic negotio quod fuit vel esse potuit inter quēdam regem et eius seruos. dicitur autem ecclesia militans regnum celorum propter quartuor vt patz supra in euangelio dñice xi. ¶ Littera plana est secūdū litteralem intelligentiam et ideo sm sensum misticuz exponatur Nam presens euangelium continet quandam similitudinez que negocio dei et ecclesie adaptari debet Rex ergo de ꝛo continue cum seruis suis ponit rationē et in vita et in morte. In vita ponit rationem per cōscientie illuminationem quādo scilicz homo cogitat multa bona que a deo recepit et multa mala que commisit et tempus quod amisit et multa bona que omisit Ponit etiam talem rationem p scripturas et predicatores et confessores quando predicator vel confessor ostēdit homini supta dicta et per scripturas probat Isa. xxxviij Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Remigius. Xp̄s examinator meritorum taz per scripturas cū seruis suis rationem ponit In morte autē talem rationem percūctorum ante oculos reductionem Dan. vij. Judicium sedit et libri aperti sunt. i. consciencie singulorum. Sunt enim demones tunc constanter accusantes eum et omnia facta dicta cogitata et omissa replicant super eum. Et hoc est quod hic dicit. Et cum cepissent rationem ponere. i. facta singulorꝝ examinare obligatus est ei vn⁹ q̄ debebat decē milia talēta Talentū sm ysidoꝝ est qōdā pond⁹ apud hebreos. Est aūt triplex talētū scz minus qō est quinquaginta libraꝝ. mediū qō est septuaginta libraꝝ. et maximum quod est cxx. libraꝝ. ¶ Per istū vnum qui tale debitum debebat et tantum tenebatur intelligitur quilibet peccōr existens. sicut per istum qui nō habebat vestem nuptialem intelligitur quilibet non habens charitatem qui est obligatus deo in decem milibus talentis pro decem maximis beneficijs que deus fecit homini q̄ sunt. Beneficiū creationis. Beneficiū redditionis. Beneficium ministrationis ꝛ gubernationis. Beneficiū nature nostre assumptionis. Beneficium redemptionis. Beneficium lotionis et vestitionis. Beneficium sanationis. Beneficium adoptionis. Beneficium glorie preparationis. et beneficium corporū resurrectionis. Si vis de his beneficijs predicare queras ea supra dñica. xviij. sermone. c. sub R. Et ideo ista talenta debent intelligi de auro cū nō determinetur de quo fuerint quia pro talibus et tantis beneficijs hō tenetur deo in meloribus et pretosioribus que habet et habere possit et in persona et in rebus Ber. O si cognouisses anima mea q̄ multa tēz multis debeas videbis q̄ nichil est quod facis. ¶ Primo enim debes xp̄o totam vitam tuam quia ipse pro tua posuit suam. Secundo exigunt preterita peccā mea totā vitam meam vt faciam dignos fructus penitentie et recogitem ibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. Quid si terciū debitorem ostendat qui eam vendicat sibi totam puto q̄ desideres gloriam quam oculus non vidit nec auris audiuit nec cor hominis ascendit. Nonne ad hāc emēdam totum te ꝛ quecūq; poteris dare oportebit et cū omnia compleueris non sunt cōdigne passionis hu. temporis ad futuram gloriam. ꝛc. ¶ Quarto debitor debes q̄ es a quo totum habes qui te fecit et refecit et cūcta ministrat cui hoc quod debes reddere proponis. ¶ Est enā homo obligatus deo in decē milibus talentis p trāsgressionē decē p̄ceptoꝝ: quia qui regis p̄ceptū transgredit regi tenetur ad penam soluendam. Et rex pōt exigere ꝛ reus tenetur soluere si sit et iuste inflicta. Uel decem milia talēta debebat qui de innumerabilibus peccatis erat reddituꝝ vt dicit remigius. Innumerabilis ei pecā ē q̄si infinita ē. Innumerabilis ei pecā ē q̄si infinita ē.

mittit homo in pcō manendo. Si autem q̄ratur quare in transgressione p̄cepti tā magna pena debetur quia dec mīa talenta est aurum innumerabile. Dicendum q̄ in maleficio magis pensatur persona q̄ offenditur q̄ ipsum maleficium et quia in transgressione p̄cepti offenditur deus q̄ est bonum infinitum ideo sic punitur. Ex gravatur etiam pena ex parte persone offendentis propter multas circunstantias q̄ offendit suum creatorem eruditorez suum redemptorem. Et centum milia sunt circunstantie ꝓpter quas aggrauatur pena offendentis deum ꝛ transgredientis eius mandatum et ideo pena insolubilis et debetur. Et hoc est quod sequitur. Cum autem non haberet vnde redderet glo. i. pro p̄cō viribus penam exsoluere. Est enim peccator spiritus vadens et non rediēs Psal. lxxvij. Quia potest incidere in penaz q̄ nō potest propriis viribus exsoluere penam. Si autem aliquando gratie dei restituitur exsoluat penam hoc facit in virtute passionis christi. cuius pena est et fuit sufficiēs ad omnem penam exsoluendam Jo. xv. Sine me nichil potestis facere. Peccator est pro pena exsoluenda in omnibus et cū omnibus suis obligatur deo. ¶ Et hoc est q̄ sequitur Quia iussit eum venundari ꝛ vxorem et filios et omnia que habebat et reddi. Puniter ergo in se ꝛ in persona sibi cōiuncta scilicet in vxore et in persona a se genita scilicet in filijs et in substātia exteriori. Uel punitur quo ad se et suos scz vxorē et filios et quo ad sua Uxor enim specialia obsequia debet viro suo ꝛ similiter filij p̄sentiuntur enim propterea omni obsequio quod ei vndecunq; et quomodocūq; debetur et ideo vxor et filij iubentur vendi id est omne commodum et omne obsequium sibi auferri vndecunq; ei debeatur. ¶ Ut punitur ipse quantum ad animam et hoc in se et quantum ad corpus et hoc in vxore que est vnum corpus cum viro et quantum ad potentias anime et hoc in filijs. q̄ originantur ab anima sicut filij a patre Et conjunctione enim anime ad corpus potētie originantur ab anima ꝛ quantū ad bona exteriora. Et sic cum omnibus et in omnibus suis peccator punitur et obligatur ad penam. ¶ Et merito in his peccator punitur. Punitur enim in anima quia animā sponsam dei fecit cum diabolo adulterari. Animam filiam regis eterni fecit seruam diaboli. Animam dei imagine insignitam macula peccatorum fedauit. Animam veritatis luce coruscantē errorum tenebris excecauit. Punitur in corpore quia corp⁹ deum suum constituit turpe illud. Philipēs. iij. Quorum deus venter est. Corp⁹ quod debuit famulari fecit dominum anime. Corpus quod non manet in domo in eternum sed p̄tegitur ad foueas a vermibus comedendum fecit heredem omnium bonorum herede legitimo reprobato. scilicet anima. Ecclesiastes. vi. Omnis labor hominis in ore eius. Job. xxiij. Pauit enim sterilem scz carnem que non perturit et vidue scz anime non benefecit. Punitur in omnibus potentijs anime quia cum omnibus iniquē peccauit ꝛ vt cum voluntate falsa bona desiderando. et cum intellectu erroneo et falsitates addiscendo. et cum memoria malorum ꝛ iniuriarum recordando. et cum corde falsa et lasciua cogitando et cum oculis inhonesta videndo. ꝛ cum auribus mala verba audiendo. et cū manibus p̄aua operando ꝛ breviter cum omnibus potentijs anime et cum omnibus membris corporis inestanter peccauit et ideo in omnibus et cum omnibus debet puniri. ¶ Punitur etiam in vxore quia ipsa sicut equus abusus est non seruato ordine rationis et peius q̄ equus non seruato ordine nature. Et ipsam a vanitatibus non refrenauit immo vt ipsam in vanitatibus conseruaret multa lucra iniusta fecit. Ipsam iniuste et sine causa pluries molestauit et amaram vitam ei fecit quod p̄hibet apostolus ad Col. iij. d. Uiri diligite vxores vestras. et nolite amari esse ad illas. ¶ Notandū q̄ quinq; modis cognoscit vir vxorē suam. Aut causa prolis procreande et tunc nullum est peccatum. xxij. q. ne. tui. Aut causa reddendi debitum et tunc non solū nō peccat sed et meret. xxxij q. v. si dicat. Aut causa incontinentie virī de scz causa p̄meniente a voluptate. ꝛ tūc est veniale peccatum secundum quosdam ego autem nullum credo esse peccatū propter auctoritatem apostoli. i. Corinthioꝝ septimo. Unusquisq; habeat suam vxorem propter fornicationem scilicet vitandam et vna quēq; habeat suum virum. Aut causa explende libidinis vt cum vtitur calidis ebrijs aut incentiuis vt potentior sit in actu vel cum conatur facere licet nō multum appetat. et tunc credo ipsum mortaliter peccare. xxxij. q. vij. ortigo. Aut cognoscit vxorem suam contra naturam et tunc mortalissime peccat. xxxij. q. vij. adulterij malum ¶ Punitur etiam in filijs qr ipsos non ad dei cultum sed ad mūdum ꝛ ad in-

ferum nutriuit ipsis mala ablata relicte et ipsos plusq̃ deum et animam suam dilexit. Punitur etiam in bonis temporalibus quia ipsa iniuste acquisiuit male expendit et imprudenter reliquit. Quia ergo si peccator debet omnibus bonis expoliari et sic in omnibus puniri nichil restat ei nisi vt procidat in terram. d. Patientiã habe in me id est concede michi spacium penitendi et gratie tue me restitue ⁊ omnia reddam tibi scz animam et corpus et potentias anime vrotem et filios et bona temporalia quia omnia hec tuo debinceps obsequio mãcipabo Et si sic peccator dicat et sic facere proponat statim deus ad eũ magna clementia inclinatur et plus vult illi misereri facere q̃ petatur/ quia ipse petit dilationem et deus dat plenam remissionem quia eum dimittit liberũ qui erat in cathenis diaboli et parcit ei totum debitum peccatorum Augu. Erubescat humana miseria plus vult illi deus misereri q̃ nos a miseria liberari. Criso. loquens de domino iubente seruum vendi. Terre re vult vt prõptus in supplicationem ducat. Et magna enim liberalitate procedit quod nos deus sic vult punire vt nos misericordiam petamus. Sic terruit Dauid qui fecit adulterium et homicidium ⁊ venit ad eum ex parte dei Natam prophetã et comminatus est ei multa mala et Dauid ait peccaui et statim deus transtulit peccatum eius vt patet. xii. Regũ. xii. Plene ergo deus remittit peccatori quicquid deliquit si dicat peccaui. ¶ Et hoc est qđ subditur. Misertus autem dñs serui illi. Ubi tria ostenduntur. Primo ex parte dei affectus misericordie quia misertus. Secundo remissio culpe quia dimisit eũ. Tercio relaratio pene/ quia debitum dimisit ei. Remigius. Peccator rogans accipit donum decem milium talentorum id est veniam suorum cõmissorum. ¶ De hoc autẽ habemus in multis exemplum. Nam petrus cum iuramento negauit christũ et fleuit postea et deus ꝓpcit ei ⁊ restituit eũ in gradum pristinum Johãnis. xxi. Pasce oues meas. Magdalena cum multis fornicata est et accessit verecũda et cũ magna fide ad xpm et saluata est. Lu. vii. Fides tua te saluũ fecit. Paulus ꝓsecutus est ecclesiã dei et stephanũ lapidauit et postea dixit dñe quid vis facere. Actu. ix. Et magnus sctus effect⁹ est. Latro de cruce multa latrocinia et scelera ꝓmisit et postea dixit. Memẽto mei dñe. Et xps plus q̃ petierat vel speraverat fecit. Hodie inquit mecum eris in paradiso. Luce. xxiii. ¶ Charissimi imitemur istos sanctos et non simus sicut iudas qui desperauit et laqueo se suspendit quod dominus pro peiori habuit q̃ proditionẽ quã ei fecit. Nõ etiam simus sicut cayn qui ait. Maior est iniquitas mea q̃ vt veniam merear Gene. iiii. Dicamus ergo cũ filio prodigo qui dixit. Pater peccaui in celum et coram te ⁊ non sum dignus vocari filius. ⁊c. Luce. xv. Nunc est curia misericordie sedet et causas audit ⁊ curia iustitie facit ferias. In alio vero vita cõuerso erit. Adeamus ergo cum fiducia ad thronũ gr̃e eius vt misericordiã consequamur et gratiã inueniam⁹ in auxilio oportuno. Hebr. quarto. Et sic patet primum scz dei potentia/ dei sapientia/ dei iustitia et dei clementia. ¶ Secundo ponitur reatus humane malignitatis in conserui suffocatione ⁊ hoc sub similitudine serui sui cõseruo nolẽtis misereri. Circa quod quatuor notantur. Primum est seruꝰ absoluti crudelitas ibi. Egressus autem seruus ille. ⁊c. Secundum est serui neq̃ a cõseruo apud dominum accusatio ibi. Uidẽtes autem conserui eius que fie. Tercũ est contra seruũ neq̃ a domino obiurgatio ibi. Tunc vocauit illum dominus suus. Quartum est ipsius serui neq̃ condemnatio ibi Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus. Iste process⁹ per omnia fit in peccatore non penitente neq̃ parente. Primo enim perpetrat nequitiam coram deo et proximo. Secundo accusatur coram deo ab angelis qui nobiscum morantur. Tercio obiurgatur in extremo examine. Mathei. xv. Discedite a me maledicti in ignẽ eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. ⁊c. Quarto condemnatur in eternum Dicit Gregorius. Egressus autẽ seruus ille scilicet de carcere diabolo et seruitute peccatorum in libertatem filiorum dei inuenit vnum de conseruis suis/ qui debebat et centum denarios. Talis autem inuentio non est intelligenda semper realis sed aliquando imaginaria. Inuenit ergo homo debitorem suum quando in animo per memoriam et imaginationẽ recordatur iniurie ciuium suorum aliquã do sibi illate. Contra quod dicitur in Canonico. Ne memor sis iniurie ciuium tuorũ. Nec tale debitum debet intelligi pecuniale/ quia tale debitum potest reperi si adest debitoris facultas cum moderamine tamẽ nec creditor tenet parcere/ sed debitũ

de offensis Remigius. Centum denariorũ debitor erat quem de aliquib⁹ commissis satisfacere oportebat Piero. Quod vt manifestius fiat dicam⁹ sub exemplo. Si ds nostrum cõmiserit adulterium. homicidiũ sacrilegium. cetera maiora crimina. x. milia talenta roganti dimittuntur sed et ipse dimittit minora peccantibus Crisostomus. Tãta est differentia peccatorum que committuntur in deum et que committuntur in hominem quãta est differentia decem milium talentorum et centum denariorum magis autem et multo plus. ¶ Sequitur et tenens suffocabat eum. Uicistia tentio nõ semper intelligenda est personalis sz animalis vel animositatis. Quando enim ds exardescit in proximum et vellet eum destruere vel occidere vel destrui vel occidi tunc tenens suffocat eum Remigius. Conseruum suffocare ẽ in fratrẽ per vindictã exardere. Contra quod ad Roma. xii. Noli vinci a malo sed vince bono malum. Et frequenter peccator palliat odium suum et iram dicens. Ipse iniuste offendit me ⁊ ideo iuste irascor contra eum ⁊ vindictam expeto. Et hoc est quod sequitur. Redde quod debes. id ẽ tu teneris ad emendam et ideo volo eam a te expetere. i. Regum. ii. Nũc dabis alioquin tollam vi. In quo ostenditur simulata iustitia peccatoris. Justicia esse videt sua repetere. Sed hoc est verum in pecunia. vt frequenter nõ autem in vindicanda iniuria quia michi vindictam et ego retribuam dicit dominus. Roma. xii. ¶ Sequitur. Et procidens cõseruus ille rogauit eũ dicens. Patientiã habe in me. om. red. t. At ille noluit. Ecce crudelitas istius: quia a seruo suppliciter rogatur vt non dimittat sed solũ vt differat et noluit. et misit eum in carcerem donec redderet debitum vniuersum. Multi sunt hodie sic crudeles qui pro modico incarcerant homines. Et sic patz crudelitas serui. ¶ Secundo ponitur seruꝰ neq̃ apd dominum a conseruis accusatio. Et hoc ẽ. Uidentes autem conserui eius que fiebãt scz angeli qui deo referunt gesta hominum qui hominum conserui sunt. iuxta illud. Apoca. xii. Cõseruus tuus ego sum ⁊ fratrum tuorũ dixit angelus Johanni vel isti conserui sunt viri spirituales. Remigius. Spirituales qui omnia iudicant talia videntes contristantur et nunciant domino ad corrigendum implorantes auxilium. ¶ Tercio pẽitur serui neq̃ a domino obiurgatio. Et hoc est. Tunc vocauit eũ dñs eius et ait illi. serue neq̃ id est inequalis non equus quia misericordiam a me accepisti et tuo conseruo non fecisti et sic fuit ingratus quo ad deum qui condonauerat magna et misericors quo ad proximũ cui non dedit spacium ad reddẽdum minima Et hoc est. Omne debitum dimisi tibi glosa. i. omnes preuaricationes quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus sum. quasi dicat sic debuisti parcere et misereri. ¶ Et nota q̃ propter tres nequitias seruꝰ neq̃ vocatur. Prima fuit odium cordis. magna est nequitia et mala odium tenere in corde suo Aug. Tenere odium in corde simile est sicut tenere gladium in ventre et ignem in pectore. Unde quantum ad primum ait scilicet Augustinus. Qui alios nocere desiderat similis est illi qui gladio se transuerberat vt tunicam alteri scindat. Quantum ad secundum ait. Sic puta maliciam esse quomodo ignem si incendere vis aliquid illud quod apponis prius igne ardet. nisi enim ardeat non incendit. Uerbi gratia. Cum facẽam apponis alicui igni prius facula ardet vt illud melius possit incendere. ita ergo malicia tua procedit ex te et quid vastat anteq̃ te Malicia tua vt alteri non noceat fieri potest q̃ autem tibi non noceat fieri non potest. Ille igitur qui odium tenet seipsum occidit et incendit ⁊ ideo neq̃ appellatur. ¶ Secunda fuit crudelitas operis quia tenens suffocabat eum non rogauit eum nec monuit nec citauit sed statim cucurrit ad gurgulam eius. Tales fũt multi furiosi qui feruntur impetu ire sue sicut canes Proverbiorum. xxvii. Ira non habet misericordiam nec erumpens furor et impetũ concinati spũs quis poterit ferre. In eodem. xv. Os fatuorum ebullit stulticiam. ¶ Et attende q̃ pulchra comparatio. Sicut enim olla ebulliens nimis quatuor mala facit. sic os fatui et irati. Primum est qz olla nimis bulliens aquã frequẽter emittit et circũstãtia aburit sic os iracũdi ignita et contumeliosa verba proũcit et audiẽtes inflammat et ad scandalum provocat. Sic provocabat vxor Iob ipsum dicens. Benedic deo et morere. ¶ Secundum est quia ignem extinguit sic os irati ignem zeli istorum qui ex charitate corrigerent eũ extinguit. Nullus enim eum audet reprehendere ex quo vident eum ita ad contumelias paratum. Sic iudei irati dicentes contumelias multas. apostolis extin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cerunt in eis ignem correctionis quantuz ad se. Et ideo dixerunt. Vobis oportebat primum loqui verbum dei sed quoniam repellitis illud ecce cōuertimur ad gentes. Actuum.xiij. ¶ Tercuz est quia pinguedinem emittit hic os iracti pinguedinem gratie et deuotionis emittit z cum ira peccatum sit mortale tanta potest esse ira q̄ amittit omnis interiora anime scilicet dona et virtutes. Sic emisit saul spiritum sanctum et arripuit eum spiritus nequam p̄pter iram et odium quod habebat ad dauid vt patet. i. Regū. xvi. ¶ Quartum est quia nisi in olla sit multum de aqua frequenter ad magnum ignem frangitur. sic iratus nisi sit valde plen⁹ aqua gratie ad motuz ire ita frangitur vt vix ad tranquillitatem reintegretur. Sic fractus est absalon contra amon fratrem suum quem occidi fecit vt patet. ij. Regum. iij. ¶ Tercio nequicia fuit ingratitudo beneficij recepti quia tantum beneficiuz non cognouit dum enim ei omnia libere sunt remissa tamen conserui noluit misereri quod eum facere oportebat. Et hoc est: Nonne oportuit et te misereri conserui tui. F

Vbi nota q̄ ingratitudo valde magnum peccatum est. et quinq̄ mala facit. ¶ Primum est quia peccata prius remissa renocat Augustinus. Dicit tibi deus dimitte et dimittetur tibi. Sed si ego' prius dimisi dimitte tu postea. Nam si non dimiseris renocabo te et quicquid tibi dimiseram replicabo tibi. ¶ Secundum est quia omnia merita dissipat Ber. Ingratitudo inimica est anime: erinanitio meritorum. virtutum dispersio et beneficiorum perditio ¶ Tercium est quia fontem diuine gratie exsiccat. Bern. Ingratitudo est ventus vrens siccans sibi fontem pietatis rorem misericordie et fluenta gratie. ¶ Quartū est quia viam gratie claudit ne ad animā intrare possit. Bern. Ingratitudo viā obstruit gratie et vbi illa fuerit gratia accessum non inuenit. Accipiendis ergo indignus est qui fuerit acceptis ingratus.

¶ Quintum est q̄ pontē misericordie frāgit. Aug. Ne festines alium punire si ipse te lesit sicut puniri velles ab alio rogante illo quem lesisti nolt subuertere pontem misericordie quem trāsisti. ¶ Quarto punitur ipsius serui nequa cōdēnatio. Et hoc ē Et iratus dñs ei⁹ tradidit eū tortoribus. i. demonibus Eccle. xxxiij. Seruo maliuolo tortura z cōpedes. Dei⁹ aūt dī irasci cū vindicat mala ad modū irati quoadusq̄ redderet vniuersum debitum. glo. i. in p̄petuū. Non em̄ reddet aliq̄n. cui⁹ ratio ē q̄ hō dānatus cū sit in termino vie non est in statu merendi z pro meritis recipiēdi et sic a nulla culpa pōt absolui et nichil ingrari vt satisfaciat debito. ¶ Sed nunqd peccata dimissa redeūt. Super hoc diuersimode loquuntur multi. Nam prepositiuus z quidam alij dicūt q̄ petā dimissa redeunt in quattuor casibus. scz ꝓpter odiū fraternū ꝓpter apostasiā a fide ꝓpter contemptū cōfessionis. et ꝓpter dolorē de penitētia habita. Unde versus fratrem odit apostata fit. spernitq̄ fateri. Penituisse piget priſtina culpa redit. ℌ Sed tene pro veritate q̄ dupliciter dicunt petā redire. Primo non q̄ redeant quantum ad maculam vel reatum sed ꝙtum ad ingratitudinem. Qui em̄ post acceptā remissionē ad petm̄ redit magis satis delinquit q̄ ingratus tanto beneficio extitit. Et ista ingratitudo peccatum recidiuantis aggrauat ita q̄ penam preteritoz peccatoz videtur secum reducere. ¶ Secundo dicuntur redire quantum ad penam substantialem. sicut enim in celo vnus est denarius. id ē vna beatitudo substantialis licet vn⁹ magis altero precipiat. sicut stella differt a stella in claritate vt dicit apostolus. sic et in inferno est vna pena substantialis q̄ modū damni scz carentia visionis diuine alia per modū sensus. scz ignis et vermis et vtraq̄ pena debetur pro quolibet petā mortali z sm̄ plus et min⁹. Dicunt ergo petā redire q̄ recidiuanti esdē pena debet in'gne q̄ prius licet sit maior. sicut dicit beat⁹ Iacob⁹. Qui offendit in vno factus est om. reus. ℌ Sed nunquid iustum est vt homo pro vno peccato mortali quod in modico tēpore egit tot et tantas penas in perpetuum patiatur. Et dicēdum q̄ iustū est propter tria. Primo propter personam offensam que deus est qui est bonum infinitum vt dictum est. Pena autem pensanda est ex parte persone offense. Aliter em̄ punitur occidēs papā ꝙ episcopū z regem ꝙ comitem. Et q̄ peccator offendit infinitū bonū tō infinita penam debet puniri extensiue et non intensiue q̄ hoc sustinere nō posset. Scdo propter perpetuitatē male volūtatis. Voluntas enim apud deum pro facto reputatur. Et quia peccator cum voluntate semper peccandi decedit et in eadem semper manet digne est vt nunq̄ careat supplicio qui nunq̄ voluit carere peccato vt dicit Greg. Tertio propter statum in quo peccator est qui anō est in statu merendi vt dictum est et ideo nichil de debito potest soluere manente autem debito ipse incarcere manere debet. Debitum autem semper manet et ideo ipse semper manebit tibi Et sic patet secūdū.

¶ Tercio concluditur intentum propositum similitudinis in gestorum adaptione. et hoc est. Sic et pater me⁹ celestis faciet vobis si non remi. Ubi nota q̄ quantum ad ea que hic ranguntur similiter faciet notabis. Primo ꝙtum ad subtile examen iustitie in debitoruz repetitione et quo multū timere debemus. Secundo quantū ad largam indulgentiam si rogauerimus in peccatorum remissione et quo non desperare debemus, sed multum confidere possum⁹ Tercio quantum ad dimissorum repetitionem si nos primo non remiserimus et quo omnibus indulgere debemus. Sic ergo similiter ꝓtio faciet nob⁹ quo ad subtile examen iusticie in debitorum repetitiōe. Multa bona nobis deus commisit et bona nature et fortune et gratie posuit nos in nūdinis mundi ad negotiandū Mathei. xxv. Homo quidam peregre profi. vo. ser. su. et tra. il. bo. sua. et vni dedit qui. ta. vnusq̄sq̄ secundū propriam virtutem. Et cui pl⁹ datur plus requiritur ab eo. Quidam enim vero cum talentis dei bene lucrantur z duplicant. Quidam abscondunt z nichil ogr̄tur in eis. Quidam cum ipsis impugnant deum dum bonis et gr̄ijs que receperūt ꝓeo in vituperium dei et ad damnum p̄rimi vtuntur. ¶ Secundo similiter faciet nobis quantum ad largam indulgentiam in peccatorum dimissione si suppliciter rogauerimus quotcunq̄ debita contraxerimus si eum cum lacrimis humiliter rogauerimus totum parcet et dona tribuet vt dictum est supra. Basilius. Per orationes purissimas vtilia tribuuntur z noxia amouentur. Non simus ergo pigri remissionē petere quia ipse sēp̄ paratꝰ est remittere. ¶ Tercio similiter faciet nobis quantum ad dimissionem repetitionem si alius non remiserimus quia sicut deus non sanat habentem ferrum iracundie in anima donec proiciat ferrum. sic redeunte ferro redit infirmitas. Posita enim causa ponitur effectus et remota remouetur. Eccle. xxviij. Homo homini seruat irā et a deo q̄rit medelā. q. d. nichil pdest Tota ei cā ōre petā nō dimittuntur est odium quod hō habet vel ad deum vel ad ꝓximum vel ad animam suam quod homo facit dō iniquitatem operat et dilexit. Psal. decimo. Qui diligit iniquitatem odit animā suam. Sic tota causa remissionis petōrus est dilectio dei et ꝓximi. Prouerbiorū. x. Universa delicta operit charitas Luce. vij. Dimissa sunt ei petā multa qm̄ dilexit multū Extrahamus ergo ferrū odij ab animo alios recidiuabimus in peiores infirmitates ꝙ prius Lu. xi. Et fiūt nouissima hois illius peiora prioribus. Et sic patet tercium et consequenter totum.

¶ De epistola Sermo. cix.

QOnfidimus ī domino iesu quia qui cepit in vobis opus bonum perficiet vsq̄ in diē iesu christi Phil. i. In persona apostoli loquitur ecclesia omnibus fidelibus vt confidant in domino iesu quia ipse qui incepit opus bonuz in eis perducat ad bonum finem. Et ideo dicit confidimus cum in textu originali dicatur confidens hoc ipsum, quia qui cepit in vobis opus bonū ꝛc. In hacenim epistola ostendit apostolus suam charitatem et affectionē ad Philip. siue Macedones et in persona apostoli ecclesia omnibus fidelibus. Bal. quarto Filioli mei quos iterum perturio donec formetur christus in vobis. Sicut em̄ mater desiderat in filios suos honeste ambulare ita ecclesia in fideles christi. In cuius persona dicit Johannes in canonica sua tercia. Maiorem hoz nō habeo gr̄am ꝙt audiā filios meos in veritate ambulare. i. Thes. ij. Tanq̄si nutrix foueat filios suos ita desider̄tes nos cupide volebamus tradere vobis non solū exemplum christi sed z animas nostras quoniā charissimi facti estis nobis. Quatuor ergo facit apostolus in hac epistola secundum quatuor per que exprimit suā charitatē ad illos. Primo enim exprimit confidentiam quam habet in christo de profectu eorum bone operationis. In principio epistole. Secundo ostendit rationem sue confidentie et sue dilectionis tibi. Sicut est michi iustum hoc sentire, pro omnibus vobis. Tercio innuit modū sue dilectionis tibi. Testis enim michi est deus quomodo cupio vos oēs. Quarto demōstrat effectum sue charitatis et affectionis tibi. Et hoc ordine vt charitas vestra magis ac magis abundet. Primo ergo ponit cōfidentia quā aplus in ecclesia habet in dño de profectu fidelium. Et hoc est. Confidimus in domino id est confidenter speramus q̄ qui ce-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pit in vobis opus bonum per gratiã operantem donando scilicet voluntatem bene operandi perficiet cooparando dando effectum operi. Augu. Cooperando enim deus nobis perficit quod operãdo incipit qz ipse vt volumus operatur incipiens qui volentibus cooperantur perficiens. Ut ergo velimus operatur. Cum autem volumus et sic volumus vt faciamus nobis cooperatur. Infra. ij. c. Qui operatur in nobis velle et perficere pro bona voluntate Apocal. primo. Ego sum alpha et o principium et finis. Principium per gartiã operantes et finis per gratiam perficientẽ. Perficiet ergo vsqz in diem iesu xpi id est vsqz in diẽ vite nostre quando videbit xps iesus Qui dies dicitur dies glorie quez facit ies⁹ xps Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscãt te so. ve. de. et quem mi. ie. xpm. Uel vsqz in diem iesu christi id est vsqz in diem iudicii que dicitur dies iesu quis pater omne iudicium dedit filio Johan. v. Et sic exponẽdo respicit non singulas personas eorum sed totam vniuersitatem sicut illud Mat. xxviij. Ecce ego vobiscum sum omni. di. vsqz ad consum. sc. Et nota q⁹ dicit opus bonum id est opus fidei et virtutis. ℸ Dicitur autem opus virtutis opus bonũ propter septem. Primo quia est a bono scz a deo Et hoc patet quia est optimum et sũmum bonum. Isa. xxvi. omnia opera nostra operatus es in nobis domine opa mala sũt a diabolo instigante et a mala voluntate operante Jo. viij. Mendax est et pater eius ¶ Secundo quia ꝓcedit de loco bono scz de celo Ja. i. Omne datuz optimum et omne donum perfectum de sur. est. Itẽ procedit de corde bono Mathe. xij. Bon⁹ homo de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonum Malum autem opus de malo loco ꝓcedit scili de regione demonum nõ de concupiscẽtia carnis de malicia mundi. i. Johan. v. Totus mũdus in maligno positus est. ¶ Tercio qui facit hominem bonum nichil enim est quod facit hominem bonum nisi opus Virtutis neqz dignitas neqz diuicie neqz scientia nec aliquid aliud. phũs. Uirtus est q̃ bonũ facit habẽtẽ et op⁹ eius bonũ reddit. Malum autem opus maluz facit hominem qui naturaliter bon⁹ est. Osee. ix. Facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt. ¶ Quarto quia est circa congruam et bonam materiam scz circa contemplationem diuinorum circa amorem dei et primi et circa opa pietatis Ja. i. Religio munda et immaculata ap. de. pa. hec est visi. pu. et vi. in tribu. eorũ immaculatum se custodire ab hoc seculo. Mala autem opera sunt circa malam et incongruam materiam scilicet circa furta et adulteria homicidia et similia. ¶ Quinto quia bonũ opus omnibus sapit habentibus rectam et nõ infectum gustum. Nam bonum est quod omnia appetunt vt dicit phũs. ¶ Etiam ipsis malis bonum opus videtur bonum quãuis interdum propter corruptionem gustus eis non sapiat. Deo ergo et hominibus placet. Ecclesia. xlv. Dilectus deo et hominib⁹ moyses quia scilicet bon⁹ erat. Malum autem opus omnibus displicet ac etiam ipsis malis quando ratione vtũtur et redeunt ad seipsos. Boecue. Quorum scz malorum appetentia plena est inquietas satietas vero penitentie. Sapi. v. Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam et finem illorum sine honore. Ecce quomodo nunc computati sunt inter filios dei. ¶ Sexto quia ad bonum locum ducit scz ad celum locum beatorum. Apocalip. xxiij. Ammõ iam dicit spiritus vt requiesc. a laboribus suis mathei. xxv. Uenite benedicti patris mei possidete paratũ vobis regnum a constitutione mundi Malum autem opus ad malum locum ducunt scz ad infernum locum tormentorum Luce. xvi. Mortuus est autem diues et sepultus est in inferno. ¶ Septimo qz habet proprietatem boni que est seipsum effundere. Nã cum bonum sit sui ipsius diffusiuum bonũ opus gratie facit diffundere bonum gloriose in anima operantis bonum qz quantum fuit bonum opus gratie tantum erit diffusiuum glorie in anima et multo plus Luce. vi. Mensuram bonam et conferta et coagitatam et superefluentẽ dabunt in sinu. Malum autem opus culpe facit diffundere malum pene in animam operantis. Apo. xviij. Quantum glorificauit se et in delitijs fuit tantũ date illi tormentum et luctus. Tale ergo opus sup oia debemus diligere quod tot modis dicitur bonum et debem⁹ ipsũ sume a deo flagitare et sperare q⁹ ipse incipiet et perficiet. Et sic ꝑz primũ. ¶ Secundo ponit ratio sue cõdẽte et dilectionis. Et hoc est. Sicut est michi iustũ hoc sentire id est sic sentio et cõdo de vobis sicut est iustũ qõ ego sẽtiã qz de omnibus vobis debeo bene sentire et bene opinari nisi cõtrariũ videã. Et est argumẽtũ q⁹ de oib⁹ bene sẽtire debem⁹ nisi contrariũ videamus. Et reddit causã huius quare iustũ est vt sic sentiat de eis dicẽs. Eo q⁹ habeã vos nõ in labijs tũ sed in corde et

in intimo affectu charitatis et habeã vos socios et conformes in operibus meis scz in patientia et doctrina et in gaudio vite eterne quod spero. Habeo ergo vos socios in vinculis meis quasi mecum vinctos quia michi compatimini. Debte. ꝛ Nam et vinctis compassi estis. Et habeo vos socios in defensione et confirmatione euangelij id est in defendenda et confirmanda fide et veritate euangelij quia me vestris orationibus in tali defensione et cõfirmatione adiuuatis. Et est sensus. Memor vestri sum et vos desidero et socios habeo siue sim vinctus sciens quoq vos vinctos mecum esse per compassionem siue sim cõfirmans et defendens euangeliũ quod et vos facitis mecum per vestras orationes. Uel ad literã sic erat. Isti enim philippenses multa sustinuerunt et sustinebant et multi eorum vinculati erant propter euangelium. Et quia socij mei inquit estis i tribulatione simul et consolationis eritis et tõ socios gaudij mei vos habeo et deside ro. scilicet in remuneratione vite eterne. ¶ Consequenter ponitur modus sue dilectionis quia non diligit neqz desiderat eos carnaliter vel mundane vel superficialiter sed in visceribus iesu christi. Et hoc est. Testis est michi deus qui corda nouit quomodo id est cũ intenso modo et affectu cupiam omnes vos supple esse in visceribus iesu christi id est in intimo et pfecto amore iesu christi vt ipsum intime diligatis et ab eo intime diligamini. Prouerbiij. Ego diligẽtes me diligo. ¶ Cõsequẽter quarto ponitur effectus sue dilectionis quia q⁹ eos ita diligat patet per effectũ. Nã quotidie pro eis orat et impretatur eis bona. Et hoc est. Hoc oro vt charitas vestra magis ac magis habũdet id est crescat et proficiat in scientia quantum ad intellectũ vt scz sciatis que sunt diligenda et que non. Et sciatis q⁹ quedã sunt parũ diligenda scz bona fortune. et quedã magis scz bona nature / et quedam maxime vt bona gratie. Et sciatis quomodo sit diligendus deus et quomodo proximus et quomodo alia omnia. Crescat etiam charitas vestra in omni sensu quantum ad effectũ et opus vt charitas vestra non solum sit in effectu sed extendat ad oẽs sensus. i. ad omnia opera per sensus corporis facta vt habeatis scientiam experimentalem de charitate non solum speculatiuam vt scilicet probetis potiora opera charitatis id est altiora puta consilia. Et sitis sinceres id est sine corruptione mentis et corporis quantum ad vosipsos. Paymo. Sinceritas materia est integra solida et firma que nullius varietate maculatur. i. Thes v. Ipse deus sanctificet vos per oia vt integer spũs vester et ani. et cor. sine querela conser. Sitis etiam sine offensa quo ad proximum. ij. Cor. vii. Capi. nos ne. le cor. ne circumi. i. Cor. x. Sine off. esto. iu. et gen. et ec. dei. Et hec omnia sitis vsqz in diem christi. i. vsqz in diem mortis vestre. Et quia non sufficit abstinere a malo nisi qs faciat qd bonum est vt dicit augustinus. ideo addit dicens repleti fructu iusticie id est non solum sitis sinceres quo ad vos et sine offensa quo ad proximuz sed sitis repleti fructu iusticie id est bonis operibus que a iustitia procedunt et dicuntur fructus iusticie secundum q⁹ iusticia est virtus generalis omnia opera bona in se continens et oẽs virtutes circuit. Et talibus operibus sitis repleti per iesum christum sicut per causam efficientẽ quia ipse omnia hec operatur in vobis. et hec omnia habeatis ad hũc finẽ scilicet in gloriam et laudem dei et non hominum. vel vt in vobis laudetur et glorificetur deus ab aliis et dicatur mirabilis deus in sanctis suis. Et sic patet secundum tercium et quartum. ¶ Moraliter autem ad edificationem nostram nota q⁹ in hacvltima parte epistole tria bona apostolus philippẽsibus orat et ecclesia similiter quotidie pro fidelibus orat scilicet vt sint sinceres et sine offẽsa et repleti fructu iusticie et pro eisdem nos pro nobis ꝓpter orare debemus vt hec tria possideamus. Primo ergo debemus orare et niti vt simus sinceres id est puri et mundi a corruptione mentis et ab operibus mortuis id est a peccatis que separant an imam a deo propter quod anima moritur et per consequens fetet coram deo et sanctis sicut res mortua et putrefacta Mathei. v. Beati mundo corde quoniã ipsi deum videbunt. ℟ Et attende q⁹ hoc est summum et maximũ bonum quod possumus habere in vita ista scilicet esse mundos a peccato et hoc patet ex septem que circa peccatum considerare debemus Primum est peccati pena. Nam statim diabolo peccante proiectus est in infernuz cũ tota comitiua sua. Quis ergo potest dicere quantum et quale malum sit peccatum qõ ita punitur scilicet pena eterna. Idez etiã patet si respiciamus penam temporalem, nam propter peccatuz parentes nostri fuerunt de paradiso expulsi et adiudicati mor-

Universidad de Deusto Biblioteca

ſt et in infinitis miſeriis conſtituti cum tota poſteritate ſua et propter peccatum factum eſt diluuium vt preter octo animas omnes homines ſūt ſuffocati propter peccatum etiam ſabm.erſe ſūt ille.v. ciuitates ſcilicet ſodoma et gomorra ꝛc. Propter ēt peccata trāſlata ſunt regna et ciuitates deſtructe vbi eſt niniue ꝛ babilon. vbi eſt troya et roma. certe deſtructe ſunt Eccleſi.x. Regnum a gente in gētem tranſfertur propter iniuſticias iniurias contumelias ꝛ diuerſos dolos Apoc.xviij. Cecidit cecidit babilon illa magna et facta eſt habitatio demoniorum et ſerpentum et omnis voluceris immunde et breuiter omne malum qō eſt in mundo propter peccata euenit Proꝛ uerbiorum decimoquarto. Miſeros facit populos peccatum. ¶ Secundum eſt peccati corruptio que tanta eſt vt in vnum hominem intrans et eum corrumpens per illum omnes alios corrumpit Job. Omnes naſcimur filij ire. Roma. v. In quo omnes peccauerunt Nulla res in mundo nec aliqua infirmitas eſt ita infectiua ſicut peccatum ꝛ maior eſt infectio peccati q̄ ignis infernalis quia nobiliſſimas creaturas ſcilicet angelos ꝛ homines ad nichilū redigit Augu. Nichil ſunt homines cum peccant ¶ Tercium eſt peccati tenacitas nam peccatū ita fortiſſime adheret anime vt ab ea nunq̄ ſeparari poſſit niſi per ſolum deum Iſa.xlij. Ego ſum qui deleo iniquitates tuas propter me. Nulla lotura nulla herba nulla re poteſt peccatum ab anima remoueri niſi per ſanguinez chriſti Apoc.i. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. Et ideo deus factus eſt homo vt in carne moreretur per cuius ſanguinem peccatum ab ſtergeretur ¶ Quartum eſt peccati irrecōpenſabilitas tantum enim malum eſt peccatum q̄ nullus homo immo omnes homines ſimul non potuerunt pro ipſo recompenſare deo Apoc.v. Ego flebam multum quia nemo dignus inuentus eſt neq̄ in celo neq̄ in terra neq̄ ſubtus terram qui poſſit aperire, librum et ſoluere ſeptem ſigna cula eius. Liber clauſus ſeptem ſignaculis eſt homo ligatus ſeptem peccatis mortalibus Proverbi.v. Funibus peccatorum quiſq̄ conſtringitur. Fuit ergo neceſſe q̄ filius dei ſumeret carnem et in ea peniten tiam ageret vt deo pro peccato ſatisfaceꝛz et de ſeipſo in cruce hoſtiam pacificam faceret per quam pacificaret et reconciliaret nos deo Collo.i. Pacificans per ſanguinē crucis ei⁹ ſiue q̄ in celis ſiue que in terris ſunt. Quintum eſt peccati odiū. nam deus rectiſſim⁹ nichil odit niſi peccū. Sa.xxiij. Similiter odio ſunt impius ꝛ iniquitas et intantum odit peccatum q̄ vt ipſum deleret tranſuerberauit cum ipſo filium ſuū et ſi ipſum inueniret in angelis vel apoſtolis vel i quocūq̄ ſctō ac etiā in matre ei⁹ eſſeꝛet eos de paradiſo ad infernuꝫ. ſicut luciferum et angelos eius. Similiter omnes angeli et ſancti nichil odiunt niſi peccatum. ¶ Sextum eſt peccati nocumentū. nam peccatum priuat hominem infinitis bonis. priuat enim eum gratia dei vt deper gratiam in ipſo non habiteꝛ et per cōſequens qui erat habiteculum dei fit habitaculū diaboli. Exuit eum veſte nuptiali ſcz virtutum que facit hominem dignū conuiuio eterno. priuat enim merito paſſionis chriſti et omnium ſanctorum. Separat eum a ſocietate electorum ꝛ facit eū expertem omnium bonorum que fiunt in eccleſia. ac etiam propria bona ei aufert et tandem priuat eum regno dei et gloria reſurrectione. Et ſicut priuat eum infinitis bonis ſic adijcit eum infinitis malis. Incurrit enim cecitatem mentis. inſipiditatem palati ſpiritualis impotentiā reſiſtendi malis ſeruitutem diaboli ꝛ vincula peccatorum et tandem patibulum infernale. ¶ Septimum eſt peccati perſecutio. Omnis enim perſequuntur peccatū et deus et ſancti. et celum et terra. et omnia elementa et omnis creatura. Nam ſi homo non peccaſſet nulla eum creatura leſiſſet et adhuc homini ſine peccato moti li exiſtenti nichil poteſt nocere immo omnia cedunt ei in bonū. Roma. viij. Diligentibus deum omnia cōparant in bonū gloſa etiā mala per occaſionē. Et ſicut omnia ſunt contra peccatum ita peccatum eſt cōtra omnia et contra deum et ſanctos et contra creaturam. Hoc figuratum eſt Eccleſie. xvi. Vbi angelus dixit de yſmahele. Hic erit ferus homo manus eius contra omnes et manus omnium contra eū. yſmahel notus de agar peccatum natum de cōcupiſcentia quod eſt contra omnia et omnia ſunt cōtra ipſum deſignat. Prouer. xxviij Ferrum ferro acuitur. ſed durum eſt contra ſtimulum calcitrare. Stultiſſimus eſt enim qui a tanto malo non ſatagit liberari. et poſtq̄ liberatus fuerit reincidere nō formidat. ſic ergo patet q̄ ſuper omnia debemus petere et rogare vt ſimus ſinceri a corruptione peccati. Secūdo debemus orare et niti vt ſine offenſa proximi viuamus. Debemus enim proximum edificare iuuare confortare et non offendere Mat. vij. Quecunq̄ vultis vt faciant vobis homines ꝛ vos. fa. ili. ¶ Et attēde q̄ ad nō offendendum fratrem ſeptez nos inducūt Primum eſt lumen rationis quod deꝰ vnicuiq̄ indidit in quo cernimus q̄ illud proximo facere non debemus quod nobis ab eo fieri nollemus Et tale lumen deus omnibus voluit communicare vt nullus ſe excuſet a proximi offenſione. Unde ſemper homo habet prohibitiuum ſecum ne proximorum offendat Eccleſi. xvij. Unicuiq̄ mandauit de proximo ſuo. Secundum eſt conformitas in natura. Omnes enim filij vnius patris ſummus incarnalis et ſpiritualis Mathei xxiij. Unus eſt enim pater veſter qui in celis eſt. Et maxime xpiani ſunt omnes adinuicem membra vnius capitis ieſu xpi vt dicit apoſtolus. Inſanus autez hominis eſt vt manu ernat. ſibi oculum immo ſi quid patitur vnum membrum compatiuntur omnia membra vt apoſtolus dicit. Freneticus ergo ꝛ inſanus eſt ille xpianus qui fratrem ſuum offendit cui vinculo nature et gratie et fidei eſt colligatus. ¶ Tercium eſt computatio iniurie quia quicquid proximo facim⁹ ſiue bonum ſiue malum deus reputat ſibi fieri. Mathei. xxv. Amē dico vobis quod vni ex mi. me. feciſ. michi fe. Actuum. ix. Ego ſum ieſus nazarenus quem tu perſe. Inſanus autem reputaretur ille qui offenderet illū in quo perſona imperatoris vel regis offēderetur. ¶ Quartum eſt manſio in gloria omnes enim manere debemus in vna domo glorie ad hoc enim facti ſumus. moleſtum autem valde eſt litigiuz habere cum his cum quibus quotidie habitamus Proverbiorum. xxvij. Tecta perſtillantia i die frigoris et litigioſa mulier comparantur. ¶ Quintum eſt proximum nocumentum nullus enim poteſt proximum offendere niſi prius ſeipſum offendat. ſtultus autem eſt qui vt alterum occidat ſeipſum occidit Augu. Et nemo non prius in ſe cō in alterū peccat. ¶ Sextum eſt illatio pene eterne quia pro offenſa fratris homo ad infernū damnatur Mathei decimooctauo Ue, homini illi per quem ſcandalum venit. Qui autem ſcandalum de puſillis iſtis ꝛc. Hic cadit exemplum quod Gregorius dicit in dialogo de illo heremita de lippare quividit Theodericum imperatorem diſcinctū ꝛ diſcalciatum ferri in morte iter Johānē ꝑpherā et Simachum patricium quos ip

ſe iniuſte occidi fecerat. et proiecerunt illum in feruentem ollam. ¶ Septimum ē priuatio glorie: quia p offenſa fratris homo priuat vita eterna. i. Jo. iij. Qui odit fratrem ſuum homicida eſt. Et ſcitis quoniā oīs hō non habens partē in regno xpi et dei. ¶ Tercio debemus orare et nitivt ſimus pleni fructu iuſticie qui eſt fructus optimus et ſuper omnia dulcis. Caū. iij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Qui ē ſatians ſine faſtidio perſiſtens et nūq̄ deficiens Joh. iiij. Qui bibit ex aqua quam ego dabo ei non ſitiet in eternum qui eſt melior mēs et conuertitur ad quodcūq̄ voluerit. qui eſt chriſtus filius dei qui eſt tota merces. ꝛc.

¶ Dñica. xxiij. de euāgelio. Sermo. cx.

Euntes phari ſei conſilium inierunt vt caperent ieſum in ſermone. Mathei. xxij. Phariſei in magno odio hītes chriſtum quia erat contrarius malis operib⁹ eorum et frequenter contra eos mala opera predicabat vt malj qui correctionem nō ſuſtinent ſed in correctione inſurgunt inſi diabantur xpo et eum in vita et doctrina obſeruabant. Tempore autez chriſti erat quedam queſtio valde perplexa et periculoſa in populo iudeorum. propter quam multi mortui fuerant vt dicit Criſ. Eo eſt tempore quo ceſar auguſt⁹ vniuerſum orbem deſcribi fecit et ceſſum capitis ab omnibus ſolui iuſſit. vt patet. Luce. ij. iudea quoq̄ tributaria facta eſt. magna de hoc in populo iudeo queſtio erat. vt dicit hiero. Quidam enim dicebant q̄ pro ſecuritate et quiete pro qua romani pro omnibus militabant tributa poterant et debebant ab omnibus ſolui. Phariſei autem contrarium aſſerebant. ſcz q̄ populus dei qui decimas et primicias et alias oblationes ſoluebat nō tenebatur alia tributa ſoluere. et propter hanc queſtionem plures ſunt interfecti a militibus romanorum vt dictū eſt illi ſcz qui aſſerebāt tributa ſolui non debere. Et quia herodes tetrarcha illo tē pore ſcz proximis diebus ante paſcha venerat hieruſalem vt feſtiuitati intereſſet qui erat ꝑſtitutus dñs p romanos ꝛ in partib⁹ illis iura romani iperij tuebat̄ iuerūt phariſei ad eos milites vt eos ſecū adducerēt ad ieſū vt de hac ꝓtroverſia q̄reret. Et hoc ē qō ꝓſens euāgeliū ꝓtinet. In q̄ quatuor ꝓtinēt. Primū ē phariſeoꝝ liquū cōſiliū qō habuerūt In principio euāgelij. Secū

dum est dolosa questio quam a christo que sierũt ibi. Magister scimus quia verax es. Tercium est redargutio quam meruerũt ibi. Cognita autem iesu nequitia eorũ dicit quid me temptatis ypocrite Quartum est sententiosa respõsio quam a christo audierunt ibi. Reddite ergo que ꝛc. Primo ergo ponitur phariseorum iniquum consilium quod fecerunt. Et hoc est Abeuntes pharisei id est a christo corporaliter recedentes et accedentes ad herodianos mili tes scilicet herodis qui illis diebus ihero solimis erat vt dictum est consiliũ inierũt pariter cum eisdem vt caperent iesum i ser mone. Ecce iniquum consilium quia illũo lebant capere qui a cathenis peccatorum operum diaboli nos venerat soluere. i. Jo hñ. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli. Illum volebant capere et occidere qui venerat nobis vitã dare Jo han. x. Ego veni vt vitam habeant et ha bundãtius habeant. Illum volebant ca pere qui venerat nos in filios dei adopta re. i. Jo. iij. Videte qualem charitatem de dit nobis deus vt filij dei nominemur ꝛ si mus Illum volebant capere qui de tene bris presentis miserie ad celeste regnum venerat nos trãsferre Colꝛ. i. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filij dilectionis sue. Et quia ini quum consilium volebant facere ideo ad iniquos consiliarios se contulerunt. Non enim uerunt ad sapientes et timentes de um. Crisostomus. Abierũt ad herodianos quale consilium tales et consiliatores. Ini quo autem consilio sic videntur in consilio di xisse vt dicit Crisosto. Nam vnus eorũ sur gens ait. Iste homo perfectus est in omni vita sua. solum enim in verbo poterim⁹ eũ capere. Et ideo proponamus ei quandam questionem q̃ vertitur inter nos perplexã valde et periculosaz scilicet an liceat inde re censum soluere cesari an non. Quicquid enim dixerit erit contra se Nam si dixerit q̃ liceat accusabimus eum plebi q̃ contra libertatem populi dei locutus est qui mi nistris dei decimas et primitias soluit. et ideo nulli terreno dño est in aliquo obli gatus Johan. viij. Semen abrae sumus et nemini seruiuimus vnq̃. Si autem dixe rit q̃ non licet hoc magis desideramus qꝛ herodiani capient et occident eum Et hoc est vt caperent ie. in ser. ¶ Secundus sur gens ait Bene dictum est per istum quan tum est de questione ꝓponenda sed nõ ea nus nos et hoc propter tria primo quia il le homo est valde sapiens et si cõtingit eũ bene soluere q̃stionẽ erimus confusi. Dic tamus ergo discipulos nostros et siquide vicerint nobis victoria imputabitur. Si aũt victi fuerint verecundia erit solum eo rum et habeant sibi. Secundo quia nos reputamur docti et magistri legis verecũ dia ergo esset nobis q̃ peteremus ab eo. Tercio quia a nobis sibi caueret et crede ret nos velle eum tentare. a discipulis au tem nostris sicut a minus notis nõ sibi ca uebit sed credet eos simplici animo iusse vt discant et non vt decipiant. Et hoc est. Mittunt et dis. l. Tercius surgens dixit. Bene dictum est per istos et de questione et de nobis non timeris. Sed si ipse loqua tur contra cesarem de tributo quis capiet eum? et si loquatur contra nos de tributo soluendo qui erunt testes? Nobis enim non crederetur quia ipse est inimicus no ster. omnes enim sciunt q̃ inuidemus ei. Mar. xv. Sciebat enim pilatus q̃ per inui diam tra. eum summus por. Et ideo mitta mus herodianos cũ discipulis nostris vt si dixerit contra cesarem capiant eum. Si autem contra nos sint testes ad plebem. Et hoc est. Cum herodianis. Quartus sur gens dixit. Bene dictuz est per istos sz ita ri sic habent facere scilicet placere ipsum verbis et commendare eum valde et devi ta et de doctrina ꝛ ostendere q̃ solum cau sa dicendi venerunt et non causa tentan di vt per hec omnia nõ caueat sibi ab eis. Et hoc est. Magister scimꝰ quia verax es. Quia ea que discipuli dixerũt a magistro habuerũt. Omnia supradicta verba dixit Crisꝰ. eos dixisse. Et sic patet q̃ prudentia carnis et mundi que est inimica deo vo luit dei sapientiam comprehendere et de notare: sed mentita ẽ inimicas sibi quia sa pientia dei prudentiam carnis et mũdi de texit et confudit sicut virga. Moysin ser pentem conuersa deuorauit virgas magorum egipti similiter in serpentes conuer sas vt patet Exo. vij. Et Job. v. Qui dissi pat cogitatiões malignoꝝ nec possint im plere manꝰ eorũ qõ ceperant q̃ ꝓpheãdit sapientes in astutia et concilium prauo rum dissipat. Sic dissipauit consiliũ achi tophel contra Dauid. ij. Regũ. xvij. Et sic patet primũ. ¶ Secõ ponitur dolosa que stio quam a xpõ quesierunt dicentes. ma gister scimus quia verax es. Qui vult aũ capere laqueum tegit sic isti volentes chri stum decipere blanda loquuntur. Psalm. quinq̃gesimo quarto. Mollit sũt sermõe

eius super oleum et ipsi sunt iacula. Crisꝰ. Hec est ypocritarum prima potentia simu lata laudatio sicut qui non potest thauruz viribus subiugare manibꝰ fricat eius cer uicem. Magistrum ergo eũ vocant vt eiꝰ benuolentiam captent et vt ab eis lauda tus misteriuz sui cordis eis aperiat. Dicũt ergo. Magister scimus quia verax es scili cet veritate vite quo ad teipsum et verita te doctrine quo ad deum quia viam dei in veritate doces et veritate iusticie quo ad proximum quis non respicis personam ho minis. ¶ Et attende q̃ attribuũt ei quat tuor que excellunt et super omnes homies et conueniunt. ℣ primum est quia magister. Ipse enim singulariter est magi ster qui docet in celo et in terra qui illumi nat omnem hominem venientem in hunc mundum qui omnem disciplinam adinue nit et antecõ nasceretur habuit cuius pro prium est docere Johan. xviij. Ego ad hoc natus sum et veni in mundum vt testimo nium perhibeam veritati. Secundum est qꝛ verax es. Ipse enim singulariter est ve rax sicut singulariter est bonus quia bonũ et verum conuertũtur vt dicit philosophꝰ Luce. xviij. c. Nemo bonus niſi solus deꝰ. Omnis enim res et omnis creatura habet aliquem defectum in se et ideo nulla res p fecte est bona et per consequens nec vera. Psalm. cxv. Ego dixi in excesꝰ. m. omnis ho mo mendax Item sicut omnis res perficiꝰ tur a bonitate quam habet vt omnis ho mo a virtutibus que faciunt ipsum bonũ sic omnis res est vera a veritate quam ha bet et ideo nichil bonum et verum per es sentiam sed per participationem nisi solus deus qui est per essentiam et non partici patione bonus et verus ꝛ est ipsa bonitas et veritas Johan. xiiij. Ego sum via veri tas et vita. Est ergo primo verax quia per fectus et sine aliquod defectu. Secũdo est verax quia est ipsa veritas et nõ per aliqd quod faciat ipsum verum Tercio est verax quia non fictus sed talis intus qualis fo ris quod de hominibus raro verificatur. Hebꝛ. ix. Omnis frater supplantans sup plantabit et omnis amicus fraudulẽter in cedet. Tercium est quis viam dei in veri tate doces. ℣ Ubi nota q̃ tripliciter via dei in veritate docetur. Primo quãdo vera ꝛ non falsa via docetur Et ideo extra veram fidem via dei non in veritate sed in falsitate docetur sicut docent iudei et sar racenei et omnes qui veram fidem non ha bent que est fundamentum et primus gra dus vie dei sicut habetur ad Hebꝛeos. xi. Credere oportet accedentem ad deum. Et ideo qui in vera fide non docẽt nunq̃ ꝑhibent viam dei in veritate docere. Christus aũt est tota fides in qua doceri oportet ꝛ quã credere est necessarium. Et ideo christus vere docuit viam dei dum seipsum docuit esse ostium et viam per quã ad deum itur. Johan. x. Ego sum ostium per me si quis introierit saluabitur. Secundo quãdo id quod docetur opere impletur vt si predice tor predicat mundana contẽni debet ipse hoc facere. si predicat penitentiam debet penitentiam agere. si predicat virtutes ha beri debet ipse virtuosus esse et sic de om nibus ꝛ erit doctor verbo et opere ꝛ lucer na lucens et ardens vt Johan. bapti. Sic docuit christus Actuum primo. Cepit iesꝰ facere et docere. Sic docuit apostolus di cens ad Roma. xv. Non enim audeo aliquã loqui eorum que non per me efficit christꝰ Tercio quando doctrine que docetur deꝰ perhibet testimonium. Marci. xvi. Illi au tem profecti predicabãt vbiq̃ domino co operante et sermonem confirmante sequẽ tibus signis. sic doctrine christi deus te stimonium reddidit et verbo et signo. De primo Mathei. xvi. Hic est filius meus di lectus ipsum audi. De secundo Johan. x. Opera que ego facio in nomie patris meꝰ hec testimoniũ perhibẽt de me. ¶ Quar tum quod et attribuunt est/ quia non est ti bi cura de aliquo immo ipse est cui est cu ra de omnibus quantũ ad productionem et gubernationem vt dicitur Sapientie vi. Quia omnia per ipsum facta sunt. Jo han. i. sed non est ei cura de aliquo vt pro pter potentiam diuitias vel dignitatem vel quodcunq̃ aliud non dicat verum et faciat quod bonum et iustum est. ij. Regũ xiiij. Est enim dominus sicut angelus dei qui nec benedictiõe nec maledictione mo uetur. Malach. tercio. Ego dominus et nõ mutor. Et hoc est quod subdunt. Non enim respicis personam hominis id est indistinc te dicis veritatem maioribus et minori bus sine acceptione personarum. Uerissi me ergo dicunt. Non enim respicis perso nam hominis. Non enim respexit digni tatem angelice nature quin eos de celo propter superbiam ad infernum proiece ret. Nec respexit paupertatem humane na ture quin duos scilicet virum ꝛ vxorem de paradiso ejiceret et morti cõdemnaret pro pter inobedientiam atq̃ gulam. nec respe xit multitudinẽ hominũ quin omnes pre

ter octo animas propter luxuriam in diluuio deleret nec respexit proximitatem generis sui quin gentem suam propter incredulitatem reprobaret et in locum earum gentium populum sustineret. Et ideo recte dicunt. Non enim respicis personam hominis quasi dicant. Tu non times personam cesaris nec dignitas vel dignitatem eius attendis/ sed habes oculum solum ad deum et ad id quod verum et iustū est. Et ideo de hac questione veritatem dices. Licet censum cesari dare an non. Iosa. O. Tripliciter contingit aliquem veritatem non dicere. primo ex parte ipsius docentis quia scilicet veritatem non nouit vel non amat. Et contra hoc dicunt. Scimus quia verax es. Secundo ex parte dei cuius timore postposito quidam veritatem de deo quam nouerunt non pure annunciant. Et contra hoc dicunt. Non est tibi cura de aliquo scilicet homine non enim respicis personam hominis. cum ergo sis verax veritate vite quo ad teipsum et veritatē doctrine quo ad deum et veritate iusticie quo ad proximum. dices nobis de hac questione veritatem scilicet si licet censum dare cesari an non. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur digna redargutio quam meruerunt. Et hoc est. Cognita autem iesus nequitia eorum ait. Quid me tentatis ypo. Crisosto. Non secundum sermones eorum pacificos blande respondit sed secundum conscientiam eorum crudelem aspera dixit/ quia voluntatibus respondit non verbis. Prouerbiorum vicesimosexto. Responde stulto iuxta stulticiam suam ne sibi sapiens esse videatur. Hieronimus. Prima virtus respondētis est interrogantum mentes cognoscere et non discipulos sed tentatores vocare q̄ non discendi causa sed tentandi querunt. Crisosto. Dixit ergo eis ypocrite vt considerantes eum humanorum cordium inspectorem quod facere cogitabant perficere non auderent. Uide ergo q̄ pharisei blandiebant vt proderent/ sed iesus confundebat vt saluaret quia vtilior est homini deus iratus q̄ homo propicius. Prouerbiorum. xxvij. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta oscula. In eodem. xxix. Homo qui blandis fictisq̄ sermonibus loquitur amico suo rethe expandit gressibus suis. Et ideo iesus aspere eis respondit ypocritas eos vocans. ypocrita vocatur qui aliud est et aliud simulat. q. d. iesus. Et quo ego non respicio personam hominis sed dico de omnibus veritatem. et ideo iustum est vt primo de vobis annunciem veritatem. Et hec est veritas de vobis quis vos estis ypocrite et tota vita vestra ypocrisis est et vētosa. nā mundatis quod de foris est calicis et parapsidis. Intus autem pleni estis rapine et immūditis qui dilatatis philacteria vestra et magnificatis fimbrias qui cum ieiunatis exterminatis facies vestras vt appareatis hominibus ieiunantes. Qui amatis in angulis platearum stantes orare vt videamini ab hominibus qui cum sepulcris dealbatis que a foris apparēt hominibus speciosa. Intus autem plena sūt ossibus mortuorum et omni spurcicia. Itē estis crudeles et ostenditis ves misericordes quia alligatis onera grauia et importabilia et imponitis super humeros hominum digito autem vestro non vultis ea tangere deglutientes camelum in factis propriis et in alienis culicem colantes.

¶ Item estis auari qr comeditis domos viduarum simulantes longas orationes t decimatis mentam et ciminū/et aneta et relit. que grauiora sunt legis. misericordiā et iudiciū et irritū fecistis mandatum dei propter traditiones vestras. Quis ergo ypocrite estis vocatis me veracem magistrum sicut velletis discipuli mei fieri cum aliter sit. Quia vero estis crudeles addaxistis herodianos vt si dixero contra cesarem occidant me. Quia autem estis auari et vultis decimas et primitias integrorobis solui monuistis questionem de censu cesari soluendo timētes ne homines vitā q̄ possint facere scilicet decimas t censum soluere. et hec est veritas de vobis et hec vobis habeatis. Ad questionem autē vestram similiter respondebo. Ostendite mihi numisma census hoc est genus nummi qui pro censu soluebatur. Erat autem nummus qui pro decem nūmis computabatur et habebat imaginem cesaris t in litteris nomē eius scriptū hie. Oēs reges romani a primo gayo cesare qui imperiū arripuit cesares appellabantur. Numisma proprie est ipsa erarario imaginis regie et suprscriptio nois regis t ideo ipsa proprie ponit hic numisma magis autē proprie ponit denarius. ¶ Et hoc est quod sequitur. At illi obtulerunt ei denarium sicut qui pro censu soluebatur non autem licet qui pro censu soluebatur non autem christus fecit sibi ostendi denarium. Et de imagine et superscriptione ipsos interrogauit quasi ipsum non cognosceret qui cordā eoz cognouerat. Sed vt ex cōcessis abeis proferret sententiam veritatis. vt dicit glosa. Et hoc est quod sequitur. Cuius est imago hec et superscriptio. Dicūt ei cesaris scilz. Tyberij cesaris prenigni octauiani augusti sub quo passus est dominus Nam natus est sub octauiano. et passus sub tyberio. Et sic patz tercium. ¶ Quarto autem sequitur sententiosa responsio quam a christo audierunt. Et hoc est. Reddite ergo que sunt cesaris cesari scilicet cēsum et tributa et que sunt dei deo scz decimas primitias et oblationes. Romanorum. xiij. Reddite omnibus debitum. cui tributum tributū. cui vectigal vectigal. cui honorem honorem. Unde nulli debemus aliquid nisi ex charitate et ad honorem dei. Unde dominis temporalibus debemus tributum et vectigal: qr ministri dei sunt ad conseruandum iusticiam. Roma. xiij. Minister enim dei est vindex in iram et q̄ male agit. Et ideo in auctoritate predicta sub fit apostolus. Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicem diligatis. i. census et tributa et charitate debent solui vt iusticia seruetur quia si dominus iusticiam non seruaret nec id faceret pro quo tributū ē impositum tunc homines predicti soluere nō tenerentur. ¶ Sic ergo bona temporalia vt boni dispēsatores dei tribus personis dispensare debemus. primo nobis et familie nostre necessaris tribuendo. Secundo dominis temporalibus tributa soluendo vt pax et iusticia conseruetur. Tercio sacerdotibus et religiosis et miserabilibus personis decimas et elemosinas dando vt orent pro nobis et bono statu nostro et in eterna tabernacula nos recipiāt. Ipsi enim sunt per quos bonus status et pacificus terrarū conseruat. Hic cadit exēplū sancti Ludouici regis francie qui dum reprehēderetur a baronibus frācie quare omnia daret religiosis et pauperibus dixit. Ipsi sunt milites regni mei per quos bonus status et pacificus regni mei habetur et conseruatur. quia pugnant orationibus fortissimo armorum genere et ideo nullus rex tanta pace potitur vt ego. Propterea propter tributa et collectas non sunt elemosine subtrahende. quod quidā faciunt qui de elemosinis eleuāt q̄ inde collectas t alios sumptus soluant Deberent enim potius malas expensas quas faciunt moderare Hic cadit exemplum cuiusdā aurige qui cum haberet currum magis onustum propter quod boues nō poterāt bene currum trahere incepit eum secum elenare de rotis currus et nō de onere propter quod currus fractus est et remānsit in sceno. Religiosi enim et alij boni pauperes sunt rote currus totus mundū trahētes. Et ideo non de rotis sed de pondere debēt eleuari Alias dictum veris cabitur augustini quo ait quod non datur christo datur fisco Unde de tali subtractione nunq̄ aliquis letatus et gaudius fuit. Ideo patres nostri antiqui bonis temporalibus abundabāt qr decimas et elemosinas dabant. Sic ergo faciēdo sentētiā christi plebimus vt deo sua t cesaris sua soluamus. ¶ Moraliter ad edificationem nostram hec questio cuius est imago hec et superscriptio triplicitер potest intelligi. primo vt sit questio de imagine naturali anime secundum quam ad dei imaginem est creata Gene. i. Creauit deus hominem ad imaginem et similitudinem suam. Nam sicut vnus est deus et tres persone ita est vna essentia anime in qua sunt tres potentie scilicet memoria intelligentia et voluntas tres personas diuinas representantes. Nam persona patris est per modum memorie omnia continentis et conseruantis. Persona filij est p̄ modum intelligentie omnia cognoscentis et dirigentis. Ipsa enim est sapientia patris. Persona spiritus sancti est per modū voluntatis omnia bona amantis quia ipsa est amor patris ad filium et econuerso. Pater ergo debet quiescere in cella mēmorie p̄ iugem recordationem beneficiorum dei. Filius in cella intelligentie per verā fidem diuinitatis t humanitatis sue Spiritus sanctus in cella voluntatis per amorem perfectorum bonorum hec ergo imago indubitanter est dei. Et ideo indubitāter anima debet reddi deo. Superscriptō autem dei apparet in corpore. Nam in facie habet homo scriptum homo dei. Nam duo oculi sunt vt duo o. Supercilia vero vt vnum m. Auris vero vt vnum d. Nares autem sunt vt vnum e. Os vero vt vnum i. ¶ Et sic habes homo dei. Est autem imago dei in anima et superscriptō in corpore et per cōsequēs homo est denarius dei t sic hō est dei in anima t corpore

moneda. de deus.

et per consequens animam et corpus debemus reddere deo. Res autem temporales debemus tripliciter diuidere. vt dictū est supra Bern. Deo debemus totuz z animam et corpus quia totum fecit z refecit. ¶ Secūdo vt sit questio de interiori imagine vitiorum acquisita. nam fm diuersa vicia homo in diuersa animalia transfiguratur Boetius libro quarto prosa.iij. Euenit igitur vt quem transformatum vicijs videas hominem estimare nō possis. Auaricia feruet alienarum opum violentus ereptor lupis similem direris. Ferox atq; inquietus linguam litigijs exercet canibus comparabis. Insidiator occultus fraudibus surripuisse gaudet vulpeculis exequetur. Ire intemperās fremit leonis animam gestare credatur. Pauidus et fugax non metuenda formidat cerno similis habeatur. Segnis et stupidus torpet asinine vinit. Leuis atq; inconstās studijs permutat nichil ab auibus differt. Qui fedis immūdisq; libidinibus immergitur sordide suis voluptate detinetur. Ita fit vt qui p bitate deseruā homo esset desierit cum in diuinam conditionem transire non' possit vertatur in beluam Psal.xlviij. Homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus. Peccator enim est illa bestia quam vidit Joh. in apoc.xiij. d. Vidi de mari bestiam ascendentem habētem capita septem et cornua decem. Septem capita habet pctōr qñ ei septem pctā mortalia dominantur. Decem vero cornua habet quia per elationem decem precepta percutit et frāgit. Admirās ergo deus de imagine dyaboli et vitiorū posita in templo suo et de sua imagine sic turpiter fedata et transformata ait. Cui' est imago hec Treñ.iij. Denigrata est super carbones facies eorū. Nau.ij. Facies omnium sicut nigredo olle. q.d. In pctōre nichil apparet de imagine mea sed est ibi imago dyaboli tenebrosa. Et ideo in tenebras ad dyabolum proijciatur. Mat.xxij. Ligatis manibus z pedibus mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Tercio vt sit q̄stio de exteriori imagine superinducta. Mulieres enim superinducunt sibi diuersas imagines in facie in capillis et in vestimento z in toto corpore. quasi diceret dñs O mulier vana cuius est imago hec quam tam tibi feci. certe non mea. quia feci te biunamet tu feci. te albam. feci te pallidam et tu feci. te rubeam. feci te capillis bigrioz tu portas glaucos. feci te nudam et tu habes vestem stragulatam et gēmis et auro ornatam. In quibus omnibus malum peccatum est. Crisō. Mulier si se ornauerit et aspectuz hominis in se prouocauerit et si nullum damnum intulerit vel plagam vindictam tamen exsoluet extremam et si nullus inuentus fuerit qui biberit venenum tamen infundit. Ibidem. Quid dicemus de femis que coloribus et superscriptionibus corrumpunt facies suas in perniciem incontinentium iuuenum. Cipriānus Serico et purpura indute christum induere non possunt auro et margaritis ornate ornamenta cordis z pectoris perdiderunt. ¶ Primam autem imaginē quam ad dei similitudinem facti sumus diligenter debemus attendere propter quoz primo vt cognoscentes nos ad imaginem dei factos vehementer eum diligamus. propter quam imaginem facti sumus filij dei quod alijs creaturis preter angelos non competit Joh. primo. Dedit eis potestatez filios dei fieri Et vide immensam gratiam z dei charitatem quia primo fecit nos ad imaginem suam. Et quia per hanc imaginem nō eramus ei similes nisi in anima voluit ipse totam naturam nostram assumere z animā et corpus vt per omnia ei similes essemus Phil.ij. In similitudinem hominum factus et habitu inuētus est vt homo. Johan.i. Uerbum caro factum est. ¶ Secūdo vt in ipsa imagine diuina opera speculemur q̄ in ipsa est lumen diuinum et lumen rationis. Psal.iiij. Signatum est super nos lumen vultus tui domine in quo diuina opera speculari et contemplari debemus. Ex̄ contemplatione inducimur ad gratiarum innumerabiles actiones quia innumerabiles gratias videbimus nobis factas et futuras. ¶ Tercio vt cognoscentes ipsam esse imaginez dei in qua tota nobilitas nostra constitit et summum bonum nostrum ipsam mundam et immaculatam seruemus et ei debitam reuerentiam faciamus. Ex̄plum sicut pulchra mulier vxor magni domini summopere studet suam pulchritudinem seruare ne contemptui habeatur. sic anima sponsa christi debet facere. Si enim ephas est imaginem virginis et crucifixi mortuam in lutum proijcere quantomagis imaginem dei viuam. Ecclesia. decimo Fili in mansuetudine serua animam tuam et da illi honorem fm meritum suum id est secundum dignitatem suam. ¶ Quarto vt in ipsa omnes defectus nostros speculemur et amoueamus. Ipsa enim est speculum omnis representans quia in ipsa ē regula omnis rationis per quā omnia moderare debemus Hieremie.xxxij. Statue tibi speculam. Exo.xxv. Omnia fac secundum exemplar quod ti. in monte monstratum est. ¶ Quinto vt in ipsa cognoscēres deo nos esse similes in natura. studeamus ei similes esse in gloria. i. Jo.iij. Charissimi nunc filij dei sumus sed nondum apparuit quid erimus. Cum autem apparuerit similes ei erimus. Hoc autem desiderium est saper omnia naturaliter nobis insitum. Naturaliter enim desideram' sum mum et perfectum bonum quod tunc erit nec vnq̄ nisi illo habito quiescere possumus Augustinus. Fecisti nos domine ad te. et inquietum est cor. no. do. requi. in te ¶ Secūdam imaginem scilicet viciorum et dyaboli debemus diligenter attendere vt ipsam de anima nostra sez camera trinitatis omnino proijciamus. alias erimus confusi in perpetuum z eternis supplicijs deputati. Exemplū sicut sapiēs mulier habens amasiam in cella nititur eum emittere ne deprehendatur et confundatur et cōburatur. Sic anima sponsa christi dyabolum amasium sue anime debz fortes mittere cum ydolis viciorū. Benignus est enim deus vt recipiat animam sponsam suam posti mechata fuerit. Hiere.iij. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere z ego suscipiam te. ¶ Tercū imaginem scilicet exteriorem superinductam debemus diligenter attendere q̄ sit contemptibilis et abiecta. Nonne contemptibilis est illa pulchritudo que et pellibus murium z stercoribus vermium consurgit et ex quibusdaz loturis similatur. In quo facto homo ostendit paupertatem et confusionem suam: quia querit a creaturis inuari in pulchritudinem tanq̄ ipsam a se non habeat. Uestes enim date sunt homini post pctm ad confusionem suam qui primo erat nudus et vestiebatur candore vt lilium. Bern. Qui gloriatur de veste similis est furi. qui de cauterio gloriatur.

¶ Reddit etiam mulier se valde suspectam in superfluo vestium ornatu: quia nō videtur hoc facere vt a viro ametur sz ab alijs: quia per totam septimanā in quo ab alijs non videtur sed solum a viro non curat se ornare. hic cadit exemplum de Sallis filia consularis de qua inquit Gregorius in dyalogo. q̄ dum molestaretur a parentibus vt acciperet virū dicentibus medicis quia si hoc faceret barbam esset habitura respōdit. Propter barbam nec placeo nec displiceo sponso meo christo et ideo de ipsa non curo. Et propterea que intendit solo viro placere non curat se ornare. ¶ In fine autem nota q̄ cum homo sit denari' dei vt dictum est ea que ad bonum denarium requiruntur ad bonum hominem requiruntur. Sunt autem sex que ad bonuz denarium requiruntur. Q Primum est signum siue imago quia denarius non curatur nisi sit signatus sic homo non habens dei imaginem memoriam scilicet beneficiorum dei. intelligentiam veritatum z amorem dei et proximi in voluntate non curatur in ecclesia dei nec aliquid valet. Secundum est superscriptio. Debet enim in anima hominis esse scripta lex nature vt quod tibi vis ne fiat alijs facisse caueto. et quecūq; vultis vt faciant vobis homines et vos facite illis. Math.vij. Item precepta decalogi et articuli fidei quia vt dicitur. i. Cor.xiij. Qui ignorat ignorabitur. ¶ Tercium est pondus. Nam ille denarius bonus est qui in statera descendit. Hoc pondus facit humilitas in anima Luce. i. Respexit humilitatem ancille sue Psal.cente simo primo. Respexit in oratione humilium. ¶ Quartū est inflexibilitas. Non enim bonus est denarius qui de facili plicatur et frangitur. sic nec homo instabilis qui vertitur ad omnem ventum et per omnem tribulationem frangitur. Contra quod dicitur Eccles. decimoquinto. Firmabit illo z nō flect. Mat. septimo Descēdit pluuia. venerunt flumina. flauerunt venti et irruerunt in domum illam z non cecidit: q: nec pluuia carnalis concupiscentie. nec flumina tribulationum. nec venti honorum possunt hominem constantem euellere. ¶ Quintum est dulcis sonus et homo quando loquitur verba dei. i. Petri.iiij. Si quis loquitur quasi sermones dei. Quia vt dicitur. pri. Corinth.xv. Corrumpūt bonos mores colloquia pra. ¶ Sextuz est integritas denarij: quia nō placet deo qui divisus est et patrem de se dat dyabolo et mundo et partem deo. iij. Re.xviij. Usquequo claudicatis in. d. partes. Oportet ergo q̄ homo sit integer totus dei et in fide et operibus Jaco.ij. Si quis totam le. ser. offen. autem in vno factus est omnium reus. ¶ Itez in hoc euāgelio quinq; exempla salutaria habem'. ¶ Primum est vt omnes et maxime serui dei vndiq; sibi caueant et ab omnibus qz filius dei qui peccatum non fecit fuit mut

ſtpliciter obſeruatus et infamatus. Unde illa ſancta animalia per que viri ſancti deſignãtur de quibus dicitur Ezechie.i. habebant oculos ante et retro et vn.er.pie. Ephe. quinto Videte quomodo caute ambulatis. ¶ Secundum eſt vt verba noſtra potiſſime moderemur q; verbum dei quod errare non poteſt in verbo conati ſunt capere. Pſalmiſta. Poſui oſ meo cuſtodiam cum conſi.peccator aduer.me. Seneca. Taciturnitas homini ſtulto pro ſapientia eſt. ¶ Tertium eſt vt adulatoribus dure et aſpere reſpondeamus. Ipſi enim ſunt ſyrene que faciũt ſubmergi nauẽ. Ipſi ſunt apes que portant mel in ore et retro pungunt qui vt ſcorpiones nos venenare volunt Aug⁹. Duo ſunt genera perſecutorũ vituperantium et adulantium. Plus perſequitur lingua adulatoris q̃ gladius inerfectoris. ¶ Quartum eſt vt nec timore nec amore precẽ vel muneribus a veritate declinemus quia rõs dicit de omnibus et pro omnibus veritatem. Gallatas primo. Si adhuc hominibus placerem ſeru⁹ chriſti non eſſem. Ero.xxiij. Non ſequeris turbam ad faciendum malum. ¶ Quintum eſt vt imaginem regis et ſuperſcriptionẽ diligenter attendamus anteq̃ de ipſa ſentiemus quia deus ſolus intuetur cor. Nõ autem iudicare habemus ſecundum ea q̃ foris patent. Et ideo iudices ſecundum allegata iudicare debent vt dicit Aug⁹. Et ſic patet totum de euangelio.

¶ De epiſtola. Sermo.cxi.

IMitatores mei eſtote fratres et obſeruate eos qui ita ambulãt ſicut habetis formã noſtram. Phil.iij. Hec eſt ſecunda pars totius narrationis iſtius epiſtole ad philippenſes in qua poſtq̃ inuitauit phil. ad cõſtantiam contra peruerſitatem doctrine pſeudo apoſtolorum ſubiungit inſtructionem ad conſtantiam contra peruerſitatez vite ne ſcilicet exemplo illorum corrũpantur. De his eſt duobus dz docti populus ſcz de doctrina fidei et bonitate operis. In hac igitur epiſtola quattuor facit apoſtolus. Primo enim inuitat phil. et nos cũ illis ad ſui et ſibi ſimiliũ imitationez. In principio epiſtole. Scõo reuocat eos ab imitatione vite pſeudo apoſtolorũ oſtendẽdo eoꝝ malã ꝓuerſationẽ ibi. Multi enim ambulant quos ſepe dicebam vobis. Tercio vt ipſum ſequamur oſtendit ſui et ſuorum celeſtem conuerſationem ibi. Noſtra autem cõuerſatio in celis eſt. Quarto quaſi concludendo exhortatur eos in domino ad bonorum operum perſeuerantiam ibi. Itaq̃ fratres mei chariſſimi et deſi.&c.

¶ In prima ergo parte inuitat apoſtolus philippẽſes et nos cum illis ad ſui et ſibi ſimiliũ imitationẽ dicẽs. O fratres eſtote imitatores mei. ſcz in perfecta fide et bonis operibus. i. Cor. quarto. Imitatores mei eſtote ſicut et ego chriſti. Et obſeruate id eſt diligenter inſpicite vt imitemini eos qui ita ambulant ſicut et nos ſcilicet in fide et dilectione id eſt non ſolũ me imitemini ſed et eos qui ita ambulant ſicut ego. Sicut habetis formam noſtram id eſt ſicut habetis formã vite noſtre impreſſam in vobis tãq̃ imaginem et exemplar. Prelati enim debent eſſe forma et exemplar ſubditorum. i. Thi.iiij. Eſto exemplum fidelium in verbo. in conuerſatione in charitate in fide in caſtitate. R Ubi notq̃ apoſtolum et ſui ſimiles imitari debemus in ſeptem. Primo in fide veritate et viuacitate vt ſcilicet veram fidem et viuã habeamus quod tũc eſt quando fidẽ quã credimus per opera oſtendimus. Eſt enim verum vt dicit phũs adequatio rei ad intellectum Jac.ij. Oſtendas michi fidẽ tuã ex operibus Johannis.xiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipſe faciet. Quãdo enim fides ſine operibus eſt tũc ẽ mortua et falſa. Jaco.ij. Fides ſine operibus mortua eſt. Fidem veram et viuam habuit apoſtolus qui dicit ad gall.ij. Quod autẽ nunc viuo in carne in fide viuo filij dei. Ille vivit in fide q̃ opa viua i fide facit. Qui autez mortua opera facit in fide id eſt peccata non vivit in fide. Secũdo in vere ſpei firmitate vt ſcilicet firmiter confidamus in deum et non in bonis mundi nec in ꝓpriis viribus nec in conſanguineis et amicis quia omnium iſtorum ſpes vana eſt. Iſaie.xxxvi. Ecce confidis ſuper baculum arundineum ſuper egiptum cui cum innixus fuerit homo comminutus intrabit in manum eius et perforabit eam. Egiptus que interpretatur tenebre et confuſio ſignat mundum et ea que ſunt in mundo. Spem veram habebat apoſtolus qui dicit ad philippẽſes quarto. Omnia poſſum in eo qui me confortat. Et ad hebreorum ſexto. Quam ſicut anchoram habemus firmam. Sicut enim anchora tenet nauem ne a procellis ſubmergatur ita ſpes tenet nauẽ penitẽtie ne a tribulationib⁹ ſubmergatur Quia vt dicit greg. Spe illius boni ad quod intendimus quicquid in via contigit gaudere debemus. ¶ Tercio debemus imitari in perfecta dei et proximi charitate vt ſcilicet deum ſuper omia diligamus et proximum ſicut nos Luce.x. Diliges dominum deum tuum &c. et proxi. tuum ſicut teipſum hanc perfectam charitatẽ habebat apl̃s qui ait ad Roman.viij. Quis me ſeparabit a charitate chriſti tribulatio an anguſtia &c. certe nichil Certus enim ſũ quia neq̃ mors neq̃ vita &c. Item. ij. Cor. xi. Quis infirmatur et ego nõ infirmor. q̃ ſcan. et ego non vror. ¶ Quarto in magne prudentie perſpicuitate Wathe.x. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes Sicut enim ſerpens in vno arto foramine ſe ponit vt veterem pellem deponat ſic et nos debemus in arto foramine penitentie nos ponere et pellem veteris conuerſationis deponere. Debeorum. Deponite vos priſtinam conuerſationem veterem hominem Jtez ſicut ſerpens vnam aurem cauda obturat et aliam in terram figit ne audiat vocem incantantis ita nos ne perſuaſionem diaboli audiamus debemus vnam aurez cauda id eſt memoria mortis obſtruere et aliam terre id eſt memorie et conſiderationi ꝓprie fragilitatis infigere conſiderando ex quot et q̃tis poteſt homo perire qui enim caſtrum ſuum ſuteum ſentit nõ preſumit guerram amouere hanc prudentiam pfecte habuit apoſtolus Nam in arto foramine penitentie ſe conſtrinxit Sal.ij. Chriſto confixus ſum cruci. Et ſẽper ſe mortalem et fragilẽ conſideravit. ij. Thi.iiij. Ego enim iam delibor et tempus reſolutiõis mee inſtat. Roma.vij. Video aliam legem in mẽbris meis repug.le.men.mee. ¶ Quinto in fortitudis firmitate. vt ſcilicet nullis frangamur aduerſis nec temptatiõe aliqua a rẽi integritate vellamur ſed omni aduerſitate ſiue cõtra nos ſiue contra noſtra ſiue contra noſtros erumpat fortiter obſiſtam⁹ ſicut Job qui hanc triplicem aduerſitatem ſuſtinuit et in omnibus non peccauit Jaco.i. Beat⁹ vir qui ſuffert tentationem quoniam cum proba. fue. ac. coronam vi. &c. i. Pe.i. Modicũ ẽſt nunc ſi oportet cõtriſtari in varijs tentationib⁹ vt ꝓbatio fidei veſtre multo pretiõſior ſit aur. quod per ig. ꝓba. inuenitur in lau. dei Hanc fortitudinem et patientiã habuit apoſtol⁹ qui dicit. i. Cor. iiij. Male et benedi. pſe. pa. et ſuſt. blaſ. et obſe. Et iterum. i. Corin. xi. Ter virgis cęſus ſum ſemel lapidatus ſum: ¶ Sexto in temperantie parcitate ne ſcilicet proſperis mũdi diſſolnamur ſcilicet diuitijs delicijs et honoribus ſi adueniant parce et tẽperate vtamur / vt ſuccedentibus proſperis numq̃ dei et fidei ſuſtos noſtri ieſu chriſti obliuiſcamur et ſic tranſeamus per bona temporalia vt non amit. eter. i. Corin. vij. Qui ha. vx. tã. non ha. ſint. z q̃ gau. tã. non gau. et qui emp. tã. non poſſet quivtũtur hoc mundo tanq̃ non vtantur. Hanc parcitatem et temperantiam habuit apoſtolus qui dicit. i. Thi. vi. Nichil tulimus in hunc mundum ſed nec afferre quid poſſumus. Habentes alimẽta et quib⁹ tegamur his contenti ſimus. ¶ Septimo in iuſticie equitate vt ſcz iuſticiam ad deum ad proximũ et ad noſipſos ſeruemus. Roma.xiij. Reddite omnibus debitũ cui tributum tributum cui vectigal vectigal et cui honorem honorem. Wath.xxiij. Reddite que ſunt ceſaris ceſari. Deo eñ debemus obedientiam et honorem Actuũ. v. Obedire oportet deo. Proximo confeſſionem animi et ſubuentionem operis vt patet in parabola de ſauciato Luce decimo. Samaritanus autem iter fa. et vi. e. miſericordia motus eſt et a ꝓpi. ſil. vul. eius infundit oleũ et vi. Unde et tu fac ſimiliter. Nobis autem punitionem ſceleris nec a domino iudicemur prima Cor. vndecimo. Si nosmetipſos diiu. nõ vti. iu. Ezechie. xviij. Juſticia iuſti ſuper eum erit. i. Pe. iiij. Tempus eſt vt incipiat iudicium a domo dei. Domus dei eſt quilibet fidelis. Hãc iuſticiam perfecte habuit apoſtolus et quo ad deum et quo ad proximum et quo ad ſeipſum. Primo quo ad deũ. i. Thi. j. Regi autem ſeculorum immortali inuiſibili ſoli deo honor et gloria. De ſecundo. ij. Thi. ij. Omnia ſuſtineo propter elec. vt et ipſi ſal. pſe. De tercio prima Cori. ix. Caſtigo corpus meum et in ſeruitutem redigo. De imitatione autẽ conſilior que ipſe impleuit non precepit ipſe apoſtolus q̃ non eſt de neceſſitate ſalutis et ideo nõ proſequamur de ea. Imitatio aũt de omnibus ſupradictis eſt de neceſſitate ſalutis. Et ſic patet primum. ¶ In ſecunda parte reuocat apoſtolus philippenſes ab imitatione vite pſeudo apoſtolorũ oſtendendo malã vitã eorum. d. Multi eñ ambulant ſcz aliter q̃ nos a quibus cauete quos ſepe dicebã vobis ſcz quãdo erã apud vos et nũc fleno dico ſcz pie cõpaſſione miſerie eorũ et deceptione puſillor⁹ quos ipſi ſeducunt quos dico eſſe inimicos crucis rp̃i

primo quia crucem reputant stulticiam vt sapientes mundi. Secundo quia nituntur predicationem crucis christi extinguere sicut iudei. i. Cor. i. Nos autem predicamus christum crucifixum iudeis quidez scandalū gentibus autē stulticiā. Illi autez pseudo gentiles et iudei erant. Tercio qz eorum conuersatio est contraria cruci qz in delicijs viuunt quales sunt gulosi t luxuriosi Sapien. ij. Dissimilis est aliis vita illi. Quarto quia carnales obseruantias inducunt quales erant in lege veteri. Superfluam asserunt crucē christi cū aliunde salutem expectant. Omnis autem salus in cruce existit. Et vide qꝫ omnia hec competunt mundanis et malis christianis qui crucifixum et crucem sequentes deridēt predicationem nō curant sed extirpare nituntur dum crucis persequūtur predicatores. Eorum conuersatio et vita est totaliter contraria cruci quia est in delicijs t luxurijs et multis iniusticijs que omnia cōtrariantur cruci. Et aliunde salutem ꝫ a cruce sperant et querunt scilicet a constellationibus et demonibus per maleficia et facturas. Omnes isti sunt inimici crucis christi quorum finis est vel erit interit⁹ scz eternus quoniā qui talia agunt digni sunt morte. Roma. i. Nam finis illorum mors est. Stipendia enim peccati mors scz triplex nature culpe et pene eterne. Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in pūcto ad infernum descendunt. ¶ Sequitur. Quorum deus venter est. hic consequenter determinat in qno et quomodo vita istorum contrariatur cruci christi. Nam in cruce christi sunt tris scilicet aspertas magna vilitas nimia et paupertas summa. Econtra in vita istorum tria contraria tangit. Quorum primum est voluptas contra aspritatem quia colunt ventrem sicut deum. Eccle. Omnis labor eius in ore eius. Roma. xvi. huiusmodi nō domino seruiūt sed ventri. Secundum est gloria contra vilitatē que gloria est ipsis scz in confusionē ipsorum quia in quo debuerant confundi et sic in causa confusionis ipsi gloriantur Gloria enim peccatorum ex malo causat quod deberet esse causa confusionis quia letantur cum male fecerint et exultant in rebus pessimis. Prouer. ij. et. i. Matha. ij. Gloria hominis peccatoris stercus et vermis. Itē gloria peccatorū est in confusionē eorum quia eos ad eternam confusionem ducit. Osee. iiij. Gloriā eorū in ignominiā cōmutabo. Tercium est sapor terrenorum contra paupertatem. Tales enim dicūtur terrena sapere quia nichil nisi terrenum t carnale sapiunt Psal. Inimici eius terram lingent. Idē psal. cxxxviij. Substātia mea in inferioribus terre. q. d. apostolus. Depeccatorū est vēter. i. concupiscentia carnis aut gloria mundana id est superbia vite aut substantia terrena id est concupiscētia oculorum. Isti sunt tres dij quos mundus adorat. i. Jo. ij. Omne quod est in mūdo. rc. Exodi. xxxij. Isti sunt dij tui israel qui eduxerunt te de terra egipti. Et per consequens tales sunt inimici crucis christi quia reuerentiā que deberet fieri crucifixo et nulli alteri exhibēt dūs alienis Isa. xlij. Gloriā meam alteri nō dabo. ¶ Notādum qꝫ gloria eorum qui terrena sapiunt et ventri seruiunt recte est in confusionem eorum. Et hoc patet quantum ad septem. Primum est ordinis diuini peruersio. Nam deus nature institutor et rector ordinauit qꝫ caro tanqꝫ ancilla seruiret et anima sicut domina imperaret. Tales autem hunc ordinem peruertunt et per consequens confundunt quod nullo modo est ferendum. Prouerbiorum. xxx. Per tria mouetur terra et quartum sustinere nō potest per seruum cum regnauerit per stultū cum saturatus fuerit cibo per odiosā mulierem cum in matrimonium fuerit assumpta. et per ancillam cum fuerit heres domine sue. Corpus et caro est ista quattuor quia est seruus et stultus et odiosa mulier et ancilla neqꝫ. Quia ergo tales diuinum ordinem peruertunt et confundunt merito confundentur et ipsi. Prouerbi. xiij. Impius confundit et confundetur. ¶ Secundum est hostis intranei nutritio. Caro enim est hostis noster intraneus et mortifera quasi salutifera consulit Sal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum. Sed cū vt dicit grego. nullus hostis est efficacior ad nocendum qꝫ familiaris inimicus et ideo qui ventri seruiunt nutriunt efficacissimum hostem sui et ideo confunduntur et perdunt in prelio spirituali ¶ hoc fuit figuratum in sanſone qui nutriuit dalidaz que significat carnē et dormiuit in gremio eius que tradidit eam inimicis suis q⁹ oculauerūt ei et stetit in ppetū cōfuso. ¶ Tercium est iudiciorum deceptio. Caro enim est infecta concupiscentia anteqꝫ nata. Et quia naturaliter est corrupta iudicat amara dulcia et dulcia amara sicut febricitans. Augustinus. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. et

oculis egris odiosa ē lux que pu. est amata. Et ideo non est ei credendum neqꝫ que appetit tribuenda. Sicut frenetico et febricitanti non sunt danda que petunt. Qui ergo ventri seruiunt decipiuntur in iudiciis quia carnaliter iudicent et per consequens confunduntur. Et ideo dicunt dulce amarum et econuerso Jsaie. v. Ue qui dicunt bonum malum et malum bonum. po. te. lu. et lu. te. ¶ Quartum est accumulatio debitorū. nos enim multis et in multis summis obligati et magna debita habemus exsoluere propter quod quotidie petimus. Dimitte nobis debita nostra. rc. Qui autem seruiunt ventri nichil de debitis soluunt sed quotidie augent debitum supra debitum. Qui autem auget debitum supra debitum confunditur quia eito cōsumit substātiam suam et postea miserrime viuit. vt patet de filio prodigo qui postqꝫ consumpsit substan. su. cuſ. portet cu. imple ventrem su. de si. Prouer. xxiij. Uocā. do. po. et dam. sym. cōsum. Cōfunditur etiam talis quia frequenter expellitur de terra sua et aliquando vinculatur et carceratur quia non potest debitum soluere. Sic accidit his qui ventri seruiunt. ¶ Quintum est impossibilitas fiendoꝫ. qui enim ventri seruiunt quandam impossibilitatem incurrunt propter quod confunduntur quia impossibile est qꝫ venteri satisfaciant. quanto enim ei plura impenduntur tanto plura requirit et nunqꝫ satiatur. Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia et quartum nunqꝫ dicit sufficit. Infernus et os vulue et terra que nunqꝫ satiatur aqua et ignis qui nunqꝫ dicit sufficit. Ignis iste est concupiscentia carnis immo quod peius ē dum caro delicate nutritur proteruit in dominam suā animam. Prouer. xxix. Qui delicate a puericia sua nutrit seruum suum postea sentiet eum contumacem. Hoc fuit figuratum in Sara et Agar que concepisse se videns despectui habuit dominā suam et tū domina sua deberat eam in uxorē viro suo. vt patet Geñ. xvi. Qui ergo ventri seruiunt quandam rebellionē et inordinationem in seipsis vident. propter quod merito confundi dñt. Occurrit etiam quedam alia impossibilitas eis qui ventri seruiunt propter quod eternaliter confundentur quia eis impossibilia videntur opera penitentie t desperant eam posse facere. ¶ Sextum ꝓpter quod est gloria in confusionē est assimilatio inimicoꝝ. Homo enim dignissima creaturarū sic est ordinata qꝫ si ꝑm spūm et virtuose viuit transfertur ad deos. i. ad angeloſ. si autem ventri seruiat in bestias redigitur propter quod merito confunditur. Sene. Quosdam ventri seruientes loco animalium non hominum numeremus. ¶ Septimum est incursio multorum malorum. quoniam qui ventri seruiunt infinita mala incurrunt. ꝓpter quod merito cōfunduntur. Nam omnia bona conuertuntur eis in malum. Et baptismus et fides t passio xpi et bona nature t fortune et gratie ita qꝫ vere de eis potest dici quod dictū est de Juda. Melius erat illi si natus non fuisset homo ille Marci. xiiij. Incurrunt etiam mortem eternam et priuabūtur gloria dei. Propter que omnia tales confunduntur et confundentur Hiere. xx. Cōfundentur vehementer quia non intellexerūt opprobrium sempiternum quod nūqꝫ delebitur. Et sic patet secundum. ¶ Tercio apostolus qui dixit. Imitatores mei estote ostendit suam et suorum bonam et altā vitam. d. Nostra conuersatio in celis est quasi diceret. Sicut illi viuunt non imitemini eos sed nos quia nostra conuersatio in celis ē scz per spem et amorem quia ibi est thesaurus noster scz xps t ibi sunt omnia bona nostra. Math. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est t cor tuum. Unde et salutem expectamus. i. merito huius cōuersationis saluatorem expectamus. Uel vnde localiter id est de quo loco saluatorem expectamus dñm nostrum iesum xpm qui scōm nomen suum nos saluauit quantum ad animas. Math. i. Ipē enim saluū faciet populum suū a peccatis eoꝝ. Et similiter qꝫtum ad corpora quia corpus humilitatis nostre id est corpus humilitatum et incineratum reformabit et reintegrabit ad melioꝝ statum quia configuratum corpori claritatis sue id ē simile corpori suo in claritate glorie. licet suū sit magis clarum qz vt dicit apostol⁹. i. Cor. xv. Stella differt a stella i claritate. Et hoc veraciter potest facere quia sua potentia est infinita et omnia potest sibi subiicere. Et ideo secundū potentiam suā qua potest sibi omnia subiicere congregabit cineres corporis nostri et ex eis reformabit corpa nostrū in similitudine claritatis corporis sui. Et tunc scz in resurrectione erunt sibi ois subiecta et anime et corpora et boni et mali et ois prelatio cessabit. i. Cor. xv. Deinde finis cuz tradiderit regnum deo et patri cū euacuauerit omnem principatum et potestatem t

Universidad de Deusto
Biblioteca

virtutem. Nunc autem vt dicit apostolus nõ videmus omnia subiecta ei. Unde fm illam eandem operationem qua in resurrectione reformabit corp' humilitatis nostre subiicit sibi omnia. Si ergo volumus saluari in anima ꝛ glorioſi in corpore resuscitari conuersemur cum apostolo in celestibus et eleuemur a terrenis per desiderium et amorẽ quia ibi est ciuitas nostra. Hebre.xiij. Non habemus hic manẽtem ciuitatem sed futuram inquirimus. Tria enim sunt signa per que aliquis cognoscitur eẽ de aliqua patria scilicet loquela habitus et mores. Loquela celestis patrie ẽ laudare benedicere et predicare. Habit' autem est totus honestus. Mores autem sunt sancti et compositi. Unusquisq; ergo videat si hmõi figuram gerat in se et tunc cognoscet vnde sit. Et sic patet tercium.

¶ Quarto apostolus quasi concludendo hortatur eos vt in domino perseuerent. d. Itaq; fres mei charissimi id est de quo eos amabat et desiderabat in xpo. Gaudium meum id est causa gaudij mei in presenti propter bona opera que facitis et corona mea scilicet i futuro expectata. sic state in dño scz sicut docui vos stare. ꝛ addit charissimi propter maiorem expressionem amoris. Deinde exhortatur aliquas personas specialiter dicens. Euchodiam rogo et sinthicen deprecor id ipsum sapere in domino. Due femine erant que predicatores recipiebant. Etiam rogo et te germane proprium nomen est qui es scz compar michi in euangelio predicando. adiuua illas scilicet feminas predictas confortando et suppportando cum clemente id ẽ vt clemens et ceteri adiutores mei adiuuent illas quarum nomina scripta sunt in libro vite id est in predestinatione diuina Et sic patet quartum et consequenter totum de epistola.

¶ Dñica.xxiiij.de euãgelio. Sermo.cxij.

Loquẽte iesu ad turbas ecce princeps vn' adorans eum dicẽs. Dñe filia mea modo defuncta est Matth.ix.Marci.v.Luce.viij. Sicut dr Johan.xi. Christus est resurrectio et vita quia ꝛ corpora mortua facit resurgere ad vitam nature. et animas mortuas ad vitam gratie. et homines infirmos pristine restituit sanitati. Quia vt dicit aug. Christus in hunc mũdum vt magnus medicus venit qui solo verbo eos sanauit. Psalmiste. Misit verbum suum. et sanauit omnes. Cui' mirabilis virtus in presenti euangelio declaratur. In quo ꝺ dem euangelio quattuor summarie continentur. Primum est principis sinagoge ꝑ filia mortua deprecatio ad quam xps perrexit. Jn principio euangelij. Secundum est cuiusdam mulieris emorroisse ad xpm accessus. et fimbrie vestimenti eius tetigit. Tercium est cuius virtus eam sanauit et erexit ibi. Et ecce mulier que sãguinis fluxũ patiebatur xii. annis accessit re. et re. fim. vestimẽti eius. Tercium est aduentus xpi ad domũ principis ꝛ manus puelle a xpo tenuo ad quã puella mortua surrexit ibi. Et cum venisset iesus ad domum principis et vi. tyb. ꝛ turbam tumul. di. recedite. Quartum ẽ fama miraculi noticia cuius fama in vniuersam terram exiit ibi. Et ex. fa. hec in vniuer. ter. ¶ Primo ergo ponitur principis sinagoge pro filia mortua deprecatio ad quam xps perrexit. Et hoc est. Loquente iesu ad turbas id est dum christus predicaret turbis. ecce princeps vnus archisinagogus nomine iairus. vt dicitur in euangelio luce accessit corde et fide ac mentis deuotione et adoruit eum ꝛ cecidit ad pedes eius vt dicitur Math.ix. filia mea modo defuncta est. ¶ Sed contra mar.v.dr. Filia mea in extremis est. Et luce.viij.dr. Et hec moriebatur et ergo non erat mortua. Rñdeo qñ iairus recessit de domo nõ dũ erat mortua scz erat in extremis vt dicit mar. Quando aũt peruenit ad xpm iã erat mortua fm iairi estimationẽ taliter enim dimisit eam ꝙ putabat eam mortuã Unde mar. et lu. posuerunt verba iairi matheus vero posuit cordis credulitatem et estimationẽ vt dicunt Rabanus et Hugu. Unde dicit glosa. Utrũq; est a domino petitum vt vel morientem sanaret vel mortuã suscitaret. Reuera mortua erat tunc quia dum pater venit ad iesum illa decessit vt ipse estimabat vnde nũcio' obuiãs eum iesu retulit ipsam mortuã vt dr in lu. Ũne ergo dicit. Filia mea mõ defuncta est. sed veni impone manũ tuã super ipsam et viuet scz sanata et resuscitata. Et quia iesus ad hoc venerat in mundũ vt vitam daret corporibus et animabus ideo statim surgens sequebatur eum et discipuli eius vt essent testes et participes miraculi. Et nota q' in eas dicit q' erat vnica illi. et ita fere annorum. xij. Et sic patet primum. ¶ Secũdo ponitur cuiusdam mulieris emorroisse

ad christum accessu et fimbrie vestimenti eius tactus cuius virtus eam sanauit ꝛ erexit. Et hoc est. Et ecce mulier scilicet quãdo iesus ibat in itinere cum principe hec mulier venit que fluxũ sãguis patiebatur id est infirmitatẽ emorroidarũ. xij. annis. Jn marco ꝛ luca additur q' in medicos erogauerat et consumpserat omnẽ substãtiã suam et a nullo poterat curari. ¶ Et nota quia quantum ex dictis colligere possumus in hac muliere fuerunt virtutes et ideo non immerito in anima et corpore sanata fuit quasi peccator debet habere si vult ab infirmitate peccati liberari. Primo fuit in ea vera recũdia. et ideo non ante faciem sed retro accessit. sic peccator debet confundi et verecundari de vilissimo statu in quo est quia de filio regis factus est seruus diaboli. de statu virtutum positus est in carcere et cathenis peccatorum. Ecclesiastici quarto. Est confusio adducens peccatum et est confusio adducens gloriam et gratiam. Psalmista. Dixit dominus ex Basan conuertam Basan interpretatur confusio.

¶ Secundo fuit in ea fides. nam dicebat intra se si tetigero tantum. Sic peccator debet credere filium dei pro salute hominum passum. et ideo libenter recipit peccatorem et propterea secure debet accedere ad deum Hebreorũ. x. Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei. Tercio fuit in ea timor. Unde Marc. Mulier autẽ timens et tremens venit. Sic peccator debet timorem filialem recipere per quem declinet a malo. Prouerbiorum. xv. Per timorem domini declinat omnis a malo. Nam qui sine timore est non poterit iustificari. vt Ecclesiast. i. dicitur. ¶ Quarto fuit in ea dilectio quia sicut credidit in corde ita gessit in opere. Fides enim per dilectionem operatur vt dicitur ad Gal. quinto. Et ideo tetigit fimbriam vestimenti eius. Sic peccator debet amorem dei ꝛ proximi implere vt opera virtutum circa deum et proximum faciliter operetur et tam in prosperis ꝙ i aduersis firmiter manet in deo Nam charitas facit magna et fortia faciliter operari vt dicit Greg. et omnia aduersa tolerat patienter. i. Co. xiij. Charitas patiẽs est benigna est nõ ir. nõ cogi. ma. Jõ omnia credit omnia sperat omnia sustinet.

¶Quinto fuit in ea humilitas/ quia non reputauit se dignam pedes tangere/ vel vestimentum sed solum fimbriam. Sic peccator debet habere humilitatem que habet omnes virtutes custodire. Greg. Qui ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi qui puluerem in ventum portat. Idē Illa veraciter in nobis virtus manet que in radice humilitatis p̄seuerat. ¶Sexto fuit in ea confessio veritatis quia venit se coram omnibus confessa est infirmitatem suam et sanitatem quam recepit. vt dicit in.marco. Sic peccator debet habere confessionem veritatis vt peccata sua veraciter confiteatur Johan.ix. Da glotiam deo et confitere peccata tua. Ysaie.lxiii. Dic tu iniquitatem tuam vt iustificeris. In fine nota q̄ ambrosius videtur velle q̄ ista mulier fuerit Martha. Unde in sermone de saluatore iter beneficis christi que enumerat subdit. Dum languidum sanguinis fluxum sanat in martha. dum demones expulit de maria. dum corpus rediuiuū spiritus calore restrinxit in lazaro. Eusebius autē in ecclesiastica historia libro. vii. dicit q̄ postq̄ hec mulier sanata est fecit statuā ad imaginem christi i cuius sue vestes et fimbrias habebat in magna reuerētia. Herbe autem crescentes subtus que p̄ nullius virtutis erāt. cum ad fimbrias attigissent tante virtutis erant vt inde multi infirmi sanarentur. Hieroni. etiam dicit in historia tripertita li. vi. q̄ cum Julian⁹ apostata cognouisset in cesaria philippi esse simulacrū quod sanguinis liberata profluuio femina cōstruxerat eo deposito suā ibi imaginem collocauit que fulminis ictu fracta est. Ex his igit patet q̄ ista mulier non fuit martha et forte potuit esse q̄ due fuerūt liberate ab ista infirmitate scilicet ista mulier et martha. Et sic patet secundū ¶Tercio ponitur aduētus xp̄i ad domū principis et manus puelle a christo tentio ad quam puella mortua resurrexit. Et hoc est. Cū venisset iesus in domū principis et vidisset tibicines id est carmē lugubre cū tibia cantātes. Antiquitus enim tales ad exequias mortuorum vocabantur vt suo carmine alios ad luct⁹ prouocarēt hiere. ix. Vocate lamentatrices vt veniant. Q̄ non cōpetit xp̄ianis licet cōtrariū in multis partibus obseruetur. i. Thes.iiii. Nō contristemini sicut et ceteri qui spem non habent. Cum ergo vidisset iesus hos tibicines et turbā que cōuenerat ad exequias tumultuantem id est cum tumultu plāgentem. Luce octauo. Flebant autem omnes et plangebāt illam. Dicebat. Recedite nō est enim mortua puella sed dormit. Renera mortua erat vt dicitur in luce. Eis ergo mortua erat deo autem qui suscitare potest dormiebat vt dicit glosa. In cuius despositiōe et anima recepta viuebat et caro resuscitanda quiescebat vt dicit Beda. Et deridebant eum quia non credebant scientes quia mortua erat. Et ideo non merentur ad resuscitationem admitti sed eiciū Mathei.vii. Nolite sanctum dare canib⁹ neq̄ mittite margaritas vestras ante porcos. Et hoc est quod sequitur. Et cum ejecta esset turba scz de domo intrauit iesus cum petro et iacobo et Johanne et patre et matre puelle vt dicitur in luca i tenuit manum eius et exclamauit dicens. puella surge/ vt dicitur in luca. Ad cuius vocē et tactum statim surrexit puella et iussit illi dare manducare vt dicitur in luca. Et sic patet expositio litteralis euāgelij. ¶Nota mulier illa emoroissa de qua hic agit dicitur fuisse gentilis et ciuis in vide cesaris philippi que est ciuitas in terra gentilium et signat populum gentilem. ¶Moraliter autem ad edificationem nostrā est hic requirenda expositio allegorica i moralis. Nota ergo q̄ secundum allegoriam per istam mulierem emoroissam gentilis populus qui nunc est sancta ecclesia designatur. Per filiaz vero archisinagogi iudaicus populus qui dicitur sinagoga. Et vide q̄ eo tempore quo hec mulier diuinam infirmata hec puella nata fuit. cum.xii. annis passa fuerit et filia principis.xii. annos dicatur habere etatis. Quando enim gentilis populus circa deorum culturas infirmari cepit tunc deus elegit sibi populum acceptabilem i dixit Abrahām. Egrede de terra tua et de cognatione tua et faciam te crescere in gentem magnam. Et dicit q̄ patiebatur fluxum sanguinis quia ad litteram sanguinem suum ad honorem ydolorum fundebat vt patet in sacerdotibus baal tempore helye qui cum lancetis se percutiebant et perfundebant sanguinem.iii. Regum.xviii. Et quod puella erat filios et filias suas demonijs immolabant. Psalmista. Immo filios et filias suos demonijs. Et dicit q̄ eroganerat omnē substantiam suam in medicos/ quia ad litteram sacrificabāt res suas temporales ydolis pro liberatione infirmitatum i periculorum suorum vt patet in Beel Mantheus xviii. Cui multa omni die impendebām.

¶Qui consumpserat omnem substantiā suam in medicos quia in addiscendo scientias liberales et mundanas ingenium et tempus et omnia naturalia consumebant gentiles in quibus non inueniebant virtutem vel salutem quia ibi non erat. Ne sponsitiōe et anima recepta viuebat et caro resuscitanda quiescebat vt dicit Beda. Et deridebant eum quia non credebant scientes quia mortua erat. Et ideo non merentur ad resuscitationem admitti sed eiciū Mathei.vii. Nolite sanctum dare canib⁹ neq̄ mittite margaritas vestras ante porcos. Et hoc est quod sequitur. Et cum ejecta esset turba scz de domo intrauit iesus cum petro et iacobo et Johanne et patre et matre puelle vt dicitur in luca i tenuit manum eius et exclamauit dicens. puella surge/ vt dicitur in luca. Ad cuius vocē et tactum statim surrexit puella et iussit illi dare manducare vt dicitur in luca. Et sic patet expositio litteralis euāgelij. ¶Nota mulier illa emoroissa de qua hic agit dicitur fuisse gentilis et ciuis in vide cesaris philippi que est ciuitas in terra gentilium et signat populum gentilem. ¶Moraliter autem ad edificationem nostrā est hic requirenda expositio allegorica i moralis. Nota ergo q̄ secundum allegoriam per istam mulierem emoroissam gentilis populus qui nunc est sancta ecclesia designatur. Per filiaz vero archisinagogi iudaicus populus qui dicitur sinagoga. Et vide q̄ eo tempore quo hec mulier diuinam infirmata hec puella nata fuit. cum.xii. annis passa fuerit et filia principis.xii. annos dicatur habere etatis. Quando enim gentilis populus circa deorum culturas infirmari cepit tunc deus elegit sibi populum acceptabilem i dixit Abrahām. Egrede de terra tua et de cognatione tua et faciam te crescere in gentem magnam. Et dicit q̄ patiebatur fluxum sanguinis quia ad litteram sanguinem suum ad honorem ydolorum fundebat vt patet in sacerdotibus baal tempore helye qui cum lancetis se percutiebant et perfundebant sanguinem.iii. Regum.xviii. Et quod puella erat filios et filias suas demonijs immolabant. Psalmista. Immo filios et filias suos demonijs. Et dicit q̄ eroganerat omnē substantiam suam in medicos/ quia ad litteram sacrificabāt res suas temporales ydolis pro liberatione infirmitatum i periculorum suorum vt patet in Beel Mantheus xviii. Cui multa omni die impendebām. Et nota q̄ venit a tergo quia xp̄m non vidit sed post mortem credidit Et ideo xp̄s vertit faciē suā ad eū ipm erigendo et cōfortādo et virtutē sue passionis et cōferēdo p̄ quā est ab omni infirmitate sanatus. et vertit tergū ad iudeos ipsos reprobādo et reliquēdo virtutem sue passionis ab eis auferendo et tunc mortua est puella Mat. xxi. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti faciēti fructus eius. ¶Ultimo tamē iuis christus ad suscitandum puellam quia in fine mundi synagoga iudeorū saluabitur. Iere.xxiii. In diebus illis saluabitur iuda. Et tunc ejciet tibicines id est sapientes iudeorū carnē lugubre cantantes q̄s est expecta reexpecta quis dicit christum venturū. Spes autē que differtur affligit animā. Prouer.xiii. Et ideo ipsorū carnē est lugubre et mortale quod tunc ejcietur quia cognoscent ipsū venisse et tunc salu⁹ erit omnis homo i puella et emoroissa. ¶Item alia allegoria. Nam per mulierē istam antiquā significatur caro inueterata que vsq̄ ad adā descendit. Per puellaz autē illam virginē significatur anima mūda de nouo a deo creata. Quando ergo puella erat nata mulier fuit infirmata. quia quādo anima creatur et infundit corpori tunc caro infirmatur et subiicitur penalitatibus humane nature. Et quando mulier fuit sanata tūc puella fuit mortua/ q̄ non prius caro liberatur a penalitatibus sensitiuis humane nature nisi quādo alia per mortem recedit a carne. Et nota q̄ dēcit puella habebat.xii. annos etatis quibus in hac vita vixerat quia anima habet.xii. potentias quibus et per quas omnia opera vite agit dū est coniuncta corpori. Tres habet non affixas organis q̄ sunt intellectus voluntas et memoria. Quinq̄ habet exteriores affixas organis que sūt visus auditus gustus odoratus i tactus. Quattuor habet interiores affixas circa cerebrū que sūt sens⁹ cōis imaginatio siue fantasia existimatio siue estimatio i memoria sensibilium. Et vide q̄ in illa etate in qua puella debebat nubere et filios pcreare mortua est/ quia anima in illa etate in qua debet incipere mereri tūc moritur p̄cipuū q̄ est mors anime: q̄ cōmuniter homines incipiūt peccare a duodecimo anno et insuper. Et dicit q̄ patiebatur fluxum sanguinis.xii. annis q̄ hō in peccatis consumitur. ¶Et dr̄ q̄ eroganerat in medicos omnē substantiā suā et nichil proficiebat/ q̄ homo existens in fluxu sanguinis. id est in petō mortali omnia opera sua nichil proficiūt sibi ad vitam glorie. i. Cor. xiii. Si distribuero in cibos pauperū omnes facultates meas. ix. Neq̄ omnia bona sua tam nature q̄ fortune sibi ad salutem prosunt. Christ⁹ autem principaliter ibat ad puellam suscitādā. i dūxit in via sanauit emoroissam q̄ xp̄s principaliter venit in mundum ad saluādum animū et beatificandum quia beatitudo in anima consi-

fuit scilicet in cognitione dei: et consequenter venit ad corpus glorificandum. Johã. decimo. Ego veni vt vitam habeãt scilicet in anima et abundantius habeant supple ẽ angeli quia in anima et corpore. Sed quid contingit quia mulier id est corpus primo accepit salutem/ quia anteẽ christus beatificaret animas et de limbo traheret multa corpora in vita ista sanitatem receperunt/ et a mortuis surrexerunt ꝛ hoc per tactum vestimenti christi id est per fidem incarnationis eius. In fine autem ꝛ mulier et puella salutem receperunt quia in fine mundi et anima et corpus per christum saluabuntur. Et sic patet allegoria.

¶ Moraliter autem exponendo nota ꝙ per filiam archisinagogi mortuam in domo significatur peccator occultus vel peccator qui moritur intus in conscientia anime per malam cogitationem. nam ꝙ tres mortuos a domino suscitatos significantur tria genera peccatorum vt dicit Augustinus. Quia per hanc filiam in domo mortuam significatur peccatum cordis. ꝙ filium vidue qui extra ciuitatem mortuus ferebatur peccatum oris vel operis significatur. Sensus enim corporis ꝛ membra sunt fenestre et partes anime. Cum ergo aliquis per aliquem sensum vel membrũ corporis peccat per portam illam anima extrahitur mortua. Per lazarum vero quatriduanum in monumento significatur peccatum operis per consuetudinem inueteratu et putrefacti. Qui enim cogitat malum et consentit et operatur et per consuetudinem in ipso perdurat ꝛ senescit in sepulcro conscientie vt lazarus quatriduanus foret/ quia ergo per hanc puellaz peccator occultus designatur. ideo secrete eam in domo resuscitauit ꝛ precepit patri et matri ne alicui dicerent quis peccator occultus secrete debet corrigi. Mathei. xviij. Si peccauerit in te frater tuus id est te solum, sciente corripe cum inter te et ipsum solum. Quia vero per filium vidue ꝛ lazarũ peccatores publici designãtur ideo eos cotã multitudine suscitauit/ qz petõr publicus publice debet argui et publice debet satisfacere. vt sicut corrupit petõ ita edificet penitẽtia. i. Thi. v. Peccantẽ scz publice cotã oibus argue vt et ceteri timorẽ habeãt. ¶ Nota ergo ꝙ in suscitatione illius puelle christus septem obseruauit que nos habere debem⁹ si volumus ab ipso a morte peccati suscitari. Primum est/ quia christus pro ea a iairo patre suo rogatur. Jairus autem interpretatur illuminans vel illuminatus ꝙ signat cetum sanctorum qui illuminati a deo alios illuminant. Peccator nanꝙ est spiritus vadens et non rediens vadens p scipsum in peccatum sed cum peccatum sit profundissima fouea vsqꝫ ad infernum nõ potest inde exire nisi iuuetur. et ideo indiget oratione sanctorum adiuuari Job. quito Voca ergo si est qui tibi respõdeat ꝛ ad aliquem sanctorum conuertere. Ad orationem Stephani deus conuertit paulum vt dicit Augu. et ad orationem matris Augustini deus conuertit ipsum. Propterea peccatores quotidie conuertuntur quia ecclesia quotidie pro eis rogat. Ipsi ẽm nec possunt nec merentur conuerti. quoniam qui talia agunt digni sunt morte ad. Romano. i. Quidam autem sic sunt profundati et indurati in peccatis ꝙ nec preces nec verba nec predicationes nec ẽfactoꝛ. oratio aliqd eis valet: Hiere. xv. Si steterit moyses et samuel coram me non est anima mea ad populum istum eijce illos a facie mea. ¶ Secundum est quia tibicines id est carmen lugubre cantantes remouentur. Tibicines sunt adulatores mundi aures audientium delectantes. Carmẽ lugubre est vanũ gaudium mundi quia de rebus lugendis est. Prouer. ij. Letanꝫ cum male feceris ꝛ exulare. pes. Prouer. xiiij. Extrema gaudii luctus occupat. Amos. viij. Conuertam festiuitates vras in luctum et omnia cantica vestra in planctum. Sic ergo qui vult conuerti et suscitari a peccato debet fugere adulationes consãguineorum et amicorum qui non sapiũt que dei sunt sed carnalia et propria bona ad Phil. ij. Oẽs que sua sunt querunt non que iesu xpi. Propterea iesus dixit Abrahã Egredere de terra tua et de cognatione tua ꝛ de domo pa. t. Gen. xij. Debet etiam vanũ gaudiũ mũdi expellere. quia verum gaudium dei non potest esse vbi est falsum gaudium mũdi. Boe. lib. d. metro vii. Gaudia pelle. pelle. timorez spemqꝫ fugato nec volor assit. nubila mens est vinctaqꝫ freno hec vbi regnant. ¶ Tercium est quia turbam tumultuantem de domo eijcit ꝛ amẽ emorroissam coram multitudine sanauit. et filium vidue in porta coram multitudine resuscitauit. Er quo datur intelligi ꝙ est quedam turba coadiuuans ad salutem scz turba bonorum in qua homo debet liberter stare. Psalmista cent⁹ simo xxxij. Cum ẽ bonũ ꝛ ẽ io. habi. fra. in vnũ. Est ⁊ alia turba impediẽs salutẽ ꝛ hec duplex scz in-

terior malaꝝ cogitationũ et sollicitudinũ mundanoꝝ que a xpo assimilatur spinis que suffocant fructum. Luce. viij. Quod autem in spinas ceciderit hi sunt. Et exterior scz turba multiplicium negotiorum et hominum mundanorum a quibus cauendũ est. Eccles. xi. Fili ne in multis sint actus tui. In eodem. xviij. Ne oblecteris in turbis. Quidam phũs interrogatus quid esset inimicissimum homini. respondit aliter homo. Sen. Quotiens inter homines habitaui minor homo redij. Greg. Impossibile est ꝙ lingua seculariũ mẽtẽ nõ inquietet quã tangit. ¶ Quartũ ẽ qz secũ ad suã fatationem puelle admisit. petrũ iacobum et iohãnẽ. hos ẽt admisit sue glorie trãsfigurationi. In quo significatur ꝙ qui vult a morte peccati suscitari ꝛ glorie dei interesse debet habere perfectam fidem ꝛ fidei confessionẽ sicut petr⁹ habuit. Wath. xvi. Tu es xps filius dei viui. Quia sicut dicitur ad Hebre. xi. Sine fide impossibile est placere deo. ¶ Debet etiam fortiter contra omnia impedimenta sue salutis luctari. Nam Jacobus luctator interpretatur. Hoc figuratum est in luctu iacobi qui luctatus est cum angelo per totam noctem vsqꝫ mane et statim ortus est ei sol. fueruntqꝫ ei obuiam angeli. Non enim debet luctari per totam noctem presentis vite cũ prosperis et aduersis vsqꝫ in mane alterius vite in quo vita pñs finitur et tunc oritur ei sol glorie ꝛ angeli dei veniunt ei obuiã animam eius ad celum portãtes. Lu. xvi. Factum est vt moreretur mendicus et portaretur ab angelo in sinu abrahe. ¶ Debet etiam gratiam dei recipere que per Johannem qui interpretatur in quo est gratia designatur quia sine gratia dei nec in fide põt manere nec contra impugnantes pugnare nec aliqd boni facere. i. Cor. xv. Gratia dei sum id quod sum. Johan. xv. Sine me nichil potestis facere. Quantum est quia patrem ꝛ matrem puelle a suscitatione non excluſit immo admisit. In quo datur intelligi ꝙ qui vult a petõ suscitari multum debet cogitare ortum suum tanꝫ patrem et mortẽ tanꝫ matrem. Devili enim spermate nati sumus et tandem a vermibus comedemur Job. xvij. Putredini dixi pater meus es. mater mea et soror mea vermibus. Hec enim cogitãdo habem⁹ materiam magne humilitatis et nõ superbiẽdi. Eccle. x. Quid superbis terra et cinis Ber. Quid superbis saccus sterq̃ linoz et cibus vermium. Memẽto vnde ve. et eru. vbi. sis et inge. quo va. et cõtre.

Item hec cogitando de facili omnia cõtemnimus Hieronimus. Facile contemnit omnia qui semper se cogitat esse morturum. Ad quid enim de diuitijs et honoribus ꝛ amicis curare debemus cum de eis nichil nobiscum deportare possumus et in tempore maxime necessitatis scz in morte omnia nos derelinquant. ¶ Sextum ẽ quia tenuit manum eius et excla. d. Puella surge. In quo datur intelligi ꝙ qui vult suscitari in morte peccati debet se permitti tãgi a disciplina dei que per manum dei designatur que vocat hominem ad multa bona: quia quem deus diligit corripit et castigat flagellat autem omnem filium quem recipit. ℣ habet enim disciplina sex bonis in nobis efficere. Primo enim excitat iacentem et dormientem in peccatis. Act. xij. Percussoꝫ latere petri. i. d. sur. ve. Petrus in cathenis peccator in vinculis. ¶ Secundo lente ambulantem facit currere sicut calcaria equum Greg. Mala que nos hic premunt ad deum ire compellunt. Osee. vi. In tribu. sua. m. cõ. ad. me ve. et re. ad dominum quia ipse ce. et sa. nos per cu. et cu. nos. Tercio erudit de agendis. Hiere. Per omne flagellum ꝛ dolorem erudieris hierusalem. Prouer. xxij. Stultitia colligata est in corde pueri et virga discipline fugabit eam. Quarto purgat a peccatis Greg. Quod lima ferro quod flagellum grano quod fornax auro hoc tribulatio viro iusto. ¶ Quinto demõstrat nos filios dei esse debre. xij. Quod si extra disciplinã estis cuius participes facti sunt omnes. ergo adulteri et non filij estis. Quem ei diligit dñs corripit ꝛ castigat. flagellat aũt oẽm filium quẽ recipit. Et iõ oẽs filius accept⁹ deo disciplina dei tangit ꝙ p manũ dei designatur. Tho. xij. qm acceptus eras deo necesse fuit vt tentatio probaret te. ¶ Sexto facit nos dignos coronas glorie. Jaco. i. Beat⁹ vir q̃ suffert tẽtationem qm cũ probat⁹ fuerit accipiet coronã vite. Sic fuit tactus Job in reb⁹ et psona. Qui dã aũt habẽt istud apostema nolit me tãgere qui ad tactũ discipline dei statim frangunt. ¶ Septimũ est qz iussit ei dare mãducare. In quo datur itelligi ꝙ posqꝫ hõ surrexit a morte peccati dz panẽ vite mãducare scz corpus xpi et verbũ dei in quibus alis viuit. Wath. iiij. Non in solo pane viuit hõ scz in oĩ verbo qõ ꝓcedit ex ore ei⁹. s. dei. Sicut ẽm corp⁹ indiget continuo alimento, sic anima indiget suo cib

bo. Propteres quotidie petimus dicentes. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Math. vi. Et sic patet tertium.

¶ Quarto ponitur patrati miraculi notitia cuius fama in vniuersam terram exijt. Et hoc est quod dicitur. Et exijt fama scilicet de iesu q emoroissam sanauerat et puellā suscitauerat per vniuersam regionem illam. Et sic patet quartum. ¶ In fine nota q cum per hanc puellam peccatorum occultus designatur maxime per eam religiosus designatur qui secrete moritur infra claustrum quasi in domo. Mali autem religiosi secrete in quattuor moriuntur.

P primo in impatientia t murmure. Non enim paupertatem castitatem t obedientiam patienter sustinent sed murmurant in eisdem dicentes cum iudeis. Utinam mortui essemus in egipto cum sederemus super ollas car. Exodi. xvi. Sunt enim mente in egipto id est in mundo tenebrarum. Contra quos dicit xps. Memores estote vxoris Loth. Luce. xvij. Et nemo mittens manū ad aratrum et respiciēs retro ap. ad reg. dei. In eodem. ix. Tales significantur per simonē cireneum qui nisi cum angaria tulit crucē post iesum. Omnia enim onera religionis mali non libenter faciunt et ideo crepant sub ipsis quia amor qui grauia facit leuia tollitur a corde eorum. Secūdum est odiū quia odiunt et persequuntur prelatum qui cogit ipsos religiose viuere et alios bonos qui ipsos obseruant et accusant. i. Johan. iij. Qui odit fratrē suū. h. e. Sic discipuli sancti benedicti odiebant eum et nolebant eum venerari. vt dicit Greg. in dyalogo. Tertius est inuidia quis inuident gratijs xpi detrahant dicentes. In beelzebuth principe demoniorū eijcit demonia. Luc. xi. Quartum est negligentia quia omnia preter comedere et dibere et cetera corporis pmoda negligēter agūt. p̄ seruitū hominis horas suas et diuinū officiū. Cōtra quos Hier. xlviij. maledictus qui facit opus dñi fraudulenter.

¶ De epistola. Sermo. cxiij.

Non cessamus pro vobis orantes et postulantes vt impleamini agnitione voluntatis eius. Collo. i. Sicut pater et mater erga carnales filios sunt solliciti sic et apostolus multo plus de filijs suis spūalibus in xpo regeneratis sollicitabat t quotidie indefessis p̄cibus deū p eis rogabat et ipsos q epistolas monebat. Istos autē collocēses qui sunt asiani apostoli nō conuerterat nec eis p̄dicauerat. sz q̄dā ex. di. scipulus noie archippus. Istis ergo cellos. sensibus apostolus ab epheso scribit et ostēdit maximā charitatē suā ad eos. quotidie cū sociis suis pro eis rogauit. In hac ergo epistola ostendit q rogat deū vt eis tria maxima bona largiatur. Primo enim rogat vt sapiētis dei t intellectu spirituali repleantur ad dei voluntatem cognoscendam. In principio epistole. Secūdo rogat vt digne in via ambulent ad fructuz boni operis ac dei scientiam augmentandā ibi Ut ambuletis digne per omnia placentes Tercio rogat vt in omni virtute animę cōfortentur per dei potentiā ad aduersa patienter et longanimiter tolerandum ibi. In omni virtute confortati sm potentiaz claritatis eius in omni patientia. Primo ergo apostolus rogat vt collocenses et nos in illis sapientia dei t intellectu spūali impleamur ad dei voluntatem cognoscendā Et hoc est. Non cessamus supple in omni oratione quam facimus ego et qui mecum sunt fratres pro vobis instare apud deum orantes et postulātes. Beruū. xij. Oratio aūt fiebat sine intermissiōe ab ecclesia ad deū pro eo. Ut impleamini non vētosa et vana doctrina sed agnitione voluntatis dei. hoc est vt impleamini spū sancto q docet voluntatē dei qz vt dicitur. i. Cor. ij. Scit nemo scit q̄ sunt hois nisi spūs hominis q̄ in ipso ē its nemo scit q̄ sunt dei nisi spūs dei t cui voluerit spūs reuelare. Unde idem apostolus spū sancto plus dicit. i. Thes. iiij. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. ¶ Et specificat hanc cognitionem per duo quoz primū pertinet ad vitam actiuā. scōm ad vitā cōtēplatiuam. Et hoc ē. impleamini agnitione supplens ē sciente in omni sapientia quantum ad illa que respiciunt vitam actiuam. et intellectu spūali quātū ad illa que respiciūt vitā contemplatiuā. Magnum est valde q apostolus hic petit sz scire quid deus hic velit in actiua et contemplatiua vita. ¶ Sz nūquid pōt hoc sciri. Quis ēm scit quātū opz eū carnē suā macerare. t an ex crediat et heremū intrare: qz q̄ vni est valde salubre alteri ē mortifer. Un de beato bernardo dr q ppe mortē p̄stitus cepit se accusare eo q se indiscrete afflixisset. propter q̄ mimis debilitatus erat. et multa facere nō poterat que alias fecisset. Responsio. Nō petit apostolus q in omnibus plene sciāt voluntatem dei sed in necessarijs ad salutem Sic ergo patet q apostolus orat et petit q sciamus que pertinent ad vitam actiuā et que ad vitam contemplatiuaz. Et ideo secundum q ad vitam actiuam pertinent xp̄i. opera pietatis quorum ser sunt corporalia scilicet vestire nudos. potare et cibare pauperes respicere hospitio pegrinos redimere captiuos. visitare viduas et orphanos et tribulatas p̄sonas et mortuos sepelire. Alia sex opera sūt spiritualia ad animaz pertinentia que sunt pottota vt cōsulere t docere ignorantes. castigare t corrigere delinquentes consolare merentes. remittere iniurias ferre infirmitates t defectus aliorum et pro iniustis et peccatoribus orare. Ad vitam autem contemplatiuam pertinet i charitate dei t proximi feruere ab omnibus negocijs mundi se suspēdere et soli desiderio creatoi inherere et cum magdalena ad pedes crucifixi inclinata mente manere. eius maiestatem bonitatem et charitatem ex orando t contemplādo aceius voluntatem et verba audire qđ fit sacram scripturam legendo. Nam cum legimus deus nobis loquitur. Sed cū oramus loquimur nos deo. Talis autem vita est potior simpliciter et maioris meriti q̄ vita actiua Luce. x. Maria optimam p̄tem elegit que non auferetur ab ea. Actiua vita significatur per marthaṁ et contēplatiua per magdalenā. Licet in casu actiua possit esse maioris meriti q̄ contemplatiua vt cū quis videret aliquem seduci ab hereticis vel fame mori melius esset isti subuenire q̄ orare et deū cōtemplari. Et ē ista vita mixta ex actiua et p̄tēplatiua actia t p̄tēplatia melior vt cū q̄s ex vehemētia diuini amoris t post contēplationem diuine claritatis flectit se ad proximū docendo cōsulendo et seruiēdo. Sicut lucere t illuminare melius est q̄ solum lucere. Talis fuit vita christi et apostolorum qui de nocte in oratione pnoctabant et meditabātur t de die homines docebant eorum commodis spiritualibus intendētes Roma. ix. Optabam ego ipse anathema esse a christo pro fratribus meis id est per vitam actiuam a christo diuulsus proximi commodo intendēdo. In contemplatione enim homo cōiungitur mente deo. In actione vero ad exteriora se spargit. Talis fuit vita bti dñici et bti petri martiris q̄ tota nocte legebāt et orabāt t de die iter debāt cōmodis aliox.

Talis vita debet esse omniū religiosorū et doctorū et similiter episcopoū. Et ideo vita eorum si recte agat omnē aliam vitā transcendit et heremitarū et laborantiū.

¶ Secundo apl's rogat vt digne in via dei ambulemus et fructificemus et crescamus in scientia dei. Et hoc est. Ut ambuletis digne deo id est sicut diuini honoris cuius serui estis dignitas requirit. Cū essimus filij dei vt filij dei ambulare debemus. Ephe. v. Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Sene. Compositus miles compositā debet habere familiā. Et specificat in speciali digne ambulare. Tūc ēm digne ambulamus quando deo in omnibus intendimus placere et in omni opere bono fructificamus. et crescimus in scientis dei. Et hoc est. Per omnia placentes deo. Ambuletis ergo digne per omnia placentes deo id est intendētes placere deo et non hominibus Gal. i. An quero hoibus placere. Si adhuc hoibus placerē xpi seruus non essem. Et nota q dicit per omnia non per partes. Quidā ēm in vno deo placere volunt et in altero hoibus. Contra quos dicitur. iij. Reg. xviij. Usquequo claudicabis duobus. Et non solū sit rectitudo in voluntate sed et profectus in bono opere. Et hoc est. In omni opere bono fructificantes id est in omni genere bonorū operū sez spūaliū et corporaliū et in omni opere omniū virtutum. Et crescentes in scientia dei. ¶ Moraliter ad edificationē nostram vide q iria in hac parte rogat apostolus pro nobis. Primo vt in omni opere nostro rectā intentionem habeamus sez placendi deo. Secūdo vt in oni opere bono fructificemus. Opus bonū est opus virtutis. qz virtus est que bonū facit habentē t opus eius bonū reddit vt dicit phūs. ¶ Fructificare ergo debemus in opere omniū virtutū. Tūc ergo in opere bono fructificamus quādo in opere septē virtutū fructū ferimus. Primo in opere fidei vt veraciter ola que sunt fidei credamus et ea p digna opera pteste mur. Jac. ij. Ostēdas michi fidē ex opib⁹. Petrus autē moriunt in fide et nō fructificant in ea. In fide autē existētes nō faciunt opera fidei sed opera infidelitū sarracenoz. ¶ Secūdo in opere spei i solo deo et meritis sctoz cōfidēdo. Hie. xvij. Btus q̄ cōfidit in dño et erit dñs fiducia illius. In deo ēm cōfidēdo mirabilia faciemus. Isaie. xl. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē assumēt pēnas sicut aqle Phi. iij. Oia possū i eo q̄ me cōfortat. Petitiones vero

confidunt in amicis et bonis mūdi. r ideo confundūtur et nichil possūt Isaie. xxxvi. Ecce cōfidis sup baculū arūdineū ꝓfractū sup egiptū id est mundū cui si innixus fuerit hō intrabit manū ei⁹. ¶ Tercio i opere charitatis deū sup ola diligēdo r ꝓximū sicut nos. Lu. x. Diliges dīm deū tuū rc. Tanc em multū fructificabimus quia vt dicit Grego. Amor dei nunq̄ est ociosꝰ operatur em magna si est Roma. xiii. Qui diligit proximū legē implevit. Thi. i. Finis precepti est charitas de corde puro. Peccatores autē diligūt seipsos r munda et ideo nichil fructificāt sed dissipant bona dei. Mat. vi. hō quidā erat dives q̄ habebat villicū hic diffamatus est apud illū quasi dissipasset bona illius. Et quo enim deū non diligunt nichil boni possunt operari cū charitas dei sit forma r perfectio omnis boni operis. Quarto in opere prudentie vt preteritorū recordemur scz preteritorum beneficiorū fernis dei collatoꝝ vel preteritarū penarū inimicis dei inflictarū vt per beneficia incitemur ad bonum et ꝑpenas retrahamur a malo. ꝑsentia dispponamus et ordinemus ad nostre salutis finem et futura mala caueamus. Quod tunc faciemus dū semp finis nr̄os ter erit in memoria nostra. Eccle. vii. Memorare nouissima r. Seneca. Si sapiens fuerit animus tuus trib⁹ tēporibus dispensef. preterita memorare presentia dispone et futura precaue. Peccatores vero comparant bestijs que nec preteritorū memorant nec presentia disponūt nec futura precauent. Ecclesia. iij. Dixi in corde meo de fi. h. vt. proe. de. et o. si esse bestijs. ¶ Quinto in opere tēperantie vt nec diuitijs nec delicijs nec honorib⁹ dissoluamur sed abstrahamꝰ a delicijs carnē nostrā ne spūi dñet. Quia vt dicit Prouer. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū fi. se. i. si. cō. Peccatores autē donis tēporalibus nō tēperate vtuntur sed delectamētis carnis et mundi dissoluūtur r sine freno vtunt. Sapientie. ij. Non sit paratū quod ne. per lur. no. Sic dissolutus est ille piger epulo qui indutꝰ purpura et bisso r epulabat quotidie splēdide Luce. xv. In delicijs ergo et diuitijs et honoribus constituūt finē suum. Sapientie secundo. Dec est pars nostra r nō est refrigerium in fine hominis. ¶ Sexto in opere fortitudinis vt nullis aduersis frāgamur nec propter rerum vel honorum dispendia vel propter propinquorum subtracta solacia nec propter corporum tormenta a dei charitate per impatientiaz separemur Roma. viij. Quis nos seperabit a charitate christi quasi diceret nichil Sic Job. non fuit per omnia supradicta fractus nec a deo per impatientiaz separatꝰ Passiones autem statim franguntur nec dispendia, rerum vel honorum. nec subtractione propinquorum nec penas corporum possūt aliqualiter sustinere sed murmurāt r blasphemant et ad figmenta diaboli se conuertunt Et sic per aduersa r ꝓspera a deo recedunt Psal. Cadent a latere tuo mille et decem⁹ milia a dextris tuis. ¶ Septimo in opere iusticie vt que sunt dei reddamus deo et que sunt cesaris cesari Romanis. viij. Reddite omnibus debitum cui honorem honorem cui tributū tributū rc. Priores autem non reddunt deo honorem debitum r proximo subtrahūt bona sua Job xii. Abundant tabernacula predonum et audacter prouocant deum. ¶ Secūdo etiam rogat apostolus vt crescamus in scientia dei. Ubi sciendum q̄ dupler est scientia dei scilicet speculatiua et practica. Speculatiua sciētia dei est qua ab eterno omnia scit que non creuit nec decreuit in deo. Ꝑ hac scientia non multum curat apostolus q̄ crescamus quia vt ipse. i. Corin. viij. dicit scientia inflat. et qui vult in ea proficere frequenter deficit Jn hac sciēa voluit crescere adam et eua et ideo turpiter defecerunt. Jn hac scientia voluerūt multi philosophi proficere et in stulticiam sunt conuersi dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt vt dicitur ad Romanos. i. Jn hac scientia tantum debemus proficere quantus sufficit ad salutem et non plus Roma. xii. Non plus sapere q̄ oportet. ¶ Est et alia scientia dei practica siue experimentalis quam filius dei indutus carne humana addidicit per experientia r in ea profecit. Debet. v. Didicit ex his que passus est obedientiam Luce. ii. Jesus autem proficiebat sapientia et etate apud deum et homines Hec autem tota consistit in vsu virtutum. Et quis christus in cruce fortissime et excellenter est virtutibus vsus ideo hec scientia potissime in cruce christi constituitur siue in christo crucifixo. Jn quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. vt dicitur Col. ij. Propter quod dicit apostolus. i. Cor. ij. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi ihm et hunc crucifixū. Orat ergo apostolꝰ vt in fide crucifixi crescam⁹ Jn qua ꝑfectus pēdēs multū ꝓficit.

A Pilo ergo ibi ꝓficit in fide crucifixi qui

state. Nā iustus pro iniustꝰ moritur amicus pro inimicis. Roma. v. Vix enim pro iusto quis moritur sed pro impijs et pcūribus quis audeat mori. Ibidem. Commēdat autē deus suam charitatem in nobis quoniam cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. Secūdo in magna penalitate quia a planta pedis vsq̄ ad verticem capitis non fuit in eo sanitas Jsa. i. et Trenoꝝ. i. O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. Tercio in inestimabili largitate. q̄ ad vnū verbū totuz regnum suum latroni dedit Luc. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. Quarto in artissima paupertate quia ipsa abundantia omnis boni et fons aque viue nudus et sitibūdus moritur Job. xix. Sitio Tre. iij. Recordabor paupertatis et transgressionis mee absinthij et fellis. Quinto in infima humilitate quia abiectissimam mortē sustinuit. nam cum iniquis impijs deputatus est. Phil. ij. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortem. ¶ Sexto in misericordia et benignitate quia pro interfectoribus suis rogauit dicens. Pater dimitte illis. Luce. xxiij. Longino etiam perfortante sibi latus reddidit lumē vt in ecclesiastica narratur hystoria. Septimo in mirabili sapientia quia in cruce tam sapienter luciferam decepit. et fecit sicut piscator qui hamum sub verme abscondit. sic ꝙ̄s diuinitatem sub humanitate. Et dum dyabolus credit ipsum capere captꝰ est Job. An extrahere po. Leuiathan hamo et fune ligabis linguam eius. ¶ Octauo in perfecta obedientia. Mathei. xxvi. Non quod ego volo sed quod tu. Phil. ij. Factus est obediens vsq̄ ad mortem. Nono summa patientia quia depilatus consputus. colaphisatus ligatus. verberatus falsa accusatus. morti iniuste condemnatꝰ cruci affixus et mortuꝰ non aperuit os suū ita vt miraret preses. d. Nō respondes dc q̄. vides in quantis te accusant. Marci. xv. Unde propter nimiam eius patientiā herodes sprexit eum sicut insanum induxit eum veste alba. vt pater. Luce. xxiij. Jsaie liij. Sicut ouis ad occisionē ductus r quasi agnus coram tondente se obmutescet et non aperiet os suum. ¶ Decimo in precordiali compassione quia in tanta pena constitutus compassus est matri et recommendauit eam Johanni Johannis decimono. Ecce mater tua. Compassus est petēti se neganti et respexit eum. Luce. xxij. Compassus est et toti generi humano et ideo clamore valido et lachrymis offerēs seipsum exauditus est pro sua reuerentia Hebreoꝝ. v. ¶ Undecimo in totali victoria quia in cruce omnia vicit et dyabolus et mundum Joh. xvi. Confidite quia ego vici mundum Augustinus. Manus inermes et affixa cruci debellauit a po. ¶ Duodecimo in oim bonoꝝ consummatione et cōpletione quia in cruce omnia consummauit et compleuit. et ideo in cruce pendens ait consummatum est Johan. xix. Consummata est scriptura. consummata est natura. consummata est pena. consummata est gratia. consummata est gloria. ¶ Omnia hec in cruce sunt consummata id est completa et perfecta. Orat ergo apostolus vt crescamus in scientia experimentali harū virtutum quarum scientia practica in cruce fuit. Jn qua ꝙ̄s profecit in cruce pendens. Et ideo dicitur sciētia dei. Et sic patet secundum. ¶ Tercio rogat apostolus vt in omni virtute anime confortemur ad aduersa per dei potentiam patienter et lōganimiter toleranda. Et hoc est. Jn omni virtute confortati. Orat enim apostolꝰ in hac tercia parte vt in bono cōfortemur contra malum. Et quia dupler est malum scilicet culpe et pene ideo. confortatio est dupler. Prima contra malum culpe. secunda contra malum pene ibi. Jn omni patiētia. ¶ Uel prima confortatio est in agendo bonum. secunda in sustinendo malum. dicit ergo. Oramus vt sitis placentes confortati in omni virtute contra malum culpe vel ad agēdū bonuz: quis virtūq̄ in virtute dei possumus scz malū vitare et bonū operari. Et hoc est ꝑm potentiam scz dei r non nostram virtutē enim habere et in ea cōfortari vt ꝑ eam malo resistamus et bonum agamus nō est nostrū sed claritatis eius. id est eius qui sua claritate eam nobis infudit Augustinus. Uirtus est bona qualitas mentis quam deus dedit nobis sine infudit. Uel secundum potentiam claritatis eius id est secundum potentiam filij qui est claritas patris per quem confortamur in bono ad Hebre. i. qui cum sit splēdor glorie et figura substantie eius. Et nota q̄ quidam solum confortantur in vna virtute scz in fide credentes per solā fidez saluari. Cōtra qō Jacobi secūdo. Fides sine operibus mortua est. ¶ Sequitur. Jn omni patientia. Hic ponitur confortatio ad sustinēdū malum pene. Ad cuius ꝑfectionem tria concurrunt. Primo patiētia

vt malum pene scz aduersa sine murmure sustineantur. Et hoc est. In omni patiētia supple sitis confortati. Secundo longanimitas vt diu aduersa tolerent. Et hoc est. Longanimitate. Tercio gaudium quod totum cōsummat z perficit. Et hoc est. Cū gaudio scz sustineatis aduersa Jac.i. Omne gaudium existimate fratres cum in tentationes varias incideritis. Romanorum. v. Sed et glo. in tri. Actuū quinto. Ibant apostoli gaudentes a conspectu consiliū quoniam digni habiti. ꝛc.

¶ Dñica.xxv. de eua. Sermo.cxliii.

QUam sublevasset oculos iesus et vidisset qz multitudo ma. venit ad eū Johan. vi. Nota q quater legimus iesum oculos sublevasse. Primo turbam pasturus vt hic Secundo responsum legisperito daturus Lu.x. Suspicies iesus dixit. Homo quidam. ꝛc. Tercio surdū et mutū sanaturus Marci. vii. Suspiciens Jesus in celū ait. Effeta quod est adaperire. Quarto lazarū suscitaturus vt patet Johan.xi. Attende ergo q hec quattuor habet verbū dei efficere in anima. Primo ens animā pascit: qz cibus eius est. Deutrono. viii. Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Secundo eam docet et respondet eius cogitationib⁹ et q̄stionibus. Prouerbi.i. Parabole Salomonis ꝛc. Sequitur. Ad sciendum sapientiā z disciplinam et ad intelligendū verba prudētie. Tercio animam surdam ad audiendū cum affectu verbum dei et mutā ad loquēdum verba vite facit audire et loqui. Unde predicante Jesa apostoli cum affectu audierunt verbum dei et relictis omnib⁹ secuti sunt eum. Mathei. iiii. Et matrona cepit loqui dicens. Beatus venter qui te portauit et vbera que suristi Lu.xi. Quarto animam mortuam et fetentem in peccatis resuscitat et reducit ad vitam gratie.

Unde loquente petro et predicante compuncti sunt corde et cecidit spūs sanctus super omnes qui audierunt verbū. Actuū x. Ut ergo verbum dei ista quattuor in nobis efficiat scz cibet. doceat. faciat verbū dei audire et loqui. et etiam resuscitet ad vitam gratie oculos ad celum leuantes rogemus. ꝛc. ¶ Cum sublevasset oculos Jesus et vidisset. ꝛc. hoc euangelium bis in anno legit. Primo dominica quarta quadragesime. quia illo tempore illud miraculum legitur fore factum prope paschatus deoz. Secundo dominica vltima ante aduentum. Et hoc propter vltimum verbum euangelij scilicet. Dic est vere propheta q̄ venturus est in mundum. Modo enim instat tempus istius prophete qui venturus erat in mundum. ¶ Duo autem principaliter in hoc euangelio continentur. Primū est ipsius christi virtuosum conuiuiū. Secundum est fructus consecutus et cōuiuio coptosus ibi. Illi homines cum vidissent q̄ fe. si. di. quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum. ¶ Primo ergo ponitur christi conuiuium magnum et virtuosum. Ad cuius virtutem et magnificentiam demonstrandam xp̄s oculos sublevauit quasi aliquid valde magnum esset facturus. Et quia secūdum philosophū. iii. rethoricorum contraria iuxta se posita magis elucescunt ideo vt virtus et magnificentia illius conuiuij magis elucescat reducamus ad memoriam quoddam aliud conuiuium magnum huic tamē dissimile valde scilicet conuiuium Balthasar filij Nabugodonosor de quo habetur Danielis quinto vbi dicitur Balthasar rex fecit conuiuium grande optimatibus suis mille. et vnusquisq̄ secundum suam bibebat etatē precepit ergo rex iam temulētus vt afferrentur vasa aures et argentea que asportauerat Nabugodonosor pater eius de templo quod fuit in hierusalem vt in eis biberent rex et optimates eius et vxores eius et concubine eius et bibentes laudabant deos suos aureos et argenteos. In eadē autem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis cōtra candelabrū in superficie parietis aule regie. et rex aspiciebat articulos quasi manus hominis scribentis. Tunc facies regis commutata est et cogitationes eius conturbabant eū: et compages rerum eius soluebantur et genua eius ad seinuicem collidebantur. Et clamauit itaq̄ rex fortiter vt introducerēt magnos caldeos et aruspices. Introductus est etiam Daniel qui scripturam que dicebat mane thetel phares legit et exposuit. Et sicut dixit. eadem nocte euenit ei quia eadē nocte interfectus est et Darius rex medorum in regnū eius susceptus. Uter q̄ ergo et xp̄s et balthasar fecit conuiuii et oculos sublevauit sed tam conuiuium q̄ oculorum leuatio in multis differunt.

B Nota q conuiuiū christi in quinq; differt a conuiuio Balthasar. Primo quia illud conuiuiū fuerat concupiscentie quia in

vasis aureis et optimo vino et multis fercūlis factum fuerit que omnia prouocant concupiscentias Exodi.xxii. Sedet populus manducare z bibere z surrexerunt ludere. Talia sunt conuiuia mundi que ad malum prouocant. Propterea dicit. Eccle siastes. vii. Melius est ire ad domum luctus q̄ ad domum cōuiuij. Sed istud fuit magne sobrietatis et temperantie quia solum fuit ibi panis ordeaceus et pisces et aqua. Talia debent esse conuiuia seruoz deiqz vt dicit Bernard⁹ cibi seruoz dei debent esse olera et legumina et pisciculos paucos si inferantur debent pro summis deliciis computare. Nunc autem nō sic est. Idem. Initium vite hominis panis et aqua et domus protegens turpitudinē. Nunc autem non sufficiunt fructus arborum non genera leguminum non radices herbarum. non pisces maris nō bestie terre. non aues celi. hinc est q̄ queruntur piguia emuntur aromata. nutrunt altilia vnde grauatur stomachus. turbatur sensus. comprimitur intellectus. Inde nec salus nec sanitas sed morbus et mors.

¶ Sēd q illud fuit superabundāter nō enim illud indigentib⁹ fecit sz mille baronibus suis. Talia sunt conuiuia mundi q̄ solis magnis et abundantibus fiunt z nichil continent pietatis et per consequens nec aliquod meritum. Sed illud fuit necessitatis et indigentie quia fecit ipsum pauperibus et alijs qui nō poterāt aliūde habere. Talia dñt esse cōuiuia seruorum dei Luce. iiii. Cum feceris conuiuium nolit vocare amicos tuos nec cognatos tuos nec vicinos diuites sed voca pauperes cecos claudos z beat⁹ eris. ¶ Tercio differunt q istud priuiū fuit prouocantie. nā prouocauit deū ptra balthasar vt deponeret eum propter multa indecētia q̄ ibi fiebant. vñ vidit in pariete scribi sententiam cōtra se Talia sunt vt plurimū cōuiuia mūdi quia frequenter deus iudicat conuiuantes p̄pter multa peccata que committūtur. Sic fuit iudicat⁹ iste Tarquinus q̄ dū esset in cōuiuio os piscis versatū ē in gutture suo et suffocatus interijt. vt in legenda beati Silnestri habet. Sed illud prouocauit homines ad faciēdū xp̄m regē. Uñ voluerūt xp̄m rapere et facere regē. vt post hoc eua gelium patz. Talia sunt priuia seruoz dei q̄ inducunt deū vt ipsos in terra et in celo magnificet. Exēplū de beato gregorio qui quotidie inuitabat pauperes z pegrinos ad mēsā. z vno die vidit iter eos vnū qui modo apparebat iuuenis modo senex qui erat angelus dei. Qui interrogat⁹ ab eo quis esset. respōdit. ego sum ille naufragus cui cuppam argenteam dare fecisti. et et tunc deus sentētiauit q̄ tu eris papa et q̄ omnia que petieris fient tibi eo q̄ nūq̄ aliquem pauperem vacuum abire permittis. ¶ Quarto quia istud fuit conuiuium imperfectionis et desicientie. nam cibaria istius conuiuij non fuerunt perfecta et generauerunt multos malos humores. Talia sunt cibaria conuiuiorum mundi q̄ sunt valde imperfecta. et cum nausea sanent solum corpus generant etiam malos humores in corpore et mala desideria in anima et frequenter faciunt corpus z animā obire. Eccle. xxxvii. propter crapulam multi perierunt. Non enim per benedictionē et orationem sanctificantur nec cum gratiarū actione sumuntur Sed cibaria illius conuiuij fuerunt perfecta quia corpus et animam refecerunt nam cum benedictiōe dei sumpserunt cibum et in timore eius comederunt et ordinate. Unde iussit eos super fenuz sedere. Per fenum intelligitur caro Isa. xl. Omnis caro fenum. Tunc ergo super fenum sedemus quando anima carni dominatur et tunc omnia ordinate procedunt et ideo generauerūt bonos humores id est bona desideria quia anima dum carni dominatur multa bona cogitat z desiderat Talia enim debent esse conuiuia seruorum dei que scilicet cum benedictiōe sumantur in timore dei et ordinate. ita q̄ anima dominetur carni z aures esuriēt verbum dei hic cadit exemplum illius monialis de qua dicit Grego. in dyalogo q̄ absq̄ signo crucis lactucā comedit et statim a dyabolo ē inuasa. Unde in hoc puncto multe reliquie manserunt. id est multa bona exempla que imitari debem⁹ propter qđ iussum est apostolis vt reliquias colligerēt vt de ipsis possent posteri saturari. ¶ Quinto quia illud conuiuium fuit vane apparētie nam fuit factum in palatio regali super tapeta deaurata et tobaleas z vasa aurea et argentea sed istud fuit actum sub dio super terram in monte ad significandum q̄ expectabant aliud conuiuium in celo. Sed isti nichil vlterius expectabāt sed tota eorum spes infra rectum palatij claudebatur Psalmista Oculos suos statuerunt declinare in terram. Hec est ergo differētia conuiuiorum mundi et seruoz dei. quia serui dei de conuiuio transeunt ad conuiuium. Serui vero mundi transeunt de cō

Universidad de Deusto Biblioteca

uium ad esuriem sempiternam Ysaie.lxv. Serui mei comedent ꝛ vos esurietis. Sic transiit iste diues epulo qui de cõuiuijs transiuit ad tantam miseriam ꝙ vnam gut tam aque non potuit habere vt dicitur Luce sexto. Propteres conuiuia mundi conuertuntur in luctum et penam Job vicesimoprimo. Ducunt in bonis dies suos ꝛ in puncto ad infernum descendunt. Sic fuit terminatum conuiuium absalon. in quo interficit fratrem suum. ii. Regum. xiij. Prouerbiorum. xiij. Extrema gaudij luctus occupat. Sed conuiuia seruoꝝ dei ad magnam leticiam terminantur sicut hoc conuiuium terminatum fuit. Et ad hoc significandum christus postꝙ comedit cum apostolis ascendit in celum Actuum. i. ¶ Similiter eleuatio oculoꝝ balthasar differt ab eleuatione oculoꝝ christi ꝛ quia primo qꝛ iste eleuauit oculos ad videndum vana scilicet põpas principum vasa aurea et facies mulierum propter ista eleuant oculos comedentes in conuiuijs mũdi et stant ad fenestras et frequenter propter talem oculorum leuationem peccant grauiter et a dyabolo capiuntur Sic eleuauit oculos dauid et sic peccauit ꝛ fuit captus vt patet. ij. Regum secũdo. Sed xps eleuauit oculos ad videndum pauperes ꝛ miserias eorum et grauamen turbe. Et propter hoc debent serui dei oculos in suis cõuiuijs leuare scilicet vt videant pauperes aduenientes et elemosinas petentes Quidã autem claudũt ostia et pauperes expellũt. Contra quod dicit Job. Si comedi buccellam meam solus et non comedit pupillus ex ea. Idem. Ostium meum viatori patuit Job. xxxi. ¶ Secundo quia balthasar leuauit oculos ad superbiam propter quam ne etiam irreuerentiam quaꝝ habuit ad vasa templi domini depositus est de regno. Sic conuiue mundi eleuant oculos ad superbiam ad videndum bona et diuitias suas quas ipsi vel parentes ipsorum iniuste acquisierunt et non reuerentur neꝙ curãt de filijs dei quibus ea abstulerũt. Et ideo filij eorum post eos mendicant Psal. Nutantes transferẽtur filii. d. ꝛ mũdi. Ecclesiastes. v. Generauit filium qui in summa egestate erit. Christus autem ex humilitate oculos leuauit non despicias personas miserabiles intueri. propter quod exaltatus est valde. Philippẽses secundo. Humiliauit semetipsum ꝛc. propter quod et deexaltauit illum. Sic serui dei debent in cõuiuijs oculos leuare vt considerent se indignos tot beneficijs quot ꝓtulit illis deus et ꝙ multi meliores se non sic abũdant immo multam penuriam patiuntur Hebreoꝝ vndecimo. Circuierunt in melotis in pelle. egẽ. in. ꝛc. Quidam vero habent oculos ad illos qui abundant ꝛ reputant eos indignos. Luce. xv. Quanti mercẽnarij in do. pa. m. abun. pa. ego autẽ hic fa. pereo. ¶ Tercio quia balthasar leuans oculos vidit numerari et ponderari regnum suũ quia mane id est numerus thecei id est appensio. nam regnum eius numeratum deus et appendit in statera et inuentum est minus habens. quia pctã prepondeauerũt. Sic accidit gaudentibus et conuiuantibus in hoc mũdo quia facta eorum coram deo examinantur et ponderantur et inuenitur valde grauia et in tantum ponderant ꝙ eos ad infernum trahunt Isa. decimo quarto. Ad infernum detrahũt in profundum lacus. Sed xps eleuans oculos vidit ponderari regnum suũ scz ecclesiam militantem et inuenta est satis habens. et meritum xpi preponderauit omnibus peccatis eius. et intantum prepõderauit ꝙ omnes qui erant in limbo transmisit et protexit in celum. ꝛ pondus illius meriti quotidie ad celũ trãsmittit alias defunctoꝝ ꝙ buscũꝙ applicat. Quicũꝙ ergo ad celum vadũt i fruite isti⁹ põderis vadũt Jo. xiij. Ego si exaltat⁹ fuero a terra om. trah. ad me. ¶ Quarto quia balthasar eleuãs oculos vidit regnum suum diuidi a se ꝛ immico suo dari scilicet Dario regi medorum ꝛ persarum. Sic accidit gaudentibus et conuiuantibus in mundo: quia subito regnã et bona eorum ꝛ gloria ab eis auferuntur et perdunt regnum et vitam et omnia simul ꝛ diuitias ꝛ delicias ꝛ honores Job. xxvij. Diues cum dormierit nichil secum auferet ꝛ ap. ocu. su. ꝛ nichil inueniet. Sz xps vidit regnum suum dispersum et a se diuisum vniri sibi ꝛ a dyabolo inimico suo auferri Johan. xij. Nunc princeps huius mundi ej. foras. Et sic factum ẽ vnum ouile et vn⁹ pastor. Sic serui dei dum oculos per fidem et dilectionem leuant eripiuntur de potestate dyaboli et vniuntur et regnum dei quod est ipse christus eis datur Luce. xvij. Regnum dei intra vos est. ¶ Quinto quia balthasar eleuans oculos contristatus et consternatus est valde et cepit tremere et collidebantur genua eius et compages renum dissoluebantur. Sic etiam accidit gaudentibus et conuiuantibus in hoc mũdo quia eleuant oculos scilicet in flagellis alias enim nunqꝫ leuant Lu. xvj. Eleuans autem oculos dũ esset in tormentis. Et tremunt etiam valde et totaliter dissoluũtur et colliduntur in penis Sapien. v. Uidentes turbabunt timore horribili. Apoc. vi. Tũc dicẽt mõtibus et petris cadite super nos ꝛ collib⁹ operite nos. Sed christus eleuans oculos gauisus et confortatus est quia vidit quia si infinitos in virtute sua saluari. Si enim gaudium est in celo super vno pctõre penitentiam agente quantũ gaudiũ fuit xpo super tota humana natura ad viam veritatis reducta et suo sanguine redempta. Sic serui dei dum eleuant oculos mentis valde gaudent et confortant quia vident se in manu dei et in virtute sua se sperant saluari Sapien. iij. Justorum anime in manu dei sunt. Johã. x. Oues mee vocẽ meã audient. et ego vitam eternam do eis et non rapiet eas quisꝙ de manu mea ¶ In fine istius membri nota ꝙ multis in locis euãgelium loquitur de sublenatione oculorum iesu et multotiẽs recitat ipsum oculos ad deũ leuasse D In quo instruimur ꝙ oculis mentis celum respicere debemus et ad ipsum anhelare: et hoc propter quattuor. primo quia ciuitas nostra est vbi perpetue manere debemus Hebre. xiij. Non habemus hic manentẽ ciuitatem sed futurã inquirimus. Augu. In hostili terra dulcis est recordatio patrie. Psal. cxix. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est. Exemplũ de illis qui in aliena terra demorant quomodo habent cor ad terrã suam si illuc redire intẽdant alias non habẽt ibi cor suum sed in terra in qua habitant edificant. Qui ergo ad celum non habeut oculos sed in hoc mundo edificant signũ est ꝙ illuc redire nõ curant nec vnqꝫ redibũt. ¶ Secũdo qꝛ ibi est pater noster et mater nostra ꝛ fratres nostri scz xps beata virgo et alij sancti ꝙ amplius nos diligũt ꝙ parẽtes carnis, tibi etiã sperare debem⁹ ꝙ sint anime omniũ predecessoꝝ nostroꝝ ꝙ in fide christi mortui sunt omnia ista trahũt desiderij hominis ad celũ. Exẽplũ de Jacob ꝙ audiẽs ꝙ Joseph filius suus i egipto esset sublimatus statim totũ desiderij suum habuit ad ipsum et festinauit illuc descendere vt patet Gene. xlv. Omnes autẽ suptadicti valde sunt sublimati. et, ideo festinemus ad eos ascẽdere Psal. xlij. Fuerunt michi lachryme mee panes die ac nocte dũ dicitur michi quotidie vbi est deus tuus. Amictus vbi sunt predecessores tui. ¶ Tercio quia ibi est thesaurus noster scz merces operum nostroꝝ et meritum christi et omnium sanctorum que est thesaurus indeficiens omnem sufficientiã habens qꝛ nec auferri nec corrumpi potest. Magnus autem thesaurus multum trahit cor hominis. Math. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. ¶ Quarto quia ibi est curia magni regis et ibi examinantur et ventilant omnia facta nostra et aduocat⁹ noster christus fortiter interpellat pro nobis. Et vide quia in hac curia currunt res et persone. Et ideo multũ deberemus oculos mentis illuc dirigere et aduocato nostro eremis orationum mittere/ quia causa facile deperit quando aduocatus nõ est exercitatus et maxime si causa non sit iusta Causa autẽ nostra multũ iniusticie habet et parum de iusticia. Jaco. iij. In multis quidem offendimus omnes. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur fructus exercitio secutus copiosius scz vera confessio fidei de iesu/ quia hic est vere propheta cuius aduentum in sequenti dominica recolimus. propter quod hoc euangelium recitat hodie quia indutus carne humana venturus in mundũ sed modo tam venit. Uere ergo hic est ille propheta magnus/ de quo moyses et omnes prophete pphetauerunt quẽ iudei expectant venire qui tamen iam venit qui est verus deus et verus homo. Deutrono. xviij. Prophetam de gente tua et de patribus tuis suscitabit tibi deus. Ipsum sicut me audies. Et quis alius post moysen surrexit similis ei qui facie ad faciẽ cum deo loqueretur ꝛ legem ferret populo et populũ dei de manu pharaonis. i. diaboli eriperet et mãna cibum angelorũ daret populo comedere et mirabilia faceret et irã dei contra populũ placaret. Certe null⁹ nisi christus vnqꝫ surrecturus est. et ideo hec est vera cõfessio fidei. hic est vere propheta qui venturus est in mundũ. Et sic patet secundũ. ¶ Ceteralis ad hoc euãgelij spectãtia require supra dominica quarta quadragesime p totum euãgelium: Est puer vnus hic qui habet quinq panes. ꝛc. Nota ꝙ iste puer a quo quinq panes efflagitare debem⁹ est xps. Primus panis est intelligẽtie vt diuinã scripturã recte intelligam⁹ Eccl. xv. Cibauit illũ pane vite ꝛ intellect⁹: Secũs panis est penitẽtie vt penitẽtiã faciam⁹. Ps. xlij. Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte dũ dicitur

mihi quotidie vbi est deus tuus. Amictus vbi sunt predecessores tui. ¶ Tercio quia ibi est thesaurus noster scz merces operum nostroꝝ et meritum christi et omnium sanctorum que est thesaurus indeficiens omnem sufficientiã habens qꝛ nec auferri nec corrumpi potest. Magnus autem thesaurus multum trahit cor hominis. Math. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. ¶ Quarto quia ibi est curia magni regis et ibi examinantur et ventilant omnia facta nostra et aduocat⁹ noster christus fortiter interpellat pro nobis. Et vide quia in hac curia currunt res et persone. Et ideo multũ deberemus oculos mentis illuc dirigere et aduocato nostro eremis orationum mittere/ quia causa facile deperit quando aduocatus nõ est exercitatus et maxime si causa non sit iusta Causa autẽ nostra multũ iniusticie habet et parum de iusticia. Jaco. iij. In multis quidem offendimus omnes. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur fructus exercitio secutus copiosius scz vera confessio fidei de iesu/ quia hic est vere propheta cuius aduentum in sequenti dominica recolimus. propter quod hoc euangelium recitat hodie quia indutus carne humana venturus in mundũ sed modo tam venit. Uere ergo hic est ille propheta magnus/ de quo moyses et omnes prophete pphetauerunt quẽ iudei expectant venire qui tamen iam venit qui est verus deus et verus homo. Deutrono. xviij. Prophetam de gente tua et de patribus tuis suscitabit tibi deus. Ipsum sicut me audies. Et quis alius post moysen surrexit similis ei qui facie ad faciẽ cum deo loqueretur ꝛ legem ferret populo et populũ dei de manu pharaonis. i. diaboli eriperet et mãna cibum angelorũ daret populo comedere et mirabilia faceret et irã dei contra populũ placaret. Certe null⁹ nisi christus vnqꝫ surrecturus est. et ideo hec est vera cõfessio fidei. hic est vere propheta qui venturus est in mundũ. Et sic patet secundũ. ¶ Ceteralis ad hoc euãgelij spectãtia require supra dominica quarta quadragesime p totum euãgelium: Est puer vnus hic qui habet quinq panes. ꝛc. Nota ꝙ iste puer a quo quinq panes efflagitare debem⁹ est xps. Primus panis est intelligẽtie vt diuinã scripturã recte intelligam⁹ Eccl. xv. Cibauit illũ pane vite ꝛ intellect⁹: Secũs panis est penitẽtie vt penitẽtiã faciam⁹. Ps. xlij. Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte dũ dicitur

Universidad de Deusto Biblioteca

gue sumamus Johannis. vi. Panis quem ego dabo vobis caro mea est. Quart⁹ panis est gratie vt dei gratiam habeamus. Sapien. xvi. Panem de celo prestitisti illis ha. in se om. de. et om. sa. sua. Quintus est panis glorie vt regni gloria gaudeamus. Luce. xiiij. Beatus qui manducabit panem in regno dei.

¶ De epistola Sermo. cxv.

Ecce dies veniũt dicit dñs ⁊ suscitabo dauid germen iustum Hieremie. xxiij. Qt in sequenti dominica aduentũ filij dei in mundum recolere debemus: ideo in hac dominica loco epistole prophetiã hieremie legimus qui ipsum venturum esse predixit vt in prophetia precedenti et facto postmodum subsecuto ipsum tam venisse firmiter credam⁹ et ei deuota; et pura mẽte fideliter occurramus. Unde ecclesia cãtat. Ecce venit rex occurramus obuiã saluatori nostro. In hac autẽ prophetia hieremias spiritu sancto inspirat⁹ quattuor de ipso predicit. Primũ est natiuitas tempotalis ibi. Suscitabo dauid germen iust. Secundũ est christi excellẽtia et operatio virtualis ibi. Et reg. rex et sa. erit et fa. iudi. et iusti. Terciũ est fructus aduentus christi et effectus specialis ibi. In di. il. sal. iu. Quartum est xpi aduẽtus fructus et effectus generalis ibi. Propter hoc ec. di. ve. di. do. Et no. di. vi. vi. do. ⁊c. Primo ergo prenunciat. Hieremias christi natiuitatez tempotalem dicens. Ecce dies veniunt. Ecce nota est admirationis et magni facti. Incarnatio enim filij dei omnis opera mundi excessit. Quid enim maius q̃ q̃ deꝰ fieret homo et reduceret se in vtero virginali dines pauꝑ dñs seruus immortalis mortalis et beatus miser hiere. xxxj. Nouum faciet dñs super terram fe. cir. vi. ⁊c. Isaie. vij. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Et vere tempus in quo christus est ⁊ steterit in mundo fuit dies et non nox; quia totum fuit plenũ gratie ⁊ misericordie et innumerabilibus beneficijs Luce. vi. Virtus de illo exibat et sanauit omnes. Actuum. xi. Qui pertransijt benefaciendo ⁊ sanando ifirmos ⁊ oppressos a diabolo. In xpe ergo pleno pacis misericordie gratie et totaliter luminoso deꝰ pater suscitauit iustũ germen Dauid. Sicut enim suscitare mortuũ solus deus potest facere sic incarnatio filij dei solius dei opus fuit. Luc. i. ¶ Spiritus sanctus superueniet in te ⁊ filius altissimi obumbrabit tibi. Germen autẽ dicitur illud quod pullulat et radice. et quia christus sumpsit carnem et radice dauid id est de virgine maria q̃ fuit de radice dauid ideo dicitur germen dauid. Isaie. xi. Egredietur virga de radice yesse ⁊ flos de radice eius ascẽdet. Et q; corpus xpi fuit de purissimo sanguine virginis generati et non de sanguine in quo concupiscentia carnis viget et per cõsequens non fuit in peccato cõceptũ ideo addidit iustũ. Suscitabo inquit germẽ iustũ dauid id est de re dice dauid et sic dauid est genitiui casus. Potest etiam esse accusatiui casus q; secũdum interpretationem christus fuit suscitatus vt alter dauid qui interpretatur manu fortis qui occidit goliam. Christus autem vt dicit Augustinus. Manu inermi ⁊ affixa cruci debellauit aereas potestates. Potest etiam esse datiui casus quis deus pater suscitauit iustum germen ipsi dauid id est domui et regno dauid id est ad iustitatem ⁊ profectũ eius. Isaie. ix. Super solium dauid sedebit et sup regnũ eius. Dicipaliter esn christus venit ad gentem et regnum dauid saluandum Math. xv. Nõ sum missus nisi ad oues que perierant domus israel. Sic ergo ex his verbis debemus veram ⁊ purã fidem recipere de christo sez q̃ ipse fuit verus deus et verus homo et secundũ diuinitatẽ fuit equalis deo secundũ vero humanitatem fuit a spiritu sancto suscitatus et generatus de purissimis sanguinibus virginis que fuit de progenie et semine dauid sine virili semine et sine corruptione virginis. Non ergo auxilit de celo corpus nec virgo maria fuit angelus vt heretici dicunt. Et q̃ hec sit vera fides ostendunt miracula et opera que in eius virtute fiunt deus autẽ nõ cooperat malis. Unde si hec fides esset mala deus ad eam confirmandam mirabilia non fecisset. Quia vera fides a domino confirmata est ideo sic patenter ⁊ frequenter modo miracula non fiunt. Et sic patet primum.

¶ Secundo hieremias xpi excellentiam et perfectionẽ et virtualẽ operationẽ predicit dicens. Et regnabit rex et sapiens erit E Ubi quattuor de christo predicit scilicet q̃ regnabit rex et regnũ sapienter gubernabit et iudicium gentibus proferet et iusticiam in omnibus exequetur.

¶ Primo dicit q̃ regnabit rex. Ipse enim natus est rex et fuit perfectus rex in omnibus

bus ⁊ excessit omnes reges quia regnauit et regnabit in celo et in terra et in inferno Phili. secundo. Donauit illi nomen quod est super omne nomen vt in nomie iesu oẽ genu flectatur celestiũ ⁊c. In celo enim regnat per totalem et vniuersalem beatorũ subiectionem quia ei omnes ad nutum obediunt et in omnib⁹ subijciuntur q̃ quo tidie petimus in nobis fieri d. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Matheꝰ se xto. Regnat enim in celo per sue glorie ostẽsionem et beatam visionez quia ibi eꝰ maiestas et gloria demonstratur que beatos facit videntes. In mundo autem isto christus ostenditur vestitus sacco et affixus ligno et ideo nec timetur nec honoratur nec de ipso curatur. In terra autem regnat per patientie et misericordie assumptionẽ. Nã in magna patientia et misericordia regnat super omnes peccatores patienter eñ expectat eos vt conuertantur et misericorditer recipit si conuertãtur. Isaie tercio propheres er. n. d. vt mi. no. Hieremie. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere et ego su. te. Unde christus posuit exemplum de patre filij prodigi in cuius receptione pater occidi fecit vitulum sagi natũ et chorum et simphoniam cantari et in eius amplexum ruit vt patet Luce. decimoquinto. Sic deus facit peccatori sz multi miseri patientiam et misericordiaz eius contemnunt ⁊ eo ipso amplius peccãt Romanorum secundo Ignoras quoniam benignitas dei ad patientiam te adducit. secundum duriciam autem tuam et cor impenitens thesaurisas tibi iram in die ire. Ecclesiastici octauo. Quis non cito proferatur contra malos sententia fi. h. obs. vi. ti. perse. ma. Super iustos autem regnat in magnificis gratijs specialiter habitãs in eis et ipsos dirigens et protegens et gubernãs ipi enim sunt templum dei spirituale et spiritus sanctus habitat in eis vt dicit pu. Corinthiorum tercio. Ipsi etiã sũt regnum dei qui pro honore dei quotidie certant de hostibus triumphãt et ad dominũ redeunt cotonandi Unde ecclesia militans vocatur. Mat. xi. Regnũ celeste vim patitur et violenti rapiunt illũ id est cum violentia pseliãtes rapiunt illud. In inferno autem regnat per iusticie executionem quia effectũ iustitie sez punitionẽ et vindictam in dãnatos exercere iubet. Deutrono. tricesimosecundo. Reddam vltionez hostibꝰ meis. Quod opus deus inuite et cum dolore facit quia punire alienum est a deo ⁊ cõtra naturam dei sed misereri secundus naturaz Isaie. i. Hen heu vindicabor ego de inimicis meis. Et quia in vite facit ideo sẽ per punit eos citra condignum id est punitioni misericordiam admiscet. In inferno etiam cognoscent impij christum esse regẽ omnipotentem qui hic noluerunt eum cognoscere regẽ clementẽ. ¶ Secundo dicit q̃ regnum suum sapientia gubernabit qz sapiens erit Sapientis enim opus est ordinare vt dicit phũs. Et quia christus omnia ad debitum finem ordinat et nichil inordinatum relinquit ideo sapiens esse pronunciatur. Ipse enim ordinauit ⁊ ordinat omnes creaturas ad obsequium hominis vt ad salutem perueniat. Ordinat hominẽ ad deum vt ipsum cognoscat. cognoscẽdo amet. amãdo possideat. et possidẽdo fruatur vt dicit augustin⁹. Ordinat bona opera ad premium. ⁊ pctã ad tormentum. non enim possunt peccata ad alium ordinez reduci dum ordinem rationis ⁊ rectitudinis egrediuntur nisi ad ordinem iusticie et vindicte vt dicit Augustinus. Ordinat etiam mala ad bonum inquantũ de malis eligit multa bona sicut de persecutione tyrannorum elegit patientiam ⁊ meritum martirũ exaltationẽ fidei conuersionem infidelium et destructionem ydolatrie. Quia vt dicit augustinus Deus est adeo potens q̃ nũq̃ permittit fieri malum nisi inde eliciat bonum. Nam occisio pecoris est vita leonis. Ipse igitur est verbum patris cuius sapiẽtis conditi sumus et prouidentia gubernamur qui constituit omnia in numero põdere et mensura. Sapientie octauo Attingit ergo a fine vsq; ad finẽ fortiter et disponit omnia suauiter Et ideo quamuis nos in tenebris sedentes hũc ordinem et dispositionẽ rectam videre non valeamus sicut nec noctua solem tamen omnia ordinate procedere ambigere non debemus. Boetius libro quarto prosa quinta. Et tu quamuis causam tante dispositionis ignores tamẽ quoniam bonus rector mundum temperat recte fieri cuncta ne debites. ¶ Tercio dicit q̃ iudicium gentibus proferet: quia faciet iudicium. Johannis nono. In iudiciũ ego in hunc mundum veni vt qui non vident videant et qui vident ceci fiant. Sed timendum est nobis valde ne huiusmodi iudicium nobis inferatur. Sicut enim indeꝰ propter incredulitatem et mala opera fuerunt reprobati et nos ex dei misericordia electi. ita timere debemus ne propter peccata que quotidie nequiter operamur re-

Universidad de Deusto
Biblioteca

probemur a deo et eius gratia in gentem aliam transferatur. Mathei vicesimoprio. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius Ysaie sexto. Et ceca cor populi huius et aures eius aggrava. ⁊ oculos eius claude ne forte oculis suis videat. Luce octauo. Ut videntes id est videre se putantes non videant. Dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt vt dicitur Romanorum primo. Tales sunt mali xpiani qui confitentur se nosse deum factis autem negant habentes speciem pietatis christiani et virtutes eius abnegantes vt dicitur ad Thimoteū primo. ¶ Ultimo autem illud generale iudicium proferet quando dicet. Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum ⁊c. Discedite a me maledicti in ignem eternū qui paratus est dyabolo ⁊c. Mathei vicesimoquinto. Et sic in presenti et in futuro iudicium proferet. Johannis quinto. Pater omne iudicium dedit filio. ¶ Sed contra. non misit deus filium suum in mundū vt iudicet mūdum sed vt saluetur mūdus per ipsum. ¶ Responsio. Deus venit principaliter ad relaxandum peccata et ad dādum salutem mundo et non venit ad ipsū condemnandum sicut in futuro veniet. Sz qui nolunt hanc salutem recipere deus relinquet eos in fecibus suis et gratiam suam aliis conferet. et sic dicitur eos iudicare id est a bonis discernere. ¶ Sic iudicauit iudeos Johannis tercio. Hoc est autē iudicium quia lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras ꝙ lucē Luciferum autem serpentem antiquum et humani generis inimicum iudicauit et cōdemnauit. de mundo expulit et in inferno reclusit. Johannis duodecimo. Nunc iudicium est mundi id est principis mūdi. Nūc princeps huius mundi eiicietur foras qui in ydolis per totum mundū colebatur que omnia per christi aduentuz sunt destructa ¶ Quarto dicit ꝙ iusticiam in omnibus exequetur quia facit iusticiā in terra. Magnam quippe iusticiam redemptor noster in reparatione humana est exercut⁹ ad quā faciēdā ipse venerat qz sicut hō supbiēdo delinq̄rat ita xp̄s hūiliādo se satisfecit. Et sicut hō voluit eē de⁹ ita de⁹ fact⁹ est hō. Et sicut hō peccando in omnes posteros mortem transmisit ita christus moriendo omnibus immortalitatem contulit et mortem destruxit. Et sicut peccatum hominis fuit infinitum ita meritum christi fuit infinitum. Et sicut dyabolus seduxit euam in pomo verito mortem absconsēdo ita christus decepit dyabolum sub humanitate deitatem et vitam eternam absconendo Et fecit sicut piscator ad hamum qui sub verme hamū absconsit quē dū piscis credit capere capit ipse. Job. Nūquid extrahere poteris leviathan hamo. Et sicut lignum et in ligno dyabolus victus est hominem. ita in ligno victus est a christo. Et sicut dyabolus per superbiam expulit hominem de paradiso. ita christus per humilitatem reduxit quis contraria contrariis curantur. Et ideo cantamus. Hoc opus nre salutis ordo depoposcerat. ⁊c. Docuit etiam iusticiam facere dum dixit. Reddite que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Mathei. xxij. Actum. i. Cepit iesus facere et docere. Et sic patet secundum.

¶ Tercio hieremias aduentus christi effectum et fructum prenunciat specialem diceng. In diebus illis id est in aduentu christi saluabitur iuda. i. populus iudaeus et israel habitabit confidenter. id est ideo populus saluabitur et confidenter habitabit. Ubi sciendum est quia vt christus docuit Math. xv. Ipse principaliter venit ad saluandas oues que perierūt domus israel tamen non omnes de populo israel saluati sunt per christi aduētum. immo vt dictum est multi sunt reprobati scilicet illi q̄ in illum credere noluerunt nec ipsum verum deum confessi sunt. Solum ergo illi ꝙ christi aduentum saluati sunt de populo iudaico qui christum verum deum et hominem confessi sunt. et ipsum vt messiam in lege eis promissum receperunt. Et hoc est quod hic dicitur. In diebus illis saluabitur iuda Judas interpretatur confessio Israel autem interpretatur videns deum Illi ergo solum de populo iudaico in christi aduentu sunt saluati qui ipsum confessi sunt vt verum deum qui viderunt cum humanitate vestitum. et tales vocantur eum dominus iustus noster. id est promissis sancto et iusto qui de gēte eorū erat nascturus eum receperunt. Deu. xviij. Prophetam de gente tua et de fratribus tuis suscitabo tibi do. Sic ergo patet q̄ spiritualis fructus et effectus aduentus christi est salus iudeorum in ipsum credentium et ipsum confitentium. Quia vt dicitur. Romanorum. ix. Non omnes qui sunt ex israel israhelite sunt neq; qui semen sunt abrahe oēs sūt filij abrahe sed in ysaac vocabitur tibi semen. ¶ Potest ens hoc intelligi de vltimo aduentu christi prout

enim finem mundi omnes iudei conuertētur. Psalmista. Convertent ad vesperam sz mūdi. In diebus ergo illis sz in fine mundi saluabitur iuda. i. populus iudaicus et israel id est idē populus habitabit confidēter id est cōfidet in xp̄o: et in ipso sperabit sicut in saluatore eis per moysen promisso. Et ideo xp̄m vocabant dñm iustum suū sz qui debet eos regere et iustificare et ad terrā promissionis. sz hierusalē celestē introducere Ro. ix. Si fuerit numerus filiorū israel quasi arena maris reliquie salue fient. Simile est modo de xp̄ianis qui salue fient. Un populus dei dicebat quē magnificus/ bñficijs/ ⁊ miraculis multis est prosequutus. Nam per manū validam eduxit eos de egipto de seruitute dura pharaonis et aperuit eis mare rubrū ⁊ cibum de celo dedit eis per quadragita annos in quibus non defuit colūna ignis p noctem et colūna nubis per diē ⁊ vestimēta eorum non sunt inueterata nec calciamenta attrita. Et propterea iurabant iudei ante aduentum christi. Vivit dñs qui nos de egipto eduxit quasi magnū beneficium dei recolentes. Christus autē in suo aduentu maiora sine cōparatione fecit et plura sine numero beneficiis attulit non solum populo israel sed omnibus populis de toto mūdo/ quis de aquilone et omnibus partibus mundi adunauit ⁊ adduxit ad vnā ecclesiā et vnā fidē et vnū baptisma et ad cultū vnius veri et summi dei qui erant dispersi in toto mūdo et loco et fide et moribus et cultura qui diuersis viis et demonibus seruiebāt quos xp̄s in suo aduentu de suis erroribꝰ et vicijs eduxit et adduxit ad ecclesiam dei militantez et fecit eos in ea habitare per fidē meritum vt nomine et re de ecclesia censerētur et ideo modo non iuramus vivit dominꝰ qui eduxit israel de egipto/ quia maius ⁊ communius beneficium superuenit quod deus contulit toti mūdo quis se et sua dedit mundo dū filiū suū dedit. dando enim nobis filiū suum omnia bona nobis cum illo donauit. Roma. viij. Quomodo etiam non omnia cum illo nobis donauit. Johā. iij. Sic deus dilexit mundum vt filiū suū vnicū daret. Omnia autē hec bona in euāgelio continent et narrantur. Et ideo nos iuramus per euangeliū christi id est per illa magnifica bona que in euangelio continētur quia sigillatim vix explicari possūt Et quia vt dicitur ad Hebre. vi. Homines per maiorem sui iurant et hec beneficia sine cōparatione sunt illis maiora. ideo per hec et non per illa est modo iurandum. Et hoc est. Ecce dies veniunt sz in aduentu christi et non dicent id est non iurabunt. Vivit dominus qui eduxit filios israel de terra egipti. Sed vivit dominus qui eduxit nos de vitijs et erroribus et diabolo seruitute. et adduxit filios israel id est quia deum per fidem vident ab aquilone et de omnibus partibus mundi ad vnitatem fidei et disciplineꝫ vt sit omnium vnum ouile vnum pabulum et vnus pastor. et tandē faciet eos habitare in terra sua sz in hierusalem celesti. In qua sedebunt in multitudine pacis et in requie opulenta ⁊ vita beata ad quā vitam ipse nos ducat ies⁹ christus dominus noster qui cum patre et spiritu sancto vnus deus vivus et verus regnat et imperat in secula seculorum.

FINIS.

¶ Petri de pratis actu cadomi in venerāde artiū facultate regētis necnō sacra pagina bachalarij Ad Ilustrissimū virum. M. Nicolaū saudebreul in eadē sacra pagina licētiatū bene meritū/ necnō collegij Boet primarium. Epigrāma.

Si tibi sacra placet studioso pagina ritu
Dat tibi sermones optimꝰ hugo suos
Si qua tibi dētur suppressis ocia curis
Florida de prato ferta virente legas
Florida nūc herbas emittūt prata virētes
Unde bonꝰ verno tēpore manat odor
Proferet herba virēs dulces in tpe flores
Fructꝰ et ex ipsis floribꝰ amplus erit
Hinc hō iustus hz pulchros iducē mores
Sancta pauōphei iussa tonātis habet
Si q̄ tibi dederit speculās fastidia pallas
Pallas adest alo practica grata tuo.

Vale.

¶Incipiunt sermones de Sanctis per totum annū: editi a fratre Hugone de prato florido ordis p̄dicatorū.

¶Prologus Incipit.

Etabor Ego super eloquia tua ps̄. 118. Supra eloquia diuina est ieradū triplici ratione. Primo qz sunt aias castas faciena. ps̄. 11. Eloquia dñi eloquia casta. Sicut enī iste sol visibilis istū aerem sensibilē radijs sue illustrationis p̄fudit ⁊ perfundendo nec diuidit nec corrūpit. sic eloquia diuina aias sāctas radijs suis illustrāt et illustrando sine corruptione fecundant Sapie. 4. O q̄ pulcra est gñatio casta cuz claritate. ecce q̄ fecundationē sapie castā nominat. ⁊tamē gñationē esse p̄nunciat. Scō eloquia diuina sunt inflammantia ps̄. 104. Eloquiū dñi iflām aurt eum. sicut enī iste sol visibilis simul hz illuminationē et calorem. ita eloquia diuina sic aias sanctas illustrat q̄ ad amorē dei et primi ipsas inflāmant. hiere. 23. Nunquid nōne verba mea quasi ignis Tercio eloquia diuina sunt cōformantia. Dame. 10. Loquere nōne cōfortasti enī me. sicut enī mater lingentē parulū consolatur ex ostensione et applicatiōe vberum. similiter nos dñs desolatos consolatur ex inspectione ⁊ cognitione scripturarū. Cant. 1. Exultabim⁹ et letabimur in te memores vberum tuorū. Duo sūt in sacra scriptura q̄bus nos dñs quasi vberibus consolatur. Primū est consolatio p̄sentiū bonorum. Isate. 1. Si volueris et audieris me bona terre. comedes. alterū est promissio futurorum. vnde suo bene operanti dominus promittit cōplum accipies et vitam eternam possidebitis. ⁊c. Rogem⁹ ergo deum et cetera.

¶De omnibus sanctis. Sermo .i.



Incutle tātū omniū habitatio ē in te. Ad honorē sancto ctorū omniū In verbo p posito notātur duo. Primo notatur sanctoz olim mansio secura. cū dicitur oiz habitatio est in te. Scōo notatur secure māsionis locūda possessio. cum dz sicut letātiū. Sāctoz ergo olim notatur secura māsio. cū dz olim habitatio est in te. Actuum. 17. In ipso vivimus mouemur et sumus. Sciendū ergo in p̄cipio. q̄ habitatio est vera sine simulatione. mundā sine inquinatione eleuata sine depressione. eterna sine defectione.

Primo ergo habitatio vera est sine simulatione. Geñ. 25: Jacob vir simplex habitās in tabernaculis. Jacob interpretat luctator p quē signātur fideles christiani q̄ in hoc mūdo quodā luctu sūt positi. et q̄ duobus brachijs dñt luctari. scz brachio circūspectionis, ne ab aduersario decipiātur et deijciantur. 1. Pe. 5. Vigilate qz aduersari⁹ vr diabolus circuit querēs quem deuoret dñt etiaz luctari brachio dilectionis et a dño stabiliant et fortificētur. Cāti. 8. Fortis est vt mors dilectio mors tāte est fortitudis q̄ oēs gñaliter ad terraz deiecit. Qui ergo deū diligit ab ipo' diligetur. Prouer. 8. Ego me diligentes diligo vel ex ipa dilectione ne in luctā corruat a dño roboratur. vir ergo fidelis dz esse luctator. dz ⁊ esse simplex. 1. sine plica duplicitatis siue fallacie. deus enī simplicitatis amator. et duplicitatis detestator. contra m̄tos q̄ sūt sicut sophiste dialectici qui ex apparentia exteriozis sanctitatis. ⁊ defectu latentis iniquitatis dicunt homines ad ꝛcōnē sue puerse p̄suasionis. Sz dñs tanq̄ bonus logicus hoc sophisma dissoluet p dissolutionē multiplicis Math. 24. Diuidet eū partē q̄ eius ponet in ipocritis vt in alia punitatur verme q̄ nō moritur crucietur igne q̄ nō extinguitur. fidelis ergo xp̄ian⁹ dz esse sicut iacob vir simplex habitans in terra in tabernaculo. Geñ. 18. Apparuit dñs abrahe sedēti in hostio tabernaculi sui. Tabernaculū est coz hūanū. in isto tabernaculo debem⁹ habitare. Exodi 12. Nullus vīm egrediatur hostiū domus sue hostiū huius tabernaculi dz esse cōsensus bon⁹. per ipm enī p̄positū bonū ad tabernaculū cordis ingreditur ⁊ ibi custoditur quousq̄ in partū boni opis p̄ducatur. Johā. 10. Ego sū hostiū si quis p me introierit saluabitur ad custodiā istius hostij dñt duo hostiarij deputari sicut isti magnates hñt hostiarios suos q̄ inimicos expellunt ⁊ amicos introducūt: sic timoz est hostiari⁹ qui repellit inimicū. Eccle. 1. Timoz dñi expellit peccm̄. Iste hostiarius cū magna solicitudine hostiū suū dz custodire. ne contingat inimicū intrare. 2. Regū. 4. Filij remon. berochite. rechab ⁊ banas ad ybo

Universidad de Deusto
Biblioteca

seph introierunt ⁊ ipm super stratū suum occiderūt. Et sequitur et sculs hostiaria domus purgans tritice obdormierat. Scōs hostiarius est amor qui introducit animas Can. 3. Tenui eum nec dimittā donec introducam in domū matris mee ⁊ cubiculum genitricis mee. Scōo habitatio sanctoꝝ est mūda sine coinq̄natiōe. ps. Dñe quis habitabit i tabernaculo tuo. aut qs requiescet in monte sancto tuo. innocens manibus et mundo corde. dñs ecclesiam militantem sub duplici noie describit tabernaculi scz et montis. et hoc ꝓtum ad duo genera hoim in ecclia exñtiū. actiorū scz et ꝓtemplatiuoꝝ. actiui designātur noie tabernaculi. tabernacula em̄ sunt militantiū. Nume. 24. Cumvidisset balaam exercitus filioꝝ israel dixit. Quā pulcra sunt tabernacula tua iacob tentoria tua israel vñ et actiui q̄si milites christi sunt in bello laboris multiplicis cōstituti. contemplatiui aūt signantur nomine montis Isa. 40. sup mōtē excelsum ascēde tu qui euāgelisas syon. isti sunt ꝑdicatores q̄ dicuntur ascēdere supeminētiā mōtis. i. sciēte et sanctitatis. et inde dñt ad deū elevari ꝑ celsitudinē ꝓtēplatiōis. iste etiā due vite ꝑ martham ⁊ mariā designātur. quaꝝ altera sollicitatur ⁊ turbat circa pluria. s. martha audit vero altera cū q̄ete ⁊ trāq̄litate. Xpūs dñi. s. maria. Luce. 10. et sicut dicit Gregō. ps marie ita laudatur q̄ martha nō vituperatur. In istis duobus duoge nera religiosoꝝ designātur. quidā em̄ sūt fortes corpore. ebetes mēte. isti dñt aliis mistrare. ⁊ alii sunt ingeniosi et apti mēte et isti cum maria dñt cū omidiligentia verbum dñi audire ⁊ in scripturis sacris studere. Sed tanta est puersitas hoim q̄ illi qui possent in sacra scriptura ꝓficere. volūt officiales et misteriales esse. ⁊ sub hoc pallio ꝑ campos licie discurrē. alii aūt qui sunt fortes corpe nolūt fratribus deseruire sed dicunt q̄ velint orare vel studere. ⁊ sic vix inueniuntur aliqui qui sint contēti seruitiis suis. Sicut ego video q̄ artiste disputant q̄stiones theologoꝝ. theologi vero questiones artistaꝝ ⁊ philosophoꝝ et sic quilibz transgreditur limites suoꝝ finium. puer. 22. Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui. In tabernaculo vite actui habitat innocens manibus per bonam operationem. Job. 22. Sanabitur in munditia manuum suarum. in monte vite contemplatiue habitat mundus corde per contemplationem diuinorum. Math. 5. Beati mundo corde quoniā ipsi deum videbunt. Tercio habitatio sanctoꝝ est eleuata sine depressione. Eccle. 24. Ego in altissimis habitaui et tronus meus in columna nubis. Isa verba sunt sapie increate q̄ dī i altero altioꝝ altissimis ihabitare in alt̄ q̄ā tū ad statum subditoꝝ in altioꝝ q̄ātū ad statū ꝓlatorum i altissimis ꝓtuz spirituum btoꝝ. Quātū ad statuz subditoꝝ in ps. dī Accedet hō ad cor altum ⁊ exaltabitur deus. hō ad cor altum ascēdere dī q̄n ꝓemptis tpalibus ad eterna curatur et sic deus i corde eleuato exaltatus Quanto enim equus altior est super quez sedet miles. tanto eleuatior est miles equo incidet. Scōo habitat dñs in altioribus ꝓtum ad statum ꝓlatoꝝ. i. Regum 10. Saul ab humero et sursum altior fuit vniuerso populo beat⁹ Grego. Talis debet esse ꝓlatus vt eius cōparatiōe populus grex dicatur ꝓto eni ꝓlatus alios excedit in dignitate tanto eos excedere debet in scientia et sanctitate. Tercio habitat dñs in altissimis ꝓtum ad statum spirituum beatoꝝ. hec enim sunt altissima q̄ fecit deus magnalia. ista conditio angelorum fuit altissima quātum ad creationem magnalia etiam fuerunt sibi collata quātum ad confirmationē. Isa. 6. Vbi dñs videntem supper soliū excelsum ꝓtū ad statum sue creationis. et eleuatum ꝓtum ad statum sue confirmationis. sapia ergo in creata habitat in altissimis in natura deitatis. Sed tron⁹ eius in columna nubis secundum naturam humanitatis. tronus est sedes iudicis. iudicium autem datum est christo secundum naturam humanitatis. Jo. 5. Pater non iudicat quēq̄. sed omne iudicium dedit filio. Nubis columna est beata virgo maria. Isa. 19. Ascendet dominus super nubem leuem. beata maria dicitur nubes leuis quia ab omni sarcina ꝑccati tā originalis q̄ actualis liberata. et tā q̄ xpm inter vterum suū cōcipere fert tñ super eā ascendere dī. quia ipsum scōm naturam diuinitatis transcendit.

Nubes visionem solis nobis temperat vt sol sub nube videatur quo nō posset videri in rota. sic filius dei qui in natura sua inuisibilis est per assumptam humanitatem in terris visus est cum hominibus conversatus est. Baruth. 3. Nubes ardentem nobis obtemperat. Sic beata maria ꝓpter filij sui contra peccatores interpellatiō q̄ ipsis mitigat. vnde ei sic contingit. Ezech. 1 aduocata nra. Nubes vmbrā fecit. filius altissimi obūbrauit ei. Luce. 1. Spūs sanctus supueniet i te et virtus altissimi obumbrabit tibi. vmbra generaliter

bus ex lumine scilicet et corpore q̄n igitur lux incorporea in btā virgine corpus sumpsit ex lumie et corpore vmbrā fecit. Quare ꝓ habitatio sanctoꝝ est eterna sine defectione. 2. ad Chorin. 5. Scimus q̄ si terrestris domus nostra huiꝰ habitationis dissoluatur q̄ edificationē adeo habebimus domum non manu factam sed eternam in celis. Domus nostra est corpus in quo tā q̄n in domo lutes habitamus ista aūt domus de necessitate corrūpitur quia ex contrarijs ꝓmit et in ꝓtraria resolutit. ex resolutione dissoluitur q̄n paupes non hñt nisi vnicam domum q̄n corruit vel combuitur multum tristātur. sed diuites homines qui multas habent mansiones si vna corruat vel comburatur ex aliarum possessione consolantur secūdū istum modum loquitur appostolus quia dissoluatur domꝰ nra consolari debemus q̄ paratur nobis habitatio etna in q̄ est quies sine pertur batione aliqua. ps. hec requies mea in seculum seculi hic habitabo q̄n elegi eā sic ergo ꝓmo notatur scōo olim secura mānsio cū dī habitatio est in te. Scōo notatur secure mānsionis iocunda possessio cum dicitur sicut letantium. Sciēdū q̄ in illa solēnitate signa letitia olim scōꝝ ē leticia vera Isa. 51. Gaudiū ⁊ leticia inuenietur in ea gratiaꝝ actio vox laudis. Distingamus ista ꝑtuo: siverdicatur gaudium ꝓpter remissionē peccatoꝝ letitia ꝓpter executionem meritoꝝ gratiaꝝ actio ꝓpter euasionē piculoꝝ vox laudis ꝓpter assecutionez omniū bonoꝝ. Wō sic dī in. ps. Exultāt sancti in gloria letantur in cubilibus suis sicut isti reges et impatores dupler festuz solent facere principibus suis. spetiale scilicet vt sigilatim cōmedendo cum ipsis i camera et generale inuitando eos communiter in pallatio vel in aula regia sic dominꝰ festum speciale in aliis solēnitatibus facit sanctis suis quasi conuocando in cameras quod notatur cum dicitur in cubilibus suis in sanctis em̄ ꝓpter ēminentias ꝓrogatiuaꝝ sunt specialitates solēnitatum sicut apostoli habuerunt ꝓrogatiuam in cōuersione populoꝝ martires i sepatiōe tyrannoꝝ ꝓfessores in cōfutatiōe hereticoꝝ et eruditione indoctoꝝ virgines in refrenatiōe carnalium cōcupiscētiaꝝ ⁊ puritate ꝓcietatum. Apoca. 7. Di sūt qui venerunt ex magna tribulatione q̄ntū ad cupiscētiaꝝ refrenatiōez ⁊ lauerunt stolas suas ⁊ dealbauerunt eas ꝓtū ad conscientiaꝝ puritatē. Sic ḡ dñs sāctis suis facit cōmuniū q̄si ꝑcale in alijs solēnitatibus. sed hodie in illa supna ciuitate generalis curia mādatur. ⁊ oīs ad ꝓmuū regium inuitātur. Hester. 2. Jussit assuer⁹ parari cōmuniū ꝓmagnificū cunctis ꝓncipibus ꝓ cōuictiōe ⁊ nuptijs. Secūdo est ibi letitia magna. i. Macha. 4. Ornauerunt faciem tēpli coronis aureis ⁊ dedicauerūt altare dño et facta est letitia magna in populo. Templū dī cor hūanū. i. Chor. 3. Tēplū dei factum est quod estis vos. huius templi facies consistentia dicitur. quia sicut homo ex facie dignoscitur sic ex testimonio conscientie vtrum sit electus vel reprobus cognoscetur. i. Chor. 4. Veniet dñs qui illuminabit abscondita tenebrarum ⁊ manifestabit cōsilia cordium ⁊ tunc laus erit vnicuiq; a dño ex testimonijs scz conscientiarū facies huius tēpli dicit ornari facies dicitur pinaculum anterius. i istius enim magnis ecclesijs diuerse imagines sculpantur. reges et alie multe imagines sic sunt aliqui qui in parietibus ecclesiaꝝ cum magnis sumptibus diuersas imagines depingi facūt ⁊ vtinā diligēter cogitarent de pictura q̄ dei imagines ⁊ deformes similitudines sūt. Spūalis facies nr̄i templi coronis aureis dī ornari. sin retributiōez duplicē ꝓmij substātialis scz ⁊ accidentalis. Substantiale ꝓmiū cōsistit in visione dei. Accītale vero ꝓrogatia excellentie alicuiꝰ virtutis: sicut doctoribꝰ ex ꝓrogatia cognitiōis ivi rōnali debetur corona sapie ꝓuerbi. 4. Dabit capiti tuo augmēta graꝝ et coronā iclita ꝓtegat te ⁊ sicut martiribꝰ ex ꝓrogatia fortitudinis i virtute irascibili debetur corona victorie Jacobi. i. Beatꝰ vir qui suffert tēptatiōem q̄n cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. Et sicut virginibꝰ ex ꝓrogatia repssionis ꝓcupiscētiaꝝ carnalium icōcupiscibilis debet corona virginalis palme. Cant. 4. Veni de libano sponsa mea veni corona beris. Libanꝰ interꝑtatur cādidatio. ⁊ p candore mūditie debetur corona virginalis palme. Exo. 25. facies q̄z supra coronaz aureā. in q̄ signat retributio ꝓmij substātialis. et sup illā aliā coronā aureā i qua signatur retributio ꝓmij accītalis Sic ḡ ornauerūt facie tēpli coronis aureis. sequitur. Et dedicauerūt altare dño altare ē cor hūanū q̄ dño dedicatur q̄n irrenocabiliter ad eiꝰ laudē ⁊ gloriā cōsecrat. In dedicatōe altaris ⁊ ecclesie tria solēt cōferri scilicet. decor. ⁊ immunitas. Wō in illa superna ciuitate in illiꝰ dedicatiōis solēnitate

Universidad de Deusto Biblioteca

triūphantz ecclesie tria collata sūt sāctis scili cet sanctitas q̄ nō potest violari. Decor qui nō potest deturbari. Immunitas que nō potest infringi. sequitur. Et facta est letitia magna in populo. In dedicatione ecclesiarum solent viri z mulieres de villis remotis ad ecclesias cuz letitia magna venire vt indulgentias q̄ ibi ab epis p̄ferūtur possint habere: z oīonū q̄ in ecclesia fiūt p̄cipes esse. Sic sūm⁹ pōtifex in solēnitate dedicatiōis illi⁹ ecclesie tribus phātis dat indulgētias z bñdictiones bonoz. oiz plenariā p̄ticipationē. Matth. 25 venite bñdicti patris mei ꝛc. Tertia aūt scōz letitia est sūma. i. pe. 1. Exultabitis letitia inenarrabili z glorificata reportātes fidei vr̄e finem salutē aiaz vr̄arū. recte illa letitia summa p̄t dici de qua dicit apostol⁹. petr⁹ q̄ est ienarrabilis. Isa. 64. Oculꝰ nō vidit deus absq; te prepasti diligētibus. huius letitie lr̄as sed tn̄ signatas apostol⁹ accepit qn̄ raptus ad tertiū celū audiuit archana verba q̄ nō licz hoibꝰ loq̄. Sz istaz lr̄az sigillū nobis apuit qui supmaz lectiā nobis ppalauit. i. ad cor. 2. qō oculꝰ nō vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. q̄ ꝓparauit deꝰ his q̄ diligūt eum. exultabim⁹ ergo letitia inenarrabili z glorificata. hoc ē a deo q̄ falli nō p̄t gloriosa reputata. p̄s. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei. quarto illa letitia est etna. Isa. 35. Uenīēt in syō cū laude. z letitia sempitna erit sup caput eoz. Syon interp̄atur specula. hoies in specula ponūtur vt eas q̄ desiderāt de lōge p̄cipiāt. vt ipis visis ic arripiāt. vt ea assequāt. sic nos mō q̄ de lōge illa gaudia p̄cipiamur. z ad illa p̄sequēda iter accipim⁹. qn̄ ab isto mortali corpe a deo vocamur. Modo nr̄a speculatio ē obscura qz videm⁹ p speculū z enigma. Sz tūc erit speculatio clara qn̄ facie reuelata. 2. cor. 3. nos Vo oēs reuelata facie dñi gl'iam speculātes in eandez imaginē transformamur. a claritate in claritatem. a claritate fidei in claritatē rei. a claritatate vie in claritatez p̄rie sic q̄ veniēt i syō cū laude. z letitia sēpiterna erit sup caput eoz. nō ōr in capite sz super caput. qz sicut video q̄ sicut hō in aquā. p̄fūdā submergit caput et⁹ altitudie z p̄funditate oītur sic imēsitate illi⁹ glorie aia q̄ntūcūq; sctā nō poterit caput suū ad hoc erigē. q̄ possit ad illius glorie celsitudinē attingere illa em̄ gloria sic est intra q̄ est supra. vñ cū dñs suū bonū et fidelē in gaudiū introducit non dicit ipm

barbe sue raserat dauid cum dicebat. diligam te dūe fortitudo mea. per supercilia designatur superbia. vnde bt̄us thero. de quibus dā superbiētib⁹ de sacris litteris dicit. Aliq̄ abducto supercilio de sacrz scr̄ptuis grādia ꝑba trutinantes iter multos erculas philosophantur. superciliū ergo radere michi aliud ē q̄ intellectū suuz in obsequiū fidei captuare. 2. ad cor. 10. In captiuitatē redigentes oīem intellectuz in obsequiū xp̄i. p̄eterierabatur etiā illi q̄ curabatur radere pilos toti⁹ corpis. Pili de superfluitate corporis oriuntur. i quo superfluus tēporalia designātur. Pilos ergo tot⁹ corporis redere nichil aliō est q̄ superflua tēporalia ꝓpter xp̄m relinquere. Illos pilos totius corporis raserat bt̄us petrus cū dicebat. Ecce relinq̄m⁹ oīa z secuti sum⁹ te. mathe. 19. Scōo debemus ascēdere p̄ spūalitū appetitū. Isa. 55. Ascēdet sicut virgultū coz̄ā eo z sicut radix de terra sitiēti. virgultū excolit et irrigat ad hoc q̄ vberes p̄ferat fructus. Sic anima fidei et marie claustralis dz irrigari aq̄s sapie salutaris. et ad hoc q̄ faciat fructus multiplices bone op̄ationis. can. 4. Fōs ortorum pute⁹ aquaz viuētiū q̄ fluūt impetu de libano. Istis aq̄s aia sctā irrigatur qn̄ vberes p̄fert fruct⁹ benedictionem a dño asseqūtur. Hebre. 6. Terrā sup se veniēt sepe bibēs imbz̄ z germinās herbā oportunā illis quibus colitur accipit bñdictionē a dño. Sz multi religiosi sunt sicut tātal⁹ q̄ in medio aq̄ arescebat. vnde poeta. Tantal⁹ in media tātalus aret aq̄. Sic sūt multi qui aq̄s sacre scripture frequēter irrigātur ad actū illis ad valorē hui⁹ calicis aq̄ frigide vix vel nunq̄ imbuuntur. Isti sunt similes mergulo q̄ frequenter se in aqua imergit. vñ et nomen accepit. Mergul⁹ em̄ a mergēdo dr̄ et cuz de aq̄s exierit nullū i eo remanet vestigium hūectatiōis. nā cū de scolis exierit in ipsis nō apparet in dictis vel factis q̄ nū q̄ fuerint aq̄s sapie salutaris irrigati. tales homies sūt mirabiles et miserabiles ego video q̄ britones saxones et gallici lingua maternā in qua nutriti sūt intelligūt. illi aūt linguā dei q̄ sibi die ac nocte scriptur⁹ sacr⁹ loq̄tur nō intelligūt. Imo peius est intelligere cōtēnūt. Sz vir insius ascendet sicut virgultū coz̄ā dño. seq̄tur. Et sicut radix de terra sitienti. Terra sitiens est aia iusticiā desiderans. matthe. 5. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiā Illa aia quasi arbor bona in terra radicatur qn̄ in caritate dei et primi solidatur. Sed eius radix ascēdit qn̄ i desiderio bonoz eīnoz crescat. Epheſi. 3. corroborari per spūm eius in interiori hoie xp̄m habitare per fidē in cordibus vr̄is in caritate radicati et fundati vt possitis cōp̄hēdere cū oīb⁹ sāctis q̄ sit latitudo et longitudo et sublimitas z p̄fundū. Scire etiā superemiuentē scie claritatē xp̄i. vt ipleamini in oēm plenitudinē dei. Latitudo sz bonitatis imēse. Longitudo durationis eterne. Sublimitas supernoz gaudioz et p̄fundū iudicioz diuinorum. Tercio debemus ascendere per perfectionis obtētū. Eccle. 45. Et dedit dñs ipi caleph fortitudinē et vsq; in senectutē permansit illi virtus. vt ascenderet in excelsū terre loc̄ū et semē ipsius obtinuit hereditatē. Et viderūt oēs filij israel q̄ bonuz est obseq̄ sancto deo. Et iudices singuli suo nomine q̄rū non est corruptū coz̄ q̄ non auersi sunt a dño vt sit mēoria illorum in bñdictione Uirtutē hoc accipim⁹ p̄ perseuerantia. sine qua nulla virtus assequitur suum finē Sunt em̄ alīq̄ qui in iuuentute bñviuere incipiunt. sed ad modū cancri non procedūt sz potiꝰ retrocedunt. Salst. 3. hoc solū a vobis volo discere. Ex operib⁹ legis spiritum accepistis an ex auditu fidei. sic stulti estis vt cuz spiritu ceperitis nūc carne consummamini. Tanta passi estis sine causa. si tamē sine causa. Qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes in vobis ex operib⁹ legis an ex auditu fidei Sicut scriptū est. Abraham credidit deo et reputatū est illi ad iusticiā. Cognoscite ergo qz q̄ ex fide sunt hi sunt filij abrahe. Sicut enī video q̄ locusta cruribus posterioribus se ipellendo volare intēdat. sed pondere corporis grauata magis saltādo q̄ volādo citius cadit sic homies exponere corruptionis ad lapsū sunt. pm. Sene. 8. Sensus z cogitatio humani cordis ꝑna sunt ad malū ab adolescentia sua. et ideo homines ad statum perfectionis nō possunt ascendere nisi iuuētur diuino munere. Philippē. 2. Deus est enim qui operantur in vobis et velle et p̄ficere p̄ro bona voluntate. Et ideo diuinum auxilium debemus petere et sanctorum omnū patrocinium vt sint nobis in adiutoriū. psalmi. Leuauī oculos meos in montes id est in sibi alta eminentes. vndeueniat auxilium michi. auxilium meum a dño. Nos ergo pūs supplicationib⁹ dñz z pulsare debemus vt desideratā nobis sue p̄piciatio

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis abundãtiã. multiplicatis interce ſſoribus largiatur. Sic ergo virtus pſeuerãtie dꝫ in bono homine vſq; in ſenectutem hoc eſt vſq; in finẽ permanere. Sequitur Ut aſcenderet vſq; in excelſũ terre locum Excelſus terre locus ꝺr ſtatus pfectionis invia vel ſtatꝰ ſupne fruitionis in patria Pſalmiſta. Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requieſcet in monte ſancto tuo. Reſpondet. Innocẽs manib⁹ et mundo corde qui non accipit in vanũ animam ſuam. Ille in vano animam ſuã accipit ꝺ in virtute pſeuerantie pſiſtens ſolidat eã in cõſideratione veritatis ⁊ cõtẽplatione ſũme bonitatis Sic ergo prio commendatur ſtatus iuſtorum ab eminẽtia vite cum ꝺr aſcendite. Sequitur. Ad gentem quietam vbi commendatur ab⁹ intima tranquilitate. Sciendum ergo ꝙ ꝺ unitas ſanctorũ eſt genus ſancta p amoſtionẽ imundatoꝝ. Gens iuſta per ſubuẽtionẽ primoꝝ. gens quieta per celebrationẽ ſpiritualiũ ſabbatoꝝ. primo ergo communitas ſanctoꝝ eſt gens ſancta. i. Petri. 2. Vos eſtis genus electum regale ſacerdotium gens ſancta populus acquiſitionis. ſicut dominus in tribubus filiorũ iſrael elegit vnã tribũ ex qua carnez aſſumpſit. ſic inter omnes populos elegit populum fidelium qui eſt ſibi peculiaris. vñ. pſ. Hec eſt generatio querentiꝝ deũ Et ꝓpteres dicitur genus electum cõgregatio ſanctoꝝ. Sequitur. regale ſacerdotium vbi ſimul duo exprimit regiam ſcilicet poteſtatem ⁊ ſacerdotalem dignitatẽ Ad regiam poteſtatẽ pertinet deſtructio peccatorum. Prouerbi. 2. Rex qui ſedet i ſolio iudicij ituitu ſuo diſſipat omne malum. Ad ſacerdotalem dignitatem pertinet oblatio ſpiritualiuꝝ hoſtiarum. eccle. 38. Da ſuauitatẽ et memoriam ſimulagi nis et impingua oblationes. Da ſuauitatem boni ſcilicet odoris ex honeſtate bone converſationis. 2. ad Cor. 2. Chriſti bonus odor ſumus deo. Sequitur. da memoriam ſimulaginis. Simulago eſt farina puriſſima ⁊ delicatiſſima in qua ſignatur interior munditia. Hanc ergo memoriam ſimulaginis eſt offerre deo munditiam interioris puritatis. Sequitur. Et impingua oblationem pinguedine ſcz interne deuotionis. pſ. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. Seqtur. Hẽs ſancta vulgariter ꝺr. ꝙ bono domino famulis docta. Eccleſia. 10. Qualis rector ciuitatis tales habitantes i ea. Et ideo ſanctus dominus etiam agnus ſine macula vult ꝙ eius familia ſancta ſit et immaculata pſ. Ambulans invia immaculata hic michi miniſtrabat. Sequitur. Populus acquiſitionis. Et reuera nos ſumus populꝰ acquiſitionis. Dominus enim proprio ſanguine nos acquiſiuit. 1. Petri. 1. Non corruptibilibus auro vel argento redempti eſtis ꝺe vana veſtra converſatione paterne traditionis. Sed pretioſo ſanguine quaſi agni incontaminati et immaculati ieſu chriſti. Dominus enim bene poteſt de nobis ad volũtatem ſuam ordinare et de nobis legitimũ teſtamentum condere. quia magis de conqueſtu eius ſumus ⁊ de hereditate. Certe qui non curant ſibi tumore penarum inferni: vel amore gaudiorum paradiſi. Debent ab eo cauere conſideratione preciꝝ pro nobis impenſi effuſionẽ ſcilicet ſanguinis chriſti. Secundo: communitas ſanctorum eſt gens ſtans et cuſtodiens veritatem. Due porte noſtre ſunt duo diſciplinales ſenſus: viſus ſcilicet et auditus. Portam viſus debemus ſanctis aperire eorum doctrinas in ſcriptis eorum attente legendo. Et ſic eos per amorem amplectendo.

¶ Portam auditus debemus eis aperire vitas eorum et miracula audiendo de uote. Et eorum opera quantum poſſumꝰ imitando. Sed dicit aliquis non habeo latum hoſpitium ſed parum tugurium Non habeo latas portas ſed ſtrictum poſticum. Unde non poſſum recipere tantaꝝ multitudinem ſanctorum. Ego reſpõdeo tibi. Ego video ꝙ iſte nobiles mulieres hñt manicas gratiles. Et ꝙ de facili non poſſunt ibi brachia induere ſua. habent quoddam inſtrumentum quod vocatur inductium vel introductorium quod ratione ſue lenitatis in manica inducit Et per conſequẽs brachium introducit. ita ſi volumus beneficia ſanctorum recolere memoriam quomodo eorum multitudinem poſſumus leniter et in eorum hoſpicium cordium noſtrorum introducere. Recolamus quomodo beatiſſima virgo Theophilum de faucibus inferni eripuit et diuine gratie reformauit. Recolamus quomodo ſancti homines ab errore infidelitatis ad veritatem fidei conuerterunt incredulos. Quomodo mortuos ſuſcitauerunt. Quomodo omnem infirmitatem nõ ſolum in hoibus ſed etiaꝫ in iumentis ꝺe

rauerunt. Et ſic habemus inductiũ quo modo eos de facili poterimus introducere in hoſpitia cordium noſtrorum. Et propter hoc ꝺicitur. Aperite portas. Sequitur. Et ingredietur gens iuſta. i. iuſticiaz eruditens. Et per hoc pigris ſubueniens. Dani. 12. Qui ad iuſticiam eruditi ſunt multos fulgebunt quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Sequitur. Et cuſtodiens veritatem. Sancti cuſtodierunt veritatem non tanꝫ auari poſſeſſores. Sed tanꝫ liberales diſpẽſatores. 1. Cor. 4. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti et diſpenſatores miniſteriorum dei. Tercio cõgregatio ſanctorum eſt gens quieta per celebrationem ſpiritualium ſabbatorum Exodi. 16. Sex diebus colligetis manna. Septimo die ſabbatum eſt domini. per ſex dies ſignatur tempus quo debemus in actiue vite operibus occupari. Per ſeptimum diem que eſt dies ſabbati ſignatur ſtatus vite contemplatiue. In qua ceſſantes ab operibus exterioribus debemus vocare diuine contemplationi. Iſte due vite ſignantur in martha et maria. Luce. 10. propter hoc ꝺicitur. Exodi. 20. Memento vt dies ſabbati ſanctifices. Diem ſabbati ſanctificare eſt non ſolum a ſtrepitu exteriorum actionum ſed etiam a tumultu peccatorum in conſcientia quieſcere. Qui enim in feſtis ſanctorum alte cantando in ſtrepitu peccatorum ſolennizat non ſabbatizat ſed ſeipſum potius ſcãdalizat. Trenozum. 1. Viderunt eam hoſtes et deriſerunt ſabbata eius. Hoſtes ſunt inimici qui deridẽt ſabbata facta i peccatis et merito deridendus eſt homo liber qui ſeipſum voluntarie ſeruituti ſubiceret. Reuera nos ſumus liberi. Jo. 8. Si filius hominis vos liberauerit vere liberi eritis. Sed tunc nos ſubicimus ſeruituti quando voluntarie nos ſubicimus peccatis. Jo. 8. Qui facit peccatum ſeruus eſt peccati. Sic gente iudeorum indulta eſt celebratio ſpiritualium ſabbatorum Deutronomi. 4. Que eſt alia gens ſic inclita. Non eſt alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes ſibi ſicut dominus deus noſter adeſt cunctis obſecrationibus noſtris Et ideo ille diligenter hoſtias ſpirituales offerre debemus qui adeſt noſtris conſecrationib⁹ Auguſtinus. 8. de tri. Ut quid imus ⁊ currimus per ſublima celorum et ima terrarum. Querentes eum qui apud nos eſt ſi velimus eſſe apud ipſum. Tercio communẽ ꝺatur ſtatus ſanctorum a ſumma ſecuritate cum ꝺicitur. et habitantem. Sciendum ergo ꝙ illa habitatio ſanctorum eſt habitatio iocunda. habitatio ſecura. habitatio gloriioſa. Primo eſt habitatio iocunda. pſ. Ecce quã bonum ⁊ quã iocundum habitare fratres i vnum Unitas vel vnio in ſacra ſcriptura multum commendatur quia omnia ab vno producere reguntur. ad vnum ꝺirigũtur. ad vnum inclinãtur ꝙ ad vnũ tanꝫ finẽ vltimũ ordinãtur. ſimiliter diuerſitas ⁊ diuiſio in ſacra ſcriptura vituperantur. vnde recedentes ab vnitate fidei eccleſie ꝺicuntur heretici. recedentes ab vnitate caritatis eccleſie ꝺicuntur ſciſmatici. Sed ſciendum eſt ꝙ iſta vnio que in ſacra ſcriptura commendatur nõ ſoluz debet eſſe corporalis ſed etiam cordialis Quis enim morbida quandoqz vnitur gregi. ſed ne gregẽ inficiat ſeparatur per indu ſtriaz paſtoris. Similiter humor pinguioſus vnitur viſceribꝰ ⁊ p induſtriã medici ꝺr expelli. Similiter ſcabies adheret cutis carni ⁊ p induſtriã phiſici ꝺr amoueri. ſic iſtaz vitã antiqꝫ patres i eccleſia ꝓtumaces ⁊ rebelles ſententiã excõicatiõis introduxerũt. nõ i nocumẽtũ ſz i medicamẽtuz vt homines ex ſeparatõe ab eccleſia ꝓfusi ⁊ humiliati correcti reuertẽt ad ſancte mris eccleſie ſinũ. ꝓpter hoc ꝺicit. iſta vnio ꝓmẽdabilis nõ ſolũ ꝺr eſſe corpalis ſz ⁊ cordialis. Ac .4. Multitudinis credẽtiũ erat vna alis ⁊ cor vnuz in deo. Vere ꝙ iocũda illa ſupna ciuitas in qũ nulli moleſti. nulli inueniũtur infeſti. Apo. 22. Foris canes ⁊ venefici. foriz canes hoies. i. maledicti aptę latrãtes et venefici id ẽ ſcorpiões peſtiferi occulte pũgẽtes. vere ꝙ illa iocũda ſupna ciuitas i qũ nulli latrabit. nulli mordebit ſz vnuſqſq; de aliena gl'ia tãꝫ de ꝓpria gaudebit. Sc̃o illa celeſtis hitatio eſt ſecura. Ju .18. Uiderũt populũ habitãtez ab ſqz vllo timore ꝺetũ ⁊ ſecurũ. ille populꝰ ſc̃õz habitat in celis ab ſqz vllo timore. qz nõ ſũt ibi inſidie inimici latentiz. habitat ẽt i ꝺete ꝓpter interiorẽ tranqlitatez cordis. Habitat etiã ſecure ꝓpter certitudiez ideficiẽtis felicitatis. iſta gloriioſa hitatio nobis deſcribitur. thobi. 13. vbi ꝺr porte hieruſalẽ edificabũtur ex ſaphiro ⁊ ſmaragꝺo ⁊ ex lapide pretioſo in circuitu. murꝰ eiꝰ et platee eius ex lapide cãꝺido ⁊ mũꝺo ſternentur et pulcros eius cãtabitur alleluia Porte celeſtis hieruſalẽ ſũt ſancti quos nobis pꝛ ingreſſus regni celeſtis iſte porte ꝓmo ex ſaphiro edificãtur in quo ſignat

Universidad de Deusto
Biblioteca

cetas apostolorum. spūs enim est celestis coloris in quo signatur status apostolorum qui adhuc carne viuentes i terris tā mente conuersabātur in celis. phylip. 3. Conuersatio nostra in celis est. smaragdus est viridis coloris in quo signatur status sanctorum confessorum qui virorem fidei electis predicauerūt z ex istis confirmauerunt. Isa. 35. In loco vbi prius habitabant dracones orietur viror calami iuncti. In lapide pretioso in quo muri hierusalem circundari dicuntur status sanctorū martyr designatur epi ei super firmam petram que christus est edificati in morte sua fūdauerūt ecclesiā effusione proprij sāguinis. de q̄bus lapidib⁹ preciosis in ps. Preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius per lapidem mundum z candidum signatur status virginū Apo. 7. Hi sunt qui venerunt amicti stolis albis. qui sunt: z vnde venerunt subditur. Apo. i 4. Hi sunt qui cum mulieribus nō sūt coinquinati. virgines em sūt. z sequūtur agnū quocūq; ierit: z ideo dicuntur in plateis q̄si in nullo cōcutati. in nullo angustiati. sed sequūtur agnū dimissum ppter libertate. Sequitur. et p vicos eius cātabitur alleluia. Alleluya est verbum grecum ineffabilē exprimēs iocunditatis affectum Modo angelici spiritus ad exhilarationēz illius supne curie marime in hac sacra solēnitate non cessant alleluya organice modulationis iubilo decātare. Job. 38. vbi cū me laudarent astra matutina. z iubilarēt omnes filij dei. Hodie fratres carissimi verus a su erus facit cominiuz pmagnificū cunctis principibus suis z pueris fortissimis p̄sarum et medorum inclitis. z p̄fectis puinciarum coram hester. Nos ergo fratres carissimi exemplo illius paupis lasari iaceamus ad portaz istius diuitis humiliter in oratione prostrati cupientes saturari de micis que cadunt de mensa diuitis. Et credo certissime q̄ non recedemus vacui. ille enim summus imperator non est durus nec auarus. sicut ille diues epulo. Luc. 16. Sz est liberalis. liberales etiam dispensatores. liberales ministri. Et ideo si petamus vt debemus vacui nō recedemus Sed ex aliqua parte sequitur nos cibus regius. et aliquam bonam pictantiā impetrabimus. Tertio est ista habitatio sanctoz gloriosa. Sopho. 2. hec ē ciuitas gloriosa habitant in confidētia. pā. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. ista ciuitas habitare in confidentia dicitur.

Nec mirum quia habet imperatorem potentissimum. superius videt hostes inuisibiles prostratos iferius. Habet milites inuincibiles interius. habet āgelicos spiritus custodes anterius. habet certitudinem ideficiētis felicitatis posteri⁹ nichil ḡ illa felici iocunditate. illa iocūda felicitate secori⁹ illa em̄ nulli dolori miscebitur nulla iterruptiōe rūpetur. nullo fine claudetur. Ad quam nos p̄ducere dignetur.

De animabus Sermo primus

OMnes morimur et in gaudiuz volumus venire Eccle. 8. In verbo proposito notantur duo. Primo eni notatur presentis vite generalis defectus cū dr oīa morimur. Secūdo notat vite future vniuersalis appetitus. cū dr z in gaudiū volumus venire. Primus aūt vite generalis defectus i ḡtuor p̄silit. Prio in velocitate dissolutiōis. Secūdo in vtilitate resolutiōis. Tercio i abundātia desolatiōis. Quarto i carēcia cōsolatiōis. Prio ḡ hui⁹ vite defect⁹ p̄silit in velocitate dissolutiōis. 2. Re. 14. Oīa morimur z q̄si aq̄ dilabimur i terrā q̄ nō reuertet. oīa morimur nobiles z ignobiles. diuites z pauperes. lactātes simul cū hoie sene. pulius em̄ reuertit i terrā suaz vñ erat. z spūs ad deū q̄ dedit illū. vulgarit dr q̄ i terrā reuertit sicut ē iustiq; pulius reuertat ad terrā suā tāq̄ ad principiū spūs aūt ad deū q̄ dedit illū tāq̄ ad principiū efficiēs z finale. z cū habeam⁹ ista dissolutiōis necessitatē. nō tñ videmur habē recordatōez excitat nos sapiēs. Eccle. 38. Memor esto iudicij mei. sic em̄ erit z tuū michi heri z tibi. hodie q̄si dicat. sicut modica ē distātia iter heri z hodie ita iter mortē meā z mortē tuā. z iudiciū meū z iudicium tuū. sic ḡ oīa morimur: sesit. z q̄si aq̄ dilabimur i terrā. aq̄ ē q̄ sēp descēdit ad iferiora. nunq̄ tñ ascendit ad supiora. sic etas nra naturaliter descēdit ad iferiora senectus mors z sepulcri. nūq̄ tñ ad supiora ascendit grate iuuētutis. Sz naturaz. Eccle. 11. est q̄ locupletatur pcc̄ agendo. z nescit q̄ tp⁹ p̄teret z mors ad pp̄ūq̄. z reliquat oia alij e morit. z hui⁹ vite statū videtur esse simlis duab⁹ siccuis i codez puteo excūtib⁹ q̄ dū vna ad iferiora descendit alia ad supiora p̄cēdit z cū exisēs sup marginē putei siccuā descendēte cernit. ascendēte aūt nō aduertit ob ira vl in capite vel in lstere p̄cutitur z lēditur. sic nos dum numer⁹ annoz trāseūtiū q̄

pondus siccule descēdētis significat Ipsi derando nūeram⁹ z siccula aduententz. s. mortis non aduertim⁹ dolore capitis vel lateris cōcussi ifirmamur z morimur. Secūdo describitur p̄fectus vite status vel defectus ab vltimate resolutionis. Eccle. 7 Melius est ire ad domū luct⁹ q̄ ad domū puiuū ibi em̄ finis cūctoz āmonet. Naz in domo puiuū implemus ventrē. i domo luctus purgamus mētē vñ maria magdalena plus domū luctus q̄ domū puiuū elegit. imo de domo puiuū domū luct⁹ efficit Cum em̄ dominus accubuisset in domo symonis le. p̄si stans retro sec⁹ pedes eius ipsos suis lacrimis rigauit et rigando pectōz suorum maculas elit z. Lu. 7. Dimissa sūt ei pcā multa q̄ dilexit multum Sic ergo melius est ire ad domū luctus q̄ ad domū puiuū. Et subditur. rō illa enim finis cūctoz ammonetur hoim. Sciendū est q̄ dūs facit nob; triplicē āmonitiōem Prima ē ex scriptura. inspectiōe. Sacra em̄ scriptura facit nobis āmonitiōem ad mortis recordationem eccle. 6. Fili cōmonitiōem mortis scias q̄ mors oibus cōicat Mors em̄ habet pueniēt iam vl pmunitez suaz ist⁹ cōtrat⁹ pm⁹ parēs maior fuit q̄ ipe p̄ceptū dñi p̄uaricādo peccauit z regnā oim viuētium que sup oēs regnat sibi de spōsauit. Ro. 5. vnū hoiez peccatū itroiuit in mūdū z p peccatum mors huius cōitat⁹ seabini sūt sens⁹ et cogitatiōes puer se affectionis. Genesis. 8. Sensus et cogitatio humani cordis. prona sunt in maluz ab adolescentia sua. Secūda ammonitio quam facit nobis dominus est ex mortium consideratione multum enim nobis debet esse terribile quando videmus corpus viuidum colore nitidum. virtute solidum. tanq̄ cadauer putridum p̄oūci i sepulcrum et tamen ista non aduertimus et si aduertamus non timemus vt debemus. Ecclesiastes. 3. Cuncta subiacent vanitati nullus debet de sua stabilitate confidere attamen homines quanto vanores sunt. tanto sibi videntur stabiliores. vnde superbi se solos reputant esse sollidos. humiles vero nullis mōēti vanos Cum tamen humiles sint solidi et superbi vani. Job. 11. Vir vanus in superbiam erigitur quia cuncta pergunt ad locū vnū scilicet mortem vel sepulcrum q̄ quilibet debet timere video q̄ naturaliter quilibet timet quando dicitur ad tormētū peccatores ḡ scientes se duci ad penā purgatorij si p̄ acta peccata peniteāt si tñ plene satisfaciūt. vel ad penā inferni si nō peniteat mirabiliter timere debebant. Sed i stultis peccatoribus impletur id q̄ vulgariter dicitur. fatuus non timet donec accipiat. iusti vero considerata morte contuntur timore. Job. 2. In horroze visiones quando solet sopor occupare homines pauor tenuit me z tremor et omnis ossa mea preterita sunt. Tercia ammonitio quitate. Sed hec non tantum est monitio sed peremptoria citatio vnde peccator qui p diuersa subterfugia procurauit exceptiones dilatorias multum debet timere quā do recogitat q̄ oportebit eum ante faciē districti iudicis cōparare. Prouer. 5. zel⁹ z furor viri non parcet in die vindicte. nec acquiescet cuiusq̄ p̄cibus. nec accipiet p redemptiōe dona plurima. Tria sūt q̄ solēt iudices corrūpē affectio carnalis. supplicatio familiaris susceptiōnūez. Sz zel⁹ et furor viri. i. christi nō parcz in die vindicte carnali affectiōe subuersus. nec acquiescet cuiusq̄ p̄cibus familiari supplicatiōe seductus. nec recipiet dōa plurima numerū susceptiōe corrupt⁹. Tercio cōsistit defect⁹ vite p̄ntis i abūdātia desolatiōis. Eccle. 41 .O mors q̄ amara est mēoria tua hoi p̄ntī pacē i substātijs viro q̄ete. cuius directe sūt vie in oibus et adhuc valenti accipe cibum Non tā amara est mortis ex p̄ietia qui tā amara est mortis memoria. Nō tā amar⁹ eius gustus quin tā amar⁹ est ei⁹ olfactus hec amaritudo signata est 4. Regū. 4. Mors in olla vir dei mors. Qui mō delectantur in ollis carnalitū voluptatiū et venatiōum bñ clamare poterint mors in olla q̄ñ amaritudinē mortis gustabunt. ista mortis memoria dr amara hoi iusto. naz delectabilis est viro iusto. nec mirū. q̄ mors viro iusto ē ingressus vite. sapiē. 3. Justoz aie in manu dei sūt. z nō tanget illos tormētuz mortis. visi sūt oculis insipientiū mori. illi aūt sunt in pace. vñ sicut video q̄ holes pessimi i carcē reclusi elongāt se ab hostio carceris ētum p̄n tumētes q̄ñ educti fuerit distractiōez z suspensionem. Justi aūt incarcerati stāt ad hostiū carceris sperātes ex testimonio cōscientie liberationēz. ita iusti apperūt a carcere corporis liberari. sciētes q̄ mors ē ipis ingressus regni celestis mali vero et iniusti tument a carcere corporis liberari sciētes q̄ mors est ipis ingressus iehenne. Job. 38. Nunquid aperte sunt tibi porte mortis. aut hostia tenebrosa vidisti. triplex

est mors natura culpe iehēne. Quando ḡ mors culpe coniungitur morti nature tūc est introitus ad mortē iehenne. sequitur. aut hostia tenebrosa vidisti ad custodiam hostiorū istorū ministri infernales deputati sūt qui omnes aduenientes recipiunt et nullum exire permittunt. Mortis ergo memoria homini iniusto est amara. et describit hominem in iustum a quattuor sc licet a diuitijs delitijs ab euēru fortune. a valitudine nature Describit ipsum a diuitijs cum dicit habenti pacem in substantijs suis. Job. 21. Impij viuunt sublimati conformatiōr diuitijs. Sed istam diuitiarum abundantiam vertet dominus in pijs in summam paupertatem. vnde quidam domino ampliato qui se de diuitiarum abundantia iactabat dicitur. Apoca. 3. Tu dicis quia diues et locupletatus. r nullius egeo et nescis quia tu miser es et miserabilis et pauper et cecus et nudus. vnde non sunt vere diuitie que replent archam. sed que replent mentē. Mathei. 9. Thesaurisate vobis thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolitur nec fures effodiūt nec furantur. Secundo describit hominem in iustum ad delitijs qui sicut vult ēquiet⁹ q⁹ nulla molestia pulsetur. Sapientie. 2. Uenitē fruamur bonis que sunt. hoc est inuitatorium diaboli quod cantant membra diaboli socijs suis. Sed dominus a stans ponit vnum pnūnar ad caput. et vnum ad pedes scilicet vt ducant in bonis dies suos et sudiant quod sequitur. et in puncto ad inferna descendent et submergētur. Job. 21. Tertio describit eum ab euentu fortune. cum directe sunt vie in omnibus. sunt enim homines mali ita fortunati q⁹ omnia veniunt ad nutum sue voluptatis. Sed si dominus fortunatus esset supra campanile beate virginis non videret infortunium quod accideret ei. Apoc. 18. dicis sedeo regina et vidua non sum et luctum non videbo et ecce vna die venient plage eius mors luctus ec fames r igni comburetur Quarto describit virum iniustum a valitudine nature cum dicit et adhuc valenti accipere cibus sunt multi qui prelatos nostros preconio celis commendant. q⁹ multa cōmedūt multa deuorant. pauci hodie commendātur ab austeritate parsimoni e ab eminentia scientie a perfectione vite. Sed multi hodie commendantur a vestium curiositate et ciborum superfluitate: vnde clerici volentes commendare prelatos suos dicunt. bonus platus est ipse cēs dat tot capos forticatas. i mensa sua habet quotidie tot fercula. vnde comūe datur dominus valētinus sicut ille diues a vestium curiositate r ciborum superfluitate. Lu. 15. Homo quidam erat diues q⁹ induebatur purpura et bisso. ecce curiositas vestium. et epulabatur quotidie splēdide: ecce superfluitas ciborum. r ex istis duobus concludit eius dominus eternum supplicium. vnde sequitur mortuus est diues r sepultus est in infernū. Quarto describitur defectus vite presentis a defectu consolationis. eccle. 14. ante obitum opare iusticiā: q⁹ non est apud inferos inuenire cibum. Glosa. ante obitum tuū operare iusticiam id est opera iustitie r bona rum operum exempla proximis tuis relinq⁹ non est apud inferos inuenire cibum id est refectiōem vite. ergo dum possum⁹ bn̄ opari debemus ne tūc incipiam⁹ velle cū nō poterim⁹. Aug. iustissima pena pcti est vt qui recte scienx non facit amittat scire quid recte sit r dū bn̄ facere cum posse nō luit amittat posse cum velit. In hac grue sic nobis pcidea⁹ vt l futura refectiōes inueniamus. holes pcidi multum pnemdantur q̄ de cibo potu vestimentis r aliis necessarijs tūc oportuno sibi pcidēt. r de eis q⁹ denarius eor tres obulos valet Clericus q̄ cuz p̄benda ecclesiastica habz duas p̄bendas alias. scz pcidentiā r tem pantiam p̄t docere bonam vitā r honestā illi aūt q̄ habēt duas p̄bendas istis pra rias scz negligentiā r pdigalitates oportet q⁹ finalit ducant vitā miseram ad confusionē ergo ip̄or⁹ eis denarius obulū nō valet. eccle. 9. Quodcunq; potest manus tua istanē opare. q⁹ nec op⁹ satisfactōis nec rō excusans. nec scia subfugiens nec sapia demulcens erunt apud inferos quatu pperas p culpam. ante obitū ergo opare iusticiā. et hoc q⁹ non est apud inferos inuenire cibū id est refectiōem. Certe malum est hospitium in quo non p̄t homo inuenire cibū. nō est alicis qui intraret religionem qui nō crederet inuenire ḡlemū q⁹ susstētationē. fugiam⁹ ergo ab isto loco horribili r vaste solitudinis r p alia⁹ viā reuertamur i regiōem nr̄az sic ergo notatur p̄tis vite defect⁹ cū d⁹ oēs morimur. et iste generalis defect⁹ nō solus ponit ad incutiendum timorem ānum ad nos sed etiam ānum ad excitandā deuotionē nr̄am. quantum ad fideles dei defunctos tribulatōe purgatorij ꝑsituros. i. mach.

.5. Cōuenit ecclesia magna cogitare q̄d facerent fratribus suis qui in tribulatione erant ecclesia dei que magnis est numero merito dignitatis fastigio hodie debz conuenire in sermonibus in missarum so lennitatibus et alijs sanctis occupationibus cogitare quid faciant defunctis dei fidelibus in pena purgatorij existentib⁹ que pena secundum Aug. Et si sit transitoria tñ maior est q̄ pena quā alicis exptus fuerit i pacvita. alijs dieb⁹ expectāt a nobis ꝑces r missas r fratres r sorores aliquā iusticiā: q⁹ non est apud inferos inuenire cibum. Glosa. ante obitum tuū operare iusticiā: q⁹ non est apud inferos inuenire cibum id est refectiōem vite. ergo dum possum⁹ bn̄ opari debemus ne tūc incipiam⁹ velle cū nō poterim⁹. Aug. iustissima pena pcti est vt qui recte scienx non facit amittat scire quid recte sit r dū bn̄ facere cum posse nō luit amittat posse cum velit. In hac grue sic nobis pcidea⁹ vt l futura refectiōes inueniamus. holes pcidi multum pnemdantur q̄ de cibo potu vestimentis r aliis necessarijs tūc oportuno sibi pcidēt. r de eis q⁹ denarius eor tres obulos valet Clericus q̄ cuz p̄benda ecclesiastica habz duas p̄bendas alias. scz pcidentiā r temperantiam p̄t docere bonam vitā r honestā illi aūt q̄ habēt duas p̄bendas istis prarias scz negligentiā r pdigalitates oportet q⁹ finalit ducant vitā miseram ad confusionē ergo ip̄or⁹ eis denarius obulū nō valet. eccle. 9. Quodcunq; potest manus tua istanē opare. q⁹ nec op⁹ satisfactōis nec rō excusans. nec scia subfugiens nec sapia demulcens erunt apud inferos quatu pperas p culpam. ante obitū ergo opare iusticiā. et hoc q⁹ non est apud inferos inuenire cibū id est refectiōes. Cortemalum est hospitium in quo non p̄t homo inuenire cibū. nō est alicis qui intraret religionem qui nō crederet inuenire ḡlemū q⁹ susstētationē. fugiam⁹ ergo ab isto loco horribili r vaste solitudinis r p alia⁹ viā reuertamur i regiōem nr̄az sic ergo notatur p̄tis vite defect⁹ cū d⁹ oēs morimur. et iste generalis defect⁹ nō solus ponit ad incutiendum timorem ānum ad nos sed etiam ānum ad excitandā deuotionē nr̄am. quantum ad fideles dei defunctos tribulatōe purgatorij ꝑsituros. i. mach. semetipsum factus obediens vsq; ad mortem mortem autem crucis propter quod et deus exaltauit illum. Non ergo debemus habere compassionem ad infideles defunctos. r est ratio quadruplex que debet nos ad hoc mouere. Prima ē quia status eorum est miserabilis secunda quia est reparabilis. tercia quia status sui liberatus est nobis vtilis. quarta q⁹ eorum status est btificabilis. Prio ergo stat⁹ eor ē miserabilis. Job. 19. Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei. q⁹ parentes et amici nr̄i in purgatorio ꝑstituti deplicant nomē miserationis. dicētes bis miseremi. dupl'r eos iuuare debem⁹. Primo districtū iudicē pijs supplicatiōibus placanda. tāta est em̄ eius benignitas q⁹ eius indulgentiā inclinat. Nos p defūctis xp̄i fidelibus ad dñm ꝓperem⁹. r fuitur nr̄e scutū orōnū. p feramus r p incensum dep̄catōr alligem⁹ vt sic ire diuine resistem⁹ r necessitati finem imponam⁹. Sap. 18. p perās hō sine ḡreia dep̄cari p populo. p ferens fuitur fuc scutū orōnū. r p icēsu dep̄catiōum alligans restitit ire ē in finē posuit necessitati. sic ergo clamāt fideles defūcti miseremi mei p nobis orando: et iterū miseremi mei p nobis elemosinas largiēdo parētes reliquūt filijs abūdantiam diuitiar⁹ et petūt sibi tribui aliquaz portiūculā aduersus paupum ꝓpter remissionē peccator⁹. eccle. 3. Ignē ardentē extinguit aqua et elemosina r sistit peccat⁹ pessimus indicaretur homo qui patrē vl matrē in igne cōburi videret et nō magis quasi insanus ad eius liberationem p̄cū lētus incederet. et nos parētes nr̄os i igne purgatorij affligi credimus attamen vel nos nō mouemus vel gressu testudineo incedimus. Secunda ratio que nos debet mouere est q⁹ status fideliū est reparabilis. Corit. 3. vnius cuiusq; opus quale fuerit ignis probabit. si cuius opus manserit quod superedificauit mercedem accipiet. sic cuius opus arserit detrimentū patietur. ipse tamen salu⁹ erit. Sic tamē quasi per ignem dimittamus eos qui secūdū gloriā superedificant aurū in dilectiōe dei argētū i dilectiōe primi lapides p̄ciosos boni operis. De istis em̄ dz esse sermo breuis. q⁹ pauci sunt quales aurifabri pauci sunt in hac parte industriosi r voluntarij dimittam⁹ etiā illos q̄ secū trahūt ferrum plūbum et hoc est pondus peccatorū mortalium que tāte adherentie sunt q⁹ etiā p ignē gehēne cōburi nō p̄nt. et loquimur de

Universidad de Deusto
Biblioteca

illis qui secū trahūt lignū fenū ⁊ stipulas hoc est diuersitates venialiū peccatorum maior scz mediocris et minor. De talib⁹ dicitur saluus erit. sic tñ quasi per ignem certi sumus de afflictione. Et ideo ad auxilium ipsorum petamus a domino irrigium superius eterne deuotionis. et irrigium inferius lacriose orationis. ⁊ sic made facti sic ꝓpiati per cōpassionē descēdam⁹ ad eius informacē ignis vt per nostram lacrimosā supplicationē dñs faciat mediuz fornacis quasi ventum roris flantē et sic faciamus quomō incendiū tpe solēt hoies facere ipsi eñ pannis madefactis solent ignē extingere: in igne ergo cognoscimus afflictionē sed cū dicit saluus erit cognoscimus liberationem. Nos ergo de liberatione eoz confidentes certa spe erigamur ad dñm. sciētes q⁹ spes non cōfundit si tñ caritas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is: rogare debemus pro fidelibus dei defunctis: quia status sue liberatiōis est vtilis .2. Wacha. 12. Sācta enim et salubris cogitatio est pro defunctis exorare vt a peccatis solu.ātur. Cogitatio orandi ꝓ mortuis est sancta in se sed nobis est salubris .i. salutaris. quia existētes in purgatorio et nostra supplicatione liberati in gloria recepti iubilabunt nos suis affectionibus et orationib⁹ sanctis. Non eñ nobis pñt esse ingrati. quia sunt i gr̄a cōfirmati. Ingratus eni est qui gratiā nō recipit ⁊ gratiā non repēdit. Debemus ergo ꝓ defunctis exorare vt a peccatis soluātur. Solutio nō est nisi ligator fideles ergo in purgatorio positi sunt ligati. puerbi. 5. Funibus peccatoz suoz quisq⁹ ꝓstringit. Nos ergo igne dilectionis dei ⁊ primi succēsi ad fideles dei defunctos feruenti amore descēdamus. et ad dñm feruēti desiderio et supplicatione ascendamus: vt sic p veru sansonē ipsoz vincula dirūpant. Iud. 16. Rupit vincula quasi si rūpat quis filū de stupa tortū sputamine cū ignis ardorē acceperit. Quarto debemus rogare ꝓ fidelibus dei defunctis: qr eorū stat⁹ ē beatificabilis. Apo. 13. Beati mortui q⁹ i dño moriuntur. Sciendum est q⁹ fidelium dei defūctoz triplex est status quidā pfecti sūt q̄dā iperfecti: q̄dā peruersi. Perfecti moriuntur in terra promissionis sepulti i albea cum sacra in spelūca duplici Albea interpt̄at quattuor. ⁊ signatur eccl̄ia q̄tuor euāgelioz fidelib⁹ documentis munita i his sepeliūtur sancti cū quattuor v̄tutib⁹ cardinalib⁹ tēpantia. iusticia. prudentia ⁊ fortitudine quadrati. Apoca. 21. Ciuitas erat in q̄dro posita Hec ciuitas ē triplici muro vallata fide scz trinitatis et trib⁹ virtutib⁹ theologicis vt sic dicatur ais in eo posita ter sancta quaterq⁹ beata. Quidam fideles moriūtur in terra egiptus interp̄tatur merore ꝓ qō signantur qui moriūtur in merore contritionis nondum soluti a peccatorum vinculis. Wacha. 1. iudeis qui sunt p egipti⁹ salvi dicunt qui in hierosolimis sunt iudei ⁊ in regione iudee et pacem bonam iudei dicunt sunt in hierosolimis sunt sancti q̄ iam sūt in visiōe dei recepti iudei qui sūt i regione iudee sunt oēs existentes in hac vita permanentes in cōfessione diuina. Judei qui sūt p egiptū sūt alie fidelū in purgatorio existentiū isti tam sancti in diuina visione recepti q̄ hoies in hac vita ꝓstituti dicūt salutem hoc est adoptiōem eternorum ꝓmiorum ⁊ pacem bonam hoc est absolutiōem peccatorum. Nos solem⁹ hoies existentes in longinq⁹ regiōe p nūcios salutare fideles mortui in purgatorio ꝓstituti sūt a nobis qui sumus in hac vita ⁊ a sanctis qui sunt in patria remoti tāq⁹ abvitroz⁹ q⁹ salutem gāti salutemus q̄ipos p fidelē nunciū de uote oones mandantes eis pacē bonam sue liberatiōis ⁊ salutē eēne remunerationis Tercū fideles sūt quesū ⁊ isti mortui in desto diuis gr̄a destituti. Joelis. 2. peum solitudo desti ⁊ non est qui effugiat. In huius signū multa corpora i egipto defunctorum in fraz ꝓmissionis delata sunt .2.12. patriarcharū scz non legimus q⁹ ossa aliquoz in desto mortuoū ꝓportata fuerūt in terrā ꝓmissiōis qr p illis q̄ sūt i egipto. i. i merore purgatorii orat ecclesia vt deportētur in terrā ꝓmissiōis h̄ est vite celestis sed non orat p illis q̄ mortui sūt in terra desti diuina gr̄a destituti h̄ cū p reprobis sic q̄ notatu pñtis vite generalis defectus cū oēs moriamur. Scdo notatur vite btē vniuersalis appetitus cū dr ⁊ in gaudiū volumus venire. Sz qr hodie cytheram nr̄a in luctū debet verti et organum nr̄m in vocē flentiū ꝓmutatur. i. Job. 30. Nichil ad pñs de gaudio dicem⁹. Nā beati qui lugent q̄m ipi ꝓsolabūtur. Jo. 16. Plorabitis ⁊ flebitis vos mūd⁹ aūt gaudebit sed tristitia vestra vertetur in gaudium Istud aut̄ gaudium nō est momentaneū sed eternum vñ subditur gaudiuz vestrū nemo tollet a vobis. Ad q̄ gaudium nos p ducere dignetur qui vivit et regnat.

De animabus Sermo. 2.

MIseremini mei saltez vos amici mei quia manus domini tetigit me Job. 19. Verbū istud est verbum ystorum in pena purgatorii positorum et notantur tria in verbo proposito. Primo enim ostendunt miseriam sue afflictionis cum dicitur miserem⁹ni mei: miseremini mei. Secundo excitāt affectionem spetialis miserationis cuz dicitur saltē vos amici mei. Tertio subdūt rationē sue inuocationis cuz dicitur quia man⁹ domini tetigit me. Primo ergo ostēdunt mortui in purgatorio positi miseriā sue afflictionis cū dicitur. miseremini mei miseremini mei. Et sciendum q⁹ secunduz q⁹ triplex est miseria. est enim miseria culpe. miseria penitentie. et est miseria pene purgatorie. secundum hoc est triplex misericordia est enim misericordia condonans. est misericordia consolans. est etiaz misericordia liberans. Prima ergo miseria est culpe. prouer. 14. scilicet miseros facit populos peccatum. homines in statu gratie tanq⁹ diuites et nobiles ornantur varietatibus virtutum Dotantur thesauro diuinorum donorum. ⁊ spiritualiuz carismatum. prouer. 8. in vñs iusticie ambulo in medio semitarum iudicij vt ditem diligentes te. ⁊ thesauros eorum impleā sed cum peccator a gratia in peccatum ruit efficitur pauper et miserabilis. Apoca. 3. miser es et miserabilis et pauper et cecus ⁊ nudus Ista miseria culpe vt dirum⁹ nunquam monetur p miaz ꝓdonantem Abac. 3. cū iratus fueris mia recordaberis. dñs eñ irascatur nobis ꝓpter nr̄az offensam. sed mia recordatur ꝓpter suā pñssimā benignitatez. ad Ro. 2. ignorans q̄m benignitas dei ad pniaz te ducit benigna dei mia est sicut adamas. Nā sicut adamas attrahit ferrū sic diuina mia attrahit cor durū in peccatis obduratum. Scdo est miseria pñte. Jaco. 4. miseri estote ⁊ lugete. hō quantumcūq⁹ omes ōntumcūq⁹ nobilis. si vere de offēsa penitet debet se reputare miserum ⁊ se habere ad modum miseri .i. paralip. 21. legitur q⁹ cū dauid peccasset numeratione populi et desineret plaga in populo ceciderunt dauid ⁊ maiores natu israel proni in terram vestiti cilitijs. sicut purpura regum ⁊ nobiliū ita cilitium ē penitentiū se pro commissis peccatis miseros reputantium ista miseria penitentium amouetur per misericordiam ꝓsolationis diuine. vñ ibidem legitur. q⁹ miserē⁹ est dñs super magnitudinem mali. dixitq⁹ angelo qui puniebat. sufficit. cessat iā manus tua. sicut ergo vere penitens debz se ostendere miserum ⁊ abiectum ad delendum superbiam ita debet se ostendere luctuosum contra ineptam letitiam vel lasciuiam. vt sic impetret consolationem diuinā. Math. 5. Beati qui lugent q̄m ipsi cōsolabuntur. pñssimus eñ dominus et pīmiam ⁊ deus totius ꝓsolatiōis q̄ ꝓsolatur nos in oi tribulatiōe nr̄a. Tertio est miseria pene purgatorie. Job. 14. Ḥ omo nat⁹ de muliere breuiuiēs tpe replet multis miserijs. Nat⁹ de muliere ecce fragilitas conditiōis. breuiuies tpe. ecce breuitas durationis. replet multis miserijs. ecce multiplicitas afflictiōis. aie eñ iustoz i purgatorio punitur multiplicitate penaruz. Prio eñ puniūtur ministroz erroze. sicut eñ dicum⁹ q⁹ ihesus ductus est in desertum a spū scō vt tentaretur a dyabolo ita credim⁹ q⁹ aie iustoz ducātur ad purgatoriū ministerio angeloz sanctoz vt ibi purgētur misterio angeloz malorum. cuius eoz intētio nō sit aliarum purgatio sed earū afflictio istoz ministroz infernaliū horribilis visio que est magna cruciatio Job. 7. per vtiliōes horroz me ꝓcuties. Scda miseria ē ex penaz magnitudie. Job. 10. si lenabo caput saturab⁹ afflictiōe et miseria. magno pondere homo ꝓmitur q̄n adeo affligitur q⁹ nō p̄t leuare caput ⁊ in hoc magnitudo penaz purgatorij. designat ō hoc loquēs beatus Aug. ait. q⁹ ista pena ignis purgatorij maior est q̄ aliq̄ pena quaz vnq⁹ hō in hac vita exp⁹t fuerit. Tertia miseria purgatorio est ex virtuū imbecillitate. Nō eñ ibi aie pñt se iuuare. qr ibi nō ē tpus merendi. sed tpus recipiēdi. Apo. 14. amodo iam dicit spūs vt requiescāt a laboribus suis. opa eñ illoz sequuntur illos Idcirco inuocant ⁊ effectū nr̄e miserationis dicentes miserem⁹ mei. ⁊c. ⁊ nos debem⁹ eis ꝓpari ⁊ eoz misereri. eccle. 18. miserationis hois circa ꝓximū. Ista triplex miseria remonetur p miaz liberātē. dicit eñ. miserator ⁊ misericors cuius mia sup oīa opa eius. ꝓpter miseriam inopum ⁊ gemitum paupum nunc exurgam dicit dñs. Ponā in salutari. dñs exurgit ad liberatōez aliarū ⁊ saluationē earū ꝓpatēdo miserie tpaz q⁹ se iuuare non p̄nt gemitum paupum ꝓ seipsis i hac vita afflictētiū. Sciēdū ergo q⁹ tria sunt que nos mouere dēt ad rogādum ꝓ fidelibus dei defunctis. Primum est ꝓnerio ecclesiastice vniōis. Ro. 12. sicut eñ in vno corpe multa mēbra habemus

Universidad de Deusto
Biblioteca

omnia autem membra non eundem actuz habent. ita multi vnum corpus sumus in christo singuli autem alter alterius membra vnde sicut ego video q̄ oculus non solum videt sibi. sed pedi. et manus non solum operatur sibi sed oti. ⁊ pes non solum portat seipsum sed corpus totum Ita debemus esse solliciti non solum p nobis. Sed pro proximis nostris viuis ⁊ defunctis. ⁊. Wacha. 12. sancta ⁊ salubris cogitatio est p defunctis exorare vt a peccatis soluant. Modo primi nr̄i dilectissimi tenentur ligati in purgatorio vicilis peccatoz veniali⁹ ⁊ reatib⁹ mortalium. de quibus penitētiam non egerunt. ideo pīs supplicationibus ex feruore p̄cedentibus vicula eoz dirūpamus ⁊ eorum solutionē a dño impetremus. Jud. 16. Rupit vincula quō si rūpat quis de stupa filū tortū sputamine cū ardorē ignis accepit. hoc dr̄ de sanctōe q̄ interp̄tatur sol coz p quem xp̄s signat qui ad arborem feruētis oīos vincula fidelīū defunctoz disrupit. Scōa rō. ppt quā debem⁹ rogare p fidelibus defūctis est. pmptitudo diuine miserationis. vñ vox fidelīū defūctoz in purgatorio positoz p̄t esse. Isa. 33. Dñe miserere nostri. Te enim expectamus esto brachium nostrum in mane ⁊ salus nostra in tempore tribulationis qō est tēp⁹ purgationis i q̄ fideles dei defūcti per tribulationes ⁊ afflictiones purgantur a peccatis suis. ⁊ quasi respondēs deus ad inuocationem anime in purgatorio posite dicit. Isa. 54. Ad punctū in modico dereliqui te ⁊ in miserationibus magnis congregabo te. quoniam quicquid finē habet breue est ⁊ momentaneuz respectu eternitatis. ⁊ cū finē habeat ignis purgatoriū. ideo ad punctū in momēto dicuntur iste ale derelinq̄ id est afflictiōibus expōi sequt̄. Et miserationib⁹ magnis congregabo te. tūc i miserationib⁹ magnis congregat alias purgatoz qui collocat eas i congregatiōib⁹ sanctoz. ps. In psilio iustoz ⁊ congregatiōe magna opa dñi. Terciū qō nos debz mouere ad rogandū p fidelib⁹ defūct̄ est assecutio similis subuentiōis. Math. 5. bti misericordes qm̄ ipi misericordiā p̄sequunt. Justi esti nr̄is supplicationib⁹ liberati nō p̄nt nobis esse ingrati cū sint in gra confirmati. ⁊ ideo sicut rogamus pro ipsis. sic ⁊ ipsi rogabūt pro nobis fidelissimis. ⁊ feruidis orationis. 2. Macha. viti. Hic est qui multum orat pro populo et vniuersa sancta ciuitate. Hieremias propheta dei. sic ergo ostendunt fideles defuncti miseriaz

sue afflictionis cum dicit̄ miserem̄i. Secundo excitant affectionem specialis miserationis. cū dicunt saltez vos amici mei Sciēdū est q̄ debemus esse fidelib⁹ defūctis amici veraces in pmissiōe. fideles in dilectiōe. feruētes in oīone. Primo q̄ debemus esse fidelibus defūctis amici veraces in pmissiōe. puer. 6. Si spoponderis p amico tuo defixisti apō extraneū manū tuā. ⁊ seq̄tur. fac q̄ dico fili mi et temetipsum libera qz incidisti in manum primi tui. discurre festina suscita amicum tuū. hoies spondent p amicis suis q̄ seculares vel regulares paupes bona tpor recipiētes obligant se ad capellanias vel anniuersaria annua facienda p ipsis q̄ nisi apud extraneū alias suas defigūt. q̄ non solnentes gō. pmiserūt indignatiōz altissimi. tentis dei incurrunt. dñs p̄um nr̄ est bonus fidelis largiendo. sz extraneus erit. p reccpt̄ rōnem exigendo. nos videm⁹ q̄ pr̄ secularis leges humanas tenetur filiū latronis vel homicidā abiugare . hoc ē q̄ nō sustinebit eū. nec p̄stabit auxiliū nec p̄silium iuuare sic facit dñs sz legē iusticie sue ipse. cū filios p creationez q̄ latrones sunt recipiēdo bona mortuoz. ⁊ nō soluēdo q̄s eis p̄miserunt. q̄ etiā in hoc homicide animarum quasi abiurando a facie sua repellit ⁊ exhibet se eis tanq̄ extraneum. p̄s. 68. Extraneus factus sum notis meis. peregrinus filijs matris mee sic ergo apud extraneum animas suas defigunt qui fidelibus defunctis nō soluunt q̄s p̄miserūt vñ seq̄t. Discurre p collegia scōz ab eis petēs liberationem fidelīū defūctoz. festina ne morte p̄occupatus gemas destitute fuisse negligētē. ⁊ nō soluisse p̄missum vñ ⁊ seq̄tur. Suscita amicū tuum hoc est fidelē in hoc pondere penaz. ijī sepultuz vt resuscitatus ascēdat ad gloriam suā. Scōo debem⁹ esse fidelib⁹ defūct̄ amici fideles i dilectiōe. Eccle. 6. amic⁹ fidelis p̄tectio fortis. Qui asit inuenit illuz inuenit thesaurū. Isti reges ⁊ potētes ideo solēt thesaurisare vt possit ad thesaurū suū tpe necessitatz recurrere. sic solēt fideles mortz certitudine habētes horā aūt mortis ⁊ penit⁹ ignorātes testamēta sua cū magna delectatiōe cōdere. et sic hōa sua in paupum tanq̄ in thesauro recondere. vt inde paupes bona ipoz recipiētes teneātur eos loco et tpe iuuare. ⁊ hoc patet i purgatorij afflictōe. Eccle. 6. Si possides amicum in tēptatione posside illum. in ptatiōe sez illi⁹ purgatorie afflictōis. de q̄

Eccle. 27. vasa figuli pbat fornax. ⁊ hoies iustos tēptatio tribulatiōis. tercio debem⁹ esse fidelibus defunct̄ amici feruentes in oīone. Cant. 8. Qui habitas in ortz amici auscultant te. Fac me audire vocem tuam ista p̄t esse verba dñi ad suffragia fidelīū defunctoz. et hortantis debem⁹ habitare in ortis: id est in ecclesia militante in qua debemus esse tāq̄ arbores fructuose p̄fe rentes fructus oationis bonev⁹ possim⁹ fidelibus defunctis subuenire. Vñ Cā. 4o Ecclesia ortus conclusus dicitur ortus propter p̄ductionē bonorum operum. Sed dicitur cōclusus ppter custodiam mandatorum. Iste ortus etiam mundus est per pugnacula cōsiliorum. amici nr̄i in purgatorio positi volūt audire nostre pie supplicationis vocem qui sumus in orto meritorū p̄stituti nec immerito. qz p suffragia bonorum breuiatur pena iustoz in purgatorio existentium. Josue. 10. dr̄ q̄ Iosue rogauit dñm vt nō moueretur sol contra gabaon nec luna contra vallē haylon. et ibi dr̄ q̄ stetit sol per spacium vni⁹ diei obediēte deo voci hominis sic̄ elongata est dies advocem vnius hois ad impugnationē inimicorum fortiori rōe ad supplicationē oim fidelium breuiabitur pena iustorum in purgatorio positoz ppter qō dicit dominus illud quod sequitur fac me audire vocem tuam Dominus enim libenter audit vocem columbinam mansuetam et hulem luctum pro gemitu habentem. Jud. 9. non enim superbi tibi ab initio placuerunt. sed humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Tercio ponunt fideles in purgatorio constituti ratione scilicet inuocationis cum dicitur quia manus domini tetigit. Sciendum q̄ manus domini quādoq̄ se extendit per largitionem benefactorum quandoq̄ tangit per purgationem peccatorum quandoq̄ eripit per liberationē purgatorium. Primo ergo manus domini se extendit per largitionem bonorū. Prouer. 1. vocaui et renuistis. extendi manum meam et non fuit qui aspiceret. vocaui ad penitentiam et renuistis propter cordium vr̄oz duritiam. Extendi manum meam p beneficiorum largitionem et non fuit qui aspiceret propter nimiam ingratitudinem sed eorum sequitur damnatio cum dicitur ego in interitu vr̄o ridebo. Secūdo tāgit manus dñi p purgationē p̄tōrum. Job. 2. Mitte manū tuam ⁊ tange os eius et carnem eius et videbis q̄ i facie bñdicat tibi. Sathan q̄ beatum Job acceperat ad flagellandum dicebat. Mitte manū tuam hostis est animaz⁹ sup nos nichil hz nisi a dño p

missus. Nec miruz si nichil super dignitatem hominū qui nisi a deo permissus potuit in gregez porcorū. Math. 8. Si eicis nos hinc mitte nos in gregem porcorum Diabolus nichil intendebat nisi afflictionem interiorē et exteriorē. vñ dicebat. Tange os eius quātū ad afflictionem interiorē. et carnem eius quātum ad afflictionem exteriorem. Intendebat etiam anime sancti viri subuersionem. vnde dicebat et videbis q̄ i facie bñdicat tibi. sed quia diabolus disponebat ad fraudē dominus ordinauit ad coronam. nec fuit flagellatus a dño sanctus vir ppter demeritum peccatorum sed propter cumulū meritorū ⁊ augmentum premiorum. Tercio manus domini eripit per liberationē purgatorum. ps. 143. Emitte manum tuā de alto eripe me et libera me de aquis multis pene purgatorij quandoq̄ dicūtur aque propter abundantiam. quandoq̄ ignis p pter acerbitatem. ⁊ tam de abundātia penarum q̄ de acerbitate consueuit dñs suos liberare. Isa. 43. Cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te. cum ambulaueris in igne non combureris et flamma non ardebit in te. qz ego sum dominus tuus sanct⁹ israel saluator tuus sic ergo dominus liberat suos a locis penarum q̄ ipsos eleuat ad gaudia sanctorum. Ad que nos perducat.

De sancto Martino. Sermo primus.

AB infantia creuit mecum miseratio. Job. 31. In verbo proposito notātur duo a q̄ibus commendatur beatus martinus. Primo enim commendatur a dulcedine affectus pietatis cum dicitur miseratio. Secundo a fecunditate status proficientis ⁊ diuturnitate temporis. cuz dicitur creuit mecum ab infantia. Sciendum ergo q̄ cōpassio in quattuor consistit. Primo in detestatione peccatorum preteritoruz vt pereant. Secundo in cautela futurorum ne fiant. Tercio in reuelatione miserie proximorum ne egestate deficiant. Quarto in eruditione indoctorum. Ne a tramite veritatis erobticent. Primo ergo consistit miseratio in detestatione peccatorum vt pereāt. Michee. 6. Judicabo tibi o hō quid sit bonū et q̄d dñs req̄rat a te vtiqz facere. Judiciū hoc dicitur i discussiōe aie cansarum. Et diligere misericordiā ⁊ hoc in liberatiōe anime peccatorum vinculis alligate. ⁊ sollicitē ambulare cuz deo tuo

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc dicitur per cautelam ex circumspectione vite. Deutro. 4. Custodite animas vestras solicite debet enim homo custodire a superiori ne elatione euanescat ab inferiori ne voluptate sordescat ab inferiori ne per negligētiam torpescat ab exteriori ne immoderatis cupiditatib⁹ exardescat. Secundo ꝓsistit miseratio in cautela futurorū pcōrum ne fiant Eccle. 37. Miserere nostri deus omniū et respice nos t ostēde nobis lucem miserationum tuarum. Tria dicit contra tria que facit peccatum. reddit enim miserum et quātum ad hoc dicit miserere nostri. Apoca. 3. Tu dicis quia dives sum t locupletatus et nullius egeo et nescis quia tu miser es t miserabilis t pauper et cecus et nudus. Tu dicis quia dives sum. thesauro virtutum. et locupletatus incremento bonorum operū. Et nullius egeo scilicet fulcimēto aliorum. tta dicit ypocrita. sequitur. et nescis quia tu miser es in affectu. et miserabilis in intellectu. et pauper miseria peccatorum. et cecs ignorantia agendorum. t nudus carentia virtutum. Secundo peccatum facit hominem vilem et abiectum. contra quod dicitur et respice in nos per gratiam acceptātem. que facit homines deo carum. ammonendo seruitutem et conferendo spiritus libertatem. Ro. 8. Nō enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore. sed spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. Tertio peccatum reddit hominem incircūspectum. contra quod dicitur. et ostende nobis lumē miserationū nō recte ambulat homo cum sibi relinquitur. Hiere. 10. Scio domine quia nō est hominis via eius. nec viri est vt ambulet et dirigat gressus suos. homo enim sibi derelictus ambulat vias elatione montosas voluptate lutosas. errore tortuosas. solliciudie spinosas. odio vel rācore saxosas. Tertio consistit miseratio in reuelatione miserie prorimorum ne egestate deficiāt. Eccle. 18. Miseratio hominis circa prorimum suum. misericordia autem dei super omnem carnez. Miseratio hominis debet esse circa prorimum suum propter eternū suppliciū vt euitetur. Thobie. 4. Elemosina ab omni peccato et a morte liberat et non patietur ire animas in tenebras. Secundo debet esse miseratio hominis circa prorimum suum propter futurum premiū vt acquiratur. Thimo. 4. Quomodo poteris ita esto misericors. si multum tibi fuerit abundanter tribue. si vero exiguz tibi fuerit etiam exiguum libenter impartiri stude. Premium bonum enim thesaurisas tibi in die necessitatis. Tertio propter caritatem que est concordia mentium vt conseruetur. 1. Johan. 3. Qui habuerit substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem habere et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas dei manet in eo. In fidelibus esn̄ crīti debet esse vnitas cordium. Actuum. 4. Multitudinis autem credentium erat cor vnum et anima vna in deo. Hanc vnitatem cordiū debet sequi distributio rerum. 2. Chorin. 8. Nestra abundātia inopiam illorum supplear. Quod bene impleuit beatus Martinus. Cum enim diuisset dominus qui habet duas tunicas det nō habēti. Hoc beato Martino non suffecit: sed pallium quo operiebatur diuisit et pauperibus distribuit. Helyas pallio diuisit aquas vt transiret iordanem. 4. Regum. 2. Sed beatus Martinus pallū diuisit vt releuaret paupertatis egestatem. Joseph diuisit pallium vt vitaret fornicationem. Gene. 39. Beatus Martinus diuisit pallium vt calefaceret christum in membris suis frigus sustinentem. vnde in legenda eius. Martinus adhuc catheczuminus hac veste me contexit. Sic ergo miserātio hominis debz esse circa prorimum suum. misericordia autē dei super omnem carnem. id est hominem. et non dicit circa sed super cum loquitur de misericordia domini. quia misericordia domini superat omnem miseriam hominis. ipse enim preuenit voluntatem hominis. ps. 58. Misericordia eius preueniet me coronat perseuerantem. ps. 102. Qui coronat te in misericordia et in miserationibus. Quarto consistit miseratio in eruditione indoctorum. ne a tramite veritatis exorbitent. Eccle. 18. Qui misericordiam docet et erudit. quasi pastor gregem suum Et sequitur. Nōne ardorem refrigerabit ros. Sic et verbum melius quam datum. Tria dicit quantum ad tres status hominum. scilicet incipientes. et respectu illorum debet esse eruditio. id est extra rudtatem posttio. proficientes quantum ad illos dicit docet. perfecti quantum ad illos dicit quasi pastor gregem suum. sicut enim grex regitur voluntate pastoris. sic homo religiosus qui est in statu perfectionis debet duci voluntate prelati sui siue superioris. Et preponit sapiens elemosinam spiritualem corporali cum dicit q verbum melius est q datum. elemosina enim corporalis non ordinatur nisi vt indigentiam proximi releuet sed elemosina spiritualis que est in doctina verbi dei dirigit mentes ad vitam et tramite veritatis oberret reprimit q

gentium ne idebitis honoribus anhelet: mittat affectuz ne cupiditatibus estuet refrenat effectum ne inordinatis voluptatibus se inclinet. beatus ergo Martinus non solum subsidio corporali sed etiam spirituali proximorum inopiam releuauit. et ipsos telis spiritualibus ad impugnandam eorū audaciam munuit. 2. Macha. 15. Armauit eos nō clipei aut hastē munitiōe. sed sermonibus optimis et exhortationibus frequenter contra hereticos disputauit. et eos mirabiliter cōfutauit. Augustinus Aduersus garrulos rationatores elationes q̄ capationes rationibus catholicis et similitudinib⁹ cōgruis ad assertionez defensionemq̄ fidei estendum. Sic ergo primo commendatur beatus martinus affectu pietatis cū dicitur miseratio. sequitur. Creuit mecū ab infancia vbi commendatur a fecunditate status ꝓficientis ex diuturnitate tēporis. Creuit igitur beatus martinus q̄ duplicater. primo in executione mandatorum in statu militari. Secūdo i aggressione consiliorum i statu monachali. Tertio in regimine subditorum in statu epscopali. Quarto in operatione miraculoz ad ostensionem virtutis dei et interioris sanctitatis. primo ergo creuit beatus martinus in executione mādatorum in statu militari. Gene. 21. Creuit ysaac t ablactatus est facto q̄ abraham grande conuiuiū in die ablactionis eius. Ysaac interpretatur risus in quo homo fidelis qui se exercet in mandatis euangelij christi signatur. qui non ex tristicia aut ex necessitate sed ex amore illa implere tenetur. Et enim differentia noui et veteris testamēti cū timor et amor sicut dicit augustin⁹ Iste debet crescere vt de bono in melius procedendo semper perfectior habeatur. Johan. 15. Posui vos vt eatis et fructuz afferatis et fructus vester maneat. Posui vos non vt sedeatis vt claudi. non vt stetis vt pueri. non vt circūeatis vt. vagi. non vt retrocedatis vt ebrij / sed eatz vt nuncij ad bravium supernevocatiōis destinati. et afferatis fructum bone operationis. et fructus vester maneat i horreum eternitatis. Sequitur. Et ablactatus est in ablactatione signatur recessus a dulcedine voluptatis carnalis que necessaria est ad executionem mandatorū dei et declinationē liquitatis. Isa. 28. Quē docebit scientiā et quē intelligere faciet auditum ablactatos a lacte auulsos ab uberibus. ps. 118. A mandatis tuis intellexi. ꝓpterea odiui omnem viaz iniquitatis. sequitur. Fecitq̄ abrahā grande cōuiuium in die ablactiōis eius. Abraam interpretatur pater multarum gentium. in quo signatur christus qui est pater omnium credentium Et iste pater conuiuiū facit quando hominem a dulcedine voluptatis carnalis abstrahit et ad mandatorum suorum executionez inducit. Apoca. 3. Si quis audierit vocem meam p mā datorum scilicet itelligentiam. et aperuerit michi tanuam per eorum executionez intrabo ad eum per gratie infusionem et cenabo cum illo et ipse mecum per mutuam cōdelectationem. Delitie enim sunt hominī habere deum socium. Et delitie sunt dño habere corda fidelium. Prouer. 8. Delitie mee esse cum filijs hominum. quomodo autem in executiōe mandatorum dei creuit beatus martinus in legēda eius in pluribus locis cōmetur. Secundo creuit beatus martinus in aggressiōe cōsiliorum in statu monachali. Prouer. 4. Justorum semita quasi lux splendens ꝓcedit et crescit vsq̄ ad perfectam diem semita est directoz vbi in quo signantur religiosi qui t supra stratam publicā mādatorum addere debent cōpendium cōsiliorum. qō signatur. 2. Regum. 18. Ubi dicitur q̄ currebant achimaas et chusi currit q̄ achimaas per viaz cōpendij et pueuit citius ad dauid. Achimaas interpretatur fratris mei onus. In quo signatur religiosus qui supra se accepit dñicum iugum. sine onus. mathe. 11. Tollite iugum meum supra vos et sequitur. Jugum meum suaue est et onus meum leue. Chusi interpretatur archanum siue ꝓfunditas in quo signantur sapientes huius mūdi. q̄ ꝓfundi sunt in cogitatiōibus suis. Isti nō curant de vis cōpendij ymo derident et impedium volentes aggredi. 1. Corin. 1. Videte vocatōnem vestram fratres q̄ nō multi sapientes scōm carnem: nō multi potentes / nō multi nobiles / sed q̄ stulta mundi elegit deus: vt cōfundat sapientes Istorum iustorum semita hoc est aggredientium viam cōpendij debet esse quasi lux per munditiam. splens per boni exempli ostensiōez ꝓcedens per meritorum cumulatiōez. et hoc vsq̄ ad perfectam diem per finalem perseuerantiā vsq̄ ad supernam visiōez. ps. 83. Melior est dies vna in atriis tuis super milia. Tertio creuit beatus martinus et debet cre-

Universidad de Deusto
Biblioteca

scere quilz bonus prelatus in statu prelationis: in regimie subditorū. 2. Regū. 4. Dauid p fitiens: seipso semper robustior Dom⁹ aūt saul decrescens quotidie. Dauid interpr̄at manu fortis aspectu desiderabilis. et signat prelatū q̄ dz esse fortis p cōstātiā aspectu desiderabilis ppt̄ sapiētiā. 3. Regū. 10. Uniuersa tra desiderabat videre vultū salomonis vt audiret sapientiā in corde eius. Iste dauid. 1. Plat⁹ dz eē ꝓficiens p doctrinā. Hiere. 12. Plātasti eos et radicē miserūt & faciūt fructū Istud dz de plātis quos plantat dñs Isti faciunt fructū vt btūs martin⁹ et sui cōsimiles: sed sūt alij qui plantant ab hoib⁹ Osee. 8. Ipsi regnauerunt & nō ex me. ꝓn cipes extiterūt et nō cognoui. Isti non faciunt fructū sed fructū destruunt. Sed tales magni oratores hodie libentius eligunt q̄ alarū zelatores. Danie. 14. Non ne tibi videtur esse vel deus viuēs an nō vides quanta comedat & bibat quotidie Sic ergo dz ꝓlatus esse ꝓficiēs p doctrinā sed ꝑ seipso robustior per patientiā. ꝗuer. 16. Doctrina viri per patientiā dignoscitur. sequitur. Domus aūt saul decrescens quotidie. Saul interpr̄atur abutens in quo heretici designant. q̄ auctoritatibus sacre scripture abutunt sibi tpe beati martini decreuerit quia ab ipso frequenter superati fuerunt. eorum vanitatem refellendo persolidam veritatez. Augustinus de doctrina christiana gratāter recipit osculum columbinum pulcherria et delectabilissima caritas. dentem vero carnium vel euitat carissima humilitas: vel retendit solidissima veritas. Quarto creuit beatus martinus miraculoꝝ operatione ad ostensionem virtutis dei et interioris sanctitatis Ecclesia. 2. Conjūgere deo et sustine. vt crescat in nouissimo vita tua. Beatus martinus fuit coniunctus deo, per vinculuz caritatis sustinuit autē per fortitudinem sapientie in aduersis & ideo in nouissimo creuit vita eius coruscando miraculis. ipse enim fuit beat⁹ homo diues qui post aurum non abiit. nec speraut in pecunia et thesauris. ymo in dentis est sine macula. Et ideo non ē mirum si fecit mirabilia i vita sua. Eccle. 31. Quis ergo beatus martinus plenus fuit misericordia et misericordia. plenus caritate et mundicia. Ideo modo mundo cor de videt deum in gloria. Ad quam nos p ducere dignetur: qui sine fine vivit et regnat. Amen.

De sancto martino. Sermo secundus.

Benedictionem omnium gentium dedit illi dominus Ecclesiastici. 44. In verbo proposito commendatur beatus martinus. Quilibet confessor in verbo proposito possit commendari / tamen specialiter hoc verbum pertinet ad commendationem beati martini. status enim ecclesie diuiditur i partes tres: seculares scilicet regulares & pastores. Beatus martinus fuit i hoc statu triplici seculari: regulari: pastorali: etiam in hoc statu dominus eū benedixit. Unde de ipso proprissime dicitur benedictionem omnium gentium dedit illi dominus. Primo ergo fuit in statu seculari ad quem statum triplex benedictio requiritur sine qua nō est salus secularibus. Prima est eruditionis / secunda remissionis / tercia largitionis. De benedictione eruditionis. Hebre. 6. terra ꝙ per se sepe venientem bibens ymbrem et germinans herbam opportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem a domino. Terra sunt humana corda q̄ debent struere ymbrem diuine eruditionis vt germinent & producant fructum bone operationis. Deutro. 32. Cōcrescat ut pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquium meum. Eloquium diuinum est sicut nauis q̄ per aquas sapiētie salutaris deducit animam vsq̄ ad fontem eterne beatitudinis. Ubi poratur et inebriatur anima torrente summe voluptatis. psal. Inebriabuntur abundantia domus tue. Ista ergo terra sic debet ymbrem benedictionis potare / vt possit herbam opportunam in se sentem bone operationis habētem germane. Sicut enim i veteri lege / lege erat maledicta sterilis que priuabatur fructu ventris. Sic in noua lege maledicta est anima sterilis que non repletur fructu bone operationis. Sed terra oportune germinās a deo recipit benedictionem. talis terra fuit btūs martin⁹. quia sicut de eo legitur. cū esset annorum. 10. ad ecclesiam confugit seq̄z fieri catheczumenus postmodum. & ideo a domino benedictionem accepit. puer. 10. Benedictio dei super caput iusti. Secūda benedictio in statu seculari remissionis. Joelis. 2. Quis scit si conuertatur et ignoscat et relinq̄t post se benedictionem. Anima misera per peccatum a deo auertitur nec ipsi faciem ostendit sed dorsum vertit. & ideo dominum adhuc

vertentes dorsum nec conuertentes faciem ad ipsum. Hiere. 2. Uerterunt ad me tergum & non faciem. peccatrix ergo anima reuertere vt dominus intueatur te et si non audes ostendere domino faciem tuam sciens ipsam peccatorum fuligine denigratam. Treno. 4 Denigrata est super carbones facies eorum. Lauabo ipsam per lachrimosam confessionem. ps. Lauabo per singulas noctes lectum meum lacrimis meis stratum meum rigabo. hoc ē per singula peccata lacrimis meis lauabo ipse enim desiderat eam videre. Cant. 2. Ostende michi faciem tuam. et sequitur. facies enim tua decora. Quis scit ergo si conuertatur et ignoscat deus. Dei proprium est misereri semper et parcere vnde sicut dulce prouocat appetitum et sicut adamas attrahit ferrum ita dominus de culpa trahit ad gratiam pre magnitudine miserationum suarum. Cant. 1. trahe me post te curremus in odore vnguentorum. et cum sic dominus animam ad seipsum traxerit post se benedictionem derelinquit. Job. 9. Dies mei pertransierunt quasi naues poma portantes. sicut poma odorem bonum post se relinquunt. ita cum dominus animā traxerit a culpa ad statū gratie relinquit in ea nitorem cōscientie et odorem bone fame. hanc tamen benedictionem beatus martinus bene habuit de ipso legitur primo de statu militari q̄ liber fuit ab illis viciis quibus illud genus hominum implicari solet. Et ideo dicitur. Eccle. 11. Benedictio dei in mercedē iusti festinat. Tertia benedictio in statu seculari est largitionis. 2. cor. 9. Qui parce seminat parce et metet. et qui seminat in benedictionibus de benedictiōibus & metet vitam eternam. per similitudinem seminis hortatur nos deus ad elemosinarum largitione. quia sicut ex paucis seminibus multas fruges colligimus ita ex elemosinis pauperibus impensis magnam retributionez recipiemus. huius largitionis forma et exemplar fuit beatus martinus qui tempore necessitatis pauperi indigenti clamid em diuisit eiz medīā partem distribuit. Magnus dominus beat⁹ vir et laudabilis nimis qui dominum thesum christū ad vestes suas tenuit. Unde dictum est voce saluatoris. martin⁹ adhuc catheczuminus hac me veste contexit. Dixerat dominus q̄ habet duas tunicas det vnam nō habenti. sed non dixit qui habz vnam dimidiet nō habenti. vnde beatus martin⁹ perfectioni euangeliste supereorgauit. Unde elemosinas illi⁹ enarrabi omnis ecclesia sanctorū. Eccle. 31. Elemosinaz beati martini non solum non narramus q̄ ecclesia et templum eius sumus sed parietes ecclesiarum et domorum in quib⁹ pauperi diuidens suum pallium depingitur. Secundo fuit beatus martinus martin⁹ in statu regulari. Quis fuit monach⁹. Et ē isto statu triplex est benedictio Prima est voluntarie subiectionis Secunda deuotionis Tercio est orationis: Prima ergo benedictio religiosi est voluntarie subiectionis Eccle. 3. Benedictio patris firmat domos filiorum. Nos celestis patris benedictionem accipimus quādo nostris superioribus cum humilitate et deuotione obedimus Eccle. 3. Filij sapientie ecclesia iustorum et natio illorum obedientia et dilectio talis autem debet esse obedientia boni regularis vt relinquat posse nosse et velle quod bene signatū fuit Actuum. 9. In conuersione pauli vbi legimus q̄ cecidit in terram super faciem suaz i casu natatur q̄ amittebat suam potentiam. Qui em̄ cadit se non esse potentem videndi. Joh. vlti Cum esses iunior cingebas et ambulabas vbi volebas. cum autez senueris extendes manus tuas et alius cinget te et ducet te quo tu non vis. Religiosi dñe esse senes non tam multitudine annorum q̄ gravitate morum relicta leuitate secularium lasciuiaruz isti debent extendere manus suas per desiderū superiorū istos cingunt prelati cingulis preceptoruz cum filiorum et regularium institutionum Secundo religiosus non debet habere ppriū nosse vnde de paulo dicitur q̄ apertis oculis nichil videbat sic regula res ad religionem venientes q̄tūcūq̄ sint sapiē dñt tamen omni simplicitate et humiliare obedire. Religiosi solent merito male tractari qui sapientes videntur culpas suas defendentes et rationes ꝓponētes ad excusandas excusationes in peccatis. 1. Corin. 3. Si quis videtur inter vos esse in hoc seculo fiat stultus vt sit sapiens in religione enim plus laudatur rusticitas sancta q̄ superbia docta. quia ergo beatus martinus monachus vere obediens fuit. & obediēdo suppositus suos honorauit. philip. 2. Humiliauit semetipsū factus obediēs Ideo adhuc bñdictōes accepit ecclesia. honora p fez tuā vt sapienti tibi bñdictō a deo Scā bñdictō religiosi ē deo dictō a deo Scā bñdictō religiosi ē deo

Universidad de Deusto
Biblioteca

erit benedictio tua. Anime multorū sunt aride pinguedine deuotionis destitute. quibus nec placent orationes. nec correctiones. nec religionis discipline. isti possunt dicere quod legitur numeri. ij. Anima nostra arida est. et ideo pinguedinem deuotionis a domino debent petere sicut faciebat dauid qui dicebat. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea. vt exaudiret eorū petitiones dñi facere sicut industriosi faciunt. qui gallinas macillentas iacta pingues in hasta ponunt. vt macillente irrorentur a pinguedine pinguior sic i religiõe fratres aridi deberent se cõiungere melioribus ⁊ magis deuotis. sed nõ ita faciunt. Sz deuotos hoies abhõi-
nando derelinquent ⁊ quilibet ad voluntatem suam suum ingenium gule merum p̃ uer. 29. Abhominantur impij eos qui in via recta sunt. Beatus martinus in pinguedine diuine gratie ⁊ deuotionis fuit replet⁹ Genc. 49. Aser pinguis panis eius. aser intelligitur beatus martinus. qui tanta pinguedine deuotionis repletus fuit q̃n in domo cõscientie sue panis et pictãtie refectio deuotiõis deliciosa fuit sicut vir religiosus commendatur a pinguedine deuotionis: ita commendari debet a certa expectatione superne remunerationis. sicut enim nos ardorem solis nobis obtemperat ita expectatio certa supne remunerationis labores nostros mitigat. vnde Gregorius. Consideratio p̃mij minuit vim flagelli. nec tritura aree fatigari murmuram⁹ si vbertatem p̃miorum p̃sideramus. Ro. 8. Nõ sunt cõdigne passiones huius t̃pis ad futuram gloriã que reuelabitur in nobis. Ber. Uere non sunt cõdigne ad p̃teritam culpam q̃ remittitur ad futuram gloriam q̃ p̃mittitur. Tercia bñdictio viri religiosi est oõnis. sapi. 16: Oportet solẽ p̃uenire ad bñdictiõem tuã ⁊ ad ortum lucis adorare te dñe. viri religiosi in mõasterijs p̃stituti bñ solent solẽ ad benedictionem p̃uenire vt solent ãte diem ad horas matutinas ad bñdicẽdum deum ⁊ laudandum surgere. et huj⁹ ratio est q̃ non habent illos tumultus in vigilijs nocturnis quos solent hñe in clamoribus seculi. Osee. 2. Ducã eum in solitudinem et loquar ad cor eius Dñs non vult secreta sua in foro et molendino reuelare ⁊ tõ animã cui secreta reuelat vult in solitudinem hoc est in carentia tumultuum consistere. sic ergo oportet solez ante benedictionem preuenire. sequitur. et ad ortum solis adorare te domine. ortus solis est caritas gratie noe illustrans ẽ dum in cordibus nostris oritur magis et magis ad rogandum dominuz incitamur et vult dominus nos ab ipso petere quod ipse paratus est nobis dare. Iacobi. 1. Petite et accipietis pulsate et aperietur vobis. Et totum dominus ad vtilitatem nostram p̃uerit. quia ad ipsius exhortationez ostendo cor nostrum dilatatur per dilectionez ampliatur vt dona dei in maiori abundãtia recipere possum⁹. math. 25. Deditq̃ cuiq̃ secundum p̃priam virtutem. Tertius status sancti martini fuit pastoralis. ⁊ in illo statu triplicem benedictionem assequutus fuit. P̃ma benedictio fuit consecratiõis. secunda predicatiõis tercia eterne retributionis. P̃ma ergo benedictio fuit cõsecrationis. p̃. Preuenisti eum in bñdictionibus dulcedis posuisti in capite eius coronaz de lapide p̃cioso. dñs fuit beatus martinus ad culmen dignitatis pastoralis hñles enim qui dignitates resugiũt a dño preueniũtur ⁊ p̃ficiuntur. sed ambitiosi qui totis viribꝰ p̃curãt p̃fici dñm preuenire volunt ⁊ q̃nq̃ turpit repelluntur. Sz btus martinus a dño fuit p̃uentus et hoc i bñdictiõe dulcedinis. Quãte enim dulcedinis fuerit de ipso legim⁹. Dũ enim in morte eius dicerent discipuli sui. saluus fũt p̃mis tua pot⁹ nostri miserere quia deseris. pijs visceribus cõmotus flemi phibetur et dirisse. Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius nõ recuso laborem sed voluntas tua. Ecce quãte dulcedis beatus martinus. iam eni quasi vnum pectꝰ habebat in paradiso et si placuisset dño pro vtilitate discipulorum volebat remanere. hic est apis dñica de qua. Eccle. 11. Brevis in volatilibus apis ⁊ initiũ dulcoris habet fructus eius. Apis succos amaros florum colligit et ipsos in mellis dulcedinem cõuertit. sic sancti viri quecunq̃ sustinent ꝓpter christũ per deuotõez libi in dulcedinez cõuertunt ⁊ mel de petra ⁊ oleũ de saxo durissimo sugũt. Deutrono. xxxij. sugeret mel de petra ⁊ oleũ ẽ saxo durissimo. sequitur. Posuisti in capite eꝰ coronã de lapide pretioso. hoc fuit in die cõsecratiõis quãdo in archiepiscopũ thoroneũ. cõsecratus fuit quãdo mitra pontificalis que circulum aureũ solet hñe capiti suo iposita fuit. Eccle. xlv. Corona aurea super mitram eius expressa signo sanctitatꝭ et tũc a domio benedictꝰ benedixit populo domini. eccle. xxxvi. Secũdũ benedictionem aaron da populo tuo. Aaron de mandato domini consecratus per moysem. Exodi. 29. Fundes oleum vnctionis super caput eius. Et hoc ritu consecrabitur. vnde ex hoc consuetudo innoleuit q̃ gratia episcopi cõsecrati bñdicunt populis. Unde cum solenniter celebrat episcopus. Clamat diacon⁹ humiliate vos ad benedictionem. Secũda benedictio quã habuit i statu pastorali fuit predicatiõis. Deuter. 11. Qui abscondunt frumenta maledicentur in populis benedictio domini super caput vendentium. frumẽta sũt scripture sacre verba que non debent abscondi sed in publico ꝓponi et per diligẽtes expositiones dicuntur vẽdi sacre scripture et ipso noie venditionis exprimere q̃ sicut per multa ẽba ad cõsumationẽ contractus deueniturꝭ ita per multa ẽba ad lucidam cognitiõis spũalis intelligentiã perueniturꝭ spũalis em̃ intelligentia in sacra scriptura est sicut nudens velamẽtum q̃ dũ duritiã obscuritatꝭ sacre scripture per fidelem et lucidã expositionez frangimus ad dulcedinem nudei spũalis intelligentie peruenimus. hanc benedictionẽ habuit btus martinus q̃ ⁊ frumẽta sacre scripture populis p̃ dilectionez dispensauit et cõtra hereticos acerrime disputãs pugnauit. Eccle. 39. Bñdictio illius quasi flum⁹ inundauit. Tercia benedictio quã habuit beatus martin⁹ in statu pastorali fuit eterne retributionis. 1. Pe. 3. in hoc vocati estis vt bñdictionẽ hereditate possideatis. quando principes seruiẽtibus suis dant possessiones ad vitam suam curialitas est si non est plena sed quando dant eis et heredibus suis/ tunc est possessio hereditaria et est curialitas perfecta. sẽm istuz modũ loqꝫ scriptura q̃ dicit in hoc vocati estis. etc. Ro. vii. si filij et heredes. heredes quidẽ dei coheredes autem christi. hãc benedictionem habuit beatus martinus. Genc. 24. ingredere benedicti domini. Tibi em̃ p̃ata est benedictio eterne retributionis. Ad quam nos perducere dignetur. ꝛc.

¶ De sancta cecilia. Sermo primus.

Mulier timens dominũ ipsa laudabitur. puer. viii. In verbo proposito describit beata Cecilia a tribus. primo a cõditione sexus naturalis. Cum dicitur mulier. Secũdo ab humilitate debite subiectionis. cum dicitur timens deuz. Tercio ab honore digne conseruationis. cum dicit ipsa laudabitur. Quantum ad primũ sciendum q̃ beata cecilia fuit mulier sedula. mulier sancta. mulier fortis. siue firma. Primo ergo beata cecilia fuit mulier sedula. Eccle. 26. Gratia mulieris sedule delectabit virum suum et ossa illi⁹ impinguabit. beata cecilia dicitur mulier sedula quia discreta et argumentosa. vnde de ipsa legit. Cecilia famula tua quasi apis argumentosa deseruit tibi. argumentum est graue et ad soluendum difficile. quia apis amaros succos florum colligit: et in dulcedinem mellis cõuertit. Eccle. ii. Breuis in volatilibus est apis et initiũ dulcoris hꝫ fructus eius. Cecilia dicitur recte mulier argumẽtosa quia valerianum spõsum suum quem quasi leonem ferocez ac cepit ad vbanum episcopum quasi agnũ mansuetum transmisit. consensum in carnalem copulam in consensum obseruantie sue virginitatis cõuertit. Eccle. 25. in tribus placitum est spiritui meo que sunt probata coram deo et hoibus. concordia fratrum. et amor proximoruz. et vir ⁊ mulier sibi bene cõsentientes: mulier sedula virum suum delectauit quia ardorẽ carnalis concupiscentie in dulcedinem et dilectionem castitatis mutauit. sequitur. et ossa illius impinguabit. ossa sunt virtutes quia sicut in ossibus consistit fortitudo corporalis sic in virtutibus fortitudo spiritualis ista ossa in luxuriosis sunt arida. quia ardore carnalis cõcupiscẽtie desiccata. Job. 21. ignis est vsq̃ ad cõsumptionem deuorans ⁊ omnia eradicãs virtutũ genumina. sed ista ossa i continentib⁹ sũt pinguia: quia adipe et pinguedine interioris dulcedinis ⁊ deuotionis repleta. p̃s. 64. pinguescent speciosa deserti. Desertum ẽt beata cecilia. quia cõsortio carnalis copule minime fuit sociata. Ista dicitur speciosa candore virginitatis. pinguis adipe interne deuotionis. Job. 21. viscera eius plena sunt adipe et medullis ossa illius irrigantur. Secundo fuit beata cecilia mulier sãcta. Eccle. 26. gratia super gratiam mulier sancta et pudorata omis autem ponderatio non est digna continẽtis anime. sicut sanctitas pertinet ad dispositionem mentis ita pudor pertinet ad dispositionem corporis. Tunc in mulliere dicitur gratia super gratiam esse. quando sanctitati mentis additur verecũdia pudoris. homines verecundi solent in facie et maxime ingenijs rubore perfundi

Et hoc facit ad augmentum pulchritudinis. Canti. 4. sicut fragmen mali punicei ta gene tue. fragmē mali punici hz rubo rem qui facit ad mali punici pulchritudinem et commendabilem. itez reuerentia reddit eam vituperabilem. Ecclesiastici. 25. ab omni irreuētia oculorum eius cane. et huius rationem reddit beatus Augusti. quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius vnde sicut dominꝰ ad beatissimam virginem et pudoratam misit angelum bonum sic mulier inconuincens tam q̄ angelum malum mittit irreuerentiam oculorum et ergo super gratiem mulier sancta et pudorata. sequitur. omnis ponderatio non est digna continētis anime. et huius ratio est. quia ponderatio auri vel argenti est bonum fortune. continentia autem est bonum gratie. quod incomparabiliter excedit bonum fortune. ponderatio auri vel argenti repletmentem. ponderationem auri vel argenti ꝓcurat cupiditas hominī. continentia autem est donū dei. Sap. 8. sciui q̄ nia aliter non possum esse continens nisi deus det. Beata ergo cecilia fuit mulier casta. et ideo felix. quia thorum in delicto nescuit. Sap. 3. felix et incoinquinata. que nescuit thorum in delicto habebit fructum in respectione animaꝝ sanctarum. vnde cantantibus organis cecilia decantabat dicens: fiat domine cor meum et corpus meum immaculatum vt non confundar. Tercio fuit beata cecilia mulier fortis siue firma. ꝓner. vltimo. mulierem fortem quis inueniet. procul et de vltimis finibus erit precū eius. Ista questio de fortitudine mulieris non importat impossibilitatem. Sed difficultatē istud cū videt esse difficile in sexu fragili maiorem audaciam et fortitudinem quā in pugilibus et militibus reperire. Beata cecilia fuit mulier fortis que i fragilitate sexus femini habuit alim masculini generis. 2. Macha. 7. mirabilis et bonorum memoria digna repleta sapientia femine cogitationi masculinum animum inferens. sic ergo beatam cecilam mulierem esse fortem inuenimus. Sequitur. procul et de vltimis finibus est precium eius. isti nobiles solent filios in remotis partibus vxores querere et eas sibi in matrimonio copulare. sic ille qui habitationem habet in celis beatā cecilam sibi despōsauit in terris. 2. Thor. 11. Desponsi cū vno viro virginē castam exibere. christo. sic ergo describitur beata cecilia a cōditione sexus naturalis cum dicitur mulier. Secundo describitur ab humilitate debite subiectionis cum dicitur. Tuēs deū. Ad obseruantiam autez timoris domini totis viribus studere debemus. q̄ sine timore domini in nullo bono spiritali proficimꝰ. et per timorem domini ad omne opus bonū nos erigimus. sed spiritualiter sciendū est q̄ sūt tria bona que operatur in nobis timor domini. primū est expulsio peccati. Secundum est executio boni. Tercium est cōseruatio sācti propositi et bone operationis. primuz ergo bonum q̄ facit timor est expulsio peccati Eccle. 1. Timor dñi expellit peccatū. Hā qui sine timore est non poterit iustificari. Timor dñi est sicut scoba domū conscientie mundans et ab ipsa immunditias expellens. ps. Exercitabar t scopebā. quia requiritur exercitiū et diligēs studiū ad hoc q̄ hō scoba cōfessionis possit mundare spm suū. Itez. timor dñi est sicut discretus hostiariꝰ q̄ amicos dñi sut introducit et inimicos expellit. ps. Iniquos odio habui. Itē timor est sicut medicina purgans q̄ malos hūores cōmouet. cōmotos expellit. t pꝰ expulsionē sanitatē i corpe delicāt. ps. Cōmouisti terrā et cōturbasti eā sana cōtritiones. q̄ cōmota est ꝑmouisti terrā liberi arbitrū ꝑ recordationē ꝑpetrati sceleris cōturbasti cā ꝑ dolorē cōtritiōis cōmota est vsq̄ ad vocē lachrimose cōfessiōis. Et tō sequtur sanitas p̄fessionis ꝑ remissionē peti cōmissi. sic ergo timor dñi expellit pctm. Et sequtur. Hā q̄ sine timore est non poterit iustificari. nec mirū quia sicut seta introducit filū sic timor dñi introducit caritatem q̄ est excellētior veniendi ad patriā. 1. Cor. 12. Adhuc excellentiorē viā vobis demōstro. Itez sine timore dñi nō poterit aliqs iustificari. et sicut ad hoc q̄ aliqs accedat ad terminū ad quē opz q̄ recedat a termino a quo sic ad hoc q̄ aliquis accedit ad iustitiā oz q̄ recedat a peccato. ꝓpter. 15. q̄ timorē dñi declinat omnis a malo. Itē sine timore dñi non poterit aliquis iustificari. q̄ sicut sine semine non fit cōceptio nec parturio nec partus amisso. Sic sine timore dñi nō fit fructus spūs salutaris assecutio. Isa. 26. Ubi nos habemus a facie tua alia ꝓphetio habet. a timore tuo dñe concepimꝰ et quasi parturimus et peperimus spm salutis. Secūz bonū q̄ facit nobis timor est exercitio boni. eccle. 15. Qui timet deū faciet bona. Timor enim domini est sicut aculeus pūgens asinum t faciens illum currere ad molendinum. vnde timor domini vrget ad molendinum q̄ facit nos declinare peccatū a quo quod facit nos velociter incidere de bono i bonum. Item timor domini est sicut accipitris. quo viso auicule timent t velotiori volatu fugiendo festināt. ps. Timor t tremor venerūt sup me. t sequtur. Quis dabit mihi pennas sicut columbe t volabo et requiescam. vnde poeta pedibus timor addit alas. Sed notabile est q̄ non dicit qui timet deum faciet bonum sed bona. Nam ex vna radice surgit vna arbor que in ramos dilatatur folia t flores t fructus cōdensantur. sic ex timore domini viri iusti animus ad omne bonum ampliatur. eccle. 1. Plenitudo sapientie timere deū et plenitudo a fructibus illius. glo. quanto aliqs magis timet deum tanto fructibꝰ bonorū operuz est plenior. timor enim domini nō est ociosus. facit eum nos qualibet die facere vnam dictam donec veniamus ad supernam t manentem mansionem illā. Hebre. vlti. Non habemus hec manentē ciuitatem sed futurā inquirimus. Tercio bonū q̄ facit in nobis timor dñi est confuatio sancti ꝓpositi t bone opatiōis. eccle. 27. Si non in timore dñi tenueris te istanter cito subuertetur domꝰ tua. timor dñi est sicut cementū lapides edificij spūalis ꝓiūgens t cōglutinās ne ꝑ diuisiōez lapidū ab inuicez domus ruinā minetur. Un sicut ꝓpter timorē inimicoꝝ holes potentes edificāt castra t ea muris firmis et turribꝰ circundant. sic nos ex timore dñi cōtra hostes inuisibiles vrbem virtutū construi t eā muro t antemurali inuocatiōis diuine fortitudinis munuꝰ. Isa. 25. Urbs fortitudinis noster saluator ponetur in ea murus t antemurale. t sicut tpe obsidiōis castroꝝ speculatores poni cōsueuerant qui clamant alarite ad tactus petrarum. et tunc holes se abscondant ne interficiantur ictibꝰ petrarum. sic nos ex conceptione timoris domini vicia fugimus. et nos ab ira diuine indignationis abscondimus. Ben. 3. Vocem tuam audiui domine in paradiso eim timui et abscondi me. Tertio describitur beata cecilia ab honore digne cōuersationis. Cum dicitur ipsa laudabitur. Sunt autem tria que beatam ceciliam reddunt commendabilem. ꝓmum est dulcedo misericordie. Secundum est fortitudo victorie. Tercium est beatitudo patrie. Primo ergo commendatur beata cecilia a dulce

dine misericordie. Prouerbiorum. vltimo Date illi de fructu manuum suarum t laudent eam i portis opera eius. fructus manuum est distributio elemosinarum. hunc fructum manuum habuit beata cecilia q̄ largas manu elemosinas pauperibus distribuit. Unde de ipsa legitur q̄ pauperibus quos nutrierat dimisit vniuersa que habuit. et sancto pape vrbano tradidit cōmendatos. Dixit namq̄ adhuc tribuamus michi posci indutias. vt istos tue beatitudini traderem. et hanc domum meaz in ecclesiam consecrares. vnde de ipsa potest dici quod legitur prouer. vlti. Manuz suam aperuit inopi t palmas suas extendit ad pauperem. Contra multos qui semper manum tenent clausam nesciunt facere de pugno palmam vt palmas suas extendāt ad pauperes. Sequitur. Et laudent eam in portis opera eius. glo. In portis id est in die iudicij. Nam in portis solebant antiquitus iudicia terminari. vel in portis. id est in ingressu regni celestis vbi laudāt non hominum fauores supernacui. Iz opera ipsa que fecit ipso examinante t ꝑbante et remunerante cui est honor et gloria in seculum seculi. Secundo laudatur beata cecilia a fortitudine. Iud. 14. Benedictus dominus qui hodie nomen tuum ita magnificauit vt non recedat laus tua de ore hominū. hec verba legūtur de iudith que olofernez interfecit. per quam potest competenter cecilia signari ꝓpter tria. Que iudith. 8. legūtur de ea. Primo q̄ multas diuitias habebat. sic t beā cecilia possessiones multas de quibꝰ largas elemosinas vt supra iam dictum est faciebat. Scōo de iudith legitur q̄ in sapientibus domꝰ sue fecit sibi cubiculum secretū ad orandū. sic de beā cecilia legimus. q̄ valerianus ceciliam in cubiculo orantem inuenit t iuxta illam stantē angelum dñi. Tertio legitur de iudith q̄ habebat super lūbos suos cilicium. sic de beā cecilia legimus q̄ cecilia subtus ad carnem cilicio induta desuper auratis vestibꝰ tegebat. cōtra ypocritas q̄ i aperto ꝓtēdūt vite asperitatē t i secreto ducūt vitam delectabilem t lasciuā. sic ḡ dñs nomen beē cecilie magnificauit vt nō deficiat laus eiꝰ de ore hoim. laus beē cecilie non ꝑt de hominum ore deficere. q̄ eius solennitatem ad laudem eius et gloriam constituit sancta ecclesia quolibz anno soleniter celebrari. Pcono laudatur ergo magno in celis que tam excellēt ex institutione sancte ecclesie cōmēdatur in

Universidad de Deusto
Biblioteca

terris. vñ de ipa cantat in ecclesia O btā cecilia q̄ duos fratres puerilli animachiū iudicē superauit. vbanū ep̄z i vultu angeli co demōstrauit. bonū certamē certauit. cursum cōsummauit. fidem seruauit. & ideo in reliquo reposita ē tibi corona iusticie ad laudem et gloriaz tui nois. ut ad Thimo. 4°. Tertio cōmēdatur btā cecilia a pte britudine. can. 6. Uiderūt eā filie syon & btissimam p̄dicauerūt & regine laudauerūt eā Syon iterū tatur speculū p quā signatur ecclesia q̄ i specula templatōis est posita filie syon sunt alie sctē que ecclesiā in suis martirib⁹ nōn p̄dicare. vñ glosa. Si tm̄ in hac vita i rpo sperantes sum⁹ miserabiliores sumus oib⁹ hoib⁹. i. cor. 15. Sed quia prosalis vita militam⁹. merito q̄n apparuerit q̄ erimus tūc sctāz ecclesiā in suis martiribus p̄dicabimus. sequitur. Et regine laudauerunt eam. Regina p̄t dicit btā virgo maria. de q̄ dr̄ ps̄. Astitit regina a dextris tuis i vestitu de aurato circūdes varietate. Bñ est indura ista regina gloriosissima q̄ veste coritat̄ deaurata. varietate diuersar⁹ virtutum formata. Btā cecilia ista regine bñ dr̄ cōmendari. q̄ ppter nomen vnigeniti filij sui ad quē quid hz honoris refundit. tribulis ad morē inducentia et morē ipam p̄tempsit. Judicū. 5. Qui p̄pria voluntate obtulistis aias vras discrimini bñdicite dño. Ideo btā cecilia dño i ppetuū bñdicit. & ab ipo meretur i ppetuum bñdici. Wath. 25. Venite bñdicti p̄tris mei ꝛc. Ad quā nos p̄ducere dignetur.

De sancta Cecilia Sermo secundus

TU scis domine q̄ nū ꝙ concupiui virū & mūdā seruauianimam meā Tho. 3. In verbo p̄posito cōmēdat beata cecilia a duobus. p̄rio a refrenatiōe carnalis cōcupiscētie. cū dicit. tu scis dñe q̄ nūq̄ cōcupiuirū. secūdo a cōseruatiōe puritatis cōscientie cum dicit. mundā seruauī animam meam. Quantum ad primum sciendum q̄ debemus refrenare carnalem concupiscētiaz p̄pter quattuor mala que facit. p̄rimo enim illicit per delectationem. Secūdo accendit per feruoris immoderatiōez Tercio impedit mentis dñationē. Quarto interficit per sequentem damnationē. Primo ergo illicit per delectationem. Jacob. 1. Unusquisq̄ tentatur a concupiscentia abstractus et illectus. concupiscentia enim carnalis a bono incommutabili ad bonum commutabile inordinate conuertit in quibus duobus consummatio peccati consistit. vnde Augustinus. Peccatum est spreto bono incommutabili rebus cōmutabilibus adherere quod fit propria libertatis arbitrio. vnde sicut mel allicit vsum p̄pter naturalem dulcedinem. & sicut lac alicit cattum p̄pter inditam delectationem. sic carnalis concupiscētia allicit animam p̄pter introductam corruptionem. Señ. 8. sensus et cogitatio hūani cordis prona sunt ad mala ab adolescētia sua. Unde sicut equus sine freno p̄cipitum ruit sic homo nisi refrenetur a concupiscentia carnali dominio rationis in peccatum de facili cadit. Eccle. 18. post concupiscentias tuas nō eas et avoluntate tua auertere. si enim prestes anime tue concupiscentias eius faciet te in gaudium inimicis tuis. Psallus libenē dat amico suo extraneuz q̄ nō immicis eius faciat gaudiū & p̄ q̄ mortz incurrat p̄iculum siue detrimentum. sic fortiori rōe hō nullo mō dr̄ alicui concupiscentias eius p̄stare ne incurrat detrimentum damnatōis eēne. Sēdo carnalis concupiscentia accendit p feruoris immoderatiōez. Danie. 13. De duobus senibus sacerdotibus dr̄ q̄ exarserūt in p̄ssentiaz susanne. duo sūt p que p̄cipue exardescit ignis extius incentuū. et materia disposita ad comburendum. vñ ignis extinguitur aquis & nō ardet de facili in viridibus ignis. sz i desiccatz. ps̄. Exarserūt sic ignis in spinis. extius incentuū est spēs siue putredo mulierū. Da. 13. Spēs decipit te & concupiscētia subuertit cor tuū. spēs decipit te extius allicitēdo. puer. vlti. Fallax gra & vana ē pulcritudo. dr̄ fallax gra plures cām fallantur sup pulcritudine mulier. q̄ fallantur in garlandria sophismatib⁹ artistarum. ita etiaz gra dr̄ vana q̄ satis est vanus appetitus qui querit delectari ad momētū vñ cruciatur inceruū. p̄pter q̄ dr̄ spēs decipit te. & sequit̄. Et cōcupiscētia subuertit cor tuū. ad hoc cām concupiscentia subuertit. q̄ illud q̄ deberet sursum pōni ponit deorsum. Danie. 13. Euerterūt sēsū suū & declinauerūt oculos suos vt non viderēt celum neq̄ recordarentur iudicior⁹ iustorū. Sēdo ad hoc q̄ ignis exardescat oportet q̄ sit materia disposita ad p̄burendum. & hoc fit per ardorē inordinatē cōcupiscētie. p̄. Job. 31. Ignis est vsq̄ ad perditionem deuorans & omnia eradicans virtutum genimina Ignis venialis concupiscētie aliquantulum obfuscatur. Sed ignis

concupiscentie mortalis vsq̄ consummati onem. nam deuorat temporalium bonorū possessionem. deuorat potentiarum naturaliū vigorē. deuorat etiā bōe fame & sctē puer. sanctis odorē. Cōcupiscētia etiā erodicat oīz virtutū gemmia. Herbe & plāte p̄pter duo solēt germinare. p̄pter terre p̄cipue humiditatem. vñ illi in quibus regnat concupiscētia carnalis aridi sūt q̄ sunt sine deuotiōe nec infundūtur aq̄s salutaris sapientie. ipsi enim contemnūt ad sermones. p̄dicationes venire. Et ideo non possunt in operibus bonis germinare. sed sicut dupliciter extinguit ignis materialis quandoq̄ per aque infusionē quandoq̄ per lignoz. substractiōez. sic dupliciter debet ignis concupiscentie carnalis extingui quandoq̄ per aque infusionē sic lauit maria magdalena lacrimis pedes domini rigando & capillis suis tergendo Luce 7. Stans retro secus pedes domini lachrimis cepit rigare pedes ei⁹. Secūdo extinguitur ignis per substractionē lignorum. et sic extinguitur ignis carnalis concupiscentie per substractionē delectabilū q̄ sibi p̄stant incentiuz. et hec p̄cipue sunt delectabilia scōm tactum et scōm gustum. Delectabile scōm tactū subtraxerat sibi btā cecilia. de qua legit. Cecilia subtus ad carnem cilicio induta deaurat̄ desuper vestib⁹ tegebat. Extra aliquos religiosos q̄ molliora vestimenta hñt ad carnem interi⁹ aspriora oñdūt hoibus exteriora. Sic ḡ dr̄ substrahi carni d electabilem tractū. si hoc nō sufficit nisi substrahat delectabile sz gustū. extra aliquos q̄ p̄cipuis interioub⁹ induātur cilicijs q̄ntuz ad tactum superfluū tñ sūt i epulis q̄ntū ad gustum. similes porcellis q̄ q̄ibus feris tāq̄ aspero cilicio sūt induti tñ sūt gulosi vtrū q̄ delectabile sibi subtraxerat scā cecilia Jud. 8. vbi dr̄ hñs super lūbos cilicū seiunabat oib⁹ diēb⁹ vite sue p̄ter sabbata et neomenias & festa dñi israel. tercia carnalis concupiscētia impedit rōis dñationē Gal. 5. Caro cōcupiscit aduersus spīm. spūs aūt aduersus carnez. Caro dr̄ cōcupiscere q̄ia scōm carnem cōcupiscit. sic oculus dr̄ videre & auris audire. quia aia videt p oculum & audit p aurem. nec oculus sine alia p̄videre nec auris audire. sic caro impedit dñium rōnis q̄ius et debeat subiugari. ad hoc q̄ rōe ministretur domus aie rōnalis. Aug. Male ordinata est domus illa in qua mulier ordinat imperatvir obtēperat. Señ. 3. Sub viri p̄tate eris & ipe dominabitur tui. Sed q̄n ꝙ diu viuimus i hac pugna positi sumus et si non possumus totaliter hostem intrinsecum superare tamen caueamus ne ipsiz permittam⁹ regnare ad Ro. 6. Non regnet peccatuz i vro mortali corpore vt obediatis eius cōcupiscentijs malis. Isti male instituti sūt qui volunt concupiscentie obedire quia non cessat sibi obedientes ad mortem eternam trahere. Quarto interficit p̄cupiscentia carnalis concupiscentia interficit p sequentē damnatiōem. Jacobi. 1. cuz concupiscentia concepit parit peccatum peccatum vero cuz consummatum fuerit mortem generat concupiscentia p̄cipit p̄ sensum interiorem sed parit peccatuz p actum exteriorem sed cōsummatur p malam cōsuetudinem. Sed potest queri cuz interior cōsensus & etiam exterior actus sint pctā mortalia sicut et pctūm cōsuetudinis q̄ nō dr̄ generare mortem pctūm cōsens⁹ interioris & act⁹ exterioris sicut p̄ catuz male p̄suetudinis. Ad hoc ei ē rāsio q̄ cū pctūm est soluz in interiori consēsu adhuc remanent signa vite multa sed q̄n p̄petratur in exteriori actu remanēt aliq̄ sz tñ pautiora. In p̄suetudie aūt nulla remanent vite signa & ideo in ista p̄summatiōe dr̄ mors generata. Sciendum ḡ q̄ p̄ peccatum quattuor modis mors p̄summatur Delectatiōe cōsensu opere p̄suetudie. In delectatione anima infirmatur In cōsēsu moritur in opere extra domum cīcitur in consuetudine sepelitur et ideo fetens et quadruduan⁹ dr̄ ne de facili suscitatur Jo. ij. q̄driduā⁹ est iam fetet. Sic ḡ primo cōmendatur btā cecilia a refrenatione carnalis concupiscentie cum dicitur Tu scis dñe quia nūq̄ cōcupiui virum. Secundo cōmendatur a p̄suatione puritatis p̄scientie cū dr̄ sz mundam seruauī aiam meam. Sciendum est ergo ḡ quadrupliciter seruatur munditia. Primo p lauachruz regenerationis Scōo per auditum diuini sermonis Tercio p compassiōem fratne tribulationis. Quarto p dilectionē interne munditie vel sanctificatiōis. Primo ergo mundatur p lauachruz regenerationis. Ezechel. 36. Effundam sup vos aquā mūdam et mūdabimini ab oibus inquinamentis vris aque baptismatis dr̄ mundatius & inquinamentorum spūalium ablutiua. Tit. 3. p lauachrum regenerationis & renouationis spūssancti quem effundit in nos abūde p ihesum christum salustorem nrm̄ vt iustificati gra ipius heredes sim⁹ scōz

Universidad de Deusto
Biblioteca

spem vite eterne p lauachrum regenerationis dicit quia sicut per generationem carnalem venimus in hunc mundum sic p generationem spiritualem que hic vocatur regeneratio patet nobis ingressus regni celorum. Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum celorum. Isti reges et imperatores habent ianitores qui aliquos a palatio regio excludunt aliquos introducūt sed lauachrum regenerationis est ianitor ita liberalis q nullum a regno excludit ꝫ omnes quantum in se introducit. Hoc etiam lauachrum dicitur renouationis per expoliationem veteris hominis et indutionem noui qui renouatur in agnitionē dei Colo. 3. expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis t induentes nouum eum qui renouatur in agnitionem dei vult enim dominus q faciamus sicut faciunt diuites homines in diebus solennibus. exspoliant enim vetera et quotidiana vestimenta et induunt solennia et noua. t p hanc renouationem spiritussancti et renouationem q̄ accipimus gratiam iustificantem per quam deuenimus ad vitam eternam. vnde sequitur. vt iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem eterne vite. Pater noster cum non haberet nisi vnum filium naturalem per gratiam iustificantem plures voluit habere filios adoptiuos qui cum naturali filio participarent vitam eternam. Ro. 8. Si filij t heredes. heredes quidam dei coheredes autem christi. ¶ Secundo autem mundamur per auditum diuini sermonis. Jo. 15. Jam vos mundi estis propter sermonem quē locutus sum vobis. Sciendum ergo q auditus diuini sermonis mundat tripliciter. primo abluendo. Jud. 2. Ascendet angel⁹ dñi de galgalis ad locū flentiū t ꝓposuit filijs israel petā eox̄ t sequitur. q eleuātes vocem suā filij israel fleuerunt vocatusq̄ est locus flentiū siue lachrimarū. hō ei qui laborauit ad iusta tum ꝓpetrationē. Piere. 9. vt imq̄ agerēt laborauerūt laborare dz gemitib⁹ ad ipa rum ablutionē. ps. Labor aui in gemitu meo nā er aq̄ cōpūctiōis t memoris mortis t incineratiōis dz fieri lixiuiū ad ablutiōem oīs malitie t imq̄tatis. Scdo mundat fmo diuinus iflammando. Piere. 23. Nūquid nō verba mea sunt q̄si ignis. t q̄si malleus cōterēs petram Vba dei sunt q̄si ignis corda frigida inflammando. t q̄si malleꝰ cōterēs petras corda dura emolli

endo vnde sicut aurꝫ et argētū p ignē purgantur a fecibus et superfluitatibus sic per ignem verbi dei debent corda immūda purgari a peccatorum sordibus. Tertio mūdat sermo diuinus interius per spiritum sanctum illustrando. Act. 10. Adhuc loquente petro verba hec cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant Vbi verbum magne virtutis est diuinū q̄d auditorib⁹ suis impetrat spiritussancti gratiam ad regendum et dirigendū ps. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam per quam debet esse via ad vitam eternam quē debet esse via munda et immaculata. In hac via spiritussactus est discerna in cordibus nostris vt per ipsum ꝓfitientes non reuertemur ad vomitum et ab ipsa declinātes sordidemur per immūditiam peccatoꝝ. 2. petri. 2. Canis reuersus ad vomitū suum et sue lota in volutabro luti. Tertio mandamur per cōpassionē fraterne tribulationis Jaco. 1. Religio munda et immaculata apud deum et patrem hec est visitare pupillos et viduas i tribulatione eorū dominus specialem curam gerit de pupillis et viduis et speciali gratia sue pietatis nam pupilli nō hñt defensores vidue nō habent viros consolatores Eccle. 4. esto pupillis iudicando misericors vt pater et p viro matri illorum. Et cum pupillos et viduas in voluntate oñi teneamur visitare maxime in tribulatione eorum debemus facere Eccle. 7. non desis ploratibus in consolatiōe et cum lugentibus ambula nō te pigeat visitare infirmum Ex his em in dilectiōe firmaberis. Notabile est q dñs ex infirmorum visitatione nos dicit firmari in dilectione visitatio em potentum quādoq̄ fit propter ꝓpalem vtilitatē quādoq̄ ꝓpter hūanum fauorem sed visitatio pauperum infirmorum non fit nisi ꝓpter diuinū amorē t ideo in se ꝓtinet firmā dilectiōis radicē Quarto mundamur p dilectionē ihe iustificationis ꝓuer. 22 Qui diligit cordis mundiciam ꝓpter grām bonoꝝ sueꝝ habebit amicuꝫ regem mūditiam cordis debemus diligere t hñe. Isa. 1. Lauamini mundi estote Ex munditia cordium pcedit grā labiorꝫ Nam ꝟba sūt sicut fructꝰ arboris cordis ex quibus trunci cōsistunt vel malam ꝓt cognosci. Math. 7. A fructibus eorum cognoscetꝭ eos Et sequitur Nūquid colligunt de spinis vuas aut de tribulis ficꝰ vñ sicut rosa ꝓpter suā mūditiam dat suauitatem odoris sic iustus vel

stercora ꝓpter sui inmunditiā exalat cōrupt ptionem foetoris sic homies misericordes cōsueuerunt dicere verba honesta et bona hominibus grōsa homines autem interius infecti et immundi prorumpunt ad ꝟba honesta et hominibus bonis abhominabilia ergo cordis mūditiam diligamus vt ꝓpter gratiam labiorum nostrorum regem regum facies suas ab inimicis abscondere amicis suis oñdere sic qui cordis mundiciam diligenter custodiunt regem regum in decore suo videbūt Math. 5. Beati mūdo corde quoniam ipsi deum videbunt in illa em visione totaliter desideriuꝫ aie rōnalis complebitur. Na q̄ replet in bonis desiderium aie rōnalis futurus est intellectus plenitudo lucis voluntati multitudo pacis memorie contimatio eternitatꝭ Ad quam nos ꝓducere dignetur.

De sancto clemēte Sermo ꝓmus

TOlui clementia et lenitate gubernare subiectos. Heester. 13. In verbo proposito commendatur beatus clemens a duobus primo enim commendatur a sollicitudine regiminis pastoralis cum dicitur voluit gubernare subiectos. Scdo commendatur a dulcedine affectionis precordialis cum dicitur clementia et lenitate. Sciendum est ergo q quilibet bonus prelatus qui nomine gubernatoris intelligitur debet habere quattuor. primo enim debet habere discretionem in cognitione. Secundo solicitudinem in eruditione. Tertio patientiaꝫ in tribulatione. Quarto rectitudinem in intentione. primo ergo gubernator ecclesiasticus debet habere discretionem in cognitiōe. Ezechie. 27. Sapientes qui facti sunt gubernatores tui. magna vtilitas est ecclesie et totius respublice quando inferiores reguntur a ꝑlato vel principe sapiēte vñ. Boe. Beatas iudicaui respublicas fore si eas studio sapientie regerent vel si eorum rectores studere sapientie contigisset. ꝓuer. ij. vbi non est gubernator populꝰ corruet. salus autem vbi multa consilia isti prelati et ꝑnapes qui per se non sufficiunt subiecto et regere debent sapientes consiliarios in societate sua habere nam sicut pennule sagitte coaptātur quibus ab arcu emissa ad signum positum recte destinatur sic ꝑnis et prelatis debent sapientes consiliarij coaptari vt per ipsos valeant recta iudicia discerni. Sed multi sūt gubernatores sopiti qui sicut nicolaus supra dictus similitudinem episcoporum gerūt et per seipsos aliquod magnum agere nō sufficiunt. nec sapientes per quos regātur habere volunt. ꝓuer. 23. Eris quasi sopitus gubernator in medio maris amisso clauo. Secundo gubernator ecclesiastic⁹ debet habere sollicitudinem in eruditione. Job. 37. Nubes spargunt lumē suum qui lustrant cuncta per circuitum q̄ cuncta eas volumtas gubernantis duxerit. Nubes fuerūt apostoli quia suis sanctis orationibus refrigerant ardorem. i. indignationem veri solis. et resolumtur in pluuias q̄ sapientie salutaris. chorruscant etiam miraculis. mathei. 10. Eūntes predicate dicentes quia appropiuquabit regnum celorum. infirmos curate mortuos suscitate. leprosos mundate. demones eūcite. Iste nubes lumen suum seruant quando orbem terrarum claritate fidei illustrauerunt. mathei. 5. Vos estis lux mundi sic luceat lux vestra coram hominibus. ꝛc. Sequitur. Que lustrant cuncta per circuitum Sciendum est q diabolus circuuit ad decipiendum. Job. 1. circuiui terram et perambulaui eam. Iste circuitum permittit dominus ad bonorum probationem et affectionem. sed vt clauus clauo et circuitu retundatur: voluit dominus vt apostoli sui circuirent ad morum informationem et peccatorum liberationeꝫ. Luce. 9. Egressi apostoli circuibant per castella euangelizantes et curantes vbiq̄. Iste nubes lustrant quoeūq̄q̄ eas volūtas gubernātis duxerit. vñ et saul⁹ q̄ et paul⁹ postmodū est vocatus ꝓmo ecclie seuissim⁹ ꝑsecutor q̄ vētus aq̄lo erat. t nubes pluētes. i. discipulos dñi ipsos alligādo et icarcerādo dissipabat cū audiret dñm dicentē: saule saule quid me ꝑsequeris. et vēto cōtrario nubib⁹ quasi austro flante. i. spūsancto inspirante ad modū nubis est id multas pluuias q̄ sacre eruditionis resoluit⁹. vñ dño dicente saule saule q̄d me perseq̄ris statim rñdit. dñe q̄d me vis facere. quasi diceret parat⁹ sū volūtati tue i oīb⁹ obedire. t ideirco ille q̄ pri⁹ nubes eruditionis ipediuit tanq̄ vas a deo electū et eiusdē aquis repletū fideles aq̄ sapiētie sitiētes potauit. Act. 6. Vas electionis michi est iste vt ꝓtet nomē meū coram gētib⁹ et regibus t filijs israel. tercio gubernator ecclesiastic⁹ debet hñe patiētiā in tribulatiōe. ꝓuer. 14. qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

patiens est multa gubernatur sapientia. qui autem impatiens exaltat iusticiaz suam. sapientes huius mundi solent consulere q̄ homines causam habentes et litigantes seipsos ꝺrum possunt teneant in sua possessione. Nam sicut dicunt iurisperiti melior est condicio possidentis ꝛ fortius multū valet sicut reynardus dicit. homo ergo patiens multū sapientia gubernatur: quia in possessione alie sue seruat. Luce. 21. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Beatus gregorius. Idcirco passio aie in virtute patientie ponitur q̄ radix custosq̄ oim virtutū patiētia est. q̄ ergo est ipatiēs nō hz radicē. nō est mirū si carens deuotione arescat. q̄ non hz custodiā nō est mirū si a recto tramite exorbitans peat ꝓpter qđ ꝺr. Qui patiēs est multa gubernatur sapientia. sequitur. qui aūt ipatiens est exaltat stulticiam suam. Videmus quotidie in capitulis religiosorū q̄ frater qui in capitulo accusat si culpam suā humiliter recognoscit et emendationē de futuro ꝓmittit caritative corripitur. et ꝺ̄posita cōpetenti pnia in pace bona dimittitur. sed frater impatiens exaltat stulticiā suā. nā sicut vētilogiū supcāpanile monasterij ponit vt ad aspectū illius cognoscatur ex qua parte ꝓcedant vēti. ꝺ flatus. sic frater ipatiēs spū. elationis inflat⁹ et spū Xtiginis eragitat⁹ cōstituitur in aspectu fratrū qui ipm inspicientes in timorē cordis cōuersū superbū reputāt et elatū. vñ sicut ventilogiū semper hz rostrū cōtra ventū flantē directuz sic frater ipatiens hz flatū spūs murmuris et odij quasi rostrū ventilogij contra caritatiuas fratrū accusatiōes a peccat. Isa. 1. quiescite ab hoie cuius spūs i naribus eius est q̄ excelsus reputatus est ipse. Quarto ꝺz hꝰe gubernator ecclesia sticus rectitudinē in tentiōe. Eccle. 49. Gubernauit ad dñm cor ipsius. et in diebus petōrū corroborauit pietatez. hoies positi in particulis maris ex suis laboribus et gubernationibus nichil aliud acquirūt nisi ꝓperueniāt ad portū salutis. Sz ꝺns cor ꝺbi clemētis et aliox doctox ecclasticox ad seipm gubernant nauez ꝺbendo gubernacula dirigēdo. ad portū salutis attrahēdo. ꝓio ergo nauē ꝺbuit vehiculū. s. salutifere sue crucis. Sapi. 16. Exiguo bigno credunt hoies alas suas et trāseuntes mare per ratē liberati sūt. Scō. gubernat ꝺns dirigendo. Isa. 48. Ego ꝺns deꝰ tuꝰ docens te vtilia. gubernans te in via qua ambulas dicit ꝺns Docens te vtilia vtilia dicit non subtilia. Nam subtilibus acuitur intellectus vtilibus reficitur affectus. parum prodest homini cibos regios ãte oculos suos delatos respicere ꝛ tetrino stomacho esurire sic faciunt multi q̄ in subtilibus studētes quantum ad intellectum nulla pigmenta deuotionis saciant affectum. 4. Regū. 7. videbis oculis tuis ꝛ inde non comedes. Tercio gubernat ꝺns ad portū salutis alitiendo et aduocando homines eniz qui fuerunt in maris afflictione ad portū ꝛmentes bona indigēt refectiōe et recreatione Math. ij. Venite ad me omnes q̄ laboratis ꝛ onerati estis et ego reficiā vos sic ergo dominus corda fuoruz gubernat ad seipsum sequitur Et in diebus peccatorum corroborauit pietatem. quod ꝓpinet ad beatū clemētez qui in ꝺieb⁹ peccatorum id est iudeorum et gentiliū in principio ecclesie nascentium corda fideliū roborauit vt inspecta indigentia pauperum credentium insisteret operib⁹ pietatis. ne ꝫaminarētur iudeorum aut gentilium donis vnde i legenda eius dicitur q̄ quotidiana predicatione diuites ac mediocres ammonebat ne paterentur baptisatos paupes a iudeis ſipam publicaq̄ accipe ne vita baptismatis ꝓfectiōem data donis gentiliuz inquinaretur. Sic ꝫ cōmendatur beatus clemēs a solicitudie regiminis pastoralis cum ꝺr volui gubernare subiectos. Scō cōmendatur a dulcedie affectiōis ꝓcordialis cū ꝺr clemētia et lenitate. Sciēdū ꝫ q̄ clemēta bonꝰ pastoris valet ad ꝙttuor prio ꝫ valz ad reconciliationē peccatox. Scō ad eruditionē indoctox. Tercio ad ꝓsolationez afflictorū Quarto ad solidatiōez ꝓfectox. prio ꝫ clementia bonꝰ pastoris valz ad reconciliationē peccatox. 3. Regū. 20. Audiuim⁹ q̄ reges domus israel clementes sunt. ꝓnam⁹ ꝫ saccos in lumbis nris ꝛ funiculos i capitibus nris. Reges israel sunt ecclesastici pastores qui ꝺns esse pastores clemētes vt p clementiam ꝛ benignitatē suā ad se illiciant peccatores nullus secure accedit ad furiosum in manu sua tenētē gladium gladius ecclesiastice ptātē datur. Plato ꝓpe sue institutionis. iste gladius in manu furibundi ponitur qñ Plato crudeli ꝛ austero gregē ꝺnicus ꝓmittitur. p quē tāgit p lupū oues ꝺns disp̄gitur. Ezeche. 34. Cū austeritate impabatis eis et cū potentia. ꝛ dispersе sunt oues mee. Nā sicut oues re-

fugiunt lupum sic in firmi subiecti refugiunt austeritatem Plati. nec aues alliciūtur tartarec flabello nec terrente tympano sz dulci sibilo ꝺns ergo prelati clemētiaz in seipsis habere vt a morte culpe ad vitam gratie suos subiectos valeant reuocare. Prouer. ij: Clementia preparabit vitā sic ergo reges israel id est prelati clamantes debent esse et eorum subiecti de ipsorum clementia ꝓfiū ꝺns saccos in lumbis ꝛ funiculos in capitibus suis ponere. In assūtione sacci signatur integꝝ humiliatio et timore In assumptione funiculoz signatur ꝑfecta ꝓiunctio ex amore Quantum ꝓmūdi Jone. 3. q̄ cū de volūtate ꝺni predicaret ionas ninuitis adhuc. 40. dies ꝛ nunc subuertē surrexit rex de solio suo et abiecit vestimentum suum a se et indutus ē sacco et sedit in cinere. In induento sacci signatur abiectio sui ex cōsideratione vilitatis peccati In cinere signatur memoria mortis gene. 3. cinis es ꝛ in cinerez reuerteris. Istā perfectam humiliationem dominus multū approbauit Jone. 3. Misertus est ꝺns super malitiam quam loq̄batus fuerat vt faceret eis ꝛ nō fecit. sic ꝫ saccos in lūbis nris ponere est nos i cūspectu ꝺni ꝑfecte abijcere ꝛ humiliare. sequitur et funiculos i capitibus nostris. Caput nostrum mens nostra dicitur i qua viget spiritualis sensus et motus funiculos ergo in capitibus nris ponimus quādo perfecta dilectione constringim⁹. Matthe. 22. Diliges ꝺnm deū ex toto corde tuo et tota alia tua et in tota mēte tua quod potest sic exponi Ex toto corde id ē intellectu sine errore Ex tota alia tua id ē evolūtate sine cōtradictiōe. Ex tota mēte hoc est ex memoria sine obliuione. hic ꝺst funiculus triplex qui difficile rūditur. Ecclesiastes. 4. Nā sicut i funiculo triplici corda corde connectitur vt difficilius rūparur sic intellectui voluntas ꝛ vtriq̄ memoria copulatur vt deus perfectissime et persolutissime diligatur talis prelatus clemētia repletus fuit beatus clemēs q̄ re vnole tenuit clementiam adeo vt sicut de ipso legitur in ꝺeis et gentibus ꝓplacere ꝛ nec mirum naz lex clemētie in ligua eius. puer viti. Scō valet clementia ad eruditionem indoctox. Ruth. 2 vadā in agrum et colligam spicas que metentiuz fugerit manus vbicūq̄ clementis in me ꝓfamilias repere gratiaz messis dicitur ꝓpria in ꝺnicum horeū cōgregati messores fuerunt apostoli Luce. et. Math. 9. missis q̄ dā multa operari autem pauci. rogate ergo dominum deum messis vt mittat operarios in messem suam. collectores autez spicarum fuerunt successores apostoloruz inter quos vnus de precipuis beatus clemens extitit qui post apostolos quasi spicas colligens tantum profecit q̄ intra annū septuagintaq̄nq̄ ecclesias dño acq̄siuit. Sz notabile est q̄ diarybicunq̄ clementis patris familias reperero g ratiaz Multi enim sūt duri et dño ingrati q̄ decampis suis faciūt expelli collectores spicarum. et ibi porcellos suos introducūt. qđ est magne malicie argumentū. beatus clemens inuenit gratiam clementis patris familias. id ē xpi. Exo. 33. Miserebor cuivoluero et clemens ero in quē placuerit mihi si volatilia ad sui similia solēt ꝓuenire nō est mirū si clementissim⁹ beatū clementem sibi voluit in familiarē amicicā copulare. Tercio valet clemēta ad ꝓsolationē afflictoz puer. 15. In hilaritate vultus regis vita ꝛ clemētia ei⁹ quasi imber serotin⁹. rex reguz ꝺns in hilaritate vultꝰ sui quasi risum vitales nobis facit quādo nobis gratiam iustificantes infundit qui prius fueramus mortui in peccatis. Gene. 21. risum fecit michi deus e ꝛ quicunq̄ audierit conridebit michi. nam quicunq̄ intellexit peccatorem conuersum de statu culpe in statum gratie debet eidem congradulando quasi cōridere. Sed sciendū est q̄ quantumcunq̄ in presenti vita aliquis sit perfectus in gratia pleno ore nō ridet. qz quātumcunq̄ in sanctis in pñti vita abūdet nō ē plen⁹ risꝰ. qz ipam ꝓcomitatur multiplex miseria. Sz amota miseria p gloriā scti pleno ore ridebūt. ꝛ dulcissonis labijs iubilabūt. Job. 8. Implebit os tuū risu ꝛ labia tua iubilo. sic ꝫ ꝛ hilaritate ꝛ vultꝰ regis vita. sequit. ꝛ clemētia eius qsi iber serotin⁹. Sciēdū ē q̄ ꝺns infundit nobis matutinū imbrem qñ dat nobz gratiam preuenientē. vt bene velim⁹ ps. 58. Misericordia ei⁹ ꝓueniet me. misericordia deus ꝓuent nos qñ nobis gratiā iustificantem infundit. Imbrem autē serotinū nobis infundit. ꝺns qñ ex misericordia sua nobis dat gratiā ne bonū frustra velim⁹. ps. misericordia ei⁹ subsequet me. Imbrē aūt quasi meridianū infundit dominus. quādo ex misericordia sua dat nobis gratiaz concomitantē. vt efficaciter bonū velim⁹ vt per hoc in misericordia ꝛ miserationibus coronemur. ps. 102. qui coronat te i misericordia ꝛ miserationibus. Btus clemēs iusta

Universidad de Deusto
Biblioteca

gratiam triplicem bene habuit. nam sibi habitaculum ad modum templi marmorij in extremis maris preparauit. vbi ancho ra ad collum missa propter testimonium fidei christi precipitatus fuit. et ibi gra tia diuina eum visitauit. et ad regna cele stia perduxit. ps°. Si habitauero in extre mis maris etenim illuc manus tua deduc et me et tenebit me dextera tua. Quarto clementia valet ad solitationem perfecto rum. prouer. 20. Misericordia et veritas custodiunt regem et roboratur clemen tia thronus eius. vt sepe dictum est. Rex dicitur quilibet bonus platus qui duos custodes debet habere. veritatem que cu stodit ipsum dirigendo. Walachie. 2. Lex veritatis fuit in ore eius et iniquitas nō est inuenta in labijs eius. et sequitur. In pace et equitate ambulauit mecum miseri cordia custodit prelatum ipsum stabilitē do. 1. macha. 2. Dauid in sua misericordia cōsecutus est sedem regni in secula hi fuit duo custodes de quibus isa. 62 Sup muros tuos hierusalē posui custodes tota die et tota nocte imperpetuū nō tacebūt. Veritas clamat vt rectam viam teneam⁹ puer. 4. Viam sapientie monstrabo tibi et ducā te p semitas equitatis Misericordia clamat vt i sistamus operibus pietatis si miam vo lumus consequi. Mathe. 5. Beati miseri cordes quoniā ipi misericordiā p̄sequntur Istis duobus preconibus credendū ē bene. quia auctoritatē habent ex veritate sa cre scripture. et illa hz autoritatē ex spūs sācti ispiratiōe. 2. Petri 1. nō enim volūtate hūana allata ē aliquādo pphetia sed spū sācto inspirati locuti sūt sancti dei hoies. Sic ergo mia et veritas custodiūt regem Sequtur. Et roboratur dēntia thron⁹ ei⁹ istud ad Ifam patz. paralip. 2. 10. vbi legit q̄ dixerūt sapiētes ad roboam regē isra el. si lenitus fueris populū istū verbis cle mentibus seruiet tibi omni tpe. et qz sapi entib⁹ nō credidit. Imo derelicto sapiēti um ꝯsilio. p cōsiliū iuniorū vebis duriori bus illis respondit. et ideo decez ptes re gni sui amisit. sed beat⁹ clemēs clemētia et lenitate subiectos populos guberna uit. Ad Galath. 6. Si ꝓoccupat⁹ fuerit hō in aliquo delictorios qui spirituales estis huiusmodi instruite in spū lenitatis. et qz beatus clemens lenis fuit. ideo eiz domi nus i fide et lenitate sanctificauit. et ad eā gloriaz deduxit. Ecci. 45. In fide et le nitate ipsius sanctū fecit illum et elegit eū ex omni carne. et ostendit illi gloriā suaz. Ad quā nos ꝓducere dignetur qui viuit et regnat in secula seculorum Amen.

De sancto Clemente. Sermo. 2.

LEx dei eius in corde ipsius et non supplantabūtur gressus eius. ps°. 36. In verbo proposito commendatur beatus clemens a duobus. primo enim commēdatur a cognitione legis diuine. cū dicitur. Lex dei eius in corde ipsius. Secundo commenda tur ab executione operationis bone. cum dicitur. et non supplantabuntur gressus eius. Quantum ad primū sciendum. q̄ lex dei vtilis est ad quatuor. primo eīm auer tit a deuio viciorū. Secundo cōuertit ad exercitiū opez bonoz. Tertio cōfortat i ppessiōe aduersoz. Quarto eleuat ad pti cipatiōez eternoz. primo ergo lex diuina auertit a deuio viciorū. Job. 22. Suscipe ex ore illius legē et pone sermones eius i corde tuo. si reuertis⁹ ad oipotentē edifi caberis et lōge facies iniquitatē a taberna culo tuo. Lex dei ꝺ̄ē ex ore ip⁹ suscepta nō tam resonat exterius tumultu vocis q̄ chorruscat interius in radiatiōe veritatis vnde btūs. Grego. i moralis. Lex dei fac ta ad nos potius videtur q̄ auditor ipsum eniz semetipsum sine mora sermonis insi nuat repentina luce nostre tenebras igno rātie illustrat. sic ergo ex ore dei debem⁹ legem suscipe. debemus etiā sermōes ei⁹ in cordibus nostris ponere. non tantū au ribus auscultare. sicut faciūt quidam qui sermōes frequentāt et audītes ꝓdictores ipsos diuidicāt dicēdo. Iste est asin⁹ iste est verbosus. iste est curiosus. et quod audiunt quaternis committūt et parūvel nichil i cordibus suis reponūt. isti sūt au ditores curiosi. quod audiūt ore reponūt in corde. et isti sūt auditores studiosi. pro verbio. 5. Precepta mea cor tuū custodiat sed si illud quod audiunt et custodiūt cor de. non exequātur in opere sūt auditores infructuosi signati p ficum i qua domin⁹ querēs fructum non inuenit et ideo male dixit Marci. ii. hec tria genera scolarium signātur Numeri. 24. Dixit auditor sermonum dei. hoc ꝺ̄ quantū ad curiosos. q̄ visiones oipotentis intuit⁹ est. hoc ꝺ̄ quan tuz ad studiosos q̄ cadit apertos oculos ha bet. hoc dicitur quantuz ad infructuosos Romanoz. 2. Nō auditores legis sed fac tores iusti sunt apud deū. hoc dicitur quā tuz ad fructuosos. sic ergo debem⁹ ex ore dei legem suscipere et sermōes eius i cordibus nostris ponere. Sequitur. si reuer sus fueris ad omnipotentem edificaberis quando peccator ab omniporente p culpam auertitur tota structura spūalis edi ficij destruitur. sed cum peccator ad dīz per penitentiam reuertitur tunc est sicut hierusalē que vt ciuitas reedificat. Hie reme. 3. Reuertere ad me et ego suscipi am te. Sequitur. Longe faciens iniquita tem a tabernaculo tuo. Tabernaculuz nostrum quandoq̄ corpus q̄nq̄ mens di citur. quia sicut in corpore habitam⁹ mē te ita in mente habitamus cogitatiōe ab isto tabernaculo mētis nostre scilicet ini quitas longe efficitur q̄ qui in lege do mini et i eius electis meditamur. ps°. 118. In corde meo abscondi eloquia tua vt nō peccem tibi. Nā sicut tyriaca expellit ve nenum sic meditatio legis diuine expel lit peccatum. In hac lege beatus clemēs bene studuit qui doctrinaz beati petri vt de eo legitur secut⁹ fuit. Prouer. 13. Lex sapientis fōs vite vt declinet a ruina mor tis. Secundo lex dei cōuertit ad exercitiū bonoz operū. ps°. 18. Lex dei immacu lata cōuertens alias testimoniū dīi fide le sapientiā prestās paruulis. Lex dīi ꝺ̄ immaculata. quis maculam non suscipit. Nā sicut tenebre claritatem lucis⁹ obfus cant. sic falsitas suo nubilo quandoq̄ ve ritatem obumbrat. Lex ergo domini im maculata. quia habet puritatem veritā tis sine admixtione falsitatis. Speciosi⁹ est sole et super omnem dispōnē stellā rū luci cōparata inuenīt prior. Sic ergo lex dīi immaculata ꝺ̄ quia maculā non su sapit. Dicitur etiā immaculata. q̄ immacula tos reddit. ps°. 1. Beati immaculati in via q̄ ambulāt i lege dīi. Isa. lex immaculata est conuertēs alias. Nam sicut contēptus le gis diuine a deo auertit: sic appetit⁹ eiusdem ad deū cōuertit. Prouer. 28. Qui de clinat aures suas ne audiat legem oratio ei⁹ erit execrabilis sicut enim ab ecclesia eiūtur excōicati. sic etiam contemptores diuine legis expelluntur ab adiutorio dei. Sz sicut cōtēpt⁹ legis a deo auertit. sic eiusdem appetitus ad deum cōuertit. Ex quo eīm homo colluz suū diuine legi subiecit et humilitate a deo meret⁹ exaudiri. Isaie. vlti. Ad quez respiciā nisi ad pauperculū et cōtritū spū et trementē sermones meos. Sequtur. Testimoniū domini fidele. Dīs testatur se fidelem i ꝓmissis quia veraciter soluit quod promittit. Num. 23. Nō est deus quasi hō vt mentiatur nec vt filius hois vt mutetur. Hoc testimonium dīi fidele sapientiam p̄stās p uulis. Math. ii. Abscondi hec a sapiētib⁹ et reuelasti ea paulis. hec sapientia beato clemente tanto fuit maior quanto ipse fuit minor. 1. hūilior Ephe. 3. Mihi autē omnium sanctorum minimo data est gratia hec in gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias gratie xpi Tercio lex diuina confortat in ppessiōe aduersoz. Job ii. vtinam deus loqueretur tecum et aperiret labia sua tibi vt ostenderet tibi secreta sapientie et q̄ multiplex esset lex eius et intelligeres q̄ multo minora exigaris ab eo q̄ meretur iniquitas tua homo loq̄tur sibi q̄ carnaliter sapit sed tūc cuz eo deus loquitur q̄n ad diuina et celestia eleuatur de suo loquebatur petr⁹ quādo loquēte dño desacramēto sue passiōis et dixit absit a te domie nō erit tibi hoc tunc i crepando dīs dixit vade post me sathana scandalum michi es quia nō sapis ea que dei sunt Math. 16. sed cum petr⁹ ad celestia se erexit a dño meruit commēdari qz non de suo sed diuinitus inspirat⁹ respōdit. Cum enim quereret dīs. Math. 16. Vos autē quē me esse dicitis. respondēs symon petrus dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Cui dominus Beatus es symon bariona quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis. dicit q̄ vtinam deus loqueretur tecum sequtē. Et aperiret labia sua tibi quando homo cluasis labijs nichil loquitur i sic eius sapientia ignoratur sed quādo aptis ꝓfert qd̄ sentit eius sapientia innotescit. Domi nus ergo labia sua nobis aperit quādo a normitatē culpe et seueritatez iusticie sue nobis oīdit. Thiere. 31. postq̄ ostēdisti mihi ꝑta sit enormitas culpe seueritas tue iusticie p cuius femur meum p̄cuss⁹ fū et erubui solent mulieres i signū doloris pcutere femora sua in dimissione charorum suorum sic peccatores in signum doloris debent femora sua percutere ex perpetratōne peccatorum. Sequitur vt ostenderet tibi secreta sapientie Quedam sunt diuine sapientie publica quedam sunt diuine sapientie secreta ad publica diuine sapientie pertinet q̄ ea que creauit gubernat q̄ homines quos ad imaginem et similitudinem suam condidit ad beatitudinem ordinat. Sed ad secreta diue sapientie pertinet q̄ hominē quez ad imaginēt et similitudinem suam fecit et sua gratia illustrauit finaliter cadere et damnari ꝑmittit. D

Universidad de Deusto
Biblioteca

pter hoc secretum secretorū exclamat apostolus. Ro. 11. O altitudo diuitiar̄ sapie ⁊ scientie dei q̄ incūprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Sequitur et q̄ multiplex esset lex eius lex domini quantūcūq; dilateretur in sola charitate radicatur sicut esset ex vna radice arbor in stipitem ⁊ erigitur in ramos dilatatur ⁊ floribus et foliis ⁊ fructibus adornatur. sic q̄cūq; fiunt secundum legē dei bona opera in sola charitate implentur. Ro. 13. Plenitudo legis dilectio vnde Aug⁹. Ille totū habet et quod latet et quod patet in diuinis sermonibus charitatem tenet i moribus. Sequitur et intelligeres q̄ multa munera exigaris a deo q̄ mereatur iniquitas tua. acsi diceret deus non reddit magnitudinem pene secundum eri gentiam culpe tue isti verba sunt sopharnaamoti es qui ad consolandum beatum iob venerat quem credebat p culpam adeo propter punitionem peccatorum nō propter augmentationem meritorum aut cumulationem premiorum et reuera verba ista sic intellecta erā. it consolatoria quando enim homo adeo flagellatur patientius flagella sustinet si peccata sua ad memoriam reducantur vnde beatus. Greg. dolor flagelli minuitur cuz culpa cognoscitur. Tāto enim quisq; patientius ferramentum medici tolerat quanto putridum videt esse quod secat. Quarto lex dīna eleuat ad participationem eternorum. Jacob .1. qui perspexerit in lege perfecte liberatis ⁊ p manserit in ea non auditor obliuiosus factus sed factor operis hic beatus in suo facto erit in lege perfecte libertatis debemus perspicere id est perfecte ispicere cōtra quosdam qui in modico tempore multos libros transcurrunt et cum ad finem peruenient parum aut nichil perfecisse repereunt et huius ratio est quoniam sicut gallus sup̄ pruinas transeūt. Prouer 2. si inclinaueris cor tuū prudentie si q̄sieris eam quasi pecuniam ⁊ sicut thesauros effoderis ullam tūc intelliges q̄ fodit thesaurum nō trāsit donec inueniat sic qui fideliter studet non debet transire difficile passuz donec intelligat sic q̄ debem⁹ p̄spicē lege p̄fecte libertatiz lex euāgelica ōt p fecte libertatiz qz nos p̄fectē liberat a triplici Futute scz a seruitute culpe corruptōis et mortalitatis primo ergo lex euangelica liberat nos a seruitute culpe Ro. 6. nē autem liberati a peccato serui autē facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationē. Scdo liberat a seruitute corruptionis. 1. Thorinthēox. 15. corruptibile hoc induet in corruptionē. Tercio liberata seruitute mortalitatis. 1. thorin. 15. mortale hoc induet imortalitatem. tunc enim erimus immortales nō sicut adam qui fuit imortalis id est potēs nō mori ⁊ erimus imortales id est nō potentes mori. Isa. 25. Precipitabit dñs mortem i sēpiternum. sequitur. Nō auditor oblitus sus factus sed factor operis quia sicut iā supra tactum est. verba legis nō solūz debemus audire. sed etiam opere implere. Jacobi. 1. Estote factores verbi et nō auditores tm̄ fallētes vosmetipsos. Ille qui in sacra scriptura bene agendum nouit ⁊ non facit seipsū fallit. quia in dānationē sue peruersitatis secum defert testimonium veritatis. sequitur. Hic beatus in facto suo erit. Nam cognitio veritatis ⁊ executio operis ad beatitudinem eleuat. et disponit. Nā dñs p bonis operibus beatitudinem retribuere cōsueuit. Sapi. 3. Bonorum laborum gloriosus est fructus sic ergo cōmendatur beatus clemēs a cognitione legis diuine. cuz dicitur lex dei eius i corde ipsi⁹. Secundo cōmendatur ab executione operationis bone. cum dicitur et nō supplantabuntur gressus ei⁹ Sciendum est q̄ gressus nostri sicut fuerunt gressus beati clementis debēt esse plani per offendiculorum ammotionem circunspecti per discretionem recti per intentionem erecti per contemplationem.

¶ primo ergo gressus nostri debent esse plani per offendiculorum ammotionem. Prouerbi. 4. Viam sapientie monstrabo tibi ducam te per semitas equitatis quas cuz ingressus fueris nō arctabūtur gressus tui et currens nō habebis offendiculum. Duplex est via proficiendi ad regnum celorum. prima est via observatiōis mandatorum et per hanc perueniunt ad regnum boni seculares. Scōda est via supererogatiōis. et per istā peruenūt ad regnum boni regulares. Ista duplex via signata est. 2. Regum. 18. ibi legitur q̄ duo currebāt ad dauid scz achimaas. scz achimaas cucurrit per viaz cōpendū et citius peruenit ad dauid q̄ chusi per viam cōpendū signatur aggressio cōsiliorum dei. talis enim via est cōpendiosa. vnde et vocata est semita. est enim directio vie per hanc semitam religiosi currunt. et citius ad dauid q̄ multi sapientes huius mundi perueniunt. Chusi erat homo multum sapiens. vnus de cōsiliarijs dauid per quem signantur sapientes huius mundi. qui non solum per viam cōpendū non currunt. imo currere volentes impediunt. Juuenes enim religionē intrare volentes. non dicunt spiritus sancto inspiratos sed spiritu melācolie cōcitatos isti sūt fascinatores galatay. De q̄ bus ad Gala. 3. Qui fascinati galate q̄s vos fascinauit nō obedire Xpisto. ⁊c. Et sc̄z sic stulti estis vt cū spū ceperitz nūc carne cōsummami. multi essi q̄ per malas exhortatiōes ipse huius mundi a statu vite spūalis retraxerunt. Postmodum carnalib⁹ voluptatib⁹ turpitudinibus inuoluūtur. Venit ergo achimaas p viā cōpendū ad rp̄m currere. et vinā ipse p stratā publicā posset ad eūdem gressu testudineo peruenire. ista ergo duplex via nobis demōstratur cum dicitur viā sapientie mōstrabo tibi ducā et p semitas eq̄tatis. sequitur. qui cuz ingressus fueris nō arctabūtur gressus tui. obseruatio regulariū institutionū i principio videt esse difficilis et arta. sz p p̄cessū tēpis p assuefactionē efficitur facilis ⁊ lata. et diligētibus ambulare p eam efficitur etiam plana. Nā p obseruantiā regulariū institutionū ammouentur offendicula peōr. Eccle. 21. via peccātiū cōplanata est lapidibus et in fine illoz inferi ⁊ tenebre ⁊ pene. Isa. 40. quātū ad iustos dicitur erūt prava in directa et aspera in vias planas. Scō gressus nri debent eē circūspecti p discretionē. puer. 4. Oculi tui videāt recta et palpebre tue p̄cedant gressus tuos. cuz dicitur. oculi tui videāt recta. ista visio non solū est speculatiua sz mā practica. Michee. 2. Nōne vba mea bona sūt cum eo qui recte graditur sequitur. ⁊ palpebre tue p̄cedant gressus tuos palpebras nras gressus nros p̄cedere ni q̄ aliud ē q̄ es q̄ agimus cū magna discretione et deliberatione p̄ficere. Nā ille q̄ retrocedit. non de facili pōt videre q̄ vadat. sed qui ante se vadit gressus suos p̄cēdūt palpebris dirigit. et p̄cedēt videndo. sequitur. et caret sibi ab offendiculis. non ergo precedentē dīm sequimur vt ipso illustrāte ad lumen vite puenire valeam⁹. Jo. 8. ego sū lux mūdi q̄ sequitur me nō ābulat in tenebris sz habebit lumen vite. Tercio gressus nostri debent esse recti per intentionē. Hebre. 12. Rectos facite gress⁹ pedib⁹ vestris⁹ nō claudicāt q̄s erret magis aut sanet. Nostri pedes sūt nostre affectiones gressus istorū pedū sunt bone opationes: tūc ergo rectos gressus pedibus facim⁹ cū o ēs nostras affectiones et opatiōes p rectaz intentionē in deum ordinamus. nos enim q̄ sumus q̄ viuimus q̄ sapim⁹ totū a deo accepimus. et ideo totū in sui laudem et gloriā per rectam intentionē ordinare debem⁹. 1. ad Chorinthe. 4. Quid habes quod non accepisti. si autē accepisti quid gloriaris quasi nō acceperis ego video q̄ isti hystriones et ioculatores q̄bus isti diuites consueuerūt et vestes et alia rerum dare nō cessant eos magnis p̄conijs cōmendare. nos ergo q̄ a dño quicquid habemus accepim⁹ si nō ad dei laudem et gloriā ordinamus deteriores sumus ioculatoribus et hystrionibus. Ergo qui gloriatur in domino glorietur. 2. Chorinthēox. 10. Propter q̄ dicitur rectos facite gressus pedibus vestris. Sequitur. vt nō claudicans quis erret. ille claudicans errat qui illud a deo accepit ad cōmodum temporalia vt ad propriā gloriaz incurrat. Hoc est de sanctis animalibus. hoc est predicatoribus dicitur. Ezechiel. 1. pedes eoz pedes recti et planta pedis eorum quasi planta pedis vituli. et scintille quasi aspect⁹ eris candētis. Hic tria notantur que debent esse in predicatoribus. Primum est rectitudo intentionis. Et hoc notatur cum dicitur. pedes eorum pedes recti. Canticoz. 1. Recti diligūt te Illi enim soli habent intentionis rectitudinem qui ad deum erigūtur per dilectionem. Secundo debet esse in predicatoribus cognitio veritatis. quod notatur cū dī. et plāta pedis eoz quasi planta pedis vituli. Vitulus ruminat et vngulam diuidit. In ruminatiōe signatur iugis meditatio diuine legis. In diuisiōe vngule signatur discretio cogitationis que debet esse in predicatoribus sanctis. Tercio dz esse in ipsis honestas cōuersatiōis ⁊ hoc notatur cum dicitur. et scitille quasi aspectus eris candentis. In scitillis notatur q̄ debent esse agiles in operatione i ere signatur q̄ debent esse viriles in tribulatione in candore signatur q̄ debent esse decori in cōuersatione. Math. 5. Sic luceat lux vra cora hoibus vt videant opera vestra bona. Quarto gressus nostri dīt esse erecti per cōtēplationē. ps. 3. 6. apud dominum gressus hominis dirigentur. ⁊ viam eius volet. Gressus suos per contēplationē ad dominum apostol⁹ direxerat cum dicebat. 2. Thorin. 4. Non contem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

plantibus vobis que videntur sed q̄ non videntur. que em̄ videntur tēporalia sūt que aūt non videnť eterna sūt. Sic t beatus clemens dicere poterat illud. Job. 23 Uestigia eius secutus est p̄ es meus. Sicut em̄ christus p̄ multas tribulatiões in regnum celoꝝ introiuit. sic et beatus clemens per multas tribulationes ad idem regnū peruenit: ipse em̄ ăchora ligata ad collum in p̄fundū maris demersus fuit et hoc illi vt ad regnum peruenret expediens fuit. Math. 18. expedit ei vt suspendatur mola asinaria i collo eius t demergatur in profundum maris. ibi accepit viam deueniendi ad regnum dei. p̄s. In mari via tua et semite tue i aquis multis. p̄ istas aquas id est tribulationes ad deum peruenit. Actuum. 14. per multas tribulationes oportet intrare in regnum celorum. Ad quod nos perducere dignet

De sancta katharina. Sermo primus

Sapiens mulier edificat domū suam. puerb. 14. In verbo proposito commēdatur beata katharina a duobus. Prio em̄ cōmendatur a discretione rōnis. cū dicitur. sapiens mulier. Scdo ab vtilitate operationis. cum subditur edificat domū suaz Sciēdū ergo q̄ beata katharina mulier fuit sapiens discretione rōnis. mulier p̄cellens puritate castitatis. mulier fortis et cōstās aggressione reterribilis morte inducentis. mulier fulgens honestate cōuersationis. Prio ergo btā katharina fuit mulier prudens discretiōe rōnis. 1. Regū. 25. Erat mulier illa prudētissima t speciosa beata katharia fuit mulier prudēs prudentior prudētissima. prudēs iugi meditatiōe legis diuine vnde signatur per illam sapientē mulierē que erat in abela 2. Regū. 20. Exclamauit mulier sapiēs de ciuitate sermo inquit dicebatur in veteri puerbio. qui interrogant interrogent in abela. et sic p̄ficiebāt. Abela interpretatur committens ei. in quo signatur stat⁹ prelatoꝝ et doctoꝝ ecclesie dei. quib⁹ cōmissa est dispēsatio talenti p̄bi diuini. in quorum doctrinis debent interrogationes subditoꝝ et auditoꝝ formari. Sz multi sunt qui libentius formant interrogationes suas in nouitatibus rumoꝝ q̄ in doctrinis magistroꝝ suoꝝ. et ideo nō p̄ficiunt Sz deficiūt. Hebre. 5. Cū deberes magistri esse p̄p̄ tp̄s. rursus indiges vt vos docamini q̄ sūt elementa exordij sermonū dei. verecundū est hoi cū p̄pter tp̄s deberet magister eē et alios docere. vt rursus ponať ad suū. a. b. c. d. q̄ hodie accidit in vniuersitate. multi em̄ volūt magri eē qui nondū sciunt artis sue marinas nec principia nec ēt cōmunia q̄bus scitis non p̄p hoc scitur ars. Ignorantis tñ ignorare ars non fuit talis beata katharina Sz fuit mulier prudens iugi meditatione legis. p̄s. 1. in lege dei meditabitur die ac nocte. secundo fuit mulier prudentior eleganti p̄bi diuini p̄positione Judi. 8. nō est talis mulier super terrā. in aspectu puchritudine t in sēsu et in scientia verbo. sicut corpus p̄ficitur alia. sic p̄bū p̄ficitur debita sūa. et sicut corp⁹ putrescit t vilescit sine alia. sic p̄bū putrescit sine sūa debita illoꝝ em̄ verba aut sunt otiosa. aut litigiosa. aut detractoria. tales signātur per ficulneā que non habebat fructū. sed tm̄ folia: et ideo est a dño maledicta. Talis non fuit beata katharina. Sz gra dei p̄ fructu labioꝝ est repleta. t ō est a dño b̄dicta. p̄s. 44. Diffusa est gra i labiis tuis. Tercio mulier fuit prudentissima et ficaci philosophorum confudatione. Judith. 14. Una mulier hebrea fecit p̄fusionem i domo regis nabuchodonosor. ipsa em̄ quinquaginta philosophos superauit disputando. et de sinistra erroris translulit ad dexteram veritatis. efficies telum fidei quos hostes p̄tulit. et ideo ista confusio non peccatum sed gratiam et gloriam apduxit. Eccle. 4. sic ergo beata katharina fuit mulier prudens discretione rationis. Scdo. fuit mulier precellens puritate castitatis. Eccle. 40. Edificato ciuitatis confirmabit nomen et super hanc mulier imaculata cōputabit. Edificata ciuitatis confirmat nomen edificantis. nō possit cito de memoria hoiz deleri. vñ adhuc viuit nomen reni in ciuitate romē si. et nomen romuli in ciuitate romana q̄ ipsam edificauit. Sed super istos debet mulier imaculata p̄putari. Isti aūt voluerūt noia sua in terris suis. mulier aūt imaculata p̄ celebre nomen suum in libro agni t vite p̄scripsit. Talis mulier imaculata fuit btā katharina. cā. 5. Una est soror mea spōsa. colūba mea imaculata. ista tacto ōi sozoꝝ xp̄i p̄ nature vnitatē. vel p̄fectatē. spōsa p̄ fidei p̄fectē. colūba p̄ humilē simplicitatē. imaculata per interiorē puritatē. 2. Cor. 11. Desponsi vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. dñs cōiungunť ista duo. Ego casta t cū xp̄o despōsata in desp̄satōe xp̄i t ale nō q̄ritur fructus ventris. Sz mētis. vbi tanto maior fit elongatio a putredie corruptōis quāto maior fit vnio incōmutabilis veritatis. et ideo talis p̄iuncio felix. sapi. 3. Felix sterilis t incoinq̄nata q̄ nescuit thorū i dilecto habebit fructū i respectōe alioꝝ sctoꝝ. quaz pcomitat integritas t in corruptōe. Tertio fuit btā katharina mulier fortis. aggressione rei terribilis mortē inducentis. prouer. viii. Mulierē fortē q̄s inueniet. Possumus rūdere q̄ inuenimus mulierez fortem Sz beatam katharinaz. hec em̄ lūbos fortitudine accinxit. hec etiam fortitudine t decore sepsā induit hec dilecto more fortis mortē superauit. Ruth. 3. Scit omis populus qm̄ intra partes verbis mee habitat mulierē te esse virtutis. Mach. 7 iuxta modum mater mirabilis t bonorum memoria digna. singulus illoruz hortabatur voce patria fortiter repleta sapientia t femīee cogitationi masculinū animum inserens. Mulieres habent femine as cogitationes id est fragiles t flexibiles p̄ naturā. Sz q̄q̄ sibi vendicant virilem animum per gratiam. sed econtrario holes q̄ deberēt h̄re cogitatiões viriles p̄ naturā ipis inferunt animum femineū p culpam. q̄ em̄ aliq̄ forti tētatōe pulsantur statim succumbunt t deiūcūtur. similes vētulogio posito sup campanile q̄ cū vento pcutitur statim vertitur t puertit. vide quando q̄ accidit q̄ in operibus fortis et ardue penitētie plus posset vna de filiis q̄ decem milites. plus decē pugiles q̄ decez rustici fortes. Quarto fuit beata virgo katharina mulier fulgēs honestate cōuersatiōis. Apocalip̄. 12. Mulier amicta sole et luna sub pedib⁹ eius et i capite eius corona stellaruz duodecim. beata katharina fuit mulier amicta sole per honestam conuersationem. mulieres solent habere duplicia vestimenta. quedam quotidiana ad exercitium et vsum. et hec sūt vestimenta gratie et cōuersationis honeste hec enim amicta lumine sicut vestimēto ponit dicē id. i. ad Chorin. 15. Beata dei sum id quod sum. et gratia eius in me vacua non fuit. Habent etiam vestimēta solemnia ad ornamentum. Et. sunt vestimēta glorie q̄bus induta fuit btā katharina in nupt̄is solemnitatis superne. Apo. 19. Venerunt nuptie agni et vxor eius preparauit se. et datū est illi vt cooperiat se byssino splendenti t candido Beata katharina mulier gratiosa fuit et ideo gloriā ad

inuenit. quia velut ornamento solis splendentis ipsam sponsus supernus vestiuit. sic ergo fuit mulier amicta sole per honestam conuersationem. sed luna sub pedibus eius per rerum mundanarum contemptum et conculcationem. quod enim contemnimus ponimus sub pedibus. sic faciebat apostolus qui omnia temporalia p̄pter christum vt stercora arbitrabatur. Sed multi sunt qui cupiditatem temporalium non ponunt sub pedibus sed sup caput ei⁹. plus enim de temporalibus q̄s de spiritualibus cogitant t negociantur. et ideo valde illis timendum est ne propter thesaurum terrenum amittant thesaurū celestē. Nā vbi ē thesaur⁹ tu⁹ ibi. ē cor tuum. Math. 6. sed̄ Et in capite ei⁹ corona stellarū duodeci. Stella mūda est et pura duodenarij⁹ aūt p̄stat ex senario duplicato q̄ senarij⁹ nūer⁹ ē p̄fectiōis i q̄ signat mūdicie p̄fectio que debet esse in virginibus christi anime sez et corporis. Parum em̄ valet mundicia exteriorum si ipsā nō comitetur interior. vnde virgies fatue q̄nis secuz haberent lampades que fūt mūde t polite quia tamē fuerunt vēcue a nuptiis sūt repulse. Math. 25. sic ergo beata katharina fuit mulier sapiēs discretione ratione. sequitur. Edificat domum suam vbi commendatur ab vtilitate operatiōis Sciendū ergo q̄ est quadruplex domus. Est enim dom⁹ conscientie que data ē ad examinationē. Est domus ecclesie que cōstructa est ad orationez. Est dom⁹ discipline que facta est ad eruditionez. Est dom⁹ celestis curie que preparata ē ad refectionem. Primo ergo est domus conscientie. prouer. 9. sapientia edificauit sibi domū ista sapientia est sapientia increata Sz fili⁹ dei qui sibi edificauit domum cordis humani et tantū in ea desiderat habitare q̄ delicias suas dicit ibi esse. puerb. 8. Delicie mee esse cū filiis hoim. Dominum ergo cordis nostri diligenter debem⁹ preparare ei qui tātum desiderat in nobis habitare. 1. Regum 7. preparate corda vestra domino Sed diceret aliquis quō potero domino domum cordis preparare qui nichil i me dignū habeo tāto hospite. Rñdeo Accidit q̄ aliquis egrotus malis humorib⁹ plenus consilio medicorum accipit medicinam laxatiuam. sed prius accipit potationem preparatiuam q̄ malos humores cōmoueat. vt medicina laxatiua cōmotos inueniat et expellat. sic debes cor tuū preparare excitādo. t p̄mouendo malos hu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

mores peccatorum per contritionem. ⁊ dolorem. vt sic eos postmodum expellas per confessionem quasi medicinam sanatiuā. et sic consequaris a domino salutem. pſ. .l.9. Commouisti terram et conturbasti eam sana contritiones eius quia commota est. sic hospitium preparabat ille q̄ dicebat exercitabar et scopebam spiritum meum. debet enim hoc exercitium esse vt rotum religiosorum. exercitium et scrutinium conscientiarum suarum. sicut enim aduocatus allegationes suas ordinat ⁊ affirmat anteq̄ coram iudice cōpeat. sic tu anteq̄ ꝓpareas cōrā sacerdote quasi sub delegato iudice a summo pōtifice debes allegationes peccatorum tuoꝝ cōtra teipsum ordinare et confirmare. naz in foro conscientie tanto debet esse allegatio efficacior quanto causa est grauior ⁊ periculosior. propter quod dicit exercitabar animū meum diligenter examinādo. ⁊ scopebam spiritum meuz mūdando. mulier qñ vult scopa mundare domum suam paleas et puluercs congregat in vnū cumulū. vt facilius ei⁹ iat extra domū. sic tu debes p diligentiam cogitationuz paleas ⁊ puluercs peccatorum tuoꝝ in vnum cumulum cōgregare vt facilius ea possis expellere extra domum conscīētie tue. Quod est cōtra multos qui quando veniunt coram sacerdote nesciunt quo capite debeant confessionem suam incipere. Secundo est domus ecclesie que constructa est ad oratorem. 2. Paralip. 6 Quia hec fuit voluntas tua vt edificares domuz nomini meo. Bene quidem feciſti huiusmodi habēs voluntatem. hec domus est ecclesia dei que est domus oratorius in qua deus peccatores exaudit. 3. Regum. 8. Si quis cognouerit plagaz cordis sui et expanderit manus suas in domo hac id ē in ecclesia hac. tu exaudies cum de celo. Bene dicit. si q̄s recognouerit plagā cordis sui. Multi sūt qui plagam cordis non cognoscunt. Unde superbus alios cōtemnens dicit contemptū hmōi non esse superbiam sed naturalium strenuitatem que despicit. non naturam sed culpam. Multi etiā cupidi dicūt cupiditatem suam non esse auaritiam sed prouidētiā. Et simul bene posse stare deo seruire ⁊ diuitias congregare. cōtra sententiam saluatoris dicentis. Non potestis deo seruire et mammoni. Multi etiam gulosi dicunt se in excessu, nō peccare non enim dicunt sequere delectationē sed necessitatem. Sed dū queritur necessitas frequenter ex corruptione nature immiscet se libido vel voluptas propter quod dicit si quis cognouerit plagam cordis sui. sequitur. ⁊ expanderit manus suas ad te. solent homines leprosi perpetuo morbo damnari in loco infirmitatuz suarum et extensis manibus auxilium postulare. Sic nos in domo ecclesie cunctis plagis infirmitatum nostrarum debemus eas tam patri misericordiarum ostendere. et extensis manibus eius auxilium mendicare. ipse enim patus est, et audire et subuenire. pſ. .iii. Ad dominum cum tribularer clamaui et exaudiuit me. Domus ē tercio discipline facta ad eruditionem. eccle. vlti. appropiate ad me ldoctri etcōgregate vos in domū discipline. Indocti debent appropriare ad domū sapiētie. sicut ceci ad lumē. sicut frigidi ad ignem. sicut famelici ad panem. et debēt se cōgregare in vinculo dilectionis siue charitas. in domo discipline vt ibi illustret luce sapientie. quilibet fm modum ⁊ statum facultatis sue. Sed multi sūt qui nō congregantur in domo discipline pl⁹ se tantes scolas gymnasiorū ꝙ scolas vbi legūtur libri thopicorū et elencorū. plus amplectātes amphoras vini ꝙ methaforas noui ⁊ veteꝛ testamēti. pl⁹ frequētantes grecā itercatōez ⁊ exercitatōez platinā eloq̄ntiā catholicā eruditionē. Ista dom⁹ nō est discipline. Math. 7. domus que non erat fundata supra firmaz petrā cecidit et facta est ruina domus illa magna. Istam domum dñt edificare prelati ⁊ doctores ecclesiastici i seipsis et in alijs. Canti. 4. Collum tuū sicut turrꝛ dauid q̄ edificata est cuz ꝓpugnaculis collū istud dicuntur plati. sicut em collum medium est inf cetera membra et caput. sic platus debet esse medius inter membra ecclesie mistica et caput nr̄m qđ est christus. Jūs collū dz esse sicut turris dauid. turris eñ hz firmitatem. rectitudinē. et altitudinē sic ⁊ ipi dicuntur hr̄e firmitatē in pstāna et virente. rectitudinē in itentōe. altitudinem in eminentia vite. Ista turris dz edificari cum ꝓpugnaculis. quia debent habere p modū munitiōis auctoritates et rationes ad defensionē fidei catholice Sed istud collum in multis infirmatur morbo squinantie. Implentur enim sic ex adipe et pinguedine q̄ non possunt bñ formare ad eruditionem plebis subdite. sicut canes muti non valentes latrare solebant antiquitus commendari plati. ex

quod abstinenter viuerent eleganterque bñdet op̄ibus mīe insudarēt seipsos murum pro domo dei opponerent. ſz modo commendantur eo q̄ curiosi induantur. sumptuose viuāt. vñ dicit clericus alicuius magni plati. Dñs meus est optimus platus. habet em in comitatu suo tot cappones frixatos. Ministrat i mēsa sua tot fercula. O preciones epicuri nolite laudē apostolorum et mīstrorum christi que in paupertate et inhumilitate consistit conuertere in preconiū inuitatoriuz bel qui non est commendatus nisi in magnitudine voracitatis. Danielis. vltio Magnus dei omnia deuorat. Tales dum domus suos commendare intendunt illorum laus valet vituperium. Ipsos enim commendare ex curiositate vestium et superfluitate ciborum nichil aliud ē nisi q̄ iam premissas acceperunt. ex quibus concluderetur eternum supplicū. Luce. 16. Homo quidem erat dines qui induebatur purpura. byſſo ecce curiositas vestiū et epulabatur quotidie splēdide ecce superfluitas ciborum. Ex quibus duobus tanquam maiori et minori propositione conclusum est et eternum supplicium. vñ subditur. Mortuus est autem dives ⁊ sepultus est in inferno. Quarto est domus celestis curie que preparata ē ad refectōnem. 1. Chori nreorum. 5. Scimus enim quoniam si terrestris dom⁹ nostra habitatiōis huius dissoluatur q̄ edificatiōez ex deo habemus domū non manu factā ſz eternam factam in celis. hec est dom⁹ in qua transiens dominꝰ ministrabit nobis. Luce. 12. Ut edatis ⁊ bibatis super mensam meam in regno meo. quo nobis prestare dignetur qui viuit et regnat in secula. Amen.

De sancta Katharina Sermo secundus

Dirauī lucernam christo meo inimicos eius induam confusione. pſalm⁹. Centesimo tricesimo primo. In verbo proposito cōmendatur beata katharina in duobus. primo enim commendatur a cognitione veritatis. cum dicitur. parauī lucernam christo meo. secundo commendatur a destructione falsitatis cuz dicitur. inimicos eius indiam confusione. quantum ad p̄mum sciendum q̄ beata katharina lucens per cognitionem fuit. Ardēs p dilectionem. Eminens per intentionez. Ut sitans per subuentiōem. primo ergo beata katharina fuit lucerna lucēs per cognitionem. vnde dicere potuit illud psal. .17. Tu illuminas lucernam meam domine. Ad hoc q̄ lucerna alios illustret exterius oportet quod illuminetur interius. Ideo dominus cor beate katharine interius lumine sapientie illustrauit. quod exterius per splendoris abundantiam redundauit Frequenter accidit qđ ex intenso lumine sic reuerberat facies humana quod videre non potest quod prius videbat. sicut patet quod quando sereno aere solem cōspicimus rota ex intenso lumine radij nostri visuales reuerberantur vt videre non possimus quod prius videbamus. Actuum .9. Saulo dicitur quod circumfulsit eum lux de celo et apertis oculis nichil videbat. prius fuit exceccatus quantum ad carnalem legis obseruantiam vt postmodum illuminaretur quantum ad spiritualem intelligentiam. Unde sequitur in eodem capitulo. qđ dixit ei Ananias. saule frat dominus misit me iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas vt videas et impleaꝛis spiritusancto. et sequitur. Confestim ceciderunt ranē squame ab oculis eius visum recipit et extunc ille qui erat seuissim⁹ persecutor factus ē istārissim⁹ predicator. secundum iustū modum ex lumine sapientie quo dom⁹ lucernā btē katharine illustrauit oculi interiores qui quasinta rerborū siue sapientiū reuerberati. quātū ad sēsū carnalē excecan iterius sunt lumine fidei illustrati ita q̄ illi qui erant lumini fidei rebelles effecti sūt fidei testes ⁊ p fide glorioſi martires vñ de ipa cantat Efficiens testes fidei quos pertulit hostes. secūdo fuit beata katharina lucerna ardēs p dilectionē. Math. .5. Neq̄ accendunt lucernā et ponunt eā sub modio sed sup candelabrū Lucerna accensa fuit beata katharina q̄ fuit totaliter igne dilectionis dei ⁊ primi istāmata. quod patuit. Nam istam lucernā extinguere nō potuerū nec blādicie. nec minē nec exquisita tormenta. Eius ei charitas tanta erat seruoris q̄ aqs suppliciorū vt tormentoꝝ nō poterat extingui. cāticoꝝ 8. aque multe nō potuerūt extinguere charitatez. nec flumina obruēt illā. Imo qđ mirabile erat scōz quod crescebāt tormēta magis augmētabatur charitas. sapiētie. i 6. quod em mirabile erat in aqua q̄ omia extinguit pl⁹ igne valebat. vñ sicut

videō q̄ faber ferrū cādēs aspergit aquas vt fortificata virtute ignis ex appōne cōtrarū fortius exardescat. sic in beata katharina exquesitis tormētis tanq̄ aquis suis perfectis. nec tepebat nec torpebat Sed vehementius in amorem dei ardebat. ¶ Unde de ea legitur quod dicitur nec rerum blandimenta nec exquisita tormenta poterant ex eius amore aliquatenus extrahere. Tercio beata katharina fuit lucerna eminens per intentionē. Matthei. 6. Lucerna corporis tui est oculus tuus. oculus in anima intentio dicitur. Nam sicut oculus videt totum corpus. & videndo totum corpus. totum corpus regit et ad terminum quo rēdit perducit sic intentio omnia opera ad finem debitum dirigit et deducit. Unde sicut cecus non potest recte incedere nisi ab alio regatur sic opera nostra non sunt recta sed tortuosa nisi rectitudine intentionis dirigantur. Talis lucerna bene fuit beata katharina. Eccle. 25. Lucerna splendēs super candelabrū sancte ecclesie exaltata. quia et a deo ꝺ̄o hoibus honorata. fuit etiam species faciei quia fuit tam exterius q̄ interi⁹ decora. Cantico. 4. Tota pulcra es amica mea et macula non est in te. Unde imperator martinus pulcritudinē faciei exterioris ꝑpendens sz de pulcritudie interiori nō curās beate katharine dicebat O virgo gloriosa. o digna iperiali purpura facies. cōsule iuuenturi tue. sed scīēdū est q̄ ista species faciei erat cōstituta sup etatē stabilē. Nā & si ratiōe ser⁹ subiecta erat infirmitati. erat tamē ratōe charitatz firma et stabilis. 2. Machabe. 7. Mater mirabilis & bonor. mēoria digna fortiter repleta sapiētia feminee cogatiōi masculinū animū inferens. Quarto fuit dtā katharina lucerna visitās ꝑ subuētiōez. Sophonias. 1. Scrutabor hierusalem i lucernis et visitabo. In monasteriis bene istitutis aliquis superpōitur qui curator vocatur ad cui⁹ officiū spectat officinas circūire. vt si quid inordinatum i fratrib⁹ inueniat in capitulo ꝓponat. vt ꝓlat⁹ possit eos corripere. Sz aliquādo accidit q̄ aliqui fratres qui aliquid ihonestū circa se sentiunt quādoq̄ lucernaz curatoris extinguunt. et sic eius accusationez se posse euadere credunt. sic domin⁹ lucernā suaz i nobis certā facit qñ nobis noticā mandatoz suoz ꝓmittit. Prouerbioz. 6. Mādatuz lucerna est & lex lux. Sz huiusmodi lucernā in se extinguunt qui mādatis diuinis nō obediūt. Prouerbio. 13. Lucerna impioz extinguetur. sed talis lucerna nō fuit beata katharina. sed semper lucerna semper accensa. Prouer. vltimo. Non extinguetur in nocte lucerna eius. propter quod dicitur scrutabor. Sequitur. & visitabo. Dominus in beata katharina ꝑ beatam katharinam nos visitauit quando ad eius piā supplicationem et subuentionem nobis in morte siue in periculo si ipsam pie inuocauerimus promisit. sic ergo beata katharina primo cōmēdatur a cognitiōe veritatis cuz dicitur. parauit lucernam christo meo. Secundo commendatur a condemnatione falsitatis. cum dicitur inimicos eius induaz confusione Sed endum est q̄ quadrupler est confusio. Est em̄ cōfusio ex veneratiōe idoloꝝ. Scōo ex ꝓcēptu et obmissione agēdoz. Tercio ex recogitatiōe peccatoz. Quarto ex despectatione obprobrioz et irrisiōe ꝓximi. ꝓpter assecutiōez eternoz bonoz. Prima ergo cōfusio est ex veneratione idoloꝝ. ps. 96. Confundātur omnes qui adorāt sculptilia. et magna esset ꝓfusio q̄ liber esset qui seipsum ex ꝓpria volūtate subiceret. deus hoiez fecit rāte libertatis q̄ alia sub pedibus eius subiugaret. ps. 8. Omia subiecisti sub pedibus ei⁹ & hoc fuit a principio institutiōis. Gen. 1. Crescite & multiplicamini et replete terraz et subiicite eā et dōminamini pisc⁹ maris &c. Sed homo istud dōmiū ꝓtēnit. et seipm̄ seruituti subiicit. q̄ creatore ꝓtempto creature cultura exhibēdo deseruit. Hiere. 2. Populus meus mutauit gloriā suam in idolū. & quia istud est multū mirabile & stupēdū ideo immediate sequitur. Obstupescite cēli sup hoc. Est ergo prima cōfusio ex veneratōe idoloꝝ. Hiere. 2. Quō ꝓfūditur fur q̄ deprehenditur. sic confusi sunt dom⁹ isra el. Unde q̄ idolatris loquatur statim mutatur cuz dicitur. Dicētes ligno pater meus es tu. et lapidi tu me genuisti. Secūda cōfusio est ex cōtemptu et omissione agēdoruz. Prouerbio. 10. Qui cōgregat in messe filius sapiēs est. qui ante ferme in estate filius cōfusionis. In ꝑmi debemus egregare vt in futura possimus vuere. ad nos dū formice. que sm̄ documētū sapientis. puer. 6. Parat in estate cibum sibi & congregat in messe qd̄ comedat. Ut cum electi veniēt ad diē iudicij portātes cū exultatōe manipulos beatoz operū. negligētes & remissi extra regnū ꝑmanebūt electis ingredientib⁹. quia cū fatuis virginib⁹

lāpades vacuas tulerūt. Math. xxv. Amē dico vobis nescio vos. Tercia cōfusio est ex recordatione pctōz. Hiere. 31. Postq̄ ostendisti michi ꝑcussi femur meū confusus sum & erubui. Qñ dñs peccata nostra ad memoriā reducit. nobis materiā magne ꝓfusionis iducit. sicut si aliquis i mēsa principis comederet & aliquid vel l barba vel veste haberet quod abhominatio dabat videntibus generet. si aūt illā immūdiciam ei ostenderet ei materiam confusionis iduceret. attamen eius honestati. puderet. sic dñs nr̄e pudet honestari q̄n̄ tur ꝓpter peccatoruz nobis ad memoriaz reducit vt cōfundamur ꝑ ipsis. & ideo in dicta auctoritate sequitur. Cōfusus sū et erubui. Sz multi ita effrōtes & sine verecūdia inueniuntur q̄ similes mulieribus meretricibus dicūtur. Hiere. 3. Frōs mulieris meretricis facta ē tibi noluisse erubescere. ꝙm hō erubescit adhuc in eo remanet signū et spes vite. Sz qui sine erubescēa peccat nō est in eo nisi signū culpe. & timor sequētes damnationis eterne vita hois et cuiuslibet animalis in sāguine cōsistit. et erubescēta ex sanguine cōsurgit. qñ ergo homo nō erubescit de cōmissiōe peccati nullum signū in eo est spiritus vitalis. Sz q̄ obprobrius est morti ēt damnatiōi. Apoca. vi. et ecce equus pallidus. ecce defectus sūguinis et quo pallor ꝓcedit. & sequitur. et qui sedebat sup eum nomē illi mors et infernus sequebatur illuz. Quarta cōfusio est ex despectōe obprobrioz et irrisiōe ꝓximi ꝓpter assecutionē eternoz bonoz. Hiere. xii. Assecutes in amorē fidei et cōsumatorē iesū. q̄ ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucez confusione cōtempta. atq̄ in dextera dei sedet apostol⁹ dñm nr̄m iesū christum nobis ꝓponit i exemplū et speculū vt in ipso legamus et inspiciamus vt sicut ipse ꝓ nobis obprobria et cōtumelias desperit & patiēter sustinuit ita et nos sustineamus & ꝓ ꝓximis patiēt. ꝑpt ipsū. Hec ē ei ꝓfusio q̄ gratiā adducit & gloriā introducit. Eccle. iii. Est cōfusio adducēs grām & gloriā. Ad quā nos ꝑducere dignetur.

¶ De sancto Andrea. Sermo ꝑmus.

HIlim in mansuetudine opera tua perfice et super gloriam hominum diligeris. Eccle. 3. In verbo ꝓpositio hortatur sapiens nos ad duo. ꝓmo hortat nos ad māsuetudinē cordis. cū dr̄ fili in mansuetudine opera tua perfice. Scōo subdit rōnem sue exhortationis cā dr̄ et super gloriam hoim diligeris. Quātum ad ꝓmum scīēdū. q̄ mansuetudo ad quattuor est vtilis. Primo em̄ est vtilis ad susceptionez gratie iustificātis. Scōo ad cognitionē veritatis. Tercio ad inuentionem saluatoris. Quarto ad assecutionem salutis. Primo ergo est vtilis mansuetudo ad susceptionē gratie iustificantis. puer. 3. Illusores ipse deludet et mansuetis dabit gratiam Bene requirit diuina gratia iusticiam vt vnicuiq̄ retribuatur scōm merita sua vel demerita. & ideo qui alios deludunt ipis deludetur scōm iustuz iudicium. qō bene signatum est. 3. Regū. xviii. vbi dr̄ q̄ cultores baal inuocabant eū dicentes baal exaudi nos. & illudebat eis helyas dicēs Clamate voce maiore deus em̄ vester est et forsitan cum alio loquitur aut in diuersorio est. aut i itinere aut certe dormit vt excitetur. quia ergo magis seruiebāt creature q̄ creatori q̄ ē benedictus i secula merito merebantur irrideri. Quid mirū si in die iudicij illudetur perfidis iudeis cū ipli illuserit saluator. Marci. 10. Illudent ei & flagellabunt et conspuent eū. et ideo illusus illusores abhominabit. Prouerbi. 3 Abhominatio est deo os illusor & cū simplicibus sermocinatio eius. sic ergo illusores ipse deludet. sequitur & māsuetis dabit gratiā. Mansuetudo disponit cor humanū vt sit dignū habitaculuz ad recipiendū diuinā gratiā. tāq̄ precio fissimū thesaurū. Eccle. 1. beneplacitū est timori fidei et mansuetudo & adimplebit thesauros illius. Quātum ad ꝓmum scīēdū. q̄ mansuetudo ad quattuor est vtilis. Primo em̄ est vtilis ad susceptionez gratie iustificātis. puer. 3. Illusores ipse deludet et mansuetis dabit gratiā. Mansuetudo disponit cor humanū vt sit dignū habitaculuz ad recipiendū diuinā gratiā. tāq̄ precio fissimū thesaurū. Eccle. 1. beneplacitū est timori fidei et mansuetudo & adimplebit thesauros illius. Quātum em̄ thesaurū hūani cordis replet thesauro gratie iustificātis. puer. xxii. Thesaurus desiderabilis et oleū in habitaculo viri iusti. Scōo mansuetudo valet ad cognitiōem veritatis. Eccle. v. Esto māsuetus ad audiendū verbum dei vt intelligas. et cū sapientia ꝓferas responsū verū. sicut ego video q̄ in truncо viridi fit incisio de facili ad hoc vt i ipso inseratur surculus. ex quo ꝓducatur debit⁹ fructus. Sic mansuetudo cor humanū disponit & abile reddit vt i eo inseratur surculus diuini verbi ad ꝓductionez multiplicis fruct⁹ bone operatiōis Jaco. 1. in mansuetudine suscipit insitum verbuz quod saluare ꝑt alias vestras magne dignitatz et vtilitatis erat lignū vite i medio paradisi cuius vsu poterat vs⁹ corporalis vite perpetuari. sed multo digniori et vtiliori ē inserto diuini verbi tāq̄ plā

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatio ligni in medio cordis humani tāq̄ in medio paradisi p qō possunt anime in perpetuum saluari. sic ergo esto mansuetus ad audiendum verbum dei. Sed sic debes audire vt intelligas id est vt intelegas. parum enim prodest stare in exteriori cortice littere nisi queniatur ad me dullam interioris intelligentie. quod fit intellectus sagacitate ꝛ frequenti cognoscibilū discussione. sicut enim per mansitationem deuenimus ad sensum dulcedinis delectabilis cibi. sic per frequentē discussionē ꝛ obscuroꝝ declarationē deuenimus ad dulcedinem intelligētie spiritualis. pſ. 118. Declaratio sermonum tuorum illuminat et intellectum dat paruulis. sequitur. Et cum sapientia proferas responsum verum. intellectus in claustro anime rationalis est tanq̄ abas. qui imponit silentium rudibus nouicijs sed dat loquendi licentiam generalem sapientibus et perfectis. Eccle. 5. Si ē tibi intellectus responde proximo tuo. sin aūt manus tua sit sup os tuū ne capiaris verbo idiote et reprehendaris. et confundaris. Tercio valet mansuetudo ad iq̄sitionē ꝛ inuētionē saluatoris. Sopho. 2. Querite dñm omnes māsueti terre q̄ iudiciū eius estis operati. querite iustū. querite māsuetuꝝ Sophonas p pheta specialiter mansuetis dñm q̄rendū esse proponit. quia sicut mollis cera ꝛ ad informandum facilis apta est ad receptionem cuiuslibet impressionis. sic māsuetudo cor hois molle reddit ꝛ abile ad p̄sidrad ū̄ sequendum rectas semitas saluatoris. psalmo. 24. Diriget mansuetos in iudicio docebit mites vias suas. sed cum pheta diriſſet Querite dñm oēs māsueti terre. sequit. q̄ iudiciū eius estis operati Sic em̄ hō dz habere māsuetudinē p cōpassiōez fraterne miserieq̄ i. feripo faciat iudiciū ꝛ iusticiā p cognitōez ꝓprie culpe ideo iudiciū māsuetudini valuit ꝓiungē. vel si ista volum⁹ ad Platos referre possumus dicere q̄ ipi debēt exercere māsuetudinez quantuz ad tractabiles ꝛ corrigibiles. Sz debēt exercere iudiciū quantum ad i corrigibiles. 1. Chori. 4. q̄d vultis i virga veniā ad vos an charitate et spū māsuetudinis. i virga volebāt venire p punitionē rebellū. sed in spū māsuetudinis paratus erat venire perc̄solationē correctorum Sequitur. querite mansuetū. pheta sicut prius mansuetudinem coniungit. ne solam iusticiam considerantes per desperationem frangamur. et ne solam misericordiam attendentes per presumptionem inflemur. propter hoc fames ritas vulneribus sauciati vinū infudit et oleum. Luce. 10. vinū est pūgitiū oleū ē lenitiuū. in quo signat q̄ q̄ñz debem⁹ aspere corripere ne vulnera peccatorū p nimium mansuetudinē putrescant. q̄ñz debemus peccatores cōsolādo delinire: ne asperitate correctiōis impatētes effectui cultu mandatorū ꝛ regularum institutionuz dirumpant. Quarto mansuetudo vz ad assecutionē salutis. pſ. 148. Beneplacitus est domino in populo suo ꝛ exaltauit mansuetos in saluū. Domino mansuero beneplacitū est in māsueto populo qz sicut crudeli populo debet crudelis dñs. ita māsueto populo mansuet⁹ dñs. nam qualis dñs talis familia qualis cultellus ta vagina. Crudeli ergo populo debetur crudelis domin⁹ q̄si structio in deserto. hoc dicit de iudaico populo q̄ tradit⁹ ē illi domino de quo. hiere. 6. Crudelis ē et nō miserebitur ei⁹ dominus noster iesus christus est domin⁹ māsuetus. hiere. ii. quasi agn⁹ mansuet⁹ q̄ portatur ad victimā et ideo sibi debetur mansuetus populus. homies manete i corde suo deferūt insignia armoꝝ christi et ipsos domin⁹ tanq̄ milites ꝓprios ꝛ de familia ꝓpria recognoscit pſ. 131. Memēto dñe dauid ꝛ oīs māsuetudinis ei⁹ Sic ergo bñplacitū ē dño in populo suo. sequitur et exaltauit mansuetos i saluū Magna est virtus ꝛ efficacia māsuetudinis q̄ mansuetos vsq̄ ad celsitudinē celi vbi ē dn̄s ꝓmissio extollunt. pſ. 36. mansueti autem hereditabunt terrā ꝛ habitabunt in seculū seculi super eam. Tunc māsuetudinē bñ habuit btūs andreas de quo legitur. vir iste i populo mirificus apparuit sāctitate ꝛ gratia plenus. Unde cum ipse crucifigeretur clamabat populus concede nobis hominem iuste redde nobis hominem sanctum. non interficias hominem deo charum mansuetum ꝛ pium. Et ideo beat⁹ andreas quasi agnus mansuetus cuz martirizato christo per eandem viam scilicet per vim crucis est eternam gloriam consecutus. vnde de ipo legit. btūs ādreas orabat domine rex etne suscipe me pendentē in patibulo. sic ergo primo hortatur nos sapiens ad benignitatem pij cordis animadcit. In mansuetudine opera tua perficie. Secundo subiungit rationem sue exhortationis. cum dicit. et sup gloriam homi-

diligeris. Sciendum est q̄ dei dilectio valet ad quattuor. primo enī valet ad remissionem peccatorū. Secundo ad ablutōez immūdorum. Tercio ad tollerantiam aduersorum. Quarto ad assecutiōez eternorū Primo ergo valet diuina dilectō ad remissionez peccatorum. Ephes. 1. Glorificauit nos in dilecto filio suo i quo habem⁹ redemptionem per sanguinem eius. remissionem peccatorū. Dominus in dilecto filio suo nos glorificauit. id est p dilectū filium suū. ꝛ dilectionem quam ad nos habuit ad nos gloriam ordinauit. ad ꝓphe. 5. Ambulate i dilectōe sicut et xp̄s dilexit nos et tradidit semetipm̄ p nobis oblationē ꝛ hostiā deo in odorem suauitatis. Sic ergo de⁹ pater i dilecto filio suo nos glorificauit id est per dilectionem quā ad nos habet ꝛ nos ad ipsum habē debem⁹ sibi cōstrit. et nos ad sui gloriam ordinauit. Sapien. 3. fideles in dilectione acquiescent ei. Sequit ibidem. In quo habem⁹ redemptionem per sāguinē eius. Christ⁹ enim per suum sanguinem quem pro nobis effudit nos liberauit. i. petri. i. Redē ptiōnes ꝓtioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati ihesu christi. magna dignitas est rationalis anime. et magna diligētia deberet sibi homo a peccato cauere per quod incurritur mors ai me. cum propter eius redemptiōez dignus sit saluator noster pretiosiorem sāguinem fundere. Bernardus O homo appende pretio ne vilescas. quanto enim res cara emitur tanto diligentius custoditur ergo in christo habemus redemptionem per eius sanguinis effusionem. habemus etiam in christo peccatorum remissionem sicut enim nix resoluitur ex calore solis. et sicut cera liquescit ex calore ignis. sic christus et pīssima misericordia peccata nostra remittendo dissolut. psalmo. lxvij. Sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores ab facie dei. Secūdo valet diuina dilectio ad ablutionem immundorum. Apocalip. 1. Qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Christus dilexit ideo debemus ipsum diligere quia prior venit nos in dilectione. 1. Johannis. 4. diligamus eum quoniam prior ipse dilexit nos et ex sua dilectione voluit nos a peccatis lauare. Dominus enim et cibo nostre mortalitatis quam pro nobis assumpsit et aqua lachrimarum quam pro nobis effudit lixiuium fecit per quod nos a sordibus peccatorum nostrorum mundauit. Hebreorum quinto. preces supplicationesq̄ cum clamore valido et lachrimis offerens exaudit⁹ est pro sua reuerētia. Sed mirabile videtur q̄ dicit. q̄ dominus lauit nos in sanguine suo. Nā em̄ sanguinis est maculare potius q̄ mundare. sed dicendum est q̄ domin⁹ qui dedit ptrārijs virtutem vt possint contraria sanare potuit et voluit sanguini suo dare efficaciam. vt animas maculare non posset sed potius mundare. Apocalipsis. septio dicitur de innocentibus. Hi sūt qui venerunt de tribulatiōe magna et lauerūt stolas suas ꝛ dealbauerunt eas in sanguine agni. Tercio valet dilectio dei ad tolerātiam et victoriam aduersorum. Romanorum. 8. In omnibus propter. eum superamus q̄ dilexit nos. Locut⁹ fuerat de multis tribulatiōibus quas de facili superamus si dilectionem quaz christus ad nos habuit attendamus. Ipse enim dilectiōe quam ad nos habuit de gloria ad miseriam expandit. et dilectam animam suam i manus persecutoruz tradidit. Hieremie. 12. Dimisi domum meam. reliqui hereditatem meam. dedi dilectam animam meam. in manus inimicorum eius. Magne dilectionis signum est quando homo pro amico suo mobilia sua expendit. sed maior est. dilectio quando hereditatem suā pro eo exponit. sed maxima dilectio quā do ipsum pro amico suo tradit in mortem Johānis. 1. Maiorem hac dilectionem nemo habet q̄m vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Et propter hoc beatus andreas pellem pro pelle. animam pro anima. crucem pro cruce domino rependit Unde de ipso cantatur. Biduo vuens pēdebat in cruce beatus andreas pro christi nomine ꝛ docebat populum. sic ergo de facili aduersitatem superamus. si dilectionem dei ad nos diligenter attendamus. Et ideo sancti per fidem per dilectionem operantem meruerunt regna. superauerunt tortores et tormenta. Quarto valet dei dilectio ad assecutionem eternorum. Johannis. 3. Sic deus dilexit mundum vt vnigentum filium suum daret vt omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam eternam. deus pater dedit pro nobis filium suum. hoc est omne datum optimum et omne donū perfectū desursum est descendens a patre luminum. hoc est donū preciuuz ꝛ pretiosissimum in quo fit distributio omniū donoruz. quē

Universidad de Deusto
Biblioteca

dat principale dat accessoriū. sic de⁹ pater in ꝓprio filio dedit nobis plenitudinem omnium bonorum. Romanorum. 8. Qui proprio filio suo nō pepercit sed ꝓ nobis omnibus tradidit illū quō nō etiam cum illo nobis omnia donauit. sic ḡ deus dilexit mundū vt daret pro eo vnigenitum filium suū. Sequitur vt omnis qui credit in eum non pereat. sed habeat vitam eternam. Romanorum. 10. Corde creditur ad iusticiam. ore autem fit ꝓfessio ad salutem. secundū iustum modū dilexit andream dominus in odorez suauitatis. ⁊ ideo ad claritatē lucis eterne sublimauit. Unde de ipso legitur. q⁹ ipsū pēdentem in cruce circūdedit splēdor vemens de celo. vt penitus pre ipso splēdore oculi humani eum non possent aspicere Cuz permansisset splendor fere dimidie hore spacio ascendēte lumine emisit spiritum. simul cum eo lumine perrexit ad dominum. Cui honor et gloria in secula seculorum. Amen

De sancto andrea Sermo. 2.

QRoposito sibi gaudio sustinuit crucem. Ebreorum. 12. In ꝟbo ꝓposito notā tur duo. a quibus commendatur beatus andreas. Primo enim notatur temporalis iocunditas quaz contempsit. cū dicitur ꝓposito sibi gaudio. Secundo notatur passionis acerbitas quam eligit. cuz dicitur. sustinuit crucem Quantum ad ꝑmum sciendum q⁹ ē quadruplex gaudiū. Est gaudiū vanū qō debem⁹ prēpnere Est gaudiuz malū qō debemus effugere Est gaudiuz verum qō debem⁹ diligere Est gaudiū securū qō debem⁹ appetere Primū ḡ est gaudiū vanum. Job. 21. Tenent tympanū ⁊ citharam ā et gaudēt ad sonitū organi deducūt i bonis dies suos et in puncto ad inferna descēdūt. Noie tympani et organi ⁊ citharе signat iocūditas temporalis. q̄ nō est appetenda ꝫ cū tempnēda. ⁊ b⁹ qz nō est vera. qz nō est firma ꝫ nociua. primo dico nō est vera. qz multiplici amaritudine respsa. puer. 14. Risus dolore miscebitur ⁊ extrema gaudij luctus occupat. Contingit em̄ alū q⁹ homo affluēs delicijs ⁊ diuitijs hui⁹ mūdi aliq̄ graui infirmitate corripitur ⁊ tūc q̄ solēt esse delectabilia ⁊ iocunda i amaritudinem ⁊ tristitiā ꝑuertūtur. illa ei q̄ bus nō ꝑt vti ad libitū nō ꝑñt esse delectabilia verum magis nocina. Secūdo est contempnenda temporalis iocunditas. qz non est firma neq⁹ stabilis. quandoq⁹ enim accidit. q⁹ q̄nto homo amplius intendit delectari in temporali delectatione tanto citius affertur enim supueniens mortis icertitudo. vnde temporalis iocunditas est sicut anguilla. q̄ quanto fortius stringitur tanto citius elabitur vñ hiero. Quō si anguillam vel murenulam strictis velis tenere manibus. Quāto fortius tanto citius elabitur. sic est de tpali gaudio. Tertio iocunditas tpalis est cōtempnēda qz nō est ꝓficua sed nociua. licz em̄ ꝓtendat delectamētū nichil tñ relinq̄t nisi infirmitatis et mortis venenū. Prouer. 23. Ingreditur blāde ꝫ in nouissimo mordebit vt coluber et ꝙ cut regul⁹ venena diffundet. Uñ delicti hui⁹ mūdi similes sūt hoi lambēti ſing tribulos ⁊ spinas. talis ei ⁊ si sēnat dreuē ⁊ supfitialē delectatiōez. inuenit tñ longā ⁊ intimā afflictiōem. sic ḡ iocunditas tpalis designat̄ noie ripani citharе ⁊ orgaⁿ: ⁊ seq̄tur. q⁹ tales ducūt i bonis dies suos. ita bona sunt bona tpalia. i ꝺ bus spreto bono icōmutabili delectat peccatrix ala. qō est tota ⁊ sola eius puerilitas. Sapi. 2. Fruamur bonis que sūt ⁊ vtamur creatura tanq̄ in iuuētute celeri ꝫ finis hui⁹ mūdane iocunditas tāgit cū subditur. q⁹ in puncto ad iferna descēdunt. iste punctus est pūctus mortis. ḥ est punct⁹ de quo solet dici q⁹ ꝓpterea pūctum amisit galibertus asinā suam. illud gaudiū vanū ꝓtempsit dūs andreas ipse em̄ nō respexit in vanitatem ⁊ i sanus fal sas ꝫ secut⁹ ē ꝟbm q̄ ē via veritas ⁊ vita. Math. 4. Uidit dñs petrum ⁊ andream fratrē ei⁹ et dixit venite post me et faciā vos fieri piscatores hoiz ⁊ secuti sunt eum. Scdo est gaudiū malum qō debemus fugere. Job. 20. Laus impiorum breuis est gaudium hypocrite ad instar pūcti. si ascenderit vsq̄ ad celum sapbus ei⁹ ⁊ caput ei⁹ nubes tetigerit q̄si sterquiliniz in fine pdetur. Laus impiorum breuis est. sicut solet dici pueris quando instruuntur in arte versificandi syllaba brevis est que non habet nisi vnum tempus longa vero habet duo tempora. Laus ergo impiorum breuis esse dicitur. qz non habet nisi vnum presens tempus. modo em̄ laudatur peccator i desiderijs anime sue et iquus benedicitur. Sed ista breuis finietur quando i futuro benedicto

in maledictionem cōuertetur. cum dicetur. Ite maledicti in ignem eternum qui preparatus est diabolo et angelis eius. Mathei. 25. Sic ergo laus iniquorum breuis. sed laus iustorū est longa. ipsa enim habet duo tempora. laudatur in presenti vita laude temporali. Et in futura laude eterna Ecclesiastici. 44. Laudemus viros gloriosos ⁊ parentes nostros. et sequitur omnes isti in generationibus gentis sue gloriam adepti sunt. Gloriam scilicet bone cōscientie et honeste conuersationis. quantum ad laudem presentem. et in die bus suis hoc est eternitatis. habentur in laudibus quantum ad futuram. sequitur Et gaudium hypocrite ad instar puncti. punctus est minimum in magnitudinib⁹ sic status hypocritarum minimus est iter ceteros hominum status. vnde sicut falsus denarius minimus est ⁊ quasi nullus in genere monetarū. sic status hypocritarum inter ceteros status hominū. falsus denarius et si habeat debitaz formā imaginis et superscriptionis. habet defectū materie valētis minus. sic hypocrita ⁊ si habeat formā operationis ⁊ honeste cōuersationis. habet tamē defectū materie valētis scilicz iquitatis Unde hypocrite michil aliud sūt q̄ diabolica sophismata Nā si habent apparentiam in forma peccant tamē in materia. vnde hypocrite nō tam sunt homines q̄ hominum simie. Sicut dicit philosophus. assimilatur homini in ridiculosioribus. sic ipsi assimilantur bonis hominibus in exterioribus actionibus. que sunt rudes. quia corporales. non in interioribus affectionibus que sunt subtiles. quia itellectuales. Sequitur. Si ascenderit in celum superbia eius. Rei vane est ascendere. vnde vapor subtilis in altum eleuatur et fumus resolutus ex igne et materia combustibili in altum erigit et hoc ꝓpter vanitatē. sic hypocrite quia vane eriguntur in altum superbie et elationis. Job. 11. Uir vanus in superbia erigitur. Et bene dicit si ascenderit in celum. solent enim ypocrite erigi contra homines perfecte et celestis cōuersationis. Sequitur. et caput eius tetigit nubes. Nubes habet quād̄ obscuritatem. sic ypocrite q̄nq̄ habent vilitatē ⁊ vetus aspectuz. q̄bus quasi nube se operiunt ⁊ obumbrāt. vnde in canonica iude Di sunt nubes sine aqua. nebule vēro agitate. quibus caligo tenebraz seruat in eternū solet dici vulgariter q⁹ male operit se cui⁹ posterioꝛa appparēt sic ypocrite male se operiunt. nam cor pudenda in fine tpm apparebūt. i. Choꝛi. 4. Veniet dñs qui illuminabit abscondita tenebraz et manifestabit ꝓsilia cordiū. Sequit. quasi sterquilinū in fine ꝑ detur. Nam sterquinum est quod quanto plus mouetur tāto ab eo maioꝛ fetoꝛ emittitur. sic ypocrite si commoueantur per status sui increpationem vel correctionem triplicē emittūt fetoꝛem. scilicet defensionem sui peccati. commendationē status sui. vituperationē alteri. Ssti sūt tres spūs immundi. quos vidit Job. in apo. 16. Uidi de ore bestie exire tres spūs immūdos i moduz ranarum. Rane ergo garrulle sunt ⁊ clamose sic et hypocrite. Tertio est gaudiū vez quod debemus diligere. Isaie. Seraphin mopmo. Dabit coronā ꝑ cinere ⁊ oleum gaudij ꝑ luctu. Ex cinere ⁊ aqua fit lixiuium. ex qua imūdi mūdificant̄ et dealbantur. sic ex cinē cognitōis. ꝓprie fragilitatis et aqua cōtritionis et cōpunctiōis fit lixiuiū mūdatiuū patrati sceleris i ablutōez mēstruate ⁊ peccatoris. Hiere. 4. Ululate pastoꝛes ⁊ clamate ⁊ aspergite vos cinere. vlulate dicit nō flete ꝓpter magnitudinē doloris ex ꝓsideratiōe enormitatis peccati. aspergite vos cinere ꝑ recordationē ꝓprie infirmitatis. Gen. 3. Memēto homo quia cinis es ⁊ i cinerem reuerteris. Pro isto cinere dabit dom⁹ coronā retributionis eterne. Cuz em̄ ex eis est mūdata lixiuio ex aqua cōtritiōis. ⁊ cinere recognitionis ꝓprie infirmitatis cōfecta vocatur a spōso eterno coronāda. Cāticoꝛ. 4. Ueni de libano spōsa mea. veni de libano veni coronaberis. Libanus interꝑtat̄ cādidatio. sic ergo dabit dominus coronā ꝑ cinere. Sequitur. ⁊ oleū gaudij pro luctu. In oleo signatur nitoꝛ cōscientie ex presētia diuine gratie sicut i balsamo solet signari odoꝛ bone fame id est oleum quod nō debet capite mentis deficere sed debet vsq̄ in barbaz aarō. id ē vsq̄ ad viriles opatōnes descendere. hoc oleum debet mentez nostraz replere. sicut repleuit habitaculū beati andree. Prouerbioꝛ. 21. Thesau⁹ desiderabilis et oleū i habitaculo viri iusti ḥ oleū gaudij dat̄ ꝑ luctu peccati. Uñ marie magdalēe ad monumētū lachrimanti dñs post resurrectionē suā manifestus apparuit. ⁊ petro post trinā negationem amare flēti dom⁹ gaudia resurrectiōis sue nūciauit. hoc gaudiū quod est in seremitate cōscientie ex presētia diuine gratie:

Universidad de Deusto
Biblioteca

non solum gaudū id est verum et eminēs gaudium dicitur esse. ita quod illud apostolus non solum gaudium sed gloriam voluit appellare. 2. Chorinthеorū. 1. Gloria nostra est testimonium conscientie nostre. Quarto est gaudium securum: quod debemus appetere. Isaie. 61. Gaudens gaudebo in domino et exultabit anima mea in deo meo quis induit me vestimētis salutis et indumento iustitie circūdedit me. Gaudens gaudebo in domino bonis opibus non in peccatis et actionibus deformibus. sicut illi qui lētātur cū male fecerint et exultāt in rebus pessimis. puer. 2. Frenetici solent ridere et cantare cū tñ oppressi sint graui infirmitate. et hoc ē qz nō habent sensum et cognitionem ifirmitatis sic peccatores qñq; letant cum male fecerit et exultāt in rebus pessimis et hoc est qz nō habent cognitionē sue infirmitatis. Et ideo debent ligari tanq; frenetici salutaribꝫ documentis q̄ sūt vincula sapie dei. Ecclesiastici. 6. vincula illi⁹ alligatura salutis. Nā sicut dicit augustin⁹. et q̄ letargici cū excitat et qui freneticū ligat ambos molestat et ambos amat. sequitur et exultabit anima mea in deo meo. Hoc intelligitur in interioribus cogitatiōibꝫ et affectiōibus. Cogitationes essi et affectus debemus in eū tractare. et nras affectiones i eū erigere. qui finis desideriorū nrorū dz esse taz in diuersitate q̄ in prosperitate. Isaie. 26. Alia mea desiderauit te in nocte sed et in spū meo in p̄cordijs meis de mane vigilabo ad te. Ratio autē quare debemus gaudere in exterioribus actiōibus et exultare in deo nro i interioribus affectionibus reddit cum subditur qz induit me vestimentis salutis. et in hoc notat retributio duplicis stole corpis scz et anime. Corpis cū dicitur induit me vestimentꝫ salutꝫ. Ista vestimenta sūt ḡtuor dotes corpis. qbꝫ i corpe dotat sponsa xpi. Nam sicut dicit aug. Abierit a corporibus electorū ois infirmitas. omnis deformitas. omīo tarditas. omnisq; corruptio. ois infirmitas p dotez subtilitatꝫ omnis deformitas p dotez claritatis. ois tarditas p dotē agilitatis. oisq; corruptiō p dotem immortalitatis. Iste sunt vestes varie in quibus stat regia. astitit a dextrꝫ in vestitu deaurato et circūdata varietate. Scdo notatur retributio quātū ad dotes aie. cū dicitur et indumento iustitie circūdedit me in illa essi retributōe inebriabūtur ab vbertate domus dei q̄ torrente

voluptatꝫ sue nos potabit. q̄ replet l bonis desiderū suū id est desiderū anime rationalis. futur⁹ est intelligentie plenitudo lucis. voluptatꝫ plenitudo pacis. me morte cōtinuatio eternitatis. has duplices dotes scilicet aie et corpis simul cōprehēdit btūs bernard⁹ cū dicit sicut replebit animam nostram ds cum fuerit in ea perfectam scientia. perfectam iusticia perfectam letitia. sic replebitur matella te eius omnis terra. cum fuerit corp⁹ immortale. agile. impassibile. configuratꝫ denicq; corpi claritatiꝫ sue. hac duplici dote gaudet btūs andreas decoratus vna stola. securusq; de reliqua sic ergo primo notatur temporalis tocūditas. quā btūs andreas cōtempsit. cū dicit ꝓposito sibi gaudio. sequitur. sustinuit crucez vbi notatur passionis acerbitas quam elegit. et sciendum q̄ est quadruplex crux. Est enī crux culpe que ē peccatorum. Crux gehēne que est damnatorum. Crux penitēntie que est conuersoꝝ. sed quarto ē crux eminentis pacientie que est perfectoꝝ. primo essi est crux culpe que est peccatorum. hebre. 6. Rursꝫ crucifigētes sibimetipis filiū dei et ostentui habētes. Glosa. filiū dei sib imetipis crucifigētes id est quātū in se est crucifigunt et contumelie habēt. qui gratiaz eius vilipendētes in peccatis accent. peccatores sibimetipis crucifigentes filiū dei sūt cruce signati diaboli sūt eiꝰ peregrini. Jā ei acceperūt et bacillū cū quo properāt ad infernum. tales peregrini sunt fatui. et ista peregrinatiōe nō essequūtur aliquam indulgentiā. nō est in inferno inuenient paps leges atq; ept scopū qui possit per eas ministrare absolutionem vel remissionem ex peccator. Nō ergo fratres sim⁹ de peregrinis diaboli sed christi vt iam nō regnet peccā in corpore nro sed mortui peccato viuamus in iustitie. et sic ambulemus i nouitate vite. vt mereamur effici pticipes resurrectiōis btē. Ro. 6. quō xps surrexit a mortuis p gloriā pris. ita nos in nouitate vite ambulemus. si ei ꝑplantati facti sum⁹ similitudini mortis eius simi⁹ et resurrectionis erimus. scdo est crux gehenne q̄ est dānatoz. Esa. 40. auferet pharao caput tuū ac suspendet te in cruce et deuorabūt volucres carnes tuas. caput peccati est libido sue voluptatis peccandi q̄ peccatum dñatur sicut caput presidet ceteris membris vñ augustinus. nichil aliud dicimus in toto malefaciendi gñe q̄ libidinem

minari. sed istud caput auferetur qñ voluptas in afflictionē mutabitur. Apoca. 18. Quātū glaificauit se et fuit in delitijs tñ date illi tormentū et luctū. et sequitur. Et suspenderte in cruce. Ista crux est damnatio et afflictio gehenne. Hec ē crux in qua man liberato merdocheo est affixus. Hester. 7. Hec ē crux in qua dines epulo i infernū cruciatur. Luce. 16. Sequit. Et deuorabūt volucres carnes tuas. Ista deuoratio vel dilaceratio intelligitur nō quantum ad esse reale. sed quantuz ad bene esse et quietum esse vnde desinent esse non desinendo esse. sic enim damnatos pene infernales cruciabunt q̄ semper i penis durabunt. Deutro. 32. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Tercio est crux penitentie que est conuersorum math. 10. Qui non accipit crucem suaz et sequitur me nō est me dignus. Dicit glo. q̄ crux dominī accipitur carnem domando vel ꝓximo compatiēdo. vnde Grego. Crux christi duobus modis tollitur. Cum aut per abstinentiam affligitur corpus. Aut per compassionem animi afficitur animus. Crucē ergo christi debemus accipere vt mortem gehēne possimus effugere. Ezech. 9. Omnem super quem videritis thau ne occidatis. dicit glosa Rabani. q̄ crux semper est portanda vt amor christi ostendatur. cruce signati non solent cruces suas deponere nisi finita peregrinatione. sed nos ḡdiu sumus in hac vita peregrinamur a domino. semper ergo portemus crucem penitētie. sic faciebat gloriosus ille apostolus. Scdm illud. 2. Cor. 4. sp mortificationē ihesu xpi in corpe nro circūferentes. vt et vita ihesu in corpib⁹ nris manifestetur. sz qñq; crux penitētie solet accipi ab ypocrisi nō simulatōis vel rōe alicuius carnalis occassionis. Et ideo subditur Et sequitur. vbi notatur rectitudo intētiōis. i. pe. 2. xps passus est p nobis vobis relinqns exemplum vt sequamini vestigia ei⁹. Sic faciebat iste gloriosus apostolus. btūs ādreas Job. 23. vestigia eius secutus est pes meus eius secutus est. q̄ ipm est assecutus. p uer. 4. Justoꝝ semita quasi lux splēdens crescit vsq; ad pfectum diē. contra malos qui cum maximo feruore penitentiam incipiunt et statim deficiunt. similes eīdo q̄ deberet ꝓcedere retrocedit similes etiā pullis asinoz q̄ in nouētute sua sunt pulcri et ḡti sed turpes efficiūtur p p essus tpis. Salath. 3. sic stulti estis vt cum spu ceperitis nūc carne ꝓsumamini. Quarto

est crux patiētie eminētie. q̄ est perfectoꝝ Salat. 2. xpo ꝓfixus sum cruci. Istud spāliter btō andree ꝓuēit qui fuit fixus cruci ad lram. et hoc ad honorem et imitatiōez christi. Job. 2. pellē p pelle sed carnem p carne et crucem p cruce. tāto desiderio affectabat crucem q̄ ipam letus et gaudēs cupiebat ascendere. vñ in eius legēda dz salue crux i corpe xpi dedicata es et i mē btis eius tanq; margaritis ornata securꝰ ergo et gaudens venio ad te. ita et tu exultans suscipias me. accipe me ab hominibꝫ et redde me mgro meo vt p te me recipiat q̄ p te me redemit. Ista crux ē illō ereguū lignū cui beatus andreas aias suam commisit lignum crucis dicitur ereguū. qz añ passionem christi fuit vile et abiectū. sed per eius passionem est exaltatum. Ut̄ beatus augustinus. Crux finita est in pena i gloria. de locis supplicioꝝ transitus fecit ad frontes imperatorum. qui tantū honorem dedit penis suis. quid faciet fidelibus suis. Sapienter ergo beatus ādreas illo ereguo ligno animam suam commisit nam p ipsum cepit eruminare dñi ē amaritudinem mortis ruminare et quasi p christum liberatus puenit ad portū eterne salutis qui portus est christi⁹ filius et dextera dei patris. ad quem nos perducat.

¶ De sancto Eligio Sermo. i.

Elegite i camino pauperiatꝫ Isa. 48. In vbo p posito describit beat⁹ eligi⁹ a duob⁹. Prio eni describit a pfectu sue sublimatiōis. cū dicitur. Elegite. Scdo a statu precedētis humiliatōnis. cum dz in camino paupertatis. Sciēdum est ergo q̄ beatus eligius et quilibz bonus ꝓlatus debet eligi ad ḡtuor. Primo ad ipugnationē viciorum. Scdo ad executionem operum bonorum. Tercio ad cultū ecclesiasticorum bonorum. Quarto ad regimen subditorum. Primo enim debz eligi bonus ꝓlatus sicut fuit beat⁹ eligi⁹ ad impugnationem viciorum. i. Regū. 7. Eligite ex vobis virum et descēdat ad singulare certamen. Ille qui eligitur dz esse non solum vir quantum ad fortis distinctionem sed quantū ad animi virtutem. Quidam enim sunt qui in sexu muliebri habēt animū virilem sicut illa bōa mater septez fratrum machabeorū et martirū. De qua 2. Machabeoz. 7. Supra modum mater mirabilis et bonorū memoria digna hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

tabatur filios ad martirū passionem vo
ce patris fortiter repleta sapiētia? femi
nec cogitatiōi masculinum animum ise
rens Quidam autē sunt qui in sexu virili
habent animū muliebrem. sicut p̄lati ti
midi et formidolosi. De quibus in confu
sionem filiorum israel dicitur. Isa.3. Da
bo pueros principes eorum et effemina
ti dominabuntur eis et corruet populus
populus enim pronus est ad casum qui
non habet prelati stabilis fulcimentum.
sic ergo prelatus debet esse vir ꝙntum
ad animi virtutem. Jacobi.1. Btūs vir q̄
suffert tentationez quoniam cum p̄bat⁹
fuerit accipiet coronā vite. sic ergo ille q̄
eligitur debet esse vir quātū ad animi vir
tutem. Sequitur. Et descendat quia p̄la
tus debet descendere p̄ humilitatē vir ei
vanus in superbiam erigitur. Job.ij. ho
mines enim superbi ⁊ ambitiosi p̄ mune
ra. per obsequia. per fraudes exāltāt fa
ciunt sibi scalam quō ad culmen p̄latiōis
ascendant. sed cum assecuti fuerint qō cu
pierunt sine scalis in infernale p̄cipitiū
descendunt. vir autem humilis per huili
tatem stabilitur. vnde in eo locū non inue
nit casus. Aug⁹. Vere humilis non habz
quo cadat quia in imo est. Debet ergo p̄
latus descēdere per humilitatē. ⁊ hoc sin
gulare certamen solet esse pugilum sol⁹
ēm pugnat contra solum ⁊ solent habere
duplicia arma quibus cōtra ictus aduer
sariorum protegūt. et sicut est in certami
ne corporali sic debz esse i certamine spi
rituali. Gladius quo hostem imperiū⁹ ē
gladius spiritus quod est v̄bū dei. 2. ma
cha. vltimo. Accipe sanctū gladiū mun⁹
a deo in quo deijcies aduersarios popul
mei israel. Arma autē quibus p̄tegimur
sūt arma iusticie et fidei sancte. ad Ephe
sios. 6. Induti lorica iusticie sumētes scu
tum fidei in quo possitis omnia tela nequi
simi ignea extinguere. Isti etiā pugiles i
duello certantes solent habere magros q̄
in gymnasijs experti sūt et ipsis quomō
se debeant p̄tegere et alios offēdere oē
dūt. Magister gymnasiorū xp̄s fuit q̄ no
bis artem spūalis certaminis ostendit. ⁊
ideo ad ipm debem⁹ aspicere. ⁊ sicut ipe
certauit certare hiere. 12. per patientiā
curramus ad p̄positū nobis certamē aspi
cientes in auctorem fidei ⁊ p̄summatorē
iesum. Secūdo debet eligi p̄lat⁹ ad exer
citium operū bonorū. zach. 9. quid bonū
eius est et quid pulchrū ei⁹ nisi frumētū
electorū et vinū germinās v̄gines. duo

p̄iungit. p̄pheta bonitatē ⁊ pulchritudinē
bonitas pertinet ad munera cōsecrētie de
qua bonus homo solet quādā letitiam ⁊
gloriam spūalez habere. 2. Chorin. 1. Glo
ria nostra hec est testimonium conscientie
nostre. Pulchritudo pertinet ad odorem
bone fame. 2. Chorinthe. 2. Bonus christi
odor sumus in deo in his qui salui fiunt ⁊
in his qui pereunt. sicut enim ex odore flo
rentis vinee delectantur homines. fugan
tur bufones. sic ex odore bone fame bo
norum virorum peruersi tristantur. bo
ni autem edificantur. bonum ergo et pulcrū
electorum debet esse in exercitio bonorū
operum. et hoc signatur per fructum etyi
num. fructus enim datur nobis ad susten
tationem vinum ad iocunditatem et dele
ctationem. et ista duo se solent coiacu
ri in operibus bonis. bonis operibus fu
sientabimur. puer. 6. Vade ad formicam
o piger ⁊ considera viam eius ⁊ disce sa
pientiam. que cuz non habeat ducē nec p̄
cepitonem nec p̄cipē parat in estate ci
bum sibi et p̄gregat in messe quod comes
dat. sic ex bonis q̄ facimus i futuro consu
liter sustētabimur Gala. 6. Bonū facientes
nō deficiam⁹ tp̄e ēm suo metem⁹ nō deficiētes Et sicut fruct⁹ p̄tiet ad sustētatiōez
sic vinū ad delectatiōez. Ex bōis ēm opi
b⁹ nō solum sustētabimur sz ēt delectabi
mur. Jud. 2. Quō possū deserē vinū meum
qō letificat deū ⁊ hoies. Isti vinū mutū
ē i p̄tis vita. qz quātūcūq; sācti et bonis
meritis interi⁹ delectant. multis tā p̄sen
tis ⁊ tribulatōibus exterius afflīguntur p
uer. 9. Comedite panem meum ⁊ vinū bi
bite qō miscui vobis. Sed istud vinū i vi
ta beata erit purum et optimū qz interiet
dilectio cordis nulla poterit exteriore af
flictiōe turbari. sequitur. Vinū germinās
v̄gines. Istud vinū dicit germinās virgi
nes. vinū corporale ē corruptionē virgi
nū inducens. Ephe. 5. Nolite inebriari vi
no in quo est luxuria. sed vinū spūalis iu
cunditatis est germinans virgines id ē in
corruptionē seruantes multiplicia germi
na bonorū operū p̄ducere facēs. qz quāto
homo magis in bōis opibus delectatur
tanto amplius ad ipōrum exercitiū erumpit.
Tercio eligit p̄latus ad cultū ecclesiastico
rum bonorum. Sapiē. 3. Habitur ei fides
donū electū et sors in tēplo dei accepti
sima. Donū fidei dicitur donū electuz. q̄.
est totius edificij spūalis fundamētum. i.
Chorinte. 3. Fūdamentuz aliud nemo p̄t
ponere p̄ter id qō positū est qō ipe christ⁹

iesus. glo. i. fides iesu christi. ⁊ quia btūs
eligius vera fide claruit. ideo chorruscat
vel chorruscauit miraculis ad operationē
sanitatū. nō solū in hominibus sed etiā
in iumentis. operatio enim miraculorum
firmā fidē habet p̄ fundamēto. Math
17. Si habueritis fidem sicut granum. si
napis dicetis monti huic trāsi hinc ⁊ trā
sibit et nichil impossibile erit vobis. sic
ergo beato eligio datuz est ei fidei donū
electum. sequitur. Et sors in templo dei
acceptissima. Beato eligio data est sors
accepta acceptior acceptissima. Accepta
in p̄pheta sue nativitatis. Unde in vi
ta ipsius legitur. q̄ cum mater eius in ip
sius nativitate p̄ doloris magnitudine
cepisset pericli tari vocauerunt quendam
reli iosū p̄sbiterum boni testimonij virū
vt p eade orare deberet. qui cuz venisset
ad eam in publico mor vsurpans ait ad
illaz. noli iquit mār timere: q̄m benignū
parrum tibi deus dignabitur largiri erit
ēm vir sanctus ac de gente sancta sua ele
ctus vocabit xp̄i sacerdos. sco data ē ac
ceptior sors interioris sācitatis. puer.
16. Imitū bone vie facere iusticiam acce
pta est apud deum magis q̄ immolare ho
stias facere iusticiā dicit hoc est opa iusti
cie p̄cedūt ex interiori sācitate. Ter
cio data est ei sors acceptissima ratiōe su
perne bitudinis. Ro. 4. sicut ⁊ dauid di
cit bitudinē hois cui deus accepto fert
iusticiā sine operib⁹ legis. xp̄s beato eli
gio sine onere veteris legis p̄tulit fcitate
tē gre iustificātis. et ideo ad gloriā sume
beatitudis puenit. Quarto dz eligi p̄la
tus sicut electa ē btūs eligius ad regimē
subditoz. Sapi. 9. Tu aūt elegisti me re
gē populo tuo et iudicem filiorū tuorum
Officiū regis est disputatio maloz. offi
cium iudicis est punitio reorum et libera
tio iustoz. puer. 20. Rex qui sedet in so
lio iudicij dissipat oēm malū intuitu suo.
Sed certe multi p̄lati in subditis nō p̄t
mala dissipare. qui nō cessāt coz intuitz
malis v̄bis. pernitiosis exēplis eorum
pere. hieronim⁹. Sordes tegere non va
let manus que lutū tenet. 2. Cor. 10. Pau
lus dicit sibi et alijs p̄latis p̄tēz a deo
data in edificationē et non in destructio
nē. sed multi p̄lati ecclesias sibi cōmissas
magis destruūt q̄ edificent qz destructio
cōiūnx erectis id est viris bonis firmis p
cōstantiā sonoris p̄ dicationem subtra
ctis p̄ mortem loco ipsorū in ecclesijs po
nunt festucas per nepotulorum suorum

Universidad de Deusto
Biblioteca

in celis spargere est nō solum se corā hominibus sed coram deo humiliare. Sequitur. Sitiens pulvis in tota tra egipti. e gyptus tenebre inter pretatur In quo signatur status penitentium qui non debēt esse tocundi vel lasciui. sed debēt esse tenebrosi. scilicet per lamentum et fletum. Et ideo in capite ieunij quod est temp⁹ penitentie consecratū. Consuetum vniuersalis ecclesia ponere cinerem super caput fidelū. Secundo est caminus granis tribulationis. Ecclesiastici. 2. In igne pbatur aurum et argentum homines vero receptibiles in camino humiliationis. Aurū et argentum sic in igne probantur q illō quod est impurum tollitur. illud vero qō est purum in sua puritate amplius solidatur. sic caminꝰ granis tribulationis valet ad purgationem vitiorum et solidationē virtutum. Ecclesiastici. Uicesimoseptimo. Vasa figuli pbat fornax. homines vero iustos tentatio tribulationis. Sed notādum est quod dicit q homines receptibiles probantur in camino humiliationis non eni semper immittitur a deo tribulatio ad punitionem peccatorum sed quandoq; ad augmentationem meritorum et cumulationem premiorum. Thobie duodecimo. Quia acceptus eras deo necesse fuit vt tentatio probaret te. Tertio ē caminus feruētis predicationis. zacharie. duodecimo. ponam duces iuda sicut caminum ignis in lignis. et sicut facē ignis in feno. et devorabunt ad dexteram et ad sinistram omnes populos in circuitu. duces iuda sunt predicatores et predati qui debent esse inflammati igne diuini eloq̄ psalmo. Centesimoquarto. Eloquium domini inflammauit illuꝫ. sic erat inflammatus ille hieremias qui dicebat factꝰ ē sermo domini in corde meo quasi ignis estuans claususq; in ossibus meis et defeci ferre non sustinens. Hiere. Uicesimo. Quia iste pphēta interius igne diuini eloquij ardebat. ideo alios exterius inflammabat. et quia plati moderni frigore auaritie congelantur mirum esset si ex ipoz. felicidio homines inflammarētur. glacies enim infrigidat sicut ignis inflammat Quarto est caminus pfecte supereminētis caritatis vel dilectiōis. Isaie. tricesimoprimo. Hec dicit dominus cuꝰ ignis in syon et caminus eius in hierusalē. per syon quod interpretatur specula signat ecclesia militans. per hierusalem que interpretatur visio pacis signat ecclesia triumphans. Ignis ergo caritatis est in ecclesia militante. Luce. 12. Ignē veni mittere in terram et quid volo nisi vt accēdatur. Isie ignis non extinguetur sed potꝰ augebit. Eccle. 11. Aſcantilla auget ignis. Nam et si fides et spes in patria euacuātur. caritas tamen non euacuabitur: sed consummabitur. 1. Chor. 13. Caritas numq̄ excidit. Et propter hoc dicitur q caritas in hierusalem erit. Nam secundum Augu. In vita btā sūmū bonū videbimꝰ clare. Laudabimꝰ alte. amabimꝰ plene. Ad cuiꝰ amorē plenitudinē nos pducere dignetur.

¶ De sancto Eligio. Sermo secundus.

Exaltaui electum de plebe mea. pſ. 88. Intentio boni viri dz esse vt de statu miserie per statū gratie peruenat ad statum glorie. hic est triplex terminus. Terminus a quo. terminus per quem. Terminus ad quem. Secundum hoc in verbo proposite beatus eligius describitur a tribus. prio a populari pseruatiōe a qua est egressus quod notatur cū dicitur. De plebe. Secūdo describitur a familiari dilectione per quam est progressus. qō notatur cū dicitur electū. Tercio describit a spectali sublimatione ad quaꝫ est ascensus qō notatur cum dicitur. exaltaui. Quātū ad primum sciendum q tria debent commēdari in plebe domini. Primum est innocentio diuine miserationis. Secundum est continuatio pacis et dilectionis. Tercium est commēdatio diuine operationis. primo ergo debet esse in plebe domini innocentio diuine miserationis. Ecclesiastici. 35 Miserere domine plebi tue super quā invocatum est nomen tuum. Nomen christi super nos invocatur. quia a christo christiani vocamur. vnde nos omnes christiani eius filioli sumus et ipse est omniū primus. ad Ephesios. 1. In quo credentes signati estis spiritu promissionis sancte qui est pignus hereditatis nostre. princeps exercitus per vexilla et insignia armoꝝ cognoscit qui de exercitu eius sunt. et illos protegit et defendit aduersarios autem impedit et occidit. Ezechielis. 9. Signa thau super frontes virorum dolentium et gementium. et sequitur. Omnem autem quem videritis thau ne occidetis. Istud thau est lignuꝫ crucis. quia sicut dicit tibi glosa Thau est littera in antiquis hebreis libris habens similitudinē cru-

cis per hoc signum ab inimicis defendimur et protegimur. Et sic credētes i christum et per ipsum signamur. et hoc spūsancto promissionis qui ē pignus nostre hereditatis ille qui pro pecunia sibi debita pignus habet certus est q pecuniam habebit. si pignus longe amplius oī pecunia debita valet. Si ergo nichil est cōparabile spiritui sancti bonitati: et ipse ē pignus nostre hereditatis: certi esse debemus q hereditatem habebimus si in ipo manserimus. Johannis. 1. Dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credūt in nomine eius. Certum est q hereditas patris filius debetur. Romanoruꝫ. viii. q si filij et heredes: heredes quidem dei. Coheredes autē christi. Nos ergo super qs signatum est nomen christi suffragio fidelis orationis auctor inuocare possumꝰ bonitatem sue miserationis: qō infideles non possunt: quia in ipsum non credunt. Romanorum. x. Quomodo inuocabūt in quem non crediderunt. Secundo debet esse in plebe domini continuatio pacis et dilectionis. Psalmo. octuagesimoquarto Loquetur pacem in plebem suam Dominus enim tantum pacem dilexit. q de ipso testamentum suum condidit. Et ipsum pro legato discipulis suis reliquit. Johannis Decimoquarto. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Illi ergo qui pacem fidelium perturbant. et tū in ipsis est testamentum dei violāt et eius euacuant. Et isti sunt tria genera hominum turbantium pacem. Primum genus ē bilinguium vel detractorum. Secundū est litigatorum. Tercium est raptorum. Primo ergo susurrones et detractores pacē fratrum perturbant. Ecclesiastici. Uicesimo octauo. Susurro et bilinguis maledictus multos enim turbauit pacem habentes. Isti sunt rane que venientes in fontibus puritatem fontis sordidant. sic et isti tranquillitatem conscientiaruꝫ turbant. Isti rane sicut alie non clamāt in hyeme sz in estate. Quia si arriseris detractori ostendendo q vba eius tibi placent detractiones cumulabit. si autē offenderis q tibi displiceant quasi in hyemali tempore a detractione cessabit. Ecclesiastici. Uicesimooctauo. Si sufflauerꝫ quasi ignis exardebit. Loquitur de linguis detractoris que ad detractionem inflammatur per auditorum complacentiā Et sequitur. Si expueris super illam extinguetur. per displicentiam auditoris. vnde dicitur q si non esset adiutor nō esset detractor. Ista monstra habitāt in desertis: quia detractores qui sunt monstruosi homines habitāt in claustris et hec dominus ad probationem bonorum permittit. Lingua enim detractorum est sicut herba fullonum que vocatur tribulꝰ. tribulus suis punctionibus pannum exterius exterit et per hoc ipsum planiorem et meliorem reddit: sic cū patientia tribulatur per linguā detractoris tūc coꝛ boni viri politur. Secundi homines qui turbāt pacem sūt aduocati et litigatores: isti essunt canes latrātes. Philip. 3. Uidete canes: videte malos operarios: videte concisionem. Isti canes de monasteriis deberent esse sed eorum latratus iam vsq; ad religiosos peruenit. Sūt enim multe abbatie in ḡrum qualibet cōnꝰ monachꝰ q̄ habet officium ex quo causidicus vel placitator vocatur. Et isti inter ipsos habentur quasi de honorabilioribus cum tamē deberent esse de contemptibilioribus. 1. Chorum theorum. Sexto. Seculares iudicia si habueritis contemptibiles qui sūt in ecclesia illos constituite ad iudicandū quoniam ab ipsis molestetur. Michee. 2. Populus meus in aduersarium consurrexit. Iste populus est populus religiosoꝝ qui per aduocatos monachos homines viciosos siue velint nolint sibi aduersarios constituunt. Certe antiquorum patrū pax et tranquillitas introduxit in abbatijs possessiones sed possessio excludit pacem et tranquillitatem. vnde Sequitur. Michee. 2. Desuper tunicam pallium tuum spoliastis. et eos qui transiebant simpliciter cōuertistis in bellum. Tertij qui turbant pacem fidelium sūt raptores Et isti sunt principes aues pdales sub dictos lacerantes vicinos molestātes. Sophonie Tercio. Principes eius in medio eiꝰ ḡsti leones rugientes. iudices eiꝰ lupi vespere Isti genera hominum plebem dominicā infestant. sed Ecclesiastici. Tricesimosexto Qui pessimant plebem tuam inuemēt pditionem. plebem dominicam pessimare est ipsam pessime turbare. et hoc est pditionem propriam querere. Unde sicut rusticus fecerit in seculoribus fortamen qō non vellet inuenire. sic isti pessimis suis operibus querunt perditionem quamvelint nolint inuement nec illam poterunt effugere. Tercio debet esse in plebe dominum consideratio diuine et mirifice operationis. Luce. 18. vt vidit omnis plebs

Universidad de Deusto
Biblioteca

dedit laudez deo. sicut dominus perfecit laudē ex ore lactātiū et lactentium. sic voluit p ficere laudē ex ore plebiorum. Nā populares mirabilia dñi gloriosum. Nā Scribe autem et pharisei ipsa quantum poterant deprauabāt. vnde qō ipse faciebat per spiritum sanctum dicebāt illū facere i spiritu maligno dicētes. In beelzebub ejcit demonia. Secundo describitur beatus eligius a familiari dilectiōe. Cum dicitur. electum. Scienduz est ergo quod bonus prelatus primo eligitur ad exercitiū bone operatiōis. Ecclesiastici. 15 Omne opus electum iustificabitur. et qui operatur illud honorabitur i illo. Ita ē in operibus sicut et de piscibus. sicut enī boni pises in vasa congregātur mali autem foris mittuntur sic opera mala debem⁹ fugere bona vero eligere vt iustificationem possimus obtinere. Multū fatuus est qui mortem querit vitaz refugit. q̄ ad ignem ardentem manum apponit aquam vero refrigerantem cōtēpnit. Ista omnia peccatores faciunt qui malum eligunt bonum cōtempnunt. Ecclesiastici. 15 Ante hominem vita et mors. bonum et malum. quodcunq; placuerit et dabit illi. et ibidē in eodē capitulo. Apposuit et ignē et aquam. propter quod dicitur. q⁹ omne opus electuz iustificabitur. Quis p ipsū operans iustus esse monstratur et ad regnū eternum perducitur. Sapiētie. 10. Justuz deduxit dominus per vias rectas et ostēdit illi regnuz dei. Que ostēsio nō solum intelligenda est speculatiua ex visu sed practica ex iusu. sequtur. Et qui operatur illud honorabitur in illo. Nam pro bonis operib⁹ homo bonus gloria et honore cozonatur et finaliter fruetuz gloriē consequetur. Sapientie. 3. Bonorum laborum gloriosus est fructus. Secūdo debet eligi bonus prelatus ad verbum sāctē predicatōis. prouer. 10. Argentū electum lingua iusti ligua iusti comparatur argento duplici ratione. Argentum enī est mundum et sonorū. sic lingus iusti debet esse munda p sanctificationez. i. debet sa- 4 Non vocauit nos deus in immunditia sed in sanctificationem. Secundo debet esse sonora p predicationem. Isa. 58. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo scelera eorum. Sopho. 3. Reddam populo meo labium electum vt inuocent omes nomē dñi Uocem cū p dicatiōis dz p cedere inuocatio diuini nois et suffragium orōis. colos- 4. Rogantes simul et p nobis vt det⁹ aptat nobis hostium sermonis ad loquēdū misteriū xpi. Tertio eligitur bonus prelatus ad premiū eterne bñficatiōis tā in spūlibus in subiectis suis. vñ de subiectis. 2. rhymo. 2. Oia sustineo ꝓpter electos vt ipsi salutē cōsequāt q̄ est in xpo iesu dñō nostro. officiū boni plati est subiectos regere supportare sustinere. Ro. 15. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmoz sustinere. sed q̄dam nō regūt qz sūt ignorantes. quidā non sustinent qz sūt imbeculles. quidā non supportant: quia sūt impatientes. sed apostolus volebat proelectis oia sustinere vt ipsos posset adducere eternā. a qua illoz gloria augmentū sue glorie et corone redundabat. pfectus em̄ auditor. i. thessa. 2. que est enim nostra spes aut gaudiuz aut corona glorie. Nonne vos ante dñm nostrū iesū xpm in eduentu eius. vos enim estis gloria nostra et deo gaudium. Tercio describitur beatus eligius et quilibet bon⁹ prelatus a spāli sublimatione ad quā est ascensus. Sciendum est ergo q⁹ tria sunt p que exaltatur bonus prelatus. primū est fides recta. Secundū est sapientia vera. tercium est humilitas firma. primo ergo exaltatur bonus prelatus per fidē rectam. puerbio. 18. turris fortissima nomē domini: ad ipsam confugit iustus et exaltabitur nomen domini id est fides diuini nominis est fortis per remissionem peccatoz que⁹ tute diuini nominis remittitur per baptismū. math. viti. Docete baptisantes eos in nomine patris et filij et spūssancti. Sz ē turris fortior p electiōez demoniorum. marci vltimo. In nomine meo demonia ejcient. Est turris fortissima per saluationem electoz. Actuū. 4. nec est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oportet nos saluos fieri credentes. Ad istam turrim fortissimam debet iustus currere. quia ivis mox debet gressibus sanctarū operationum festinare et vitam possit apprehēdere. i. Cherite. 9. Sic currite vt comprehendatis et per hāc fortissimam turrim diuini nominis meretur iustus ex altari. Fides est pe⁹ que sunt supra naturam et supra intelligētiam humanam. vnde p ipsam exaltatur ad intelligentiam creatoris. Debemus ergo. Fide intelligim⁹ aptata esse secula verbo dei. vt ex inuisibilib⁹ visibilia fierent. Secundo fides exaltat p sublimationem iustorum. Debemus. ergo. Fide enoch tā

status est vt non videret mortez et non inueniebatur. quia transtulit eum dominus ante translationem enim habuit testimoniū placuisse deo. sine fide autez impossibile ē quenq̄ placuisse deo. Tertio fides exaltat p expectationē sortietaz electoz. Debemus. ergo. Fide qui vocatur abraaz expectabat fundamēta habentem ciuitatem cuius artifex et conditor est deus. secundo exaltatur bonus plat⁹ p sapiētiaz veram. Prouerbiorum. 4. Arripe illam id est sapientiam et exaltabit te glorificaberis ab ea cum eam fueris ampleratus Dicit arripe sapientiam id est ad te rapeam. Sed sciendum est q⁹ rapt⁹ mulierū multum est vituperabilis. et secunduz leges humanas morte debz puniri. et huius ratio est quia in raptu mulierum est vsurpatio violenta. Coniūctio imunda. generatio infructuosa. Sapiētie. Quarto. ad ulterine plantationes non debunt altas radices. nec stabile firmamenuz colloca dū. et sequitur. Fructus eorum inutiles et acerbi ad manducandum. Raptus autem sapiētie in sacra est laudabilis quia in ipsa est concupiscentia grata. coniunctio casta. generatio fructuosa. Primo dico q⁹ raptus sapientie est concupiscētia grata et accepta. Sapientie Sexto. Preoccupat eos qui se cōcupiscunt vt illis se pulchrum ostendat. Unde sicut ego video i amore naturali q⁹ ille q̄ magis diligit a micum preuenit vsitando et ipsi dona et munera conferendo. Sic sapientia quādo dignum amatorem inuenit ipsum visitādo et bonis omnibus cumulando preuenit prouerbiorum Octauo. In vijs iusticie ambulo. in medio semitaruz iudicij vt ditem diligentes me et thesauros eorum impleam. Secundo in raptu sapiētie est coniunctio casta. Sapientie Quinto. Custodino legum que a sapientia procedit consummatio incorruptionis est. Tertio in raptu sapientie ē generatio fructuosa Sapientie Septimo. Omnium bonoruz mater est. propter hoc prouerbiorū Octauo. Melior est fructus meus auro et lapide precioso et genimina mea argēto electo. Et his omnibus raptus sapiētie dicitur laudabilis. ꝓpter quod dicit arripe illam et exaltabit te. Ecclesiasti. vndecio Sapiētia humilitati exaltabit caput illius Bene coniungit ista duo sapientiā et humilitatem. Nam in corde sapientis sapientia et humilitas in statera ponunt. Et quanto amplius cor per pondus humilitatis ad ima deprimitur. Tanto amplius per sapientiam ad secreta sublimia eleuatur. propter quod dicit Arripe illam et exaltabit te. Sequitur. Et glorificaberis cum eam fueris ampleratus. Sciendum est q⁹ nos debemus sapientiam amplecti duobus brachijs. Debemus enim eam amplecti sinistro brachio. Uocando ab exterioribus occupationibus. Ecclesiastici. Tricesimooctauo. Sapientiam scribe in tempore vacuitatis et qui minoratur actu sapientiam percipiet. Secūdo. debem⁹ amplecti sapientiam brachio dextro insistendo interioribus meditatiōibus et spiritualibus exercitationibus. Prouerb. 2. Si em̄ sapientiam inuocaueris et inclinaueris cor tuum prudentie. si quesieris eaz quasi pecuniam. et sicut thesauros effoderis illam tunc intelliges timorem domini et scientiam dei inuenies. sic ergo sapientiam duobus brachijs debemus amplecti. Canticorum. 2. Leua eius sub capite meo et dextera eius amplexabitur me Sed dicitur q⁹ glorificaberis alqua cū eā fueris ampleratus. quia amplexus sapientie sequit̄. collatio eterne corone. Prouer. 4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum et corona iclita protegit te. tercio exaltatur bonus prelatus per humilitatem firmam. primo. Petri. 5. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tēpore visitationis. Homines se solent sub manibus regnum et potentum humiliare vt fauorem et aliquid temporale possint ab eis obtinere. Sed fortiori ratione sub potenti manu dei se debet quilibet hūiliare. Ipse enim est qui potest et corpus et animam beatificare. et vtrunq; in gehennam perdere cum sit nemo qui de manu sua possit eruere. Humiliamini igitur sub potenti manu dei. Sequitur. vt vos exaltet in tempore visitationis. Sciendum est q⁹ triplicater visitat nos dominus. primo illustrando rationabilem ad veritatem cognitionem. Lu. i. Uisitauit nos oriens ex alto. illuminare his qui in tenebris et in vmbra mortis sedent. Secundo visitat nos custodiendo concupiscibilem ne defluat spirando p male concupiscentie ioridinationē. Job 10. visitatō tua custodiuit spūm meū. tertio visitat nos dei tādo trasci bilem per eternoz bonoz participationē Isaie. 60. ponā visitatiōez tuā pacē. non solū pacem tbis vel pectoris. sed pacem eternitat̄. Ad quā nos p ducere dignet̄.

De sancto Nicolao Sermo. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Thesaurus desiderabilis et oleū i habitaculo viri iusti. Prouer. 21. In verbo proposito notantur duo a quibus commendat beatus nicolaus. Primo a plenitudine cū dicit thesaurus desiderabilis. Secundo cōmendatur a dulcedine pietatis. cuz subdit. et oleuz in habitaculo virī iusti. Quātum ad primū sciendū q̄ est quadruplex thesaurus. Est enim thesaurus pecunie. sapientie. conscientie bone et gloie. Primo ergo est thesaurus pecunie de q̄ Thobie. 12. Bona est oratio cum ieunio et elemosina. magis q̄ thesauros auri reconde re. Bene coniungit istas duas socias orationem et elemosinam. Nam oratio iursum eleuat ad deum per piam affectionez elemosina animam inclinat ad proximum per compassionem. Oratio resistit ire diuine Sapien. 18. Prosperēs homo sine querela deprecari p populis et p incensū depcationū allegās restitit ire elemosina liberat hominez a culpe. tho. 4. Elemosina ab oi peccato et a morte liberat nec patietur alas ire in tenebras. sic q̄ bona oro cū elemosina. sequtur. magis q̄ thesauros auri ꝑdere. i. recondere cōtra auaros diuites qui quicquid acquirūt. sicut picavel modela recōdunt. ps. 38. Thesaurisat et ignorat cui cōgregabit ea. ꝓpt hoc ad informationē diuitū dr. i. ad thimo. 6. Precipe diuitibus huius seculi nō sublime sapere. non debēt de diuitijs tanq̄ sublimes in superbie. vñ. glo. grandis est animꝰ qui iter diuitias morbo superbie nō tenet magnus qui nō ideo magnū se putat. q̄ diues ē q̄ sūt ideo se magnū putat supbus et regenus est. in carne erepat. in corde mendicat. inflatus est et nō plenus. Et faculi tribuere ex liberalitate q̄ est in effectu. ꝓmit facilitas distributiōis in effectu. ostra diuites auaros qui hñt manꝰ aridas nec possunt eas ad bursaz ꝓ pauperibus inclinare. et si inclinant habēt ipsas plūbeas. nec possūt eas vsq̄ ad pauperes eleuare. Debēt diuites ꝑicare. i. omia ꝑdita reputare. oia aūt cōta fuerunt tempore nature. vnde etiam instituere fuerunt tpe nascētis noue eccle. Actu. 4. nec quisq̄ eoruz que possidebat aliquid suū esse diceba t. sed ista ꝓmonia meū tuū. istā ꝓmunionē distinxerūt Et ꝓmo maiorem huius ꝑionis ꝑicem charitatem. [de qua. i. choi. 13. maior aūt horum est charitas] celicidio extinxerūt. Matthe. 24. Et qñ abūdabit iiquitas refrigescet charitas multo antiq̄tus caritas multoz refrigescebat sz nr̄is tpib⁹ gelicidio ē extincta scabies ēt istiꝰ ꝑionis q̄ sūt large distributōes et liberales affcōes i carcere retrarerūr. secr̄. Thesaurisare sibi fidam mētū bonū. glo. i. solidas fructs nō solū bonas operationes. et hoc vt appetendant veram vitam id est futuram que nō est fluida sicut presens. vita sed eterna. secundum istum modum beatus nicolaus pauperibus thesaurizauit. vnde de ipso legitur. q̄ cum quidam diues ad tā tām inopiam deuenisset vt vite necessaria nō habere. tres filias virgines ꝺo habebat decreuit ꝑ sitiui vt eaz infam. ꝓmercio felicē ageret vitā. quod vt cognouit beatus nicolaus auro ꝑtecto eius inopiā releuauit et virginum infamiaz ꝓpulsauit. Scdo ē thesaurꝰ sapiētie. 1. Chorin. 4. q̄ dicit ō tenebris lumē splēdescere ipe qui lurit in cordibꝰ nr̄is ad illuminatōes sācte claritatis dei. Habemus autem thesaurū istum in vasis fictilibꝰ. Tenebre ignorātie et errorꝭ arant super facā abyssi. id est hūani cordis. Quādo ille qui ē lux vera illurit in cordibꝰ nostris ad dirigēdos pedes nostros in viam pacis. et tūc dicit lumen splendescere de tenebris illicēdo in cordibus nostris. Epheſi. 5. Erat aliq̄n tenebre nūc autē lux in domino. sicut ēm homo de se habet culpā. a deo aūt gr̄a et vitam bonā. sic de se habet tenebrarū obscuritatem. a deo aūt cognitiōis lumē propter quod dicit. Eratis enī aliq̄n tenebre per propriam ignorantiā. Nunc autem lux in domino per diuinam illustrationem. Sequitur. Habemus autem non thesaurum istū in vasis fictilibꝰ. vas fictile de facili frangit. sic lumen sapiētie nisi per frequentes cogitationes in memoria commendetur cito oblioni traditur. Huius autem tripler est ratio. prima est obnubilatio memorie. Quādēm sūt nō obnubilate memorie q̄ candelis. ecclie denocte vel sole lucēte in meridie claritatem sapientie non possunt videre nec memoriter retinere. Scda ratio ē cure secularis occupatio. Aqua ei sapiēte saluaris quasi ꝑ quasdam rimas et quedā foramina occupatiōis secularis effluit. Tercia ratio est corruptio corporis. q̄z cū anima quantū in se est non senescat q̄ ēt ꝑpetua. tamen q̄ alligata ē organis corporeis. senescentibꝰ organis q̄z senescit. Unde multi qui in bona etate fuerūt ingentes et ingeniosi. i etate decrepite hebetes et ignari. Sapiētie. 9. Corpꝰ q̄z corrumpitur aggrauat animā et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. istū thesaurū sapientie bene habuit bēn nicolaꝰ. Isa. 45. Dabo illi thesauros absconditos et archana secretoz vt sciat q̄ ego dñs Beatus nicolaus habuit thesauros absconditos diuine sapientie per inuestigationem et doctrinam. Uñ de ipso legitur. Ecclesie sācte frequētans limina sacro pectore cundebat mandata. habuit enī archana secretoz ꝑ ifusionē. Ipse enī quasi fidelis dispensator dñi sapientiā a dño petūt et accepit. Jacobi. 1. Si quis vestrum indiget sapiētia postulet a deo qui dat oibus affluenter et non ꝓperat et dabitur ei. postulet aūt in fide mehil hesitans. Tercio est thesaurus bone conscientie. puer. 8. Ego i vijs iustitie ambulo in medio semitaz iudicij vt ditem diligentes me et thesauros ipsoz repleā. Dominus facit nos ambulare in vijs iustitie per obseruantiā mādatoz. ps. 118. Viam mandatorum tuorū cucurri cū dilatasti cor meū. Qui non obseruant mādata sedent secus viam et nō ambulāt in via. Luce. 18. Secus vitā sedebat cecus mendicās. Iste secus sedebat sicut contractus super calciatam nullā habēs bone operationis occupationē et nō erat in via sed secus viam. quia nō seruabat mandatorum regulam vel lineam. Galat. vltimo. Quicunq̄ hanc regulam secutus fuerit pax super illum est. in presenti pax peccatoris. in futuro pax eternitatis. Fratres nos sumus regulares canonici. et ideo debemus esse positi in regula obseruantie mandatoz dei. ne si simꝰ in spacio constituti ꝓximos decipiamꝰ sub appellatione falsi nominis. Sedemꝰ autem in medio semitarū qñ dūs nos eligat ad aggressionem consiliorum. Hec ei est via compendiosa perueniendi ad regnum celorum. 2. Regum Decimo octauo Cucurrit achimaas per viam compendū et ꝑuenit ad dauid citius q̄z chusi. chusi erat homo sapiens consiliarius dauid et signat sapientes huius mundi qui dicit quod eis sufficit q̄ possint saluari per viam mandatorum dei et dicunt q̄ isti inuenes ista artisie sunt fatui et melancolici: qui volunt ad alta consiliorum volare an tēq̄ possint alas habere. Modo incedat chusi gressu testudineo per latam et spaciosam viam que ducit ad perditionem et signat iuuenes nostros cū achimaas currere per artam et compendiosam viam q̄ ducit ad vitam. Sequitur. Ut ditem diligentes me et thesauros eorum impleam. Thesaurus dicitur locus vbi diuitie reponuntur. et aurum et argentum et lapides preciosi qui in thesauro ponūtur. vñ cor beati nicolai fuit thesaurꝰ et repositorium spūalium gratiarū scilicet et virtutum. Quantum ad locū repositionis pōt dici de corde beati nicolai. vbi thesaurꝰ tuus ibi cor tuum. Matthe. vi. Quantuz ad diuitias in corde beati nicolai repositas. Isa. 33. Diuitie salutis sapientia et scientia. timor domini non solum est thesaurus sed thesaurarius. per ipsum enim thesaurus cordis conseruatur ne per peccatum effodiatur et spirituales diuine amittantur Eccle. 27. Si nō in timore dñi tenueris te instāter cito subuertetur domus tua. Quarto est thesaurꝰ glorie. matthe. 19. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. et veni sequere me. et habebis thesaurum in celo. Diuite quando pauperibus erogāt̄ non amittuntur sed premittūtur. Tu 16. facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis vt cū defeceritis recipiāt vos i eterna tabernacula. mamō. ꝺr. demon que diuitijs presidet et tanq̄ mal monetarū diuites auaros tanq̄ numularios sibi subditos i obedientia sua tenet. Hec mamona dicitur iniquitatis id est inequalitaz quidem enim abundant. alij aūt inopiaz sustinent. Unde ecclesia in membris suis quasi claudicat habens in quibusdam tibias longiores vt in diuitibus in quibusdā breuiores vt in pauperibus. hāc claudicationem docet apostolus reducere ad equalitatē. 2. Chorinteoz. 8. Cū dicit ex equalitate i ꝑsenti tpe vestra abundātia illoz in opiam suppleat vt et illoz abūdātia vestre inopie sit supplementum. Cum enim diuites pauperibꝰ tpalia tribuunt et pauperes diuitibꝰ spūalia refundunt. tunc gressus rectos pedibus suis facūt. Hebreoz. 12. Rectos gressus facite pedibus vestris ne quis claudicans erret magis aūt sanetur. Et subdit rationē cū dicit. Ut cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. homo libenter reciperet in hospitio suo ad tempus illum per quē crederet se bene hospitari ad semper. secundū istum modū loquitur dominus cū dicit. vt cuz defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Non sunt contēpnēdi boni pauperes quorum est regnum ce

Universidad de Deusto
Biblioteca

lorum. et ibi possit recipere diuites sicut in propriū domū. Sequitur. Et habebis thesaurū in celo. holes libenter diuitias suas reponūt i thesauro quē credūt esse tutū ⁊ securū. vñ solēt dare illi qui habēt thesaurus bonos ille thesaurus non timet incendiū. nec insultus latronū i illo loco solido beatus nicolaus thesaurisauit. q̄ diuitias patrimoniales quare non retinuit. sed per manꝰ pauperū liberaliter p̄misit. Mathei. 6. Thesaurisate vobis thesauros i celo vbi erugo nec tinea demolitur. nec fures effodiunt nec furātur. Sic ergo beatus nicolaus commēdatur a plenitudine bonitatis. cum dicitur thesaurus desiderabilis. Secundo commendatur a dulcedine bonitatis. cum dicitur. et oleum i habitaculo viri iusti. sciēdum est q̄ est quadruplex oleum. Oleum compassionis qđ dꝫ extrahi de thesauro pectoris. Secūdo est oleum luminis quod dꝫ accipi de thesauro sapiēte. Tercio est oleum suauitatis quod oritur de thesauro bone cōscientie. Quarto est oleum iocūditatis ⁊ quod inuenitur i thesauro glorie. primo ergo est oleum ꝓpassionis. Hiere. quadragesimo primo. Soli nos occidere quis habemus in agro thesauros olei frumenti et mellis. In oleo signatur cōpassio mentis. in frumento reuelatio alicuius necessitatis. in melle dulcedo consolationis. In his tribus consistit thesaurus boni diuitis. prio ergo debemus hīe thesaurū olei per cōpassionē mentis. contra multos qui ita sunt aridi sine amore pietatis sicut stipula ariditate plena. et ideo multū debent sibi timere ne sint ad eternum incendiū preparati. Non sic aridus fuit beatus nicolaus sed pulchre pietatis a dño impinguatus. psal. Vicesimo secundo. Impinguasti in oleo caput meum Debemus etiam habere thesaurum frumenti. de frumento panis triticeus conficitur ex quo pauperis necessitas sustentatur ⁊ i robore ꝓfirmatur. ps. panis cor hominis cōfirmat. Istū panē superexcelsum fecit agnus: id est pauperes de hostio ad hostiū discurrentes diuitias mittere deberent. quia post multa tpa reperirent. sz diuites huius mūdi ita sunt duri q̄ raro cōpatiuntur. primoꝝ necessitati. ⁊ ideo amittunt charitatē dei. 1. Johannis. 2. Si quis habuerit substantiā huius mundi ⁊ viderit fratrē suū necessitatē hre. et clauserit viscera sua ab eo. quō charitas dei manet i eo. multi hūt substantiaꝫ huius mundi qui non cōpatiuntur necessitatibus primi. Sz clauso hostio comedūt erubescentia cōpassionis nō oliēdūt. isti sūt porci de quibus eructauit draconce dyeboli sine viscere bus pietatis. vñ in talibꝰ non fit mansio charitas dei. si duo socij essent in eodem hospicio quoꝝvnꝰ vellet olia cōmunicare alter vellet alia infuscare. nō posset pacifice habitare. ymo vnꝰ vellet oculos alterius eruisse. sic est de charitate ⁊ auaritia. charitas est olia cōmunicat et ideo cū auaricia non pōt remanere charitas. non diligamus ergo ꝟbo nec lingua sz ope ⁊ ꝟitate. 1. Johānis. 3. Multi sūt amici ꝟbosi ⁊ liguosi q̄ multa ꝓmittūt et tpe necessitatis pauca soluēt ⁊ si cū vna necessitate venit ad eos amicꝰ reuertit cū duabꝰ. quia cū necessitate pauperis secū refert necessitatē cōfusionis. tales dicūtur sicut lūbardi qui cū de aliquo rogātur de amicis suis dicunt. olia alia facerē ꝓ te ꝟ sūt non possū frater mi. Debemus etiā hre thesauꝝ melius id ē pie cōsolationis. contra multos q̄ si aliq̄d pauꝑi tribuūt illud dant cū vituperio p̄sone et amaritudie animi. holes miseri q̄ in dulcibus feralis pietatis nesciunt dare aliam falsam q̄ fel napiū vel mosthardū. Eccle. 18. nonne ardorem refrigerabit ros. sic et ꝟbum melius cū dotū. scōm hoc beatus nicolaꝰ habuit dotū ad sustentationē. ⁊ ꝟbū ad cōsolationē. Cantī. 4. Mel et lac sub lingua tua. Lac ad sustentationem pauperum sicue paruule. mel ad consolationem. Secundo est oleum luminis quod debet accipi de thesauro. Sapientie. Exaudi. 27 Precipe filiis israel vt afferant tibi oleum de arboribus olinarum purissimum piloch contusum vt ardeat semper lucerna in tabernaculo testimonij. In oleo luminis signatur claritas sapientie salutaris: que de sacra scriptura tanꝗ de arboribus olinarum debet educari. Istud oleum primo debet esse purum quia verbum sacre scripture debet. predicari sine falsitate. Contra multos qui in suis predicationibus solent fabulas et falsitates inserere. Psalmo. Centesimo decimo octauo. Narrauerunt michi iniqui fabulationes sed non vt lex tua. Et illud estimatum absurdum illum scilicet qui est veritas laudare per mendaciū. non enim videt lux laude vel testimonio tenebrarum. Job. decimo tercio. Numquid deus indiget nostro mendacio vt pro eo loquamur dolos. Secūdo debet eē purus. quia debet esse absq̄ vanitate. Psalmo. Undecimo. Vana locuti sunt vnusquisq̄ ad proximū suum. sed beatus nicolaus non predicauit vana sed solida. ⁊ ideo beatificatur in sacra scriptura. Psalmo. Tricesimo nono. Beatus vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit in vanitates et insanias falsas Tercio predicatio verbi diuini debet esse oleum purissimum q̄ debet eē absq̄ terrena cupiditate. 2. Thoritheo. 1. Non sumus sicut plurimi adulterantes verbum dei sed ex sinceritate sicut ex deo coram deo in christo loquimur Psalo confusum. Oleum in pila feriente pilo desuper venientes per frequentes percussiones ⁊ repercussiones significat q̄ p frequentes cogitationes et recogitationes auaritiam et obscuritatem sacre scripture per diligentes expositiones franguimus et in oleum spirituale intelligēe cupiamus. et in cellario memorie cōseruamus. Sequitur. vt ardeat semper lucerna i tabernaculo testimonij. Ista lucerna fuit beatus nicolaus qui non fuit lucerna sub modio abscondita sed super candelabrum ecclesie elevata. et oleo benedictōis in die sue consecrationis repleta. sicut lāpas diuina. Exodi. 29. Fundes oleum vnctōis super caput eius atq̄ hoc ritu consecrabitur. Tercio est oleū suauitatis qđ debet oriri de thesauro bone cōscientie Ecclesiastes. 9. Omni tēpore sint candidavestimenta tua ⁊ oleum de capite tuo nō deficiat sicut corpus indumentis materialibus induitur sic anima corpore suo tanꝗ vestimentis propriis vestitur. Beatꝰ nicolaus omni tempore vestimēta candida habuit qui mundiciam virginalis innocentie conseruauit. Et sciendum q̄ due bone soꝛe sunt abstinentia et continentia. De abstinentia beati nicolai legimus q̄ cum adhuc lacte matris aleretur cepit bis in ebdomada feria. quarta scilicet et sexta mammas matris semel bibere. et hac vice contentus tota die sic permanebat. et ideo q̄ abstinētiā seruauit ꝓtinentiam virginalem. Ipse fuit ille angelus vel homo angelicꝰ de quo. Mathei. 28. Erat aspectꝰ eius sicut fulgur. q̄ habebat claritatē honeste conversationis. Vestimenta autē eius sicut nix per cādorē innocentia virginalis. beatus ergo nicolaus omni tempore vestimenta sua cādida seruauit. et oleū de capite eiꝰ nō deficit. caput beati nicolai possumus dicere eminentiam sancte ꝓsciētie que oleo suauitatis vacua non fuit. Imo

dñs eiꝰ fecit in oleo exhilarauit. In cuius testimonij ⁊ eiꝰ tumba marmorea sacrū oleū eliquit. Job. 29. Petra fundebat mihi rinos olei. Quarto est oleū iocūditatis q̄ quod inuenit in thesauro glorie. ps. 44. Unxit te deꝰ deus tuꝰ oleo letitie pre cōsortibus tuis. Certe beatus nicolaū dñs pre ceteris sāctis oleo iocūditatis iunxit Multas enī tribulatiōes et miserias et erumnas de alijs sanctis legimꝰ. de btō autem nicolao nihil inuenimus. ipse enī semper fuit diues. opulentus. semper dilectus semp honoratus. vnde alios sāctos tanꝗ p̄ vias scopulosas deduxit ad regnū celorum. Actuū. 15. Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnū celorum. sed beatum nicolaum tanꝗ dilectū teneritimum quasi p̄ prata amenissima deduxit de gaudio in gaudiū. de gaudio spei ad gaudium rei. de gaudio ꝓscientie ad gaudium glorie. de gaudio presētis affligentie ad gaudiū felicitatis eterne. ad qđ nos ꝓducat q̄ viuit ⁊ regnat i secla. ā.

De sancto Nicolao Sermo. 2.

Beatus diues qui inuentus est sine macula et qui post aurum non abiit. Eccles. 31. In verbo ꝓpositi ꝓmendat beatꝰ nicolaus a tribus. Primo enī cōmendat a copia spūalium bonoꝝ. cuꝫ dicitur. btūs diues. Secō ꝓmendatur a carēta inquinantiū viciorū. cū dicit sine macula. tercio a ꝓtempta cōcupiscētie terrenoꝝ. cū dr et post aurum nō abiit. Primo ergo cōmendatur a copia spiritualiū bonorum. cum dicitur. beatus diues. Et sciendū q̄ triplices sunt diuitie. temporales q̄ deficiūt Secundo sunt diuitie spirituales q̄ reficiunt. Tercio sūt eternales q̄ pficiūt prio q̄ sūt diuitie tpales que deficiūt. 1. Thimo. 6. Diuitib⁹ huiꝰ seculi. p̄cipe nō sublime sapere neq̄ sperare in incerto diuitiarum. q̄ superbiēdo sapit seipz ad tenebras deiecit. vnde q̄ lucifer superbiēdo sublime sapuit ideo a luce glorie ad tenebras tartareas depulsus desipuit. Isaye 14. Detracta ē ad iferos supbia tua ꝓcidit cadauer tuū. sic ergo diuitib⁹ huiꝰ seculi precipiendum est nō sublime sapere. ⁊ sequitur. nec sperare in incerto diuitiarum. Fatuus est qui sperat in homine mēdacii. quia si promittit et nō soluit. ille cui promittit non pt aliud facere nisi illud quod vulgariter dicitur pogesi ab eo p vno mendacio pignus aufferre. talia sūt

bona temporalia siue diuitie temporales non enim sunt vera bona sed falsa et mēdacia Eccliastici.34. quasi qui apprehendit ventum. et persequitur ventum. sic et qui attendit ad visa mendacia temporalia enim promittunt quietem et non soluunt nisi laborem promittunt securitatem et non soluunt nisi timorem. promittunt iocunditatem et non soluunt nisi dolorem hoc est quod dicitur ꝑuiter q̄ diuitie temporales acq̄rūt cū labore possidēt cū timore. amittunt cū dolore. beatus nicolaus hmōi diuitijs tēporalib⁹ dimes fuit sed in ꝑpis nullo modo sperauit. imo dispersit dedit pauperib⁹. et ideo iustitia ei⁹ manet in seculū seculi. Secundo diuitie sūt spirituales que reficiūt. Isaie.33. Diuitie salutis sapientia et scientia timor domini ipse est thesaurus eius. sicut cibus corpalis diceretur salutaris per quem dolor infirmitatis tolleretur et dulcedo sanitatis saluaretur. sic diuitie salutares in scientia et sapientia ponūtur. nā p̄ scientiā vitatur dolor infirmitatis peccati q̄ per scientiam cauem⁹ insidias diaboli ne ab ipso capiamur et ducamur captiui. Isaie.5. Propteres duct⁹ ē popul⁹ meus captiu⁹ quia nō habuit scientiā. Sapientia conseruat sanctitatē mētis et dulcedinem custodit sicut cib⁹ salutaris dulcedinē sanitatis corporis. sapiētia ēt sōz nomē suū scientia dicit habet enim sapientia ꝓprie dicis caritatem sociam que est acumen penetrans interiores delicias menti surgerēs. habz enim delectationes in dextera sua vsq; in finem sic ergo diuitie salutis sapientia et scientia. sequitur. Timor domini ipse est thesaurus eius sicut reges et principes solent thesaurizare vt imminentie necessitate habeant vnde possint dilatores conducere per quos possint terram suam defendere. sic tota custodia domus conscientie de facili subuertitur. sed per timorem dñi firmiter custoditur. Eccle.27. Si nō timore dñi tenueris te instanter cito subuertetur domus tua. Tertio sūt diuitie ecclesiales que ꝓfluūt. puer.3. Longitudo dierum in dextra eius et in sinistra illius diuitie et gloria. Nos res illa quas amplius diligimus ad dexteraz ponimus. ad sinistraz vero res illas quas minime diligimus et certe parum esset habere diuitias et gloriaz homini qui cert⁹ esset q̄ hꝛent finem. cum fm Boetium. infelicissimum fortunū genus sit fuisse felicē ꝓpter hoc in sinistra domini ponuntur diuitie et gloria. sz diuitie dicuntur queste ad copiaz eternorum bonoruz. sz gloria dominū datum ad liberalem vsum ꝓximorum. Cum aliquis diuitias multas hz et ꝑpis ad voluntatem suam non vtitur non est felix sz miser dicendus. Eccle.8. Vir cui de⁹ dedit diuitias et substantiam et honorem et nihil deē sue ex oīb⁹ q̄ desiderat nec tribuit ei ptātē vt cōedat ex eo. sz hō extraneus vorabit illū. Ista vanitas et magna miseria ē sic ḡi i sinistra dñi sūt diuitie et gloria et longitudo dieruz ponit in dextera quia nullo mō posset eē felicitas nisi diuitiarū et glorie esset duratio eterna. ꝑs. 90. Longitudine dierū replebo eū et ostēdā illi salutare meū. Homo in hac vita ingratitudine dierum non potest repleri. Qui sicut dies diei succedit ita die succedēte alia pertransit. Et ideo plenitudo dierum in presenti vita que in successiōe est continua non potest inueniri sz inueniet i patria vbi ē eternitas vera tota et ꝑfecta secundum enim Boetium eternitas est interminabilis vite simul tota et perfecta possessio. his diuitijs repletꝰ modo beatus nicolaus gloriat vnde potest dicere illud Prouerbio.8. Mecum sunt diuitie et gloria. Secundo commendatur beatus nicolaus a carentia inquinantium vitiorum. cum dicitur sine macula. Primo est macula interne crudelitatis. Secundo ē macula peruerse loquacitatis. Tertio ē macula concupiscentie carnalis. ꝓie q̄ est macula interne crudelitatis. Numeri. 35. Ne polluatis terram habitationis ꝑe que inhabitatis cruore maculatur terram habitationis sue caym maculauit q̄ fratrem suum abel innocentem occidit. et tā sunt horroz eius effusi sanguinis q̄ eius clamor vsq; ad aures domini dei sabaoth introiuit. Gene. 4. Vox sāguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. Sine ista macula interne crudelitatis bene fuit beatus nicolaus qui erat mitissim⁹ et benignissimus sicut agnus. Ipse enī erat de illis sacerdotibus ō quibus. i. Machabe. 4. dicit. Elegit sacerdotes sine macula habentes voluntatem in lege dei. Secundo est macula puerse loquacitatis. Jac. 3. Lingua ꝓstituitur in mēbris nostris q̄ maculat totū corpus et inflammat rotaz natiuitatis nostre inflāmata a gehenna. Lingua ꝓstituitur in mēbris nr̄is tanq; vnum de nobilioribus membris. Data ē enim nobis lingua ad laudendum deum et edificandum et ad sustentandum ꝓximum et non ad subuertendum nec confundendum Isa. 50. Linguam eruditam dedit michi dominus vt sciam sustentātem eum qui lapsus est verbo. Ista lingua in membris nostris constituta dicitur totū corpus maculare. quia quantumcunq; li guosus et detractor abundet gratijs tamē tanq; maculatus et unmundus hominib⁹ redditur abhabilis. vnde sicut visa re abhabili. solemus insputare. ita audito detractore nō debemus in aliquo fauore sz ꝓ̄ insputēdo debemus et eius ꝛbo refellere. Eccle. 28. Si sufflauerit ignis exardebit. Si sufflauerit ei fauendo et libēter audiēdo ꝗsi ignis exardebit magis et magis detrahēdo. et si expueris sup illā extinguet. si expueris sup iliaz eius detractōes detestando et increpando extinguet a detractione cessādo. Ista lingua inflammat rotam natiuitatis nostre. Vita nostra rote cōparatur. sicut enim rota sua reuolutōe a ꝑncto a quo incipit terminatur ita nos ab eodem ꝑncto a quo incipimus ad eundem terminamur. quia et a pulueres exortum sumimus et in pulueres reuertemur Istam rotā natiuitatis nostre inflammat lingua maligna quasi a malo igne ignita. Jaco. 3. Lingua nostra ē ignis vniuersitas iniquitatis. sicut in vniuersitate parisiēsi addiscūtur subtilitates artiū. ita ē vniuersitate ista ars ligna detractor addiscunt subtilitates adinuētionū ad denigratōes fame bonor. Eccle. 11. Bona enim in mala cōuertens insidiatur et in electis imponet maculam. In ista vniuersitate est cācellarius qui dat licentiam. scilicet effēs irreuerentia. qui lingue laxat habenas ad imponēdū bonis iniqua et puersa. lingua ē detractoris non ꝓsuevit deū timere et homines reuereri. luce. 18. Hec inflammatio dis signata est. Gene. 31. Ubi q̄ cum laban falsē iposuisset iacob q̄ furat⁹ fuisset idola sua ad iracundiam inflammatus ꝑ criminatione falsa. Unde ibi dr. Tumens ira iacob cum increpat ait quam ob culpam meā et ob quod peccatū meum sic exarsisti post me quia labam ꝑ falsaz criminationē contra iacob exardebat ideo sanctū patriarcham ad iracundiā et iram inflammabat. sic ergo lingua rotam nr̄e natiuitatis inflammat. Et sequitur. Quia inflāmata a gehēna. i dicitur lingua a gehēna inflammari non tam ratione ardoris q̄ ratione inertigubilitatis. alii ēm homines corrigūtur sz detractores et linguosi nō possunt corrigi.

Ecclesiastici.23. Homo assuet⁹ i ꝛbis improperij omnibus diebus suis non eruditur. quia ergo tales arguuntur et corripiunt i capitulis. q̄re ḡ nō ꝑnt corrigi certe hui⁹ ratio ē q̄ ꝑplati magis eligūt arādo littus operaz perdere qui ipsos corripiēdo non negligentes in suo officio apparere. Tercio est macula carnalis cupiditatis. i Petri. 2. Uoluptatē existimātes diei delicias coinquinationis et macule. Bene dicit. existimātes. quia illi decipiūt et falsa estimatione qui in carnali ꝓcupiscētia creduntveram delectationē inuenire. Uñ sicut sophista ex apparētia et defectu decipit et decipitur. sic illi ex apparētia delectatōis spūalis superficialis cum defectu latentis et sequentis perditionis dicūtur paralogizari vel decipi. Uñ sicut ego video q̄ sumus nunc cooperti delectat visū ratōe cādoris. sed nunc resoluta molestat olfactū ratione fetoris. sic carnales homines et si inueniāt breuem et superficialem delectationem. inuenient tamē longam et ītimam afflictionem. Unde sicut nullus sapiens nullo modo comederet cibum quātūcunq; delicatum in quo crederet latere venenū. sic nullus sapiens debz amplecti delectatiōes sub qualt credit latere peccatū. et p̄ sequēs supplicium eternū. Prouer. 23. Ingreditur blāde sz in nouissimo mordebit vt coluber et sicut regul⁹ venena diffudet. Tercio commendatur beatus nicolaus a contemptu concupiscentie terreno rum. cum dr. Et post aurum nō abiit. Scīē dum q̄ tripler est aur. Est ē aurum mūdane cupiditatis. Secundo est aurum fraterne charitatis. Tercio ē aurū eterne iocūditatis. Primo enim ē aurū terrene cupiditatis. Baruth. 4. Qui thesaurisat sibi aurum et argentum in quo cōfidūt homines et non est finis acquisitionis eorum. bñ dicit. Nō est finis acquisitiōis. sicut enim ex appositione lignorum nō minuitur sz augetur ignis materialis ita ex aggregatōe diuitiarum nō minuitur ignis mundane cupiditatis. Prouer. 30. Ignis nūq̄ dicit sufficit Isto auro btūs nicolaus dimes fuit. sed istud aurum suare nō retinuit nec recōdit sed liberaliter distribuit et piecit Unde de ipo legitur q̄ auro piecto trinz virginum quas pater eaz ꝓstitui decreuerat vt eaz saltē turpi cōmercio miserā ageret vitam et infamiaz ꝓpulsauit et patris inopiam releuauit. Secundo ē aurū fraterne charitatz. Apoca. 3. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum et pbatū per

aurum in sacra scriptura signatur charitas. sicut enim aurum inter cetera metalla precellit sic charitas omnibus virtutibus antecellit. 1. Chorinthеorum. 13. Maior autem horum est charitas. Istud aut emere nichil aliud est q̄ charitatem a domino sanctis orationibus impetrare. illō aurum debet esse ignitum. quia cor humanum debet esse in dilectione dei et proximi inflammatū. Luce. 12. Ignem veni mittere in terram. istud aurum debet esse p̄batum qz nō sufficit interius habere charitatem in affectu nisi exterius loco z tp̄e probet in opere in effectu. Eme ergo aut ignitū z probatum. z hoc vt locuples fias. Quid locupletq̄ beato nicolao qui postq̄ diuitias paternas distribuit ad culmē pontificale a domino p̄motus fuit. vbi quod natura nō poterat gra sibi a deo data multiplicitatē bonor̄ tpaliū impetrauit. Vñ in ipius legēda leginus quod cū populꝰ sibi subditꝰ fame tabescereret z nautis potū adriaticū trāseūtibus p̄ singulā ratez pīs suis obsecratōibus cētū modios tritici impetrauit. mira res q̄ sicut ipe p̄misit apō regiū exactionē nulla minoratio inuenta fuit. z postmodū mirabilibus mirabiliora successerunt. qz ita studiose populo suo distribuit q̄ illud modicuz quod quisq̄ accepit ad sustētationē p totū ānū suffecit. modo videamus q̄ eminētes fuerūt diuitie bti nicolai. nos videmꝰ et pauci granis ope et adiutorio nāe multas segetes multiplicari. sed tante fuerūt bti nicolai diuitie q̄ sine adiutorio nāe pīs et sanctis orōibus triticum augmentabat. Tertiū ē aurum eterne iocūditatis. Job. 28. Non adequabitur ei aurū vel vitruz. nec p̄mutabuntur p̄ ea vasa auri excelsa z eminentia. Sed querenduz est cū dixisset non adequabitur ei aurum. quare acumulando subdidit vel vitruz cum certi sumꝰ q̄ aurum longe amplius sit pretiosum q̄ vitrū. Sed ad hoc respōdetur illud quod beatꝰ Gregoriꝰ dicit. q̄ ibi ob loq̄bat de vita beata vbi est p̄scientia. cuidētia z transparentia. vnde vez est q̄ vas aureū ceteris metallis colore precellit. sed istud quod intra clausum retinet exteriꝰ nō patet. sed qui quid in vase vitreo cōtinetur clausū interius exteriꝰ patet et. ideo vltra aurum addidit vitrū. quia vltra bonitatē conscientiarum tanta erit iocunditas ex inspectione bonor̄ alienor̄ q̄ alterius mētem ab alterius oculis corpulentia nō abscondet. imo sic mala cōscientia homis cō

spiciabilis alteri erit. ꝓpter hoc illam supernam ciuitatē beatus iohannes in apocalipsi sub istis duobus comprehendit scilicet sub auro et vitro. Apocal. p̄. 21. Cuius illa aurum mundum simile vitro mundo. Aurum mundum dicitur ꝓpter mūdiciam et valorem. sed simile vitro mundo. dicitur ꝓpter conscientiaꝝ alternā visionem et cognitionez. tunc eni beati qui videntem omnia videbūt in ipsorū visionez alioꝝ habebūt. Ad quā visionē nos p̄duc̄ere dignet q̄ viuit z regnat i secula amē.

De sancta Lucia Sermo. i.

QUm ambulaueris in igne non combureris z flamma non arebit in te. Isaie. 43. In verbo ꝓpositio notantur tria. primo enim notatur diuina sapientia exponēs fidelesꝰ suos ad p̄bationem. cum dr. Cū ambulaueris in igne. Secundo notatur diuia clementia visitans ipsos ad lib rationē. cum dicitur. nō cōbureris. Tercio notatur diuina potentia sibi seruās semēta creata re obedientiam. cum dicitur. et flamma nō arebit in te. Quantum ad primū sciēdū q̄ sicut dicitur. 1. Johānis. 5. mūdus totꝰ in maligno positus est. malignuz dr malo igne ignitum. z secundum q̄ tripler malignitas inuenitur. sciēdū hoc tripler malꝰ ignis distinguit. 1. Johānis. 2. Quecunq̄ est in mundo aut est cōcupiscentia carnis. aut cōcupiscentia oculoꝝ aut superbia vite secundū hoc distiguitur ignis tripler. Est eni ignis terrene cupiditatis. est ignis pcuiscētia carnalis. Est ignis superbie vel elationis. Primo ergo est igis terrene cupiditatis. puer. 30. Ignis. nunq̄ dicit sufficit. Dupler aūt ē ratio q̄re ignis terrene cupiditatis nō p̄t dicere sufficit. ꝓio qua terrena nō habent in se nisi vanitatē. secundo quia terrena cōuerti nō possunt in substantiam ale. terrena dico nō hāt in se nisi vanitatē. vnde si alias diceret de terremis sufficit. tāq̄ ignarꝰ logicus argueret ab insufficienti cū in ipsis nō sufficiēa sit sola vanitas posset repiri. Eccle. 1. Vanitas vanitatū z ola vanitas. vnde auri huius mundi patiūtur famē valoris siue famem validam p̄. 58. Famē patiēur vt canes et circūibunt ciuitatez. vnde homo in via nequaq̄ de terrenis p̄t dicere sufficit. nec fames eius sedari. quia i ipis nō ē nisi vmbra et vanitas. sz solū in patria vbi ē vera gloria z gloriosa vitas. p̄. 16. Sa-

tiabor cum apparuerit gloria tua. Secūda ratio quare auarus de terrenis non potest dicere sufficit est. quia non possunt terrena in substantiam anime conuerti. video q̄ animalia ex sumptis alimentis nutriuntur vegetantur augmētant z ad pfectionem debitē p̄ducuntur et hui⁹ratio. ē. qz sumpta alimēta in eoꝝ substātiā conuertuntur. sed nullū terrenū potest i substantiam anime conuerti qz est substātia spūalis. sz neq̄ p̄t. ci sz substantiā sed solum scōm affectionē vnitiuasz pecunia pomū in archa fames sūt et sitis possessionis pecunie est in anīa. sicut homo nō potest saciari cibo qui appōitur ei⁹ auri. sed oportet ori apponi quod est porta stomachi vbi celebrat digestio ad pfectionē incorporationis z transsubstantiatiōis. sic homo non satiatur pecunia que reponit in archa cum fames eius sit in anima. Ecclesi. 5. Auarꝰ nō implebitur pecunia. secūdo est ignis concupiscētie carnalis. Job 31. Ignis est vsq̄ ad p̄ditionem deuorās Sathā ē. q̄ tria sūt q̄ ignis carnalis concupiscētie deuorare spāliter p̄sueuit. ꝓio pulcritudinē grate iuuētutis. scōo possessionē paterne hereditatz tercio claritatē bone fame vel opinionis. Primo q̄ ignis concupiscētie carnalis deuorat pulchritudinē grate iuuētutis. Joelis. 1. Ignis deuorat speciosa deserti. Desertū ē mūdꝰ propter peccata a dño derelictꝰ. huiꝰ deserti speciositas est iuuētꝰ grata que ab igne concupiscentie deuoratur q̄n a concupiscentia actū deficitur. Eccle. 18. post concupiscētias tuas nō eas z a volūtate tua auertere. vñ sicut video q̄ sicut ex ardore solis marcescit z arescit pulchritudo floris sic ex feruore libidis marcescit pulcritudo grate iuuentutis. Frequenter eñ ex. i. moderantia libidis amisso vennsto colore rubois vertit luxuriosus iuuenis i colorātez pallorē. Apoc. 6. Ecce equꝰ pallidus z q̄ sup illū sedebat nomē illi mors et infernꝰ sequebatur eum. Equꝰ pallidꝰ est iuuenis luxuriosꝰ immoderatis libidinis in pallorē p̄uersꝰ super ipz diabolus sedet. qz sicut fessor equz freno circunducit vbi sibi placet. sic diabolus luxuriosum iuuenē positū ipm seducit. ducit z deducit sicut libet bene dicitur q̄ nomē illi i mors quia diabolus tentatū hoiez ducit in culpaz mōtalem. z infernus sequitur eum qz postmodum inducit in gehennam vel mortez externā. Secōo deuorat ignis concupiscentie carnalis possessionē eterne hereditatis. Luce. 15. De filio p̄digo qui portionem substantie que eum contingebat a patre petijt et recepit. et ipsā luxuriose viuendo cum mulieribꝰ deuorauit. Unde insuper omnes homines p̄digi luxuriosi āplas facultates pro momētaneis delectationibus cōmutantes sunt supōes hoies insipientissimi mercatores. totū studiū mercatoꝝ est care vendere et p vili precio emere. sed isti ecōtrario caras possessiones vili precio vendunt et valde care vilissimas delectationes emunt. istie modus negationis ortum habuit in nundinis primi parentis qui propter pomuz cupitum qō modici erat valoris mandatum dñi preterūt. et ideo pulchritudinez grate innocentie durationem imortalitatis accepte. amenitatem possessionis paradisum terrestris amisit. Nos ergo nō negotiationez primi hominis ade qui de terra terrenus fuit. sed secundi qui de celo celestis exitit sequamur. ipse eni paupertate regnū ignominia gloriaz. morte vitā pollicetur. Tercio deuorat ignis cōcupiscentie carnalis claritatem bone fame vel opinionis. istud eñ peccatuz scōz sanctos z si nō sit maioris culpe tñ est maioris infamie. et huiꝰ ratio est. qz pudenda q̄ sagacitate nature et labore idustrie humane operiuntur in peccato carnis denudatur. video q̄ nāa caudas dedit bruto animalibus ad tegendū turpitudines eorū. primi etiā parētes post peccatum videntes se nudos folia ficꝰ consuerunt. et sibi perisomata fecerūt. Gen. 3. Dñs etiā ad istam vestē pauperē addidit et sibi pelliceas tunicas fecit et eos induit. istā honestatē nō solū hz natura. non solū sapiētia diuina. sz etiā idustria hūana. 1. Chorinthe. 12. Et que ignobiliora sūt mēbra corpis his abundantiorem honorē circūdamus. Dissoluti hoies ab alijs reuerentiam et honorē mendicant. z seipsos p̄ immunditias deturpant et ideo seipsos indignos reuerentia z honore demōstrant Eccle. 10. Quis honorabit ethonorātem aliz suā. Tercio est ignis superbie vel elationis. Jud. 10. Qui ceperāt ciuitatē succenderūt ignē. fumus eñ qui ascēdebat capta esse ciuitatē demōstrabat. Ciuitas est anima que deberet esse hierusalē que edificat vt ciuitas. istaz qñq̄ hostes inuisibiles sez capiunt et incendunt. qñ i ea ignez superbie z elatiōis p̄ suggestiones accendūt superbis i hoc habet natura ignis. qz semp ascēdit z sublimiora petit

Universidad de Deusto
Biblioteca

hunc ignem diabol⁹ primo in se accēdit quando voluit ascēdere vsq; ad celsitudinem dei. et de celo cecidēs ignem istū nō extinxit. sed potius augmentauit. Eius enim superbia semper ascendit. ps. 73. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper et ideo tanq̄ malus vocatus istum locum insufflare et accendere non cessat i nobis. Sed notabile est quod dicitur in predicta auctoritate q⁹ fum⁹ qui ascendebat captaz esse ciuitatem demon Srabat. Fum⁹ est sequela ignis. vnde sic solet argui. fumus est. ergo ignis adest vel affuit. Certe ex fumis ascendentibus ignem supbie et ambitionis perpendimus Videmus in istis ecclesiasticis electionib⁹ episcopoz captationes familiaritatum. firmatione partium. superfluas expensas conuiuiorum conuocationes ad nocatorum. formationes appellationuz visitationes limnum apostolozum. et qd aliud sunt ista nisi fumi ignis superbie z ambitionis honorum. Isti fumi miseraz ciuitatem id est animaz ambitiosi non solum a die Dolo obsessam sed iam captam esse demōstrāt. Isti in vinea dominica sedentes custodes pstituti ptēdūt. q ppriā vineā. i. animā custodire nequaq̄ sufficiūt. Cantico.i. Posuerūt me custodē in vineis. vineam meaz non custodiui. quanq̄ nō bñ dicere pñt primuz posuerunt me custodē inuenies scilicet qz illi custodes nō ponūtur nō p electōez canonicam pficiuntur sed per pcuratōez et importunitatē ppriā ingeruntur. sz illud quod sequitur bene cōpedit illis vineam meaz non custodiui multos videmus quorū vinee nō nisi spinas et tribulos germināt. attñ se custodes pstitui sup vineā dñicaz pcurāt. vñ miseram vineam quo sibi semp pñs est z ipsam ante oculos suos semp habent nō sufficiūt custodire. sciz salutē aie ppriē. attamen semet ad custodiā decem militū animaz nō formidant obligare. Isti non sunt custodes non sunt pastores non sunt structores. sed potius destructores. Isa. 49. Uenerūt structores tui destruētes te nam re vera prelati qui ecclesiam cōstruere et custodire deberent ipsā destruere nō cessant. nec mirum quia in ecclesia dei in qua deberet esse archa federis est locus veneris Ubi deberet esse abstinētia z amor volūtarie paupertatis inuenitur status belis voratoz. Ubi deberet eē ppitiatorium et dulcedo consolationis. statuit sb homiatio desolatiōis. ipi sacro crismate consecrantur et execranda perpetrāt. in mitris ipsorū cornua ponuntur vt malos ventilent et ipsi bonos affligentes ipsos exterminant. Datur eisdem baculus pastoralis vt a grege domini lupos arceant et ipsi lupis vespertinis crudeliores oues lacerant. Ponitur anulus in manibus earum vt ipsi tanq̄ sponsi ecclesie per euangelium i ch̄isto ihesu filios spirituales generent et ipsi generatos malis verbis et peruersis exemplis spiritualiter necant. sic ergo illi qui debent esse ecclesie structores ipsius efficiuntur destructores. secundo notatur diuina clementia subueniens ad liberationem cū dicit. z non cōpereris. Sciendū q⁹ cum combusto sit effectus ignis tripler est combustio. secundo quod tripler distinctus est ignis. Est est combustio. Auaricie luxurie superbie. Primo ergo est combustio auaricie. Isa. 33. Spine congregate igne comburentur per spinas quod exponit saluator. Matthei. 13. signantur tales diuitie que istis solicitudinibus cupidoz animas pungunt. et suis punctionib⁹ affligūt. Isti spinas auari miseri in malum suum congregant et secum reatum immoderate mortis ipsorū deferunt. et sic efficiuntur vt vehementius ardeant. Unde miseri cupidi secū deferūt materiam incendij tanq̄ ipsis nō sufficiat ignis incēdij ifernalis Josue. 7. Cū achan furatus de anathemate de iericho palleum coccineū valde bonū. et ducentos siclos argenti et regulā auream. 50. siclorum. ductus igne cupiditatis diuina sententia promulgatum fuit. q⁹ cūq; in isto facinore fuerit deprehēsus cōburetur igni cū omni substātia sua. Et ergo ignem cupiditatis sequitur affectus combustionis. Sed beata lucia et alie virgines dñi hoc igne nō ardebāt. qz pauperatē spūs diligebant. Communiter virgines paupes esse solent. Quia si pecuniose inuenirentur amici eaz malam suspitionem conciperent. ne pecunia ab amatore peruerso recepissent. Unde cuz dese multū pauperē vult erpumere soleat dicere in communi. puerbio q⁹ ego sū pauperior q̄ virgo que erit de balneo. In cuius figuram Assuerus desponsauit sibi hester opibus pauperem. patria destitutā. parentibus orbatā. Talē vult ihesus esse sponsā. ps. 44. Audi filia vide et inclina aurē tuā et obliuiscere populum tuum et domum patris tui. Et sequitur. et concupiscet rex decorez tuum. Sedo est combustio

ignis luxurie. vnde cū diceret iude. Genesis 38. Fornicata est thamar nurus tua. Iuda respondit. Perducite eam vt comburatur. Afflictio enim ignis corporalis patitur. Afflictio enim ignis corporalis pena est debita igni libidinis. Isaie. 9. Uestimentum mixtum sanguine in combustionem erit et cibus ignis. Per vestimentum in isto loco ornatus virtutum signatum in isto loco ornatus virtutum signatur. hoc vestimentum sanguine miscetur quando opera virtutum immundicia carnis et sanguinis maculantur. imo potius corrumpuntur. et ideo in combustionē eiusdem nō reseruantur. sz bta lucia z cetere christi virgines vestimenta sua seruauerunt qua confessionem nuditatis timuerunt. Apoc. 16. Beatus qui vigilat z custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant homines turpitudinem illius sic gloriose virgines vestimenta sua seruauerunt munda et candida. Eccle. Omni tempore vestimenta tua sint candida. vt sic illi sponso congruerent qui est candor lucis eterne speculum sine macula. Tercio est combustio quam facit ignis superbie. Matth. 3. Congregabit triticuz in horreum suum paleas autem comburet igne extinguibili. per plateas signatur superbi qui ratione leuitatis defacili agitātur vento vanitatis et ambitionis. isti reseruantur comburendi igni inextinguibili. Sed pauperes spiritu in imo subsistūt soli date humilitatis. vnde sicut video q⁹ naues in mari ventis vela pstantibus ipelluntur z agitantur ā choze aūt firmitate solide stabiliūtur. sic superb⁹ q̄si palea agitatur vanitate supbie z elatōis. hūilis āt stabilit solicitate hūiliatōis. hūilitas enī virtus est q̄ debet esse soror z socia virginitatis quia mirabiliter placet i oculis saluatoris. vnde cū beatissima virgo se sciret virginem et hūilē esse magis pfessa ē in cantico suo dñm eius humilitatē q̄ virginitatez respexisse. Luce. 1. Respexit hūilitatem ancille sue. Tercio ponitur diuina potentia creature seuientis sibi seruans debitā obedientiā z subiectionē qd notatur cum dicitur. z flāma nō ardebit in te. Sciendū ē ergo q⁹ ptra vsitatū cursū nature dās sibi in creaturis debitā obedientiā seruauit. q⁹ quam ad nutū suū de ipsis agit quicquid voluerit z sibi placuerit. vñ dominus qui de paucis granis multas segetes pducere cōsuecuit quinq̄ panes ordeaceos ad refectionē quinq̄ milia hoiz multiplicauit. Jo. 6. Dñs etiā qui quotidie vsu nature ex humore nature z radice vitis vuas in palmitibus crescere facit. et quibus eliquatur vinum ad vsum hominis. quando sibi placuit aquam in vinū subito commutauit. Dominus esse qui in generali resurrectiōe omēs cōmuniter suscitabit. quando sibi placuit filiā archisynagogi. filium vidue. Lazarum in sepulcro quadriduanum suscitauit. Dominus etiā qui bestias ferocissimas ad punitionē malorum creauit. leones ferocissimos ne in lacu danieli nocerent in mansuetudinem conuertit. Dominus. etiaz qui ignis acerbitatem ad reprobozum punitionem inflammabit. flammam fornacis ne noceret ananie azarie misaeli mitigauit. et misso angelo medium fornacis quasi ventū roris flantem effecit. propter quod dicitur. Sapiētie. 16. Creatura tibi factori deseruiēs exardescit i tormentum aduersus iniustos. et leuior fit ad bene faciendū p his qui in te pfidūt. qz ergo sancta lucia z alie sancte virgines et martires totā suā fiduciam siue spem in domio ponebāt. et ideo sibi q̄cq̄ creature crudelitatis sue oblite in mansuetudine seruiebāt. Rom. 5. Gloriamur i spe glie filioz dei. nos ergo in dño firmiter speremus in hac vita in spe. in futuro i re gloriam hereditatis filioz ptici pem⁹. Titū. 3. Iustificati gratia ipsi⁹ heredes sum⁹ fm spē vite eterne. Ad quam nos perducere dignet qui sine fine viuit.

De sancta lucia Sermo.2.

DOsuit aiam meā ad vitam et nō dedit in pmotionē pedes meos. ps. 65. Qñ qz finis mouet efficiētē et finis pot ē i itētiōe q̄uis sit posterior i executiōe. ideo in vbo ppositio notātur duo primo essentialis terminus notatur bonorum oiz finis scilicz felicitas. cū dr. posuit aiam meā ad vitā. Secōo notatur tanq̄ via ad terminū firme fidei et bonoz opū stabilitas cū dicit et nō dedit i pmotionē pedes meos. Circa primū notantur tria. primo enim notatur ponentis auctoritas. cuz dicit posuit. Secōo notatur posite rei dignitas. cuz dicitur. aiam meā. Tercio notatur positiōis eternitas. cū dr. ad vitā Circa primū sciendum q⁹ ponit dominus bonum hominē. primo ad cognitionē secretoz. secōo ad edificationē primoz. tercio ad executionem bonoruz opū. primo ergo pōit deus hominē ad cognitionem secretoz Aggei. 2. ponam te quasi signaculum qz el. si te. Signaculum vel sigillū ve

Universidad de Deusto
Biblioteca

let ad tris. Primo eñ facit ad rei euidentem ꝯgnitionem. scdo ad secreti occultationē. tercio ad prestādaz auctoritatē. p sigilluz eñ cuius sit lra cognoscitur. p sigilluz etiā auctoritas scripture pstatur. Nō eñ littera quātūcuꝛ bene dictata habz virtutem autoritatis nisi muniatur caractere sigilli. Isti tria bñ dicta sūt danieli 12. Vade daniel et claude sermones et signa libꝝ vsq; ad statutū tpus. claude sermones p occultatiōes secreti. signa libꝝ p pstationē autoritatis. sed hoc vsq; ad tē p statutū quo debeat reuelari et eriberi cognitio veritatis. Secundo ponit deus hominem ad eruditionem. primorum vn de propheta dauid. ps. 140. Pone domie custodiam ori meo et hostium circumstantie labijs meis. Bene custodie posito ori petitur. quia lingua in humido sita est et de facili labitur. Sequitur. et hostium circunstantie labijs meis. Id circo hostium ponit in domo vt tempore oportuno claudatur et aperiatur. secundum hoc os hominis debet claudi a verbis turpibus et detractorijs. debet aperiri verbis salubribus et edificatorijs contra multos qui os suum verbis edificationis claudunt. verbis autem maligms et detractionis quasi semper apertum dimittunt. In ore non solum debet hostium sed hostiū circumstātie poni. Nam op⁹ quod est de genere bonorum multum decoratur ornatu circunstantiarum. vnde qui alium corripit non tam debet aduertere veritatem ꝙ modū correctionis. Nam et si aliquis vellet de de oculo meo ejicere festucaz ita immoderate et indiscrete. posset facē q cū festuca extraheret pupillā. Galath. 6. Si ꝓoccupat⁹ fuerit hō i aliq; delicto. vos q spūales estis hmōi instruite in spiritu lenitatꝝ Tercio ponit dominꝰ suos ad multiplicatōez operꝝ bonorꝝ. Johānis. 15. posui vos vt eatis et fructuz afferatis. posui vos vt eatis id est de virtute in virtutē. de bono in melius ꝓficiatis. Gratia eñ dei modū habet vtri argenti qđ nūq; quiescit sz in motu semp cōsistit. i. Thoritheor. 15. Gratia eius in me vacua non fuit. sz abūdāti⁹ omnibus his laborauī hoc est ꝓtra fratres otiosos quib⁹ videtur sufficere si caueāt sibi ab illicitis et trāsgressionibus ordinis. sed non sic fratres otiosi. non sic. Dñs eñ arbores fructuosas vult in orto suo. (qui est religio) plantari. vñ 61 in laudē hois iusti. quod erit tanq; lignum quod plantatū est secus decursus aquaꝝ quod fructū suum dabit in tempore suo. Unde beatus Johannes bapt. arboribus infructuosis comminatur in precisionem et combustionem Matij. 3. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Secundo notatur posite rei dignitas. cum dicitur. animam meam. Scēduz est q anime dignitas in tribus pstitit primo in eo q est adeo dilecta. Secundo in eo q est ad deuz erecta. Tercio in eo q est ad ꝓticipationē summe bonitatis ordinata. primo enim dignitas anime consistit in eo q est a deo dilecta. Sapi. 4. pleacita erat deo anima illius. propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatuz. Anima deo est placita et a deo dilecta quia est eius imagine et similitudine insignita. Eccle. 13. Omne animal diligit sibi simile. pater speciali amore diligit filium quando audit ipsum esse sibi similem. Ideo deus trinitas humanum diligit intellectum ei⁹ similitudine insignitū. huius dilectionis magnitudinem bene dei filius ostēdit quādo ipaz suo sanguine redemit et etiā reparauit. Johannis. 15. Maiorez hac dilectione nemo habet ꝙ vt animam suam ponat quis ꝓ amicis suis. Secūdo cōsistit anime dignitas in eo q est ad deū erecta siue ēt eleuata. Job. 7. Suspēdiū elegit anima mea. Non est credendum q ille vir sanctus iob cui veritas testimoniū phibuit ꝙnō erat ei in terra in sanctate similis. elegisset suspendiū ex vicio desperatōis sed ex studio cōtēplatōis. Quod cū suspenditur a terra elongatur et celo ꝓpquius efficitur. sic iob sāctus elegebat in spendiū ꝓ terenoꝝ ꝓtemptum et celestiū appetituz. Isaie. 26. Alia mea desiderauit te in nocte. sed et spiritu meo i precordijs meis de mane vigilabo ad te. Nouimus suspēdiū boni latronis. nouim⁹ suspēdiū inde ꝓditorꝝ iudas. ꝓditor i suspēdio suo hūit inter electā. et ideo nec ꝓfess⁹ est culpā nec petijt vniā. nec adeptus est remissionē. sed bon⁹ latro totū corp⁹ habuit ꝓfixū et clauis ligatū. solum vocem habuit liberam. et ideo libere cōfessus est culpam dicens. et nos. quidē digna factis recepim⁹ ꝓfessus aūt xp̄i bonitatem et innocētiam dicit hic autem nichil mali fecit. petijt et obtinuit eterni regni possessionē dicēs Memento mei dñe duz veneris in regnū tuū. vnde ipe meruit audiri a dño. Hodie mecum eris i paradiso. Luce. 23. Nos ergo nō suspēdiū. desperatōis cum iuda ꝓditore. sed suspendium ꝓtemplatōis cum iob

sancto homine suspendium etiam penitē tie et macerationis carnis cum beato lazarone eligamus vt cuz ipso regnare iperpetuum valeamus. Tercio cōsistit dignitas anime in eo qđ est ad participationē summe bonitatꝝ ordinata Treno. 3. pars mea dominꝰ dixit anima mea propterea expectabo eum. O anima sancta bonum consilium habuisti que dominum in tuā pacem elegisti apposita tibi morte et vita mortem neglexisti vitam assumpsisti. Appetito tibi bono et malo: malum contemptisti bonum accepisti. sit ergo pars tua dominus vt dixi tibi o anima tibi quoꝝ ita bene cōsulta et dñm expecta. Ego video q filij huius seculi cū magno desiderio patrū suoꝝ expectant hereditatem. et quandoq; ꝓ vehementia desiderij machinantur in ipsoꝝ mortē. Sed tu alia charissima cū sancto desiderio expecta hereditatem superne ciuitatis: ad quam non malicijs sed soluz operibus bonis pōt peruenirī. Expecta spe et longanimitate vt finaliter possis dicere. Dñs pars hereditatis mee et calicis mei tu es qui restitues hereditatē meā michi. Tercio nota tur possessionis eternitas. cuz dicitur ad vitam. Sciendū est ergo q est triplex vita. Est vita nature: vita gratie: vita glē. De vita nature. Actū. 17. Nō in manufactis templis habitat nec manib⁹ hūanis colitur indigens aliquo. cum ipse det oibus vitā et inspiratiōnē et oia. Dominus dat vitam animalem. inspirationem rationalē. ps. 8. Omnia subiecisti sub pedibus eius. vnde super vegetationem vite animalis decorauit de⁹ animā humanam excellentis vite rationalis. Gen. 2. Formauit deus hominem de limo terre: et inspirauit in faciē eius spiraculuz vite formatus est homo de limo terre vt haberet vnde humiliaretur. Dñs inspirauit i faciē eius. id est rationē in qua sicut in facie eius apparet sensus et motus et spiraculū rōnalis vite. Secundo est vita gratie de qua ad ro. 6. Quomodo xp̄s surrexit a mortuis per gloriā patris. ita et nos in nouitate vite ambulemus. vetustas vite pertinet ad culpam quam debemus purgare et expellere. i. Thorinthe. 5. Expurgate vetus fermentū vt sitis noua cōsperso sicut estis azimi. Dupler reperit via in hac vita. quedaz est lata que ducit ad perditionē. Alia est arta que ducit ad vitā. Quelibet istaz viaz hz suuz ductorem et conditorem. Uia lata habet suum ductorē et cōductorē prudentiā carnis q suū visitatorem ducit ad precipitiū mortis Ro. viii. Prudētia carnis mors est via arcta habet suū conductorē prudentiā spūs siue rationis. qui suū visitatorem ducit ad pacē et tranquillitatē mentis et ꝓceptionem vite celestis. ro. viii. Prudentia spūs vita et pax. Homines vestimenta panno sa libenter abijciunt et libenter vestimētis festiuis et iocundis seipsos induunt. sic et nos vestimata vetustatis culpe debemus abijcere vt ad vestimenta iocūditatis vite possim⁹ puenire Tercio ē vita gloriē de qua. 2. Corinteoꝝ. 4. Semper mortificationē ihesu xp̄i i corpore nostro circuferentes. vt et vita iesu in corpibus nostris manifestetur. sicut dicit. Job. 7. Militia est vita hominis super terrā. Et sciendū qđ in ista vita sup terrā sūt quidā milites xp̄i quidē sūt sūt milites diaboli et quilibet defert insignia armoꝝ domini. Insignia armoꝝ deferebat apls cum dicebat. Galato. 6. Stigmata dñi ihū xp̄i in corpore meo porto. Milites xp̄i quasi insignia calcariū. i. aspitatis pie i corporibus suis deferunt. vnde beatus Hieronimus. Cinis et cilicium arma sunt penitentium. Sed milites diaboli tanq; nobiles flatorarij flatones et cartas defert in armis suis seipos ornantes talib⁹ iurta ignem caminj contra hostiles in cursu frigoris hyemalis. Sed dominus vnicuq; parat⁹ est reddere stipēdia militie sue malis penam. bonis autez vitam eternā Unde in predicta auctoritate vt et vita iesu in corporibus nostris manifesteturqđ fiet cum hoc mortale corpus immortalitatem induerit et surget in gloria. quis in ignobilitate seminatum fuit. sed hoc nō sufficeret nisi procederetur ad dotes alie rationalis: non enim nisi propter ipsā inuenitur in corpore causa remuneratiōis sue. et istud fiet quando anima regem in decore suo videbit. quod est summa et tota remuneratio hominis. Johannis. xvii Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deum verum et quem misisti dñz iesū xp̄z sic ergo in verbo proposito ꝓlo notatur tanq; terminus bonorum omniū finis felicitas. cū 61. posuit animā meam advitā Sequitur. Et non dedit in cōmotionē pedes meos. Ibi notatur vis tanq; ad terminum firme fidei et bonoꝝ operum stabilitas. Sciēdū est ergo q est triplex cōmotio. est cōmotio indignationis. est commotio dissentiōis. est commotio desperā

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionis. primo ergo est commotio indignationis. 3. Regum. 19. Post spiritum commotio non in commotione dominus In spiritu signatur vehementia alationis. Ysaie. secundo. Quiescite ab homine cuius spiritus in naribus eius. qz excelsus reputatus est ipse. Homo superbus ex tumore elationis de facilis prorumpit in verba indignationis. sicut homo sputum quod habet inter labia de facili exputt et fluxum narium de facili expellit. Sed dicitur q̄ post spiritum est commotio. homines enim elati non cognoscentes pares de facili indignantur fratribus suis. et ideo prius sunt ad casum peccati. Prouer. 19. Quid ad idignādum est facilis erit ad peccata proclivior Sed sicut clauus clauo retunditur ita indignatio humana indignatione diuina punietur. Roma. 2. Ira et indignatio tribulatio et angustia in omnem animā hominis operantis malum. Secundo est commotio dissensionis. Sapien. 18. Testigit vsios tentatio mortis et commotio in heremo facta est multitudinis. Tentatio mortis est lingua detractoris. Eccle. 28. lingua testificans adducet mortem. Quidā sūt falsi frs q̄ mirabilit hñt artē detrahēdi frib⁹ suis. ipi em̄ quodā titulo religionis loquētes detrahunt fratrib⁹ suis de missis supercilijs. iterpolatz suspirijs loquentes sub quadam maturitate. et humilitate sermonis. inocātes deū in testimoniū veritatis. q̄ id quod dicūt dicunt p̄ bono fratris. Ista lingua testificans mortem adducit qz simplicē fratrez cui loqtur ex verbis suis et simulatō religioso loquendi modo ad male iudicandū de ffe quem prius diligebat inducit. sed dicitur q̄ ista tentatō mortz i deserto fit et heremo. Ista em̄ mōstra detractor⁹ abundāt in claustris. Deutro. 8. Vbi dicit q̄ in deserto erat serpens flatu adurēs et scorpio ac dypsas. In serpēte flatu vrēt e designatur denigratio fame primi. flat⁹ em̄ vrens illud cui punctum fuerit in ingredinem cōuertit. In scorpiōe designatur fallacia vel calliditas detrahendi. p̄missio em̄ quodā plogo dilectiōis fratris cui detrahit verba sua finaliter ad ei⁹ dif famationez conuertit. hec est natura scorpionis qz facie blāditur et cauda pungit In deserto etiaz est dypsas id est in clausstro religionis qui fratrem cui loquitur in odiū et detestationē illius cui detrahit conuertere intendit. dypsas dr esse talus

nature q̄ hominem quem pungit reddit sitibundum. sic detractor illum cui loquitur intendit conuertere in fratris odium in tantum vt sitiat eius miseriam. et confusionem imperpetuum. per istos ergo fit commotio multitudinis in heremo id est in deserto religionis Isti enim loquaces et detractores fratres contra fratres cōmouent. conuentus contra priores et abbates concitant. Inde oriuntur dissensiones. inde firmantur partes. inde formantur appellationes. inde procurant humiliores modi loquaces detractores quomodo ab aliqua parte fiant procuratores inde accidit q̄ solutis habenis clausstri per latas campos litie discurrentes fiant rompete et cursores. Tertio est commotio desperatiōis. Sapientie. 4. Disrumpet inflatos sine voce et commouebit eos a fundamentis. et vsq̄ ad supremum desolabitur. Dominus inflatos apostemate peccati qui sunt sine voce confessionis disrumpet id est in duas partes rumpet. corpus scilicet et animam. vt alterum tradatur in incinerationem. alia ver o scilicet anima mittatur in gehennam ignis. Sequitur. Et commouebit eos a fundamentis Duo sunt fundamenta peccatoris. primus est libido voluptatis. Aliud est nimia presumptio diuine miserationis. primus fundamentum commouebitur quando voluptas in tormentuz mutabitur. Apoca. 18 Quātū glorificauit se et in deliciis fuit. tantum date illi tormentum et luctum. fundamentum presumptionis de subsidio diuine miserationis tolletur quando repti timore horribili turbabuntur. et p timore iudicij et iudicis dicent montibus et petris. Cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum. Appoca. vi. Sequitur. Et vsq̄ ad supremum desolabunt. Tunc erit desolatio vsq̄ ad supremum. quando omnis desectatio cōuertetur in lucrum. Baruth. 4. Cōsolabitur in desolatione sua et amputabitur exultatio multitudinis eius et omne gaudium eius verterur in luctum. et tūc finaliter erit desperationis commotio. quando reprobus destructur omnis miserationis auxilio. sz beata lucia bene potuit dicere non dedit in commotionē pedes meos. legitur enim de illa q̄ cum persecutores vellent eam trahere ad impanar tanto pondere fuit eam spiritus sanctus vt penitus moueri non posset adducta sunt multa paria boum vt ab ipsis traheret.

nec sic preualuerunt virginem christi removere. quam enim spūssanctus stabiliebat quomō et manibus pcōz moueri poterat. nullo mō adiuuabit eā deus vultu suo deus in medio eius. et ideo non erat mirū si non moueretur nec commouere t Dñs em̄ ipsam stabilierat firmitate gratie sue. Hebreoz vltimo. Optimū est gratia stabilire corz et stabilitate gratie ipsam perduceret ad stabilitatē glorie. Ad quā nos perducere dignetur qui.

De sancto thoma. Sermo primus.

Acceptus ē regi minister intelligens. Prouerbio. 14. Ad commendationē beati thome apostoli. In verbo proposito notātur duo. primo em̄ notatur ex parte ministerij seruientis subiecto discreta cum dicitur minister intelligens. Scōo notat ex parte presidētis deuotio serena. cū dr acceptus regi. Quātum ad primum scien dz q̄ in ministro seruiente duo dñt esse. humilitas in obsequendo quod notat cū dicitur minister. Scōo perspicacitas in cognoscendo. qō notatur cū dr intelligens Quātū ad primū sciendu qō in ministro tria debent esse. Primū est pulchritudo innocentie. Scōm est pōptitudo obedientie. tertiū est fortitudo patientie. prio ergo in ministro dz eē pulcritudo inocētie. 1. Regū. 2. Puer aūt ministrabat in conspectu dñi ante faciē hely sacerdotis. hic notantur tria q̄ debent esse i ministro. primū est castitas grata. qō notat cū dr. puer aūt samuel. scōm est volūtas recta qō notat cū dr ministrabat in conspectu dñi Tertium est obedientia debita: qō notat cū dr i cōspectu hely sacerdotis. primo, q̄ in innocentie dz esse castitas grata. Daniel 1. precepit rex vt introducerentur pueri i quibus nulla eēt macula decori forma eruditi oi sapia. pueri ergo ministerio domini mācipati dñt esse sine macula p castitatē virtuoz. Decori forma per varietatem virtutū eruditi sapientia per noticiā eloquioz diuinoz. Sequitur q̄ puer sanctus ministrabat in conspectu dñi. Tota enim intentio boni ministri dz esse vt placeat coram oculis domini contra multos qui quasi larvatas facies deferentes ante oculos humanos honestam conuersationē ostendunt. Sed in oculis dñi immūde viuūt. sicut in istis larvatis imaginib⁹ est pictura pulcra exterius. sz maculata et rubea et nigra frequēter latet interius. tales fatui sunt et semetipsos decipere nō possunt. Eccle. 23. Oculi dñi multo lucidiores sunt super solē circūspicientes oēs vias hoīz et profundum abissi et hominū corda intuentes in absconditas partes. sequitur. et q̄ ministrabat ante faciē hely sacerdotis. In quo notat obedientia debita que debet esse in subditis respectu prelati. Hebre. vltimo. Obedite p̄positis vestris et subiacete eis. Ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri. multum ingratus est subditus qui scit tam in spiritualibus q̄ in temporalibus prelatum suū pro eo laborare vel vigilare qui non est promptus et paratus ipsi humiliter obedire. Secūdo requiritur in bono ministro pōptitudo obedientie. Johannis 2. Dixit mater ihesu ministris. Quecunq̄ dixerit vobis facite in oibus que precipit vobis dom⁹ obedire tenemur. Sed maxime vtilitas obedientie nostre ibi inuenitur vbi aqua in vinū mutatur. Pcepit dominus vt idrie implerētur aqua que in vinū optimuz est mutata. per aquam designatur lamentatio pro peccatis. ps. 6. Lauabo per singulas noctes lectū meum rigabo. p vinū notatur sequēs cōsolatio spūalis. vinū enim letificat cor hoīs. hec mutatio designatur. Mathei. 5 vbi dr beati qui lugent qm̄ ipsi cōsolabūtur. vñ Ezechiel. dixit sibi ostensū librum in quo erant lamentationes et carmen. et ve ezechielis. t. Lamentationes ibi erāt pro detestatiōe peccatoz. ve pro timore infernaliū tormentorū. Sed carmen erat p spe multitudinis miserationū diuinaraz Modo videte quomodo dñs fecit iter duas arbores virides vinā naturā ponere. Ne enim aīa pro numio dolore ō pctis tabesceret et ne p̄ numio timore infernalis suplicij desperaret iterposuit carnē spei diuine miserationis vtrūq̄ temperaret. Tercio dz eē in bono ministro fortitudo patientie. 2. Chor. 9 In oib⁹ exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros. in multa patientia ministri dñi suo dño conformari. Eccle. 10. scōm iudicē populi sic et ministri ei⁹. et qualis rector ciuitatis. tales et inhabitantes in ea sic ergo ad exēplar diuine patientie debemus et nos patientes esse. De patientia eius. Sap. 2. cōtumelia et tormenta interrogemus eum vt sciamus reuerentiā eius et probemus patientiā illius. patientia xp̄i nō fuit pbata illationibus filiorum. nec pductionibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

festium sed afflictionibus tormentorum qui ergo vult christū imitari i se defferat vexillum patientie christi. prouer. 14. q̄ patiens est multa gubernatur sapientia qui autem impatiens exaltat stulticiam suā patiēs gubernatur spia qz iudicat cū tranquilitate. prouer. 19. Doctrina viri p patientiaz dignoscitur. Sz impatiēs exaltat stulticiā suā qz p̄cipitat̄ p turbatōe. Sic ergo p̄mo i ministro debz esse humilitas in obsequendo. qđ notatur cū dr̄ minister. Scđo debet in eo esse p̄spicacitas i intelligendo. cū dr̄ intelligēs Sciēdū ē q̄ tria sūt q̄ bonus minister debz intelligē. Primo debet intelligere imūditiā vicioz ad detestatōez. Scđo fallaciā laqueoz ad declinatōez. Tertio viā mādatoz ad iq̄sitionē. Prio dico bonus minister debet intelligē imūditiā vicioz ad detestatiōez Ephe 5. hoc scitote intelligētes q̄ omnis fornicator aut immundus aut auarus quod est ydolorum seruitus non habet hereditatem in regno christi et dei. Hic nominat tria peccata fornicationem que est peccatum carnis secundum naturam immūditiaz q̄ ē peccatū p̄tra naturā. Auaritia q̄ nolat ydoloz seruitutē. qz quasi amorez et honorē quē debet creatori cōuertit in creaturam. Tales hereditatez in regno dei non hūt. i. in regno celoruz. Vñ tanq̄ banniti cicient de regno dei. nec introducent tanq̄ filij. nā sicut dr̄ Ro. 8. Filij et heredes heredes quidē dei coheredes autē christi. Secundo bonus minister debet intelligere fallaciā laqueoz ad declinationē. Ephe. 5. Videte fratres quomō caute ambuletis nō quasi insipientes sed vt sapientes. hō caute ābulat nō alta appendo. Sz humilia sentiendo. nō videmus isti architectores domoz edificatores q̄ super tecta: super trabes altas incedunt. et inde q̄nq̄ corruentes. q̄nq̄ brachia. q̄nq̄ crura frangūt. vel q̄nq̄ totū corpus cōfringūt. Sz sup solidā terrā incedētes securi vadunt. 1. Macha. 5. Ibant per loca hūilis caute et ordinate p̄ loca hūilia debemus ambulare. qz debemus hūilibus cōsentire. hoc debemus caute et ordinate facere. Caute ne despiciemur. Ordinate ne destituemur. 1. Cor. 14. Oia honeste et scōm ordinē fiant in vobis. sic ergo debemus caute ambulare. et hoc non quasi insipientes. hō ēst insipiens est sicut equs excesat̄ q̄ nō videt malū passū et tā de facili cadit i p̄cipitiū. Baruth. 4. qz non habuerunt scientiam perierunt. ppter suā insipiē

tiam. et iō debemus ambulare non quasi insipientes: sz quasi sapientes. sapiēs oculos i capite suo habere vt possit q̄ cula p̄uidēre p̄uisa deuitare. puer. 1. Frustra iactatur rethe ante oculos pennatoz. Oculi pennatoz sūt circūspectiones virtutū. Sūt ēm habent oculos sapientie q̄ p̄uident hūt pēnas. vt tutū q̄mbus volādo p̄uisa deuitāt. Tercio debet bonus minister intelligere viā mandatoz ad acquisitionē. ps. 13. vt videat si est intelligens aut requirēs deū. nos deū debem⁹ intelligere in mentis puritate et tranquilitate. In mentis tranquilitate ne inquietet̄ cupiditatib⁹ terrenis. puritate ne inficiet̄ immundicijs deliciis. Job. 28. Sapientia vbi inuenitur et quis est locus intelligentie. Nescit hō pretiū eius. nec inuenitur i terra suauiter viuentium debemus ergo terrena intelligere puritate et tranquilitate animi. Debemus etiam ipsuz requirere in seruatione mandatorum. Ille enim qui est via veritas et vita. Jo. 14. ibi inuenit̄ vbi obseruantur mandata. mathei. 19. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. sic ipsum requirebat ppheta. Dauid. ps. 118. a mandatis tuis intelleri ppteres odiui omnem viā iniquitatis. talis minister intelligēs fuit beatus thomas apostol⁹. nā sicut de ipso legitur cū rex indoz misisset propositum suum vt sibi adduceret architectorem artis virū eruditū btūs Thomas ex mandato domini uit. et cū ēret ab eo p̄posit⁹ quare ceteris seruis p̄posuisset eū magister suus. rīdit q̄ sciebat fundamenta que nunq̄ veteres cebant. erigebat. parietes que nunq̄ deficiebant non multum curans de edificio corporali sed loquens de edificio spūali et spūalibus fundamentis. fundemēts ēm eius in montib⁹ sāctis et ex ista elevata intelligentia mesuram edificio ecclesie vnus de precipuis ifirmitatibus ordinari. puer. i. intelligis tabernacula possidebit. sic ergo p̄io nos ex p̄te ministri subiectio discreta cū dr̄ minister intelligens. Scđo notatur ex p̄te p̄ncipis dñatio serena cum dr̄ acceptus est regi et ibi notantur duo. p̄io enim notat eminentia dignitatis cū dicitur regi. Secundo notatur affluentia bonitatis cum dr̄ acceptus ē. Quātū ad primū sciendū est q̄ tria sūt q̄ in bono rege debent esse. primū est sapia in cognoscendo. Scōm ē clementia in p̄donando. Tertiū est potentia in puniendo. primo ergo dico q̄ in bono rege debet esse sapientia in cognoscendo

do prouer. 20. Rex q̄ sedet in solio iudicij dissipat oīe malū intuitu suo. Rex ergo ē qui sedet in solio iudicij ideſt in eminētia iudiciarie potestatis iste debet oīe malū dissipare intuitu siue cōsiderationis. magna fatuitas ē q̄ hō q̄ erubescit turpitudines suas exercere in p̄sētia alicuius viri nō erubescat eas facere añ oculos iudicis cūcta cernētis hō erubescit verenda sua i cōspectu hominum denudare. mirum ē quōd sudet ante oculos domini denudare turpia cōscientie sue nō dico denudare p̄ cōfessionem quia sic denudare ē opire. vnde Aug. Si homo detegit de⁹ tegit Sz dico denudare p̄ p̄uaricationez. quia ista de nudare est deuz ad iracundiam p̄uocare. Ro. 2. scimus quoniam iudicij dei est fm veritatem dicitur vt non credatur quia timor dāt iudicij solum p̄ponitur hoib⁹ ad cōminationem vt terreantur imo p̄pōitur eis fm veritatem qz vere puniantur nisi corrigātur Secūdo debet esse in rege clementia in condonando. Prouer. 20 Misericordia et veritas custodiunt regē et roborat̄ clemētia tronus eius. veritas custodit regem illustrando intellectum misericordia custodit eundem lenitendo affectum. vnde veritas offertur domino quasi cereū cognitionis luminis veritatis misericordia offertur eidem quasi oleū p̄passionis siue pietatis Eccle. 9. oleū de capite tuo nō deficiet. vnō. rex sine p̄gnitōe veritatis ē asinine soliditatis sine p̄passiōe pietatis ē lapidee sensibilitatis sic ergo misericordia et veritas custodiunt regē sic̄tur et roborat̄ clementia tronus eius. clemētia est sicut cemētū in edificio spūali lapides p̄glutinans. et ne ab inuicē dissoluātur fortiter p̄iungens. et vbi ē duricia siue austeritas non est spirituale cementum. ideo i edificio spirituali dissoluitur de facili iunctura lapidū ne rex sup vnitatē populi obtineat dñatuz Nabucho. regi p̄pter suā crudelitatē dicit̄ ē ēiciēt te ex hoib⁹ et cum bestijs erit hītatō tua. dan. 4. vñ etiā accidit q̄ qz roboam nō ē locut⁹ populo filioz israhel lenia Fz p̄silia senioz sed locutus est eis dura et aspera Fz consilia iuniorz male ei accidit. quia decē ptes regni sui p̄didit Tercio debet esse i bono rege potentia impunitēdo que est in rege regū domino iesu xp̄o. Dan. 7 potestas eius potestas eterna que non auferetur et regnum eius quod non corrūpetur regnū amittitur duobus modis. aut propter vitā et potentiam potentioris amittitur regnuz et transfertur de populo in populum Eccle. 10. Regnum a gēte in gentem transfertur propter iniusticias et iniurias et contumelias et diuersos dolos. sed istud regnum a rege regum non potest trasferri quia non est qui eius potestati possit resistere nō solum dico potestati sed etiam voluntati. vnde hēste. Tredecimo. Domine in dispone tua cuncta sunt posita et non est q̄ tue possit resistere volūtati. sic ergo potestas eius potestas eterna que nō aufertur. nec aufertur regnum eius per dissolutionem mortis Ecclesiastici. Decimo. Hodie ē rex et cras morietur. quia sicut inter hodie et cras nichil est medium nisi interpositio nocteis. sic inter vitam et mortem mali regis non est medium nisi interpositio tenebrarū siue incōsiderationis Sapiē. 6. horrende et cito apparebit vobis q̄m iudicium durissimum in his q̄ p̄sunt fiet exiguo enim p̄ceditur misericordia. potentes enim potenter tormenta patientur Quartuor dicit que solent esse in malis principibus et p̄latis. primū ē cōsideratio futuroz. 2tra qđ dicitur horrende et cito apparebit vobis p̄ afflictionē i p̄uisaz penaz. Scōm est oppressio subiectoz. 3tra qđ dicitur iudicium durissimū in his qui p̄sūt fiet iudicium durū fiet qz male fixerūt duri⁹ qz subditus oppresserunt durissimū qz in diuersis mortalibus finaliter p̄seuerarunt Tercium malum qđ est in malis p̄latis est despectio pusillorum despicere ēm pusillos vicium est p̄cipue p̄latorum. contra qđ dicitur exiguo conceditur misericordia. quia ita solent contemnere alios pauperes sicut diuites. Quartum est impugnatio viciorū. homines ei. potentes non cessant suos vicinos impugnare nec permittunt eos in pace panem suum commedere 2tra qđ dr̄ q̄ potentes potenter tormenta patientur. qz sicut vicinos suos afflixerūt p̄ potētiaz tp̄alem ita penaliter affligentur p̄ potentiā sempiternam. sed non tale est regnū xp̄i. qz non p̄t corrumpi qz ineternū p̄manebit Dan. 6. regnū eius nō dissipabitur et p̄tās eius vsq̄ ineternū. sic q̄ er p̄te p̄ncipis notatur eminētia potestatis. cū dr̄ regi Scđo notatur ex p̄te cadez clemētia bonitatis. cū dr̄ acceptus ē. Sciendum ē q̄ q̄ tria sūt q̄ faciūt holem acceptū deo. Primū ē detestatio p̄cātoz. Scōm ē tollerātia aduersoz. tertiū ē intelligētia secretoz. Primū q̄ facit acceptum deo ē detestatio peccatoz. Eccle. 35 Sacrificiū iusti acceptū ē. et memoria eius nō oblivi-

scetur dñs. sacrificium iusti dicitur vel qđ offertur ab eo qui est iust⁹ vel quod offertur a peccatore vt sit iustus Sciendus est ergo q⁹ sunt duo genera sacrificiorum est enim sacrificium victimarum in quo animalia diuidunt et scinduntur et est sacrificium holocaustorum in quo oblata ad honorem dei totaliter cremebantur. Secundum hoc spiritualiter in nobis est duplex differentia sacrificij spiritualis⁹ primum est sacrificium spiritus contribulati p detestationē peccati ps. 50. sacrificiū deo spūs ⁊tribulat⁹. i. hoc sacrificio sicut in veteri lege siclus i victimis diuidebatur sic in isto spūaliter corda nostra p ptritiōez scindunt Johe. 2. scindite corda vestra et non vestimenta vra. Judei rudes ⁊ carnales erant ⁊ solū exteriora ḡebāt ⁊ ideo i signū doloris vestimēta sua exteriora scidebāt. sed nos q̄ spū debem⁹ ambulare dēm⁹ corda nostra scindere p dolorē et ptritionē Scdz gen⁹ sacrificioꝝ ē sacrificiū holocaustoꝝ. holocaustū sicut ipz dicti ē totaliter cremebatur ad dei cultū. i. Regō. 18. vbi q⁹ cecidit ignis dñi ⁊ totaliter vorauit holocaustū. in quo signat q⁹ igne diuini amoris debent corda nostra totaliter cremari hoc igne cremebatur. Jere. ppheta q̄ dicebat De excelso misit ignez i ossib⁹ meis Treno. 1. hoc igne estuabāt qui dicebāt Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis de ihesu dū loqueretur nobis in via Luc. 24. sic ergo sacrificiū iusti' acceptum ⁊ sequitur. ⁊ memoriā ei⁹ nō obliuiscet dñs. amici solent q̄ñq̄ aliqua iocalia dimittere amicis suis i memoriā amoris sic ḡ anima sācta in corde dñi sui amoris memoriā derelinq̄t Q̄ñ āt hō aliquā fortiter vulnerauit solet dicē. ego dedi et tale memoriale q⁹ vsq; ad lōga tpa ab eo nō recedet aliq̄ obliuiōe. sic dñs ab alia sctā se fortiter vulneratū dicit. et ī mēoriale vlterius nō amittit Caī. 4. vulnerasti cor meuz sponsa mea in vno oculorum tuorū Duo sūt oculi anime rationalis vnus oculus est nude considerationis Alius est intime dilectionis. et in isto oculo se dom⁹ vulnerari dicit Secundum qđ reddit homem acceptum deo est tollerātia aduersorum. Tho. 12. q̄ acceptus eras deo necesse fuit vt temptatō ꝓbaret te. Argumētū diuine dilectionis vel acceptatōis ē exposito calicis sue passiōis Ubi filijs zebedei petentibus vt vn⁹ sederet ad dexterā suam alius ad sinistrā in regno celesti. Respōdit potestis bibē calicē quē ego bibitu rus sū Math. 20. q̄ diceret q̄ vult pāre ad meuz terminū oportet q⁹ examinet ⁊ multas tribulatōes vñ Actuū. p multas em̄ tribulatōes oportet itrare in regnū celoꝝ. sic ergo quia accept⁹ eras deo necesse fuit vt tēptatio ꝓbaret te. dñs enim suos ꝓbare ꝓsueuit tanq̄ auruz fornace ignis ꝓbauit illos. q̄si holocaustū hostiā accepit illos. et i tempore erit respectus illorum. sicut aurū primo in fornace ꝓbatur. postea vos acceptum inde formamini. et post aspectu regis presentatur sic dominus facit de electis suis. Primo probat eos in igne tribulationis. et hoc notatur cum dicitur tanq̄ aurum in fornace ꝓbauit illos Deinde formal illos tanq̄ vasa digna sue acceptationis. vnde subdit. et quasi holocaustū hostiaz accepit illos. vide de paulo in vase accepto formato dicitur Actuum. 9. vas electionis mihi est iste Deinde presentatur aspectui summi regis. quando regem in decore suo videbit et rex regum eis gratā faciē suam demonstrabit Tercū quod facit homnem acceptū deo est intelligētia secretoꝝ Sap̄. 9. mitte illaz a sede magnitudinis tue vt mecum sit et mecum laboret vt sciam q̄d acceptum sit apud te. Jn hoc verbo tria petit sapiens. Primum est affluentia largitatis Secundum est efficacia potestatis Tertium est intelligentia veritatis primo ergo petit affluentiā largitatis cū dicit mitte illaz a sede magnitudinis tue loquitur de sapientia quam deus recte penitentibus dat cum largitate et affluentia Jacobi. 1. si quis vestrum indiget sapia postulet a deo qui dat omnib⁹ affluenter et non improperat. Jn hoc q⁹ dicit affluenter notatur diuina liberalitas. in hoc q⁹ dicit non improperat notatur eū curialitas. contra multos qui sunt tenaces. et ideo exigua dant. sunt incuriales et ideo multa improperant. Scām petitur a sapiente affluentia ptātis. cū dicit vt mecū sit et mecū laboret homo ei⁹ sine sapientia laborans est sicut ille qui currit celeriter extra viaz ⁊ sicut ille qui arādo litt⁹ p̄dit operaz. Sap̄. 9. si deus erit ignorant⁹ inter filios hoīm. ffūcunq̄ sit poterit potestate. si ab illo abfuerit sapiēta in nihilū ꝓputabitur q̄ caret gubernaculo sapiētie sine regimīe. vñ ꝓmittur ei⁹ melior est ars q̄ fortitudo. ⁊ hoc sibilitervidemus. quia duo boues p̄ vnā onus lapidū vel ligno⁹ in altum trahūt q⁹ viginti hoies trahere nō possent tot⁹

tudine virū suaruz. Sapiē. 5. melior est sapientia q̄ vires et vir prudēs magis q̄ fortis. Tercium q⁹ petit sapiens est itelligētia veritatis cū dr vt sciā qđ acceptus sit apud te hoc em̄ obtinetur lumine sapiēnie diuine. Sapiē. 7. sup salutē et speciē dilexi sapiētiā ⁊ ꝓposui. p luce habere illā qm̄ inextinguibile est lumē illius Justi diuites ⁊ potētes gloriant⁹ in candelis suis et cereis qui ante ipos deferunt⁹ ⁊ satis cito cessat gl'ia ista. q̄ cū ad lectos suos puenunt extinguāt⁹. Sed lumen sapiēte oino est inextinguibile. Ego vi deoq⁹ carbūcul⁹ q̄ est lapis magni splēdoris lucēte sole splendorē suū non ostēdit. Sed lumen diuine sapie nō solū durat in huius miserie tenebris. sed etiā in nomine glorie permanebūt Dañ. 12. fulgebūt iusti sicut splendor firmamenti et qui ad iustitiā eruditi⁹ plurimos quasi stelle i perpetuas eternitates Hoc erit in domo eternitatis in qua fulgebūt iusti i regno patris nostri ad qđ nos perducat.

De sancto thoma. Sermo secundus.

Q̄ ore de creditur ad iustitiam. ore aut̄ fit confessio ad salutem. Johan. 10. Jn verbo ꝓposito notantur duo. Primo enī notat̄ in corde firma fides possessio cum dicitur corde creditur ad iustitiā. Scdo notatur euidē fides in ore libera professio. quod notatur cum subditur. ore aūt cōfessio fit ad salutem. Quātū ad ꝓmū dicit glo. cor de creditur ad iusticiam id est fide cordis iustificabitur aliquis hoc est de impio pius fit. Actuum. 15. fide purificans corda eorum. Sciendum est ergo. Quod credere in deum sine fides xp̄i quattuor bona nobis facit. Primum bonum est lesionis euasio. Scām est boni inchoati perfectio Tercium est depositi fidelis cōseruatio. Quartū est eterne salutis adeptio. Primuz ḡbonū qđ facit est lesionis euasio. Dañ. vi. Eductus est daniel de lacu leonum. et nulla lesio inuenta est i eo. q̄ credidit deo suo bñ ꝓgruit clemētie sūme bonitat⁹ vt fidelē seruū tuū qui in eū totaliter confidit cōsuletur et adiuuet in ipe tribulationis. Ubi et sicut hic dr de lacu leonū fidelē seruū danielē illesū eduxit ⁊ tres pueros illesos de camino ignis ardentis. Dañ. 3 Nec est mirū q⁹ sancti tormenta pro fide xp̄i contempserūt. qui in fide xp̄i tela nequissimi ignea extinxerunt. Ephe. vi. Jn omnibus sumentes scutū fidei i quo possitis oia tela nequissimi oia extinguere. Sicut em̄ bonus miles apponit clipeum cōtra iacula aduersantiū. Sic bon⁹ xp̄ianus dz obijcere scutū fidei contra tēptamenta demonū. ii. pe. 5. Aduersarius vester diabolus ranq̄ leo rugiēs circuit. q̄rens quē deuoret cui resistite fortes i fide Scām bonū quod facit nobis fides est inchoati boni p̄fectio. Lu. 1. Beata que credidisti q̄m̄ p̄ficientur in te que dicta sunt tibi a dño btā virgo contra spem in spem credidit nunciante angelo. Ro. 4. Cōtra spē in spē credidit. q̄ contra spem visitati cursus nature credidit i spem diuine potentie et plenitudinis gratie: Ubi angelo nunciāti. Ecce concipies in vtero et paries filium. sciens hoc esse contra visitatū nature cursum. cum nunq̄ proponeret cognoscere virum nec contrahere matrimoniū rādit nunciāti angelo quō fiet istud q̄m̄ virū nō cognosco. i. nunq̄ cognoscere propono. Sed angelus descendens a patre luminū edoctus de matrimonio scole celestis de spū sancto per spiritum sāctuz marie virgini respondit spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obūbrabit tibi Jdeoq⁹ et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. quod ergo firma fides in beata virgine ichoauit spiritus sanctus cum patre et filio consummauit. quia indiuisa sūt opera trinitatis q̄m̄ creatura creatorē concepit. et qui creauit ita virginem in tabernaculo eius requieuit. et quando in gloriosa eius natiuitate inuisibile indutum carne mundo visibilem edidit. tunc viderunt fideles eius gloriam quasi vnigeti a patre a patre plenum gratie et veritatis. Jo. 1. Tercū bonum quod facit in nobis fides est depositi fidelis conseruatio. 2. Thimo. 1. Scio cui credidi et certus sum quia potens est depositum meū seruare in illum diem. homines qui deposita sua conseruāda reponunt in loca tuta et fideles custodes inquirunt loca tuta ne deposita eoruz per alienorum violentiam rapiantur. Secundus hoc in loco tuto est repositū qđ fidelī dei custodie est cōmissū. Quia non est qui ei⁹ possit resistere ptāti. non soluz dico ptātissimo nec etiam volentati. Item homines deposita sua fidelib⁹ custodib⁹ ꝓmittunt ne p custodiā infidelitū malicia et iniusticiam ipsorum deposita diripiantur. Uñ marime in locis religiosis solēt deposita poni. quia ibi creduntur esse iusti ⁊ boni propter hoc apostolus deposita certami-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nū labor et opū penes illū deposuerat quē iustū esse restitutorē certitudialiter sciebat.2.Thimo.4.Bonū certamē certaui cursū cōsumaui fidē seruaui.Sequit in reliquo reposita est michi corona iustitie quā reddet michi dñs in illa die iust⁹ iudex.quartū bonū qđ facit nobis fides est eterne salutis adeptio.i pe.1.In quē nunc non videntes creditis.credentes autem exultabitis iusticia inenarrabili et glorificata reportantes finē fidei vestre salutē aiarū vestrarū sicut dr fides est credere qđ nō vides.Sed beat⁹ thomas credere noluit nisi qđ vidit.vñ dicentib⁹ aliis discipulis vidimus dñm. rñdit nisi videro in manibus ei⁹ fixurā clauorum et mittā digitū meū i latus eius nō credam sicut dicit btūs bernar. pusilla fides sed miro mō de cordis magnitudine p cedēs fortiter em de sua innocentia et erga iusticia cōfidebat qui magn⁹ et latus dñi qui a mortuis resurrexerat se tangere tā audacter petebat. Sed tāgit beatus petr⁹ in ista auctoritate magnū meritū fidei cū dicit.in quē nūc non videntes creditis sz subdit magnū pmiū visionis siue spei.cū subdit videtes aūt exultabitis letitia in enarrabili et glorificata.et hoc erit qñ.p pmo videbūt qđ oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit.q̄ ppauit deus hois qui diligūt illū. et tūc electi reportabūt fidē suę fidei salutē aiarū suarū.qñ pro pmio opz exaltari filiū hois qui exaltatus est tripliciter.p crucis passionē ignominiosā.per resurrectionē gloriosum.per euidentē et iocundā ascensionem.Ascendit enim deus in iubilo et dominus in voce tube.pś.46.Hec aut exaltatio apertionē celestis ianue promeruit et nobis introitū qui firmiter in eū credimus acquisiuit.vñ sequitur.vt ois q̄ credit non pereat.sed habeat vitā eternam Sequitur ore aūt confessio fit ad salutez in quo notatur fidei habite in ore libera professio.nō em sufficit iterius corde credere nisi audeas exterius illud quod credis ore affirmare.Vñ quotquot rp̄o crediderunt id est fidem eius corde tenuerūt si tamore mortis corā persecutoribus ore xp̄m cōfiteri timuerūt finaliter perierūt. nisi illi qui per penitentiā reuixerunt.vñ petrus fidem xp̄i in corde finaliter tenebat sed ipsū negando et dicendo se nō nosse hominē ore mendaciū pferebat.Vñ si fides cordis petro ad salutē sufficisset unde culpā negationis in ore defluisset. amare. Sciendū est ergo q̄ quadruplex confessio.est em confessio peccati.est confessio laudis.est confessio fidei.est confessio exultatiōis ex adeptione eterne refectionis.Primo ergo est confessio peccati.prouer.28.qui abscondit scelera sua non dirigetur.qui autem confessus fuerit et reliquerit ea misz cōsequetur. Petā habēs de sui natura quasdaz spūales tenebras propter quas peccatores erāt in imo.et non in via.petā em est seminaria antiqui serpentis.qui caliditor ceteris animantibus et incedens tortuosus primos parentes et per consequens genus humanum a regula iusticie retraxit.et incuruauit ad pe detorsit.vnde certo tramite nō possunt incedere qui imitando retinent vestigia huius tortuosi serpentis.nos ergo si digni volumus in pctōr tenebris nō manemus.Sed ea in lucem per veram cōfessionem proferamus.vt misericordiā p̄sequamur.et hoc est qđ sequitur qui aūt confessus fuerit et reliquerit ea miam cōsequetur. Naz sicut tiriaca expellit venenū.sic confessio vera expellit peccatum. qđ enim serpentis venenum mortiferum. sicut cera fluit a facie ignis: et sicut nix ad calorem solis liquescit.sic vera confessio iram dei in mansuetudinem et consolationem conuertit. Isaie.12.Confitebor tibi quoniam iratus es michi conuersus est furor tuus et consolatus es me.Secundus est confessio laudis Eccle.47.Dedit dñs cōfessionē sancto suo et excelsum fecit illum in verbo glorie De omni corde suo laudauit deum.hic loquitur de confessione laudis qđ est spirituale sacrificiz.in quo sit dominus reputat honorari.pś.49.Sacrificium laudis honorificabit me et illiter quo ostendam illis salutare dei.laudare enim debemus pro beneficiis nobis exceptis. Qui enim gratias non agit de datis indignus est datis.Sequitur excelsum fecit illum in verbo glorie. verbū glie est verbum sapientie diuine quod sapientem facit excelsum quia reddit ipsum clarum et honoratum.Sapientie octauo Habebo propter hanc claritatem ad turbas.et honorem apud seniores et iuues principum mirabuntur me. Sequitur. De omni corde suo laudauit deum.debemus enim confiteri domino confessionem laudis et honoris pro beneficiis receptis psalmo Quadragesimo octauo.Confitebor tibi cum beneficeris illi. Undecum Thobias multa beneficia a domino susce-

perat.ipse enim post cecitatem a domino ministerio angelico visum recuperauit. post paupertatem diuitijs habundabat filium et senectutis sue baculum quē mortem esse timebat sanum et incolumen receperat.ideo ipsum ad confessionem laudis pro beneficijs acceptis cum vxore et filijs prouocabat. Thobie Duodecimo benedicite deum celi et coram omnibus viuentibus confitemini illi quia fecit vobiscum misericordiam suam. Tercio est confessio fidei.Luce. Duodecimo. Qui me confessus fuerit coram hominibus confitebor et ego illū corā pre meo Bea.Thomas apostolus de resurrectione domini dubitauit. Sed postmodum confessus est eum coram deo et apostolis suis. et quod ipse dubitauit dominus ad vtilitatem nostram refudit minus enim prestitit maria que cito credidit quā thomas qui diu dubitauit. Illa enim cito credens ne dominum tangeret prohibita fuit.Johannis. Vicesimo. Noli me tangere nondum enim ascendi ad patrē meum.beatus vero thomas post dubitationem cicatrices vulnerū tetigit. et tangendo omne ambiguitatis vulnus de nostris peccatoribus amputauit.res solet cognosci tripliciter in auditu visu.et gustu. sicut vinum cognoscitur tripliciter voce clamatoris.claritate coloris.dulcedine saporis. et ista est cognitio eorum duabus precedentibus extitit.et ideo beati thome vox apostolorum dicentium.vidimus dominum ei nō suffecit nec presentia corporalis domini.sed loco gustus vsus est sensu tactus tanqđ testimonio certiori. Naz ceteri sensus cognoscūt in quadam elongatione.tactus autem et gustus in quadam junctione.et ideo sub maiori certitudine.vnde dominus volēs ad plenū beatum thomaz certificare dixit ei.Joh3.20.Infer digitū tuū huc et vide manus meas.et affer manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incredulus sed fidelis.Et sequitur. Respondit thomas et dixit ei dñs meus et deus meus.neqz thomas meritū sue fidei amisit quādo tangendo credidit.tetigit enim humanā naturā exterius. Sed credidit latentē diuinitatem interiꝰ.et propter hoc dixit dñs meus et deus meus.hoc est predictū in psalmo. Nūc cognouit quoniā deus meus es.Dei secundum naturam eterne diuinitatis et diuine eternitatis. Deus scōm naturam assumpte humanitatis.Isaie.9.Parvulus natus est nobis et filius datus est nobis. Sed dicit ea singulariter propter vnicā et singulare personaz in vtraqz natura tam diuinitatis.q̄ humanitatis sic ergo dicit dominus qui me confessus fuerit coram hominibus.Sequitur.confitebor et ego eum coram patre meo.hanc autez erit ista confessio quando pro toleratis tribulatōnibus redderur eis eterna remuneratō.nā si compatimur et cum regnabimus.Quarto est confessio exultatōis p̄ perfectōe eterne refectōis.pś.41.In voce exultatōis et cōfessionis sonus epulātis.hec est confessio de qua alibi dicitur.confessio et magnificētia opus eius.qz ex confessione exultationis tanqđ magnificus laudatur. Unde.Exodi.15.Magnificus in sanctitate terribilis atqz laudabilis et faciēs mirabilia domin⁹ dr magnificus in sanctitate qz est sanct⁹ sanctorū terribilis p punitōez malorū laudabilis p liberationē iustorū faciēs mirabilia ppter magnitudinē retributionis premiorū. Sapiētie decimo reddidit iustis dñs mercedē laborū suorum.et deducet eos in via mirabili. quia mirabiliter unusquisque suos per gratiam in presenti vita.mirabiliter remunerat eos i futura et beata vita. Ad quam nos perducere dignetur. Ihesus christus.

In vigilia natiuitatis domini.

Sermo Primus.

Sanctificamini cras enim faciet dñs mirabilia inter nos Josue.tercio. In verbo proposito notantur duo. Primo enim hortat nos sacra scriptura ad salutarez p̄ patiōez.cū dr sanctificami. Secdo ostendit sue exhortatiōis causaz siue rationē cum subiungit.Cras em faciet dñs &c. Sciendum est q̄ q̄ debemus sanctificari quadrupliciter. primo solicitudine timoris. Secūdo dulcedie deuotōis Tercio feruore desiderij mētis. Quarto magnitudine bone operationis Primo ergo debemus sanctificari solicitudine timoris.2.Chorin.7. Mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spūs p̄ficientes sanctificatiōnez in timore dñi sm qđ homo ex duplici portiōe consistit scilicet et corporis sm hoc duplex inquinamentū contrahit hō carnis scilicet et spūs siue mentis. Debemus ēt mūdari ab inquinamento carnis carnalem

Universidad de Deusto
Biblioteca

affectiones repellendo. affectio enim carnalis hostiū claudit spūtui. ne possit itrare ad cognitionem secretorum dei. prio. Chorintheorum secūdo animalis homo non percipit ea que spūs dei sunt. Secundo debemus mundari ab iquinamēto spūtus peccata spūtualia ammonendo. vt possimus omnia iudicare. et a nemine iudicari. primo. Chorintheorū secūdo. spūtualis oia iudicat et a nemine iudicatur hanc sanctificationem debemus perficere solicitudine. Timor enim ē dilgēs ācilla que. sordes ejcit de hospicio cordis. Timor enim domini expellit peccatū. psalmo. Septuagesimo sexto. Et exercitabar et scopebam spūtū meum. In nobis debz precedere vs̄ et exercitū ad hoc q̄ scopa timoris bene possimus mundare hospicium cordis scopa fit de rebus asperis vnde virgis fit ipa mūdicia debz fieri asperitate contritionis ⁊ doloris. secundo debemus sanctificari dulcedie deuotionis. Exodi. Uicesimonono. Mundabis altare cum imolaueris expiatiōis hostiam. vngēs in sanctificatiōez Altare ē cor humanū. psalmo. Octuagesimo tertio. Altaria tua domine virtutum ihū altare debet ee altare holocaustū per macerationem omnis moris brutalis vel sensualis. debet esse altare icēsi per ardorē caritatis. dei esse altare lumīs p̄ cognitōez mandatorū ⁊ psiliorū dei. debz ee in velū non exire in viris religiosis p̄ elongatōez a quersatōe secularī. Debet ee intra cherubi p̄ plenitudinē sapiētie. Debz ee turta ppiciatorum p̄ spem impetratiōis diuine clemētie. matrone infecessiōis bte marie que ppitiatum dr esse. debz etiaz esse turta archam in qua primebatur mana refectionis. hac ei die natalis domini panis viuus nos reficit qui de celo descēdit. Jstū panē hodie virgo beata detulit et porrexit proner. vltimo. Facta ē q̄si nauis institoris de longe portans panē suū. Jlud altare debz vngi ⁊ sanctificari dulcedine deuotionis hanc vnctōez tres marie emerūt vt venientes vngerēt ihm. ita et nos istam vnctionē debemus mendicare ad dulcoratiōnē cordis nostri ab illo vnguētario. de quo dr i Ecclesiastico 38. Unguētarius pigmēta faciet suauitatis. Tercio debem⁹ sāctificari i feruore desideriū mētis. Jheremie. 17. Solū gloriē altitudinis ⁊ principio. locus sāctificatiōis nr̄e expectatio israhel. christus a principio solū glorie altitudis habuit. Jsaie 6. Uidi dominum sedentem super solū excelsum ⁊ elauatum. Jlle ex tempore factus est locus nostre sanctificationis. ipse est q̄ venit plenus gratie et veritatis. de cuius plenitudine nos omnes accepimus gratiam pro gratia. Johānis primo. Jlle ēt fuit expectatio israhel. Justum enim mentis desiderio expectabat. Isaias. 64. capitulo. qui dicebat. vtinam dirrumperes celos et descenderes. Jstum desiderabat ille bonus senex symeon qui dicebat. putas ne durabo hoc feruens desiderius antiquorum patrum exprimit illi clamantes in aduentu. O sapientia. O adonei. O radix iesse. Ipse enim erat legat⁹. Jeremie. 49. legatus ad gentes miss⁹ sum. quādo legat⁹ mittitur ex latere domini pape. solet et totus clerus processionaliter occurrere. et nos q̄ occurramus obuiam saluatori nostro cum solemni processione. occurramus ei cum cruce recordatōis sue sanctissime passiōis. et thuribulo deuote oratiōis cum aqua bñdicta. ideſt fallitudine cōtritionis et doloris p̄ memoria patroni sceleris. cum cereis mundicie interioris ⁊ honeste quersationis occurramus huic deo homini in vinculo gemine caritatis. in cereis seruentibus rubore a nostris. et albis sinceritatis et veritatis. vt de nobis possit dilectus meus candidus ⁊ rubicūdus sicut dicitur. Canticorum. 5. Offeramus ei sicut vero abrahe vnum compunctōis ⁊ panez mutue refectōis. vt nos reficiamur in ipso ⁊ ipe in nobis. cenando cum illo ⁊ ipe nobiscū. Apo. 3. Quarto debem⁹ certificari magnitudie bone operationis. Do. 6. Sūt aūt liberati a peccato. Fut aūt facti dei habetis fructū vestrū in sanctificatōe finem vero vitam eternā. quia a peccato liberatur a seruitute diaboli manum ittitur in seruitutem xp̄i trāsferūr. ⁊ sic de filio ire efficitur filius gratie. differēs illius futuris ꝑpendi potest ex differentia remūrationis. quis ihū vitam etnam. alii supplitium etnum merentur. ⁊ hī mirabile est q̄ diabolus hz̄ suos plurimos xp̄s aūt paucos. Ratio autem huius ꝑt esse. quia diabolus est incātator magn⁹. Jsti magi incātatores illudūt homines vt videantur res esse quod nō est. vt panis lapis vel pis panis sic diabolus suis deceptiōibus facit videri hoibus mala bona et q̄ bona sunt vana. vt cum dicimus scīm apostoli quod oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. que ꝑparauit deus diligentibus se. Jsta que sunt vera bōa

eterna dicunt homines a demonibus deceptiq̄ illa sunt somnia et inuentiones. ⁊ quod debet teneri id quod videtur. ⁊ contemni id qō non videtur. et sic credunt vera esse vana. Iterum de vanis facimus credi q̄ sunt vera bona. vana bona sunt transitoria. Ecclesiastes. 1. Uanitas vanitatuz et omnia vanitas. Jsta facit diabolus credi veriora ⁊ eterna. vnde Ecclesiastes. 2. Nanne melius est comedere et bibere et letari in bonis suis ⁊c. Sed nos per spūtuz sanctū informari debemus vana temporalia cōtemnere vt adherearmus eternis non considerantibus nobis que videntur sed que non videntur que autem videntur temporalia sunt que autem non videntur eterna. Nos ergo a peccato liberati ⁊ in seruitutez christi translati habebimus fructum nostrum sanctificationem tanq̄ viaticum et in presentis vite sustentamentum. finem vero vitam eternam tanq̄ finale premium. Sic ergo hortatur nos primo ad salutarem preparationem. cu dicit sanctificamini. sequitur. Cras enim faciet dominus inter nos mirabilia. In quo pōit exhortatiōis rationē Sciendu ergo q̄ quattuor mirabilia fecit inter nos dominus primo in singularitate natiuitatis. Secundo in integritate matris. Tertio i magnitudine operationis. Quarto in plenitudine retributionis. primo ergo fecit dominus inter nos mirabile in singularitate natiuitatis. Eccle. 43. Uas admirabile opus excelsi. christus fuit admirabilis in singularitate natiuitatis. ipse enim qui in celo habuit patrem sine matre. in terris habuit matrem sine patre. Illud ēt quod mirabile est in principio erat verbū et verbū erat apud deum. ⁊ deus erat verbum. hoc erat ab initio eternitatis ex tpe verbum caro factum est ⁊ habitauit in nobis Jstud est vas admirabile de quo ecclesiastes. Quasi vas auri solidum. quedam sunt vasa aurea. quedam aurea non sunt. sed de aurata que se habēt in rebus sicut sophiste in sophismatibus. ¶ Cum enim videantur esse aurea sunt vasa litargiria vel auricalcea thaurino felle tincta. Jsti carēt premio sui operis vel negotiatiōis. Nam contractus cum solutione false monete secundum iura nullius momēti reputatur. Sz xp̄s fuit vas auri nō deauratuz Sz op⁹ excelsi. excelsus em̄ dns ⁊ humilia respicit. ⁊ alta a longe cognoscit. Un̄ eius opa sunt corda hūlia. q̄ ab ipo nō sunt remota Sz ei vicinitate ꝑuncta. Un̄ Augu. in libro de pnīa. in rebus visibilibus vt excelsa quoq̄ ꝓtigat in altum erigitur deaur cum sit olim excellentissim⁹ nō elatiōe sz̄ humilitate ꝓtingitur Jste q̄ spūālē fuit opus excelsi qui spūaliter abundāti q̄ tie habuit vñ Luce. 2. inuenietis infantez pānis inuolutum et positum in ꝓsepio. et ibi commendatur a tribus. Primo ab hūilitate status cum dr infantem. Jlle enim q̄ ab eterno fuit creplar totius locutiōis tam mētalis q̄ corpalis. p̄ nobis infans quasi nō fans effici voluit. hmōi exemplo informati multi sapientes eloq̄ntes i claustro sese recluserunt et q̄si infantes silentium fruuerunt. sz̄ ecōtra diabol⁹ salponit in porta qz ibi q̄ nō audebāt loq̄ in seculo volūt ee aduocati i claustro. Scōo describit a pauptate vel vilitate dom⁹ cū dr positum in ꝓsepio. Jlle em̄ q̄ sine pncipio fuit in pallatio celi voluit ꝓsepio cohartari. vñ plures seri imitari exemplar eius in solitudinibus errauerunt in spelūcis ⁊ in tauernis hitationē fecerūt ꝓtra multos religiosos q̄ quāuis in rugūs nutrit fuerint tñ ex quo habuerūt habitum religionis nolunt ordinare de edificandis. palacijs. sequitur pannis inuolutuz ibi describitur a pauptate hab⁹ ille em̄ q̄ a pncipio mundi tanq̄ vestimentum ornat⁹ fuit angelis sanctis p̄ nobis in natiuitate suauoluit inuolui panniculis cōtra multos qui q̄uis pannosi fuerint in seculo tñ mollib⁹ indui volunt in claustro. Scōo fecit mirabilia in integritate mr̄is Eccle. 36. innoua signa immuta mirabilia. In veteri lege i signum ꝓtus virginei virga aarō sicca floruit frōduit et fructū fecit. In natiuitate saluatoris innouatum signum fuit q̄ btā virgo sine virili semie ꝓcepit et pepit. In veteri lege datū fuit signū in rubo ⁊ igne q̄ rub⁹ ardebat ⁊ nō ꝓburebatur. sic btissima virgo ardens caritate nō ꝓbusta fuit libidine. et iō pepit sine dolore In veteri lege datuz fuit signum io vellere gedeōis q̄d sicca area ꝓplutuz fuit qz sicca virili semine roze. s. ꝓpluta fuit in descensu saluatoris de q̄ i. ps̄. 71. Descēdet sicut pluuia in vell⁹. Pluuia ptes velleris nō diuidit sz̄ ꝓstringit. sic saluator descendens intra uterum bte virginis claustra sue ✠ginitatis nō fregit sz̄ potiꝰ solidauit. et eius ✠ginitatem nō minuit sz̄ sacrauit. immuta etiā mirabilis. mirabile fuit etiam in veteri lege q̄ dns. 40. ānis filios israel mānā de celis descēdente nutruit Sz̄ immutatum fuit mirabile q̄n ipe q̄ est panis vitus qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

de celo descendit mandu canti ex eo salu briter vitā eternam ꝓmittit ⁊ tribuit In veteri lege mirabile erat ꝙ ꝑcussi a ꝯpētri bus ad aspectum ꝯpētz erei liberabantur sed immutatum est mirabile. qz ad fidem aspectum ad xꝝm crucifixum ⁊ demoniaci liberantur. ⁊ demones expelluntur. Marci. vlti. In nomine meo demonia ei̇cient ⁊c. Item mirabile fuit in veteri lege ꝙ ex ligno indulcorata est aq̄ amara. Sed hoc mirabile immutatū est in natiuitate ⁊ pas sione. quam passionem ꝓsideras apposto lus nō solum lignum crucis reputat dul corem. Sz etiam gloriam. Galla. vltimo. Michi absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xꝝi ⁊c. Tertio fuit mirabile in magni tudine operatōis. Job. ix. Qui facit magna ⁊ inscrutabilia ⁊ mirabilia absq; numero Deus fecit magna et inscrutabilia in nati uitate sua sicut dicit beatus. Bern. quia coniuncti sunt simul deus ⁊ homo. fides ⁊ ratio mater et virgo attamen ista non fu it inutilis coniugatio sed vtilis coniun ctio quia humanitas ex coniunctione sui ad diuinitatem non anichilatur sed sustā tificatur. Ratio ex coniunctione sui ad fi dem non deprimitur sed potius eleuatur virgo ex eo ꝙ mater est nō corrumpitur sz potius in virginitate excellētissime ꝓmē datur. Vñ ⁊ virgo virginum esse in laudi bus ecclesie decātatur de magnitudie mi raculoꝝ christi loqui volum⁹. quid mira bili⁹ q̄m mortuos suscitare. cecos illūinare sup mare sicco vestigio ambulare. vētis ⁊ mari iperare. nec conemur ei⁹ mirabilia innumerabilia numerare ne ipsa sub arto eloquio nostro videamur velle ꝯcludere. cū. Johan. vltio dicatur multa ⁊ alia fecit iesus q̄ non sunt scripta. libro hoc que si per singula scriberētur nec ipsum arbitror posse capere mūdum eos qui scribēdi sūt libros. Quarto fecit mirabilia i plenitudi ne retributiōis. Hester. ix. valde admira bilis es dñe ⁊ facies tua plena est gr̄az Mirabilis es dñe in sanctitate quātuz ad bonos terribilis atq; laudabilis q̄tū ad reprobos. et faciens mirabilia quātū ad electos dequib⁹. dr ꝙ respectu ipoz eius facies plena ē gr̄az quod in pluribus di cit. q̄m in corpe et in alia nostra suas gra tias diffundit. ipse em̄ est q̄ quātum ad coz pus reformabit corp⁹ hūilitatis nostre cō figuratū corpori claritatis sue. quātū ad anim̄ exhibebit se amabilē laudabilē vi sibilē q̄si videbim⁹ sicuti ē ꝙ nobz ꝓcedat

¶ In vigilia Natiui. Sermo. i.

Sermo primus.

Belspōdebit mihi cras iustitia mea Gen. xxx. Quoniaz secundum representationez et clesie hodie terminatur aduētus post cu ius terminationem pater misit filium. et missus est a patre. filius ideo in verbo ꝓ posito tria notantur. Primo enim nota tur equitas filij venientis cuz dicitur iu stitia mea Secundo notatur veritas pa tris promittentis cum dicitur respondebit mihi. Tercio breuitas et oportuni tas temporis cum dicitur cras Sciendū est ergo ꝙ xꝝs iustus per expressionem excellentie iustitia vocatur. et hoc comꝑenter secundum naturam diuinaz. qz sicut dicit beat⁹ Bern. diuina natura nō ꝑstat ex ꝓtibus sicut corpus. nec distat af fectibus sicut alia nec subsistat accidēt⁹ vt quodlibet aliud creatum subsistere. fi lius q̄ dr iustitia. triplici rōne ꝑm triplicē descriptionē iustitie. Primo em̄ dr iusti tia ꝓpter rectitudinē voluntatis. iustitia em̄ ē rectitudo volūtaz ꝓpt̄ se fuata. vt dicit apostol⁹ ad Ro. i. Qui cū ognouissēt iustitiaz dei. nō itellexerūt qm̄ q̄ talia vt agūt digni sūt morte. ex hac iustitia dici tur christus rectus. Rectū em̄ est cui⁹ me diū non erit ab extremis. ideo xꝝs vere rectus est. Ihe ei exiuit a patre ꝓ eternā gñationē Eccle. iiii. ego ex ore altissimi ꝓdū. ꝓcessit ꝓ ꝑtrem ꝓ mandatū et implecionē Johā. iiii. me⁹ cibus est vt fa ciam voluntatem eius q̄ misit me. regredi tur ad patrē ꝓ plenū dñū et generale z omniuz rerū subiectionem. Philip. ii. In nole ei⁹ ome genu flectatur celestiū ter restriū ⁊ infernoꝝ. Ihs rectitudini debe mus ꝓformari. Gregorius in moralibus in carne xꝝs appuit vt humanā vitā ei⁹ monendo exempla prebendo accenderet moriendo redimeret resurgendo repara ret. Sed ꝑcatores ab ista rectitudie et obtitant. Cum em̄ a deo ꝓcedāt ꝓcez tionem ꝓ ipm nō ꝓcedunt ꝓ mandatorū ꝓuicationem ⁊ ideo ad ipm nonreuer tūt ꝓ glorie susceptionē. Gen. iiii. Lucis me hodie a facie tua. ⁊ ero vag⁹ ⁊ pfug⁹ super terram. qui ei̇citur a facie alicuius ab eo a quo ei̇citur recedit. qui vagus ē recto tramite non incedit q̄ profugus ē ñ reuertit ad eū a q̄ exiit. Secdo dr iustitia dñe miseratōis. ⁊ h qz fz Au. iustitia ē ei subueniēdo miseris Sap. xii. virt⁹ mali tiū iustitie ē ⁊ ob hoc q̄ omniū dñs ē oi bus te ꝑcere facis te xꝝs ꝓcēdi xꝝs mise

endi venit tempore incarnatiōis i quo vuln⁹ peccato⁹ inter ui⁹ ⁊ Isa. i. vuln⁹ ⁊ li uor et plaga tumēs nō est circūligata nec curata medicamie neq; fota oleo Ibi no tātur tria scōm tria que facit peccatū pec tum enim vulnerat in naturalib⁹. et spo liat in gratuitis siue virtutibus. facit eti am delectari in eo ratio recte dispositā detestatur dicit ergo vulnus q̄ntum ad vulnerationem naturalium liuor q̄ntum ad spoliationem gratuitorum. plaga tu mens quantum ad confitendi delectum. propter quod relinquitur apostema pec cati mira cor humanum. Sap. iiii. disrum pent illos inflatos sine voce Inflatos a po siture peccati sine voce confessionis. disrumpet dominus in die iudicij. cōtra ista tria q̄ facit peccatuz potest alia tria istis rndere. vnde dicit non est circumli gata plaga peccati circunligatur contri tione peccati. Dolor enim et detestatio peccati sunt quasi quidaz circuli quibus ligatur dolum male volūtatis ne ad mo dum musce siuātis effluat sanias illici te voluptatis Item plaga peccati curat medicamine confessionis ps. xxxi. Dixi con fitebor aduersum me iniusticiam meam dño et tu remisisti impietatē ꝑcti mei Ite plaga ꝑcti fouet oleo sacrificatōis Ps. iiii. peccata tua elemosinis redime et in iusti tias tuas misericordijs paupū videns q̄ filios dei tantā magnitudinē infirmitatz ꝑcti ⁊ absentiā medici the q̄ magis pi ciosa fuit infirmitas ad medendum nr̄is vulneribus descendit. Bre. sup Ezechi. vt humanū genꝰ de suo lāguore sanaret ⁊ tūc maz aparuit medici potētia cū lāg uor creuit egroti. Tercio dr xꝝs iusticia ꝓpt̄ ꝓmittudinē debite redēptōis p̄ei antiqs p̄ib⁹ incarnatōez filij ꝓmiserat. filius autē se ipm incarnare dispoſuerat Vñ Exodi tertio. Vidi afflictiōez populi mei q̄ est in egipto ⁊ clamorē eoꝝ audiui et descendi vt liberē eos. ⁊ bene dr ihesꝰ descendere vt mō ꝓpetēti possit nos libe rare Diuinitatē i sua altitudine nō pote ramus ꝓhendere. qz diuinitas in sua al titudine a nobis cōphēdi nō potuit ideo sibi uit se holibus p humanitatē ⁊ q̄si in sa cēte ascēdim⁹. surrexit et leuati sum⁹ sed tus Respondebit michi vbi notat Xitas patris ꝓmittentis. sed qm̄ verbū rnsiōis ꝑcedere dz audit⁹ vocatōis Ideo sciēdū q̄ātiq; pfes vocabāt et inuocabāt aduen tū filij in carnē tripliciter ꝓlo sicut pau res ad bificū impetratōez Nume. vi. inuo cabunt nomen meum super filios israel ⁊ ego benedicā eis. Nomen a notitia dr fi lius autem notificat patrem. Nā ante ad uentum filij in carnē notus i iudea deus sz post eius aduentum i israel magnū no men eius. sequitur et ego bñdicā eis no bis deus pater bñdicit per impensionem bificij. et maxime immissione filij. Gene. xxvii. in rore celi desuper ⁊ pinguedine ter re erit benedictio tua. per rorē qui desu per venit signatur eminentia diuinitatis christi. per pinguedinē que terrā fructifi care facit. signatur fructus hūanitatis. ⁊ In his duob⁹ nr̄a vtilis bñdictio consistit Secundo inuocabant vt captiui ad libe rationē. ꝑs. inuocās inuocasti dñm ⁊ edu xit me de lacu miserie. Zach. ix. tu quoq; in sanguine testamēti tui emisisti vinctus de lacu in quo non erat aqua. hic est san guis quē assūpsit in brā virgie ad nostrā exaltatōez hic ē sāguis quē effudit in pas sione ad nostrā redēptionē. hic ē sāguis quē effudit posi passionē mortu⁹ in cruce ad nr̄az mūdationē cū de latē xꝝi i cruce mortui fluxerūt sāguis et aq̄ unde forma ta ecclasica sacramēta ex q̄bus mūda sūt petōz corda. Aug. fusus ē sāguis medici et sāctū est medicamētū frenetici. tercio inuocabant vt dissimines ad similitudinis. ⁊ conformitatis adeptionē. Canti. viii. Quis michi det te fratrē meū hoc petit sp̄tū ad cōformitatē nature sugentē vbera matrz mee. hoc dicit sp̄tum ad assūptionē infir mitatis nr̄e ex hoc em̄ ꝙ xꝝs nr̄am infir mitatē assūpsit passus est et satisfecit pa ciēdo ꝓ nobis vt iuenia te solū foris hoc dic sp̄tū ad dilincitōez ꝑfectionis em̄ incarna tus est filiꝰ q̄ nō ꝑ et spūssāctus sectur ⁊ deoculer te. vbi petit iocūditatis vicini tatē mutue ⁊ iā nemo me despiciat hic pe tit exaltatiōnē hūane nature sic em̄ ex in carnatiōe xꝝi exaltata est hūana natura. q̄ qz post incarnationē angel⁹ ꝓhibuit ne ab hibus adoraretur. Apo. vltimo. dixit angelus. Johānī q̄ ipsū volebat adorare Vide ne feceris. Conseruus em̄ tu⁹ sū sic ergo facta est ꝓformitas nature ⁊ firmitas xꝝi ad nos ꝓ assūptionē carnis nr̄e. Aug. de xꝝs dñi. Multos filius dei fecit vni cus filius dei. emit sibi fratres effusione sanguinis ꝓpri. ꝓdauit reprobat⁹ redi mit venditꝰ. honorauit iuriatus. suscita uit mortuos. an dubitas ne det sibi bona sua q̄ dedignat⁹ ē suscipe mala tua. Sic q̄ scri ꝑces aduētum xꝝi inuocabāt. ⁊ xꝝs re spondit tripliciter sicut inuocabant ei ꝙ

beneficij impensionem Job. 5. voca ergo si est qui tibi respondeat ad aliquem sanctorum conuertere Vocat homo per fauorem desidery Respondit dominus p impensionem beneficij et hoc precipue quando ad aliquem sanctorum se conuertit. hoc est ad ipsum qui est sanctus scōr Danielis. 9. Cum venerit sanct⁹ sanctorum cessabit vnctio vestra. in aduentu xpi vnctio iudeorum cessauit sed vnctio fidelium incepit Vñde vncto dicti sum⁹ vncti. sicut a xpo xpiani Aug. noie suo vocauit me vt meo tale ei⁹ esse vt ab vncto vnctus et a xpo xpiān⁹. scdo rñdet ois p captiuoz liberationē. Isaie. 38. Dñe viz patior ppt difficultatē malor. respondeo p me qd dicā aut qd respōdebit mihi qz nescio rñdēre pt ppleritatē petrōr fumus ei petrōr circūpleri sūt me et loqt ad modum simplicitatz hois q causā hz cordā iudice q adducit aduocatū q p se possit ppo nere vl et respōdere. Sz dicit peccatrix aia timēs ne p se vl p aliū possit ipetrare. qd dicā ad psuadendū ne respondeaz aut q rñdebit mihi qō michi placeat cuz ipe fecerā idem peccaueriz ex volūtate ppria. Sz sciēdū q nō respondet nobis dñs ppter bonitatē nraz q nulla. ē fz ppter suā q sūma ē. Unde Aug. in meditōibus suis qd ē ihs nisi saluator. Esto q mihi ihs propter temeritēm. noli domine noli sic attendere malū meū vt obliuiscaris bonū tuū. et si ei pmisi. erquo dānare potes. tu nō amisisti vnde saluare tertio respondit dñs p filū icarnatōez. imo cor poris distributōez ad nostrā intimā icorporatōez. Isa. 31. ad vocē clamoz tui statim vt audierit respōdebit tibi dabit vobis dñs panē arctū et aquā breuez panis artus est corp⁹ xpi sub sacramēto q ē panis vitus in scīo. et panis vite in pmo. isti pani ad iungit aq breuis p qua signatur parcitas abstinentie penitētialis q h sacramētū debet pcedere et pmūicari. vñ ante pascha in quo oēs fideles pmūicāt Ecclesia iciunū. 40. dier⁹ instituit Sed cras vbi notat breuitas et oportunitas tpis p hoc q est cras iportatur dies crastina. dies in qua lucet sol. q nō solū habet splēdorē sz etiā caloreē. est lucida p ppatoez ad nocter calida. Ita hic tria notātur cū dr cras. primo em notatur breuitas tpis. Eccli. 10. hodie rex ē et cras morietur qr modico tpe viuit. Habacuch. 2. si morā fecerit expectabo eum quia veniēs veniet et non tardabit. Sz quō pōt simul stare qui dicit morā facere et nō tardabit respondeo moram faciebat xps p cōparationem ad desiderium expectantis Sed non tardabit parando xps ad eternitatē venientis. omne em tps ꝓtūcoz prensum quasi momentum est cōparatū eternitati. Secundo cum dicitur cras notatur illustratio luminis. 2. Para. 20. o habitatores iherusalem nolite timere horrore tenebrarū. cras egrediemini ad eos Cum et luminis beneficium qne est lux vera que illuminat omnē hoiem venientem in hunc mundum. tercium notatur beneficium caloris. cum dicitur cras. i. Regū. 16. cras erit nobis salus cū incaluerit sol tunc sol incaluit cum xps exferuēti amore incarnali voluit et de virgine nasci pro salute hūani gñis. Btūs bernar. xps amicus dulcis consiliarius prudens. adiutor fortis huic securū me credo qui me salua revelit. nouit et possit quā sanitatē et.

¶ In vigilia natiuj. Sermo tercius.

QRas egredieminj Et dñs erit vobiscū. 2. Paralip. 20. In vbo ppositio notā tria. primo em excitat hūana fragilitas cuz dicit Egredieminj. Scdo tangit tps opportunitas cū dr cras. tercio ponitur exitatio vtilitate: cū dr et dñs erit vobiscū. quātum ad primū sciendū. q quadruplex est egressus. debem⁹ em egredi a duobus et ad duo. prio em debemus egredi a tedditate petrōr. puer. 25. Auser rubiginē de argento. et egredietur vas purissimū argentū est cor hūanū. hoc est argentū igne examinatū. hoc est ardore tribulatiōm. argentū p iudiciū vetustatū ptrahit et rubiginē. sic et cor hūanum p malā cōsuetudinē rubigine pcti ptrahit. Ezechie. 24. Vsque labore sudatum est et nō exiuit de ea multa rubigo. hō multū dz laborare vt rubiginem male ꝓsuetudinis a se possit expellere. qz nec pmo ictu cadit quarta nec tota gutta. Sed guttatz frequētia cauatur lapis. Et sciendum q sicut rubigo materialis tripliciter expellitur ita rubigo spūalis tripliciter expellitur. primo aspera ōfricatiōe ptritōis et doloris. Scdo aspersione aquarum cōpunctōis. Tercio inflatiōe ignis spūssancti: ezech. 22. Conflatum in medio eius et inflammātū ei⁹ et rubigo ei⁹ consumatur. Malach. 3. Sedebit ꝓflans et emūdās argentū et purgauit filios leui. sicut offert rubigo de argēto. i. de corde hūano. et tūc egredietur vas purissimuz purum

fertur rubigo de argēto. i. de corde hūano. et tunc egredietur vas purissimum purum in cogitatione purius in locutiōe purissimum in casta et munda conuersatione conuersatio enim munda et immaculata est illa preciosa margarita propter quam comparandam omnia sunt vēdenda. Primi enim et purissimi fructus eius. Prouer. 3. vnde fatui sunt mercatores qui tā preciosam margaritam dant propter brevem et momentaneam delectationem. et uem et momentaneam delectationem. et ista enim negotiatione nō assequuntur nisi fletum et lamentatiōem. Apoca. 18. Nefl flebunt. Secundo debemus egredi a cupiditate terrenorū. Gen. 12. Egredere de terra et de cognatiōe tua et de domo patris tui et veni in terram quam monstrauero tibi. Tria pōit a quibus debemus abstinere vt ad quartum possimus ingredi. primo enim debemus dimittere terram proprie natiuitatis. vnde dicit egredere de tera tua. contra multos qui volunt religionem nisi in sua dioceſi vel in ciuitate. Dicunt eni non ibimus in normaniam. quia ibi bibūt fratres siceram. non ibimus in flandriam vel in ferioza terre. qz bibūt ibi fratres cervisiā. similes viri q nolunt dimittere vinū suū et siculnee q nolunt dimittere dulcedinem suam. Judicū. 9. Talibus in aliquo similis erat beat⁹ thomas apostol⁹ q dicebat. Domine mitte me quo vis preter ōp ad indos. et dñs dās regulam prelatis. q magis debēt seruire subditorū vtilitatiōp voluntati ipm ad indos misit. Scdo debemus egredi de cognatiōe nostra p dimissionē carnaliū affectiōe. Deutro. 33. Qui dixit patri suo et matri sue. nescio vos. et fratribus suis ignoro illos et nescierūt filios suos. hi custodierūt eloquium tuū et pactum tuū seruauerūt. illud pactū ē pmissio stabilitatis in ingressu religiōis. quod multi male custodiūt. vel extorsas lumbas exterius disturbādo. vel si nō pōt extorquere sicut ostiū vertit in cardine sic ipi vertunt de loco ad locum de cellula ad cellulaz. curiose eundo. sic ergo debet egredi de cognatione per loci stabilitatem. Debz etiā egredi de ea per carnalis affectionis. dimissionē. 2tra multos de quibus. Ezechi. 16. In die ortus tui non est precisus vmbilicus tuus. religiōis ingressus est dies in qua religiosus spiritualiter oritur inq die ortus sui vmbilicus carnalis affectionis debet prescindi. in eo per vmbilicū adheret puluis visceribus matris. In quo notatur affectio carnalis. verecūdū ē hōi barbato et iā pfecto adherere visceribus patris vel mris frīs vel sororis. Sed multi sūt vituli mugientes post mres. q adhuc hñt rosirū cum quo lactauerūt. et ideo se ipsos indignos scīetia diuina ostēdūt. Isa. 28. Quē docebit scīetiā. et quē intelligere faciet auditum ablactos a lacte auulsos ab vberib⁹. Tercio debz homo igredi de domo patris sui p dimissionē possessiōis tpalis. Math. 19. Ecce nos reliquim⁹ oīa et secuti sum⁹ te. Nō ē mir. nec est magnū si hō ꝓpter deū oīa reliquit. q sūt oneri. et in offendiculū qz scdz beatum bern. recte relinquimus et nō ad insipientiā tui. quomodo enim illum sequi poterat ornatus qui exultauit vt gygas ad currendam viam. sic ergo a tribus debemus egredi vt ad quartum possimus ingredi. hoc est in terram promissionis. hec est terra religionis q debet deuotare habitatores suos vt nō sit ei causa vocatatis. Non em debent intrare religionē vt ibi se pascant. et bōa ecclesie deuorent Sed debet esse eis materia deuotōis. qz debēt intrare vt ibi moriatur et decedāt. cōtra nīll tos q cum sacerdotibus bellis p occulta hostialia intrāt. et quicquid inuenīūt in templo devorant. Dañ. vltimo. Cū em ēratur ab aliquibus quare volunt intrare ad religionē respōdēt. qz h volunt vt ad frugē melioris vite se trāsferāt. et vt aspe viuāt. et peccata sua defleāt. hec sunt occulta hostilia q falsa sūt atq mendacia qz nō intrant nisi vt habeāt coctū panē suū. qđ aparet p processum tpis. qz nec volunt nisi epulari et gaudere nec volunt aliquid arduum atēptare. nec aliquid difficile sustinere. imo si est clericus est sicut columba seducta nō hīs cor ad meditandum: nec caput ad ie iunādum nec os ad alte cātandum. si est laycus habet brachia cōfracta ad operā duz bene deriserit solet dici de talib⁹ cōpatiamini fratri confracto fratri debilitato. qz de cetero p sanitatē non lucrabitur vnuz panē. Tercio debem⁹ egredi ad cōsiderationes mirabiliū dni nr. Cañ. 3. Egrediemini filie syon. et videte reges salomonem in diademate quo coronauit eaz mater sua in die desponsationis illius q ipse posset exponi de diademate quo coronauit eum mater sua synagoga in passione. tamen sm exigentiam materie exponam⁹ de diademate quo coronauit illuz mater sua bta virgo maria in incarnatōe et nativitate et dicitur natura humana a xpo as

sumpta q adema quasi duo demens scilicet originale peccatum quia fuit virtute spiritus sancti conceptus. et actuale q ista est que peccatum non fecit nec inuentus est dolus in lingua nec ore eius unde beate virgine querenti modum in carnationis. Respondit angelus spiritussanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. obumbrare nichil aliud est ꝙ umbram facere. Umbra fit ex presentis lucis et corporis. Quia ergo lux incorporea in beata virgine corpus assumpsit. ideo in ipsa umbraz fecit. que umbra sibi refrigerium prestitit. hec est umbra alarum dei sub qua debem⁹ sperare. hec est umbra arboris ad ylicez mãbre. sub qua debemus quiescere. hec umbra hedere refrigeriũ prestans fatigato et afflicto. Egrediamur ergo ad cõsideranda tionem mirabilium diuinorum in diademate carnis nostre factorum. Nam videmus q cum rex temporalis debet coronari tam maiores ꝙ minores. tam nobiles ꝙ ignobiles egrediuntur ad videndum. Isa. 60. Tunc videbis et affluens et mirabitur & dilatabitur cor tuum. tunc hoc est tempore incarnationis videbis oculis corporeis eũ qui illis semper fuit inuisibilis. sicut enim sol qui in rota est inuisibilis sub nube videtur sic filius dei qui in natura sua inuisibilis erat. vt a nobis videretur tactus est nostra carne. tunc ergo videbis oculis corporeis. et affluens. i. affluere debes magnitudine deuotionis. Joelis. tercio In die illa stillabunt montes dulcedinez et colles fluẽt lacte. Dies illa est dies dominice natiuitatis in qua montes. idest. eminẽtes scti nobis stillãt qõ hanserũt de dulcedine diuinitatis xpi. Isa. 40. Oẽs gentes ꝙsi stilla situle. situla stillando refudit quod in copia et plenitudine ex fonte bonitatz accepit. sic eminentes sãcti dulcedine de notõis quã in copia et plenitudine ex fõte bonitat⁹ et diuinitatis xpi hauserũt p capacitate nostra nobis stillãdo refudẽt Seq̃tur et colles. idest sancti minores fluent lacte. i. magnitudie dulcedinis deuotionis et cõsideratõe diuinitat⁹ xpi. o domine ihesu sana palatũ interioris cordis ab immũditia culpe et iniquitatis. a felle amaritudinis odii et rancoris ab accepto impatiẽtie et murmurationis vt nobis sapiat et nos afficiat magnitudo tãte dulcedinis. ne cũ sancti lauant pedes suos in butiro piguedis deuotiõis. et petra. i. christus fundit sibi riuos olei. i. gratie multiplicis. anima nostra remaneat arrida. sicut terra sine aqua tibi ne sim⁹ sicut terra sabulosa que susceptione pluuie efficitur magis dura. ne simus sicut tantalus qui in media aqua positus sitiebat Quarto debemus egredi ad refectionem premiorum Eccle. 7. De carcere cathene q interdum quis egreditur ad regnum. carcer est humanum corpus in quo spiritus eius coditur. sine ferro reclusus. cathene sũt infirmitates humane. sicut calor et frig⁹ fames sitis et huiusmodi quibus sancti frucrunt cõstricti Sed ab his cathenis egrediũt si sunt ad perceptionez regni celestis. Luc. 22. Uos estis qui permansistis mecum in tribulatiõibus meis. et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnum vt edatis et bibatis super mensam meam in regno meo istud conuiuium erit eterna refectio. quando verus assuer⁹ faciet prepariri conuiuium per magnificus pro coniunctiõe et nuptijs hester hoc erit in fine mundi quando veniẽt nuptie agni Apo. 19. solent homines ad nuptias inuitati parcere ventri vt cum maiori auiditate possint refici. sic et nos fratres carissimi qui ad veras nuptias sumus inuitati. parcamus ventri. nec curemus de ventre vt famelici et ieiuni vt cum sapore clarioris maioriocunditate et auiditate ista delicata refectiõe possimus impleri. sic ergo excitatur hũana fragilitas. cum dr egredimini sequitur. Cras vbi tangitur temporis oportunitas. Sciendum est ergo q crastina dies est dies ostensiõis. dies ostentionis dies inflãmatiõis. dies refectõis siue retributionis. Primo dico est dies ostensionis. Exodi. 8. Ponam diuisionem inter populũ meum et populum tuum. eras erit signũ istud. popul⁹ xpi est popul⁹ xpianus sic a xpo noiatus⁹. vñ Aug. nole suoveare me vt memoriale suũ essz apud me. vt ab vncto essz vnct⁹ et a xpo christian⁹ Diuisio est inter populum xpi et populũ pharaonis. i. diaboli. et est diuisio p opposita. quia iste. pi⁹ ille impius. iste fidelis ille infidelis. Teneam⁹ q̃ nos in alia gre diuisionis i qua xpo nos posuit. ne dimittendo positũ et cõcedendo oppositũ ꝙdatur nobis eternũ simpliciũ Opus em̃ hic respondẽtis est seruare positũ. Em̃ modũ et nichil ꝙcedere repugnans posito. xpus em̃ seruans positũ pietatis et fidei de cõclusiõe mala educit. Isa. 42. Vedi tu le cose populi in lucez gentiũ vt aperies oculos cecoz et educeres de conclusione vinctum. de domo carceris sedentes in tenebris Christ⁹ etiam deserentes positionẽ ad conclusionem malam deducit. Ezechi. 9. Quia repleta est terra sanguinibus igitur meus non percet oculus neq misebor. Et hac conclusione turbatio superueniet turbationem. quando videntes faciem turbati et irati iudicis turbabuntur timore horribili. quando dicent montibus et petris cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum sequitur. Cras erit signum istud. Crastina dies est signationis et ostensionis solent reges principes cartis suis dare interdum signa quibus ab amicis honorẽtur et ab inimicis liberẽtur. Istud signũ est signum incarnationis. Isa. 7. propt hoc dabit dominus ipse nobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel. signũ incarnationis sic honorantur amici xpi q quidam sunt super angelos et archangeles sublimati. ne se permittunt ab hominibus adorari sic enim honorabitur quẽcũq; rex voluerit honorare. Hester. 6. Inter signa et icarnatiõis liberam̃ ab inimicis. Ille ei littere sũt cõduct⁹ nri. Ezechi. 9. Sup quẽ videritis thau ne occidatis illũ. Sedo dies crastina ẽ dies oratiõnis. Exo. 8. Egress⁹ a te orabo dñz. et recedat musca a pharaone et a populo tuo seruis eius cras. Per muscã signatur peccatũ. Sz sciendũ q̃ quedam musce sunt volatiles quedã sunt morẽtes. i. mortẽ inducẽtes Nam sunt peccata leuia et ventalia q̃ expelluntur faciliter. sicut p oratõez dñicaz p q̃ dicte aspiõez. p pectoris tonsiõz sic musce faciliter eiciunt de vase p ipi⁹ concussionẽ. iste musce suauitatis odorez non pẽnt. Sed musce morientes pdũt suauitatẽ vnguẽti. Eccle. ab his tam muscis liberam̃ suffragio oratiõis. et merito xpi sed potest queri q̃re magz die crastina q̃ alia auferũt a nobis musce peccatorũ p suffragia orationũ. Ad hoc est respõsio q̃ nos videmus q̃ in fauorez nobilitat⁹ militaris cõcedit nobis militib⁹ q̃ ipsi possunt hominẽ mortz adiudicatũ de patibulo eripẽ et libertati et securitati reddere. et q̃m christ⁹ cuius tota vita militia super terrã exitit. hac die nouitatẽ militaris nobilitatis assumpsit. hac ei die ds pater ipm gladio nostre nature accinxit. i qua amicos suos ab inimicis defẽdit. et aereas potestates deiecit. Hic est gladius

quem vidit. Jo. in apo. acutũ ex vtraq; parte. Apoca. i. quia christus assumpsit humanam naturam ad defensionem amicorum et deiectionẽ inimicorum. Hic est gladius potentie et defensionis nostre. psal. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime hac etiaz die deus pater cartã humane penalitatis calciauit vt ei⁹ exemplo informanti carnem nostram cuz vitiis et concupiscentijs nostris crucifigamus. et cum balaam asinam nostrã. i. corpus nostrum calcaribus asperitate penitentialis vigeamus. hac etiam die deus pater dedit et colaphum institutionis militaris. quando mandato et operatiõe ipsius carnem assumpsit. i qua sputa opprobria colaphos et flagella et mortẽ in sinuit. non q̃cunq; sed mortem carnis et crucis. non est ergo mirum si in hac die in qua miles noster ds nouo est insignitus in omnibus pro sua reuerẽtia exauditur, et ab ipso a vinculis culpe et a patibulo ichanne liberamur. Tercio die crastina est dies inflammationis. i. Regũ. ii. cras erit vobis salus cum incaluerit. sed vere sol iusticie xps est deus noster. q̃ quasi nobis refrigiuit q̃n a nostro emisperio propt peccatum primi hois recessit. nec mirũ q̃ primus homo quando contra preceptum edum veritũ comedit tunc aliquid terre nũ inter se et verũ solẽ opposuit Et tõ passus est eclipsim sed tpe incarnationis iste sol nobis incaluit quia egrediens de intemerate virginis vtero in nostro emisperio apparuit. Eccle. vj Tripliciter sol exurens mõtes radios gne oe et suffias et refulgens in se. sol exurit mõtes oẽm rubiginẽ culpe ãmouẽdo radios igneos exsufflat mentẽ interius inflammãdo et resplendet pedes nros in viã pacis exterius dirigendo. Ad calorẽ q̃ huius solis fres carissimi nõ remaneam⁹ frigidi nec gelicidio pcti cõgelati. Sz sicut fluit cera a facie ignis sic ipi⁹ inflãmatõe pereãt peccatores. i. pcta i nobis pcõzibus Quarto dies hec ẽ dies retributõis. geñ. 30. rñdebit mihi cras iusticia mea q̃s placitũ tuo aduenerit coram te. Sz ds me⁹ iusticia mea cum tam parũ sit edocta parũ exercitata Quõ poteris rñdere foꝛe possz de aliq̃ leui sophismate. i. ꝺ aliqua exteriori operatõe et h nõdũ plene nec pfctẽ. sz q̃ baltheo confidẽdo iutere sz ds subtilib⁹ q̃sitoib⁹ istioꝝ affectõnũ et meditationũ. de opibus pfectõis et excellẽtie q̃uis ad ea tenemur ex pfessiõe nõ video q̃nõ posset respõdere.

Universidad de Deusto Biblioteca

mo respondendo nō auderet caputiū amouere. Sz dicere oēs eēm iusticie nre q̄si pānus menstruate. Isa. 74. sz dicē possumus⁹ sicut xp̄s ē spes expectātiū. fortitudo patiētū. ita ⁊ iusticia laboratiū. vñ sicut solz dicī ō aliq̄ q̄ nō ē multū litterat⁹ cū bñ respōdet ō aliq̄ q̄stiōe q⁹ ipe lo q̄t p os sp̄s scti. sic ꝑt bñ respōdē iusticia nr̄a sub ornatu edocta iusticie xp̄i. vnde subdit bñ placuit tp̄us aduenerit cotā te isiud tp̄us ē tp̄us beneplaciti. tēp⁹ plenitudinis i quo misit ds filiū suū vt adoptionē filioꝝ reciperem⁹. ⁊ sic dñs nobiscū et nos cū illo. tāq̄ frēs et ꝓparticipes eē ne hereditatis essem⁹. Nā si filij ⁊ heredes heredes qdā dei coheredes autē xp̄i cui⁹ hereditatis nos ꝓticipes efficere dignetur. iesus christ⁹ fili⁹ dei q̄ cū pfē ⁊c.

In vigilia natiuita. Sermo. 4.

ORietur nobis timentibus nomen tuum sol iusticie. Walacha. vltimo. N atiuitas saluatoris veneranda solēnitas caritatez nostram compellit. cum paupcula vidua duo era minuta nō hodie ꝓponere ⁊ offerre q̄ eadē natiuitas nō ds mouere vt ea in cordib⁹ nobis tanq̄ i gazophilatiū dominicū possit⁹ reponere ⁊ seruare hec autē duo era minuta dicuntur duo que i verbo ꝓposito notāt. Ista autē duo era non dicuntur minuta in se cū sint maxia preciositate materie. sed pcussoꝝ nūmismatis siue nūmularij iertiat in eruditōe Dño enim in verbo ꝓposito notatur natscētis dignitas. cū ds sol iusticie Secūdo natiuitatis vtilitas. cū ds oriet nobis timentib⁹ nomē meū. Sciēdū q̄ xp̄s ds esse sol intelligentie q̄ntū ad eruditōez i doctoꝝ. Sap̄. 5. Erraum⁹ a via veritat⁹ ⁊ iusticie lumē nō lux nobis ⁊ sol intelligētie nō est ortus nobis. Sciēdū q̄ mali dicunt se non tam errasse in via pedū quā in via montū. Nam duplex est via mandatoꝝ scz ⁊ consiliorꝝ. Proverbio. 4. viā saplē mōstrabo tibi. Quātū ad viā ꝓsiliorū ⁊ ducā te p semitas eqtat⁹. q̄tū ad viā mādatoꝝ tuoꝝ. errāt mali seculares iusti tutōnū legalū trāsgressores tanq̄ istrata publica in via cōsiliorꝝ errāt mali religiosi institutionū rēgulariū trāsgressores tāq̄. in via minus ꝓsueta. Ille q̄ errat in via ꝓsueta nō multū debet vt videtur error suus imputari ei. sed certe frēs nō sic est q⁹ viator inueniēs semp̄ hoiez a quo possit viā petere. si cōtemnit ab ipo rēqrere timo si designetur dirigentez audire si erret error ei / non tam imputatur negligentie q̄ malicie. Luce. 16. habent mosez et prophetas audiant illos. Sed iam moises nō auditur in seditione chore. iaz prophetis nō creditur in offensione vie. Sequitur iusticie lumen non luxit nobis et sol intelligentie non est ortus nobis. Sed quid dicunt ipsi q̄ Math. 5. dicitur Solem suū facit oriri super bonos ⁊ malos. ⁊ certe si sol intelligentie non oriatur eis non est ex defectu luminis. Sz ex malicia pcōris. Quidam enī procurant cecitatē ipsim inter se et verum solem. per interpositionem terrenorum. sicut cupidi et auari. Quam excecāt seipsos sicut vrsus pelle calida carnalis concupiscentie. vt luxuriosi et immundum. Quidam autem claudunt hostia et fenestras cordis sui ne verus sol ingrediatur. sicut murmuratores inobedientes et querulosi. Job. 21. Qui dicunt deo recede a nobis et scientiā viaruum tuarum nolumus. 2. Isa. 65. Ille fumus erunt i furore ignis ardens tota die Secundo est sol tercie ad consolationem afflictorum. Eccle. 11. dulce lumen et delectabile oculis videre solem. lumen christus est de quo dicitur. Lumen ad revelationem gentium. Luce. 2. istud lumen est dulce Est enim mel in ore. melos in aure. tubilus in corde. Canti. 2. sub vmbra illius que desideraueram sedi ⁊ fructus eī⁹ dulcis gutturi meo Umbra prestat nobis refrigerium contra ardorem solis sic beata virgo prestat nobis refrigerium contra ardorem peccati. sub vmbra illius debemus sedere et in vmbra alarum eī⁹ debemus sperare. fructus huius. i. christus debet esse dulcis nostro gutturi. vñ beata arbor que fructuz talē portauit. Luc. Benedicta tu in mulieribus et benedict⁹ fructus ventris tui. diuinus huius mādi solent fructus in fine pranū monstrari ad condimentum oris. sic omnes asperitates penitentie isto fructu debem⁹ condire. sicut apostoli faciebāt. Actuum. 4. Ibant apostoli gaudentes a conspectu cōsilij quoniam digni habiti sūt pro nomine iesu contumeliam pati. religiosi qui asperitatem religiosis sine ullo condimento in se tractant et sibi incoꝝ āt similes sunt caro que commedit piscem suum sine salso et condimento aliquo Sequitur Delectabile oculis videre sol ez qualibet potentionalitē delectatur i affectione sui finis et ostensione proprij obiecti. Sz talis

rationalis facta est vt deum intelligeret intelligendo amaret. amando possideret possidēdo frueretur. Ecce quō p aliquos gradus a visione ad iocundā fruitionem peruenitur. quia vbi non est vsio non pōt esse iocunda fruitio. Tho. 5. Quale gaudium michi erit qui in tenebris sedeo. et lumen celi video. vos videtis illos cecos pauperes sedentes super calciatas et ante ecclesias clamantes benefacite nobis qz maltū est pauper qui nō videt. Certe sūma paupertas sūma miseria erit malis q̄ tolientur impij ne vident gloriam dei et mittentur in tenebras exteriores: ibi erunt detrusi et demersi. Tercio est xp̄s sol iusticie ad punitionē pcōr. Isa. 13. ob tenebratus est sol. in ortu suo. et luna nō splendebit in lumie suo. ⁊ visitabo super orbis mala et contra impios iniquitatez eoꝝ veri solis dei p̄ntia obtenebrari dicitur sol materialis nō. re. sed cōparatione sicut ad irradiationem solis obtenebrat lumen cādele. Unde vulgo solet dici. venit pulcrū super pulcrū et amittit pulcrū pulcritudinē suā ⁊ q̄ iste sol sit sol iusticie ad punitionē pcōr ostenditur cū subdit visitabo sup orbē ⁊c. et tāgit duo genera hoim subditoꝝ scz et prelatoꝝ. visitatores religionū solent frequenter pcā subditoꝝ grauiter punire et maioribus pce re vñ offenditur aliquis simplex claustralis. aliquis conuersis arguitur verberat intra metas claustri reducit vt comedat super. genua sua ad terram ꝓsternitur. p latus vero excusat reuelatur et culpa eī⁹ annulatur. Sed sic non erit in visione discreti iudicis Isaie. 40. Ab ortu solis vocauit nomen meū et adducet magistratus quasi lutum et velut plastes ꝓculcans humum. Ut illi qui fuerūt sicut pileus vel alpuca sup capita subiectoꝝ fiant sicut pedales et sicut lutum sub pedibus eorum. Mala. vlti. Calcabitis impios cum fuerit eis cinis sub planta pedum vestrorum et hoc fit nō tā ex volubilitate rote nature q̄ ex moderamine ꝓordinationis diuine. vt qui iniuste agendo floruerūt in sublimitate. iuste patiendo arescant in vilitate et delectione. Quarto xp̄s est sol bonitatis abundantissime ad remuneratonē bonoꝝ. Deutro. 33. Det tibi deus bñdictionē de pomis fructuum solis ac lune de vtice mōtū ātiquoꝝ de pomis collīū eternoꝝ. In ista auctoritate tria notātur que nobis a vero iusticie sole tribuūt. primū est sanctitas conuersationis. cū dicit tibi deus de pomis fructuū solis. sol est causa gñationis animantiū. Sit etiaz causa ꝓductionis terre nascentiū. sic verus sol est cā ꝓductionis pomoꝝ: in pomis notatur sāctitas cōuersationis. Job 9. Dies mei ꝑāsierūt quasi naues poma portantes. Naues poma portantes possē reliquerūt suauitatē odoris sic vita boni viri ⁊ marie religiosi odorē bone fame post se debet relinquere ex sanctitate cōuersationis. Eccle. 24. Sicut cinamomū et balsamū aromatisans odorē dedi quasi murra electa dedi suauitatē odoris. Sz dies maloꝝ non transierunt quasi naues poma portātes. quia post se non reliquūt odoris suauitatē vt suauitatiz odorē. Sz q̄si naues finū portātes qz p⁹ se reliq̄rūt fetorem. Sequitur de vertice montiū antiquoꝝ. In quo notatur sublimitas cōtēplationis. montes antiq̄ sūt sci et āgeli verte, mōtiū ē sublimitas contēplatiōis Isa. 2. Erit i nouissimis dieb⁹ mōs dñi ꝑparat⁹ i vtice mōtiū et eleuabit⁹ sr̄ colles et fluent ad illū gentes illū et ppli multi et dicent venite ascēdam⁹ ad mōtē dñi. Inter hui⁹ mōtis ē eminētia ꝓplatiōis ad quē dñt se mutuo exhortari dñt ascendere cubiculū ꝓprij cordis vt isti cōtēplent in quo ꝑficiūt i quo deficiunt. dñt ēt ascēdere secretariū deuotelorōis vt ibi ꝓplētur qd deo debeāt ꝓponē. qd sibi ab ipo fieri volūt vel deposcūt. Dñt etiā ascēdē celsitudinē celi. vt ibi cōtēplēt mercedē suā ꝑpt quā deo seruiūt ꝓpter quā on⁹ religiōis assūpserūt. hmōi ascēsiōes cōcerat ille de quo dr. ps⁹ 83. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimaꝝ. ad celsitudinē ꝓplatiōis pl⁹ ꝑficim⁹ suspiriis q̄s arguimēt. plus lacrimis q̄s ꝑbatōnib⁹ acerrimis pl⁹ mēte ꝓtrita ⁊ humiliata q̄ rōne eleuata. sequit. de pomis colliuz eternoꝝ vbi notat tercū. s. iocūditas fructōnis. colles eīm sunt sci ⁊ āgeli i eternitate iocūditatū i iocūditate eternitatis collocati. Iste dat dñs de pomis suis. i. de fructib⁹ iocūde fruitōis C. 7. Dis poma noua ⁊ veta suaui tibi dilecte mi. pomaveta ꝑñt dicit ille delectatiōes quas hñt alie sācte i suauitate ⁊ dulcedine deitatis. vñ deus p⁹ fim deitatē vocatus est ātiqu⁹ dier. Dan. 7. antiqu⁹ dier. sedit. Nouꝰ poma ꝑñt dicit ille delectationes quas hñt alie sancte in cōtēplatione humanitatis xp̄i. nouū eīm creauit de⁹ sup terrā q̄n mulier virum circundedit. propter ista duo dicit Canti. 4. Mel et lac sub lingua tua. mel

est sub lingua aie sancte ex cōtēplatione dulcedinis diuinitatis. Lac ex cōtēplatōe dulcedinis hūanitatis fm ḡtū p nob3 volut lactari cuz parulus natus est nobis Isa.9. sic ergo notaf nascēt3 dignitas cū dr sol iustitie sequf oriet nobis timentibus nomen meum in quo notaf nascētis vtilitas. Sciendum est q3 xp̄s oritur etna liter a patre. Eccle.xxxiij. Ego ex ore altissimi prodij primogenitus añ oēm creaturā Ego feci in celis vt oriet lumen indefi ciens. Sciendum est ergo q3 filius oritur a patre sicut verbum oritur ex ore. Sz ē os corporis. et os cordis de qua in. ps. os iu sti meditabit sapiaz. ad os corpis nōptiet meditari sz in ore cordis per meditationē formaf illō qō ore corpis pferf filius er ex ore altissimi prodij ex intimo oris. i. de subā patris. et ortus est sicut a corde Xp̄o qō erat i pncipio apō deuz. Jo. i. In prn cipio erat Xp̄s et Xp̄m erat apō deum et deus erat Xp̄s. iste fecit vt in celis. i. in sā ctis oriet lumen ideficiens. ipse eīm ori rif ex pre sicut splēdor ab igne. hāc celsi tudinē secutus apl's di. Hebre. i. Qui cuz sit splendō. gloria figura subē eius. ille ē ergo q oritur a pfesicut si esset ignis etn oriet etn splēdor ab etno igne. Iste igiz sanctos replet splendoribus. vñ psalmi. In splendoribus sctōrum ex vtero āte lu trferuz genui te. Scōo oriē tpaliter a ma te. Ezechie. ii. et cleuauit me spūs et itro duxit me ad portā domus dñi que recipit ad solis ortum. ppheta volens loq de in carnatiōe dñi seleuatū i spiritu dicit. nec murum. Jo. eīm ba. ivtero sāctificatus. p̄ curso3 dñi effectus a saluatore oibus ho minibus prelatus. non tā ex huilitate ꝑ exāritate voluit dicere cuius non sumdi gn̄ corrigiā calciamentoruz soluē. i. vnio nē dīnitatis et hūanitatz exponere. ioh3. i. et math.3. Quis eīm nisi in mente eleua tus sufficiat explicare quō fides et ratio cōiungunf i vno hoie mf et Xp̄o in dei ge nitrice. deus et hō in xp̄o in vnitate psone Iste ergo pphet3 recte se dr spu eleuatuz volens loq de icarnatōe christi seq̄f. et in trodurit me ad portam domus domi Ista porta est sancta dei genitrix non est enim aliud ꝑ domus dei et porta celi. paradi si porta p euaz cunctis clausa est quando cōsensit suggestioni serpentis. et p mariā Xp̄inez iter patefacta est qñ cōsen sit an gelo nūciāti misteriū icarnatōis. miseratione per quā filius expelluntur. felix porta per quam extranei et miseri ad pemā tiam reuocantur. et in palacium regis eterni introducūtur. ista porta sp clausa fuit per mentis et corporis integritatē. Sed posticum aperuit consentiente āge lo nunciante filii dei conceptionem. Sed portam regni celestis apperuit nobis pa riendo saluatorem. qui est ille qui i eam descendit per carnis assumptionem. et ascendit super omnes celos vt aperiret nobis ianuam et ostenderet viā. ista por ta reseruit ad solis ortum qñ concepit ve rum solem dei patris filium consentiēdo angelo dicenti. Spiritus sanctus super ueniet in te et virtus altissimi obumbra bit tibi. ideoq; et qō nascetur ex te sāctū vocabitur filius dei. Lu. i. et nō solū respe xit ortū solis. Sz occasū et reditū. Ecclesia stes. i. Oritur sol. expone. i. in natiuitate et occidit in passiōe. per meridiē ꝑ erat i pentecoste et spiritus sancti missiōe. et flectitur ad aq̄lonem. i. ad iudicium in malo rum punitionem Jhere. i. ab aq̄lone pā dat. Necramen in se diminutionez sus apit. sic pater ab eterno filium genera uit tamen seipso sine vlla diminutione. in uariabilis permansit hic est qui diem cō stituit. De quo i ps. Ego hodie genuit te sup quē locū hz bt̄us aug9. q3 dies pñtā signat. et in etnitate nichil pteritū ē quasi tā nō sit futurū et ideo intelligitur de fē puerna xp̄i natiuitate. qō dr ego hodie genui te. hec ē dies in qua ois refectō ois letitia ē nīla defectō nīla tristicia ps. ū 7. heci q dies quā fecit dñs exultem9 et letemur i ea Scōo egress9 ē sicut mel de faui puritate p natiuitatē tpalē Jo. 31. Ab infantia creuit mecum miseratō et de utero egressa ē mecū. xp̄s i utero Xp̄inis assūpsit vñ nobis misericordiā ptulit. et vñ a nob3 miseriā āmouit. ber. omino fideter qō et me mihi deest vsurpo mihi ex visce rib9 iesu xp̄i. q̄ misericordia affluēt nec desūt foramina p q̄ misericordia effluat. foderūt ei manus eius et pedes eius et latus et lācea p̄forauerūt p has rimas liczmihi suggere mel petra. oleūq; de saxo durissimo. hoc ē mel de quo. i. Regu. i 4 appuit mel fluēs extendit ionathas sūmitatē Xp̄irgule quā habebebat i manu et tractt i fauū mellis puerutq; manū suā ad os suū et illūminati sūt oculi ei9. i. melle signatur humanitas xp̄i ber. Christ9 ē mel i ore meloꝛ i aure mirabilis i corde. Jstō mel fluere dr in quo liberalitas xp̄i signat. Johelis. 3. In die illa stillabūt mōtes dulcedinē et colles fluēt lacte Jstud mel fluens apparuit in nati uitate xp̄i. Thitus. 2. Apparuit benignitas saluatoris nr̄i iesu xp̄i. mel oritur de fauo q̄ habet cerā puram. sic xp̄us matrē habuit puram virginem et immaculatam Aug. in li. contra quinq; hereses vnde ibi dem in maria q̄ nec ꝑcipiendo libidinem. nec pariendo passa est dolorem. vñ sordes in domo vbi nullus habitator accessit. Sz solus ad eam fabricator et dñs venit Jo nathas interpretatur donum columbe in virgula signat fides recta. Aug. fides di rigit. spes erit. caritas vnit. tunc ergo sū mitas virgule extenditur. cum xp̄s nō solum ver9 hō. sz etiam verus deus esse cre ditur quod est fidei articulus ad quem de se non potest ascendere animus human9 Aug. de tri. mēt3 hū ane acies invalida in tam excellenti luce non finitur nisi p iusti ciā fidei emundetur. tunc ār manuz ad os ꝑtum9 cum illō qō ꝑdicam9 opere ꝑfir mamus. seq̄f. Illuminati sunt oculi eius. christ9 i aduentu suo oculos suoruz illu strauit radio fidei. ipe eīm vēit illūare his q̄ i tenebris et i umbra mortz sedent Ter cio xp̄s egress9 ē sicut f̄t9 a potente gñs hūani liberatōez. i. Re. 19. Egressus dab. i. xp̄s pugnauit ꝑtra philestuz. i. demōes baculo crucis i passiōe. ꝑcussit ꝙ eos pla ga magna i descensiōe ad iferos. et fugef a facie i ascensiōe ad celos Qrto egressus ē sicut ab arbore ad nr̄az recreatiōez vl' ꝑ solatiōez. Isa. ū. Egredief Xp̄s de radi ce iesse et flos de radice ascēdet Xp̄s. Xp̄o maria flos ē xp̄s vñ. ecle. Xp̄o dei genitrix virga est. flos Xp̄o filius ei9 et genitrix Xp̄o flozi ꝑpaf. flos eīm hz mundiciā i actu. nō pstat laborem i cultu. hz pulchritudinem i aspectu. hz odorez i olfactu Recte q̄ chri stus flozi ꝑparatur qui i seipso fuit mun dissim9. nec fuit humano labore nec ex vi rili semine conceptus. qui nobis est vt ex emplar et forma totius pulchritudinis. q̄ etiā fuit odor deo patri gratissim9. Geñ. 27. Ecce odor filij mei sicut odor agri ple ni cui benedixit dominus. Moraliter. iesse interpretatur incendium amoris. in Xp̄o si gnatur disciplina nostre correctiōis. tūc ergo virga de radice iesse egreditur dum proles salute nostra in carnem a patre mittit vñ Jeñ. 45. misit de9 me i egiptuz ad vos egiptus intpraf tenebre in q̄ signaf mun dus. in quem venit xp̄s pro salute nostra Greg. Is qui pro salute nostra angelis ex titit inequalis nos angelis virtute sueī muneratōis equales effecit. vñ et moriendo

tuū. et gloria dñi sup te orta est. Sciendū est q3 oritur dñs ꝑpf nos vt gratias agamus. oritur iter nos vt et ꝑformemur oritur sup nos vt i eo glorietmur. Jeremi. 9. In hoc gloriet̄ur q̄ gloriatur scire et nosse me. nosse ei dñz pfumma est iustitia imo vita eterna et vtā. Jo. 17. hec ē vita eterna vt ꝑnoscāt te solū deū verū quē misisti ie sū xp̄m ad istā vitā nos ꝑducat ꝛc. Amen

In die Natiuitatis. Sermo. 5.

EGressus es in salutem populi tui. Abacuch. 3. In verbo ꝓpositio notātur duo. primo enim notatur natiuitas saluatoris. cum dicitur egressus es. Secundo notatur fructus vel vtilitas natiuitatis. cum dicitur. In salutem populi tui. Sciendū est ergo q3 egressus est xp̄s quadruplici ter. primo sicut radius a sole per eternā generationem patris Osee. 6. q̄si diluculum ꝑparatus est egressus eius. in diluculo est ortus solis qui de se radium p duat. Nec tamen in se diminutionez sus apit. sic pater ab eterno filium genera uit tamen seipso sine vlla diminutione. in uariabilis permansit hic est qui diem cō stituit. De quo i ps. Ego hodie genuit te sup quē locū hz bt̄us aug9. q3 dies pñtā signat. et in etnitate nichil pteritū ē quasi tā nō sit futurū et ideo intelligitur de fē puerna xp̄i natiuitate. qō dr ego hodie genui te. hec ē dies in qua ois refectō ois letitia ē nīla defectō nīla tristicia ps. ū 7. heci q dies quā fecit dñs exultem9 et letemur i ea Scōo egress9 ē sicut mel de faui puritate p natiuitatē tpalē Jo. 31. Ab infantia creuit mecum miseratō et de utero egressa ē mecū. xp̄s i utero Xp̄inis assūpsit vñ nobis misericordiā ptulit. et vñ a nob3 miseriā āmouit. ber. omino fideter qō et me mihi deest vsurpo mihi ex visce rib9 iesu xp̄i. q̄ misericordia affluēt nec desūt foramina p q̄ misericordia effluat. foderūt ei manus eius et pedes eius et latus et lācea p̄forauerūt p has rimas liczmihi suggere mel petra. oleūq; de saxo durissimo. hoc ē mel de quo. i. Regu. i 4 appuit mel fluēs extendit ionathas sūmitatē Xp̄irgule quā habebebat i manu et tractt i fauū mellis puerutq; manū suā ad os suū et illūminati sūt oculi ei9. i. melle signatur humanitas xp̄i ber. Christ9 ē mel i ore meloꝛ i aure mirabilis i corde. Jstō mel fluere dr in quo liberalitas xp̄i signat. Johelis. 3. In die illa stillabūt mōtes dulcedinē et colles

do docuit mortem nō metui. ⁊ resurgendo de vita cōfidi. ⁊ ascendendo de patris celestis hereditate gloriari Quarto egressꝰ est in salutē vite ēne p exaltatōez hūiliū et bonoꝝ Heb. 5. Factus ē oibus obtēperantibus sibi cā saluris eterne. obtēperare debemus xp̄o p obedientiā tanq̄ spūal patri ⁊ sūmo abbati. Bern. Habemus añ nos maiores. post nos minores a dextris amicos. a sinistris inimicos. reddam⁹ vn cuiq̄ qđ suū est. maioribus obedientiā. minoribꝰ doctrinā. amicis leticiā. inimicis patientiam. sic obtēperantibus sibi factꝰ est christꝰ eā saluris eterne. quādo ipse futurus est finis desideriorū nostrorum. qui sine fine videbitur. sine fastidio amabit. sine fatigatōe laudabitur. ⁊ hoc erit i btā vita vbi nulla aduersitas pturbat. nulla necessitas angustiat. nulla molestia inq̄etat sed perhennis leticis regnat. Ad quaz nos perducere

De sancto Stephano. Sermo. i.

Domine pueuenisti eū in benedictionibus dulcedis. posuisti in capite eius coronaz de lapide pretioso vitam petijt a te et tribuisti ei. pš. 20. Solent tria ab homibus specialiter desiderari. primū est nouitas primitiaꝝ. sicut patet in floribus. Scōz ē victoria certaminū. sicut pz in aduocatis et pugilibus. Tercū ē impetratō petitionū. sicut patet in medicis ⁊ paupibus. Secūdū hoc in verbo ꝓposito beatus stephanus ꝑmendatur a tribus. Primo eīm commēdatur a primitijs passionis cum dr pueuisti eum in benedictōib⁹ dulcedinis. Secūdo ꝑmēdatur a victoria certaminis qđ notatur cū dr posuisti in capite eius coronā de lapide pretioso Tercū a quo ꝑmendatur est impetratio petitiōis quod notatur cū dicitur vitā petijt a te ⁊ tribuisti ei Quātū ad primū ꝑmēdatur a tribus. primū est pueuire tpis cū dr pueuisti eū. Secundus est benedictio oris qđ notatur cuz dr in benedictiōibus. Tercū est dulcedo cordis cū dicitur dulcedinis. Quātū ad p̄mū sciendū q⁹ beatus stephanus fuit pūe tus ꝑmo a deo. Secūdo a iudaico populo Tercio a se ipo primo q̄ fuit preuentus a deo pš. 63. misericordia eiꝰ pueniet me Unꝰ fuit dine misericordie qñ xp̄s voluit martires pati ꝓ suo noie. Phil. 1. ⁊ hoc a deo quia vobis donatū ē ꝓ christo nō solū vt in eum credatis. sed etiam vt ꝓ illo patiamini. sic q̄ adeo preuentus fuit suo mūere

quis pmus inter martires fuit certamine ⁊ passione. Judi. 1. Quis ascendet añ nos ptra cananeū ⁊ erit dux belli Respondit q̄ dns iudas ascendz. Judas interpretatur confitens in quo bene designat btūs stephanꝰ q̄ fidē christi tenuit in corde. ꝑ dicauit in ore. cōfirmauit in passione. Secūdo beatus stephanus preuentus ē a iudaico populo. ipsi enz ante testiū pduc tionem. ante cause vētilatio nē ante diffinitiuam sententiam. non regula iuris. sz in ira furoris ipsum traxerunt ad mortē Actu. 7. ipetuz fecerunt vnanimiter i cū ⁊ eijcientes cuz extra ciuitatē lapidabāt Tercio fuit btūs stephanꝰ pueꝝ a se ipo Un in pš. 118. preuenti in maturitate clamaui. btūs eīm stephanꝰ inter ictꝰ lapidū ꝑmisit orōez tanq̄ nuncū solennē. tanq̄ fidelē pcuratorē q̄ penetrās celos domino suā porrigeret petitōez sapi. 16. oportet solē pueuire ad bñdictōez. Ista aūt pueūtio fit p devotā oratōez Devota ei orō ē nuncius tam sollicitus et tam fidelis q̄ i carta sūmꝰ pōtifex exaudita ē i ecclesia triūphāte. nō p̄ ēt ab hostibus phiberi donec pertigat petitōez suā i aspectu eius iudicꝫ. Eccle. 35. orō hūliāz se nubes penetrabit ⁊ donec ꝓpinquet nō ꝑsolabitur ⁊ nō discedet donec altissimus aspiciat. Scōo ꝑmēdat btūs stephanꝰ a bñdictōe oris. cū dr i bñdictōibus. Et sciendū q⁹ pluraliter dr bñdictōibus Ipe ei a bo benedictus fuit. Sen. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dns Cū btūs stephanꝰ lapidaretur a iudeis fractū ē alabastrū ⁊ tota domus ecclesie militātis impleta est ex suauitate odoris imo etiā iste odor celos penetrauit. Cañ. 1 Dū esset rex in accubito suo. nardꝰ in ea dedit odorē suū. Nardus ē herba hūilis ⁊ calide nature sicut dicūt illi q̄ pscuerūt naturās herbaꝝ inuestigare. ꝓ quā signa t beati stephani hūilitas solida ⁊ caritatis feruor siue fragrātia ex q̄bus duob⁹ tanta emanauit fragrātia odoris. q̄ xp̄s exīs i accubitu suo hoc ē in sinu patris odorat⁹ ē suauitatē odoris. btūs ēt stephanus nō solū a deo bñdict⁹ fuit Sz etiaz bñdixit aliis. nō solū bñfactorib⁹ q̄ dus in. pš. 48. dicitur. Cōfitebit tibi cū bñfeceris ei. Sz etiā ꝓ pscutorib⁹ ipm lapidātib⁹ exoratuit. Actu. 7. posit⁹ genibus clamauit voce magna dicēs. dne ne statuas illis hoc peccatū. qz nescīt quid faciunt. beatus stephanus non poterat excusare in iudeis imanitatem crudelis

tatis. ⁊ ideo excusabat ignorantiā cecitatis vt dux dominus ipsos sub nube ignorantie peccare videret. ipsis facilius condonaret. i. Thimoti. Qui prius blasphemus fui ⁊ persecutor et contumeliosus sz miam dei consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate. Sic ergo beatus stephanus pro persecutoribus exorādo benedixit. et iō dns eius sacrificium impinguauit. Anima beati stephani impinguata est adipe caritatis et pinguedine devotionis. pš. 62. Sicut adipe et pinguedine repleatur alamea. Contra aliquos religiosos qui q̄uis niteant mundicia castitatis non tamē amicitia fraterne caritatis et ideo eorum sacrificium non est pingue sed aridum. et ideo xp̄o non est acceptuz sed cum caritas iungitur castitati tunc ipsa dr in pš. 64. Pinguescēt speciosa deserti. Tercio cōmendatur beatus stephanus a dulcedine cordis cuz dr dulcedinis in dulcedinem conuertitur passio ex dilectione saluatoris quod bene signatum ē. Exo. 15. Qđ cum filij israhel non possēt dibere de marath aq̄s co q̄ essent amare. Clamauit moises ad dn̄z qui ostendit ei lignum qđ cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt. per amaritudinē aquarum signantur amaritudines passionum que ex consideratione duoꝝ sanctis maritibus in dulcedinem verse sunt. Primo ex propōne exemplaris. Scōo ex consideratione finis. passio xp̄i tanq̄ exemplar proposita est in martiribus vt pro ipso libenter paterentur. i. e. Aspicientes i autorē fidei et cōsummatorez ihūz qui p posito sibi gaudio crucem sustinuit confusione contempta consideratione huiꝰ exēplaris gaudebūt apostoli ⁊ martires xp̄i luctibus et verbera experti et in occisione gladij sine alijs tormentis. i. Petri. 2. xp̄s passus est pro nobis vobis reliquēs exemplum vt sequamini vestigia ei⁹. qui enim vult ad vitam ad quā xp̄s peruenit ops ē peruenire per viā per quam ipse xp̄s ambulauit. bern. dulcis tolerantia amaritudinis et passionis nobis a fortitudine xp̄i distillauit. Judi. 14. D exorti egressa ē dulcedo fortiz dr xp̄s quia aereas ptates debellauit. ferrūq̄ spoliauit mortē etiā nram moriendo destruxit. De isto forti egressa est dulcedo dilectionis: per quā martires xp̄i luerūt putauerūt quicūq̄ tormentoz gña experiri. Scōo dulcescunt nobis amaritudines passionū ex cōsideratione finis que est consecutio eterne felicitatis. Ad Roma. 8. Non sunt condigne passiones huius tpis. ad futuram gloriā que revelabitur i nobis. sicut enim gutta aq̄ missa in ap̄hoꝝ āmittit illipiditatē suā et toralit̄ vtitur ipsius dulcedinē sic q̄cunq⁹ ꝓ xp̄o patiamur in dulcedinez cōuertim⁹ si cū dilectōe et finis ꝓsideratione sustinemus. vñ sicut illis q̄ in stadio currūt mōstratur brauiū vt laborē cursus libentius sustineāt et velocius curr̄at. sic dns btō stephano brauiū supne felicitatis oñdit. et iō patiētius ⁊ libentius ictꝰ lapidū sustinuit. hec ē dulcedo de qua dr Johelis. 3. et Amos. 9. Stillabunt montes dulcedinē. montes mōtiū sūt celsitudines celoz. q̄ ad dulcedinē passiōis btī stephani aperti sunt. Actuum. 7. Ecce video celos aptos ⁊ filiū hois stantē a dextris xp̄utis dei. Scōo ꝑmendatur beatꝰ stephanꝰ a victoria certaminis. cū dr posuisti in capite eius coronā ō ladide ꝓcioso. Et ibi describitur a tribus. ꝓmo a celsitudine mētis. cum dr posuisti in capite eius. scōo ab assecuti ōe ēmitaz cū dr coronā. tercio a plenitudine glie q̄ honorz cū dr de lapide ꝓcioso. ꝓmo ergo cōmēdatur btūs stephanꝰ a celsitudine mētis cū dr posuisti ii. capite ꝓ qđ significat eminētia mentis quia sicut caput ꝓeminet ceteri oībus ita mēs ceteris aiepotētijs Eccle. 9. Oleū de capite tuo non deficiat caput vt dictū ē eminētis mētis i quas nō dz deficere oleū devotiō is ad deū. eruditionis ad vicinū. cōpassionis ad miserū. Ista etiā mens i beato stephano fuit magne altitudis. pš. 63. Accedet hō ad cor altū. ⁊c. Quidā sūt homines q̄ hīt corda bassa q̄ nō cogitant nisi terrena. Sz illi habent alta corda q̄ ꝓtemplant celestia. tale cor habebat apostolus ad Philip. 3. q̄ retro sūt obliuiscens ad ea vero que sūt priora extendens meipsū ad destinatum persequor. ad brauiū supernevocationis dei. cū hō sit ad cor altū ascendit. in ipso deꝰ debet exaltari sicut eīm mirabilis deus in sanctis suis. sic et gloriosus deus in sanctis suis in cisdē exaltatur ipis gloria et honore exaltatis. qđ bene cōuenit beato stephano ō quo pš. 109. dr. De torrēte in via bibit. ꝓterea exaltauit caput beatus stephanus i via vite ꝑtis bibit de torrente passionis. et iō dns exaltauit caput illius in culmine eterne retributionis. Secundo cōmendat btūs stephanus ab assecutione eternitatis cū dr coronam Isa. lxi. Dabo coronā ꝓ cinere. oleū gau

dū p lucro et amaritudie passiōis dat deus oleū gaudij eterne iocūditatis. vnde Isa.28. In die illa erit dñs corona gloríe et sertū exultatōis residuo ppli sui et spūs iudicij sedēti sup iudiciū et fortitudo reuertentibus de bello ad portā. corona gloríe dr esse dñs sanctis suis ēptuz ad pmiū subsiātiale qđ ē aurea: sz sertuz exultatiōis dr eē i martiribꝰ ēptū ad pmiū aēntale qđ est aureola sed notabile ē qđ residuū ppli vocare voluit scōs martires. sicut ei reliqe siue fragmēta residuum sūt ciboꝝ. et a diuitibꝰ cōtemnūt. sic martires xpi a potētibus et diuitibꝰ huius mundi tāq̄ fragmēta sūt cōtēpti. Ip si etiā q̄ in cōspectu dei erant panes integri a psecutoribus diuersis tormētis fruſtrati sūt diuisi. Hebre.11. Lapidatisūt secti sūt tēptati i occisiōe gladij mortui sūt p xpo sed tur. q̄ dñs erit fortitudo rueētibus ō bello ad portā. qđ in beato stephano cōpletū fuit q̄ de bello sui certaminis digna fortitudie ad portā eterne iocūditatis introiuit. Actuū. 7. Cum esset stephanus plenus spū sctō intendens in celū vidit gloriā dei. vidit cū esz plenus spū sctō. spūs sctūs erā ota scrutat ēt profūda dei. 1. Chor. 2. vñ spūs sctūs sic sua sapia dtūr stephanuz repleuerat q̄ inde os a deo vt respōdere nō posset confūdebat. Actuū. vi. Et non poterant resistere sapie et spū q̄ loqbat. sic ergo stephanus spū sancto vidit gloriā dei vt sic dom⁹ ei⁹ flagella minueret. nā p̄sideratio pmij minuit vi flagelli. multi suo p noie ei⁹ suo sāguie laureato portā celestis glorie apiret. et sic sibi reuertēti de bello ad portā fortitudinē ascēdēdi per iamam celi ad dei gloriā pferret. Tercio cōmendat beatus stephan⁹ a plenitudine gr̄ie et honoris. cū dr de lapide pcioso. dtūs ei stephanus fuit vas auri solidū ornatū oi lapide pcioso. dtūs stephanus fuit vas auri perplenitudinē sapie fuit vas solidū p fortitudinem constantie. Sed fuit ornatum oi lapide pcioso p xtutū varietatē. Ezechi. 28. Ois lapis pcious opimētū tuum xps fuit lapis angularis positꝰ in fūdamēto ecclie militātis sup qđ fūdamētū beatus stephan⁹ seipm tanq̄ lapidē viuū superedificat. Ephe. 2. Superedificati sup fūdamētū apl̄oꝝ et pphetaꝝ. ipso sūmo angulari lapidē ihesu xpo. vñ dtūs stephan⁹ quasi lapis pcious in edificio ecclie ē positus. Ipse ēm fuit de pcipuis inter illos de quibus alij superedificāt aurū argentum lapides pcios. qr beatus stephanus in edificio ecclie dei posuit aurū sapie argētū eloquēcie lapides pcios i xtutum gratiaꝝ et donoꝝ spūsancti varietate. Tercio commendatur beatus stephanus ab impetratione petitionis cum dicit vitam petiit a te et tribuisti ei. Sūdum ergo q̄ beatus stephanus petierit liter q̄ vitā sapiēter q̄ a dño q̄ pōt tribuere vitā. Efficaciter q̄ qđ petiit impetrauit. Primo ergo petiit vtiliter: quia vitaz petiit. pō. Unam petii a duo hanc requirā vt inhabitē in domo domini omnibus diebus vite mee. Isti procuratores in curia romana petitiones multiplicant a dō quia aures summi pontificis onerant. et in multis vel q̄nq̄ in oibus patiuntur repulsā sed beatus stephanus tanq̄ procuratoꝝ pitus p se vnam solam petitionem porrexit. Actuū. vii. Dñe iesu suscipe spiritū meū. et iō petitionē suā facillime impetrauit. Un sequit̄ cū hec dixisset obdormiuit in dño. vt acciperet litterā bullatas vt pateret sibi ingressus in requiē sempiternā. pō. Ingrese in ideipsū dormā et requiescō petiit sapienter quia sb eo q̄ pt tribuere vitā. 2. paralip. 20. Cū ignoramus qđ agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui vt oculos dirigam⁹ ad te dñe. nos scire nō debem⁹ ad illos respicere qui nos possunt in periculis iuuare. Unde. psal. 120. Leuaui oculos meos in montes. vnde veniet auxilium michi. sic beatus stephan⁹ a solo dño auxilium expectauit. ideo ipetrauit. ipse enim vidit celos apertos et ihesum stantem a dextris virtutum dei. Ideo ibidē feliciter requieuit. Tercio beat⁹ stephanus petiit efficaciter q̄ quod petiit impetrauit qđ notatur cum dr tribuisti ei. puer. 27. tribuetur tibi corona in gñatione et gñatione. hec est ipiternuz. Eccle. 45. Corona aurea super mitram eius expressa signo sūctitatis. no tanter dicit mitram. mitra enim supponitur capiti. et super caput posita alij capite extollit. i quo designat gloria sūctoruz que extollit supra cumulū meritoꝝ. vnde gloria nō dicitur in sanctos intrare. sz sāti erit in dei gloriaz introire. quia gloria dei et sanctos excedit celsitudine et meritaꝝ cellit plenitudine. Sed ista gloria dr expsso sigillo sctitatis eīs est sigillū sūctoruz in quo sigillātur. Ihe eoꝝ vt admittantur ad regnū celoꝝ. qđ ē regnū gloríe et honoris. q̄bus dñs beatū stephanū coronauit. pō. Glia et honore coronasti eū dñe. Nos ergo dñm natuz q̄ hodie coronauit stephanū rogemus vt cū ipo gloriat honore coronā. qđ ipe nobis pstare dignetur.

De sancto stephano Sermo. 2.

SI quis michi ministrat me sequatur. Joā. 12. In verboꝝ posito notātur duo ad que nos hortatur dominus. Primo ad ipēsationē obsequij. cū dicitur. si quis michi ministrat. Secundo ad imitationem sui cum subdit me sequatur. Quantum ad primum sciendum est q̄ debemus quadrupliciter ministrare domino. Primo innocēter per munditiam cermis pō. 100. Ambulans in via i maculata hic michi ministrabat. ille q̄ est cādor lucis eterne et speculum sine macula vult habere ministros in quibus sordidum peccatorum nulla sit macula. homo inspectis sordibus concipit indignationē et pronocatur ad nauseam. Ite dominus i spectis sordibus peccatoꝝ quādā spūalē vomitū concipit indignationem et pronocatur ad vomitū Apoca. 3. Et qr nec calidus es p a morē boni nec frigidus p odiū mali. Sed tepidus descens in sordibꝰ tuis incipiā te euomere ex ore meo. ambulās q̄ in via immaculata hic michi ministrabat qr dr in maculati in via. nullus diligit lutum i via pedū. attamē multi diligūt lutū i via morum. tanq̄ carriores habeant sordales q̄ interiores affectōes. o aia a sordibus vitioꝝ tibi pcaue si nō pcauisti lauare. lauare. i illa cōtriti cordis. aq̄ lachrymose pfessiōis. vt dr i fūdat mūdicia gr̄e sanctificātis. Johā. 13. Si nō lauero te nō habebis pte mecū. Quo audito rādit petrus nō solū pedes sed et manus et caput. vult ergo dño vt sibi ministrem⁹ inocēt p mūdiciā carnis. Dañ. 1. Precepit rex vt introduceretur pueri in q̄bꝰ nulla esz macula. decori forma eruditi sapia et alis fuit dtūs stephanꝰ. Actu. 6. Elegerūt stephanū virū plenū fide et spū sctō. hec ē fides q̄ p dilectionem operat q̄ corda mūdat et purificat. Actu. 15. fide purificās corda eoꝝ. Sctō dēmus ministrare vigilanter p sapiaz cordis. 2. ad Thimo. 4. Tu hō vigilia in oibꝰ labora opus fac euāgeliste ministeriū tuū imple. hortatur nos apostol⁹ hic ad tria. Primo ad circūspectionē et fugam malorum. cum dicitur tu vero vigilia. 1. Pe. 5. Sobrij estote et vigilate. quia aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quem deuoret. Diabolum homines deuorare michi aliud est q̄ eos sibi incorporare. sicut enim boni per meritū corpori xpi mistico incorporantur. et eius membra efficiūtur. ita mali per demeritū corpori diaboli mistico incorporantur. et eius membra cōstituuntur. an non membra diaboli herodes pilat⁹ et alij crucifixores xpi. vii q̄ sicut dr beatus Grego. et alij sancti. Tu ergo vigila p circūspectionē et fugam malorum. qr circūspectō michi aliō est q̄ circumstantium malorum. Solicite et sagax pscrutatio. ad quā spectat preteritoꝝ malorum retractio presentiū p̄sideratō. futuroꝝ pmeditatio et fm nomen suum dr versaciter sit circūspectio. Sctō hortatur nos ad exercitiū bonoꝝ. cū dr i oibus labora. Dō enim natus est ad laborare vt sicut auis ad volandum bonoꝝ em operꝝ gloriosus est fructus et in paucis veraci. in multis dñ dispōnentur. Roma. 8. Non sunt cōdigne passiones huius tp̄is ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis. dtūs bern. vere nō sunt p̄digne ad futurā gloriam q̄ pmittitur pītē ad p̄teritā culpā q̄ remittitur. ad gratiā q̄ impartitur. Tercio hortatur deus nos ad eruditōez indoctoꝝ. cū dicit opus fac euangeliste. ministeriū tuū imple. glo. quod tp̄e p̄dicas opere testare vt sic retoriqatur os turturis ad ascellas. vt sint mala granata et tintinabula in extremis oris tunice iacintine. sic beatus stephanus ministrauit dño vigilātur p sapiētiā cordis Actuū. 7. Ecce video celos aptos. nō ele mētoꝝ resurrectiōe. Sz spūali reuelatōe q̄ fiebat in alio iusti. ipse eni premebatur in terris cōsolabatur in celis. affligebat ex illata miseria afficiebat misericordia iocundabatur ex inspecta gloria. Tercio debem⁹ ministrare dño vtiliter p misericordiaz et per doctrinā i. pspez. 1. Petri. 4. Unusq̄sq̄ sicut accepit gratiā in alterutrū illā administrātes. sicut bō despēsatores multiformis gr̄e et dei gratis reccpim⁹ gr̄az eruditōis et gratis debem⁹ ipsam rēdere. Wath. 10. Gratis accepistis gratis date h in alterutrū. i. maiores minoribꝰ. sicut em lux a corporibꝰ superioribus in hec inferiora descendit. et illa radio sue illustratōis p̄fundit. sic lux sapie a superioribꝰ ad inferiora debet descendere et illos radio sue eruditōis illustrare. Dañ. 12. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti. Et q̄ ad iusticiam eruditi multos q̄si stelle iperpetuas eternitates. ministrem⁹ ergo sicut boni dispensatores multiformis gr̄e dei. di. glo. fora te p desiderio vniuersitas. q̄ sic ēmāna filiꝰ asrael sapiebat fz ciboꝝ

quos volebāt vsus gre forma formatur
scōm applicatōez aim ad id qō desiderat
vñ si aliqs applicat aim ad patriā magz
patur et ipsus patie si ad tpania magz vl
ptie sic bñ miſtraut btūs stephanꝰ dño
vtiliter per doctrinam in prosperis cū ḡn
ta prosperitate cordis et auctoritate men
tis proponebat verbum dei iudeis. lectio
actuum apostolorum indicat. Ipse enī qdā terrebat facie Actu. 6. Intuentes eū omnes qui sedebant in consilio viderūt faciem stephani sicut faciem angeli. glo. p fulgore terribili. Ipse etiam quosdam cōfundebat sermone. Actu. vi. Non poterā pesistere sapientie t spiritui quo loquebatur. Ipse etiam alios confortabat i opere. Actu. vi. Stephanus plenus gratia et fortitudie faciebat pdigia t signa magna i populo intueamur ergo quantus sit gloriosꝰ iste signifer celestis militie. ipse cū erat terror audacium. confutator rebellū confortator debilium. ipse erat terribilis in aspectu. insuperabilis in conflictu. vtilis et amicabilis in quictu. Quarto debem⁹ ministrare vtiliter p patientiā in aduersis. 2. Thor. vi. In oib⁹ exibeam⁹ nos metipsos sicut dei ministros in multa patientia. Debem⁹ ee ministri in oib⁹ pperis scz t aduersis. ptra multos qui dño et amicis pprijs tpe pspitatis obsecūtur t ministrāt. tpe vero aduersitatis ipsos negant. simules cambꝰ q ossa cū carnib⁹ dilīgūt rasa vero et arida ptemnūt. illi nō sūt amici pſone sed fortune Vñ Seneca mel musce sequuntur lupi pdam sic hec turba nō hoiez sz fortunā. vñ Eccle. vi. Est amicus socꝰ mēse et nō pmānebit in die necessitatis. nos ḡ in oib⁹ pspris et aduersis exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros t hoc in multa pacientia. nos habem⁹ libros et ḡternos plenos de pmēdatōe patientie. sz vtinam vnum folium vel vnam paginā vel saltem vnam lineam hēmus in corde. vt sic possem⁹ alias nras possidere Luce. 21. In patiētia vestra possidebitis animas vestras. homo cām habz ptra mūdum. cōtra carnem. cōtra diabolū. nec ꝺt secure litigare nisi sit in sua possessiōe in q pōitur p vsum pacientie Melior enim est pcitio possidētis t scisma multū valet sicut dicit Reinhardus. beatus p thomar tir stephanus sei ipm exibuit sicut dei miſtrū mīi ſtri enim dei sūt sicut dicit glosa q homibus nō adulantur vt eis placeant. ptra multos q i pfessiōibus suis t in suis sermonib⁹ nō dicunt hominib⁹ nisi quod

eis placitum esse videtur. t ideo decipiūt et decipiunt. Isaie. 3. populi meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt et viā gressum. tuorum dissipant btūs stephanus seipsum exhibuit. tanq̄ dei ministrū qui non adulabatur hominibus in facie. Sed eos cōfundebat clara et rigida virtute Actum. 7. Dura ceruice et incircumcisis cordibus et auribus. vos semper spiritui sancto resistitis et hoc faciebat i multa patiētia sic describit btūs Gregorius esse aliena mala equanimiter cōpati ptra cū quoq; qui mala irrogat nullo dolore morderi. argumentū validissimū est q btūs stephanus null⁹ dolor mordebat q inter pressuras lapidum p suis lapidatoribus erorabat plus compatiēs inimicis suis. q membris propriis. Actus. 7. Posit aūt genubus orabat dicēs. Domine ne statuas illis hoc peccatū qz nesciūt quid faciunt. ad positōnem genuū fusum ē oleū. et tunc factum est oleum effusum nomen fuum ictibus lapidum. fructum est alabastrum beati stephani. et tota domꝰ ecclesie dei impleta ē odore vnguēti t facti ē sicut vnguentū in capite qō descēdit in oram vestimenti eius [qui vestimētum seruauit] beati pauli. Ad cuius querelloez sicut credo oratio beati stephani efficaciter valuit. Scōo hortat nos dñs ad imitationē sui cum dicitur me sequat. Scendum est q quattuor sūt genera hoiz seḡntium dñm. Quidā sequunt ipz p viā latā quidā p viā artam. quidā p viam duram quidam p viam purā. Quidā sequūt dñz p viā latā observantie mādatorum sicut faciūt boni seculares. Jo. 8. Qui sequitur me nō ābulat i tenebris sz habebit lumē vite. Qui sequitur me per viā latā observantie mandatoꝝ dei. q̄fundantur intrā dice t mandato caritatꝝ De q ps. 118. Latum mandatū tuū nimis. talis non ambulat in tenebris. qz habet lumē diuine gre directiuū vie eius. In istavia observātie mandatoꝝ dei debemus ipm sequi t post ipm currere latitudie cordis. ps. 118. viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor meum. sed sunt aliqui hoies q habēt ita arida tuguria. i. corda q ibi nō possunt intrare per amorē inimici. cū tamen scriptū ē. Diligite inimicos vros bñfacite his q oderunt vos. Luce. 6. Quidam ei sūt peruersiores qui inuenīūtur ingrati amicis t bñfactoribus suis Mirabile est de cordibus hūanis q̄ lata sunt ad vicia t q̄ arcta ad bona. si sic ambiciosus non repleī honoribus. si sit voluptuosus nō implet delectatōb⁹ q si sit auarꝰ nō implebitur reb⁹ temporalibus. Ad bona autem taz arida sunt q p verum amorē intrare nō potest in eis nec inimicus nec amicus. non talis erat apostol⁹ qui dicebat. 2. Thor. vi. Os nostrum patet ad vos o corinthei cor nrz dilatatū est. sic btūs stephanꝰ dominū est secutꝰ. Isa. Qui suscitauit ob orientem iustum vocauit eum vt sequeretur se secutꝰ est btūs stephanus dominum nō a lōginquo sed ex vicino. Ipse em̄ mortem quam p nobis saluator sustinuit. primus reddidit saluatori. et lō lumē vite meruit assequi Eccle. ii. Dulce lumen et delectabile ē oculis videre solē. btūs stephanus habuit delectationē olei ex pietate et ꝑpassiōe pximi. delectationem mellis ex visione dei. Unde de eodem vase manabat oleum cuz melle. oleum pietatis. cum melle iocunditatis. que est quelo in isto vase scilicet beato stephano olei et mellis permixta confusio et inconfusa permixtio. Miroz si non miraris quomodo bellator fortis subuno eodem q̄ memento fugebat mel de petra oleumq; de saxo durissimo. Secundo sunt boni filij qui sequuntur dominum per viam arta voluntate paupertatis sicut boni regulares. Math. 19. Si vis perfectus esse vade et vēde omnia que habes: t da pauperibus. et sequere me. Duo notātur in verbo propositio. Primum est propriorum dimissio. Secundum est christi imitatio. Tria sunt genera hominum que solēt sua relinquere. peregrini qui relictis suis finis necessarijs in sua peregrinatiōe sūt contenti. Nos ergo in hac vita quandiu viuimus peregrini sumus. i. Petri. 2. Obsecro vos tanq̄ aduenas et peregrinos. et ideo relictis superfluis debem⁹ esse cōtenti. qz nondū sumus ciues sz adhuc exules. Hebre. 13. Nō habemus hic ciuitatez manentem sed futurā inquirimus Scōo solent relinquere imo proijcere sua naui gantes mare in maris periculo constituti mare mūdus est ps. 103. hoc mare magnū et spaciosum illic reptilia quorum non est numerus Et vere plura sunt reptilia per appetitum terrenorum q̄ volatilia per desiderium supernorum. In hoc mari inuemuntur multa pricula t qui nauigant illō possunt enarrare illud. Eccle. 43 Qui nauigat mare enarrat pricula eiꝰ. Tercio solent dimittere ea cursores propter premium agonis. i. Thor. 9. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. ab omnibus. s. impedimentis ad sequendum premium agonis Sciendum est iuxta glo. q̄ in sacris scripturis de rebus non laudandis similitudines assumuntur sicut de iniquo iudice qui viduam nolebat audire et de illo qui non propter amicitiam sz tedio affectus surrexit. t comodauit panes petēti. sic in isto loco nō iudicra t organistica laudantur. sz de rebus nō laudandis laudanda similitudo sumitur. sic ḡ curam⁹ vt cōprehendam⁹. seq̄tur in pdicta autoritate. t sequere me videmus istos clericos q̄ plat⁹ sequūtur obseq; vt aliqua bñficia assequantur. t cū assecuti fuerint modico tpe possident qz morte puenium⁹. ille ḡ sequendus est cuꝰ bñficia nō trāseunt sz p manet in vita. Eccle. 25. Magna gloria est seq̄ dñm lōgitudo cām diez i dextera eiꝰ p duratōez eternitatū. t infinitra eius diuitie et glīa per dotes alē t corpis Prou. 3. Sic btūs stephanꝰ dñz ē secutus Job. 23. Uestigia eius secutus ē pes meus viā eiꝰ custodiui t nō declinaui ex ea. Tercio sūt alij q̄ sequunt dñm p viā durā abrenunciatōis ppie voluntatis. sicut faciūt veri obedientes t pcipue martires. Luc. 8. Si q̄s vult venire post me abneget semet ipm t tollat crucē suā et seq̄tur me In ista autoritate notātur tria. Primo notatur pm titudo obediētie cū dr abneget semetipm Actu. 9. Dixit paulꝰ domine quid me vis facere quasi diceret patus sum pmte obedire. Scōo notatur aparitas rāris discipline cū dicit t tollet crucē suā. Galla. vi. Qui xpi sūt carnē suā crucifixerūt. i. macerauerunt. dicit glo. pugnās scz cū vicijs t cōcupiscētijs. ibi dicit glo. nrē deuotōi cōgruit vt deū crucifixi passionē celebram⁹ rēmendaz carnalū voluptatū nobz crucē faciamus. in hac cruce semper in hac vita pendē debet rpianus. vt sit fix⁹ clauis .i. pceptis iusticie. sicut xps clauis fuit fixus i cruce. Tercio notat formitas bone vite. cū dr t seq̄t me. Ephe. 5. Estote imitatores dei sicut filij carissimi t ambulate in dilectōe sicut xps dilexit nos. t tradidit semetipm p nobis hostiā t oblatōez deo i odorē suauitatz. sic btūs stephanus dñz est secutus. tpe em̄ nō solū pellem p pelle. sed etiam carnē p carne t ossa p ossibus reddidit. t cūcta q̄ habebat p alia sua expādit. t seipm obtulit hostiā sctā z viuētē deo placentē i odorē suauitatis. Quarto sūt alij q̄ secūt dñm p viā purā mūdicie sic castitatz. sicut faciūt ptinētes t pcipue virgines. Apo. 14. Hic sūt q̄ cum mulieri

busnō sunt colōnati virgines eīm pmāserūt et sequūtur agnū quocūq; ierit sequūtur in illa ciuitate supne que nō eget sole neq; luna vt luceāt in ea. Nā caritas dei ipsam illūiat. et lucerna eius ē agnus cuius visio et assecutio est suma beatitudo. Johānis. 16. Hec ē vita ēterna vt ognoscāt te solum deū verū et quē misisti hiesum christū. Ad quem nos pducat. Amen.

¶ De sācto Johāne euange. Sermo. 2.

AMice ascende superius. Luce. 14. Inter omnes affectiones amor ē suauior. Inter omnes actiones amor est dignior. iter omnia loca superiora ē sublimior. sm hoc beatus Johannes euangelista. In verbo p posito commendatur a tribus. primo a familiari christi vocatione cum dicitur amice. Secundo a curiali ascensione cum dicitur ascende. Tercio a felici vite beate perceptione cum dicitur superius. Sunt aūt tria ex quibus familiaritas christi ad iohannem. et iohannis ad xp̄m specialiter declaratur. primo propter mentis et corporis puritatem. Secundo propter specialem familiaritatez. Tercio propter singularē iohānis stabilitatē et firmitatē. Primo q̄ vocatur amicus ppter mentis et corporis puritatē. ptouer. 22. Qui dilgit cordis mundiciā ppē grām labior suor habebit amicū regē. beatus iohā. mūdiciā cordis dilexit. Ipse eni virginitatē cordis et corpis obtinuit. et ideo xp̄s sibi Xginiāem Xginē pmēdauit. tūc xp̄s florē cāpi et lilium cōualiū sociauit. Cañ. 2. Tps eīm putatōis aduenerat. i. separatōis cordis xp̄i a corde militante ecclesiā. et ideo non fuit mirū si flores apparuerūt in terra nostra Cañ. 2. Quis q̄ btūs iohannes dilexerit cordis mūdiciā ideo habuit qđ sequit labiorum grām. os eīm loq̄tur ppter cordis habūdāniā. et sicut afficitur ita et loq̄tur. et sic videm⁹ q̄ affectōes hñt voces et locutōes sibi pprias. sicut dolor hz voces gemebūdas. timor formidulosas. amor iocūdas. et ītalabūdas sic et ītia hz' gratiosas. cū q̄ beat⁹ iohānes i corde gratia dei repletus fuerit nō ē mirū si diffusa est gra i labijs eius et ppter istā labioꝝ gratiā amicū regis habere meruit. Johāne. vltio. Vidit petrus illū discipulū quē diligebat ihs sequentē q̄ et recubuit in cena supra pectus eius et dixit ei. Dñe quis est qui tradet te. In ista autoritate priuilegiū amoris beati iohānis a tribus describitur primo ab in terna caritate cum ōt discipul⁹ quē diligebat ihūe. Scōo magna familiaritate cum dicit qui recubuit in cena dñi super pect⁹ ei⁹. Tercio a confidentia et securitate cū ōt dñe quis est qui te tradet ceteri autē timētib⁹ et non audiētibus querere btūs iohānes hūēnoꝝ ceteri reticuit dñm ō suo traditore. Nō q̄ frustra et sine causa iste fidelis pcurator ad curiā sūmi pontificis i. xp̄i accessit q̄ vitra ius cōmune altoriꝫ itis priuilegiatus recessit. Scōo vocat beatus iohannes amicus propter familiaritatem specialem. Eccle. 9. Unum nouū amicus nouus veterascet et cū suauitate bibe. illud vinum nouum siue mustū tres habet proprietates. primo habet feruorem caloris. Secundo fragantiaz odoris. Tercio efficaciam inebriationis. Et propter hoc beatus iohānes potest vino nouo vel musto comparari. Ipse enim habuit feruorem caloris ex dilectōe. fragātiam odoris ex conuersatione efficaciam inebriationis in eruditione. Nam in manu eius fuit calix domini vini meri plen⁹ mixto. ipse enim nobis propinauit vinum merum pdicando et scribendo de simplicitate diuinitatis xp̄i. Joh. 1. In pncipio erat verbum et verbū erat apud deum. et. ipse etiam nobis propinauit plenitudinem vini mixti quantuz ad predicationē vnionis et assumptionis nre humanitatis. Johannis. 1. Verbum caro factus ē et habitauit i nobis. iste pissimus euāgelista quasi liberalis angelicus vel nouus dus fideles xp̄i ad collationes inuitauit. a deo q̄ ipos nōvino in quo est luxuria sed in quo germinatur cordis mūdicia lebtiauit. Cañ. 5. Comedite amici et bibite et lebriamini carissimi. q̄ beat⁹ iohānes vino nouo siue musto cōparatur. vñ de ipso post missionē spūssācti et similiter de alijs dicebant iudei qñ musto pleni sūt. Actu. 2. sequitur. veterascet et cū suauitate bibes illud. Unum vetus vitra mustuz tres hz eminentes ppietates. Est ei actu puri⁹ aspectu pulchri⁹. olfactu suauis⁹. sic btūs iohā. ex diuturna uersatōe cū xp̄o et ceteris apostis fuit castitate puriot honestate pulchriot. odore bōe fame suauior. Ecce. 27. ecce odor filij mei sic odor agripleni. cui bñdixit dñs. Tercio beat⁹ iohes dicit amic⁹ ppter singularē eius stabilitatem seu firmitatē. Eccle. 6. Si possides amicū in temptatiōe. posside eū mitti sūt qui amicos habēt sicut mobile et nō sicut hereditatē possidēt. et si in tpe pspitat⁹ o

micum se diligere dicāt tamen i rtpe ad uersitatis non curant. talis amicus xp̄i fuit iudas proditor. quem dñs cum ceteris ad apostolatum vocauit. sicut loculos ad communes expensas faciendas commisit. quem etiam assumpsit in tantam familiaritatem q̄ secum mamuz in parapsi de intinxit. attamen cum ipo in tpe necessitatis non permansit. sed q̄ petius est ipm tradidit. Eccle. 6. est amicus socius mense et non permanebit in die necessitatis. similiter tempore maioris tribulationis xp̄i ceteri apostoli fuerūt amici vani. Ip si enim eum dereliquerunt. quando eum viderunt adiudicari mortiz secundum qđ ea pdixerat ille q̄ nihil ignorat. math. 26. Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim percutiam pastorem et dispergentur oues gregis. Sed beatus iohānes euangelista fuit amicus verus. amicus firus. ipse enim iuxta crucem cum maria matre ei⁹ stabat ceteris absentibus. Eccle. 6. Si permanserit firus erit tibi quasi cocqualis. beatus iohannes fuit amicus qui iuxta crucem domini stetit. firus in gradu. ille amicus qz permānsit cū xp̄o fir⁹ est. meritis illi quasi cocqualis. nō dixit equalis qz infinito bono nichil potest equari. sed dixit quasi coequalis. qz eadē gloria modo fruitur beatus iohannes in vita beata per participatōez qua xp̄s fruitur per essentiā et naturā. Scōo commendatur btūs iohānes a curiali inuitatiōe. cū ōt. ascende. Sciendū ē q̄ btūs iohes euā. triplicit ascendit. Prio ei ascendit per cognitiōez solide vitatz. scōo p ptēplatōez sūme bōitatis. Tercio per ꝓfessionē ēne felicitatis. Prio q̄ ascēdit per ognitiōez solide vitatz. pō. 17. Ascēdit super cherubi et volauit. volauit sup pēnas vētoꝝ. nec timideat absurdū qđ dixi q̄ beat⁹ iohes. ascēdit sup cherubi. ascenderūt ei ceteri apostoli q̄ fuerūt pncipales colūne ecclesie xp̄i. Abzabisel āgeli mīstri dicerēt marie de his q̄ pertinēt ad misteriū icarnatōis. hoc ei sacramētū absconditū a seculis deo q̄ ola creauit vt inotescat pncipib⁹ et ptātibus i celestib⁹ p ecclesiā mīltiformis sapiētie dei. btūs q̄ iohes sup cherubi volauit p cognitiōez. et sedē q̄ volauit sup pēnas vētoꝝ. Duo sūt vēti i sacra scriptura vsitatissimi. aq̄lo et auster Cā. 4. Surge aq̄lo et veni auster. p aq̄lonē signat⁹ status aduersitatis per austz signatur status pspitatz. Quibet istoꝝ duoꝝ ventoꝝ hz pēnas suas. aquilo pro pennis hz difficultates cōsolationū. btūs iohānes ascēdit super vtrasq; pēnas istoꝝ vētoꝝ. qz ipse nec fuit p difficultates tribulationū in aduersitate deiect⁹. nec fuit per iocūditates cōsolationū in pspitate per tumorē eius. Scōo ascendit beatus iohes p cōtēplatiōez sūme bonitatis. Amos. 9. Qui edificat ascensionē suam in celo et fasciculum suū super terrā. fūdauit btūs iohes. prio fasciculū mirre sup terrā cordis sui fūdauit. ipse eīm sibi ex obprobrijs et cōtumelijs iniurijs et tormentis xp̄i fasciculū murre. i. amaritudinis sibi collegit. Cāti. i. Fasciculus murre dilectus meus michi inter vbera mea pmorabit. qđ alīō ꝑ fasciculum sibi beat⁹ iohannes collegit. qñ sibi coniunctum carne. coniunctiōē mente coniunctissimum familiaritatē vidit in fidiose deprehensum. iniuriose damnatum ignominiose succensum. Certe ex istis fasciculum sibi collegit. et inter vbera id est in corde quod est inter vbera collocauit. vñ dixit inter vbera mea pmorabitur. vñ ber. iohes diues o hospes. liberalis quē in cordis tui hospicio posuisti. Datum eīm tuā restituet tibi. Cā. 4. duo vbera tua sicut duo hūili capē gemelli hinul⁹ capē hz perspicationē in visu. agilitatez in saltu. in quo duo excellentia designātur q̄ pro collatione xp̄i inter vbera dī iohis sui vberibus rependuntur. s. perspicacitas agnitionis. et sublimitas contemplationis et per hoc in celo ascentionem suam beatus iohannes edificauit. homines diuites plura habentes domicilia siue maneria. illud specialiter dicuntur hñe qđ solēt āplius diligē habūdātius munire. libēt⁹ frequentare. Fz h sancti dicunt ascēsionē suā edificare i celis. Istud ei edificiuz specialē diligūt illō specialē sua merita pmittēdo muniūt. Ibi ēt per sācta desideria frequentius vadunt. Math. 6. Thesaurisate vobis in celo thesauros parum curat sanctus hō de ruia domus lutee in qua hospitatur. qñ scit firmiter se iteruz ad domum non manufactā ad quā vocatur. 2. Chor. 5. Scim⁹ qñ si terrestris domus nra huius habitatōis dissoluatur q̄ edificatōez ex deo habemus domū nō manufactā. sed ēternā in celis. Tercio ascēdit btūs iohannes per cōprehensionē ēne felicitatis. Cañ. 7. Ascēdā in palmā et apprehendā fructū ei⁹. p palmā significat vita btā. palma eīm dat victoribus. sic vt ita btā ostat per ꝑtēplatōes et tribulatōes i

nocentib⁹. Apoca. 2. Uincēti dabo edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. Idez ibi signans per lignum vite qđ hic per assēsionem palme, fructus huius palme sunt dulces. delectabiles. imputribiles dulces sunt. Can. 2. Sub vmbra illi⁹ quem desideraueram sedi et fructus ei⁹ dulces gutturi meo. Ista palma in presēti vita vmbra nos refrigerat in tribulatōibus ꝙsolādo. sed in futura vita fructꝰ ei⁹ dulcis erit nos in auditis recreationibus recreādo. Sc̄o fructus huius palme sunt delectabiles. Prouer. 3. Primi t purissimi fructus eius. primi dicuntur qz magis placēt. puri dicūtur qz pure et sine alīq̄ doloris ad mortōe delectāt. Tercio fructus huius palme sunt imputribiles pš. 1. Erit tanq̄ lignū qđ plantatū ē sec⁹ decursus aquarum quod fructū suū dabit in tpe suo. Justus in vita btā dabit fructū meritoꝝ t ꝙ ipis accipiet fructū p̄mioꝝ. nec poterit sibi tiere deputrefatōne fructū suoꝝ iust⁹ invita btā qñ nō timebit de fluxu fororꝝ. subditur em̄ t foliū ei⁹ ñ defluet. amātissim⁹ q̄ dñi bea. Io. euāgelista mō i vita btā istos fruct⁹ iputribiles ꝓcipit. qz corp⁹ t aiaz sine putrefactōe cōruptōis fruauit. Tercio ꝓmēdatur btūs Iohs a felici vite btē ꝓceptōe cū dicitur superius. Sciēdū q̄ triplex ē superioritas. Prima est secunde deuotionis. Secunda est deuote oratōnis. Tercia secunde ꝓhensionis. Prima q̄ est secunde deuotōis. Josue. 15. Dixit filia caleph patri suo terrā arētē t australē dedisti michi iuge t irriguā qđ dedit ei irriguū inferius t irriguum superius. terra arēs est cor pctōris destitutum fecunditate humectantis deuotionis. pš. 142. Alia mea sicut tra sine aqua tibi. Sz isa terra ōr australz ꝑpt expectatōez pctōz ō grato aductu sui saluatoꝝ. abacuth. 3. Deus ab austro veniet. sz post arētē terrā t australē petit aia irriguā t subditur qđ dedit ei pr̄ irriguū inferius t superius. Irriguū iferius quātū ad destatōez pctōrū t ablutōez ipoꝝ p effusionē lacrimaꝝ t germinatōez pductōz bonoꝝ operum Ysaie. 6. terra septeniētē sup se habēs libez t germinās herbā opportunā illis a q̄bus colit accipit bñdictōez a ōno. dedit etiā illi irriguū superi⁹ p desideriū t deuotiōez supnoꝝ bonoꝝ. hec est tra cui intendit dñs multiplicare habūdātiā bonoꝝ pš. 64. Uisitasti terrā t inebriasti eā multiplicasti locupletare eā sz hoc beat⁹ iohā. euā. a dño fuit visitatus per dignationē sue vocationis. inebriat⁹ ab vbertate domus sue felicitatis. et locupletat⁹ ex dotibus anime. et sicut q̄dam credūt ex dotib⁹ corporis. Quidā em̄ credūt q̄ non solum in alia sed etiam in corpore felicitate donatus fit. Nam in vnumēto eius nō corpus sz solū mānā inentuz fuit Nec mirū si dñs sp̄alissimo suo voluit cōcedere qđ i morte sua multis alīs dignatus est dare. math. 27. multa corpora sanctorū q̄ dormierāt resurrexerūt. et ereuntes de monumentis post resurrectionem eius venerūt in sāctam ciuitatē et apparuerunt multis. Scđa est deuote orationis. Actuū. 10. Ascendit petrus in sup̄iora domus vt oraret. q̄ hz duo domicilia vel in vno domicilio duo habitacula vnū inferius t aliud superius. habitaculū inferius est administratio tpalīū rerū in quibus ē magnus tumultus. et iō i istis multū ofo et ofonis deuotio pertur bat. t iō ascēdere debemus ad habitaculū supius. i isto est desideriū dei tum et⁹ dulcis ꝓpetitus ex consideratione supernoꝝ bonoꝝ. In isto habitaculo tāq̄ superiori solatio debemus ascēdere. t in ābiguitatibus t ērietatibus nr̄is ad dñz oculos nr̄os erigere. 2. paralip. 20. Cū ignoramus qđ agere debeamus hz solū habemus residui vt oculos nr̄os dirigamus ad te dñe. iō beatus Io. apo. et euan. oculos erexit q̄ irreverberata acie solē iustic̄e ꝑspexit t mō longe clarius ꝑspiciēdo revelata facie cognoscit. Tercio est iocūditas cōp̄hensionis. Ezechie. xli. Latius erat tēplū in superioribus. et sic de inferioribus ascēdebatur ad superiora. tēplū ē eccl̄ia hoc tēplū i inferiori parte. i. i eccl̄ia militante ē strictius i superiori parte ē latius. Sz nō est nobis desperandum. quia ab inferioribus ad superiora ē ascensus. qz per merita eccl̄esie militantis peruenimus ad ām ia eccl̄esie trīphantis. vbi nō est solūz mō ignis. sed imensus ignis caritatis et felicitatis. que in patria ꝓcipue in caritate consistit. ad Ephe. 3. in caritate radicati et fundati vt possitis comprehendere cū oibus sctis q̄ sit latitudo et sublimitas lōgitudo t ꝓfundū. Istud totum btūs Io. euangelista familiarissimus dñi mō ꝓtehēdit Jp̄e ei mō scit supereminētem sc̄ie caritatē xp̄i. t impleri i oēm plenitudiez habūdātie vbertatū domus dei. cuius plenitudi is ptcipes nos efficē

De sctō iohā. euā. Sermo. 2.

Ecce seruus meus intelliget et exaltabitur et eleuabit̄ et sublimis erit valde. Isa. 52. Creator animam rationalem ad ima. ginē t similitudinē suā formauit. t ipam triplica potēcia decorauit. s. rōnali q̄ est respectu veri irascibili que ē respectu arduus t ꝓcupiscibili q̄ ē respectu boni sz h̄ beatus iohā. euāgelista a tribus in ꝙbo ꝓpositio ꝓmendatur. Primo em̄ ōr illustratus lumie prime veritatis. quod pertinet ad potentiam rationalem. quod notatur cum dicitur Ecce seruus meus intelliget. Secundo dicitur sublevatus in culmine celsitudinis quod pertinet ad irascibilē cū dr exaltabitur t eleuabitur. Tercio ōr abstractus t illectus dulcedine sūme bonitatis qđ ptiet ad ꝓcupiscibilē. cū dr et sublimis erit valde. Quātū ad p̄mū dr. Ecce seru⁹ meus intelliget. Sciēdum aūt q̄ ad ꝙpletā itelligētiā tria requr̄untur. Prio em̄ requr̄itur māsueta hūilitas ex infirmitate humana Scđo fida securitas ex largitate diuina. Tercio ifusa claritas. ex irradiatōne sup̄na. Prio q̄ ad intelligētiā requr̄itur māsueta hūilitas ex infirmitate hūana Ecce. s. Esto māsuet⁹ ad audiēdū v̄bum dei vt intelligas et cū sapientia proferas responsū verum bonus scolaris et similiter omnes fideles xp̄i debēt cē sicut asini dñi ei. qui illud quod eis impōitur patienter recipiunt t ꝑ suis viribus libenter ferūt Isa. 1. Cognouit bos possessorem suum t asinus ꝓsepe domini sui. scola t ecclesia nichil aliđ sūt q̄ dñica ꝓsepia Naz in scolis verbū dinū qđ ē pabulū vitale aie bōi scolaris ꝓpōitur et auditur istud pabulū etiā fidelibus in ecclesiis ꝓdicādo ministrant. q̄ ab istis ꝓsepiis recedūt vacui i scientiores asellis. t stolidiores sunt asinis homes mare nauigātes libēter se ꝓmittūt deducēdos ab illis nautis de q̄bus audiērūt q̄ alios freq̄nter adduxerūt ad portuz salutis hz hoc t libēter audire debem⁹ dimittere v̄bū. qz nos ꝓduxit ad salutarē portū. Jaco. 1. In māsuetudine suscipite insitū v̄bum qđ saluare potest alias vras ꝓpter hoc esto mansuetus ad audiendum verbū dei. t hoc vt intelligas. audire eni et legere sine intelligere est negligere. si vis ergo intelligere verbum diuinum nō facies de corde tuo cānalem sed conchā. Cānalis aquam recipit t statim reūcit. Sed cōcha receptā aquaz custodit Noli ergo facere de corde tuo cānalem per solam veritatis auditiones t nudam specula tōez. sz fac de eo frequētem meditatōez et firmā retentionem. Prouer. 3. Fili mi ne obliuiscaris legis mee t ꝑcepta mea cor tuuz custodiat. Sequitur. et cum sapientia ꝓferes responsum verum. cor vanum nō potest dare responsum solidum neq̄ verum Nā vanitas nō ꝓt esse alicui⁹ solidi materie siue cā Ex fumo em̄ toti⁹ mūdi nō posset vna solida turr̄ edificari. t certevani sunt oēs homes in q̄bus nō subest scia dei Sap̄. 3. Uñ si vos audiatis istos ioculatores loq̄ntes et histriones nūq̄ vnū solum verbū audietz ex ore ipoꝝ. vñ si homes scolares Xba talīū appellāt recreatōes. ipa nugas dñt appellare viri religiosi t ꝓfe Sap̄. 2. Tāq̄ nugaces estimati sum⁹ ab illo. qz q̄ btūs Io. euā. Xba saluatoris cuz oīi māsuetudie t hūilitate audiuit et intellexit. iō merito ecclesiā gubernauit. ꝓuer. i. Intelligēs gubernacula possidebit t hoc nō sibi nec sue infirmitati sz dei glorie attribuit qđ debēt facē viri iusti. pš. 113. Nō nobis dñe nō nobis sz noi tuo da glorīā Scđo ad ꝙpletā intelligētiā requr̄itur fida securitas ex largitate dia Sap̄. 3. Qui ꝑfidūt in illū intelligēt veritatē t fideles i dilectōe acquiescent illi. In dño debem⁹ ꝑfidere t totū cogitatū nr̄m in illū iactare. Jp̄e em̄ est fons lūinis q̄ lumē intelligētie t ꝑt et vult nobis dare. Jaco. i. Omne datū optimū t oēm donū ꝑfectum de surſū est descēdēs a ꝑe lumiū. Nos in cordibus nr̄is studendo t meditādo lumen intelligētie mēdicam⁹ Nos etiā a ꝓdicatoribus t doctorib⁹ illū lumē intelligētie flagitam⁹. t merito q̄dē Nā ipi sūt ministri et elimosinarū dispēsatores v̄bi dimini. Nos q̄ cū ab ipis tāq̄ a riuulis alīquā stillā itelligētie degustauerim⁹ hūiliter ꝑ devotā oratōez recurram⁹. ipse em̄ ē q̄ larga manu ꝓsuevit distribuere potētib⁹ se et nō ipropare. Jaco. i. Si quis vestruz indiget sapia postulet a deo q̄ dat oīb⁹ affluēter t nō ipropat. ꝓpter qđ ōr qui ꝑfidūt i illū intelligēt veritatē. Seqūtur. t fideles in dilectōe acq̄escēt illi. t bñ ꝓcipiūtur ista duo scz itelligētia veritatz siue cognitio t dilectō. qz cognitō sine dilectōe erat. bñ q̄ iuncē sūt ꝓiūcte iste due sorores germane. Nā cognitio ē dilectōis directiua. dilectio ē elatōis repressiua. btūs ergo iohā. euā. istas duas sorores in corde suo sibi matrimōialiter ꝓiūxit. qz dilectō in se ipso oēm elatōez repressit. t cognitō ab erro

re dem̃o recessit. Tercio req̃rit ad ꝑpletā intelligentiā ifusa claritas exirradiatõe dina. ps. 118. Declaratõ sermonū tuoꝝ illūinat et intellectū dat ꝑuulis. dñ dicit declaratõ sermonū tuoꝝ illūinat. qz sermones dñi dñ clare z lucide predicari ad hoc q̃ ab ipsis possim̃ illūinari. vos scitis q̃ lucerna abscõdita sub modio nõ lucet. res inuoluta nõ appaz. ꝓra multos qui cum p̃dicare z populū dñi erudire ꝑhibuit. sz lucernā dñi sub modio abscondūt. Sūt etiā alij q̃ legẽtes z disputãtes sapiẽtiā dei sub sermonū obscuritate inuolũt Job. 38. Quis est iste inuoluẽs sentẽtias sermonib⁹ imꝑitis. clara ẽ z q̃ nūq̃ marcescet sapientia dei. Sap. 6. Et nõ clare et lucide debet predicari z sic declaratio sermonum tuorum illuminat. z intellectum dat paruulis. paruuli sunt humiles spiritu. vel pauperes panem̃ verbi dei esurientes z desiderantes. talis pauper erat dauid q̃ dixit. ps. 118. Cõcupiuit alia mea desiderare iustificatões tuas in omi tpe. sed cũ ꝓcupiscentia sapiẽtie nichil aliud sit q̃ desiderũ ꝫre cũ dixit cõcupiuit desidera re su biuntit iustificationes tuas in omni tempore. ratio huius ẽ quia multi sũt qui sapientiam dei concupiscunt in affectu. q̃ non desiderant cum affectu. multi eni sũt qui multum affectant habere sapientiaz sz refugiũt laborẽ ꝑ quez ꝓuenit ad illaz tales sũt simules cattis q̃ libent pisces comederent sz ad piscãdũ illos nõ se libent in aquã immergerẽt. bene valẽt sapiẽtiã hr̃e in diuitijs z delitijs z recreatõib⁹ et ocijs venantes lepores i aquis. querẽtes pisces in siluis. fatui sũt qz nõ inuenũtur in illis locis. sic nec sapiẽtia elegit sibi ie cũ in thalamo pleno diuitijs. et delitijs. Job. 28. Sapia vbi inuenitur et q̃s ẽ locꝰ intelligẽtie. Et respõdetur q̃ nõ inuenit in terra suauiter viuẽtiũ. vñ btũs io. euã. nõ inuenit sapiaz z itelligẽtiam in regali ꝓuino sz apocalipsiz vidit in pathmos in sula relegatus exilio. Scõo 6z io. euã. subleuatus i culmine celse maiestatis cũ dicitur exaltabitur z eleuabitur. Sciẽdũ est q̃ btũs io. fuit exaltat⁹ tripliciter. ꝓmo in ꝑgnitione agendoꝝ. Scõo i executõe cognitoꝝ. Tercio in adeptõe ꝓmioꝝ. primo ergo fuit exaltatus i ꝑgnitõe agẽdoꝝ Eccle. ij. Sapia hũliauit exaltauit caput ilti⁹ et in medio magnatoꝝ ꝓsedere illũ faciet dñ ꝓuigit ista duo sapiẽtiã z hũilitatẽ. qz sicut ego video q̃ mundicia plumaꝝ ꝓuocõtes ifũdit z posmodum mẽtibus siccis remanẽtib⁹ ad valles descẽdit. sz in multis ingenio naturali pollẽtib⁹ sapientia dei non remanet. sed descendẽs ad cor da humiliũ tanq̃ valles ipsos replet. humilitas enim vas concauum diuine sapiẽtie susceptiuum. mat. 11. Abscondisti hec a sapientibus z prudentibus scilicet sapiẽtie dei z reuelasti ea paruulis. i. humilib⁹ concauitatem suorum exibentibus ad receptionem aque sapientie salutaris. Alia sapientia caput id est mentem humiliari beati io. exaltauit. Eccle. 15. Exaltauit illum apud proximos suos. Alia etiam sapientia humilis ipsum in medio magnatoꝝ considere fecit. iustum est vt doctoribus inter magnos dei honorabilis locus. Eccle. 10. In medio fratrum rector illorum z in honore qui timent deum erunt in oculis illi⁹ et sic recte fuit beat⁹. io. i ecclesia dei exaltat⁹. ps. 106. Exaltẽt eũ i ecclesia plebis z i cathedra seniorꝝ laudẽt eũ. Secũdo fuit exaltat⁹ bea. io. ꝓ executõez cognitoꝝ. ps. ij 7. Dextra dñi exaltauit me dextra dñi fecit virtutem. q̃ hõ exaltetur istõ ꝑ virtutẽ dñi ꝑ scitur q̃ in dextera domini designatur. Sciendũ est q̃ q̃dam sũt hoies qui iacẽt in lectulo cõcupiscẽtie carnalis. quidaz sũt qui sedẽt ad mensã mũdane cupiditatis. q̃dam sunt qui sũt parati ad opera sancte actõis. De ꝑmis q̃ iacent in lectulo cõcupiscẽtie carnalis. i. petri 2. Canis reuers⁹ ad suũ vomitũ z sus lota in volutabro luti. Multũ deberet eẽ vere cunduz homi q̃ fz sñam sacre scripture q̃ nõ mentitur vocatur canis ad vomitũre diens ꝑ reciditatõez vl ꝑci reiteratõez sus lota in volutabro luti ꝑ imũdicie carnalis foeditatõez. Sebt sedent ad mẽsam mũdane cupiditatis Wath. 21. Et exit emẽtes z vẽdentes de templo z mẽsas nũmularioꝝ euertit. q̃ multũ ẽ ꝓra ꝓncipes t magz abbates q̃ hñt tpale iurisdictões. q̃ cũ possent et deberent vsurarios expellẽ de terra sua nõ expellũt. immo accepta pecunia in terra sua ipos defendunt. tãq̃ homines miseri z execrati q̃ festucã videt in oculis alterius. trabez aũt in ꝓpꝛijs non cognoscũt oculis. audiunt sentẽtiam apostoli. ad Roma. 1. Qui talia agũt digni sũt morte. istud dñ ꝓcedunt ad damnatiõem alienã. audiãt quid sequit ad damnatõez ꝓpꝛijs subiungit statim. Nõ solus qui facit ea sz etiã q̃ ꝓsentiunt facientib⁹. Tercio stant prompti z parati ad exercitiuz bone opatõis. Tal fuit bea. io. euã. qui potuit dicẽ dextera dñi exaltauit me Isa. 1.

Sicut exaltantur celi a terra sic exaltate vie mee a vijs vr̃is. vic eni vr̃e polluteꝫ sunt luxurie ꝫtũ ad luxuriosos vie vr̃e spꝛi noſe sũt ꝫtũ ad cupidos z auaros ab isti exaltare sunt vie mee qz müde sũt p castitatem q̃ euitat offendiculoꝝ ruinã sic ergo potuit dicere dextra dñi exaltauit me. Sequitur. dextera dñi fecit virtutẽ. Naz vitra exaltatiõem gratie dei requirit virtus bone opationis. Sunt eni multi q̃ ꝑpositũ bonũ concipiunt erquasi crudeles matres in corde ꝓpꝛio ꝓtũ ꝓceptũ extinguẽ. nec i lucẽ bõe opatõis ꝑ ducũt. Isa. 37 tienerũt filij vsq; ad partũ z vr̃e nõ ẽ qui de. dñs btõ io. euan. cõcessit bonũ ꝓpositũ cõceptũ in lucẽ sctẽ et laboriose opatõ nis ꝑducere. i. Cho. 15. Hra eius i meyasa nõ fuit sz habũãti⁹ oibus illis laborare. Tercio fuit exaltatus bea. io. i adeptõe ꝓmioꝝ. z. Wacha. v. In magna dñi reconsiliatõez ũsũma gloria exaltabitur. bea. io. euan. fuit magn⁹ recõciliator dñi quia multos p̃dicatores tpe tracũdie domino reconsiliauit. Eccle. 44. In tpe ire cũdie facta est reconciliatio audi q̃ sequit in sũma gloria exaltabitur. ista sũma gloria. Isa. 35. Describit vbi dr exaltabit sublato z florebit quasi liliũ germinãs germinabit exꝛtabit lete abũda et laudãs gloriabuntur data est eis vbi sufficiẽter describitur sũma gloria bea. io. Ipse eñ fuit sublimato per secretũ cõꝛplattõis. Ipse floruit quasi lilium per mundiciam cõzuenne virginalis. ipse germinauit ꝑ boni ꝓpositi cõceptionẽ. alia ẽt ipsi⁹ exaltauit le tabunda et laudans p bonoꝝ operũ mꝰ plicationẽ. et quibus viri scti i cõscientia hñt leticiã et exaltationẽ. ista oia per tinẽt ad meritũ. Audi q̃ sequitur. Elia buntur data est ei. illud pertinet ad ꝓmiũ libant⁹ eñ interpretat candidatõ. mõ ei⁹ ꝓmium consistit in consortio angelorꝝ et mundicia virginũ super flores cãpi z liliũ eduliũ cãdentium. Tercio 6z bea. io. abstractus et illectus dulcedine sũme boni tatis. q̃s pertinet ad cõcupiscibilẽ cuz 6z et sublimis erit valde. Sciẽdũ ergo q̃ sublimitas ei⁹ in trib⁹ consistit. ꝓmo in mũdicia castitatis. Scõo in affluẽtia claritatis. Tercio in abundantia felicitatis. primeo ergo eius sublimitas cõsistit in mundicia castitatis. 2. Choꝝ. 4. Habem⁹ thesaurũ istũ in vasis fictilib⁹ vt sublimitas sit virtutis dei et non ex nobis. thesaur⁹ qui habemus in vasis fictilibus est thesaur⁹ castitatis. Et quia vasa fictilia sũt cum magna obseruantia debent custodiri vñ debẽt claudi et firmari sic etiã et hostia et fenestre sensuum exterioꝝ ne intrẽt latrunculi concupiscentie malorꝝ et ꝑ ipsas introducantur magni latrones sensuum et oꝝ peruersorũ. et sic depꝛedemur z thesaurũ incõparabilẽ amittamus vas fictile longo tpe custoditur sanũ si exterimunꝫ imꝑatur. ꝓpter hoc bea. io. in vase fictili thesaur⁹ castitatis custodiuit. qz sensus suos ab incursionibus z collisionibus et cuagatiõibus exterioꝝ ꝫtũ potuit elõgauit. sz hoc sicut sequtur fuit diuine Xpisti dei et nõ ex nobis. qz q̃ holes cõtinẽtiã vel x̃gimitatẽ seruãt torũ dñi attribuere diuine bonitati. Sap. 8. Nõ posũ esse cõtinẽs nisi deus det. et hoc ipsuz erat sũma sapiẽtia scire cuius eẽt hoc donũ. Scõo cõsistit sublimitas beati io. i affluentia claritatis. Ecñ. 7. Aq̃ leuauerũt archã in sublime a terra. ꝑ quas designatur claritas sapie diuine. qz dina sapia ẽ clara nõ turbida. nec per admixtiõez falsitatis lutosa. Merito ergo ab aq̃ sapie dei fuit archa leuata i sublimi archꝫ fuit bea io. euã. in seipso cõtinẽs tabulas et veteris et noui testamẽti. virgã correctiõis mãna i corꝛuptiõis. et cõvt dixi ista archa leuata i sublimi fuit. Isa. 45. viri sublies ad te transibũt et tui erũt. iter ceteros sublimes debuit rẽ btũs io. euan. de sublimioribus. qz dñi amãtissim⁹. iste sublime ad dñm trãsiuit qz eius obitus nõ mors sed transitus debuit dici. tũc eñ sine qñ i ꝑfti vita sine qñ in futura acceſſit ad salutatorem, cuius acceſſus fuit trãsitus de tenebris ad lucẽ. de vita ad mortẽ. de mundo ad patrẽ: sublimes tui ad te transibũt sequitur. et tui erunt. Quid inter tꝝm et btũ io. eius discipulũ posse esse meũ z tuum pertinens ad ꝓpꝛietatis diuersitatez cũ nichil iter eos esse diuisũ ꝫtũ ad alterũ vnitatẽ. tercio cõsistit sublimitas btũs io in abundãtia ꝓmioꝝ. Job. 40. Circũda tibi decorem et in sublimi erigere et esto gloriosus et speciosis induere vestibus btũs io. hac die trãsitus et natalis sui decorẽ sibi circũdedit qñ rps ipm̃ luie sicut vestimẽto vestiuit in sublime etiã erexꝰ qñ hodierna die ad celos ascẽdit. hac die etiam gloriosus fuit. qz ipsũ hodie dñs ꝫtum ad stolam alie gloria et honore coronauit. ꝓciosis etiã vestibus indutus fuit. qz sm̃ q̃ a multis creditur non soluz in alia sed i corꝑe ad rꝝm perrexit sm̃ q̃ legitur q̃ i sepulchro eꝰ nichil nisi mãna

uentum fuit. si autem dicatur ab alijs q̄ d non surrexit in corpore. sed tantum ascēdit in anima videtur nobis q̄ sibi videas fur modo gloria satis secura posteritatis tuture glorie in corpore inverbo certa cognitio. Ad q̄m gloriaz nos perdu.

De Innocen. Sermo.

INnocentes et recti adheserunt mihi. ps. 24. Ad hoc q̄ de hac valle miserie ascendatur ad montem glorie tria requiruntur. Primum est declinatio culpe. Secunduz est adeptio gratie. Tertium est cōtinuatio in vtroq; secundum hoc in ꝟbo ppositio notāt tria. primū ē declinatō pctoꝝ qđ notatur cum dicitur innocentes. Secundum est executio bonorum operum quod notatur cum dicitur et recti. Tertium est ꝓformatio voluntatū nr̄aꝝ diuine voluntati ad fūmū t incōmutabile bonū qđ notatur cū dr adheserē mihi. felix hō q̄ innocēs ē in seipso. rectus primo. adhe rens deo. quātū ad pmū ḡ dr innocentes Sciēdū ē̄ q̄ triplex ē innocētia. prima ē mūdicie cordis. scōs bōe opatōis. Tercia diuturnitatiz t pseuerātie finalis. prima ḡ ē innocētia mūdicie cordis. ps. 100. Perambulabā in innocentia cordis mei in medio dom⁹ mee. holes q̄ deambulāt cā recreatiōis ñ eligūt loca lutosa nec spinosa. sz delectabilia t amena. pctōres ꝑambulāt i medio cordis sui nō inueniūt ab imateriā recreatōis sz afflictōis. ibi ei inueniūt loca saxosa p obstinatōez odij t rancoris. ibi inueniūt loca spinosa p multiplicē punctōez mūdane cupiditatiz. ibi i ueniūt loca lutosa p immūdiciā ꝓcupiscētie carnalis. inueniūt etiaz ibi vias lubricas ad casū frēgnz reciduatōis. Trenorū. 4. Lubricauerūt vestigia nr̄a in itinere plateaz nr̄aꝝ sz illi q̄ sūt mūdo corde bñ pñt pābulare i medio cordis sui. Ibi inueniūt materiā iocūdā recreatōis. ibi ei sūt prata virētis ibi sūt arua vernētia ibi inueniūtur rosaꝝ flores. quātū ad decorē vel pulcritudinē caritatiz. ibi inueniūtur lilia qualiū p cādorē hūilis castitatiz. ibi inueniūt flores cāporꝝ quātū ad odorē scīe ꝙuersatōis t lucide opatōis. i his nō solū habēs ista recreatur. sz etiā dns q̄ inter lilia pascitur talib⁹ delectat. Cā. 2. Dilect⁹ me⁹ mihi t ego illi q̄ pascitur inf lilia. talis ḡ dr parabolare innocētia cordis sui. vt habeat materiā iocunde recreatōis. et hoc i medio dom⁹ sue. dom⁹ iusti est ecclesia que est vr̄e tāte cōgregationis. quod reperiūtur i quolibet suo singulari. Ecclesia em̄ ē quasi quedā mater familias hns multos filios et multas filias. a quoꝝ quolibet si quaratur vbi ē domus tua sicut q̄nq; a pueris queritur. vere et catholice dr dicere hec domus mea demonstrata ecclesia. Ecclesia. 51. Appropiate ad me indocti et congregate vos in domum discipline. In ista domo discipline innocentes christi hodie sunt inuenti et i illa dure verberati. qz iussu herodis fūr infidelū gladijs trucidati. innocētes em̄ p xpo infantes occisi sunt lactāte ab imquo rege interfecti sunt. sed hoc ad bonū ipsorum. quia hodie in domum non lutea am nec manufactam sed eternam intrauerunt. 2 Cho. 5. Edificationē ex deo habemus domum non manufactam sed eternam in celis. huius figura precessit. 3 Reg. 3. vbi dicitur q̄ Aman volut interfi cere totā nationem iudeoꝝ. vt cum illis i terficeret mardocheū sic herodes a bima tu et infra fecit interfici multitudinem infantiū et lactantiū vt cū illis interficeret xp̄m. Sed mentita est iniqtas qz xp̄m nec inuenit nec occidit. Secunda est innocentia bone operationis. Job. 22. Saluabit innocens saluabitur autem mundicia manuum suarū. Innocens dicitur qui nec nocet sibi nec alteri hō em̄ qnq; nocet sibi iniquitatem diligendo. ps. 10. Qui diligit iniquitatem odit aiam suā. Qnq; nocet alteri. primum circumueniendo seu seducēdo Iob. 26. Simulatores et callidi ꝓuocant iram dei. et sequitur q̄ moriatur in tempestate aia eoꝝ. simulatores sunt qui palliatam sanctitatem hoibus ostendūt. Callidi sunt qui latentem iniquitatem interius absondūt. et quia tales dolos in sūt indignationem diuinā et eius odium incurrunt. ps. 35. Dolose egit in conspectu eius vt inueniatur iniquitas eius ad odium. isti sūt vulpes de quibus dicitur. Cā. 2. Capite nobis vulpes parvulas q̄ demoliuntur vineas. ipocrite dicuntur vulpes paruule non malicia sed subtilitate. Et sūt em̄ ad modum vulpium duo foramina in subterraneis. vnum per qđ ingrediuntur aliud per qđ egrediuntur foramen per qđ ingrediūtur hmōi vulpes. sez ypocrite est palliatio exteriorꝝ sanctitatis. per quam ingrediuntur in familiaritatez principum siue prelatorum. foramen p qđ egrediuntur est affectio intentez iniquitatis hoc est prebēde vel alicuius bone

hñficij quibus obtētis de ipsis nō curāt. sed ipsos relinquunt sz ista duo foramina palliate scitatis in die iudicij obdurabit qñ pallium simulate sanctatis ab ipsis ammouebitur. t eoꝝ turpitudines nudabuntur foramen assecute vtilitatis dñs obdurabit quando assecutō intente vtilitatis in penam̄ iehenne ignis mutabitur qñ ligatis manibus et pedibus in tenebras exteriores proicētur. Mat. 22. Sed punitis istis simulatoribus innocēs saluabitur in innocentia manuum suarū Non enim sufficit adultis q̄ eorum, anime sint gra et virtutibus decorate nisi ꝑ tempore et loco seq̄ntur operationes mūde et laboriose. 1. Cho. 15. Hra dei sum id qđ sū. Ecce decor gre et virtutum. sed in hoc non stetit sed subiunxit et gratia eius in me vacua non fuit sz habundātius oibus his laborauī ecce executō laboriosi operis. q̄ em̄ decorauit eoz mundicia manus dedit ꝓpter laboriosa opera. Sz dices mihi quid spectat ad istos sctōs innocentes de qbus loq̄ris. q̄ nō venerunt ad tps laborandi q̄ ratiōe q̄ spectat eis ingressus in regnum dei. Respondeo q̄ sicut quili baptisati merito xp̄i ꝑ lauarū regenerationis ac renouatiōis spūs sancti discedētes statī euolāt i celū. sic isti baptisan baptismo sāguinis ad celestia suo sāguine volāt. Tertio ē pseuerātia finalis innocētie. Job. 22. Donec deficiam nō recedā ab innocentia mea. iustificatoez meā quā cepi tenere non deseram. hō ab innocentia sua recedit. castrū forte t bene munitū dimittit. t inermē gladijs inimicoꝝ spūalibus se opponit multū esset fatu⁹ q̄ haberet forte castrū de quo certus eēt q̄ si posset bene illud custodire q̄ ipe p custodiā castri posset ad regnū peruenire si id dimitteret vel si id ꝓpria volūtate destrueret. sed hoc planum est q̄ in innocentia cū magna diligentia est seruāda. ipa enim est introitus in regnum celoruz meritoria causa. et sicut innocentia est seruāda ita iustificatio est patienter t perseueranter tenenda. anime enim iustificatō vr sanctificatō nihil aliud est q̄ littera caractere sigillata per quā deferēti apperit i trotus ad regna celestia. his litteris munit t ideo legis caracte insigniti hodie intrauerūt i regnū celoꝝ innocētes noui milites xp̄i. vbi cū xpo letantur et letabūtur in seculū seculi. ipsi modo ibi cytare de dominici laudantes dominū in cytharis suis. Apocalipsis decioquarto. Et vocem quam audiui sicut voces cytharedarum cythare sonantium in cytharis suis ipsi ibi modo sunt sicut sunt phimene christi cantantes vocibus vergentes altisonis dulcisonis canticum nouum ante sedem dei. Apocalipsis decimoquarto. Cantabant quasi canticum nouum ante sedem dei et ante quattuor animalia et seniores et nemo poterat dicere canticuz illud nouum nisi centuz quadragita quattuor milia qui empti sunt de terra. Istud plane de innocentibus dicitur. Secūdo q̄ de hac valle miserie ad statū gre ascēdatur requiritur executio operum. t hoc notatur cum dicitur. et recti adheserunt mihi. Sciendum est ergo q̄ tripler est rectitudo. Est enim sancte affectionis. recte intentionis bone operatiōis. prima ergo rectitudo est sancte affectionis. Cāticorum primo Recti diligunt te. Illi recti dicuntur qui caritate que excellētior via inter ceteras virtutes dicitur ad dominum erigunt. quia sicut virtutes eriguntur superius. Ita eodem modo vicia inclinant et deflectant inferius Luce tredecimo. Legitur q̄ in sinagoga erat mulier que habebat spiritum infirmitatis. decimooctauo. annis et erat inclinata nec omnino poterat sursum respicere. quam dominus imposita manu curauit et confestim est erecta et deum glorificauit. in ista muliere signatur anima misera peccatorum pondere incurvata. sed notabile est qđ dicitur q̄ habebat spiritum infirmitatis. decimooctauo. annis qz peccatores frequenter transgrediuntur observantiam decem mandatorum. negligunt doctrinam quattuor euangeliorum. contemnunt decorem quattuor cardinalium virtutum. in quibus tanq̄ in cardinibus vertitur hostium. per quod patet introitus in regnum celorum. Ista simul tūcta. 18. faciunt sed tūc istos peccatores sanat dns cum eis manum misericordie sue imposuit. et peccata eoꝝ transgressionum ista remittit. sz sicut peccatores inclinantur, ferius sic viri iusti erigūtur supi⁹. ad philipē. Que retro sūt obliuiscēs ad ea vero que sūt priora extendens. meipsū ad destinatū ꝓsequor ad brauiū supne vocatōnis dei. Scōs est rectitudo erecte intētōnis. Job. 18. Si mūdus t erect⁹ incesserit, stati euigilabit ad te t pacatū reddet habitaculū iusticie tue. bene coniungit ista duo mūdiciam et rectitudinem. qz multū offendūt viatores vie tortuose t scopulo

se. maxime qñ ambulatur in tenebrosa nocte. Sapiē. 5. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis et ambulauim⁹ vias difficiles iusticie lumen nō luxit nobis et sol intelligentie non est ortus nobis. Sed dom⁹ ex sua misericordia frequenter istas vias tortuosas in rectas. istas vias scopulosas in planas cōuertit Isa. 40. Erūt prava indirecta et aspera in vias planas. propter hoc tangens mūdiciam et rectitudinem dicit si mundus et rectus incesseris sequitur statim euigilabit ad te. sed quomodo euigilare dicitur de quo legim⁹ non dormitabit neq; dormiet qui custodit israhel Certe dominus non sibi sz sui quasi dormire dicitur. quādo tribulationibus exponūtur. sed iustis quasi euigilare dicitur quando per ipsū de tribulationibus liberantur. Mat. 8. Motus factus est in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. ipse vero dormiebat et accesserūt ad eū discipuli ei⁹ et lasciuerunt eum dicentes. Domine salus nos perimus. Tunc surgens imperauit ventis et mari et facta est tranquilitas magna. et hoc est quod subditur. et paca rum reddet habitaculū iusticie tue. habitaculum iusticie est dmus conscientie bone et certe. et in conscientijs iustorum tu multus multi et magni in hac vita reperiuntur nisi a domino sedentur caro enim aduersus spiritum concupiscit. spiritus quātum p̄t carnis concupiscentias repellit in hac vita. pmissiones allicūt. spes i timore luctat. dolor cū gaudio aduersatur. Ecce in alia viri iusti qñti sūt tumulti tanti sūt q̄ nisi a dño fierēt ibi ds tonās nō audiretur. sz in hoc mari sit trādlitas qñ a dño datur pax cordis siue securitas. Istā pacē optabat apostol⁹ ad Phili. 4. Pax dei que exuperat oēm sensū custodiat corda vra et intelligētias vras. Tercia ē rectitudo bōe operatiōis. Prouer. 20. Ex studijs suis intelligitur puer si recta et mūda sūt opa ei⁹. pueri debēt esse viri iusti q̄ d debēt esse sicut pueri inocētes mūdicia. hūiles in disciplinis condonātes iniuria. gratiosi forma. eruditi sapiētia. Dan. 1. Decpit rex vt introducerentur pueri in quib⁹ nulla esz macula decor forma eruditi sapiētia. Iste puer intelligit ex studijs suis Nos solemus duob⁹ modis studere. interi⁹ meditādo. exteri⁹ legēdo. vl audiēdo Interius meditādo vn⁹ studebat de puer dñi paul⁹ apostol⁹. nō puer etate sz puritate. Actu. 24. Jn hoc ipe studeo sine offēdiculo pscientiaz hre ad deū et homes sp. Multi sūt q̄ illud salutare studiū derelinquūt et se totalit studiis prauis pmittūt Quidā ei studēt quo fres suos i capitulis offendāt. q̄dā studēt quō inde suas offensiones offendant. sicut sunt q̄dam religiosi et quidā seculares canonici. Alii studem quō aliena pecuniaz effundant et p̄prius marsupius refundāt. sicut faciunt aduocati. Alii student quō nomē suū per ostentationē diffundant sicut faciunt p̄dicatores vani. Alii studēt quō socios in disputatiōibus cōfundant sicut faciunt doctores et disputatores superbi. illa studia sūt offendiculū. nō tale erat studium bti pauli qui studebat quō sibi posset cauere ab offendiculis. puer. 15. Inter pigrorū quasi sepes spinarū. via autē iustorū absq; offendiculo. Sexo studem⁹ exteri⁹ legēdo vel etiā audiendi. audi hieremiam prophetam et si nō potes audire saltē i libro ipius studie. Jere. 7. Bonas facite vias vestras et studia vra et habitabo vobiscū. grande bonū ē hre dñm habitatorē vel sociū. q̄ eius p̄tia fecūdat. ei⁹ societas delectat sic ex studijs suis intelligit puer. Sequitur. si munda sint et recta opa eius. munda puritate. recta itētiōe. itētio em ē oculus mentis. q̄ totū corpus opm de gñe bono vel lucidū vel tenebrosū facit. Sed si dicatur michi q̄d ad istos inocētes d hac rectitudie qr nec habuerūt sctām affectionez nec rectā itētionez. nec bonā operationē. qr nō pueneīt ad discretā etatē. Rndebo q̄ fides ecclie et meritū xp̄i in ipsis supplebat q̄ etas infirma minus habuit. audi similē. math. 15. mulier chananea ex fide sua filie sue que male a demonio verabat sanitatē a dño impetrauit. vñ ibi dr. o mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis et sanata ē filia ei⁹ ex illa hora fides ēt ferētium paliticū et p ris as ipsum ante dñm submittentiū sanitatē palitico impetrauit tam mētē q̄ corpis Luce. 5. Nz fides vt videt Jhesus dixit hō remittunt tibi pcā tua corpaliter etiā sanauit. vñ sequtur tolle lectū tuū et vade in domū tuā et cōsesti cōsurgēs coram illis lectū i quo iacebat tulit et ābulauit. sic ergo fides aliena aliena subuenit meritū xp̄i et fides ecclie illi qñ min⁹ habuit etas inocētū supplere potuit. hodie ergo bñfecit dñs bonis et rectis corde sctis inocētib⁹. hodie spūs rectus i eor viscerib⁹ inouat. ps. Quā bon⁹ ista hel ds his q̄ recto. sūt corde. dr ab ipsis

ē magna dulcedine degustat hodie sicut recto decet collaudatō rectus dñs ab ipsis collaudatur et glorificatur. Tercio ad hoc q̄ de hac valle miserie ascendatur ad troni glorie requiritur confirmitas voluntatum nostrarum ad summum et in commutabile bonum quod notatur cum dicit ad heserunt michi. Sciendum ergo quod adherere domino deo valde bonum est. quia ista adhesio est vinificatiua per gratiam. confortatiua per concordiam promotiua ad gloriam. Primo ergo est vinificatiua p gratiam. Deutro. xiii. Vos qui adheretis domio deo vestro vinitis vniuersi vsq; ō sentem diem. sicut anima est vita corporis sic dominus est vita cordis. et sicut corpus corpotaliter moritur anima recedēte a corpore sic anima spiritualiter moritur deo p subtractionez gratie sue recedente a corde. Johan. xiii. Ego sum via. veritas et vita. via ducens. veritas lucens. vita sensificans. in ipso enim vivimus movemur et sumus. Actū. xvii. Ab ipso enim nobis procedit et ois sensus et olsvitalis motus: Secundo bonum est adherere deo quia ista adhesio est confortatiua per concordiam. Chorinthеorum. secundo. Qui adheret deo vnus sit spiritus cum eo quod nō intelligitur vnitate nature sz vnitate formate bone efficitur alia formosa sic ecōtrario qñ discordāt a voluntate dei pctōres et interiori facie efficiuntur deformes. Treno. iii. Denigrata ē sup carbōes facies eorum. Nos ergo per voluntatem bonam adherendo ipsi conformemur vel ab ipso non solum in anima sed in corpore glorioso reformaretur. ad. Phili. 3. Saluatorem expectamus dominum nostrum iesū christū qui reformabit corp⁹ humilitatis nre configuratū corpori claritatis sue bonum ē fuire tā glorioso principi q̄ seruiētibus suis pciosissimas vestes sue claritatis pce dit. Tercio bonū adherere est deo qr ista adhesio promota ē ad gloriā. Deutro. 30. Dño deo adhereas. Jhe em est vita tua et longitudo dierum tuorū. Jhe erit vita tua et iocūda visione. ipse erit longitudo diez i dexteram eius et in sinistra illius diuitie et gloria. in istis diuitijs mō scti innocentes gloriant et dñm in lōgitudinem diez sequūtur. Apoca. xiii. Hi sūt q̄ cū mulieribus nō sūt coinq̄nati. virgines em sūt hi q̄ sequūtur agnū quocunq; ierit. Nec mirū si agnū sequūtur agnelli nouelli. Sequendo em assequūtur et assequēdo gloriātur. Eccle. 23. Glotis magna est sequi dominum longitudo dierum assumetur ab eo. Ad quā gloriam nos perducere dignetur. ꝛc.

De innocenti. Sermo. 2.

Congrega eos quasi gregem ad victimā. Jere. 12. In verba ppositō crudelitas herodis et suorū satellitū describit a tribus. Prio em describitur a sanctorum innocentum numerositate. Scōo ab ipox simplicitate Tercio ab eorūdē penalis afflictiōis acerbitate. nō em tāta esset crudelitas interfectio vni⁹ quāta fuit interfectio multorum cui⁹ multitudinis nūerositas notatur. cuz dr. cō grega eos. nec tāta esset crudelitas interfectio maligno⁹ quāta fuit simplicitū et bono⁹ quox simplicitas notatur cuz dr q̄si gregē. nec tāta fuisz crudelitas verbe ratio puulox q̄nta fuit interfectio eox. q̄ interfectio notatur cū dr ad victimā Quātū ad primū dicitur: congrega eos. Scienduū q̄ q̄ isti innocētes fuerūt ꝑgregati triplicit. Prio sicut mēbra ad capitz vniōez Scōo sicut oues i pascuis ad refectiōem. Tercio sicut aues i capriolis ad sonoram et delectabilē recreatōez. Primo q̄ ꝑgregati fuerūt sicut mēbra ad capitz vnionē. osee. ii. cōgregabūtur filii israhel et filii iuda pariter. et ponēt sibimet caput vnū et ascendet de terra. scti innocētes ad litterā dicti sūt filij iuda quia in tribu iuda interfecti fuerūt. Math. 2 Mittens herodes in bethleē iude. in oīnibus finib⁹ eius occidit oīes pueros a bimatu et infra scōm tpus qō exq̄sierat a magis. idez innocētes secundū spūalē intelligētiā dicūtur filij israhel ꝓpter aptā visionē quā hñt p cordis munditiaz. Math. v. Beati mundo corde quoniā ipi deū videbūt. Jsti innocētes filij iuda et filij israhel hodie ꝑgregati sūt. nr em cācellarius celestis hodie generalē cōgregatiōez fieri voluit. in ista generali ꝑgregatiōe nō fuerūt dicte ppositiones negotioꝝ. nec ppositе allegatiōes aduocatoꝝ. nec retrare opiniones errox. sz facte fuerūt sole interfectiōes puulox. multū videretur ista cōgregatō esse luctuosa nisi cognosceret esse fructuosa. reuera parentib⁹ et cognatis ista cōgregatō fuit lachrimosa. sz fuit innocentibus sāctis gloriosa sctis angelis gratiosa i cōspectu dñi pretiosa. ps. cxv. Pretiosa in cōspectu dñi mors sctox eius. sic q̄ dr filij iuda et filij israhel congregabunt Et sequitur et ponent sibimet caput vnū

dominus enim iustum nouellum suum exercitum non voluit esse sine capite imo voluit ipsorum caput esse. cum sit caput totius vniuersalis ecclesie. ad Ephe. Deus pater dedit eū caput super omnem ecclesiaz que est corpus ipsius. sed queritur quō dī sed ponet sibimet caput cum nōdū haberent annos discretionis. nec peritiam electionis. Ad hoc respondemus q̄ secundū illum modum dicitur secundum quem illa operari dicimur que in nobis dominus operatur Ysaie xxvi. Omnis opera nostra operatus es in nobis domine. sequitur. t ascendent de terra ad celum Ipsi enim hodie ascenderunt de terra ad celum de exilio ad dominum. de miseria ad regnum. Mat. xo. Sinite paruulos venire ad me. t ne phibueris eos taliuz enim est regnum celoz. Scōo ꝓgregati sūt sancti innocētes sicut oues ꝓgregātur i pascuis ad refectōnē Jere. xxx. Cōgregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad q̄s ejecero eos illuc t puertaz eos ad rura sua. t crescent et multiplicabūtur. Reliq̄e gregis dñi dicūtur inn̄ etes sci nō solēt fieri reliquie de panib⁹ magnis nintegris sed de micis et minutis t puis morsellis panes magni t integri fuerūt apostoli dñi martires dei inclīti. cōfessores lucidi. ipis tāq̄ panib⁹ integris et magnis reficimur. quādo sigil latim eoz solennia celebram⁹. Sedhodie tanq̄ reliquijs t fragmētis nos refici voluit in solēnitate quā ipo dictāte ecclesia cōstituit. mulieres egrotantes t ꝑgnātes q̄nq̄ petūt de reliquis bonoz viroz religiosoz. qz p ipsas reliquias vel assecl sanitatē vel recupare appetitū se posse ꝓsequi ꝓfidūt. Nos ergo qui egroti sum⁹ corpore si a timore domini spūitum salutis concepimus. in istis fragmētis t reliquijs debemus lectemur vt sim⁹ tanq̄ catelli dominici de quibus Mat. xv. Catelli edunt de micis q̄ cadunt de mēsa dominorum suorum. Ista sūt fragmenta. iste sūt reliquie de quibus domin⁹ discipulis suis dixit vt studerēt ea colligē Joh̄. vi. Colligite q̄ supeāt fragmenta ne pereāt. hec sunt fragmēta istoz sctoz innocētiū q̄ colligere debem⁹ p frequētem meditatiōez. ne peūt p obliuiōez Istas reliq̄as gregi hodie ꝓgregauit dñs scōz qō ꝑdictū fuit i ps. vij. Mītor esto cōgregatōis tue quā possedisti ab inicio t cōuertā eos i rura sua. q̄diu nos i hac vita sum⁹ i aliētis ruribus conseruamur Hebre. ij. Nō habem⁹ hic manētē ciuitatē sed futurā inq̄rimus. sz dñs ad rura ꝓpris nos cōuertit quādo ad pascua verrima nos introducit. ps. xxij. Dñs regit me. t nichil michi deerit in loco pascue ibi me collocauit. Sequitur. Crescēt t multiplicabūtur. vnde isti innocētes hodie creuerunt q̄n sup celos celoz virtutē creuerūt Nec mīz si isti creuerūt ꝓpr̄ suā mundiciā cū in mundo ruben dictum fuerat a pr̄e suo iacob effusus es sicut aqua nō crescas. et hoc ꝓpter eius luxuriā. De his etiā innocētibus dr multiplicabūtur. vñ reuera ibi innocētes sup numez multiplicati sunt q̄n admirati fuit milicie celestis exercitus cui⁹ hūana puericia nō nouit numerum. Dañ. vij. Milia milīū ministrabāt ei. t decies cētena milia assistebāt ei. Tercio congregati sūt sancti innocētes sicut anes i caulis ad iocūdā recreatiōez. Sopho. iij. Lā q̄ electa fuerat cōgregabo. t ponā eis in laudē et in nomē. multū electa et delecta fuit turba sctōz. inocētū qz satellitib⁹ herodis etiā sepultura indigni sunt visi ps. lxxij. Effuderūt sanguinē ipoz tanq̄ aquā in circuitu hierusalē et nō erat q̄ sepeliret istā ecclesiā et delectā turbā hodie dñs congregauit scōm quod ꝑdictum fuerat ꝓ prophetā dicērē. ps. xxij. Cōgregans sicut in vtre aq̄s maris ponēs i thesauris abyssos. scti innocētes dicti sunt aq̄ ꝓpter luxuribilē ibecillitatē etatis. Sz dicti sūt aq̄ maris ꝓpter amaritudinem mortis. istas aq̄s dñs hodie sicut in vtre cōgregauit q̄n ipsos in firma capacitate celi empyrei collocauit. et ibi sicut alias fecerat. aq̄s tribulatiōis in vinū letitie cōmutauit. Ipse etiā i thesauris abyssos posuit. hic sancti innocētes abyssi dicti p̄t qz sicut abyss⁹ multa que sit cōgitudo latitudo sublimitas et ꝓfundū regni celestis cū sctis oibus ꝓprehendūt. isti abyssi posite sūt in thesauris. i. in celestibus diuitijs cū christo q̄ dicit. Prouer. viij. Mecū sunt diuitie et gloria opes supbie t iusticia. sic ergo dicit dñs de sctis innocentibus. Turba eorū que electa fuerat cōgregabo. sequitur. et ponā eos in laudē et in nomen. In laudē et nomen passint intelligitur. istud de plano verū est q̄ hodierna die mors viatorū in tota ecclesia et nominatur et laudatur. si autē actiue dicamus dño posuit eos in laudē et nomen quia nomen eius laudare nō cessāt. Job. trigesimooctauo. Ubi eras cum me laudarent astra matutina sancti innocentes christi dicuntur astra propterviteā dicīā. sed dicuntur matutina ꝓpter mortis xp̄i ꝓuentionē. ista astra matutia dñs laudāt nō em solū q̄ sequūtur sed t qui ꝓcedunt ofāna filio dauid decātāt. Math. xxi. vñ hodie ipletū est i ipsis quod pr⁹ dictū ē per dauid ore⁹ ē. sol et cōgregati sūt et in cubilibus suis collocabuntur. sol iusticie xp̄s deus ortus ē i natiuitate. sz sta tim satis ꝓgregati sunt sancti innocētes ad mortē hodiernā die. sed in cubilib⁹ suis collocati sūt in etna quiete. Luce. ii. Ecce ego t pueri mei quos dedit mihi dñs me cū sunt in cubili. mō in isto cubili non cessant cātare canticū nouū añ sedē diuinā laudantes cūctis angelis ei⁹ maiestatē ps. viij. ex ore infantiū et lactentiū ꝓfecisti laudē. sicut em ex pluribus notulis arte musice per cōsonantiū siles iūctis dulcis redditur melodia. sic ex cantico innocētū xp̄o iuncto vocibus mellifluis angelorum dei melodiosa redditur laus diuina Secundo describitur crudelitas herodiana lactoz innocentiū simplicitate cū dicit quasi gregē Sciendū ergo⁹ innocentes xp̄i triplici ratione noie gregis sunt appellati. ꝓmo qz apti ad immolatiōez. Secundo qz nati ad ablutōem. Tercio quia electi ꝓ dilectionē. ꝓmo ergo scti innocētes apti fuerunt admodū gregis ad immolationē. Gen. iiii. Abel obtulit de primogenitis gregis sui t respexit dñs ad abel et ad munera eius. abel interpretatur miserabilis. in quo significatur xp̄s miser et misericors dñs Nā mia eius super ela opera eius iuste abel deo p̄r ꝓ primogenito sui obtulit. q̄n sanctos innocētes ad gl̄az suā immolari voluit. xp̄s fecit ad modū regis q̄ abiit in regionē longinquā. i cū reuerti itendit nuncios mittit q̄ adueniā suū ꝓnunciant. Flos fructuz ꝓcedit ꝑm ordinē nature sic innocentes xp̄m preiserunt secundū ordinē dispōnis diuine ipse est fruct⁹ gutturis dñi dispositio dulcis Cā. ii. Sūdictus fructus ventris tui. innocentes dicti sunt flores. Canti. ii. Flores apparuerunt in tera nostra. t ideo hodie tpus putationis. i. occisionis aduenit. xp̄s illos flores ante se qui est fruct⁹ benedictus misit. xp̄s em dñs non amisit suos actus sed ꝓmisit ad oblationē istius gregis qui noie floris redolētiū sunt, vocati dña respexit et oratus est odorē suauitatis. Heb. viii. Secundo sancti innocentes vocati sūt noie gregis qz nati fuerunt ad ablutionē. Can. iiii. Capilli tui sicut greges caprarū que descendūt de monte galaad. sancti innocentes dicti sunt capilli. tum quia molles ꝓpter etatē tenerē t fluxibilē. Tum quia sicut capilli adherēt capiti sic ipsi xp̄o adheserunt per eius mortis similitudinē. ps. xxiii. Innocentes et recti adheserūt michi. Isti capilli dicuntur sicut greges caprarū ꝓpter mortis accelerationē t mortis dñi ꝓuentionē. iste grex dr ascendere de monte galaad. galaad interpretatur hō vet⁹ siue vetustas. sola de ista vetustate ascenderant q̄n petīm originale quod ad veterē hominē pertinet et si non baptismo fluis tñ baptismo flāmis minus et sanguinis abluerūt et stolas suas in sanguine agni dealbauerūt. Apoc. vii. Hi qui amicti sunt stolis albis qui sūt et vnde venerūt. et dixit michi hi sūt qui venerūt de tribulatione magna et laueūt stolas suas et dealbauerūt eas in sāguine agni. Tercio sancti inocentes vocati sūt noie gregis. qz accepti ꝓ dilectionē. Isa. xl. Sicut pastor gregem suum pascet. i brachio suo congregabit agnos t in sinu suo leuabit. Officiū pastoris est gregē suū pascere. vñ ꝓcipes pastoz dixit dñs petro ꝓncipi apl̄oz. Pasce oues meas. pasce agnos meos illud em est opus mie necnō et iusticie gregē sibi subditū erudire. Eccle. xviii. qui miaz hz docet et erudit quasi pastor gregē suum sed quō p̄t erudire qui eruditi non sunt. et quō p̄t ꝑdicare verbū dei qō nō audierunt. vulgariter dr q̄ fatuus est qui querit sāguinū in lectocanis. sic fatuus est qui verbum ꝑdicatōnis vellet exigere a multis prelatis qō ē panis vite ad vite sustentationē alie fidelis. vnde p̄t dicere illud. Isa. x. non sum medicus et in domo mea non est panis. non sū medicus. qz non didici curare. sed solū illuiare. in domo mea non est panis. qz consueui pasci nō pascere ꝓpter hoc illud qō sequitur deberet dicere nolite me cōstituere ꝓncipē populi. sed hoc nō dicunt ꝓmo ad hoc q̄ sint ꝓncipes et regimen aliarū habeant se ingerunt. volūt vocari ecclie sponsi cū magis vocandi essent adulteri. qz in sponsa xp̄i que est ecclesia non querunt fructū sed solū delectatiōez nō querūt labozē sed honoz. querūt quesūt tpalia nō pastū ouiū. querūt ꝓmotionē nepotū suoz non dispensationē sacramentoz. sic ergo bonus pastor dr gregez suum pascere. Dz etiā agnos suos i brachio suo congregare Unde requitur i brachio suo congregabit agnos sed quō pōt agnos suos in brachio congregare cuius brachiū siccatū est aridiare. zacha. scōo.

O pastor et idolum derelinquens gregez gladi⁹ sup brachiū eius et sup oculū dex trū eius brachiū eius ariditate siccabit. dñs cōfugit ista duo dū dicit o pastor et ido lum qz reuera plati sūt pastores officii di gnitate. sz sūt idolū ocii vanitate. et boni ꝓpositi et sci desideriū laruatos vel simula ta sctitate. Et subdit tria scōz tria q sunt explatis. primū est auctoritas iurisdictō nis et ꝑtū ad hoc dicit gladi⁹ sup brachiū eius. qz ꝓpter iurisdictōez quā hñt ꝓpi solā cōtumatōez de mādato ep̄oꝝ officia les eorū de facili ferūt excōicatiōis sn̄z nec de facili absoluūt nisi ex torqueāt ma gnā pecunie sūmā. Scōo ep̄i hñt sup ec clesias ptātē visitationis. et per hoc dñt sibi ꝓcuratōes deberi. sed in hoc est gla dius super oculū dexteruz eoꝝ. qz recte n̄ intendūt ad punitionē pctōꝝ sed ad exa ctionē imoderatay ꝓcurationū. et si pre pauptate vel priores vl sacerdotes solue re non ꝑt statim eos suspendūt. Tercio habent ꝑlati bona ꝑalia ad distribuēdū sed ꝑtim ad hoc dr brachiū eius siccabi tur ariditate. quia brachium hñt et ma nanū suam aridā nec palmas suas exten dūt ad pauperē. sequitur et in sinu suo le uabit. sic bonus pastez dñs hodie istos tā ctos innocentes in mōtē excelsū superne refectionis leuauit. Ezech. xxxiiii. In pa scuis vberrimis pascā eas et in montib⁹ excelsis israhel erunt pascua eorū. tercio describitur herodis crudelitas a pene acerbitate. non cm̄ erat tanta parvulorum verberatio ꝑta fuit occisio. qđ notaf cuz dr ad victimā. Sciendū ergo q⁹ mors in nocentū dicta est victima triplici ratione primo ꝓpter penā transitorie occisionis. scōo ꝓpter subuentionē accelerate libe rationis. tercio ꝓpter retributionēeterne refectiōis. Prio ergo mors sanctorum innocentū dr victima ꝓpter penā transi torie occisiōis. Isa. xxxiiii. Victima dñi i bosra. bosra interpretatur āgustia. i quo signatur status occisionis innocentū dñi. vbi fuit angustia non solum ipsis sed parē tibus. mathe. 2. Vox in rama audita ē plo rans et filios suos et noluit consolari qz nō sunt hodie ipleti est illud qđ dictum est. Ezechi. xi. Gladius exactus est et lima tus vt cedat victimas qđ hodie impletū est in victimatione siue interfectione san ctorum innocentū. sed notabiliter quedā hñt gladios exactos per acumē ingenii naturalis. hñt ēt gladios limatos per ni torē pulchre locutionis. sed docēdo istis gladiis qñq; victimas cedunt qñq; mi⁹ intelligentes sp̄aliter occidūt. et qñq; va sa difficiles et inassuetas ābulantes er rant et alios in errorē mittūt. et sic in mul bilib⁹ sup se ābulātes. plus ꝑcaci ꝑ ra racti fronte ꝑ seipsis deficiūt ēxmatoris in telligēte capaces qñq; iterimūt. Judi. 5. Legum⁹ q⁹ sāgar vnyomere iterfec. cen tos viros. vomer ē instrumētū rusti cū p qđ notaf q⁹ sermo plano q̄q; non sit polit⁹ si tñ sit solid⁹ et sup firm iusteritā cre scripture fūdatus. plus ad defluxum nē pctoꝝ et iformatiōez mor. ꝑficit quā sublimes volatus illoꝝ curiosoꝝ. plus q sūt i domo catti q ꝑsequūtur mures sorn lares rodētes q̄ ꝑ ꝑsūt irūdiens inseque tes muscas volātes i aere. Merito ergo hmōi irūdines p aerē volare suspicum⁹ et i nidulis suis residere ꝓmittim⁹. et so lidā firitatē sacre scripture firmius tene mus nō tñ dico qui ab istis irūcimb⁹ mi tuz cauēdū sit legim⁹. thobie. 2. q̄ sācto thobias ēt post sepulturas mortuoꝝ ip so rum stercorib⁹ excecatus fuit. scōo meri tōrum inocētum dr victima ꝓpter subuen tiōez accelerate liberatōis. Exo. 12. victi ma trāsit⁹ dñi qñ trāsiuit sr domos filio rū israhel ipsos liberādo. hodie dñs sup istos inocētes sāctos transiuit fecit q̄ ip sos ad honorē suū occidi ꝓmisit. sz hecre ctima trāsitus dñici ipsis puulis fuit. et per istā victimā fuerūt tā a ꝓsēti origina li q̄ a pena a dño liberati. Ps. cxiii. Laq̄ eus contritus est et nos liberati sumus. et vt sciat⁹ p q̄z ista liberatio facta fuit hanl subdit adiutoriū nr̄m in nōie dñi. tercio mors sctōrū inocētum dicta est victima p pter retributōez ētne refectiōis. Quer. ir. Sapia imolauit victimas miscuit vinum et ꝓposuit mēsā suā. sapia xp̄s ē q̄ hodie victimas inocētes imolari voluit vt isto victimis reficeremur dulcedine devotio nis. ipse ei vinum miscuit q̄n i sua sctissia incarnatōe deitatē nr̄e hūanitati vnuit. vt i ipso plenius reficeremur. ꝑ m videndo nō solū oculis corporis sed cordis. sequit ꝓposuit mensā hec est mēsa secunde z in cunde refectiōis. Luce. 22. v. comedatis et bibatis super mensam meam in regno pa tris mei. in hac mensa nichil est molestum quia ibi ē firma securitas. nichil defectu osū qz ibi ē eterna felicitas. Ad quā nos

De sancto thoma Cātuariensi. Ser.

Filii matris mee pu gnauerunt cōtra me. Can. i. In verbo ꝓpositi crudeli tas satellitum beati thome martirum interfectorum aggrauatur a duobus. Primo a spirituali propinquita te. cum dicitur filij matris mee. Secundo a crudeli gu ersitate cum dr pugnauerunt contra me. Quātū ad primū sciendum est q⁹ sunt quattuor genera filioꝝ maloꝝ. de bonis em̄ mō non loquimur. qz pessimos filios ꝑ manibus habemus. Sciendum ḡ q⁹ quattuor sūt genera filioꝝ maloꝝ. Pri mi sunt filij negociatores ad acquisitōem terrenoꝝ. Secūdi sunt filij trāsgressores ad immunditiam peccatoruz Tercij sunt subuersores per deceptionem proximoꝝ. Quarti sunt interfectores ad damnatio nem ꝓpriam et gloriam sanctorum Pri mo ergo sunt filij negociatores ad acqui sitionem terrenoꝝ. Baruth. 3. Filij agar exquisierunt prudentiā que de terra ē ne gociatores terre. agar interpretatur aduc na q̄ quē signantur cupidi et auari cōgre gātes terrenoꝝ qui seipsos et aduenas alienos a meritis sanctoꝝ faciunt. vide mus q⁹ quā to hoies aduene z alienigene memora cōdensa z vmbrosa necesse ha bent hoies in ligenas z patrie illi⁹ ad cō ductum aduocare solent. Sed isti agarite ta sūt aduene z alienatis ab ecclesiastico regi nine q⁹ vir aut nunq; volunt ad direc tionē vie sue sctōs viros z religiosos sz solum aduenas sicut ipsi sunt aduocate. z ideo ꝓ vmbrosa z condensa cupiditatū isti us mundi trāseunt Et qz nō habent bonū ꝓductū frequenter in manus latronū inci dūt et pereūt. Thim vi. q̄ volūt diuites fieri incidūt i laqueū z temptatōez diabo li z in desideria multa inutilia z nociua. q̄ mergunt hominē in interitū z perditōez. Ista dicit que sunt ꝓpria diuitibus hui⁹ mūdi. Prima est ocupiscentia mūdanoꝝ. qđ notaf cū dr. Qui volūt diuites fieri. Secūdum est opacitas vmbrosoꝝ. quod notaf cuz dicitur in desideria multa Ter cū est casus in manū latronum quod no tatur cum dr q̄ mergunt hominē in interi tum. ꝓpter hoc apostolus tales volens re uocare a tenebrosis tanq; existentes inte nebrosis z in vmbra mortz dicit ad. Ephe v. Erans aliqñ tenebre nūc aūt lux in dño vt filij lucis ābulate. z q̄st aliqs q̄reret q⁹ fructus vel vtilitas ābulatōis in luce. sta tim subdit. fructus lucis est in omni boni tate et iusticia z sācitate z veritate. z el e ganter ista quattuor proponit. quia spec sliter conueniunt in istis. ad hoc enim q⁹ aliquis perfecte sit bon⁹ quattuor requi runtur. Primum est q⁹ sit ꝓpriorum bo norum communicatio quod notatur cum dicitur fructus lucis est in omni bonitate Secundum est vnicuiq; quod suum ē red ditio quod notatur cum dicitur z iusticia Tercium est quod sit peccatorum exclusio quod notatur cum dicit z sācitate. Quar tum est q⁹ sit promissorū obseruatio quod notatur cum dicitur z veritate. sed quare et cupidi huius mundi negotiatores hñt quattuor ꝓprietates predictis quattuor ꝓpriorum bonorum auari retentores. z hoc est contra iusticiam. sunt etiam peccatorū fecibus sordentes et hoc est cōtra sācitatez. Sunt etiā ꝓximis mendaces. z hoc est ꝓra veritatē vnde negociatores hui⁹ mūdi ꝓmuniter sub talibus vicijs irretiti et talibus titulis insigniti. Scōo sunt filij transgressores ad immunditiā peccatoꝝ. Trēo. iiii. Filij sīō inclyti et amicti auro pu ro quō reputati sūt in vasa testea op⁹ manuū figuli. filij sion sūt filij ecclesie. q̄ inclyti debēt esse. rāto ꝑ filij regis inclyti ē dicūtur quādiu patris sui vestigia sequūt z tunc ab inclita origine recedunt quādo post vestigia patris inclyti nō incedūt. vi demus q⁹ canes venatici vestigio sāguis predā sequūtur donec a equātur. sic nos si sim⁹ inclyti filij vestigia christi debem⁹ sequi donec mereamur assequi. Philip. 3. Sequor autē si quō cōprehēdaz Isti filij syon dicuntur esse auro primo amicti. ou plier distiguam⁹ aurū. ē aurū primū quod est gratie. est auruz scōm quod est glorie. De primo. Apocali. 3 dicitur suadeo tibi emere a me aurū ignitum et probatuz vt locuples fias. Istud aurum vt dixi est au rum gratie. Sed diceres quō istud auruz ꝑt emi. rādeo tibi q⁹ vili plumbea moneta hoc est detestatio peccati prolata voce cō fessionis in conspectu nūlarij christi hoc est confessōis. quando sic vilis et plūbea moneta profertur aur̄ gratie non ex op̄e ribus iusticie que fecimus nos sed diuino munere compensatur. Sed audi ꝓprie tates istius auri. Istud aurum dicit igni tū per caritatem in prosperis ꝓbatū ꝑ pa tientiaz in aduersis. Eccle. 2. In igne ꝓba tur aur̄ z argētū. hoies vero receptibiles in camino hūiliatōis. Scōo dico q⁹ aurū scōm. scz aur̄ glorie. hoc ē aur̄ de quo dr

Universidad de Navarra Biblioteca

prophete dauid q̃ anima iusti a dextris dei in vestitu deaurato et circundata varietate assistet quãdo corona aurea supra mitram eius expressa signo sanctitatis existet. Sed filie syon idest ecclesie militãtis tandiu sunt primo auro amicti quandiu sunt in gratia dei. sed iter vasa testes op⁹ manuum figuli reportãtur quando diuia gratia auertuntur. ⁊ tunc sunt vasa in contumeliam et non in honorem. 2. Timo. 2. In magna domo nõ solum sũt vasa testea aurea ⁊ argenta sed ⁊ lignea et fictilia. et quedam in honorem et quedam autem in contumeliam. Non est aliquis adeo in alchimia eruditus qui de facili possʒ aurea et argentea facere et hoc quottidie sicut sum⁹ artifex efficit cum peccatores de statu culpe ad statum gratie perducit. maria magdalena vas in cõtumeliã fuit ꝓ statu culpe. sed vas in honorẽ fuit ꝓ statu gr̃e. et finaliter vt de ipsa cãtatur vas gr̃ie trãslata est de vase contumelie. Tercio sunt filij subuersores p deceptõez primotũ. Ecclesiastici. xv. Ne iocunderis in filijs impijs si multiplicẽtur. nec oblecteris super ipsos si nõ est timor dei in illis fatu⁹ ẽ pater qui in multiplicatiõe filiorũ impiorũ lerat qz hoc ẽ letari i filijs hoiz ꝛc h⁹ nõ est salus. imo ꝑm multiplicatiõem filiorũ crescit ꝑi multitudo dolorũ. Eccle. xvi. Melior ẽ vnus timens deũ q̃ mille filij impij ſʒ mortaliter filij impij possunt dici operationes male. isti filij generãtur ex puersa cogitatõe. cõcipiũtur in dolosa delectatõe. ſʒ nascũtur in mortifera opatione. Luce. 2. Nato dño dixit angel⁹ ad pastores euãgelizo vobis gaudiũ magnũ qđ erit omni populo quia natus⁹ ẽ vobis hodie saluator mũdi Sʒ sicut gaudiũ ẽ angelis ⁊ hominibus sanctis qñ homo nascitur ad salutem. sic gaudium est angelis puersis quãdo homo nascitur ad iehennaz. sed de tali natiuitate q̃ ẽ ad culpam debet homo peccator mirabiliter dolere et diei talis natiuitatis maledicere. Job. 3. pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum est conceptus est homo Non est ergo iocundandum in filijs impijs si multiplicentur nec obtectandum super ipsos. aliqui peccatores ita puersi sũt q̃ oblectantur in opib⁹ malis. Prouer. 1. Qui le tantur cum malefecerint ⁊ exultãt in rebus pessimis. In malis operibus nõ est lectandũ. sed potius est dolendũ. petã eiñ que iocũditate ꝓpetrãt fletu remittũtur. Baruth. iii. nutriui illos cũ iocũditates dimisi illos cũ fletu et luctu. Sciẽdũ q̃ quidam ita sunt puersi petõres. q̃ nõ sufficiunt eis scelerã eorũ nisi ꝓcedant vsq; ad subuersionẽ ꝓmotor. ad Ephe. v. Nemo seducat inanibus ẽbis. ꝓpter hoc ei venit ira dei in filios diffidentie. tales ei habẽt naturam picis que tangentem se i quinare consuevit. Eccle. xiii. Qui tetigerit picem coinquinabitur ab ea Unde homines boni dñt familiarite qui consueuerunt verbis vel factis vel exemplis ffres vel socios inq̃nare. Quarto sũt filij interfectores ad damnatõnem propriaz ⁊ gloriam sanctorum. ad Ephe. ij. Ambulastis secundum principem potestatis aeris huius spũs qui nunc operatur in filios diffidentie. Filij diffidentie fuerunt sceleratissimi satellites q̃ confisi sunt de potentia regis terreni. qui solum potest corp⁹ occidere diffisi sunt de vltione regis celestis qui potest et aiaz ⁊ corpus i iehennã perdere. Math. x. Isti sunt infideles filij de q̃bus Isa. i. Ue populo graui iniquitate semini nequam filij sceleratus ve populo graui iniquitate sicut aliud est pondus in lapide per quod tendit deorsum. aliud pondus in igne per qđ tendit sursum. sic alia est gauitas motum in viris honestis alia est grauitas peccatorũ in malitiis. iii. Quoniam iniquitates mee supergresse sunt caput meum et sicut onus grue grauate sunt super me bene istorum homicidarum iniquitates supgresse sũt caput eorum quando caput beati thome cantuariensis abscinderunt ve eam semineñ. Isti enim satellites sceleratissimi semen nequam possunt dici. ẽ semen chanaan et non iuda. Danielis. xii. Dic est semen maledictuz ab emitto Sap. xii. hoc est semen de quo Isa. xiiii. De radice coluber egredietur regulus et semen eius absorbẽs volucrẽ. et hoc semen dñ volucrẽ volucrẽ absorbuit qñ brñ thomã ad celestia p ꝑtẽplatiõez occidit volãtẽ. Isti ergo filij pditionis dixerunt saluator. Math. x. insurgẽt filij impentes ⁊ morte eos afficiẽt Isti filij belial in pñm suuz thomã archiepz surrexerunt et cum morte crudeli affixerunt. iiii. Regũ. vi. Nunquid scit q̃ mittit filius homicide hucyt ꝑcidat caput meum. filius homicide. i. diaboli de quo iohã. viii. ipe homicida erat ab initio) rex anglie ꝓpter dicit q̃ ad ꝓscindendũ caput sci pontificis istos satellites trãsmisit nec h̃ soluz ſʒ qđ dctus est fecerũt. sicut i vita ipius legit in q̃ qz. non sufficit eis sanguinem sacerdotis ⁊ nece ꝓphanare eccle-

siam et diem natiuitatis dñi festare. nisi coronã capitis quã crismatis vnctio deo dedicauerat ãputatã funestis gladijs ẽt ejicerent horribiliter etiam pauimentum cum cruore ⁊ ossibus spargerent ⁊ aures dei voce effusi sanguis adimplerent. Unde de ipso cantatur vox cruoris vox sparsi cerebri celum replet clamore celebri. sic ergo primo culpa istorum satellitum exaggeratur ex spirituali propinquitate cũ dicitur filij matris mee. Secundo exaggeratur a crudeli peruersitate cum dicitur pugnauerunt contra iae. Sciendum est ergo q̃ est quadrupler pugna. est enim callida ad occisionem. Tercio est pugna humilis ad reconciliatiõem. Quarto ẽ pugna subtilis ad liberatõez. Prio est pugna callida ad deceptionem. Scõo est pugna valida ad deceptõez. i. ad Thimo vi. Si quis nõ acquiescit sanis sermonibus domini nostri iesu christi. ⁊ ei que secundum pietatẽ doctrine superbus est nichil sciens. sed languens circa questiones ⁊ pugnas ẽbor. Sermones sacre scripture sunt sermones sani qz in se nõ habent infirmitatem sanitatis ⁊ sanitatẽ tribuũt auctorib⁹ suis sermões etiã dicunt ei⁹ q̃ ꝑm pietatẽ doctrie Nam a spũ sctõ q̃ est fons et origo totius pietatis hñt originẽ. 2. Thimo. 3. Omis scriptura diuinitus ispirata vtilis ẽ ad docẽdũ ad arguẽdũ ad corripiẽdũ ad eruditẽdum in iustitia. vt pfectus sit hõ dei ad oẽ op⁹ bonũ instructus. ecce quãta sacra scriptura hz efficaciã. qz sufficit ad instruendum hoiez dei ad oẽm boni pfectõez. isti scripture scõm apostolũ. d nõ acquiescit supbus ẽ nichil scit. Certe quãtũcũq; se reputat sciolũ ⁊ supbiat ꝓpter acceptuz ingeniuz nichil scit si nesciat medullã de ossib⁹ ejicere si nesciat granũ a pales ejicere. hoc est de cortice littere spũalem intelligẽtiã autoribus in lucẽ ꝓducere. ⁊ talis frequẽter circa q̃stiones ad pugnas verbor. languescit Sit enim multi q̃ si liquis porcor. i. resonantibus dictis philosophor. tãtã opam impendũt. q̃ ad intelligẽtiaz sacre scripture nõ puenĩt. ſʒ in q̃stiõibus ⁊ pugnis verbor. sp̃ fortis existunt. Notabile est q̃ nõ dixit apostolus infirmat⁹ circa q̃stiones ⁊ pugnas verbor. ſʒ lãguens languor est morb⁹ inueteratus q̃ de facili nõ curatur. Eccle. io. Lãguor plirior grauat medicum. ⁊ certe grauiter infirmantur tales. cum se sanos existimant ⁊ languescãt Eccle. xviii. Ante lãguorẽ adhibe medicinam. Tales q̃ se solos reputant sapiẽtes

ſti aſſertõe iuſticie et libertate eccleſie. ſz iſte pius et diligens paſtor. oues ſibi cõmiſſas ipſo moriente intactus a lupoꝝ dentibus voluit remanere. Unde et ſicut in legenda eius legitur. Subditur parte dei omnipotentis vobis prohibeo ne aliquis aliꝗ in aliquo alio noceatis. fuerũt etiam non ſolum patris ſui ꝯubſamnatores ſed et paratus matris ſue deſpectores. ⁊ non ſolum partus ſed etiam illius q̃ in eccleſia in caput aſſumptus erat. vñ in rãtũ deſpectu ipm interfectum habuerũt q̃ ipz inter ceteros epõs ſepeliri noluerũt. Unõ legitur q̃ tantus fuit furor p̃ſequẽtiũ q̃ dicebãt corpus p̃atoris in ter epõs pontifices non eſſe humandum ſz ſuſpendendũ in patibulo vel piciendũ in paludez viliorem. Et de iſtis oculis filiorum peſſimorum ſicut tã ractũ ẽ prouer. xxx. 0ꝛ. Effodiãt eos corui de torrẽtibus coꝛui. ſũt angeli mali ad modum coꝛuoꝝ peccatis denigrati. deſiderio etiam oſi nocendi cadaueribus hoc eſt pctõꝝ damnationibus delectati. iſti coꝛui effodient oculos malignoꝝ. effodere nihil aliud ẽ q̃ extra foſſam emittere. mõ pctã malorũ in foſſa ſcientie abſcõdita ſũt ſed tũc effodientur qñ p̃clamãtib⁹ demonib⁹ ⁊ oñdentib⁹ in die iudicij ꝓpalabũtur. iſti coꝛui dicuntur coꝛui de torrentibus. iſte torrens p̃tinet ad iehẽnam. Iſa. xxx. Preparata eſt adheri thopheta rege p̃parata profunda et dilatata. nutrimẽta eius ignis et lingua multa ſi⁹. dñi ſicut torrẽs ſulphuris ſuccedẽs eã. Tercio ẽ pugna hũilis ad recõciliatõez Iudith. ii. Memores eſtote moſi q̃ amalech nõ i ferro pugnãdo ſz pcib⁹ ſãctis oꝛãdo deiecit p oꝛõnẽ humilẽ p̃ſiſtere poſſumus i malicia ꝓ in vita iſta ſuſtinemus Nam milicia ẽ vita hois ſup terrã. Job. ii. Quaſi fidelem et fortem et pugilẽ aduocare debemus. ipa enim eſt q̃ cõ̃ueuit dicere aduerſarium. pena trare celũ. recõciliare reũ. Prima q̃ ſctã oꝛõ q̃ fortis pugil a ſuerſarium deiecit. vñ ſicut. ir. Judith legit deiectõez holofernis virtutis aſſirioꝝ a dño petijt ⁊ i petrauit. Ibi eni 0ꝛ fac dñe vt gladio proprio eius ſuꝑbia amputetur. Scõo ſãcta oꝛõ penetrat celũ. Eccle. xxxv. oꝛõ hũiliãtis ſe nubes penetrabit ⁊ huius ratio ſatis euidẽs. q̃ oꝛõ ex humilis hũilitate ſubtilis efficitur ex ſubtilitate ei⁹ q̃ nubes penetrat ſicut eõꝛario oꝛõ ſuꝑboꝝ ẽ gibboſa. ⁊ ad modũ cameli nõ poteſt trãſire foramẽ acus Math. xix. Tercio oꝛõ. recõciliault reũ. Sab. xvjj. legitur q̃ aaro p̃ferens ſeruitutis ſue ſcutũ oꝛationem ⁊ per incenſũ deprecationem allegans reſtitire. incenſũ eſt boni odoris q̃ dominus ẽt in nouo teſtamento voluit obſeruari. quia oratio et in veteri ⁊ in nouo teſtamento redolet in naribus ſuis. Quarto eſt pugna ſublimis ad liberationem. paratus. Nolite timere nec paueatis hanc multitudinem nõ eſt enim noſtra pugna ſed dei. Certe fratres carſſimi ex quo pugna noſtra ẽ in temptationibus ⁊ in exercitijs ſpiritualibus dei timere non debemus quis fugatis inimicis liberabimur. Exo. xiij. fugiamus enim i ſtrahelem dominus pugnat p eis contra nos. ⁊ reuera fugerunt et non effugerunt. Ibidem cniz legit de igipty currerũt a q̃ et inuoluit eos dominꝰ in medũs fluctib⁹. ſic ergo ex quo pugna nõ eſt noſtra ſed dei audacter conſiderebem⁹ q̃ per ipſum liberabimur et ſaluabimur. Iſaie. lviji. Ego qui loquor iuſticiam et pugnator ſum ad ſaluandum in ſalute eterna in qua p̃ceſſit chriſt⁹ ſal⁹ eterna ⁊ redemptio vere noſtra.

De ſancto Thoma. Sermo. ii.

DOmines impij interfecerũt virũ innoxium in domo ſua. ii. Regũ. viij. In verbo propoſito moꝛs bea. tho archiep̃i aggrauat a trib⁹ Primo a interficiendum prauitate cũ dicitur homines impij Scõo ab interfecti bonitate cũ 0ꝛ interfecerũt virũ innoxium Tercio a loci interfectõis ſanctitate. cũ 0ꝛ in domo ſua. Quantũ ad primũ ſciendũ q̃ tripler ẽ impietas. Primo interne cogitatõis. Scõo querſe opatõis. Tercio obſtinate deſpatõis. Prio q̃ ẽ ipietas interne cogitatõis. Sap. 3. Impij aũt ꝛz ea q̃ cogitauerũt correctionẽ habebũt. Sciend⁹ q̃ triplex eſt cogitatio. Eſt eñ cogitatio vana. ẽ cogitatio noxia. ẽ cogitatio bona. Cogitationib⁹ vanis pleni ſũt q̃ coꝛ ſuũ totaliter dederũt cogitatõib⁹ friuolis q̃ nõ p̃nt eſſe alicui⁹ vtilitatis. Tales ſũt illi q̃ ſolebãt in hiſpania caſtra ꝓtruere. q̃ ſueuerũt montes aureos fingere. ſimiles ribaldis q̃ ad portã clareuallis nõ ceſſãt caſeos monachoꝝ optãdo ꝓmedere et iſtiusmodi remanẽt ſicut vãi ſk ea q̃ cogitãt. Iſa xxviij. cõmat eiuriẽs ⁊ ꝓmedit cũ aũt fuerit ergaſtulo. Jere. vjii. Uſq̃quo morabũt in te cogitationes norie. hoies nõ de facili ſuſtinent q̃ hoſpites in domib⁹ eoꝝ faciãt longaꝝ

moram que ipſos moleſtãt dehoneſtant et depauperant certe hoc faciunt cogitationes male que ſunt tanq̃ hoſpites ad uenticij in domo cõſcietie. Eccle. 27. Aperta hois in cogitatu illius apperta et moleſtatio dehoneſtatio depauperatio.

Tercio eſt cogitatio bona hoc eſt cogitatio qua animus verſatur circa ſapientiã et vtilã bonã. Sap. 6. Cogitare de illa ſẽ ſus ẽ ꝓſummatus. ⁊ bñ iſta duo ꝓtigit cogitationẽ et ſenſus ꝓſumatõez. Nam iſta cogitatio ſapientie que eſt in ſola ſpeculatione non ꝓtiũ niſi ad ſenſum vſus. ſz illa que eſt in ſenſus ꝓſumatione ꝓtinet ſenſum iuſtus qñ enim veritatis ſpeculo oſtendit. hoc amor veritatis degustare facit vnde. Bernardus et verus amor ille quo vitas adamatur rõis ſp̃ ꝓpos. veritatis ſp̃ capax. ſz vtinã nõ fuerit ſi amor veritatis defuerit ſz de cogitatõib⁹ impijs loq̃mur ⁊ de q̃ ceperim⁹ ꝓſequamur. impij. Sm ea q̃ cogitauerũt correctionẽ habebũt quia proleuioribus debetur eis correctio modeſta pro grauioribus correctio dura. Unde fidelis mater et pia correctoꝛ filioꝝ dicit. i. Quid vultis virga veniam ad vos an in caritate et ſpiritu manſuetudinis. quaſi dicat p grauioribus paratus ſũ grauiter punire plenioꝛib⁹ leui⁹ me hꝫe. Secundo eſt impietas puerſe opatiõis. Sap. i. Impiꝰ cas eſt mortis acquiſitio impij autem manibus et verbis accerſierũt illã. Diuites duplici ꝺ cauſa ſolent iuſte acquirere. ſ. ꝓſe vel ꝓ ſua poſteritate ꝓ ſe vt rebꝰ tꝫalib⁹ habũdẽt vt honeſte incedãt vt ꝺ licate viuãt Luce. 16. hõ ꝺ erat dives q̃ iducebatur purpura ⁊ biſſo et epulabatur q̃tidie ſplendide. hõ quiꝺ erat dives ecce in reb⁹ poſſeſſis ſcurrilitas. iducebatur purpura et biſſo. ecce in veſtimentis honeſtas. et epulabatur q̃tidie ſplẽdide ecce in cibis delicata iocunditas ſed audi concluſionem factã ꝓtra ipm mortuus eſt diues et ſepultus eſt in infernum. Qñ q̃ homines acquirere ſolent iniuſte pro ſua poſteritate vt ſibi ãplas poſſeſſiones relinquant. qui qñq̃ tam pctis ſuis exigentibus q̃ peccatis pentũ ad ſũmã egeſtatem deueniunt. Eccle. 5. Diuitie cõſeruate in malũ ſui dñi peũt in afflictõe peſſia generauit filiũ q̃ in ſũma egeſtate erit. de vtriq̃ ꝑ. ꝓmentur ſemẽ aũt impioꝝ pibit. ſic q̃ iuſticia mortis eſt acquiſitio. ſecũ. impij ⁊ verbis accerſierũt illã. Tria ſũt q̃ mortẽ accerſiũt cogitatõ q̃ initiat locutio q̃ ꝓnũciat opa mala q̃ conſũmunt. cogitatõ mala a vita gre educit. locutio q̃erſa puias iuſticie deducit. opa mortifera ad ianuas mortis et dãnatiõis introduxit. Job. 10. vadã et nõ reuertar ad terrã tenebroſã et opertã mortis caligine. propter hoc iſaias nos reuocãs ab operibus peruerſis tanq̃ a portis mortis dicit. quieſcite agere peruerſe diſcite bñ facere. tercio eſt ipietas obſtinate deſperationis. puer. xviii. ipius cũ in ꝓfunduz venerit pctõꝝ cõtẽmit. ſed ſeq̃ eum ignominia et obprobriũ ꝓfundũ pctõꝝ hic põt de duriacia deſperatiõis accipi. ſi hõ cadat i lutum adhuc ſpes eſt q̃ genubus ſe põt erigere ſi cadat i foueã nõ multum ꝓfundã adhuc ſpes eſt q̃ aliꝰ vt exeat põt eum iuuare ſz ſi cadat i abiſſũ aut nulla aut modica ſpes vt ide poſſit exire hec abiſſus multa eſt deſperatio periculoſa. Re. 2. An ignotas q̃ periculoſa ſit deſperatio vtiq̃ piculoſa. ẽ. ſicut ei piculũ egroti cognoſcit a medicis. reliq̃tur qñ ola ꝓ voluntate ſibi exponunt ſic i deſpatiõe reperitur qñ ola ſibi volũtas indulget. Deſperatio enim claudit ſinum diuine miſ. dat gladium in manu diuine iuſticie. coꝛ conſtringit ad modum duricie lapidee. habenas laxat oĩs immundicie et impudicicie. Ephe. iiii. Qui deſperantes ſemetipſos tradiderant impudicicie ⁊ in operationẽ immundicie. ſed hic ſubditur qõ ſeq̃tur cũ ignoia vel obprobriũ magna ignominia eſt ſeruienti vl militi qui i ſcriptis pro quotidianis ſtipẽdiis ſcribitur. quãdo nomen eius ꝓpter peccata ſua in ipſis deletur. ſic fiet impijs et obſtinatis qui per pctã ſua de libro vite delebuntur in quo alij ꝓ pñtem iuſticiã ſcribebãt. ꝓs Deleantur de libro viuentiũ et cuz iuſtis nõ ſcribantur. et talẽ impium non ſolũ ſequitur ignoia ſz obprobriũ magna ẽ ꝓfuſio. Iſtroni quando deprehẽditur ſed magnũ obprobrium eſt et ſibi ⁊ ſuis quando res quam furatus fuerat ſibi in eminenti locoꝛ omnibus ad locum ligatur ſic fiet impijs peccatoꝛib⁹ ns. Treſi. i. vigilauit i ugum iniquitatum mearum in manu ei⁹ ꝓuolute ⁊ impoſite collo meo. ſz 0ꝛ i mãu ei⁹ cui⁹ ei⁹ Certe in manu ei⁹. ſ. dñi tãq̃ i ꝓatoris. ſz in manu diaboli tãq̃ executoris. ⁊ eſt iſte executoꝛ tam crudelis q̃ ſi ꝓmitteretur libenter pl⁹ exigeret in penis q̃ ꝓmiſſũ eſt in culpis. Secũdo aggrauatur paſſio bc. tho. mar. a parietis bõitate q̃ notatur cũ 0ꝛ. interfecerũt virũ innoxium.

Sciēdū est q̄ tripler ē iterfectio. Prima est deformitatis culpe. Secunda est acerbitatis pene. Tercia est iocunditatis glorie. Prima ḡ interfectio est deformitatis culpe p̄ou. i. auersio puulorum interficiet eos. sicut video q̄ homo q̄n de soliditate terre extrahitur et in p̄fundū fluentis fluuij impellitur ibi demergitur et suffocatur sic mortis causa est pc̄tōribus q̄n a solidō boni incōmutabilis auertuntur. et ad vana et defluentia ista inferiora totis votis ⁊ affectibus conuertuntur Trē. i. Fortis interficit gladius domi ⁊ mors similis est gladius culpe fortis que interficit pc̄tōres a bono incommutabili separando ⁊ domi mors similis est peccatores a vita gratie excludēdo. Sed cum miser pc̄tōr se auertendo a deo p̄pria culpa interficit q̄ñ ḡ dñs ipsum oculo misericordie respicit et eidem vite gratie iteratio concedit. et sic a morte culpe resurgit. Ezech. 37. A quattuor ventis venit spūs ⁊ i sufflat sup interfectos istos et reuiuiscāt q̄tuor vēti sūt q̄tuor affectiones aie. s. timor spes dolor ⁊ gaudiū. timor sicut fiās vēt⁹ insufflat fortitudinē penē. Spes opatōem veme. dolor detestatōez culpe gaudium hilaritatē ex p̄scie puritate. q̄ñ ab istis quattuor ventis inflat. si sanctus reuiuisci mortuos. q̄ bñ dñs. Jo. 20. oñdit q̄ñ suis discipulis insufflauit dicens. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quoꝝ retinueritis retenta sunt remissio peccatoꝝ p̄ ministerium apostolorum operante spiritu sancto nichil aliud est q̄ resurrectio mortuorum. Scdo est iterfectio acerbitatis pene. Dani. 3. p̄cepit rex vt necarentur omnes arioli magi et malefici. istud eīm p̄cedit bene ex voluntate dei vt in puersis puniantur mala ab eo q̄ minister dei est iudex in ira ꝝ non sñ cū gladiū portantē dilect⁹ deo helias p̄pheta feruens incultus diuini amore excellens in miraculorum opatōe zelo zelat⁹ p̄ domo dñi cultores baal viros q̄drigentos q̄draginta l trahēte eyson interfecit in quo bñ intelligitur q̄ exstirpatō malo⁹ est p̄ morte bono⁹. Tercio ē interfectio iocūditatis seq̄nt glorie. Apo. 6. Vidi sub tus altare alas interfectas p̄pter verbū dei et testimoniū q̄ habebāt. isti interfecti p̄pter verbū dei fuerūt inocētes ⁊ sancti dei q̄ dicūtur eē subt⁹ altare dei q̄ merito martires tanq̄ milites egrey seipsos uno lauerūt p̄noie xp̄i. ⁊ illuxerūt sicut hostia deo acceptabilis. Et vt mira sācta sācto⁹ in tēplo dñi fuerāt iterfecti. de martiribus loquor p̄pter verbū dei q̄ p̄dicauerunt et p̄pter testionū q̄ et p̄hibuerunt. Actu. 3. dixit dūs petrus p̄ se et alios martiribus xp̄m auctorē vite interfecistis q̄ deus suscitauit a mortuis cuius nos testes sumus Reuera bñ acceptandū est testionū istoꝝ testiū absq̄ exceptione maloꝝ. marie cū euidenter cecos illuminarent. claudos erigerent. leprosos mundarent. mortuos suscitarent. ⁊ vt certius possimus scire quō de xp̄o possent fidele testionū p̄hibere. marie cū diceret eu. a morte resurrexisse. audi q̄ dō in oī p̄torio et curia regis et p̄lati fidele testionū p̄hiberi de visis et auditis. vnde isti fidele tstionū de xp̄o p̄hibere potuerūt q̄ post resurrectionē cū ipso manducauerūt ⁊ ipsū de regno dei loquentē audierūt. Ista tercia iterfectōne q̄ est via ad gloriā interfectus fuit dūs tho. martir et archiepūs et iō ab ipo mortuo ipi satellites cōdemnātur. Sapi. 3. Cōdēnat iustus mortuus ipios viuos dūs tho. iustus mort⁹ hoc pōt qr p̄ ecclie iusticia mortuus fuit. et iō impios viuentes tanto amplius condemnauit q̄nto magis ex morte sua iusticiā ecclesie per ipsū defēdit. ⁊ ecclesie dōa augmentauit. et totum regnum anglie odore sue sanctitatis respersit. vnde de ipso cantatur granum cadit copiam germinat fructu. alabastrum frāgitur fragat visu guenti. Tercio aggrauatur martiriū beati thome martiris a loci passionis sācitate cum dicitur. in domo sua. Sciendum est ergo q̄ triplex est domus. Est domus interioris conscientie. est domus militātis ecclesie. est domus iocūditatis eterne primo ergo est domus interioris conscientie. Hebre. 3. xp̄s tanq̄ filius in domo sua que dom⁹ sumus nos felix dom⁹ felix cū scientia que receptione tanti hospitis inuenitur digna miles. se multum reputaret honoratum Si rex vellet hospitari in domum suaz et descendere. rex regum nō solum vult in nobis hospitari. Sed esse nobiscum delicias esse dicit. Prouerbio. 8. Delicie meee esse cū filijs hoim. ſz dñe ie su q̄s delicias pores i me mucnire qui domū meā male munitā desertā inuiam et inaquosā noui esse. nō est ibi aq̄ p̄ q̄cto nus aia eīm mea sicut terra sine aqua tibi. Nō ē ibi pāis deuotōis de quo bñ p̄phēta dauid q̄ dicebat. fuerūt michi lachryme mee panes die ac nocte. nō ē ibi vinū spi

ritualis iocunditatis de quo in p̄s. Vinū letificat cor hominis et panis confirmat. vnde ergo bōe ihu iste delitie tibi sunt in me. Certe tibi me non sunt ex me sed ex te tu enim qui habes omnes spirituales delitias ⁊ diuitias in aduentu tuo illas tecum consueuisti afferre. Prou. viii. Mecū sunt diuitie ⁊ gloria opes superbe ⁊ iustitia. Certe domine proiectus a facie oculorum meorum fugiebam conscientie mee domum. non inuenies ibi pacem nec spiritum salem iocunditatem similis iocularori qui fugit propriam domum quia non inuenit penes hospicium. sed quia domie tu ad domum meā venisti ⁊ tecū delitias ⁊ diuitias attulisti ideo ipsam bene munisti reuertar ad domuz meā vnde exiui. Sapientie. viii. Intrans in domum meaz conquiescam cū illa ideſt cum increata sapientia non enim habet amaritudinem conuersatio illius sed letitiam ⁊ gaudium. Secundo est domus militātis Ecclesie. Jo. Simeon vnie filius sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit domum et in diebus illis corroborauit templum per simeonem bene signatur beatus tho. mar. ⁊ archiepiscopus Simeon enim interpretatur audiens merem. beneplacitus beatus tho. bene meritoz ⁊ cleri ⁊ populi audiuit quādo martiriū passi fuit. vñ de ipso cantatur mūdi floreꝝ a mūdo conteri rachel plotans non cessat conqueri. Iste simeon fuit vnie filius nō solū filius creatōis. ſz imitatōis. p̄ omia xp̄s signatur. nam omnes miseratō dei interpretatur. p̄ quē bene xp̄s p̄t signari q̄ nō ex operibus iusticie q̄ fecimus nos. ſz scōm misericordiā suam saluos nos fecit. Thitū. 3. Iste suffulsit domū ideſt. iura ecclesie cantarienſis sibi p̄misse vsq̄ ad mortē viriliter defendendo. vnde de ipso legitur. tho mas mittit manuz ad fortiora. spernit dāgit iniuria Iste etiaz in diebus suis corroborauit templuz tā in vita q̄ in morte virtute diuina miracula multa operando. vnde de ipso cantatur cū redeūt miracula redit populo leticia p̄ocurrit turba languidorū et consequuntur gratiā bñficioꝝ. Tercio est domus iocūditatis. 2. Choꝝ. v. Sciamus q̄ñ si terrestris dom⁹ nostra huius habitationis dissolluatur q̄ edificationē ex deo habeamus domū non manufactam. sed eternā in celis hodie domus be. tho. archiepiscopi et martiris satellitibus diaboli ipsum interficientibus ⁊ sanguinez eius intra sinuz ecclesie dei fundentibus

de ipo cantat p̄em nati p̄imunt insignu materno iubet matris facies sanguine p̄terno. dissoluta fuit in conspectu dei ad nichilum deducti sunt maligni sed scitote q̄ hodie dominus sanctum suum mirificauit. i mirabilem esse demonstrauit. quando coronā auream super mitrā eius q̄ quantum ad meritū expressa est signo sācitatis quantum ad premium gloria honoris. hodie domum luteam ⁊ transitoriam in domum gloriosam et eternam commutauit. vnde subditur habemus domum nō manufactam. sed eternam in celis. ad hāc domum hodie sanctus tho. gloriosus ascendit. Rogemus ergo dominū vt p̄ thome sācta guinē quez p̄ se impendit faciat nos scandere quo tho. ascendit.

¶ De sancto Siluestro. Sermo. j.

Et Longaui fugiens et mansi in solitudine. p̄s. lūij. beatus siluester dr propter metuz infidelium cū clericis suis i quodam loco latitasse propter quod verbum propositū bene ei conuenit Et sciendum est q̄ in verbo proposito notantur duo que bene conueniunt quandoq̄ beato viro ⁊ marie religioso. primum cauta derelictio mūdane vanitatis q̄ notatur cū dicitur elongaui fugiens. Secundū est firma p̄tinuatio q̄ notatur cū dicitur ⁊ mansi in solitudine. Quantū ad primū sciēdū est q̄ quadruplex est fuga. Primo feditatis viciorū Scdo sollicietatis maloꝝ. Tercio formidinis iudiciorū diuinoꝝ. Quarto refugij ⁊ interpellatiōis sanctoꝝ. Primo ergo est fuga feditatis viciorū. Deut. xxi. ſi a facie colubri fuge p̄cā et si accesseris ad illa suscipiēt te. hō fugit a facie colubri timēs colubri mortem. Sic hō debet fugere a facie peccati timēs p̄scie remorsū. est eīm p̄cīm in cōscientia sicut vermes in lignis. Vermis eīm in ligno nascit ⁊ lignū corrodit. sic p̄cīm in p̄scia inuenitur et p̄scientiam affligit. Inenit aūt hō in p̄scientia sua rōne peccatoꝝ suoꝝ triplicē materiā corrosionis. corroditur enim siue affligitur. p̄scientia triplici rōe. Prio p̄pter euacuatōez ḡtie. Scdo p̄pter timorem iehēne. Tercio p̄pter amissionē glorie p̄pe hoc dr i p̄sa pc̄tōis in p̄s. xxxvii. Miser factus sū et curuatus sū vsq̄ in finē tota die cōtrista. ⁊c. miser fact⁹ p̄pter gratie euacuationē et curuat⁹ sū p̄ropter iehēne timorē p̄tristat⁹ igrediebar propē gloriē amissionē. ſz misericors dñs huius colubri motum sanari voluit et ideo via

penitētie salutaris predicauit. Math. iii. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum vobis per penitentiā appropinquabit regnum celorum qui primus per culpam digni eratis infernalium tormētorū. Sic ergo peccata debem⁹ fugere Et subdit si accesseris ad illa suscipiēt te. peccata em similia sūt cōmuni meretrici q̄ oēs indifferenter suscipit ⁊ marie iuuenes quos pecuniosos ⁊ bñ vestitos esse cognoscit. Prou. vij. De meretrice ⁊ fatuo iuuenē irretinit cū multis sermōib⁹ hoc est rethe de quo in. ps. cūu. Cādent in reciaculo eius peccatores Subditur sequitur eā quasi bos ductus advictimā ⁊ quasi agn⁹ lasciuiens et ignorat q̄ advincula stultus trahatur ⁊ nescit q̄ de periculo anime illius agitur. Stultum esset qui libenē iret ad domum in qua sciret tractari de morte eius corporali. et ideo magnus est fatuus qui libēter in domum vadit in qua tractatur de morte illi⁹ spūali. Secūdo est fuga societatis malor. Tho. i. Cū irēt oēs advitulos aureos quos ieroboā fecerat rex israhel thobias solus fugiebat p̄sortia eorum ⁊ p̄gebat ierusalē ad templū dñi ⁊ ibi adorabat dñm deū israhel fugienda sūt p̄sortia malor. Nā sicut ille q̄ vult azimos panes facere cauet sibi a fermento sic q̄ vult in azimis sinceritatis et puritatis seruire domino debet sibi cauere a malo consortio. i. Thor. v. Modicum fermenti totam messem corrumpit nam quando q̄ modic⁹ numerus malorum corrumpit magnā multitudinem bonorum. Mathei. xvi. Attendite ⁊ cauete a fermento phariseorum ⁊ saduceorum. Ego video q̄ homo quantum cūq; gulos⁹ nullomō p̄mederet de cibo delicat illo in quo crederet latere venenū ⁊ naute mari nauigātes fugiunt voces dulcisonas sirenaru sic fugiendā sunt consortia malorum quia cadunt in discrimen ⁊ p̄ iudiciū animarum ipsi corrumpunt factis corrumpūt exemplis corrumpunt verbis. i. Thor. xv. Corrumpūt bonos mores colloquia mala ꝓpter hoc thobias fugiebat malorum cōsortia non sequens ⁊ armis lasciuiam. Sed frequentans ecclesiaz vñ dr q̄ ibat ad tēplu dñi et ibi adorabat. Tercio ē fuga formidis iudicior. diuior. Job. xvi. Fugite a facie gladij q̄ vltor iniquitatis ē gladi⁹ ⁊ scitote eē iudiciū. gladi⁹ hic appellatur seueritas sentētie iudicij dini q̄ sicut gladi⁹ scindēdo ptē a pte diuidit. sic dñs gladio sētētie sui iudicij bonos a malis diuidit ⁊ separabit. Apo. i. De ore ei⁹ ex vtraq; pte gladius acutus exibat sententia diuini iudicij gladius ex vtraq; pte acutus potest dici. q̄ ad alterutrum se parabunt per diffinitiuam sententiam boni a malis sicut dixi. Nam bonis dicetur venite benedicti patrismei percipite regnum. malis dicetur. Ite maledicti in ignem eternum. Mat. xxv. Vide q̄ dura erit ista separatio. nos enim quali inconsolabiliter dolemus de separatione carissimorum nostrorum cum speramus a nobis per mortem temporalem. vnde videbit q̄ inconsolabiliter dolebūt reprobi quādo ab electis quos in hac vita cognouerunt et dilexerunt seperabunt p̄ mortem eternam. fugite ḡ a facie gladij ⁊ huius rō subditur q̄ vltor iniquitatu⁹ est gladius. Dñs non sinit dedec⁹ culpe remanere sine decore vindicte. peccator deformitate culpe sue q̄ntū in se est pulchritudinem vniuersi deordinat et decolorat. Sz dñs decore vindicte eandem pulchritudinem vniuersi reordinat et recolorat. vnde boetius. Ordo diuine p̄uidētie cūcta ꝓplecti k vt si q̄s ab assignato sibi ordine ceciderit in alīū ordinē relabat. vñ si q̄s cadit ab ordine grāte siue bōe vite relabit in ordiem diuie iustitie vel vindicte. sicq; vltor iniquitatū ē dñs. pś. De⁹ vltōis dñs d⁹ vltionū libere egit. libere agit dō vindictā puersos punitēdo. vñ ibidē subdit et altare q̄ iudicas frā redde retributiones sup his. libere ēt agit electos d⁹ rēptatōibus liberādo ⁊ saluādo. Pia iram. Ego q̄ loquor iustitiā ⁊ ꝓpugnator sū ad salutē. Quarto ē fuga refugij ⁊ inꝑpellatōis sctōr. Lu. xxi. qui i iudea sūt fugiēt ad mōtes iudea iterp̄tat cōfessor in hac vita dēt eē catholici pfessores fidei xpi vt ꝑ ea teneāt cord ꝑfitēāt in ore. Ro. . Corde creditur ad iusticiā. ore aūt cōfessio fit ad salutē. isti q̄ in iudea sūt. i. i pfessiōe xpi dēt fugere ad mōtes. i. ad sctōs tā congregantes in gloria celesti inꝑpellātes eos. vt dicit strictū iudicē rogēt ꝓ nobis. ipi ei multū soliciti sunt ꝓ nobis adhuc in̄ periculis constituti. Isaias. lvii. Super muros tuos hierusalem constitui custodes tota die et nocte perpetuo non tacebunt mo ꝓ nobis summum iudicē interpellabunt. sed dices mihi q̄ istud intelligitur de angelis verum dicis. nam et ipsi orant ꝓ nobis eorum custodie deputatis. omnes em̄ sunt ad ministratorii spūs in misterium missi. ꝓp eos q̄ hereditatez capiūt salutis. Sed et sci vt dicere cepram solicite rogant dñm ꝓ nobis. nec credo ipsos mō esse sanctis angelis ꝓtāte in feriores. et credo ipsos tāto nobis eē affectiōe cōiunctiores q̄to fuit nobis i natura sil studie ꝓformiores. Ipsi em̄ nouerūt pericula q̄ que trāsierūt in q̄bus nos miseros reliquerunt. Nōne hec vox est illoruz trāsiuno⁹ per ignē et iduristi nos in refrigerū. ipsi nos miseros in medijs flāmis in medijs fluctibus vident. quō crederes quin nobis porrigant manū. adiutricem. Certe tam angeli q̄ sancti cōsummationez suā expectāt a nobis. āgeli ꝓsummationez suā q̄ diminut⁹ fuit p casū demonū q̄ reparabit ex alab⁹ sctōrum. sci expectāt a nobis ꝓsummatiōez demonū desiderior. p assūptiōez corpor. gloriosoruz. q̄ fict cōpleto numero electoruz. Hebre. ii. Deo p nobis aliquid melius prouidēte vt ne sīn nobis ꝓsummarentur audi hieremiam ꝓ populo suo orantem. Secundo Mathe. vii. Dic est qui multum orat ꝓ populo ⁊ vniuersa sctā ciuitate hieremias ꝓphā dei. Sic orat p nobis bea. silue. cuius hodie solemnia celebramus q̄ fuit vnus de euangelicis ꝓphetis. vñ de ipo legitur q̄ cū diceret ei rex quinus q̄ ꝓioria sessio ne faceret eū diuersis supplicis iterire. rñdit spū sācto ispirāte. stulte hac nocte auferet aia tua a te q̄ō facēfuit sicut rei eui denia cōprobauit. Scdo notatur i bōvi ro firma ⁊ tinuatio catholice sctitaz cū dr ⁊ mīsi i solitudīe. Sciēdū ergo q̄ quadruplex ē solitudo bōa. prio ē solitudo religiose cōgregatiōis. Scdo iterne meditatiōis Tercio ꝓpe discussionis. quarto mūdicie spūalis. prio ē solitudo religiose cōgregationis. Osee. ii. ducā eā i solitudiez ⁊ loquar ad cor ei⁹. hic notatur duo bōa q̄ facit dñs viris iustis et religiosis ꝑ stat. esse illis cōductū securū dicit ducā eū in solitudinē. Scdo dat ei⁹ ꝓsilū secretū q̄ō notat cū dr et loquar ad cor ei⁹. dñe deus ex quo mihi ꝓductū ꝑstare dignaris sequar te quocūq; ieris. iō ei p̄uul⁹ natus ē nobis et filius datus est nobis. vt dirigat pedes nostros in viam pacis. Talem ducētum est sed. Sapi. vii. ipse ē sapie. dux ⁊ sapientiū emēdator. sapie dux illustrādo ad cognitiōez veritatis sapientiū emēdator deducēdo ad ꝓmotiōez bonitatz. Tutū ē ergo sed istū ducē q̄ dicit aie religiose ducā eā in solitudinē ꝑstādo ꝓductū securū. Subdit et loquar ad cor ei⁹ inspirādo secretum consilium de cordis mei voluit dicere loquar ei. sz loquar ad cor eius i hoc intendens q̄ corde ad cor loquitur ad animā religiosam. sicut sponsus ad sponsam dilectam. et vt eum in secreto cordis loqūtem audiamus petit a nobis vt cor nostr̄ ad ipsū cōuertamus. et sibi aurē cordis i clinemus. Johe. ii. quertimi ad me i toto corde vestro. magne scioliditatis vel supbie describeretur hō ꝓauper vel simplex si hō potens vel sapiens vellz ei loqui si ipse dedignaretur ipsum audire necvellz ei aures suas accommodare. ꝓpheta dauid a suetus diuis colloqūs dicebat audiā quid loquatur in me dñs qm̄ loquitur in plebē suā. nō intelligit grecū loquentē ille, qui grece ligue est ignar⁹. nec latine loquentē qui latine ligue ē isti⁹. ymo q̄ loquitur est ei barbar⁹. ita si dñm in corde nr̄o loqui volumus intelligere debemus ab intelligenda diuina colloquia diligēter studere. scdo est solitudo interne meditationis. Treno. iii. sedebat solitari⁹ ⁊ tacebit q̄ leuauit se supra se. Tria tangit q̄ sunt necessaria ad hoc q̄ cōpleta sit meditatō interna. primū ē corporalis q̄tatio q̄ notat cū dr sedebit. scdm ē vbor. repssio q̄ nōn cū dr ⁊ tacebit. tciū ē mētis eleuatō q̄ notat cū dr q̄ leuauit se supra se. pcio. ergo ad ꝓpletā cordis meditatiōez requritur corpis q̄tatio ꝓua multos scholares et religiosos q̄ nō p̄nt sedē in cathedris ad studēdū. nec i scolis ad audiēdū. sz p vicos ⁊ plateas otiosi et vtinā nō vicios⁹ discurrūt. tales ad pfectā meditatiōez cordis nō pertingunt. Lu. vi. sedete h̄ i ciuitate quoadusq; induca⁊ virtute exalto. apostoli quiete sederunt. et ideo sp̄m sanctū interius docentē exterius genera linguarū largientē receperūt. Actu. ii. factus est repente de celo sonus tās aduenientis spūs vehemētis ⁊ replenit totā domū vbi erāt sedētes. isti sūt apostoli de pede q̄to gaudebāt. ⁊ iō ad receptiōez spūssancti ⁊ doctrinā in oi gne linguaz seipsos disponebāt Actu. ii. ceperunt loqui variis liguis put spūs sācūs dabat eloqui illis. scdo ad cōpletā cordis meditatiōez requiritur vbor. repssio q̄ notat cū dr. et tacebit cōtra illos q̄ prius volūt loq; q̄ instrui. discere q̄ discere. Eccle. xx. audi tacēs et p reuerētia accedz tibi bona gratia. bonus scolaris longo tpe primū dz tacens audire q̄ audeat loq̄ndo docere. natura parulorū est q̄ longo tpe prius audiunt q̄ loquuntur. vñ isti pssūptuosi et ad loq̄ndū ꝓpti natur̄ humanam puertūt. quia pius volunt erudire per verbū q̄ eruditur per auditū. Tercio ad perfectam meditatio-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem cordis requiritur mētis eleuatio ꝯ noratur cum dicitur quia leuauit se supra se: ſz quomodo poteſt homo se ſupra ſe leuare. cum res eadem eodem tempore nō poſſet eſſe inferius et ſuperius ſecundum ſanctos dupler homo diſtinguitur exterior et interior. exterior ad inferius tracē dum deprimitur. Sapi. ix. corpus qđ corrumpitur aggrauat animam ⁊ terrena inhabitatio deprimit ſenſum multa cogitātem. eſt etiam homo interior. qui de die i diem renouatur ꝙ ꝙ corrumpatur exterior. ille ergo ſe ſuper ſe eleuat qui negligēto exteriori homine interiorem per continuam mentis meditationē leuat. ſic leuabat ſe ſuper ſe apoſtolus paulus qui i terris habitans corpore in celis conuerſabatur mentis meditatione. Tercio eſt diſcutionis proprie ſolitudo. Iſa. xx. habitabit in ſolitudine iudicium. qui enim benevult cauſam conſciētie diſcutere dz tumultum mūdi fugere et apud ſemetipſz manere vt ſic ſe iudicando poſſit diuinum iudicium euadere. i. Cho. xi. ſi nosmetipſos iudicaremus non vtiq; diiudicaremur. quia per iudiciuz proprie diſcuſſionis et emendationis effugimus iudicium diuine vltionis. homines ſuſpecti ō magnis reatib⁹ duplici iudicio ſolēt enumerari. ſcz iudicio aque et iudicio ignis. Nos ergo primo noſmetipſos iudicio aq̄ erāmus vt ſic per aquas lachrymaruz a peccatis noſtris noſtras conſcientias lauemus. pſ. vi. ⁊ nabo per ſingulas noctes lectum meum lachrimis meis. et qō poſt lotionem lachrimarum peccati vt ſe quele ipſius remanſerit igne caritatz purgemus. Nūe. xi. omne quod poteſt tranſire per flammas igne purgabitur. Quarto eſt ſolitudo mundicie virginalis. Iſa. xx. letabitur deſerta et inuia et exaltabit ſolitudo ⁊ florebit quaſi lilium. per deſerta in via p ſolitudinem deſignatur virginalis ſtatus. qui ſtatus eſt magne tociditatis et exaltationis. homo qui habet caſtrum pulex multum letatur ſi poſt multos incurſus immundoz ⁊ multos ictꝰ machinarum munierit caſtrum ſuum integrū et in nullo diſſipatum. certe longe āplꝰ debet letari mundicia virginalis quādo poſt multos incurſus temptationum carnis et corporis ſui regnum inuenit. Sap. x. Felix eſt ſterilis et incoinquinata que neſcuit thorum i dilecto habebit fructū in reſpectione animarum ſanctarum. iſta ſolitudo non ſoluz exaltabit ſed ſicut ſubditur ſicut lilium florebit. chriſtus ſponſus anime ſancte ſe lilium voluit appellare. Canti. ii. Ego flos campi et lilium conuallium. et ideo anime ſancte ſponſus q̄ lilium vocatur lilius caſtitatis delectat. Canti. ii. dilectus meus michi. et ego illi que paſcitur inter lilia. anime ſancte ſponſus non ſolum in roſis martirum. ſed in liliis virginum. et violis cōfeſſorum ſācto rum delectantur cum quibus be. ſil. confeſſor dñi egregius perpetua iocunditate letatur. Ad quam. ꝛc.

De ſancto ſiluestro. Sermo. ii.

DIlectus a deo et hoīb⁹ cuius memoria in benedictione eſt. Eccle. xlv. Inuerbo proposito deſcribitur be. ſil. confeſſor dñi et pōtifex a duobus. primo a meritis ſancte operatiōis cum dicitur dilectus a deo ⁊ hominibus. Secundo a precōio digne cōmendatiōis cum ſubditur cui⁹ memoris in benedictiōe. Sciendum ergo q̄ be. ſil. dilectus fuit ꝓpter quattuor. primo ꝓpter executiōem mandatorū. Secūdo ꝓpter timorem iudiciorum diuinoz. Tercio ad gubernatiōem pplox. Quarto ad executiōem eternorum. primo ergo dilectus fuit ꝓpter executiōem mandatorum. Sapi. i. Qui cōfidunt in illo intelligent veritatem et fideles in dilectiōe. ſicut homines formidoloſi timētes in bello deficere nō aggrediuntur pugnam. et ideo nō aſſequuntur coronaz. ſic multi de dño cōfidentes et granamen ſui corporis formidantes refugiūt ſtudiorum laboreſ et ideo nō perueniunt ad veritatis intelligentiā. hoies qui volunt ire ad ſanctum iacobū peregrinatiōis nō cā ad iā qōlocum dunt nō niſi cum magnis laboribus et fatigatiōibus pertingunt. aliis etiam que ē magne leuitatis ad locum ad quē tendit nō niſi cum aliqua fatigatione corporis uenit. Sic hō ad laborem naſcitur. Job. v. Intelligentiam veritatis nō niſi cum labore aſſequitur. Prouer. ii. Si ſapientiam inuocaueris et inclinaueris cor tuum prudentie ſi queſieris eam quaſi pecuniam et theſauros effoderis illam tunc intelliges. ecce q̄ magna afflictio laboris i telligētia facta veritatis. nec tamen ad hoc iſtud ſufficit niſi ſit cōfidentia de auxilio diuine bonitatis. Sapi. vi. ipſe eſt ſapiētie dux et ſapientū emunda tor. quia ipſe eſt ſapientie dux ideo eſt imitandus: qz eſt ſapientum et ātedator. ideo eſt diligēter audiendus. et veraciter libū noſtre conſcientie ad auditū verboꝝ emēdem⁹ libum illius ementatoris poſſumus cor rigere ꝓpter qđ dicit qui confidāt in illo intelligent veritatē. ſequitur. et fideles in dilectione acquieſcent illi. bñ cōtingit iſta duo dilectionē et fidelitatē dilectio nem ad voluntariā ſuſceptionem diuino rum mādatoꝝ. fidelitate ad executionez ipſoꝝ. Joh. xiiii. q̄ habet mādata mea et ſeruat ea ille eſt q̄ diligit me q̄ aūt diligit me diliget a pre meo et eo diligā et manifeſtabo ei meipm. D ne ieſu nobis i magna vilitas manifeſtatio tua. Col. ii. In ipſo ſūt oēs theſauri et ſapie et ſcie tie abscōditi. vñ et tua manifeſtatio eſt oim theſaurorū et ſapie et ſcie poſſeſſio. Non ei aliter iux corpea vel icorpea poſſidet. qđ cū oculis cordis vel corpis videtur. iſta mādata bñ be. ſil. itellexit ⁊ diligit. et iō a via vitioꝝ receſſit. Scdo ē dilectus be. ſil. ad timorez iudicioꝝ diuinoꝝ. Eccle. iii. iudiciū patris audite filii illum et ſic facite vt ſalui ſitis. Dñs ꝓpter nobis ꝓſideratiōē ſuoꝝ iudicioꝝ ſub affectione paterna. volens q̄ ipſa ꝓſideremus cū filiali tiote et hūili reuerentia. ſi cui eñ corruſcatio ꝓcedit tonitruū: ſic dominus ꝓponit nobis ꝓminationes ſui iudicii ante diſtrictū et tremendū iudicium Eccle. xlvii. accelerat coruſcationes emittere iudicii ſui. et ſicut viſa magna coruſcatiōe de ſequenti magno tonitruo ⁊ fulgure timemus. ſic poſt auditas ꝓminationes diuinū iudiciū mirabiliter formidare debemus. Job. xxv. cū vix paruā ſtillā ſermonis audiremus q̄s poterit tonitruum magnitudis illius itueri. ſic ergo ad cōſideratiōnem iudicioꝝ diuinoꝝ nos ꝓ uocat cū dicit iudiciuz patris audite filii dilecti. et ſubdit et ſic facite vt ſalui ſitis Si q̄ras quō facere poſſum⁹ vt ſalui ſim⁹ dō ꝙ dedit ꝓſilū in gnali alibi ponit neceſſariū documētū i ſpali. Eccle. xviii. ātequā iudiciū interroga teipm et in ꝓſpectu dei inuenies ꝓpiatiōnē. nos ſoli hoies periti i ſuis facultatibus interrogare et cōſulere ⁊ diuerſimode ꝓ difficultatū varietate. nā medicos de ſolitudie corporū ad uocatos de diſcuſſiōe cāz. theologos de conſultatiōe alioz. ſz q̄ nō ꝓt interrogare magis ꝓprium magis exercitatū ac tue in cā ꝙ teipm nullū oino. qz ſicut hoi datur ꝓtās libera q̄ nullus pōt cōpellere. ſic datur cōſcia ſecretaq̄ nullus pōt cognoſcere illo excepto de quo habet. ⁊ ebre. iiii. oia nuda et apta oculis eiꝰ ad quē nobis ſermo propter quod dicitur. hic ſi iudicū interroga teipſū diſcurre p cogitationē quaſi fidelis curator p oēs officinas clauſtri tui cordis. et totum remone q̄cq̄d ibi lordinātū reperis. eſt ei i illo clauſtro teſtis verax et fidelis qui nō nouit mētiri Cōſcia ē ille fidelis teſtis. ſi dicat cogitatio tua inuenis me a pcō liberū ſtatum. clamabit pſcia tu nō dicis verū. adhuc in angulis meis latēt ſordes viciox. ꝓpē quas ſi ipſas nō expuleris. et ego et tu puciem⁹ ſer i ignē. tu cogitatio te ſanā dicis. ego ſcio q̄ infirma ſū. et tali infirmitate q̄ non cognoſcit tactu pulſus vel iudicio dīrie ſz ſolum miniſtrio lingue in pura et integra pcōr cōfeſſione. er ſi ſic ante iudiciū interogare teipm velis ꝓpiatiōem i cōſpectu dei inuenire poteris. Tercio dilectꝰ fuit be. ſil. ad gubernatiōnē pplox. Eccle. xlv. dilectꝰ a deo tuo ſamuel ꝓpheta dñi renouauit ipū et vnxit ꝓncipem in gente ſua. Samuel interpretatur poſtulatꝰ a deo. ꝙ qđ bñ be. ſil. ſignificat qui vt eſſz pōtifex romanꝰ a pplo fuit a dño poſtulatus Iſte bñ dr. ꝓphs dñi q̄ ſicut i alio ſermone dixim⁹. tarquineo ſano et icolumi morte ſuā nocte ſequēte ꝓdixit: iſte ſicut dixim⁹ renouauit ipū quilz nām hz iter ſe dupler ipū i quo ē cōtinuū bellū duorū ſibi inicē aduerſāriū quoꝝ vnū ē diſcretio rōis. aliud ē affectio carnalis q̄s affectio carnis ꝓcipit et diſcretio rōnis ſuccūbit. tūc ipū aie aduertit ⁊ ātiquat. ſz q̄s rō ipſa et carnalis affectio obtēpat tunc ipū aie rectificat et renouat. Eph. iiii. deposite vos ſcōm priſtinā ꝓuerſationē veterē hoiez q̄ corrūpit ſz deſideria erroꝝ renouami ātē i ſpū mētz vre ⁊ induite nouū hoiez q̄ ſcōz deū creatꝰ ē i iuſticia ⁊ ſcitate veritatz. ſic faciūt ſcti hoies q̄ cū vicijs et cōcupiſcētijs crucifigūt veterē hoiem exterius vt interior homo renouetur interius. i. Cho. iiii. licet is qui deforis ē noſter hō corrumpatur is tñ qui intus eſt renouatur de die in diem. ſic bea. ſilue. virtute dñantis rationis victoriaz obtinuit de carne ſua. q̄ reuera dz eē aūlla. Ipe etiaz vnxit ꝓncipē ſuū de gēte ſua. ꝓtio a dño vt is tam ḡtia in ſignificāte q̄ ſūmi pōtificis dignitate. qđ ſigtū ē. i. Re. xvi. tulit ſāuel cornu olei ⁊ vnxit eū i medio frz eiꝰ iſte ſic i ſūmū pōtificē inūctꝰ a dño officiū ſūpſit i ūgēdi eccle. xlv. ꝓpleuit moſes manꝰ eiꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

vnrit illū oleo cū notabile est qđdirit cō pleuit manus eius quia clerici debēt esse primo pleni bonis operibus. ꝛ ascendant ad gradum ecclesie dignitatis. ſz vtinam tā vigiles essent ad bonam vitā alacres currūt ad cathedram. Sed qz ipam ascendunt ornati peccatz iō cū pceris suis descendūt ad infernuz ꝓfundissimum sicut lapis. Quarto fuit bea. sil. dilectus ad assecutionem eternoz bonoruz Sap. 4. placens deo fctūs et dilectus z viuēs inter pctōres trāslatus ē bea. sil. fuit placens deo ꝓ eternā ꝓordinationem et approbationez. ſz fact⁹ fuit dilect⁹ holb⁹ per ſpālē dei gr̄az z bonā vitam. Prouer. 16. Cum placuerint dño vie homis inimicos quoqz eius ꝓuertet qđ bñ in be. sil. impletū ē ꝙ ipso ei legitur ꝙ post mortem tarq nū pene oēs q ad iniuriā scti silue. missi fuerāt gēub⁹ ei ꝓoluti rogobāt vt ꝓ eis oraret. ne qđ eis simile cuēniret iste viuēs inter pctōres trāslat⁹. Eccl. 18. Enoch placuit deo z trāslat⁹ ē in paradiſū. sic be. sil. hodie trāslatus est de morte ad vitā de tenebris ad lucem. de miseria ad gloriaz sic ꝙ ꝓio be. silue describitur a merito sācte opatiōis. cū dr dilect⁹ a deo et holb⁹ Scdo describitur a ꝑconio digne ꝓmendationis cum dr cuius memoria in bñdictōnem. Sciendū ē ꝙ memoria bti siluestri z aliox sctox est i bñdictōe gttuor de causis. ꝓio ꝓpter eruditiōez exemplox bonox. Tercio ꝓpter diffusionem odorum. Quarto ꝓpter laudem diuini iudicij in secula seculoruz. ꝓio ꝙ memoria bti sil. ē in bñdictōe ꝓpter eruditōez idoctorum. Job. 8. iterrog gnatōez ꝓstinam z diligēt inuestiga pfm memoriā hesterni q̄ppe sumus z ignōm⁹ z seqtur. z ipi docebūt te. Hoc ꝙ debem⁹ gnatōez ꝓstinā iterrogare. isti holes milites libēt audiūt cū recitāt gesta fortia caroli rolādi oliueri. qz p eox gesta fortia grūt ad similia alari. similit filij nobiliū regū et ꝓncipiū multū delectantur qñ illustria facta pr̄z auox suox et attauox narrāt qz in istis ꝙ plurimū delectātur. sic nos q sumus sāctox filij multū debem⁹ in ipoz scire illustribus delectari. Tho. 2. filij sctox pr̄z sum⁹ z vitā illā expectam⁹ quā ds daturus ē his q fidem suam nūq mutāt ab eo interroga ꝙ generationez ꝓstinā. hui⁹ exēplū tradidit nobis ex saluator eius ois actio nra ē istructio. Lu. 2. Inuenerūt illm pētes ei⁹ sedētē in medio doctox z senox audiētē illos z interrogātem in hoc instruūtur in tribus scholares nostri qz in tribus dñt ꝓuidere sibi. ꝓio quomodo bone societati possint adiungi quod notāt cū dr inuenerūt xpm sedētez in medio doctox. nō ioculatox. nō histrionū contra malos scholares nostros q ſsecut mali sunt malā societatē procurant z sic pctis ꝓioribus sequentia petā acumulant. Secundo instruunt scholares quā i audiendo doctores dñt eē attenti. qđ natur cū dr audiētē ꝓtra malos scholares qui in scholis dū legit magr inter socios suos qui iuxta ipsos sūt garrūt et sic alios scholares ipediūt nec ipsi ꝓficūt. dñt etiā tercio esse de retinenda lectione soluti qđ notāt cū dr iterrogātē ꝓtra negligētes scholares q̄ reuertentes de scholis ibtū supra pulpitum suum ꝓcurit et vagi huc illuc discurrūt. et iō qz nec repetūt lectiōem nec iterrogāt doctorē illud quod obliuiōi dederāt nō inueniūt. sic ergo ghatiōez ꝓstinā debem⁹ iterrogare. Debem⁹ ēt ꝑz memoriā diligēter inuestigare memoria ātiquox patrū inuestigāt z inueniūt inuestigūs libroz. ds nobis i suā memoriā et nr̄am eruditionē reliqrūt. Eccle. 44. holes narrantes carmia scripturaz diuites i virtute iō libēter eos debemus imitari: illos ei paupes libēter imitātur de quox bonis ditātur. qz sunt pulchritudinis studium habentes. ipsis imitū possumus debemus conformari. vt ex plo eorum possimus reformari et decorari quare autem istos sanctos patres in tā ta veneratiōe debem⁹ habere. causa subditur cum dicitur hesterni quippe sumus et ignoramus hesterni dicit propter brevitatē temporis. ignoramus dicit ꝓpter dicitatē cappacitatis Nam si aliquis quātucunqz virtuosus vel studiosus nostri tē poris credat se antiquis posse equari superbus est et nichil sciens et semetipsum decipit dominus fortiores z industriores suos milites tpe belli in acie sua ponit sicut non videmus ꝙ holes militares alios gladiis et alijs armis vtuntur in torneamētz z ꝑiculosis z vt ita dicā mortalib⁹ bellis. sic dns suos martires tāqz egregios pugnatores fortib⁹ armis tam patiētie q alioz virtutū armauit tpe pctōis cōtra seuiciā tirānox sapiētissim⁹ etā ꝓmitto scrāz scripturaz expōitores armauit antiquissimis gladijs dei verbis cōtra astutā

hereticoz. Nos ergo hesterni sum⁹ z ignotamus. in comparatione ipsoruz sequitur. et ipsi docebunt te ipsi enim sunt posſessores scripturaz. 2. Thim. 3. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis ē ad docendū. Scdo ꝓmēdabilis ē memoriā scti siluestri z aliox sctox ad exteriox ꝓuersationē Sap. 3. O qꝫ pulcra es generatio cara cū caritate immortalis en̄ memoria illius quoniaz apud deū non est et apud homines. bñ ꝓfugit ista duo castitatem et caritatē. nā castitas aiaz decorat caritas aiaz fecundat z istis duob⁹ simul ꝓcurrētibus pulcrior efficitur aia sctā sicut vidē⁹ q⁹ arbor lōge pulcrior videtur qñ fruetibus decoratur z foliis ornatur qꝫ si isto rū alterutro vestiatur. Can. iiii. O qꝫ pulcra es amica mea qꝫ pulcra es oculi tui columbaz. absqꝫ eo q⁹ intrinſecus latet. bis dicit pulcrū eē aiaz castā qz pulcra debet esse interius puritate cordis exterius castitate corpis. Dñt esse eius oculi columbarum ꝓ simplicitatē intētionis absqꝫ eo qđ intrinſec⁹ latet ꝓ impreſionem operū caritatis. subditur qđ immortalis est memoria illius. Nec mirum. Sap. i. Justicia perpetua est et immortalis et talis ania iusta ē qz vnicuiqꝫ qđ suū ē reddit deo ei reddit pulcritudis venustatez siue ꝓtie puritatē. ꝓimo reddit ex caritate misericordie largitatē tali generatio casta apd deū z holes ē nota nō tm̄ cor̄ deo ſz etiā cor̄ holib⁹ q bñ fecit be. Silue. qz de ipſo legitur qđ tantā grām ds ei ꝓtulerit a xpianis et gētilib⁹ nimio diligeretur affectu. Tercio ꝓmendabilis est memoria bti silue. z aliox sctox ꝓpter ifusionē odoris. Eccle. lxiv. memoria iosie in ꝓpositōe odoriz facta est op⁹ pigmētarij in oī ore q̄ mel indulcabitur. iosias interꝑtat in quo nō ē incensū dñi. in quo signatur beat⁹ silue ster z alij ꝓfessores sācti q ꝓpātur incēsio qi fuerūt in orōe deuoti. ꝑs. Diriga oratio mea sicut incēsū in ꝓspectu tuo. fuerūt ēt sctā ꝓuer satiōe odorati. 2. Cho. 2. christi bon⁹ odor sum⁹ deo. Sz notabile ē ꝙ nō dixit memoria iosie in odore fctā est. sed in compositiōe odoris z licz em̄ ꝓ se redoleat alijs spēs aromatica tñ longe pl⁹ redoleat ꝓpositō multaz spēz aromaticaz arte pigmētarij ꝓpleta sic vidē⁹ q⁹ vnguēta odorē fundit. sz multitudo floz longe amplioē redolētia diffūdit. Gene. xxvii. ecce odor filij mei sic odor agri plēi memoria iosie non solum dicitur facta in compositione odoris. sed etiaz dicitur opus pigmētarij quia homo quantumcunqz sanctus ſpolleat virtutibus hoc non habet a se sed a patre luminum a qꝫ est omne datum et omne munerum. Eccle. 30 Unguentarius faciet pigmenta suauitatis z vnctiones cōficiet sanitatis. ista memoria iosie dr in oī ore quasi mel indulcorari. Nā vite sāctox cōsideratio debet esse cordium nr̄ox dulcoratio. Eccle. xl. Breuis inuolatilibus est apis et inicijs dulcoris habet fructus. sancti apibus comparatur quia breues per humilitatem volantes per cōtemplationem dulces per bonitatis eorum recordationem. isti sancti habuerunt initium dulcoris in ꝓsenti vita eo quod dulcedinem bonitatis diuine gustauerunt ad modicum sed modo in beata vita bibunt ad multū. ꝑs. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Quarta cōmēdabilis ē memoria bti siluestri z aliox sanctox ꝓpter laudem diuine iusticie in secula seculox. ꝑs. In memoria eterna erit iustus. in ista eterna memoria modo beat⁹ siluester cū alijs sanctis exultat q multas tribulationes qs in hac vita ꝓ xpo sustinuerūt eterne gloria z bonox meōria remunerati sunt. ꝑs. Memoriam habūdātie suauitatis tue eructabūt z iusticia tua exultabūt. sic mō bea. Siluester. ē de illis sctis q exultāt in gloria letabūtur in cubilibus suis. Ad quā nos perducere

De circūcisione Sermo. i.

Circumcisio ꝓdest si legem obſerues. In verbo ꝓpposito notantur duo. primo notatur vtilitas circuncisionis cum dicitur circuncisio ꝓo dest. Secūdo notatur quia circuncisio non est, bonnum secundum se condictio vel circunstantia sub qua vtilis est cū dicitur si legē obſuet. Sciendū ergo sicut dr i gloſa. super id. Gene. xvii Tulit abrahā ysaac filiuz suuz z circūdit carnez ꝓpucij eius. Quadruplex ē circūcisio. s. cordis de q ibi dicit gloſa. q fidei puritatē in cōscia custodit corde circūcisus est. Secūda oris de q ibi circuncidam⁹ labia nr̄a ne ad malū aut turpe aut ociosuz loq̄mur Tercia ē auris de q ibidē circūdamus aures nostras verbo dei de q dr. q hz aures audiendit audiat. incircūcisis em̄ auribus verba sapie nō possum⁹ audire. Quarta ē bpucij de q ibidez ecclesia gra xpi ꝓ se crucifixi roborata nō solū a licitis se tempat etiam ſz a ꝓcessis ex tāqꝫ virgo sponsa xpi

pudicis virginibus floret quibus vera circuncisio prepucij seruatur in carne secundum istam glo distinguamus quadruplicem circumcisionē Est enim circuncisio cordis que fit per puritatem fidei ⁊ amotionem cogitationem malaruz. Ro.2 Nō ē in manifesto iudeus est neq; in manifesto in carne est circuncisio. sed qui in abscondito iudeus est ⁊ circuncisio cordis in spiritu non littera cuius laus nō est ex hominibus sed ex deo. exponamus istam autoritatem liminando verba glose que ibi ponuntur satis confuse ille in manifesta iudeus est qui aperto xp̄o p̄fitetur p̄fessione otis. ille inabscondito iudeus qui interius christum confitetur constantia fidei ⁊ curitate mētis. i. ille ergo qui in manifesto iudeus est non esse verus ab apostolo dicitur q: non prodest exterius confessio otis nisi interius puritas fidei ⁊ cōstantia mētis contineatur 10. Ro. Corde creditur ad iusticiam ore autez fit confessio ad salutē Circuncisio fit in manifesto in carne secundum ritū iudeoz per operationē hoiz. circuncisio autez cordis fit non littera. i. non cultro lapideo sicut littera legis dictabat sed spiritu. i. perspiritū sanctum. Et ideo laus circuncisionis spiritualis non est ex hominib⁹ qz nā laudatur humano p̄conio ſz ex deo. qz obtinetur munere diuino vñ aug. de spū ⁊ littera. circūcisio cordis ē que puri ficat aiaz ⁊ interioz maculas abscindit. ⁊ talis circūcisio nō est ex holibus. ſz ex deo q̄ illicita p̄cupiscētia amputatur q̄ nō fit lr̄a docēte et iuuēte ſz subsequēte ista circuncisio est de qua dicit circuncisio prodest. ⁊ hoc triplici rōe. Prio qz viuificat animā morientē vnde sup illud. Jere. iiii. Circuncidimini dom̄no dicit glo. quod p̄pter hoc dr circūcidimini viri iuda. habita torib⁹ ierusalē p̄cipitur vt deserā t lr̄az occidentē et sequātur spūm viuificantem post xp̄um reuelate gr̄e. lr̄a occidēs fuit in circūcisione carnis. spūs viuificās i circuncisione mētis. Scō. p̄dest qz declarat imminētē penā. vñ sup illō. Jere. iiii. Circūcidimini dño. glosa monet ⁊ p̄dicit ne facere cogatur i niniuit̄ p̄bam⁹ q̄b⁹ p̄dicta ē ſna vt imminētē penā declinaret̄ penitentia. Tercio p̄dest q: lauat p̄sciam Jsaie. i. Lauamini mūdi estate. auerte malū cogitationē nr̄az. ab oculis nr̄is. i amotōe ārum malaz cogitatōe circūcisio spūalis p̄sistit ista circuncisio. cordis q̄ fit p puritatem et mūdiciā mētis bñ fuit in xp̄o. Habacuch. i. Mūdi sunt oculi tui d ñe ne videas malum et ad iniquitatem respicere non poteris. Non respicit dominus ad iniquitates vt sibi placeat. sed bene respicit ad ipsam vt eam cognoscat vt puniat. Scō ē circuncisio otis q̄ fit p̄ refocatōez inordinatoz̄ verboz̄. i. Regu3. xvii. quis est philistheus in circumcisus q̄ ex p̄bauit acies dei viuentis. philisteus vel philistea interpretatur duplex ruina in quo signatur detractor qui incircuncisus labijs p̄ verbū detractionis duos interficit. s. seipm̄ qui detrahit et eum q̄ libenter ip̄z audit. ecclē. xxviii sepe aures tuas spinis ne audias linguam nequam acies dei viuentis sunt congregationes sanctoz̄ in arta penitentia subcerta regula deo militāriū istis frēquenter exp̄brant philiste .i. detractores peruersi. ſz nō ē ipis curā. q̄ p hoc purgātur ⁊ deo priores efficiūtur. Detractores esn deo odibiles sunt. vilissimum genus hoiz q̄ de linguis suis facinnt terso riū ad tergendas sordes hoiz ⁊ sic p ipos purgantur. Jtez p hos primiores efficiūtur deo Grego. illuz hūana detractio vel derisio facit deo p̄mū quez ab hūanis puersitatib⁹ vite innocētia seruat alienū Debemus q̄ labia nostra circuncidere vt nihil malū nihil turpe nihil ociosū loquamur sicut habitū ē in glo. a principio p̄posita. Non debz esn dici ꝙbū malum q̄ noceat primo nec ꝙbū turpe quod generet macula in dicētis aio. Nec ociosū q̄ careat fine vel ordine recto. hec ē q̄ circuncisio de qua dicitur circuncisio p̄dest. p q̄m nobis cauemus ab isto triplici malo. Primo ergo debemus circuncidere labia ne dicamus verbū malis quod noceat p xmo. Greg. in moza. Duo sunt genera locutionū valde ip̄portuna et hūano generi valde noxia. vnū adulterij quod curat puersa laudare aliō detractōis q̄ suadet etiaz rctē facta puerteret. Scō debem⁹ nobis cauere a turpi verbo q̄ generat maculam in dicentis aio. Grego. in dialogo. loquendo cum secularibus ſi vt ab ociosis ad noxia leuibus ad grauiora veniamus et ofn̄m ab oīp̄ōtē dño tanto minus exaudiatur in p̄ce quanto ap̄ius inquinatur turpi locutione. Tercio debemus circuncidere labia nostra a sermone ociosa q̄ caret fine vel ordine recto Grego. i moza. q̄ verba sua metiri nescit p̄culdubio in ociosa ꝙba dilabūtur in quib⁹ se mime deph̄endūt. Statl ad noxia vel ꝓtumeliosa p̄silūt isto genere circūcisionis bū fuit xp̄s circūcisus. ip̄e enim

qui peccatum non fecit nec inuētus est dolus in ore eius. 1. Pe. 2. Tercio circūcidere debem⁹ aures per diuini verbi diligē tem auditum. Actu. 7. Dura ceruice et incircuncisis auribus et cordibus sēper spiritui sancto resistitis. dura ceruice dicit homo propter obstinationem. incircuncisus corde propter interiorem immundiciam. se incircuncisus auribus propter diuini verbi contemptum vel negligentiaz spiritui sancto dicitur resistere perveritatis agnite impugnationem. Debemus ergo aures nostras in verbo dei circuncidere incircuncisis auribus. verbis veritatis ⁊ sapientie non possumus intelligere nec audire sicut dictum fuit in glo. a principio sermonis p̄posita hec est enim circuncisio de qua dictum est circuncisio prodest. et hoc triplici ratione. primo quia verbū dei est verbum gratie. Actu. 20. et nūc cōmendo vos a deo et verbo gratie ei⁹ verbum dei dicitur verbum gratie ingr̄tum etiam ad penitentiam illustrat. sic enim ianuam celestis regni reserat vt anima intrare valeat. Grego. in pastorali. Clauis apertionis est sermo correctionis. quia in crepatio culpam detegit q̄ sepe nescit et ipse qui perpetrauit. Secundo verbū dei est verbum medicine in ingr̄tum animā lāguentez sanat. Sapi. 16. Etenim neq; herba neq; maligna sanauit eos. ſz sermo tuus dñe qui sanat omnia. Dñs est ille bonus samaritanus qui vulneribus saucium sic infundere vinum et oleum. vinū in crepationis dure contra amorem male in flammantem oleum pie consolationis cōtra timorem male humiliantē. Tercio verbum dei est verbum vite ingr̄tum animaz morientem viuificat. Johan. 6. Domine ad quem ibimus verba vite eterne habes magnum signum diuine dilectionis ē q̄n homo libenter attendit predicationi verbi sui. quia per esse frequenter suscitatur a peccatis Grego. in omel. subtili occulto q̄ dei iudicio a quorū dā aurib⁹ predicatio subtrahitur quia suscitari per gratiā non meretur Jsta circuncisio bene fuit in christo. Lu. 2. Jnuenerūt iesum parentes eius sedentem in templo doctorum audientem illos et interrogantem in quo datur forma clericis sacerdotibus et prelatis q̄ primo debent esse auditores deide disputatores et predicatores contra illos qui prius assumunt sibi officium predicationis q̄ nomen habuerunt auditoris. Ber. Est funiculus triplex qui difficile rumpitur. si recte sētias si digne proloquaris. si viuēdo confirmas. Sed quō recte sentiet qui nō audiuit quō digne ploquatur qui non didicit quō viuēdo cōfirmabit q̄ moribus cōtradicit difficile est. Quarto ē circuncisio p̄pucij que fit p carētiā vel refutationē carnalū voluptatū Luce. 2. Post q̄ cōsūmati sunt dies octo vt circuncideretur. vocatū est nomē ei⁹ ihs. ihs q̄ vocatū est ab angelo priusq̄ in vtero cōciperetur sicut dicit beda. circūcisio cōstituta fuit cōtra vnum originalis peti qđ i xp̄o esse nō potuit q̄ non virili semine ſz spūs sancti operatione p̄ceptus fuit. circuncisus ergo fuit xp̄s nō vt circūcisio ipsū mūdaret. sed vt se venisse de gñe abrahe cui p̄missus fuerat monstraret et vt se venisse non ad soluēdū sed ad iplēdū legē oñderet. ⁊ vt nos ad observātiā circuncisionis spūalis p̄pucii informaret. hec ēn est circūcisio de qua dictū est in auctoritate a principio sermōis p̄posita ecclesia gr̄a xp̄i crucifixi p se roborata nō solū ab illicitis sed tempat. sed ēt a p̄cessis et tanq̄ virgo spōsa xp̄i pudicis virginibus floret in quo vera circuncisio prepucii seruatur in carne ⁊ hec circuncisio de qua dr circūcisio ⁊ hoc triplici rōne qz honorifica. Judich. 15. tu honorificentia ppr̄i nostri eo q̄ castitatē dilexeris et preter virū tuū alterū nescieris circuncisio ēn spūalis p̄pucii que i puditicia vel castitate cōsistit hoiez honorificū reddit. vñ Ciprian⁹ pudicicia est ornamentū nobilū ex altratio huiliū nobilitas ignobiliū pulchritudo debiliū propzie tas laborantiū solamen merentiū. Secūdo prodest qz sponsa. Sapi. 4. O q̄ pulchra es casta gñatio cuz claritate. Jsido. de sūmo bono amanda est pulchritudo castitatis cuius degustata delectatio dulciorem inuenitur q̄ carnis castitas est gustus suauitatis securitas mētis sanitatis carnis. Tercio prodest quia preciosa. Eccle. 26. non est digna ponderatio aie continētis. Jeroni⁹ magnus est pudicicie labor sed maius est premium tpalis ustodie. ſz remuneratio eterna. talis remuneratio p̄pucii que dr castitas fuit in christo nō ita q̄ castitas dicitur carentia carnalis concupiscentie. non enim tale in christo potuit esse quia omnia erant pacata insarcha noeynde de ipso solo p̄t dici. q̄ nec caro aduersus spiritum nec spūs aduersus carnem ꝓcupiuit. 2. Chor. 10. Despondi vos vni viro virginez castam exhibere christo gloſa viro dicit non adulterio sed spōso

casto hoc est spōsus ex cuius cōplexu alia casta nō corrumpitur: sed corrupta casta efficitur in hac desponsatiōe inciatur matrimoniū spūale q̄ hz in se quietē libertatem et dismtatē. sicut ecōtrario matrimoniū corpale hz tribulationē. 1. Chor. 7. Tribulationē carnis habebunt hmōi hz et seruitutem. 1. Chor. vii. Uir nō hz ptātē corpis sui sed mulier hz ēt subiectionē vñ valerius in epistola ad rufinū. narrat q̄ intellius marcii filiam dote diuitē formā nobilē genere clarā fama fidelem voluit ducere in vxōrē sed ait malo esse meus q̄ suus cui marcius. ipsa erit tua ⁊ ille non imo oz virū esse vxōis quia lōguz est q̄ talia erunt predicata qualis pmiserint subiecta. Sequitur. si legē obseruet vbi notatur conditio sub qua circumcisio est vtilis. sed hic incidit qō cū apls scribens gallatis legē obseruantibus dicat. si circuncidimi xp̄s nichil vobis pderit. Quō hic dicatur circūcisio prodesse si legē obseruet. hoc enim videtur circuncisionē cum legis obseruantia approbare cui⁹ cōtrariū ad gallatas etiam rñdeo distiguenda sunt ipa et concordabit scriptura. scriptura em̄ loquitur ad gallatas p tempore reuelate gratie. hic aūt loquitur pro tēpore veteris legis q̄ fuit lex vmbre. De hac obseruatione. Exodi. 23. Obserua cum et audi vocem eius et inimicus ero inimicis tuis. audit homo vocez domini legi cius aurez humiliter inclinando. obseruet autem id. qō audiuit memoriter retinendo. inimicus est inimicis bonoz eoz malicia detestando et afflictentes eos afflixit malos in gladio spūs q̄ est verbū dei efficaciter expugnando. Apoca. i. De ore eius gladius ex vtraq; pte acutus exibat gladius spūs q̄ est verbum dei est acutus a sinistris. incīctum per ipsū boni a malicia malox separātur. ps. A mandatis tuis intelleri ptopterea odiui omnē viā iniqtatis. a dextris aūt acutus incīctum per legem dei secundum diuersitatez status boni ad inuicem se habent et hoc imminerito in futuro in premio discernitur. Grego. i moralib⁹ sicut i hac vita est discretio meritorum ita in beata erit dignitatum vt sicut hic vnus merito alium superat ita ibi vnus alium retributio ne trāscendat. qñ ei custodia mandatorum dei erit retributio multa. Ad quā nos perducere.

VOcabis nomen eius. ihus ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Math. i. Hodie dominus iesus christus scōm p̄ceptum legis voluit circuncidi ex dispensatione non ex necessitate sed quia voluit per omnia fratribus assimilari hodie etiam secundum consuetudinē legis aptatū est ei nomē scōm qō gabriel p̄dixit. vñ in verbo posito notātur duo. primū est impositio nois cū dr vocabis nomen eius iesus. Scōm est ratio impositionis cū dr ipse em̄ saluū faciet populū suū a peccatis eorum. Quātum ad primū sciendum q̄ nomen christi valet ad quattuor. Prio ad detectiōem pctōx. Scōo ad eruditionem idoctox. tercio ad saluationem electox. quarto ad cōtēplationē eternox. prio ergo valz nomē xp̄i ad detectionem pctōx. Mar. viti. In nomīe meo demonia eiicēt ad lītam ap̄li missi a dño ad p̄dicandū demones eiecerūt scōm qō a dño p̄ceptum acceperūt. math. 10. Euntes p̄dicate dicentes qt appropinquabit regnū celox et sequitur. infirmos curate mortuos suscitate. leprosos mūdate. Demones eiicite audacter poterāt isti exire ad predicandum sine pera et baculo sine pecunia ⁊ saculo quibus non solū infirmitates. Sz ēt demones obediebāt soloverbo audacter poterant exire inermes ad prelium quorum verbo cedebant acies non solum hominū sed ēt demonū et aliud q̄ ad lītā facta cū est Xrute Xbi diuini in electiōe demonū quotidie fit spūaliter virute eiusdem Xbi in ablutiōe pctōx baptismus em̄ consecratus est in aqua Xrute Xbi diuini. ⁊ q̄ curanē parvuli a peccato originali ⁊ adulti non solum ab originali sz ⁊ ab actualibus supaddit; vt sic deposito onere pctōrū stati post baptismū decedentes euolare pñt ad fastigia celox. Aug. q̄ est tāta Xtus aq̄ vt corpox tāgat et cor abluat nisi accedēte Xbo ad elemētū ⁊ fit sacramētum secundo valet nomen dñi ad eruditionem idoctox. Apoca. 20. Uocabat nomē eius verbū dei. Xbo docemur sed p̄cipue illo verbo de quo. Johan. i. In pricipio erat verbū et verbū erat apud deū et deus erat verbū. verbū hois non est homo verbum angeli nō est angel⁹ sed Xbū dei est deus vt hic dr et deus erat verbū vnd quicūq; interius instruit in verbo radiāte se sapat instrui deo docēte. deus em̄ auctoritatem docendi sibi retinuit q̄ntus misericordi

docendi tam angelis q̄ hominibus cōmunicauerit. Nam sicut dicit beatus dionisius. angeli illuminant et purgant et perficiunt homines ⁊ sapiētes alios homines verbo vite eruditunt. Philipē. 2. Lucetis sicut luminaria mundo verbum vite continentes q̄ preciosum dolium quod dum continet verbum continet vinum spiritu alis iocunditatis continet pigmentuz bonis saporis continet ⁊ balsamum boni odoris. verbum enim dei est verbuz iocundū verbum virtuosum verbum fructuosum. Dico q̄ verbum dei est iocundum vel solacio sum. Hebre. vltimo. Rogo vos vt sufferatis verbum solacij. Secundo verbū virtuosum quia suscitat a morte peccatorum Johan. vi. Uerba que ego locutus suz vobis spiritus et vita sunt. i. spiritualiter vivificantia sunt. Tercio verbū dei est fructuosum. Isa. lv. verbuz quod egredietur de ore meo nō reuertur ad me vacuum. sz prosperabitur istud verbum. seminatur i predicatione. Lu. viii. Semen est verbuz dei radicatur in cogitatione. crescet in bona opatione. maturescit in pseuerātia vel finali ptinatiōe. sz colligitur in horreū domini cū pmittore suo in eterna retributiōe. Math. 3. Congregabit triticuz in horreuz suū. Tercio valet nomē dñi ad salutēz electox. Actū. iiii. Nec em̄ aliud nomen datū est sub celo hoib⁹ in quo oporteat nos saluos fieri istud nomē opatur nostram salutē q̄. est nomē sup oīe nomen. Philip. 2. istud nomē interius nos defendit. Jere. xiii. Tu aūt i nobis es dñe ⁊ nomen sanctū tuuz inuocatū est sup nos. ex quo in nobis es tu dñe castruz est tutuz ⁊ bene munitū tu es em̄ rex admirabilis. psalmus deus fortis. Isaie. ix. ⁊ ex quo i nobis est tant⁹ dñs non timebimus a tiore nocturno ⁊ sagitta volante in die a negocio p ambu. in tene. a demonio meridiano ⁊ ideo nō est vnde timere debeam⁹ duz tu dñe es in nobis. Nā rō subditur. Cadēt a latere tuo mille ⁊ decē milia a dextriz tuis illud etiā nomē nos defendit exteri⁹. vñ dr nomē tuū inuocatū ē sup nos. istud nomen est summi regis vexillum cui celestes spūs se se subiciūt ⁊ hoies obediūt ad cui⁹ aspectu infernales ptātes extremiscūt. In nole ibu oīe genu flectatur celestiū. terrestriū ⁊ infernox. Quarto valet dñi nomē ad cōtēplatōez eternox. Apoca. 2. Uicenti dabo mānā absconditū et dabo ei calculū lucidū et in calculo nomē nouuz scriptum q̄ nemo scit nisi qui accipit. In calculo lucido signatur prime et eterne veritatis cōtemplatō Nam eterne veritatis cōtēplatō dicitur calculus ppter soliditatez eternitatis. Calculus em̄ est lapillus. sed iste calculus dr lucidus ppter claritatem veritatis. Unde alia lra habet. Uincenti dabo de margaritam. Eccle. 32. Gemula carbūculi in ornamento auri aurum ceteris metallis prevalet carbuncul⁹ ceteris lapidibus p̄ciosis p̄fulget in quo notatur q̄ sācti in summa et eterna contēplatōe inestimabiliter valebunt eminenter fulgebūt. et etiam euidenter videbūt hic est calculus quo angelus labia isaie. pphete purgauit et ad p̄dicādum misit vidit dominū sedētem sup solium excelsū et eleuatum. Isa. vi. Sed dicit q̄ in isto calculo erit nomen nouū scriptū qt scit in eterna visione vel cōtemplatione dei merebuntur nouo noie appellari. Nam in p̄senti vita dicuntur a xp̄o xp̄iani. vnde Actu. ii. dr q̄ in āthiochia primo christiani sūt appellati. Sz in beata vita appellabuntur a iesu iesuani. i. a saluatore saluati. Isa. lxii. Uocabitur tibi nomē nouum q̄ os domini nominauit vnde seruos suos vocabat dñs noie alio et si queras quid est illud nomē rñdetur. Isaie. lxii. Uocabitur voluntas mea in ea vñ qt in vita beata erit omnino conformitas in anima. Jdeo erit difformitas claritatis in ipa. Et subdit q̄ istud nomen nemo scit nisi q̄ accipit istō nomē tāte est excellentie q̄ ille qui accipit nō pōt alijs exprimere ad modū alteri⁹ scientie pre magnitudine leticie sicut ego video q̄ quanto homo gaudio respgitur q̄nq; ita inrisū dissoluitur q̄ alteri exprimere nō pt illud quod ab ipo q̄ritur. Job. viij. Donec ipleatur os tuum et labia tua iubilo. ppt̄ hoc apostolus dicit ad tercū celum rapt⁹ suz archana verba audiui q̄ nō lz hoi loq. 2. Chor. 12. Si ergo pmo notatur impositio nois xp̄i cū dr vocabis nomē eius ihs. Secūdo notatur ratō impositionis cū dr ipe em̄ saluū ꝛc. Jesus etiam interpt̄at salutor. Et sciendū q̄ iesus saluabit quadrupliciter primo a peccatis liberādo scōo a periculis eruēdo. Tercio viam veritatis mūstrando. Quarto ad salutē eterne beatitudis pducēdo. prio q̄ salvabit nos dominꝰ a peccatis liberādo Ephe. 2. de⁹ aūt qui dites ē in misīa ppt̄ nimiā caritatē suā q̄ dilexit nos cuz essem⁹ mortui peccatis cūviuificauit nos xp̄o cui⁹ gratia estis sanati hoies hui⁹ mundi sunt diuites sed hoc in anaricia cuz em̄ habeāt multa tem

poralia bona ipsa abscondunt nec paupe ribus christi in suis necessitatibus subue niunt et ideo per auariciam suam dei ca ritatez amittunt. Jo.3. Qui habuerit sub stantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatē habere.ꝛ clauserit visce ra sua ab eo quomodo caritas dei manet in eo quasi diceret nō potest māere qz aua ricia habet hospicium caritas nō inuenit vllum refugiū propter qd dicit qd deus di ues est nō i auaricia sed misericordia. ipe ent per viscera misericordie non cessat no bis tam bona nature ꝯ fortune ꝯ gratie tribuere. Jaco.i. Qui dat omnibus affluenter et non improperat ille dominus in via caritate nos dilexit magna caritate in nature nostre assumptione. sed maiorē di lectionem nobis ostendit in predicatione et fidelium eruditione maiorem ostendit dixi quia dilectio dei in se non recipit ma gis vel minus sed solum in suis effectib⁹ sed maximam dilectionem ostendit mira culorum operatione ꝛ nostre fidei solida tione. Nimiam autem dilectionem osten dit in proprio sanguinis effusione pro no stra redemptione et captiuoruz liberatio ne. Epheſi.i. In quo habemus redempti onem per sanguinem eius remissionē pec catorum secundū diuitias gratie eius De us in ista nimia caritate voluit nos viuifi care. Nam cum inuidia et caritas sint con traria sicut per inuidiam mors introiuit. Sap.2. Inuidia diaboli mors introiuitin orbem terrarum. ita per caritatem mortu us reuixerit.nec mirum qd ille idem domi nus qui est caritas.i. Johan.xiii. Deus ca ritas est ille idem vita. Job.xiii. Ego suz via veritas et vita.et ideo cum deus ex ca ritate nos dilexerit vitam intulit mortez ex pulit cuius gratia sumus saluati. Titu3. 2. Non ex operibus iusticie que fecimus nos.sed secundum suam misericordiā sal uos nos fecit Merita enim nostra ad hoc non possunt sufficere qd possimus sine dei gratia in salutem peruenire.sicutem nis non potest volare sine pennis et plumis sic nos nō possumus erigere ad celestia p merenda sine dei gratia virtutibus ꝛ do nis Secundo saluat dominus a periculis eruendo. Mat.viii. Domine salua nos pe rimus hoc dixerunt apostoli in magno pe riculo constituti.motus enim magnus fa ctus. est mari ita vt navicula operiretur fluctibus et ideo necessitate ꝓpulsi clama uerunt.Dñe salua nos ꝑimus.Ego video qꝺ in graui infirmitate ꝓstituti clamāt ad dominum vt cōsaleant in vinculis constituti clamāt vt exeāt sic non miruz si in pi culis constituti clament ad dominūvt sal ui fiant ipse enim est qui tā intēptationi bus ꝯ in piculis et aduersitatibus ꝑsue uit manum porrigere salutarez ꝑpter qꝺ ꝓpheta dauid in ꝑs.di. Ad dñm cum tri bularer clama.ꝛ quasi dñs diceret non fe ci isti qui clamauit ad me aurem surdam. sed exaudiuit ipsius clamorem et extend di illi manū adiutricem et ꝓduxit illum ad gloriam. ꝑs. Clamauit ad me et ego exau diā eū cū ipso suz in tribula.eri eū et glo rificabo eū Tertio saluat dominꝰ viā ve ritatis ostendēdo.i. Choz.i.placuit deo per stulticiaz ꝓdicatōis saluos facere cre dentes ꝓdicatio fidei xp̄i vocatur ab apo stolo stulticia ꝓdicationis nōi scōm recte ritatem.sed secundum sapiētū huiꝰ mun di falsam reputatōez predicatio eiꝰ ap o stolozꝫ derisa fuit et stulta reputata a sa pientia mundanorum ipsi enim tanꝯ asini rudibiles assueti ad sola onera terrenoz deridebant.apostolos qui erant aues vo lantes p ꝓtēplat oēz ꝛ alios eleuantes p ꝓdicationē eternoz et ꝑpoz sapiaz ille q̄ est sūma sapientia dei patris fecit stultaz .i.Choz.ir. Nōne stultam fecit deus sa pientiaz huius mundi q̄ndo hō stultꝰ est ꝓfusus et stupefactus solet dici de ipo ne scit ubi sit scōm istum modū.i. Cho..i. lo quitur apostolus de multis mūdanis sa pientibus tamen in oculis suis vbi sapi ens vbi scriba vbi inquisitor huius seculi nescio deꝰ scit ꝛ vtinā istud nūꝯ sciat per experientiaz aliquis xp̄i fidelis. Quarto saluat dñs ad salutem eterne beatitudi nis p̄ducendo. Isa.xi. Israel saluaꝰ est i dño salute eterna. Non est multum cōmē dāda salus tpalis qz aliquis ad tēpus cō ualescit de ordinatio colore afflictōis fe bilis cum qnqꝫ post istā ꝓualescentiaz in cidat indeteriorem ardorez cōcupiscēte carnalis p quē qnqꝫ deducatur p combu stionē iehenne ignis sed multum ap pbā da est illa salus eterna qua in dño saluabuntur electi illi em̄ corruptibilitas nul la succedit aut accidit illā nulla deformi tas confundit ibi de formis claritas ele ctos non solū in animabus sed etiā in cor ꝑibus ꝓfundit. Philip.3 Saluatorem ex pectamus dominum nr̄m ihm xp̄m qui re formabit corpus humilitatis nostre con figuratum corpori claritatis sue ad quz claritatem nos perducere dignetur.

De epiphania. Sermo .i.

APertis thesauris suis obtulerunt magi domino mu nera aurum thus mirrā. Ma thei.2. In verbo proposito magi domini a commendantur a duobus. Primo ab af fluentia debite largitatis cum dicitur ap tis the.suis. Secundo a veneratione siue reuerētia summe maiestatis cum dicit ob tulerunt ꝛc. Quantum ad primum sciēdū q̄ tripler est thesaurus temporalis habū dāte. Scōo salutaris sapietercio bōe sibi attestātis conscientie. Prio ergo ē thesaurꝰ temporalis abundantie. Baruth.3. The sauriſant sibi argentū.et aurū in quo cōfi dunt homines stultus est qui ponit fiduci am suam in re que non potest enim necessi tatis tempore adiuuare. Jere.xvii. Male dictus homo qui confidit in homine ꝛ po nit carnem brachium suum fortitudinem auxiliū vel defensionis. fortitudo nō est in carnibus sed in ossibus sic spes adiutorij non debet poni in hominibus carnalib⁹ sed spiritualibus. Ex carnalitate enim nō colligim⁹ nisi corruptōez ſꝫ ex spūalibus tanꝯ ex ossib⁹ obtinem⁹ auxiliū vel defē siones. Job.xi. Medullis ossa illius irrigā tur q medullas exītes in ossib⁹ signatur pinguedo gratiarum ꝛ virtutum que ē in clusa in ossibus virorum sanctorum ista os sa tanꝯ canes dominici dentibus sequē tur ꝺ ꝺonū debem⁹ roderevt ipis ꝓnobis intercedentibus valeamus spūalem pi guedinem impetrare vt secundū prophe tam dauid sicut adipe ꝛ pinguedine anime nostre impleatur ꝛ ut a nobis dñs labiis exultationis laudetur scōm hoc ꝙ non est in holibus ꝑsidendū et fortiori rōe minus ꝑsidendum est in rebus oibus q̄ sunt infe riores hominib⁹ si em̄ holes carnales i se ꝑsidētes liberare neq̄unt.longe minꝰ res inferiores in se ꝑsidentes, liberare possūt Sophonie.i. Argentū eoz ꝛ aurū nō pote rit eos liberare i die furoris domini. Cer te non solum malos possessores argentuz eorum et aurum liberare non poterunt. ſꝫ tanꝯ mola asinaria ad ipsorum colla sus pensa ipsos demergerēt in suppliciū eter num. Secundo est thesaurus salutaris sa pientie. Isaie.xlv. Dabo et thesauros ab sconditos et archana secretorum et sciat quis ego dominꝰ thesauri domine in car nationis.passionis.ꝛ resurrectionis.fue runt sub vmbris et figuris legis veteris abscōditi sicut sub paleis grana sub vuis vua sicut oleū sub amurca. Sap.vii. Sa pientia infinitus thesaurus ē hoibus ista sapientia est christus quam dei virtutem et sapientiam appellat apostolus aqua lu men totius cognitōis recipimus que the saurus infinitus a sapiente appellatur et recte infinitus quia quanto plus homo in sapientia proficit tanto amplius in quo p ficere poterit reperit.vnde in sapientia sa cre scripture impletur qꝺ in parte sui ali qua continetur. cum consummauerit hō tunc incipiet. Eccle.xliii. Hoc est enim lu minare quod minuitur. Nam quantocito plus homo creditur ascendisse ad sapien tie profectum tāto amplius incipit cogno scere proprium defectum vnde competen ter sapiens dixit sapientiam infinitū the saurum.secundum philosophum infinitū dicitur cuius quantitatē accipiētib⁹ sēp est aliquid aliō extra sumere ꝛ reuera istō in sapientia accidit. Quantuz enim homo plus de sapientia acquirit tanto amplius quid de ea acquirere possit inuenit. isti the sauri vt dicere ceperam erant absconditi. sed ex quo paruulus natus est nobis et fi lius datus est nobis ipse inquꝫ erant om nes thesauri sapiētie ꝛ scientie dei absco diti sunt Collo.2. Nobis ꝓdictos thesau ros reuelauit.i.Choz.2. Nobis aūt reue lauit deus p spūm suum. Spūs em̄ omnis scrutatur etiā profunda dei et scōz istā viā thesauros absconditos nobis dedit et ar chana secretoz se datuz nobis ꝓmisit qō etiā veraciter adimpleuit. dominꝰ em̄ an tiquis suis ꝓphetis ministeriū sue incarnatōis tpis gre. ꝓdicatōis euāgelij. tanꝯ secretū depositū cōmisit qꝺ explicari tpe re uelate gre disposuit. hoc secretū depositū Isaias prophetа suo silentō tenebat. Isa ie.xxiii. Secretum meum michi.sed cuz di uina voluntas affuit illud secretum publi ce ꝓmulgauit. Isaie.vii. Ecce ꝑgo concipiet et pariet filiū istud secretū fuit ꝓmulgatū in natiuitate dñi angelo ꝓdicante. Luc.2. Promulgatū est hodie sctā et curiosa isto rū inuestigatōe et stelle apparitione Ma thei.2. Promulgatū est etiā paterna voce et spūs sācti in specie columbe mānifestatō ne. Mathei.3. Ante natiuitatem dñi dice batur vere tu es deꝰ absconditus deꝰ isra hel saluator. Isa.xlv. Sed post natiuitatē eius non solū notus in iudea deꝰ sed in is rahel magnū nomē eius Nā post tempus natiuitatis a solis ortu vsqꝫ ad occasū an dabile nomē dñi ꝓdicentib⁹ apostolis tā ꝯ ꝓdicationibus dñicis.ꝛ q̄dem in omnē terrā exiuit sonus eoz.ꝛ i fines orbis ter-

re verba eor. Tercio est thesaurus bene sibi attestantis pscientie. Prouer. xi. Thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo viri iusti. habitaculū viri iusti ē mēs vel conscientia hominis fidelis vbi dominus tanq̄ in templo sancto suo tanq̄ in celo quiescit in isto habitaculo debet eē the saurus desiderabilis summe et eterne caritatis secundum verbum saluatoris vbi thesaurum nostrum habemus ibi mente habitamus vbi thesaurus tuus ibi et cor tuum. Math. vi. propter hoc sancti in celestibus desiderijs habitabāt qi ibi thesauruz suū ponebāt. Math. vi. Thesaurisate vobis thesauros in celis Ad istū thesaurū isaias ppheta totis desiderijs ꝛ pcordijs suspirabat Isaie. xxvi. aia mea desideravit te in nocte. sed et spū meo in pcordijs meis de mane vigilabo ad te. huic thesauro desiderabili desiderij celestis debz piū gi oleū caritatis. caritas p oleuz designatur. Naz sicut oleum supereminet ceteris liquorib⁹ sic caritas supereminet cunctis i. Chor. xii. Adhuc excellentiorem viā vobis demonstro. et bene vt dixi coniungun tur isti duo desiderū et caritas. Nam desiderium est ignis ardens caritas est oleum pascens vnde oleum caritatis deside rij. ignē non extinguit. sed extēdit et igne desiderij oleum caritatis non consummitur sed post consummatur. sed si amor tuum ad ista vilia et interiora extendis oleum caritatis aquam istorum fluxibilium et transitoriorum conuertit. ꝛ rideo ignē desiderij i teipso extinguis. Mathei. xxiii. Quoniā habundauit iniqtas refrigescet caritas multorum. sic ergo vt diximus triplex est thesaurus. et ille thesaur⁹ triplex tripliciter aperitur Nam thesaurus pecunie aperitur elemosinarum largitione thesaurus sapientie aperitur in doctor⁹ eruditione. thesaurus conscientie aperitur i aduentu dominico et munde conscientie christi et sanctorum mutua delectation. Primo ergo thesaurus pecunie aperitur in elemosinaruz largitione. Prouer. vltt. Manum suam aperuit inopi ꝛ palmas suas extendit ad pauperem. cōtra auaros huius mundi qui pollices suos tenent in suis manibus ne diripiantur a pauperibus christi auxilium ab ipsis petentibus cum magis ipsis subueniendo liberarentur a deceptionibus. Nam sicut video q̄ sicut sophisma intricatur equiuoce propositionis multiplicis distinctionis et extricatur multiplicis distinctione ꝛ sic diuites ab ardore peccatorum et vinculis ipsorum liberantur elemosinarum largitiōe. Eccle. iii. Ignem ardentem extinguit aqua. et elemosina resistit peccatis. deus prospector eius qui reddit gratiaz. Secundo thesaurus sapientie aperitur in doctorum eruditione. Apoca. xvi. Vidi angelum volātez descendentez de celo amictū nube ꝛ habebat in manu sua libellum apertum iste angelus est angelus magni consilij qui dicitur fortis. Ysa. ix. vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis. iste angelus habet libellū apertum in manu sua ipse enim q̄ clausum est et occultum ex natura ppria pro suavoluntate aperit et manifestat. Apoca. iii. habet clauem dauid q̄ aperit ꝛ nemo claudit. claudit ꝛ nemo aperit. sicut enim nos clausis totaliter hostijs et fenestris total ter sumus in tenebris ꝛ lumen celi non videmus sic nos remanebimus in tenebris errorum nisi deus nobis aperiat archana secretor⁹ ꝛ itelligētia scripturaz sicut. Luce vltt. tūc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. Tercio aperitur thesaurus conscientie xpi et aie fācto rū mutua incūdatione. Zach. ii. aperi portas tuas libanel libamus ite ꝑtatur cādario in quo signatur aia sctā cādore manditie decorata. hui⁹ libani dne sūt porte. i. intellectus ꝛ affectus scōz q̄bus sponsus decoris forma p filijs hoim q̄bus ptinz ad decorem. ipse etiam suauis ꝛ mitis et multe misericordie inuocātib⁹ se q̄bus ptiet ad decorem. aperi q̄ portas libane. primo portam intellect⁹ vt lūine decoris eruditaris Scōo portam affectus vt sapore dulcoris reficiaris. Apo. iii. Si quis audierit vocez meam ꝛ apperuerit ianuam introibo ad illū ꝛ cenabo cū illo ꝛ ipe mecū. ista cōmunis cena nichil aliud est q̄ christi et aie sctē cū dilectione mutua locu⁹ dario sic q̄ cōmendantur ab affluentia debite largitatis cū ꝺr aptis thesauris suis. Scōo commendatur a veneratiōe vel reuerētia mateſtatis cum ꝺr obtulerunt magi dño. Sciendum est q̄ isti magi triplici nomie pñt appellari. primo em̄ pñt appellari reges. Secūdo sapientes. Tercio incantatores. primo q̄ pñt appellari reges ꝛ eodem mō omnes christi fideles. Prouer. xx. Rex qui sedet i solio iudicij dissipat oēm malū intuitu sue⁹ pfideratōis oēm malum ram optis q̄ cogitatōis q̄ locutōis dissipare. nos malum opatōis videmus et cōphendim⁹ Nos malum locutionis audiumus et arguimus et cōprehendimus sed malum cogitatōis necvidere possumus nec audire ꝛ ideo malis cogitationibus nō bñ possumus ꝓrauenire sed in hoc quilibet ꝺz esse rex et corrector et iudex. Ex militia em̄ cogitatōis procedit malitia locutionis. pū. Cog. tauerunt nequitiam et sedtur inquitatē locuti sūt. p cedit etiā ex mala cogitatione malitia operationis. sapiē. ii. Hoc cogitauerunt impy errauerunt non tam in via peduz q̄ in via motuz q̄ speciat ad peruersitatem operuz sicut medic⁹ q̄ vult pfecte infirmitatem curare ꝺz incipe. sic ille qui in seipso vult curare pfecte spūalem morbum a puersis cogitationibus sumere ꝺz ex ordinem pū. Cogitaui vias meas et cōuerti pedes meos i testimonia. Scōo isti magi pñt appellari sapientes nō illa sapia que deorsū est que est terrena animalis et diabolica sed illa que de sursum est sapia que pudica est pacifica et modesta. Jaco. iii. Sapia q̄ de terra est ꝺr terrena ꝓpter cupiditatē aliis ꝓptervoluptatem Diabolica propter fallaciam fm malignitatem sed illa sapiēa que de sursum est pudica est ad amonē immundicie carnalis pacifica per exclusionem tumultus cōcupiscentie tpalis modestia. i. modum tenens in pgnitōe prudente secularis vt sit prudens ad modū serpentis ne se ab alijs decipi permittat. ꝛ sicut simplex columba ne alios decipiat tali sapia isti magi bene sapientes fuerūt qui dolositatem vulpinam herodis reliq̄ runt et stella duce ad simplicitatem colūbinam christi quam quenerūt. Tercio isti magi pñt appellari incantatores. Sciendume ergo q̄ tres inuenirī pñt qui homines incātare ꝓsueuerūt scz mundus caro diabolus. Mundus incantando mundanos facit illis admodū cātatoris qui sua arte ꝛ manuum leuitate facit videri hominibus aliquid aliud esse sub pilleo cuz nichil sit vel facit aliud ibi videri q̄ sit sicut est credit ibi inueniri panem inuenit lapidem sic mundus incantando mundanis suis facere ꝓsueuit. Nam ista mundana ostendit eis tāq̄ magna sed amoto pileo carnis in morte inuenjuntur penitus esse nulla. pū Dormierunt somnū ꝛ nichil inuenerunt oēs viri diuitiarum i manibus suis. facit etiam mūdus videri aliud sub pileo quid sit mō em̄ mūdanis ostēdit diuitias delitias ꝛ honores scz amoto pileo in morte videbunt se longe aliud inuenire. Nā eo honoribus inuenienti detectōem p delicijs afflictionem p diuicijs sūmam paupertatem Nam ille diues epulo qui epulabatur quotidie splendide vnam guttaz aque non potuit ꝑtrare sed habet xps bonos incantatores suos qui lōge meliora inueniunt amoto pileo q̄ sibi ꝓmittāntur a mundo ipsi em̄ secunduz augustinū inueniunt sub pauptate regnuz sub ignominia gloriā sub morte vitā. i. Chor. vii. Qui vtunt hoc modo sint tanq̄ nō vtant ꝑtā em̄ figura hui⁹ modi figura dicit qz in modo non est soliditas vera transactō et incantatio fantastica. Scōo solet incantare caro sine carnalis affectio. ipsa enim ꝓmittit dilectiōem. sed amoto pileo non inuenimur nisi afflictionē et perditionem puer. iii. Faruus distillans labia meretricis hoc est affectionis carnalis ꝛ hoc quia per dilectionē allicit nouissima sūt illius amara quasi absinthiū ꝛ hoc est quia afflictionem inducit et lingua eius acuta quasi gladius biceps qz in ala et corpore iterficit. sed pententes christi sunt incantatores boni qui carnalē affectionē icantant cum vicijs et concupiscentijs carnem crucifigendo macerāt. talis cantator erat apostol⁹. ii. Chor. iv. Sēp mortificatiōem iesu xpi in corpe nr̄o circunferentes vt et vita iesu in cordib⁹ n̄ris manifestetur que aptior et euidētior q̄ ista iq̄ nude anima nostra quasi mortua cum christo regnat vita. Tercio incantat diabolus ipse enim quandoq̄ simulationem singulis religionis pretendit per quam nos separatos a coniunctione aliorum tanq̄ a grege domini lupor infernaliuz dentibus exponere nos intēdit. ii. Cho. ii. Ipse sathanas trāsfigurat se in angelum lucis. sed isti magi tanq̄ boni incantatores diabolum incantauerūt qñ relicto herode p quā diabol⁹ figuratur p aliam viam in regionem suaz reuersi sunt cū herode q̄ peccat vadit ad herodez vadit qui peccare ꝓponit sz recedens ab herode p aliam viā in regionem suam reuertitur q̄ de pctis suis penitens ad xpm̄ puertit. Iste diabolus tāq̄ magn⁹ mgr artis magice hz sub se discipulos ipocritas pfessores incantationis sue q̄ trāfretādo ꝛ transfigurādo incātant ad modū sathane. ii. Chor. xi. Cuiusmodi pseudoapostoli sunt operarij sub dolo transfigurantes se in apostolos xpi. isios puersos incātatores boni incantatores christi duplicit incantant vel ad penitentiam reuocando. Exod. vii. Dicit q̄ virge moisi que

Universidad de Deusto Biblioteca

uersa fuit in colubrū deuorauit virgas magorū pharaōis q̄ uerse fuerant dracones in quo signatur q̄ sancti homines q̄nq; puersos ad furtū utilitatem incantant quando ipsos ꝓuocantes ad pententiā xp̄o incorporāt Secundo incantant q̄nq; sancti homines puersos incantores ipsis penam a domio iusto iudice infligendo. Actuū. 13. dicitur de elymago qui querebat paulum proconsulem a fide auertere audiunt a beato paulo o plene dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iusticie nō designas subuertere vias domini rectas et sequitur ecce manus dñi super te et eris cecus et confestim cecidit in eū caligo et tenebre circuiens querebat qui manum et duceret o aperta et manifesta incantatio pauli egregii dñi incantoris q̄ ita incantauit illum qui erat aliorū seductor vt quemcūq; uile et paruulū quereret qui eius posset esse ductor sed vt finē faciamus oim incantatorū sumus est dñs ih̄s xp̄s. Col. i. Qui eripuit nos de potestate tenebrarū et trāstulit i regnū filii dilectōis assertōis sue aperte et euidenter est a christo diabolus incantatus q̄ illos quos prius infideles tenebat sub pileo tenebrarum sue potestatis modo translatos ad regnū videt gaudere cū xp̄o in lumine ꝑpetue claritatis:

Ad quam nos perducat.

De Epiphania. Sermo .2.

OBtulerūt magi domino munera aurum thus et mirram. Mathei. 2. Hester no die ꝓpositi thematis diffusa materia compulit nos magis sermonem rūpere q̄ finire vnde q̄ in alio sermone minꝰ sufficienter diximus in presenti sermone diligētius annectamus. Sciendum est ergo q̄ duo notantur in verbo proposito. Primum est regum vel magorum debita oblatio quod notatur cum dicitur obtulerunt magi domino munera. Secundo notatur oblatorum munerū pulchra et discreta distinctō cum dicitur aurum thus et mirram. Quātum ad primum sciendū q̄ munus domino oblatū debet eē triplici cōsideratione nobili decoratum. Primo enī debet esse trāquillū contra iram et disceptationem. Scō debet esse absconditum contra vanam gloriam et ostentationē. Tercio dz esse pium ad dei cultum et veneratione. Prio ergo dz eē tranquillū in i tranquillitate animi factū ꝓtra irā et disceptatōnē

Wath. 5. Si offers munus tuū ad altare t ibi recordatus fueris q̄ frater tuus h̄z aliquid aduersus te relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius reconsiliari fratri tuo. Non placet deo tuo q̄cunq; munus oblatum sibi nisi prius fuerit dilectione caritatis conditum. sicut non placent fercula q̄bus multa et bona tribuantur nisi sale debito cōdimantur. Eccle. vi. Exorare et facere elemosinam non desp̄ciss. ecce appositio ferculorum bonoꝝ. s̄z q̄ non placēt nisi placēt hoc caritat; cōdimentū. stati subditur ne in multitudine munerū meoꝝ respiciet deus et offerēte mō altissimo munera suscipiet q̄ sicera munera acceptando non suscipit. si dilectio caritatis defuerit. sine ipsa enī non est cibus escibilis nec gustꝰ delectabilis. nec eius acceptabilis. nec palatū cordis eorum accendit quos ira t disceptatio inficit. 1. Thimo. 2. Ꝫ euantes puras manꝰ qui enim cum ira et discepatiōe leuat manus magis eas videtur leuare contra dñm ad ipugnationē q̄ ad ip̄m ad supplicationē. Scō munus deo oblatū dz esse absconditū contra vanam gloriā t ostationem. puer. 21. Munus absconditus extinguit iras. et domū in sinu indignationem maximam munus absc̄ditū et domū in sinu irā et indignationē extingūt q̄ per interiorē bonā operationē intentionē nō per exteriorem ostentationem t vanā gloriam accepta sunt deo. Christus enim verus sponsus alit tanto amore ipsi cōsirmigitur q̄ in eius aspectu ad nichil aliud p̄ter intentionē que ad se respicit delectatur sicut ecōtrario sponsa mirabiliter ip̄sum odit. q̄n ad aliū libentius q̄ ad ipsum diuertit aspectum. Wath. vi. Cum facis elemosinam noli ante te tuba canere sicut ypocrite faciunt. Amē dico vobis susceperunt mercedem suam. Merces eoꝝ est ventus inanis glorie non retributionis eterne. et hoc ē q̄ interior fuit in ventus seminare. Eccle. 5. Quid prodest ei q̄ laborauit in ventū. sed dñs suos instruēs ad intentionē secretam t rectā subdit elemosina tua sit absconditā. et pater tuus q̄ videt in abscondito reddet tibi. dñs enī secreta querit: publica tumultuosa refugit. ipse eñ delectatur secretis cogitationib⁹. internis singultibus non in clamosis tumultib⁹ et exteriorib⁹ vanis laudibus. Tercio munꝰ oblatū debz esse pium ad dei cultuz et veneratione. Isa. 19. Colēt eū in hostiis t muneribus et vota

debunt domino et soluent istud bene impletum est in istis tribus regibus qui cuz muneribus ad dominum venerant t exhibendo cultuz latrie ipsum coluerunt. ps. Reges tharsis et insule munera efferent. Reges arabum t sabba dona adducent. In isto versiculo tria notari possunt que in oblatis muneribus istorum regum trina inuenta sunt. Primum est discretio intentione quod notatur cū dicitur reges tharsis. Secundum est directio in humilitate quod notatur cum dicitur reges arabum. Tercium est deuotio i oratione quod notatur cum dicitur. et sabba dona adducent. Primo ergo in ipsis fuit discretio in intentione quod notatur cum dicitur. reges tharsis Tharsis enim interpretatur exploratio gaudij in quo notatur discretio intentionis ipsorum: quia aderplorandum lumen veri gaudij venerunt. Isa. lx. Super te orietur dominus et gloria eius in te videbitur. t ambulabunt gētes in lumine tuo. t reges in splendore ortus tui In splendore stelle de nouo creata que ipsis apparuit ambulauerunt et illa duce ad illum qui est splendor glorie pervenerunt t ibi verum gaudium inuenerūt. Luce 2. Euangelizo vobis gaudium magnum q̄ erit omni populo quia natꝰ hodie saluator. Secundo fuit in istis regibꝰ dilectō in humiliatōe quod notatur cum dr Reges arabum. Arabis eñ interpretatur humilis. t reuera isti reges magnam humilitatez oñdebāt qñ dimissis regnis suis in terra aliena ꝓpter ehristū peregrini facti sunt ſz in hoc acceptū sacrificiū deo obtulerūt. l. ps. Cor contritum t humiliatum deus non desp̄icies. deus sacrificiuz cordis humiliati non solū despicit. sed ad illō libenter aspicit. Isa. lxvi. Ad quem respiciaz nisi ad pauperculū et contritum spū in hoc vult dicere se libēter ad tales respicere Tercio notat in istis regibus deuotio oratio q̄ notat cuz dicitur t sabba dona adducēt sabba interpretatur clamās vbi signat feruoꝝ desideriū in quo virtꝰ oratōis deuote consistit Exodi. xxii. Dixit dñs ad moysē quid clamas ad me ñ legit moyses aliū dixisse attamē dñs testatur clamasse Nā vox sancti desiderij ysq̄ ad aures dñi ascendit qui autem sine sancto desiderio orat sicut ea sonās aut cimbalus tinniēs in auribꝰ hominis resonat ſz nichil dignū vel gratuz in diuinis auribus homis personat Sed cum spūs sanctū interius pulsanē accipim⁹ audacter in paternis auribus ꝓsonamus Ro. viii. Acceptis spūm ad optionis filioꝝ dei in quo clamam⁹ abba p̄r. s̄m istum modū isti tres reges dñz solicite quesierunt Wath. 2. Ubi est qui natꝰ est rex iudeorum et inuentum humilez adorauerunt Wath. 2. Et procedentes adorauerunt eum. secundum enim quod predictum fuerāt adorauerunt in locovbi stetērunt pedes eius si hoc accipiamus ad literam pedes domini corporales tunc ibi loco illo non stetērunt vbi tres reges dominum inuenerunt. sed positus panniculis inuoluti iacuerunt. Sed spiritualiter duos pedes domini intelligimus iudicii diuinitatis quod timemus et miserid̄diā quaz ab ipso expectamus. t sic isti duo pedes tam in oratione q̄ in omni nostra conssideratione sic debent coniungi q̄ non debent abinuicem separari. si enim peccator solum iudicium consideraret statim ipsuz timor deicit dolor affligit. spes afficit gaudium languescit. vt sic peccator similis folio quod vēto rapitur tremefactus hoc solum ad dñm de ꝓfundis compellatur clamare. quis voluit potestatem ire tue aut pre timore tuo iram tuā dinumerare si autem peccator misericordiā sine iudicio cōsideret statim in seipso experitur q̄ est actio tepidior. q̄ est oratio pinguior q̄ ꝑ promitior. sermo incautior q̄ est totus homo interior inconstantior. vnde tu peccator attendere debes et dicere non misericordiam solam nec solum iudicium sed misericordiam et iudicium cantabo tibi domine. sic ergo notatur trium regum debita oblatio cum dicitur obtulerunt domino munera. Secundo notatur oblatorū mūerum pulchra distinctio. cuz dicitur aurum thus et mirram. Sciendum est ergo q̄ in istis tribus tria in xp̄o dño cōmendātur. Primum est potentia regie dignitatis cū dicitur aurum Scōm ē excellentia diuine maiestatis cum dicitur thus. Tercium est memoria assumpte mortalitatis cuz dr et mirram. s̄m ista tria t nos debemus habere q̄ deo christo deuote debemus offerre ip̄i enim debem⁹ offerre aurū interne caritatis. th⁹ deuote oratōnis. mirram ꝓprie mortificatōnis. Primo ergo debemus ei offerre aurū interne caritatis Apoca. 3. Suadeo tibi omne aurum ignitum et probatum vt locuples fias. aurum ignitū dicit ꝓprie ardor caritatis q̄ debemus semper ardere in ardore caritatis. ps. Concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescet ignis accalescē debet ignis

sū corde viri iusti per recogitationem diuinorum beneficiorum tanta enim sunt i nobis diuina beneficia q̄ si illa bene scire mus recolere ad modū fornacis deberēt in nobis concalescere. et non solum cor nostrum debet concalescere in nobis sed in meditatiōe nostra et ardescere debz ignis vt feruentes simus ad gratiarum actiōes pro beneficijs acceptis ⁊ ex eodem ardore diligam⁹ proxios factos ad illius imaginem ⁊ similitudinem qui condidit. sic ego istud aurum debet esse ignitum ardore dilectionis. Debet etiam esse probatū ex anime tribulationis. Sap.3 Quasi aurum in fornace probauit illos. sicut enim auruz in fornace purificat. et sicut in area flagello granum a palea separatur. sic frequenter homo examine tribulationis ⁊ a multis reliquijs peccatorum purgatur. ⁊ a temptationibus cautius conseruatur.

Sed ideo aurum ignituz emimus vt locupletes fiamus quod ad caritatem p̄cipue pertinere dignoscitur sine qua quantum cunq; homo sit dives diuitijs corporalib⁹ nichil habet in spiritualibus vbi caritas que est mater et radix et nutrix omnium non habetur Col.3. Super omnia caritatem habentes in nobis quod est vinculū perfectionis istud aurum ergo quod a domino recipim⁹ ipsi deuote ⁊ pmpto animo offeramus que oblatio. ffi. Re. r. Notatur vbi dicitur q̄ regina sabba obtulit salomoni vasa aurea Secundo debemus offerre deo thus deuote orationis Eccle.i. Quasi lilia que sunt i trāsitu aque ⁊ quasi thus redolens in diebus estatis. Jn lilijs designatur candor munditie castitatis in transitu aque signatur fluxus humane corruptionis propter quaz candor mundicie est magis laudabilis. non enim angelis tāntum commendatur innata virginitas qualis in hominibus que cū corruptione corporis multipliciter est concussa. et reuera vbi maior est pugna ibi gloriosior est corona. Debemus ergo esse sicut lilia que sunt in transitu aque sequitur et quasi thus redolens in diebus astatis per dies hiemis signatur status culpe. per dies estatis signatur status gratie dies enim estatis et sunt clariores. et sunt lucidiores ⁊ sunt longiores diebus hiemis in qua signatur q̄ dies nostri debent esse in candore puritatis. in ardore caritatis in diuturnitate perseuerantie finalis. Ps. Meliot est dies vna i atrijs et super milia eum sic pure et munde viuimus thus redolēs in diebus estatis christo domino offerimus et vt gratius oblatio istius thuris efficiatur. angelus domini adolendum incensum deuotarum orationum nostrarum a deo mittitur Apo.8. Stetit angelus iuxta aram templi habēs thuribulum aureum in manu sua. ⁊ data sunt ei incensa multa vt offerret de oratonibus sanctorum. Tercio debemus offerre domino mirram propie mortificatiōis Can.i. Fasciculus mirre dilectus meus i ter vbera mea cammorabitur per mirram signatur mortificatio carnis. sicut enim mirra corpus a corruptione custodit sic mortificatio a carnalibus vicijs Ro.viii. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. quod paulus apostolus non solū aliis predicabat. sed in corpore proprio exercebat. i. Thoz. ix. Castigo corpus meum ⁊ seruitutem redigo. Corpus enim est sicut asinus qui impignat⁹ recalcitrat dure ⁊ stentamus pacienter onera portat. Est etiam sicut seruus qui i dulicate nutritus manumissionez a domino suo querit discipulatus humiliter obedit. Eccle.33. Seruo maliuolo tortura et compedes mitte eum in operationem ne vacet Corpus enim est sicut piaus scolaris qui semper vacationes querit ⁊ lectiones tam ordinarias q̄ si cursorias audire negligit. et ideo ad perfectionem scientie nequaq̄ pertingit sic ergo fasciculus mirre dilectus meus michi p mortificationis exemplū. ⁊ inter vbera mea. i. in corde meo commorabitur in memoriale sempiternum. Trenoz.3. Memoria memor ero et inde fit q̄ q̄ memor dei erit ipz deus in mēoria sua custodit vt in ps. Jn memoria eterna erit iustus. ab auditione mala non timebit qua dicetur ite maledicti ⁊c. Wath.xxv. Sed illam audiet ⁊ obtinebit qua dicetur venite benedicti patris mei p̄cipite regnū q̄ vobis. De sancto Fabi. ⁊ sebastiano. Sermo. i.

Reddidit deus mercedem iustis laboruz suorum. Sapi.10. Ad laudem et gloriaz istorum sanctorum martirum Jn verbo proposito notantur duo. Primo enim notatur fructuosa exercitatio meritoz et hoc in labore suoz. Secō notatur retributio premiorum ⁊ hoc in reditōe mercedis coz Quantum ad primū sciēdum q̄ quadruplex est labor sanctoz. Primo eñ est labor dolēdum ad delitiōem peccatoz. secō est labor studentiū ad inquisitōem ecclesiasticorum.

Tercio est labor patientiū per tollerātiā aduersorum. Quarto est labor meditantium per cōtēplationē eternoz. pro ergo est labor dolentiū ad delitionem pcōrū. Ps.2 Laboraui i gemitu meo lauabo p singulas noctes lectuz meū lachrimis meis stratū meū rigabo. non est mirum si in gemitu suo laborat qui peccatorum suorum vias difficiles tortuosas saroosas et luxosas considerat et tanto maiorem i eis materiam reperit gemitus ⁊ lamentationis quanto ampliorē ibi materia reperitur dimittendi offensionis. ps. Cor meum conturbatum est et inde dolor dereliquit me virtus mea: et inde timor et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum. Et inde error. et quia si homo semper haberet oculum ad offensiones peccatorum timendum esset ne propter nimiam tristitiam obduratus precipitaretur in desperationis baratrum. Jdeo dominus vult nos oculos considerationis nostre reflectere ad eius laudem et gloriam pro recepti bñficioz suorum. Jsaie. 48. Laudem meā ifrenabo te ne intercas. hoc frenū non habuit judas. et ideo tanq̄ effrenis magis incurrit ad desperatiōis precipitiū q̄ ad divine pietatis remediū hoc etiam freno caruit et ideo maiorē esse iniquitatē suaz q̄ vt veniam mereretur desperatiōis dixit maior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Sen. 4. Sed absit hoc penitentibus de divina pietate speranibus maior enim est dei pietas q̄ sit quelibet iniquitas secundo est labor studentium ad inquisitionem occultoz. Eccle. vi. Jn opere ipsius exiguum laborabis et citius edes de generationibus illius hoc vz de sapia. sed quomodo dicit q̄ exiguus ē labor inuestigare sapientiā cum scimus q̄ non est exiguum imo multū nimis valde. puer. i. Si inuocaueris sapientiā et inclinaueris cor tuum prudentie si quesieris eam quasi pecuniam et sicut thesauros effoderis illam tunc intelliges. Ad acquisitionem sapie salutaris quattuor requiruntur sicut hic dicitur primū est assiduitas orationis quod notatur cum dicitur si inuocaueris sapientiā. i. in te et ad te per frequentē orationē vocaueris deinde requiritur etiam auditas eruditionis q̄ notatur cum vz inclinaueris cor tuuz prudentie. Tercio requiritur sedulitas inuestigationis q̄ notatur cū vz si quesieris eam quasi pecuniā. quarto notatur pfūditas perscrutatiōis q̄ notat cū vz ⁊ quasi thesauros effoderis illam hec ola sine labore nō fiunt. imo multū laboriosa sūt quo ergo dicit in opere ejus exiguū laborabis. rñdeo eadem ratio est de vexationibus sanctorum et inquisitionibus occultorum que q̄uis se multe sint tamen pauce sunt respectu fructus ꝓfitis. Sapi.3. Jn paucis verati in multis bene disponētur sic labor acquirende sapientie q̄uis in se sit multus tamen exiguus est respectu consequentis fructus qui fructus notatur cū dicitur ⁊ cito edes de generationibus suis. Sciendū ē ergo q̄ triplex est fructus quē sapientis facit in orto fertili anime sapientis. Primo enim generat claritatem i rationabili. Sapie. 6. Clara est et que nunq̄ marcescet sapientia. sapientia clara dicitur non solum in actu sed ēt in affectu. ipsa eñ quos sua claritate respergit claros facere consueuit. Sapi. 8. Habeo propter hanc claritatem ad turbas et honorem apud seniores Secundo generat trāquilitatē in cōcupiscibili. Sapi. viii. Intrans in domum meam cōquiescam cum illa non enim habet amaritudinem conuersatio illius sed leticiam ⁊ gaudium. Tercio generat honestatem in irascibili. Sapien. 7. Sine fictione didici et sine invidia communico et honestatem illius non abscondo pudenda et verēda solent abscōdi sed honesta solent in publicū ꝓpalari in quo designatur q̄ sermo divine sapie non debet sub modico occulta ri nec in sub tetraneis in secretis conueniticulis edoceri. sed sup cādelabrū exaltari et ibidē ꝓ sui honestat e ꝓdicari. Sapi 7. inuīerabilis honestas p manus illius fructus istius sapie bñ pceperat btūs sebastianus de quo legitur q̄ erat in sermone verax in iudicio iustus in omni modorum honestate preclarus. Tercio ē labor pacientium per tollerantiam aduersorum. Apoca. i. Scio opera tua quoniaz pacientiam habes et sustinuisti propt nomen meum et non defecisti. deus q̄ nichil ignorat tunc opera nostra ⁊ laborē nostrū scire dicitur q̄n per eius beneplacitum approbantur sicut econtrario tunc se nescere reprobos nescit quando peruersa ipsorum opera intuetur. Wathei. vii. Tūc cōfitebor illis q̄ nō nouiuos discedite a me qui operamini iniquitatē. sequitur. et pacientiā tuā. Cum propter ꝓmissa opa et laborē ad faciendum bonum eos ꝓmiat. vltimo posuit patiētiam. ipsa eñ tanto est pretiosior q̄to in terris inuenitur rarior.

Pacientia enim rara auis est in terris nō solum in secularibus sed i religiosis vbi magis deberet reperiri tanq̄ in statu p̄fectionis cum ipsa sit virtus perfectionis Jacobi.1. pacientis perfectum opus hz. vt sitis p̄fecti. Secundo obedientiam in correctione propter qđ dicit et integri. Tercio perseuerantiam induratione p̄pter qđ dicit in nullo deficientes. p̄mo q̄ debet habere benivolentiam in subiectione. Ecclē.2. In humilitate tua patientiam habui qm̄ in igne probatur aurum et argentum homines vero receptibiles in camino humiliationis. homo enim bene pacies debet esse ad modum pile que quacunq̄ parte impellitur eadem facilitate volutur similis etiam quadrato qui in quodcunq̄ latus vertit firmiter stabilitur. sic bene patiēs debet diligere subiectū tollerare perfici. sed ista regula dialectice in claustris deficit. ibi enim reperiūtur predicata sine subiectis. Nam vere omnes volunt p̄cesse officium aliquod et ad ministrationem habere et pauci vt nulli spāliter subesse. et si i claustris inueniantur subiecta. hoc est secundum regulam valerij maxīmi dicentis. talis erunt predicata qualia permiserunt subiecta. fere enim omnes subiecti volunt p̄lātos suos dirigere non ab eis dirigi gubernare et non gubernari contra quos apostolus sciens naturam subiectionis et predicationis ait. Hebre.13. Obedite p̄positis vestris et subiacete eis et cā subiectionis insubditis sequitur. ipsi em̄ pernigilant quasi rationez p̄o animab⁹ vestris reddituri. Ecclesiastica enim p̄latio habet se ad modum predicationis ipsi enim sunt in reddēda rōe p̄eximiores tanto sunt ad modum predicati subiectis: superiores sic ergo religiosi p̄mo dēbent esse perfecti per benivolentiam in subiectione. Secundo dēbent esse integri p̄ facilē obedientiam in correctione cōtra multos ꝺ cū p̄o suis excessibus in capitulo corrigūtur stati p̄ impatiētiā & q̄ns ad inobedientiam dissoluuntur. et ideo si q̄s hēt gratias effundūt Eccle.19. Gratie saluorum effundentur frequenter accidit q̄ in vna hora in capitulo arguuntur p̄o excessibus suis adeo per impatiētiam dissoluuntur q̄ per multos dies naptu. stupa. pice malleolis hoc est dulcoribus monitis ad modū dissoluti dolui re sartiri vel etiam religari nequeunt. p̄pter quod apostolus ad exemplar tot⁹ pacientie & bonitatis nos mittit. Hebre.11. per pacientiam curamus ad p̄positum nobis certamen aspicientes in auctorem fidei & consumatorem iesum ad istud exemplar continentie deberemus aspicere & libros conscientiarum nostrarum multis vitiorum mendaciis falsificatos et etiā depta uotos ad aspectum istius exemplaris corrigere debent etiam religiosi esse in nullo deficientes per perseuerantiā finalem Hebre. vi. Efficiamini imitatores eorum qui fide et pacientia hereditabunt promissiones. non enim peruenitur ad hereditatem: nisi per perseuerantiam finalem 2. Pe.1. Ad complementum commendationis pacientie ponit in abluentria pacientiam: in pacientia pietatem. in pietate fraternitatis amorem. Quidam enim sunt i religione quasi pharisei qui quodam singulari abstinentia p̄eminent et ad modū heremita aculeati & spinosi sunt q̄ fratres alios scandalizant solent em̄ de talib⁹ dicere iste homo p̄pter singularem abstinentiam ita generosus est q̄ nullus eī loqui audet. Venit homo ille non manducans et bibens et dicunt demoniū habet. Luce. vii. Sic ergo ministrare debemus i abstinentia pacientiam. Sed sciendum q̄ dam sunt qui satis patientes sunt ad illata verba vel verbera attamen in ipsa via cua sunt pietatis & caritatis miseria quibus dicitur: q̄ pietatem et fraternitatis amorem ministrare debent in pacientia. Quarto est labor meditantiuꝫ per cōtemplationem eternorum. Isa. xxv. propeo q̄ laborauit anima eius videbit et saturabitur. non dicit simpliciter laborauit sed dicit laborauit anima eius volens exprimere dignioꝛem et excellentioꝛē laborem. Quidam enim fūt labores qui exercentur in corpore et per corpus sicut exercitatio operum exteriorum. Quidam aūt sunt labores qui exercentur i corpore nō per corpus sicut meditatio et contemplatio eternorum et isti labores maiores dignitatis et sublymitatis existunt et subtilitatem meritum istorum laborum cum dicit videbit et saturabitur videbit vt sic intelligatur illustretur lumine claritatis. saturabitur vt sit affectus reficiatur dulcedine bonitatis visio qua sancti videbunt i gloria non erit in luce stupe fieni vel straminis nec erit in splendore lune vel solis sed erit in cereo et ex cereo p̄stituto ex cera virginea assumpte humanitatis in vtero matris virginis et exigue luminis diuinitatis. Apo. xi. Ciuitas illa non eget sole neq̄ luna. naz claritas dei illuminabit eā. ecce ecclesie ecce illustratio aperte dei tante. et lucerna eius est agnus eius ecce illustratio aperte assumpte humanitatis affectus etiam reficietur in dulcedine bonitatis propter qđ dicit et saturabitur in presenti vita esurit anima quantūcunq̄ sancta sed saturabitur. cū apparuerit gloria tua diuina modo enim anima nostra agitatur vanitate et ideo esurit veritatez tractatur perturbationibus et ideo esurit pacem et tranquilitatem obtūditur oblitione et ideo esurit eternitatem beatam et beatificantem trinitatem vnde beatus Bernar. O vitas caritas eternitas beata et beatificans trinitas ad te nostra miseria trinitas miserabiliter suspiratq̄ ad te infeliciter exultat. Nā ratio nostra sepissime in iudicio fallitur voluntas quadruplici p̄turbatione tractatur memoria multiplici obliuione cōfunditur hinc triplici vanitati subiecta est aia nostra etiā nōvelens in spe. Nā esuriendo sperat et sperādo esurit q̄ q̄ replet in bonis desiderium ale futurus sit intelligētie plenitudo lucis volūtati multitudo pacis. memorie cōtinuatio eternitatis. Si ergo p̄o nostr fructuosa exercitatio meritoꝛ que notatur in labore sanctoꝛ suoꝛ. Scdo nota gloriosa retributio p̄mioꝛ que notat in recordatione mercedis ipsoꝛ. Sciēdū est ergo q̄ ista retributio gloriosa est qua druplici consideratione laudabile iligna. primo cm̄ est merces leta ad recordationem merentiū Scdo est merces festinata ad consolationē expectantiū. Tercio ē merces copiosa ad remunerationē operāntium. Quarto est merces gloriosa ad beatificationē regnantiū. primo ergo est merces leta ad recreationē merentiū. Jere. xi Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a lachrymis. quia est merces operi tui. i hac vita est tempus flendi. sed i futura erit tēpus ridendi. Eccle. 4. Sed dñs fletum nostrū in risū puertēdit promisit. Luce. vi. Beati qui nūc fletis quia ridebitis: dñs em̄ facit nobis in futuro ad modum pie matris et bōe nutricis que lachrimas ab oculis flētis abstergendo vbera sibi exhibendo et super genua blandiendo eī⁹ lu-

ctum in risum conuertit. Apo. xxi. absterget deus oēm lachrymā ab oculis sanctorum blandietur etiā eis quasi gestādo sup genua et ostensione vberū consolationū suarū. Isaie. lv. Gaudete gaudio vniuersi q̄ lugetis et sugatis et repleanimi ab vberibus consolationis eius ad vbera portabimini et super genua blandietur vobis et de his vberibus. Canti. i. melioza sunt vbera tua vina fragrantia vnguentz optimis. Scdo est merces festinata ad consolationem expectantium. Ecclesia. ii. Benedictio dei in mercedez iusti festinat. benedictio dei oipotētis dabit electis ab ipo qui esī sūmus pōtifex cū dicetur eis venite bñdicti patris. math. 25. Et ad consolationē expectātiū cum dicit q̄ ista bñdictō in mercedez iusti festinabitur. Cho. 2. Expectantis semper anxiatur quātūcunq̄ festinat ille qui cum magno desiderio expectatur. Abacuth. 2. Si morā fecerit expecta cū veniens em̄ veniet et non tardabit. sed quō coniunguntur ista duo tā diuersa & aduersa. morā fecit et non tardabit. quia certe si morā fecit tardabit: ſz respondeo q̄ eduentus christi siue in carnē siue ad gloriā & morā fecit votis et nō tardauit meritis. morā faciebat votis. Isa. dicentis. Isaie. 64. Utinā dirūperes celos et descenderes. sed non tardauit meritis quis eius aduentus non est assecut⁹ merita. sed p̄cessit. Titū. 3. Non ex operibus iusticie q̄ fecimus nos. ſz scēm magnā miam suā saluos nos fecit. Unde de eius misericordia non subsequente merita. sed precedente dicitur in p̄s. Mis ei⁹ p̄ueniet me simile huic habetur. Johā. xvi. Modicum iam et non videbitis me & iterum modicū et videbitis me. Quid domine quod dicis modicū et videbitis me. saluum sic verbum domini nostri iesu christi non est modicum imo longum valde nimis. sed sicut p̄ius dicebatur aduentus christi videtur esse longus multus numis votis expectantium. sed est modicus meritis credentium. non enim credentiū merita sufficiunt ad tanti saluatoris aduentum. Tercio est merces sanctorum copiosa ad remunerationem operantiū Wath. 5. Gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis. huius copie cumulus nobis. luce. vi. monstratur vbi dicitur mensuram bonam confertam et coagitatā et superfluentē dabit in sinum vestrū video domine q̄ magna est mensura tua sine mensura sed in quo consistit ista men

sura sue i immensitas. legimus apostolu paulum diuinorum conscium secretorum in cellam vinariam introductū in qua ab vbertate domus tue ita inebriatus t tor rente voluptatis tue potatus fuit qō vel non potuit vel sibi nō licuit ea nobis nar rare que vidit archana que non licet ho mini loqui sed certe sicut diximus quod negationes de deo sunt vere affirmatio nes vero in compacte. sic est de illa gloria que in deo. et de deo est quod non licet eam homini affirmando narrare. et ideo voluit eam nobis apostolus q̄ potuit per circunlocutiōes negatiuas exprimere. i. Chor. 2. Qō oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que p parauit deus diligentibus se et illud qō modo non docet scriptura. sed qō ignorat speculatiua scientia tūc docebit nostra ex perientia. Isa. 60. Tunc videbis et afflu es et mirabitur et dilatabitur cor tuum. tunc videbis i lumine prime veritatis mi rabitur cor tuū magnitudine celse mate statis. et dilatabitur latitudine ample ca ritatis. hanc affluentiam deliciarum sum me bonitatis videntes āgeli in anima sā cta ascendente de deserto vite presentis dicebant. Canti. 8. Que est ista que ascen dit de deserto delicijs affluens innixa su per dilectum suum. bene cum dixisset de liciis affluens dicit enixa super dilectum suam sicut anima cōtūcunq̄ sācta frustra ad tantas delicias peruenire nititur si nō super dilectum innititur. Quarto merces sanctor est gloriosa per beatificationem regnantiū. Sen. 15. Ego sum protector tu as et merces tua magna. nimis dominus ihesus christus est protector electorum suo rum in via. sed est eor merces magna ni mis i patria. quid dns nobis vltra se pos set promittere cum seipsum promittat in munere. Certe in ipso est omnis sufficien tia: absq̄ ipso vbiq̄ reperitur indigen tia. Cogita omne appetibile et laudabi le et in ipso absq̄ ambiguitate poteris i uenire. forte sapientiam concupiscis i ip so reperies i quo sunt omnes thesauri sa pientie t scientie dei absconditi. Colo. 2. Omnes etiā in ipso et cū ipso sunt docibi les dei. Io. vi. In presenti etiā vita quā tum vas dicete est docibiles et dicuntur qui adoctoribus t predicatoribus a deo constitutis in ecclesia instruuntur. Naz si cut illi quos oues Ioseph deduxit qui con fidentes i solis quaternis et pellib⁹ ouī bus audacter vsurpant sibi officium pre dicationis. non de facili a predicatore ex pectetis fructum qui non ab alto cācella rio cū a domina licentiatus assumit sibi dicationis officium. Nam si populus men titur predicator. plurimus mentiri cōpelli tur. Forte gloriam t diuitias appetis cer te in christo cum omni abundantia obti nebis. Prouerbiorum. Octauo. Mecū sūt diuitie et gloria opes superbe et iustitia. forte honorari queris in christo non solū honorabēris. sed gloria t honore corona beris. modo gloria. hec est omnibus san ctis eius. cum quibus beatus fabianus t sebastianus in christo imperpetuum glo riantur. Ad quam nos. ⁊c.

De sācto Fabiano et sebastiano. Ser. 2.

DOsuit me quasi signū ad sagittam. Treno. Tercio. Ad honorem et gloriam beati sebastiani. In verbo proposito notāt tria primo notatur diuine ordinationis altitu do. cum dicitur posuit me. Scdo notatur bonevolūtatis rectitudo cum subditur. si signum Tercio notatur acerbe afflictio nis magnitudo cum dicitur ad sagittam. Primo ergo notatur diuine ordinationis altitudo cū dr posuit me alta cōsi et p fun da dei sapiētia hoc disponit q̄ reprobos in diuitijs et honoribus ponit electos au tem suos flagellis et tribulationibus et ponit. Ro. 8. O altitudo diuitiarū sapien tie et scientie dei q̄ in cōprehensibilia sūt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. scē dū ergo q̄ dns electos suos ponit ad tria ponit primo eos ad exercitationem operū bonorum. Johan. 15. Posui vos vt eatis et fructum afferatis et fructus vester ma neat. Posui vos vt eatis sicut enim mor de loco ad locū signum perfectionis est in aliquibus sic mor de bono ad bonum si gnum est perfectionis in bonis moribus et quanto virtus est perfectior tanto est motus velocior. Proverbiorum. 22. Vidi sti velocem in opere suo coram regibus stabit nec erit ante ignobiles contra mul tos religiosos q̄ pigri sunt t tardi ad mo dū testudinis. et vix pōt de testa operi locum suorum vt surgant de lectulo et vix possunt ammoueri. et cum ammoti sūt ta lente incedunt q̄ raro ad principium ho re hoc est deus in adiutorium venit dns ministros suos vult esse veloces nō testu dineos sed hoc ad bonū non ad malum. Sic

tur illi de quib⁹ per prophetam. veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem ergo posuit nos dominus vt eamus t fru ctum afferamus. bona opera fructus sunt in die iudicij que ad laudem elector⁹ ma nebunt prouer. vlti. Laudent eum in por tis opera eius. in hoc beatus sebastian⁹ bene positus erat qui non solum sibi sed suis proximis fidelibus laborabat. vnde de ipso legitur ipse satagebat animas sā ctorum sub absconso clamide occultare spē promittens et gloriam consequi sempiter nam. Secundo pōit deus electos suos ad eruditionem indoctorum. Isa. 49. Posu it os meum vt gladium acutum actus gla dū in duobus consistit in diuisione t pene tratione que duo dominus per ora sctōr suorum quasi per gladium operatur. Je ro. 1. Constitui te super gentes et regna. vt disperdas et dissipes diuidendo vicia a virtutibus per exclusionem viciorū edi fices et plantes quantum ad informatio nem virtutum Secundus actus gladij est penetrare q̄ bene conuenit gladio spiri tus quod est verbum dei euaginato ab ore sapientis viri Hebre. 4. Viuus est sermo dei et efficax t penetrabilior omni gladio anapitti in hoc bene fuit beatus sebastia nus armatus. De ipso enim legitur. q̄ cū eor. vxor nicostrati muta esset t verba sa lutis ex ore beati sebastiani audiret dixit beatus sebastianus si vera sunt que audi uit mulier hoc ex ore modo aperiat os ei⁹ qui aperuit os zacharie prophete domini et legitur quod ad hanc vocem beati se bastiani apertum ē os eor vxoris nicostra ti. Tercio ponit dominus electos suos ad tollerantiam aduersorum. i. Thim. 3. Ne quis moueatur in tribulationibus istis. ipi enim scitis quod in hoc positi sumus quā do dicit apostolus. Nemo moueatur non intelligit de motu quantum ad metum. q̄ Math. 26. Cepit iesus pauere t tedere q̄ ei exemplar martirum. nec intelligit de motu quantuz ad sensū quia cum dei mar tires haberent sensus viuaces bene pēa rum acerbitates experti sūt Hebre. 11. Sā cti ludibria t verbera experti. ⁊c. Sed cuz dicit nemo moueatur. intelligit quantum ad statū fidei quia nēo ꝓpter penaz acer bitates mutare debz fidei cultum sic mar tires dei inditi super firmam petram soli dati in caritate radicati t fūdati tormēta quāscunq̄ furia ꝓtēpserunt in hoc bene beatus sebastian⁹ fuit positus q̄ cū fuisset sagittarum ictibus expositus. Postq̄ dño cōcedēte cōualuit nomen dñi ardētius cē prius fecerat p̄dicauit Scdo i verbo. ppo sito notatur bone intentionis rectitudo qō notatur cum dicitur quasi signū. Scē dum ergo qōtriplex est signum. Primo est signum clementie in prosperis scdo ē sig num patientie in aduersis Tercium est si gnum intētionis recte in actionibus t me ditationibus dirigendis. Primo ergo est signum clementie in prosperis. Hester. 5. Assuerus extendit ad hester virgam au ream quod in signū clementie mōstraba tur per assueruz signatur christus ihesus per hester afflicta penitēs anima. per sce ptrum aureum beatissima virgo maria q̄ inter deum t nos pro signo clementie est mediatrix et aduocata a deo constituta. ideo sicut dr. Hebre. 4. Adeamus cum fi ducia ad thronum gratie eius vt misericō consequamur et gr̄az inueniamus in au xilio oportuno signum clementie sicut di xi ꝓcipue dz ostendi in prosperis quis si gnum clementie ostendere in aduersitate non videtur esse magne virtutis. hoies ei in aduersitatibus constituti tanto premū tur tramite calamitatis et miserie q̄ etiā si vallent non possent caput erigere. Se cundo signum est patientie in aduersis. 2 Chor. 12. Signa apostol⁹ mei facta sūt super vos in omni patientia vt omne t to tum in tribus ponamus. patientis sācto rum quantū ad tria debz esse scilicet quā tum ad obiecta quantum ad illata quan tum ad ablata vt homo patiens sit quan tum ad obiectiones verborum quantum ad illationes verborum quantū ad ablā tiones rerum qui in ista patientia tripli ci ponitur bene disponitur et eius anima triplici munita in possessione pacifica cu stoditur Luce. 21. In patientia vestra pos sidebitis animas vestras. Tercio ē signū intentionis recte in actionibus t medita tiōibus. Cantico. octauo. Pone me quasi signaculum sup cor tuum t quasi signacu lum super brachium tuū corde cogitam⁹ brachio operamur. Tūc ergo dñm super cor superq̄ brachiū tanq̄ signaculum po nimus cum omnes actiones t cogitatōes nostras i ipsum prectam intentionē tāq̄ in finem t principium ordinamus Inten tio enim est oculus mentis qui operi finē imponit qui simpliciter totuz corpus ope rum t cogitationum lucidum facit. ꝓpter hoc et nos opera bona nō debem⁹ nobis tribuere sed ad dei laudem t gloriā ordi nare. Non enim paries si intelligeret sibi

attribueret lucem quam per fenestram suscipit sed soli. nec carnalis sibi tribueret aquas quas fenti ad areolas transmittit sed fonti. nec nubes sibi tribueret pluuias quas ad terras transfundit. sed vaporibus eleuatis sic nos bona nostra tribuere non debemus nobis sed ad illum per rectam intentionem et ad eius gloriaz debem⁹ refūdere prima. Chorint. ✝. Quid habes qđ nō accepisti. quid gloriaris quasi non acceperis. Tercio in verbo proposito notatur acerbe afflictionis magnitudo. cum dicitur ad sagittaz. Sed sciendum est q⁹ est triplex sagitta Est enim sagitta occulte detractionis. Secundo est sagitta aperte criminationis. Tercio est sagitta dure et interne afflictionis. primo ergo est sagitta occulte detractiōis. Jere. 9. Sagitta vulnerans lingua eorum dolum locuta est. Detractores deo odibiles sunt p ditiosi homes in occulto non in aperto ad mortem vulnerantes. ipsi enim parant sagittas suas in pharetra. vt sagittent i obscuro rectos corde. homies militares inimicos suos quantuncūcz mortales solent inuitare ad pugnam et cum sibi occurrerint solent eis ex longinquo vt se custodiant exclamare. et tunc illi secundum qđ possunt se muniunt. et contra ictus vel scuto vel rebus alijs sese protegunt sicut possunt. sed contra vulnus detractoris nullū relinquitur locus tegumenti vel protectionis istorum detractorum lingua dicitur sagitta vulnerans non solum quantū ad cutis incisionem Uel quantum ad carnis penetrationem. Sed vsqz ad ossium comminutionem. Eccle. 28. Flagelli plaga liuorem facit. plaga autem lingue p̄minuet ossa. Scđo est sagitta aperte criminatōis Isaie. 5. Sagitte eius acute et omnes arcus eius extenti. Quidam sunt homies tā ee malicie ꝛ in malicia sua tante audacie q⁹ contra innocentes linguas suas acuūt et ipsle in aperto falsas criminatiōes imponunt: simules satelitibus herodis q̄ gladios suos in innocentia corpora immerserūt. Job. 16. Suscitatur falsi loquus ad versus faciem meam ꝓtradicēs michi. sed homies religiosi q̄mḡ sibi molestie sustinent tñ in hoc est ipsis solatium q⁹ dñs ihesum caput suuz talia sustinuisse recogitāt Hebre. 12. Recogitate eū q̄ talem sustinuit a peccatorib⁹ aduersus semetipm ꝓtractiōem vt nō fatigemini animis vestris deficientes Tercio ē sagitta acerbe afflictionis. Job. 6. Sagitte dñi in me sūt quaz indignatō ebibit spūm meū. In hoc loco sagitte dñi penetrales afflictiones possūt intelligi iste sagitte i nobis eē dicūtur qū do in nobis afflictionibus vel tribulationibus exercemur harum sagittarum indignatio spiritum ebibit quando dominus per imissas tribulationes ad humilitatē nos inducit nomine enim spiritus elatio potest intelligi. Isa. 2. Quiescite ab homine cuius spiritus in naribus eius quia ex celsus reputatus est ipse vel certe. ad literam de beato sebastiano presens auctoritas potest exponi. Nam sicut de ipso legitur diocletianus iussit beatum sebastianum in medium campum ligari tanḡ signum ad sagittandum ꝛ iussit vt sagittarij exuerunt ipsum in campum ligatum quez ita repleuerunt sagittis vt quasi eriz eēt infitus ictibus sagittarum de istis potuit dicē sagittarij indignatō ebibit spūm meum fere em̄ mortuus fuit ictibus sagittaz vñ legitur. q⁹ sagittarij existimantes illū mortuum abierūt. vñ potuit dicere illud. Job xvi. Posuit me q̄si signū ocidit me vulnere sup vulnus. Iz vñ btūs sebastianus imomētoviſus est indignatōez exposit⁹. Jnd. etiaz ē etna gloria exaltatus. Isa. 54. In momento indignationis abscondi faciez meam parumpa te. ꝛ l misericordia sempiterna misert⁹ tui. Nam et divina misericordia ammota oi miseria m̄ feliciter regnat in gloria. Ad quam nos perducat.

De sancta Agnete Sermo primus.

Hortitudo et decor indumentum eius. Prouer. viii. In verbo proposito commendatur btā agnes a tribus. primo a pstantia Xristi cum dr fortitudo. Scđo a munditia castitatis cū dr ꝛ decor. Tercio a cōdecentia honestatis cū subdit indumentuz eius. Sciēdū ē q̄ q⁹ fortitudo btē agnetis fuit in trib⁹. primo in abūdātia caritatis Scđo i noticia veritatz. Tertō i custodia puritatis. primo q̄ fuit fortitudo eius in abūdātia caritatis. can. 8. Fortis vt mors dilectio. sacra scriptura volēs exprimē fortitudinem caritatis competēt compauit eā fortitudini mortis. mors em̄ olbus ipatoia vicit. nō em̄ pcit iuueni vl virgini nec seni paupi vel diuiti. si rex aliqs hēat malefactorem in regno ꝓprio non p̄t in eo exercere iusticiā si fugiat in regno alieno ideo limitata est potestas terre inquātuncūcz potētis. Iz non est limitatum imperio potentie mortis. sicut em̄ dñatur in omni natur ꝛ seru sic dominatur in omniū locoz cōmūnia ꝛ ambitu propter hoc sacra scriptura fortitudinez caritatis comparauit fortitudini mortis di. fortis vt mors dilectio. sed addo ꝛ dico q⁹ fortis plusq̄ mors est dilectio. mors enim non separat nisi a numā a corpore. sed dilectio separat aiaz ab oi terrenitate. dilectio em̄ nec morte dit nec amore vite tēpalis a christo. q̄ est vita aie recedit. Ro. viii. Neqz mors neqz vita poterit nos separare a caritateque ē in christo ihesu. caritas em̄ patiens ē benigna. i. Chor. 13. Quia fortis ē oia aduersa oia tormenta etiam mortem inducētia fortiter tollit quia benigna est oia grauia et difficilia suauiter portat btā agnes bñ habuit istā fortitudinē caritatis. Nam sicut de ipsa legitur. 13. etatis sue anno mortem perdidit et vitam inuenit quia soluz vite dilexit auctorem. Scđo fuit eius fortitudo in noticia veritatis Sap. 5. Velitor est sapientia q̄ vires et vir prudēs q̄ fortis sapiētia viribus ꝓponitur. nec immerito quia quod hoies assequi nō p̄nt p proprias ✝utē assequūtur per sapiētiaz sicut ego video q⁹ homines potentes qñquitates munitas et castra fortia nō p̄nt per fortitudinem expugnare studēt ea p sapientiā debellare. consueuerūt em̄ facere balistas et machinas et cetera instrumenta bellica quibus obsessi fatigantur q⁹ vel ab inimicis capiunt vel seipsos reddere compelluntur ꝓpter qđ bñ dicit melior est sapia q̄ vires. sequitur et vir prudēs q̄ fortis. Industria em̄ artificialis prudentie preponitur fortitudini quātūcūcz magne vñ ego video q⁹ illi artifices q̄dā instrumēta faciunt cū quib⁹ duo vel tres homes onera supra⁹ eleuāt vbi. 20. vel 30. per virtutē suā leuare nō possent secūdū illuz modū sūmus artifex q̄ oia cōdidit prudentiā suā quasi per artē nos grauatos pondere carnis et oneratos pctis vsq̄ ad altitudinē celorū leuauit. Johā. 12. Si exaltatus fuero a terra oia trahaz ad meipsū. christus bis exaltatus fuit a tra. ptio in cruce t̄pe passionis. Scđo sup celos t̄pe sue gloriose ascensionis. ps. Eleuata est magnificentia tua sup celos deus ptia exaltatione traxit nos p̄cīū nr̄e deptionis deo patri offerendo in scđa exaltatiōe traxit nos viā vite celestis demōstrando et nobis regni celoz ianuā reserādo si in exaltatione que fuit moriendo in cruce stetisset nos ad se minie traxisset quia nullus in eum credidisset. sed i secūda exaltatione nos traxit qñ videntibus apostolis eleuatus est ascendit vnde non solum credimus in christuz qui mortuus est sed etiaz qui resurrexit et ad celos gloriose ascendit propter hoc apostolus paulus sapiēs christi architector hanc prudēti arte satagebat fideles christi a terrenis extrahere et ad celestia leuare vt ꝓpio cū christo in crucem per penitentiam ascendamus vt secundo post ipsum ad celū ascēdere mereamur. Ro. vi. Si complātati facti sumus similitudini mortis eius simul et resurrectionis erimus. beata agnes secundum istam formam primo ad crucez martirium christi ascendit. et ideo ipsam simul virginem et martirē ad celestia sublevauit. Tercio fuit beatitudo btē agnetis in custodia puritatis. Isa. 25. Factus est dñs fortitudo pauperi spes a turbine vmbraculū ab estu. dñs fortitudo nr̄a ꝛ quia vbi virtus nostra defecerit non dereliquit nos. sed est deus nr̄ refugiū et ✝tus et ideo cum ignoram⁹ quid agere debeamus ad ipsum cōfugere debemus. et sic in ipso tanḡ i tuto refugio celari et abscondi a peccatis et ab oibus tribulationibus ego video q⁹ hoies obsessi i castris hñt vnum speculatorem qui respicit quādo lapides proiecti a machinis dñt in castrum volare. Et clamat fortiter alagarite alagarite. i. currite ad refugium vt sic se possint in aliquo tuto loco abscondere istum locū tutum. Isaias nobis ostendit in quo debem⁹ abscōdi et saluari. Abscōdere in petra abscondere in fossa humo. christus est petra fossa hum⁹ fuit eius caro sanctissima. in cruce clauis et lancea p fozata. ibi abscondi debemus. si sanari et saluari volumus. Isa. liii. Vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra et liuore eius sanati sumus. sic ergo dñs est fortitudo in tribulatione. est etiam spes in turbine quādo homo multis aduersitatibus et tribulationibus inuoluitur vñ dñs de hominibus quasi troco ludit quando ipsos multis tēptationibus aduersitatibus inuoluit. sic volens eos excitare vt clament et inuocent auxilium saluatoris. Mat. viii. Cum factus esset motus magnus in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. clamauerunt apostoli. dñe salua nos p̄mus tunc ihesus imperauit ventis et mari et facta est tranquillitas magna. sic ergo dñs nobis efficitur spes a turbine qñdo spe

rantes in eum ad ipsum clamamus et per ipsum liberamur ab aduersitate et cōpta tiōe. Est etiā dñs vmbraculum ab estu qz ipse est refrigerium in omni mala cōcupi scētia z carnali motu. vñ spūssanctuo dr̄ virgini obumbrauit. i. contra estū vmbrā fecit qñ in ipso omnem motum vel cūcupi scentiam carnis repressit vel totaliter extirpauit qđ bene signat. Dane. 3. vbi dicitur q dñs medium fornacis inquā treq innocentes fuerant. flecti intemperiēvē ti rozis flantis mutauit qđ etiaz bene impletum est in beata agnete. Nam de ipsa legitur q cum esset in mediū flammarum projecta manus suas ad dñm extendit et orauit et cōpleta oratione ita ignis extinctus est vt vt nec tepor incēdii remaneret Scđo cōmēdatur brā agnes a mūdicia castitatis cū dr̄. et decor. Scienduz est ergo q iste decor in tribus pfistit. Primo i mūda affectione. Scđo in vera confessione. Tercio cū regia dignitate vel dñatione. Prio ergo cōsistit decor iste in munda affectione. Can. 7. ecce pulchra es et ecce decora carissi in deliciis. brā agnes fuit pulchra in extirpatione viciorz. decora varietate virtutū carissima in deliciis degustatione eternorum bonorz. Cant. 4. ecce pulcha es amica mea: ecce pulchra es oculi tui columbarū absqz eo qđ intrinsecus latet tanta est pulchritudo aie sancte que dicitur amica et spōsa xpi q ipi nulla pulchritudo inferior valet aliquatenus cōparari ipsi enim nō cōparatur facies nitida vicina putredini nec vestis preciosa ob noxiis vetustati nec auri spes aut gemmarū splēdor cum sint subiecta corruptioni anima autem sancta renouatur de die in diē in imaginē incorruptibilis dei et tō scām hoc iā aliquo modo vicina ē incorruptioni in eius pulchritudine delectatur verr sponsus qz eius speciē concupiuit. ipsa etiā ei⁹ sedes est in qua libētissime requiescat in ipsa cū tanta i celo sedē sibi constituit ds. Dñs in celo sedes eius istud celū hoc est anima sācta habet solem caritatis: habet lunam castitatis habet stellas virtutum varietatis multiplicis. ideo autē caritas soli castitas lune comparatur qz sicut luna recidit illuminationem a sole sic castitas valorem accipit a caritate vñ facte virgines que cuz lampadibus castitatis non sumpserunt secum oleum caritatz excluse sūt a nuptiis. Mathei. vincesimo quinto. Recte etiam virtutes sideribz cōparantur. quia sicut sidera in nocte lucēt

in die autem nō apparent. ita in firmamento in die sicut in nocte existant. sic virtutes sanctorum nō apparent die prosperitatis que cū lucerent si veniret nox aduersitatis et persecutionis mortis. Secūdo consistit decor iste in' vera confessione ds. 4 Confessionēet decorem induit de ne coniungit ista confessionē et decorem. Nam sicut homo ornatur interius ex pulchro habitu fidei in corde. sic ornatur exterius ex fidei professione in ore. Roma. 10. Corde creditur ad iusticiam ore autez fit confessio ad salutez vnde dñs suos implet spiritu sapientie z intellectus fideliter credendo. sed stola glorie vestit eos ipsum liberaliter cōfitendo. Ecclesia. 15. Hanc confessionez fidei bene habuit beata agnes que filium prefecti recusauit. et se iam copulatam dixit matrimonio melioris vnde; de ipsa legitur q dixit iam alio amatore preuenta suz non potero adcontumeliam illius alium respicere cuius est generositas omnibus celcior aspectus pulchrior. amor suauior. Tercio consistit iste decor in regia dignitate vel dominatione. Sapientie. i. Accepient regnum decoris z diadema speciei de manu domini solū regnum eternum decorum. regna autem ista inferiora sunt indecora quia sūt in multis vicijs et iniusticijs turbata: et ideo quasi vinum turbatum et corruptū et sic decore suo priuatum frequenter sūt a gente in gentem translata. Ecclesia. 7. Regnū a gente in gentem transfertur p̄pter iniurias et iniusticias et contumelias et diuersos dolos sed regnum eternū regum decorum quoniam in sua puritate semper permanet incorruptum. Dan. 7. Potestas eius potās eterna q non auferetur et regnum eius quod non corrūpetur hoc est regnum de quo dicitur q accipiēt electi regnum decoris. Sequitur. z diadema speciei de manu dñi bene coniungit ista duo diadema et species. Nam in diademate q dr̄ duo demens sez principium et finē signatur eternitas. In specie signatur formositas que duo sese communicantur in vita eterna. nam eternitas conseruat formositatem ne fine aliquo termine tur. formositas ornat eternitatem ne aliā turpitudine obfulceatur vñ eternitas formositatē reddit decorē. Tercio cōmēdabea. agnes a decētia honestatis cū dr̄ indumentū eius. Sciēdū est ergo q est triplex indumētū. prio eñ est indumentū interioris scrificatiōis. Scđo indumentuz exterioris conuersationis. Tercio est indumentum superioris retributionis. Primo ergo est indumentuz interioris sancti ficationis. Apoca. 3. Vestimentis albis indueris z non appareat confusio nuditatis tue in albis vestimētis signatur mūdicia castitatis et interioris sācitatis vnde in figurā huius mundicie quando christus transfiguratus fuit in monte vestimēta sua facta fuerunt sicut nix alba. istis ergo vestimētis albis vestiri nichil aliud est q̄ virginalē vt saltem castitatis mūdiciā conservare. istis vestimentis albis beata agnes induta fuit quia et virginitatem innocentiam conseruauit et sicut de ipsa legitur cum ad lupanar ducta spoliata fuisset vestimentis suis ei stola candidissima apparuit quam apprehendens induit se dicens. Gratias ago tibi domine qz hanc vestem michi largitus es. propter hoc mouet dominus quēlibet fidelem suum vestimentis albis indui et hoc vt non appareat confusio sue nuditatis. magna confusio est istis ribaldis qui vestimenta sua deludunt cum tartillis vir enim aliquis eis cōpatur nec audiunt verba consolationis sed derisionis. ipsis enim frequenter dicit iste in bonis mundinis fuit. omnes eni pānos suos ad plenum vendidit. alij dicunt videte istum pellardum q rubicundus et pinguis et sic fiunt obprobrium hominuz et abiectio plebis. sic miseri homines nō intrabunt ad eternas nuptias vestimentis virtutum spoliati. sed ipsarum varietatibus adornati. Math. 22. De illo qui intrauit ad nuptias vestem nuptialem non habentē. dicitur ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium Secundo est indumentum exterioris conuersationis et exercitationis in operibus caritatis. Proverbiorum. Bissus et purpura indumentum. bissus est genus lini cādidissimi in quo signatur mundicia castitatis siue innocentia virginalis. huic bisso purpura coniungitur p quam caritatis opera designantur. Unde sicut rubor candori mixtus reddit faciem pulcram et placentem. sic caritas castitati coniuncta reddit animā oculis diuine maiestatis gratam et acceptam. hec est vestis quam spōsus in se habuit z consimili spōsam suam ornauit. Can. 5. Dilectus meus candidus et rubicundus. candidus puritate innocētie virginalis. rubicundus feruore caritatis vel etiam tollerantia passionis. Istum roborez dominus beate agnetis sponse sue communicauit. vnde ipsa dixit iam corpus meum corpori christi sociatum est z sanguis eius ornauit genas meas. Corp⁹ beate agnetis corpori christi sociatū erat vnione puritatis sāguis christi genas eius ornauerat cōformitate passionis. Tercio est indumentū supioris retributiōis. Eccle. xlv. induit eā stolla glorie z coronauit in vasis virtutis. i stola glorie signatur amenitas. dotis retributionis superne quam stolam dominus primo induit z postmodū beate agneti et ceteris martiribus pmunicauit. ps. Dominus regnauit decorem induitus est induitus est fortitudinē. et vt martires eius de familia sua esse apparerēt ad vestes suas ipse accepit et dedit eis vestem consimilem vnde vox beate agnetis z aliorum martirum potest esse ista Domine in voluntate tua p̄stitisti decori meo virtutem vt sic decor martiruz decore christi ornaretur. z cozuz virtz christi fortitudine firmaretur. sic ergo dedit illi dominus stolam glorie. Sequitur. et coronauit i vasis virtutis vasa virtutis possunt dici potentie anime rationalis que a dño coronātur qñ pro sui qualitate a dño gr̄is replenē. z sic in misericordia z miserationib⁹ coronātur. Corona rationalis est ḡndo decoratur lūine p̄me et incōmutabilis veritatis z cupiscibilis coronatur quā do dulcoratur dulcedine sūme bonitatis irascibilis coronatur ḡndo sublimatur ad excellētiā admiratōis celse maiestatis. sic coronata fuit brā agnes cū ceteris martiribz xpi quoz ē vox ista. 2. Thimo. 4. Bonū certamē certaui cursum cōsumaui fidez seruaui i reliquo michi reposita ē corona iusticie quā reddet michi dñs i illa die iustus iudex hanc coronā nobis tribuere.

De sancta Agnete. Sermo. 2.

SUrge propera amica mea et veni. Can. 2. In verbo ppositio hortatur dñs bratam agnetem z in ipam qualibet animā fidelē ad tria. Primo ad desertionē viciorū cum dicit surge. Scđo ad acceleratiōnē meritorum cū dicit ppera amica mea. Tercio ad p̄ceptionē p̄miorz cū dicit et veni. Quātū ad p̄mū sciendum q tria sunt a q̄bus anima fidelis debet surgere. Primo a curuitate mūdane cupiditatis Scđo a feditate concupiscētie carnalis. Tercio a cecitate ignorātie vel erroris. Prio ḡ debz anima fidelis surgere a curuitate mundane cupiditatis. Baruth. v. Surge et sta in excelso

Universidad de Deusto Biblioteca

Dominus hominem creauit rectum in signum quod sursum debet erigi per desiderium eternorum. Sed in ipsa rectitudine que surszz debebat erigi homines in ualescēt mundana cupiditate inferius p auaritiam sicut bruta animalia assuescūt per desiderium et talibus dicitur surge. Iosue. 7. Surge cur iaces pronus in terra. multum indecēs est hominem in terra per cupiditatē iacere qui deberet caput sursum per appetitum' eternorum leuare Luce. 21. Respicite et leuate capita vestra valde displicet aut solis pedib' super terram incedere que nata per aera alis z plumis sibi datis libere potest volare sic certe satis contra naturam est anime per cupiditatem incuruari ad terrena que nata est volare per desiderium ad eterna propter quod subditur et sta in excelso. Illi excelso stare dicuntur qui manētes interea corpore mente in celestibus conuersantur. Philippen. 3. Conuersatio nostra in celis. Secundo debet anima fidelis surgere a feditate concupiscentie carnalis. in qua iacet anima dedita immunditijs carnis. Treū. 3. Iacuerunt in terra foetis senex et puer. p senes intelligūtur homines immūditijs carnis diez' malox' iuetati. p pueros signantur iuniores exemplis eox' corrupti. nam vita malorum seniorum est occasio corruptionis iuniorum sicut parui porcelli sor' dicantur in luto exemplo maiorum. De hac terra lutosa in qua iacent puer et senex deberent surgere. quia valde indecens est animam ad imaginem cōditoris formatam sibi lectum in luto sternere. sed quidam dicūt non possent surgere cum sint grauati et oppressi mala ꝓsuetudine. et ideo tales qñq; absordentes barathro desperatōis siue ipatienter. solent eñ homines in pfundū peccatorū vemētes in cordibus suis dicere. quare vis et istaz et futurā vitā pdere si miseries temetipz exorziares p peccatis tuis satisfacere nū ꝙ posses. Nā cōplerio tua ē tenera z vita tua semp exīstat delicata. tāta est peccādi ꝓsuetudo q' iam est in quādā necessitatez ꝓuersa. Tāta ē multitudo peccatox' q' nō audeo oculos erigē ad patrē misericordiax' Sic miser peccator scipm decipit et cū venerit in pfundū peccatox' ptemnit Et hui' cā est qz dñm alterius figure ꝙ sit ibi depingit. imaginatur eñ ipm crudelem. cuz sit suauis et mitis z plus ipm efficere videatur miserato miseri ꝙ ipm misez miseria sui. vnde si pponis q' pplerio tua est tenera z vita exilit delicata habes pphe ticum responsum qm ipe cognouit hgmē tū. nr̄m Si dicis q' ꝓsuetudo peccati est versa in precipitiū cuiusdem necessitatis. Respondeo tibi q' ipse non solum elegit elisos sed dñs solut cōpeditos. hoc est peccandi necessitati additos. sed proponit multitudinem peccatorux' Rñdet tibi magnitudo diuinarum miserationū. imo lōge maior est dei pietas ꝙ sit alicui' iniquitas sic peccator cū sit spūs vadens et non redicns potest per se cadere sed non potest resurgere Trenoriuz. 2. Infirmata est virtus mea dedit me in manū de qua non potero surgere non tamen ꝓpter hoc debet difidere sed manum diuini auxilij inuocare pī. Emitte manuz tuam de alto eripe et libera me de aquis multis. i. de inundantibus concupiscentijs carnis Tercio debet anima fidelis surgere a cecitate ignorātie vel erroris. Ephe. 5. Surge qui dormis et exsurge a mortuis et illuminabit te christ' peccator recte dormienti cōparatur quia non habet sensū, recte cognitionis nec motum bone operationis nec vsum recordationis beneficiorum diuine largitatis tamen tali excitato a sōno mortis dñs illuminare consuetus quiuenit illuminare his qui i tenebris et vmbra mortis sedebant ad dirigendum in viam pacis pedes eorum hanc illuminationez petebat sibi fieri propheta dauid cum dicebat illumina oculos meos ne vnq; obdormiam mor. duo sunt oculi anime Intellectus illuminatur z affectus Intellectus p fectione fidei eñ mūdantur corda vt clare videant Actu. 15. fide purificans corda illorum affectus vero illuminatur per bonam operationem bona eñ operatō non fiunt in tenebris sed hz lucem suam Mathei. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona Sic ergo horretur dñs alaz fideles ad destructionē vitiorum cū dicitur surge. Scdo hortat ad accellerationem meritorum cū dicit ꝓpera amica mea. Sciendum ergo q' alia dz ꝓperare ad tria primo ad cōsiderationē diuinorū beneficiorū scdo ad ꝓpassionē miserox'. Tercio ad refectōnē supnox' bonorū ꝓmo ꝙ debz ꝓperare alia ad cōsiderationē diuinox' Ie. 50. Uenēt filij israel et filij iuda sil' ābulātes z flētes ꝓperabant et dñm suum q̄rent in syon filij iuda dicūtur penitentes qui in vita pñti dñi ambulādo flere z flēdo bona opera seminare vt possint in vita beata metere cū exultatione ps Euntes ibant et flebant mittentes semina sua venientes autem venient cum exultatiōe portantes manipulos suos Debent etiam penitentes ad querendum domum properare z vt istud ardentius faciant. debent beneficia eius ad memoriaz reuocare. vnde in presenti auctoritate dr properant z dominum deum suum querēt in syon. Dominus enim cum omni concupiscentia querentes sc. preoccupat preuenire. Sapi. 6. Preocupat qui se concupiscūt vt illis se priorem ostendat Dominus preocupat nos per beneficiorum largitionez et nos debemus et respondere per gratiarum actionem vnde debemus diligenter attendere que nobis a domino apponuntur ne aliqua eius beneficia debita gratiarum actione fraudentur non grandia nō mediocria non pusilla. iubet enim fragmēta colligere ne pereant. i. nec minima dei beneficia obliuisci. Nam totum perit quic quid ingratus accipit vnde beatus Ber. Ingratitudo inimica est anime. Est enim etiā meritorum dispersio virtutū. predicto beneficiorum ipsa est etiam ventus vrens siue desiccans fontem pietatis rorem misericordie fluenta gratie Non debemus segnes esse ad gratiarum actionez dominus enim nos ꝓsueuit sui beneficijs preoccupare vnde hic dicitur preoccupat qui se concupiscunt vt illis se priorem ostē dat O facies casta facies grata speciosior sole super omnem dispositionem stellaruz luci comparata prior z potior es inuenta ꝙ iocundum est te ipsam videre Nam omnis terra desiderabat videre faciē salomonis ꝓpter quādā habūdantiā sapientie. longe iocūdius est teipm videre in immēso qui lumis fonte. Ego video q' isti artifices de lapide duro z rudi sola subtractōe p figurā incisionis educūt imaginē tante pulchritudinis q' ei' pulchritudinē mirātur homine rudes z stolidi delectatiōem suā habentes in sensibilib' corporeis longe amplius debemus aspectū illius faciei desiderare q̄ est facies nō formata. sz formās suauis munere non colore Scdo debemus ꝓperare ad cōpassionez miserox'. pe. 3. ḡles oportet nos esse in sanctis cōuersationibus z pietatibus expectantes z properantes in aduētu dei domini nostri ihesu christi. ecce q' sancta conuersatio z pietatis actio sunt stimuli quibus properamus in via dei. vnde quando in sanctis cōuersationibus et in vita presenti properamus per compassionem miserorum in futura vita non ꝓperabimus per timorem z fugam tormentorum Isa. 52. Mundabimini qui vertis vasa domini quoniam nō in tumultu exibitis in fuga properabitis precedet enim vos dominus deus israel et congregabit vos deus israel. Tres sunt qui testimonium dant in terra. spūs aqua et sanguis. Tres sunt qui in celo testimonium dant. pater verbum et spūs sanctus. Tres sunt qui testimonium dant in terra. aqua. sanguis et caro. Tres sunt qui testimonium dant in celo. pater.

lij auditem e timorē dñi docebo vos. Et notāt in ista auctoritate tria nobis valde necessaria. Primum est affectio paterna quod notatur cū dr venite filij Scdz ē inspiratio interna qđ notatur cuz dicitur audite me Tercū est habilitio firma qđ notatur cum dicitur docebo vos bona est lectio timoris domini. Timor em̄ dñi in homine fidei sapientiam initiat ps. Initiū sapie timor dñi in ipso etiaz tota structuram edificij spiritualis confirmat Eccle. 27. Si non in dñi timore tenueris te instanter cito subuertitur domus tua. Ecce q̄ necessarius est timor dñi sine quo cito subuertetur structura spūalis edificij. Scdo vocat nos dñs ad recreationē Ma. xj. Uenite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. Dñs facit sicut bonus paterfamilias qui suos suos fideliter laborātes ad quietū introducit pigros aūt et mutiles excludit sic dominus in vinea sua fructuose laborantes ad eternaz refectionē introducet Lu. 22. Ego dispono vobis sicu disposuit michi pater regnum vt edatis et bibatis super mensam meaz in regno meo sed seruos pigros et laborare negligentes ab eterna refectione excludet Isa. 65. Serui mei commedent et vos esurietis serui mei bibent et vos sitietis Tercio vocat dominus animam fidelem ad coronā vel eternā retributionem Can. 4. veni de libano veni coronaberis sic hodie dñs beatā agnetez ad coronam vocauit et caput ipius corona aurea decorauit Eccle. 45. Corona aurea sup caput eius expressa signo et sanctitatis et gloria honoris et operis fortitudis. Ad quā gloriā etc.

De sancto Uincēto Sermo. primus.

Certamen forte dedit illi vt vinceret Sap. 10. In verbo pposito cōmendatur beatus vincētius a duobus. Primo enim cōmendatur ab audaci aggressione arduorum cum dicitur certamen forte dedit illi Secundo commendatur a virili subiugatiōe tormentorum cum dicitur vt vinceret. Et sciendum quantum ad primum q̄ est quadrupler certamen quo certauit beatus vincentius. Primo enim est certamen continentie cōtra incētiuū cūcupiscentie carnalis Scdo est certamen sapiētie contra insultum pfidie vel erroris Tercio est certamen pacientie pra impetuz tribulatiōis afflictionis. Quarto est certamē caritatis feruide per cōtemptum mortis. Primo ergo est certamen continentie contra incentiuum concupiscentie carnalis Judicum. 3. Hec sunt gentes quas dominus dereliquit vt erudiret i eis israhelem et postea discerent filij eorum certare cuz hostibus et habere consuetudinē prelādi. iste gentes concupiscentie carnales dicuntur et competenter gentes apellātur quia in nobis ex corruptione nature primorum parentum generantur Ro. v. Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum. et per peccatum mors. ita mors in omnes homines transiit ab adam in quo omnes peccauerunt. In istis gentibus hoc est carnalibus motibus eruimur in duobus. in ipsis enim cognoscim⁹ quid sumus ex nobis Secūdo quid sumus ex munere dei. prima doctrina quasi prima lectio duab⁹ hr ptes Nam ex nobis duo habemus. s. promptum ad malum. Secundo ex nobis habemus difficultatem ad bonum. Ro. 7. Nō quod volo bonum hoc ago. sed quod malū odio illō facio. ppter qđ exclamabat. Ro 7. infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius est statim sequitur. Consolatoria responsio gratia dei p christum iesum dñm nr̄m. istam diuinā gratiā habemus ex munere dei qui quasi alia lectio in duas partes diuiditur sm duo que gratia dei in nobis operatur primo eius nos constituit in esse honestatis motum. 1. Cho. xv. Gratia dei sum id quod sū. Secundo nos inducit ad primum exercitium bonorum operum. vnde ibidem subditur Et gratie in me vacua non fuit. sed abundantius omnibus his laborauī Iste gentes. i. isti motus carnales nobis in exercitium relinquuntur certamus. vnde subditur. vt discerent certare cum hostibus cū his hostibus. i. motibus carnalibus certam⁹ dupliciter primo em̄ fugiēdo sicut em̄ pthi siue turci fugiendo certāt. et qñz hostes suos supant. sic nos motus carnales vincim⁹ qñ ipsoz occasiones quātū possumus elōgamus. i. Cho. 6. Fugite fornicatiōem. sedo istos hostes vincimus carnem pprīam macerādo. i. Cho. 9. Castigo corpus meū et in futurū redigo Tercio istos hostes vincimus in sacra scriptura diligēter studēdo in lege dñi iugiter meditrandoq̄ Jero. Ama studia scripturarū et carnis vicia non amabis In isto afflictu spūali debemus esse p exercitiuz assueti q. d. nō ē in bello exercitatus non de facili superat. sz potiꝰ superat. ppter hoc dr et haberē cōsuetudinē prelianti ppter qđ legitur de

dauid. i. Regum. 17. Quando induebatur armis saul recepit tētare si armatus posset incedere. Non enim habebat p̄suetudinē dirigēs ad saul. non possum sic incedere qz nec vsum habeo vnde illis armis fuit vsꝰ in quibus erat assuetus vnde ibidem dr. Psaluit dauid aduersus philisteū i funda et lapide percussit eū philisteū interfecit pfidā que primo vulnerat ānēq̄ lapis ex ea emittatur signatur scrutinium pprij cordis q̄ a nobis persuadendo et reuoluendo diligenter debet examinari et tunc debet ex eo lapis durus quia obstinationis peccati per confessionem emitti. et sic abhostibus interioribus liberamur et hostis exterior superatur. In isto primo certamine beatus Uincētius superauit quia carnē suam cum vicijs et concupiscentijs crucifixit. et ideo quasi bonus miles istud primum certamen superauit. Secūdo est certamen sapientie contra insultuz hereticē prauitatis. Sap. 8. In certamine loquele illius sapientis et preclaritas in communicatione sermonum illius dupliciter aūt solent heretici vel infideles contra fideles certare. primo in similitudine rationum. Secundo peruersa expositione scripturarum sanctaruz vnde de ipsis dicitur gladij ancipites in manibus eorum sz vt clauus clauo retundatur gladio verbi dei extraq̄ parte acuto contra ipsos pugnare debemus Apo. 1. De ore eius gladius et vtraq̄ parte acutus exibat Nam verisimiles rationes illoruz debemus solidis rationib⁹ retundere peruersas expositiones eorum catholicis refellere expositionibus: et sic fidem nostrem contra ipsos astruere et defēdere. Aug⁹. in libro de trinitate aduersus garrulos rationatores et latratores q̄ capaciores similitudinibus cōgruis et rationibus catholicis ad assertōnem et defessionem fidei est vtendum his armis erat indutus et in ipsis exercitat⁹ miles egregius beatus paulus apostol⁹. 2. Cho. 10. Nam arma militie nostre non sunt carnalia sed potentia deo ad destructionem munitionum consilia destruentes et omnem altitudinem extollentez se aduersus scientiā dei si ergo in certamine loquele sapientis est sapientia sequitur. et preclaritas in communicatione sermonum ipsius sapientia enim de se dicitur. esse clara. Sapientie. 6. Clara est et que nunq̄ marcescet sapientia Sed in sua cōtemplatiōe dicitur esse p̄clara sicut ei sol q̄ntū ad suū pmū actum que est lucere dr ee clarus q̄tum aut̄ ad esse eius scīm qđ est si luminare dr esse preclarus. Sic sapiēs dr esse clarus in veritatis cognitione. Sz dicitur preclarus in cognite veritatis cōmunicatione qđ fit in auditoz eruditione qz per hanc obtinet claritatis laudem i eternitate. Dañ. 12. Qui aūt docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti et qui ad iusticiam multos eruditi quasi stelle imperpetuas eternitates. in isto certamine sapie fuit bene eruditus beatus vincētius. ipsi enim dixit sanctus valerius. tibi fili gēma scis pollenti ac superni amoris igne feruenti celestis olei doctrine ministerium delegaui. Ista gemma eius scientie erat in duobus in cōtēplatione eternorum. et in formatiōe morū vel erat ista gemma scientia in habitu fidei in corde et libera cōfessione in ore ad. Ro. 10. Corde creditur ad iusticiam ore aut̄ fit confessio ad salutem. tercio est certamen patientie contra impetuz tribulationis vel afflictionis Ad hebre. 10. Rememoramini pristinos dies in quibus illuminati magnū certamen sustinuistis passionū loquitur apostolus fidelibus christi de statu ifidelitatis ad fidem eius p̄uersis. nam primo erant tenebre super faciem abissi. Sz dixit deus. fiat lux et facta est lux fidei in ipsis. Ephe. v. Eratis enim aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. Istos dies pristinos rememorari debemus. vt de munere fidei qua illuminati sum⁹ christo gratias referamus Et sapienter christus pr⁹ suos fideles voluit illuminari. q̄ certaminibus tormentorum et poni. Hebre. 2. Qui in tenebris verberatur vel vulneratur ignorat a quibus vel qua de causa verberatur sed qñ verberatur de die pōt personas et etiam causas perpendere sic fideles christi primo fuerūt illuminati vt cognoscerent i lumine fidei q̄ p fide christi erant tormentis tirannoꝝ expositi: sz quia erant supra firmam petram fundati cruciari poterāt sz nequaq̄ poterāt fide christi auelli. 7. ec est petra refugiū erinaceus. i. martirib⁹ sācts. Jere. 48. Habitare in petra estote quasi columba nidificās in summo ore foraminis petra est christus. i. Cho. 10 Petra autem erat christus huius petre foramina sunt christi vulnera quibus fuerunt eius membra in passione pforata. in istis foraminib⁹ vult christus fideles suos habitare. nec cessat eos quasi columbas domini ad ista foramina prouocare. Canticorum. 2. Ueni columba

mea in fotaminibus petre beatus Uincē securus habitabat et dacianum i cuz seruientem quasi accipitrem circunuolātem videbat nec timebat sed magis dei ppria supplicia prouocabat Unde et ipse dicebat Insurge et toto malignitatis tue desaccare videbis me dei virtute plus posse qui torquetor q̄ possis ipse qui torques Nec mirum si beatus vincen. habitans i petra in modum petre duraverit sed exul a corpore dolores corporis nō senserit ne q̄ hoc faciebat suporī sed amor Submittebatur enim sensus non ammittebatur tur non non deerat. dolor sed supersbaccipiebantur opes sed contennebantur ¶ Quarto est certamen caritatis seruide per com temptum mortis. 2. Timo. 2 Non coronabitur nisi qui legitime certauerit homo certat legaliter bonum incipiendo sed certat legalius incepto bono p ficiendo sed legitime certat vsq̄ in finem perseverando et sic incepta bona cōsumādo Sic certauit beatus vincen. vnde dicere potuit id. 2. Thi. 4. Bonum certamen certaui fidem seruaui cursum consummaui Certamen imperatoris est prouocatuz audacie militis propter qō ad Heb. 12. Curramus ad propositum nobis certamē aspicientes in auctorem fidei et consummatorem iheſum qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem ad xp̄m oculos leuabat Nam inde potens ad bibendum calicem domini erat de quo in ps̄. Calix meus inebrians q̄ preclar⁹ est. Reuera iste calix et preclarus et iocundus erat non solum militi certanti sed imperatori spectanti. miles enim ex vulneribus imperatoris hauriebat quod illud qō sibi deerat ex propria infirmitate supplebat et ipsuz in passione solidabat vnde bene competit beato vincenti. illud quod dicit beatus. Bern. Ego quod michi ex me deest michi vsurpo ex visceribus ihu christi Nam mira effluunt nec foramina desunt per que effluunt. Foderunt enim inquit manus meas et pedes meos latuscq̄ lances perforauerunt per has rimas licet michi sugere mel de petra oleum q̄z de saxo durissimo. 1. gustare et videre quoniaz suauis est dominus pregustatione istius dulcedinis p uocabat beatus vincentius tortores suos ad accellerationem certaminis. Nam dilatio remunerationis ei videbatur diminutio Sic ergo beatus vincentius primo commendatur ab audaci aggressione arduorum cum dicitur Certamen forte dedit illi. Secundo commendatur a virili subiugatione tormentorum cum subdit vt vinceret. Sciendum est ergo q⁹ beat⁹ vincen. vicit quadrupliciter. Primo enim vicit cōcupiscentiam carnis castitate. Secundo vicit infidelitatem erroris fidei veritate. Tercio vicit agonē certaminis patiētie virtute. quarto vicit mortē et actores mortis feruida caritate. prio ergo vicit beatus vincen. concupiscentiā carnis castitate. 1. Jo. 2. Scribo vobis iuuences, quoniam fortes estis et verbum dei manet in vobis et vicistis malignū. i. mundū triplici malo igne ignitum. quia secundū q⁹ ibidē dicitur. Omne quod est in mūdo est concupiscentia carnis. aut concupiscētia oculorum. aut superbia vite concupiscentiam carnis dicit propter affectionem voluptatis carnalis. Concupiscentiā oculorum dicit propter cupiditatem affluentie temporalis. Superbiam vite dicit propter ambitionem excellētie vel honoris. Ista tria vicit beatus vincentius. primo vicit concupiscentiam carnis. carnem suā cum vitiis et concupiscentiis non solum crucifigendo. sed etiam varijs supplicijs exponendo vnde de ipso legitur. To quetur et flagellatur. eruitur t distensis mēbris crescit ad penā. Insertur quoq̄ pectori t mēbris depssa aspitas lamināz et decurrēte iter ipas cādētis ferri acies liquore stridens flāma a ruina respergit. Secundo vicit concupiscentiam oculoz mundum et omnia mundi oblectamenta contenendo vnde cum sibi prospera promittebantur si christū negando a fide eū auerteretur omnia quasi stercora arbitratur. Tercio vicit t superbiam vite. sese in fidelibus et tortoribus longe ipso inferioribus humiliando. verus imitator christi de quo ad philip. 2. dicitur humiliauit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortem. Secundo beatus vincentius infidelitatem erroris vicit fidei veritate Sap. 7. Sapientiam non vincit malitia Attingit enim a fine vsq̄ ad finem fortiter. et disponit oia suauiter Cū dicit sapiam nō vincit malicia min⁹ dicit t plus signat q⁹ sapia nō solū malicia, nō vincitur. sed malicia a sapia superatur. Ne mir⁹ q⁹ infirmū cum a forcioti cutitur et cōcussiōe cōfringatur Eccle. 13. Quid cōcabit cacab⁹ ad ollā Qñ em se collisserint cōfringet vñ sicut cōfrigitur olla testes et collisiōe coctibi erei soliditatem hñtis ita malicia vincitur a sapia, ppter veritatis sapie firmitatē

In ista firmitate veritatis beat⁹ vicen. solidatus erat. Et ideo nec tirannū nec martirum timebat. vnde et contra ipsum sermebat mundus. et seipsū primebat corp⁹ et si contra ipsum seruiebat tirannus et etiam insidiabatur diabolus nec cedebat nec a fide recedebat beatus vin. super firmitatem veritatis solidatus. vnde de ipo legitur manet dei martir inmotus. Nec mirum quia in veritate fundatus quia. 2. Esdre. 4. dicitur Ueritas manet et inualescit in eternum et viuit t obtinet in secula seculorum deus veritatis. Tercio vicit beatus vin. agonem certamis patientie virtute Apoc. 6. Et ecce equus albus. t q̄ sedebat super illum habebat arcum t data est ei corona et exiuit vincens vt vinceret. per equum album et sedentem super illum potest beatus vin. designari propter diuersitatem differentiam anime et corporis. Nam sicut sessor regit equum. sic ratō debet regere sibi corpus subditum Nam ratio debet imponere corpori sibi subdito frenum cohibitionis sellam subiugatiōis debet etiam ipsum vrgere calcaribus castigatiōis. dz etiam sibi apponere fenū ne cessarie sustētatōis vt possit i plere dietaz suā in via pētis pegrinatōis. q̄ positi sumus. vt de die in diē eam⁹ quousq̄ veniam⁹ ad diaruū supne vocatōis. Johā. 15. posuiuos vt eatis t fructū afferatz t fructus vr maneat repositus sez in horreū eternitatis Beatus vin. quātū ad rationez sedens sup istū equū hoc est corpus candidum et immaculatum dicitur habere arcum. In arcu autem duo sunt scilicet corda t lignū. Lignum ē durum corda ē mollis attamen corde mollicies ligni duriciē deflectit. Sic in isto martire beato vincentio fuerunt duo permodum corde fuit i eo inuocatio diuine misericordie Sz per modum ligni fuit in eo protectio diuine iustitie quantum ad inuocationem diuine misericordie dicitur de eo clamauit ad me t ego exaudiam quantam ad protectiōez diuine iustitie subditur cū ipo sū in tribulatiōe eripiā eum et glorificabo eum beatus vincen. ad dñm oculos leuabat a quo sibi auxiliū futurum sp̄abat. vñ de ipo legit. q⁹ erectis in celū luminibus dñz depcabatur a quo omne auxilium suis martiribus deriuatur et ex spe auxilij fortior efficitur ūs beat⁹. Bern. vult benignus dux deuoti militis vultū et oculos ad se sustulli vt ex hoc ei⁹ alim erigat t exēplo sui reddat ad tollerādū fortiorē Sic ḡ beatus vinmanu sua habebat arcum in quo sez erat corda diuine misericordie t lignū, prectōnis diuine iustitie t sequitur t exiuit vincens vt vinceret Exiuit ad seminandū diuini verbi frumēta vincēs huius mundi oblectamenta t h̄ vt vinceret et tortores et tormēta Exiuit prio dico ad seminādū diuini verbi frumenta Math. 13. Ecce exiit qui seminat seminare semen suum. Et fin expositionez saluatoris semen est verbum dei. Istu d semen beatus vincen. seminauit cū Xbum dei predicauit Et ideo maledictionē populorum diuitauit etiā dei benedictionez impetrauit. Prouer. ij Qui db̄ scondit frumēta maledicetur i populis b̄benedictō aut super caput vēdētiū t exponentiū t p̄dicātiuz beat⁹ vin. ergo exiit seminare diuini Xbi frumenta. Sed exiuit vicens mūdi oblectamenta. Johā 16. In fine confidite ego vici mūdū q⁹ bene beato vincen. conuenit hic est enim vere martir qui pro christi nomine sanguinem suū fudit t minas iudicum non timuit nec terrene dignitatis gloriaz quesiuit sed ad celestia regna feliciter pervenit ipse ergo exiit vicens mūdi oblectamenta. et hoc vt viceret et tortores t tormētavn de de ipso legitur q⁹ a tortoribus afflict⁹ et pre labore pene merentibus denuncia tur daciano vincentium pcutisse vniuersa supplicia et pertinaci magis p̄fessionē q̄ ceperat christum confiteri tunc ait dacianus vincimur. Quarto bea. vin. vicit mortem et actores mortis feruida caritate. Apoc. 21. Qui vicerit possidebit hec et ero illi deus et ille erit michi filius Qui vicerit virtute feruētis caritatis caritas nunq̄ vincitur sed sapientia vicit. i. Cho. 13. Caritas nūq̄ excidit ille possidebit h. sz quid sibi d̄ns vult ita indefinite loquēdo et nichil in priculari aut singulari dicendo cuz dicit qui vicerit possidebit. Hic rñdeo q⁹ ipse p̄mis eterna vult ibi intelligi que sermone nō valent pplete explicari. i. Cho. 2. Oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit q̄ preparauit deus his qui diligunt illum q⁹ bene, p mittit deus suis martiribus in agone certaminis vincentibus Apo. 2 Uincēti dabo manna absconditum filij israhel videntes manna dixerunt manhu q⁹ interpretatur quid est hoc. per manna signatur immensitas diuine dulcedinis que in presenti vita humana lingua nō potest explicari. ppter quod dauid propheta admirās dicebat q⁹ magna multitudo dulcedinis

nis tue domie quā absconditi timentib⁹ te. Dominus in p̄senti vita nobis multi tudinē sue dulcedinis abscondit. sicut ma ter paruulo desideranti potum absconde re consuevit. Nam per istam absconsionē desiderium magis accendit et ad maiorez capacitatem extendit sed tunc istam ma gnitudinem sue dulcedinis nobis exhibe bit. z nobis delectationes in derrera sua vsq; in finez firmiter demōstrabit. z demō strando firmabit p̄s. Adimplebis me leti cia cum vultu tuo delectatōes in derrera tua vsq; in finez. qō in vita beata nobis i pendat dñs. Ad quā nos. ꝛc.

De sancto Uincentio Sermo. secundus.

IUstus de angustia li= beratus est. Prouer. ii. In ver bo propositotria notantur a qui bus beatus vincen. cōmendatur primum est sanctitas patiētis. quod notatur cum dicitur iustus Secundū est acerbitas pas sionis quod notatur cum dicitur de angu stia Tercium est benignitas liberātis. qō notatur cuꝫ subditur liberatus est. Quā tum ad primum sciendum q̄ beatus vin. tripliciter fuit iustus primo viuendo re gulariter Secundo certādo viriliter. Ter cio per perseuerantiam perseverando fir miter primo ergo beatus vincentius fu it iustus viuendo regulariter Justicia eſt est respectu hominis fidelis per quam re gulariter in via fidei z morum et etiā mā datorum dei ad Galla. vi. Quicunq; hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia propter quod de iusticia be ti vincentij. Sapi. io. Justum deduxit dñs per vias rectas. Et ostendit illi regnum dei homo rectus non potest recte incede re per vias tortuosas cecus z etiam clau dus nō potest recte incedere etiam per vi as rectas Ad hoc q̄ per vias rectas recte incedat. oportet q̄ habeat in se regulaz re ctitudinis. z q̄ via in se sit recta. sed econ trario peccator est cecus in intellectu per ignorantiam agendorum cupidus in affe ctu per concupiscentiam noxiorū vñ Aug. Duo inflicta sunt nobis. ꝓpter peccatū p̄ mi hois ignorātia rerū agendarū z concu piscentia noxiarū. ꝓpter ignorātiā pecca tor male intelligit q̄ concupiscentiā puerse eligit. Et sic tortuose incedit. Et iō a d hoc q̄ homo recte incedat. oportet q̄ eū dñs deducat Jere. io. Scio dñe q̄ nō est hois via eius. neq; viri est vt ambulet neq; diri gat gressus suos. Imo a dño z apud dñm gressus hominis dirigūtur. propter quod dicit iustum deduxit dominus per vias re ctas. sequitur. Et ostendit illi regnum dei Sciendum est q̄ duplex est ostensio regni dei. Prima est fides z hec est in via Secun da est spes. z hec est in patria. Prima ē spe culationis Secunda est manifeste compre hensionis. i. Cho. 13. Nūc videm⁹ per spe culum z in enigmate. tunc autem facie ad faciem In signuz huius dominus abrahā per terram promissionis deduxit et eidez terram perquā eum ducebat. z semini suo promisit. z soluens promissum semen eius in terram promissionis introduxit Isa. i. Si volueritis z audieritis me bona terre comeditis. Judei nimis crassum et car neum habent intellectum z corporalia nō trāscēdūt nec se ad spūalia erigūt et ideo ipos in sua duricia. z ebetudine reliquen tes z spūalia p̄gantes Exp̄am⁹ spūaliter bona ista spiritualiter intelligentes Can ti. 5. Comedi fauum cum melle meo. z bibiri num meuz cum lacte meo In istis notatur refectio plena que erit in vita beata. Nā i fauo designatur christi vera humanitas In melle profunda diuinitas Natura eñ mellis est penetratia In vino designatur amena iocunditas In lacte serena suauita tas que in christo omnia immenientur. in q̄ est eterna felicitas ad quam felicitatez iā beatus vin. peruenit meritis fidei et sue gloriosissime passionis. Secundo fuit be atus vin. iustus certādo viriliter Prouer 28. Fugit impius nemine persequente iu stus autem quasi leo confidens absq; ter rore erit. Impius fugit z recedit ab obser uantia mandatorum decurrit per domici lia vanitatum. defluit ad negocia viciorū corruit ad supplicia infernorum Prouer. 28 Qui vero mentis est dure corruet in ma lum. Sic ergo fugit impius z hoc nemine persequēte quia homo ex proprio defectu sufficit vt ad mala ꝑpetrāda accedat. Sz nonduz sufficit vt ab illis recedat p̄s. Ho mo est vadēs z nō rediens sic igitur fugit impi⁹ nemie pseqnte. sequitur. Justi⁹ ār q̄si leo cōfidēs absq; terrore erit. iust⁹ eñ nō timet mūdi blandimenta. atq; nō respicit nec carnis oblectamēta q̄ despicit. nec dia boli tēptamenta q̄ subicit. hñs dñz adiuto rem qui ip̄m eripit z ad salutem eternam suscipit p̄s. Cū ipo sum in tribulatōe eri piā eū et glorificabo eum sic bea. vicen. a certamine passionis est erectus z i eterna glia susceptꝰ. c Tercio fuit beatꝰ pi. iustꝰ

p̄severādo finaliter. Job. 17. Donec de ficiā nō recedā ab innocētia mea. et iustī ficationē meā quā cepi tenere nō desinaz Sciendū est q̄ hō p̄ insipientiā ab innocē tia recedit. per malitiā ad noxia accedit p pniam ad salubria resurgit. p perseveran tiā ad celestia assurgit. prio ergo hō p̄ insi pientiā ab innocētia recedit. hō eñ cū in honore esset non intellexit cōparatus est iumentis insipientibus z similis factꝰ est illis magna insipientia est seipsum stola candoris i innocentie exurere et seipsum sordidis vestimentis et sanguine pecca torum plenis induere peccator enī pecca tis quasi vestimento indutus dicitur qñ peccatorum sordibus operitur p̄ que ve stis nuptialis tollitur. Math. 22. Amice: quomodo huc intrasti nonhabens vestē nuptialem et sequitur Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras ex teriores Secundo peccator per malicias ad noxia accedit. Jere. 2. Scito et vide q̄ malum et amarum est te reliquisse dom num deum tuū malum est in affectu. ama rum in affectu Tercio peccator p̄ penitē tiā ad salubria resurgit penitētia est ista sancta tabula quā nobis dñs post naufra giū reliqt. p̄ quā peccator freqnter nau fragiū euadit z ad portū salutarē puenit. Math. 3. penitentriam agite appropiābit eñ regnū celoꝝ quarto peccator penitēs per perseverantiam ad celestia assurgit. Mathei x. decimo. Qui autem perseve rauerit vsq; in finem hic saluus erit. Peni tentia enim non habet in se aliquid p̄ qō sufficienter ad vitam beatam p̄sit nisi continua sit nisi perseverantia assit. Istā iustificationem iam quam habuit bea tus vincentius non deseruit sed perseve ranter tenuit vnde iusticia eius manet in seculum seculi. Justicia enim ꝑpetua est z immortalis. Sapi. i. nec iusticiam sancto rum pōt offerre gaudioꝝ supernorum fe licitas quā offerre non potuit tormētorū acerbitas z iō in mēoria eterna est iust⁹ beatus vincē. z memoria iusti cū laudib⁹ p̄rouer. io. Secundo notatur in beato vi. acerbitas passiōis cū dicitur de angustia Sciendum est ergo q̄ est triplex angustia prima enim est angustia paupertatis cui pe. Secunda tribulationis acerbe. Ter cia p̄sentis miserie. Prima est angustia paupertatis culpe et ideo pauptatis cul pe q̄ quātūcunq; homo diuitiis tpalibus abundet i veritate paup est si diuitiis spi ritualibus egret. Apo. 3. Dicis diues sum et locupletatus et nulli⁹ egeo z nescis q̄ tu es miser et miserabilis et pauper z ce cus et nudus de ista angustia paupertatis culpe Isa. 21. Repleti sūt lumbi mei dolo re et angustia possedit me sicut angustia parturientis Sciendum q̄ duplices sunt lumbi corporales scz et spirituales. et in veritate lumbis sedens est generatiōis tā corporalis q̄ spiritualis De corporalib⁹ lumbis Luc. 12. Sint lumbi vestri precin cti vbi dicit beatus Grego. q̄ lūbos no stros p̄recingimus cum carnis luxuriā p̄ tinentiā coartam⁹ Scdo dico q̄ sūt spūa les lūbi z isti lūbi mentis sūt appellati. i. Petri. i. Succincti lumbos mentis vestre sobrij perfecti sperate in eā q̄ offertur vo bis per gratiaz isti lumbi mentis duo sūt intellectus scilicet et affectus. In intelle ctu debet esse generatō cognitionis ve ritatis In affectu debz esse generatō v̄tu tis. Sed tunc isti lumbi dolore replēt q̄n intellectus per ignorantiam cognitione veritatis fuscatur et affectus per malicia perfectione bonitatis nudatur sicut enī quelibet potentia in obiecto proprio de lectatur sic in carentia proprij obiecti tri statur z dolore repletur prophetа dauid p̄s. 34 Lumbos suos esse implētos illu sionibus tristatur Eccle. 37. Et sicut par turientis cor tuum fantasias patitur nisi ab altissimo fuerit eis visitatio ꝓpter quod dicit repleti sunt lumbi mei dolore sequitur angustia possedit me sicut angu stia ꝑturientis tanta est q̄ omnia mem bra corporis possidet et affligit sic angu stia que est de dolore p̄ petrate culpe pe nitentem debet totaliter et perfecte affli gere p̄ generali et miseria commutatiōe que est a statu gratie ad statum pauperta tis culpe Trenoraz. 4. Candidiores na zarei eius nive nitidiores lacte rubicun diores eboze ātiquo saphiro pulchriores ecce quomodo cādor nimis nitor lactis ru bor eboris decor et pulchritudo saphiri commutantur in nigredinem et turpitu dinē carbonis vñ sequtur denigrata ē sup carbones facies eorum et non sunt cogni ti in plateis verum est non sunt agniti vt nazaret quia qui prius erant virtutibus floridi peccatoꝝ sordibus fetidi sunt effe cti Secundo est angustia tribulationis a cerbe. Job. 15. Angustia vallabit eum si cut regem qui preparatur ad prelium. Istud bene in beato vin est impletū Ipse eñ angustia fuit vallatꝰ qrundiq; fuit su

plicioꝝ angustijs circũdat⁹ Jp̃e ei prio in eculeo positus ⁊ unde assumptus ad patibulum est raptus exterius affligebatur igne devorante interius torquebat lamiarum pectoꝝ in sertaꝝ asperitate. Uñ in legenda ipsi⁹ dicitur torquetur flagellatur exuritur et distensis mẽbris crescit ad penam inferitur quoꝝ pectoꝝ et mẽbris depressa aspiritas laminarum Unde potuit dicere illud. i. Paralipo. xi. Ex omni parte angustie me premunt. Sed i his oibus superabat qui moras carnificũ arguendo ad penam alacriter properabat. sic ḡ beatum vin vallauit vndiq; angustia sicut regem qui preparatur ad ꝓlium preparatus fuit cuꝫ dicimus certamen forte dedit Et in illo certamie tortores suos vicit sine superauit vnde dacianus ꝑ scz suis satellitib⁹ dicit vincamur. Jste ergo victor videlicet beatus vincentius a sũmo victore scilicet xp̃o superna gaudia est deductus. Abac. 3. super excelsa mea deducet me victor in psalmis canentem. Tercio est angustia presentis miserie. Job. 36 Eripiet ꝓ eꝝ de ãgustia sua ꝓ diu eni in presenti vita viuimus numis pauperes facti sumus. Dum in valle presentis miserie angustiamur et augustijs affligimur. Nos cñ peccata premunt. opprimũt aua ricia angustiat inuidia coartat sed sola est caritas que dilatat. vnde si ad montẽ dei oreb. qui est mons vber. mons pinguis mons amplus mons planus mons plen⁹ volumus peruenire nos oportet per amplam et planam viam caritatis incedere. et sic poterimus ad latitudinem et plenitudinẽ eterne Felicitatis puenire Ephe. 3. In caritate radicati et fundati vt possitis comprehendere cuꝫ omnibus sanctis que sit latitudo et longitudo et sublimitas et profundum Scire etiam superuenientem scientie caritatem xp̃i vt impleamini in omnem plenitudinem dei. Tercio notatur in verbo proposito benignitas liberantis cum dicitur liberatus est Sciẽdum ḡ q⁹ sicut est tripler angustia. ꝑ prima paupertatis culpe Scda afflictionis acerbe. Tercia presentis miserie Jta tripliciter. ab istis angustijs liberamur Nam ab angustia culpe primo liberamur per gratiã ab angustia tribulationis acerbe liberamur per patiam ab angustia presentis miserie liberamur per gratiam. Eccle. 34. Usq; ad mortem pericliatus sum horum cã ⁊ liberat⁹ sã gra dei. Cã petoꝝ ꝓclitatur miser peccator usq; ad mortem in fernalium suplicioꝝ. Roma. vi. Stipẽdia enim peccati mors gratia aũt dei vita eterna. malũ est militare i peccatis. vnde nichil nisi mortẽ assequimur. sed bonũ est militare i gratia dei per quã vitam eternam consequimur. Tanta est magnitudo miserationis divine q⁹ nobis vere usq; ad mortẽ pclitatis per gratiam suã subuenit et liberata a periculis vnde hic sequitur. Et liberatus sum per gratiam dei. Uñ paulus. i. Thi. i. Se dicit fuisse blasphemũ persecutorem et contumeliosũ. Sed dicit se gratia dei ab istis periculis liberatũ. i. Cho. 15. Gratia dei sum id quod sũ ⁊ grana ei in me vacua non fuit sed habundãtius oi bus his laborauit. dñs cñ non vult gram suã in nobis eẽ occiosã. sed bonis laboribus fructuosã. hõ cñ occiosus redditur fructuosus. Secũdo ab angustia tribulationis acerbe liberamur. ꝑ patiẽtiam. Jere. 15. Liberabo te de manu pessimorum pessimi fuerunt dacianus et satellites sui ipsi cñ fuerũt mali crudeliter. priores i fidelitate. pessimi obstinatione. de manu horũ pessimoꝝ dñs beatuꝫ vincẽ. liberauit. qñ sibi i tormentis firmã patiẽtiã donauit vñ hea. gre. Dñs melius liberat cũ patientia dat. Luce. 21. In patientia vra possidebitis alias vestras. patiẽtia corda iustoꝝ ita perstrigit ⁊ perficit q⁹ ipsas rectitudine fidei et moꝝ declinare et detoqueri non permittet sequitur. Sed i hoc patiẽtia specialiter roboratur cũ favore caritatis perfecte vigoratur ẽtũcq; per seuiant exteriora tormenta feruore tñ ipsa superat dilectio perfecta. vñ sicut crescente luie solis non reputam⁹ magne vtilitatis lumẽ lucerne. sic nõ reputabãt sancti martires ignẽ exterius in corpore seuientẽ cum in se haberẽt ampliorẽ feruorẽ caritatis interne. Tercio ab ãgustia pñtis miserie liberatuꝫ per gloriã. Dañ. vi. Rex ꝑ daniele posuit cor vt liberaret eũ et usq; ad occasum solis laborabat vt eruerer illũ. Rex xp̃s. per danielis signat humanũ gen⁹ ad liberationẽ hui⁹ danielis. i. hũani gñis xp̃s cor posuit. Nam ibe cor ⁊ corpus ad liberationẽ ei⁹ exposuit Sequitur. et usq; ad occasum solis vt eũ eruerer laborauit christus. quia de die laborauit ieiunando. discurrendo. orando. predicando. sed tunc usq; ad occasum solis laborauit quãdo laborauit pro nobis moriendo. tunc enim fuit veri solis occasus quando christus fuit pro nobis mortuus in cuius signum cuꝫ emisisset spiritũ

genebre facte sunt ab hora sexta. usq; ad horam nonam super vniuersam terram. Ecclesia. primo Oritur sol et occidit et ad locum suum reuertitur xp̃s verus sol iustitie ortus in natiuitate. occidit in morte et ad locum suum reuersus est in gloriosa ascensione in qua i celos ascendit vadens nobis locum parare. ꝑs. Parasti in dulcedine tua pauperi deus. dicit propheta q⁹ deus suis parauit. Sed non dixit quid parauit q; forte exprimere nec voluit nec valuit. i. Chor. 2. Oculꝰ nõ vidit nec auris audiuit. nec in cor hois ascendit que ꝑparauit deus diligentibus se. ista sũt premia eterna. que et si in presenti vita sunt ineffabilia. in vita tamen beata ꝑ dei gloriam sunt incomprehensibilia. Ad quam nos perducat.

De conuersione pauli. Sermo primus.

Postq̃ enim conuertisti me egi penitentiam. Jere. 3. In verbo proposito notantur duo. Prio enim notatur benignitas divine miserationis. cum dicitur postq̃ conuertisti me et hoc est ex parte domini. Secundo notatur humilitas prompte emendationis cũ dr egi pniaz. Et istud ẽ ex parte beati pauli. per primũ ne in malo deficiat revocatur per scdam vt in bona perficiat ꝓuocatur. Quãtũ ad primũ sciendũ q⁹ dñs petoꝝ conuertit quadrupliciter. primo enim cõuertit a seruitute peccati ad gratie libertatem. Secundo a corrupti ẽ veteris hois ad sanctevite nouitatẽ. Tercio a sterilitate oci ad bonoꝝ operũ fertilitatẽ. Quarto a vilitate miserie pñtis ad eterne glorie letitiam vel iocunditatem. primo ergo cõuertit dñs a seruitute culpe ad gratie libertatem vnde i. ꝑs. Dirit dñs ex basa i conuertã in profundũ mariz vel confundo que bene competunt petõi misero. In ipso enim est siccitas roris devotionis et divine bñdictionis. ⁊ ideo in ipso est defectus floris et fructꝰ bone operationis ad quã sequitur confusio ex turpitudine inhoneste conuersationis. Jere 14. Maiores miserunt minores suos ad aquam venerunt ad hauriendum et nõ inuenerunt aquam reportauerunt vasa sua vacua confusi sunt agricole et operuerũt capita sua. propter terre vastitatem tunc maiores minores suos ad aquam mittunt quando ꝓdicatores exhortationibus peccatores ad penitentie lamenta inducunt. Sed isti aquã non inueniunt et vasa sua vacua referunt quando animas suas sine aqua devotionis inueniunt. ꝑs. 142. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Et ideo confusi esse propter terre vastitatem dicitur. quia iustis cum exultatione venientibus et manipulos beatorum operũ portantibus sic sterilis et sine fructu beatorum operum portantibus sic sterilis et sine fructu beatoꝝ operuꝫ exãtes quasi in terre vastitate reperiũtur ⁊ ideirco merito confundunt. Sed tunc dominus ex dr sanꝫ conuertit. quando terre arenti irriguum superius et irriguum inferius continuatur. sequitur. Conuertes in profundũ maris profundum maris est profundum iniquitatis et maxime desperationis. Nam ibi dicit glosa q⁹ domin⁹ quãdoq; desperatissimos peccatores conuertit: sic paulus est beatus paulus quãdo de saulo factus est paulus. de persecutore predicatoruꝫ perfectissimus predicator. i. Thimo. i. Qui prius blasphem⁹ fui et persecutor et ꝓtumeliosus sed misericordiã dei cõsecutus sum. misericordia dei est quasi instrumentum divine bonitatis per quã sũmus artifex vasa ignominie in vasa honoris et glorie cõuertit vt possit dici hec mutatio dextre excelsi. quod euidenter i beato paulo accidit. qui ẽ vase ꝓtumelie trãslatus est in vas electionis. Actu. 9. Vas electionis michi est iste. Secundo conuertit dñs a vetustate antiqua corruptionis ad sancte vite nouitatem. Treno. 5. Conuerte nos dñe ad te et conuertemur innoua dies nostros sicut a principio. miser peccator a deo per culpam aucrtitur: timore reuertitur. penitentia cõuertitur. finali p seuerentia in bono proficitur. Culpa enim a deo separat. timor a deum aspirat. penitentia ad deum suspirat. perseuerantia in bono q⁹ caritate et sapientia non estuat ad dei cognitionem et fruitionem respirat. propter quod dicit domine converte nos ad te conuertemur. Nos enim conuerti nõ possumus nisi divino munere iuuemur. sicut enim corpus sensibile a sinistro latere in dextrum non vertit nisi manu monentis conuertatur. sic cor peccatoris a sinistra culpe ad dexteram operationis bone non transfertur nisi divina virtute conuertatur Sequitur. Innoua dies nostros sicut a principio. A principio sumus innouati per lauacrum regenerationis et renouationis spũsancti. qñ in nole

patris et filij ⁊ spūssācti sumus baptisati Sed pōst moduz inueterati sumus qñ ab origiali petō mundati i baptismo posimodū peccata actualia su perducim⁹. 1. Cho. 5. Expurgate vetus fermentuz istud vet⁹ fermentum et purgamus quando de pectis actualibus cōmissis penitentiam agimus multum placet deo grata inuentus et multum et displicet in malis inueteratis senectus. Eph. 4. Deponite vos secūdum pristinam conuersionem veterē hominem qui incorrumpitur secundum desideria carnis. Renouamini spiritu mentis vestre et induite nouum hominem qui secundum deum cratus est in iustitia ⁊ sācitate veritatis. Dominus vult primo expelli vetustatem culpe et posimoduz super induci nouitatem gratie et operationis bone contra multos qui peccata non deponunt et cum opera de genere bonorum faciunt sunt similes pigris ancillis que immunditiam de domo non eiciunt. sed super immunditias veteres tuncos pro ornamento spergunt sed alij sunt similes gabaonitis qui sēper perseuerant in peccatis q̄ induti veteribus vestimentis Josue. 9. Iste quia vesti nuptiali iduti nō inuenientur expellentur et ligatis pedibus et manibus in tenebras exteriores mittentur istam vetustatem beatus paulus ante se abstulit et in seipso de die in diem interiorem hominem reuocauit. 2. Cho. 4. Sed licet his ḡfortis est noster homo corrumpatur tñ is qui intus est renouatur de die in diem. Tercō conuertit dñs a sterilitate ocij ad beatorū opūberratem Jere. 33. Et conuertaz eos ad rura sua et erescent et multiplicabūtur Scien dum q̄ sunt rura vel campi ecclesie. xp̄i ⁊ sunt rura vel campi mūdi siue diaboli In campo eccle. christi ortus est christus que est flos flor⁹ quē circūdant flores rosaruz et lilia cōuallium i isto cāpo florez florum christus est circundant rose martiruz vio le confessorum lilia Ag̃inum In isto cāpo nō solum est florum venustas sed etiā arborū fructiferar⁹ vbertas spēruz aromatica⁹ fertilitas ex isto cāpo tāta exaltat odoris fragrātia ipa l nodorans deus pater exultando clamat Gen. 27. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs Sed econtrario in cāpo mundi siue diaboli nō oriūt nisi spine ⁊ tribuli q̄ sūt materia eīm icendij vñ hō q̄ peccā peccatis accumulat materiā incendij curat prouer. 24. per agrū hois pigri transiui et per vineam stulti viri et ecce totum repleuerant vrtice operuerant superficiem eius spine. Tunc ergo dñs fideles ad rura sua conuertit qñ ipsos in cāpo militantis ecclesie introduxit. sequitur et creuit et multiplicabuntur nō nūero qō sacū fruit spiritualiū bonoz. i. apostoloz laboze exercitio nā per doctrinā quasi p tritur ipsorum fideles multiplicati sūt super numerū. prouer. 14. Ubi non sunt boues ꝑsepe vacuum est. vbi aūt apparent plurie segetes ibi manifesta est fortitudo bouis bos domini fortissimus fuit paul⁹ apostolus. qui in campo ecclesie christi tantū laborauit q̄ copiam fideliuz tanq̄ plurima rū segetum in horreum dñicum cōgregauit. Hic est bos de q̄ Isa. 1. Cognouit bos possessorem suum iste bos possessorez suū cognouit qñ iesū nazarenum vocantē se eidem tota deuotione deuouit. Job. 1. Boues arabant et asine pascebant iuxta eos boues christi fuerunt apostoli et predicatores euangelii isti boues arant quando fideles eorum doctrinis imbuuntur et ad faciendum fructum bonorum operum inducuntur. asine sunt homines inferiores qui iuxta eos pasci dicuntur. quia eorum doctrinis tanq̄ spiritualiter sustentātur Et dicuntur pasci iuxta eos non infra q̄ et si apostoli super ipsos esset vestigio dignitatis. iuxta tamē erant communis obsequio caritatis. Quarto quertit dñs peccatores a vilitate presentis miserie ad ea ne glorie leticiam vel iocunditatem. psal. Conuertisti planctum meum in gaudium meum concidisti saccum meum et circūdisti me leticijs. Dñs optle nouit legē conuersionis ⁊ frequent sēp̄ artē cōuertendi p cōtrapositionē tā iustos q̄ peccatores conuertit. conuertit iustos per contrapositionem luctum penitentium in gaudium et exultationem commutando. Math. 5. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabūtur conuertit impios per contrapositionē vanū ⁊ malū ipoz gaudiū. ad iferni supplicū. trāsferēdo Job. 21. Tenent timpanū et citharam ⁊ gaudēt ad sonitum organi ⁊ ducūt in bonis dies suos et in pūcto ad inferna descēdūt. iō ppheta videns se dñs ad vilitatē suā cōuersū ⁊ de lucru ad gaudiū trāslatū dicebat Cōuertisti planctū meū in gaudiū meū scq̄ cōcidisti saccū meum saccus aīe est corp⁹ huiusmodi aīa saccus cōciditur qñ separactiōem aie corpus resoluitur saccus. ḡnis de se sit vilis ⁊ contemptibilis tñ preciosa cūtinere cōsueuit corpus pauli quibusdā ꝓpter infirmitatem contemptibile videbatur in ipo a utez sia deo grata et pretiosissima continebatur quā dñs preciosam dominus reputauit qñ ipsā ad huc in sacco corporis existentē frumento salutaris sapientie ad impleuit Gen. 44 Imple saccos eoz frumēto quā nō capere possunt istud frumentum sapie non sibi auare sicut auari vsurarij retinuit. Sed ipsum populis liberaliter dispensauit et ideo sibi diuinam benedictionez acquisiuit prouer. 11. Qui abscōdit frumē ta maledicetur in populis bñdicto aut su per caput vendētiuz primo ergo dominꝰ saccū beati pauli cōcidit quādo eius gloriolam animam a corpore separauit ⁊ tūc eam leticia circūdedit. Illud quod circundatur vndiq̄ ambitur et vallatur Ille bene etiam leticia circundari dr qui leticia circūquaq̄ vallatur Beati enim vbiq̄ leticiam reperiunt habent leticiam inferi⁹ p euasione diabolice potestatis. habent leticiam superius propter cōtemplatiōez dominice maiestatis Habēt etiam letitia a sinistris ꝓpter p̄ceptiōnem diuitiarum gloie et etiam dignitatis habent letitiā a dextris propter eructuationem memorie abundantie diuine suauitatis. habēt leticiaz aīi per consideratiōnē ḡte et iocū de societatis. pō. Adimplebis me letitia cū vultu tuo quod exponens bea. augu⁹. illa letitia nichil amplius requireturo sitē det enim nobis patrem et sufficiet nobis. Secundo notatur humilitas ꝓpte emēdatiōis cum dicitur egi penitentiā Scien dum eniz q̄ quattuor sunt que nos mouere debent ad agendam penitentiam. Primum est summe maiestatis offensio. Secundum est diuine misericordie vel pietatis expectatio Tercium est superne ciuitatis letificatio Quartum eterne felicitatis adeptio primo ergo nos debet amouere ad agendam penitentiam summe maiestatis offensio. Judicum. 21. Universus cœtus israel valde doluit egitq̄ penitentiam super interfectione vnius tribus ex israel secundum sensum spiritualez possum⁹ ponere duas tribus vnā viciozq̄ ptinet ad semen chanaā aliā ꝓtutum q̄ ptinet ad semen ꝓtutum Dañ. 13. Semen chanaaz et non iuda species decepit te. In tribu vicioum sc ptē sunt genera ꝓz qō septē sūt capitalia petā de q̄bus nō est dicendum p singula et qlibet genus hz suum regem suos ꝓcipes ⁊ satellites Similiter trib⁹ virtutum distinguntur secundum differētiam habituum tam theologicarum virtutum q̄ cardinalium in quibus similiter ē ponere reges et ꝓncipes Sed nunc aliquid exempli gratia ponamus. videamus virtutum reginam dominam caritatem q̄ gratam ⁊ iocundam habet familiam. Nā caritatis familia sicut dicitur. Galla. 5. Est caritas gaudium. pax sapientia. pacientia benignitas bonitas. longanimitas mansuetudo. fides modestia. continentia castitas in hoc exercitu caritatis ascenderunt tribus domini testimonium israhel ad cōfitendum nomini domini. vnde multuz deberet dolere anima quando in ciuitate in conflictu viciorum et virtutū propter abūdantiam iniquitatis caritas superatur et de ciuitate anime cum tam decora ⁊ forti militia sua expellitur sed in hoc tantum ē nostra consolatio q̄ ipsa expulsa per penitentiam reuocatur vnde. 2. Cho. 7. Quoniam si contristam vos in epistola nō me penitet. sed gaudeo non quia contristati estis sed quia contristati estis ad penitentiam. Illa enim tristicia que est de perpetratis peccatis ⁊ de offensa summe maiestatis multū placet in oculis diuine pietatis. 2. Cho. 7. Que eīm fm deū est tristicia penitentiam in salutem stabilem operatur. Penitētia eīm a deuio peccati ⁊ erroris reducit. veniaz adducit ⁊ salutem stabilem introducit Scō debet nos mouere ad agēdum penitentiam diuine misericordie vel pietatis expectatio. 2. Petri. 3. Deꝰ patiēter agit ꝓpter nos nolens aliquos perire sed omnes ad penitentiam reuerti. Diuina patientia est adamantine nature Naz sicut adamas attrahit ferrum. sic diuina patientia attrahit cor durum vel ferreum diuina enim patientia est sicut mater pia. que videns ꝓnulum tenerum impressura pertinescit ad ipsum currit manū porrigit de turba educit. ad domum adducit sic facit benigna patientia ihesu christi. Ro. 2. Ignoras qñ benignitas dei ad penitentiam te adducit. sic ergo deꝰ patienter agit ꝓpter nos ⁊ hoc est quia est nolens perire Ezechie. 14. Nolo mortem peccatoris ꝙs vt magis quertatur ad fidem et viuat. Ille eīm qui mortem nostram moriendo destruxit ⁊ vitam resurgendo reparauit minister est vite non mortis et ideo non vult aliquos perire sed ad penitentiā reuerti et ideo bonum est agere penitentiā dum tempus habemus quia si penitentiā egerimus in manus dei et non hominum in

Universidad de Sevilla Biblioteca

cidemus. bonum est in hac vita ꝛ securum incidere in manus domini miserantis. ꝙ multum timendum est. et horrendū in manus domini incidere cum feruitate iudicātis. Tertius qđ debet nos mouere ad agēdum penitentiam est superne ciuitatis letificatio. Luc. 15. Gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiā agente filij letantur de regressione patris qui peregere profectus est bonus homo letatur de inuentione ouis quam perdidit paterfamilias de reditu filij qui regionem longiquam abierat Sic gaudium est in celo coram deo et angelis eius de penitentia peccatoris qui per peccatuz petri erat ꝛ certe si tam grata est deo ꝛ angelis eius peccatoris penitentia. multomagis est eis grata ipsius gloria. Nam si grata ē amicis infirmi potio amara per quam sanitas recuperare speratur Multum grata ē eiusdem sanitas cum recuperatur. Quarto nos debet mouere ad penitentiam eterne felicitatis adeptio Math. 3. Penitentiam agite a propinquabit enim regnum celorum Secundum est ꝙ quidam agunt penitentiam quidam aguntur a penitentia Penitentiaz agunt seculares ex libera voluntate penitentiam assumentes. Penitētia vero aguntur mali claustrales contra correctionem capituli murmurātes ꝛ quātum possunt contra correctionem recalcitrantes similes equis duris et indomitis qui non patiuntur se ferrari. et ideo ligāntur constringuntur. affliguntur. ꝛ ad vltimum ferrantur. melius est agere penitentiam ꝙ agi a penitentia. Penitentia enim humilis dicitur esse ꝛ voluntaria. sic agebat penitentiam Iob qui dicebat ipse me reprehendo et ago penitentiam in faulla et cinere bene dixit ipse me reprehendo. quia reprehensio viri iusti debet incipere a seipso. Prouer. 18. Justus prior est accusator sui. sic ergo penitētiam agite. appropinquabit ei regnū celorū bene dicit appropinquabit regnum celorum ꝛ non dicit ap propinquabitis ad regnum celorum quia virtue humana nō sufficeret ad hoc qđ ad regnum celorum appropinquaret. nisi dominus ex sua misericordia celos inclinaret. sed ipse inclinauit celos et descendit. vt ex suo descensu nobis ascensum ad regnum celorum impetraret. ad quod ꝛc.

¶ De cōuersione sancti pauli. Sermo. 2.

sermo secundus.

Vas admirabile opus excelsi. i 4. In verbo propositio commendatur beatus paulus a tribus primo enim commendatur q̄ continentia veritatis cum dicitur vas Secundo ab eminentia sanctitatis cum dicitur admirabile Tertio a congrua conuenientia diuine familiaritatis cum dicitur excelsi Circa primum notandum q̄ beat⁹ paulus fuit vas pretiosum plenum liquore sapientie salutaris. Secundo fuit vas musicum suaui resultatione superne iocūditatis. Tercio fuit vas ornatum decore omnis gratie ꝛ virtutis Primo ergo paulus fuit vas pretiosum. Prouer. 20. Multitudo gemmarum vas autem pretiosum labia scientie. in ista auctoritate commendatur beatus paulus a tribus primo ab honesta conuersatione cum dicitur multitudo gemmarum. Secundo a fructuosa cognitione cum dicitur vas pretiosum Tercio a debita officij executione cum dicitur labia scientie primo ergo in beato paulo dicitur esse multitudo gemmarū propter vite sanctitatez ꝛ conuersationis honestatez qđ signum est. Exo. 39. Ubi dicitur qđ moyse posuit in eo gemmaz ordies quattuor ordines vita beati pauli est rationabiliter rationale dicta quia fuit secunduz rationem deductus ꝛ non fuit cruorib⁹ vel vicijs irrationabiliter seducta in isto rationali posuit ver⁹ moyses. i. christus quattuor ordines gemmarum. i. virtutum ꝛ in quolibet quaternario est ternarius gemmarū. i. trium. Cū enī sunt tres virtutes theologice ꝛ quattuor cardinales alterno ordine copulantur quia et theologice cardinalibus ornantur. ꝛ cardinales theologicis firmantur hos quattuor ordines gemmarum in quorum quolibet quaternario tres virtutes sunt. exprimit apostolus Gal. 5. Ordinem ꝛ numerum vt in primo quaternario sit ternarius. caritas. gaudium pax in secundo patientia benignitas bonitas in tercio longanimitas consuetudo fides in quarto modestia continentia castitas. vñ. Eccle. 45. Ornauit rōnale gēmis pretiosis figuratis in ligatura auri. auri ligatura est christi caritas. cum qua dz figurari vita nostra vt sit gemmis pretiosis ornata Ephe. 5. Estote ergo imitatores dei sicut filij carissimi ꝛ ābulate in dilectōe sic ꝛ xp̄s dilexit vos ꝙ p̄medāt beat⁹ paulus ab honestate vite cū dz multitudo gēmaz. Sequitur et vas p̄tiosū vbi cōmendatur a

plena cogitatiōe. 4. Regū. 2. Afferte mihi vas nouū et mittite in illud psal. iuste dīus paul⁹ vas nouū est appellat⁹ qñ vetustate legis ad nouitatē gr̄e et euangelij est trāslatus. Galla. 1. Cū aūt placuit ei q̄ me segregauit ex vtero matris mee. i. si nagoge ecc e sepatio a legis vetustate et vocauit p gratiā suā. ecce positio i legis nouitate vt reuelaret filiū. suum ex me et euāgelisarē illū i gētib⁹. Ecce p̄dicatio ex officij dignitate. In isto vase sic facto nos deo sal misit qñ id sale sapie ꝛ itellect⁹ adipleuit. Eccle. 15. Cibauit illū pane vite intellectus et aqua sapie salutar̄ potauerunt illū. liberalis cōmunicatio bonorū spūalū magis qz rēporaliū. aqua em̄ tpalis p̄ sitiētē solūmō sanare ꝛ aqua spūalis post satietatē vnius spūs pōt in potū multoz alioz redūdare describit aūt beatus paulus a debita officii executione cū dz labia scientie. Mat. 2. Labia sacerdotis custodiūt scientiā et legē requirere ei⁹. hī debēt fideles legē dei requirere ō ore beati pauli qñ ipse pfitebat olibus se debere. Ro. i. Grecis et barbaris sapientib⁹ et insipiētibus debitor sū btūs paul⁹ prudens seruus et fidelis debitū ad qđ tenebatur non negauit sicut holes peruersi q̄ debita creditorib⁹ negant. et penes se deposita celant. Secundo beat⁹ paulus fuit vas musicū suaui resultatione supne iocunditatis. Isa. 22. Suspendā sup eū omnē gloriā domus patris eius vasoruz diuersa genera. oē vas paruulū a vasis craterarū vsq; ad omne vas musicorum gloria domus dei super paulū suspendit cuz ipse i testimonio pscie gloriatur. 2. Chor. 1. Gloria nostra hoc est testimoniū cōscientie nostre et bene super ipsuz suspendi dz quis testimoniū bone cōsciētie nō deorsū venit nec ab intus procedit sed desup ifūditur et ne tibi parum videatur in beato paulo testimonium bone conscientie subdit secundū triplicē statum triplicem gradum officij gratie diuine qui designantur in triplici vasorum gnenere que subdunt. Primo enim vas fuit paruulis lac simplicioris doctrine inferioribus quasi i lagena ministrando. Secūdo fuit crater vt aphus argenteus fortiores vino solidioris doctrine reficiēdo. tercio fuit vas musicum perfectionis desiderio superne iocunditatis recreando. Quantum ad primum fuit vas paruulis. i. Thessa. 2. Facti sum parunlus in medio vestrum tanq̄ si nutrix foueat filios suos. Beat⁹ paulus se sciebat ad modū nutricis ad lactandos paruulos inclinare et ad ipsos nutriendos vbera doctrie simplicioris. coaptare. i. Chor. 2. Tanq̄ paruulus in christo lac potum dedi vobis non escam. Quātū ad secundum sciebat fortioribus quasi in crater vel cypho argenteo vinum doctrine solidioris ministrare. Hebre. v. perfectorum ē solidus cibus. verbum eruditionis quandoq; dicitur cibus. quandoq; potus. cibus dicitur quando masticatus dētibus fortis inquisitionis et perscrutationis. Sed potus dicitur quando glutitur cum suauitate spiritualis delectationis ꝛ intelligentie salutaris. Cant. 7. Uinum optimum dignum dilecto meo ad potandum. hoc vinum quod est fortiorum proprie dicebatur quando sapientiam inter perfectos loquebat. i. Chor. 2. Tunc autē beatus paulus vas musicū erat quā do contemplationis ad desiderium superne iocūditatis prouocabat. Collo. 1. Que sursum sunt querite vbi est in dextera dei sedens que sursum sunt sapite non que super terram. Sciendum est ꝙ in vasis siue instrumentis musicis sunt tres differētie cordarum. quedam enim reddunt. sonum grossiorem quedam mediocrem quedam subtiliorem vel gratiliorem beatus paulus in instrumento suo musico quasi cordas grossiores percutiebat quando virū reddere debitum vxori. et vxorem reddere debitum viro dicebat. i. Chor. 7. Cordas mediocres tangebat quando de virginibus de quibus preceptuz domini nō habebat consiliū dabat. i. Chor. 7. Qui matrimonio iungit virginem suam bene facit. et qui non iungit melius facit. Cordas autem subtiliores in instrumento tāgebat quando prelatos ad verba doctrine prouocat. i. Thi. 4. Qui bene presunt presbiteri duplici honore digni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina vel si melius tibi placet i instrumēto musico sunt differentie cordarum secūdum differēnam statuū in ecclesia dei existentium. Est enim primus status patientium. Secundus status contemplantium Tercius status comprehentiuz. primi scz patiētes in cithara domini cum percutiūtur reddunt sonum grossiorem deo tamē placentem. Actuū. 5. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij. quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. isti apostoli dure tangebantur attamen letabant et quia pro christo hoc

fecisset christus delectabatur. Secundus est status contemplantium et isti in cithara domini reddunt sonum, mediocres Job. 4. quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius viri cõtemplatiui nõ in publico clamant sed in occulto ad deum per desiderium suspirãt et ideo quasi furtiue et in secreto aures diuine bonitatis demulcent. Tercius est status comprehẽdentium et isti in instrumento musico reddunt dulciorem et subtiliorem sonum. Isaie. 2. gaudium et ↄ leticiam obtinebũt fugiet dolor et gemitus iste sonꝰ gratius ↄ suauius dicitur qui non dolore aliquo pmiscetur ei sicut video in instrumẽtis musicis qꝰ omnes corde sibi inuicem communicant. et ideo in sonum armonie dulciores resonãt sic videmus i istis musicis spiritualibus. Nam beati iniustorum patiẽtia letantur in usti in sanctorum gloria delectantur, contemplatiui autem qui sunt inter istos medii quandoq; ad sanctorum gloriam eriguntur quãdoq; ad iustorum patientiam reflectuntur et sic ex ipsorum votorum tanꝯ sonorum musicorum alternata continuatione et cõtinuata alternatione sicut letantium omnium in deo habitantiũ spiritus anime recreantur. Tercio fuit beatus paulus vas ornatum decore omnis gratie et virtutis. Ecclesia. 50. Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso beatus paulus potest dici vas auri propter sapientie preciositatem. solidum propter patientie firmitatem. Sed dicitur ornatum omni lapide pcioso propter gratiarum et virtutum varietatem vnde quot erant in ipso differẽtie virtutum tot erant diffentie precioso rum lapidum audi multitudinem istoruz lapidum precioso rum. 2. Choz. 6. Exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa patia in laboribus i vigiliis i ieiunijs in castitate ↄ in scientia i lõganimitate i suauitate in spiritu sancto ↄ in multis aliis que ibi ponuntur que multũ longum esset enarrare vnde Ezechie. 28. Omnis lapis preciosus operimentum' tuum Secũdo cõmendatur beatꝰ paulꝰ ab eminentia sanctitatis cũ sit admirabile Sciẽdum ergo qꝰ beatus paulꝰ fuit admirabilis tripliciter. primo in directiõe gressuũ suoz. Secõ in abiectione terrenoz. Tercio in edificatione morum ↄ operãe miraculoz. prio ergo fuit admirabilis in directiõe gressuz suoz sapie. 10. Reddidit dñs mercedẽ laborum suoz ↄ deduxit illos i via mirabili. via beati pauli fuit via mirabilis Primo qꝛ fuit laboriosa. secundo quia fuit periculosa Tercio qꝛ fuit erũnosa attamẽ sibi placebat quia erat in via recta sapientie. 10. Justum deduxit dominus per vias rectas vide q̃ laboriosa fuit via pauli. 2. Cho. 11. in laborib⁹ plurimus in carceribus abundantius in plagis supra modum in moribus frequenter ↄ multa alia que sequuntur ibi. sed iam dominꝰ beato paulo horum laborum mercedẽ reddidit in celo sicut bonus abbas monachũ qui in conuentu diu laborauit facit infirma membra refici sine recreari. Matth. 11. Uenite ad me omnes qui laboratis ↄ onerati estis et ego reficiam vos. Secundo vide quomodo via beati pauli fuit periculosa, ↄ. Choz. 11. Ter naufragium feci nocte et die profundo maris fuit an itinerib⁹ sepe periculis fluminum periculis latronum et multa alia que sequuntur Sed de istis periculis dominus beatum paulum eduxit et sicut bonus princeps qui pro se ipso multis periculis expositum super aquas honorauit milites Unde tercio quomodo via beati pauli fuit erumpnosa. Cho. 11. In fame et siti ieiunijs multis in frigore et nuditate. sed felix ista erumna que eternam gloriaz est recõpensata. Matthe. v. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum felix pauperias quam regni celestis leuat vbertas. Secũdo fuit beatus paulus admirabilis in abiectione terrenorum Ecclesiastici. 31. Beatus diues qui inuentus est sine macula et qui post aurum non abiit nec speravit in pecunia. et thesauris quis est hic et laudabimus eum fecit enim mirabilia l vita sua. Certe iste fuit beatus paulus philip. propter quem omnia detrimentum feci ↄ arbitror vt stercora vt christum lucri faciam. beatus paulus fuit discretus estimator rerum q̃ terrenoz cõtempsit vanitatẽ ↄ vtilitatẽ vt apprehẽderet christũ dei sapientiaz ↄ virtutez cõtra miseros peccatores qui iesum nazarenũ. 1. floridum virtutum quasi florum venustatem relinquunt et ad vilia ↄ immũda peccatoz se puertũt Sreñ. 4. Qui nutriebanturum croceis amplexati sũt stercora similes porcis q̃ margaritas contempnunt et in volutabro luti se immergunt ↄ iõ sicuti immundi peccatores in infernali sterquilinio habitabũt tercio fuit btũs paulꝰ admirabilis p ipsorum mationem morum et operationem miraculorum. Job. 37. tonabit in voce sua mirabiliter. Duo solent tonitruum cõmunitare: scilicet chorruscatio et terroris incussio. Sic beatus paulus mirabiliter tonauit. i. chorruscationem diuine illuminationis. ps. illuminans tu mirabiliter a mõtibus eternis dominus fecit beato paulo et ceteris apostolis sicut potentes solent facere hominibus honoratis. Non enim sustinent qꝰ ab ipsis de nocte recedant in tenebris sed faciũt suos seruos ipsos precedere cum cereris et corticijs. secundo. Choz. 4. Deus qui dixit de tenebris lucẽ splendescere Ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem sancte claritatis dei. Tonuit et beatus paulus incussione terroris et hoc propter duo primo propter verborum profunditatem. Actuum. 25. Loquente paulo festus magna voce dixit Insanis paule multe te litere ad insaniam conuertunt. Et paulus non inquit optime feste insanio Sed veritatis et sobrietatis verba eloquor sicut sunt aliqui qui quando audiunt aliqua a doctoribus profunde et subtiliter dicta credunt ipsa esse fantastica et ex melancolia aduenientes verbis insanientium similia. Terrebat etiam beatus paulus propter futuri iudicij denunciationem Actuum. 24. Disputante paulo de iusticia et castitate et iudicio futuro tremefactus felix. Unde aial quandoq; incurrit febres ex vehementi timore Non fuit ergo mirum si felix qui seruitatem futuri iudicij audiebat ad modum febricitantis tremebat sed quia dominus volebat paulum apostolum solis i cutere terrorem eis qui per predicationẽ ipsius crediturí erant ideo terrori predicationis adiunxit miraculorum operationem Actuum. 19. Virtutes quas libet faciebat deꝰ per manũ pauli vt si predicatione eius terrerentur visis mirabilibꝰ mulcerentur et ad dominũ conuerterẽt Tercio pmẽdatur beatus paulus a congrua conuenientia diuine familiaritatis cũ dicitur opus excelsi. Sciendum qꝰ beatus paulꝰ fuit opus per predicationem bonoz p boni oratiõnẽ odoriferũ ad christi spãlẽ familiaritatem electum primo fuit opꝰ per predicationẽ bonoz psalmista. C. 1. Opa manuum tuaz sunt celi illi scz celi q̃ enarrant gloriã dei quales fuerunt apostoli q̃ principes sup omnem terrã constituti, sũt vt in omnem terram exiret sonus eoz vñ positi sunt tanꝯ campane domice in campanili ecclesie dei vt circunquaq; longeq; lateq; possent audiri in ciuitate sunt campane grosse in ecclesijs maioribus cũ quibus ignitegium pulsatur. ↄ extũc homines modo ꝑsueto per villam non discurrũt. sz in suis domibus se recludunt. ad pulsandum istud ignitegiuz paulus constitutus fuit. qñ ipse futuꝝ iudicium predicauit. ↄ Cho. 5. Omnes cñ nos manifestari oportet ãte tribunal christi vt referat vnusq; ꝙ ꝓpria corporis ,put gessit siue bonum siue malum Sed ad pulsandum istud ignitegium dñs paulum mercenariũ selũ esse non voluit. et ideo et barnabaz tanꝯ sub mercenarium sociauit Actuum. 13. Segregate michi saulũ ↄ barnabam in opus ad qõ assũpsi eos. Secõ fuit beatus paulus opus per boni operationem odoriferũ Ecc. 48. Memoria iosie in cõpositione odoris facta est opus pigmentarij Josias interpretatur in quo est incensuz dñi in quo bene potest beatus paulus signari. in ipso enim fuit incensum deuotionis ↄ oratiõis istud incensum in ipso ignis caritatis creauit. Ro. 5. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris. Et ideo ex virtute ꝑcrematõis incensi deuotõis ↄ orationis ad deum ascendit. ps. Dirigatur dñe oratio mea sicut incensum in cõspectu tuo. Memoria huius Josie in cõpositione odoris facta est. Ipe enim fuit opus excelsi vas odoriferuz cõtẽtiuum aromatum omniũ gratiarũ ↄ virtutuz. sicut ꝑmuniter dr̃ de vase nõ potest extrahi nisi illud qõ ibi ꝓtinetur sz sũt homines qui nõ continnent nisi sordes vitiorum ↄ ideo nõ emittunt nisi fetorem. sed paulus erat apotecꝫ virtutuz ↄ ideo redolebat per bonã operatõem. 2. Cho. 2. Deo aũt gratias qui semp triumphat nos i christo iesu q̃ odorem notitie sue manifestat ꝑ nos in omni loco qꝛ xp̃i bonus odor sumꝰ deo. Tercio fuit beatus paulus opus ad christi specialem familiaritatem electum Ecclesi. 14. Omne opus electum iustificabitur ↄ q̃ opatur illõ honorabitur in illo beatus paulus vas electõis opus electũ dñ debet dici Cañ. 5. Dilectꝰ meus cãdidꝰ ↄ rubicũdus electus ex milibꝰ. Beatꝰ paulꝰ dr̃ cãdidus ꝓ castitatẽ. rubicundus propter caritatẽ vel ꝓprij sãguinis effusionẽ sed dr̃ electus ex milibus ꝓpter xp̃i speciale vel q̃si singularem familiaritatẽ. dominꝰ enim alios apostolos q̃si conciliarios suos in suo palatio vocauit. Sed beatum paulũ quasi secretariũ i cubiculo suo collocauit qñ ipm adhuc in terris existentem ad tercium celũ siue in corpore siue extra corpus rapuit ↄ ibi in secreto secretorum

pane grosse in ecclesiis maioribus cū quibus ingressum pulsatur. ⁊ extūc homines modo ꝓsueto per villam non discurrūt. sz in suis domibus se recludunt. ad pulsandum istud ignis regius paulus constitutus fuit. qñ ipse futuꝝ iudicium predicauit. ⁊ Cho. 5. Omnes eīm nos manifestari oportet ante tribunal christi vt referat vnusq̄q; ꝓpria corporis, put gessit siue bonum siue malum. Sed ad pulsandum istud ignis regium dñs paulum mercenariū solū esse non voluit. et ideo ei barnabaz tanq̄ sub mercenarium sociauit Actuum. 13. Segregate michi saulūet barnabam in opus ad qđ assūpsi eos. Sc̄o fuit beatus paulus opus per boni opationem odoriferū Ecc. 48. Memoria iosie in cōpositione odoris facta est opus pigmentarij Josias interpretatur in quo est incensuz dñi in quo bene potest beatus paulus signari. in ipso enim fuit incensum deuotionis ⁊ orationis istud incensum in ipso ignis caritatis creauit. Ro. 5. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris. Et ideo et virtute ꝑcrematōis incensi deuotōis ⁊ orationis ad deum ascendit. ps. Dirigatur dñe oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo. Memoria huius Josie in cōpositione odoris facta est. Ipe enim fuit opus excelsi vas odoriferuz cōtritiuum aromatum omniū gratiarū ⁊ virtutuz. sicut ꝓmuniter dr̄ de vase nō potest extrahi nisi illud qđ ibi ꝓtinetur sz sūt homines qui nō continnent nisi sordes vitiorum ⁊ ideo nō emittunt nisi fetorem. sed paulus erat apotecs virtutuz ⁊ ideo redolebat per bonā operatōem. 2. Cho. 2. Deo aūt gratias qui semp triumphat nos i christo iesu ⁊ odorem notitie sue manifestat ꝑ nos in omni loco qz xp̄i bonus odor sum⁹ deo. Tercio fuit beatus paulus opus ad christi specialem familiaritatem electum Ecclī. 44. Omne opus electum iustificabitur ⁊ ꝙ opatur illō honorabitur in illo beatus paulus vas electōis opus electū dñ debet dici Cañ. 5. Dilect⁹ meus cādid⁹ ⁊ rubicūdus electus ex milib⁹. Beat⁹ paul⁹ dr̄ cādidus ꝓp̄ castitatē. rubicundus ꝓpter caritatē vel ꝓpriū sāguinis effusionē sed dr̄ electus ex milibus ꝓpter xp̄i specialem vel qđ singularem familiaritatē. domin⁹ enī alios apostolos qđ conciliarios suos in suo palatio vocauit. Sed beatum paulū quasi secretariū i cubiculo suo collocauit qñ ipm adhuc in terris existentem ad tercium celū siue in corpore siue extra corpus raputt ⁊ ibi in secreto secretorum positus audiuit archana verba q̄ nō licet homini loq̄. 2. Cho. 12. Istud opꝰ fuit ꝑ gratiam in spiritu iustificatuz. ⁊ ꝑ gloriā assumptuz. 1. Thi. 3. Qđ iustificatum ē in spiritu assumptum est in gloria. sic̄ opus electum iustificatur. ⁊ qui operatur illud in illo honoratur quando vnicuiq; secūdū opera sua reddetur maius pena bonis gloria. videmus q⁹ mali in hac vita ꝓ suis maleficijs mutilantur distrahuntur. suspēduntur. in carceribus perpetuis recludūtur. Nam tali seruicio talis debetur retributio. et ꝓ tali moneta sed beato paulo ꝓ patientia boni operis debetur gloria Ro. 2. Vis qui secundum patientiam boni operis gloriam et honorem et incorruptionem querentibus vitā eternā ad quā nos perducere dignetur.

¶ De purificatiōe sācte marie. Sermo. i.

QUis det vt veniat petitio mea. ⁊ quod expecto tribuat mihi de⁹. 6. Job. In xbo ꝓpositio tria notantur a quibus desiderium beati symeonis ꝛmendatur. Primo ab oratione cum dicitur. quis det vt veniat petitio mea Secundo a spe firma et certa cuz dicitur et quod expecto Tercio a rei desiderate ad implectionem gratia cuz dicitur tribuat michi dominus Sciendum est ergo q⁹ tria solent sancti petere in orationibus suis. primo absolutionem a ꝑccatis Secundo directiōem itineris Tercio adeptionem salutis. Primo ergo sancti petūt absolutionem a ꝑccatis Thobi. 3. Peto domine vt de vinculo improperij hui⁹ absoluas me ꝑccata sunt spiritualia vincula quibus ligatur ꝑccatrix anima Nam sicut homo habens pedes ligatos non potest currere in via pedū. sic ꝑccator ligatus vinculis ꝑccatorum non potest ꝓficere in via motuz. Pro. 5. Iniquitates sue capiunt impium et funibus ꝑccatoꝝ suorum constringitur. fatuus esset homo qui se ligari permitteret si sola voluntate laqueos euadere posset Sz magis fatui sūt ꝑccatores qui seipsos ꝓpria voluntate ligant. ⁊ cum iuda sibi laqos ꝙbus suspēdūtur innodant. 2. Paralippo. viii. Incuruatus sum multo vinculo ferri et iniquitatem meam agnosco ꝑro rogās te domine remitte michi petōres ꝓpa voluntate seipsos incurūt. Nō eīm dyabol⁹ in ipo hꝰet ptātez nisi ei ꝓgrendo ꝓsentū supponerēt.

vnde faciunt sicut iuuenes qui qñ volunt ascendere sup altum murū dicūt socijs vt faciant sibi dorsum bassum Isa. 51. Incurware vt transeamus ꝓpter quod ipe dicit iniquitatem meā ego agnosco iam est quoddam sanitatis initiū qñ hō cognoscit ꝑcīs suum hō eīm ꝑiculose egrotat qñ infirmitatem suaz ignorat sicut patet in frenetici. q qñq; rident et cantant qñ mortiꝝ ap̄ propinquāt Sc̄o petunt sancti homines directionez sui itineris. 1. Esdre. 8. Predicauit ibi ieiunium vt peteremus viam rectaz a deo nobis et filijs nostris hō nō ꝑt recta via incedere nisi studeat vias suas regulis rationis et linee iudicij dirigere Mat. 3. Parate vias dñi rectas facite semitas dei uri. Sed adhuc nō sufficit in via recta esse nisi homines habeant illustratiōem lucis ꝓ qm videant seipsos regere Nullus enim expedite ꝑt tenebris ambulare ⁊ ꝓpter hoc antiqui ꝓphetes desiderabant xp̄m q̄ est lux vera que illūinat omnem hominem venientem in hūc mūdū Johā. 1. Hoc lumen dñs symeon in suis oronib⁹ postulabat ipe eīm in suis oratōibus dicebat putasne videbo putasne durabo. putas videbunt isti oculi eum ꝓ qm oculi cordium reuelabuntur iste sanctus symeon non est fraudat⁹ a spe sua Imo ei⁹ expectatō est gaudium ꝓsummata ꝓuer. 10. Expectatō iustoz letitia Un̄ hodie qñ bta virgo ihesu xp̄m in templo ꝓsentauit et btūs symeon ipz in ulnas suas accepit cū magna gloria exclamauit viderūt oculi mei salutare tuum Quod parasti añ faciem omnium populorum Lumen ad reuelationem gētiū et gloriam plebis tue israel Tercō petūt sci adeptiōem salutaris ps. Unam petij a dño hanc requirā vt inhabitez in domo domini omnibus diebꝰ vite mee vnaz petit ꝓpheta ista vna non est ꝓsens vite sz vita btā vita enim ꝓsens nō potest esse vna que tot curis et anxietatibus ⁊ varietatibus est diuisa. 2. Cor. ij. In laboribꝰ et erumna in vigilijs multz in fame et sitī in ieiunijs multis in frigore et nuditate Sz vita vna est sicut sic dirim⁹ vita btā Ipse enī est in vno solo hoc in dño ihesu christo ꝓstituta Johan. 17. Hec est aūt vita eterna vt cognoscant te soluz deū verꝝ et quem misisti iesum christū hanc vnam vitam dicit se ꝓpheta non solum q̄rere sed etiam requirere in nomine eīm requisitionis notatur multiplicatio petitiōis debemus enim vitā eternam petere frequēter et ardenter. Olis eīm qui petit accipit et qui querit inuēit. et pulsanti aperietur Matth. 7. Ista autem petitio sanctoruz est habitatio celorum quod notatur cum dicitur. vt inhabitem in domo domini. ꝛc. sancti enim viri de domo lutea parum curant quia ad domum non manufactam sz eternam in celis per desiderium suspirant 2. Cor. 5. Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitatōis dissoluatur. q̄ edificationem ex deo habem⁹ domum non manufactam. sed eternam in celis. ad istam domum bene beatus symeon suspirabat qui artificem et fabricatorem huius domus celestis expectabat sperans per illius descensum ⁊ incarnatōem futuram esse hois reparationem qđ bene compleuit dñs iesus. ipse eīm descendit. suscepit. sustinuit. vicit. reparauit. Descēdit ad mortalē. suscepit mortalitatē. sustinuit passionē. vicit mortem. reparauit hoiem Secundo describitur beatus symeō. a spe firma qđ notatur cū dicitur. ⁊ qđ expecto Sciendum est q⁹ btūs symeō tria expectabat. Primo humilem incarnationē. Sc̄o sublimen resurrectiōez. Tercio nr̄am gloriosam reformatōem. Primo igitur expectabat incarnatōez Gen. 49. Nō auferet sceptrum de iuda. et dux de femore donec veniat q̄ mittēdus est ⁊ ipe erit expectatō gentium Ista ꝓphetia patriarche iacob ē recte cōtra iudeorum sollicitatem. qz ipe christi non habuerunt regem nec ꝓncipez cū adhuc expectant futuꝝ messiam. Expectare futuꝝ est ꝓuidentie. Sed expectare ꝓteritum est summe dementie ⁊ inspiētie Messias nr̄ xp̄s iesus iam venit. iā carnē assumpsit. iā nostre redemptiōis misteriū ꝓsummauit. Gall. 4. Ubi venit plenitudo tp̄is misit deus filium suum factum ex muliere. factū sub lege vt eos q̄ sub lege erāt redimeret nō potuit nobis de⁹ pr̄ manus exennijs nec fructuosi⁹ dare ꝙ vnigenitū filium summ ipe eīm veniens nos eruditt doctrinis. nos informauit exemplis. nos firmauit miraculis. nos redēit in morte. spē nostram erexit in resurrectiōe. viaz nobis monstrauit et celos aperuit in ascensiōe. Mich. 2. Ascendet pandens iter añ illos hic est de quo dr̄ ipe erit expectatio gētiū istū expectabat ꝓpheta dauid cū dicebat Expectans expectaui. dñm istum non solū expectabat sz ei⁹ desiderio ardebat. Isa ꝓpheta cum dicebat. Utinam dirūperes celos ⁊ descēderes Istū expectabat btūs symeon Luce. 2. Ecce hō erat i ierusalem cui nomen symeon. ⁊ hō iste iustus ⁊ timo

ratus expectans consolationem israel. secure poterat iste expectare cui promiserat spiritus q̄ christum deum videret priusq̄ vitam presentē morte finiret Luce.2. Responsum accepit symeō a spiritusancto nō visurum se mortem nisi prius videret christum domini quod spiritussanctus qui mē tiri non potest adimpleuit quādo venies in spiritu in templum ipsum in vlnas accepit Lu.2. Secundo expectabat sublimez resurrectionem Sopho.3. Expecta me dicit dominus in die resurrectionis mee in futurum. Dies resurrectiōis dominice fuit dies tercia secundum quod ipse discipulis predixerat. Mat.9. Filius hominis tradetur in manus hominum t occident eum et occisus tercia die resurget. sapientia in omnibus sapienter et curialiter agit. sciebat enim discipulos suos de morte ipsius in consolabiliter contristari. et ideo tristitiam passionis leticia resurrectionis tpa uit t sic triste exordium fine leto terminauit. hoc est quod ipse p̄dixerat iudeis Jo. 2. Soluite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud. t subditur ille autem dicebat de ꝯplo corporis sui. hoc erat tēplum deo dedicatum. deo cōsecratum hoc erat templum totius trinitatis corporale habitaculum in hoc templo summus sacerdos christus dominus continuam residētiam faciebat in hoc templo deo patri hostias t holocausta sanctarum orationuz p nobis offerebat quas deus pater in omnibus acceptabat. Hebre.5. In omnibus exauditus est pro sua reuerentia. ista christi sublimis resurrectio gloriose immutationis electorū erit causa et ratio. et si em̄ oēs resurgemus nō th oēs imutabimur i. Cor.15. sed illi soli q̄ spūales milites xp̄i decoris vestibus gloriose inouatōis vestientur. Tercio expectabat btūs symeon et nos debem⁹ expectare gloriosā reformationem Treno.3. Pars mea dns dixit anima mea ppera expectabo illum. bn̄ t sapiēter eligunt q̄ dn̄m in ptem suam accipiūt. ois em̄ creatura q̄si nichil ē p comparatiōez ad ipm Sap.11. Tanq̄ momentuz stature sic est añ ipz orbis terraz t tāq̄ gutta roris añ lucem que descendit in terram. vide q̄ magna distantia est vnius gutte roris ad totū orbem terrarum sic orbis terraz ad deum. et ideo meliorem et maiorem ptem hñt qui ipm eligerunt. Isti sunt viri religiosi qui mundum et ea q̄ in mūdo sunt p ter xp̄m reliq̄runt et totaliter adheserūt xp̄o hereditatem suam q̄rentes i celo. pā. Dns pars hereditatis mee t calicis mei tu es qui restitues hereditatem meaz michi Jsud est ptra mundanos vanos qui celestia p̄mpnūt t se ad terrena toto affectu conuertunt Eccles.3.4. Quasi qui apphēdit umbram. et p̄sequitur ventum et sic qui attendit aduisa mēdacia qui apphenditvmbram nichil tenet qui p̄sequitur ventū cū apphendit illum nichil hz sic qui attendit aduisa mendacia q̄ vana sūt nichil possidet Jere.2. Post vanitatem ambulauerūt et vani facti sunt. bonu q̄ dn̄m p parte sua eligunt et ad ipm tanq̄ ad remuneratōez tendunt. pā. Suscipe me sm eloquiū tuū et non confundas me ab expectatōe mea non confunduntur q̄ dn̄m quem toto desiderio expectauerūt accepta stola immortalitatis facie ad faciem ptemplantur q̄ p superne claritatis gloriam renouantur Phil.3. Saluatorē expectam⁹ dn̄m nr̄m ihm xp̄m q̄ reformabit corp⁹ hūilitatis nr̄e cōfiguratuz corpori claritatis sue. Tertio describitur beatus symeon a rei desidera te assecutōe grata q̄ notatur cum dr̄. Tribuat michi de⁹ Sciendus est ergo q̄ tria tribuit de⁹ electis suis. Primo em̄ tribuit sapiam ad illuminatōem. Scdo gratiam ad operatōez. Tercio ad gloriam remuneratōem Primo ergo tribuit sapiam ad illuminatōez. pā. tribuat michi dn̄s secūdū cor tuū t omne consilium tuum confirmet. Cor sapientis debet esse in cogitatōe claritatis. sapientie salutaris. vnde Sapiē. 6. Cogitare q̄ de ista rēsus ē cōsumat⁹ sicut em̄ oculus corporalis in luce corpora corporaliter letatur. sic oculus mentis i luce corporea spūaliter delectatur. Ecclesiast. Dulce lumen t delectabile ē oculis videre solem. vñ dño multuz placuit q̄ salomon ab ipo lucē sapie postulauit. et ideo t sapientiaz ei contulit. et diuitias. t substantiā t gloriam supadiit. tra vt nullus in regibus nec ante nec post similis illi fuerit. ii. Paralip'. 1. sic ergo dn̄s hol cor suum tribuit q̄n sapiam infundit sequtur. Et omne consilium tuū confirmet. cogitatōes em̄ q̄ non sunt firmate consilio sapientie nullā hñt soliditatē firmitatis. Isz sunt sicut vestigium sup cāpanile q̄ monetur a flatu cuiuslibet vēti Sed tūc cogitatōes firmātur q̄n consiliis sapientie solidantur pro. 2. Cogitatōes consiliis roborantur Scdo tribuit ꝯtiam ad operatōez Galla.5. Qui tribuit vobis spiritū t operat virtutes in vobis q̄ hoc facit dn̄s ihus xp̄s. sicut em̄ non possumus viuere corporaliter sine reciproca inspiratōe t respiratōe spūs corporalis .i. aeris sic nō possum⁹ viuere spiritualiter sine inspiratione t respiratione spūssancti. Actuū.2. Repleti sunt oēs spiritu sancto. t ceperunt loqui varijs liguis prout spiritussanctus dabat eloqui illis Nam spiritussanctus inspirat predicatoribus suis lumen sapiētie ad cognitionē propter quod dicit. Repleti sunt oēs spiritu sancto. vult etiam ipsos respirare per bis doctrine ad eruditionem propter q̄ subdit et ceperunt loqui &c. vt sic ipūaliter inse viuant et spiritualiter alios viuificent dn̄s ergo xp̄s iesus est qui tribuit nobis spiritū. Ipse est etiam qui operatur virtutes in nobis sicut em̄ membū paraliticū non monetur ad opus alicuius vtilitatis t huius causa est quia destituitur regimine virtutis naturalis. sic animus regimine spūssancti destitutus non potest aliqd vtile vel meritoriam salutis eterne operare. spūs enim sanctus est in nobis principium meritorie operationis. i. Cho.12 Diuisiones operationum sunt. idem vero deus qui operat omnia in omnibus. et sequitur. vbicunq̄ autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. tercio tribuit dn̄s gloriam ad remunerationem. Eccle. 11. Facile est coram deo in die obitus retribuere vnicuiq̄ secundum vias suas dies obitus est dies mortis in qua vnicuiq̄ redderur merces sue operationis. math. 20. Voca operarios et redde illis mercedem suā. Sed notabile est quod dicit sm vias suas. vie nr̄e sunt opatiōes q̄ ducūt ad diuersos terminos scōm finē varietatis sue. opa em̄ mala sūt vie que ducunt i babilomam ignominie et confusiōis opera vero bona sunt vie que ducunt in hierusalem superne pacis et eterne visionis vbi erit remuneratio electoꝝ. quādo sulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Mathei.13. Ad quod regnum nos p ducere dignetur.

¶ De purificatione sancte Marie. Sermo secundus

Veniet statim ad templū suum dominator quē vos queritis. Malac.3. Antiqui patres cum magno desiderio aduentum salutaris expectabant. Et q̄n spes que differtur affligit animam ideo spūssanctus per malachiam prophetaz ostendit aduētus ipsius propinquitatem ad eorum consolationem cum dicit statim veniet Et cetera. In quo verbo notātur duo. Primo notatur antiquorum patrum feruens desiderium cum dicit dominator quem vos queritis Secundo notatur desideriū ꝑple mentum cum dicitur venet ad templum suum. In primo notatur aduenientis salutatoris excellentia cū dicitur dominator Secundo antiquorum patrum feruoris diligentia cum dicitur quem vos queritis Quantum ad primum sciendum q̄ dominus est dominator clemens ad receptiōez penitentium Exo.3 . Dominator dominе deus misericors et clemens patiens t multe miserationis ac veraz qui custodis misericordiaz in milia In premissa auctoritate nomē misericordie ponit ꝓpter triplicem misericordiam quam dominus circa nos operatur. Primo in expectatione peccantium cum enim peccator indignus sit pane quo vescitur ab eo tamen qui solem suum facit oriri super bonos t malos misericorditer sustentatur. Ipse enim qui animam rationalem eduxit de non esse in esse per potentiam ipse eandem de malo esse reducit ad bonum et decorum esse p misericordiam demgtā caligine peccati et detur patam in honestate carpis cōuersationis ad pulchritudinem et honestatē per penitētiam reducit. 2. Pe. 3. Patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed omnes ad penitentiam reuerti. Secūdo est misericors in receptione penitētiū Jer.3. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere ad me dicit dn̄s et ego suscipiam te anima a vero spōso. pmo adamatur. Sa.8. Amator factus sum forme illius Secundo ab eo desponso desponsarur Ose.2. Sponsabo te michi in fide Tercō in amplexibus sponso copulatur quādo sponsi leua capiti ei⁹ supponitur. et eam eius dextra ꝑ̄pleratur mīsa th̄ aia sic amata sic despōsata sic amplexata in ptumeliā tāti spōsi dat ei libellū repudiū ꝑplexādo se ꝑplerib⁹ adulteri. i. diaboli vñ cū ipa. tāq̄ adulta deberet lapidari t tāq̄ sordida repelli misericordi k th̄ eā reuocat volēs eā recipe in ꝑplerib⁹ suis dicens Reuertere t ego recipiā te reuertere nō possib⁹ corporis sz affectōib⁹ cordis q̄ pctūz longe receseras in regionē dissimilitudinis tercio est misericors dominus in saluatione decedentium Actuū 3. Nō ex operib⁹ iusticie que fecim⁹ nos sed secundū miam suam saluos nos fecit. Ad saluandum nō sufficiūt nostra opa sz saluamur ex diuina dei misericordia sic em̄ video q̄ vna faba que nulli⁹ t modici ꝑ

loris est in se cōsiderata ꝙ3 industriam tū cōputantium valet mille murcas. sic opa nostra que in se nulla sunt et modica ꝓ magnitudinem diuine misericordie iudicantur dignavite eterne Scō dñs est dominator sapiens in eruditione insipientium. 2. Reg. 23. Dñatur in timore dei sicut lux aurore oriente sole mane absq; nubib⁹ rutilat saluator ꝺr dñator i timore dei ipse est enim super quem requiescit spiritus timoris domini hunc dominatorē petit ecclesia sibi dari Isa. 16. Emitte agnū dominatorē terre de petra deserti ad mōtē filie syon De petra deserti. i. celi augelis ꝓuaricatibus derelicti et hoc ad montem filie syon id est ad eminentiam ecclesie christi et ibi positus fuit non sicut lucerna sub modio sed super candelabrū et totam ecclesiam illustrauit et hoc est ꝙ sequitur sicut lux aurore oriente sole lux auroꝛe a sole procedit sic ver⁹ sol iusticie in cordibus nostris oritur per gratiam et ibiō illucescit et hoc rutilando sine nubib⁹ peccati vel erroris ille sol habet ardoꝛez claritatem et splendoꝛem ardoꝛem huius solis senserunt discipuli qui dicebant Nonne cor nostrū ardens erat in nobis de ihesu cum loqueretur in via. Non loquitur nobis dominus in via pedum sed in via morum. et ad loquelam verbi sui quod est ignitum ad modum ignis debemus iflammari et accendi. 2. Re. 22. Prefulgire in conspectu eius nubes succensi sunt carbones ignis Iste sol etiam habet claritatez claritate huius solis illustratus erat apostolus qui dicebat se raptum vsq; ad tercium celum et audiuisse archana verba q̄ non licet homim loqui hac claritate i die pēthecostes fuerūt apostoli illustrati quā do apparuerunt eis dispertite lingue tā q̄ ignis Actuū. 2. habet etiam iste sol fulgorem quo perfussi habemus sapientiaz discreti iudicij. Eccles. 37. Homo sanct⁹ in sapientia manet sicut sol Nam stultus vt luna mutatur sapiens iminutabiliter ō bet in sapientia morari Nam debz immobiliter sapienter meditari sapienter loq sapienter operari sed stultus vt luna iminutabilitate status sui. Nam quandoq; profert vera quandoq; falsa quādoq; discretavñ etiam qñq; p phanaticos et energuminos multa vera fuerunt predictavñ vulgariter ꝺr q̄ ita bene potuit vn⁹ stult⁹ sicut vn⁹ sapiēs vna clausa. Tercio dñs ē dñator potēs ad deictionē rebelliū Isa. 10. Ecce dominator dñs exercitium ꝙ frin get lagunculam in timore. et excelsi statura succidentur. et sublimes humiliabuntur. Per lagunculam que est fictilis. designatur fragilitas humani corporis quod in morte resoluetur qua morte multum debemus terreri. isti figuli lagunculaꝝ solent eas exterius depingere et coloribus decorare. tamen non amittunt fragilitatē suū ex pictura vel colore. sicut multi sunt qui parum curant de pulchritudine interiori exterius se depingunt et ornant coloribus falsis et vanis vt appareāt decori. sed qui tales sunt recogitent q̄ fragiles sunt et q̄ cito frangentur vel lagunecula figuli. Unde in pulchritudie exterioꝛi non est confidendum qꝛ vana est et multos fallit. Prouerbio. vltimo. Fallax gratia et vanus est pulchritudo. qꝛ fallax ē nō est in eis confidendum quia vanus est nō est ei imitendum plures em̄ decipiētur pari sius fuco meretricū colorib⁹ q̄ gralandria paralogismis et sophisticis elenchis. sed tur excelsi statura succidentur et sublimes humiliabuntur per sublimes statura i autoritate signantur ecclesiastici pastores et doctores sublimes sunt principes seculares doctores sup cathedrā motti eleuati. pastores sūt sup candelabrū ecclesie cōstituti. Sed si essent super cāpanie beate marie virginis non viderent infortunuz qō eueniet eis si sint mali Nam dicitur ꝙ excelsi statura succidentur. Matthei. vii. Omnis arbor que non facit fructum excidetur et in ignem mittetur multi sunt qui non faciunt fructus alioꝝ vnde cū pastores dicti sunt a pascendo. nolunt vt pastoꝛ pasceris dimittat. r. et faciat ex se actiuum Sed volunt ꝙ semper accipiat et faciat ex se passiuum vt pascantur ab aliis. sublimes statura vt dicere ceperam sunt principes seculares sicut enim aues rapaces i altum euolant vt inde videant predam suam. et sicut vrsi et leones circeunt ad alia lium simplicium deuotationem. sic principes seculares simplices homines diripiunt per predam. sed isti in fine humiliabūtur et si non in humiliatione virtutis. humiliatione tamen detectionis. et quia iustum est vt qui alios deiecerunt deiectantur ab alijs. Malach. vltimo. Calcabitis impios cum fuerit cinis sub planta pedu vestroꝝ. ¶ Quarto dominus est dominator veniens ad saluationem debilium Isa. 51. Hec dicit dominator tuus dominus et deus tuus qui pugnauit ꝓ populo suo. quia nos hereditatem nram ꝙ per

catū ꝑdideramus et hereditati eramus nec per nos hereditatem nostraz acquire re potuimus Ideo venit saluator qui pro nobis pugnauit et aduersas potestates debellauit. et nobis hereditatem nostram restituit. Nonne multū ingratus diceretur ille qui videns pugilē suum reuertentē de duello in quo superasset aduersarium suum vidēs dico reuertentem afflictum vulneratuz. sanguine suo respersum. si nō vellet aperire hostium ei nec recipere in hospitium Certe sicut dicimus saluator noster ꝓ nobis pugnauit et quod perdideramus nobis acquisiuit. et sanguine suo totus tinctus et respersus fuit Isa. 63. Quis est iste qui venit de edō tinctis vestibus de bosra. ipse pulsat ad hostium nostrum Apoc. 3. Ecce ego sto ad hostium et pulso. recipiamus ipsum in hospitium Ipse enim delitias suas dicit eē cum filijs hominum. Pro. 8. Nam si ipsum non recipimus rei in gratitudinis iudicabimur. Et cum in die iudicij clamabimus domine domine aperi nobis Cantabitur nobis de virginib⁹ Amen dico vobis nescio vos. Math. 25. Sequitur quem vos queritis. Sciendum est q̄ nos querimus dominum spūaliter sine simulatione Sapi. 1. Sentite de dño in bonitate. et in simplicitate cordis queritur illum. sensus circa proprium obiectū non decipit sicut dicit Philip. 2. de aia. Sicut obiectuz intelligentie est veritas ita obiectuz virtutis affectiue est bonitas. De domino ergo in bonitate sentiemus nisi palatum cordis infectum habeamus Et ꝓtea fue dulcedinis nullus est defect⁹. Naz palato non sano pena panis est q̄ sano suaus est. et oculis egris odiosa est lux. que puris est amabilis. et ideo purga dñe oculum excita desiderium. purga palatum. vt tue dulcedinis possim⁹ sentire oblectamē tum. Certe ille senserat et degustauerat affluentiam tue dulcedinis qui dicebat q̄ bonus et suauis ē spiritus tuus dñe in nobis. Sapi. 12. sequitur. Et in simplicitate cordis querite illum. dñm debemus querere in corde simplici et non duplici. Ipse em̄ ē amator simplicitatꝫ. et detestatur duplicitatis et simulatōis Eccle. 2. Ue duplici corde. ypocrite sunt duplices nō simplices Ihū em̄ exterius demonstrant apparē tem sanctitatem. interius latentez iniquitatem Et quibus duobus. s. apparentia et defectu homines paralogisant sed deminꝰ per diuisionem soluet huius paralogismi duplicitatem Matthe. 24. Veniet dominꝰ in die qua non sperat et hora qua ignorat et diuidet eum partem quā eiꝰ ponet cuz ypocritis ibi erit fletus et stridoꝛ dentium Diuident eum ecce diuisio multiplicis mala est compositio huius sophisma tis ad cuius diuisionem et dissolutionem sequitur pena infernalis Scō debemus querere dominū clementer sine odio et dilectione Sopho. 2. Querite dñz omnes mansueti terre qui iudicia eius estis operati querite iustum querite mansuetū Duo conuēgit prophetа que quilibz bonus homo debet habere scilicet compassionē ad proximum. Unde dicit mansuetis terre et iusticiam ad seipm Unde dicit qui iudicium eius estis operati ꝑpassio habet dulcedinem iusticia habet rigoꝛis asperitatē Unde sicut video q̄ iste apotecarij faciūt exingibero et zuchara quorum alterum habet dulcedinem alterū vero habz asperitatem et ex his duobus sīl concurrentibus faciunt delectabilez confectionez sic in hoie bono requiritur iudicij asperitas ad seipsum et dulcedo compassionis ad ꝓximum ad perfectam iusticiaz. Iusti ergo et mansueti debent querere iustum et mā suetum Dñs est iustus quantum ad retributionem premioꝝ mansuetus quātū ad remissionem peccatoꝝ. Prouer. 20 Misericordie et veritas custodiunt regez et roboratur clementia thronus eius Notandum est q̄ sapiens cum loquitur de diuina clementia ponit eam solam. cum loq̄tur de veritate ad quam pertinet iusticia addit ei misericordiam et huius ratio est quia sicut ego video q̄ isti mercatores appensores ponderum in stateris i illa parte statere in qua minus est dependere solent additamentum ponere vt equaliter ponderet vtrobiq;. sic quia minora sunt merita nostra que respicit iusticia q̄ demerita que respicit dementia vel misericordia ideo cum loquiꝰ est de iusticia posuit misericordiam tanq̄ additamentum vt esset defectus ponderis supplementuz Tercio debemus querere dominum festinanter sine dilatione. Isaie. 55. Querite dominum dum inueniri potest inuocate eum dum ꝓpe est mō dominus de facili ꝑ tuenire Ipse enim diligentes se preoccupat vt se ꝑ oñdat illis. Sap. 6. Et nos facie ei⁹ in confessiōe occupem⁹ vt de imūdicia culpe ad munditiam bone vite p cōfessionem trāsitū faciamus hic est em̄ trānsitus p quē ille q̄ diligitur inuenitur. Cān. 3. Paululum cū p transissem eum inueni

quem diligit alamea. dñm ergo dñ inuenire potest queramus. t ipm dum ppe est inuocemus In futuro enim longe a peccatoribus salus. que in presenti prope est ipsum in veritate inuocantibus. Quarto debemus querere dominum perseueranter sine defectione ps. 10 4. Querite dominū et confirmamini querite faciez eius semp In inquirendo dominuz debemus confirmari spe recte inuentionis. spes enim incendit vsq ad interiora velaminis vbi p cursor noster pro nobis introiit ihesus. Hebre. 6. perseueranter etiam debet queri sine interruptione querendi Nam qui perseuerauerit vsq in finē hic saluus erit Mat. 24. Sic ergo primo notatur ārtiquorum patrum feruens desiderium. cum dicitur dominator quem vos queritis. subdi turveniet ad templum suum Scenduz est q est templum ecclesie militantis. est templum spirituale cordis nostri Est templuz ecclesie trīphantis In prio docebat corporaliter in scō habitat spūaliter In tercio videbitur feliciter. rogamus illū qui in templo mortali x nobis voluit pātari. vt ipe i templo cordis nostri sic velit primo rari. vt templo celesti et placemus pātari quod ipse presentari dignetur.

¶ De sancta Agatha Sermo primus

Dura disciplineDilectio eit Sap. 6. Ad commendationē beate Agathe in verbo proposito notanē tria. prio enim notatur illatio tormenti. cum dicitur discipline. Secūdo notak sanatō illati cū dr cura. tercio notatur mod⁹ vel ratio sanandi cum dicitur dilectio est. Quantum ad primum sciendum quod triplex est disciplina. primo enim est disciplina recte eruditionis Scō peruerse subuersiōis Tercio illate afflictionis. Primo ergo est disciplina recte eruditionis Prouer. 1. Audi fili mi disciplinam patris tui t ne dimittas legem matris tue vt addatur gratia capiti tuo t torques collo tuo disciplina patris. i. xpi dr scrutatō sub illiorum. disciplina matris. i. eccle. dicitur cognitio facilior. Eadem em disciplina. q̄ i matre nostra ecclesia latescat i patre nro iesu christo grandescat Sapi. 8. Doctrix ē discipline dei et electrix operū illi⁹ docēte em christo saptam subtilia penetram⁹ docente ecclesia ad plana operabilium nos mentpos exerceamus Et sequitur istorum fructus cum dicitur vt addatur gratia capiti tuo t torques collo tuo. Duo requirūtur in doctore vel prelato. Primum est cognitio veritatis quantum ad se ipsum et hoc signatur in gratia capitis in intellige tis mentis. Secūdo requiritur propositio cognite veritatis sub forma eruditionis et hoc designatur cum dicitur et torques collo tuo torques est ornamentum colli sic verbum eruditionis est ornamentum predicatoris. Ca. vii. Sicut turris dauid collum tuum que edificata est cum propugnaculis. predicator collum ecclesie potest dici quia ad modum colli mēbra christi ro capiti ppungit. Istud collū dz esse erectuz p ptēplationez eternoz t ideo dicit sicut turris dauid. Scō debet esse firmum per cognitionē sanctoz t pfutatōem hereticorū t quātum ad hoc dicitur edificata cum ppugnaculis. Scō est disciplina puerse eruditōis Sap. ij. Improperat nobis peccata legis t diffamat in nos peccata disciplīne nostre. rps improperabat iudeis peccata legis transgresse Mathei. xv. Quare trāsgredimini pceptum dei ppt traditōez vestrā magna esset iniuria si bailiu⁹ precepta sua destitueret et precepta propria statueret sic faciebāt scribe q̄ pcepta dei vt in plurib⁹ ptemnebāt t propias traditiones statuebāt t pena tēpali firmabant t ideo diuine iusticie subiecti nō erāt Ro. x. Ignorantes dei iusticiā t suam querentes statuere iusticie dei nō sūt subiecti Debes intelligere tanq̄ diuina iusticia recti erūt cū subiecti velint nolint diuina iusticia cōdemnari. sic ergo rps improperabat iudeis peccata legis transgresse. Diffamabat etiā i eis peccata discipīe sue Mathei. xxiii. Ue vobis scribe t pharisei ypocrite q̄ circuitis mare t aridaz vt facatis vnū proselitū t cum fuerit factus facitis eum vnum filium gehenne duplo quaz vos. vitium puerse doctrine hoc hz proprium vt error discipuloz addat sup errorē doctoz Et ideo maior pena debetur ex errore cuipabili q̄ sup addit ur. Et ideo grauissimus peccatū est holes mittere in errorē. Dicitur em crescere pena heresiarcharum fm multiplicatōez numeri discipuloz p ipsos seductoz Mala. ij. Vos recessistis de via t scandalizastis plurimos in lege t quibusdam interpositis sequitur. disperdit dñs viz qui fecerit hoc est magistrū t discipulum Tercio est disciplia illate afflictionis Judith. xi. Disciplina tua omnibus principūs predicatur. hoc dr de nabuchodonosor cuius disciplina erat nimis grauis. Ipse em tanq̄ malus abbas subiectos sibi popu-

los tāq̄ monachos nō ad correctionē sed ad mortē disciplinauit t tā crudelis erat q̄ nullis obsequijs placari poterat. Judith. iij. Principes et honorati simul cum populis erident in obuiam venienti exercitui cantes eum cytonis et lāpadib⁹ dulcibus choros in tibijs et tympanis. nec ista tamen facientes ferocitatem eius precoris mitigare potuerunt. Eius em disciplina erat disciplina grauis afflictōis et talem disciplinam christus dominus p nobis sustinuit. Ipse enim vulneratus est propter iniquitates nostras attritus est propter celera nostra disciplina pacis nr̄e sup eū et liuore eius sanati sumus vñ xps disciplinā suā ordinabat ad nostrā curationē sed Nabuchodonosor disciplinā suā ordinabat ad sibi subditoz interfectionē sic quintianus tā q̄ alter nabuchodonosor disciplinā suaz ad afflictionē beate Agathe virginis ordinabat legitur de ipso q̄ cū agatha qui tiano rp̄m dūm predicabat dicēs: adora deos meos et creatorem tuum rp̄m nega q̄n si cōtemptseris eternis subiacebis penis tratus quintianus iussit eaz suspēdi i equleo et torq̄ri. sic ergo. primo notat illatio tormenti cū dr disciplīne. Scō notak illatio sanati cū dr cura. Et sciendū est q̄ scōm q̄d est triplex disciplina ē triplex cura dictum em ē q̄ est disciplina eruditionis ista habet infirmitatē ignorantie. Est disciplina subuersionis et hec habet ifirmitatē pfidie. Est disciplina afflictionis t ista hz infirmitatē pene. scōm hoc dico q̄ est triplex cura triplicis discipline in triplici ifirmitate infirmitas em ignorantie curatur per sapiētiā illustrātē infirmitas perfidie curatur p gratiā renouantē ifirmitas afflictōis pene curatur per gloriā liberantem. Primo ergo infirmitas ignorantie curatur p sapientiā illustrantem. Jere. xxxii. Curabo eos et reuelabo illis depcationē pacis et veritatis. dupler ē infirmitas in anima. est em ifirmitas culpe in conscientia et ista curatur per depcationez pacis. Est infirmitas ignorantie in intelligentia et hec curatur per depcationem et acquisitionē veritatis. hō non pōt pacē habere qui habet in se scrupulū conscientie ex remorsu multiplici culpe. Isaie. lvi. Nō est pax ipīs dicit dūs quo modo enim posset pacē habere qui inimicos suos capitales iuxta hospitiū proprie conscientie induit propria voluntate. sed sicut iā diximus ista ifirmitas culpe p depcationē pacis que obtinetur in presentia salutari curatur q̄d signatū est. Thobie. vi. dr Missus est angelus dñi sanctus Raphael vr curaret ambos quoz vno tēpore fuerūt orationes in conspectu dñi recirate. Secūdo salustur infirmitas ignorantie in intelligentia per depcationez veritatis. Sapientie. x. Da michi sedium tuarum assistricem sapientiam mitte illaz de celis sanctis et a sede magnitudis tue vt mecuz sit et mecum laboret cū cognitio veritatis istius sapiētie habetur: omnis infirmitas ignorantie curatur hec est sapientia de q̄. Sadiē. 10. Justum deduxit dñs per vias rectas et ostendit illi regnū dei et dedit illi scientiā sanctorum. Non est in pertractione terrenoz sed in cōtemplatione eternorum que expellit ignorātie nubilū. Secundo infirmitas perfidie curak per gratiā reuocantē. 4. Regum. v. Utinam fuisset dñs meus ad prophetam qui est in samaria profecto curasset eum a lepra quā habet. samaria interpretatur coniuncta deo per quā signatur ecclesia q̄ xpo domino in matrimonio est coniuncta Ephe. 5. Christus exhibuit sibi gloriosaz ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid huiusmodi vt sit sancta et immaculata et ibi quibusdam interpositis subdit. sacramentū hoc magnū est ego autendico in christo et i ecclesia. in samaria hoc est in ecclesia q̄ rpo fuerat coniuncta curantur leprosi. post resurrectionem em et ascensionē dñi in ecclesia surrexerūt heretici male sentientes de deitate et hūanitate xpi. qui tñ postmodū cognoscentes infirmitatē suam per gratiaz xpi ad ipsuz sunt conuersi. et sicut curati q̄d dñ signatum est. Luce. 17. vbi dicitur q̄ occurrerunt domino decē viri leprosi qui steterūt a lōge t leuauerūt vocē suā dicētes. Jesu preceptor miserē nr̄i q̄es vt se oñderent sacerdotib⁹ pcepit. t sic eos curauit. p istos leprosos dñ signāt hereticos. sicut ei curti leprosi i vna pte sanak. in pte alia maculatur. sic fm dām gre. heretici in altera pte sue narrationis vez enūciāt et falsū in pte alia intermiscent. non est enim falsa doctrina que non quandoq̄ vera falsis itermisceat nullus enim alicui crederet quez falsum dicentem semper audiret. et ideo heretici q̄ cuz falsis aliqua vera dicunt. iō facilius auditores seducūt. sed isti leprosi frequenter sanantur: quando sacerdoti

bus ostenduntur multi esse heretici sacrorum doctorum disputationibus superari sua confusione sūt respersi et cōfusi christum dominū conuersi Ecclesiastici. 4. Est confusio adducens peccatum et est cōfusio adducens gratiam et gloriam. Isti leprosi id est heretici ad dominum conuersi bene signātur per septem viros leprosos de quibus. 4. Re. 7. Hec dies boni nūcij est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq; mane sceleris arguemur Multi enī heretici qui prius erant fidei christi impugnatores per gratiam xpi conuersi effecti sūt eiusdem fidei perfecti professores et solidi predicatores. Tercio est infirmitas afflictionis et illa curatur per gloriaz liberantem. Ecclesiastici. l. Simeon omne filius sacerdos magnus curauit gentem suam et liberauit eam a perditione dominus fideles suos curat a tēporali pena. liberat a culpa liberat a gehenna. Ro. 6. Nunc autem liberati a peccato serui autem facti deo habetis fructum vestrum insāctificationem finem vero vitā eternā Quatuor pertinent ad finem ponit que xps fideliby suis impendit. Ipse enim a culpa educit. in seruitium suum adducit sanctitatem iducit. In vitam eternam introducit. sic beatam agathā virginem christus martirem suam curauit ab omni plaga et ad vitam eternam introduxit. Nam sicut de ipsa loquitur dominus apostolum suum ei misit qui ipsam curauit Unde ipsa dicebat qui me dignat⁹ est ab omni plaga curare et manullam meam pectori meo restituere ipsum inuoco deum meum viuū. sic ergo Scō notatur sanatio tremēt: cum dicitur cura Tercio notatur modus vi. rō sanādi cū dicit dilectio est. Sciendum est ergo q; dilectio diuina tripler est cure in firmitatis ratio vel causa. primo illuminando radiose et sic curat ignorantiā Secundo honestando gratiose et sic careat pfidia Tercō saluando glorioſe et sic curat penā siue miseriā. Primo ergo est cure infirmitatis ratio vel causa illuminando radiose Jo. r 4. Si quis diligit me diligetur a patre meo r ego diligam eum. r manifestabo illi meipsum. dñs dupliciter manifestat scipm. quādoq; ad eruditōem r penā sic se manifestauit saulo. quādo ei apparuit in via qua ad pſequendos fideles christi ambulabat. r hec manifestatio est i via quandoq; manifestabit se ad remunerationem et hec erit in gloria. prima est ad meritū. Scōa ad premiū. de qua. i. Johīs ii. Carissimi nunc filii dei sumus et nōdū apparuit nobis quid erimus. scimus quoniaz cū apparuerit similes ei erimus quia videbimus eum sicuti est. tunc omnīū desideriorum nostrorū finis complebitur quando filium et spiritūsanctum in equalitate patris videbimus. videndo amabimus. amando possidemus. et sic sine fine laudabimus. Secundo: dilecto dei est infirmitatis cure ratio vel causa honestando gratiose. Ecclesiasti. i. Dilectio dei honorabilis sapientia. merito sapientia dicitur honorabilis. quia habet honestatē in actu. et ipsam tribuit in effectu. Sapiēcie Ooctauo. habeo propter hanc claritatem ad turbas r honorem apud seniores scientia sapientia dicitur quia sapida efficitur quando dilectiom coniungitur. Dilectio enim habet vim et efficatiam condimenti respectu cuiuslibet. cibi scientie et virtutis. Unde cōpenter et sapiēcia dilectioni sic conūgitur quia ex duobus his vnū efficitur. Sapientia enim propriie nō nisi dilgētibus deum tribuitur. Eccle. i. sm datum suū prebet illam diligentibus se. magistrum bonum tribuit illis dñs cui dat sapiētie thesaur. Prouer. iij. Preciosior est sapientia cunctis opibus r omnia que desiderātur huic nō valent comparari. Tercio dilectio dei est cure infirmitatis ratio vel causa saluando glorioſe. Isa. 63 In dilectiōe sua r indulgentia ipse redemit nos. Domin⁹ voluit cē noster redemptor. r hoc fieret noster saluator nō esset sufficiens ei nos redimere nisi supaddereta saluare r mercedem vite eterne retribuere Isa. lxij. Ecce saluator tuus venit. ecce merces eius cum eo. sic dñs in ista dilectione sua dilectam suam beatam agatham redemit. a tormētis eripuit r saluauit. Jo. i. Beatus vir qui suffert tentationem quia cum probatus fuerit accipiet coronā vite beata agatha r quelibet martir r virgo p nomine christi potest vir appellari nō sexu conditione sed animi virtute. r. Macha. vij. Dicitur de ūdaz muliere bona q; erat feminee cogitationi masculinū animoz inserens. Quidam homines habent animum masculinū in sexu muliebri. r hoc est multū laudabile. Iste mulieres tanq; viri r plus q; viri quandoq; a domino pbantur. r approbātur. sic pbata r approbata fuit beata agatha. legimus esse q; cum coⁿ⁹ eiⁿ⁹ daretur sepulture post multos ago-

nes venit quidā iuuenis sericis vestibus indut⁹ quē nemo nunq; viderat nec post aliquis vidit sepulchrum intrauit et breuem tabulam ad caput beate agathe posuit. in qua scriptū erat mentē sanctaz spontaneam honorē deo et patrie liberationem. Beata agatha spontanee agonē certaminis subiit. r in victoria certaminis dñm honorauit idcirco eā dñs gloria et honore coronauit. et hoc est quod hic dicitur. accipite coronā vite quā coronā nobis tribuere dignetur.

De sancta Agatha Sermo secundus.

Ipse vulnerat et medetur. Job. v. In verbo proposito describitur passio beate agathe a duobus. primo a grani afflictione. cuz dicitur ipse vulnerat. Secūdo a suaui curatione cū dicitur et medetur. Quantum ad primū sciēdū est q; quadruplex est vulnus. primo est vulnus dyabolice tēptationis. Secundo cōcupiscentie carnalis. Tercio grauis afflictionis. Quarto misericordie presentis. primo ergo est vulnus dyabolice tēptationis vt habetur. Isaie decimoquarto. Corruisti in terrā quivulnerabas gentes. Istud dicit de dyabolo et angelis eius quoz quidā corruerunt de celo in terrā ad exercitiū electoz. alij corruerūt in infernū qui est subtus terram ad suppliciū reproboz. sed dyabolus in ignem eternū mittebatur qui apropriatus est reprobis r angelis eius. tūc istud verissime cōplebitur. Corruisti in terram qui vulnerabas gentes. et quia peccata nostra etsi alteri initiū habēt dyabolico impulsu. cōsummationē tñ habent a nostro consensu. Isa. enī propheta deplorat peccata nostra tanq; nobis veraciter cōputanda Isa. i. Vulnus et liuor et plaga tumēs non est circūligata nec curata medicamine nec fota oleo. Exponamus secūdū glo. vulnus scz malitie. liuor inuidie. plaga tumens supbie non est circumligata vinculis preceptorū. nec curata medicamie bonoz operū. neq; fota oleo devotionis interne ad effusionē lachrimaz. vulnus ergo malitie debet ligari vinculis mandatorū. sed sunt quidā homines ita malitiosi q; admodum anguille aut vir aut nunq; possunt teneri. Ipsi enim aut peccata sua si possunt celāt. si nō possunt celare palliant et excusant si nō possunt excusare in alios retorquent. si non possunt in alios retorquere. contra coretores suos recalcitrant et murmurāt cōtra quos propheta dauid. Non declina cor meū in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. vnde tales non possunt curari quia non circumligantur vinculis regularis institutionis. De qua Eccle. vi. vincula illius alligatura salutis liuor iuidie debet curari medicamine bonoz operū sz dicit. Isa. q; non curat liuor sine iuidia. Iuuidis ei aliena bona nō placent. r ideo ex diuina iusticia fit q; eoz mala sibi nō displicēt r ideo sesei bonis opibus nō exercēt sicut video q; ex diuina iusticia fit q; ille iudiciū sine miseri cordia recipit qui alijs misericordiam non impendit Jac. ij. Judiciuz sine misericordia fiet ei qui nō fecit misericordiaz. Similiter plaga tumēs supbie Nō est vultui iterne deuotionis vsq; ad effusionē lachrimaz. supbi enī stāt in mōte elationis. r non stant ad conuallem plorationis. Sed q; dominus sanctū dauid oleo interne deuotōis interi⁹ vnxerat ps. Inueni dauid seruū meū oleo sancto meo vnxi eū. ideo ad effusionem lachrimaz procedebat r lectuz ysciētie sue lachrimis lauabat. ps. vi. Lauabo p singulas noctes lectum meum lachrimis meis. Scō ē vulnus concupiscētie carnalis. Pro. vij. Multos vulneratos deiecit. et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. hoc dicitur de carnali cōcupiscētia Carnalis ei concupiscētia deijcit per cōsensum r delectatōnez vulnerat p malaz opationem. interficit p pſistentiaz in malo. r p perseuerantiam finalem nō est aliquis operarius ita faru⁹ qui vellet tota die i vinea alien⁹ patrisfamilias laborare si crederet firmiter q; loco mercedis in vespera ad terram deijceretur et tandez verberaretur interficeretur r certe hec ē merces quam peccato: ex labore suo qui fuit in peccato recepit r sibi retibuit. Ro vi. Stipendia peccati mors. fatuuz est in tali exercitu militare. vnde non possum⁹ alia stipendia nisi mortem reportare Ro. viij. Si sm carnem vixeritis morieminī si autē spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Nō est animal ita brutuz qō nō appetat vitā r fugiat mortem. Nos ergo si nō sum⁹ magis bruti q; animalia vitā carnalem fugiamus ne moriamur r spiritu facta carnis mortificemus vt viuam⁹ pcupiscentia esse carnis multos vulneratos deijcit. sequitur. et fortissimi quiq; interfecti ab ea. r hoc possumus ostēdere p exempla. Nam q; concupiscentiam carnalem euacuata est sāctitas pßimi dauid

Universidad de Deusto
Biblioteca

per cōcupiscentiā carnalē obtenebrata est sapiētia peritissimi salomonis. per cō cupiscentiam carnalem curuata est virt⁹ fortissimi sansonis. Hec est que possessores suos impingit ad laqueos. ⁊ ideo nō est tunc cum ea dimicare. plus em̄ superat caliditate q̄ virtute. vnde sicut euadimus laqueos et pedicas nō dimicādo sed recedēdo sic concupiscentiam carnalem magis possumus superare fugiendo q̄ certādo. j. Co. vj. Fugite fornicationē Tercio est vuln⁹ grauis afflictiōis. Job xvj. Concidit me vulnerare sup vulnus. Dñs electis suis vulnus super vuln⁹ cōcidit quando afflictiones afflictionibus superaddit. ⁊ per hoc ipsos puriores reddit. sicut em̄ luna valet ad dealbationē ferri et sicut fornax ad pbationē auri: et sicut flagellū ad purgationē grani. sic valēt tribulatiōes ⁊ afflctiōes ad pbationē viri iusti Ecclīastici. xxvij. Vasa figuli probat fornax et homines iustos rētatio tribulationis. vnde sicut agricole post multos labores percipiūt expectatū fructū. et sicut mare nauigantes post multa pericula veniunt ad optatū portū. Sic electi post multos sudores labor̄ pueniūt ad societates āgelor̄. Actuū. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Dñs gloriosam virginem agatham voluit vulnere super vulnus concidi. ipsa em̄ sicut de ipsa legimus fuit in eculeo leuata mamillis torta. et post modū dolorē abscisionis est passa: postmodū etiam sup fragmenta testarum suppositis ignitis carbonibus ercensa diu est volutata. ⁊ sic vulnere sup vulnus est concisa vñ potuit dicere qō in ps̄. fuerat predictū. super dolorē vulnerū meor̄ addiderūt Quarto est vulnus miserie Jsa. xxx. Erit lux lumen sicut lux solis. ⁊ lux solis erit septēpliciter sicut lux septē dier̄. in die qua alligauerit dñs vuln⁹ populi sui et percussuram plage eius sanauerit ſm gloſam sol et luna accipient mercedē laboris nobis impēsi. Et hoc possumus accipere quod magna erit dignitas animarum ad regnum puenientium et defruentiū quando tanta erit claritas corporum supior̄ nobis seruientiuz. Sed hoc erit in die iudicū quando eligauerit dñs vulnus populi sui. ⁊ percussuram plage eius sanauerit dupler est vulnus siue plaga. secundū quod hic tangit. Est enim vuln⁹ culpe et hoc alligatur per gratiā. Et plaga miserie. et hec sanatur per gloriā. Dico q̄ vulnus culpe alligatur per gratiam quod bene signatur in illo samaritano q̄ vulnerato appropiauit. et eius vulnera infuso vino et oleo sanauit Lu. x. Samaritanus iste christus est. Samaritan⁹ em̄ interpretatur custos et de dño dicit. ps̄. cxlvj. Nisi dñs custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam. iste vulneratus signat humanuz genus cui samaritanus appropiauit. quando dñs humanam naturam pro redemptione humani generis sumere voluit vulnera autē ei⁹ alligauit q̄n fluxū peccator̄ impositione mādator̄ ⁊ cōsilior̄ restrinxit. vinū etiā et oleū infudit. oleū sanat. vinū lenificat. in quo signat q̄ dñs duo bona nobis fecit: ipse em̄ nos sanauit p gratiaz ⁊ sanatos letificauit p bone conscīētie serenitatē. ij. Cor. i. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nr̄e. Dñs etiā sanat penitentā plage ꝓpter sui ammonendo misericordiā ꝑfectis vite p gloriaz. Jere. xvij. Sana me dñe. ⁊ sanabor. saluū me fac ⁊ salvus ero q̄m laus mea tu es. sicut dictū est dñs sanat a culpa p gratiā. saluata miseria per gloriam anima sanata ⁊ saluata i celesti curia resultat in laudē diuinam. ps̄. Qui habitant in domo tua domine in seculos seculi laudabunt te. Sic ergo primo describitur passio beate Agathe a graui afflictione: cū dr̄ ipse vulnerat. Scdo deserit a suaui curatione cū dr̄ et medet. Scdo ergo q̄ dñs contra ꝓdicta quatuor vulnera medet quadrupliciter. Primo em̄ medetur p circūspectionē laqueorum. Secūdo p detestationē peccatoruz. Tercio per euasionē tormentorū. Quarto per acceptionē celestium gaudiorum. Primo medetur p circūspectionē laqueorū et hoc cōtra vulnus diabolice rētationis. Col. vj. Exentera piscem hūc et cor eius ⁊ fel et iecor repone tibi. sunt enim hec necessaria ad medicamenta vulner. In corde est sedes discretionis. in felle est sedes ire vel indignationis: in iecore est sedes amicicie vel dilectionis. Primo ergo in corde est sedes discretionis et hoc ad circūspectionē laqeor̄ pueribi. Frustra iacit rethe ante oculos pennatorum. volatilia pennata habent oculos quib⁹ laqueos fuisos euolādo deuitāt sed diabolus de stultis et incircūspectis hominibus ad modū puer̄ ludit vita dicam ad capitolium: pueri em̄ ludendo vni de socijs suis caputiū ante oculos ponunt qui ab alijs ꝑcutitur ⁊. quia non videt nescit qui sunt q̄ illuz ꝑcutiunt. sic dicit nescit deceptis holdʾ illudit ⁊ a quo p abolns deceptis holdʾ illudit ⁊ a quo p cautiunk ignorant. q̄ excecati intenebris erāt ꝑ Nescierunt neq̄ intellexerūt in tenebris ābulāt in felle sicut dixī ē sedes indignationis que facit ad detestatōem peccator̄ sicut enim homo nobilis cordis viso aliquo abhominabile de facili pro nocatur ad nauseam. Sic homo q̄ factʾ est ad imaginē ⁊ similitudinem dei visis peccator̄ suor̄ abhominatōibus debet indignari et sic moneri ad vomitum spiritualem scz ꝑfessionē. istam indignationem sibi necessariam ad peccatorum euasionem reputabat. Jsa. lxij. Cum dicebat. Indignatio mea auxiliata est mihi. In iecore etiaz vt dixit est sedes amicicie que valet ad exercitum bonorum opm ꝓpter impositionē mādatorū ꝑsal. Leuaui manus meas ad mandata tua q̄ dilexi. ⁊ exercebor in iustificatōibʾ tuis. Manibʾ opamur exercitio ꝓmpti ⁊ huiles efficimur. in quo notatur q̄ nō solum debemʾ occupari circa mādata diuia. sz debemus etiā esse ꝓmpti hūiles ad opa bōa. sic q̄ vt dictū ē respōsio hor̄ triū cordis. scilicet ⁊ iecor̄ ē necessaria ad medicāēta vtilē ista tria in se sp̄ deberet hō ꝑsiderare si vellet suūpsl⁹ diligentē curā hr̄e Lu. iij. Medice curā teipz. Jstō hūbū est medicis mirabilē odiosū q̄ videt illō cōtra se specialiter esse dictū Medici eni volūt alios de ista infirmitate i curā accipe de qua nō possūt seipos curare cū tñ diligētior cura cuilibz demat ee ad seipz q̄ ad ꝓmū. Jstō videmʾ quotidie fieri in ecclesia dei. homes enim saragunt alios i curā accipe q̄ nesciūt seipos curare ⁊ sordidis malʾ volūt alior̄ sordes tergere cū dicat Jere. Sordes tergere nō valent manus q̄ lutū tenēt Scdo medetur dñs p detestatōes ꝓcōr. ⁊ hoc ꝓtra vulnʾ ꝓcupiscentie carnalis Jsa. lxi. Spūs dñi sup me. eo q̄ vnxerit me ad annūciādū. Tertio mansuetis misit me vt medear cōtritis corde Duplex ē medela corporalis. s. ⁊ spūal. ⁊ sicut ego video i medicis corpali q̄ q̄n aliq̄ potio medicinalis a medico alicui infirmo ꝓparatur nō integris spēbus. sz de ꝓtrarijs ꝓficitur q̄ species ꝓgruo liquore dissolūtur ⁊ sic potio illa medicinalis egroto in potū ꝓpinatur. Certe sic dz esse in medicina spūali sicut ē i corpali debemʾ em̄ colligere spēs amaras pcōr̄ nr̄or̄ q̄ i cordis nostris crescūt ⁊ illas colligere in vnū

cumulū siue fasciculū p recordationē ꝓponere in mortario concaui cordis p hūliationē et ibi frequēter cōterere p frequētē discutionē et pistillo timor̄ ⁊ futurituū cū ꝓsideratione ⁊ has spēs pcōr̄ sic ꝓtritas debemʾ dissoluere p lachrimar̄ diffusionē. et sic istā potionē possimʾ nobis sūmere tanq̄ medicinalē sic faciebat dauid q̄ dicebat. ps̄. Ci. potū meū cū fletu miscebā ad h̄ nos puocat ieremias. Jer. vi. dicēs. Luctū vnigenīti fac tibi plāctū amarū. Quasi cōfectū de spēbus amaris peccator̄. Tercio medetur dominus per euasionem tormentorū. et hoc cōtra vulnus grauis afflictionis. Ecclesiastici. 38. Da locum medico: etenī illum dominus creauit et non discedat a te quia opera eius sunt necessaria. Medicus est rp̄us. Jp̄e em̄ de celo ad terrā nobis medicinā attulit quā nunq̄ galienus inuenire potuit. Jp̄e em̄ simul in corpore ⁊ in anima curauit. Mathei. ix. Dixit paralitico. Cōfide fili remittuntur tibi pcā tua. murmurantibus autē quibusdā de scribis dixit vt sciatis qm̄ filius hominis habet potestatem dimittendi peccata. ait paraliti co. Surge tolle lectū tuū et vade i domū tuam. et sequitur ⁊ abūt in domū suā. Deisto medico dicit. Da locum medico Jsti medico dare locum contennunt qui sua vulnera non ostendunt. Sunt quidā homines qui indiscreta verecundia labor̄ār et vulnera sua que impudendis et secretis locis habent ostendere verētur et id circo mori untur quia circa illos nulla medicina adhibetur. Boetius Si operā medicantis expectas. Necesse est vt vulnus detegas. vnde ꝓuerbior̄. xxviij. Qui abscondit scelera sua nō dirigetur. Qui autē confessus fuerit et reliquerit ea misericordiā consequitur sic ergo Da locuz medico. sequitur et nō discedato te medici salēt ab infirmis discedere quādo infirmi nolūt eorum mandatis obedire. Parz enim valeret medici diligentia si infirmi deesset obedientia sunt autē quattuor q̄ solet medicus circa infirmum facere. Primo enim infirmitatē per pulsū vel vrinaz cognoscit et ipsam infirmo ostendit. Secundo artam dietam ꝓ qualitate infirmitatis imponit. Tercio spe obtinende salutis ad ipsius consolationē ꝓmittit Quarto cū aliquātulū cōualuerit vt sibi a recidiuo caueat ininngi hec q̄ttuor circa nos facit noster spūalis medicus dñs iesus christus. Ipse eni infirmitates no-

stras cognoscit nec indiget pulsu v vri
na. omnia ei sibi sunt nuda ⁊ apta. Heb.
iii. Omnia nuda ⁊ apta sūt oculis ei⁹ ad
quē nobis sermo. ipe etiā infirmitates no
stras quas cognoscit nobis vt considere
mus iniungit. Jere. ii. Vide vias tuas in
convalle scito quid feceris. multi sunt q
ip cōsistūt in mōte elatōis. ⁊ tō vias suas
psiderare cōtempnūt in valle hūiliatōis.
Scdo nr spūalis medicus peccatorib⁹ ar
tam dietā imponit. Marci. ix. Hoc genus
non ej̄citur nisi per orōem et ieiunium.
Jeiunij ei multum valet ad peccatorum
ejectionem ⁊ spūalis sanitatis adeptōem
Eccle. xxxi. Vigilia et colera et tortura viro
infrunito sōnus sanitatis in hoie parco.
Tercio medicus nr egroto spūali iūgit vt a re
cidiuo caueat Jo. v. Vade ⁊ amplius noli
peccare ne deteri⁹ tibi laīd ꝓtingat. qn
ei infirmus recidiuū patitur tūc piculo
sius infirmatur ꝓpter qd dicit de med co
spūali nō discedat. ⁊ sequtur causa opa ei
eius sūt necessaria. sunt ei infirmitatē ex
pellētia. ⁊ sanitatē tā gr̄e q̄ glorie addu
cētia Osee. vi. Venite ⁊ reuertamur ad do
minū qr ipe cepit ⁊ sanabit nos, cepit nos
sanare in pūti p gr̄am sz sanitatē in futu
ro ꝓsūmabit p gloriā. Quarto dns mede
tur p adeptōez celestiū gaudioꝝ ptravul
nus miſie pūtis Eccle. vi. Amic⁹ fidelis
medicamentū vite ⁊ immortalitatis. xps
fuit amicus fidelis nō solum in tpe ꝓspe
ritatis. sz etiaz in tpe aduersitat; vsq ad
tollerentiā mortis q̄ p nobis sustinuit.
mortem autē crucis. Iste amicus fidelis
fuit medicamētū vite q̄ntū ad gloriā alie
medicamantū imortalitatis q̄ntū ad glo
riā corpis ipe ei fuit id lignū vite de quo
Ezech. xlvii. Erūt fructus ei⁹ in cibū ⁊ fo
lia in medicinā ipe ei ranq̄ p medicinā
purgatiuā oēs infirmitates nr̄as euacua
uit Apo. vii. Nō esuriēt neq̄ sitiēt āpli⁹
neq̄ cadet sup illos sol neq̄ vllus estus.
ipe etiā corpa nr̄a gloria immortalitatis
dotabit. i. Cho. xv. Seminatur in corrup
tōe. surget in incorruptōe. seminatur in ig
nobilitate. surget i gloria sic ḡ folia hui⁹
ligni sunt in medicinā q̄ntū ad salutē cor
poris. fructus aūt eius sunt in cibū q̄ntū

ad refectōez ale rōnals in fruitione sūme
bonitat; Cañ. ii. Fructus ei⁹ dulcis guttu
ri meo. h fructu dns n r ihs christ⁹ nos sa
tiabit cū eius gloria apparuerit cū nos le
ticia cūvultu suo adipleuerit cū dilectōes
in dextera sua vsq in finē ⁊ sī fine exītes
nobis p̄stiterit Quas nob; p̄stare dignet

In capite ieiunij. Sermo. Primus.

Conuertimini ad me: in toto corde vestro Joelis. ii. Qm̄ peccatores in cōmutabile bonū relinquūt et ad rē ꝑmutabilē se cō uertūt Ideo hortatur eos dns vt rē ꝑmu tabilem relinquant ⁊ ad bonum in ꝑmu tabile se ꝑuertāt Et notātur duo in hoc ꝓposito. ꝓmo ei hortatur dns ad ꝑuersio nē. cū dicit cōuertimi ad me. Scdo ostēdit cōuersioni s modū siue formaz cū dicit in toto corde vro Sciendū ē q ⁊ttuor sūt q dnt mouere pctōrē ad cōuersionez. Prim est formidatio pene Scdz ē certa expecta tio mie. Terciū purificatō sciētie q̄ntuz adeptōvite eterne. ꝓmo q̄ debet mouere peccatorem ad cōuersionē formidatio pe ne. Eccle. v. Ne tardes cōuerti ad dnm. et ne differas de die in diē subito ei veniet ira illi⁹. ⁊ i tpe vindicte dispdet te famelic⁹ non tardet currere ad panem nec sitibun dus venir e ad aquas nec egrotus ad me dicinam si g̃ esuris recuperatōnē salutis ne tardes cōuerti ad illū q de seipso dicit Ego sū ꝓmis viu⁹ q de celo descendi si q tis fluēta vite celestis nō tardes currere ad illū q de seipso dicit q sitit vēiat ad me ⁊ bibat. aq ei quā ego dabo vob; fiat fōs aq̄ saliētis in vitā eīnā: si spūaliter ergo tū sēj;. ⁊ vere debes sētire. Isa. i. Omne caput lāguidū ⁊ omne cor mestū a plāta pedis vsq ad verticē nō est in eo sanitas ad medicū aie debes recurrere qr sz bea tū aug. tō magn⁹ venit medic⁹ qr magn⁹ vbiq̄ iacebat egrot⁹ hoies corpaliter egro tātes mittūt festinanter ⁊ ꝓpropos cōfici faciūt ꝓ dīs q̄ntuz ꝓualescūt: sic pctōres ad salutarē p̄niaz nō recurrere p hāc eni si lent spūaliter ꝓualescere. Nec ergo tardes ꝑuerti ad dnm. ⁊ ne differas de die in diē pctōre s q̄ntuz exceptōes dilatorias pro salutem suā ꝓponūt. qn̄ g vtam longā p mittūt sicut faciebat diues ille q dicebat ais mea multa bona hābes in annos plu rios epl̄are q̄esce ꝓmede ⁊ bibe Lu. xii. Sz ista exceptio dilatoria tā̄ frivola a sūmo iudice est repulsa. cuz dixit. Stulte hac nocte repetet diabol⁹ aiaz tuā a te et

sequtur. Subito eīm veniet ira illi⁹. Sic con tra illos de q̄bus Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descēdunt ficut puncti minimū in quātitatib⁹. sic mo mentū in rēporib⁹. vnde in pūcto ⁊ momē to tēpous veniet ira eius et in tpe vindi cte dispdet te. dispdet in diuersas par tes ꝑdet afligendo. ſ in alia verme q̄ non morietur. et cruciando corpore igne q̄ non extinguetur. Scdo dz mouere peccatorem ad cōuersionē certa expectatio miſicordie Exo. xxxiiii. Dñator dns deus clemēs ⁊ mi sericors patiēs ⁊ multe miserationis ac ve rax q̄ custodis miam in milia. In dicta au ctoritate ter ponitur nomen miſericordie. Tripliciter eīm circa pctōres viscera miſe ricordie sue soleт ostēdere. Primo in expe ctatione peccantiū. Ro. ii. An diuitias bo nitatis eius ⁊ patiētie ⁊ lōganimitatis cō temnis aut ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiā te adducit. fatus est pctōr q̄ di uitias lōganimitatis. i. longe expectatio nis deus cōtemnit. attn̄ cū peccator sit indi gnus pane quo vescitur. dns ex abundan tia miſericordie sue et pietatis sup iustos et iniustos pluit. et solem suū sup bonos et malos oriri facit. vnde eodem cibo pauit dns iudā ꝓditorē ⁊ petrū in dei dilectiōe feruentē: vt et ille accepto beneficio ab im pietate resiliret ⁊ iste magis i dei dilectio ne flagraret. Qñq̄ etiā dns honores ⁊ di uitias magnas tribuit tā iustis q̄ iustis. Sicut bonus pastor meli⁹ pcurat ouē mor bidam: vt sanet q̄ sanā vt, in sanitate pdu ret. Scdo ostēdit dns miam suā i receptio ne penitētiū. ij. Petri. iii. Patiēter agit p pter vos nolens aliquos pire: sed oēs ad penitētiā reuerti. sed q̄nto magis dns pec catorē ad penitētiā expectat. tanto durius puniet si peccator ad ipsum, nō se cōuertat sicut hō valid⁹ magis pcutit cū gladiū con tra illū qui pcutitur elōgat. Tertio ostēdit dns miſicordiā suā in glorificatione dece dētiū. Titū. iii. Nō ex opib⁹ iusticie q̄ feci mus nos: sed sm miam suā saluos nos fecit. Magna est dulcedo pietatis diuine q̄ pec catores ex magnitudine sue mie de vasis contumelie in vasa transfert glorie. Ter cio mouere debet peccatorē ad cōuersionē purificatio cōscientie. pō. Audiā q̄d loqua tur in me dns de⁹: qm̄ loq̄tur pacē in ple bē suā. et sup sanctos suos: ⁊ eos q̄ cōuer tūtur ad cor. diuina locutio nobis facta ni chil aliud est q̄ illustratio interna. Tūc g̃ in nobis dns loq̄tur cū ab ipso interius il lustramur. vñ Gre. in moralib⁹. locutio dei facta ad nos videt posq̄ auditur cū em̄ se metipsum sine mora sermonis insinuat re pentina luce nr̄e tenebras ignorātie illu strat. Dicit g̃ audiri. visus et auditus duo sunt sensus discipline. Tunc ergo dns lo quēt audium⁹ cū aliq̄d de disciplina sue illustratiōis pcipum⁹. sequit: qm̄ loquetur pacē in plebē suā. ꝛc. sm antiquos docto res tripler est pax. ſ. tpis. pectoris eterni tatis. Et hoc sm tria genera hoiz. scz popu lares. ⁊ q̄tum ad istos data fuit pax tpis. tpe natiuitat; dñi. tāta em̄ tūc erat pax q̄ exīt edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. Unde in tpe natiuitatis xpi cātatū est ab angelis in terra pax hoi b⁹ bone volūtatis. Scdo est pax pectoris ad ꝓlatos ⁊ ꝓdicatores q̄bus Ephe. vi. 82. Calciati pedes in ꝓparatiōe euāgelij pa cis. vñ ⁊ Johañ. xiii. Dicitū est discipulis. Pacē relinquo vobis, pacē meā do vobis. Dns em̄ apostolis pacē pectoris tā̄ ioca le ⁊ exenniū nobilissimū relinquit. Tercio est pax eternitatis q̄tū ad cōprehensores. Phi. iii. Pax dei q̄ exuperat omnē sensuz custodiat corda vestra ⁊ intelligētias vras pax eternitatis cōprehēsoꝝ corda custodit ne vllo dolore crucient custodit intelligen tias eoꝝ ne vllo errore fuscentur. Quarto dz mouere peccatorē ad conuersionez ade ptio vite eīne. Ezech. iii. Cōuertimi a vijs vr̄is pessimis: qr moriemini domus israel cōuertimini ⁊ viuite. via pctōr mala est in cogitatione peior in ꝑuersa opatione. pes simis in obstinata cōsuetudine. tunc g̃ dns peccatores a vijs suis pessimis ꝑuertit qñ ab hostinata consuetudine ad penitentiaz reducit. pō. Dixit dns ex basan cōuertā cō uertā in ꝓfundū maris. ibi dicit glosa q̄ dns qñq̄ desperatissimos pctōres cōuertit. sequit: qr moriemini dom⁹ israel. Rō hu⁹ quare est ꝑuersitas volūtat; nr̄e. Eccle. xv. Ante holem vita ⁊ mors bonū et malū. qd̄ placuerit ei dabitur illi. et sequit apposuit illi ignem ⁊ aquam. Insanus iudicaret hō cui ex vna pte apponeretur ignis ꝓburēs et ex altera parte aqua refrigerās si aquā refrigerantem fugeret et ad ignem cōbu rentem se cōu rteret. tales sunt pctōres q̄ fugiunt refrigerium bone vite ⁊ se conuer tunt ad ardorē inordinate cōcupiscētie se quntur cōuertimini ⁊ viuite q̄si diceret Nō potestis nō viuere si ꝑuertimini ad me fon tē vite. ps. Qm̄ apud te est fons vite: sic g̃ dns hortatur pctōres ad cōuersionem cuz dr cōuertimini ad me. sequtur in toto corde vestro. vbi ostendit conuersionis modum

Universidad de Deusto
Biblioteca

sue formã. Sciendũ q̃ debemus ꝓuerti ad dñm in corde pfecto. corde edocto. cor de simplici et i corde hũili. Primo ergo debem⁹ ꝓuertere ad dñm i corde pfecto. iiij Re. xx. Cũ dixisset isaias ezechie regi vt domui sue disponeret qz erat moriturus Conuersus ad dñm dixit. Memẽto queso dñe quõ ambulaueri corã te in veritate et corde perfecto. Qñ aliq̃ grauiter infirmantur solent eis amici sui cõsulere vt testamentũ condant de reb⁹ suis ordinent et sic domui sue disponãt Tũc illi clericos iuratos vocant t in ꝑsentia eoꝝ de reb⁹ suis ordinãt sic isaias tanq̃ amic⁹ fidelis ezechie regi egrotanti ꝓsuluit vt ꝓdendo testamentũ disponeret sue domui. tũc cõuersus ezec. ad dñm dixit Memento qso ecce. Qñ nos habem⁹ amicos familiares et benefactores solem⁹ eos in nostro mementu ponere et pro ipis specialiter ora re. sic ezechias qz sentiebat se fuisse bñficium et amicũ rogauit dñm vt ipm reuocaret in memento suũ vñ dixit Memẽto queso dñe. sequitur. quõ ambulaueri coram te in veritate et corde pfecto. duo dicit veritatem. et cor pfectũ veritas dñi dirigit cor pfectũ deo cõiungi veritas enim est illa linea regularis q̃ ad illũ q̃ est via veritas t vita ducit Gal. vi. Quicũq̃ hãc regulã secutus fuerit pax sup illũ t misericordia par. i. trãquilitas mẽtis misẽdia. i. remissio de pctis holes ergo veraces actꝰ suos dirigũt secũdũ lineas rectas. holes vero mẽdaces scõz lineas reflexas. linea reflexa facit angulũ t sordes i angulo sũt vñ holes mẽdaces sordib⁹ mẽdatioꝝ suorũ se in aia occidũt Sap. i. Os aũt qõ mentitur occidit aiaz. sicut veritas ad deũ dirigit. sic pfecto deo ꝓiungit vñ dicit cor pfectũ Ge. vi. Noe vir iustus atq̃ pfectus eũ deo ambulauit. viris eñ pfectis dr. i. Paralip. xx. Jungatur cor meũ vobis Secũdo debem⁹ conuerti ad dñm in corde edocto ꝓto. x. Si intrauerit sapia cor tuũ et sciẽtia ale tue placuerit ꝓsiliũ custodiet te. Distinguam⁹ iter sapiaz t sciẽtiam. vt sapia sit in interioꝝ⁹ cogitatiõib⁹ t affectiomb⁹ restringẽdis. sciẽtia vero in exterioꝝ actiõib⁹ regẽdis. sicut eñ bon⁹ cirulug⁹ vulnera sauciati ligat t restrigit ne vulneratus moriat corpaliter. sic dñs p sapientiã puersas cogitationes vel affectiones ligat et restrigit n⁹ inordinate desiuãt et sic moriatur peccator spiritualiter Ecclesiasti. vi. Uincula illius alligatura salutaris. sequitur et scientia animę tue placuerit. sciẽtis sicut diximus est in exterioꝝ actionibus dirigẽdis. sicut enim oculus dirigit in via pedum. sic sciẽtia dirigit in via morum. et sicut homo cecus frequẽter nõ ipigunt t de facili cadit sic homo ignarus tanq̃ miser et captiuus frequenter etiam de peccatis in peccatum ruit sequitur cõsilium custodiet te cõsilium domini est sicut pedagogus qui puer⁹ ad scolas ducit et reducit et ipz ab omni aduersitate custodit ꝓpter quod dicit consilium custodiet te. et dominus tãtum diligit iustum pedagoguz qui in ipo accipit hospiciũ suum. Proueꝛbioꝝ. viij. Ego sapiẽtia in consiliis habito. et eruditis interfum cogitatiõibus Tercio debemus conuerti ad dominum in corde simplici. Sapien. i Sẽtite de domino in bonitate et in simplicitate cordis q̃rite illũ sensus non decipitur circa ꝓpium obiectũ. sicut visus non decipitur circa albuz et nigrum. nec tactus circa calidum et frigidum sed cum duo nobis inflicta sunt ꝓpter peccatũ primi hominis concupiscentia rerum noxiarum et ignorantia agẽdarum affectus decipitur circa dulcedinem diuine bonitatis ꝓpter ordinatũ amoꝛẽ Intellectus circa lucem summe veritis p errorẽ. t ista duo inducũt palati interioris infectiõez ne sentire possit sũme bonitatis dulcorẽ. sed sicut fit equo hñti palatũ infectũ vt possit recuperare comedẽdi appetitũ quedã cõmixtio salis t aceti q̃ cõmixtiõe ei⁹ palatũ cõfricat. et sic eius appetit⁹ reparat. Sic nos debem⁹ nr̃z palatũ interi⁹ cõfricare ex cõmixtiõe salis diuine sapie q̃ de altitudie sũmi ꝑris ad ista despicibilia descẽdit. t ex aceto mẽozie acerbitatis sue passionis in q̃ aceto potatus fuit. ꝑs. In siti mea potauerũt me aceto t fm istã viã inde aliquo mõ reparãdo palatũ sentire possum⁹ aliquã dulcediez sũme bonitatis seqtur et i simplicitate cordis q̃rite illũ De⁹ ꝑfalis amator ẽ simplicitatis et detestator duplicitatis Eccle. x. De duplici corde. ostra illos q̃ exteri⁹ hñt apparentẽ scientiã t interi⁹ hñt latẽtẽ ignoratiã. Et quib⁹ duob⁹. s. apparẽtia et defectu holes palogizãt. Sed dñs tanq̃ bonus logicꝰ imo tanq̃ ille q̃ est ars artiũ p distinctiõe multiplicis soluet istũ palogismũ. Matt. xxiiij. Uenietdñs fui illi⁹ i die q̃ nõ spat et hora q̃ ignorat. et diuidet eũ ptẽq̃ ei⁹ ponet cũ ipocritis diuidet illũ vt in corpe puniatur igne cõburẽte et in alo vermi corrodẽte. Quarto debem⁹ ꝓuerti ad dñm

in corde hũili. Mat. ii. Discite a me qz mitis sum t humilis corde. Sũm⁹ magr qui cathedram hz in celis lectionez hũilitatis docere venit in terris q̃ lectio tante est humilitatis q̃ ad gloriã ducit t in gloriã introducit ꝓne. xxix. Superbũ sequit humilitas. et humilẽ spiritu suscipiet gloria. Ad quam nos perducat ꝛc.

In capite ieiunij. Sermo secundus.

Tum autem cum ieiunas vnge caput tuum oleo t facie tuã laua Mat. vi. Omnia in nobis honeste/ t fm ordinem fieri debent i deo dñs in dño ꝓpositio nos decz triplici ordinari. Primo ad dñm inferius p carnis mortificationẽ cũ dr. tu autem cũ ieiunas. Secõ ad nr̃m exter.⁹ p. primi cõpassionez cũ dicit. vnge caput tuum oleo. Tercio ad nr̃m interi⁹ p mẽtis purificationẽ. cũ dicit facie tuã laua. Quãtum ad primũ dicit. Tu aũt cum ieiunas. Sciendũ est q̃ debemus tripliciter ieiunare. Primo cũ mentis letitia vel iocunditate. Mat. vi. Cũ ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Extermiñt eñ facies suas. vt videanꝫ. hominibus ieiunãtes. Dñs nõ vult a nobis remouere in ieiunio pctorum tristiciã: sed tristiciã simulatam. vnde non dicit. Nolite fieri tristes: sz nolite fieri sicut ypocrite tristes t subdit cãm exterminãt eñ facies suas. Sciendũ q̃ q̃ facie cognoscimus t facie cognoscitur fm hoc in facie duplex est terminus. Termin⁹ a quo t termin⁹ ad quez a termino a quo exterminãt ypocrite facies suas: qz sicut hñt scitatẽ simulatam: ita hñt cognitionẽ fantasticã velũ eñ simulationis operit oculos cordis ne puenĩat ad agnitionẽ veritatis. vñ i Reñ. xx. Hoc erit tibi in velamen oculoꝝ tuoꝝ. Quantũ ad terminũ ad quẽ extermiatur facies nõ eñ veraciter cognoscuntur. sunt eñ exterius viridi: interius fetidi. sicut lignũ putridum q̃ lucet de nocte nichil nisi putredinez hz de die. t sicut noctiluca de nocte videt hre candoris decorẽ de die autẽ nichil inuenit habere nisi immũditiam et fetorẽ. vñ vere dicit q̃ non est aurũ quicq̃d lucet. litargiria aũt auricalcea t felle tincta videnꝫ esse aurea nõ tñ sunt aurea. sic ypocrite etsi habẽt sanctitatis simulationẽ nõ tñ hñt scitatis veritatẽ. Sed notabile est q̃ dicit vt videantur holbus nõ deo. homo eñ videt que patent deus aũt intuetur cor. vñ eoꝝ fallacijs non decipitur deus. non eñ est fatuus aurifaber vt accipiat auricalcum pro auro/ stannum p argẽto. Grego. Lucerna in tenebris fulgere cernitur. sed i solis radio posita tenebratur. Secundo debemus ieiunare cũ concordia ꝓximi siue caritate. Isa. lviij. Conꝝrũtur mali quare ieiunauim⁹ t nõ aspexist: humiliauim⁹ animas nostras t nescisti: et ait dolete ad lites t cõtentiones ieiunatis et pcutitis pugno impie dñs in ministris suis reꝝrit cõcordiã nõ cõtemptionẽ in pace eñ factus est locus ei⁹. et ideo litigator et rixator etsi nõ sit ejiciẽdus de loco orationis vel de loco refectionis ejiciendus tñ est de loco cõmunis locutionis vt creat ad iurgiũ litis t contentionis. vñ Prouer. xxij. Ejice derisorẽ t exibit cum eo iurgiũ sicut eñ excõmunicati ejiciũtur de ecclesia t sicut leprosi de villa/ t sicut ouis morbida ejicitur de grege ne totum gregẽ inficiat. sic litigatores ꝑ impositionẽ silentij ejiciendi sunt de collocutione fraterna. seqtur: t pcutitis impie. Sciẽdum est q̃ eadem manus facit palmã t pugnuz. Sed est palma cũ extẽditur. t est pugnus cum clauditur qõ est in palme manifeste videtur: quod est in pugno absconditur. sic t eadem puersitate cordis perueniunt lites t cõtentiones in aperto. t detentiones in occulto Sed sicut crudelior est actus qui datur de pugno ipi qui datur de palma. sic magis leditur hõ p occultas detentiones. contra eñ lites et contẽtiones potest homo se defendere p humilitatem mansuetudinẽ t ꝑtientiã Sed contra detractionem nullaz habet defensionẽ. vnde cum dicit pugno. subiungit: impie. magna impietas fuit in Joab qui erat miles bonus: sed ꝓditiosus qui metũ amasie tanq̃ eum osculans tenuit et gladio quem ille non obseruabat ipsum interfecit. sic multi loquuntur pacem cum proximo suo. mala autem in cordibus eoꝝ gerunt. Tercio debemus ieiunare cum reuerentia dei et humilitate. hester. xiiij. Posth̃ deposuit hester vestes regias fletibus et luctui indumenta apta suscepit t ꝓ vnguẽtis varijs cinere t stercore impleuit caput humiliauit corpus suum ieiunijs hester. dolẽs est anima penitens que non debet ornari in istis diebus: in quibus saluator noster denunciatus et nudus in cruce suspensus fuit. Non enim est congruum vt denudato capite membra ornentur. ornamẽta eñ specialiter solent poni sup caput: sicut dyademate ornantur capita regum. mitris capits pontificum. tritaturis auro et argẽto et lapidib⁹ preciosis intextis capita mu-

lierū vñ bona ꝓsuetudo inoleuit vt hoies et mulieres deponāt i istis dieb⁹ vestimēta ꝓciosa ⁊ assumant sibi vestimēta abiecta. iō h̄ dr q̄ posuit hester vestes regias sedtur fletib⁹ ⁊ luctui idumēta apta accipit. ista indumēta sunt duplicia. dolor scilicet intus in corde. et afflictio exterius i corpore. Dolor in corde est quasi tunica dñi inconsutilis desup contexta p totum Quidam dolēt q̄ nō possunt sicut alij sermones lucidos ⁊ ornatos ꝓponere quelti onum subtilitates consuere siue contexere. ista tunica est ꝓsutilis nō tunica dñi in cōsutilis Sed dolor de pctis tunica est in consutilis q̄ non habetur per humanum artificiu⁹. Sed est speciale dei donū. ista tunica debet esse desup cōtexta p totū. in contextione fiunt multi tractus ⁊ discursus tñ ad vnā pfectionē pānj ordinantur sic penitens p singula peccata debet dolendo discurrere. discurrendo flere. flēdo conscientiam lauare. ps. Lauabo p singulas noctes lectū meū lachrimis meis stratum meū pigabo. Sed hec omnia ad hoc specialiter dñt ordinari vt peccatum destruatur. destructo peccato conscientia mūdetur. et in mūda conscientia deus honorificus recipiatur. Scōm indumentum est afflictio exterius in corpe. istud vestimētum est sicut cappa ad pluuias que de pāno firmiter ꝓtexta efficitur itaq̄ si plania ip̄m pfundit ip̄z tñ nō penetrat nec ꝓtrā sit. ita ⁊ nos si afflictione pñie pfūdamur exterius nō tñ debem⁹ dolere sed magis letari interius Aug. peccator doleat ⁊ de dolere gaudeat Secundo debemus ordinari ad nostrū exteri⁹ p. primi ꝓpassionē vnde subditur. vnge caput tuum oleo Sciendum ergo q̄ debemus vngi tripliciter primo p animi dulcem compassionem: et Chor. i. Unxit nos de⁹ ⁊ signauit ⁊ dedit pignus spūs in cordib⁹ nostris. vnxit nos deus p interni animi dulcedinem et interiorem sanitatem. ipe em̄ est iste vngentarius. De quo dicit in ecclesiastico. xxxviij vnguētari⁹ pigmēta faciet suauitatis. et vnguēta cōficiet sanitatis. istud debet eē vnguētum in capite. i. in mēte p qō debz vsq̄ ad stiriles subuentiones ꝓmo⁹ descēdere sequetur. ⁊ signauit pueram fidē fides em̄ est istud thau. de quo Eze. ix. dr Signa thau sup frontes viro⁹ gemētiū et dolentiū. Ibi dicit glosa thau. est littera in antiquis hebreis libris hab ēs similitudinē crucis. hoc signo dñt christiani signari vt abuncto dicantur vncti. ⁊ a xpo christiani Nomē em̄ xp̄s tāte est nobilitatis q̄ quicquid ad ip̄m ꝓuertitur nomen suum amittit. vnde si conuertatur inde⁹ siue grecus siue scita siue barbarus nūq̄ de cetero vocabitur nisi xp̄ian⁹ sicut videmus q̄ secana est tāte nobilitatis q̄ omnia flumina que in ipsam fluūt statim nomina sua p̄dunt. sequitur ⁊ dedit pignus spūs in cordibus vestris. sp̄m q̄ est pign⁹ supne hereditatis. vnde solēt aliq̄ accipe memoriale qñ libros amicis accomodāt ad h̄ vt habeāt solā recordationē sz̄ fenebratores qñ pecuniā suā dāt ad vsurā nō sufficit eis mēoriale. Sz̄ volūt tale pign⁹ habere q̄ cū capitali sūma sup existentes vsurā possit valere. sic nō sufficit dño nobis dare memoriale sz̄ spūm in pign⁹ hereditatis eterne p opib⁹ pietatis nob⁹ dat veneratur em̄ dño qui mi serek pauperis Ro. viij. Ipe sps testimoniū reddit spūi nr̄o q̄ filij dei sumus si aūt filij ⁊ heredes Scdo debem⁹ vngi p primo⁹ eruditionē Isa. lxi. Sps dñi sup me eo q̄ vnxerit me ad annūciandū māsuetis misit me spiritus dñi sup nos esse dr qz quicdā recte loq̄mur de auctoritate sps veritatis accipim⁹ Actuū. i. Accipietis frutk supuenientis sps scti in vos. iste spūs regit nos p iterne sapie illustrationē hec est vnctio de q̄ dr. vnctio docet de oibus. sequtur. ad annūciādū māsuetis misit me. māsuetus dr q̄i assuetus. tales debēt eē xp̄iani qui dñt currere ad nutū man⁹ p̄dicatoris ad audiendū verbū dei. Sz̄ pauci sūt sic manui assueti. qñ em̄ videt q̄ p̄dicator astē dit ad ꝓponendū verbū p̄dicum de ecclesia fugiūt similes catho q̄ fugit qñ noiatur noie suo. Uel ad lras māsuet⁹ debem⁹ ꝓponere verbū dei Eccle. v. Esto māsuetus ad audiendū verbū dei. vt ite lligas. et cū sapia ꝓferas responsū vez Sed multi sūt q̄ nō sūt māsueti ad audiendū verbū qz nō venīūt vt instruātur Sz̄ vt insidient. vñ si q̄d elegāter dictū fuerit nō multū curāt. si aliq̄d male dictū fuerit illū reportāt grana dimittūt paleas retinent. si miles pāno colatorio q̄ trāsfundit. ⁊ a se abūcit q̄cq̄ est i liquore puritatis nichil retinet nisi qō ē imūditie ⁊ feditat⁹. Tercio debem⁹ vngi p idulgētie cotpat⁹ primi releuatione Luce. vij Dicit de magdalena. stās retro secus pedes dñi. lachrimis cepit rigare pedes eius ⁊ capillis capitis sui tergebat ⁊ osculabat pedes ei⁹. ⁊ vnguēto vngebat. ista mulier pri⁹ vncta fuit interius in mēte q̄ vnguētū exteri⁹ fun-

deret in ope. Sed sciendū est. q̄ dñici pedes dñi sūt paupes: q̄z sicut totuz corpus pedibus supportat ita frequēter diuites paupes corpaliter reficiētes. ab eis spiritualiter sustētātur. de his pedib⁹. Ephe i. Pedes eoz pedes recti ⁊ planta pedis eoz q̄si plāta pedis vituli: paupes dñt eē pedes recti p dilectionē Cañ. i Recti diligunt te rectitudines est animal imolaticiū vitulus ergo pōt dici xp̄s. in ara crucis pro nobis imolatus. Ex planta vestigium pedis in puluere imprimit. Tūc q̄ plāta pedis pauperū quā plāta pedis vituli esse dr q̄ paupes vestigia xp̄i imitātur. Job xxiij. Uestigia ei⁹ secutus ē pes meus. Nos videmus q̄ musce vnguētū sequūtur vñ cū caput scabiosi vnguēto vngit⁹ a muscis mirabiliter infestatur. sic quandoq̄ accidit q̄ homines quando vacant operibus pietatis a muscis superbie vel elationis Ecclesiastes decimo. Musce morientes p dāt suauitatē vnguēti. et ideo debēt arceri flagello humilitatis. Tercio debemus ordinari ad nostr⁹ interi⁹ p sanctificationē. vñ sequtur. ⁊ facie tua laua. Sciendum ergo q̄ prio debem⁹ cogitiuā a noxijs cogitationib⁹ lauare. Jere. iiij. Lauа a malitia cor tuum ierusalē: vt salua fias: vsq̄ quo morabūtur in te cogitationes noxie Lauа cor tuū lachrymis ꝓfūctionis: sic faciebat. Judith. que signat animā penitētem que descendebat singulis noctib⁹ in valle peculie vt lauaretur in fonte aque. Sed quia forte sordes peccatoz nostroz tante sunt adhesionis q̄ nō possūt lauari aqua simplicis ꝓpunctionis. Ideo ecclesia hodie cineres addidit: vt ex aqua cōpunctionis et cinerib⁹ recordationis nostre mortalitatis fiat forte lixiuiū in ablutionē menstruate ⁊ peccatoz. sequtur. vsq̄ quo morabūtur in te cogitatiōes noxie q̄ si diceret mota trahit ad se piculū vñ dr. Cogitationes ipū vipee sūt gñatiōis. in ortu em̄ suo interficiūt matrē suā. s. mēte ille ptus mal⁹. vñ in ortu suo statim debz suffocari vel in aqs ꝓfūctionis submergi Secūdo debem⁹ lauare volūtatē ab inordinatis affectionib⁹. Cañ. v. Laui pedes meos quō inquinabo illos pedes sūt hoiz volūtates q̄ debent lauari in aqs fletus et lamētationis. vñ quotidie debem⁹ mādatū facere exēplo xp̄i q̄ pedes discipulorū lauit et nobis lauādos mādauit. lauа ergo pedes iterne volūtatis in chonchа hūilitatis cordis cauata cisello ꝓritiōis in aq̄ lachrimaz meroz⁹ ⁊ doloz⁹ manib⁹ satisfactiōis: vt posset dicere laui pedes meos. sequtur. quō inquinabo illos. quia est magne ingratitudinis inquinare pedes post mūditiā ablutiōis. 2. pe. 2. Si refugientes coinquinatiōes hui⁹ mūdi cognitione et saluatoris dñi nr̄i ieſu xp̄i his rursus implicati superatur facta sūt illis peiora posteriora priorib⁹. Cōtigit eni illis iuxta prouerbiū. Canis reuers⁹ ad vomitū ⁊ sus lota in volutabro luti. Tercio dēm⁹ lauare mortuā a puersis operationibus. Ero. xix. Sāctifica. populū hodie ⁊ cras lauēt⁹q̄ve stimēta sua ⁊ sint pati in die tertiū. Sācti fica pplm tuū hodie q̄ntū ad carnis mortificationē. sanctifica ⁊ cras q̄ntū ad primi ꝓpassionē. lauet⁹q̄ vestimēta sua p sāctā ⁊ mūdā opationē ⁊ sint pati in diem tertiū. i. in die dñice resurrectionis. qui tercia die resurrexit a mortuis p intenā mūditiā ⁊ sanctitatē tūc em̄ recipiem⁹ sāctū panē ⁊ ideo habere debem⁹ sanctam mētez. tūc recipiem⁹ pstū panē ⁊ ideo debemus habere patum aim. Sap. xvi. Paratū de celo panē prestitisti eis sine labore oīe delectamentū in se hebentē ⁊ omnis saporis suauitatē. Dñs vult nos trāsferre de suauitate ad suauitatē. suauitas eterne iocūditatis h̄ habetur a sācti subquadā pgustatione. Sed inuita beata beatur ps. Qm̄ apud te est fōs vite ⁊ in lumine tuo videbim⁹ lumē. Ad quē fontem nos perducat.

In cathedra sancti petri. Sermo. i.

IN cathedza seniozum laudent eū ps Jn verbo ꝓposito cōmendatur beatus petrus. primo ab excellētia dignitatis. cū dicit i cathedra. Scdo a mūditia sanctitatis cū dicit seniozum. Tercio ab exhibitione reuerētie ⁊ honoris cū dr laudēt eū. Quantū ad pmū sciēdū q̄ triplex est cathedra. Prima ei est cathedra sanctitatis. Scdo veritatis. Tercio ptātis. Pria cathedra ē iustoz. Scda est doctoz. Tercia est platoz. prio ergo est cathedra sanctitatis ⁊ hec est iustoz Ezech. xxviii. In cathedra dei sedi in corde maris ille i cathedra dei sedere dr q̄ iuste et fm volūtatē diuinā ad cathedrā ꝓmouetur. ille em̄ iuste cathedrā possidet cui⁹ ꝓmotio volūtate diuina dissidet Hebre. v. Nec quisq̄ sumit sibi honorē sz̄ q̄ vocat a deo tanq̄ aarō. hoc ē cōtra illos q̄ ad dignitates ecclesiasticas aspirāt ⁊ p litigia ⁊ munera ⁊ preces regum et potentū arma ꝓmotionē suā pro-

curāt. qđ sacra scriptura nō siluit cū dicit Ecclesiastici. vii. Noli q̄rere ducatum ab hoie neq; a rege cathedram honoris magnū honorē p̄familias faceret q̄ aliquē in domo sua contra voluntatē honoraret. Sic iniuriā xp̄o illi hoies faciūt que i domo dei q̄ est ecclesia alios honorāt q̄ ipos ad ecclesiasticas altōs libēter dignos p̄ moueremus si ipos cognoscerem⁹ sed frequēter p ignorātiā decepti sum⁹ et ideo cōtuis ignorāter p̄tra dei voluntatē facimus docet te apostolus. ii. Ad thessa. iiii. Que sit ei⁹ voluntas vbi dicit hec est voluntas dei sanctificatio nostra vt abstineatis vos a fornicatiōe vt sciat vnusquisq; vas suū possidere in sanctificatione t honore illū ergo cui⁹ cognoueris sciam de cuius sanctitate p̄supseris illū dignū scias promotionis ad culmē reuerentie t honoris ſ q̄ illi q̄ sunt p̄trarie p̄ditionis p̄mouētur iō a dño cū suis subuertētur t de facili pōt credi eē fiendū. q̄ tā legim⁹ esse facti Math. xi. Cathedras vēdētiū columbas subuertit. illi colūbas in ecclesia dei vendūt q̄ dona spiritussancti. t bñficia ecclesiastica venalia exponūt. Sz dicet aliquis q̄ vir aut raro in ecclesia dei inuenitur q̄ bñficia ecclesiastica venalia exponere crederet. Sz respōdeo tibi q̄ hoies rudes t obtusiuisi habētes nō p̄gnoscūt nisi grossa t rudia sicut sūt asini t boues. Sz hoies videtes acutis oculis bñ videt athomos in radio solis. volo ergo subtilē symoniā mōstrare ve qua paucos platos poteris excusare. vocat aliq̄ pingue bñficiū qđ illud sit bone t electe p̄sone cōferendū t cōscientia prelati sic dictat t ratio indicat t fere oīmus oīm predicat et rōnis vtilitas ħ postulat. t iā in volūtate prelati q̄si firmatur vt illud bñficiū bone persone t electe cōferat. Sz carnalis consanguinitas ex aduerso accedit t in secreto auditorio cordis prelati p̄ponit hoies extraneos de acceptis bñficijs solēt obesse cōsanguinei t nepotes in necessitatibus nesciūt deesse tali ꝓfert ħ bñficium q̄ velit p̄desse t nolit obesse. Dilectio velocior pede incedit quā sibi p̄sanguinitas carnalis cōiungit allegationibus expellitur et p̄dēpnatur sanctitas t preualet in causa sua cōsanguinitas. vñ qr ipa plus promittit q̄dā subtili simonia bñficiū sibi acquirit hec est cathedra pestilentie in qua multi sedēt i ecclesia xp̄i. a q̄ pestilētia cathedra sācti petri imunis fuit p̄. i. Et in cathedra pestilētie nō sedit Scō e cathōra veritat; t hec ē doctor. i. Re. xi. Quid sedēs in cathedra sapiētissimus principeps inter tres. Dauid interp̄tatur manu fortis aspectu desiderabilis. i quo signatur doctores ecclesiastici q̄ dñt esse fortes in executione, aspectu desiderabiles informatiōe subiector p exēpla bonor mor. hec ē cathedra ſitatis sup quā sedēt doctores ecclesiastici Mat. xxiii. Super cathedrā moisi sederūt scribe t pharisei. oia ergo quecunq; dixerint vobis seruate t facite ſm vo opa eor nolite facere. sic enim doctores nō debent illustrare ad p̄gnitionē veritatis. vt nō possint incuruare ad operationē iniq̄tatis sic eor vba sint nos eruditentia ad bonū q̄ eor opa non sint exēplaria ad malū sic em̄ i sole vides splēdorem cuius aspectus delectat. t ardorē cuius effectus contristat. Ita eor verba bōa sic nos audiēdo delectāt vt eor opa nos finaliter nō molestent ꝓsimilia faciēdo. iste dauid sedens in cathedra dr esse sapientissimus p̄nceps inter tres. Tres sunt p̄cipes q̄ in p̄sentivita dāpnatur i. Joh. ii. Oīne qđ est in mūdo ꝓcupiscentia carnis est t ꝓcupiscentia oculorum et supbia vite cōcupiscentia carnis dñatur ad voluptatē ꝓcupiscētia oculor ad auaritiā. supbia ad oculor elationē. Sz alij tres p̄ncipes inueniūtur. quor dñationi tres p̄dicti subiūgātur. Nam ꝓcupiscētia carnis restringitur p castitatem. ꝓcupiscētia oculor expellitur p caritatem supbia vite reprimitur p hūilitatem. Sz sup istos tres principes sapientissimus princeps dr q̄ calcatis tribus p̄mis principibus celestia trāsplantur Talis priceps fuit beat⁹ petrus. ii. Pe i. Nō em̄ idoctas fabulas secuti notā fecimus vobis dñi nostri iesu xp̄i ſtutē t p̄scientiam ſ speculatores facti illius magnitudinis. Tercio est cathedra ptātis t hec est platox Job. xxix. Qñ procedebam ad portam ciuitatis t plateas parabant cathedram michi. ciuitas ē triumphans ecclesia. hec est enim iherusalē que edificatur vt ciuitas. huius ciuitatis militās ecclesia ē porta. Beñ. xxvi. Non est ħ aliud nisi domus dei et porta celi ad portā hui⁹ciuitatis bñ beatus petrus p̄cessit qñ sibi xp̄s claues regni celorū ꝓcessit Mathei. xvi. Tibi dabo claues regni celor t qcūq; ligaueris sup terrā erit ligatū et incelis. ꝛc. Iste claues due sunt scientia discernendi et ptās ligandi atq; soluendi. prelatus enim dr habere

scientiam discernendi inter verū et falsū bonū et malū. mundū et immundum. sanctum et pphanū: sed plures; prelati hanc clauē non hñt et ideo hostia ecclesie magis frāgūt q̄ reserāt. Nō est aliquis ita stultus qui vellet libēter esse dispēsator alicuius patrisfamilias si ipse cecus esset etsi sibi claues officinarū non traderet. et certe magis fatui sunt q̄ nō habētes claues scientie ad platiōes et dispēsiōes ministeriorū ecclesie se ingerūt. Alia clauis est potestas ligādi atq; soluendi. sacerdos em̄ virtutē clauiū absoluit penitentē a pena eterna et ad tp̄alē penā et satisfactoriā ligat vel obligat. hāc clauē nō habēt qui falcē suā in alienā messem mittētes qui absoluere vel ligare penitentes alterius iurisdictionis vsurpāt. Nā scōm dr uersitates p̄uinciarū ciuitatū et prochiarū sunt distinctiones ptātū. Sed btūs petrus bñ ad portaz ciuitatis p̄cessit qñ ei dās curā ecclesie gentilū cōmisit sequtur t in platea pabant cathedrā michi ista cathedra sicut superi⁹ dixi est cathedra potestatis q̄ sup ceteros apostolos beatus petrus obtinuit vnde ipe dr p̄nceps apostolorū. p̄pter plenitudinē ptātis Ecclesiastic. Joseph q̄ natus est hō p̄ceps firmamentū gētis. Rector fratrū stabilimentū populi. Sic ergo primo p̄mēdat beatus petr⁹ ab excellētia cū dr in cathedra. Scdo p̄mēdatur a mūditia scitatis cōdit seniorū. Sciendū est ergo q̄ tria sūt in quibus eminens sctitas beati petri apparuit. Primū est dignitas excellētie. secundū puritas p̄scientie. tercū est auctoritas pitie vel sapiētie. ista tria solent dignā senectutē cōmendare. Primū ergo est dignitas excellētie. p̄o. xx. Dignitas senū canicies. ista canicies nō cōsistit in cādore capillor ſ i varietate virtutū t i decore bonorū meor. p̄pter q̄ platis tāq; digna senectute eminētibus dr exhiberi reuerētia subditorū. sicut eni vagis inueniebus debetur increpatio sic dignis senib⁹ debetur honor obsecratio. i. ad Thim. v. Seniorē ne increpaueris sed obsecra vt p̄fez p̄tra aliquos iuuenes religiosos qui senes put dñt nō honorāt. Sz magis ipsos deridēt. qđ deplorat Jeremi. Thren. vi. dicens facies senū nō erubuerūt argumētū est magne lasciuie vel stulticie vel etiā supbie facies senū nō erubescere leuit. xix. Coā cano capite cōsurge t honora ꝓsonā senis. hoc faciebat beatus petrus qui seniores obsecrādo honorabat. Et ideo honorē digne senectutis sibi merita vēdicabat. i. Pe. v. seniore q̄ i nobis sūt obsecro ꝓsenior t testes passionē xp̄i. Scdo ad mūditiā sanctitatis requiritur puritas p̄scientie i qua etiā attēditur cōmēdatio senectutis bone Sap. iiii. Senectus venerabilis est nō diuturna nec numero annor ꝓputata hic loqtur nō de illa senectute q̄ cōsistit in annorū multitudine. ſ de illa q̄ cōsistit in scientie plenitudine et morū ḡuitate vñ ibidē sequit. Cani sūt sensus hois et etas senectutis vita immaculata. sicut eni in sene canescūt ceterius capilli sic mēte interi⁹ dr cādescere decor virtutū et discretio boni et mali p̄o. xix. Corona dignitatis senect⁹ que i vīs iusticie repietur. iustitia est cui⁹ vie pulchre cui⁹ semite pacifice. ipa est q̄ conuertit p̄uaa in directa et aspera in vias planas ipa ē q̄ liberat a morte ipa est que apit hostia vite eterne Sa. x. Justū deduxit dñs p vias rectas. ꝛc. Scientia sanctor non cōsistit in occupatione terrenor. sed in cōtēplatiōne diuinor t celestiū secretorū. Tercū in quo cōsistit mūditia scitatis isti⁹ venerabilis senectutis ē auctoritas pericie vel sapiētie Ecclesiastici. xxv. Corona senū in multa pitia senes p̄mo pitia illustrantur. deinde iuuenes et quicunq; auditores eorū picia vel doctrina informantur. p̄o quor p̄fectu senes spūales i. scti p̄dicatores coronātur. i. ad Thes. ii. Que est eni nra spes aut gaudiū aut corona glie nōne vos añ dñ nostrū iesū christū crescente p̄fectu auditor crescit corona doctorū. vñ beatū dñs merito coronauit quē dñs sup ecclesiā suā cōstitui t vt gregē suā pascentē inuenit. Joh. xxi. Pasce oues meas. pasce agnos meos dñs em̄ iesus xp̄s fecit sicut diues paterfamilias q̄ hz multos greges ouiū t agnor q̄ vnū pastorē industrē elegit. et ipm super alios pastores instituit. qui officia alior disponit t ipis dignā retributionē p̄mittit. pe. v. Pascite q̄ in vobis est gregē dei p̄uidētes nō coacte sed spōtanee scōm deū neq; turpis lucri gra sed voluntarie nā vt dō iantes in cleros forma scti gregis ex animo. bonū est documentū illius p̄cipis pastoris. Sed multi pastores faciunt totū ctrarium ipe dicit pascite sed multi pascūtur non pascunt. vñ non sunt pastores ſ latrones p hostiū eccl'ie nō intrantes p̄uidētes dicit. Sz multi nō sunt

excoriantes. non coacte sed spontanee dicit deberent eni esse non coacti. sed spontanei ad subueniendū laborē sed ecōtrario spontanei appetunt honorē. et vir coacti. atq; subeunt laborē. vir coacti attendunt subditorū dolorem. nō dñantes in cleros dicit. Sed certe oēs fere currūt ad dñm sed pauci succurrunt per patrocinium. forma sancti gregis ex animo dicit vt ipsos per bona exemplaria informent Sed certe ſ subdicti eis se cōformāt prauis opibus seipsos deformant pastorib⁹ bonis ꝓmittit beat⁹ petrus coronā glorie et honoris. vnde subditur. vt cū apparuerit princeps pastorū ꝑticipatis imarcessibilem glorie coronā. sed ꝓ corona glorie et honoris recipiēt mali pastores coronā ignominie et tribulationis. Isa. xxij. Coronas coronabit te tribulatione. Sic ergo scō cōmendatur beatus petr⁹ s mūditia scrtatis senioꝝ Tercio ꝓmēdatur ab exhibitione debita digne laudis cū dr laudēt. Sciendū est ergo q̄ tria q̄ntum ad ꝑs sufficit in beato petro sunt laudāda. Primū est firma fidelitas Secū cūdū ē sct̄ posteritas. Primo ergo laudatur in beato petro firma fidelitas. Pro. xxviij Vir fidelis multū laudabitur btūs petrus fuit vir fidelis tā a fidelitate q̄ a fide illa res solet amplius laudari q̄ pōt rarius reperiri. et q; fidelitas rare reperitur. ideo cū repta fuerit multū laudat. Pro. xx. Multi misericordes vocāturvirum autē fidelē q̄s inueniet q̄ſ dr. nō de facili inueniri ꝝ. et ideo cum inuentus fuerit quāplur imū laudari debet. sic bn fuit beatus petr⁹ fidelis a fidelitate. Mat. xxiiij Fidelis seruus et prudēs quē constituit sup familiā suā. fuit etiam beat⁹ petrus fidelis a firmitate Mat. xix. Tu es petr⁹ et sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā beatus petrus fuit firmus in firma fide et ideo dñs in eo et per ipm ecclesiā suā cōfirmauit. cū eni operatio miraculoū attri buatur fidei firmitate. Mat. xxvij. Si habueritis fidem sicut granū sinapis dicet⁹ monti huic transi hinc et trāsibit. et nihil erit impossibile vobis Idcirco bene apparet q̄ beatus petrus virtute firmus erat qui tantis miraculis coruscabat. Actu. v Ut in plateis eicerent infirmos et ponerent in lectulis et grabatis vt veniente petro saltē vmbra illius obūbraret quēq; illoꝝ et liberarētur oēs ab infirmitatib⁹ suis bene euidens est q̄ magne efficatie erat virtus interior q̄ ab infirmitatibus curabat vmbra exterior. Scdo pōt ꝓmēdari in beato petro sancta posteritas Ecclesi. Aſ mortem nō laudes hoiem quēq; q̄ſ in filijs suis agnoscitur vir ſ filius possunt bona opa designari. p ipa enim die iudicij merebūtur multi homines laudari. Pro. vi Laudēt eā in portis eius vt ad litterā filij dñi q̄ per predicatores vel doctores ad fidē vel bonos mores cōuertūtur. Nā ipi pro eoꝝ merito et profectu eternaliter coronātur. Pro. xvij. Corona senū filij. filiorū vñ quot filios ſpales destatus petr⁹ ad beatos puerit tot lapideos ꝓciosos in sua corona recipit. Tercio dr ꝓmēdari in bono prelato. et ꝓmēdata fuit in beato petro digna auctoritas. preuer. xxiiij. Qui arguit eū laudabunt et ſ eos veniet bñdictio. sicut miles nō dr ēstare sine calcarib⁹. ita plat⁹ nec doctor dr esse sine argutionib⁹ nec ꝛcrepatiōib⁹ Sicut em equus excitat⁹ calcaribus cito trāsit mala et effugiet in sequēte gladiū. ita iuuenes frequenter p argutiones et ꝛcrepationes dimittūt suas dissolutiones et eas dūt mortiferas diaboli tēptationes. et. ad Thi. iij. Argue obsecra in oi patientia et doctrina. Nā q̄ arguūt laudabunt ſ cito hic dr et sequtur q̄ veniet sup eos bñdictio illa ſ. bñdictio sancta et vera quā accipiemus de manu summi pōtificis scz xpi nri saluatoris in die iudicij. qñ dicet. Venite bñdicti pris mei ꝓcipite regnū qđ ꝓparatū est vobis ab origine mūdi. Ad qđ nos ꝓducere dignet. Jn cathedra petri. Ko. ij.

TU eris sup domā meam. et ad tui oris ꝑiū cunctus populus obediet. Gene. xli. In verbo ꝓposito tria notantur q̄ ad cōplementū prelationis requirūtur. Primum est dignitas assumptio quod notatur cum dicitur Tu eris sup domū meam Secūdū est potestatis executio quod notatur cum dr. et ad oris tui ꝑiū Tertiū deuote plebis humilis subiectio quod notat cū dicitur cūctus populus obediet Duo prima requirūtur ex parte plator. Terciū requiritur ex pte subditoꝝ Quā tū ad primū cū dicit. Tu eris sup domum meā Sciēdū ē ergo q̄ dom⁹ dei ecclesia dr Mat. xx. Dom⁹ mea dom⁹ oronis vocabitur Sciendū ergo q̄ dom⁹ ista est domus magna caritate pura sanctitate firma spiritusſancti frute. Domus dei q̄ est ecclesia dr magna caritate Baruth. iij. O israhel qñ magna est domus dei et imḡs ei⁹ possessiōis eius ecclesia q̄ est domus dei recte magna dr q; ab oriēte ad occidēte ab aquilone et mari dilatatur: bene ideo ecclesia dom⁹ magna dr caritate. q; caritas ecclesie vsq; ad inimicos extendit. et eius sublimitas vsq; ad secreta celestia ꝓtenditur. Eph. iij. Jn caritate radicati et fundati vt possitis ꝓprehēdere cū oibus sanctis q̄ sit longitudo et latitudo et sublimitas et profundum magna ē excellentia caritatis que sublimatur vsq; ad comprehensionem diuine maiestatis nec miruꝝ. q; video q̄ pelles solent vngi vt crescāt. et caritas vnctio dr q; vnctas ipsa docet de oib⁹. i. Joh. ij. Hac vnctiōe paulus vnctus erat qui caritate cor suum vsq; ad longe positos dilatauit. et. ad Cor vi. Os nostrum patet ad vos o corinthi. Cor nostrum dylatatum est. ista caritate beatus petrus fuit vnctus et ideo positq; confessus est dño q̄ ipsum diligebat pre ceteris eidē oues suas et agnos suos seruandos ꝓmisit Jo. vi. Beatus petrus cū magna diligentia adimpleuit et diligenter xpi ecclesiā custodiuit. Ipse eniꝝ fuit sacerdos magn⁹ q̄ in vita sua suffulsit domū et in dieb⁹ suis corroborauit tēplum. beatus petr⁹ suffulsit domū dei id est ecclesiam dei doctrinis bonis et exēplis in formando corroborauit etiam templum dei miraculis cotuscādo. simpliciores em̄ qui archana predicationis fidei xpi capere non poterant visis miraculis ad xpm conuersis in ipsum credebant. Secundo domus dei que est ecclesia pura sanctitate ꝑs. Domū tuam dñe decet sanctitudo in longitudie diez et bñ dr esse ecclesia mūda et sācta: q; mūdissimo et speciosissimo spōso est ꝓiucta. et ab ipo mūdata et sanctificata. Eph. v. Christus dilexit ecclesiam et semetipm tradidit p ea vt illam sanctificaret mūdans eaz lauacro aq̄ in verbo vte vt exiberet ipe sibi gloriosaz ecclesiā non habētem maculam aut rugam. sic et nos xpiani mūdi eē et puri debemus qui dom⁹ xpi sūus. De. iij. Xps tāq; filius in domo sua q̄ domus sumus nos. ista ergo domū debem⁹ purgare exornare ex quo in ipa dignatur splendor lucis eterne et speculū sine macula habitare. i illa eni habitare desiderat vt delitias suas ibi ē nō erubescat. Pro. viii. Delitie mee cū filijs hoim esse. xps eni in cordibus nris habitat nō solū sicut in domo non solum sicut in thalamo: sed secretius et iocūdi⁹ sicut in lectulo. Cāñ. i. Lectulus noster floridus. Jn hoc q̄ dicit aia sancta. lectulus noster exprimit qđ desiderat. in hoc q̄ dicit floridꝰ tāgit qđ spōso suo ꝓpet sponsa em̄ desiderat ꝓplenū sponsi dilectissimi copiā pcipat aūt ei varietatē virtutū quasi diuersoꝝ floꝝ odorē atq; munditiā. Tercio ecclesia est dom⁹ dei firma ꝑ spūssancti virtute. Pro. ix. Sapia edificauit sibi domuz excidit colūpnas septē. sapia est xps q̄ sibi domū edificauit qñ sibi ecclesiā de iudeis et gentilibus ꝓgregauit. tūc aūt colūpnas. vij. excidit qñ ecclesiā septiformis spūssācti gratia solidauit sicut em̄ domus colūnis sustentatur sic ecclesia dei spūssancti gra solidatur. Luce. vi. Sedete ḣ in ciuitate quo ad vsq; idumini virtute exalto cū ista virtute spūssancti beatus petr⁹ solidat⁹ fuit q̄ pri⁹ aduocem vni⁹ ancille ipm negauit postmoduz scribax et pharisеoꝝ minas et tyrānoruz penas nō expauit. Sic ergo prio notatur dignitat⁹ assūptio cū dr. tu eris sup domū meā. Scdo notatur. Potestatis executio cū dr ad rui oris impiū. Sciendū ergo q̄ istud imperiū quod est ecclesiasticū debet reuereri ꝓpter dignitatem. dr timeri propter potestatē. dr amari ꝓpter pacem et trāquillitatē. Jmpiū ergo ecclesiasticum prio dr reuereri ꝓpt dignitatē. i. Regū. ij Dñs dabit impiū regi suo et sublimabit cornu xpi sui dñs beato petro tanq; regi sub ip̄so cōstituto impiū dedit ipi qñ regimē toti⁹ eccleſie ꝓmisit ꝑs. Ego aūt constitutus sū rex ab eo. s. syō mō s. eius. iste rex q̄ est platus ecclesiasticus ad ꝓmouēda bona ad ꝓpellenda mala est institut⁹ Pro. xx. Qui ledit in solio iudicij dissipat omne malū intuitu suo. prelatus ecclesiasticus sedet in solio iudicij: q; qñ posit⁹ ē in eminētia dignitatis dr hīe iudiciuz discretiōis et circūspectionis et talis intuitu diligentis ꝓsiderationis dr oīne malū calumpniationis et fuitionis allegationis dissimulare intuitu sentialis diffinitionis istud imperium dedit dñs regi suo id est beato petro totius ecclesie principi et ipsū sūmo vicario. et de eodē sequtur sublimabit cornu xpi sui. xps interpretatur vnctus in quo sigtur beatus petrus qui in summū pontificem fuit iniunctus et consecratus. cuius ꝓsecrationis dñs formā tradidit quando ipsum per moysen aarō summum sacerdotē voluit ꝓsecrari Exo. xxix. Oleū vnctionis fundens sup caput eius atq; hoc ritu consecrabitur. oleum est leniciuum in quo datur intelligi q̄ prelati ec

clesiastici maxime oleo sācto inuncti dñt esse clementes siue mansueti. iij. Reg. xx. Reges domus israel clemētes sunt. Sed prelati nostri tēporis subiectis clemētiaz debitā mutauerūt in crudelitatē qō bene signatū fuit. Judicū. ix. vbi legitur q̄ ligna siluarū petierūt in regē oliuā ficum vel vitē nec obtinuerūt. sed rānū in regē habuerūt. q̄ frequēter accidit fidelibus christi prelatorū crudelitatibus afflictis. desiderāt prelatos deuotione pingues ad modum olive dulcedine suaues ad modum fici desiderio boni feruentes ad modum viue vitis. sed tales prelatos non obtinent quisint deuotione pingues dulcedine suaues/desiderio feruentes/ sed tales habent qui ad modum ranni sunt asperitate pungentes crudelitate eos qui contingunt hoc est cum ipsis hñt negotium lacerantes. Non talis fuit beatus petrus qui ex mādato dominico oleo benignitatis fuit vnctus. et ideo christus exaltauit cornu illius Sp̄i habent mitras in quibus sunt duo cornua in quibus signatur q̄ illis cornib⁹ dñt ventiliare subditos ad bonorū liberationē et malorum exterminationē. Sed econtra videntur habere cornua ad exterminationē bonorū et defensionē malorū. Ezechie. xxxiij. Lateribus et humeris ipinguatis et cornibus vestris ventilabatis oia infirma pectora donec dispergerētur foras. Secundo imperiū ecclesiasticū debet timeri propter potestatē. Pro. viij. Per me p̄ncipes imp̄at et potētes decernūt iusticiā Sciēdū est q̄ in ecclesia christi est dupler potestas ecclīastica s. et secularis et vtraq̄ potestas debet timeri. q̄ si nō timeā temerarij cōtēptores incurrūt sñiam mortis isti spūalis in ptāte ecclīastica. illi corporalis i potestate seculari. prās ergo ecclesiastica debet timeri q̄ temerari⁹. ei⁹ contēptor incurrit sñiam mortis spūalis Deut. xxvij Qui superbierit nolēs obedire sacerdotis ipio q̄ eo tpe ministrabat dño e decreto iudicis moriet ille hō qō signatū fuit Actuū. v. Jn ananīa et saphira vxore ei⁹ q̄ qm̄ spūiscto mētiti sūt et sicut debuerūt nō obedierūt sine gladio et hūano ministerio mortui sūt. Dz etiā ptās secularis timeri q̄ punit sentētia corporali. Ro. xxiij. Nō ē ptās nisi a deo sūt ordinata sūt. ita q̄ resistit ptāti. dei ordinationi resistit. q̄ aūt resistit sub ipis dānationē acq̄rit tūc sequit de seculari ptāte nō ē sine causa gladiū portat dei ē minister

est iudex in irā ei q̄ malū facit. sic ergo a deo est tā ecclīastica ptās q̄ secularis q̄ dñt timeri ne trāsgressores incurrāt sententiā mortis. Ro. xxiij. Olis aia ptātib⁹ sublimioz⁹ subdita sit Tercio dz impiis ecclīasticū amari ꝓpter pacē et trāquillitatē. Jsa. ix. Multiplicabitur ei⁹ impiū. et pacis ei⁹ nō erit finis: ab illo tpe quo beatus petr⁹ ad pōtificalē cathedrā sublimatus fuit bene ē multiplicatū ei⁹ impiū q̄ fideles eccl̄e tam p̄ncipes q̄ populares multiplicati sūt sup nūerū. vñ sicut p dñ dictionē dñi multiplicati sūt holes i ꝑma rerū ꝓdictiōe sic dñdictionē xp̄i multiplicati sūt fideles i mūdi renouatiōe. Jere. xxiij. Crescent et multiplicabūtur. suscitabo sup eos pastores et pascēt eos sic ergo impletū ē q̄ō fuerat p̄dictū multiplicabitur ei⁹ iperiū. et seq̄tur. Et pacis ei⁹ non erit finis. de⁹ pacis et dilectiōis diligit pacē et dilectionē. etsi em̄ aliq̄n dñs p̄mittit guerras surgere ad nr̄az ꝓbationem tñ sp pacē dligit et i nobis custodit q̄tū in se ē pacē pectoris vt p eā pueniamus ad pacē eternitatis Phi. iij. Dat deus quę erupat oēm sensū custodiat corda nr̄a et intelligētias nr̄as dñs eni pacē tātū dilexit q̄ eā discipulis iperault. Mar. ix. Habete inter vos pacē et tp̄am apostolis in testamēto suo legauit. Jo. xxiij. Pacem meā relinquo vobis etc. Jo. xxiij. De ipo etiā legit q̄ in pace fact⁹ ē loc⁹ ei⁹ q̄ ergo pacē et cōcordiā inf̄es dissoluit a cohabitatiōe xp̄i dānabilit̄ se absolut. sic ergo notat ptātis executio cuz dz et ad tuitionis iperiū. Tercio notat deuote plebis humilis subiecto cū dz cunctus populus obediet. Sciēdū ergo q̄ obedientia subiectorū maxime religiosorū debet ee ꝑmo p̄opta ad apationē. Scdo dz ee p dilectionē. tercio dz esse firma p certā eternę retributionis expectationē. Primo ergo obediētia dz esse p̄opta ad ogationē Pro. xxv. Jn auris aurea et margarita fulgēs. qui arguit sapientē et aurē obedientē. in auris ornamētū aureū margarita fulgens ponit in annulis qui sunt ornamentū digitor⁹ q̄ digiti sunt instrumēta operationū. sic ergo digiti ornātur margaritis in annis fulgēt⁹ et aures in auribus aureis sic ecclesia christi decoratur deuotis auditoribus diuini sermonis. et strennuis executoribus bone operationis. Jsa. i. Estote fortes verbi. et non auditores tantū ꝑtra multos qui tanq̄ pocelli auscultāt q̄ō eis iniungitur et tā ad

p opationē mīme exequūtur. ꝓpter q̄ō si ꝺ israhel. pmpti et deuoti obedire. et que sibi ꝓcipiebantur opere ꝓplere vixerunt ad Josue. Olis q̄ precepis nobis faciem⁹ et quocunq̄ miseris ibim⁹. sicut ei obedimus in cunctis moysi. ita obedimus et tibi. cum deo abraham formam obedien di cunctis fidelib⁹ tradidit et marie religiosis Heb. xi. Fide q̄ vocatur abrāā obedit i locuz exire quem accepturus erat in hereditatem et exīt nesciens quo iret docta est. et ꝺo grata ignorantia subiectorum q̄ i obsequium obedientie captiuātes intellectū ꝓprium totaliter seipos ꝓmittunt pcie prelatorum. Scdo dz esse obedientia grata p dilectionem Eccle. ij. Filij sapie ecclesia institorum et natio illoruz obedientia et dilectio etc. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vīs et subiacete eis ipsi eniz pugilāt quasi p aliab⁹ vīs reddituri rōnem. Sic q̄ filij sapie dicuntur ecclesia institorum id est virorū religiosorū. sequitur et natio illorum obedientia et dilectio be ne coniungit ista duo obedientiā dilectionem. obedientia eniz dilectionem inclinat vt sit inferior. dilectio vero obedientiā dulcorat vt sit iocundior. et ꝓpter hoc ista duo ꝓinuit q̄ nationes filiorum ecclesie obediantiam et dilectionem esse dirit. videmus q̄ vxor spāli amore diligit virum et filius speciali dilectione diligit patrē suū. attn̄ vtraq̄ harum dilectionuz obedientiaz includit non excludit de prima dicit. i. Petri. iij. Sara obediebat abrahe dummodo eum vocans sara multuz abrahā diligebat. attn̄ ei obediebat vt ō cebat. similiter christus filius altissimi dilecto patri ad mortem obediuit Phili. ij. Humiliauit semetipsum factus obediēs patri vsq̄ ad mortem. Tercio debet esse obedientia firma per certam eternę retributionis expectationem. ij. Petri. i. Succincti lubos mentis vestre sobrij et pfecti sparate in eam que offertur vobis. gratiam in revelatione iesu christi. quasi filij obedientie secundum beatum augustinum spes future beatitudinis ex duob⁹ p̄surgit. ex meritis et gratia dei. vñ ipsam diffiniendo dicit. spes ē certa expectatio future beatitudinis ex meritis et gratia dei pueniēs. que notatur in presenti auctoritate cum dicitur succincti etc. Cuz enim dicit succincti lumbos mētis vestre sobrij et pfecti. tāgit exigentiā meritorū Cum autem subiungit sperate in eā que offertur vobis gratiā tāgit exigētia gratie et gratuitorum donorū. sed quia ista ordinantur ad beatitudinē ꝓpter bonū obedientie subiūgit retributionē domini Jhesu christi. quādo ei electis revelabitur tunc in ei⁹ visione. et eterna gloria cōplebitur in illis q̄ obedientie filij reperiātur. i. Johānis. iij. Nunc filij dei sum⁹ et nō dyaboli apparuit nobis quid erim⁹ quando videbimus eū sicuti est. ad quaz visionem perducat nos dominus.

De sancto Mathia Sermo primus

Duo erūt in agro vn⁹ assumetur. et vnus relinquetur Mathei. xxiij. Jn verbo proposito duo notantur. Primo notatur actionis libertas ḡntum ad promerētes cum dicitur. duo in agro. Secundo retributionis diuersitas quantum ad recipientes cum dicitur vnus assumetur alius relinquetur Quantum ad primum sciendū q̄ est quadruplex ager. primo enim ager terrene possessionis. secundo ager interne discussionis vel exarationis. tercio ager ecclesiastice ꝓmunionis. Quarto est ager eterne felicitatis vel refectiōis. Primo est ergo ager terene possessiōis Genesis. iij. Dixit cain ad abel fratrem suum Egrediamur foras. Cūq̄ essent i agro cōsurrexit cayn aduersus abel fratrem suū Tūc hō foras egreditur quando negligecta recogitatiōe dei et ꝓsideratiōe sui circa exteriora et terrena arti⁹ et cupidi⁹ occupatur p̄s. Renuit cōsolari aia mea. memor fui et delectatus sum exercitat⁹ sum et defecit spiritus meus. q̄ sic p̄t exponi renuit ꝓsolari anima mea. Jn istis trāsitorijs et terrenis. memor fui dei p recordationem mei creatoris. et delectatus sū in dulcedine mei redemptoris. Exercitatus sum in exaratione vel discussione mei cordis. et deficit spūs hoc est voluntas mea q̄ voluit in istis iferioribus occupari. Sciēdum est q̄ abel quādiu fuit in domo fuit secutus quādo aūt exiuit foras in agrū a fratre suo cayn est occisus. sic multi religiosi quandiu sunt in claustro quasi in castro munito securi sūt. si q̄n ad exteriora exeūt piculis se ꝓmittūt et mortaliter peccātes in iteritū vadūt. i. Re. xxi. si morcuus fuerit in agro comedent eum volucres celi in agro morit̄ q̄ exterioribus occupatus in culpā labitur. et talis q̄nq̄ ab infernalibus volucribus laceratur. Deu. xxxiij Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Sciendū est q̄ abel a fratre suo

cayn vt exiret in agrū est sollicitatus. et ideo in maiori sua innocentia est occisus Sed econtrario multi claustrales ꝓlatos suos sollicitant quō officia et occupationes exteriores ac ifrant. et ideo nō sunt tā excusabiles quādo peccāt. Isaie. xxxviij. Quid dicā aut q̄d respondebit michi: cū ipse fecerim. quid dicā in die iudicij me ipsum excusando aut q̄d respondebit michi dñs excusationē meā friuolā refellendo. cū ipse fecerim enagationez totis viribus ꝓcurando. Secūdo est ager interne discussionis vel exactionis. Pro. xxiiij. prepara foris opus tuū et diligenter exerce agrū tuū: et postea edifices domuz. Et hic tria tangunk que ad complementum requirūtur. Primo eñ requritur melioris boni cūceptio. cum dicitur prepara foris opus tuum. Secūdo notatur interni cordis exercitatio cū dicitur. et diligēter exerce agrū tuū. tercio notat interne habitatiōis assecutio cū dicit postea edifices domū tuā. Dicit ergo ꝓpara foris op⁹ tuum. opus nostrū foris preparamus quando executionē melioris boni mēte concepim⁹ omnis apparatus exterior ab interiori ꝓceditur. A facie dñi concipimus quando intuitu faciei districti iudicis et cōsideratiōe perpetrati sceleris timem⁹ tūc aūt quasi pturum⁹ tū ex magnitudine iniquitatis et offensa diuine maiestatis aliq̄ paruū opus fructuosum et laudabile p̄ducimus. Pro vl. Date illi de fructu operationū manuū suarū. et laudet eū in portis opera ei⁹. sic ergo p̄mo dz esse melioris boni cōceptio. Secūdo debet esse interni cordis exaratio q̄ notat cū dicitur. Exerce agr⁹ tuū diligent. ager est cor humanū q̄ q̄n diligenter exercetur herbam oportunā producet illis a quib⁹ colitur. et sic benedictionē a deo consequit. quando aūt negligitur spinis et tribulis repletur. Pro. xxiiij. Per agrū hois pigri transiui et per vineā viri stulti: et ecce totum repleuerant vrtice. operuerāt superficiē eius spine. iste spinee et isti tribuli debent sarculo cōtritionis amputari et vehiculo cōfessionis extra agrū cōsciētie deportari. viri et mulieres pauperes amputant in agro alieno spinas et tribulos pro modica pecunia consequenda: et ideo mi tū mirabile et reprehensibile est q̄ nō amputant in corde ꝓprio spinas et tribulos viciox̄ p̄ vita eterna obtinēda. Jere. iiij nouate vobis nouale et nolite serere sup spinas: tunc nouale nobis nouamus quā do vetus fermētū malicie et nequitie expellimus vt in azimis sinceritatis et veritatis epulemur. et tunc sup spinas nō seremus: sed super terrā fertilē: ex qua fructuz centesimū referemus. Gen. xxvj. Seuit ysaac in terra illa. et inuenit in ipso anno centuplum: sic ergo deberet esse in bono viro interni cordis exaratio quod notatur cum dicitur. diligenter exerce agrū tuum. Tercio notatur ibi interne habitationis edificatio. Cū dicit postea edifica domū tuā. Amos. ix. Qui edificat ascensionē suā in celo et fasciculum sup terram fundauit. illi q̄ fundant sup terrā fasciculū mirre. i. amaritudinis et deplorationis viciorum illi edificant in celis ascensionē suā ad comprehensionē gaudiorum. ps. Ascēsiones in corde suo disposuit in valle lachrymaruz in loco q̄m posuit. Nā per deplorationē peccator̄ peruenitur ad cō solationem gaudiorum. Tercio est ager ecclesiastice cōmunionis Leui. xxv. Agrū nō seres diuerso semine. ager est ecclesia Luc. xij. Hominis diuitis ager vberes attulit fruct⁹ homo dives est christus qui dives est: quia plenus gratijs v̄rtutib⁹ et omnibus bonis celestib⁹. ꝛc. Luce vij Semen est verbū dei. isto solo semine seminari debet ager ecclesie nec diuisū nec cōtrarium semen proijciunt. Mat. xiij. homo quidam seminauit bonū semē in agro suo: cū aūt dormirent homines. venit inimicus eius et superseminauit zizaniā. per semen bonum intelligitur predicatio veritatis: per zizaniam intelligitur peruersitas et corruptio heretice prauitatis que in agro ecclesie dei non recipi debet. nec etiaz tollerari. Ego video q̄ in ciuitatib⁹ et castris inueniūtur medici ad expulsionem infirmitatum et promotionem sanitatum. in aeris inueniūtur ventilatores ad euentillationem palearum et cōgregationem granoz̄. In ortis inueniuntur ortolani ad eradicationē herbarū malarū et plantatione bonarū. sic in ecclesia debet esse doctores ad destructionem errorum et defensionem fidei: et morum bonorum propter hoc beatus Mathias hodie constitutus est in ecclesia christi: vt destruenda destrueret. et plantanda plātaret. Jere. i. Constitui te sup gentes: et superregna vt euellas et destruas et disperdas et dissipes. hoc dicitur quātuz ad destructionē viciox̄. edifices et plantes. hoc dicitur quātū ad promotionē fidei et mor̄. Quarto est ager eterne felicitatis et refectionis Mat. xiij. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro quē qui inuenit hō abscondit et p̄ gaudio illi⁹ vadit et vēdit oīa q̄ hz et emit agrū illū. ager sicut dictū ē est fertilitas etne refectiōis. thesaurus est anime felicis iste thesaur⁹ est absc̄dit⁹ sub velāine et enigmate fidei Ad istū thesaurum inuenientemus quādo ex fide pure veritati p̄ se et super omnis cō tentus ipsum agrum eminus quando nobis vitam beatam bonis operibus vēdicamus ꝓ. vl. Considerauit agrum et emit illum agrum beatus mathias cū ceteris apostolis emit quādo propter xp̄m oīa reliquit Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te si qui reliquerit omnia sequentur xp̄m accipiunt et vitaz eternam consequuntur Mathi. xix. Centuplum accipiet et vitam eternam possidebit sic ergo primo notatur actionis libertas quantum ad pro merentes cum dicitur duo in agro. Secūdo notatur retributionis diuersitas quantum ad recipiētes cum dicitur vnus assumetur et alter relinquetur Assumptus ad apostolatū est beatus mathias relictus et repulsus est prenarcator iudas et proditor relictū ergo iudā nos similiter relinquamus. et assūptum beatū mathiā nos pīter assumamus et de ipso sermonē sicut cepimus prosequamur Sciendum est ergo q̄ beatus mathias et ceteri apostoli ad quattuor domino fuerunt assumpti Primo ad implerionem mādatorum Secundo ad contēplationem diuinorum Tercio ad gubernationez subditorum Quarto ad apprehēsionē eterno rēplo q̄ assūpti fuerūt apostoli ad implerionē mādator̄ Eccle. xxxi. Propter māda, ti assūme pauperē. Dñs cōgregationē discipulorū assūpsit ad obseruātiā et implerionem mādatorum suor̄ ex q̄b⁹ obtinetur declinatio viciorum sicut enim triaca odit venenū sic mādatum domini detestatur peccatum ps. A mandatis tuis intellexi propterea odiui omnem viam iniquitatis tales pauperes obseruates mandata dei ꝓs in societatem suā elegit Ja. ii. nōne dñs elegit pauperes in hoc mūdo diuites fide et heredes regni q̄ repromisit diligētib⁹ se dñs elegit pauperes paupate spūs hūilitatis diuites in fide id est in cognitione p̄me et incōmutabilis veritatis here des regni sibi re p̄missi. i. hereditatē eterne p̄misse electis talis paup fuit beatus mathias vñ potuit dicere illō ps. Egen⁹ et pauper sum ego. dñs aūt sollicitus est michi. Quando eni egenus sensu pauper spū dñs sollicitatur de eius pfectu. Secūdo eligit dñs apostolos ad cōtēplationē diuinorum Ezechiel. xlij. spiritus leuauit me et assumpsit me. et abij amarus in indignatione spūs mei. manus enim domini erat mecum confortans me. homo a spiritusancto leuatur quādo occupationē seculi ad cōsiderationē sui subleuatur. Tercio totum. xlij. Sedebit solitarius et tacebit quia leuauit se super se Quando enim homo est in istis inferiorib⁹ occupatus nec in se nec sup se cōsistit. sed est infra constitutus. et ideo est a semetipso resolutus. et ideo prophetа quando a tumultu mundi ad cōsiderationem se eleuauit scīēs hoc esse a spiritu sancto dixit. Spūssanctus leuauit me. sed q̄ q̄n hō a tumultu mundi ad cōsiderationē sui leuat facilius sapiaz apphēdit et ab ipa apphēditur. ō subtilit et assumpsit me fit eñ q̄dā mīmonū iocūdū it sapiaz et aiaz rēctā q̄ requrit vtriusq̄ liberā et cōsentaneā volūtatē audi sapiētez quō desiderabat mīmonū ꝓhere cū sapia cognita ei⁹ pulchritudie. vtilitate Sap. viij. Hāc amaui et exq̄siui eā a iuuētute mea et q̄siui spōsa michi eā assūmere et amator fact⁹ sum forme illius mō vides cōsensū ex parte sapientis vide consensuz sapientie consensum illius preuenientis Sap. vi. Preoccupat qui se concupiscent vt illius se prior ostendat hoc dicitur de sapientia sic enim lux solis precedit aspectū oculi ꝛc. Modo vide ordinē homo primo a tumultu seculi abstrhitur et ad considerationem sui leuatur sapiaz sibi assumit et ab ipa assūitur et postmodum incipiunt ei amara esse terrena et dulcia eē et sapere eterna et hoc est q̄ subdit i auctoritate p̄missa cum dicitur et ab amarus in indignatione spiritus mei. manus enim ꝛc. hoc significatum est per liberum quē dedit angelus iohanni euangeliste Apoc. x. Accepi librū de manu angeli. et deuorauī illum et erit in ore meo tanq̄ mel dulce et cum deuorassez eum amaricatus est venter meus. ista enī duo sese concomitant. terrene dilectionis amaritudo. et superne iocunditatis dulcedo nisi enim precesserit detestatio preteritorum malorum non sapit dulcedo celestium bonorum Tercio assumpsit dominus apostolos suos ad gubernationem subditorum Isa. vl. Inferent filij israhel munꝰ in vase mundo in domum domini ꝛc. Ro. xij. Obsecro vos fratres per miam dei exhibeatis corpora vestra hostiā viuētē. sc̄ā

etam deo placentem Corpora dicit apostolus deo debere offerri accipiens continẽs pro contẽto sicut dicitur obtulisse calathũ vinum quando et in calatho pñtauit racemos. dñs super munditiã et puritatẽ dilexit. atteñ eam videtur amplius dilexisse ex quo nos p lauacrũ spiritussancti quod effundit in nobis abunde mundauit. Ex quo ergo dñs tantũ diligit puritatẽ ꝛ mũditiã conseruare debemus eã quantũ possumus ersi eã amisimus studere debemus quõ eã recuperem⁹. sicut videmus q⁹ ille alcatores qui partem pecunie sue cum talis vel decijs amittunt residuum pecunie suc periculo ludi ponunt si forte recuperare possint pecuniã illã quã amiserũt Tu ergo si amisisti bonũ munditie vel innocentie pone te ad ludũ pñie. Cum sine residuo amissionis ei⁹ boni quod habes hoc potes facere. exagita tacillos vel decios discussione pprie cõscientie pñce illos manu cõfessionis integri numera puctos tuos nouatione cuiuslibet refectiõis puerse. et sic dico tibi q⁹ cadentiã bonam vel fortunã obtinebis et recupabis quod pri⁹ amisisti pñtia em̃ est scõa tabula post naufragiũ p quã acq̃rim⁹ ea q̃ amisimus per pctm̃. nisi em̃ p pñiam fieret dilectio pctõꝝ et recupatio pditorũ nequaq̃ dixisset dñs pñias agite appropiquabit regnũ celoꝝ Wathei.iij. Sic ergo fideles mun⁹ in domũ domini in vase mundo inferunt q̃si dño in corde puro bonas affectiones ꝛ operationes offerunt. et sequit hic. assume et eis in sacerdotes et leuitas. q⁹ ersi cõmuniter cõueniãt fidelibus christi. tñ h̃ spẽaliter cõuenit sacerdotibus et pl̃atis. i. Pec. ij. Uos estis genus electũ regale sacerdotiũ gens sancta populus acq̃sitiõis fideles christi dicũtur electũ genus p gratiã adoptiõis. sicut em̃ vẽtilator i aera excutit paleas et elegit grana sic xp̃s infideles excluſit. fideles tanq̃ grana electa in suũ horreũ cõgregauit ꝓpter q̃d dicit vos estis genus electũ. et sequitur regale sacerdotiũ. Nã sicut reges et sacerdotes p̃sident simplicibus et popularibus. sic fideles xp̃i preeminẽt infidelib⁹. fideles etiam sunt gens sancta et hec gens est per gr̃am xp̃i iustificata vñ Ro. iiij. Justificati gratis per gratiã ipsius p redẽptionẽ que est in xp̃o iesu. fideles etiã dicuntur populs acquisitionis q⁹ pcioso sanguine xp̃i acq̃sti sunt et redempti. i. Pe. i Redẽpti estis pcioso sanguine quasi agni incõtamina ti ⁊ immaculati iesu xp̃i. beatus mathias apostolus non fuit hodie communiter loquendo sic sacerdos noiatus. sed fuit specialiter ad apostolatus culmen assumptus Ephe. iiij. Ipe dedit quosdã apostolos quorũ iste fuit vnus loco iude proditoris substitutus Actu. i. Tu dñe q̃ nosti corda omiñ oñde quem elegeris ex his duobus vnum accipere locũ ministeriibus⁹ apostolatus de quo preuaricatus est iudas vt abiret in locũ suum et dederunt sortes eis et cecidit sors sup mathiã et annumerat⁹ est cum vndecim apostolis. Quarto electi sunt apostoli a christo ad cõprehensionem eternorum ꝛ sic beatus mathias a dño est electus et a dño specialiter est assũpt⁹. ps. Deus quãdo elegisti et assumpsisti inhabitatori in atrijs tuis dñs em̃ elegit beatum mathiã ip̃sum a popularibus segregando. assumpsisti eum in apostolatus misterium statuendo Roma. i. Deus enim illũ assũpsit. sed modo inhabitat in atrijs dñi in eterna gloria quie scendo. in atrijs enim est delectatio quieta. delectatio iocũda⁹ ps. Melior est dies vna in atrijs tuis et cetera Deute. xij. Assumet ebria sitientem sitiens est ecclesia militans. Nam sicut desiderat cervus ad fontes aquarum sic desiderat militans ecclesia venire ad deum suum qñ. fiet qñ militans ecclesia que nunc sitit ex ebrietate triumphantis ecclesie omni plenitudine glorie exultabit. tunc fiet q⁹ scriptum est in ps. Inebriabũtur ab vbertate domus tue. et torrẽte voluptatis tue potabis eos. quo torrẽte voluptatis nos potari quat vbertate domus inebriari nobis concedat dñs iesus christus qui viuit et regnat deus per cia secula.

De sctõ mathia Sermo scõs.

Eperunt, sortes eis et cecidit sors super mathiam. Act. i. Qr beatus mathias sicut dicitur sorte fuit electus i eo in verbo proposito duo notantur. Electi modus quod notatur cum dicitur Dederunt sortes eis electionis euentus quod notatur cum dicitur et cecidit sors super Wathiã Quãtum ad primũ sciẽdũ est q⁹ quadrupl̃ ter reꝑitur sors in sacra scriptura. Primo em̃ est sors certificationis hũane ambiguitatis. Scõo est sors societatis fidei ⁊ catholice vnitatis. Tercio est sors assecutiõis ecclesiastice dignitatis. Quarto est sors possessionis eterne hereditatis. Prio g̃ est sors certificationis hũane ambiguitatis p̃ria. Sortes mittũtur in signum. ſz a dño tm̃ tur. In ista auctoritate tria notãtur. Act⁹ modus et ꝓtus. act⁹ includit dubium nr̃e ignorãtie qđ notat cum dr̃ sortes mittuntur qđ em̃ sortes mittũtur. qr dubiũ est dđ sc̃ẽtur. Scõo notatur mod⁹ cũ dr̃ in sinuz ⁊ h̃ excludit dolum possibilis versutie. tõ em̃ sortes mittũt in sinũ occultũt nõ possint ibi facere hoies dolũ Tercio notatur ꝓtus ⁊ exꝑmit certificatões rei expectate qđ notat cũ dr̃. ſz a dño tm̃antur Euentus rei nõ exꝑmit ꝓtute sortis. ſz ꝓtute dñe volũtatis. sic filij israhel terrã pmissiõis sorte possiderũt ps. Sorte diuisit eis terrã i fu. distributõis. sic milites vestimẽta xp̃i sorte diuiserũt Marci. xv. Diuiserũtve sibi vestimẽta sua mittẽtes sortẽ ꝛc. pro. xviij. Cõtradictões ꝓpmit sors. Scõo ẽ sors societatis fidei et ecclesiastice vnitatis. Actũ xvi. Mitto te aperre oculos eoꝝ vt pertãtur a tenebris ad lucẽ et de pñte sathane ad deũ. ꝛc. primo per btm̃ paulũ cecos illuminauit. qđ notat cũ dr̃ mitto te aperre oculos eoꝝ scõo icarnatos liberauit qđ notatur cũ dicitur ⁊ de potestate sathane ad deum. Tercio peccata peccatoribus remittit quod notatur cum dicitur vt accipiant remissionẽz peccatorum. Quarto remissis peccatis fideles societati sanctoꝝ ꝓmunit quod notatur cum dicitur. ⁊ sortem inter electos per fidem que est ime. in primo datur ꝛgnitio vera. in secundo actio liberatio. in tercio ꝛscia mũda. i quarto societas ꝗ ꝓ gratia em̃ ẽ deo societas ille quã copulat ⁊ ligit caritas Act. iiij. Multitudis credẽtiũ erat cor vnũ ⁊ anima vna. hanc vnitatẽ faciebat caritas. illa em̃ societas multũ est iocũda. q̃ pdimento caritatis bñ sapit dulcorata. caritas em̃ est vinculũ p fectionis quo corda fidelũ dulciter cõstringuntur ne donũ qđ in ipsis est p quãdam diuisionẽ euacuetur ⁊ q̃ nõ h̃ñt hoc vinculũ de facili amittãt illud qđ in eis ꝓtinetur gr̃e donũ. Eccle. xx. Sꝛe fatuoꝝ effũdẽt. Tercio ẽ sors assecutionis ecclesiastice dignitatis sap. v. Dabitur em̃ illi donũ fidei ele em̃ ⁊ sors i tẽplo dei acceptissima. donũ fidei donũ electũ dr̃ sãcti em̃ p fidẽ pmissiones assequũt miracula opãtur. Hebre. xi. Sãcti p fidẽ vicerũt regna ꝛc. ecce assecutio pmissionũ. et seq̃tur obdurauerũt ora leonũ. extinxerũt impetũ ignis. Ecce opa miraculoꝝ. bñ fides danielis obdurauit ora leonũ missus em̃ in lacũ vbi erant septẽ leões famelici nullũ nocumẽtũ eb ipsis recipit Dañ. vl. Uere etiam fides extirxit impetũ ignis sicut legitur de tribus pueris in fornacem babilonis missis. Dañ. iij. Qđ etiã legit de fide beati martiꝝ cũ ipse em̃ ignẽ in quodam fauo misisset antiquisson ⁊ flante se in domũ pri⁹ dirigeret beatus martin⁹ et vento et flãmis se obtium opposuit et fidei sue ꝓtute flãmã retro ꝓtulit h̃ donũ fidei electõ beato mathie est donatũ ipse em̃ ad fidez vocat⁹ societati discipulorꝝ est conuictus et sequitur q⁹ data est ei sors in tẽplo dei ceptissima data est ei sors accepta ꝓpter conscias purã acceptiõ ꝓpter societatẽ sanctã acceptissima ꝓpter ecclesiastice dignitatem Ipse em̃ sorte vocatus est ad apostolicã eminentiã ⁊ auctoritatẽ. sorte ei solebat sũmus sacerdos elegi vnde zacharias sũmo sacerdote dr̃ Luc. i. sorte exiit vt poneret incẽsũ ſz h̃ fiebat in figurã sũmi sacerdotis christi. s. q̃ occultabatur in figurã legis ⁊ idcirco venẽte xp̃o tate figura debuit euacuari Et ideo mõ sũmi sacerdotes vel pl̃ati sorte nõ eligũtur ⁊ h̃ triplici rõe. prio vt dolus excludatur Scõo ne pusillorum paucorum legem communẽ facere videatur Tercio quia dicũ est vemente veritate vmbra euacuatur. primo ergo prelati sorte non eliguntur vt dolus excludatur vnde super illud. Jone. i. sors cecidit super iona. dicit beatus aug. q⁹ forma eligendi per sortem modo in ecclesia dei nõ seruatur propter militiam hominũ ne fraudes introducatur. Secundo nõ seruatur hec forma ne priuilegium paucorũ legem communem facere videatur. vnde hieronimus super iona sub hoc exemplo non debemus sortib⁹ credere cum primilegia paucorũ legẽ cõmunẽ facere nõ possint sicut asina loquitur in cõdẽpnationez balaã et cayphas prophtauit ingnorans ita fugitiu⁹ sorte deprehẽdit nõ viribus sortiũ sed voluntate eius qui sorte regit incerta Tertio electio p sortem i ecclesia non seruatur quia velente veritate vmbra euacuat vñ super isto cecidit sors super mathiã h̃ sorte eligitur ne a lege discrepet in q̃ sũmus sacerdos sorte quereꝛbatur sic de zacharia dicitur sorte exiit vt incensum ponderet qr ꝗrend⁹ erat Xus sacerdos donec veiret q̃ p ꝓpriũ sãguinẽ ttrauit semel i sctã sctoꝝ ei⁹ hostia imolatur i pascha ſz i die pẽthecostes spũsãcto apparente ẽ hec figura ꝓsumata donec veniret xp̃us figurã licuit exerceri cõmathias añ penthecosten est ordinat⁹ sorte. sep iez xo diaconi posies nõ sorte ſz discipu

sortium electione et apostolor̄ ord̄e et manus impositione sunt ordinati. Quarto ē sors possessionis eterne hereditatis. Col. i. Agnetes gratias deo patri q̄ dignos fecerit in p̄te sortis ⁊c. Ecclesiastes. xi. Dulce lumen et delectabile oculis videre solem similiter potentis ex absentia sui obtecti tristatur. Tobie. 5. Cum dixisset angelus thobie gaudiū tibi sēper sit ait tolq̄le gaudium michi erit qui in tenebris sedeo cer te nullum gaudiū sed tristitia horribilis erit dānatis intenebris infernalibus cōuolutis Dominus ergo electos suos voluit esse in lumine ipsos de p̄tate tenebrarum eripuit et ad regnuz celeste trā stulit captiuis sufficit qui in carceribꝰ paganorum detinentur si ab ipsis liberētur nec querunt a liberatoribꝰ suis diuitias nec petunt vt ad magna promoueantur sed larga manus domini sic fideles suos a p̄tate tenebrarum eripuit q̄ ipsos ad regnum celorū exaltauit Isa. 19. Clamabūt ad dominum a facie tribulatiōis ⁊c. Esto nobis domine turris fortitudinis a facie inimici et persequentis. Nā qui sic in hac vita non clamant ad dominum vt ab ipso audiantur in inferno positi clamabunt et vlulabunt nec exaudiētur Luc. 16. de diuite epulōe q̄ in flamis inferni pestus ad patrem abraham clamauit petens gutta̅ aque quam minime impetrauit nec imperpetuo impetrabit Debemus ergo in hac vita clamare ad dominū vt nobis mittat ꝓpugnatorem vt nos eripiat de potestate tenebrarum Isa. 63. Ego qui loquor iusticiam et ꝓpugnator sum ad saluandum Debemus ergo petere saluatorem q̄ saluet nos deducendo ad regnum. Ja. xxxiij Dominꝰ legifer noster dñs rex noster ipse veniet et saluabit nos. Sic ergo primo notatur eligendi beatum mathiā modus cum dicitur dederunt sortes Scō notatur electionis euentus cum dicitur ⁊ cecidit sors semper mathiā mathias interp̄tatur donatus siue donatio dñi et bñ sup̄talē in electione apostolatus sors cadere debuit Sap̄. 3. domū dei et pax est electoꝝ si ad edificationē nostrā loq̄mur q̄druplicē donū ꝯ q̄ ḡttuor repim⁹ q̄ nobis donat dñs ꝓpio em̄ donat nobis abūdantiā tp̄alū bonorum Scō donat nobis remissionez peccator̄. Tercio donat nobis distributionē ḡrax carismatū ⁊ spiritualium donor̄. Quarto donat adeptionē eternor̄ ꝓmior̄. ꝓpio erg donat dñs abūdātiam tp̄alū bonor̄ Ecō. xxxiij. Suscipe benedictionem quam tuli ⁊ quam donauit michi dominus tribuens omnia ista sunt verba iacob ad esau fratrem suuz loquentis et ipsi de bonis que in me sopitania spiritus acquisierat offerentis. ⁊ vere gratus deo erat ad Cor. 4. Quid habes nō q̄ accepisti. q̄ si accepisti quid gloriaris quasi non acceperis stult⁹ est qui gloriatur de munere acceptis tam de proprijs bonis. oia enim dono minus contulit ⁊ sicut dedit sic auferet cum sibi placuerit p̄s. Dormierūt ⁊ nichil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis. vnde Luc. xij. Stultus a dño ē vocat⁹ q̄ in bonis suis plurimis gloriabatur dicit anima mea multa bona habes reposita in annos plurimos requiesce comnede bibe epulare ⁊ dixit Stulte hac nocte ꝓpabolus reperet animam tuam a te que autem parasti cuius erunt anima illius diuitis et sua erat ⁊ non sua. sua erat. q̄ sibi a deo data iure creationis. non sua erat q̄ debita ꝓ abolo ratione reatus vel obligationis proprie iniquitatis. vnde dōs in iure repetunt quod sibi obligatum esse rōe mortalis culpe cognoscūt ⁊ dominus iuste illis tradit q̄ vnicuiq̄ scōz xp̄ianē merita vel demerita retribuit Nam sicut fm leges hūanas bñ meritis debet honor et fmiū. sic fm easdē leges latronibus ⁊ homicidis debetur distractio ⁊ suspēdiuz. si milit fm legē diuz legittime certātib⁹ debetur corōa. sic finaliter peccātibus debetur dānatio etna. Scō dōat dñs remissionē p̄ctor̄ luc. 7. duo debitores erāt cuidā fēatori vnus debebat denarios q̄ngētos et alius q̄nq̄ginta ⁊c. vñ de beata magdalēa dixit dñs luc. 7. Remittuntur tibi peccata multa q̄ dilexit multum. Nec miruz q̄ nō poterat ibi esse iniq̄tatis iq̄namentum vbi erat caritas spōsum opimētum ꝓpio. 1. vniuersa delicta opit caritas. nec solū opit eaut nō videāt ipa holera. q̄ videre nō p̄t nisi exteriora aperta. sed ita opit vt nō videat ea deus cui nuda sunt oia. ij Re. xvi. Nec iuxta intuitu hois ego videbo hō em̄ videt ea q̄ ap̄ēt. Dñs autem intuetur cor. vñ non ita opit caritas petā sicut pān⁹ opit imagines i piete exāres. ⁊c. Tercio donat dñs distributōez spūalium donor̄. Ro. 8. Qui ꝓpio filio suo nō pepercit. sed pro nobis omnibus tradidit illuz quō nō etiā cum illo omnia nobis donauit. Qui donat p̄cipale videtur dōare accessorium. vñ q̄ dat equum bñ videtur donare capistr̄. vñ q̄ p̄tat ex̄enum de gallinis vel pullis nō ipsos deplumat ꝛ p̄tat cum plumis Cum ḡ xp̄s fuerit plumis variet atum omnium gratiarum ⁊ virtutum et donorum ⁊c. Eph. 4. Ascēdens xp̄s in altum captiuā duxit captiuitatē ⁊c. Sap̄. 7. Infinitus th̄saurus ē hominibus quo q̄ vsi sunt p̄ticipes facti sunt amicicie dei ꝓpter discipline dona ꝓmendari Quarto donat dominus adeptionem eternoruz p̄ miorū. 2. Petri. i. Maxima et preciosa nobis promissa donauit vt per hoc efficiamini diuine cōsortes nature ⁊c. Mat. xix. Cē duplum accipietis et vitam eternam possidebitis ecce magnitudo q̄ premium in cē duplum excedit meritum sed vide q̄ pretiosum sit illud premium quod nunq̄ auferetur a beatis sed permanet in eternum. vnde dicitur ⁊ vitam eternam possidebitis sic ergo dominus maxima et preciosa dona tribuit electis vt melius appareat donorum dei eminentia subiungit visiones dine gratum consortium cum dicit. vt per hoc efficiamini diuine consortes nature hoc consortium erit quando videbitur non sicut modo videtur per speculum et in enigmate sed sicuti aperta facie. i. Joh. 3. scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eū sicuti ē ad quā visionem nos perducere dignetur

De beato Gregorio Sermo primꝰ.

SI dominꝰ magnus voluerit spiritu intelligentie replebit illum et ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapientie sue Eccle. 39. in verbo proposito duo notantur a q̄b⁹ btūs gre. ꝓmēdat ꝓpio em̄ mēdat ab abundanti plenitudine cognitiōis euz dicatur si dominus magnus voluerit spū intelligentie replebit eum. Secundo cōmēdatur ab euidenti utilitate eruditiōis cū dicitur ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapientie sue. Quantum ad primum sciendum est q̄ spūssanctus qui ē sp⁹us intelligētie soler ḡdupliciter suos p̄dicatores replere ꝓpio eni replet ipsos claritate ad directionē deuioꝝ Scō replet ipsos caritate ad iflāmationē frigidoꝝ Tercio replet eos fortitudine ad correptionē peccator̄ Quarto replet eos humilitate ad capacitatē internoꝝ et eternoꝝ bonoꝝ primo ergo spūssanctus replet p̄dicatores sua claritate ad directionē deuioꝝ Act. ij Apparuerūt illis lingue dispartite tāq̄ ignis sedit q̄ sup singulos eoꝝ ⁊ repleti sūt omnes spūsancto ⁊ ceperunt loqui varijs linguis. Spūs sup̄ apostolos apparuit in linguis igneis. vt ipsos redderet caritate feruentes. virtute eloquentes claritate resplendentes Phil. ij. Luceris tanq̄ luminaria in mundo verbum vite cōtinentes. sicut eni vas cōtinet liquorē preciosū sic corda apostolorū tanq̄ lumen incentiū continebant verbum diuinum q̄ lumen erat in cordibus eorum tante adhesionis q̄ extingui nō poterat aquis quantūcūq̄ magne tribulationis Sed magis lucebat et ardebat in illis Sap̄. 16. Et quod mirabile est in aqua q̄ ois extinguit plus ignis valebat. Et oꝛ spūssanctus sup discipulos christi non solum apere sed etiā sup illos sedere. Nam sicut stare pertinet ad laborantes sic sedere ad quiescentes. quia ergo per gratiā sanctispūs quieta erāt corda discipulorū ad ipsoꝝ refrigeriū bene sup eos oꝛ sedere spūssanctus qui est in labore reges. in estu tēpies in fletu solatiū. Itē spūssctūs nō solū appet nō solū super discipulos sedet. sed ipsis vtrarīs linguis loquātur p̄bet Nā diuersitate linguaꝝ designatur diuersitas doctrinaꝝ. Nā scōm capacitatem auditoꝝ debent formari verba doctorū cōtra illos q̄ grātia verba trutinātes abducto sup cilio de sacris lris inter mulierculas fantur. Cōtra illos etiaz qui simplicia et cōmunia verba subtilioribus loquitur. Nā subtilioribus verba cōmunia veniunt in contēptum. Minoribus vero verba subtilia nō prouenūt. id pfectum ꝓpteres apostolus. parulos lacte simplicioris doctrine potabat pfectos cibo solidioris doctrine confirmabat. i. ad Cor. 3. q⁹ bene facebat btūs gre. q̄ fides sue predicationis sic ꝛ tpauit q̄ tā minoribus q̄ maioribus locū hauriēdi ad suam vtilitatē oīb⁹ dereliquit. Scō replet spūssctūs p̄dicatores suos charitate ad iflāmationē frigidoꝝ. Eccle. 33. Quasi qui vindemiat repleui torcular Qui vindemiat de vineis vuas colligit. Et ex illis ⁊ torcular vinum exprimit. sic colligere vuas beneficiorū dei debemus de vinea diuine bonitatis et illas exprimere in torcular frequentis discussionis et sic vino diuine dilectionis debemus iplere desideriū nostri cordis. Cōsiderem⁹ q̄ deꝰ ad similitudinē ⁊ imaginem suā nos formauit q̄ oia sub pedib⁹ nr̄is subiecit q̄ se dedit i p̄cio p nobis q̄ se quotidie nobis dat in cibuz q̄ se seruat nobis in p̄miū. ꝓpter qō btūs ber. in li. de diligēdo dm Quid reddā dño

pro me facto et refecto et taliter refecto non enim tam facile refectus sum ꝙ factꝰ vt me ceni cū alijs facerē dixit et facta sunt in me autem reficiendo et multa dixit. et mira gessit et dura et indigna sustinuit. Quid eni retribuam dño ꝛc. in primo eīm opere se dedit michi in secundo se dedit michi et me reddidit michi. Datus ergo ꝛ redditus michi. me pro me debeo pro se sūt si milleſics reprehenderē in pparatiſ ne illius michil esse. qñ ergo ista dei beneficia cogitando in cordibus nostris r enolumus totiens carbones ignis dine dilectionis in nos cōgerimus siue etiam cumulamus et quādo ista dei beneficia alijs Quattuor dicit que in bono predicatore dñt iperiri. Primum est fortitudo ad aggressionem arduorum Secūdū est iudiciū ad directionem agendorum. Tercium est virtus ad tollerantiam pucrsorū Quartū est cōmunis correctio tā maiorū ꝙ minor. primo ergo dicit replet⁹ fortitudine spūs dñi ꝛ hoc est quātū ad agressionē arduor. hō eīm spūalis calcaribꝰ sollicitudis ꝓpe saluris ſ get corpꝰ sibi subditū ad aggreſ sionē ardui opis. Nā sicut bonꝰ eqtator maiorē dietā facit de equo peiore ꝙ ille qui eqtare nescit de equo meliore sic hō spūalis in via motū maiorē dietā facit de corpore debiliore ꝙ homo carnalis de corpore fortiore. vñ sicut cōmuniter dr. quod tantū hz hō quantū vz sua terra sic quātū valent spiritus nostri tantū valēt corpora nra. vnde sicut dr de hoie qui bene scit sibi pudere imposterū ꝙ ei⁹ obulus valet vnum denarium. sic hō spūalis plus facit valere imbecille corpus ꝓ ptiuz ꝙ hō carnalis corpus sūū. quāuis sit validum. nec est miz. qz corpus carnalis hois delitijs dissoluitur. corpꝰ vero vīri spūalis spū fortitudinis substantiatur ꝓto. 18. Spūs viri sustētat imbecillitatem eius. Scdo replet spūs dñi predicatores suos p discretionē angelorum. quod notatur cum dicitur in dicto. qz eni locutus fuerat de aggressiōe arduoꝝ que spectat ad maceratiōnem corpoz. ne in ipsa excederemus voluit vt ibi discretionem iudicū seruaremus. Roma. 12. Cū dixisset apostolus vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem. sanctā deo placentem excessum resecant qñ vt rationale esset obsequium nostrū subiūxit. Sic eīm in corporalib⁹ nostris crucifigēda sūt vicia. qī ipsis ꝛseruāda est natura ſ sub decuitate nobis claudendus est sermo in hac materia sicut eīm equꝰ nō est vrgēdus calcaribus vt ꝙ ciuium montium descendendo currat. et sic ponderosū nō est multum implendum vt ꝓcorsū descendat. sic nos nō multum insistere debemus ne carnem nostram vltra debitum maceremus. plus eni ipsum diligimus ꝙ debemus vñ ex alia causa in nobis ad discretionē aggredoz requiritur in nobis eīm sentimus cōtentionem ꝓtinuā carnis aduersus spiritum. r spūs aduersus carnē Galla. 5. Que cōtēto terminari debet p discreti iudicij diffinitiuā sententiam. caro eni suggerit delectabile bonum. sed illud mortifer eū ꝓto. 23. Ingreditur blande ſz in nouiſſimo mordebit vt coluber et quasi resultus venena diffundet spūs nō ꝓponit penale bonum qō videtur pluribus esse malum. Ueruntn est salutifer. sicut sunt tribulationes patienter suscepte propter xm Ihe eīm sunt via ad regnū Actuū. 13. per multas tribulatiōes oportet itrare in regnū celoz. In hac ergo ꝓtentione ratio debet carnem calculo diffinitiue sententie condemnare et ipm seruituti spūs subiugare vt ad nutum spiritus tribulationes ꝓpo sustinendo ad eternā beatitudinē valeat puenire r. Thoz. 4. Id qō in ꝓsenti ē momentaneum et leue tribulationis nostre. supra modum in sublimitate eternū gloriē pōdus operatur in nobis Tercio replet spiritu sancto ꝓdicatores suos virtute ad tollerātiam aduersoz. Lucevltimo. Sedete in ciuitate quo ad vsq; induamini virtute ex alto. hō indutus nō erubescit sicut hō nudus erubescere cōsueuit. nam indumentum eius putribunda ꝓtegit. sic sancti domini. etsi ꝓpter xm habitū verbera insup et miracula carceres expti sunt p xpo ideo nulla pudenda si gaudio plēa in ipsis apparebāt Actuū. 5. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij qm digni habiti sūt pro nomine Ihesu cōtumeliā pati. Quarto replet spūs s. ꝓdicatores cōmuni eruditione tam maiorū ꝙ minoruz qō notatur cum dr. vt annucie Iacob sceleris suum. r israhel peccatū suum. qī diceret nō peo maioribus nec minoribus irargutione peccatoꝝ. ꝓra multos ꝓdicatores qui ōmo reprehendūt peccata maiorū et simplicium ad modū ouium. paſcāt sūt vicia maioꝝ crudelium ad modum lupoz rapacū. isti contra pulices le surgūt animalibus ferocib⁹ r fortioribus fuit Isai. 4. Ioquimini nobis placētia videte

nobis errores. lequendo placentia ipsos decipiunt. videdo sibi errores ipsos i eternū interitū demergūt Quarto replet spūs peccatores suos humilitate ad capacitatē internoꝝ r eternoꝝ bonoruz ps. Repleti sumus ꝙ diebus quibus nos humiliasti. Nos spūsancto coopāte repleti dicimur. qī ipo humilitarem tribuēte quasi ipo celeſsulpēdo r concauando in silice bonorū internoꝝ r eternoꝝ capaces efficimur. sic eīm valavacus replet vetus helise. 1. xpo. 4. Re. 4 Quibus aūt bonis ꝙ dono hūilitatis repleamur alibi i ps. ostēditur vbi dr. Replebimur in bonis domus tue. que bona sūt tanta r tam mirabilia qꝙ carere nō debent laude eterna ps. 83. Beati qui habitant in domo tua dñe in seculū seculi laudant te. In illa domo habitat beatus Gre. r ideo ab ipo cū sāctis spiritib⁹ laudatur. sic ergo primo cōmēdatur Beatus grego. ab abundanti plenitudine cogitationis. cum dr si dñs magnus voluerit spiritu intelligentie replebit illum. Secūdo commendatur ab euidenti vtilitate eruditionis. cum subditur. r ipse tanꝙ imbres mittet eloquia sapientie sue. Sciendum ē ergo. qꝙ eloquia domini que processerunt per os beati gregorij fuerunt. Primo eloquia grata speciositate. Secundo fuerūt casta puritate. Tercio fuerunt eloquia fecunda vtilitate. Quarto fuerunt eloquia suauia interna et eterna iocunditate. Primo ergo eloquia beati gregorij fuerunt grata speciositate Gen. 49. Neptalis cervus emissus. et dans eloquia pulchritudinis. neptalim interpretatur conuertens eos per quos bene significatur beatꝰ gregorius verbo et exēplo multos ꝙuertit dominꝰ iste dicitur cervus cervus habet velocitatem in cursu. agilitatem in saltu. sic beatus gre. habuit velocitatē in cursu intēſionis ditatis diuine cognitōis. habuit ēt agilitatē in saltu elevatiōis supne cōtemplatōis. iste cervus dr emissus qī beatus gre. ad regendū r erudiendum gregez dei a dño fuit missus ad annunciandum man

suetus iste cervus emissus

qī beatus gre.

pulchritudine in verbis et scriptis decora uit verba enim ipsius fuerunt tanꝙ radū procedentes. quia pulchritudine solis eterne veritatis. Sapien. 7. Dicitur de ista sapientia. hec speciosior est sole et super omnem dispositionem stellarum. luci comparata inuenitur prior. ista luce beatus gre. sic a christo fuit decoratus ꝙ preceteris hominibus speciosus forma pre filijs hominum est appellatus Ecclesiastici 45. Quam speciosa veritatis sapientia et gloriosus intellectus r consilium. Secundo fuerunt eloquia beati gregorij tanꝙ eloquia dei casta puritate ps. Eloquia domini casta. Eloquia domini dicūtur casta quia omnem deformitatem perūerse voluptatis declināt r ad omnez puritudinem et munditiam mentis r corporis aiam inclinant Sapientie. 4. Quā pulchra et casta generatio cum caritate. in hac auctoritate castitas caritati coniungitur quia caritas gaude pulchritudie castitatis castitas viget vitali calore caritatis vnde quia quinqꝫ virgines habuerūt puritatem sine vitali calore caritas repulse sunt ab introitu nuptiarum ꝓponsi celestis. Tercio fuerunt eloquia beati gre. Eloquia fecūda vtilitate Deutrono. xxxi. Concrescat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquium meum si crementum confiderare volumus quō pluuia cōcrescit cōfiderare debemus crementum autem pluuie sic ꝓcedit nam vapor aque surſuz elenatur ratione sue leuitatis et ſ nubē cōdensatus r vēto flante resolutus ad inferiora descēdit et sic vapor aq̄us vt pluuia ꝓcrescit ſm modū istiuz doctrina nostra vt pluuia concrescere dicitur. Nos eīm ꝓmo elementa siue litteras tāꝙ simpliciora addiscimus posimodū in syllabas copulamꝰ posimodum syllabas in dictiones. dictiones in ꝓpositiones cōnectimur ex quib⁹ ad demonstrationes cōclusiones ꝓuenimꝰ Ex quibus in nobis habitus scientie generatur r in nobis generatus p doctrinam ad alios deriuatur. 1. ad Corinthe. 13. Cuz essem parvulus loquebar vt ꝑvulus. sapiebam vt parvulus cogitabam vt parvuli⁹ simplicia elemēta id est lras addiscendo. r sectur qñ autem factus sum vir euacuai que erant parvuli qō intelligitur r habitum scientie ex simplicioribus literis i me generatum firmiter obseruatum tenēdo et per salubrem doctrinam quasi ibrez in alios vtiliter transfūdendo vnde apostolus quosdam vituperat que cum ipso tēporis diuturnitate deberēt esse alioꝝ magistri tanꝙ ideote r parvuli r necesse habent in suo a. b. c. d. iterato erudiri. hebre v. Etsi cum deberitis magistri esse propter tempꝰ rursus indigetis vt vos docemini quę sunt elementa exordij sermonuz dei ſm istum modum doctrina beati gre. sicut pluuia concreuit r eius eloquium si

eut vos defluxit. ipse em sicut physic⁹ ads
divine sapientie repletus totam christi ec
clesiā salubriter vrotauit Genesis. 27. In
roze celi desuper ⁊ impinguedie terre erit
benedictio tua. ꝓpter qđ. Gre. modo iter
benedictos benedicitur qz ipse in roze ce
li desuper fuit abnndanter pre ceteris xpi
confessoribus benedictus. Quarto fuerūt
eloquia beati gregorij. suauia interna ⁊ e
terna iocunditate Canticorum. 2. Osten
de michi faciem tuam sonet vox tua in au
ribus meis. vox enim tua dulcis et facies
tua decora dominus autem pulchram elo
quentiam ornate predicationis vult esse
decora facie conscientie sui predicatoris.
multum enim deo displicet quando predi
cator in eloquentia nitet et in conscientia
sordet. Non enim vult dominus aquā mū
dam sapientie salutaris trāsire per canale
os immundi predicatoris. Et ideo labia.
Ysaie prophete prius mundauit angelus
ab arce missus quoniam ipse ad predicati
onis officium mitteretur. Nam predicato
ri peccatori dicit domin⁹. Quare tu enar
ras iusticias. et assumpsis testamentum p
os tuum. Dicit glosa polluto. Sic vult do
minus ꝙ prius sit munda conscientia ꝙ
sibi placeat predicatoris eloquentia. vn
de subditur. vox enim tua dulcis et facies
tua decora. Nam qñ in predicatore est de
cor conscientie i diuinis auribus resonat
dulcor delectabilis armonie ꝓpter quē p
dicator tanq̄ diuinus cytharedus introi
ducit ad nuptias iocunditatis supne pro
is. Qui dulcis est eloqo maiora repiet ⁊ i
telliget maiora ꝙ cogitare possit mēs hu
mana ꝙticumq; fuerit elevata. i. ad Cor.
2. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec i
cor hominis ascendit que preparauit de⁹
diligentibus se hec sunt bona eterna que
retribuet domin⁹ suis fidelibus ad q̄ nos
ꝓducat dominus qui viuit ⁊ regnat p om
nia secula seculorum Amen.

¶ De sancto gregorio Sermo secūdus.

Vir fidelis multū laudabitur pro. 28. in verbo p
posito commendatur a duob⁹
beatus Gre. primo enim commendatur a
qualitate meriti cum dicitur vir fidelis.
Secundo commendatur a quantitate pre
mij cum subditur multuz laudabitur. Sci
endum est ergo ꝙ beatus gre. fuit fidelis
quadrupliciter. Primo enim fuit fidelis
deum fideliter diligendo. Secundo fide
lis viriliter operando. Tercio fuit fide
lis viliter dispensando Quarto fuit fide
lis salubriter docēdo. Primo ergo fuit fi
delis beatus gre. firmiter diligendo Sa.
3. Fideles in dilectiōe acquiescēt illi ille
dicitur in dilectione fidelis qui dominum
nec in ꝓsperis nec in aduersis derelinqt
sed in omnibus domino cōquiescit Eccle.
6. Amicus si permanserit fixus erit quasi
coequalis particeps effectus bonoū eter
ne retributiōis. talis amicus fuit beatus
gre. Ecclesiastici. 6. Amic⁹ fidelis fortis ꝓ
tectio qui inuenit illum inuenit thesaurū
beatus gre. fuit amicus fortis ꝑ veram di
lectionem Cañ. 8. Fortis est vt mors dile
ctio. fuit etiam fidelis ꝓtectio per fidelis
eruditionem. informationem et defensio
nem. ⁊ sequitur qui inuenit illum inuenit
thesaurū beatus gregorius fuit quasi dā
copiosus thesaurus continens aurum sa
pientie. argentum eloquentie. verbū eru
ditionis quotidiane. quasi denarios vsu
lis moncte pro. 25. Sicut frigus nivis in
die messis ita legatus fidelis ei qui misit
eum animam illius requiescere facit. fri
gus nivis in die messis refrigerat metentem.
sic legatus fidelis letificat metentem
animam. christus requiescere facit pecca
tores conuertendo ad penitentiā. et sic in
cis requiescit. Spiritus sanctus christi⁹ per
dilectionē Lu. 1. potest dici de beato gre
gorio Conuertet incredulos ad prudenti
am iustorum. et sicut dicit ibidem beatus
gregorius prudentia iustoꝝ id est pro chri
sto temporaliter affligi. et i futuro eterna
liter gloriari. Secundo fuit beatus grego
rius fidelis viriliter operādo. Prouer. 11.
Seminanti iusticiā merces fidelis ꝓ eter
nam retributionem. Justiciaz enim semi
nare nichil aliud est ꝙ seipsum iustis
operib⁹ exercere Mathei. 13. Exiit qui se
minat seminare semen suum. homo bon⁹
debet ab ocio in actum exire. et seipsuz in
laboribus iustorum operum exercere vt
possit meredem vite eterne merere. ⁊ ad
Chorinthēos. 9. Qui parce seminat parce
et metet. ⁊ qui seminat in benedictionib⁹
de benedictōibus ⁊ meter. Nam fm quā
titatem meritorum erit quantitas premi
orum. sic ergo seminanti iusticiam redde
tur merces fidelis abundantie retributio
nis Luce. 6. Mensuram bonam confer
tam ⁊ coagitatam et super affluentem de
bunt in signum nostrum Liberalis est do
minus non solum remunerat fm quanti
tatem boni operis. sed fm largitatem re
gie maiestatis. scōm iustum modum iusti

cepit beatus gregorius mercedē sue ope
rationis Mathei. 25. Euge serue bone et
fidelis quia super pauca fuisti fidelis su
per multa te constituam sicut enī rex quā
do habet fidelem et sapientem prepositū
exaltat illum et facit ballivum vel consi
liarium suum sic dominꝰ fideles suos qui
fideliter dispensauerunt pauca ab ipso cō
stituuntur super multa. Tercio fuit fide
lis b eatus gregorius. viriliter dispensā
do. Luce. 12. Quis putas fidelis dispensa
tor et prudens quem constituit dominus
supra familiam suam vt det illis in tem
pore tritici mensuram. In dispensato
re voluit dominus ista duo coniungere. s.
fidelitatem et prudentiam. Nam fideli
tas prudentiaz restringit ne in dolositā
tem degeneret. prudentiam fidelitatez di
rigit vt i via moꝝ discrete ambulet. vnde
fidelitas est prudentie angulum pruden
tia vero fidelitas est speculum. ꝓio ergo
dominus commendat in dispensatore suo
fidelitatem. Fidelitas em ē virtus multū
ꝓciosa ⁊ domino gratiosa ꝓuo. xx. Mul
ti misericordes vocantur. virū aūt fidelem
quis inueniet. Res dicitur preciosa non
solum quia cara. sed qz rara. et qz rara est
in terra fidelitas. ideo quando inuenitur
est mirabiliter preciosa. i. ad Cor. 4. Hic
iam queritur inter dispensatores vt fide
lis ꝙs inueniatur. Tempore apostoli que
rebatur fidelis dispēsator ⁊ inueniebatur
nostris autem temporibus queruntur et
non inueniuntur. ita em sūt peccatis opti
et obnubilati ꝙ nō potest dispēsatoꝝ nro
rum fidelitas inueniri vnde si habeatur re
spectus ad ipsoꝝ opationes non ad stat⁹
vel dignitates potius appellādi sūt dispē
satores. sic ergo in dispensatore suo requi
rit dominus fidelitatem ad distribuendū
et etiam conseruandum. Requirit etiaz in
ipso prudentiam ad dirigendum. Pro. 4.
Prudentia suadebit te vt eruaris a via ma
la sicut dr Ber. Prudētia nō tā est xtus ꝙ
auriga xtutū. ⁊ iō nos i via xtutū recta di
rigit ⁊ docet nos vitare malū passū hanc
prudentiam bene habuit beat⁹ gregor⁹
Ecclesiastici. 21. Ornamentum aureū pru
dei doctrina. Beatus Gregorius tantam
prudentiam habuit ꝙ sacram scripturam
nudis ⁊ ornatis expositionibus decora
uit Ecclesiastici. 47. Ornauit tempa vsq̄
ad consūmationem vite: Nam ꝙdiu pre
sentis vite tempora dura sūt ita diu orna
tus verboꝝ rethorice eloquētie beati gre
gorij in ecclesia fulgebunt istum fidelem
dispensatorem et prudentem cōstituit do
minus super familiam Beatus enim gre
gorius constitutus fuit a domino sumus
pontifex super totam sanctam ecclesiam.
pō. Ego autem constitutus sum rex ab eo
super montem sanctum eius p̄dr. p̄ce. ei⁹.
Sed rationem huius constitutionis apit
cum dicitur det illis in tempore tritici mē
suram refectio panis sacre scripture po
test intelligi hoc triticum beatus grego
rius ad mensuraz suis auditoribus ⁊ scri
ptis suis et lenonibus ministrauit. quis
doctrinam suam auditorum suorum capa
citatibus coaptauit de hoc frumento vel
tritico. ꝓ. xi. Qui abscondit frumenta
maledicetur in populis benedictio autem
super caput vendentium hoc est modo de
bito exponentium et ꝓ labore suo vitā
eternam acquirentium. Quarto fuit fide
lis beatus gregorius laudabiter docendo
Ecclesiasticī. 15. Sapiētie dei a stabit laus
et in ore fideli abūdabit et dominator da
bit illi eam. sapientie dei multum debet
laudari pre cioſior enim est sapientia cun
ctis opib⁹ ⁊ omnia que desiderātur ei nō
valent cōparati ꝓ. 3. Ista sapientia in
ore fideli hoc est incorde habitare dicitur
Cor em fidele ast a quo verbum diuine sa
pientie diligēter ⁊ memoriter custoditur
Luce. xi. Beati qui audiūt verbum dei et
custodiunt illud. contra multos quorum
corda sunt sicut vasa confracta et ideo nō
liquoris diuine sapientie retentiua eccle.
21. Cor fatui quasi vas confractum ⁊ om
nem sapientiam non tenebit. Sed cor be
ati gregorij quasi vas cōfractum nō fuit
cor em suum ligaturis mandatoruz ⁊ con
silioꝝ dei ligauit ⁊ religauit ideo i eo suā
sapientiam tanq̄ in integro vase infudit
⁊ hoc est ꝙ hic dicitur ⁊ dñator dabit eas
illi ipse em est fons sapientie a quo aqua
salutaris doctrine procedit Ecclesiastici.
1. fons sapientie verbuz dei in excelsis ab
hoc fonte riuuli derivati ꝓcesserunt ⁊ cor
beati gregorij tanq̄ concham et os eius
tanq̄ canalem repleuerunt Ecclesiasti. 19
Si dñs magnus voluerit spiritu intelligē
tie replebit illum ⁊ ipse tanq̄ imbres mit
tet eloquia sapientie sue. Primo ergo cō
mēdatur beatus gregor⁹ a qualitate me
riti cum dicitur vir fidelis Secundo com
mendatur a quantitate premij cum subdi
tur multum laudabitur. Sciendum ergo
ꝙ quattuor sunt laudanda in beato Gre
gorio Primum est ꝓscientie puritas. Se

cundum est operationis bone securitas. Tercium est excellentie sanctitas. Quarum est eterne vite iocunditas. Primo ergo laudandus est in beato Gregorio. conscientie puritas Ecclesiastici. xxxi. Beatus dives qui inventus est sine macula et qui post aurum non abiit. nec speravit in thesauris pecunie. quis est hic et laudabimus eum. sic beatus gregorius. ad litteram diuitijs temporalibus dives fuit et a deo abundauit q de bonis patrimonialibus septem abbacias fundauit. Sed iste dives sine macula fuit. quia ipsu rerum temporalium cupiditas minime maculauit. Non est em in culpa rerum temporalium possessio. Sed illarum inordinata dilectio vñ abraham legitur a deo dilect⁹. et tamen legitur fuisse diuitus opulentus Gene. xiij. Erat autem abraham dives i possessione auri et argenti. et sic beatus grego. fuit dives inuentus sine macula ipse etiam post aurum nō abiit. ille post aurū abire dicit qui ad aurum inordinato amore afficitur Sed ille post aurum non abiit cui aurum non nisi pro reuelanda necessitate aliquid sapit. Sic aliqui patres post aurum non abierunt qui pro christo relinquentes Omnia ipsi secuti sunt Mathei. 19. Ecce nos relinquimus omnia et secuti sumus te. qō bene fecit gregorius qui pro christi nomine relinquens omnia monachus est effectus. ipse enim non speravit i pecunie thesauris. ille enim in pecunie thesauris sperat qui ad possessionem pecunie per immoderatam cupiditatem aspirat. vnde beatus gregorius in pecunie thesauris minime sperabat Isaie. 26. Anima desiderabat te in nocte. Sed et spiritu meo in precordijs meis. de mane vigilabo ad te. vnde iste qui nō speravit in pecunie thesauris a nobis quando eius memoriaz habemus multū debet laudari Prouerbioz. x. Memoria iusti cum laudibus et nomen impiorum putrescet. Secundum ppter qō debz laudari beatus gregorius est operationis bone securitas. Ecclesiastici. 9. In manu artificum laudabuntur opera. Opera solent laudari ex industria artificis operantis per sapientiam sue artis. sicut quando celum respicimus et ipsum ornatum solem et lunam et stellis tanq̄ lapidibus preciosis videmus gloriam actoris commendamus p̄s. 18. Celi enarrant gloriam dei et opera manuum eius annunciat firmamentum.

Et sciendum est q̄ sicut in manu artificum opera laudantur sic actor ex operibus cōmendatur. Prouerbiorum vltimo. Date illi de fructu manuum suarum. et laudent eum in portis opera eius. in die iudicij nō indigebit homo alio precone qui preconē habebit ex bono opere. Opera enim operarios sequuntur et ex illis laudātur vel vituperātur. beatus gregorius modo habz bonoz preconum quia habet bona opera i testimonium. vnde potest dicere illud Johannis. x. Opera que ego facio in nomine patris mei testimonium perhibent de me

Tercius propter qō laudatur beatus gregorius est excellentia sanctitatis vt habetur in psalmo. Exaltent eū in ecclesia plebis et in ca. seniorū laudent eum. Beatus gregorius fuit in ecclesia dei exaltatus quia fuit ad culmen summi pontificatus sublimatus fuit etiam in ecclesia seniorum laudatus. que senectus nō tam consistit in annorum multitudine q̄ in sciētie plenitudine et mor. grauitate Sapiētie. 4. Cani sunt sensus hominis et etas senectutis vita immaculata. Talis senectus tam laudabilis fuit in beato gregorio et ceteris sāctis Ecclesiastici. 44. laudem⁹ viros gloriosos et parentes nostros in generatione sua homines militares libenter audiunt laudes caroli magni oliueri rolandi q̄ ipsorum laudibus informantur vt ad facta consimilia excitentur. vnde sicut ipsi libēter audiunt gesta militum fortium in bellis corporalibus vt ipsos imitētur. sic nos libenter audire debemus gesta virorum fortiū in bellis spiritualibus vt ipsos imitemur. vnde ille miles beatus paulus qui dicebat arma militie nostre non sunt carnalia. Sed potentia deo. 2. ad Thoritheos. x. Nos hortabatur vt ipsum imitaremur. 2. ad Thessalonicenses. 3. Satis quemad modum oportet nos imitari. Quartum propter quod laudatur beatus Gregor⁹ est vite eterne iocunditatis vt habetur in psalmo. In domino laudabit anima mea anime electorum in domino laudantur. quia per ipsum et a periculis liberantur et vt habetur in psalmo Z aqueus contritus est et nos liberati sumus adiutorium nostrum in nomine domini. vnde non tantuz de sua gloria gaudent. sed etiam illuz qui est gloriosus et laudabilis in secula laudant. vnde de anima sancta Isaie. 35. dicitur. Florebit quasi lilium germinans germinabit et exultabit letabunda et laudās studium enim electorum qui merentur in domo celesti. habitare est dominum in se

culum seculi laudare. in ista domo celesti beatus Gregorius et alij sancti modo habitant et mutuam laudem dei sese cū omni alacritate inuitant dicentes ad alterutrum magnificate dominum mecum. et exaltemus nomen eius in idipsum. ad istaz laudem magnificam nos perducere dignetur. Qui viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

De sancto benedicto Sermo primus



Ngredere benedicte. dm Qui foris stas preparaui domum Geneſis vicesimo quarto. Tripliciter solet homo ingredi ad obediendum. primo exhortando propositum Secundo dehortando oppositum. Tercio promittendo futurum commodum. Sic inducit nos dominus ad obediendum Mathei vndecimo. Ubi dicit venite ad me omnes qui laboratis. et onerati estis. et ego reficiam vos. Ecce exhortatio propositi. sequitur. Omnes qui laboratis et honerati estis. Ecce dehortatio oppositi. et ego reficiam vos. Ecce promissio futuri commodi. secūdum hoc ad commendationez beati bene dicti. In verbo propositio tria notantur. Primo enim ponitur ppositi exhortatio cum dicitur Ingredere bene dicte domini. Secundo ponitur oppositi dehortatio cuz dicitur qui foris stas. Tercio ponitur futuri commodi promissio cum dicitur preparaui domum. Quantum ad primum sciendum q̄ quadruplex est ingress⁹ ad quē hortatur nos dominus Primo enim debemus ingredi ad recordationem passionis dominice. Secundo debemus ingredi ad perscrutationem proprie cōscientie. Tercio ad cognitionem veritatis interne.

Quarto ad comprehensionem felicitatis eterne. Primo ergo debemus ingredi ad recordationem dominice passionis. Isaie secundo. Ingredere in petram et abscondere in fossam humo. in petram ingredimur per firmitatem fidei. in fossa humo abscondimur per protectionem dei. Qui enim firmiter fidem profitētur diuina dextra protegūtur. Dicit ergo ingredere in petram primo ad Chorinthios decimo. Petra autem erat christus. petram ingreditur qui fidem christi firmiter profitetur hic ingressus signatus est cum noe et filij eius et vxor eius et vxores filiorum eius cum eo in archam etc. per aquas diluuij tentationes demonium et fluxus peccatoz designatur archa est ecclesia in qua illi q̄ per firmam fidem ingrediūtur saluāntur. Et signantur hic tria genera hominum q̄ in ecclesia liberantur a tentationibus demonum et inundationibus peccatorum. s. maiores qui signantur per filios eius minores qui signantur per vxores. in ecclesia enim saluantur tam maiores q̄ minores tam sapientes q̄ simplices vt habetur in psalmo. Etenim passer inuenit sibi domum et turtur nidum vbi reponat pullos suos. per passerem qui est auis callida sapientes intelliguntur per turturem que est auis simplex simpliciores designāntur et omnes isti saluantur quando in petram ecclesie que christus est ingrediuntur. Hieremie quadragesimo octauo Este te quasi columba nidificās in summo ore foraminis sic ergo ingredimur in petram per firmitatem fidei ab scondimur in fossa humi per protectionem dei. fossa humus est christus in cruce clauis et lancea defossus vt habetur in psalmo Q foderūt manus meas et pedes meos. per has fossas et per has rimas apparent nobis viscera pietatis que sunt in christo et per has licz nobis sugere mel de petra oleūq̄ de saxo durissimo abscondere ergo i fossa humo homo timidus pauidus et infirmus libenter se absconderet i loco i quo ab inimico tutus esset et sanitatem ab infirmitate reciperet absconderе ergo in christo abscondito et tut⁹ eris ab inimico Isa. 53. Abscōditus ast vultus eius abscondere etiā in eius vulneribus et sanaberis a tuis infirmitatibus Isaie quinquagesimo tercio vulneratus est ppter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostre super eum et liuore eius sanati sumus fm hoc beatus benedictus ingressus est i petram et in fossa humi se abscondit quando propter christum consortia hominum fugiens in desertum locum secessit et ibi diuinas allocutiones et consolationes interna aspiratione audiuit. Osee secundo. Ducam eam in solitudinē et loquar ad cor eius. homines sapientes non proclamant consilia sua in foro. sed in secreto dicunt ea et in abscondito sic dominus animam fugientem tumultus hominum consolatur et eterna bona inspiratione interna reuelantur. Secundo debemus ingredi ad perscrutationez ppriē conscientie p̄s. 37. Tota die contristor

gredicbar. tristicia penitētie que fm deū est habet annexum dolorē. sed patienter debet sustineri quia operatur salutem homo enim sustinet ignem et ferreū vt curetur a vulneribus bibit etiam potiones amaras vt sanetur a febribus sic nos liberter debemus sustinere tristiciam penitentie. vt a peccatis sanemur. 2. ad Corinthe. 7. Que scōm deū est tristicia penitentiaz in salutem stabilem operatur sicut futura vita comprehensoribus est vita leticie sic presens vita viatoriz debet esse vita tristicie. Sed miseri peccatores puertūt tempora quia tempore tristicie letātur. 2 ideo tempore leticie beatorum tristabūtur: sed electis qui modo lugent eterna leticia reseruatur Johānis. 16. Plorabitis 2 flebitis vos. mundus autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristicia vestra cōuertetur in gaudium. quis ergo in presenti vita etsi non sit culpa continua. tamē cōtinua est miseria. continua debet esse tristitia Hieremie. 9. Quis dabit capiti meo aquā. 2 oculis meis fontem lachrimarum Natura fōtis est qō aqua interior exteriorem expellit. Ea autem que aliam expelebat implenti cedit 2 sic cōtinuus fluxus a fonte nunqz recedit. sic dolor cordis lachrimas exteriz exire compellit culpa aūt que est materia doloris. ad dolendum impellit. 2 sic in hac vita continuum nostram miseriam nichil ex toto repellit. Propter hoc beatus benedictus istam continuam miseriam considerans solitarium locum fletibus amicum quesiuit vt habetur i ps Ecce elongaui fugiens 2 mansi in solitudine. Ipse enim quesiuit non ciuitates et castella loca diuitiarum Sed deserta que sunt loca penitentie sine lachrimarū eius id est plorās plorabit in nocte 2 lachryme eius in maxillis eius Tercio debemus ingredi ad cognitionem veritatis interne. Prouerbiorum vicesimo tercio. Ingrediatur ad doctrinam cor tuum. et aures tue ad verba scientie. homo libenter ad locū thesauri intraret si certus esset q̄ dominꝰ thesauri trīs ei de thesauro daret quantū secum deferre posset doctrina vel sapientia est anime thesaurus. 2 tantus q̄ in sacra scriptura dicitur infinitus Sapientie septimo. Sapientia infinitus thesaurꝰ est hominibus christus aūt huius thesauri est dominus qui paratus est de thesauro isto tantum vobis dare quantum poteritz capere 2 vobiscum deferre Ysaie quadragesimo quinto. Dabo tibi thesauros absconditos 2 archana secretorum. vt scias quia ego dominus. sed multi sunt sicut ribaldi siue goliardi qui pecuniā corporalem cōtempnunt et ipsam cum omni facilitate in suis voluptatibus 2 dissolutionibus expēdunt. sic multi plus diligunt vanitatē occupiente dei que est thesaurus incōparabilis. vnde tales homines non sunt alicuius momenti quia inueniuntur vacui 2 vani Sapientie tredecimo. Vani sunt omnes homines in quibus non subest sciēna dei. propter qō dicit ingrediat ad doctrinam cor tuum. sequitur 2 aures tue ad verba scientie. auris enim est sicut choncha que aquam sapientie salutaris et ipsā vsqz ad intelligentiā transmittit. intelligēta aūt vsqz ad canalem otis trāsfundit. que descendēs ad animas sanctas tanqz ad areolas ibi germinat et fructū facit Ecclesiastici quinto. Esto mansuetus ad audiendum verbum dei vt intelligas 2 cum sapientia pferas responsum verū. homo enim debet aures suas ad verba sapiētie inclinare vt inde possit aquam salutarem haurire quam postmodum alijs possit refundere Job vicesimo nono. Auris audiens beatificabat me 2 oculus videns testimonium reddebat michi. Tales vult esse dominus suos predicatores vt primo teneant locum discipuli siue auditoris. 2 postmodum locum magistri siue testatoris. vt sic fidele testimonium perhibeant christo de visis et auditis talis testis fuit beatus benedictus. etsi em̄ ipe nō fuit armatus sophismatibus artisticis. si nō fuit ornatus coloribus rethorum etsi non fuit circumcinctus circumuentionibus legistarum habuit tñ cognitionem 2 scientiam deuitationis peccatorum et informationis morum que est scientia sanctorum Sapientie decimo Justum deduxit dominus p vias rectas et ostendit illi regnum dei Et dedit illi scientiam sanctorum. Quarto debemus ingredi ad cōprehensionem felicitatis eterne ad hebreos quarto. Festinem⁹ ingredi in illaz requiē debemus festinare quō possumus in eternam requiem introire 2 hoc quia breuis vita distātia longa retardantia multa. obstacula infinita. Prouerbiorum sexto. Discurre festina 2 hoc quia requies illa est requies bona. requies opulenta requies eterna. Primo ergo est requies bona Geneseos quadragesimo nono. vidit requiem que esset bona et terram que esset optima 2 supposuit humerum ad portandum illa requies bona non dicitur que in eūctum malum terminatur. sicut requies illius qui dicebat Luce duodecimo. Anima mea multa bona habes reposita in annos plurimos. 2 sequitur. requiesce. sz audi cuentus huiꝰ requiei. Nam dixit stulte repetent animam tuam. requirent tāqz proprium debitum. quia ipsam obligauit demonibus per peccatū. Secundo est ista requies opulenta Ysaie tricesimo secundo. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. 2 in tabernaculis fiducie 2 i requie opulenta. Requies que est in hac vita nō potest dici opulenta quia curis amiscetur laboribus interrumpitur. in doloribus finitur. Tercio ista requies est eterna vt habetur in psalmo centesimo quinquagesimo secundo. Hec requies mea in seculum seculi hic habitabo quoniam elegi eā propter hoc ad Hebreos quarto dicitur. Ingrediemur in requiem qui credimus. Fides enim est hostiarius per quez sancti promissam requiem consequuntur ad Hebre. vndecimo capitulo. Sancti per fidem viceraut regna. operati sunt iusticiam adepti sunt repromissiones. valde stultꝰ esset qui palatium regis intrare vellet si certꝰ esset q̄ regi nō placeret. sic stulti sunt qui sine fide putant in regnum intrare. quis sine ipsa deo non possunt placere. quis q̄ beatus benedictus fidelis seruꝰ domini fuit. ideo in regnuz ipsius hodie intrauit Wathei vicesimo quinto. Sup pauca fuisti fidelis. supra multa te cōstituam. intra in gaudium domini tui. sic ergo inuitauit dominus beatum benedictum hortando ad propositum cum dicitur. Ingredere benedicte domini. Secundo inuitauit ipsuz dehortādo oppositum. cum dicitur qui fortis stas. Sciendum est ergo q̄ sunt quatuor genera hominū qui fortis stant. Quidam em̄ fortis stant propter feditatem luxurie. Quidam propter tenacitatem auaritie. Quidam propter imperfectionem infirmitatis relicte. quidam propter infirmitatem corruptionis innate. Quidaz ergo fortis stāt propter feditatem luxurie. Tres notum secundo. Jacuerunt in terra fortis puer 2 senex. illi fortis in terra iacere dicūtur qui p̄ceptis eternis terrenis 2 carnalibꝰ voluptatibꝰ incuruant Apocalipsis vi timo. Fortis canes 2 venefici et impudici. bene fortis stare dicitur impudicitia. quia nichil inquinatum recipit illa claritas sine mundicia. Et sciendum q̄ simul conūctum puerum et senem quod non intelligit

propter paucitatem vel multitudinem annotum. sed magis propter lentatem et inueterationem peccatorum Unde in sacra scriptura quādoqz reperitur puer centum annorum. Ysaie sexagesimo quinto capi. Puer centum annorum morietur. et peccator centum annorum maledictus erit.

Et sciendum q̄ aliqui senes qui longo tē pore vixerunt. 2 in fine vite sue labuntur i professione reperiuntur nouitij. Quidam autem iuuenes in peccatis obstinati i suis malicijs inueniuntur professi. Unde laborandum est vt nouitij a sua peruersa religione in qua non possūt saluari recedāt. et professi in malicia ad aliam religionez scz salutaris penitētie se transferant. Secundo stant aliqui fortis propter tenacitatem auaricie Amos quinto capitulo. In omnibus plateis erit planctus. et in cunctis que sunt fortis dicetur. ve. ve. Hic tanguntur duo genera hominum. scilicet voluptuosorum qui designātur nomine plearum. 2 auarorum qui designantur nomine eorum qui fortis sunt. primi voluptuosi scilicet sunt in lubrico positi. Voluptuosi eni de facili labuntur in peccatis Tre notum quarto capitulo. Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum. Unde homines non debent possuas concupiscentias currere si non velit quasi super glaciem in precipitium corne re Ecclesiastici decimo octauo. Post concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua auertere. si presles anime tue concupiscentias eius. faciet te in gaudium inimicis tuis. de inimicis infernalibꝰ loquitur qui de nostra miseria letātur. Sed de nostra gloria contristantur. vnde voluptuosis fm quātitatem deliciarum redditur quantitas penarum Apocalipsis decimo octauo. Quantum glorificauit se in deliciis fuit tantum date illi tormentum 2 luctum. propter quod dicitur in omnibꝰ plateis erit planctus in quo designatur status voluptuosorum. Sequitur. 2 in cunctis q̄ fortis sunt dicetur. ve. ve. Hec signat status auarorū 2 pice. vel bitumie auaricie ligatorum auaritia enim sic cor auari constringit q̄ manum suam retrahit. 2 ipsam ad opus misericordie nō extendit. Et iste fortis esse dicitur: quia nec seipsū nec proximum. Sed fortis seca temporalia que a corde deberent esse alienantur. isti dicetur ve. Quia non habet dulcedinem pietatis vel misericordie Johannis decimo capitulo. Si impꝰ fuerove michi est. nō

lauado caput saturatus afflictione z miseris homines confusi non audent caput sursum leuare. In die autem iudicij homines immisericordes confundemur. quia i ignē eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius a domino mittentur. Mathei. vicesimo quinto. Et ibi afflectione z miseria saturabuntur. afflictione in acerbitate pene iehenne. miseria in carentia visiōis diuine. sed econtrario homines misericordes fiducialiter capita leuabunt z tam in anima q̄ in corpore feliciter exultabunt. i. ad Thimotheum quarto. Pietas ad omnia vtilis est promissionez habens vite q̄ nunc est et future. Tercio stant aliqui foris propter imperfectionem infirmitatis relicte. Marci vndecimo capitulo. Inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio. per pullum possumus intelligere liberum arbitrium quod sic creatum fuit liberum qō cum omni facilitate possz operari bonum. Sed cum primus homo per inobedientiam peccauit eius liberuz arbitrium ligatum fuit. Nec cum illa facilitate qua prius bonum operabatur operari potuit et in nos vincula tam peccatī q̄ mortis transfudit ad Romanos quinto capitulo. Per vnum hominem peccatū in mundum intrauit. et per peccatū mors ita in omnes homines mors pertransiit i quo omnes peccauerunt. istis autem vinculis constringimur Prouerbiorum quinto capitulo. Iniquitates sue capiunt impium et funibus peccatorum suorum constringitur. nos enim peccatis originalib⁹ que a primis parentibus contrarim⁹ peccata actualia superaddimus. Et ideo vincula vinculis cumulamus. Sed christ⁹ venit ista vincula. dirumpere vincula cām peccatorum dissoluit per gratiam. vinculaq; mortis dissoluit in gloria quādo in victoria absorbebit mortem prima ad Chorintheos quindecimo capitulo Absorta est mors in victoria. vnde dominus cūc iussz pullum id est liberum arbitrium solui voluit a vinculis peccati quando beato petro z sacerdotibus eius. z sacerdotib⁹ successoribus claues ligandi z soluendi contulit Mathei decimo sexto capitulo. Tibi dabo claues regni celorum. et quodcunq; ligaueris super terram erit z in celis ligatum. et quodcunq; solueris super terram erit solutum et in celis. Et sciendum est q̄ iste pullus dicitur in biuio esse cōstitutus quia liberum arbitrium. quantumcunq; fuerit peccatis ligatum adiutorio diuine gratie potest eligere non solum malum. sz etiam bonum Ecclesiastici quindecimo capitulo. Ante hominem vita et mors bonū et malum quod placuerit ei dabitur illi. Ille ergo vt ditimus vinculum infirmitatis et peccati et mortis relinquitur in nobis a parentibus primis. et ideo quantū ad hoc adhuc stamus foris ratione infirmitatis relicte. Quarto aliqui stant foris propter infirmitatem corruptionis innate secūdum Chorintheos quarto capitulo licz is q̄ deforis est noster homo corrumpitur tamen hic qui intus est renouatur de die in diem. noster homo exterior. qui est homo carnis de die in diem corrumpitur. et sua corruptione ad defectum proiabitur. ipse etiam corruptione homo interior aggrauatur Sapientie nono capitulo. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem sed de corruptione exteriori. qui est homo carnis non multum curare debemus. quia fm decursum ipsi⁹ p viam vniuerse carnis ambulamus nec est in nostra potestate vt eius vetustatem renouemus. Cogitemus ergo quomodo possimus fm interiorem hominez qui est homo cordis ambulare. quia si ambulatus est in peccatis possumus eum per penitentiam renouare ad Ephesios quarto capitulo. Renouamini spiritu mentis vestre. et induite nouum hominem. qui fm deuz creatus est in iusticia et sanctitate veritatis. Christ⁹ venit nos ad celestes nuptias vocare. et ideo vult nouas vestes z nuptiales habere vult etiam vt veteres deponamus z a nobis velociter proiciamus ad Ephesios quarto capitulo. Deponite vos fm pristinam conuersationem veterē hominem qui corrumpitur fm desideria erroris propter ista quattuor genera hominum dicitur hic cur foris stas. Sed beat⁹ benedictus nequaq̄ de genere et conuersatione istorum fuit nec in via peccatorum steterit. imo sibi egredieti z ingredienti dominus benedixit Deutronomij vicesimo octauo. Benedictus eris ingrediens z egrediens. beatus benedict⁹ re z nomine fuit benedictus. Ipse enim fuit benedictus ingrediens claustrum. fuit etiam benedict⁹ egrediens ad regna celoz. Johānes. x. capitulo. Ingredietur z egredietur z pascua inueniet. z beatus benedict⁹ est ingress⁹ regulam institutionis monastice. Egress⁹ est hodie per separationem anime a corpore suo. z inuenit pascua refectōis eterne.

Nesic ergo secūdo dominus in verbo proposito hortatur suos dehortando incommodum cum dicitur cur foris stas Tercio hortatur eosdem p̄mittendo futurum cōmodum cum dicitur preparaui domum. Tercest domus de qua i psalmo. Beati q̄ habitāt in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Beatus benedict⁹ de omni corde suo laudauit dominū q̄diu fuit in presenti miseriaz̄t ideo non est mirum si ipse eum tanq̄ philomena dominū laudat in gloria. Ecclesiastici. quadragesimo septimo capitulo. De omni corde laudauit deum et dilexit dominum qui fecit illum et quia dominum ex toto corde diligit dominum plenum omnibus delitijs sibi preparauit. Isaie sexagesimo quarto capitulo. Oculus non vidit deus absq̄ te. qui preparasti. expectantibus te. Beatus benedictus cum omni longanimitate expectans dominum expectauit. Et ideo sibi dominus locū glorie preparauit quē nobis prestare dignetur. et cetera.

De sancto benedicto Sermo secūdus.

Electꝰ deo et hominibus moyses cuius memoria in benedictione est. Ecclesiastici quadragesimo quinto. In verbo proposito cōmēdatur beatus benedictus a duobus. primo enim commēdatur a sanctitate vite radiantis in mundo cum dicitur dilectus deo et hominibus moyses. Secūdo commēdatur a tocūditate felicitatis eterne beatificantis in celo cum dicitur. Cuius memoria in benedictione est sed quoniā omnes transferentes secundū aliquam similitudinem se transferunt videam⁹ qualiter beatus benedictus per moysen designatur. Et sciendum est q̄ hoc est ꝓpter triplicem causam. Primo propter declinationem nociuorum. Secundo propter gubernationem subditorum. Tercio propt subiugationem vitiorum. Primo ergo p moysen signatur beatus benedictus propter declinationem nociuorum. sicut enim moyses fide reliquit egyptum ad Hebreos vndecimo. Sic beatus benedictus fide reliquit mundum et immunditiem peccatorum Ecclesiastici decimo septimo. Cōuertere ad dominum et relinque peccata tua. precare ante faciem domini. et minue offendicula. beatus benedictus peccata mundi reliquit offendicula minuit ante faciem domini deprecans a deuio vitiorū ad viam et regulam virtutum et regulam institutionem se conuertit quam regulam ab institutionibus apostolorum accepit Actuum quarto. Nec quisq̄ eorum qui possidebat aliquid suum esse dicebat Sed erant illis omnia communia tempore nature bene instituere sed ceperunt diuidi z apropriari tempore nature per peccatum destitute. Sed ceperūt recollivi. tm hoc q̄ est nostrum siue ꝓmunitatez vnitatem vnit⁹ in tempe ecclesie primitiue In de est q̄ reprehenditur religiosus q̄ dicit cappa mea meus liber. meus equus. sed deberet dicere nostra cappa noster liber. noster equus vnde hec regula communitatis est regula religionis de qua ad Galatas vltimo capitulo. Quicunq; hanc regulam secuti fuerint pax super illos. Nā meum et tuum non possunt pacem habere. Nam meum hoc qō est tuum nō cessat ipugnare et vltimo illud interficere dum intēdit illud a natura sua destituere z tum possessionem vel proprietatem suam conuertere Secundo signatur beatus benedictus p moysen propter gubernationez subditorum prouer. i. Intelligens gubernacula possidebit. Intelligens dicitur intus legens pauci sūt intelligētes sz multi sūt qui sic liceat loqui exterlegētes. id est exterius legentes multi em̄ sunt q̄ omnes affectiones z cogitatiōes suas ad exteriora transitoria et caduca tanq̄ ad specula vitrea sed acies cogitatōnū z affectionum suarum ad mentes suas et imaginem z similitudinem illius qui est candor lucis eterne speculum sine macula factas minime reflectunt vnde tales non sunt intelligētes sz vt dictū ē exterlegētes de q̄ bꝰ p ps. Nescierunt nec intellexerūt i tenebris Ambrosius Multi sunt intelligentes gubernacula aliorum possidentes seipsos. z alios interitum p̄cipitantes Mathei quindecimo Si cecus ceco ducatum prestat ambo infoueam cadunt sed ignorantes gubernatores nostrorum temporum inuenerunt cautelam cecorum qui quando seipsos regere non nouerunt habent canes qui eorum gressus regunt Canes possunt appellari familiares consiliarij baiuli prepositi aduocati qui bene dicuntur canes quia sunt blandimentis caudarum suarum suis dominis applaudantes manibus eorum linguela adulatorij z laudentes maxime extraneos pauperes

et simplices latrantes mordentes lacerãtes et in predam dominorum suorum conuertentes. De istis canibus legitur. Apocalipsis vltimo capitulo. Foris canes. isti canes foris remanebunt. Quia in illud q̃etum silentium superne felicitatis non introibunt, nec ibidem latrabunt. sz cum vlulatibus suis pre dolore supplicii cũ impiis infernalibus vlulabunt. Beatus benedictus vir intelligẽs fuit. quia domino ipsum interius illustrante et ipsum deducente vias suas direxit. & ideo ad portum salutis peruenit. Sapientie decimo. Iustũ deduxit dominꝰ per vias rectas & ostendit illi regnum dei. Et iõ beatus benedictus tãꝫ vir intelligens gubernacula tã monachoruꝫ q̃ monasteriorum possedit. Ezechielis viceſimoſeptio. Sapientes ruine facti sunt gubernatores tui. magnũ dei donũ est quando populus habet sapientes principes gubernatores. vnde Boetius in libro de consolatione. Beatas iudicauit fore res publicas. si eas studiosi sapientie regerent vel si earum rectores studere sapientie contigisset. Tercio per moysen signatur beatus benedictus propter subiugationẽ vicioꝝ. hebreos vnde cimo. Fide moyses grandis factus negauit se esse filium filie pharaõis magis eligens affligi cũ populo dei. q̃ tẽporalis peccati habere iocũditatem. beatus bñdictꝰ diuina sapiẽtia illustratus contẽpsit omnem iocunditatem viciorum sciens q̃ iocunditas peccatoꝝ est iocũditas freneticorum qui rident et cantant quãdo appropinquat mors illorum. sed econtrario sancti eligunt hic affligi vt cũ christo possint eternaliter gloriare. Unde beatus augustinus. Domine hic vre hic secta. vt in futuꝝ parcas. sancti em̃ per patientem tollerantiam aduersoꝝ ad receptionem premiorum itrant. Actuum.i+. per multas tribulationes oportet nos itrare i regnũ celorum. sic ergo per moisen beatus benedictus triplici ratione vt dictum est signatur. iste dicetur dilectus deo et hominib⁹ Sciendum est ergo. q̃ tria sunt que hominem diligibilem reddunt. primum est bonitas conscientie. Secũdo est claritas scientie. tercium est iocunditas glorie. Primum ergo qõ reddit hominem diligibilẽ est bonitas conscientie. Ecclesiastici tercio. Iuditium patris auditi filij dilecti et sic facite vt salui sitis. cũ tremore et timore debemus audire diuinum iudicium q̃ est verũ & certũ. Est etiam reprobis durũ dño em̃ fm qõ in p̃s. Et facit in nobis iudicium conscriptum. Iudices quando volunt sententias pronunciare consueuerunt eas in scripto redigere ne possint proferendo a veritatꝫ tramite diuare. christꝰ ergo in nobis iudicium conscriptũ facit. q̃ ipꝫ errare in iudicio nõ contingit. Iste liber in quo sententie cõtinentur est tante continentis vel ambitus q̃ in ipso oẽs bonorum et malorum sententie continent. p̃s. In libro tuo omnes scribentur. Quilibet etiam nostrum habet libtum suuꝫ in quo tot scripta sunt debita quot ibi reperiuntur peccata. et quot ibi inueniuntur mãdatates tot sunt ibi pene reatus vel obligationes. Apoc. xx. Iudicati sũt mortui ex his que scripta erant in libris secundum opera ipsorum. Ego video q̃ quando debitores obligati sunt feneratoribus vel vsurarius et aliquid persoluunt eis multum festinant vt amoueãtur de scriptis sine scribi imutãtur. oporteat ipsos iterato soluere pecuniam cum vsuris. cũ ergo tenearis ad multa debita quantũ ẽ de te, dele de libro conscientie tue peccata que sunt debita tua. dele dico per cõtritionẽ vt sic deus deleat per indulgentiam ipse enim habet sibi sz suam misericordiã que consueuit delere culpam dic ergo in plorãdo misericordiã illud psalmiste psalmo quinquagesimo. Exaratum secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Propter quod hic dicitur. Iudicium patris audite filij dilecti. sequitur et sic facite vt salui sitis. dicit glosa. Si mandata seruaueritis salui eritis. Bona est ergo obseruatio mandatoꝝ. Nam in ipsa est odium viciorꝝ p̃s. Ꝫ mãdati s tuis intellexi. propteres odiui oẽm viam iniquitatis. per ipsã etiã est ingressus ad regnũ celoꝝ Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. propter hoc beatus benedictus fuit dilectus quia mãdata seruauit et consilia adiungendo supererogauit. Secũdũ quod facit hominẽ diligibilem deo est claritas scientie Math. decimoseptimo. Hic est filius meus dilectus in quo michi complacui ipsum audite sicut dixit a principio multum facit hominem deo diligibilẽ claritas sapientie vt habetur Ecclesiastici Capitulo primo. Dilectio dei honorabil sapia vbi datur glo Claritas est sapientis vera que diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. qui nos dilectionis dulcedine perfundit Charitas em̃ ad

modum salis ceteris virtutibus cogitationibus et affectionibus dat condimentum saporis. vnde sicut cibaria insipida sunt sine sale: sic affectiões & cogitatiões sine caritate. iiij. Reguꝫ. ij Auerte michi vas nouum & mittite in illud sal. Cor em̃ innouatum per penitentiã incipit sentire caritatis saporem. sapientis etiaꝫ dulcoratur charitate vt fm eam non solũ dicamur sapere: sed etiam saporare. Ecclesiastici. vj. Sapientia em̃ doctrine fm nomen eius est. beatꝰ ergo Benedictꝰ fuit a dño dilectus quia fuit sapiẽtis que desursum est non solum illustratus: sed etiã dulcoratus. et ideo diligenter erat audiendus. vnde hic sequitur. ipsum audite. homines solent libenter audiri propter tria. Aut quia dicũt noua: aut quia dicũt magna: aut quia dicũt vtilia. propter primũ libenter auditur curiosi. propter secundum studiosi. propter tertiuꝫ operosi primo ergo libenter auditur homines quando dicunt noua. Actuũ. xvij. Athenienses autem omnes et aduene hospites ad nichil aliud vacabant. nisi aut dicere aut audire aliquid noui. Certe multũ noua fuit doctrina tẽpore beati Benedicti qui docebat mũdum fugere. deserta querere. in solitudinibus habitare. seipsum totaliter diuine dispositioni cõmittere. vnde dicere poterant auditores sui. Noua que ista infers auribus nostris. Secundo libenter auditur homo quãdo dicit magna. Prouerbiorũ. viij. Audite me quoniã de rebus magnis locutura. Hoc dicit sapiẽtia. cuius beatus Benedictus fuit calamus vel lingua. magnũ dixit beatus petrus quando dixit dño. Mathei xix. Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te: sed non minus dixit beatus benedictꝰ quando omnia dimittens et christum nichilominus sequens. vt cum solo dño familiariter loqueretur voluit in deserta solitarius habitare. Tertio libenter auditur homo quãdo dicit vtilia Prouerbiorũ. Audi fili mi disciplinã patris tui. vt addat grana capiti tuo. & torques collo tuo magnꝰ fructus est vel magna vtilitas disciplinã patris boni audire per quã pueri hõ ad iustificationẽ anime sue: qõ notatur cum dicitur addatur gratia capiti tuo per quã etiã pueri ad retributionẽ eternẽ coronę qõ notatur cum dicitur et torques collo tuo. Torques em̃ est rotũde figure & signat coronã eternã que caret fine & principio & fine. Tertio qõ facit hoiez deo diligibilez est. Iocunditas glorie miser em̃ homo nõ auditur libenter in consistorio. Sap. iiij. Placẽs deo factus dilectus & viuẽs inter pctores trãslatus est sicut dñs suos ãte mũdi cõstitutionẽ elegit. Sic ãte mũdi cõstitutionẽ in illis sibi bene cõplacuit. sicut archã & domꝰ in arte diligitur ab artifice anteq̃ ab ipso producatur in opere beatꝰ Bñdictꝰ ab eterno dño placuit. sz ex tpe ab ipso dilectꝰ fuit. nec est sine deo mutatus affectus: sed est ex tempore beato Bñdicto gratie & sapiẽtie collatus effectꝰ Prouerbiorꝝ. viij. In vijs iusticie ambulo in medio semitaꝝ iudicij: vt ditem diligentes me: & thesauros illorum repleam. dñs beatum Benedictum se diligentem dilectione ditauit. & thesauros illius cognitiõe veritatis impleuit. Iste placẽs deo & factus dilectus inter peccatores virit. Nam sicut virtus est medium duorum viciorum. & sicut lilium crescit in medio spinarum. sic beatꝰ Benedictus ihesus a vicijs virit in medio pctoꝝ. vnde iste sic viuẽs inter peccatores est. s. de peregrinatione ad patriam de morte ad vitam de mundo ad patrẽ translatꝰ. Eccle. xliij. Enoch placuit deo & translatꝰ est in paradisum Enoch interpretatur vel edificãs. in quo signatur beatus Bñdictus qui dño totaliter dedicatus fuit. & religiones christi edificauit. & mirabiliter ampliauit. Sic ergo primo cõmendatur beatus Benedictꝰ a sanctitate vite radiãtis in mundo cum dicitur dilectus deo & hominibus moyses. Beatus em̃ Bñdictus bona non solum coram deo: sed etiam coram hominibus prouidebat. & ideo seipsum diligibilem nõ soluꝫ deo exhibebat ad Romanos. xij. Prouidẽtes bona non solũ cora deo: sed etiã coram hoibꝰ. Secundo cõmẽdat beatꝰ Bñdictꝰ a iocunditate felicitatis eterne beatificãtis in celo cuꝫ dñ. Cuiꝰ memoria in bñdictione est beatꝰ Benedictus fuit aliter Josias de quo Ecclesiastici. xlix. Memoria ioſie in compositione odoris facta est opus pigmentarij in omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria. & vt musica in conuiuio vini. Attribus cõmendatur hic ioſias siue beatꝰ Benedictus primo a pigmentarij odore Secundo a mellis dulcore. Tertio ab instrumenti musici iocunda modulatione. Hec sunt enim que solẽt habere diuites in suis festiuis cõuiuijs. s. cibaria delicata. vina odorifera. istrumẽta musica. Quãtum ad primum ergo commendatur beatus

tus benedictus a pigmētarij odore cum dicitur memoria iosie in cōpositōne odoris facta est opus pigmentarij. Iosias interpretat fortitudo domini ⁊ signat beatum benedictum q̄ revera fortis ⁊ potēs in prelio fuit. fuit fortis i tentationibus superandis. in moribus informandis in peccatoribus revocandis in penitentib⁹ promouendis. Iste comparatur pigmentarij odori. ipse em̄ bonus extitit in mūdo ⁊ adhuc extitit in celo. ⁊ ad Chorites. ⁊ Christi bonus odor sumus deo tantus odor ex cōuersatione beati benedicti procedebat q̄ totum mundum bono odore quasi florum fragātia p̄fundebat vt de illo posset dici illud Gene. xxvii. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui b̄dixit dominus. quot em̄ institutionibus regularibus quot sanctis exhortatōnib⁹. quot honestis conuersationibus religionē decorauit tot floribus sanctam ecclesiam respersit. Secundo hic commendatur beatus benedictus a mellis dulcore cum dr̄ in omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria. vnō potuit dicere id Ecclesiastici xxiiij Spiritus meus super mel dulcis ⁊ si em̄ institutiones beati benedicti habuerit exterius austeritatis rigorem interi⁹ tn̄ continebant spiritualis delectatiōis dulcorem. sicut cortex nucis amara est soluz exteriora gustantibus. sed nucle⁹ dulcis est interius penetrātib⁹. Tercio commēdatur beatus b̄dictus a iocūditate musici instrumenti. cum dicitur vt musica conuiuio vini homines diuites habent suos ioculatores que vtuntur musicis instrumēts ad remotionem tedij. ⁊ ad promouendam iocunditatem animi talis ioculator fuit beatus b̄dictus ad hoc special⁹ ter⁹ domino edoctus Ysa. 22. Suspendam super eum omnem gloriam domus patris eius. vasorum diuersa genera. omne vas paruulum a vasis craterarum vsq̄ ad omne vas musicor̄. Tria genera vasorū distinguit ysaias. scōz q̄ se tripliciter conformauit beatus benedict⁹ ad regēdas animas. Primo habuit vas paruulum i eruditis rudib⁹ Secūdo habuit vasa craterarum i replendis capacib⁹. Tercio habuit vas musicor̄ in recreandis viris spiritualibus ⁊ celestia cōtemplantib⁹. beatus enim benedict⁹ fuit sicut mercator dines qui habuit plures merces vt sīs̄ pretiosores emere non posset sibi mediocres vel viliores vendicare valeret. sic ergo p memoriam iosie memoria beati benedicti signatur. cui⁹ memoria est i triplici benedictione. Est em̄ primo benedictio possessionis terrene. Secūdo est benedictio illustratiōis. Tercio est benedictio retributōis eterne. ¶ Primo ergo est benedictio possessiōis terrene Deutronomi. xiii. Neptalim abundātia fruetur benedictione erit benedictionibus domini mane et meridiem possidebit. Neptalim interpretatur laudo per quam signatur beatus benedictus qui caritate dylatat⁹ fuit ⁊ isto modo que sit latitudo longitudo sublimitas ⁊ profundum superne retributionis cum omnibus sanctis comprehēdit ad Ephesios tercio. Iste etiam beatus benedictus per neptalim signatus abundantia perfruebatur quantum ad bona spiritualia. Ipse enim interius vocantem dominum diligenter audiuit. Et ideo dominus ipsum bonis spiritualibus adimplenit. Et ab auditione mala nec timuit nec timebit. Prouerbiorum primo. Qui audiret me absq̄ terrore requiescet et abundantia perfruetur. malorum timore sublato. Ipse plenus fuit benedictionib⁹ domini quantum ad bona temporalia. ipse enim in successibus suis bonis temporalibus abundauit. dominus enim propter sanctitatem suam ei⁹ filijs in successor̄ benedixit Ecclesiastici. 3. Benedictio patris firmat domus filiorum. Sed dicitur in vulgari. q̄ talis hospitatur in aula qui hospitem suuz eicit de camera. Denotio ⁊ sanctitas beati benedicti ⁊ aliorū sanctor̄ abundantiam bonorum temporalium in religionem introduxit. Sed abundantia temporalium bonorum tam deuotionem q̄ sanctitatem a religione ejusdē. p̄uit em̄ quasi ex adipe iniquitas monachor̄ ⁊ transierunt in affectum cordis siue voluptatis quia multi transierūt in affectum prope voluptatis. hodie beatus benedictus trāsiuit in locum tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domum domini. Sed modo in pluribus locis multi de monachis suis transeunt in locum tabernarij qui locus est scandali. transeunt etiam nō vsq̄ ad domum domini sed ad domum ebrietatis vel superfluitatis. Beat⁹ benedictus vestigia christi veloci pede sequebat Job. 23. Uestigia eius secutus est pes meus. Multi autem monachorum illorum vestigia benedicti non secūtur nec scōz modū ipsius proficiscuntur. Quidā enim ad modum testudinis post ipsum tardo gradu incedunt. alij ad modum ceruorum deberent procedere retrocedūt. alij in inuio ⁊ non in via errantes per eius semitas non procedunt. tu te esse monachum beati benedicti profiteris ⁊ de priori no eius vestigia nō sequeris. bonus seruus debet sequi dominum suum ad caria vt ipso indiget obsequatur ei vis Canis venaticus per vestigiorum ferarū insectationem comprehendit predam. Sic ergo bonus monachus vestigia beati benedicti sequatur ⁊ sibi in presenti vita obsequatur vt cum ipso eterna premia consequatur Phili. 3. Sequor aūt si quo modo comprehendam in quo et comprehensus sum. Tu monache comprehens⁹ es in habitu ⁊ professione religionis. seq̄re ergo ipsum vt cum ipso comprehenda ris in iocunditate eterne retributōis. sic ergo beatus benedictus benedictiōe domini plenus fuit ⁊ sequitur. hic mane et meridie possidebit q̄ predictus fuit Deutrōij. Dilataberis ad occidentem ⁊ orientē septētrionē ⁊ meridiem bene ē beat⁹ benedictus in suis successorib⁹ dilatat⁹ Nam sicut credo in quattuor mundi climatibus in quibus christ⁹ colitur memoria beati benedicti habetur ⁊ in ei⁹ cenobijs in ipso dominus honoratur. Secundo est benedictio illustratiōis iterne deu tronomij. 33. Benedictio illius qui apparuit i rubo. veniat super caput ioseph. iosephi interpretatur filij⁹ accrescēs. in quo signatur beatus benedict⁹ qui creuit meritis creuit i filijs. creuit i predijs creuit in premijs. vnde benedictio domini que apparuit in rubo sup illum venit. sicut legitur Exodi. 3. Dominus apparuit moysi in flāma ignis de medio rubi. flamma ignis in se duo continet splendorē. s. et calorez sic i corde beati benedicti voluit dominus appere in splendore. s. ⁊ calore sācte dilectiōis. vnde quod de iohāne baptista dictum est de ipso congrue potest dici. Johannis. v. Erat iohānes lucerna lucens ⁊ ardens. beatus benedict⁹ lucebat tanta irradiatiōe sapiētie vt haberet spiritum prophetie. vnde scōz beatū gregorium in dyalogo. Sicut Heliseus propheta vidit giezi seruum suum quando duo talenta a namaam principe militie regis Syrie recepta ligauit i duobus saccis ⁊ duplicia vestimenta que imposuit duobus pueris sic beatus benedictus vidit in spiritu mapulas quas eius monachi sint eius licentia receperant a monialibus ordinis christi. Tercio ē benedictio retributionis eterne. i. Petri tercio. In hoc vocati estis vt benedictionē hereditate possideatis. q̄diu sumus in hac vita. benedictio dei non est hereditata. sz mobilis. qz potest i maledictiones commutari. q̄diu enim in hac vita sumus liberum arbitrium est vertibile ad malum tanq̄ ad bonum. sed in beata vita dominus liberum arbitrium confirmabit. nec erit mobile. sed hereditas sanctorum in eternum erit Hec est illa benedictio de qua Ecclesiastici vndecimo. Benedictio dei in mercedem christi festinat. magna ergo christi liberalitas plus enim festinat nobis tribuere q̄ nos festinemus recipere. festinat ad retributionem vt nos festinemus ad sanctam operationem. festinat ad premium vt nos festinemus ad meritum sic beatus benedictus festinabat. qui non incertum. sz in certitudie spei q̄rebat. i. Chorintheor̄. ix. Sic curro non quasi incertum. Et nos ergo eius mercatores effecti post ipsum curramus vt cum ipso eterne felicitatis iocūditatem cōprehendere valeam⁹ ad Cor. ix. Sic currite vt p̄prehendatis. currite p meritū vt p̄prehendatis premium. Quod nobis prestare

¶ De annunciatione Marie Sermo. i.

Sol nube tegaz

Eze. xxviii. Sicut videm⁹ q̄ iste sol materialis in puritate sue claritatis humanis oculis est inuisibilis Sz q̄n nube tegitur visibilis nobis efficitur. sic verus sol iusticie christus deus noster in puritate sue diuinitatis lucē inaccessibilē habitauit q̄n oculis corporeis nullus hominū vidit sed nec videre poterit Sed q̄n nube tect⁹ fuit assūmendo humanitatē i vtero beate virginis factus ē nobis visibilis vnde in verbo p̄posito notatur duo. Primo ei notatur concipientis virginis humilitas imitāda cum dicitur tegā. nube. Secūdo notatur concepti filij diuinitatis reuerenda cum dicitur solem sic ergo humilitatis virginis notatur in tegumine nubis. diuinitas filij in lumine solis. Sciēdum ergo q̄ beatissima virgo appellat nubes in sacra scriptura quadrupliciter ratione. Primo qz fuit p humilitatem tenebrosa. Secundo qz p deuotionē humida. Tercio p mūditiā leuis quarto p cōpassionē dulcis beata q̄ virgo primo dicitur nubes: qz per humilitatē tenebrosa Exodi xiiij. Ecce nubes tenebrosa et illuminans noctē. sicut homines nobi

Universidad de Deusto
Biblioteca

les solent se vestimẽtis cultioribus ornare. sic humiles solent se vestiꝝ viliorꝝ decere. ⁊ sicut illi ex honestate clarescũt sic illi ex humilitate tenebrescũt qđ bene signatur in iudicij que post mortem marci se vestimẽtis iocunditatis exuit et ciliciũ qđ est humiliũ ⁊ penitentium super lumbos suos posuit. Judich. viij. ſz hoc virgo beatissima ratiõe sua magꝭ eligit ex hũilitate tenebrescere q̃ ex dignitate clarescere. vnde cum angelus ei nunciaret q̃ conciperet dei filium noluit se vocare reginam vel dominam angelorum qđ esset ex dignitate clarescere. ſz respondit ecce ancilla dñi fiat michi scdm verbum tuum Luc. i. Qđ fuit ex hũilitate tenebrescere. qđ mirabiliter placuit oculis maiestatis diuie ꝓpter qđ dicit. ecce nubes tenebrosa sequitur. et illuminans noctem. Sed q̃reres si erat nubes tenebrosa quõ noctem illuminabat. ſz ad hoc est respõsio q̃ beatissima virgo sic humilitatez interius seruabat in animo q̃ aspiciẽtes exterius ipformando illuminabat exemplo Luc. i. Respexit humilitatem ancille sue ꝛc. Glorioſam virginez beatã dicunt oẽs generationes beatorum q̃ sunt genꝰ electum regale sacerdotum. i. Petri. ij. Eius humilitatem cõmendate humilitati ꝓformando. et per hoc se ad eternam gloriam erigendo. sicut eñ superbi ex elatione deiciũtur. sic humiles ex humilitate exaltãtur Job. xxij. Qui humiliatꝰ fuerit erit in gloria. Scõdo dicitur beata virgo nubes quia per deuotionez humida. Ecclesiastici. xxv. speciosa misericordia dei i tempe tribulationis quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. quia arescunt homines ardore terrene cupiditatis Hieremie. xviij. Qui bibent ex hac aqua adhuc sitiẽt istã sitim dominus extinxit quando misso de celo spiritusancto apostolos suos ad contemptum omnium temporalium prouocauit. hec ẽ aqua de qua dicitur. Qui bibet ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum ⁊ sicut Johãnis. vij. dicit hoc dicebat de spiritu sancto quez accepturi erant credentes in eum. Banc nubẽ pluuiosam desiderabant antiqui iusti. per quã exprimebatur icarnatio christi Ysa. xlv. Nubes pluant iustum aperiatur terra. ⁊ germinet saluatorem. Nubes fuerũt antiqui prophete qui incarnationẽ christi in multis locis nobis prophetarũt occulte Psalmista. Tenebrosa aqua in nubibus aeris iste nubes iustũ pluerũt quã do ipsum sicut per pluuiam in vellus descenſuruz, predicabant vt habetur in ps. Descendet sicut pluuia in vellus. pluuia descendens in vellus partes velleris nõ diuidit. ſz constrigit. sic filius dei descendens in vterꝰ virginis eiꝰ virginitatẽ nõ minuit. sed sacrauit. ⁊ ideo nõ solum virgo ſz virgo virginuz meruit appellari. ergo nubes id est ꝓphete pluant iustum id est christum eius aduentum prophetãdo aperiatur terra id est virgo maria consentiendo. ⁊ germinet saluatorem. filium dei fidei concipiẽdo Luce. Beata q̃ credidisti qm̃ perficiẽtur ea que dicta sũt tibi a domino ista. nubes per deuotionẽ hũida. fuit beata virgo maria. iij. reg. xv ij. Et ecce nubes ⁊ vẽtus ⁊ facta ẽ grãdis pluuia. nubes fuit. cõcaultas hũilitatis beate virginis. ventꝰ qui i hac nube flauit fuit ventus auster id est flatꝰ spiritussancti qui sic in mente beate ꝛginis flauit q̃ ipsum in pluuiam mundantis deuotionis resoluit Cant. iiij. Surge aqlo ⁊ veni auster ⁊ pflа ortũ meum ⁊ fluent aroma illius. vnde ⁊ sequitur. q̃ facta est pluuia grandis id est abundantia mundãs deuotionis tam in se q̃ in imitatorib⁹ suis. Tercio beatissima virgo dicit nubes qꝛ fuit per mundiciã leuis Ysa. xix. Ecce dominus ascendet super nubem leuem. ⁊ egredietur egiptum ⁊ mouebuntur simulachra egipti a facie eius. beatissima virgo potest dici nubes leuis. quia non fuit onerata pondere peccati. dignum ei fuit q̃ illa que debebat cõcipere dominũ sabbati nõ portare pondera in die sabbati. dicitur q̃ dñs ascendet super nubem leuẽ qꝛ dominus sic fuit intra beatam virginẽ per assũptionẽ humanitatis q̃ fuit supra ipsam per dignitatem diuinitatis. sic ergo dominus ascendet super nubem leuẽ sequitur. et ingredietur egiptum. hoc factũ fuit ad lram scõm qõ ab angelo fuit ioseph nunciatum Math. i. Surge et accipe puerum et matrẽ ei⁹ ⁊ fuge in egiptum et esto ibi vsq̃ dicã tibi futurũ est enim herodes querat puerum ad perdendum. sequitur ⁊ mouebũtur simulachra egipti a facie eius. dꝫ q̃ qm̃ dominus fugiendo herodem introiuit egiptũ in introitu eius omnia simulacra egypti corruerũt. Et q̃uis istud plane nõ cotineatur in corpore biblie. nõ tamen alienum videtur a veritate. Nam in presentia cõsulis cessat auctoritas ꝓcõsulis. ⁊ in presentia imperatoris cessat auctoritas ꝓ cõsulis. Nõ est ergo mirũ si qm̃ deꝰ deoꝝ introuit in egyptum falsoꝝ deoꝝ simulacra cotruerunt Quarto beata virgo dicta est nubes: qa ꝓ passionẽ dulcis. Ysa. xviij. Ego quiescam et cõsiderabo in loco meo sicut lux meridiana clara est. ⁊ sicut nubes roris i die messis. In ista auctoritate describit beatissima virgo a trib⁹. ſ. primo a puritate castitatis. Secũdo ab honestate conuersationis. Tertio a dulcedine cõpassionis. Primo ergo describit a puritate castitatis cũ dicitur: ego quiescam et considerabo in loco locus xpi fuit puritas mẽtis. puritas vẽtris gloriose virgis in quẽ locum mirabiliter sine feditate et corruptione introiuit. ꝑs. Introibo in locũ tabernaculi admirabilis. verus sol xps in beatã virginẽ tanq̃ in nubẽ introiuit. et beata virgo q̃ nubes dicta est: est in xpo tanq̃ in sole. iuxta illud in sole tabernaculũ suũ posuit: vt alternata vicissitudie et nubes illustraretur a sole: et sol requiesceret ⁊ q̃tarẽt in nube. Ecclesiasti. xxiiij. Qui creauit me requieuit i tabernaculo meo. In isto loco christꝰ requieuit: quia ibi conflictũ et collisionẽ peccatorũ quasi vndarum maris non inuenit: sed pacem et tranquillitatem mentis ⁊ corporis. dominus ꝓpter tumultum et collisionez peccatoꝝ refugit habitationẽ impioꝝ. Ysa. lvij. Cor ipũ quasi mare feruẽs qđ q̃escere non potest. Sed notabile est q̃ dicitur quiescã ⁊ considerabo in loco meo. Non eñ xps sicut ceteri holes cõceptus est scientia ⁊ virtutib⁹ ꝓficiendo: sed vtroq; perfectus. Sed hoc in nemine cõsiderans iohãnes dicit Johis. i. Vidimꝰ gloriã eius quasi vnigeniti a patre: plenum gratia et veritatis. Secũdo describitur beata virgo ab honestate conuersationis cum dicitur sicut lux meridiana' clara' est. hec est mulier de q̃ Apocalipsis. xij. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius ⁊ in capite eius corona duodecim stellaꝝ vbi cõmendatur a tribus ab honestatis ornatu cum dicitur mulier amicta sole. Non eñ pulchriorem quaz solis possit habere ornatum. Secũdo cõmẽdatur a contemptu omnis terrenitatis cum dicitur luna sub pedibus eius. Tercio cõmẽdatur ab apparatu regie dignitatis cum dicitur ⁊ in capite eius corona duodecim stellarum. Tercio i ꝓdicta auctoritate beata virgo describitur a dulcedine compassionis cũ

dicitur. ⁊ sicut nubes roris in die messis. Nubes roris multũ appetitur i die messis: quia valet ad refrigerationem corporum humanoꝝ ⁊ ad meliorationem segetum sic beatissima virgo debet desiderari: vt nubes roris vt ꝓ dulcedinem sue cõpassionis impetret nobis abundãter piam deuotionis. dñs eñ in roze celi desuper. et in pinguedine, terre eius benedictionem ampliauit quod elegãter figuratuz est Judicũ. vj. In vellere gedeonis q̃ area sicca remanẽte plenum roze innẽtum fuit. ⁊ vt ibidem dicitur cõpresso vellere cõcham roze repleuit. sic nos beatissimã virginẽ sermone deuote orationis. et manu sancte operationis interpellando cõpimamus. ⁊ corda nostra per humẽ litatem quasi conchaꝫ vacuam eidem offeramus rozem diuine benedictionis intercedente nube sue pijssime cõpassionis impetrabim⁹. sic ergo primo notatur humilitas ꝛcipiẽtis virginis in tegmine nubis cum dicitur nube tegam. Secũdo notatur dignitas vel diuinitas concepti filij in lumine solis. cuz dicitur solem. Sciendum est ergo q̃ christus soli cõparatur quadruplici ratione. sol eñ habet celsitudinem in situ. iocunditatẽ in aspectu Caliditatem in actu. vtilitatẽ in effectu. Primo ergo sol habet celsitudinez in situ Ecclesiastici. xxvj. capitulo. Sol oriẽs in mũdo in altissimis dei id est in firmamento celi Geneſis primo capitulo comparatur christus soli ꝓpter altitudinẽ in situ Ecclesiastici. xxiiij. capitulo Ego i altissimis inhabitaui et tronus' meus in columna nubis. christus dicitur inhabitare in altissimis ꝓpter eternam generationem a patre. Sed tronus dicitur fuisse in colũna nubis propter temporalez assumptionez humane nature a matre. que dicitur columna: quia firma per constantiam. recta per intentionem. erecta per contemplationẽ: sed dicitur columna nubis dei. Quia et etiam humida per deuotionem: in ista columna nubis filius dei thronuz suum posuit. Tronus est sedes regie dignitatis vel indiciare potestatis. ⁊ filius dei ex natura humana q̃n in beata ꝛgie assumpsit tanq̃ rex regum / et dñs dominantiũ viuos et mortuos iudicabit. Dan vij. Ecce cum nubibus celi quasi filiꝰ hominis veniebat ⁊ vsq̃ ad antiquũ dierum peruenit ⁊ dedit ei potestatem ⁊ honorez et regnum et omnes populi tribus ⁊ lingue ipi seruiẽt. potestas eiꝰ potestas etc

na que non auferetur ⁊ regnum eius qō non corrumpitur. Secūdo cōparatur christus soli. quia habet delectationem in aspectu Ecclesiastes. xi. Dulce lumē ⁊ delectabile oculis videre solem quilibet sensus in apprehēsione sui obiecti delectat sicut tactus in temperantia tangibiliū rerum. sicut auditus i armonia sonoꝝ. sicꝫ gustus in dulcedine saporꝝ. sicut olfactꝰ in suauitate odorum. sicut visus i claritate luminis Thobie. v. Cū diceret angelꝰ tobie seniori. Gaudiuꝫ tibi semper sit Respondit quale gaudium michi erit qui in tenebris sedeo. ⁊ lumen celi non video. si ergo visus in luminis aspectu tīs delectatur. multo fortius oculus mētis in aspectu veri solis delectabitur. tū quia sol spiritualis ē sole materiali speciosior: Sap. septimo capitulo. Speciosior est sole. tuꝫ etiam quia oculus mētis oculo corporis est in limpiditate perfectior et ibo apprehēsio veri solis locūdior Sapientie. viij. Intrans in domum meam. conquiescam cum illo. dicitur de christo que est vera sapientia. Et sequetur. Non ei habet amaritudinem cōuersatio illius nec tediuꝫ cū victus illi⁹. sꝫ letitiā ⁊ gaudiū. Tercio cōpatur xp̄s soli. qz habet caliditatē in actu Ecc. xxxxiii. tripliciter sol exurēs mōtes radios igneos exsufflās. hāc caliditatē i se verꝰ sol habuit ⁊ nobis exhibuit scō Wach. i. tempus affuit quo sol refulsit q̄ prius erat in nubilo ⁊ accensus est ignis magnus ita vt omnes mirarētur In ista auctoritate describit sacra scriptura xp̄m a tribus. Prio ab humilitate passionis. Secūdo aclaritate resurrectiōis. Tercio a missione spiritus super capita apostolorum in liguis igneis. Primo ergo describitur ab humilitate passionis cum dicit sol prius fuit sub nubilo. Christꝰ eīm fuit sub nubilo tempe passiōis Ecc. iiastes. xi. Oritur sol ⁊ occidit. verus sol ortus est in naturitate ⁊ occidit in passione. vnde i occasu veri solis. in argumentum sol materiał retraxit claritate radioꝝ suoꝝ. Mat. xxvii. A sexta hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsq ad horam nonam sic ergo sol fuit sub nubilo i tempore passionis. sed refulsit in tempore resurrectionis. quia eiꝰ caro gloriose resurrexit cuiꝰ futuram gloriam nobis in sua transfiguratione demonstrauit Matthei. xvii. Resplenduit facies eiꝰ sicut sol. ⁊ vestimēta eius facta sunt alba sicut nix. Tercio describitur christus a missione spiritussācti in liguis ignets quod notatur cū dicit. et accensus est igneis magnꝰ ita vt omnes mirarentur qō factum est in die penthecostes Actuum ii. capitulo. Apparuerūt apostolis disperdite lingue tāq̄ ignis. seditq̄ supra singulos eorum. ⁊ repleti sūt omnes spiritusancto. iste ignis cordia discipulorum prius tanq̄ vasa figuli fragilia aduentu spiritussācti decocta adeo solidauit. q̄ petrus qui primo ad vocem ancile christum negauit post modum solidatus principes sacerdotum ⁊ seniores non timuit. ⁊ reges ⁊ sacerdotes fidei christiane aduersantes contempsit. hoc igne solidati sunt etiam alij apostoli qui primo in passione christi perterriti fugierunt eōdē postmodum inseparaliter adheserunt. et sūma gaudia pro christo pati contumeliam et mortem iu dicauerunt hic ē ignis grecus qui vt dicitur i aqua consueuit ardere. sic apostoli tanto amplius in dilectionem christi ardebant quanto ipsos maiores aque tribulationem opprimebant. Sapiē. xvi. capitulo. Qō admirabile erat aqua que omnia extinguit plus ignis valebat. Et dicitur in illa auctoritate accensus est ignis magnus ita vt omnes mirarentur vnde Actuū scō capitulo. Stupebant omnes et mirabantur dicentes. ⁊c. Quarto sol habet vtilitatez in effectu vnde philosophus. Homo generat hominē et sol. hanc virtutē in effectu vero sole iusticie reperimus Malach. iiii. Orietur vobis timentibus nomen meum sol iusticie ⁊ sanitas in pennis eius Due penne sunt veri solis iusticie. potestas p se sufficiēs ⁊ bonitas nunq̄ deficiens. que requiruntur ad spiritualis sanctitatis operationē Nec enim bonitas sine potestate ad operationē sanitatis sufficeret neq̄ potestas sine bonitate operationē suauitatis efficeret. Secundo istis duabus pēnis debemus duas pennas submittere vt sic possimus ad sublimia eleuare. supermittamꝰ ergo penne potestatis pennam solide humilitatis. sic possumꝰ ad altiora exaltari i. Petri q̄nto capitulo. Humiliamini subpotenti manu dei vt nos exaltet intempore visitationis. sub pēna bonitatis debemus submittere pennam certe confidentie siue spei vt sic possimꝰ ad celestia sublimari Ysaie q̄dragesimo capitulo. Qui sperant in domino mutabūt fortitudinē assument pēnas sicut aquile currēt et nō laborabunt. ambulabunt ⁊ non deficiēt hoc erit in vita beata vbi nullus omnino

poterit esse defectus. quia sibi erit status omnium bonorum perfectus. Illuc nos perducere dignetur

De Annunciatione marie Sermo scūs

Ave gratia plena dominus tecum. Luce. primo capitulo. In verbo propositio tria notantur a q̄bus beata virgo maria commendatur a carentia miserie vel doloris. cum dicitur aue. Secundo cōmendatur ab abundantia spiritualis decoris cum dicitur gratia plena. Tercio commendatur a gratia presentia saluatoris. cum dicitur tecum. Quantum ad primum sciendum q̄ est triplex ve a quo fuit libera beata virgo maria. Primo enim est ve superbie a quo fuit libera per humilez obedientiam. Secundo est ve carnalis concupiscentia a quo fuit libera per virginalē munditiam. Tercio est ve terrene concupiscentie a quo fuit libera per sanctaz ac voluntariam paupertatem. Primo ergo est ve superbie Ysaie. xxvij. Ue coronē superbie ebrijs effraym et flori decidenti. tria dicit que facit superbia. primo enim superbia eleuat irascibilem et quantum ad hoc dicit ve corone superbie Secundo excecat rationalem et quantuz ad hoc dicitur ebrijs effraym. Tercio simulat cōcupiscibilem ⁊ q̄tuz ad hoc dicitur ⁊ flori decidenti. dicit ergo ve corone superbie Non solent coronari nisi persone eminentes ⁊ priuilegiate. sicut reges et victores ⁊ clerici a seruitute seculari liberi in sortez domini electi ⁊ vocati q̄ possunt dicere illud. pō. Dominꝰ pars hereditatis mee et caput meū tu es qui restitues hereditatē meam michi sed q̄nto sūt in altioribus q̄dibus constituti Tanto vehementius puniuntur. si contrunt p pondus peccati. qz q̄nto res amplius eleuatur. tanto amplius si cornat conquassatur. Sapiē. v. dicitur de dānatis dicent intra se penitētiā agentes ⁊ pre angustia spiritus gemētes lassati sumus in via iniquitatis ⁊ perditionis ⁊ abulauimus vias difficiles. via ē difficilis in casu p culpam. sed est via difficiliot in egressu p mortem. sed ē via difficilima in ingressu ad iehennā. ppter qō dicit. ve corone supbie. sequit. ebrijs effraym homo ebrius non habet pmptum vsum liberi arbitrij. ad discernendum vera a falsis bona a malis. sic supbi nō hūt discretam electionem propter supbiaz excecati Job. xvi. vt q̄d te eleuat cor tuum. et quasi magna cogitās attonitos habes oculos Attonitos oculos habere dicitur homo qui pre supbia dedignatur intelligere quid sibi dicitur. ⁊ ideo non clare videt in eo qō ipse loquitur Thobie. iiij. superbiā nunq̄ in tuo sensu aut in tuo verbo dñari permittas. In ipsa enim initium sumpsit omnis pditio sequitur hic. ⁊ flori decidenti flos iuuentutis est magnus stimulus voluptatis Sapientie. ii. Nō pereat nos flos temporis. coronemꝰ nos rosis anteq̄ marcescant. sed iste stimulus voluptatis vertetur in stimuluz vilitatis Joelis. i. Ascendet fetor eius ⁊ ascendet putredo eiꝰ qz superbe egit. ab isto ve superbie bene fuit libera beata virgo maria Ipsa ei angelo annunciauti conceptū filij dei humiliter obediuit Lu. i. Ecce ancilla domini fiat michi sm verbuz tuum. magna prorsus humilitas nūciabatur ei q̄ futura erat angelorum regina. ⁊ ipsa respōdit q̄ erat domini ancilla. In hoc etiā eiꝰ humilitas apparuit q̄ post discessum angeli in mōtana ascēdit. ⁊ elisabeth pregnanti humiliter ministrauit. Magna humilitas quando mater superni regis obsequi ī matri terreni militis. Sm illud qō Ecclesiastici. iij. dicitur. Quāto magnꝰ es humilia te in omnibus. Scō est ve luxurie. Numeri. xi. Ue tibi moab periisti populo chamos. moab interpretatur ex pre in quo signantur illi qui sectūtur vestigia paterne voluptatis. ⁊ no collate in baptismo munditie siue castitatis. domus ei per lauacrū regenerationis ⁊ renouatōis spiritus. quem effudit in nos abunde dedit nobis arras castitatis ⁊ sanctimonie i perpetuum. obseruāde istas arras illi pciūt qui relicta castitate vel sanctimonie luxurie sordibus se immergūt. Hieremi. xxxxviij. Fertilis fuit moab ab adolescētia sua ⁊ requieuit i fecꝫ suis. nō ē trāsfusus de vase in vas bene loquēs pphe ta de immunditia luxurie eius causam p mittit affluentiam scilicet temporalis abundantie. affluentia enim rerum. preciositas vestimentorum. delitie ciborꝝ. distributio munerum multum alliciunt corda mulierum. ⁊ luxuriosos detinent in sordibus peccatorꝝ. vnde posteꝝ dicit fertilis fuit moab. subiunxit requieuit i fecꝫ suis Joelis. i. Computruerunt iumēta in sterore suo. iumenta instercore suo computrescere nichil aliud ē q̄ carnales in fetore luxurie vitaz finire. vnde subditur. nō est transfusꝰ de vase in vas. homo de vase immūditie debet transferri in vas sa

ctimonie p̄ actum penitentie vt sic tandē trāsferatur in nas glorie. de vase p̄tumelie. ab isto ve luxurie bene fuit libera beatissima virgo maria p̄ virginalem mundiciam. Cañ. iiij. Ortus cōclusus soror mea sponsa ortus ꝛclusus fons signatus beata virgo maria fuit ortus cōclusus muro verecundie ⁊ antemurali circūspectiōis. ⁊ fuit fons signatus signaculo mūditie virginalis isti diuites archas vbi sunt denarū ꝛiocalia sua quando ponunt eas in depositō solent signare siue sigillare ne aliquis audeat eas aperire. et illud qō ibi depositū est accipere. spiritussanctus pretiosissimū depositum. scz filium in hāc archam federis id est in vtero gloriose virginis reposuit qñ ꝑm verbū angeli gloriosa virgo. Christū operatione spūssancti ꝛcepit. Ideo nō est mix. si istā archam signo sanctimonie sigillauit. qō sigillū sp integeratū p̄manſit. ⁊ ad Thimo. v. Qui volunt diuites fieri incidūt in tentationē ⁊ in laqueos diaboli. ⁊ multa desideria inutilia ⁊ nociua que mergūt homes in interitum et perditionē. hic est triplex ve. s. laqueoꝝ. desideriorꝝ nociuoꝝ infernaliū tormētoꝝ. Quātū ad p̄mum dicit q̄ diuites incidunt in laqueū Ysaie. xliij. Laqueus et fouea ⁊ formido super te qui habitator es terre. inder terrenus istos homicidas et latrones qñ ꝑt eos capere solet eos vinculis ꝛstringere et in foueis vel carceribꝰ includere ⁊ tūc possunt sibi ꝓbabiliter de suspendio formidare. ista tria accidūt cuilibet peccatori mortaliter peccāti. Primo em̄ constringitur laqīs iq̄tatis. Prouerbioꝝ. v. Inquitates sue capiūt impiū. ⁊ funibus peccatoꝝ suoꝝ ꝛstringitur postmodum precipitantur in foueā siue carcerem exceca tionis. ipsos enim malitis eoꝝ excecauit postmodum suspenduntur laqueo desperationis. hic est laqueus quo iuda prodito⁊ se suspendit. Mathei. xxvij. Proditor laqueo se suspendit. Scō vt dictum est. est ve desideriorꝝ nociuoꝝ. vnde ibidem dicitur q̄ incidunt in desideria inutilia ⁊ nociua. tales similes sunt ribaldis qui inutilibus desideriis ad portas abbatiarū commedunt caseos monachoꝝ ⁊ hominibus ociosis. qui sedētes ad hostia domorū suarū desiderando faciūt sibi calisas et suptunicalia transeuntium religiosorū. De talibꝰ. Prouerbioꝝ. xi. Desidia occidunt pigrū. Noluerūt em̄ quicq̄d manet eius operari. qui vult em̄ habere thaurum oportet q̄ sponsat laborem manuū suarum. vulgariter enim dicitur q̄ deus dat thaurū. sz nō per cornua: sed p̄ bona opera nec potest superius euolare qui negligit hic inferi⁹ laborare Job. v. Homo natus ad laborē. ⁊ auis ad volandū. Tercio h̄ ponitur vt infernaliū tormentoꝝ et hoc notatur cuz dicitur. ⁊ mergunt homines in interitum ⁊ perditionē. Nō est magnū periculū quando pueri balneātes in fluuijs se in illis immergūt: q̄ aqua subleuante iterato sursuz veniunt. Sed qui in interitum ⁊ perditionē inferni mergentur nunq̄ de cetero reuertet. Sapiēn. x. Nō est agnit⁹ qui sit reuersus ab inferis. ab isto ve auaricie bñ fuit libera beata virgo maria: ⁊ hoc per sanctam et volūtariā paupertatem dominus enim paupertatē dilexit. et hoc ostēdit. ipe enim pauperē matrem elegit. pauperes apostolos in societatem suam assūpsit. in pauptate nat⁹ in pauptate nutritus. in paupertate defunctus. Sed in hoc q̄ christus seipsum depauperauit nos ditauit. 2. Choꝝ. octauo. Scitis gratiam domini nostri ihesu xp̄i qm̄ ꝓpter vos egenus factus est cum esset dines. vt illius inopie vos diuites essetis. vñ dñs pauges spiritu beatos eē predicauit: quia eis regnum celoꝝ prepa rauit Ysaie. ⁊. Nonne deus eligit pauperes in hoc mundo diuites in fide ⁊ heredes regni quod repmisit diligentibus se sic ergo primo ꝓmendatur beata virgo maria a carentia miserie vel doloris: cum dicitur aue. Scō cōmendatur ab abundantia spiritualis decoris cū dicitur gratia plena. Sciendū ergo q̄ tripler est plenitudo gratie. Est enim plenitudo timoris reprimētis. Scō est plenitudo fidei dirigentis. Tercio est plenitudo beatitudinis consummantis. Prio est plenitudo timoris reprimentis Ecclesiastici. i. Plenitudo sapientie timere deuz. plenitudo sapientie conuenienter ponitur in timore: timor enim sapientia iniciat. cōfirmat et consummat. timor domini sapientiam iniciat Eccle. i. Initiū sapie timor dñi alīas em̄ sine timore sapiētiā dñi initiare non vz: q̄ sicut vulgariter dr. Stulꝰ nō timet donec accipiat id qō accipere nō vellet p̄ pt hoc dr Prouerbioꝝ. xxviij. Beat⁹ hō q̄

semp est pauidus. qui aūt mentis est dure cotruet in malum. Scō. timor dñi sapientiam cōfirmat Ecclesiastici. i. Radix sapientie timere dñm. Rami em̄ illius lōgeuꝰ sicut ei exvirtute radicis arbor i terra firmatur. sic ex virtute timoris sapientia solidatur. vnde i. ꝑs. Confige timore tuo carnes meas. vt sim firm⁹ in timore. sicut arbor figit ⁊ firmatur ex radicis humore sic sapientia ex timoris hūore. Tercio Timor sapientiā ꝓsūmat Ecclesiastici. i. Plenitudo sapie a fructibꝰ illius id est timoris. Triplex est fructꝰ timoris timor em̄ peccatum expellit. Eccl. i. Tior domini expellit peccatū. Timor dñi iustitiā adducit Eccle. Qui sine timore est nō potest iustificari. Timor etiam dñi ad gloriā deducit Eccle. xxv. Corona senū in multa peritia ⁊ gloria illoꝝ timor dñi. hoc timore bene fuit plena virgo maria Ecclesiastici xxiij. Ego mater pulchre dilectōis ⁊ ꝛioris ⁊ agnitionis ⁊ sācte spei. ipsa se dicit matrem pulchre dilectōis ꝓpter mundiciam affectionis. dicit esse matrem timoris ꝓpter anchoram vel repressionem timoris. dicit se matrē agnitōis ꝓpter claritatē circunspectionis dicit se esse matrē sancte spei ꝓpter firmā expectatōez futurę retributionis. Scō ē plenitudo fidei dirigentis hebre. x. Accedamus cū vero corde in plenitudie fidei. asperſi corda a ꝓscientia mala. Debemꝰ ergo ad dñm accedere cū bono corde. non em̄ possumus deo offerre aliquid exenniū qō ei tm̄ placeat q̄ntum ei placet cor nostꝝ pur. Prouerbiorum. xxiij. Prebe fili mi cor tuū michi. Sic q̄. debemꝰ accedere ad deū vero corde. Debemus etiaz ad deū accedere in fidei plenitudine. Omnia em̄ credere debemus viriliter ⁊ firmit̄ credere ⁊ siue implicite siue explicite omnia tenere. contra aliquos q̄ aliqua credunt ⁊ in aliquibꝰ icreduli sunt tales in plenitudine fidei ad deū non accedunt. talis erat illa mulier que dicebat Marci. x. Credo dñe adiuua incredulitatem meā. etsi ei in parte credebat i parte tñ discedebat que incredulitatē suā a dño iuuari petebat. tales sunt similes pulis qui quādo incipiūt ire indiget baculo sustentante. sic isti exhortatōibꝰ et auctoritatibꝰ ⁊ miraculis que i sacra scriptura legim⁹ debent sustētari donec possint infirma fide radicari sic ergo in plenitudine fidei ad deū debemꝰ accedere. Debemus etiam corda nostras a conscia mala aspgere. Debemꝰ etiā facere sicut mulieres q̄ telas suas crudas et nigras euoluunt ⁊ extendunt ⁊ quibusdam aspgoriis aspgunt ⁊ sic eas mūdas ⁊ albas reddūt Et q̄ istō nō est in nostra potestate vt possimus animas nostra dealbare ideo hoc a dño debemꝰ petere pā. i. Asperges me ysopo ⁊ mundabor. lauabis me. ⁊ sup niuem dealbabor. Sic ergo est plenitudo fidei dirigentis. hac plenitudine fidei beatissima ꝑgo maria plena fuit. ⁊ idcirco creatorem mundi concipere meruit Luce. i. Beata q̄ credidisti qm̄ perficientur in te que dicta sunt tibi a dño. Tercio ē plenitudo beatitudinis consūmantis Ecclesiastici. xxiiij. In plenitudine sanctorum detentio sanctoꝝ est in plenitudine meritorū sicut ei graue p̄ naturā non potest ascēdere sursū ⁊ sicut leue nō potest p̄ naturā descēdere deorsū. sic vacui meritoꝝ nō possūt ascēdere ad beatitudinē electoꝝ. Nā sicut plenitudo vini a dolio vacuū expellit sicut plenitudo sāctoꝝ vacuitatē meritoꝝ expellit. Ideo gloriosa virgo maria deīta fuit i plenitudine sanctoꝝ. qz i ipsa fuit abundantia meritoꝝ. Nec mix. ipsa ei quē totus orbis nō capit. qui totū orbē creauit in suo vtero cōclusit Eccl. xxiiij. q̄ creauit me requieuit in tabernaculo meo Nos ergo in plenitudine fidei ad ipsū accedamus. de cuius plenitudie nos oīs accepimus exordiū vt oīi plenitudie ōi impleamur. donec ei in plenitudine glie occuramus Eph. iii. Occurremus oīs in vnitatē fidei ⁊ agnitōis filii dei i virū p̄fectū in mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. sic scō ergo ꝓmendatur beata virgo maria ab abundantia spiritualis decoris. cū dicitur gratia plena. Tercio ꝓmēdatur a gratia presentis saluatoris. cum dicitur. dñs tecum. Sciendū est ergo q̄ dñs tripliciter fuit cū beata virgine maria. Prio em̄ fuit cū ea in cōsiliis audiendis Scō fuit cum ipsa in operibus meritoriis exequēdis. Tercio fuit cū ipsa i miseriis amouendis. Primo q̄ fuit dñs cū ea in consiliis audiēdis Exod xviii. Audi vba mea ⁊ ꝛsilia mea. ⁊ erit dñs tecū. Beata virgo maria verba ꝛsilia gabrielis archangeli diligēter audiuit. ⁊ ideo dñs cū ipsa fuit Nec mix si libenf beata ꝑgo maria ꝓbos angeli sibi partum eterni regis nūciātis audiuit Luce. i. Ecce concipies i vtero ⁊ paries filiū. regina ei terreno regi despōsata qñ pepit. libēter ꝑba obstetricis audit qñ dicit ei. Natus est tibi puer masculus qui regni gubernacula possidebit ꝙ

sciat se illum cū ardore p̄cepisse. cū dolore peperisse. ⁊ de necessitate p̄ euentū mortis regni gubernacula deserere. gaudio ergo magno beata virgo maria gaudere debuit que vnigenitū suū sine ardore cōcepit. sine dolore pepit que etiā sine fine regnabit in domo iacob in eternū. ⁊ regni ei⁹ nō erit finis: qz ergo beata virgo verba archangeli audiuit et exaudiuit ideo dñs cū ipa fuit. vñ et hic dr et erit dñs te cū. Dñs fuit secū in mēte p̄ graz fuit secū in vētre p̄ corporalē p̄sentiā. fuit secum in itinere in egiptū fugiendo ⁊ de egipto reuertendo. fuit secū in cruce mrez virginē discipulo virgini p̄mendādo mō est secū in celis. cū ipso eterna leticia p̄fruēdo Pro. ix. Mecū sūt diuitie ⁊ gloria. opes superbie ⁊ iusticia. Scō fuit dñs cū beata virgine in opib⁹ meritoriis exequēdis. 3 Reg. vij. Oīe quod est in corde tuo fac et fac qz dñs tecū est btā v̄gō maria de bono thesauro cordis sui p̄duxit monetā sācte opationis. ⁊ ideo dñs fuit cū ipa in arduis operibus exequēdis Pro. vi. Manū suā misit ad fortia ⁊ digiti eius applicuerūt fusū. ⁊ qz dñs fuit cū ipsa in assumptione ⁊ ineternū erit cū ipsa in retributione Cañ. viij. Que est ista que ascendit de deserto delitijs affluens innixa super dilectū suum. bene vides q̄ a dilecto suo elongata nō erat. q̄ sup ipz innixa seipaz reclinabat. ⁊ ideo charitatis delitijs affluēs ascēdebat. frustra em̄ alia ad regnū celoz ascendere nititur si nō sup dilectuz charitate innititur. Tercio fuit dñs cum beata virgine maria in miserijs ammouēdis dicit. i. Ne timeas a facie eoz quia ego sū tecū vt eruā te dicit dñs. Ista verba dicunt de hieremia prophetā q̄ a dño (sicut legit ibidē) fuit sanctificatus in vtero dicit. i. priusq̄ te formarē i vtero noui te. Et anteq̄ exires de vulua sctificaui te iō verba p̄dicta p̄petenter gl̄iose virgini adaptam⁹ ipsam em̄ sctificatā fuisse in vtero firmiter tenem⁹. vñ in p̄s. dr. Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. xp̄s ergo gl̄iosā virginē mrez suā quā i vtero sanctificauit a morte ⁊ oīm mortalitate eruit siue eripuit q̄ santis suis facere cōsueuit p̄s. Ut eruat a morte animas eoz ⁊ alat eos in fame. in illa superna felicitate auditas famis sacietatē fruitionis nō expelit. ⁊ fruitiōis sacietas famis sacietatē nō excludit vñ cāt̄ de beatis. Fruūt nec fastidiūt q̄ frui magis fitiūt hoc ē illa supna refectōe. Ad quā nos p̄ducat q̄ viuit. ⁊c.

¶ De sancto Ambrosio. Sermo primus.

Petra fundebat michi riuos olei. Job. xxix. In verbo proposito cōmendatur beatus ambrosius a duobus. Primo ab affluentia diuine bonitatis: cum dr. petra fundebat michi. Secundo ab abundantia perfecte charitatis. cū dr riuos olei. Quantū ad p̄mū sciēdū q̄ petra dr xp̄s. i. Chor. x. Petra aūt erat xp̄s ⁊ dicitur petra non ꝙ rei veritatē. sed ꝑ signationē. ipse enim signatur per petram ꝓpter soliditatē et stabilitatē. ista petra sup beatum ambrosiū quattuor effudit que sup electos suos effudere p̄sueuit. Primo em̄ effudit aquā baptismatis ad ablutionē regenerādoz. Scō abundantiam sapientie salutaris ad eruditionē indoctoz. Tercio misericordiā sue pietatis per expectationē peccatoz. Quarto virtutem sp̄ūsancti ad confirmationē p̄fectoz. Prima ergo effudit dñs aquā baptismatis ab ablutionem regenerādoz Ecclesiastici. xxxvi. Effundaz sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimini ab oīb⁹ inquinamētis vr̄is aqua baptismatis dr effectiue aqua munda qz peccatoz mō datiuus. Nam sicut dicunt populares ⁊ verū est deus posuit virtutem suam in trib⁹ herbis lapidibus ⁊ verbis. Nam lapides p̄ciosi q̄nq̄ ab apostematibus liberant. Verbe etiam cirologoz arte contrite ⁊ vulneribus aplicate vulnera sanāt. sic ⁊ in verbis virtutē suam posuit vt per intentionez applicate ad aquā baptismatis sanent tā ab originalib⁹ q̄ actualib⁹ peccatis. vnde beatus Aug⁹. que est tanta vis aque vt corp⁹ tangat et cor abluat et, nisi faciente verbo. accedit verbum ad elementū ⁊ fit sacramentū. hac aqua baptismatis suis regeneratus beatus ambrosius etiā postq̄ fuit in episcopū melodiam electus adhuc em̄ erat cathecumin⁹ sicut de ipso legitur. solebāt em̄ holes volentes ad baptismū venire sicut facūt puri q̄ volunt se in aq̄s fluuialibus balnea re pretereūt ei si aq̄ sit nimis frigida aut repida ⁊ ad balneādū q̄n inueniūt quenitꝓpetentē imergūt se in flumine ⁊ ibi sic cūde natāt sic faciebāt se holes p̄ius trui in fide. ⁊ cognita veritate ⁊ delectatiōe fidei sese faciebant regenerari baptismate q̄ō beatus Ambrosius. cum omni diligētia fecit. Ipse enim baptisat⁹ sicut piscis ficus in aq̄s delectabiliter virit ⁊ alios efficaciter ad baptismū adduxit. mi quos

etiā beatum augustinum doctorem egregium baptisauit. Scō effudit abundantiam sapiētie salutaris ad eruditionē in doctoz. Isaie. xlviij. Effundā aquas sup sitientem ⁊ fluenta sup aridā. sitiens aia sue arida est illa q̄ est desiderio aquaruz sapientie salutaris affecta. sicut em̄ terra tempore estuo vehemēter sicco ⁊ calido ex nimia siccitate rimis ⁊ scissuris a se invicem diuiditur. ⁊ tunc vulgariter sitire dicitur. sic anime fidelium tanq̄ aride et sitibunde aquis salutaris sapiētie irrigari ⁊ sic fecundari appetunt tales benedictionem a dño recipiunt. Hebreoz. vi. c. Terra sepe venientē super se bibens imbrem. ⁊ germinans herbam optimā illis a quibus colitur accipit benedictionez a deo Talis aqua sitibūda fuit beat⁹ ambrosius. vñ bene potuit dicere illud ps. sicut ceruꝰ desiderat ad fōtes aquaz ita desiderat anima mea ad te de⁹. Quarto virtutem sp̄ūsancti ad confirmationem perfectoz. Isaie. xxxij. Effundetur sup nos spirit⁹ de excelso. Sicut apostoli dñi misso de excelso sp̄ūsctō in linguis igneis fuerūt cōfirmati ⁊ in fide xp̄i firmiter solidati. sic istud quotidie dñs in electis suis efficit ⁊ maxime p̄fectis Trenoz. j. De excelso misit ignē in ossib⁹ meis ⁊ eruditit me oīs. hoc igne sp̄ūsancti fuit beatus Ambrosius dulciter affect⁹ sapiēter edoctus. firmiter stabilit⁹. Ista em̄ tria facit sp̄ūsanct⁹. docet em̄ dñm diligere dulciter sapienter ⁊ fortiter. De istis trib⁹ erē plū in vna p̄sona inuenimus. Cum enim domin⁹ christus de sacramento sue future passionis loqueretur ex dulcedine dilectiōis qua beatus petrus afficiebatur in amorē sue p̄sentie corporalis. Respondit absit hoc a te dñe. Nō em̄ morieris. ⁊ in hoc a dño reprehēsus fuit. dictum est ei. Vade post me sathana non em̄ sapis que dei sunt. tu em̄ etsi diligas dulciē diliges et sapiēter. nichil em̄ aliud est nō sapis q̄ dei sunt dicere q̄ deū sapienter diligere et in hoc bene apparet in sapiētia Petri p̄ statu illi⁹ tēporis: quia nō poterām⁹ a morte liberari nisi interueniēte morte saluatoris. vñ cū dñs postmodū sibi memoriā de morte futura repeteret beatus

petrus tam correctus non cõtradixit imo secum ipso si opus esset mori promisit qõ minime tenuit. quia adhac terciam amoris cõtradictionẽ non obtinuit. sed postmodum ꝓfirmatus virute exalto publice nomen domini predicauit tunc non solũ dulciter ⁊ sapienter. sed etiã fortiter dilexit ita vt non posset que viderat. et audierat non loqui ex tũc. etsi animam pro christo non posuit tamen semper pro fide christi exposuit ponendam. ⁊ finaliter dilectiõe que in ipso morte fortior exiuit mortẽ validissime superauit. sic scõz qõ de beato ambrosio. dicere ceperam⁹ ipse dilexit fortiter dulciter ⁊ sapienter. Nam sicut de ipo legitur. Ipse tante pietatis ⁊ dulcedinis erat. vt si aliquis casum suum ei confitere tur tantum flebat q ipsum ad flendũ compellebat. Tam sapienter dominũ dilexit q ipse sicut physon repletus dei totaz ecclesiam impleuit documentis christi salutaribus. vnde adhucin ecclesia sancta fluvent eloquia sue grate eruditionis. Tã fortiter etiaz dilexit q pre nimia dilectione dominj minas principum non timuit nec terre familiaritatis gloriam quesiuit sed valentiniano imperatori propter peccatum suum introitum ecclesie interdixit eri ipsum ad agendam publicam penitẽtiaz induxit. sic ergo primo notatur influentia diuine bonitatis cuz dicitur petra fundebat michi. Secũdo notatur in beato ambrosio abundantia perfecte charitatis cum subditur riuos olei. Sciendu q charitas per oleum ratione quadruplici designatur. Nam oleũ lucet. pascit. lenit et supeminet. Oleum lucet quia ignis est fomentum. Oleum pascit qz est condimẽtum cibi. Oleum lenit qz dolotis vulneri mitigatiuum. oleum supeminet quia est loci positione ceteris liquoribꝰ in sui admirtione suprem uz. ⁊ in istis quattuor ꝓprietatibꝰ bene charitatis proprietas designatur. Nam charitas lucet per eruditõnem pascit et spiritualem refectionem lenit per consolationem. supernatat per excellentiam valorem ⁊ sublimiorem contemplationem. Primo ergo charitas cõparatur oleo. qz lucet est ignis fomentũ Exodi. xxvij. Percipe filijs israel vt afferãt tibi oleũ purissimum. vt ardeat lucerna sẽp i tabernaculo testimonij. Per istũ oleuz sapiẽtia sacre scripture designatur quia sicut oleum est fomentum ignis. sic sciẽtia sacre siptnre ẽ fomẽtũ sancte eruditionis. istud oleuz euanescit ꝑ elationẽ sed multiplicatur et crescit ꝑ humilitatẽz qõ bñ signat. iiij. Re. iiij. Ubi mulier illa dixit heliseo querẽti qui haberet i domo sua non habeo nisi parũ olei quo vngar. vbi signatur humilitas sanctorũ. qui sibi datã a deo sapiẽtiam vix credũt sufficere ad suam vnctionem vel sanctificationem sed in hoc q se exhibẽt vasa ꝑ humilitatẽ efficiũtur magis capacia diuine sapiẽtie non solum ad suam sed aliox informationez vnde ibi legitur. q illa mulier ex modico oleo omnia vasa sibi oblata impleuit. et tunc vltimo oleum stetit. in quo signatur q in hac vita sanctis doctoribꝰ humiliter sapientibus quantuncumq; infundant aliis semper multiplicatur oleũ sancte eruditionis. sed tunc finaliter stabit quando omnes. erimꝰ docibiles dei. et tunc ille qui per suos dispensatores nos docuit ex sua visiõe nos claritate noticie illustrabit Secundo charitas comparatur oleo. quia pascit et est condimentum cibi. Gene. xxvij. Det tibi deus abũdantiam frumenti vini et olei. vbi notantur tria que ad statum viri perfecti requiruntur. scilicet fortitudo iocunditas et dulcedo. fortitudo significat nomine frumenti. quod notatur cum dicitur. Det tibi deus abundantiam frumenti. Ex frumento enim conficitur panis triticeus de quo dicit propheta. et panis cor hominis confirmet. Non videtur esse nutriti triticeo. sz sulphureo pane q pulsati stati oficiunt in tentatione. tales sunt qui ad tẽpꝰ credunt et tẽpore tentationibus recedũt sed sancti domini ex adipe frumenti abundanti fuerunt qui in tentationibus nõ solum tribulationem. sed etiam in tentatõe mortis firmi ⁊ stabiles inuenti sũt Roma. viij. quis nos separabit a charitate xpi. tribulatio in angustia ⁊c. Certus sũ q nec mors nec vita sz nec aliq creatura poterit nos separe a charitate que est in christo iesu. Scdo inviro pfecto requiritur spualis iocundatio cũ ꝺr vini. hoc est em de quo ꝺr Judi. ix. Nõ possũ ꝺsercere vinũ meũ qõ letificat ꝺm ⁊ holes ⁊ hoc ẽ q multũ placet oculis dñi leticia sibi bñ cõscij pro. xvij Animꝰ gaudẽs etatẽ floridã facit. Nam sicut i floze ẽ spes fructꝰ sic ex gaudio bñ sibi ꝑscio ẽ expectatõ eterni boni. Tercio reqritur in viro pfecto dulcedo ⁊ h notatur i nose olei. Oleũ em ⁊ pulmenta condit ⁊ fercula delectabiles reddit i quo signat intima vnione dulcedo caritatis q tribulatiões qntucũq; amaras i dulcedinẽ generis

Deut. xxxij. Qui immundatiões maris qsi lac sugẽt magna virꝰ caritatis q sugere mel de petra. oleũq; de saxo durissimo cõsecuit ⁊ holes sua dulci iniunctione ꝑfusos filios posthbus maris efficit q dulces luenuntur in ꝓcellosis ⁊ falsis fluctibus marinis. Tercio quartas cõparatur oleo qz lenit ⁊ est mitigamen dolotis Luc. io. Samaritanus infudit vulneribꝰ sauciati vinũ et oleũ. in vino signatur dura increpatio. In oleo signatur benigna cõsolatio. vtrũq; cõsuevit infundere bonus samaritanꝰ. vinũ increparionis qntuz ad duros oleũ ꝑsolationis qntũ ad afflictos. ad correctionẽ patos. sz dñs tanq; pius medicus ꝑm quod nobis ꝓpetere perpẽdit vinũ ⁊ oleũ infudit. ⁊ qm imbecilles sumus et magis ꝑsolatiõe q; ex asperatiõe idigemus lõge nobis amplius de oleo q; devino infudit dñs. si em qnq; inspecta necessitate vulnez nrox duos cados vini dispẽsatorib⁹ suis nobis ministrãdos ꝓmisit. ad sanationem vulnez. quinq; cados olei ad ꝑsolationẽ nram a ministris suis nobis vult ipendi. contra duros ꝑlatos qui sibi subditos aggrauãt. graue iugũ i ponẽdo cũ tñ tanq; fortiores in hoc posse sint vt portent onera eox. et cũ ex oleo diuine ꝑsolationis deberẽt subditis suis exhibere materna vbera. ex vino nimie severitatis solũ exhibent paterna verbera Quarto q oleũ signatur charitas. qz supereminet loci positiõe supmũ ceteris liquoribꝰ infusũ i. Cholinteox. xiij. Adhuc excellẽtiorẽ viã vobis demõstro q dicit. de caritate loquẽdo. que ẽ excellẽtior tã q; ampliotis valotis. ꝓmanẽtie firmiotis tanq; sui ipsiꝰ ꝑfectionis dulciotis. Tãti valotis ei ẽ charitas q; sine ipa nec fides nec sciẽtia nec miracula. nec corpota etiã ad hoc vt ardeãt ad meritũ ꝓsunt ꝓ xpo distributa. Tante etiã charitas est stabilitatis qõ euacuata fide ⁊ spe charitas nũ q; excidit. i. Chox. xiij. Nec mix qz fides ẽ non apparentis. spes nondum adepti boni. ⁊ ideo per felicitatem apprehensa certa veritate adepta firma tensione. nõ ege bñ beati fide nec spe. quia vt diximus caritas tante est inhesionis ⁊ coniunctiõis q; sicut dicitur. i. Cholinteox. vi. Qui adheret deo vnus spirit⁹ est. in hac vita adheremus deo per conformitatem voluntatis vt sic mereamur esse conformes dinine claritatis qõ erit in beatis. ex cõformitate ⁊ vnione charitatis ad illum cui⁹ charitas in hac vita diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. vt per ipsum peruenire mereamur ad illam dulcedinẽ spiritus sancti de qua dicitur. Ecclesiastici xxiiij. Spiritꝰ meus super mel dulcis. Et ne illa dulcedo crederet esse transitoria subditur q est hereditata vel eterna qõ notatur cuz subditur ⁊ hereditas mea super mel ⁊ fauum. Ad quã nos ꝓducere dignet. Amẽ.

¶ De sancto ambrosio. Sermo secundꝰ.

IMpleuit eũ dominus spiritu sapientie et intellectus Ecclesiastici. xv sicut dicitur. 2. Thi. 2. In magna domo non solum sunt vasa aurea et argentea. sed etiam fictilia et lignea ⁊ hoc quidam est in ꝓtumeliam illa vero in honorem. Sciendũ est q; dyabolus habet vasa sua in hoc mũdo. ⁊ xpi sua vasa. dyaboli sũt vasa i ꝓtumeliã. vasa xpi sũt vasa in honorẽ ⁊ ꝑm diuersitatẽ vasox ẽ diuersitas fũdẽtiũ ⁊ ifusox. Sciẽdũ ẽ ergo q dyabolꝰ vasa sua infundẽdo replet quadrupliciter. Primo replet eas l mundis cogitationibꝰ. Scõo puersis locutionibꝰ. Tercio supfluis inturgitatiõibꝰ. Quarto anxijs cupiditatibꝰ. Prio ergo dyabolus implet vasa sua immundis cogitationibꝰ. Exodi. viij. Domꝰ egiptiorũ implebuntur muscis diuersi generis. Domꝰ egiptiox sũt corda pcõx q; muscis diuersi generis implentur qñ malis cogitationibus sordidantur. musce sunt inde te pũgitiue ⁊ sordide ꝑ quas signant male cogitatiões maxime carnalis concupiscẽtie. iste em corda peccatox inquietant pũgũt ⁊ fedãt. ⁊ iõ flabello ꝓprie discussionis ⁊ sancte ꝓfessionis abigi dñt. ipse em suauitatem vnguenti sancte deuotionis exterminãt Eccle. io. Musce morientes ꝑdunt suauitatẽ odoris. musce morientes sũt puerse cogitationes. q; morientes dicte sũt qz qntum in ipsis est spualẽ mortem inducũt. iste etiã suauitatẽ vnguenti perdunt qz dulcedinẽ sancte deuotionis excludunt. Secũdo dyabolus implet vasa sua puersis locutionibus. Piere. x. Implesti cogitationẽ omni malitia tuam. et ꝓverbis penitentie verbis supbie blasphemasti. Sciendũ q malitia in cogitatione inchoatur. in delectatiõe ꝓgreditur. i cõsensu ꝓsumatur. sed in locutione monstratur. Nã ex abundantia cordis os loquitur. Sicut em fons replet loca vicina ⁊ circũiacẽtia et postmodum per riuulos sese foras diffundit. sic abundantia malitie postq;

cor ꝛmpleuit per meatuz oris in peruersa locutione foras pcedit ꝓpter qđ dicit ꝙ post implētionē malitie ꝓ verbis penitē tie in verba supbie anima misera excessit verba penitentis debent esse verba inuocatiōnis diuine miserationis. Cū ecōtrario ꝗba multoꝝ post peccata grania sint desperatiōis que verba blasphemie possunt dici. Ipsi enim recte spiritū pietatis blasphemare dicuntur quando ipsum ꝙ est pater misericordiaꝝ ꝛ deus totius cōsolationis nō mitem ꝛ benignum. sed crudelem ꝛ austerum imaginātur. ꝛ ideo dominum alium quē ſm veritatem sit suspicantur ꝙ blasphemie imputatur. tales sicut frenetici manum renuunt medicantiz et congaudent manu sagittantis. hoc est consiliarij. peruersi vel dyaboli qui sagittare in occulto rectos corde cōsueuit Romano. ꝛ. An ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiam te adducit. Ecce qđ peccator debet habere in ore verbū inuocationis diuini auxilij benignitatis vel miserationis: ſz dr. tu aūt scōm duritiā tuā et cor impenitēs thesauros tibi irā quod ē prefer reꝛa corde suo verba blasphemie vel desperationis. Tercio dyabolus implet vasa sua superfluis ingurgitatiōib⁹ Ysaie. lvi. Uenite sumam⁹ vinū ꝛ implea mur ebrietate ꝛ erit sic hodie sic ꝛ cras et multo ampli⁹. ista sunt verba gulosoꝝ ꝙ ventris sui seruitio tota curā suā ꝛ totuz studiū ipendūt ꝛ diligenti⁹ ventri suo ꝙz deo deseruiūt philipenſ. 3. Quoꝝ ds vēter est. dūs solēt tēpla ꝓstrui altaria erigi ministri ordinari. carnes imolari. thura accendi. sic est in hoie cuius de⁹ venter ē et qui ventrem suū deo colit. Nā templū eius est coquina. altare est mēsa. ministri sunt coci. carnes imolate sunt carnes cocte ꝛ parate fum⁹ incensoꝝ est odor sapor rū. Ecce quō isti diligenter deo. i. ventri suo deseruiunt. solent homines deuz suū orare vt aliqua spūalia b ficia vel tpalia ab ipso. valeant impetrare. Mō vide qđ bficiū vel prebendā hoies gulosi s deo suo ſcz vētre impetrāt Ysa. 13. Torsiones et dolores tenebūt ꝙſi parturientes dolebūt. Ecce dura ꝛ dolorosa prebenda. vis audire distributiones quotidianas canonicoꝝ ꝛ vicarioꝝ isti deo seruientium. Eccle. 31. Uigilia ꝛ colera ꝛ tortura viro ſfrunito hoc est guloso qui nō est frenat⁹ aliquo modestie vel tpantie freno. Quarto dyabolus implet vasa sua anrijs cupiditatib⁹ Job. xv. implebit ardore stomachum suū. stomachus est receptiuus cibi roꝝ sic appetitus est inquisitiu⁹ tpaluz bono: ū ꝛ ideo ꝙ stomachū volnit signare cupidi desiderium siue appetitū quē non dixit impleri saturitate. ſz ardore. Qđ bona tpalia cor suart nō pñt aliquo mō saturare. Est ei suarus sicut onager qui semper ventū attrahit. Est etiaz sicut terra salsa losa que semp sitit. Est etiā sicut ignis q̄ nunq̄ dicit sufficit. et ideo desiderū illius impletur ardore ꝙ nunq̄ sacietate. Sic ergo sūt vasa in ꝛtumeliā que quadrupliciter implet dyabolus. Scōo fuit vasa honorem que quadrupliciter implet xp̄s Prio. ei implet vasa sua possessione bonaꝝ tpaliū. Scōo cognitiōe veroꝝ. Tercio pfectione spūalium odoꝝ. Quarto fruitione eternoꝝ. Primo ergo implet christus vasa sua possessione tpaliū bonoꝝ. ps. Aperis tu manū tuā ꝛ imples oē rial bñdictione xp̄s in signū liberalitatis manus aptas habet et semper habuit. ꝛ nō solū apertas. sed etiā pforatas. qđ alicuius hois liberalis exꝛemitur largitas solet dici ꝙ hz manus pforatas in signuz ergo quod xp̄s retinere noluit qđ nobis nō ꝛmunicauerit manus suas in cruce, voluit perforari. sed miseri homines vltam xp̄i liberalitatē nō attendūt: et ideo eius ptāti et bonitati sicut deberet gras. non impēdūt Job. 22. Qđ nichil posset facere olpotens estimabāt eū cū ille impleuisset domos eoꝝ bonis ad ſraz. dūs domos diuitū hui⁹ mundi replet tpalib⁹ bonis: ſz tpi imoderato amore ſpoꝝ detenti obliuiscūtur datoris. ꝛ lō fructū nō captūt er ipsis qz diuitie ſpoꝝ aut erugine corrūpuntur. aut tineis demoliuntur. aut furibus effodiētibus auferentur Agge. i. Qui cōgregauit merces misit eas in saccū ptūs qz ꝓpter ingratitudinē maloꝝ diuitū aut diripiūtur violentia principū aut ammittūtur ꝙ infortuniū. aut quod est generale necessario relinquūt i morte ꝙ iudicio rū uinū: ſz beatus ambrosius. non solum diuitijs spiritualibus. sed etiam temporalibus a domino fuit impletus. fuit enī episcopus mediolanensis potens in opib⁹. et in operibus. qui dispersit dedit pauperibus. ꝛ ideo coronauit eū dūs in miseratiōib⁹. Scō implet dūs vasa sua cognitione veroꝝ Eccle. xvii. Creauit illis scientiam spiritus. sensu impleuit cor illoꝝ. mala et bona ostendit illis. Dominus sanctos suos spūales effecit ꝛ ideo illis nō scientiam carnis. sed scientiā spūs

cōmunicauit ipse spūalib⁹ spūalia ꝓpauit Nā carnalis vel animalis hō ea que spi rit⁹ dei sūt nō ꝑcipit. 1. Chorinteoꝝ. ij. sed tur. sensu impleuit cor illoꝝ. iste sensus nō est corporis quo apprehenduntur ista sensibilia: sed etiaz sensus cordis quo sapiūt ꝛ intime sentiūtur spiritualia. Eccles. vi. Sapiētia doctrine ſm nomen suū hoc est sapida scientia vel sapore senſificatiua Sapiēt. ij. Sapiētia sanctoꝝ nō solum habet candorē lucis: sed dulcorē melis. sequitur. mala ꝛ bona ostendit illis. mala ad fugiendū. bona ad eligēdū. magnū deus fecit ꝓ homine qđ dedit ei oculos corporis ad discernendū inter vtile ꝛ nocius. Sed lōge amplius fecit ꝓ ipso qđ dedit ei oculos cordis ad discernendū inter bonū ꝛ malū. hoc sensu cordis impleuit dūs beatū Ambrosiū qui repletus est de plenitudie sua. vbicūq̄ ꝛmūicauit ad informationē fideliū. Ipse em̄ fuit sacc⁹ dūi replet⁹ tritico cognitiōis veritatis et istū saccū in medio ecclesie q̄ſi venalez exposuit: qz ꝛ triticū doctrine dedit. ꝛ premiū eterne retributiōis recepit. Prouer. xi. Qui abscōdit frumēta maledicetur in populis. bñdictio aūt sup caput venditū. Tertio implet dūs sanctos suos pfusione spūalū odoꝝ. Job. xij. Domus impleta est ex odore vnguēti. vñ domus ex odore vnguēti ipleri dr. qñ suauitate interne deuotiōis pfundit. iste odor a xp̄o nobis infundit tanq̄ a fonte. nō dico rāq̄ riuulus: ſz tanq̄ gutta dulcedinis suę que dulcedo tāte attractiōis est in natura sua. ꝛ calcaria hz raz dulcia vt ab isto odore trhatur. ꝛ in eodem odore currat anima sctā. Cañ. j. Trahe me post te curremus in odore vnguētoꝝ interna deuotio est magistra bona q̄ ineptas cogitationes tanq̄ garrulos garciones. in scola cordis saccula ꝛ virgis correctiōis reprimit: silētiū indicit ꝛ totū cor delitijs gaudū ꝛ leticie pfundit. qđ bñ signatū est. ij. Mach. z. vbi dr. Q. ſ. tēplū qđ paulo antea timore ꝛ tumultū erat plenum apparēte emnipotēti deo gaudio ꝛ leticia impletū hāc suauitatē odoris interne deuotiōis beat⁹ Ambrosius habuit. Nā sicut in vita beati Martini legitur. cū ipse in decessu beati Martini celebraret missaꝝ solēnia sup altare obdormiuit ꝛ totū officiuz exequiarū illi⁹ celebrauit. hoc excepto q̄ dericis excitantib⁹ solū capitulum sicut ipse dicit nō expleuit bene abstract⁹ ꝛ illectus erat iste sanctus in supnis ꝛ interius delitijs ꝙ mediolani pñs corpore turonis pñs spū. nescio quo miro modo et soli deo cognito occulto secreto Beati Martini exeqas celebrauit. Quarto implet vasa sua fruitiōe eternoꝝ. Phili. iij. Deus me⁹ impleat omne desideriū nr̄m ſm diuitias in gl̄ia in christo Jesu. Quādiu in presenti vita sumus nostrū desiderium nō impletur: sed impletio nostri desiderij erit i diuitijs gloriose visiōis christi. Johā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū verꝝ ꝛ quē misisti dñm ie suz christū dñs iesus christus qui ad istā visionē gloriosam beatū Ambrosium perduxit nos perducere dignetur. ꝛc.

De corpore christi. Sermo primus.

EDgo vos accipere cibū ꝙ salute vr̄a. Actuū. xxvij. In verbo proposito duo notātur. Ad que apostolus nos hortatur. Prio hortat quēlibet nr̄m ad ꝓceptionez sacre cōmunionis cū dicit Rogo vos accipere cibum. Scōo ponit rationem sue exhortatiōis cum subdit ꝓ salute vestra. Sciendū ergo ꝙ cibus sacre cōmunionis cū omni diligentia ꝛ reuerentia debet sumi. ꝛ hoc quadruplici ratione. Primo: qz est cibus verus ad sustentationē viatoꝝ. Scōo qz est cibus electus ad impinguationem aridoꝝ. Tercio quia est cibus solidus ad confirmationē pfectoꝝ. Quarto quia est cibus absconditus ad glorificationē electoꝝ. Primo ergo iste cibus est cibus verus per sustentationē viatorum Joh. vi. Caro mea vere est cib⁹ ꝛ sāguis meus vere ē potus. Caro ꝛ sanguis christi vere sumuntur sub speciebus visibilibus sacramenti panis ſcz ꝛ vini sicut enī verbum meum interius in mente absconditur voce imbuitur vt a circumstantib⁹ audiatur ꝙ sicut filius dei ab eterno in sinu patris visibilis et tempe. verbum caro factū est ꝛ habitabit in nobis sic caro et sanguis xp̄i in naturis suis oculis corporalibilib⁹ inuisibilia. qz tam sunt glorificata sub speciebus visibilibus cōsecrātur dispensantur ꝛ a fidelibus tanq̄ verꝝ cib⁹ ꝛ verus pot⁹. qm̄ etsi alū cibus ꝛ potus vitam humanam sustentant tamē ipsam ꝓpetuare non valent: ſz caro et sanguis christi sicvitā spūalē sustētāt ꝙ ipaz perpetuāt Jo. vi. Qui mādūcat carnem meā ꝛ bibit sāguinē meū hz vitā eternaz et ego resuscitabo eū i nouissimo die. Si

deles carnem xpi et sanguinem sub sacramento percipiētes dicūtur vitā habere i p̄senti in spe futuro vere. et hoc cū corpis gloriosa resuscitatione. Anima ei corpus illud qđ habuit sociū meriti debz habere sociū p̄mij. ⁊ sicut fuit cōsors tribulationis sic debet esse et cōsolatōis. qñ alicui hospitatur in hospicio alieno q̄ hospitatur nunq̄ se bñ recipi iudicat si ille q̄ eū in hospicio suo recipit eū suo fenū ⁊ auenam sufficiēt̄ nō ministrat. sic aia beata nūq̄ se p̄fecte hospitatā iudicaret nisi sūmus paterfamilias corpi suo tāq̄ equo mensuram bonā ⁊ cōfertam et coagitatā illi⁹ supne refectōis ministraret hoc cibo spirituali dūs i hac vita nos voluit reficine in via deficeremus fatigati Mathei. xxv. Dimittere eos ieiunos nolo ne deficiāt in via. Secundo cib⁹ est cib⁹ electus ad impinguatōez aridoꝝ Aba. i. Incrassata ē pars ei⁹. ⁊ cib⁹ ei⁹ electꝰ. pars fidelitū tunc incrassatur qñ alabus eoꝝ devotio donatur. qđ petebat ꝓpheta dauid cū dixit sicut adipe et pinguedine repleat ala mea. sicut ei terra arida non potest fructum p̄ducere nisi p̄fūdatur celesti rore et imbre desup veniēte. sic aia fructū bōe operationis nō p̄ducit nisi quādo eā dūs rore supne benedictionis ⁊ interne deuotiōis p̄fundit Isa. xlv. Rorate celi desup et nubes pluant iustū. sic pars hominis fidelis incrassatur qñ sibi diuinit⁹ devotio donatur ꝓter qđ dicit incrassata ē pars eius. subditur aūt. ⁊ cibus eius electus ⁊ cōpetenter iste cib⁹ electus dicitur in ipo enim ille sumitur de quo Cāti. v. Dilect⁹ meus candidus rubicundus electus ex milibus. electum cibū et delicatū duo faciūt. scz efficacis ad fortificationem ⁊ dulcedo ad delectationē. que duo reperim⁹ in cibo isto. cibus em̄ iste fortificat et delectet p̄salmista Cibauit illos ex adipe frumēti ⁊ ō petra melle saturauit eos. adeps frumenti operatur ad fortitudinem. mel aurem in se continet miram dulcedinem. sic cibus iste operatiuam fortificat ⁊ assertiuam dulcorat. istum cibum dominus dedit discipulis suis quādo debuit recedere ab ipsis ad modū hominum. qui volūt p̄fici peregre qui solēt amicos ⁊ vicinos suos conuocare ⁊ ipsis conuiuium facere ad impressionem cōmemorationis persone sue. i. ad Chorinth. xi. hoc facite in meam ꝓmemoratōem. Tercio iste cibus est cibus ad p̄firmationem pfectoꝝ hebre v. perfectoꝝ aūt solidus cibus qui p ipsa. cōsuetudine exercitatos habent sēsus ad discretionē boni ⁊ mali. Ego video q̄ puulis lac solet dari qui solido cibo nondum valent vti. Unde chorinthūs adhuc in fide xp̄i paruulis dicit Apoca. i. ad cho 3. Tanq̄ puulis in xpo lac dedi vobis nō escam. Sed viris pfectis solet cibus pfectus ministrari. vnde de homine fortiter medente dicitur. ꝑm consuetum sermonē iste bene comedit crustulam ⁊ micam. talis cibus perfectorum est christ⁹ i sacramento altaris in cuius figura. 3. Regum xix. dicitur. Helias comedit ⁊ bibit ⁊ ambulauit quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus in fortitudine cibi illius vsq̄ ad montem dei oreb. Oreb interpretatur mensa per quam signatur refectio eterna que est in illa vita superna. vnde istud vitium est magne efficatie et virtutis qđ ducit ad societatem superne refectōis sz dicitur quibus perfectis iste cib⁹ debeat dispensari illis enim dispensari debet q̄ exercitatos habent sens⁹ ad discretionē boni ⁊ mali ⁊ ideo iste cibus nō debet ministrari paruulis donec peruenerint ad annos discretionis vt possint iudicare de efficatia ⁊ excellētia istius cibi spiritualis. fatuus esset qui daret asino cinamomum ad comedendum et balsamū ad potandum. Non curaret de valore ⁊ bonitate ipsorum. vis audire valorem et efficaciam istius cibi audi quid dicitur vt habetur Johannis sexto capitulo. Panis quē ego dabo caro mea est ꝓ mūdi vita. Deinde multum diligit oculos suos quia valent ad totius corporis illustrationem solet etiā diligere manꝰ quia valēt ad operationem et totus corpis defensionem solet diligere pedes suos: qz valēt ad totius corporis supportationē. attamē omnia ista nullius momēti sunt si vita careant istius ergo cibi dignitatē et efficaciā de facili pcipit qui ipsam vitaz tribuere non singulari persone. Sed toti mūdo cognoscit. Quarto iste cib⁹ est abscōdit⁹ ad glorificationē electoꝝ Thob. xij. Ego cibo inuisibili ⁊ potu qui ab hominib⁹ videri nō potest vtor. ideo diu nos per fidem et non per spem ambulam⁹. istum cibum absconditum sub specie sacramēti sum⁹. et eius virtutē et dignitatē per speculū et in enigmate et non facie ad faciem videm⁹ vt fides habeat meritū cui nec humana ratio nec sensūs certitudo ꝑbet experimentum. sed facie ad faciaz isti⁹ cibi substantiaz ⁊ dignitatē videbim⁹ quādo

ab ipso in vita beata in corpore et anima ipsum videndo saciabimur Johā. xvij. hec est vita eterna vt cognoscant solum deū verum et quem misisti iesum christum tūc enim sicut oculus mentis delectabitur in sublimitate deitatis sic oculus carnis delectabitur in veritate visionis humanitatis Christus eni qui sua deitate irradiabit oculum mentis non dimittet tecum oculum carnis. sed illum visione sue humanitatis illustrabit Job. xix. In carne mea videbo deum saluatorem meum. sic ergo ꝓpio horatur nos apostolus ad preceptionē sacre communionis cū dicit rogo vos accipere cibum Secundo ponit rationē sue exhortationis cum dicit pro salute vestra. Sciendum ergo q̄ iste cibus q̄ est christus dominus salutem quadrupliciter operatur. Primo a peccatoruz sordibus abluendo. Scō virtutum varietatibus decorando Tercio in aduersitatum doloribus consolando Quarto in sanctoꝝ splendoribꝰ introducendo. primo ergo xp̄s salutem nostram operatur nos a peccatoꝝ sordibus abluendo Luce. i. Ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eoꝝ. D fis fidelibus suis sciaz salutē sue tribuit qñ baptismum sacrū instituit ⁊ instituz predicandū p̄cepit Marꝯ vlti Docete oēs gentes baptisātes eos in nomine p̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti. Merci vlti. Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit saluꝰ erit qui aūt nō crediderit cōdamnabitur vñ anime peccatoꝝ sordibus maculate Ezech. 16. In aqua nō es lota in salutem nec sale salita nec inuoluta pannis tria dicit que fiunt circa illuz qui baptisatur ipe cū in aquaz imergitur p qđ immersio peccatoꝝ designatur sal etiā in ore ipsius ponitur p qđ sal sapientie monstratur pāniculo etiaz albo ⁊ mūdo inuoluitur in quo mundicia innocentie signatur. ⁊ p ista nobis celestis ianua aperitur Apoc. vlti. Beati qui lauant stolas suas in sanguine agni hoc est in fide sanguinis christi qui dat efficatiam sacramento baptismi et sequitur vt sit potestas eoꝝ in ligno vite ⁊ per portas intrent ciuitatē. Due porte inueniuntur p quas electi in salutem eternā ingrediunt. prima est cordis mundicia Job xi. Saluabitur innocēs saluabitur autē mundicia manuū suaꝝ. Secunda porta est finalis perseuerātia Mathei. 24. Qui perseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit. Sed immundi homines p istas portas nō ingredientur. sed sicut immūdi canes ab ecclesia. sic ipi a vita btā expellētur Apoc. vlti. foris canes ⁊ venefici ⁊ ipudici. Secundo cibus iste operatur salutē nos virtutum varietatibus decorādo Ecclesiastici. 30. Salus anime in sanctitate iusticie et melior est omni auro ⁊ argento sicut salus anime est in sanctitate iusticie. ita sanctitas iusticie consistit in virtutum vario decore qui ꝓcedit a patre luminum decoris fonte Jacobi primo. Omne datum optimum et omne donum perfectum a sursum est descēdens a patre luminū sicut em̄ sol illuminat istum aerem radijs suis: sic pater luminum illuminat animam virtutibus varijs. quandoq̄ anima per contemptū terrenoꝝ deorsum inclinatur. quandoq̄ per desiderium supernorum sursum erigitur. quandoq̄ decoratur armis iusticie a dextris ⁊ a sinistris per patientiam i aduersis. tali anime sic virtutum varietatibus ornate dicit dominꝰ Ezechielis 16. Uestiui te de discoloribꝰ ⁊ calciaui te hyacinctho. ⁊ cinxi te bysso ⁊ indui te subtilibus. ornaui te ornamēto. talis anima sic virtutum varietate ornata est illa de qua dicitur Apocalipsis duodecimo capitulo Mulier amicta solet et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarū duodecim Ista mulier ē alia sancta que dr amicta sole p contemplationē eternoꝝ. luna dicitur cē sub pedib⁹ eius p̄ calcationē terrenoꝝ. Sed in capite ei⁹ dicitur esse corona stellarū duodecim per decorem varietatiz virtutū Tercio cibus iste est causa salutis nr̄e nos in tribulatione cōsolando Isa. xxxiij. Domine miserere nostri te enim expectauim⁹. Esto brachiū nostrū in mane et salus nostra in tēpore tribulationis i verbo ꝓpheta assumit p̄sonas hominum timidoꝝ nō de seipsis in periculis confidentibus Sed de auxilio fortioꝝ et ideo expectātib⁹ auxilium eoꝝ sic nos semper debemus timere ⁊ non de nobis. sed de diuino auxilio confidere et salutem nostrā cū metu et timore p̄curare ꝓphi. 2. Cū metu et tremore nr̄az salutē opamini de⁹ ē em̄ qui operatur et velle ⁊ p̄ficere p bona voluntate et ī nō nobis dñe non nobis. sed nomini tuo da gloriam debem⁹ dare et ideo miserere nostri dñe te enim expectauim⁹ cum metu et tremore et ideo dñe deus in adiutorium nostrum intēde ⁊ esto brachium nostrum in mane brachio nostro nos regimus brachio alios impugnam⁹ brachio etiam vtiliter opamur ⁊ ideo diuinū brachiū imploramus sine quo nihil agere

possum⁹ Isa.26 Omnia opa nostra opera e⁹ es in nobis dñe et ipsi⁹ in nobis opera habemus valida cui⁹ manus nec est parvula nec abbreuiata t paruula Isaie. 50. Nunquid abbreuiata t paruula facta est manus mea vt non possim redimere aut non est in me virtus ad liberandum certe dñe imo est in te virtus ad liberandum q⁹ sine te peccator liberari non potest t ideo in tribulationibus positus dicit. Esto sal⁹ nostra in tempore tribulationis dñe est salus nostra in tempore tribulationis nos in tribulationibus consolando. 2. Chor. 1. pater misericordiaꝝ t deus totius consolationis qui consolatur. nos in omni tribulatione nostra dñe est etiam salus electoꝝ suoꝝ ipsos a tribulationib⁹ eruēdo ps. Cum ipo sum in tribulatione eripiam eum. Est etiam salus eoꝝ ad eternam gloriam deducendo vnde subditur t glorificabo eum Quarto xps operatur salutem fidelium suoꝝ in sanctoꝝ splendoribus introducendo Prouerbiorum. 8. Qui invenerit me inueniet vitam et hauriet sibi salutem a dñe. Non est mirum si ille qui dñz inuenit vitam inuenit. ipse enz est qui de se ipso dicit Iob. 14. Ego sum via veritas t vita. Reuera ipe est vita p quaz gradimur. ipse est veritas per quam dirigimur. ipso est vita que inuenitur Et ideo qui sequuntur mendatium t nō veritatem nō inueniunt vitam sed mortem ps. Filij hoim vsqꝫ quo graui corde vt qui diligitis vanitatē t queritis mendatium fatue queritis qz. i. queriendo qō queritis nō inuenietis nisi iteritum ps Perdes oēs q̄ loquūtur mendatium. Dñm ergo in simplicitate cordis debemus querere t de ipso in bonitate sē tirevt cū ipso t in ipso possimus vitam inuenire eternā Sapientie. i. Sētite dño in bonitate et in simplicitate cordis querite illum sicut ei holes positi in inuio qñq; a rectitudine vie intente exorbitant sic homines duplices a recto tramite deuiātes ad supnam patriam non valent peruenire ad quam simplices perueniunt t sic istā viam inueniendo inueniunt vitam sequitur. t hauriet sibi salutē a dño. in hausio signat ab ūdātia in q̄ signat qz salute cōz bonoꝝ copia illa eēm salus eterna est felicitate fecunda Prouerbior. 8. Mecū sunt diuitie t glorie opes t iustitia homo sitiens libenter recurrit ad fontem sic nos salutem eternam sitimus ad christum recurrere debemus salutis eterne vitam fontalem in illa etiam salute est recreatio iocūda Isaie. 60. Occupabit salus muros tuos t portas tuas laudatio. tunc eēm laudando dominum ibi cantabimus deo nostro iocunda sit laudatio illa etiam salus est eterna duratione Isaie. 45. Israel saluatus est in domino salute eterna. Nobis ergo qui israel hoc est deum videntes famus vitam eternam donare dignetur qui viuit et regnat deus.

De corpore christi Sermo secundus.

Probet seipsuz homo. sic de pane illo edat et de calice bibat. 1. ad Chorin. xi. In verbo proposito nos hortatur apostolus ad duo. primo enim hortatur quemlibet nostrum ad diligentem sui examinationem cum dicit pbet seipsum homo. Secundo hortatur ad sacramentalez eucharistie sumptionem cum dicit. t sic de pane illo edat. Sciēdum ergo q⁹ homo pbatur quadrupliciter. Primo enim probatur simplicitate cordis. Secundo pbatur strennuitate corporis. Tercio pbatur sinceritate vitatis. Quarto acerbitate tribulatiōis vel aduersitatis Primo ergo pbatur hō simplicitate cordis. 1. Paral. 29. Scio deus q⁹ pbas corda t simplicitatem diligas. dominus corda pbat t probando reprobat. illa corda a domino probantur t approbātur que in tribulationibus per patientiam fortia inueniuntur. Sap. 3. Tanq̄ aur in fornace illos pbauit. t q̄ si holocausti hostiam accepit illos. illa em corda a domino acceptantur que in tribulationibus posita fortia inueniuntur. dño eēm facit sicut religiosi ꝓsueuerāt facere qō eēm recipiūt nouiciū dant ei annū pbationis vt infra annū pbent si possit rigorem t disciplinā ordinis sustinere t mores⁹ moribus ipsoꝝ valeāt peuenire. post illam pbationem si ipm inuenūt tractabilem t disciplinabilem tūm recipiūt ad ꝓfessionem si aūt inuenūt eū durū t male tractabilem reddūt eivestes seculi t exponūt eū ppie volūtati. sic dñs illos quos reperit in tribulatione minime ꝓficere ꝓsucuit ꝛc probare Hiere. 6. Frustra conflauit conflator. malicie eēm eoꝝ nō sunt consumpte argentum reprobatum vocate eos. Quia dominus proū cier propter qō ꝑpheta dicit perebat se a domino probari. quia desiderabat approbari psalmista. Probame deꝰ t tenta qȝ vre renes meos t cor meū in renibus est fortitudo in corde dilectio regnat peiebat ergo ꝑpheta renes suos et cor suum a domino vrī quia optabat inflammari ardore dilectionis et fortificari virtollerantia tribulationis quod bene fecit christus apostolis suis cum super ipos misit spiritum sanctum in igne Actuuz. 2. Ut ipsos redderet charitate feruentes ipsos etiam induit spiritu sancti virtutee t alto vt ipsos redderet in tribulatiōe patientes t fortes Luce vltimo Sedete hic in ciuitate donec induamini virtute exalto isia probatio quando sequitur diuina approbatio est sufficiens t bona. qz est deo gta t homini qui probatur fructuosa quia est eterne glorie demonstratiua t introductiua Ecclesiastici tricesimoprimo. Qui probatus est in illo t perfectus inuentus est t erit illi gloria eterna Talis efficatie non sunt demonstrationes geometrice. nec probationes silogistice. cum istis demonstrationibus t probationib⁹ cōtingit ab eternum interitum peruenire Sic ergo pbat corda dominus. Simplicitas etiam diligitur et hoc triplici ratione primo quia ē ad dirigendum lucida. Secundo quia est ad fructificandum fecunda Tercio qz est ad inueniendum sedula. Primo dico est ad dirigendum lucida Prouerbioꝝ vnde ano. Simplicitas iustorum dirigit illos sicut enz oculus corporis dirigit in via pedum ita simplicitas cordis quasi lucerna spiritualis dirigit in via morum. Mathei sexto Lucerna corporis tui est culus tuus si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum erit lucidum. Secundo simplicitas est ad fructificandum fecunda. Prouerbiorum viceſimo Iust⁹ qui ambulat in simplicitate sua beatos post se filios dereliquet ad litteram christus fuit ille iust⁹ qui neminem sedens in simplicitate sua ambulauit et ideo post se apostolos beatos filios dereliquit apostoli etiam in sua simplicitate ambulauerunt. ideo t ipsi beatos post se filos dereliquerūt scilicet militam martirum sapientiam cōfessoruꝫ. munvirtiam virginum. legittimam copulam coniugatorum in christo nuben tium istos enim spiritualiter christo domino genuerunt primo Chorinteoꝝ. 4 In christo Ihū p euangelium egovos genui Tercio simplicitas est ad inueniendū deū sedula Sapientie. i. In simplicitate cordis querite illum qui inuenitur ab his qui non tēptant illum ille qui tentat non dicit aperte qō habet in corde sic multi homines hypocrite t duplices videntur deum tentare qñ loquūtur in corde et corde qui exteri⁹ pretendūt apparentē sanctitatem interi⁹ abscondunt latentem tales deum inuenire non valent Jaco. 1. Vir dupler. animo inconstans est in omnib⁹ vijs suis. qui domū vult inuenire ꝓtinue t consūter debet ipm querere ps. Querite dñm t ꝓfirmamini qui fa. et semper. Sic ergo simplicitas cordis est cōmendabilis t ideo dñs ipsam diligit. Aliqui sunt qui simplicitatē non reputant sed magis deridēt. qñ em vident aliquem bonum hominem simplicem et religiosum statum deridēt eū quasi fatuum. isti homines sunt qui habēt caliditatem ꝓpriam. t ideo deridēt simplicitatem colūbinam Job. 12. Deridetur iusti simplicitas. Sunt alij homines qui simplicitatē solum nō deridēt. sed etiā infestant t vexant. isti sunt homines habētes ferocitatem lupinā qui oriū id est animalium simplicium turbant et lacerant mansuetudinem Michee. 2. Eos qui transiebant simpliciter conuertistis in bellū. Secundo pbatur homo strennuitate operis Salla. 6. Opus suum probet vnusquisq; t sic in semetipso tm gloriam habebit t nō in altero. homo debet opus suū pbare. qz sicut arbor a fructu cognoscitur sic homo ex operib⁹ cognoscetur Mathei. 7. A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. etsi bona fuerunt opera ab ipsis laudabuntur tanq̄ a bonis arbor fructibus laudabitur. Prouerbiorum vltimo. Date ei de fructu manuum suarū et laudent eam in portis opera eius. Ego video q⁹ quando homo emit vnum equuz anteq̄ emat eum consueuit pbare virum sciat bene ambulare. virum possit bene comedere. si emit boues bene vult pbare si attrita sub iugo ceruice sciant arare. Luc. 14. Juga boum emi quinq; t eo probare illa. Item si hō recipiat pecuniā benevult numerare. si eaz recipit integre t bñ vult pbare si sit publice et pbate monete Ge. 23. Abraam appendit pecuniā quā ephrō postulauerat quadringentos siclos argenti pbate mōete publice. si ergo ista cū magna diligentia pbamus opera nostra diligentius pbare debemus ne sub discretione pbationem incidamus. Ego video q⁹ isti artiste quando petunt licentiam regendi in auribus multū tument examinatores rigidos t austeros. t multum desiderāt habere benivolos t benignos sic et nos studeamus pbare opera nostra sideratione diligentis discussionis. Ne incidamus in

manum examinatoris austerioris scz purgatorij ignis. i. Chorintheoz. 3. vnius cuiusqz opus quale sit ignis probabit. sic ergo opus suum probet vnusquisqz. sequitur sic in semetipso tm gloriam habebit z nõ in altero. aliqui solẽt gloriari in reliquijs sanctoz z monasteria sua repũtant. quia ibi sunt reliquie alique apostolorum vel martiz vel aliorum sanctorũ. Te bonuz ẽ sanctoz reliqas venerari. Sed melius ẽ sanctoz opera imitari. dominus em̃ in iudicio non te ex sanctoz reliquijs. sz ex rubis operibus iudicabit. et ideo illude sãctorũ opera imitari. i. Chorintheorũ. 4. Estote imitatores mei sicut ego christi. illum libẽter imitari debem9 qui christi vestigia imitatur. qz sequẽdo ista vestigia ad gloriam et lumẽ vite eterne puenimus. Jhis 18. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lumẽ vite. homo qanz libenter sequitur diuitis nunciũ qñ ipsum ducit ad prandiũ bonũ. sic z nos sanctorũ vestigia seq̃mur vt ad refectionem supnã puenire mereamur. Tercio pbatur homo sinceritate veritatis. i. ad Thesa. 2. Sicut pbati sum9 a deovt crederẽ nobis euangelium ita loquimur nõ quasi hominibus placentes sed deo qui pbat corda. isti reges z potentes pmo fidelitatẽ suoz et industriã pbant quã ipsis pfilia sua secreta pmittãt. sz post ipsorũ pbauerũt fidelitatẽ z industriã sibi sua secreta reuelãt. sic fecit dñs q̃ cõsilia sua que a sapientib9 et prudẽtib9 huius seculi abscõdit apostolis suis tanqz fidelib9 z industrijs reuelauit Jo. 15. Jam nõ dicã vos seruos qz seruus nescit quid faciat dñs eius vos autẽ dixi amicos qz omnia quecũqz audiui a patre meo nota feci vobis. Rex etiam alicui famulo de quo confidit solet dare litteras credulitatis vt ei credatur sicut regi qz ipe loquitur ex ore regis. istas lras credulitatis dedit de9 discipulis suis vt eis tãqz sibi crederẽt. quia ipsi ex ore dei loquebantur Mathei. 10. Non em̃ vos estis qui loquimini. sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. iste lre non solum fuerũt credulitatis sed etiã magne vtilitatis. qz auditorib9 earũ pfuerunt ad acquisitõez eterne salutis Marci. vlti. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus erit. sicut ergo probati erant apostoli vt sibi euangeliuz crederetur ita loquebantur. i. ad Thor. 2. Loquimur non in doctis humane sapientie verbis. sed in doctrina spiritus spiritualibus spiritualia cõparantes bonam lectionem auditoribus suis apostolus legere poterat qui de scola spiritussancti doctrinã acceperat quã docebat ipe etam sicut sapiẽs verbi diuini disp̃ẽsator spiritualib9 spiritualia pparabat. Nã fm̃ spiritatem auditorũ debent formari verba doctorum. homines em̃ subtiles grossa et rudia parui pendũt. holes vero rudes subtilia intelligere non possunt. z sequitur hic non quasi hominibus placentes. sed deo qui probat corda. Sciendum est q̃ quidam aliqui homines qui volunt alijs hominibus placere. cum enim ipos aspere corripere deberẽt ipsorũ vicia palpãt vt ipsorũ voluntati placẽt z sic ipsos ducũt in errorem. in quorũ pesona Jsaie. 30. Loquimini nobis placentia. videte nobis errores fm̃ istum modum hominibus placere ẽ ma ũ Galla. 1. Si adhuc hominib9 placerẽ xpi seruus nõ essem. sed bonũ est hominibus placere ad cõseruandã eorũ pacem et tranquilitatez. Ro. 12. Prouidentes bona non solũ corã deo. sed corã hominibus si fieri pt qđ ex vobis est cũ hoibus pacẽ habentes. Quarto pbatur hõ i acerbitate tribulationis vel aduersitatis. Jacobi. 1. Btus vir qui suffert tentatõez qñ cum probat9 fuerit accipiet coronã vite aliud est tentatõez sufferre. aliud est supferre. Tunc em̃ tentatio suffertur qñ p̃cede virtutis arce sensualitatis calcatur. tunc aũt supfertur qñ rõni sensualitatis dñatur. z tũc hõ efficitur monstruos9. magnũ em̃ mõstrũ esset si hõ pedes sup caput hẽret. z istud accidit qñ sensualitas dñatur rationi. Cum em̃ ratio sit caput sensualitatis. z sensualitas ad modũ pedum ei debeat subijci tũc pedes super caput ponũtur qñ rationi sensualitas superfertur. ideo Ecñ. 3. dicitur Sẽlium altitatis ratione. sub viri potestate eris. et ipe dominabitur tui. sicut em̃ vir in matrimonio corporali dñatur mulieri. sic rano in matrimonio spũali dñari sensualitati dicit. pter qđ dicit. beat9 vir qui suffert tentatõem. z sequitur. qñ cum probatus fuerit homo pbatur in tentatõe sicut mules in certamine. sicut aurũ i fornace. sicut clericus in examinatione. quãdo ep̃s vult conferre parrochiã alicui clerico vult hẽ testimonium de vita z experimentũ de scientia Heb 2 eorum. 11. Unde cũ apostolus multos sanctos enumerasset z multa magna bona de ipsis enarrasset quasi in testimoniũ bone vite subiunxit. Hi omes testimoniũ fidei pbati sũt. vult etiã dñs habere experimentũ de scia. qñ em̃ celestis cãcellar9 dabit licentiã intrãdi in gloriã dei illos q̃ itrare volũt examinabit isa. 29. dabit liber nescienti lras. z dicetur ei lege istuz et rñdebit nescio lras. z tũc sicut ep̃s clerici eo qui nescit legere vel cãtare prochiã nõ tribuit nec ep̃s assistẽs põtifex futuro rũ bonoz prebendã triumphãtis ecclesie minime donabit. Jpe em̃ vult habere homines eminentes in vita z sufficientes in scientia Danielis. 1. Precepit rex vt introducet pueros in quibus nulla esset macula decoros forma. ecce eminentia vite. et sequitur. Eruditos omni sapientia. Ecce sufficientie. Cum ergo sic probatus fuerit homo z sufficiens inuentus accipiet coronam vite Thobie. 3. Hoc aũt pro certo habet ois qui colit te. quia vita eius si in pbatione fuerit coronabitur. sic ergo hortatur apostol9 quẽlibet nr̃m ad diligẽtẽ sui examinationẽ cũ dicit. pbet seipz hõ Scõo hortatur ad sacramentalem dominici corporis sumptionẽ. cum dicit et sic de pane illo edat. Sciẽdum est q̃ panis ille est panis sanctus ad refectionem mundatorum Secundo est panis validus ad confirmationem cordium humanorũ Tercio est panis refectus plenitudine omniũ carismatũ z donoz. Quarto est panis sapidus ad delectationẽ btorũ primo ergo est panis scõs ad refectionẽ mũdatoz. i. Regũ. xi. Non habeo panes laycos ad manũ. sz tm̃ panem sanctum. si mundi sunt pueri maxime a mulieribus manducẽt iste panis est tante sanctitatis q̃ nõ debet nisi a mũdis sacerdotibus offerri Leuit. 21. Sacerdos qui habuerit maculam nõ offert panẽ deo suo. cum em̃ magis displiceat deo macula spiritualis quã corporalis. si leprosi eicuntur a sanoz pmunione non est mirum si sacerdos vitijs inuolutus. z spũaliter leprosus excluditur ab istius panis sanctissimi consecratione Non debet etiã panis iste nisi mundis hoibus ministrari. Exodi 19. Sãctifica populũ hodie z cras. lauẽtqz vestimenta sua et sint parati in diem tertiã. sacerdos dz populũ sanctificare id est dz eis vt seipsos sanctificent prędicare. et hoc hodie z cras hodie s. vt doleant de pterratis peccatis. Cras vt caueant a perpetrandis. vñ Aug9. Peccator doleat de preterito. caueat de futuro dicit etiã vt lauent vestimenta sua. per vestimenta que operiũt turpitudinẽ et exteri9 nos ornãt signatur conuersatio honesta. debet em̃ homo non solum mundar9 in corde ad istud

sacramentũ accedere sed cum omni honestate z maturitate et subdit et sint parati in diem tercium ex quo enim fideles sẽparauerunt corde et conuersatione reuerenter debent ad istud sacramentum accedere. Mat. 22. parata sunt oĩa venite ad nuptias quando enim homo sentit se bene preparatum secure potest accedere ad illud nuptiale conuiuiuz Mathei. 25. que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. Secundo iste panis est panis solidus ad confirmationem cordium humanorũz ps. panis cor hominis confirmat. bene dicit cor. quis panis istenon est cibus corporis sed cordis. vnde Aug9. Ut quid paras dentem et ventrem credere manducasti. etsi non sacramentaliter tamen spiritualiter panis iste sic est cib9 cordis q̃ de plenitudine fidei in corde existentis cor erudit verbum bonum salutaris cõfessionis Roma. 10. Corde creditur ad iusticiam ore aut em̃ fit confessio ad salutem. Item panis iste non est cibus infantium sed adultoz sicut em̃ panis nõ datur paruulis. ipso enim non nutriuntur quia non possent illum degerere sic panis iste sub sacramẽto non debet ministrari nisi illis qui scitis seipsos probare et dignitatem huius sacramenti discutere vnde Augustinus Cibus sum grandium. cresce et manducabis me in huius figuram dicitur Genes vicesimo primo Creuit puer z ablactat9 est fecitqz abraam grande conuiuium in die ablactatõnis eius. homo bonus anteq̃ audeat ad hoc sacramentum accedere debet crescere in vita bona et bonoz operum multiplicatione ad Galla. vltimo. Bonum facientes nõ deficiamus tempore enim suo metemus non deficentes Debet etiã homo accedens ad hoc sacramentum ablactari a lacte prave delectationis z ignorãtie et debet crescere in scientia z cognitione Jsaie vicesimo octauo. Quem docebit scientiam et quem intelligere faciet auditum et respondet ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. et tũc quando homo creuit in bonorum operum multiplicatione profecit etiam in cognitione. post hanc sacramenti communionem percipere debet z hoc est qđ hic dicit. Fecit abraam grande conuiuium in die ablactationis Jsaie. vicesimoquinto. Faciet dominus exercituum omnibus populis in monte conuiuium pinguium conuiuium medullatorum conuiuium vindemie defecate. Nam verus abraam hoc sacramentum percipien-

tibus facit connuium pinguium. quia facit eos interna vnctione deuotos: connuium medullatorum quia facit ipsos superna protectione robustos. conuiuiū vindemie delecate quia facit ipos diuina consolatione iocundos. vnde istud sacramentum non solum consecratur sub specie panis. sed etiaz sub specie vini z ideo in theomate dicitur. de pane illo edat z calice bibat Tercio panis iste est panis refert' plenitudine charismatum et donorum. Heū. 49. Aser pinguis panis eius delitias prebebit regibus. Aser interpretatur beat' in quo signatur christus z dicitur pinguis panis eius. ipse est enī gratia et veritatis plenus. ita q' de plenitudine ei' nos omnes accepimus vt Ysaie tricesimo. panis frugum terre erit vberrimus et pinguis. iste panis dicitur vberrim'. qz vbicunq; a sacerdote intentionem consecrandi hñte super speciem panis et vim verba ad hoc a xpo instituta. pferuntur secundū ritū debitum ecclesie. panis et vinū diuinavirtute ibi opante in christi carnē et sanguinē cōuertuntur. iste etiā panis pinguis dicit' q' xpus plenitudine grarū virtutū charismatum et donoz est repletus ipsum enim deus pater vnxit oleo exultationis pre cōsortibus suis. Hoc fuit istud vnguentū in capite qđ descendit in barbā aaron. quod descendit etiam in oram vestimenti eius. spūssanctus fuit in xpo sicut in capite per plenitudinē donorū grarū et virtutū Isa. 61. Spiritus dñi sup me. eo q' vnxerit me istud etiam vnguentum descendit in barban aaron quātum ad perfusionem maiorum. descendit etiā in oz̄ vestimēti eius quātum ad irrigationē minorum. et ideo quātum ad oēs potest dici oleū effusuz nomen tuū Can. 1. Competenter etiam dicit aser pinguis panis eius. et sequitur. delitias prebebit regibus id est hominib' se se bene regentibus. ad cōsiderationē inuitus sui omne malū dissipantibus pro. uerbiorū. 20. rex qui sedet in solio iudicij intuitu suo dissipat omne malū. vñ iste panis delitias non prestat hominibus pueris sed magis est causa et dānationis ratio Job. 20. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū intrinsecus fel aspidū corpus humanum inficit et interfecit sic panis iste qui quantum in se est panis est salutis male paratis et indigne sumentibus est cā mortis et dānationis. 1. ad Chorin. 11. Qui manducat et bibit indigne iudicium sibi mānducat z bibit nō diiudicans corp' dñi z sequit ideo inter vos multi infirmi et imbecilles et dormiūt multi qz eni in primitius ecclesia multi corpus domini percipiebant indigne dominus ipsos puniebat morte corporali et ideo ille processiones in paschali tempore dicuntur instituite et ideo etiam in paschali tempore canitur ab omni mortis impetu tuum defende populum. Quarto iste panis est panis sapidus ad delectationem beatorum Sapien. 16. Paratum panem dedisti de celo prestantissimum sine labore illis ad quem omne delectamentum in se habentem et omnis saporis suauitatem seruientes solent dominis suis diuitibus panem suum parare ne sit in crustula exustio aliqua que possit dentes eorum offendere vel gustū molestare christus dominus i cibano passionis et mortis quasi panis exustus fuit. sed iste panis fuit paratus tempore gloriose resurrectionis quando caro eius gloriose reflorui. et dicit q' iste panis paratus habet omne delectamentum in se. Non enim semper habet in recipiente sicut enim cibus delicatus hominibus infirmis non bene sapit propter infectionē palati. sic panis iste non bene sapit peccatoribus. propter amaritudinem peccati. sic ego video q' claritas solis oculos lippos molestat que acutos delectat. sequitur et omnis saporis suauitatem. ista suauitas saporis tunc sentietur quando misi pditas et amaritudo tribulationum tanq; aquarum amarissimarum in suauitatē vini delicatissimi cōmutabitur quod erit quando electi in mensa christi in futuravita reficientur tunc enim insipiditas aque mutabitur in saporem vini sicut factum fuit in nuptijs. Luce vicesimo secundo vos estis qui permansistis mecum in tribulationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meus regnum vt edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. iste cibus et potus erit humanitatis et diuinitatis christi visio in qua erit iocunda exultatio Isaie quinquagesimoprimo. Gaudium et letitia inuenientur in ea gratiarum actio et vox laudis. gaudium et letitia inuenientur ibi ppter magnitudinem premiorum. Gratiarum actio propter euasionem periculorum sed vox laudis erit ibi propter visionem manifestatis videntis et viuent in secula seculoruz. quam visionem nobis donare dignetur.

De passione domini Sermo primus.

CRistus passus est pro nobis. 1. Petri. 2. in verbo ppositio notantur tria. primo notat dignitas patientis cum dicitur christus. Secundo notatur penalitas passionis cū dicitur pass'. Tercio notatur vtilitas penalitatis cum dicitur pro nobis dignitas ergo patientis notatur cū dicitur christus Christus enim interpretatur vnctus.

Sciendum ergo. q' fuit vnctus quattuor modis. primo vt pontifex ad propiciationem peccatorum nostrorum Leui. 8. Fundens moyses oleum super caput aaron vnxit eū z consecrauit p aaron christus designatur quem ōs pr̄ oleo iusticie vnxit pre suis participibus ipse etiam fuit cōsecratus q: per spūmsanctū tanq; eius sacraruz eū sanctificatus. Actu. 10. Qm̄ vnxit deus spūsancto z virtute xps ergo vt pontifex vnctus est et hoc ad ppiationem peccatorum nostroz. 1. Jo. 2. Aduocatum habem' ad patrem ihesum xpm iustū. et ipse est propiatio p peccatis nostris. Unde et recte mediator di. i. Thi. 2. Mediator dei z hominū hō xps ihesus mediuz ds sepe natura extremorum xps ergo inter deū z homines recte fuit mediū. Deus enī erat iustus et felix. homo so iniust' z miser christus autē et diuina natura assumpsit iustitiam vt nostramj iusticiam expeteret et humana natura infirmitatem vt nostram miseriam fugaret et nobis felicitatē acqreret et sic vt medium rectum cum vtroq; extremoz zueniret vñ Greg' in mo q nos de nihilo fecit existere etiā sine sua morte reuocare nos potuit potitōe. Sz vt oñderet quanta esset xpi passiois ppter nos dignatus est esse qđ nos esse voluit vt in semetipso temporaliter mortem susciperet quā imperpetuum a nobis fugaret secundo vnct' est vt rex ad distributionem iudicioz iustoruz. i. Re. 16. Tulit samuel cornu olei et vnxit quod in regē in medio ffm suoz in rege intelligitur iusticie firmitas in oleo qđ ceteris liquoribus supernat discretionis eminētia p hec enī duo firmitas obtinetur Aug'. de duodeci abusionib'. Sciat rex q' sicut in trono holz p mus cōstitutus est sic in penis si iusticiaz non fecerit pmatū habitur' ē q; sit aūt in iusticia regis determinat doctores iusticiā regis neminem p potētiā opprimere sine acceptione personaruz inter viz z primū suum iuste iudicare. impius non exaltare impudicos et histriones nō nutrire. iustos sup negotia regni pstituere. senes sapientes z sobrios cōsiliarios hre. sic xpus rex iuste iudicās petēter vnctus dr̄ Isaie. 8. Ponā in pondere iusticiam. z iudicium in statera. respiciamus ergo charitatem z ueritatē meritoz nroz in pōdere diuine iusticie z erubescamus. respiciamus pond' peccatoz nostroz in statera diuini iudicij et timeamus Job. 19. Fugite facie gladij qm̄ vitor iniquitatū gladius est. z scitote esse ibi deum. Tercio vnctus est Christus vt pugil ad debellatōez inimicoz nostroz Isaie. 45. Hec dicit dominus xpo meo cito. cuius apprehendi dextram vt subiciaz ante faciem eius gentes et dorsum eis' vertam et aperiam ante faciez eius ianuas et porte non claudentur. deus pater apprehendit dextram christi in miraculoz operatione pūs. Dextera domini fecit virtutē dorsum regis vertit in regnum adoratōe. qui versis dorsis ad orientem ipm adhuc iacentem in presepio venerunt in bethleē adorare Mathei. 2. Et procidentes adorauerunt eum subiecit ante faciez eius gentes in gentilium quersione. psalmista. Postula a me z dabo tibi gentes. ante euz in nuas aperuit in inferni spoliatione zacharie nono. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. porte non fuerunt sibi clause. sz aperte in ascensione psalmista. Attollite portas principes vestras et cetera. Quarto vnctus fuit christus vt medicus spiritu alis ad curationem infirmoruz Isaie. sexagesimoprimo. Spiritus domini super me eo q' vnxerit me. vt mederer contritis corde. et recte. Qui enim habet cor contritum seipsum disponit ad impedimentum Christi sostomus. Sola cōtritio cordis est que facit animam hotrescere purpuram. quere re silentium. non amare pecunias. fugere risum. Sequitur passus est in quo notatur penalitas passionis. In qua notanda sunt quattuor. Primo innocentia patientis Job decimoseptimo. Nec passus sum absq; iniquitate manus mee. cum mundas haberem ad deum preces. aliqui patiuntur vt fures vel maledictivt alienoz appetitores. isti sustinent penam multiplicē nō tamen martirum palmam accipiunt quia non habent martirum causam. martirem enim non facit pena. Sed causa. Christus autem non propter peccati causam. Sed pia voluntate propter nostram salutem sustinuit martirium. Et ideo non solum

martir dictus est sed et corona martirum sequitur cum mundas haberem ad deum preces. Preces sunt mūde que offeruntur sine peccati deformitate ⁊ tales digne sūt erauditione Hebreoꝝ. 5. Exauditus est p̄ sua reuerentia Secundo debemus hic cōsiderare vilitatem mortis Hebreoꝝ viti. Jesus vt sanctificaret per suum sanguinē populum extra portam passus est Christꝰ vero per sanguinem suum nos redemit. 1. Petri. 1. Non corruptibilis auro vel argēto redempti estis de vana vestra conuersatione paterne traditionis sed precioso sanguine. Jtē suo sanguine nos curauit Augustinus. Fuisus est sanguis medici et factum est medicamentum frenetici. Jtez sanguine suo nos mundauit et sanctificauit Epheseos. 5. Christꝰ dilexit ecclesiā et tradidit seipsum pro ea mundans eam lauacro aque et verbo vite hec sūt duo que requiruntur ad baptismum verbum scz et elementum accedit enī verbum ad elementum ⁊ fit sacramentum qō a passione christi habet efficatiam et complementū Tercio debemus considerare acerbitatez passionis. Thenoꝝ. 1. O vos oēs qui transitis p̄ viam attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus via est presens vita i qua non debemus sistere per inordinatum amorem sed procedere per meritorum cumulationem. Johis. 15. Posui vos vt eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat vos ergo attendite ad predicationis. sermonem videte propter interiorem cogitationem si est dolor sicut dolor meus. Dolor christi erangebatur a tribus. Primo propter patientis optimam complexionem dolor autem adepti boni testis est nature bonis bone vt dicit Aug⁹. Secundo propter affligentem ingratitudinem. isti enī p̄ quibus pati venerat ipsum affligebant Tercio propter traditoris antiq̄ familiaritatem Aug⁹. Plus in nobis ea torquerē serunt que ab illis patimur. de quoꝝ mentibus p̄sumimus ꝙ cum damno corporis mala nos cruciant aufferre caritatis hic est q̄ de traditore suo dicit dominus p̄ psalmistā. Si inimicus meus maledixisset mihi ꝛc. Quarto debem⁹ hic cōsiderare vniuersitatē penalitatis p̄s. Omnes fluctus tuos induisti sup me in fluctibus tribulatio exprimitur. in signo vniuersali distributiuo vniuersalitas affluctiōis designatur fuit ergo in ipso tribulatio vniuersalis vt esset in nobis misericordia ⁊ redemptio generalis p̄s. apud dñm misericordia et copiosa apud eū redemptio deus. Propter suis copiosa qz nō vna gutta. sed vnda sanguinis p̄ quinq̄ ptes corporis largit emanauit. Quid tibi debuit facere et nō fecit illum cecum solum ꝓpeditum. reduxit erroneum. reconciliauit reum. sequitur. p̄ nobis vbi notatur vtilitas penalitatis. Sūdum ergo q̄ passus est. Primo pro nobis liberandis Exodi. 3. Vidi afflictionem populi mei in egipto et sciens dolorem eius descendi vt liberem eum. Secundo p̄ nobis iustificandis Romanoꝝ. 4. Traditus est p̄ter delicta nostra et surrexit ꝓpter iustificationē nostram. Tercio pro nobis reformandis. Philipen⁹. 3. Saluatorem expectamus dominum Christum ihesum qui reformabit corp⁹ humilitatis nostre p̄figuratum corpori claritatis suc. Quarto p̄ nobis glorificandis Luce vltimo. nōne oportuit christum pati ⁊ ita intrare in gloriam. sic nos si volumus esse consortes consolationi⁹ oportet vt etiam nos simus passionis ⁊ tribulationis Actuū. 14. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celoꝝ. ¶ Sed sciendum q̄ etsi tribulationes multe sunt in presenti tempore. breues tamen sunt durratione. consolationes eterne que succedunt illis tribulationibus. Aug. Crux perfecta est i pena permanet in gloria a locis supplicioꝝ transitum fecit ad frontes imperatorum. Qui tm̄ honorem dedit penis suis quid faciet fidelibus. Respondet apostolus. 1. Chorinteoꝝ. 2. Qō oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit q̄ preparauit deus his qui diligūt eum. hec nobis prestare dignetur ꝛc.

Sequitur de passiōe domini

¶ De passione domini Sermo Secund⁹

Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo Apo. primo capitulo. In verbo ꝓposito notant duo prio em̄ notat diuine charitatis affectus cū dicit dilexit nos. Secundo notat eiusdē vtilitatis effectus cū dicit ⁊ lauit nos. Quātū ad primū sciendū q̄ ipse dilexit nos tripliciter. Primo em̄ dilexit nos misericordiā preueniendo. Secundo dilexit firmiter astringendo Tercio pro nobis finaliter moriendo. Primo ergo dilexit nos misericorditer preuenendo. 1. Johannis. 4. capitulo. In hoc est charitas non quasi quia nos dilexim⁹ deum. ſz q̄m̄ prior ipse dilexit nos. In duobus esse mutuo charitate diligēdi⁹ alius amor magis est laudabilis qui alium in dilectione preuenit. Jdeo amor dei super omnem amorem humanum debet laudari. quia nos ante mundi constitutionē elegit. Jtem non solum est amore nostro prior. sed etiam amplior cum enim ipse nos ex toto diligat cum totus sit vt amor. et amor immensus. Etsi nos ipsum ex toto corde diligamus. amor tamen noster sit quid datum et ideo creatum respectu amoris immensi quasi nichil ⁊ inane debet reputari vnde incōparabiliter amplius excedit dilectio diuina dilectionez nostrā quā fornax ignis excedit cinerillam. Tercio dilectio dei est superlaudabilis. quia q̄ nos diligit habz esse ipso ipse em̄ a seipso habet amorem suum cum sic amor suus. nostrū dilectionem qua ipm̄ diligimus non a nobismetipsis sed ipsius nomine possidemus. Et ideo non nobis sed nomine suo dari debem⁹. dñs em̄ facit sicut diues hō mercenario pauperi p̄ capitali dat ei pecuniam vt lucri possideat dimidiam partem. et sibi refūdat aliam. Certe charitas que nobis a deo tribuitur est cā et rō qua re mereamur. sed sic dominus nobiscum ita liberaliter agit q̄ ipse tot cū capitale ⁊ lucrum ad nostrā vtilitatē refundit. ipse em̄ est de quo in p̄s. dō Deus meus es tu quoniā bonorum meorum non eges. Secundo dilexit nos dominus sibi firmiter astringendo Piere. xxxi. Charitate ꝓpetua dilexi te. Jdeo attraxi te miserās. Charitas dei perpetua dicitur quia dilectio qua nos diligit nunq̄ infringitur nisi per culpam primo a nobis offendatur Unde fallit in ipso illud vulgare prouerbium amor domini non est hereditas. quia amor christi est quantum est de se p̄ hereditate potest reputari. quia non recedit nisi offensus ⁊ repulsus a nobis. vnde peccator quando voluntarie cōmittit mortale peccatum deum expellit de loco delitiarum suarum vt habetur Prouerbiorum octauo capitulo Delicie mee esse cum filiis hominum. vnde sicut lux expellitur per aduentum tenebrarum. sic christus expellitur per semina rerum dyaboli quod est mortale peccatū. sicut enim non est societas lucis ad tenebras. sic nulla est conuentio christi ad belial secunda Chorinteoꝝ sexto capitulo

Propter qō dicit de⁹ charitate perpetua dilexi te. Sequitur. attraxi te miserans. Sicut enim adamas attrahit ferrum sic dominus i sua passione attraxit ⁊ adhuc attrahit cor durum Johānis duodecimo capitulo. Si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. christus fuit a terra exaltatus quando fuit p̄ nobis in crucis patibulo elenatus. vnde cor quod dominus de dulcedine sue passionis non attrahit nec allicit durum est super duriciā ferri. Canticoꝝ primo capitulo. Trahe me post te curremus in odore vnguētoꝝ tuorum. anima sancta non vult lente ad deum incedere. sed quasi currendo properare. Nec mirum musce enim properāt ad dulcia. lupi ad cadauera. aues predales ad p̄dam. multomagis nos debemus properare ad christi veri dei et veri hominis presentiam ⁊ apertam visionem tam diuinaz q̄m̄ humanam vt habetur Mathei vicesimo quarto capitulo. Ubicunq̄ fuerit corpus congregabuntur ⁊ aquile. Tercio dilexit nos pro nobis finaliter moriendo vt habetur Johānis tredecimo capitulo. Cū dilexisset suos qui erant in mūdo in finem dilexit eos. aliquoꝝ dilectio illa ē tenuis et exilis. q̄ sicut ignis in stuppa. ita de facili extinguitur de flatu verbi aliquātulū duriciis. talis non fuit dilectio xp̄i q̄ vsq̄ ad mortem mortem autem crucis perseuerauit. Sunt etiam aliqui quoꝝ dilectio non sequitur granum sed paleam. plus enīz in amico diligunt fortunam. q̄m̄ personam Ecclesiastici sexto capitulo. Est amicus s̄m̄ tempus suum. et non permanebit in die tribulationis. multi sunt amici s̄m̄ tempus prosperitatis. qui amicum deserunt in tempore tribulatiōis. tales similes sunt canibus qui tantum diligunt ossa quāmdiu in ipsis aliquid corrodendum reperiunt et cor rosa cōtemnunt ⁊ derelinquunt. hoc possumus ostendere per euidētiam exemplorum. pauperes enim scolares cum veniūt ad aliquos de amicis carnalibus qui sibi manum largitatis porrigant non inueniunt. Cum autem multum profecerunt vt aliquando assummantur in episcopos vel in archiepiscopos tūc tā q̄m̄ multitudinem formicarum inueniunt multitudinem carnalium amicorum tunc ad ipsos magis volant q̄m̄ currant. Tunc omnes se nepotes et consanguineos dicunt. ⁊ cōsanguinitatem vsq̄ ad septimam ⁊ septimam generationem ꝓtendūt. tūc patres amittunt nomen patrum in fi-

ſſs. quia filij rusticorum non volunt filij eorum. Sed episcoporuz nepotes appellari. hoc recte accidit in monachis. quia si aliquis paruulus in abbatia aliqua diute efficiatur monachus ab amicis carnalib⁹ reputatur quasi canis submersus qñ est infra ambitum claustri reclusus. sed si per processum temporis promoueatur in abbatem tunc affluunt omnes a generatione in generationem. tunc bona monasterij dirripiũtur. tunc paruuli nepotes i monachos recipiuntur. tunc inopia pauperũ parẽtum releuatur. et sic bona monasterij dissipantur. etsi aliquãdo propter excessꝰ huiusmodi deponatur tunc potest renouare folia psalterij sui tũc. potest ministrare columnas claustri quia nullum inuenit consolatorem de carnalibus amicis quod est argumentum euidentissimum q̃ prẽdam sequebatur hec turba. non hominez sed christus verus fuit amicus quia eiꝰ dilectio dursuit vsq; ad mortem. et pro nobis non pro rebus nostris posuit animam suam Johannis decimoquinto capitulo. Maiorem hac dilectione nemo habet vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Sic ergo notatur diuine charitatis affectus cum dicitur dilexit nos. Secundo notatur eius vtilitatis effectus cum dicitur et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Sciendum est ergo q̃ sanguis christi primo electos mundauit a culpa.

Secundo liberauit a pena. Tercio introduxit z beatificauit i gloria. ¶ Primo ergo sanguis christi nos mundauit a culpa Apocalipsis septimo capitulo. Hij sunt q̃ venerunt ex magna tribulatione et lauerunt stolas suas z dealbauerũt eas in sanguine agni id ẽ in fide sanguinis christi. fides enim passionis christi habet virtutez mundandi z purificandi Actuum quindecimo capitulo. Fide purificans corda eorum nichil enim candidus munda mente et purificato corde propter quod simul petendo et prophetisando dicebat prophetа dauid in psalmo quinquagesimo. Lauabis me et super niuem dealbabor. Cuz enim fidei passionis christi precedit societ sequitur consciẽtie gloriosa dealbatio. vt iam sit anima sancta. sicut lilium inter spinas. vt habetur Cãticorum secũdo capitulo. Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias. Lilij inter spinas spinis pungitur. non tamen spinis corrumpitur neq; eius candor in aliquo denigratur. sic amica casta etsi pungatur et stilo correptionis contracte. non tamen corrũpitur nec in aliquo derogatur munditie sue. sed inter spinas conseruat nitorem candoris et euaporat fusnitatem odoris. et tunc sicut lilium inter spinas consilitur. Secũdo sanguis christi electos liberat a pena vt habetur zacharie nono capitulo Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu in quo non erat aqua in sanguine testamenti dicit. Quia tũc dominus testamentum condidit quando sanguinem suum pro nobis effudit. Unde sicut in testamento ponitur supra scriptor z cognoscatur quis est qui cõdidit testamẽtũ sic supra caput christi põita fuit supra scriptio Ihesus nazarenus rex iudeorum. ac si diceretur. Iste est qui condidit testamẽtum. et sicut dicitur Luce. xxiij. capitulo. Hec supra scriptio fuit litteris hebraycis grecis et latinis. vt conuersi ad christũ de diuersitate linguaz viderent et legerẽt in hoc testamento legatum. christus tanq̃ pr̃e dives testamentum tam largum et tam liberale condidit q̃ in ipso liberaliter magna non solum amicis. sed inimicis legauit remissionẽ peccatoruz. Luce vicesimo secũdo. Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt in hoc testamento habuit petrus veniam posi trinam negationem. in hoc testamento inuenit paulus misericordiam post ecclesie persecutionem. in hoc testamento habuit maria magdalena spiritualem familiaritatez et dilectionem post septem demonioz eiectionem. in hoc testemento legauit christꝰ amicis magna tam mobilia ẽ immobilia bona mobilia legauit christus electis suis et maxime discipulis suis sez patientiam i aduersis. notitiam in scripturis sacris. coruscationem in miraculis constantiam et fortitudinem in passionib⁹ in spiritussancti missione pitiam. in linguaz omniũ discretione et congregatione. hec sunt mobilia. legauit etiam ipsis immobilia id est celestis regni gaudia que recte dicuntur bona immobilia. quia semel percepta nunq̃ auferentur in patria Luce. xx. Ego dispono vobis sicut disposuit michi pater regnum istud testamentum nõ fuit scriptum atramento. sed mineo id est sanguine rubeo. qui effluxit de corpore suo scriptũ etiam fuit non nota gratuli sz litteris grossis adeo q̃ potuerũt manu palpari. sicut thomas apostolus ex voluntate domini palpauit. istud testamentum non fuit calamo scriptum. sed lancea z clauis quibus lateri pedes et manus misericors dominꝰ pro nobis voluit perforari z vt testamentum haberet efficatiam z auctoritatẽ postꝰ ipz voluit sigillari. Pater opposuit sigillum filium qui pro nobis illũ morti tradidit. ad Romanos. 8. capitulo. Qui proprio filio suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum. Christus etiam ibi posuit sigillum proprium qui pro nobis redimendis animam posuit Johannis decimo capitulo. Potestatem habeo ponendo animam meam et iterum sumendi eã. ego a meipso pono eam. spiritus etiã sanctus in hoc testamento posuit sigillum suum. quia christus oblatus est per spiritũ sanctum ad heb. eos nono capitulo. Sanguis christi qui per spiritum sanctum obtulit se immaculatum. deo viuenti. enim dabit conscientias nostras ab operibus mortuis: istud testamentum. quia fuit supeminentis excellẽtie executores magnos et fortes dicitur habere qui non obstante. oliqua contra dictione quibuslibet qõ habebant in hoc testamẽto possunt discernere. isti executores fuerunt pater filius et spiritussanctus a quibus salus eterna electis in hoc testamento legata tribuit. Marci vltimo capitulo. Docete omnes gẽtes baptisantes eos in nomine patris et filij et spiritussancti. Qui crediderit z baptizatus fuerit saluꝰ erit. Qui autem non crediderit ꝯdempnabitur. Homines pauperes cum magna diligentia solẽt inquirere ab executoribus alicuius magni z diuitis hominis si habeant aliquid in testamento quod eis ille dives legauerit z qñ eis dicitur ab executorib⁹ q̃ non ibi scripti sũt oportet eos ab impetitione executorum desistere. Si autẽ dicatur eis q̃ ibi scripti sunt z habent ibi magna gaudent et procurant quo illa cito possunt habere sic reprobi clausa ianua extra regnum remanebunt. quia in testamento christi non sunt scripti vt habetur Mathei vicesimo quinto capitulo. Clausa ianua regni dicetur virginibus fatuis. Amen dico vobis nescio vos. sed electi ineffabiliter gaudebunt. quia in libro testamenti christi scripti erãt vt habetur Luce decimo capitulo In hoc gaudete. quia nomina vestra scripta sunt in celis. Post inscriptionẽ huius scripture percipient hereditatẽ felicitatez eterne in testamẽto sibi legatam vt habetur Mathei vicesimo quinto capitulo. Uenite benedicti patris mei in regnum meum quod paratum est vobis ab origine mundi Tercio sanguis christi electos introducet et beatificabit in gloria ad hebre. ix. Christus p̃ proprũ sanguinẽ introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. per hoc q̃ in sancta eterna patris introiuit precedendo nos nobis ibidem locum preparauit. Joh. 14. capitulo. Uado parare vobis locũ. Nã in domo patris mei mãsiones multe sũt: multitudo z varietas mãsionum in vita eterna dicũtur varietates p̃mioz p̃ varietatibus meritorum nã sicut stella differt a stella in claritate sic et resurrectio mortuoz: vbi excellẽtiꝰ z minus excellenter p̃miabuntur p̃ varietate operz bonoz. oẽs tamen communiter remunerabuntur ex denario diurno. qõ nichil aliud est q̃ visio dei in regno superno ad quam nos perducat qui viuit et cetera

¶ De resurrectione dñi Sermo primus.

Ad vesperam demorabitur fletus. et ad matutinum leticia psalmi. vicesimo nono. In verbo proposito duo notantur. Primo ẽm tangitur delectio culpe ex pena dominice passionis. Scõo notatur infusio gratie ex efficatis z euidentia dominice resurrectionis. Primum notatur cum dicitur. ad vesperz demorabitur fletus Secundũ notatur cum dicitur. et ad matutinũ leticia. que duo tanguntur. Roma. 4. Ubi dicitur. traditus est propter peccata nostra glosa eicit delẽda z surrexit ꝓpter iustificationem nostram. efficiendam s. et ostendã vt quomodo xps surrexit a mortuis p gloriam patris. ita z nos in nouitate vite ambulamus. Quantum ad primum sciendum q̃ ex causa quadruplici fletus consurgit. primo ex detestatione culpe proprie. Secundo ex consideratione superne miserie. Tercio ex acerbitate afflictiõis eterne. Quarto ex dilatõe felicitatis supne

primo ergo ꝓsurgit flet⁹ ex detestatione culpe ꝓprie Joe. 2. Cõuertimini ad me in toto corde vestro in ieunio z fletu z planctu. dominus qui totum cor concidit per creationem. id vult totum conuerti ad se conuerti per peccati detestationem et denotionem. vt illud totum emundet p sanctificationem. Hieremie. 3. Fornicata es cũ amatoribus multis tñ reuertere ad me et ego recipiã te. dominus ille speciosus forma pr̃e filijs hominum animam peccatis sordidatam vt ad se reuertatur reuocat reuertentem emundat. emundatam in spi-

rituale matrimonium ipsi copulat. sibi copulatam operibus bonis tanq̃ filijs spiritualibus fecundat. modum aũt conuersionis demonstrat ꝓpheta cum dicit. in ieiunio & fletu et planctu in ieiunio dicit contra superfluitatẽ ciborum. in fletu contra immunditiam viciorum in planctu contra dissolutionem nociuo. & inutilium gaudiorum. Primo ergo dicit in ieiunio & fletu. sicut em̃ ego video in infirmitate corpali q̃ infirmitas contracta ex repletione soluitur per exinanitionem. sic infirmitas anime contracta ex cibo. & potu superfluitate soluitur per ieiunium abstinẽtiã vel sobrietatem. ps. Renua mea infirmata sunt a ieiunio. propheta contra vitium superfluitatis quasi scutum apposuit ieiunium & parcitatem sobrietatis. Debemus secundo conuerti ad dominum in fletu. cõtra immunditiã vitio. Judicum. ii. Ascendit angelus domini de galgalis ad locum flentium & dixit ego eduxi vos de egipto. christus magni ꝓsilij angelus ad locum flentium descendit vt flentes consolentur Matthei. v. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabũtur. magna potest esse consolatio flentibus pro detestatione peccatorum suorum. dominus enim sua manu absterget omnem lachrimam ab oculis eorum & mors nõ erit vltra neq̃ luct⁹ neq̃ clamor neq̃ dolor erit vltra que prima abierunt. Tercio vult dominus vt conuertamur ad ipsum in planctu contra dissolutionem inutilium gaudiorum Hiere. 6. Luctum vnigeniti fac tibi plãctũ amar. Nõ ꝓtra dissolutor gaudiorum ineptam dulcedinem debemus apponere doloris & planctus amaritudinem. sicut facit mulier quando vult filium suum ablactare id ẽ a lacte separare aliquid ei amarus super summitatẽ mamille ponere consuevit. cuiusmodi amaritudinem sentiens paruul⁹ a mamilla se retrahit & ad illã modo nõ accedit Secundo ꝓsurgit fletus ex consideratione supne miserie Job. xxx. Flebam quondaz sup eo qui afflictus erat? cõpatiebatur anima mea pauperi. bene affluebat iste sanctus visceribus pietatis qui flebat ex cõsideratione supne calamitatis vel afflictionis & ideo bene ostẽdebat se esse membrũ corporis christi mũdum. i. ad Chorin. xi. Proinficem sollicita sunt mẽbra etsi quidem patimur ꝓpatiũtur omnia membra. si glorietur vnũ membrum congaudent omnia membra. Unde homines qui in afflictionibus proximoꝝ nõ tristãtur se esse membra paralitica vel putrida vel precisa suo iudicio demonstrãtur. Ego video q̃ porcelli vno clamante omnes concurrunt et pro sua possibilitate illi subueniunt et succurrunt. sic etiam faciebat iste sanctus qui tanta dulcedine pollebat effectus q̃ fm apostolũ ad Ro. xii. Flebat cum flentib⁹. gaudebat cũ gaudentibus. ꝓpter quod & flebam quondã sup eo qui afflictus erat sequitur & ꝓpatiebatur anima mea pauperi multum cõmendanda est ꝓfessio ipsam enim dñs assumpsit in seipso. beat⁹ petrus ipsam obseruãdam predicauit. beatus paulus in habentibus ꝓmendauit. Primo ergo dñs in seipso ꝓpassionem assumpsit Hebre. 4. Nõ habemus pontificem qui nõ possit cõpati infirmitatib⁹ nostris. tentarum aũt pomina ꝑ similitudine absq̃ peccato vnde homines cõpatientes sunt spirituales christi milites armorũ eius insignia in suis cordibus & operibus portentes. Sedo beat⁹ petrus cõpassionem predicauit. i. Petri. v Estote compatientes fraternitatis amatores misericordes. Tercio beatus apostolus paulus compassionem inhabitantib⁹ commendauit Hebreos. x. Nam vinctis compassi estis. cor em̃ q̃s non est cõpassione emollitum nõ est cor carneũ. sz magis lapideum Tercio consurgit fletus ex acerbitate afflictiõis eterne Marthe. xi. Ligatis pedib⁹ & manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus & stridor dẽtium recte in tenebras exteriores mittuntur qui in hac vita luce corporali & spirituali sibi data ad bona opa non vtuntur. sed potius ad perpetranda facinora abutuntur. & ideo qui possũt esse aues diei ex nature sue dignitate fiunt aues noctis vt noctue vel vespertiliones voluntatis peruersitate ligatio manuum et pedum nichil aliud est q̃ futura impossibilitas ad bene operandum. iusto enim dei iudicio fit⁹ q̃ operari bene noluerunt cum possent amittant posse cum volũt iustissima pena peccati hec est. vt q̃ recte sciens nõ facit amittat scire quod rectum sit. & qui bene facere cum posset noluit amittat posse cum velit. Sed sciendum q̃ iste fletus eterne calamitatis in hac vita preuenire potest euitari. & hoc per effusionem lachrimarũ ad ablutionem cordis & deletionem peccati ps. vi. Lauabo ꝑ singulas noctes lectũ meum lachrimis meis stratum meum rigabo ꝓpter hoc dominus apostolis flẽti bus futuram consolationez policetur Jo. 16. Plorabitis et flebitis vos mundus ãt gaudebit sed tristicia vestra i gaudiũ vertetur Quarto consurgit fletus ex dilatione felicitatis superne ps. cxl7. Super fluuios babilonis illic sedim⁹ & flevimus dum recordaremur tui syon. Magna est materia fletus electis et lamentationis dilatio illius aperte visionis que fiet in tempore retributionis Ecclesiastes. iii. Temp⁹ flẽdi & tempus ridendi tempus flendi est in presenti miseria sed tempus ridendi erit in patria Luce. vi. Beati qui nũc fletis q̃a ridebitis a nobis enim in patria auferuntur indumenta fletus et vidualitatis et dabuntur nobis ornamenta leticie et iocunditatis Baruth. v. Exue te hierusalem stola luctus et verationis tue & indue te decore & honore quia a deo est tibi in gloria sempiterna. Dominus enim qui in generali resurrectione omnia innouauit animam nõ dimittet in vetustate miserie vel calamitatis. imo ipsam gloria et honore coronabit quam in presenti vita coronans tribulatione coronauit Ysaie vicesimo octauo capitulo. Erit dñs exercituum corona glorie & sertũ exultationis residuo populi sui. Sic ergo primo natatur remissio culpe eã potentia dominice passionis cuz dicatur. Ad vesperum demorabitur fle⁹ et inde est q̃ in vesp⁹is pasche dimissis lububus tractibus alleluia quod est canticum leticie alta voce cantatur Secundo notatur adeptio gratie ex efficacia dominice resurrectionis cum dicitur ad matutinum leticia. Sciendum ergo q̃ est quadrupler leticia electoꝝ. primo ergo est ex puritate animoꝝ. Secundo est ex ꝓsperitate proximoꝝ. Tercio ex euasione pericloꝝ Quarto ex assumptione premiorum. Prima ergo leticia est ex puritate anima rum Ysaie. xxv. Exultabit letabunda et laudans gloria libani data est ei recte anima iustisti letabũda et gaudẽs exultare dicit cum gloria libani id est candor conscientie a deo donatur libanus em̃ canditatio interpretatur. Nam talis anima aptus receptaculum est effecta illius qui est candor lucis eterne speculuz sine macula propter quod Ecclesia. ix. capi. dicitur Omni tempore vestimenta tua sint candida. per vestimenta candida signantur ẽ ime opera munda que sũt anime pulcherrima ornamenta. ista vestimenta omni tẽpore cãdida seruari iubentur. ne si fuerint mixta peccati sanguine in cibum ignis deputentur Ysaie. 9. Uestimentum mixtum sãguine in ꝑbustione erit & cibus ignis. homo libenter detersit maculam tam vestimenti q̃ corporis. sed libenti⁹ debet deterge re maculam consentie siue cordis. quia anima munda plus accepta est oculis saluatoris q̃ possit esse mundicia vestimenti vel corporis. Sedo est leticia electoꝝ ex ꝓsperitate proximoꝝ Cãticoꝝ. 3. Egredimini filie syon & videte regem salomonez in diademate quo coronauit illum mater sua in die desponsionis illius. & in die leticie cordis eius. prouocat spiritus sanctus filias syon vt videãt ꝓsperitatẽ regis sui nõ vt inuideant. sed vt congaudeãt. sicut em̃ debemus flere cum flentibus ita debemus gaudere cum gaudentibus Roma. xii. Dominus qui dedit nobis mandatum vt quilibet diligeret primum sicut seipm voluit vt homo diligeret primi ꝓfectũ tanq̃ ꝓpriũ. contra illos qui de bonis proximoꝝ tristantur. De malis vero letãtur. & ideo tales dure a domino puniẽtur Prouerbioꝝ. xvii. Qui i ruina letatur alterius non erit impunitus. Magister enim noster celestis qui cathedram suam habz in celis tenet virgas in scolis quibus electos tẽporaliter corrigit. & reprobos eternaliter punit. Tercio ẽ electoꝝ leticia ex euasione periculoꝝ Ysaie. xxv. Letabitur deserta & inuia et exultabit solitudo & florebit quasi lilium. anima peccatrix vocatur deserta ꝓpter carentiam meritoꝝ vocatur inuia ꝓpter deuium viciorum. sz dicit solitudo. quia sibi ad meritũ vite eterne quamdiu talis est non prosunt suffragia electoꝝ. sed ista deserta et inuia tũc letatur quando a patre luminum a quo procedit omne donum optimum. et omne donum perfectum gratia ad merendum donatur. et ita a vitioꝝ deuio reuocãt. tunc em̃ solitudo exultare dicitur quando anime peccatrici que prius non habebat ꝓpria merita sanctoꝝ merita suffragãtur. de qua subditur. q̃ florebit. anima enim gratia dei illustrata et sanctoꝝ suffragijs adiuta ẽ lilio similis effecta. habet em̃ ad modum lilij nitorem. bone cõscientie. odorem bone fame. vigorem opationis fructuose vnde anime sancte a sapiente reperiuntur lilijs compate Ecclesiastici. i. Quasi lilia que sũt in transitu aque. & q̃si thus redolens in diebus estatis Quarto est exultatio electoꝝ ex assecutiõe premioꝝ ps.

Adimplebis me leticia cum vultu tuo. ex visione vultus diuini anima leticia impletur quia in sola visione diuine glorie satiatur. vnde ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. que gloria tante est immensitatis q̄ excedit omnem auiditatem humane volūtatis Isaie. li. Leticia sempiterna erit super capita sanctoꝝ electoꝝ id est supermentes eoꝝ dicitur esse. quia quātūcunq; cōprehendam de illa felicitate. immēsitatem tm̄ illi⁹ nō possunt ptransire. vnde si illa felicitas sic humanam capacitatē clauderet q̄ humana capacitas eius immensitatem nō excludet. Non em̄ immensitas capacitati cedit. Sed capacitatem immensitas excedit cuius immēsitatē nos participes efficere dignetur.

Sequitur de resurrectiōe domini.

CDe Resurrectiōe domini. Sermo scōs

QUomodo Christ⁹ surrexit a mortuis per gloriā patris ita et nos in nouitate vite ambulemus. Romanoꝝ. 6. In verbo p̄positō notantur duo. Primo em̄ notatur claritas dominice resurrectionis. cuꝝ dicitur quomodo resurrexit xp̄s a mortuis p gratiam patris. Scōo notatur honestas nostre renouationis. cum subditur. ita et nos in nouitate vite ambulemus. In primo ꝓponitur nobis christi resurrectio gloriosa. Scōo imponitur eius imitatio fructuosa. Quantum ad primum sciendum q̄ christ⁹ surrexit quadrupliciter. Primo em̄ surrexit euidēter manifeste aptitione. Secundo surrexit veraciter sine vlla simulatiōe. Tercio surrexit velociter sine magna retardatione. Quarto surrexit stabiliter sine iterata mortis dīnatione. Primo ergo surrexit euidēter manifeste aptitione Matthei. xxiij. capitulo. Postq̄ surrexero precedam vos in galileaz. galilea interpretatur trāsmigratio per quā signatur domini Jesu christi i carne gloriosa mutatio. ista enim mutatio fuit de corruptione in corruptionem de ignominia ad gloriam. de morte ad vitam. hec est mutatio dextre excelsi. istaz mutationem iam in christo factam firmiter tenemus quā in nobis etiā iam spiritualiter factaz ex sacra scriptura habem⁹ Mathei. 17. Multa corpora sanctoꝝ qui dormierunt surrexerunt. istam etiam mutationem in electis futuram. expectamus Phi. iij. capitulo. Saluatorem expectam⁹ dominum nostrum ihesuz christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Nec enim sufficit christo qui est caput ecclesie vt sicipso gloriosa formositas. et in membris remaneat ignominiosa deformitas. caput enim debent membra in gloria conformari. sed ante brauium tante glorie debet precedere firmū prelium fidelis milicie. Nō enim ocio torpentibus sed fortiter certantibus et finaliter p̄seuerantibus tanta claritas glorie conseruetur ad Romanos. 6. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius simul et resurrectionis ei⁹. propter quod vt sim⁹ fideles vsq; ad mortem. nos beatus Johannes in apocalipsis. 2. Esto fidelis vsq; ad mortem et dabo tibi coronaz vite. Sic autem oportet nos similitudinis complātari si velimus eius gloriose resurrectiōi simulari propter quod dicit. si cōplantati facti sumus. sicut em̄ ex arbore fructꝰ nō capimus ante tempus sue plantatiōnis. sic ante similitudinē mortis christi vel in passione vel saltem in cōpassione accipiemus fructus sue glorioſe resurrectionis. sic ergo christus primo surrexit euidenter manifeste aparitiōe Actuū. x. capitulo. Hunc deus suscitauit tercia die et dedit eum manifestum fieri non omni populo. sed testibus preordinatis a deo. nobis qui manducauimus et bibimus cum illo postq̄ surrexit a mortuis. Sicut em̄ christum euidēter surrexisse legimus ita et nos euidēter a morte peccati resurgere debem⁹. Est autem euidens argumentum nostre resurrectionis contemptus terrenoꝝ et appetitus eternorum ad Colocenſ. iij. Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite in dextra dei sedens. que sursum sunt sapite non que super terram. Nos em̄ si cōsurrexim⁹ cum christo debemus terrena contemnere. tota affectione que sursum sunt querite sancta oratione debem⁹ etiam que sursum sunt sapere elongata contēplatione. Ut ibi christus sedet in dextera dei resideamus ꝑtinua meditatiōe Scōo surrexit christ⁹ veraciter sine vlla simulatione Luce. xxiiij. Surrexit dominus vere sicut em̄ dominus est vere natus de virgine sicut vere est suspensus in cruce. ita vere est clarificatus in resurrectione. et vere elevatus in ascensione Actuum. i. Videntib⁹ illis elevat⁹. est et nubes suscepit eum ab oculis eorum. neq; em̄ in eo qui est in cōmutabilis veritas potuit esse falsitas Si

mulationis vlla duplicitas Johannis. 14. Ego sum via sine exhorbitatiōe. ego sum veritas sine exceptione. Ego sum vita sine defectione xp̄us ergo surrexit vere. Nos eius exemplo debem⁹ vere resurgere. Est autē triplex argumētū nre resurrectiōis vere. Primum est detestatio peccati seuera. Secundum est conformatio vera. Tercium est satisfactio salutifera hec est vita trium dierum per quam peccata relinquētes tā Egiptum accedimus ad dominum vt sibi immolemus sacrificium acceptum. Exodi. iij. Ibimus viam triū dierū in solitudinem vt immolemus dño deo nostro. ꝓpter qđ dicitur Mich. vij. Surgite et ite qz non habetis hic requiem. peccatoꝝ enim non inuenit requiem in statu culpe. quam inuenit ad tempus in statu gratie. et eternaliter in statu glorie Tercio surrexit christ⁹ velociter sine magna retardatione p̄s. Exurge quare obdormis domine. exurge et ne repellas in finem. O domine quare obdormisti in morte ad delectionem peccatoꝝ exurge ad iustificationem animarū. ad Romanos. 4. Traditus est ꝓpter delicta nostra et surrexit ꝓpter iustificationē nostram exurge etiam domine ad debellationem inimicorum et ne repellemus. imo repetas in finem per liberationē captiuorum Judicū. v. Surge barach et apprehende captiuos tuos. Istud bene christus fecit qñ ad inferna descendit et eos q̄ ibi detinebantur eduxit et ad gloriam eternam deduxit Sacharie. 9. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. Hanc acceleratiōnē resurrectionis ꝓtebat ꝓphēta dauid cū dicebat. cito anticipent nos misericordie tue. qz pauperes facti sumus nimis neq; enim a nobis auferri poterat paupertas vilis corruptionis. nisi in christo nos antiqparet claritas sue glorioſe resurrectiōis Nos em̄ membra sumus ecclesie quā christus sibi in fine glorioſam exhibebit Eph̄. v. Christus dilexit ecclesiā et seipsum tradidit pro ea vt illam sanctificaret mundans lauacro aque in verbo vitevt exhiberet sibi ipse gloriosam ecclesiam non habentez maculam aut rugam. Sic ergo christus velociter surrexit. Sic et nos surgere debemus velociter a peccatis Actuū. xij. Surge velociter. homo qñ habet bonum lectū solet illum multum diligere. sed qñ habet malum et fetidum solet illū cito relinquere. surge ergo cito de lecto culpe. quia est sordidus Joelis. i. capitulo. Cōputruerūt iumenta autem in stercore suo iumenta. In stercore suo computrescere significat voluptuosos in lecto luxurie iacere. Istuz ergo lectum debemus relinquere quia est sordidus. et debemus lectum pure conscientie parare. quia est floridus Canticoꝝ i. Lectulus noster floridus. et de isto lecto pure conscientie ibimus ad lectum glorie qui est delectabilis et iocundus ps. Exultabunt sancti in gloria letabuntur in cubilibus suis. Quarto surrexit stabiliter sine iterata mortis dominatione ad Romanos 6. Christus resurgens a mortuis iā non moritur mors illi vltra nō dominabitur a quo in victoria absorta est. i. ad Corithe. xv. absorta est mors in victoria. christi⁹ em̄ mortem nostram moriendo destruxit et vitam nostram resurgendo reparauit et ideo mortem subi imperpetuum subiugauit sicut ergo christus surrexit a mortuis sine iterata mortis dominatione. Ita nos debemus a mortuis id est a peccatis resurgere sine interata recidiuatiōe Ephesioꝝ v. Qui dormis exurge a mortuis et illuminabit te christus. parum valet resurgere a morte peccati qui stati se iterato ad peccata conuertit. pax enim ꝑdest illa ablutio quam statim sequitur iterata coinquinatio ad Romanos. 6. Qui enim mortui sumus peccato quo modo adhuc viuem⁹ in illo q̄ mortuus est iustificatus est a peccato. Unde per mortē culpe meretur homo mortem gehenne ad Romanos. 6. ca. Stipēdia peccati mors. Malum est illi domino seruire a quo nichil possumus nisi mortem pro mercede reportare. homo iudicaretur insanus si detentus i carcere esset adiudicatus morti si aliquo euentu a carcere euaderet si iterato ad carcerem rediret ita sunt fatui peccatores qui a carcere peccatorum per penitentiā liberantur. quando iterato ad peccatorum carcerem reuertuntur. Sic ergo primo ꝓponitur nobis christi gloriosa resurrectio. cum dicitur quomō christus surrexit a mortuis per gloriam patris. Secundo imponitur nobis eius imitatio fructuosa cum dicitur et nos in nouitate vite ambulemus. Sciēdum est ergo q̄ ista nouitas i quattuoꝝ cōsistit. Primo in eradicatione viciorū. Secundo in informatione bonorum morum Tercio in obseruatione mandatoꝝ Quarto in imitatiōe sanctorum et perceptione eternorum gaudiorum. Primo ergo nostra nouitas fructuosa consistit in eradicatione viciorum Jeremie. 4. Nouate no-

bis nouale et nolite serere super spinas. ille sibi nouale innouatyt nō supra spinas serat. Qui de corde proprio vrticas et spinas extirpat Prouerbiorū. xx. Per agrū hominis pigri transiui et per vineam viri stulti. et ecce totum repleuerūt vrtice operuerūt superficiem eius spine. ille vrtice debent euelli sarculo seuere detestationis Jere. i. Ecce constitui te hodie super gentes t regna vt euellas t destruas t dispergas t dissipes. iste spine debent precindi securi cōtinue memorie mortis. hec est securis de qua Mathei 3. capitulo. Jā securis ad radicē arboris posita est nos sumus arbor. securis est mors. qua cōtinuo scindimur t si nō sentimus sicut enim vngues t capilli imperceptibiliter crescūt. t sicut fluminа ad locum vnde exēūt currunt sic homines ēius homines non percipiant a die natiuitatis sue ad mortem continue tendunt. t cum incipiunt esse statim esse desinunt. Sapientie. 5. Et nos nati cōtinuo desinim⁹ esse. Iste etiā vrtice t spine debent de agro cordis vehiculo confessionis deportari sicut ēm vehiculo ejci untur sordes de stabulo sic cōfessione debēt ejci peccata de corde sordido ps. Exercitabat t scopebam spiritū meū. Exercitari debet homo scrutinio meditationis sollicite et sic scoba debet mundare domū conscientie. Secundo cōsilit nouitas nostra in informatione bonorum motum ad Epheseos 4. capitulo Deponite vos scōm pristinam conuersationem hominem veterem qui corrumpitur ām desideria erroris. t induite nouum hominem qui ām deum creatus est in iusticia et veritate sanctitatis quilibet homo vniuersaliter refugit corruptionē t appetit in corruptionē Nos ergo veterem hominem qui corrumpitur deponamus et nouum hominē qui scōm deum creatus est induam⁹ Sabani te qui vestimentis voluerūt filios israhel decipere a iosue seruo domini positi sunt sub maledictione Josue. ix. capitulo. Ille etiam qui non habuit vestem nuptialem ad nuptias nō intrauit iubēte rege ligatz manibus t pedibus in tenebras exteriores est missus Mathei. 23. Nos ergo si cōpetenter velimus solēnitatem pasche domini celebrare debemus de domibus cordium nostrorum vetus fermentum id est vetus peccatum extirpādo purgare 1. ad Chorinteos. 5. Expurgate vetus fermētū vt sitis noua conspersio sicut estis azimi. Non est vinum iocunditatis et solēnitatis paschalis mittendum est in vtres veteres cordis inueterati peccatis Lu. 5. ca. Nā nobis probabiliter timere debet em ne illud Danielis 13. nobis dicetur in veterate dierum malorum. Nunc venerunt peccata tua que operabaris. ptius i die iudicij peccata venient ad damnationē que peccatores in hac vita faciunt ad suam et aliorum submersionem. Nos ergo veustatem hominis exteriotis fugiamus tho uitatem interioris appetamus sicut facit bat apostolus. 2. ad Chorinteos. 4. capitulo. Licet is qui deforis est noster homo corrumpatur tamen is qui intus est renouatur de die in diem Tercio cōsilit nouitas nostra in obseruatione mandator Johis 13. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Mandatum charitatis ex quo pēdet lex t pphete appellatur a christo mandatum nouum. non quia fuerit ab ipso de nouo datū. fuit em in veteri lege dictum ita. Deutronomij. 6 Dilige dominum deum tuum ex toto corde tuo. t ex tota anima tua. t ex tota fortitudine tua. sed ideo dicitur nouus. quia est innouatiuum. sicut enim in venerabili tempore terre nascentia renouantur ex calore solis. sic in isto paschali tempore qō est tempus vernale debēt in terra cordis humani renuescere mortua. renuescere arida. recalescere frigida feruore caritatz Propter quod dicit apostolus ad Epheses. 3. In charitate radicati t fundati. Nam sicut dicit Gregorius. Nichil haberi virotis ramus bom operis nisi de radice prodeat caritatis. Arbor enim precisa est anima q̄ non est in calore t humore caritatis radicata Quarto cōsilit nouitas nostra in imitatione sanctor⁹ t perceptione eternorum gaudiorum ad Hebreos. 11. Habentes fiducia in introitu sanctor⁹ i sanguine christi qui iniciauit nobis viam nouam. Nos in introitu sanctor⁹ fiduciam habere debemus. quia si ipsi in requiem domini introierunt. et nos introibim⁹ si ipsor⁹ vestigia sequamur. et eorum signo signati inuenimur. Nam sicut pastor oues quas signo proprio signatas inuenit recipit i suo stabulo. sic christus animas quas signo suo signatas inueniet in celesti stabulo recipi et Apocali. 7. Nolite nocere terre t mari neq; arboribus quoadusq; signemus seruos dei nostri in frontibus cor. per istud signum nichil aliud intelligimus q̄ signū fidei quo per dilectionem operatur Quia beatus paulus apostol⁹ isto signatus erat ideo fideles ad imitationē sui et introitū regni vocabat. 1. ad Cho. xi. Dicēs imitatores estote mei sicut et ego christi quasi diceret. si ego introire confido ad patrium celestis pallatij. quia signatus sum signaculo fidei. t vos introibitis si inuenti eodem signaculo signati. q̄ signaculum vt hic dicitur est in sanguine christi id est in fide sue passionis. christus em per proprium sanguinē ibi introiuit semel in sancta. t sicut p proprium sanguinē ibi introiuit ita et nos vt introire possem⁹ p proprio sanguine voluit lauari Apocalip. 1. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. hoc est ex fide sanguinis ex cuius virtute efficatiā habet sacramentū baptismi ad renouationē generis humani ad Thitum. 3. per lauachrū regenerationis et renouationis spūs sancti quē effundit i nos abunde per effusionem istius sanguinis ad redēptionem humani generis post resurrectionem christus instituit nobis viam nouam: quando in die ascensionis ostēdit fidelibus viam. et aperuit regni celestis ianuam Micheas. 2. Ascendet pādes iter ante eos diuites trāsibūt portam et egredietur per eam t transibit rex corū eis et dominus in capite eorum dominus voluit ante nos ascendere quia precessit volens nobis locum parare Johā. 14. capitulo. Vado parare vobis locū. et si abiero et preparauero vobis locum it erum veniā et accipiam vos ad me ipsum vt vbi sū ego vos sitis. vt dicitur ad Colocenses. 3. Christus est sedens in dextera dei patris vbi nos dicit futuros esse quando hedos statuet a sinistris agnos autem hoc est electos a dextris. ad cuius dexteram nos p ducere dignetur.

De sancto Marco Sermo primus.

Marcum assume.

2. ad Thimotheum 4. capitulo In verbo proposito notatur Beati Marci vocatio: et notantur duo in verbo isto. Primo enim notatur dignitas vocantis cum dicitur. Assume. Secundo notatur idoneitas venientis vel obedientis cum dicitur marcum. Quantum ergo ad primū sciendum q̄ beatus Marcus a Christo fuit assumptus ad obseruationez mandatorum. Secūdo fuit assumptus ad cognitionem secretorum. Tercio ad celebrationē diuinorum. Quarto ad preceptionem premiorum. Primo ergo fuit assumptus beatus marcus ad obseruationē mādatorum Ecclesiastici. 28. Propter mandatum assume pauperē. dominus propter obseruationem mandatorum voluit assumere congregationem apostolorum et discipulorum. mandata enim diuina solent diuites de facili preterire Jeremie. 5 capitulo Magnificati sunt et ditati sunt. incrassati sunt et impinguati et preterierunt sermones meos pessime. Sed mandata que diuites de facili preterierūt pauperes cum diligentia maiori custodiunt. Sicut ego video q̄ equus impinguatus t otiosus solet recalcitrare. equus autem laboriosus solet pacifice ambulare Jacob. 2. capitulo. Pauperes elegit dominus in hoc mundo diuites in fide regni quod repromisit deus diligentib⁹ se. propter hoc ad istam obseruantiam mandatorum dicit sapiens hominem esse factum et ordinatum. Ecclesiastes vltimo capitulo. time deum et mandata eius obserua hoc est omnis homo nichil est sine hoc. Sicut seruꝰ a domino suo non reputatur alicuius momēti. si eius precepta nō custodit. Ad hāc obseruationem mandatorum fuit assumptus beatus Marcus. et de huius obseruatione fuit solicitus quare bene poterit dicere illud Luce. 15. capitulo. Mandatu3 tuum nunq̄ preterii. et hoc non ad insipientiam sui ipse enim obseruantis mandatorum sibi fecit viam ad regnum celoꝝ Mathei. 19. capitulo. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Secundo fuit assūptus beatus Marcus ad cognitionem secretorum. Ezechielis. 8. capitulo. Assumpsit me spiritus. et audiui post me vocem commotionis magne Spiritus sanctus istum gloriosum euangelistam assumpsit et ipsuz super se leuauit et ei secreta euangelista reuelauit. Isa. lxi. Spiritus domini super me eo q̄ vnxerit me. ad audiendum mansuetis misit me. iste beatus marcus spiritu docente euangelium non solum annunciauit vel predicauit: sed etiam conscripsit vnde reputatur vnus de quattuor euangelistis propter quod bene dicit. Assumpsit spiritus me. Sequitur. et audiui post me vocem commotionis magne. Ista vox magne commotionis potest dici illa commotio que facta est tēpore dominice passionis et resurrectionis. sicut enim dicitur Mat. 27. terra mota est t petre scisse sūt et monumēta aperta sunt et multa corpora scōꝝ q̄ dormierāt resurrexerūt. t exēūtes

de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctaz ciuitatem z apparuerunt multis ꝑm series huius littere tā terra ꝙ petre ꝙ monumenta videbantur domino patienti compati. corpora sanctoꝝ videbantur resurgēte domino congratulari bene ergo dicebant magnificentie regie maiestatis vt in solennitate sue resurrectionis haberet milites sibi similes in vestibus gloriosis Tercio assumpt⁹ est beatus Marcus ad celebrationem diuinorum Ysaie vltimo capitulo. Assumam ex eis in sacerdotes z leuitas bene dicit. Assumam. nullus em̄ debet se assumere ad sacerdotium vel dignitatem ecclesiasticā ingerere. Sed domino vocante vel per superiorem vel electionem canonicam hūsliter obire ad Hebreos. 5. capitulo. Nec quisq̄ sumit sibi honorem nisi qui vocatur a deo tanq̄ aaron. hoc est contra illos qui dignitates ecclesiasticas ipudēti frōte ambiunt. z per litigia in ipsas introite contēdunt. cum sanctitas dignitatz ecclesiastice deberet ambigētes fugere z fugientes ambire propter quod dicit dom⁹ Assumant ex eis sacerdotes et leuitas. sic fuit assumptus beatus Marcus euangelista dei electus et petri i baptismate filius q̄ in diuino sermone discipul⁹ sacerdotium in israel agens scōm carnem leuita. ad fidem christi conuersus euangelium i ytalia scripsit. Ipsum ergo christus tā sacerdotem ꝙ leuitam ex veteri lege assumpsit. post conuersionē vero ipsius est effectus sacerdos noue legis z ꝓmot⁹ est ad titulum pontificalis dignitatis ipse enim vt in ipso prologo dicitur alexandrie erat episcopus z ideo sicut dictum est ꝓius assumptus fuit ad consecrationem diuinoꝝ. Non solum corporis et sanguinis dominici. sed etiam ecclesiarum clericorum et monialium que non sunt communium sacerdotum. sed solum episcoporum Quarto fuit assumptus beatus marcus ad perceptionem eternorum premiorum ad Ro. 14. capitulo. Deus em̄ illum assumpsit de inquietudine ad quietem. de morte advitam ad Romanos. vi. Que assumptio nisi vita ex mortuis. Dominus beato marco ꝓ morte temporali quaz pro christo sustinuit vitam eternā rependit vt posset dicere cū ceteris sanctis. domini est assumptio nostra z sanctitas israel est regis nostri. Sic ergo primo notatur dignitas re uocantis cū dicitur assume. Secundo notatur ideoneitas venientis z obedientis cū dicitur marcum. Sciendum est ergo q̄ marcus quattuor habet interpretationes Primo enim interpretatur amarus. Secundo delicatus. Tercio sublimis mādato. Quarto interpretatur certus. Beatus ergo Marcus primo fuit amarus austeritate penitentie. Secundo fuit delicatus serenitate cōscientie. tercio fuit sublimis mandato per intelligentiam mandatoꝝ Quarto fuit certus per firmam expectationem futurorum. Primo enim fuit beatus marcus amarus austeritate penitentie Ez echielis. 3. capitulo. Abij amarus i indignatione spiritus mei manus em̄ domini erat mecum ꝓfortans me. sancti viri tam contra mundum ꝙ contra ea que in mundo sunt indignantur. et ista indignatio eis ad contemptum mundatoꝝ auxiliatur Ysaie. 63. Indignatio mea ipsa auxiliata est michi istam indignationem frequenter amaritudo penitentie cōcomitatur. illa em̄ amara sunt sanctis que peccatoribus dulcia videntur peccatores em̄ in delitijs suis solum superficialem delectationem considerant. sed viri sancti delectationem intrinsicam id est euentum ifernalē pensant ꝓuerbioꝝ. 23. de carnali delectatione dicitur Ingreditur blande z nouissimo mordebit vt coluber. z sicut regulus venena difundet si peccator attenda delectationis blandimentu m diligentius debet atrēdere eterne dāpnatiōis sequēs nocumentum. magis est eligeda amaritudo ꝙ subsecꝙ eterna delectatio. ꝙ delectatio subsecꝙtur eterna dānatio Ruth. 1. Uocate me mara id est amaram. quia amaritudine me valde repleuit omnipotens. amaritudo penitentie. est vnum de fercu lis militantis ecclesie quā subsequitur refectio eterne iocunditatis. Math. 3. penitentiam agite appropinquabit em̄ regnū celoꝝ ꝓpter hoc homo erectus in spiritualibus delitij debet carnales delitias detestari ꝓuerbiorum. 27. Anima saturata calcabit fauum. anima autem esuriens et amarum pro dulci sumet. anima saturata spiritualibus et interi⁹ calcabit fauum delectationis carnalis. anima vero esuriens refectionem iusticie amarum austere penitentie sumet pro dulci id est p assequēda dulcedine celestis patrie ps ꝙ magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te ideo dicebat ꝓpheta abij amarus in indignatione spiritus mei et sequitur. manus eni dom̄i erat mecum confortans me nisi enim do-

min⁹ sentos in auctoritate penitentie cō fortaret rarus aut nullus vsq̄ ad finalem perseuerantiam penitentiā substineret ꝓ pter quod. Danielis. x. dicitur. tetigit me ysi visio hominis. in sāctis in penitentia confortantis est memoria dominice passionis cuius exemplo sancti homines debēt ad agenda fortia z sustinēda fortia arma ri. 1. petri. 4. Christo ergo in carne passo z vos eadem cogitatione armamini. Nazarena sua debet sumere miles quando ipsum precedit armatus ꝓtin ceps. propter qđ philipens. 4. dicebat ap⁹ ostolus. omnia possuz in eo qui me cōfortat. Secūdo marcus interpretatur delicatus. Beatus autem marcus delicatus fuit puritate z serenitate conscientie Jere. 6. Speciosā z delicate assimilam filiam syon. syon specula interpretatur ꝓ quam anima sancta signatur que in hac vita i enigmate z non facie ad faciem speculatur ista speciosa z delicate assimilatur sponse ꝓpter ornamentum virtutum. delicate propter serenitatem conscientie et quedam pregustatione eternoꝝ bonorum propter ornamentum virtutum dicitur sācte anime speciosa facta es: ꝓpter secundum hoc est serenitatem ꝙscientie z pregustationez eternorum bonoꝝ dictum est et suaues in delitijs tuis. Sed sciendum q̄ non solum sūt delitie spuales sed carnales et aiales. iste generant dissolutōnem. Jere. 31. Usqz quo delitijs dissolueris filia vaga iste erūt delitie parant eternam damnatōem Apo 18. Quantum glorificauit se z in delitijs fuit tantum date illi tormentum tormentuz et luctum anima misera in isto simbulo nimis expendit. quia ꝓ modicis delitij sibi in taberna dyaboli ministratis in tormentis eternum supplicium ꝓsolvit si ergo recte sapimus totis studijs nos ad omnipotentem conuertamus vt veris delitijs affluamus Job. xxij. Super omnipotentem delitijs afflues delitijs remissionis culpe collatōis gre. serenitatz ꝙscie. z qđā ꝓgustatione superne glorie. 2. ad Chor. 1. capitulo Gloria nostra hec est testimonium cōscientie nostre beatus Marc⁹ fuit christi discipulus i istis spiritualib⁹ delitijs eruditus. z in ipso non solum fuit delicatus sed etiam domino Jhesu christo delitios⁹ ꝓuerbioꝝ. 29. capitulo Erudi filium tuum et refrigerabit te anime tue dabit delicias Tercio interpretatur Marcus sublimis mandato. z ideo beatus marcus fuit tercio sublimis per obseruantiam mandatoꝝ Jsaie. 52. Ecce intelliget seruus meus exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde. Beatus marc⁹ fuit intelligens ꝓ cōgregationem z obseruantiam mandatoꝝ z declinationē pctōꝝ pš. A mādatis tuis intelleri. ꝓpterea odiui omnem viam iniquitatis. fuit exaltatus et eleuatus. ꝓpter multiplicatōez meritoꝝ. Sz sublimis fuit valde per apprehensionē premioꝝ. christ⁹ em̄ dom̄in⁹ est ille de quo dr Job. 5. c Qui posuit humiles i sublime et merentes erigit in sospitate. ipe est em̄ humiliuz sublimatio z merentiū consolatio ipe est de quo Tho. 3. dr. Post tempestatez tranquillum facit. z post lamentationem z fletum exultationem infundit. dominus etiaz post tē pestatē tumult⁹ culpe facit trāquillitatem serenitatz ꝙscie z sua ꝓsolatōe ḡra infūdit infusionem gratie ipe etiaz post lamentationem z fletum penitentie infundit exultationē iocūditatis glorie pš. Exultabūt sancti in gloria letabūtur in cubilib⁹ suis Istum beatum marcū post tormentū passionis sublimauit. et ad se q̄ est gloria sanctoꝝ transire fecit. z in partē suam ipm ac cepit Jsaie. 45. Uiri sublimes ad te transibunt et tui erunt. Quarto interpretatur beatus marcus certus. Beatus aūt marc⁹ fuit quarto certus ꝓ firmaz expectationez futuroꝝ bonoꝝ. Tho. 3. hoc aūt ꝓ certo hz omnis qui colit te. Quia vita eius si in ꝓ batōne fuerit coronabitur. vita beati marci in probatione fuit. z ideo ipm dns gloria z honore coronauit Jaco. 1. Beatus vir q̄ suffert tēptatōez qm̄ cū ꝓbat⁹ fuerit accipiet coronā vite corōa vite nō dētur certātibus sz vincentibus. z finaliter ꝙseuerātibus Apoca. 2. Esto fidelis vsq̄ ad mortē et dabo tibi coronā vite ꝓpter istam coronā ꝙsequēdā beatus marcus vsq̄ ad mortem fideliter certauit. qz illā in diuino depositio repositam certitudinaliter ꝓgnouit 2. ad Thi. 1. Scio cui credidi z certus sum qz potens est depositum meum seruare in vltimū diez. hoc depositum qđ dns beato marco q̄si in occulto deposito vsq̄ ad mortē seruauit hodie tradidit qn̄ ipm ad coronam glorie vocauit. Canti. 4. Veni de libano veni coronaberis. quā coronam nobis deus tribuere dignetur.

De sancto Marco Sermo secūs.

TU vero vigila i oīb⁹ labora op⁹ face euāgeliste. 2. ad thi. 4. Cui ꝙbo ꝓpter tria ne

tantur a quibus beatus marcus euangelista et quilibet bon⁹ prelatus ꝛmendatur. Primū enim a quo commendatur est circumspectio studiosa quod notatur cum dicitur. Tu vero vigila. Secundum est operatio laboriosa. quod notatur cum dicitur in omnibus labora. Tercium est predicatio fructuosa quod notatur cum dicit opus fac euangeliste. Quantum ad primū sciendum. q̄ quilibet homo bonus et precipue prelatus debet tripliciter vigilare. Primo debet vigilare ad declinationem peccatorum. Secundo debet vigilare ad cognitionem secretorum Tercio debet vigilare ad custodiam et eruditionem subditorum Primo debet bonus prelatus vigilare ad declinationem peccatorum prima. Petri quinto capitulo. Fratres sobrij estote et vigilate quia aduersarius vester dyabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quem deuoret cui resistite fortes in fide bene coniungit ista duo sobrii estote et vigilate sobrietatem comcomitatur vigilantia. sicut ebrietatem somnolentia. homines enim ebriosi sunt somnolenti propter hoc. ad The. quinto capitulo. Dicitur ergo non dormiamus sicut ceteri sed. vigilemus et sobrij simus. causam huius vigilantie et sobrietatis subiungit cum dicit Quia aduersarius vester dyabolus et cetera. Sicut enim rex vel princeps qui vult castrum capere consueuit illud circuire et undiq̄ vallare sic circuit dyabolus ad captionem anime misere. ipse enim obsidet ante per improuidentiam futurorum obsidet retro per incuriam preteritorum. peccatorum obsidet a dextris per elevationes in prosperis. obsidet a sinistris p̄ dejectiones in aduersis. obsidet inferius quasi castrum perfodiendo per obdurationes desperationis. eiusmodi perfossio debet a nobis cum omni vigilantia deuitari vt habetur. Luce duodecimo. capitulo. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq̄ et non sineret perfodi domum suam obsidet et dyabolus superius per promissionem vite longioris et penitentie finalis presumptionem multi enim sunt peccatores qui a peccatis suis nolūt conuerti sed semper p̄crastinant et dicunt cras cras ad modum cotti in superliminari existentis. sed frequenter accidit q̄ qui non est hodie cras minus aptus erit. p̄p̄ quod debemus facere ꝛm consilium sapiētis Ecclesiastes. 9. Quodcunq̄ potest facere manus tua instanter operare. quia nec opus. nec ratio. nec scientia. nec sapientia erunt apud inferos quo tu properas. magna tarditas est p̄perare ad hospitium de quo certus est homo q̄ ibi inueniet crudelem hospitem. societatem puersam. lectum malum cibum nullum. Eccle. 14. Ante obitum tuum operare iusticiam quia non est apud inferos inuenire cibum multum. Debet sibi homo timere q̄n scit debile castrū suum. et cognoscit illud esse in circuitu sic obsessum. dyaboli enim circumeundo vallāt. vt huiusmodi castrū subuertāt. hic est circuitus de quo in p̄s. dicitur. in circuitu impij ambulant. istam obsidionem euadimus si ꝛm p̄silium beati petri in fide fortes resistimus. fide enim eius tacula et machinamenta p̄pulsamus ad Eph. 6. In omnibus sumentes scutum fidei. in quo possitis omnia tela nequissimi extinguere ignea. isto scuto fidei muniti apostoli et ceteris virtutibus armati. non solum obsidionem diaboli euaserunt sed regna vicerūt et p̄missiones adepti sunt ad Hebreos. xi. Sancti per fidem vicerūt regna. operati sunt iusticiam et adepti sunt reptonussiones. Scō debet vigilare bonus prelat⁹ ad cognitionem secretor⁹ Prouerbiorum 8. Beatus homo qui audit me et qui vigilat ad fores meas. et obſuat ad postes hostij mei. Multum vtile est verba sapientie audire quia p̄ frequentez auditum homo acquirit sibi firmam possessionem sapientie. Prouerbior⁹. 1. Audiens sapiens sapiētior erit. sicut enim arbor non vna die sz pluribus firmiter radicatur. et sicut homo ex multo exercitio promptꝰ et facilis ad operationem efficitur. sic ex frequenti auditu sapientie homo in sapientia firmatur Ecclesiastici. 24. Qui audit me non confundetur et qui operantur in me nō peccabit. Tria dicit que operatur sapiētia in profectib⁹ suis. Primum est exclusio infamie. et p̄pter hoc dicit qui audit me non cōfundetur. Scōm est declinatio culpe et quantum ad hoc dicit et qui operatur in me nō peccabit. Tercium est adeptio vite eterne et quantum ad hoc dicit. qui eluciḋt me vitam eternaz habebunt. bonum est ergo audire verba sapiētie. p̄pter hoc dicit. beatus homo qui audit me et qui vigilat ad fores meas. Due sūt fores p̄ quas possūt p̄fessores sacre scripture ad fores sapientie introire iste fores sunt continentie veteris legis et noue p̄ quas debem⁹ de thoro sapientie nouam et veram documenta pro-

ferre Math. xiij. capitulo. Olis scriba doctus in regno celorum similis est homini patri familias q̄ profert de thesauro suo noua et vetera. id est noui et veteris testamenti auctoritates et sancta documenta. Ad istas portas beatꝰ Marcus euāgelista vigilauit Et ideo ibi thoros sapiētie adnuenit Prouerbiorum. viij. capitulo. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. non solum autem ad fores sapientie vigilauit: sed etiaz ad postes hostij obseruauit. hostium est christus Johannis. x. capitulo. Ego sum hostiuz si quis per me introierit saluabit. et ingredietur et egredietur et pascua inuenier. postes hui⁹ hostij fuerunt sancti apostoli. Qui dicūtur postes: quia fuerunt hostio per conuersationem coniuncti. fuerunt etiam per fidē et memoriam passionis Christi sanguine veri agni christi scilicet rubricati mūdati et decorati. vt habet Exodi duodecimo capitulo. Sument de sanguine agni et ponent super vtrūq̄ postem. Ad postes huius hostij beatus Marcus euāgelista obseruauit. Fuit enim discipulus beati Petri a quo discere potuit seriem euangelij quod scripsit. Similiter et nos ad huiusmodi postes idem apostolus obseruam⁹ quando eorum documenta ex scriptaris sacris quas conscripserunt audiēdo vel legēdo accipim⁹ Ecclesiastici. vj. In multitudine presbiterorum prudentium sta et sapientie eorum ex corde coniunge. vt omnem narrationem dei possis audire. et prouerbia laudis non fugient a te. Tercio debent vigilare prelati ad custodiam et eruditionem subditorum Luce. ij. capitulo. Pastores autem erant in regione eadē vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Pastores qui bus cura subditorū cōmittitur vigilare tenētur. Eorum enim vigilias et custodia quandoq̄ subditi a morte liberātur. qui sine ipsis vel eorum custodia moterētur. Apocalipsis tercio. Esto vigilans et cōfirma cetera que mortitura erunt. Isti pastores non solū debent vigilare. Sed etiam super custodiā gregis insistere Ysaie. lxij Super muros tuos hierusalem constitui custodes tota die et tota nocte imperpetuū non tacebunt. hierusalem est ecclesia hec est enim hierusalez que edificatur vt ciuitas super cuius muros p̄lati ad custodiam subditor⁹ positi sunt. quasi in specula. et nō est mirū si isti cum omni diligētia subditos custodire satagunt. quādo enim subditos suos in curam suaz acceperunt cari⁹ pignus q̄ esset in eor⁹ hospitio in est animas suas christo dño obligauerūt iij. Regum. xx. Custodi virum istum qui si lapsus fuerit erit anima tua pro anima eius. et propter istam diligentiam vigilātie et custodie tenentur subditi prelatis ad impensionem reuerentie et obedientie. ad Hebreos. xiij. Obedite prepositis vr̄is et subiacete eis ipsi enim puigilāt quasi rationē p animabus vestris reddituri. vnde mali valde et ingrati sunt subiecti q̄ pro sollicitudine vigilātie et custodie nō rependūt vicē obedientie et reuerentie. si ergo primo requiritur in prelato circumspectio studiosa. q̄ō notatur cum dicitur. tu vero vigila. Secūdo requiritur in prelato operatio laboriosa. q̄ō notatur cum dicitur in omnibus labora. Sciendū ergo q̄ bonus prelatus debet laborare tripliciter. Primo enim debet laborare sicut operarius in agro. Scō debet laborare sicut miles in p̄lio. Tercio debet laborare sicut magister in docendo. Primo ergo debet bonus prelat⁹ laborare sicut operarius in agro. j. ad Chorinteos. xv. Gratia dei sum id q̄ō sum. et gratia ei⁹ in me vacua nō fuit: sed abūdātius illis omnibus laborani. et ideo quia abūdātius laborauit abundantiorem retributionē expectare potuit. j. ad Chorinteos. ij. Unꝰ quisq̄ propriam mercedem accipiet ꝛm suum laborem. Nam ꝛm multiplicationē bonor⁹ labor⁹ fiet retributio p̄mior⁹. ij. ad Thi. ij. Laborantem agricolam oportet primuz de fructibus accipere. et percipiendo fructus ab fidāter recipit ꝛm mēsuram in qua seminauit. Secundo debet bonus prelat⁹ laborare sicut miles in p̄lio. ij. ad Thimoteū. ij. Labora sicut bonus miles christi Jesu p̄dim in hac vita sumus tanq̄ in agonis certamine positi militam⁹ Job. vij. Militia est vita hominis super terram: sed aliqui in bello spirituali ita praui sunt milites. et sine corde q̄ in principio aggressus enteq̄ ictum recipiant vel repcutiant arma. sua p̄icit. Ego enim video q̄ quādoq̄ homo ad flatū vni⁹ duri ꝛbi placit arma patiētie. q̄nq̄ ad gustū vnius delicati placit arma abstinentie. q̄nq̄ ad impulsuz actioris libidis cū tamē arma ista ad hoc nobis data sint vt per ipsa possim⁹ fibi opposita vitia debellare. ij. ad Chorinteos. vj. capitlo. Per arma insticie a dextris et a sinistris. homo enim nec in prosperis per elationem. nec

in aduersis per desperationez debet frā gi. Talibus armis bene fuit vsus beat⁹ marc⁹ tanq̄ miles christi egregi⁹. De ip so legimus q̄ carnifices eum trahebāt et eius carnes in terra defluebant. t sāgui ne ipsius sara inficiebantur. tamen in om nibus istis christi miles beatus Marcus immobilis permansit. de ipo enīz legim⁹ q̄ cum traheretur gratias agēs domino ihesu christo dicebat. In manus tuas do mine commendo spiritum meum. Tercio debet laborare bonus prelatus vt magi ster in docēdo. i. ad Thimote. v. Qui bñ presūt presbiteri duplici honore digni ha beantur. t quia presunt ratiōe bonitatis t vtilitatis maxime qui laborant in ver bo t doctrina. hoc est per eruditionis ver bum et informationis exemplum. prela ti ei subditos debēt erudire exēplo bono propter quod beatus paul⁹ verbo erudi ebat. 2. Thi. 2. Memor esto dominum ie sum christum surrexisse a mortuis ꝑz euā gelium meum in quo laboro vsq̄ ad vin cula quasi male operans. sed tamen ver bum dei non est alligatū. pedes isti us sancti viri poterāt cōstringi ligno. ma nus eius poterant ligari ferro. sed ligua eius cohiberi non poterant a predicādo verbum diuinum. sic ergo laborabat per eruditionis verbum. laborabat per ifor mationis exemplum. Ipse enī non quere bat dominum in clero. sed factus erat for ma gregis ex animo. i. ad Choriteos. iiij. Imitatores estote mei sicut et ego christi sicut enim homines de nocte ambulātes sequuntur luminaria lucernaruz. sic nos sequi debemus exemplaria virorum san ctorū. Sic ergo secundo requiritur i pre lato operatō laboriosa. Tercio requirit in prelato eruditio fructuosa Sciendum est ergo q̄ opus euangelij primo est op⁹ iocundum. Secundo est opus secretum. Tercio est opus gloriosum. Primo ergo est opus iocundum Luce. 2. capitulo. Euā gelizovobis gaudium magnuz quod erit omni populo quia natus est saluator no dis hodie. magnum debuit esse gaudiuz de euangelizatione vel predicatiōe salua toris. cum magno desiderio estuerant pa tres antiqui de aduentu nasciturj Ysaie. lxiiij. Utinam dirumperes celos et descē deres. Unde accepta spiritus sācti revela tione cepit aduentum saluatoris predica re ysaias Ysaie. xxxv. capitulo. Dominus le gifer noster t rex noster ipse veniet t sal uabit nos christus legifer noster nos eru diendo vtiliter. rex noster gubernādo sa lubriter. saluator noster nos saluando fe liciter. hic est saluator de quo Phil. 3. ca. Saluatorem expectamus dominum no strum Ihesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue cum enīz ipe iā glo rificatum corpus in resurrectiōe assump serit corda nostra ad similitudinē sue cla ritatis glorificabit vt milites habeantve stes similes vestib⁹ regiis vester. vi. ho mo quem rex honorare cupit debet indui vestibus regijs. Secūdo opus euangelij est opus secretum ad Gal. i. Notū vobis facio fratres euangeliū q̄d euāgelizatum est a me quia nō est scōz hominē. neq̄ enī ego ab homine accepi illū. neq̄ didici. ſz per revelationē ihesu christi. Christus ei est sicut Danielis. 2. dicitur qui revelat p funda t obscōdita. t nouit in tenebris cō stituta. t lux cum eo est. sicut non est mirū si ea que in tenebris sunt absc̄ōdita appa reant in lumine solis. sic nō est mirabile si verus sol iusticie quosdā voluit propter malitiam suam in tenebris relinquere et quibusdam voluit euāgelii sui secreta re uelare. Mathei. xi. Absc̄ōdisti hec a sapi entibus t prudentibus t revelasti ea par uulis. Tercio opus euangelij est op⁹ glo riosum. 2. ad Chorinteos. iiij. Deus hu⁹ seculi excecauit mentes infidelium. vt nō fulgeat illuminatio euāgelii glorie chri sti. Et sequit de⁹ qui dixit de tenebris lu cem splendescere ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminatōem sācte claritatis dei. sicut lux solis est ceco absens qui tñ ē luci solis presens. sic clarescente euange lii luce oculos cordium suorum per infi delitatem clauserunt. t ideo lucem euan gelii sibi predicari et presentari nō recepe runt Johannis. i. Lux in tenebris lucet t tenebre eam non cōprehenderunt. sed ōs qui dixit de tenebris lumē splendescere illuminauit corda fidelium ad recipiēdū euangelium gloriosum. 2. ad Choriteos. 3. Nos vero omnes revelata facie gloriā domini speculantes in eandem imaginez transformamur a claritate in claritatē. a claritate fidei in claritatem spei in visiōe claritatis diuie faciei. i. ad Chorite. xiij. Nunc videmus per speculum t i enigma te. tunc aūt facie ad faciem ad cuius faci ei visionem nos perducere dignetur tc.

De sancto Petro Sermo primus.

TU es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Mathei. vi. Uerbum ꝓpositum quod dictum est a do mino beato petro apostolorum principi i collatione clauium regni celestis t cōmē dationem beati martiris. t cōmēdatur a tribus. Primo a prerogatiua fidei t eius dem confessione cū dicitur. Tu es petr⁹. Secundo a constantia virtutis in prospe ritate t aduersitate. cū dicitur super hāc petram. Tercio ab eminentia exēpli t for ma vite in proximi edificationem. cū dici tur edificabo ecclesiam meam. Per pri mum ordinatur ad deum in recte creden do per secundum ad seipsum in bene vi uendo per tercium ad primum sancte et salubrit conuersando Primo ergo dicitur Tu es petrus. t cōmendatur hoc ad qua tuor interpretationes huius nominis pe trus. Interpretatur enim cognitus agno scens discalcians. dissoluēs Ipse fuit pe trus id est cognitus preordinatione diui ne electionis. fuit petrus id est agnoscēs certitudine fidei stabilis. fuit petrus id ē discalcians dimissione mundane prospe ritatis. Fuit petrus etiā dissoluens nos confutatione heretice predicationis. fuit etiam petrus id ē cognitus diuina electi one. Ysaie. xlij. capitulo. Ecce seruu⁹ me⁹ suscipiam illum. electus meus complacu it sibi in illo omnia mea. dedi spiritū me um super illum. iudicū gentibus profere Beatus petr⁹ dicitur seruus discreta ad ministratione talenti sibi cōmissi. ipse enī fuit seruus non nequaz sed fidelis seru⁹ et prudens quem constituit domin⁹ sup familiam suam Mathei. xxiij. Susceptus a domino dicitur propter pulsationē cor poris t dissolutionez catholice veritatis ipse talentum dominicum non involuit i sudarium suum sed tradidit nūmularijs. et reddidit domino cū vsuris. Electis do mini dicitur certitudine diuie preordina tionis. elegit enim nos ante mundi cōsti tutionem. complacuit sibi i illo anima do mini per infusionem gratie iustificantis. ad Romanos. viij. capitulo. Quos ꝑdesti nauit hos t vocauit tc. Ipsum predesti nauit dominus per eternam electionem vocauit per gratie infusionez. iustificauit per bonam operationem siue per eternā remunerationem. Dedit super eum spiri tum euangelice predicatiōis vt habetur Ysaie sexagesimo primo. Spiritus domi ni super me eo q̄ unxerit me ad annun ciandum mansuetis me misit. ipse genti bus iudiciuz protulit extreme discrepati onis ad incussionem timoris Job. xxix. fu gite a facie gladij. quia vltor iniquitatis ē gladius. t scitote esse iudiciuz. Secūdo fuit petrus id est agnoscēs certitudine fi dei. de ipso enī potest dici illud Ecclesia stes. t. capitulo. Oculi sapiētis in capite eius. Oculi sapiētis duo sunt fides diri gens intellectum. caritas regulans affec tum. Unde super illud Matei. vij. capitu lo. Lucerna corporis tui tc. Glosa sicut o culus omnia membra corporis dirigit. sic intentio t lumen fidei. lucerna lux est i te sta sic in fide caritas cum fides cessabit so la caritas lux erit. Hec sunt duo luiaria q̄ posuit deus in firmamēto celi id est hu ne mentis. Nec istoz luminarium vnum excludit alterum sed requiritur i sui sub sidium. Unde beatus bernardus. ad hoc q̄ oculus sit simplex duo sunt necessaria. q̄ sit caritas in intentione t veritas i e lectione. si enim bonum diligat sed nō eli gat habet zelum dei. sed non fm scientiā Si vero econuerso habet scientiā sine ze lo. Similiter econtrario oculum nequam duo constituerūt. Cecitas quasi agnoscit veritatem. peruersitas qua diligit falsita tem. hec sunt duo que difficile in morib⁹ hominum tollerātur. vt dicit Augustin⁹. secūdo de trinitate. Presūptio veritatis prius ꝑz pateat. t cum iā patuerit prelūpte defense falsitatis istius sapiētis oculi fuerunt in capite eius id est christo. i. ad Chorinteos. xi. capitulo. Caput mulieris vir. caput viri christus. caput christi deus Et deberent esse in ipso nostri. Primo q̄ ipse eripit a laqueis psalmista. Oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euel let de laqueo pedes meos. Secūdo quis dirigit in agendis. t. Paralipome. xx. ca pitulo. Cum ignoramus quid agere de beamus hoc solum residui habemus vt dirigamus oculos ad te domine Tercio quis saluat t reficit in aduersis vt habe tur in libro Geneſ tricesimo secundo ca. dixit iacob. Uidi dominum facie ad faciē t salua facta est anima mea. Tercio fuit petrus id est discalcias dimissione mūda ne ꝓsperitatis. ideo ipi cōuenit q̄ dicitur Exodi. 3. capitulo. Solue calciamentū de pedibus tuis. locus ēst in quo stas san ctus est. pedes enim sūt anime affectōes. calciamenta sunt res mundane siue tem porales. quia sicut calciamenta adhereāt

pedibus non tamen sunt de substātia pedum. sic res temporales adherēt affectionibus non tamen sunt de substantia animarum. illa calciamenta ligantur ꝙ̄ si triplici funiculo vel corrigio. Primus funiculus est ambitio excellentie vel honoris Secūdus amor carnalis suauitatis. Tercius est appetitus quietis ⁊ amotio laboris. Ad hoc enīz appetit aliquis diuitias frequenter vt ascendat ⁊ maneat in honore. vt viuat cuz suauitate vt quiescat sine labore. hic est funiculus triplex qui difficile rumpitur vt habetur Ecclestes. iiij. c. Vbi sunt funes peccatorum quibus peccatores circūplectuntur. Iniquitates sue capiunt impium ⁊ funibus peccatoꝝ suorum quisq; stringitur Prouerbiorum. v. c. Isti funiculi autem rumpuntur a domino per institiam suam. aut dissoluētur a nobis per penitentiam salutarez. funiculus ambitionis rumpit vita breuis Ecclesiastici. x. capitulo. Omnis potētatus breuis vita. suauitatem cornis. rumpet pena acerba. potio enim bibentibus illam erit amara. Apocalipsis. xviij. cap. Quātum glorificauit se ⁊ deliciis fuit. tm̄ date ei tormentum ⁊ luctum ⁊c. Funiculum quietis rumpet pena cum variatiōe cōtinua ⁊ cum continuatone varia Job. xxiiij. capitulo. Trāsibunt ab aquis niuiū ad calorem niuium. vt miro modo sit ibi cū variatione cōtinatio. et cum continuatione variatio. Ista vincula batus petr⁹ bene disrupit ⁊ dissoluit Judicum. xvi. capitulo Rupit vincula quoniam si rumpat quis filium de stuppa totum sputamine cū ardore ignis acceperit Hoc dicitur de sansone qui interpretatur sol eorū. quod bene cōuenit beato petro martiri qui est sol predicatorum. immo omnium christianorum lucerna et eos dirigēs in via fidei ⁊ morum. Ipse enim prudenter attendens mundi fallacias ⁊ de via seculi desuetis cuius blandimentis quis legitur cum leniter. vt a lubricis caute petro ſtracto firmis possit incedere gressib⁹. vite semitaz eligens tutiorē salubrem regulam est aggressus per quā valeret duci diriri ⁊ reduci ad optatam requiez post laborē Quarto fuit petrus id est dissoluens cōfutatione heretice prauitatis non surdus auditor illi⁹ verbi Ysaie. lviij. capitulo. Dissolue colligationes impietatis solue fasciculos deprimentes impietas est in deum sicut iniquitas est in proximum. sicut enim iniquitas ledit proximum. Sic impietas deū offendit. Iste impietates colligātur quādo ab hereticis. licet diuersis heresibus vnius fidei catholice veritas impugnatur. Iste sunt vulpes samsonis habentes facies diuisas quantum ad exteriorē aspectum. sed caudas colligatas quantū ad interiorem assensum Judicum. xv. Isti sunt habentes speciem pietatis quantū ad exteriorem rationem. sed virtutez eius abnegant quantum ad interiorem puerstatem. iste colligatōnes impietatum dissoluuntur quando heretici vel a fidelib⁹ simplicib⁹ humilib⁹ deuitantur vt qui a sapientibus ⁊ perfectis efficaciter deuincuntur. debent etiā heretici a simplicib⁹ humillter deuitari. Tit. 3. Hereticum hominem post primam et secundam correptionem deuita. heretici qui per verba legis legem impugnant proprium enim est sum verbis legis astruūt. vt peruersitatē mentis sue legis autoritate commendēt Vi deuitādi sūt. qr frequēter cor iusti exercitatōnes querūt ad malū. Debent etiā iste colligatōes dissolui a sapientib⁹ hereticos soliditate virtutū efficaciter impugnādo. Vñ augu. 3. de Trinitate Hratāter recipit oscalū colūbinū pulcherrima et modestissima castitas. dentē vero caninū vel vitat cautissima hūilitas. vel retūdit solidissima veritas. sequtur. Solue fasciculos deprimētes fasciculi deprimētes soluūt qñ hereticoꝝ male itellecti autoritatib⁹ ⁊ rationibus simplices fideles opprimentibus modo debito respondetur. Recta enī responsio dicitur solutio. istos fasciculos beatus petr⁹ martir bene dissoluit. ipse enī fultus quaterna virtute. fide ꝑ ambula spe astāte. comite caritate sic ꝑualuit ⁊ ꝓfecit circa defēsionē fidei. ꝓ qua totus ardebat q̄ cōtra eius diros hostes mente intrepida. feruētiq; spiritu ꝓtinuum certamē exercens suum tandez agonem diutinum meritū superante martirio feliciter cōsūmauit. Sequitur Et ꝑ per hanc petram. vbi cōmendatur a constantia virtutū in ꝓseritate ⁊ aduersitate ipse enī fuit petra durissima immobilitate cūstantie. petra limpidissima puritate innocentie. petra ꝓminens eminentia vite. ipse fuit petra durissima immobilitate cōstantie Ysaie. l. Posui faciem meam vt petram durissimam. ⁊ scio qñ non confūdar. Beatus petrus fuit dura petra. quia ventis tentationum non est motus durior. quia plauūs tribulationem non est dejectus. durissima. quia fluminibus perse

cutionum vsq; ad diuisionē anime et coꝝ portis pertingentium non est deiectus. Ipse enim fuit ille homo euangelic⁹ qui edificauit domum suam super petram et descendit pluuia et venerunt flumina et flauerunt venti. et irruerunt in domum illam. et non cecidit fundata enim erat super petram. Sequitur. Et scio qñ non cōfūdar. Sed diceres. Petre quomodo scis q̄ non confunderis. Potest respondere quoniam in vita et in morte factuz est cor meum immaculatum in iustificationibus dei. Dicitur autem ⁊ Machabeoꝝ. vij. q̄ rex mundi defunctos ꝓ suis legibus in eterne vite resurrectione suscitabit. vbi reddidit deus iustis mercedem laborum suorum. Sapientie. x. Et beato petro iaz reddidit. quia iam quasi fructus suauissimus ad proprium fruitionem et aliorum cum delectatione est presentatus superno conspectui. De orto nāq; fidei in mensam regni eterni. in eius passione dulcis oblatus est fructus de ecclesie vinea in regium calicē affluens nouiter liquor influxit qñ palmes fecundus hostili mucrone cōscissus habuit plus humoris q̄ cohesit pressius vinee vite. Scō fuit petra limpidissia puritate inocētie Sacharie. xxiij Effudit sanguinem eius supra petrā limpidissimaz ne operiretur. Sanguis beati petri est effusus quando hostili mucrone cōscidit cruore ꝓprio lanceat⁹. et hic super petram limpidissimam id est super ipsuz qui fuit petra limpidissima. Homo enim potest dici petra limpidissima in quo est firmitas ꝓtinētie cōiugalis limpidissima in quo est firmitas cōtinentie virginalis que in beato petro legitur fuisse sicut cōmuniter confessoꝝ suoꝝ attestatio approbauit ipse fuerat de illis qui lauerunt stolas suas in sanguine agni. ipse lauit stolā suam ne esset in eo macula immunditie. dealbauit puritate virginitatis ⁊ innocētie. sed in sanguine agni ꝓprij sanguinis effusione vt in ipso esset rubricata virginitas. roseo sanguine vt in ipso esset candens martirium innocentie puritate. Depredicatoꝝ enī ordine prodit rosa rubēs que regalibus oblata conspectibus intulit suauitatē odoris. in celesti quoq; roseto flos amenus rubo colore rutilans nisi est natus. in candido et mundo sanctoruz collegio nouum mundicie lilium exoritur super hanc petram limpidissim⁹ sanguis eius est effusus. ne operiretur negligens per ignorantiam. sed teneretur memoriter per frequentē recordationē. meritorū suorum recitationem sicut enim nos videmus dominos habere precones sue merita recitātes. sic habere debemus nos ad uocatuz ad modum. Abel iusti ꝓ peccatis nostris clamantez. Beatus petrus dū datur funeri nouus abel succedit veteri vt habet Genesis. iiij. capitulo. De abel quē cayn occiderat dicitur. Vox sanguis fratris tui clamat ad me de terra. Sic vox fusi sanguinis beati petri intonat. incliti martirij tuba clangit. Terra non silet sudans aspersione cruoris resonat regio tāto ꝑdita bellatore. Ipseq; met gladius ꝓtricida proclamat. Tercio fuit petra ꝓbata diuturnitate experientie vt habet Ysaie. xxviij. Ecce mittam in fundamentis syon lapidem probatum. Syon speciala interpretatur in qua designatur ecclesia que quasi in specula posita aduentum summi iudicis prestolatur. In fundamentis syon id est ecclesie lapis ponitur quādo beatus petrus martir sanctorum martirum catholago qui fundauerunt ecclesiam sanguine proprio sociatur. Sed iste lapis probatur esse diuturnitate temporis et experientis sanctitatis. Deutro. i. Date ex vobis viros sapientes et gnaros quoꝝ conuersatio probata sit in tribub⁹ suis. Iste fuit vir sapiēs speculatione veritatis. gnarus frequētis experiētie et exercitationis. Cōuersatio eius ꝓbata fuit cōtinuatione sanctitatis vsq; in terminū perseuerātie finalis. Unde beatus petr⁹ quasi lapis ꝓbatus in fabrica ecclesie positus tunsura ⁊ pressiōe politus supernis edibus est insertus. Quarto fuit petra ꝓminens eminētia vite Ysa. xxxij. Erit vir sicut qui absconditur a vento ⁊ celat se a tēpestate sicut riui aquarum in siti et vmbre petre prominentis in terra deserta. Beatus petrus modo absconditur a vento tētationū. celat se a tempestate tribulationū sicut riui aquarum in siti per refrigerium precedentiū laborum. sicut petra ꝓminēs eminētia vite ⁊ omni virtute Ipse enī deuotione gratus. humilitate leuis benignitate suauis. pietate compatiens. patiētia ꝓstans. caritate stabilis. ⁊ in cūctis moꝝ maturitate ꝓpositus alios profuisse virtutū aromatib⁹ attrahebat. facē alijs odor vite in vitaz. vt māsuetis et humilibus formam vite eius imitantib⁹ ⁊ passionē venerātib⁹ Alijs odor mortis in mortem. vt superbis et derisorib⁹. Et sic fuit petra ꝓminens multis virtu-

tib⁹. fuerunt enim multi alij martires sine eminentia virginitatis ⁊ gratia predicationis fuerunt multi predicatores sine palma martirij ⁊ virginitatis. fuerūt multi virgines sine eminētia predicatiōis et corona martyrij. Sed deus istum gloriosum martirem quantum ad eius triplicē virtutem triplici honore dotauit. vt eius vis rōnalis illustretur predicationis gr̄a eius concupiscibilis ornaretur virginitatis gloria eius irascibilis dotaretur martirij corona. Hec est triplex aureole premiū substātialis suppositi. Exodi. xxv Sequitur edificabo ecclesiam meam vbi commendatur ab eminentia exēpli in forma vite ad primi edificationem. Edificauit autem ecclesiaz quadrupliciter. Prio prohibens remouēdo in destructiōe peccatoz. Secundo in verbo. in predicatiōe fidei ⁊ moz. Tercio in exemplo. honesta te conuersatione ⁊ edificatione primoz. Quarto facto operatione miraculorum. Primo ergo edificauit prohibens removendo Isaie. lviij. Vocaberis edificator sepium querens semitas iniquitatū. Beatus petrus edificator sepium dicitur quā do eius misterio et predicatione locⁱ per quam suggestionibus demonum patere posset additus obstruitur. p sepem enim ne diripiatur possessio custoditur. Ecclesiastici. xxxvi. vbi nō est sepes diripietur possessio. Vias iniquitatum auertit quando vias peccatorum tenebrosis spinis et lapidibus ꝓplantatas. vias autem iustorum sine offendiculo esse ostēdit. Proverbioz. xv. Iter pigroz quasi sepes spinaz. Via autem iustoz absq; offēdiculo. Scō edificauit verbo. predicatione fidei ⁊ morum Jeremie. i. Constitui te sup gentes ⁊ regna vt euellas ⁊ destruas et dispergas et dissipes. hoc dicitur quantum ad iniquitatis mortum. Edifices ⁊ plantas quantum ad semina fidei ⁊ bonorum. qō bene fecit beatus petrus. ipse enim fuit primo ad edificationē placens qui pacis fuit ⁊ edificationis custodiens. non surdus auditor illius verbi apostolici Ephe. iiij. Omis sermo malus ex ore vestro nō pcedat. sed si quis bonus est ad edificationem. ipsⁱ em̄ verba ⁊ opa semp veritatem fidei redolebant. cuius dulcedinem lingua eius velut fauus redundans copiose distillās semp illius documēta sua via ꝓpinabat. Tercio edificauit exemplo honesta conuersatione. Ecclesiastici. xl. Edificatio ciuitatis confirmabit nomen. Ciuitas est ecclesia hoc est hierusalez que edificatur vt ciuitas. hec ciuitas edificatur cuz beatus petrus fundamēto apostoloz ⁊ martirum iungitur. Edificatio hui⁹ ciuitatis confirmat nomen martiris dum ex eius morte et memoria passionis fama sanctitatis sue nō minuitur. sed crebrescit. grānū em̄ frumenti cadens in terram ⁊ in fidelium manibus compressum ⁊ mortuum vberius cōsurgit in spicam. sed botr⁹ in torculari calcatus liquoris redundat copiā. sic triticum attritū in area in horreuz dominicuz excussa palea deportatur. Sic aromata pilo concussa odorem plurimum circūfundunt hic est em̄. Josias cuius memoria in ꝓpositione odoris facta ē opus pigmētarij Ecclesiastici. xlix. Josias interpretatur quo est incensū dñi. in quo designatur beatus petrus martir q̄ seipm̄ obtulit hostiā sanctam deo placentē in odorem suauitatis. ⁊ hoc facit ad edificationem primi. ipse em̄ prefiguratus in illo beato sene et martire ⁊ eleazaro qui cum moreretur dixit. tu dñe q̄ habes sāctā scientiā manifeste scis q̄ cū possē a morte liberari duros corporis sustineo dolores. fm̄ aiam vero ꝓpter timorē tuū libenter hec patior. ⁊ hoc modo vita discessit nō soluz iuuenibus. sed vniuersē gēti memoriam mortis sue exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens. ij. Macha. vi. Quarto edificauit ecclesiā facto miraculorum opatione. ipse ei fuit ille symeō onie filⁱ sacerdos magnus qui invita sua suffulsit domū. ⁊ in diebⁿ suis corroborauit tēplū altitudo etiā tēpli ab eo fundata est duplex edificatio Ecclesiastici. l. Symeon interpretatur exaudit⁹ vel exaudibilis in quo signatur Beatus petrus martir qui merito in vita a deo meruit exaudiri. hic dⁱ onie filⁱ id est ecclesie. Onias ei interpretatur merens dño. in quo designatur status presentis ecclesie qui est in merore ꝺdu est in sugni sponsi expectatione. ipse fuit sacerdos officio. sed magn⁹ vite merito. ipse suffulsit domū operib⁹ meritoriis. Corroborauit tēplū salubrib⁹ documētis. Altitudo etiā tēpli ab eo fundata est coruscantib⁹ miraculis. ⁊ vt de multis pauca dicamus ipse gutturnosū preti more gule nec loqui valentem nec spirare curauit. cuidam iuueni mutuo vsum iocale restituit mulieres obsessas a demonibus liberauit. febres expulit. lāguores curauit varios ⁊ diuersos. cuiusdam sinistre manus digitum ex morbo fistule plenum foraminū concauitate defossum mira cōsolidatione sanauit. post mortē ipsi⁹ ad sepulchrum eius venerabile lampades sine humano ministerio sūt diuinit⁹ accense. hec et alia plura leguntur in eius vita nec ista sūt pueriliter aut caritelose inuenta: sed diligenti facta inq̄sitione et habita cū summa ⁊ autentica sunt attestatione probata. et Innocentio papa quarto cardinalium ⁊ omnium prelatoruz qui tunc erant in curia communi consensu et cōsilio cōfirmata. ⁊ sic altitudo templi ab ipso est fundata. Sequitur. Duplex edificatio. hoc est quantum ad duplicē statuz ecclesie. ⁊tum ad statum militantis ecclesie edificauit dum in fundamento apostoloz ⁊ martyz ponitur. Quantū ad statuz triumphantis dum christo angulari lapidi sociatur petrus em̄ firmat⁹ in petra fidei. petra diui in passione allisa ad petrā id est xp̄m digne coronandus ascēdit. cuius corone pro meritorum qualitate nos participes efficere dignetur.

¶ De scō Petro martyre. Sermo scōs.

Nec passus sū absq; iniquitate manus mee Job xvj. In verbo ꝓpositio duo notantur aquib⁹ ipse gloriosus martyr beatus Petrus commendatur. Primo enim notatur tolerantia passionis cuz dicitur. nec passus sum. Secundo notatur innocentis patientis cum subditur. absq; iniquitate manⁿ mee. Sciēdū ergo q̄ ⁊tuor sunt que fideles christi ad patiendum ꝓ christo animauerunt. Primum fuit declinatio iniquitatis. Secundū fuit imitatio salvatoris. Tercium fuit dulcedo consolationis. Quartum fuit magnitudo retributionis. Primū ergo quod mouit martyrem ad patiendum pro christo est declinatio iniquitatis. ſ. Petri. iiij. Nemo vestrū patiatur quasi homicida aut fur aut maledict⁹ aut alienoz appetitor. aut vt christianus nō erubescat glorificet autez deum in isto nomine christiani. ideo crux fit fidelib⁹ in frontibus suis in cōfirmatione: vt non erubescant nomen christi tē pore tribulationis cōfiteri vel etiam predicare ad Romanos. x. Corde credit ad iusticiam. ore autem fit confessio ad salutem. nec sufficit fides in corde si tempore necessitatis confessio fidei nō inuenitur in ore. Vñ. ij. Machabeoruz. vj. capitulo Dixit ille bonus senex qui ꝓ legibus patrijs patiebatur. Dñe qui habes sanctam scientiam manifeste tu scis: q̄ cū a morte possem liberari duros corporis sustineo dolores. fm̄ aiam vero ꝓpter timorem tuū libenter hec patior. Ideo sancti martyres hic eligerūt duros corporis cruciatus ⁊ dolores sustinere q̄s timorem relinquendo eius fidem in confessione negare. Secundū qō animabat martyres christi ad patiēdū erat imitatio salvatoris. ſ. Petri. ij. Christus passus est ꝓ nobis vobis relinquens exemplū vt sequamini vestigia eius. bonū est illius vestigia sequi per quē possunt homines lumē vite eterne assequi Johānis. viij. Qui secrur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite: sicut em̄ canes venatici sequuntur feraz per vestigia sanguinis. Sic sancti martyres secuti sunt vestigia p̄ afflōis Job. xxiij. Vestigia christi secut⁹ est pes meus. sic iste martyr beatus Petrus vestigia christi est secut⁹. ipse em̄ morte voluntarie ꝓ morte christi reddidit pellem pro pelle tradidit. sanguinē pro sangule effudit. vnde de ipso cuz ceteris martyribus potest dici hic est vere martyr qui p christi nomine sanguinez suū fudit. Tercium quod animabat martyres ad patiēdum ꝓ christo est dulcedo consolationis ij. ad Thessalonicenses. i. Sicut abūdāt passiones christi in nobis. ita ⁊ per christū abūdat cōsolatio nostra. sicut em̄ bon⁹ curator gictus fm̄ multitudinem vulnerum apponit multitudinem emplastrorum mitigatiuoz ⁊ curatiuoz. sic christus fm̄ multitudinem passionū apponit multitudinem consolationū. vnde beatum Stephanuz protomartyrē consolatus est christ⁹ iocunditate sue visionis. vnde inter lapidū pressurs posit⁹ dixit Actū. vij. Ecce video celos apertos ⁊ filium hominis stantem a dextris dei. beatum Laurentiū cōsolatus est dñs dulcedine roris et refrigerationis in quam carbonum incendiū conuertit. vnde legitur Daciano dixisse. dilce miser quoniam carbones tui refrigeriū michi prestant. Cōsolatus est etiā dominus beatum Dionysium consolatione letitie et inbilationis. vnde de ipso legimus q̄ ipse super lectum ferreū suppositis prunis ardentibus extensis cātabat dicens. Ignitum eloquium tuum vehementer ⁊ sibi tunc dicitur illud ꝓpter istam abūdantiaz consolationū a christo tribulationibus immissaz dicitur. ij. ad Thessalonicenses. i. Pater misericordiaz ⁊ deus totius cōsolationis qui cōsolatur nos in

omni tribulatione nostra Quartus quod animauit martires ad patiendum p̄ christo fuit magnitudo retributiōis ad Ro. viii. Nō sunt p̄digne passiones huius tēporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. sicut em̄ nulla comparatio est hōmi ad totam machinaz̄ mundanam sic nulla comparatio est passionis modici temporis ad infinite eternitatis duratōez̄ Sapientie. iii. In paucis vexati in multi bene disponentur qm̄ deus tētauit illos t̄ inuenit illos dignos se. Solet dici q̄ qui habet rusticum habet predam. qui habet christum habet gloriam eternam. ipse enī habet gloriam se inseparabiliter comitātem Prouerbioz̄. viii. Mecuz̄ sūt diuitie t̄ gloria opes superbe iusticia. sic ergo p̄mo notatur tolerātia passiōis in isto glorioso martire. cum dicitur. hec passus suz Secundo notatur innocētia patientis cū subditur. ab⁹ iniquitate man⁹ mee. Sciendum ergo q̄ quadruplex iniquitas reperitur a qua iste martir immunis est inuentus Primo ergo ē iniquitas male cogitationū. Secūdo est iniquitas perfide eruditionis. Tercio est iiquitas peruerse operationis. Quarto est iiquitas palliate simulationis. Primo ergo est iniquitas male cogitationis p̄s. Iniquitatē meditatus est in cubili suo. cubile est cordis secretum in quo latitant fraudes cogitationum malaz̄. Sz̄ sciendum est q̄ dupliciratione potest cogitari malū. aut vt cognoscatur t̄ a bono discernatur. t̄ sic cogitatio mali est laudabilis. t̄ attestatur congregationi t̄ perfectioni ad Hebreos. v. c Perfectoz̄ est solidus cibus eorū qui propter consuetudine exercitatos habent sens⁹ ad discretionem boni t̄ mali. Secūdo potest cogitari malū vt desideretur t̄ accepta oportunitate temporis operis manciperetur. sic cogitatio mali est vitupabilis. i hoc sensu dicebat ꝓpheta. iniquitatē odio habui t̄ abhominatus sum. legē aūt tuā dilexi. vñ sanctus hō malas cogitatōes a desiderio suo quātū potest auertit. t̄ ad legem dei que est īmaculata conuertans animas se conuertit. Scō est iniquitas eruditiōis a qua iste martir bene fuit munis. Walach. ii. Lex veritatis fuit in ore eius t̄ iniquitas non est inuenta in labijs eius. in pace t̄ in equitate ambulauit t̄ multos auertit ab iniquitate. Intentio em̄ huius martiris erat homies retrahere a p̄fidia hereticoz̄ inimicoz̄. t̄ ipos cōfirmare in fide et doctrina bonoz̄ moz̄. vt ipsos liberaret a peccato t̄ consortio damnatoz̄ Jacobi. v. Si quis ex vob⁹ erraverit a veritate t̄ quertit quis eū. scire oportet qm̄ qui querti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit animā eius a morte t̄ operit multitudinē peccatoz̄. Tercio ē iniquitas peruerse opationis Job. xv. si iniquitatēque est in manu tua abstuleris a te. t̄ nō p̄manserit i tabernaculo tuo iniusticia. tūc leuare poter⁹ facie tuā absq̄ macula. Duplicem tangit malitiā peruerse opationis cum dr. si iniquitatē que est in manu tua abstuleris. Malitia em̄ manus vel operationis auertit oculos dei ne accedat ad vocem orationis vel supplicationis Isaie. i. Cum extenderitis manus vestras auertā oculos meos a vobis. t̄ cum multiplicaueritis orationem nō exaudiaz̄ manus em̄ vestre sanguine plene sūt. mūdandum etiā est cor ab inordinatione affectionis t̄ hoc notatur cum dr. et non p̄manserit in tabernaculo tuo iniusticia. i iusticia est affectio inordinata p̄ quaz̄ obscuratur anima ne clare deum videre valeat. sed cum ista iniusticia inordinate affectiōis a corde expellitur. expulsa obscuritate deus mūdo corde videbitur Mat. v. Beati mundo corde qm̄ ipsi deum videbunt. Quarto est iniquitas simulate dealeationis p̄s. Probasti cor meum t̄ visitasti nocte. igne me examinasti et non est inuenta in me iniquitas. dominus in nocte aduersitatis vel retributionis cor probāt do visitat et visitādo ꝓbat. Sophonie. i. scrutabor hierusalem in lucernis t̄ visitabo. vsus lucernaz̄ nō de die sed de nocte est ꝓp̄ quod signatur illud scrutiniū t̄ visitatio que fiunt in tribulatōe vel aduersitate. ꝓpter qō dicit ꝓbasti cor meum t̄ visitasti nocte. t̄ sequitur. Igne me examinasti. p̄ ignem signatur aduersitas vel crudelitas passionis. ardor et ignis vehemētem dolorem inducit. in quo bene datur intelligi q̄ in acerbitate passionis probat homo vtrū sit radicatus t̄ firme dilectionis aut palleate simulationis Sicut em̄ fluit cera a facie ignis. sic simulatores t̄ callidi in acerbitate passionis deficiūt t̄ tabescunt. sed in charitate christi radicati t̄ fūdati ex ardore tribulationis proficiunt. t̄ amplius inualescunt Eccli. ii. Jn igne ꝓbatur aur⁹ t̄ argento. holes⁹ ho⁹ receptibiles in camino humilitatōnis. in isto camino passionis iste gloriosus martir beatus petrus ꝓbat⁹ est. t̄ sine iniquitate p̄ceper⁹ inuent⁹ est. ideo fuit eterna gloria dign⁹

Eccle. xi. Qui probatus est in illo et perfectus inuentus est. et erit illi gloria eterna Ad quam nos perducere dignetur. ꝛc.

De sancto ꝑ philippo et iacobo Sermo. i.

Qui diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent Judic. v. Jn verbo proposito commendantur isti sācti apostoli a tribus. Primo a feruore caritatis. cum dicitur. Qui diligunt te. Secundo ab vtilitate eruditionis. cum dicitur. sicut sol splendet i ortu suo. Tercio ab honestate cōuersatōis. cū dr. ita rutilent Quātū ad primū sciendū est q̄ isti sancti apostoli dilexerūt dñm tripliciter. t̄ nos debem⁹ diligere tripliciter Primo em̄ debemus diligere veraciter sine deceptione. dulciter sine afflictione. fortiter sine defectiōe. Primo ergo diligēdus est de⁹ veraciter sine deceptōe i. Joh. iii. Non diligamus verbo neq̄ lingua. sed ope et veritate. non debem⁹ diligere verbo mendaciter. ꝓmittendo nec lingua fallaciter adulando. q̄ talis est simulata dilectio ad Romanos. xii. Dilectio sine simulatione. sed debem⁹ diligere veritate vt eis malitia excludatur Ro. xiii. Dilectio ꝓximi malum non operatur debemus em̄ diligere opere vt tempore necessitatis ꝓximis subueniamus. i. Johannis. iii. Qui habuerit substantiam mundi huius et viderit fratrem suum necessitatem habere. t̄ clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas dei manet in eo. quasi diceret non manet sz̄ sācti apostoli opere et veritate christū dominū dilexerunt. q̄ ꝓ xp̄i noie t̄ ꝓximoz̄ salute seipsos morti exposuerunt. i. Joh. iii. In hoc cognouimus caritatez̄ dei qm̄ ille ꝓ nobis animā suā posuit. et nos debem⁹ ꝓ fratribus nostris alas ponere. Scō est diligendus deus dulciter sine affectione. ii. Re. i. Sicut amat mater vnicū filium ita te diligebam. dulcis est dilectio matris ad vnicum filium. sic dulcis debet esse nostra dilectio quaz̄ habemus ad christū. ii. ad Thimo. i. Non dedit nobis de⁹ spiritū timoris sed virtutis t̄ dilectionis. deus non dedit nobis spiritū timoris qui hz̄ penā t̄ amaritudinē. sed dedit nobis spiritū dilectionis qui hz̄ iocunditatē et dulcedinem. expertus sapiens exclamauit dicens sapientie. xii. ℣ bonus est ℣ suauis ē domie spūs tuus in nobis propter hoc dauid ꝓpheta ecclesiū nuptiaz̄ pincerna ad degustationem huiusmodi dulcedinis t̄ ℣ vim conditoz̄ nos ꝓuocat dicens. gustate et videte q̄m̄ suauis est dñs. Bene dicit gustate. q̄ illa dulcedo supna in hac vita sentitur ad modicā breuitatem. sed invita beata in vbertate domus dei bibetur ad ebrietatem ps̄. Inebriabuntur ab vbertate domus tue. Tercio diligendus est de⁹ fortiter sine defectione ꝓ. Diligam te dñe fortitudo mea dñs firmamentū meum et refugiū meum et liberator meus. dñs est fortitudo nostra in agendis meritorijs. firmamentum nostrum in perferendis molestijs refugium nostrū est in declinandis vtilitatibus. liberator noster est in euadendis miserijs Exodi. iii. Vidi afflictionem populi mei in egypto t̄ clamorē eius audiui. sequitur. Et descendi vt liberarem eum. sic ergo dñs est fortitudo nostra in agendis meritorijs. et ideo sibi cum omni diligentia debemus seruire et in eius seruitio expēdi. Hic est enim eius depositum et ideo est sibi fideliter seruiendū t̄ in eius seruitio impendendus. ii. Mach. iii. Deus depositis legem posuit. vt his qui deposuerant ea salua custodiret. isti gloriosi apostoli beatus philippus t̄ iacobus fortitudinem suā bene dño custodierunt t̄ in xp̄i seruitio expēderunt. fm̄ illud ps̄. Fortitudinē meaz̄ ad custodiam. tanta enim in istis apostolis dilectionis fortitudo fuit q̄ ipsam enumerare nec tribulatio nec passio prevaluit Canticoz̄. viii. Fortis est vt mors dilectio. Sic ergo primo commendātur isti apostoli a feruore caritatis. cum dicitur. Qui diligunt te. Secundo commendātur ab vtilitate eruditionis. cum dicitur. sicut sol in ortu suo splendet. Sciendum ergo q̄ tria fuerunt in istis apostolis per que sicut sol in ortu suo splendet ita et ipi splēduerūt Primum fuit circumspectio studiosa. Secundum fuit predicatio gratiosa. Tercium fuit cōuersatio fructuosa. Primo ergo isti apostoli splenduerunt per circumspectionem studiosam. ii. ad Thessalonicenses. iiii. Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientie claritatis dei. de⁹ dixit de tenebris lucem claresce re. sicut dicitur de mane fieri meridies id est post mane. vt intelligatur ordinabiliter. sic illi qui an̄ fuerunt in tenebris infidelitatis lux dicitur qñ conuertuntur ad fidem dñi Jhesu christi Ephesi. v. Eratis em̄ aliqñ tenebre nunc aūtē lux in dño. iste dñs deus illuxit in cordibus eorū qñ dedit eis claritatem cognitionis secretoz̄ suoz̄ ipse autem solus est qui ipsos potuit interius illustrare.

sicut nullus ita bene potest domum illuminare sicut ille qui habet in manu lucez candele. Deutro. xxxiij. In dextra eius ignea lex. ista lege tāq̄ igne lucēte sic illustrauit eos q̄ ipsos nō solum lucentes sed lucem ecclesie fecit. Wathei. 5. Uos estis lux mundi. Scdo splendiderunt isti sancti apostoli per eruditionem gratiosaz Eccle siastici. 43. Uide arcum et benedic qui fecit illum valde speciosus est in splendore suo. quilibet istoz duoz apostoloz arcus potest dici. in arcu duo sunt. corda z lignū corda est mollis z lignum est durū. in quo duo designantur q̄ in sāctis apostolis fuerunt. scz solicitas veritatis et clemētia misericordie siue pietatz. p̄pis em̄ misericordia et veritas obuiauerū sibi. De isto arcu sagitte sunt emisse de quibus in ps̄. Sagitte potētz acute cū carbonib⁹ desolatoriis Iste sagitte acute fuerūt ad detectionem infidelium. cum carbonibus desolatoriis ad inflāmatōem fidelū. iste arcus in splēdore suo dictus est speciosus. isti em̄ sancti apostoli rōne predicationis pulchri fuerunt in predicatōe ysaie. lij. q̄ pulchri super montes pedes annunciantes et predicantis pacem. annunciantis bonum predicantis salutem. Sciendum q̄ pedes appellātur ibi intrinsice affectiōis ex sua pulchritudine domino placentes z nō solū fuerūt pulchri ꝓpter euāgelij predicationē. sz et mō splendēt p claritatis gloriose participatiōem Danielis. xij. Qui aūt docti fuerit fulgebū quasi splendor firmamenti. et qui ad iusticiā eruditū multos quasi stelle imperpetuas eternitates Tercio splēdidēt isti apostoli sancti p conuersatiōez fructuosā. vñ vēit istoz dr dici id Baruth. 5. Deostendet splendorē suū q̄n ipsis in exēpiz clare et fructuose conuersationis se ꝓpōi isti duob⁹ apostolis spāliter cōuenit illō q̄ dicitur zacharie. iiij. Isti sunt duo filij olei splendoris. vbi pmendātur a tribus Primo a fraterna caritate. cum dr isti sūt duo. Scdo ab interna pietate. cum dr filij olei. Tercio ab honestatis decore. cum dr splendoris. Tercio pmendantur isti apostoli ab honestatis ꝓuersatione. cum dicitur rutilant. Sciendū est q̄ sancti apostoli rutilauerūt tripliciter. Primo em̄ rutilauerūt decore veritatis. Scdo caritatis feruore. tercio rutilauerunt passionis amore. Primo q̄ rutilauerūt veritatis decore. z. Regū. 23. Sicut lux auroze oriēte sole mane absq̄ nubibus rutilat. sic lux diuine sapientie que fuit in apostolis rutilauit veritatem sine erroribus. lux autem sapientie rutilationem solis et auroze recte comparatur. Sap̄. 7. de luce sapientie dicit. Est enim hec speciosior sole et super omnē dispositionem stellarum luci comparata inuenitur ꝓtior. vnde sanctis apostolis a christo dr sic luceat lux vestra coꝝ hoibus vt videāt opa vestra bona. sic isti sancti apostoli sapie decore rutilauerūt. vigore enim diuine sapie repleti fuerū. vñ dns ihs qui ꝓpos decore sapie repleuit dixit qb ipsos ad ꝓdicādū misit. Cū veneritis ātē reges et principes nolite cogitare quō aut quid loquamini. Wath. x. Scdo rutilauerūt isti sācti apostoli caritatis feruore. Cāt. 5. Dilect⁹ meus candidus et rubicūdus. Isti sācti apostoli fuerūt a deo dilecti qz fuerūt candidi puritatis cādore. et rubicūdi caritatis feruore. vñ de puritatz cādore Eccle siastes. 6. Omnia pe vestimenta tua cādida sint. vestimenta sūt virtutū ornamēta que debent suari cādida qz dñt suari puritatz in ipsa decore ꝓpter qd̄ hic dr dilectus cādidus caritatis feruore. sicut em̄ rubor naturalis gñatur ex xrute caloris sic rubor spūalis generatur ex xrute amoris. rubēs em̄ flāma caritatis ita corda istoz apostoloz inflāmauerat q̄ etiā in aquis plecuti onis rutilabāt Sapie. 16. Qd̄ em̄ mirabile erat in eā q̄ ois extinguit plus ignis valebat. sic isti dilecti dñi apostoli fuerūt candidi z rubicūdi. cādidi siue nitidi puritate rubicūdi caritate Trenoz. 3. Nazarei eius nitidiores lacte rubicūdiores ebore antiquo. Tercio rutilauerūt isti sācti apostoli passionis amore Isa. 63. Quare rubū est indumentū tuū z vestimēta tua sicut calcātiū in torculari. vestimenta sūt membra q̄ sūt alie tegumenta. ista vestimēta fuerunt in beato Iacobo rubricata. qz eius sāguis fuerūt dū lapidaretur respersa vñ eius indumētū rubeū fuit et vestimenta. sicut calcātiū torcularī. dñi vestimenta dri Jacobi fuerūt sicut i torculari calcātiū. ipe calcauit quasi mustū rubeuz qñ vidit corpus suū iudeis lapidātibus resp̄sū et dñ torcular calcauit q̄ etiā penā passionis z crudelitatē lapidātiū tā ꝑpe rōni q̄ diuie voluntati subiecit. Vñ de ipo legitur q̄ cū sacerdotes legis precipitassent eū de pinaculo templi ꝓuersus sup genua sua orauit dominū dicens rogo te pater dimitte illis qz nesciūt q̄d faciūt. sic ergo vestimēta istius beati Iacobi fuerūt sicut calcantium in torculari. beatus ēt philipp⁹ ersi crudelē mortē passionis ꝓ xpo nō sustinuit passio tamē

voluntate si opus eēt nō defuit q̄ multas tribulatiōes q̄s ꝓ xpo sustinuit mime reputauit Uñ vtriq̄ istoz duoz pōt adaptari illud qd̄ Lu. 22. dr. Uos estis q̄ pmansistis mecū in tentationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater regnū. Ad qd̄ regnū nos ꝓducere dignetur

De sctō philipo et Jacobo Sermo. ij.

Ac tibi duas tubas argenteas ductiles Numeri. x. in verbo ꝓposito a tribus isti apli ꝓmēdātur. Primū ē plenitudo sapie qd̄ notat cū dr fac tibi duas tubas. Scdz est pulchritudo eloquētie qd̄ notat cū dicit argēteas. Terciū est prōptitudo obediētie. qd̄ notatur cū dr ductiles. Primo ergo isti apli cōmendant a plenitudie sapie cū dr fac tibi duas tubas. sicut em̄ tuba pr⁹ flatu repletur q̄ ab ipa sonus audiat: sic xp̄us istos apostolos tāq̄ spūales tubas flamie spiritus sancti repleuit: et sic sonū ꝓdicatōis ipsoz audiri fecit Ecclesiastici. 19. Si dominus magnus voluerit spū intelligentie replebit illum. z ipe tanq̄ imbres mittet eloquia sapientie sue sic ergo spūaliter apostoli isti vocati sūt tube. vñ potest esse verbum p̄tis ad filiū loquētis et de vocatōe istoz apostoloz precipientis z dicētis fac tibi duas tubas. Sciendū ergo q̄ vsus tubaz ad multa est nobis necessarius. sicut colligitur ex sacra scriptura. Sed scōm q̄ cōpendiū sermonis sustinere potest modo dicamus q̄ ad tria est nobis vsus tubaz necessarius. Primo est nobis necessarius in congressione bellorum. Scdo in significatione signoz. Tercio i resurrectione mortuoz. Primo ergo vsus tubaz ē nobis necessarius in ꝓgressione bellorum Numeri. x Si exieritis ad bellū de terra vestra cōtra hostes qui dimicant aduersus vos clangetis vlulantibus tubis. z erit recordatio coram dño deo vestro vt eruamini de manibus inimicorum vestroz. quādiu sumus in hac vita necesse habemus bellare qz tā demones q̄ vitia nō cessant nos impugnare. z ideo quātum possumus debemus ꝓ ipa rebellare. z sunt noua bella de quibus Judi. cū. 5. dr. Noua bella elegit dns. Ista bella que fiūt in cōflictu bonoz ꝓ ra insultum demonum z vitioz nouā dicūtur. antiqui enim milites solebant pugnare fortitudie corpali sz milites cuiꝫ gelici pugnant fortitudie fidei. 1. Petri. 5. Aduersarius vester dyabol⁹ tanq̄ leo rugiens circuit querens quē deuoret cui resistite fortes in fide. in isto ꝓfectu debem⁹ tubis vlulantibus clangendo clamare qz debemus in amaritudine afflicti spūs clamando deū ad misericordiā ꝓuocare. Joelis. 1. Exp̄giscimini ebrij z flete z vlulate oēs qui bibitis vinū in dulcedine. Nā ꝓra delectatiōis qualitatē dz esse qualitas amaritudinis et afflictionis vt sic deꝓuocetur ad dimissionē iniq̄tatis z trāsgressionis. vñ h̄ dicitur erit recordatio nostri coram dño deo nostro vt eruamini de manu inimicoz vestroz: ꝓpter clamorez em̄ vestrū et afflictionem flectit deus ad misericordiā z liberationē Exo. 3. Uidi afflictionē populi mei in egipto et clamoꝝ eius audiui z descendit vt liberarem eum Scdo utilis est vsus tubaz ad significationem signoz Apocalip. 8. Septē angeli q̄ habebant septē tubas preparauerūt se vt tubis canerēt ꝓ istos septē angelos signatur vniuersitas doctorū apostolicoꝝ z sanctoz confessoz. In septē tubis signat̄ perfectio doctrine illoz. isti debent se ꝓparare anteq̄ audiant tubas canere exceptis em̄ apostolis qui gaudebant priuilegio singulari isto scz qd̄ est predicādū nō oportebat eos studendo premeditari Wathei. x. Nolite cogitare quō aut q̄d loquamini. Isti dico exceptis qui sine premeditatiōe z studio verbum dei preponunt. quātum est in se illud irrisioni vel derisioni exponūt nā ad certam significationē signoz tubis etiā gunt. 1. ad Choritheos 14. Sic incertū sonum de tuba quis preparabit se ad bellū. Nūe. x. Data sūt certa signa q̄n tubis clāgēdi debebāt cōuenire principes z q̄n cōuenire debebāt populares. sic ergo ꝓdicatores anq̄ tubis ꝓdicationū canāt opz vt subiectis signis z ordinatis significatiōibus qd̄ dicūt ꝓponāt ꝓuer. 16. Hois ē animū ꝓparare et dñi aūt gubernare linguā hominis est animū preparare ꝓ diligentiā studij z inuestigatiōis. sed dñi est gubernare linguā ꝓ directionē sermonis Tercio est necessari⁹ vsus tubaz in resurrectione mortuoz. 1. ad Chorinte. 15. Oēs quidem resurgemus de morte aduitā sed non oēs immutabimur ꝑ gloriam ipsis electis em̄ resurgentib⁹ cum gloria reprobi resurgent cum ignominia modū autez resurrectionis eum dicit in momento in ictu oculi in nouissima tuba vbi tria exprimit. Primo potentiā suscitātis cum dicit

in momento. Magna erit diuine potentie ostensio quando omnes mortui qui ab initio mundi vsq; in finem fuerint resurgēt in momento. Scō exprimit improuidentiam resurgentis cum dicitur in ictu oculi sicut enī palpebre oculi ictibus suis impexcribiliter claudūtur et aperiuntur sic mortui tam boni q̄ mali dum non prouidebunt resuscitati ad iudicium vocabuntur. Tercio ponit incussionem timoris. cū dr in nouissima tuba. magna deberet esse incussio timoris ex protractione sonitus illius tube clangentis t homines ad diem iudicij vocantis. quod considerans sophonias propheta Sophanie primo dicens. Dies ire dies illa. dies tribulationis t angustie. dies tenebrarum t caliginis. dies nebule et turbinis dies tube et clāgoris Istius tube clangorem multum timebat beatus Hieronimus qui dicebat. semp videtur sonare in auribꝰ meis michi illa tuba horribilis et dicere. surgite mortui venite ad dīe iudicij. ergo isti apostoli recte tuba vocati sunt. ipsi enim fideles ad bellum spirituale prouocauerunt. Ipsi etiam fideles sub certis significationibus vel signis docuerūt. ipsi aduentū districti iudicis clangendo sonis terribilibus predixerunt. Sic ergo primo commendantur isti apostoli a plenitudine sapientie. cum dicitur argenteas. Sciendum ergo q̄ argentum est mūdum et sonorum t a ventis terre separatur. propter quod isti sancti apostoli ratione triplici possunt argento comparari. Ipsi enī fuerunt mundi per sanctificationem. Secundo fuerunt sonori per predicationem. Tercio fuerunt a terra separati per contemplationem. Primo ergo fuerunt mundi per sanctificationem. Malachie tercio. Sedebit conflans et emundans argentum. argentum possunt dici corda istorum apostolorum. illud argentum dominus. Jesus christus conflauit quando ipsum spiritum sanctum insufflauit et illis potestatem ligandi atq; soluendi donauit Johannis vicesimo. Insufflauit et dixit. Accipite spiritum sanctū quorum remiseritis peccata remittuntur eis. et quor retinueritis retēta erūt certe dominus illud argentum conflauit quando ipsos in die penthecostes spiritusancto i linguis igneis exterius apparēte interiꝰ inflāmauit Actuum secundo capitulo Sic ergo christus argentum conflauit illud et iste dominus emundauit quādo omni timore humano excluso. ipsos virtute exalto in fide et dilectione roborauit Luce vicesimo quarto. Hic sedete in ciuitate quo adusq; induamini virtute ex alto. induti et in fide et dilectiōe roborati. ita vt ignominias t obprobria que pro christi nomine sustinebant minime reputabant: imo gaudium et leticiam putabant Actuum quinto Ibant apostoli gaudentes a conuentu cōcilij quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Secundo comparati sunt isti apostoli argento quia fuerunt sonori per predicationem Prouerbiorum decimo. Argentum electum lingua iusti. lingue istorum sanctoꝝ scilicet apostolorum sunt electum argentum propter sonum predicationis. electum propter arbitriū diuine voluntatis et vocatiōis Jpi em̄ fuerūt in predicatione sonori psalmista. In omnem terram exiuit sonus eorū et in fines orbis terre verba eorum gloriose campane fuerunt isti apostoli in campanili sancte ecclesie sic per vite eminentiam eleuate q̄ eor sonus auditus est in toto orbe. recte ergo lingue istorum dicuntur argentum propter sonum predicationis. dicitur etiam istud argentum electuz propter arbitriū diuine vocationis et electionis vt habetur Johānis quindecimo Non vos me elegistis sed ego vos vt eatis et fructum afferatis Iste fructꝰ fuit multiplicatio meritorum. conuersio elatorū. qui fructus est ita bonus et sanus q̄ non putrescit sed permanet in secula seculoꝝ et hoc est qō subditur t fructus vester maneat. non enim fructus iste ab eis auferetur. sed manebit cum ipsis in eternitate t societate angelorum. Sic ergo isti apostoli fuerunt per predicationem sonori. Isti etiam sono dominus gratiam benedictionis sue adiunxit vt habetur Prouerbiorum vicesimo secundo capitulo. Super aurum et argentum gratia bona nō enim sufficit plenitudo sapientie nec plenitudo eloquentie. nisi istis subdatur suauitas t dulcedo diuine gratie talis fuit predicatio istorum apostolorum. vnde de vtrogz illoꝝ duoꝝ dicit illud Ecclesiastici sexto capitulo. Lingua eucharis id est gratiosa i dictis bono homine abūdauit t reuera in istis apostolis christi abundauit. Tercio comparati sunt isti sancti apostoli argento quia separati sunt a terra per contemplationem vt habetur Job vicesimo octauo capitulo Habet argentum venarum suarum principia t auro locus est in quo conflatur argentum de terra tollitur. argētū sicut pluries dicūntur isti apostoli quia mūdi per sanctificationem. p predicationem sonori. t per cōtemplationē elenati. Istud argētum habet principium venarum suarum. Nam sicut in humano corpore inuenis includitur sanguis et spiritus ad hominis vegetationez. sic istis apostolis datus est spiritus sanctus ad eorum spiritualem vinificationem t motus vitalis propalationem. Actuū secundo capitulo. Repleti sunt omnes spiritu sancto t ceperūt loquivarijs linguis prout spiritus dabat eloqui illis. venaꝝ ergo istius argēti p̄cipium est spiritus sancti donum precipuum. sequitur auro locus est in quo conflatur. aurum locum sue conflationis habet ardorem fornacis. sic isti sancti conflatoriuz date sapientie que per aurum signatur. habuerunt ardorem tribulationis t aduersitatis p loco fornacis vt habetur Ecclesiastici secundo capitulo. In igne probatur aurum t argentum. homines vero receptibiles in camino humiliationis. sequitur. argentum de terra tollitur. Argētum de terra tolli nichil aliud est q̄ istos apostolos per contemplationem diuinitꝰ eleuari vt extolli. Unde de ipso potest dici illud Ecclesiastici quinquagesimo capitulo. Quasi oliua pullulans et q̄si cupressus in altitudinem se extollēs. ipsi fuerūt quasi oliua pullulans oleū pietatis t compassionis. t quasi cupressus in altitudinē se extollens per fastigium cōtemplatōis Sic ergo secundo commendantur isti sancti apostoli a plenitudine eloquentie. cuz dicitur. argenteas. Tercio commēdātur isti apostoli a p̄mitudine cum dr ductiles. Sciendu ergo q̄ isti apostoli fuerūt ductiles per abdicationem proprie volūtatis vt habetur Johannis vicesimo primo capitulo. Dixit dominus petro euz esses iunior cigebas te et ambulabas quo volueras. cum autem senueris extendes manꝰ tuas t alius te cinget ducet te quo tu non vis. In ista auctoritate bene exprimit formaz claustralium vel religiosorum qui q̄diu sunt iuuenes in seculo discurrit per campos litie. t pro voluntate sua satisfaciunt sue lasciuie. sed quādo religionem ingrediuntur institutis regularibꝰ constringūtur. t a suis lasciuiis et voluptatibus restringūtur. hic nichil aliud t̄ q̄ manus suas per votum obedientie extendere. et se alteriꝰ restrictioni et regimini submittere qui enim semel se alterius obedientie cōmisit cum iam voluntatem habere non debeat pro sua volūtate. nō discurrit. huius forme obediētiā saluator noster expressit cum dixit Mathei vicesimo sexto capitulo. Pater si non potest trāsire calix iste nisi bibam illum fiat voluntas tua. In quo de plano regulares exponit. q̄ sicut voluntatem patris volūti sue preposuit. Si ergo volūtates suas voluptatibus superiorū suoꝝ preponāt regulares facti sunt. nō solum regulariū sed etiam documentorum euangelii trāsgressores. Huius etiam exemplum quantum ad doctrinam nobis paulus apostolus ostendit. Ipse enim a domino flagellatus et plaga cecitatis percussus dixit ad eū. Domine quid vis me facere. vt habetur Actuum nono capitulo. Quasi nolo repugnare. sed in omnibus t per omia obedire. in quo etiam nobis traditur forma. quia quantumcunq; dure cotrigantur religiosi. dum tamen illa correctio sit scōz deum et salutem animarum suarum non debēt recalcitrare. si humiliter obedire. sic ergo isti apostoli prio fuerūt ductiles per abdicationem proprie voluntatis. Secundo fuerūt ductiles per adoptionē spiritꝰ libertatis vt habetur ad Gallatas quinto capitulo. Si spiritu ducimini non estis sub lege. fideles qui spiritu libertatis ducuntur a seruitute legalis obseruantie excluduntur. imo ipsi a seruitute excluduntur. quoniam spiritus libertatis sequuntur vt habetur ad Romanos octauo capitulo. Non accepistis iterꝝ spiritum seruitutis in timorez sed spiritum adoptionis filiorum. magnum bonum est bonum libertatis t tantum bonum q̄ sibi nō valet tempale aliud coequari. Magnū ergo bonū Christus nobis fecit quādo ab humeris nostris iuguz legis peccati t̄ diaboli excussit. t nos per gratiaz suam in filios adoptauit. Nam sicut ibidez dicitur si filii t heredes dei coheredes autem christi. insani sunt homines qui spiritum adoptionis filiorum dei pe culpam dimittunt. t se seruos peccati peccādo faciunt vt habetur Johannis octauo capitulo. Qui facit peccatum seruꝰ est peccati. Tercio fuerunt isti apostoli ductiles per tollerantiam tribulationis vel aduersitatis vt habetur Mathei decio capitulo. Ad reges t presides ducemini ꝓpter me apostoli domini t martires sancti pro christi nomine coram regibus t presidibꝰ ducti fuerunt. t ibi tonsi t malleati ductiles effecti sunt. Vis audire crebros ictus

malleatorum ad extensionem et productionem sanctorum z apostolorum malleationem ductiles facti sūt vt habetur ad hebreos vndecimo capitulo. Sancti ludibria z verbera experti sūt. insuper z vincula z carceres lapidate sūt. in occisione gladij mortui sunt pro christo. Nō est mirū si apostoli domini tube ductiles effecti sunt qui tot ictus malleatorū sustinuerunt. sic isti ictꝰ malleatorum sic istos extenderunt q ipsos in longum z latum extenderunt. Ipsi ei per malleationes suas adeo cōualuerūt q regna terre fidei christi subiecerunt. se in operibꝰ caritatis delectauerant. se etiam vsq ad altitudinez regnoꝝ celestiū extenderūt. Hebreos vñcimo capitulo. Sancti per fidem vicerunt regna operati sunt iusticiam. adepti sunt repromissiones adeptō istarum repromissionum est adeptio corone regni celorum vt habetur. Jacobi primo capitulo. Beatꝰ vir qui suffert tentationem quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam quam repromisit deus diligentibus se. quaz corona nobis donare dignetur.

De sancta Cruce Sermo primus

Michi autem absit gloriari nisi in cruce dñi nostri Jhesu Christi. vt habetur ad Gallatas sexto capitulo. Ad honorem et commendationē sancte crucis. In verbo proposito notantur duo. primo enim notatur detestatio gloriationis vane. cū dicitur. Michi autem absit gloriari. Secundo notatur emulatio gloriationis vere cum dicitur nisi in cruce domini nostri ihesu christi. Quantum ad primum sciendum q quattuor sunt genera hominum vane gloriantium. primi enim gloriantur in corporali potentia. Secūdi gloriantur in seculari sapientia. Tercij gloriantur in abundantia temporali. Quarti gloriantur in fama z magnificentia populari. primi enim gloriantur potentia corporali. Unde Judich primo capitulo dicitur de arpharat rege medorum q gloriebatur quasi potēs in potētia exercitus sui. Duo sunt que reddunt hominem potentē gloriosum virum. primum est fortitudo innata. z quantum ad hoc dicit q gloriabatur quasi potēs. Secundum est multitudo subiecta. z hoc notatur cuz dicitur in potentia exercitus sui. Unde de oloferne dicitur Judich vndecimo capitulo. Tu solus bonus z potens es in omni regno. Nabuchodonosor et disciplina tua omnibus prouinciis predicatur.

Duo faciunt hominem militarem valētē ¶ Primum est fortitudo corporalis. Secundum est industria naturalis. Sed fortitudo corporalis istiꝰ o lofernis fuit per infirmitatem mulieris enervata. eius naturalis industria fuit per eiusdem mulieris sapientiam circumuenta. ipsa ei cum z verbis sapiētibus circūuenit z propio gladio interfecit. propter quod dicitur ꝓmo Machabeorū secundo. A verbis viri peccatoris ne timueritis qui gloria eius stercus z vermis est. nichil est vilius stercore. nichil est mollius verme. dominꝰ ergo virorum peccatorum subuertit gloriā quando ipsam conuertit in vtilitatem et infirmitatem vt habetur Jsaie primo capitulo. Erit fortitudo vestra vt fauilla stupe. z opus vestrum quasi scintilla. z succedetur vtrumq; simul. z non erit qui extinguat. In presēti vita culpa remittitur. sz in futura vita nunq; delebitur. z huius ratio ē. quia nec ibi erit vigor misericordie resistentis nec ibi erit humor gratie extinguētis. vt habetur Ecclesiastici tercio capitulo. Ignem ardentē extinguit aqua ecce gratie extinguētis humor et sequitur ibi. z elemosina resistit peccatis. Ecce misericordie resistentis vigor. propter ꝑdicta ergo non est gloriandū in potētia corporali vt habet Jeremie nono capitulo Non glorietur fortis in fortitudine sua. Secundo sunt alij qui vane gloriantur in scientia seculari vt habetur Jeremie nono capitulo. Non glorietur sapiens in sapientia sua sed in hoc glorietur qui gloriatur scire z nosse me. Sunt aliqui homines qui de sapia seculari gloriātur. quādo se iactant de fraudez conuentione prorum vt habetur Jacobi tercio capitulo. Non est ista sapientia de sursum descendens a patre luminuz sed terrena animalis diabolica. terrena dicitur quantū ad cupidos z auaros. animalis quātum ad voluptuosos. In ista sapientia nō est gloriandum quia deo cōtrariatur. et ideo q in ipsa gloriatur eius gloria in hoc consistit. q et dominus aduersatur. quod ē manifestum fatuum. Nullus enim nisi fatuus cōstituit in hoc suam gloriam q habet in infinitum potentiorem et meliorem se sibi aduersantē. Non ergo gloriantur in suis fraudibus homines dolosi. quia taleꝫ videtur apperē vulpibus assimilari. vulpes animalia sunt dolosa z solent in suis foueis latare. vt cautius et magis ex improuiso possint aues z animalia simplicia lacerare vt habetur Mathei octauo capitulo. Vulpes foueas habēt. homines dolosi quasi vulpes latitāt i suis foueis. qñ sub tegmento simulationis. procedūt ad nocumentū superne dilectionis. Iste sūt de quibꝰ dicitur Job triceſimo sexto. Simulatores z callidi prouocant iram dei. et sequitur. morietur i tempestate anima eorum. ista est pena ista. ipsi enim intendunt vocem sub quadā simulationis seruitute. z ideo deus ipsos punit in frigore z tempestate. ꝓpter hoc dictum est nō glorietur sapiens in sapientia sua. z sequitur sed in hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me. scire dicit i fidei enigmate nosse dicit in spei claritate vt habet. Sa. quindecimo capitulo. Nosse te consumata iusticia est. iusticia in sacramētis fidei inciatur. bonis operibꝰ roboratur. finali perseuerantia perficitur. sed etiaz in visione aperta consumatur. quia ibi a fidelibus nunq; auferur vt habetur. Sapiē ne primo capitulo. Justicia enim perpetua z imortalis estꝰ Tercio sunt aliqui homines qui gloriantur in abundantia temporali vt habetur in psalmo. In multitudine diuitiarum suarum gloriantur. Ille qui gloriatur in opulentia rerum similis est somniāti qui gloriatur in celsitudine honorum. z in dulcedine potuum z cibo rum. sed ista delectatio non est fructuosa qui satis cito post inuenitur penuriosa. vt habet Jsaie vicesimonono capitulo. Sicut somniat esuriens z cōmedit. cum aūt fuerit experge factus vacua ē anima eiꝰ. et sicut somniat sitiens et bibit. Et postq; fuerit experge factus lassus adhuc sitit. et ala eius vacua est. Sic est in istius seculi diuitibus. in abundantia rerum suarum gloriantibus. Quia a rebus suis vt in nullo vel in modico iuuantur vt habetur etiam in illo psalmo. Dormitauerunt somnum suum et nichil inuenerunt. vi in diuitiarum in manibus suis. propter hoc sunt stulti diuites huius mundi qui rebus temporalibus obsequuntur que ipsos in extrema necessitate nō sequūtur Nos ergo fratres in presenti vita bona opera exequimur vt ipsa in futura vita laudabiliter assequamur vt habetur ꝓverbioz vltimo capitulo. Date illi de fructu manuū suarz z laudetur euz in portis opera eius. Illa laus non est vana sed est bona et vera quam faciunt bona opera. Quarto sunt alij homines qui gloriātur in fama populari scōo ad Chorinteos ꝙto capitulo. Damus vobis occasionē gloriandi ꝓto nobis vt habeatis ad eos qui in facie gloriantur z non in corde. apostolus in illis gloriabatur de quorum fide z profectu letabatur. Nam gloria prelatorum z doctorum est profectus subiectoꝝ et discipulorum ꝓia ad Thessalonicēses secundo capitulo. Que ē enī nostra spes et gaudium aut corona glorie. Nōne vos ante dominum nostrum Jhesum christum estis in aduentu eius vos enim estis gloria nostra et gaudium. ꝓpter hoc dicit vobis damus occasionem gloriandi ꝓto nobis. z sequitur. Ut habeatis ad eos qui i facie gloriantur z non in corde. vt habeatis intelligendi firmitatē veritatis cōtra vanitatem simulationis. Contra eos qui gloriantur in facie exteriozis simulationis et nō in corde interiozis sanctificationis. debemus gloriam nostram constituere vbi dominus consueuit diligenter inspicere. i. Regum decimoseꝛto ¶pitulo. Homo videt que patent deus autem intuetur coz. Nos ergo in corde gloriemur vbi deꝰ familiariter intuet. i. ad. Thessalonicenses scōo. Sicut ꝓbati sumꝰ a deo vt crederetur nobis euangelium ita loquimur non quasi hominibus placentes sed deo qui ꝓbat corda nostra. Corda nostra a christo ꝓbantur z cum ab ipso proba ta fuerint si vera et iusta reperiantur ab ipso approbantur. approbata vero coronantur Jacobi primo capitulo. Cum probatus fuerit accipiet coronam vite scōa ad Chorinteos decimo capitulo. Nō enī qui seipsum commendat ille ꝓbatꝰ est sz quē deꝰ cōmēdat. illiꝰ ꝛmēdatio bene est probanda et tenenda que nec fallitur in iudicio nec fallit in verbo. contra cōmendationem adulatorum qui in iudicio frequenter falluntur z in verbo frequenter fallūt. sic ergo primo notatur detestatio gloriationis vane cum dicitur. Michi autem absit gloriari. Secūdo notatur emulatio gloriationis vere. cum dicitur. nisi ē cruce domini nostri ihesu christi. Et sciēdū est q in cruce domini nostri Jhesu xp̄i est veraciter gloriandum. z hoc quadruplici ratione primo qz ibi inuenitur potētia fructuosa. Secūdo quia ibi inuenitur sapientia preciosa. Tercio quia ibi inuenitur abundātia copiosa. Quarto qz ibi inuenitur fama et magnificentia gloriosa.

et potes reddere singula singulis vt qua drupler gloriatio ꝥa ex aduerso quadruplici gloriationi vane respondeat. Primo ergo in cruce domini nostri Jhesu christi inuenitur potentia fructuosa. que potentia in tribus nobis est euidenter demonstrata. Ipse enim per mortem crucis inimicitias destruxit amicitias adduxit. memoriale transgressionis exclusit. Primo ergo dominus per mortem crucis inimicitias destruxit vt habet ad Ephesios secundo capitulo. Per crucem interficiens inimicitias in semetipso. ꝓpter primi hominis peccatum exorte fuerūt inimicitie inter hominem ⁊ deum. Sed christus dominus per mortem quam in cruce. sustinuit i semetipso hoc est i carne sua inimicitias destruxit: quando de pena quam ꝓ peccato in cruce sua sustinuit peccatū dānauit vt habetur ad Romanos octauo capitulo. De peccato dmnauit peccatum in carne. nam per penam quam in carne ꝓ peccato sustinuit peccatum destruxit. Secundo fuit potentia fructuosa i cruce domini quia amicitias adduxit vt habetur ad Collosen⁹ primo capitulo. Omnia in ipso pacificans ꝑ sanguinem crucis ei⁹ siue que interris siue que in celis sunt. secundum glosam dominus noster Jhesus Christus per sanguinem proprium quez i morte crucis effudit celestia ⁊ terrestria pacificauit. Unde per ipsius sanguinē in cruce effusum solutū est redēptionis nr̄e preciū. ⁊ patet hominib⁹ introitus i celū. Tercio in cruce dñi inuenitur potētia fructuosa qz ꝓ morte quā xp̄s in cruce pro nobis sustinuit memoriale trāsgressiōis delenit ad Collo. 2. Delens qđ aduersus nos erat. delenit cirographū decreti qđ erat cōtrariū nobis. ⁊ ipm tulit de medio affigēs illud cruci cirographū decreti ꝟz glosa ꝟ memoriale trāsgressionis quod erat ex decreto id est ex lege. per legē enī erat peccati cognitio ꝟz nō deletio. istud cirographū erat aduersū nos ⁊ nobis cōtrariū ꝗa nobis nocens ⁊ nobis crucians. Nam memoriale transgressionis nos interius in ꝑscia cruciabat. et nos exterius dyabol⁹ accusabat. ꝟz deleto isto cirographo in baptismo nec ꝑscia timet nec dyabolus qđ obiciat hz. Istud cirographū ꝺ medio tulit hoc est de ꝛmuni. qz omnib⁹ erat ꝛmunis memoria transgressionis ex decreto vel dicamie legis. istud etiā cirographum christus cruci affixit qz ꝓ morte quā xp̄s in cruce sustinuit ⁊ trāsgressionis memoria ⁊ legalis obseruantia cessauit. Scđo inuenitur i cruce christi sapientia preciosa. i. Chorin. 2. Nō iudicaui me scire aliud inter vos nisi christum ihesum ⁊ hūc crucifixū. qđ est qđ dicit apostolus ꝙ solum ih̄m crucifixū inter chorinthios se scire iudicauit. nōne est ille qui vsq; ad tercīū celuz raptus fuit. ⁊ archana verba que nō licet homini loqui audiuit. sed ꝟm glosā istud soluitur ꝓ hoc qđ ꝺr inter nos nimis capaces sed dicit glosa. in quo tangit officiū bonoꝝ predicatoꝝ qui nō solū dñm i suis auditorib⁹ archana fidei ⁊ secretoꝝ celestium astruere ꝟz etiam debent eos in bonis moꝛib⁹ instruere et ēt informare. vt de parte xp̄i ꝑ correctionē moꝝ ⁊ mortificatōnez corpoꝝ appareant esse Sala. v. Qui xp̄i sunt carnē suam crucifixerunt. dicit glosa pugnātes cū vitiis ⁊ ꝓcupiscentijs. sic em̄ illi qui sunt de familia christi debent xp̄o militare. vt veterem hominē crucifigant. peccatum destruant. peccato etiā vltra non seruiāt ad Rom. Uetus hō noster crucifixus ēst destruatur corpus peccati. vt vlta nō seruiam⁹ peccato. ꝓpter hoc apostol⁹ qui secreta celestia ꝓgnouit ad informationē auditorum ⁊ confirmationez bonoꝝ se solū christum ih̄m ⁊ hunc crucifixū scire iudicauit. Sciēdū est etiā qz xp̄m ih̄m cognoscere ē omnis thesauros sapientie ⁊ scientie possidere. Colo. 2. In ipo sūt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie abscōditi. Qui hz archā plenā diuitijs nō potest conqueri de inopia ꝟz potius potest gloriari de copia christi⁹ em̄ fuit archa testamēti i qua fuit abscondita sapientia ⁊ scientia noui ⁊ veteris testamenti. ꝟz ista archa ꝑ mortem crucis christi fuit nobis reserata. qm̄ enim in cruce de latere christi mortui sanguis ⁊ aqua fluxerunt vsq; ad nos ꝟm beatū Augustinum sacramenta ecclesiastica prefluxerunt in quoꝝ effectibus ⁊ virtute est tāta sapientie ꝓfunditas qz ad ih̄m non sufficit humana infirmitas. ꝓpter istam abundantem sapientiam ⁊ veritatez in christo latentem vocabat apostolus dei virtutez ⁊ sapientiam. i. ad Chorinteos. i. predicamus xp̄m crucifixum iudeis quidem scandalum gentibus aūt stulticiam. ꝟis aūt vocatis iudeis atq; grecis xp̄m dei virtutem ⁊ dei sapientiam. Tercio inuenitur i cruce christi abūdātia copiosa Eph. i. In quo habem⁹ redēptionē per sanguinem ei⁹ ⁊ remissionē peccatoꝝ ꝟz diuitias gre ei⁹ in xp̄o ihu. ꝟz glo. redēptionē habem⁹ vt possimus reuerti a captiuitate qua seruiebamus dyabolo venūdati sub peccato. ⁊ hoc fuit per sanguinem crucis eius. quia ꝟm glosam per sanguinem quem in cruce ꝓ nobis effudit suaz gratiam germinauit: quia etiam nos a seruitute redemit ⁊ peccata remisit. sicut dicit apostol⁹ ꝟm diuitias gratie sue effecit O'qđte diuitie gratie Christi ⁊ ꝓciosi sanguinis ꝑ nobis i cruce effusi. ꝑ quas diuitias gratie nos a seruitute redemit. Peccata remisit ius dyaboli qđ in nobis habebat destruxit preciosus sanguis christi per quē facta est nostra liberatio. de qua scriptuz est in psalmo. Quia apud dñm misericordia ⁊ copiosa apud euz redemptio. Quarto in cruce dñi inuenitur summa ⁊ magnificentia gloriosa: vt habetur ad Philipē ses secundo capitulo. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortem mortem autem crucis. propter qđ ⁊ deus exaltauit illū ⁊ donauit illi nomen qđ est sup oē nomē vt in noie Jesu omne genu flectatur celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ: et omis lingua ꝓfiteatur. qz dñs ille xp̄s i gloria est dei ꝓris ꝟm glosaz in ꝛbo ꝓpositis notat apostol⁹ de christo. Primo ei⁹ hūiliationē. Scđo ei⁹ exaltatiōez. Tercio ei⁹ glorificationē. Quātū ad primū dicit humiliauit semetipsuz fact⁹ obediēs. ⁊c. Qđ ita ꝛponit glosa nō solū sustinēdo cōuitia ⁊ obprobria: ꝟz etiā vsq; ad mortez. O magna humilitas hūilauit se xp̄s vsq; ad incarnationē. vsq; ad mortalitatis humane ꝑticipationē. vsq; ad diaboli tēptationē. vsq; ad sputa ⁊ vicula alapas ⁊ flagella ad mortē. ⁊ si parui est hoc de genere mortis addēdū est aliqđ mortē aūt nō filiber: sed crucis q̄ ignominiosior est ꝟm glosam habem⁹ hūilitat⁹ exēplū supbie medicamentū. Quid ꝙ intumescis hō. O pellis morticina qđ intrēdis. o sanies fetida qđ inflaris. ꝓnceps tu⁹ hūilis est. ⁊ tu supbis. caput hūile ⁊ mēbra supbū. ecce ꝙtūer hūilitate xp̄i nobis data ē doctrina et moꝝ disciplina sic ꝙ ꝟm ꝛba apostoli in verbis ꝓpositis primo notat ei⁹ humiliatio. Scđo notatur eius exaltatio qđ notatur cū dicit ꝓpter qđ ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ ipsius cōpetēs est ordo: qz exaltatio nō ꝑcedere ꝺz humiliatio. ꝑmū tanq; meritū ꝟm tanq; premiū. vñ in glo ꝺr hūilitas claritatis est meritū. claritas humilitatis premiū. Tercio in ꝑdicta auctoritate notatur christi glorificatio. vñ ⁊ subditur. ⁊ omnis lingua cōfiteatur: quia dñs noster Jesus christus in gloria est dei patris. Nos ergo ad similitudinem ⁊ imitationē xp̄i primo humiliemur. Scđo ꝓfectu bonoꝝ operꝝ exaltemur vt tandē imitatores christi effecti cū xp̄o in eterna leticia glorietur ad quā nos ꝑducere dignetur.

¶ De sancta Cruce. Sermo secundus.

Benedictū lignū

per, quod fit iusticia Sapi. xiiij.

Ad honorez sanctissime crucis dñi in verbo ꝓpositio tria notāt̄r. Primo em̄ notatur instrumentū nostre redēptionis cum dicitur. Benedictum lignuz Secundo notatur fulcimētum fructuose operationis. cū dicitur per quod fit iusticia. Tercio notatur impensum obsequiū digne cōmendationis. cū ꝺr benedictum Quantū ad primū sciendū ꝙ in ligno sancte Crucis triplex virtus repitur. ꝓpter quam in nobis tripliciter operatur. Primo em̄ operatur dulcorationē. in affectu secūdo vnificationem in effectu. Tercio operatur redemptionē in euentu. Primo ergo lignū sancte crucis operat dulcorationē in affectu Exodi. xv. Clamauit moises ad dñm ꝙ oñdit ei lignū qđ cū mississet in aquas in dulcedinē verse sunt. ⁊ i operatione dei relucet ei⁹ potētia sapiētia clemētia: ꝟz potētia marie i rex. magnitudie sapiētia in pulchritudie. clemētia vel bonitas in rex ordine. in inuētione sancte crucis reducēt ista tria. clemētia in exaditiōe clamoris: qz clamauit moyses per quē pōt beata helena fidelissima signarē que ꝑ inuētione sctē crucis ad dñm oraꝺo clamauit. sapiētia designat in ostēsione sancte crucis quod notatur cū dicitur Qui ostendit ei lignum. potentia dei ostēditur in dulcoratiōe amaritudinis. quod notatur cum dicitur quod cuz mississet in aquis in dulcedine verse sunt. primuz cōmendat inueniendi meritum. secundum inueniendi modum. Tercium commendat inuentionis fructum. hec enim tria circa inuentionem sancte crucis concurrūt. scz deuotio orationis. quod notatur in clamore. reuelatio sancte crucis. quod notatur in ligni ostensione. operatio celestis quod notatur in aque amare dulcoratione. iste em̄ aque erāt aque Marach. q̄ erāt amare ad nostrā eruditionē. p istas aquas amaras aduersitates ⁊ tribulationes sanctoꝝ intelligi ꝓt. q̄ in tribulatiob⁹ positi ad dñm clamare ꝙsueuerūt. ꝟcut faciebat ꝓpheta dauid q̄ dicebat ad

dñz cū tribularer clamaui ⁊ exaudiuit me qñ cū homo in tribulatiōe posit⁹ ad dñm clamat orando fideliter dñs audit ipsum vel cōsolādo vel liberādo misericorditer. Ūñ hic subdit. q ostēdit ei lignū per istud lignū potest cōpetēter lignū sancte crucis intelligi. qđ ranz signū vel vexillū in bello militie pñs nobis dz oñdi vt in ei⁹ aspectu xp̄i in eo crucifixi possum⁹ vestigia imitari i. petri. ii. Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius. christus in glo⁹. am patris intrauit per crucis passionez vnde fatuus est qui in gloriaz dei patris credit intrare per leticiam vanam et malam delectationem Luce vl. Oportuit christum pati et ita intrare in gloriam suaz. Nos ergo memoriam sancte crucis firmiter in animo teneamus et sic carnem nostraz cum vitijs et concupiscentijs pugnando crucifigam⁹ Luce.xi. Si quis vult venire post me abneget seipsum et tollat crucem suam et sequatur me. ad memoriam istius preciosi ligni crucis dñi dulcorāt̄ur in sctis amaritudines aduersitatis et tribulationis. vnde dicitur q cum misisset in aquas lignum in dulcedinem verse sunt. lignū in aquis mittitur et aque dulcorantur quando tribulationes quas pro peccatis nostris patimur memoris crucis christi vbi ipse innocens pro nobis passus est cōducuntur Deutro. xxiii. Inundationem maris quasi lac sugent. sancti inundationes maris quasi lac sugsunt quando passionem christi innocentissimi ad memoriam reducunt. et pro christo pati cum gaudio et leticia parati sunt. Actuum. v. Ibant apostoli gaudētes a cōspectu concilij quoniam digni habiti sunt pro nomine Jhesu contumeliam pati. Secundo signuz dominice crucis operatur in nobis iustificationem in effectu prouerbiorum. iij. Lignuz vite est his qui apprehēderunt eam et qui tenuerunt eam beati. Nos debemus crucem dominicam apprehendere firmiter credendo. tenere debemus ipsam finaliter perseuerando. vt possumus esse bene cū christo feliciter regnādo. hoc est lignum quod fuit ostensum beato Johanni euangeliste Apocalipsis. xxij. Ostendit michi fluuium aque viue splendidum tanz cristallum procedentez de sede dei et agni in medio platee eius. et ex vtraz parte fluminis lignuz vite afferens fructus duodecim per istū fluuiū qui beato iohāni ostēdit eterna beatitudo in qua semp sine morte viuit designat. q bū p fluuiū describit: qz p baptismi ablutionez ad eā quemlt. Joh. iij. Nisi qs renatus fuerit ex aqua ⁊ spūsctō nō pōt introire in regnū dei. vñ dñs Joh. iiij. loquēs de hac aq̄ hoc est vita beata dicit: si scires donum dei et quis est q dicit tibi da michi bibere. tu forsitan petiuisses ab eo et dedisset tibi aquā viuā. sic ḡ hoc noie fluuij aq̄ viue signatur stat⁹ imortalitatis q erit in beatis. sequitur splēdidū. in quo signat claritas sanctoz cū deo felicit viuentiū. ipsi em̄ etenaliter fulgebūt sicut soli regno pris eoz. sequitur. tāq̄ cristallū in quo signat paruitas ⁊ trāspentia aiaz: qr tūc cogitationes nre alijs apparebūt. i. ad Chor. iiij. Nolite añ tēpus iudicare quousq̄ veniat dñs q ⁊ illuminabit abscōdita tenebraz. ⁊ reuelabit cōsilia cordiū. sequtur. pcedentē de se dei et agni in medio platee ei⁹. vbi signatur liberalis cōmunicatio sanctoz. maiores em̄ qui sedes dei spūaliter docti sūt. minores q suis exēplis ⁊ documētis ad vitā beatā adduxerūt q minores plateas designati sunt: qr via latioꝛ q maiores ad vitā beatā peruenerūt Cāti. iij. Surgā et circuibo ciuitatē per vicos ⁊ plateas querens quem diligit ala mea. tunc ergo manifeste apparebit q per instructionez ⁊ exēpla maioz minores peruenerunt ad regna celoz. Ro. x. Fides aūt ex auditu. auditꝰ aūt p verbuz christi. Sequtur hic. ⁊ ex vtraq̄ pte fluminis lignū vite afferens fructus duodecim. lignuz vite christus dicit ligno crucis suspensus et mortuus. Due ptes fluminis sunt vita presens ante iudicium et sanctoz vita futura post iudicium. quaz vna est circa flumen alia vltra. istud lignū id est christus in cruce ligni positus ⁊ in ista vita ⁊ i beata nos reficit duodecim fructib⁹. fructus quibus nos in hac vita reficit sūt. xij. q sūt. xij. fructus spūs sicut Gala. v. dicit apostolus fructus aūt spūs est charitas. gaudiū. pax. patiētia. benignitas: bonitas: longanimitas māsuetudo: fides: modestia: cōtumelia. castitas. Fructus autē quibus christus sanctos in vita beata reficit sunt quasi. xij. fercula qui dñs sanctis suis in vita beata apponit. Primum ferculum est sanitas siue egrotatione pās. Qui sanat contritos corde: et alligat contritiones eoz. Jsaie. xxv. Precipitabit mortem in sempiternū. Secundum est plenitudo sine defectione Jsaie xlix. Non esurient neq̄ sitient ⁊ nō percutiet eos estus neq̄ sol. Tercium est refectio sine fatigatione vt habetur Ecclesiast. vicesimoquarto capitulo. Qui edūt me adhuc esurient et qui bibūt me adhuc sitiēt

Quarum erit agta visio sine dubitatiōe i. ad Chorinteos. xiij. Videmus nunc p speculum ⁊ in enigmate. tunc aūt a facie ad faciem. Quintū erit gaudium sine ꝓtristatione pās. Inebriantur ab vbertate domus tue. et torrente voluptatis tue potabis eos. Sextum erit pax sine perturbatione Jsaie. xxxvij. Utinam attendisses mādata mea facta fuisset sicut flumē pax tua. Septimum est securitas sine timore Psal. Non timebis a timore nocturno. Octauum est adimpletio omniuz desideriorum psal. Qui replet in bonis desiderium tuum. Nonum est gaudium de congregatione omnium sanctorum tunc enim verus Joseph id est christus faciet conuiuium fratribus suis. Genesis. xxxiij. Et ipsos in mensa pallatij celestis dulcedine sue glorie satiabit Luce. xxij. Vos estis qui permansistis mecum in tribulationibus meis et ego dispono vobis sicut disposuit michi pater regnuz vt edatis ⁊ bibatis supra mensam meam in regno meo Decimum erit de iusticia dei et condemnatione reprobozum. letabitur enim iustus cum viderit vindictam Jsaie. vltio Egredietur et videbunt cadauera virorum qui preuaricati sunt in me. Undecimum erit de memoria vel recordatione meritoꝛum siue operum bonorum. Proverbiorum. vlti. Date illi de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opera eius. Duodecimum erit gaudium de affluentia premiorum Jsaie lx. Tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum Tercio lignum sancte crucis operatur in in nobis liberationem in euentu Sapientie. xiij. Exiguo ligno credunt homines animas suas et transeuntes mare per ratem liberati sunt. lignum sancte crucis dicitur lignum exiguum nō ratōe breuitatis. sed ratione vtilitatis. Nam sicut modo patibulum est pena homicidarum et latronum. sic crux antiquitus erat pena maiorum hominum et mortis adiudicatorum. vnde iudei ipsum condemnentes pena crucis morte turpissima condemnauerunt eum secundum quod p̄ dictum fuerat. Sapien. ii. Contumelia et tormento interrogemus eum vt sciamus reuerentiam eius. et probemus patientiam illius. morte turpissima condemnemus eum. Ille contumelia et tormento interrogatur cui contumelie et tormenta irrogantur. bene ergo contumelias xp̄s interrogatus fuit quando ipsi populus iudaicus contumeliam irrogauit Johannis. viij. Nonne benedicimus nos quia samaritanus es tu et demonium habes. Tormento etiam ipsum interrogauerūt quando manus eius et pedes clauis in cruce perforauerunt. psal. Foderunt manus meas et pedes meos. sequitur hic vt scismus reuerentiā ei⁹. tūc hō reuerēdus esse cognoscatur qñ ꝓtumelias nō rependit qñ sibi ꝓtumelie dicuntur. vñ cuz sibi dicerēt iudei domoniū habes ꝓtumeliā p ꝓtumelia nō reddidit. iz se demoniū hre negauit. i. petri. ij. Qui cū maledicereꝛ nō maledicebat. q cū patereꝛ nō cōminabat. sed ꝛ. pbem⁹ patiētiā ei⁹ esse patientiā ei⁹ pbauerūt qñ ipz innocētissimū sicut ouē ad occisionē duxerūt. Jsa. liij. Sicut ouis ad occisionē ducet ⁊ quasi agn⁹ coram tōdēte se obmutescit. ⁊ nō aperiet os suū. sequtur hic morte turpissima condēnem⁹ ei⁹ mors eius fuit turpissima nō mō rōe grauis mortis sed rōe scelera tissime socciatis. Jsa. liij. cū sceleratis reputat⁹ ē. ⁊ ꝓpter magnitudinē ⁊ turpitudinē istoz dolorz dr Tre. i. O vos oēs q trāsitis p viā attēdite ⁊ videte si ē dolor sicut dolor me⁹. Isti ḡ exiguo ligno crucz dñice debem⁹ alias fideles ꝓmittē. sicut alaz suā isto ligno crucis apostol⁹ ꝓmitebat q i ipo totā suā gliaꝛ ꝓstituebat. Ga. vlti. mihi aūt absit gliari nisi i cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. sed ḣ. ⁊ trāseūtes mare p rate liberati sūt. sicut et p ratē mare nauigātes pueniunt ad portū salutz. sic p lignū sācte crucis xp̄s peccata nr̄a expulit qñ ipse in cruce ptulit. ⁊ sic nos ab infirmitate culpe ⁊ miserie liberauit ⁊ ianuā celi ad portuz salutarē nos adducens nobis apposuit. i. petri. ij. Qui peccata nr̄a ptulit in corpe suo sup lignū vt pctis mortui iusticie viuam⁹ cui⁹ liuore sanati est⁹ eratz ei sicut oues errātes. iz puersi nūc est⁹ ad pastorē ⁊ epm animarū vr̄arum. Scdo in verbo ꝓpositio notatur fulcimētū fructuose operationis. cū dr p qđ fit iusticia. sciendum est ergo q triplex est iusticia. Est ei iusticia fidei recte. Scdo ē iusticia operationis bone. Tercio ē iusticia retributionis eterne. Primo est iusticia fidei recte. Romanos. iiij. credit abraham deo et reputatuz est ei ad iusticiaz. abraham deo credidit qñ ipsi nascituꝛ filiū de sara promisit Unde dr ad Romanos. iiij. q cōtra spem in spē credidit. ipse ei contra spem nature in spem pmissionis credidit ⁊ ye-

ritatis diuine ad Romanos. iiij. Nō infirmatus est in fide. nec consideravit corp⁹ suum emortuum cum iam fere esset centum annoꝝ ⁊ emortuam vulvam sare. sic ergo credidit abrahā deo eius, pmissa vera esse iudicando. sequitur ⁊ reputatū est ei ad iusticiam. veritas em̄ fidei operata est in ipso firmitatem spei ⁊ feruorem caritatis vel dilectionis eius em̄ fides spes nō cōfūdit nec refutavit. Ad Romanos. v. Spes aūt nō cōfundit. qz caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. ꝓpter isti⁹ fidei iusticiam viri sancti sustinuerunt ꝓsecutionem ⁊ mortem. ⁊ per istam fidei iusticiaꝝ peruenerunt ad hereditatem eternam Mathei. v. Beati qui persecutionez patiūtur ꝓpter iusticiam qm̄ ipoꝝ est regnum celoꝝ homines militares solēt ad invicez pugnare ꝓ modico iusticie vel iurisdictionis tempalis. ⁊ ꝓ ipsa seipsos exponere periculis mortis ⁊ modicū lucruz reportant cum possessionem obtinuerūt illius iusticie vel iurisdictionis temporalis. Sancti viri precipue apostoli ⁊ martires xp̄i ꝓ fidei iusticiam regna vicerūt. et possessionem regni celestis acquisiuerūt. ad hebreos xi. Sancti ꝓ fidem vicerunt regna. operati sunt iusticiaz. adepti sunt repromissiones. Secūdo est iusticia operationis bone Ysa. 3. Fructus aūt iusticie in pace seminatur facientibus pacem. fructus iusticie hic potest appellari fructꝰ pietatis vel misericordie. Ex quadam em̄ innata iusticia ⁊ gratuita debēt diuites bona sua pauperibus cōmunicare. iste fructus iusticie id est opeꝝ misericordie in presenti vita seminatur ⁊ in futura metetur. sz istud erit ad pacē facientibus. id est a viris misericordib⁹. ꝓ opera em̄ misericordie parin vita presenti inchoatur ⁊ in futuro cōsumatur. In vita em̄ presenti inter diuites ⁊ pauperes par ichoatur quia ꝓ opera pietatis a diuitibus pauperuz inopia relevatur. ⁊ a pauperibus diuitum munificentia honoratur. ista par vt dirimus que in hac vita inchoatur in beata vita consumat Ysa. 32. Sedebit populus meꝰ in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. Tria tangit que erūt in vita beata. Ibi em̄ erit tranquillitas sine perturbatione. ⁊ quantum ad hoc dicit sedebit populus in pulchritudine pacis. Scōo ibi erit securitas sine timore ⁊ hesitatione. ⁊ ītū ad hoc dicit in requie opulenta. Tercio est iusticia retributionis eterne. 2. ad Thimoteū. iiij. Bonum certamen certaui cursum consumaui. fidem seruaui. in reliquo reposita est michi corona iusticie. corona que sanctis a deo datur corona iusticie a deo appellatur quādo iustis ꝓ premio a deo retribuit. Ipse enim est de quo. i. ad Chorinth. i. dr̄. Qui factus est nobis sapiētia iusticia ⁊ sanctificatio et redemptio. christus factꝰ ē nobis sapiētia viam sapiētie nobis sapientia viam sapientibus monstrādo Prouerbioꝝ. iiij. Viam sapientie monstrabo tibi ⁊ ducam te ꝑ semitas eqtatis. Ipse etiam factus ē nobis iusticia nos iuste in sno sanguine innocenti a peccatoruz sordibus abluēdo ad Roma. iiij. Traditus est ꝓpter peccata nostra abluēda. sm glo. ⁊ surrexit ꝓpter iustificationē nostraꝝ non solum ostendendaz sed etiā faciendam. Ipse etiam factus est nobis sanctificatio nos virtutum splēdorib⁹ et gloriosis dotib⁹ decorando. Sapiētie. 7. dr̄ de sanctis. Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄ scintille in arundine discurrēt. In verbo isto quattuor gloriose dotes describuntur q̄ in sanctis in beata vita a domino tribuūtur. Primo enim notatur dos immortalitatis cum dicitur iusti iusticia perpetua et immortalis. Secūdo notatur dos claritatis cum dicitur fulgebūt. Tercio notatur dos subtilitatis cum dicitur tanq̄ scintille. scintille em̄ subtiles sunt et parue. Quarto notatur dos agilitatis. cum dicitur discurrent. sic ergo christꝰ factus est nobis sanctificatio nos gloriosis dotib⁹ decorādo. factꝰ est etiā nobis redemptio nos a penis ⁊ infernoꝝ supplicijs liberā do Job. viij. Si filiꝰ vos liberauerit vere liberi eritis. Tercio notatur in verbo ꝓposito impēsum obsequium digne cōmēdationis cum dicitur benedictionē. Scē dū ē ergo q̄ res solet bñdici trib⁹ de causis. Prio qz est vtilis. Scōo qz durabilis. Tercio qz ē pulchra ⁊ delectabilis. Res ergo ꝓpter quā cōmēdatur qm̄ est vtilis debet eā vi. Terra sepe venientē sup se bibēs ymbrem ⁊ germinans herbā oportunam illis a quibus colitur. accipit bñdictionē a dño terra ergo rōne vtilitatis bñdicit qm̄ ab ipsa fructus multiplex ꝓcipitur. ⁊ de

iustis ⁊ electis dr̄ Jere. xvii. Bñdictꝰ vir qui confidit i dño ⁊ erit dñs fiducia eius ⁊ erit quasi lignū qd̄ trāsplantatur super aquas qd̄ ad humorē mittit radices suas ⁊ sequitur nec aliqn̄ desinet facere fructū fructus crucis a tempe passionis xp̄i in cepit ⁊ nunq̄ desinit nec desinet. sed imperetū durabit. Unde de ligno crucis pōt exponi illud quod dicitur Prouerbioꝝ. viij. Qui inuenerit me inuenier vitā ⁊ hauriet sibi salutē a dño. Merito ei passiōis christi quā in ligno crucis sustinuit inuenerunt vitam gratie ⁊ in futuro hauriēt sibi a dño salutez eterne glorie. Unde de virtute hui⁹ crucis sāctissime potest exponi illud qd̄ dicitur Job. 3. Effodiētes thesauꝝ gaudent vehementer cum invenerint sepulchrū. In verbis propositis q̄ sunt inventionis sancte crucis de qua est presens solennitas tria notātur que huius inventioni recte ascribuntur que ibi dem gesta fuisse reperiuntur. Primum ē effusio in querendo. Scōm est inventio effodiendo. Tercium est exaltatio inuenie do. ⁊ se habent ꝓ ordinez. quia thesaurꝰ est causa effodiendi. effossio est causa inueniendi. inuentio est causa exaltādi. quātum ad hoc tria notantur in verbo ꝓposito. Diligentia in querendo. cum dicit effodientes thesauꝝ. Efficatia in inuenie do. cum dicitur cum invenerit sepulchrū Vehementia in gaudēdo. cū dicitur gaudent vehementer. Utilitas inētiōis huiꝰ sacratissime crucis bene designata fuit i suscitatione mortui virtute sancte crucis super se posite resurgētis. Secūdo solet res bene dici quādo ē durabilis Eneꝝ. xxxviij. Bñdicat tibi dominꝰ benedictionib⁹ celi desuper. benedictionib⁹ abissi iacentis deorsum. benedictionib⁹ vberū ⁊ vulve. Tria dicit in quibus benedictō electoꝝ consistit. Primo eni consistit scōz ordinem tertius in adeptione premioruz ⁊ quantū ad hoc dicit benedicat tibi dominus benedictionib⁹ celi desuper. Secundo cōsistit in euassione peccatorum et infernalium tormentoruz. et quantum ad hoc dicit benedictionib⁹ abissi iacētis deorsum. Tercio consistit in ꝓcreatione spiritualium vel corporalium liberorum. et quantū ad hoc dicit vberum et vulve. qō in pś. bene exponitur vbi dicitur. Bñdicat tibi dominꝰ ex syon ⁊ videas bona ierusalem omnibus diebus vite. ⁊ videas filios filiorum. sic. ratōne duratiōis potest lignum crucis domini benedici. cuius benedictio redundat in benedictionē fidelis populi Ysaie. lxv. Scōz dies ligni erūt dies populi mei ēm. diu ei memoris crucis durabit cuius nūq̄ finis erit fideles benedicentur in nomine crucifixi. Ysaie. lxv. Seruos suos vocabit nomine alio in quo qui benedictus est super terram bñdicetur in deo amen. Tercio solet bñdici res que ē pulchra vl̄ delectabilis Jere. 31. Bñdicat tibi dominꝰ pulchritudo iusticie. pulchritudo iusticie i ligno crucis apparuit qz ibi dominus iuste dyabolum cōdemnauit. suum populū liberauit. ad iusticiam reparauit. iusticiā ordinauit ⁊ totum hoc in ligno crucis operatus fuit genesis scōo. Produrit domin⁹ de⁹ de humo omne lignum pulchrū visu. et ad vescendum suaue. lignum etiam vite in medio paradisi. produrit deus lignuz de humo in quo crescebat ⁊ hoc in ligni conditione. produrit etiam lignum de humo i quo iacebat. et hoc in ligni electōe. ⁊ hoc in sua gloriosissima passione. ꝑdurit etiā lignum de terra in qua iacebat ⁊ h̄ in ligni sancte crucis inventione. de qua ꝓsuevit sācta ecclesia presēs festum celebrare Primo istud festum ꝑdurit ante passionem. Scōo in passione. Tercio post passionem. sm hoc ergo ad laudem sancte crucis in auctoritate proposita duo notātur Primo em̄ notatur crucis inuentio in ꝓductione ligni. Scōo notatur inuētecrucis ꝓmendatio in cōmendatione ligni qō notatur cum subdit pulchrū visu Circa inventionem tria tria tangit. locū. modū ligni. locus vilis. qz de humo. modus mirabilis qz revelante deo. vñ dirit ꝑdurit dñs deus arbor vtilis qz omne lignum. i perfectum lignum dñice passionis crucis qō dñs sup omnia ligna exaltavit Eze. xvii. Ego dñs exaltaui lignū humile circa ꝓmendationem notare debemus q̄ illud lignū fuit pulchrū ītū ad aspectū ⁊ hoc mirabile. qz ibi erat detestanda deformitas. sz i hoc apparuit pulchra formositas q̄ crux christi fuit candidata ex membris virgineis. rubricata ex guttis sāguineis illustrata titulo passionis. Math. xxvij. posuerūt sup caput eius causā ipius scripta hic est ihesus nazarenus rex indeoꝝ Crux etiā christi fuit suavis quantuz ad gustum ⁊ hoc multum mirabile. qz vbi inventa est maxima amaritudo ibi a fidelibus xp̄i invenitur maxima dulcedo Can. 2. c. Fructus eiꝰ dulcis gutturi meo fuit etiā crux xp̄i vtilis quantū ad effectū, et

quātum ad hoc dr lignum vite. Ibi enim xps mortem nostram moriendo destruxit et vitā resurgēdo reparuit et nos ad beatitudinem ordinauit Romano. v. Si enim cum inimicis essemus reconsiliati sumus deo p mortem filij eius. multo magis reconsiliati salui erimus in vita ipsius. ipe em̄ p mortē suā electos suos a morte culpe t gehenne liberauit t ad vitam eterne glorie preparauit. ad quam nos perducat qui viuit et regnat. ꝛc.

De sancto Johāne euan. Sermo primꝰ.

Unpiguasti i oleo caput meū. ps. xxij. qm̄ sicut dicit beatꝰ Jacobus. Omne datuꝫ optimum et omne donum perfectum de sursum est descendens a patre luminum Jdeo ad cōmendationem beati iohānis euā. in verbo proposito tria notātur. primo enim notatur liberalitas tribuentis cum dr impinguasti. Scōo notatur nobilitas recipiētis. cum dr caput. Tercio notatur suauitas doni vel donationis. cū dr in oleo. Quantū ad primū sciendū q dns spiritualiter sanctos suos impinguat tripliciter. primo em̄ impinguat eos in simplicitate cordis. Scōo in strenuitate operis. Tercio in sedulitate doctrine vel eruditionis. primo em̄ ipinguat dns puritate vel sinceritate cordis Ecclesiast. xxv. Oblatio iusti impinguat altare. t odor suauitatis est in ꝓspectu altissimi. altare hic pōt appellari capacitas humani cordis t corporis q in animis sinceritatis vel puritatis debent impinguari Roma. xij. Obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis membra vestra hostiam viuentem sanctā deo placentez. apostolꝰ nō loquitur ibi de corporib⁹ in alatis de corpib⁹ alatis alia rationalis que tam corpore q̄ anima debent deo quasi gratum sacrificium immolari. dicit ergo exhibeatis corpora vestra hostiā viuentem vitali scz motu caritatis. sanctā dicit sinceritate scz castitatis. deo placentem dicit honestate cōuersatiōis. Jdeo dr Ecclesiastici. xxxviij. Da suauitatē t memoriā similaginis t impinguа oblationem. Per memoriam similaginis signatur cōtinua observantia castitatis. sed quoniam homines casti q̄nq̄ solēt superbire t alios despicere. ideo voluit memorie similaginis donum suauitatis vel benignitatis preponere. cum dicit da suauitatem. ista suauitas habetur per caritatis bonum que est virtutū omnium dimētū. q̄ (sicut. i. Chorin. xiij. dr) patiens est. benigna est. patiens vt mala est. nimiter toleret. benigna est vt etiaz illos a quib⁹ patitur amet. Jsta duo scz patientia t benignitas sunt arma caritatis preciua. Nam caritas patientie vtitur pisculo. vnde dr in glo. caritas patiens ē benigna est q̄ nō ad bella armatus pdit. q̄ aut clipeum sumēt gladiꝰ nō vtitur. aut gladiꝰ vrēs clipeo nō minuit. Nos ergo cū mēoria similaginis debemus hr̄e suauitatem caritatis vel dilectionis t p ista duo solet oblatio impinguari. hoc est qđ petebat dauid in ps. Sicut adipe t pinguedine repleatur aia mea. Scōo impinguat dns sanctos suos strenuitate boni opis. Prouer. xiij. Vult t nō vult piger. aia aūt operātiū ipiguabit. hō piger vult bonū volūtate exili sz nō vult illō volūtate efficaci sic̄ piger monachꝰ vult surgere ad matutinas ꝑpter statutū ordinis. t non vult surgere ꝑpter amorē imoderatū proprij corpis. tali hoi iterūtak sapiēs ve dānatiōis eterne Eccle. ij. Ue duplici corde et pctōri terrā ingrediēdi duabꝰ vijs. dns duabꝰ vijs terrā ingredit q̄ ꝑpter statutū ordinis ad surgendū ad matutinas exitatur. t ex immoderato amore ꝑprij corporis in suo lecto reclinatur. sic ergo vult et nō vult piger. sequitur aūt opantiū impinguabitur. homines pigri t acēdosi solent esse indenoti t ad opa bona inualidi sz ecōtrario homines opiosi impinguаtur deuotiōe. fortificātur t stabiliūt i bona opatione Jsa. xxv. Faciet dns in monte h coutiuum pinguium. conuiuium vindemie. conuiuum medullatorum per mōtem h potest accipi difficultas et eminentia bone operationis q̄ ꝓsistit in cōdimento deuotionis qđ notatur cum dr ꝓuiuū pinguū. ꝓsistit etiā in stabilimēto sancte operatiōis. Impinguat dns sanctos sua uitate doctrine vel eruditiōis. Prouer. x. Alia que bñdicit impinguabitur et q̄ inebriat ipe quoq̄ inebriabitur. Alia q̄ bñdicit bene docendo impinguabit caritatis vngento. Ipsa em̄ ē illa vnctio de qua. i. Joh. et dr. Unctio docet vos de oib⁹. vñ de talib⁹ doctoribꝰ bonis dr. Gene. xlvi. Aser pinguis panis ei⁹ t delitias ꝓbebit regib⁹ Aser iterūtak diuitie p quē figūtur doctor ecclesie q̄ diuitias sacre scripture dz i seipso hr̄e Jsaie. xxxiij. Diuitie salutis sapia t scia ꝓstas diuitias doctor eccle dz auditoribꝰ cōicare vt possit sic̄ stellei firmamēto i celo iperpetuū fulgere Daniel xij. Qui aūt docti fuerit fulgebūt q̄si splēdor firmamenti t qui ad iusticiam eruditurit multos q̄si stelle ipperuas eternitates. has diuitias sapie dānt auditores diligēter recipe vt sibi possēt illā nobilē et sponsam speciosā sapiaz scz in matrimoniū copulare. Sap. viij. Hāc amaui t exquisiui ā iuuentute mea. t quesiui michi sponsam eā assumere. t amator factus sum illiꝰ istiꝰ. i. doctor⁹ ecclesie panes pānis dicti auctoritates sacre scripture deutro. viij. Nō i solo pane viuit hō sz in oi verbo qđ ꝓcedit ab ore dei. Jste panis dz eē pinguis quia doctor ecclesie pinguedie caritatis t deuotionis dz ipinguari Jere. xl. Inebriabo aias sacerdotū pinguedine hui⁹ pinguedis. i. boni auditores efficiūt principes. q̄n libēter audiūt sacre scripture auctoritates t diuios ꝑmones Romani. Socius radicis t pinguedis olive factus es. sic ergo aia que bñdicit impinguabit. boni doctores inebriāt auditores vino sacre scripture Cāticoꝝ. v. Bibi vinū meū cū lacte meo ꝓmedite amici mei t bibite t inebriamini carissimi hic p vinū significāt sacre scripture documenta fortiora t subtiliora arcā planiora. Prima ꝓpetūt maioribus. scōa minoribꝰ. t ita dānt eis a doctoribꝰ ecclesie sancte dispēsari q̄ libet ꝑm modū suum spūaliter inebrietur. doctor sc̄ inebriat auditores vino iocūditatis eterne ps. Inebriabūtur abvberta te domꝰ tue t torrente voluptatis tue potabis eos Scōo in verbo ꝓpositio notat nobilitas recipiētis cū dicitur caput meum. Sciendum est ergo q̄ beatus iohannes euāgelista fuit sicut caput sup sācta ecclesiam constitutus Et sciendū ē q̄ caput primo hz certitudinē in cognitione. scōo habet celsitudinē in positione. Tercio hz pulchritudinē i dispositōnē. primo ergo caput hz certitudinē in cognitione Ecclesiastes ij. Oculi sapiētis i capite ei⁹ Oculi beati iohis [t loquor de interioribus cordis] fuerūt duo. scz cognitio discreta t affectio recta. Isti oculi fuerūt in eius capite. id est i mente. Qr sicut caput eminet ceteris mēbris ita mens eminet in regno aie. Istud caput osculatum fuit q̄dns beatū iohānem euan. sicut philō sapia repleuit. Ipse em̄. fuit euāgelista in euangelio. apostolꝰ in epistolis ꝓphetꝰ in apocalipsi Ecclesiasticꝰ. xxxix. Si dominus magnꝰ voluerit spiritu itelligētie replebit illum. et ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapientie sue. Dominꝰ replenit

beatum iohānez spū intelligētie sibi plenitudinem sapie tribuendo. t ipse tanq̄ imbres misit eloquia sapie sue vbi erudiēdo. Scōo caput habet celsitudinem in positione quod bene cōuenit beato iohāni euā. de ipo em̄ potest exponi illud Eccle. xi. Sapia humiliari exaltabit caput illiꝰ beatus iohānes euā. habuit sapientiā i plenitudine. humilitatem in affectiōe. et ideo caput ipsius exaltatuꝫ fuit in populoꝝ regimine t assecutione eterne glorie Nos ergo imitatores ipius effecti ad dominū capita eleuemus vt cum ipso parti cipes eterne glorie efficiamur Luce. xx. c Respicite t leuate capita vestra quoniaz appropiquabit redemptio vestra. In ista auctoritate ponūt tria que nobis ponuntur considerāda. Primum est inspectio scripturaꝝ. quod notak cū dicitur respicite. Scōm est diligēs auscultatio doctorum et prelatoꝝ. quod notatur cum dicitur t leuate capita vestra. Tercium est redemptio captiuoꝝ quod notatur cum dicitur qm̄ appropinquabit redemptio vra Inspectio scripturaꝝ est dulcis. auscultatio magistroꝝ est vtilis. redemptio captiuorum est inestimabilis. Primo ergo ꝓponitur nobis inspectio exercenda scripturaꝝ cum dr respicite. que inspectio mādatoꝝ t sacraꝝ scripturaꝝ dulcis est hoi nibus studiosis. sed amara est hominibꝰ occidiosis t fastidiosis. quibꝰ ꝓpheta imprecatur verbis Jsaie. v. Ue qui ponitis dulce in amarum t amaꝝ in dulce. Scōo hortatur nos ad diligentez auscultatiōez mandatoꝝ cuz. dicitur. leuate capita vra ps. Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxilium michi. montes sunt doctores in vita t scientia eminentes. ad ipsos debemꝰ oculos leuare quia ab ipsis debemꝰ auxilium expectare. ab ipsis habemus auxilium scientie contra ignoraz tiā. ab ipsis etiam habemus auxiliū gratie contra culpā. habemus etiam auxiliū glorie contra miseriam. homines solent liberer ad illos capita t oculos leuare a quibus se credunt auxilium reportare. t illos solent diligenter audire Jsaie. xxxij. Nō caligabūt oculi videntiū et aures audientium diligenter auscultabūt. Tercio hortatur nos euangelista ad cōsiderandā redemptionem captiuoraz que est inestimabilis. cum dicit quoniam appropiquabit redemptio vestra. i. Petri. i Nō corruptibilibꝰ auro vel argēto redēpti estz de vana vestra cōuersatiōe pater

ne traditōis. sed pcioso sanguine quasi agni incontaminati et imaculati christi thesu. positione Isaie. ix. Lōgeuus t honorabilis ipse est caput. beatus em iohānes euangelista fuit longeu⁹. quia adhuc longo tempore vixit. fuit etiaz honorabilis quia deus ipsuz honore multiplici decorauit. ipe em a domino fuit elect⁹ fuit etiā ceteris apostolis predilectus. fuit t virgo gloriose virginis Christo in cruce pendentis custos effectus. cū dixit mulier ecce filius tuus. Deide dicit discipulo ecce mater tua. t ex illa hora accepit eam discipulus in suam Johannis. xix. Hic ē em apostolus de quo dicit beatus hieronimus in plogo super iohānē hic est ille euangelista vn⁹ ex discipulis domini. qz virgo a deo elect⁹ est. quē de nuptiis volentē nubere vocauit, de⁹. cui virginitatz in hoc duplex testimoniū datur in euāgelio q etiā p ceteris dilectus a deo dicit et matrē suam pendens in cruce cōmendauit deus vt virginē virgo seruaret. bene ergo beat⁹ iohānes nomen capitis designatur. qz habuit pulchritudinē dispositōnis in hac vita. sed lōge pulchriorē habet modo in vita beata. ipm ei dns gloria t honore coronauit t posuit in capite eius coronā de lapide pcioso qō bene dr Sacharie. z. vbi dr. Indui te mutatorijs. t sequitur. t posuerūt cydariz super caput eius mundam t induerunt eum vestimentis albis Cydaris sicut dicit papi. est ornamētū capitis pontificis qō a pluribus mitra ꝓsueuit appellari. sic ergo beatus ioh. nomine capitis designatur cuz dicitur. caput meū id est caput de quo in ps. loquitur. Obumbrasti sup caput meū i die belli. dies belli fuit dies illi⁹ aduersitatis in qua ꝓiectus fuit in doleuz feruentis olei. de quo ꝓsens festū fieri cōsuevit. Tūc em dominus super caput ei⁹ ita obumbrauit q feruorem olei mitigauit deus t diuina se protegente gratia illes exiuit. sic ergo primo notatur liberalitas tribuentis cum dr impiguasti. scōo etiam notatur nobilitas recipientis eum cum dr caput meum. sequitur i oleo. vbi notatur suauitas doni vel donatiōis. Sciendum ergo q triplex ē proprietas olei. primo em oleum est curatiuum. Scōo ē nitidum. Tercio est materia ignis. t ideo est illuminatiuum t ideo p oleum signatur diuina gratia cuius triplex est ꝓprietas. Ipsa em prio sanat a culpa. Scōo nitet a ꝓscientia. Tercio resplēdet in ꝓfessione honesta. Primo em per oleum significat diuina gratia qz saluat a culpa. Luc. x. dr de illo qui incidit i latrones qui spoliauerūt eum t plagis impositis abierūt semiuiuo relicto dr q samaritan⁹ iter faciens t appropians alligauit vulnera infundens oleū t vinū. In oleo designatur diuina gratia que peccatorem sanat. i vino signatur spiritualis leticia qñ sētit penitens qñ credit sibi culpam remissam. et sic infirmitatem conscientie sanatā qō bene signatum est in illo claudo quem ad verbū beati petri apostoli sanauit dominus. Actuum. 3. Ibi et legitur q dixit beatus petrus In nomine ihesu christi nazareni surge t ambula. t sequitur q ptor fus solidate sunt bases eius t plante t intrauit cū illis in templum. ambulās t exiliens et laudans deum. Isto oleo curationis omnis infirmitatis t vno spiritualis iocunditatis beatus iohannes plen⁹ fuit. ipse em cum alijs apostolis in die pē thecostes descendente spiritu sancto sup apostolos in linguis igneis fuit ab omni firmitate humani timoris sanatus et letcia spūali repletus. Secūdo oleū est nitidum. vñ Prouer. v. dr de muliere fatua. Nitidus olei guttur illius. beat⁹ iobes bñ habuit nitorē olei in conscientia id ē gratie dei pñs. Unxit te deus tu⁹ oleo letcie pre consortibus tuis. vnde sibi canit illō qō dr Prouer. xxi. Thesau⁹ desiderabilis t oleuz i habitaculo viri iusti. habitaculū viri iusti fuit in ꝓscia dei Johis illi em fuit thesaurus desiderabilis ppt copiā virtutū. illi etiaz fuit oleū gre siue diuine caritatis que est ꝓscie ornamētuz Ecclesiastici. ix. Omni tempore vestimēta tua sint candida t oleum ō capite tuo nō deficiat. Uestimenta beati iohis fuerunt omni tempore candida per munditiā castitatis. t oleum de capite suo nō deficit. ꝓpter abundantiā pietatis. Tercio oleū est materia ignis. t sic est illuminatiuum Exo. xxv. dic filijs israhelyt afferāt oleū ad luminaria concinanda. oleum enim ē ignis materia t sic splendet et illuminat. Exodi. xxvii. ꝓcipe filijs israhelyt afferāt oleum de arboribus olinaz purissimū pilozꝫ contusum vt ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij. Uult dominꝰ oleum esse purissimū p quod signatur vt iam diximus diuina gratia que pura ēt ītū sanat a culpa. puriozē ītū nitet i ꝓscia resplend. t in ꝓfessione honesta t tunc ardet lucerna in tabernaculo testi

monij quando edificat per ostensionē bonī exempli Mathei. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opa vra bona et glorificent patrē vestrū qui in celis est. Dns per opera luminosa sanctoz glorificatur id est gloriosus esse predicatoz a quo etiā beatus iohānes pqst multa gloriosa opera est glorificatus. cuius glorie nos participes fieri dignetur.

¶ De scō Johāne euāgelista Sermo. ij.

Iustus de angustia liberatus est et tradetur impius pro eo Prouerbi. xi. Uita hominum ad modū statere mouetur. Una enim parte statere eleuata altera deprimitur. sic tiranni in presenti vita sanctos martyres depresserunt. Ipsi autem elati et eleuati fuerunt. sed in futura vita eleuabuntur t impij deprimentur. sed hic in ꝓposito duo notātur. Primo enim notatur exaltatio sancti cū dr iustus. Scōo notatur oppressio tirāni cū dr t tradetur impius p eo. Quantum ad primū notatur tria. Primo em notatur iusticia i operando cum dicitur iustus. Secundo notatur patientia in sustinendo cuz dicitur angustia. Tercio notat gloria in superādo cum dicitur. liberatus est. In primo notatur opus sancti qō est iuste viuere. Scōo notatur opus tirāni quod ē angustiare. In tercio notatur opus dei quod est liberare. Quantum ad primum ergo sciendū q iohannes euāgelista fuit iust⁹ tripliciter. Primo em in cognitione mandatoz et secretorum diuinorum. Secundo fuit iustus in eruditione indoctorumz. Tercio fuit iustus in preceptiōe premiorum. Primo enim fuit iustus beatus Johannes in cognitione secretorum diuinorum. Prouerbiorum. ij. Justus comedit et replet animam suam. Sciendum ergo q tunc beatus iohannes fuit comedens. et tanq̄ vere iustus comedit. quando supra pect⁹ domini in cena recubuit. t tunc illum dominus pane vite et intellectus cibauit. Iste cibus est cognitio mandatorū t secretoz dei per que homo spiritualiter viuit. Deutronomij. viij. capitulo. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit ab oze dei. Isto pane cibatus est beatus iohannes quem non sibi soli retinuit sed fideliter docendo fideles ipsis frangendo t exponendo distribuit. Judicium. xliij. capitulo. De comedēte exiuit cibus t de forti egressa ē dulcedo. Beat⁹ iohānes fuit comedēs p cognitionem secretorum. fortis fuit per sustinentiam laborum. De isto comedēte exiuit cibus scz. verbi diuini sermonis. t de illo forti egressa est dulcedo benigne cōsolationis. Scōo fuit beat⁹ iohānes iustus in eruditione indoctorum. Prouerbiorum. viij. Per me reges regnant t legis conditores decernunt iusta. Reges dicūtur fideles seipsos in vis morum bene regētes. Pro. xx. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat oīe malū intuitu suo. sicut ego video q isti reges tpales malefactores homicidas et latrones destruunt et forbanniunt. sic spiritualiter hō fideles i solio iudicij sui id est in discussione ꝓprij cordis debz hostes spirituales id est pecata destruere. t forbannire a regno anime sue oēm malitiaz expellēdo dissipare et hoc est qō dr. dissipat omne malū intuitu suo sicut em lux corpalis sua irradiatione expellit tenebras corpales. sic virtus sapie diuine expellit t dissipat tenebras spirituales ppt hoc ergo dr. p me reges regnāt. Sequitur. t legum conditores iusta decernunt. Scōo magno zelo t conditore legum domino ihesu xpo fuit beatus iohānes vnus de maioribus legislatoribus et ꝓditorib⁹. ipsū em dns spiritu intelligentie replet. quo repletus eodez spiritu tam per verba q̄ per scripta fideles xpi erudiuit de eius enim sapientia dr Sapi. viij. Doctrix est discipline dei t electrix operū illi⁹. Ipe em habuit sapiētiam ad cognitionē agendoz. t electionē ad executionem cognitioz. cōtra multos qui auditores p bonā doctrinā informāt seipsos per vitā deformant. tales similes sunt claudis et contractis sedentibus super calciatam. qui viatorib⁹ ostendūt recta viaz. ipsi aūt non ambulant p eam. Sic militer parum valet mandata et dei consilia audire. t ea opere non implere Romanoz. ij. Non em auditores legis sz iusti sunt apud deuz factores legis iusti iustificabuntur. Tercio fuit iustus beatus iohānes in preceptione premioz. Prouerbioz. iiij. Justoz semita q̄si lux splendet t crescit vsq̄ ad perfectum die. beati iohannis vita fuit iustorum semita que fuit q̄si lux splēdēs radiando exemplis. precedens radiando exemplis. ꝓcedens proficiendo doctrinis. crescens augmento meritorum. sed creuit vsq̄ ad pfectam die plena luce t radio premiorū. hec ē dies de qua dicit. Ps. Melior ē dies vna in

etrijs tuis super milia. In illa eñ die pleña luce illius felicitatis gaudebunt. quã do sicut sol regno patris sui fulgebunt. sic ergo primo notatur iustitia in operando. cum dicitur. iustus. Scõo notatur patientia in sustinẽdo. cuj dicitur angustia Sciendum est ergo q triplex est angustia primo est angustia detestationis culpe. Secundo est angustia compassionis ffne Tercio est angustia passiõis acerbe. primo eñ est angustia detestatiõis culpe. i. Regũ. xx. Conuenerũt ad eũ qui erant in angustia ꝓstitut & oppressi ere alieno & amaro animo. Tria dicit fz tria que facit culpa. Primo eñ culpa angustiat. & ꝙntũ ad hoc dicit in angustia constituti. Scõo onerat. & quantum ad hoc dicit. & oppressi ere alieno. Tercio amarificat et quãtũ ad hoc dicit & amaro animo sicut eñ cor dilatatur ex altitudine mandatoꝝ fz qõ in ps. dicitur. Uiaz mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri. vnde & apostolus dicebat. 2. ad Chorinteos. vi. Os nostrũ patet ad vos o chorinti cor nostrum dilatatum est. sicut ei dilatat cor sanctoꝝ amplitudo charitatis. sic corda peccatoꝝ angustiat gelicidium iniqtatis Isaie. xxviij. Coangustatũ est ei stratũ ita vt alter decidat & palliuz breuevtrũq; operire non potest sic angustiat stratum cõscientie gelicidiuz peccatoꝝ. qõ ibi habitare nec vult nec debet ille q delitias reputat habitare in cordib⁹ electoꝝ. Prouij. Delitie mee esse cuz filijs hominũ sic ergo primo peccatum angustiat. qõ notatur i angustia cõstituti. Scõo onerat. & ꝙ notatur cum dicitur & oppressi ere alieno Oppressionem hui⁹ oneris cõsiderabat ꝓpheta ps. l. cum dixit. Iniquitates mee supergresse sunt caput meum. et sicut onus graue grauate sũt super me. Certe homo libẽter excutit ab humeris suis on⁹ quo grauatur. similiter & nos ꝑ confessionem excutiamus onus peccatoꝝ quibus gramur inuicem. oppressio huius honeris id est peccatoꝝ dicitur cõpetẽter es alienum quia ab alio diabolo scz nubis est ꝑ eius tentationem mutuo traditũ poscentibus illecebri & delectatiõnibus ineptis fz diabol⁹ huiusmodi es repetet cũ vsura. qz miser peccator eternaliter cruciabitur in pena ꝑ eo qõ tempaliter cõmisit i culpa Mathei. v. Amen amẽ dico tibi non exies inde donec reddes nouissimuz quadrantem. Tercio peccatum amarificat. & quãtũ ad hoc dicitur & amaro aio. Ruth. i. Nec vocetj me noemi id est pulchrã fz vocate me Marach id est amaram. Qui valde amarit adie me repleuit oipotens sicut amaritudo corruptoꝝ humoꝝ expellitur amaritudie mirobolanoꝝ sic amaritudo cordium ex corruptiõe peccatoꝝ expellitur amaris lachrimis oculoꝝ. Isaie. xxii. Recedite a me amare flebo nolite incũbere vt consolemini me. Nam vere penitentes non recipiũt blanditias consolatoꝝ ꝙndu insentiunt punctiones & amaritudines. Scõo est angustia cõpassionis fraterne. Ruth. i. Nolite queso filie mee qz vestra angustia me magis premit. frequenter corda electorũ angustiatur angustia afflictorũ. 2. ad Chorinte. xi. Quis infirmatur & ego non infirmor. quis scandalizatur & ego non vror. Infirmabatur apostolus nõ patientis actu sed ꝑpatitj affectu. vrebatur zelo feruẽtis charitatj vt fideles terrenis ꝓmptis studeant ptcipes fieri fugne hereditatj sophonie. i. In igne zeli eius deuorabitur omnis terra. Igne charitatj deuorabit omnis terrenitas. Ut sic cum omni facilitate appetatur eterna. Similiter & dauid ex ꝑpassione miserie & mortis filij sui angustiabatur & flebat. 2. Regũ. i viij. Ascendit rex ce naculũ porte & fleuit. & sic loquebatur vadedens. fili mi absolon absolon fili mi q⁹ michi tribuat vt ego moriar' ꝓ te absolõ fili mi. Absolõ impius filius piu⁹ patrẽ de regno voluit eũcere & ipm interficiendum querebat. attamen pius pater ex cõ passione miserie & mortis filij emulabat & flebat. Tercio ẽ angustia passiõis caerbe Isaie. viij. Tribulatio tenebre ãgustia & dissolutio. hñ explicat isaias afflictões & passiões sanctoꝝ q̃ sustinuerũt & tebras obscuroꝝ carceꝝ. sustinuerũt etiã angustias tormentoꝝ & tandem dissoluti onem animoꝝ & corpoꝝ. qõ cõpetẽter ex primit' apostolus Hebre. xi. Sancti ludibria & verbera experti sunt. insup & vincula & carceres. lapidati sunt. secti sunt. tentati sunt. in occisione gladij mortui sũt ꝑ christo. sed per tẽtatiões hanc tribulationum atq; tormentoꝝ ꝓbati fuerunt. & victores inuenti coronaz eterne glorie receperunt Jaco. i. Beatus vir qui suffert tẽtationem qui cum ꝓbat⁹ fuerit accipiet coronam vite quã repromisit deus diligẽtibus se. sic ergo notatur i propositoui sancti exaltatio cum dicitur. iustus de angustia liberatus est. Secũdo notatur oppressio tirãni. cum dicitur tradetur ipi⁹ pro eo. sancti eñ in morte de omni angustia liberãtur. impij vero ꝓ malis q̃ sanctis intulerũt cõdemnantur. Exemplũ in Susanna & duobus senib⁹ Danielis. xiij Susannam daniele iudice sua innocẽtia liberauit duos aũt senes sua ipietas cõdemnauit. Exemplum etiam in beato petro & herode Actuũ. xij. Herodes eñ expirauit cõsumptus vermib⁹. Beatus vero petrus receptus est cũ angelicis spiritibus. Exemplũ etiã in domiciano & beato iohãne. Eodem eñ anno quo beat⁹ iohãnes missus est in exilium a domiciano interfect⁹ est domicianus a senatu romano. & reuersus est iohãnes apud ephesuz et receptus est cũ omni gaudio. propter qõ ibi dicitur. tradetur impius ꝓ eo. Sciendũ est ergo q triplex est impietas. Primo eñ est impietas infidelitatis Scõo est impietas voluptatis. Tercio est ipietas tirãnice crudelitatis. Primo ergo est impietas infidelitatis Romanoꝝ. i. Renelatur ira dei de celo sup oẽm impietatez et iniusticiã hoiz. eoꝝ qui veritatẽ dei in iniusticiã detinent. Unde etiã sequitur: qz cum cognouisset deuz non sicut deum glorificauerũt. loquitur apostol⁹ de apostolis qui cognouerunt dñm inquirendo subtiliter nõ tñ sicut dñm glorificauerũt credendo fideliter: sed per aduentum salnatoris fideles impietatez abnegauerũt pietatẽ fidei tenuerũt Titũ. ij. Apparuit gratia dei & saluatoris nostri omnib⁹ hominib⁹ erudiens nos vt abnegantes impietatib⁹ & secularia desideria sobrie & iuste & pie viuamus in hoc seculo. sobrie debemus viuere quantum ad nos. iuste q̃ntum ad primum. pie vel fideliter q̃ntum ad deũ. Scõo est ipietas voluptatis. In canonica iude. Uenient illusores ſm desideria sua ambulãtes nõ in pietate. homo bonus nõ debet desideria sua seq̃ nisi velit in presenti vita et in futura cõfundi et ideo ire post cõcupiscẽtias & voluptates ineptas ꝓhibitũ est auctoritate diuie legis Ecclesiastici. xviij. Post cõcupiscentias tuas nõ eas & a voluntate tua auerte. si ꝑstes anime tue cõcupiscẽtias eius faciẽt te l gaudiũ inimicis tuis. Inimici nostri sunt demones: quia ergo impietas voluptatis damnat auctoritate diuine legis. lege iudicãte dz puniri. ij. Machabeoꝝ. iij. In leges diuinas imple agere ipune nõ cedit. Tercio est ipietas tirãnice crudelitatis Abacuc i. Quare respicis cõtẽptores & taces cõculcante ipio iustiorẽ se In vita presenti sancti ab impijs conculcãtur. Sed in futura vita impij et sancti calcabũtur Machabeoꝝ. iiij. Calcabitis impios cũ fuerint cinis sub planta peduz vestroꝝ. Presens vita est tempus ridẽdi reprobis: sed est tẽpus flendi electis Ecclesiastici. iij. Tempus flendi et tempus ridẽdi: sed ecõuerso in futura vita reprobi flebunt. electi vero pre gaudio et exultatiõe ridebũt Johãnis. xvj. Plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit vos autẽ contristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudiuz. De quo gaudio ibidẽ dicitur. Gaudium vestrũ nemo tollet a vobis. illud enim gaudium erit eternum. & ideo nõ habebit finem vel terminum. Ad quod gaudium nos ꝓducat.

¶ De ascensione dñi. Sermo primus.

QUi descendit ipse est qui ascẽdit super omnes celos Epheseos. iiij. In verbo ꝓpositio duo notantur que circa dominũ nostrum Jesum christum facta legũtur. Primo eñ notatur humiliatio in descensu. cum dicitur qui descendit. Secundo notatur exaltatio in ascensu. cum dicitur. ipse est et qui ascendit. Quantum ad primum sciendum est q dominus descendit ratione quadruplici. Primo eñ descẽdit propter adoptionem filiorũ. Secundo descendit propter eruditionem indoctorum. Tercio descendit propter curationem infirmorum. Quarto descẽdit ꝓpter liberationem captiuorum. Primo ergo descendit dominus propter adoptionem filiorum ps. Descendit sicut pluuia in vellus. Pluuia descendens in vellus partes velleris non diuidit: sed constringit. sic dominus descendens in vterũ beate virginis eius virginitatẽ non minuit sed sacrauit. vnde et virgo virginum meretur per excellẽtiam appellari. propter quod ad Galla. iiij. dicitur. At vbi venit plenitudo temporis misit deus filium suum factũ ex muliere ãte aduẽtũ christi nichil habebat cõmune hõ cũ deo pax eñ aut nichil cõe habet nullũ cũ imẽso Isaie xl. Oẽs gẽtes ãsi nõ sint sic sunt corã eo. & quasi nichilũ & inane reputate sunt: sed i tẽporis plenitudine voluit de⁹ pater vnigenitũ suũ naturã cõmunẽ nobiscũ habere. & ꝙ hoc nos voluit in filios adoptare. et i hereditate filij partẽ hñe. Romanoꝝ viij. Ipe spũs testimoniũ reddit spũi nro q̃ sumus filij dei. Si autẽ filij & heredes heredes quidam dei coheredes sũt xpi.

Testimoniū spūssancti in hac causa bene debet recipi. dei ēt filius opatiō. spiritussancti ꝓcept⁹ fuit in vtero beate virginis Luce. i. Spiritussanct⁹ supueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; ⁊ qđ nascetur ex te sanctū vocabit filius dei. Magna et euidenter apparet filij dei largitas ⁊ liberalitas. cui⁹ bonitate nobis tanꝯ fratribus cōmunicat eterna hereditas. Non sic consueuerunt alij fratres inter se facere: sed ꝓsueuerūt ꝓ diuisione hereditatis adinuicē litigare ⁊ potētiores min⁹ potētes exheredi tare. Scđo descendit dñs ad eruditionē indoctoꝝ. Ysaie. lxiiij. Utinā dirrūperes celos ⁊ descenderes a facie tua mōtes defluerent: vt nomē tuū fieret notū tuis. Celos dirūpere nichil aliud est ꝙ seipsos filio dei inclinare. vnde ꝓpheta dauid dicit. Inclinauit celos et descendit. Montes a facie filij dei defluere nichil aliud est ꝙ in aduentu christi superbos deprimere ⁊ humiles exaltare Luce. i. Deposuit potētes de sede: ⁊ exaltauit humiles. sequit. vt notū faceret nomē suum. Noticia istius nominis est noticia cuiuscūq; magne lectionis ⁊ vtilis pſ. Not⁹ in iudea de⁹ israel ante incarnationē. Sed in israel magnū fuit nomen eius post carnem assumptam istud nomen non solum est magnum: sed etiam sanctum et salutiferum. sanctū. vnde in pſ. Sanctum et terribile est nomen eius: quia sanctus est nomen christi: ideo sibi debetur exhibitio reuerētie ⁊ honoris: sicut videmus ꝙ sanctos homines ꝙnis puros homines solent homines reuereri istud nomen: vt dictum est non solum est sanctū: sed etiaꝫ salutiferū. Actuū iiij. Nec ēst aliud nomen est sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri ad efficatiam ⁊ virtutes isti⁹ nominis. in isto ēst nomine fit electio demonioꝝ habetur discretio linguarū. obtinetur etiā in ipso. langnotū curatio Marci vltimo. In nomine meo demonia ejicient. linguis loquētur nouis: serpentes tollēt et si mortiferū quid biberint nō eis nocebit. sup egros man⁹ imponēt ⁊ bene habebūt. Tercio descēdit dñs ad curatiōez lāguoꝝ Johis. iiij. Dixit christo q̄dā regulus cuius filius ad mortem infirmabatur. Dñe descēde ꝑ⁹q; moriatur filius meus. dicit ei Jesus. vade fili⁹ tu⁹ vivit. facile erat dño infirmuꝫ curare. mortuos suscitare cū eius dicere nichil aliud sit ꝙ facere ex immensa ⁊ diuina potestate &c

clesiastes. viij. Sermo illi⁹ potestate plen⁹ est. nec dicere ei quisq; pōt quare ita facis. Bene excellentia sue potestatis apparebat quando solo verbo innumerabilia faciebat Mathei xj capitulo. Ēūtes renunciate Johanni que audistis ⁊ vidistis. Ceci vident. Claudi ambulant. Leprosi mundantur. Surdi audiunt. Mortui resurgunt. Pauperes euāgelizantur. Sed sciendum est ꝙ dominus non soluꝫ curauit corporales morbos et suscitauit corporaliter mortuos: sed quod tunc faciebat in corpore quotidie facere non desinit spiritualiter in mente. per peccatum enim anima infirmatur. Unde ꝓpheta dauid. Sana animam meam: quia peccaui tibi. Per peccatum etiam mors introducta fuit. ⁊ habent homines necessitatē moriendi ad Romanos. v. Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit. et per peccatum mors. sic ergo nos infirmamur per culpaꝫ. Non debemus peccatum relinquere: sed currere ad medelā Ecclesiastici. xxj. Fili peccasti nō adiicies iterum: sed de pristinis deprecare vt tibi dimittātur. Ubi tibi dicitur. Si aliquis infirmus haberet terciaṅ simplicē nō lubēter ꝓcuraret quomodo caderet in quotidianā febrē vel cōtinuā: sed magis cōuocaret medicum ⁊ acciret medicū. Ita miseri peccatores quotidie cōtrariū faciunt qñ peccata peccatis addunt. ⁊ nō currūt ad antidotum: sed venenuꝫ Ecclesiast. xxj. Quasi a facie colubri fuge pctā. et si accesseris ad illa suscipient te. Nō est aliꝙs ita fatu⁹ si ipm coluber semel momordisset que ꝑm morsum libēter expectaret et tm miseri peccatores totiēs morsus colubroꝝ infernaliū voluntarie expectant quotiens peccata mortalia iterāt. Quarto descēdit christ⁹ ꝓpter liberationē captiuoꝝ Exodi. iij. Uidi afflictionez ꝓpli mei in egypto ⁊ clamorē eoꝝ audiui ⁊ descēdi vt liberarē eū. Egypt⁹ interpretatur tenebre. Et signat statum peccati per qđ sunt homines in tenebris cōstituti Ephesi. v. Tenebre erāt super faciez abyssi id est sup faciē cordis humani: sed dixit deus fiat lux: et facta est lux. sicut ēm lux corporalis expellit caliginem tenebraꝝ: sic lux spiritualis q̄ est gratia dei expellit migredinem peccatoꝝ Threnoꝝ. iij. Denigrata est super carbones facies eoꝝ. dicit de peccatoribꝰ ꝓ statu culpe. de quibus illud dicitur. Candidiores nazarei eorum nive: ꝙ hoc dicitur ꝓ statu gratie. vnde de

sanctis de statu culpe ad statum gr̄e translatis dicitur Ephesios. v. Eratis aliquando tenebre nūc autē lux in domino sedtur hic. ⁊ clamorem eius audiui. Nos positi i tribulatione culpe debemus ad dominuꝫ clamare ipse enim paratus est nos exaudire pſ. Ad dominum cum tribularer clamaui et exaudiuit me. Paratus est etiam nos a periculis liberare vnde. hic dicitur descendi vt liberarem eum. q̄mdiu sum⁹ in statu peccati tamdiu sumus in periculo mortis. sed liberamur per gratiam salutis. Eccles. xxxiij. Aliquotiens vsq; ad mortem periclitatus sum horum causa et liberatus sum per gratiaꝫ dei. Gratia dei est ille pius custos carceris qui alligatos in pedibus et manicis ferreis cum omni deliuolentia soluit. ⁊ de seruitute dyabli peccatorez in seruitutē dei transferens ipm in regale ⁊ celeste pallatium. Romanorum sexto capitulo. Nunc autem liberati a peccato serui autem facti deo habetis fructum sanctificationum finem vero vitam eternam. Sic ergo primo notatur humiliatio in descensu. cum dicitur. descēdit. Scđo notatur exaltatio in ascensu. cū dicitur ipse est qui ascendit. Sciēdum est ergo ꝙ dominus ihesus christ⁹ in diebus gloriose ascensionis a scendit quadruplici ter primo ēm ascendit euidenter. Secundo sapiēter. Tercio potēter. Quarto ascēdit letanter. primo ergo dominus ascendit euidenter. videntib⁹ ēm illis eleuat⁹ est. illis id est discipulis vnde Michee. ij. Ascendet pandens iter ante eos diuidēs ⁊ transibunt portum ⁊ egredietur per eaz ⁊ transibit rex eoꝝ coram. eis ⁊ dominus in capite eorum. Dominū ad celos ascendit ꝓpria potestate qui de celis descendit propria volūtate pſ. Assummo celo egressio eius. Nec est qui se abscondat a calore eius. ⁊ occursus eius vsq; ad summum eius. sed dominus sic voluit ascendere ꝙ sibi placuit viam hominib⁹ ostendere. qñ ordinauit ad patrem redire Johannis. xx. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum deum meum et deum vestrum. Nomine bene solent scire viam ad domos patrum suoꝝ. sic ꝛ̄pus bñ sciebat viaz ad empireum celum. vbi precise apparet magnificēcia potestatis ⁊ bonitatis ⁊ trinitatis personarum. ibi etiam inhabitatio angelorum et animarum sanctarum. Nomines euntes in partibus extraneis solēt querere viam ab hominib⁹ indigenis. sic nos a domino ihesu christo, viam regni celestis queramus ⁊ eius vestigia sequamur Job. xxiij. Uestigia eius secutus est pes meus. viam eius custodiui et non declinaui ex ea. A christo ergo nō solum via tote sed etiam ꝓprehensore debemus vitā querere Hieremie. xxiij. Quare q̄si colon⁹ futurus es in terra ⁊ q̄si viator declinans ad manendū. Dñs colonus dr fuisse i terra id est i ecclesia sancta. ab i ꝓ spinas et tribulos vicioꝝ euellendo in eadē semen verbi dei seminando. ipsam etiā quasi ortum plantationum nō quacunq; aqua sed aqua sapientie salutaris ⁊ ꝓpriis lachrimis irrigando Hebreorum. v. Qui in diebꝰ carnis sue preces supplicationesq; ad eum qui posset illum saluū facere a morte cum clamore valido ⁊ lachrimis offerens exauditus est ꝓ sua reuerentia. Sic ergo dominus colonus dr qui etiā ꝑ dies carnis sue dicebatur viator. Sed hodie i ista gloriosa ascensione declinauit ad manendum tanꝯ verus comprehensor. Secundo ascendit dominus sapiēter Amos nono capitulo. Qui edificat ascensionem suam in celo ⁊ fasciculum suum super terram fundauit. Hec est sapiens ordinatio vt primo super terrā fasciculus fundetur et ideo in celo ansensio edificetur. q̄z istā viam sapienter processit dominus ihesus christus. Ipse enim primo fasciculum super terram fundauit quando ꝓ nobis a maritudinem blasphemiarum. sputorum alaparum. clauorum ⁊ lancee ⁊ spinaruꝫ ⁊ amaritudinem mortis aut crucis tolerauit vt habetur Luce vltimo capitulo. Nōne hoc oportebat christum pati ⁊ ita intrare in gloriam suam. Primo ergo fasciculum super terram fundauit et postmodum ascensionem suam in celo edificauit vt habetur Prouerbioꝝ nono capitulo. Sapiēcia edificauit sibi domum ⁊ excidit columnas septem. Iste septem columne possunt dici septem dona spiritussācti quib⁹ christus repletus fuit et firmatus fuit Ysaie. vndecimo capitulo. Requieset super euꝫ spiritus domini spiritus sapientie ⁊ intellectus. spiritus consilij ⁊ fortitudinis spiritus ⁊ scientie ⁊ pitatis. et replebit eum spiritus timoris domini. ꝑm istum modū nos primo debemus fasciculum mirre in hac vita fundare vt possimus in vita beata ascensionez nostram edificare. Canticorum. i. Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea ꝑmorabitur. ex omnibus amaritudinibus quas legimus dominum nostrū ihesum christum ꝓ nobis

fustinuisse debemus nobis quendam fasciculum mirre id est amaritudinis colligere. & inter vbera nostra id est in medio cordis collocare. vñ hic dicitur inter vbera mea commorabitur. fasciculum mirre inter vbera nostra commorari nichil aliud est ꝙ amaritudinum multitudinem quas pro nobis christꝰ sustinuit iugiter memorari. Trenoꝝ. 3. recordare pauperratis & trãsgressionis mee & absinti & fellis. et respondet anima sancta. memoria memor ero & tabescet in me anima mea. Sciendũ est ergo ꝙ p fundatiõez huiꝰ fasciculi edificamus nobis ascensionẽ in celis. Nos ĝ illam supnam hierusalem que edificatur vt ciuitas bonis operibus i caritate factis edificemꝰ vt participes illiꝰ superni edificij inueniamur et simꝰ. i. ad Corinteos. viij. Scientia inflat charitas edificat. nos ergo apostema scientie infãtis expellamus. & in charitate que est optimus artifex ascensionem nostrã in celo edificemus. Nec ea que in vna die construimus in die altera destruamꝰ. & sic destruamus peccata preterita. vt non edificemus presentia vel futura Gallathes. 2 Si eĩm que destruxit hec itez redifico puaricatorem me esse cõstituo. Tercio ascendit dominꝰ patenter Prouer. xi. ciuitatẽ fortiũ ascẽdit sapiẽs destruxit robur fidutie eiꝰ. Due legunt ciuitates solẽnes scz babilon & hierusalẽ p babilonẽ signatur ꝓfusio inferni. Robur fidutie huiꝰ ciuitatis scz babilonis dñs destruxit qñ in infernũ descendit & electis suis spoliauit Osee. xiij. Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne. Sz hodie in ista sancta ascensione ciuitatẽ fortiũ. i. supnã gloriã ascẽdit cũ angelis & alabus sanctis Eph. iiij. Ascẽdens xps i altũ captiuã durit captiuitatẽ ꝗz glosã sic põt exponi. captiuitatem appellat homines quos dyabolꝰ s padiso captiuauerat & ꝓpriꝰ mũdi & iferni fecerat & appellat captiuitatẽ hoies qui capti fuerunt. sicut vsu ꝓsueto militia vocantur homines qui pugnare vel militare ꝓsueuerunt. Istaz captiuitatem xps captiuã durit qñ homines a iugo dyaboli sub quo tenebantur captiui ad iugũ suum suaue & ad onus sũ leue addurit. et de seruitute dyaboli ad seruitutẽ suã redurit. qñ ipsos a peccato p suam gratiz liberauit Romano. vi. Nunc aũt liberati a peccato serui aũt facti deo habetis fructũ vestrũ in sãctificationẽ. finẽ vero vitã eternã. Dño Jhũ xpo per illuz angelum potest intelligi quem Johãnes in apocalipsi i ortu solis ascẽdentẽ vidit vt habet Apocalipsis septio capitulo. Uidi alterũ angelum ascendentẽ ab ortu solis habentem signum dei viui. Christus ex assumpta ifirmitate i se oñdit signũ hois mortui sed ex imensa potestate in se ostendit gloriosa sua ascensione signũ dei viui. et hoc tripliciter. Primo quia ascendit cũ insuperabili potestate. Scõo quia ascendit cũ honorabili societate. tercio quia ascẽdit cũ mirabili maiestate. Primo enim ascendit cum insuperabi potestate iohis. i. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo. filius hominis qui est in celo. Nos legimus ꝙ tempore passionis christi multa corpora sanctoꝝ qui dormierũt resurrexerunt Mathei. xxvii. Et sicut credit in hac gloriosa ascensione cum christo ascenderunt quare ergo dicit. Nemo ascẽdit i celũ nisi qui descẽdit de celo. Sed respõdendum est ꝙ solus ascendit in celũ propria potestate. qui solus descendit ꝓpria voluntate. Scõo ascendit in celum cũ honorabili societate. Johannis. xx. Ascẽdo ad patrem meũ et patrem vestrum. deuz meum & deum vestꝝ. hic notatur ascensionis sublimitas sed in ista ascensione cũ xpõ fuit honorabilis societas He. xxii. Jn baculo meo transiui iordanẽ istum. et nunc cum duabus turmis egredioz. christus i baculo crucis iordanẽ istũ id est in mundũ ttãsiuit. Jordanis eĩm interpretatur humilis descensus. sed cũ duabꝰ turmis hodie in celum est reuersꝰ. Iste due turme fuerunt hominũ sanctoꝝ & angelorum. Tercio ascendit xps cum admirabili maiestate Actuũ. i. Vic ille qui assumptus ẽ a vobis in celũ sic veniet quẽadmodũ vidistis eũ euntẽ in celũ. ipe eĩm ascendit cum maiestate mirabili. & cum eadem maiestate venit ad iudicium cum qua in die ansensionis ascendit Luce. xi. Tũc videbũt filiũ hominis venientẽ in nube cum potestate magna & maiestate. Quarto ascendit letanter. ascendit deꝰ in iubilatione & dominus in voce tube. Dominꝰ eĩm ascendit cum leticia. & ideo dicitur ascendisse in iubilatione. Ascendit etiaz cũ victoria. Et ideo ascẽdisse dicitur in voce tube. i. Machabeoꝝ. v. Ascẽderũt in mũtem syon cum leticia & gaudio. Syõter pretatur specula per quã beata virgo signatur. in qua deuz facie ad faciẽ lete cõtemplabitur Isaie quinq̃gesimoꝰmo Uenient i syõ laudãtes & leticia sempiterna

super caput eorum. gaudiũ & leticiam obtinebunt et fugiet doloz & gemitus. Ad istam vitam beatz nos perducere digne tur qui vivit et regnat in secula Amen.

De ascensione domini. Sermo secundus.

Uiri galilei quid statis. aspicientes in celum. hoc Jhesus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celuz Actuum primo capitulo. In verbo proposito notantur tria Primo enim notatur attentio congregationis discipulorum. cum dicitur Uiri galilei quid statis aspicientes in celum. Secundo notatur eleuatio saluatoris ad alta polorum cum dicitur. Hic ihesus qui assumptus est a vobis in celum. Tercio notatur promissio reuersionis eiusdem ad iudicium electorum. cum dicitur. Sic veniet quemadmodum eum vidistis euntem in celum. Quantum ad primum sciendum est ꝙ discipuli ascendentez dominũ aspiciebãt diligenter & nos similiter si discipulorum imitatores sumus diligẽter in christum respicere debemus. & hoc triplici ratione. Ipse etiam est fulcimentũ et viaticuz nostre peregrinationis. Ipse etiam est premium nostre glorificationis Primo ergo diligenter ad Christum Jesum respicere debemus quia ipse est premium nostre redemptionis vt etiam habetur ad Hebreos Duodecimo Capitulo. Aspicientes in auctorẽ fidei & ꝓsumatorez ihz. d ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucẽ sicut scriptor volens veracem libꝝ scribere vebet sibi de vero exẽplari prouidere & sicut ille qui vult rectam lineam producere debet rectã ratiõez habere. Sic nos si velimus in via motum vere et recte incedere debemus nos ad exemplar operationum christi regulare. sicut enim sine vero exemplari liber non scribitur. & sicut si nerecta regula recta linea non producitur. sic nos nisi exẽplo christi regulemur ad illam supernam hierusalẽ minime peniemꝰ Exo. xxiij. capitulo. Inspice & fac ꝑm exemplar quod tibi in monte mõstratum est. Exemplar in monte est christꝰ in eminentia vite qui nobis per modum exemplaris proponitur vt eiꝰ vestigia imitemur. Iste dominus ihesus ꝑm apostolũ est auctor fidei et etiam consumator Auctor fidei fuit diuinam naturam et humanam in vnitate persone coniungendo fidem suam iudeis & gentibus predicãdo auctor etiaz fidei est fidelibus suis habitum fidei quotidie infundendo sed consumator fidei erit per enigmaticam in eã que est facie ad faciẽ cõmutando prima ad Choriteos deciotercio capitulo Nũc videmus per speculum in enigmate. tuz autem facie ad faciez. Isti domino ihesu fuit propositum gaudiũ quando iudeivoluerunt ipsum rapere vt facerent ipsũ regem terrenum vt habetur Johannis sexto capitulo. Sed regnum terrenum minime appetebat. qui celeste & eternuz possidebat vt habetur Johãnis decimo octauo capitulo. Regnum meum non est de hocmundo. neqz enim Jhesus ad hoc in hunc mundum venerat vt terrenum regnũ sibi acquireret. syt terrena celestibꝰ pacificando sociaret. vt habetur ad collosenses primo capitulo. Pacificans ꝑ sanguinẽ crucis eius siue que in celis siue q̃ in terris sunt. & per istam pacem tanq̃ verus et nouus mediator dedit electis suis eterne hereditatis repromissionez vt habetur ad Hebreos nono capitulo. Ideo noui testamenti mediator est vt morte intercedente in redemptionem earũ preuaricationum que erant sub priori testamẽto repromissionem accipiant. Qui vocati sunt eterne hereditatis. Secundo aspicere debemꝰ in dominũ Jhesum christum tanq̃ fulcimentum et viaticum nostre peregrinationis vt habetur ad Hebreos vndecimo capitulo. Non accepistis repromissionibus a longe eas aspicientes et salutantes et confitentes quia peregrini & hospites sunt super terram. quando dominus ascendit ad alta celorum apostoli nondum acceperant repromissiones eternorum bonorum quia nondum sustinuerãt angustias & tribulationes tozmẽ totum. Unde dominus in die iudicij dicturꝰ est apostolis & martiribꝰ suis. Uos estis qui permansistis mecum in tribulationibꝰ meis. & ego disꝑno vobis sicut disꝑsuit michi pater regnuz. Unde quia apostoli nõduz iudibria & verbera ex parti fuerant. vincula & carceres adhuc ignorabant. nec lapidati. nec secti. nec i occisione gladij mortui extiterant. ideo repromissionem vite eterne ad quam per ista peruenitur non acceperant. propter quod dicit Non acceptis repromissionibus. Sequitur a longe aspicientes. discipuli christi

Universidad de Deusto
Biblioteca

stum dominum ascendentem in celum a longe aspiciendo sequebãtur aspectibus oculorum q̃ sequi non poterant passibus corporum. Unde sicut anna sedebat in, supercilio montis vt de longinquo videret filium reuertentem. Sic discipuli domini delonginquo aspiciebant dominum ascẽdentem vt habetur Thobie vndecimo capitulo. Anna sedebat secus viã quotidie in supercilio montis vnde respicere poterat de lõginquo Sequitur hic. Et salutantes. homines solent salutare hominez recedentem vel abientem. Sicut t̃ isti dominum salutabant vel salutem mandabant Unde habetur in psalmo. Qui mãdas in salutem iacob. Jacob interp̃tatur luctator. Et vere christus optim⁹ luctator fuit. ipse enim mortem occidit. Dyabolum deiecit Infernum spoliauit. Captiuam secum ducens captiuitatem in celum ascendit. Sequitur hic. Et confitentes. Quia peregrini et hospites sunt super terram. Vere discipuli xp̃i erãt hospites et pegrini. t̃ similiter oñs electi i hac valle miserie ꝓstituti Prima petri secundo capitulo. Obsecro vos tanq̃ aduenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis que militant aduersus animã et q̃bus electi sint in hac vita hospites et peregrini tamen a deo sunt dilecti Deutronomij. x. capitu. Dominus amat peregrinum et dat ei victum atq̃ vestitum. Dominus dat victum ad sustinentiam necessitatis. dat etiã vestitum ad ꝓtectionem nuditatis. Prima ad Thimoteum. vij. habẽtes alimẽta et quibus tegamur his contenti sumus. alimenta dicit ad sustentatiõem necessitatis et nõ ad supfluitatem. Quibus tegamur dicit ad ꝓtectionem nuditatis. et non ad curiositatẽ q̃ in hac vita in alimentis dz queri necessitas nõ supfluitas. i vestimẽtis nõ dz haberi nisi honestas t̃ non curiositas. Tercio debemus aspicere ad dominum tanq̃ ad premium nr̃e glorificationis Michee. viii. Ego ad dominũ aspiciã expectabo saluatorem deum meũ. Ad dominum debemus aspicere oculos cordiũ nostrox ad ipm erigere. et hoc p miseriis ammouendis t̃ p periculis euadendis. t̃ ꝓ dubiis declarandis. 2. Paralippome. xx. Cum ignoramus quid agere debeam⁹ hoc solũ habemus reliquvt oculos nr̃os dirigam⁹. Nõ in dubiis solet sapientes cõsulere qui debẽt ei dubia declarare. t̃ debent eum de inceris certificare. ꝓpter hoc Thobie. iiii. 6. Consiliũ semp a sapiente perquire. nichil sapientius sapientia increata. t̃ ideo ab ipsa debemus cõsiliũ ꝓquirere. q̃ facile est sibi nobis spiritũ cõsilii t̃ intelligentie inspirare Job. xx. spiritus est in hominibus t̃ inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Sequitur i p̃missa auctoritate. Et sic ex peccato deũ saluatorẽ meum. Vulgariter dicitur qui deum expectat nõ supfluc expectat. Nos ergo cum patientia et lõganimitate dñm expectamus. non em̃ ipsum supfluc s̃z cũ maxima vtilitate expectamus vt habet. ad philipenses tercio capitulo. Saluatorem expectamus dominum Jhesũ christum qui reformabit corpus humilitatis nostre cõfiguratum corpori claritatis e⁹ Ecce magna vtilitas expectationis s̃z reformatio corporis nostre humilitatis. vt configuratio corporis domini quod tam recepit dotẽ gloriose claritatis Sic ergo notatur primo attentio ꝓgregationis discipulorum. cum dicitur. Viri galilei quid statis aspicientes in celum. Secundo notatur eleuatio saluatoris ad alta poloz cum dicitur. Hic iheſus qui assumpt⁹ est a vobis in celum. Sciendum est ergo q̃ iheſus assumptus fuit tripliciter. Primo enim assumptus fuit ad voluntariam sustinentiam dyabolice tentationis. Scõo assũptus fuit ad mediationem reconciliationis. Tercio assumptus fuit ãd excellẽtiam eterne glorificationis. Primo ergo Christus assũpt⁹ fuit ad voluntariã sustinentiam dyabolice tentationis vt habet Mathei quarto capitulo. Assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde. et ostendit ei omnia regna mundi et gloriaz eorum et dixit ei. Hec omnia tibi dabo si cadens adoraueris me. Nec est mirum si cut dicit beatus Gregorius. Si dominus Jhesus a dyabolo fuit tẽtatus qui postmodum fuit a membris dyaboli crucifixus. Sed ideo voluit dominus tentari. quia per hoc voluit ostendere nos tẽtationes dyaboli nõ plus iusto debere timere. sed per ipsas probatos ad cotonam vite eterne posse peruenire vt habeẽ Jacobi primo capitulo. Beatus vir qui suffert tentationem. Quoniam cum probat⁹ fuerit accipiet cotonã vite. Homo qui emit gladium solet probare vtrum possit lotam ferream scindere vel penetrare. Homo qui emit equum solet probare vtrum sciat bene ambulare. Homo qui emit iuga boum solet probare vtrum bones subiugo domiti sciãt arare vt habetur Luce

decimoquarto capitulo. Juga bouz emi quinq̃ et eo ꝓbare illa. Sic dñs vult suos commilitones in bello spirituali tẽtationum et tribulationum probare. vt si eos fortes t̃ victores inuenirat digne eos valeat coronare. Secundo fuit christus assumptus ad mediationem nostre reconciliationis: vt etiã habetur ad hebreos quinto capitulo. Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur. In his que sunt ad deum vt offerat dona t̃ sacrificia p peccatis. Christus hominem id est humanam naturam assumpsit in incarnatione. vñ p̃s. Beatus quem elegisti et assumpsisti. Sed assumptus fuit ex omnib⁹ in ista glorioſa ascẽsione dñs Jesus xp̃s ab angelo pontifex appellat⁹. ipse em̃ est põtifex summ⁹ t̃ sacerdos etern⁹ hebreoz. vñ. Jesus eo qõ maneat in eternũ sempiternum habet sacerdotium. Iste pontifex summus assumptus est a societate hoim vt offerat dona et sacrificia deuotaz orationũ p interpellatiõe t̃ reconciliatiõe pctõz hebreoz. vij Saluare imperpetuũ põt accedens p semetipsuz ad deũ semp viuẽs ad interpellandũ pro nobis. Tria dicit. Primo dicit q̃ saluare põt t̃ istud intelligendũ est q̃ istud est de ratione eterne t̃ incõmutabilis diuinitatis. Scõo dicit q̃ accessum hz ad deum t̃ hoc intelligitur rõne innocentissime t̃ ex tẽpore assumpte humanitat̃. Tercio dicit q̃ semp viuit ad interpellãdũ p nobis. et hoc intelligitur rõne vitalis et pulsiue bonitatis. Tercio fuit x̃ps assumptus ad excellentiaz eterne glorificationis. i. ad Thimoteũ. iij. Quod manifestũ est in carne. iustificatũ est in spiritu. apparuit angelis. predicatum est gentibus. creditum est in mũdo. assumptuz est in gloria. Exponam⁹ vere christ⁹ manifestus est in carne per assumptionez carnis et vtero beate virginis iustificat⁹ est in spiritu per plenitudinem gratie t̃ veritatis. christus etiam apparuit angelis sibi tanq̃ ꝓpio dño ministrãtib⁹ Matth. iij. Ecce angeli accesserunt t̃ ministrabãt ei. predicatus est gentibus discipulis se ad gratiã cõuertẽtibus. t̃ christi incarnationem mortem resurrectionez t̃ ascensionẽ predicantibus. Creditus est in mũ⁹ o iudeis experte t̃ gentibus in maiori plenitudine fidem christi recipientibus assumptus est in gloria angelis t̃ ho⁹ b⁹ letantibus Marci vltimo. Dñs q̃dem ihs postq̃ locutus est assumptus est in celũ t̃ sedet ad dexterã dei. sic ergo notatur eleuatio saluatoris ad alta poloz. cuz dicitur. hic Jhesus qui assumpt⁹ est a vobis in celũ. Tercio notatur p̃missio reuersionis eiusdem ad iudicium electoz et etiam reproboz. t̃ hoc notatur cum dicitur sic veniet quẽadmodum vidistis eum euntẽ in celũ Sciendum est ergo q̃ christus veniet triplici de causa. Primo em̃ veniet ad manifestationem animorum Secundo veniet ad damnationez reproborum. Tercio veniet ad glorificationẽ electoz. Primo ergo veniet ad manifestationem animoruz ꝓprie ad Chorinteos. iiij. Nolite ante tẽpus iudicare quo aduscz veniat dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. Fatuũ est ante temp⁹ de alio iudicare. maxime iudicio male t̃ peruerse diffinitiõis: quis hoc est seipsum iudicare iudicio condemnationis: sed tũc poterimus sane iudicare quando veniet dñs et illuminabit abscondita tenebraz. hoc dicitur quantum ad malos t̃ reprobos. modo em̃ peccata que in tenebris t̃ latebris conscientiarũ. abscondita sunt apertis verbis conscientiarum tam bonis quam malis apparebũt Apocalipsis viceſimo capitulo. Libri aperti sunt t̃ iudicati sunt mortui ex hijs que scripta erãt in libris s̃m opera eorũ. Si tu deferas in conscientis tua scripturam culpe amoto sigillo aperto libello inueniẽtur ibi littere vtie qui secũ detulit litteras mortis sue. vnde sicut aliqs quãdo pegerat in curia officialis: cum in scala ponitur cedula ad collum eius suspenditur. in qua ratio sue confusionis continetur. sic in die iudicij miseri peccatores confundent̃ t̃ sine alia attestatione dãnabuntur ex malis que in libro conscientiarum legentur. sic ergo dominus illuminabit abscondita tenebrarum. Hoc dicit sicut superius expressum est quantum ad malos. sequitur. Et manifestabit cõsilia cordium Hoc dicit quantum ad bonos. Unde imediate sequitur. t̃ tunc laus erit vnicuiq̃ a deo. ꝓpter quod. ij. ad Chor nteos quarto capitulo dicitur. Deus qui dixit de tenebris lucez splendescere ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem sciẽtie claritatis dei in facie Christi Jhesu. Euidẽter apparet q̃ corda electorum magna claritate radiabunt quando in faciem dñi nostri Jhesu christi fulgebunt. Secũdo veniet dominus ad dãnationẽ reproboz vt habetur Apocalip. i.

Ecce venit cū nubibus ⁊ videbit eū omnis oculus. ⁊ qui eū pupugerunt ⁊ plangent se super eum omnes tribus terre dominus in nube ascendit ⁊ nubes suscepit eum ab oculis eorum. ⁊ sicut in nube ascendit ita i nube reueniet. Unde hic dicit Ecce venit cum nubibus ⁊ videbit eū omnis oculus. terribilis erit videre venientē iudicatuꝝ cum potestate magna ⁊ maiestate q̄ hic iudicatus fuit ab impijs i sua paupertate ⁊ hūilitate Apocalip. vii. Reges terre ⁊ principes ⁊ tribuni ⁊ diuites ⁊ fortes et omnis seruus et liber abscōderunt se in speluncis ⁊ petris montium ⁊ dicant montibus ⁊ petris. Cadite sup nos ⁊ abscōdite nos a facie sedētis sup thronum. ꝓpter qō et hic dr ꝙ tunc plangent se super cuz oēs tribus terre. Dominus dedit nobis consilium vt plangeremus et fleremus sup nos in presenti vita. vt nō oporteret nos flere in vita futura Luce. xx. Filie hierusalem nolite flere super me sed sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. Tercio venit dūs ad glorificationē electoꝝ Johis. x. Ego veni vt vitā habeant ⁊ abūdanti⁹ habeāt. Dūs vult electos suos vitam habere in mādatoꝝ suoꝝ obseruatiōe Mathei. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Nam per obseruantias mandatoꝝ puenitur ad vitam electoꝝ. sz vult dūs electos suos nō solū vitam sed abundantiorem vitam habere in christi veri dei ⁊ veri domini aperta visione. Johānis. xvij. Hec ē vita eterna vt ꝓnoscant te solum deum verum et quem misisti Jhesum christum Ad quam vitam eternam nos perducat

In die Pentecostes Sermo primus.

Repleti sunt omnes spiritusancto et ceperunt loqui varijs lingnis ꝓout spiritussanctus dabat eloqui illis Actuum .2. In verbo ꝓpositoꝝ (i quo apostoli dicuntur fuisse repleti spiritusācto) tria notantur. Primo enim notatur replete cognitionis generalitas. cuz dicitur. repleti sunt omnes. Secundo notatur replentis dni dignitas. cum dicitur. spiritusācto. Tercio notatur effectus consequentis vtilitas cum dicitur. et ceperunt loq varijs linguis. Quantuz ad primum sciēdum est ꝙ apostoli fuerunt repleti triplici de causa. Primo enim fuerunt repleti ad discretionez agendoꝝ. Scō fuerunt repleti ad reprehensionē peccatoꝝ. Tercio fuerunt repleti ad aggressionez arduoꝝ. Prio ergo fuerūt apostoli repleti ad discretōnem agēdoꝝ. Ecclesiastici. xxxix Si enim dominus magnus voluerit spiritu intelligentie replebit illum. ⁊ ipe iā ꝑ imbres mittet eloquia sapientie sue. Dominus magnus est dominus Jhesus christus. quis enim deus magnus sicut deus noster. nullus vtiq; magnus enim dominus ⁊ laudabilis nimis. et magnitudinis eius non est finis. iste dūs magnus hz intelligentiā penes se Job. xij. Apud ipsum est sapientia ⁊ fortitudo ipe habet intelligentiam ⁊ consilium. ⁊ quia intelligētiā hz penes se ideo potest illā cui vult ⁊ qñ vult inspirare Job. xxxij. c. Spūs ēi hominiꝫ ⁊ inspiratio omnipotētis dat intelligentiam. isto spiritu itelligētie hodie apostoli repleti fuerunt et ideo tāq; imbres eloquia, sapie sue miserunt. Hoc spiritu intelligentie nō soluz repleuit dominus apostolos sz quotidie replet suos predicatores vt tanq; imbres effundant super auditores exhortationes salubres Ecclesiastes. xi. Si repleti fuerit nubes i brem sup terram effundent. Nam predicatores repleti spiritu veritatis super auditores effundunt imbres exhortationis salutaris. Sed sciendum est ꝙ spiritussācus nō solum replenit apostolos. ⁊ nō solum replet predicatores sanctos sz etiam replet auditores deuotos Actuuz. x. Ad hoc loquēte petro verba hec cecidit spiritussanctus sup omnes qui audiebant verbum. Secūdo fuerūt repleti apostoli ad reprehensionē peccatoꝝ. Michee. x. Repletus sum fortitudine spiritꝰ domini iudicio ⁊ virtute vt annunciem iacob sceꝰ suum. Spiritus domini est spiritus fortitudinis Sicut ei homo sine spiritu vitali nichil potest in operatione naturali. Sic homo sine spiritussancto nichil meritorij pōt facere in opatōe mortali Luce vltio. Sedete i ciuitate quo aduscq; induamini ꝑtute ex alto Uñ beatꝰ petrꝰ ante missionē spūssancti ad vocē vniꝰ ancille christuz negauit. post missū spūmsanctū minas flagella tormēta tiranoꝝ minime formidauit. nec mirū qz fortitudo ⁊ decor idumē rū ipius ⁊ alioꝝ apostoloꝝ fuit. Prouerbioꝝ vltio. Fortitudo ⁊ decor indumētū eiꝰ Fortitudo dicit q̄ ad tollerātiā aduersoꝝ ⁊ aggressionem arduoꝝ. Decor dicit quo ad pulchrā varietatem ⁊ variā pulchritudinē virtutuꝫ. propter qō ꝓpheta

dicit. Repletus suz fortitudine spiritus domini sequitur iudicio ⁊ virtute Bene coniungit ista duo iudicium ⁊ virtutē. qz iudicium sine virtute non habet propositi executionez. virtus aūt sine iudicio degenerat in precipitationē ⁊ deuiationē. Prouerbioꝝ. xx. Rex qui sedet i solio iudicij dissipat omne malū intuitu suo. Hic notantur duo scz discretio agēdoꝝ ex iudicij deliberatione. cum dicitur. Rex qui sedet in solio iudicij. Scō notatur exclusio malorꝫ ex virtutis executione. cum dicitur dissipat omne malū intuitu suo. Ad hoc aūt debet predicator iudicio ⁊ virtute repletus esse. vt sciat ⁊ audiat peccatoribꝰ scelera annunciare. vnde hic dicitur. vt annunciem iacob scelus suū ⁊ israhel peccatum suum. Jacob interpretat⁊ lucrator in quo signatur status secularium. israhel interpretatur vidēs deum. in quo signatur statꝰ clericoꝝ ⁊ religiosoꝝ. vtrisq; debent annūciari peccata ⁊ scelera eorū. sed multi sunt q̄ peccatoribus peccata scelera sua non annunciant imo peccatores in desideriis animarum suarum suaꝝ laudāt ⁊ laudando ipsos beatificāt ideo viam gressuz suoꝝ in via moꝝ dissipant Isaie. iij. Populus meus q̄ beatuz te dicūt ipi te decipiūt ⁊ viaz gressuum tuorū dissipant Sed sciēdum est ꝙ sicut valde reprehensibile est condemnare iustuz sic reprehēsibile est impiū iustificare. Prouerbij. xvij. Et qui iustificat impiū ⁊ qui ꝓdēnat iustum abhominabilis ē vterq; apud deum. Et sciēdū ꝙ multi sunt predicatores qui audacter annūciāt scelera sua iacob id est secularibus et marime popularibꝰ qui non audent annunciare peccata sua israhel. id ē clericis ꝙ sacrā scripturā deū videntibꝰ nec platis siue pastoribꝰ. tales gladiuz verbi dei contra oues simplices elimāt ⁊ exacuunt. ꝑ contra malos pastores lupi rapaces oues dūcas deuotātes gladium verbi dei nō extrahūt. ꝑ portus in vaginā mittunt. Scō fuerunt repleti apostoli ad aggressionē arduoꝝ. Nūeritij. Sacerdotes vncti sunt quoꝝ replete et cōsecrate sunt manꝰ vt sacerdotio fungerent. sacerdotes sunt christi fideles se ipsos hostiam viuentem ⁊ sanctā deo offerētes. Ro. xij. Obsecro vos per misericordiā dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentē sanctā deo placentez. Isti sacerdotes id est xpi fideles vncti vnctione spūssancti q̄ sunt de olibus docti ⁊ etiā eruditi. i. Jo. ij. Unctio eius docet vos de olibus. nā sine spiritussancto qui est dulcis vnctio interioris cordis nō possumus interius eruditi. Joh. xvi. Cū venerit ille spūs veritatis q̄ a pr̄e ꝓcedit docebit vos oēz ꝟitatē. qz ergo vnctiōe huiꝰ spūs isaias ꝓpheta se vnctum sentiebat ideo cum omni securitate auditoribus ꝑdicabat Isa. lxi. Spūs dūi sup me ad annunciandū mansuetis misit me. Primo dicit fuisse se vnctuz. ⁊ post modū missū ad predicādū. ꝑdicator em̄ si spiritussancto vnctus fuerit facilius dura corda ad pñiam emollit sicut enim solulares duri ⁊ aridi pedes ledūt. vncti vero custodiunt ⁊ defendūt. sic ꝑdicator vnctꝰ spiritusācto qñ ꝑtōrī locꝫ ꝑtōr de facili ad deuotionem et miam emollit. istoꝝ sacerdotū q̄ vncti sūt dūi eē manꝰ replete ⁊ ꝓsecrate. Bene cōiungit ista duo repletionē manuū ⁊ cōsecrationē. Nā repletio bonoꝝ opeꝝ requirit sanctitatē. Sanctitas vero exigit bonoꝝ opeꝝ multiplicationē ⁊ pluralitatē Apocalipsis vltimo capitulo. Qui iustus est iustificet adhuc. Debēt ergo xp̄i fideles tāq; dominici sacerdotes esse repleti fructibus bonoꝝ opeꝝ. vt postmodū impleātur fructibꝰ ꝑtmioꝝ. Prouerbioꝝ duodecimo. De fructu oris sui vnusquisq; replebitur bonis ⁊ iurta opa manuum suaꝝ retribuetur ei. Duo notātur hic que in bono predicatore debent esse. Primum est eruditio studiosa. qō notatꝫ cum dr. De fructu oris sui vnusquisq; replebitur bonis. Scōm est opatio fructuosa. qō notatur cū dr. iurta opera manuuꝝ suaꝝ retribuetur ei. Sciendū est ergo ꝙ studiosa eruditione auditoꝝ debetur doctoribus et predicatoribꝰ corona eterne rū gaudioꝝ. i. ad. Thessa. ij. Que est em̄ nostra spes aut gaudium aut corona gloriē nōne vos ante dñm nr̄m xp̄m Sz quidam sunt predicatores qui docent studiosa ⁊ operātur peruersa Genesis. xxvij Uox quidē vox iacob est manus aūt esau sunt. Frequenti em̄ exhortatione sermonum nō concordat executio operationū. ideo hic dicitur iurta opera manuū suaꝝ qz ꝑm ops bona vel mala reddetur retributio cōdigna. Unde de forti muliere. ꝓuerbioꝝ vltio dr. Date illi de fructu manuū suaꝝ. ⁊ laudent eam in portis opera eius. sic ergo ꝑmo notatur replete ꝛgregationis apostoloꝝ generalitas cum dr. Repleti sūt oēs. Scō notatur repletis dni dignitatis cū dicitur spūsancto. Sciendū est ergo ꝙ hodierna die spiritussāc

tus datus est apostolus triplici de causa Primo em̃ datus est ad emendationem peccatorum. Scõo datus est ad cognitionem occultor. Tercio dat⁹ est ad dulcorationem animor. Primo ergo datus est spiritus ad emendatõnẽ peccator. Titũ .3. Per lauacrũ regenerationis et renouationis spiritussancti quẽ effudit in nos abũdãter p ihesum xp̃m saluatorẽ nostrũ ut iustificati gratia eius heredes simus secundum spem vite eterne. Et ad Ephesios .v. Nemo vana verba det vobis propter hec enim venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Fuistis enim aliquando tenebre nunc autem lux in domino. Ut filii lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et veritate. Et ad Colossenses .ii. Sicut accepistis christum ihesum dominum in ipso ambulate radicati et edificati in eo et confirmati sicut didicistis abundantes in gratiarum actione. Et ad Thessalonicenses .v. Spiritum nolite extinguere prophetias nolite spernere. Omnia autem probate quod bonum est tenete. Ab omni specie mala abstinete vos ipse deus pacis sanctificet vos per omnia. Et spiritus vester et anima et corpus sine querela in aduentu domini nostri ihesu christi conseruetur. Fidelis est qui vocat vos qui et faciet. Fratres orate pro nobis. Salutate fratres omnes in osculo sancto. Adiuro vos per dominum ut legatur epistola hec omnibus fratribus. Gratia domini nostri ihesu christi sit cum omnibus vobis. Amen. Secundo datus est ad cognitionem occultorum sapientie. ix. Sessum aũt tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum de altissimis. Sicut dives homo quando vult habere pecuniam solet ad thesaurum suum vbi reposita ẽ pecunia recurrere. sic ad deum per sensum vel sapientiam debemus recurrere si veli mus sapientiã impetrare Jacobi primo Si quis vestrum indiget sapientia postulet a deo qui dat omnib⁹ affluenter et non improperat et dabitur ei. Ex receptione ḡ diuine sapientie possum⁹ sensuz vel scientiã domini cognoscere quod precise fit ex spiritussancti grato munere. Unde hic sequitur Et miseris spiritũ sanctum tuũ de alto. Spiritus em̃ sanct⁹ quasi acumẽ penetrans. et nos vsq; ad p̃fundum dei introducens. i. ad Chorinte. 2. Nobis aut̃ reuelauit deus per spiritũ sanctũ. Spiritus em̃ omnia scrutatur etiã p̃funda dei istum spiritum sanctuz apostoli hodie receperant. Actuum. i. Recipietis virtutem supuenientis spiritussancti in vos. et eritis mihi testes in iherusalẽ et in omni iudea et samaria. et vsq; ad vltimũ terre. Isti testes fuerũt omni exceptione maiores. Cũ enim in ipsis loqueretur spirit⁹ veritatis oportuit ipos esse veraces. 2. Petri. i. spiritusancto inspirati locuti sunt sancti dei hoies. sicut em̃ ex flato humano repleta resonet tuba. sic spiritussancto repleta resonabãt ora apostolorũ. Tercio hodie fuit datus spiritussanctus apostolis ad delectationem animor. Sapien. xii. ḡ bonus et ḡ suauis est domine spus tu⁹ in nobis Spiritussanctus est bonus in effectu sz suauis in affectu Bon⁹ est in effectu vnde in p̃s. Spiritus bonus tu⁹ deducet me in terram rectã. Nam sine directiõe spiritus sancti non p̃t via recta que ducit ad vitam eternã teneri. hanc effusionem spiritussancti que hodie facta est super apostolos dñi. dñs p zachariã ppheta lõge ante p̃misit. zacha. xii. Effundã sup domũ dauid et sup habitatores hierusalez spiritũ gratie et precum et aspicient ad me quem confixerunt. Bene contingit ista duo, spiritus gratie et spiritũ precum. Spus enim gratie ptinet ad iustificatõnes peccator. spus vero precũ ptinet ad desiderate rei ipetratiões. et hoc ordine congruo. nisi el precedat peccatoris iustificatio nõ de facili ipetratur desiderate rei possessio. vñ p̃s. lxv. Iniquitates si aspexi i corde meo nõ exaudiet dñs. Et sciendum est q̃ sine auctoritatis hortatur nos ad memoriam dñice passionis cũ dicit et aspicient ad me quem p̃fixerũt. Nos em̃ oculo diligentis ꝑsideratiõis debem⁹ inspicere plagas et fixuras dñice passionis per quas redẽpti sumus a peccatis et vanitate praue conuersatõis. i. Petri. i. Non corruptibilib⁹ auro vel argento redẽpti estis de vestra vana conuersatione paterne traditionis. sz precioso sanguine quasi agni incõtaminati et imaculati christi ihesu. sic ergo secundo notatur replentis doni dignitas cũ dr sancto spiritu. Tercio notatur effect⁹ cõ nientis vtilitas. cum dr et ceperunt loq̃ varijs linguis. Sciẽdũ est ergo q̃ apostoli spũsancto repleti tripliciter sũt locuti. Primo em̃ locuti sunt magnalia ad dei cõmendationẽ. Scõo locuti sunt spũalia ad populi dñici informationẽ. Tercio locuti sunt verba vitalia ad vite eterne assecutionez. Primo ergo locuti sũt apostoli magnalia ad dei p̃mẽdationẽ. Actuuz. ij. Audiu⁹ eos loquẽtes nostris linguis magnalia dei quid apostoli de christo ni si magnalia loq̃bantur qui ipis cernentibus fuerat sup celos magnifice eleuatus Eleuata est em̃ magnificentia tua sup celos deus. propter hoc. Ecclesiastici. xliij. Glorificantes dñm quãtumcunq; potueritis supualebit adhuc radmirabilis magnificẽtia ei⁹. Immensitas em̃ diuine bonitatis nõ potest sufficienter magnificari ab illo qui ad mensuram spmsanctũ accepit ãntũcũq; fuerit sanctitatis Exodi. xv. Quis similis tui in fortibus dñe. quis similis tui magnificus in sanctitate terribilis atq; laudabilis et faciens mirabilia. Scõo locuti sunt apostoli spiritualia ad populi dñici informationẽ. i. ad Chorinteos. 2. Loquimur non indoctis humane sapiẽtie verbis sed in doctrina spũs ꝑpãrates spiritualia spiritualibus. humana sapiẽtia a dño reputatur indocta. sed potius inspiẽtia et recte illaz sapientiam in sipientiam iudicam⁹ que a sũmo sapiẽte inspientia iudicatur. ii. Ad Chorinteos. iij. Sapientes huius mundi cõsueuerũt spirituales viros vocare simplices vel potius ispiẽtes. qõ est magna derisione dignum. sicut esset si rane ꝑpter paruuz saltum quo se eleuant in altum deriderent aues volantes ad celum. istam sapientiã mundanã p inspientiam predicator. simpliciu voluit dominus pdere et reprobare. i. ad Corinptheos. i. Perdam sapientiã sapientiũ et prudentiã prudentium reprobabo. In istis indoctis hũane sapie verbis nõ loq̃batur apostolus sed in doctrina spiritussancti ad informationez populi dominici. Unde dicit spiritualibus spiritualia ꝑparates. Nã sermo doctor. debet formari scõm capacitatem auditorũ. contra multos predicatores qui abducto supercilio grandia verba trucidantes inter mulierculas de sacris litteris fantur

Est etiam contra illos qui viros spũales de fugiẽdis vitijs carnalib⁹ exhortãtur. vnde apostolus in predicationibus suis verba formabat fm quod audiẽs popul⁹ capiebat. vñ ipe qui lacte simpliciorũ doctrine alebat pnulos pane solidioris doctrine cõfirmabat pfectos. i. ad. Chorinteos. 2. Sapientiaz loq̃mur inter. Tercio loquebantur apostoli verba vitalia advite eterne executionez. Deutro. v. Vocem eius audiu⁹ in medio ignis. et pbauimus hodie q̃ colloquente cum hoie vixerit hõ. Certe bene hodie apostoli audierũt vocem domini interi⁹ in cordib⁹ suis per ispirationẽ loquẽtis. et hoc de medio ignis q̃n dñs spiritũsanctũ sup apostolos in liguis igneis misit. Actuũ. 2. Apparuerũt apostolis diuidite ligne tãq; ignis Spiritussanctus apparuit apostolis hodierna die in liguis igneis. in linguis vt faceret ad vtilitatem loquentes in igne apparuit vt ipsos redderet p charitatez feruentes. hodie loquentes deo cũ hoie virit. quia verba eius sunt verba vite celestis Johãnis. vi. Spiritus est qui viuificat. caro nõ ꝑdest quicq; verba que ego locutus sum vobis spũs et vita sunt. id ẽ spũaliter viuificãtis vel vitam gratie inducentia. p̃s. Gram et gloriã dabit dñs. Ad quã gloriã nos perducere dignetur. In die penthecostes. Sermo secundus.

De excelso misit ignẽ in ossib⁹ meis et eruditvit Trenoz. i.

Istud verbum est hieremie de eroꝛdio nascẽtis ecclesie cõgratulantis. et de missione spũssãcti ꝑphetãtis. Et notãtur duo in ꝑposito verbo. Prio em̃ notatur missio pacliti siue spiritus ꝑsolationis. cum dixit. de excelso misit ignẽ in ossibus meis. Secundo notat vtilitas missionis cũ dicitur. et eruditvit me. Quantũ ad primũ notãdum est q̃ spiritussanctus missus est quadruplici ratione. Primo ad directionem viator. Scõo ad inflãmationem frigidoruz. Tercio ad purgationem mundanor. purgandorum Quarto ad solidationẽ infirmor. Primo missus est spiritussanctus ad directionez viatorum Exodi. xiij. Domin⁹ precedebat filios israel ad ostendendum viam p diẽ in columna nubis p noctem in columna ignis. sicut per diem in sacra scriptura signat ꝑsperitas. ita p noctez designatur aduersitas. Unde colũna nubis in die est temperantis in prosperitate. Columna

ignis i nocte est patiētia in aduersitate. Hec est duplex via regia p quaz deꝰ vult electos suos ducere vt possint ad regnū celestis puenire Numeri. xx. Uis publica gradiemur neq; ad dexteram neq; ad sinistrā declinātes. sicut p istam viam publicam incedunt electi domino ducente. sic ab ea exorbitāt reprobi dño pmittēte Facit eñ frequenter dominus sicut sapiens pater familias qui permittit in pascuis liberꝫ vitulū quē itendit occidere vt macrare. illū affligit et domat quē itēdit ad triturā reseruare. facit etiam sicut medicus sapiens q̄ sub arta dieta restringit infirmū de cuius conualescētia sperat. illi autem exponit omnia de cuius conualescentia desperat. Unde reprobi frequēter quasi per prata amenissima currūt ad infernale supplicium. Electi vero quasi p loca scopulosa t magnis difficultatibus plena tēdunt ad gaudia celoꝝ. Sic ergo dominus ostendit viam celoꝝ suis fidelibꝰ Sed sciendum est q̄ qr iudei erant sensibiles atq; rudes ideo dedit eis dñs i via sua sensibile directiuum columnaz scz ignis vel nubis. Sz qr apostoli futuri erāt spūales t intelligētes dedit illis deꝰ ad ostendam viam suam signum rei intellectualis instructiuū. Unde sup apostolos apparuit igneis Actuz. 2. In linguis vt eos redderet eloquētes. in linguis ignis vt eos redderet feruātes. Scdo missꝰ est spiritussanctus ad inflāmationem fridoꝝ. Sach. 12. ponā ducem iuda sicut caminū ignis in lignis. t sicut facē ignis in feno t deū orabūt ad dexterā t sinistrā in circuitu oīs populi. Isti principes fuerūt apostoli sup omez terrā. principes isti erūt boni duces non sectātes anaritiā sz solū querentes animaꝝ salutem Isaie. 13 Suscitabo sup eos medos qui aurū non querent nec argentum velint. sz sagittę p nulos interficient. Iste sagitte sūt auctoritates sacre scripture pz. Sagitte potētis acute cū carbonibus desolatoriis iste sagitte potētis sāt acute p soliditatē veritatis. sed cū carbonibus desolatoriis p inflāmatōes charitatꝭ. tales duces nō sūt prelati nostri tempis. qui et si in tractatibus suis incipiant a reformatione morū. finaliter cōcludunt euacuationem bursarū. t qui in alijs iuste vsurariam prauitatez reprobāt in seipsis iniuste rapinā violentiā approbant t demōstrant Isaie. i. principes tui infideles socij furū oēs diligunt munera. sequitur retributōes. t eēt tolerabile si ipi sibi oblata reciperēt sed ipsi violenter ablata recipiūt. t sicut auef predales subiectos suos morsu suo amarissimo lacerāt t deuorant. sz dñs principes suos id ē apostolos posuit sicut caminū ignis i lignis vt quodāmodo ipos quantū ad statū ifidelitatis deuorarēt t in naturaz corpis mistici qd ē ecclesia xpi charitate fernuēti trāsformarēt. Ecce do verba mea in ore tuo in ignē et populum istum in ligna t deuorabit eos. sequit et sicut facem ignis in feno. ad idē pertinēt ligna et fenum scz ad statum peccatorum sed in hoc differunt q̄ per ligna signant maiores. p fenum vero minores. ad Corinteos. 3. Supedificant sup fundamētū fidei lignum fenum stipulam Glo. Lignū id est maiora peccata fenum id est minora stipulaz id est minima. sic ergo dñs posuit apostolos tanq̄ facē ignis. Unde de ipsis cantatur. Portantes pacē et illuminantes patriā. sed hanc facem ignitā posuit in feno id est peccatoribus oppressis corruptionibus carnalibꝰ Isaie xl. Omnis caro fenū. sic ergo dñs apostolos suos sicut caminū ignis in ligno et sicut facem ignis in feno posuit. qñ apostolos suos igne spiritus sancti inflāmatos fidei suā peccatoribus maioribus t minoribus p̄dicari voluit t ipsos ad fidē suam et dilectionem inflāmauit vt posset dici. re illud Roma. v. Charitas dei diffusa ē in cordibus nostris p spiritū sanctum qui datus est nobis. Et sic apostoli dñi igne spiritus sancti inflāmati ad amorē dei populos in fidelium succenderunt. t in corpus christi qd est ecclesia cōuerterūt. Trenoꝝ. 2. Succendit in iacob quasi ignez flāme deuorantis in giro. Tercio missus est spūs sanctus ad mundatōnem purgandorum Malach. 3. Ipse quasi ignis cōflans t q̄si herba fullonū. t sedebit conflans t emūdabit argentuz t purgabit filios leui. do minus dr quasi ignis cōflās. qr sicut iste sol corporalis radios igneos sēsibiliter emittit. sic verus sol iusticie xps deꝰ noster radios igneos ad inflāmatōē cordiū apostoloꝝ spūaliter imisit. Ecclesiastici xliii. triplicit sol exurēs mōtes radios igneos exsufflans t splendens radijs suis obcecat oculos Dñs fuit triplicit exurēs montes id est apostolos vita t scientia eminētes z subdit modum cū dicit primo radios igneos exsufflans ipsos inflāmādo caritate incalescentis affectionis incēdio. Scdo dicit refulgēs ipsos illustrādo ydeo

tate altioris intellectꝰ fastigio. Tercio radijs suos oculos excecanit. honestādo eos indiciaria potestate iudicis libra siue distributo iudicio. Tūc eñ dñs occulto suo iudicio oculos iudeoꝝ superborum obcecauit quando doctores legis non cognoscentes lumē exhibite veritatis ex aduētu saluatoris i sua cecitate dimisit t i similibus t indoctis piscatoribꝰ secreta celestia reuelauit Mathei xi. Cōfiteor tibi dñe pater celi t terre qr abscōdit hec a sapientibus t prudentibus t reuelasti ea parvulis. sic ergo dñs est quasi ignis conflans. sequitur. Et quasi herba fullonum in se habet asperitatem t reddit pannum planiorem t leniorem et dicitur cardo id est tribulus. sic ergo dñs asperitate tribulationum apostolos affligi voluit t p hoc eos planiores t leniores reddidit Actuū. xi. de paulo. Uas electiōis michi est iste vt portet nomen meū coram gentibꝰ et regibꝰ et filijs israel. Ecce vas electum. vas plenum. vas politum. et hoc p herbam fullonum id est asperitatem tribulationū. Unde de ipso ego ostendaz quanta oporteat eum pati pro nomine meo. sequit. Sedebit conflans et mundans argētum. Argētum fuerunt corda apostoloꝝ. ps. Argentum igne examinatum purgatum terre p batum septuplum. Apostoli enim fuerūt argentū igne examinatū tribulationū in missione. purgatū terre. id est oim peccatoꝝ terrenitate remissione. pbatū septuplū septiformi spiritu sancti missiōe. Tūc ergo dñs hoc argentum conflauit t emundauit qñ eis spūsanctū insufflauit t i eis omnē rubiginē peccatoꝝ cōsumpsit. cum dixit. Accipite spiritū sanctū quoꝝ remiseritis peccata remittūtur eis Johis. xx. bñ sedetur q̄ pugnabit filios leui. id est apostolos qui successerūt sacerdotibꝰ legis q̄ erāt leuitici generis. i. pe. ij. Uos estis genus electū. regale sacerdotiū. gēs sancta. populus acquisitiōis. Quarto missus est spiritussanctus ad consolidationem infirmoꝝ Sacharie. ij. Ego ero hierusalē murus ignis in circuitu. Ignis est ecclesia. hec est hierusalem que edificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipsuz id est in ipsa vita beata. dum hierusalem id est ecclesiaz posuit tanq̄ murum ignis. in muro firmitas. in igne claritas designatur. Tunc ergo dominus hierusalem tāq̄ murum ignis posuit quando ipsaz virtute spiritussancti solidauit t veritate illustrauit. Hic est murus de quo Isaie xxvj. Urbs fortitudinis nostre saluator ponetur in ea murus t antemurale. Dñs fuit antemurale in veteri testamēto p prophetarū pnūciationē: sed fuit murꝰ in nouo testamēto p veritatis exhibitionē Cāticoꝝ. viij. Si murꝰ est edificemꝰ sup propugnacula argētea. id est vincibiles sentēcias diuino eloquio lucidas. si hostiū t cōpingamꝰ tabulis cedrinis. Glo. id est viris p fectis. planis et politis. id est apostolis t apostolicis viris. Cedrꝰ hz virtutem fugādi serpētes. sic apostoli habebāt virtutē tollēdi serpētes spirituales id est demones. Parci vlti. In nole meo demonia eiūciēt. linguis loquent nouis. serpentes tollēt. Tūc ergo dñs ecclesiā suā tabulis cedrinis. spirit quādo apostolos planos et politos misso spiritussctō ornauit. Joh. xxvj. Spiritꝰ eius ornauit celos. quos celos. Nisi illos de quibꝰ scriptum est. Celi enarrāt gloriā dei. qñ eñ totaz domū vbi erāt sedētes apostoli replenit t oēs spiritusancto sunt repleti. tūc sicut dicit beatꝰ Gregorius in moralibus Apostoli acceperūt ornamēta virtutis qd diu ante possiderat imensa feditas timoris. Certe ille apostoloꝝ id est celoꝝ primus quotiens mori timuit totiens vitam negauit et qui ante receptionem spiritussancti christum negauit vni ancille hostiarie perscrutatus. accepta spiritussancti virtute minas tirannoꝝ t principū nō timuit spiritusancto robouratus. t qui primo facili leuitate christū negauit accepta spūssancti virtute loquitur linguis. chorusc at miraculis. increpat tentationes. sacerdotū. ad predicādū Jhesum seipsum pbet ceteris auctoritatibus exemplū. Et qd tūc fecit dñs apostolis quotidie exhibet fidelibꝰ suis. dum occulta quadā dispensatione diuersa dona diuersis distribuit. i. ad Chorin. xij. Alij p spiritū sanctū datur sermo sapientie. alij aūt sermo scientie fm eundē spiritum. alij fides. alij gratia sanitatum. alij operatio virtutū. alij pphetia alij discretio spirituum. Alij genera linguaruz. Alij interpretatio sermonū. que mox sub quadam generali diuisione concludit: dicēs. hec omnia operatur vnus atq; idem spiritus diuidens singulis prout vult. sic ergo primo notatur missio spiritus consolationis. cū dicit de excelso misit ignem Scdo notatur vtilitas missionis cū dr erudiuit me. Sciendū est ergo q̄ dñs missione spiritussancti nos ad quattuor erudiuit. Primo ad declinationem iniquitatis. Scdo

ad cognitionē veritatis. Tercio ad vistributionē doctrine. Quarto ad acquisitionē vite eterne. Prio ergo eruditur ad declinationem iniquitatis ad Titū.2. Apparuit gratia dei ⁊ saluatoꝛ nostri omnib⁹ hominibus erudiens nos vt abnegātes impietatez ⁊ secularia desideria sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo. per pietatem intelligit apostolus omnia que adueꝛsātur cultui vere fidei ꝓ secularia desideria intelligit malas ꝓsciētias que adueꝛsantur motibus bonis. ⁊ hoc debem⁹ abnegare vel etiam declinare. Uñ homo sapiens debet se abstinere a concupiscentijs malis quantumcunq; ex coꝛruptione nature ad eas inardescat. Ecclesia.xviij. Post concupiscentias tuas nō eas. Propter qđ dr Isa. viij Jn manu forti eruditus me dñs ne irem in via huj⁹ populi. sicut i veteri testamento spiritussanctus signat in digito Exo. viij. digit⁹ dei ē h ⁊ h. qz spūs sanctus antiquis, dabatur ad sufficiētiaz sic in nouo testamento dat⁹ apostolis ad abundantiam et redundātiam. Unde de beato petro legim⁹ qđ nūq; de saluatore legitur. Et ei Actuū. v. q⁹ in plateis ponebant in lectulis ⁊ grabatis vt veniēte petro vmbra illius obūbraret quenq; illoꝝ ⁊ sanarētur ab infirmitatib⁹ suis. Nō q discipulus esset supra magistrū qui nihil poterat nisi ꝓ magistrū sz ꝓ magnitudinē miraculoꝝ ad fidē christi ꝓuertende erāt multitudines populoꝝ Jo. xiij. Qui credit i me opera que ego facio ipse faciet ⁊ maiora horuz faciet. Scđo eruditur nos spiritussāct⁹ ad cognitōez veritatis Job. xxxv. Ubi est de⁹ q fecit me. qui dedit carmina in nocte qui docet nos sup iumenta terre. sicut dicit beatus Gregoꝛius moralibus. Carmen in nocte est leticia i tribulatione. Carmē, in nocte predicebat apostolus cum dicebat. Spe gaudentes i tribulatione patientes. in oꝛōne istātes ad Ro. xij. Carmina in se sentiebat ꝓphēta dauid cū dicebat ps. xl. Tu es refugium meum a tribulatione que circundedit me exultatio mea erue me a circundātibus me. Ecce q tribulatōnem noctē vocat ⁊ liberatoꝛē suū a tribulatiōe exultatōez appellat. ⁊ si exterius noꝛ erat ex tribulatione. interius tñ carina resonabāt de leticie ꝓsolatione Uñ ⁊ ezechias dicit Eze. ij. se librum accepisse in quo scriptum erat lamentatōnes carnē et ve. Lamentationes ex ꝓsideratiōe peccatoꝝ. carnē ex consideratione, supnoꝝ gaudioꝝ ve ex cōsideratione infernaliū tormētoꝝ. Carmina in nocte apostoli cantabant qñ contumelijs sibi ꝓ christo illatis gaudebant Actuū v. Jbant apostoli gaudentes a cōspectu concilij qñ digni habiti sūt ꝓ nomine Jhesu pati contumeliam. sequitur qui docet sup iumenta terre ⁊ supervolitantes celi eruditi nos. Jn his duob⁹ nos tantur duo genera hoiz peccatoꝝ. scz voluptuosi et curiosi. Primi deū cunt se ad ima vitto concupiscentie carnalis. Secūdi erigunt se ad sublimia studio supbie ⁊ curiositatis. isti deijciūt se infra id qđ sūt illi erigere se volunt vltra id qđ possūt illis dici dr. nolite fieri sicut equus ⁊ mulus quibus non est intellect⁹ istis dr dici. Altiora te ne quesieris. ⁊ fortiora te ne scrutat⁹ fueris Ecclesiasticj. 3. Illis debet dici. Mortificate membra vestra que sūt sup terrā. fornicationē. Jmunditiā libidinē. concupiscentiā malam Colloss. 2. istis dr dici. Nemo vos seducat ꝓ philosophiā ⁊ inanē fallatiā. dñs ergo apostolos sup iumēta ⁊ sup volucres celi eruditi. cū ad fugā concupiscentie carnalis ⁊ supbe curiositatis instruit Luce. 12. Sint lūbi vestri ꝑcincti. Ergo lūbos nostros ꝑcingim⁹ cū carnis luxuriā ꝓ continentiam coartemus. Ecce coaꝛtatio cōcupiscentie carnalis in ipsis etiā restrixit studiuz supbe curiositatis Actuū i. Nō est vīm⁹ iosse tpa vel momenta que pater posuit in sua potestate. sed accipietis virtutē supueniēte spiritussācti in vos. Tercio eruditur dñs apostolos suos ad distributionem doctrine Ysaie. l. Liguā eruditā dedit mihi dominus vt sciā sustentantē eū qui lassus ē verbo. Dñs primo coꝛ erudit ⁊ ex eruditione cordis ad eruditōnē lingue procedit Nam spūssancti gratia facit eruditos coꝛdis in sapia ꝓuer. 13. Eruditis interfū cogitatōnib⁹. eruditis id ē extra ruditatem positis. quidam cū a deo sūt rudes ⁊ grossi q nō studeūt in spūalibus vonased solum in carnalibus ⁊ temporalibus istis sz ꝓbendis diuitijs delitijs ⁊ carnalibus amicis que caro ⁊ sanguis reuelauit eis non pater noster qui est in celis ⁊ qz tales holes animales sūt ea que spiritus dei sunt nō ꝓcipiunt. i. ad Chorinte 2. Animalis hō non ꝓcipit ea que sūt spiritus dei. stultitia el i illo est ⁊ hū tres vnū sunt difficile ē de sancta ⁊ indiuidua trinitate texere sermonē. nā ipsa excedit humanā industriā et intelligentiā Sap. 9. Difficile estimamus q in terra sunt. ⁊

sum. ⁊ qz isti sciales holes semꝑ studēt in tempalib⁹ cuz igitur in die iudicij examinabit eos tanq; sūmus cācellarius de bonis spūalibus omnino nescietē rndere. Et ideo cū sūma ꝓfusione repellet eos dicēs Āmē dico vobis nescio vos. Sic dñs ꝓmo coꝛ erudit. Et ex eruditiōe cordis ad eruditionez lingue ꝓcedit. ꝑpt qđ dicit. Liguā eruditā dedit mihi dñs. Spūssā ct⁹ linguas apostoloꝝ erudiuit cū corda sua eruditt. cū corda sua sapia ipleuit et linguas suas gra sua gubernauit Mat. ⁊ Nolite solliciti eē qualiter aut quō respōdeatis aut quid loquamini spiritus enim sanctus dabit vobis in ipsa hora quid oporteat vos dicere. Ex eruditiōe lingue sit hō sapiēs verbo doctrine illū q lapsus est sustētare Gallath. viij. Filioli mei qs ttez parturio donec formetur christ⁹ in nobis. sicut mulier parturiens in partu ritione cruciatur. sic apostolus ꝓ lapsu subditoꝝ anxiebatur. Quis ergo non cōuerteretur ⁊ sustentaretur ad ꝓdicatōnē tāti doctoris q ad modū mulieris ꝑturientis de lapsu subditoꝝ cruciabatur inviscerib⁹ coꝛdis. Quarto eruditur dñs apostolos ad acquisitionem vite eterne. Prouer. xvi. Fons vite eruditio possidētis. apostoli possidētes fontē vite fuerūt qui spiritumsanctum quasi hereditaria possessiōe habuerūt Joh. xiij. Ego rogabo ꝓfem ⁊ aliuz paraclitū dabit vobis vt vobiscū maneat in eternū. istoꝝ possidentiū eruditio fuit fons vite. de quo in ps. Qm apud te est fons vite ⁊ in lumine tuo videbimus lumen. Jn lumine ergo sācti spiritus interius illustrantis videbimus lumen glorie indeficientis. Ad quod nos perducat.

De sancta trinitate. Sermo Primus.

Tres sunt qui testimonium dant in celo pater verbum ⁊ spiritussanctus. et hū tres vnuz sunt. i. Jo. v. Jn verbo ꝓpositio notātur duo ad ꝓmēdationē sācte et indiuidue trinitatis. Primo em notatur distinctio indiuidua substantia vnitatis cum dr. tres sunt qui testimoniuz dant in celo pater verbū ⁊ spūssanctus. Scđo notatur vnitas substantie ꝓsonaꝝ in natura diuina distinctaꝝ cū subditur ⁊ hū tres vnū sunt difficile ē de sancta ⁊ indiuidua trinitate texere sermonē. nā ipsa excedit humanā industriā et intelligentiā Sap. 9. Difficile estimamus q in terra sunt. ⁊ que i ꝓspectu sūt inuenim⁹ cū laboꝛe. que in celis sunt qs aūt inuestigabit. fm sapiētē difficultas est in ꝓgnitione rerum que patēt sensib⁹ coꝛporeis. sz lōge maioꝛ difficultas est in ꝓgnoscēdo res q latent intelligētia mētis. inter q illd qđ magis latet est vna essentia ꝓsonaꝝ q essentia in tribus repitur. ⁊ trinitas eaꝝ a quibus esse tia a qlibet sigillatim et a tribus communiter et eqliter ꝓticipatur. Uñ qđ non valem⁹ rōne disserere studeam⁹ qlitercūq; et si nō sufficiēter exēplis mōstrare. Ego video q est vna aie rōnalis substātia in q triplex est potētia. scz itelligētia. mēoria et volūtas. Itelligētia, cognoscit vera memoria ꝓseruat ꝓgnita volūtas ad eligēdū vel detestādum ea q in memoria ꝓtinent est libera. ⁊ iste tres potētie nō sūt idē q⁹ vna sit aie substātia. multa em velle⁹ mus intelligere q nō intelligim⁹ memini mus q tñ nō volum⁹. sic in sācta trinitate pater filj⁹ ⁊ spūssanct⁹ vn⁹ sunt de⁹. nō tñ pater ē filius vel filj⁹ est spūssanct⁹. Alid exēplū potes accipe. Nā i sole materiali tria possum⁹ ꝓsiderare. splendoꝛē scz illuminātē. calorē accendētē. virtutē occultā ad ꝓductionē istoꝝ inferioꝝ opantē. ⁊ tñ cum sit vnus sol. splēdoꝛ non est calor nec splēdoꝛ ē virt⁹ opatius inferioꝝ. sic i sancta trinitate. ⁊ si pr filj⁹ et spūssanct⁹ sint vnus de⁹ nō tñ pater ē filj⁹ vel filius spiritussanctus. Accipe ad hoc terciū exēpluz Jn eodē verbo qđ a me audis et est sonꝑstrepās. ⁊ est voꝛ significans. ⁊ est virtus ꝓ aures coꝛpis trāsiens et vsq; ad aures coꝛdis ꝓtingēs. nō tñ sonus ē significatio nec sigtio est Ytus aures afficiēs et coꝛ interi⁹ imutās. sic in illa trinitate et si pater ⁊ filj⁹ ⁊ spūssactus sūt vnus de⁹ nō tñ pr est filj⁹ vel filius spūssanct⁹. His alijs qđtulū exemplariter ꝓlibatis sciendū est q sicut ex culpa ade habemus testimoniū nre dānationis. oēs em filij ire nascimur ⁊ ideo nobis cū testimoniū nre dānationis deferimus sic a sūma trinitate accipimus testimoniū liberatiōis nre. Primo em pater dat nobis testimoniū liberationis cui attribuitur potētia. pś. Jn manu potētis ⁊ brachio excelsi. Scđo filius dat nobis testimonium liberatiōis nre cui attribuit sapia Jo. viij. Si vos filj⁹ liberauerit vere liberi eritis. Tercio spūssanct⁹ dat nobis testimoniū liberatiōis cui attribuit bonitas Ro. viij. Nō accepistis spm seruitutis i timore. sz accepistis spiritū adoptionis filioꝝ. ⁊ sequitur. Jpe spiritus

testimoniū redd et spūi nr̄o q̄ sumus filij dei Dat ergo p̄ testimoniū nr̄e liberatio nis ꝛ h̄ tripliciter. primo nos fortiter di ligēdo. scō potēter ꝓseruādo. tercio nos misericorditer ꝓsolādo. Prio ergo pater dat nobis testimoniū nr̄e liberatiōis nos fortiter diligendo Joh. xvi. Ipe p̄ amat vos. Credēdus est amor dei p̄is magne efficacie ꝛ virtutis. q̄n dilectio nostra tā te fortitudinis repitur vt mortis fortitu dini ꝓparet Cāticoꝝ. viij. Fortis vt mors dilectio Magna est fortitudo mortis que oīs piter inuenē ꝛ virginem lactātes cū hoie sene deuincit. sꝫ adhuc fortitudo di lectionis fortitudinē mortis superat mors em̄ non sepat nisi aiam a carne. Dilectio aūt sepat aiam ab omni carnalitate. Si er go vt dictum est tam fortis est amor hu manus. longe fortior est amor diuinus. Piere. xxxi Charitate ꝑpetua dilexi te iō attraxi te miserās sicut em̄ adamas ferrū attrahit sic diuin⁹ amor attrahit cor hu manū. ꝛ recte adamante durius cor dicit q̄ ex paterno amore nobis impēso non attrahē. Scō dat de⁹ p̄ nobis testimo nium nr̄e liberatiōis nos potēter ꝓseruā do Johis. xvij. Pater sancte serua eos in nomie tuo quos dedisti mihi. Fortis et po tenti custodie dñs ihs xp̄s nos ꝓmisit q̄n nos dei p̄is custodie ꝓmēdauit Daniel. vij. Potestas ei⁹ ptās eterna q̄ nō aufere tur ꝛ regnū eius q̄ non corrūpetur. Chri st⁹ dixit patri suo vt nos seruaret in nōie suo q̄ est rogare vt nos seruaret in san ctitate. nomen em̄ ei⁹ scīm est ꝛ terribile. ps. Scīm ꝛ terribile nomē ei⁹. a cui⁹ cu stodia si destituimur rapine ꝛ depdatiōi exponimur. Nec em̄ q̄n ab aliquo castro vel munitiōe recedit non recedit solus. sꝫ cū militib⁹ ꝛ bellatoribus suis. Deus p̄ noster ꝓmisit nos custodie angelo⁹ Isa. lxij. Sup muros tuos hierusalē ꝓstitui cu stodes Glo. Custodes sunt angeli. si ergo de⁹ p̄ offensus recedat a nobis multum timēdū est ne recedat cū custodib⁹ ꝛ defē sorib⁹ nr̄is. Quid q̄ nos miseri facturi su mus si angelo⁹ custodiam non habem⁹. debile est castrū nostrū. nō est sufficiēter necessarius munitū circūquaq; est aduer sarijs vallatū. non sūt arma ad munimen tū. nec ad debellationē aduersario⁹. ni chil ergo restat nobis nisi q̄ ad deū cla mem⁹ vt nō sine ei⁹ custodia relinq̄mur. Piere. xiij. Tu in nobis es dñe ꝛ nomen sanctū tuū inuocatū est sup nos ne dere linquas nos domine de⁹ noster. Tercio dat nobis deus pater testimoniū nostre liberationis nos misericorditer ꝓsolādo ꝛ ad Chorin. i. Pater miarū ꝛ de⁹ totius consolationis qui consolatur nos in oīi tribulatione nostra. Ipse est pater misericordiaꝝ a nobis miseriā auferēs ꝛ de⁹ totius ꝓsolationis nos in tribulationib⁹ confortans cuius immensa misericordia est eius summe potestatis ostēsio. Sapie xi. Misereris oīm quia oīa potēs. Si rex capiat aliquem latronem vel ho micidam plus contra illum vrtitur iudicio q̄ misericordia. Qz timet ne forte de rego eius euadat et fugiat. sed diuina po testas est tante immēsitatis q̄ nullus eā valet effugere. ꝛ ideo ipse peccatoribus relinquit locum miserationis. sed sciēdū est q̄ dominus frequēter tribulationes immittit. vt ad eius miam recurrant ho mines tempore aduersitatis qui negligē bant in tp̄e ꝓsperitatis. Dicitur q̄ galli ne solent esse surde in autumno qz tunc grana inter paleas inueniunt ex quibus saciate mulierē vocantem contemnunt. si militer aucupes aues predales nō cōsue uerunt saciatas ad predaz mittere. quia vocem eoꝝ dedignarentur audire ꝛ ad reclamatorium redire. sic multi tempore ꝓsperitatis ad dominum ꝓuerti contē nunt q̄ ad ip̄m tp̄e aduersitatis recurrūt ps. Multiplicate sūt infirmitates eorum postea acceleraverūt Luce xv. Exemplū de filio ꝓdigo qui tempe ꝓsperitatis por tionē bonoꝝ suoꝝ accepit p̄em reliquit viuendo luxuriose bona sua dissipauit. sꝫ in tp̄e aduersitatis fame afflict⁹ ad pfez propriuz est reuersus ꝛ ab ipso misericor diter est receptus. Secundo dat testimo niū nostre liberationis filius cui attribui tur sapientia quod notat ur cū dr. verbuz Et sciendum est q̄ verbuz dei q̄ est filius nobis tripliciter dat testimoniū nostre li berationis. Primo eruciendo sapiēter. Scō renouādo salubriter Tercio saluā do feliciter. Prio ergo dat nobis testimo niū nostre liberatiōis eruciēdo sapiēter Eccle. i. Fons sapie verbū dei in excelsis Uerbū dei q̄ est filius fons sapie dr̄: sic rivuli a fōte sic ab ipso ois sapia derivat iuxta istū fontē beata maria magdalena sedit ꝛ de ipso tantū potauit q̄ rivulus la chrimaruꝝ p ei⁹ oculos exiuit quo pedes dñi rigauit. de hoc etiā fonte beatata vir go maria potauerat q̄ verba iesu xp̄i ad huc paruuli tanq̄ benedicta i sui cordis vasculo cōseruabat Luce. ꝛ Maria ꝓserua

bat oia hec verba in corde suo. Istā etiā aquā fontis scaturiētis sibi hauriebant apostoli p̄bis dñicis attēti adeo q̄ in nu bes creverūt. ꝛ per totū mundū dispersi mūdū doctrinis salubribus irrigauerūt. Ysaie. lx. Qui sunt isti q̄ vt nubes volāt. Nubes resoluuntur in pluuiā vento flā te: sic isti resoluti sunt in salubrem doctri nā sancto spū inspirāte. ꝛ mundū bonoꝝ opeꝝ fructib⁹ fecūdāte. Scō dat nobis verbū dei q̄ est filius testimoniū nostre li berationis nos renouādo salubriter. i. pe i. Renati nō ex semine corruptibili: sed in corruptibili p verbū dei viui. nos oēs ex semie corruptibili nascimur ꝛ corpoꝝ cor ruptiōe ḡuamur. Sap. xix. Corp⁹ q̄ cor rūpit aggravat aiaz ꝛ terrena inhabita tio deꝑmit sensū multa cogitātē: sed cum simus ex vetusta corruptiōe grauati xp̄o subueniēte sum⁹ p lauacrū regeneratio nis renouati ad Titū. iij. Per lauachruz regnatiōis ꝛ renouatiōis spūssancti quē effudit in nos abūde. aia q̄ rex vetustate tristatur in earū nouitate letatur. Uñ ho mines in hyeme flatu vētoꝝ. in cursu im bruū. algore frigoꝝ molestātur. sed reuer tēte vernali tp̄e viriditate herbaꝝ. suaui cantu auiuꝝ. venustate floꝝ delectantur. Cāticoꝝ. ij. Fulcite me floribus stipate me malis: quia amore lāgueo. Mals punica sunt xp̄i formēta: sicut eius vexationes il lusiones flagella/ claui/ lāces ꝛ mors cru cis q̄ fuit mors acerba ꝛ cōfusione plena. Ista mala punica carpit sponsa christi de arbore vite id est de ligno crucis. Ex istis malis punicis ex sanguine xp̄i sibi spōsa mendicat sapoꝛē. sic em̄ afficimur et com pūgimur ex passiōis xp̄i acerbitate q̄ re creamur ex eius dēvilitate Istis ergo ma lis punicis stipamur quādo ex christi pas sione in ei⁹ dilectiōe firmamur. Petit aūt spōsa nō solū malis stipari: sed etiā flori bus fulciri q̄n passioni christi vult gloriā resurrectiōis socisari psalmista. Requiuit caro mea ꝛ in no. m. cō. illi. Istis floribus fulcimur quando in spem future resurre ctionis solidamur ad Philippen⁸. iij. sal uatorē expectamus dñm nostrū Ihesum christum qui reformabit corpus humili tatis nostre configuratum corpori clari tatis sue. Tercio dat nobis verbū q̄ est filius testimoniū liberationis nostre nos saluando feliciter Jacobi. i. In mansue tudine suscipite insitum verbū quod sal uare potest animas vestras. istud verbū insitum fuit quando verbum caro factuz est et habitauit in nobis: vt habetur Jo hannis primo capitulo. Quādo surculus truncho inseritur ad se trahit naturā trun ci. Sic christus humane nature insertus et in ipsa in cruce leuat⁹ omnia ad se tra xit: vt habetur Johānis xij. capitulo. Si exaltatus fuero a terra omnia trahaz ad meipsum. omnia vocat numerum electo rum. Reprobi enim quasi verbum inane vt habetur Prouerbiorum decimo capi tulo. Cor impiorum pro nichilo. Sic ergo in mansuetudine debemus recipere insi tum verbum id est Christum incarnatuz Similiter verbum nostre eruditionis de bemus recipere cum omni diligentia et mansuetudine in cordibus nostris. Res enim que inseritur nō de facili perditur. Sic nos nostre eruditionis verbum de bemus mansuete et diligenter audire vt memoriter teneatur: vt habetur Luce vn decimo capitulo. Beati qui audiunt ver bum dei et custodiunt illud. Tercio dat nobis sanctusspiritus testimoniū cui spi rituisancto attribuitur bonitas. ꝛ notat cum dicitur spiritussanctus. Sciendum ergo q̄ spiritus dat nobis tripliciter te stimonium nostre liberationis. Primo li beraliter retribuendo. Secūdo suauiter dulcorādo. Tercio regulariter diligēdo. Primo ergo spiritussanctus dat nobis te stimoniū liberaliter tribuendo Roma. v. Charitas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is p spiritūsanctū qui dat⁹ est nobis In nomi ne diffusionis notatur liberalitas spiri tussancti qui gratias suas abundāter di stribuit. Unde in die pēthecostes aposto los spiritusancto scientie et eloquētie sic replevit q̄ pre abundātia spiritus nō po tati: sed ebrij dicerent Actuū. ij. Dicebāt q̄ mosto pleni sunt. isti em̄ de spūssancto ad tantam copiā receperunt q̄ super om nem terram cōstituti omnem terrā imbri bus sue predicationis repleverūt. etem̄ in omnē terrā exiuit sonus eoꝝ. Dñs em̄ apostolos suos in altū sup terram consti tuit. sicut campane solent sup altum cam panile poni vt de longe circunquaq; pos sunt audiri. in istis ciuitatib⁹ solent esse in magna ecclesia cāpane grosse cū quib⁹ ignitegium pulsatur post cui⁹ pulsationē holes in suis domib⁹ se recludūt. ꝛ sicut p̄i⁹ faciebāt p ciuitates libere nō discur rūt. Dñs tunc vult pulsare ad ignitegiuz quando nobis vult predicari futuꝝ iudi ciū quo audito nō debem⁹ per vanas co gitatiōes discurrere: sed i secreto cordis

nostri cubiculo quieti ꝓsistere. & ibi ꝑm nostrū q̄ i celis est orare. audi pulsationē ignitegij. ij. ad Chorinteos. v. Omnes nos manifestari oportet ãte tribunal xp̄i vt referat vnusquisq; ꝓpria cordis prout gessit siue bonū siue malum. Ad pulsatio nẽ huius ignitegū fuit beatus paulus matricularius cōstitutus. cui fuit beatꝰ barnabas submatricularius sociatꝰ Actuum xiij. Segregate michi saulū & barnabā ad opꝰ ad qđ assumpsi eos. Scđo dat nobis sanctꝰ spūs testimoniū nostre liberationis nos suauiter dulcorādo. Sapiẽtie xj. q̄ bonus & q̄ suauis est dñe spiritus tuus in nobis. Sapiens sanctiſpūs dulcedinẽ senserat. & ideo si nō clamore vocē desiderio tñ cordis dicebat. q̄ bonꝰ et q̄ suauis &c. Dulcedinẽ suaz nobis exp̃mit spiritussanctꝰ ꝑ similitudinez rei q̄ inter res dulces dulcior reperit Ecclesia. xxiiij Spiritus meꝰ sup̃ mel dulcis. Spūsctūs sup̃ mel dulcis dr triplici rone. Primo qr dulcedo mellis cito ptrāsit. dulcedo aũt spiritussancti semper persistit. nisi excludatur adulterie dulcedinis ad mixtionē id est perverse delectatiōis Ecclesiastes x. Musce morientis perdunt suauitatem odoris. Musce id est peruerse cogitationes et praue delectationes perdunt suauitatem et dulcedinez spiritussancti. Secundo dicit spūssanctus super mel dulcis quia dulcedo mellis quãdoq; obest. Prouer. xxv. Qui comedit mel multū non est ei bonū. sed dulcedo spūssancti qnãto est nobis abundantior tanto est ad vtilitatē nostrã validior. Tercio dicit spūssanctus sup̃ mel dulcis: quia dulcedo mellis quãdoq; vertitur in fastidiū: sed dulcedo spiritussancti semp accẽdit desideriū. Un in hoc est differentia in corporali refectione et spirituali: quia auiditas famis habet afflictionẽ. satietas aũt desiderij sine diminutione. vnde de beatis cantatur. fruuntur nec fastidiunt quo frui magis sitiunt. Tercio dat nobis spiritussanctus testimoniū nostre liberationis nos regulariter dirigendo ꝑs. Spiritus bonus tuꝰ deducet me in viam rectã spiritussanctꝰ dicit bonꝰ in affectione. Rectoꝝ noster est in cognitiõe. ipso em̃ ducẽte nos per stratam publicam mandatoꝝ & semitã censliotuz debemus incedere. Hec est em̃ via recta via mandatoꝝ dei. & cõsliotũ ipsiꝰ per quam debemus velociter procedere Sed sciendũ est q̄ sicut in via recta quandoq; homines nõ recte ambulãt: sed magis claudicãt: sic ergo aliqui inter rectos obseruatores mandatoꝝ dei & consliotꝝ qui cũ recte ambulantibus nolunt recte ambulare: sed magis eligunt claudicare. quibꝰ Heb. xij. Resſus rectos facite pedibus vestris vt non quis claudicans erret magis autem sanetur. si quis aliquez recte ambulantem moneret vt ad similitudinez ipsius claudicaret in nullo ei crederet. sed ipsum potius derideret. Certe periculosior est claudicatio in via motuz q̄ in via pedum. & cum tamen frequenter admonitionem claudoꝝ a sua rectitudine incurruantur et per colloquia mala ad consimilem claudicationē in moribus inducũtur. i. Chorin. xv. Nolite seduci. corrumpunt bonos mores colloq̄a mala: sed talia non sunt spiritussancti colloq̄a. ipsa em̃ rectos faciunt. in via dirigunt. Ad vitam eternam perducunt. Ad quam nos perducat.

De sancta Trinitate. Sermo scđs.

GRatia dñi Jesu christi & charitas dei et cõmunicatio spiritussãcti sit semper cũ omnibꝰ nobis. ij. Chorinteos vltimo. In verbo ꝓpositi sancta & indiuidua trinitas describitur patris filij & spũssancti persona filij dñi nostri Jesu christi tangitur ad iustificationē impioꝝ. & hoc notatur cuz dicitur. Statia dñi nostri Jhesu christi. persona patris tangitur per gratificationem filioꝝ. & hoc notatur cum dicitur charitas dei. ꝑsona spũssancti tãgitur ad distributionem donoꝝ. et hoc notatur cũ dicitur. & cõmunicatio sanctiſpiritꝰ vt sit semper cum omnibus nobis. Et q̄uis in dimissa sint opa trinitatis tñ scđm appropriationem gratia attribuitur filio charitas patri cõmunicatio donoꝝ spũssancto. Et sciendum est q̄ ꝑm huiusmodi appropriationem filius dei per suaz gratiã operatur in nobis quandã sanctã & putilem trinitatẽ. Nam ꝑm tria que in nobis operatur dr una gratia. Primũ quasi prima personaest vocatio peccatorum. Secundũ quasi scđa persona est confirmatio infirmoꝝ. Terciuz quasi tercia ꝑsona est introductio omniũ bonoꝝ. Primuz ergo qđ facit divina gratia est vocatio peccatoꝝ. Galla. i. Cum autẽ placuit ei qui me vocauit per gratiã suã ꝓtinuo nõ acquieui carni & sanguini. dñs facit pctõribus qđ boni holes solẽt facere pegrinãtibus et extraneis visitatib⁹. Cuz em̃ vident q̄ vias suas dirigunt ad locuz vbi sibi eminent mortale precipitium alta voce clamant vt reuertantur qr male et in periculum animarum suarum incedunt sic dñs clamat peccatoribus vtas vijs suis pessimis reuertantur. Cañ. vi. Reuertere reuertere sunamitis. Sed in hac parte peccatores bruris animalibus sunt insipientiores. Bruta em̃ alia quantuz ꝑñt mortem deuitant vel rebellando vel saltẽ fugiendo ſz peccatores se in mortẽ inducũt ipsum pedibus ac manibꝰ accersiendo p uerse voluntatis arbitrio ꝑs. hõ cũ in honore esset nõ intellexit ꝓpatus est iumentis insipientibꝰ et similis factus est illis. Sic q̄ dixit apostolus q̄ dñs vocauit ipsũ p gratz suã & subdit. q̄ ꝓtinuo nõ acquieuit carni et sangui. Caro em̃ & sanguis ꝓnersi sunt ꝓsiliarij qr allicẽdo delectationem ꝓmittunt & tñ non nisi amaritudinẽ vel talem penitentie vel eternam gehẽne reddunt. & ideo ꝓditiosis ꝓsiliarijs nõ est acquiescenduz. Secundũ qđ facit gratia filij dei est ꝑfirmatio infirmoꝝ Hebre. vi. Optimuz ẽ gra stabiltre cor. cor humanum dina gra destitutũ tãte inconstantie et leuitatis est q̄ a statu suo mouetur ad quelibet tentationis ipulsum. sicut arundo agitatur ad quelibet ventoꝝ flatũ. vñ dñs ꝓmẽdens beati Johis ꝓstatiã voluit ipm vocari arũdinẽ vẽto agitatã. q̄si dicret nõ ſz holez p gratz dei fũdatũ & solidatũ supra firmã petrã. pctoꝝ destitutꝰ soliditate gre de facili ruit de peccato in peccatũ sicut equꝰ cespitãs de facili trãsit de offẽdiculo ad offẽdiculũ & de ꝑcipitio i ꝑcipiciũ. Gregoriꝰ pctm̃ qđ p pñtia nõ diluit mor suo põdere ad aliũ trahit. Sz sicut cor huũanũ dina gra destitutũ i casuz de facili ipellitur. ita cor hũanũ dina gra visitatũ in firmo & bono ꝓposito stabilit. sicut cemẽtũ fortiter nectit lapides ne abinnicẽ sepentur ꝑs. A dextris ẽ michi ne ꝓmouear. dñs mihi ẽ a dextrꝭ. pietatꝭ sue potrigẽdo dextrã suã & stabiliẽdo p suaz gratz ne ꝓmouear ꝺ culpa i culpã. Tertiũ qđ facit i nobis dina gra ẽ introductio omniũ bonoꝝ. i. Chor. xv. Gra dei sũ id qđ sũ et gra ei⁹ i me vacua nõ fuit ſz abũdantiꝰ olꝺ his laboraui. dñs dat nobis suã gratz ipa tã q̄ accepto talẽto negotiemꝰ ꝑ bonoꝝ opa multiplicatõez. vñ sicut a dño ihu xpo illi q̄ talẽta accepta multiplicauerũt recte sũt a dño ꝓmẽdati ille ꝺo redargut⁹ a dño q̄ abscondit talentũ bonũ & inutile est in tenebras exteriores mitti.

Matħ. xxv. Sic offẽditur dñs holiꝰ occasionis qui accepta gra nõ negotiantur exercẽdo se in opibꝰ bonis. Dñs facit nobis sicut hõ diues pauperi mercatori q̄ facit ei capitali mutuo ꝓferendo pecuniãvt in de possit panem suũ lucrari. & ipse partez hãc lucri mediã. sic dñs facit capitali nobis ꝓferẽdo suã gratz volẽs vt ex ea negociemur ꝑ bonoꝝ opa multiplicatõez volẽs totũ retorqri nõ ad suã qr nullo indiget. sed totaliter ad nrãz vtilitatẽ ꝑs. Dixi domino deus meꝰ es tu. qui bonis meis non egeo. sic ergo notatur persona filij gratiam infundentis ad iustificationem impiorum. cum dicit gratia dñi nri ihesu xp̄i. Scđo notatur. persona patris perpetua charitate diligentis ad gratificationem filioꝝ. cuz dicitur. et charitas dei. Sciendum est ergo q̄ persona patris per suam charitatem operatur in nobis quãdam sanctam et putilem trinitatem scđm tria q̄ facit in nobis charitas. Primũ q̄si prima persona est reconciliatio reoꝝ. Secundum quasi scđa ꝑsona quietatio inde toꝝ. Terciũ quasi tercia ꝑsona est attractio & elevatio oneratoruz. Primuz ergo qđ facit charitas est recõciliatio reoꝝ ad Romanos. v. Cõmendat deus pater charitatem suã in nobis qm̃ cum adhuc peccatores essemus ꝑm tempus christus pro nobis mortuus est. Argumentum est mane mansuetudinis q̄ homo qui se potest vindicare parcit suis mortalibꝰ inimicis Unde cũ saul dauid ꝑsequeretur od mortem & incidisset in manus eius in spelunca quã intrauerat vt purgaret ventrẽ nõ solum manum non misit: sed eo q̄ preciderat oram clamidis cor suum pcussit. vt istud sciens gratum & acceptum in oculis dñi dño q̄si ad memoriã reducebat mansuetudinẽ que in ipso iueta fuerat dicẽs. Memẽto dñe dauid & ois mãsuetudinis eius. sed longe maior mãsuetudo repta ẽ in dño ihu christo. q̄ nõ solũ inimicis suis pepcit imo ipos patiẽter expectauit. clementer vocauit. efficaciter ꝑ mortẽ suam recõciliauit & iustificauit Roms. iiij. Traditus est ꝓpter peccata nostra. et resurrexit ꝓpter iustificatõem nostrã. Scđm bonum qđ facit charitas est quietatio inquietoꝝ. i. Joh. iiij. Deꝰ charitas est & q̄ manet in charitate in deo manet et deꝰ i eo. In deo qui charitas est mansionẽ ꝑstitere debemus. in ipso em̃ solum pacem & q̄etem inueniemus Joh. xvi. In mũdo pressurã habebitis in me aũt pacez. Tumul

tuosa est pressura huius mundi. quidam eñ gaudēt et exultant in rebus pessimis alij cantant concitati delitijs. alij clamāt afflicti pressuris. alij vlulāt oppressi supplitijs. et sic tātus est tumult⁹ mūdi huj⁹ q deus tonans vix potest audiri. ꝓpter hoc dñs aiam religiosā desiderat venire ad solitudinē claustri vbi nō ita turbatur qz spiritualis dormitatorij: sed magꝭ verba dñi ibi possunt in secreta tranqllitate audiri. Osee. ij. Ducā eam in solitudinez et loquar ad cor eius. Sic ergo per charitatem in deo mānsionem habemus. quod notatur cū dr. qui manet in charitate in deo manet. per eandē eñ charitatem manet in nobis dñs. t hoc notatur cum dicitur. t deus in eo. dñs stat ad hostium nostrū t pulsat vt si quis ei hostiū velit aperire t hospitiū ꝑparare. Apo. iij. Ecce sto ad hostiū t pulsovt si q̄s apit mihi ianuā intrabo ad eū. pulsanti ergo dño apiem⁹ vt in hospitium recipiemus. t sicut decet tantum hospitē ipsi locuꝫ dignum et congruū preparemus. Homo bon⁹ in aio suo habet fortitudinē virtutū. sicut hō diues et potēs hz in hospitio suo multitudinez ministrorū. t quelibet virtus hz suū officium ad dñm honorifice hospitandum. Fides eñ pulsanti dño hospitium aperit que est ꝑma omniū virtutum. Nec habet gratum nec placidum introituꝫ nisi fides occurreret ad hostiū aperiēdum. Hebre. vndecimo. Sine fide est impossibile placere deo. Unde dñs nullo modo intraret vbi fidem ad hostiū non inueniret: sed cū fides hostiū aperuerit caritas eñ blāde ac benigne occurrit t eum cum dei dulcedinem hospitiū recipit. benignitas enim et dulcedo act⁹ sunt charitatis prima ad Chorintheos. iij. Charitas benigna est. Postmodum spes occurrit dño venienti/ et locum preparat ei in loco eminenti ꝛc. spes eñ est de celestibus t eternis confusio esset dño in loco humili t inferiori collocari. hoc autē spes nullo modo sustineret que confusionem dñi sustinere nō noluit ad Romanos. v. Spes aūt nō confundit. Tunc occurrit dño deuotio que sibi aquam ad manuum ablutionē infundit. He sunt aque deuotionis de quibus prophet a dicit super flumina babilonis. ꝛc. Post modū occurrit pietas q̄ mensam ponit t refectionē apponit. hoc facit aia se exercēs circa opa pietat⁹ ꝓpatiēdo t subueniēdo pauperib⁹ christi. Mat. xxv. Quādiu non fecistis vni ex minimis meis nec michi fecistis. Postmodū curialitas dñm inuitat et vt iocūde reficiat letanti vultu rogat. Nā supra oia vult⁹ accessere dom sicut dicit poeta. vñ vulgariter dr. Bñ hospitati fuim⁹: qz habuim⁹ bonoꝫ olz abūdantiā t bonā faciem. Tunc venit hylarins t quasi legendo ad prādium verbis dulcib⁹ t iocūdis dñm letificat. ij. Chor. ix. hylarē datorē diligit dñs. cōtra illos qui illud qđ dant cum sinopio tristicie tribuūt. ij. ad Chorin. ix. Nō ex tristicia aut ex necessitate. post istam nō recitat nisi vt veniat dolor de peccatis vel penitētia q̄ dñi pedes lauet. t sic lectū itret: qđ bene fecit illa penitēs peccatrix maria magdalena Luce. vij. Stans retro secus pedes dñi lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. ꝓ stremovent castitas siue mūdicia que domīnū cubat et inter duo lintheamina cūdida t redolentia collocat vt ꝺescat. Ista duo lintheamina sunt munditia interior cordis/ t exterior corpis. Si habes munditiam corporalē habes vnū lintheamen candidū. si aūt habes penitātā t dissolutionem cordis habes alterū lintheamen sordidum. Duplex ergo mūdicia requirtur mēris et corporis. ꝓpter qđ bis Cañ. iij. dicit sponsus ei. Veni de libano sponsa veni de libano. Libanus eñ candidatio interpretatur. In tali eñ hospitio qđ sic preparatur. qđ sic ornatur libenter quiescit dens Canticoꝫ. i. Dicit sponsa. indica michi quez diligit anima mea. vbi cubes in meridie. Revera dñs libēter cubat in meridie id est in aia illustrata cognitione veritatis t inflāmata feruore charitatis. Tercū bonū qđ facit nobis charitas est attractio siue eleuatio oratoꝫ. Piere. xxxi. Charitate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans vulgariter dr qz amor dñi non est hereditas. instantia est in dño dominoꝫ. ipse eñ primus amicus est in accedendo t vltimus in recedēdo. nec vnq̄ recedit a nobis nisi prius recedamus ab ipso. ꝓpter qđ dicit cōpetēter. Charitate perpetua dilexi te. verum est quātum est in me. t ideo sequitur. Attraxi te miserās hūc tractum petebat sponsa. Canticorum primo. Trahe me post te. Ille qui trahit non videtur duci voluntate approbāte: sz coacta impellitur: sed si trahi est cogi nullus petit suaz coactionē. Quomodo ergo sponsa petit suam tractionem: sed ad hoc sciendū est q̄ aliter trahitur latro ad iudicium t suspendiuꝫ. aliter trahitur infirmus t languidus ad lectum vel prandiū

Ille trahitur voluntate renuente iste trahitur voluntate approbante. qz ergo spōsa languida est ꝓ amore sponsi onerata pondere corporis Sapientie. ix. capitulo Corp⁹ qđ corrumpitur aggrauat animaz ne potest veloci cursu illum sequi quo sponsa iens in montibus transiliens colles adnemit. quo etiam vt gigas ad currendā vinum exultauit. t ideo non est mirū si petat se trahi Tercio ponitur persona spūssancti ad distributōez donoꝫ. cū dr cōmunicatio sanctispiritus. Sciendū ergo q̄ spiritus sanctus operatur in nobis quandam sanctam t vtilem trinitatē ꝑ tria bona que operatur in nobis. Primum bonum quasi patris ꝑsona huius trinitatis est eruditio indoctoꝫ. Scōm bonum quasi scōa ꝑsona est repletio vacuoꝫ. Tercium bonū quasi tercia persona est dulcoratio deuotorum. Primum ergo bonum quod facit nobis spiritussanctus est eruditio indoctorum Johannis. decimoquarto. Paraclitus spiritussanctus quem mittet pater in nomīe meo ille vos docebit omnia. Iste est summus doctor cathedram habens in celis holes docet in terris Job. xxxv. vbi est de⁹ qui fecit me qui docet nos super bestias terre t sup volucres celi erudinit nos. Per bestias terre signantur voluptuose vel cornales bestialiter viuētes volucres celi sūt supbi ꝑ ambitiez sublimitatis illic posstimus ascendere vnde dyabolus corruit superbia vel elatōe. Scōm bonum quod facit nobis spiritussanctus est repletio vacuorum Actuum. i. Repleti sunt omnes spiritussancto. Duo sunt in anima ꝓpter que non potest impleri nisi a solo deo. Primum est cupiditas. Secundum est eius nobilitas. Cupiditas ē ille ignis de quo ꝓo. xxx. Ignis nūq̄ dicit sufficit. imo sicut ignis magis augetur et apposītiōe lignoꝫ. sic humana cupiditas ampliatur et multitudie tēpaliū rez. Scōa causa est anime nobilitas. Ipa eñ facta est ad imaginem t similitudinez trinitatis t capacitatez summe bonitatis. t ideo in illo q̄ minus est sancta trinitate t ꝑfima bonitate potest impleri. Unde aug. Animā totius trinitat⁹ capacē nichil min⁹ trinitate implere potest. Tercū bonū qđ facit spiritussanctus est dulcoratio devotoꝫ Sapientie. ij. Quā bon⁹ t suavis est spūs tuus dñe in nobis. Spiritussanctus est bonus in affectu. suauis i effectu ꝑ. Gustate t videte qm̄ suauis est dominus. Holes in hac vita quantumcunq̄ devoti nō bibunt dulcedinez spiritussancti ad plenum ciphum. ꝓpter qđ gustant sancti ad plenum ciphum. ꝓpter q̄ gustant ad modicum vitrū clamatoꝫ vinorū. Sz in vita beata bibemus plenum sacrarium et plenum modicum psalmista. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe ꝛc. Magna dicetur dulcedo ꝓpter moratōnē eternitatis multa ꝓpter abundantiaz oīs bonitatis abscondita ꝓpter exercitatōnē desideriū siue voluntatis. Ad istam beatam dulcedinem et dulcem beatitudinem nos perducere dignetur qui viuit et regnat.

De sancto Barnaba. Sermo ꝓmus

Barnabas hozta

batur omnes in proposito cordis permanere Actuum. xi. In verbo proposito tria notātur a quib⁹ beatus barnabas commendatur. Primo enī commendatur a dignitate persone cum dicitur barnabas. Secundo commendatur a ꝓmunitate doctrine cuz dr hortabatur omnes. Tercio ꝓmendatōe stabilitat⁹ spei t fidei xpiane. cū dr. In ꝓposito cord⁹ ꝑmanere. Primo ergo ꝓmendatur beat⁹ barnabas a dignitate ꝑsone. cum dicitur barnabas. Barnabas eñ interꝑtatur filius consolationis. i. ad Chorin. i. huius modi filius fuit beatus barnabas nō solum per creationem nec recreationem sz etiā ꝑ imitatōnē Ephe. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Sciēdum est ergo q̄ christus dñs nos tripliciter ꝑsolatur. Primo eñ consolatur nos ꝑ inspectionē scripturaruꝫ. Scōo ꝑ mitigationez aduersoꝫ. Tercio per ꝓmissionem eternoꝫ Primo ergo consolatur nos dñs ꝑ inspectionē scripturaruꝫ Romanoꝫ. xv. Que cūq̄ scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. vt ꝑ patientiam t consolationem scripturaꝫ spē habeamus. Scripture sacre ad nostram doctrinā sūt tradite. i. ad Thimotheū. iij. Omnis scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad dicēdū. Unde sicut homo videt faciem suā t maculas in ipa existētes in speculo materiali: Sic homo videre potest facie cordis sui t maculas ei⁹ existentes in mundo speculo scripturarum qđ factum est virtute t operatiōe spūs sancti. ij. Petri. i. Omnis prophetia scripture ꝓpria interpretatione nō fit. nō eñ voluntate humana allata ē aliquā

Universidad de Deusto
Biblioteca

prophetia. ꝛ spūsancto ispirati locuti sūt sancti dei hoies. sicut ergo quecunq; scripta sunt. ad nostram doctrinā scripta sūt. ¶ Subditur ratio vt per consolationem scripturaꝝ spem habeam⁹. si eīm scripturas sanctas diligenter considerare volumus in ipsis magnam causam consolationis reperimus. Legim⁹ dauid adulteriū et homicidium perpetrasse. Attamē a clementis dīne bonitatis veniam impetrasse. Legimus petrum dominum Jhesum christuꝫ ter negasse et legimus trinā negationem ipsum lachrimis deterssisse. Legimus paulum fuisse ecclesie seuissimum psecutorem. et postmoduꝫ ipsum factum ecclesie fidelissimum predicatorem. Ex his ergo exemplis sacraꝝ scripturarum debemus accipere consolationem et non desperationem. Unde etiam. ps. Nō obliuiscetur misereri deus nec cōtinebit in ira misericordias suas. maior ē eīm de patiētia et mia ꝯ sit humana nequitia. ij. Pe. iij. Patienter agit ꝓpter vos nolens aliquos perire sed ad pniaꝫ puerti. Scō cōsolatur nos dīs p mitigationez aduersoꝝ. ij. ad Thorin. i. Sicut abundāt passiones xpi in nobis. ita ꝛ p xpm abundat consolatio nostra. Dīs eīm ē sicut apothecarius qui in bene ꝓpositis ꝓfectionibus acerbiores spēs ponit cuꝫ dulciorib⁹. vñ. ps. Secundūꝫ multitudinē doloꝝ meoꝝ ad te leuasti siam meaꝫ. Unde nunc sanitas gratiosior est post infirmitatem. nunc consolatio gratiosior est post tribulationem Tobie. iij. Post tempestatem tranquillum facis et post ꝓsolationem ꝛ letū exultationē infundis. Tercio consolatur nos dīs per promissionem eternorum. ij. ad Thessa. i. Ipse aūt dīs noster ihes⁹ christus ꝛ deus ꝛ pater noster q̄ dilexit nos ꝛ dedit nobis consolatōem eternā. sic dicit ter dedisse cētū marcas qñ ꝓ ipsis recipiēdis dat lras sigillo suo roboratas. Sic dīs dr nobis dedisse illud qd̄ ꝓmittit in sacris scripturis que tanꝯ veracissimuꝫ sigillū representant similitudinez veritatis prime. Uñ sicut rebrobis ꝓmittit desolatio Apocalipꝭ. xvij. Quātū glorificauit se ꝛ in delitijs fuit tantū date illi tormentū ꝛ luctū. sic electis ꝓmittit consolatio Mathei q̄nto. Beati qui lugēt qm̄ ipsi ꝓsolabuntur Bonū est ē ꝓ peccatis lugere vt solatiū diuine ꝓsolatiōis possumus obtinere ꝛ tūc reprobis ꝓmittit ieiuniuꝫ sic electis ꝓmittitur eternū conuiuium p supernum gaudiuꝫ. Isaie sexagesimo. v. Serui mei comedent ꝛ vos esurietis serui mei bibēt et vos sitietis. Serui mei letabuntur ꝛ vos ꝓfundemini. Fui mei laudabunt ꝓe exultatōne cordis et vos clamabitis ꝓe dolore cordis ꝛ ꝓe contritatōne spūs vllulabitis. sic ergo primo ꝓmēdatur beat⁹ barnabas a dignitate ꝑsone qō notatur cum dr barnabas. qō ē inter ōtatum filius consolationis qz plen⁹ fuit ꝓsolatōne spiritussancti Actuum. xi. Barnabas erat vir bonus plenus sancto spiritu ꝛ fide. ꝛ vt a posteriori incipiamus. In verbo proposito a tribus ꝓmendatur Primo eīm ꝓmendatur ab illustratione intellectus cum dicitur. erat plen⁹ fide. Secundo ꝓmendatur a dulcoratione affect⁹ cum dicitur. q̄ erat plenus spiritu sancto Tercio ab vtilitate effectus cū dr. q̄ erat vir bonus. primo ergo ꝓmendatur ab illustratōe intellectus cum dicitur. q̄ erat plenus fide. radius et fidei illuminat oculum cordis. Sicut radius solis illuminat oculū corpis. Unde Luce. xvij. dr de illo ceco q̄ clamabat domino transeūte. ihu fili dauid miserere mei. qō ihus interrogauit illuꝫ dicens quid tibi vis vt faciā. At ille dixit dñe vt videā. et ihesus dixit illi respice fides tua te saluum fecit. ꝛ statim vidit ꝛ sequebatur illum magnificans deum. Scō ꝓmendatur beatus barnabas a dulcoratione affectus qō notatur cū dr q̄ erat plen⁹ spūsācto Ecclesiastici. xxiij. Spūs meus super mel dulcis. Nam enīꝫ sicut mel habet dulcedinem preeminentē ceteris liquoribus sic spūssanctus habet dulcedinem supeminentez in suis donis gratijs ꝛ virtutibus. Sapientie. ij. ꝯ bonus ꝛ ꝯ suauis est dñe spiritus tu⁹ in nobis. Unde sicut sal est condimentum ciborum. sic gratia sancti spiritus est cōdimētum animoꝝ. Tercio ꝓmendatur ab vtilitate effectus cuꝫ dicitur q̄ erat vir bon⁹ Ipse eīm fuit ille vir beatus in certamine ꝓbatus. post certamē coronat⁹. De quo Jacobi. i. dr Beat⁹ vir qui suffert tentationem qm̄ cum probatus fuerit accipiet coronam vite sic ergo beatus Barnabas ꝓmendatur primo a dignitate persone cū dicitur barnabas. Secundo cōmēdatur a ꝓmunitate doctrine. cum dicitur. hortabatur omnes. Sciendū est ergo q̄ exhortatio doctoꝝ ꝛ predicatoꝝ debet ꝓsistere in tribus. Primo in declinatione peccatorum. Secundo in executione agendorum Tercio in fortitudine animoꝝ. Primo ergo doctores ꝛ predicatores debēt hortari auditores ad declinationē peccatoruꝫ ij. Machabeorū. xij. Fortissimus iudas hortabatur populū cōseruare se sine peccato sub oculis videtes que facta sunt ꝓ peccatis eorum qui ꝓstrati sunt sicut homo cum omni diligentia deuitat infirmitatem maxime mortem inducentez. sic hō diligēter debet declinare culpam cū perducat ad mortem eternam Romanorum. sexto. Stipendia peccati mors ꝓ tali seruitio tale premium ꝓ tali militia tale stipendium. Et ideo Ecclesiastici. xxj. dicit. Quasi a facie colubri fuge peccata. ꝛ si accesseris ad illa suscipiet te. sicut eīm carcer suscipit latronē. ꝛ sicut ꝓfunda cauea suscepit cadentem. sic peccata suscipiūt peccatorem. Et recte cōparat ꝓfunde foueę sicut eīm hō se potest precipitare in foueā profundā ꝓpria volūtate: sed inde nō potest exire sua potestate. sic homo ꝓpria volūtate in culpam mortalem cadit nec sine diuina bonitate nō euadit. Unde ps. Homo est spūs vadēs et nō rediens spūs est vadens ad culpaz ꝓpter hoc ergo iudas hortabatur populū cōseruare se sine peccato. ꝛ sequitur ratio: cū dr. videntes sub oculis ꝛc. Casus eīm reproboꝝ dr esse refrenatio electoꝝ. Numeri. xvj. Recedite a tabernaculis impioꝝ ꝛ nolite tāgere q̄ ad eos ꝑtinent ne inuoluamini in peccatis coꝝ. Ac si diceret non sitis cōformes in preuaricatione. simile eīm vicio seqtur cōsimile supplicio. Scō debent hortare doctores suos auditores ad executionez agēdoꝝ. ij. Chorin. vj Hortamur ne inanū gr̄am dei recipiaꝫ ille in vanū gratiaꝫ dei assumit qui ꝑm receptā gr̄am nō agit vnde gratia sine operis boni effectu similis est arbori sine fructu. Unde Paulus sibi gratiā datā cōmēdās. j. Chorinthe os. xv. dicebat. Gratia dei sum id qd̄ sū. ꝛ gratia dei in me vacua nō fuit: sed abundantius omnib⁹ illis laborauī. quasi diceret Gratia dei in me otiosa non fuit: sed magis fructuosa: qz operosa fuit vel laboriosa Unde seruus piger qui talentum dīni ab scondit in tenebras exteriores precipitatur Mathei. xxv. Et mulier fortis ex suis bonis opibus cōmendatur Prouerbioꝝ xxi. Date ei de fructu manuū suarum et laudent eam in portis opera ei⁹. Tercio debent hortari doctores suos auditores ad cōstantiā animoꝝ. ij. Macha. xiij. Judas hortatus est suos vt fortiter dimicaret ꝛ vsq; ad mortē ꝓ patris legibus staret. homo q̄ in hac vita vult ꝓprie saluti

vacare dz cōtra vitia fortiter dimicare. ꝛ dz bonus miles xpi belladi artē habere. Nā sicut dr Job. vij. Militia ē vita hois sup terrā. ꝛ tō xpi martyres tanꝯ ipsi⁹ fideles milites regna vicerūt. iusticiā operati sunt ideo reꝑomissiones adepti sunt. Hebre. xj. Sācti ꝓ fidē vicerūt regna operati sūt iusticiā. adepti sūt reꝑomissiōes sic ergo xpi fideles debēt fortiter dimicare. debēt etiā vsq; ad mortē ꝓ lege dīni stare sicut illi septē fratres. de q̄b⁹. ij. Machabeoꝝ. xj. legit. Pro patris legib⁹ vsq; ad mortē steterūt ꝛ ꝓ ipsis tormēta grauissima sustinuerūt. In nouo testamento sicut dr Hebreoꝝ. xj. Sancti ludibria ꝛ verbera experti sunt insuper ꝛ vincula ꝛ carceres. lapidati sunt. secti sunt: tentati sunt. in occisiōe gladij mortui sūt. ¶ Sic ergo cōmendatur beatus Barnabas a cōmunitate doctrine. Cuꝫ dicitur: hortabatur oēs. Et ista cōmunitas exꝑimitur tam ex parte populi auditētis qō exꝑimitur in distributione signi cōmunis. cū dicitur. omnes. ꝯ ex parte barnabe docentis. Ad generalez aūt doctorē ꝑtinet narrare preterita: demōstrare ꝑsentia ꝓnūciare futura q̄ i btō barnaba fuerūt Act. xiij. Erāt aūt in ecclesia q̄ erat antiochie ꝓphete ꝛ doctores in quib⁹ barnabas. Barnabas ergo fuit ꝓpheta ecce ꝓnunciatio futurorum. fuit etiaꝫ doctor cōmunitate oīm tē poꝝ. Sic ergo scō cōmendatur beatus barnabas a cōmunitate doctrine cū dicitur. hortabatur oēs. Tertio cōmendatur a predicatiōe stabilitati⁹ spei ꝛ fidei xpiane cum dicitur. in proposito cordis ꝑmanere. Sciendum est ergo q̄ triplex est bonum ꝓpositum quod debet quilibet bonus christi fidelis habere. Primo eniꝫ est ꝓpositū castitatiꝫ vel ꝑmētie. Scōm est. ꝓpositū vere fidei ꝛ spei solide. Tercio est ꝓpositum certaminis siue spiritualis pugne. Primo ergo est ꝓpositū castitatis siue continentie. Uñ scō Machabeorum. xviij. legitur de quodam sene qui vocabatur razias hic multis temporibus cōtinētie ꝓpositū fuabat in indaismo. corpusq; et animā contentus tradere ꝓ perseuerātia. ꝓpositum cōtinētie est ꝓpositū spūalis mūditie. Unde fidelis anima debet dicere dīno cum Sarra Thobie tercio capitulo. Tu scis dñe quia mundam seruaui animam meam ab omni concupiscentia. sicut sordes corporales inquinant corp⁹ ꝛ sic sordes spirituales animam maculant. Ecclesiastici. xviij. Post concupiscentias

tuus non eas ꝛa voluntate tua auertere
Si presles anime tue concupiscētias ei⁹
faciet te in gaudium inimicis tuis. homi
nes non facīt libenter aliquid vnde ini
mici eorum gaudebunt: sed magis vnde
doleant. Si ergo vis gaudium inimico⁹
tuorum ifā est demoniū declinare debes
sedes carnalium concupiscentiarum de
uitare: et quis parum valet cōtinēcia sine
finali pseuerātia. ideo subdit in auctorita
te ppōsita. Corpus ꝯ etiam cōtentus tra
dere p pseuerātia. sic ēm currentiū in sta
dio nil pficit velox cursus si deficiat ante
ꝯ pueniat ad terminū sue vie. sic pax p
des cōtinentia nisi claudatur inter ter
minus finalis pseuerantie. Matth. x. Qui
perseuerauerit vsq; i finē hic saluus erit.
Scdo est ppositū vere fidei ꝛ solide spei.
Hebreo⁹. vi. Fortissimū solatium hab ea
mus qui confugimus ad tenendam pro
positam spem quam sicut anchoram hab
emus enime turam ac firmam. Spes fide
lium anchore cōparatur. nam sicut ancho
ra nauem firmat ꝛ inferius sic spes animā
fidelē firmat superius. Unde spes nostra
non debet esse in inferioribus ꝛ trāsitoriis
sed in sup̄ioribus ꝛ eternis vñ illi qui in
istis inferioribus spem suam constituunt
seipsos miseros et miserabiles efficiūt. j.
Chorinth. xv. Si autem in hac vita tm̄ in
christo sperantes sumus. Miserabiliores
sumus omnibus hominib⁹. Nos ergo fir
mitatem spei nostre constituamus. non in
istis bonis exterioribus que vana sunt et
cito deficiūt: sed in bonis exterioribus q̄
interna sunt ꝛ proficiunt. vt p illa bona p
uenientes ad illa bona que eterna sunt ꝛ
nunq̄ deficiunt. electos saluant ꝛ vere re
ficiunt. In istis bonis spem suam posue
rat Paulus apostolus q̄ Romanor⁹. viij.
dicebat. Spe salui facti sum⁹. Et sciendū
est q̄ soliditas spei ortuz habet ex verita
te fidei. nullo ēm modo in bonis eter nis
spem nostram poneremus nisi eadem esse
firmiter crederem⁹. Unde sicut fides intro
ducit filium sic veritas fidei introducit so
lidamētū. Tercio est ppositū certaminis
siue spiritualis pugne Hebreo⁹. xij. Per
patientiā curramus ad ppositum nobis
certamen. aspicientes in auctorem fidei ꝛ
consummatorem Jhesum qui ppōsito sibi
gaudio sustinuit crucem. sicut peccatores
imaginum ad conspectum ipsarum alias
imagines compingūt. ꝛ sicut scriptores li
bror⁹ ad aspectum exemplarium alios li
bros conscribūt: sic vere fideles christi ad
exemplar vite ipsius actus suos ꝛ mores
exponūt Exodi. xxv. Inspice ꝛ fac secūdū
exemplar quod tibi in monte monstratus
est. De isto dño Jesu christo dr q̄ ppōsito
sibi gaudio sustinuit crucem. sed hoc fuit
ad suam ꝓfectum vtilitatem. Nam per
uenit ad gloriā eterne lucis Luce vltimo
Nonne hec oportuit christū pati ꝛ ita in
trare in gloriam. sic ꝛ nos si compatimur
et conregnabimus. vnde quis dr⁹ Bar
nabas socius fuit christi passionū socius
est eius consolationum. tanq̄ vnus de fi
lijs celestē regni. de quo Matthei. xxv. Ue
nite benedicti patris mei percipite regnū
quod vobis paratum est ab origine mun
di. Ad qđ regnum nos pducere dignetur.

De sancto Barnaba. Sermo secūdus.

Segregate michi
Saulum ꝛ Barnabam in opus
ad quod assumpsi eos Actuum
xiij. In verbo ppōsito notantur due. Pri
mo ēm notatur segregatio ꝛ lectio spec
tis istorum sanctorum apostolorum. Se
cundo notatur vtilis executio ministerij
ipsorum. Quantum ad primum sciendum
q̄ isti apostoli sunt a trib⁹ segregati a qui
bus debent boni prelati et viri religiosi
segregari. Primo enim debent segregari
ab infectione viciorum. Secundo debent
segregari ab inordinata dilectōe carna
lium amicorum. Tercio debent segrega
ri ab ariditate ꝛ obstinatione animorum
Primo ergo pontifices vel prelati debēt
separari ab infectione viciorum Hebreo
rum. vij. Talis enim decebat vt nobis es
set pontifex sanctus impollutus segrega
tus a peccatoribus. Tria dicit a quibus
debent boni prelati separari. Primo ab
immūditia contracta. qđ notatur cum di
citur innocens. Secūdo a culpa perpetra
ta qđ notatur cū dicitur impollutus. Ter
cio a cōuersatione inhonesta. quod notat
cum dr segregatus a peccatoribus. Primo
ergo debent segregari ab immūditia cōtra
cta. ista immūditia est culpa originalis que
deletur p lauachrū regenerationis. Baptis
mus ēm est ablutio peccatorum. Iohannis sa
cramētor⁹ introductio in regnum celorū
Titum. iij. Per lauachrū regenerationis
et renouationis spiritus sancti quem effu
dit in nos abunde per Jesum christū sal
uatorem nostrum vt iustificati gratia ip
sius heredes simus ſm spem vite eterne
Unde renati et renouati per regeneratio
nis lauachrum ꝛ aggregati communioni

sanctor⁹ illud psalmiste: dicere possunt:
Ego aut in inocentia mea ingressus sum
Scdo debet esse liber a culpa perpetrata
qđ notatur cū dicitur. impollut⁹ Leuiti
ci xi. Qui tetigerit mortuum in pollutur
Mortuum tangit qui peccato mortali
consentit et talis spūaliter seipm polluit
Sophonie. iij. Sacerdotes polluerunt sā
ctū ispūaliter illi sacerdotes sancti pollu
erūt. qui ad mensam alta ris in qua pcip⁹
tur sanctū sanctor⁹ ac si esset aliquid pol
lutum undecunq̄ ꝛ irreuerenter accedūt.
Malachie. i. Uos polluistis nomen meum
in eo q̄ dicitis mensa domini ꝓtaminata
et qđ supponit' ꝓpitibile est. Tercio de
bēt segregari a peruersatōe inhonesta. Nā
sicut homo qui tāgit picē inquinatur ab
ea Ecclesiastici. xiij. Sic homo frequēter I
quinatur etiā ex societate peruersa. Propter
hoc apostol⁹ ab hoibus induratis hemi
nes ad fidem christi de nouo conuertis se
gregauit Actuū. xix. Cum quidā indura
rentur ꝛ non crederent maledicentes vi
am domini cōā multitudine descendens
ab eis segregauit discipulos. Ab ista iho
nesta conuersatione debent separari speci
aliter prelati qui in exemplū aliorum sūt
positi Titus. ij. In omnibus seipsum pre
be exemplū bonor⁹ in doctrina in integri
tate ꝛ in grauitate in doctrina dicit ꝑtū
ad disciplinam eruditionis. in integritate
quantū ad mundiciam cordis ꝛ corporis
in grauitate dicit quantum ad honestatē
conuersationis. Sed multi sunt prelati q̄
non prebent seipos exemplū bonor⁹ ope
rū in doctrina. qz sūt ignari nec in integrita
te qz sūt mēte et corpore polluti. nec ēt in
grauitate qz sūt vani ꝛ ēt dissoluti. Scdo
dz prelat⁹ segregari ab inordinata dilectōe
carnalitū amicor⁹ Halla. i. Cū aūt placuit
illi q̄ me segregauit ex vtero matris mee et
vocauit p gr̄am suā. vt reuelaret filiū suū
in me euangelisarē illū in gentibus. ꝛ cō
tinuo nō acquieui carni ꝛ sanguini Carni ꝛ
sāguini acquiescūt qui carnales amicos
nepotulos ꝛ psanguineos licet idignos i
patrimoniū crucifixi introducūt Michee. j.
Qui edificatis spōl sāguinib⁹. Syon in sā
guinib⁹ edificare nihil ē aliud ꝙ nepotes
et psanguineos ecclesia quā xps sāguine
ꝓprio redemit ditare Osee. iij. Sāguis
sāguinē tangit. Unde sanguis sanguinez
tangere dicitur. quando affectus carnalis
nepotes vel cōsanguineos sanguine sibi
coniunctos licet indignos in ecclesiaz ad
ducit. Unde de talibus nō potest dici illō
Johānis. i. Qui non ex sanguinib⁹ neq;
ex voluntate carnis neq; ex voluntate vi
ri sed ex deo nati sunt. Boni homines ex deo
nati scientia ꝛ moribus decorati nostris tē
poribus a beneficijs ꝛ ecclesiasticis dignī
tatibus repellūtur. Et qz caro spiritui p
ualet carnales sup̄ spirituales in ecclesia
dei sublimātur. Et iccirco q̄ nō solum san
guis sanguinē tāgit. imo sanguis sāguinē
restringit. sanguis sāguinē interficit. parū ei
curāt cognati ꝛ nepotuli si eor⁹ plati auū
culi dānentur dū tamē ipsi ditentur. imo
ipsorū dānatio sibi expedire videt Johā
nis. xi. Expedit vobis vt vnus moriat hō
pro populo ne tota gens pereat. Ac si di
ceret magis expedit est vt iste episcop⁹
eternaliter moriat ꝙ totū genus ei⁹ fame
ꝛ inedia atteratur ꝓpter hoc ad eruditionē
prelatorum dicit Deutronomij. tricesimo
tercio. Qui dixit patri suo ꝛ matri sue ne
scio vos ꝛ fratrib⁹ suis ignoro illos ꝛ ne
scierūt filios suos hȳ custodierūt eloquiū
tuū ꝛ pactū tuū seruauerūt. Multi sūt pre
lati q̄ habēt ignorātiā diuine legis igno
rantiā regēdi gregis ſz pauci aut nulli in
ueniūtur q̄ habent ignorantiā qui generꝫ
Tercio debēt prelati separari ab ariditate
ꝛ obstinatione animorū ꝑ. lxvij. Pluuiā
voluntariam segregabis hereditati tue
deus. Ista pluuia nō est mala que impul
su ventorum descendit ex quadam neces
sitate sue grauitatis. ſz est pluuia spiritu
alis gratie dei que ex bonitate diuine vo
luntatis procedit Ysaie. xlv. Rorate celi
desup̄ ꝛ nubes pluant iustum. ꝛ nisū plu
ere nihil aliud est ꝙ dei gratiam ad insti
ficationem impij infundere. vel potest di
ci q̄ pluuia voluntaria est doctrina eruditionis
que a doctoribus et prelatis quasi
nubibus spiritualibus deiecdit Ecclesia
stes. xi. Si repleti fuerint nubes imbrem
supra terram effundent. Nubes fuerunt
isti gloriosi apostoli beatus paulus ꝛ bar
nabas. qui nubes sūt appellati quia fue
runt suspensi p desiderium ꝛ sanctā affe
ctionez. elevati p contemplationē. in plu
uiam resoluti per sanctam doctrinā ꝛ eru
ditionem. vnde quilibet istorum ductum
potuit dicere illō quod legitur Deutrono
xxxij. Concrescat in pluuiā doctrina mea
fluat vt ros eloquium meum. Ab ista eri
ditate ꝛ obstinatione cordis beatus bar
nabas bene segregatus fuit. qui se ꝛ sua
domino iheſu christo ꝛc.⁹ discipulis de
dicauit Actuū. iij. Joseph qui cognomi
natus est barnabas ab apostolis quod ē

inter terrarum filius consolationis Leui tes cipr̃ius genere cum haberet agruz vẽ didit eum ⁊ attulit pretium ⁊ posuit ante pedes apostolorũ. sic ergo primo notatur specialis electio istorum apostolorum cũ dicitur. segregate mihi paulum et barna bam. Secũdo notatur vtilis adimpletio ministerij ipsorum. cũ dicitur. in opus ad quod assumpsi eos. Sciendum est ergo q̃ ad presens distinguitur tripler opus. pri mo em̃ est opus electum per impermixtio nem vitioz. Scõo est opus probatum p discussionem actuum interioruz. Tercio est opus perfectuz per tollerantiã aduer sorum. primo ergo est opus electum per impermixtionẽ vitiorũ. Ecclesiastici. xliij Omne opus electum iustificabitur ⁊ qui operatur honorabitur in illo. Illud op⁹ dicitur electum quod est virtꝰ impermix tum. Sic etiam bonus homo debet opa ri vt discernat bona a malis Ecclesiasti. ly. Apposuit tibi aquam ⁊ ignez ad quod volueris porrige manum tuam. ante ho minem ⁊ mors ⁊ vita. ⁊ bonum et maluz. qõ placuerit illi dabit illi. Tu ergo si re cte eligas retrahere manuz tuã ad aquã gratie retrigerẽtis. fuge malum ne p il lud dãneris. elige bonum vt pro illo sal ueris ps. lxxxiij. Elegi abiect⁹ eẽi domo dei magꝛ q̃ habitare tabernaculꝫ peccato. Ille dicitur habitare i tabernaculis peccatorum qui se conformat iniquitati bus eorum. Sic ergo omne opus electuz iustificabitur ꝓpter quod illud ex diuia iusticia vite glorie tribuit Prouerbiorũ x. Opus iusti ad iusticiã. Fructus autem i pij ad peccatum. sequitur. et qui operat illud honorabitur in illo. Opus em̃ bonũ defert secũ vexillũ glorie ⁊ honoris Op⁹ vero malum defert secum vexillum igno minie ⁊ confusionis Romanorum. 2. Red det vnicuiq; fm opera eius. his quidez q̃ fm potentia boni operis gloriam ⁊ hono rem ⁊ incorruptionem querentibus vitã eternam. his aũt qui sunt ex contentiõe ⁊ qui nõ acquiescunt veritati. credũt aũt iniq̃tati ira ⁊ ind ignatio tribulatio et an gustia in omnem animam hominis ope rantis malum. Secundo est opus proba tum per discutionem actionum interioꝝ ad Gallath. vi. Opus suuz ꝓbet vnusq̃s q̃ ⁊ sic in semetipso tantum gloriam ha bebit ⁊ non in altero. Opus interius nr̃z dz eẽ sicut argẽtũ examiatũ. purgatũ ter re ꝓbatum septuplum. Debet esse argen tum examinatũ igni aduersitatis ⁊ tribu latiõis. dz esse purgatũ terre id ẽ termia re mũdane cupiditatis. ⁊ tũc a xpo ẽ ꝓba tũ septuplũ munere atq; gr̃e septiformis pꝰ. Exercitabar ⁊ scopebã spz meũ. Exer citabar. ecce diligẽtia interioꝝ discussiõis seq̃t ⁊ scopebã spz meũ. ecce efficatia dili gẽtis purgatiõis. sic q̃ op⁹ suũ ꝓbet vnus q̃sq; seq̃t. ⁊ sic i semetipso tm̃ gliaz habe bit ⁊ nõ in altero. Ille i semetipo ⁊ nõn alio gloriã habebit q̃ de testionio conscie tie ꝓfidebat scõo ad Chorinteos. i. Gloria nr̃a hec est testimoniuz ꝓscie nostre. Ille erecto capite potest coram summo iudice ꝓparere qui habet in se testimonium con scientie bone. Ipsa em̃ non nouit mẽtiri nec falso depõere ⁊ nouit meliora appro bare ad Phililipenses primo capitulo cha ritas vestra magis ac magis abundet in omni scientia ⁊ in omni sensu vt probetꝫ potiora. Charitas ẽ discreta estiatrix re rũ. nec decipitur i electiõe agẽdoz Ter cio est opus perfectũ p tollerẽtiã aduer soz Jacobi. i. Patientia opus pfectũ hz vt sitis pfecti ⁊ integri in nullo deficiẽtes patientia dz opus pfectũ habere q; per fectio ipsi ẽ malũ p malo. maledicũ pro maledicto nõ reddere sz magis ecõtrario bñ dicere primo petri. 3. Uel q; patientia ideo opus pfectũ dz habere q; quãto am plius hõ patiens tribulationibus ꝓcutitur tanto pfectior efficit. patientia est si milis aromaticis speciebꝰ que quãto ma gis i mortario ꝓterunitur tãto odor am plius ab ipsis diffũdit Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate xpi tribulatio. an an gustia. an fames an nuditas. an psecuto an piculũ. an gladius. Et seq̃t. certus sũ q̃ neq; mors neq; vita ꝛc. poterit nos se parare a charitate dei q̃ est in ipso ihesu christo domino nostro. bñ i isto patiẽtia opus perfectũ hz q̃ndo nulla aduersitas sup̃abat. sz magis i charitate christi soli dabat. sic ergo patientia hz opus perfe ctũ vt sitis pfecti ⁊ integri. in nullo defi cientes. qui bonum iceptum vsq; ad fina lem perseuerantiam perducit. sed ecõtra rio de malis dicitur prouerbior. xi. Im pius facit opus istabile seminanti autez iusticiam merces fidelis. Opus instabile dicitur quod finali perseuerãtia minime stabilitur. sed seminanti iusticiam merces fidelis redditur. quia ꝓmium iurta me ritũ retribuitur Isti gloriosi apostoli bar nabas ⁊ paulus opus iusticie predicãdo seminauerunt. Et in hoc domino inuenti ministrauerunt. ipsi em̃ fuerũt de illis de

quibus ad Epheos quarto legitur. Ipe dedit quosdam apostolos alios pastores et doctores ad consummationem sancto rum in opus ministerij. quia ergo fideli ter ministrauerunt cum domino gloriam eternaz modo percipiũt Johãnis. 12. vbi fuerit ego illic ⁊ minister meus erit. Et que ris vbi est domin⁹ ihesus xps. audi apo stolum ad Philipenses. 2. Omnis lingua confiteatur quia domin⁹ noster Jhesus christus est in gloria dei patris. Ad quaz nos perducere dignetur

De sancto Johãne baptista Sermo. i.

TU puer prophe ta altissimi vocaberis. Luce primo. In verbo ꝓposito no tãtur duo a quibus beatus Johannes baptista commendatur. primo commen datur a munditia vite cum dicitur. tu pu er. Secundo commendatur ab eminetia scientie vel doctrine. cum subditur. pro propheta altissimi vocaberis. Quantũ q̃ ad primũ sciendum q̃ sunt quattuor pro prietates puerorũ laudabiles. primo em̃ solent habere pueri puritatẽ in actu. Se cundo humilitatẽ in effectu. Tercio ido neitatẽ in pfectu. Quarto pulchritudinẽ in aspectu. Primo q̃ debẽt habere pueri puritatem in actu Judicum. 13. Erit puer nazareus dei ab infantia ⁊ ex matris vte ro ⁊ ipse incipiet liberare israel. Nazare⁹ interꝓtatur mũdus vel sanctus. In quo beat⁹ iohes baptista bene designatur q̃ fuit purus ⁊ sanctus. Ipse em̃ fuit de pu eris illis de quib⁹ Danielis. i. dicitur. p̃ cepit rex eunuchoꝝ vt introducerẽt pue ros in quib⁹ nulla erat macula. decoros forma ⁊ eruditos sapiẽtia omni. Tria tã git que debent habere boni ⁊ sancti pue ri. Primo enim debent habere humilita tem in affectione. quod notatur cum dici tur. in quibus nulla esset macula. Secun do debent habere honestatem in conuer satione quod notatur. cũ dicitur. decoros forma. Tercio debent habere claritatẽ i cognitione. quod notatur cuz dicitur eru ditos sapientia omni. Et talis fuit beat⁹ Johannes baptista. Ipse ei fuit hõ pure affectionis. clare ⁊ eminentis cognitõis. fuit etiam non solum puer sed puer nasa reus dei Nazareus interꝓtatur ꝓsecra tus. ⁊ talis fuit beatus iohãnes baptista qui ab vtero deo consecratus fuit. hiere mie primo capitulo. Priusq̃ te formatem in vtero noui te. ⁊ antecq̃ exires de vẽtre sanctificaui te. quod competenter de bea to Johanne baptista potest dici. ex eo qõ de ipo Luc. i dr. Repleatur spũsancto ad huc ex vtero mris sue. Sic ẽ beatus iohs baptista fuit puer nazare⁹. i. puer deo ꝓse crat⁹ ex vtero mris. ipe ẽt liberare israel inchoauit. qñ sibi pñiaz pdicauit et regni celoꝝ a primatoẽz pdixit Mat. iij. peni tẽtiã agite appropinq̃bit ei regnũ celoꝝ sz istã liberatõez quã btus iohs bap. icho auit filꝰ ꝓsumauit qñ ꝓpriꝫ sãguis effusi one nos redemit. i. Pe. i. Non corruptibi libus auro vel argẽto redẽpti estis de va na vra ꝓuersatõne pñe traditõis. sz pre cioso sãguine q̃si agni imaculati ⁊ incõta minati ihu xpi. Et qz nra liberatio p ipm facta ẽ idcirco mortẽs in cruce dixit. Con sũmatum est Joh. xix. Nos ẽ tãc̃ in fine misse ꝓpter missionẽ istius solẽnis hostie dicam⁹. Ite missa est. ꝓpter missam solen nẽ hostiã. vl̃ bñdicam⁹ dño ꝓpter amotã miseriã. vel redescant i pace. ꝓpter adep tam redẽptionẽ. Scõo pueri dñi hr̃e hũi litatẽ i affectu hiere. i. A. a. a. dñe ds me us nescio loqui qr puer ego sũ. Iste ꝓphe ta ad predicandũ mittebat er dñs auctoritate ⁊ ipse ne ꝓdicaret seipm excusabat er ꝓpria humilitate. ꝓtra multos religio sos qui officiũ ꝓdicationis desiderãt ⁊ af fectant. ⁊ testimonio ꝓscie si ei⁹ testimoni um recipiãt seipos tanc̃ indignos ꝓdem nãt. Marie cũ eoz ꝓlati ipos ꝓgnoscẽtes q̃ntũ pñt facere sñ scãdalo ipos retrahãt magna fatuitas est alioꝝ eruditõi vacare ⁊ de ꝓpria correctione nõ curare. desi derãtes officiũ pdicatiõis sũt retrahẽdi excusãtes ꝺo se ex hũilitate sũt mittendi hiere. i. Noli dicẽ qr puer ego sum q̃si ad oia q̃ mittã te ibis ⁊ vniuersa q̃cũq; man dauero tibi loqr̃. Isti hũilitatẽ btus io hannes bap. bene retinuit. qui cum pos set credi esse christus seipsum christũ esse er hũilitate solide subsistere q̃ vane supra seipsum se erigendo superbe deficere. p pter quod dicere poterat Sapien. ix. We liores in pulchritudine et corpulẽtiores in habitudine. Ad litteram quando acci cidit q̃ boies nutriti grossiorib⁹ cibis pul chriores sũt ⁊ fortiores illis q̃ nutriti sũt cibis delicatiorib⁹. sz quicq̃d sit de vultu exteriori q̃ frequenter ieiunio palescit ci bo vero pinguescit cum de vultu interiori cordis siue mẽtis. illũ ei ieiunior abstinẽ tia decorat quẽ cibor superfluitas detur pat Canticoꝝ. i. Nigra sũ sed formosa sũ

Universidad de Sevilla Biblioteca

nterius in mẽte l oculis dei. Uñ primus hõ q̃ in statu ieiunij retinuit innocentie decorem. p̃ pcm̃ gule caloris et frigoris z stis sustinuit dolorẽ. istã pulchritudiez interius i cordis facie bñ habuit btus iohãnes baptista ex austeritate pñie z ieiunij z abstinentie. ei⁹ vestimentũ erat cilicij de pilis camelor. Ei⁹ por⁹ erat aqus iordanis. ei⁹ cib⁹ erat mel silueste et vł locustæ Wat. 3. Johẽs habebat vestitũ de pilis camelor z zonã pelliceã circa lũbos suos. esca aut eius erat locuste z mel silueste. Sic g̃ beatus iohẽs baptista cõmendatur p̃mo a puritate vite. cum dr. tu puer. Scõo cõmendatur ab eminẽtia scie z doctrine. cũ subditur. ppheta altissimi vocaberis. Sciendũ est g̃ q̃ttuor legũt q̃ fãctos pphetas 2comitabãtur. Primũ ẽ illustratio aior. Scõz est denũciatio futurorũ. Tercũ ẽ curatio leprosorũ. Quartũ est directio viatorũ. Primo g̃ sanctos p pheta. Ipe ei p medios duos parietes p vtrq̃ scz sue mris z vtr⁹ gloriose ẽgnis aduẽtũ saluatoris cognouit. z eo cognito ꝑ gaudio exultauit Luc. i. dixit Elizabet mater ei⁹. Ecce em̃ vt facta est vox salutatõnis tue in auribꝰ meis exultauit i gaudio ifans in vtero meo. Nõ solũ ppheta uit in vtero. Sed sanctus est z datus ẽ ei ofus pphetie in deserto Luce tercio. Factũ est verbum domini sup iohãnẽ zacharie filium in deserto. Uerbuz domini sup ppheras fieri dr. q̃ spiritus veritatis qui est in ppheris loquitur. sup ipos dignitate attollitur Isaie. lxi. Spũs dñi sup me eo q̃ vnxerit me ad annunciandum misit me mansuetis. Scõo 2comitabitur sctos pphetas denũciatõ futurorũ 3utro. xvij. ppheta de gente tua z de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi dñs deꝰ tuꝰ ipz audies. Dñs q̃ beatuz iohãnẽ baptistã ad predicãdum z predicendũ futura misit filios israel ppheta de gentibꝰ frib⁹ suis suscitauit. Ipe em̃ fuit filius zacharie põtificis legis. vñ hic dr. ipz audies. Audiẽdus erat beat⁹ iohẽs bap. z tudei ne possent se excusare p ignorantiaz tpemet clamauit suaz audientiam Ysa. xlix. Audite insule z attẽdite populi de lõge dñs abvtero vocauit me. Et de ventre matris mee recordatus est nominis mei. Et posuit os meũ quasi gladiũ acutũ. Dñs em̃ os beati iohis bapti. q̃si gladiũ acutũ posuit q̃ si sua sancta predicatione vitia de ꝛtumꝰ separauit z ñ solũ btus iohẽs ba. filius ista el predicauit imo z futura predixit Wat. .xi. Cuius ventilabiũ in manu sua et mũdabat aream suam z 2gregabit triticum in horreũ suũ. paleas aũt igni 2buret inextinguibili. vẽtilabiũ hic põt appellari discussio iudicij futuri q̃ erit in manu iudicis supni. aree aũt mundatio põt appellari electoꝝ inouatio. ignis em̃ conflagrationis elementa renouabit que fetoꝝ peccatoꝝ deturpauit Isaie. lxv. celos nouos et terrã nouã ego creo dicit dñs. q̃ est intelligendũ. celos nouos. i. inouatos non em̃ celi destruentur z noui creabũtur. sed tã creati inouabũtur. p triticũ pñt electi signari p paleas vero reprobi. Electi tã⁹ triticũ dñicũ 2gregabũtur in ei⁹ horreũ. q̃si dicẽt eis. venite bñdicti patris mei p cipite regnũ reprobis ꝛo tã⁹ paleꝰ 2burẽtur igne inextinguibili q̃ dicetur eis. Ite maledicti i ignẽ eternũ Mat. xxv. Tercio 2comitat sãctos pphetas curatio leprosorũ. iiij. Re. v. Utinã fuisset dñs me⁹ ad pphetã qui est i samaria ꝓfecto curasset eũ a lepra quã hz sicut dñs p heliseũ prophetã curauit naamã syrũ a lepra. cognali sic p beatũ ioh. bap. curauit multos a lepra peccatoꝝ q̃ ẽ lepra spũalis Wath. 3. Exibat ad eũ hierosolima z omis iudea regio circa iordanẽ z baptizabãtur ab eo i iordane ꝓfitentes peccata sua. ꝓfessio peccatoꝝ ẽ curatio spũalis Prouer. xxviij. q̃ abscondit scelera sua nõ dirigetur. q̃ aũt ꝓfessus fuerit z relinq̃rit ea misericordiã cõsequitur. Ecce potes videre q̃ p ꝓfessionẽ culpe fit accessio divine misebie. z p consequẽs curatio spũalis lepre. Quarto solet 2comitari sãctos pphetas directio viatorũ Sap. xi. Direxit ops eoꝝ in menib⁹ pphete sancti. sãctus pphera fuit beat⁹ iohãnes bap. q̃ teste veritate ñ. solũ fuit pphera sed plus q̃ pphes Wat. xi. qđ ex istis i deserto videre pphetã etiam dico vobis z plus q̃ ppheta. Dñs i man⁹ istius sancti pphete opa iudeoꝝ direxit q̃n ipoꝝ peccata ad pdicatorem beati iohis correxit Wat. 3. Facite ergo dignuz pñie fructũ. iã securis ad radicẽ arboꝝ posita est. ois arbor q̃ nõ facit fructu excidet et in ignẽ mittetur Luc. 3. vñ legit⁹ qđ ip sum veniebãt q̃ cõperẽter oibus ñdebat

et monita salutaria illis dabat. Q̃ ic est de quo Isaie. xl. 3r. Uox clamantis in deserto parate viam dñi rectas facite in solitudine semitas dei nostri. via dño prepara tur q̃n eius mãdata diligenter audiũtur et audita ope adimplent. tũc semitas dei nostri in solitudine rectas facimus q̃n cõ filio in religione aggredimur Prouer. iiij. Uiã sapiẽtie mõstrabo tibi. hoc 3r. quãtũ ad implẽtionẽ mandatoꝝ. et sequitur. ducam te p semitas equitatis. hoc 3r. quantum ad implẽtionem filioꝝ. et sequitur. quas cum ingressus fueris non arctabuntur gressus tui z currẽs nõ habebis offendiculum. i. ad Chotintheos. ix. Sic currite vt comprehendatis. Nos ergo sic curramus in stadio ꝓsentis vite tanq̃ boni viatores. vt in futuro efficiamur vite beate boni possessores. Quod nobis prestare dignetur.

De sctõ iohãne baptista. Sermo scõs.

Adomnia q̃ mittam te ibis. et vniuersa q̃ mãdauero tibi loqueris. Hieremie. i. In verbo proposito duo notantur que beato iohãni bapti. dicuntur. Primo em̃ notatur impositio officij predicatiõis cum 3r. Ad oia que mittam te ibis. Scõo notatur impositi officij executio cũ subditur. et oẽ quecũq̃ mãdauero tibi loqueris. Sciẽduz est ergo q̃ beatus iohes missus fuit ad quattuor. Primo enim missus fuit ad detestationẽ viciorũ. Secũdo propter attestationez veroꝝ. Tercio propter eruditionem indoctorũ. Quarto propter directionem viatorũ. Primo ergo fuit missus propter detestationez viciorũ. Exodi. xxiij. Mittaz precursorẽ tuum angelũ vt eiciam chananeũ z amoreum z intres in terrã fluentẽ lacte z melle. Beatus iohes baptista fuit missus tanq̃ precursor dñi. precessit em̃ aduentum dominicum tanq̃ vox verbũ. tanq̃ nuncius dñm. tanq̃ paranimphus spõsuz Johis. i. Johãnes testimoniũ phibet de ipso z clamat dicens. Hic erat quem dixi qui post me venturus est ante me factus est. Tria dixit. Post me venturus est. intellige duratione tẽporis Ante me factꝰ est intelligere debes ordine dignitatis. Prioꝝ me erat intelligere debes eternitate diuinitatis. Sic ergo beat⁹ iohes fuit ꝓcursor dñi. et subdit ratio missionis cum dicitur. z eiciaz chananeũ et amoreum. per chananeũ et amoreuz qui erant peccatores pessimi possunt peccata magna designari que eradicata sunt predicatiõe beati iohis. Uñ dicebat Luce. iij. Genimina viperaꝝ ds ostendet vobis fugere a ventura ira. Beat⁹ iohãnes vocauit iudeos genimina viperarũ q̃ veneno mortifero pleni erãt. z ideo dat eis penitẽtie remediam vel antidotum ne interirẽt Luce. iij. Facite dignos fructꝰ penitẽtie. Sz quia penitẽtia hz duas pedissequas sibi familiares z amicas illas subdit beat⁹ iohes baptista. Prima pedissequa est spes ex consideratione divine misericordie. Secunda est timor ex consideratione iusticie divine. Primo ergo põit spem ex consideratione divine misericordie ne desperatio ne fungerent Luce. iij. Potẽs est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. De lapidibꝰ filios abrahe suscitare nichil aliud est q̃ dura corda ad penitẽtiã ex spe dulcedinis divine misericordie emollire. Scõo subdit alteraz pedissequã scz timorem ex cõsideratione divine iusticie ne per supbiam instarẽtur Luce. iij. Omnis arbor que non facit fructum bonũ excidetur z in ignẽ mittetur. sic ergo chananeũ z amoreum ꝑficere nichil aliud est q̃ peccata in cordibꝰ pctoꝝ plantata euellere. sequitur hic. z ires in terram fluentem lacte z melle. Terra fluens lacte est dulcedo celestis glorie quã intramus p fructũ cõdigne pñie. Mathei. xiij. Penitẽtiã agite appropinquabit em̃ regnũ celoꝝ. Scõo fuit missus beatus iohãnes ꝓpter attestationez veroꝝ Joh. i. Fuit homo missus a deo cui nomen erat iohãnes hic venit i testimoniũ vt testimoniũ phiberet de lumie. Beatꝰ iohes fuit a dño missus sicut legatus fidelis ex latere dñi. Ipse sibi carissimꝰ et specialissimꝰ Prouer. xxv. Sicut frigus niuis in die messis ita legatus fidelis ei qui misit eũ animã illius requiescere facit. aia xpi i beato iohãne bap. requieuit. q̃ gloriosis ipsi⁹ meritis acquieuit. vñ ipsi cõperit id qđ dicit Mathei. iij. Hic est filius meus dilect⁹ in quo michi complacuit. Sic ergo beatus iohes fuit missus a deo z hoc sicut saperẽ us est dictũ ꝓpter attestationem veroꝝ. Unde subditur. Hic venit in testimoniuz vt testimoniũ phiberet de lumie. sicut aurora nõ est lux plena: sed est nũcius et testis sic beat⁹ iohẽs nõ erat lux vera: sed erat testis z nũcius supuenture plene lucis id est filij dei sume z incõmutabilis ẽtatis. Johis. i. Nõ erat lux vera: sed vt testimoniũ phiberet de lumie. Erat lux vera que

De sctō Johāne baptista. Sermo secūdus.

illuminat oēm hoiem venientē in hūc mūdū Tercio fuit missus iohes ad eruditionez indoctoꝝ Ysaie.lxj. Spiritus dñi sup me eo q̄ unxerit me. ad annūciādū māsuetis misit me. Beat⁹ iohes bap. unctiōe spūs unctus fuit. ⁊ ideo in oib⁹ fuit edoct⁹ Ecclesiastici. xxxix. Si dñs magn⁹ voluerit ipē intelligētie replebit illū ⁊ ipse ranq̄ imbres mittet eloq̄a sapiētie sue. Beat⁹ iohes baptista spirita itelligētie replet⁹ et agrū nascētis ecclesie ybermine irrigauit. ⁊ tm̄ pfecit q̄ incredulos ad prudentiam iustoꝝ cōuertit Luce.i. Ipe pcedet ante illū in spiritu ⁊ virtute helye vt conuertat corda patrū in filios ⁊ incredulos ad prudentiā iustoꝝ est peccata deserere et bonis opib⁹ insudare. Sic ergo beat⁹ iohes baptista unctiōe spiritussancti fuit unctus. Dñs fuit doctor plen⁹ omni māsuetudine ⁊ humilitate Math.xi. Discite a me: quia mitis sum ⁊ humilis corde. Jō in scola sua vult scolares habere. alit nō pñt ibi pficere Ecclesiastici. v. Esto māsuetus ad audiēdū verbū dei vt intelligas ⁊ cū sapiētia pferas resp̄sum ver. Quarto fuit missus beat⁹ iohes bap. ad directionē viatoꝝ Walachi.iij. Ecce ego mitto angelū meū ⁊ preparabit viam ante faciē meā. Beat⁹ iohannes dictus est angelus tum rōne prelati tū rōne officij. Angelus em̄ nomen est nuncij Hebreoꝝ. i. ōr de angelis. Omēs sunt administratorij spūs in ministerium hominū missi. ppter eos qui hereditarē capiūt salutis. ppterea ergo Beat⁹ Johānes dict⁹ est angelus: q̄ fuit xp̄i precursor ⁊ nūcius. sequitur. et preparabit viam ante faciem meam. In cordibus via paratur q̄n ibi vitia exturp̄antur ⁊ virturum opera inserūtur. Ysaie.xl. Vox clamantis in deserto rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Omnis vallis exaltabitur. et omnis mons et collis humiliabitur. ⁊ erūt prava indirecta ⁊ aspera in vias planas. Quattuor dicit. Dicit em̄ ois vallis exaltabitur. hoc itelligitur quantum ad exaltationē humiliū. Et omnis mons ⁊ collis humiliabitur. istud intelligitur quantum ad directionez superbox. Erūt prava indirecta hoc intelligitur quantum ad directionem deuiorū. et aspera in vias planas hoc itelligitur quātum ad dimissionē rancoꝝ ⁊ quietationē animoruꝫ. Sic ergo primo notatur officij predicationis impositio. cum dicitur. ad omnia que mittam te ibis. Scdo impositi officij executio. cum ōr. ⁊ vniuersa q̄ mandauero tibi loqueris. Sciēdū est ergo q̄ beatus iohānes baptista primo loquebatur vtilia ad remissionē peccatoꝝ. Scdo laquebatur seuera ad castigationē puerꝝ. Tercio loquebatur discreta ad informationē perfectoꝝ. Quarto loquebatur pfunda p spem ⁊ expectationē eternoꝝ. Primo ergo loquebatur vtilia ad remissionem peccatorū Ysaie.xl. Loquimini ad cor hierusalē ⁊ aduocate eam. quoniā impleta est malitia. dimissa est iniquitas illius. Bene dicit. Loquimini ad cor hierusalem. nō em̄ debemus tantum loqui ad aures predicando placēcia Ysaie.xxx. Loquimini nobis placentia videte nobis errores: sed debemus loqui ad cor predicādo vtilia et q̄nq̄ pungentia similiter ad amorē dei inflammantia. talia em̄ debēt esse verba diuia Luce vicesimoquarto. c. Nōne cor nostrū ardens erat in nobis de Jesu cum loqueretur nobis in via. talia em̄ erant verba beati Johānis inflāmantia scilicet ad amorem dei ⁊ primi Johannis quinto. Erat lucerna lucens per eruditionem: sed ardēs per dilectionē: vnde quia ardebat: ideo ad amorem dei incēdebat. et ecōtrario pōt dici q̄n q̄ nō ardet nō accēdit. sic ergo loqui debem⁹ ad cor hierusalē ⁊ aduocare eā id est vocare ad penitentiam. quia dñs paratus est penitentē recipere ad misericordiā Hieremie.xviij. Si penitentiā egerit gens illa a malo suo propter quod locutus sum aduersus eaz agam et ego penitentiam super malo q̄ cogitaui vt facerē ei. ⁊ sequitur hic. Quoniā impleta est malitia eius. Aliquid dicitur impletum vel quando pficitur sicut domus dicitur impleta quando ex toto pfecta. vel quando finitur. ⁊ sicut dies dicitur impleta quando est finita. Sm̄ istū modū vltimū malitia dicitur impleta quādo peccator dimissis peccatis ad christū conuertitur ⁊ ab ipso misericorditer suscipit Hieremie.iij. Tū reuertere ad me et ego suscipiam te dicit dñs. Sic ergo beatus Johannes primo predicabat vtilia ad remissionem peccatorum Luce tercio capitulo. Uenit iohannes in omnem regionez iordanis predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Secundo predicabat seuera ad castigationē puerꝝ Hieremie.xxvj. capitulo. In veritate misit me dñs ad vos vt loq̄rer in auribus vestris ola ẏba hec. Hieremias loq̄bat in deis seuera attm̄ ẏa erāt: q̄ erāt sibi a spū veritatis ispirata. sic beat⁹ ioh. baptista erat seuera attamē vera dicebat Marci. vi. Dicebat iohes herodi nō licet tibi habere vxorē fratris tui. ⁊ quia beat⁹ iohānes baptista herodem arguebat ideo iohānē herodes metuebat Mathei xiiij. capitulo. Herodes metuebat iohannem. sciens eum virum sanctum et iustum ⁊ custodiebat eum audito eo multa faciebat ⁊ libēter eum audiebat. Ecce q̄ iste herodes ex pdicatione beati iohānis iā dispositus erat ad aliq̄ bonum. sed totum amisit ppter maledicte filie saltum. Tercio loquebat beatus Johānes discreta ad informationem pfectorum. i. ad Choristeos secundo capitulo. Sapiam loq̄mur inter pfectos. Bonus pdicator dz fmones suos tpare ⁊ alia pfectioꝝ⁹. alia infertioꝝ⁹ predicare. dz em̄ pfecta pfectis. spūalia spūalib⁹ cōparare. i. ad Chor. i. Loq̄mur nō indoctis hūane sapie ẏbis. fz in doctria spūalia spūalib⁹ ppantes sic beat⁹ iohes bap. fmones suos tēpabat alia em̄ gentibus. alia publicanis. alia militib⁹ predicabat Luce.3. Quarto loquebat btūs iohes profunda ppter spē ⁊ expectationē eternoꝝ. Colloss.iij. Oītes simul ⁊ p nobis vt deꝰ aperiat nobis hostiū sermonis ad loquendū misteriū rp̄i. ministeriū hic pōt appellari occultū secretū eccl̄e: beatitudis hoc secretū beatus paul⁹ reuelauit q̄n vsq̄ ad tertiū celū se raptū dixit. vbi audiuit archana ẏba q̄ nō licet hoi loq̄. Nullus ei sufficit explicare gloriā ⁊ iocūditatē eterne felicitatis. i. ad Chor. 2. Oculus nō vidit nec auris audiuit ⁊ in cor hois nō ascendit q̄ preparauit ds diligētib⁹ se. istis bonis eccl̄e btitudinis electz ab eterno a dño prepatz mō fruitur btūs iohes bap. in gloria celesti. i. q̄ eū dñs gloria ⁊ honore virginum. pdicatoꝝ ⁊ martiꝝ corona uit. Cuius glorie non participes facere dignetur.

De apostolis petro ⁊ paulo Sermo. i.

PRincipes populoꝝ congregati sūt cum ds abrahā ps. xxxxvi. In verbo proposito duo notantur a quibus sancti gloriosi apostoli petrus et paulus commendantur. primo enim commendantur ab honorabili dignitate. cū ōr. Principes populoꝝ. Scdo a delectabili societate. cum ōr congregati sūt cū deo abraham. Sciēdū ergo q̄ sūt ⁊tuor laudabiles pditōes q̄s debēt hr̄e pncipes. quaꝝ isti gloriosi apostoli fuerunt principes. Prio q̄ pncipes debēt hr̄e claritatē in cognitōe. honestatē in psuasione. Ptātem in defensione. Largitatē in distributione. Primo ergo pncipes debent habere claritatem in cognitione Eccle.ix. In manu artificū ops laudabūt ⁊ pncipes populi i sapia sermonis sui. Sūmus artifex deus in cuius manu opa laudabūtur. q̄ vniuersitas rex ei potentie sapie ⁊ bonitati attestatur magnitudo em̄ rex ostendit diuinā potētiā rerum plenitudo oñdit diuinam sapientiā. reruꝫ ordo ostendit diuinam bonitatem Roma.xi. Ex ipo ⁊ per ipm̄ ⁊ in ipso sunt omnia. ipi honor ⁊ gloria in secula. Ex ipo dicit ppt̄ p̄ez p ipm̄ dicit ppt̄ filium in ipo ppter spm̄ sanctū. ⁊ subdit ipi honor ⁊ gloria. ⁊ vnitas essentie seruetur in trinitate psonarū. sic ergo in manu artificū opera laudātur ⁊ sequitur. et pncipes populi i sapia oris sui. sicut circul⁹ ante tabernā signū est vini in domo venalis. Sic sermo bonus ⁊ discretus signū ē sapie ⁊ bonitatis interioris. fz q̄nq̄ videtur circulus añ domū in qua nō est venale vinū sic multi habent bonos et discretos sermones in quibus nō contingit reperire bonū cordis affectuꝫ vel boni operis effectum. In talib⁹ lingua discordat a manu ⁊ corde ⁊ ideo causa est offēsionis diuine. Uñ sicut video q̄ q̄n duo vel tres cātores discordāt adinuicē eorū cāt⁹ displicet auribus hūanis sic bon⁹ mo si discordat a corde et opere displicet auribus diuinis ppter quod dicitur Jacobi.2.ca Sic loquimini et sic facite vt son⁹ vocis non discordet ab effectu bone opationis istam concordiā bene habuerunt isti gloriosi apostoli Math vltimo capitulo. Illi aūt profecti predicauerūt vbiq̄ domino cooperante ⁊ sermonum confirmitatez sequentibus signis. predicauerūt vbiq̄ Ecce ppositio diuini sermonis. domino cooperante. Ecce executio bone operatiōis Et sermonem confirmante sequentibus signis. ecce operatio miraculoruꝫ. q̄ chorruscabant miraculis. Sic ergo bonus pnceps debet habere sapientiā in cognitione Ysaie tricesimo secundo. Non vocabit ꝛurvltra is qui insipiens ē princeps nec fraudulentus appellabitur maior. Recte sacra scriptura coniungit ista duo insipiens ⁊ fraudulēt⁹. Insipientes ei pncipes solēt hr̄e fraudulētos ballinos ppositio et maiores q̄ bona panpez diripiūt. ⁊ eos in vsū dñoꝝ suoꝝ ad suā ⁊ ipoꝝ dānationem conuertunt Ysaie.30. Fraudulēti vasa

pessima sūt. Duo sunt vasa hois fraudulenti vnū interi⁹ cor scz nequitiaz principes et aliud exterius os scz nequitiā effūdēs vñ cuz dixisset ysaias fraudulēti, vasa pessima sūt. subdit. ipe em̄ cogitatōes pcina bat ad pdendos mites. Ecce fraudulētia cordis in cogitatōe. t sequitur. in sermone mendatij ecce fraudulentia otis in locutione. Scdo dz princeps hfe honestatez in uersatione. i. Wach. t. Princeps t clarissimus t magn⁹ es in hac ciuitate. t ornatus filijs t fratrib⁹. Qlibet istoz duoz apostoloz pōt dici princeps celsitudie dignitatis Señ. iz. Princeps dei apō nos es tu. pōt ēt dici qlibet istoz clarissimus honestate uersationis. Señ. i. Fecit de⁹ duo lumiaria magna t posuit ea i firmamēto celi. Ista duo lumiaria magna pñt dici duo apostoli. lucentia t illuminātia claritate pdicatōnis. q̄ posita sūt i firmamento celi. i. infūdamēto ecclesie nascentis. quilibz ēt istoz duoz apostoloz pōt dici magn⁹ vtute bone opatōis Eccle. xxxiiij. Holes magni vtute t prudentia sua pditi. isti fuerūt ornati fratrib⁹ t filijs fratrū⁹ q̄ntū ad certū alioz apostoloz. fuerū ēt ornati filijs q̄ntū ad numerositatē populoz ad fidē p ipos uersoz. pfect⁹ ei discipuloz t subditoz ē ornat⁹ magistroz t prelatoz. De istis principib⁹ i ps. dr preuenerūt principes psalentibus i medio iuuēculaz tympanistarū. Isti duo principes fuenerūt qi in ecclesia dei spāliter pfuerūt. vñ t principes apostoloz vocati sūt t sequtur. Cōiuncti psalentibus ꝛc. t tāgit duo q̄ spāliter pmē dātur in pmittiua ecclesia. Primū ē gloria t securitas pscie. qđ notatur cū dr principi psallētib⁹ 2. Cho. i. Gloria nra hec ē testimoniū pscie nre. Scdm ē austeritas pñie qđ notatur cum dr in medio iuuēculaz t tympanistaz. p huiusmodi iuuēculas tympanistas pñt ille ale designāri q̄ i pmitiua ecclesia p austeritatē pñie vacabāt macerationi carnis. tympanum ei fit de pelle mortui sicut Salla. v. Qui aūt sūt xpi carnē crucifixerūt cū vitijs t concupiscētijs Tercio dz hfe bonus princeps potestatez in defēsione Josue. v. legitur q̄ cū vidisset iosue in agro vbi iericho vix euaginā tenēte gladiū dixit noster es an aduersarioz. rndit princeps suz exercit⁹ dñi p exercitū dñi pōt multitudo virōz t mulierum in primitiua ecclesia ad fidem pcurrentiū designari. quia in cōtinua militia quasi in exercitu erant cōstituti Job. vii. Militia est vita hois super terram. Nos etiaz non habem⁹ tranquillā pacem sed oz nos colluctari non soluz aduersus carnē et sanguinem. sed etiaz aduersus tirānidem t crudelitatem Epheseos. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem. tm̄ supple. sed aduersus principes t potestates. aduers⁹ rectores tenebrarum harū. pra spiritalia nequitia i celestibus. t subdit. pptera accipite armaturam dei. Armatura dei est exercit⁹ virtutum pra exercitū vitioz. Debemus ei accipere sobrietatem tanq̄ armaturam pra gulā humilitatem contra superbiaz mansuetudinem pra iram t sic de aliis. hec sunt arma de quibus dicit boet⁹ talia arma tibi cōtuleramus que nisi prioz abiecisses iminuncta fortitudine intrarēt principes debēt habere exercitū armos ad defēsionē bonoz t expugnatio malorum. Romanorum tredecimo capitulo. Principes nō sunt timori boni operis sz mali. vis non timere potestatez bonū fac t habebis laudem ex illa. dei ei minister est tibi in bonum. si autem malum feceris time. nō enim sine causa gladium portat. dei enim minister est vindex in irā ei qui malum fecit. Et sciendum q̄ sicut principes seculares habent gladium corporalē ad defensionem bonorum et impugnationem malorum. sic nostri principes spirituales episcopi vel pontifices habent gladium spiritualem. id est excommunicationem ad condemnationem reorum et liberationem iustoz. hoc gladio paulus apostolus vsus est quando fornicatiōnē contum excōmunicauit vt habetur primo ad Chorinteos quito capitulo. Judicauit vt presens eum qui sic opatus est credere sathane in interitum carnis vt spiritus salnus fiat in die domini nostri ihesu christi Quarto dz hfe bonus princeps liberalitatē in distributione Eccle. xxxvi. Dilect⁹ a dño deo suo samuel pphta dñi renouauit impiū t vnxit pncipes in gente sua samuel interpratur postolat⁹ a dño. Recte ḡ p samuelē xps pōt designari. qui a dño deo a pfiarchis t ppheris postulat⁹ fuit Unde Jsaias pphta illis instātior a dño deo petebat. qui ipz dirūpe celos vt veniret desiderabat isaie. lxviii. vtinā dirūperes celos t descenderes. Iste samuel id ē xps a deo pfe postulatus impiū renouauit qñ excussa palea vetustatz lfe vsq ad nona. t intima spūalis intelligentie penetrauit. Jpe etiāvt hic dr vnxit principes

gēte sua. Ad lfam. Beatus petrus t paulus de gente iudeorū ex quib⁹ christ⁹ fm carnē natus est fuerūt i apostolatu vocati et in apostolos fuerūt vncti t cōsecrati. Unde de ipsis potest dici illud. i. Joh. ij. unctionem habetis a spiritusancto. illi q̄ vnctione spūssancti inunguntur in hmōi vnctione si recte sapiant, delectant. Proxvij. Unguēto t varijs odorib⁹ delectat cor. Unguento dicit quantum ad diuinaz gratiam sanctificantem et dulcorantem. Varijs odoribus dicit quantū ad varietatē virtutū aliaz bono odore respgētē. Nā sicut olfact⁹ delectat odorib⁹. sic affatus delectat virtutib⁹. quelibet em̄ virt⁹ hfe proprijū odorez repitur. vñ caritas videt hfe odorē rose. castitas odorē lilij. hūilitas odorē viole. Dño ḡ istos pncipes i gēte sua vnxit qñ ipos vt dictū est oleo letic pre cōsortib⁹ suis delinivit. Pōtifices nri tēporis solēt in sua psecratiōe oleo inungi. t hic rit⁹ ex veti lege exordiū sumpsit Exodi. xxix. Fūdes oleū vnctiōis supra caput ei⁹ t hoc ritu psecrabit. oleū est lucrifice nature in quo designatur q̄ principes tā spūales q̄ tpales liberales debēt esse: sed p Jsaiam 2queritur dño de istis principib⁹ Jsa. j. Principes tui infideles. socij fur. oēs diligūt munera. sequuntur retributiones. Principes nri tpis infideles pñtici t ss nō p primationē fidei tm̄ p puationē vitatis. Vix em̄ in ore ipoz sz veritas pōt repiri. ppt qđ dicit pncipes tui infideles. t sequitur socij fur. isti dicūtur socij furuz qui rem alienā inuito dño contractant: sed revera nō sunt fures: sed potiꝰ raptores quia nō in occulto: sed in aperto rē alienā sibi vēdicāt. Michee. vij. Princeps postulat t iudex in reddēdo est princeps postulat a fidei subditis. et ēdo mutuum: sed iudex in reddendo est. iudicat em̄ non esse reddendū: sed dicit q̄ possessio rusticoz est pecunia dñoz suorum. Sic ergo primo cōmēdantur isti apostoli ab honorabili dignitate. cuz dicitur. principes populoꝝ. sequitur cōgregati sunt cum deo abraham. vbi cōmendatur principes a delectabili societate. Sciēdum est ergo q̄ isti apostoli sancti. t similiter omnes fideles christi cū deo t ad deum abraham debent congregari. t hoc quadrupliciter. Primo sicut ad radium veritatis. Scdo sicut ad vinculū charitatis. Tertio propter tolerantiā aduersoz. Quarto propter assecutionē eternoz bonoz. Primo ergo debent congregati cum deo abrahā sicut ad radium veritatis Ecclesiastici. li. Appropriate ad me indocti. t cōgregate vos in domuz discipline. Sicut homines frigore afflicti libenter appropinquāt ad ignē. t sicut homines famelici libēter appropinquant ad mēsam. t sicut homines diu in tenebris constituti libenter appropinquant ad lucem. sic homines indocti libēter debēt appropinquare ad christuz tanq̄ ad nitorē in quo est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mūdum Johis. j sequitur. t congregate vos in domū discipline. Domus discipline est ecclesia sancta. ad quā seipsos fideles debent cōgregare vt audiant ecclesiastica statuta t saluatoris precepta t verba diuina ibi ppposita t etiā pdicata. sicut em̄ ego video q̄ mercatores congregantur in nūdinis ad lucrandum et sicut milites cōgregantur in tirocinijs ppter exercitū armoz: t sicut clerici cōgregant in scolis ppter discutionem t dissolutionem questionum. sic fideles christi debēt congregari in ecclesia que est domus discipline ad audiendum verbum diuinuz nec sine magno lucro in dono discipline fit fidelium congregatio. disciplinam em̄ sectur vite eterne assecutio Hebreoz. xij. Omnis disciplina in presenti quid ē videtur nō esse gaudij: sed meroris: postea autē fructū pacatissimū exercitatis per eam reddet iusticie. in redditione fructus pacatissimi designat retributio vite beate. sed ppetuitas vel imortalitas ipsi⁹ notat in nomine iusticie Sapiētie. j. Justicia perpetua est t imortalis. isti⁹ vite beate fruct⁹ isti⁹ gloriosis apostolis reddit. Quia vita beata t imortali cū deo abrahā iam fruūtur. Scdo debent cōgregari fideles christi cū deo abrahā tanq̄ ad vinculum charitatis Isaie. viij. Congregamini populi t vincemini. In pmitiua ecclesia fideles populi ibi cōgregabāt iter⁹ in vnitate cordis Actuū. iij. Multitudinis credentiū erat anima vna t cor vnuz in deo sed vinculabantur siue ligabātur exterius: in vinculis t opibus charitatis Colloseñ iij. Sup omnia aūt hec charitatem habete quod est vinculū pfectionis. hoc autez vinculo existente in egro vnitas virtutū et bonoꝝ moz cōseruatur: sed rupto isto vinculo charitatis vnitas bonoz moruz frāgitur. Unde bene sentiebat se apostolus t suos coapostolos christo colligatos Romanoz. viij. Quid nos sepabit a charitate xpi ꝛc. t sectur. Certus sum q̄ neq

mors. neq; vita: neq; angeli: neq; pncipatus: neq; virtutes: neq; istāria: neq; futura: neq; creatura aliqua poterit nos separe a charitate q̄ est in christo ihesu dño nostro. Tertio cōgregati sunt isti apostoli ⁊ fideles christi ad tollerātiā aduersoꝝ ps. Congregās sicut in vtre aquas maris. p aquas signant fideles Apocalipsis. xxij. Aque quas vidisti populi sunt ⁊ gentes. iste aque sicut aque maris in vtre congregabantur quando fideles in vnitatem fidei ad tollerantiam aduersoꝝ vocabantur. Nam tollerantia aduersorum est via perueniendi ad regnum celoꝝ. Actuum. xiij. per multas tribulatiōes oportet intrare regnū celorum. ꝓpter quod isti gloriosi apostoli ⁊ alij gaudebant quando ꝓ christo contumeliam et aduersitatem sustinebant: qz tunc se esse in via regni celestis sentiebāt: Actuum. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij quoniam digni habiti sunt ꝓ nomine Jhesu contumeliam pati. Quarto cōgregati sunt isti gloriosi apostoli ad affectionē eternoꝝ bonoꝝ Wichee. iiij. Cōgregabo claudicātem ⁊ eam quā afflixeram cōsolabor. ⁊ ponam claudicantem in reliquias. Anima misera qñ in hac vita duab⁹ tibijs claudicat tūc claudicat quasi tibia dextra qñ nō habet temperantiam in ꝓsperis. quasi tibia sinistra claudicat quando non habet patientiam in aduersis Hebreoꝝ. xij. Rectos facite gressus pedibus vestris vt nō quis claudicans erret magis aūt sanetur istam miseram animā ⁊ claudicantez dñs sanat liberat ad se cōgregat ⁊ mificordia et miſatiōib⁹ coronat ps. Qui sanat omnes infirmitates tuas qui redemit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia ⁊ miserationibus. Sic ergo dicit congregabo claudicantē. sequitur. Et eā quā afflixerā cōsolabor. Deus qñq; afflixit animā ꝓ missionem flagelloꝝ: sed consolator eā ꝓ collationem gaudiorum. ſm multitudinem doloꝝ meoꝝ in corde meo cōsolationes tue letificauerūt animā meam ps. Seq̄tur. Et ponam claudicantem in reliq̄as. Claudicans in reliquias ponitur qñ ala ptius infirmata postea a christo sanata in triumphāte ecclesia ponitur. Uñ istoꝝ apostolorū anime tanq̄s ꝑciose reliquie i glorioso reliquiario vite beate tā sunt reposite. ij. Thimo. iiij. Bonū certamē certaui. cursuz cōsummaui. fidē seruaui. ſeq̄t. ⁊ reliqo michi reposita ē corona iusticie. Quā coronā nobꝭ tribuere dignet.

De apostolis petro et paulo. Sermo secundus.

Uenite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiā vos. Matt. xi. In hoc verbo tria notantur a quibus isti gloriosi apostoli commendantur. Primo enim notatur vocatio electorum. cum dicitur. Uenite ad me. Secundo notatur conditio vocatorum. cum subditur: Omnes qui laboratis ⁊ onerati estis. Tertio notat retributio ꝓmioꝝ cū dr. et ego reficiā vos. Quantū ad ꝓmū sciendū q̄ dñs vocat tripliciter electos⁹ suos. Primo em̄ vocat eos ad auditionem diuini eloquij. Scōo ad imitationē sui. Tertio ad retributionē ꝓmij. Primo em̄ vocat dñs electos suos ad auditionē diuini eloquij ps Uenite filij audite me timorem dñi docebo vos. Dñs vocat nos ad domum discipline sue. vt in scola sua⁹ lectionem nobis vtilē possimus audire. Dominus legit nobis vtilē lectionem que diuiditur in tres partes. In euitationem cōfusionis. in declinationem iniquitatis. in assecutionem eterne hereditat̄z Ecclesia. xxiiij. Qui audit me nō cōfundetur ⁊ qui operantur in me non peccabunt. qui elucidāt me vitaz eternam habebunt. In primo sicut dictū est potest notari euitatio cōfusionis. in secūdo declinatio iniquitatis. in tertio adeptio eterne hereditatis. istam vtilem lectionē beatus petr⁹ bene audierat Joh. vj. Dñe ad quem ibimus verba vite eterne habes. verba christi nō sunt palleata. nō sunt simulata: nō sunt fraudulēta: sed sūt ꝑba vite eterne: qz sūt vitā eternā in petrantia. in ista etiā scola dñi ihesu christi Paulus apostolus edoct⁹ erat qui nō ſm hominem: sed ſm reuelationem domini Jhesu christi euangelium predicabat. ad Galathas. j. Notuz facio fratres euāgelium quod euangelizatū est a me: quia non est ſm hoīem. neq; em̄ ab homine accepi illud. neq; didici: sed p reuelationez Jhesu christi. Recte q̄ dicitur istis gloriosis apostolis. venite filij audite me. Et sequitur. timorē dñi docebo vos. bona est lectio timoris dñi: et magne et indiuidue adhesionis. scolares nostri in scolis multas lectiones audiunt que satis de facili ab eorum memoria recedunt per oblivionem: sed lectio timoris dñi tante est adhesionis q̄. non amittitur obstaculo alicuius

oblionis. ps. Timor dñi sanctus permanet in seculum seculi. Scōo vocat dñs electos suos ad imitationē sui Matthei. 16. Si qs vult venire post me abneget semet ipsum ⁊ tolat crucē suā et sequatur me. Li cet istud verbū possit cōmuniter exponi de oibus fidelibus christi. tñ specialiter de religiosis. Et notatur ibi triplex votū quod emittunt religiosi in tpe sue professionis. Primo notatur votū obiectiue vel volūtarie subiectionis. cū dicitur abneget semet ipsum. Scōo notatur mmaceratio carnis⁹ voto cōtinētie siue castitatis: cū dicit. Et tollat crucē suam Tertio notatur imitatio christi. per votū voluntarie pauptatis. cū dicitur et sequat̄ me. Paup em̄ xps elegit. Et ideo qui ditari volunt ab electione xpi recedunt: et ideo in via moꝝ cū christo nō procedunt sed retrocedūt Jacob: Paupres elegit deus in hoc mundo diuites in fide heredes regni qō reptomisit deus diligentibus se ꝓpter hoc beatus petrus verus christi imitator effectus dicebat ꝓ se et ceteris apostolis. Ecce nos reliquimus oia et secuti sumus tc. Matthei. 19: sed recte petre et nō ad insipientiā paup pauperē christū sequeris vt diues cū diuite glorieris. Tertio vocat christus electos suos ad ꝓceptionem ꝓmioꝝ. Matthei. 25. Uenite benedicti patris mei ꝓcipite regnum quod vobis paratū ē ab origine mūdi. Regnum celoꝝ paratum est fidelib⁹. Christi sed ꝓcipue ꝑparatis. i. Regum. 7. Prepārate corda vestra dño et seruite ei soli ⁊ eruet vos de manu philistiim de potestate inimici: sic pauerat cor suum qui dicebat paratum cor meum de⁹: dicit primo quia purgatum est sordibus. ꝑatum cor meum scōo dicit: quia paratum est virtutibus ale qui sic inuenīuntur parati digni sunt ad celestes nuptias dñs Matth. 25. Que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias sic fuerunt parati isti gloriosi apostoli. istis enim specialiter ⁊ ñs dixit Etvos estote parati. quia qua hora nō putatis filius hominis venit: sic primo notatur vocatio electoꝝ: cum dr. venīet ad me. Scōo notatur ꝓditio vocatoꝝ cū dr: qui laboratis et onerati estis. et possumus ista distinguere vt labor dicatur in opando: vnus xo dicatur in sustinēdo Quantū ad laborē q̄ scien dum est q̄ hō bonus dz tripliciter laborare. Primo em̄ debet laborare in libro ꝓpie ꝑsideratiōis. scōo debet laborare in foro ꝓtalis negotiationis tertio debet laborare in agro bone et sctē occupationis

primo ergo bonus homo debet laborare in libro ꝓpie ꝑsiderationis ps. Estimabā vt cognoscerē hoc labor est ante me. Fructuosior est labor illius studū qō impedit homo ad considerationēz sui. ꝓpter qō docebat beat⁹ Augustin⁹ breui oratiōne. Dñe nouerim te nouerim me. Homo em̄ qz ꝓpria cognitiōe euagatur vel potius in tui cognitiōe cecatur brutis animalib⁹ cōparat Canticorum. i. Si ignoras te o pulcerrima mulierū egredere et abi post vestigia gregum tuoꝝ hō em̄ qui non vocat ꝓprie cōsiderationi gregib⁹ et brutis animalib⁹ potest cōpari ps. Hō cum in honore esset non intellexit cōparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis sic ergo debemus in libro ꝓprie cōscientie laboriose studere et ipsum diligenter corrigere et peccata et offendicula quasi falsitates in ipso scriptas ꝓ penitentiam delere. sic faciebat paulus apostolus qui dicebat Actuū 24. In hoc ego studeo sine offendiculo habere ꝑnaz ad deū ⁊ ad homines sēp. Ad deū dicit qui videt singula. Ad hoies dicit qui videt ea que patent diligēter ergo i libro ꝓprie ꝑns studebat qui ab ipsa offendicula ram ab oculis christi q̄s ab oculis hominum ammouebat. Scōo debet bonus homo laborare in foro penitentialis negotiatiōnis ps. Laboraui in gemitu meo lauabo ꝓ singulas noctes lectū meū lachrimis meis. Homo laborat in gemitu suo qui defleт ⁊ penitet de peccato ꝑmisso fructuosa est negotiatio penitentie ꝓ ipsam em̄ trāsfertur de statu culpe ad statum gratie. De statu ignominie ad statum glorie. Unde penitentibus dr. Ro. 6. Nunc aūt liberati peccato serui aūt facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationez verovitā eternam. In hac auctoritate tria tangit q̄ penitentia facit. Primū est remissio culpe. qō notatur cū dr nūc autē liberati a peccato. Scōm est collatio gre qō notat cuz dr habetis fructū vestz in sanctificationem. tertium est oblatio glorie que notat cū dr finem ꝙo vitaz eternā. isti negotiatores ꝓ terras et maria laborāt vt acquirant temporalia. Unde nos ꝙplius debem⁹ laborare in foro penitentie vt acquiram⁹ eterna hec est negotiatio de qua dr Luce. 19. Negociamini dū venio. Tertio dz bonus homo laborare in agro bone et fācte occupatiōis: i. ad Corinthēos: xv. Gratia dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius his omnibus laborauī. Isti duo gloriosi apostoli in ecclesia

dei tanq̃ in agro domini videlicet laborauerunt et ideo fructus vberes fructus dulplices collegerunt. Prim⁹ fructus fuit securitas cõsciẽtie que est refectio magna anime sancte. Prouerbiorũ decimo quinto. Secura mens quasi iuge conuiuium. Secundus fructus est eternitas vite eterne que colligitur ex fructu operationis bone. Sapientie tercio capitulo. Bonorum laborum gloriosus est fructus. Isti sancti apostoli fructuose in agro domini laborauerunt et ideo gloriosos fructus iam receperunt in quibus refectionẽ, fructus gloriosi ꝓceperunt anima eñ sancta que gloriose fruitur ex fructibus operum bonoꝝ reficitur. Prouerbiorum vltimo. Date ei de fructibus manuum suarum et laudent eam in portis opera eius sicut labor sanctorum notatur in operando cum dictum est qui laboratis sic onus eorum notatur in sustinendo cum dicitur et onerati estis Sciẽdũ ẽ q̃ triplex ẽ on⁹. Est eñ on⁹ culpe. est on⁹ assũpte obediẽtie. Tercio ẽ on⁹ charitatis fraterne. Primo ergo est onus culpe. De quo in ps̃ dicitur. Iniquitates mee super gresse sunt caput meum et sicut onus graue grauate sunt super me. Iniq tates caput peccatorum supergrediun ur quando mentes eorum peccatis et sceleribus oppriminuntur tunc autem sicut onus graue grauantur miseri peccatores peccatorum pondere in interitum demerguntur Onus graue superbie fuit quod peccatuz angelum de celo proiecit et in puteũ abisi deiecit. Luc. p. Videbam sathanã tanq̃ fulgur cadẽtẽ de celo On⁹gue fuit i obedientia i datã et obieõ quos viros vivos terra absorbuit et in ifernũ deglutiuit Numeri 16. Ista petr̃ onera nõ sũt portãda sz abhumeris nr̃is excutienda vñ ꝛ Iere. 17 vt null⁹ p diez sabbati infert on⁹. I die sabbati designatur trãquillitas mẽtis i q̃ etiã et per quam non debet inferri onus peccati sed potius exuti et deponi. Secũdo est onus assumpte obedientie Math. 23. Alligant onera grauia et importabilia et ponunt in humerus hoim disito autem suo nolunt ea mouere. Loquitur ibi dominus de scribis et pariseis onera grauia hominibus imponentibus ipsis liberis et otiosis remanentibus p quos signantur prelati nostri temporis qui onera grauia subditis imponunt ipsi autem ad observationẽ digitum non apponunt Math. 23. Dicunt eñ et non faciunt prelatus in precepto qõ mandauit debet assurgere ꝑm illũ ps̃. Exurge in preceptο qõ mãdasti. vel saltẽ on⁹ religionis qõ videtur subditis graue debet vel p affectum cõpassionis alleuiare. Job. 33. Flebã quondã super eo qui afflictus erat et anima mea cõpatiebat pauperi nam scõm veritatẽ cõpassio platoꝝ est alleuatio oneris subditoꝝ. Tercio est onus charitatis fraterne Gallates. 6. Alter alterius onera portate. et sic adimplebitis legẽ christi. Frater debet fratris onera portare et ipsũ in suis ifirmitatib⁹ et necessitatibus supportare. Sicut eñ ocꝭ nõ videt sibi soli sed sibi et pedi. et sicut pes nõ sustẽtat sed totũ sed seipsũ et totũ corpus. sic bonus frater debet portare seipsũ et fratrẽ suũ scõm charitatis debitũ et ipensum obsequiũ. Ephe. 4. Supportantes inuicẽ in charitate affectũ charitatis vel dilectiõis procedere debet effectus supportationis. et in hoc adimpletur lex christi que in plenitudine dilectionis consistit. Romano. xiii. Plenitudo legis in dilectione consistentis isti glorioſi apostoli bene impleuerunt qui in charitate dei et primi finaliter ꝓstiterunt Sacharie. 4. Isti sunt duo filij olei splendoris qui assistunt dñatori vniuerse terre. isti glorioſi apostoli dicũtur duo ꝓpter affectum gemme charitatis. dicuntur etiaz filij olei id est christi ꝓpter imitatiõẽ saluatoris. nomen eñ saluatoris ẽ oleum potest designari Cantico. i. Oleum effusum nomen tuum. Dicuntur et filij splendoris ꝓpter honestatem conuersationis. Mathei. 5. Si luceat lux vestra coram hominibus vt vident opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est Ex honestate eñ istorum gloriosorum apostorum in ipsis et per ipsos glorificabatur. et ideo modo cum ipso imperpetuum gloriãtur. et hoc est quod subditur. qui assistunt dominatori vniuerse terre tanq̃ strenui milites. tanq̃ electi principes. sed in die iudicij assistent dñatori vniuerse terre tanq̃ excelsi iudices. Unde isti spẽaliter competit qõ dicitur Sapientie. 3. Iudicabunt nationes et dominabuntur populis et regnabit rex illoꝝ imperpetuum. Sic ergo secundo notatur conditio vocatoꝝ cum ẽ qui laboratis et onerati istis. Tercio notatur retributio premiorum cum dicitur. Ego reficiam vos Deutrono. 11. Reficiet corã dño deo tuo. Modo est refectio anime beate in visiõe essentie diuine sed postea diem iudicij in responsione corpm gloriosoꝝ ista refectio duplicabitur. quia homo interior in diuinitate creatoris. homo exterior in humanitate saluatoris reficietur in hac vita q̃diu viuimus est fames valida sz i via beata inuenietur societas plena. ps̃. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Ad quam perducere nos dignetur.

¶ In commemoratione sancti Pauli. Sermo primus.

Tale gloriosã mor tem magis eligens q̃ odibilem vitã pplectẽs. 2. Machabeoꝝ. 6.

Ad litteraz verbũ illud exponitur de eleazaro sene sancto qui maluit gloriosaz mortem suscipere q̃ leges patrias ꝓphanare et carnibus quibus fas legem vesci non licebat vt eis vesceretur et sic mortem eligeret. Specialiter verba ista beato paulo apostolo doctori egregio competenter conueniunt. tria trib⁹ in verbo proposito commendatur. Primo enim commendatur ab audaci aggressione aduersorum cum dicit iste gloriosam mortẽ magis eligens. Scõo commendatur a sagaci declinatione impedimentoꝝ. cum dr. magis q̃ odibilem vitam cõplectens. Tercio ꝛmendatur a libẽti susceptione tormentorum cum dicitur. voluntarie pteibat ad supplicium. Primo commendatur ab audaci aduersorum aggressione. cum dicitur. ille gloriosam mortem magis eligens. Sciendum est ergo q̃ mors sanctorum. primo est virtuosa certãtibus secundo est preciosa descedentibus tercio est gloriosa triumphãtibus. Primo ergo mors sanctoꝝ virtuosa est certantibus. Ecclesiastici. 4. Pro iusticia agoniza re ꝓ anima tua. et vsq̃ ad mortem certa ꝓ iusticia. Homines vsq̃ ad mortem solent certare pro conseruatione sue possessionis et pro conseruatione proprij corporis. multo magis certare debent vsq̃ ad mortem pro defensione anime que vsq̃ facta ẽ ad imaginem et similitudinẽ cõditoris Mat. 10. Nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere. sed timete eum q̃ potest animaz et corpus perdere in gehẽnaz. Propter quod apostolus vitam corporis exposuit pro vita mentis dicebat. Actuum. 21. Non facio animam meam pretiosiorem q̃ me. Distinguit apostolus inter se et animam suam quasi aliud ab anima sua possit dici. et hoc competẽt. Nam ibi animam motum vitalem siue vitam animalem voluit appellare. seipsum autem mentem appellauit que facta est ad imaginem et similitudinem creatoris. Primum ꝓtinet ad illum qui de foris est hominem qui secundum desideria carnis corrũpitur. Secundum pertinet ad illum interiorem hominem qui de die in diem in cognitionem dei renouatur donec de die fidei ad diem spei perueniatur. Sic ergo agonizandum est vsq̃ ad mortem ꝓ anima sua. p illa scilicet portione que dei capax erit in patria Certandum est etiaz vsq̃ ad mortem pro iusticia. Hec est iusticia fidei. de qua. Abacuth. 2. Justus ex fide sua viuit et est intelligendum de fide per dilectõnem operantem que non solum veritate lucet sed charitate feruet. et operatione polet alioquin non multum domino placet sz sicut mane iacet. Jacobi. 2. Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo et nõ ex fide tantum. Similiter et. raab meretrix nonne ex operibus iustificata est suscipiẽs nuncios et alia via eiciens. Sicut corpus sine spiritu mortuum est ita fides sine operibus mortua est. Et ideirco sacrificiuz Cayn domino nõ placuit quoniam illud i fide non formata obtulit. Quia fidẽ anima sua que est charitas per fraternũ odium ꝓuauit. Et ideo prius fidei cum q̃ homicidium commisit Sic beat⁹ paulus vsq̃ ad mortem pro fide laborauit. Actuum vicesimo. Ego non solum alligari sed et mori paratus sum pro nomine Jhesu christi. Scõo mors sanctorum est ꝑciosa decedentibus ps̃. Preciosa est in conceptu domini mors sanctorũ eius. In conspectu tirannorum et persecutorum mors sanctorum christi non fuit visa preciosa se fructuosa despicabilis et abiecta ita q̃ corpora sanctorum indigna abipsis iudicata sunt sepultura. ps̃. Effuderunt sanguinem ipsorum tanq̃ in circuitu hierusalem et non erat qui sepeliret sz reuera illud preciosum dicitur quod a iusto et sapientie estimatore preciosum iudicatur. Et quia christus mortem sanctorum preciosam iudicauit ideo beatus paulus mori pro christo lucrum maximum reputauit ad philipenses. i. Mihi enim viuere christus est et mori lucrum. Christus fuit motum exemplum viuendo fuit captiuorum pretium redimendo fuit electorum ꝓmium resurgendo et ideo in omni statu lucrandi materia fuit ipse. Et ideo beatus paulus benevolebat esse participes ignominiose passionis vt esset ꝓticipes glorioſe resurrectionis vt habet ad Roma. sexto si complãtati facti sumus similitudini mortis eius simul et resurrectionis erim⁹ hoc

scientes q̄ vetus homo noster simul crucifixus est. Bene diximus complantati. ecclesia enim ortus est voluptatis. ortus conclusus preceptis et consilijs ecclesiasticis in sanctis. In hoc ortu viri sancti plantantur sicut arbores fructuose vt fructum reddāt in tempore suo an non. Plātatus tanq̄ arbor fructifera videtur ille de quo in psalmo dicitur. Et erit tanq̄ lignum quod plātatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit in tempore suo. Sancti dei tanq̄ arbores fructuose in ortu ec̄ plantate fronduerūt doctrinis. floruerūt exemplis fructum fecerunt bonis operib⁹ excusse sunt iste arbores a persecutionib⁹ in autumno passionis sed reservatur eis fructus eorum in tempore retributionis. Prouerbiorum vltimo. Date ei de fructu manuum suarum. et laudent eam in portis opera eius. Tercio mors sanctorū est gloriosa triumphantibus et ad vitam eternā peruenientibus. Prouerbiorum decimo quarto. Sperat in morte sua. Nec mirum si iustus in morte sua sperat. quia per ipsā ad diuitias eternas et gloriam que in christo est et a deo eis qui cum xp̄o sunt peruenturū sperat. Prouerbiorum octauo. Vbi cū sunt diuitie et gloria opes superbe et iusticia. sed omnia in xp̄o reperiunt qui pro fide ipsius libenter mortem suscipiunt. Job tercio. Qui expectant mortē et non venit quasi effodientes thesaurum gaudent qui vehementer cum inuenerit sepulchrū mortem expectant qui carnem suam cum vicijs et concupiscentijs pugnando crucifigēdo macerant: sed mors ab istis expectata non venit. Quia ex petitione ipsorum desiderium extendit dominus. Sequitur. quasi effodientes thesaurum. Effodientes thesaurum quanto profundius tanto effossioni ardentius insistunt. sic et nos quāto amplius scām decursum magis procedimus secundum hoc et in bonis operibus feruēt⁹ ardere debemus. contra multos qui incipiunt cum magno feruore et finiunt in torpore. De quibus dicitur. q̄ aceres in principio in fine frangūtur. Sunt multi qui in principio sue conuersionis in meliorē feruentes in progressu torpentes in finali cō summatione carnales. Hallathas tercio. Sic stulti estis vt cum spiritu ceperitis. nunc carne consummamini. Sed hoc facit ventus aquilo id est suggestio diaboli que feruorē caritatis reprimit. Ecclesiasti. quasi grando mense tercio. Ventus aquilo flauit et congelauit cristallus ex aqua. Canticorum quarto. Surge aquilo et veni auster perfla ortum meum et fluant aromata illius. Aquilo ventus est pernicios⁹ et infestus terre nascentibus per quem vt dixim⁹ tēptatio designatur que fructibus bonorum operum aduersatur. Auster est vētus mulcebris et delectabilis. per quem signatur spiritussancti inspiratio. que est causa et principium totius consolationis ipso iſlāte et inspirante in anima fluent illius aromata. Sed quid est quod dicitur. q̄ fluent aromata cum sicca videantur esse non liquida. Respondeo aromata abundātie beneficiorum dei re posita in mortariolo cordis trita pistillo frequentis discussionis et recordationis. per fusa oleo interne deuotionis tacta radio charitatis feruentis liquescunt et defluunt in odorem suauitatis. Istorum aromatū species non modo crescunt in ortis nostris sed ipsas habem⁹ ex dono dei qui nobis ex ipsis vnctiones conficit sanitatis. Ecclesiasti. 38. Unguentarius faciet pigmenta suauitatis et vnctiones conficiet sanitatis istarum speciarum odore beatus paulus sic repletus fuit q̄ ipso odore totam ecclesiam respersit. 2. Chorinteo. secundo. Christi bon⁹ odor sumus deo in omni loco. sic ergo qui thesauram effodiunt quanto inferius descendunt tanto effossionem ardentius insistūt sic et nos facere debemus quia quanto ap̄lius in tempore nostro procedimus tāto feruentiores esse debemus. sic ergo debet esse de effodientibus thesaurum. sequitur.

¶ Gaudent que vehementer. cum inuenium̄t sepulchrum in quo signatur eternū gaudiū refrigerij secretum sicut est electorum corpora occultanturi sepulchro ab humane stratibus sic illorum anime absconduntur in facie visionis divine a malignis perturbationibus pñs. Absondes eos in abscondito faciei tue a conturbatione hominum. Secundo commendatur beatus paulus a sagaci declinatione impedimentorum cum dicitur. magis q̄ odibilem vitam amplectens. Sciendū est ergo q̄ presens vita triplici ratione dicitur odibilis in sacra scriptura. primo quia debet esse tediosa peccantibus. Secundo quia debet esse luctuosa penitentibus. Tercio q̄ periculosa decedentibus. primo ergo presens vita est tediosa peccantibus vt habetur. Sapientie secundo capitulo. Exiguū et cum tedio est tempus vite nostre et non est refrigerium in fine hominis. Tria dicit que presentem vitam solent comitari.

p̄. primum est brevitas temporis. quod notatur cum dicitur. Exiguum est tempus vite nostre. Secundum est afflictio cordis quod notatur cum dicitur cum tedio. Tertium est carentia consolationis. quod notatur cum dicitur. et non est refrigerium in fine hominis. Quantum ergo ad primum dicit q̄ exiguum est tempus vite nostre. Jacobi quarto. Que est vita vestra vapor ad modicum parens et deinceps extermabitur. Competenter vapori vita nostra comparatur. quia sicut vapor ex sua elevatione arenatur et ex attenuatione soluitur. sic tota vita nostra nihil aliud est q̄ continuatio cuiusdam resolutionis particularis donec perueniatur ad vltimum defectum qui est mors in qua est resolutio generalis. Sapientie quinto. Et nos nati continuo desinimus esse. ¶ Secundo presentem vitam concomitatur afflictio cordis quod notatur cum dicitur. cum tedio qui continuo in vita presenti recipitur sensus esens cura pungens. culpa mordens conscientia remordens semper enim sensus presumit perturbata conscientia. Sapiencie decimo septimo. Ista sunt fercula peccatorum que sibi apponuntur. in mensis ipsorum. psalmista. Fiat mensa eorum in laqueum et in retributiones et in scandalum. Ista fercula nimis sunt falsa. scitq̄ quando homo ferculis nimis falsis cibatur multum affligitur si non portatur istis falsis ferculis cibatus erat ille dives epulo qui epulabatur quotidie splendide Luce decimo sexto. Et ideo vt sibi daretur ad bibendum voluit impetrare nec potuit vnum nec pigmentum. sed aque modicuz scilicet guttam aque. attamen illam non potuit obtinere et hoc est quod dicit q̄ nō est refrigerium in fine hominis. Certe timenda et tremenda sunt ista verba ei ipsa frequenter lectitamus frequenter predicam⁹ attamen in multis modicam correctionez videmus. Nam si quandoq̄ ad tempus compunguntur tamen nimis cito post consueta facinora reuertuntur. Et quia beatus paulus in presenti vita portatus fuit aqua sapientie saluatoris ideo in beatitudine ad modum diuitis epulonis in inferno non sitit sed haurit aquaz in gaudio de fōtibus saluatoris. Secundo vita presens debet esse luctuosa penitentibus. Job decimo capitulo. Tedet animaz meā vite mee dimittam aduersum me eloquium meum loquar i amaritudine anime mee. ¶ Tria dicit que vitam penitentis debent concomitari. Primum est declaratio peccatorū quod notatur cum dicitur. Tedet animam meam vite mee. Secundum est confessio ip̄orum: quod notatur cum dicitur: dimittam aduersum me eloquium meum. Tercium est lachrimosa oratio pro euasiōe tormentorum: quod notatur cum dicitur: loquar in amaritudine anime mee. Unde et subditur: dicam deo noli me condemnare. Primo ergo debet esse in penitente detestatio peccatorum: propter quod dicit. tedet animam meam vite mee. Certe alam peccatoris nō solum debet tedere vite sue sed etiam pudere. imo debet facie eius cō fusione operire debet esi cōsiderare pentens q̄ animam suam factam ad imaginē et similitudinem creatoris multis turpitudinibus deturpauit qō diuinā pulchritudinem in immunditiam porcinam commutauit quod ipsa de celo que est in seno non timuit voluptari. q̄ ipa que mittebatur in croceis stercora non erubuit amplexari. multum deberet erubescere nobilitas animi ex consideratione limi sui. Nam corpus humanum de limo factum lineamenta sue rectitudinis seruauit anima autem ad peccata se miserabiliter curauit psalmista. Miser factus sum et curuatus sum vsq̄ in finem. vnde indigne humanum corpus brutus et bestialis spiritus possidet. Secundo debet esse in penitente confessio peccatorum. quod notatur cum dicitur: dimittā aduersum me eloquium meum. ille aduersum se eloquium suum dimittit. qui peccata sua se accusando se per veram confessionem ostendit et confessa penitus derelinquit vt habeat. Prouerbio. vicesimo octauo. Qui abscondit scelera sua non dirigetur. Qui autem confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam cōsequetur. Bene et non ad insipientiam suam homo eloquium per confessionem aduersū se dimittit: peccantem qui occultant. contra peccatorem clamat et confessum et dimissum silet: in hoc enim peccatum assimilatur cani qui latrat inclusus silet exclusus. O quot et quanti in cordibus suis audiunt clamorem peccatorum suorum ad modum latratus canum et est in ipsis iste latratus canum sue damnationis vox significatiua naturaliter et non ad placitum. Tercio debet esse in penitente lachrimosa oratio p̄ euasione tormentorum quod notatur cum dicitur. loquar in amaritudine anime mee propter quod in

psalmo dicit. Venite adoremus et procidamus ante deum ploremus coram dño qui fecit nos. Debemus plorare coram domino qui fecit nos: nec cum impijs perdat nos. huius exemplum beata peccatrix maria magdalena nobis tradidit que stans retro secus pedes domini lachrimis suis rigauit. r ideo peccatorum suorum veniaz impetrauit. vt habetur Luce septimo capitulo. Ibi ethiopissa pellem suam mutauit et instragulatam vestem bissinã et purpureã cõmutauit o vere beata o vere beatus vir cui dñs peccatũ suũ nõ imputauit: non dixit qui nõ habuit sed cui non iputauit. nemo enim est qui nõ habuit. oẽs em peccauerunt et egent gloria dei. sed si de⁹ peccatoꝝ peccatũ suum nõ imputare decreuit idẽ est acsi nõ habuerit. r si electi peccasse videãtur in pe peccata tamen eoꝝ nõ apparent in eternitate. Nã charitas patris ipsoꝝ operit multitudinẽ peccatoꝝ: ũde ipius beatus paul⁹ peccatoꝝ exiterit peccata tamen eius sibi dominus minime imputauit sed nunc condonauit primo ad Thimoteum primo. qui prius blasphem⁹ fui et pſecutor r contumeliosus: sed m. misericordiam consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate. Tertio vita presens est periculosa decedentibus Sapiẽtie tercio. Ab iniquo thoro semen exterminabitur et siquidem longe vite erunt in nichilũ computabuntur. Thorus iniquus est anima carnalis. Iste thorus est delicatus et mollis. In isto consumatur matrimonium inique copulationis ex fuꝛgestione diabolꝰ et concupiscentia carnis quasi ex commixtione viri et mulieris ex ista copula cõcipit carnalis concupiscentia malum consensum: perit opus peruersum et isti proli dat pro hereditate eternum supplitiũ. Jacobi. i. Unusquisq; tentatur a concupiscentia sua abstractus et illectus: deinde concupiscentia cum conceperit. Ecce consensus. parit peccatum ecce peruersum opus Peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem: ecce mors eterna que tali proli debetur pro hereditate. Ad istũ thoro iniquo sicut dicit sapiens semen exterminabitur id est extra terminos electorum ponetur. Necmirum si extra terminum electorum erunt qui a recto itinere in exterminum abierũt. sic ergo ab iniquo thoro semen exterminabitur. sequitur q̃ si longe vite fuerint in nichilum computabuntur. Nam quantũcunq; longa vita peccatoris nichil est respectu durationis eterne damnationis vt dicit: q̃ in nichilũ computabuntur. quia quantumcunq; in hac vita peccatores floruerint prosperitate tanq̃ in nichilum et in aure reputabuntur. quia tanq̃ viles et abiecti erunt in damnatione Malachie quarto capitulo. Calcabitis impios cum fuerint cinis sub plãta pedum vestrorum. Propter quod videntes impij q̃ mors peccatorum pessima r mors sanctorum dei preciosa desiderant mortem sanctorum dei obtinere quoꝝ vitam dedignantur tenere vt habetur Numeri vicesimo tercio. Dixit balaam ad balac ille man⁹ prophete. moriatur anima mea morte iustorum et fiant nouissima mea horum similia. illorum finem desiderabat assequi sed non sic impij non sic. quia non nisi per discrimina viarum peruenitur ad finẽ optatum. et ideo quia beatus paulus patienter pro christo sustinuit inundationes tribulationum ideo meruit coronam permonentium gaudiorum. r. ad Thimotheum. quarto capitulo. Bonum certamen certaui cursum consummaui fidem seruaui. et seꝛtur in reliquo reposita est michi corona iusticie. Tercio commendatur a libenti susceptione tormentorum. cum dicitur libenter preibat ad supplicium Et notantur ibi tria secundum tria vocabula que ibi ponũtur a quibus cõmendantur. primo em̃ commendatur in ipso. affectio grata. Cum dicitur voluntarie. Secundo acceleratio fcõnata. cum dicitur. preibat. tercio afflictio acerba. cum dicitur ad supplitium. primo em̃ in ipso ꝛmendatur affectio grata cũ dr voluntarie sacrificabo tibi. Beatus paulus obtulit deo corpus suum in hostiam. animam in holocaustum. laudem in sacrificium. Obtulit corpus in hostiam. Roma. 12. Obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem. sed sunt qui dam qui corpora sua offerunt deo hostiam mortuam non viuentem. quia in sua senectute cũ sibi r aliis sunt volunt deo seruire et religionẽ intrare. de puro vino dolij sui seruierunt mundo r diabolo. r defectibus voluerunt seruire christo. Sed dominus qui plebem suã nõ repellit omni tempore peccatores ad misericordiã recipit. vt nulli relinquat locus desperatione. Alij sunt qui offerunt deo corpora sua hostiam propphanam r nõ sanctã sicut clerici qui ad sacros ordines promoti sunt. et de bonis crucifixi ditati sunt attamen in domo dei

mini scelerate viuunt. Hieremie. xi. Quid est q̃ dilect⁹ meus in domo mea facit sceleꝛa multa ille qui deberet dignitate esse dilectus ordinis in domo dei facit scelera multa operis peruersitate alij autem offerunt domino corpora sua hostiam displicentem non placentem: et hoc per puersaz operationem. sed beatus paulus corpus suum hostiam deo placentem obtulit qñ sm placitum eius vitam suam deduxit et p fide finiuit. Sapientie. 4. placens deo dilectus factus et viuens inter peccatores translatus est. Secundo abtulit animam in holocaustum psalmista. Holocausta medullata offeram tibi. Holocaustum dicitur totum incensum. Unde paulus animam suam in holocaustuz offerebat qui in feruore charitatis in corde intẽs perardebat psalmista. Concaluit cor meum intra me. et in meditatione mea exardescet ignis Isto modo holocaustum fuit medullatum quod sicut fuit ex adipe et pinguedine omnium virtutum et gratiarũ repletũ Ecclesiastici. xxxv. Oblatio iusti ipinguat altare et tercio obtulit laudem in sacrificium pſ Sacrificium laudis honorificabit me. qõ bene paulus in vita sua fecit. qui laudem diuini nominis in plenitudine gentium p dicauit. De ipso etiam legitur q̃ posẽ⁹ caput ei⁹ a corpore pſisum fuit nomen domini nostri Jhesu christi hebraice personauit. Secundo fuit in ipso accelerato festinata⁹ quod notatur cum dicitur. preibat Ecclesiastici. xxxij. Ante grandinem preibit chorusco et ante verecundiam preibit gratia et p reuerentia accedet tibi bona gratia in beato paulo ante grandinem tormentorum preiuit chorusco miraculorum. Signa enim apostolatus fuerunt in signis et prodigijs et miraculis multis et vt ex multis vnum dicamus Actuum vicesimo legitur q̃ cum quidam iuuenis disputante paulo sonno oppꝛimeretur de fenestra cadens expirauit quem paulus inuocato nomine dominici a mortuis suscitauit. sic ergo in ipso ante grandinem tormentoꝝ preiuit chorusco miraculorum. et ante verecundiam preiuit gratia. quia ante verecundiam sue condemnationis et decollationis preiuit gratia perfecte sanctificationis. i. Chorinteoꝝ. 15. Gratia dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit. sequitur. Et pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Nam pro reuerentia perfecte obedientie accessit ei bona gratia retꝛibutionis eterne. Eterna gloria in scriptura sacra bona gratia appellatur. vt totũ gratie dei detur et quod meremur et quo meretur. vt sic nõ nobis dñe non nobis sed nomini tuo gloriam tribuamus. Tercio cõmendatur in beato paulo afflictio acerba. quod notatur cum dicitur ad supplicium Job. 33. Consumpta est caro eius a supplicijs reuertatur ad dies adolescentie sue. deprecabitur deum r placabilis erit ei et videbit faciem eius in iubilo. Caro beati pauli bene fuit a supplicijs consumpta quia fuit crebris persecutionibus exposita. mortis supplicijs afflicta. ꝓsumptioni vel resolutioni exposita. sz sequitur. q̃ placabilis erit ei deus. Deus sanctis suis videtur offensus quando ipsos exponit pſecutionibus. sed tunc videtur eis placabilis et blandus quando coronat eos i misericordia et miseratiõb⁹ Unde sequitur hic. videbit faciem eius in iubilo. sicut dicit beat⁹. Gregorius. Jubilum dicimus. cum tantam exultationẽ mente concipimus quantam sermone explicare non valemus. r qõ lingua sermone non explicat vox in cantu personat. iste iubil⁹ est in iocunditate illius superne ciuitatis. De qua Jsaie. 51. Gaudium et leticia inuenietur in ea gratiarum actio et vox laudis Ad quam nos perducere dignetur.

¶ In cõmemoꝛatione sancti pauli. sermo. ii.

CUrsum cõsummauit fidez seruaui. in reliquo michi reposita ẽ corona iusticie. r. Thi. iiij. In verbo proposito commẽdatur beat⁹ paul⁹ a tribus. Primo ab operatione r pfectione virili. cum dicitur. cursum consummaui. Secõo a seruitute fidei cui dicitur fidem seruaui. Tercio a retꝛibutione felici. cum dicitur. in reliquo michi reposita est corona iusticie. Quantum ad primum sciendus est q̃ sunt tria gña hominũ currentium in via morum. Quidam em̃ currunt et deficiunt. Alij currũt et pficiunt. Alij currũt et perueniunt. Primi currũt r deficiũt ad Gallath. 5. Quid vos impedivit veritati non obedire. Illi bene currunt in via moꝝ qui de virtute in virtutez gradiendo proficiũt. r isti seruitio summi regis accepti sunt ipse enim non vult seruientes ad modum cancri cũ debeãt procedere retrocedant. nec vult ministros somnolentos et ad modum porcoꝝ dormitantes sed

cum velocitate gradientes et alacritate ministrantes. Prouerbior. 22. Vidisti virum velocem in opere suo coram regibus stabit nec erit ante ignobiles. sequitur. quid vos impediuit non obedire veritati. Triplici retinaculo tenetur homo ne obediat veritati. Errore hereticorum. Amore temporalium bonorum. Timore tribulationū siue tormentorum: sed amor sapientie salutaris ista tria cum turbis viciorum se concomitantium efficaciter expellit. Est enim amor sapientie salutaris quasi seruiens gradiens ante faciem principis qui baculo suo turbas hinc et inde diuidit et principi viam liberam facit. Prouerbior. iiij. Viam sapientie monstrabo tibi. ducam te per semitas equitatis quas cum ingressus fueris non arctabuntur gressus tui et currens nō habebis offendiculum. Scōi currūt et proficiunt Iudicium. 5. Stelle manētes in ordine et cursu suo pugnauerunt aduersus eysaram. Stelle sunt fideles christi. ad modum stellarum per castitatem mundi p cōtemplationem eleuati in firmamento ecclesie dei positi ad modum stellarum pulchra varietate existincti. sicut enim stellaꝝ pulcra varietas firmamentum ornat ita diuersitas gratiaꝝ et donorum in ecclesiis dei ecclesiam decorat. i. Chorinteorum. 12. Diuisiones gratiarum vero sunt idem autem spiritus. et diuisiones ministrationum sūt idem autem deus dans singulis put vult iste stelle debent in ordine et cursu manere. Et primo in ordine. nam sicut in ordine et dispositiōe membroꝝ consistit hois pulchritudo corporalis. i ta in ordine bone voluntatis ad meritum meriti ad premium cōsistit pulchritudo spiritualis. i. Chorin teor. 4. Omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis. honeste dicit quantuz ad aliox edificationem. scōm ordinem dicit secundum debitam voluntatis ad meritum. meriti ad premium ordinationem. Tantum enim placet deo ordinatio motū et meritorum q̄ si fuerit aliqua deinordinatio ex sua puidentia nō vult relinquere inordinatum. Unde animam sese deordinatam a debito ordine premiorum ex sua iustitia ordinat in afflictione tormentorū. Iste stelle nō solum debent in suo ordine sed etiā in suo cursu manere. Sciendum ergo q̄ sicut homo oneratus pōdere corporali non potest currere ita oneratus peccatis nō potest in via motum velociter ambulare. et ideo istud onus graue peccatorum ab humeris per penitentiam et confessionem veram debemus excutere. et sic poterimus ire in via motum. Psalmista. Sine iniquitate cucurri. et direxi. Iste stelle sic manentes in ordine et cursu suo aduersus eysaram pugnauerunt. per eysaram intelligitur dyabolus contra quem castitate ordinati. peccatorum onere liberati armis iustitie munniti pugnare debemus. sic pugnabat paulus armis iustitie munit⁹ vt atleta gradiata vt cursor leuis in spirituali prelio expeditus. 2. Chor. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia sed potētia deo ad destructionē munitionum p̄stilis destruētes t omnem altitudinem extollentem se aduersus sciam dei. Tercij currunt et perueniunt. i. Chorin. 9. Sic curro nō quasi in incertū. sic pugno non quasi aerē verberans sed castigo corpus meuz et in seruitutē redigo ne forte cuz aliis p̄dicarim ipse reprobus efficiar. Iste in incertum currit qui opera de genere bonoꝝ in debitum finem non dirigit. Cursus enim celerrimus extra viam ēt multiplicatio operꝝ de genere bonoꝝ extra intentionem rectam. Nam sicut intentio operibus imponit finem. ita in oculis dei apponit placentiam et decorem. vñ sicut pulchritudo corporis iudicatur ex facie. sic pulchritudo boni operis iudicatur ex intentiōe cōsi. i. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. sicut gene decorant facie sic duo sunt que decorāt intentionē rectā scz fm et causa hoc est qđ agitur. Uerbi gratia si hō studium suum impēdit cogitationi veritatis propter amorem veritatis quasi duabus genis decorat faciem intentionis. Est enim pulchra res forma egregia veritatis. est pulcer finis q̄ impenditur ꝓpter amorem veritatis. Un si aliqs studeat cognitiōi veritatis ꝓpter vanā gloriā vel ꝓpter comodum temporale. et si vnam genam pulchram habeat aliā pulchram non potest habere que obfuscatur ex intentionis obliquitate. et si sit aliquis qui studiū suū totaliter impendat delitiis et immunditijs exhille sit. finis sue occupationis vtramq; genam deformē hz qz tam res ō cuna est deformis nec tali ꝑt dici pulchre sunt gene tue sicut turturis. Istas genas beatus paulus in facie sue intentionis pulchras habebat. qui intentionē suā studio veritatis ꝓpter amorem impendebat. vnde nō quasi in incertū sed recto tramite ad brauium supne vocationis ꝓperabat. sequitur. sic pugno non quasi aerē verberans. Duo sunt gña hoīm qui perdunt operā suam. qui litus arant. q̄ qui aerem verberāt. illa opa de gñe bono

rum holes amittunt qui tanq̄ sup spinas seminātes opera bona in mortalibus peragatis faciunt tales em̄ ex suo semine nullū fructū recolligūt Hiere. 4. Nouate vobis nouale t nolite serere sup spinas illi autē aerē verberant t pdūt operum qui bona que agunt ad suam gloriam et ꝑmendatione retorquēt tales mirabiliter fatui sūt qui rē ꝑciosam doctrine vel operationis bone impartiūt vt recipiāt ventū de ore adulatorum. Nos ergo aerē nō verberam⁹ qñ non nobis sed diuino nomini gloriam damus sic apostolus paulus nō quasi aerem verberans pugnabat sed corpus suum in seruitutez redigebat et spiritū totaliter in gloriam christi exponebat. Et ideo non de numero reproborum se electoꝝ existebat t hoc est qđ dicit. Ne forte cum aliis ꝑdicauerim ipse reprobus efficiar. contra illos qui eleganter predicant et alios ad bene operandum animant ipsi aūt non faciunt illud qđ predicāt similes histrionibus vel hyraldis qui in torneamentis milites ad strenue pugnandum incitant ipsi autez ictum vnus nec ꝑcutiunt nec sustinent. Io. 15. Nihil hoꝝ audeo loqui que per me nō efficit christus. Secūdo cōmendatur beatus paulus a seruitute fideli cum dr. fidez seruari. Sciendum q̄ fides triplici ratione debet seruari. Primo quia in ipa spirituale edificium stabilitur. Scōo qz p ipsā crescit et erigit. Tercio qz per ipsaz ꝓficitur t consummatur. Primo ergo fides debet seruari quia in ipsa spirituale edificiū stabilitur. i. Chorinteorū. 3. Fundamētum illud nemo potest ponere ꝓter illō qđ positū est qđ est rps thesus Glo. i. fides thesu xp̄i. Fides est substātia. i. fundamētū rez sperandaꝝ argumentū non apparentium Hebreoꝝ. xi. In hoc spirituali edificio rā: q̄ lapis firmus xp̄us est positus. i. Chorin x. petra aūt erat christus. Super istud fūdamentum fundatum spirituale edificium nec pluuiis affluentie temporalium expellitur nec ventis tentationum subuertitur nec fluminibus irruentium tribulationez submergitur In isto fundamento quasi lapides quadrati positi sunt apostoli et martires christi in quibus dominus ecclesiam suam fundare quos non indoctis humane sapiētie verbis sed in doctrina spiritus solidauit ipos em̄ nō de studijs philosophoruꝫ nō de eloquentijs rethoruz sed de simplicitate piscatorum voluit eligere p quos operatus est salutem in medio terre. cum quibus apostolus nō contempsit euangelium conferre et ideo non in vacuū cucurrit fz fructuose ad philipen. 2. Scōo fides debet seruari qz per ipsam edificium crescit t erigitur. 2. ad Thessa. ꝑmo. Gratias agere debem⁹ deo semp p vobis fratres ita vt dignū est qm̄ sup crescit fides nostra et abundat charitas vnius cuiusq; nostruꝫ inuicem. fides dr crescere nō mole sed virtute sed ꝑpetēter fides virtute crescere dicitur que ad tm̄ cremētum puenit q̄ eius virtute arbor siccorum̄ eradicatur et mōtes etiā transferuntur Sed isti fidei tante virtutis charitatem coniungit cū dicit abū dat charitas nostra: qz sine charitate non sufficit fides quantūcūq; magna. i. Cho. 13 Si habuero ꝓphetiam et nouerim mini steria oia et oēm sciam habuero et oēm fidem ita vt mōtes transferam charitatem aūt non habuero nihil sum. nam charitas est colligatura et quasi cementum omnium virtutū qua virtutū lapides preciosi in fūdamento spirituali firmiter colligātur ne abinuicē dissoluātur Colloſ. 3. Super oia autem hec charitatem habete. quod est vinculum perfectiōis. Tercio debet fides seruari quia in ipso spuale edificium perficitur et ꝓsūmatur. i. Petri. i. Reportantes finem fidei vre salutem animaꝝ vestrarum Ecce q̄ bonum est cū omni integritate seruare fidem p quaz obtinemus animarum nostraꝝ salutem. t est talis natura fidei q̄ ipsa custodit. i. petri. i. In virtute dei custodimini p fidem in salutem paratam reuelari in tempore nouissimo. Ego video q̄ homo diligenter custodit gladiū suum tergēdo et poliendo t penes se iuxta suum lectulum suspendendo. gladius autē hominem custodit in ꝓelio ipm defendendo. t sicut video q̄ oculus brachium custodit ipsum in operibus regendo brachium oculum custodit septo oculo exponendo. sic si fidem custodimus per ipsam in salutem eternam custodiemur. Tercio cōmendatur Beatus paulus a retributiōe felici. cū dr. i reliquo michi reposita est corona iustitie ista corona recte iustitie dr ꝓbatis t exercitatis ex diuina iustitia redditur Jaco. i. Beatus vir qui suffert tentationem qm̄ cū ꝓbat⁹ fuerit accipiet coronam vite. Quis ergo beatus paulus tanq̄ miles strenuissimus in bello spirituali exercitat⁹. et probat⁹ fuit ideo a christo coronam vite suscepit. Quā nobis prestare dignet qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

De sancta margareta.
Sermo primus.

Diffusa ē gratia in labijs tuis. ps. 44. In ꝟbo ꝓpositio commendat beata margareta ab duobus. Primo ab interiori gratificatione et decore bonorum morū cum dicitur. Diffusa est gratia. Secūdo ab exteriori eruditione primoꝝ. cum dicitur in labijs tuis. Quantum ad primum sciendum est ꝙ diuina gratia quattuor facit in anima. Primo decorat in affectione. Secundo liberat a confusione. Tercio regulat in operatione. Quarto roborat in aduersitate vel tribulatione. Primo gratia decorat in affectione Ecclesiastici. 26. Gratia super gratiam mulier sancta et pudorata. Sicut enī sanctitas animam decorat interius sic pudor virginalis ipsam ornat exterius quia ornamentum sanctitatis est pudor virginalis vnde. Luce primo de beata virgine dicitur. ꝙ cum angelus eam salutauit et conceptionem filij dei futuram in se predixit ex pudore virginali in se turbata. Unde ibi legitur. Ingressus angel⁹ ad eam dixit. Aue gratia plena dñs tecum et sequitur. Que cum audisset turbata est in sermone ei⁹. Et ꝙ btā margareta hac gratia fuit ornata ideo mō est in gloria coronata. Eccle. 32. Accipies ornamentum gre coronā. ipsa enī ꝛpō spōso suo vsq; ad mortē fuit fidel⁹ et ideo ipsam dñs gloria et honore coronauit Apocali. 2 Esto fidelis vsq; ad mortē et dabo tibi coronā vite. Secōo liberat a confusione. Prouer. 15. Gratia et amicitia liberant quas tibi serua ne exptobrabilis fias. Gratia dei ⁊ eius amicitia a confusione culpe liberauit. Peccatum enī quod de guerra peccatorē capit et ipm incarcerat ⁊ vinculis ꝑstrigit. Prouer. 5. Iniquitates sue capiunt impium et funibus et peccatorum suorum cōstringetur. Dyabolus enī quando peccatorem de peccato in peccatum precipitat quasi chatenis ferreis ipsum ligat. Frequenter enim accidit ꝙ dyabolus peccatorem de peccato gule precipitat in peccatum luxurie vel de peccato luxurie in peccatum furti. qñq; in peccatū desperationis. et sic de peccato peccatum copulat cathena qua miserum peccatorem ad infernū trahit innouat sed ab ista peccatorum cathena gratia liberat. et expulsis immunditijs peccatorum ipsum sanctificat et ad vitam eternam ordinat Roma. 7. Nunc autem soluti sumus a lege mortis serui autē facti deo habetis fructū vestrum in sanctificationem finem vero vitam eternam huiusmodi ergo gratiam dei cum ipsam habemus cum omni diligentia debemus seruare ne contingat nos in obprobrium et derisum venire. Trenoꝝ. 3. Factus sum in derisum omni populo. magnū obprobrium et magna derisio est quā do hō qui diues fuit ⁊ preclarus et honoratus propter peccata sua pauper et miser efficitur et delectus Boetius. Infelicissimū infortunij genꝰ ē fuisse felicē. nec inter ve rā diuitias reputamus diuitias corporales q̄ multis dñs amittuntur. sed spirituales que a veris diuitibus in eternam gloriam deferuntur. vnde Apocalip. 3. Tu dicis qz diues sum et locupletatus et nullius egeo. ⁊ nescis qz miser es miserabilis et pauper et nudus et cecus. Quantūcūq; enī homo diuitijs temporalib⁹ floreat nō est reputandus diues si spiritualibus diuitijs careat. frequenter enī magis congregantur in domini malum ꝙ bonum. Eccliastes quito. Diuitie congregate in malū domini sui pereunt in afflictione maxima. ipse enim cum labore acquirantur. et cum timore possidentur. et cum dolore amittuntur. sed ille vere diuitie que sunt eterne salutis introductiue Isaie. 33. Diuitie sapientia et scientia. hijs diuitijs beata Margareta pollebat. Unde de ipsa legit. Margareta tam prudenter de fide nra et infidelitate paganoꝝ presidi respondit vt preses eius disputationibus superaretur. Tercio gra regulat in operatiōe. 1. Chori. 15. Gratia dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius illis omnibus laboraui. totum et quod sumus et quod habem⁹ gratie dei tribuere debemus. per ipsum enim et in ipso vniuersi sumus. ¶ Unde fatuus est qui est qui de bonis sibi a deo collatis laudatur. omnia enī ad gloriam dei referre debem⁹. 1. Ad ephe. quarto. Quid habes quod non accepisti quod si accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. Istam gloriam apostolus non sibi tribuebat sed in dei gratiam referebat cū dicebat. Gratia dei sū id quod sum. sequtꝰ ⁊ gratia eius in me vacua non fuit. in illo gratia dei vacua reperitur q̄ sec⁹m gratiam sibi datam a deo continue operatur. 1. Chori. xii. duodecimo. Diuisiones gratiarū sunt. nā aliquibus datur gratia bene docēdi in scolis et in eruditendis populis. aliquibus vero in temporalibus dispensandis. aliquibus vero datur gratia bene cantandi et le

gendi in ecclesijs et quilibet bonꝰ vtī gratia quam accepit primo Petri quarto Unusquisq; sicut acceperit gratiam in alterutrū illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei sed nos videmus ꝙ multi de magnis gratijs sibi collatis cum laboribus magnis domino seruiunt. Quidam sunt qui modicam gratiam a deo acceptam abscondunt. inueniuntur enim aliqui regulares solum legere et cantare scientes. nec legere nec cantare volūt sed pro modica causa vel nulla se ipsos excommunicant et suspendunt sed ab istis talentum commissum tolletur ⁊ in tenebras exteriores mittētur Math. 25. Tollite ab eo talentum et date ei qui habet decem ⁊ inutilē fuū ejicite in tenebras exteriores illic erit fletus ⁊ stridor dentium propꝛ qđ apostol⁹ gratiā dei in se vacuā non fuisse dicit. 2. Chor. 6. Hortamur vos ne in vacuum gratiā dei recipiatis ille in vacuū gratiā dei recepit q̄ fm sibi dātū gratiā sicut dicim⁹ minime operatur. ꝓpter qđ dicit apostol⁹ ꝛz abundāter⁹ illis laborauī nec inutiliter. Nā fm magnitudinē laborū erit retributio premioꝝ. Mathei. xx. Voca operarios ⁊ redde illis mercedē suā Non esset iustū vt equalis merces redderetur illi qui tacz otiosos et ille q̄ se exercet laboriosos propter qđ dicit vos operarios non otiosos et no sō nolētes. Quarto gratia roborat in aduersitate et tribulatione. Hebreoꝝ. 13. Optimum est gratia stabilire cor Cor enim de facili eneruatur nisi diuina gratia stabilitatur. Unde cor mīl ha beat stabilientez gratiam est sicut cadens super glatiem. Trenorum. 4. Lubricaucrunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum. Homo enīz de facili partitur lubricum. qui non habet graue stabilimentum et effundit cadendo preciosissimum liquorem gratiarum et virtutum Ecclesiastici. xx. Gratie fatuoꝝ effundentur. Ratio autem quare gratie fatuorum effunduntur est qz fm dictamen gratie minime reguntur. Nam ratio quare carpentarij et lathomi errant in mensuris est quia nesciunt geometricam disciplinam. ratio aūt quare scriptor facit distortam lineam est quia non sequitur regulam rectam. sic gratie fatuorum effunduntur. quia non sequuntur gratiam regulantem Gallath. 6. Et quicunq; hanc regulam secuti fuerint per super illos et misericordia Sic ergo primo commēdatur beata Margareta ab interiori gratificatione et informatione bonorum morum. cum dicitur. Diffusa est gratia. Secōo cōmendatur a cōpetenti eruditione priorum. cum dicitur in labijs tuis. Sciendum est ergo ꝙ labia beate margarete fuerunt gratiosa in dilectione Secōo fuerūt fructuosa in eruditiōe tercio fuerūt dulcia in ꝓsolatione. Quarto fuerunt fortia in fidei libera confessione. Primo ergo labia beate margarete fuerūt gratiosa in dilectione. Prouerbiorum vicesimo secundo. Qui diligit cordis munditiā propter gratiam labiorum suorū habebit amicū regē ꝓpterea ordinat sapiens qz ante labiorū gratiā ponit cordis mūditiā. Ne q̄ eīm mūdissimo dño verba exteriora ornatusq; gr̄osa placere pñt qñ de corde immūdo ꝓcedūt ps. Peccatori aūt dixit deus tu enarras iustitias meas assummes testamentū meū p os tuum pollutum dicit glosa. Sicut enī vinū quātumcūq; bonum si effundatur de vase sordido displicet humano gustui: sic verbum quantumcunq; gratiosū si ꝓcedat de corde immūdo displicet diuino auditui. vñ sermo gratiosus in ore peccatoris et sicut circul⁹ aureus in naribus suis. Prouerbiorum. xi. Circulus in naribus suis mulier pulchra ⁊ fatua. Sus ꝓpter circulū aureū qui in naribus est non dimittit quin in luto demergat rostrum. Sic malus predicator propter verbū gratiosū non dimittit peccatū. Secūdo labia beate margarete fuerūt fructuosa in eruditione pro. viij. Audite qñ de rebus magnis locutura sum et aperientur labia mea vt recta predicēt. Ille audacter pōt magna predicare q̄ consueuit magna facere. Nā ille qui operatur nulla vel modica confundi debet cum aliꝰ predicat magna facienda tales erant scribe ⁊ pharisei qui onera gravia et importabilia in humeros hominum imponebant et ipsa nec vno digito mouere volebant Math. 23. Sic adhuc sunt multi tales predicatores qui habētes magnā et breuem manum. dicunt magna. faciunt modica vel nulla Apostolus paulus predicare non audebat nisi ea que per eum dominus efficiebat. Romanorum. xv.

Non audeo aliquod loqui eorum que per me nō efficit xp̄s magna ergo loquatur q̄ magna operatur. ꝓpter quod dicit audite quia de rebus magnis locutura sum et sequitur. Aperientur labia mea vt recte predicent in apitione labiorum signatur predicatio magnoꝝ. Ista gloriosa beata virgo magareta bene potuit magna dicere quam dominus vas preciosum voluit efficere et liquore infuse sapientie adimplere

Prouer. xx. Est aurū et multitudo gemmarum ⁊ vas p̄ciosum labia scientie. Bti dicunt labia huius gloriose virgis labia scientie ⁊ describūtur triplici distinctiōe p̄cio eñ notatur p̄ciositas i valore cum dr aur. Aur eñ int oia metalla ē p̄ciosissimū. Secundo describitur multiformitas i decore cum dr multitudo gēmar. Tertio describitur idoneitas in capacitate cū dr et vas pretiosū. Hoc ē vas de quo dr Eccle. l. Qua si vas auri solidū ornatū oi lapide p̄cioso. huiusmōi vas fuit cor beate margarete virginis qđ vas bt̄ virgo dilatauit castitate et ideo illō dñs impleuit aq̄ salutar⁊ sapie p̄s. Dilata os tuū ⁊ implebo illud Tercio beata margaretha habuit labia dulcis in consolatione Canticor. 4. Fauus distillās labia tua sponsa mel ⁊ lac sub lingua tua et odor vestimentor tuor sicut odor thurris Tria dicit que beata virgo margareta habuit Primum fuit continentis dulcedinis interius in corde. Scōm fuit redundantia sermonis dulcis exterius in ore Tercium fuit fragrantis boni odoris in conuersatione. Quantum ad primū dicit fauus distillans labia tua sponsa. quia dedignatio interne suauitatis deuotionis Prouerbio p. 14. Concede fili mi mel qr bonū est. et favum dulcissimū gutturi tuo. Istud guttur nō pertinet ad gustū hois exterioris ꝫ solum ad gustum interioris simile dr Pro. 8. Veritatem meditabitur guttur meum. Meditatio non ptinet ad gustum exteriorem sed interiorem sicut dictū est. Redundantia dulcis sermonis in ore dicitur mel et lac sub lingua tua qr de dulcedine cordis p̄cedit homo ad dulcedinez sermonis Ecclesiastici. 6. Verbum dulce multiplicat amicos et mittigat inimicos cōtra multos quor verba sunt iacula et afflugunt proximorum viscera. p̄s. Cuius maledictiōe os plenum ⁊ amaritudine et dolor et sub lingua eius. Labor ⁊ dolor quantum ad fragrantiam boni odoris in opere et conuersatione. dicitur et odor vestimentor tuor sicut odor thurris Nam thus est qđ ēius redoleat sue nature relictum thi longe amplius redolet igne succensum ⁊ concrematum. Sic virtutes q̄ sunt vestimenta anime ēius redoleant in se considerare odore sue gratie suauitatis thi longe amplius redolent succense igne delectabilis charitatis. Unde i laude symeonis sūmi sacerdotis dicitur Ecclesiasti. l. Quasi ignis eñ fulgens ⁊ thus ardens in igne. Quarto labia istius gloriose virginis fuerunt solida in virtū fidei confessione. Sophonie tercio. Reddā populis meis labiū electum vt inuocent oēs nomē dñi ⁊ seruiēt ei hūero vno labium electū dr qđ in veritate firmatur. Prouer. xii. Labiū veritatz firmū erit i perpetuū Nā sicut claritas solis obscuritatē tenebrarū expellit: sic luciditas veritatis noctē falsitatis excludit ꝑpter qđ dicit reddā populis meis labiū electū. i. labiuz in soliditate fidei firmatū: sequitur vt iuocēt oēs nomē dñi. illius auxiliū libēter solemus iuocare q̄ nos p̄seuerit audire ⁊ etiā liberare. Joelis. 2. Omnis qui inuocauerit nomē dñi saluus erit: qr in monte syon et in hierusalē In syon id est in ecclesia militāte fit saluatio p̄ gr̄am iustificantē: sed in hierusalē que interpretatur visio pacis fit saluatio p̄ gloriā iustificantem. Bonum est ergo nomē dñi iuocare. bonū est illiuno humero seruire. tūc dño humero seruim⁹ qñ eius iugū suaue et on⁹ eius leue in tribulatione p̄tis miserie in vinculo charitatis portamus Collo. 3. Sup oia hec charitatem in vobis hītes qđ est vinculū p̄fectionis qñ eñ p̄s tribulatio in momento p̄tis this in vinculo charitatis portatur ipsa in nobis eterne glorie p̄dus operatur. 2. Chori. 4. Id qđ in p̄ti est momētaneū et leue tribulationis nr̄e sup modū i sublimitate eternū glorie pondus operatur in nobis. Ad quā gloriā nos p̄ducere digne tur.

¶ De sancta Margareta Sermo secūdus

ORa p̄ nobis qm̄ mulier sancta es. Judith c. tanto In verbo proposito notant duo Primo enim hortatur nos ad ista gloriosa virgine petere suffragium orationis: cū dicit. ora pro nobis. Secōo ponit motiuū sue exhortationis. cū dicit qm̄ mulier sancta es. Quantum ad primum ergo sciendū est q̄ oratio efficax debet habere quattuor cōditiones. Primo enim oratio debet esse depressa p̄ humilitatem. Secōo debet esse eleuata per intentionem. Tercio debet esse odorifera per deuotionem Quarto debet esse assidua per continuationem. Primo ergo oratio debet esse depressa per humilitatem Apocalip. 5. Viginti quattuor seniores ceciderunt in facies suas et adorauerunt viuentem in secula seculorū. Rectus ordo est vt primo homo se deiciat in humiliatione ꝫ in seipm eleuet in orationez quāto eñ oratio est humilior tanto in oculis dei ē eleuatior ⁊ penetrabilior. Eccle. 35. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. et donec propinquet non consolabitur nec discedit donec altissim⁹ aspiciet. sicut eñ video q̄ auis super terrā existens quā to submissius habz alas tanto efficacius se in altum erigit. sic in nobis quanto amplius est per humilitatem depressa affectio tanto amplius ad vtilitatē est eleuata oratio. De tribus magis dicitur Mat. 2. q̄ primo ꝓciderunt ⁊ postmodum adorauerunt ipsi enim tanꝫ immemores regie dignitatis in puero nato adorauerunt excellentiā diuine maiestatis Mat. 2. Et intrantes domum inuenerunt puer cum maria matre eius. Scōo debz esse oratio eleuata per intentionem. p̄s. Dirigatur domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. sicut incensum surrsum ascendit et purū aerem petit sic debet surrsum ascendere! purus affectus animi deum orantis. Trenorum. 3. Leuemus corda nostra cum manibus ad dominum in celo. Bene coniungit ista duo cor da et manus siue opera. vt corda nō deprimātur immundis affectionibus nec manus sordidentur iniquis actionibus. sicut eñ anchora ꝓmit nauem. et sicut corp⁹ q̄ corrumpitur aggrauat et sicut terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. sic cogitationes immunde tanq̄ onus gr̄aue opprimunt animam. p̄s. Iniquitates mee super gresse sunt caput meū. Istud onus peccatorum non solum est grue ⁊ vile et damnabile Abacuth. 2. c. Ue q̄ multiplicat non sua! Ue q̄ aggrauat contra se densum lutum. contra se aggrauat densum lutum qui peccata peccatis que animam grauant et inquinant successiue accumulat multum est delecta anima que est vehiculum peccatorum. sicut abiecte sunt quadrigie et tumerelli que sunt vehicula funerum et stercorum. Peccatores ergo deberent stabulū cordium suorum curare et huiusmodi sterora spiritualia vehiculo confessionis extra ejicere. Debem⁹ ergo corda nostra nō sordida sed munda ad deum leuare. et nō solum vt diximus corda sed et manus vel opera. i. Thi. 2. Volo viros orare in omni loco leuantes puras manus sine ira et disceptatione. Man⁹ eñ immunde ad deum leuate non flectunt sed offendunt Isaie. i. Cū extenderitis manus vestras auertam oculos meos a vobis et cum multiplicaueritis orationes non exaudiam. manus enī vestre sanguine plene sunt. Tercio debet oratio ēe odorifera per deuotionem. Apocalipsis. 5. Viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habētes singuli cytharas et fialas aureas plenas odoramentorū que sunt orationes sanctor. Orationes sanctorum comperenter comparantur odoramentis specier aromaticarum. Nam sicut hominibus placent odoramenta aromatica. sic coram deo redoleat oratio deuota. De ipsa eñ exponi potest illud quod dr Cantico. 3. Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatib⁹ mirre et thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij. sicut eñ pulvis pigmentarius ex diuersis speciebus aromaticis cōficitur. ita oratio devota ex diuersis beneficijs christi tanꝫ speciebus aromaticis perficitur. Deuotio enim a beneficio nat ure nostre qua creati sum⁹ ad sūilitudinē dei choat ⁊ per bñficiū fortūe ⁊ gr̄e discurrēdo pambulat ⁊ i bñficijs gr̄ie cursū suū p̄sūmat vt ibi vere vsuēdo eternaliter p̄sistat. ista aromata id est istas orationes sancti angeli qui sunt in ministerium nostrum missi in sublime deferunt et domino offerunt Apocali. 8. Ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram deo Quarto debet esse oratio assidua per continuationem Ecclesiastici. 51. Laudabo nomen tuum assidue et collaudabo id in confessione et exaudita est confessio mea. Dominus diligit assiduitatez orationis. sicut ostendit Luce. xi. In illo qui ꝑpter improbitatem petens imperabat quotquot habebat necessarios. Actuū. 1. dicitur de apostolis. hi omnes erant p̄seuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus et maria matre ihesu. Duo coniungit. mulieruz societatem et mariam in quo notat duo q̄ debz hr̄e oratio bene orans debet habere deuotionem in effectu. quod notatur in mulieribus mulieres enim solent esse deuotiores q̄ viri. vnde in ecclesia cantatur intercede p̄ devoto femineo sexu. Bene orans dz etiā hr̄e illuiationem in intellectu. ⁊ hoc notatur in maria. q̄ interpretatur bene illuminata. Efficax eñ oratio dz hr̄e illuiationē fidei. nō obscuritatē hesitationis vel dubitationis Jacobi primo. Postulet aūt i fide nichil hesitās. sic ergo hortat nos eccl'ia vt petam⁹ ab ista Regie gloriosa suffragiū orois qđ notat cū dr. ora p nobis. Ipa eñ est q̄ pro amicis ⁊ inimicis orauit. ipsa eñ vt de ea legitur orauit pro p̄secutoribus et fidelibus et p̄cipue mulieribus parturientibus vt quecq̄ in partu no-

men eius invocaret statim edita prole periculum partus euaderet Secundo subdit in verbo proposito motiuum ecclesiastice exhortationis. cū dr. qm̄ mulier sancta est. Sciendū est ergo q̄ ista virgo gloriosa dr̄ mulier sancta quadruplici ratione. Ipsa em̄ in sancto et spirituali matrimonio fuit primo consentanee voluntatis. Secundo fuit fructuose societatis. Tercio fuit luminose veritatis et fidelitatis. Quarto fuit solide stabilitatis. primo ergo fuit in matrimonio spirituali consentanee voluntatis Ecclesiastici vicesimo quinto. In trib⁹ placitum est spiritui meo. que sunt probata coram deo et hominibus. concordia fratrum et amor proximorum. et vir et mulier bene sibi cōsentientes. Concordia fratrum dicitur quātum ad regulares. Amor proximorum dicitur quantum ad seculares. Vir et mulier bene sibi cōsentientes. hoc dicit quantum ad cōiugatos matrimoniū culpam subeuntes. Sed sciendum est q̄ dupler distinguitur matrimonium corporale et spirituale. et sicut in corporali requiritur coniunctio corporum ad generationem filiorum ad dei cultum. sic in matrimonio spirituali requiritur coniunctio animorum christi et sanctarum virginum ad procreationem castorum et sanctorum operum secunda ad Corinteos decimo. Despondi enim vos vni viro virginem castā exhibere christo. sic ista gloriosa virgo beata margaretha matrimoniuz corporale hominis mortalis cuius diuinitus cōtempsit et se christo domino tanq̄ sponsa indissolubili vinculo cooptauit. Secūdo fuit beata Margaretha mulier fructuose societatis. Ecclesiastici vicesimo quinto. Beatus vir qui habitat cū muliere sensata. habitās cum muliere sensata beatus dicitur quia frequenter homo malus per cohabitationem cuz muliere bona sanctificatur primo Corinthiorum septimo sanctificatur vir infidelis per mulierem fidelem talis mulier fidelis et sensata fuit beata margaretha. vnde de ipsa potest dici id. Iudic vndecimo. Non est talis mulier super terram in aspectu in pulchritudine et in sensu verborum. Tercio fuit beata margaretha mulier luminose veritatis et fidelitatis. Ecclesiastici vicesimosexto. Sicut sol oriens mūdo in altissimis dei sic mulieris bone species in ornamentum domus eius. sol oriēs in mundo illuminat mundum sic istius bone mulieris species fuit christo in ornamētum. quia omnibus transitorijs contemptis solum dilexit dñm Ihesum christum Prouerbior. 12. Mulier diligens corona est viro suo. Coronam ibi posuit pro ornamento. ista virgo gloriosa non fuit solum ornamentum christi. sed totus domus ecclesie dei. Unde hic dicitur q̄ mulieris bone species in ornamentum domus eius est vnde sicut lucerna splendens illuminat in domo habitātes sic ista gloriosa virgo meritis et exemplis illustrat christi fideles. vnde ipsa fuit illa lucerna de qua Ecclesiastici. 26. Lucerna splendens super candelabrum sanctum. sicut em̄ lucerna ponitur super candelabrum vt homines illuminentur sic ista nobis ꝓponitur in exēplū vt ipsius factis et meritis informemur. Quarto ista gloriosa virgo fuit mulier solide stabilitatis. Ecclesiastici. 26. Fūdamēta eterna sup̄ petram solidam. sic mandata dei in corde mulieris sancte. Fundamenta eterna dicuntur christi testimonia verba et mādata ineternuz stabilia. pſ. Cognoui in tes timonijs tuis q̄ in eternum fundasti ea. Nec mirū si ista fundamenta sunt eterna q̄ sūt super illā petrā de qua. 1. Chorinteorū. 10. Petra aūt erat xp̄s Math. 24. Celū et terra transibūt verba aūt mea ꝓteribunt. Talia aūt fuerunt mandata dei in corde istius mulieris et gloriose virginis et martris. ipse em̄ mādatum de dilectione dei et proximi spretis idolorū cultib⁹ cū odio iuit. vni deo et dño nr̄o ihesu xp̄o insuperabiliter adhesit Luce. 4. Dñm deum tuum adorabis et illi soli seruies. ista istud mandatū seruans domino Ihesu christo seruire voluit et illum solum vnum et deum verū adorauit. Tui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

De sancto Victore

Sermo primus.

Sup̄ excelsa. mea deducet me victor. Abacuth. 3.

Beatus victor cuius festum hodie celebratur in sancta ecclesia in verbo proposito a tribus describitur in quo verbo vt patron⁹ certaminis. vt pedagogus itineris. vt philomen amoris nobis ꝓponitur. et secundum hoc in verbo ꝓposito tria notantur a quibus cōmendatur. primo a cōstantia virtutis in passiōe. cum dicitur victor. et sic ꝓponitur nobis vt patronus certaminis. Secundo ab ostensione boni exempli in opere. cum dicit deducet me. et sic ꝓponitur nobis vt pedagogus itineris. Tertio ꝓmendatur ab eminentia mentis in cognitione. cum dicitur excelsa mea. et sic ꝓponitur nobis vt philomen amoris. Primo ergo nobis ꝓponitur vt patronus certaminis. cuz dicitur victor. Sunt autem quattuor que principaliter vicit. Primo vicit malitiam cognitiōe veritatis. Scōo negligentiam excussione corporis. Tercio tentationes solertia contempta circumspectione. Quarto vicit tortores ꝑseuerantia confessionis vtilis et virilis. Primo ergo vicit malitiam sapientia vel cognitione veritatis. Sapientie. 8 Sapientia enim doctrine scōm nomē suū est vt dicitur Ecclesiastici. 9. Sapiētia em̄ sapida scientia. primo enim debet in anima sapientis dulcescere. Secundo in fermone clarescere vt tertio possit in opere omnem malitiam efficacter superare Jacobi. 1. Abicientes omnem immunditiem et abundantiam malitie in mānsuetudine suscipite insitum verbum quod saluare potest animas vestras. Secundo potest saluare animas insitum verbum excludendo immunditie morbum. et expellendo malitie venenum Unde Sapientie. 1. In malivolam animā non introibit sapientia neq̄ in corpore subdito peccatis. Nec mirum si non intrat sapientia in animam maliuolā quia inuenit hostium clausum et tanitorem incuriel Set dux. malitia em̄ in anima est illa ancilla hostiaria ad cuius vocem petrus confidens de viribus suis in errorē dedicit et christū negauit. petrus interpretatur cognoscens: in quo signantur sapientes huius seculi qui ꝓsumentes de viribus suis malitia propria tanq̄ ianitore claudente sibi hostiuz humilitatis per q̄s xp̄s suos introducit et erudit abeūt iter extermini erūpentes in inuio et non in via. q̄ nō ambulāt ꝑ viā veritatis vnde aug. in epistola ad macedonū Quidā excellentissime ingenia tanto maiores ceciderunt ānto ꝓficientius tanq̄ suis viribus cucurrūt. nec cp̄m vt sibi viā ostēdere petierūt Similiter nec habitabit in corpe subdito peccatis. Corpus ꝓpter peccatū lobedientie diabolo est subiectū. Et ideo manente peccato nō pōt id inhabitare dñs. cum sit habens obedientie mancipatum. Que em̄ conuentio xp̄i ad belial. 2. Chor. 6. Uñ ad hoc q̄ xp̄s inhabitet oportet q̄ mutet habitū et trāsferat votum. sicut facūt religiosi quibus videtur q̄ non pōt bene saluari in religione in qua erūtunt Ephesios. 4. Deponite scōm pristinā conuersationem veterem hominē quin corrūpitur scōm desideria carnis et induite nouum hominez qui scōm deum creatus est in sanctitate veritatis. Ecce mutatio habit⁹: sequitur. renouamini spiritu mentis vestre. Ecce mutatio loci vel effectus. Sic ergo debem⁹ vincere malitiam cognitione veritatis. sic bñ vicit beatus victor. Unde de ipso legitur. Beatus victor terrente se robustior impetatorem et eius principes mira prudentia confutauit. idolorū cultus euacuans et fidem christi certa ratione confirmans. Secundo vicit negligentiam excussione corporum Exodi. 17. Cum leuabat manū moyses vincebat israel: singulez paululū remisisset superabat amelech moises interpretatur assumptus ex aquis in quo signatur ecclesiasticus prelatus qui debet esse separatus a fluxu vlouptatis secularis: iste manus leuat vel erigit cū aliquid excellenter operatur vel agit. sic faciebat ille Josue 8 Porro iosue non contraxit manum quam in sublime porrexerat. in quo reprehendūtur multi prelati qui q̄ñ in principio sue promotionis sunt dietate compatiētes humilitate socales: oratione instantes dilectione flagrantes: sed postmodum manum retrahentes mutant compassionem in duritiam humilitatem in superbiam: orationem in euagationem. caritatem in discordiam et dissensionē hec est mutatio dextre excelsi sed sinistre inferni Sic mutate erāt galate ad Gallathas tercio Sic stulti estis vt cum spiritu ceperitis nunc carne consummamini: non debet ergo prelatus manum contrahere per negligentiaz sed semper erigere per arduorum aggressionem. negligentia em̄ prelati victoris est sui aduersarij sicut eius casus dispersio est gregis primo. Machabeorum nono. Cecidit iudas et ceteri fugerūt. Debet ergo homo bonus excutere negligentiam. Qua sicut dicit Gregorius in moralibus. Qui quorumdam mentes dum damna considerare negligunt integritatem quasi nescientes perdunt: amittunt enim a corde innocentiam: ab ore veritatem. a carne continentiam et per accessum temporis ab etate vitam. hanc negligentiam benevicit beatus victor. Unde de ipso legitur q̄ cum maximus imperator decreuisset q̄ omnes amant dñs sacrificarent aut diuersis mortib⁹ interirent et hoc decreto multorū christianorum turbarentur animi Beat⁹ victor immedium se ingerens statim comprehendi. tur et propositorum tribulationibus ꝓsen-

latur. Tertio vicit beatus victor tentationes solertia circumspectionis. Unde ipsi cōperit quod de helya dicitur Ecclesiastici quadragesimo octauo. In diebus suis non pertimuit principem. ⁊ potentia nemo vicit illum nec superauit illum verbū aliquod. Tria ponit per que solet diabolus hominem tentare et quandoq; superare. quandoq; intendit diabolus per ambitionem erigere. quandoq; p timorem deprimere: quandoq; per fallatiam decipere in diebus ergo suis non pertimuit principē vt esset per ambitionem elatus. Et potentia nemo vicit illum vt esset per terrorem detectus. Nec superauit illum verbum aliquod vt esset per fallatiam deceptos. quādoq; ergo intendit diabolus per ambitionem hominem erigere. imo suspendere vt possit dicere illud Job septimo. Suspendium eligit anima. Suspendium solet esse hominum sceleratorum et flagitiosorum et tales sunt ambitiosi Quidam enim sunt proditiosi cum iuda qui laqueo se suspendunt. Quidā malitiosi cum achitopliet qui disposita domo sua suspendio interiit: quidam superbi cum aman qui suspensus est patibulo qui a mardocheo voluit adorari non debet esse tale suspendium prelatorū sed suspendium contemplationis eternorum Gregorius in pastorali. Sic pastor singulis compassione proximus preiunctis contemplatiōe suspensus vt per pietatis viscera. in se infirmitatem ceterorum transferat vt per contemplationis altitudinem semetipsum quoq; in via appetendo transcendat: sic suspendium beati victoris non fuit pena criminis: sed certamen martyrii. Unde de ipso legitur beatus victor iussus afferri patibulo affigitur ⁊ torquetur. sed ibidē otans apparente sibi domino recreatur. Solet diabolus quosdam per timorem deiicere contra quod dicitur et potentia nemo vicit illū. Non decet ergo prelatos propter timorem male humiliantem ab opibus strennis desistere. imo nisi fortiter pro se ⁊ pro grege sibi commisso certauerint multū debent timere in conspectu iudicis summi comparere: Unde beatus bernadus. Uenient ante tribunal Christi. audietur populorum querela grauis. accusatio dura. quorum virere stipendiis nec diluere peccata. Quibus fuerunt duces ceci mediatores fraudulenti. Solet etiam diabolus decipere per fallatiam sermonis contra quod dicitur. Nec supauit eum verbū aliquod. Quilibet contra tentationes et deceptiōes diaboli debet habere solertiam et sollicitudinem circumspectionis Ut Gregorius in dyalogo. Si secreti circumspectionis sollicitudine cor destituitur vulneribus aperitur. Quia hostis antiquus tanto liberius petrus petuit quanto nudum alachritate prouidentie deprehendit. Hanc solertiam cognitionis veritatis bene habuit etiam. Beatus victor. Unde de ipso legitur. q; cum omnes obiectiones eorum sapiēter dissoluisset cūctos oppressit ponderationum. Quarto vicit tortores perseuerantis cōfessionis. Ps. vt iustificeris in sermonibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris. ille in sermonibus suis iustificatur qui corde credit ore cōfitetur. Roma. x. Corde creditur ad iusticiam ore autem fit confessio ad salutem. hic sit cum iudicatur vincit quando pondere tormentorū nec a fide decidit. nec cōfessione torpescit. Unde gregorius in moralibus vir sanctus quo maiore persecutione premitur eo ad predicandum veritatem artius instigatus et compatienter psecutores toleratr: ardenter ad se auditores trahere festinat sic beatus victor cum iudicaretur vicit. Unde de ipso legitur. Cum ab insensus vnum iubaretur eligere aut deos placare aut infeliciter perire. Respondit Si sic inquit proponis qō verbis docuimus exemplo vidobitis deos sperno. christumq; confiteor quecunq; potestis dare supplicia cumulate torquenta. Sic ergo ꝓponitur nobis beatus victor ipse eīm generaliter omnia vincenda vicit ⁊ ideo celitus audire meruit. victor vicisti. Deducet me. ibi cōmendatur ab obstensione boni exempli in ope: sed sciendum q; quadruplex est deductio Sophistica ad decipiendum. Demonstratiua ad eruditendum. Protectiua ad custodiendus Fructuosa ad remunerandum. primo est deductio sophistica ad decipiendum. proverbio. xiiij. Est via que videtur homini iusta nouissima autem eius deducunt ad mortem. Ad hoc q; homo sophiste decipiatur duo requiruntur. apparentia et defectus. Apparentia veritatis in disciplinabilibus: et defectus bonitatis in moralibus Est ergo via que videtur homini iusta per apparentiam nouissima autem eius deducunt ad mortem. propter defectum latentem apparentie aut veritatis ⁊ bonitatis Duo sunt principia curiositas respectu veritatis Ecclesiastici. iij. Insuperacuis rebus noli scrutari multipliciter et i pluribus eius operibus nō eris curiosus. Aut ꝓponitur voluptuosus Sapientie ij. Uenite fruamur bonis q̄ sūt et vtamur creatura tanq; in iuuentute celeriter vino precioso et vnguentis nos impleamus. ⁊ non pretereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequā marcescant nullum sit pratum qō non transeat luxuria nostra. Defectus autem latens sub hac duplici apparētia ponitur. Sapiētie quinto. Erramus a via veritatis et lumen iusticie non luxit nōbis ⁊ sol intelligentie non est ortus nobis Ecce defectus latens sub apparentia veritatis. sequitur Lassati sumus in via iniquitatis ⁊ perditionis. Uias difficiles ambulamus: ecce defectus latens sub apparentia bonitatis. vnde sequitur. Quid nobis profuit superbia. et diuitiarum iactantia quid contulit nobis. Secunda deductio est demōstratiua ad eruditendum. ps. Deduxisti sicut oues populum tuū in manu moisi et aaron. Moises et aaron in sacerdotibus vt dicitur in. ps. in quo notatur q; ad sacerdotes ptinet doctrina ⁊ eruditio Malach. ⁊. Labia sacerdotis custodiunt scientiam ⁊ legem de ore eius requirent et dicit glosa. Sacerdos legem interrogatus non taceat: sed resistentes conuincat aliquin frustra iactat dignitatem cuius nō exhibet operationem. sed notabile est quod dicit in manu. Pastor eīm debet regere gregem tam sermone q; opere Seū. Monstruosa res est gradus summus. animus infimus. sedes prima. vita ima lingua magniloqua manus otiosa: et sciendum q; in oibus notatur subditorum obedientia. Duis eīm mansueta est ⁊ tacita. Hoc est contra malos subditos qui cum deberent esse mansueti contra superiores suos recalcitrant: cum deberent esse taciti contra murmurant. sed sicut equi recalcitrantes solent calcaribus vrgeri ⁊ frenis in maxillis constringi. sic isti debent magnis increpationibus ⁊ duris verberibus arceri. Et sicut equi pcipites freno sic ipsi debent a tosientio chorceri. sed quidā sunt sicut asina balaam que cum argueretur a dño suo dixit Numeri. xx. quid feci tibi cur me percutis esse iam tercio. Nōne animal tuum sum cui sedere consueuisti. vsq; in presentem diem qui nunq; simile feceram tibi Ista possunt esse verba subditi incorrigibilis quid accusationes prelati ꝓponit ad excusationem sui dicit. Quid feci. quasi diceret. Si ego iniquitas mea neq; peccatum meū q; sic deberem restringi vel affligi ⁊ si conuincā qō immo bñ meruit. subdit. Dic quid nunquam simile fecerim tibi. q̄si diceret ⁊ si ita mihi modo ꝓtingit alias similia non feci et subeunt humilitatem permittentie sed declinant cor suum in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Ad accusationem prelati sui duo ponunt. In gratitudinem cū dicit. Nonne sum animal tuū cui sedere consueuisti vsq; in presentem diem. quasi diceret. Ego semper fui sibi obediens ego procuraui eius procurationem ego semper opposui me altis ꝓpter eius defensionem ⁊ ipse sic retribuit mala p bonis que omnia cedunt ad meas afflictionem. Proponit et contra prelatus crudelitatē cum dicit. Cur percutis me iā tercio quasi diceret crudelis es quasi struthio in deserto et sicut leo in domo sua subuertens domesticos tuos ⁊ oppimens subditos tibi. Eccle. 4. Tercio est deductio protectiua ad defendendum. Sap. 9 deducet me in operationibus meis sobrie. et custodiet me in sua potentia. Sapiētia ⁊ est pura et solida quia pura ideo sobrie hominē in opibus deducit. Qui solida ideo ipm in sua potentia custodit Sap. 8. Sobrietatē docet ⁊ prudentiam et iusticiam ⁊ virtutē quibus nichil vtilius in vita hoibus et ideo quia sapia per sobrietatē est pura qui non sunt sobrij non possunt esse puri. Proue. xx. Luxuriosa res vinum Item qui nō sūt sobrij nō possunt habere sapientiam dei. i Corinteo. x. Animalis hō non pcipit ea que dei sūt sapia eīm est solida ideo custodit hoiem in sua potentia sicut eīm falsitas inualida est ꝓpter vacuitatē vanitatis ita sapientia robusta ꝓpter soliditatem veritatis. Unde sicut thurris fortis paleis ⁊ arbomis potest concuti sed nō deici sic veritas a falsitate ⁊ professoribus eius infestari potest sed non superari tercio Esdre. 4. Magna est veritas et fortior pre oibus omnis terra veritatem inuocat celum ⁊ ipsam benedicit. et omnis opa mouentur tremunt eam bñdictue ūr veritatis. Quarto est deductio fructuosa ad remunerandum Sapien. x. Reddet deus iustis mercedem laborū suorum et deducet eos in via mirabili. Deus reddit sanctos suos mercedem sed non ad mensuram rasam sed cumulentam ⁊ super affluentem. Luce sexto Mensuram bonam et confertam et coagitatam et sup effluentem dabunt in sinum vestrum deducet et eos in via mirabili nec mirum ipse est mirabilis in effectu ps. mirabilis deus in sanctis suis. Mirabilis in conductu ps. Deducet te mirabiliter dex

tera tua. Mirabilis in aspectu Hester. 15. Valde enī mirabilis es dñe et facies tua plena est gratiarum: Est etiam mirabilis in fructu Ecclesiastici. xli. Mirabilia opera altissimi solus ꝛ gloriosa et absconsa ꝛ inuisa. Opa illius vere tam inuisa ꝙ oculꝰ non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascedit. 1. Chor. 2. sequitur. Super excelsa mea In quo commendatur beatus victor ab eminentia mentis in cognitione Et sciendum ꝙ quadruplex est excelsū Est enim excelsum elationis qđ est ruinosum Prelationis qđ est periculosum. Est excelsū ḡ vel cōtemplationis qđ est fructuosū Est excelsum gloie vel beatitudinis. qđ est gloriosum. Primo est excelsum elationis quod est ruinosum Isaie. 2. Dies domini exercitum super omnez excelsū ꝛ superbum super omnem arrogantem et humiliabitur Tria dicit que sunt in superbia. Cōtemptum minorum et ꝓpter hoc dicit superbum. Appetitus honoꝝ ꝛ ꝓpter hoc dicit excelsum. Jactantia ꝓpriorꝝ verborum et quantum ad hoc dicit arrogantē ꝛ ꝙ dicit humiliabitur non intelligitur de humiliatione virtutis sed de humiliatione delectionis. Prouerbio. vicesimo nono Superbum sequitur humilitas id est dilectio. Secundo est excelsum prelationis quod est periculosum. Isaie. 10. Excelsi statura succidentur excelsi sunt prelati qui succidētur si inueniantur mali. Isti signati sunt p arborem quam vidit nabuchodonosor cuiꝰ proceritas contigebat celum et descendit sanctus ꝛ vigil ꝛ clamauit fortiter succidite arborem ꝛ prescindite ramos eius. In arbore mala voluntas designatur. In ramis operationes que in prelatis in diuersis generibus malorꝝ ramificantur Unde beatus. Benardus. Non est hoc tempore ornare sponsam spoliare non est custodire sed perdere non est defendere sed exponere. non est instruere sed prosternere. non est pascere gregem sed mactare devorare. Dicente domino. Qui devorant plebem meā vt cibum panis. Tertio est excelsum gratie vel contemplationis. Prouerbiorum. 8. Sapientia clamitat et prudentia dat vocem suam in excelsis sumisq; verticibus. Et verter hic idē est quod eminētia. mentis summitas vel celsitudo. est excellētia contemplationis vel donū gratie salutare quo habet homo cognitionem veritatis non ex auribus suis Augustinꝰ ad macedonium. Si quid habeo a deo sumpsi nō enī presumpsi atq; ab illo in me profici fideliter spero a quo inchoatū esse humiliter gaudeo. nec deo quod nō dum donauit incredulus nec de eo quod iam donauit ingratus. Non enī meo vel ingenio vel merito sed eius dono sum si quid laudabiliter sum. Quarto est excelsum beatitudinis quod est gloriosum Isaie. 6. Vidi dominum sedentem super solum excelsum et elevatum et plena erat domus maiestate eius. seraphin clamabant sanctus sanctus sanctus dominus exercituum plena est omnis terra gloria eius et commota sunt superliminaria cardinum a voce clamātiū hic clamor. hic cātus hic iubilꝰ est de quo dicitur in. ps. Cantantem in cantu psalmorum excitatur deuotio inflāmatur dilectio illuminatur ratio iocundatur affectio ps. laudate dominum qm̄ bonus est psalmus deo nostro sit iocunda decoraq; laudatio. Hec laudatio sit iocunda sic decora erit in felicitate superna De qua Augustinus in libro de ciuitate dei. Quāta erit illa felicitas in qua nullū malum nullū latebit bonū. Ibi vocabitur dei laudibus qui erit ola in omnibus. nec vlla desidia cessabitur. nec vlla indigentiꝰ penuria laborabitur Ad quā felicitatē nos pducere dignet

De sancto Victore Sermo secundus

CONfidite ego vici mundū Johannis. 16. Quanuis illud verbum sit verbuz saluatoris ad beati tamen victoris commendationem potest adaptari. Unde in verbo proposito duo notantur ex quibus beatus victor commendabilis nobis proponitur. primo vt stabilimentū constantie cum dicitur. Confidite. Scōo nobis proponitur in exemplum victorie. cum subditur ego vici mundum. Qui enī stabiliuntur constantia laudantur in victoria. Ista autem confidentia non est in homine qui in necessitate deficit. sed est in deo qui in aduersitate defendit. Sciendum est ꝙ quattuor bona facit nobis cōfidentia diuina. Primum est remissio peccatorum. Scōm bonum est stabilitatio animoꝝ. Tertiū ē cognitio veritatis. Quartum est delectio aduersariorum. Primum ergo bonum quod facit cōfidētia diuina est remissio peccatorꝝ Matt. 9. Cōfide fili remittuntur tibi peccata tua. Confidentia fidei est causa et ratio remissionis peccati. Fides enim est purgatorium in quo fit purgatio animarū id est remissio peccatorꝝ. Actuum. 15. Fide purificās corda eorum. nec sine fidei amiculo fit peccatorum remissio et ad deum reconciliatio Hebreoꝝ. 13. Sine fide impossibile est placere deo. Confidentia autem diuina non solū liberat ab iniquitate sed ab omni periculo et aduersitate. Danielis. 13. legitur de susanna que a periculo mortis liberata fuit duobus sacerdotibus plenis iniquitate a recto iudicio condemnatis. Fiduciā aūt quā habebat in dño fuit ratio istius liberationis Danielis. 13. Erat enī cor eius fiduciam habens in domino. Sic iste martir gloriosus confidens in domino tortores vincens et tormenta contēnens victis et damnatis tortoribus de angustia per gloriam fuit liberatus. Prouerbioꝝ. xi. Justus de angustia liberatus est ꝛ tradetur impius ꝓ eo. Secundum bonum quod facit cōfidentia diuina est stabilitio aloꝝ Eccle. xi. Confide in dño et mane in loco tuo. Locus interior est domꝰ vel habitatio cordis. Genesis. xxx. Justum est ergo vt aliqñ prouideaz domui mee domui. domꝰ ista potest dici domus cōscientie cui debemus et ipsam exterius et interius munire Exterius ꝓ clausionem hostioꝝ Isaie. 26. Vade populus meus intra in cubicula tua et claude hostia super te. Clausio hostioꝝ est reuocatio sensuū exterioꝝ a discursu secularium vanitatum. qui enī sensus suos vanitatibus huius mundi vel exterioribꝰ exponunt ipsi de cordibus suis demonibꝰ straram publicam faciunt Job. xx. c. Vadent et venient super eum horribiles. Horribiles sunt demones qui sup peccatores vadunt et veniunt quando sensus exteriores a vanitatibus seculi non restringunt Job. xxx. Quasi rupto muro. et aperta iam irruerunt sup me et ad meas miserias devoluti sunt. sic ergo domui conscientie debemus pudere refrenando sensus exteriores a discursu vanitatum. Scōo debemus et pudere ipsam munendo et armando interius exercitu virtutum. 2. Chorin. 6. Per arma iusticie a dextris et a sinistris. Debemus armari armis iusticie a dextris ne in ꝓsperis per superbiam eri gamur. Debemus etiam armari armis iusticie a sinistris ne in aduersis per desperationem frangamur. Sic ergo bonus hō dz confidere in domino et manere in loco contra multos ḡ sollicitudinē prouisionis propie conscientie derelinquūt ꝛ per alienas conscientias temere iudicando curiose discurrūt. similes ioculatoribus qui in

proprijs domibus nunq̄ vel raro persistūt et in domibus diuturz importune se intrudunt. et tales hoies vitam neq̄ deducunt. Ecclesiastici. xxix. Vita neq̄ hospitandi de domo in domū. Sz iste gloriosus martir de tus victor in domo ꝓpria cordis pmāsit ea ipsum omni diligentia seruauit. Prou. 4. Omni custodia serua cor tuū. Tercium bonum quod facit diuina ꝓfidentia est cognitio veroꝝ. Sapientie. 3. Qui confidunt in domino intelligent veritatem ꝛ fideles in dilectione acquiescent illi. Non est mirum si illi qui in dño confidunt veritatem intelligunt. ipsi enim ad illū qui est vis veritas et vita quenunt Joh. xi. 4. Iste sanctus martir in dño fiduciam suam posuit et ideo veritatem inuenit ꝛ eā intellexit Malach. 2. Lex veritatis fuit in ore eius et iniqtas non est inuēta in labijs eius in pace et eq̄tate ambulauit et multos auertit ab iniq̄tate. Homo bonus nō debet viuere sibi soli sibi et fraterne eruditioni. Sicut sol non lucet sibi soli sed ꝛ nostre vtilitati. Homo bonus debet sibi lucere puritate conscientie aliis honestate vite et claritate eruditionis fraterne Matth. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona. et glorificent patrem vestrum qui in celis est. sic ergo qui confidunt in domino intelligent veritatem. sequitur et fideles in dilectione acquiescent ei. Martires christi fuerūt fideles in dilectione. ipsos enī a christo nulla tribulatio. nulla angustia potuit separare. vnde vinculum dilectionis in ipsis in amorem christi tante erat adhesionis ꝙ non poterat impetu alicuius tribulationis rumpi Romanoꝝ. 8. quis nos separabit a charitate christi. et sequitur ꝙ nec tribulatio nec āgustia nec fames nec nuditas. nec periculū. nec gladius. nec creatura aliqua poterit eos separe a dilectione diuina. sed in christo superabāt omnis generis tormenta Romanoꝝ. xii. Sz in hijs omnibus superamus ꝓpter illum qui dilexit nos. In ista dilectione beatus victor quem dñs in bello fortem fecit ꝛ angelica visitatione cōfortauit omnis tormētoꝝ genera superauit. Quartum bonū qđ facit nobis confidentia est delectio aduersariorꝝ. 2. Macha. 15. Machabeus confidebat semper cum omni spe auxilium sibi a domino affuturū. ipse aūt spe sue confidentie frustratus nō fuit. sz sicut ibidem legitur. Dñs ꝙ manū iheremie ꝓphete gladiū porrexit in quo aduersarios suos superauit et dilecit. 2. Mach. 15. Accipite sanctū

gladiū mus in deo quo deūcies aduersa rios populi mei israel. scōz istū modū dñs beato victori verbi sui gladium porrexit in q tyrānos fidei christi aduersarios de uicat Ephes. 6. Accipite gladium spiritus qđ est verbū dei. Sic ergo primo nobis p ponitur beatus victor vt stabilimentū cō stantie cū dr. cōfidite. Scōo nobis pponi tur in exemplum victorie. cum dr. ego vici miam. Sciēdū est ergo q sunt quattuor p que vincimus. Primū est deuotio oīonis. Scōm est humiliatio obedientie siue sub iectionis. Tertiū est constātie fortitudo. Quartū ē diuine potētie magnitudo. Pri mum ergo per qđ vincim⁹ est deuotio oīo nis. Exo. 17. Cū leuaret man⁹ suas moy ses vincebat israel. in leuatione manuum signatur eleuatio orationū deuotarum. 1. Thimoth. 2. Volo viros orare in omni lo co leuantes puras manus sine ira dicit q ira hois cor ne possit vacare orationi ptur bat sine disceptatione dicit q disceptatio cor hois a dulcore oīonis alienat. ps. Diri gatur dñe oratio mea sicut incensū in con spectu tuo. sicut ex incenso cremato resol uitur bonus odor sic ex sancto desiderio ferentis orationis diuinis oculis deuo tionis dulcor. Eccle. 35. Oratio hūilitatis se nubes penetrabit. et donec ppinquet nō cōsolabitur. et non discedet donec altis simus aspiciat. oratio em̄ facit ad modū di ligentis aduocati qui affectus cordiū no stroz summo pontifici xpo porrigit et peti tionē nr̄am nobis bullatam et sigillatam re mittit. Scōm per quod vincimus est humi liatio obediētie vel subiectionis. Prouer bioz. 21. Vir obediēs loq̄t victorias. Nec mir⁹ si vir obediēs victorias loquit. q̄ vir obediēs supat quicquid nobis in hoc mū do aduersatur. i. Johānis. 2. Oē qđ est in mundo concupiscentia carnis est et concu piscētia oculoz et superbia vite. Vir obediēs vincit cōcupiscentias carnis voto castitā tis. concupiscentiam oculoz voto obedien tie vel subiectionis Job. 23. Proponat ed tatē contra me et quemet ad victoriā iudi ciū meū vere obedientis iudiciū ad victo riā puenit. q̄ diabolus quid iuste et obiū ciat in ipso non inuenit. Tertium p quod vincimus est constātie fortitudo. i. Johā. 2. Scribo vobis iuuenes q̄ fortes estis et verbum dei manet in vobis et vicistis ma lignū. In verbo ppōsito tria notari pñt q̄ fidelibus xpi puenīūt. Primū est constātia fidei. qđ notatur cum dr. Scribo vobis iu uenes q̄m fortes estis. i. pe. 5. Aduersari⁹ vester dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄ rens quem deuoret cui resistite fortes in fi de. Scōo notatur potestas eloquij diuini. qđ notatur cum dicitur. et verbum dei ma net in vobis. q̄ omo illenō est inermis qui armatur eloquio dei et exhortationib⁹ cō gruis. 2. Macha. 15. Singulos illoz arma uit nō clipei et haste munitione. sed sermo nibus optimis et exhortationibus. predi cator cuāgelij semper incedere dz armat⁹ vt gladio verbi diuini semper sit accinc⁹ sicut em̄ ego video q̄ miles gladio accin ctus semp incedit attamē nisi in tpe neces sitatis gladiū de vagina non educit. sic pre dicatores christi sēp accincti gladio verbi diuini debent incedere et illum ad damna tionem maloz extrahere. Tertio est gladius qui de ore sedentis super thronum ex vtra q̄ parte acut⁹ exibat. Ex quo notat q̄ ma la a bonis diuidebat. et sequitur. q̄ vicistis malignū. in quo notatur contemptus mun di malo igne ignit⁹. i. Johannis. 5. Omne quod est natū ex deo vincit mundū. illi na ti ex deo dicūtur qui per lauacrū regīnatio nis et renouatiōis spirit⁹ in sorte xpi ascri buntur. q̄ illi tanq̄ pauperes filij xpm p̄em pauperem imitātur. ab illis em̄ solis mun dus vincitur qui pauptatem ex corde am plectuntur. Quartū per quod vincimus est diuie potētie magnitudo. 2. Esdre. 4. Ado lescēs eleuās facie i iherusalē dixit deū celi et dixit abs te est victoria. hoc est et te si enim martires christi cōfiderent in suis viribus deficerent in tormentis et tribula tionibus. sed q̄nia in dño et toto fiduciam habebāt ideo ab ipso tanq̄ a victore sum mo victoriā expectabant. 1. Machabe. 3. Non in multitudine exercit⁹ victoria bel li. sed de celo fortitudo est. Et q̄ iste glorio sus martir beatus victor de celo fortitu dinem expectauit ideo fortitudinē habuit et victoriaz obtinuit. pter qđ esum ligni vite pmeruit Apocalips. 2. Vincenti dabo edere de ligno vite qđ ē in paradiso dei mei Ubi nos perducere dignetur.

¶ De sancta Maria magdalena. Ser. i.

BAbylon dilecta mea posita est mihi in miraculū Isaie. 21. In verbo ppōsito tria notantur a quibus beata Maria magda lena describitur a statu culpe. primo cum di citur babylon. Scōo a statu penitentie. cū dicitur. dilecta mea. Tercio a statu perfe ctionis vite. cum dicitur. posita est mihi in miraculum. Quantū ad primū ergo sciēdū

est q̄ babylon interpretatur confusio Scien dum est ergo q̄ est triplex confusio. Primo em̄ est confusio pscientie. Scōo est cōfusio verecundie. Tercio est confusio gehenne. Prima confusio ortum habet ex culpe per petratione. scōa ortū habet ex deformita tis culpe recordatione. tercia ortum habz ex eterna dānatione. prima ergo est con fusio conscientie que ortuz habet ex culpe perpetratione. ps. Operuit confusio faciē meam extraneus fact⁹ sum fratribus meis et peregrinus filijs matris mee. Facies ho minis interioris est venustas vel nobilitas anime rationalis que facta est ad ima ginem et similitudinē creatoris Ista facies confusione operitur quando culpa mortalis in ipsa reperitur per quam eius gloria in ignominia commutatur. quod deplorat hieremias Trenorum. 4. Cādidiores na zareī eius nive nitidiores lacte rubicundi ores ebore antiquo. saphyro pulchriores et sequitur Denigrata est super carbones facies eorum et non facies agniti in pla teis. Sciendum est q̄ per candorem nitoz rem rubor ē. pulchritudinem vel decorem que ponit in ppōsita auctoritate notat⁹ vir tutū varietas in quibus animarū formosi tas. p denigrationē faciez signatur defor mitas vitioz. ppter qđ subdit q̄ non sunt agniti in plateis. sicut em̄ homines candi di et rubicundi si incausto vel attrimento tingātur ab illis hoibus q̄ primo eos cog nosceb̄at minime cognoscuntur: sic muta to colore optimo virtutum in deformita tem vitiorum peccatores tā sanctis homi nibus q̄ spiritibus celestibus tanq̄ igno ti et extranei esse dicuntur. Unde in predi cta auctoritate dr extraneus factus sū fra tribus meis et pegrinus filius matris mee. qñ em̄ in peccatore decor virtutū in dede cus vitiorū cōmutatur. peccator q̄mdiu in peccato pūsitit tanq̄ extraneus indignus societate sanctoz hoīm et angelorz iudica tur. p statu ergo culpe facies pscientie ma rie magdalene denigrata erat i qua septe narius numerus demoniorum habitabat. Marci. 16. Apparuit primo Marie magda lene de qua ejecerat septem demonia. Se cundo est confusio verecundie que ortum ha bet ex turpitudinis culpe recordatione. ysa remie. 31. Postq̄ ostendisti michi pcussi fe mur meū confusus sum et erubui qñ sustu li obprobrium adolescētie mee. sicut vul gariter dicitur Uetus peccatū fuit nouum dedecus. Unde quilibet homo p peccatis suis iuuentutis cōfunditur in tempore sue senectutis: sic ista peccatrix beata deformi tatē peccatoz suoz videbat et erubescens per singulas noctes lectum cōscientie sue lachrimis lauabat stās retro secus pedes dñi lachrimis cepit rigare pedes eius. In hoc q̄ retro stabat signatur confusio eru bescentie que nō ab anteriori sed a poste riori ad sanctū sanctoz audebat accedere in hoc q̄ secus pedes domini stabat signa tur spes venie: secus pedes em̄ illius non staret a quo impetrare veniam. nō spera ret. in hoc q̄ lachrimis pedes domini rigo uit signatur q̄ lachrimis confusionis et cō punctiōis interioris interiorē conscientiā lauabat et seipsam per istam lotionem ad illam dealbationem que super viuentem disponebat et seipsam dignū habitaculum domino preparabat Isaie. 35. In cubili bus in quibus prius habitabant draconēs orietur viror calami et iunci. Draconēs spiri tuales sunt demones qui in cubili consci entie istius peccatrix habitabant qñ ipsam septem demonia possidebant. sed quando ad dñm per penitentiam est conuersa viro ri calami et iunci cōpetenter est comparā rata. in viroe signatur teneritudo fidei in iunco qui rectus est signatur rectitudo in tentionis in calamo qui nitidus est signa tur honestas sancte cōuersatiōis Qñ ergo ista peccatrix voluit confundi de peccatis et erubescere et tanq̄ egra ad medicū spiri tualem venire cepit seipsam per rectam in tentionem erigere et honestate sancte con uersationis uitere. sic ergo est confusio ve recundie que duplex est. quādo em̄ pecca tor adeo de peccato suo confunditur q̄ il lud nō audet confiteri et ideo retinet cul pam sed est alia confusio qua hō cum vere cundia et erubescentia continetur peccatū et ista expellit culpā Eccle. 4. Est cōfusio adducens gloriam et gratiā Tercio est cō fusio gehēne et ista ortum habet ex eterna dānatiōe. ps. Opiantur sicut diploide confu siōe sua. Nota diploidis que est duplex ve stis signat dānatio peccatoris p quam cō sequitur finalē confusionem et afflictionem anime et corporis Apocalipsis. xviii. Quan tum glorificauit se et in deliciis fuit tantuz date ei tormentū et luctum. Duo distingun tur genera peccatoz spiritualiū scz et car nalium. Spiritualia peccata pertinent ad glorificationem que cōsistit in superbia et ambitione honoris. Peccata carnalia per tinent ad delitias que consistunt in volup tatibus immunditiaz carnalium pmessatio nū et ebrietatū. Ad punitionē spiritualium

petōtū pōt ptinere qō dicit. Date ei luctū ad punitionē carnalū pōt ptinere ſpūaliter qō dicit date ei tormētū. cūctis i vtrisq; puniant generaliter pro vtrisq;. Ab hac cōfuſiōe dīn̄i ſ̄r̄s ihū ſctā peccatricē eripuit qñ ipam a laqueis peccatoꝝ et mortis liberauit. t quaſi de faucibus inferni retraxit. Unde potuit dicere illud qō in ps. ſcribitur. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium: laqueus contritus eſt et nos liberati ſumus. t ne cōfidat peccator de viribus ſuis ſe ſolum de auxilio ſaluatoris ſubditur. Auxiliū noſtrū in nomine dīn̄i. Sic ergo primo diſcribitur beata maria magdalena a ſtatu culpe. cum dicitur. babylō. ſequitur dilecta mea vbi deſcribitur a ſtatu penitentie. Sciendum eſt ergo q ad iſtam dilectionem tria cooperā tur. primo effectus condonationis in ſaluatore. Scō affectus pietatis in conuerſa muliere. Tercio dulcor deuotionis et odor bonitatis ex vtroq;. primo ergo ad iſtam dilectionem cooperatur effectus cōdonationis in ſaluatore Roma. 9. Vocabo nō plebē meā plebē meā t nō dilectā. dilectā t nō miam ꝓſecutā miaꝫ cōſecutā. Iſta btā peccatrix fuit nō dilecta pro tpe culpe propter quā hō incurrit odiū indignatōis diuine. ps. Iniquos odio habui. ſed vocata fuit dilecta pro ſtatu cōuerſionis ſue vt habetur Luce. 7. Dimiſſa ſunt ei peccata multa qm dilexit multū. Diligētibus deū redditur a deo dilectionis condigna viciſſitudo prouerbiorū. 8. Ego diligentes me diligo. ſequitur Vocabo nō miam conſecutam miam conſecutam. Iſta beata peccatrix fuit non miam cōſecuta tempore ſue laſciuie vel diſſolutionis. ſed fuit miſericordiam conſecuta p tempe ſue pñe t cō uerſionis hiere. 4. Tu autē fornicata es cum amatoribus multis tñ reuertere ad me dicit dominus t ego ſuſcipiam te. Magna clementia ſaluatoris q contemptos re uocat et requirit venientes recipit in via moꝝ incēdentes deducit. pficientes p ducit. pſeuerantes introducit magna etiā miſericordia domini qui pfecte penitētibus perfecte petā dimittit Exodi. xx. Ego ſum dīn̄s deus tuus fortis faciens miam in milia his qui diligunt me. per millenarium numeꝝ qui eſt vltimus numerus numero rū perfectoꝝ ſignatur perfecta indulgētia peccatoꝝ quam peccatores ex magnitudine diuine miſericordie recipiunt quod bene impletū fuit in iſta beata peccatrice in qua ſicut abundauerat delictum data fuit ſup abundantia diuine dilectionis Secundo ad iſtam dilectionem cooperebatur affectus pietatis in conuerſa muliere. Deuteronomij. xxx. Circundet dīn̄s de⁹ tuus cor tuū et cor ſeminis tui vt diligas dominum deum tuum in toto corde tuo. In circunciſiōe cordis notatur amputatio omnis auaritie vel cupiditatis et exercitatio in operibus pietatis. de qua. 1. Thimo. 4. Pietas ad omnia vtilis eſt ꝓmiſſionē habens vite que nunc eſt t future. Diſcreta t lucro eſt negotiatio pietatis que ſibi augmentationem bonoꝝ in hac vita t bonorū futurorum ꝓmiſſionē acquirit. pernicies auaritie cupidoꝝ qui acquirunt nimme letatur pauperes qui cū anxietate ad ipſis miſeri corditer releuantur. Et ideo nec bona eterna aſſequuntur. ſed iſta beata peccatrix operibus pietatis t miſericordie inſudauit t dīn̄o ieſu chriſto de ſuis facultatibus miniſtrabat Luce. 8. Maria que vocatur magdalena de qua ſeptē demonia exierunt et alie multe mulieres miniſtrabant de facultatibus ſuis que opera miſericordie non celat dominus tanq; ingratus. ſed exarret Luce. 7. Intrauit in domum tuaꝫ aquam pedibus meis non dedisti: hec autem lachrimis rigauit pedes meos et capillis ſuis terſit. oſculum michi non dedisti. hec autem ex quo intrauit non ceſſauit oſculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxiſti. hec aūt vnguento vnxit pedes meos. Propter hec et conſimilia dominꝰ partem marie cōmendat Luce. r. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea Maria partē bonā accepit in peccatoꝝ remiſſione meliorē in opere pietatis exercitatione. ſed optimā partē elegit laudita verbi dei t contēplatione. Per iſtas duas ſorores marthā t Mariā ſignant due vite actiua ſcz t cōtēplatiua ſicut interpretat eccleſia. Sed poſſumꝰ dicere q p iſtas duas ſorores ſignant duo gña religioſoꝝ in monaſterijs poſitoꝝ. per marthā ſignant officiales ꝺ negotijs religionis diſcurrit per mariā ſignant clauſtrales qui in clauſtro verbū dei audiunt. t ibi quaſi ſec⁹ pedes dīn̄i pacifice quieſcūt. ſed in monaſterijs non rogat dīn̄m martha vt iuuetur a maria. magis em eligunt officiales ꝓ negotijs ordinis ſoli ſollicitari q a clauſtralibus iuuari. Maria etiā in clauſtro ſedens tus iuuaret q ſecus pedes domini habet quietem. magis em eligeret iſta maria negotiari in foro q cum domino c templationi vacare in clauſtro. iſta maria ſed elegiſſe optimam partem indicat quādo partem marthe tanq; meliorē deſiderat. Tercio ad iſtam dilectionem operatur dulcor deuotionis et odor bonitatis in vtroq; id eſt tam in conuertente q in conuerſa muliere hieremie. 31. In charitate perpetua dilexi te miſerans. illa charitas qua deus nos diligit dicitur perpetua. immo poteſt dici eterna ſcom diuinā prēordinationem ſed temporalis eſt quantū ad preſentē iuſtificationē. Uñ Eph. 1. Elegit nos in ipſo ante mundi conſtitutionem. Ecce eterna electio vel dilectio. et ſequitur. vt eſſemus ſancti et immaculati in ꝓſpectu eius in charitate. ecce temꝑalis iuſtificatio. Dominꝰ nō diligebat in maria culpā quā ipſa ꝓmiſerat. ſed naturā quā ipſe cōdiderat et gloriam ad quam ipſam prēordinauerat. propter quod dicit in charitate perpetua dilexi te. ſequitur. ideo attraxi te miſerans. Sicut bonus odor florum bene afficit olfactū et ſicut ſuauitas lactis allicit catū et ſicut dulcedo mellis attrahit ſuum affectum. ꝓpter quod ſpōſa dulcedine deuotionis et odore bonitatis chriſti affecta dicit trahe me poſt te curremus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ Canticoꝝ. i. ꝓpter hoc beata maria magdalena que primo diſcurrit per campos iitie poſtmodum diſcurrit per ſpinoſa loca et ſaroſa aſperitatis penitentie. donec puenit et ad comprehenſionem eterne vite. i. Chorinteo. ix. Sic currite vt ꝓprehendatis ſic ergo ſcō ꝓmendatur beata maria magdalena a ſtatu penitentie cum dī dilecta mea. Tercio ꝓmendatur a ſtatu perfectionis vite. cum dicitur poſita eſt mihi in miraculū. Sciendum eſt ergo q beata maria magdalena fuit poſita primo in miraculum cōmutationis morum. ſcō poſita fuit in miraculum accumulationis meritoꝝ. tercio poſita fuit in miraculum adeptionis premioꝝ. Primo ergo poſita fuit in miraculuꝫ ꝓmutationis moꝝ. Exodi. xi. Ut ſcatis quanto miraculo diuidat dominus inter egiptios et iſrael. tanto miraculo egiptij a filijs iſrael q egiptij in mari rubro ſubmerſi ſunt filij aūt iſrael ſiccoveſtigio tranſierunt. ſed ſpiritualiter tanta diuiſio eſt inter egiptios et filios iſrael q uꝫ egiptus interpretatur tenebre. ita peccatores a iuſtis diſtinguntur eo q peccatores tenebris peccatoꝝ ſuoꝝ cecantur. iuſti vero per iuſticiam fidei que per dilectionem operatur illuſtrantur. Unde peccatoribus ad dominum conuerſis. vt habetur ad Epheſcos quinto capitulo dicit. Fuiſtis aliqñ tenebre nunc aūt lux in dño ſic iſta beata maria magdalena fuit aliquādo tenebroſa. ſed fuit a domino a tenebris peccatorum ad lucem fidei et dilectionis tranſlata. et ſic pellis ethiop; iſte in pellem iuſticie eſt mutata Job ſcō capitulo. Pellem pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Secūdo fuit beata maria magdalena poſita in miraculum accumulationis meritū vt habetur Iſa. 29. capitulo. Ecce ego addam vt admirationem faciam populo huic miraculo grandi et ſtupendo. miraculum grande et ſtupendum fuit q iſta peccatrix de vaſe cōmelie in vas glorie repente cōmutata fuit et quia prius erat vas ardoris poſtmoduꝫ effecta eſt vas pudoris et que prius erat vas dedecoris poſtmodum effecta eſt vas gratie t honoris. de hoc miraculo Job triceſimo tercio miraculum meum non terreat. Iſta miracula iſtius peccatricis conuerſio non debet nos terrere. ſed magis ad fiduciaꝫ remiſſionis peccatoꝝ prouocare. Nullus eni nobis locus relinquitur deſperationis. qñ legimus tam ſubitam et tam ſanctam iuſtificationem ipſius beate peccatricis cuius corp⁹ quod fuit vas peccatoꝝ effectuꝫ eſt vas ornatum vt ſit in magna veneratione in oculis omnium bonorum. Unde qui poteſt aliquā tulum de iſto ſancto corpore habere ſtudet in auro et argento et lapidibus precioſis collocare et cū omni veneratione ſeruare. Tercio beata Maria magdalena fuit poſita in miraculū adeptionis premiorum. ps. Mirificauit miſericordiam ſuam in ciuitate munita. Dīn̄s mirificauit miſericordiam iſti marie magdalene primo in domo ſimonis in peccatoꝝ remiſſione. Secundo mirificauit dominus miſericordiam ſuam iſti beate marie magdalene in ciuitate bellica id eſt militante eccleſia que in cōtinuo bella eſt poſita in inimicoꝝ acumulatione. Tercio mirificauit dominus miſericordiam ſuam iſti marie magdalene in ciuitate munita id eſt in triumphante eccleſia in premioꝝ retributione. Iſta autem ciuitas dicitur munita quia nullis iurijs afficitur. quia nullis aduerſarijs concutitur a celeſtibus ſpiritibus cuſtoditur. nullis moleſtijs veratur. nulla ſenectute antiquatur. nullo fine terminatur. Ad quam nos perducere dignetur qui viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ De ſancta Maria Magdalena. Sermo ſecundus.

Adiutor et protector factus es mihi et liberasti corpus meum a perditione. Ecclesiastici. 51. In verbo proposito duo notãtur que in se facta a domino beata maria magdalena gloriatur. primo ergo notatur diuine subuctiõis benignitas cum dicitur. adiutor et protector factus es michi. Secũdo notatur effectus sequentis vtilitas. cum subditur. et liberasti corpus meum a perditione. Sciendum ergo q̃ dominus adiuuat suos quadrupliciter. Primo ab iniquitatibus redimendo. Scõo in tribulationibus confortando. Tercio in spiritualibus prelijs adiuuando. quarto desiderium bonis celestibus adimplendo. Primo ergo dominus suos ab iniquitatibus redimendo. Isaie. 41. Ego auxiliatus sum tibi dicit dominus et redemptor tuus sanctus israel. Magnum est auxilium liberare a vinculis peccatorum et de carcere t incendijs infernalium tormentorum. Captiui illos multum diligere tenentur per quos carcere saracenorum liberantur. Un de longe amplius ipsum debemus diligere per quem nos scimus a vinculis peccatorum et incendijs infernalium tormentorũ ad que trahunt vincula peccatorũ liberatos fuisse Romanorum. j. c. Stipendia peccati mors. gratia autem dei vita eterna. Reuera stipendium vel merces peccati est mors infernalis supplicij a quo christus nos suo sanguine redemit et etiam liberauit. i. Petri primo capitulo. Non corrupti bilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paterne traditionis sed precioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati ihesu christi. Quanto res constat carius tanto solet custodiri diligentius. Homo ergo seipsum debet ex precio appẽdere ne sibi possit aliquo modo vilescere. sed seipsum studeat cum omni diligentia custodire. vt habetur Deutronomij. 4. capitulo. Custodi temet ipsum et animam tuam sollicite. secundum istum modum ista beata maria magdalena ex quo lubricũ carnis experta fuit et dominus illi peccata remisit Luce. 7. capitulo. Dimissa sunt ei peccata multa. seipsam ẽt omni sollicitudine custodiuit. quandoq̃ enim accidit q̃ homines experti incendia peccatorum se magis ab ipsis elongant q̃ illi qui minus experti fuerunt. Unde dicit poeta. Exscaturisantes lesus abhorret aquas. Secundo adiuuat dominus suos in tribulationibus confortãdo Isaie. 41. capitulo. Ego dominus tuus confortaui te et auxiliatus sum tibi et suscepit te dextera iusti mei. In magna tribulatione erat beata maria magdalena quando sicut dicitur Johannis vicesimo capitulo. Ad monumentum plorabat t dominum quem solicite querebat in monumento non inueniebat. Unde dicebat. Tulerunt dominũ meum t nescio vbi posuerunt eum. sed tũc ipsam dominus confortauit quando ipsam in nomine suo vocauit dicens. Maria. ista. beata peccatrix que se cognoscebat de immunditia coitus turpem castitatis esse etiam statim vt ipsum audiuit recognouit vocem columbinam. Unde sicut legitur ibidem dixit ei. Rabi. quod interpretatur magister. Magna fuit consolatio mulieri que prima peccatrix fuerit prima resurrectionis dominice apparitio vel representatio propter quod dicit. Ego confortaui te. tibi primo omnium apparendo sequitur et auxiliatus sum tibi. tam ab hostibus visibilibus q̃ inuisibilibus defendendo. ipsa ẽm que a peccatis liberata fuerat iuxta dominum posita erat et ideo insultum cuiuscum q̃ aduersarij non timebat. Job. 17. capitulo. Libera me domine et pone me iuxta te et cuiusuis manus pugnet contra me. sequitur. et suscepit te dextera iusti mei. Dominus suos suscipiat tam in sinistra q̃ in dextera. In sinistra bonis temporalibus sustentãdo. in dextera suscepit bonis eternis reficiendo Canticor. 2. Leua eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me sic ista beata maria magdalena q̃ quondam christo de suis bonis temporalibus ministrauerat. ab ipso est in vita presenti quasi leua eius vel sinistra sustẽtata. et in dextera ipsius est modo bonis eternis refecta. Un de ipsa legitur. appropinquante tempore quo carnis ergastulo solueretur vidit christum ad celestis regni gloriaz misericorditer se vocantem. vt cui subsidium corporale fideliter administrauerat ab ipso celestis vite pabulum sine fine gratulabunda perciperet. Tercio adiuuat dominus suos in spiritualibus prelijs adiuuando. Deutronomij triceſimotercio capitulo Ipse adiutor illi⁹ contra aduersarios eius erit. Nos habemus aduersarios spirituales et carnales interiores et exteriores. Epheseos sexto capitulo. Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem tantummodo supple. sed aduersus principes t potestates id est aduersus demones

naturas preemientes et potẽtias fortes qui nobis die ac nocte insidiantur. t castra eorum nostrorum subuertere moliuntur. ipse enim considerat locuz castri debiliorem et ex illa parte illam impugnare studet. Sciendum est ergo q̃ quidam homines naturaliter sunt mansueti. et naturaliter ex illa parte obsidet dyabolus castra illorum per tentationem concupiscentie carnalis. quidam autem sunt homines naturaliter iracundi. et castra illorum obsidet dyabolus dissensionibus et prelijs et homicidijs perpetrandis. quidam sunt homines naturaliter elati. et castra illorum obsidet dyabolus tentans eos de ambitionibus et honoribus assequẽdis. Et sic de alijs vitijs. multum debet homo sibi timere quando sentit aduersarium suum taz studiosum tã potentem seipsam autem ociosum et debilem. i. Petri quinto. Aduersarius vester dyabolus tanq̃ leo rugiens circuit querens quem deuoret. Nos etiam non soluz exterius impugnamur ab hoste. sed interius tentamur a carne quasi vicino et conjuncto serpente. Michee septimo capitulo ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui. Non est tutum vicino cohabitare serpenti. sic non est tutum cohabitare vicine et cõiuncte carnali delectationi. propter quod dicebat apostolus secundo ad. Chorinthios. 7. capitulo. Foris pugne. intus timores. foris pugne exteri⁹ ab hoste. intus timoris ab interiori carnis tentatione. et propter hoc necesse habemus. diuinum auxiliuz implorare. Psalm. 14. Domine qui habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo. Domine qui rex noster solus es eduuca me solitariam. Cuius preter te nullus est auxiliator alius. Domin⁹ dicitur solus rex. reges enim huius mundi non sunt reges sed reguli. tum ratione breuitatis temporis. Ecclesiastes. 1. capi. Hodie est rex et cras morietur. tum ratione limitate potestatis vel iurisditionis rex ẽm frantie nichil potest in regno babilonie. sed rex noster christus est rex regum et dominus dominantium quia damnatur vbicq̃ et omnia quecũq̃ voluit fecit in celo et in terra in mari et in omnibus abissis sequitur hic. adiuua me solitariam. illam animam consuenit dominus iuuare que se studet a tumultibus seculi elongare et sibi soli vacare talem etiam solet sibi familiaritate coniungere Osee. 2. Ducam eam in solitudinem et loquatur ad cor eius. Ad litteram. Dñe illam gloriosam Mariam magdalenam in solitudinem deserti adduxit. vbi sub aspritate penitentie vitam duxit vbi etiaz dominus ad cor eius loquendo multa secreta et reuelauit. t dixit q̃ preter dominũ nullus est auxiliator alius. et enim quem dominus vult iuuare nullus alius potest nocere. sicut dicitur in vulgari sermone. i. Machabeorum. 3. Non in multitudine exercitus bẽlli victoria sed de celo fortitudo est. Quarto adiuuat dominus suos desiderium bonis celestibus adimplendo. Psal. 49. Deus pater tui erit adiutor tuus. et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper donec veniat desiderium collium eternorum. Per desiderium collium eternorum signatur desiderium supereminentium celestium bonorum. ad que suspirant et que desiderant anime omniũ iustorum psalmista: Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te deus Nichil bene reficit hominem nec aliquid bene sapit homini nisi appetenti et desideranti. Unde in cibo delicato non ita bene delectatur saciatus sicut esuriẽs nec in bono vino ita delectatur ebrius sicut sitiens quãdiu in hac vita sumus esurimus et sitimus. sed in vita beata desiderium nostrum replebitur et tunc ab vbertate domus dei inebriamur psalmista. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue et torrẽte voluptatis potabis eos isto torrente voluptatis diuine ista bona maria magdalena delectatur. t decorata vna stola securaz dereliqua cum supernis spiritibus delectatur. Sic ergo primo notatur subuentionis benignitas. cum dicitur Adiutor t protector factus es michi. Secundo notatur effectus sequentis vtilitas cum dicitur. et liberasti corpus meum a perditione. Sciendum ergo q̃ dominus quadrupliciter conſuenit sanctos suos liberare. primo ab oppressionibus aduersorum. Secundo ab infestationibus carnaliũ incentiuorũ tercio ab impugnatione malorum. Quarto a dãnationib⁹ malorum reprobo rum. primo ergo liberat dominus suos ab oppressionibus aduersorum psalmista Multe tribulationes iustorum et de omnibus his liberauit eos dominus. Multe dicuntur tribulationes iustorum. Iusti enim penitentes turbantur posterius. anterius exterius interius posterius ex recordatõe precedentium peccatorum anterius ex cautela et fuga frequentium periculorum. interius ex cõsideratione offense diuine inste satis. exteri⁹ ex acerbitate penitẽtie salutaris. propter quod clamabat propheta

dicens. Saluum me fac deus quoniam intrauerunt aque vsq; ad animam meam.
Iste aque aq̃ tribulatiõe dicũtur ex quibus multi penitentes circũquaq; obsidentur. sed dicitur hic. q; de omnibus his liberauit eos dominus. qui compatitur eorũ miserijs et gemitibus psalmista. Propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam dicit dominus. sicut enī aurifaber aurum purgatum in fornace de ea solet extrahere et in vas preciosum reformare. Sic dominus ihesus christus istam gloriosam magdalenam de fornace tribulationis eduxit et in vas glorie trãsformauit. Unde de ipsa cantatur. post fluxerunt carnis scandala fit ex lebete nata in vas translata glorie de vase contumelie. Secũdo liberat deus sanctos suos ab infestationibus carnalium incentiuorum vt habetur ad Romano. 7. capitulo. Infelix ego homo q̃s me liberabit de corpore mortis huius. et sequitur. Gratia dei per Jhesum christum dominũ nostrum. Apostolus nõ petit liberari a substantia corporis sed a vicio corporali. sicut egrotus non vult liberari a substantia. corporis sed a vicio corporali. Sic egrotus non vult liberari ab infirmo corpore sed a corporis infirmitate secundo Corinteorum quinto capitulo. Nolumus exspoliari sz superuestiri vt absorbeatur quod mortale est a vita. Sed quando saluator noster reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. vt habetur ad. Philipenses tercio. ¶ Tunc sicut vernale tempus nos liberat a gelicidio. Et sicut radij solis nos liberant a noctis nubilo. Sic in statu glorie assumptis dotibus gloriosis corporis et anime liberabimur a carnis stimulo quando videbimus facies christi in imbilo. Job. 33. Unde Romanorum. 8. dicitur. Creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatem glorie filioz dei. Tercio liberat deus ab impugnationibus malorũ vbi ere. xx. Laudate dñm quoniam liberauit animam pauperis de manu malorum. Manus malorum dicuntur operationes peccatorum quibus peccatores laborant in dãnatiõe animaz suaz. De manu istorũ malorum dominus liberat quando corda peccatorum per humilitatem inclinat. Unde hic vocatur anima pauperis anima vere humilis. Vbi em̃ pauper dicitur pauper sp̃u id est humilis in affectu humilitas em̃ in tantũ deo placet q; in corde vere humili aliquid quod ei displiceat remouere nõ valet pñs. Excelsus dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit. sicut enim medicus infirmitatem. a longe cognoscit quam intendit excludere. de prope autem cognoscit sanitatem quam intendit custodire sicut enim homo alonge cognoscat inimicum quem a se depellit. de prope autem cognoscit amicum quem sibi coniungit sic deus a longe cognoscit superbiam quam a se separat z se iungit. de prope autem cognoscit humilitatem quam cõfedera z cõiungit. Unde aug⁹. In rebus visibilibus vt excelsa quecq; contingat homo in altum erigitur. Deus aũt cum sit omnium excellentissimus nõ elatione sz humilitate contingitur. Quarto liberat dominus suos a damnatiõibus reproborum. Sapientie. x. Hec iustum a pereuntibus impijs liberauit. Christus qui est dei sapientia iustum a pereuntibus impijs liberat quando ipsz a peccatoz periculis elongat. et sibi cõiũgit z sociat. Dominus quattuor consueuit fidelibus suis facere. Primo enim ipos liberat vel eripit a periculis peccatoz. Secundo eos subijcit obseruantie mandatorum. Tercio influit insticiam aloz. Quarto perducit ad affluentiam glorie electoz. que quattuor in vna autoritate comungũtur Romanorum sexto. Nunc autem liberati a peccato ecce q; a multitudine peccatorum eripit sequitur. seruati aũt deo ecce q; obseruantie mandatorum subijcit sequitur. habetis fructum vẽrũ in sanctificationem. ecce q; sanctitatem animoz influit sequitur. finem vero vitam eternã ecce q; ad electorum gloriam perducit. qz ergo beata Maria magdalena fuit a vinculis peccatorum erepta fuit etiam obseruantie mandatorum subiecta. fuit etiam per gratiam sactificata ideo est ad gloriam electorum perducta. Unde de ipsa legitur. Transiuit autem beata maria magdalena vndecim kalendi Augusti die letãtibus angelis celestium virtutuz cohereo effecta. quomam digna inuenta est claritatis gloria perfrui. Regnumq; celoruz in decore suo videre. Ad quam visionez nos perducere dignetur.

¶ De sancto Jacobo. Sermo primus.

Occidit autem iacobum fratrem Johis gladio Actuum duodecimo capitulo: Ad litteram. Ita fuit q; beatus Jacobus apostolus frater sancti iohannis euangeliste occisus. fuit gladio herodis iussu et

auctoritate. sed tunc vere sacra scriptura. nos vtimur quando ipsam ad nostram edificationem retorquemus. Bene ad instructionem nostram in verbo proposito tria possunt notari que possumus in bonis informari. Primum est declinatio culpe. qõ notatur cum dicitur. Jacobus. Secunduz est assecutio gratie quod notatur. cum dicitur. fratrem Johannis euãgeliste. Tercium est pro christo si op⁹ fuerit susceptio mortis violente. quod notatur cum dicit occidit gladio. Primo notatur declinatio culpe cum dicitur. Iacobum Jacobus enīz interpretatur supplantans festinantem vl supplantatio consilij. Sciendum ergo q; sicut ille dicitur bonus luctator qui alium deijcit et ne ab alio deijciatur seipsum custodit. Sic ille dicitur. bonus supplantator qui vitia deijcit et ne a vicijs deijciat fortiter subsistit. Sciendum ergo q; tria sunt que possumus in bonis supplantationibus reperire per que etiam solent vitia supplantari. Primo enim bonus supplantator debet stare fortiter ne peccato succumbat. Secũdo debz pugnare viriliter vt dyabolum aut eius seminarium hoc est peccata excludat tertio si aliquando cecidit debet perseuerare constanter ne reciduum sustineat. Primo ergo bonus supplantator debet stare fortiter ne peccato succumbat. pñs. Lex dei eius in corde ipsius et nõ supplantabuntur gressus eius sicut posuit dominus solem in potestatem diei lunã et stellas in potestatem noctis sic posuit legem suam in corde hominis in lucem et directionem bone operationis. Prouerbioz. sexto. Mandatum lucerna est et lex lux via vite increpatio discipline. mandatum lucerna hoc dicit quantum ad vetus testamentum. et lex lux. hoc dicit quantum ad nouum. et via vite increpatio disciplineq. hoc dicit quantum ad viã bonoz morũ per quam incedimus per. disciplinam et eruditionem sanctorum doctorum. sic ergo lex dei eius in corde ipsius. sequitur et non supplantabuntur gressus eius per lumen em̃ et directionez diuine legis stat homo fortiter ne succũbat peccatis. Prouer. 23. Justicia custodit innocentis viam. impietas autem peccatorẽ supplantat. Peccatorum em̃ via in lubrico est sita. Treno. 4. capitulo. Lubricauerunt vestigia nr̃a ne in itinere platearũ nostrarum Secundo debet bonus supplãtator viriliter pugnare vt diabolum et eius seminarium id peccatum excludat. psalmista. Supplantantes in me subtus me. Illi qui p tra nos insurgunt sunt demones qui nos intẽdũt supplantare. id est pertrahere ad peccatũ per diuersas operationes tentationes et delectationes. Sed isti subtus nos supplãtantur quando eorum tentationes refellũtur et peccata comissa per penitentiam excluduntur. sed quia nos ex nobis ad huc non sufficimus a domino scientiam hoc faciendi et demones supplantandi posulare ipse enim scientiam huius custodiet habet penes se et paratus est postulantibus dare. Prouerbiorum. xx. Oculi domini custodiũt scientiam z supplantabuntur verba iniqui. Verba iniqui sunt tentationes diaboli que tunc supplantantur quando peccata per penitentiam excluduntur. sed que ad hoc non sufficit de se debet diuinũ auxilium implorare. sine quo non posset fortiter stare. nec viriliter pugnare. nec tãto aduersario resistere Job. 12. Baltheum regum dissoluit. z cingit fune renes eoz. Ducit sacerdotes eius in gloriosos z oprimates supplantat. Quattuor dicit que diabolus peccatoribus facit subsistentur auxilio dei. primo em̃ excludit honestatem qõ notatur cum dicitur. baltheum regum dissolvit. Nam i baltheo regum significatur honestas bonoz. Secundo inducit paupertatem. quod notatur cum dr̃ Fe cinget fune renes eoz. Nam fune solent se pauperes precingere. Tercio notatur delectiõis vtilitas cũ dr̃. sacerdotes eius ducit in gloriosos boni em̃ sacerdotis gloria est bona cõscientia que gloria in ignominiam cõmutatur qñ tentatione diaboli delecti in peccatis deficiuntur. Quartum qõ facit diabolus est instabilitatis leuitas: et hoc notatur cum dicitur. et oprimates supplãtat supplantare enim est sub planta hominis aliud ponere p quod oporteat pñs cadere. Tercio debet bonus supplantator perseuerare constanter nisi aliqñ cecidit reciduum sustineat Geneſis. 47. Supplantauit em̃ me in altera vice Una vice supplantat peccator diabolum quando peccatum per penitentiam excludit. Alia vice supplãtat qñ ne reciduũ patiatur tentationibus diaboli viriliter resistit Jeremie. 9. Omnis frater supplantãs supplantabit: supplantans prima vice peccatum excludendo supplantabit scda vice diaboli tẽtationibus resistendo. sed conquerit̃ dñs de pluribus qui nõ supplantant diabolum sed magis a diabolo supplantãtur Osee. 6. Galaad ciuitas operantium idolis supplan-

tata sanguine. Per galaad potest interpretari ecclesia nostri temporis. et nō loquor de ecclesia vniuersali quā dñs sup custodiet sicut custodit et custodiuit sz loquor de ecclesia i membris suis q̄ pñt p galaad intelligi. Galaad interp̄tatur venustas sola et plures sūt in ecclesia q̄ magis studēt vestitari pctōr̄ q̄ nouitati bonorū mor̄. Galaad ōr ciuitas opantiū idolis sicut apparet i electionib⁹ in eccl̄ys cathedralib⁹ in quibus idola p̄mouent de q̄bus ōr in ps. O s habent et nō loquentur: oculos habēt et nō videbūt videmus em̄ multos ep̄os q̄ tuis ora habent non tñ hñt loquendi facultatē. q; nō hñt sciam. et ideo ōr p loco sui ponant aliquem p̄locutorē. Oculos habent et non vident q; non hñt p̄uisionis peritiā. et ideo ōr q; loco sui ponat aliquez p̄uisorē. Tales ep̄i sunt sicut imago vel statua sci .i. colai sup calciatā: et ista ciuitas opantiū idolis est supplantata sanguine id est p sanguineor̄ multitudine et vnanimi voluntate p̄pter quā non volunt aliquem nisi de suis p̄mouere Osee. 4. Sanguis sanguinē tetigit. q; sāguis sanguinē tāgit sanguis sanguinē afficit. Et sanguis sanguinem p̄ficit. Sic ergo primo notatur declinatio culpe. cū dr. iacobū qui dicitur supplātās vel supplātatio. iste iacob⁹ bene vicis supplantauit et a vitijs supplātatus non fuit. q; in fundamento ecclesie tanq̄ lapis solidus in angulari lapide id est christo positus fuit Ephese. 2. Jam non estis hospites seu aduene sz estis ciues sanctor̄ et domestici dei superedificati sup fundamenta apostolorū et p̄phetarum ipso summo angulari lapide xp̄o iesu i quo omnis edificatio constituta crescit in tēplum sanctum in dño. in quo et vos edificamini in habitaculum dei in spiritu sancto. Secūdo in bono supplantatore dz esse assecutio gr̄e: q̄ notat cū dicit. Fratrez iohānis Johānes interpretatur in quo est gratia. vnde sicut fratres comūguntur quadā cōiunctione naturali. ita viri boni dñt p̄mūgi gratie quadā vnione vel conūctiōe spirituali. et p̄pter hoc tria facit nobis diuina gratia: primū est stabilitio cordis. scōm est eruditio oris. tertiū est exercitatio manus ad exercitium bone operationis. primus ergo q̄ facit diuina gr̄a est stabilitio cordis Hebreoz vlti. Optimū est gratia stabilire cor. Cor enim quod non est gratia stabilitū ad modū aque est fluxibile. Titū. 2. Apparuit gratia dei et saluatoris nostri omnibus hoibus erudiens nos vt abnegantes impietatē et secularia desideria sobrie et iuste et pie viuamus in hoc seculo. Tria dicit q̄ in nobis diuina gratia facit. Diuisim gratia p̄ sobrietatē reddit hoiem stabilē ad seip̄m ne p̄ delitias effluat scōo gratia p̄ iusticiam reddit hominē stabilē ad p̄ximū nec sibi iniuste noceat tercio per pietatē reddit hoiez stabilē ad dēū ne seipz a lij & deo seruitute latrie subducat. scōm hoc beatus iacob⁹ bñ fuit gratia stabilit⁹ p̄uerbiorum. 4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum et coronā inclita protegget te. istud bene potest beato iacobo cōpetere qui habuit augmēta gratiarum in statu p̄sentis vite et per coronam martirij peruenit ad statum glorie. Secundum bonum quod facit gratia est eruditio interuel oris p̄uerbior̄. 12. capitulo. Qui diligit cordis munditiam p̄pter gratiaz labior̄ habet amicū regē. Beatus iacob⁹ cordis munditiaz dilexit et ideo p̄pter gratiam labior̄ id est sancte predicatiōis christum regem amicū habet habuit et habebit. Ipse em̄ fuit vnus de illis de quibus. Actuum. 4. dicitur. Virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis domini nostri Jhesu christi et gratia magna erat in omnibus illis et quamuis gratia magna erat in omnibus illis apostolis tamen speciali gratia beatus iacobus p̄legistus fuit ipse enim et beatus petrus et Johanni fratri suo dominus gloriam sue future resurrectionis ostendit Math. vicesimo sexto capitulo. Assumpsit ihesus petrum et Jacobum et iohannem fratrez eius et duxit illos in montem excelsum seorsum et transfiguratus est ante eos. Sic ergo iste iacobus habuit gratiam eruditionis. Unde de ipso legitur omnes scripturas tenet memoriter ex quibus ostēdit non esse alterum filium dei nisi illum quē iudei crucifixerunt. tercium bonum quod facit gratia est exercitatio manus in exercitium bone operationis primo. Chorin. 15. capitulo. Gratia dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit sed hijs omnibus abundantius laborauj. Gratia dei non debet esse occiosa sz laboriosa Hūcui committuntur maiora ab eo exiguntur ampliora primo ad. Thimoteum. 4. capitulo. Noli negligere gratiam dei que data est tibi gratis em̄ negligens deficit operi mancipata abundat et proficit secundo ad Chorinteos nono capitu. Potens est deus omnē gratiam abundare facere in vobis. Ista gr̄a in beato iacobo abundauit non

solum in executione bonor̄ oper̄ sed etiā in operatione miraculor̄. Unde legitur q̄ de ipso dr. Philetus hermogines discipulus iacobus. qui se seruū christi ihesu asserit scias a te superari non posse: nam in nomine ei⁹ vidi demones ab obsessis corporib⁹ eū efficentē cecos illuminātem leprosos mundātem Tercium est qō notatur in verbo p̄posito p xp̄o si opus fuerit suscepto mortis violente. qō notatur cum dicit occidit gladio. Sciendū ergo q̄ est triplex gladius. Primo est gladius: detractionis Scōo est gladius eruditionis. Tercio est gladius iudiciarie potestatis. primo gladio percutiūtur innocentes. scōo gladio informantur fideles. tercio gladio puniuntur reprobi in peccatis finaliter p̄sistētes primo est gladius detractionis et isto pericutiuntur innocentes p̄uerbior̄. 25. Jaculū et gladius et sagitta acuta hō qui loquitur ꝓra p̄ximū suum sicut gladius corporalis superat animaz a corpe. sic gladius detractionis supat hoiez ab honestate bone fame quā homo bon⁹ multū debet diligere Ecclesiastici. 41. Curam habe de bono nole. hoc em̄ magis p̄manebit tibi & mille thesauri magni et p̄ciosi Qui effodit thesaur⁹ alicui⁹ homis fm iura ciuilia suspenditur. nō ergo sibi videatur innoxius qui bonam famam p̄ximi sui que p̄ciosior est omnibus thesaurie p verbum detractionis furatur. P̄uerbiorū. 4. Remouea te os prauum et detrahentia labia sint p̄cul a te os hoiz non remouetur per labor̄ p̄cisionez sz remouetur vel p silentiū vel p verbi detractionis declinationem. tunc etiā labia detrahētia a bonis hoib⁹ p̄cul erūnt qñ sermonibus edificationis insistūt Eph. 4. Omis fmo malus ex ore vestro non p̄cedat sed si quis bonus est ad edificationē fiei vt det gr̄am audientibus. Secundo est gladius eruditionis quo informātur fideles. Ezech. 5. Fili hois sume tibi gladiū acutum radentem pilos. ille gladius p̄t dici sermonis diuini qui viuaciter vsq; ad diuisionem anime et spūs id est vsq; ad diuisionez vite carnalis et spiritualis ptingit. Hebreoruz 4. Viuus est fmo dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pungens vsq; ad diuisionē aie ac spūs. iste gladius sermonis dei in isto beato iacobo et ceteris apostolis pilos nō soluz temp̄alis superfluitatis sed etiā necessarie sustētatiōis erant ipi enim p̄pter xp̄m nō solū erant rasi sed etiam decaluati. ipsi em̄ pauper̄ pauperem christum secuti sunt et p̄pter christum pauperem omnia reliq̄rūt Mat. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te Tercio est gladius iudiciarie potestatis quo punietur reprobi in peccatis finaliter persistentes Apoca. xix. De ore ipsius p̄cedebat gladius ex vtraq; parte acutus. vt in ipso percutiat gentes. Hūtes sunt hoies gēiliter viuētes in peccatis finaliter persistentes qui gladio ex ore iudicis ex vtraq; p̄te ferient q̄n ipsi tā & re. p̄bi ab electis separabuntur et in gehennam mittentur. quando re. p̄bis dr. ite maledicti. ꝛc. electis vero. venite benedicti mat. xxv. Hec ē diuisio israheliticor̄ ab egipcijs. Iste beatus iacobus apostolus est a gladio gehenne liberatus. qui p̄pter xp̄m voluntarie subijt gladium mortis violente. Hebreoruz. xi. Sancti iudicijs et verera experti in sup vincula et carceres lapidati sunt secti sunt. tentati sunt. in occisione gladij. mortui sunt p christo. iste sunt tribulationes sanctor̄ p quas peruenerunt ad consolationes premior̄. Actuum. 14. Per multas tribulationes oportet nos ingredi regnum celorum. Ad quod nos perducere dignetur.

De sancto iacobo.

Sermo secūdus.

Amis honorati sunt amici tui deus. ps. Cētesimo tricesimo primo. In verbo p̄posito duo notantur a quibus beatus iacobus & ceteri apostoli commendantur. Primo em̄ p̄mēdatur dūs iacob⁹ a sanctitate affect⁹. cū dr. amici tui dei. Scōo a sublimitate p̄secut⁹ cū dr. Nimis honorati sūt Sciēdū ē ergo q̄ na amicitia ē idē velle et idē nolle. sicut dicit tullius. Ille ergo nomē amicitie iuste sibi vendicabant qui voluntatem suam diuine volūtati tam in aduersis & in p̄speris cōfirmabant. Sciendū est ergo q̄ dñs manifestat amicitiā electis suis quattuor modis. primo in familiaritate colloquior̄ scōo impositione mādator̄ tercio in reuelatione secretor̄. quarto in protectione afflictor̄. primo ergo manifestat dñs amicitiā suis electis in familiaritate colloquior̄. Exodi. xxxiij. Loquebatur dominus ad moysem facie ad faciem. sicut loqui solet homo ad amicū. homo loq̄tur ad amicū suū familiariter et dulciter Familiariter vt magis ad amicitiam astringatur. dulciter vt ex sermonum dilectione recreetur. p̄uerbior̄. 27. Unguēto et varijs odo-

rib⁹ delectāt cor. et bonis amici ꝓsilijs anima dulcorāt. perynguentū signatur charitas dei q̄ diffusa est in cordibus p̄ spm̄ sanctū q̄ dat⁹ est nobis. Romanor. 5. In quo multū delectāt alios diligētis p̄ varietatē odor⁹ signāt varietas virtutū. q̄ faciūt ad animē rōnalis tanq̄ ad cuiusdam nobilis regīne ornamētū. ps. Astitit regina a dextris in vestitu deaurato circundata varietate. sequitur bonis amici consilijs anima dulcoratur. Bona consilia amici sunt dulcia eloquia in quor⁹ ꝓceptione delectatur anima deo dedicata. ps. Quam dulcis faucibus meis eloquia tua super mel ori meo Ista eloquia dulcia et mellica pertransit anima sancta. Chorinteor. 2. Cū dicit ostēde mihi faciem tuam. sonet vox tua in auribus meis. facies em̄ tua decora et eloq̄um tuū dulce. ista verba dulcia audiuit beatus iacobus in monte thabor tp̄e dominice trās figurationis positus Mathei. 17. Apparuerunt eis moyses et helias cum eo eloquentes. istorum eloquiorum dulcedine abstractus et illectus beatus petrus volebat in loco tabernacula facere vt diu possz recreari istor⁹ verbor⁹ dulcedine Mathei. 17. Si vis faciamus hic tria tabercula tibi vnum Moysi vnum et helie vnum. Secundo manifestauit dominus amicitiam suam in impositione mandatorum amicitiam ostendit. quia per obseruantiam ipsorum tanq̄ per viaz regiam obseruatores ad vitam eternam perducit Mathei. decimonono. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Sicut enim de paradiso terrestri deiecti fuerunt primi parentes mandati diuini trangressores sic ad vitam beatam peruenīunt diuinorū mādatorū obseruationes. Luce prio capitulo. Deposuit potētes de sede et exaltauit hūiles. Dñs de sede honoris et excellētie deponit holes propter mādator⁹ suorum transgressionem. sed exaltant humiles propter denotam et humilem mandatorum obseruantiam primo petri. quinto. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempore visitationis. Tempus visitationis erit in die iudicij. In qua Christus tanq̄ summus abbas visitationem suam faciet. et ibi trangressores mandatorum suorum tanquam religiosos transgressores regularium institutionum de officijs suis deponet. Obseruatores autem tanquam omni honore dignos in dextra sua reponet. De hac visitatione habetur Sophonie primo capitulo. Scrutabor. Hierusalem in lucernis et visitabo. Tercio ostendit dominus amicitiam in reuelatione secretorum. vt habetur. Johannis decimo quinto. Jā nō dicaz vos seruos qz seruus nescit quid faciat dominꝰ eius. Vos autem dixi amicos quia omnia que cunq̄ audiui a patre meo, nota feci vobis. Isti reges et principes solent habere duplex genus familie in sua societate quidā inferiorīs gradus et isti dicuntur serui et abscondunt domini consilia sua ab eis. Quidam autem sunt superiorīs gradus et illi dicuntur amici vel consiliarij. et illis homini reuelant secreta. Tales fuerunt apostoli quasi secretarij domini: tanquam homines magni a domino sicut principes super omnem terram constituti. Istis tanquam amicis per spiritum sanctum reuelauit secreta consilij sui vt habetur. Marci tredecimo capitulo. Nolite precogitare quomodo aut q̄d loquamini: dabitur enim vobis in illa hora q̄d loq̄mini nō em̄ vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri loquitur in vobis. nec mirum si in apostolis loquebatur spiritus sanctus cum legamus q⁹ in asina⁹ balaam locutus fuit angelus. vnde sicut flatus corporalis tibicinatoris implet tibiam sic spiritus sanctus implebat apostolor⁹ caterua⁹ ad populor⁹ eruditionē Johis. 15. Cum venerit ille spiritꝰ veritatis qui a patre ꝓcedit docebit vos omnez veritatem implebat et ipsos ad peccatorū remissionem Johis. xx. Sufflauit et dixit accipite spiritum sanctum quor⁹ remiseritis peccata remittūtur eis. Quarto ostendit amicitiam suam in ꝓtectione afflictorum Ecclesiastes. 6. Amicus fortis fidelis ꝓtectio qui inuenit illū inuenit thesaurū. Christus fuit amicus fortis qui fortem armatum id est dyabolum in pace custodientem atrium suum id est possidentem multitudinem peccator⁹ añz fortior deuicit. arma eius abstulit spolia. distribuit qñ infernum spoliauit. Luce. xi. Iste amic⁹ fortis et fidelis ꝓtecto. Ille fidelis ꝓtector dicitur q̄ nescit in necessitate deficere hāc ꝓtectionem petebat ps. protege me a facie impior⁹ qui me afflixerunt. Impij sanctos affligentes fuerunt tirāni et eorū satellites sanctos in tribulationibus verantes et per diuersa tormētorū genera mortem finaliter inferentes. Ꝑ facie istorū impior⁹ dominus sanctos suos protegit quā

do ipsos per coronam martyrij a tribulationibus eripit. et eos in abscondito claritatis sue faciei a conturbatione hominum abscondit. Beatus iacobus in ascondito illi⁹ radiose faciei abscōditur qui cū alijs sanctis exultat in gloria et in sanctor⁹ cubilibus letatur. ps. Exultabunt sancti in gloria letabuntur in cubilib⁹ suis. Istū amicum fortem et ꝓtectorem fidelem qui invenit thesaur⁹ inuenit quia in ipso sunt .oēs thesauri sapientie et scientie dei absconditi. Colloss. 2. sic ergo primo cōmendātur sancti apostoli beat⁹ Jacobus et alij a sanctitate affectus cum dr amici tui deus. Secundo cōmendatur a sublimitate ꝓfectus cum dr. Nimis honorati. Sciendum est ergo q⁹ dñs scīos suos apostolos et similiter sanctos alios honorauit quadruplicit. primo per reuelationē secretor⁹. Secundo p̄ predicationem cognitor⁹. Tercio per distributionē proprior⁹. Quarto p̄ retributionem eternor⁹. Primo ergo honorat dñs amicos suos p̄ reuelationem secretor⁹ Sapientie. 8. Habeo ꝓpter hanc claritatem ad turbas. et honorem apud seniores iuuenis et acutus inueniar loquar de sapientia que hominem reddit clarum et honoratum et etiam acutum ipsa em̄ est q̄ a fine vsq̄ ad finem fortiter attingit et suauiter omnia disponit Sapientie. 9. Unde scōm q⁹ homlo sapiētior reperitur scōz hoc magis a sapientibus honoratur. Unde qz in daniele ceteris sapientibus sapia maior inuenta fuit ideo rex eū magis pre ceteris sapientib⁹ honorauit. Danielis. 14. Daniel conuiua regis et honoratus super amicos eius. Per danielem qui interpretatur vir desideriorum signatur cetus doctorum et scolarium bonorum qui appetūt sapientiam totis precordijs animar. quā cum adepti fuerint debēt ꝓmoueri ad honores seniorum Danielis. 13. Veni et sede in medio nostrum. et indica nobis qz tibi dedit deus honorē senectutis. iste honor senectutis non cōsistit in annor⁹ multitudine sed in scientie plenitudine et virtutū magnitudine Sapientie. 4. Senect⁹ enim venerabilis est non diuturna neq; numero annor⁹ cōputata. Cum aūt sensus hois et etas senectut⁹ via imaculata Scōo honorat deus amicos suos in predicatione cosmitor⁹ Ecclesiastici. 3. Deus honorat patrem in filijs. patres sunt doctores. Filij sunt auditores. serui scolares. pater ergo in filijs honoratur quando auditores per bonos doctores ad sapiētiā ꝓmouentur pro quorū promotione boni doctores coronant. Profectus auditor⁹ est corona et gloria doctor⁹ bonor⁹ prima ad Thessalonicē ses. 2. Que est em̄ nostra spes aut gaudiū aut corona glorie. Nōne vos ante dominum nostrū iesum christū. Boni ergo scolares libenter debent sapientie studere et bonos doctores cum omni humilitate audire: vt sic p̄ suū profectū possint doctores suos honorare Ecclesiasticī. 3. Gloria hominis ex honore patris. et dedecus filij pater sine honore. Tercio honorat deus amicos in distributiōe ꝓpriorū Romanor. 2. Gloria et honor et pax omni operanti bonum. Quattuor dicit in quibus amici dei sunt honorandi. primo in attestatione cōscie. Scōo in diffusione bone fame Tercio in confederatione pacis siue concordie. Quarto in proprijs rerū distributione primo ergo reuerendi sunt amici christi in attestatione conscientie et hoc notatur. cū dicitur gloria. 2. Chorinteo. primo. Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nre. Scōo honorandi sunt in diffusione bone fame. et hoc notatur cum dr honor. Bone enim fame diffusio est honorabilior coram deo et omni populo. ps. Honorabile nomē eorum coram illo. Unde propter odorem bone fame que diffunditur et conuersatione anime sancte dr Genesis. 27. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. Tercio sunt reuerēdi amici dei in cōfederatione pacis siue concordie. et quantum ad hoc dicit, et pax philippē. 4. Pax dei que exuperat omnē sensum custodiat corda vestra et intelligētias vestras. Perstrepitum em̄ dissensionum et litigationum dissipatur custodia animarum. Quarto reuerendi sunt amici dei in proprijs rerum distributione. et quantum ad hoc dicit. operanti bonū proinerb⁹ iorū. 3. Honora deum de tua substantia et de primis frugū tuarum da pauperibus et implebuntur horrea tua saturitate et vino torcularia tua redundabūt. Fructuosa est mercimonia pietatis propter quam et qñq; augentur temporalia bona. sicut hic dicitur in horreorū impletione et torcularium redundatione. pietati etiam ꝓmittūtur eterna. 1. Thimo 4. Pietas ad omnia utilis est ꝓmissionem habens vite que nunc est et future. Quarto honorat deus amicos suos in retributione eternor⁹. ps. Gloria et honore coronasti eum domine. Tria dicit in quibus vita beata cōsistit. primo in dotibus anime et quātum ad hoc dicit gloria. Scōo in do-

tibus corporis et quantum ad hoc dicit et honore. Tercio in continuatione eternitatis et quantū ad hoc dicit coronasti eum. Corona/ eñ cum sit circularis figure caret principio ⁊ fine ista ꝑpetenter figurantur Hester. 6. Homo quez rex honorare cupit debet indui vestibus regijs ⁊ imponi sup equum qui de sella regis est ⁊ accipe regiū diadema sup caput suum. Christus cōmilitones suos specialiter et omnes generaliter electos in die iudicij honorabit et induet eos et iam vestiuntur dotibus anime rationalis que consistunt in visione dilectione et laude dei. Nam sicut dicit beatus Augustinus. In vita beata nos deum videbimus: amabimus ⁊ laudabimus. ⁊ ñtum ad hoc dotibus ie vestiemur tūc eñ erit visio clausa sine obfuscatione Dilectio plena sine diminutione. Scōo vita beata consistit in dotibus corpis: et quantū ad hoc dicit. q homo quem rex honorare cupit debet poni super equū qui de sella regis est. Equus noster corpus nostrum est quod nobis datum est in auxilium: equus iste erit de sella regis quando corpora cō figurabuntur similitudini corporis christi iam glorificati Philipē. 3. Saluatorem expectamus dñm nostrū iesum Christum qui reformabit corpus humilitatis nostre corpori claritatis sue. ista autem reformatio corporis nostri in quattuor dotibus corporis consistit: scōm quod dicit Augustinus in libro de ciuitate dei. Dicit eñ q aberit id est absens erit a corpoīb⁹ electorū ois infirmitas: hoc ōr propter dotem subtilitatis: omnis deformitas. ꝑpter dotem claritatis omnis tarditas ꝑpter dotē agilitatis. ois corruptio ꝑpter dotem passibilitatis. Tertiū q̄ erit in via beata est cōtinuatio eternitatis et quantū ad hoc dicit q homo quē rex honorare cupit debet accipere regiū diadema super caput suū. per diadema significatur vita eterna diadema eñ dicit quasi duo demēs id est principiū et finē. isto diademate coronabuntur aie sancte in vite eterne ꝓceptione quā de manu dñici accipiēt aie beate Isaie. 62. Eris corona glorie in manu dñi et diadema regni in manu dei tui. Hanc coranā glorie nobis concedere dignetur.

Ad vincla sci. petri Sermo primus.

Dirrupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis. ps. cxv. Ad litteram beatus petrus apostolus ab herode fuit in carcerem missus et cathenis ligat⁹ sed ministerio angelico fuit a domino liberatus Actuum. 6. Unde sicut in legenda istius festi continetur silia cuiusdā ducis qui sanctū alexandrū papam in carcere detinuit de cuius filio beati alexandri cathenas osculabatur ob gram recuperande sanitatis. Boyas siue cathenas quibus beatus petrus ligatus fuit inquiri fecit et illis inuentis cū omni reuerentia osculando plenam sanitatem obtinuit ⁊ ideo festū istud beatus alexander de carcere exiens cū omni solēnitate celebrari instituit: sed de isto verbo possumus loqui scōm q̄ spectat ad informationem bonorū meorum et nostre eruditionis. Uñ sciōz hoc in verbo ꝓposito duo notantur. primo eñ notat dimissio peccatoꝝ ex miseratione saluatoris. cū ōr dirrupisti vincula mea. Scōo notat actio gratiarum pro liberatione. cum dicitur: tibi sacrificabo hostiam laudis. Quantuz ad primū enim sciendū est q̄ quadruplex est vinculum. primo eñ est vinculū pene. Scōo est vinculū culpe. Tercio est vinculū in fame Quarto est ꝓfusionis ⁊ obstinatiōis puerse primo est vinculum pene hoc est vinculum molestie carceralis. quo vinculo sancti apostoli ⁊ martyres christi fuerū cōstricti atq̄ legunt Hebreoꝝ. xi. Sācti ludibrijs et verbera experti insup et vincula et carceres. Illis vinculis beatus petrus fuit ligatus Actuum. xi. In ipsa nocte erat petrus dormiens inter duos milites vinctus cathenis duabus. sed dñs qui milites suos in tribulatiōe deserere nescit istā victā beati petri dissoluit Genesis. 49. Dissoluta sunt vincula brachiorum ⁊ manuū illi⁹ per manus potentis iacob id est christi q̄ angelum suū misit ⁊ illis predictis vinculis siue cathenis et absoluit Actuum. xi. Angelus domini astitit et lumē refulsit in habitaculo carceris percussoq̄ latere petri excitauit eum dicens. surge velociter. et ceciderūt cathene de manib⁹ eius. Beat⁹ petrus bonū fabrū inuenit qui istas cathenas de facili dissoluit. Secūdo est vinculū culpe. paralip. 36. Incurvatus sum multo vinculo ferri per vinculū ferreum signatur peccatū q̄ ligat ⁊ constringit actorem suum ꝓuerbioꝝ. 5. Iniquitates sue capiūt impium ⁊ funibus peccatoꝝ suoꝝ cōstringitur. Unde sicut fatuo vulgariter solet dici tu scindis virgam q̄ verberaberis: sic peccatori potest dici tu fabricas cathenas quibus ligaberis Sapientie. 17 Custodiebā-

tur in carcere sine ferro reclusus. in carcere sine ferro custoditur qui sua ferrea voluntate cōpeditur. Unde beat⁹ Augustin⁹ Suspirabam ligat⁹ non ferro alieno: sed mea ferrea volūtate. Uelle meū tenebat: inimicus ⁊ inde cathenam michi fecerat: atq̄ cōstrinxerat. vnde ergo ꝓ vinculū ferreū signatur peccatū: sed isto vinculo dicebat se ille peccator incurvatū. Hec eñ est natura peccati q̄ a supernis retrahit ⁊ ad inferiora ꝓprimit. qō bene signatur Luce. xiij. de muliere q̄ erat inclinata nec omnino poterat sursum respicere. istam mulierem dñs sanauit et ab infirmitatibus ad superiora prouexit. quando vinculū infirmitatis peccati dissoluit. Luce. xiij. hūc filiū abrahe quē alligauit sathanas ecce decē octo annis nō oportuit solui a vinculo isto. Dñs ergo soluit a vinculo culpe ꝓ effectū lucruose ⁊ salutifere penitētie ⁊ sic penitentes erigēdo vult ad se trahere Job v. Qui ponit humiles in sublime ⁊ merētes erigit sospitate. Tercio est vinculū infamie Thobie. iij. Peto dñe vt de vinculo improperij hui⁹ absoluas me. improperiū dicit vinculū: q̄ sicut ⁊ vinculis ꝓstrict⁹ nō potest libere incedere vel currere. sic hō in obprobriū versus nō audet caput suuz erigere. nec iter hoīes fiducialiter nec hylariter hospitare. Unde in ꝑsona hominis in obprobrium aliorū versi dicitur in ps. lxviij. Improperiuz expectauit cor meū ⁊ miseriam. ⁊ sustinui qui simul contristaretur ⁊ nō fuit. ⁊ qui consolaretur ⁊ non inueni. Illi eñ qui in obprobrium vruntur etiam iniuste inter homines vix inuenīt cōpatientes ⁊ cōsolatores. Et ideo i ꝑsona talū dicebat dñs/ aufer a me obprobriuz et contemptū. Quādo eñ obprobriū vel improperiū sustinemus ad illū qui plus ab obprobrio ⁊ improperio liberat confugere ⁊ in illo confidere debem⁹ Danielis xiij. Dñs susannā ab improperio adulterij ⁊ mortis liberauit: q̄ in ipso fiduciam habuit Danielis. xiij. Erat eñ cor ei⁹ fiduciam habens in dño. Quarto est vinculū confusionis et obstinationis peruerse quando eñ hoīes ita de peccatis suis cōfundūtur ꝙ illa cōfiteri nō audēt: ꝙ in ipsis obstinantur. hec est cōfusio adducens peccatū Ecclesiastici. iiij. De isto vinculo ōr Osee. v. Uidit ephraim languor⁹ est morbus inueteratus. illi ergo languorē suuz vident q̄ in peccatis suis diu per obstinationem remanent. seq̄tur. ⁊ iudas vinculū suū. iudas interpretat confitens. Tūc ergo iudas vinculū suū videt q̄ peccatū suū cognoscit. ⁊ cōfiteri nō audet. cū tamē confessio peccatoꝝ sit summū medicamētū animoꝝ. Prouerbioꝝ. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigēt. q̄ aūt confessus fuerit ea ⁊ relinq̄rit ea misericordiā cōsequit. sed post cognitionez peccati debemus recurrere ad illū q̄ gratiam retributōis tribuit ⁊ sic a vinculis peccatoꝝ solui⁹. Uñ Math. vij. ōr. Statim aperte sunt aures ei⁹ et solutū est vinculū lingue ei⁹. et loquebatur recte. Aures peccatorum debent aperiri per mansuetū auditū verbi diuini Ecclesiastici. v. Esto mānsuet⁹ ad audiēdū verbū diuinū: sed vinculū debet solui ꝓ confessione peccati Isaie. lij. Solue vincula colli tui captiua filia syō. per collū fit inspiratio ⁊ respiratio ⁊ ideo per collū formatur loquela. tūc ergo vinculū colli tui soluit quando peccator peccatū suū humiliter confitetur. Sequitur: et loquebatur recte. Recta locutio ⁊ debita gratiarū actio quādo nos sentim⁹ liberatos a peccato ꝓuerbioꝝ. xvj. Uolūtas regum labia iusta ⁊ qui recta loquitur dirigetur. iustū est qui deū offendit in peccati delectatiōe ipsum plagarū reddit in cordis amaritudine vt possit dānationes fugere Job. x. Loquar in amaritudie anime mee: dicam deo/ noli me condemnare. sequit hic. Qui recta loquit dirigēt. post mūdationem enim a peccato debem⁹ agere gratias deo. vt sic sanemur ex toto Luce. xvij. de decem leprosis mūdatis. Nonne decem mūdati sunt ⁊ nouem vbi sunt. non est inuent⁹ qui rediret et daret gloriā deo nisi hic alienigena. ⁊ ait illi. Surge ⁊ et vade fides tua te saluum fecit. sic ergo quadruplex vinculū distinguit. ⁊ a quolibet istoꝝ per dñm liberamur. q̄ bene figuratum est Judicuz. xvj. Rupit vincula quomodo si cū ruperit filiū de stupa ꝙ tortus sputamine cū ardore ignis accepit. quasi dicat. sicut facile est homini filium de stupa rumpe. sic facile est deo a peccatis omnib⁹ absoluere. q̄ enim faciliter solo verbo condidit potest dimittere culpā Mat. ix. de paralitico curato. Qō est facil⁹ dicere. Dimittūtur tibi peccata tua an dicere surge ⁊ ābula. vt aūt sciat⁹ q̄m fili⁹ hominis habet potestatē dimittendi peccata in terra tūc ait paralitico. surge tolle lectū tuū ⁊ ambula in domū tuā. ⁊ surrexit et abiit in domū suam. Sic ergo signatur remissio peccatoꝝ ex miseratione saluatoris cuz dicitur. dirupisti vincula mea. Se

mundo notatur gratiarum actio ex liberatione peccatoꝝ: cum dicitur: tibi sacrificabo hostiam laudis. Sciendum est ergo q̄ quadruplex est sacrificium. Primū est sacrificiū detestatiōis culpe. Secūdū est sacrificiū orationis deuote. Tertiū est sacrificiū obseruationis mandatoꝝ. Quartuꝫ est sacrificium reuerentie et actionis gratiarum. Primo ergo est sacrificium detestationis culpe p̄s. Sacrificium deo spiritus contribulatus. cor contritum ⁊ humiliatū deus ne despicies. Peccator debet in spiritu suo tribulari triplici ratiōe primo ꝓpter offensam maiestatis diuine secūdo ꝓpter abominationem deformitatis culpe. tercio ꝓpter maculationem rationalis anime ad imaginem ⁊ similitudinem cōditoris create p̄s. Turbatus est a furore oculus meus. Furor est ira incensa. tunc ergo furore oculus turbatur quādo oculo mentis magnitudo peccati cognoscitur. propter quā peccator corde cōteritur ⁊ affligitur. sicut collirium q̄uis sit oculis molestum ⁊ asperum oculos tamē ad sanitatem disponit. sic tribulatio contriti cordis ex confederatione patrati sceleris salutem inducit Neemie. xxxi. Et in tempore tribulationis sue ex ipso saluabitur: sequitur. cor contritum et humiliatū deꝰ nō despicies. Immo libenter ad illud aspicit. Isaie. lxvi. Ad quem respiciā nisi ad pauperculū ⁊ contritū spiritu ⁊ trementē sermones meos. quasi diceret. Ad illos libenter respicio quos dolentes et contritos corde de peccatis suis aspicio. Secūdo est sacrificium orationis deuote Malach. i. In omni loco sacrificatur ⁊ offertur nomine meo oblatio mūda. Oblatio mūda potest dici oratio deuota q̄ dicitur offerri ex conscientia pura et cū oppositione immaculata. s. Thimo. ii. Volo viros orare in omni loco leuātes puras manus sine ira et deceptatione. Non placet em̄ oratio facta cum iniquitate. Unde p̄s Iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiet dñs. Ad hanc orationē deuotiōis et si teneantur omnes christi fideles. ad hanc tamen specialiter tenentur sacerdotes ⁊ spūales q̄ seculares. ii. Machabeoꝝ. i. Orationem faciebant omnes sacerdotes dū consummaretur sacrificiū tona ⁊ha inchoante ceteris aūt respondentibꝰ hoc potuit esse quod inolenit in ecclesia dei q̄ vno sacerdote solennia missarū celebrante vel horas canonicas decantāte solent alii respondere. Unde solo sacerdote dicēte: p̄ cuncta secula seculoꝝ. respōdent omnes: amen: vno solo dicente: dominus vobiscum. respondent omnes: et cum spiritu tuo ⁊ sic de aliis. Tercio est sacrificiū obseruātie mādatoꝝ Ecclesiastici. xxxv. Salutare sacrificiū est attendere mandatis et discedere ab omni iniquitate. Obseruantia mandatorum tria facit. primo enim mentem illuminat. secundo a malo reuocat. tercio ad vitam beatam ordinat de primo ⁊ secūdo dr in p̄s. A mandatis tuis intelleri. ecce illuminatio animaruꝫ propter obseruantiaꝫ mandatoꝝ. sequitur propterea odiui omnem viam iniquitatis ecce declinatio peccatorum. tercio obseruantia mandatoꝝ ordinat ad vitam electorū Mathei. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata. et bene dicit si vis. quia obseruantia vel transgressio mandatorū dei est in volūtate libera hominis. vt vel puniatur ex transgressione / vel vt remuneretur ex obseruatione Ecclesiastici. xv. Ante hominem vita ⁊ mors bonū ⁊ malū q̄cunq̄ placuerit ei dabitur illi. Magna est fatuitas hominis cui datur libera electio boni ⁊ mali vite et mortis. q̄s bonuꝫ refugit ⁊ malū eligit. per hoc em̄ mortem damnationis sibi acq̄rit. et gloriam eterne felicitatis amittit. Quarto e sacrificiū reuerētie ⁊ actionis gratiarū p̄s. lix. Sacrificiū laudis honorificabit me ⁊ illic iter quo ostendaꝫ illi salutare dei. Dominus vult honorificari sacrificio laudis: quis a nobis vult laudari ⁊ honorari Ecclesiastici. xliii. Glorificātes dominū quantūcūq̄ potueritis super valebit adhuc et admirabilis magnificentia eius. benedicētes dominū exaltate illum quantum potestis maior enim est omni laude. Unde sicut exaltati sunt celi a terra et vie sue a vijs nostris ⁊ cogitationes eius a cogitationibꝰ nostris Isaie. lv. Exaltata excellentia sue maiestatis super facultatem humane posibilitatis. Attamen se dicit sacrificio laudis honorari. ipsum em̄ debemus laudare non quantum valemus. per laudē em̄ diuinaꝫ tanq̄ per regium iter ad vitam beatam peruenim⁹. Unde ⁊ hic subditur et illic iter quo ostendam illi salutare dei per continuationem em̄ laudis diuine in choro militantis ecclesie peruenietur ad chorū psallentium in ecclesia triumphante: vbi erit gaudiū ⁊ leticia electoꝝ dñm laudare. hec est illa vita beata de q̄ Isai. lxi. Gaudium ⁊ leticia inuenietur in ea gratiarum actio ⁊ vox laudis. Ad hanc vitā beatā nos perducat qui sine fine viuit et regnat Amen.

Ad Uincula petri.
Sermo secundus.

Cum ipso sum in tribulatione eripiam eū et glorificabo eum psalmista. nonagesimo. In verbo proposito tria notantur que circa electos suos domin⁹ operatur. Primum est eius societas in affectione. quod notatur cum dicitur. Cum ipso sum in tribulatione. Secundum est eius strenuitas in liberatione. quod notatur cum dicitur eripiam eum. Tercium est eius liberalitas in remuneratione. quod notatur cum dicitur. Glorificabo eum. Primo em̄ notatur diuina societas quā exhibet electis suis i afflictōne. cum dicitur cum ipso sum in tribulatiōe Sciendū est ergo q̄ dominus est nobiscum tripliciter. Prio quidem est nobiscum humanitatem assumēdo. secundo est nobiscum in tribulationibus confortando. tercio est nobiscum in sanctorum splendoribus premiando

Primo ergo est nobiscum dominus hūanam naturam assumendo Isaie. vii. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiuꝫ et vocabis nomen eius emanuel. quod est interpretatum nobiscum deꝰ. Bene enim accidit ei de socio qui deum habet i suo consortio hāc societatē petebat isaias. Isaie. lxiii. Utinaꝫ dirumperes celos et descēderes a facie tua montes defluerent. Montes possunt dici electi homines qui defluunt a facie salutaris quando tunc ⁊ elatōis redigitur in planitiem mansuetudinis et humiliationis. Magnam habemus humiliationis causam quando vt nobis daret humiliationis exemplum. videmus non solum humiliarum sed etiam exinanituꝫ saluatorem Philip. ii. Qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalē deo. semetipsum exinaniuit formam serui accipens in similitudinem hominū factus et habitu inuentus vt homo Exinanire nihil aliud est q̄ seipsuꝫ manifestare. Dominus ergo ie sus christus seipm exinaniuit q̄n sibi naturā humanam (que q̄si nihilū est et inane respectu diuine immensitatis) vnire voluit Isaie. xl. Omnes gentes quasi nō sint sic sunt coram illo. et quasi nihilum ⁊ inane reputate sunt Magnam ei causam humiliatōnis habet im⁹ quando seipsū humiliare dignatus est iuxta. j. Petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempore visitationis. propter imensitatem ergo salutaris humiliauit seipsū beat⁹ Iohannes baptista q̄n prohibebat dñz ne ipsū Iohānes baptisaret propter eandē humilitatē prohibebat dñm beat⁹ petrus apostolus cuius hodie festuꝫ celebramus ne sibi⁹ pedes lauaret. Secūdo est nobiscum dñs in tribulationibꝰ confortando Indicum. vi dictū est gedeoni. Dñs est tecū virorū fortissime. Electi domini sunt fortes. fortiores. fortissimi. Fortes fuerūt apostoli ois ꝓpter dñm reliquendo. Fortiores fuerūt tormenta equanimiter tolerando sed fortissimi fuerūt in confessione fidei. etiam i flagelloꝝ ⁊ tormentoꝝ magnitudine psuerādo. sic dñs fuit cū beato petro forti fortiori. fortissimo. Hec autem societas in multis Actuū. xii. describit. Primo in christi per personā angelicam representatione. Secundo in tenebrosi carceris illustratione. Tercio in benigna ⁊ diligēti ipsius excitatione. Quarto in cathenarū resolutione. Quinto in portarū reseratione Actuū. xii. Angel⁹ domini astitit. Ecce in persona angelica domini repr̄sētatio. sequitur. ⁊ lumen refulsit in habitaculo carceris. ecce tenebrosi carceris illuminatio p̄cussoq̄ latere petri excitauit eum dicēs surge velociter. ecce pia ⁊ diligens excitatio. ⁊ ceciderūt cathene de manibus eius ecce cathenarū resolutio. et sequitur qui busdam interpositis. transeuntes aūr primam ⁊ secundam custodiam venerunt ad portam ferream que ducit ad ciuitatez q̄ vltro aperta est eis. ecce portarum reseratio. Tercio est nobiscum dominus in sanctorū splendoribus premiando Luce. ix. Hostium meum clausum est et pueri mei mecū sunt in cubiculo meo. Hostiū regni celestis clausum fuit ꝓpter peccatū primi hominis. sicut in figura dicitur. Gene. iij. Emisit eum dominus deus de paradiso voluptatis vt operaretur terraꝫ de qua sumptus est. eiecitq̄ adaz ⁊ collocauit ante paradisum voluptatis cherubin ⁊ flam meum gladium atq̄ versatilem ad custodiendam viam ligni vite. sed tunc dominus nobis hostium paradisi reseravit q̄n in die sue gloriose ascensionis ad summū celum a q̄ egressus fuerat. cum duabꝰ turmis hominum scilicet ⁊ angelorum regressus est Genesis tricesimo secūdo. In baculo meo transiui iordanem istū et nūc cum duabus turmis regredior Iordanis interpretatur humilis descensus: significa

cat mundum per quem in baculo crucis tempore sue gloriose passionis transiuit. sed in die ascensionis cum duab⁹ turmis vt dictū est ad summū celum a quo egressus fuit reuersus erat ps̄. A summo celo egressio eius. Post ascensionem autē salvatoris quibusdam clauditur. ſm quod electorum et reproborū merita vel demerita variantur Johan .x. Ego sum hostiū p me si quis introierit saluabitur. igredietur et egredietur et pascua inueniet. Illi ergo p hostium quod est christus itroeūt qui ipsum fide que p dilectionem operatur credunt t seipsos ab ipso solo saluari confidunt. sed in die iudicū hostiuz regni celestis finaliter claudet reprobis electis christi introductis Math. xxv. Que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua. sicut ei canes eiciuntur de ecclesia sic reprobi i die iudicū excludū tur a vita beata Apocalip⁹. vltio. Foris canes et venefici et impudici t homicide et idolis seruientes. et omnis qui amat t facit mandatum. Ab ista ianua regni celestis beatus petrus apostolus excludi nō debuit cui dns iesus christ⁹ claues regni celestis custodiendas commisit Mat. xvi. Tu es petrus et sup hanc petraz edificabo ecclesiam meam et tibi dabo claues regni celorū. sic ergo quantuz ad reprobos dicitur hostium meum clausum est. sequitur. et pueri mecum sunt in cubili. Istud cubile intelligitur requies vite beate i q̄ sancti exultabūt t letabuntur sine ſmino t ſine fine. ps̄. Exultabūt sancti in gloria letabuntur in cubilib⁹ suis. Sic ergo primo notatur diuina societas in afflictione cum dicitur. Cum ipso sum in tribulatione. sequitur eripiā eum t glorificabo eū. ibi notatur libera ſternuitas in liberatione. Sciendum est ergo q̄ dominus eripit electos suos tripliciter. primo eripit eos ab obligatione peccatoz. Secundo ab infestatione tirannoz. Tertio a pressura⁹ oppressione mundanorum. primo ergo eripit dom⁹ electos suos ab obligatione peccatoruz psalmi. Eripuit oculos meos a lachrimis pedes meos a lapsu. tris dicit hic q̄ facit dom⁹ electis suis. primo enim liberat eos a culpa. Secūdo cōsolatur eos quadā ſpirituali leticia. Tercio stabiles facit ipsos ſine ꝑfirmat in gratis. primo ergo dominus electos suos liberat a culpa. t hoc notatur cum dicitur. Eripuit animam meam de morte. Peccatum nichil aliud est q̄ mors anime. sicut eni mors separat animā a corpore. sic peccatum separat animam a bonitate diuina Romanorum. v. capitulo. Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum et per peccatum mors. sicut enim seta introducit filium sic peccatum introducit mortem et eternum supplicium Romanorum vi. Stipendia peccati mors. gratia autez dei vita eterna. sicut enim per gratiam per ueniunt electi ad vitam eternam. sic per peccatum corruunt reprobi ad damnationem perpetuam. Secūdo dominus electos suos consolatur quadam ſpirituali leticia. t hoc notatur cū dicitur. eripuit oculos meos a lachrimis. ipse eniz pater misericordiarum t deus totius cōsolationis q̄ consolatur nos in omni tribulatiōe nostra secundo Chorinteorum primo Delicata est salsugo diuine, cōsolationis per quam in dulcedinem conuertitur amaritudo tribulationis. Tercio confirmat dominus electos suos in gloria. quod notatur cuz dicitur. eripuit pedes meos a lapsu. tūc enim cor in bono solidatur quando diuina gratia stabilitur Hebreoz⁹ vltimo. Optimuz est gratia stabilire cor. Cor enim instabile est et fluidum nisi fuerit⁹ diuina gratia stabilitum. Unde in persona peccatorum de peccato in peccatum ruentiū dicitur. Trenorum. iiij. capitulo. Lubricauerunt vestigia nostra i itinere platearum nostrarum. Secundo eripit dominus electos ab infestatione tirannorum. Baruth. iiij. Clamate ad dominum et eripiet vos de manu principum inimicorum Sancti in tribulatione positi cōsuenerūt ad dominum. clamare et ipse paratus est eos exaudire. propter quod dicit clamate ad dominū. sequitur. t eripiet vos de manu principū inimicorū. Principes inimici possunt demones appellari cū quibus tanq̄ aduersarij menti habemus colluctari Epheseos. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem. solū intelligendum est. sed aduersus principes t potestates. aduersus mundi rectores tenebrarum harum. Principes inimici possunt tiranni appellari quib⁹ sanctos tot quentibus dominus sanctos suos liberauit. ipsos puniēdos eternaliter refuauit. ū. Petri. ij. Nouit de⁹ pios de tentatōe eripere. iniquos vero in die iudicij reseruare cruciandos. sic dns ad litteram beatū petrū cui⁹ hodie festū celebratur de manu herodis liberauit. ꝯ de hac ipsa

passione gratias agēs dicebat Actū. xij. Nunc scio vere q̄ misit dns angelū suuz et eripuit me de manu herodis et de omni expectatiōe plebis iudeoz. sicut dns beatū petruz de manu herodis eripuit. ita herodem in die iudicij cruciandum reseruauit. cuius infernus in presenti vita incepit. ipse est consumptus vermib⁹ exspirauit Actū. xij. t de vermibus materialib⁹ ad vermes ifernales puenit Isa. xiij. Subter te sternetur tinea et operimentū tuum erūt vermes. Tercio eripit de⁹ electos suos a pressura t oppressione mūdanoz Gallathas .j. Dedit semetipsū p peccatis nostris: vt eriperet nos de presenti seculo nequā. Bene apparet q̄ dns mirabiliter detestat peccatū quando vt peccatū destrueret t vitam nobis beatā acquireret dedit semetipsum p nobis. j. Petri tercio. Tradebat iudicanti se iuste. Qui peccata nostra ipse ptulit in corde suo sup lignum vt peccatis mortui iuste viuam⁹ cuius liuore sanati sumus. Sic ergo tradidit semetipm p nobis. t huius causa subditur cum dicitur: vt nos eriperet de presenti seculo nequā. mūdus vel seculū non dicitur nequā propter eius substantiam sed ꝓpter malos nequitiā t malitiā. et bonos afflictionem t oppressionem Johis. xvi. In mundo pressuram habebitis. in me autē pacem. in christo est pax vera qua custodiuntur corda mūda Philippen. iiij. c. Pax dei que exsuperat omnē sensum custodiat corda vestra et intelligentias vestras. pax christi i vita beata corda electorum custodiet t ītelligentias ne obnubilentur erroribus. Tercio notatur liberalitas eius in remuneratione: cū dicitur. t glorificabo eū. Sciendum est ergo q̄ dns glorificat specialiter tria genera hominū primo enim glorificat pietati insistētes. Secūdo de⁹ glorificat humilitati studentes. Tercio glorificat in celesti gloria exultantes. primo glorificat dominus pietati insistentes primo Regum. ij. Quicunq̄ honorificauerit me glorificabo eū qui autem contemnunt me erunt ignobiles. dominus dicitur honorari in operib⁹ pietatis ꝑuerbioz. iiij. Honora deuz de tua substantia t de primitijs frugu⁹ tuarum da pauperibus t implebūtur horrea tua saturitate t vino torcularia tua redundabūt. propter hoc quod operibus pietatis insistam⁹ hortatur nos sacra scriptura vt pīs manibus dominum glorificemus. et hoc quando de bonis nostris domino in suis pauperib⁹ ministram⁹ ſ Ecclesiastici. xxxvj. Glorifica manū t brachium dextrū Manus glorificatur in distributione elemosinaz ꝑuerbioz vltimo. Date illi de fructu manuum suarū et laudent eam in portis opera eius. Brachiū dextrū glorificatur in aggressione arduoz. Unde in manu potenti t brachio extēso nos debemus erigere t ad opa ardua t fortia nosmetipsos extēdere ꝑuerbiorum vltimo. Manū suā misit ad fortia. Sic ergo quicunq̄ honorificauerit me glorificabo eum et sequitur: q̄ autem contemnūt me erunt ignobiles. sicut dicit apostol⁹ Romano. j. Antiqui apostoli iheſum contempserūt quia cum cognouissent deū non sicut deū glorificauerunt. aut gratias egerunt. sed euanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum. et ideo sequitur ignobilitas eorum. sequitur e⁹ propter eos tradidit illos de⁹ in passiones ignominie. Secundo glorificat de⁹ humilitati studentes ꝑuerbioz. xvij. Ante q̄ conteratur exaltatur cor hominis. t ante q̄ glorificetur humiliatur. Cor hominis exaltatur tumore elationis ante q̄ conteratur respectu diuine miserationis Ysaie vltimo. Ad quē respiciā nisi ad pauperculū t contritū spiritu t trementem sermones meos. Similiter t cor hominis ante q̄ glorificetur humiliatur. Utrtus enim humiliationis est via ꝑueniendi ad sublimitatem eterne glorificationis Jacobi. iiij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiā. Unde sicut superbia meretur casum sic humilitas meretur sublimitas et honoris fastigiū. vnde dominus humilibus dat gratiā. t p gratiā dat gloriam Unde in ps̄. dicitur. Gratiam et gloriam dabit dns. Tercio dns glorificat in celesti gloria exultantes. j. Petri j. In quo exultabitis leticia inenarrabili et glorificata reportantes finem fidei nostre salutē animarum nostrarū. Bonus est finis t ab omnib⁹ desiderabilis assecutio nostre salutis quā haurimus in gaudio de fontibus saluatoris Prouerbio. viij. Qui ineuit me ineuit vitaz t hauriant salutē a dño. In hausto abūdantia significat. tanta ergo in celesti patria erit abūdantia leticie t exultationis q̄ nō posset aliquatenus enarrari. j. Chorinth. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec i cor hois ascendit: que ꝓparavit deus his q̄ diligūt eum. hanc magnitudinem salutem expectamus ab eo qui maximus est in sal

tem electoꝝ dei Ecclesiast. xlvi. Fortis in bello celus nauē successor moysi in pphetis. q̃ fuit magnus fm nomen suū maximus in salutem electorum dei expugnāte insurgentes hostes vt consequeretur hereditatem israel. per istū ihesū nauē q̃ hostes expugnauit: q̃ amorreum et iebuseum de terra promissionis eiecit ⁊ ibidem filios israel introduxit cōpetenter signatur christus qui in die iudicij reprobis iudicando damnabit. electos vero remunerando saluabit. vnde ecclie dicitur Isa. xlix. De eius inimicis ⁊ filijs ⁊ amicis eos qui te iudicauerūt ego iudicabo et filios tuos saluabo. Quam salutem cuꝫ electis filijs ecclesie christi nobꝫ p̃cedere dignet.

De inuentione sancti

Stephani. Sermo primus.

Ecua oratione ꝫ

pro reliquijs que reperte sūt. Isaie. xxxvij. In verbo propositō hortat nos prophēta ad duo. Primo hortatur nos ad orationis suffragiū. cuꝫ dicitur. Leua orationem. Secūdo subdit sue hortationis motiuū. cū subditur: p reliquijs q̃ reperte sunt. Quantū ad primū sciendū est q̃ sic debem⁹ orationi iſistere vt sit humilitate placida. charitate feruida ⁊ inuatiōe valida. Primo ergo oratio debꝫ esse humilitate placida Ecclasiastici xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit. donec appropinquet nō cōsolabit et non discedet donec altissimus aspiciat et iudicet iustos et faciat iudicium. oratio enim est quasi procurator sedulus et notus. summo pontifici. q̃ petitiones mentis bullatas ⁊ sigillatas de celesti curia nobis reportare consuevit. istam autē virtutem vendicabat sibi ratione humilitatis Judith. ix. Non em̄ ab initio tribui placuerunt: sed humilium ⁊ mansuetoꝝ semper tibi placuit deꝑcatio. Superbia non solū deo non placet imo multum displicet. ⁊ in testimonium huius lucifer et eius angeli de celo fuerūt proiecti. Ysaie. xiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Ad hoc respondetur ⁊ ratio competens redditur. Dicebas in corde tuo consendam in celum. supra astra celi exaltabo solium meum et ero similis altissimo. tumor autem huius superbie causa fuit eius ruine. Unde subditur imperpetuum in infernum detraheris in profundum lacꝰ. Ecce q̃ graue est superbia peccatum. qđ de celo detrahit ad ifernī profundū. propter qđ dicit: q̃ superbi ab initio non placuerūt deo. sequitur: sed humiliū et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Bene continguit ista duo humilitatem et mansuetudinem. nam hūmilitas inclinat excellentiam summe maiestatis. mansuetudo vero dulcorat seueritatē regie potestatis. ⁊ sibi vēdicat possessionez eterne hereditatis p̃s. Mansueti audient aut hereditabūt terram. ⁊ habitabūt in seculum seculi super eam. Secūdo debet esse oratio charitate feruida p̃s. Dirigatur domie oratio mea sicut incensum i conspectu tuo. Incensum super carbones viuos ⁊ ascensos. ponitur ⁊ hic fumus ex incenso virtute ignis resoluitur et sursum erigitur. ⁊ sic virtute ignis charitatis solet fumus deuotionis resolui. ⁊ sursum ad deum per orationem sanctam eleuari. qđ fit quādo charitas dei diffundit i cordibꝰ nostris p̃ spm̃sanctū q̃ datus est nobis Romanoꝝ. v. Spūs em̄ sanctꝰ qui est amor patris et filij ignem charitatis accendit in cordibus nostris. Unde in huius signū spiritussanctꝰ sup apostolos apparuit i līguis igneis Actuū. ij. Apparuerūt illis dispartite lingue tanq̃ ignis seditq̃ spūssanctus supra singulos eoꝝ

¶ Ex quo igne accensi apostoli huiusmodi ignē tam ad iudeos q̃ ad gentiles detulerunt. et igne charitatis succenderūt quando i omnem terram exiuit sonꝰ eoꝝ et i fines orbis terre verba eoꝝ. q̃ verba erant ignita p̃s. Ignitum eloquium tuum vehementer. ⁊ ideo ista verba erāt super illos quibꝰ apostoli accendentia. hec est enim natura ignis q̃ materiam sibi proximā accendit. Tercio debet esse oratio cōtinuatione valida Ecclesiastici. xviij. Nō impediaris orare semper. Domo duplici ratione ab oratione impedit. quando vel curis secularibus occupatur. vel quando peccatis sensibilibus oneratur Osee secūdo. Ducam eam in solitudinem et loquar ad cor eius. Dominus ducit animam sanctam i solitudinez vt vacare possit sibi solū quando eam ducit in religionem i qua exoneratur secularibus curis. Tunc sūt ad cor eius loquitur quando cor eiꝰ deꝑ penitentiam. ⁊ vite mūditiam preparatur. j. Regū septimo. Preparate corda vestra domino et seruite illi soli. Unde ergo dominus nos ab oratione nunq̃ impediri quia improbitas orationis ipetrat a dño quod impetrare non poteſt tepida oratio Luce. xj. Si nō surgat eo q̃ amicꝰ

eiꝰ sit tamen propter improbitatē surgat ⁊ dabit ei quē rāt hz necessarios. hz diu enim habet orationis improbitas locū q̃ diu habet locū ⁊ presentis miserie necessitas. ij. Thimo. iiij. insta importūe operare. Insta importune considerando peccati vilitatem. Insta oportūe placendo diuine clemētie bonitatez. sicut ei egrotāti afflictionem infirmitatis habent gemere. sic peccatores ex cōsideratione culpe propie ⁊ p̃sentis miserie necesse habent orare. Sic ergo primo hortatur nos propheta ad orationis suffragium. cum dicit leua. q̃ orationem leuare nihil aliud est. q̃ cor suū desiderijs et operibꝰ bonis ad deū erigere. i. Thimothei. ij. Volo viros in omni loco leuantes puras manus sine ira ⁊ disceptatione Secūdo subdit sue exhortationis motiuum. cum dicit. pro reliquijs que reperte sunt. Sciendum est ergo q̃ sunt tria genera reliquiarum. Primo enim sunt reliquie corporū sanctorū. Secundo sunt reliquie cogitationū bonarum. Tercio sunt reliquie beatorum primo enim sunt reliquie corporum sanctorum. Romanorum nono. Reliquie israel saluefiant. israel interpretatur videns deum. in quo beatus stephanꝰ signari potest qui deum vidit tribus modis. Primo em̄ vidit cum visione cōmuni cū ceteris fidelibus. Secūdo vidit cum reuelatiōe speciali p̃ssere lapidū expositus. Tertio est videns deum visione felici in sanctorum splendoribus. Primo ei vidit deū visione cōmuni cum ceteris fidelibus Johannis. xx. capitulo. Quia vidisti me thoma credidisti. Beati qui non viderunt et crediderūt. visio dei non est visio clara et plena sed ⁊ visio vmbratilis et enigmatica. i. Chorinteoꝝ. xiij. Videmꝰ nūc p̃ speculum et in enigmate tunc autez facie ad faciem. Et ideo dominus isti visioni cōmuni cum ceteris fidelibus addidit secūdo visionem specialiorem quando ipsum vidit sedentez a dextris virtutis lapidationi expositis. Actuum sptio capitulo. Ecce video celos apertos et filiuꝫ hominis stantem a dextris virtutis dei. Dominus Jhesus christus fenestras celi quasi aperuit ⁊ inde pugilem suum p̃ se fortiter dimicantem respexit. Tercio est beatus stephanꝰ videns deuꝫ in sanctorum splendoribus Hester decimo quinto capitulo. Vidit te domine quasi angelum dei et contubatum est cor meum pre timore gloriae tue. valde admirabilis es domine ⁊ faciles tus plena est gratiarū. Sic ergo p ista el significatur beatus stephanus. Duius reliqe hodie sūt salue facte. Quando per reuelationem factam a deo per Gamalielem nugetio monacho ⁊ luciano presbitero fūr inuente. Unde in legenda ipius ōr Cōuertimus nos ad monumentū illōrū vbi monacho nocte appuerat ⁊ fodientes inueniunt tres thetas scilicet thipuꝫ calatoꝝ inuenimus ergo altissimis litteris scriptū lapidem adutum ita celiel qđ interpretatur stephanus dei. ⁊ nardan qđ interpretatur nicodemꝰ. et gamaliel hoc interpretatus est papa iohānes. sicut ⁊ ipe audiuit ab episcopo suo sancto. Scōo sūt reliquie cogitationū bonarum p̃s. Reliqe cogitationis diem festū agent tibi. Cogitationes nostre sibi relicte sūt fluide et timide. Sapientie. ix. Cogitatiōes mortalium timide ⁊ incerte quidētie nostre. Sz qñ dño p confidentiā ꝫmittuntur ab ipo solidantur et pficiūtur p̃s. Jacta cogitatum tuū in dño ⁊ ipse enutriet te. ⁊ nō dabit in eternū fluctuationem iusto. sic p desideriū ⁊ confidentiā cogitationem suam in dño posuerat qui dicebat Isaie. xxvi. anima mea desiderauit te in nocte. hz ⁊ spiritu meo i precordijs meis de mane vigilabo ad te. iste cogitatiōes sic in dño, posite ⁊ solidate habēt tres reliquias. de quibꝰ dicitur. reliquie cogitationis. Prime cōsistunt i directione viatoꝝ. Scde in cognitione secretoꝝ. Tercie i assecutione prmiorū. Prime ergo reliquie consistunt in directiōe viatoꝝ. Prouerbioꝝ. iiij. In oibꝰ vijs tuis cogita illum ⁊ statim sequitur. ⁊ ipse diriget gressꝰ tuos qñ em̄ sollicite de deo cogitamus, nosmetipsos ipsi tanq̃ regule cōformamus. et ideo in via moꝝ minime deuiamus Galla. vi. Quicūq̃ hanc regulā secuti fuerint pax sup illos. Scde reliquie cogitationis consistunt in cognitione secretoꝝ Sapiētie. vi. Cogitare de illa. id est de diuina sapiētia sensus ē consūmatꝰ. p cogitationē ei diuinoꝝ peruenimus ad perscrutationem pfūdoꝝ. Job xxviij. Profūda fluuioꝝ perscrutatus ē ⁊ abscondita perduxit in lucez. Tercie reliquie consistunt in assecutione premioꝝ. Sapiētie. v. Justi aūt imperpetuū viuēt ⁊ apud dñm est merces eoꝝ. cogitatiōes illorū apud altissimū. et statim sequitur, sancti accipient regnum decoris et diadema spei de manu dñi. Hec sūt reliquie cogitationis de quibꝰ dicitur. Reliquie cogitatiōis diem festum agent tibi. Jsta dē

eo solennis ⁊ festius est bone conscientie serenitas iocunda. de qua in ps. Melior est dies vna in atriis tuis super milia. ⁊ p hoc dicit in atriis. sicut em reliquie sanctoꝝ reponuntur in interiori anime ecclesie a deo sanctificate. Tercio fiũt reliquie beatoꝝ Michee. iij. In die illa cõgregabo claudicantem et eam quam eieceram colligam et quam afflixeram consolabor ⁊ ponam claudicantem in reliquias. Anima misera q̃diu viuit i presenti vita quasi duabus tibijs claudicat quãdoq; em p superbiam erigitur i prosperis. quãdoq; em per desperationem frangitur i aduersis. sed in vita beata quando de⁹ erit cõsolator eius non cõmouebitur. et ideo nõ superbiet in prosperis. quia semp ibi erit reuerentia summe maiestatis. nec frãgetur in aduersis. quia ibi aduersitas nulla erit. Sic ergo triplices reliquie leguntur ⁊ iste tres reliquie tripliciter reperiũtur. Reliquie corpoꝝ sanctoꝝ reperiuntur in occultatione terrarum. Reliquie cogitationum reperiuntur in eruditione animorũ. reliquie beatoꝝ reperiũtur in retributione iustoꝝ. Primo ergo reliquie reperiuntur in occultatione terrarũ. Josue. vij. Qui currentes ad tabernaculũ illius reperierunt cuncta abscondita in eodem loco. quod p figurã bene potest dici de reliquijs beati protothomartiris stephani. Ha malielis ⁊ nicodemi. sed quia hodie de repertione reliquiarũ beati stephani festũ celebratur. ⁊ ideo aliquid ꝺ virtute istaꝝ reliquiarum tangamus. Et ideo sciendũ q̃ triplex vtilitas in repertione istarũ reliquiarum est secuta. Prima fuit impletio pluuiarum. Secunda fuit recreatio assistentium ex diffusione odorũ. Tercia fuit curatio languidorum. Quantum ad primum ergo sciendum q̃ in tempore i quo reperte fuerunt iste reliquie sancte erat i moderata siccitas. Sed i apertione istaꝝ reliquiarum facta est apertio celorũ ⁊ abundantia pluuiarum. Secunda vtilitas fuit recreatio assistentium ex diffusiõe odorum. Unde in legenda dicitur cum aperuisset domini stephani thecaꝝ statim terremotus factus est. Et tanta suauitas et fragrantia odoris inde egressa est ũntaꝝ null⁹ holm se meminit audisse. Ita vt putaremus nos i ameritate paradisi eẽ positos. Tercia vtilitas fuit curatio languidorũ. Unde in legenda dicitur. Multitudo populi aderat nobiscuꝫ inter quos plurimi erant infirmi partis lãguoꝝ⁹. ⁊ ipsa hora mox de odore suauitatis eius septuaginta ex tres ante curate sũt. propter hoc ishis reliquijs bene competit qđ i psalmo dicitur. In reliquijs tuis preparabis vultum eorũ. O beate stephane i visione reliquiarum preparabis vultum populorum propter impetrationem pluuiarũ. ⁊ propter suauitatẽ odorũ. ⁊ propter sanitatẽ languidorũ. Secunde reliquie id est bonarũ cogitationum reperiuntur i eruditione animarũ. Proverbiorũ. xxi. Eruditꝰ i verbo reperiet bona. Eruditꝰ i verbo pluraliter bona repit scilicet respectu sui ⁊ respectu proximi. Respectu sui reperit bonũ dulcoratõnis animi quod bonũ procedit ex ꝟbo eloquij diuini ps. q̃ dulcis fuerunt faucibꝰ meis eloquia tua super mel ori meo. Eruditus in verbo reperit bonũ respectu proximi Proverbioꝝ. xv. q̃ dulcis est eloquio maiora reperiet. Cum dulcedine ⁊ mansuetudie proponi debet eloquium diuinũ ⁊ hoc ad multiplicatõnẽ amicoꝝ ⁊ mitigationẽ inimicoꝝ Ecclesiastes vi. Verbũ dulce mltiplicat amicos et mitigat inimicos. Tercie reliquie reperiũtur i tribulatõne iustorũ. Job. xj. Usq; ad perfectũ omipotentẽ reperies. q̃diu i hac vita viuimꝰ non plene ⁊ perfecte sed ex pte omipotentẽ reperimꝰ. Ex parte em cognoscimꝰ ⁊ ex parte pphetamꝰ. sed cũ venerit quod perfectũ est euacuabitur ꝺ ex parte est. i. Chorinteoꝝ. xiij. Et hoc erit in vita beata i qua videbimꝰ eũ sicti est. Ad quã visionem nos nos perducere dignetur.

De sancto Anthonio.

Sermo primus.

OSsa eorum pullulant de loco suo et nomen eorum permanet ineternum permanente ad filios illorum sanctorum virorum gloria Ecclesia. xlvj. Ad gloriam et honorem sanctorum in verbo proposito tria notantur. Primo notatur exaltatio gloríe sanctorũ cũ dicitur. Ossa eorum pullulant de loco suo. Secundo notatur dilatio fame eorum. cũ dicitur. et nomen eorum permanet ineternum. Tercio notatur exaltatio filioꝝ ex veneratione ⁊ imitatione tantoꝝ patrum siue patronorum cum dicitur. permanẽte ad filios illorum sanctorum virorum gloria. Primo ergo exaltatio fame sanctorum ⁊ maxime sancti anthonij notatur cũ dicitur. ossa eorũ pullulant. Sciendũ ergo q̃ beatꝰ anthonius pullulauit tripliciter. Primo in vita per effusionem operũ misericordie Ecclesiastici. l. Quasi oliua pullulãs ⁊ quasi cupressus in altitudinem se extollens. In p̃dicta auctoritate cõmendatur beatus anthonius tripliciter. Primo quantũ ad statum inicialem. cũ dicitur. quasi oliua pullulans. in oliua ex qua eliquatur oleum. misericordie designatur a quo opera misericordia eliquantur Unde de beato anthonio potest dici illud. Proverbiorũ. xxi. Thesaurus desiderabilis ⁊ oleũ in habitaculo viri iusti. quia em iusticiaꝫ dilexit ⁊ iniquitatẽ odiuit ideo vnxit eum deus oleo misericordie pre participibus suis. Unde in vita eius legitur. q̃ cuꝫ haberet olietes multa ipsa vendidit ⁊ preciũ ipsorum pauperibus distribuit ⁊ in desertuꝫ decessit. vnde omni tempore vestimenta sua fuerunt candida puritate innocentie et oleuꝫ de capite eius non defecit Ecclesiastes. ix. Secundo cõmendatur beatus anthonius quantum ad statum progressiuũ. cum dicitur. et quasi cupressus. Cupressꝰ odore suo fugat serpentes. Sic de beato anthonio legimus. q̃ cũ peruenisset ad monumentuꝫ deserti edificium ruinosum reperit in quo multitudinem colubrorum serpentũ et ceterorũ reptilium inuenit que omnia in aduentu suo fugauit. Nec mirum ipse enim in se deferebat theriacam diuinam ad quam spectat fugare, venenum Marci decimo sexto. c. In nomine meo demonia eicient linguis loquentur nouis serpentes tollent. Tercio cõmendatur quantuꝫ ad statum finalem. cum dicitur. in altitudinem se extollens. Beatus anthonius in altitudinem se extulit quando disputando cum prophetis gentium ipsos de fide publice superauit qui etiaꝫ cũ ab ipso quererent vbi reperisset tantaꝫ sapientiam cum nullaꝫ habere libroꝝ copiaꝫ, respõdit eis. quis quẽ fecit. liber sensuũ aut sensus librũ. respõderunt. sensus librũ. Cur ergo sensus iconis non est opus libris. tunc sapientia humiliati exaltauit caput illius. et in medio magnatorũ consedere illũ fecit Ecclesiastici. xj. Secundo pullulauit beatꝰ anthonius per diffusionem odoris bone fame. Ezechielis. xxix. In die illa pullulare faciam cornu domꝰ israel ⁊ tibi dabo os apertũ in medio eoꝝ. in ista auctoritate notatur presens factus et presens festuꝫ. festũ presens cõuersionis sancti pauli notatur cum dicitur. die illa pullulauit cornu domus israel. per cornu deffinitio designatur animalia em se solent defendere cornibꝰ israel interpretatur videns deum. in quo signatur congregatio magistroꝝ ⁊ scolarium qui per rectam fidem debent videre ⁊ cognoscere deum. istꝫ hodie pullulauit cornu defensionis in conuersione sancti pauli qui marie ecclesie defensor extit. Unde de eo potest dici illud Cantico. iiij. Collũ tuum sicut turris dauid que edificata est cum ppugnaculis. in ipso em vbi habitauit delectum supabundauit ⁊ gratia ⁊ q̃ aliquando ecclesiam impugnauit postmodũ aduersarios viriliter expugnauit Gall. i. Hoc tantum auditum habebant de me quoniam qui persequebatur nos aliquando nunc euangelizat fidem quam alij expugnabant ipse enim fuit ille miles egregius qui seipsum ad defensionez ecclesie armauit ⁊ nos spiritualiter docuit. ij. Chorinteorum. x. Arma nostre militie nõ sũt carnalia. sed potentia deo ad destructionem munitionum. fratres arma clericoꝝ nõ debent materialia esse huiusmodi ei arma ab eis saluator auferri docuit Mathei. xxvj. Cõuerte gladiũ tuum in locuꝫ suum. omes em qui acceperit gladiũ gladio peribunt. contra clericos arma portãtes in anime sue piudiciũ ⁊ corpis periculũ. arma ergo nostra nõ debent carnalia esse sed spiritualia que cõfitũt i donis et virtutibus Boetius Arma talia tibi contuleramꝰ que nisi prior abiecisses inuicta fortitudine tuerentur. Sic ergo notat presens festum. cum dicitur. in illa die pullulauit cornu domus israel. Notatur etiaꝫ presens factum. cum dicitur. et tibi dabo os apertum in medio eorum. in die cõuersionis sancti pauli debet ad predicãdum aperiri os predicatoꝝ ps. Os meum aperuit. Sz sciẽdũ est q̃ sicut dicitur os oris sic dicitur os ossis. Hodie ergo dominus in medio nostroꝝ apertũ dedit nobis costam beati anthonij delegauit: sicut aperte oculo ad oculum potestis intueri. Deꝰ ei de costa ade formauit cuã ad humani generis ppagationez de cuius latere etiaꝫ in quo coste fuit fluxit a qua ⁊ sanguis ad ecclesie regenerationẽ hodie nobis costã beati anthonij misit ad nostre deuotionis excitationẽ. Tercio pullulauit beatꝰ anthonius in generali resurrectõne p gloriosam dotium anime ⁊ corporis susceptionẽ Joh. xiij. Si precisuꝫ fuerit lignũ rursum viresciꝫ ⁊ rami eius pullulãt. Lignũ est corpus humanum quod presciditur

in morte sed rursus virescit in iterata vi
ficatione. Corpora autem que per mor
tem facta sunt arida per iteratam vite sus
ceptionem fient virida Ezechielis tricesi
moseptimo. Ossa arida audite vocem do
mini. Hec dicit dominus ossibus his. ecce
intromittam in vos spiritum et vivetis. et ac
cesserunt ossa ad ossa ynum quodq; ad suā
curam suam. Sequitur. Et rami eius pul
lulant. Rami arboris sunt membra cor
poris. tunc huiusmodi rami non solum in
frondes. sed etiam in flores pullu ant qū
membra corporis gloriosam dotium mul
titudinem obtinebunt ps. Refloruit caro
mea. hoc dicitur quantum ad dotes cor
poris. et in voluntate mea confitebor hoc
dicitur quantum ad dotes anime rationa
lis que confitebitur domino confessione
laudis. Nam sicut dicit Augustinus. Ui
debimus deum quantum ad rationalem
amabimus quantum ad irascibilem sed
tur. Et nomen eorum permanet in eternū
in quo notatur dilatio fame sanctorum.
vt habetur Prouerbiorū decimo capitu
lo. Memoria iusti cū laudibus. nomē aūt
impiorū putrescet memoria iusti beati an
thonij debet esse cum laudibus desidera
bilis solennibus. ipse enim nomen sanum
et mēoriale debet habere i desiderio ani
me. sed nomen impiorū putrescet. qū pu
trescit p̄ pessionem temporis corrumpi
tur et ad nichilū deducitur. sic pomen ipi
orum qui in terrenis et mundanis concu
piscentijs nomina sua vocauerunt putres
cunt et euanescunt. transit em̄ mundus et
concupiscentia eius. sed memoria nomis
iusti cū laudib⁹. Ecclesiastici. xli. Curam
habe de bono nomine. hoc em̄ magis per
manebit tibi q̄ mille thauri magni et pre
ciosi. et sequitur. permanēte ad filios illo
rum sanctorum virorum gloria. vbi nota
tur exaltatio filiorū ex imitatione tantorū
patronorū. parū ei valet nobis succedere
patribus sanctis nisi eos studeamus imi
tari Epheseos. v. Estote imitatores dei si
cut filij carissimi. et si eos imitamur in hoc
debem⁹ gloriari Tho. viij. Filij sanctorū
sum⁹ et non possumus ita contingi illece
bris scilicet et cōcupiscentijs peccati sicut
gentes que ignorant deum. Nos ergo vi
ros gloriosos in generatione laudem⁹ et
parentes nostros et primo illum qui cun
ctos condidit sanctos. laudemus etiā san
ctos p̄ditos laudemus etiā specialiter sā
ctū anthonū cui placuit vt portiuncula
substātie sue cū ē costa lateris sui ad nos
veniret. Gratias etiam agamus domino
abbati de monte thabor cui placuit vt p̄
nitie nostre burgundorum tantas reliq̄as
p̄ferret. Nos etiam vobis agim⁹ gratias
quib⁹ placuit vt ecclesia nostra tantū the
saur̄ seruaret. Benedict⁹ em̄ q̄ venit i no
mie dñi vt per illū domin⁹ deus illucescat
nobis quando iustis orietur lux vere quax
nulla obscuritas obfuscabit. et rectis cor
de oriet̄ letitia quā nullus tristicia peru
babit. Ad quam nos perducere dignetur

De sancto dominico.

Sermo primus.

Crescere me fecit
deus i terra paupertatis mee
Geneseos. xli. In verbo proposi
to duo notantur a quib⁹ beatus domini
c⁹ cōmendat. Primo em̄ cōmendat a remu
neratione terrenorū. cū dr. i terra paupe
tatis mee. Secūdo p̄mendat a multiplica
tione spūalū filiorū cū dr. Crescere me fe
cit deus. Quantū ad primum sciendū est
q̄ est quadruplex pauptas. Primo est pau
pertas malitie vel iniquitatis. Secūdo est
pauptas penurie rei t̄palis. Tercio est
pauptas obedictie vel subiectōis. Quar
to est pauptas spirit⁹ vel humilitat⁹. Pri
mo ergo est pauptas malitie vel iniquitatis
Job. xxxvi. Et si fuerit i cathenis et vincian
tur funib⁹ paupertatis idicabit eis opa
eorū et scelera eor̄ quia violenti fuerūt
Sciendū est q̄ due sunt cathene peccato
rū quibus ipi quasi funib⁹ circūpleri sōt
Una cathena est ignorantia agendorum
Alia est concupiscentia noxiorū. Prima q̄
cathena est ignorantia agendorū. Sapi
tie xvij. yna cathena tenebrar̄ osīo erāt
colligati. cathena tenebrarū est ignoran
tia agendorū. qua posīi in peccatis sōt
quodā nubilo cecitatis Geneseos. i. Tene
bre erāt super facē abyssi. hoc ē tenebre
erroris vel ignorantie erant sup facē cor
dis humani. Unde peccatoribus conver
sio de tenebris ignorātie ad cognitionem
veritatis dicitur Epheseos. v. Erat aliā
tenebre nunc aūt lux in domino. Alia ca
thene est concupiscentia noxiorū. de qua
beatus Augustinus. Suspirabam inquit
ligatus nō ferro aliena sed mea ferrea vo
luntate. velle meum tenebat inimicus. et
inde mihi cathenam fecerat atq; constru
erat. istis duab⁹ cathenis peccatores li
gantur in corde sicut beatus petrus duab⁹
cathenis ligat⁹ fuit in corpore Act.
xij. Erat petrus dormiens inter duos mi
lites victus cathenis duab⁹. Peccatores
ergo sunt in cathenis vincunt etiam sine
ligantur funib⁹ paupertatis malitie vel
iniquitatis. Et sciendum q̄ tribus funibus
peccatores ligantur. Primus est operati
onis imunde. Secundus est machinatio
nis occulte. Tercius est iniurie manifeste.
Primus ergo funis est operationis imū
de Epheseos. iiij. Desperantes semetipos
tradiderūt impudicitie et quantum ad hoc dicit. hic
Indicabit eis opa eor̄. Secūd⁹ funis est
machinationis occulte. et quantū ad hoc
dicit. et scelera eor̄ Prouerbior̄. x. Quasi
per risum stultus operatur scelus. Pallia
to amicitia nō est amicitia. imo pot⁹ iimi
citia et duplex iimicitia q̄ ē occultarū odiū
et fraudulētia. vñ nichil ē placidū oculis
saluatoris q̄s ei offert sub pallio simula
ti amoris et latentis sceleris. Prouerbior̄
xxi. Hodie impior̄ abominabiles que of
feruntur ex scelere. Tercius funis iniurie
non manifeste est. et notatur cum dicitur.
quia violenti fuerūt Isaie. lx. Omnis vio
lenta predatio cum tumultu. sicut ad lit
teram. in violenta predatiōe fit tumult⁹
corporalis. sic contractione rei aliene vel
abiectione rationalis anime a dei bonita
te fit tumultus spiritualis in cordib⁹ no
stris. Ecce triplex funicul⁹ male pauper
tatis q̄ difficile rūpitur sicut Ecclesiastici.
iiij. dicitur. Nec est illa, mala pauptas de
qua Ecclesiastici. xlij. Nequissima paup
tas in ore impij. hoc est in corde peccato
ris. habemus em̄ os non solum exterius
sed etiā interi⁹. de quo in ps. dr. Os iusti
meditabitur sapientiam. Ista pauptas in
ele id est in corde impij vt dictū est: est ne
quissima. Nequā ꝓpter operationem im
mūdam: sed est nequior quantum ad im
quitatem latentem. nequissima quantum
ad iniuriam manifestam. Istos funes per
uerse paupertatis beat⁹ dominicus dir
rupit qui non solū peccata declinauit: sed
et omnia terrena tanq̄m vir apostolicus in
se et in suis sequacib⁹ deliquit vt posset di
cere ad modum apostolor̄. Ecce nos reli
quimus omnia et secuti sumus te Math.
xix. Secundo pauptas penurie tempora
lis Deutronomij. xv. Non deerūt paupe
res in terra habitatiōis tue. Ad litteram.
In terra nostre habitationis non deerūt
paupes Mat. xvj. Paupes vobiscū semp
habebitis. Istis paupibus debent divi

tes subuenire operib⁹ pietatis Deutro
xv. Ego precipio tibi vt aperias manū tuā
fratri tuo egeno et paupere qui tecum ver
satur in terra. Sciendū est ergo q̄ elemo
sina dr fieri paupi cuz hilaritate et leticia
cū occultatione secreta. cū intentione recti
primo ergo elemosina debet fieri cum hi
laritate et leticia. non ex necessitate. hila
rem datorem diligit de⁹. Contra multos
qui pauperibus dura dicūt cum bona trā
dūt Ecclesiastici. iiij. Cōgregationi pau
perū affabilem te facito. ista affabilitas
est dulcis sermonis benignitas. Scōo de
bet fieri cū occultatione secreta Ecclesia
stici. xxix. Conclude elemosinā i sinu pau
peris. et hec exorabit p̄ te ab omni malo.
Concludenda est elemosina nō predicanda
da vt solis pateat oculis dei cor intuetur
interius. non oculis hominū q̄ solū exte
rius vident et homines cōmendare solent
Tercio debe fieri elemosina cuz intentio
ne recta. Elemosinam em̄ ideo facere de
bemus vt a peccatis mundemur. et vitam
eternā consequamur Thobie. xij. Elemo
sina a morte liberat et ipsa ē q̄ purgat pec
cata. et facit inuenire vitam eternā. Istius
paupertatis penurie rei temporalis profe
sor fuit beatus dominic⁹. sciens q̄ amor
divitiax amatores suos illaqueat primo
Thimo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt
in laqueos et in tentationes diaboli. Con
tempt⁹ divitiarū cōtemptores suos de⁹
confederat. de⁹ em̄ ipsos eligit et specia
liter amat Jacobi. ij. Paupes in hoc mū
do divites i fide. heredes regni q̄s repro
misit de⁹ diligentibus se. Tercio est pau
pertas obedictie vel subiectionis Eccle
siastici x. Paup gloriatur per disciplinam
et timorem suum. ille recte paup dicitur
qui sue volūtatis non est domin⁹: sed alie
ne volūtati per votū obedientie est sub
iectus et in hoc veri pauperes gloriantur
Ecclesiastici decimo. Qui gloriat⁹ in pau
pertate quanto magis in substantia. Cer
te veri pauperes qui gloriantur in pau
tate dimissionis rerum et abrenūciatiōis
proptiarū volūtatū: per hoc multo magis
gloriantur in substantia et in diuitijs vir
tutum per quas anime istorum pauper
me per culpam corruant fortiter subsistūt
In ista paupertate subiectionis vel obe
dientie bene potuit gloriari beatus dñicus
q̄ ex ppria volūtate voto et sub regu
la fuit dño astrictus firmiter Prouerbi.
vicesimoseptimo. ca. Qui custos est domi
ni sui glorificabitur. Beatus dñic⁹ gote

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dici custos dñi. ipse enim dñm custodiuit in corde: in ore: ⁊ i opere. ⁊ ideo gloriabatur in disciplina regulari ⁊ modo gloriatur i curia celesti. hic est ille panp de quo dicitur. pauper gloriatur per disciplinaz Beatus dominicus gloriabatur per disciplinam quā sibi assumpsit. ⁊ per eam fructus iusticie acquisiuit. Hebreorum. xij. Omnis disciplina in presenti videtur nō esse gaudij: sed meroris. postea autez fructum pacatissimum exercitatis. per eam reddet iusticie. gloriabatur etiam per disciplinam quā subiectis suis imposuit. p uerbioꝝ. iiij. Audite filij disciplinā patrꝫ Bene coniunguntur ista duo disciplina et filiatio. sic enim legitimos filios facit regularis disciplia. sicut Hebreoꝝ. xij. ꝺ. In disciplia psteuerate tanqꝫ filijs vobis offert se deus. sicut in adulterio natos facit vita a disciplis aliena Hebreoꝝ. xij. q. si extra disciplinā estis cuj⁹ participes facti sunt. ergo adulterij ⁊ nō filij estis. Sic ergo beat⁹ dñicus recte p disciplinā gloriabat. sequtur: ⁊ timorē tuū in timore dñi bene possum⁹ gloriari: q; per timorē dñi omnis structura virtutum solidatur. sine autem timore dñi subuertitur ⁊ annichilatur Ecclesiastici. xxvij. Si non i timore dñi tenueris te istanter cito subuertetur dom⁹ tua. Quarto est pauptas spūs vel humilitatis Mat. v. Beati pauperes spiritu: qm ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Illi pauperes spiritu sunt q; de se non sublimia: sed humilia sentiunt ⁊ idcirco sibi gratiam a deo acquirunt Jacobi. iiij. Deus superbis resistit humilib⁹ autem dat gratiā. Pauperes ergo spiritu sunt humiles i affectu istis non solū regnū celoꝝ promittitur: sꝫ ipsoꝝ esse dicit. Unde augustinus. Quasi loquens in persona dñi. Uenale habeo: quid dāe: regnum celorum. quo emitur: Respondet. pauptate. et idcirco sicut dicitur prouerbioꝝ. xv. Melius est humiliari cum mitibus q̄ dividere spolia cum superbis. Bonum est humiliari cum mitibus beato Dominico beato petro martyre ⁊ eoꝝ sequacib⁹. quoꝝ odor memorie bone nūq̄ delebitur Ecclesiastici. x. Per didit deus memoriam superborum ⁊ reliquit memoriam humilium sensu. Humilis sensus fuit beatus Dominicus: cuius bone fame odor per totum mūdū respergitur Ecclesiastici. xlix. Memoria Josie i compositione odoris facta est op⁹ pigmētarij. in omni ore quasi mel idulcabit. et⁹ memoria. Josias interpretatur in quo est incēsum domini. in quo signatur beatus dominicus in quo fuit fragrantia odoris bone fame ⁊ honeste conuersationis Genesis. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. In omni ore debet indulcari sicut mel eius memoria Judicum. xiiij. De comedēti exiuit cib⁹ ⁊ de forti egressa est dulcedo. Comedens potest dici beatus dominic⁹ qui panem vite sacre scripture quasi comedens incorporauit ⁊ ex eodem pane multos populos quasi ꝺicando cibo refecit. de forti etiam egressa est dulcedo: q; de eius constantia ⁊ fortitudine egressa est nō putredo: sed dulcedo laudis ꝑpetue. Prouerb. x. Memoria iusti cum laudibus. nomē autem impioꝝ putrescet. Sic ergo primo commendatur beatus dominicus ab renunciatione terrenoꝝ. cum dicitur. in terra paupertatis mee. Secūdo commendatur a multiplicatione spiritualium filioꝝ cum ꝺr. Crescere me fecit deus. Sciendū est ergo q; beatus dominicus creuit quadrupliciter: primo in multiplicatione meritoꝝ. secūdo in eruditione indoctorum. tercio in irradiatione exemploꝝ. quarto in affectione premioꝝ. Primo ergo creuit beatus dominicus in multiplicatione meritorum. j. Esdre quinto. Opus illud diligenter extruitur ⁊ crescit in manibus eorum. Opus regularis institutionis creuit in manib⁹ beati dñici. Creuit ⁊ in successibus suis Exo. j. Quāto filij israel magis oppmebant tāto magis crescebāt et multiplicabant nos videm⁹ mīras oppressiones ⁊ afflictiōes fratrū ꝺicatorū. attn videm⁹ multiplicationē i ipsoꝝ. tā in augmēto meritoꝝ. tā in multiplicatione doctoꝝ. tam in multitudine libroꝝ nō solum ad informationez simplicium: sed ⁊ ad promotionē maioꝝ. ipsi em ꝑfūda fluuiorū saturati sunt ⁊ abscondita in lucē pdu xerūt Job. xxviij. Nec mirū q; ipsi tanqꝫ viri apostolici super firmam petram editificati. ⁊ ideo in edificium ecclesie creuerūt Epheseos. ij. Estis ciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei superedificati sup fundamentuz apostoloꝝ ⁊ pphetarum ipso summo angulari lapide christo ihesu in quo omnis edificatio cōstructa crescit in templū sanctū in dño. Sēdo creuit beatus dominic⁹ in eruditione indoctoꝝ. Genesis xxj. puer creuit ⁊ ablactat⁹ est. Puer potest dici beatus dñicus non tam annoꝝ paucitate quantū cōscientie puritate ⁊ veritatis cognitōe Luce. j. puer crescebat ⁊ cōfortabatur spiritu. Beatus dñicus spiritusancto cōfortabatur quia scientia spiritussāti iformabatur Jsaie. xvij. Quē docebit scientiam aut itelligere facier auditū. ⁊ sect Ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. Homines em qui lactantur dulcedine lactis corporalis nō habēt delectationem dulcedinis veritatis. quia duz alliciuntur seculari delectatōne alienant a veritatis cognitione Judicum. v. Petenti aquam lac dedit. Homo deditus sculari voluptati si studendo petat aquam sapientie salutaris inueniet lac voluptatis singularis ⁊ ideo tm ꝑficit in cognitiōe veritatis. Tercio creuit beatus dñicus i irradiatione exēploꝝ. Prouerbioꝝ. iiij. Justorū semita quasi lux splēdens crescit ⁊ ꝑfici usq; ad perfectuz diem. Isti iusti pfecti non solum icedunt per stratam publicam mandatoꝝ sed ⁊ per semitam consiliorum. Prouerbioꝝ. iiij. Uia sapientie monstrabo tibi ducam te p semitas equitatis quas cum igressus fueris non arctabuntur gressus tui ⁊ currens nō habebis offendiculuz. Per istas semitas equitatis dño beatum dñicum deduxit ⁊ ideo offendiculū nō inuenit p quō a via veritatis vel let et posset auerti. isti⁹ viri iusti semita vt dicē ceperā creuit usq; ad pfectuz diē Dies pfectus potest dici ꝑfect⁹ sue perfectionis Genes. vi. Noe vir iustus atq; pfect⁹ fuit i generationib⁹ suis. cuz deo ambulauit ⁊ genuit tres filios Sē Chā ⁊ Iaphet. per noe q; fuit gubernator arce potest signari beatus dñic⁹ qui fuit institutor regularis obseruātie. Iste sicut ibidem dicitur genuit filios et i generatōe istoꝝ spiritualiū filiorū fuit icrementuz cotone sue et premioꝝ suoꝝ. i. ad Thessa. ij. Que est em nostra spes aut gaudiū aut corona glorie. nonne vos ante dñm ihesū christum. Quarto creuit beatus dñic⁹ i assecutione premioꝝ Eccle: . Sustine sustentatōes dei. coniungere deo ⁊ sustine vt crescat i nouissimo vita tua. nos debemus sustinere sustentatōes dei quātum ad regularem institutōnem in spiratione sancti spiritus predecessorib⁹ nostris sanctis patrib⁹ reuelatā. ista sustentatio dr esse nobis facilis ⁊ suauis. Qz er suauz et leue iugo domini ꝑcedit Math. xi. Jugū meū suaue ⁊ on⁹ meū leue. sic q benigne debemus sustinere. ⁊ sequitur hic. coniungere tunc deo coniungimur qñ ipsi p caritatē vnimur. Unde augustin⁹ subdit. Fides subijcit. spes erigit caritas vnit. ⁊ no

tandum est q; quando sapiens dixit fuisse sustentatōes qō exponitur quantum ad regularem institutōez. iterato subiūxit ⁊ sustine. qō itelligendum est quantū ad capituli correctionē. que ꝙuis aspa sit sētiā ad religiosoꝝ emendatōnem. ⁊. ad rhimoteū. iiij: Argue obsecra increpa i omni patientia ⁊ doctria. ⁊ qui sic faciunt et cū omni benivolentia redargutores audiūt incrementum vite eterne sibi acquirunt. p pter quod subditur. vt crescat in nouissimo vita tua. vita hominuz bene disciplinatorum crescit in presenti vita augmento meritoꝝ in futura cumulo premioꝝ. ⁊ longitudinis dierum in dextra eius ⁊ i sinistra illius diuitie ⁊ glorie. Ad quas diuitias et gloriam nos perducere dignetur qui viuit et regnat in secula Amen.

De sancto dominico
¶ Sermo secundus.

Positus sum ego

predicator. ij. Thimotei. i. In verbo proposito duo notantur in quibus istitutio et nominatio ordinis fratrum predicatorum designatur. et a q̄ bus beatus dominicus istitutor ordinis commendatur. primo ergo notatur officij predicandi impositio. cum dicitur. positus sum ego. Secūdo notatur executio officij ipositi. cum dicit. predicator. Sciēdum est ergo q; beatus dominicus positus fuit ad quattuor. primo enim fuit positus ad discussionem agendorum. secundo positus fuit ad multiplicationem meritorū tercio positus fuit ad tolerantiam aduersorum. quarto positus fuit ad eruditionē indoctorum. Primo ergo positus fuit beatus dominicus ad discussionem agendorum Abacuth. i. Domine in iudicū posuisti eum et fortem vt corriperes fundasti eum. Predicator verbi diuini prio ꝺr seipsum iudicare vt post iudiciū sui ⁊ correctionem sequentem saniori conscientia alios possit corripere Prouerbiorum. ij. Rex q̄ sedet i solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Ratio dicitur rex in regno anime que in culmine mentis tanquam in solio iudicij debet residere vt intuitu sue discretōis sciat bona a malis discernere. bona eligere. mala fugere et ea dissipare. beatus dominicus ad modum alterius hieremye positus fuit ad dissipationem malorum ⁊ edificationem bonoꝝ. Hieremie. i. Constitui te sup gentes et regna vt euellas et destruas ⁊ dissipes ⁊

bilitipes. istud itelligitur quantum ad spinas et verticas vitiorum quas debemus destruere. et sequitur. t edifices t plātes illud intelligitur quantū ad arbores fructiferas virtutum et bonorum morum q̄s debemus predicando plantare. dicatur q̄ domine in iudiciū posuisti eum. et sedtur et fortem vt corriperes fundasti eum. Fūdamentum christiani est habitus fidei .i. Chorin .3. Fūdamentum aliud nemo pōt ponere p̄ter id quod positum est quod est christ⁹ iesus. Dicit glosa id ē fides christi in isto stabili fundamēto debemus firmiter stare t sic non poterimus machinamīe ea diabolica formidare. i. Petri. v. Aduersarius vester dyabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quez deuoret cui resistite fortes in fide. Qui sic fundatus est i fidei stabilitate et discretus in sui iudicio et discussione p doctrinam diuinitus inspiratam secure potest alios arguere sine corripere. ij. Thimo. 3. Omnis scriptura diuinitus ispirata vtilis est ad docendum ad arguendum ad corripiendum ad erudiendum i iusticia vt perfect⁹ sit homo dei ad omne opus bonum instructus. Secundo positus fuit beat⁹ dñicus ad multiplicationem meritorū Joh. xvi. Posuit vos vt eatis t fructū faciatis t fruct⁹ vester maneat. Dñs ponit electos suos in ecclesia sicut pater familias ponit operarios in vinea sua vt vnusquisq̄ secundum laborez suā mercedem recipiat Mathe. xx. Voca operarios t redde illis mercedem suā. operarios dicit id ēviros bonos viros iustos in ecclesia dei tanq̄ in vinea laborantes nō fastidiosos t otio torpentes. ppter qō dicit. posui vos. et sequitur vt eatis. Viri ēn sancti debent de virtute in virtutē de bono in melius ire vt tandem deum deorum in syon mereantur videre. pīa multos qui non procedunt sed magis retrocedunt. Vita penitentiaz sine quotumlibet bonoz similis est scale per quam videm⁹ gradatiz ascēdere Genesis. xxviij. Jacob vidit scalam stantem super terraz et eius cacumen pertingens vsq̄ ad celū qui per istam scalaz designantur ascendere oportebit eos finaliter sine scala ad infernale precipitium descendere. sed iste ascēs⁹ q̄ fit per scalā penitentie fructuosus debet esse. vñ subditur. t fructū afferatis Mat. 3. Facite dignos fruct⁹ penitentie. omnis ēn arbor que non facit fructū bonum excidetur. et i ignem mittetur. audiant et timeant ocios⁹ quia otio torpentes probabiliter debent timere penaz eterni incendij. Diligēter ergo debemus sanctificari onimentis t fructibus bonorū operum i sistere. isti enim fructus non possunt congelari nec cōputrescere Romanoz. vi. habetis fructum vestrum in sanctificationē finem vero vitam eternam. ecce q̄ sanctificatio mentis t fructus bone operatiōis perducit ad eternitatem vite eccles⁹. t propter hoc subditur. t fruct⁹ vester maneat. Reuera ille fruct⁹ ineternum manet qui nec fine claudit nec terminū habz. Tertio positus fuit beatus dominicus ad tollerantiam aduersorum. i. ad Thessalon. 3. Nemo moueatur in tribulationib⁹ ist⁹ ipsi enim scitis q̄ in hoc positi sum⁹. Nemo enim debet moueri a stabilitate. fidei propter impulsum cuiuscunq̄ tribulationis. Nam ad tollerantiā tribulationum sumus positi. via ēn regia electoz ē per tribulationes vel tollerantias aduersoz Actū. xiij. Per mltas tribulatiōes oportet nos intrare in regnū celoz. Debem⁹ ergo p christo aduersitatem vel tribulationes patienter sustinere vt per illas probati possumus ad coronā regni celestis puenire Jacobi. i. Beatus vir qui suffert tentationem qm cū probatus fuerit accipiet coronā vite. Quarto fuit posit⁹ beat⁹ dominicus ad eruditō nem idoctorū. i. Thi. i. Deo aūt gratias ago qui me cōfortauit i christo iesu dño nostro quia fidelez me existimauit ponens in mīsterio. Beatus dominicus fidelis fuit seruus et prudēs quem constituit dominus supra familiaz suam vt det illis cibū i tempe Mat. xxiij. Beatus dominic⁹ i tempore sue predicationis dedit familie christi cibū sācte eruditionis. vnde ipse sollicite vigilauit i omnibus laborauit et suum ministeriū cum omni diligentia adiplenit quādo euangeliū christi fidelib⁹ predicauit. ij. Thimo. iij. Tu vero vigila i omnib⁹ labora op⁹ fac euangeliste ministeriū tuū imple. Ad ipletio mīsterij est acquisitio saluti animarū ad honorē xpi. i. ad Thessa. v. Non posuit vos deus in iram sed in acquisitionem salutis per dñz nostrum iheſum christum. sic dominus iheſus Christ⁹ beatz dominicum fidelem existimauit ponens i ministerio predicatōnis. cui attestatur visio facta de duob⁹ apostolis petro t paulo. Beatus paulus visus fuit ei dedisse libzum beatus vero petrus baculū. Mat⁹ fuit ei liber vt euāgeliū christi predicaret beatus fuit ei bacul⁹ vt p̄dicando euange

liū p castella t ciuitates discurreret. Sic ergo primo notatur impositio officij predicandi. cuz dicitur: positus sum ego. Secundo notatur executio officij ipositi. cū dicitur: predicator. Sciendum est ergo q̄ sunt quattuor q̄ debent p̄dicatores christi predicare. primo enim debent predicare indulgentiam peccatorum. secundo debent predicare directionem gressuum nostrorum. tercio debent predicare mortificationem vitioz. quarto debent predicare appropinquationem regni celorū. Primo ergo debent predicare idulgētiā peccatoz Jsaie. lxj. Spiritus dñi super me eo q̄ vnxerit me. Dominus ad annūciandum mansuetis misit me: Ut mederer cōtritos corde et predicarem captiuis idulgentiam. Captiui vel miseri peccatores possunt appellari Prouerbiorū. xiij. Miseros facit populos peccatū. Peccata ēn peccatores capiunt t ipsos tanq̄ capitos illaqueant et constringūt Prouerbiorum. v. Iniquitates sue capiunt impiū. t funibus peccatorum suorum quisq̄ constringitur. Jstis captiuis idulgentia predicatur quādo redemptio facta per christum t peccatorum remissio renunciatur. Jsaie. lxiij. In dilectione sua t idulgētia sua redemit eos. Christ⁹ i dilectione sua dedit nobis remissionem peccatoz Apocalipsis primo capitulo. Dilexit nos t lauit nos a peccatis nostris i sanguine suo. sed idulgētia sua redemit nos per p̄tiū sanguinis effusionem t liberationem peditorum prima Petri. j. Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paterne traditionis: sed pretioso sanguine quasi agni i contaminati t imaculati Jhesu christi sic ergo predicator debet predicare idulgentiam peccatoz Jsaie. xxvj. Indulsisti genti per lauacrū regenerationis et renouationis spiritussancti a peccatis originali b⁹ abluendo. Idulsit t dñs genti per aspernatem penitentie a peccatis actualibus liberando. Secūdo debent predicatores christi predicare directionem gressuū nostrorum Jeremie septimo capitulo. Sta in porta domus domini et predica ibi verbūsud t dic. Bonas facite vias vestras et studia vestra et habitabo vobiscū in loco isto. Bonas facimus vias nostras quādo incedimus per viam diuinoz mandatorum tuorum. Unde in psalmo. Cum dilatasti cor meum. Bona etiam facimus studia nostra per discussionem conscientiaz nostrarum t ammonitionem offendiculorum siue peccatorū Actuū. xxiij. In hoc et ipse studio sine offendiculo conscientiā habere ad deum et ad homines semper. Si sic facimus vias nostras bonas incendendo per viam mandatoz et studia nostra per discussionē conscientiarū nostrarū et ammonitionem peccatorū tanq̄ spiritualium offendiculoz. tūc promittit dominus se habitaturū nobiscū. Et sciendū est q̄ ex aduentu tāti hospitis solent due vtilitates consequi. Prima vtilitas est amotio omniū dolorum Apocalipsis. xxi. Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitabit cū eis. sequitur. et absterget deus omnem lachrimam ob oculis eoz. t mors vltra non erit neq̄ luctus neq̄ clamor neq̄ dolor erit vltra que prima abierunt. Secūdo vtilitas aduentus isti⁹ hospitis est distributio gratiarum t donoz Johannis. i. Verbū caro factum est et habitauit in nobis et vidimus gloriam ei⁹ quasi vnigeniti a patre plenum gratia et veritatis. t sicut ibidem dicitur de plenitudine eius nos omnes accepim⁹ gratiaz de plenitudie christi omnis distributio gratiarū procedit. Tercio debent predicatores christi p̄dicare mortificationē vitioz. i. Petri. iij. Christ⁹ semel pro peccatis nostris mortuus est. iustus p iustis vt nos offerret deo mortificatos quidē carne vivificatos aut̄ spiritu. in quo t his qui in carcere erant spiritualiter aduenies predicauit. officium ergo predicatoz est predicatio mortificationis carnalū viciorū ad vivificationem spirituum siue animorum Ballarthas. v. Qui christi sunt carnē suam crucifixerunt cum vitiis t concupiscentijs: sed vt predicator securus mortificationem carnalium vitioz possit predicare a seipso debet incipere. j. Chorinteorū. ix. Castigo corp⁹ t in seruitutē redigone cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. Unde apostolus ad Romanos. ij. Quosdam arguebat qui predicantes nō furandum esse furabantur. qui predicantes non mechandū esse mechabantur. et ideo vbi alios iudicabant seipsos condēnabant. Eadem enim faciebant q̄ non faciendo esse predicabant. Quarto debent predicare christi p̄dicatores appropinquationē regni celoz Mathei. iij. Cepit iheſus predicare t dicere penitētiā agite appropinquabit ēn regnuz celoz. Magne virtutis est penitentia per quam regnuz celoz appropinquat. a quo homo p pec-

Universidad de Deusto Biblioteca

catum seipsuz elongat Job: xlij. Auditu auris audiui te nūc aūt oculus meus videt te. idcirco meipsum reprehēdo t ago penitentiam in faullla t cinere. Multum debet homo satagere quomodo peniteno possit de peccatis pprijs cōtristari vel dolere. vt per istam tristiciaz que fm deū est ad salutem eternam valeat peruenire ij. Thessalonicen. vij. capitulo. Que aūt fm deum tristitia est penitentiam in salutem stabilem operatur. Ad quam salutez nos perducere dignetur.

De sancto Laurentio

Sermo primus.

Igne me examinasti t non est inuēta in me iniquitas. pſ. xvj.

In verbo proposito notantur duo a quibus beatus Laurentius cōmendatur. Primo enī notatur isti⁹ martyris gloriosa purgatio. cum dicitur. Igne me examinasti. Secundo notatur omnis peccati priuatio: cum dicitur t non est inuenta in me iniquitas. Quantū ad primuz sciendum est q̄ est quadruplex ignis. primo enī est ignis tribulationis. secūdo est ignis dilectōis. tercio est ignis doctrine vel eruditiōis. quarto est ignis honeste conuersationis. Primo ergo est ignis tribulationis Ecclesiastici. ij. capitulo. In igne probatur aurum et argentum. homines vero receptibiles in camino humiliationis. Aurum t argentuz sic in igne probantur q̄ illud quod est impurum t superfluum ardore ignis consumitur. illud vero quod est purum puri⁹ t solidius conseruatur. sic dñs homines receptibiles in camino humiliatiōis id est aduersitatis probat t ipsos sic pbando meliores t solidiores conseruat Ecclesiastici. xxvij. Vasa figuli pbat fornax t homines iustos tēratio tribulationi. Vasa figuli sic in fornace pbantur q̄ ipsa prius mollia in fornace efficiuntur solida: et humano vsui congrua. Sic mors sanctoz martyz in passionib⁹ a deo probata efficitur deo preciosa. Unde in psalmo dicitur. Pretiosa in conspectu dñi mors sanctorum eius sic fides sanctorū martyrum a deo in passionibus probatur et a christo approbatur. j. Petri. j. Probatio fidei vestre multo pretiosior sit auro quod per ignem trāsit. Sic fides beati Laurentij in passione et in craticule afflictiōe probata fuit t in probatione nō defecit. Unde cātatur de ipso: probasti dñe cor meum t visitasti nocte interrogasti me dominum conflasti me et non est inuentus iniquitas in me. Ecce ego ad te clamo quia exaudisti me deus. inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. Mirificauit misericordias suas qui saluos facit sperantes in te domine. Custodi me domine ut pupillam oculi. Sub umbra alarum tuarum protege me. Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo. Satiabor cum manifestabitur gloria tua. Dilatasti cor meum t visitasti nocte interrogasti me dominum confessus sum assat⁹ gratias ago. Secūdo est ignis dilectionis Exodi. xxix. Tot⁹ autem mōs synai fumigabat eo q̄ descendisset super eū dñs in igne. Synai interpretatur mēsura vel mandatū per quod signantur electi mensure mandatorum dei regulati et per hoc ad vitam eternam ordinari Matthei. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. In isto monte synai dñs descendit quando in cordibus ardorem sue charitatis per spiritum sanctum diffundit Romanoz. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctū qui datus est nobis. tūc autem mōs synai fumare dicit quando anima tusti quasi in quēdam delicatum vaporem] deuotionis resoluitur. Sciendū est q̄ fumus ex duob⁹ consurgit resoluit. scilicet ex igne t viridi b⁹ lignis. ligna enī desiccata non fumant sicut virida. sic fum⁹ deuotionis efficit ex duobus. Ex memoria mortis christi quaz pro nobis super viride lignū crucis fusti iuit. i. Petri. ij. Qui peccata nostra ipse p tulit in corpore suo sup lignū. vt peccatis mortui iustitie viuam⁹ cuius liuore sanati estis. De affectu dilectionis pro impenso beneficio nostre liberationis dicit in ps. Diligam te dñe fortitudo mea. dñs firmamentum meū et refugium t liberator meus. Quomodo aūt ex effusione sanguinis christi sup viride lignū crucis in pretium nostre liberationis t ardore, dilectiōis p ter beneficiū nostre redemptionis resoluat fumus deuotionis dicit Joelis scdo. Dabo prodigia in celo t in terra sanguinem t ignem et vaporem fumi. Ecce q̄ ex sanguine christi i ligno crucis effusi: preciū nostre redemptionis et igne debite dilectiōis resoluitur vapor fumi grate t iocunde deuotionis. Unde de anima deuota q̄ est quasi virgula fumi aromatica dr. Cantico. iij. Que est ista que ascēdit per desertuz sicut virgula fumi ex aromat⁹ mirre t thurris et vniuersi pulueris pigmētarij. talis anima deo deuota fuit anima beati Laurentij q̄ sicut dixit seipsum deo sacrificiū obtulit in odorē suauitatis Tercio est ignis eruditionis Deutrono. xxxiij. In dextra ei⁹ ignea lex. ignis habz duplicē naturā splendoris scz et ardoris sic lex christi habet potestatem illuminatiuam t inflammatiuam. Quantum ad potestatem illuminationis dicitur in ps. Lucerna pedib⁹ meis t lumen semitis meis

ignis etiam habet vim tutem inflāmatiōis sicut et lex christi Hieremie xxiij. Nunquid nō verba mea sunt quasi ignis ardens dicit dominus t quasi malleus cōterens petras Uerb a domini dicūtur eē quasi ignis ardens propter inflammationem animorum Dicuntur etiam esse quasi malleus cōterens petrus pter emollitionem et conuersionem cordium durorū Hieremie quinto. Ecce ego do verba mea in ore tuo i ignē et populum istum in ligna et vorabit eos ignis. ignis peccata in peccatoribus vorare dicitur quando peccatores sanctorum predicationibus relictis peccatis ad penitentiam conuertuntur De hoc igne doctrine vel eruditionis poterat dicere beatus Laurentius. Ignitum eloquium tuum vehementer et seruus tuus dilexi illud. Hoc igne doctrine vel eruditionis beatus laurentius sic in terris ardebat q̄ ignem carbonum ardētum refrigerium appellabat vnde ipse dicebat decio cesari tyrāno. Di sce miser quia carbones tui refrigerū mihi prestant. et tibi eternū supplitiū Quarto est ignis honeste conuersationis Ecclesiastici quinquagesimo. Quasi ignis effulgens t thus ardens in igne. Beatus laurentius fuit quasi ignis refulgens veritate doctrine Danielis duodecimo. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti. et qui ad iusticiam eruditi multos quasi stellle in perpetuas eternitates fuit etiam quasi thus ardens in igne odore fame bone t nitore honeste conuersatiōis. Ignis enim charitatis sanctorum sic interius ardet in corde q̄ exterī⁹ redolet inhonesta conuersatione Canticoz. 4. odor vestimentoz tuoz sicut odor thurris. per odorem vestimentorum que tegūt pudenda signatur odor charitatis que operit peccata. ita q̄ circunquaq̄z ex honestate cōuersatiōis diffundatur bona fama. i. Petri. ij. Conuersationem vestram inter gentes habentes bonam vt in eo quod detractāt de vobis tanquam de malefactoribus ex bonis operibus vos cōsiderātes glorificent deum in tempore visitationis Sic ergo primo notatur huius martiris gloriosa passio cum dicitur. igne me examinasti. Scdo notatur omnis peccati priuatio. cum dicitur: t non est inuenta in me iniquitas. Sciendum est ergo q̄ est quadruplex causa p ter quam debemus cum omni diligentia studere quomodo possimus a nobis omnem iniquitatem excludere. primo quia iniquitas grauat portantem. Scdo quia verat itinerantem. Tercio execat considerantem. Quarto quia a deo separat deliquentem Primo ergo debemus iniquitatem a nobis excludere q̄ iniquitas grauat portantem. Isaie. i. Ue genti peccatrici populo graui iniquitate. ille populus grauiniquitate dicitur sup quē iniquitas quasi onus graue ḡuatur ps. Iniquitates mee super gresse sunt caput meum et sicut onus graue grauate sunt super me. Nos ergo vt culos peccatorum dirumpamus et iugū grauitatis ipsorum abiciamus et iugo domini nostri ihesu christi quod leue est nosmetipos subiciamus Matthei. xi Tollite iugū meum super vos et discite a me quia mitis sū et humilis corde iugum enī meū suaue et onus meum leue. Scdo debemus a nobis iniquitatē excludere q̄ verat itinerantez Sapientie. j. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis t ambulauimus vias difficiles. Uie equitatis sunt vie facules p nerbioz. 4. Uiam sapientie monstrabo tibi ducam te per semitas equitatis quas cū ingressus fueris non artabuntur gressus tui t currēs nō habebis offendiculum Sic ergo vie iniquitatis sūt vie faciles. sed vie iniquitatis sūt vie difficiles Isaie. 5. vq̄ trahitis iniquitatē i funiculis vanitatū t q̄si viculū plaustri peccm. Sciēdū ē ḡ q̄ triplex est vanitas. primo enī est vanitas auaritie. secundo est vanitas superbie tercio est vanitas Incontinentie. Primo ergo est vanitas auaritie Ecclesiastī. 34. capitulo. Quasi qui apprehendit umbram t sequitur ventum. sic et qui tendit ad visa mēdatia. Uisa mendatia sunt ista temporalia. que ad modum mendationum sunt vana Ecclesiastes. i. capitulo. Uanitas vanitatū et omnia vanitas. Secundo est vanitas superbie Job. xi. Uir vanus in superbiam erigitur et tanq̄ pullus onagri se liberū natuz putat. Tercio est vanitas incontinente p nerbiorum vltimo capitulo. Fallax gratia et vana est pulchritudo que specialiter cōtinentes allicit ipsos inaniter per superficiem pulcritudinem decipit Prouerbiorū viceſimo tercio capitulo. Ingreditur blande et in nouissimo mordebit vt coluber et sicut regulus venena diffundet Liuido ingreditur blande per superficialem. delectationem inaniter alliciendo sed progreditur male miserabiliter subuertendo se egreditur pessime venenā diffundendo t infeliciter occidendo. Sciendum est ergo q̄, vanitas auaricie secum trahit iniquitatem rapine furti et homicidij. Uanitas in-

perbie trahit secum iniquitatem ambitionis litigij ⁊ contentiones. Cantas inconstinentie trahit secū iniquitatem ,deturpationis non solum cordis sed etiam corporis primo Chorinthyeorum quinto capitulo. Omne peccatum quodcunq; fecerit homo extra corpus est. qui autem fornicatur in corpus suum peccat. Si ergo ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis. Sequitur et quasi vinculum plaustri trahunt peccatum. Illi quasi vinculum plaustri trahunt peccatum qui seipsos diuersis peccatorum generibus illaqueant ⁊ innoluunt per que seipsos in mortem eterne dānationis inducunt. Prouerbiorum quinto capitulo. Iniquitates sue capiunt impiuz et funibus peccatorum suorum quisq; constringitur ipse morietur. quia non habuit disciplinam in multitudine stulticie sue decipietur. Tercio debemus a nobis iniquitatem excludere. quia excecat considerantem Osee nono capitu. Scitote israel stultum. prophetarum insanum. virum spiritualem. propter multitudinem iniquitatis tue. sicut intelligo dupler est spiritꝰ scilicet spiritus sanctus et spiritus immūdus. Unde sicut vsitato modo homo dicitur esse spiritualis qui est plenus spiritu sancto. Sic in loco isto quasi singulari modo dicitur vir spiritualis propter multitudinem iniquitatis sue qui plenus est spiritu immundo Luce vndecimo. Spiritꝰ immundus cum exierit ab homine assumit septem alios spiritus secum nequiores et ingressi habitant ibi et fiunt nouissima illius pejora prioribus. Sic ergo multitudo iniquitatis faciet hominem stultuz prophetam insanum. in quo notatur excecatio cordis in cognitione agendorum. Iniquitas enim est macula excecans oculum cordis ne recte cognoscat bona spiritualia sicut macula corporis excecat oculum corporis ne recte videat temporalia. Job. xi.

Si iniquitatem que est in manu tua abstuleris a te et non permanserit in tabernaculo tuo iniusticia. tunc leuare poteris facie tuam absq; macula Iniquitas manus pertinet ad peccatum operis. iniusticia tabernaculi hoc est mentis pertinet ad peccatū cordis. que duo si amnoueātur dupler macula ab homine remouetur vt sic deus visione beata videatur. Mathei. v. Beati mūdo corde quoniam ipsi deum videbunt. ergo beatus laurentius seipsum ab iniquitate custodiuit cum eo qui est candor lucis eterne et speculum sine macula immaculatus fuit et immaculatus ambulauit. Ps. 8 Et ero immaculatus cum eo et emūdabor a delicto maximo. Quarto debemus a nobis iniquitatem excludere quia a deo separat delinquentem Ysaie. 59. Iniquitates vestre diuiserunt inter vos et deum vestrū et peccata vestra absconderunt faciē eius a vobis. Dura est diuisio ista ⁊ dannosa q̄ separat a visione dei gratiosa hester. 15. Valde admirabilis es domine et facies tua plena est gratia. In visōe faciei christi non solū est plenitudo eterne glorie Johannis. 7. Hec ē vita eterna vt cognoscāt te deum solum verū ⁊ quem misisti iesum christum. Ad quam vitam nos perducere dignetur qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

De sctō Laurētio Sermo secundus.

Beatus qui intelligit super egenum ⁊ pauperem psalmo quadragesimo. In verbo proposito duo notantur a quibus beatus laurentius cōmendatur. Primo a pio vel deuota affectione: cum dicitur qui intelligit super egenum et pauperem. Secūdo commendatur a condigna retributione. cum dicitur beatus. Quantum ad primum sciendum est ꝙ est quadruplex paupertas. primo ēm est paupertas census. secundo ē st paupertas sensus. Tercio est paupertas culpe. quarto est paupias humilitatis vere. Primo est paupertas census de qua Deutronomij. xxv. Nō obdurabis cor tuum nec contrahes manum sed aperies eam pauperibus. In verbo isto tria notātur. Primo ēm notatur compassio cordis cum dicitur. non obdurabis cor tuū. Secundo detestatio suaritie vel cupiditatis. cum dicitur. nec contrahes manum. Tercio effectus boni operis. cum dicitur. sed aperies eam pauperi. Primo ergo debet esse in bono hoie compassio cordis Job xxx. capitulo. Flebam quondam super eo q̄ afflictus erat et cōpatiebatur anima mea pauperi. Sicut ēm ex fonte deriuantur riuuli sic ex pio corde debet effectus boni operis deriuari. Contra multos q̄ nec pauperibus compatiuntur et corde. Nec manum eius aperiunt in bono opere. propter quod hic subditur. nec contrahes manum ibi notatur detestatio cupiditatis contra auaros qui manus habent agiles et porrectas ad accipiendum, sed habēt eas pelliticas ad dandum Ecclesiastici. 4. capitulo. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta. Tercio notatur exhibitio boni operis. cum dicit. sed aperies eaz pauperi. ppter hoc in laudem bone mulieris dicitur. Manum suaz aperuit inopi. ⁊ palmas suas extendit ad pauperem. Prouerbiorum vltimo. Contra cupidos et auaros qui quando audiunt egenos et pauperes clamantes pollices suos in auribus suis tenent. ne clamores pauperum ipsos incantent Ecclesiastici. 4. ca. Declina pauperi sine tristicia aurem tuam et redde debitum. Et respōde sibi pacifice in mansuetudine. Redde debitum hic potest accipi argumentum ꝙ diuites pauperibus sunt debitores. vnde obligati debitis respondent quādo bonis debitis pauperibus pauperes sustentant. et comperē ter hic dicitur. responder illi pacifice in mā suetudine. Contra multos a quibus pauperes michil reportāt nisi verba dura ⁊ obiurgationes. et si aliquid pauperibus tribuunt non gratis conferunt. sed suis obiurgationibus illud vendunt. Ecclesiastici. 18. Nonne ardorem refrigerabit ros sic et verbum melius quā datum. Secundo est paupertas sensus Prouerbiorum. 13. capitu. Qui pauper est increpationes non sustinet. Magna est ēa paupertas sensus et maior paupertate sensus. Facile est regi de vno paupere clerico facere diuitem. sed non posset facere de vno stolido et insipiente clerico sapientem. immo hoc ad illum solū pertinet qui dat ingenium et voluntatem. Sciendum est ergo ꝙ sunt tria genera hominum Quidā ēm sunt qui increpationes non sustinent. secundi sustinent sed non tenent. tercij sustinent et retinent. Primi ergo increpationes non sustinent sed odio habent illos qui ipsos increpāt et tales sicut nocte ⁊ vespertiliones in tenebris ignorantie semper remanent. Prouerbiorum duodecimo capitulo. Qui odit increpationes insipiens est sicut enim lux solis odio sa est lippis oculis. Sic lux eruditionis doctrine et increpationum vite odiosa est fatuis. Secundi increpationes sustinent sed non tenent. ipsis enim correctio facta vel exhibita non apparet in ipsis plus ꝙ ictus in aqua. isti susceptum documentum mittunt ēm in saccum pertusum Prouerbiorū primo capitulo. Increpationes meas negleristi. sequitur. Ego quoq; in interitu vestro ridebo. quasi diceret. De interitu vestro nō curabo. ille ēm qui ridet non multū videtur curare de ea re de qua ridet. Tercij sunt qui increpationes sustinēt et tenēt et isti se disponunt ad sapientiam Prouerbiorum. 15. Qui increpationes custodit astantior fiet. talis fuit beatus laurentius. Nā cum quereret ab ipso decius cesar genero sitatem suam. respondit. quantū ad genus hispanus sum. eruditus vel nutritꝰ romanus. ⁊ acurabilis christianꝰ eruditus omnium sacre scripturam et diuinam. Tercio ē paupertas culpe Apocalipsis. 3. Tu dicis quia diues sū et locupletatus et nullius egeo. et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et nudus ⁊ cecus. Nō est paupertas tam contemptibilis tam vituperabilis q̄ est pauptas culpe. per istā ēm deuenitur ad pauptatem eterne miserie Luce. 16. De illo diuitie guloso et superbo qui optebatur purpura ⁊ byssо. et epulabatur quotidie splendide. qui in infernū sepultus est in morte. et ibi oppressus fuit tanta miseria et calamitate ꝙ vnam guttā aque non potuit ipetrare. Magna ista paupertas. vir ēm pauperes inueniri possunt qui saltam de aqua non habent ad potandum. Quarto est paupertas humiliatis vere Math. 5. Beati pauperes spiritu. q̄ pauperes sunt humili affectu tales sunt de sola salvatoris qui mitis est et humilis corde. Christus humiles spiritu eligit Jacobi secundo. ¶ Nonne pauperes spiritu eligit deus in hoc mundo diuites in fide. quasi diceret. immo quia tales in parte sua vult habere. Sic ergo beatus laurentius commendatur a pia ⁊ deuota affectione. cum dicitur. qui intelligit super egenū et pauperē. ipse enim super egenos et pauperes intellectum et affectum applicauit. ipse thesauros ecclesie sicut de ipso legitur pauperibus distribuit. Unde de ipso dicitur. Dispersit dedit pauperib⁹ iusticia eius manet in seculum seculi. Sicut ergo quadruplex paupertas distinguit. sic quadruplex beatitudo reperitur et qua beatꝰ laurentius beatus esse describitur. Primo dicitur beatus per reuelationem egenorum. Secundo dicitur beatus propter eruditionem indoctorum et hoc contra paupertatem sensus. Tercio dicitur beatꝰ propter conuersionem peccatorum et hoc contra paupertatem culpe. Quarto dicitur beatꝰ propter adeptionem premioꝝ ⁊ hoc ppter paupertatem humilitatis vere. Primo ergo beatus laurentius dicitur beatus propter releuationē egenoꝝ. Math. 5. Beati misericordes qm̄ ipi misericordiā cōsequē

tur. ex impensione operū mie dicuntur mi sericordies miam cōsequi et inuenire. Nā per impensionem operum misericordie homines de statu culpe transferuntur ad statum gre et per ꝓfectū ad statū glorie. Ūñ de beato laurentio pōt exponi illud. Eccle. 31. Stabilita sunt bona illius in dño et elemosinas enarrabit omnis ecclesia sanctorum Bona beati laurentii sunt bene stabilita q̄ in illo stabiliuntur in quo est beatitudo ſma omniū bono⁊ aggregatione perfecta. Prouerbio⁊. 8. Mecum sunt diuitie ⁊ gloria opes superbie ⁊ iusticia. ipse fuit ille beatus diues de quo dicitur Eccle. 31. Beatus diues qui inuētus est sine macula qui post aurū nō abiit: sed aurū quasi lutū contemsit Job. 41. Sternet sibi aurū quasi lutū. Scđo fuit beatus laurentius beat⁹ ꝓpter eruditionem indocto⁊ et hoc contra paupertatem sensus. pō. Beatus homo quē tu eruditeris dñe et de lege tua docueris eū. Beatus laurentius fuit a dño edoctus et in lege eius eruditus. Unde et beatus sir gus ei semina verbi diuini eroganda cōmisit. ex quibus decium cesarem superauit et multos in fide christi solidauit. ⁊ in bonis moribus informauit. et ꝓpter hos ipos a paupertate sensus liberauit Ecclesiastī. 39 Spiritu intelligentie repleuit eum et ipse tanquā imbres mittet eloquia sapiētie sue Tercio fuit beatus laurentius beatus ꝓpter ꝓuersionem peccato⁊. contra pauperatem culpe Apoca. 16. Beat⁹ qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant homines turpitudinem eius ista vestimenta non sunt corporalia sed spiritualia virtutū et mo⁊ ornamēta. Vestimenta em̄ corporalia beatus laurentius ꝓtempsit q̄n exutus vestimētis suis nudus sup̄ craticulā ferreā suppositis ignitis carbonibus fuit extensus. et ibi sacrificiū seipsū deo obtulit vñ dicebat. Ego meipm̄ sacrificium deo obtuli in odorē suauitatis beatus laurentius nō solū ista vestimenta virtutum et morū custodiuit sed vestimenta cōsimilia ab aliis amissa vel perdita recuperauit q̄n ipsos ab iniquitate auertit. Walach. 2. In pace et eqtate ambulauit ⁊ multos auertit ab iniquitate. Quarto fuit beatus laurentius beat⁹ ꝓpter adeptionē premio⁊. et hoc quia habuit paupertatē vere humilitatis. pō. Ego vere mendicus sum et pauper dominus sollicitus est mei Ūñs ita ꝓ beato laurentio sollicitus fuit q̄ super ipm̄ oculo charitatis respexit Isa. 56. Ad quem respiciam nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermones meos. talis pauperculus fuit beatus laurentius. ex eo quia humilis fuit est a deo exaltatus. Humiliamini sub potenti manu dei vt exaltet vos in tempore visitationis. 1. Petri. 5. Vere em̄ humiliatus in gloria ē beat⁹ Job. 22. Qui hūiliat⁹ fuerit erit in gl̄ia. Ad quā nos ꝓducere dignet.

De spinea Corona Sermo primus.

Data est ei corona et exiuit vincens vt vinceret Apocap. 6. In verbo ꝓposito tria notātur in quibus virtus et efficatia passionis christi monstratur. primo em̄ describitur ab ingressu incarnationis. cū dicitur. Data est ei corona. Secundo a progressu predicationis. cum dicitur. ⁊ exiit. Tercio describitur ab egressu in quo fuit precium nostre liberationis. cū dicit. vincens vt vincerem. Quantum ad primum ergo sciendum q̄ triplex fuit corona dominī prima corona fuit carnea. scđa spinea. tercia aurea. Prima ergo corona domini fuit corona carnea. Cantico⁊. 3. Egrediminī filie syō et videte regē salomonē in dya demate quo coronauit eū mater sua. filie syon sūr ale sancte in specula ptemplationis eleuate que debent p̄ oīsiderationem egredi vt videant regem suum coronatum corona q̄ ipm̄ mater sua ihc ē beata maria in vtero suo circūdedit in assumptione carnis q̄n misit deus filiū suū factū ex muliere natum sub lege. et sic eos qui sub lege erāt redemit. et hoc q̄n verbū cero factum est et habitauit in nobis Job. 1. q̄n vidim⁹ eū non solū vnigenitū a patre sed et vnigenitū a matre plenū gratie ⁊ veritatis Joh. 1. Et scđū q̄ ista coronatio assumptionis sue carnis facta fuit in die respsationis sue q̄n sibi humanā naturā in matrimonio quasi inseparabiliter copulauit Osee. 2. Spōsabo te mihi in sempiternū. hāc incarnationē petebat alia sācta Cāticō⁊. 8. D et te ffrem meū sugentē vbera mīs mee vt inueniā te solū foris et deosculer te et iam me nemo despicat. Tūc em̄ xp̄s frater noster effectus est q̄n natura humana sibi pūrit ad ifram vbera mīs nostre id est beate marie dei genitricis dñe nr̄ ihesus xp̄s fuit q̄n ipm̄ lactauit beata maria. ⁊ nce. 11. Bestus vēter q̄ te portauit ⁊ vbera que suxisti Foris est inuentus q̄n in terris visus est et cū hoib⁹ ꝓuersat⁹ est. Baruth. 3. sect. vt deosculer te i osculo sūt pūctio labio⁊. sic

fidelīū ad xp̄m dī esse p fidē ⁊ dilectionē pūctio alo⁊ Cantico⁊. 1. Osculetur me osculo oris sui sequitur h. et iā nemo me despiciat ex incarnatione xp̄i huāna natura nō est despecta sz potius honorata vñ cum dñus iohes apostolus angelum vellet adorare q̄ tā sedule satagebat ei secreta celestia revelare dixit ei vide ne feceris cōservus em̄ tu⁹ sum ⁊ frm̄ tuo⁊ nec mirū si angeli in veneratione magna hūt humanā naturā quā in xp̄o vidēt sup̄ oēs choros angelo⁊ exaltatā scđo habuit xp̄s coronā spineā. Joh. 19. Milites plectētes coronā de spinis iposuerūt capiti ei⁹ ⁊ veste purpurea circūdederūt eū p ista coronā de spinis factam creatura fuit ifirmitas hūane culpe vel infirmitatis. Ūñ in officio martirū dī spines q̄ pupugerat patiētē dñm peientes liberat a pūctura crimīū nec sivo luit dñs istā coronā sibi tā cē regi solū retinere imo voluit eā apostolis suis martiribus cōcedere vñ cuilibz isto⁊ dī. Coronās coronabit te in tribulatiōe Isa. 22. Bis replicat nomen coronationis. q⁊ apostoli et martires fuerunt coronati tribulatione in verbis cōtumeliosis ⁊ in gnib⁹ tormētis sz in his oib⁹ legittie certauerūt et iō a xp̄o meruerunt coronari. 2. Thimo. 2 Nō coronabitur nisi qui legittie certauerit nez em̄ mors nez vita nez exquisita tormēta potuerūt ipos separare a caritate xp̄i Apocalip. 2 Esto fidelis vsqz ad mortē et dabo tibi coronā vite. Tercia corona q̄m habuit xp̄s fuit corona aurea Eccle. 45 Corona aurea sup̄ mitrā eius expressa signo sanctitatis. Corona aurea dī esse sup̄ mitrā xp̄i quia ipe solus rex sūmus vel sacerdos vel pontifex fuit Hebreo⁊. 9. Xp̄s assistens pontifex futuro⁊ bono⁊. Ista corona aurea super mitrā xp̄i fuit expressa signo sanctitatis q̄ expressio in multis apparuit. primo in ei⁹ passione virtuosa. Scđo in ei⁹ resurrectione gloriosa. Tercio in eius ascensione iocūda. Quarto in missione spiritussancti fructuosa. Quinto in apostolo⁊ suo⁊ sctitate miraculis plena. Hoc est id signū de quo dī Marci vlti. Signa autē eos qui crediderunt hec sequētur in nōie meo demonia ejicient. linguis loquentur nouis. Pentes tollent ⁊ si mortiferū quid biberint nō eis nocebit ⁊ super egros manus imponēt et bñ habebunt. Hec est expressio sanctitatis xp̄i ꝓpter quā expressionē sāctitatis nō solū ad regnū celeste tanq̄ ad obtētionē hereditatis non solum sicut heres legitimus ex natura deitatis sed quasi per quandā acquisitionē ex parte humanitatis quondā iure acquisitionis ꝓ passionē pervenit Hebreo⁊. 2. Videmus iesum ꝓpter passionem mortis gloria et honore coronatum. Sic ergo prima ꝓmendatur ies⁹ xp̄us ob ingressū sue incarnationis cum dicitur Data est ei corona et ista corona triplex est sicut sup̄ius est distincta que triplex corona in capite iesu posita est quod eleganter Zacharie. 6. signatur vbi dicit. Facies coronas et pones in capite iesu. Secūdo describitur dominī⁹ noster iesus christ⁹ a progressu sue ꝓdicationis cū dicit. et exiuit. Sciendū ergo q̄ dominus noster ies⁹ christus exiuit tripliciter. Primo enim exiuit per beneficium incarnationis. Secundo exiuit per officiū ꝓdicationis Tercio exiuit per exhibitū precium nostre reparationis. Primo ergo exiuit dominus noster iesus per beneficiū incarnatiōis. Eccle. 24. Ego quasi fluuius doctr⁊ et sicut aqueduct⁹ exiui de paradiso. Doctr interpretat medicamentum generatiōis in quo signatur charitas xp̄i et eius humanitas ꝓ quā obtinuimus grām sanitatis ipe enī fuit ille optimus vnguentarius de q̄o Ecclesiastī 38. dī Unguentarius pigmenta faciet sua unitatis et vnctiones ꝓficiet sanitatis ꝓ ipz facte sunt vnctiones sanitatis ⁊ q̄n infirmi diuersis languoribus curati sunt et mortui resuscitati fuerunt Mathei. xj. Euntes renūciate iohanni que vidistis et audistis Dñs tanq̄ instus volebat q̄ aliquis pro ipso deponeret testimoniū nisi de illis que tanq̄ visa et audita audacter posset proponere in iudicium. Unde ⁊ subdit ceci vidēt: claudi ambulant: leprosi mūdantur surdi audiūt. mortui resurgunt. pauperes euangelisant. propter quod hic dñs noster ies⁹ christ⁹ dicit fluuius doctr⁊ quia fuit medicamentum humane generationis. sequitur hic. et quasi aqueductus exiui de paradiso: natura aque ductus est q̄ tantum ascendit quantū descendit et ꝓpter hoc cōpetenter dominī⁹ iesus christ⁹ se aqueductui cōparauit: q⁊ et de celo descendit ⁊ ad celū ascendit. pō. A summo celo egressio eius et occursus ei⁹ vsqz ad summum eius vnde exiuit aule regie a qua exierat ⁊ descensum miserie ad quam pro nobis descēderat descripsit Johannis. 16. Exiui a patre et veni in mūdum et iterꝫ relinquo mūdum et vado ad patrem exponam⁹ ita breuiter. Exiui a patre per eternam generationem. et veni in mundū per temporalem carnis assumptionem et iterum relinquo

mundum id est mundi miseriam. et ascendo ad patrem id est ad patris gloriam vbi christus est in dextra dei sedens. Secūdo exiuit per officium predicationis Luce. 8 Exiit qui seminat seminare semen suum. sicut ibidem dicitur. semen est verbum dei sator aūt christus semen ergo seminare nichil aliud est ꝙ verbum dei predicare vt docere. Sic ergo christus verbum seminabat quando verbum suum in virtute ⁊ potestate ꝓponebat Matei. 7. Erat docens eos sicut potestatem habens et non sicut scribe et eorum pharisei. Ille in potestate dicitur docere cuius doctrinam cōcomitatur bonitas vite primo vt in seipso ostendat quod alijs predicat. sicut christus ostendit in se de quo Actū. i. legitur. Cepit ihesus facere et docere cōtra multos qui fm sanctum euangelium bona et honesta predicant per latentem autem malitiam et exterius in signis patentem predicationem suam deturpant quib⁹ ꝓpetit id Genesis 7. Vox quidē vox iacob est manꝰ aūt manus sunt esau. vox predicatoris vox iacob est. quando laudabiliter proponit verbum diuinum sed manus eius sunt manus esau. quando reprehensibiliter scipsum extēdit ad opus malum. Tercio exiuit ꝑ exhibitū beneficium nostre reparatiōis Johis. 19. Exiuit ergo ihesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum. In hoc ꝙ exiuit ihesus portans coronam spineaꝫ designatur eiꝰ afflictio in hoc ꝙ exiuit portans purpureum vestimentum designatur eius irrisio. vt per spineam coronā nobis ostenditur ꝙ pro ipso spinas tribulatiōm libenter sustinere debemus ⁊ ꝑ purpureo vestimento in quo irrisus fuit ꝑ ipso irrisiones in omni patientia portaremus sed sicut boni milites post regem suum exeūt vt ad modum voluntate eius faciant ita fideles christi post ipsum exire debent vt se ipsos pro christo sicut pro ipsis se exhibuit ita et ipsi se exhibeant Hebreoꝝ. 13. Exeamus ad eum extra castra improperia eiꝰ portantes christus improperia peccatorū portauit pro populo isto vnde et quilibet improperium eius debet assumere in seipso. Nam istud non vocat a merito sed remuneratur future ciuitatis gloriosa premio et ideo ibidem subditur non habemꝰ hic manētem ciuitatem sed futuram inquirimus homo pauper qui non habet ꝓprium hospitiuꝫ in quo possit ꝙsistere siue qui escere conducit alienū hospitium quo possit quoquo modo remanere et id hospitio modo consueto conducit ad annū. sed nos est aliquis qui scit si habeat hospitū per diem vnum. ad illam ergo mansionem totis viscerib⁹ aspiremꝰ quā futurā nobis tāꝙ hereditariā expectamꝰ Tercio describitur nobis ipse ab egressu i quo fuit ꝓcūnie liberatōis cū dr. vt vinceret. Duplicat ihac auctoritate btūs Johānes nomē victorie. ꝓ fm vicit dupliciter. Primo enim vicit paucos de iudeis id est apostolos et discipulos ad familiaritatem suam trahendo vel vocando. sed postmodum vicit aliter vt per predicationem istorum ad christum vocaretur gentium multitudo. Actuum. 15. Uobis oportebat primum loqui verbum dei sed quoniam repellis illudēt indignos vos iudicatis vite eterne ecce conuertimus ad gentes sic fm nobis precepit dominus. Sciendum est ergo ꝙ dominus vicit tripliciter. primo enim vicit falsitatem veritate. secundo vicit fortitudinem potestate. tercio vicit vanitatē firmitate vel stabilitate. Primo ergo christus vicit falsitatem veritate scō. Eccle. 3 Super omnia vincit veritas. Christus est ille qui de seipso dicit. Ego sum veritas via et vita Johannis. 14. Christus est via ducens. veritas lucens. vita indeficiens. iste qui est veritas omnia vicit quia nullus insciencia vel veritate potest ei cōparari imo oportet omnem creaturā sua sciencia superari. Job. 36. Ecce deus magnus vincens scientiam nostram. numerus annorū eius inestimabilis. Quid mirum si sapiētia dei sapientia nostra vincitur cū numerus dierum eius inestimabilis dicatur nos dicimus ꝙ antiqui debent esse sapientes: dicimus etiam ꝙ nemo eligit iuuenes esse ducēs. eo ꝙ non constat eos esse sapientes. Job. 12. In antiquis est sapientia ⁊ i multo tēpore prudentia. Quomodo ergo creatum se auderet creatori suo comparare cuius annos non potest aliquatenus numerare. Sapientia enim que christus est de seipsa dicit. Ego sapientia ex ore altissimi prodij primogenita ante omnem creaturā Ecclesiastici vicesimo quarto. Antiquores annos iuntoꝝ cognoscere debēt. sed iuniores annos antiquoꝝ ignorant ⁊ ideo ociosi quando de annis antiquoꝝ inquirunt et si non sunt ociosi videntur tamen esse ociosi. Secundo vicit fortitudinem potestate Luce. xi. capitulo. Fortis armatus custodit atrium suum in pace sūt omnia que possidet si autem fortior illo superueniens vicerit eum vniuersa arma eius auferet in quibus cōfidebat ⁊ spolia distribuet. Fortis armatus est christus per quem dyabolus qui fortis armatus erat ⁊ fere omnes in carcerem sue potestate trahebat est de victus et armis tam tentationū crudeliū ꝙ versatione hominum qui demoniaci vocari consueuerunt pro magna parte exspoliatur spolia autez que eius esse consueuerant per christum apostolis suis cum consilijs in diuersa et honorabilia ecclesie officia distributa sunt. Ephesios. 4. capitulo. Ipse dedit quosdam apostolos quosdam autem prophetas alios vero euangelistas. alios autem pastores ⁊ doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij in edificationem corporis christi. Tercio vicit vanitatem firmitati vel stabilitate Johannis decimosexto capitulo. Cōfidite ego vici mundū. Christus vicit mundum qui mundi vanitatem non dilexit. Uāi cum indei vellent ipsum rapere vt eum facerent regē ab ipis fugit. sicut dicitur Jo. 6. Nos exemplo ipius si filij eius esse velimus mundi vanitatē fugere debemus. Et fm istaz viam ꝑ modulo nostro christi exemplo vicimus primo Johis. 5. Omne quod natum est ex deo vicit mundum. si ergo nati vel filij christi sumus mundum cōtemnamus et per contemptum mundi ipz vincamus vt dulcedinem vite eterne assequamur Apocalipsis. 2. Uincēti dabo mānā absconditū istud mānā absconditū est refectio eterne iocunditatis quam et si deus mō absconderit a nobis tñ ondet nobis in tempore sue retributionis. Ad quā nos ꝑducere dignetur ꝙ viuit ⁊ regnat in sēcula.

De spinea Cozona. Sermo secundus.

Egredimini et videte filie syon regem salomonem in diademate quo coronauit eum mater sua. Canticoz tercio capitulo. In verbo ꝓposito tria notantur ad que sacra scriptura nos hortatur. Prio enim hortatur nos ad studium considerationis cum dicit. Egredimini et videte filie syon. Secundo ponit considerationis obiectum. cū dicit regē salomonē. Tercio subdit considerationis fructū. cū dicit in diademate quo coronauit eū mr̄ sua. Quātū ergo ad primū dicit. Egredimini et videte filie syō. Sciēdū ergo ꝙ tria sunt ad que debemus egredi. Primo em debemꝰ egredi ad studium considerationis. Secūdo ad exercitum bone operatiōis. Tercio ad fastigium sancte cōtēplationis. Primo em egredi debemus ad studiū cōsideratiōne Genesis. 24. Isaac egressꝰ erat ad meditādum in agro declinata iam die. In ista autem auctoritate modus scolariū studentium imprimitur qui inclinata iam die id est circa vesperam ad agros egrediuntur vt circa ea que audierunt et studerunt meditentur. Ut audita vel lecta frequenti meditatione memorie commēdentur et sic sapientia acquiratur. Non enim sapientia de facili potest acquiri sine frequenti meditatione et inquisitione diligenti Prouerbiorum secundo capitulo. Si sapientiam inuocaueris et inclinaueris cor tuum prudentie et quesieris eam quasi pecuniam et sicut thesauros effodieris illam tunc intelliges timorem domini et scientiam dei inuenies. Illa diligenter querere solemus ꝙ magni valoris esse reputamus. Sapientia enim diligenter debet inquiri cuius valori nichil desiderabile potest comparari. Prouerbiorum. 3. capitulo. Preciosior est sapientia cunctis opibus. et omnia que desiderabantur huic non valent comparari. Secundo debemus egredi ad exercitium bone operationis. Canticoz. 7 capitulo. Egrediamur in agrum ꝓmoremus in villis mane surgamus ad vineas. Tria sunt operum genera que ponit hic sacra scriptura. quedam em sunt opera laboriosa. que tangit sacra scriptura. cum dicit. Egrediamur in agrum. Quedam sunt opera studiosa que tangit. cum dicitur commoremus in villis. Quedam sunt opera delitiosa. que tangit cum dicit. mane surgamus ad vineas. Primo ergo tāgit opera laboriosa. cum dicit. egrediamur in agrum. Agricole enim agrum egrediuntur et ibi laboriosis operibus implicantur. Homines em ad laborem nascuntur Job. 5. capitulo. Homo nascitur ad laborem sicut auis ad volatum. Opera bona quāꝙ sint laboriosa non tamen sūt euitanda quia sunt fructuosa primo. Chorinteorum. 3. Unusquisq; propriam mercedem accipiet fm suum laborē. dei enim sumus adiutores dei agricultura estis. dei edificatio estis. Secundo tangit opera studiosa. cum dicit. commoremus in villis. ex cōmorantur studiosi tam in liberalibus disciplinis ꝙ in artibus mechanicis. et quicquid sit de artibus aliis precipue et diligēter debemus studere in acquisitione sapiētie salutaris que dupliciter obtinetur. scz studioso labore et diuino munere. propter laborem studiosum dicitur. Sapientie. 6

Mitte illam de celis sanctis tuis et a sede magnitudinis tue vt mecum sit et mecum laboret Quantum ad munus diuinū dicit Sapiē. 9. Difficile estimam⁹ q̄ terra sunt et q̄ in ꝓspectu sunt inuenim⁹ cū labore q̄ in celis sunt autem quis inuestigabit. Sē sum tuum quis sciet nisi tu dederis sapiē tiam. Tercio tangit sacra scriptura opera delitiose cum dicit mane surgamus ad vineas. Ex vinea vinum nascitur in quo homines letantur et etiam delectantur. psal mista. Vinum letificat cor hominis. per vinum istius vince possumus intelligere dulcedinem charitatis interne. Hoc vino dilecti christi letificātur quando charitas per spiritumsanctum nobis infunditur vt habetur ad Romanos. 5. capitulo. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritumsanctum qui datus est nobis. Hoc vinum optimū dignum dilectio christi ad potandum. labijs et dentibus illius ad ruminandū. Tercio debemus egredi ad fastigium contemplationis Jsaie vndecimo Egredietur virga de radice yesse ⁊ flos de radice eius assendet ⁊ requiescet super eū spiritus domini yesse interpretatur incendium amoris. Tunc ergo virga de radice yesse egreditur quando rectitudo intentionis de incendio amoris oritur tunc autē flos de radice yesse ascendit. quando homo post incendium amoris et rectitudinez intentionis ad fastigium contemplatōnis seipsum erigit tunc autem super eum spiritus domini requiescit quando in seipso spiritus domini consolationem ⁊ etiam in tribulationibus sentit. ipse enim est pater misericordiarum et deus totius consolationis qui consolatur nos in omni tribulatione nostra scō. Thoamteorum primo Vnius spiritussancti consolationem in se ipso senserat sapiens qui dicebat. Sapiē. 12. q̄ bonus et suauis est dominе spiritus eius in nobis. Sic ergo ꝓmo ponit sacra scriptura considerationis actum cum dicit egredimini ⁊ videte filie syon. Secūdo ponit cōsiderationis obiectum cum dicit. regem solomonem. Salomon interpretatur pacificus. per quez christus bene signatur qui recte pacificus dicitur q̄ nos deo pr̄i et angelis reconciliauit Ephesios. 2. Ipse est em̄ pax nostra qui fecit vtraq̄ vnum. Homines per peccatum a celestibus spiritibus erant separati et elongati sed p̄ sanguinem christi quez p̄ nobis peccatorib⁹ effudit christus ihesus sunt angelis pacificati et reconciliati. Collos. 1. pacificans per sanguinem crucis eius siue que in terris siue que in celis sunt. Nos ergo exemplo christi informati debemus et sicut xp̄s fuit pacificus ita et nos pacifici esse debemus. Sciendus est ergo q̄ quilibet homo triplicem pacem debet habere. Primo em̄ debet hr̄e pacē ad deum Jsaie. 48. Utinā attendisses mādata mea facta fuisset sicut flumen pax tua. Hic habes q̄ ex obseruantia mandator̄ fit ad deum pax et cōcordia electorum. Sed notabile est q̄ dicit facta fuisset sicut flumen pax tua. Ego video in flumine duo scz tranquillitatē et abundātiā vel felicitatē. Fluuius em̄ trāquillus ꝯ torrentes fluere solent. Unde poeta.

Nam qui fluuialibus vndis intumuitrat rēs fluit serius amne perhenni. In fluuio etiam video abundantiā. torrentes enim solent exiccari non fluuij. in quo notatur q̄ pax nostra d⁹ esse tranquilla ⁊ debet cē multa. p̄s. Pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum. Ex obseruatione ergo mandator̄ fit ad deum recō ciliatio animorum et multiplicatio dier̄ ⁊ annor̄. Prouerbi. 3. Precepta mea cor tuū custodiāt. longitudinem em̄ dierum et annos vite et pacem apponent tibi. Sc̄o d⁹ homo habere pacē ad scip̄z phili. 4. pax dei que exuperat oēm̄ sensū custodiat corda vestra et intelligētias vestras. Pax dei duo facit in nobis ipsa enim dulcorat affectum et illuminat intellectū. quātum ad dulcoratiōnem affectionis dicit. Pax dei custodiat corda vestra. quantum ad illuminationem rationis. dicit et intelligentias vestras. ista pax in presenti vita inchoatur. sed in vita beata consummabitur Jsa. tricesimo secundo capitulo. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Tria dicit que erunt in vita beata. Ibi em̄ erit tranquillitas sine perturbatione. et quantum ad hoc dicit. sedebit populus meus in pulchritudine pacis. ibi etiam erit securitas sine timore vel hesitatione. et quantuz ad hoc dicit. in tabernaculis fiducie. ibi et erit abundantia vel vbertas sine defectione. ⁊ quantum ad hoc dicit. in requie opulentia. Tercio debet homo habere pacem ad primum Romanorum. 12. capitulo. Si fieri potest q̄ ex vobis est cum omnib⁹ hominibus pacem habentes. Dominus vult q̄ electi sui sint in ecclesia sua. quasi oues in ouili dominico pacem habentes. non sicut canes rabidi inuicem mordentes. Gallath. quinto capitulo. Si inuicem mordetis et comeditis videte ne ab inicem cōsumamini. hoc est contra regulares claustrales murmuratores detractores seipsos ad inuicem et prelatos suos mordentes et comedentes. boni ergo religiosi de obseruatione pacis et concordie debent esse solliciti. Ephesios quarto capitulo. Solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculis pacis. Ea que in vinculo constringuntur rupto vinculo adinuicem dissoluuntur. Sic⁹ pacem et concordiam sit connunctio animorum. per discordiam vero fit dissolutio ⁊ separatio. impiorum vt habetur Jsa. 57. capitulo. Non est pax impijs dicit dominus immo impios comparat feruenti mari q̄ vento commotum non quiescit Jsaie. 57. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non potest. sic ergo ponit sacra scriptura considerationis obiectum. quz dicit regem salomonem. Tercio ponit considerationis fructum cum subdit. in diadema ee quo coronauit eū mater sua. Mater christi synagoga dicitur. a quo christus fuit triplici dyademate coronatus. Sciendum ergo q̄ ē triplex dyadema. primo est dyadema tribulationis. Secundo est dyadema discretionis et etiam discussionis. Tercio est dyadema glorie ⁊ honoris vel eterne tribulationis. Primo ergo est dyadema tribulationis quo dyademate christus coronatus fuit. Ecclesiastici. 11. Insuspicabilis ꝓtauit dyadema quis vnq̄ posset suspicari q̄ ille per quem facta sunt omnia et sine quo factū est nichil portaret dyadema de spinis. attamen christus verus homo et verus deus huiusmodi dyadema portauit. quis vnq̄ posset suspicari q̄ ille p̄ quē ceci vident claudi ambulant. leprosi mundantur. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. quis vnq̄ credere posset q̄ talis et tātus dyademate spineo fuit coronatus Mathei. 27. Milites plectentes coronam de spinis imposuerūt super caput eius in hoc dyademate spineo posito super caput xp̄i magnificentia dei patris conscripta fuit. Sapientie 18. Magnificentia tua in dyademate capitis illi⁹ scripta erat ista magnificentia fuit dignitas regia capiti christi sup̄ scripta. Mathei. 27. Imposuerunt super caput eius causā ipsius scriptam. hic est ihesus nazarenus rex iudeor̄. Secundo est dyadema discretionis vel discussionis Job. 29. Justicia indutus sum et vestiui me sicut vestimento et dyademate iudicio meo. bonuz vestimē tum non potest exterius vetustate cōsumi

Sap. 1. Justicia ꝓpetua est et immortalis. Dyadema etiam iudicij ⁊ vltime discussionis christus habebit quādo in die iudicij tam electos q̄ reprobos iudicabit Damelis. 7. Fluuius igneus rapiduscz egrediebatur a facie eius. milia milium ministrabant ei et decies centena milia assistebāt ei. iudicium mirabiliter debemus timere quia volumus nolumus sicut sacerdos vadit ad synodum oportebit personaliter comparere. 2. Thoamteorum. 5. Omnes nos manifestari opz ante tribunal christi vt reciplat vnusquisq̄ ꝓpria corporis prout gessit siue bonū siue malum. Tercio ē dyadema glorie et honoris vel eterne retributionis Jsaie. 62. Eris corona glorie in manu domini tui deus et erit corona glorie electis suis ipsos in animas gloria et honore coronādo. Erit etiā dyadema regni electos suos in corpore gloriosis dotib⁹ illustrando Sapientie. 5. Justi autem imperpetuum vivent et apud dominum est merces eor̄ et cogitatio eor̄ apud altissimum ideo accipient regnum decoris et dyadema spei de manu domini. quod erit in perceptione eternalium premiorum. quando iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum Mathei decimotercio. c. Ad quod regnum nos perducere dignetur qui vivit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ De assumptiōe beate Marie. Sermo primus.

Quee est ista que ascendit de deserto delitijs affluens. Canticorum. 8. Ad commendationem gloriose virginis in proposito verbo notātur duo. Primo enim notatur eius humilitas imitando. cum dicitur. Que est ista que ascendit de deserto Secundo notatur eius felicitas appetenda. cum subditur. delitijs affluens. Quātū ad primū notātur duo. scz ascēsionis act⁹. cum dr̄. ascendit ⁊ ascensionis locus. cū dr̄ de deserto. Secūdū est ergo q̄ beatissima virgo Maria hodierna die ascēdit ad celū de deserto id est de p̄senti mūdo qui dr̄ desertū triplici rōne. Primo qr̄ est in hoc mūdo transitoria habitatio. Secūdo quia vel rara vel nulla est hic verborum bonor̄ delectatio. Tercio quia ē hic multimodarum malorum tribulatio. Primo igitur qr̄ in mūdo est transitoria habitatio. idcirco comparatur deserto vt habetur. Sapientie. Fi. ca.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Iter fecerunt per deserta que non habitā
tur et in locis desertis fecerunt casas. Ca
se in hoc loco dici possunt papiliones vel
tentoria que non sunt dominus ciuium ꝫ
militantium. Et nos ꝯdiu in hoc mundo
sumus in continua militia esse debemus
hostes sensibiles et insensibiles scz mundū
carnem et demones sustinemus vt habet.
Job septimo capitulo. Militia est vita ho
minis super terram. Et vt simus. milites
strenui i hoc exercitio militari monet nos
apostolus secundo. Chorinteoꝝ. decimo
capitulo. Arma milie nostre non sunt car
nalia sed potentia deo ad destructionē mu
nitionum. consilia destruentes et omnem
altitudinem extollentem se aduersus scīē
tiam dei. Sed in ista militia quidam tota
liter ignorantes sunt qui sunt carnales. i.
Chorinteoꝝ secundo. Animalis homo
non percipit ea que sunt spiritus dei. Qui
dam autem et si sunt spirituales ab operi
bus carnis ad spiritum conuersi non tamē
multum possunt in hoc bello spirituali. qz
in eo non sunt exercitati. sed sunt negligen
tes ꝯ pigri. signati per dauid qui cum esset
adhuc iuuenis et esset indutus armis sau
lis dixit. non possum sic incedere quia nec
vsum habeo. sed postmodum post multa
prelia acquirens artē bellandi per multum
exercitium dicebat loquens de bello spi
rituali. Exercitabar et scopebam spiritum
meum. Dominus autem qui suos milites
in bello deserere nescit in isto bello spiri
tuali nos non deserit. sed ēt paratus iuua
re ad ostendendem viam in columna nu
bis. Nubes est gloriosa virgo mater chri
sti in in qua tanꝯ in nube filius dei voluit
incarnari et obumbrari vt nos precederet
et iuuaret in forma visibili. Ecclesia. 24.
capitulo Ego in altissimis habitaui ꝯ thro
nus meus in columna nubis. Secundo di
citur mundus desertū quia in ea nulla vel
rara est delectatio psalmista. In terra de
serta inuia et in aquosa. Mundus dicitur
terra ꝓpter absentiam virtutū. Inuia pro
pter transgressionem mandoꝝ que sunt vi
ta peruenientibus ad celum. sed inaquosa di
citur ꝓpter aridit atem mentiū. ꝓpter de
fectum roris vel pluuie deuotionis siue la
chrimarum. Unde in huius figura conque
rebantur filij israel. Numeri. xx. Cur indu
xisti nos in desertum locum istum pessimū
qui ficus non gignit. nec vineas nec malo
granata insuper et aquam non habet. isto
rū omnium defectum in nobis sentimus scz
ad consilium domini quod ibidinem datur
recuramus. ibi enim moysi dicitur ꝙ acci
peret virgam et percuteret hūs silicē et il
lis daret aquam. Quod cum ita factum es
set aque latissime de petra fluxerunt. vir
ga est beatissima virgo maria. de qua in ec
clesia cantatur Virgo dei genitrix virga ē
flos filius eius petra vero est christum pri
ma. Chorinteoꝝ decimo capitulo.
petra autem erat christus. Ad istam vir
gam debemus recurrere et ipsam accipere
id est ipsam vt pro nobis roget interpella
re sed dicitur ꝙ virga est petra bis percus
sa per quod datur intelligi ꝙ beatissima
virgo duobus modis filium suum rogare
consueuit. primo iure dilecte supplican
do excellentie summe maiestatis. Secūdo
iure matris. Quasi imperando satisfacienti
dulcedini ex ea assumpte humilitatis. In
cuius figura tercio. Regum secūdo dicitur
Pete mater mea nez ēm phas est vt auer
tam faciem tuam. et tunc cum secundo ex
virga lapis id est christus a virga id est vir
gine maria percutitur ex petra aque latis
sime deuotionis et compunctionis ad ab
lutionem peccatorum. hanc aquam de pe
tra acceperat dauid qui dixit Lauabo per
singulas noctes lectum meum lacrimis me
is stratum meum rigabo. psalmista. Ter
cio mundus iste dicitur. desertum quia in
ipso est multitudo tribulationis. quod de
ne signatum est in filijs israel qui innume
ras tribulationes sustinuerunt quando.
transeundo per desertum ad terram pro
missionis deuenerunt. et vt multis minu
ma referemus vt habetur. Numeri vicesi
mo primo capitulo dicitur. ꝙ immisit do
minus serpentes igneos in filios israel ꝓ
pter peccata eorum ad quorum plagas et
mortes plurimorum clamauerunt ad mo
isen et ille clamauit ad deum qui dixit ei
vt faceret serpentem eneum et pro signo e
rigeret illum ad cuius aspectum filij isra
el qui serpentum morsibus percuterentur
sanarentur. Bene dicit ꝙ erigeret serpen
tē pro signo quia omnia contingebāt illis
in figura sicut dicitur primo Chorinteoꝝ
decimo capitulo. Unde per serpentem qui
est in palo erectus signatur christus qui ē
in patibulo crucis eleuatus ad cuius aspe
ctum a morsib⁹ serpentum spiritualium.
id est a veneno mortifero peccatorum. li
beramur vt habetur. Hebreoꝝ duode
cimo capitulo. Aspicientes in autorem fi
dei consummatorem ihesum qui proposito
sibi gaudio sustinuit crucē ꝙfusione ꝯtepta
istam etiam virtutem serpentes spiritua
les fugandi dominus gloriose virgini ma

tri sue cōmunicauit Ecclesiastici. 24. Ego
quasi vitis fructificaui suauitatem odoris
Odor vitis florēte vines talis virtutis eē
dicitur ꝙ omne reptile venenatū ab ea ex
ire compellitur. in quo signatur euidenter
ꝙ potestas fugandi demones gloriosissi
me virgini ꝓmunicatur. Ad eam ergo per
cussi a serpentibus fiducialiter recurram⁹
sic ergo per desertum signatur ascensionis
locus. Scōo notatur ascensionis actus. cū
dicitur. Que est ista que ascendit. Et scien
dum ꝙ beatissima virgo hodie tripliciter
ascendit. Primo per modum nubis ad irri
gationem aridorū. Scōo ad recreationem
infirmoꝝ. Tercio per modum aurore con
surgentis ad illuminationem indoctorum
Primo ergo ascēdit beata virgo maria ē
modū nubis ad irrigationem aridorum.
tercio Regū. 18. Nubecula parua q̄si vesti
gium hois descendebat de mari. Nubecu
la parua est virgo maria que dicit nubes
ratione irrigationis. sed dicitur nubecula
parua ratione humilitatis. ipsa cīm ē si sit
dignitate magnifica. fuit tamen humilita
te modica. que humilitas multū fuit l ocu
lis redemptoris accepta Luce. i. Respe
xit humilitatem ancille sue. Uñ ē nos pec
catores multum debemus nos humiliare
quia homo semper est acceptior in oculis
dei quanto magis humiliat. displicet au
tem deo quantūcuncz modicum per super
biam se eleuare q̄d cōpetenter potest ꝓ exē
plum manufactum videri si hostium ꝓpo
test ē transire cuius limen sit ita bassum
ꝙ no possis recto capite transire nihil no
cet quantūcuncz inclinaueris. sed si mensu
ra transumpti digiti subito te erexeris cū
cassato capite vulneraris. Sic ergo appe
tenda est humilitas que vulnus fugit de
clinanda superbia que vulnus infligit. Sic
ergo beata virgo maria dicitur nubecula
parua. sed sequitur. quasi vestigium homi
nis. Homo christ⁹ est de quo in ps. 86. Et
homo natus est in eo. ē ipse fundauit eam
altissimus. iste homo vestigiū sue sanctita
tis in gloriosa virgine dereliquit. nec mir
pes ēm in solo transitu vestigiū sui simili
tudinem in pulverem imprimit. nō est er
go mir. si filius dei vestigium sue sanctita
tis an gloriosa matre impressit cuius vte
ro per nouem mensium spacia et tempora
habitauit. Species aromatice in area in q̄
fuerunt et cū amore fuerit odoris sui fra
grantiam derelinquunt. non est ergo mi
rum si ille qui est origo et thesaurus odo
ris omnis gratie et virtutis vestigiū i sua
sacratissima matre dereliquit odoris et su
auitatis. Unde in ꝑsona ipius dicitur Ec
clesiastici. 24. Sicut cynamomū et balsa
mum aromatizans odorē dedi. quasi myr
ra electa dedi suauitatē odoris. Ista nube
cula parua habēs quasi vestigiū hominis
ascendebat de mari. Mare ēm signat pre
sens seculum q̄ multis amaritudinibus
est respersum. de hoc maria gloriosa Ergo
hodie ascendit et ad portum salutarē vite
eterne peruenit. Sciendum est ꝙ mare na
uigantes quanto maiora discrimina tēpe
states et pericula patiuntur in mari tanto
amplius cum ad portum perueniunt letā
tur. Sic et sancti quanto maiora certami
na luctibria et verbera patiuntur ꝓpter
christū tanto amplius letantur quādo ad
salutis eterne portum peruenūt quem to
to corde in vita sua desiderauerūt ps. De
duxit eos in portū voluntatis eorū. Scōo
ascendit gloriosa virgo maria ad modum
fumi aromatis ad recreationem infirmo
rum Canticoꝝ. 3. Que est ista que ascēdit
per desertū sicut virgula fumi ex aromati
bus mirre ꝫ thurris ꝫ vniuersi pulueris pig
mentarij. Beata virgo ascendit sicut virgu
la fumi. Non ad modum fumi oculos of
fendentis De quo Prouerbiorū. x. Sicut
acetum dentibus et fumꝰ nocet oculis sic
piger his qui miserunt eū sed ascendit ad
modū fumi aromatici infirmos recreātis
et obsessos a demonibus liberātis Tobie
6. Fumus eius extricat omne genus demo
niorū siue a viro siue a mulere. ita vt nec
accedat vltra ad eos. Natura fumi est vt
quanto altius ascendit tanto amplius ab
humanis aspectibus se subtrahit. Sic be
atissima virgo maria. hodie ab humanis
aspectibus est subtracta et angelicis aspe
ctibus presentata sed sub speciebꝰ aroma
ticis species virtutum quibus beatissima
virgo ornata erat describit sub nole mirre
virtutem abstinentie. siue macerationis
carnis ondit Mirra ēm corpus conseruat
a putredine. sic abstinentia cōseruat a car
nalis voluptatis putrefactione ꝓpter in ꝑ
sona eius Canticoꝝ. 5. dicitur. Digiti mei
pleni sunt mirra ꝓbatissima. Mirra dici
tur ꝓbata q̄n cum vitijs et cōcupiscentijs
carnem suā crucifigūt penitentes. sed pro
batior est q̄n ipsam crucifigūt in virtutib⁹
perficientes sed ꝓbatissima q̄n ipsam cru
cifigūt innocentes. mirra ergo maceratio
nis carnis gloriose virginis ꝓbatissima
fuit que tante sanctitatis extitit ꝙ eā altis
simus in vtero matris tanꝯ futurū suū te

bernaculū sanctificauit. sed cū dixisset exaromatibus mirreybi signatur macers cōcarnis addit et thurris in quo signatur deuotio orationis Apocalipsis. 8. Data sunt illi incensa multa vt daret de orationibus sanctoꝝ omniū super altare aureū qđ est ante thronum dei et sequitur. Et ascendit fumus incensoꝝ de orationibus sanctoꝝ Beatissima eñ virgo et orationibus suis apud filium nos adiuuat et orationes nostras efficaces facit. cum ipsas proprio filio representat. sequitur et vniuersi pulueris pigmentarij. vbi designatur omniū virtutum varietas ex quib⁹ quasi ex vestimēto nuptiali est varia pulchritudine decorata. ps. Astitit regina a dextris tuis i vestitu de aurato circūdata varietate Tercio ascendit ad modū aurore ad illustrationē indoctoꝝ Canticoꝝ sexto. Que est ista q̄ progredit quasi aurora consurgens. Aurora consurgens tenebras noctis expellit Sic beata virgo hodie ad celū ascendens suis precibus a peccatoꝝ tenebris t a peccatoribus tenebras peccatoꝝ detergit. vt sicut aurore lux diei succedit lic in nobis lux gratie t Ad Ephe. 5. Fuistis aliqñ tenebre nūc autem lux in domino hic ascēsus gloriose virginis Canticoꝝ. 3. Bene describitur vbi dicitur. Ferculuz fecit sibi rex salomon de lignis libani colūnas eiꝰ fecit argenteas: reclinatorium aureū ascēsum purpureum. per regem salomonem signatur christus qui fecit sibi ferculum. id est scām glosam. cetum apostoloruz in quibus sicut in cathedra ferreretur per orbem terrarum. 1. Chorinteoꝝ. 6. Empti estis precio magno glorificate et portate deum in pectore vestro. Istud ferculū fuit de lignis libani glo. Fortibus celsis odoriferis imputrabilibus candidis. Apostoli fuerunt fortes per patientiam. celsi per contemplationem odoriferi per bonam famam: imputrabiles per longanimitatem candidi per innocentiam seu castitatem. sequitur. Columnas eius fecit argenteas columne possunt dici specialiter tres apostoli qui fuerunt pre ceteris secretarij domini et pre ceteris quandoꝝ ad secreta opera vocati. Quod tāgit Gallathas scđo Jacobus et cephas t iohānes qui videbāt columne ecclesie dextras dederunt mihi. Et barnabe societatis isti dicuntur columne argentee. Columne quis erecti rectitudine intentionis. sed argētee dicūtur quia sonori fuerunt voce p̄dicationis. sequitur. Reclinatorium aureum. istud reclinatorium specialiter beatus iohannes potest dici. quia super pectus domini caput suum declinando in cena recubuit. et ibi aquas sapientie salutaris que auro cōparantur in tanta abundantia potauit q̄ ipse repletus quasi dominica canalis totam ecclesiam predicando t rigando quasi ortum dominicum irrigauit. et irrigando vt fructum faceret fecundum vel ipse iter. reclinatorium aureum potest dici requies eterna que sanctis conseruatur post multas tolerantias laborū ad quod vocat dominus cum dicit. Venite ad me omnes qui laboratis et honerati estis et ego reā vos Wathei. xi. sequit. ascensum purpureum istum ascensum purpureum dñs ihesus christus primo in seipso exhibuit qñ purpuratus proprio sanguine in die parascenes ascendit. quod admirantes angeli in die ascensionis dicebāt Ysaie. 63. Quis est iste qui venit de edon tinctis vestibus de bosra. iste formosus in scola sua gradiens in multitudinem virtutis sue t respōdet Ysaias ex verbis salvatoris. Ego qui loquor iusticiam et propugnator sum ad saluandum. iterato querit Ysaias ex verbis angeloꝝ: quare ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantiū in torculari et respondet ex verbis salvatoris. Torcular calcaui solꝰ et de gentibus non est vir mecum. Calcauerat dñs in passione quasi musti rubeū et ideo non erat mirum si rubrum erat indumentum eius. sed quis terreni reges solent habere milites ad vestes suas vestibus suis consimiles. istam vestem rubeam dñs non sibi soli retinuit sed suis apostolis t martiribus p̄muncauit Canticoꝝ. 7. Come capitis tui sicut purpura regis tincta canalibus. Come capitis fuerūt apostoli et martires christi. qz sicut come adherent capiti ita ipsi inseparabiliter adheserunt christo et nec tormentis nec morte potuerūt aliquatenus separari. iste come fuerunt sicut purpura regis. qz ad similitudinem xp̄i ascenderunt ad christum induti purpura regis proprio sanguine laureati. Ista purpura fuit tincta canalibus id est in xp̄i vulneribus. ad hoc martyres christi dñi vocātur. cum dicitur. veni in foramimbus petre in cauernis macerie nec christus qui milites suos id est martyres t apostolos voluit istis vestibus indiuere. voluit matrem suam aliquo modo sine istis vestibus remanere et vere lancea que filij sui latus aperuit ipsius animā pertrāsiuit scđz q̄ ei a symeone predictum fuit. Et tuam ipsius animaz pertransibit gladius Luce. 2. t idcirco hodie cum ascendit purpura regis ornata rete dicitur ascensus eius purpureus. Sic ergo primo notatur gloriose virginis humilitas imitāda cum dicitur. Que est ista que ascendit de deserto. sequit. delitijs affluens vbi notatur eius felicitas appetenda Sciendum ergo q̄ delitie gloriose virginis in tribus p̄sistunt. Primo enim in visione aperta. Secundo in societate iocunda. Tercio in fruitione beata. Primo ergo delitie gloriose virginis marie cōsistūt in visione aperta Job. 22. Super omnipotentem delitijs afflues et eleuabis ad dñm faciez tuam q̄ beata virgo modo delitijs affluit istud est ex potentia summe bonitatis que se bene regentibus delitijs prestare consuevit Genes. 49. Aser pinguis panis eius delicias prebebit regib⁹ que est creatura que ita bene se posset regere sicut beata virgo que intra se quasi in naui propria continebat conditorem et gubernatorem vniuerse terre. sequitur. et eleuabis ad deum faciem tuā. non bene poterat faciem suam ad filium suum vez hominez et vez deum leuare quando videbat eum pendentem in cruce oppressum miseria et afflictione et ideo adhuc depingitur quo modo stat extra crucē demisso capite Iob. 7. Et si iustus non leuabo caput saturatus afflictione t miseria. sed si non leuabat caput qñ videbat filium pendentez in cruce audacter modo leuat quando facie ad faciem eū videt regnantem cum patre. Ysa. sexagesimo. Tunc videbis t afflues t mirabitur et dilatabitur cor tuū videbis p̄ fluentiam veritatis afflues per abundantiam bonitatis Mirabitur cor tuū ꝓpter excellentiam maiestatis et dilatabitur cor tuū per latitudinem charitatis vt mensura bona cōferta et coagitata et super effluens que in sinum tuū dabitur. Luce sexto vt ibi cum abundantia possit suscipi. Secundo consistunt delitie gloriose virginis et aliorꝝ beatorꝝ in societate iocunda Ysa. 51. Ponet desertum eius quasi delitias et solitudinem eius quasi ortum dei. gratia et letitia inuenietur in ea gratiarum actio et vox laudis Beata virgo quasi desertuz dicta fuit qñ a filio suo in morte et in ascēsione derelicta fuit t hoc desertum hodie positum est. in delitijs cum in assumptione speciosa facta est t suauis delitijs scz sancta genitrix. Eius etiam solitudo sicut ortus dei pom debuit. Quia ipsa fuit ortꝰ conclusus fons signatus signaculo sanctitatis. sequitur. gaudiū et letitia inuenientur in ea. in vita beata modo est gaudium et assecutione premioꝝ. letitia et grata societate sanctaꝝ animarum et angelorum. Gratiarum actio ex euasione periculoꝝ. et vox laudis ex glorificatione viuentis in secula seculoꝝ. Tercio consistunt delitie beate virginis in fruitione beata Ecclesi. 2. Vadam et affluam delitijs et fruar bonis. vadam potest dicere beata virgo non quasi canis se ingerens ad nuptias. sz tāꝝ. frequēter ad eas vocata. Nuptie enim non bene possunt fieri sine sponsa Canti. 4. Veni de libano sponsa mea veni de libano veni coronaberis. scz corona excellētis virginitatis que debetur munditie virginali. sequitur. et affluam delitijs. multū modo affluit delicijs gloriosa virgo mater christi que super choros angelorum ad celestia regna meruit exaltari. Can. 7. Qꝝ pulchra es et decora carissima i delicijs et fruar bonis. Fruitur amore inhercre alicui ꝓpter se vnde sm Augustinum. Fruimur cognitis in quibus voluntas ꝓpter se delectata cōquiescit sicut scitis Delectatio est coniunctio conuenientis cum conuenīte. que ergo maior potest esse conuenientia qꝝ spiritus illius qui dicit spiritus meus super mel dulcis Ecclesiastici. 24. Ad spiritum filij sui. de quo Sapientie. 12. Qꝝ bonus est suauis est dñe spiritus tuus in nobis. Ex ista conuenientia spiritus ad spiritum delitijs affluit virgo mater. Et affluet quelibet anima sancta in vita beata primo Chorinteoꝝ. 6. Qui adheret domino vnꝰ spiritus est. t si nō sub stantie vnitate voluntatis tamen ꝓformita tevbi sunt delitie iocunditatis eterne. Ad quas delitias nos producere dignetur q̄ sine fine vuit et regnat in secula seculoꝝ. Amē

De assumptiōe beate marie. Sermo secundus.

Transibo in locum tabernacali admirabilis. ps. quadragesimo primo. In verbo proposito duo notantur a quibus gloriosa virgo commenditur. Primū est delectatio miserie presentis. quod notatur. cum dicitur transibo. Secundum est assecutio glorie celestis. quod notatur cū dicitur ad locum tabernaculi admirabilis Iste transitus inchoatur penaliter sed cōsummatur feliciter. Quantum ad primum

sciendum est q humanum transitum quadruplex conditio cōcomitatur. Primo enī habet acerbitatem in dolore. Secundo felicitatem in tempore. Tercio recreationē et dei consolatione. Quarto delectationē ex felici comprehensione. Primo ergo noster transitus habet acerbitatem in dolore Ysaie. 51. Posuisti profundus maris viā vt transeant liberati. Per mare quod amarum est tribulatio designatur per quam homo carnalis frequenter smaricatur.

Trenorum secundo. Magna est velut mare contritio tua. Sed dominus quandoq homines carnales spirituales efficit. t tūc adiungendo condimentum patiente et detectationis salsedinem maris in dulcedinē lactis conuertit Deutronomij. 33. Inundationē maris quasi lac sugent. Et sciendum est q non dicit posuisti mare viam. sz dicit profundū maris quanto enim tribulationes amplius pfundantur et multiplicantur tanto magis placent domino fideles qui per eas probantur Judich. 8. Omnes qui placuerunt deo per multas tribulationes transierunt. Sciendum ergo q gloriosa virgo q tanq fidelis deo placuit per tribulationes istas transiuit. quis enī digne sufficiat explicare quantas tribulationes sustinuit quando vidit vnigenitus suum quem sciebat spiritussancti operatione conceptū seruata matris integritate. natum tanq vnigenitū a patre gratia et veritatis plenum. istum talem et tm vidit infidiose comprehensum. iniuriose dānatum. ignominiose suspensum. q hec vidit incompabiles tribulationes sustinuit sm prophetiam symeonis Luce. 2. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Revera ille gladius qui vnigeniti filij in cruce positi pforauit latus. fancte dei genitrici alam doloris acumine penetrauit. Secundo transitus noster hz velocitatem in tempore Job. 7. Dies mei velocius transierūt q texente tela succiditur scōz beatus Gregorius qui hoc exponit pulchra similitudine vitam nostram parat tele. quia sicut tela filijs sic vita nostra diebus psistit et sicut tela q augmentum percipit ad precisionē tendit. sic in spacio vite nostre q preterierit accepta tempora breuiabūtur futura et tanto pauciora sunt que venturi sunt quanto plura sunt que transierunt.

Et sciendum q beatus Gregorius non solum vitam nostram precisioni tele comparauit sed etiam preposuit: quia tele precisionem vite nostre velocitas preuenit. nā in tela profectus tarditatem habet. in vita nostra defectus moram non habet in tela. id est in tela dum texentis. manus figuratur aduentus termini elongatur. in uita vero id est in via nostra dum desinente tempore indesinenter conferuntur. ad finem nostri itineris etiam quiescendo peruenimus. et per decursū nostri transitus etiam dormientes imus. quia ergo parum habemus de tempore festinanter bonis operibus insudare. illam presens vita est negotiationis futura vero erit retributionis. Unde sicut video q cum mundine parum habent de tempore mercatores festinant vendere et emere. sic nos debemus in hac breui tempore ad bona opera festinare

Job decimotercio. Homo natus de mulere breui viuēs tempore replet multis miserijs. Homo natus de mulere. ecce infirmitatis titulus. breui viuens tempore. ecce velocitatis impetus repletur multis miserijs. ecce aduersitatis cumulus. propter hoc sancti ista terrena despiciunt et ad celestia totis desiderijs se conuertunt secundo. Chozinteorum quarto. Non contemplantibus vobis que videntur sed que nō videntur que. enim videntur temporalia sunt que autem non videntur eterna sunt propter hoc beata virgo maria. cōtempsit momentanea et transitoria et elegit eterna Luce decimo. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Tercio transitus humanus habet recreationez et dei consolatione psal. Transiuimus per ignem et aquam et duxisti nos in refrigerium. Sciendum est q tam per ignem q per aquam signatur aduersitas. sed per ignem signatur inquantum est accerba. per aquaz vero inquantum est copiosa Ysaie quadragesimo tercio. Cum transieris per aquam recum ero et flumina non operient te cuz ambulaueris in igne non combueris t flāma non ardebit in te quia ego dominus deus tuus sanctus israel saluator tuus vtrū q scriptum legimus q tam in igne q in aqua positos saluabit dominus. Legimus Danielis tertio. Tres pueros in fornace ignis babilonis protectos et exisse illesos dextra diuine miserationis protectos. Danielis tercio. Angelus domini descēdit de celo et fecit medium fornacem tanq ventum roris flantem Legimus etiam. t Chozi. Beatum paulum apostolum nocte t die in pfundum maris submersum et diuina potentia liberatum. erectum et vtilitati t edificationi ecclesie restitutum sed hec nō

fuit plena liberatio sed sicut superius dictum est quedam recreata solatio nā ipsū legimus postmodum multis tribulationibus afflictum et tandem capitali sententia punitum. Scd dominus milites suos in certamine consolatur. t consolati in spe obtinendi melioris boni firmantur: anima enim tribulationibus probata et per patientiam purgata est sicut columba domestica que ad tempus dormiuit t quiescit inter medos cleros sortita pennas deargentatas. hoc est munditie et patientie candorem sperans. vt fiant postmodum posteriora eius in pallore auri quando vultus domini adimpleta leticia et in sanctorum introducta splendoribz diuine visionis plenus illustrata erit fulgoribus. modo beatissima virgo maria in illo immēso pelago luminose eternitatis et eterni luminis est immensa ita q totaliter videatur mutata non sit alia substantia sed alia forma. alia gloria et alia potentia. sicut enim modica gutta aque multo vino infusa a seipsa deficere videtur quando in vini saporem t colorem mutatur. et sicut candens ferrum et igni similimum a propria forma exuitur et forma ignis induitur. et sic aer luce solis illustratus tanto splendore perfunditur q magis lumen q perfusam lumine videtur Sic anime sancte a seipsis deficere videntur quando in gloria eius eterni luminis transformantur secundo chozintheorum tercio. Nos autem reuelata facie gloriam domini speculantes in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem.

Quarto iste transitus habet delectationem ex felici comprehensione Ecclesiastici vicesimo quarto capi. Transite ad me omnes q concupiscitis me et a generationibz meis adimplemini spirituis enim meus super mel dulcis t hereditas mea super mel et fauum. Verba sunt sapientie increate q nos hortatur vt ad ipsam transeamus qō libenter facere debemus. quia ex isto trāsitu in quandam noue vite similitudinem transformatur. vnde super illud Canticorum secundo. Jam hyems transiit imber abiit et recessit flores apparuerunt in terra nostra. Dicit beatus Bernardus. Estimauit tempus enim illo venisse signat qui de mortis gelu in vernalem quandam noue vite temperiem resolutus. Ecce ait nouus facio omnia cuius caro que seminata est mortis reflorescit in resurrectione ad cuius mor odorem in campo conuallis nostre ceperunt reuiscere frigida. Reuiuiscere mortuus propter quod dicit trāsite ad me et subiungit: omnes qui concupiscitis me. Sapientiam debemus toto desiderio concupiscere. Ista enī concupiscentia non est secunda sed casta. Sapientia enim est anime spōsa pulchra pudica morigerata. Tātum enī est doctis afferēs thesaur vt ipaz nō sustineamus in nostris studijs honorosam. Sapientie. 7. de sapientia dicit. Infinitus thesaurus est hominibus quo hoc sapiens hanc sponsam diligebat et eam sibi assumere querebat Sapientie. 8. hanc amauī et exquisiui a iuuentute mea t quesiui sponsam michi eam assumere et amator factus sum forme illius hanc ergo castam sponsam debemus diligere quia ipa preoccupat nos in amicitia preueniendo. Sapientie. 6. preoccupat qui se concupiscunt vt illis prior ez se ostendat Sicut enī lux solis preoccupat oculum cordis ad intelligendum sequitur t a generationibus meis adimplemini. Due sunt generationes sapie sm duo q solet sapientia in nobis generare. Generat enim in nobis sapia castitatem Sapientie. 4. quam pulchra est casta gnatio cum charitate. Bene coniungit ista duo castitatem t charitatem. Nam castitate mundamur ad sanctificationez. Caritate inflāmamur ad dilectionē. Castitas facit sponsam idoneam ad hoc q sponsus eā diligat. Caritas aut ipsā sponsā facit idoneā ad hoc q ipsa sponso dilectionem rependat. Secundo generat in nobis claritatem siue honestatē. Sapientie. 7. Candor est lucis eterne et speculum sine macula. Sapientia non solum in affectu sed etiam in effectu clara est. Nam per ipsam homines clari et honesti efficiantur. Sapientie. 8. Habeo propter hanc claritatem ad turbas et honorem apud seniores sequitur. Spiritus meus super mel dulcis si intelligitur de spūsancto qui est tercia in trinitate persona. planum est de eius dulcedine nec oportet in ei ex positione laborare. Sapientie. 12. q bonus et suauis est dñe spiritus tuus t nobis sz possumus intelligere q de dulcedie intellectus spiritualis dicit spūs meus sup mel dulcis. Naz sicut nucleus ex testa elicitur t sicut ex paleis granum excutitur. t sicut ex fauo mel exprimit sic ex cortice littere spiritualis intelligentie sensus eliquatur nec habet cortex lre sensum delectationis nisi assit pdimentum fidelis t debite expositionis sequitur et hereditas mea super mel t fauum hoc dicit de hereditate beatorum. pz. Hereditas eorum in eternū erit

th qua hereditate erit tanta copia dulcedinis et delectationis q̄ non valet per linguam humanam explicari 1. Chorintheoꝝ 2. Quod oculus non vidit necauris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus his qui diligunt eū. iste dulcedines ⁊ delectationes modo occultātur oculis viatoꝝ sed reuelātur oculis beatorū p̄s. C̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timētibus te. In hac multitudine dulcedinis modo gloriosa virgo letatur. quia sibi delectatōes in dextra filij sui vsq̄ in finem immo sine fine reponuntur. Sic ergo primo notatur delectatio presentis miserie. cum dicitur transibo Secundo notatur assecutio celestis gloriae cum dicitur. in locum tabernaculi admirabilis. Sciendum ergo q̄ quadruplex tabernaculum reperitur vt ad illud de quo intendimus ptingamus. primo est tabernaculum interioris ꝓscientie. Secūdo est tabernaculū singularis pudicitie. Tercio est tabernaculū militantis ecclesie. Quarto est tabernaculum celestis curie. primo est tabernaculū interioris cōscientie. Prouerbioꝝ. 14. Tabernacula iustorū germinabit. tabernacula iustorum sunt conscientie electorum que debent semen recipere germinare et fructum producere. Cōscientie electorum que sunt tabernacula iustorum debent recipere semen predicationis verbi dei Wathei. 13. Semen est verbum dei. debent etiam germinare per conceptionem vite melioris Hebreoꝝ. 6. Terra sepe venientem super se bibens imbrez et germinans herbam oportunam illis a quibus colitur accipit benedictionē a deo Debet etiam p̄ducere fructū bone operationis Wathei. 3. Facite dignos fructꝰ penitentie. ois em̄ arbor que nō facit bonuz fructū excidetur et in ignē mittetur sicut enim ortulanꝰ arbores steriles irrigat et circūfodit steriles aūt excidit ⁊ in ignē mittit. sic faciet dñs reprobis si nō facūt fructum bone opationis gl̄osa. Virgo maria nō fuit arbor sterilis sed fructuosa. Nam sicut dicitur. Prouerbioꝝ vltimo ipsa manum suam misit ad fortia et ideo ex operibus suis laudē recipit. Prouerbioꝝ vltio. Date illi de fructu manū suarꝝ ⁊ laudent eam in portis opera eius. operationes bone nō sunt aliud q̄ interiores delitie quibus afflurit hodie gl̄iosa virgo maria in assumptione C̄anticoꝝ. 8. Que est ista que ascendit de deserto delitijs affluens. Secundo est tabernaculū singularis pudicitie p̄s. Sanctificauit tabernaculum sibi altissimus. Bene altissimus debuit sanctificare tabernaculum suū q̄ ipse est summus pontifex qui solus intrauit in sancta sanctoꝝ Ecclesiastici. 24. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo glo. requieuit em̄ humilitatem singulari puritate de spiritu sancto conceptam et a virgine editā. Spiritus em̄ sanctus de cera virginea in vtero gloriose virginis cereum sc̄im humanitatem x̄pi formauit ⁊ sup candelabrum ecclesie militātis constituit qui etiam modo in ecclesia triūphante radios sue claritatꝫ circūquaq̄ diffundit q̄ specialiter ad honorem virginis gloriose refundit Apocal. 21. Ciuitas illa non eget sole neq̄ luna vt luceant in ea nam claritas dei illuminabit eam et lucerna eius est agnus. Ego video q̄ quando in mensa alicuius plures cerei vel torticij incenduntur q̄uis omēs illoꝝ lumine perfundātur. tñ specialiter honor ad illū cuius sunt cerei refunditur siue retorquetur. sic q̄uis omēs beati in lumine ipsius cerei vel lucerne que est agnus dei siue christus delectantur: tamen gloriosa virgo cuius est iste cereus singulari pulegio letatur. Tercio est tabernaculū ecclesie militantis Canticoꝝ. 1. Nigra sum sed formosa filie hierusalē sicut tabernacula cedar: sicut pelles salomonis in hoc nulla est repugnātia cum dicit: nigra sū sed formosa: q⁹ nigredo p̄tinet ad colorem formosa vero ad cōspectionem nec continuo quic quid nigrū est deforme est nam nigre puelle in oculis nō dedecent. aliqui lapilli nigri ornamentis placent. nigri etiam capilli candidis vultibus decorem et gratiā prestant. multa etiā muenīūtur in superficie decoloria que sunt in cōpositione decora Ecclesia ergo militans x̄pi cum pulchritudine cōpositionis habet nigredinē afflictionis sed isto est in loco sue pegrinatōis in loco p̄ie x̄ps eius sponsus ecclesiam gloriosaz non habentem maculam nec rugam aut aliquid huiusmodi exhibebit Ephesios 5 Volo tibi ostendere nigrā p̄ter et formosam. 2. Corintheo. 11. Epistole indunt gra ues sunt et fortes presentia aūt corporis infirma et sermo cōtemptibilis paulum loquimur in fame et siti in frigore et nuditate afflictū in laboribus plurimis in plagis sup modum in mortibus frequēter. exposi tum vidisti alam nigram licet tibi videre formosam. Nec est illa paulī alia que vnum et alterꝫ deambulans vsq̄ ad rerum sua puritate penetrat celū o pulcherrima anima quam et si infirmū corpus amiserit tñ pulchritudo celestis assumere nō desperit. angelica sublimitas nō reiecit. Reuera ergo potuit dicere. Nigra sum sed formosa filie hierusalē. nigra sum sed formosa. diuino angelicoq̄ iudicio. sequitur sicut tabernacula cedar sicut pelles salomonis ad idem p̄t pertinere q̄ dicit tabernacula et q̄ dicit pelles pro eodē em̄ accipitur hieremie. 4. vbi dicitur. Repente vastata sūt tabernacula mea. subito pelles mee. Cedar interpretatur tenebra in quo signatur status presentis ecclesie que adhuc ambulat quasi in tenebris. q⁹ sponsum suum solum p speculum ⁊ in enigmate ⁊ non facie ad faciem cognoscit. Hinc est illa vox flebilis. Heu michi q⁹ incolatus meus prolongatus est habitaui cum habitantibus cedar. sequitur sicut pelles salomonis sentio pelles sed nescio quid sublime et sacrū in his pellibus. sit inuolutū pelles quib⁹ operiebatur tabernaculū erant nigre q⁹ quotidiano soli ⁊ quotidianis pluuiarū iniurijs erant exposite. cum istis nigris pellib⁹ ornat⁹ tabernaculi interior purior ⁊ splendidior seruabatur. Ego pellem christi mei ecclesie sponsi nigram intueor imo ipm in pelle nigrā amplector. video sub pelle edi qui peccatū signat manū que peccatū non fecit et collū per quod dolus non transiuit ipse em̄ est qui peccatum non fecit nec inuētus est dolus in ore eius. sub pelle hyspida latet ille qui est natura lenis. suauis et mitis. quis vnctus oleo letitie pre consortibus suis. Niger est ergo christus meus. sed exterius in cute exterius in pelle intelligit nō ita: nam intus latet diuinitatis candor virtutū decor. gratie splendor. que oia opit despicabilior infirmitatis color. o humilitas ⁊ o sublimitas ipe tabernaculi cedar et dei sanctuariū terrenū hubitaculū ⁊ celeste palatiū domus lutea et aula regia corpus mortis et templum lucis et despectio deniq̄ supbis. Quarto est tabernaculum curie celestis Apocalipsis. 21. Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitabit cum eis. ab eterno fuit solitariū tabernaculū trinitatis sed a principio temporis angelorꝫ sibi collegium sociauit in fine etiam temporꝫ in christo nos pro capite in die iudicij resurgentibus electis ⁊ resūptis corpibus ꝑsūmabit. Istud tabernaculum desiderabat dauid ꝓpheta p̄s. 14. cū dicebat. Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo. innocens manibus et mundo corde. Due sunt ale anime sancte quibus potest ad celoꝝ fastigia volare manū scilicet innocentia et cordis munditia has alas ⁊ has pennas petebat ꝓpheta dauid cum dixit. p̄s. 54. Quis dabit michi pennas sicut columbe ⁊ volabo ⁊ requiescā. auicula simplex sine felle amaritudinis sine dolo deceptionis alijs inocētie ⁊ mūditie cordis. hoc est qui volare p̄t ad celsitudinē regni celestis. Ad quod regnū nos perducere dignetur.

¶ De assumptione Marie Sermo tercius.

Tenuisti manū dexteram meam et in voluntate deduxisti me: ⁊ cū gloria suscepisti me p̄s. 72. In verbo ꝓpositō notātur tria a quibus ꝓmendatur beatissima virgo maria. primo cum cōmendat ab immunitate casus: cū dr Tenuisti manū dexteram meā. Secūdo a securitate p̄fectus cū dr ⁊ in volūtate tua deduxisti me. Tercio a dignitate stat⁹ cū dr ⁊ cū gl̄ia suscepisti me. ipsa em̄ fuit mūda in ingressu. secura in ꝓgressu. gloriosa in egressu. per primum ꝓponitur nobis vt venerandā p̄ scōm exhibetur vt imitāda. p̄ tercium ostenditur vt admiranda. Primo ergo beata virgo fuit munda ab ingressu. quod notatur cū dr. tenuisti manū dexteram meam. Cū enim quereret ꝓpheta dauid quis habitaret i tabernaculo dñi aut quis requiesceret in monte sancto eius in seipso accepit dñs responsum vt diceret innocens manibus et mundo corde q̄ de beata virgine potest exponi. ipsa em̄ fuit innocēs manib⁹ ꝓpter munditiam operis. ⁊ mūdo corde ꝓpter puritatem affectionis que non accepit inuano animam suam: nec iurauit in dolo primo suo p̄ falsitatem sermonis. Sed sciendum scōm q⁹ spectat ad ꝓpositū q⁹ manus quadruplex potest distingui. Est em̄ manꝰ pura sibi vendicans oīonis suffragium. Est em̄ manus excelsa seipsam extendens ad contemplationis fastigium. Est manus sinistra fugiēs in aduersis desperatōnis precipitium. Est manus dextera fugiens ⁊ de uitās in ꝑspis elationis vitiū. Primo ergo est manus dura sibi vendicans oationis suffragium. p̄s. Et retribuet mihi dñs scōm puritatem manuum meaꝝ in conspectu oculoꝝ eius. Iustus dñs ⁊ iusticias dilexit ideo scōz iusticiā homini retribuit q̄ enim seminauit homo hoc et metit. Sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

secundō puritatem manuū: qz sicut imundi
tia operū ipm offēdit sic mūditia ipm pla
cat z lenit: z ideo in cōspectu ocloz venire
dicūtur qui ad ipso mūda opera acceptan
tur Abacuth. 1. Mūdi sunt oculi tui ne vi
deas malum z respicere ad iniquitatem nō
poteris. Istam puritatem manuū habuit
beatissima virgo Canticorum. 5. Manus
illius tornatiles auree plene iacinctis. Qō
est tornatile solet esse planum et mūdum.
quod est aureū solet esse pretiosū qō est ia
cinctinum solet esse visui gratiosū Manus
ergo eius tornatiles qz eius opatiōes mū
de sine macula peccati, plane p euidentiā
facti nō struunose tergiuersatiōe versi pel
lis. auree qz pcēdētes ex radice charitatz
que virtutibus omnibus ancellit Grego.
Nichil habet virotis ramus boni opis ni
si de radice pdeat charitatis. plene iacin
ctis quia gratiose honestate sancte puersa
tionis Ecclesiastī. 24. Ego quasi vitis fru
ctificaui suauitatē odoris. Scōa est man⁹
excelsa scīpam extendens ad cōtēplatiōis
fastigiū Numeri. 33. Filij israel fecerunt
phase in manu excelsa videntibus cūctis
egyptijs et sepelientibus primogenitos
suos pcusserat dōs. Filij isrl sūt viri fide
les qui in manu excelsa p rectam fidem do
minū sunt videtes qui fecerūt phase qō in
terpretatur transitus. istud faciunt qñ trā
seuntes a curis et tumultibus huius secu
li se elongant quantū possunt et p modu
lo suo ad supne ptemplationis fastigium
se erigunt. pō. Accedat homo ad cor altū.
Tūc homo ad cor altum accedit qñ se su
pra se p cultū ptemplatiōis erigit Treno.
3. Sedebit solitari⁹ z tacebit qz leuabit se
supra se. primogenita egiptioz dicuntur
peccata originalia q̄ ex peccato primi pa
rentis ptracta. Tunc ergo dōs primogeni
ta egyptioz pcutit qñ peccata originalia
vel per generationis vel p regenerationis
lauachtū vel qōcunq; aliud sue gratie do
nū remittit. tunc aūt egiptij primogenita
sua sepeliunt qñ fideles carnem suam cuz
vitijs z cōcupiscentijs crucifigūt Gallath.
5. Qui aūt sunt christi carnem crucifixerūt
cum vitijs z cōcupiscentijs. Istam manum
excelsam p contemplationis cultū habuit
virgo maria. vnde de ipsa dicitur Cantico
rū tercio. Que est ista que ascēdit p deser
tum sicut virgula fumi ex aromatib⁹ mir
re z turris et vniuersi pulueris pigmētarij
Admirando dicit. que est ista. qz vere ad
mirabilis: vere laudabilis. que ascēdit p
desertū huius mundi. ascensiones em̄ in
corde suo disposuit. pō. Sicut virgula. qz
fuit gratilis pauptate. Erecta recta p in
tentionē. flexibilis obedientia z mie pieta
tē. et non, quecunq; virgula. sed virgula
fumi. fumus em̄ est residuum ignis. nō tñ
naturā igneam in se retinet vel custodit.
sic beata virgo et si ortū duxit a carnalib⁹
iudeis nichil tñ in se retinuit cōcupiscētie
carnalis. siue enim non fuerit cum peccato
originali concepta, sine concepta in origi
nali peccato: et postea mundata hoc modo
non diffinio qz sermo predicationis ince
dere debet sine scrupulo. hoc saltem certū
habemus q̄ in conceptione vnigeniti filij
sui fuit totaliter mundata sicut dicit Au
gustinus. Post ascensum virginis descen
dit in eam spiritussanctus mundans eam
et virtutem susceptuam verbi dei tribu
ens simul autem et generatiuam. sequitur
ex aromatibus per fragrantiam odoris.
myrre propter macerationem carnis. thu
ris propter eleuationem contemplationis
thus enim concrematum in altum conscen
dit. et vniuersi pulueris pigmentarij, pro
pter varietatem omnis gratie et virtutis
pō. Astitit regina a dextris tuis in vestitu
de aurato circundata varietate. Tercio est
manus sinistra fugiens in aduersis despe
rationis precipicium Genesis. 48. Cum
iacobo vellet benedicere filijs ioseph ef
fraim et manasse Cancellatis manibus po
suit dextram super effraim, sinistram super
manasse. p manasse qui interpretatur obli
uio signatur homo tribulationi exposi
tus qui videtur a deo oblivioni datus: sed
tunc verus iacob. id est christus manum si
nistram super ipsum caput posit quando
vel meritis examinando peccatum puniendo
ipm tribulationis exponit et illesum
a desperationis precipitio custodit. merce
demq; ei eternā pro pie toleratis thalib⁹
malis retribuit Aug⁹. 1. de cuitate dī Dūs
me deus aduersis rebus exagitat aut me
rita examinat. aut peccata castigat merce
demq; michi etiā pro pie toleratis malis
thalib⁹ seruat. Quid aduersitatis habuit
puerpera pariendo in presepio cum nō eēt
ei locus in diuersorio. quid fugiēdo in egi
ptum: q̄d reuertēdo de egipto. sed vt mul
ta alia pretermittam⁹ quid habuit afflicti
onis z doloris videns vnigenitū suū com
prehēdi. trahi cōspui flagellari. morte tur
pissima pdēnari. lancea z clauis cōfigi non
est facile exprimere. Tūc em̄ scōm ppheā
symeonis tuā ipsius etiam gladius ptran
sibit Luce. 2. Dolores em̄ quos in ptu es
durit lachrimam dulcis affectionis. Eccle
siasti. 24. Spiritus meus super mel dulcis
beatus bernardus. Cogita meriam que te
alliciat dulcedine sanctitatis. ipsa em̄ te te
nente nō corruis ipsa protegente non metu
is. ipsa duce non fatigaris. ipsa propicia ad
portū salutis peruenis. sequitur. Qui pun
git cor profert sensum. qui pungit calcari
bus frequentis exercitationis cor quantū
ad partē intelligentie vel cognitionis pro
fert sensū salutaris. nā qui nō est expertus
panca recognoscit. Natura em̄ potentem
ars facilem vsus promptū reddit. sic bea
ta maria non tam garrula vel ad loquēdū
promptula inseipa cōferendo que post mo
dum in medium pfert pserabat Luce. 2.
Maria aūt conseruabat omnia verba hec
conferens in corde suo. ibi dicit glo. Ma
ria non minus ore q̄ corde pudica. secreta
que nouerat nullis diuulgabat. se toto cor
de scrutans congruum tempus quo deus
hoc diuulgari voluit reuertenter expecta
bat conferens ea que viderat circa se acta
et que legerat in scriptura agenda. Sco
dedurit eam per montem excellentie sue
potestatis Abacuth. 3. Sup excelsa mea de
ducet me victor in psalmis canentem. vi
ctor est christus qui tanq̄ fortis et potens
in prelio superauit drabolum tanq̄ confi
denter residentem in atrio Luce. xi. Cum
fortis armatus custodit atrium suū in pa
ce sunt omnia que possidet iste victor bea
tam virginem super excelsa dedurit quan
do caput antiqui serpentis qui est excelsa
per superbiam humilitatis pede contriuit
Genesis tercio capitulo. Ipsa conteret ca
put tuum. et quia ipsa est eminentis pote
statis ad ipsam debemus recurrere in pe
riculis et aduersis. Beat⁹ bernardus. In
periculis in angustijs. in rebus dubijs ma
riam cogita inuoca nō recedat a corde nō
recedat ab ore. ipsam sequens non deuias
ipsam rogans non desperas. ipsam cogi
tans non erras. si forte ingruit tentatio
nis bellum in te sentias potestatis defe
ctum instanter pete virginis suffragiū. se
quitur in psalmis canātē. tūc in. pō. cecinit
qñ ex toto cordis affectū deū magnificauit
d. Magnificat aīa mea dōm. Non em̄ sicut
dicit ambrosius fuit incredula de oraculo
nec incerta denuncio nec dubis de exem
plo sed pia p voto. religiosa p officio. festi
na pro gaudio. in voce exultationis et con
fessionis dirit. et exultauit spūs meus in
deo saluatori meo. Tercio dedurit eam per
planū saple siue Vitaris. Sapiē. 6. In cor

fugit in passione vnigeniti sui sustinuit vt
dicit. Damascenus. sed qui suos desere
re in tribulationibus nescit. mīrem suā in
his aduersitatibus non deseruit et ideo in
desperationibus precipitium non corruit.
Nā z ipa apostolis recedētib⁹ a cruce dñi
nō recessit a qua dūs ipam respiciens vir
ginem iohānī virgini cmendauit Johis.
19. Quarto est manus dextra deuitans in p
speris elationis vitium. Cantico. 2. Dex
tra ist⁹ amplexabitur me. sicut p lenā ad
uersitas sic p dextrā pperitas designat.
que maior pperitas q̄ cū dictū est et spūs
sanct⁹ superueniet in te z virtus altissimi
obumbrat tibi. pdicatur futura esse mater
dei regina celi. reparatrix mundi. vides
m⁹ iñ qd rñdit. Ecce ancilla dñi fiat michi
scōm verbū tuū Luce. 1. O humilis vtili
tas. o vtilis humilitas. nec vtilitas humi
litatem expulit. nec humilitas vtilitatē ex
clusit. Ecce ancilla dñi. hec est humilitas.
Beatus bernard⁹ beatissime virginis pre
co precipuus et dulcis cytharedus. O hu
militas sublimis que intumescere gloria
nescit. nec sedere novit honorib⁹. sed quā
to maio: est humiliat se in solibus. Non est
magnū esse humilē in abiectione. sed prot
sus est raravirt⁹ humilitas honorata. hoc
est luminare qō minuitur in pūmatione.
Ecclesiastice 44. sequitur. Fiat michi fm
verbū tuū. vbi notatur vtilitas. fiat michi
scōm verbū tuū. vt fiat incarnatū verbū p
quod redimetur gen⁹ humanū. vnde hoc
exponēs beat⁹ bernardus dicit. fiat ei de
fiderij signū nō dubitationis iudicij quā
q̄ hoc ipm qō est fiat. possit orationis esse
verbum. nullus quippe orat nisi qō credit
et sperat. fiat ergo verbū qō erat in princi
pio apud deū. caro de carne mea. fs verbū
tuū fiat inq̄ verbū nō prolatum qō trans
eat. sed pceptū qō maneat. Sic ergo ma
nū dexteram tenuit. fm q̄ pmissū fuit. in
ps. et tenebit me dextera tua sequitur. Et
in voluntate tua deduxisti me vbi notatur
securitas ptect⁹. Et sciendum q̄ ipsam
dedurit primo per vallē misericordie siue
pietatis. scōo p montem excellentie sue po
testatis. tercio per planum sapientie siue
veritatis quarto per siccū ptinentie seu ca
stitatis. primo ergo dedurit eā dūs p val
lem pietatis Ecclesiastici. 22. pungēs ocu
lum deducit lachrymas. et qui punxit cor
profert sensū. pungens aculeo deuotionis
oculus cordis quātū ad partē pie affectio
nis deducit lachrymas ppassionis. Sic pu
gens dūs beate marie virginis oculum de

ruptio aūt facit primum esse deo concupiscentia aūt sapiētie deducet ad regnū perpetuū. Incorruptio beate marie virginis fecit primum esse deo vt in ipsa habitaret tanq̄ in templo sancto suo. beatus bernardus. Vere primam non solum voluntatez sed carnē suā sibi iungeret ac de sua virginis substantia vnum christum efficeret vel potius vnus christus fieret qui totus dei totusq̄ virginis esset. sequitur. concupiscētia dei sapientie deducet ad regnum perpetuum. Concupiscētia sapiētie id est christi qui est virtus et sapiētia dei fuit in beata virgine vt non solum diceret ip̄m diligere sed p amore languere. qō deducit eā ad regnum perpetuum. Sed notandum q̄ non dixit consideratio sapiente concupiscentia sapientie. alia em sapientia laudanda est que est in pia conscientia non illa solum que est in tenaci memoria. Unde Augustinus. 7. de ciuitate dei. Melius est habere bonam mentem id est conscientiam q̄ memoriā qualibet ingentem. nemo em malus est qui bonā habet mentem. Multi vero pessimi sunt memoria mirabili. tanto peiores quāto minus possent quod male cogitant obliuisci. Et sciendū q̄ p̄peter p̄iungit ista duo incorruptionē et sapientiā. Sapientia em luxuriā expellit luxuria vero sapientiā impedit et offendit. Un Augustinus in primo soliloquio querit sub p̄sona alterius. Nōne interdum te delectat mulier pulchra. pudica. morigera. litera. tantum etiam doctis afferens vt eā ocio tuo nō reddas onerosam. Respondit Aug⁹ y se. Quantumcunq̄ velis ipsam describere et bonis operib⁹ cumulare nichil michi tam fugiendū q̄ concubitum esse dei. nichil aliud em est qō magis ex arte dei virilem animū eiciat q̄ blandimenta illa mulierū et contractus ille corpoz̄ū sine quo mulier haberi non potest. Quarto deducit eā p siccum p̄tinentie virginalis. p̄ō Spiritus tuus bon⁹ deducet me in terrā rectā. In via recta seu terra est p̄silioz̄ semita. semita em est directus vie quantuz ad id consiliū qō est de eoz̄ p̄fessione virginalis p̄tinentie. Ista via est sicca vt dixi signata p virgam siccam que frōduit et floruit et fructū fecit. virga est virgo maria flos filius eius qui est flos odoriferus respectu insipientium. foliam prestans refrigerium respectu p̄scientium. fructus dulcis gutturi respectu perfectoz̄. Unde beat⁹ bernard⁹. Virga floruit sine germine virgo p̄cipit sine semine. nec virgis virore floris le sit emissio. nec marie pudorem sacri partus editio recte ergo pudica virgo maria. virgo mente. virgo corpore. virgo p̄fessione. Sic ergo in voluntate sua eam dñs deduxit per viaz sanctificationis pri. Thessalonicenſ. 4. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra sequitur et cuz gloria suscepisti me vbi describitur beatissima virgo a dignitate status. Suscepit enim eam Dominus primo tanq̄ exquirentem ad secreti reuelationem. secūdo tanq̄ peregrinam ad thalami introductionem. Tercio. tanq̄ fatigatam ad requiem expectamus quarto tanq̄ esurientem ad refectionem. preparatam. primo ergo suscepit eam dominus tanq̄ exquirentem ad secreti reuelationē. Ecclesiastici. quarto capitulo. Sapientia exquirentem se suscipiat et preibit in via iusticie Sapientia est filius dei. exquirens est eius genitrix que ipsum exquisiuit id est exquisite quesiuit primo i cubiculo per secretam contemplationez. per vicos per consiliorum agressionem. per plateas per mandatorum executionez ad mōtem mirre per mortificationem carnis ad collem thuris per fragrantem oratiōnem Sic ergo beata virgo maria christum exquisiuit christus autem ipsaz suscepit osculis in familiare colloquium. in amplexum in conuiuium indissolubile vinculum vt haberur Canticorum octauo. Pone me vt signaculum super coz tuum. Sic ergo sapiētia exquirentem se suscipit sequitur et preibit in via iusticie. In via iusticie preuiit quando nobis vt ipsum rogaremus precepit Luce. xi. petite et dabitur vobis querite et inuenietis pulsate. et aperiet vobis sed hoc est in via iusticie iusti est em vt petentes accipiamus qō inuenti est nobis vt petamus Luce. xi. Pater vester celestis dabit spiritum bonum petentibus se. hic est pater qui omnia scrutatur et sic facit ad secretorū reuelationē. i. Chorinteoz̄. 2. Spiritus omnia scrutatur etiam p̄funda dei Secundo suscepit eam tanq̄ peregrinam ad cubiculi introductionem. peregrinam dico qz sicut dr. 2. Chorinteoz̄. 5. Cūm duz sumus in hoc corpore pegrinamur a deo. istam ergo pegrinationem suscepit ad introductionem cubili p̄s. Transibo in loc̄ū tabernaculi admirabilis sed posset queri per quos transibis et quo transibis potest̄ respondere transibo ordinem patriarcharum a quibus fui f̄m generationis lineaz ppagata. transibo ordinem pphetaz a q̄ bus fui futuroruz p̄sagio nunciata. transibo ordinem apostoloz̄ quibus fui familiari conuersatione sociata transibo ad ordinē martiz quib⁹ fui p̄simili martirio coequata transibo ordinem confessorum quibus fui diligenti studio comparata. transibo ordinem virginum de quoz̄ collegio fui virgo virginum p eminentiam predicata transibo ordinē angeloz̄ sup quos ero in celis exaltata. Exaltata est enim sācta dei genitrix sup choros angeloruz ad celestia regna. sequitur. in locum tabernaculi admirabilis qz nec oculus vidit nec auris audiuit nec in coz hois ascendit que ibi dño genitrici sue gloriosissime p̄parauit. i. Cho. 2. In illo em tabernaculo ipam in cubiculū introduxit quod signatū est Hester. 4. c. vbi dicitur q̄ introduxit. Hester regnam in cubiculum suū et adamauit eam sup omnes mulieres. Tercio suscepit eā tāq̄ fatigatā ad requiē expectatā. Unde de ipa p̄t exponi quod dr in p̄s. Suscipe me dñe f̄m eloquium tuū et viuā et nō confundas me ab expectatione mea. Dñe qui potens es venientem suscipere oneratuz recreare laborantem reficere suscipe f̄m eloquium tuum in quo dignatus es discere Uenite ad me oēs qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Math. xi. Lumē vite et glorie sequitur. et non confundas me ab expectatione mea. ista expectatio est requies futura et predita virtute spei spes enim est expectatio future beatitudinis ex gratia dei et meritis p̄uentens. Ab ista expectatione beata virgo nō confunditur qñ in eterna requie colloquatur et si em in ūris inferioribus requies queritur in sola tamen hereditate dñi inuenitur Ecclesiastici. 24. In omnibus requiez quesiui et in hereditate dñi morabo. Inquietū est enim cor meum domine donec requiescat in te vt dicit aug. in libro p̄fessionū. Quarto suscepit eam vt esurientē ad refectionē p̄paratā. Prouer. ix. Qui suscipit alas sapiēs est. fructus iusti lignū vite ille sapiens animas suscipiens est christus qui eas suscipit sicut dicit glo. vel vt doceat errātes vel cōsoletur tristes vel bonis temporalib⁹ sustentet et venientes ad remedia salutis ducat. vel pastore destitutos gubernet et sic plures ad se cōtrahat et p̄trahat Canticoz̄. i. Trahe me p⁹ te curremus in odore vnguentoz̄ tuoz̄ sequitur. fructus iusti lignum vite fructus. i. merces iusti est lignū vite id est p̄ceptio beatitudinis eterne Apocalipſ. 2. Uincenti dabo edere de ligno vite quod est i paradiso dei mei vbi dicit glosa. q̄ talem p̄ponit xp̄m qui valet cōsolationē eoz̄ quib⁹ tribulationes ingruunt. xp̄s em p̄seueranti est lignū vite et robur et vmbraculum et dans fructū et sanguinem suū et hoc maxime in futuro. Tunc em maxime dicetur comedite amici mei et inebriamini charissimi. Illi em inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue et torrēte voluptatis tue potabis eos Sic ergo dominus suscepit beatissimam virginem. sed cū gloria adimpleretur Isa. 35. Gloria libani data est ei decora carmeli et saron. Libanus interpretatur candidatio. Carmelus interpretatur sciētis circumcisionis. Saron interpretatur cantans tristiciam. Gloria ergo libani data est beatissime virgini p̄pter eminentiam continentie virginalis. decor carmeli: p̄pter excellentiam cognitionis sapientie salutaris. Decor saron p̄pter latā tolerantiā martyrū et si non corporis tamen mentis: propter quod innitās ipsam ad palmam ponsus dicit Canticorum. 4. capitulo. Uenī de libano sponsa veni de libano veni coronaberis Coronā aurea sup caput ei⁹ expōsio signo sanctitatis vt sit regina illius regne ciuitatis vbi sicut dicit Augustin⁹. 2. De ciuitate dei. Ubi est p̄cordia veritas. vbi dignitas sanctitas: vbi pax felicitas. vbi vita eternitas Ad quam nos perducere dignetur q̄ viuit et regnat in secula seculorum Amen.

¶ De sancto Bernardo Sermo primus.

Qui vas auri solidum et ornatum omni lapide pretioso Eccle. In verbo p̄posito cōmendatur beatus Bernardus a duobus primo a securitate conscientie interioris cum dicitur. Quasi vas auri solidum Secundo a splendore conuersationis exterioris cum dr ornatū omni lapide pretioso. Sciendum est q̄ beatus Bernard⁹ fuit vas pretiosum. vas musicum. vas aureum vas solidum. primo fuit vas pretiosum p̄pter continentiam sapientie salutaris. p̄uerbiorū viceſimo: Est aurū et multitudo gemmaz: et vas pretiosū labia scientie id est sapientis seipsū scōz formā et regulā scientie dirigentis. auro et gemmis et vasi comparātur labia scientie ista enim inter temporalia preciosa reperiuntur. non tñ ad valorem sapientie attingunt sed ab ipsa portius superantur p̄uerbiorū. 3. Pretiosior est cunctis opibus et omnia que desiderantur huic non valent cōparari. talia fuerunt labia beati Bernardi vt sibi cōpe-

tot id ps. Os iusti meditabitur sapientiaz et lingua eius loquetur iudiciū et ideo cō paratur auro. ppter premium auree mul titudini gemmaz propter premiū aureole. in qua tot erunt gemme quot anime fu erunt per ipam eruditre. vas preciosum ōr propter glorificationē corporis in eterna beatitudine. Dominus em coronauit eum gloria quantum ad aureā: et honore ān tum ad aureolam. et constituit eum super opera manuum suarū id est celoꝝ quantū ad corporis glorificationē. celi em ab ope re suo habēt existentiā t naturā ps Opera manuū tuarū sunt celi. Secundo fuit vas musicum ppter opitulamen vel decantati onem superne iocunditatis. Ysaie. 22. Su spendam super eum omnem gloriā dom mee et patris eius. Uasoz diuersa genera oīe vas paruulum a vasis craterarū vsq ad oīe vas musicoz. Pater istius egregij cōfessoris et cuiuslibet fidelis est pater no ster celestis cui dicimus in dominica ora tione. pater noster qui es in celis. Christ em gloriā domus patris eius super eum suspendit. Primo gloriam decoris in nito re conscientie. 2. Chozinthe. 1. Gloria nra hec est testimoniū conscientie nostre. Se cundo gloriā honoris i odore bone fame. Genesis 27 Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni benedixit domin⁹. Tercio glo riam iocunditatis in eterna remuneratione Ecclesiastici. 45. Corona aurea super caput eius signo sanctitatis. gloria honoris et opus fortitudinis desiderio oculoꝝ ornata. Ista triplex gloria per vasa signa tur et quia sicut ex vase hauritur dulcedo iocunditas. ista autem iocunditas in tri bus consistit. Primo in subiectione reuerentie respectu sūme maiestatis t hoc quā tum ad gloriā virtutis Mathei. 19. Sinite paruulos venire ad me talium em est regnū celoꝝ Cassiodorus. Ad te dñe nemo se erigendo peruenit sed potius humiliatus ascē dit. 2 cum altissimus sis primoꝝ redderis supplicatione curatis. Secūdo cōsistit in dulcedine sūme bonitatis et hoc quantū ad gloriam concupiscibilis et hoc notatur cum dicitur a vasis ceterarum. tunc enim erit celix in manu domini vinum⁹ plen⁹ id est pure iocunditatis qui nunc est ple nus musto multiplicis afflictionis quando comedent amici et bibent et inebriabū tur charissimi. inebriabuntur em ab ubertate domus sue et torrente voluptatis sue potabis eos. Tercio erit ista iocūditas in claritate prime veritatis t hoc quantū ad gloriam rationabilis iste em fuit vnus de cytharedis quos vidit Johānes in apoca lipsi. Vidi hītes cytharas dei. i. proclamā nouī et vete detestamēti. Et hoc ē qō sequ tr cantabant canticum moisi. hoc dicit quan tum ad vetus testamentum et canticum a gni. hoc dicit quantum ad nouum et est tri plex carmen quod cantatur istis cytharis. Primum est ad mirationis propter magni tudinem creature vel creatoris et hoc est quod sequitur. magna magna sunt opa mirabilia opera tua domine. Secūdum car men est timoris ppter penā reproborum et hoc est quod sequitur. quis non timebit te domine. Tercium carmen est laudis ppter gloriam electorum. vnde sequitur quis non magnificabit nomen tuum. isto sancto competit quod dixit Hieronimus. Hic est dauid simphonides noster q christum lira predicauit qui ecclesiam. iunxit et christū ecclesie vniuit. sanctarumq; animarum dulce cecinit epitalamium. Tercō fuit iste sanctus vas aureum ppter mace rationem ppriū corpis Genesis. 24. Pro lariosq; abrahām vasis argenteis et aureis ac vestibus dedit rebecce pro munere. In hac autoritate ornatus anime rationalis ostenditur q avero puer abrahe id est chri sto ornatur et hoc tripliciter. Primo enim ornatur cōscientia decore multiplicis vir tutis Prouer. vlti. Stragulatam vestem fecit sibi. bissus et purpura vestimentum eius hec vestis stragulata est varietas vir tutum qua ornatur conscientia quam de bemus custodire cum omni solicitudine Apoca. 16. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. sed qui dam sunt fatui ribaldi qui cum fuerint in ebrietate deludunt vestimēta sua cū taxillis et postmodum affligunt⁹. egestate et mi seria in die frigoris. sic quidam cum fue rint inebriati vino concupiscentie carnalis vel cuiuslibet libidinis peccati amittūt vestem innocentie baptismalis v el gratie penitentialis. quam prius desiccans mul tiplicibus peccatis reintegrauerant t con fuerant aeu confessionis tales sicut homi nes in honesti a nuptijs expelluntur et in tenebras proiciuntur Math. 22. Secundo ornatur corpus macerationē carnis et hoc notatur cum ōr. ptulit vasa aurea. in pal lore enim auri signatur maceratio carnis ps. Posteriora dorsi eius in pallore auri. posteriora dicit quia est vtilitas carnis q debet postponi. et est vtilitas spūs que ōr preponi Philipē. 3. Que retro sunt oblis

scens. ad ea que priora sunt me ipsum extē dens ad destinatum persequar ad brauiū supne vocatiōis. Ex multi sūt hodie holes mōstruosi qui hīt oculos a posteriori non anteriori. nō em cogitāt q sunt spūs ex tan tum que sunt carnis. Tercio ornatur os di scretione sermonis. t hoc notatur cū dr. q protulit vasa argētea. Argentū em est pul chrum et est sonorum. Prouerbiorum. 10. Argētū electū lingua iusti. verba ex labijs iusti sapientis pcedentis dicūtur argen tum electum qz dulcis et sonora. Ecclesia. 6. Uerbū dulce multiplicat amicos et mitti gat inimicos. Item qz chara et preciosa. i. Regū. 3. Sermo dñi erat pciosus. Item qz pura et purgata. ps. Argentum igne exa minatū terre pbatū t purgatū septuplum Sed quotumdam argentū versū est in sco riam Ysaie. 1. Eoz scilicz qui nō hīt verba casta et honesta. sed leuia et turpia de quo Seneca. A verbis turpibus abstineto eo rū em licentia impudicitiā parit. Quarto fuit iste sanctus vas aureum ppter mace rationem ppriū corpis Genesis. 24. Pro lariosq; abrahām vasis argenteis et aureis ac vestibus dedit rebecce pro munere. In hac autoritate ornatus anime rationalis ostenditur q avero puer abrahe id est chri sto ornatur et hoc tripliciter. Primo enim ornatur cōscientia decore multiplicis vir tutis Prouer. vlti. Stragulatam vestem fecit sibi. bissus et purpura vestimentum eius hec vestis stragulata est varietas vir tutum qua ornatur conscientia quam de bemus custodire cum omni solicitudine Apoca. 16. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. sed qui dam sunt fatui ribaldi qui cum fuerint in ebrietate deludunt vestimēta sua cū taxillis et postmodum affligunt⁹. egestate et mi seria in die frigoris. sic quidam cum fue rint inebriati vino concupiscentie carnalis vel cuiuslibet libidinis peccati amittūt vestem innocentie baptismalis v el gratie penitentialis. quam prius desiccans mul tiplicibus peccatis reintegrauerant t con fuerant aeu confessionis tales sicut homi nes in honesti a nuptijs expelluntur et in tenebras proiciuntur Math. 22. Secundo ornatur corpus macerationē carnis et hoc notatur cum ōr. ptulit vasa aurea. in pal lore enim auri signatur maceratio carnis ps. Posteriora dorsi eius in pallore auri. posteriora dicit quia est vtilitas carnis q debet postponi. et est vtilitas spūs que ōr preponi Philipē. 3. Que retro sunt oblis scens. ad ea que priora sunt me ipsum extē dens ad destinatum persequar ad brauiū supne vocatiōis. Ex multi sūt hodie holes mōstruosi qui hīt oculos a posteriori non anteriori. nō em cogitāt q sunt spūs ex tan tum que sunt carnis. Tercio ornatur os di scretione sermonis. t hoc notatur cū dr. q protulit vasa argētea. Argentū em est pul chrum et est sonorum. Prouerbiorum. 10. Argētū electū lingua iusti. verba ex labijs iusti sapientis pcedentis dicūtur argen tum electum qz dulcis et sonora. Ecclesia. 6. Uerbū dulce multiplicat amicos et mitti gat inimicos. Item qz chara et preciosa. i. Regū. 3. Sermo dñi erat pciosus. Item qz pura et purgata. ps. Argentum igne exa minatū terre pbatū t purgatū septuplum Sed quotumdam argentū versū est in sco riam Ysaie. 1. Eoz scilicz qui nō hīt verba casta et honesta. sed leuia et turpia de quo Seneca. A verbis turpibus abstineto eo rū em licentia impudicitiā parit. Quarto fuit iste sanctus vas solidū p constantiam perseuerantie finalis. 2. Thi. 2. In magna domo non solum sunt vasa argentea et au rea sed etiā fictilia et terrea t hec quidem in contumeliam illa vero in honorem. Ma gna domus est ecclesia id ē electi qui sunt in honorem superne retributionis. et va sa fictilia terrea id ē reprobi qui sunt in cōtumeliam dānationis. Electi ergo dicū tur vasa aurea quia ponderosa p morum grauitatem. preciosa p sapientiam. solida per constantiam et perseuerantium finalē sed mali dicuntur vasa fictilia quia leuia per inconstantiam. quia vilia per ignoran tiā quia fragilia per culpam. Trenoz. 4. Filij syon inclyti amicti auro puro quomo do reputati sunt in vasa testea opus manū figuli. Quondā em solebat hīe dñs in ec clesia sua vasa aurea quantū ad prelatos et subditos. sed modo habet vasa fictilia qō signatum est in statua quā vidit nabucho donosor Danielis. 2. capitulo. Eius em ca put erat ex auro optimo. pect⁹ vero et bra chia de argento. venter t femora ex ere ti bie vero ferree. pedū autem quedam pars erat ferrea. quedā fictilis. Similiter si in spiciamus modo ad institutores religio num inueniemus capita aurea. si respicia mus ad pedes id est ad eoz successores in ueniem⁹ q qdā pedū ps ē ferrea q dā fictī lis. Quidā em sunt ferrei qz duri ad correctionem quidā sūt fictiles quia imbeciles ad labores fragiles ad sustinendum ori mis rigorem. sequitur. ornatū omni lapide preciosō. in quo commendatur beatus ber nar. ab honestate puersationis exteriorīs Sciendū ergo q beatus bernardus primo fuit ornat⁹ ornamento iaspidis id est fidei se ad virorē operis extendentis. Unde sup illud Apocalipſ. 21. Primum fundamentū iaspis dicitur q iaspis est lapis viridis co loris viroꝝ em fidei immarcescentem signās vel iaspis est fides sanctoz non marcescēs sed ad virorē operis se extendens. et recte iaspis per quem fides signatur. vt dicitur in glosa. intelligitur primum anime funda mentū siue ornamentum. sicut dicitur Ihe breoz. xi. Fides est substātia id est funda mentū rez sperandarum. et recte dicitur fundamentum esse qz sine fide impossibile est placere deo. sed iaspis iste dicitur viro rē habere quia fides se debet per virorem operū extendere vel ostendere Jacobi. ii. Fides sine operibus mortua est Gregori. A me fide discrepat qui opere non concor dat. Isto ornamēto iaspidis fuit ornatus beatus bernardus. i. Machabeorum. 2. Princeps et clarissimus et magnus eo in hac ciuitate et ornatus filijs et fratribus. Fides facit hominem principem intellectū in obsequium christi. captiuando. clarissi mum facit ppie illuminationis radijs il lustrando magnum facit ad diuinoz fasti gium erigiendo. et hec dicuntur quantum ad fidei substantiam. Sequitur. ornatus filijs et fratribus. quantū ad fidei virorez id est operationem bonam. Sciendum q bona opera dicuntur filij inquantum egre diuntur ab arbitrij libertate fratres dicū tur inquantum digni sunt eterna remune ratiōe Apocalipſ. 14. Opera eorum sequū tur illos. Recte ergo beatus bernardus di citur fuisse ornatus filijs et bonis operib⁹ vel ad litteram. filijs id est christi fidelib⁹ qui dicuntur eius filij inquantum fuerunt cum eo viuentes super eadem regula fidei Secundo fuit ornamēto saphiri id est spes se ad altitudinem premij erigentis. Unde Apocalipſ. 21. Secundum fundamentum saphirus. ibi dicit glos. saphirus est simi lis sereno celoqui percussus radijs solis ardentem emittit fulgorem et signat arti tudinem conuersationis est in celis qui a vero sole percussi ardenti us eterna q rūt t alios q rere docēt dicētes puersatio nostra in celis est hic recte signa tur ornamentum spei. et hic saphirum vt dicitur in glosa. Ipse enim similis est sere no celo propter elevationem intentionis. ardentem emittit fulgorem propter ardo

pem afflictionis. probatio experientie diuinorum beneficiorum operatur spem eternationis desiderij ad expectationē supernorum. et sequitur. Spes autem non confundit. quia charitas dei diffusa est in cordibus nostris p spiritum sanctum qui datus est nobis Romanorum. f. capitulo.

Hoc dicitur quantuz ad feruorem affectionis. Hec est gemma scilicet spes de qua dicitur. Prouerbiorum decimo septimo. Spes gratissima expectatio prestolantis.

Hac gemma fuit ornatus beatus bernardus. ornauit enim eum dominus per eternam predestinationem. z ornauit eum per futurorum certam expectationē. stola glorie induit eum per iocundam retributionē Tercio fuit ornatus ornato calcedonij id est charitatis aduersa fortiter tolerantis. Unde glosa. super illud Apocalipsis vicesimo primo capitulo. Tercium fundamentum calcedonius est. Calcedonius pallentis lucerne colorem habet in obscuro lucet omnibus sculpentium argumentis resistit radijs solis exrandens paleas ad se trahit in quo signatur charitas cuius est quadruplex proprietas illis quattuor proprietatibus calcedonij respondentes vt habetur Epheseos tercio capitulo. In charitate radicati et fundati. vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit longitudo latitudo sublimitas et profundum.

Longitudo charitatis est in mortificatione proprij corporis vt spiritui subdatur. z hoc est quod subditur de calcedonio q colorem pallentis lucerne habet Gregorius Dum pallor in vultu respicitur. virtus pasefacta laudatur. Secundo consistit latitudo charitatis in relevatione indigētie proximi. vt a solo deo premietur Ut habetur Mathei sexto capitulo. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua z hoc est quod dicitur de calcedonio q in obscuro lucet. Tercio consistit sublimitas charitatis in forti tollerantia aduersorij. ne tribulationibus frangatur. 1. Chorinteoz. 13. Charitas oia suffert omnia sustinet. et hoc est qđ dicitur de calcedonio q omnibus sculpentium argumentis resistit. Quarto consistit profundum charitatis in dulci comportatione peccatorum vt ad penitentiam conuertantur Augustinus de laudibus charitatis. Charitas in aduersitatibus tolerat in psperitatib⁹ temperat. in duris passionibus fortis. in bonis operibus hilaris. in tentatione tutissima. in hospitalitate liberalissima. inter veros fratres letissima inter falsos patientissima. hoc lapide fuit ornatus beatus Bernardus. Ecclesiastici. 21. Ornamentum aureū est charitas que habenti dicitur esse doctrina. ipsa em est omniū magistra Augustinus. Ille totum habet et quod latet et quod patet in diuinis sermonibus qui charitatez tenet in moribus Quinto fuit ornatus ornamento smaragdi id est virginitatis corpus eius immaculatum et integrū conseruantis. Smaragdus est lapis magne viriditatis ita q omnes herbas et frondes viriditate superat et q circumfusum aerem viridem reddat. huiusmodi diuersa sunt genera sed preciosius inueniturin sicilis terra deserta. hos lapides custodiunt grifes animalia habentia quatuor pedes admodum leonum quibus currunt super terram et alas sicut aquile quibus per aerem volant et custodiunt illos lapides nō tibi sed hominibus quibus auferunt eos contra istos grifes pugnat et masculus populus. id est est homines vnicum oculum habentes et auferunt ab eis. per smaragdum qui ē gratie viriditatis signatur virginitas que a deo et angelis est grata et accepta. preciosa autem virginitas reperitur in terra deserta id est in carne per abstinentiam macerata hanc volunt auferre grifes id ē demones. vnde de beato bernardo legitur. q cum mulier intrasset lectum eius volens cognosci ab eo ipse exclamauit latrones. vnde ipse fuit de populo elemosinarum habentium vnum oculum quia non ad terrena sed a solum deum conuertebat totum desiderium et affectum. et ideo bene defendit illum lapidem preciosum qui erat eius ornamentum. nunquid obliuiscetur virgo ornamenti sui et sponsa fascie pectoralis sue. Hieremie. 2. Ipse non debuit obliuisci vt agnum in eterna beatitudine cum alijs virginibus possit sequi. Ad quam beatitudinem nos perducere dignetur.

De sancto bernardo. Sermo secundus.

Deditilli coz ad precepta et legem vite et discipline. Ecclesiastici. decimo nono. In verbo proposito commendatur beatus bernardus a tribus. primo ab obseruatione mādatoz cuz dicitur. dedit illi coz ad p̄cepta. Scōo ab aggressione consilioz dei. cuz dicitur. et legem vite. Tercio a regula et informatione. cum dicitur. disciplinę. Quantum ad primū sciendum q

obseruantis mandatoz valet ad tria. primo ad declinationez vitioz. scōo ad cognitionē secretoz. tercio ad executionē operū bonoz. Prima ergo obseruantia mandatoz dei valet ad declinationem vitioz. Ecclesiastes. 8 Qui custodit precepta nō experietur quicq̄ mali. bona est ergo p̄ceptoz obseruātia p ēm vitā malox experientia Fatuus esset qui vellet experiri vtrū verum sit qđ ommuniter dicitur q venenū potando se interficit. sed longe magis fatuus est q vult experiri vtrū verū sit qđ dr q peccatū mortale ad mortē eternā p̄ducit cede ergo temeritati experiendi male et crede solidi tati eloquij diuini. Numeri. 16. dicitur. q dathan et abiron fuerunt inobedientes p̄ceptis moysi que precipiebat ex ore domini. terra ipos viuos absorbuit. vnde ibi legitur. Dirupta est terra sub pedibus eoz et aperiens os suum deuorauit illos cum tabernaculis suis. z vniuersa substātia eoz descenderunt viui in infernū Cū ergo oppositox eadē sit disciplina cū inobedientie puersitas ita sit dānosa ppēdere potes ab oppositis obedientie humilitatis fructuosa Beatus ergo bernardus videns q non est tutum vicino cohabitare serpenti mundū fugit z ad claustrū se transtulit ibi ad vnguē mādata dñica obseruauit Eccle. 8. Ego os regis obserua z p̄cepta iuramēti dei. illox obseruamus ora a quibus recipere solē salutifera z fructuosa documēta propter hoc ergo beat⁹ Bernardus. os christi regis diligenter obseruauit q hinde mel z lac suscipiebat que postmodum in ecclesia dñi refundebat. 1. ac simplicioris doctrine quantum ad nutrimentum minoris. mel quod ē penetratiuū subtilioris doctrine quantum ad solidamentum maioris sic ergo beatus bernardus os regis obseruauit. sequitur. et precepta iuramenti dei. p̄cepti dei precepta iramenti dicuntur q sicut illud quod iuram⁹ inuiolabiliter seruamus. ita precepta dei inuiolabiliter custodire debemus. Scōo valet obseruantia mandatorum ad cognitionem secretorum. ps. Preceptum domini lucidū illuminans oculos. nec mirū si p̄ceptum domini est lucidum cuz procedebat ab eo qui est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundū Johis. Omnis effect⁹ habet aliquā assimilationem ad suam causam et ideo non est mirum si precepta habeant virtutē illuminatiuam cum p̄cedāt ab illo qui sol⁹ habet immortalitatē et lucem habitat in accessibilē. 1. Thimoteo. 6. Ut sic per participationez diuini luminis peruenim⁹ ad perceptionē diuine immortalitatis Beatus ergo bernardus precepta domini seruauit et per hoc ad cognitionē secretoz peruenit Ecclesia. 29. Pone thesauz tuum in preceptis altissimi z p̄derit tibi magis q̄ aurum. illud ad litteram verum est nichil em beato bernardo p̄fuisset si omne aurum huius mundi successoribus congregasset. imo potius phabiliter obfuisset forsitan enim illud reliquisset hominibus ingratis qui illud expendisset in dispendium sue salutis. z longe potiora reliquit et ligauit filijs et successoribus suis ipse enz claustralibus legauit ex constitutione monachica in informationem morū. ipse legauit secularibus ex virtute diuina. ostensionem miraculoz ipse legauit scolaribus ex sapientia sibi data et industria p̄pria copiam librorum. ad exercitationem studiorum. Hic est ille beatus diues qui inuentus est sine macula. qui post aurum non abiit. Nec sperauit in thesauris pecunie. Ecclesiastici. 31. Sequitur. Quis est hic et laudabimus eum. hic em beatus bernard⁹ ipm enz iam dem⁹ quia ipe est laudabilis et in secula gloriosus. Tercio valet obseruantia mandatorum ad executionz agendoz. Leuitici. 25. Custodite precepta mea et facite ego dñs em q̄ sanctifico vos. Tria dicit Custodite precepta mea per iugē animi meditationem z facite ea per strenuam operis executionē. tercio ponit sequentē utilitatem enim dominus qui sanctificat vos per interiorem scilicet iustificationē. Primo ergo debemus custodire mandata dei per iugem cordis meditationem. Debem⁹ esse sicut animalia munda lege quia debemus vngulam. diuidere per discretionem et ruminare per cōtinuam mēditationem vt sic offeramus nosmetipsos hostiam viuentem deo placentem. Roma. 12. Debemus etiam mandata dei nō solum custodire sed etiam facere seu opere implere vnde dicit et facite ea. quando enim cognitioni et predicationi coniungitur opus tunc auditur in diuinis auribus dulcis melodia sed q̄ operatio a cognitione et predicatiōe disiungitur dulce melos in diuinis auribus non auditur Unde quī tuncunq̄ corde chytare tendantur melos non resonat. nisi arte dictante manu tangantur. ppter hoc apostolus paulus cordam chytare sue tenebat et arte spiritus sancti dictante manu tangebat et ideo dulce melos in diuinis auribus resonabat.

Chotinteor. 9. Castigo corpus meū ⁊ in seruitutem redigo ecce extensio cordaruꝫ sic curro non quasi in incertum. sic pugno non quasi aerem verberans. in quo notat boni operis fructum. Ecce arte spiritussā ⁊ dicitur percussio digitoꝝ. Ne forte cū aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. minus dicit et plꝰ signat sciebat em̄ q̄ non reprobus sed electus et preelectus grat ⁊ ideo dulce melos suę predicationis in dei auribus resonabat ita q̄ ꝓpter melodiaꝫ suę predicationis. raptus fuit vsq̄ ad tertium celum siue in corpore siue extra corpꝰ nescio deus scit. et ibi ideo diuinaꝫ chyta rā suā chytara dulcius resonantem audiuit audiuit em̄ arcana v̄ba que nō licet homini loqui. 2. Chorinteorum. xij. capi. Sic beatus bernardus fuit peritus chytaredꝰ dñi in sono tube in psalterio et cythara in tympano et choro in cordis ⁊ organo diꝫ ꝑmendauit. Ipse em̄ specialis symphonides christi dulce epitaphium nuptiarum sponsi et sponse christi et ecce super cantica canticoꝝ suauissime decantauit ipse em̄ fuit gemula carbunculi in ornamento auri et ꝓparatio musicaꝫ in conuiuio vnii ipse em̄ carmen nuptiale coniunctionis x̄pi. et ecclesie stilo lucidissimo super cātica cāticoꝝ descripsit in q̄bus nuptiis x̄ps aquā in vinum mutauit quādo insipidita s corticis litteralis in dulcedinem intelligētie spiritualis mutata fuit. in qua est manna dulcedo spiritualis delectationis. Et ideo spiritualis ioculatores libenter conueniunt ad illas nuptias ⁊ ꝓgregantur in istis nuptiis ioculatores enim̄ non libenter conueniunt ad illas nuptias in quibus vinuꝫ reperiri non possunt vnde dicitur. q̄ nō sites non sunt ioculatores q̄ ibi non sunt vites. Secundo cōmendatur beatus bernardus ab aggressione cōsiliꝰ cum dicitur ei legem vite. Sciendum est q̄ lex consiliorum dei est puritate gratiosa claritate radiosa vtilitate fructuosa. Ꝺ dico ser consiliꝰ dei est puritate gratiosa Sapi. 18. Inclusos custodiebant filios tuos per quos incipiebat incorruptum legis lumē seculo dari. Magna fuit cura beato Bernardo et alij sanctis patribꝰ homines dissolutos a lasciuis seculi ⁊ reuocare et ad religionem attrahere et in tuto claustri ꝑ sidio clausos custodire recte clausꝝ vocatur ad tutū presidium. Tutiꝰ est em̄ clausꝝ q̄ castrum suauior est tunica ordinis q̄ lorica militis tollerabilior est obedientia abbatis vel prioris q̄ violentia regis vel imperatoris ꝓpter q̄ dicit inclusos custodiebant sanctos tuos sequitur. Per quos incipiebat incorruptū seculo dari. Ꝺupler distinguit lex nous et vetus. Lex vetus fuit lex corruptionis lex nous est integritatis et incorruptionis. In lege enim veteri cum lugubis vt crescerent et multiplicarentur et repletur terram inungebatur. sterilis in lege veteri maledicebaꝫ. sanctis patriarchis vt haberent simul plures vxores permittebatur. homini etiam vt acciperet vxorem fratris mortui suscitaret semen fratre mortuo ꝓcipiebatur que omnis sine carnis corruptione non obseruabantur. sed corruptum legis īmē innouit q̄n christus enuchos qui se castrauerūt ꝓpter regnum celoꝝ ꝑmendauit consilium altissimi de virginibus per totam ecclesiam preceperunt. quando vox turturis in terra nostra audita est Canticoꝝ. 2. Turtur est auicula casta que vno compare q̄n illum amiserit, alium non admittit. solitaria incedit gemitum p cantu emittit super ramos aridos arborū residere consuevit. vt sic instruaris exemplo auicule caste virgulta vitiorum virentia vacare. hanc incorruptionez legis beatus bernardus in semetipso custodiuit. custodiendam predicauit. et in libris suis seruandam esse conscripsit. Scdo lex ꝑsiliorum dei est claritate radiosa. Proverbioꝝ. 6. Mandatum lucerna est et lex lux via vite increpatio discipline. Lucerna est lux in tenebris. vos scitis quando candela in lucerna ponitur lux eius nō ita in sua puritate cernitur sicut cum ex lucerna exultabitur sic obseruatio mandatoꝝ secum compatitur possessiones rerum dilectionem proximorum. filiorum et filiarum. libertatem proprietatū voluntatum. sed cum possessio rez in paupertatem. dilectio proꝝ in castitatē. libertas voluntatum in obedientiam commutatur. tunc lumen a lucerna extrahitur et ꝑ puritatem sua cernitur. Hec est lex domini īmaculata conuertens animas. sequitur. in predicta auctoritate. Via vite increpatio discipline. Qui ergo vult peruenire ad vitam obseruet viam scilicet increpationez Job. 5. Increpationem dñi ne reprobes filius tuus esset infirmus qui reprobaret ferrum medici per quod apostema sciditur fames cū citur. apostema curatur. Unde in auctoritate sequitur. ipse vulnerat et medetur. Tertio lex consiliorum dei est vtilitate fructuosa. Prouerbiorum. 15. Lex sapientis fons vite vt declinet a ruina mortis. Bene ergo est lex consiliorꝝ dei vtilitate fructuosa ꝑ quā declinatur mortis ruina ꝓpter hoc beatus Bernardus lubricum carnis in mundo perpendit et ideo pedes suos statuere super solidam petra claustralis custodie decreuit. ne compelleretur plangere carnis lubricum et hoc ad modum illoꝝ de quibꝰ Trenoꝝ. 4. Lubricauerūt vestigia nostra in itinere plateaꝝ nostrarum ipse tacula tentationū dyaboli preuidit. ⁊ ideo ipse tāta sollicitudine declinauit. Ecce gressus. Jacula minus ferūt que preuidētur ipse etiā rethica cupiditat; recognouit et ideo ad frugem melioris vite volauit. Proverbioꝝ. 1. Frustra iacitur rhete ante oculos pennatoꝝ. Ades habent oculos q̄ bus rethia vident. habent pennas quibus volando ipsa deuitāt. sic nos oculis discretionis debemus peccata et pericula prouidere et pennis virtutum volando vitare Tercio ꝑmendatur beatus Bartholomeꝰ regula ⁊ informatione morum cum dicit et discipline. Sciendum ergo q̄ disciplina valet ad tria primo em̄ culpam ꝑ correctionem excludit: scdo gratiam iustificantem adducit. tercio ad gloriam eternam perducat. primo ergo disciplina culpam per correctionē excludit. ps. Disciplina tua correxit me in finem. Bene dicit in finem quia et si religiosus disciplinatus quandoq̄ erret tamen finaliter non oberrat quia disciplina ordinis ipsum ad vitam veritatis reuocat. Disciplina em̄ est virga dñi per q̄ ipse oues suas et agnos suos ad caulas reducit et minando vsq̄ ad ouile perducit. proverbiorum. 22. Stultitia colligata est i corde pueri. sed virga discipline fugabit illā. Si ergo ita in tuto positus est religiosus disciplinatus multum debet sibi timere religiosus indisciplinatus Leuitici. 26. Si volueris recipere disciplinam. si ambulaueritis ex aduerso michi ego quoq̄ contra vos aduersus incedam et percutiam vos septies. hoc ē ꝑfecte ꝓpter peccata vestra Audi ergo et time religiose indisciplinate quid em̄ facies pulvis et cinis q̄ aduersatur tibi ira summi imperatoris. quid faciet sordens in sterquillinio cui iratus est potens in celo. Secundo disciplina gratiam iustificantem adducit proverbioꝝ. 3. Disciplinam dñi fili mi ne abiicias cum ab ea corripieris. quem em̄ diligit dñs corripit ⁊ quasi pater in filio ꝓplacet sibi illi disciplinam dñi abiiciunt. qui domum discipline id est capitulum quantū ꝑt refugiunt cum ti Ecclesiastici. 51. Dicatur a sapiente Congregate vos in domū discipline. Jsti cum

corripiantur deficiunt qui ad excusandas excusationes in peccatis fallas allegationes in capitulis ꝓponūt vel qui eis ex caritate eos accusant et qui ex charitate eos corripiunt odiū pro dilectione sua ipsis retribuunt sequitur. quē em̄ diligit dñs corripit. pater multum est sollicitus de correctiōe filioꝝ ꝓprioꝝ nō multū curat de correctione alioꝝ. sic exhibitio discipline argumentū est dilectionis diuine. Tercio disciplina ad vitam eternam ꝑducit. Hebre. 12. Omnis disciplina in presenti quidem non videtur gaudij sz meroris. postea aūt fructū pacatissimū exercitatis ꝑ eam reddet iusticie. Dñs ꝑ disciplina reddet fructum pacatū pacatiorē peccatissimū pacatum a peccato liberando. pacatiorē in dei seruitio cōstituendo. pacatissimum vitam eternā tribuendo sicut Romanoꝝ. 6. Nūc aūt liberati a peccato ecce primū. serui aūt facti deo. ecce scm̄ habetis fructū vestrū in sanctificationē. finē vero vitā eternam ecce tercū. per primū ad scm̄ nos perducat ad tercium x̄pus iesus filius dei. ⁊c.

¶ De sancto Bartholomeo Sermo primus.

Percusserūt me et vulnerauerunt me tulerūt pallium meū custodes murorū Canticorū. 5. Homines qui fuerūt magne probitatis solēt filiis suis facta sua arduа enarrare vt possint ipsos ad consimilia prouocare. ꝓpter hoc in verbo ꝓposito facta egregia bti bartholomei nobis ꝓponūtur vt ad consimilia agēda vel patiēda ꝑ christo loco et tēpore ꝓuocemur. Sciendū est ergo q̄ beatus bartholomeus passus est pro christo grauia grauiora grauissima. q̄ per ordinem tanguntur in verbo ꝓposito Grauia passus est in ꝑcussione quod notatur cum dicitur ꝑcusserunt me. Grauiora passus est in vulneratione: qō notatur cum dr: vulnerauerunt me. Grauissima passus est in pallij carnis ammotione vel excoriatione qō notatur cū dicitur tulerunt pallium meū custodes murorū. Quantum ergo percusserūt me. Sciendū ergo q̄ sunt tria genera ꝑcussionum vel percussoꝝ. Quidaꝫ em̄ ꝑcutiūt ꝑ ga ad eruditionē Scdi ꝑcutiunt ligua ꝑ detractōnē tertij plaga ad infectionē primi q̄ ꝑcutiūt ꝑ ga ad eruditionez proverbiorū. 13. Noli subtrahere a puero disciplinā si em̄ ꝑcusseris eum virga non morietur in virga ꝑcutis eum et animam eius de inferno liberabis Bonus ē ille per-

cussio per quā homo liberatur de inferno. Unde beatus gregorius narrat de beato benedicto. q̄ cum quidam iuuenis monachus nō vellet stare cum alijs in oratione vidit beatus benedictus quendam maurū parulū qui ipm̄ p cucullā tenebat ⁊ ipm̄ de monasterio extrahebat. Beatus aūt benedictus virga pcussit iuuenē monachum et sic castigauit ipm̄ ⁊ extūc ille maur⁹ paulus quem diabolum fuisse intelligimus ad illum extrahendum de ecclesia accedere nō est ausus ac si eadem virga pcussus fuisset et correctus. Contra multos religiosos qui si exterius percutiātur in corpore parum vel nihil interius corrigūtur in corde. Hieremie. 5. Percussisti eos et non doluerunt. attriuisti eos et renuerunt accipere disciplinam: multi eīm religiosi in capitulis disciplinātur virgis atterūtur etiā grauioribus regule institutis. attamen reperiuntur indisciplinati quia sunt homines duri cordis Ecclesiastici. 3. Cor duū male habebit in nouissimo. Sēdi percutiūt lingua per detractionem hieremie. 18. Uenite et percutiam⁹ eum lingua et non attēdamus ad vniuersos sermones eius: illi plaga crudeli lingue percutiūt qui iustis bene operātib⁹ detrahūt ps. Qui retribuūt mala p bonis detrahebant michi qm̄ sequebar bonitatem. Ista pcussio lingue est valde mala ⁊ vituperabilis ⁊ hoc triplici ratione. primo qr est crudelis. sēdo est generalis. tercio quia plena est calamitate et miseriis. Primo ergo pcussio lingue est mala qr est crudelis Ecclesiastici. 28. Flagella plaga liuoris facit plaga autem lingue cōminuet ossa. ecce detractōes maloꝝ vsq; ad medullas ossiū ⁊ fortitudinē ptingunt Sēdo ista percussio est mala qr generalis Eccle. 26. Flagellū lingue omnib⁹ cōmunicans flagellū lingue oib⁹ cōmunicare dicit. qr non est qui se abscondat a calore eius. Tercio ista pcussio est mala qr plena calamitate ⁊ miseriis Job. v. A flagellum lingue absconderis ⁊ nō timebis calamitatem cum venerit. Tercū percutiūt plaga ad interfectionē Trenoꝝ. 3. percussisti occidisti nō pepercisti Tyranni percusserūt beatū bartholomeū apostolum et alios sanctos verberib⁹ affligendo Hebreoꝝ. xi. Sancti ludibria et verbera experti insuper ⁊ vincula et carceres. Occiderūt eis diuersis tormentis mortē inferendo Hebreoꝝ. xi. Lapidati sūt secti sūt tentati sūt in occisione gladij mortui sūt p christo. Nō pepercerunt etiam eoꝝ corpora seris ⁊ volatilib⁹ exponendo ps. Posuerūt mortalia seruoꝝ tuorū escā volatilib⁹ celi. carnes sanctoꝝ tuorū bestijs terre. sed sicut qui accipit gladium frequenter gladio perit. sic eadem ratione percutiēt qui iniuste percunt Actuū 23. Princeps sacerdotū ananias precepit astantib⁹ sibi percutere os et⁹ scz pauli tūc paulus dixit ad eū percutiet te de⁹ paries dealbate et tu sedens iudicas me secm̄ legē et cōtra legē nubes me percuti. Similiter legitur Actuū. 12. q̄ ab herode iacob⁹ frater iohānis gladio percussus est ⁊ occisus et ideo herodes ab angelo ē percuss⁹ Actuum. 12. Confestim percussit herodē angel⁹ domini eo q̄ non dedisset honorem deo et cōsumptus a vermib⁹ exspirauit. similiter astrages rex per quem beatus bartholomeus gladio percussus ⁊ occis⁹ a demonibus percussus et arreptitius effectus. Primo ergo notatur afflictio grauis percussione. cum dr percusserūt me. Secundo affectio grauior in vulneratione. cuī dicitur vulnerauerūt me. Sciēdum ergo q̄ est triplex vulnus: primo enim est vulnus concupiscentie carnalis. Secundo est vuln⁹ charitatis vel dilectionis. Tercio est vulnus penalis afflictionis. primo ergo est vuln⁹ concupiscentie carnalis Isaie primo. Uulnus et liuor et plaga tumens non est circūligata nec curata medicamine nec⁹ fota oleo: Uulnus pertinet ad iniquitatem. plaga tumens ad superbiam. vulnus concupiscētie debent circumligari cingulo castitatis Liuor iniquitatis debet curari medicamine fraterne charitatis. plaga tumens superbie debet foueri oleo sancte et vere humilitat⁹. ps. xxvii. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum. Uulnus ergo pertinet ad concupiscentiam carnalem qō ortum suum precipue habet per mulierem. Pro. 7. dicitur de fatua muliere. Multos vulneratos deiecit fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Uia inferi domus eius penetrantes interiora mortis. qui vult ergo sibi cauere a morte sibi caueat a fatua muliere. ⁊ non solum ab ea sed pulchre mulieris quāuis bona frequentatione. Uñ Daniel. 13. dr q̄ duo senes sacerdotes in cōcupiscentia susanne exarserūt. ⁊ huius rei ratio redditur qr erāt ambo vulnerati ambre eius. Sēdo est vulnus charitatis vel dilectionis Prouerbioꝝ. 27. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta odientis oscula: fraudulenta odientis oscula non tendunt nisi ad deceptionem. vulnera autem diligentis tendunt ad correctionē ⁊ emendationem. Prouerbioꝝ vicesimo capitulo. Liuor vulneris absterget mala liuor vulneris est vulnus charitatis que multitudinē malorꝝ vel peccatorꝝ abstergit pro. x Uniuersa delicta operit charitas. Charitas ita multitudinē peccatorꝝ operit q̄ expellit. et ea facie ipsius peccatorꝝ multitudo deperit. Dulce ergo vuln⁹ charitatis qm̄ non diuidit sed vnit. non crucist sed delectat. non mortificat sed vinificat. Uñ Augustinus. Charitas est cōcordia mentium societas electorꝝ angelorꝝ et animarꝝ nec⁹ eīm anime nec⁹ angeli sine charitate viuūt ideo dulci vulnere charitatis vulneratum se dicit. cuius sit impassibilis. Cāticorum. quarto. Uulnerasti cor meum soror mea sponsa mea. Tercio est vulnus penalis afflictionis Ecclesiastes. x. Qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. Sanctus bartholomeus ligna scindebat quando infideles a silua infidelitatis separabat et ipsos in ecclesia tanq̄ in christi edificatio ponebat. sed a lignis siluestribus beatus bartholomeus est vulneratus et occisus. Unde in legēda eius legitur. q̄ astrages rex iussit eum decollari. sz dñs iam in beato bartholomeo vulnera alligauit et percussurā plagaꝝ sanauit Isaie. xxx. alligabit dominus vulnus populi sui et percussuram plage eius sanabit. iam dñs ab oculis ipsius et aliorꝝ sctōꝝ oēm lachrymā absterſit et amarum doloꝝ exammouit Apocalip. xxi. Absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorꝝ. et mors vltra non erit nec⁹ clamor nec⁹ dolor que prima abierunt. Sic ergo notatur sēdo afflictio grauior vulneratione. cum dicitur. vulnerauerunt me. Tercio notatur afflictio grauissima in pallū carnis sue ammortione. cum dicit tulerunt palliuꝝ meū custodes murorꝝ. Per custodes murorū signātur tyranni et tortores sanctorum sicut eīm custodes murorꝝ quantū possunt eos qui obsident castra vel ciuitates expugnāt sic isti sanctos apostolos et martyres qui infidelitatem expugnabant quantum poterant debellabant. De istis dicitur. tulerunt pallium meum. Sciendum est ergo q̄ est triplex pallium primo est pallium carnis. sēdo est palliū iniuste indignationis. Tercio est pallium iocunde retributionis. Primo ergo est palliuꝝ carnis mich. 2. Desuper tunicam pallium sustulistis ⁊ eos qui transibant simpliciter cōuertisti in bellū. Tyranni desuper tunicam carnis beati bartholomei palliū cutis sustulerunt q̄ ipsum excoriari fecerunt hoc signatum est Josue. 7. Uidi pallium coccineum valde bonum et abstuli. pallium coccineum potest dici pellis beati bartholomei qō coccineū dicitur qr rubricatum fuit effusione pprij sanguinis. et istud pallium erat valde bonum quis deo totaliter dedicatū ⁊ ad christi honorem in sacrificium oblatum Ro. xij. Obsecro vos vt offeratis corda vestra hostiam deo. Hec est pellis de qua potest exponi illud Job. i. Pellem pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Beatus bartholomeus dedit pellem propriū corporis pro assequenda pelle glorie et honoris que signari potest per pelles salemonis Canticorum. i. Nigra sum sed formosa filie hierusalem sicut tabernacula cedar sicut pelles salemonis. Sic ergo primo est pallium carnis. istud palliū amisit beatus bartholomeus in quo erant tyranni et tortores sui Prouerbioꝝ. xxv. Et amittit pallium in die frigoris id est infidelitatis. Sēdo est palliū iuste indignationis Isaie. 59. Operi⁹ ē quasi pallio zeli sicut ad vidicta q̄si retributionē indignationis hostibus suis. Hoc est palliū helie p quod heliseus aquā iordanis diuisit. Eque multe populi sunt multi Apoc. 17. Aquas quas vidisti populi sunt et gētes. Aque diuidebantur ergo qñ in passione beati bartholomei quidā in fide firmabantur alij a demonibus obsidebantur. Unde in legēda beati bartholomei legit. q̄ venerūt rex astrages ⁊ artifices temploꝝ ad ecclesiam beati bartholomei obsessi a demonibus istud fuit ex zelo diuine indignationis de quo fuit prepictum Isaie. 9. zelus dñi exercituum faciet hoc et hoc iuste. qr beatus bartholomeus zelo zelatus est p dño deo suo Tercio est pallium iocunde tributionis. Isaie. 61. Dabit coronam p cinere oleum gaudij pro luctu. palliū laudis p spō meroris. Dñs p cinere penitentie salutaris dat coronā glorie ⁊ honoris. Jam eīm dñe beatū bartholomeū gloria et honore coronauit. dñs etiā p luctu facto p peccatis dat oleū eterne ꝛsolationis Mat. 5. Beati qui lugent qm̄ ipi ꝛsolabūtur. ipe etiam p spū meroris dat palliū laudis in iocunditate eterne retributionis in vita de qua Isaie 51. Gaudiū et leticia inuenietur in ea gratiarum actio et vox laudis. Adiuuet nos vitā perducere dignetur.

¶ De sancto barthol.

Sermo secundus.

Universidad de Diego Portales
Biblioteca

AUdiui post me vocem magnam tanq̃ tube Apocalipſ.i. In verbo proposito tria notãtur a quibus eruditio beati bartholomei commendatur. primo eſt notatur eruditionis actus noie vocis cum dicit. vocem magnaz. Scõo notatur eruditionis modꝰ cũ dicit. tãq̃ tube. Tercio notatur eruditionis fructus nomine auditꝰ. cũ dicitur. Audiui. Primo ergo notat eruditionis actꝰ cũ dicit vocem. Sciendum ẽ ergo q̃ vox bar. fuit vox valida ad incuſſionem terrenoꝝ. Scõo fuit vox libera ad eruditionẽ indoctoꝝ. Tercio fuit vox fructuoſa ad operationem miraculoꝝ. Primo ergo vox beati bartholomei fuit vox valida ad incuſſionem terroꝝ. pſ. A voce tonitrui tui formidabũt. Vox beati bartholomei ⁊ aliorꝝ apoſtoloꝝ ad modum tonitrui incutiebat formidinẽ vel terrorem audientibus populis. ⁊ huius cauſa erat quia ipſi tonabant minis et chorruſcabãt miraculis Hec eſt vox illius tonitrui de quo in. pſ. dicitur. Vox tonitrui tui in rota. Rota eſt circularis figure et volutur circũquaq̃. ſi: fuit vox tonitrui beati bartholomei ⁊ aliorũ apoſtoloꝝ in rota vt ibi audirentur predicatione ſue et quidẽ in omnem terrã exiit ſonus eoꝝ ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Sapientia p circuitum queritur et p circuitum predicatur Sap. 8. Circuibã q̃ rens vt michi illã aſſumerem. ſic ergo p circuitum etiã vt dixim⁹ p̃dicatur. pſ. Caput circuitus eoꝝ labioꝝ ipſoꝝ operiet eos. Caput apoſtoloꝝ et totius eccleſie eſt xp̃s qui p ciuitates ⁊ caſtella circuibat ⁊ ibi v̄bũ dei p̃dicabat. ſic p̃dicatores xp̃i ad erẽ plũ ipius debẽt circuire ⁊ verbũ dei p̃dicare vt labor ip̃oꝝ poſſit eos feliciter operire. Tũc laborare labioꝝ peccatoꝝ feliciter opitur qñ p labioꝝ labore ſicut indumento lumine veſtitur. Danielis. 12. Qui docti fuerint fulgebunt quaſi ſplendor firmamẽti et qui ad iuſticiã eruditũ multos q̃ ſi ſtelle iperpetuas eternitates Scõo fuit vox beati bartholomei vox libera ad eruditionem indoctoꝝ. Canticoꝝ. 2. Oñde michi faciez tuã ſonet vox tua i auribꝰ meis vox eſt tua decora et eloquiũ tuũ dulce. Iſtã vocẽ debẽt audire oñes xp̃ifideles. nã qui audire cõtẽnũt finaliter dolebũt p̃o. ſ. Cur detestar⁹ ſũ diſciplinã ⁊ increpationib⁹ non acquieuit co: meũ. nec audiui vocẽ docentiũ me. et magr̃is nõ inclinaui aurem meam. pene fui in omni malo in medio eccleſie et ſynagoge. audienda eſt ergo vox docentiũ nã ſicut guſtꝰ bñ diſpoſitꝰ delectat indulcedine ciboꝝ ſic auditus bñ diſpoſitꝰ delectatur in dulcedie verboꝝ diuinoꝝ hãc dulcedinẽ ſenſerat pphã dõ q̃ dicebat ip̃s dulcia faucibus meis eloq̃a tua ſuper mel oris meo Tercio fuit vox beati Bartholomei vox fructuoſa ad operationem miraculoꝝ pſ. Dabit voci ſue vocem v rtutis Virtus vocis beati bartholomei apparuit in deiectione ⁊ obedientia ſpirituũ immundoꝝ in curatione egrotoꝝ. in cõmunicatione idoloꝝ in ſubuertione temploꝝ ſicut i legenda ipſius plenius reperitur. Unde ibi põt adaptari quod dicitur Apocalipſ. 18. Uidi angelum deſcendentẽ de celo habentez poteſtatem magnaz ⁊ terra illuminata eſt a gloria eius. Beatus bartholomeus põt dici angelus deſcendẽs de celo ꝓpter celeſtem ꝓuerſionem ꝺ⁹ et eã hñs poteſtatem magnã. p̃ter miraculoꝝ operationẽ. Terra etiam ꝺ⁹ illuminata a gloria ei⁹ ꝓpter eius gloriosam et fructuoſã predicationẽ Sic ergo primo notatur eruditiõis actus noie vocis cuꝫ ꝺ⁹ vocem. Secũdo notatur eruditionis modus cum dicit tanq̃ tube. De beato bartholomeo legitur vox beati bartholomei tanq̃ tuba vehemens Scit dũ ergo q̃ iſta tuba vtilis erat ad tria ad que tuba eſt neceſſaria. Ad congregandos populoꝝ Scõo ad reuocationẽ peccatoꝝ. Tercio ad reſuſcitationẽ mortuorum. primo ergo fuit neceſſaria ad cõgregationez populoꝝ Numeri. x. Cũ congregandus ẽ populus ſimplex tubarũ clangor erit. In ſimplici clangore tubaꝝ deſignatur manſuetudo predicatoꝝ ad eruditionez populoꝝ ſicut enim aues nõ capiuntur fistibello ſed ſibulo ſic frequẽter plus proficit auditoribus menſueta quã aſpera predicatio Math. xi. Diſcite a me quia mitis ſum et humilis corde ſic p̃dicatores euãgelii xp̃i exemplo m⁹ri informari debẽt eſſe miteſ ſiue manſueti Eccle. 3. Fili in mãſuetudine opa tua pfice ⁊ ſup gloriã homĩ diligeris mãſuetudo in hac vita ſibi vendicat dilectionẽ et in futura vite eterne poſſeſſionẽ pſ. Manſueti ãũt hereditabunt terrã et inhabitabunt in ſeculũ ſeculi ſup eã. Scõo eſt iſta tuba vtilis ad pcõz reuocationez Iſaie. 58. Clama ne ceſſas quaſi tuba exalta vocem tuã ⁊ annũtia populo meo ſcelera eoꝝ ⁊ domui iacob peccata eoꝝ Duob⁹ modis offendunt deũ peccatores p̃ infidelitatẽ ⁊ quãtũ ad hoc dicit annũtia populo meo, ſcelera eoꝝ ⁊ p malos mores ⁊ ꝓpḣ

hoc dicit ⁊ domui iacob peccata eoꝝ Et ꝓpter hoc p̃dicatio ꝺ⁹ versari circa duo scz circa fidẽ et circa bonos mores fides enim eſt fundamentũ ſup qõ ꝓſtruitur edificium bonoꝝ moꝝ. 1. Chorinteoꝝ. 3. Fundamentum aliud nemo põt ponere ꝑter id qõ positum eſt quod chriſtꝰ h̄ eſt fides xp̃i ihesu ſuper id fundamẽtum ꝺ⁹ p̃dicatões construi edificium bonoꝝ moꝝ. 1. Chorinte. 3. Sup fundamentũ aũt hoc alĩ edificãt aurũ alĩ argentũ alĩ lapides p̃ciosos. Aurum edificant ſancti hoies p̃templatiõez eternoꝝ argentũ p̃ predicationẽ. eloquioꝝ diuinoꝝ lapides p̃ciosos p̃ varietatez virtutũ ⁊ exercitationẽ bonoꝝ o pm ſic ergo circa duo debent inſiſtere boni predicatores ſ. circa fidez ⁊ mores qõ bñ dicitur Iſa. 27 In die illa clãgetur tuba magna ⁊ peribunt qui perditi fuerãt de terra egipti ⁊ adorabunt dñm. Aſſirij interpretantur diligẽtes p quos ſignantur peccatores p immoderatum amorem terrenoꝝ et per eos mores deũ offendẽtes. Egiptus interpretatur tenebra in quo ſignantur infideles in tenebris ignorantie p̃ſiſtentes et p predicationẽ beati bartholomei et aliorꝝ apoſtoloꝝ infideles ad fidẽ xp̃i cõuertebantur ⁊ peccatores a puerſis moꝝ ad exercitiũ bonoꝝ operũ reuertebãtur. Tercio è vtilis ad reſuſcitationem mortuoꝝ. 1. ad Teſſal. 4. Ipe dñs in iuſſu et in voce archangeli et in tuba dei deſcendet de celo et mortui qui i xp̃o ſũt reſurgẽt p̃mi deiñ nos q̃ viui m⁹ q̃ relinq̃mus ſimul rapiemur cum illis obuiã in chriſto in aera ⁊ ſic ſẽper cum dño erimus iſtã vocẽ tube beatus hieronim⁹ ſicut ipemet dicit mirabatur ⁊ ipaz ſibi p̃ frequentẽ recordationez repreſentabat ſic et nos multũ ipſaz debemus timere q̃ poſt iſtã vocẽ nos oportebit coraz de ſtricto iudice ꝓparere ⁊ fm opera noſtra bona vel mala recipe Apocalipſ. xx. Uidi mortuos magnos et puſillos ſtantes in cõſpectu thꝛoni. et libri a pti ſunt ⁊ alĩ⁹ liber aptus eſt qui eſt liber vite et iudicati ſunt mortui ex his q̃ ſcripta erant in libris fm opa eoꝝ ſic ergo ſcõo notatur eruditiõis modus cũ ꝺ⁹ tanq̃ tube. Tercio notatur eruditionis fructus noie auditus cum ꝺ⁹. Audiui. Sciendum ergo q̃ auditus verbi diuini ad tria vtilis eſt primo enim vtilis eſt ad eruditionem ignorantie. Scõo ad incuſſionem timoris. Tercio ad aſſecutionem eterne ſalutis. Primo ergo auditus verbi diuini vtilis eſt ad eruditionem ignorantis ꝓuerbioꝝ. 1. Audiens ſapientior erit. ſicut eñ ex multiplicatione lignorum augetur flãma ſic ex multiplici auditu eloquioꝝ diuinoꝝ augetur ſapientia. ſed multi ſunt ſicut noctue vel veſpertiliones qui lucem ſapientie fugiunt et ideo ſemper in tenebris ignorantie p̃ſiſtunt. 2. Thimo. 4. Erit tempus cum ſanam doctrinam nõ ſuſtinebunt. ſed ad ſua deſideria coacervabunt ſibi magiſtros pruritus auribus ⁊ a veritate quidez auditũ auertẽt ad fabulos aũt p̃uertẽtur iſtud iam accidit in multis temporibus noſtris. multi eñ ſunt qui libentius audirent vnum ioculatorem. q̃ vnum bonũ p̃dicatorẽ. Scõo auditꝰ verbi diuini vtilis eſt ad incuſſionem timoris Abacuth. 3. Domine auditũ tuũ et timui. Auditus verbi diuini nõ imerito eſt incuſſiuus timoris: quia eſt enunciatiuus futuri iudicij in quo dominus conſilia cordium manifeſtabit. 1. Chorinteoꝝ. 4. Noli te ante tempus iudicare quoadusq̃ veniet dominus qui et illuminabit abſcondita tenebraꝝ et manifeſtabit conſilia cordium. Incuſſio ergo iſtꝰ timoris ſicut iam diximus multum nobis eſt vtilis. Eccleſiaſtici. 25. Quam magnus qui inuenit ſapientiam et ſcientiam ſi nõ e ſi ſuper timẽtem dominũ. Timor dñi ſup omnia ſe ſup poſuit ſicut lapides in tecto ſupponũtur aſſeribus ne vento diſpergantur. ſic timor domini ſupponitur bonis cordibus ne vento elatiõis vel ſapbie ad ipſis virtutes ſufflent. Tercio auditus verbi diuini vtilis eſt ad aſſecutionem eterne ſalutis. Actuũ. 13. Audiẽtes gentes gauiſe ſunt ⁊ glorificabant verbum dñi et crediderũt quotquot erant preordinati a deo ad vitã eternã. Auditꝰ ordinatꝰ eſt ad aſſecutionẽ eterne ſalutis. 1. Thimo. 4. Attende tibi et doctrine inſta in illis. hoc eñ facies et teipz ſaluũ facies et eos qui te audiunt. Zñ dicit attende tibi et doctrine. p̃dicator eñ primo ſibi ꝺ⁹ attẽdere doctrie p̃ aliorꝝ eruditionẽ. Dñs det ita nobis doctrine attendere q̃ nos et auditores poſſumus advitã eternã puenire.

De sancto Augustino Sermo primus.

DEdit dominus confeſſionem ſancto et excelſo in verbo glorie. Eccleſiaſtici. 47. capitu. In verbo proposito commendatur beatus auguſtinus a tribus. primo a puritate cõſcientie cum dicitur. Dedit confeſſionem ſancto. Scõo a ſublimitate ſcientie cum dr et excelſo. Tercio ab

Universidad de Deusto
Biblioteca

edificatione ecclesie cum dr. in verbo glorie Quantū ad primuz sciendum q triplex est pfessio. Est em pfessio peccati ad exclusionē vitioz. Scdo est pfessio fidei ad edificationē primoz. Tercio est pfessio laudis ad cōmēdationē diuinoz. Primo est pfessio peccati de qua Prouer. 28. Qui abscondit scelera sua nō dirigetur qui aūt cōfessꝰ fuerit et reliquerit ea miscōiaz pſequetur Nō debemus peccata nra abscōdere sup pfessionē detergere. Fatuus est q̄ abscondit serpentē in lectulo vbi absconsus venenū diffundet. et ignis absconsus in sinu sinū incendit qđ accidit illi qui in lectulo cordis vel in sinu pscientie peccatū. abscōdit peccatū em diffundit venenū Prouerbi. 23 Nouissimo mordebit vt coluber et quasi regulus venena diffūdet. peccatum etiaz in pscientia absconditaz incēdit sinū Pro. 6. Nunquid pōt homo abscondere in sinu vt vestimenta illius nō ardeant et loqtur de igne carnalis cōcupiscentie subdit em qui adulter est ꝓpter cordis inopiaz pdet animam suam. Nam de igne carnalis concupiscentie dicitur miser peccator i ignē gehenne ꝓpter qđ dicit qui abscondit scelera sua non dirigetur. Et quare ille q̄ peccatum abscondit non potest dirigi rō est qr peccata infirmatur morbo virginis. quo morbo qñ aliquis infirmatur sic in visu puertitur q illud qđ infra est superius illō quod supꝰ est inferius ee videtur et ideo talis homo manente morbo non dirigitur Ysaie. 19. Dñs miscuit in medio egipti spiritū vertiginis et errare fecerūt egiptū in omni tempe suo sequtur. qui aūt pfessus fuerit et reliquerit ea miscōiaz pſequetur Bene ꝓmittit iste duo scz pfessionez et derelictionē qr quidaz sunt qui peccata sua cōfitentur sed statum post pfessionez quasi canis ad vomitum reuertūtur et. quasi sus lota in volutabro luti roditantur. Nos ḡ peccata nostra ita confiteamur vt ea totaliter relinquamus et sic misericordiā pſequamur et gratiam inueniam⁹ in auxilio oportuno Hebreoz. 4. Sic beatus augustinus peccata sua pfessus fuit et ideo christus ipz a peccatz purgauit Ecclesiastici. 47. Christus purgauit peccata ipsi⁹ et exaltauit in eternū cornu eius et non solum beatus augustinus pfessionem fecit de peccatis imo libz cōfessionū ad edificationem totius ecclesie ꝓposuit. Felix culpa que talem et tantū meruit habere cōfessorem ad totius ecclesie misterioz et edificationē ro. 3. Corde creditur ad iusticiam ore aūt fit confessio ad salutem. Justicia fidei est causaliter ratio iustificationis nostre mentis Abacuth 2. Justus ex fide viuit. sed hoc intelligitur de fide que secum hz sociā fecunditatem charitatis. que quasi fecunda matrona plem bonoz operū pducit. Nos ergo si spiritualiter viuere volumus sic fidem teneamus vt dilectionē fraternitatis seruemus et in bonis opibus fecūdi simus Jacobi. 2. Sicut corpus sine spū mortuum est ita fides sine opibus mortua est. Sic ergo corde creditur ad iusticiā id est iustificationē animoz: sequitur: ore aūt fit pfessio ad salutem. et hoc fit ad edificationē primoruz talem pfessionem bene habuit beatus augustinus Ecclesiastī. 39. Ipe tanq̄ imbres mittet eloquia sapie sue. et in oratione confitebitur dño. Beatus augustinꝰ tanq̄ imbres eloquia sapientia misit quibus totā ecclesiam xpi irrigauit. Imo vt verius loquar quasi catheclismus id est generale diluuium ecclesiam dei inebriauit. Ecclesiastī. 39. Benedictio illius quasi fluuius inundauit: et quomodo catheclismus terrā inebriauit: iste est cui catharecte celi aperti sūt iste est cui rupti sunt oēs fontes abissi magni ille est qui pfunda fluuioz scrutaꝰ est iste est qui absconditā in lucem produxit. Job. 28. Iste est cui ꝓprie conuenit quod dicitur Danielis. 2. Ipse revelat profunda et absconditā: hoc intelligitur quantuz ad difficultatem sacratam scripturarum. ipse novit in tenebris cōstituta hoc dicitur ḡntum ad oscuritates librorum philosophorum. et ratio redditur cum subdit. Et lux cum eo est. quod intelligitur de luce diuine sapientie ad revelationē diuinoz. Nunq̄ in aera domini iuuentus consimilis venitatoz: nullus similis palearū excussor nullꝰ similis sanarum sententiarum quasi domꝰ minicoz frumētoruz in horreum domini cum congregator. Nec mirū ipse enim fuit in cuius manum dominus ventilabrum imposuit et uream domini permundauit: paleas aūt igni inextinguibili comburēdas exposuit. Recte ergo de ipso dicitur: ipse ḡtu imbres mittet eloquia sapiēte sue: sequitur in oratione cōfitebitur domino quod vt dictum est intelligitur de confessione fidei ad edificationem primoruz Daniel. 2. Tibi deus patrū nostroruz cōfitebor tez laudabo quia sapientiam et fortitudinem dedisti michi in edificationem catholicoruz Fortitudinē dicit in defectionem hereticorum ad commendationem beneficiorum diuinoruz. ps. Confitebor tibi in ecclesia magna in populo graui laudabo te. ecclesia catholi. dr ecclesia magna numero magna merito. magna dignitatz fastigio. magna eterni regis cōnubio Christꝰ synagoge iudeoz dedit repudiū libellū tuz quia in venusta erat transgressione mādatoz diuinoz ad modum decursus preteritoruz annorum. tum ḡa rugosa erat varijs sectarum traditionibus et phariseoz in plerisq̄ locis legem frangentium. tum quia sordida erat et immunda cultoris et veneratione idoloz. et ideo mirum non fuit si dedit ei libellū repudiū et eternꝰ sponsus sine sponsa esse noluit sibi ecclesiam magnam de gentib⁹ desponsauit Ephesios. 5. Christꝰ dilexit ecclesiam et semetipsum tradidit p ea. vt illaz sanctificaret mundans eā lauacro aque in verbo vite vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiam nō habentē maculaz aut rugam aut aliquid huiusmodi. sed vt sit sancta et imaculata. hec ecclesia magna in qua debemus domino confiteri per recordationem beneficioz dei ps. Confitebitur tibi cum benefeceris illi. sequitur. in populo graui laudabo te. populus fidelis dicitur populꝰ grauis non pondere peccatoz: sed gravitate morum. in quo populo pfuit beatꝰ augustinus vt senator egregius ad exemplum et informationem ipsoz Thitum. ij. In omnibus temetipsum prebe exemplū bonoz operū in doctrinā in integritate in grauitate. in doctrina dicit quantū ad eruditionem idoctoz. in integritate quantum ad mundam custodiam membroz. in grauitate quantū ad maturitatem morū. Beatus augustinus sicut erat grauis ita monasteria clericorum qui in grauitate moruz sancte viuerent sub regula apostolorum habere voluit. Unde de ipso legit q̄ fact⁹ pfesbyter monasterium clericorū mox instituit et cepit viuere sm regulā sanctis apostolis constitutam. Istoz aūt ordo et dispositio bene describit Ecclesiastici quadragesimo quarto. vbi dicit. Nouimes diuites in fide pulchritudinis studiū habentes pacificantes i domib⁹ suis vbi notatur triplex votum quod i religione solet emitti. Primū est votum obedientie vel abrenunciationis proprie voluntatis. quod notatur cum dicit. homines diuites in fide. Secundo notatur votum castitatis. cū dicitur. pulchritudinis studium habentes. Tercio notat vorū paupertatis. cū dicitur. pacificantes i domibus suis. Quantū ad votum obedientie dicit homines diuites i fide tota enim fabrica edificij spiritualis i virtute obedientie solidat. et sic contuerit per virtutem et humilitatem obedientie reparatur. Uerbi gratia. Aliquis religiosus in verbo in disciplinato ex ore suo labitur. aliquis religionis statuta transgreditur. aliquis in graui enormi et manifesto peccato labit adhuc in omnib⁹ istis est spes si obedientia seruat. Religiosus em ex humilitate obedientie patienter sustinet quando in capitulo corripit. ex humilitate obedientie libenter sustinet penas que sibi excludūtur et virtutū ornamenta restauratur. et sic vir obediens victorias loqtur Proverbioz. xxj. Uir obediens victorias loqtur et dicit. qr vir obediēs habet victoriā de diabolo et de peccato et de seipso. et hoc est quādo sibi de seipso ꝓprio iudicio nō credit: sed superiores in arbitrio totaliter se committit. Secūdo ostendit votū castitatis cū dicit. pulchritudinis studium habentes Sapientie quarto. O pulchra est casta generatio cū charitate et cū pulchra quando p confessionem est christo pmissa. ḡa tunc anima religiosa specialiter est christo dño desponsata. ij Chorintheoruz vndecimo. Desponsi em vos vni viro virginem castam exhibere christo: sed nota q̄ non dicit homines pulchritudinem habentes: sed pulchritudinis studiū habentes. ḡa cum magna cautela et sollicitudie studere debemus quomodo thesaurū castitatis possidem⁹. habem⁹ enim istū thesaurum i vasis fictilibus. ij. Chorinteoz. quarto capitulo. Tercio describit votuz paupertatis vel abrenūciationis ꝓprie voluntatis. cum dicitur. pacificantes in domibus suis. sicut scitis meum et tuuz sunt oziga omniū discentionum et litigioruz. propter hoc enim litigia et discentiones ē monasterijs et cathedralib⁹ ecclesijs oriuntur q̄ administratio vel dignitas que vni debetur a plurib⁹ ambigitur. hic est q̄ in monasterijs martha conqueritur de maria et mariā accusat martha. teste euangelio: vt habeꝰ Luce decimo capi. Duas sorores legimus: martham que circa frequens misterium satagebat. mariam q̄ sedebat secus pedes dñi verbum ipsius audiebat. Dominus partem marthe non reprehendit: sed partem marie cōmendauit. Modo autez aliter est ecclesijs et claustris. et intelligatis q̄ per martham signāt̄ officiales rerum monasteriū administratores. per mariam signantur claustra

les. Modo martha de quiete Marie non curat. Modo Maria laborem Marthe accusat. sicut dicere ceperā martha de quiete Marie non curat: sed quantum potest eius quietem recusat et ne ad ipsam perueniat et etiā totis viribus procurat. Hinc est q̄ quando aliquis officialis vel administrator rerū monasteriū ex aliqua causa rationabili a sua administratione absoluitur inquietatur turbatur et se pacem cordis sui amisisse profitetur. non diligens quietez: sed exteriorez turbationē tales similes sunt piscib⁹ marinis qui in salsis maris fluctibus viuūt in sereno autem aere moriuntur. hoc diximus de martha. quid facit modo in claustris maria. iste mariote sunt claustrales q̄ contra officiales rerum procuratores murmurant eorum egressus ⁊ regressus condemnant eorum labores suis colloquijs deptauāt. eorum turbationes recreationes esse iudicant. dicit maris q̄ aer claustri est sibi infirmus q̄ sanitiuus esset sibi liber discursus. odiosus est ei silentiū statis quietus. melodiosus est ei secularis tumult⁹. isti similes sunt apibus que in cimbulorū tinnitibus ⁊ tumultibus delectātur. nec est iste cōuentus qui sub regula sua viuere et in quo tanq̄ in graui populo dominum laudare. Sic ergo primo commendatur beatus Augustinus a puritate conscientie. cum dicitur. dedit dominus confessionem sancto. sequitur. et excelso. in quo commendatur a sublimitate scientie. Sciendum est ergo q̄ beatus Augustin⁹ fuit excelsus tripliciter. Primo em̄ in depressione peccatorum. Secūdo in eruditione indoctorum. Tercio in confutatione hereticorum. Primo ergo beatus Augustinus fuit excelsus in depressione peccatorum. iij. Regum tercio. Ascendit Salomon in Gabaon vbi erat excelsus magnū Gabaon interpretatur vallis mestitie in quo designatur status presentis miserie. in quo non est locus nisi tristicie. in hoc loco beatus Augustinus inuenit excelsum tragnum maius marimum. Magnum in recordatione preteritorum peccatorum. ipse enim sicut de eo legitur A conualle plorationis ascendit et fluebāt lachrime et bene erat ei cum illis. Secundo inuenit excelsum maius⁹ in dulcedine ecclesiasticorum canticorum. Unde de ipso legimus q̄ fluebat vberrime in hymnis ⁊ cāticis suaue sonantis ecclesie vocibus vehementer affectus. Tercio inuenit in hac valle miserie excelsum maximum per consideratione ⁊ dolorem ciuiū suoruz peruenientium obdormiuit i pace. Unde beatus Augustinus fuit sicut piscis dñicus qui p aquam venit per lauachrū generationis ⁊ regenerationis sancti spiritus in aquis lachrymarū virit in aqs lachrymarū vitaz finiuit. Sēdo fuit beat⁹ Augustinus excelsus in eruditione idoctorū. Regū. xxij. Tonauit de celo dñs et excelsus dedit vocem suaz. Tonitruū est extinctio ignis in nube. tūc ergo dominꝰ de celo in corde beati augustini tonauit quando in ipso ignem carnalis concupiscentie et secularis lasciuie extinxit. Tūc Augustin⁹ a facie tonitrui dñi formidauit ⁊ conuersus ad dominū totam ecclesiam voce sue predicationis fecundauit. imo vt propriꝰ loquar non solum vocem dedit: sed tonitruum pro tonitruo reddit vt habetur. Ecclesiastici quadragesimotercio capitulo Uox tonitrui ei⁹ verberauit. terrem tempestas aquilonis ⁊ congregatio spiritus. Uox tonitrui beati augustini verberauit terram id est terrenos, per predicationez contemptus terrenorū. ⁊ impestas aquilonis fuit quantum ad perfectionem hereticorum ecclesiam christi impugnantiū vt habetur Hieremie p̄mo capitulo. Ab aquilone pandetur omne malum. sequitur. congregatio spiritus q̄ facta fuit spiritu sancto per beatum Augustinum qui collegit fideles in vnum sancte matris ecclesie, sinuz perverterent enī dispersi per versuras limicorum. Tercio fuit beatus augustin⁹ excelsus in detectione hereticorū vt habetur Judicuz nono capitulo. Erat autez in media ciuitate turris excelsa. Ciuitas ecclesia est. Hec est enim hierusalez que edificatur vt ciuitas. Ciuitas em̄ dicitur: quia ciuium vnitas. quod debet reperiri in sancta dei ecclesia. et inuenieba tur in ecclesia primitiua: vt habetur Act. quarto capitulo. Multitudinis credentiū erat cor vnū et anima vna. In ista media ciuitate tanq̄ turris excelsa fuit posit⁹ beatus Augustinus Canticorum quarto capitulo tuū sicut turris dauid que edificata est cū ppugnaculis mille clipei pendēt ex eo omis armatura fortiū. Beat⁹ Augustinus fuit sancte ecclesie collū. Nam sicut scatis in collo verba formantur. collo etiam membra capiti vniuntur. qō bñ beato augustino p̄venit. ipse em̄ ad edificationē ecclesie verba formauit Ecclesiastic. xv. In medio ecclesie aperuit os eius ⁊ implenit eum dominus spiritu sapientie ⁊ intellectus. ipse etiaz multa ecclesie mēbra xpo capiti recōciliauit. Sapientie. xviij. Properans homo sine querela deprecare pro populis ⁊ pferens seruitutez sue scutū orationem ⁊ per incensū deprecationem allegans resistit ire illud collum ecclesie hoc est beatus augustinus vocatur turris dauid edificata cū propugnaculis. Turris dauid dicit propter fidei firmitatē. sz edificata cū propugnaculis dr propter rationum ⁊ autoritatū soliditatē. Unde et ōsi exponendo subditur. mille clipei pendent ex ea omnis armatura fortium. Hi primes isti bellicosi ⁊ militares solent habere duo genera armoriū. quedaz ad protectionez alia ad impugnationē. Sic beatus augustin⁹ pro armis habuit rationes validas ad munitōnem catholicoz. Habuit etiā autoritates ⁊ rationes validas ad ipugnatōnem hereticoz. qui enim fuerūt libri theologici vel diuini ex quibus beatus augustinus. ad ecclesie munitōnē et hereticoz ipugnatōnem arma non p̄tulerit. ipse em̄ de omnib⁹ disserit. Disserit em̄ de visibilium inuisibilibus formis. qō pertinet ad mathematicā. ipse ēt disserit de visibilium inuisibilibus formis qō pertinet ad phisicaz. ipse etiā disserit de inuisibilib⁹ substantijs qō pertinet ad teologiam. Primo dico disserit de visibilium inuisibilib⁹ formis qō pertinet ad mathematicā. Matheſis doctrina est que in quattuor diuiditur. Musicaz. Arismetricam. Geometriam. Astrologiam. In q̄ bus its p̄fecit q̄ oīs mathematicos perseipm nullo docente cognouit. ipse etiam disserit de visibilia inuisibilibus causis Nullus em̄ nunq̄ de causis originalib⁹ de rationib⁹ supernaturalibus disserit sicut augustin⁹. hoc dixi pertinere ad phisicā. Phisica est naturalis scientia que in trib⁹ consistit. in ratione. experimento et vsu. Nullus vnq̄ augustino inter confessores ratione acutior. Nullus augustino in experimento diligentior. Null⁹ augustino i vsu exercitior Tercio vt dixi disserit de inuisibilibus substantijs. quod p̄tinet ad theologiā. Theologia quadrifarie diuiditur ꝑz quattuor sacre scripture

sensus scilicet Hystoriam. Allegoriam. Tropologiam. Anagogiaz. Nullius enim augustino hystoriographi celsior. quod pertinet ad hystoriam. Nullius augustino informandis simplicibus hominib⁹ lucidior. qō pertinet ad allegoriam. Nullius enim augustino informandis moribus vtilior. qō pertinet ad tropologiam. Null⁹ augustino in p̄scrutandis secretis celestib⁹ subtilior. quod pertinet ad anagogiā. Unde illud quod communiter de confessoribus dicitur sibi specialiter conuenit. Non est inuenis⁹ similis illi qui conseruaret legē excelsi. Non solum dico q̄ cōseruaret sed q̄ sciret custodiret ⁊ defenderet. Tercio commendatur beatus augustinus ab edificatione ecclesie. cum dicitur. i verbo glorie Scēdū ergo q̄ verbū dei. dicitur verbū glorie triplici ratione. Primo qi valet ad salutez auditorū. Secundo quia valet ad consolationem afflictorum. Tercio quia valet ad gloriam doctorum. Primo ergo verbum dei valet ad salutem auditorum Jacobi primo capitulo. In mansuetudine suscipite insitum verbum. quod saluare potest animas vestras. si loquamur de verbo quod est filius dei. de quo Johē. primo capitulo. Verbum caro factum est ⁊ habitauit in nobis. Istud verbum fuit insitum in trunco siluestri nature humane generis ⁊ hoc in ortu florenti id est in vtero beate virginis. austro flante id est operatione spiritussancti vt habetur Luce p̄mo capitulo. Spiritussanctus superueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi obumbrabit tibi Si vero loquamur de verbo predicatōis illō vere est verbū dei primo, ad Thessalonicenses secundo. Cū accepistis a nobis verbum auditus accepistis illud non vt verbum hominis sed vt verbū dei ipsū verbū, inseritur qñ cū mansuetudine suscipitur. meditatōe frequentatur. Sz multi sunt per quoz corda quasi super lubricam glaciē transit verbū diuinū ⁊ ideo in ipsis non est verbum in stū sed fluidū sectatur. qō pōt saluare animas vestras. Si aliquis medicus hꝰ herbā aliquā que valeret ad curā ⁊ salutē omnis infirmitatis corporis multū ipsā diligeret et care veneraret. Verbum diuinū ⁊ si non ordinetur ad curā ⁊ sanatōez corporis infirmitatis ordinatur tñ ad sanitatē cuiuslibet infirmitatis spūalis Sapientie. xix. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos sed sermo tu⁹ domine q̄ sanat omnia Secūdo valet verbū diuinū ad p̄solatōem afflictoz. Hic

Universidad de Deusto
Biblioteca

remie.xv. Factū ē michi verbū tuū i gaudium ⁊ leticiā cordis mei qz innocatū est nomen tuū sup me dñe deus exercituum Magna ōz esse consolatio nobis istud q̄ invocatur sp nos nomen dñi vt a Christo dicamur christiani. istud p magno reputabat beatus augustinus cū dixit. nomie suo vocauit me vt memoriale eius esset a quod me vt ab vncto vnctus essez. ⁊ a christo christianus. ita sicut dixi verbū diuinum valet ad p̄solatōnē afflictoꝝ Apocavi. Vidi subꝝ altare animas interfectorū ꝓpter verbū dei. ⁊ sequitur q̄ dictū ē eis vt requiescerēt adhuc modicū tp̄s. ecce consolatio ex dulcedine ꝟbi. ⁊ ōz. q̄ date sūt illis singule stole albe. ecce consolatio ex distributione donoꝝ. Tercio valet ꝟbum diuinū ad gloriā doctoꝝ. Philipēſ. ii. Lucetis tanq̄ luminaria in mundō verbū vite ꝓtinentes ad gloriā meaz. Luminaria mundi sunt p̄dicatores ⁊ doctores lumie veritatis mundum illustrātes. iter quos xp̄s voluit facere luminare maꝝ id est beatum augustinum vt p̄eesset diei ⁊ alios excederet in lumine cognitionis veritatis in dñe euangelice predicationis quod bene signatū ē Apocalyp. xix. Vidi angelum vnum stantem in sole et clamauit voce magna dicens oibus auibus que volabant per mediū celi venite ⁊ congregamini ad cenā magnā dei. iste angelus fuit beatus augustinꝰ qui dicitur stare in sole. qz sicut vestimento fuit amictꝰ diuino lumine. iste clamare nō cessabat auibus volātibus per mediū celi hoc est studiosis ⁊ cōtemplatiuis in ecclesia dei hec est Beata vocatio. hec ē beata puentio Apoca. xix. Beati qui ad cenam nuptiaꝝ agni vocati sūt. in ista em̄ cena nobis a christo ꝓponitur mensa in qua nullius boni erit indigentia sed omnis dulcedinis omnis beatitudinis excellens abūdantia Luce. xxii Dispono vob̄ sicut disposuit mihi pater regnum vt edatis ⁊ bibatis sup mensam meā i regno meo. Ad qō regnū nos p̄ducere dignet q̄ viuit ⁊ regnat i secula Amē

De sancto augustino
Sermo secundus.

EVistis aliquā=do tenebre nunc autē lux i domino Ephe. v. c. In verbo ꝓposito notatur duplex statꝰ beati augustini scz culpe. Ūñ primo describit ꝑterita obnubilatio falsitatis. cū dr. Fuistis aliqñ tenebre. Scdo p̄sens cognitio veritatis. cum dicitur. nunc aūt lux in domino. ¶ Sciendum est ergo q̄ status peccatoris maxime infidelis notatur nomine tenebrarum quadruplici ratione. Primo propter nubilum excecationis Secundo ꝓpter periculum precipitationis. Tercio propter inquietudinē interne tribulatōnis. Quarto propter similitudinem eterne damnatōnis. Primo ergo status augustini pro tempore infidelitatis notatur nomine tenebrarum ꝓpter nubilū excecationis vt habetur Ecclesiastes secundo capitulo. Vidi q̄ tantū precedebat sapientia stulticiam quantuz differt lux a tenebrz. Lux sua irradiatōe facit diem. tenebre sua obnubilatōe faciunt noctem. sic sapientia sua irradiatōne facit intellectum diem recte cognitionis stulticia vero sua obnubilatōe facit i eodem noctem erroris vt habetur Geneſ. i capitulo. tenebre erāt sup faciē abyssi Cor humanum potest abyssus vocari. quis sicut abyss. s non potest mensurari ita cor hois nō p̄ōt pscrutari Piere. xvii. Parum est cor hominis ⁊ inscrutabile et quis cognoscet illud. tenebre erāt sup faciem abyssi id est sup intelligentiaz cordis augustini tempore infidelitatis. q̄z ad tantas nebulas fuit deductꝰ vt crederet ficum ploraze qñ decerpitur. sed dixit deus. fiat lux ⁊ facta est lux. ille ei qui venit illuminare his qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedebant ad dirigēdū pedes eoꝝ in viam pacis magnus dominꝰ ⁊ laudabilis nimis cuius sapientie non est numerus. de tenebris gentium lumen ecclesie vocauit augustinum. Secūdo notatur status infidelitatis nomine tenebrarū ꝓpter periculū precipitatōis p̄s. Fiant vie illoꝝ tenebre et lubricum. Ille enim duo se concomitantur mutuo tenebrarū obscuritas ⁊ pedū lubricitas Johis. 3. Lux venit in mundū ⁊ dilexerūt homines magis tenebras ꝙm lucem Erant enim opera illorum mala. Lux est christus q̄ venit in mūdū Johannis. xvi. Et ini a patre per eternam generationem et veni in mundū per humane nature assumptionem. Johānis i. In mundo erat et mundus per ipsū factus est. Si in mundo erat ⁊ venit in mūdum. ergo venit vbi erat. Fuit in mūdo a principio mūdi p̄ diuinitatez. venit in mūdum in fine seculi per humanitatem. Sic ergo lux venit in mundum. sequitur. ⁊ dilexerūt homines magis tenebras ꝙm lucez Nec mirꝝ quelibet ei res soleat diligere

in quo cōsuevit gaudere. Unde anes dicī gaudent in luce diei et horrent tenebras noctis. Aues aūt noctis tenebras diligūt et diem odiūt. Sic peccatores diligūt tenebras vitioꝝ ⁊ abhorrent honestatē virtutum. Unde Boetius. Nequiunt homines tenebris assuetos oculos ad lumē p̄spicue Veritatis attollere. Similes auibꝰ quarū intuitum nox illuminat dies cecat Unde subditur. Erant enim opera eorum mala Johānis. iii. Qui male egit odit lucem. In isto enim precipitio tenebrarum quando fuit augustinus. Unde de ipso legitur. q̄ cum grauiter egrotaret iam ibat ad inferos portans secū peccata: sed iste opera tenebraꝝ abiecit ⁊ arma lucis induit secundo Corinteorum sexto capitulo. per arma iusticie a dextris ⁊ sinistris. A sinistris fuit Augustinꝰ munitus fortitudine in aduersis ne desperatione frangeretur. Fuit a dextris munitꝰ humilitate in ꝓsperis ne superbia inflaret. Arma iusticie post tempꝰ sue conuersionis habuit quandoqz illidias hereticoꝝ cautissima humilitate euitando. Arma iusticie habuit a dextris illidias hereticorū quando q̄z veritate solidissima retondēdo. Unde i libro de trinitate dicitur. Dentem caninum vel cuitas vel cautissima humilitas vel retorsit solidissima veritas secūdo Corinteorum decimo capitulo. Arma iusticie nostre non sunt carnalia: sed potētia deo ad destructionem munitionū consilia destruentes et omnem altitudinē extollentem se aduersus scientiaz dei. Tercio comparatur status infidelitatis tenebris ꝓpter inquietudinem interne turbationis: vt habetur Isaie quito capitulo. Aspiciemus in terram et ecce tenebre tribulationis et lux obtenebrata est in caligine eiꝰ. quando homines ex toto istis scientijs secularibus intendūt ⁊ ad ipsas totaliter sua ingenia deflectunt. inquietis turbationibꝰ se involūt: vt habetur Job septimo capitulo. Si dormiero dicā quādo exurgam ⁊ rursus expectabo vesperā et repleboꝝ doloribus vsq̄ ad tenebras. Bene describit statū hominis inquieti et afflicti q̄ quādo iacet vellet surgere. quā domeridies est vellet vesperā venire. et vsq̄ ad tenebras inquietatur afflictione et dolore. talis erat status beati Augustini tempore infidelitatis. ipse em̄ inquietus erat. nam modo carthagini modo Rome. modo mediolani docebat ⁊ quasi auis inquieta de loco ad locum volitabat. vt habetur Isaie quadragesimo sexto. Uocāō ab oriente aūt de terra longinqua virum voluntatis mee. Augustinus potest dici auis ratione inquietudinis. Auis em̄ de ramo in ramum volitat. de arbore ad arborem transuolat. sicut Augustinꝰ de loco ad locum. de secta ad sectam transcurrebat: sed quando dominus eum ad fidez vocauit ipsum virum sue voluntatis effecit et super seipsum solidauit vt habetur Ephe. iii. Non sumꝰ sicut parvuli fluctuantes ⁊ circūferamur omni vento doctrie Res q̄ fluctuat nō habet stabilimētū: sed huc atq̄ illuc deferꝝ ꝓ fluctus impetum vel impſſuz. sic fluctuabat augustinꝰ quousq̄ supra firmā petraz id est xp̄m solidaretur. Quarto comparatur status infidelitatis tenebris ꝓpter similitudinē eterne dānatōis Trenoꝝ. iii. In tenebrosis collocauit me quasi mortuos sempiternos. Statꝰ culpe signat i tenebris. Culpe em̄ similitudinē hz eterne mortis vel dānationis p̄s. Nescierūt nescierūt neq̄ intellexerūt i tenebris ambulant ⁊ ideo in tenebris peccatoꝝ ad tenebras inferni ruunt Mathei. xxv. Seruū inutilem p̄jcite in tenebras exteriores vbi erit fletꝰ et stridor dentiū. Peccatores vanitates huius mūdi amatores cum lamech quasi cum duabus vxoribꝰ contrahūt. Una est secularis pompa. alia carnalis voluptas: sed velit nolint compellenk in morte istis duabus vxoribus libellū repudij dare et cū alijs duabꝰ vxoribus istis contrarijs cōtrahere Apocalipsis. xviii. Quātū glorificauit se ⁊ i delitijs fuit tantū date illi tormentū et luctū. Quantū glorificauit se ecce pompa secularis. ⁊ in delitijs fuit. ecce voluptas carnalis. tantū date illi tormentum cōtra voluptatē carnalē. ⁊ luctū id est abūdantiā lachrymaꝝ contra secularē pompaz. Sed istis tenebris noluit dominꝰ lumen ecclesie sue cecari vel sociari. ii. Chorinteorū. vi. Que societas lucis ad tenebras quasi dicere ret: nulla. Dñs enim illuz quē p̄ordinauerat ponere sup ecclesie sue candelabrū nullo mō voluit abscōdi sub modio ifernalū tenebraꝝ Mat. v. Nemo accendit lucernam et ponit eam sub modio: sed super candelabrum. Sic ergo primo notatur preterita obnubilatio. cuz dicit. Fuistis aliquando tenebre. Scdo notatur presens cognitio veritatis: cum dicitur. Nūc aūt lux in dño. Sciendum ergo q̄ status egregiosissimi doctoris notatur in nomine lucis post statum sue con=

uersionis ⁊ hoc propter quadruplicem p
prietatem lucis. Lux enim habet claritatem in essentia. Jocunditatem ex presentia. Utilitatem ex influentia. Perpetuitatem ex duratione eterna. Primo ergo lux habet claritatem in essentia. ij. Regū. ij. Lux que per infusionez diuine gratie oritur fidelibus christi post statum culpe. Ut habetur Ysaie nono capitulo. Habitanti dus in regione vmbre mortis lux orta est eis: vt habet Sapientie octauo capitulo per hanc habeo immortalitatem ad turbas ⁊ honorem ad seniores ⁊ facies principum mirabuntur me. tria describit genera clericorum ⁊ maxime theologorum. Jncipientium/proficientiuz ⁊ perfectoꝝ. Quantum ad incipientes dicit. p hanc id est per sapientiam habeo honorez ad turbas id est ad cōmunes theologos qui incipiētes audire theologiam ⁊ sancta verba sancti augustini audientes in suis verbis et sententijs ipsum honorant. Proficiente s qui seniores vocantur ipsum glorificant et clarificant. Facies etiam principum id est perfectorū vel doctorum sacre theologie mirantur verborum suorū profunditatem: vt habetur Job vicesimo octauo capitulo. Profunda fluuiorū scrutatus est ⁊ abscondita produxit in lucem Beatus enim Augustinus semper augustus in mense augusti de hoc mūdo ad patrem translatus est. reliqt nobis tantam abundantiam ⁊ profunditatem librorꝝ q̄ vix vita humana sufficit ad perscrutationem eorum. Jdeo beatum Augustinū voluit vocare semper augustum: quia fm decursum ⁊ processum temporum magis ac magis augetur ⁊ notatur vtilitas librorꝝ suoꝝ. Secundo lux habet iocunditatem ex presentia: vt habetur Ecclesiastes vndecimo capitulo. Dulce lumen ⁊ delectabile oculis videre solet sic sapientia salutaris post statū sue conuersionis i beato augustino fecit ⁊ in alijs sctis doctoribꝫ facit iocunditatem spiritualem. Cū enim lux gratie vel sapientie i corde sapientis oritur tūc ex claritate ⁊ puritate conscientie letat pī. Lux orta est iusto ⁊ rectis corde letitia. Unde Sapientie octauo capitulo. Commemorans in corde meo q̄ immortalis est in cognitione sapientia. ⁊ in amicitia illius delectatio bona. ⁊ p claritatem communicatione sermonum illius. circuz ibam querens vt michi illam assumerem Beatꝰ augustinꝰ circuiit q̄ diuinā sapientiā in spōsam assumpsit ⁊ sibi in matrimoniū copulauit. ⁊ hoc sapiēter fecit. illa est enī vxor pacifica. vxor pulchra vxor fecūda. Nō q̄ cū vxore litigiosa pertraxit dies suos in amaritudie anie sue deduxit. Uñ vulgariter dicit q̄ tria sunt que solent expellere hoiez ō domo sua. stillicidiū fumꝰ et vxor litiosa. non talis est diuina sapientia: sed q̄eta ⁊ pacifica. Sapientie. viij. Intrans in domū meam conquiescam cum illa. ista etiā vxor ē vxor pulchra siue speciosa. Sapiētie. vij. Est enī speciosior sole Unde si queratis a me quomodo vocatur ista vxor speciosa. respōdeo vobis modo q̄ vocatur dña clara. Sapiētie. vj. Clara est ⁊ que nunq̄ marcescit sapientia. Ista etiam vxor est vxor fecūda. Ex ipsa enim beatꝰ Augustinꝰ genuit filios vel filias. Filius versutias sermonū ⁊ dissolutiones argumentoꝝ. validas rationes ad confutationes hereticoꝝ. Filias nobis genuit in formationē moꝝ regulam clericoꝝ. vt sitationē ad exercitiū bonoꝝ operū. Beatꝰ talis spōsus beata talis spōsa ex quibꝰ proles tā benedicta nobis est exorta. Uñ ista mater beata vocare nos nō desinit vt impleamur generationibꝰ suis Ecclesiastici. xxiij. Ego mater pulchre dilectiōis et timoris et agnitiōis et sancte spei. trāsite a me oēs q̄ concupiscitis me ⁊ a generationibus meis adimplemini. Tertio lux habet vtilitatem ex influentia. Lux enim corpoꝝ supioꝝ facit ad generationē istoꝝ inferioꝝ. Unde philosophus. ij. phisicoꝝ. Homo generat hominē ⁊ sol. Homo sicut agens ppriū et particulare sol sicut agēs cōmune ⁊ vniuersale. sic iste sanctissimus doctor habuit effectū vtilitatis ex influentia lucis sapientie salutaris Ecclesiastici. i. Quasi stella matutina in medio nebule. ⁊ quasi luna plena i diebꝰ suis sic ille effulsit in templo domini. Sapientia lucem istius egregij beati augustini luce stelle matutine ⁊ solis ⁊ lune p̄parauit q̄ nichil clarius cui comparare posset hoc potribus inuenit. Ista lux habuit vtilitatē ex efficatiam. Unde immediate dicitur q̄ p̄eualuit amplificare ciuitatez ⁊ adeptꝰ est gloriā in conuersione gentis. Ciuitas est ecclesia que dicitur ciuū vnitas Ar. quarto capitulo. Multitudinis credētiū erat cor vnum et anima. Istam ciuitatem beatus Augustinꝰ amplificauit: quia funiculos tabernaculoꝝ ecclesie expositione scripturaꝝ ⁊ cōpositiōe librorꝝ dilatauit et acies hereticoꝝ ecclesiam impugnantiū gladio spiritus quod est verbum dei ⁊ rationibus validis a funibus illius longiꝰ p̄pulsauit. Sic ergo p̄eualuit amplificare ciuitatem. sequitur. ⁊ adeptus ē gloriam in conuersione gentis. ipse enim sanctis p̄dicationibus suis multos a deuotionum ad vitaz virtutum reuocauit ⁊ ad huc suis sacris libris reuocare nō desinit et ideo adeptus est gloriam in conuersione gentis. gloriam scilicet eterni fulgoris Danielis duodecimo capitulo Qui docti fuerint fulgebunt quasi splēdor firmamēti ⁊ qui ad iusticiam eruditi multos quasi stelle i perpetuas eternitates. Quarto habet lux perpetuitatez ex duratōe eterna. Lux enim perpetua est et imortalis vt habetur Ysaie tricesimo capitu. Erit lux lune sicut lux solis septempliciter. lux enī corporum superiorum non cessabit sed remunerabitur in augmento luminis propter obsequium qō impendit electis propter hoc sapientia diuina potest luci comparari. Quia est indeficiens ⁊ inexinguibilis vt habetur Sapientie septimo capitulo. Super salutem ⁊ speciem dilexi sapientiam ⁊ proposui pro luce habere illam q̄ inextinguibile est lumen illius. Temporalis abūdantia. secularis pompa. mūdana sapientia ⁊ si videantur esse quedā luminaria. tamen cito extinguuntur sicut ignis in stupa. ⁊ quia beatus augustinus luci inextinguibili sapiētie studuit. ideo i nō ortalem gloriaz acquisiuit ⁊ litteras testimoniales suis imitatoribꝰ ⁊ regule sue professoribꝰ acquirendi dereliquit vt habetur Sapiētie octauo capitulo. Per hāc habeo immortalitatem ⁊ memoriaz eternā his qui post me futuri sunt relinquam ⁊ iō sicut i memoria eterna erit iusti id. ē imitatores ⁊ professores regule beati augustini ⁊ illō q̄ sequitur obtinebūt q̄ ad auditōe malo nō timebūt. ab illa. s. q̄ turbabūtur reprobi tioie horribili q̄n dicet eis Ite maledicti. sed recreabūtur letitia ineffabili q̄n dicetur eis venite benedicti patris mei Mat. xxv. Ad q̄ō regnum.

De decollatione iohānis baptiste Sermo primus.

Odio habuerunt corripiētē i porta Amos. v. In verbo proposito tria notantur que i nobis cōsiderāda proponūtur. Primo cū nobis pponitur i beato Johāne correctōnis liberalitas. cum dicitur. corripientem. Scō notatur i eodem dilectionis generalitas. cum dicit. i porta. Tertio notatur i herode herodiade ⁊ filia saltatrice p̄uestitas. cum dr. Odio habuerūt. Johānes eī correxit liberaliter. diligenter generaliter. p̄cepit herodes damnabiliter. Primo ergo notatur i iohanne correctionis liberalitas cum dr. corripientē. Sciēdum est ergo q̄ beatus iohānes corripiebat herodē tripliciter. Primo eī corripuit ꝑstanter. Scō corripuit sapiēter. Tercio corripuit misericorditer. Primo ergo beatus iohannes corripiebat constanter Sapientie. i. Probata virtus corripit insipientes. Probata virtus contrarijs potest dici que nec allicitur prosperz nec dicitur aduersis. Audacter homines ꝑstātes corripiunt homines nec parcunt maioribus sicut non parcunt minoribꝰ. Contra multos predicatores qui audacter peccata redarguunt in paupibus ⁊ in inferioribꝰ ꝑcunt ⁊ quasi oleo adulationis perungūt aures superioꝝ. de quo i pī. dr. Oleū aūt peccatoris nō impinguet caput meū. Tales predicatores magnos homines i viaz veritatis nō dirigūt sed potius a via veritatis auertūt Ysaie. j. Populus meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt ⁊ viaz gressuū tuoꝝ dissipant. Audacter debēt corripe boni predicatores ⁊ confessores quia homo magnus et in principio molestetur ꝓpter correctionis acerbitatez finaliter tñ letatur ꝓpter sequentis correctōnis vtilitatem. prouerbioꝝ. xviij. q̄ corripit hoiem gratiā postea inueniet apud eum magis q̄ ille qui per lingue blanditia decipit. Sic ergo beatus iohānes baptista ꝑstanter arguebat herodē Mar. vi. Dicebat iohānes herodi nō tibi licet habere vxorē fratris tui. Scō arguebat beatꝰ iohes sapienter. In correctōne cū ꝑstantia debet esse sapientia Eccle. xix. Corripe amicū ne forte non intellexerit ⁊ dicat nō feci. aut si fecerit ne iterū addat facere. Multi sūt homines simpliciores qui nesciunt cōscientias suas discutere ⁊ vbi culpa nō est creāt culpam esse. et ideo. sapientes predicatores ⁊ confessores debēt eos p interrogationem dirigere ⁊ culpā suam eis ostendere Ecclesiastici. xi. prius q̄ interroges ne vituperes quemq̄ ⁊ cū interrogaueris corripe iuste. Bonus predicator debet iuste corripere vi peccatoꝝ correctionē conetur peccatū fugere ⁊ ad penitentiā quertere Ecclesiastici. xx. q̄ bonū est correctū manifestare penitentiam. sic enī effusiens voluntariū peccatum. Cor-

Universidad de Deusto Biblioteca

ape ergo amicum ne forte non itellexerit
t dicat non feci. sequitur. aut si fecerit ne
iterum addat facere. sicut em in fevtib⁹
est multū periculosum rectūsuto sic p
uersis moribus multū periculosa est pec
catoꝝ remissio Ecclesiastici. xxj. Fili pec
casti ne adiicias iterꝝ iz de pristinis dep
cate vt tibi dimittāt. sic ergo beat⁹ Joh.
bapt ista arguebat herodē sapiēter War.
vj Herodes aūt metuebat iohānē ꝓpter
eius sapientiam et sanctitatem. Unde se
quitur. Sciens eum virum iustum et san
ctuz et custodiebat eum et audito eo mul
ta faciebat t libenter eum audiebat Ter
cio arguebat beat⁹ iohēs herodē miseri
corditer pñs. Corripiet me iustus i miseri
cordia t increpabit me. Magna misericordia
est sic peccatorez corripe vt possit ad pen
tentiā redire. ij. Thimotei. ij. Seruū dei
non oportet litigare sed mansuetum esse
ad oēs docibilē patientem cum modē
stia corripientes eos qui resistūt veritati.
Sed sunt quidā peccatores ita stilentes
q dedignantur audire sapiētes ipsos cor
ripientes Proverbioꝝ. xv. Nō amat pe
stilens eū qui se corripit nec ad sapientes
graditur. sed illi qui modo a sapientibus
nolunt recipe correctionem misericordez
et mansuetam in die iudicij recipient cor
rectionem duram t seueram Sapientie. j
Impiis ꝑm que cogitauerunt correctionez
habebunt qui neglexerunt a dño recesse
rūt. Peccatores qui a dño recedunt con
temnendo eius bonitatez i die iudicij ip
sum reperient experiendo ei⁹ potestatez
Sapiētie. xij. Qui aūt ludibriis t increpa
tionib⁹ nō correcti fūt dignū dei iudicij
experti sunt. Sicut herodes dignū dei iu
dicium etiam viuens expertus fuit q cō
sumptus a vermibus expirauit Actu. xij
vnde eius infernus in phti inchoauit. Sic
ergo primo notatur in Johe correctōnis
largitas. cū dr corripientem. Secūdo i eo
dem dilectionis generalitas. cū dr i por
ta. Nam sicut porta ꝯmunis est ingredien
tibus t egredientib⁹ sic beati iohis dile
ctio ꝯmunis erat amicis t inimicis. iustis
t peccatoribus sed vt nos ad eruditōnez
suaz conuertemus. Sciendū est q est tri
plex porta. Primo em̄ est porta penitētie
Scdo est porta gehēne. Tercio est porta
eterne glorie. Primo em̄ est porta penitē
tie ꝑ. Aperite mihi portas iustitie ingre
diens in eis confitebor domino. Hec porta
domini iusti intrabunt i eam. Aperitaꝝ
penitētie dicitur porta iustitie. quia sicut
per culpam seruitutis iniquitati et immū
ditie sic q penitentiaz membra nostra ser
uire facim⁹ sanctificationi et iustitie Ro.
vi. Sicut exhibuistis membra vestra serui
re immunditie t iniquitati ad iniquitatem
ita nūc exhibete membra vestra fuire iu
stitie in sanctificatōem. Porta penitentie
est illa porta ferrea de qua dicitur Actu.
xij. Uenerūt ad portā ferream que ducit
ad ciuitatez que vltro est aperta eis. Por
ta ista ferrea dicitur penitētia qz sicut fer
rum domat omnia metalla sic extirpat pen
tentia omnia peccata. Ista porta ferrea
ducit ad ciuitatem hierusalem supnam t
vitam beatam Mathei. j. Penitentiam a
gite appropinquabit em̄ regnū celorum.
ista porta vltro peccatorib⁹ aperitur. qz
quicunq; peccator igemiscit per peniten
tiam deus ei peccata condonat nec ūplius
recordat Ezech. xviij. Quatūcūq; hora i
gemuerit peccator omnium iniquitatum
ei⁹ non recordabitur. Penitentia est illa
porta angusta de qua debem⁹ contendere
re. vt per eam cito possumus intrare Luce
decimotercio. Contendite intrare per an
gustam portam. Secundo est porta infer
ni siue gehenne Mathei decloserto. Tu
es petrus t super hanc petram edificabo
ecclesiam meam. Et porte inferi non pre
ualebunt aduersus eam. t tibi dabo cla
ues regni celorum Claues regni celorum
in duobus consistūt scilicet in scientia di
scernendi t in potentia ligandi et soluen
di. Contra istas claues porte inferni non
possunt prevalere. quia quando sacerdo
tes huiusmodi claues habentes ligant t
solvunt peccatores. Dominus ex sua bo
nitate in eorum ministerio consuevit pec
cata delere Mat. xvj. capitulo. Quodcūq;
ligaueris super terram erit ligatū t in ce
lis. t quodcūq; solueris super terram erit
solutum t in celis. Istas claues domin⁹
apostolis dedit quando spiritū sanctum
eis insufflauit t eis potestatem remitten
di peccata donauit Johānis. xx. Insuffla
uit t dixit eis accipite spiritum sanctum.
quorum remiseritis peccata remittuntur
eis. t quoz retinueritis tetenta sūt. Ter
cio ē porta eterna glorie. Apocalip⁹. xxi.
Porte ei⁹ non claudentur per noctez nox
enim non erit illic. iste sunt porte hieru
lem superne ciuitatis gloriose in qua non
erit noctis obscuritas qz irradiabitur di
uina claritate. Apoca. xxj. Ciuitas illa nō
eget sole neq; luna vt luceant in ea. nam
claritas dei illuminabit eaz t lucerna ei⁹

est agnus. Duo dicit ex quib⁹ illustrabi
tur illa ciuitas celestis scilicet ex claritate
diuina. t quantum ad hoc dicit. nam cla
ritas dei illuminabit eam. t ex humanita
te assumpta et quantū ad hoc dicit. et lu
cerna eius est agnus. Tercio notaꝝ i hoc
verbo herodis herodiadis t filie saltatri
cis peruersitas. cū dicit. odio habuerūt.
Sciendū est ergo q est triplex odiū. Primo
enim est odium occultum. quod pertinet
ad callidos t simulatores. Secundo est o
dium iustum quod pertinet ad bonos t li
beros correctores Tercio est odium ꝯ
tū quod pertinet ad tyrānos et persecu
tores sanctorum. Primo ergo est odium
occultū quod pertinet ad callidos et simu
latores vt habetur Geneseos vicesimo sep
timo. Oderat ergo semper esau iacob p be
nedictione qua benedixerat ei pater. Be
nedictio dei non debet esse causa odij sed
amoris. sed vt sermonem nostrū ad bea
tum iohannem conuertamus ipse a domi
no fuit mirabiliter benedictus. Ipse enī
fuit a domino benedictus. primo benedi
ctōne sanctificationis. secundo benedicti
one sapientie salutaris ad officium predi
catōnis. tercio benedictōne excellētie ho
noris et culmminis perfectōnis. Prio er
go beatus iohānes fuit benedict⁹ bene
dictione sanctificationis Hieremie. j. pri
usq; te formarem i vtero noui te t anteqū
exires de vētre sanctificaui te. Domin⁹
voluit illū de ventre matris exire pecca
torem quem suum elegerat precursorem.
Secundo benedixit eum benedictōne sa
pientie salutaris ad officiuz predicatōis
Luce. j. capitulo. Factū est verbum domi
ni super iohannem zacharie filiū in deser
to venit i oēm regionez iordanis predi
cans baptismū penitentie in remissionez
peccatorum. Sicut scta introducit filium
sic beat⁹ iohānes baptista per baptismū
suum introduxit homines ad recipiendū
christi baptismum. Tercio benedixit euz
benedictione excellentie t honoris et cul
minis pfectōnis Mathei. xj. Inter natos
mulierū non surrexit maior iohanne bap
tista. Excellēter preconis saluatoris est p
cursor laudat⁹. qui ita in perfectōne san
ctitat⁹ erat primus t precipuus vt maior
ipso non esset inuentus. sic ergo est odiū
occultum quod pertinet ad callidos et si
mulatores. Tale erat odium esau Gene.
vicesimo septimo. Dicebat i corde suo ve
nient dies luctus patris mei t occidā fra
trem meū iacob. et quia iniquitatem i cor
de suo asperit ideo dominus cū clamaret
non exaudiuit pñs. Iniquitatē si asperit i
corde modo non exaudiet dom⁹. Unde
propter nequitiā odiū fratrē dom⁹ ipz
reprobauit. et iacob elegit. Malachie pri
mo Jacob dilexi esau aūt odio habui Se
cūdo est odiū iustū qđ pertinet ad sāctos
et liberos correctores Judic. quinto.
Deus illorum odit iniquitatem. Nos de
bem⁹ voluntatē nostrā diuine voluntati cō
formare. Et sicut ipse odit iniquitatē ita
et nos debem⁹ odire. ne si diligam⁹ iniqui
tatez iciptam⁹ nosmetipsos odio habere
pñs. x. Qui diligit iniquitatē odit animā suā.
Nos ergo tantū iniquitatez fugiam⁹ quā
tum animas nostras diligere debemus.
Ecclesiastici quindecimo. Que odit deus
ne feceris. contra multos qui bonaz vitā
quam de⁹ diligit contemnit. Et sordib⁹
peccatorum que odit dominus seipsos i
mergūt t ideo de cordibus suis latrinam
omnis immunditie et spirituum immun
dorū facunt. Apocalipsis. xviij. Babilon
facta est habitatio demoniorum et custo
dia omnis spiritus immundi t omnis vo
lucris imunde t odibilis. Tercio est odi
um manifestum siue apertum quod perti
net ad tyrannos et sanctorum persecuto
res pñs. lxxxij. Qui oderūt te extulerūt ca
put. Herodes extulit caput natalis sui ce
lebrando diez filis herodiadis extulit ca
put coram herode t simul recumbentib⁹
dissolute saltādo. herodias extulit caput
filie sue saltatrici vt peteret caput iohan
nis ligue precipiēdo. Prio ergo herodes
extulit caput diem natalis sui superbe ce
lebrando Marci. vi. capitulo. Cū dies o
portun⁹ accidisset herodes natalis sui ce
nam fecit principib⁹ t tribunis et primis
galilee. magna pressuptio. magna superbia q herodes diez natalis ipsi⁹ celebra
bat qua in peccato conceptus t i peccatz
natus fuerat t ideo tam coram deo q̄ co
ram hominibus odiosus esse debebat Ec
clesiastici. x. Odibilis est coram deo t hoib⁹ superbia. Scdo filia herodiadis extu
lit caput dissolute saltando Marci. vi. Cū
introisset filia ipsius herodiadis t saltas
set t cum placuisset herodi simulq; recu
bentibus rex ait puelle. pete a me q̄vis
et dabo tibi. Herodias mulier misera ex
tulit caput amorem fedū quod diligebat
herodem vitē illius qđ inter natos mu
lierum non surrexit maior preponendo.
Marci. vi. cū dixisset filia herodiadis ma
tri sue quid petam. Illa dixit caput iohis

baptiste. Ar illa petitionem ipleuit cū festinatione ad regem petuit dicens. Uolo vt ptinus des mihi in disco caput iohis baptiste. Uñ sibi misso spiculatore ꝓcepit auferri caput iohānis baptiste ⁊ decollauit eū i carcere. Herodes ergo caput pro priū extulit caput iohānis baptiste abstulit. Sed christ⁹ caput iohannis baptiste sustulit ⁊ etiā exaltauit ps. cx. De torrente i via bibet ꝓpterea exaltauit caput.

Beatus iohānes baptista i via pfēcti vite bibit de torrēte mortis et decollationis. sed dñs exaltabit non solū caput sed animam et totū corp⁹ i glorie eterne retributionis. Ad quam nos perducere dignetur qui viuit ⁊ regnat i secula seculorū. Amē.

De decollatione Jo. Baptiste sermo scōs

ILlū oportet crescere me autem minui. Johānis. iij. In verbo propositio notantur duo. primo ei notatur exaltatio saluatoris. cū dicitur. Illū oportet crescere. scōo notatur humiliatio precursoris. qō notatur cū dicit. me aūt minui. Sciendū q⁹ saluator creuit celsitudine gratie, ⁊ sapiētie ⁊ si non quantum ad seipm tamen crescebat per euidentiam profectū Luce. ij. co puer aūt crescebat ⁊ confortabatur plenus sapientia ⁊ gratia dei erat illo Notatur etiam i isto verbo vt diximus humiliatio precursoris tūc enim beatus iohannes baptista minor seipso est factus quā do fuit decollatus Marci. vi. Misso spiculatore ꝓcepit auferri caput iohānis baptiste ⁊ decollauit eum i carcere et abstulit id i disco Ecclesiastici. xlij. Hoc est luminare quod minuitur i ꝓsumatōne. sed vt istō verbū ad eruditōnez nostram conuertamus. Sciendum est q⁹ bonus homo debet crescere per gratie ⁊ virtutū profectū et hoc notatur cū dicitur. illū oportet crescere. Scōo debet bonus homo minui per humilitatē descensum. ⁊ hoc notatur cum dicitur. me aūt minui. Quantū ad primū sciendum est q⁹ bon⁹ homo debet crescere quadrupliciter. Prio em debet crescere i virtute sancte operatōnis. Secūdo debet crescere i honestate conuersationis. Tercio debet crescere i tolerantia aduersitatū vel tribulatōnis. Quarto debet crescere in cognitione veritatis. primo ergo bonus homo debet crescere i virtute sancte operatōis. i. Regum. ij. Puer autē samuel proficiebat atq⁹ crescebat ⁊ placebat tam deo q̄ hominibus. Samuel interpretatur potitulatus a deo. in quo notatur q̄ si nos volum⁹ vsq⁹ ad perfectionez crescere a patre luminum debemus data et dona in quibus et per que crescamus postulare Jacobi. i. Oīne datū optimum ⁊ oīne donum perfectum desursū est descendēs a patre luminū. Iste samuel proficiebat i tertius in irradiatione ⁊ bonitate mentis Crescebat exterius exercitatōne bone operationis. Homo em bon⁹ debet esse vino argento simile. non ei dz deficere sed ꝙ de bono in melⁱ⁹ currere et ercatio bone operationis Johis. xv. Posui vos vt eatis et fructū afferatis et fructⁱ⁹ vester maneat. Et sequitur hic. ⁊ placebit tam deo q̄ hominib⁹. Debemus prouidere quoniō possumus placere deo interⁱ⁹ qui videt ea que latent. prouidere etiam debem⁹ quō possimus placere hominibus exteri⁹ qui vident ea que patēt Roma. xij. Prouidentes bona nō solū corā deo sed etiam corā hominib⁹. Scōo dz crescere bon⁹ homo honestate puersatōnis prouerbiorū. iij. Justoꝝ semita quasi lux splendens procedit ⁊ crescit vsq⁹ ad perfectū diem Bonus homo dz sibi interius lucere per meritum exteri⁹ dz alijs lucere per exemplū Matth v. Sic luceat lux vestra corā hominib⁹ vt videant opa vestra bona ⁊ glorificent patrem vestrū qui in celis est. sed quidaꝝ mali homines per culpam suam imittūt lucem mandatoꝝ ⁊ consilioꝝ prouerbioꝝ. vi. Mandatū lucerna est ⁊ lex lux. et seipsos puertunt ad nigredinem ⁊ turpitudinez peccatoꝝ. quod deplorat Hieremias Trenoꝝ. iij. cādidiores nazarei nine. nitidiores lacte. rubicūdiores ebore antiq. hoc dicitur ꝓ statu gratie. et sequitur. denigrata est super carbones facies eorum. hoc dicitur ꝓ statu culpe. Tercio dz bon⁹ homo crescere in tolerantia aduersitatis vel tribulatōis Ecclesiastici. ij. Sustine sustentationes dei iungere deo ⁊ sustie vt crescat in nouissimo vita tua. Homo debet sustinere sustentationes ꝓ christi imitatōnem. debet coniungi deo per charitatem vel dilectionem. debet etiam sustinere per patientiam vt sic crescat in nouissimo vita ipsius vsq⁹ ad perfectionem. Primo dico debet homo sustinere sustentationes dei per christi imitatōnem. Sustentatōnes dei possunt dici tribulationes et passiones quas christ⁹ pro nobis sustinuit que debent in corporibus nostris manifestari et cōsignari Gallat. vlti. Stigmata domini mei Jesu in corde meo porto. Jstas ergo sustentationes dei debemus sustinere si velim⁹ ad gloriā intrare Luce vlti. O stulti ⁊ tardi corde ad credendum in omnibus q̄ locuti sunt prophete. nonne hec oportuit christum pati et ita intrare in gloriam suam. Debemus etiam coniungere deo vt dictum est per charitatem vel dilectionem. Ephesios. iij. Veritatē aūt facientes in charitate crescamus i illo per omnia qui est caput christ⁹. Debemus etiam: vt hic dicitur sustinere per patientiam que in possessione anime sue ponit hominem patientem Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vras. per ista tria ꝓcedēcia crescit vita boni hominis ad perfectionem. si tamen fide sōli data edificatus fuerit super christū lapidē angularez Ephes. ij. Superedificati sup fundamentū apostoloꝝ ⁊ pphetaꝝ ipso summo angulari lapide christo iesu i quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in dño. in quo ⁊ vos coedificamini in habitaculum dei i spiritu sancto. Quarto debet crescere bon⁹ hō in cognitione veritatis. ij. Petri. iij. Crescite i gratia ⁊ cognitione dñi nostri iesu xpi et saluatoris nostri. Nos debem⁹ crescere in grā p exercitiū bonoꝝ operū. Debem⁹ etiā crescere in cognitione dei p studiuz scripturarū ⁊ inspectionem eloquioꝝ diuinoꝝ. In gratis ergo debemus crescere per exercitiū bonorū operuz. Gratia em dei nō dz esse otiosa. ij. Chorin. vj. Hortamur vos ne i vacū gratiā dei recipiatis ille in vacū gratiā dei recipit q̄ ꝑm recepā gratiā bene operādo nō viuit. ꝓpter hoc dicit apostol⁹. j. Chorin xv. Gra dei sum id qd sum ⁊ gratia eius in me vacua nō fuit: sed abūdanti⁹ omnib⁹ his laborani Debem⁹ secūdo crescere i cognitiōe dei p studiū scripturaꝝ ⁊ eruditionez populoꝝ Actū. xix. Ita fortiter crescebat verbū dei ⁊ cōfirmabatur. Uerbū dei crescebat p predicationē cōfirmabatur p miraculoꝝ operationē. Marci vlti. Illi aūt p fecti predicauerūt vtiq⁹ dño cooperāte et sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis. Sic ergo bon⁹ hō debet crescere p sancte operationis. pfectū qō notatur cū dicitur illuz ꝓportet crescere. Scōo dicitur minui per vere humilitatis descensum qō notatur cū dicit me aūt minui. Sciēdū ergo q⁹ bonus homo debet minui quadrupliciter. primo em dz minui virtute vere humilitatis. Scōo dz minui assiduitate deuote orationis. Tercio dz minui declinatione solertie vel malitie secularis. Quarto dz minui aspitate abstinētie vel sobrietatis Primo ergo debet bon⁹ homo minui virtute vere humilitatis Hebreoꝝ. ij. Eū q̄ modico q̄ angeli minoratus est videmus Jesum ꝓpter passionē mortis gloria ⁊ honore coronatū. Christus dicit in modico q̄ angeli minorat⁹ nō ratiōe diuinitatis: sed rōne infirmitatis assumpte carnis ad redēptionē humani generis: qt fm diuinitatē christ⁹ est dñs angeloꝝ ⁊ angeli subsequūtur ei Matth. iiij. Angeli accesserūt et ministrabant ei. Christ⁹ modico q̄ angeli minoratus ꝓpter passionem mortis est gloria ⁊ honore coronatus. Audi passionem mortis Philipens. ij. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq⁹ ad mortem. Ecce humilitas passionis et mortis. Audi exaltationē humilitatis sequit enim ꝓpter qō ⁊ deus exaltauit illū et donauit illi nomē qd est sup omne nomē vt in nomine Jesu omne genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ. ⁊ ois lingua confiteat qz dñs Jesus christ⁹ in gria est dei patris Sic ⁊ nos debem⁹ humiliari q̄ volumus exaltari. j. Petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exalter in tēpore visitatiōis. Scōo dz minui bon⁹ hō assiduitate oīonis. Ecclesiastici. xvj. Precare affacie dñi ⁊ minue offendicula. hō dz anteaciem dñi precari vel orare ⁊ sibi necessitates suas ostendere: qz dñs parat⁹ est exaudire. j. Thimo. ij. Volo viros orare in omni loco leuātes puras man⁹ sine ira et disceptatione. Nos ergo q̄ñ ante faciem dñi precamur offendicula vel peccata minuimus. hō em assiduus in exercitio orationis sibi cauet a litigijs ⁊ sic minuit peccata ⁊ declinat a peccatis Eccli. xxviij. Abstine te a lite ⁊ minues peccata Tercio dz bon⁹ hō minui declinatione malitie ⁊ solertie secularis Eccli. xix. Melior ē homo qui minuitur sapientia ⁊ deficiens sensu in timore q̄ qui abūdat sensu et transgreditur legem altissimi. Quidaꝝ sunt homines calidi ⁊ vulpini q̄ torum studium sue impendūt in solertia vel malicia seculari de qua Eccli. xix. Est salertia certa ⁊ ipsa iniqua. Nos q̄ sapiētie diuine studeam⁹ et sapientiā immo malitiam mundanam fugiamus Jacobi. iij. Non est ista sapientia desursum descendens: sed terrena animalis ⁊ dyabolica. Terrena dicit. quātū ad cupidos. Animalis quantum ad voluptuosos. Dyabolica quātū ad superbos

primi sequūtur affluentiā rer. secūdi sequunt voluptates corpor. tercij sequuntur excellentiā bonor. Quarto debet bo⁹ hō minui asperitate abstinentie vel sobrietatis Eccli. xxx. Que est vita q̄ minuitur vino. q̄d defraudat vitā. mors. Uinū in iocūditate creatū est ⁊ non in ebrietate ab initio. Exultatio alee et cordis vinū moderate potatū. Unde sicut superfluitas vel ebrietas vitā minuit ⁊ adimit. sic sobrietas vitā adūcit Eccli. xxxj. Sanitas anime ⁊ corporis sobrij⁹ por⁹. ⁊ non solus sobrietas vitā adūcit: sed ad vitā beatā perducit ſ. Thimo. ij. Saluabit p filior⁹ generationē si pmāserit i fide ⁊ dilectiōe et sanctificatiōe cū sobrietate. Ecce q⁹ sobrietas est socia sanctificationis. ⁊ causa vel ratio affectionis eterne salutis. Ad quā nos perducat. Amen.

¶ De natiuitate Marie. Sermo primus

Noe aptauit archam in salutem dom⁹ sue Hebreor. xj. In verbo proposito notant duo. Primo notatur formatio vel cōditio ⁊ate virginis operūq̄ potētia cōditoris: cum dicitur. Noe aptauit archā. Secūdo notat vtilitas conditionis: cū dicitur. in salutem dom⁹ sue. In primo notantur duo. Primo formantis status cum dicitur noe. Secūdo notat formate rei dispositio vel ambitus cū dr. aptauit archā Sciendum ergo ad primū q⁹ p noe signatur christus quadruplici ratione. Primo propter eminentiā iustitie pfectiōis. Secūdo propter potentiaz efficientis liberationis. Tercio ꝓpter predicationem siue preconiū vie vitatis. Quarto ꝓpter oblationē placabilis hostie siue salutaris Primo noe dicitur christ⁹ ꝓpter eminentiaz iustitie seu pfectionis Genesis. vj. Noe vir iustus atq̄ perfectus fuit in generationib⁹ suis. cū deo ambulauit et genuit tres filios sem cham et iapher. Noe dr christ⁹ ratione cōstantie ⁊ fortitudinis in aduersis. ipe em̄ est vir q̄ tētat⁹ fuit ideo cū pbat⁹ fuit coronā vite accepit quā deligentib⁹ se repromisit. iste vir iustus fuit. iusticia em̄ est rectitudo volūtatis pter se seruata: quā iste habuit. Just⁹ em̄ dñs ⁊ iusticias dilexit. ipse etiaz fuit perfectus singularitate innocentie siue puritatis in qua nō est inuent⁹ similis illi vt de eo possit dici illud Ecclesiastes. vij. Uiri de mille vnū reperi mulierē ex omnibus non inueni. sequr. in generationib⁹ suis. Est aūt duplex generatio christi eterna: scz qua fuit iust⁹ iusticia senarrabili. et temporalis qua fuit iustus iusticia icōparabili. cū deo ambulauit conformitate sancte operationis. ita vt de⁹ pater ipsum sicut se vellet audiri Mathei. iij. Hic est filius me⁹ dilectus in quo michi bene cōplacui ipsum audite. sequr. ⁊ genuit tres filios sem cham ⁊ iapher. in quo spūaliter signant tria. Primū est cognitio peccati q̄ signatur p sem: q̄ interpretatur audiēs vel audit⁹. Secūdū est detestatio cogniti. qō signatur p cham: q̄ interpretatur necessitas vel necessarium. Tercius est dilectio dei et primi qō signat p iapher: q̄ interpretatur beatitudo vel latitudo. primo ergo generat sem id ē cognitionē peccati. sem interpretatur audiēs. Interior nostra auditio est peccati cognitio. sicut dēi cognitio ē nostra illustratio Gregor⁹. Locutio dei facta ad nos videt. pot⁹ q̄ audit⁹. Canticor. ij. Semetipsum sine mota sermonis ſinuat repētina luce nr̄a tenebrio ignorantie illustrat. sic audiens ⁊ cognoscens erat Job q̄ dicebat. Auditu auris audiui te. nunc oculus meus vidit. ⁊ hoc est magnum bonum cognoscere peccatuz suū. Unde Augustinus. Celestium rerum scientiam atq̄ terrestriū laudare solēt homines atq̄ amare. sz multo melior est illo⁹ q̄ huic scientie ꝓponūt semetipsos cognoscere. Laudabilior em̄ est anim⁹ cui nota est sua ifirmitas q̄ q̄ eā nō respiciēs vias siue naturas rer. scrutat ⁊ terre fundamēta. Scōo generat cham q̄ interpretatur necessitas vel necessariū. in quo designat de testatio peccati cogniti que necessaria est ad iustificationez. sicut peccatum ꝓpetratur p delectationē ⁊ libidinē sic deletur per detestationē ⁊ dolorē. Hie remie. xxxj. Postq̄ ostēdisti michi pcussi femur meū cōfusus suz ⁊ erubui. Tercio generat Japher q̄ interpretat beatitudo vel latitudo. in quo designatur dilectio dei ⁊ proximi Epheseos. iij. In charitate radicati ⁊ fundati vt possitis cōprehēdere cū oībus sanctis q̄ sit longitudo latitudo p fundū ⁊ sublimitas. Quattuor: dicit ꝓpt quattuor in q̄b⁹ pſistit pfectio charitatis primo in dilectione inimicor⁹ ⁊ ideo dicit latitudo. Scōo in pseuerātia aduersor⁹ et ideo dicit longitudo. Tercio in altitudine ꝓmior⁹ ⁊ ideo dicit sublimitas. Quarto in pſideratione diuinor⁹ iudicior⁹ ⁊ ideo dicit ꝓfundū. Scōo signat christus p noe rōne potentie efficientis liberatiōis. Cū

em̄ ꝓpter peccatū primi hois inundasset sup terrā aque diluuij. Noe accepto precepto dñi fabricata arca in eaz intrauit ⁊ vxorē cum filijs ⁊ vxorib⁹ eor⁹ oīm generatione animātiū mundor⁹ et imundor⁹ in eandem introduxit ⁊ sic semen vniuerse terre saluauit ⁊ ab aquis diluuij liberauit. In quo christus designatur qui p lignū crucis nos liberauit Sap̄. x. Cum aqua deleret terrā sanauit iterū sapia p contemptibile lignū iustū gubernās. hoc lignū contemptibile dr lignū crucis. qō ptēnebatur in principio passionis xpi. i. Chorinteor. i. predicamus xpm crucifixū iudeis qui dē scādalū gentibus stulticiā. Per hoc lignū nos redemit vt faceret nos feruētes amatores sui Unde aug. Ego q̄nam sufficiēs deberē diligere qui me fecit cū nō erā redemit cū perierā post me venit vt me redimeret ⁊ tm̄ me dilexit vt sanguinis sui preciū ipenderet vt ab vncto essem vncti⁹ a christo christian⁹ et tm̄ ꝓ omnib⁹ non habeo quid repēdā nisi tm̄ vt diligā. Nō em̄ melius aut decentiꝰ q̄ p amorē repēdi pōt qō p amorē impensū est. Tercio signatur xps p noe propter pconiuz siue veritatis. ij. Petri. ij. Octauū noe iusticie pconē custodiuit diluuiū mūdo impior⁹ inducens. hic preco fuit xps Isaie. xl. Uox clamantis in deserto parate viā dñi. Uenit dñs ad nos tripliciter. ad illustrandū rationem. ad informandū memoriā. ad pficiendū volūtatez. ꝓpter peccatū em̄ facta est intelligentis obscura memoria obtusa voluntas tumultuosa ideo dño venienti ad illustrandū intelligentiā debem⁹ parare viam p auditū Gregorius Uia domini ad cor dirigitur q̄n sermo eius diligenter auditur. Scōo venit ad informandum memoriā ideo debem⁹ ei parare viā per iugem meditatōnem mandator̄m. psalmo centesimo octauo. Nam et testimonia tua meditatio mea est. Quidam meditātur in explendis voluptatib⁹ suis. hec meditatio mala est quia facit hominē perversum. alij in cognoscendis liberalibus artibus. ⁊ hec est bona qua facit hominē sciolum Etiam alij in explendis mandati dei ⁊ hec optima est quia facit hominē bonum psalmista. Bonum mihi lex oris tui super milia auri ⁊ argenti. Unde aug. de ciuitate dei Melius est habere mentē bonam q̄ memoriam quamlibet ingentem. Nemo em̄ malus est qui habet mentem bonam. Multi vero pessimi sunt mirabili memoria tanto peiores quanto minus possunt quod male cogitāt obliuiscī. Tercio venit ad pacificādū voluntatez ⁊ ideo debemus ei parare viā p concordiā ⁊ dilectionē ꝓximor⁹ vie em̄ eius vie pulchre ⁊ semite ei⁹ pacifice Proverbior⁹. iij. Si sic parem⁹ viā dño venienti in futuro perficiet quicquid in nobis inuenietur imperfectionis. Unde beatus Bernadus. Qui replet in bonis desiderio anime futurus ⁊telligentie plenitudo lucis voluntati multitudo memorie ꝓmissio eternitatis. Quarto signatur christ⁹ per noe ꝓpter oblationez hostie salutaris Ge. viij. Noe edificauit altare domino tollēsq̄ de cunctis pecoribus ⁊ volucribus mundis obtulit holocausta super altare. odorat⁹q̄ est dñs odorem suauitis. Christ⁹ scōm diuinā naturaz edificauit altare cum formauit sibi animā rationalem. hoc fuit altare holocausti i quo non deficit ignis cōtinue caritatis. sup hoc altare holocausta pecor. obtulit per macerationē corporis. ⁊ volucrū pie intentionis ⁊ deuote orationis volantium vsq̄ ad cōmitum dei ꝓtis Unde sequitur. odoratusq̄ est dominus suauitatem odoris Gene. xxvi. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dominus. Hic odor diffusus est quādo se ipsum obtulit i ara crucis ad redemptionem generis humani tūc enim fractū est alabastrum et tota dom⁹ ecclesie repleta est odore vnguenti Augustinus Pater misit filium vt seruos redimeret. Dedit spiritum sanctum vt seruos in filios adoptaret. misit filiū in preciū redemptionis dedit spiritū sanctū in primilegiū adoptionis. se deniq⁹ tota fuat trinitas adoptati. Sic ergo notatur cōditoris status. cuz dicitur. noe. Sequitur. aptauit arcam. in quo notatur rei cōdite dispositio vel ambit⁹. per arcā ergo designatur beata virgo quadruplici ratione. Primo quia deterret audaciā aduersarie potestatis. Secundo q⁹ ptinet virgā nostre correctionis Tercio quia ptinet legez nostre eruditionis. Quarto q⁹ continet manna nostre refectionis. Primo ergo deterret audaciaz aduersarie potestatis. i. Regū. iiij. Cū venisset arca domini in castra timuerūt philistim ingemuerū tq̄ dicentes. Ue nobis Nec mirū si aduentum beate virginis demones timuerūt quia i eius aduentu contristāt sūt. Unde beatus Hieronim⁹ Dixit eternus ad veterē deus ad serpentē. inimicitias ponam inter te ⁊ mulierem ⁊ semen tuū ⁊ semen illius. ipsa conteret ca

gut tuū. Et sequitur. Quid est fratres carissimi in loco hoc caput serpentis conterere nisi principalē suggestionē dyaboli residendo superare. Si ergo quenaz mulier huius victoriā operata, sit p̄fecto nō reputur l linea generationis humane do nec veniatur ad illā de qua nunc lego m⁹ sermonem. Scdo dicitur arca quia tinet virgam nře correctionis Hebreoz. ix. Arca testamenti continebat virgā. Aaron t tabulas testamenti. Uramī aureaz continentem mānā. In virga correctio nostre prauitatis. in tabulis magisteriuz. in mā na dulcedo bonitatis designatur. ipsa ergo sicut arca testamenti cōtinet virgā nře correctionis. Hec est virga aaron que circa fronduit floruit t fructum fecit. Numerij. Habuit enim folia discrete locutōis Flores honeste conuersationis. Fructuz sancte operationis psalmista. Urga tua et baculus tuus ipsa me p̄solata sūt. Urga est christus inquantum nos castigat p disciplinam. Baculus inquātum nos sustentat t supportat vt habetur prouerbiorum vicesimosecundo. Stulticia colligata est i corde pueri sed virga discipline fugabit eam. In hac virga est p̄solatio Job sextocapitulo. Hec mihi sit consolatio. vt affligens me dolore non parcat. Est etiā baculus nostre senectutis t imbecillitatis inquantum nos supportat per patientiā secundo petri primo ca. Patienter agit propter nos nolens aliquos perire sz ad penitentiam cōuerti. Multi parupendūt hanc patientiam quia non formidant iustitie vltionem Contra quos Augustin⁹ Lentis passibus icedit diuina iustitia sz tarditatem grauitate compensat. Tercio dicitur arca quia cōtinet tabulas nostre eruditionis. Continuit enim christum in quo sunt omnes thesauri sapientie t scientie dei absconditi ad Colossenses secūdo capitulo. De quibus thesauris ad nostrā eruditionem p̄to capaciate nostre nobis reserdit t distribuit Isaie quadragesimo quinto. Dabo tibi thesauros absconditos t arcana secretoz. vt scias quia ego dominus. Ipse enim est qui instruit non solum exterius excitando auditū sed interiꝰ penetrando intellectum. Unde dicit beatꝰ Bernardꝰ. Ipse est verbum non sonans sed penetrans. nō loquax sed efficax. non obstrepens auribus sed effectibus blandiens amoris munere non colore. Quarto dr arca quia continet manna nostre refectionis. Panis enim angelorum panis hominum in conceptione filij dei factus fuit quem nobis beata virgo maria in natiuitate filij sui propinauit vt de ipa posset dici illud Sapientie decimosexto. Angelorum esca nutristi populuz tuum. Et paratū de celo panē p̄stitisti eis sine labore omne delectamentum in se habentē et omnis saporis suauitatem. Christus habet in se delectamentum et omnis dulcedinis et suauitatem omnis saporis. Dic est panis quotidianus nobis datus i viaticum. Hic est panis substancialis nobis datus in fulcimentum. Hic est panis absconditus vincentibus promissus in premium Apocalipsis. secundo capitulo. Uicenti dabo manna absconditum. Dic panis modo est absconditus vt suauius appetatur proue:biorum. nono. capitulo. Panis absconditꝰ suauior et vt eo obtento multiplicius delectemur. Psalmista. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibꝰ te. Sic ergo per arcam signata est virgo maria. Hanc arcā noe ad est christus aptauit quia vt sibi esset aptum habitaculum sanctificauit eam altissimus. Decebat etiam vt illius hominis conceptio de matre parissia fieret ea puritate que maior sub deo nequit intelligi. Sicut dicit augustinus. Unde beatus Bernardus. Illius ea mater cuius deus pater filius pater filiꝰ paterne charitatis factus est corona tue castitatis et quo super omnes homines inestimabilem dignitatem sortiz. Sequitur. In salutem domus sue in qua notatur vtilitas formationis beate virginis. Quattuor autez modis saluat nos. Primo periculo naufragij ducendo ad portum salutarem. Secundo a carcere peccati ducendo ad libertatez. Tercio a macula peccati impetrando gratiam mundantem. Quarto a tam p̄sentis miserie acquirendo vitam. Primo ergo saluata a periculo naufragij ducendo ad portum salutarem. Nos eñ qui sumus in hoc mundo positi sumꝰ i naufragio constituti. Uñ debemus dicere emitte manū tuā de alto Eripe me libera me de aquis multis. Hec manus est beata virgo que manū inam apperuit lopi. vt ipsi possit dici illud Exe. xlvij. Salꝰ nostra in manu tua est. hec saluat nos ducendo ad portum salutarem. hec est eñ stella maris dirigens gubernātem hec est nauis institoris naufragantē ducens ad portum salutarē. Unde beatꝰ Bernardus. In periculis in angustijs in

redus dubijs mariā cogita. mariā inocq nō recedat a corde ab ore ipsam sequens nō deuias. ipsam rogās. nō desp̄as. ipsaz cogitans non erras. Secūdo liberata carcere peccati. peccatū eñ carcer est. Sap. xvij. Custodiebar in carcere fine ferro reclusus. Custoditur in carcere qui in peccato ligatur. non ferro alieno: sed sua ferrea volūtate. Augustinus in libro confessionū. Suspirabaz ligatus non ferro alieno: sed mea ferrea voluntate. velle meuz tenebat inimicus t inde michi catheną fecerat atq; construxerat. Ex peruersa nāq; volūtate facta est libido et dum seruitur libidini facta est consuetudo. et dum consuetudini non resistit facta est necessitas ex quibus quasi anulis sibimet insertis Unde et catheną vocaui. tenebat me obstructū dura seruitꝰ. Ab isto carcere nos liberauit educendo ad libertatem Galathas quarto. Misit deus filium suum factū ex muliere: vt adoptionem filioz reciperemus. Nos enim qui primo eramꝰ serui peccati propter carnem quā sumpsit in beata virgine sumus fratres christi effecti. et per spiritū in filios adoptati t ideo liberi secūdo Corinteoz tercio capitulo Ubi aūt spiritus ibi libertas. Tercio salvat ab immūditia peccati. Peccatum eñ facit immundam animam. Jacobi primo Abijcientes omnem immūditiam: q; non vocauit nos deus in immūditiam: sed in sanctificationem p̄mo ad Thessalonicē. iij. capitulo. Ab hac immūditia saluat nos impetrando gratiaz mūdantem Luce primo. Ne timeas maria inuenisti enim gratiam apud dominum. Non inuenit vt absconderet per inuidiam: sed cōmunicaret per charitatē ex misericordia Unde beatus Bernardꝰ. Qui vult inuenire gratiam recurrat ad mariā quā q̄ semper inuenit frustrari non poterit in omnibus enim exauditur p:o sua reuerētia Eius enim meritis frequenter fit vt superabundat gratia vbi abūdauit delictum superabūdauit et gratia. nec est istud ad consequentiam trahendum vt arguamus abūdem⁹ ad peccandum vt abūder gratia. vbi abūdauit delictuz. Hoc enim dixit apostolus commendando gratiam mundantem. Unde Augustinus de littera t spiritu. Nec enim qui beneficium laudat medicine p̄desse dicit morbos nec vulnera a quibus illa homines sanat: sed quanto pluribus medicina laudibus predicatur. tanto magis vituperatur t horrētur morbi t vulnera a q̄bus liberat. a qua liberatiōe ista laudatur. Quarto saluat a statu p̄sentis miserie acquirendo vitam beatam. Nos enim in statu vite presentis. sumus in miseriꝰ positi Job tercio. Quare misero data est lux. ab hac miseria nos liberat acq̄rendo gloriam. ipsa enim est mulier grātiosa que inuenit gloriam Prouerbiorū. vndecimo. Non solum gratiosa: sed gratia super gratiam cumulata Ecclesiastici. xxvj. Gratia sup gratiā mulier casta t pudorata. Uñ eñ dictuz est. Aue gratia plena vt habetur Luce primo capitulo. Plena gratia. prudentie quo ad rationalem plena gratia pudicitie quo ad concupiscibilē. plena gratia misericordie vt nos vocaret ad ipsam hauriendam Ecclesiastici. vicesimoquarto capitulo. Trāsite ad me omnes qui concupiscitis me t a generationibus meis implemini. Spiritꝰ eñ meus super mel dulcis t hereditas mea super mel t fauum. Transite ad me beatus bernardus. transi ad mariam que te alliciet dulcedine bonitatis. Ipsa tenēte nō corruis. ipsa protegēte non metuis. ipsa duce non fatigaris. Ipsa propicia peruenis sequitur. et hereditas mea super mel t fauum. Ad hanc hereditatem sumꝰ nati ex q̄ sumus in filios adoptati. Nā si filij t heredes. heredes quidez dei coheredes autez christi. Cuius hereditatis nos participes efficere dignetur.

De Natiuitate Marie. Sermo scdus.

Fons paruul⁹ crescit in fluuium Dester. r. In verbo p̄posito notātur quattuor ad commendationem beate marie virginis. Primo eñ p̄mendatur a p̄prietate naturalis originis. cū dr Fons. Secūdo a soliditate mentis cuz dicit. parvulus. Tercio a profectu t p̄motione meritorū operis. cuz dicitur: crescit. Quarto a redūdanti plenitudine omnis gratie et virtutis. cum dicitur. in fluuium. Proprietas autez naturalis fontis est q̄ nascitur quandaq; in locis saxosis. non tamen habet daritiam. Sic beata virgo de indeis duris ortum duxit habet tamen omnem dulcedinem Ecclesiastici. xxiij. Spiritus meus super mel dulcis. Item fons q̄q; oritur in locis arenosis habet tamen continuationez. sic beata virgo a indeis per tram t contentionem diuisis habet tamē continuationis virtutem. Unde ipsam di

Universidad de Deusto
Biblioteca

cim⁹ aduocatam nostrā. Item fons qñq̄ habet ortum in locis lutosis. habet tamē claritatem et ꝓspicuitatē: sic beata virgo a iudeis per peccatū lutosis: habet tamē omnis pulchritudinis nitorē. Unde ⁊ spūssanctus vocat eam mulierū pulcherrimam Canticorum ꝑmo. O pulcherrima inter mulieres egredere. sic ergo cōmendatur a ꝓpetate naturalis ortūs. cū dicit fons. Hic est fons iacob i penitentiū sustentatione. Fons vite in peccatorū releuatione. Fons misericordie i afflictorum consolatione. Fons sapientie i doctorum eruditione. Primo ergo virgo maria dicitur fons iacob in penitentiū sustentatione Johis. iiij. Uenit iesus in ciuitatez samarie. Samaria iterpretatur custodia et signat mundum q̄ a dyabolo tenebat in custodia Threnoꝝ. iij. Conclusit vias meas lapidib⁹ quadris. ibi est ciuitas q̄ dicit lichar. quod iterꝑtatur humeris in quo signatur labor malorū qui vt inique agerent laborauerūt Sapientie. v. Lassati sumus in via iniq̄tatis et perditionis. Hic est ꝓtedium iacob q̄a in hoc mundo sunt mali cum bonis. grana cum paleis. sequitur. Erat q̄a ibi fons iacob. iacob iterpretatur supplantator. in quo signantur peccatores q̄ dyaboli debent esse supplantatores. qō signatū est Josue. x. vbi dicitur. Ponite pedes super colla istorū quinq̄ regum. quinq̄ reges amorreorū sunt quinq̄ abusus sensuum. Tunc ergo pedes super colla quinq̄ regum ponuntur. quando quinq̄ sensus rationis iudicio refrenantur et subiciuntur. Beata ergo virgo dicit fons iacob id est penitentium Canticoꝝ. iiij. Fons ortorum puteꝰ aquarum viuentium que fluunt impetu de libano. Fons dicitur ꝓpter carnalis concupiscentie refrenationez ortorum. ſ. penitentium fructificantiū per bonā operationem seu bonorum operum multitudinem puteus ideficiens non cisterna indigens. ⁊ hoc aquarum viuentium id est penitentium vitam gratie conseruantiuz per suimet examinationem q̄ fluūt impetu de libano qō iterpretatur candidatio per inocentie conformitatem. debent em̄ penitentes in vita inocentib⁹ esse conformes. ⁊ addere ꝑ precedentibus peccatis afflictionē multiplicē. Apocalipsis. xviij. Quantum glorificauit se i delitijs fuit tātum date illi tormentum ⁊ luctum. Scōo dicitur fons vite i peccatoꝝ releuatione. Prouer. xvj. Fōs vite eruditio possidētz possidētis id est beate virginis i vtero cōtinentis qō capere non valet totus orbis Est fons vite id est christi q̄ habet i se naturā vite ideficientis. Dicit fons a quo processit ille aq̄duct⁹. de quo Ecclesiastici xxiiij. Ego quasi fluui⁹ doctr ⁊ quasi aque ductus exiui de paradiso. Doctr interpretatur medicamentū generationis. ille ergo est fluuius doctr qui est medicina ꝓpriū sanguinis. totum genus humanuz sanauit. ⁊ quasi aqueduct⁹. iste aqueduct⁹ manu spiritussancti fabricatus dicit christus q̄ dicitur de paradiso exire id est de beata virgine que dicitur paradisus: q̄a in ipsa erat lignū sine fastidio satians. lignū sciētie bōi ⁊ mali sine errore eruditos oē gen⁹ lignoꝝ ad esum humanū sine defectiōe reficiēs. Tercio dicit fons misericordie i afflictoꝝ ꝑsolatione Joelis vlti. In die illa stillabūt montes dulcedinez ⁊ colles fluent lacte. ⁊ sup omēs riuos iuda ibunt aque ⁊ fons de domo dñi egredietur ⁊ irrigabit torrentem spinoꝝ. mōtes et colles hic dicunt beate virginis eminētes orationes. sed i hoc differūt q⁹ mōtes dicūtur obsecrationes ꝓ maioꝝ⁹ peccatis. colles dicūt orationes ꝓ minoꝝ⁹ delictis. dicit q̄ mōtes id est beate virginis obsecrationes stillabūt dulcedinez id est remissionē peccatoꝝ ēt̄ a culpā. ⁊ colles fluēt lacte remissionis peccatoꝝ quātum ad penā. ⁊ sic sup omēs riuos iuda ibūt aque remissionis peccati quantū ad sequelā. Et nota q⁹ dicit stillabūt ⁊ fluent qō enim stillat ab alio recipit. qō fluit ab alio ortū ducit. sic beata ꝙgo nobis gram impetrat, nō ifūdit. Apud illū em̄ solū est ponere recreatiōis auctoritatē apud quē est ponere creationis potestatē sequitur. et fons egredietur de domo dñi. Fōs est beata virgo q̄ ōr fons signat⁹ contra omnes corruptibilē egredies de domo dñi. id est de iudeis quos sibi elegit dñs i domū et populū peculiarē. ⁊ irrigabit torrentē spinaz. i. ꝓtoꝝ in opportunitatē. ꝓtōtes dicunt torrētes ꝓpē modestie dissolutionē. spine ꝓpter multiplicē ꝓtoꝝ punitionē. Quarto ōr fons sapiētie btā virgo ꝓpter eruditionē idoctoꝝ ꝑo. xviij. A qua ꝑfūda ꝙba exoze viri ⁊ torrēs redūdās fōs sapiētie. vir a virtute. hic de⁹ pr̄ pōt dici in quo est ponere ꝓncipij auctoritatē ⁊ sō talē plenitudinē ꝙ os filij⁹ pt. itelligi. Nā filius est declaratiu⁹ patris sicut os voluntatis hois ꝓnerbio. xvj. Diuinatio in labijs regis in iudicio non errabit os ei⁹

ginis. Tercio introducunt nos vt luce gloriosa frūamur vnde ecclesia cantat de beato michaele signifer sanct⁹ michael archāgelus representet eas in lucem sanctam. quam olim abrahe promisisti et semini ei⁹. Numerii. Profecti sūt filij ruben per turmas et ordinem suum quotum princeps erat elisur. elisur interpretatur dei mei princeps quod bene convenit beato michaeli qui in defendendis ⁊ presentandis animabus princeps vocatur Danielis. x. Michael vnus de principibus venit in adiutoriū meum. Secundo mittuntur angeli ad consolationem afflictorum Mathei. 28. Ecce terremotus factus est magnus. angelus domini descēdit de celo erat aspectus ei⁹ sicut fulgur vestimenta autem eius sicut nix. Terremotus in corde peccatoris efficitur quando ex recordatione peccatorum et ꝯsideratione diuinoꝝ iudicioꝝ conc̄utitur psal. Terra tremuit ⁊ quieuit cū exurgeret in iudicio de⁹ terra cordis nostri tremit ex recordatione peccatoꝝ et cōsideratione diuinoꝝ iudicioꝝ ꝑ. Timor ⁊ tremor venerūt super me. Sed quieuit cessando ab exercitione operū meritoꝝ vel demeritoriꝝ. Apoca. x. Angelus leuauit manū suam ad celum et iurauit ꝙ viuentem i secula seculoꝝ. qz tempus non erit amplius ad merendum vel demerendū. Sed tūc recipiet vnusquisq̄ ꝓm exigentiā suoꝝ meritoꝝ. ⁊. Chozinth. 5. Oēs nos manifestari oꝑt ante tribunal xpi vt recipiat vnusquisq̄ ꝓpria corporis sui ꝓut gessit sive bonū sive malū sic q̄ terremotus factus est. magnus sequitur. Angelus em̄ dñi descendit de celo et describit ipm̄ sub duplici spē scz fulguris et nivis. in fulgure est impulsiuū terroris et hoc ꝓm duo que angelus domini facit in nobis. q̄nq̄ em̄ terret ne in ꝓsperis ꝙ superbiam erigamur Judicum. 2. Angelus dñi ascendit de galgalis ad locū flentiū vbi habetur et legitur ꝙ dure ⁊ terribiliter increpauit peccata eoꝝ ⁊ ibi sequitur. Eleuauerunt filij israel vocem suam ⁊ fleuerunt. vocatumq̄ est nomen loci illius locus flentium sive lachrimaꝝ. Scōo angelus demulcet in aduersis ne per desperationem frangamur et ideo mōstratur sub blandimento nivis Danielis. 3. Angelus domini descendit cū azaria ⁊ sociis eius in fornacem ignis et excussit flāmaz ignis de medio fornacis fecitq̄ medium fornacis quasi ventum roris flantem tunc ignis de fornace exeuntur et medium eius tanq̄ ventum roris efficitur quādo angel⁹ nos in nostris aduersitatibus cōsolatur. quod specialiter cōpetit beato michaeli cuius festum hodie celebratur Danielis. xi. In tēpore illo consurget michael princeps magn⁹ qui stat pro filijs populi sui et erit tempus qualem non fuit ab eo ex quo ceperunt esse homines super terrā vsq̄ ad illud tempus: loquitur de tempore vltime tribulationis que tanta erit q⁹ moueant si fieri potest etiam electi tūc boni bone indigebunt auxilio et solatio sancti michaelis archangeli: tunc enim electi impugnabuntur persecutiam tirānoꝝ. per allutiam hereticoꝝ per fallantiā ypocritarū. Sed beat⁹ michael consolabitur eos tirannoꝝ secutiā temperando. hereticoꝝ allutiam reuellendo. ypocritarū fallantiā detegendo Jsaie. 33. c. Introducuntur electi clamantes ad dominum ꝓ acerbitate tante tribulationis. Ubi dicitur Domine miserere nostri te enim expectauimus. esto brachium nostrum in mane et salus nostra in tempore tribulationis et statim subditur q⁹ a voce angeli fugerunt populi. Tercio mittuntur angeli ad revelationem secretorum Judicum. iiij. Angelus apparuit manue et ꝙxit eius. et dixit ad eam sterilis es et ab scz ꝓlis. concipies et paries filium. Et quibusdam interpositis subditur. Quod tulerunt heldum de capris et libamenta et posuerunt super petram et obtulerunt domino qui facit mirabilia. Cuncz escenderet flamma de igne altaris angelus domini pariter cū igne ascēdit in ꝓspectu manue ad vxorē. morte morte morte

de creditur ad iusticiam. ore aũt fit confessio ad salutem. Hoc libamentum beatus petrus habuit quando post ternam negationem conuersas amare fleuit. tercio requiritur solida fides. confessio quod signatur per petram super quam facta est oblatio. quia nullum sacrificium a domino acceptatur nisi super soliditatem illius petre de qua primo Thorinteoꝝ. 10. dicitur. petra autem erat christus. Quarto requiritur feruens dei et proximi dilectio que Xpi in omnibus fidelibus requiritur. tamen requiritur specialiter in predicatoribus et scolaribꝰ bonis qui frequenter proponunt et audiũt verbum dei quia debet eos inflammare sicut ignis Luce vi. Nonne cor nostrũ erat ardens in nobis dum iesus colloqueretur nobis in via et aperiret scripturas. et hec feruens dilectio in igne designatur qui rursus erigebatur Isaie. 26. anima mea desiderabat te in nocte. sed et spiritu meo in precordijs meis de mane vigilabo ad te. Sexto requiritur humilis oratio que in ascensu angeli designatur. Quidu enim in hac vita sumus põdere corporis grauamur nec ad celum volare possemus et ideo humilem orationem tanq̃ angelum id est nunciũ illi mittimus. Ecclesiastici. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. et donec ppiet non consolabitur non discedet donec altissimus aspiciat. iustis ser cõcurrentibꝰ quorum quinq̃ in oratione humili terminantur nobis ab angelis secreta celestis reuelantur Mathei vndecimo. Confitebor domine tibi pater celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea parulis id est humilibus humilia sentientibꝰ et humiliter orantibꝰ Quarto mittuntur ad angeli denũciationem gaudiorum. Luce. 2. Nolite timere. Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. quia natus est nobis hodie saluator qui est iesus christus iste angelus fuit nũcius bonꝰ et bona nuncians. et ideo animas audientium refrigerans Proverbiorum. 25. Aqua frigida anime sitienti: et nũcius bonus de terra longinqua. nam sicut aqua frigidat animam sitientem sic nuncius bonus animam desiderantem Aggei. 2. Adhuc modicũ et mouebo celum et terram et veniet desideratus cunctis gentibus. quantum Isa. pro se et aliis aduentum istum desiderabat exprimebat cum dixit Isaie. 64: Utinam dirumperes celos et descenderes. Sed ne ad denunciationem tantorum gaudiorum parua videretur esse auctoritas vnius angeli subditur vt habetur Luce secundo. Subito cum angelo facta est multitudo militie celestis exercitus laudantium et dicentiũ Gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis Sic ergo primo commendantur angeli. ab humilitate solicite administrationis. cum dicitur angeli eorum. Secundo commendatur a celsitudine diuine contemplationis cum subditur. Semper vident faciem patris mei qui in celis est. ¶ Sciendum est q̃ facies patris est filius. sicut enim homo in facie cognoscitur ita pater per filium factus est in fidelibus manifestus vt habetur Job. decimo quinto capitulo. Pater manifestaui nomẽ tuum hominibus. Sed vt secundam partem huius sermonis ad nos conuertam. Sciendum q̃ angeli dicantur sacerdotes siue presbiteri et scolares boni ad sacerdotium dispositi Malachie. 2. capitulo labia sacerdotis custodiunt scientiaꝫ et legeꝫ de ore eius requirent. quia angelus domini exercituum est. de his per gratiaꝫ dei qñq̃ poterit dici. semper vident faciẽ patris mei qui in celis est. Sacnduz est ergo q̃ huiusmodi visio est penitentibus fructuosa. admirantibus gratiosa. contemplantibus speciosa comprehendentibus gloriosa. Primo ergo est istis penitentibus fructuosa. Job vltimo. Auditu auris audiui te. nunc oculus meus videt. idcirco ipse me reprehendo. et ago penitentiam in fauilla et cinere. dominus vocat peccatores vt conuertantur ab iniquitate ad penitentiam. De morte ad vitam. sed multi sunt sicut galline in autumnis que nolunt audire vocem mulieris vocantis sic ipsi nolunt audire dominum vocantem in prosperis Proverbiorum. vocaui et renuistis. Extendi manum meam et non fuit qui aspiceret. Ego quoq̃ in interitu vestro ridebo id est in interitu eterno Ezechielis. 18. Quare moriemini domus israhel Quõ hic est de morte et vita. Sed responsio huius questionis est voluntas perniciosa Ecclesiastici. 15. Ante hominem vita et mors bonũ et malum quodcunq̃ voluerit dabitur ei stulti sunt miseri peccatores qui sibi preposita vita mortem eligunt qui malum bono preponunt. qui dimissa q̃ qua refrigerante ad ignem comburentem manum extendunt. Sed beatus Job. cum sunt verba ista nõ fuit de illis. vnde dicit. Auditu auris audiui et sequitur nũc aut oculus meus videt te. qõ exponens dicit

gregorius conferens visum ad auditum. In hoc ostendit q̃ quanto visus auditu est superior tãto differt qõ primo extitit ab eo ad qõ postmodum p flagella profecit. per flagella enim longe melior effectꝰ fuit Eccle. 27. Vasa figuli probat fornax et homines iustos tentatio tribulationis. Sed qz quãto aliquis minus videt sibi minus displicet et quanto maioris gratie lumen percipit tanto magis comprehensibilem sese esse cognoscit ideo subditur. idcirco me ipsũ reprehendo. Sed quia parum valet cognitio reprehensionis nisi sequatur lamenta tio penitudinis ideo subditur q̃ago pñaz in faullis et cinere pñaz agere est seipum faullam et cinerem cognoscere. Unde dominus reprobis ciuitatibus dicit ve tibi corozain. ve tibi bersayda qz si in tiro z sydone facte fuissent virtutes que olim facte sunt in te egissent penitentiam in cilicio et cinere. In cilicio designatur punctõ ex malicia culpe. Jhere. 2. Arguet te malitia tua et auersio tua increpabit te. In cinere notatur resolutio ex sententia iustitie diuine qua dictum fuit. Genesis tercio. Cinis es et in cinerem reuerteris hec ergo visio primo est penitentibꝰ fructuosa Mathei tercio capitulo. Penitentiam agite appropinquabit enim regnũ celorum. Secundo est admirantibus gratiosa. hester quindecimo. valde enim mirabilis es domine z facies tua plena est gratiarum non cessat propheta clamare i pñ. Domine dominꝰ noster q̃ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Eius faciei dicitur gratiarum plena. Nam de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiaꝫ pro gratia. Johannis primo capitulo. Eius faciei visio electis promittitur proꝑmio vt habetur Job. xxxiij. capitulo. Videbit faciem eius in iubilo. et reddet homini iusticiam suam hoc exponit beatus gregorius dicens iubilus dicitur cum in effabile gaudium mente concipitur quod nec possit absondi nec sermonibus explicari tatur enim in quibusdam moribus ostenditur vt nullis proprietatibus exprimatur vnde propheta videns electorum mentes tantum gaudium accipere quantuz sermone non poterant. explicare. Dicit beatus populus qui scit iubilationem. non dicit qui loquitur. sed qui scit iubilatio enim intellectu potest capi. dictu autez non potest eptum dicitur ergo videbis faciem eius in iubilo. Sequitur. Et reddet homini iusticiam. Domo enim iusticiam suam perdidit quando preceptum discipline preuaricando peccauit. sed dominus illi iusticiã suam reddit quando sibi patris iusticiam sobrietatem virtutem et fortitudinem quibus nichil vtilius est in hac vita hominibus infundit. Sic dicit beatus Gregorius Justicia dr nra non qz de nro nra sit diuia largitate nra sit. vñ in ofone dñica dicimꝰ panem nostrũ quotidianum da nobis hodie. ecce panem nostrum dicimus. et tñ vt nobis detur oramus. quia dei est ex munere. et noster fit ex acceptione. Tercio huiusmodi visio est ꝓemplantibus speciosa. Unde in. pñ. Qm apud te est fons vite z in lumine tuo videbimus lumen. apud christum est fons vitalis. Ecclesiastici. i. Fons sapientie verbum dei in excelsis ab isto fõte riuuli totius veritatis defluunt et vsqz ad nos derivati descendũt Jacobi. i. Ome datũ optimũ et ome donum perfectum desursũ est descendẽs a patre luminũ Hester. x. Fons puulus creuit in fluuiũ magnũ z in solẽ lucẽq̃ uersus est. Christus fuit fons paruus in natiuitate Luce. 2. Inuenietis infantem iacentem in presepio pannis inuolutum. sed fuit fluuius magnus in predicatione et miraculoꝝ operatione Marci. i. Erat docens. eos quasi potestatem habẽs Sed in lucem solemq̃ conuersus est in resurrectione Mathei. 13. tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eoꝝ quanta fuit claritas illius qui est fons et origo totius claritatis et decoris nõ bene intellectu cõprehendi potest. propter quod dicitur. qm apud te est fons vite. sequitur. Et in lumine tuo videbimus lumen. in lumine gratie lumen glorie. in lumine contemplationis et momentanee degustationis lumen eterne comprehensionis Mathei. 17. Cum beatus petrus visa tranfiguratione dñi quasi inebriatus diuina dulcedine diceret. Bonum est nos hic esse si vis faciamus tria tabernacula. Nesciebat quid diceret sicut alius euangelista. quantumcunq̃ essi oculi electoꝝ in hac vita per contemplationem se eleuent. tamen illius lucis incõprehensibilis excellentia repercussi subito caligant. sed quando oculi mentis purgabuntur difformitate glorie. tunc videbitur illa summa claritas in sua fonte. secundo. Thorinteorum tercio. Nos autem reuelata facie gloriam domini speculantes in eandez ymaginem trãsformamur a claritate in claritatem. a claritate gratie in claritatẽ glorie a claritate contemplationis in claritatem comprehensionis. Quarto ista visio ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

comprehensoribus gloriosa Isaie. 6. Vidi dñm sedentem sup solū excelsū et elevatū dicit glosa. hoc Isaias dicit quando domini gloriam vidit sed dicit vidi sedentem id est regnantem sup solium excelsum quantum ad statū animar. sanctar. et elevatum quātum ad statū angelor. Genes. 22. In baculo meo transivi iordanem istū. et rursus cum duab⁹ turmis regredior domin⁹ xp̄s in baculo sancte crucis trāsiuit iordanem huius mundi tempore sue passionis. sed cum duabus turmis regressus est in die resurrectionis cum duabus turmis animarum scilicet et angelorū. in quibus et super quos regnat. Cuius regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum.

¶ De sancto Jheronimo. Sermo primus.

HIlie syon exultate et letamini in domino deo vestro quia dedit vobis doctorem iustitie Joelie. 2. Sanctus Joel prophetas ad modum boni rectoris. Inverbo proposito tria tāgit per que auditores attentos reddit. primo enim captat benivolentiam. cum dicit. Filie sion. Scdo suscitat attentionem cum dicit. Exultate et letamini in domino deo vestro. Tercio preparat docilitatem cū dicit. quia dedit vobis doctorem iustitie. in primo notatur auditorum qualitas cum dicit filie syon. In secundo excitatur animarum hylaritas cū dicitur. Exultate et letamini in domino deo vestro. in. Tercio mēdatur doctoris et docentium utilitas cum dicit. quia dedit vobis doctorem iustitie. Quantum ad primum ergo dicit filie syon. syon interpretatur specula. per quam signatur ecclesia que in statu cōtemplatiōis est posita quod bñ signatur Thobie. xi. vbi dicitur q̄ anna sedebat quotidie in supercilio montis vnde respicere poterat de longinquo vt ex eo loco specularetur aduentum filij sui. anna interpretatur gratia. per quam signat ecclesia. que gratia dei est sanctificata et mundata Epheso. 5. Christus dilexit ecclesiā et semetipsum tradidit pro ea mundās eam lauacro aque in verbo vite. ista anna sedit in supercilio montis quia ecclesia de sert in fastigio contēplationis. ipsa de longinquo respicit quia incolatus presentis miserie ipsam afflixit et desiderium z aspectus celestis glorie ipsam allicit per longationē huius incolat⁹ lachrymabiliter plāgebat pphetā. cū dixit hēu michi q̄ incolatus meus prolongatus est anna admirū filij sui speculatur. quia ecclesie admirū ihesu ad iudiciū prestolatur. christus dicitur ecclesie filius nature. conformitate ipse est ecclesie sponsus spiritualium filiorū. generositate et fecunditate ipse etiam est ecclesie dñs diuinitatis excellētia. sine dignitate huius aduentum ad iudicium expectat ecclesia in filijs suis tāquā electis ēt rectoribus vnde dominus loquens de die iudicii dicit Luce. 21. Tunc videbunt filium hoīs venientē in nube cum potestate magna et maiestate possumus intelligere cum potestate magna ppter dānationem reprobor. et maiestate propter glorificationem electorum sic ergo per syon signatur ecclesia que in speculi contemplationis est posita huius ecclesie sunt filij qui matri sue debent assimilari. et ad modum ipsius speculari. Sunt aūt tria que debent filij ecclesie speculari in ecclesia. Primo debent speculari vera ad cognitionem. Secūdo bona ad operationem. Tercio eterna ad fruitionem. Primo ergo debent filij ecclesie speculari vera ad cognitionem Ezechielis 3. Fili hominis speculatorem dedi te domui israel et audies de ore meo verbum z annunciabis eis ex me. speculator debet in specula sua vigilare. venientes hostes debet de longinquo prospicere et cuneos ēt tra hostes ad prelium pronocare. Ezech. 33. Si viderit speculator gladium venientem et non insonuerit tuba veneritq̄ gladius sanguinem populi mei de manu speculatoris illius requiram Beatus. Dionimus fuit magnus speculator in ecclesia contra hostes ecclesie id est contra hereticos tuba predicationis adūrt non solum omnes ecclesie id est doctores contra hereticos ad prelium pnocauit. sed tanq̄ strenuus miles in prima acie contra ipsos inobuiū seipsum opposuit et ipsorum iacula scuto cautissime humilitatis deuitauit. Eorum dentes caninos gladio spiritus q̄ est verbū dei solidissima veritate retrudit propter quod dicitur hic speculatorem dedi te domui israel. et sequit audies de ore meo verbum et annunciabis eis ex me sicut beat⁹. Dionimus a prima veritate que in sacra scriptura loquitur verba veritatis audiuit infidelibus nunciauit Ecclesiast. 37. Anima viri sancti enunciat aliquando vera ēt septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum circumspectores possunt dici heretici qui circūcirca veritatem deambulant expositionibus pessimis

et non pertingunt vsq̄ ad intima veritatis. vitia ipsos et contra ipsos solicitatem veritatis beatus Dieronimus nunciauit. Isaie. xi. Pone speculatorem z quodcunq̄ viderit annunciet. Secundo debent filij ecclesie speculari bona ad operationem. Isaie quinquagesimo scdo. ēt pulchri sup montes pedes annunciantis et pdicantis pacem. annunciantis bonum. et predicantis salutem dicentis. Syon regnabit deus tuus. vox speculatorum tuorum. Tria dicit que debent predicare speculatores ecclesie dei. ¶ Primo enim debent predicare concordiam animorum. quod notatur cum dicitur annunciantis et predicantis pacem. Secundo debent predicare execrationem bonorum quod notatur. cum dicit annunciantis. Tercio debent predicare spem et certam expectationem eternorum premiorum. quod notatur cum dicit. predicantis salutem. istam certam expectationem eternorum bonorum beatus Dieronimus non solum predicauit. immo q̄ in ipo esset veraciter demonstrauit quando scōm formam apostolorum omnia pro domino deliquit. beatus petr⁹ solum loquens pro omnibus dixit. Ecce nos relinquimus omnia et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis Mathei. 19. Cui dominus tanq̄ retributor largissimus respondit Sedebitis super sedem iudicantes duodecim trib⁹ israel. Unde ergo q̄ pro humilitate voluntarie paupertatis tribuitur autoritas iudiciarie potestatis: contra malos et voluptuosos huius mundi diuites pauperes christi contemnentes qui vilipendunt sanctum Dieronimum. cuculli benedicti. lachrymas arsenij. nuditatē pauli. ollam helysei. Tercio debent filij ecclesie speculari eterna ad fruitionem secundo Petri primo. Non in doctas fabulas secuti notam vobis fecim⁹ domini nostri ihesu christi presentiam z virtutē. Sed speculatores facti illius magnitudinis. Speculatio ibi nō dicitur a specu lo in quo videntur sole similitudines rerū Sed dicitur a specula in qua ēt de longinquo videtur veritas earum apostoli in transfiguratione domini de qua ibi loquitur beatus petrus viderūt veram dei gloriam sed de longinquo ppter status discrepantiā vel differentiā in transfiguratione domini vera apparuit gloria saluatoris. sed quasi longe erat quia ipsam non capiebat infirmitas viatoris Unde Mathei. 6. dicitur q̄ ceciderūt in facies suas et timuerunt valde quod perfectū esse est non dum venerat. et ideo qō ex parte est euacuatū non erat primo Thoziteor. tredecimo. Sz quia modo in beato Dieronimo et alijs ſctis venit q̄ perfectum est euacuatū est qō ex parte est et ideo vident deū sicuti est sic ergo primo notatur auditorū qualitas cū dicitur filie syon. id est filie ecclesie per qō notatur q̄ non sunt ancille filij sed libere. Secundo excitatur animorū hilaritas cū dicit. Exultate et letamini i domino deo vestro. Sciendum est ergo q̄ sunt tria propter que filij ecclesie debent exultare. Primum est presentia gratie. Secundum est eminentia scientie. Tercium est excellentia glorie. Primo ergo est exultandum propter presentiam gratie Isaie duodecimo. Exulta et lauda habitatio syon quia magnus in medio tui sanctus israel. Dominus de⁹ qui est sanctus israel sanct⁹ in se et est sanctus in sanctificationis infusione Hebreos secundo Qui sanctificat et qui sanctificantur ex vno omnes sicut enim ex eodem corde terre procedit fons scaturiens z riuuli ab eo deriuati. sic ab eodem patre luminū procedit fons totius sanctitatis et effect⁹ sanctificationum tanq̄ deriuati riuuli primo Tessalonicenses quinto. Deus pax⁹ sanctificet vos per omnia vt integer spiritus noster et anima et corp⁹ sine querela in aduentu domini nostri ihesu christi seruetur spiritus id est intellectus seruatur integer quando non corrumpitur fornicationibus errorū. Anima vero id est effectus in sui integritate seruetur quando non violatur sordibus vel fetoribus viciorum. Sic beatus Dieronimus bene sanctificatus fuit qui et munde vixit et errores destruxit. Secundo debent exultare filij ecclesie ppter eminentiam scientie. Isaie. 9 letabuntur coram te sicut qui letantur in messe et sicut exultant victores capta preda quando diuidunt spolia. in messe labor est in fructuum collectione. Sed letitia est ex eorum repositione et fruitione. Sic magnus labor est in studij fatigatione. Sed magna letitia est ex sapientie acquisitione vt habetur Ecclesiastici sexto. In opere illius exigui laborabis et cito edes de generationibus illius hee sunt generatiōes de quibus Ecclesiastici vicesimoquarto A generationibus meis adimplemini. spiritus enim meus super mel dulcis z hereditas mea super mel et fauū. generationes sapientie dulces sunt hominib⁹ studiosis sed amare sunt hominibus in doctis et fastidiosis vt habetur Ecclesiastici sexto. c. q̄

aspera est nimium indoctis hominibus sapientia. hominibus enim indoctis et ociosis videtur q ipsi comedunt tribulos quãdo oportet eos voluere et revoluere codices suos et sacros libros sequitur in premissa autoritate. sicut exultant victores in capta preda quando dividunt spolia: Sic victores ad litteram exultant in distributione spoliorum. sic boni doctores cũ ad aliquem perfectionem venerunt exultent et letantur in divisione et distributione exhortationum. autoritatum. rationum. disputationum. et predicationum. In ista divisione et distributione beatus. Hieronimus qui litteras quasi per totum orbem fugientes subsequatur mirabiliter delectabatur. et ideo christus dominus in ipso lezabatur Prouerbiorũ vicesimotercio. Exultat gaudio pater iusti: et qui sapientẽ genuit letabitur in illo. t qz in beato hieronimo christus letabitur. Ideo beatus hieronimus modo in christo delectatur. ipse enim est de illis pueris de quibus Luce vndecimo. hostium meum clausum est et pueri mecũ sunt in cubili meo. Isti pueri possũt dici Gregorius hieronim⁹. t alij expositores sc̃ri eloquij qui modo quiescũt t. silentio superni cubili vbi exultant sancti in gloria et letabũtur in cubilibus suis Tercio debent exultare filij ecclesie ꝓpter excellentiã glorie primo Petri primo. Exultabis letitia inenarrabili et glorificata reportantes finem fidei vestre salutem animarum vestrarum. Fides est temporalis vel momentanea. sed finis fidei vel ei succedens letitia est eterna Isaie sexagesimo quinto⁹ Laudebitis et exultabitis vsq; in sempiternum in his que ego creo. Quia ecce ego creo hierusalem exultationem et populum eius gaudium. et gaudeo in populo meo modo gaudet beatus hieronimus in illa eternitate vel die eterna de q̃ in psalmo dicitur. hec est dies quam fecit dominus exultemus et letemur in ea. Sic ergo in verbo proposito excitatur animorum hilaritas cum dicitur. exultate et letemini in domino deo vestro. tercio in verbo proposito commẽdatur doctoris et docendorum vtilitas. cum dicitur. Quis dedit vobis doctorem iusticie. Sciendum est ergo q beatus hieronimus fuit doctor studiosus doctor copiosus. doctor gloriosus. primo ergo fuit doctor studiosus primo. rhimotici quinto. Qui bene presunt presbiteri duplici honore digni habeãtur: maxime q̃ laborant in verbo et doctrina. Beatus hieronimus bene prefuit curam gerẽs in regimine subditoꝝ Laborauit in verbo quantũ ad eruditionẽ animorũ. et doctrina quantũ ad informationẽ bonorũ morũ. Et ideo duplici honore dignus habet hic est doctor de quo Isaie tricesimo. Dabit tibi panem dñs artũ et aquam breuem: et non faciet vltra auolare a te doctorẽ tuũ. scolares boni solent parce viuere vt possint melius studio vacare. boni etiã doctores solent cõstanter eruditiõi insistere. Vñ t hic duo notantur que ad profectũ bonorũ scolariũ requiruntur. primũ est sobrietas auditorum. que notatur cum dicitur. Dabit tibi dominus panem artum et aquã breuẽ. Secundum est stabilitas doctorũ que notatur cum dicitur. et non faciet auolare vltra te doctorem tuũ. Sc̃o fuit beat⁹ hieronimus doctor copiosus Matheꝝ tredecimo. Omnis scriba doctus in regno celorũ similis est hoi patrifamilias q̃ profert de thesauro suo nouas et vetera. Beatus hieronimus de thesauro sui cordis ꝓtulit noua et vetera. id est autoritates noui et veteri testamenti. dominus enim ipsum quasi physon sapientie adimplenit Isaie quadragesimo quinto. c. Dabo et thesauros absconditos et archana secretorũ vt sciat qz ego dominus. Dominus dedit beato hieronimo thesauros absconditos in inquisitione humanorum et archana secretorũ in perscrutatione diuinorũ. tercio fuit beat⁹ hieronim⁹ doctor gloriosus Danielis duodecimo q̃ docti fuerũt fulgebũt quasi splendor firmamẽti et qui ad iusticiã eruditi multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates Beatus hieronimus fuit doct⁹ in se t ideo habet claritatem bone fame Sapiẽtie. 8. Habeo propter hanc claritatez ad turbas et honorem apud seniores. multos etiam eruditi ad iusticiam. t ideo habet eternitatem vite beate Ecclesiastici vicesimo ꝯr. Qui elucidant me vitam eternam habebunt. quia ergo beatus hieronimus fuit precipuus indagator et elucidator. Ideo factus est vite beate perpetuus possessor. Ad quam et cetera.

De sancto Hieronimo

Sermo secundus.

Est sapiens aie sue sapiens et fructus sensus illius laudabilis Eccle. tricesimoseptimo. In verbo proposito duo notantur a quibus beat⁹ hieronimus ꝓmeritus est. Primo enim commendatur a cognitione agendorum cum dicitur. Est sapiens anime sue sapiens. Secundo ꝓmendatur ab excutione cognitorum. cum dicitur. et fructus sensus illius laudabilis. Quantũ ad primum sciendum q̃ beatus. hieronimus fuit sapiens quadrupliciter. primo enim fuit sapiens in detestatione peccatorum. Secundo fuit sapiens in obseruatione mandatorum. Tercio in aggressione arduorum Quarto in eruditione indoctorũ Primo ergo sapiens fuit in detestatione. peccatorum Ecclesiastici tercio. Sapiens cor t intelligibile abstinebit se a peccatis et in operibus iusticie succesꝰ habebit homines sapientes ad hoc debent diligenter studere vt peccata valeãt declinare Ecclesiastici vicesimoprimo. Quasi a facie colubri fuge peccatũ sicut homo iuxta colubrum non dormit securus sic quando occasiones peccatorum se offerunt quo eas declinet debet esse sollicitus. contra multos qui occasiones peccandi querunt. quia amant pericula in ipsis peribunt. Ecclesiastici tercio. Qui amat periculum in ipso peribit sic ergo ad sapientiam cordis pertinet vt homo abstineat a peccatis. et ideo competenter hic subditur et in operibus iusticie successus habebit t ꝓgruo ordine. Primo enim debemus peccata declinare t dei commissis penitentiam agere vt possimus in operibus iusticie proficere. Primo ergo peccata extirpare debemus vt postmodum deo per bona opera placeamus. Hieremie quarto. Nouate vobis nouale et nolite serere super spinas contra multos qui t peccatis mortalibus aliqua de genere bonorum facunt et ideo absq; innouatione nouali bona sua super spinas dispergunt. Prouerbiorum vicesimo tercio. Esto sapiens et dirige in via animum tuum sm istũ modum beatus hieronimus fuit sapiens et hoc per declinationẽ peccatorum in viã etiam mandatorum direxit animum suum ꝑ multiplicationem bonorum. Secũdo fuit sapiens beatus hieronimus in obseruatione mandatorum. Proverbiorum vicesimo octauo. Qui custodit legem filius sapiens est. Custodia legis est thesauri custodia pretiosissimi lex enim domini homines a vijs peccatorum auertit et ad viam domini conuertit. lex etiam domini sapientiam tribuit psalmista. Lex domini immaculata conuertens animas. ecce q̃ lex dei facit ad conuersionem peccatorum. sequitur testimonium domini fidele sapientiam prestans parvulis. Ecce q̃ lex domini operatur ad eruditionez parvulorum sicut enim aque materiales abundant in vallibus. sic aque sapientie salutaris abundant in humilibus Matheꝝ vndecimo. Cõfiteor tibi domine pater celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. Tumor enim superbie repellit infusionez sapientie salutaris quã sibi acquirit vallis humilitatis. psalmista. Inter medium montium pertransibunt aque. valles medie sunt inter mõtes et ideo in vallibus abundant aque sapientie salutaris que sunt aque spirituales. sic ergo qui custodit legem filius sapiens est. vnde ad istam custodiam legis mandatoꝝ dei hortatur moyses. Deutronomij quarto. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populis vt audientes vniuersi precepta hec dicant. En populus sapiens t intelligens. Gens magna. populus sapiens dicit quantum ad contemplationem eternorum intelligens dicit quantum ad obseruationem mandatorum. Gens magna dicit quantum ad executionem operum bonorum. talis sapiens fuit beatus Hieronimus quia mandata domini suscepit et susceptu seruauit Prouerbiorum decimo. Sapiẽs corde precepta suscipiet. Tercio fuit beatus Hieronimus sapiens in aggressione arduorum Prouerbiorum vicesimoquarto. Vir sapiens fortis est et vir doctus robustus t validus. Duo dicit in quibus fortitudo virorum spiritualium consistit. scz in aggressione arduorum et in sustinentia aduersorum. Quantum ad primum dicit vir sapiens fortis est. et hoc quia viriliter aggredietur ardua Prouerbiorũ vltimo. Manum suam misit ad fortia. nos videmus homines robustos corpore qui non volunt ad ardua opera assurgere. dicunt etiã q̃ non possunt asperitatem penitentie sustinere. videmus etiam homines corpore imbecilles qui in operibus penitentie inueniuntur viriles huius ratio est: quia fm q̃ valgariter dicitur. quantũ valet homo tantum valet terra sua. sic certe quantum fortis est spiritus tantum sibi facit in operibus penitentie seruire propria membra Prouerbiorum. 18. Spiritus viri sustẽtat infirmitatem eius. Unde illi qui sunt de exercitu christi qui est virtus t sapientia dei patris. carnem suam crucifigunt cum vitijs et concupiscentijs. hec est sapientia que melior est q̃ arma bellica vt habetur Ecclesiastes. 19. Homo enim quandoq; sub ar

mis bellicis succumbit. Sed sapientia pe
mittentie homines ab omni insultu peruer
so defendit propter hoc dicitur hic q vir sa
piens fortis est et hoc quātum ad aggres
sionem arduor sequitur. et vir doctus ro
bustus et validus hoc intelligitur quantū
ad abstinentiam aduersor dominus enim
sanctos suos quos elegit p tribulatiōes
probauit Judith. 8. Omnes qui placuerūt
deo per multas tribulationes transierunt
fideles vnde videtur q beatus Jheroni
mus deo placuit quia sicut in vita ipsius le
git multas pro christo tribulationes susti
nuit via enim iustorū est in itinere sustinu
it via enim iustorū est in itinere sustinētie
aduersorum Actuum. 14. per multas tri
bulationes oportet intrare in regnum ce
lor. Quarto fuit beatus Jheronimus sapi
ens in eruditione indoctor. Proverbior
9. Si sapiens fueris tibimet eris q proxi
mis tuis competēti ordine loquitur sapiē
tis cum dicit. Primo tibimet ipse eris sed
cum subdit et proximis tuis homo enim de
bet sibi sapientiam acquirere et post acqui
sitionem sapientie debet ipsam aliis p eru
ditionem refundere vnde homo primo de
bet seipsum exhibere chonchan canalem
vt primo aquam sapientie salutaris reci
piat et postmodum ipsam auditoribus re
fundat contra multos qui prius docent q
audiant prius predicant q modum predi
cationis congnoscant prius magistri q di
scipuli Ecclesia dei modo abundat talib
hominibus monstruosis qui cū aures non
habuerint volūt esse aliorū oculi. Roma
norū. 10. Fides ex auditu auditus autem
per verbum dei mirabile est quomodo homi
nes audent aliis verbum fidei proponere
cum non audierunt nec verbum fidei a do
ctoribus catholicis receperunt. Sed dices
quis habent bonos quaternos et bonos
sermones a bonis doctoribus confectos
et ordinatos et audacter aliis proponere
possunt illa bona verba que ibi reperiunt
Ad hoc respondeo responsione rusticorū
qui dicunt in pelle ouis, quicquid vis scri
bis. in pelle ouis si falsum ibi scribitur ab
ignaris diuine legis falsum hauritur, fal
sum proponitur falsum auditur et sic totū
peruertitur et auditores in errorem mittū
tur. talis predicator presumptuosus non
fuit beatus Jheronimus ipe enim quasi fu
gientes litteras per totū orbem sequeba
tur. et sicut ipe de semetipso dicit malleba
liens verecunde discere q sua imprudēn
ter vigere. iste ergo sibimet ipsi sapiēs fu
it. etiam fuit sapiens proximis suis. Ipse
enim fuit vir ille de quo dicitur. Ecclesia.
37. Vir peritus multos erudit et anime sue
suauis est. suauitas siue iocunditas doctor
um est profectus auditorum. Proverbio.
23. Exultat gaudio pater iusti. Et q sapien
tes genuit letabitur in eo. Sic ergo primo
commendatur beatus Jheronimus a co
gnitione egendor. cum dicitur. est sapiēs
anime sue sapiens. Secundo pmendatur
ab executione cognitorum cum dicitur et
fructus illius sensus laudabilis. Sciendū
est ergo q est quadruplex fructus. Primo
est fructus operationis bone. Secundo est
fructus eruditionis doctrine. Tercio est
fructus dilectionis interne. Quarto est fru
ctus retributionis eterne. Primo ergo est
fructus operationis bone Sapientie ter
cio. Bonorum laborum gloriosus est fructus
Debemus etiam bonis operibus insuda
reyt laudabiles fructus ipsorum in gloria
possimus percipere. Proverbior vltimo.
Date illi de fructu manuum suarū et laud
dent eam in portis opera eius. fructus ma
nuum dicuntur executiones bonor operū
que erunt in futuro in refectionem operan
tium secundo. Thimotei. 2. Laborantem
agricolam oportet primo de fructibus suis
percipere. sequitur et laudent eam in por
tis opera eius. in die iudicij magnum lau
dis preconium bonorum operum testimo
nium Johannis decimo. Opera que ego
facio in nomine patris mei hec testimo
nium perhibent de me opera enim bona.
vel mala sequuntur mortuos et bonum vt
malum testimonium perhibebunt pro ip
sis vel ptra ipos Apocalipsis decimo quar
to. Opera enim illorum sequentur illos.
Secūdo est fructus eruditionis doctrine.
Ecclesiasti. tricesimoseptimo. Vir sapiens
plebē suam erudit et fructus sensus illius
fideles. Beatus Jheronimus plebem suā
verbo p̄dicationis erudiuit. et per scripta
sua adhuc erudire nō desinit. ipse enim fru
ctus sensus diuine sapientie fideliter custo
diuit. et liberaliter in scriptis nobis dere
liquit. et ideo a viris studiosis multum de
bet laudari Ecclesia. tricesimoseptimo. Vir
sapiens implebitur benedictionibus et vi
dentes illum laudabunt. Nos in scriptis
doctorum videmus sapientiā ipsorum et
ipsam retorquere debemus in ipsorum lau
dem seu preconiū Jsaie tercio. Dicite iusto
quīa bene quoniam fructum adinuentionū
suar comedet. iusto debemus dicere quo
niam bene supplecedet. quoniam ad in
uentionum suarum fructum comedet. Et

sciendū est q est duplex adinuentio. Una
adinuentio peccatorum quorum scz pecca
torum adinuentiones sunt in excogitatio
nibus malorum. sm q mala excogitant scz
hoc et mala recipient Jheremi. 6. Ecce ad
ducā mala super populum istum fructū
cogitationum eius: quia verba mea non
audierunt et legem meam proiecerunt. Se
cundo fuit adinuentio virorum sapientiuz
et studiosorum qui per lucidas expositiones
occulta sacre scripture in lucem produ
cunt. Talis fuit beatus Jheronimus. ipse
enim obscuritates sacre scripture declara
uit. et totum corpus biblie in linguam lati
nam transtulit Job vicesimo octauo. pro
funda fluuiorum scrutatus est et absconditā
produxit in lucem. et ideo habet et habebit vitaz eternam Ecclesiastici vicesimo
quarto. Qui elucidant me vitam eternam
habebunt. Tercio est fructus dilectionis
interne. Ecclesiastici vndecimo. Breuis in
volatilibus est apis. et initium dulcoris ha
bet fructus eius. per apes signantur sancti
doctores qui habent exterius aculeum se
uere correctionis. Sed interius retinent
mellifluum dulcorem amoris vel dilectio
nis. audi summum doctorez dicentē. Apo.
3. Ego quos amo arguo et castigo. in argu
tione et castigatione ostenditur aculeus se
uere correctionis in amore designatur dul
cor melliflue charitatis vel dilectionis. Ad
idem pertinet quod dicitur secundo Thi.
4. Argue. obsecra. increpa. in omni patien
tia et doctrina. argue increpa dicit quantū
ad seueram correctione. obsecra dicit quā
tum ad benignam et dulcem dilectionem
sic enim in castigationem subditorum de
bet exiberi exterius aculeus seuere correc
tionis. q retineatur interius suauitas vt
benignitas debite dilectionis. Quarto est
fructus retributionis eterne Jsaie quarto
In die illa erit germen domini in magnifi
centia et gloria. et fructus terre sublimis
et exultatio his q saluati fuerint de israel.
germen domini est christus qui non virili
semine sed mistico spiramine est concept.
Luce primo. Spiritussanctus superveniet
inte et virt altissimi obūbrabit tibi. ideo
q et quod nascetur vocabitur filius dei.
Illud germen in carne mortali fuit in con
fusione et ignominia. vnde ipse de semetip
so dicit. Ego sum vermis et non homo. ob
probrium hominum et abiectio plebis.
Sed illud germē in die illa id est in die iu
dicij erit in magnificentia et gloria Luce
vicesimoprimo. Tunc videbunt filium ho
minis venientem in nube cum potestate
magna et maiestate. sequitur. et fructs ter
re sublimis. Terra ista est beata virgo ma
ria. huius terre fructus est christus psalmi
sta. Terra nostra dedit fructum. hoc ē bea
ta virgo maria scipiet et pariet christum.
fructus huius terre fuit humilis pro tempo
re passionis Philipenses. 2. humiliauit se
metipsum factus obediēs (deo patri) vsq
ad mortē mortē aūt crucis. Sed iste fructs
terre effectus est sublimis in tempore re
surrectionis Philip. 2. Propter quod et de
us exaltauit illum et dedit ei nomen vt in
nomine iesu omne genu flectatur celestiuz
terrestrium et infernorum. et sequitur. et
exaltatio his qui saluati fuerint ex israel.
Jsrael interpretatur videns deum. in quo
signantur electi qui vident deuz radio glo
riosi luminis illustrati. Istis saluatis est
exultatio in regno dei vbi exultant sancti
in gloria et letantur in cubilibus suis. cum
quibus beatus Jheronimus modo letat.
et cum ceteris sanctis confessoribus dei
gloriatur in illa vita de qua Jsaie quinqua
gesimoprimo. Gaudium et letitia inuenie
tur in ea gratiarum. actio et vox laudis.
ad quam letitiam nos perducere dignetur.

De sancto remigio.

Sermo primus.

Dilectus deo et hominibus moyses cuius me
moria in benedictione est. Ecclesiastici. 45. In verbo pposito cōmendatur beatus remigius a duobus. Primo enim commendatur a sanctitate vite. cum dicit. dilectus deo et hominibus moyses. Secundo pmendatur ab odore bone fame cum dicitur. cuius memoria in benedictione est. Quantum ad primum sciendum q quatuor reperiuntur propter que sancti a deo et hominibus diliguntur. Primum est mundicia animorum. Secundum est observantia mandatorum. Tercium est manuetra perfectio operum bonorum. Quartum est salutifera eruditio auditorum. Primum ergo propter quod homines diliguntur a deo et hominibus est mūditia animorum. Canticorum secūdo. Dilectus meus michi et ego illi q pascitur inter lilia. Dominus iesus christus qui est candor lucis eterne et speculum sine macula inter lilia pascitur qz animoz fidelium candore et mundi
tia delectatur. Nec mirum. Nam sicut di
citur. Ecclesiastici. 13. Omne animal diligit

sibi simile. et animalia ad sibi similia cõue
niunt. videmus enī columbas cum colum
bis. grues cum gruibus volare. videmus
etiam oues cum ouibus habitare. christi
ānus qui de seipso dicit. Ego flos cāpi. chri
stus dicitur flos compi quia sine humano
labore natus. lilium conuallium quia purita
te nitore candidatus. et ideo animos re
fit ad modū lilij candidos. Ecclesiasticī ān
quagesimo. Quasi lilium que sunt in tran
situ aque. lilia in transitu aque abundantio
rem habent humorem t ideo longiori tem
pore retinent acceptum candorem. vndevi
demus q cum ramus vbi sunt flores lilij si
in globo terre humido ponatur candor flo
ris longiori tempore cōseruat propter qō
beatus Remigius recte flos lilij compara
tur. Candorem enī munditie quem accepit
non amisit. sed ipsum finaliter conseruauit
vnde de ipso legitur. nunq in eo inuenit
aduersarius humani generis. nec q fraude
deciperet nec q cumulatione fuscaret. Se
cundo dilectus est beatus remigius propt
obseruantiam diuinorum mandatorū Jo
hannis. 15. Si precepta mea seruaueritis
manebitis in dilectione mea sicut ego pre
cepta patris mei seruaui et maneo in eius
dilectione. Obseruanda sunt mandata dei
a fidelibus christianis quia illustrant ho
minem tam in statu aduersitatis q in sta
tu psperitatis vt pro. 6. Mādatū lucerna
est et lex lux. mandatū lucerna dicitur pro
nocte aduersitatis et lux dī pro die prospe
ritatis. verba enī mandatorum dei non so
lum debent obseruari quia illustrant sed
quia inflammant vt habetur Jheremie vi
cesimo. Factus est sermo tuus quasi ignis
estuans clausus q in ossibus meis. et defe
ci ferre non sustinens. sicut enim ignis ci
to manifestatur in stupa sic ignis charita
tis cito manifestatur in anima per exterio
ra et fructuosa opera. Jsum ignez sue cha
ritatis dominus in terraz cordis beati Re
migij misit et ibidē illum perfecte ardere
voluit. Unde de ipso legitur q fuit in ora
tione deuotus in charitate perfectus. Ter
cium propter quod sancti homines diligi
tur est mansueta perfectio operum bonoz
vt habetur Ecclesiastici tercio. Fili in man
suetudine opera tua perfice. et super gliaz
hominum diligeris. sc̄m hunc modū bea
tus Remigius opera sua in mansuetudine
perfecit. et ideo tam a deo q hominibus
meruit diligi. clementia solet hominem di
ligibilem reddere. ipse enim fuit suauis et
mitis et multe misericordie omnibus inuo
cantibus se multi sunt qui faciūt bona de
genere bonorum et precipue religiosi sta
tuta ordinis seruantes horas canonicas
in ecclesia frequentantes. Sed omnia ista
minime sunt sapida si fuerunt condimento
mansuetudinis destituta Judicio nono. Hu
milium et mansuetoz semp tibi placuit de
precatio. vnde oratio minus sapida reddi
tur quando mansuetudinis condimento
destituitur. Multi sunt etiam mansueti in
statu subiectionis qui immites et crudeles
inueniuntur in statu prelationis. q tamen
mansueto multum operetur ad efficaciam
correptionis psalmista. Superuenit man
suetudo et corripiemur. vnde quia roboā
ius grauius q pater eius super filios
israel aggrauare voluit decem tribus de
regno suo in quo non erant nisi duodecim
amisit. 3. Regum. 12. et propter hoc tam in
statu subiectionis q̄m prelationis valet mā
suetudo. propter quod debemus in māsue
tudine nostra facere et perficere. aliqui sūt
qui cū opus misericordie vel pietatis pau
peribus impendūt ista cum duricia verbo
rum faciunt. et ideo illud totum quod dāt
administrant. cum tamen dulcedo verboz
superemineat distributionem donorum.
Ecclesiastici. 18. In omni dato ne deos tristi
tiam verbi mali. nōne ardorem refrigera
bit ros. Sic et melius verbum q datum.
Nōne ecce verbum super datum bonum.
sed vtraq cum homine iustificato. Sic bea
tus remigius opera pietatis in mansueto
dine perfecit. ideo super gloriam hominū
dilectus fuit Ecclesiastici. 45. In fide et bo
nitate sancta fecit illum. t elegit eum ex
omni carne in fide dicit quia dominus spiri
tum radio fidei illustrauit. in lenitate dicit
quia eius mansuetudo aspera in vias pla
nas posuerunt. et sic in offenso pede per vi
as huius mundi transiit homo mansue
tus non inutile diligitur. inter aues enim
solemus columbas t turtures mansuetas
aues diligere. milnos vero aues rapaces
odio habere. sic in animalib⁹ oues anima
lia mansueta diligimus. vulpes vero tan
q animalia malitiosa et impos tanq̄ anti
malia crudelia odio habemus. Sic domi
n⁹ in iudicio homines crudeles redarguet
contra ipsos pro mansuetis terre arguet.
Jsaie vndecimo. Arguet in equitate pro
mansuetis terre Quarto diliguntur sancti
homines propter eruditionem indoctorū
Mathei. decimoseptimo. Hic est filius me
us dilectus in quo michi complacui ipsuz
audite. homines solent libenter audiri q

dicunt noua. aut quia dicunt. ardua. Aut
quia dicunt vtilia. doctores quandoq; li
bēter audiuntur q̄ noua loquūtur. Actu.
17. Athenienses omnes et aduene hospi
tes ad nihil aliud vacabāt nisi aut dicere
aut audire aliquid noui. Sz quandoq; ac
cidit q nouitas doctrine est causa subuer
sionis humane fidei seu christiane. ppter
hoc primo Thimotei. 6. Prophanas vocū
nouitates deuita. Sz doctrina beati remi
gij nō fuit doctrina talis nouitatis immo
fuit doctrina regenerationis et renouatio
nis spiritussancti. vnde de ipso potest dici
quod scribitur Ecclesiasti. 49. Cōsecrat⁹
est ppheta exterere t euuere t pdere t ite
rū edificare t renouare. Intētio illius bea
ti. Remigij fuit per suam predicationem
euertere et perdere iniquitates. Edificare
virtutes. renouare penitentes Secūdo so
lent homines libenter audiri quia dicunt
magna. Prouerbio. viij. dicit sapia audite
me quia de rebus magnis locutura sum ma
gna est loquela sanctorumque nos prouo
cat ad comprehensionem eternorum. Eph
tercio. In charitate radicati et fundati vt
possitis comprehēdere que sit latitudo. lō
gitudo. sublimitas et profundum. Tercio
audiuntur homines libenter qui dicūt vti
lia. libenter enim audirent scolares pau
peres vnam lectionem per quam crederēt
obtinere vnam prebendam vel episcopa
tum parisiensez sancti patres legerunt no
bis lectiones per quas vita eterna que in
eternum permanet habetur nō per quas
prehenda temporalis que cito preterit ob
tinetur. ipsi enim contemnebant tempora
lium trasitoria. et appetebāt sibi et nobis
permanentia eterna secundo Chorintco.
quarto. Non contemplantib⁹ nobis que
videtur sed q̄ nō. Que enī videtur tēpalia
sunt que autem non videntur eterna. Sic
ergo primo commēdatur beatus. Remigi
us a sanctitate vite cum dicitur. Dilectus
deo et hominibus moyses. Secundo com
mendatur ab odore bone fame cum subdi
tur cuius memoria in benedictione est.
Sciendum est ergo q memoria sancti re
migij est primo grata dilectione. Secūdo
eterna duratione. Tercio profusa cōpassi
one. Quarto imitanda operatione. Pri
mo ergo memoria beati. Remigij est gra
ta delictione. Ecclesiasticī quadragesimo
nono. Memoria iosie in compositione odo
ris facta est opus pigmentarij. Josias in
terpretatur vbi est incensum domini. hui⁹
modi incensum causat diuine charitatis
icētiū. Ignis enī diuine charitatis animā
accendit. t animā in dilectione dei t pro
rumi fluentem facit. Sed sciendum est q
ignis mundane cupiditatis t concupiscen
tie carnalis. t diuine charitatis differunt.
Ignis mundane cupiditatis affligit pena
liter. ignis concupiscentie carnalis consu
mit deformiter. ignis diuine caritatis ac
cendit suauiter t dirigit salubriter. treno
rum primo. De excelso misit ignem in os
sibus meis t eruditi me dominus. De ex
celso mittit dominus in ossibus sanctorum
ipsos suauiter accendendo. Erudit eos ip
sos salubriter dirigendo. Beatus remigi⁹
fuit iosias in quo fuit incensum domini ex
feruore diuine charitatis. Eius memoria
facta est in compositione odoris. Odor a
romaticus quando per halationem se dif
fundit recreat olfactus quos perfūdit non
solum hominis sed etiam dei vt habetur.
Geneseos vicesimoseptimo. Ecce odor filij
mei sicut odor agri pleni cui benedixit do
minus. istius iosie memoria non solum fa
cta est compositione odoris. sed est opus
pigmentarij id est christi. hic est pigmenta
rius de quo Ecclesiasticī tricesimo octauo
dicitur. Unguentarij pigmenta facies sua
uitatis t vnctiones cōficies suauitatis sci
endum est q sunt species fetide peccato
rum que in ortis cordium nostrorum nas
cuntur. t sunt species odorifere virtutum
et donorum que a domino tribuuntur vt
habetur Jacobi primo capitulo. Omne da
tum optimum et omne donum perfectum
desursum est descendens a patre luminuz
Secundo memoria isti⁹ sancti dicitur eter
na duratione vt habetur Sapientie. viij.
capitulo. Immortalis est memoria illius
Quia apud deum nota est t apud homines
Non est mirum si istius sancti memoria
est immortalis. quoniam ipsius est immor
talis iusticia. vt habetur Sapientie primo
Justicia perpetua est et immortalis.
Justicia enim fidei est illud signum quo
ab angelo signantur serui dei in frontib⁹
eoz vt habet Apocalipsis. vi. t quis ista
iusticia nulla culpa in vita beata enacua
bitur iō nec signū nec sigtū. i. nec iust⁹ nec
iusticia nulla oblitione delebitur. imo in
memoria eterna erit iustus. ista memoria
apud deum t homines nota dicitur. quia
apud deum nota est nulla oblitione dele
ri potest. deus enim non cognoscit alio q
seipso. imo est sua cognitio. t ideo sicut de
us nō potest seipso carere. ita nec eius no
titiā potest vlla oblitio delere vt habetur

Ecclesiastici vicesimotercio. Domino deo nostro anteq̃ crearentur omnia sūt agnita deo tanq̃ crearentur non seipsis nec alio q̃ deo a domino cognoscuntur. Istius etiam memoria immortalis est apō homines nota. nq̃ sicut dicit Ecclesiasticus primo. Se neratiō preterit generatio aduenit. et sic a generatione preterita sanctorum preconia accepimus. ita generationi que est futura eadem preconia predicando refundimus et sic a generatione vsq̃ ad vltimam generationem et resurrectionem transfundendo continuabitur. et quia ibi nulla obliuio erit ideirco sanctorum memoria in eternū manebit. Tercio istius sancti memoria est profusa cpmpassione vt habetur. Actuum decimo. Orationes tue et elemosine tue ascenderunt in memoriam in conspectu domini. Sciendum q̃ sanctorum orationes humiles penetrant celi fastigia ipsorum pietates et compassiones impetrant pauperum suffragia. Unde de orationibus humilibus Ecclesiastici tricesimo quinto dicitur. Oratio humiliantis se nubes penetrabit et donec propinquet non consolabitur et non discedet donec altissimus aspiciat. isto sancto conformatione nullus humilior et ideo eius oratione nulla celsior et penetrabilior. et ideo summo et excelso domino nulla vicinior: sic orationes sanctorum penetrant celi fastigia: ipsorum etiam pietates ad quas elemosine pertinent impetrant pauperum suffragia primo Thimothei quarto. Pietas a domino vtilis est promissionem hīs vite que nunc est et future per pietatē em̄ et bona temporalia mūltiplicātur. et bona eterna acquirūtur. et q̃ temporalia multiplicātur illi⁹ vite que nunc est promissionem habere dicitur. Prouerbioꝝ. 3. Honora deum de tua substantia. et de primitijs frugum tuarū da pauperib⁹ et replebuntur horrea tua saturitate et vino torcularia redundabunt: quādoq̃ dominus temporalia bona subtrahit, peccatis populoꝝ prouocat⁹. quādoq̃ ipsa multiplicat hoc pen itentis et elemosinis placatus. sic ergo presentis promissionem habet vite que nunc est. q̃ per ipsam multiplicantur temp alia. habet etiam et future quia per ipsam acquiruntur eterna. Luce 16. Facite vobis amicos de mām̄ona iniquitatis vt cum defeceritis recipiant vos in eternat abernacula. iste sanctus faciebat sibi amicos de mām̄ona iniquitatis. i de diuitijs inequalitatis. ipse diuitias q̃s habebat ita inequaliter diuidebat q̃ maiorem partem sibi retinens maiorē partez pauperibus tribuit. Quarto istius sancti memoria est imitanda operatione. Isa. 26 Memoriale tuū in desiderio anime viri militares quando audiūt festia facta inclitorum militū mirabiliter delectantur et desiderant vt per ipsoꝝ exempla ad consimilia prouoceni: sic nos quando audim⁹ illustria facta et vitas sanctoꝝ desiderare debem⁹ et imitari possimus vestigia ipsoꝝ. paruꝝ est enim audire sanctorū preconia nisi imitari studeamus ipsorū vestigia primo Chorinteoꝝ. 4. Imitatores estote mei sicut et ego christi bonū erat illi imitari qui sequebatur vestigia christi. Nos ergo sanctorū vestigia imitemur humiliter qui christum secuti sunt fideliter. vt cū ipsis christū finaliter comprehendamus et cū ipsis in christo laudemur. et christum laudem⁹ feliciter vt de nobis dicatur quod de iusto iustorū dicitur memoria iusti cū laudibus. quod nobis prestare dignetur.

De sancto Remigio.

Sermo secundus.

Ambula coram me ⁊ esto profectus Geneseos decimoseptimo. In verbo p posito tria notantur a quibus beatus Remigius commendatur. Primum est sancte operationis promptitudo quod notat cuꝝ dicitur. Ambula. Secundum est bone intētionis rectitudo. quod notatur cū dicitur. coram me. tercū ē pfecte ꝓmotōis plenitudo quod notat cū dicit. et esto profectus.

Quantū ad primū ergo dicit ambula. Sciendū est ergo q̃ debem⁹ ambulare triplicit er exēplo beati Remigū informari: sicut ipse triplicit er ambulauit primo em̄ debemus ambulare p mūdam viam castitatis. Secūdo per viā lucidā veritatis. tercio p viā feruidā charitatis. Primo ergo debemus ambulare per viā mūdā castitatis. ꝑ Ambulans, i via imaculata hoc michi ministrabāt. via ꝛcupiscentie carnalis est via immūda: via lutosa. sed via continētie siue castitatis est via mūda. via speciosa, p istā viā domin⁹ beatū remigiū tanq̃ iustū per viam rectam deduxit. et ideo fuit dignus christi minister signat⁹ p aliquem de aliis pueris de quib⁹ Danielis. 1. dicitur fecit rex vt introducentur pueri in quibus nulla esset macula decori forma. eruditi sapientia. vt ministrarent regi. Istam viā beato remigio dñs monstrauit. Prouerbioꝝ. 4. Viam sapientie monstrabo tibi. ducam te per semitas equitatis. quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui. et currens non habebis offendiculum prestare seꝛ vis lutosa. via saxosa. via montuosa. Offendiculum vie lutose seꝛ concupiscentie carnalis declinauit beatus remigius per mundiciam castitatis. offendiculū vie saxose id est ire vel iracundie declinauit ꝑ planiciez mansuetudinis siue pietatis. Offendiculum vie montuose id est superbie declinauit beatus remigius per profundū perfecte humilitatis. Unde de ipso competenter cantatur qui pius prudens humilis pudicus. ꝛc. Secundo debemus ambulare sicut ambulauit beat⁹ Remigius ger viam lucidam veritatis vt habetur Isaie nono capitulo. Venite et ambulemus domus Iacob in lumine domini dei nostri. Illi in lumine dei nostri ambulāt qui traditionē diuinoꝝ mandatorum obseruant Prouer. 6. Mandatū lucerna est et lex lux Sed illi per vias tenebrosas graduntur qui traditionem diuinorum mandatorum trangrediuntur Prouerbioꝝ. 4. Via errorum ad viam fidei et bonorum morum dicit apostolus Ephesios. 5. Eratis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. per istam viam lucidam veritatis beatus Remigius ambulauit Isaie sexagesimo. Ambulabant gentes in lumine tuo et reges i splendore ortus tui. in domino iesu christo in vna persona duas naturas fide saluberrima confitemur scilicet naturam diuinitatis. que notatur cum dicitur, ambulabunt gentes in lumine tuo. et naturam humanitatis que notatur cū subditur. et reges in splendore ortus tui. splendor generatur et reper cussione radioꝝ solis ad aliquod corpus solidum et politum. Corpus christi fuit solidum corpus. quia caruit infirmitate culpe originalis. fuit etiam corpus politus quia caruit apostemate culpe actualis hoc corp⁹ lux diuinitatis impleuit et ideo non est mirum si in oculis mentium fideliter credentium splendorem generauit. ad lumen istius splendoris beatus Remigius tanq̃ rex bonus sciens se et alios regere ambulauit qui fidem diuinitatis et humanitatis christi in vna persona inuiolabiliter obseruauit. Tercio debemus ambulare sicut ambulauit beatus remigius per viam feruidam charitatis Isaie quinquagesimo. Ambulate in lumine ignis nostri et in flammis quas succendistis nobis.

In igne duo sunt: splendor et calor. sic charitas duo facit in nobis. illuminat enim intellectum et inflammat affectum. quantum ad illuminationem intellectus dicitur. ambulate in lumine ignis nostri. Charitas enim oleum est quod positū est in lampade cordium nostroꝝ. illustrationi interiori ꝑ stat administculum siue fomentum. Charitas est enim illa vnctio de qua. 1. Johannis secūdo dicitur. Unctio docet vos de omnib⁹ vnde beatus augustinus. Ille totum habz et qō later et quod patet in diuinis sermonibus qui charitatem tenet in moribus. Charitas etiam non solum illuminat intellectum. sed et inflammat affectum. et quantum ab hoc dicitur. Ambulate in flammis quas succendistis nobis. Nature flamme est q̃ in aliquo tanq̃ in subiecto radicetur attamē a subiecto proprio per quandam. p tensionem elongatur. sic dico q̃ flāma charitatis in corde beati remigij tanq̃ subiecto ꝓprio fuit ꝑ opera pietatis per quādā professionem vsq̃ ad relevationem indigentie proximoꝝ seipsā elongauit. ⁊ ideo promissionem vite que nūc est et future p meruit. 1. Thimothei. 4. Pietas ad omnia vtilis est. promissionem habens vite que nūc est et future. Sic ergo primo notatur sancte operationis promptitudo. cuꝝ dicit Ambula. Secundo notatur bone intentionis rectitudo. cum dicitur coram me. Sciēdum q̃ debemus tripliciter ambulare coram domino sicut beatus remigius ambulauit. Primo ergo ambulauit in simplicitate intentionis. Secundo in sinceritate eruditionis. Tercio in strenuitate bone operationis. Primo ergo ambulauit in simplicitate intentionis Isaie tricesimo octauo. Obsecro dñe memēto queso. quō ambulaverim coram te in veritate et corde perfecto. ille recte in veritate ambulat qui ad exemplar illius qui est via veritas et vita facta sua regulat atq̃ examinat. nobis recte imputare debet si male agamus ad exemplar quod est christus operari debem⁹ Exodi vicesimo primo. Inspice et fac sēm exemplar tibi monstratum in monte. sēm istud exemplar beatus Remigius regulatus fuit. et ideo sibi ⁊ aliis multū profuit Malachie secundo. Lex veritatis fuit in ore eius. et iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace et equitate ambulauit. et multos auertit ab iniquitate et sic bene ambulauit in veritate. sequitur. et corde perfecto. corde ꝑfecto coram deo gradi⁹. cuius cor simpliciter et rotaliter per rectam inte

tionē in deum erigitur Prouerbiorum decimo. Qui ambulat simpliciter ambulat cōfidenter qui aūt deprauat vias suas manifestus erit. Multi vias suas deprauant q̄ cōtra deo simpliciter ꝛ fraudulenter ambulāt in corde. et corde loquūtur. ꝛ corde operant. falce vulpib⁹ assimilantur q̄ non recto tramite sed per vias tortuosas gradiūtur. sed tales in examine districti iudicij capient et in man⁹ gladij tradent. et erunt partes vulpium iudicabitur. ps̄. Tradent in manus gladij partes vulpium erunt. Sed hec vt prius diximus quando secreta cordium manifestabuntur. i. Chorinteoꝝ. 4. Veniet dominus et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. Secūdo debem⁹ ambulare sicut ambulauit beatus Remigi⁹ in sinceritate debet p̄ poni. quia non debet habere aliquid falsitatis vel erroris admixtum quia deus debet esse verbi predicationis originale principium. debet etiam esse coram deo. quia deus debet esse sancte predicationis finis et principale intentum. Debet etiam esse verbum predicationis in christo quia totaliter debet cedere in christi gloriam sine p̄conium Romanoꝝ vndecimo. Quoniam per ipsum et ex ipso et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula. Tercio debemus ambulare coram deo sicut ambulauit beatus Remigius in strenuitate operationis bone Romanoꝝ. 12. Prouidentes bona non solum coram deo. sed etiam coram hominibus. nos debemus prouidere bona coram deo vt sibi placeamus. debemus etiam p̄uidere bona coram hominibus. vt illis per bona opera luceamus Mathei. 5. Sic luceat lux vestra coram hominib⁹ vt videāt opera vestra bona. et glorificent patrem qui in celis est. Secundum istum modum bene ambulauit beatus Remigius in strenuitate bone operationis Luce. 14. Fuit vir potens in opere et sermone coram deo et omni populo. Beatus remigius fuit vir potens in sermone erudiendo doctrinis. fuit etiam vir potens in opere irradiendo exemplis et choruscando miraculis. Sic ergo notatur secundo bone inchoationis rectitudo. cum dicitur. coram me sequitur. ꝛ esto perfectus. Ubi notatur perfectio promotionis plenitudo. Sciendum ergo q⁹ debemus esse perfecti sicut beatus Remigius tripliciter. primo in gubernatione subditoꝝ. Secundo in eruditione indoctorum. Tercio in comprehensione eternoꝝ. Primo ergo fuit perfectus in gubernatione subditoꝝ Genes. 6. Noe vir iustus atq⁹ p̄fectus in generationibus suis cū deo ambulauit. per noe qui gubernauit aquam potest signari beatus Remigius qui sicut sanctus archiepiscopus gubernauit ecclesiam. iste enim ex sapientie refulsit. ideo gubernacula possedit Prouerbioꝝ. 1. Audiēs sapiens sapientior erit. Et intelligens gubernacula possidebit. iste noe beatus id est remigius competenter per noe figuratus fuit vir iustus. iste est iustus de quo cantatur. Justus germinabit sicut lilium et florebit in eternum ante dominum. iste iustus sicut lilium germinauit per conceptionem boni propositi. sed in ista vita florauit claritate honeste puerationis. sed florēt et florebit in eternum ante dominum iocunditate amenitate eterne retributionis. iste nō solum fuit vir iustus imo etiam perfectus gubernatione subditoꝝ plebis vita enim p̄latoꝝ debet esse perfecta respectu vite subditorum. Unde paulus apostolus loquens de se et alijs prelatis sibi similib⁹ dicebat Philipenſ. tercio. Quicunq⁹ perfecti sum⁹ hoc sentiamus. iste noe vir iustus atq⁹ perfectus in generationib⁹ suis cum deo ambulauit. iste cum deo ambulat qui totis p̄cordijs ad illa superna bona in quib⁹ christus in dextera dei patris sedet per desiderium suspirat Collo. 3. Si consurrexistis cū christo que sursum sunt querite. vbi christus in dextera dei sedens. que sursum sūt sapite non que super terrā. Secundo fuit perfectus beat⁹ Remigius in eruditione indoctoꝝ. 2. Thimoteī. 3. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendū. ad arguendum. ad corripiendum ad eruditendum in iusticia. vt perfectus sit homo dei ad omne opus bonum instructus. tunc aliquid dicitur esse perfectum quando potest sibi simile generare. Unde pepela id est semina perfecta sunt quando talia qualia sunt generare volunt. Beatus Remigius in sapientia sibi a deo infusa perfectus fuit. deus enim qui dat omnibus affluenter et non improperat ipsum aqua salutaris sapientie potauit quam ipse sibi non auare retinuit. sed alijs per eruditionē refudit. Ecclesiastici. 39. Si dominus magnus voluerit spiritu intelligentie replebit illum ꝛ ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapientie sue. Tercio fuit p̄fectus sanct⁹ trans-

gius in comprehensione eternorum Philipenſ. tercio. Non q⁹ iam acceperim aut iam perfectus sim sequor. aut si quomodo comprehendam. quando dicit apostolus se non esse perfectum loquitur de perfectione patrie que consistit in plena visione et fruitione et omnis imperfectionis euacuatione. i. Chorinteoꝝ. 13. Cum autē venerit quod perfectum est euacuabit q̄ quod ex parte est. Istam autem perfectam comprehensionem nōdū habebat sed ad ip̄am totis desideriis anhelabat. vñ et dicebat. sequor aut sed quomodo cōprehendā. Sz quomodo comprehendim⁹ bona eterna q̄ in facilitate nostra nō sunt posita. sed a nobis mirabiliter elongata. Respondeo q⁹ qui vult vsq⁹ ad solū excelsum et elevatū peruenire oportet eū ibi vel per gradum vel scalam ascendere Genesis. 28. Legit q⁹ iacob vidit scalam stantem super terrā et eius cacumen tangens celū. ista scala potest dici charitas que hic super terram in terrenis cordibus consistit. sed eius cacumen per meritū vsq⁹ ad celum pertingit. Epheseos tercio. In charitate radicati et fundati vt possitis comprehendere cū omnibus sanctis que sit latitudo longitudo sublimitas et profundum. in illa superna felicitate cōprehendemus cū omnib⁹ sctis que sit latitudo diuine maiestatis. longitudo eternitatis. profundū diuinorū iudiciorum sublimitas eternorū gaudiorum. Ad que gaudia nos perducat.

De sancto Francisco

Sermo primus.

Quz esses paruulus in oculis tuis caput in tribubus israel factus es primo Regum quindecimo. In verbo proposito commendat beatus Franciscus a duobus primo a veritate interne humiliationis cum dicitur. Cum esses paruul⁹ in oculis tuis. Secūdo commendatur a dignitate diuine exaltationis. cum dicitur caput in tribubus israel factus es. Quantum ad primum sciendum est q⁹ quattuor proprietates commendabiles sunt in paruulo que fuerūt in beato francisco. Prima est humilitas in affectu vt habetur primo Thessalonicenſes. 2. Facti sum⁹ paruuli in medio vestri tanq̄ si nutrix foueat filios suos nutrit ad terram se prosternit vt filios lactare possit. ideo quasi puerū et stultum se reddit. et sic puerum flentem ad risum attrahit. Item nutrix cibū masticat. et quasi comedere pretendit. vt puerū sic ad deglutiendū introducat. Triplicem ergo modū tangit apostolus scōm q⁹ se habebat vt habetur ad Thessalonicenſes. 1. Humilitatem cū dicit. Facti⁹ sum vas electionis apostolus qui raptus fuerat vsq⁹ ad tercū celū humilem se exhibuit ad informationem subditorū. contra superbos qui q̄uis nullius sint momenti in oculis dei super alios volūt sublimari. contra quos dicitur Luce decimosexto. quod altum est hominib⁹ abhominatio est apud deū scōm iustum modum humilis fuit beatus franciscus. vnde de ipso legit q⁹ super humilitatem studuit edificare seipsum vt sapiens architectus fundamentū preiacens quod a magistro suo dediterat q⁹ propter hoc de sinu patris descendit vt verbo et exemplo humilitatem doceret. Secūdo ostendit apostolus q⁹ debat omnib⁹ vt habetur ad Romanos primo ca. iudeis et gentib⁹ et grecis ꝛ barbaris sapientib⁹ et insipientibus debitor sum. Sequit. Tanq̄ si nutrix foueat filios suos. Ubi ostendit apostol⁹ suam charitatem Nutrix enim quandoq⁹ filios alienos nutrit pro mercede et non ex amore suos autem ex dilectione. hanc ergo dilectionē ostendens dicit vt habeī primo ad Thessalonicenſes secūdo capō. Uolebam⁹ tradere vobis non solū euāgeliū dei. sed etiā animas vestras quoniam charissimi nobis facti estis. Ipsa pia charitas et charitatis pietas in beato francisco fuit. Unde de ipso legit. q⁹ se per deuotionem agebat deū per compassionem se transferebat in christū. et per condescensionem se inclinabat ad proximū. et per generalem conciliationem ad singulabatse ad prime innocentie statū. Secūda proprietas paruuli est ignorancia in profectu Isaie sexagesimo. Minimus erit in mille. et paruulus in gentem fortissimam. Istūs francisc⁹ fuit paruus minor minim⁹. Paruus in conspectu populi et despectus et fatu⁹ reputatus. Unde et pater eius carnalis ipm quasi vinculis cōstrinxit. Sed minor fuit in libris ꝓpriū iudicij. nihil de se nisi peccatorē iudicauit. Uñ de eo legit. hui⁹ facti viri mētez omnium virtutum custos ꝛ decor humilitas tam copiosa vbertate repleuerat vt in propria reputatione nihil esset nisi peccator. cum ēt esset splendor et speculum omnimode sanctitatis. Tercio fuit minimus cōsideratione diuine maiestatis Gene. xxviii. Loquar-

ad dominum meum cum ſim puluis et cinis. Nichil abiectꝰ cinere. nichil minutꝰ puluere, ille ergo ſe abiectum ⁊ minimum reputat qui ſe puluerē et cinerem appellabat. Geneſis. 43. Iſte eſt frater noſter minimus de quo dixeratis michi. millenarius numerus eſt numerus perfectionis. Beatus ergo franciſcus in mille fuit quā to in pfectionē religionis exercuit Mathdecimonono. Si vis perfectus eſſ. vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus que perfectio ⁊ ſi ſit cōmunis omm religio ni. rñ quaſi propria videtur ordini fratrū beati franciſci. et hoc quia nihil habēt nec in ꝓpio nec in cōmuni. Sic ergo minimus fuit in mille et paruulus fuit in gentē fortiſſimam. Paruulus ſicut iam dictum eſt fuit beatus franciſcus qui in gentem fortiſſimam profecit fratrū ſcilicet minoꝝ qui ſunt fortes fortiores fortiſſimi Fortes ſunt in formatione morum. Fortiores in cōſolatione afflictorum. Fortiſſimi in deſtructione errorum. in iſtis enim ſecundum beatum Auguſtinum libenter recipit oſculū columbinum pulcherrima et modeſtiſſima charitas. mores ſcilicet informando. et afflictos cōſolando. dentem caninum retūdit ſolidiſſima veritas erroris deſtruendo Tercia proprietas laudabilis paruuli eſt cognitio ſecretorum vt habetur Mathei vndecimo. Confitebor tibi domine pater celi et terre quia abſcondiſti hec a ſapientibus et prudentibus ⁊ revelaſti ea paruulis. ſapientes ſunt carnalia ſcientes. prudentes ſunt temporalia ſectantes: dominus ab iſtis ſecreta ſue ſapientie abſcondit. Nec mirum aque enim pluuiales conturbant puritatem fontis. vt in ſua puritate non poſſit bibi. nec etiam videri Iſaie. 1 Tolatur impius ne videat gloriā dei. Itē pos ſcitis q obductio vmbre ſue interpoſitione oculus corporis retardat ne ſol videatur in rota. Sic obductio peccatorum oculos mentis caligine ſua obnubilat ne claritas diuina videatur in puritate ſua. Iſaie ſexageſimo. Tenebre operiēt terrā et caligo populos ſic ergo dominus ſecreta ſue ſapientie a ꝓudentibus et ſapientibus abſcondit que tamē paruulis reuelauit. paruuli enim humiles ſunt apti ad receptionem ſapientie. ſuperbi vero ſunt inepti et hoc poſſumus videre per exemplū. diuina enim ſapientia eſt eminens ⁊ excelſa vt habetur ad Romanos vndecimo. O altitudo diuitiarum ſapientie et ſcientie dei q̄ incomprehēſibilia ſunt iudicia eius et inueſtigabiles vie eius. Vos ſcitis q̄ tumidum et inflatum eminentiam alterius rei ſe repellit quam tamen concauum in ſe recipit. ſic tumor et inflatio elevatorū in ſe eminentiam diuine ſapientie non recipit quam tamen humilitatis concauitas comprehendit. vnde quarto Regum quarto legitur q̄ vaſa vacua impleuit heliſeus. Item vos ſcitis q̄ cognitio fit per aliquam mutationem cognoſcentis et cognoti. ſuperbia enim a diuina ſapientia ſe clōgat ad quā humilitas appropinquat Pſalmiſta. Excelſus dominus et humilia reſpicit. et alta a longe cognoſcit. Auguſtinus in libro de penitentia. in rebus viſibilibꝰ vt excelſa quiſq̄ contingat in altum erigitur. Deus autem cum ſit omnium excellentiſſimus non elatione. ſed humilitate contingitur. Hec ſecreta diuine ſapientie dñs beato franciſco revelauit. vñ de ipſo legitur Et ſi ſcripturarū peritiam non haberet per naturam ꝓfunda tamen ſcripturarū miro intellectus penetrabat acumine. etvbi magiſtralis ſcientia fortis ſtabat affectus intrabat amantis. Quarta proprietas laudabilis paruuli eſt adeptio regni celorum Mathei. 19 Sinite paruulos venire ad me talium enim eſt regnum celoꝝ Luce. 14. Legitur de quodam q̄ fecit magnam cenam et vocauit multos. Et ſunt tria genera hominum qui ſe ab illa cena excuſauerunt. Primus quia duxerat vxorem. Secundus quia iugum boum probare volebat. Tercius quia villam emerat. In quo notantur tria genera hominum peccatorum. Luxurioſi qui ſequuntur concupiſcentiam carnalem. auari qui ſequuntur cupiditatem terrenam. ſuperbi qui appetunt dominationem: 1. Johannis. 2. Omne q̄ eſt in mūdo aut eſt cōcupiſcentia carnis. aut eſt concupiſcētia oculoꝝ. aut ſuperbia vite. Iſtis peccatoribus ſe excuſantibus precepit paterfamilias vt pauperes debiles ad cenaꝫ introducerentur. Nam ſpecialiter pauperum eſt regnum celorum. pauperes elegit deus in hoc mundo diuites in fide heredes regni quod repromiſit deus diligentibus ſe talis fuit beatus franciſcus paupertatis zelator precipuus. vnde de ipſo legitur. In conclaui requiſitus a fratribus q̄ virtus magis faceret animū deo quaſi ſecretum cordis ſui aperiens dicebat. Noueritis vos fratres ſpiritualem viam perueniendi ad chriſtum eſſe paupertatem tā q̄ humilitatis fomenta et pfectionis radicem cuius eſt fructus multiplex ſed occultus. Sic eſt cōmēdat beatꝰ frāciſcꝰ a ſublimitate eterne humiliationis cū dicit. cū eſſes gnulus i oculis ſuis. ſequitur. Caput in tribubus iſrael factus es vbi cōmēdatur a dignitate diuine exaltationis. Sciē dū ergo q̄ caput hz eminētiā i ſitu cognitionē i actu. influētiaz i motu. effluētiā in fletu. ſic ergo beatꝰ Frāciſcꝰ habuit eminētiā in ſitu Deutro. xxviij. Cōſtituet te dñs deꝰ tuus i caput ⁊ nō in caudā caput ꝓma pars eſt animalis. ⁊ cauda poſtrema. illi ergo in caudā ⁊ nō in caput efficiūtur qui ꝓpter mores debitos deijciunt. ⁊ illi in caput ⁊ nō i caudā conſtituunt q̄ ꝓpter ſcientiam ⁊ vite ſanctitatē alijs ꝓponunt talis fuit beatꝰ Franciſcꝰ Eccleſiaſtici. xj. Sapientia humilitatē exaltabit caput illius. ſ. Regū. ix. Dedit eis locū i capite eorū q̄ fuerāt luitati. Dñs multiplex nobis cantat inuitatoriū Mathei. xj. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis in pſ. Uenite filij audite me. Itē venite poſt me faciaz vos fieri piſcatores hominū. Sed poſt tot luitatoria pauci inueniuntur q̄ velint in eccleſia dei vnū reſponſoriū cantare. vel vnā lectionē legere. Sed beatꝰ frāciſcus cū ſuis fratribus vocatꝰ eſt et iuitatus reſpōdit. aſſumꝰ. Baruch. iij. Stelle vocate ſunt et dixerūt aſſumꝰ. vnde de beato franciſco ⁊ eius fratribꝰ poteſt exponi illud Oſee. ſ. filij iuda ⁊ filij iſrael cōgregabantur pariter ⁊ ponent ſibi caput vnū. filij iuda poſſūt dici ſimpliciores fratres peccata ſua deflētes ⁊ facerdotibus confitētes. filij iſrael poſſunt dici fratres peritiores i ſacris ſcripturis deūvite que renteꝫ. iſti congregantur pariter i loci cōmunitate ⁊ caritatis vnitate viuētes. iſti ſibi caput ſuū poſuerūt quando beatum frāciſcū ſibi prefecerūt. Secūdo caput habet cognitionē in actu Job. xxix. Splēdebat lucerna eiꝰ ſup caput meū. ⁊ ad lumē illius ambulabā in tenebris. caput dicit mēs hominis pſalmiſta. Inebriaſti i oleo caput meū. caput oleo inebriatur. quādo mens hominis gratiarū cariſmatibus impletur. lucerna ſup huiuſmodi caput ſplēdet quando deꝰ hominē ſua ſapientia repler. lucerna enim dicitur ſapientia ſcripturarū. ij. Petri. j. Habemꝰ firmiorē propheticū ſermonem cui benefacitis attendentes tanq̄ lucerne lucenti i caliginoſo loco. Ad lumē iſtius lucerne homo ambulat in tenebris quando per ſcientiam ſcripturarū ſibi cauet a periculis. Hanc ſcientiā habuit beatus Frācis cus. vñ de ipſo

legitur ⁊ ſi imperitus ſermone. ſcientia tamē plenꝰ reſerabat dubia. q̄ animi abſcōdita ꝑdurit i lucē. Nec mirū ſi vir ſanctꝰ poterat hoc facere cū actorē ſcripturarū geſtaret i corde ⁊ virtutē ipſarū haberet in opere. Tercio caput habet influentiā in motu. Eccleſiaſtes. ix. Omni tēpore veſtimenta tua ſint cādida ⁊ oleū de capite tuo nō deficiat. oleū gratiarū in beato franciſco nō defecit. ſed in tanta abūdantia fuit q̄ ſicut oleū i capite vſq̄ ad barbā aaron id eſt vſq̄ ad viriles predicationes ⁊ opera tiones fratrū ſuoꝝ deſcēdit ꝓuerbioꝝ iij. Dabit capiti tuo augmēta gratiarū et corona ſclita ꝓtegēte. Corona prelatorū eſt ꝑfectꝰ ſubditorū. j. Theſſal. ij. Que eſt enim ſpes nra aut gaudiū aut corona gloria nonne vos ante dñm nrm glo. pfectio diſcipulorū gaudiū ⁊ corona eſt magiſtrorū. hi enim fructꝰ laborū ſuoꝝ ediuri ſunt fructꝰ magiſtri eſt obediētia diſcipuli cuius bona cōuerſatio corona eſt magiſtro. Iſte ergo vir ſanctꝰ: qui in ſimplicitate ſua ambulauit beatos poſt ſe filios in ornamentū ⁊ coronā glorie derelinq̄t ꝓuerbioꝝ. xx. Juſtus q̄ ambulat in ſimplicitate ſua beatos poſt ſe filios derelinquit. Quarto habet caput affluentiā in fletu. Hieremie. ix. Quis dabit capiti meo aquā et oculis meis fontē lachrymaꝝ vt ploremꝫ die ac nocte. per nocte ſignat ſtatꝰ pſentꝫ miſerie p die ſtatus future glorie. Et iſta duo cauſa fletus ſanctis hominibꝰ debēt eſſe. Unde Cāticoꝝ. v. Caput meū plenū eſt rore ⁊ cincinni mei guttis noctium. in rore ſignat dulcedo future glorie q̄ differtur. in guttis noctiū ſignatur amaritudo preſentis miſerie q̄ angeſt. hanc abūdantiā fletus habuit beatꝰ Frāciſcꝰ. vnde de ipſo legit q̄ ſancti patris oculi caligauerūt non ſenectute: ſed lachrymis. ipſe eſt fuit de illis beatis ploratoribꝰ: de quibꝰ dicitur Johānis. xvj. Plorabitis ⁊ flebis vos: mūdꝰ aūt gaudebit. Sed triſticia veſtra vertet in gaudiū. ⁊ gaudiū veſtrum nemo tollet a vobꝭ. hoc eſt gaudiū q̄ nullo doloꝛi miſcebit/ nulla iterruptione rūpet/ nullo fine claudet ad q̄s nos ꝓducat

De ſancto Frācisco

Sermo ſecundus.

Abiuantia creuit mecū miſeratio Job. xxxj. Beatus Franciſcꝰ in verbo ꝓpoſito cōmendat a tribꝰ. primo pie com-

passionis affectu: cum dicitur. miseratio. Secundo a sancte conuersationis profectu. cū dicitur. creuit. Tercio a sollicite cōtinuationis effectu. cum dicitur. ab infantia. Quoniā ergo a domino misericordia plus cē sacrificiū diligitur. miserationes eius sup omnia opera ei⁹. ita vt etiaz in dicium misericordia superet. Ideo misericors anima commendatur. et hoc qua duplici ratione. Primo quia reconciliat reum. Scdo qz liberat obligatuz. Tercio quia emollit cor durum. Quarto quia acquirit per meritum abundantiam spiritu alium bonorū. Primo ergo misericordia recōciliat reum Thobie. iiij. Quomō poteris ita esto misericors si multū tibi fuerit abūdanter tribue. si aūt exiguum libēter illud impertiri stude. ita eniz fiet vt nec auertatur facies domini a te solent homines auertere facies suas ab eo qō est eis graue et tediosum Sapiētie. ij. Grauis est nobis ad videndum. solent autem cōuertere facies suas ad illud quod est delectabile ad videndū Canticoz. ij. Onde michi faciem tuaz. sonet vox tua in auribꝰ meis vox enim tua dulcis et facies tua decora. vnde ergo dñs a te faciem suam. nō auertere nō est aliud cē te oculis eius placere Ecclesiastici. xxx. miserere anime tue placēs deo. quasi diceret. Si vis placere deo miserere anime tue. et hoc visitando eam oculo considerationis. mulcēdo solatio dulcis allocutionis. sanando medicamento sacramentoz. ornando vestimento virtutum. Cibando pane deuotionis. potando vino cōpūctionis Prouerbioz. xj. Bene facit anime sue vir misericors. anime dicit non corpori. cōtra multos qui de anima parū curant carnem cum magna diligentia procurāt Job. xxiij. Pauit sterilē id est carnem vacuam a conceptione sanctarū affectionum. et que nō parit fructus sez bonoz opationuz. et vidue nō bñ facit vidue id est anime solatio veri sponsi per peccatuz destitute. Secūdo misericordia liberat obligatur. Danielis. iiij. Peccata tua elemosinis redime et iniq̄tates tuas misericordijs pauperū. anima obligatur diabolo per peccatū. huius aūt obligatiōes cōtractꝰ iniciāt in puersa cogitatiōe. ratificāt in morsa cōsensus deliberatiōe cōsummāt et ppalāt i exteriori opatiōe. Multū eñ est fatuū ptractū aliquē cū diabolo facere ipse eñ nobilissimā creaturā animā sez rationalē dei ymagine isignitā. ei⁹ similitudine decoratā. virtutū varietate ornatā. vult sibi vēdicare et quasi redigere i suā possessionē ppter modicā et falsaz monetā. id est breuē et fallacē delectationez peccati cui debem⁹ dicere id Actuū. viij. Pecunia tua tecū sit in p̄ditionē. Sed dz hō elemosinis peccata sua redimere et aiam. ppriā liberare Prouerbioz. xiij. Redēptio anime viri. ppriē dimittit: nō cōgregate: nō cōdunate: sed dispse: sic beatus Frāciscus aiam suā redemit. dispsit eñ dedit paup̄ib⁹: iusticia ei⁹ manet in secula seculoz. Et ideo bñdict⁹ dñs q̄ hodie nomē suū ita magnificauit: vt nō deficiat laus ei⁹ de ore hominū p̄conū sancti tatis ipse eñ spūaliter adimpleuit id Genes. xij. Egredere de tra p contēptū oium ēporaliū sue terrenoz. et de cognitione tus p dimissionē amicoz carnaliū. vel affinitate p̄iunctoz. de domo patris tui p dimissionē. ppioz parentū scīēs illud Deutro. xxxij. Qui dixerunt patri suo et matri sue nescio vos. et fratribus suis ignoro illos. et nescierūt filios suos hi custodierūt eloquiū tuū et pactū tuū seruauerūt. Tercio misericordia emollit cor durū. ij. Machabeoz. iiij. Cōtristat⁹ est animo antiochus. ppter necē onie summi sacerdotis et misericordia fler⁹ lachrymas fudit. recordat⁹ defuncti modestiā et sobrietatē. iste architectus erat dur⁹ et obstinatus et cū lachrymas fudit misericordia fler⁹ cor durū. qō nec cōuertit per aduersa nec emollit per ꝓspera. Nec p cōminatiōes tabescit. nec p ꝓmissiones liq̄scit Ecclesiastici. iij. Cor durū male habebit in nouissimis. tale eñ cor sic iduratū dulcedo diuine misericordie siue pietatis emollit et lachrymas resoluit. cor eñ durū signat p petrā oreb Numeri. xx. cū eñ murmurasset populus ppter defectū aq̄ dixit moises. Audite rebelles et incredduli none de petra hac poteri m⁹ vobis aquā eīcere. Cūq̄z leuasset manū percuti ēs virga bis illicē egresse sūt aq̄ latissime ita vt popul⁹ biberet et iumēta. q̄nq̄ eñ dñs percutit cor durū in virga rigida ostēsiōis seueritatis districti iudicij cū nō fluūt aq̄. Q̄nq̄z percutit ꝛga flexibili ostensionis dulcedinis siue misericordie siue pietatis. et tūc cor durū liq̄scit et sicut fluit cera a facie ignis sic pereāt pctōres a facie dei id est peccata in peccatorib⁹ spūs eñ diuine mie est spūs iudicij et spiritus ardoris. Isaie. iiij. Qui cōiunct⁹ rubigini peccati producit fumū cōpūctiōis et deuotiōis vt sic ab litio cordis tāq̄ ab origie fōtis scaturiēt̄z p aptos meat⁹ oculoz corpis fluat fons aque salientis. id est salire facientis i ablutionē mentiruate et peccatoris. hoc fumo resoluti fuerūt oculi petri apostoli qui post ternam negationem conuers⁹ ad dominū amare fleuit. Mathei. xxvi. Hoc fumo resoluti erant oculi marie magdalene q̄ stās retro sec⁹ pedes dñi lachrimis rigabat pedes eius. et capillis capitis sui tersit. hoc fumo resoluti erāt oculi ezechielis regis iuda q̄ puers⁹ ad parietē fletu⁹ magno fleuit et prolongatōez vite sue per annos quindeci impetrauit. hui⁹ aq̄ fontes petebat Jeremias Jeremie. ix. q̄s dabit capiti meo aq̄s et oculis meis fontē lachrimaz vt ploꝛē die ac nocte. iterfectos filie populi mei. Bon⁹ monachus erat ille qui volebat mādatū qualibet die et qualz nocte. quarto misericordia acq̄rit abūdantiā spiritualiū bonoz pro. xiij. misericordia et veritas p̄parāt bona. et i ol bono erit abundātia misericordia ꝓparat bonū cōsolādo affectionem ne ꝓcipitetur p despe rationē Eccle. xxxv. speciosa ē dei misericordia i tpe tribulatōis quasi nubes pluuie i tēpore siccitatis nubes pluuie tēpore siccitatis tempat ardorē solis i refrigeriū hois. sic misericordia bi tēperat vehementiā doloris puenierē ex enormitate patrati sceleris vt nō corruat homo i ꝓfūdū desperatiōnis. veritas ꝓparet intelligētiā ne i tenebris ignorantie deuiet p errorē Johānis. j. Qui male agit odit lucē. i firmo signū mortis dz eē q̄n nō potest aspicere lumen candele. sic signū mortis ē in peccatoribus quādo fugiunt lumen veritatis et correptōis sue Johānis. j. Lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras cē lucem. Erant eñ opera eorum mala. et ideo ne fideles deuient in tenebris ille qui est via vitas et vita vocat eos ad imitatōez sui Johānis. viij. c. Qui sequitur me nō ambulat in tenebris sequitur. Et in oñi opere bono erit abūdantia. nā in opere bono per modū meriti est abundantia. per modū retributōis vel premij vita eterna Mathei. xix. Cētuplum accipiet et vitam eternā possidebit Secundo cōmendatur beatus francisc⁹ a sancte conuersationis profectu. cū dicitur creuit mecū. Sciendū ergo q̄ creuit beatus francisc⁹ quadrupliciter. Primo p omnis impedimenti amotionem. Scdo p verbi diuini predicationem. Tercio p charitatis dilatatōnez. Quarto p puritatem cordis affluentē compassionem. Primo ergo creuit p olis impediment amotionem Gene. xli. Crescere me fecit deus⁹ terra pauptatis mee homines habentes pulchras plantas arborū solent eas a radicibus et arbustis circūstantibus emūdare vt possint ad debitam magnitudinē peruenire. Beat⁹ franciscus tāq̄ bon⁹ agricolanus xp̄i seipsū a possessione omniū tēporaliū emūdauit vt ramos sue intentiōis et deuotōnis libere posset extēdere ad altitudinem celi cū apostolo dicēte phili. j. Cōuersatio nostra i celis est. sancti ei⁹ et si sint i terra per corporalē p̄sentiā. quiescantur tamen i celo per desiderū et meditatōnē. Sic ergo beatus frāciscꝰ pauptatem voluntaria seipz emūdauit sciēs q̄m pauperū est regnū celoz Jacobi. i. Nōne pauperes elegit de⁹ diuites i fide heredes regni q̄ repromisit de⁹ diligētib⁹ se. hui⁹ aūt emūdatōnis de pauperatiōnis exemplū habem⁹ a xp̄o. ij. Chozinte. viij. scitis gratiam domini nostri ihesu xp̄i quoniaz diues esset ppter vos egen⁹ factus est vt vos ei⁹ iopia diuites essetis. dicit glosa. spiritualib⁹ bonis per ei⁹ pauptatē exuimus nos pānos veteris iniq̄tatiz. induamur stola imortalitatiz. q̄ fecit ad litterā beatus franciscus. pānos ei qui de mundo erant mūdo reliquit et nud⁹ nudū sequēs a mūdo recessit Job. j. nud⁹ egressus sum de vtero matris mee. nud⁹ reuertar illuc per electionem pauperatis volūtarie. Ex glosam. ij. Chozinteoz. viij. Nemo se cōdemnat. pauper i cella. diues i conscientia securi⁹ dormit paup in terra cē auro tectus i purpura. non ergo expauescas cuz tua mendicitate ad illum accedere qui indutus est nostra paupertate. christ⁹ vero se depauperauit. nos ditauit. et ideo beatus franciscus nudus secutus est christū. in seipso representans sue pauperatiz veritatem. Secundo creuit beat⁹ franciscus per verbi diuini predicationem. i. Regum tercio. Creuit samuel et dominus erat cum eo. et ex omnibus verbis ei⁹ non cecidit i terram. samuel interpretatur exauditio dei vel exaudiens dominum per quem signatur beatus franciscus qui exaudiuit deū reuocantem se et alios Mathei vndecimo Uenite ad me oēs qui laboratis et onerati estis. et ego reficiā vos. Laborāt homines vel p⁹ peccatū Jeremie. ix. Ut inq̄ua agerent laborauerunt. vel per penaz temporalez Job. v. Homo nascitur ad laborem. sequitur. et onerati estis per concupiscentiam rerum terrenarum pō. Disrūpamus vinculū eorum et p̄jciamus a nos

dis iuguz ipsoz. Sequitur. Et ego reficiam vos. refectione diuinoruz eloquiorū. sic dominus beatum franciscum refecit. ipz ieni pane sapientie z intellectꝰ cibauit. et aqua sapiētie salutarz potauit. Eccle. xv. Sic ergo creuit samuel. i. beatꝰ frācisc⁹. z dñs erat cū eo qñ misit dñs moysē ad educendū filios israel de egipto. dixit ei. Ego ero tecū Exodi. 3. Sic dñs cū beato francisco fuit quādo misit eū filios israēl id est deū videntes z recte cognoscentes de spirituali egipto. i. ō mūdo educere. facta ei humana per ipugnationē hoīm z lundationem tribulationū dissoluūtur. Sz facta dubia frequēter ꝓmouenꝫ et fortificātur Exodi. i. Filij israel quāto magz opprimebant tāto magis crescebant z multiplicabant. vñ ille gamaliel legis doctoz vir honorabilis plebi. ad cuiꝰ pedes paulꝰ apostolꝰ se legē didicisse gloriat. Cū apostoli christi z discipuli a scribis z phariseis z legis doctoribꝰ ipugnarēt dixit viri israelite attendite vobis super hoibꝰ istis quid esturi stis discite ab eis. z sinite illos qñ sicut ex hominibꝰ cōsiliū hoc aūt opꝰ dissoluet. sz vero ex deo est nō poteritis dissoluere: os. ne forte z deo repugnare videamini. non est exercitiū boni studiosi applicare igeniū dissoluendi demonstrationibꝰ que ꝓstant ex primis veris imediatz prioribꝰ notioribusqꝫ causis. sz magis otiosi. sic non est exercitiū homini studiosi sz poteꝰ curiosi nō furiosi applicare igeniū ad dissoluendū vera q̄ imediate ꝓcēdūt ab irradiatōe prime veritatis. tanqꝫ fm demōstrationes artis inariabilis z ifallibilis. si ex deo est consiliū hoc aūt opꝰ fm verbū gamalielis nō poteritis eos dissoluere. z ideo cū se obligent ad impossibile debēt sibi ꝓbabiliter timere ne ducantur finaliter ad obligationem vel probleuma insolubile. Philosophus tanqꝫ vir studiosus z exercitatus i liberalibꝰ dedit nobis artem dissoluendi palagismos et elenchos male compositos. quia sub apparentia veritatis cuz defectu latentis falsitatis possunt homines ducere ad metam inopinabilis vel redargutionis. z sic de aliis. Sic nos debemus applicare studium ad dissoluendum colligatōnes impietatz q̄ sub apparēti momentanee delectatōnis cū defectu offense maiestatis ducunt homines ad metam eterne dānationis Isaie. lxiij. Dissolue colligationes ipietatis solue fasciculos deptimentes. Sequitur. Et omnibus verbis eius non credidit i terrā qꝫ exponit glosa. sic verba cadūt in terra ꝓ nihilo habenda z omni contemptu calcanda. hoc dicit contra tria genera predicantiū verbū dei adulterātiū. Primi ꝓdicant ꝓpter concupiscentiā questꝰ temporalis. z sic verba eoz cadūt i terra tāqꝫ vacua siue vana Ecclesiastes primo. Vanitas vanitatū z omnia vanitas Secūdi ꝓdicāt ꝓpter appetitū ꝓconij laudis. z eorū verba cadunt i terra q ꝓ nihilo habenda. qz illoz gloria ē i ignominiā ꝯmutāda Osee x. Gloriā eorū i ignominiā cōmutabo. Tercij ꝓdicant ꝓpter ābitionē excellētie vel honoris. z talū verba cadūt i terra tāqꝫ omnk conteptu calcanda. Quāto eī ambiciosꝰ se erigit altiꝰ tāto deiciꝫ vilꝰ iob xxxix. Elcuasti me quasi super ventuz ponēs elisisti me valide. Ambiciosꝰ enim similis ē vso q̄ habet artē ascēdēdi superiꝰ vsqꝫ ad summitatē arboꝝ et qz nō habet artē descendendi frequenter ꝓcipitatur deorsū z cadit i gladios vētorū. sic ambiciosi frequēter p cautelas z caulatōes suas ascendūt superiꝰ. z subito dū nō sperant i gladios venatorū ifernaliū precipitantur iferiꝰ. Tercio creuit beatꝰ franciscus in charitatis dilatatōne Colo. primo Fructificantes in opere bono z crescētes in omni virtute charitatis. Charitas enī vigoz z radix est totius icrementi spiritualis virtutis Gregorius non habet viros ramꝰ boni operis nisi de radice charitatz ꝓdeat Ephesios. 3. In charitate radicati z fūdati gloſa. firmiter plantati ad similitudinem arboris que quanto plus terre figitur tanto plus humoꝛē attrahit z crescit vberius. Sicut enim calor naturalis est fomentum totius corporis. sic caritas est fomentum totiꝰ vite spiritualis ratiōe frigoris z ignee virtutis z ipsa consistentis. hoc igne calefactus beatus franciscus z alij partes antiqui seipos temporalium indumentis exuerūt. et alij ipsoz imitatores effecti eorum omnia relinquētes nudi nudum christū sūt secuti. Solēt homines querere. vnde hoc est q̄ principes z huius mūdi diuites solebant ecclesias ditare z eas multis predijs dotare fz huiꝰ responsio potest esse vt ex parte nra defectum accipiamus qz religiosi z clerici secularibus primitus antiqui patres religiosi z istitutores ecclesiastici solebāt feruere igne charitatis ad cuius ardoꝛez homines calefacti spoliabant se vestimētis suis z ꝓiciebant eis. Sed modo quoniam abundat iniquitas in clero refrigescit in populo. z qui solebat conferre ꝓximum modo rapit alienum. z qui solebat dare tunicam secum tollit et pallium. Quare creuit beatus franciscus per puritatē cordis affluentem ꝓpassionem Psalm. x. Fons paruꝰ creuit i fluuiū magnū z i aqs plurimas redūdauit. Beatꝰ frācisc⁹ fuit fons paruꝰ amitas conuersionem ad statum religiōis vel ꝓfessionē. sed creuit i fluuiū p latā ꝓdicationē. z i aquas plurimas redūdauit. p benigni cordis affluentē ꝓpassionē Ecclesiastici. xxxix. Būdictio illiꝰ q̄si fluuiꝰ inundauit. et quomodo cathaclismꝰ omnem terrā lebriauit. Cathaclismꝰ ē diluuiū generale. qz ōtuoz mūdi dāmatibꝰ ꝯmune vñ būdictio beati frācisci quasi cathaclismꝰ dō terrā lebriare. quia būdictio siue pietatis siue dulcedinis videl q̄si ebriosa fuisse. non ei eiꝰ compassio vel pietas solū se extēdebat ad rationalia. sed ēt ad irrationabilia. obtemperabant z obediebant vice versa. sicut legitur i eiꝰ legēda. z hec ē res mirāda nec ita mirāda q̄n hoī bñ intelligēti possit eē ꝓspicus Gene. prio legit q ꝓ i statu nature ꝓdite prio hoi omia animalia erāt subiecta. sz per peccatū fūt ab eiꝰ dño elongata. quō ergo mirū si beato francisco ad perfectionē vite ꝓducto z q̄si ad statū inocentie restituto fūt iterato subiecta que a peccatoribus per peccata fuerunt elongata? Simile bene legimꝰ in sacra scriptura Danielis. 3. legit q ꝓ tribus pueris missis in fornacem babilonis non tetigit eos omnino ignis. neqꝫ contristauit. nec quicqꝫ molestie tulit. huius rō est quia ininnocentia inuenti sunt Daniel is vltimo. legimus danielem missum in lacum leonum. Sed ꝓpter eius bonitatē et inocentiam sibi versa est crudelitas leonum in mansuetudinem. z nos similiter de similibus iudicemus. Sequitur. ab infantia. vbi ꝓmendatur beatus franciscus a sollicite continuatōnis effectu. Unde sciendum est q vita viri sancti nō debet esse impolata nec in terra simul. Sed continuata per diuturnitatem perseuerātie finalis. prouerbioꝝ. iiij. iustoꝝ autez semita quasi lux splendēs procedit z crescit vsqꝫ ad perfectum diem. sicut enim sol materialis sua illuminatione nō deficit. sed semper proficit quousqꝫ diffusione radiorum crescat in perfectum diem. sic vita viri sancti non debet deficere sz proficere vsqꝫ ad perfectum diem valeat peruenire primo. Petri. ij. Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concupiscite vt in eo crescatz i salutē. crescere dz hō ꝓ multiplicationē bonoꝝ operū sicut tra ꝓ appositionē terre crescit i cumulū Eccle. q̄dragesimo ārto. Crescere fecit illū q̄si terre cumulū. Sic ḡ z nos crescam⁹ p frequentiā bonoꝝ operū vt saluemur. p exercitiū mūditiā manuū nostraꝝ. iob. xxij. saluabitur innocens saluabitur autē mūditia manuū suarum. Quam salutem nobis do. di. ꝛc.

De sancto francisco sermo tercius.

Uestigia eius secutꝰ ē pes meꝰ Job vicesimo tercio. Beatꝰ frācisc⁹ ñ surdꝰ auditor verbi diuini scripti i exodo. Inspicere facz exēplar qō tibi i mōte mōstratum est Exodi. xxv. In exēplar qō est ḡti stus diligenter inspexit z fm formaz z regulam illius exemplaris mores et cōuersationes informauit. Fm hoc in verbo ꝓpositio notantur duo. primo enim proponit fidei franciscus christum fm rationem exemplaris. cum dicit. vestigia eius. scōo subdit sollicitudinem mutationis cum dicit secutus est pes meus. Quantū ad primum sciendum q̄ in Christo est potentia cuiꝰ cōsideratio debet in nobis relinq̄ re vestigiuz humilitatis perfecte. In ipo est etiam sapientia. cuius consideratio in nobis debet relinquere vestigiū cōuersationis discrete. in ipso est bonitas. cuiꝰ cōsideratio in nobis debet relinquere vestigiū operatōnis fructuose. i ipso est imperium. cuiꝰ cōsideratio debet in nobis relinquere vestigiū ꝓmpte obedientie. primo ergo in deo est potentia. cuius consideratio debet i nobis relinquere vestigium humilitatis perfecte. i. petri. v. humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempore visitationis. humiliaminī non exteriori signo sz interius in cordeꝝ animo. Est qui nequiter se humiliat z interiora eius plena sunt dolo. Ecclesiastici. xix. Sub potenti manu dei. hec non ē manꝰ mificordie que erigit miseros. sz ē manꝰ iustitie que punit z affligit superbos Job. xxij. Manū tuā longe fac a me. Sequitur. vt vos eruet in tempore visitationis. Ista est natura humilitatis q̄ quanto aliquis magis humilitate dei intendit tanto magz a saluatore saluatur Ergo augustinus i libro de virginitate humiliter ad humilem christum accedite si eū amatis z nolite ab eo recedere. ne cadatz quia ei cauet abdiscedere rogat z petit nō veniat nisi pes superbie neqꝫ manus pecce

tortis moueat me. consideratio potētie vt dictū est debet i nobis reliquere vestigiū pfecte humilitatē. iiij. Regū. xix. nubecula parua quasi vestigiū hois ascendebat de mari. per nubeculā que de facili resoluitur & cedit ipellenti signat homo cognitōm propriū defectus vel humilitatis habens. Job. xiij. hō nat⁹ de muliere breui viuēs tempore repletur multis miseriis. hec nubecula dr parua rōe humilitatis. & habet vestigiū p cōformitatē operis. i. Petri. ij. Ut sequamini vestigia ei⁹. Hec nubecula dr ascēdere de mari. mare mundus est. de hoc mari hoies descēdūt quādo tribulationes hui⁹ mundi pro xpi nomine quipēdūt. qi i tribulationib⁹ psidēt ei⁹ auxiliationē ps. Cū ipso sū i tribulatōne eripiā eū & glorificabo eū. bonus amic⁹ est christ⁹ qui non deserit hoiem in tribulationib⁹ Gregorii moralib⁹. Cuz quisi psperitate diligit valde difficile ē cognoscere virū psperitas aut psona diligat. amissio enim psperitatis interrogat vim dilectōis. Secūdo i ipso ē sapiētia. i. Chorizeoz. i. pdicam⁹ verbū dei virtutē & sapiētiā. hec est sapiētia q̄ ē magistra nostre eruditōis. q̄ regula nostre operationis. q̄ ē virga nře correctōis ps. Virga directōis virga regni tui prouerbioz. xxij. Stultitie colligata est i corde pueri. sed virga discipline fugabit eā. q̄ hāc virgaz ptemnit non habet vestigiū sapiētie. Sz vestigiū peccatoris Eccles. xxi. Qui odit correptionem vestigiū est peccatoris quō autem possim⁹ habere sapientie vestigiū p studium conuersationis discrete ostendit apostolus philipē. ij. Sitis sine querela et sicut simplices filij dei sine reprehensione in medio nationis peruerse & praue inter quos lucetis sicut luminaria in mūdo verbum vite continentes. vt sicut ros continet medicinam sic ptineatis sapiētiā & notabile est q̄ dicit verbū vite. & nō scientie non enim multum pdest profice re per doctrinam qui sibi non proficit per bonam vitam. vnde super illud Gregorii Ascendite in montem portate ligna edificate domum. dicit glosa. sepe multa bona de multis sperantur & cōuersatio bona vidētur. sed cum tempus messis aduenerit & docendi oportunitatez habuit. vel pax vel nihil est adinuentū. & succrescēte paulatim negligentia id parum quod videbātur habere pdūt. quod ideo suis euenit quia in pristinis domibus securi fuerunt & q̄ ascenderunt in montez scripturarum nec i se domū domini extraxerūt. Tercio est i christo bonitas cui⁹ cōsideratio debet i nobis relinquere vestigiū operationis fructose. quoniā bonus israel dōs ipse ei bon⁹ est i affectu dulcedinis multitudine ps. Dulcis & rect⁹ dominus ideo gustat quoniā suauis est dñs bon⁹ est intellectu claritatis magnitudie Job. i. Erat lux vera que illumiat oēm hoiez veniētē i hūc mūdū bon⁹ est i effectu operationis rectitudine ipse ei est qui operatur i nobis vel le & pficere p bona volūtate Phi. ij. ideo dicitur Leuitici vndecimo. Sācti estote q̄ ego sanct⁹ sū. benignitatem ei suā debem⁹ imitari studio operationis meritorie. qō signat. ij. Regū. xiij. De absolō q̄ vestigio pedis vsq̄ ad verticē nō erat i eo vlla macula. absolon interpretat pax patris. i quo sīgnatur hō bon⁹ q̄ debet ipetrare pacē ad deū patrē operib⁹ sanctis. ita q̄ a principio vsq̄ ad finē. qō signat i vestigio & sic cor nō debet esse aliquid qō displiceat oculis saluatoris Epheseos. i. Sumus sancti & imaculati i conspectu eius. bene dicit i conspectu eius. multi em̄ sūt qui videntur hominibus sancti. & i cōspectu hominum. qui i conspectu dei sunt fetidi & immundi Job. ix. Si lot⁹ fuero q̄si aquis nitris. & fluxerūt velut mundissime manus mee cum sordibus intinges me. Quarto in ipso est imperiū Isa. ix. Multiplicabitur eius imperium cuius cōsideratio debet in nobis relinquere vestigiū pmpte obedientie. vnde cuz dixisset Job vestigia eius secutus est pes meus. subiūxit. viaz custodiui nō declinaui ex ea a mādatis labioz eius nō recessi & in sinu meo abscondi verba oris eius Job. xxiij. Via domini custodiunt homines per mandatoz executionem ps. Viam mandatorum cucurri. sed declinant ab eis per mandatorum excusatōez ps. Non declines cor meum in verba malitie ad excusatōes in peccatis. a mādatis labioz dñi recedūt p iudicioz trāsgressionez Dan. ix. peccauim⁹ iniquitatem fecimus. impie egimus et recessimus. & declinauimus a mādatis tuis in sinu suo abscōdunt verba domini. per diuinoz eloquioz recordatōnem ps. In corde meo abscōdi eloquia tua. qui sic facit pmptus est adimplendum imperium dñi Exodi. xxiij. Si hoc feceris implebis imperium domini. & mādata dei poteris substentare. qui sic obedit suo superiori i uenit suuz inferius obediēs ubi. vñ Jsto de sūmo bono. Caro nō erit subiecta anime. nec vita rationi. si animus nō sit subiect⁹ suo creatori. tūc ei recte nobis subiūgūtur oia q̄ sub nobis sunt cū illi subijcimur a quo nobis illa sūt subiecta. Sic ergo nobis pponit christus fm rationē exemplaris cum dr. Vestigia eius. Sequtus est pes meus. vbi ponit beatus frāciscus sollicitudinē sue imitatōis. Et sciēdū q̄ sicut a principio dictuz fuit in christo est potentia cui⁹ vestigiū secutus est p reuerentiā et timorem Heneh. xxxiij. Precedat dñs meus ante seruū suū & ego paulatim sequar vestigia eius. sicut videro parvulos meos posse. hec sunt verba Jacob ad Esau. Esau iterptatur rube⁹ in quo signat xps q̄ pter nos fuit sanguine propio rubricatus Isa. lxiij. Quare rubrū est indumentū tuū. ille iacob loqtur q̄ interpretat luctator in quo signatur beat⁹ frāciscus q̄ de luctu quē habuit cōtra carnē mūdū et dyabolū victoriā est adept⁹. iste dicit precedat dñs meus. dñs nomē est potestatis cui debet seru⁹ p timorē & reuerētiā humiliari vt habek Malachie. j. Si ego dñs sū vbi timor meus. Iste timor pcedit nos primo ostendēdo viā ne in tenebris erremus Mathei. xxviij. Precedat vos in galileā ibi eū videbitis manifeste: qz q̄ sequitur me nō ambulat in tenebris Joh. viij. Secūdo pcedit custodiēdo nos ne in via deficiamus. Exodi. xxiij. Ecce ego mittaz vobis angelū meū q̄ precedat te & custodiat in via. Tercio pcedit nos congregādo nos dispersos: vt in vnitate spūs ambulemus Isaie. lij. Precedat vos dñs & cōgregabit vos de⁹ israel. p peccatū em̄ sumus a deo diuisi: sed ipe est q̄ p gratiā dispsos israel cōgregabit. sed sicut tripliciter pcedet dñs sic tripliciter sequi debem⁹. Debemus em̄ sequi precedentē dñm ad illustrandū per cognitionē veritatis Prouerbioz. iiij. Oculi tui videāt recta. & palpebre tue precedāt greſſus tuos. Debem⁹ etiā sequi precedentē ad custodiendū p subiectionē nostre volūtatis. vñ petro dictuz est. vade sathana post me: qz noluit ponere volūtatē suā volūtati diuie. Tercio debem⁹ sequi precedentē ad cōgregandū pvnitatē caritatis. hec est em̄ q̄ discordes concordat. dispsos sociat. mortuos suscitat. Augustinus. Charitas est concordia mentium. societas electoz. vita beatoz angeloz & animarū. nec em̄ anime nec angeli sine charitate viuūt. Sic ergo potest dici. precedat dñs ante seruum suum. Sed quid est q̄ dicit paulatim se sequi. cuz velociter secut⁹ est vestigia dñi. Respōdeo hoc dicit vel pter defectū virtutū. ibūt em̄ sancti de virtute in virtutem. vel hoc dicit pter humilitatis exemplum Walachie. ij. Cum fecerint modicuz de genere bonoz multa se fecisse putant. boni vero cū multa bona fecerint modica reputant. Luce. xvij. Cū omnia benefeceritis q̄ precepta sunt dicite serui inutiles sumus. sequitur. sicut videro parvulos meos posse vidit beatus frāciscus parvulos suos fratres suos minores posse sequi christum p dimissionē omniū temporaliū. Nō em̄ poterāt sequi illū onerati vt exaltauerūt vt gigas ad currendā viā. sciēs q̄ deus elegit pauperes i hoc mūdo diuites in fide. primo pauperes: vt postmodū sint diuites. ij. Chorinteoz. viij. Scitis gratiam dñi nostri Jesu christi. quoniā cū dines esset in omnib⁹ propter vos egenus factus est vt eius inopia diuites esseris. ibi dicit glosa. nemo cōdemnat pauperem in cella diues in conscientia securior dormit paup i terra q̄m auro dives i purpura. ne ergo expauescas cum tua mendicitate ad illū accedere q̄ indut⁹ est nostra paupertate. christus em̄ se paupauit nos ditauit. Et ideo beatus frāciscus cum sua mendicitate ad christum accedere nō expauit. ps. Ego sū mendicus et pauper: dñs sollicitus est mi chi. Secūdo secutus est vestigia sapiētie per veritatis predicationem. Ecclesiastici xlij. Dñs cognouit omnē scientiā annuncians que preterierunt & que supuentura sunt & revelans vestigia occultoruz sacramentoz quod a seculis occultum fuit ab conditum est. hoc sacramentum est q̄ verbum caro factum est. vestigia huius sacramenti deus revelari voluit cum predicationem euāgelij apostolis pauperibus humilibus et beato Francisco et suis successoribus dispensauit. Luce decimo. Abscondisti hec a sapientibus & prudentib⁹ et revelasti ea parvulis id est humilibus. humilitas enim est clauis per quam venitur ad sapientiaz. deus enim superbis resistit: humilibus autem dat gratiaz Jacobi. iiij. Hanc gratiam habuit beat⁹ franciscus. vnde potuit dicere illud Epheseos iij. Michi omnium sanctorum minimo data est sapientia vel gratia hec euangelisare i gentibus inuestigabiles diuitias christi. minimū se vocat humilitate qui minores habet i successione. has diuitias gratie christi predicauit ita q̄ ei⁹ predicatio non fuit retrograda vt a contemptu spiri

tualium ad amorem temporaliuz inclinaret. ps. Defecerūt oculi mei i eloquiū tuū gloſa. oculi nō ex infirmitate: ſed ex ingēti cupiditatis quaſi opere laſſati. nō em̄ eſt otioſus q̄ tantū verbo dei iſideat. nec plus ris q̄ extra operatur q̄ ſ̄ q̄ ſtudiū cognoſcē de diuinitatis exercet. ipſa em̄ ſapientia maximū opus eſt vt antefertur Maria q̄ audiebat Marthe q̄ miniſtrabat. Tercio ſecutus eſt beat⁹ Franciſcus veſtigia bonitatis per vite conformitatē Job. xi. Veſtigia dei cōprehendes t vſq; ad perfectū omnipotentem reperies. veſtigia dei cōprehēdit beatus Franciſcus per vite cōformitatem. t vſq; ad pfectū repperit per apertam viſionem. hec autē conformitas vite in tribus conſiſtit. primo i paſſionis dominice recordatione. ipſe em̄ quaſi ſignaculum poſuerat paſſionē chriſti ſiue chriſtum paſſum ſuper cor ſuum. quo ſolo ſic volebat affici q̄ nullo alio vellet gloriari. Galla. vltimo. Mich abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri Jeſu chriſti. per quē michi mūdus crucifixus eſt t ego mundo in cruce dñi eſt gloriādum. nam in paſſione chriſti eſt virtus noſtra. in cruce gloriādum eſt in morte t in vita Damaſcenus. Omnibus mirabilior eſt crux chriſti pretioſa. per nullum em̄ aliud eſt mors euacuata. peccatum deletum. ifernus deprædatus. ad concernendam preſentia virtꝰ donata. ad pſtinā beatitudinē regreſſio directa. qui ſcit in iſta cruce gloriari poſſe adhuc in terra dulcia poma ſua dulces fructus de ligno vite decerpit. vnde beatus Bernardꝰ. Circuire poſſum celū et terrā t mare t aridā t nuſq; te inuenirā niſi tm̄ in cruce. Ubi dormis. vbi paſcis. vbi cubas in meridie. crux tua eſt cuius latitudo charitas. cuius lōgitudo longanimitas. altitudo ſpes. pfundum timor. quicunq; inuenit te in hac cruce anima ſuſpenditur a terra t dulcia poma de ligno vite decerpit. ſequitur. Per te michi mundus crucifixus eſt gloſa. vt me nō teneat et ego mūdo. gloſa: vt ipſum nō teneam. Gregorius: qr apoſtolus non mūdi querebat nos a mūdi gloria. ideo ſe mundo et mundū ſibi crucifixū eſſe gloriatur. Secūdo attēdit iſta cōformitas in puritatis et ſanctitatis imitatiōe Romanoꝝ. xij. Nolite cōformari huic ſeculo: ſed reformamini in ſpū mētis veſtre. Beatꝰ franciſcꝰ nō fuit cōformis huic ſeculo p amorē terreno rū nec p ambitionē honoꝝ: ſed renouatꝰ in ſpū mētis ſue p abdicationē carnaliuz deſideriozꝝ. Quidā em̄ ſunt q̄ a carnalibꝰ voluptatibꝰ abſtinēt. Sed ad mūdi honores anhelant. Et tales crucifigēdo carnē ſuā cū vitijs t cōcupiſcētijs inſufficienter ſe chriſto cōformāt Gregoriꝰ. Carnē nraz cū cōcupiſcentijs crucifigimus cū ſic ſuā reſtringimꝰ: vt de mūdi gloria nichil queramus q̄ em̄ corpus macerat: ſed honoribus anhelat carni crucem intulit: ſed mūdo p concupiſcentiā penis viuit. Tercio attendit iſta conformitas in ſtigmatū vel inſignioꝝ dñice paſſionis repſentatione Gal. vltimo. Stigmata dñi Jeſu in corpore meo porto. glo ſtigmata appellat quaſi notas de pſecutionibꝰ penaꝝ quas patiebatur. ſtigma em̄ eſt nota alicui ferro facta. apoſtolus ferebat in corpore ſuo inſignia dñice paſſionis quaſi ſimilitudine remota q̄ erant note de perſecutionibus quas patiebat. Sed beatus frāciſcus ferebat iſtigmia ſimilitudine ꝓpinqua. quia ſanguis chriſti eiꝰ ſanguine repſentabat vt habet Oſee. iij. Scriptū eſt ſāguis ſāguinē tetigit: ſed ecōtrario in beato frāciſco ſanguis ſanguinez reuelauit dum ob memoriā paſſiōis dñi ſanguis de eius latere pfluit. Prouerbioꝝ. xxx. dicit. Sanguiſuge filie ſunt dicētes. affer affer. Sāguiſuga eſt humana concupiſcētia cuius ſunt due filie. affluentia tēporalis t voluptas carnalis. Affluētia ſemp dicit affer affer: quia nō ſatiat deliciꝰ. s. t ecōtrario nō ſanguiſuge ſunt filie due nō dicentes affer affer. Iſte fuerūt filie phareth: de domini ſagitte potētis accute dicūtur ad penetrandū cū carbonibus deſolatoriꝝ ad mordendū. Iſte ſagitte ſic i eo militabāt q̄ ipſum vſq; ad effuſionem ſanguinis in quo ſpūs vitalis reſidet penetrabāt Job vi. Sagitte dñi in me ſunt quare indignatio ſpiritū ebibit meū. iſte filie pharetre dñi due ſunt. Prima eſt memoria paſſionis dñi. Trenoꝝ. iij. Recordare pauperta tis mee t trāſgreſſionis mee abſinthij et fellis. t reſpōdit homo fidelis. Memoria memor ero t tabeſcet in me anima mea Gene. iij. legitur q̄ oues Jacob ex inſpectione virgarū aromaticarū propter fortē imaginationē fetus varios cōceperūt. Quid ergo mirū ſi ꝓpter fortē t feruētez memoriā effuſionū ſanguinis chriſti effuſus eſt ſanguis beati franciſci. nec hoc dico factū opere naturali. Sed chriſtꝰ operans potētia ſupnali dignꝰ aſſignūs ſanctū ſuū mirificauit exteriꝰ q̄ ſibi cruci cōſ erat iteriꝰ. Fm illud ap. t ad Gallathas

Secundo. Chriſto cōfixus ſum cruci Uiuo autē iam nō ego vivit vero in me chriſtus. q̄ autē nūc viuo in carne. in fide viuo filij dei qui dilexit me t tradidit ſeipſuz ꝓ me Secūdo filia pharetre eſt deſideriū imitationis hec eſt ſagitta dñi vulnerās ſāguinē ꝓuerbioꝝ tricesimo. Qui autē fortiter premit vbera ad eliciendū lac exprimit butirū. t qui vehementer emūgit elicit ſāguinē. vtraq; em̄ ſagitta fuit ſanguine. ebricata t inebriata. Deutrono. xxxij. c. Si acuero vt fulgur gladiū meū t arripuerit iudiciū manus mea Reddā vltionē hoſtibꝰ meis t his qui oderūt me retribuam. Inebriabo ſagittas meas ſāguine et gladius meus devorabit carnes de cruore occiſoꝝ et deceptiuitate nudati inimicoꝝ capitis. Nec mirū ſi aggregatio luminis dat ſplendorē. ſi flores vinea dat odorē ſi fōs ſcaturies dat humorē et quid mirū ſi nō tā mirābum q̄ nō ſit fide dignū q̄ feruens deſiderium beati frāſcici ꝓduxit ſāguinē. Eius em̄ deſiderij fuit quaſi muſiū abſq; ſpiraculo quod lagunculas corporis diſrūpit vſq; ad effuſionē ſāguinis. Jn veteri teſtamēto ſcriptū ē oculū ꝓ oculo dentē ꝓ dēte. Sz beatus frāſciſcus poſitꝰ in nouo teſtamēto qō confirmatur per ſanguinē reddidit. O q̄ difficile prelati noſtri temporis ſanguinē ꝓpri... pro effuſione chriſti rependerēt chriſto. qui ſanguinē chriſti feruere[n]t ſa ciūt dū edi...cātes ſion in ſāguinibꝰ bene ficis eccleſiaſtica que ſāguine chriſti cōparata ſūt ꝓſāguineis nō qr boni ſz de ſāguine ſuo procreati ſūt ꝓferūt ſiue diſtribuūt Quarto ſecutus eſt beatus franciſcus veſtigia imperij per promptam obedientiaz Romanorum quarto. Signum accipit abraam circuncisionis, ſignaculum iuſticie fidei que eſt in preputio vt ſit pater omniuz credentium non tātuz his qui ſūt ex circūciſione ſed his qui ſectantur eius veſtigia Abraaz interpretatur pater multarū gentium in quo ſignatur chriſtus qui eſt pater omnium credentium. pater ſemper filium habet imperium. debet filius patri obedire promptum obſequium exhibere. quod beatus franciſcus bene Chriſto exhibuit. vt habetur Job tredecimo Veſtigia pedū eorum dinumeraſti. et quia dinumeraſti eius veſtigia in frigore nuditate et fame. ideo modo ei retribuit in ſuperna refectione. vbi fm auguſtinū lucet quod nō capit locus. olet quod non ſpargit flatus. vbi ſonat quod non capit tempus. vbi ſapit quod nō minuit edacitas vbi heret qō non diuellit anxietas. Ad quā nos perducat qui ſine fine viuit et regnat et cetera.

¶ De ſancto dionisio Sermo primus.

Dionisiꝰ ariopagita credidit in dñm ieſum chriſtū Actuū. 17. ca. In verbo ꝓpoſito tria notant a quibꝰ beatus dionisi⁹ cōmendat. primo a nole cū dicit dionisius. Secūdo a cognitione cū dicit ariopagita. Tercio a cōuerſione cū dicit credidit in dñm ieſum chriſtū Ad nomen ꝓtinet diſcretio dionisius enī interpretatur diuinus dicans ad cognominationē ꝓtinet deuotis nes. et dicitur ariopagita ab ario.. quod eſt mare et pagus qō eſt vitis maris ad cōuerſionē pertinet religio quod notatur cū dicitur credidit in dñm ieſum chriſtū. Quātum ad primū ſciendū eſt q̄ dionisius interpretatur diuidicans. Sciendū ergo q̄ beatus dionisius tria iudicauit. primo ſuperioꝝ per contēplationē. Secūdo iudicauit inferioꝝ per eruditionē et correctionem. Tercio iudicauit interiora ſua per ꝓſātiā et fortitudinē primo em̄ iudicauit ſuperiora per contēplationē. 1. Chorinteoꝝ. ij. Spiritualis omnia iudicat et a nemine iudicatur: beatus dionisiꝰ eſt homo ſpiritualis appellatus. qr ipſe fuit ſpiritu dei repletus Gene. 41. Non inuenire poterimꝰ virū talē qui ſpiritu dei plenus ſit beatus dionisius ſicut dictū eſt ſpiritu dei plenus fuit. Et ideo ſuperiora et occulta perſcrutatus eſt. 1. Chorinteo. 2. Spūs ola pſcrutantur etiā profunda dei. nichil ꝓfundi⁹ vltra immenſum et infinitū bonū q̄ diſtīcta ordinū ierarchiarū angeloꝝ Jſta ꝓfunda et occulta beatus dionisius perſcrutatꝰ etiam fuit et libruz de Jerarchia angelica cōpoſuit per quē tota eccleſiā dei illuminauit Job. 38. Nunquid noſti ordinez celi et pones rationē eius in terra. beatus dionisius nouit ordinē celi id eſt ordinē celeſtiū ſpirituum per diuinam reuelationem beati pauli apoſtoli doctoris gentium doctrinam et eruditionem et ratione eius poſuit in terra per p̄dicationē et libroꝝ cōpoſitionē. Unde ipſi ꝛuenit qō dicitur Ecclesiaſtici. 44. Non eſt inuentus ſimilis illi qui conſtrueret legem excelſi. alij ſancti quaſi animalia dñi cum domino in terra gradiebantur. ſed beatus dionisius quaſi aquila dominica ſuper celos eleuabatur. alij ſancti obſeruauerunt legem excelſi per cuſtodiā mandatoruū. ſed beatus dionisius

penetrat legem excelsi p̄ scrutationē celestiū secretorū. Sēo iudicauit beatus dionisius inferiora p̄ eruditionē correctionē Sapi.3. Judicabūt nationes et dominabūtur populis et regnabit dñs illorū rex in ppetuū. Btūs dionisius iudicauit nationes peccatores arguēdo. Dñatus etiā fuit populus ipsos iugo fidei supponendo et ideo cū rege regū et dño dñantiū qui imppetum regnat beat⁹ dionisius eternā glorīā participando Sapi.3. In paucis vexati i multis bene disponētur. qm̄ de⁹ tentauit illos et inuenit illos dignos se. sz q̄d est q̄ dicit in paucis vexati. fuerunt ne pauce vexationes bti dionisij et sociorū ei⁹. Bti rustici et eleuth[illegible] nōne btūs dionisi⁹ fuit flagellatus incarcerat⁹. ferro oneratus. sup lectū ferreū expansis flāmis positus et tandē finaliter decollat⁹. Revera vexationes sanctoꝝ in se cōsiderate magne fuerūt. Iz pauce dicunt in cōparatione p̄miorū. Nā multum et paucū parū et magnū relatiue vel in cōparatione dicunt scōm philosophū in predicamētis: vnde mons dicit⁹ parvus. milium vero magnū. Sicut ego video q̄ mōs martirū vbi occisus fuit beatus dionisius [illegible] se est magnus. sed in cōparatione ad alpinos mōtes est mons modicus siue parvus sic vexationes sanctorū in se et absolute cōsiderate fuerūt magne sed in cōparatione ad premiū dicunt parue Romanoꝝ. 8. Nō sunt cōdigne passiones huius tp̄is ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. Secundum hanc formam loquendi comparetenter dicitur in psuis vexati in multis bene disponentur. Sequitur. Tentauit illos deus et inuenit illos dignos scalli qui deo digni sunt omnium bonorum magnitudinem que in deo sunt reperunt in eterna beatitudine Prouerbioꝝ octauo. Me cum sunt diuitie et gloria opes superbe et iusticia. tercio beatus dionisius iudicauit interiora sua per constantiam et fortitudinem Ecclesiastici. 4. Qui audit illam iudicabit gentes. et qui intuetur illam permanebit confidens. beatus dionisius diuinaꝝ sapientiam sibi loquentem et audiuit et iō iusticiam diligite qui iudicatis terram ipe enim intuens sapientiam permansit confidens per constantiam et fortitudinē. nec mirum quia Sapientie octauo dicitur de sapientia Attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter. vt non sit qui eius potentiā effugiat et disponit omnia suauiter vt non sit qui eius clementiam non sentiat. Sic ergo beatus dionisius permansit confidens prouerbioꝝ vicesimo octauo Fugit impius nemine persequente. iustus autem quasi leo confidens absq̄ terrore erit si fugit impius non est mirum. quia non habet fidei fundamentū sed beat⁹ dionisi⁹ quasi leo cō fidēs absq̄ terrore fuit quia ipe habuit fidei et amoris fulcimētū vñ de ipso legitur. Quo amplio⁹ gētilitatis feruere cognouit errorē illius intrepid⁹ et caloze fidei armat⁹ accessit et parisi⁹ dño ducēte puenit nō verit⁹ incredule gētis expetere feritatē Sic ergo pro cōmēdatur beat⁹ dionisius a nomine q̄ interpretatur vt dictū est diuidicās Secūdo cōmēdatur a cognominatione cuiꝰ dā ariopagita. Ariopagita vt dictum ē interpretatur primitie solennes. Sciēdū est ergo q̄ sunt tria genera primitiarū. Primū, sunt primitie fructuū eternoꝝ vt habetur Prouerbioꝝ tercio capitulo Honora dñm deū tuū de tua substantia et de primitijs fructuū tuoꝝ da pauperib⁹ p̄mitie dicūtur fructus q̄ primo nascūtur qui magis appetūtur et magis ab hominib⁹ diligūt vñ datur intelligi q̄ diuites de melioribus debent dare pauperib⁹ in q̄b⁹ p̄sona diuina p̄sentat Mathei. 25. Quādiu vni ex istis meis minimis fecistis michi fecistis Sz fere omnes pauperib⁹ dāt de reb⁹ deteriorib⁹ qui dāt de blado suo dēteriorata et corrupta. vñ q̄n aliqua m[illegible]ū deteriorata est dicitur in p̄muni puerorū hoc est bonū ad dandū p deo. multi[illegible]z seruiūt diabolo quasi de vino puro sue iuuētutis. et quonīā iā defracti sūt sensu intrando religionem volūt seruire deo de fecib⁹ sue senectutis in qua nō valebat i[illegible] oneri sūt religioni. De primitijs q̄ id est de bonis melioribus deo dare debem⁹ numeri. 15. Sicut separabitis primitias d areis ita de pulmētis dabitis primitias domino hoc dñs abel faciebat qui de primogenitis et melioribus bonis dño offerebat Genes. 4. Abel obtulit de primogenitis gregis et de adipibus eoꝝ et respexit dñs ad abel et ad munera eius. ad caym aūt et ad munera eius nō respexit quia nō de melioribus⁹ sed de terrioribus dño obtulit Secundo sūt p̄mitie excellentium doctoꝝ. Jere. 2. Sanctus israel dominio primitie fruguz eius israel interpretatur dñm videns per quez bene[illegible]telligitur beatus Dionisius qui sine deivisione et cognitione nō potuit tanta de deo exprimere ipe deo obtulit tam in proprio corpore q̄m in ꝓprioꝝ puersiōe. Pe emz doctrinā apostoli seipsum hostiam sanctā deo placentem obtulit Romanoꝝ. 12. Obsecro vos p̄ miam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiā viuētē sanctā deo placētē beatus ergo dionisi⁹ primitias excellētiū doctoꝝ seipm dño obtulit q̄n p̄ dño pass⁹ fuit in odorē suauitatis. vñ de ipso dñs dicere potuit illud Gen. 27. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. cui benedixit dñs. ipse em̄ magnas primitias dño obtulit q̄n totā galliā dño acquisiuit vbi regnat fervor fidei et religionis. et per eius predicationē gallicos dñs in filios adoptionis suscepit Ro. 8. Nos ipsi p̄mitias spūs hītes intra nos gemim⁹ adoptionē filioꝝ dei exp̄ctātes redēptionē corpis nostri. p adoptionē filioꝝ q̄uenim⁹ ad participationez eternalium bonoꝝ Roma. 8. Ipse spūs testimoniū reddit spiritui nr̄o. q̄ sumus filij dei et heredes. heredes q̄dē dei coheredes aūt xp̄i. Tercio sunt primitie fidelium electoꝝ. 2. Thessalonicen. 2. Elegit nos de⁹ primitias in salutē in sanctificatione spiritus et fide veritatis in qua vocauit nos p euangeliū nostrū in acq̄sitione glorie dñi nostri iesu xp̄i. sic ergo magnas primitias beatus dionisi⁹ obtulit q̄n totā galliā per suā predicationē dño genuit. 1. Chorin. 4. In xp̄o iesu per euāgelium ego vos genui Apocalipsis. 14. Isti empti sunt ex omnib⁹ primitie deo et agno. et in ore ip̄sorum non est inuentum mendacium. sine macula enim sunt ante thronum dei. Tercio commendatur beatus dionisius a conuersione. cum dicitur. credidit in dñm iesum. Sciendum ergo q̄ beatus dionisius a conuersione cōmendatur cū dicitur credidit in dominum iesum. Sciendum ergo q̄ beatus. Dionisius tripliciter credidit. primo credidit cōstanter vt apparuit in miraculoꝝ operatione. Sēo credidit sapienter vt apparuit in populoꝝ eruditione. Tercio credidit utiliter vt apparet in p̄mioꝝ assecutione. primo enim credidit cōstanter vt apparuit in miraculoꝝ operatiōe Marci nono. Si potes credere omnia possibilia sunt credēti. operatio miraculorum pertinet ad fidei fundamentū Mathei decimoseptimo. Si habueritis fidem sicut granū sinapis dicetis mōti huic transi hinc et transibit et nichil impossibile erit vobis. Sic beatus dionisius per fidei constantiam assecutus est operationē miraculoꝝ. Unde de ipso legitur q̄ tantas p̄ eam dominus dignabatur exercere virtutes vt rebellū corda gentilium non minus miraculis q̄m predicationibus obtineret. Secundo credidit sapienter. vt apparuit in populoꝝ eruditione vt habet ad Romanos decimo c. Corde creditur ad iusticiā ore aūt confessio fit ad salutē. hō corde credit ad iusticiam intellectum sunz in obscquiū fidei captiuando interius. sed ore fit confessio ad salutem nomen christi in articulo mortis confitendo et populum eruditendo exterius. 1. Thessa. 2. Exhortatio nostra nō de errore neq̄ de immūditia neq̄ in dolo. sz sicut p̄bati sumus a deo vt crederetur nobis euangeliū. ita loquimur nō q̄asi hoibus placētes. sz deo qui p̄bat corda. tercio credidit beatus Dionisius dñm nr̄m iesum xp̄m vtiliter vt apparet in premioꝝ assecutione. 1. petri. 1. In quē nūc quoq̄ nō videntes creditis. credentes aūt exultabitis letitia inenarrabili et glorificata reportantes finē fidei vestre salutem animarum vestraꝝ. Ad quam nos. ꝛc.

De sancto dionisio. Sermo secundus.

Narrabo nomen tuum fratribus meis. In medio ecclesie laudabo te. ps. 21. In verbo proposito duo notantur a quib⁹ beatus dionisius p̄mēdatur. primo enim cōmendat ab edificatione et eruditione p̄ximi. cum dicitur. Narrabo nomen tuum fratribus meis. Sēo a laude et p̄mēdatione dei. cuz dicitur. in medio ecclesie laudabo te. Quātū ad primū sciēdū q̄ nomē dñi est potestate virtuosum. magnitudine speciosum. vtilitate fructuosum. primo ergo nomen domini est potestate virtuosū. Marci vltimo. In nōie meo demonia ejcient. linguis loquentur nouis. serpentes tollēt. et si mortiferū quid biberint nichil eis nocebit. Sic ergo nomen dñi est in potestate virtuosum. quia est efficax ad subiectionē demoniorum. Luce. 9. Cōuocatis. 12. apostolis dedit illis iesus. virtutē et potestatem super omnia demonia. et vt languores curarent. Nomen etiam domini valet ad invocationem animorum. vñ et hic dicitur linguis loquentur nouis. linguis loqui nouis nichil aliud est q̄m predicare exclusionē vetustatis peccati et inducere ad nouitatē vite per renouationē mentis ex nouitate virtutis Ephesios. quarto Renouamini in spiritu mentis vestre. In spiritu mentis nostre renouamur quando in nouitate sanctitatis ambulamus. Roma. sexto. Quomodo christus surrexit a mortuis per gloriam patris ita et nos in nouitate ambulemus. huius nouitatis spiritussanctus iudicium dedit quando in die penthecostes super apostolos in linguis igneis apparuit Actuū. 2. Apparuēūt illis dispertite lin

gue tāq̄ ignis. sedit q̄ supra singulos eox et ceperunt loqui varijs linguis put spūs sanctus dabat eloqui. Nomen etiā dñi rectio valet ad remotionē serpētis tā spiritualium q̄ corporaliū. vñ et hic dicitur. serpētes tollēt Actuū. 28. Cum cōgregasset paulus sarmentox aliquantā multitudinē. et imposuit super ignem. vippera a calore cū processisset invasit manum eius. Et ille excutiens bestiam in ignē nichil mali passus ē nomen etiā dñi valet ad expellendū venenū vt non sit etiā bibenti in nocumētū. Uñ et hic dr. Si mortiferum quid biberint nō eis nocebit. vñ de beato Johāne cuā. legim⁹. q̄ cū ipse ad petitionē ariscodemi venenū bibisset nichil mali passus fuit. imo illos qui ex veneno mortui fuerāt in nole dñi suscitauit. Scdo nomē dñi est magnitudine spaciosū. ps. Nor⁹ in iudea deus israel magnū nomē eius solū in iudea erat notus deus. Hāc tpe incarnatiōis. sz in israel factū ē nomē eius a tpe susceptē carnis. p p̄dicationē em apostolox ybi unq̄ est nomē christi diuulgatū et amplatū. q̄ in omnē terrā exiuit sonus eox. et in fines orbis terre verba eox. Nomē ihū xpi erat intra apostolorux cor sicut ignis in stupa et ideo absconditū poterat Actuū. 4. Dixit petrus nō possumus q̄ audiuim⁹ et vidim⁹ non loq. nomē em xpi est nomē dulce et desiderabile. Isa. 26. nomē tuū et memoriale tuū in desiderio aie. Uñ dicit Bern. q̄ nomē xpi ē mel in ore meos in aure. iubilus in corde. Tercio nomen xpi ē vtilitate fructuosū. Ac. 4. Nec em aliud nomen est sub celo datū hoibus i quo oporteat nos saluos fieri. nomē em xpi iesu ē nomē saluatoris. et nostre salutis. iesus saluator interpr. nomē etiaz ipsi⁹ est xps a quo nos xpiani appellati sumus vñ augustin⁹ nole suo vocauit me vt memoriale ei⁹ eēt apō me vt ab vncto esse vncti⁹. et a xpō xpianus. Istud nomē dñi nostri iesu xpi dionisius p̄dicauit et beati rusticus et elentherius ipsius soci. et hoc triplicit⁹. Primo mānere ad reuocationem pctox. Scdo dicerete ad eruditionē indoctox. Tercio pfunde ad p̄scrutationes secretox comitāte operatione miraculox. Beat⁹ ergo dionisi⁹ nomē dñi bene predicare potuit tāq̄ ille qui de diuinis nominibus libū composuit. vnde de ipso. et socijs Ecclesiastici. 44. dicitur. Hi fuerunt homines in pueritia sua requirentes modos musicos et narrātes carmina scripturarū. homines diuites in virtute hoc pulchritudinis studium habentes. per modos musicos quib⁹ aures hominū demulcētur. et in quibus homines delectantur mansuetudo predicationis designatur. per quā hoies frequēter de facili corrigūtur ps. Supunuit mānsuetudo et corripiemur vnde in scla saluatoris Egredit mansuetudo sermodis Wathei vñcimo. Discite a me q̄ mitis sū et humilis corde. isti etiam hoies fuerūt narrātes carmina scripturax. In carminib⁹ quib⁹ hoies delectanf divina misericordia designat que tāta est q̄ hoies q̄libēq̄ peccatores qñ p penitētiaz ingemiscunt benigne a dño recipiunt et p hoc homines ad ipm venie erigitur. Sūt autez tria q̄ boni predicatores debent populis predicare. Primo dolorē p cōmissione peccatox. Scdo benignitatē diuine clemētie ad remissionem ipsox. Tercio timorez iudicox. qō bñ signatū est Ezech. 2. Et ecce manus dñi missa erat ad me in qua erat in uoluitus liber. et expādit illū cora me qui erat spirit⁹ int⁹ et foris et scripte erant i eo lamentatiōes carmē et ve. lamētationes dicit p remissionē peccatox. Carmē propter spē remissiōis ipox. Ue. pter timorē iudicox diuinox. Ecce quō pphā scuit ordiste inter duas virides vnā maturā ponere quia iter dolorē p cōmissione culpe et timorē ex cōsideratione. iusticie diuine. posuit spē facilitatis cōsequēde venie. Fuerūt etiaz fuerūt hoies diuites in virtute diuine virtutis et sapiētie fūt sole vere diuine Isaie tricesimo tercio. Diuitie salutis sapientie et scientia timor domini ipse est thesaurus eius. isti diuitūs fuerūt repleti isti martires gloriosi Ecclesiastici. 44. Voles magni virtute et prudētia prediti. Sequitur. Hoc pulchritudinis studiū bñtes in hoc debēt hoies diligēter studere quomō possit puritatē et pulchritudinē cōscientie habere hoc erat studium beati pauli apostoli. Actuū 24. In hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad deum et hominēs semper. Scdo p̄dicauit beat⁹ dionisius nomē dñi discrete ad eruditionē indoctox. Ecclesiastici. 39. Sapiētiā antiquox omniū exquiret sapiens et in pphetis vacabit narrationē virox nominatox. observabit in predicta autoritate sapiēs nobis exprimit triplicē differentiā virox sāctox scz pphetax. patriarchax apostolox. Istā patriarchax nobis exprimit sapiēs cuz dicit sapiaz antiquox oim exquiret sapiens facta patriarcharum nobis proponuntur. in exemplar. Abraham patriarche nobis. pponitur in exemplum fidei. Isaac qui in

erpietatur. risus nobis pponitur in exemplux spei. Jacob qui fuit fortis luctator nobis pponitur in exēpluz charitatis. De q̄ Canticoū. 8. dicitur Fortis vt mors dilectio. Moyses qui fuit fortissim⁹ hominuz nobis proponitur in exemplū. mansuetudinis Job qui fuit patiēs nobis pponitur. exemplum patientie. Petrus qui post triplā negationē pastor ecclesie est effect⁹. Et Paulus q̄ de persecutore p̄dicator egregius est factus nobis pponūtur in exēplum diuine clemētie et cōdentie assequēde venie. Scdo nobis hic exprmit sapiēs statū prophetax cū dicitet in pphetis vacabit. In pphetis vacare nichil aliud est q̄ mentes. nostras spiritui sācto 2cordare. 2. Petri. i. Nō em volūtate humana allata est pphetia aliqñ sed spūsanto inspirati locuti sunt dei hoies. Tercio exprimit nobis hic sapiēs statū apostolox. cū dicit narrationē. virox nominatox. observabit. viri nobati fuerūt apostoli qui a dño fuerūt pricipes super omnez terrā p̄stituti istā narrationē virox nobatox. bene pseruauit beat⁹ dyonisius qui eruditione beati pauli apostoli fuit in formar⁹ Eccle. 6. In multitudie p̄sbiterorū prudentiū sta. et sapiētie eox corde cogitare vt omnez narrationē dei possis audire et prouerbia laudis nō effugiāt a te. tercio beat⁹ Dionisi⁹ p̄dicauit. pfunde ad p̄scrutation⁹ secretox comitāte operatione miraculox. ps. Narrabo mirabilia tua bene poterat dicere narrabo mirabilia diuina ille p quē dñs invita et in morte opabatur mirabilia. In vita operabatur dñs p beatū dyonisiū mirabilia Ecclesia. 31. Fecit em mirabilia in vita sua In morte etiā opat⁹ est beatus dionisi⁹ mirabilia Ecclesiastici. 48. In morte mirabilia operatus est q̄d mirabilibus q̄ dñs p beatū dionisiū in morte ipsius est operat⁹ quādo ipe a loco sue decollationis vsq̄ ad locū quo mōin honore corpus ei⁹ requiescit caput pprīū pēdulis brachijs āgelis gressū ei⁹ regētib⁹ deportauit vnde potuit dicere illud Job. 13. Animā meā porto in manib⁹ meis. cuius alia sit tota in qualibz pte corpis. Uñ principaliter dr esse in aliquib⁹ ptibus corpis. Uñ dicit quidā q̄ est in sāguine sicut moyses dicit Leuitici. 17. Alia ois carnis in sāguine ē alī⁹ dicit q̄ est in corde prouer. 4. Omni custodia serua cor tuum qm ex ipo vita pcedit. Alij dicit q̄ est in cerebro sue i capite qm caput i sumit corpi sēsū et motū hic ē q̄ pter abcissionē capitis segat alia a corpore tā velociter. Job

spertū miraculū fuit quādo beat⁹ dionisi⁹ caput abcisū manibus pprijs a loco passionis sue vsq̄ ad locū sepulture deportauit. vt vere posset dicere verbū pppositū. Animā meā porto in manib⁹ meis. Ubi surgit admiratio ex tribus. ex conditiōe dilate retiquie aiaz id est caput. per quod alis debet portare corpus si em portaret aurē vel pedē. scisum nō esset ita mirādū. Secundo cōsurgit admiratio ex modo deferendi. q̄ in manib⁹ meis mirabile em erat q̄ manib⁹ mortue portabāt caput. Tercio consurgit etiā admiratio ex motu corporis decapitati q̄d notat cū dicit porto. Caput em abscisū non affluit corpori motū. attamen caput abscisum mouebat. Sic ergo pmo ōmēdatur btūs dionisi⁹ ab eruditiōe. primitcū dicit. narrabo nomē tuū fratribus meis. Secundo cōmendat a laude et cōmendatione dei. cū dicitur in medio ecclesie laudabo te. Sciendū est ergo q̄ beatus dionisius triplicit⁹ laudauit dñm. Primo in tolerātia tormentorum. Secundo i cognitione certa secretorū. Tercio i assecutiōe beatox premiox. Primo ergo btūs dionisius et etiaz socij eius laudauerūt dñm in tolerantia tormentorū Sapientie decimo octauo. Justicie legem i concordiam dipossuerunt: similiter bona et mala percepturos iustos. patri oiz decantātes laudes. isti gloriosi martires receperunt bona fructuum. et mala tormentorum. et pro istis laudes debitas christo decantauerunt Exemplum danielis tercio capitulo. De tribus pueris i fornacem babilonis proiectis q̄ i fornace laudabant nomen dñi vt habetur Isaie quadragesimo secundo. Cantate domio canticum nouum laus ejus ab extremis terre. Canticū nouum cantatur domio quando dominus a cris suis ex tollerentia aduersitatum et tormentorum laudatur. Unde de beato domisio legitur q̄ cum ipse super lectum ferreum esset superpositis autem flammis nudus extensus cantabat dicens. Ignitum eloquium tuum domie vehementer et seruus tuus dilexit illud. Secundo laudauit beatus dionisius dominum in cognitione certa secretorum Ecclesiastici decimoquinto. Sapientie dei astabit laus et in ore fidelium abundabit. et dominator dabit eā illi. os fidele fuit os beati dionisij q̄ fuit plenū laude dei Isaie q̄dragesimooctauo propter nomen meū longe faciā furorem meū. et laude mea infrenabo te ne intereas. dñs videtur vehementer irasci qñ hominem i peccatum cadere permittit et lan-

gᵘ̃ores imittit sed istã irã vel istũ furorem
Pter nomẽ beati dyonisij dñs lõge facit.
Uñ ad inuocationem nominis sui in eccle
sia fãcti dyonisij multis donatur remissio
peccatoꝝ ⁊ curatio infirmitatũ ⁊ lãguorũ.
vñ de istis gloriosis martirib⁹ in hoc loco
et istũ infirmi quãtũ istos gloriosos mar
tires decet honorari. Ubi recipit cecitas
visũ debilitas gressũ ⁊ obstructe aures re
cipere merẽtur audituꝫ dicit ergo pp̃
nomẽ tuũ lõge faciã furorẽ meũ. Sequtur
laude mea infernabo te ne intereas qñ e
quũ infrenam⁹ ad voluntatem nostrã ipsũ
freno circumducimus. Ita et nos sic laude
dei debem⁹ infrenari vt ipsũ laudentes q̃
maior est omni laude fm ei⁹ voluntatẽ de
nẽ vine[illegible] possemus deduci Ecclesiastici
43. Benedicẽtes dñm exaltate illum Ter
cio laudant isti gloriosi martires dñm i af
fectione bona premiꝫ Isa. 12. Fortitu
do mea et laus mea dñs ⁊ factus est mihi
in salutẽ dñs fuit istis gloriosis martirib⁹
fortitudo in corde. laus in ore fuit etiã ip
sis in salutẽ eternoꝝ bonoꝝ retributione.
vñ qz ipsi dñm laudauerũt ideo ab homi
nib⁹ laudari [illegible]eruẽt Ecclesiastici. 44.
Laudem⁹ viros gloriosos et parẽtes no
stros in generatione sua. Uñ beato dyoni
sio specialiter puenit illud qõd Isa. 60.
Occupabit salus muros tuos ⁊ portas tu
os laudatio ad ifam intra muros. Beati
dyonisij sũt viri religiosi qui ibi sancte vi
uendo saluãtur et intra portas ecclesie ab
ipsis dñs honorifice laudatur. sz ista laus
que sit in ecclesia militãte est ex parte. sed
illa que fit in ecclesia triumphante p̃fecta
est de qua Isaie. 51. Gaudiũ et letitia inue
nietur in ea id est triũphãte ecclesia grãz
actio et vox laudis. Ad istã laudem pfec
tam nos perducat.

De sancto Luca euã. Sermo primus.

Disciplina medi
ci exaltabit caput illi⁹ Eccle
sia. 38. In Xbo ꝓposito duo
notãda q̃d⁹ beat⁹ lucas euãgelista ꝓmẽda
tur. Prio enim ꝓmẽdat abstinentiã meriti cũ
dr. disciplis medici. Scõo ꝓmẽdat a sublimitate ꝓmij cũ dr exaltabit caput illi⁹ quã
tũ ad ꝓmũ sciendũ est q̃ vtilitas meriti in
duob⁹ ꝓsistit. Primo honestate vite qõd no
tat cũ dr disciplina. Scõo veritate doctri
ne q̃ notat cũ dr mediti. Quãtũ ad ꝓmũz
ergo sciendũ q̃ triplex ẽ disciplina. Prio enim
est disciplina Xbi. Scõo ẽ disciplina ver
bi dei. Tercio est disciplina bonoꝝ ope
rũ. Tercio est disciplina verboꝝ. Prouerbio. 12.
Qui diligit disciplinã diligit sciẽtiã q̃ au
tem odit increpationes insipiẽs est. Scien
dũ est q̃ sicut seta introducit filũ sic disciplĩ
na introducit sciẽtie habitũ. Uñ homines disci
plinati solẽt ee discreti ps. Disciplina tua
ipa me docebit. vñ ad illũ locũ debemus li
benter accedere in quo possum⁹ disciplinã
verboꝝ recipere Eccle. 51. Appropriate ad
me doctri ⁊ cõgregate vos i domũ disci
pline sicut frigidi libẽter approplquãt ad
ignẽ sic indiscreti debẽt libẽter accedere ad
locũ vbi possent audire diuinũ sermonẽ q̃
in se cõtinet q̃dã spũale calorẽ. ps. Eloquia dñi eloquia casta argentũ igne exami
natũ. Sequtur. Et cõgregate vos in domuz
disci[illegible]pline: domus discipline possũt dici ec
clesie siue scole. Lauãt congregantur i eccl̃ia
vt ibi audiãt doctrinã mãdatoꝝ diuinoꝝ.
Clerici cõgregantur i scolis vt ibi audiãt
eruditionẽ lectionum ⁊ disputationũ istaz
doctrinã verboꝝ deue habuit beat⁹ lucas
euãgelista qui multos doctrina verboꝝ sua
rum eruditit et ad fidẽ et dilectionẽ chri
sti cõuertit. Scõo est disciplina verborum
prouer. 3. Disciplinã dñi fili mi nec abijci
as nec deficias cũ ab ea corriperis quẽ enim
diligit dñs corripit. et quasi pater in filio
cõplacet sibi. disciplinã ergo dñi nõ debe
mus abijcere sed libenter recip[illegible]e. Sed mul
ti scabiosi equo assimilãtur qui [illegible]calcitrat
qñ strigilatur. sic multi sunt qui [illegible]ciplinã
verberum diuinorũ nõ libẽter recipiunt.
sed inquatũ in ipis est abijciũt ⁊ repellũt.
Piere. 5. Dñe attriuisti eos ⁊ renuerũt acci
pere doctrinã sequẽ. Nec deficias cũ ab
ea corripies. sed multi similes sũt equo de
bili qui cũ calcaribus percutitur suo equi
tante sedm cadere ꝓmittit. libenter ergo
disciplinã dñi recipe debemus qz p ipam
beatitudini approprquam⁹ Job. 5. Btũs
hõ qui corripitur a dño increpatione ergo
dñi ne reprobes qz ipe vulnerat ⁊ medetur
percutit et manus ei⁹ sanabũt disciplia er
go est initiuz sanitatis ⁊ est inditiuz diui
dilectionis siue charitatis: vñ hic sequitur
quẽ enim diligit dñs corripit et quasi pater
in filio cõplacet sibi sicut ego video q̃ pa
ter carnalis in signũ amoris corripit filiuz
proprijũ qui neglexit corripere alienũ. ter
cio est disciplia operũ bonoꝝ Hebreoꝝ. 12.
Omnis disciplina in presenti quidez videtur
nõ esse gaudij sz meroris postea autẽ fru
ctum pacatissimuz exercitatis p eã reddet
iusticie. Disciplina bonoꝝ operũ assimila
tur nuci q̃ ⁊ si exterius habeat amaritudi
nẽ corticis interi⁹ hz dulcedinẽ nuclei sic ⁊
nos q̃dus dñi opando in disciplina operuz
laborem⁹ finaliter tamẽ dulcedinẽ fructꝰ
glorioꝰ consequimur bonoꝝ laboꝝ glorio
sus est fructꝰ et hoc est qõd hic dicit q̃ di
sciplia exercitatis p eã fructũ pacatissimũ
reddet iusticie disciplina bonoꝝ opm red
dit fructũ pacatũ pacatorẽ pacatissimum,
pacatũ qz excludit culpam pacatorẽ ⁊ ad
ducit sã etificationẽ pacatissimũ qz it. odu
cit in vitã eternã Romanoꝝ. 6. Nunc aut
liberati a peccato serui aũt facti deo habe
tis fructũ vestrum in sanctificationẽ ecce imis
sio sãctitatis vel iusticie finẽ Xo vitã eter
nã Ecce introductio ad statũ glorie Sicer
go primo potest ꝓmẽdari Beat⁹ lucas euan
gelista ab honestate vite cũ dicitur d. scipli
na Scõo ergo ꝓmẽdatur a veritate doctri
ne cum dicitur mediti ad litteraꝫ beat⁹ lu
cas euãgelista fuit medicus ꝑ curãdo sani
tatẽ animoꝝ vñ Collo. 4. Salutat vos lu
cas medicus carissim⁹. Et beatus Hiero
nim⁹ in ꝓlogo super euãgelũ beati luce.
Lucas syr⁹ natione ambiocem⁹ arta me
dic⁹ discipulus a postoloꝝ paulũ secutus
postea Xo ad ꝓfũmationẽ ei⁹ seruiẽs dño
fuit sine crimine sed vt nos ad eruditionẽ
nr̃az conuertam⁹ de medicina spirituali lo
quamur Sciẽdũ est ergo q̃ triplicẽ medici
nã rectu[illegible]n⁹ p quã curari possum⁹ prio per
discussionẽ aioꝝ. Scõo per detestationez
peccatoꝝ. Tercio per remissionẽ iniuriaꝝ
nobis illataꝝ prio ergo recipimus medici
nam per discussionẽ aion nostroꝝ vel con
sciẽtiarũ Eccle. 19. Ante languorẽ adhibe
medicinã et ante iudicium interroga teip
sum ⁊ inueries incõspectu dei ꝓpiatiõez
ante languorẽ humilia teipsũ et in tẽpore
infirmitatis ostẽde cõuersationẽ tuã. hõ an
te lãgoreꝫ id est inueterationẽ peccatorũ
adhibere debet medicinã id est euacuatio
nẽ peccatoꝝ. Nam solũ medicina paratur
cum mala per longas conualuere moras si
cut dicit poeta. Homo enim curatur in prin
cipio infirmitatis qui nõ de facili curatur
post obdurationem languoꝝ. Ecclesiastici
10. Languor protrior. granat medicoz.
Bonum languorem precidit medicus pro
pter hoc dicit. Ante languoreꝫ adhibe me
dicinam. Sequitur. Et ante iudiciuz inter
roga teipsũ. Nos ante iudicium futurum
et iusticie diuine debemus nos per discus
sionem conscientiarũ nostrarum diligẽter
interrogare. ⁊ cognita culpa debem⁹ nos
metipsos ab ipsa mundare sicf faciebat pꝰ
qui dicebat exercitabar et scopebam spiri
tum meum. exercitabar dicit per diligentẽ
discussionẽ conscientie mee meipm interro
gando. scopebã spiritũ meũ metipsũ ab im
munditia culpe per confessionem mundã
do quã interrogationẽ sequitur diuine mi
serationis ꝓpiatio. Unde et hic sequitur
et inconspectu dei inueries propiationẽ
res non põt inueniri nisi in loco vbi existit
ꝓpiatio ergo apud dñm q̃ratur qz ibi ẽ
et ibi inuenietur psalmista. apud dñm ꝓpi
atio est. hanc propiationem petebat il
le publicanus qui oculos ad celum leuare
nõ audebat. sed pectus suum percutiebat
dicẽs. Deus ꝓpitius esto michi peccatori
nos ergo peccatum relinquentes nosmet
ipsos ad dñm cõuertamus. ⁊ pc̃ ipsum p
piationem inueniemus. Ecclesiastici. 17.
Q̃ magna mia dei et ꝓpiatio illius ꝓuer
tentibus ad se. Scõo recipimus medicinã
per detestationẽ peccatoꝝ. Trenorum. ⁊
Magna ẽ velut mare ꝓtritio tua. quis me
debit tui. Mare dr eo q̃ sit amarũ sic corda
nostra debent amaricari p ꝓfessionẽ et pi
derationẽ offense diuine. ⁊ ꝓtritionẽ ⁊ con
fessionẽ pcõꝝ Ruth. 1. Uocate me mara id
est amarã. Qz amaritudine valde replemur
me sequtur. Nic̃ medebit tui. Certe omn⁹
põt mederi vulneribus peccatoꝝ ꝓter dñm
nostrũ iesum xpm. hoc est enim medicus de
quo Marci. 3. Non necesse habent sani me
dico. sz q̃ male hñt. ⁊ vt scias q̃ ipse nõ loq̃
batur de medicina corporali sed spuali. ista
tuo subiungit. nõ enim veni vocare iustos sz
peccatores. ipse enim est de quo dr. Eccle. 38
Ungentarius faciet pigmẽta suauitatis. ⁊
vnctiones conficiet sanitatis. Ille vngenta
rius est christus qui confecit vnctiones sa
nitatis per resurrectionẽ odoris bone fame
Hec est medicina de qua. Ecclesiastici. 38. Al
tissimus creauit de terra medicinam. altis
simus est deus pater. qui de terra id est de
virgine maria creauit medicinam p vnige
nitũ filiũ sui incarnationẽ Isaie. 53. Ipse vul
neratus est ꝓpter iniquitates nostras. at
tritus est ꝓpter scelera nostra. disciplina
pacis nr̃e sup eũ. ⁊ liuore ei⁹ sanati sumus
Btũs lucas spũalis medic⁹ fuit p̃ dicatio
nẽ suã mltos a languoribus pcõꝝ curauit.
Uñ potuit dicere illi Isaie. 61. Spũs dñi
sup me eo q̃ unxerit me dñs ad annuncian
dũ mãsuetis misit me vt medererꝫ contri⁹ cor
de. Tercio recipim⁹ disciplinã seu medici
nã remissionẽ iniuriaꝝ nobis illataꝝ. Ec
48 hõ hoi seruat irã ⁊ a deo q̃rit medicinã
siue medelam. in hominem simjlem sibi nõ

habet miam et de peccatis suis deprecabi
tur. quasi diceret. oportet hominē iniurias
sibi illatas remittere si vult a dño peccato
rū venīā impetrare Ecclesiastici. 28. Relin
que primo tuo nocēti te et tūc deprecanti
tibi petā soluent. post remissionez iniuria
rū audacter potest peccator rogare vt sibi
detur remissio peccatoꝝ tunc em̄ audac ter
pōt dicere illud oratiōis dñice dimi no
bis debita nostra sicut et nos dimittimus
debitorib⁹ nostris. tunc etiam oratio ha
bet efficaciā virtutis ad impetrationē diuīe
miseratiōis vnde et hic dr. tunc deprecanti
tibi petā soluentur. qñ em̄ homo sentit in
firmitatē peccati tunc dz insistere oīoni vt
curetur languore peccati Eccle. 38. Fili
in tua infirmitate nō despicias teipm. sed
ora dñm et ipse curabit te Isaie. 38. dicit.
Ezechia rege q ipse in ifirmitate sua resipz
non desperit sed dñm rogauit et dñs roga
tus tām curauit. et vite ipsius annos quin
decim addidit. Sic ergo primo cōmendat
beatus Lucas euāgelista ab vtilitate me
riti. cum dicitur. disciplina medici. Scdo
cōmēdatur a sublimitate premiī. cū dicitur
exaltabit caput illius. Sciendum est ergo
q beatus lucas fuit tripliciter exaltatus.
primo per celsitudinē cognitionis. Secun
do per latitudinem caritatis vel dilectio
nis. Tercio per affectionem eterne retri
butionis. primo ergo fuit exaltatus bea
tus lucas euangelista p celsitudinem. co
gnitionis euāgelista p celsitudinem cogni
tionis Ecclesiastici vndecimo. Sapientia
humiliati exaltabit caput illius et in me
dio magnatorum consedere eū faciet. Be
ne coniungit sapiens ista duo sapientiam
et humilitatē. vt per sapientiam reddatur
clarus. per humilitatem reddat deo carus
humilitas em̄ reddit deo cara et accepta.
Luce secūdo. Respexit humilitatē ancil
le. Ecce enīz ex hoc beatam medicēt omes
gnationes. Iste beat⁹ lucas euangelista
preclarus fuit. et ideo dominus caput ei⁹
exaltauit. et ideo in medio magnatoꝝ id ē
apostoloꝝ et euāgelistarum consedere eū
fecit. Ecclesiastici. 15. Exaltabit illuz apud pa
rimos suos et in medio ecclesie apperiet
os ei⁹. et implebit illum spiritu sapientie
et intellectus stola glorie vestiet eū. Scdo
fuit exaltatus beatus lucas euangelista la
titudīe charitatis vel dilectiōis. Prouer
biorū. 21. Exaltatio oculoꝝ ē dilatatio cor
dis. Et duob⁹ p mendat sapiens beatū lu
cam euangelistā. scz ex ratio cognitionis.
cū dicit exaltatio oculoꝝ. Scdo ex incēdio
dilectionis. cuz dicit. dilatatio cordis. Pri
mū spectat ad splēdorē veritatis. cū dicit.
exaltatio oculoꝝ. Scdm̄ spectat ad latitu
dinē et ardorē charitatis. cū dr. dilatatio
cordis. 2. Chorinteoꝝ. 6. os nostrū pz ad
vos chorinthiōs. cor nostrū dilatatū est. ista
duo scz ardor charitatis et splendor verita
tis in euangelistis commendantur quādo
sanctis aīalib⁹ assimilantur. Ezechielis. i.
Similitudo ōtium aīaliū et aspect⁹ eorum
quasi carbonū ignis ardentiū. Hoc spectat
ad ardorē charitatis. Sequitur. Et quasi
aspectus lampadū. hoc pertinet ad splendo
rem veritatis. splēdor ignis. hoc potest spe
tare ad claritatem cognitionis secretoriū.
Et de igne fulgur egredies hoc potest spe
tare ad virtutē operationis miraculoꝝ.
Tercio fuit exaltatus beatus lucas euan
gelista per affectionez eterne retributio
nis Ecclesiastici. 33. Ex ipis benedixit et ex
altauit et ex his sanctificauit et ad se applica
uit. Dñs beatū lucā euangelistā exaltauit
per eminētiā doctrine. sanctificauit. p pu
ritatē vite. Sed ad se applicauit per retri
butionē felicitatis eterne. Prouerbioꝝ. 4.
Arripe illā et exaltabit te glorificaberis
ab ea cū eā fueris amplexatus. arripe di
cit q: p quādā violentiā diligentis studii
acquiritur. acquirens enim eā per ipsam
scientia et virtutib⁹ exaltatur. Sed nota
dile est qđ dicit. Cū eā fueris amplexat⁹.
Nos em̄ amplexando duob⁹ actib⁹ cuz
sapientia debem⁹ luctari. primo brachio
diligētie inuenīgatiōis. Scdo cū brachio
ingis memorie et recordationis. et sic cum
eā fueris amplexatus ab ea glorificaberis.
Unde de beato luca euāgelista sancto
sapiēte pt dici illd. ps. Gloria et honore co
ronauit eū dñs Ad quā gloriā nos pducat

¶ De sancto Luca euā. Sermo secūdus.

IN mēoria eterna erit iust⁹. ps. cxi. In verbo
proposito notantur duo a qui
bus euangelista pmēdatur. primo a bonī
tate p scientie cū dicitur. iustus. Secundo a
celebritate fame. cum dicitur. in memoria
eterna erit. ¶ Sciēdū est ergo quātuz ad
primum q ad hoc q homo sit iustus quat
tuor requrunt. Primuz est intētio recta. Se
cūdū est constātis firma. Tercū est cogni
tio certa. Quartū qđ ad ista tria psequitur
est retributio. Primū ergo dicitur beatus
lucas iustus ex intētione recta. Prouerbio
rū vicesimo. Justus q ambulat in simplici
tate sua beatos post se filios relinq. parū
prodest bona opera vbi deest intentionis
rectitudo. recta em̄ intētio bonas operatio
nes decorat. illumiat. et colorat. Matheꝰ. 6.
si oculus tuus fuerit simplex totū corp⁹ luci
dū erit. oculus ibi intētio dr. q simplex esse
ex rectitudine appellat. Intentio em̄ non
solū rētā bona illumiat et colorat imo etiā
sibi vitā beatā vēdicat vt habeat Prouer
biorū. 2. Qui recti sūt habitabūt in terra. et
simplices pmanebūt in ea. ibi terra pel
latur terra pmissionis vel glie celestis q
debet rectitudini intētionis. beat⁹ lucas
fuit ille iust⁹ q ambulauit in simplicitate
recte intētiōis et ideo beato post se filios
derelicht fideles si quos p pdicationē suez
xpō dño. gēauit. i. Chorinteoꝝ. 4. In xpo
Iesu per euāgeliū ego vos genui. Scdo dr
beatus lucas iust⁹ ex pstātia firma. Pro
uerbioꝝ. 28. Fugiet ipius nemine psequē
te. iustus aūt quasi leo confidens absq terro
re erit. Sciendū est q neqtia cōscientie cau
sa est timiditatis. bonitas aūt cōscientie
causa securitatis. primo dico neqtia pscie
tie causa est timiditatis. Sapiētie. 17. Cū
sit timida neqtitia data est in oim cōdem
nationē. semp em̄ presumit seua pertur
bata conscientia. Sciendum est q neqtia
conscientie quasi duobus calcaribus vrgebatur
cayn qui post iterfectionē abel fratris sui
dicebat domino Genes. 4. Ecce eīcis me
hodie a facie tua et ego ero vagus et pfu
gus super terrā. et ponit rationē ibidē. cuz
dicit. Maior est iniqtas mea q vt venīā me
rear. Certe mentiebat cayn. Quis maior
est diuina benignitas q̄ sit quantumcūq
magna iniqtas. Sic ergo fugit impius ne
mine persequente. et sequitur. iustus aūt
quasi leo confidens absq terrore erit. duo
sunt que bonem reddunt secuz et terrorez
vel formidinem repellunt scz detestatio i
quitatis et amor vel emulatio bonitatis.
Prouerbioꝝ. 3. Leo fortissimus bestiaruz
ad nullius pauebit occursum. Ad nullius
occursum pauet qui in se detestationez ini
quitatis: et emulationem bonitatis habet
null⁹ em̄ illū pōt terrere q certus est q ni
chil pt ei nocere primo petri. 3. si boni emu
latores fueritis q̄s est q̄ noceat vobis. q̄si
diceret null⁹ poterit nocere vobis. Tercio
dicit⁹ est beat⁹ lucas euāgelista iust⁹ ex co
gnitione certa Isaie. 53. In scientia sua iu
stificabit ipse iustus seruos meos multos.
beatus lucas euāgelista iust⁹ seruus domi
ni in scientia sua multos iustificauit quos
ad dñm p pdicationē euangelij sui conuer
tit ipsū enim dñs quasi pbi⁹ non scientis ad
impleuit Ecclesiastici. 39. si dñs magn⁹ vol
uerit spiritu intelligētie implebit illū et ip
se tāq imbres mittet eloquia sapiētie sue
sicut imber de celo descēdēs valet ad mul
tiplicationē segetum sic imber predicatio
nis beati luce euāgeliste valuit ad multi
plicationē fidelū ad dñz psecutoꝝ Prouer.
14. Ubi nō sūt boues p̄sepe vacuū est vbi
apparēt plurime segetes ibi manifesta est
fortitudo bonis Ezechielis. prio. Ubi in fi
gura quattuor aīaliū designat status quat
tuor euāgelistarū dicit q similitudo vult⁹
eoꝝ facies hominis et facies homis et facies
leonis et facies bouis et facies aquile vo
lātis. Beat⁹ matheus euāgelista designa
tur p facīē hois qz specialiter ait de christi
hūanitate et incarnatiōe. Beat⁹ marc⁹ si
gnatur p facīē leonis. Quia specialiter ait
de christi resurrectione Beat⁹ lucas desi
gnatur per facīē bouis quia specialiter ait
de christi imolatione sine passione bos em̄
animal imolatiū dicit cē. Beat⁹ iohānes
euangelista designatur per faciem aquile
qz specialiter ait ō christi diuinitate. Iar
tum qō ad ista tria consequit ē retributio
Sapie. 3. Fulgebūt iusti et tāq scintille i
arūdineto discurrēt In ista autoritate no
tantur quattuor dotes corporis que erunt
in retributione beatoꝝ. Prima dos est im
passibilitas. que notatur cū dr iusti iusticia
em̄ perpetua est et immortalis Sapientie
i. Secūdo notatur dos claritatis cū dicitur
fulgebunt. Tercio notatur dos subtilita
tis cū dicitur scintille scintilla em̄ est subti
lis. Quarto notatur dos agilitatis cuz di
citur discurrēt Istas quattuor dotes ponit
Beatus Augustin⁹ in libro de ciuitate dei
cū dicit Aberit a corporib⁹ electoꝝ ois in
firmitas omis tarditas omnis corruptio.
Omnis infirmitas dicit propter dotez sub
tilitatis. omnis deformitas propter dotez
claritatis ois tarditas ppter dotē agilita
tis ois corruptio ppter dotē impassibili
tat⁹ et iustū erit q dñs beatū lucā euāgeli
stā a claritate debeat decorare quē ad sta
tū euāgeliste et doctoris volut sublimare
Danielis. 12. Qui docti fuerit fulgebūt si
cut splendor firmamēti et q ad iusticiā eru
diūt multos quasi stelle iperpetuas eternī
tates. Sic ḡ prio cōmēdatur beatus lucas
euāgelista a bonitate cōscientie cū dicitur
iustus. Secundo cōmendatur a celebrita
te fame. cum dicitur erit in memoria eter-

na. Secundum est ergo q celebritas fame beati luce euangeliste in quattuor cōsistit. Primo in puritate affectionis. Secundo in claritate cognitiōis. Tercio in honestate conuersationis. Quarto in iocunditate eterne retributionis. Primo ergo cōsistit celebritate fame beati luce euangeliste in puritate affectionis. Sapie. 4. ō pulchra casta gnatio cū charitate. imortalis ē est mēoria illi⁹ qm̄ apud deū nota est et apud hoies. bñ ptūgit sapiēs ista duo charitatē et castitatē. quia castitas reddit hoiem purū charitas vero reddit hoiem seruidum. Castitas vero sine charitate est vana. charitas sine castitate non est perfecta. sed fere nu'. vnde prudentes virgines cōmendātur Math. 25. Qr cū lampadibus puritatis sumpserunt oleū charitatis. huius pulchre gnationis est mēoria imortalis. et huius rōnē subdit. qm̄ nota est apud deū et hoies: qr nota est apud deum nulla oblitione deletur: qr nota est apud hoies de gnatione in gnationē ad posteros p predicationē transmittitur. Unde bene cōuenit beato luce euangeliste illud qd dr Isa. 26 Memoriale. tuū in desiderio aie Scō cōsistit celebritas fame beati luce euangeliste in claritate cognitionis Sapi. 8. Preterea habeo per hanc imortalitatē et memoriaz eternā his qui post me futuri sūt relinquā vbi loquitur de sapientia. q perpetua est et imortalis. Et ideo possessores suos imortales facit. Sapiē. 8. Cōmemorans in cerde meo. qm̄ imortalis est sapiētia in cogitatione et in amicis illius delectatio bona. circuibā q̄rens vt illā michi assumerē. beatus lucas euangelista istam sapientiā sibi assumpsit. et ideo p̄dicatione et doctrina sua totā ecclesiā xp̄i illustrauit. et precipue euangelio suo qd scripsit. Nā beatus Jheronimus in plogo euangelij sup lucā ita dicit. qui cum iam esset vt scripta euangelia per matheum quidam in iudea. per marcum aūt in italia sancto instigante spiritu. sed achaye partibus scripsit euangelium hoc. et ideo sibi acquisiuit memoriam eternā et nomē perpetuum vnde sibi conuenit illud qd dr Marci. 14. Ubicunq; p̄dicatū fuerit euangeliū istud in vniuerso mundo et quid fecit hic narrabitur in memoriā eius. Tercio consistit celebritas fame beati luce euā. in honestare conuersationis Eccle. 49. Memoria iosie in compositione odoris facta est. Josias interpretatur in quo est incensum vel incendium dei propter qd et beat⁹ euāgelista p iosiā ppetenter pōt designari. ip̄m cū spiritussancto repleuit. Unde beatus Jheronimus in plogo euangelij super lucā ita dicit. Nāne q̄ vrorem nūq̄ habēs. Neq; filios septuaginta quattuor ānoz obijt in bithinia pleni⁹ spūsancto memoria istius iosie facta ē in cōpositiōe odoris ꝓpter honestatē puerilis Genes. 17. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. Dñs bñdixit sanctis suis in vita ista bñdictiōe gratie. sed in futura bñdixit bñdictione glie. Math. 25. Uenite benedicti p̄tis mei possidete regnū qd vobis paratum est ab origine mundi. Quarto consistit celebritas beati luce euangeliste in iocūditate eterne retributionis. ꝓpter quā dr a nobis venerari. Apocalip. 10. Memoria iusti cū laudibus. iste gloriosus euangelista cum laudibus dr haberi in memoria. tum ꝓpter bonitatē vite. tum ꝓpter vtilitatē eruditionis tū ꝓpter ostensionem conuersationis honeste. tum propter assecutionem eterne glorie. Ecclesiastici. 44. Laudem⁹ viros gloriosos et parentes nostros in gnatione sua. multā gloriā fecit dñs magnificentia sua a seculo. dominus gloriosos parentes nostros quia fideles amicos fuerit magnificauit. et qr super pauca fideles fuerunt super multa ipsos cōstituit Math. 25. Serue bone et fidelis qr super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudiū dñi tui. Ad qd gaudiū nos pducat.

De Symone et Juda. Sermo primus.

Qui arguunt eū. laudabuntur. et super eos veniet benedictio. Prouer. 24.

Ad litteraz. isti gloriosi apostoli demones mentientes de euentu cuiusdā futuri belli arguēdo reprehenderūt. et ipsos de simulacris suis expulerunt. De mandato etiam istoz apostoloruz isti demones simulachrū solis subuerterunt et totaliter cōtriuerūt ipsi etiam hoies infideles de infidelitate sua reprehenderunt. et per predicationem suā ipsos ad dñm conuerterūt. et ideo laudari et benedici meruerūt ꝓpter qd bene cōuenit eis verbū ꝓpositū qui arguūt. &c. Sed sciendū est q fm q verbū ꝓpositū vult ad informationē nostrā. In verbo ꝓpositio tria notātur a quibus isti gloriosi apostoli cōmēdantur. primū est recōpensatio peccatoris que notatur cum dicitur. qui arguunt. Scōm ē cōmendatio popularis. q notatur cum dr laudabuntur. Tercium est benedictio creatoris. que notatur. cum dr et super eos veniet bñdictio. Quātū ad primum ergo sciendū q arguitio scōrū valet ad tria. Primo em̄ valet ad cōdēnationem errorz. Scōo ad detestationē peccatorum Tercio ad iperationē dilectionis amicorū Primo ergo arguitio valet ad ꝑdēnationē errorū. Job. 6. Quare detraxistis sermonibus veritatis cū de vobis nullus sit q me arguere possit verbis veritatis detrahe. nichil aliō est q falsa pro veris mēdacia approbare. Et sequit. cū ex vobis nullo⁹ sit qui possit arguere me. Error nō est redargutiu⁹ veritatis. Sz Xus est redargutiua erroris Ephe. 5. Nolite cōicare operib⁹ infructuosis tenebraz magis aūt redarguite. ola em̄ q arguūtur a lumine manifestātur. lumen est veritas. sicut em̄ ad cecitatē nō pertinet iudiciū visionis sed ad visionem pertinet iudiciū cecitatis. sic ad errorē non pertinet iudiciū veritatis: sed ad veritatē iudiciū erroris Quō aūt ꝓdicator veritatū debeat errores euellere et veritatē astruere ostēdit ap̄lus Thimo. 1. Amplectentem eū q scōm doctrinā est fidelē sermonem vt potens sit exhortari i doctria sana. et eos qui cōtradicūt arguere scōm. philosophū primo elencoz duo sūt opa sapiētis q apostolus hic ꝓponit. primū opus est q sapiens nō debet mētiri de quib⁹ nouit. et quātum ad hoc dicit vt potēs sit exhortari in doctrina sana. Scōm est opus mentientem manifestare posse: et quantū ad hoc dicit et eos q cōtradicūt arguere. Job. 20. Doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intellisentie mee respondebit mihi. quando mens humana est illustrata spū intelligentie tunc potest ad omnē questionē de quolibet respondere. Secūdo valet argutio sanctoz ad detestationem peccatoz. Job. 19. Uos contra me erigimini et arguitis me opprobriū: bona cōtra mala erigūtur. qñ ad detestationē peccatorū eoz zelo iustitie adiungunt. huius exēplū dñs iesus christ⁹ in seipso nobis ostendit Mathei. 21. vbi dicitur. Intrauit ille in tēplū dei et ejiciebat oēs vendentes de tēplo et mensas numularioz. et cathedras vendentium colūbas euertit dicit eis. Scriptum est em̄ domus mea domus orationis. vos aūt fecistis eaz spelunca latronum. Totū istud fecit accinctus zelo iustitie ad detestationem peccatoz. ps. zelus domus tue comedit me sic ergo dicit. vos contra me erigimini Sequitur et arguitis me opprobriū Tūc homo opprobriū suis arguitur quando ad correctionem suā peccata ipsius ad memoriā reuocantur et reprehēdunt sed multi sunt qui p correctionē bonoz nō emendantur sed deteriorātur. et sic ignomie et opprobrio habent Prouer. 18. Impius cū i pfundum venerit peccatoz contemnit sed sequitur eū ignomia dicit ꝑfusionis quātū ad seipz op prouriū dicit quātū ad primuz. Quidam em̄ sunt ita facinero si peccatores q eos reprehendit etiā populares. dicit ergo q eos sequit ignominia cōfusionis quātū ad seipsos Hieremie. 31. Postq; cōuertisti me egi penitentiā et postq; ostēdisti michi pussi femur meū. confusus sum et erubui sequitur etiam peccatores facinerosos opprobriuz vituperij quātū ad alios ps. Faciem suā op probriū vicinis meis valde. Tercio valet arguitio scōz ad iperationē dilectionis proximoz Prouer. xxv. In auris aurea et margarita fulgēs. qui arguit sapientē auris obediētē liceat sic exponere breuiter sicut in auris aurea valet ad ornamentum aureū et sicut margarita valet ad delectamentū oculoz sic arguitio sapiētis et auris obedientis valet ad iperationē dilectiōis proximoz. i qua dilectiōe ꝑsistit oneris delectatio aliox Prouer. 9. Argue sapientem et diliget te. ꝓpter hoc ap̄lus hortabatur Thimoteū ad arguendum. 2. thimo. 4. Argue obsecra. i. oī patientia et doctrina. Argue pigros: obsecra voluntarios et bengnos increpa duros vel obstinatos i oī patientia scz quātum ad seipm. et doctria quātum ad primū. Nō bonus non debet solum alioz argutionē benigne recipere imo debet seipm coram dño arguere. Job decimotercio. Uias meas in conspectu eius arguā. et ipse erit saluator meus. Nō debet sibimetipsi facere argumentum ad redarguendum seipsum. argumentum consistit ex maiore minore et conclusione. fac ergo tibi argumentum demonstratiuum in quo maior sit dolor de offensione dei. Minor sit pudor de turpitudine peccati. ꝓclusio sit satisfactionis feruor ad honorem dei Romanoz. 6. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immūditie et iniquitati ad iniquitatem. ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitie in sanctificationē. Sic ergo primo notatur reprehensio peccatoris in istis apostolis. cum dicitur. qui arguunt. Secundo notatur cōmendatio popularis cum dicitur laudabuntur. Sciendū ergo q tria fuerūt laudabilia in istis sanctis apostolis. Primum fuit directio gressuum suoz. Secundum fuit conuersio

populorum Tercio fuit plenitudo spiritualium bonorum. primo ergo fuit laudabilis iste sctis directio gressuū suorum prouerbiorū.18. Qui cōfidit in corde suo stultus est qui autē graditur sapienter ipse laudabit. Fatuus est q cōfidit in corde suo. homo eñ non habet sufficientiā sed solū defectum a seipso sufficientiā habet a solo deo.2.Chorinte.3. Non q sufficientes simus cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis. sed sufficientia ipa ex deo est. ppter qđ dicit q confidit in corde suo stultus est. Sequit. qui autē graditur sapienter ipse laudabit. Ille sapienter gradit qui lucerna verbi diui dirigit. ps. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. et lux semitis meis Mich.2. Nonne verba mea bona sunt cū eo qui recte graditur. Certe verba dñi cū eo qui recte graditur bona dicuntur q. et in se bona sunt et ad summū bonū pducūt. Scōm qđ fuit laudabile in istis sctis apostolis fuit cōuersio populoꝝ Eccle.9. In manu artificū opera laudabūtur. Isti gloriosi apostoli optimi artifices fuerunt. quia scoriam in purum argentum et aurum mutauerunt qñ populos de tenebris infidelitatis ad lumen fidei vocauerunt Ephesios.5. Eratis aliqñ tenebre nunc aūt lux in domino. ipsi erāt tenebre pro tempore infidelitatis. sed fuerunt lux in domino tempore fidei et catholice religionis. Isti ergo gloriosi apostoli electi artifices fuerunt. quia sicut in legenda cox dicitur. ipsi plus q̄ sexaginta milia hominum exceptis paruulis et mulieribus ad fidem christi conuerterunt. et ideo nos claros et laudabiles coram deo et hominibus reddiderunt. vnde dicere potuerunt ad lumen fidei de tenebris infidelitatis conuersi id.2.Chorinthcorum. 4. Deus qui dixit lumen de tenebris splendescere ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientie claritatis dei. Tercium quod fuit laudabile in istis gloriosis apostolis fuit plenitudo spiritualium bonorū Philipen.1. Repleti fructu iusticie. repleantur fructu iusticie quādo interius gratis et virtutib⁹ pleni. exteri⁹ in bonis operibus exercebantur et hoc in laudem et gloriam dei conuertebatur. deus eñ in sanctis suis laudatur et glorificatur. ps. Laudate dominum in sanctis eius primo Petri primo. Probatio vestre fidei multo pretiosior sit auro quod per ignem probatur inuenitatur in laudem et gloriam et honorem in reuelatione iesu christi. Tercio notatur benedictio creatoris cum dicitur et super eos veniet benedictio. Sciendū est ergo q isti gloriosi apostoli fuerunt a dño triplici benedictione benedicti. primo ergo fuerunt benedicti benedictione sapientie per eruditionē indoctoꝝ. Secūdo benedictione gratie per deuotionē animorum. Tercio benedictione glorie p assecutionē eternoꝝ bonoꝝ. primo ergo fuerūt benedictione sapiētie ad eruditionē indoctoꝝ p̄uerbioꝝ vndecimo. Qui abscondit frumenta maledicetur in populis. benedictio autē super caput vendentiū. frumentū verbi diuini non debet per silentiū abscondi sed per p̄dicationē propalari. Unde reprobatus est il. e servus piger qui absc̄dit pecuniā dñi sui Mathei vicesimoquinto. Sequitur Benedictio autē super caput vendētium id est fideliter exponentiū. bonus cōtractus et vtilis est in predicatione verbi diuini. quia frequenter quando a sanctis apostolis verbū dñi ꝓponebat auditores spiritusancto replebantur et dño lucrabantur Actuū decimo. Adhuc loquente petro verba hec cecidit spūssanctus super eos q̄ audiebant verbum. tales egregij mercatores diuini verbi fuerūt isti gloriosi apostoli. et ideo meruerunt tas a deo q̄ ab hominibus benedici Ecclesia.31. Splendidū in panibus benedicent labia multorū. Isti gloriosi apostoli in fractione et p̄dicatiōe verbi diuini fuerūt splendidi. quia fuerūt a domino pane vite et intellectus cibati et aqua sapientie salutaris potati. et ideo ab omnibus fidelibus meruerunt benedici. Ecclesiastici vicesimo quarto. De quolibet istoꝝ duoꝝ in multitudine electorum habebit laudem et inter benedictos benedicetur. Secundo fuerunt isti gloriosi apostoli benedicti benedictione gratie per deuotionem animorū Geneſis.27. Jn roze celi desuper et in pinguedine terre erit benedictio tua. per rorem qui desuper descēdit signatur infusio gratie desurium descendentis a patre luminum descendētis primo Chorinteoꝝ decimoquinto. Gratia dei sū id quod sum. et gratia eius in me vacua nō fuit. istum rorem petebat Jsaias sibi desuper infundi Jsaie quadragesimo quinto. Rorate ergo celi desuper. in roze ergo celi dicitur esse benedictio nostra quantum ad infusionem gratie. sed in pinguedine terre dicitur esse quantum ad deuotionē conscientie. quod petebat dauid propheta cū dicebat sicut adipe et pinguedine replestur anima mea. Isti ergo gloriosi apostoli quia benedixerunt et bene verbū dei p̄ce-

dicauerunt impinguari pinguedine deuotionis meruerunt p̄douerbioꝝ. vndecimo Anima q̄ benedixit impinguabitur. et qui inebriat ipse quoq; inebriabitur. isti apostoli in tantos populos ad p̄dicandum verbū dei animi ipsos quasi inebriauerunt quia relinquentes ritus paternos et ritus suos idola reliquerunt et se et sua pro christo quasi boni ebrij contemnentes se totaliter deo dedicauerūt. ista vocatio ad p̄dicandum ponitur Canticoꝝ.5. Ubi dicitur. Comedite amici bibite et inebriamini charissimi. et qz alios laudabili ebrietate inebriauerunt. ideo a domino ab vbertate dom⁹ sue inebriati meruerūt psalmista. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue et torrente voluptatis potabis eos Tercio isti gloriosi apostoli fuerūt benedicti benedictione glorie per assecutionem eternoꝝ bonoꝝ primo. Petri tercio. Jn hoc vocati estis vt benedictionem in hereditate possideatis benedictio glorie celestis non est mobilis nec momētanea. sed est hereditaria et eterna. ad hāc hereditatem fuerūt a christo vocati isti gloriosi apostoli i articulo sue passionis. vnde in legenda eorū dicitur. Tūc ait iudas ad symonez frater symon. video dominū meū iesum christum vocantem nos Symon respondit. Similiter diu est q in tueor aspectum domini mei Jesu christi in medio angelorum. dominus iesus christus ante passionem ostendebat se aspectibus istoꝝ gloriosorum apostolorum vt patientes et gaudētes in passione certi essent q̄ post passionem vocaret ipsos ad regnum celorum. sicut Mathei.25. dicitur. Uenite benedicti patris mei ꝑcipite regnum qđ vobis paratum est ab origine mundi. Ad qđ regnum dominus nos perducat.

¶ De simone et Juda. Sermo secundus.

Ecce symon frater vester. Scio q vir iste consiliꝫ ē ipsius audite semper. Et ipse erit vobis pater et iudas machabeus fortis viribus a iuuentute sua ipse sit nobis princeps militie primo. Machabeoꝝ. 1.ca. Jn verbo ꝓposito isti gloriosi apostoli cōmendantur a duobus. Primo ab eminentia cognitionis. cum dicitur. simon frater vester scio q vir consiliꝫ est. 2c. Secūdo a pstātia virtutis cū dr. et iudas machabeus fortis virib⁹. 2c. Quāuis eñ isti apostoli specialiter loquēdo singuli digni sint laudib⁹ singulis. communiter tñ loquēdo oportet in ytrisq; ytrarūq; laudib⁹ vti. et scīdū q̄ quātū ad primū cōmendantur a quattuor primo ab humilitate deuote subiectionis cū dr. simon. Secūdo ab affectione fraterne dilectionis cū dr. frater vester. Tercio a sollicitudine discrete eruditionis cū dr. scio qz vir cōsiliꝫ est ipsum audite semper. Quarto ab autoritate debite correptiōis cū dr. et ipse erit vobis pater. Quantū ad primum ergo cōmēdant ab hūilitate deuote subiectionis. cum dr. Simon. Simon interpretatur obediens. et isti obedientes fuerūt. Actuū.5. Obedire ē magis deo q̄ hominibus et nos illi specialiter obedire debemus a quo totum habem⁹ et q̄ sumus et qđ possidemus. vnde sicut spreto mandato curatoris obediendum est mandato imperatoris. sic spreto mādato cuiuscūq; tyranni vel principis obediendū est mandato legislatoris. i. Mach.2. Et si oēs gentes obediūt regi anthiocho vt discedat vnus q̄sq; a seruitute patrum suoꝝ. Ego et filij mei et fratres mei obediemus legi patruꝝ nostrorū. Sciēdū est ergo q̄ sunt tria genera hominū male obedientiū. Quidā eñ obediūt male potestati. sicut hi q̄ obediebant regi antiocho timore recedētes a seruitute legis. qđ nō debet fieri. i. Mach.2. A verbis viri peccatoris ne timueritis quia gloria eius stercus et vermis est. hodie extollitur et cras nō inuenietur. qz conuersus est in terrā suā. vnde sicut ad locum vnde exeūt flumina illuc reuertuntur. sic homo ad terram vnde formatur. vñ pro ꝓpria dñi nō dz malus hō finaliter timere. sic nec terra que pedib⁹ calcatur. Scōi sunt q̄ obediūt auaricie vel tenacitati. Eccle.10. pecunie obediūt ois magna obbatissa est dña pecunia q̄ sub obedientia sua tenet oia. et tamē valde fatuū est ei obedire. qz nō relinquit aliquid solidū de ꝑterito Osee.12. Effraim pascit ventum. et sectatur estum. tota die vastitatē et vanitatem multiplicat. qui cōgregaret omnem vanitatem q̄ est per totū mūdū nō inueniret solidū cumulū. vnde ambrosius exponēs illū euangeliū. hois cuiusdam ager fructū vberes attulit dicit sicut hi qui per insaniem mēte trāsiuti sunt non res ipas sed passionis sue fantasias vidēt sic mens auari postq̄ semel laqueis cupiditatis astricta fuerit semper auꝝ semp argētū videt. semp redditus cōputat. aurum etiā gratius intuetur q̄ solē. Jnterdū etiā vsure arte nequissime ex auro nascit aurum. Scōo auaritia nō adducit gaudiū de ꝑterito Unde leo papa. Mens pecunie auida nec abstinere nouit ꝑsentia. nec gaudere nec pie-

tatis cōsilium adhibere. Tercio pecunia nō pmittit auxiliū de futuro Sopho. prio Argētū eorū et aux eox nō poterit eos liberare in die ire dñi. Tercū sūt qui obediunt malitie vel iniquitati vt habetur Proverbiox decimoseptimo Malus obediti lingue inique t fallax obtemperat labijs mē dacib⁹ malus obedit lingue inique detractoris. vbi est talis pfessio bene debet esse talis pratio et talis subiectio Iniquus est qui imperat malus est qui obtēperat. Sequitur. Et fallax obtēperat labijs mendacibus scz adulatorū qui blandis sermonibus homes decipiūt vt habetur Ezechielis decimotercio. capitulo. Ut q cōsuūt pului los sub omni cubito manus. t faciunt cervicalia sub capite vniuerse etatj. Vbi pullos sub cubito t cervicalia sub capitib⁹ ponimus vt molliuo dicam⁹ Sic ab adulatorib⁹ peccatox in desideriis anime sue laudatur t iniqu⁹ bene dicitur vt in culpa quietius teneatur. et sic seipsū fallit et ab adulatore fallitur. Tales obedientes nō fuerūt illi gloriosi apostoli. Ipsi enim pecunie non obedierūt qui ola propter deū reliquerūt vt habet Actuū. 3. c. Argētū t aurū nō est michi qd autē habeo hoc tibi do et quid dederunt. sanitatem corpox quaz dare non possunt thesauri regum et imperatorum. Secundo commendatur ab affectione fraterne dilectionis cuz dicitur frater vester Proverbiox. 18. Frater qui adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma et iudicia quasi vectes vrbium frater nomen. est charitatis vnde frater ex charitate debet fratrem iuuare vt cōpage lignox t parietum structura spiritualis edificij possit firma psistere. ideo duo discipulos binos misit vel in augmentum gemine charitatz vel in subsidium mutue reuelationis Eccle. 4. Melius est esse duos simul q vnum. habent em emolumentum societatis sue. frater ergo qui adiuuatur a fratre est quasi ciuitas firma ciuitas est cuiū vnitas in quo signatur religio in qua debet esse communionis vnio sicut in illis primis religio de quibus dicitur Actu. 4. Multitudinis credentium erat cor vnū et anima vna in deo vnio est vite principium diuisio introducit interitū Osee. 10. Diuisum est cor eox nunc interibūt Sic vita spūalis regnat in illis religiosis in quibus est vnio per cōcordiaz periit in illis in quibus est diuisio p discordiam Sequitur. et iudicia quasi vectes vrbium vectibus porte firmantur ne aduersarijs pateat introitus. Sic iudicijs examinationis ppte fragilitatis quasi vectibus debent porte sensuum nostrox firmari ne pateat introitus spiritualibus inimicis Ysaie. 26. Vade populе meus intra cubicula tua. et claude hostia super te. hoc non faciunt hostes vagi qui non cessant p vicos et plateas discurrere nichil aliud q rētes q̄ videri et videre Sophonie. 2. vox cantantis in fenestra. cornus in superliminarijs. vox iuuencule in fenestra panniculos consuentis et ibi cātantis. sed cornus id ē scolaris vagus in supliminari ipsam respiciens et auscultans. et sic animā suam deprecationi exponens. trenorum. 3. Oculus meus depredatus est animā meam cunctis filiabus vrbis mee. tercio commendatur a solicitudine discrete eruditionis. cum dicitur. scio qz vir consilij est ipm audite semper thobie. 4. Consilium semper a sapiente perquire. Ibi debemus rez querere vbi eam possumus inuenire. Consilium autem sapienti e inuentur in sapiente. hoc nō fecit roboam qui derelicto psilio seniox adhesit consilio iuniox. et ideo amisit regnū decem tribuū. fatuus est qui potest habere vinas et scaturientes aquas quasi consilia semox qui querit aquas p dissipatas cisternas. qualia sunt consilia iuniox. que dissipantur p distractiones cogitationum variarum. propter hoc verus salomon id ē christias sentores elegit. sicut fuerunt apostoli qui et semper assistebant eius semp sapientiam audiebant. 3. Regum. 10. Beati serui tui t beati viri tui. hi s. simō et iudas qui stant coram te et audiant sapientiam tuam. hos cū dominus quasi phison sapientia implcuit. pane vite et intellectꝰ eos cibauit t aqua sapientie salutaris potauit. ipsi enim a summo fonte acceperunt quod nobis postea refuderunt. Ecclesiastes vndecimo. Si replete fuerint nubes imbrem super terram effunderē. nubes fuerunt apostoli isti qui aquis fontis sapientie repleti fuerunt t postea nobis imbrem salutarem effunderunt. et ideo istos libenter debemus audire. Unde subditur. Ipsū audite semper. qui enim contemnunt magistros audire finaliter compellentur gemere cum illis de quibus dicitur Proverbiorum. 5. Ne gemas in nouissimis et dicas cur detestatus sum disciplinam. et increpationibus non acquieuit cor meum. nec audiui vocem docentium me. et magistris non inclinaui aurem meam. qui enim vult haurire sapientiam humiliter debet inclinare aurem suam. si enim essem circa

sequanam nunq̄ haurirē aquam nisi submitterem vel inclinarem idriam. Quarto cōmendatur ab autoritate debite correctionis quod notatur cum dicitur. Ipse erit nobis pater Ephesios sexto. Filij obedite parentibus vestris. Hoc enim iustum est. si enim obedire tenemur parētibus carnalibus qui nos genuerunt mundo. iustū est vt obediamus parentibus spiritualib⁹ qui nos genuerunt Christo secundo Thessalonicenses quarto. In christo iesu per euangelium ego vos genui. isti patres nobis debent correctionem nos eis debemus reuerentiam et honorem Proverbiorū tercio. Quē em diligit dominus corripit. et quasi pr in filio suo complacet sibi ibi glosa. tanta minus de flagello quo castigamur murare debemus quanto certius in eo paterne dilectionis pignus tenemus vñ apostolus. 1. Chorinteox. 4. Quid vultis in virga veniam ad vos an in charitate et spiritu mansuetudinis. quocunq̄ modo veneris. quia si venis in virga venis ad correptionem. si venis in charitate venis ad consolationem. virga em tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. virga corrigimur baculo sustentamur Hiero. Rectorem subditis pietas matrem. disciplina patrem exhibeat. Affectu agebatur materno apostolus cum dicebat Gallathas. 4. Filioli mei quos iterum parturio donec christus formetur in vobis. Paterna vigebat in ipso correctio cum dicebat. in spiritu habentes vicisci omnem inobedientiam. 2. Chorinteorum. 10. Sic ergo cōmendantur illi gloriosi apostoli ab eminentia cognitionis cum dicitur. simon frater vester. 2c. Secundo cōmendatur ab eminentia virtutis cum dicitur. t iudas machabeus 2c. Ibi cominendantur a quattuor. Primo a pura confessione veritatis. cum dicitur. iudas machabeus. Secundo a secura aggressiōe cuiuscunq̄ difficultatis cum dicitur fortis viribus. tercio a diuturna continuatione virtutis. cum dicitur a iuuentute sua. Quarto a defensione subdite plebis et expugnatione cuiuslibet contrarie potestatis cum dicitur. ipse sit nobis princeps militie Quātum ad primum ergo cōmendatur a pura cōfessione veritatis. cum dicitur. iudas Iudas interpretatur confitens Romanorū. 10. Corde creditur ad iusticiam ore autem fit confessio ad salutem. fidem em christi firmiter debemus tenere in corde secure t liberaliter profiteri ore. vnde beatꝰ petrꝰ qui prius ad vocem ancille christum negauit. postmodū indutus virtute ex alto quasi habens necessitatem confitendi pro se et suis coapostolis dixit. non possumus que vidimus et audiuimus non loqui propter hoc signaculum christi nobis imprimitur in fronte vbi sedes verecundie vt non erubescamus nomen domini nostri iesu christi confiteri. vt sic liberemur ab angelo exterminatore Ezechielis 9. Signa thau ſ [illegible] virorū gementiū et dolentium et sequitur Omnē super quem videritis thau ne occidatis eū. glo. thau est ltra in antiqs hebraicis libris habens similitudinem crucis: hoc signaculo crucis insignit sunt milites christi quox duces t principes fuerūt isti gloriosi apostoli quib⁹ dictū [illegible] Matt vltimo. Docete omnes gētes baptizantes eos in nomine patris et filij et spiritussancti. Docete omnes gentes doctrinā catholice veritatis baptizātes eos vt consepultri christo p baptismū nō moriatur peccatis. et hoc in noie pris et filij t spūssancti. Secundo p mendantur illi gloriosi apostoli a secura aggressione cuiuscunq̄ difficultatis cum dr fortis viribus Proverbiox. 30. Leo fortissimus bestiarū ad nullius pauebit occursum isti apostoli fuerunt fortes fortes fortissimi. Fortes p patientiam in aduersis Proverbiox. 16. Melior est patiens viro forti Nam in patientia vestra possidebitis animas vestras Luce. 21. Possessio anime ponitur in virtute patientie. vnde cum melior sit conditio possidentis. argumentum q est mala conditio hominis impatientis. ponitur em extra possessionem alie sue. et oportet eum cedere bonis. Secundo fuerunt fortiores p libertam predicationem noue et mandite veritatis magna enim virtus erat predicare resurrectionem et ascensionem iesu christi. p tradicentibus iudeis scribis et pharisеis principibus et tiranis: sed omnia vicit solicitas veritatis. super omnia em vicit veritas solidētas em veritatis est ille calculus quem. tulerat seraphin forcipe de altari quo tacta sunt opera istox apostolox quando ad predicandum missi sunt: t dictum est eis. Ecce ego mitto voa sicut oues in medio luporū. et mirabiliter t contra consuetum modum oues lupos superauerunt. Et ad obedientiam summi pontificis eos addurerunt.

Tercio fuerunt fortissimi per tollerātiam mortis contemnentes mortem et genera mortis. ipsi em iudibria t verbera expti insuper et vincula et carceres. lapidati sunt secti sunt/ tentati sunt. in occisione gladij

mortui sunt pro christo. Nec mirū radicati ēm erant et fundati in charitate de quo Cant. 8. Fortis vt mors dilectio: imo fortior morte qz mors nō sperat nisi animā a carne dilectio autē separat ab omni terrenitate ⁊ carnalitate. tales erāt isti apli fortes fortiores fortissimi. Tales debent esse prelati qui sūt apostolici viri. sed tales non sunt. nā cū impugnatur in mēbris pro scuto camere sue hostio se operiūt et gladium spiritus quod est verbū dei in vaginam ⁊ cludunt. Hij sūt nō leones. sed lepusculus proles in valida q̄ in petra collocat cubile suū quādo cū dñs prelatus bene est obseruatus si quis conqueratur. Nam dñs Remathdus in cauea sua est inclusus. isti non sunt leones sed formicaleones. formicaleo est quoddā paruū animal quod est formica leonina et leoformicis. Sic ipsi sūt formice leonibus in suis superioribus cōtra quos non audēt caput erigere sed sūt leones formicis id est inferioribꝰ quos non cessant immisericorditer opprimere. Tercio cōmēdat a diuturna cōtinuatione virtutis cū dicitur a iuuentute sua. Marci. 10. Cum instrueret dominus illū iuuenē de mandatis legis Respondit. Hec oia seruaui a iuuētute mea. Et sequitur q̄ intuitꝰ est iesus eū et dilexit eū. nec mirū bene ēm erat dignꝰ dilectione q̄ sōm precepta legis mūde vixerat a iuuentute Treno. 3. Bonū est viro cum portauerit iugū dñi ab adolescentia sua. Unde bonus scolaris sine interruptione debet vitā suā cōtinuare in munditia ⁊ castitate. Unde sicut de scolari conceditur qui bis fuerit paristus. negat tñ q̄ bis fuerit homo. qz in eius humanitate nulla facta est interruptio. ita ēt̄ quis concedat scolari q̄ bis fuerit tentatꝰ. negetur tamē q̄ bis fuit lubricū carnis passus vt in castitate eius nulla sit discōtinuatio. Quarto cōmendat isti gloriosi apostoli a defensione subdite plebis et expugnatione cuiuslibet aduersitatis. cū dicitur. ipse sit nobis princeps militie isti sunt principes super oēm terram constituti. isti sunt principes populorum cū deo abrahām cōgregati. isti sunt principes militi exercitus xp̄i. 2. Cho. 10. Arma militie nostre non sunt carnalia sed potentia deo ad destructionem munitionū consilia destruentes: et oēm altitudinē extollentem se aduersus scientiā dei. isti sūt milites christi nos defendentes. per arma iusticie a dextris et a sinistris secūdo Cho 1. teorū. 6. Ipsi ēm q̄ arma iusticie a dextris nos defendunt qñ nos docent habere modestiam in ꝓsperis per arma iusticie a sinistris nos defendūt qñ docent nos habere patientiā in aduersis. isti sunt pricipes militie christi non solū in defensione subdite plebis. sed in expugnatione cuiuscunq; coloris potestatis. Uñ in premissa autoritate dicitur. consilia destruentes et oēm altitudinē extollentē se aduersus scientiā dei. altitudinē hereticorū tirannorū demoniorū. In nomine ēm christi etiā demonia ejecta sunt et qz isti apostoli super paruū principatū bene se habuerunt. ideo super principatū magnū constituti sunt. vnde cuilibet ipsoꝝ potest dici id Mathei. 25. Euge serue bone et fidelis qz sup pauca fuisti fidelis sup multa te constituā. intra in gaudium dñi tui. quod nobis concedat Iesus christus qui viuit et regnat per oīa secula seculorum Amen.

¶ Sermones. eruditles de sctis p̄ anni circulum fratris Hugonis de prato floriđo Ordinis sācti Dominici sectatoris faustissime finiunt. Anno dñi millesimo quingentesimo vndecimo die vero. 11. Decembris.

FINIS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca